BIBLIOTHECA

HISPANA NOVA

TOMUS PRIMUS.

BIBLIOTHECA
HISPANA NOVA

SIVE

HISPANORUM SCRIPTORUM
QUI AB ANNO MD. AD MDCLXXXIV. FLORUERE
NOTITIA.

AUCTORE

D. NICOLAO ANTONIO HISPALENSI I. C.
Ordinis S. Iacobi equite, patrie Ecclesie canonico, Regiorum negotiorum
in Urbe & Romana curia procuratore generali, consiliario Regio.

NUNC PRIMUM PRODIT
RECOGNITA EMENDATA AUCTA
AB IPSO AUCTORE.

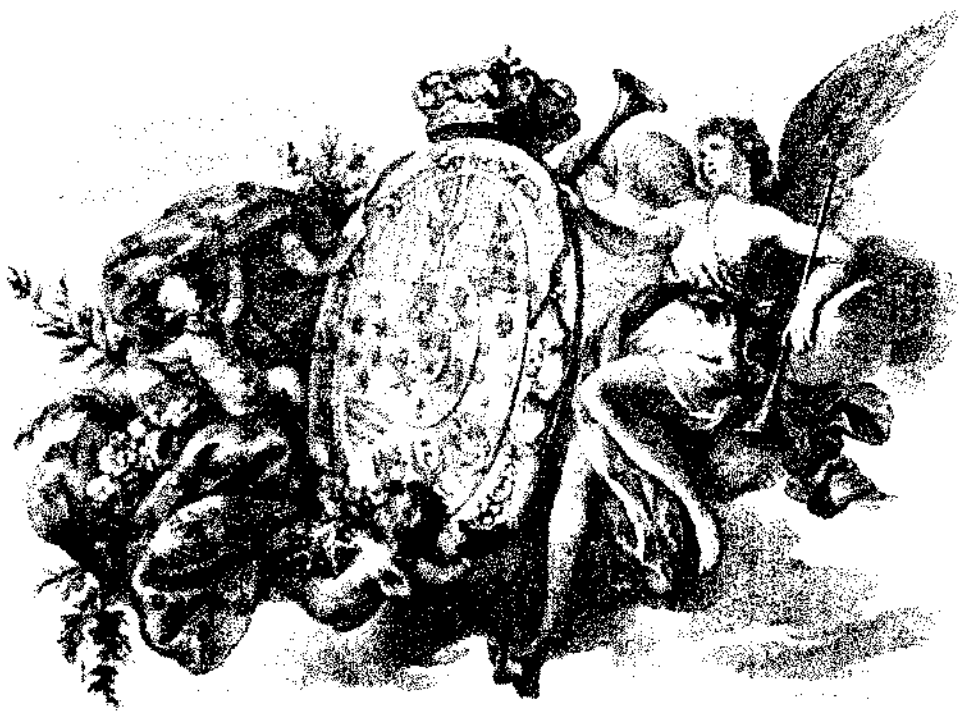

TOMUS PRIMUS.

MATRITI
APUD JOACHIMUM DE IBARRA TYPOGRAPHUM REGIUM
MDCCLXXXIII.

DE HAC SECUNDA EDITIONE

MONITUM AD LECTOREM.

Quemadmodum egregius ille vir D. Nicolaus Antonius Bibliotheca *sua* Veteri *scriptores Hispaniæ recensuit, qui ab Octaviani Augusti tempore ad sæculi XV. finem floruere; ita hac* Nova *illos recensitos voluit, qui ab ineunte sæculo XVI. ad sui usque obitum, nempe ad an. 1684. aliquid literis consignarunt. Quamquam vero temporum rationi valde consentaneum & videbatur & erat ut* Vetus *prius juris publici fieret quam* Nova; *ordine tamen præpostero id effectum est ob eas quæ sub finem Præfationis hujus* Bibliothecæ *causas animadvertuntur.*

Cum Romæ degeret auctor quo se anno 1659. jussu Philippi IV. Regis receperat ut Hispaniæ negotia procuraret, ibi Bibliothecam Novam *edidit typis Nicolai Tinassii anno 1672. duobus voluminibus in folio. Eam magno cum plausu exceperunt viri quique eruditi, æquique rerum æstimatores. Et sane auctor* Ephemeridum literatorum *quæ anno eodem, ejusdemque Tinassii formis Italice prodibant* (*29. Nov. pag. 169.*) *cum de opere hoc novo sermonem prolixiorem instituisset, non modo auctorem summis extulit laudibus, sed* Novam *etiam* Bibliothecam *magnopere commendavit. Longe aliter* Ephemeridum Gallicarum (*Journal des Sçavans*) *auctores, qui mense Jul. an. 1676. tam perfunctorie hanc* Bibliothecam *pervulgavere, ut recensionem ab eis factam, parcam ac illiberalem appellare sit ausus Petrus Baile, cum* Veterem *laudibus cumularet.*

Sed cum bene multa literatorum Hispanorum monumenta auctor adquireret, quibus suam Bibliothecam, *dum adhuc esset sub prelo corrigeret & locupletaret; ne ea diutius desiderarentur, in finem conjecit non* Appendices *tantum &* Appendicum Appendiculas, *sed* Additiones *etiam &* Correctiones. *Ea enim hujusmodi operum conditio est, ut multis quæ latebant, detectis, in dies augeantur & corrigantur. Quod maxime post redditum auctoris in Hispaniam, anno scilicet 1679. comprobatum est. Tantam enim rei literariæ copiam sibi comparavit, ut justum volumen expleverit tum additionum, tum etiam correctionum, quibus* Novam Bibliothecam, *quam cogitabat recudere, faceret utiliorem.*

Fecisset profecto nisi diem suum obiisset magno literatorum damno, & jactura literarum. Die siquidem 13 Aprilis ineunte, anno 1684. fato functus est: nimirum die 12 ut supputari vulgo solet, prima post mediam noctem hora, quæ anno illo feriæ quintæ

caput initiumque fuit. Quod quidem fatum D. *Didacum Josephum* Dormerum, *Archidiaconum Suprarbiensem, Aragoniæ Cosmographum, Cæsaraugustæ agentem, literis Matriti datis monitum voluit Petrus Valerus* Diaz, *vir sane eruditus, doctusque jurisconsultus, Aragonum Consiliarius, & Nicolao Antonio maxima necessitudine conjunctus, qui funeri interfuit. Placet harum literarum fragmentum ex autographo exscriptum latineque redditum heic subjicere.* Amisimus (*ait Valerus* 1) D. D. *Nicolaum Antonium octavo morbi die: nam feria 4. prima post mediam noctem hora, ineunte nono vitam cum morte commutavit, tantum amicis omnibus relinquens mœrorem quantum potes existimare. Eum sepelivimus apud Clericos Minores.* (*in æde Spiritui Sancto sacra*) *Heredes instituit duos* (*ex sorore*) *nepotes, quorum alter Ecclesiæ Salmantinæ Canonicus est, alter Romæ dat operam literis. Deprecare ei sempiternam beatitatem. Jube & vale. Madriti* 15. *Apr. an.* 1684. = *Tibi deditissimus* D. Petrus Valerus.

Prior horum nepotum quos heredes testamento reliquit, Canonicus Salmantinus, Adrianus Conique appellabatur. Hic Romæ itidem studia literarum exercuerat in Collegio Clementino Congregationis Somasci, ubi anno 1681. *theses theologicas propugnavit, typisque edidit Cardinali Julio Rospigliosio Clementis IX. Pontificis nepoti nuncupatas.*

Tametsi autem D. *Nicolaus ære alieno obiit oppressus, ut ii solent qui plus literarum quam divitiarum amore capiuntur; divitem tamen delectamque reliquit bibliothecam triginta circiter millibus librorum copia instructam, ut Cardinalis de Aguirre in* Monitis *ad* Bibliothecam Veterem *auctor est.* (2) *Quos inter extabant auctoris opera manu propria exarata; nunc vero asservantur in Regia Bibliotheca Matritensi, quam supellectili vere pulcra Canonicus donavit.*

Horum manuscriptorum caput est ingens illud volumen cujus mentio superius est facta, quo tum additiones, tum correctiones continentur, quibus Novam Bibliothecam *corrigeret & amplificaret. Hinc tantum huic editioni accessit incrementi, ut si auctores denuo adjectos quis voluerit per numeros recensere, inveniet mille prope & octingentos; si vero correctiones & minusculas additiones, frustra conabitur dinumerare. Reliquit insuper alias bene multas, quas oris exempli, quo utebatur suæ Bibliothecæ apposuerat.*

Hæc

(1) Perdimos al Señor D. Nicolas Antonio en ocho dias de enfermedad; pues Miercoles á la una de la noche entrado el noveno, rindió el alma á Dios, dexándonos á todos con el dolor que Vm. puede considerar. Enterrámosle en los Clérigos Menores. Dexó por herederos á sus sobrinos: uno que es Canónigo de Salamanca, y otro que estudia en Roma. Vm. le encomiende á Dios, y á mí me mande lo que fuere de su servicio. Nuestro Señor guarde á Vm. muchos años como deseo. Madrid 15. de Abril de 1684. B. L. M. de Vm. su mayor servidor D. Pedro Valero = Señor Arcediano Dormer.

(2) Hæc *Monita* Cardin. de Aguirre attribuit vir eruditissimus D. Greg. Majans in *Vita* D. Nic. Ant.

Hæc omnia ut suis quæque locis insererentur, prius exscripta, post cum autographis collata diligentissime fuere. Ratio item habita est, idque præcipue, Appendicum, Addendorum *quoque &* Corrigendorum *ad calcem posterioris voluminis appositorum, ut omnes auctoris sive exaratæ sive typis cusæ lucubrationes hanc* Novam Bibliothecam *locupletaturæ, ordine singulæ suo digestæ unam Bibliothecam, unumque corpus repræsentarent. Quæ omnia tanta cum religione gesta fuerunt, ut ne scriptores quidem quos auctor sui immemor iteraverat, fuerint recisi : nec anonymi aliquot quos suis alias nominibus notos fecerat, prætermissi : nec lacunæ quædam quas auctoris manus reliquerat, tametsi citra laborem potuissent impleri, sunt impletæ : nec errores aliqui correcti, qui facile fuissent emendati.* Id enim in prole postuma necessarium apprime *existimavit D. Emmanuel Marti cum* Bibliothecæ Veteris *curaret editionem*, ne *scilicet* illatam ei a manu obstetrice fraudem suspicarentur, aut dolo malo depexam fucatamque. *Cum vero auctor obiisset quin summam imposuisset manum additionibus manuscriptis, non semel contigit nonnullos scriptores quos in Bibliotheca ediderat, iterum in adversariis sæpeque aliter exarasse. Quod, uti animadversum est, illi sunt in hanc editionem allecti, qui vocati in examen, visi sunt ampliores vel correctiores.*

Sed quantumvis hujus Bibliothecæ recudendæ, nec nisi auctoris penu corrigendæ amplificandæque demandata cura susceptaque sit; fieri tamen non potuit quin duo dumtaxat vocabula consulto delerentur. Cum enim Bibliographus noster Isaaci Abarbinelis opera in censum referret, Prophetas quos Hebræi Priores *appellant,* Majores *intellexit; quos autem* Posteriores *vocant, hos credidit esse* Minores. *Quod cum non ita sit, ut probe norunt qui Bibliorum Hebraicorum & Latinorum nomina æconomiamque percalluere; verba illa* Majores & Minores *in hac nova editione missa facta sunt.*

Quod sicui forte per otium periclitari libuerit quantum ei accesserit incrementi, emendationis, utilitatis, nihil opus est nisi ut eam conferat cum priori. Perfacile quidem fuisset quidquid accessit, notulis & stellulis, quas asteriscos *vocant, significare, nisi editionis nitori esset quoque merito consulendum. Sed præterquamquod integer hujus Bibliothecæ contextus ita auctoris nostri labor studiumque est, ut ne verbum quidem pene sit immutatum; quid opus erat* asteriscis, *qui forent innumeri chartas conspurcare? Nempe* Bibliotheca Nova *quæ nunc denuo aucta correctaque prodit, tota Nicolai Antonii opus purum putumque est.*

Quam Spartam ut adornaret ditaretque, tametsi auctor improbum laborem, magnamque adhibuit diligentiam; multa tamen desiderantur in ea tum Scriptorum recensiones, tum recensi-

torum opera, quæ hominem alioqui librorum helluonem, reique literariæ peritissimum præteriere. Quod qui mirabitur erit omnino nemo. Neque enim tunc temporis Jacobus Echard Bibliothecam PP. Prædicatorum, neque Cosmas de Villiers a Sancto Stephano Carmelitarum, neque Didacus Barbosa Lusitanam, neque Joannes a Sancto Antonio Franciscanam, neque Rodriguez & Ximenus Valentinas; neque alii alias Bibliothecas, librorumque catalogos ediderant, quibus suam, si contigisset lustrare, amplificasset. Accedit insuper quod neque aderat Bibliotheca publica, ut nunc adest, Regia Matritensis, tanta librorum copia locupletata. Quibus auxiliis illa qua laborat Bibliotheca Nova, *penuria, a nonnullis Regiæ Bibliothecæ sociis magnam partem suppleta est. Quod quidem supplementum si tandem aliquando prodierit, fortasse non videbitur pœnitendum. Nunc vero ob quasdam quas libuit perpendere rationes, unius Nicolai opus sartum tectum repræsentatur.*

Enim vero post multas perpessas superatasque molestias ut suam Bibliothecam Nicolaus noster perduceret ad umbilicum, ecce alia: nempe tot indicum implicatissimorum compositio, qui tanto sunt lectoribus adjumento, ut totius Bibliothecæ promptuaria censeantur. Quod & cognovit Adrianus Bailletius & merito laudavit. Nemo enim est quin noverit, ut lectoribus utilitatis & levaminis, ita quantæ sit scriptoribus sollicitudinis atque laboris indices operum conformare. Quo pertinet illud ab Nicolao nostro lepide usurpatum: Indicem libri ab auctore, librum ipsum a quovis alio conficiendum.

Sunt ergo Bibliothecæ Novæ *indices præcipui omnino septem, qui integris centum & viginti hujus editionis chartis continentur. Quibus recognoscendis neque parum temporis neque molestiæ fuit devorandum, ut siqui essent auctores, quod suspicandum erat, in prioris editionis indicibus prætermissi, denuo annotarentur & referrentur in censum. Quam suspicionem exitus comprobavit. Nam supra trecentos & triginta detecti sunt, qui cum essent in Bibliotheca renuntiati, missi facti fuerant in indicibus. Insuper eorum omnium sive Scriptorum, sive operum quæ D. Nicolaus tum in adversariis, tum in marginibus exempli quod sibi erat usui,* Bibliothecæ Novæ, *exaraverat, indices contexti sunt non nominum modo & cognominum, sed patriarum etiam, dignitatum, ordinum atque materiarum. Quæ cum ita sint omnia, palam est hanc novam editionem multum esse priori anteferendam.*

Quod autem in præsentia Bibliotheca Hispana Nova *inscribatur, quæ ab auctore ipso* Bibliotheca *tantum* Hispana *fuerat appellata, hoc Cardinalis de Aguirre consilio & monitu factum est. Ut enim priorem totius operis partem* Bibliothecam Hispanam Ve-

Veterem *Cardinalis appellavit, ita, eo monente, siquando pars altera foret recudenda*, Bibliothecæ Hispanæ Novæ titulo posset & deberet insigniri. *Accedit etiam quod tenuit consuetudo, quæ quotidie magis invalescit, ut hoc ea nomine vulgo dignoscatur.*

Et quoniam librorum nitor & pulcritudo non tam in typis & chartis, quam in accurata emendatione posita est; a mendis quibus scatebat Bibliotheca Nova *edita coram oculatissimo auctore, ne recoquerentur expurgata prius est diligentissime. Nec tamen est quod sibi maximopere blandiantur qui hanc impressionem curarunt, quasi nullum mendum irrepserit. Irrepserunt sane nonnulla tam facili cuique inter legendum negotio corrigenda, ut ne indicare quidem ea opus esse pene videatur. Indicantur tamen aliqua, eaque præcipua, postrema posterioris voluminis charta aversa.* Menda ne irreperent optandum potius quam sperandum in opere præsertim longo, *pulcre ait vir Cl. Ill. D.D. Franciscus Perezius Bajerius Regiæ Bibliothecæ Matritensis Præfectus in præfatione ad præstantissimum* De Numis Hebræo-Samaritanis librum. *Quid ergo sperandum in opere duorum voluminum justo majorum, quibus mille & quingentæ paginæ supputantur? Quid non timendum cum tot hinc inde petitæ notulæ atque lituræ scriptione haud facili, & lectionem & emendationem redderent difficillimas?*

Orthographiam quod attinet, morem aliquantulum gerere auctori oportere visum est. Cum erat in vivis, nondum satis convenerat inter philologos & criticos quibusnam vocabula quædam literis conscribenda: nempe litera *an* littera : prælum *an* prelum : cæterum *an* ceterum : sumptus *an* sumtus : ejus *an* eius : *& hujusmodi alia, de quibus satis inter grammaticos rixarum, atque bellorum. Qua super re cachinnos ingeminavit facetus ille derisor & emunctæ naris criticus Trajanus Bocalini, qui in* Relatione *LIII. pag. 240. edit. Venet. an. 1624.* Litem (*inquit*) inter grammaticos maximam ortam fuisse de vocabulo *consumptus*, inserendane illi *p* litera foret, an in ejus scriptione omittenda. Quam ubi rescivit Apollo litem, vehementer offensus est, cum intelligeret a Paulo Manutio rixæ auctore, lapide quodam ex inscriptionum Romanarum ruderibus petito, in quo *consumptus* legeretur, Dionysii Lambini nasum insigni vulnere læsum fuisse. *Quo joco satis apparet illos tantum esse irridendos, qui cum toti sint in tricis grammaticalibus, rebusque nihili, in summa rerum ignoratione versantur.*

Sed ut tandem huic præfatiunculæ finis imponatur, monendus lector est, ne aliis, siquæ sunt hujus editionis vitia, tribuantur; eam curasse D. Thomam Antonium Sanchez Regiæ Bibliothecæ custodem, & D. Joannem Antonium Pellizer subcus-

to-

todem, quibus hæc cura a viro Cl. D. Joanne de Santander ejusdem Bibliothecæ Præfecto, de eaque optime merito olim fuerat demandata. Hi ambo jam pridem operam dederant augendæ & corrigendæ Bibliothecæ *huic* Novæ, *ut nova cura & accessione locupletaretur eorum, quæ ab homine uno, quantumvis erudito, reique literariæ deditissimo fuerant prætermissa. In quam rem studium quoque suum, operamque præcipuam contulit D. Raphael Casalbonus, itidem Regiæ Bibliothecæ custos, vir Theologus, Græce & Latine bene gnarus, qui diem suum obivit 15. Maji, an. 1787.*

CAROLO II. HISPANIARUM REGI
CATHOLICO AC POTENTISSIMO.

QUod Magni parentis tui (Carole Rex, virtutis nomen) auspiciis conceptum opus æternitatem, saltem illam, quæ in rebus esse perituris potest, adæquaturum, si sacro ejus nomini consecraretur, olim haud temere speraveram, id tutela ista una cum Hispanæ totius ditionis publica re, ante paucos expoliatum annos ac deturbatum fuisse dolerem quam possem vehementer, si non tu ex præcelsi Genitoris manibus accepta lampade solis æmula in spem & amorem humani generis, nedum in Hispani aut Christiani totius orbis, & in sacrosancta cum artibus honestis omnibus icta ab eo fœdera, prosperrimo Catholicæ ecclesiæ fato successisses. Amisimus quidem, cum nos, qui eramus ei sorte nascendi obnoxii, carissimum, indulgentissimum, providentissimum patriæ patrem, vastæ imperii sui molis totos diffusam per artus vere mentem, tum exteræ aliæ gentes, quibus ea sors non contigit, ideam regendi populos perfectissimam, propugnaculum Fides orthodoxa & religio sancta, domicilium virtutes Regiæ omnes, obsidem pacis animam publica tranquillitas, verbo, Philippum orbis. Cum nempe adhuc luderet quasi in fasciis & in auroræ matris gremio lux diem reparatura, Magnique cognomentum, quod in patre senuerat, quasi reddita juventute revicturum, aut potius in maximi jam gestiens commutari ac reviviscere; seu verius genius ille, qui magnorum lateri adhæret, magnosque devenire facit, illico & per anticipatam divinæ providentiæ curam habitatum monarchæ Infantis Regios lares una cum corporis custodibus & Prætoriana omni militia demigrasset. Latet adhuc, puerilia inter nondum sui juris vitæ rudimenta, Regia illa virtus, qua tot nationes beare subditas, tantam expectationem tui feliciter adimplere, tot animis orbitate languoreque torpentibus mens & vita esse facile potes. Nisi quod in omnibus, etiam ludicris, gestibus & propria nunc indolis facie quidquid hauritur oculis, quidquid animo advertitur, spem fovet, mirifice confirmat, securamque esse jubet nostram, fore, ut prosperrimum tuis auspiciis ductuque sortiamur imperium, hoc est, christianos mores legibus optimis paceque sancitos, æquata cum christianis Principibus cunctis fœdera, imperium securum, senatum fidelem, populum probum, orbem Hispanum quietum, &, si offeratur, justum bellum, triumphantes aquilas, victores exercitus, indeque denuo tranquillam & innocuam rempublicam, quo motus, arma, infesta signa, cunctæque hostibus nocendi artes sub bono Principe collimare debent. Iam jam emicabit in sui vindices actus provectior ætas, personæ, loci & munneris conscia; & quidquid propter injuriam temporum vel domi incuriose, vel foris violenter scæveque patratum deprehenderit fuisse (quas imbecillior Principis ætas frequenter incurrit calamitates) emendabit, restituetque in pristinum juris & æqui statum, componetque ad exemplar veterum Regum justissimæ ac felicissimæ dominationis. Tunc redibunt atque ingerent sese nostro seculo aurea illa nostræ gentis secula, quando sub Alphonsis, Ranimiris, Froilanis, Ordoniis, Sanciis, ac Ferdinandis ante sesquiseculum ac retro diu bella Domini fortiter gessimus, nosque & fines Hispaniæ omnes in libertatem christianæ legis vindicavimus. Restituent se nobis & e propinquo illa, in quibus illuxere orbi fortitudo & magnanimitas atavi tui Caroli Cæsaris, prudentia Philippi proavi justitiaque, Philippi avi pietas & religio, atque ultimi tandem Philippi genitoris eximiæ dotes beneficentiæ atque clementiæ, ac æqualis ille adversisque prosperisque rebus par animus, sub quo spectaculum illud Deo (Senecæ judicio) dignum fuisse in terris exhibitum credere possumus, hominem, & hominem Regem (quod robustius & rarius quoddam exemplum est) cum fortuna compositum. Nisi quod magnæ hujus virtutis habitum, quæ improsperis colluctatur, ad manum habere te magis quam rebus ipsis impendere obtinebit a Rege Regum Deo Opt. Max. ea ipsa, quam auguramur, felicitas seculi. Laborat nunc (video) sub magno rerum, nec minima ex parte adversarum, pondere Imperium hoc tuum, non quidem, ut solet fere alias, vel jure vel injuria ampliatum, sed quod secundantibus ac obsequentibus virtuti atque justitiæ fatis (Christianis inquam fatis) longe lateque per omnes orbis terrarum plagas disposuit olim atque distendit, titulos. Insultat undique orbitatis ac pueritiæ tuæ patientiam cœca & impotens dominandi & habendi cupiditas, ac omnia diu tentat, ut, qua dabitur ei porta, præcipitem quamdam velut furentis flammæ, aut pelagi æstuantis vim avorum tuorum hereditati per diruta prius justitiæ & honestatis sacra templa inferat, ruinamque ruinis aggeret. Sed quos hujus quidem voti successus prosperos huousque sortita est, brevi emendabit, spero, refundetque in se revertens, cum adversis admonita, tum quoque ad nutum ac præscriptum providentiæ divinæ, quæ vera est & christiana Nemesis inique gestorum vindex, intus fines suos adacta, jussaque imperandi modestiam in futurum, quamvis indocilis hoc ferre jugum, sibi præscribere, potioraque decus & pudorem ac pretiosiora regno habere. Ac erit id, quod & antea innueram, ut, cum ad propria Regii officii munia vegetus jam & par negotiis e tutelari gynæceo & puerilium curarum illectamentis surgas, labefactatas etiam domi reipublicæ rationes, quæ sub minorenni Rege & in hoc rerum Europæ statu (quantumvis prudentissimæ ac lectissimæ heroinæ Matris tuæ, atque integerrimorum ejus consiliariorum studio & fide interim innitamur) constare sibi ægre aut vix possunt, componere ac restituere pergas, earumdemque cum corporis tum mentis virium, quibus adoleveris, compotem eam ac participem facere. Hæc etenim reipublicæ fuit semper, in gentibus saltem, quæ regnantur, conditio, ut constare nequeat ratio ejus, nisi uni reddatur. Solem, quamvis lucidissimi, ignes duntaxat imitantur. Hæc natura rei est (ait Seneca) semper citra veritatem est similitudo. Verus sol sui orbis Princeps est, vere vinculum (ut sapientis ejusdem verbis proferam) per quod cohæret, ille spiritus vitalis, quem tot millia trahunt, nihil ipse per se futurus, nisi onus & præda, si mens ista Imperii subtrahatur. Certe non diu subtrahetur, sed præproperis ac felicissimis incrementis augesces utique non magis dierum & ætatis, quam subsidiorum omnium, quæ ad Imperium opportune assumendum, strenue atque optime administrandum plane sunt necessaria: seculumque hoc nostrum vere ferreum, veluti Alexandro altero Philippi filio, sine tamen commixtione vitiorum Magno, quanto citius domino rerum ac rectore fruetur, tanto diutius illustrabitur, ac possessionem suam clarissimorum quorumcumque heroum possessoribus seculis jactanter opponet. Paucis ea, quæ a te speramus, & quibus res quæcumque indiget publica, iisque plenis animo & voto verbis, præsagimus; reddita nempe ac vendicata nostræ genti veterem quodammodo languentem consilii ac fortitudinis famam, belli necessitatibus strenuos milites, invictos duces, non immature aut propter avorum fumosas imagines promotos, sed ex militibus diu expertis creatos, paci & senatui suos justitiæ heroas & sacerdotes, quibus intemerata virtus & insitus sit abstinentiæ amor, reipublicæ caritatem, quæ fere tota refrixit, civibus, promta nec difficilia recte factis præmia, splendorem ac decus literis & quibuscumque bonis artibus, solamen ac levamentum populis sub onere vectigalium tenui cum fructu ærarii rationum deficientibus, rei pecuniariæ (unde præcipua fere semper mali labes) modum, atque exactores & administratores fidos obnoxiosque peculatus legibus, inexorabiles publicæ deprædationi (cui si non obstinato, saltem impotenter indultum aliquo forsan tempore fuit) secures & laqueos, vitiis ac sceleribus ceteris humanæ pacis hostibus dignas pœnas, &, ut compendium faciam hucusque dictorum, Regem suum regno, Regi regnum suum una cum his aut pro his bonis omnibus restituta. Tot enim absunt cum Principe bona, tot redeunt. Dum vero unaquæque hujus tui pars Imperii fusis ad Deum precibus ac nuncupatis votis supernum

tua

tua manu & interventu sibi jam præsto futurum præsentit auxilium, diemque illam, qua primum ad hujus magnæ navis clavum sedebis, producta sui solenni pompa videre gestit, nos interim, ne nihil agere videamur, doctrinæ ac literarum partes sumimus, ac Regi suo Hispaniam olim & nunc sapientem, doctam, Minervæ alumnam, bonis studiis, artibusque florentem in ejusdem diei expectationem & quasi præventoriam pompam coram sistere audemus. Manes illi, manes virorum sapientum, patriæ adhuc memores, patriæ amantes, conspirantibus in unum pro salute tua & initiatione tua mortalium omnium votis & supplicationibus quasi se ingerunt, partæque olim sibi famæ & existimationis gloriam gloriæ istius diei conferre quodammodo, salutare novum Regem, eique fausta omnia apprecari, & a summo impetrare Regum Rege videntur mihi esse promtissimi ac paratissimi. Neque enim immortales civium animas nulla nostri cura sollicitat, imo eorum, qui beati jam sunt, tutelæ nitimur, patrocinio ad honeste atque utiliter res gerendas communimur. Dispersa nimirum hæc portio fuerat hactenus Hispanæ tuæ gentis, aut parum curiose collecta & observata. Nec nobis integram hujus facti aut solidam gloriam affectamus, contenti pedem eo intulisse, quo nulli adhuc pervenire aut niti labor improbus & patriæ amor impetravere. At vellem utique & maxime vellem nuda nomina, nec hauriendas oculis, sed mente tantum, olim hominum umbras sic posse verbis meis induere, ornareque, ut Maximo Rege dignum & a me exoptatum spectaculum redderem. Nec tamen ad spolia respecturum te magis quam ad animorum excellentem virtutem, qui se tibi (Carole Rex) egregiis factis ac vera laude, non utique verbis commendant nostris, credimus. Plane sub eorum meritis & existimatione, dum ad te obsequio isto & munere colendum admittor, latere ac delitescere in votis esset, nisi non ultimam aut spernendam laudem arrogare huic operi, quod laudes tot maximorum hominum, ceterorumque haud Hispaniæ pœnitendorum, continet, posse me absque arrogantia & invidia existimarem. Quam ergo Hispanorum hujus ac præteriti seculi Scriptorum Bibliothecam collegi sedula, instruxi ornavique non indiligenti opera, hanc tibi Regum Maximo literarum ac literatorum Mecænati ac fautori egregio jam futuro, solenni hac nuncupatione & invocatione sacri nominis tui nunc dedico, & prius Regii, deinde sub Regiis tuis auspiciis publici juris facio, Majestatis tuæ ac Serenissimæ Genitricis & tutricis tuæ Reginæ nostræ sanctissimæ & gloriosissimæ pedibus provolutus, quam tecum superesse nobis diutissime & constantissime quis erit tam sensus inops, qui non juxta cum iis desideret, ac Deum precetur, quæ maxime desideranda sunt, & a largitate beneficentiæ illius summæ ac interminabilis confidentissime expectanda.

Maiestati tuæ

Deditissimus Servus D. Nicolaus Antonius.

DE HISPANORUM DOCTRINA BIBLIOTHECARUM UTILITATE ET PROPOSITO HUJUS OPERIS AD LECTOREM PRÆFATIO.

CLARISSIMA toto orbe terrarum, ac per omnem ejus ætatem, regionum Europæarum princeps, mundique ab oceano surgentis caput HISPANIA peperisset utique sibi magnum satis decus atque ornamentum famæ non intermorituræ unquam, sed a præstantissimis quoque aliarum gentium populis invidendæ, si solum Reges optimos ac fortissimos duces, belli fulmina milites, atque omnium virtutum politicarum exempla posterorum memoriæ atque imitationi consignasset. Quinam etenim inter mortales omnia possumus? Divisit rerum supremus conditor dotes ac dona sua eo providentiæ ordine, ut unaquæque provincia aut natio præ aliis excelleret peculiari aliqua prerogativa, qua quidem id compensare posset in quo ab eis superabatur. Adeo ut principem quendam in ceteris locum non ea quidem obtinuisse dicenda sit, cui nihil prorsus, sed cui minus earum rerum defuerit, quæ aut commendatione ipsius naturæ, aut communi hominum existimatione censentur, suisque possessoribus ad recte beateque vivendum quasi manus & instrumenta sunt. Neque adhuc tamen (ut humana omnia fluxa & inconstantiæ ac vicissitudini sunt damnata) quæ semel alicui genti benigno summi bonorum largitoris influxu contigere, adeo ei coalescunt, & propria innataque reputari debent, ut non abscedere aliquando, locumque inde vertere, ac nec vestigia sui in eo solo, cui altissimis infixa radicibus videbantur, impressa relinquere valeant. *Ita fato placet* (ait Seneca (1)) *nullius rei eodem semper loco stare fortunam.* Hæc itaque mortali, seque ipsam per partes impellenti & exterminanti naturæ haud injuria imputare nos nulli non liquere poterit, qui vel simplici quadam injectione mentis ad historiarum speculum orbem terrarum in ejus partibus, populorumque orbis tempora in eorum eventibus (quantum ab illo, quod olim fuerant, mutata!) voluerit contemplari. Deplorabilia etenim hujus transformationis, atque eximiæ cujusque laudis ex alia in aliam gentem emigrationis documenta & exempla nullum non suppeditat ævum jam hodie exactum, nullum non ex his, quæ in posterum exigentur, suppeditabit. Sive id non tam naturæ, quam numini ejus auctori magis certe adjudicamus, scelera nostra clade & ruina expianti, ut agnovit & Alexander ethnicus Rex apud Curtium (2): *Vices accipiunt melius acturi*, Christiano ferme ore proclamans. De imperio nunc non dicam, quod frequenter magis hoc sidere afflari solet, neque de temporum ea vicissitudine, quæ in res grassatur. Scio enim quantum ingeniosa illa Sibyllini carminis Tertulliano (3) & Lactantio (4) lecti paranomasia paucis verbis universitatem rerum inconstantiæ suæ admoneat:

Ἔσται καὶ Σάμος ἄμμος ἰσεῖται Δῆλος ἄδηλος
Καὶ Ῥώμη ἴυμη.
Erit & Samos arena, & Delus ignota,
Et Roma vicus.

II. Religionem nunc, probitatem, fortitudinem, prudentiam, civilitatem, atque alias virtutes, quæ animo retinentur, longe dicessisse ab iis regionibus, quæ magnum sibi exinde nomen præconiumque olim paraverant, ut alibi radices agerent, aliquando & ipsas revellendas, tot fere nationes sunt expertæ, quot vitalem spiritum ex hoc reciprocante vices turbinum ac serenitatis aere traxerunt. Operæ quidem magnum esset pretium ad cujusque huc divertentis instructionem eas omnes dinumerare, quæ e fastigio in præceps deturbatæ sunt, aut ex infimo in summum locum præcipuæ laudis exaltatæ, si non una sufficeret Græcia ante oculos posita: illa, inquam, Græcia, qua nihil sapientius, nihil fortius, nihil politiæ omnis, pulcritudinisque aut nitoris plenius sol unquam vidit, aut mens humana concipere & excogitare potuit. Quid ea nunc indoctius, quid imbecillius, quid bonorum omnium indigentius, & commiseratione dignius universitas rerum continet? Asiam taceo & Ægyptum, olim doctissimas, piissimas, hodie sui immemores, & ruinas tantum. Hispaniæ vero sic benevolus fuit semper naturæ, sic beneficus gratiarum & gratuitorum omnium donorum auctor, ut quid aliis invideret gentibus, aut peregre admiraretur, vix se circumspiciens alicubi deprehenderet. Fortitudinem, belli aviditatem, virium robur, impatientiam vitæ, cum esset mori honestum, inediæ & laboris, æstus & frigoris patientiam, libertatis amorem innatum Romani & Græci scriptores passim Hispanis tribuunt. *Audacem, ferocissimam, jugique impatientem* Tibullus & Florus: item *bellatricem, viris armisque nobilem, seminarium hostilis* (nempe Carthaginensis) *exercitus* ibidem Florus: *pugnacissimam barbarorum* Thucydides: *animique prodigam* Silius: *impacatam* Virgilius: *in hostes crudelem, erga advenas humanam & hospitalem* Diodorus Siculus appellant gentem. Inhæserunt hæ virtutes nostris animis sic profunde, ut licet variaverit suas fortuna temporum vices, Romanis nulli diutius restiterint, aut Romanos sæpius vicerint, sub Gothis non alii frequentius triumphaverint, iidem atrocissimam ab incursione Maurorum calamitatem & (ut ita cum jurisconsultis loquar) vim divinam constantissime ac fortissime sustulerint, exarmaverint, tandemque dispulerint; cumque iis debellatis datum aliquando est cum Europæis aliis populis ad prælium componi, ab omnibus iis præcipuam quandam, nec antiqua inferiorem, bellicæ virtutis laudem, quantumvis æmulis, aut ire sub juga nostra jussis, reportaverint. Lucii Marinæi Siculi de tempore suo loquentis verba subjungere non gravabor. *Tempore nostro* (ait) *Reges, externosque duces, omnesque principes videmus, qui bella gerenda parant, diligentissime quærere Hispanorum exercitus, quod de illorum nec fide, nec fortitudine, nec constantia dubitent.* Ita olim

(1) *In Consolat. ad Helviam matrem cap.* 8. (2) Lib. 2. cap. 5. (3) De Pallio cap. 2. (4) Lib. 9. cap. 15.

factum, cum Romana gens maxima floreret disciplinæ militaris laude : Hispanis enim militibus supplevisse eam legionum numeros ex Hadriano Spartiani observat Isaacus Casaubonus. Præterea justitiam eam sic semper excoluerunt majores nostri, &, quæ pars magna justitiæ est, erga Principes fidelitatem, quæ vel nunc, adversante nullo ex nationum descriptoribus atque censoribus, virtutes alias gentis splendidius multo lucere facit, & si quæ vitia sunt (non enim nobis adulamur) haberi foris domique indulgentius, labentique naturæ mortalium non egre condonari. Justitiam Hispanorum & fortitudinem præ aliis dotibus, hoc est, virtutem belli, & sapientiam pacis, commendare opportunum idcirco atque æquum duximus, quia aliis & aliis e communione populorum intermissis innoxie aut profligatis virtutibus, absque duobus istis nullà constare potest reipublicæ ratio, nullum vel minimum imperium coalescere ac perennare.

III. Magnam rem, inquam, præstitisset Hispania, etiamsi eorum tantum fructuum læta proventu, quos produxisset ei Martis campus, Jovisque fovisset gremium, de cetero bonis artibus & literarum studiis vale dicto, Minervam & Apollinem, tanquam aliarum gentium deos, haud aliquo esset obsequio cultuque dignata. Sed cum Genius gentis ad maxima quæque adaptasset eorum indolem; sic statim ab eo tempore, quo barbara & (ut Justinus loquitur) propiora feris quam hominibus ingenia convictu Romanæ gentis exuere, civilem omnem, & eloquentiæ atque sapientiæ doctrinam ut indipiscerentur, ingenio & industria ducibus sic strenue ac feliciter contenderunt, ut brevi etiam Romanæ urbi cunctarum disciplinarum præceptores inferre, victorisque ac dominatoris populi non milite, non auro tantum copias ærariumque; sed gymnasia ipsa, theatra, forum, atque senatum lectissimis undique Musarum Mercuriique sacerdotibus in dies magis ac magis locupletare possent. Quam vere & non adulatorie Pacatus, tametsi in *Panegyrico ad Theodosium Augustum*, natalis provinciæ laudibus aliis hanc etiam annumeravit, unde sapiens, disertaque, doctaque audiret Hispania! *Terris omnibus* (ille ait) *terra felicior, cui excolendæ, atque adeo ditandæ impensius quam cæteris gentibus, supremus ille rerum fabricator indulsit.* Cui quidem uni (iterum ait) *quidquid ubique laudatur, assurgat. Hæc durissimos milites, hæc experientissimos duces, ac facundissimos oratores, hæc clarissimos vates parit: hæc judicum mater, hæc principum est.* Robur hæc verba, corporum & animorum præsentiam in bellatoribus, imperatorias artes in belli ducibus, eloquentiam atque justitiam in reipublicæ administratoribus, poeticæ facultatis excellentiam in vatibus, tandemque augustissimam in producendis optimis principibus felicitatem gentis significare posita sunt; de qua ultima, ne id habere insuper videar, repetere libet, quamvis nulli non visa, Claudiani carmina in *laude Serenæ Reginæ uxoris Stiliconis*:

Quid dignum memorare tuis, Hispania, terris
Vox humana valet? primo levat æquore solem
India, tu fessos exacta luce jugales
Proluis, inque tuo respirant sidera fluctu.
Dives equis, frugum facilis, pretiosa metallis,
Principibus fœcunda piis.

Et paulo post:

Namque aliæ gentes, quas fœdere Roma recepit,
Aut armis domuit, varios aptantur in usus
Imperii: Phariæ segetes, & Punica messis
Castrorum devota cibo: dat Gallia robur
Militis: Illyricis sudant equitatibus alæ:
Sola novum Latiis vectigal Iberia rebus
Contulit Augustos. Fruges, æraria, miles
Undique conveniunt, totoque ex orbe leguntur:
Hæc generat qui cuncta regant.

Quæ quidem urbi & imperio fructuosissima, propterea que isto & aliis veterum testimoniis celebratissima Hispanæ (indolis dicam an fortunæ?) ubertas in nihilo defecta debilitatave Imperatorum eminentissimorum editione, quorum in Romanis annalibus maxima laus est, in Gothorum utique nostris Regibus ex barbare fortibus ad summam æquitatem & humanitatem formatis, indeque in Legionis, Castellæ, Aragoniæ, Portugalliæ, Navarræ Regibus, majorem partem excellentissimis, atque omni præconio majoribus, tot sæculis continuavit, immo felicitare nos & universum fama sui complere orbem terrarum pergit.

IV. Sed ut ad literarum amorem paulisper intermissum revertar, Turdetanis meis ante alios Hispaniæ populos hanc laudem consignabat antiquitas. An de aliqua gente barbarorum (ut Græci non Græcos omnes appellare solebant) dictum usquam auditumve dignius quidquam eo quod ex Strabone subjungimus? *Hi inter Hispaniæ populos* (ait (1) ex Græco Latine loquens) *sapientia putantur excellere, & literarum studiis utuntur, & memorandæ vetustatis volumina habent; poemata, leges quoque versibus conscriptas e sex annorum millibus, ut aiunt. Cæteri etiam Hispani usum habent literarum &c.* Asclepiadis item Mirliani, Græci (ut videtur) in iisdem Turdetanis ludimagistri, facta in eodem libro Strabonis mentio Græcas literas in pretio & in studio apud nos fuisse prodit manifestissime: uti & epitheton eruditionis genti nostræ sub Iberorum appellatione ab Horatio Flacco attributum eo versu ex *Ode ad Mæcenatem* ultima lib. 2. *Carminum*:

—— *Me peritus*
Discet Iber, Rhodanique potor:

qui tam aperti sensus est, ut mirari subeat interpretum de causa peritiæ Iberis adjudicatæ hallucinationes, poetæ sententiam gentisque honorem, nescio an satis candide, alio avertentium. Huc etiam referendum est, inventos in his partibus viros, qui Titi Livii Romanorum historicorum principis fama commoti, ejus videndi causa itinere in Italiam usque arrepto, non sibi & genti suæ minorem egregiæ indolis ac doctrinæ gloriam comparavere, quam Liviana gloria est, hoc præcipuo inter alios existimationis tam longe lateque dispersæ testimonio & confessione (quantumvis non ullo eius divinorum monumentorum posteri fruerentur) clarissima nunquam non futura.

V. Si tamen ad meliora sæcula & commutata cum Romanis morum civilium, optimarum disciplinarum, atque elegantissimæ linguæ bona jam accedamus, oratores, poetas, philosophos Romæ contulimus facundissimis, ingeniosissimis, sapientissimis eorum non inferiores; ut ostenderetur vinci armis fere semper fuisse fortunæ donum, ingenio autem nullas injici manus, aut immitti jugum posse. Vix enim pacata fuit, & (ut ille ait) sera catena victa ab Augusto Hispania, cum florere in urbe rerum domina, dicendique facultate cœperunt præesse victoribus magna illa literarum nomina Julius Hyginus, bibliothecæ ejusdem Augusti præfectus, Portius Latro declamatorum princeps, Moderatus Columella naturæ disertus illustrator, Sextilius Hena ingeniosus poeta, Quintilianus senex, junioris pater; & pro plurimis aliis Annæa domus, magnorum ingeniorum parens, qui M. Senecam, qui Lucium ejus filium, qui Lucanum, Lucii ex sorore nepotem (de quibus pauca dicere neque lubet, neque æquum est) Romanæ magnitudini verè æquales, declamatorem, phi-

(1) Lib. 3. Geograph.

philosophum, poetam, vitæ, luci, atque famæ dedit, uti & Jun. Gallionem, quem Seneca ipse Rhetor Portio Latroni in utriusque eorum studio comparat. Quid nunc Quintilianum referam ex altero illo genitum, oratorum inclytum præceptorem, censoremque, nisi quod in ea tempora inciderit, quæ nullum, aut non magnum in republica gerenda, ut olim, locum iis concessere? Martialem, &, si placet, Silium quoque, Bilbili & Italica oriundos, quorum alteri severiores, alteri mansuetiores Musæ sic indulgenter arrisere, ut quem Punici belli egregio descriptori, aut morum urbanorum facetissimo atque argutissimo reprehensori conferre, opponereque valeat aut velit, vix habeat unum aut alterum illa eorum ætas? Pomponium Melam, pressum & elegantem geographiæ, si quis alius, auctorem? Hadrianus item Augustus, Trajani successor & consobrinus, noster est; qua enim fronte audebit aliquis credulitatem suam non addicere Cassio Dioni, Eutropio, Eusebio, Agellio, Aurelio Victori, Ælio Spartiano, Cassiodoro, Latino Pacato, aliis affirmatissime id scribentibus? Is autem cum ejusdem Dionis verbis *naturâ* esset *amans literarum utriusque linguæ*, & Spartiani testimonio *poematum & literarum omnium studiosissimus, arithmeticæ, geometriæ, picturæ peritissimus, oratione & versu promptissimus, & in omnibus artibus peritissimus*, dione ipso referente in Joannis Xiphilini *Epitome*, multa, tam pedestri oratione, quam carmine conscripta reliquit. Ex quibus metrici laudantur *Alexandreidos* libri apud Stephanum (1): pede liberi, opus *de Vita sua* Phlegonti liberto suppositum; *Catacriani* libri obscurissimi (de quo nomine argutantur plura viri eruditi) *Orationes*, quarum *pro Italicensibus* civibus suis unam Agellius laudat (2); *Sermonum* tandem libri, ut videtur, grammatici, quorum grammaticus Sosipater meminit. Nec sine idoneo testimonio Prisciani etiam Grammatici, Trajano ipsi, a quo Hadrianus habuit imperium, *Dacicorum*, seu Dacicæ eius expeditionis libros adjudicamus, quem & versibus pangendis delectatum, Plinius in *Epistolis* (3) non obscure significat.

VI. Christiana vero Fide imbuta Urbe & imperio, Sanctus Damasus Papa, Hosius Cordubæ Episcopus, sic eruditionem sustentavere Hispanam, ut sua quoque, nec mediocris laus Paulo Orosio cesserit, Dextro atque Idacio historicis, Prudentio, Juvenco, Avieno, Matroniano, Dracontio poetis, Gregorio Bætico, Paciano, Apringio, Juliano Pomerio, Justo Urgellitano, & eius fratribus, Catholicæ veritatis vindicibus. Gothorum gentem & imperium non diu post illustravere fulgentissima illa cæli nostri sidera, Leander & Isidorus Hispalensis, Fulgentius Carthaginis ecclesiarum antistites, fratres, quorum opus tam verbo quam scriptis procusum Gothica fuit & Hispana gens e cimmeriis Arianismi tenebris ad dias veræ Fidei oras reducta, sibique restaurata. Ildephonsum, Eugenium, alios Toletanæ sedis Episcopos æqualis cum superioribus magnitudinis astra satis splendore suo conspicua sunt, quin facula nostræ laudis indigeant. Neque enim fastos nunc Scriptorum describimus, sed tantam perpetuam apud Hispanos literarum celebritatem atque existimationem fuisse rei causa confirmamus.

VII. At nec ea quidem tota in præceps cum imperio ivit, quando Arabum Dynastis colla huic tam acerbæ pœnæ ob insolentiam criminum impendi vere digna Deo visa subdidimus, captivorumque corporum animi calamitatis suæ conscii nihil minus quam a literarum fontibus, qui ubique exaruerant, solatium sibi aut rebus suis compendium aliquod providere cogitabant. Plane enim conservatæ sunt sub cineribus illis, in quos gloria gentis e fastigio suo deturbata, & barbarorum flammis extincta consederat, scintillæ quædam sacri sapientiæ ignis atque doctrinæ, unde inflammatos legimus, & ad fovendum, quasi Vestæ focum Romanæ olim virgines, literarum amorem erectos Beatum cum Eterio, Isidorum Pacensem, Eulogium martyrem, Alvarum Cordubensem, Bonitum, Prudentium Trecensem Episcopum, & alios, quorum eo major laus ac de civibus suis meritum fuit, quod nullis Christianarum scholarum, nullis, aut valde paucis, exemplorum a viris excellentibus venientium subsidiis adjuti, & ad colenda studia invitati, vere uti flores in arido & horrenti spinarum campo germinare visi sunt.

VIII. Uberior tamen proventus ille exstitit literarum & ingeniorum culturæ, qui in Arabum & Hebræorum Hispaniæ civium, ac proinde nequaquam ei pœnitendorum, cecidit gremium. Credibile enim vix est qua mentis contentione ac virtutis amore hoc genus hominum in bonas disciplinas, præcipueque sacrarum literarum explicationem, philosophicam ac medicam, & omnes liberales artes incubuerint; quorum doctissimis (si demas tamen superstitiosas & aniles eorumdem in religionis negotio fabulas) etiam Christianæ Academiæ ditatæ sunt, fruunturque monumentis. Fere enim quidquid in sacris libris elucubratum est eo tempore ex Hebraicis fontibus, quidquid in Medicinæ & Philosophiæ arcanis eruendis mens humana insumpsit laboris & vigiliarum, e finibus Hispaniæ, & ex scholis utriusque hujus gentis prodiisse, illorum nemo inficiabitur, qui earum bibliothecas sedulo excusserit, nosque aliquando, quum fidem integri hujus & absoluti operis liberare dabitur, ostendemus. Plane Hebraicæ Synagogæ, tam apud Mauros quàm apud Christianos frequentes, & inter Hebræos ipsos ceterarum potiores & nobiliores existimatæ, celeberrimos illos protulere divinorum librorum veteris Testamenti enarratores, quorum testimoniis innituntur sæpe noviores & Christiani interpretes ad eruendos sanctæ linguæ sensus, enodandam Bibliorum phrasin, illustrandas Hebraicæ gentis antiquitates, nec semel etiam ad Christianam ex eorum fumo lucem proferendam & adversus ipsos confirmandam. Mosen intelligo Maimonidem Cordubæ natum, qui ex sententia hujus ætatis eruditorum, primus desiit inter Hebræos ineptire: *qui paucos quosdam atque exiguos errores magnis ubique virtutibus & lectissimarum rerum præceptionibus compensat:* Abrahamum Aben Ezra Toletanum *Philosophum* (Ariæ-Montani verbis) *ac Medicum eruditissimum, sacrorumque librorum sua lingua commentatorem illustrem*: Davidem & Mosen fratres Kimkios, quorum ille auctor est celebratissimi & utilissimi *Michlol* operis, sive *Thesauri linguæ sanctæ*, unde Pagninus majori ex parte suum conflavit, homo doctissimus, ac minime superstitiosus, quique Christianorum lectioni aptissimus existimatur; aliter vero in Grammaticis non contemnendam, nec Davidis fratre indignam auctoritatem apud eruditos sortitus est: Mosen Gerundensem quamplurium operum clarum scriptorem: Jonam Cordubensem Grammaticum perfectissimum: Judam Levitam, libri *Cozri* auctorem: Jacobum Badreschi, alterum inter Hebræos Ciceronem: Ascherum item Levi, ac Judam Barcinonenses: Jonam Gerundensem: Meir Toletanum: Samuelem & Judam Aben Tibbon, Abrahamumque Aben Sahal, Hispalenses: & alios quamplures, quorum in *Bibliothecis* suis *Rabbinicis* Buxtorfius & Plantavitius, in *Orientali* Joannes Henricus Hottingerus, & ante eos ex eadem gente David Gans & Zacutus Salmanticensis, hic in *Juchasin* libro, ille autem in *Chronologia* sua *Judaica*, meminerunt. Nec ullo tempore usque ad id, quo e finibus nostris abire jussa fuit ea gens, defuere homines eruditissimi, qui ex Hispano aere suxerunt, quod ingenio industriaque non vulgari ab studiis nomen sibi fecerint, quantumvis felicissimam mero fidei meridie nascendi sortem & exaggeratam doctrinæ laudem procuratæ cæcitatis obstinatione magna ex parte corruperint. Unus enim ex his est, qui solum vertere, quam in se revertere, ac superstitioni renunciare maluerunt, Isaacus Abrabanelius, si a natura eum expendas, ingeniosissimus; si a studiis doctissimus; si ab industria totus labor; idem tamen Christiani nominis, si quis alius, infensissimus hostis, ac perversissimus veri calumniator. Quotidieque ex Hispanis Hebræis derivati, quamvis alibi gentium, ubi degere permittuntur nati, haud immemores suæ originis, imo ipsam in scriptis jactantes, monumenta sui vel theologica vel philosophica vel medica sermone etiam Hispaniæ vernaculo communicare amant posteris, momenque suum (quod miserum infelicibus solatium est) oblivioni eripere.

(1) In Ἀσραια & in Σάτυρα. (2) Lib. 16. cap. 13. (3) Lib. 5. ep. 3.

IX. Nec minus quam ex Hebraico surrexit læta ex Machometano agro seges virorum philosophiæ totius ac mathesis cognitione, atque edita in vulgus doctrina præstantium; quorum latent quamplures adhuc in Arabicis tenebris, atque interituris facile chartis lucubrationes. Quo devenièns non possum non lacrimabile illud ante aliquot menses factum Laurentinæ regiæ bibliothecæ manu exaratæ incendium deflere cum iis omnibus, qui auro contra habent caros hoc genus thesauros; quo igne absumpta nobis peregre degentibus referuntur major librorum Arabicorum pars, atque item Græcorum, quos ex omnibus angulis exquisita Philippi Magni Regis Hispaniarum II. Bibliothecæ, ac totius ædificii cum orbis terrarum & omnium ætatum maximis comparandi auctoris, diligentia corraserat, eoque loci æternæ memoriæ dicaverat. Sed ut non sine aliqua mentione eorum, qui in Hispano solo Arabicas literas illustravere, hinc discedat calamus, Aben-Roe, sive Muhamedo Abulgail Cordubensi, Aristotelis perpetuo interprete, viroque undique doctissimo nullum potiorem Arabismus quaqua versum patet quem Græcis opponat philosophis, nominare unquam potuerit. Aben Zoar Hispalensem, sive ex territorio huius urbis, medicum præstantissimum Aben-Roes ipse discipulus summe laudavit. Aben Zoar eius filius, quem Rasim vocant, Aben sive Ibnu (*filium* Arabice significat) Thophail Hispalensis, præceptor Mosis Majemonidis, & Aben-Rois, Abu Bahar Ibnu Chalson Granatensis poeta, Ibnu Saigh è civitate Mariæ (Portum Sanctæ Mariæ intelligo) Ibnu El Beitar Malacitanus, Aben Madi, Aben Agatin, medici fere omnes & philosophi inter suos clarissimi, laudantur in *Prosopographia* Joannis Leonis Africani, & alibi: ut prætermittamus Aben Sinam (quem Avicenam vulgus vocat) falso a quibusdam Hispaniæ adscriptum, immo Rasim medicorum operum celeberrimorum auctorem, qui peregre, hoc est in Persia natus, incolatu dumtaxat noster est. Vere enim Mauris partem illam Hispaniam meridionalem tenentibus, quam Romanorum Bætica olim continebat, his literis adhibita fuit eximia quædam industria, præcipuusque honor habitus, adeo ut Abu Nazari cujusdam *De studiis populi Andalusiæ*, hoc est Hispaniæ Arabicæ, magnum, & inventu rarum opus, Arabicis ceteris commentariis annumeretur. Quarum utriusque sectarum auctoribus commendandis aliquanto diligentiorem operam adhibere debuimus, ne ex vulgaribus Hispaniæ ac scriptorum eius encomiastis, quibus Latini tantum, *non* alii fere, noti sunt, profecisse videremur; prætereaque ut eius partis, quæ ad perficiendam hanc Bibliothecam necessario nunc desideranda est (ut paulo post dicemus) quasi aliud agentes nonnullum præberemus specimen.

X. At eo ipso tempore, quo infidelium populus philosophica omni florebat doctrina, sterilescere visus est, fateor, Christianæ Hispaniæ campus, & inter armorum fragores ac belligerandi necessitatem, qua cuncti detinebantur & ab omni fere alio munere avocabantur æquales tot sæculis majores nostri, Musarum harmonia & cultus mentis ingrata & importuna esse. Quis enim otio quietique, unde artes vigent, locus in castris & bello addicta gente? Nullæ tunc aliæ quam armorum scholæ: non is qui arte loqui atque ingenio penetrare naturæ abdita; sed qui in prælio fortius hostem petere, civem servare nosset, aliqua dignus laude habitus. Præ militari sordebant ceteræ omnes artes. Sic Roma fuit, quum rudis adhuc & bellicosa erat. Nam & Suetonio attestante in libello *De claris Rhetoribus*, senatus-consulto non uno cautum fuit, Rhetores & Philosophi ne in urbe essent. Idcirco qui excoluissent sapientiæ studiis animum in ferrea illa hominum messe, quamdiu pro libertate belligeratum fuit, rarissimi apud nos aliquam sui memoriam ad posteros propagârunt. Profligato autem ab infidelibus metu, cumque jam non pro aris & focis tuendis, sed pro importunis, sæpeque recurrentibus hostibus vi subigendis ac debellandis arma tractarentur, venire ad partes & contubernio excipi cœperunt amor literarum & cultus, eloquentiæ studium, sacrorum librorum & humanarum disciplinarum cupiditas, præcipue a tertio decimo salvi facti orbis sæculo, quo Ferdinandus huius nominis III. Rex sanctissimus, atque jam hodie ex beneficio Clementis X. Pontificis nunc Maximi Christiano erga cælites obsequio & ritu invocari permissus, Mauritanæ fæcis reliquias ad extremos Bæticæ provinciæ angulos Africæ propinquiores expulit; Jacobus item Aragonius hujus nominis I. non solum Valentino sibi cedere regno, sed & Balearibus coegit insulis. Floruere isto sæculo Rodericus præsul Toletanus, Lucas Tudensis, Dominicus Prædicatorum auctor, Raymundus Penna-fortius, Raymundus alter Martini, Bernardus Compostellanus, Antonius Paduanus, Joannes Papa XX. Alphonsus Rex, *Sapiens*, Petrus Comes Portugalliæ, nec diu post Joannes Ægidius Zamorensis, Arnaldus Villa-novanus, Raymundus Lullus, Alphonsus Hispalensis præsul, Franciscus Ximen, Alvarus Pelagius, Joannes Segoviensis, Paulus & Alphonsus Burgenses Episcopi, Joannes a Turrecremata, Alphonsus de Madrigal Abulensis antistes, Joannes Episcopus Gerundensis, & alii satis magno numero, tam Latinorum, quam vernaculorum operum scriptores.

XI. Attamen quandam adhuc rudem & nondum absolutam doctrinæ formam hæc omnia præseferebant sæcula, quousque sub Ferdinando & Elisabetha Catholicis Regibus, solida (si Portugalliam demas) ditioni eorum subjecta Hispania, mercatum peregre ivimus quidquid disciplinarum, quidquid amœnitatis intra Italiæ & Galliæ gymnasia longe ab Hispaniæ finibus exsulabat; indeque jam apparere cœpit non artibus ingenia, sed artium exercitationem præstantissimis Hispanorum ingeniis ad hoc tempus defuisse. Mirum etenim quam brevi tempore quamque feliciter admissa semel aliena hæc merces ditare cœperit omnes hominum ordines, omnes scholarum cœtus, Salmantinæ ante aliquot sæcula, Complutensis a magno illo Toletano antistite & Purpurato Patre Francisco Ximenio nuper fundatæ, aliarumque. Et ut eximium quoddam sui specimen, quo ad literarum aspirare se obtinendum principatum non obscure testaretur, gens nostra faceret; ecce tibi ex ista ultimo loco nominata Academia cura & industria doctissimorum hominum procurata, non alicujus veteris, quamvis maximi, sive ecclesiastici sive profani scriptoris exstantia opera, sed integrum illud Bibliorum sacrosanctum systema quatuor repetitum linguis, Hebraica, Chaldaica, Græca & Latina, quo opere nil vidit illa ætas magis elaboratum, nil magis utile aut necessarium. Cujus quidem editionis forma, cum Francisci Cardinalis Ximenii, cujus sumptibus & auspiciis facta est, magna commendatione, etiam post emissas ex Antuerpiensi, Parisina, Londinensi urbibus alias, & quidem locupletiores editiones, absolutissimæ, ceterarumque principis & quasi matricis elogia jure optimo audit.

XII. Eodem ipso tempore in Academia Salmantina jacta illa sunt robustioris Theologiæ semina, quæ plusquam alias aut alibi gentium opimis fructibus non diu postea editis, & in perpetuum, si Deo placet, edendis, ingeniosissimam omnium gentem speculationique maxime deditam fœcundavere. Ingentis enim famæ vir Franciscus de Victoria, non tam lucubrationibus editis, quamvis & hæc aliqua non magnæ molis, at magni pretii sint; sed doctrinæ theologicæ perfectissimæ in hanc Academiam & Hispaniam invectione, doctissimorumque theologorum educatione, quamdiu fuerit huic sacræ scientiæ honos inter mortales, vehementer laudabitur. A quibus ea in sublimem adeo locum evecta est, ut prorsus quæ alia præsumat natio hujus professionis lauream nobis eripere, his jure illa & merito contribuenda sit, quibus Jovi fulmen aut clavam Herculi de manu auferre tentantibus insaniam opprobravit antiquitas. Sed bonum factum: quod nulli adhuc in mentem venit, unde nos vindicandi ac stabiliendi Theologis nostris præcipuum locum cura sollicitet. Canus equidem, Sotus, Banezius, San-Thomasius, Arauxius, Godojus, Prædicatorum; Molina, Suarezius, Vasquius, Valenzia, Ruizius, Granadus, Lugus, Jesuitarum; Castrius, Vega, Medina, Franciscanorum; Aragonius, Ponce-Leonius, Eremitarum; Cornejus, Carmeli sodalis; ne alios aliorum ordinum nunc recenseam, non tam virorum, quam propria sunt nomina scientiarum apicis sacræ Teologiæ.

XIII. Jam si ad morum instructores, virtutumque enucleatores, quæ ad pœnitentiæ sacramentum pertinent, fru-

fructuosissimam eiusdem Theologiæ partem, quæque, ut Senecæ (1) verbis utar, *errores nostros discutit, & lumen admovet, quo discernantur ambigua vitæ*, oculos convertamus; omnes fere hujusmodi commentariorum paginas complent Hispani, Martinus Navarrus, Sancius, Sotus iterum, Joannes Medina, Toletus & Lugo Cardinales, Corduba, Rodericus, Ledesma, Dicastillus, Azorius, Castro-Palaus, Trullenchius, Fagundez, Caramuelius, Escobarius, Mendozius, Vibaldus, Martinez-Pradus, Leander, & alii innumeri.

XIV. At Bibliorum nostri interpretes, unaque concionatorum Evangelicorum ad formandas sacri hujus muneris actiones duces exterorum nullis palmam concedunt. Quinam enim in Genesim post Pererium, in Judith post Cerdam, in Jobum post Pinedam, in Cantica post Sotomajorem, in Proverbia post Salazarium, in Ezechielem post Pradum & Villalpandum, in Prophetas minores post Riberam, in Evangelia post Maldonatum, in quamplures simul libros post Ariam Montanum, Gasparem Sancium, Forerium, Oleastrum, Salmeronem, Malvendam, Cyprianum, elucubrantes, horum vestigia non relegunt, eruditionem non admirantur, sapientiæ non assurgunt? De sacris actionibus cum Italis nobis controversia est. Hi artificio prævalent, rhetoricantur, verbis gestuque, ac tota corporis conformatione & motu veterum oratorum imitatores videri volunt: nostrorum strictior, nec affectata est eloquentia, non coagmentata domi oratione, aut verbis utuntur artificiose respondentibus; sed naturali & quasi extemporali facundia (2) quidquid judicii, quidquid acuminis, quidquid eruditionis eliciendum est, rebus ipsis & argumentis persuadendis, confirmandis ex sacræ paginæ ac Doctorum testimoniis ingeniose ac prudenter impendunt. Eaque solerter inveniendi, excogitandi acute, atque apte in rem præsentem cogitatis utendi nota sic vulgo placuere, ut etiam vernaculi sermonis conciones communiter apud Italos in ulnis gerantur, & propriæ horum linguæ interpretatione donentur. Nec paucos vidimus ex probatissimis, qui sic formam hanc nostram suam fecerunt, ut Italico sermone loquentes more concionarentur prorsus Hispano.

XV. In dogmaticis seu polemicis scriptoribus aliis forte nationibus herbam porrigimus. Extra enim positi controversiarum campum, nullisque domi hostibus, quibuscum disputando munus suum exercere debeant, compositi, cum larvis batuere aut ferire umbras velle sibi videntur, qui controversiarum, uti vocant, studia sectantur. Et tamen qui ad eas regiones delati sunt, ubi cominus elenchticum hoc negotium geritur, aut cum Tridentum ad sancienda vera & configenda falsa dogmata undique terrarum Catholicus convenit populus, satis ostenderunt Hispani Theologi non sibi arma nec usum armorum deesse ad componendum cum hoste gradum atque eum debellandum, etiam in Academicæ Theologiæ, vel ut ita dicam umbratilis, hoplotheca; nec in alium orbem se esse delatos crediderunt; sed quæ graviter in scholasticis velitationibus, eadem fortiter robusteque in veris argumentorum dimicationibus præstitere. Maldonatum, Turrianum, Valentiam, Petrum Sotum, Castrium, Viruesium, Vegam, Perezium Ajalam, Paivam Andradium, Orantium, Suarezium, nullus, cui Ecclesiæ decora hujusmodi comperta sunt, conferre optimo exterorum cuique dedignabitur.

XVI. Asceticis verò & spiritualibus librorum monumentis quantum Hispana virtus, religio, pietas, nec minus ingenium atque eruditionis studium valeat (3), unus Granatensis Ludovicus documento esse poterit, in quo videtur mihi Deus eam sapientiæ atque eloquentiæ formam, qua salutis negotium tractandum est, arduum illud æque ac necessarium, familiareque imbecillitati humanæ reddendum, ostendere nobis & commendare voluisse. De quo viro & aliis qui hunc agrum coluere, ac præstantiorem (ut Philone (4) utar) medicinam vulgata ista, quæ medetur solis corporibus, sunt professi, doctissimisque ac piissimis & prudentissimis admonitionibus præluxere viam sapientiæ ingressuris ingressisque, tacere præstat, quam pauca loqui. Vere certatim ex Hispano in vernaculas fere omnes piæ Europæ linguas translatum est quidquid eximius nuper memoratus ascetici operis princeps Ludovicus Granatensis, Alphonsus Madridius, Joannes Avila, Bæticæ dictus Apostolus, atque ejus alumnus Didacus Perez de Valdivia, Franciscus Arias, Ludovicus Pontanus, Alphonsus Roderici, Hieronymus Gratianus, Joannes Eusebius Nierembergius, Joannes Palafoxius, duoque illa ante alios terrestris cæli sidera, ut in empyrium nos operibus & scriptis manuducerent, orbi manifestata, Petrus de Alcantara, Theresiaque a Jesu, non minus sanctitatis, quam divinæ doctrinæ radius fulgentissima, literis mandantes in aurea opera conjecerunt.

XVII. Præterea ethnicis in Ecclesiæ gremium conducendis & reclinandis, quotquot per orientalem occidentalemque orbis plagas ea caritate, qua major alia esse nequit, expeditionibus Apostolicis sacrorum Deo nostrorum hominum Redemptori eorum lucrifecimus, majorem aliis nationibus, in quas non sic abundanter benignitatem istam amplificandi regnum Dei providentia ejus effundere dignata est, curam & industriam impendimus. In quo mihi eadem providentia Dei videtur negatam Hispanis copiam contra standi hæreticos, quos a nostris finibus dudum expulimus, ac vigili oculo semper arcemus, omnino compensare voluisse aditaperta latiori hac via in publicum proficiendi, & fructuose magis in eos populos, qui aures audiendi habent, nec eas surdarum aspidum more obturant, verba vitæ fundendi. Quo quidem beneficio præclariusne aliquod in historiarum acta sua referre habent, quæ confidentius de se existimant, magnificosque titulos præcipuæ inter Christianos notæ sibi arrogant, nationes aliæ? Hæc vera prorsus nota est electi ac dilecti præ aliis a Deo populi, quod in novum orbem Fidei vexilla intulimus, & longe lateque fixa habemus, veteremque nondum adhuc satis cognitum, Sinas, & utramque Indiam, & Africæ plagas verum adorare Deum fecimus. Oblatrent quamvis caninæ hostium linguæ Hispano-Indicam hanc expeditionem, & Casæ nostri ostentatis libellis hujus elevare contendant meritum. Paucorum & iniquorum hominum auro inhiantium crudelitati tot religiosissimos opponimus duces, tot viros Apostolicos, qui sacro-profanum apud eas gentes auspice Deo imperium statuerunt, & quotidie magis ac magis sub iisdem legibus & disciplina dilatare satagunt. His caritatis fructibus falsa caritas ornare se atque induere spernit, aut potius nescit.

XVIII. Decursis sacris, gradu ad non sacra facto, quandoquidem philosophiæ, vere *procreatricis* illius, *& quasi parentis omnium laudatarum artium* (quomodo eam Cicero Tullius appellat (5)) studium ingenio totum constat contemplationeque, ingeniique excellentiæ & excogitandi pervicaciæ dotes Hispanorum animis naturæ sic ordinata ratio benigne contulit, quid commendare opus erit pretio nullo expressioris operæ philosophos nostros, qui hujus scientiæ penetralia & Aristotelis ejusdem coryphæi recessus omnes e meris tenebris, immisso disputationis lumine, si qui usquam alii, clarescere fecerunt, eminentissimumque multiplicis genus disciplinæ commen-

(1) In præfat. Naturalium quæstionum. (2) Cardin. Sforza Pallavicinus in Arte perfectionis Christianæ lib. 1. cap. 4. *Maravigliosa è l'eloquenza de' Predicatori Spagnuoli, non mica imparata, ma innata qual noi la proviamo in molti, que per natura hanno una tal grazia, e insieme gagliardia di loquela, una tal acconcia piegbevolezza di voce soave e nervosa, un tal getto leggiadro, temperato, e confacenteri alle parole, che senza haverne obligatione al Maestro e allo studio fanno vedere cio che raccontano, fanno credere cio che affermano, incantano gli uditori; e tal bora questa magia della lor lingua è si potente, che te arrivano à farsi ascolatare, violentano à farsi amare. Or la nazione Spagnuola naturalmente ingegnosa, vivace e gentile, abbonda di tali buomini.* Hæc ille. (3) Guido Card. Bentivoglius in vulg. quadam ad Tobiam Matthæi Anglum epistola. *Sono valenti huomini veramente gli Spagnuoli nelle composizioni spirituali: e non so come la lingua ancora porta con se maggior peso con la sua gravità per imprimere le cose.* (4) In libello: *Quod omnis probus liber.* (5) Lib. 1. de Oratore.

mentariis famæ gentis & argumenti dignitati ex æquo respondentibus, illustravere. Nec tamen absque eorum aliqua mentione, qui primarum partium (absit verbo invidia) honestissimo in isto sunt ordine, hinc dimittam *lectorem nostrum* discere avidum qualia Hispanorum nomina, Italorum, Gallorum, Germanorum potioribus collata deturbare alios, non ipsa deturbari gradu possint, Joannem Ludovicum Vivem, Petrum Joannem Nunnesium, Sebastianum Foxium Morzillum, Joannem Genesium Sepulvedam, totius eruditionis Quatuor-viros, Petrum Ciruelum, Dominicum Sotum, Franciscum Suarium, Gabrielem Vasquium, Petrum Fonsecam, Benedictum Pererium, Gasparem Cardillum Villalpandum, Michaelem de Palatiis, Franciscum Vallesium, ut noviorum, nunc forsan superstitum, verecundiæ parcam, ipsa eorum scripta satis superque harum literarum gnaris commendant. Jam vero philosophiæ partem illam, quæ valetudinis tuendæ ac restaurandæ munus continet, in medicorum nostrorum libris eo cultu ac dignitate haberi, quæ *saluberrimam* decet artem, vel iis facile persuadebimus, qui appellationes tantum hujus disciplinæ professorum notas habuerint, aut vel unius Francisci Vallesii nuper laudati medicinæ veteris principibus ævo dumtaxat inferioris; quo homine doctiorem alium, prudentiorem, eruditiorem, ingeniosiorem, excoluit *nunquam* in gymnasio suo medicorum altrix olim Alexandria, vel recentiores sortitæ sunt scholæ. Quem spisso sequuntur agmine, quos vere amavit ars hygiatica, Mercatus, Santa-cruzius, Lacuna, Vegæ duo, Christophorus Thomasque Roderici, Garcia Carrerus, Antonius Ludovicus, Lemosius, Zacutus & Amatus, Mena, Stephanus Rodericus Castrensis, Petrus Michael de Heredia, plures alii, quos, Academiæ Salmantina, Complutensis, Valentina, Conimbricensis naturæ mystas & alexicacos educavere.

XIX. A philosophia Mathematicas artes non separabimus, quæ aliquam cum ea societatem, auctore Lactantio (1) habent. Hæ quidem in omni vitæ genere, quo respublica vel juvatur vel ornatur, necessariæ sunt. Idcirco in unaquaque harum disciplinarum adeo instruxit plures Hispania, ut nulli dubitemus cum exterorum potissimis in comparationem descendere. Arithmeticæ enim peritissimos habemus Hieronymum Muñozium, Joannem Perezium Moyam, Joannem Martinum Siliceum: in Geometria Didacum Perezium Mesam, Jacobum Falconem, Andream Garsiam de Cespedes, Petrum Nonnium: in *Musica* pro *multis* Franciscum Salinam, cæcum, præter alios minorum gentium: in Astronomia & ei subjectis Geographia & Nautica Antonium Naxaram, Petrum Ciruelum, Petrum Nonnium jam laudatum, Petrum Medinam, Bartholomæum Antistium, Rodericum Zamoranum, & plures alios. *Bellicæ artis, tormentariæ, equestrisque* præcepta nobis egregie tradiderunt alii magno numero, quos tibi, ne prolixitatis arguamur, index liber in fine hujus Bibliothecæ positus suppeditabit.

XX. Philosophiam consequitur, aut potius ea continetur juris utriusque prudentia; siquidem diserte Ulpianus alicubi (2) se verum philosophum appellat, legesque & earum doctrina ethices proprie aut politices praxis existimatur. In qua quidem excellentissimis magnarum Academiarum Galliæ & Italiæ antecessoribus, experientissimis totius Europæ dicasteriorum senatoribus & advocatis, ex quo datum Hispanis est togæ studia sectari & excolere, pares habemus juris scientiæ magistros & scriptores, adeo ut in quacumque hujus studii forma, quos præ nostris alios habuisse vellemus, rarissimi, aut fortasse sit nullus. Ut enim ante quatuor sæcula reflorescentem in Italiæ gymnasiis, indeque trans Alpes & Pyrenæos derivatam sacri & profani juris peritiam commemorem, Azonis (quæ vulgaris fama est) discipulis, iisque, ut apparet, præstantissimis, debemus magnas illas divinarum atque humanarum omnium rerum tabulas auspiciis Ferdinandi III. Sancti conceptas, Alphonsi X. Sapientis absolutas, quod Jus Alphonsinum, seu Septempartitum a numero librorum seu partium vulgo nuncupamus. Atque his quidem non tantum comprehensum fuit quidquid Romanæ urbis dictioni profanæ Imperatores prius, deindeque sacræ Pontifices juris & legum indixere, *concordatis* etiam aut *decisis* glossographorum illius temporis dissensionibus; sed & Hispani propria omnia moris & imperii, quæ per municipales urbium dispersa leges, aut memoria tantum & observatione judiciorum retenta, in unum colligi & coalescere Juris corpus regia auctoritate sancitum regni majestas exposcebat. Planeque hocce Jus nostrum, cujus æquali nulla alia orbis terrarum gens vernacule utitur, iis valet, vigetque linguæ nostratis viribus, eo conceptum est decore simul ac dignitate verborum, ut quin auctoribus formatum fuerit natu Hispanis, quantumlibet alio sub cælo doctis, persuaderi haud facile possim. At sicuti Decretorum Gratiano, sic Decretalium ordinationem Raymundo Catalano Prædicatorum ordinis Ecclesia universalis acceptam ferre debet. Quod viri sanctitate ac doctrina celebratissimi de hac parte canonici Juris meritum aurem mihi nunc vellit, ne prætermittam, priusquam ad alia, in memoriam adducere, quod si decretis utimur sanis & emendatis, si Juris civilis legibus integritati suæ restitutis, Antonii Augustini Cæsaraugustani factum id maxime fuit industria studioque, ut videamur plane absque suspicione invidiæ aliqua totius Juris quodammodo vel auctores vel restauratores existimari posse. Sed jam ut nostri propositi tempus persequamur, duobus ab hinc sæculis eos peperit sacerdotio & imperio Juris mystas Hispanum solum, educavere gymnasia, Patrum ordines per omnia ejus regna doctrinæ ad fastigium evexere, quos sequens ætas in *lucubrationibus* suis adhuc superstites, veluti jurisprudentiæ quædam *numina* contemplatur & colit. Quorum apicem si Didacum Covarrubiam Leyvam appellem, theoricis, practicis literis, bonarum artium studiis, facultateque dictionis æque instructum, sibique semper æqualem, nullique operis sui secundum; *non ideo minus* summa quoque excipiendos & commendandos exquisitæ doctrinæ laude *contenderim Juris lumina* Martinum Azpilcuetam Navarrum, Ludovicum Molinam, Gregorium Lopezium, Ferdinandum Vasquium, Franciscum Sarmientum, Emmanuelem Costam, Hispaniæ Papinianum, Rodericum Suarezium, Antonium Goveanum (cui inter omnes Justinianæi Juris interpretes palmam deferebat Jacobus Cujacius) Petrum Barbosam, Franciscum Caldam Pereiram, Joannem Guterium, Antonium Padillam Menesium, proximioresque nostræ ætati Joannem Castillum, Joannem Solorzanum, Augustinum Barbosam, Joannem Baptistam Larream, Joannem Baptistam Valenzuelam, Franciscum Salgadum, Franciscum Amayam, Jacobum Cancerium, Joannem Petrum Fontanellam, præter alios innumeros. Quibus si specialem quandam Hieronymi a Bobadilla *Praxis* nostræ vulgaris *Prætorum* auctoris mentionem adjungam, ob insignem ejus in omni genere disciplinæ ac vernaculi sermonis, quo res doceri contentas ornatissime persequutus fuit, præstantiam, jurisconsultorum nostrorum fumosas imagines cessabo jam orationis meæ virga contingere.

XXI. At humaniorum disciplinarum amœnitates, & philologiæ ac linguarum notitiam non ita largiter nostris hominibus concedet forte aliquis (3). Nec refractarios nos habebit, si numerus, non conditio eorum spectetur, qui *hujusmodi* professione censeri dignoscique voluerunt. Fervidi enim & perspicacis ingenii vis, alta quæque petens, ad speculativas plerumque artes, aperiendumque mentis acie novas in penetralia totius philosophiæ, tam sacræ quam naturalis vias, ab studiis iis quæ pertinaci lectione & observatione foventur, diligentiaque magis & industria, quam subtilitate & inventione constant, avocare & abstrahere solet mortalium acutissimos. Hos quidem eorum gloria non multum pungit atque sollicitat, qui ad ista sola studia, veteris nempe ævi contemplationem, Græcorum & Latinorum rhetoricæ, poëticæ, aut historicæ artis monumentorum admirationem toti pallent & consenescunt, spernentes quicquid ingeniose magis quam diserte conceptum feriat aceto lotas, ut loquuntur, legentium aures, quibusque nullus alius comendatione dignus videatur liber, nisi is qui turget undique ac distenditur dictis & factis veterum ethnicorum in textu ipso & per-

(1) Lib. 3. c. 24. (2) Lib. 1. §. 1. De just. & jur. (3) Joannes Barclajus *Satyrici* par. 4. sive *Icone animorum*, cap. 7. Thomas Lansius in *Consult. de Principatu Europæ*, *oratione contra Hispaniam*: Georgius Merula *Cosmographiæ* par. 2. lib. 2. cap. 8. Golnitzius in *Compendio geographico* pag. 100. Georgius Hornius in *Orbe politico* pag. 29. par. 4. Gramondus *Histor. Galliæ* lib. 1. pag. 21.

per oram agglomeratis, aut ornamento verborum dictionisque lenocinio, quantumvis deficiatur re, speciem pulcri & accurati & quasi torno ducti præsefert. Nihilominus tamen in omnibus hujus studii partibus eminentissimos aliquos professores exterorum paucis comparandos dederunt literatorum choro erudita hæc duo, quæ percurrimus in præsentiarum, sæcula. Quo magis ostenderetur idonea & paria cuicumque disciplinæ ingenia præ aliis excellentiores quasque habuisse, laudemque nonnisi e summis & laudatissimis, sive temere sive consulto, procurasse. Quod esto sine offensione eorum a me dictum, quos ingenuarum omnium artium, vereque humanarum exquisita cognitio, professioque utilissima, & vivos existimatione præcipua decoravit, & morti impensos clarissima adhuc facit vivere fama, disertissimisque ac jucundissimis lucubrationibus sibi ipsis superesse. Nihil enim a me alienum magis esse noverunt omnes, quibuscum aliqua mihi consuetudo est, quam nobilissimis eloquentiæ, poeseos, philologiæque, ac ornatissimis studiis non eam adjudicare laudem, quam docti omnes ac judicio pollentes consueverunt. Inter tamen ea, per quæ ad altiora alia dirigi via debet, & altiora ipsa, quo via connititur, hoc est, inter ancillas & reginas artes, interesse quidquam potioris atque luculentioris meriti prærogativa inclytum, nec ii diffitebuntur, quorum summa est in amœnitatum & elegantiarum hoc regno, cui plurimum ego defero quidem, potentia & dignitas.

XXII. Ut enim a cognitione incipiamus linguarum, Sanctæ, ceterarumque orientalium, ac deinde Græcæ, totius eruditionis thesauri, tandemque Latinæ, qua explicare animi sensus in quacumque actione literarum universæ mos est Europæ, Hebraicarum rerum & idiomatis callentissimus fuit, si quis sub sole alius, Benedictus Arias Montanus, Bibliorum Antuerpiensis editionis vere Atlas, quæ sapientissimis idem lucubrationibus, fontibus impendens ipsis, explanavit. Alphonsum Complutensem medicum, Paulum Coronelum, Alphonsum Zamoram ex Hebræis Christianos magnus ille ac summis quibusque natus vir expediendis rebus Franciscus Ximenius Toletanus antistes procurandæ huic priori Complutensi eorundem sacrorum librorum editioni cum aliis Græce doctissimis præfecit. His proximus Thomas Maluenda Dominicanus novam post plures alias translationem ad Ezechielem usque perduxit, eamque brevibus, sed utilissimis commentaris illustriorem fecit. De Hieronymo Oleastro & Francisco Forerio, Dominicanis & ipsis, Ludovicoque a S. Francisco Minorum sodali, Hebraïce doctissimis, Lusitania gloriatur. Bartholomæus Valverdius Gandia sic in Hebraicis profecit, ut præter *Cantica* a se explicata ex fontibus ipsis huius linguæ, translationem quoque Latinam fecerit *Commentarii Rabbi Davidis Kimkii* in quinquaginta priores *Psalmos*, cujus nuper & post absolutam Bibliothecam exemplum vidimus MS. Romæ in Trans-pontinæ Virginis Deiparæ Carmelitarum monasterio, cum aliis ejusdem auctoris. Hic & Joannes Mariana non minus Castellam, quam superiores Portugalliam, nobilitant. Reliquæ provinciæ non unum aut alterum ex provincialibus suis utilem huic studio dedisse operam, idque in Bibliorum librorum explanationibus ostendisse, non temere affirmant. Bernardum Alderetum quin suo appellemus nomine, cum de orientalium linguarum eruditione fit mentio, summum hujus viri atque excellentissimis operibus manifestatum orbi de his literis meritum omnino vetat. Isaacum Abrabanelium natione Hebræum, in Hispania natum, & ab Hispania cum gentilibus suis omnibus ejectum, eruditissimum, si errores demas sectæ suæ, hominem, Josephum Karo, & qui non dudum e vivis Amsterodami excessit, Menassem Ben Israel, Hispanæ originis, & hujus linguæ monumentis sat notum, in albo eorum jure ponimus, qui præstantes his duobus sæculis in Hebraica fuere sanctorum librorum eruditione.

XXIII. Græcam vero in paucis familiarem habuere linguam fratres duo Vergaræ Joannes & Franciscus, quorum primus ejusdem nuper laudati Ximenii jussu nova interpretatione Aristotelis *Physicorum* octo, *De anima* tres, ac *De metaphysica* quatuordecim, qui etiam nunc manuscripti asservantur, libros, atque etiam eos quos vocant *Sapientiales*, e Græca septuaginta seniorum versione Latinos fecit, qui Bibliorum in Complutensem editionem sunt missi: alter autem Franciscus de cunctis grammaticæ Græcæ partibus docte scripsit: Arius Barbosa, Ferdinandus Pincianus, Joannes Genesius Sepulveda, Andreas Lacuna, Petrus Joannes Nunnesius, Franciscus Turrianus, Didacus Gratianus, Gundisalvus Perezius, Achilles Statius, Antonius Covarrubias, Mendozæ duo, Didacus Hurtadus & Franciscus de Bobadilla Cardinalis, Gundisalvus Poncius-Leonius, Laurentius Balbus, Franciscus Sancius, Petrus de Valentia, Petrus Fonseca, Joannes Mariana, Vincentius Marinerius, & alii non infrequentes aut sine magna laude in hac arena sunt versati, atque eorum quidam Græce doctissimis aliarum gentium compositi Athenas Hispanas Athenis ipsis Atticis, nedum aliis, haud invidere palam facere potuerunt.

XXIV. At jam inter Latinæ facundiæ principes, sive grammaticæ enucleatores, summum quemque locum nonne obtinuere Antonius Nebrissensis, Joannes Ludovicus Vives, Hieronymus Osorius, Emmanuel Alvari, Genesius Sepulveda, & Franciscus Sancius, nuper laudati, Joannes Christophorus Calvetus, Petrus Joannes Perpinianus, Andreas Resendius, Joannes Ludovicus & Melchior Cerdæ, Alvarus Gomezius, Hieronymus Zurita, Hieronymus Blancas, Sebastianus Foxius Morzillus, Alphonsus Garsias Matamorus, Didacus Tevius, Bernardinus Gomezius Miedes, Franciscus Mendoza, Joannes Mariana, Andreas Pintus Ramirezius, Franciscus Macedus, & quamplurimi, qui Latinis ad sacros libros, seu ad alias quascumque doctrinæ partes, commentariis manifestissima eloquentiæ suæ argumenta posteris reliquerunt? Limatum & acre in dijudicandis & perpurgandis ab errorum fermento prisci ævi auctoribus (cui studio primas doctus quisque in harum literarum concedit merito) judicium desideras? Inclyta duo criticorum cælo lumina ministravit Hispania Ferdinandum Nonnium Pincianum, & Petrum Ciaconium Toletanum, quibus tertius accedit & alia omni doctrina clarissimus Antonius Augustinus, Achilles item Statius, & Hieronymus Zurita, quibus utique magnum Senecam, Plinium, Pomponium Melam, Pompejum Festum, Joannem Cassianum, Arnobium, Isidori *Origines*, Antonini *Itinerarium*, Gratiani *Decretorum* collectionem, Juris Cæsarei libros, bona ex parte meliores & saniores debemus. Nec præterire nunc possumus, etiamsi cum superioribus in hac laude conferre alios passim nolimus, Ludovicum Vivem, Joannem Ludovicum Cerdam, Martinum Antonium del Rio, Michaelem Thomasium, Joannem Grialem, Sancium Brocensem, Thomam Tamajum, Laurentium Ramirezium, Josephum Gonzalez de Salas, qui exponendis Latinorum veteribus libris commendabilem adhibuere operam, ac nomine Hispano vere dignam. Illustratores antiquitatum habemus eosdem, quos toties jure ac merito appellamus, Petrum Ciaconium, Antonium Augustinum, Andreamque Resendium, quibus adjungi possunt Joannes Baptista Suarezius, Bernardus Alderetus, Martinus de Roa, Rodericus Carus, Franciscus Fernandez de Corduba, Joannes Ludovicus Cerda, Gaspar Barrerius, Ludovicus Nonnius, ut mittam nunc alios, qui peregrinis rebus insuper haoitis, nostræ genus & regnorum origines curiose & cum judicio persequuti sunt, de quorum in re historica laude paulo inferius aliqua dicere animus est. Poëtarum Latinorum exquiris in albo Hispanos? Jure quidem. Vehementia quippe & poetica nostrorum ingenia sunt, & cælestis illius quo carmina funduntur, influxûs capacissima. Unde suum nomen haud pauci eo intulerunt. Sufficit nunc memoria Arium Barbosam, Benedictum Ariam Montanum, Andream Resendium, Joannem Petreium, Joannem Ramirum, Alvarum utrumque Gomezium, Civita-regalensem & Castrium, Ludovicum Crucium, Emmanuelem Pimentam, Ambrosium Moralem, Jacobum Falconem, Joannem Verzosam, Joannem Christophorum Calvetum Stellam, Ludovicum Tribaldum, Jacobum Salvatorem Solanium, Joannem Vilchium, præter alios innumeros Apollinea ista arte claros.

Res

XXV. Res eo devenit ut eloquentia nostratis linguæ Castellanæ (ut Lusitanam nunc omittamus) tam pede libera, quam ligata numeris heroas suos in hoc theatrum producat. Et hi sunt quidem nobilitati ejus ac pulcritudini omnino pares. Regnant in sermone prosaico apud nos Ludovicus Granatensis, cui nullum alium anteponimus, Didacus Hurtadus Mendozius, Ludovicus Legionensis, Ferdinandus a Castello, Ferdinandus Perez de Oliva, Florianus Docampus, Hieronymus Zurita, Ambrosius Morales, Josephus Seguntinus, Antonius Fuenmajor, Bartholomæus Leonardus de Argensola, Joannes Mariana, Michael de Cervantes, Antonius Perezius, Petrus Mexia, Stephanus Salazarius, Franciscus Quevedus, Martinus de Roa, Lupus Felix a Vega, Didacus de Saavedra Faxardus, Josephus Pellizerius, & plures alii perfecta, ut Vellejus loquitur Paterculus, prosæ eloquentiæ decora, disertissimarumque lucubrationum, tam intra verarum historiarum & proficuæ cujusque doctrinæ limites, quam in fabulosis adinventionibus & ingeniosis quibuscumque argumentis auctores. Quorum aliqui Ciceroniana & Liviana copia, & vere lactea ubertate fluunt, alii pressa nervosaque eloquentia quasi in pompa gradiuntur, alii masculam & severiorem, alii tersam ac difiutiorem amant dictionem, sermone alii rotundo & numeroso, alii interrupto & crebris sententiis fracto, bene & ornate dicendi artem adepti esse videri volunt. Et cum diversæ sint in quavis lingua eloquentiæ facies, æqueque pulcræ fere omnes, pluribus eorum hanc laudem, quam persequuti sunt, vere contigisse disertissimorum nostræ nationis hominum constans existimatio est. At Lusitani, quorum linguæ etiam inter Europæ vulgares, ut Castellanæ vere germanæ sorori, aut potius veteri Castellæ idiomati, pretium & honorem suum non invidemus, tot habent elegantiarum suæ hujus linguæ admiratores & sectatores, ut Livios suos & Tacitos, Cicerones, Sallustiosque monstrare digito peregrinis, domique extollere laudibus ad cælum valeant.

XXVI. Poetica superest facultas vulgarium poetarum extero cuique proprietatis ejus & elegantiarum non satis gnaro a nobis commendanda. Ea singularis est, & si adjunxissent vulgo nostri artem eruditionemque (ut exteri consueverunt) locupletissimæ inventionum naturæ, industriamque non in pangendo adhibuissent ac dedolando tantum carmine, sed in eo ad veterum imitationem tam Græci quam Latini sermonis vatum conformando, doctrinaque multiplici, ut doctum non minus sit quam elegans, imbuendo, possideremus plane ante alias omnes gentes Musarum principatum. Sed dum ingenio ut plurimum contenti, liberum frænare spiritum arte dedignantur, constareque sibi absolutam poeseos laudem absque sudore, qui necessario impendendus est polymathiæ studiis, falso existimant, culmen illud, quod unus ex his aut alter legitimis instructus præsidiis attigit, Parnassi tenere bicipitis vix potuere. Inde fit, ut nec in dramaticis compositionibus ad imitandum naturam, artemve ab Aristotele præscriptam sequendum ulla se obstrictos lege censeant; imo quod infrequentes, aut si qui usquam, successu fere improspero, ad poema epicum rite formandum sese accingant. Qui enim artem callent, & disciplinarum ornamento excoluere animum, ad alia quævis, quam ad Ixionis hanc rotam, & quamplurium annorum pensum, si cum aliis conferas, infructuosum, hærere amant; qui vero amant, necessariis sæpe subsidiis ad rem prospere gerendam destituuntur. Quod genio imputamus gentis, apud quam non maximus honor iis habetur, qui poeticæ tantum gloriæ cupiditate reliquis omnibus proficiendi in publicum artibus vale dixerunt. Poetarum Hispanorum vulgus sugillare his & ineruditionis notare animus fuit, ut nunc eos meritis afficerem laudibus poetas, qui non e vulgari fæce, sed e sublimi quoquo præcipuæ famæ & existimationis apice cum fastigatissimis etiam Italorum & eruditissimis metricæ artis principibus de palma non obscure contendunt. Ut enim veteres Provincialis linguæ seu Valentinæ poetas nunc omittam, in quibus Ausias Marcus tot celebribus ætatis suæ versificatoribus lumina dicitur obstruxisse, Joannes de Mena Cordubensis Dantem Alligherium Petrarchamque sic feliciter fuit argumento eruditioneque imitatus, ut nisi ruditate suorum temporum velut quodam tuisset retardatus compede, resurgentem jam e busto ipso Cordubam admiraretur ab eo tempore cultissima & carminis studiosissima Italia. Cum vero sermoni accesserunt nostro ineunte sæculo superiore major antiquis cultus viresque, & initiatus is fuit solido, quo nunc viget, robori, Joannes Boscanus Barcinonensis, & Garsias Lasus Toletanus eam sibi ad absolutam hujus operis laudem muniere viam, ut ne vel carminis ullo genere aliis inferiores essent, hendecasyllabum primi ad nos perduxerint ceterorum potissimum, eoque uterque, ac præcipue Lasus, perillustre nomen inter sui sæculi vates sit promeritus, ac vel hodie in omnibus omnium sit. Sed ne singulos inde stilo persequar, unum aut alterum, quin reliquis injurius esse videar, veluti numina (fere numina dixi) poeticæ ac divinæ artis quædam laudabo, quibus præ aliis omnibus (absit verbo invidia) carere nollemus. Lupus a Vega Carpio portentosa illa copia & facilitate versus ingenio & urbanitate plenos effundendi quid natura possit, cum totam illam suam divinæ auræ particulam incubantem sibi patitur, adeo ostendit solus, ut tota quanta est antiquitas, nedum proximiora retro sæcula, quem Lupo comparet, se non habere necessario fateri debeant. Huic debetur prorsus comœdia Hispana, in qua compensatis nonnullis levioribus vitiis cum majoribus & pluribus virtutibus absque controversia regnamus. Quamvis enim alii magno numero vestigia ejus sequuti, ingeniosiores & pluribus partibus meliores ediderint compositiones, ut fere superstruere inventis facile est, attamen nec his in mentem venit, ut derogare unquam se crediderint posse istius carminum dramaticorum principis famæ, nec inter tot ullus, nisi me judicium fallit, accesserit ad familiaris & vere comicæ dictionis germanam illam speciem & formam, quam ante alia Lupus observasse videtur & curæ habuisse. Alia prorsus via grassatum ad famam, ardua scilicet pendentique, Ludovicum Gongoram fuisse, sublimitas illa & majestas carminis ostendit, totius eruditionis imbuti floribus, distincti luminibus, exemplar operis sui nostro sæculo monstratum posteris, admirandum potius quam imitandum, quemque si genius accinxisset ad epicum fabricandum poema, hodie nec Helladi Homerum, nec Romæ Virgilium, nec Italiæ Torquatum invideremus. Eruditione omnino parem huic Bartholomæum Leonardum Argensolam, nec inferiorem laude credimus, Hispaniæ nostræ Horatium, puritatis & castitatis stili observantissimum, elegantiarum ac totius urbanitatis vere penu; cui non alium in his conferre laudibus facile possis, quam Lupercium fratrem: adeo similes inter se sunt, ut gemellam vere Musarum & Apollinis prolem in iis agnoscas, nec videaris tibi, cum ad alterum accesseris, ab altero discessisse. Ingenio & affectibus, si quis alius, plenus est Villæmedianæ Comes, quem in poetis Hispanis præcipuo loco habet, ut audio, Serenissima Suecorum Regina fæminei sexus ornamentum decusque maximum, literarum & linguarum cognitione inclyta, quæ Romæ a multis annis majestatem & humanitatem eo fœdere copulavit, ut nec regio culmini mores humanissimi, nec moribus majestas deroget; & hanc ceteramque ex aliis virtutibus laudem constantissima veræ & Catholicæ Fidei, quam semel amplexata est, professio cumulatissimam præstent. Gregorium Ferdinandi a Velasco, Ludovicum Legionensem, Didacum Mendozam, Ferdinandum Herreram, Didacum Silvam Salinarum Comitem, Franciscum Borgiam Schillacii Principem, Antonium Mendozam, Josephum Valdiviesum, Franciscum Quevedum, Hortensium Felicem Paravicinum, Bernardum Valbuenam, Anastasium Pantaleonem, Joannem de Xauregui, Franciscum Lopezium Zarate, Ludovicum Ulloam adhuc superstitem, ut credimus, præter recentiores alios,

Carmina qui scribunt Musis & Apolline multo,

atque eos etiam qui theatralium actionum via prosperrime ad famam grassati sunt, velut triarios & principes musicæ hujus & innocuæ aciei non temere aut inconsulto collocamus. Quibuscum & Lusitani, certi quidem nec Castellanis nec quibusvis aliarum gentium cedere vatibus, Camoesium illum in primis, dignum gente sua & Asiaticis gentis suæ expeditionibus poetam, Franciscum Saa de Miranda, metricum Platonem, Franciscum Rodericum Lupum, Didacum Bernardum, Hieronymum Corterealem, Gabrielem Pererium Castrium, aliosque,

non

non quidem auxilia, sed vere Hispaniæ cives, Bibliothecæque nostræ decora conjungunt. Habuimus præcipuos ex eorum numero paucos e multis, quibus, ut Juvenale (1) utar,

non est publica vena,
Qui nihil expositum solent deducere, nec qui
Communi feriunt carmen triviale moneta.

eosque jam extra invidiæ jactum positos indicaturi, quorum maxime appareat compositionibus *naturam* sortitos fuisse nos (quod in poetis exposcebat Dio Chrysostomus (2) vere *numine afflatam*, sive *ingenium* ac *diviniorem mentem* atque *os magna sonans*, ut in *Epistolis* loquitur Plinius (3).

XXVII. Nollem hic ad hujus apologiæ metam properans cum viris doctissimis controversiæ subire aleam, qui id genus librorum, quod nos *de Cavallerias*, Itali *Romanzi* appellant, vereque nostri sunt origine (ut prætereamus nunc Heliodori *Theagenem*, Achillis Statii *Clitophontem*, Longi Sophistæ *Daphnidem*, & antiquos e Græcia alios amatoriorum operum hujusmodi auctores) adeo improbant, ut inter damnanda & expianda igni scripta fere constituant. Hos item Melchior Canus, vir doctissimus, *ineruditas* fabulas vocat, (4) *nihilque omnino conferentes non solum ad recte beateque vivendum, sed ne ad recte quidem de rebus humanis sentiendum.* Lipsii, Possevini, Nigroni conformia huic testimonia Besoldus congerit in tractatu *De educatione & studiis literarum* (5). Adjicimus his Joan. Ludovici Vivas fine *Lib. II. de Corruptis disciplinis*, Francisci a Ribera, Petri a Navarra quos laudat et in re sequitur Theophylus Raynaudus *de Bonis et malis libris disserens* (6) Nec nobis quidem eos probare animus est, qui inhonestos amores aut aniles ac nullius frugis aut ingenii continent fabulas. Scio enim quam eliminari digna sint a Christianorum, præcipue adolescentum, consuetudine illectamenta quæque vitiorum terendique otio temporis. Sed quid si periculo isto vacua horum lectio fuerit, & e contrario non ludatur in aliquo ex his libris opera? Nonne inter utiles fabulas, ut fere apologi solent & symbola & fictitiæ quæque, sed doctæ historiæ, collocari poterunt? Annon prosopopœjæ istæ sunt, in quibus, uti in Xenophontis Cyro, Homeri Achille Ulisseque, Virgilii Æneа, Reges, heroes, fortes, prudentes, pii, magnanimi, fere toti ex ingenio auctoris, quasi ex pictoris tabella, non quia tales olim essent, finguntur & colorantur; ita similiter in his nostris describuntur principes æquitatis & justitiæ vindices, tyrannidis & impotentiæ debellatores, fortissimorumque patratores operum? Aut carmine talia fingere laude dignum, prosa autem vituperio erit? Plane fortia & gigantea hæc animi & virium facinora, quæ suis fictitiis tribuunt heroibus, hujusmodi fabulatores, legentium corda sic vehementer incendere laudis cupiditate, quæ fortiter gestis debetur, solent, ut viris militiæ impendendis vice cotis esse possint (& cur non sint?) ad muniendum pectus fortitudine, expellendumque omnem vulneris & mortis metum. Nam & fama est Ferdinando Avalo Piscariæ Marchioni eos animos in adolescentiæ otio umbratilem hujus generis librorum lectionem fecisse, quibus postea in acie & campo fortissima & vere heroica responderunt facta. Pompejus quoque Magnus appellatus, si Ptolemæo Ephestioni credimus, (7) quotiescumque in aliquam iret expeditionem bellicam, recitari faciebat sibi ex Homeri primo Iliadis libro res Agamemnonis fortiter gestas, quem ante alios æmulabatur; at quem ex poetæ ingenio in talem evasisse virum non ignorabat. Equidem militares ejus ætatis, qua primum apud nos cœpit hæc forma concipi & placere, animos Maurorum reliquiis compositos haud dubie ad gloriam virtutemque his stimulis incitari oportuit. Vera enim an ficta sint quæ æmularis & imitari desideras, nihil interest, dummodo vel falsa veros ignes virtuti subjiciant, & tua te iis excitata imaginatio utiliter ludificetur. Jam quod ad alias partes historiæ attinet, si honeste amores, & cum decoro tractentur, potiusque moderandis quam affundendis huic & aliis animi passionibus præscribuntur potiora legibus exempla, promiscuaque & necessaria utriusque sexus conversatio, atque alia vitæ civilis momenta juxta honestatis ac modestiæ regulas describuntur, nihil video cur inutiles & perniciosi, imo cur non utiles & appetendi hoc genus libri existimari debeant. In thesi hæc dicimus, non in hypothesi. Hos enim neque ita notos habemus, ut quod de Amadisii priorum quatuor librorum auctore, aut forte aliis nonnulli censent, calculo nostro laudare atque approbare possimus. Et ne aliter existimetur de hujusmodi inventionibus, quam de fictitiis ceteris atque idealibus libris, unde ad honeste atque utiliter in unoquoque statu & vitæ conditione res gerendas possumus nobis documenta, atque ea quidem magis exemplis quam præceptis insinuata, procudere. In quo ordine Antonii Guevaræ *Horologium Principum*, sive fabulosam Antonini Philosophi vitam constituere possumus, sententiis pulcerrimis atque omnium virtutum præcipuis regulis ornatissimam. Nec aliter sentit vir gravissimus et doctissimus Michael de Medina in *Paræsi* sua Lib. II. cap. III.

XXVIII. Multus jam sum in prima hujus Præfationis parte, cum satis fuisset forsan ac opportunius ad ea, quæ de Hispanorum eruditione olim disseruit Alphonsus Garsias Matamorus, vir eloquentia & judicio clarus, nihil adjungere, aut saltem apologeticam ejus narrationem elegantissimam exhibere hic nostrarum nugarum loco. Sed plane is indicta reliquit multa, & sæculo integro nos posteriores sumus, quod quidem feracissimum literatorum hominum æque ut superius fuit; præstatque nobis quodammodo propriis uti, quam admovere aliena, ne comparatione meliorum, fucatæ veluti lanæ ad purpuræ conspectum, nostra evanescant atque emoriantur.

DE BIBLIOTHECARUM UTILITATE, AC DE HUJUS PROPOSITO ET RATIONE.

I. Quidquid autem de literarum omni genere coævo Hispaniæ hucusque diximus, in eo consilii nostri hanc Bibliothecam stilo construendi tota fere ratio aut saltem ejus pars continetur maxima. Nam uti solent locupletes aurifices, sive ad ostendendas divitias, sive ad alliciendos copia & varietate vænalium emtores, aurea & argentea omnia, quæ habent, vasa densis alta lateque ordinibus pro tabernæ foribus collocare, e contrario autem, qui tenues sunt, ne ipsi prodant se, vix audent unum aut alterum signi gratia exponere; ita prorsus iis usuvenit, qui divitias inopiamve in literarum hoc negocio vel jactare vel excusare habent. Singula quæque ab his, plura simul & coacervatim roganda ab illis & expectanda sunt. Plane hoc ultimum in proposito ac voto eorum est, qui scriptorum, illustriumve quorumcumque virorum nomina in album a se relata proponunt publico; ut scilicet, quæ per partes hactenus laudabantur, in unum collecta numero etiam & splendore mutuo magis clarescant. Sidera enim seorsum considerata singula se ipsis collectim cum cetero astrorum conspectis agmine jucunda minus & pulcra apparent. Floribus sigillatim ostensis ea propemodum gratia deest, qua in hortorum areolis augentur, mutuo se conspicientes, aliique veluti æmulantes alios. Nec aliter quam in surgente integra aut dejecta messe conspicitur agri ubertas. Mira enim inter se proportione & mutuo amore composuit rerum summus artifex universi hujus, qui mente simul & oculis comprehenditur, partes, uti membra cujusque pulcri corporis, ut si separata considerentur, pulcra quidem, sed nondum perfecta sint quousque alia ex aliis, seu ex respectu ad universitatem, solidam atque absolutam numeris omnibus commendationem sortiantur. Atque adeo respicientium sese magni aut parvi cujusque corporis membrorum harmonia constat, ut nec quæ nobiliora sunt de-

(1) Satyra 7. (2) Initio or. 53. (3) Lib. 9. ad Severum. (4) Lib. 11. De locis theol. c. 6. §. Lex vero secunda. (5) Cap. 6. §. 6. (6) Apud Photium Cod. 190. (7) Part. 1. Erot. 7. n. 109.

dedignentur ignobilioribus cohærere, imo singulis amor ceterorum sit insitus, & quasi videatur unicuique parti non aliam posse digniorem a se in hoc naturæ theatro personam geri, quam quod pars sit & aliorum indigens, ut ex eorum nexu atque complexione totum emicet.

II. Sed nec in speciem ac decus tantum hæc apparari urbium, regnorum aut nationum sive ordinum clarissima in unoquoque genere ornamenta hujusmodi quisquam dixerit, cum non inferiore alio utilitatis commodo & in publicum beneficio impensus in his colligendis & exponendis censeatur labor, exactique labore dies compensentur. Plurimum namque interest, quisnam, qualiterque de quovis argumento scripserit, non ignorare; imo ad manum habere eos, qui vel assequi studio, vel consignare literis quidquam cupiunt. Alias enim andabatarum more cassis & cæcis ictibus decertare cum libris, ac prætiosissimam temporis jacturam facere habebit opus, qui hoc duce ad rem suam gerendam in studiorum campo destituetur. Nec enim annotare omnia sive comprehendere memoria possumus, quibus indigemus. Quædam ex necessitate examinanda sunt, in quibusdam compendium viæ quærendum. At utroque auxilii genere & necessarii & utilis carendum est ei, qui nescit quorum opera sive ad ex tempore addiscendum, sive ad serio & accurate comprehendendum sermone id, quo impendet animus, uti debeat. Præterea hac fultis ope contingere nequit, quod sæpe alias fit, ut operi se accingant quasi intractato & novo, in quo jam alius industriam fuerit suam expertus. Memini me, dum adolescens domi post Salmantina utriusque juris studia pro faciendo eorum fructu me continerem, cogitasse de nominibus propriis Pandectarum tam Jurisconsultorum, quorum fragmentis hi constant, quam ceterorum utriusque sexus hominum in his laudatorum, in ordines suos redigendis, ut præsto esse possent inde proficere desiderantibus, nec prius audivisse de absoluto hoc ab Antonio Augustino jam olim opere, quam fere tertiam Digestorum partem inscius rei atque inanis operæ securus percurrissem. Alios ne eadem frustretur ignorantia, Bibliothecis accepto ferendum est.

III. Et quid si magna eruditionis pars consistat in scriptorum cognitione, ac eorum quæ reliquere, sui monumentorum notitia & judicio? Prorsus ita est. Pondus & fidem rebus ipsis pariunt auctores conciliantque, nec parum interest utrum a probis, aut aliqua dignitate conspicuis viris, ab æqualibusne an secus, quo item consilio, quo rerum statu quæque scribatur res. Adeo magnum positum est ad doctrinam ipsam in docentis conditione atque auctoritate momentum. Uti enim ad eruendum causæ in foro agitatæ verum non tam in testimonia ipsa, quam in testium fidem non lubricam, non vacillantem, & si quæ alia insimulare illos, dictave eorum convellere possunt, a Judice inspicitur, ita prorsus in scribendi negocio, non quid traditum literis sit magis, quam a quibus & quo animo aut quo tempore sit literis traditum, prudentes rerum humanarum æstimatores, ne facile decipiantur, advertere animo consueverunt. Ab rerum incertitudine obscuritateque id malum nobis dudum inhæsit, ut non a dictis, sed a dicentibus toti fere pendeamus, ut etiam numerus auctorum præ rationibus & argumentis persæpe fiat. At non quomodocumque numerus; posthabentur enim plures minorum gentium, majorum paucis, hoc est fide dignioribus ii, quibus non temere denegatur, aut non omnino habetur fides. Quare in dignoscendis atque examinandis his, quæ adeo scire nos oportet, impensa studia præcipuam quandam non vulgaris utilitatis laudem commerentur.

IV. Et quidem hæc magno cum scholasticæ rei compendio & fructu navata olim opera, cum videlicet librorum & literarum totam supellectilem exarati duntaxat manu servabant codices, non minus hodie fructui & compendio est hoc tempore, quo typothetarum luce perfusæ omnes seu veterum seu noviorum cogitationes innumeris atque optimis omnium disciplinarum & artium monumentis studia clarescere fecerunt. Quare ista cura Scriptores collectim laudandi, ac de scriptis eorum posteros monendi, nullo non orbis sæculo apud omnes gentes optimum quemque sollicitavit, exercuitque. Hos cum aliis in genere alio illustribus M. Terentius Varro eruditionis Romanæ pareus, adjectis etiam imaginibus in literas retulit, uti & Cornelius Nepos; quales viri! quorum alter poetas quidem peculiari opere, alios in *Hebdomadis*, quarum Symmachus (1) Ausoniusque (2) meminere; alter historicos saltem in libro a se de his scripto, ad quem se in *Dionis* refert *vita*, celebraverunt. Institit quoque huic argumento Julius Hyginus conscripto *De vita & rebus gestis virorum illustrium* opere, quod Agellius (3) & plures laudant; nisi steterit is intra decora reipublicæ tantum, nec extenderit se ad eruditionis fama claros, quod vix credo. Santram quoque cum superioribus laudat Sanctus Hieronymus (4), & Suetonium Tranquillum *De viris illustribus*, *De grammaticis*, ac *De rhetoribus* Scriptorem, uti ex Græcis Hermippum Smyrnæum, & Satyrum & Aristoxenum Peripateticos, Antigonumque Carystium. Item Damascius Syrus, Porphyrius, Diogenes Laertius philosophos, Eunapius sophistas laudaverunt. De quibus dixisset jure Plinius (5) quod Captionis factum laudans usurpavit: *Redditus est L. Syllano debitus honos, cujus memoriæ Capito prospexit, pariter & suæ: neque enim magis decorum & insigne est statuam in foro populi Romani habere, quam ponere.*

V. Quidnam vero de Christiana non meruit re S. Hieronymus commentario illo *De Scriptoribus ecclesiasticis* exarato, ad quem ab omnibus, tanquam ad Sibillæ folium, ut in proverbio est, olim hodieque provocatur? Cui sub quartum sæculum deficienti subsidiariam atque utilissimam succenturiavere operam alio & alio tempore Gennadius Massiliensis, Isidorus Hispalensis, Ildephonsus Toletanus, antistites, Honorius Augustoduni presbyter, Sigibertus Gemblacensis monachus, Joannes Trithemius, Guilielmus Eisengreinius, Robertus Cardinalis Bellarminus, Xystus Senensis, Antonius Possevinus, Aubertus Miræus, Philippus Labbeus, Andreas Saussajus, aliique. At qui promiscue viros ex universa aut ex aliqua disciplina illustres doctrinæ fama, & scripta eorum accurate, distincteque in literas retulerunt, elogiisve eorundem imagines ornaverunt, quantus his a bonis omnibus atque eruditis cujuscumque gentis plausus impartitur? Idcirco ad Conradi Gesneri Tigurini lucubrationes, qui primus *Universalem bibliothecam* librorum omnium antiqui & novioris ævi conficiendam in se suscepit, quamvis de auctoribus jejune satis egerit, recurrentibus frequenter universis literarum amantibus opitulandi curam habuerunt Conradus Lycosthenes, Josias Simlerus, Robertus Constantinus, Antonius Verderius, & Joannes Jacobus Frisius, sive compendiis, sive supplementis Gesneriani operis in publicum datis. Quanta vero elogiorum varietate & amœnitate pinacothecæ virorum scriptis clarorum ornandæ industriam suam contulere cum latine Paulus Jovius, Raphael Maffeus Volaterranus, Jacobus Philippus Thomasinus, Joannes Imperialis, Julius Cæsar Capacius, Joannes Victorius de Rubeis sub Jani Nicii Erithræi Græco nomine, Marcus Zuerius Boxhornius & Nicolaus Reusnerus, Italiceque Hieronymus Girlinus & Laurentius Crassus? Quibus adjungi debet Joannes Andreas Quenstedius, qui duplici volumine *De patriis*, ac *De obitus loco virorum doctrina illustrium* egit. At qui non minus condendis omnium Scriptorum elogiis, quam scriptis eorum cum cura & judicio colligendis enumerandisque animi & corporis vires mancipare voluerit, inventus est (nec mirum) usque ad hoc tempus nemo. Ferreis plane visceribus Nestoreos eum vivere oportuit annos, qui onus hoc laboris atque in rempublicam literariam officii refertissimum non frustra sibi suscipiendum putasset. Majoris operæ quam ut unus aut alter negotium absolvat, *Bibliotheca universalis* est iis, quæ diximus, instrumentis fabrefacta. Qualem nempe in votis esse Theophili Spizelii eruditione viri præstantis ex eo apparet *Specimine novæ bibliothecæ universalis* quod una cum *Sacris bibliothecarum illustrium arcanis retectis* Aug. Vindelicorum anno 1668. typis mandavit. Id tamen Specimen cognomina vel agnomina tantum comprehendit a syllaba A, B. incipientia. Neque enim, ut *Con-*

(1) Libro 1. epist. 2. (2) In Mosella. (3) Lib. 1. cap. 14. (4) In præfat. de Script. Ecclesiast. (5) Lib. 1. epist. 17.

cor-

cordantiæ bibliorum Latinorum quingenti ex familia Prædicatorum sodales, Hugonis Cardinalis ductu & auspiciis, confecisse dicuntur, numerus in opere hoc nostro perficiendo & grammaticale ingenium suffecerit. Pluribus, iisque eruditis, nulloque non doctrinæ genere imbutis, curam hanc imponendam fuisse, si rem serio vellemus geri, minime dubium est. Sed quando aut cuinam eligendi atque adigendi tot simul viros doctos, ut beneficio isto demereantur posteritatem, copia erit?

VI. Quare partibus exantlatum fuisse hunc laborem, siquidem universum exigi desiderandum potius quam sperandum est, viris reipublicæ literariæ amantibus gratias habemus plurimas. Per quos nempe factum fuisse omnes vident & experiuntur, ut quidnam singulorum fuerit doctrina clarorum in literas meriti, quibusnam debeamus, quod de re quaque doceri ac docere possumus, non ignoremus. Nempe sacrorum Scriptorum ac theologicæ totius disciplinæ auctorum cognitionem latere in tenebris haud ii permisere, quibus curæ hujus meritum paulo ante consignavimus. In Juris arte quorumnam libris ea constet, quorumnam lucubrationibus illustretur, scire cupis? Præsto sunt Marcus Mantua, Joannes Nevizanus, Ludovicus Gomezius, Joannes Fichardus, Joannes Baptista Zilletus, Bernardus Rutilius, Guido Pancirolus, Joannes Bertrandus, Valentinus Forsterus, Wolfgangus Freimonius, Joannes Lorichius Hadamarius carmine, atque omnium ultimus Nicolaus Henelius prosa & carmine. De Philosophorum veterum sectis & scriptis sollicitus es? Israel Spachius, Paulus Bolduanus, iisque multo eruditiores Gerardus Joannes Vossius & Georgius Hornius præsto sunt, quique *Scriptores historiæ philosophicæ* accurate collegit atque illustravit Joannes Jonsius Holsatus. Medicæ rei curiosi, quorum commentariis proficere, corporaque, vel sana tueri, vel ægra sanare possint, noscere amant? Habent, quos olim colligendi ejus artis professores exercuit cura, Gasparem Peucerum, Petrum Castellanum, Israelem Spachium, Remaclum Fuschium, Symphorianum Campegium, Wolfgangum Justum, Othonem Brunsfeldium, postremumque variis recoctum editionibus Joannem Antonium Vanderlinden, qui tamen *De scriptis* non de Scriptoribus *Bibliothecam* suam formavit. Astronomis aut cosmographis vacas? Collegit harum disciplinarum magistros Joannes Baptista Ricciolus in sua *Cosmographia restaurata*. Historia delectaris, atque aves scire unde res unquam atque usquam gestas fidelius noscas? Præstitit hoc eruditorum gemma Gerardus Joannes Vossius altero & altero *De historicis Græcis* atque *Latinis* opere, quæ inter ἐγκυκλοπαιδείας (1) esse, nunquamque e manibus eorum, qui huic studio incumbunt, effluere debent. Ex quo quidquid habent Martinus Zeillerus & alii hauserunt. Paulus quoque Bolduanus & Stephanus Prætorius historicorum confecerunt Catalogos. De poetis tam Græcis quam Latinis quidquid noscere opus est, Lilius Gregorius Giraldus vir doctissimus, Petrus Crinitus, Joannes Petrus Lotichius docuere; quibus si adjunxeris ejusdem Gerardi Joannis Vossii libros postumos *De veterum poetarum temporibus* ulteriorem aliam & extremam alterius manum vix desiderabis. Chimica etiam scripta omnia collegit Petrus Borellius medicus Gallus. Botanicaque Joan. Ant. Bumaldus Bononiensis, seu vero nomine Ovidius Montalvanus.

VII. His, ut singularum professionum eruditos collectim darent, industria placuit. Alii eos, qui in quoquo ordine aut conditione vitæ floruerunt, Scriptores laudavere. *Summis Pontificibus* hoc officium exhibuit Ludovicus Jacobus a Sancto Carolo Carmelita, cui maximæ a viris doctis omnibus habendæ laudes sunt, non tantum propter hanc *Pontificiam bibliothecam* dudum editam, sed & propter complures alias, quas effectas & tantum non prelo paratas habere dicitur, *Cardinalium* scilicet, *Regum*, *fæminarum*, *Burgundicam*, *historiographorum Franciæ*, *typographorum scriptis clarorum*, *antiquarum editionum usque ad annum M. D. editionum* omnium *bibliorum* aliasque. *Cardinalium* quoque Scriptorum nomenclatores dederunt Franciscus Maria Turrigius, & Henricus Ludovicus Castaneus Rupipozius Gallus. Jam si religiosos ordines percurrere animi causa velimus, habent *Benedictini* Joannem Trithemium & Arnoldum Uvionem; *Cistercienses* Chrysostomum Henriquez & Carolum Vischium; *Julienses*que separatim Carolum à Sancta Maria; *Canonici Regulares* Sancti Augustini Gabrielem Pennotum, Joannem Mauburnum, alios; *Lateranenses S. Salvatoris* Celsum de Rosinis. *Carthusiani* Petrum Dorlandum, Theodorum Petreum; *Dominicani* Leandrum Albertum, Alphonsum Fernandez, Ambrosium Gozzeum, Antonium Senensem, Joannem Michaelem Pium, Seraphinum Razzium, novamque adornat hujus amplissimi ordinis Bibliothecam Michael abbas Justinianus amicus noster, aliis hujusmodi jam notus libris. *Franciscanos* itidem Henricus Willotus, Ludovicus Rebolledus & Lucas Waddingus (cui *Supplementum* adjungere habet Franciscus Haroldus *Annalium* idem *Franciscanorum* Waddingi continuator, atque eorum *Compendii* auctor, noster etiam in urbe amicus); *Augustinianos* Thomas Gratianus, Josephus Pamphilus, Thomas de Herrera, Philippus Elsius, Cornelius Curtius; *Carmelitas* Joannes Trithemius, Petrus Lucius, Emmanuel Romanus, Augustinus Bischarretus adhuc MS. Marcus Antonius Alegrius Casanatensis, Ludovicusque Jacobus à S. Carolo, quem nuper laudavimus, quique adhuc absolutiorem aliis omnibus futuram premit, in Bibliothecas retulerunt. *Jesuitæ*, ut sunt in rebus suis curiosi & industrii, post antiquam Petri Ribadeneiræ, recentiorem promoverunt Philippi Alegambe operam, qua quid in hoc genere magis aptum & absolutum esse possit, merito dubitabis.

VIII. Ultimam alii formam sequuti sunt Scriptores laudandi ex sua quique gente aut provincia aut natali loco, quæ nobis placuit ex Hispanis nostris. Nec prius dicam de hujus operis consilio & adjumentis, quam indicatis levi manu aliarum gentium & populorum similibus commentariis; quo magis appareat in re necessaria & Hispaniæ civibus valde honorifica haud operam nos lusisse. *Germaniæ Scriptores* collegerunt in unum Joannes Trithemius, cui superstruxit Jacobus Wimphelingus, Melchior item Adamus. Sed utinam gens amplissimæ tum ditionis tum per omnes ætates orbis famæ, quæ a duobus sæculis eruditione ante alias audit, bonarumque omnium disciplinarum studiis inclyta, vere antiquis Fidei orthodoxæ ac veris persuasionibus inventiones non prætulisset alterius sæculi pseudo-apostolorum! Haberet Christianus populus quos colligeret, admiraretur in gente ista tam eloquentiæ quam omnimodæ doctrinæ flores, quin spinas vellendi, aut, ne his pungatur, præcavendi necessitate, uti passim inter pios fit, constringeretur. Habent similiter & *Angli* virorum literis illustrium suæ nationis laudatores Joannem Balæum, quamvis sublestæ fidei hominem, Joannem Lelandum juniorem, Joannem Pitseum; *Scoti* Thomam Demsterum, cui tamen multæ alias lectionis viro Jacobus Usserius (2) Hiberniæ appellatus Primas, historiæ rerumque antiquarum peritissimus, librorum, qui nusquam scripti sunt, ex ejus otioso depromtorum cerebro recensionem imputare non dubitavit, quocum in re Philippus Labbeus consentit in *Bibliotheca bibliothecarum*. *Hibernis* monstraverunt sua literarum decora Fridericus Hibernus & Jacobus Waræus; *Polonis* Simon Starovolscius, *Danisque* Albertus & Thomas Bartholini fratres. *Belgæ* in adornanda sibi hac Sparta nulla alia Europæ natione inferiorem consequuti sunt laudem. Justis enim & absolutis hujus argumenti operibus Belgas universos gaudere fecerunt Aubertus Miræus, Franciscus Svvertius, Valerius Andreas Taxander, & Guilielmus Gazetus Gallice; *Flandros* autem separatim Antonius Sanderus, Dionysius Harduinus; *Hannonios* Philippus Brasseur, *Hollandos*, *Zelandos*, *Ultrajectinos* Pancratius Castricomius; *Frisios* tandem Ubbo Emmius & fortasse Martinus Hamcomius, qui de hujus provinciæ viris illustribus commentarium edidit. *Gallis* autem nondum, ut credo, ad hoc tempus contigit doctissimæ gentis scriptorum historicus ejus absolutionis, quam unus quæsitum. Antonius enim Verderius, qui uno fere sæculo præcessit, Andreas Quercetanus historicorum, Franciscus Grudæus Crucimanius & Philibertus Marescallus scriptorum vernaculæ linguæ nomenclatores, Scævola, seu Gaucherius Sammarthanus virorum superioris sæculi doctrina illustrium encomiastes, citra universitatem

(1) Manuelia. (2) *De Britannic. Eccl. primordiis* cap. 13. pag. 463.

tem generalis Bibliothecæ propriam constiterunt. Vixisset hujusmodi natus laboribus exhauriendis Labbeus; haberemus absolutissimam ejus gentis ad miraculum doctæ e *Chiliadibus historico-chrono-geographicis*, quas parabat, notitiam. Exstant nihilominus particulares singularium urbium *Bibliothecæ*, qualis est illa *Cabilonensium* Ludovici Jacobi a S. Carolo, & *poetarum provincialium* Joannis Nostradami, aliorumque. Quid vero Italia scientiarum ac totius eruditionis fons & quasi mater? Plane ea nondum ausa est suas omnes colligere in unum & explicare simul merces, quamvis non ulla alia posset laute magis atque magnifice. Vernacula enim dumtaxat scripta non alia, Italorum, ante annos centum & viginti Antonius Franciscus Donius in *Bibliotheca* sua, Joannes vero Matthæus in *Peplo Italiæ* brevibus spatiis ultimorum trium sæculorum viros illustres ante centum fere annos exposuit publico. Neque in lucem adhuc emissas vidimus Angelici Aprosii Vintimiliensis Eremitarum sodalis *Athenas Italicas*, cujus operis ab anno MDCXLVII. uti jam tunc ab eo parati, in *Parnasso Euganeo* suo Jacobus Philippus Thomasinus, & nuper Raphael Sopranius & Michael Justinianus in *Bibliothecis* suis *Ligurum Scriptorum* meminere. Desiderium interim plenæ operæ hi leniunt, qui occupatis nonnullis ejusdem partibus singularum quarumdam urbium aut provinciarum decora doctrinæ ista seorsim complexi sunt. Ut enim ab Alpibus & Italiæ principio ordiamur, *Pedemontanorum* & cum his *Sabaudorum* & *Nizzæorum* Franciscus Augustinus ab Ecclesia Saluziarum Episcopus & nuper Andreas Rossotus a Monte-regali Cisterciensium sodalis. *Ligurum* Raphael Sopranus & Michael Justinianus. *Mediolanensium* ut aiunt, Franciscus Bernardinus Ferrarius & Salvator Vitalis & Philippus Picinellus. *Venetorum* Jacobus Albericus & Augustinus Superbus. *Patavinorum* Bernardinus Scardeonius. *Veronensium* Onuphrius Panvinus ac Torellus Sarayna. *Bergomatum* Donatus Calvus. *Ferrariensium* Augustinus Superbus & Antonius Libanorus. *Cremensium* Josephus Bresciamus & Laurentius Legatus adhuc inediti. *Bononiensium* Bartholomæus Galeotus & Joannes Antonius Bumaldus. *Florentinorum* Michael Pocciantius. *Umbrorum* Ludovicus Jacobillus, & in his *Perusinorum* Cæsar Alexius. *Panhormitanorumque* in Sicilia Franciscus Baronius catalogos, sive separatim & ex proposito, sive in patriis historiis, ne hac parte sic nobili & magnifica deficerentur, confecere.

IX. Sed ut convertamus jam stilum in Bibliothecæ hujus argumentum, hispanos scriptores seu viros doctrina claros celebravit primus, quod sciam, Lucius Marinæus Siculus, deinde Alphonsus Garsias Matamorus Hispalensis, prior in *De laudibus Hispaniæ* libris, posterior in *De academiis, & doctis Hispaniæ viris, sive pro asserenda Hispanorum eruditione narratione apologetica*: neuter tamen ad bibliothecæ formam scriptores omnes, sed paucissimos e tam fertili eorum messe, absque ulla expressione librorum ab iis editorum mentione, in commentarium retulit. Vidit hunc defectum Andreas Scotus Antuerpiensis vir præstantis altero sæculo eruditionis, dum apud nos peregrinaretur, doluitque nostram vicem, &, ne ultra ignoraremus quos literarum omnium professores & magistros procreaverit omni tempore Hispania, & ob lucubrationes in publicum editas posteritati famæque tradiderit, subducto proprio, assumtoque Andreæ Peregrini nomine foras emisit *Bibliothecam* primus *Hispaniæ* tomis, dicis causa, tribus Franco-furti apud Claudium Marnium & heredes Joannis Aubrii anno MDCVIII. Præcesserat quidem anno uno hanc Scoti prolem Valerii Andreæ Taxandri *Catalogus clarorum Hispaniæ Scriptorum* ex Moguntino Balthasaris Lippii typographejo emissus. Qui, ut suspicor, idem ipse est Valerius Andreas Desselius *Belgicæ bibliothecæ* auctor, quantumvis nec in *Catalogi* editione usus sit Desselii ea nota, nec in *Bibliothecæ fine*, ubi operum a se confectorum habet mentionem, hujus *Catalogi* alia inter opera sua meminerit. Convenit quippe ultra nomen ipsum patria; *Desselius* enim pagus, á quo is appellari voluit, Brabantiæ provinciæ est, quæ apud veteres *Texandria* sive *Taxandria*, de quo a geographis monemur, appellabatur. Deinde auctor *Bibliothecæ* fatetur se Antuerpiæ triennium totum Andreæ Schoto jam Jesuitæ a manibus ac studiis fuisse: at ipsum de Taxandro *Catalogi* confectore ex literis ejusdem Andreæ Scoti ad Joannem Marianam anno MDCIX. directis constat, cujus verba transcripsimus. *Misi & duplex exemplar per bibliopolas catalogi clarorum Hispaniæ Scriptorum qui Latine disciplinas omnes illustrarunt, quem hic* (Antuerpiæ) *familiaris noster, me adjuvante, Valerius Andreas continuavit, rogatque majorem in modum, ut istic aliquot socii, qui bibliothecis nostris præsunt, dignentur augere iis, quæ nondum absentes vidimus, idque seorsim in charta &c.* Ejus ergo *Bibliothecæ*, quam adhuc eo tempore premebat, atque alia quavis forma, quam alphabetica, digesserat, indicem sive compendiariam notitiam publicare cum decrevisset Scotus sub amanuensis sui Valerii Andreæ nomine in publicum exire fecit, forte ut Hispanos provocaret (quod Marianæ innuit) ad augendum Catalogum, seque de prætermissis monendum, priusquam Bibliothecam elabi e manibus permisisset.

X. At utrumque, sive idem diversis sub formis, ejusdem fere auctoris opus tam ab universalis Bibliothecæ distat proposito, ut magis nequeat. Valerii quippe Andreæ *Catalogo* nuda tantum nomina, eaque sæpius incorrecta eorum comprehenduntur, qui Latine apud nos scripserunt, annotatis etiam libris qualiter potuit ab extero homine ac peregre constituto. *Bibliotheca* etiam eo modo concepta est, ut quamvis ab tali, hoc est, ab eruditissimo summæque industriæ viro, emanans, elegantique stilo ducta, vix possit aut sui præstare usum proficere cupientibus, aut literarios nobilissimæ gentis pro ejus dignitate perfectos & absolutos dare aliis fastos. Ex tribus enim tomis seu divisionibus primus ad nos non pertinet, qui de *Hispaniæ religione*, *Academiis*, *Bibliothecis*, *Episcopis*, *Conciliis*, *Regibus* tractat. Scriptores quippe tantum Bibliotheca persequitur. Secundo *nomenclator* seu *elogia* continentur Scriptorum veterum, recentiorumque juxta professionum decem clases, scilicet primam *antiquorum* sive sacrorum sive profanorum, reliquas recentiorum, nempe secundam *Dominicanorum* sodalium, tertiam *Franciscanorum*, quartam *Carmelitarum*, quintam *Augustinianorum*, sextam *Jesuitarum*, septimam *Jurisconsultorum*, octavam *Medicorum*, nonam *Poetarum* & *Fœminarum* eruditarum, decimam & ultimam *Historicorum*. De ceteris religiosis ordinibus altum silentium, qui summos etiam doctrina viros Hispaniæ pepererunt. At nec ex assumtis omnes laudantur, sed potiores tantum, facta quidem de libris aliqua mentione, sed ea nec integra nec annotatione loci, temporisque editionis, quod sic isto in genere necessarium est, distincta. Sequitur hujus secundi tomi *appendix*, quæ *judicium de legitimis Hispaniæ historicis* continet, hoc est de Berosi & similium editis ab Annio Viterbiensi operibus Joannis Goropii Becani ex libro *Antuerpiensium originum* quarto fragmentum, Gasparisque Barrerii de his *censuram*, ex Lusitano idiomate in Latinum ab eodem Scoto translatam. Quæ hic inserta, cum ad Hispanæ Bibliothecæ argumentum vix pertineant, ideo auctor voluit quasi appendicem ad historicorum clasem, quod veritus fuerit ne alias commoditate seorsum ea edendi deficeretur. Annectitur tertius tomus continens & ipse *elogia theologorum*, *jurisconsultorum*, *medicorum* ac *philologorum* quinque distincta classibus secundum totidem Hispanæ gentis divisiones, Bæticæ, Lusitanæ, Castellanæ, Celtiberæ, tandemque Valentinæ; longiora quidem prioribus elogiis, & in quibus aliqua sic præ ceteris vel majoris famæ virorum turgent, ut expressisse illa non tam judicium æquum quam obnoxium videatur. Post hæc *Itinerarium* sequitur *Didaci Lopezii Stunicæ ab oppido Complutensi usque ad urbem Romam*, quod præsentis operis extranea prorsus appendix est, quantumvis disertum ac bonæ frugis plenum. Hæc idea est Scotanæ *Bibliothecæ*, quam nihilominus ea non tantum laude nos dignamur, quæ primo debetur rei auctori, sed illa insuper, quod eleganter admodum, erudite ac certe de his præsertim, quibus ætas sua florebat, viris monere ac demereri posteritatem voluit.

XI. Sed præterquam quod Scriptorum pars major ad exprimendos animi sensus vulgari lingua usi sunt, quos insuper tam Valerius Andreas, quam Schotus videntur fere habuisse, atque ex Latinis quamplures, sive auctores, sive auctorum libros, uterque prætermiserit, quos damnari oblivione parum æquum fuit, recens & intacta-

tacta adhuc materia hujus, quod agimus, sæculi, eaque illustrissimorum hominum, nec decessoribus inferiorum invitabat plane secundam & impensiorem alicujus operam, quæ & intractatum hucusque tempus persequeretur, & jam tractati supplendis opportune defectibus præsto esset. Quæ quidem ab eo assumi partes debuere qui non patriæ tantum amore, sed & otio studioque esset abundantissimus. Et tamen nescio quo fato, extra meam utriusque juris professionem, in qua edito ante decennium *De Exsilio & Exsulum conditione ac juribus* opere non frustra collocasse dies videri poteram, alio evocatum cura hæc sollicitare cœpit, qua defunctum alium, qui pro dignitate rei atque difficultate posset, cui ego vicem cedere meam deberem, nullus sperabam. Ea me cogitatione distentum excepit annus ille Hispali meæ sævus ante alios immitisque sæculi hujus quadragesimus nonus, pestilenti lue majorisque hujus urbis incolarum partis excidio infamis vereque nefastus. Abscedendum inde fuit opportune, aut manendum loco aperto, & cui provideri & caveri a contagione posset. Electus est hortus quidam suburbanus extra portam Carmonæ, eo quod in eam urbem ducit, appellatam, quem & Benedictinorum sodalium sacram ædem intercurrit aquæductus lateritii operis, quo urbi magna ex vicino agro corrivata vis aquæ infunditur. In hoc secessu tribus fere mensibus, quousque cæli teter desæviit morbus, declinavimus una violentem pestilentiam D. Joannes Suarezius Mendozius & ego, cujus hominis ne nunc in laudes eam prolixius, verecundia impedit amicitiæ nostræ, nec minus singularis ipsius modestia. Gerit ab illo ad hoc usque tempus in domo Indicæ negotiationis Hispalensi senatoriam, jam nunc primi inter alios loci, dignitatem integerrime gnaviterque. Quod tibi in transcursu dictum, quisquis hæc legis, cupio, ut ab honore isto saltem virum discas, tametsi non ignarus magistratum gerere, ac merito gerere, haud diversas tantum, sed & disparatas res justo sæpius esse. Hoc in loco benignissimi atque indulgentissimi largitate numinis datum nobis cum illibata valetudine, tum præcipue mihi, inter tam sæva etiam, animi & studiorum ea quiete frui, ut aliquot horis expiandæ conscientiæ ac propulsandæ ab ea timoris causæ Christiano ritu quotidie datis, ceteras jaciendis *Bibliothecæ* hujus fundamentis, tenuibus quidem illis tunc, ac superstruendæ moli imparibus existimatis, contentius tamen quam pro hoc judicio, impenderim. Ad manus fuit Benedictinorum, quos paulo ante dixi, seu potius Benedicti de la Serna hujus domus abbatis, bibliotheca bonis plena libris, cujus quidem data mihi liberaliter copia fuit eo jucundior habiliorque, quod absque reverentia domini per eos dies alibi agentis veluti re domi propria uterer. Scilicet hoc solo ac fundamento niti cœpit (quod meminisse gratum est) fabrica ista, quam corrogata inde ab aliis atque aliis bibliothecis, bibliothecarum descriptionibus & omnis generis libris improbo labore subsidia in hanc, quam vides, molem duplicati voluminis elevavere.

XII. Quænam vero ea fuerint subsidia discere aves? Mihi æque ac tibi expedit ut morem curiose interroganti geram. Excussæ sunt plures & amplissimæ bibliothecæ, uti jam diximus, lecti quoque ii omnes libri hac nuncupati appellatione, quive sub quavis alia rem nostram agerent. Gesnerus, Possevinus, Bolduanus, Draudus, Valerius Andreas & αὐτοψία (1) ipsa suppeditaverunt suas nostrorum auctorum editiones: Scotus & Miræus, Nicius Erithræus, Ghilinus, alii ea, quæ confecerunt, eorumdem elogia. A nostris, quorum testimonio, utpote domestico, magis deferendum fuit, auxilia rara & imbecillia. Adeo studium hoc viros literis spectatos, eorumque monumenta fideli ac data opera commendandi, nostrorum historicorum, sive provinciis, sive urbibus, sive religiosis ordinibus illustrandis addictorum, mentem non pupugit, quasi ea non aliqua & quidem præcipua esset historiæ pars, rerumque commemoratarum insigne decus ac veluti lumen, aliundeve quam ex viris insignibus, clarisque scriptoribus ornamentum egregius aut celebratis urbibus, regnisque, aut enarratis ordinum Ecclesiasticorum cœtibus accedere posset. Omnium enim fere Hispaniæ totius urbium, nedum provinciarum, regnorumve historias habemus vernaculas; nec in iis quidquam accuratioris operæ ad *Bibliothecæ* nostræ argumentum conferentis invenire potuimus; excepta una Segoviensis urbis, in qua Didacus Colmenarius auctor, vir utique singularis industriæ, particularem virorum literis illustrium ejusdem urbis librum ceteris adjunxit, exquisita diligentia usus, ne patriam optimæ notæ historiam, hac parte insuper, ut alias fieri solet, habita, veluti claudicantem reliquisset. Nec item aliis nostrorum hominum lucubrationibus ad hunc scopum directis, quæque per partes promovere ac suffulcire universalem gentis Bibliothecam possent, quamvis diligenter conquisitis, utendi copia mihi contigit. Doctissimi inquam viri Thomæ Tamaji *Elogia illustrium in Carpetania Scriptorum*, quorum aliqua vidimus in libris laudatorum auctorum excusa, Michaelis Joannis Vimbolini *Bibliothecam Valentinam*, sive de illius regni Scriptoribus, Joannis Francisci Andreæ Uztarrozii *Aragonensem*, quam post impensam rei a Didaco Murillo (2) & Vincentio Blasco Lanuza (3) quadantenus operam apparasse eum, cum in vivis esset, tum aliunde, tum ex ejus literis novimus. Certe habuissemus inde nos integram hujus partis, quam nobilissimum facit in hoc theatro regnum, exactamque notitiam; ut liberalis erat largusque Uztarrozius laudatus opes, multo licet atque assiduo labore quæsitas, cum amicis & quibuscumque aliis istarum rerum cupidis communicandi. Ita mecum agere cœperat quæsitus per epistolam non unam aut alteram iis super, de quibus aliunde quam ab ejusdem regni Chronographo diligentissimo patriæque studiosissimo certior fieri non poteram. Sed interrupit ejus mors regno isti & historiæ Aragonensi non parum intempestiva commercium literarium nostrum, intercidilque telam non facile ab alio retexendam. Cujus quidem hominis neque *Chronographorum regni Aragoniæ* ab Hieronymo Zurita usque ad Josephum Pellizerium *Vitas* typis jam, cum vita functus fuit, subjiciendas consulere mihi datum, aut manu exaratas, aut, si copia facta esset, formis editas, quod nescio quo accuratorum operum fato hactenus retardatum fuit. De Lusitanis diu est quod votum D. Francisci Emmanuelis viri docti atque in paucis diserti de suorum civium formanda Bibliotheca, cujus ipse meminit in quadam epistola (4) præcipuos quosque in unaquaque disciplina scriptores summatim referens, impiere satagunt Joannes Suarius Brittus & Joannes Francus Barretus, sive divisa sive collata opera; quorum propositi, adhibitæque in adornando eo diligentiæ mentionem Georgio Cardoso *Agiologii Lusitani* (5) pio, industrioque auctori, qui & ipse ante paucos annos excessit e vivis, debemus. Quibus quidem ille ait cessisse sponte se hanc curam, quam olim conceperat. Sed neque ab imperfecto adhuc opere aut nondum publici juris facto rem strenue gerere Lusitanam discere potui, quam & superius bellum a communicatione omni, unde lumen aliquod separate ac veluti peregrinæ nationis laudibus infunderetur, non solum hominum, sed & librorum arcte longeque seclusam habuit. Unde forsan commissos in referendis nobilissimæ doctrina gentis rebus errores, aut omissa quæque notatu digna, condonabunt ipsi, uti speramus, nobis hac excusatione utentibus sic legitima justaque, interim dum civium suorum posterioribus, ac luculentioribus haud fruuntur operis.

XIII. Librorum quidem Hispana lingua scriptorum bibliothecam collegisse dicitur Matriti amplissimam Joannes de Saldierna; quam, uti credimus, ante oculos habuit, descripsitque is, quem antea & nunc iterum jure laudamus, Thomas Tamajus in libro sic inscripto: *Junta de libros la mayor que España ha visto en su lengua hasta el año de* 1622. Hujus exemplum nunquam publicati operis videtur Eminentissimo S. Rom. Eccl. Cardinali Francisco Barberino, dum extraordinaria Urbani VIII. Pontif. Max. patrui sui legatione apud Philippum Regem nostrum IV. eo fere tempore fungeretur, obtulisse auctor; quod nobis, annuente humanissimo

(1) Propria visio. (2) In historia de N. Señora del Pilar. (3) In historia Aragon. par. 1. lib. 5. cap. 37. & seqq. & par. 2. lib. 5. cap. 44. & seqq. (4) Centur. 4. carta 1. de las Obras familiares. (5) Tom. 3. die 4. Maii lit. I.

mo ac eruditissimo mihique multis nominibus eximio cultu semper habendo purpurati ordinis apice, Carolus Moronus, bibliothecæ ejus amplissimæ ac selectissimæ præfectus, ad Sancti Laurentii in Damaso canonicus, excutiendum atque exprimendum liberaliter concessit.

XIV. His autem vix paribus suffulta tibicinibus *Bibliotheca* nostra minime potuit ea omnia præstare, quæ quidem assequuti omnino essemus, si votis tantum agi res valeret studioque, quamvis impensissimo. Sed quæ necessariis & a propriis atque domesticis suppeditatis undique auxiliis explananda fuit ad culmen absolutionis & perfectionis via, his eam destitutam, confragosam disruptamque mansisse, nec semel lubricam aut fallacem, haud merito aliquis nos accusabit. Cum præterea de propriis cujusque enarratoris rebus, quantumvis temere aut falso dictis, credendum ei fuerit, dum non aliorum, qui redarguerent ac nos monerent, potiti essemus; uti de cavendo in Carmelitanis rebus a *Carmelitici decoris Paradisi* auctore moniti sumus ab amico nostro F. Ludovico Perez de Castro Axofrinensi ad Deiparæ Transpontinæ collegium Romanum theologiæ professore primario atque studiorum præfecto, qui mira quadam diligentia & in ordinem hunc suum caritate corrogata ex fontibus ipsis scriptorum ejus notitia effecit unus, ne cum auctore illo in accusationem suorum ipsius sodalium impingeremus. E religiosorum aliorum ordinum historiis atque scriptorum catalogis generalibus nostros excepimus, usi & amicorum in his ipsis ad normam *Bibliothecæ* hujus commendandis & qui excidissent, aut ab eorum confectione vixissent adjungendis, opera. Hanc interim vix necessarium fuit a Cisterciensibus, Franciscanis, Jesuitis petere, quorum scriptores jam eo cultu fuere literatorum orbi exhibiti, quo ceterarum caruisse hactenus sacrarum familiarum ornamenta dolendum magis, quam nobis opprobrio dandum est; quibus ignorare multa domi earum occulta, nec reserata adhuc, fuit necesse; nec tamen sine ulla cautione, excepto Alegambii opere, decurrendum vel in his fuit. Et in Franciscanis aliqua, quæ Wadingo exciderunt, sive ei non visa, suppeditavit Franciscus Haroldus Hibernus in collegio Romano Sancti Isidori Agricolæ sacræ scientiæ olim professor, nunc Wadingi *Annalium* continuator & *Compendii* scriptor diligens, disertusque, ad cujus *Franciscanor Scriptores* plura habet, quando is liber recoquetur, adjungere. Jesuitis, qui post *Bibliothecam* eorum absolutissimam prelo datam literarum monumentis alibi & apud nos floruissent, in aliquam appendicem conjiciendis referebatur vulgo addictus Joannes Nadasi, qui *Annum rerum memorabilium* ejusdem *Societatis*, ex qua est, ante paucos annos in publicum edidit. Cecidimus tamen ea spe; mutuareque eorum notitiam e publico Præfecti generalis dignissimi Reverendis. P. Joannis Pauli Olivæ mihi multis nominibus venerandi tabulario, quo asservantur facultates scriptoribus datæ ad typis mandanda literarum sua monumenta, opus nobis fuit, quam inde probus atque industrius vir Joannes Marinus Assistentiæ Hispaniarum generali a secretis liberaliter communicavit. In ceteris religiosis universitatibus majori connitendum fuit industria: nam Augustinianos sic jejune laudavit etiam ultimus ac Hispaniæ domesticus ordinis illustrator Thomas de Herrera, cetera vir diligens, in *Alphabeto* suo *Augustiniano*, ut nisi aliunde & e libris ipsis majorem eorum expiscaremur cognitionem, vix meritis doctissimæ ac fœcundissimæ magnorum filiorum parentis familiæ laudibus paria facere possemus. Quod cum ad Dominicanorum deventum esset res, fuit magis pertimescendum. Antonius enim Senensis & Alphonsus Ferdinandi ante plures annos, nec sat pro hujus ætatis accuratione, scripsere suos catalogos. Carmelitarum autem negotio præsto fuit, uti jam diximus, Ludovicus Perez de Castro, eique collata quoad Excalceatos opera Josephus a S. Maria Congregationis Reformatorum Hispaniæ chronographus, ut antiquiores nunc præteream. Inde, ut Benedictini pro dignitate amplissimi ordinis in hac pompa exhiberentur, nulli eorum historiæ acceptum ferre potuimus; siquidem Franciscum Ibañez viros illustres ejus compendio laudavisse tantum audivimus. Quædam tamen ex ipsis eorundem domibus repræsentaverunt cum D. Antonius Lupian Zapata, qui inter ipsos degebat, eruendis ex eorum tabulariis aliquot monasteriorum historiis dudum intentus, olim nostro nomine de Scriptoribus interrogatus, tum etiam Reverendus admodum P. F. Alphonsus de Mier Congregationis Hispanæ procurator, cum hæc scribimus, in Urbe generalis. Mercenariorum quoque viros hac laude memorandos collegit singulari libro Petrus a S. Cæcilio Granatensis ex reformatione hujus familiæ, quem adhuc ineditum quondam Granatæ vidimus. Cuinam rei, quæris, hactenus dicta? Nempe humanum est desiderare nos te scire, lector, quantum hac nostra opera promotum in re sit, aliorumque operis superinductum, atque itidem humanum una & *plenum ingenui pudoris*, teste Plinio in principio ipso libri (1) *fateri, per quos profeceris.*

XV. Jam ut speciem hujus nostri historici operis adumbremus, *Bibliotheca integra* omnium *Hispanorum qui unquam usquamve monumenta sui prodiderunt literis* mentem nos diu gravidam gerimus, nec tamen unico partu exonerandam. Ab initio rerum & antiquissimo nostræ gentis tempore capiendum forte initium fuit, atque inde usque ad præsens sæculorum fere septemdecim scriptores ducendi stilo. Nec nobis ordo iste improbari, qui secundum naturam est, aut consilio aut facto debuit. Quominus tamen eo procederemus, hæc causa fuit. Bibliothecam oportere in duas distingui partes duximus, quarum posterior eos, qui ante duo hæc, præteritum & quod excurrit, sæcula vixere, librorum auctores contineret, prior vero superioris ad literarum usque inter nos ac disciplinæ initia ætatis scriptoribus adjudicaretur. Nec sine ratione. Cum enim inserendorum in hos publicos Musarum fastos nomina alphabeti ordinem sequi debere, ut aliquem sequerentur, commune ab optimis bibliothecarum formatoribus veniens dictaret exemplum, subiit illico hæc nos cogitatio, incongrue id factum iri atque absurde in solida totius *Bibliothecæ* materia, hoc est, in tot sæculorum promiscue laudandis auctoribus, antiquissimis, medii temporis, recentioribus, ac tandem nunc superstitibus. Cuinam etenim stomachus non moveretur advertenti huc oculos, si laudatum post Licianum illum Bilbilitanum a Martiale dictum, quia initium dat nomini L. litera, in vivis degentem ante paucos annos Lucam Montoyam legeret, tunc post eum e veteri rursus Roma Lucanum, inde Luciam de Jesu nostri temporis sanctimonialem, atque hinc Lucium Moderatum Columellam, aut Lucium Dextrum? Non adeo quidem est (aut ego nihil certi assequor) e præscripta sibi secundum seriem literarum norma excusandus hic ordo, ut saltus hosce, atque e recentissimis ad antiqua illa tempora ineptas crebrasque transitiones aut, si mavis, volatus admittat. Porro hujus vitandæ absurditatis consilio, quantumvis aliis deficeretur causis ea, cui innitimur, separatio, utique nos obsequuti essemus: sed & succurrit alia non levis aut contemnenda. Nimirum de antiquis scriptoribus plura oportuit extra elogiorum formam discuti, patrias eorum, vitæ obscura investigari, notha scripta ab his abdicari, legitimorum vindicias decerni; quibus omnibus alia commentationis & prolixior utique ratio debebatur, atque illa est, quam in laudandis sive nostræ sive parentum aut avorum memoriæ auctoribus, quorum res ac doctrinæ merita vix ullis dubitationis impediuntur salebris, sed omnia fere indubitata sunt, historiceque, non critice tractanda, plane sequi oportuit. Alius ergo quam alphabetarius, recentioribus utique celebrandis maxime aptus, ordo doctissimorum judicio idoneus magis mihi visus dicendis & illustrandis veterum scriptorum rebus ac monumentis fuit; ætatis nempe, qua vixerunt & floruerunt, per sæcula digestæ. Ita Gerardus Joannes Vossius methodo non minus quam singulari eruditione præstans, ita alii fecerunt. Processus, profectusque sive defectio aut corruptio literarum atque doctrinæ decurrentibus passim & ordinate a prioribus illis ad hæc tempora maxima cum jucunditate repræsentantur & liquent. Prætérea non jucundum tantum sed utile etiam est in unoquoque ævo quinam quibuscum convixerint sub oculis habere, ideamque singularum formare ætatum.

(1) In præfat. Hist. naturalis.

Qua-

XVI. Quare uti commodissima & æquissima nobis, ex quo ita sedit animo, hæc sese commendavit divisio operis, ut altera pars ab origine ipsa rerum, hoc est, hominum apud nos doctrinæ fama illustrium, per sæculorum scalares gradus ad totum decimum quintum, hoc est, Christiani orbis millesimum quingentesimum descenderet: altera decimi sexti & quod nunc agimus, decimi septimi scriptores, qui longe plures uno sesquisæculo sunt iis, qui tot præcedentibus vixere æquales, in unum colligeret: prior temporum ductum, posterior autem nominum prima elementa sequeretur.

XVII. Cum vero huic Parti, utpote majori & cum extensiore studio expediendæ curam nostram præcipue intendissemus observantes interim & loculis suis reponentes quæque ad partem spectarent alteram, crevit & ad finem perducta est hæc scilicet rei natura posterior, semota illa & post se relicta, quæ præcedere omnino debuit. Quid tum ergo? Expectandum fuit, atque interim, ne (ut in proverbio Græco est) ὕστερον πρότερον fieret, is, qui jam invocabat Lucinæ opem, retardandus partus, fratrique vix concepto reservandus princeps nascendi locus? Poterat quidem id; sed cum conscii simus *mutui debiti quod* (verbis Tertuliani (1)) *inter se est nativitati cum mortalitate*, vivamusque morituri, atque ex incertissima pendeamus hora, cavendum non temere fuit, ne humanum quid contingens irritum & inanem laborem nostrum, quem non inutilem speramus futurum, dum præstolamur aliud tempus, reddere posset. Nec enim totius operis paulo post absolvendi copia nunc est districtis negotiorum sollicitudine, quæ quidem ægre satis viæ id, quo progressum hucusque fuit, tot pergere annis permisit.

XVIII. Damus ergo publico usui *Bibliothecam* eorum *Scriptorum*, qui post annum millesimum quingentesimum commendavere cogitationes suas literis. Male aut bene, inutiliter, aut cum fructu, non distinguimus, quia nec distinguit argumenti ratio. Ideo & nominibus alias damnatis, eorum puta, qui vel superstitionis Judaicæ, vel ab ortodoxa Fide apostasiæ rei vixerunt & mortui sunt, mentionem non invidemus; lustrum quippe agimus, non censuram. * Addidit inscriptio *locupletioris & certioris hic, quæ præcesserunt*, notam huic Parti. Speramus enim comparatione tantum ad hucusque facta quidquam nos visum iri fecisse, non præsumptione adversus id, quod fieri ab aliis majore otio in rem intendentibus posset, & aliquando forsan fiet. Quamquam non ignoremus cum Seneca (2) *Tantam esse hominum importunitatem, ut quamvis multum acceperint, injuriæ loco sit, plus recipere potuisse.* Immensum quippe negotium est quodammodo, ne dicam impossibile, tam vasti terræ tractus tot provinciis, quandoque & linguis, distincti ac separati, res colligere, notare libros, suam librorum auctoribus nec prorsus jejunam consignare laudem. Promptior quidem res, si intra cujusdam urbis, aut etiam provinciæ, sive ordinis alicujus fines stilum contineas. Civium enim aut provincialium illustratori facile ab omnibus, quorum interest rem strenue geri, suppetias itur. Religiosi autem cœtus, qui sapiunt, non nisi collectis undique publica jussione subsidiis instructam rerum suarum hominumve historiam publici fieri juris permittunt. Nobis utendum fuit paratis & obviis, nec alia fere quam propria industria quandoque ab iis ad magis vera & comperta provocandum. Quare, sicubi e recta via exorbitavimus aliorum ducatum sequuti, aut aliquos scriptores, eorumve libros præterimisimus, aut duplicavimus, quemquam ex errorum fontibus, quos Joannes Jonsius (3) *De Scriptoribus* agens *Historiæ Philosophicæ* annotat, incurrentes, nec integre argumento satisfecimus, difficultatem & immensitatem operis excusare nos haud ægre ab iis impetratum iri speramus, qui quantum laboris & operæ etiam non perfectis impendi soleat, quantumque operæ pretium sit iis quoque in publicum editis novos aliorum, eoque magis plenos spei conatus irritare, sive prudentia docti, sive experientia noverint. Certe non alia est hominibus, quam prærupta & proclivis lapsibus, ut attingant finem sibi præscriptum, via. Humanum ergo est mortalium cuicumque erroribus decipi; humanius tamen deceptis naturæ imbecillitatem non imputare. Monemus tamen ut voto suo in quærendo scriptore aliquo aut scriptoris opere a *Bibliotheca* fraudatus adeat is omnes Appendices. Inveniet forsan, unde sibi a nobis factum satis gratificetur.

XIX. Cumulavimus enim exantlatum in confectione *Bibliothecæ* laborem novo labore; nam in pluribus *Appendicibus* sive omissa addidimus, sive deprehensa non vera retractavimus: fœminis item doctis suum *Gymnæceum* construximus; *Extero-Hispana Bibliotheca* plures non Hispanos, qui aliquo modo ad nos pertinent, comprehendimus; ac tandem ne *Indicum* ornamento & compendio careret opus, tot quidem formavimus, veluti replicantes operam, qua jam perfuncti videbamur, quot utiles tibi futuros & ad meliorem & faciliorem eius usum conducere posse existimavimus; de quibus in præfatiuncula iisdem *Indicibus* affixa redditam tibi rationem, Lector, invenies. Tu interim nostris utere, &, si Hispanus es, grato animo quidquid bene dictum, accurateque fuerit, amplexare, & Gregorii Magni verbis *remunerationis linteo sudores nostros terge*; si quid autem oscitanter aut minus recte, de eo admone, ut in *Bibliothecæ* renovata, si tanti est, aliquando editione, tua opera uti ad publicum beneficium valeamus.

D. JOANNIS CARAMUEL

Campaniensium & Satrianensium Episcopi, designati Hydruntini Archiepiseopi, de hac Hispana Bibliotheca

JUDICIUM.

MAGNUS ille & vere ante diem Magnus Carolus Josephus, Ferdinandi III. Imperatoris filius, Ferdinandi IV. Romanorum Regis & Leopoldi I. Imperatoris frater, ob cœlestes prærogativas adquisitas divinitus, excultas & ornatas humanitus, omni gloria & honore dignissimus, mihi est cum admiratione recensendus quod inter alia generosa charismata, quæ sera celebrabit posteritas, ausus fuerit suæ eruditæ ambitioni proponere, ut VNVM quæreret, IN QVO OMNIA feliciter consequeretur. Ideo ingeniosus adolescens, avita domus Cæsareæ stemmata hoc lemmate heroico illustravit, OMNIA IN VNO (4).

Sed ubi & quale est illud VNVM, IN QVO indipisci OMNIA poterat? Frustra alii alibi flavissas eruditas aperirent, nam etsi in singulis multa, nunquam OMNIA IN VNA reperient. Laudatur ab ingenio Aristoteles, a dicendi efficacia Demosthenes, ab amplitudine doctrinæ Homerus, ab elegantia Cicero, a pompa Virgilius, a dulcedine Ovidius &c. Verum enim vero homo, IN quo VNO hæc OMNIA lumina aut etiam numina

(1) De Carne Christi c. 6. (2) Lib. 3. de Ira cap. 31. (3) Lib. 1. c. 2. (4) *Multis & dignis Elogiis celebratur Serenissimus Carolus in P. Gasparis Schoti* Organo Mathematico *a pag.* 11. *& in singulis edisseritur Lemma OMNIA IN UNO.*

* Quæ sequuntur, post variatam aliquantulum operis inscriptionem, interjectosque suis quosque locis *Appendicum* articulos, de priori editione ex parte intelligantur.

na reperirentur, erit cogitatus, non factus: optatus, non genitus, imo nec speratus: quoniam natura rerum parens, ne iniqua videretur, divisit dona, ut nemo hominum careret aliquo, nemo omnia simul consequeretur. Esset enim noverca, si OMNIA collocasset IN VNO. Desiste igitur, Adolescens Auguste, nam supra humanæ conditionis leges votum est invenire OMNIA IN VNO.

Sed non (1). Perge audacter; spera; &, si cum Propheta Rege loqui liceat, superspera. Quod enim natura non potuit, ingenium & diligentia præstitit: nam hodie sumus e manu D. Nicolai Antonii OMNIA IN VNO sortiti. Ecce prodit HISPANA BIBLIOTHECA, liber unus, at IN VNO isto OMNIA, quæ aut mente concipere, aut voluntate optare poterunt universi. Thesaurus est, IN quo VNO clauduntur OMNIA illustrium Ingeniorum NOMINA, de quorum applausu vane gloriatur fama, ex æternis illorum contextis panegyricis plus laudis recipiens, quam impertiens. IN hoc VNO inveniuntur OMNES scientiæ, quæ in orthodoxis universitatibus edisseruntur: OMNIA illarum principia, quibus securissime insistunt, OMNES & consequentiæ, quæ legitime illatæ. Quoniam, ut confidenter loquar, quidquid abyssum possidet, oceanum sulcat, tellurem incolit, aerem pectit, olympum init, ætheream regionem percurrit, firmamentum illuminat & empyreum honorat, dilucidarunt scriptores Hispani, qui in hoc libro leguntur (2). Et si vos monachi Carnotenses mirari pergitis S. Augustinum exponendo illa Domini verba, *Ecce enim merces vestra multa est in cœlis*, dixisse, *non cœlos istos visibiles & corporeos oportere intelligi, ne merces nostra in rebus mobilibus & volubilibus videatur collocari, & ideo spiritualia quædam Firmamenta esse intelligenda, de quibus nescitis, ut dicitis, quid vel suspicari debeatis.* Et, si nos cum melleo Doctore dicamus cœlos, qui enarrant gloriam Dei, & ab Hipponensi insinuantur Pontifice, esse SANCTOS (3), in quibus, quamdiu vivunt, per gratiam, & post mortem, per gloriam, regnat Deus, etiam IN hoc VNO libro doctissimi invenientur Theologi (hi enim sunt illi fidelissimi astronomi, qui de spiritualium cœlorum motibus disputant, & prudentissimi astrologi, qui eorumdem promovent & illustrant influxus) qui OMNIA dilucident, quæ supernaturales facultates concernunt. Ergo IN VNO OMNIA tandem indepti sumus; quod nuper optavit, sed non obtinuit, Serenissimus Carolus, nos tandem felici auspicio possidemus.

Superest ergo, ut gratias habeamus auctori (4), qui assiduo labore & industria hos thesauros collegit, qui summa providentia digessit, & felici consilio per locos opportunos disposuit, ut illis possimus facilius & utilius fruisci. Superest ut hortemur, alios libros, eruditissimæ suæ mentis liberos, quos exspectant scholæ, qui etiamnum manuscripti ab amicis magno applausu & utilitate leguntur, publicare festinet. Sic sentio salvo &c. Romæ Calendis Februariis M.DC.LXXI.

AD ILLUSTRISSIMUM VIRUM D. NICOLAUM ANTONIUM
Equitem S. Jacobi, Negotia Catholici Regis Agentem in Urbe
ELOGIA.
JOSEPHI MARIAE SUARESII OLIM EPISCOPI VASIONEN.
Vicarii Basilicæ S. Petri & Assistentis S. D. N.

EX quo Romuleis Hispania legibus usa est,
Cœpit & Italica nobilitate frui,
Illuc Pierides migrarunt pingue sonantes
Sicut facundo Tullius (5) ore refert;
E quibus istæ (6) Epicos versus, Epigrammata panxit
Altera (7) quin Tragicos condidit illa (8) modos;
Æmathiæ undantes Latio qui sanguine campos,
Cæsaris & qui tot prælia narrat (9) Iber;
Domitio præcepta gravis qui clara sophiæ,
Abdita naturæ quique reclusit (10), Iber;
Domitiani etiam natis cunctisque Latini
Eloquii normam qui dedit auctor (11) Iber;
Terrarum tractus alius (12) descripsit & oras:
Quidam (13) etiam formam, qua colerentur agri;
Plurima succrevit scriptorum copia, Christi
Suavius Hispani dum subiere jugum.
Metri Evangelium misit sub lege Juvencus (14)
Et juvit falsos dedidicisse Deos.
Martyricas lyrica Prudentius (15) arte coronas,
Sacratam Paulus (16) texuit Historiam.
Quid memorem Damasum (17)? (8) quid vos Leander (9), Osique!
Ilphonse (20) & quibus abs Iside (21) nomen inest?
Quam celebres Tabulæ Alphonsi (22) qui sydera callens
Ad binos regnum protulit usque polos;
Hesperiis florent etiamnum in tractibus artes
Has uti Complutum, Elmantica docta docet;
Nosse Deum, Logicos, Physicosque resolvere nodos,
Et Legum gens haud ulla perita magis.
Jure peritum ideo Venusinus cygnus (23) Iberum
Nuncupat, & sudant undique prela libris.
Exprimis hos (Antoni) omnes (Nicolae) sed uno,
Atque ita, multorum quod fuit, unus habet;
Hispalis est genitrix, curansque negotia Romæ,
Prudenter tractas Regia clarus eques;

(1) Psal. 118. 43. & 147. 74. & 114. 81. (2) Lucæ. 6. *Verba sunt S. Bernardi libell.* De præcep. & disput. c. 20. num.60. Nec (3) *Sancti sunt cœli illi spirituales, qui apud S. Augustinum leguntur.* (4) *Hanc eruditam Bibliothecam alii ingeniosi libri ejusdem Auctoris sequentur.* (5) *Orat. pro Archia poeta.* (6) *Sil. Italicus.* (7) *Martialis.* (8) *Seneca Tragicus.* (9) *Lucanus* (10) *Seneca Philosophus.* (11) *Quintilianus.* (12) *Pomp. Mela.* (13) *Columella* (14). *Juvencus* (15). *Prudentius.* (16). *Orosius* (17). *S. Damasus* (18). *S. Leander* (19). *Osius Cordub.* (20). *S. Ildephonsus* (21). *S. Isidorus* (22). *Alphonsus Rex X. Castellæ.* (23) Horat. *lib. 2. Carm. ode 20.*

Nec minus incumbis studiis, Themidique Minervam
Jungis, id *Exilii* nobile pandit opus;
Ergo quod accessit præmi scriptoribus illis,
Ab cunctis unum te quoque habere decet.

D. JOSEPHI PALERMI OLIM EPISCOPI CONVERSANI, nunc Archiepiscopi Sanctæ Severinæ

ILLUSTRISSIMO DOMINO D. NICOLAO ANTONIO Equiti Sancti Jacobi, Catholici Regis nostri in Urbe Agenti generali

PRO SUA BIBLIOTHECA HISPANA

ELOGIUM.

D. NICOLAUS ANTONIUS,
Duplex naturæ miraculum,
A quibus consequi debuit, auctoribus vitam tribuit,
Illosque redivivos perennat:
Astro suo gentilitio (1) non e vagis syderibus,
Vagantes auctores,
Fixas, velut in firmamento, stellas hoc efficit in opere.
Acestes alter, sed mirabilior,
Tertio stemmatis jaculo traxit e cœlis ignem,
Quo velut animante,
Novus Promethæus
Scriptorem patrium fecit in animam viventem.
Adeo, ut per cancellos prospiciens,
In hoc literatorum pomario,
Omnia scientiarum genera quilibet inveniat.
Theologus Gratiam, Naturam Philosophus,
Mores Ethicus, Cœlum Astronomus,
Veritatem Historicus,
Musicus Modos, Poeta Epopeiam;
Cuncta denique hic, unde Palladi compotem ad omnia
Mentem, manumque non deesse dignoscas.
Millia millium
Ingeniorum monumenta collegit in unum,
Ut uni sibi, quinimo cunctis, virtutum facinora propinaret.
Regis Agens
Solitudinem in Curia raro adinvenit exemplo:
In utroque mirabilis,
Qui potuit scilicet inter negotia videri prudens,
Noscitur inter eruditos Apollo;
Totus sibi, totus aliis,
In studiis assiduus, in agendis sollicitus,
Martam Magdalenæ conjungens
Omnibus obtulit
Paria disparis exercendæ virtutis exempla.
Ergo
Obstupescite, exteri,
Demiramini, posteri.

EJUSDEM AD EUNDEM.

EXASTICHON.

Scriptor ut e tumulo surgat redivivus Iberus,
Dat liber hic vitam, quam bonus auctor alit.
Fax erat in terris, fulget mutatus in astrum
Hic, ubi stellanti stat, velut ille, polo.
Solis ab effusa resplendent sydera luce,
Millibus hinc auctor solis ad instar erit.

DISTICHON.

Indicis ad numerum sertis redimuntur Iberi,
Inclyta præ cunctis inde corona tibi.

ALIUD.

Auctor Iberus erat Lethæis Hesperus umbris,
Lucifer ut fieret, phosphorus iste fuit.

(1) Utitur auctor stemmate in quo supra sagittas tres emicat stella.

XVIII

D. NICOLAO ANTONIO VIRO CLARISSIMO
Hispaniæ Bibliothecam scribenti.

AMICITIÆ AC GRATITUDINIS ERGO D. ANTONII AGRAZ DE SPUIG
Sanctissimorum duorum ex ordine Pontificum Clementis IX. & Clementis X.
Honorarii a cubiculo.

DECATETRASTICHON.

QUam merito patriæ scriptores dixeris astra
Quemque suæ, nitidis conspicienda comis!
Quàm merito & felix Regio est, quæ plurima jactet,
Æmula multiplicis, cum micat igne, poli!
Ast cui sublimis laus hæc conceditur? illi
Quam Tagus aurifero lucidus amne secat.
Credere num renuis? metuenda Hispania ferro
Si nescis, calamo non valet illa minus.
En testata fides: geminata volumina volve,
Inclyta Nicolei quæ tibi dextra dedit.
Quærere sed caveas hæc inter sydera sydus
Reddere quod radiis sit potis ipse suis.
Lumine nam proprio reliquis si lumina præstat,
Qui metuat solem dicere, stultus erit.

AUGUSTINI FAVORITI
olim Sacro Collegio Purpuratorum Patrum, nunc Congregationi super negotiis consistorialibus a secretis, viri eruditissimi,

IN BIBLIOTHECAM HISPANAM
EDITAM A D. NICOLAO ANTONIO
Viro Illustrissimo.

QUos non docta minus, quam fortis Iberia terris
Edidit illustres Palladis arte viros,
Et genus & mores & eorum scripta recenses,
Ordine quæque suo, temporibusque notans.
E tenebris caput attollunt, lucemque revisunt,
Corduba quos & quos Hispalis alma tulit,
Et clara Emerita, & vatum fæcunda creatrix
Bilbilis, & loca, quæ Bætis Anasque rigant.
Nempe tuis æquum est, Antoni, vivere chartis,
Qui te adeo chartis erudiere suis.

Modestia & sapientia
Illustrissime Antoni,
Certarunt in te effingendo.
Modestia composuit animum, ornavit Sapientia:
Illa expressit morum lineamenta,
Hæc arcana doctrinarum impressit.
Moderatur illa vitam
Ad normam justitiæ,
Hæc ad exemplar prudentiæ.
Modestia omnes in te virtutis partes explevit,
Sapientia omnes in te ingenii artes absolvit:
Sic utraque vicit.
Inde dictus es decoro cognomine,
Nicolaus.
Felix Hispania, si plures tibi similes haberet.
Orbis terrarum universus
Post adoratam potentiam,
Adoraret quoque Hispanam sapientiam.

Ignatius Bompianus S. I. Sacerdos.

AD

AD ILLUSTRISSIMUM D. NICOLAUM ANTONIUM
Hispanicæ & absolutæ Bibliothecæ auctorem.

Cum allusione ad Nicolai *nomen quod* Victorem populum *significat in Græca formatione.*

ARmatas animas, Hispani & fulmina Martis
Ne tuus, Antoni, sit memorasse labor.
Sed placidas mentes memora, soboiemque Minervæ,
Cui non campus atrox, sed schola docta placet.
Bella nocent orbi, sapientia profuit orbi:
Pugnant tormentis illa, sed ista libris.
Excidium tormenta parant, documenta salutem:
Fata ciet gladius, fata cavet calamus.
Ergo libros numera, & sapientum nomina prome.
Vincere sic *populos* Bibliotheca docet.

Ignatius Bompianus S. I. Sacerdos.

IN ILLUSTRISSIMI VIRI D. NICOLAI ANTONII, S. Jacobi Equitis,
HISPANAM BIBLIOTHECAM PUBLICÆ LUCI ROMÆ DATAM

EPIGRAMMA.

SCriptores celebras auctor facundus Iberos;
Datque libro titulum BIBLIOTHECA tuo.
Róma, libri frontem, dixit, sic laudo, putetur
Dum caput auctoris Bibliotheca magis.

Iac. Alb. Ghibbesius, P. L. Cæs. Rom. Sapientiæ Rhetor emeritus.

TIBERII CEULII
EPIGRAMMA.

HIc liber est cælum, fulgent tot sydera chartis,
Quot notat auctores ingeniosa manus.
Hispaniæ quicumque legis mirare triumphos,
Bæticus ostendit quos tibi vir sapiens.
Græcia quid septem jactas? Antonius unus
Ingenio septem vincit & arte tuos.

ILLUSTRISSIMO DOMINO D. NICOLAO ANTONIO
ELOGIUM.

EXcitet se tandem suæ ad lumina Argus astronomus.
Lucis rivos vitreo oculo superi Lynces inspiciant.
Nova jam nobis LACTEA in cœlis exoritur,
In qua puriore fascia, pleniore ubere
Extinctæ tot heroum animæ renascuntur.
Junoni similis hanc Nicolaus Antonius genuit,
Qui ipsum vel atramentum in tot sapientiæ candidatos
Gemino docuit fonte lactescere.
Nisi quod illa novercali odio
Ne Alcidem aleret, lac prodigere maluit;
Hic, ut plurimos enutriret,
Totus imo e pectore effluxit in mammas.
Sævit illa fœcundo imbre in terris collactanea lilio;
Miro hic portento, suoque potius flumine irrigavit
Palladis vel oleas, vel laureas immortales;
Ni mavis totidem eiusdem floris in gloria Salomones.
Et quidem fas, iusque Astreæ in lancibus erat,
Ut qui Austriaca sub Lactea non unum amplectitur orbem,
Innumeros pene filios non uno pasceret ubere.
Sed quia Platonis inter somnia fuerat,

Lapsas e lactea animas oblivia in cratere potare;
Sua hic easdem Lethæo e naufragio vindicavit,
Alter quasi divini nectaris pincerna felicior;
Nisi quod hic Austriaca potius sub Aquila militans
Jovi suo fulmina vel inter laureas sufficit;
Illi tamen in hoc lactea sua dissimilis,
Quod Martis illa semita dicta est, hæc Palladis,
Prima illa solis vagientis fascia, hæc vel Apollinis;
Cinerea illa Phaetontis orbita exorbitantis,
Hæc Mercurii, sed non errantis.
Macte igitur, heroum maxime, Theseos tot inter tuos,
Quos Hercule major uno calamo asseris ab interitu,
Temporis, quod omnia devorat, domitor,
Ipsius æternitatis, ne dum ætheris, bajulus,
Nicolai, idest Victoriæ, nomen emeritus,
Qui Hesperiæ tuæ Geriones plusquam tergeminos
Mortem vincere, de fato triumphare potius docuisti,
Quin & ejusdem aurea poma
Tortuoso tot sæculorum e dracone surripere.
Quod si Victoriæ quoque nomen navis prætulit illa,
Quæ solis æmula totum pene circumtulit orbem;
An non idem tibi æquius debitum,
Qui, ut de lino Plinius ait, tot in lineis
Utrumque nobis orbem ultro, citroque portas?
Sunt hæ quidem fumosæ, sed clarissimæ imagines;
Sed non tam typorum fumo atque oleo expressæ,
Quam lucernæ tuæ ad oleum, fumum, ac lumen.
Opus porro tuo in catalogo aggressus,
Quod olim Hieronymus ac Bellarminus exorsi,
Quidni ad eandem purpuram filium intendas
Quam illi sibi eodem stamine texuere?
An vero ab Hercule olim inventam in litore,
Herculeis viribus ac laboribus indebitam putes?
Cæsari hoc quoque par, licet Antonius,
Quod negotiorum Regius Romana gestor in aula,
Scias & scribere, quæ agis, & agere, quæ scribis.
Nec minus Lethæos, lethalesque inter fluctus ac turbines
Ore chlamidem, quam manu commentarios stringas;
Illum Herculeo e freto enavigaturus ad portum,
Quem tibi cruciferi tui sub cynosura, ac magnete præfigis.

D. Oratius Quaranta.

AMPLISSIMO VIRO D. NICOLAO ANTONIO

BIBLIOTECAM HISPANAM IN LUCEM EDENTI

EPIGRAMMA.

QUotquot ab Hispanis traxere auctoribus ortum,
Una tenet cunctos Bibliotheca libros.
Hinc, Nicolae, suam tibi cedat Græcia palmam,
Et cadat a calamo nux superata tuo.
Scilicet Homerum licet illa incluserit unum,
Theca tua innumeros continet una viros.

ALIUD.

Iliadem inclusisse nuci quid Græcia jactat,
Claudit ubi innumeros unica theca libros?

ALIUD.

Collige quantumvis quos docta Hispania libros
Scripsit, & auctores redde quibusque suos.
Horum equidem nunquam recte tibi computus ibit,
Crescit enim numerus, Te numerante, novus.
Scriptoresque inter sic pars non parva legeris,
Augebisque tuis nomina nominibus.

Gratulabundus accinebat
Iodocus Bacherus Belga.

A D.

A D. NICOLAS ANTONIO,

Caballero del habito de Santiago, habiendo sacado a luz un libro intitulado,

BIBLIOTHECA HISPANA.

CANCION.

ILustre Nicolas, en quien el oro
De heredada nobleza generosa
De el mas precioso azul Minerva esmalta,
O quanto aliento de el Castalio coro,
Para cantar tu fama gloriosa,
Pide mi pluma en ocasion tan alta!
Si quando mas se exalta
A esferas la atencion tan superiores,
Mas reconoce entonces su desmayo,
Como el que rayo a rayo
Al registrar de el sol los resplandores,
La vista, que no sufre el claro objeto,
Deja de ser examen, y es respeto.
O en hora buena el Sevillano suelo
Rinda las gracias al Flamenco origen,
Quando de sus paises deliciosos
Agricultor de nuestra España el cielo
Dio tan frondosa oliva, en quien se erigen
Tantos verdes trofeos estudiosos:
Testigos ya dichosos
El bronce con tu nombre ennoblecido,
El plomo en caracteres transformado,
Que en tu ciencia animado
No de violenta polvora impelido,
Sabe mostrar en sacro honor de Palas
Igual gloria en las prensas, que en las balas.
No en vano hasta la espada, que sangrienta
Sirve al pecho de noble sobrescrito,
De temple mas suave en ti blasona:
Bien ansi qual robusta encina ostenta
De susurrante exercito erudito
El dulce afan, que es timbre de Helicona,
I aun tiempo de Belona
Los despojos la sirven de ornamento.
Ya pues tu Bibliotheca no se estrafia,
Que siendo luz de España,
Quanto igual de tu pluma monumento,
Nunca menos caudal se le debia,
Que el de un libro, que es libro y libreria.
Celebren pues las Musas Castellanas
Tanto elogio inmortal, si con tu ausencia
Se compadecen bien dulces cantares;
Ansi las influencias soberanas
Ya nos restituiesen tu presencia,
Qual entonces se viera el Manzanares
De aplausos a millares?
O empero largos plazos de el deseo!
Vosotros si dichosos escritores,
Que en nuevos resplandores
Lograis de tan gran pluma el ser empleo,
Que voz ya en todo el orbe no os aclama,
Añadida esta fama a vuestra fama?
Musa, la voz suspende,
Que para nombre tanto en mejor suma
Los siglos se haran lenguas con su pluma.

M. Fr. Luis Tineo de Morales
Difin. y Maestro general del Ord. Premonstratenre.

ALL' ILLUSTRISSIMO SIGNOR D. NICOLAS ANTONIO

SONETTO.

IBera penna, che vergando carte,
Al tempo edace, ed all'oblio profundo
Tronchi la falce, e rinovelli al mondo
A' charatteri d'or quanto ei comparte:
Taccia l'Attico lido, & in disparte
De i famosi oratori il dir facondo

Tra-

Tralasci pure', cha' a nessun secondo
Sei nell'ingegno, nell'industria, ed arte.
Chronografo immortal, tromba canora,
A cui su dall'empireo e sol concesso
Gl'estinti ravivar a nuova aurora.
Cerca da lungi pur, cerca dappresso
Scritori Iberi ad eternargli ogn'hora,
Ch'immortal nel stampar rendi te stesso.

Lorenzo Portio.

EJUSDEM AD EUNDEM TETRASTICHON.

Quot renovas, Nicolae, insignia scripta virorum,
Ingenii tot sunt hæc monumenta tui.
Hæc debent inter numerari thaumata Mundi,
Nam reddis vivos, qui jacuere, viros.

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΥΤΟΝ.

Νικόλεως παρέδως οὐ τόσσα πονήματ' Ιβήρων
Ο''σσαπερ ἐξέθεσο θαύματα σῆς σοφίης.
Α''ξια δὴ ταῦθ' ὑμνεῖσθαι καὶ θαύματα γαίης,
Ε'κ θνητῶν μερόπων ἀθανάτους τελέσαι.

AL SIGNOR DON NICOLO ANTONIO
Nel catalogo degli scrittori di Spagna.

SONETTO.

HOr si, felice Esperia, hor si che'l Tago
Preziosi diluvi isgorga in oro;
E nato d'una conca il tuo lavoro
Ricama con sue perle ancor più vago.

Se già negl'horti tuoi l'occhiuto drago
Custodì de suoi pomi'l gran tesoro;
Quest in fogli d'uliuo, over d'alloro
Hor del Palladio tuo guarda l'imago.

Sdegna l'Erculee sponde; e'n due volumi
Svelte le due Colonne uscir già vuole
Nel novo mondo à scaricar suoi fiumi.

Se nel tuo golfo il sol merger si suole,
Quest in un mar d'Inchiostri, un ciel di lumi
Porta scorni à la luna & ombre al sole.

D. Orazio Quaranta.

ALL'ILLUSTRISSIMO SIGNOR DON NICOLAS ANTONIO
MADRIGALE DI TIBERIO CEULI.

NEll'oriente à pena i suoi focosi
Destrieri agita il sole, hà per costume
Co'raggi inuidiosi
Ecclissar de le stelle il chiaro lume;
ANTONIO tù, che di saper sei sole,
Co' scritti tuoi famosi
A' le stelle d'Iberia, à tanti saggi
Non togli nò, mà ben'accresci i raggi;
Quindi per te più luminosi splendono,
Mà nell'istesso punto,
Perch'all'oblio s'invole,
Il nome tuo più glorioso rendono.'
Così più bel ciascum di voi riluce
Con bel cambio frà voi di luce e luce.

ELEN-

ELENCHUS

EORUM QUÆ IN DUOBUS TOMIS HUJUS OPERIS CONTINENTUR.

De hac secunda editione MONITUM AD LECTOREM.
NUNCUPATORIA EPISTOLA ad CAROLUM II. Hiſpaniarum Regem Catholicum.
DE HISPANORUM DOCTRINA, Bibliothecarum utilitate, atque hujus operis ratione & proposito PRÆFATIO AD LECTOREM. pag. I.
VARIA in laudem Auctoris. pag. XV.
BIBLIOTHECA NOVA SCRIPTORUM HISPANIÆ: toto priore volumine, quod litera I. concluditur: & posteriore usque ad pag. 331.
ANONYMORUM NOTITIA: secundo volumine. pag. 332. & 393.
GYNÆCEUM HISPANÆ MINERVÆ, ſive de Gentis nostræ feminis doctrina claris. pag. 343.
BIBLIOTHECA EXTERO-HISPANA tribus partibus constans:
I. Est eorum qui Hispana lingua scripserunt. pag. 355.
II. Eorum qui in Hispania diu commorati aut mortui sunt. pag. 364.
III. Eorum qui de Rebus Hispanis scripserunt. pag. 374.
LAMENTATIO Auctoris de eo quod sibi non licuerit viros doctrina etiam celebratissimos, nullis tamen libris editis orbi literatorum ostensos, huic bibliothecæ sistere; id quod exemplis tribus clarissimorum literis & omnimoda virtute hominum confirmat, quos merita laude interim donatos dimittit. pag. 388.
INDEX LIBER MULTIPLEX. pag. 409. scilicet:
I. Cognominum. pag. 411.
II. Patriarum. pag. 469.
III. Ordinum Ecclesiasticorum Secularium. pag. 501.
IV. Ordinum Ecclesiasticorum Regularium. pag. 507.
V. Munerum Ecclesiasticorum. pag. 527.
VI. Munerum Secularium. pag. 531.
VII. Materiarum. pag. 535.

MEMBRANAE

ad annum MDLXXXVIII. *die* XVIII. *Martii Granatæ detectæ in diruta turri, quæ areæ partem in qua Templum eius urbis maximum extruebatur occupabat, cuique pro antiqua et germana* Turris-veteris *nomenclatura recens* Turpianæ *nomen appictum postea fuit:* FRAGMENTVM *in quo* Prophetia *de* mundi exitu *Ioanni Evangelistæ attributa, et Patricii Sacerdotis* De sacris quibusdam lipsanis relatio *è primævo ac fidissimo omnium exemplo in Regia Escurialensi Bibliotheca superstite, quod eodem anno* MDLXXXVIII. *ab Ampliss. Granatensium Canonicorum Collegio ad Philippum II. Hispan. Regem transmissum fuit, iisdem quibus primitus in archetypa membrana depictæ fuerant coloribus, ac linearum seu versiculorum œconomia repræsentantur.*

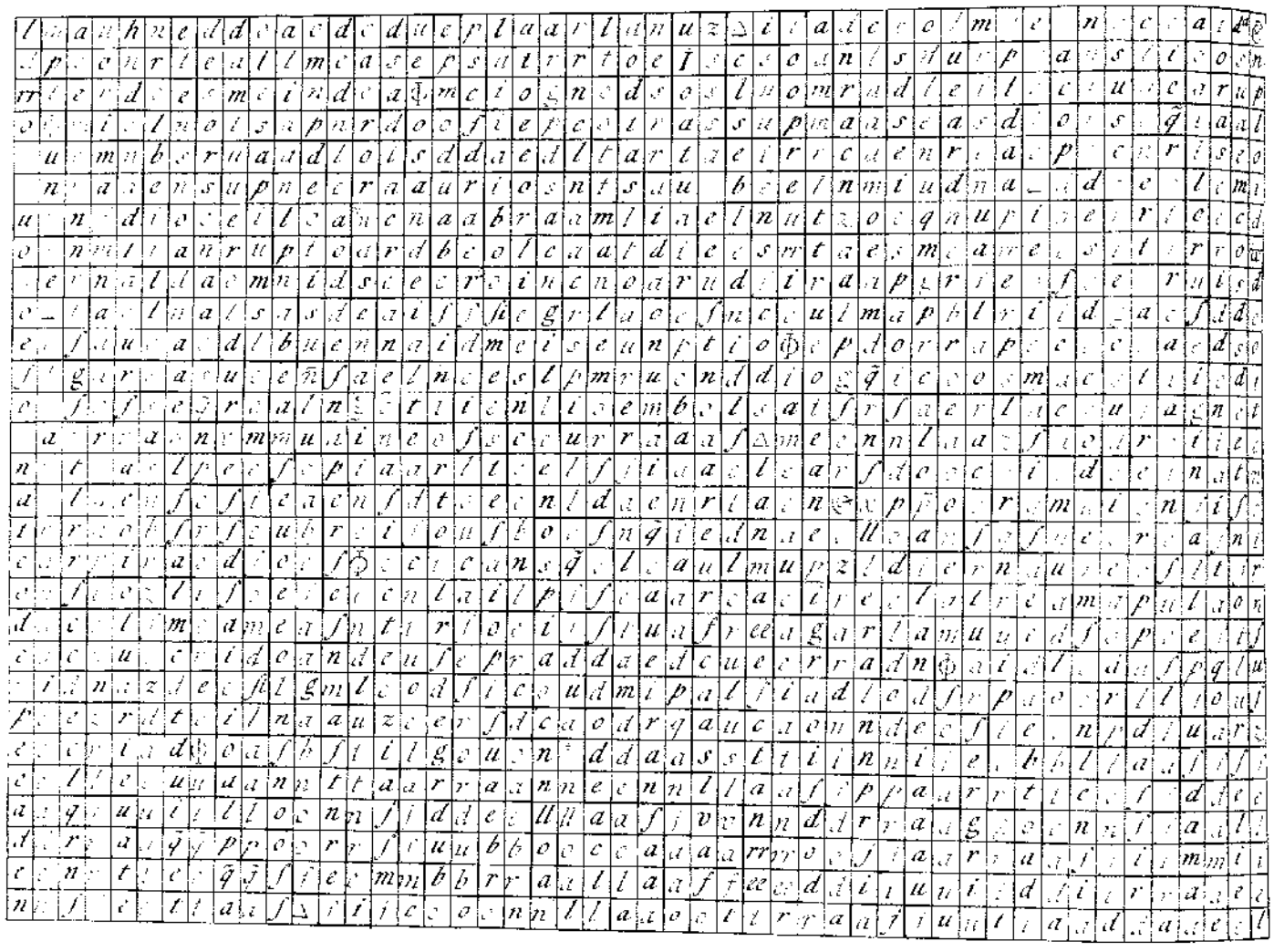

Telacio patricij. sacerdotis, serbus dei cecilius episcopus granatensis cum in iberia esset et cum uideret. dierum suorum finem oculti mihi dixit se hauere procerto suum martyrium et appropinquare et ut pote qui ille qui in deo amauat tesaurum suarum reliquiarum mihi comendauit et me admonuit ut occulte hauerem et in loco locarem et ut in potenciam maurorum aliquam beniret affirmans esset tesaurum salutis atque cienciae certae et plurimum laborasse et iter effecisse terra marique et deuenire esse in occulto loco donec deus uelit illum manifestare et ego melius quam intellexi in hoc loco clausi ubi iacet de rogans ut cum obseruet et reliquiae quae nunc hic iacent sunt

profecite diui ioanes euangelistae circa finem mundi

medius pannus quo virgo maria abtersit ab oculis lacrimas in passio sui filii

os diui steuan primi martyris deo gratias

BIBLIOTHECA HISPANA NOVA

SIVE

SCRIPTORUM HISPANÆ GENTIS

QUI AB ANNO MD. USQUE AD MDCLXXXIV.
MONUMENTA DOCTRINÆ SUÆ
LITERIS TRADIDERUNT.

A

ABBIAS.

ABBIAS JOSEPH, nescio qualis homo, aut cujus religionis, scripsit sane vernacula Hispaniæ lingua, unde suspicor ex stirpe seu origine Hispana, peregre atque adeo impune alteram a Christiana Lege professum. Edidit:

Obras de Virgilio concordado en Latin artificial, en Latin natural, en lengua Castellena de prosa y verso, y en Notas Latinas por Abbias Josef. 1.° Tomo de las Eglogas. Madriti 1660. 8. Ita lego in Catalogo Bibliothecæ Raphaelis Trichetti du Fresne Galli.

ABRAHAM.

ABRAHAM FERRAR, Lusitanus, Medicus, secta Hebræus, scripsisse dicitur Portugalliæ sermone:

De præceptis legis, uti legimus in *Catalogo* quodam *librorum Hispane ab Hebræis conscriptorum*, quem libris suis *de Resurrectione mortuorum* e regione principii edi curavit Menasses ben Israel, ejusdem sectæ homo in Batavis degens.

ABRAHAM FRISIUS, Lusitanus, Draudo teste in *Officina*, classe Historicorum, verbo *Chronologiæ* scripsit:

Chronologiæ secundum normam S. Scripturæ confirmandæ & corrigendæ brevissimam delineationem, Gorlitii editam 1614. in 4.

ABRAHAM NEHEMIAS, Lusitanus, Hebraicæ superstitionis reus, Medicus Doctor, edidit, laudante Joanne Antonide Vanderlinden in libro *de Scriptis Medicis*:

Methodum medendi universalem per sanguinis missionem & purgationem, libris duobus. Accessit:

De tempore aquæ frigidæ in febribus ardentibus ad satietatem exhibendæ liber singularis. Venetiis apud Bernardum Bassam 1591. in 4. & apud Societatem Venetam 1604. in 4.

ABRAHAM vulgo SABA nuncupatus, Hebræus Hispanus, floruisse refertur circa annum MDX. scripsisseque librum: צְרוֹר הַמּוֹר *Tseror hammor*, *Fasciculus myrrhæ* nuncupatum: qui brevis, sed celeber est Legis Mosaycæ commentarius, Venetiis editus apud Georg. Caballi typis elegantibus Bombergii anno supputationis minoris 327. in folio, hoc est, Christi 1567. Laudant Plantavitius Lodovensis Episcopus in *Bibliotheca Rabbinica* cod. 605. & Hottingerus in *Bibliotheca Orientali* cap. 1. classe 1. pag. 4.

ABRAHAM ZACUTH, Hebræus, inclytæ apud suos famæ sub Catholicis Regibus Ferdinando & Elisabetha, Salmantinus fuit patria, cujus urbis nomine eum appellant Petrus Siruelus in fine procœmii *Cursus quatuor Mathematicarum Artium*, & Petrus Cunæus *de Republ. Hebræorum* cap. XXVIII. inscribiturque ipse in proprio libro *Almanach* nuncupato, cujus infra meminimus. Falso ergo Toletanum vocat Hieronymus Romanus de la Higuera Jesuita lib. III. cap. VII. *Historiæ Toletanæ* adhuc ineditæ. Carthagine quidem & Salmanticæ Astronomiam se ab eo didicisse fatetur Augustinus Riccius Casalensis in *Tract. de Motu Octavæ Sphæræ* anno 1513. Casali edito. Comperta res est in Lusitania eum vixisse sub Emmanuele Rege, cujus Astrologus audit. Forte ejectus e Castellæ Regnis in generali dicto Judæis exilio, in Portugalliæ gremium cum aliis se contulit: quod his concessum fuisse tum alii, tum ipse Salomon filius Virgæ in sua *Historia Judaicæ Gentis*, quam *Scebeth Judæ*, sive *Virgam Judæ* inscripsit, diserte refert pag. 333. sectione 59. editionis Latinæ, quam publicavit Georgius Gentius ex Hebræo interpres. Celeberrimus hic & historicus inter suæ sectæ homines, atque omnes illos qui Hebræis literis delectantur, ob perductam rerum Judaicarum seriem ab initio mundi ad suam usque ætatem in libro: יוחסין

Juchasin, hoc est, *Liber Prosapiarum.* Complectitur hic historiam sacram & judaicam ab initio mundi usque ad annum 5260. qui fuit Christi 1500. Fuit primum excusus Constantinopoli studio & diligentia Samuelis Schullani, cujus in hoc libro frequens fit mentio; deinde Cracoviæ in 4. anno 5340. (hic est Christi 1580.) Stephano Poloniæ Rege imperante, ut ait Joannes Plantavitius Lodovensis Episcopus in *Bibliotheca* sua *Rabbinica* cod. CCXXIV. Sed paulo aliter David Ganz in *Chronologia Sacro-prophana*, quam scribebat versus finem superioris sæculi, unde huc verba hæc transtulimus ex Latina Guilielmi Henrici Vorstii versione, & Lugduno-Batava anni 1544. editione. *Rabbi Abraham Zacuth auctor libri Juchasin videtur composuisse librum suum circa annum* 262. (scilicet millenarii sexti, sive 5262.) *scribit enim pag.* 38. *libri sui a tempore Syntagmatis Almegisti usque ad tempus suum esse* 1370. *annos. Liber autem Almegisti compositus est anno* 3892. *Itaque si jungas* 1370. *annos cum anno* 3892. *tum resultabit* 5262. Hæc ille ad hunc annum sive pag. 150.

Tribuitur quoque ei a Plantavitio alius liber dictus: מתוק לנפש *Matok Lannephesc:* hoc est *dulcis Anima*, titulo ex Proverb. XVI. 24. de quo ille codice CCCCXXXV. *Libellus* (ait) *Cabalisticus est, tria dumtaxat capita complectens*: I. *De Anima, ejusque statu statim atque egreditur e corpore, ubi de judicio Dei privato agitur, quo Paradisi gloriæ, aut gehennæ flammis destinatur.* II. *Est de Sæculo futuro.* III. *De Resurrectione Mortuorum, & de secunda Animarum cum propriis corporibus unione.* Excusumque ait Venetiis fuisse in 8. apud Joannem de Gara anno supputationis min. 367. hoc est 1607.

Nec minus celebris fama est liber Zacuthi alius *Almanach perpetuum Solis* inscriptus, affixa hac nota: *Feliciter incipit anno Domini* MCCCCLXXIII. *inclusive factum a R. Abraham Zacut Salmanticensi*; quam apposuisse videtur Alphonsus Hispalensis de Corduba, qui edidit cum Additionibus. *Tabulæ Zacuthi* anno 1496. in 4. typis mandatæ sunt alicubi: quod opus idem cum *Almanach* existimo.

ACATIUS.

ACATIUS ANTONIUS DE RIPOLL, Catalanus, Domicellus (hoc est parente natus Equite Aurato) Philosophiæ ac utriusque Juris Doctor, Salmanticæ olim tirocinio legalis scientiæ sub Gabriele Henriquez, Joanne Vela & aliis gesto, undeviginti fere annos natus in scholam Oscensem se contulit, ibique inter candidatos locum possessore per id tempus orbatum docendi Juris eo successu ambivit, ut qui uno tantum suffragio victus voto exciderat, in novum alterumque tunc primum æquali stipendio dotatum munus interpretandarum similiter Legum reciperetur. In regio deinde Concilio generalis, ut vocant, Bajuliæ tanquam Consiliarius sedit annos sexdecim, novennio integro munus una gerens Advocati Fiscalis. Auditoribus in Academia dictaverat, quæ postea luci dedit:

Practicabilia Commentaria ad Titulum Digestorum de Conditionibus & Demonstrationibus, causis & modis eorum, quæ in Testamentis relinquuntur. Coloniæ Allobrog. 1617. 4.

Item scripsit:

Additiones ad Ludovici Pegueræ Praxim Civilem. Barcinone 1649. in fol. apud Antonium Lacavalleria. Simulque:

Ordinem Judiciarium causarum usu frequentium in Curia Vicarii Barcinonensis.

Tractatum Regaliarum. Barcinone apud Gabrielem Nogues 1644. in fol.

Varias juris Resolutiones. Lugduni in fol.

Tandem edidit septuaginta septem jam annos natus:

De Magistratus Logiæ Maris antiquitate, præeminentia, jurisdictione, cæremoniis &c. Barcinone ex prelo Antonii Lacavalleria 1655. in folio. Hæc sunt commentaria in Leges Nauticas, sive ut proprio vocabulo nuncupant, *Consulatus Cataloniæ*, quæ ita vulgo receptæ olim ab aliis sunt nationibus, ut fere universales maris & negotiatoriæ rei existimatæ sint; extatque Italica earum translatio Venetiis facta anno 1576. apud Gabrielem Zeberti & Socios, uti observat auctor ex Fontanella statim in primo hujus operis capite.

Obiit sacris jam addictus, & in presbyteratus ordinem acceptus, postquam Cataloniæ rem detentante Gallo, munere suo remotus fuisset.

F. ACATIUS MARCH DE VELASCO, domo Valentinus, ordinis S. Dominici, S. T. Magister, post varia gesta inter domesticos laudabiliter munera, & professionem ejusdem sacræ scientiæ plurium annorum in Valentina schola, infulas adeptus fuit Oriolensis Ecclesiæ XXVI. Januarii MDCLX. post sexennium extinctus anno MDCLXV. Docte scripsit, lingua tamen vernacula:

Resoluciones Morales, duobus tomis. Valentiæ apud Hieronymum Vilagrassa 1656: & 1658. fol. Item eadem lingua munus suum gerens:

Sinodo Oriolana Tercera, celebrada en la Ciudad de Orihuela en xxix. de Abril de MDCLXIII. con una breve declaracion de la

la Doctrina Christiana. Valentiæ apud Hieronym. de Vilagrassa 1663. 8.

ACHILLES.

ACHILLES STATIUS, Lusitanus, in oppido *Vidigueira* Transtaganæ provinciæ superioris sæculi anno vigesimo quarto natus, eximius juxta Poeta & Philologus. Minor annis ductus fuerat in Indiam a parente, ut stipendia miles Regi faceret; sed imbecillitatem corporis causatus, colendum ut literis ingenium daret, reditum facile in Lusitaniam impetravit; quippe qui rectius credebat cum Sallustio ingenii, quam virium opibus gloriam quærere. Eboræ primum Joannem Barrium, dein Lovanii in Belgium delatus Petrum Nannium Eloquentiæ Professores, mox alios quoque Theologiæ Doctores audivit. Adita etiam urbe Parisiorum, iterum Belgio redditur anno ætatis uno supra trigesimum, ubi magnos in Theologia profectus disciplinisque humanioribus fecit. Hinc Patavium, post Romam tendit, atque hic a Cardinale Sfortia instructissimæ Bibliothecæ impositus, jubetur non diu post libellos Latine scribendos, epistolasque Pii V. P. M. curare. Quem quidem sacrorum apicem & alios duos, Pium scilicet IV. & Gregorium XIII. dum Romæ esset, Orationibus coram habitis, Portugalliæ Regis Sebastiani vice ac nomine, in speciem obsequii veneratus est. Cessit e vivis in eadem Urbe, jam occupatione vacuus, ex quo Pius obierat, sibi & Musis dum vacat, anno circiter MDLXXXV. xv. Kal. Octobris tribus minor sexagenario in templo Sodalium Oratorii, queis moriens Bibliothecam suam legavit, in habitu S. Dominici (ut præceperat supremis tabulis) sepultus. Magnum sui desiderium vir pius, eximiæque in literis, sive prosa, sive versa oratione scriberet, sive illustraret priscos Scriptores, sive tandem in Latinum e Græco verteret, famæ reliquit moriens, carus dum viveret doctrina præstantissimis viris, quos & ipse hoc nomine suspiciebat, in Lusitania Hieronymo Osorio Sylvensi Episcopo, ac Georgio Cœlio Poëtæ; in Italia Manutio, Robortello, Mureto, Ursino, præcipueque Josepho Castalioni Jurisconsulto Anconitano, quem in primis dilexit; adeo ut verum Achilles hic ex fabula fecisse videatur, quam Ptolemæus Ephestion VI. libro *Novæ suæ ad variam eruditionem Historiæ* a Photio in *Bibliotheca* laudatus memorat; Achillem nempe quemdam nuptiarum Jovis & Junonis pararium seu proxenetam, id a Jove obtinuisse, ut quotquot ejus nomen sortirentur, clari existerent. Cœlebs perpetuo vixit & continens. Opera quæ sequuntur, artis suæ & ingenii reliquit posteris monumenta:

In Marci Tullii Topica Annotationes, ac *de Fato*, & *de Optimo genere Oratorum*, cum Notis & Appendicibus. Lovanii 1552. & 1553.

In Horatii Artem Poeticam Commentarium, ex fontibus Græcis. Antuerpiæ 1553.

In Suetonium De Claris Grammaticis, & *Rhetoribus illustribus Notas.* Antuerpiæ typis Plantinianis, & apud Morellum Parisiis 1565.

Lugduni hæ prodierant sub falso titulo Joannis Baptistæ Egnatii.

In Catullum & Tibullum Commentaria. Venetiis & Parisiis in folio.

Tibullus sane cum *Commentario* seorsim editus fuit apud Aldum Venetiis 1567. in 8. quo anno præfatus ad Fabium Farnesium meminit *Catulliani Commentarii* jam editi.

Silvam Carminum, & *Callimachi duos Hymnos* Latine redditos. Parisiis 1549.

Orationes duas alteram *in Topica Ciceronis*, alteram Quodlibeticam *de Animarum immortalitate.* 1547.

Observationum in varios Latinorum Scriptorum locos lib. singularem, Lovanii seorsim anno 1552. post in *Thesauro Critico Joannis Gruteri* editum.

Orationes tres, ut vocant Obedientiales, *pro Sebastiano Rege ad Summos Pontifices.* Romæ 1574. 4.

Orationem aliam *ad Pium V. Equitum Rhodiorum nomine*, ut refert *Bibliothecæ Pontificiæ* auctor.

Epistolam ad Martinum Azpilcuetam Doctorem Navarrum, *de Redditibus Ecclesiasticis*, *qui beneficiis & pensionibus continentur*, Epistolis aliquot superadditis. Præceptorem hic vocat Azpilcuetam. Credoque eumdem cum jam relato opere esse *De Pensionibus Commentarium* Romæ editum 1581. 8. & apud Bladii hæredes 1611. 8.

Tabula ejus Chorographica Regni Lusitaniæ extat in *Theatro Abrahami Ortelii*, & his quæ eo recentiora sunt.

Monomachiam Navis Lusitanæ, & *Insignia Regum Lusitaniæ*; versibus. Romæ 1674. Item:

De electione, *profectione*, *coronatione Henrici Regis Poloniæ.* Ibidem eodem anno apud hæredes Antonii Bladii. Duo hæc postrema opera tribuit ei *Antonius Verderius* in *Supplemento Epitomes Bibliothecæ Gesnerianæ.*

Illustrium Virorum, *ut extant in Urbe*, *expressos vultus*, ad Antonium Perennotum Cardin. Granvellanum. Romæ 1593. fol.

E Græco fonte in Latinum derivavit:

S. Joannis Chrysostomi Orationes IV. hoc est, *Dominicæ Orationis explanationem*: *In Natalem Domini*: *In sancta Theophanica*: *De David Propheta.*

Imo & quintam ejusdem *In Seraphim* inscriptam ; quam vidimus ex ejus interpretatione editam apud hæredes Ant. Bladii 1580. ac Petro Donato Card. Cæsio nuncupatam.

S. Gregorii Nysseni de Abraham & Isaac.

S. Athanasii in Magnam Parasceven.

Amphilochii in Sabbathi sancti diem.

Gregorii Antiocheni Episcopi in Sepulturam & Resurrectionem Domini.

Sophronii in Exaltationem S. Crucis, & Resurrectionem.

Hanc iterum vertit Gretserus atque edidit tomo 2. *De Cruce.*

Cyrilli in Parabolam Vineæ.

Anastasii Synaitæ De Sacra Synaxi, & de injuriis remittendis.

Marciani Bethlemitæ fragmentum.

Nili Abbatis Epistolas tres.

Omnia Romæ apud Franciscum Zanettum 1578. in 8. ad Gregorium XIII. P. M.

Typos Epistolicos, seu Epistolarum figuras Anonymi, & Libanii Sophistæ : ac *Demetrii Phalerii locum de Epistolis.* Lovanii 1551.

Eruit e tenebris latina:

S. Ferrandi Carthagin. Ecclesiæ Diaconi opuscula pia.

Gregorii Betici Illiberitani Episcopi De Trinitate, & Fide : sive (ut Scoto placet) *Faustini Episcopi* (de quo nos alibi judicium facimus) libellum.

Abbatis S. Pachomii Regulam Monachorum Ægyptiace scriptam, moxque in Græcum translatam, & a S. Hieronymo in Latinum conversam, temporis vero vetustate pene abolitam, mendis purgavit ac restituit, ediditque in appendice *Cassiani* operum, quæ annotationibus suis illustriora luci dedit Romæ anno 1580. V. C. Petrus Ciaconus Toletanus, quo nomine Achillem Statium laudat Illustriss. Cæsar Baronius in Notis ad *Martyrologium* die xiv. Maji.

Hæc fere omnia de Achille nostro Andreas Scotus in *Bibliotheca*. Sed & nonnulla alia non permisit Gaspar Statius Lusitanus ignorare nos, qui legimus *Antiquitates Portugalliæ* ab eo vernacule scriptas, unaque *De Statiorum Gente* tractatum. Progenitum ait Achillem a Simone Nonio Statio parente, viro in bellica re apud Indos spectato, cujus cum laude Barrius meminit Decade tertia lib. IX. cap. XII. eoque Christi Militiæ Torquato Equite, Turrisque Cetobricensis Præfecto. Atque de hujus rebus in bello gestis fertur nonnusquam filius commentaria panxisse. In patriam olim a Sebastiano Rege conditionibus honorificis invitatus, ut res Lusitanorum literis prosequeretur, adhuc in Urbe restitit præposteris illius, cui cura negotii demandata fuit, officiis præpeditus. Bibliothecam habuit omni librorum genere instructissimam, quæ in Oratorii Æde sub eo titulo dedicata est : *Bibliotheca Statina.* Cæsarem Cardinalem Baronium ad conficienda sic magnifica opera invitasse tam lauta supellex, atque instruxisse creditur. Qui quidem alicubi ad Martyrologium, Bibliothecæ meminit, *quam possidemus* (adjungens) *liberalitate piæ memoriæ optimi & eruditissimi viri Achillis Statii.* Nec minus laudat magnum illius ingenium, multamque lectionem Justus Lipsius lib. 1. *Variar. lection.* cap. 11. æque ut Martinus ille Doctor Navarrus (quales viri!) tractatu de Redditibus, *Portugalliæ honorem* appellat, sicuti *librorum venatorem* & *helluonem* Latinus Latinius ad Ant. Augustinum scribens, altero Epistolarum volumine jam edito. Donavit eum particulari elogio Hieronymus Ghilinus in *Theatro Literatorum hominum* Italiæ sermone scripto.

ADAMUS.

ADAMUS CENTURIO, & CORDUBA, Io. Baptistæ Centurionis filius, Marci nepos, Adami pronepos, qui Genuæ nobili loco natus inter Hispanos primus familiæ suæ Astapanum (de *Estepa* vulgo) Marchionatum peperit, matre natus Maria de Corduba Didaci filia, quem Didacum Philippus II. in familia, & summopere carum habuit : Marchio ipse de Estepa nobilitati avitæ clarissimum adjunxit ab amore & studio literarum ornamentum. Imbutus quippe Antiquitatis universæ, & liberalium disciplinarum doctrina inter Literatorum nostræ gentis, ac sui sæculi principes jure venit connumerandus. Arabicam linguam fere senex didicit, ut libros plumbeos Granatæ exeunte sæculo superiori repertos germana interpretatione donaret ; quod an præstiterit, aliorum esto judicium : scio enim Romæ in Congregatione (ut vocant) sancti Officii, jamdiu disquisitionem horum librorum, doctrinæque ibi contentæ secundum novam aliorum Interpretum versionem fieri. Certe Marchio causæ huic deserviens, quam egregie magnisque sumptibus dum vixit promovisse dicitur, foras dedit:

Informacion para la historia del Sacro Monte llamado de Valparaiso, antiguamente Illipulitano junto a Granada. Granatæ 1632. in 4.

Nec non & aliud agens:

Vida de S. Hierotheo Obispo de Segovia, comprobada con Anotaciones. Ibid. 1630. 4.

Præter alia, quæ edita non sunt. Fragmentum sane ejus vere aureum intexuit *Rodericus Carus* libello suo *De veteribus Diis Hispaniæ*, quem ineditum reliquit, luce quidem dignissimum. Obiit in Astapana domo sua die

die Aprilis VI. anno MDCLVIII. ætatis....

ADHELMUS.

ADHELMUS DE VALLE (verba sunt Petri de Alba Franciscani in *Militia Conceptionis*, penes quem fides rei sit) Doctor Hispanus, laboravit:

De B. Virginis immaculata Conceptione librum unum pulchrum, licet parvum, impressum Barcinonæ 1634. in 16.

ADRIANUS.

ADRIANUS DE AINSA, Aragonus, scripsit:

Espejo de Almutazafes. Cæsaraug. 1595. in 8.

F. ADRIANUS DE ALESIO, Dominicanus, Provinciæ S. Joannis Baptistæ in Peruano Regno, quo venit cum Matthæo parente artis pictoriæ peritissimo, qui giganteam & pulcherrimam S. Christophori Martyris imaginem in Metropolitano Templo Hispalensi juxta portam quæ ab eo appellatur, penicillo duxit. Poeta ipse parum cultus dedit in publicum:

Vida de Santo Thomas de Aquino en quintillas. Matriti in 4.

ADRIANUS DE CASTRO, Notarius Regii Prætorii Granatensis, scripsit:

De los daños, que resultan del juego. Granatæ typis Sebastiani de Mena 1599. 8.

ÆGIDIUS.

F. ÆGIDIUS, Hispanus, Ordinis Minorum, a Luca Waddingo laudatur inter hujus familiæ Scriptores, eo quod scripserit (quo sæculo non dicit)

Sermones Sanctorum, quorum initium est: *Philosophia est divinarum rerum speculatio.*

ÆGIDIUS ANES DA COSTA, Lusitanus, Sebastiani Regis tempore Cameræ Regiæ præfuisse dicitur, scripsisseque *Historiam* ejusdem *Sebastiani Regis.*

ÆGIDIUS DE S. BENEDICTO Monachus Ordinis Benedictini Regni Portugalliæ, unde oriundus fuit, vernacula Lingua egit adversus Antonium de Purificatione Ordinis Eremitarum Chronographum, qui familiæ suæ omnia illa, quæ tam Benedictini Sodales, quam Canonici Regulares vindicant sibi antiqua Cœnobitarum monasteria, Eremitis attribuere & asserere conatus fuit. Libri titulus:

Satisfaçaõ Apologetica da Ordem de S. Bento. Olisipone 1651. Agit de hoc opere atque ejus auctore D. Nicolaus de S. Maria in *Chronico Lusitano Canonicorum Regularium S. Augustini* I. p. lib. VI. cap. XIV. in principio.

D. ÆGIDIUS DE CASTEJON, Agredæ in extrema Castella ad Navarram vergente oppidi nobilissimi civis, Eques Ordinis Alcantarensis, ad S. Bartholomæi Salmanticæ in gymnasio quondam Sodalis togatus, atque in eodem ad jura docendum ex primario Juris Canonici suggestu in vicem proprii Antecessoris subrogatus, post diversa Magistratuum inferiora munera ascendit ad Summum Senatoris Conciliorum Castellæ & Cameræ, atque itidem Bellicæ rei, ad delectam nobilitatem ac dignitatem præstans ingenium, & perpetuo sibi ac aliis in literarum studiis proficiendi desiderium & constantiam sortitus. Quæ ostendit ejus

Alphabetum Juridicum Canonicum, *Civile theoricum practicum*, *Morale atque Politicum*, duobus tomis, Matriti apud Joannem Garciam Infantem 1678 in fol.

ÆGIDIUS GONZALEZ DAVILA, Toletanus, Societatis Iesu, anno salutis MDXXXII. natus, plurimum contulit exemplo, doctrina, & integritate, atque in administrandis muneribus sibi sæpius impositis prudentia recenti Societati conservandæ, ac propagandæ. Hujus hæc opera adhuc desiderantur:

In librum Exercitiorum Spiritualium S. Patris Ignatii præclaræ annotationes.

Explicationes Regularum Societatis.

Instituti ejusdem Societatis, tum *Declaratio*, tum *Confirmatio.*

Consilia item *Generalia omnia* exacte *in locos communes* redegerat. Hæc latiuscule in Bibliotheca Societatis.

Obiit Matriti anno MDXCVI. ætatis suæ LXIII.

ÆGIDIUS GONZALEZ DAVILA, ortus in cognomine Abulensi urbe Castellæ veteris nobilissima, puer adhuc Romam venit in familiarem D. Petri Dezæ S. R. E. Cardinalis a parentibus destinatus; in cujus domo a primis usque literarum elementis excoluit studiis animum, præsertim humanioribus. Quo tempore inter illius domesticos viri quidam ingenii, atque eruditionis virtute præstantes numerabantur: atque hos quidem Ægidius ipse laudare solebat, Franciscum de la Mata Decanum Cæsaraugustanæ Ecclesiæ, linguarum totiusque antiquitatis cognitione, Ioannemque Idiaquezium poetica facultate percelebres. Aderat & Franciscus Cabrera Morales Theologus & ipse libris quibusdam edi-

editis abunde notus. Viginti jam annorum adolescens ad nos rediit Portione Salmantinæ Ecclesiæ ditatus, nec diu post conscripta rerum illius urbis historia exercere atque experiri industriam, seseque posteris commendare cœpit. Deinde MDCXII. Matritum evocatus, Regium Castellæ Chronographum exercere jussus est: demumque anno MDC... in locum Thomæ Tamaji, qui hoc idem circa res Indicas munus gesserat, receptus, magna vir pietate & probitate, nunquam non indefesso studio patriam celebrans. Hujus quidem curæ ac studii fecit hæc extare monumenta, atque ea fere omnia Regio imperio obsequutus:

Historia de las antigüedades de la Ciudad de Salamanca. Salmanticæ apud Artum Tabernier 1606. 4.

Declaracion del Toro de Piedra de Salamanca, y de otros que se hallan en otras partes de Castilla. Ibidem apud Andream Renaut 1597. 4.

Relacion del asiento de la primera piedra del Colegio de la Compañia de Salamanca. Ibidem 1617.

Vida, y hechos del M. Don Alonso Tostado de Madrigal Obispo de Avila. Salmanticæ 1611. 4. apud Franciscum de Cea.

Historia del origen del S.to Christo de las Batallas, &c. Ibidem 1615. 4. apud Susannam Muñoz.

Theatro de las Grandezas de la Villa de Madrid. Matriti 1623. in fol. ex typographia Regia.

Compendio de las Vidas de los gloriosos San Juan de Mata, y Felix de Valois, Fundadores de la Religion de la Santissima Trinidad. Ibidem 1638. 4.

Historia de la vida y hechos del Rey D. Henrique III. de Castilla. Matriti 1638. in fol.

Theatro de las Iglesias de España, quatuor voluminibus, quorum priora tria jam lucem viderunt Matriti anno 1645. 1647. & 1650. Quartum parabat brevi absolvere; cum & perficiendo operi nova ratio accesserit, Innocentii Papæ X. voluntas sibi per Julium Rospigliosum ordinarium aliquando Sedis Apostolicæ apud nos Legatum, paulo post S. R. E. Cardinalem, atque hodie jam, cum hæc typis mandantur, Pontificem Maximum dignissimum, renunciata. Diversus ab his est olim publicatus & ante alios hujus argumenti liber anno 1618. Salmanticæ hac inscriptione: *Teatro Eclesiastico de las Ciudades y Iglesias Cathedrales de España*: ex quo jam aliquot Ecclesias in novum quatuor voluminum hoc systema, veluti damnans priorem illam curam, conjecit.

Theatro Eclesiastico de las Iglesias de las Indias, duobus voluminibus. Horum alterum Septentrionalem continens Americam editum est Matriti anno 1649. posterius Meridionalem anno 1656.

Inedita adhuc alia, in quibus est:

La Historia del Rey Felippe III.

Vidimus etiam ejus nomine inscriptum *Memorial de los Servicios personales de D. Baltasar de Saavedra, Caballero del Orden de Santiago, y de los de sus Ascendientes y Progenitores.* Matriti 1649.

Hominem laudant Lupus Felix de Vega in *Lauru Appollinis* Sylva 5. Petrus Salazar de Mendoza *De las Dignidades de Castilla* c. 4. fol. 91. Alphonsus Lopez de Haro in *Nobiliario Hispaniæ* lib. 5. c. 15. Stephanus Corvera in *Vita D. Mariæ de Cervellon.* c. 79. Marcus de Guadalaxara *Historiæ Pontificalis* parte 5. lib. 4. c. 4. lib. 6. c. 1. & lib. 16. c. ultimo. Ludovicus Cabrera de Corduba in *Hist. Philippi II.* lib. 13. c. 12. Baltasar Porreño de *Dictis & factis Philippi II. Regis.* fol. 130. & alii.

Decessit in patria octogenario major die Marco Evangelistæ sacra septimo Kal. Maji anno MDCLVIII. jam sic ab aliquot mensibus ob longam ætatem defectus mente, ut esset domesticis, a quibus Matrito Abulam perductus fuerat ut commodius inter suos haberetur & exhiberetur, instar infantuli.

ÆGIDIUS DE MESA, inscribitur Auctor nescio cujus

Piæ exercitationis Matriti evulgatæ anno 1606.

F. ÆGIDIUS DE PRÆSENTATIONE ET FONSECA, Lusitanus, ortus, ut credo, in oppido *Castel Branco* Diœcesis Egitanensis ex patre Francisco Martinez da Costa Juris Doctore Parisiensi, Petri a Fonseca Jesuitæ sat scriptis suis noti propinquus, Ordini Eremitarum dato nomine inter præcipua hujus Familiæ decora, singularis doctrinæ merito venit connumerandus; quæ primarias ei contulit partes docendæ Theologiæ in Schola Conimbricensi, ubi emerita hujus Academiæ militiæ præmia reportavit gymnastici sui Collegii Decanus. Scripsit:

Disputationes de Animæ & Corporis beatitudine ad priores quinque quæst. 1. 2. S. Thomæ, & ad quæst. 12. 1. partis, tribus voluminibus: primum editum fuit anno 1609. reliqua 1615. Conimbricæ in fol.

De Immaculata B. V. Conceptione ab omni Originali peccato immuni, libros IV. Conimbricæ 1617. fol.

Primatem nec non *Augustinianum*, sive *Prærogativam præcellentiæ Ordinis Eremitarum S. Augustini.* Coloniæ 1627. in 8.

Thomas de Herrera in *Alphabeto Augustinia-*

niano pag. lxv. tribuere videtur nostro *Commentationes Physicas* & *Metaphysicas*, quæ sub nomine Ægidii Romani editæ sunt, una cum Simonis de Visitatione *Commentariis in libros Meteororum.* Vixit ad annum MDCXXVI. ætatis suæ LXXXVII.

D. ÆGIDIUS RAMIREZ DE ARELLANO, claro sanguine, nec minus clara virtute Regius Consiliarius, Eques Ordinis S. Jacobi, Salmanticæ in Conchensi, ut appellant, Collegio Sodalis, atque in gymnasio isto amplissimo post alios professionis gradus, Legum primarius Antecessor; Pincianus inde, ac tandem Supremi Senatus Castellæ & Cameræ, simulque Concilii Sanctæ Inquisitionis rerum Fidei Pater. Insignis fuit rerum antiquarum, imprimis Hispanarum investigator, qui penes se innumera veteris ævi instrumenta ex Tabulariis ære suo exscripta curiosissime asservabat; nec minus liberaliter cum studii hujus sectatoribus communicabat. Apponam Hispana Ægidii Gonzalez Davila, qui hominem bene notum habuit, verba ex lib. III. *Histor. Salmantinæ urbis* cap. xx. *A quien debe mucho España por ser el que con mas veras ha tratado de que se forme Historia, qual merece el valor de esta Nacion y Reynos, favoreciendo y alentando con muchas curiosidades a los que emprenden y siguen tal empresa. Debele Salamanca no poco, pues fue el que despertó este motivo de dar memoria a sus antigüedades y grandezas.* Hæc ille, qui & iterum laudat nostrum in *Theatro Burgensis Ecclesiæ*, privilegio quodam adducto, quod ab eo habuerat. Scripsit eodem Davila teste:

Ad Tit. D. de Privilegiis creditorum.

Ex quo tamen vulgo laudatur, id est:

El Memorial de la Grandeza del Conde de Aguilar Señor de los Cameros.

ÆGIDIUS RAMIREZ DAVALOS quem Canonicum vocat Gundisalvus Argote de Molina, scripsit, eodem attestante:

Del Linage de Zambrana. MS.

ÆGIDIUS VINCENTIUS vulgari nomenclatura GIL VICENTE, Lusitanus Plautus censebatur tempore suo Theatri actionibus; plures quippe fecit Comœdias, quæ seorsim, simulque typis editæ sunt, sed prosaicas. Inter has *El Amadis* prodiit Olissipone ex officina Vincentii Alvarez 1586. deinde ex Dominici a Fonseca 1612. Filiam habuit Paulam Vincentii paris cum genitore in hoc studio Comicæ poeseos gloriæ.

ALBANIUS.

ALBANIUS RAMIREZ DE LA TRAPERA ex *Villa-Majori*, quod in ditione Ordinis S. Jacobi est oppidum, poeta ingeniosus & elegans, in laudem salutaris Ligni poema confecit versibus octo syllabis, multa eruditione sacra piisque affectibus exornatum, facili & copiosa pangendi carminis facultate usus. Nomen operi fecit:

La Cruz en Quintillas, decem canticis, seu libris. Adjuncta sunt alia sacra carmina. Matriti apud Joannem Cuestam 1612. in 8.

ALBERTUS.

F. ALBERTUS DE AGUAIO, ex familia Fratrum Prædicatorum, dedit Hispanicum insigne illud opus

De la Consolacion de Boecio. Hispali apud Joannem Varela 1530. in 4.

Quæ (ut credimus) illa est Boetii interpretatio, quam Latino illius Auctoris non dubitat æquare Ambrosius Morales in libello *de Lingua Hispana.*

D. ALBERTUS DIEZ ET FONCALDA, Cæsaraugustanus, scripsit:

Rimas varias.

F. ALBERTUS DE FARIAS, Carmelita Provinciæ Beticæ (verba sunt Marci Antonii Cassanatensis in *Paradiso Carmelitici Decoris*) scholasticæ Theologiæ peritissimus, scripsisse dicitur:

Lecturas Theologicas libris duobus.

Dialogorum mixtæ Phrasis, in quibus sacræ Scripturæ Hebraismos & Græcismos enodat satis subtiliter:

Floruisseque circa annum MDXLII.

D. ALBERTUS HENRIQUEZ ab Hispania oriundus, in Belgio tamen natus, scripsit, dicavitque Isabellæ Austriacæ Belgarum Principi:

La Resolucion varonil, o Viage que hizo Doña Maria Estuarda Condesa de Tirconel en habito de varon. Bruxellis 1627. 8.

ALEXANDER.

ALEXANDER VI. PONT. MAX. *Vide in litera* R. *RODERICUS DE BORJA.*

D. ALEXANDER DOMINICUS DE ROS Catalanus, patria Ilerdensis, Ecclesiæ Dertusensis Decanus, Protonotarius Apostolicus, ex Neapoli urbe Philippo Regi nostro nuncupavit:

Cataluña desengañada, discursos Politicos. Neapoli apud Ægidium Longum 1646. 4.

Diem extremum vidit in Curia Matritensi repentina morte extinctus, postridie kal. Junias anni MDCLVI. doctus vir, atque disertus, olim Urbano Papæ VIII. propter il-

illustratum ab eo latina Oratione Apum symbolum Barberinis gentilitium adeo acceptus, ut Sacerdotio Ecclesiæ Dertusensis memorato per id tempus in Curia degentem honestaverit. Nempe ediderat:

Abeja Barberina, Panegyrico a la Santidad de Urbano VIII. &c. Romæ typis Aloisii Grignani 1639. in 4.

ALEXIUS.

ALEXIUS DE BOXADOS & LULL, Catalanus, Canonicus Ecclesiæ Barcinonensis, Inquisitor Apostolicus, cum Murciæ, tum Valentiæ, scripsit:

Motetes Celestiales en Aforismos mysticos sacados de las Obras de Santa Teresa de Jesus. Murciæ 1650. in 4.

ALEXIUS COELHO, Lusitanus e Transtagana provincia, Jesuita, scripsit:

Das cinco ..... da Eternidade, qui editus fuit, teste Fr. Emmanuele de Resurrectione Augustiniano reformato in Additionibus ad Catalogum Georgii Cardosi Scriptorum Portugalliæ quas nobis communicavit.

F. ALEXIUS GARCIA, Dominicanus, edidit in Novæ Hispaniæ Provincia Prædicatorum, auctore mihi Augustino Davila Padilla in *Historia* hujus Provinciæ:

Kalendario perpetuo Mexici.

ALEXIUS GOMEZ, ex oppido *Aldea-Rubia* Diœcesis Salmantinæ, Philosophus, & Theologus, Abbas *S. Dominici de Pedraza*, scripsit:

Epigraphen diversorum locorum Sacræ Scripturæ ex Magno Basilio decerptorum. Salmanticæ apud Joannem, & Andream Renaut 1596. in fol.

F. ALEXIUS DE JESU, alias de MENESES, Olisipone natus XXV. Januarii anni MDLIX. parentibus Alexio Menesio Comitis Cantañedæ filio, & Aloysia a Noroña, Antistes primum fuit Goensis in Oriente, Bracharensis deinde in Lusitania, hujusmet Regni Prorex, & Consilii Status Præses, composuit, a nullo (ut ajunt) adjutus, Diœcesis suæ Goensis incolis:

Synodum Diamperensem, quæ edita extat in libro Antonii de Govea, Augustiniani, *Da Iornada da Serra*, nuncupato.

Reliquit item:

As Vidas dos Religiosos modernos, que na Religiaon de S. Agostinho de Portugal floreceraon en virtudes, e vida Religiosa.

Vida e exercicios espirituais da Serva do Senhor Brites Vas de Oliveira natural da Cidade de Evora. Videndus G. Cardosus in *Agiologii Lusitani* tom. 1. fol. 64. in *Commento.*

Tratado da antiguidade da Orden de S. Agostinho. Quo sibi ab auctore dato usum fuisse Joannem Marquez ejusdem Ordinis ad conficiendum suum ejusdem argumenti opus annotavit Fr. Antonius a Purificatione in Prologo *Chronici provinciæ Portugalliæ Eremitarum S. Augustini* cap. VIII.

Ordinis fuit Eremitarum sodalis; cujus res gestas cum laudatus Antonius Govea, tum Rodericus da Cunha in *Historia Præsulum Bracharensium* scriptis consignaverunt. Obiit Matriti III. Maji MDCXVII.

Expectamus ab Antonio de Purificatione laudato, cum ad quartam *Chronici* sui partem pervenerit, relationem rerum ab Alexio gestarum pleniorem ad quam se obligavit in secundi voluminis libro VII. tit. 1. §. III.

F. ALEXIUS LOPEZ, Lusitanus, ut suspicor, Ordinis Minorum Capuccinorum, edidit:

Relationem Promontorii Septentrionalis Rhotomagii 1535. editam, si credimus Benedicto Polocci de Scandriglia Capuccino Romanæ domus Guardiano in *Fructibus Seraphicis* Italiæ idiomate scriptis, qui Romæ nuper prodierunt.

ALEXIUS DE PUELLES, qui se vernacula forma *Gentilhombre de la Artilleria de su Magestad* appellat, auctor est ejus operis, quod MS. in Scurialensi extat Bibliotheca,

Ensalada, y Avisos del Arcabuz nuncupati.

F. ALEXIUS DE SALAMANCA, Zamorensis, Ordinis Fratrum Minorum, elegantia ingenii atque doctrinæ, simul & cognitione principum trium linguarum spectabilem & commendatum sese omnibus præbuit, scribens:

De Christi Domini Republica Dialogos tres. Salmanticæ 1528. 4. Ad Carolum Cæsarem Augustum. Lugdunique apud Sebastianum Bartholomæum Honorat 1556.

Lucas Wadingus in *Bibliotheca Franciscana* minus recte duos cognomines *Alexios* ex uno fecit.

ALEXIUS SALGADO CORREA, scripsit:

Regimiento de Jueces. Hispali. apud Martinum de Montesdoca 1556. in 4.

ALEXIUS VANEGAS DE BUSTO, Toletanus, Theologiæ operam juvenis non segnem dedit, ex qua tamen spes surgentes, con-

converſo ad uxoriæ rei curam animo, alio prorſus avertit. Conjuge ducta, ludum Toleti aperiens, pubem Toletanam latinis literis deinde inſtituit, eoque doctrinæ genere, a quo humani non audimus dumtaxat ſed efficimur. Vir fuit infinitæ prope ac ſtupendæ lectionis, ſubtilitate ingenii, diſciplinarum varietate, & elegantia poſtponendus nemini; quod ei elogium Alphonſus Matamorus accommodat, Hiſpanos celebrans literis inclytos. Quem & Joannes Geneſius Sepulveda epiſt. XCIII. *Virum non ſolum humanioribus literis in primis eruditum, ſed etiam in ſtudio Theologiæ verſatum* appellat. Vernaculi ſermonis eloquentiam, qua quidem meruit diſertiſsimis adnumerari, varia atque utili eruditione plurimum commendavit. Conſilium ſiquidem Ciceronis æmulatus, philoſophiæ tam ſacræ quam naturalis doctrinam patrio idiomate familiarem fecit noſtris hominibus in eo libro, quem ſubobſcura hac inſcriptione præfixa in lucem emiſit:

Diferencia de libros, que hay en el Univerſo, ad Joannem Bernardum Diaz de Lugo Calagurritanum Epiſcopum. Toleti apud Joannem de Ayala 1546. 4. denuoque ab auctore ipſo correctum Salmanticæ 1572. 8. Pinciæque 1583. 8. Scripſit item:

Agonia del tranſito de la muerte, con los aviſos y conſuelos que acerca della ſon provechoſos, ad Annam de la Cerda Meliti Comitiſſam. Cui adjungitur:

Breve Declaracion de las ſentencias, y Vocablos obſcuros que en eſte libro ſe hallan, cum alias, tum Pinciæ 1583. 8. Hic liber Italice converſus prodiit Venetiis.

Platica de la Ciudad de Toledo a ſus vecinos afligidos, en que ſe nueſtra como los males de pena que padecemos, ſon por nueſtros pecados. Libellum hunc Fr. Rodericus de Yepes cum aliis ſuis edidit.

Latina hæc, ſeu Hiſpano-latina:

Un Tratado de Ortografia, y Acentos en las tres Lenguas principales. 1531. 8. Toleti apud Lazarum Salvagum, & 1592. 4.

Brevem enucleationem in obſcuriores Velleris Aurei locos Alvari Gomezii. Toleti 1540.

Brevia Scholia in Petri Papæi Flandri Samaritem comœdiam in gratiam Scholaſticorum. Toleti 1542. In cujus procemio editurum ſe affirmavit opus aliud *Diabologiæ* nomine: quemadmodum & in ſuperioribus ad *Gomezium* ſcholiis, *Grammaticam narrativam*, ſive *Hiſtoricen*.

ALPHONSUS.

ALPHONSUS quidam, Aragoniæ regni civis, auctor est ejus proſaici poematis quod audit:

Hiſtoria de la Donzella Theodor.

ALPHONSUS, Epiſcopus Eborenſis in Luſitania,

Tractatum perutilem *De Indulgentiis* ſcripſiſſe dicitur. Quocum editus est Oliſsipone in folio, abſque anni tamen editionis nota, ad Emmanuelem Regem directus ejuſdem forte Alphonſi *Tractatus de Numiſmate*. Sane alium hunc eſſe oportet ab Alphonſo de Portugallia Emmanuelis ejuſdem Regis filio, quem anno MDXXI. vivis ereptum, neutiquam potuit duodecennis adhuc & impubes hoc ſcripto commentario Alphonſus ipſe, aut pro eo alius demereri.

F. ALPHONSUS DE S. ALBERTO, Carmelita reformatus, ſcripſiſſe dicitur libro ſeu volumine 1:

Sermones de Nueſtra Señora.

Hunc incomparabilis ingenii, doctrinæ, eruditionis, & vitæ morumque dotibus inſignem deceſsiſſe anno MDCXXXII. ex relationibus Hiſpanis retulit in *Appendicem Bibliothecæ* ſuæ *Marianæ*, quam editurus propediem eſt, Rev. Pater & amicus noſter Hyppolitus Maraccius Congregationis Clericorum Regularium Matris Dei.

ALPHONSUS DE ALBUQUERQUE, Alphonſi illius Magni Luſitanorum Ducis filius, cum Blaſius antea luſtrali eſſet nomine paternum aſſumpsit nomen obſequutus in eo Regi ſuo Emmanueli, qui non tantum in aſſumptione hac voluit clariſsimi parentis memoriam præferre natum, ſed & eum illuſtri matrimonio Mariæ Noronhiæ Antonii Ducis I. de Linares filiæ, lectiſsimiſque inter alia Oliſsiponenſis præfecturæ, atque item Regiarum rationum adminiſtrationis (Veador da facenda vulgo audit) muneribus ornavit, de quo agit Damianus a Goes in *Emmanuelis Regis Hiſtoriæ* tertia parte cap. ultimo. Scripſit, benemeritum de parente filium ut exhiberet ſe, lingua Luſitana:

Commentarios do Grande Aphonſo de Alboquerque Capitaõ geral da India, collegidos por ſeu Filho das proprias Cartas, que elle eſcrivia ao muito poderoſo Rey D. Manoel. Oliſsipone apud Joannem de Barreda 1576. in fol. In hujus operis laudem *Elegia* 6. Antonii a Ferreira, quæ in ejus legitur Poeticis compoſitionibus, ſcripta fuit. Alia & opera compoſuiſſe dicitur.

ALPHONSUS DE ALCALA, neſcio quis, laudatur quaſi auctor operis ita nuncupati:

Jardin Anagrammatico.

ALPHONSUS DE ALMEIDA, ſcripſit:

Pretendiente de la Tierra, y Carta para los que navegan el golfo de la Corte. Limæ Indorum 1644.

ALPHONSUS DE ALVARADO, Americanus ex Peruano regno, auctor inſcribitur duplicis operis extra Hiſpaniam editi, quorum hoc argumentum & nota:

In Ciceronis Orationes Analyſes, & Enarrationes Logicæ, Rhetoricæ, Ethicæ, Politicæ, Hiſtoricæ. Baſileæ apud Konig. 1544. in 4.

Artium differendi ac dicendi indiſſolubili vinculo junctarum libri duo. Ibidem 1600. in 8.

ALPHONSUS ALVAREZ GUERRERO, I. U. Conſultus & Doctor, apud Italos ſeſe conſpicuum literis, dignitateque longe a patria exhibuit. Nam ex albo ſæcularium Poteſtatum, Regiæ Cameræ Summariæ regni atque urbis Neapolitanæ Præſidem, inde ex ſacrarum, Monopoli ejuſdem regni Epiſcopum geſsit, anno ſcilicet MDLXXII. 11. die Junii creatus. Extare fecit documenta hæc plurimæ ac piæ doctrinæ:

Theſaurum Chriſtianæ Religionis, & Speculum Sacrorum Summorum Pontificum, Imperatorum, ac Regum, & Sanctiſsimorum Epiſcoporum, ad Philippum Regem Catholicum. Venetiis apud Cominum de Tritono 1559. in fol. Coloniæ 1581. in 8. & 1586. apud Petrum Horſt. Florentiæ item 1563. apud filios Laurentii Torrentini, fol.

De Modo, & ordine Generalis Concilii celebrandi, & de Eccleſia Dei in priorem faciem revocanda. Neapoli apud Ambroſium de Manzaneda 1545. in 4.

De Adminiſtratione Juſtitiæ, opus aliud ſuum laudat ipſe in *Theſauro* cap. 36. num. 7. An idem eſt, qui *De Viſitatione* neſcio quid conſcripſit anno 1545. in 4.

De Bello juſto & injuſto Tractatus. Neapoli iiſdem prodiit typis 1543. 4. & MS. eſt in Vaticana, cod. 5200.

Non alius auctor eſt, ut ſuſpicor, vulgaris libri ſic inſcripti:

Palacio de la Fama, y Hiſtoria de las Guerras de Italia con la Coronacion de ſu Mageſtad (Imperatoris Caroli V. Bononiæ) *compueſto por Alphonſo Guerrero.* Bononiæ 1530. in 4.

Deceſsit anno MDLXXVII.

Luſitanum fuiſſe ajunt Luſitani.

ALPHONSUS ALVAREZ DE TOLEDO, Toletanus, ex Latino in ſermonem vertit Hiſpanum:

Los Morales de S. Gregorio. Hiſpali apud Jacobum Cromberger 1513. duobus tomis in fol. ad D. Alphonſum Manrique de Cardenas Antiſtitem Hiſpalenſem, S. R. E. Cardinalem: atque item apud Joannem Barreda de Salamanca 1534. in fol. in eadem urbe.

ALPHONSUS DE ANDRADA, Toletanus, in Societate Jeſu cum laude pietatis, & indefeſsi pro juvando ſpirituali profectu ſtudii uſque ad extremam vixit senectutem. Sodalis fuerat Theologus in S. Bernardi Toletano collegio, atque in ejus urbis athenæo Philoſophiam publice docuerat, cum dedit ſe in religioſum ſtatum: quem quidem non ſolum rectoris munus obiens, ſed & Apoſtolicis miſsionibus pluribus vacans, utroque mari, Oceano, & Interno, nec ſemel, navigatis, &, quod magis est, inter tot occupationes pluſquam triginta voluminibus, quorum major pars edita eſt, ſcriptis, non mediocriter nobilitavit. Extant ab eo hæc opera vulgaria:

Vida del Venerable P. Vincencio Carraſa ſeptimo General de la Compañia de Jeſus, ex Italico. Matriti 1658. 4.

Vida del Venerable P. Bernardino Realino. Matriti apud Mariam de Quiñones 1651. 4. & 1658.

Vida del Venerable P. Franciſco Aguado: ſimulque:

Vida del Venerable P. Juan Euſebio Nieremberg. Matriti 1658. in 8.

El Buen Soldado Catholico, y ſus obligaciones. Matriti apud Franciſcum Marotum 1642. 8.

El Eſtudiante perfecto, y ſus obligaciones. Ibidem 1643. 8. apud Mariam de Quiñones.

Diſcurſos del bautiſmo de Nueſtra Señora. Matriti apud Joannem Sanchez 1639. 4.

Guia de la Virtud, y de la Imitacion de Nueſtra Señora para todos eſtados, tribus tomis. Ibidem 1642. 4. 1644. & 1646.

Aviſos Eſpirituales de Santa Tereſa de Jeſus comentados, duobus tomis. Matriti ex officina Gregorii Rodriguez 1647. 4.

Itinerario Hiſtorial, que debe guardar el hombre para caminar al Cielo, duobus tomis. Ibidem apud Franciſcum Garcia 1648. 4. & apud Paulum del Val. 1657. 4.

Devocionarios del Cardenal Bellarmino, traducidos, y aumentados con razones y exemplos 1650. in 8. per Alphons. de Paredes.

Meditaciones para todo el año, tomis quatuor. Apud Andr. Garcia 1660.

Orden de vida para la eterna vida.

Sermones de S. Ramon Nonat, y de los Martyres de Japon, Oriolæ ac Murciæ typis commiſsi.

Vida de la glorioſa Santa Gertrudis de la Or-

Orden del glorioſo Patriarca S. Benito. Matriti 1663. 4.

Camino de la Vida, y reſguardo de la muerte, ſobre las palabras de Chriſto cap. 7. de S. Matheo: Lata porta, & ſpatiosa via eſt, &c. Matriti 1661. in 8.

Patrocinio univerſal de Nueſtra Señora. Matriti apud Josephum Fernandez de Buendia 1664. 4.

Idea del perfecto Prelado, y Vida del Cardenal Arzobiſpo de Toledo D. Balthaſar de Moſcoſo y Sandoval. Madriti 1658. 4.

Vida de los Santos Juan de Matha, y Felix de Valois Fundadores de la Orden de la Santiſima Trinidad. Ibidem per Melchiorem Alegre 1668. 4.

Lecciones de bien morir. 1663. 8.

Eſcuela de Chriſto Maeſtro de la Verdad.

Eſcuela de Maria Santiſima 1671.

Vida, y milagros de S. Nicolas el Magno Arzobiſpo de Mira, Patron de la Ciudad de Bari, con la Vida de S. Liborio Obiſpo Cenomanenſe, Abogado de la enfermedad de piedra, y mal de ijada. Ibidem apud Mariam Rey Didaci Diaz de la Carrera Viduam 1671.

Varones iluſtres de la Compañia de Jeſus, forte additiones ad Nierembergii opus duobus tomis. Matriti apud Joſephum Fernandez de Buendia 1666. & 1667. in folio.

De la Nobleza Catholica.

Milicia Eſpiritual. Matriti 1662. 4.

Suceſos Tragicos de los expulſos de la Religion en Dialogo.

De la Imagen, y Milagros de S. Ignacio del Lugar de Munebrega en el Reyno de Aragon. Madriti per Joſephum Fernandez de Buendia 1669. 4.

Alieno latens ſub nomine dedit in publicum:

Vida del P. Pedro Claver. Apud Mariam de Quiñones 1657. 8.

Vida del P. Doctor Martin Ramirez. 1658. 8.

Latine etiam:

Operarium Evangelicum. Matriti 1648. in 8.

Obiit diem ſuum Matriti xx. Junii MDCLXXII.

ALPHONSUS ANTONIUS DE SARASA, Hiſpanis parentibus Neoporti in Belgio natus, Jeſuitarum ſodalis, acri vir ingenio & exquiſita doctrina, ſcripſit:

Artem ſemper gaudendi, demonſtratam ex ſola conſideratione Divinæ Providentiæ, & per Adventales conciones expoſitam. Antuerpiæ apud Jacobum Meurſium 1664. in 4.

Artis ſemper gaudendi partem ſecundam. Lætitiæ perfectæ artificium in conſcientiæ rectæ efformatione inventum & per Adventales conciones, &c. In eadem officina 1667. in 4.

Solutionem problematis de quadratura circuli. Antuerpiæ apud Meurſios.

Mortuus eſt Antuerpiæ ex pleuritide. MDCLXVII. die v. Julii.

F. ALPHONSUS DE LA ANUNCIADA, hoc eſt, ab Annuntiata Deipara Virgine, Dominicanus, reliquit in ſchedis, uti refert Anton. Leonius *in Bibliotheca Indica*:

Hiſtoria de Santo Domingo de la Provincia de Mexico.

F. ALPHONSUS DE ARAGON ET BORJA, Auguſtinianus ſodalis, atque Eccleſiaſtes in collegio Matritenſi, quod Maria Aragonia proximo ei gradu cognata pie conſtruxerat, ſcripſit:

Vida de la Bienaventurada Rita de Caſia. Matriti 1618. 4. ex antiquioribus ſe hujus argumenti Scriptoribus Joanne Georgio de Amicis, Auguſtino Covellutio, Onuphrio Martini, ac Hieronymo de Ghertis, omnibus Auguſtinianis.

ALPHONSUS DE ARANDA, Aragonius, ut credo, verſibus edidit impolitis, at pio argumento,

La Hiſtoria de la Aparicion, y milagros de Nueſtra Señora de la Sierra, en el Lugar de Villarroya de la Comunidad de Calatayud; de quo & aliud panxit poematium Joannes Melendus in eadem ſacra æde ſacerdos.

ALPHONSUS DE ARBOLEDA ET CARDENAS, Theologus Doctor, Canonicuſque Bellomontanæ Collegiatæ Eccleſiæ, ſcripſit probatum doctis opus:

Practica de Sacramentos, y Policia Eccleſiaſtica. Conchæ 1603. 4. apud Cornelium Bodin.

F. ALPHONSUS DE AVENDAÑO, Beneventanus, Ordinis Prædicatorum, concionibus ad populum e ſuggeſtu habendis celeberrimus, fervenſque ac intrepidus vitiorum reprehenſor, edidit:

Commentaria in Pſalmum CXVIII. Salmanticæ 1584. Venetiis 1588.

Super D. Matthæi Evangelium, tomos II. eruditione refertos. Matriti 1593. & 1597. & Salmanticæ.

Obiit Pinciæ in cœnobio Sancti Pauli MDXCVI. xi. die Octobris, Prædicator generalis cum eſſet, & in Theologia ut vocant Præſentatus.

ALPHONSUS DE AVILA, Bellomontanus, Jeſuitarum ſodalis, diſertiſsimus (ut ait *Bibliothecæ* Auctor *Societatis*) Concionator, qui triginta & plus annis Evangelicum

hoc obivit munus, & Palentinum collegium aliquando rexit. Ab eo extant, ignotum mihi Latine an Vernacule:

Concionum tomi duo; ſeu partes hyemalis, & æſtivalis. Antuerpiæ apud Andream Bax 1610. in 4.

Obiit Malacæ in Bætica XXI. Maij MDXCVIII.

ALPHONSUS DE AVILA, diverſus a ſuperiore ut videtur, ſiquidem is ab hac urbe Caſtellæ veteris nobiliſsima oriundus fertur; ad D. Petrum Ferdinandi Temiño Abulenſem Epiſcopum ſcripſit anno ſuperiore 1583.

Un Tratado del Bienaventurado S. Segundo Obiſpo de Avila. Cujus rei teſtem habeo Antonium Ciancam *en la Hiſtoria de S. Segundo* lib. 2. cap. 4. qui & Alphonſum hunc Avilam Societatis presbyterum appellat, & Abulenſem confirmat.

ALPHONSUS DE AZEVEDO, Placentinus, Juriſconſultus, per XL. annorum otium in patria, ſed ſtudioſum, opera hæc vir doctus æque ac pius elaboravit, quæ partim ipſe vivus, partim ab obitu illius Joannes filius typis commiſit.

Commentariorum Juris Civilis in Hiſpaniæ Regias Conſtitutiones (Nueva Recopilacion vocant) volumina VI. Quorum ultimum abſolvit quidem, ſed morte interceptus edere ipſe non potuit, nec Indicem conficere. Cujus in hoc operam ſupplevit Vincentius quidam Ciſternes Valentinus. Edita ſunt Salmanticæ ab anno 1583. uſque ad 1598. in fol. Matriti dein, ac extra Hiſpaniam Duaci in Belgio 1612. folio, Antuerpiæque typis Kerbergii 1618. in fol.

Additiones ad Curiam Piſanam. Salmanticæ 1593. in 4.

Conſilia XI. poſtuma prodierunt. Valliſoleti 1607.

Deceſsit Placentiæ in patria XXIII. die Julii MDXCVIII.

ALPHONSUS DE AZEVEDO, diverſus omnino a ſuperiore, filius forſan aut propinquus, Eccleſiæ Placentinæ Canonicus, exemplo invitatus Guilielmi Salluſtii cujus inſigne opus Gallicum metris formatum extat de Mundi fabrica, ſive prima ejus hebdomada, rythmicis tamen verſibus edidit:

Creacion del Mundo, ad D. Franciſcum de Caſtro, Comitem de Caſtro, Regium Romæ Oratorem. Romæ apud Joannem Paulum Profilium 1615. in 8.

ALPHONSUS DE BALBOA, Palentinæ Eccleſiæ Portionarius & Parochus edidit. *Dechado de Religioſos.* Toleti 1501. Habet Matriti amicus noſter D. Joannes Lucas Corteſius.

F. ALPHONSUS BALSALOBRE, Franciſcanus, ſcripſit, auctore mihi Franciſco Haroldo in *Supplemento Bibliothecæ Franciſcanæ*, MS.

De la Vida, y Milagros de Fray Pedro Baptiſta, y ſus Compañeros, Martyres del Japon. Barcinone apud Sebaſtianum Jaime 1618. in 8.

ALPHONSUS DE BARAHONA, Petri de Gratia Dei, Catholicorum Regum Haraldi ut vocant, nepos, manu exaratum reliquit volumen *De Inſignibus Hiſpaniæ Nobilium Familiarum*, cujus exemplar ut videtur prototypon Matriti poſsidet Dominus Chriſtophorus Zambrana, & Villalobos, Calatravensis Militiæ Eques, librariæ hujus ſupellectilis affatim dives. Initium libri:

Aqui comienza el Tratado del preſente Libro, el qual fabla de las Inſignias de las Armas de los Caballeros generoſos, y Hijoſdalgo, y de ſus Blaſones: y aſimiſmo de donde hobieron comienzo, y aſimiſmo las ſeñales, y banderas, &c.

ALPHONSUS DE BARAXAS, Burgenſis Eccleſiæ ſub Catholicis Ferdinando, atque Eliſabetha Hiſpaniarum Regibus Decanus, eorumdem Regum ad Sixtum IV. Papam Legatus, doctus, & *cultus in ſermone Latino*, audit a Lucio Marineo Siculo libro ultimo de Hiſpaniæ laudibus, & *humanitate ſingulari valde clarus*; qui adjunxit, viros omnes doctos, & maxime poetas valde ab eo diligi: *ſtudet enim muſis, quas ab adoleſcentia ſequutus eſt; delectatur etiam muſice, & cantu: ideoque domi citharœdos, & cantores frequenter habet. Homo eſt* (idem ait) *ſtatura corporis procera ac præſtanti, vultu claro & jucundo.* Cum Romam ad præſtandum Regum ſuorum nomine Sixto P. M. obſequium venit, in Siciliam quoque navigavit. Verba iterum audis Marinei: *Et cum Panhormi, Meſſanæ, Drepani, & aliarum Siciliæ civitatum nobilitatem, præſtantiam & ubertatem animadvertiſſet, ad Eliſabeth Reginam*:

Libellum de Siciliæ laudibus elegantiſsime compoſuit, in quo præcipua quæque & memoratu digna, quibus merito debet Sicilia gloriari, facundiſsime narravit, ita ut quibus rebus Sicilia polleret, & quantum Viris, Civitatibus, Equis, divitiis, opibus, frugibus, atque aliis felicitatibus valeret, oſtenderit. Hæc fere Siculus.

ALPHONSUS DE BARRIO NUEVO, Ma-

Matritenſis, Carolo Hiſpaniarum Regi Auguſto a ſecretis, ſcripſiſſe dicitur:

La Vida del Gran Capitan Don Gonzalo Fernandez de Cordova.

ALPHONSUS DE BARROS, Segovienſis, circa annum MDLII. nobili loco natus, Philippi II. & III. Regum Catholicorum fuit Metator uſque ad obitus diem, qui in annum incidit MDCIV. Verſibus edidit librum majoris fructus quam molis, ita nuncupatum:

Perla de Proverbios morales. Matriti 1601. Quem ipſum Philoſophorum & Poetarum iiſdem, aut ſimilibus ſententiis inſigni labore a ſe illuſtratum *Bartolomæus Ximenius Paton*, Beaciæ 1615. 4. Uliſiponeque anno 1617. iterum prelo ſubjecit, ſed aliter inſcriptum, nempe *Proverbios concordados.* In Italicam linguam translatum fuit opus ab Alexandro Adimari, excuſumque Hiſpano-Italicum Florentiæ apud Zenobium Pignoni 1622. in 12. Catharinæ Pichenæ, Curtii Pichenæ qui ad Tacitum commentatus fuit filiæ, dicatum.

Memorial ſobre el reparo de la Milicia in 4.

Philoſophia Corteſana moralizada. Matriti apud Alphonſum Gomez 1587. in 8.

Hæc duo poſtrema opera tribuit Barrio noſtro D. Thomas Tamayo de Vargas in *Collectione* MS. librorum Hiſpana lingua conſcriptorum; quæ quidem Didacus Colmenares in *Elogiis Scriptorum Segovienſium* omiſit; ſaltim de ultimo conſtat ex Matthæi Aleman elogio in laudem auctoris in libro *Proverbiorum* excuſſo.

Terræ mandatus fuit Matriti in Lauretana Deiparæ Virginis æde.

ALPHONSUS DE BARCENA, Cordubenſis, Joannis Avilæ illius magni Bæticorum vocati Apoſtoli diſcipulus, Societatis Jesu ſacerdos, in Meridionali America ingenti floruit ſanctitatis fama, ſcripſitque Indiarum quinque linguis, quarum per ea loca uſus eſt:

Lexica, Præcepta grammatica, Doctrinam Chriſtianam, Catechiſmum, Librum de Confeſſionis ratione.

Mortuus eſt in urbe Cuſco ſeptuagenario major anno MDXCVIII. Alegambe in *Bibliotheca Societatis.*

F. ALPHONSUS DE BENAVIDES, Franciſcanus Obſervantiæ Regularis, Cuſtos Provinciæ, ac Converſionis Novi Mexici, dedit Philippo IV. Regi noſtro ſupplicem libellum ſuper hac ipſa ſacra expeditione, ſive:

Relationem de magnis Theſauris ſpiritualibus & temporalibus Deo adjuvante in Novo Mexico detectis. Matriti Hiſpanice anno 1630. deinde Latine opera Joannis Gravendonc itidem Franciſcani, Salisburgi anno 1634. in 8.

D. ALPHONSUS BENITEZ, Malacitanus, Compluti in collegio Malacitano ſodalis, publici juris fecit:

Elucidationem ad Titulum Decretal. de Natis ex libero ventre. Compluti 1647.

Elucidationem ad cap. 1. de Donationibus. Ibidem.

Extinctus eſt in flore ætatis, cum publicis muneribus integre geſtis non mediocrem ſui expectationem dediſſet.

F. ALPHONSUS BOHORQUES, Bæticus, Utrarienſis, nobili loco natus, Carmelita, Provinciæ ſuæ Bæticæ Præfectus, in ſchola Urſaonenſi Profeſſor publicus, multa ſcripſiſſe dicitur, quæ latent apud domeſticos MSS. Floruit circa annum MDCXVII. Emmanuel Romanus *De Antiquitat. & Scriptor. Carmelitani Ordinis.*

ALPHONSUS DE BONILLA, Beacienſis, poeticam qua pollebat facultatem ſacris argumentis applicuit, exercuitque ſcribens:

Nombres, y Atributos a la impecable ſiempre Virgen Maria Señora Nueſtra, poema ſagrado en octavas, con otras rimas diverſas. Beaciæ 1624. in 4.

Jardin de flores divinas. 1617. in 8.

Peregrinos penſamientos de Myſterios divinos. Beatiæ apud Petrum Cueſta 1614. 4.

Discurso poetico de la vida de Franciſca de Jeſus. Beaciæ 1635.

F. ALPHONSUS BRICEÑO Americanus, Chilenſis, Limæ Theologiam docuit ac Romam venit Procurator causæ Canonizationis Vener. Servi Dei Fr. Franciſci Solano Peruanorum Apoſtoli, atque in hac urbe anno MDCXXXIX. comitiis Ordinis ſui generalibus interfuit, vir quidem doctiſsimus ex Lucæ Wadingi cenſione, quem Ildephonſum vocavit atque in I. litera non inter Alphonſos laudavit. Epiſcopus tandem Nicaraguæ provinciæ & urbis XIV. Novembris MDCXLIV. renunciatus eſt: unde ad alteram Venezuelæ provinciæ de Caracas, fuit translatus. In publicum emiſit:

Celebriorum Controverſiarum in primum Sententiarum Scoti tomos duos, admixtis potiſſimis diſſertationibus Metaphyſicis. Matriti ex typographia Regia 1638. in folio.

Obiit diem ſuum in oppido S. Jacobi de Leon ſede ſua ante duos aut tres annos.

ALPHONSUS DE BURGOS, Medicus Doctor Complutenſis, Cordubæ medicinam fa-

faciebat, Vindicibuſque in eo tractu Fidei Patribus a cura tuendæ ſalutis erat, cum ſcriberet:

Tratado de Peſte, ſu eſencia, prevencion, y curacion, con obſervaciones muy particulares. Cordubæ 1651. 8.

F. ALPHONSUS DE CABRERA, Cordubenſis, claro natus genere, ſæculo renunciavit Prædicatorum ordinem amplexus, qui poſtquam Americanos fructuoſe luſtraret, in patriam rediens Theologiæ profeſſorem egit primarium in gymnaſio Urſaonenſi. Hujus tamen præcipua laus in Eccleſiaſticis ad populum fidelem habendis concionibus enituit. Animi fervorem in opere ipſo, tum doctrina, quam ſententiis graviſsimis ornabat, egregia, tum inſignis eloquentiæ apparatus, clara vox, & ſuavis, pura dictio, ſplendidaque mirifice intendebant; ut regnaret prorſus in eorum animis, qui frequentiſsimæ coronæ intererant. Et quidem hoc ille munus pari fructu laudeque, Hiſpali, Cordubæ, Granatæ, Valentiæ, Toleti, atque in Curia ipſa Matriti exercuit; meritus ob id a concionibus ſacris eſſe potentiſsimis Regibus Philippo Secundo, Tertioque. Fratrem hic habuit, quod non in minima laudis parte collocandum eſt, Petrum Cabreram, Hieronymianum, ſcriptis ad D. Thomæ tertiam Partem Commentariis æque clarum, cujus utique teſtimonio quantumvis domeſtico ſatis gravi, ſic in concionandi arte Alphonſus excelluit, taleque ſibi nomen in Hiſpania comparavit, ut omnium judicio rari eſſent aut nulli, qui ei non cederent & primas ad eum partes deferri debere non arbitrarentur. Extant, procurata poſt auctoris mortem a Fratribus cœnobii Cordubenſis editione, quatuor Concionum volumina, linguæ vulgaris theſaurus, nempe:

Conſideraciones ſobre los Evangelios deſde el Domingo de la Septuageſima, todos los Domingos, y Ferias de la Quareſma haſta el Domingo de la Octava de Reſurreccion, duabus partibus. Cordubæ in laudato Cœnobio 1601. Barcinone item 1602. & apud Gabrielem Graels 1607. 4.

Sobre los Evangelios del Adviento, y Dominicas haſta la Septuageſima, con las Feſtividades de Santos que concurren en eſte tiempo, duabus item partibus. Barcinone 1609. apud Lucam Sanchez, & Cæsarauguſtæ 1610. in 4.

Tratado de los eſcrupulos, y de ſus remedios. Valentiæ 1599. in 8. Quem Italice conversum a Baſilio Campanella edidit Panhormi Joann. Anton. Franchi 1612. in 12.

Editus & ſeorſim eſt:

El Sermon que predicó en las Honras del Rey D. Felipe II. en Madrid, en Santo Domingo el Real ultimo dia de Octubre de MDXCVIII. Matriti hoc anno. Italiceque Romæ apud Ludovicum Zannetti.

Cygneam vocem dixeris; namque poſt paucos dies, menſe Novembri ejuſdem anni nondum quinquagenarius extinctus est, & quidem magno ſui deſiderio apud omnes relicto. Jacet in Collegio D. Thomæ Matritenſi.

ALPHONSUS DEL CANO, Anduxarenſis in Bætica, Jeſuitarum ſodalis, bis Caſtellæ provinciæ Præfectus, ſcripſit eruditum tractatum.

De la edad que ſe requiere por las Conſtituciones de la Compañia de Jeſus para ſer admitido a ella. Valliſoleti 1626. in 4.

Repente obiit Salmanticæ x. Maii MDCXLIII.

ALPHONSUS CANO ET URRETA, Murcianus, ſacerdos, humaniorum diſciplinarum veterumque auctorum cognitione, necnon & eloquentiæ vulgaris ſermonis preſſæ ac nervoſæ merito cenſeri voluit in eo opere, cui titulum hunc inſcripſit:

Dias del Jardin, ad Joannem Faxardum claſsis fretanæ Præfectum. Matriti 1619. Exercitationes ſunt de variis argumentis, præcipueque *de Agricultura, Bellicæque artis uſu & præſtantia.*

Scripſit etiam feſtivum opuſculum, cui inſcripſit:

Examen del eſtilo culto. Obiit Parochus in oppido Cazalegas.

ALPHONSUS DE CARMONA, natus in oppido Marchionali Priego dioecesis Cordubensis, & JOANNES COLES Zafrenſis, ſcripſerunt:

Relacion del deſcubrimiento, y conquiſta de la Florida. Videri poteſt Garſias Laſo de la Vega Inca in procemio *Hiſtoriæ* hujus provinciæ Hiſpano ſermone ſcriptæ.

ALPHONSUS CARRANZA, Juriſconſultus, ſtudiorum humanitatis bene gnarus, primum Hiſpali, deinde in curia Advocatiæ intentus muneri, quam non ſine laude utrobique exercuit; in memoriam tamen poſterorum connixus fuit pervenire, ſcriptis Latine libris:

De Partu naturali & legitimo. (utilem doctumque commentarium Barthio ad Lib. 1. Sylv. Statii carm. 2. v. 268.) Matriti 1628. in fol. Item Genevæ 1629. 4. additis *Diatribe* ejuſdem, qua de mox dicimus, & Caroli Annibalis Fabroti Anteceſſoris Aquiſextienſis *De tempore humani partus, & numero puerperii exercitationibus.*

Dia-

Diatribe ſuper doctrina temporum Dionyſii Petavii.

Patria vero lingua:

Rogacion al Rey D. Felipe IV. y a ſus Supremos Conſejos de Juſticia y Eſtado en deteſtacion de los grandes abuſos en los trages y adornos nuevamente introducidos en Eſpaña. Matriti ex officina Mariæ de Quiñones 1636. 4.

El Ajuſtamiento, y proporcion de las monedas de oro, plata, y cobre, y la reduccion de eſtos metales a ſu debida eſtimacion ſon la regalia ſingular de Eſpaña, &c. Matriti apud Franciſcum Martinez 1628. fol.

ALPHONSUS CARRILLO, neſcio quis, edidit:

Principis Evangelici libros octo, ſive *De Chriſtiana educatione Principis*, ad Ludovicum Ludoviſium S. R. E. Cardinalem, Gregorii XV. ex fratre nepotem. Coloniæ 1620. 4. Mediolanique anno ſequenti, etiam in 4. apud Angelum Navam.

Ejuſdemne eſt:

Tractatus de Peſte. Matriti 1598. 8.

D. ALPHONSUS CARRILLO, Juriſconſultus, Matriti in curia Regiorum, ut vocant, Conſiliorum Advocatus, ſcripſit:

Epitome de la Vida de Soror Juana de la Cruz, Religioſa de la Tercera Orden de Penitencia de S. Franciſco. Cæſarauguſtæ apud Bernardum Nogues 1663. in 4.

Origen de la Dignidad de Grande de Caſtilla. Qui tractatus editus fuit ad calcem operis: *Origen de las Dignidades ſeglares de Caſtilla y Leon* Petri Salazar de Mendoza. Matriti apud Joſephum del Ribero 1657. in folio.

ALPHONSUS CARRILLO, niſi aliquis ex ſuperioribus fuerit, ſcripſit, laudante D. Joanne de Solorzano lib. III. *De Indiarum gubernatione* c. XXV. n. 5.

De Bullis defunctorum tractatum.

D. ALPHONSUS CARRILLO LASSO DE LA VEGA, Ferdinandi Carrilli Cordubenſis, Regii Conſilii Indiarum Præſidis, filius, Ludovici frater triremium Hiſpanicarum Teſſerarchæ, cujus meminimus proprio loco, Eques S. Jacobi, ac Præfectus (Alcayde vocant) de Ucles, Protoſtrator Regii Equilis Cordubenſis, idemque Sereniſſimi Ferdinandi Hiſpaniarum Infantis Œconomus, doctrina, eruditioneque nobilitatem generis, ac proprias virtutes decorabat, proſa oratione, verſaque diſertus. Scripſit enim:

Virtudes Reales. Cordubæ 1626.

Soberania del Reyno de Eſpaña. Ibidem eodem anno 1626. 4.

Importancia de las Leyes. Ibidem eodem anno.

De las antiguas minas de Eſpaña. Cordubæ 1624. 4. apud Salvatorem de Cea.

Versibus quoque:

Sagrada Erato, y Meditaciones Davidicas ſobre los CL. Pſalmos de David. Neapoli 1657. Has diu poſt auctoris obitum D. Ferdinandus Carrillo, & Manuel non degener ejus filius, S. Jacobi Eques, Theſſerarcha & ipſe (ita enim exprimimus quod vernaculus idiotiſmus Quatralbo appellare amat) Neapolitanarum triremium, Sereniſſimi Joannis Auſtriaci Cubicularius, cumque hæc ſcribimus, Regiæ Oceani claſsis Proarchithalaſſus in lucem edi curavit.

Dubius ſum, an eodem auctore natum ſit opus, quod quidem ſub Alphonſi Carrilli nomine jam laudavimus, *Principis Evangelici, ſeu de Chriſtiana Principis educatione.* In cujus editionibus nil aliud, quam nudum auctoris nomen exprimitur.

F. ALPHONSUS DE CASARUBIOS, natus in oppido cognomine diœceſis Toletanæ, Fratrum Minorum Capuccinorum ſodalis, edidit celebre:

Compendium Privilegiorum Fratrum Minorum, aliorumque Mendicantium & non Mendicantium. Pariſiis anno 1578. & 1590. Salmanticæ item apud Alphonſum de Porras, Brixiæque 1599. Venetiiſque 1603. 4. per Hieron. a Sorbo ejuſdem inſtituti locupletatum, additis *Annotationibus* F. Antonii de Corduba: ut & Coloniæ 1610. fol. & 1618. 4. Antuerpiæque apud Belleros 1615. fol.

D. ALPHONSUS DEL CASTILLO, Salmantinæ urbis incola, edidit:

Arte de Canto llano. Salmanticæ apud Didacum del Puerto 1504. in 4.

F. ALPHONSUS DEL CASTILLO, ordinis Seraphici in provincia Conceptionis, edidit:

Compendio de Platicas amoroſas y eficaces con que pide el alma a ſu Dios perdon y miſericordia. Pinciæ apud Joannem de Rueda 1616. in 16. Hujus non meminit Wadingus. Quem Luſitanum fuiſſe affirmant Luſitani.

D. ALPHONSUS DEL CASTILLO SOLORZANO, qui familiaris fuiſſe legitur D. Petri Faxardi Marchionis de los Velez cum Valentino Regno præeſſet, ibi & alibi multa publicavit opuſcula amœna & jucunda, partim verſibus, partim ſoluta oratione, ſcilicet:

Jornadas alegres 1626. 8.

La

La Garduña de Sevilla. Lucronii 1634. 8.

Tardes entretenidas. 1625. 8.

Noches de placer, en que se contienen doce Novelas. Barcinone apud Sebastianum Cormellas 1631. 8.

Fiestas del Jardin, que contienen tres Comedias, y quatro Novelas. Valentiæ apud Sylvestrum Esparza 1634. 8.

La Quinta de Laura. Cæsarauguſtæ 1649. 8.

Huerta de Valencia, prosas, y versos en las Academias de ella. Valentiæ 1629. 8.

Donayres del Parnaso, duabus partibus, 1624. 1625. 8.

Tiempo de Regocijo, y Carnestolendas de Madrid. Matriti 1627. 8.

Las Harpias de Madrid, y Coche de las Estafas. Barcinone 1633. 8.

Los Amantes Andaluces. Ibidem 1633. 8.

Historia de Marco Antonio y Cleopatra. 1639. 8.

Epitome de la vida y hechos del Rey D. Pedro III. de Aragon. Cæsarauguſtæ apud Petrum Dormer 1639. 8.

Necnon sacrum, quod sequitur:

Sagrario de Valencia, en quien se incluyen las vidas de los Ilustres Santos hijos suyos y del Reyno. Valentiæ ex officina Sylvestri Sparza 1635. 8.

Laudatur non mediocriter a Lupo Felice a Vega in *Lauru Apollinis*, Sylva VIII.

F. ALPHONSUS DE CASTRILLO, Ordinis Sanctissimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, S. T. M. edidit:

Tratado de Republica, con otras historias y antigüedades. Burgis 1521. fol.

F. ALPHONSUS DE CASTRO, Zamorensis, inter Minores Salmantinæ domus vitam Religiosam professus, statim se ad Theologicæ veræ doctrinæ, totiusque eruditionis studia composuit eo animo atque successu ut præstantissimorum sui temporis Theologorum laudem ac meritum adæquaverit. Celebrabatur jam concionum Ecclesiasticarum nomine cum Andreas Resendius ille, Lusitaniæ decus, causa studiorum hærens Salmanticæ, verba ad populum facientis actionibus frequens intererat, quo melius posset dictionis genus ad imitationem observare. Quevedo enim Toletano scribens, jacta nostri mentione, esse eum, diserte inquit, multitudini ea in Urbe gratum, & quem ipse post Laodicensis Episcopi tubam sonoram sibi imitandum proposuisset. In quo ad Garsiam Bajonem Dominicanum forte respexit Catholicorum Regum Ecclesiastem, quem Laodicensis perhibetur Ecclesiæ titulus in albo Episcoporum cohonestasse. Porro evocatum ipsum honorifice Brugas Flandrorum ab Hispanis hominibus, qui in illa Urbe totius Belgii florentissima per eos dies magno numero negotiabantur, ut apud se vernacula oratione de rebus sacris e suggestu diceret, Joannes Vasæus & ipse Brugensis, in ea epistola, quæ præfixa est *Homiliis* Alphonsi nostri *ad Psalmum quinquagesimum*, scribit. Hic dum manet, adversus hæreses conscripsisse, seu absolvisse id opus dicitur, quod & immortale ei nomen peperit, & viginti duorum spatio annorum (teste in ultima recognitione auctore ipso) plusquam decies typographorum Italiæ, Galliæ, atque Germaniæ officinas, exindeque sæpius ad hunc diem exercuit. Nobis redditus & Salmantinæ Urbi, alia elucubravit haud minus se digna opera. Non adhuc tamen satis erat quæsitum dignitatis viro, quantumvis pio, & doctissimo, totaque Europa celeberrimo, absque honoribus ei a Carolo Imperatore, ac Rege nostro habitis. Jussus nempe ab eo fuit Concionatoris Regii partes agere, atque aliquando Philippi Hispaniarum Principis, Angliæque recens ducta Maria Regina inaugurati Regis in comitatu ire, ad omniaque fidei negotia, ut sine dolo ea atque in integrum ab exilio suo restitueretur, Consultor adhiberi Theologus. Andreæ etiam Scoto si credimus in *Bibliotheca* Scriptores Hispanos recensenti, Carolum ipsum Cæsarem reatus suos confitentem audivit, quod mihi domesticorum fide, qui nosse in primis rem debebant, hactenus incompertum est. Verum Philippo ad tractandas integræ monarchiæ habenas, quam ei Magnus renunciaverat Parens, admoto, constare jam tum cœpit qua illius approbatione, & gratia rerum se Anglicarum negotiis, asserendoque ibi Ecclesiæ Romanæ imperio Alphonsus impenderit: siquidem ante Regis atque suum in Hispaniam reditum, ab eo fuit in locum Joannis Toletani S. R. E. Cardinalis XVIII. Kalend. Octobris MDLVII. Romæ demortui, Metropolitanus amplissimæ atque sanctissimæ apud nos Compostellanæ ecclesiæ designatus. Qui tamen paulo post, & antequam obtineri posset diploma Pontificium, undecima nempe Februarii anni sequentis die, ætatis tertio ac sexagesimo, qui scansili annorum lege plurimos auferre solet, animam cœlo dignam exhalavit. At libros ejus, quorum & pietatis promeruit nomine, ut ab Eisengreinio audiret *Apostolicæ vitæ vir, arcana & mystica Divinarum Scripturarum interpretatione altus atque sublimis, Fidei propagator acerrimus*: et a Francisco Gonzaga *Vir gravissimus, multisque nominibus honorandus, Hæresiomastix acerrimus, scriptorque felicissimus*; imo ex hostico etiam ab Hottingero ipso pietatis adversario *judiciosissimus Theologus*: atque alia ab aliis, quotquot

quot Eccleſiæ & literarum ſacra colunt, jam ſubjungemus:

Adverſus omnes Hæreſes, libri XIV. Pariſiis primum apud Aſcenſium 1534. in fol. Venetiis deinde, atque Lugduni 1546. atque aliis locis. Ex tertiaque auctoris ipſius recognitione anno 1556. Item Antuerpiæ apud Steelſium 1568. Pariſiis etiam iterum 1565. Tandemque cum appendice Franciſci Fevardentii, ejuſdem ordinis Theologi clariſſimi, in tres libros diſtributa, quibus XL. hæreſes ab eodem Alphonſo vel prætermiſſæ, vel poſt ejus obitum natæ refelluntur, duobus tomis una cum reliquis operibus apud Michaelem Sonnium Pariſiis anno 1578. Hoc opere (ne judicium de eo factum ætate illa ab Alphonſo de Matamoro de *Academiis & doctis Hiſpaniæ Viris* ſcribente diſſimulem) ſi ut aliena, cum hæreticis congreſſus, fortiter & literate nimis refutavit, ita ornate & copioſe confirmaret noſtra, *ne quidem vererer* (inquit) *cum veteris ætatis præcipuis auctoribus, multis quidem doctrinæ partibus comparare.* Reprehendit tamen ex eo aliqua Bellarminus Cardinalis, præcipue tomo primo *Controverſiarum* lib. 3. *de Conciliis & Eccleſia* cap. 4. & tomo 2. lib. 2. *de Imaginibus Sanctorum* cap. 6. atque aliis locis, cui facere conatur pro Alphonſo noſtro ſatis Lucas Wadingus in *Bibliotheca Franciſcana.* Et hoc tantum opus Andreas de Olmos ejuſdem inſtituti auſus eſt in metrum linguæ noſtratis adaptare.

De juſta Hæreticorum punitione, libri tres. Salmanticæ 1547. in fol. ex officina Joannis Giuntæ. Lugduni 1556. in 8. apud hæredes Jacobi Junctæ. Antuerpiæ apud Steelſii hæredes 1568. in 8. ut confirmaret juſtas eſſe omnes illas pœnas, quibus in jure Civili atque Canonico hæretici addicuntur.

De Poteſtate Legis pœnalis, libri duo. Salmanticæ 1550. in fol. ad Michaelem Muñoſium Præſulem Conchenſis urbis, & Pincianæ cancellariæ Præfectum, & iterum Lugd. 1556. 8. Scopus eſt prioris libri, ut probet eos falſos eſſe qui dicunt nullam legem pœnalem obligare ſubditorum conſcientias ad culpam, præſertim lethalem: poſterioris, eos ſimiliter a vero errare qui dicunt legem pœnalem numquam ſine declaratione aut facto Judicis obligare ad pœnam. Pariſiis etiam prodierunt in fol. anno 1571. & 1578.

In Pſalmum L. Miſerere mei Deus, &c. Homiliæ XXV. Salmanticæ in eccleſia Fratrum Minorum dictæ ad Joannem III. Luſitaniæ Regem. Salmanticæ 1537. in 8.

In Pſalmum XXXI. Beati quorum remiſſæ ſunt iniquitates Homiliæ XXIV. ad eundem populum Salmantinum, Henrico Portugalliæ Infanti S. R. E. Cardinali nuncupatæ. Salmanticæ 1540. item 1568. in 8.

Opera hæc omnia Pariſiis quatuor voluminibus primum edita ſunt anno 1565. poſtea duobus curante Franciſco Fevardentio 1578. in folio. Præterea ſcripſiſſe eum *pro validitate matrimonii Henrici VIII. Angliæ Regis, & Catherinæ conjugis*, conſtat ex Nicolao Sandero lib. 1. *Schiſmat. Anglic.* cujus hæc verba ſunt Hiſpanos referentis, qui pro Regina ſcripſerunt: *Apud Hiſpanos vero Franciſcus Roxas, Alphonſus Virueſius, Alphonſus a Caſtro, & Sepulveda, &c.*

Denatus fuit Bruxelis, ut Lucas Waddingus ſcribit, III. non. Febr. anno MDLVIII. ætatis LXIII.

ALPHONSUS DE CASTRO, Toletanus, Jeſuita, Ocanienſiſque Profeſſor Theologiæ, Hiſpali domum Profeſſam, Mexicanam dein provinciam rexit. Bæticæ demum Præfectus deſignatus obiit in collegio Fregenallenſi anno MDCX. ætatis LXIX. Reliquit ineditum præter alia opus:

In Conſtitutionem Clementis VIII. de Largitione munerum utriuſque ſexus Regularibus interdicta.

D. ALPHONSUS DE CEPEDA, Tribunus peditum, & Præfectus caſtri de *Tolhuys* in Belgio, ante paucos annos edidit a ſe verſum Latino-hiſpanice:

Libro de la Concepcion Virginal, compueſto por Raymundo Lullo. Bruxellis 1664. 8. Apud Balthaſarem Vivien.

Item edidit:

Arbol de la Ciencia del Iluſtriſimo Maeſtro Raymundo Lullo, nuevamente traducido y explicado. Ibidem apud Franciſcum Foppens eodem anno 1664. in fol.

Magiſtrum Campi (ſic loqui opus eſt ut intelligamur) Generalem hic ſe auctor vocat.

ALPHONSUS CERON, Granatenſis, libello egit:

Del Juego del Axedrez, ſive *De Latrunculorum ludo*, quem exactiſsime comprehenderat.

ALPHONSUS CERVERA, Luſitane ſcripſiſſe refertur:

Hiſtoria de las Conquiſtas de los Portugueſes por la Coſta de Africa MS.

Anton. Leonius in *Bibliotheca Indica Orientali*, tit. 3.

F. ALPHONSUS CHACON, ſive ut Latine compellari ſolet, Ciaconus, Beacienſis, in Prædicatorum familia nomen profeſſus, Compluti a Petro Serrano qui fuit poſtea Caurienſis præſul, dum eſſet philoſophus ibi Profeſſor, Dialecticam doctus, ut ipſe in ſchedis

quas penes me habeo de Serrano loquens ait ; et ad Sanctum Thomam urbis Hiſpalenſis olim Sodalis , Sacrarumque literarum Interpres ; vir fuit totius Hiſtoriæ atque in primis Eccleſiaſticæ , cui præſertim illuſtrandæ incubuit , peritiſsimus ; omniſque antiquitatis gnarus , cujus magnum undique collectum theſaurum aſſervabat. Hujus ſtudii nomine promeruit quidem ab Ambroſio Morale , quondam Præceptore , in *Antiquitatum Hiſpanarum* enarratione , (quo tempore laudatum jam S. Thomæ Hiſpalenſis collegium adminiſtrabat) in conquirendis , & examinandis antiquæ noſtratis Hiſtoriæ monumentis induſtriæ , ac diligentiæ minime vulgaris elogium inſigne. Romam delatus merito doctrinæ valde ſe commendavit Gregorio Pontific. Max. hujus nominis XIII. qui eum Theologiæ nomine , quam apprime callebat , inter eos habere voluit , qui ſupplicibus pœnitentiam vice Apoſtolica imponerent. Dignitate hunc tandem Alexandrini patriarchatus ornatum conſpexit Roma , quam urbem , & hiſtoriam omnem Romano-Chriſtianam inſigniter ipſe dudum ornabat , ſcribens:

Vitas , geſtaque omnia Pontificum Romanorum a D. Petro uſque ad Clementem VIII. Cardinaliumque , cum eorum inſignibus , duobus tomis. Romæ 1601. fol. & 1602. cum continuatione Franciſci de Cabrera Morales. Deinde hoc opus additamentis poſteriorum Pontificum uſque ad Urbanum VIII. locupletavit Andreas Victorellus presbyter Baſſanenſis. Annotationes inſuper addidit marginales , collationemque Baronianæ hiſtoriæ cum Ciaconiana (ſuppreſſo tamen nomine) Cæſar Becillus Urbinas , presbyter Congregationis Oratorii de Urbe , typiſque editum de novo eſt ſic illuſtratum iiſdem duobus voluminibus anno 1630. Expectatur autem nunc ab officina quadam Romana locupletatum valde hoc opus ad quatuor uſque , ſi fama vera eſt , voluminum molem opera Auguſtini Olduini Societatis Jeſu. Non tamen omnes Pontificum vitas hujus eſſe auctoris ex eo colligimus , quod Gregorii XV. vitam Famiano Stradæ , Pauli V. Alexandro Donato ſuis tribuat Philippus Alegambe in *Bibliotheca Societ. Jeſu.*

Geſta XII. Gregoriorum Roman. Pontificum : quæ MSS. adſervantur in bibliotheca Vaticana cod. 5515. ex MSS. Sed hæc forſan in magnum alterum illud opus paulo ante laudatum conjecta ſunt.

Tractatum de liberatione animæ Trajani Imperatoris a pœnis inferni precibus S. Gregorii P. M. quem libellum Columnæ ejuſdem Trajani a ſe deſcriptæ, & in æs inſculptæ adjunxit , ediditque Romæ 1576. in fol. & Venetiis 1593. 8. Italice quoque prodiit opera Franciſci Pifferi Camaldulenſis Monachi, Senis 1605. in 4. quam ſane hiſtoriam connixe improbant Robertus Bellarminus volum. I. Controv. VI. lib. 2. *de Purgatorio* cap. 8. & Melchior Canus lib. 2. *de Locis* cap. 2. atque edita *Redargutione* hujuſmet hiſtoriæ Veronæ in 4. Bernardus Bruſchus.

De Sancti Hieronymi Cardinalitia dignitate, librum ; Romæ 1591. Venetiis 1593.

De Martyribus Monaſterii Sancti Petri de Cardeña in Burgenſi Diœceſi librum. Auguſtæ in 16.

De Signis Sanctæ Crucis , quæ in diverſis olim regionibus , noviſsimeque anno MDXCI. in Anglia , & Gallia divinitus apparuit. Romæ 1592. 8.

De Jejuniis , & varia eorum apud antiquos obſervantia Tractatum Romæ 1599. 4.

Hiſtoriam de utriuſque belli Dacici a Trajano Cæſare geſti ex ſimulacris ejuſdem , quæ in Columna Romæ videntur. Romæ 1556. in fol.

Preces pro Navigantibus , Alph. Ciaconio inſcriptæ reperiuntur in bibliotheca Vaticana. MS.

Italicum opus , ſeu collectionem variarum precum ab eo procuratam vidimus ſic inſcriptam:

Raccolta di varie divotione , quatuor partibus. Romæ apud Stephanum Paulinum 1600. in 16. Nos unam forſan ex his vidimus Hiſpane editam cum hac inſcriptione:

Documentos , y aviſos eſpirituales para todos eſtados , exercicios , y tiempos. Apud eundem Paulinum 1601. in 16.

Collectanea ejuſdem *de variarum rerum natura* , laudat Andreas Bacius lib. VII. *de Vinis* pag. 363. qui , & *insignem* eum vocat *Theologum* , ac *in omni Doctrinarum genere peritiſsimum.*

Tributa etiam ei ab aliis video , *De Magis Regibus* ; item *de Monetis* , nec non & volumen aliud *De Genealogica re , & Antiquaria.*

Bibliothecam , in qua nomina dumtaxat Auctorum , additis inſuper librorum prænotationibus , collegerat , manuſcriptam apud eum vidit Antonius Poſſevinus ; laudantque hiſtorica Sodalium Prædicatorum in mentione illius monumenta.

Elegantiarum ex M. T. Ciceronis Epiſtolis libros tres , Georgii Fabricii ſublata Germanica lingua & ſubrogata verſione Italica , locupletavit , inſcribens D. Gonſalvo a Cardona & Corduba adoleſcenti , Sueſſani ducis Regii apud Clementem VIII. Oratoris filio , ac Romæ edidit per Carolum Willietum 1601.

Obiit ergo Romæ , non quidem anno (ut Scoto excidit in *Bibliotheca* , Ghilinoque in *Theatro* ſuo) MDXC. nam ſequentibus aliquot

quot edidit vivus opuſcula; nec ut æque errante putavit calculo Jacobus Auguſtus Thuanus centeſimo vigeſimo ſecundo *Hiſtoriarum* lib. menſe Februarii anni MDXCIX. ætatis ſuæ LIX. *alterum*, ut ille ait, *ſecundum Petrum Ciaconum Hiſpaniæ ſuæ magnum lumen*; ſed aliquot poſtea annis, nam anno DCI. uti diximus, nuncupatoriam epiſtolam laudati *Elegantiarum* libri edidit. Habebat Romæ inſignem bibliothecam, quæ quidem librorum copia, & codicibus MSS. necnon rerum antiquarum varietate, & quamplurimis virorum insignium imaginibus ornata fuit, ac refertiſsima, quod ait Angelus Rocha in Appendice *Biblioth. Vaticanæ*, appellans eum *virum eruditiſsimum*, alibique *helluonem Antiquitatum*; cujus quidem inedita ſuo tempore, hoc eſt circa annum MDXCI. circiter viginti ait volumina, cum laudaſſet prius *De anima Trajani*, deque *Cardinalitia Divi Hieronymi dignitate* edita jam opuſcula.

Ex horum numero eſt forſan *Epiſtola ad Federicum Cardinalem Borromæum de Sacellis in eccleſia Sancti Nicolai in Carcere Tulliano repertis*, quæ ſervatur in bibliotheca Ambroſiana Mediolani. Debemus quoque Latini Latinii epiſtolis nuper editis notitiam ſcripti ab eo libri:

De Clavis Caligariis quomodo legi oportet pro *De Claris Caligariis*: quod editum eſt in ea epiſtola ad Ciaconum ſcripta, quam, quia multum hominis laudem a magno viro datam continet, hic integram dabimus.

Sciebam ego jam pridem, eruditiſsime Ciaconi, quantum in Romanæ antiquitatis cognitione profeceris, tibique in ejus ſtudio paucos, atque adeo neminem præferendum ſtatueram. Sed ne te verum celem, nunquam credidi tantum tibi in rebus obſcuris, & difficillimis deſcribendis facultatis comparaſſe, ut de iis tam copioſe, tamque eleganter ſcribere tam facile poſſes. Superaſti igitur meam, etſi egregiam, conceptam de te opinionem; ita ut tibi eo nomine cum plurimum gratuler, tum humanitati tuæ, qui mea cauſa tantum onus ſuſceperis, plurimum debere me plane profitear. Erit mihi commentariolus tuus de Clavis Caligariis *inter ea ſcripta collocandus, quæ de rebus obſcuris ab amicis didici. Quod tamen reliquum eſt, cupio abs te Joſephi hiſtoriam de Juliano Centurione diligenter expendi: ex qua, niſi fallor, & rei cognitio clarior, & commentariolus tuus locupletior multo videri merito poterit. Pridie nonas Februarii* 1589.

De Caligis militum clavatis multa congerunt, nuſquam laudato iſto libello, Benedictus Balduinus de *Calceo antiquo* cap. XIII. & Julius Nigronus *de Caliga* cap. IV. §. 8.

Neſcio autem an aliquem ex his an diverſum librum ſignificare voluerit Octavius Cajetanus in *Animadverſionibus ad Vitas SS. Siculorum, in S. Leonis II. Siculi Papæ pag.* 3. cum librum Ciaconii laudat MS. in collegio Romano Societatis, Sixto V. Pontifici nuncupatum, cum de reformatione Breviarii Romani moliretur.

Necnon aliud noſtri opus laudatum reperi apud quemdam Anonymum, cujus operis MS. de *Marmoribus* fragmentum extat in codice quodam, qui fuit ejuſdem Alphonſi Ciaconii, in quem ipſe varia diverſorum *Opuscula* & proprias obſervationes conjecerat; qui quidem aſſervatur cum aliis ejuſdem generis & auctoris in bibliotheca collegii S. Iſidori Franciſcanorum Hibernorum Romaini a Luca Waddingo formata. Anonymus ergo hic poſtquam Alphonſum Ciaconium laudaſſet, adjungit hæc: *Qui cum vir inſignis eſſet, prudentia & eminenti doctrina præditus, eximiamque præcipue operam circa rerum naturæ & harum maxime terreſtrium inveſtigationem navaſſet, ſingularem de Marmoribus ac Lapidibus pretioſis conſcripſit hiſtoriam.* Hæc ille: at in eodem codice procemium extat & aliquot capita hujus operis cum hoc titulo:

De Metallis & mineralibus lib. v. hoc eſt, ut ex eodem prologo docemur, *De terris medicatis, de lapidibus & marmoribus, de natura metallorum, de hiſtoria metallorum, de gemmis, & lapidibus pretioſis.*

F. ALPHONSUS DE CHINCHILLA, Pincianus, Ordinis Sancti Benedicti, publicavit a ſe elaboratum:

Memorial de algunos efetos que el Santiſimo Sacramento de la Euchariſtia cauſa en el alma. Matriti typis Regiis 1612. 4. & Hiſpali 1623. Idem opus cum eo, ut videtur, quod antea editum fuit hac inſcriptione: *Conſideracion de la Comunion.* Anno 1608. 4. Pinciæ apud Franc. Fernandez de Cordoba. Italice verſum a quadam monacha Genuenſi Auguſtiniana cœnobii S. Mariæ de Paſsione, Venetiiſque editum a Chriſtophoro Thomaſini 1643. in 8. habere ſe in bibliotheca ſua inſtructiſsima ſcripſit ad me admodum Rev. Pater Angelus Aproſius Vintimilienſis.

F. ALPHONSUS DE CHRISTO, ignotus alias mihi, ſcripſit librum ita nuncupatum:

El Rey Pacifico. Qui ſervabatur olim MS. in bibliotheca Comitis Ducis Olivarum.

F. ALPHONSUS CLAVEL, Ordinis Sancti Baſilii, ſcripſit in Matritenſi domo, cum eſſet a confeſsionibus D. Didaco Meſsiæ & Guzman Marchioni de Leganes:

Antigüedad de la Religion, y Regla de San Baſilio Magno. Matriti 1645. in 4.

Obiit ineunte anno MDCLV. uno tantum die ſuperſtes Marchioni laudato.

F. ALPHONSUS DE CONTRERAS, Ordinis Minorum, Theologus, interfuit Tridentinæ ſynodo, habuitque in eo doctiſsimorum hominum conſeſſu Pio IV. P. M. nuncupatam:

Orationem de Reformatione Eccleſiæ, Dominica ſecunda Quadrageſimæ; quæ cum aliis edita eſt Lovanii anno 1567. Brixiæque ſeorſim 1563.

Hic ipſe eſt quem Ferdinandus Toletanus Albæ Dux habuit a confeſsionibus, & in cujus obitu Julianus quidam Grandamicus orationem habuit editam typis Plantinianis in 8. Contigit hic Bruxelis VII. die Decembris, anno MDLXIX. Fuit singulari vir modeſtia, multaque rerum experientia probatus, qui (ut utar Lucæ Waddingi verbis in *Bibliotheca*) *cum jam res, genioſque Belgarum penitus cognoſcere cœpiſſet, multorum judicio, ſupervivere ſi potuiſſet, illæ non in tantum inclinaſſent.*

F. ALPHONSUS DE CORDOBA, Ordinis Eremitarum, ſuſcepto Doctoratus honore in urbe Pariſiorum Salmanticæ viam introduxiſſe dicitur, quæ Nominalium audit, in eaque multis annis docens cathedram rexit Gregorii Ariminenſis, propter doctrinæ ejus celebritatem ibi olim inſtitutam, ſcripſitque:

Principia Dialectices in terminos, ſuppoſitiones, conſequentias, parva exponibilia diſtincta. Salmanticæ 1519. in 4.

In Libros Ariſtotelis Ethicorum, Œconomicorum, & Politicorum Commentarios. Teſte Joſepho Pamphilo in *de Auguſtinianis Scriptoribus* libro.

Deceſsit in Abulenſi urbe anno MDXLII.

ALPHONSUS DE CORDUBA, Hiſpalenſis, Artium ac Medicinæ Doctor, opus foras emisit, quo

Almanach perpetuum Abrahami Zacuthi, Emmanuelis Luſitaniæ Regis Aſtronomi supplevit, correctis ejuſdem erroribus. Idem ſeſe nuncupans Cardinalis de Borgia Medicum ſcripſit ad Ferdinandum & Eliſabetham Reges Catholicos:

Tabulas Aſtronomicas. Venetiis editas apud Melchiorem Seſſam & Petrum de Ravannis. 1517. in 4.

Hiſpalenſem patriam ipſe ſibi arrogat in nuncupatoria hujus operis epiſtola.

ALPHONSUS DE CORELLA, alias LOPEZ DE CORELLA, Navarrus, ab oppido forſan cognomine, a quo dictus Latine Coreolanus, poſtquam in Complutenſi academia profeſſus fuiſſet magna cum laude doctrinæ ingeniique Medicam artem, in patriam evocatur publicis expenſis medicinam facturus; ubi, & Turiaſone manens plura ſcripſit, nempe:

Annotationes in omnia Galeni opera. Cæſaraug. 1565. fol. Matriti 1582. 4.

De Morbo Puſtulato librum unum. Valentiæ 1581. 4.

Enchiridion, ſeu Methodum Medicinæ. Cæſaraug. 1549. 12. Valentiæque 1581. 16.

Naturæ Querimoniam. Cæſaraug. 1564. in 8. Quod opus adjunctum fuit *Annotationibus* in laudata jam editione anni 1565.

De Natura Venæ. Cæſarauguſt. 1573. 8.

De Febre maligna, & placitis Galeni. Ibidem 1574. 8.

De Arte Curativa libros IV. Stellæ Navarrorum 1555. 8.

Catalogum Auctorum, qui poſt Galeni ævum, & Hippocrati & Galeno contradixerunt. Valentiæ 1589. 12.

De Tuenda Valetudine librum, cujus ipſe meminit in *Annotationibus* laudatis.

Vulgari quoque lingua

Secretos de Filoſofia, Aſtrologia, y Medicina, y de las quatro Mathematicas ciencias divididos en cinco quinquagenas de preguntas. Pinciæ 1546. Cæſaraug. 1547. fol. per Georgium Coſsi.

F. ALPHONSUS DE CRUCE, in oppido Valdemoro Toletani regni ortus, Franciſcum Patriarcham religioſæ viæ ac vitæ ducem nudipes ſequutus eſt. Abulæ hic ad S. Antonium erat Præfectus cum ederet:

Primera parte de Diſcursos Evangelicos, y Eſpirituales en las fieſtas principales de todo el año. Matriti 1599. 4. Barcinone 1600. 4.

Varios Diſcursos, ó Anotaciones para las feſtividades principales de los Santos. Matriti 1599. & Barcinone 1600. in 4. apud Jacobum Cendrat.

De la pureza del Apoſtol San Pablo. Matriti 1599. Necnon &

Camino de la ſalvacion. Salmant. 1625.

Compendio de la Vida eſpiritual. Salmanticæ eodem anno.

Hæc opera tribuit ei Lucas Waddingus in *Bibliotheca Franciſcana*, necnon & alia duo inedita: *Manual de Prelados*, & *Sermones de Quareſma.*

F. ALPHONSUS DE CRUCE, Luſitanus, Alcobacienſis Ciſtercienſium domus celeberrimæ ſodalis, ſuæque Portugalliæ Congregationis aliquando Præfectus, edidit vernacula lingua eruditum ac pium opus, ita inſcriptum:

Eſ-

Eſpelho de Religioſos, sive *Speculum Religioſorum*. Oliſipone apud Pet. Craesbek duobus tomis 1622. 4.

ALPHONSUS DEZA, Complutenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, Scholaſticam Theologiam in ea academia viginti & amplius annos docuit magna cum celebritate & fructu, D. Thomam ſubtiliter explanans; nulli Profeſſorum ætate illa, quæ ſummos dedit Theologiæ Interpretes, ſecundus. Obiit tamen in Toletana domo, cui præerat, ante ſexageſimum ætatis annum, humanæ ſalutis MDLXXXIX. Aureum reliquit vulgari idiomate libellum:

De la Oracion mental: qui Limæ Indorum editus fuit.

Item Beati *Franciſci Borgiæ opuſcula pia* Latine interpretatus eſt, quæ quidem prodierunt Salmanticæ anno 1579. deindeque Moguntiæ, Antuerpiæ & alibi.

Laudat hunc Ambroſius Morales lib. XIII. *hiſtoriæ* ſuæ *Hiſpaniensis* cap. XXXVII.

ALPHONSUS DIAZ, Hiſpalenſis, ſcripſit:

Poema Caſtellano de la Hiſtoria de Nueſtra Señora de Aguas Santas. Hiſpali apud Mathiam Clavijo. 1611. in 8.

ALPHONSUS DIAZ DE OSMA, Burgenſis Eccleſiæ canonicus, ac Theſauri cuſtos, Archipresbyter & ipſe de Roxas, Protonotarius Apoſtolicus, Rector cum eſſet olim almæ ædis S. Caſildæ in Montanis Burgenſibus ſacræ ſcripſiſſe dicitur:

La Vida y algunos milagros de Santa Caſilda, quod opus examinatum fuit & approbatum a Pincianis rerum fidei Judicibus anno MDLIII. ut in *Toletana Hiſtoria* ſua nondum edita docet Hieronymus de la Higuera, Societatis Jeſu Theologus.

ALPHONSUS DIEZ DAZA, Medicus Hiſpalenſis, Artium ac Medicinæ Doctor, edidit Latine:

De Ratione cognoſcendi cauſas, & ſigna tam in proſpera, quam in adverſa valetudine, urinarum, deque earum necis indiciis, & prænunciationibus, lib. III. Nonnulla quoque de febribus, & diebus decretoriis. Hiſpali apud Alphonſum de la Carrera 1575. in 4.

Hiſpane etiam:

Avijos, y documentos para la preſervacion y cura de la peſte. Ibidem apud Clementem Hidalgo 1599. in 4.

Los Provechos, y daños de la ſola bebida del agua, y como ſe debe eſcoger la mejor. Ibidem apud eundem Carrera 1576.

F. ALPHONSUS DOMINICUS, Ordinis Sanctiſsimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, ſcripſit:

De Myſteriis Canticorum tractatum. Romæ 1647. in 8.

D. ALPHONSUS DE ERZILA, ET ZUÑIGA, Eques ordinis S. Jacobi, Fortunio Garſia natus eſt parente, quem obita munera atque editi libri ſpectatum ſatis reddiderunt, atque educatus in domo Philippi Hiſpaniarum Principis ſub Carolo Cæſare, quem ſequutus in omnibus ejus peregrinationibus fuiſſe dicitur. Gemellus ipſe Muſarum cum eſſet (ut ſic dicam) veraque Apollinis ejus, quo ſidere poetæ gignuntur eximii, proles, armorum gloriam non minus quam luculenti atque animoſi carminis laudem affectavit. Hanc utriuſque voti ſegetem in Chilenſi regione Americæ gens Araucanorum, juga ferre noſtra indocilis, proventu magno in gremium ei detulit. Eo quippe in bello res fortiter geſtas, nondum completis XXIX. ætatis ſuæ annis, ejus poematis argumentum fecit, quod in hunc uſque diem ab iis omnibus avidiſsime legitur, qui facile dicendi genus, atque perſpicuum admittere vim ſuam & nervos, nativaque ſublimitate quadam attolli poſſe, cothurnatumque ire non ignorant. Ex vero geſta retulit, ut Lucanus olim in Latinis. Annotatio hæc operis:

La Araucana: ſive *de Bello adverſus Araucanos, Chilenſis Regni populum geſto*, ſæpiſſime repetita editione variis in locis. Cæſaraugustæ 1577. & alibi 1586. 8. 1590. 4. & in 12. 1592. in 8. 1596. in 16. 1597. in 8. Matriti, & 1610. in 8. Ut verax fuerit Andreas Scotus in *Bibliotheca*, dum Fortunium Alphonſi parentem inter Juriſconſultos laudat, de hoc libro ſic referens, quod *nacti eum plerique, ut cum ſtupore legebant, ſic de manibus nuſquam deponebant*. Matritenſis editio anni 1597. (& forſan aliæ) præfert elogium auctoris a Chriſtophoro Moſquera de Figueroa conſcriptum.

D. ALPHONSUS DE ESCOBAR, ET LOAYSA, domo ex Guereña oppido territorii ſacri Placentini, ab Emerita oriundus, Civilia jura tum in hac urbe patrocinium causarum agens, tum Salmanticæ cum foro ceſsiſſet, togaque collegii Conchenſis indueretur, amœno atque acri ingenio, lautaque bonarum literarum ſupellectile inſtructus pertractavit. At eo mortuo ſodales in publicum prodire fecerunt eum tractatum, qui extat:

De Pontificia & Regia Juriſdictione in Studiis Generalibus; & de Judicibus, & foro ſtudioſorum. Matriti 1643. in 4.

Pa-

Parabat *in Triphoninum I. C. Commentaria.*

F. ALPHONSUS DE ESPINOSA, Compluti apud nos natus, cujus rei teſtis eſt Joannes Marieta, Sancti Dominici amplexatus eſt apud Guatemalenſes Americanos regulare inſtitutum; at aliquando in Fortunatas inſulas potioremque illarum Tenerifam advectus, non ſine Superiorum auctoritate ſcripſit:

Del origen y milagros de la Imagen de Nueſtra Señora de Candelaria. Anno 1541. 8. Eodem tempore pro facultate impetranda typorum & publicæ lucis, ad Regium Senatum detulit, ut moris eſt, de *Interpretatione Hiſpanica Pſalmi XLI. Quemadmodum deſiderat cervus ad fontes aquarum &c.* a ſe verſibus facta.

Alphonſo Spinoſæ in inſula Sancti Dominici nato, hujuſmet inſtituti Dominicanorum, tribuit Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Indico Eccleſiaſtico* elegantem *Commentarium ſuper Pſalm. XLIV. Eructavit cor meum &c.* quem cur a ſuperiore diſtinguam non video, uti nec diſtinguit Alphonſus Fernandez.

ALPHONSUS EZQUERRA, domo ex oppido Alfaro Turiaſonenſis diœceſis, ſodalis Jeſuitarum, & collegii Conchæ urbis Rector, Compluti denatus eſt anno MDCXXXVII. edito prius libello, cui titulus talis præfixus:

Paſos de la Virgen Santiſima Maria Madre de Dios Nueſtra Señora con doctrina moral para todos eſtados. Compluti apud Joannem de Villodas Orduña 1629. 4.

ALPHONSUS FERNANDEZ, Profeſſor Theologus Cordubenſis, edidit:

Tratado de algunos documentos, y aviſos acerca la prudencia que el Confeſſor debe guardar. Cordubæ apud Didacum Galvan. 1588. 8. & 1603. in 8.

F. ALPHONSUS FERNANDEZ, Placentinus, Ordinis Prædicatorum, ejuſdemque Generalis, ut domeſtica forma nuncupant, Concionator, in patriæ urbis monaſterio præteriti ſæculi anno LXXXVII. in eam admiſſus Religioſam familiam, ſtudio præcipue rerum antiquarum, conſervandiſque veteris ævi memoriis, præſertim eccleſiaſticis, & inter hæc domeſticis, ſeu familiaribus ampliſsimi hujus Dominicanorum Ordinis ſeſe totum addixiſſe videtur, ſiquidem ſcripſit Latine:

Concertationem prædicatoriam pro Eccleſia Catholica contra Hæreticos, Gentiles, Judæos, & Agarenos per Epitomen in Annales diſtributam. Acceſsit:

Notitia Scriptorum Prædicatoriæ familiæ. Item:

Catalogus Summorum Pontificum, S. R. E. Cardinalium, Archiepiſcoporum, & Epiſcoporum ejuſdem familiæ, necnon & Magiſtrorum Sacri Palatii Apoſtolici, Confeſſariorumque aliquot Regum, & Imperatorum: item aliarum Religionum Reformatorum; denique aliquorum ejuſdem Ordinis Magiſtrorum, qui in Hiſpaniarum, & Indiarum nobilioribus Academiis Theologiæ præcipuas Cathedras moderati ſunt. Omnia ſimul Salmanticæ apud Didacum Cuſsio 1618. in fol.

Vernacule autem:

Hiſtoria Eccleſiaſtica de nueſtros tiempos. Toleti 1611. fol. apud P. Rodriguez.

Hiſtoria de la Devocion del Roſario deſde ſu origen, confirmada con milagros. Matriti 1613. Pinciæ 1614. iterumque Matriti 1620. in 4. & 1627. 4.

Manual de Devocion, y Exercicios del Roſario. Matriti 1626.

Tratado de los ſervicios de la Orden de Predicadores de eſtos Reynos de Eſpaña con la inſtitucion del Santo Oficio de la Inquiſicion. Pinciæ.

Hiſtoria, y Annales de la Ciudad, y Obiſpado de Plaſencia. Matriti apud Joannem Gonzalez 1627. in fol.

Inedita adhuc adſervabat, cum de ſe in *Placentiæ* hujus *Hiſtoriæ* capite XXXIII. libri III. ſermonem haberet:

Hiſtoria de los Corporales de Daroca, duobus libris.

Hiſtoria del Convento de Salamanca de la Orden de Predicadores, tribus libris.

Vida, y milagros del Santo Fr. Alvaro de Cordova.

Vida del Santo Fr. Domingo de Santa Maria.

De la Vida, y Martyrio del Santo Fr. Domingo de Navarrete, y de sus Compañeros en Japon.

Annales item *Eccleſiaſticos Hiſpaniæ* Latine proſequebatur, octo integris voluminibus abſolvendos ut ipſe affirmat.

ALPHONSUS FERNANDEZ, Berlangæ natus, Complutenſis Trilinguis collegii ſodalis, edidit:

Paranymphum, ſeu publicam legationem habitam in theatro ejuſdem Complutenſis Academiæ in Doctoratu novem Virorum Clariſsimorum. Compluti apud Joannem Brocar 1559. in 8. Qui honorem iſtum inter alios ſuſcipiebant Fontidonius erant & Villalpandus, noti fama in ſæcula viri.

ALPHONSUS FERNANDEZ, presbyter Hiſpalenſis, Protonotarius Apoſtolicus, cum nuncupatione ad D. Bernardinum de Carvajal S. R. E. Cardinalem edidit:

Hiſ-

Hiſtoria Parthenopea, ſive de rebus geſtis Gundiſalvi Fernandez de Corduba, Magni Ducis appellati. Romæ apud Stephanum Guillen de Lorena 1516. fol. verſibus nempe apud nos olim vulgaribus, paſsimque de Arte Mayor appellatis. Initium operis:

El Rey que a ſu meſa a comer convidara
Al muy ſabio Uliſes del mar deſtrozado.

Immortuus fuiſſe videtur auctor curæ edendi hoc opus, quod pone ſequutura alia Cardinali laudato fidem obſtrinxit, nempe *Vita Chriſti*: *Doce libros de la Eſperanza*: *Doce libros de la Juſticia*: *Ocho libros de educatione Principis*: *Siete triunfos de las siete Virtudes* (ad exemplar antiqui Prudentii forſan) atque alia. Aloyſius quidam de Gibraleon, clericus Neapolitanus *Hiſtoriæ* hujus publicationi adjutrices porrexit manus, ad quem directum Breve, ut vocant, Leonis X. Papæ cum titulo ſcriptoris ſui & familiaris indulget ei ut prelo ſubjicere poſsit librum, quem penes ſe habet, in laudem Magni Ducis. Extatque nota quædam (hujus ut credimus) excuſantis verborum quorumdam Italicæ linguæ in eo libro uſurpationem, auctori familiaris factæ propter longam in Italia ejus peregrinationem.

ALPHONSUS FERNANDEZ, neſcio quis, ſcripſit:

Compendio de las Hiſtorias, y Reyes de Eſpaña deſde D. Pelayo haſta el Emperador Carlos V. Erat MS. in bibliotheca Comitis Ducis de Olivares.

ALPHONSUS FERNANDEZ DE AVELLANEDA, patria ex oppido Tordeſillas Pincianæ diœceſis, continuavit, ſed abſque genio illo qui principem Michaelis Cervantes ad inventionem promovit & comitatus eſt:

La ſegunda Parte del Ingenioſo Hidalgo D. Quixote de la Mancha. Tarracone apud Philippum Robertum 1614. in 8.

ALPHONSUS FERNANDEZ DE MADRID, Palentinus, Petri Gundiſalvi de Madrid civis ejuſdem urbis filius, ab Illuſtriſſimo illo Antiſtite urbis Granatenſis Ferdinando de Talavera una cum aliis adoleſcentibus in pietate educatus non potuit non ad omnium virtutum ſtudia ſe componere, illarumque & utiliſsimæ cujuſque doctrinæ magnos profectus facere. Quare in patria Eccleſia obtento Sacerdotio, unaque Archidiaconatu de Alcor nuncupato, Vicarium aliquando egit Generalem Epiſcopi ſui D. Franciſci a Mendoza, verique ſacerdotis exemplum civibus illius urbis toto vitæ ſuæ tempore exhibuit. Morum probitate, & caſtimonia ſic doctrinam decorabat commendabatque, ut quandocumque ad populum conciones haberet, non magis caſta vehementique dictione omnibus doctrinæ ornamentis condita, quam ſumma ex incorrupta & graviſsima vivendi norma proveniente auctoritate a vitiis deterreret auditores ſuos, virtuteſque & pietatem animis eorum ingeneraret. Quo de egregium monumentum extat in Antonii Honcalæ libro, cui nomen fecit *Grammatica Propægnia*, ubi doctiſsimus vir, aliiſque ſuis operibus affatim notus, extare voluit de Alphonſi laudibus, quamquam adhuc ſuperſtitis, inſigne ad poſteros teſtimonium & commendationem. Eraſmo item Roterodamenſi carus non mediocriter fuit: a quo in aliquot epiſtolis doctrinæ, ac judicii nomine laudatur. Præterea homo in ſtudiis diligentiſsimus ut Honcala inquit, atque aliarum rerum quæ ab aliis ignorantur inveſtigator, res ſui temporis exactiſsima diligentia uſus in volumen illud conjecit, quod typorum luce nondum fuit donatum, forte quia imperfectum reliquit auctor, utpote qui ea denuo ſemper adjungeret quæ quotidie gerebantur. Librum MS. vidi cum hac inſcriptione:

De la Antigüedad, y nobleza de la Ciudad de Palencia, de ſus fundaciones, y deſtruiciones en veces diverſas, y de ſu inſigne Igleſia; coſas notables que en ella hay; con los nombres de los Prelados que en ella han preſidido, y concurrencias ſeñaladas en tiempo de cada uno, duobus tomis in folio. Hanc vulgo *Hiſtoriæ Palentinæ* vocare ſolent nomine, qui ejus teſtimonio utuntur, ſive ut ſuſpicor *Silvæ* etiam *Palentinæ*. Necnon &

Memorial de los tiempos auctori noſtro ſolet attribui, quod nondum vidimus.

Honcala adjungit: *Quid referam quam ſolerti induſtria Laudum divinarum epitomes, quæ antehac mutilæ, mendoſæ, & male digeſtæ verſabantur, reſarciit, caſtiguvit, & ad certum ordinem redegit; idque nunc in reliquos Eccleſiaſticæ Cæremoniæ libros indefeſſo labore molitur?* Franciſci quoque de Madrid, fratris ſui, canonici ejuſdem Eccleſiæ, & Archidiaconi Alcorienſis, cui noſter in honore eo ſucceſſerat, *Interpretationem Franciſci Petrarchæ operis De proſpera, & adverſa fortuna* (ut idem Antonius Honcala ait) *tamquam ſuam repetens, non paucos in ea locos reconditiores ex veterum ſcriptis in lucem eruit, apponitque marginibus enarrationes multum venuſtatis habentes*. Prodierat in publicum Franciſci hoc opus, ſed male habitum a typographis, cui noſter ita mederi excogitabat. Obiit quidem XVIII. Auguſti die anni MDLIX. quinque & octoginta annos natus, jacetque in cappella Sancti Ildephonſi ejuſdem Palentinæ Eccleſiæ, quam ipſe ornaverat doteque ditaverat.

AL-

ALPHONSUS FERNANDEZ DE OTERO, Antonii Fernandez, & Hieronymi Fernandez de Otero ut credimus frater germanus, in Pinciana Eccleſia canonicus ut vocant Doctoralis, cui libens tribuo ſequentia opera:

Interpretationes Juris Pontificii. Bononiæ 1616.

De Actionibus, & earum origine. Calari 1628.

Diverſarum quæſtionum Juris librum. Neapoli 1619.

Miſcellanea Juris. Romæ 1623.

D. ALPHONSUS FERRIOL CAICEDO, ſcripſit:

Libro de las Fieſtas que en honor de la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora celebró ſu devota, y antigua Hermandad en San Franciſco de Granada año de MDCXV.

ALPHONSUS DE FLORES, natus in oppido Noblexas Toletanæ diœceſis, Jeſuitarum ſodalis, Cordubæ atque Hiſpali Sacra Biblia interpretatus eſt auditoribus ex cathedra: mox Neapoli in Sancti Franciſci Xaverii collegio Eccleſiaſticis ad populum habendis concionibus præfuit: varia item inter domeſticos munera exercuit. Scripta ejus hucuſque vidimus edita:

De Inclyto Agone Martyrii. Appenditur, & ſignatim expenditur Martyrium Deiparæ Virginis ad Dominici Martyrii ſimilitudinem efformatum. Neapoli 1648. in folio.

In Caput XXIV. Eccleſiaſtici Commentarium literalem Panegyricum, & moralem. Antuerpiæ 1661. fol.

Prælectionem Sacram ejus MS. quoque vidimus ad Eminentiſsimum Cardinalem Sandovalium in adventu ejus ad collegium Ubetenſe XII. die Novembris anno MDCXXXIX. dictam.

Hiſpane edidit:

La Ave Maria, Salutacion Angelica, trazada por el miſmo Dios, rezada por el Archangel S. Gabriel, iluſtrada con aſuntos varios en abono de la Inmaculada Concepcion de la Virgen Madre de Dios. Hiſpali 1658. in 8.

Promiſerat ſe editurum (quod Philippus Alegambe *in Bibliotheca Societatis* nos docet) *Hiſpaniam candidatam Chriſtianæ Fidei lampade, purpuratam ſuorum Martyrum cruore, celebratamque ſingularibus Sacræ Scripturæ teſtimoniis, & elogiis.*

ALPHONSUS FLORES, Salmanticenſis, ſcripſit:

Hiſtoria de la Guerra que tuvo el Rey Catholico D. Fernando con D. Alonſo Rey de Portugal en las Ciudades de Zamora y Toro.

Affirmat Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Eccleſiæ Salmantinæ*, & in *Hiſtoria* ejuſdem urbis, & Garibai cap. I. lib. VIII. *Compendii Hiſtor.*

D. ALPHONSUS DE FONSECA, Compoſtellanus Antiſtes (quiſnam eorum, plures enim ſunt, qui hujus nominis ſedi huic præfuerunt dicere non auſim) ſcripſiſſe dicitur:

Hiſtoria de Linages. Quæ reperta fuit in chartaria ſupellectile Comitum de Lemos, ut refert D. Joſephus Pellicer Regius Chronographus *en el Memorial, o Depoſicion por D. Miguel de Noroña ſobre el Condado de Gijon.*

ALPHONSUS DE FREILAS, Giennenſis, Doctor Medicus, & a cubiculo D. Bernardo Sandovalio Præſuli Toletano, ſcripſit:

Conocimiento, curacion, y preſervacion de la peſte; ſimulque

Un Tratado del Arte de deſcontagiar las ropas de ſedas, telas de oro y plata, tapicerias, y otras coſas: Itemque

Un diſcurſo, ſi los melancolicos pueden ſaber lo que eſtá por venir con la fuerza de la imaginacion. Giennii 1606. 4.

D. ALPHONSUS DE FRIAS ET ZUÑIGA, Ocanienſis, Juriſconſultus in Salmantino gymnaſio ad S. Mariæ Magdalenæ, indeque in S. Bartholomæi majori collegio ſodalis, Veſpertinus aliquando Canonum Profeſſor, & poſtea in cancellaria Granatenſi Regius Advocatus Fiſcalis, ſcripſit:

De Sacramentis Novæ Legis Gratiæ in genere, ſeu in communi Academicam Relationem, &c. Salmanticæ apud Joſephum Gomezium de los Cubos 1669. in 4.

ALPHONSUS DE LA FUENTE MONTALVAN Toletanus, ſcripſiſſe dicitur:

Dialogos de la Agricultura, y provechos de las Abejas.

Explicacion de las Monedas antiguas.

Indice a todo genero de Hiſtorias, undecim voluminibus ſimul MS. in folio.

Memoria de los principales Linages de Eſpaña, ſus armas, y blaſones. MS. in 4. Auctor mihi D. Thomas Tamayo de Vargas *en la mayor Junta de libros que Eſpaña ha viſto en la lengua Caſtellana haſta el año de* 1624. quod opus ex bibliotheca Barberina habui MS.

ALPHONSUS DE FUENTES, Hiſpalenſis Eques, ſacræ profanæque hiſtoriæ monumentorum affatim gnarus, Poeta ut ea ferebat ætas non inelegans, edidit:

Libro de los quarenta Cantos en verſo, y proſa. Compluti 1557. 8. & Granatæ in offi-

ficina Antonii Nebriſſenſis, & Garſiæ de Briones 1563. 8. ad Petrum Afan de Ribera, Tarifæ Marchionem, Neapolitanum Proregem, & Cæſarauguſtæ apud Joannem Emilianum 1564. Continent eo genere carminum, quæ nos Romances appellamus, plures Hebræorum, Romanorum aliarumque gentium, necnon & Hiſpanorum hiſtorias.

Suma de Filoſofia natural, en la qual aſimiſmo ſe trata de Aſtrologia, Aſtronomia, y otras ciencias en eſtilo nunca viſto. Dialogus eſt inter Etruſcum & Vandalium, Philippo Hiſpaniarum Principi nuncupatus, atque Hiſpali editus anno 1545. 4. In officina Joannis de Leon. Hunc sub titulo *Le ſei Giornate* vertit in Italicum Alphonſus de Ulloa, ediditque Venetiis 1567. 8. Laudatur auctor a D. Didaco Ortiz de Zuñiga in *Annal. Urbis Hiſpalenſis* anno 1598. num. 3.

F. ALPHONSUS DE FUENTIDUEÑA, Franciſcanus, edidit:

Titulo Virginal de Nueſtra Señora. Pampelone per Arnaldum Guillen 1499. in folio.

F. ALPHONSUS GALDO, Pineianus, ordini Prædicatorum Salmanticæ initiatus, ad Indos ivit Comaiaguenſis factus Epiſcopus, quod princeps oppidum eſt provinciæ Honduras dictæ, deſcripſitque hoc territorium, & ad Philippum Regem III. miſit confectam a ſe *Deſcriptionem.* Vivebat anno MDCXXVIII. Auctorem habeo Ægidium Gonzalez Davila, in *Theatro Indico Eccleſiaſtico.*

ALPHONSUS GALLO, Regius Zygoſtates, quod munus vulgo appellant Contraſte dedit foras:

Declaracion del valor del oro conforme a la nueva Prematica de Madrid de MDCXII. y el de la plata. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1613. in 8.

ALPHONSUS GARSIAS, Cordubenſis, Jeſuitarum ſodalis, Rector aliquando Urſaonenſis collegii, vitam exuit anno MDCXVIII. cum ſcripſiſſet, inedita ad hunc diem ut *Bibliothecæ Societatis* auctor ait:

Hiſtoria de la Ciudad de Cordova, duobus tomis.

Hiſtoria moral, y natural de las Islas de Canaria.

ALPHONSUS GARSIAS MATAMOROS, Hiſpalenſis, atque in patria ut audio almæ Sedis canonicus, vir multa eruditione Latinique ſermonis puritate percelebris: ni cum podagra & aliis infirmitatibus (quod ipſe *Pro aſſerenda Hiſpanorum eruditione Apologetico*, & ad libellum *de Informando Stilo* præfatus refert) aſsiduo eſſet conflictatus, in his utique, quorum egregia ſunt ornatæ dictionis apud nos merita, non ulli facile poſtponeretur. *Ornatum prænobili, candida, rotunda, & numeroſa eloquentia, eruditioneque non contemnenda* Jacobus Gaddius in opere ſuo *de Scriptoribus non eccleſiaſticis* æſtimat eum, Antonii Nebriſſenſis laudes memorans. Setabi apud Valentinos lycæum moderabatur eo tempore quo in *quartum Antonii Nebriſſenſis librum* elucubravit, ante biennium, anno ſcilicet MDXXXIX. eo ad Grammaticam & Eloquentiam docendam evocatus. Scholam mox Complutenſem Rhetor, ac examinandæ in Grammaticis juventuti ad majora tranſitum paranti præpoſitus, admodum illuſtravit, quo tempore & Ambroſius Morales Cordubenſis eidem gymnasio dicendi artem e loco ſuperiore commonstrabat. Eloquentiæ in eo opere quæſitam celebritatem ipſe ſibi confidenter his verbis arrogat, Sobannium academiæ rectorem laudans, de quo mox dicimus: *Illa, quæ me quondam apud vos ſæpiſsime dicentem commendarunt, vox ſuavis & canora, firma latera, vultus gravis & erectus, fulgura & tonitrua verborum, quibus (quod ſine arrogantia aut invidia dicam) totum hoc theatrum commovere ſolebam, ætate & morbo deformata omnia conciderunt.* Hunc Alphonſum, *res geſtas Franciſci Ximenii* Cardinalis ſtilo ducens Alvarus Gomezius, atque item carmine Benedictus Arias Montanus olim pro dignitate celebrarunt. Edidit hæc:

De Ratione dicendi libros duos: quibus acceſſere *Singulorum generum orationes.* Compluti apud Brocarium 1548. 8. & apud Andream de Angulo 1561. in 8.

De tribus dicendi generibus, ſive de recta informandi ſtili ratione. Compluti 1570. 8.

De Methodo Concionandi juxta Rhetoricæ Artis præſcriptum. Ad Garſiam Loaiſam Archidiaconum Carracenſem. Compluti 1570. 8.

Methodum Conſtructionis. Compluti 1553.

Orationem habitam in Doctoratu Theologiæ Didaci Sobaños Academiæ Compluti Moderatoris. Ibidem apud Brocarium 1558. 8.

In Ælii Antonii Nebriſſenſis Grammaticæ IV. librum ſcholia. Ad Franciſcum Borgiam Epiſcopum Teanenſem. Valentiæ, 1539. 8. Quod ipſum credo eſt opus *de Methodo Conſtructionis.*

De Academiis, & doctis viris Hiſpaniæ, ſive pro aſſerenda Hiſpanorum eruditione Narrationem Apologeticam: in quo M. Tullium veteres Romæ oratores celebrantem in *Bruto* ante oculos habuit. Hæc quidem edita eſt in *Hiſpaniæ Illuſtratæ* opere editionis Francofurtenſis, prius tamen Compluti apud Alphonſum Xaramillo in 8. anno 1553.

F. ALPHONSUS GIRON, Dominicanus, Sac. Theologiæ, ut verbo utar rei proprio, Præſentatus, ex S. Stephani ſacra æde Salmantina, poſt Verbum Dei quadragenaria & continua opera diſſeminatum Generalis jam ordinis ſui Eccleſiaſtes, in publicum dedit:

Concionum pro Feſtivitatibus Domini Noſtri Jeſu Chriſti, Sanctiſsimæ Dei Genitricis, atque Sanctorum tomum primum, a feſto ſcilicet *D. Andreæ* ad diem *S. Joannis Baptiſtæ* inclusive. Salmanticæ 1602. in 4. Et hic quidem ſub *Promptuarii Concionum* appellatione iterum editus eſt apud Colonienſes in 8. Præfatur autem Alphonſus ad Ferdinandum Gironium, Cardelæ Toparcham, Ellerenæque urbis Gubernatorem *de Libris Sacris, rebuſque in eis comprehenſis, vernacula lingua non interpretandis.* Item ſcripſiſſe eum:

De Sancti Officii Dignitate, conſtat ex Ludov. a Paramo lib. II. cap. II. *de Orig. S. Inquiſitionis.*

ALPHONSUS GIRON DE REBOLLEDO, verſibus reddidit, ejus generis quod nos vocamus Quintillas, Evangelicum S. Joannis contextum ſequutus:

La Paſion de Nueſtro Señor Jeſu Chriſto. Valentiæ apud Joannem Mey 1563. 8.

ALPHONSUS GOMEZ, Mauronenſis in tractu Bætico, unde ſe Hiſpalenſem appellat. Sodalis fuit collegii S. Clementis Bononiæ anno MDXVI. admiſſus, Doctor Juris Canonici, ſcripſit:

Commentarium ſuper §. finalem Regulæ Spectativarum Clementis Papæ VII. Romæ editum apud Magiſtrum Ant. Bladum de Aſula 1533. in fol.

ALPHONSUS GOMEZ, Toletanus, Societatis Jeſu ſacerdos, procurandæ Indorum ſalutis deſiderio æſtuans plura de rebus divinis opuſcula lingua Tagallica, quæ aliquot ex inſulis Philippinis propria eſt, cum illuc transfretaſſet, totoſque triginta annos hac cura maximo cum fructu incolarum diſtineretur, ſcripſit. Vita functus in collegio Manilæ urbis fere ſexagenarius anno MDCXXVII.

ALPHONSUS GOMEZ, Doctor Complutenſis, Medicuſque Hiſpalenſis, publici uſus fecit:

De Humorum præparatione adverſus Arabes tractatum. Hiſpali 1546. 8.

ALPHONSUS GOMEZ DE LA PARRA ET AREVALO, Medicus oppidi Tembleque agri Toletani, ſcripſit:

Poliantheam Medicis ſpecioſam, Chirurgis mirificam, Mirepſicis valde utilem & neceſſariam. Matriti 1625. in 4. apud Joan. Gonzalez.

ALPHONSUS GONZALEZ, neſcio quis, ſcripſiſſe dicitur:

Introducion a los eſtudios de Gramatica. Matriti 1649.

ALPHONSUS GONZALEZ, Medicus oppidi Priego, edidit:

Carta al Doctor Pedro de Parraga Palomino Medico de Granada, en que trata del Arte y orden para conſervar la ſalud, y dilatar nueſtra vida, y buen uſo del beber con nieve. Granatæ apud Martinum Fernandez 1612. in 4.

ALPHONSUS GONZALEZ DE ARADILLAS, in ſacra Illipullitana æde urbis Granatenſis (quam Petrus Caſtrius Antiſtes tum hujus, tum Hiſpalenſis Eccleſiæ inclytus conſtruxit) olim canonicus, deinde Arcobricenſis, ſive ut Romano utar nomine Arcenſium coloniæ Parochus, typis mandavit:

Exercicios del Roſario de la Virgen. Hiſpali 1622. 8.

Cartilla eſpiritual y divina, Primera Parte. Granatæ apud Vincentium Alvarez 1643. 8. Dialogus eſt inter Chriſtum Redemptorem & animam hominis, quo alphabeti ſerie beneficia adverſus nos divina recenſentur. Alteram partem promiſſam ab auctore nuſquam prodiiſſe credo.

ALPHONSUS DE GRIJALVA, natus in oppido quodam vallis de Vidriales ut alicubi lego, Burgenſis Eccleſiæ canonicus, ſcripſiſſe dicitur:

Vida del Venerable Varon Nuño Alvarez Oſorio Chantre, y Canonigo de Cuenca.

Id ſcio ex relatione ad me miſſa ex collegio S. Clementis Hiſpanorum Bononienſis urbis, in quo ſodalis fuit vir iſte venerabilis.

ALPHONSUS GUAXARDO FAXARDO, Cordubenſis, ſcripſit:

Proverbios morales en Redondillas. Cordubæ apud Gabrielem Bejarano 1585. 8.

La Doleria del Sueño del Mundo, Comedia moral. Hæc una cum proverbiis laudatis prodiit Pariſiis apud Joannem Fouci in 12.

F. ALPHONSUS GUDIEL, ordinis Eremitarum, Primarius Theologiæ Profeſſor in academia Oſcenſi, reliquit in ſchedis MSS.

Commentarios in totam fere Bibliam. Item:

De Peccatis ad uſum Concionatorum elegantem *Tractatum.*

Quæ quidem ejus monomenta in Auguſti-

ni

ni Antolinez bibliotheca Salmanticæ vidit F. Thomas Herrera, uti admonuit in *Alphabeto Auguſtiniano* pag. 62. floruiſſeque eum notat circa annum MDLIX.

F. ALPHONSUS GUERREIRO, Luſitanus, Trinitariorum ſodalis, Oliſiponenſis cœnobii S. Chriſtophori Præfectus, vernaculo ſcripſit ſermone:

Chronica da Orden da Santiſsima Trinidade da provincia de Portugal. Laudatur hæc Hiſtoria a Georgio Cardoſo in *Agiologio Luſitano* die XII. Maii lit. f. & XXIII. lit. c. & XXVII. lit. d.

F. ALPHONSUS GUERRERO, Franciſcanus, ſcripſit:

Norte, y Guia para el camino del Cielo. Matriti 4. 1671.

ALPHONSUS GUERRERO, Luſitanus, ſcripſit:

As Feſtas que ſe fizeraon na Cidade de Liſboa per la Entrada do Rey D. Felipe I. Oliſipone apud Franciſcum Correa 1581. 8.

F. ALPHONSUS GUTIERREZ, Franciſcanus, provinciæ Sancti Jacobi Miniſter, obtulit Sereniſsimo Regi Philippo II. tractatum doctum & pium, cui inſcripſit:

Memoriale pro Defenſione Religionum Mendicantium, excuſſum ab Antonio Daza in quarta parte *Chron. Franciſcan.* aliaque nondum edita, quæ extabant in bibliotheca monaſterii Zamorenſis. Vivebat anno MDLXXIII. Lucas Waddingus.

ALPHONSUS DE GUZMAN GENZER, Juriſconſultus, cum cauſas defenderet in Matritenſi curia edidit:

De Evictionibus tractatum. Matriti 1629. in fol.

De Privilegiis Pauperum. Ibidem 1630.

ALPHONSUS HENRIQUEZ, mihi dumtaxat notus ob id, quod in expurgatorio Indice Tridentinæ ſynodi & in Hiſpano prohibita legitur ejus:

Defenſio pro Eraſmo contra Eduardum Leum, & contra Univerſitatem Pariſienſem. Cognomen certe prodit eum Hiſpanum.

ALPHONSUS HENRIQUEZ, auctor inſcribitur *Alphonſinæ*, ſive quæſtionis cujuſdam Theologicæ, ad propugnationem adſumptæ in academia Complutenſi XI. Kal. Julii anno MDXXIII. atque editæ ibidem ab Arnaldo Guilielmo de Brocar, qui *Alphonſinam* inſcripſit *acutiſsimi, & clariſsimi viri D. D. Alphonſi Henriquez in Sac. Theologia Bac-*

chalauri per doctiſsimum Virum Franciſcum de Vargas ejuſdem Alphonſinæ Priorem correctam, ad Magnum Caſtellæ Almirantum, ſive Thalaſsiarcham, cujus nepos fuit auctor. Celebratur variis encomiaſtarum elogiis tanquam Picus alter Phœnixque Hiſpaniæ.

F. ALPHONSUS HENRIQUEZ DE ALMENDARIS, natus Hiſpali: apud Mercenarios (ut vocant) qui Captivos ex inſtituto redimunt, ordinem Religioſum profeſſus Granatæ ſuis præfuit, Hiſpalique in patria ſub advocatione Laureani Martyris conſtruxit ſodalibus collegium. Sidonienſis fuit primum factus titularis Epiſcopus, annoque MDCX. Cubæ apud Indos Præſul: unde Philippi Regis III. nutu miſit exactiſsima diligentia conſcriptam:

Relacion de lo Eſpiritual, y Temporal del Obiſpado de Cuba, vida, y costumbres de todos ſus Eccleſiaſticos. Cujus teſtis rei eſt in *Theatro Eccleſiarum Indicarum* Ægidius Gonzalez Davila. Anno MDCXXIII. in Mechoacanenſem Eccleſiam translatus diem ibi ſuum extremum vidit.

ALPHONSUS DE HEREDIA, nobili loco (incertum mihi ubi) natus, I. U. D. Latinas literas ex Bernardo Joanne, viro eximiæ eruditionis (quod illius ævi memoria tranſmiſit ad poſteros) olim didicit, quibus cum poſſet Latiali ſermone, maluit rem gratam in vulgus ut faceret vernaculo uti, ſcribens breviorem quidem, ſed ingenio judicioque plenum ſententiiſque libellum, hoc titulo:

Dechado de Jueces, en el qual ſe hallará la mueſtra de como ha de ſer un buen Juez. Valentiæ 1566. 8. apud Joan. Mey.

F. ALPHONSUS DE HERRERA, Dominicanus, in urbe Legionenſi ſacris hujus Religioſæ familiæ initiatus, Carolo V. Imperatori fuit a concionibus: vir utique doctiſsimus, candidique animi & ingenii a Joanne Geneſio Sepulveda in *Apologia pro libro de Juſtis Belli cauſis*, & ab Eiſengreinio in *Catalogo Teſtium Veritatis* pro merito pietatis ac doctrinæ celebratus, ſcripſit:

Diſceptationem adverſus Lutheranos De Valore bonorum operum. Claruit circa ann. MDL.

F. ALPHONSUS DE HERRERA, ordinis Minorum Regularis Obſervantiæ, ſcripſit apud Indos eorum lingua:

Sermones Dominicales, ac de Sanctis. Lucas Waddingus.

F. ALPHONSUS DE HERRERA SALCEDO, alias MOLINA, Granatenſis, ordinis Minorum provinciæ Sancti Antonii de

los Charcas Americæ Meridionalis, domus urbis de la Paz Præfectus, provinciæ item XII. Apoſtolorum Commiſſarius, edidit:

Conſideraciones de las amenazas del Juicio, y penas del Infierno ſobre el Pſalmo XLVIII. Hiſpali 1618. 4. Repetita poſt decem menſes editione apud Hieron. Contreras 1619. 4.

Diſcurſos predicables de las excelencias del Nombre de Jeſus, y de los nombres, y atributos de Chriſto. Hiſpali apud Hieronymum Contreras 1619. 4.

Ira, y furor de Dios contra los Juramentos. Ibidem iiſdem typis atque eodem anno in 8.

Eſpejo de la perfecta caſada. Limæ 1627. Granatæ 1638. in 4.

Qüeſtiones Evangelicas en los ſermones de Adviento, y Santos que concurren en él, tomis duobus 1649.

F. ALPHONSUS HIDALGO, alias DE CONCEPTIONE, ordinis Beatæ Mariæ de Mercede, Veſpertinus Theologiæ Lector in ejuſdem domo Hiſpalenſi, & aliquando provinciæ Bæticæ Præfectus, ſcripſit (ut lego in MS. libello *de Scriptoribus hujus Ordinis* Petri a S. Cæcilio) ſive Hiſpane ſive Latine:

Quinque dulciſſimas Conſiderationes de Sacro Lateris Jeſu Chriſti foramine, ſive Stigmate.

Decem quoque *alias de Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento in illa verba, Cantic. c. III. Ferculum fecit ſibi Rex Salomon*, &c.

Claruiſſe eum adjungit eo anno quo id ſcribebat, nempe MDCXVIII.

F. ALPHONSUS DE S. HIERONYMO, ex oppido Manzanares Toletanæ dioeceſis, Carmelitarum Excalceatorum ſodalis, Sacræ Theologiæ Profeſſor in Complutenſi Ordinis ſui collegio, ſcripſit:

Vida, virtudes, y milagros de la prodigioſa Virgen, y Madre Ana de S. Aguſtin Carmelita Deſcalza, fundadora del Convento de Valera, y compañera de Santa Tereſa de Jeſus en la fundacion de Villanueva de la Jara. Matriti apud Franc. Nieto 1668. in 4.

Deceſsit e vivis auctor ſequenti anno MDCLXIX.

ALPHONSUS HIERONYMUS DE SALAS BARBADILLO, Matritenſis, eo tempore, quo eloquentia & acumen gentis noſtræ in curia Philippi III. & ſub initia Philippi IV. Regum potentiſsimorum flore veluti ſuo ac vere fulgebat, urbanitate & amœnitate ingenii cenſebatur. Quod quidem frequentibus editis libellis, ſermone uſus Hiſpano terſo atque inaffectato, ideoque ſuaviore ac jocis pleno exeruit ſimul & adprobavit. Familiam Regiam ſequutus eſt, nec ideo tamen (quod omne tulit fæculum & fert) neceſſariorum indigentiam, veluti adverſum proſperrime natis ingeniis ſidus, declinare uſquam potuit. Lucem quæ aſpexerunt opuſcula, & in manus meas aut cognitionem venerunt, hæc ſunt, partim proſa partim verſibus:

Rimas Caſtellanas. Matriti anno 1616. in 8. apud Viduam Alph. Martini.

Coronas del Parnaſo, y Plato de las Muſas. Ibidem 1635. in 8.

Los Triunfos de la B. Soror Juana de la Cruz, heroico verſu. Ibidem 1621. 8. apud Viduam Coſmæ Delgado.

La Patrona de Madrid reſtituida.

El ſutil Cordoves Pedro de Urdemalas: ſimulque

El Caballero perfecto. Matriti 1620.

La Eſcuela de Celeſtina, y el Hidalgo preſumido, Comedia. Matriti 1620. 4. apud Andream de Porras.

Comedia del Gallardo Eſcarraman.

El Corteſano Deſcortes. Ibidem 1621. in 4. apud Viduam Coſmæ Delgado.

Correccion de Vicios. Ibidem 1615.

La Eſtaſeta del Dios Momo. Ibidem 1627.

El Caballero puntual; primera, y ſegunda parte 1619. per Franciſcum Abarca in 8. Matriti, & 1614. in 12. *con la Comedia de los Prodigios de Amor*, per Michaelem Serrano.

La Ingenioſa Helena hija de Celeſtina. Matriti apud Joannem de Herrera 1614. 12. Ilerdæ apud Ludov. Maneſcal 1612. in 12.

El ſagaz Eſtacio, o Marido examinado. Matriti 1620. in 12. apud Joan. de la Cueſta.

El Necio bien afortunado. 1621. in 8. apud Vid. Coſmæ Delgado.

La Caſa del placer honeſto. 1620. in 8. apud eandem.

D. Diego de Noche. Matriti 1623. in 8. apud eandem.

La Incaſable mal caſada. Ibidem 1622. in 8. apud Viduam Delgadi.

Boca de todas verdades 1615. 8.

El Licenciado Talega.

La ſabia Flora Malſabidilla. Matriti 1621. 8.

Hæc fere omnia mores noſtros, in quo a recto deviant (& deviant admodum) traducere, ſive, quod genus eſt ſimpliciſsimum non ingratæ aut vacuæ reprehenſionis, oſtentare, ac veluti animorum theatro ſiſtere nata ſunt. Obitus auctoris ante annum contigit MDCXXXV. quo anno ſcilicet *Coronarum* illud opus jam laudatum, poſtuma ejus proles, lucem typorum aſpexit.

ALPHONSUS HOIEDA DE MENDOZA, Bæticus, Carmonenſis, in collegio Hiſpalenſi Sanctæ Mariæ de Jeſu nuncupato ſoda-

dalis rogatus, atque in academia ipsa Sacrorum Canonum professor, dum versaretur Romæ, collegii Sacri Cathedralis Ecclesiæ urbis ejusdem Procurator, instante Antonio Mapheo Cardinale scripsit ad illustrationem Decreti concilii Tridentini:

De Beneficiorum Compatibilitate, & Incompatibilitate tractatum. Venetiis apud Joannem Variscum, & Socios 1579. fol. qui deinde jactus fuit in decimumquintum volumen Tractatuum Doctorum.

Mansit in schedis, sive perfectus sive affectus, tractatus alter, cujus ipse meminit in Epistola hujus quem laudavimus libri nuncupatoria, nempe *De Clericis, eorumque a potestate sæculari exemptione.*

F. ALPHONSUS DE HOROZCO, Oropesanus (quod nobile Toletanæ familiæ comitatu oppidum est Abulensis diœcesis) Ferdinando de Horozco & Maria de Mena civibus Talabricensibus ortus, Salmanticæ sub Thoma Villanovano, jam hodie inter Superos Ecclesiastica solemnitate adscripto, Augustinianæ domus tunc temporis Præfecto, Eremitarum ordinem professus est: quæ domus & Franciscum fratrem eximia pietate juvenem, anno ipso probationis extinctum sodalem habuit. Soriæ Medinæque, Granatæ atque Hispali Eremitas suos rexit. Fortunatarum insularum monasteria visitavit Censor. Pinciano itidem cœnobio præfuit. Idem Catholicis Hispaniarum Principibus Carolo Imperatori ac Philippo filio Minister fuit ab Evangelicis concionibus, in officio hoc exhibendo eloquens, fervidus ac vere igneus. Sereniss. Annæ Austriacæ Hispaniarum Reginæ, necnon & Joannæ item Austriacæ Joanni Portugalliæ Principi olim nuptæ confessiones aliquando excepit. Matritense collegium Deiparæ Mariæ Annuntiationis, quod ab erectrice Maria Aragonia vulgarem magis appellationem habet, primus a fundatione regendum non sine divina inspiratione suscepit, & Sacræ Missæ celebratione sancivit; post biennium de hac ipsa domo ad cœlum evolaturus. Natus quidem ipso Sæculari anno MD. sæculum novennio minus integrum vixit; quippe mortuus XIX. Septembris die anni Christiani MDXCI. ætatis suæ nonagesimo primo. Vir fuit eximia sanctitate, iisque clarissimarum virtutum meritis, in quibus virginitatis amor & perpetua custodia, corporis maceratio, animi pia dejectio, misericordia in pauperes, orandi Deum frequentia maxime laudantur, ut in album Beatorum Pontificia renunciatione admittendus nonnumquam videatur. Et quidem ab humiliori sepulchro Ferdinandi jam pietas, Hispaniarum Infantis atque Archiepiscopi Toletani, in sublimiorem & sanctitate viri rebusque supra facultatem naturæ gestis digniorem pro Pastorali munere sublimavit locum.

Opera ipsius tota redolent auctoris pietatem, eo magis excipienda & frequentanda quod auctorem habuerit scribendi Mariam Deiparam quo tempore domum Augustinianorum Hispali administravit, quod in confessionibus suis ipse testatur. Ea sunt:

Commentaria in Cantica Canticorum. Burgis 1581. 4.

Annotationes in Canticum Beatæ Virginis, Magnificat, &c. Burgis eodem anno in 4. apud Philippum Juntam.

Bonum Certamen inscriptum opus, sive *de Perfectione Religiosa*: Salmanticæ . . . Lovaniique 1645. apud Andream Bouvetum in 12.

Conciones, seu Declamationes XVII. pro Adventu usque ad Septuagesimam, & in die Sancti Ildephonsi. Salmanticæ 1576. 4. apud Simonem a Portonariis.

Declamationes Quadragesimales, tam pro Dominicis, quam pro quartis, & sextis feriis. Matriti apud Petr. Cosio 1570. 4.

Declamationes XII. pro Dominicis post Pascha ad Pentecosten inclusive, una & *Concio in die B. Monicæ.* Compluti apud Andream de Angulo 1571. 8.

Pro Dominicis omnibus post Pentecosten.

Declamationes Deiparæ Virginis omnium solemnitatum. Compluti 1568. 8. ibidemque apud Ferdin. Ramirez 1579. fol.

Declamationes in omnes solemnitates, seu festa Sanctorum. Salmanticæ apud Simonem de Portonariis 1573. 8.

Regalis Institutio Ortodoxis omnibus, præcipue Regibus, & Principibus parvulis: ad Philippum Hispaniarum Regem. Compluti 1565. 4. apud Sebastian. Martinez. Hanc vertit in Hispanicum ipse auctor, quæ edita est Compluti 1565. in 8.

Tabula Alphabetica.

De Arte Concionandi: quo idiomate nescio.

In Divum Lucam commentatus fuisse dicitur, Complutique edidisse anno 1579. cujus tamen operis ipse non meminit auctor *Tabula Alphabetica.*

Certamen Amoris Sancti: simile opus *fervore dicendi, ac docendi ei, quod Sanctus Bernardus De diligendo Deo conscripsit* ait Joannes Marquez in *vita* hujus Viri Clarissimi.

Hispanice vero hæc:

Examen de la Conciencia. Cæsaraug. 1572. 8. *opus, ut mole exiguum, sic & insigne, adque captum multorum* ait Possevinus in *Apparatu.* Hunc Italicum fecit Timotheus Nofrescius Camaldulensis monachus, qui Venetiis prodiit apud fratres Guerras. 1581. simul cum quatuor sequentibus:

Ver-

Vergel de Oracion, y Monte de Contemplacion. Ad Arcobricenſem Ducem. Hic & Gallice extat.

Memorial de Amor Santo, con exercicios para los dias de la ſemana: itemque

Regla de Vida Chriſtiana con un Exercitatorio eſpiritual. Cæſarauguſtæ 1566. fol.

Regimiento del Anima. Salmant. 1565. 8. Cæſaraug. 1566. fol.

Deſpoſorio Eſpiritual, ſive de *Votis Religioſorum*: ſimulque

Gratitud Chriſtiana. Cæſaraug. 1566. fol.

Soliloquios de la Paſion de Nueſtro Señor. Matriti 1534. 16. Cæſaraug. 1566. fol. cum aliis.

Omnia hæc ſimul edita fuerunt Pinciæ anno 1555. fol. Sereniſsimæ Joannæ Auſtriacæ, Ex-Reginæ Portugalliæ, cujus expiare conſcientiam in munere ut retulimus habuit, nuncupata, deindeque Cæſarauguſtæ ut credimus anno 1566. fol.

Epiſtolario Chriſtiano para todos eſtados. Compluti 1567. 8.

Arte de amar a Dios, y al Proximo. Ad Didacum S. R. E. Cardinalem Eſpinoſam.

Vida de la Reyna Sabá. Salmant. 8. anno 1575. apud Domin. de Portonariis.

Vitoria de la Muerte: exhortacion para conſuelo del enfermo; y aviſos para hacer buen teſtamento: ſimulque

Sermon en las Honras de la Chriſtianiſima Reyna Doña Iſabel. Burgis apud Philippum Giunta 1583. 8.

Suavidad de Dios. Salmant. apud Petr. Caſſo 1576. 8.

Confeſsionario.

Examen para la Comunion.

Doce Excelencias de la Madre de Dios.

Catheciſmo. Salmanticæ 1575. in 8.

Siete Sermones ſobre las ſiete palabras de la Madre de Dios. 1566. 8.

Vitoria del mundo: cum aliis. Compluti 1570. fol.

Marial de la Virgen.

Excelencias de los dos San Juanes. 1580. 8. Hiſpali.

Coronica breve de los Santos de la Orden. 1551. Hiſpali apud Gregor. de la Torre.

Agonia de la Muerte.

Guarda de la Lengua. 1589. 16. Matriti apud Petr. Madrigal 1590. 8.

Vida de S. Aguſtin.

Vita Chriſti.

Contemplacion del Crucifixo.

Amoneſtacion a un Religioſo.

Breve explicacion de la Epiſtola de Nueſtra Señora a S. Ignacio.

Lamentacion de Nueſtra Señora.

El grito del Pecador.

Inſtruccion de Religioſos.

Declaracion breve de la Regla de S. Aguſtin. Hæc duo opuſcula ad calcem Chronici edita ſunt.

Horum omnium meminit ipſe in *Tabula Alphabetica.*

Reperio tamen hæc alia ejus nomini adſcripta:

De la Verdadera, y falſa Filoſofia.

Corona de Nueſtra Señora. Matriti 1588. in 12.

Paradoxas Chriſtianas.

Emblemas de la muerte.

Huerto Sagrado.

Necnon & Magni Parentis veſtigia premens ſcripſit ſibi ipſi:

Confeſsiones: vulgari lingua, quæ Matriti prodierunt poſtumæ anno 1610. 8.

Quas Italice a ſe converſas edidit Genuæ apud Pavonum 1624. in 12. Fulgentius Baldanus ordinis Eremitarum, uti legitur in bibliotheca Ligurica Raphaelis Soprani.

Ejus etiam ſupereſt in libro, quem *de Exequiis Iſabellæ Valeſiæ* Hiſpaniarum Reginæ Joannes Lopez de Hoios edidit, *Sermo* ſeu *Concio Sacra Sepulchralis* ab eo tunc temporis habita. Vitam Alphonſi & res geſtas libello comprehendit Joannes Marquez, ſodalis Auguſtinianus, vir clariſsimus, quem inter, ejus ſchedas repertum Thomas de Herrera, ejuſdem ordinis Chronographus, Matriti anno 1648. in 8. publicari fecit in Viri Sanctiſsimi honorem atque Eremiticæ familiæ gloriam. Cancellandum utique eſt Alphonſi noſtri nomen a bibliotheca Franciſcana Lucæ Waddingi.

F. ALPHONSUS DE JESU MARIA, ex nobiliſsimis familiis in loco Villarejo de la Peñuela paternæ ditionis natus, Carmelita ex reformatione Diſcalceatorum, ejuſque ſemel atque iterum Generalis Præfectus, edidit:

Doctrina de Religioſos. Matriti apud Alphonſum Martini 1613. 4.

Peligros, y reparos de la perfeccion, y paz Religioſa, duabus partibus. Compluti 1625. 4. & 1626. apud Joan. de Orduña: Barcinoneque 1636: & 1638. in 4. Liber hic Gallice prodiit Montibus in Hannonia apud Wodre in 4. opera cujuſdam ſodalis ejuſdem Inſtituti.

Carta a los Padres Provinciales, Difinidores, y Priores de las Provincias de Religioſos Deſcalzos de Nueſtra Señora del Carmen. Compluti 1621. 4.

Otras dos Cartas Paſtorales: itemque

Manual de Prelados, Advertimientos para las Leyes, y Capitulos: ut a domeſticis accepimus. Obiit diem ſuum Compluti VIII. die Decembris MDCXXXVIII.

AL-

ALPHONSUS IÑIGO DE VALDES, curiæ Matritenſis Advocatus cum eſſet in publicum emiſit:

Tractatum eleemoſynæ ex viſceribus, & medullis utriuſque Juris excerptum. Matriti apud Viduam Alphonſi Gomez 1588.

F. ALPHONSUS DE ISLA, ſeu ILHA, Luſitanus, ordinis Seraphici, ſcripſit:

Teſoro de Virtudes. Medinæ apud Petr. de Caſtro 1543. 4. & alibi. Communicavit hunc Italis Joannes Maria Brancalupo de Montefalco, ediditque 1574. in 8. addita *Relatione Martyrii Fr. Andreæ de Spoleto*, auctore Antonio Olano ejuſdem ordinis, Luſitano. Neſcio an:

Lengua de Vida diversum opus ſit:

Omiſit hunc Franciſcanæ familiæ nomenclator ultimus Waddingus.

ALPHONSUS DE IUBERA, Medicus & Seplaſiarius doctiſſimus, incola oppidi Ocon, ſcripſit:

Dechado, y Reformacion de todas las medicinas compueſtas uſuales, con declaracion de todas ſus dudas. Pinciæ apud Didacum Fernandez 1577. in 8.

De las Medicinas ſimples, aliud eiuſdem opus celebratum reperio.

F. ALPHONSUS DE LAREA, Minorum ſodalis Provinciæ Mechoacanenſis Novæ Hiſpaniæ, edidiſſe fertur typiſque commiſiſſe (de quo teſtem habeo Ægidium Gundiſalvi de Avila in *Theatro Indico Eccleſiaſtico*)

Hiſtoria de los hechos de la Religion de S. Francijco en la Provincia de Mechoacan.

ALPHONSUS DE LEDESMA, Segobienſis, Poeta elegans & argutus, res, præſertim ſacras, Hiſpanis verſibus brevioribus luculenter & ingenioſe admodum pertractavit, meritus in re metrica, quod vix uni aut alteri ex noſtris contigit, Divini cognomentum. Metaphoricis inventionibus genio quodam ſingularique felicitate mancipavit animum; docilis ubique, & accinctus quodcumque argumentum per verba non unius ſignificationis, quo genere Hiſpanus ſermo plurimum viget (Homonyma Græci dicunt) acute ac ſuaviter mirifica legentium delectatione & lubentia deſcribere, ſingularem fere idiomatis noſtri gratiam affectatione ipſa frequentis perpetuæque uſurpationis, quæ feliciſſime jam & aliis ceſſit, inculcans pariter & commendans. Opera hujus poetica tribus partibus diſtincta prodierunt hac inſcriptione:

Conceptos Eſpirituales. Quarum prima lucem vidit Matriti 1600. 1625. 1629. in 8. Barcinone apud Sebaſt. Cormellas 1605. in 8. & apud Hieronymum Margarit 1612. Secunda pars Matriti 1606. Barcinone 1607. Tertia, quæ Romances continet, Matriti 1616.

Præterea ſcripſit:

Juegos de Noche buena. Barcinone 1611. apud Sebaſtianum Cormellas. Matriti 1613.

El Monſtro imaginado. Ibidem apud Franciſcum Martini 1615. 8.

Epigramas, y Geroglyficos a la Vida de Chriſto, feſtividades de Nueſtra Señora, Excelencias de Sanctos, y grandezas de Segobia. Matriti 1625.

Epitome de la Vida de Chriſto en diſcurſos metaforicos. Segobiæ 1629.

Cogitabat omnium horum operum editionem iterare cum ad plures tranſiit e patria ipſa anno MDCXXII. ætatis LXXI.

F. ALPHONSUS DE LEON, Hiſpalenſis, ordinis Sancti Benedicti, ſodalium quondam Abbas in patriæ urbis monaſterio, dum in Montis Serrati alma, celeberrimaque ubique domo ageret, in lucem dedit:

Advertencias ſelectas de la Vida Eſpiritual, fundadas en la Regla de San Benito Maeſtro univerſal de ſantidad y diſcrecion. Barcinone 1637. in 4.

ALPHONSUS LIMON MONTERO, Medicus, Complutenſis Doctor & Magiſter, Philoſophus, in eadem academia veſpere Profeſſor Medicæ Artis, ſcripſit:

De Urinis Tractatum. Compluti apud Franciſcum Garcia Fernandez 1674. fol.

ALPHONSUS DE LOBERA, Carolo Cæſari Hiſpaniarum Regi a ſacris, dedit vernacule:

La Riſa de Democrito, y llanto de Heraclito, ex Italico poemate Phileremi Fregoſi. Pinciæ apud Sebaſtianum Martinez 1554. in 4.

F. ALPHONSUS LOBO, Latine LUPUS, in Medina Sidonia, Bæticæ provinciæ oppido (alii ajunt Matriti, alii in Portugallia, alii in oppido Almodovar del Campo) natus, quod ex libro profeſſionum provinciæ S. Joannis Baptiſtæ conſtare ait nuperus & elegans hujus provinciæ Chronographus Antonius Panes, Franciſcanus Excalceatus, huic Seraphico ordini cum primo inter Obſervantes, atque inde inter ſtrictiores ſectæ Sodales laudatæ provinciæ S. Joannis Baptiſtæ, tandemque inter Capuccinos, ſi vera ſunt quæ in eorum Hiſtoria referuntur, eximium honorem apportavit. At eſt qui inter Capuccinos eum vixiſſe habitu eorum indutum, eo quod in Italia Excalceatorum domus non ulla eſſet, nunquam tamen hujus Inſtituti profeſſionem emiſiſſe conſtanter affirmet, laudatus nempe Refor-

formatorum S. Joannis Baptiſtæ provinciæ Hiſtoricus. Namque poſt aliquot annos prioris Inſtituti in Hiſpania laudabiliter ac potius Evangelice tranſactos, Regiis obſequutus Miniſtris, qui libertatem hominis in negotio quodam Eccleſiaſtico palam, & in concione defendendo pertinaciam haud culpæ immunem interpretabantur, in Italiam ſe contulit: quam totam, poſtquam ſeſe Pio V. & Gregorio XIII. Pontificibus Summis probaviſſet, Capuccinorum profeſſione juſſu ejuſdem Gregorii emiſſa peragravit, implevitque fama ſui nominis, & concionum vere Apoſtolicarum dignitate & fructibus. Corſicæ etiam inſulæ in vitiorum & diſcordiarum prolapſæ barathrum, deſtinatus eo cum aliquot ſociis ab eodem Gregorio, pacem ac morum rectitudinem bona ex parte reſtituit. Sacros inter oratores ſui temporis Rhetorem omnibus artis ſuæ numeris abſolutum ſi expectares, Lupo haud inerat hæc accuratio; & tamen (ut Carolus Cardinalis Borromæus ſplendidiſſimum ſanctitatis lumen ajebat) cum nihil eorum haberet quæ ſpectari ſolent in perfectis oratoribus, partes tamen oratoris habuit univerſas. *Si enim rigide ac ſevere* (ſubjungo libens auream Federici Cardinalis itidem Borromæi, Caroli nepotis, atque in ſede Mediolani ſucceſſoris de Lupo cenſionem) *ipſum eloquentiæ nomen exigeretur, non erat eloquens Lupus, nec doctrinæ multum, nec ordo certus, nec verborum nitor elucebat in illius oratione, nec ipſe gratiæ ſatis habebat: ac nova tamen & inuſitata quadam via gratiſſimus erat auditorum animis, vel eloquentiæ laude, vel admiratione doctrinæ, ordine quoque totius orationis & ornatu. Adeo poterat ſpiritus intimæ pietatis explere, ſi quas haberet lacunas: nutuque fiebat divino ut partes illæ, quæ tam neceſſariæ ſunt oratori, confunderentur ita & miſcerentur ut alteram ab altera dignoſcere non poſſes*: hæc & alia lectu digniſſima de Lupi laudibus vir ille ampliſſimus libro ſecundo *De Sacris ſui temporis Oratoribus*. Tanta vis animi, tantus impetus (ut Cicerone utar) tantus dolor oculis, vultu, geſtu manibuſque ſignificabatur, idque cum totius actionis magno decoro ac pondere, ut volitare fecerit per ora virûm illa ætas *Toletum docere*, *Panigarolam delectare*, *movere* autem *Lupum*, quæ præcipua laus eſt Sacri oratoris. Adeo ut quondam Salmanticæ tota Quadrageſima concionatus divinæ eloquentiæ vi non minus quingentos ex Scholaſtica illa juventute in portum Religionis perculiſſe referatur. Hoc ſaltem Apoſtolici muneris, perfectiſſime fructuoſiſſimeque ab eo geſti, ex Zachariæ Boverii *Hiſtoria Capuccinorum* ſpecimen eſto. Biennio ante mortem in paralyſim incidens, Barcinone, quo ſe ex Italia tandem contulerat, in cœnobio Montis Calvarii anno MDXCIII. ſanctiſſimam & clariſſimam inſignium quoque merito miraculorum animam Deo reddidit. Concionibus & orationi toto vitæ ſuæ tempore immerſus:

Commentariolum tantum *in Eſaiam Prophetam* reliquit penes Federicum Cardinalem Borromæum, quem juſſit ille in bibliotheca Ambroſiana ſua reponi, promulgandum aliquando (ait ille) in gratiam eorum qui ſtudiis hiſce delectantur.

Præter laudatos Cardin. Borromæum, & Zachariam Boverium volumine ſecundo *Hiſtoriæ Capuccinorum* ad annum MDXCIII. Waddingum item in *Scriptorum Ordinis Minorum* albo, mira quædam de Lupo refert Joannes Baptiſta de Madrigal, ejus, dum inter Excalceatos in Hiſpania degeret, ſodalis in prologo *Evangelici* ſui *Homiliarii* Hiſpana lingua ſcripti. Laudatus etiam Antonius Panes in *Hiſtoria* eadem *provinciæ S. Joannis Baptiſtæ Excalceatorum* lib. I. primæ partis cap. LIX. & aliquot ſequentibus, qui tamen nil de cauſa Hiſpania exeundi. De patria autem quod annotavimus variare auctores, Ludovicum Muñozium & Franciſcum de Sancta Maria ſignificare animus fuit: quorum prior in *Vita Joannis Avilæ*, ubi de loco ejus natali Almodovar, poſterior autem, dum de rebus agit Catharinæ de Chriſto in *Hiſtoria Reformationis Carmelitanæ*, patriæ ex oppido jam laudato, aut ex Portugalliæ regno auctores ſunt, quos improbat ex authentico profeſſionum libro idem Paneſius cap. LXII. in quo libro ita ſcribi fecit Petrus Lupus Alphonſi frater vir ſanctiſſimus, de quo idem lib. III. cap. XL.

ALPHONSUS LOPEZ, Pincianus vulgo, a patria ut veriſimile eſt, cognominatus, Doctor Medicus, tuendæ valetudini Mariæ Auguſtæ, Maximiliani Imperatoris Viduæ, præpoſitum ſe eſſe ait eo tempore quo Apollini, non tam Æſculapii quam Muſarum parenti, litabat ſcribens ſermone vernaculo artem Poeticam, cui tamen ita indidit nomen:

Philoſophia antigua Poetica. Matriti apud Thomam Junctam 1596. in 4. ſed cum tenere artem minime ſit Poetam eſſe, qui (ut proloquium vulgare eſt) naſcitur, nec induſtria aut præceptis formatur, languide nec eleganter conſcripſit de inchoata Hiſpaniæ liberatione ab Arabum captivitate Pelagii Regis virtute & auſpiciis poema heroicum, ſcilicet:

El Pelayo, excuſſum ... Anno ... in 8.

In Medicina vidimus eo Auctore.

Hyppocratis Prognoſticum. Matriti 1596. 4.

Pietatem eius ſimul atque doctrinam celebrat Joannes Marquez Auguſtinianus in *Vita B. P. Fr. Alphonſi de Horozco*, ſanitatem ocu-

oculorum ei mirabiliter reſtitutam hujus Sancti Viri apud Deum gratia commemorans.

ALPHONSUS LOPEZ, ex diœceſi Conchenſi, Jeſuitarum coadjutor temporalis in Nova Hiſpania, in cujus Regia urbe Mexico ſeſe ei addixit, edidit librum:

De la cura de las enfermedades. Mexici in folio: quo uti præcipue Miſsionarios in iis partibus prodit Nathanael Sotuellus in *Bibliotheca ultima Societatis.* Obiit Mexici MDLXXXXVII. Martio menſe.

ALPHONSUS LUPEUS, ſeu LOPEZ, Medicus, ſcripſit, quem citat Zacutus Luſitanus lib. 1. Obſervat. x.

De Vini Commoditatibus librum 1550.

ALPHONSUS LOPEZ CUREOLANUS. Quære ALPHONSUS DE CORELLA.

ALPHONSUS LOPEZ DE HARO, Caraccenſis (hoc eſt Guadalaxara urbe oriundus) Hiſtoricæ rei, præcipueque veterum Hiſpanæ nobilitatis ſtemmatum ac ſucceſsionum callentiſsimus, obtinuit tandem Chronographi Regii munus Philippi Regis IV. beneficio quo non diu potuit, debitum naturæ cum perſolviſſet, frui. Attamen exquiſitæ in pangendo opere Genealogico diligentiæ gratiam, ſive inevitabile humano ingenio atque induſtriæ a vero alicubi deviandi fatum, ſive quod intexuiſſe aliqua in gratiam quorundam alieno potius arbitrio quam ſuo exiſtimetur, bona ex parte corrupit. Quare Regius Senatus decreto ſuo anni MDCXXIII. (quod inter alia editum eſt juſſu & auſpiciis D. Didaci a Riaño, Caſtellæ ampliſsimi ordinis Præfecti) fidem huic operi, quæ non ſemel fluxa ei eſt, in judicio abrogavit. Magno tamen adhuc a doctis viris & hujuſmodi monumentorum curioſis in pretio habetur. Hoc tale eſt:

Nobiliario Genealogico de los Reyes, y Titulos de Eſpaña. Matriti 1622. fol. ex officina Ludovici Sanchez Regii Typographi, & Viduæ Ferdinandi a Correa, duobus tomis.

De las Caſas Solariegas de Eſpaña MS. opus ab eo relictum D. Petrus de Roxas, Moræ Comes, Regius Italicarum rerum Senator, penes ſe habuiſſe dicitur cum in vivis eſſet.

Laudat hoc opus D. Joſephus Pellizer Regius Hiſtoricus in Memoriali *Por D. Fernando de los Rios* fol. 13. num. 56.

Romæ vidimus inter libros Ducis Urbini in Vaticana Cod. 712. *Linages iluſtres de la Corona de Caſtilla ſacados para la Libreria del Sereniſsimo Señor Franciſco Maria de la Rovere Duque de Urbino.* Cujus ſeries ad annum MDCAV. tantum pertingit. Non alium exiſtimo ejus collectionis auctorem niſi Alphonſum noſtrum.

Arbol de los Veras, ab eo formatum, Mediolani edidit D. Joannes Mogrovejo de la Cerda 1626. folio magno.

Caſas Solariegas del Principado de Cataluña. Hoc opus laudat ipſe auctor in Nobiliario lib. x. cap. x. pag. 319.

ALPHONSUS LOPEZ DE HINOIOSO, ſcripſit:

Suma, y Recopilacion de Cirurgia con un Arte para ſangrar, y examinar Barberos. In ſecunda editione adjunctum fuit *El origen, y nacimiento de las Reumas, y enfermedades que de ellas proceden.* Mexici Indorum 1595. in 4.

ALPHONSUS LOPEZ DE SOTO, presbyter, in Caſtello Belorado Bonarum Artium profeſſor, carmine compoſuit adjecto commentario:

Antidotum contra Venerem ex Sacrarum Literarum arcanis, & ex Philoſophorum ac Poetarum. Stellæ Navarrorum 1546. in 4.

F. ALPHONSUS DE LUNA, Villalpandenſis, quod Palentinæ diœceſis oppidum eſt, nobili loco natus, in Dominicanorum familia, cui Salmanticæ adſcriptus fuit, ejuſque urbis ſchola Joannem Schotum atque item Durandum docens, non mediocriter laudabatur quo tempore edebat:

Novas Obſervationes in Expoſitionem Fratris Bartholomæi de Medina ad Tertiam Partem Sancti Thomæ una cum ea ipſa expoſitione publicatas. Salmanticæ 1596. fol.

Extinctus eſt hoc ipſo anno MDXCVI. nondum attingens quintum & quadrageſimum ætatis.

F. ALPHONSUS DE MADRID, a loco natali cognomen ſortitus, in familia fratrum Minorum pietate ſe, ac inſinuantibus & ſpirantibus pietatem libellis conſpicuum reddidit, his ſcilicet vernacula lingua:

Arte para ſervir a Dios. Compluti apud Michaelem de Eguia 1526. 4. Burgis 1530. in 16. Et hoc quidem vere aureum opuſculum, quod minus emendato dicendi genere non ſemel aures legentium læderet, Ambroſius Morales ſcite reformavit, verbaque excellenti doctrinæ reſpondere ad amuſim fecit, atque edidit Matriti anno 1598. Latine autem vertit *Joannes Hentenius* Dominicanus, Belga, qui olim in Luſitania Hieronymianorum ſodalis fuerat, vir doctus aliiſque operibus celebratus, cujus quidem verſio prodiit Lovanii 1576. in 16. Itemque Ingolſtadii apud Sartorium 1578. & Coloniæ

1608. in 8. Italiceque apud Paulinum 1604. & Gallice apud Guidonem Boudoville Toloſanum typographum 1555. in 16. Necnon & Germanice a Jacobo Farcin Gallo-Brabanto Franciſcano.

Eſpejo de Illuſtres Perſonas. Burgis 1542. in 12. atque item Latinum ejusdem Hentenii opera, ſimul cum *Arte rectè inſerviendi Deo. Speculum* vero Italice dedit locupletatum a ſe Carolus Baſcape, Novarienſis Epiſcopus.

Siete Meditaciones de la Semana Santa, quem libellum Gallice interpretatus eſt Gabriel Chappuis Turingus, Regis Galliarum Hiſtoriographus, editum Pariſiis 1587.

Tratado de la doctrina Chriſtiana, editus cum *Arte Deo ſerviendi.*

F. ALPHONSUS DE MAIORGA, Franciſcanus, domo ex Portu S. Mariæ, Bætici tractus oppido admodum celebri, ſcripſit:

Vida de S. Antonio de Padua en octavas, MS. in 4. viſitur in bibliotheca Villumbroſana Matriti apud Excellentiſsimam Comitiſſam.

F. ALPHONSUS MALDONADO, Pincianus, ſodalis Prædicatorum diu ad S. Paulum Pincianæ urbis cœnobium Sacrarum Scripturarum Interpres, generaliſque Ordinis ſui Concionator, totius hiſtoriæ ante alia peritiſsimus, qui ſi non Beroſi Anniani ſectatorum, quales Dominicani plures haberi amant Annio ſuo faventes, gregi ſe permiſcuiſſet cautius profecto in hoc ſtudio verſatus eſſet. Vaſtum hic opus animo concepit, quod inchoatum dumtaxat vidimus priore volumine in publicum emiſſo, cujus hæc inſcriptio:

Chronica univerſal de todas las Naciones, y Tiempos. Matriti ex officina Ludovici Sanchez 1614. fol. Ex viginti partibus, in quas totum opus diſtributum habuit, hic quidem tomus quatuor priores continet ab exordio nempe rerum ad annum uſque MCCLXXVII. ante reparatum orbem adventu Chriſti. Præcedunt tamen:

Diez y ſeis Tratados de los puntos mas importantes de la Chronologia, videlicet. *De los años que huvo deſde la creacion del Mundo haſta el nacimiento de Chriſto : De las Hebdomadas de Daniel : Del Conſulado en que nació Chriſto : Del Año, Mes, y Dia de ſu muerte : De la Genealogia de Chriſto : De la autoridad del Beroſo Aniano, y de Flavio Dextro ;* & alia.

Poſtea edidit:

Reſoluciones Chronologicas. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1623. Sunt quidem CCIIII. concluſiones cum additione *De cognatis Domini noſtri Jeſu Chriſti.* Quas defenſurum ſe promiſsit a quibuſcumque impugnatoribus : hæ prodierunt antea Cæſarauguſtæ 1617. ſed auctiores Matriti.

F. ALPHONSUS MALDONADO, Franciſcanus, ſodalis provinciæ Sancti Jacobi, Concionator Apoſtolicus, Commiſſariuſque Generalis in Indiis Occidentalibus, obtulit Philippo II. Regi Sereniſsimo in defenſionem Religionum tractatum eruditum vulgari lingua, nuncupatum:

Defenſa de los Pequeños, quem haberi in bibliotheca Minorum monaſterii Lucenſis in Gallecia teſtatur Waddingus.

ALPHONSUS MALDONADO, ſcripſiſſe dicitur:

Hiſtoria del Maeſtre de Alcantara D. Alonſo de Monroy, y de la Caſa de eſte Apellido. Idemque vertiſſe in linguam Caſtellæ:

Los Comentarios de Apiano Alexandrino. Quæ interpretatio, ſive librorum ſit *de Bellis Civilibus*, ſive ſingularium ceterorum (de quo nobis non liquet) MS. ſervabatur annis ſuperioribus in bibliotheca Olivarienſi.

D. ALPHONSUS MANZANEDO DE QUIÑONES, Valliſoletanus, vir nobilis, ex Canonico Doctorali Calagurritanæ Eccleſiæ, & Barcinonenſi Fidei rerum Inquiſitore Romam evocatus ad exercendum in Romana, ut appellant, Rota judicis munus, pluſquam duos ſupra viginti annos laborioſiſsimum hoc penſum volvit magna cum ſui nominis fama : vir integerrimus, & qui ob inſignia merita conſequutus fuit a Gregorio XV. Pontifice exter homo Patriarchatus Hieroſolymitani vacuum re nomen, ſed honorificentiſsimum conferrique digniſsimis ſolitum. Reliquit moriens in manibus Ludovici de Valle Protonotarii Apoſtolici, Romanæque curiæ Advocati, quas tandem edidit Thomas de Valle, hujus ex fratre ut credimus nepos:

Deciſiones S. Rotæ Romanæ, cauſarum ſcilicet quarum fuit Relator ut moris eſt. Romæ apud Nicolaum Tinaſsium 1673. fol. Illuſtraverat jam dictus Ludovicus has deciſiones propriis ſcholiis, quæ in hac editione omiſſa editurum ſe aliquando Thomas nepos in ſe recepit.

Obiit Romæ, ſepultus ad S. Iſidorum fratrum Hibernorum S. Franciſci Obſervantiæ cum hoc titulo:

D. O. M.
Alphonso Manzanedo de Quiñones,
Nobili Valliſoletano, Canonico Doctorali
Calagurritano,
Inquiſitori Barcinonenſi,
Diuturno Sacræ Rotæ Romanæ
Auditori,

Ob

Ob insignem doctrinam,
Summamque integritatem
A Gregorio XV.
Ad Patriarchatum Hierosolymitanum
Assumpto.
Obiit Idibus Novembris
Anno Domini MDCXXVIII.
Ætatis LXXI.

D. ALPHONSUS MARAÑON DE ESPINOSA, Archidiaconus *de Tineo* in Ovetensi Ecclesia, in schedis reliquit:

Memorias del Principado de Asturias. Cujus operis meminit D. Josephus Pellicer Archichronographus Regius in Memoriali *Por Don Fernando de los Rios, y Argote Señor de Miranda* fol. 5. Hunc tamen in opere alio nuncupato: *Justificacion de la Grandeza de primera clase del Conde de Miranda* §. XXII. num. 26. Petrum appellat, scripsisseque ait *De rebus gestis Didaci Melendez de Valdes*, qui sub Rege Petro Castellæ *Fortis* cognomine appellabatur, portionem ut suspicor hujus operis significare volens.

ALPHONSUS MARTIN, Medicus, scripsit:

De la Complexion de las Mugeres. 1526.

ALPHONSUS MARTIN QUIRANTE, scripsit:

Relacion de las Islas Molucas, y las demas en que hay drogas de especeria, clavo, nuez moscada, pimienta, y otras cosas que se llevan a España, Olanda, Ingalaterra, y Francia, con todas las fuerzas, y factorias que el Rey nuestro Señor, y Olandeses tienen, con declaracion de la Artilleria, Infanteria, y Guarnicion que hay en cada una, y naturales que la habitan, y sus calidades. Directa fuit ad Philippum III. Regem nostrum anno MDCXIX. Manuscripta erat penes Laurentium Coccum amicum nostrum, rerum Indicarum curiosissimum, dum in vivis ageret, Matriti.

F. ALPHONSUS MARTINEZ, Dominicanus ex provincia Bætica, præstantis judicii atque doctrinæ Theologus, elucubravit jussu eorum qui apud nos Religionem proprio ex munere tuentur:

Censuram Adnotationum Francisci Vatabli in Biblia ejusdem, juxta quam emendatæ prodierunt.

Claruit circa annum superioris sæculi LVIII. Antonius Senensis, Joannes Marieta, Didacus Fernandez, Joannes Lopez Monopolit. Præsul IV. parte *Chronic. Ordinis Sancti Dominici* lib. II. cap. III. auctores sunt.

ALPHONSUS MARTINEZ DE ESPINAR, Serenissimi Principis Balthasaris Caroli immature nobis erepti, deindeque Philippi IV. amplissimi Regis nostri Adjutor a cubiculo, qui & in venationibus ex officio ei sclopetum ministrabat, in lucem emisit:

Arte de Ballesteria, y Monteria escrita con metodo para escusar la fatiga que ocasiona la ignorancia. Matriti 1644. in 4.

ALPHONSUS MARTINEZ LAGUNA, oriundus ex oppido de los Cameros, edidit:

Suma de la Doctrina Christiana. Salmanticæ apud Joannem de Canova 1555. 4.

ALPHONSUS MARTINEZ, auctor cujusdam libri sic inscripti:

Daño que causan las malas mugeres a los locos amantes, anno 1529. in fol.

F. ALPHONSUS A MATRE DEI, Asturicensis, Carmelitarum Reformatorum sodalis, primus Segobiæ sectator novæ hujus Sectæ, scripsisse fertur & apud suos reliquisse:

Chronico de la Reforma de su Religion.
Santoral Carmelitano.
Vida del V. P. Fr. Juan de la Cruz.

In quo fidem sequor Didaci de Colmenares rerum Segobiensium Historici, qui ait decessisse eum XXVIII. die Augusti anno MDCXXXV. Alphonso a Matre Dei tribuitur opus, quod Italicum ita inscriptum:

Instruttione per agiutar a moribondi, prodiit Romæ 1618. ex officina Mascardi.

Philippus Labbæus in appendice *Bibliothecæ Bibliothecarum* tribuit Alphonso a Matre Dei *Indicem Scriptorum Carmelitarum*, quem edidit Emmanuel Roman ejusdem Ordinis in fine libri *De Viris Illustribus Carmelitis* Matriti 1627. in 4. Latine & Hispane.

F. ALPHONSUS DE MEDINA, Carrionensis, in Lusitanica Minorum Reformatorum, quam de Arrabida vocant, provincia floruit sanctitate vitæ ac contemplationis studio: de qua re librum edidisse Olisipone anno 1611. refertur apud Georgium Cardosum in *Agiologio Lusitano* die XXVII. Aprilis pag. 736. & in schedis ad *Bibliothecam Lusitanam.*

F. ALPHONSUS DE MEDRANO, Franciscanus, Castellæ Provinciæ in Turris Lacunæ cœnobio Ecclesiastem se & Philosophiæ Lectorem profitetur, scribens:

Instruccion, y Arte para con facilidad rezar el Oficio divino conforme a las reglas del Breviario de Pio V. Compluti apud Andream de Angulo 1572. in 8.

ALPHONSUS MENDEZ, Lusitanus, Jesuita, ex Bibliorum Eborensi Interprete factus Æthiopiæ Patriarcha eo navigavit anno MDCXXIII. ibique permansit quamdiu Sultanus Ceguedus ejus Gentis Imperator in vivis fuit, a successore deinde ejectus. Scripsit:

Epistolam ad R. P. Mutium Vitelleschum Præpositum Generalem Societatis Jesu datam ex Æthiopia primo Junii MDCXXVI. de suo in eam ingressu, rebusque ibi gestis, quæ extat una cum aliis Æthiopicis annuis ejusdem anni typis edita, seorsimque Olisipone 1631. in 4.

Oratio item ejus *ad Philippum III. Regem Catholicum cum veniret in Lusitaniam Eborensis Academiæ nomine*: ad calcem excussa est *Anacephaleoseon* Antonii Vasconcelli.

Adjudicari quoque eidem legimus *in Jonam Commentarium* a D. Francisco Emmanuele *Epist.* L. Centuriæ quartæ, cujus certe *Bibliotheca Societatis* haud meminit.

F. ALPHONSUS DE MENDOZA, Augustinianus, in Salmantina domo sub clarissimo illius ætatis, nedum Ordinis sui, Theologo Aloysio Legionensi paucis annis adeo profecit, ut juvenilem adhuc ætatem agens judicio & ingenio sic industriam adæquaverit vix ut esset unus aut alter quem in Scholastica & Biblica doctrina non dico superiorem sed vel parem agnosceret. Theologiam nempe non consueto, hoc est incondito atque horrido stilo, sed ut principem omnium scientiam decet ornato atque diserto pertractavit. Veterum ad hæc Interpretum libris, unde sciunt Neoterici, curiosissime inspectis, ad eorum placita, veluti ad pernoscendos hujus doctrinæ fontes, recentiorum prætervectus rivos, dum commentari cœpit, alacri manu lectores suos sategit introducere. Artis quoque Poeticæ, qua valuit, facultas Latinis illius versibus in laudem Alphonsi Oroscii V. C. ejusque in *Cantica Canticorum* operis eleganter editis, magna cum laude possessoris sui se exerit, tam inter seria studia & mascula jucundi atque eloquentis. Administrasse eum in Salmantina academia Scoti docendi partes legimus in Possevini *Apparatu*, alias Vespertinæ cathedræ audit Præfectus: quod de vicaria utriusque muneris cura (qui enim posset aliud inter tot petitores veteranos juvenis?) libenter interpretor, nam & Aloysii jam laudati Bibliorum interpretis operam rebus domesticis addictam opera sua supplere se, tunc temporis cum parturiebat opus mox laudandum, ipse affirmavit. Duos supra triginta natus annos Garsiæ Loaisæ nuncupavit:

Quæstiones Quodlibeticas (barbarum hoc nomen sed Academicum est, quod declinare nefas) hoc est, partim scholasticas partim expositivas, prioris ordinis x. totidemque posterioris. His adjungitur:

Relectio de Universali Christi Domino ac Regno, quod rerum habet, & qua Deus, & qua homo est, (habita nempe pro obtinenda Sacræ Theologiæ laurea in Theologorum Salmantina schola die XIX. Decembris anni MDLXXXVI.) Salmanticæ typis Michaelis Serrani 1588. in 4. Coloniæ deinde anno 1603.

Quæstionem insuper aliam ad Bracharensem Episcopum Metropolitanum edidit, *An tota Magorum historia tredecim tantum a natali Christi diebus absoluta fuerit.*

Abiit ad plures circa annum MDXCI. in cujus immatura morte ingentem, si Deo placet, jacturam & nunquam satis deplorandam Theologica studia fecerunt. Aubertus Miræus nescio unde didicit electum fuisse eum in Archiepiscopum Regni Granatensis (quod de Novo Regno in America interpretor) cum immatura morte præreptus fuit.

ALPHONSUS DE MENESES, unus ex his qui Cursorias operas publico epistolici usus commercio locare solent, utili cura collegit deditque in lucem:

Repertorio, o Itinerario de los mas principales, y mejores caminos de España. Murciæ 1628. in 8. Lusitanis adscribitur a Lusitanis.

D. ALPHONSUS MENOR, Eques Sancti Joannis Melitensis, idemque Juris utriusque creatus olim Doctor Salmantinus, edidit:

Avisos a Principes, y Governadores en la guerra, y en la paz. Cæsaraugustæ 1647. in 8.

F. ALPHONSUS DE MENTRIDA, laudatur quod scripserit:

Vocabulario de las lenguas Filipinas. Matriti 1637.

ALPHONSUS DE MERGELLINA MONTEXO, scripsit:

Pro Immaculata Conceptione Virginis Deiparæ Discursum Juridicum. Murciæ 1627. in 4.

D. ALPHONSUS MESSIA DE TOVAR, nescio quis, scripsit:

Compendio de las Historias, y Reyes de España desde D. Pelayo hasta el Emperador Carlos V. Erat manuscriptum in bibliotheca Comitis Ducis de Olivares. Hanc ipsam auctoris nuncupationem præfert opus aliud sic inscriptum Latine:

De Gloria, & perfectione concionatoria. Asturicæ editum 1624.

F. ALPHONSUS MICHAEL, Zamorensis, ordinis Prædicatorum, in Regio Deip. Vir-

Virginis de Trianos cœnobio ad eum receptus, S. Theologiæ Magiſter, primariuſque ejuſdem diſciplinæ profeſſor Complutenſis, ac in collegio S. Thomæ hujus nobiliſsimi gymnaſii ſtudiorum Præfectus, Apoſtolicis Fidei Judicibus a cenſione Theologica, vir vere religioſus doctrinæque præſtantis, edidit:

Super Primam Partem S. Thomæ vol. unum, in eodem collegio typis commiſſum.

ALPHONSUS DE MIRANDA, Luſitanus, Sebaſtiani Regis Computator, dedit foras:

El Dialogo de la Perfeccion, y partes del buen Medico, ex Latino neſcio cujus. Oliſipone apud Joannem Alvarez 1562. 4.

F. ALPHONSUS DE MOLINA, alias ESCALONA, Eſcalonenſis, Franciſcanus: in Novæ Hiſpaniæ Indico tractu a puero verſatus, eo ingenio didicit eaque pietate percoluit Indorum illius regionis linguam ut rudes animos tam ore quam libris, hoc ipſo ſermone editis, quamplurimum juverit. Mexicanis lepore ſingulari atque elegantia totos quinquaginta annos viam ſalutis munivit: jacetque in urbe primaria ob pietatis meritum celebratus a Franciſco Gonzaga Ordinis Generali Præfecto in *Seraphica hiſtoria* ſub titulo *Provinciæ Sancti Evangelii.* Opera hæc ab eo prodierunt, quæ Lucas Waddingus in *De Scriptoribus Franciſcanis* inter duos Alphonſos *de Molina* & *de Eſcalona* non recte dividit, qui vere unus & idem auctor eſt:

Vocabulario en lengua Caſtellana, y Mexicana. Mexici 1555. 4. & 1571. fol. quæ poſterior editio auctior prodiit.

Arte de la lengua Mexicana, y Caſtellana. Ibidem 1571. 8.

Cateciſmo mayor, y menor. Si hic idem eſt cum *Doctrina Chriſtiana*, Mexici lingua edita hæc fuit Mexici primum 1546. deinde 1606. 4.

Confeſsionario mayor, y menor 1565. his ipſis linguis, item

Sermones, &

Vida de S. Franciſco.

Oraciones para los Indios.

Tratado de los Sacramentos.

Aparejo para Comulgar. Omnia Mexicano idiomate.

Obiit anno MDLXXXIV. ætatis LXXXVIII.

ALPHONSUS DE MOLINA CANO, ab Extremadura provincia, ſcripſit:

Deſcubrimientos Geometricos: Antuerpiæ apud Andream Bax 1596. 4.

F. ALPHONSUS DE MONROY, Hiſpali natus, atque inter ſodales ſub advocatione Deiparæ Virginis Redemptores Captivorum receptus, poſt adminiſtratum Magiſtri Generalis familiæ ſuæ munus inſulæ Portus-divitis apud Americos incolis datus fuit Epiſcopus: egregius idem domeſticarum legum obſervantiæque regularis aſſertor ac reſtitutor

Conſtitutiones primas conſcripſit, deditque ſodalibus ejuſdem Inſtituti Reformatis, ſive ut vocant Recollectis, quas deinde ſucceſſor ejus Philippus Guimeranius partim moderavit partim auxit.

Hiſpali diem vidit extremum anno MDCXIV.

F. ALPHONSUS DE MONTESINO, ordinis Minorum, edidit Luca Waddingo teſte:

Sermones varios in Evangelia totius anni. Pinciæ 1618.

ALPHONSUS DE MONTOIA, Ocanienſis, Jeſuita, Moralem Theologiam Murciæ Matritique cum laude docuit, decedens tandem in Salmanticenſi collegio Vice-Provincialis provinciæ Caſtellæ anno MDXC. ætatis LVI. relicto inter ſchedas:

De Votis Societatis inſigni tractatu, ut legitur in *Bibliotheca Societatis.*

ALPHONSUS MORA, ſive DE MORA ſcripſit:

Orationem de Trinitate, quam excuſſam typis eſſe affirmat *Geſnerianæ Bibliothecæ* epitomator.

F. ALPHONSUS DE MORAES, Carmelita, dimidiati ſuperioris ſæculi ſcriptor, a Cardoſo laudatur in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam* quin tamen aliquod ejus opus proprio titulo appellet.

ALPHONSUS DE MORGADO, in Alcantara urbe natus in Hiſpalenſi domicilium fixit, obtento ibi ut lego ad Sanctæ Annæ Trianenſis ſuburbii ſacerdotio: quo in loco in obſequium grati animi verſus alteram patriam elaboravit:

La Hiſtoria de la Ciudad de Sevilla. Hiſpali 1587. typis And. Peſcioni in fol. Item

Democrito, y Eraclito, Riſa, y Planto, ex Italico redditum opus, anno 1554. in 4. editum Alphonſo de Morgado tributum reperio; niſi Alphonſus de Lobera ſit, cui laudem alias hujus interpretationis conſignavimus.

ALPHONSUS MUDARRA, ſcripſit:

Tres Libros de Muſica de Cifra para Vigüela. Hiſpali apud Joannem de Leon 1546. in 4.

F. ALPHONSUS MUÑOZ, Dominicanus,

nus, qui ex commendata ſibi provincia hiſtoriam Ordinis a Ferdinando Caſtello inchoatam debuit, ut fama eſt, ad exitum perducere, ſaltem aliud opus reliquit abſolutum:

De las Ceremonias de la Miſa.

Deſumpſimus hæc ex *Hiſtoria* Ordinis ejuſdem, quam proſequutus fuit Monopolitanus Epiſcopus, IV. parte lib. II. cap. III.

Aliuſne an idem ſit *Alphonſus Muñoz*, Tevarenſis natu, ejuſdem Ordinis ignoro, qui ex Italico in Latinum vertit Hieronymi Savanarolæ *Homilias in librum Ruth, & in Micheam* &c. Salmanticæ 1556. apud Joannem de Canova 4. Qui & editurum ſtatim ſe cum integra Savanarolæ vita *Commentarium* ſeu *Homilias* ejus in *Amos Prophetam* in præfatione laudatæ interpretationis pollicitus fuit. Diſtinguit certe Antonius Senenſis, & ex eo Alphonſus Fernandez. Item cognominis alius vertit ex Italico librum *De las coſas maravilloſas de Roma de Fr. Pedro Martyr Felini de Cremona*: qui quidem quamvis editus anno 1610. in 8. potuit optime a ſuperioris ſæculi auctore, qui idem ſit ſaltem cum Savanarolæ interprete, naſci.

ALPHONSUS MUÑOZ, Regius Barbitonſor ac Phlebotomus, ſcripſit:

Inſtruccion de los Barberos Flebotomianos. Matriti apud Alph. Martin. 1621. 8.

ALPHONSUS DE NARBONA, Toletanus, Joannis ac Didaci frater, Eugeniique ex fratre nepos, quorum omnium monumenta in literarum ſtudiis provocant poſterorum laudem, Juriſconſultus idem Doctorque Toletanus viginti annos tantum in ætate habens renuntiatus: Inſtitutiones Juſtiniani quinquennio exacto in patria academia de ſuperiore loco explicuit, nec non Sextum Decretalium librum ante trigeſimum ætatis interpretari cœpit, quo munere fungebatur cum edidit:

Commentaria in Tertiam Partem Novæ Recopilationis legum Hiſpaniæ, ſive in leges ſub unoquoque Novæ Recopilationis titulo quaternionibus duobus ultimis additas; quas nec Alphonſus Azevedus, nec alius aliquis interpres attigit. Toleti 1623. folio: ſimulque commentarium

Ad Legem XX. Tit. I. Lib. IV. Ejuſdem Compilationis; ſive ad Concordiam inter Fidei Judices, & alios Sæculares Magiſtratus circa exemptionem Familiarium Sancti Officii.

Obiit Toleti anno MDCXI. cum jam deſtinatus eſſet loco primo vacaturo in altera ex cancellariis Regiis Hiſpaniæ, uti ex fratre Joanne Narbona per epiſtolam accepi, ætatis ſuæ XLVII.

F. ALPHONSUS NAVARRO, Bæticus, Carmelita, ſcripſiſſe dicitur:

De la Gracia, o Indulgencia que llaman Sabathina concedida a los que trahen el Eſcapulario de Nueſtra Señora del Carmen.

F. ALPHONSUS DE NOVA, cujus inſtituti Religioſi fuerit neſcio, reliquit MS.

Hiſtoria de Galicia, quam non ſemel laudat D. Joſephus Pellizer Regius Hiſtoricus.

ALPHONSUS NUÑEZ, Ellerenſis, Medicus Doctor in familia D. Petri Gundiſalvi de Acevedo Placentini præſulis numerabatur cum ſcripſit:

De pulſuum eſſentia, differentiis, cognitione, cauſis, & prognoſticis librum unum. Salmanticæ 1606. in 4.

Deinde Hiſpalim veniens edidit:

De Gutturis & Faucium ulceribus anginoſis, vulgo *Garrotillo*. Hiſpali 1615. 4. apud Franciſcum de Lyra.

Pro laborante viſus offuſcatione ſine imminuta viſione Conſilium. Hiſpali 1616. 4. Poſtea fuit Cubicularius Medicus Philippi noſtri IV.

D. ALPHONSUS NUÑEZ DE CASTRO, N. Nunneſio patre natus, quem Joannes Tellius Gironius Urſaonenſium Dux primo, deinde Philippus IV. Rex noſter Catholicus Cubicularium habuit Medicum. Chronographus idem ejuſdem Summi Regis edidit:

Eſpejo Chriſtalino de armar para Generales valeroſos, de Deſengaños para Chriſtianos Principes, hiſtoriado en la ſerie hiſtorial, y Panegyrica de los Heroes Auguſtos, que illuſtraron las dos familias de Girones, y Pachecos. Matriti 1648. in 8.

Hiſtoria Eccleſiaſtica, y ſeglar de la Ciudad de Guadalaxara. Matriti apud Paulum del Val 1658. folio.

Seneca impugnado de Seneca en qüeſtiones politicas, y morales. Matriti 1650.

Solo Madrid es Corte. Matriti 1658. in 4. Hoc opus tertio prodiit cum hoc titulo: *Solo Madrid es Corte, y el Corteſano en Madrid* cum additionibus apud Rochum Rico de Miranda 1675. in 4.

Exemplar de Perfeccion ideada en las Vidas de las Venerables Madres Maria de San Pablo, y Ana de San Antonio, Fundadoras del Convento de San Joſeph de Jeſus Maria, que llaman del Caballero de Gracia en Madrid. Matriti 1658. in folio.

Corona Gotica, y Auſtriaca continuada. Eam ſcilicet Regum Gothorum ſucceſſionem in Legionis & Caſtellæ Regibus continuatam, quam ex deſtinatione perficere debuit D. Didacus de Saavedra Faxardo, *Coronæ Gothicæ* auctor. Matriti 1670. Hic ſecundus eſt tomus

mus *Coronæ Gothicæ* continens vitas XXXIII. Regum a Pelagio uſque ad Ferdinandum III. Sanctum. Hunc tertius ſequitur complexus Ferdinandi Sancti, Alphonſi Sapientis, Sancii ac Ferdinandi res geſtas. Matriti apud Andream Garcia de la Igleſia 1677. in 4. & hunc quartus ſequetur cui nunc incumbit. Seorſim tamen ac diſparate ab hoc ſyſtemate quorumdam ex his Regum hiſtorias in publicum dedit, nempe:

Vida de San Fernando el Tercero Rey de Caſtilla, y Leon, Ley viva de Principes perfectos. Matriti apud Viduam Franciſci Nieto 1673. in 4.

Coronica de los Reyes de Caſtilla D. Sancho el Deſeado, D. Alonſo el VIII. y D. Enrique el Primero. Matriti. Per Paulum de Val 1665. in fol.

ALPHONSUS NUÑEZ DE REINOSO, Guadalaxarenſis, edidit:

Hiſtoria de los Amores de Clareo, y Horiſea con los trabajos de Iſea. Item *algunas Rim.ss.* Venetiis apud Gabrielem Giolitum 1552. in 8.

ALPHONSUS DE OIEDA, teſte Antonio de Herrera ſcripſit, uti ait Antonius de Leone in *Bibliotheca Indica*:

De la Conquiſta de Nueva Eſpaña.

ALPHONSUS DE OLEA, profeſſor utriuſque Juris, Pincianus, ex primaria cathedra Sacrorum canonum, deinde tranſacto jam ſolemni profeſſionis vicennio ad Civile jus docendum concilii Regii præcepto adactus, in eodemque prætorio Regio cauſarum patronus, elucubraturus non vulgare argumentum edidit docte:

De Ceſsione Jurium, & Actionum tractatum. Pinciæ 1652. in folio, deinde Romæ ſumptibus Joſephi Corvi 1658. in fol. poſtea Venetiis apud Guerilios 1664. folio: tandemque Genevæ 1665. fol. tandemque Lugduni quintum & ſextum diverſis formis, quarum alteram, ſcilicet quintam, vidimus ex officina Laurentii Arnaud & Petri Borde 1669. in fol.

Fiſcalem inde Advocatum agere juſſus fuit in Granatenſi curia, mox Senatorem, deinde Regii patrimonii in aula uti vocant Millionum, atque inde Regii patrimonii Fiſcalem, qui nunc in Regio Caſtellæ ſenatu Conſiliarii munus merito exercet.

D. ALPHONSUS ORDOÑEZ DAS SEIJAS & TOVAR, Sampaienſis Toparcha, publicavit:

La Poetica de Ariſtoteles dada a nueſtra lengua Caſtellana. Matriti 1626. in 8.

El Tratado del Gobierno de los Principes del Angelico Doctor S. Thomas de Aquino. Matriti apud Joannem Gonzalez 1625. in 4.

ALPHONSUS DE OROPESA, inſcribitur operi:

De Unitate Fidei, quod fuiſſe MS. ſcio penes Joannem de Torres, presbyterum Hiſpalenſem.

ALPHONSUS ORTIZ, I. V. Doctor, Canonicus Toletanus, ex mandato Illuſtriſſimi hujus Eccleſiæ Antiſtitis, Sacræque Romanæ Eccleſiæ Cardinalis D. Franciſci Ximenii a Ciſneros Miſſalem librum Mixti-arabicum recognovit emendavitque, atque editioni quæ facta eſt Toleti anno MD. paratum reddidit. Leguntur eodem auctore lingua vernacula:

Cinco Tratados: El primero, De la Herida del Rey D. Fernando el Catholico. El ſegundo, Conſolatorio a la Princeſa de Portugal. El tercero, Una Oracion a los Reyes Catholicos en Latin, y Romance. El quarto, Dos cartas Menſageras a los Reyes, una que eſcribió la Ciudad, la otra el Cabildo de la Igleſia de Toledo. El quinto, Contra la Carta del Protonotario Lucena. Hiſpali anno 1493. folio. Joannes hic Lucena libellum ad Reges porrexerat *de Temperandis apud Patres Fidei Vindices pœnis hæreticorum*, quo nomine ab Alphonſo noſtro arguitur. Blaſius Ortizius in *Deſcriptione Templi Toletani* egregii hujus Viri habere ſe nonnulla volumina ſermone Latino ſcripta refert. Bibliothecam ſuam academiæ legavit Salmantinæ.

ALPHONSUS DE OVALLE, in regno Chilenſi Americæ natus, ibique allectus ſodalis Jeſuitarum, Romam veniens provinciæ ſuæ Procurator conſcripſit in Urbe:

Hiſtoria, y Relacion del Reyno de Chile, y de las miſiones, y miniſterios que en él exercita la Compañia de Jeſus. Romæ apud Franciſcum Cavallum 1646. 4. Eadem Italice reddita iiſdem typis & forma ſimul prodiit.

Carta al General de la Compañia en que da cuenta del eſtado de ſu Religion en aquella Provincia de Chile. Matriti 1652. in folio.

F. ALPHONSUS DE PADILLA, ordinis Minimorum Sancti Franciſci de Paula Bæticæ provinciæ, cui ſemel atque iterum præfuit, Lector Theologiæ emeritus foras emiſit:

Exegeſim in Habacuc, literam illuſtrantem, mores inſtruentem. Matriti 1657.

F. ALPHONSUS PASTOR, Valentinus, ex oppido Aiora, ex Reformatis Minoribus provinciæ S. Joannis Baptiſtæ, ſcripſit:

So-

Soledades del Amor divino. Valentiæ apud hæredes Chryſoſtomi Garriz 1665.

F. ALPHONSUS PELAEZ, ordinis Carmelitarum, ſcripſit:

Triunfo del Santiſimo Sacramento del Bautiſmo, y revelacion de un inſigne Milagro que obró Dios librando de los Eſpiritus malignos a una muger que habia ſido de ellos atormentada por faltarle ſu gracia. Pinciæ apud Andream Merchan. 1605. 8.

D. ALPHONSUS DE LA PEÑA MONTENEGRO, Quitenſis in India Epiſcopus, ſcripſit:

Itinerario para Parrocos de Indios. Matriti 1668. in folio.

ALPHONSUS DE PEÑAFIEL, ET ARAUXO, Americanus, Riobambæ in Peruano tractu longe ab origine parentum natus, Societatis Jeſu ſodalis, ab anno hujus ſæculi decimo Philoſophiam & Theologiam tum Cuſchi tum Limæ eximiæ vir eruditionis & eloquentiæ docuit, necnon & edidit:

Curſum Artium, quatuor tomis. Jam enim tertius, poſtquam *Bibliotheca Societatis* excuſſa eſt, Lugduni prodiit 1653. 1654. & item quartus *De Metaphyſica* 1670. ibidem.

Theologiam quoque, duobus voluminibus Lugduni 1666. in folio. Lingua autem vernacula:

Obligaciones, y excelencias de las tres Ordenes Militares de Santiago, Calatrava, y Alcantara. Matriti 1643. 4. apud Didacum Diaz de la Carrera.

ALPHONSUS PEREZ, oriundus ex oppido ſatis noto diœceſis Placentinæ quod Don Benito vocant populares, Canonicus & ipſe Placentinæ Eccleſiæ, olim inter Salmanticenſes Togatos Archiepiſcopalis (ſic ab Erectore appellant) collegii ſodales annumeratus, profeſſorque in eodem gymnaſio utriuſque Philoſophiæ moralis & naturalis, ſcripſit:

Summam totius Meteorologicæ facultatis Philoſophorum, potiſsime Peripateticorum, fontibus exhauſtam. Ad Didacum Dezam Caurienſem Epiſcopum. Salmanticæ apud hæredes Joannis a Canova 1576. in 4.

F. ALPHONSUS PEREZ, Salmanticæ inſtitutum Seraphicum S. Franciſci Regularis Obſervantiæ profeſſus, vir pius & doctus uti Waddingus ait, poetaque eruditus, edidit neſcio an Hiſpanice:

Conciones in laudem Immaculatæ Conceptionis B. Mariæ Virginis. Salmanticæ 1619. Aliaque, nempe:

Declamationes pro Virgine dicta de los Remedios. Ibidem 1635.

ALPHONSUS PEREZ, Granatenſis, ſcripſiſſe dicitur eleganter Latina lingua:

Hiſtoriam Roderici Didaci de Bivar cognomento Cid, de quo auctorem laudo Franciſcum de Pedraza in *Hiſtoria Urbis Granatenſis.*

F. ALPHONSUS PEREZ, Ciſtercienſis Monachus monaſterii de Valdeigleſias, Salmanticenſis Theologiæ Magiſter, in cujus urbis gymnaſio inclyto pro Ludovico Bernardo Quiroſio ejuſdem ordinis Bibliorum interpretandorum cathedram & locum tenuit quadriennio integro, ibidemque ſodalibus ſuis ſemel atque iterum præfuit. Viſitator quoque totius Hiſpanæ congregationis ejuſdemque Diffinitor fuit. Ad Almerienſes poſtea ivit Epiſcopus anno MDCLIX. die IX. Julii creatus: unde ad regendam Gaditanam Eccleſiam XIV. Februarii MDCLXIII. tranſfertur. Scripta olim habebat, Carolo Viſchio in *Bibliotheca Ciſtercienſi* auctore:

Prophetæ Zachariæ Interpretationem in ſenſu literali adjectis ad ſeptem priora capita Diſcurſibus Moralibus. Item

Antidotum ad Expoſitionem Regulæ Magiſtri Caramuelis.

Obiit anno MDCLXIII.

ALPHONSUS PEREZ DE LARA, Toletanus, quo tempore cauſarum patrocinio gerendo patriæ operam ſuam probabat, dignum ſe ſtudiorum & prudentiæ fama præſtitit quem in Limenſis Americanæ urbis curiam Rex Catholicus cauſarum criminalium Judicem deſtinaret: quo quidem munere diſtinebatur cum *de Anniverſariis, & Capellaniis* fuit commentatus. Hinc Gallæcis poſt geſtam in hoc eodem conventu cauſarum Fiſcalium defenſionem conſcriptus Prætorii Pater jus dixit. Deinde curiæ Granatenſis tandemque Pincianæ Senator renuntiari promeruit.

Edidit nempe miſcellaneas quæſtiones:

De Anniverſariis, & Capellaniis: libris duobus. Matriti 1608. folio. Oſtii quoque Moguntinorum apud Balthaſarem Lippium 1610. 4. In quibus ſpecialiter diſputatur *De Virginibus maritandis. Pro Infantibus expoſitis nutriendis. Pro Captivis redimendis. Pro Carceratis relaxandis. Pro Monte Pietatis. Pro Feſto Corporis Chriſti celebrando cum Præcedentiis Proceſsionis. De Cadaveribus abſque tributo transferendis. De Quarta Funerali. De Probatione generis & qualitatis ſanguinis ad Capellaniam requiſitis.* Item

Compendium Vitæ Hominis in Jure Fori & Poli a ventre concepto uſque ad perfectam ætа-

ætatem, *& ſenectam*. Pinciæ 1629. fol.

Hiſpanice etiam:

Compendio de las tres Gracias de la Santa Cruzada, *Subſidio*, *y Eſcuſado*, *&c.* Matriti 1610. fol. typis Regiis.

Teſtatur & ipſe libro I. capite I. *De Capellaniis* Matriti ſe aliquando ſub Philippo Rege III. vicem Prætoris geſsiſſe.

F. ALPHONSUS PEREZ SERAPHINUS, ordinis Seraphici, Salmantinus, ſcripſit metricum librum hoc titulo:

Quexas de Luciſer en gloria, *y honra de la Sereniſima Reyna de los Angeles de los Remedios.* Salmanticæ 1635. in 8.

ALPHONSUS PISANUS ſive DE PISA, Toleti naſcitur anno MDXXVII. poſt ſextumque & vigeſimum ætatis in ſæculo tranſactum, jam Philoſophus Magiſter, atque in Medicina (ut vocant) Licentiatus Societatem Jeſu ingreditur. Romam miſſus Ariſtotelem ibi interpretatus eſt, ſacræ etiam Theologiæ renuntiatus Doctor. In academiis deinde Ingolſtadienſi & Dilingenſi apud Germanos, mox in Polonia plures annos Theologiam docens illuſtrem navavit Eccleſiæ operam. Ut merito ſuo ab Illuſtriſsimo Cardinali Baronio in appendice VI. Annalium tomi *Vir doctiſsimus*, *moribus quoque & modeſtia inſignis*, *omni literatura ætate ſua nobiliſsimus* : *Philoſophus & Orator celebris*, ab Eiſengreinio in *Catalogo Teſtium Veritatis* audierit. Scripſit:

Nicenum Concilium Primum Generale in quatuor libros diſtinctum, quorum primus continet quæ concilium præceſſerunt, ſecundus acta in concilio, tertius decreta concilii LXXX. quartus ea quæ Canonum conſtitutionem ſubſequuta ſunt. Dilingæ 1572. in 8. auctius Coloniæ 1582. in 8. & 1585.

De Abſtinentia, *& Continentia*, *ſeu de Jejunio & ciborum delectu*, *& de Apoſtolico cælibatu.* Coloniæ 1579. in 8.

Tractatum de Quæſtionibus Fidei controverſis.

Catholicam Reſponſionem ad Epiſtolam Dom. Jacobi Niemorenski, *de Eccleſia & de Pontifice.* Poſnaniæ 1587. in 4.

Confutationem brevem CXIII. errorum apud Sectarios noſtri ſæculi circa ſeptem Eccleſiæ Sacramenta. Poſnaniæ 1587. in 4.

Denatus eſt altero major ſeptuagenario Caliſiæ (vulgo Kaliſch) in Poloniæ regno ſalutis anno MDXCVIII.

F. ALPHONSUS PONCE, Franciſcanus provinciæ Caſtellæ, vertit atque edidit:

El Eſtimulo del Amor de Dios de San Buenaventura. Compluti apud Joannem Gracianum 1597. in 8.

La Doctrina de San Buenaventura para los Novicios : ut refert Petrus de Salazar in *Hiſtoria Provinciæ Caſtellæ* hujus ordinis lib. II. cap. XXIII.

D. ALPHONSUS DE PORTUGALLIA, Emmanuele Rege & Maria ejus conjuge, Catholicorum Regum filia, parentibus Eboræ natus, octennis creatus a Leone Papa X. anno ſuperioris ſæculi decimo octavo S. R. E. Cardinalis cum triginta aliis (quod nuſquam alias auditum in Hiſtoria eſt) in eumdem ordinem allectis. Epiſcopus primo Targitanus honorario titulo, deinde Viſenſis, atque inde Oliſiponenſis Archiepiſcopus, & Eborenſis Eccleſiæ ampliſsimæ perpetuus Administrator fuit. Literis ab Ario Barboſa imbutus magnos in his profectus fecit, nec minores in excolendis moribus honeſtandoque Paſtorali munere, cujus in paucis dum vixit verum fuit ſpecimen. Multis de eo hiſtorici Luſitani, Caſtellani, Pontificii agunt, quos omnes in *Luſitana* ſua *purpurata* Antonius de Macedo collegit, e cujus commentario hæc ſunt. *Multa eleganter* (de Alphonſo ait) *ſcripſit tum ſoluta tum ligata oratione*, *quæ magna ex parte hominum incuria perierunt. Reliqua hinc inde collecta in unum volumen conjecit Andreas Reſendius*, *inſignis illius ætatis antiquarius*, *& Joanni Regi Luſitaniæ typis mandata dicavit* : hæc ille. Quæ editio nunquam a me viſa, ſed ex aliis adjungere poſſum *Hiſtoriam* ab eo confectam Latinis fuiſſe literis *Alphonſi I. Portugalliæ Regis*, quam neſcio an perfecerit auctor ac Reſendius ediderit. Laudant alii *A Cartilha*, quam ex lingua Congi regni vernacula in Luſitanum tranſtuliſſe dicitur : quod ejuſdem auſpiciis ab alio factum ſatius eſt credere. Denatus eſt alterum annum ſupra triceſimum in ætate habens XXI. Aprilis MDXL. Meritus ſane Ariæ Barboſæ hoc elogium:

Roma tibi donat, *Princeps Alphonſe*, *Galerum*,
Dat tibi Roma decus, *nec minus illa capit.*

F. ALPHONSUS DE POZUELO (Waddingus de Pozzuelo vocat, quod cognomen haud noſtrum eſt) Franciſcanus Diſcalceatus provinciæ S. Gabrielis, edidit:

Quæſtionem Theologicam : *utrum cuncti fideles Chriſtiparæ Mariæ Ave dicentes*, *eo ipſo illam ab originalis culpæ labe immunem proteſtentur.* Compluti 1616.

ALPHONSUS DE PRADO, Toletanus, in Complutenſi academia Liberalium Artium profeſſor, edidit:

Quæſtiones Dialecticas ſupra libros Periermenias. Compluti per Michaelem de Eguia 1530 fol.

Toletum nempe tribuit ei patriam Alphonſi Baſtani auditoris hoc diſtichon

Explicat hos , aperitque tibi claræ urbis alumnus
Aurea quam cingit divitis unda Tagi.

ALPHONSUS DE PROAZA , Aſturicenſis ſacerdos , Philoſophiam atque in primis Luſſianam ſectatus , inter præcipuos Raymundi Magiſtri vindices ætate ſua reputabatur. Güillenio Raymundi a Moncada Turiaſonenſi Epiſcopo fuit a ſecretis. Rhetoricam artem Valentiæ profeſſum refert Eſcolanus in *Valentina Hiſtoria* lib. v. cap. xxix. §. iv. Fallitur tamen in eo quod Perazam nominat, Bæticaque oriundum facit , cum ſe ipſe Aſturicenſem non uno loco appellet. Extat ejus, quod ſciam:

Oratio luculenta de Laudibus Valentiæ, quam , præcipiente hujus urbis ſenatu , publice habuit anno MDV. Valentiæ edita apud Laurentium Butz Germanum eodem anno in 4.

Necnon ad calcem *Raymundi Lulli cum Homero Sarraceno Diſputationis* acta quædam edidit , quæ habita olim ſunt in examen doctrinæ Lullianæ , de quibus agendum nobis proprio loco eſt in Raymundi ipſius rebus geſtis.

ALPHONSUS QUINTANUS , quidam edidit:

De Miſſa Parochi duas Quæſtiones , utrum ſcilicet teneatur eam pro Parochianis , & quibus diebus offerre ; & an die quo ad id teneatur , poſsit unica Miſſa populo , & alii obligationi eodem die occurrenti ſimul ſatisfacere. Salmanticæ apud Didacum a Cuſsio 1652. in 4.

ALPHONSUS QUIRINO , laudatur auctor vulgaris libri:

De la Sanidad , y Medicina. Toleti 1526.

ALPHONSUS RAMIREZ DE PRADO , Zafrenſis , Juriſconſultus & cauſarum patronus , Laurentii & Alphonſi , conſiliariorum Regiorum literis utriuſque clariſsimi genitor , Philippo II. Regi Catholico nuncupavit atque obtulit , præmio juſto remuneratus , vernacule primum deinde Latine optimum:

De Jure Succeſsionis , quod ei competebat in Regnum Portugalliæ tractatum , nunquam editum.

Auctores hujus ſunt Ludovicus Cabrera in *Hiſtoria Philippi II.* lib. xii. cap. ix. qui refert renuntiatum ab ipſo Rege fuiſſe Navarræ prætorii ſenatorem , deinde Regii patrimonii Advocatum Fiſcalem , necnon & a Philippo III. filio Supremi Caſtellæ ſenatus Patrem ; & alii.

D. ALPHONSUS RAMIREZ DE PRADO , Matritenſis , Alphonſi filius , Laurentii frater , Juriſconſultus , in prætorio Hiſpalenſi jus dixit , deinde in Granatenſi ; tandem in curia Regia inter Indicarum rerum Conſultores humanitate ac morum ſuavitate , profectuque vel in ſtudiis , propter quæ humani dicimur , omnibus carus atque in magno pretio habitus. Luſit olim:

Soteriam , ſive Fontem , & Viridarium , ad D. Balthaſarem Stunicam. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1622. in 8. Scripſit item:

Gnomas Legales Ethico-politicas. Matriti 1623. in 4. Quorum meminit cum modeſta laude V. clariſsimus D. Laurentius Ramirez de Prado auctoris frater in *Schediaſmate de Liberalibus Studiis* folio 44.

Illuſtrationum Legalium Centurias duas. Matriti 1624. in 4.

Gnomas Œconomico Juridicas.

De Romanarum Legum initiis & auctoritate:

De Succeſsione inter Fratres.

Eques ordinis Sancti Jacobi , Archidiaconuſque Ubetenſis in Giennenſi eccleſia , antequam in concilio Indico conſpiceretur , inter eos qui patrimonium tuentur Regium togatos Patres ſedit.

F. ALPHONSUS RAMON , Conchenſis , (ſcilicet in hujus Eccleſiæ territorio ſacro natus , patriam enim Vara de Rey oppidum habuiſſe dicitur) ſacræ jam Theologiæ Doctor inſtitutum ſibi delegit Fratrum Redemptorum Divæ Mariæ de Mercede , in quo Religioſæ profeſsionis ſacramentum diceret : vir fuit varia doctrina multiplicique eruditione perpolitus , ingenio facili & ad cudenda librorum monumenta , uti quæque res invitaret , præparato , Evangelicus inſuper ſacrarum concionum artifex non inelegans , ſuæque Religionis Chronographus. Scripſit Latino ſermone:

Epitomen Theologiæ Moralis.

Epitomen Theologiæ S. Scripturæ.

Reſolutiones Conciliorum.

Interpretationem nominum Virorum , Mulierum , Populorum , Idolorum , Urbium , Fluviorum &c. quæ in Bibliis Hebraice & Græce leguntur. Matriti 1617. 4.

In bibliotheca Olivarienſi erant ejus *Tabulæ Aureæ Politicarum Intelligentiarum.*

Vernaculo autem iſta:

Hiſtoria general de la Orden de Nueſtra Señora de la Merced Redencion de Cautivos, duobus voluminibus : quorum prius vivus publicavit Matriti apud Ludovicum Sanchez an-

anno 1618. posterius ab illius obitu sodales denuo recognitum, ex parteque suppletum ediderunt anno 1633. a quibus tertia & quarta pars expectantur.

Reliqua, minoris operæ & molis singula sed permulta, in classes ita dividi possunt.

Concionatoria:

La Espada Sagrada, y Arte para los nuevos Predicadores. Matriti 1616. 8.

Marial de la Virgen: Discursos predicables de la Concepcion. Matriti 1616. 4.

Proverbios de Salomon traducidos con dos comentos, y paraphrases Castellanas. Ibidem 1625. 8.

Geroglificos de la Vida de S. Pedro Nolasco con declaraciones morales.

Historica:

Vida del Venerable Padre Fr. Juan de Vallejo. Matriti 1617. 8. apud Ludovicum Sanchez.

Vida de San Pedro Nolasco Fundador de la Merced in 4.

Vida de D. Fernando de Cordova y Bocanegra. Matriti 1617. 4.

Vida del Caballero de Gracia. Ibidem 1620. in 8. per Didacum Flamenco.

Vida del Siervo de Dios Gregorio Lopez. Matriti 1617. 8. & 1630. 8. per Franciscum Martinez.

Historia y Milagros de la Imagen de Nuestra Señora de los Remedios de Madrid. Ibidem 1617. 8. apud Viduam Alphonsi Martini.

Fiestas de San Pedro Nolasco. Ibidem 1630. 4.

Declaracion Elogica y Apologetica del Condestable de Castilla. in 4.

Moralia, Politica, Varia:

Casa de la Razon, y el Desengaño. Matriti 1625. 4.

Gobierno Humano ajustado al Divino. Ibidem 1624. 4. Quod opus valde celebratur.

Entretenimiento, y Juegos honestos, y Recreaciones Christianas. Ibidem 1623. 8.

Instruccion de Principes en la Juventud.

Ascetica & Mystica:

Angel de la Guarda.

Elogio Eucharistico.

Doctrina Espiritual.

Psalterio Virginal, ex Latino Sancti Bonaventuræ. Matriti 1618. in 16.

Escuela Espiritual.

Quaresma Christiana.

Empleo de la Semana Santa.

Octava del Santisimo Sacramento.

Oficial Divino.

Jueves Santo.

Exercicios Espirituales sobre el Hymno; Lustris sex qui jam peractis, &c.

Llaves del Cielo.

Intencion de Sacerdotes.

Despertador de Pecadores.

Documentos comunes.

Devocion de Santa Ana.

Præter alia opuscula quadraginta & amplius, quæ mira facilitate pangebat, ut jure quidem appellaret ipse *Diaria opera.* Cura ipsius item prodiit vernacula *Bernardi Diaz del Castillo Historia de la Conquista de la nueva España*, in quadam bibliotheca a se reperta.

F. ALPHONSUS RAMOS GABILAN, Augustinianus provinciæ Peruanæ in America, in qua & natus est, foras emisit:

Historia de la Imagen de Nuestra Señora de Copacabana, y de la Cruz de Carabuco. 1621. Limæ typis Hieronymi a Contreras in 4.

D. ALPHONSUS DE REBENGA, ET PROAÑO, Sepulvedæ ortus in Castella veteri, Eques Alcantaræ, Regius strator, vertit in vulgarem sermonem:

Los dos libros de Clemencia de Lucio Anneo Seneca. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1626. in 8.

Vertisse quoque ejusdem auctoris epistolas audivimus a non nemine. Obiit anno MDCLVI.

F. ALPHONSUS RENGEL, Franciscanus, apud Indos Occidentales scripsit atque edidit:

Grammaticam duplicem pro addiscendis Mexicana, & Otomina linguis.

Sermones per Annum, idiomate Mexicano.

ALPHONSUS DE REQUENA, ARAGON, Libisosanus presbyter (Lezuza oppidum est Murciæ regni) scripsit:

Venida del Apostol San Pablo a España, y predicacion en ella, y como estuvo en Libisosa, hoy Lezuza: su fundacion y antigüedad; y martyrio de S. Vicente, y Leto hermanos, Patrones de ella, y naturales de Toledo. Matriti typis Mariæ de Quiñones 1647. 4.

F. ALPHONSUS DE RIBERA, Dominicanus ex Taurensi cœnobio, hujus familiæ generalis Concionator, Matriti degens pie doctèque composuit Eucharisticum opus Theologicum & Historicum, cui inscripsit:

Historia Sacra del Santisimo Sacramento contra los Hereges de estos tiempos Ad Elisabetham Borboniam Hispaniarum Reginam. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1626. in folio. In fine tanquam operis mantissa est *Un Tratado de las excelencias de Santo Thomas de Aquino singular defensor de este altisimo Misterio.* Ejusdem ut credo sunt:

Los Exercicios, y Indulgencias del Rosario. Matriti 1641. in 24.

Vide Alphonſum Fernandez in *Bibliotheca Prædicatorum.*

D. ALPHONSUS DEL RIO NORIEGA, Palentinus, J. V. Doctor, ſodalis Bononiæ ad S. Clementem Hiſpanorum, poſt alia geſta togæ munera in Mediolanenſi ducatu, veſpereque in eadem academia Bononienſi ordinarium Lectorem juris Pontificii aſcendit ad conſpectiora adhuc loca Mediolanenſis dicaſterii, Procuratoris nempe Fiſcalis, inde Quæſtoris magiſtratus ordinarii, Senatoris & a Conſiliis ſecretis, necnon magiſtratus extraordinarii ut vocant Præſidis: unde in Siciliam evocatus Conſultorem ibi geſsit Proregum. Obiit Matriti cum eo veniens obtinuiſſet locum inter Italiæ Regii conſilii Senatores XXIX. Sept. MDCLXX. Scripſit in collegio S. Clementis aſſervatam:

La Vida del Venerable Siervo de Dios Juan Alberto, Capellan de dicho Colegio.

Necnon Latina & Juridica hæc, quæ ſuperioribus annis habebat editioni parata ab auctore ſibi relicta D. Joannes Pinacho cognatus ejus, Clementinus & ipſe ſodalis, & Laudenſis urbis dum hæc ſcriberemus poteſtas ſive præfectus, ſcilicet:

Methodum Juris Canonici ſecundum Ordinem Inſtitutionum Lancelloti, collegio Bononienſi dicatam.

Epitomen Controverſiarum Juris utriuſque ex Libris Fachinei & aliorum auctorum magno labore in compendium redactarum juxta methodum Commentariorum Hugonis Donelli ad Libros XXVIII. redactarum, additis Libris XXIX. & XXX. rerum Criminalium.

Rurſus vulgaris ſermone:

Diſcurſo a ſu Mageſtad ſobre la Precedencia del Conſejo ſecreto a los demas Tribunales de Milan. Hic tamen editus fuit.

F. ALPHONSUS DE ROA, Franciſcanus, ſcripſit:

Coronica de la Provincia de San Pedro, y San Pablo de Mechoacan de la orden de San Franciſco. Mexici Novæ Hiſpaniæ 1635. in 4.

ALPHONSUS RODRIGUEZ, Pincianus, Societatis Jeſu ſacerdos inſigni pietate & ad poſteros fama, poſtquam in collegio Monteregali Galleco XII. annis Theologiam morum docuiſſet, in Pinciano aliquandiu explicandis privatim ejuſdem ſtudii quæſtionibus vacaſſet Montillæ in Bætica annos plus XXX. imbuendis pietate, qua ipſe jam erat eximia, tyronibus impendit, Cordubæ etiam XII. alios ſibi & libris conſcribendis. Demum Hiſpali uſque ad mortis diem ſubſtitit, in qua urbe plenus dierum & meritorum XXI. Februarii anni MDCXVI. ætatis XC. diem ſuum obiit. *Bibliothecæ* auctor *Jeſuiticæ*, & Joannes Euſebius Nierembergius in vulgari opere Hiſpano *de Viris Societatis Illuſtribus* multi ſunt in Alphonſi meritis debita commendatione ad omnem ætatem tranſmittendis. Præterea qualis fuerit idem ipſe ad vivum expreſsit, docere alios volens exercitia ſpiritualis vitæ, quibus ſemetipſum prius uti æquum fuit inſtruxerat. Opera hæc tribus tomis contenta magno apud omnes qui aſceticis delectantur in pretio ſunt. Argumentum & inſcriptio communis hæc:

Exercicios de Perfeccion, y virtudes Chriſtianas. Hiſpali apud Mathiam Clavijo 1614. in 4. & 1515. 4. Barcinone 1618. in 4. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Larumbe 1625. in 4. tribus partibus.

Prima pars: *De Varios Medios para alcanzar la virtud, y perfeccion.*

Secunda pars: *Del Exercicio de algunas virtudes que pertenecen a todos los que tratan de ſervir a Dios.*

Tertia pars: *Del Exercicio de las virtudes, que pertenecen al eſtado Religioſo.*

Latine vertit integrum opus, nuncupavitque *Exercitium perfectionis*, & *virtutum Chriſtianarum* Mathias Martinus de Vaucquier Midelburgicus, ediditque Duaci 1625. in 8. ſive Coloniæ apud Joannem Kinkium 1622. in 4. Belgice etiam prima pars edita eſt opera Heriberti Roſueidi. Italice quoque integrum opus interprete Tiberio Putignano Romæ apud Bartholomæum Zanetum 1617. 8. Venetiis apud Guerilium 1621. & 1627. & 1642. apud Michaelem Miloco 1664. 1666. apud Paulum Baglioni. Omnes in 4. Gallice vertit Paulus Duizius Jeſuita Pariſiis 1621. 8. & poſtea ſæpius Germanice Philippus Kiſsinp 1622. & Leonardus Creder Jeſuita. Bohemice Georgius Conſtantius etiam Jeſuita. Pragæ 1663. Anglice varios tractatus varii tranſtulere. Venetiis apud Michaelem Miloco 1664. 4.

ALPHONSUS RODRIGUEZ a ſuperiore diverſus, Segobienſis, uno major quadragenario Societatem Jeſuitarum amplexus Majoricæ in Balearibus, quo ſtatim fuit miſſus, uſque ad vitæ diem extremum permanſit Janitoris præcipue munus exercens, vir ſanctimonia dum viveret, mortuuſque miraculis etiam clarus: de quo vide eoſdem Philippum Alegambe, & Joannem Euſebium Nierembergium. Inſtituta quippe a nobis ratio laudandi viros ſcriptis doctrinaque ſpectatos non permittit prolixiores in celebrandis cujuſque virtutibus divagationes. Scripſiſſe dicitur ex imperio Deiparæ Virginis:

Coronam, & *Litanias* ejuſdem, itemque: *Officium Puriſsimæ*, & *Immaculatæ ejus Conceptionis*: quæ excuſſa typis ſunt.

Præ-

Præterea plures alios tractatus nondum editos de rebus ſpiritualibus, quorum Alegambius meminit, & poſt eum in noviſsima editione *Bibliothecæ* Natanael Sotuellus. Deſiit inter vivos agere die XXXI. Octobris anno MDCXVII. vitæ ſuæ LXXXVII.

ALPHONSUS RODRIGUEZ DE GUEVARA, Granatenſis, Luſitaniæ Reginæ Medicus, & in Conimbricenſi academia profeſſor, teſte mihi Joanne Antonio Vanderlinden de *Scriptis medicis*, edidit:

De Re Anatomica librum. Conimbricæ 1592. in 4. hoc eſt, ut poſtea vidimus, *Defenſionem Galeni in pluribus ex iis, quibus impugnatur ab Andrea Veſalio Bruxelenſi in conſtructione & uſu partium corporis humani, ac nonnullorum, quæ in Anatome deficere videbantur, Supplementum.* Conimbricæ 1559. 4. apud Joannem Barrerium.

ALPHONSUS RODRIGUEZ DE GUEVARA, edidit:

Fundacion, y antigüedad de Eſpaña, y conſervacion de la Nobleza de Cantabria. Mediolani 1586. in 4.

ALPHONSUS RODRIGUEZ DE TUDELA, interpretatus eſt e Latino in vernaculum:

Compendio de los Boticarios compueſto por el Doctor Saladino Fiſico del Principe de Taranto. Pinciæ apud Arnaldum Guillen de Brocar 1515. in 4. Adjungitur hoc titulo aliud opus eodem interprete:

El Servidor libro veinte y ocho de Albucaſis Benaberacin traſladado del Arabigo en Latin por Simon Ginoves ſiendo Abraham Judio de Tortona interprete. Agit de recta præparatione medicamentorum.

ALPHONSUS ROMANUS DE CORDOVA, Medicus Doctor, Regiſque Hiſpaniarum cubicularius Chirurgus, ſcripſit:

Theorica, y Pratica de Cirurgia. Matriti apud Petrum Diaz de la Carrera 1639. 8. olim 1617. in 8. ex officina Regia, & cum titulo *Recopilacion de la Cirujia* Ibid. 1651. 8.

F. ALPHONSUS DE ROXAS, Hiſpalenſis, alias Toletanus, Sac. Theol. Magiſter, in patria Divæque Catharinæ Martyri ſacra æde Mercenariorum, qui captivos redimunt, ordine ſuſcepto, ab expiatione conſcientiæ erat Illuſtriſs. & Eminentiſs. D. Balthaſari de Moſcoſo & Sandoval Giennenſium Antiſtiti, Sacræque Romanæ Eccleſiæ Cardinali, quem deinde alma princepſque Toletana ſedes digniſsimum Pontificem ſortita eſt. Edidit, operæ dum feſtinant mortuus:

El Gobernador Eccleſiaſtico colegido de la Sagrada Eſcritura, Canones, y Concilios, neceſario principalmente a los que tienen cura de almas. Conchæ 1627. 4. Item

Catalogo de los Varones Iluſtres en ſantidad, letras, y dignidad, que han florecido en la orden de la Merced. Toleti 1609.

Librum alium tribuit ei F. Petrus de S. Cecilio ejuſdem Inſtituti ſodalis Excalceatus in libro adhuc inedito *de Scriptoribus ejuſdem Ordinis*, hac inſcriptione:

Dia Eſpiritual, y de Contemplacion de lo que debe hacer el que procura la perfeccion. Conchæ apud Bartholomæum de Selma 1604. in 16.

ALPHONSUS RUIZ DE LAS CUEVAS, neſcio quis, ſcripſit:

Genealogia de los Marqueſes de Vaſto, y de Peſcara. Vidit D. Joſephus Pellizer Regius Chronographus.

F. ALPHONSUS SAGREDO, Benedictinus, converſus monaſterii Montis-Serrati in Catalonia reliquit MS.

Floreſta Eſpiritual. In bibliotheca Olivarienſi.

ALPHONSUS SALMERON, Toletanus, Compluti facto utriuſque linguæ Latinæ Græcæque profectu, Pariſiis deinde navata curioſiſsime opera Philoſophicis ac Theologicis diſciplinis ad Ignatii Lojolæ ſodalitatem, natu minimus ſociorum ejus omnium, acceſsit: in qua profecto in eum virum excrevit, qui nobiliſsimæ ac numeroſiſſimæ familiæ magnum in paucis fuerit decus atque ornamentum. Perluſtravit quippe maximas Italiæ urbes, atque illuſtravit concionibus ac ſacris lectionibus: peregrinationes multas Dei cauſa ſuſcepit quo pluribus proficeret, unde & virtutis ſuæ plures admiratores fuit ſortitus. Utrique Germaniæ, Poloniæ, Galliæque, necnon Hiberniæ inſulæ Pontificiis auſpiciis ductus innotuit. Tridentinæ quoque ſynodo ſub tribus Pontificibus Paulo III. Julio III. & Pio IV. Sedis Apoſtolicæ nomine interfuit, ubi & concionatus eſt ad Patres erudite de Joannis Evangeliſtæ laudibus. Fuit quippe inter celebres ævi ſui Eccleſiaſtas, multumque ac diu verba fecit ad populum ingenti concurſu, oratione quidem uſus (uti cenſet Cardinalis ampliſsimus Federicus Borromæus in libello *de Sacris ſui temporis Oratoribus*) *plena rerum, & eruditionis: molem ut librorum illum infinitam evolviſſe legendo poſſet facile quivis exiſtimare.* Id tamen in illo minus probat, quod cum eſſet apprime ſapientiæ ſtudiis eruditus, paraſſetque ſibi diuturno labore ſilvam rerum eas proferebat uti

uti primo fuerant repertæ, confuſas nempe ac perturbatas. Ex quo ille tamen ad hujuſmodi occupationes minus valuit, commentationibus dicavit ſe totum in collegio Neapolitano, quod ipſe fundaverat & amplificaverat, cui etiam provinciæ primus ante alios Rector præfuit. Sexdecim utique voluminibus editis connixus fuit in publicum eſſe utilis, poſteritatique nomen Salmeronis commendare:

In Evangelia ſcilicet XI. volumina:

I. *Prolegomenon in Univerſam Scripturam.*

II. *De Incarnatione Verbi.*

III. *De Infantia, & Pueritia Chriſti.*

IV. *De Hiſtoria Evangelica.*

V. *De Sermone Domini in Monte.*

VI. *De Chriſti Miraculis.*

VII. *De Parabolis.*

VIII. *De Diſputationibus Domini.*

IX. *De Sacroſancta Euchariſtia, & Sermones Domini in Cœna.*

X. *De Paſsione, & Morte Domini.*

XI. *De Reſurrectione, & Aſcenſione Domini.*

Reliqua ſunt:

XII. *In Acta Apoſtolorum.*

XIII. *Prolegomena in Epiſtolas Pauli, & Commentarius in Epiſtolam ad Romanos.*

XIV. *In utramque Epiſtolam ad Corinthios.*

XV. *In Epiſtolas ad Galatas, Epheſios, Philippenſes, Coloſenſes, utramque ad Theſſalonicenſes, utramque ad Thimotheum, ad Philemonem, & ad Hebræos.*

XVI. *In ſeptem Epiſtolas Canonicas; Præludia in Apocalypſim*: atque *aliquot* auctoris *Epiſtolæ ad diverſos.*

Omnia prodierunt hæc Matriti ex officina Ludovici Sanchez ab anno MDXCVII. ad MDCII. Brixiæ vero ſumptibus Mathiæ Coloſini & Baretii Baretii anno MDCI. Coloniæ etiam apud Antonium Hierat & Joannem Gymnicum octo priores tomi excuſi sunt anno 1602. reliqui vero 1604. in folio.

Latinam item ut jam diximus *Orationem ad Tridentinos Patres* habuit *de Laudibus Joannis Evangeliſtæ*, quæ inter alias prodiit.

Extantque ejus:

Sermones in Parabolam Evangelicam totius anni. Coloniæ 1612. in 4.

Scripſit item:

In X. priora Capitula libri Geneſeos: multaque alia controverſa *contra Hæreticos*, maximeque:

De Indulgentiis, & de Purgatorio, quæ tamen adhuc in ſchedis latent.

Sermones quoque Italice & *Conceptus varii* ejuſdem MSS. ſunt in bibliotheca Vaticana codic. 4625. 4626. 327. ubi & *Lectiones ſacræ* præſertim de *Euchariſtia* Neapoli factæ, habitæ anno 1567. Italica lingua d. cod. 4625.

Denatus eſt vir ſapientiſsimus Neapoli idibus Februarii MDLXXXV. ætatis ſuæ LXIX. Vitam ſuam ſe ſcripſiſſe ait Alegambius. Scripſit quidem Euſebius Nierembergius in primo volumine *Virorum Illuſtrium Societatis*, laudantque Hieronymus Mercurialis lib. I. *de Arte Gymnaſtica* cap. XI. Federicus Borromæus Cardinalis, Mediolanique Antiſtes jam laudatus lib. I. *de Sacris noſtrorum temporum Oratoribus.* Latinius item Latinius in *epiſt. ad Cardinalem Varmienſem*, XVII. kal. Februarii MDLXXIII. data meminit cum ſumma laude, ejuſque *vitæ ſanctitatem cum ſingulari rerum linguarumque cognitione atque prudentia conjunctam extollit.* Qui & alias literas ad eum dedit, quarum initium eſt: *Excuſavi ego apud te*, ſatis eruditas VIII. kal. Martii eodem anno. Idem Franciſco Gomezio Jeſuitæ ſcribens XIII. kal. Julii *Virum optimum ac eruditiſsimum* appellat.

ALPHONSUS SANCHEZ, Jeſuita, cujus natalem locum *Bibliothecæ* etiam *Societatis* auctor Alegambius ſubticuit, ſed Sotuellus monuit Mondexarenſem fuiſſe, uti re vera fuit: e Philippinis ad orientem Solem inſulis, ubi aliquot annos vixit, deſtinatus ad Catholicum Regem, ſummumque Eccleſiæ apicem Sixtum hujus nominis V. ab earum inſularum incolis Legatus pro expeditione ſacra in Sinarum fines inſtituenda, multa de Sinis cum Romæ eſſet tum ſermone tum ſcriptis docuit, atque inter alios Antonium Poſſevinum, qui ipſe in *Bibliothecæ* lib. IX. cap. VIII. auctorem hunc ſibi fuiſſe rerum ibi ſcriptarum poſteris teſtatum voluit. Edita ab eo hæc ſunt:

Conciones Latinæ per totum annum, primum in Hiſpania deinde Coloniæ excuſſæ, auctore ipſo Poſſevino in *Apparatu.*

Ineditum reliquit vernacula lingua, quod idem ait Poſſevinus,

Del Titulo de Juſticia con que los Reyes de Eſpaña poſeen las Islas Filipinas.

Memorial, y apuntamientos ſobre la entrada del Evangelio en tierras nuevas MS. hoc ſervat Matriti opuſculum D. Gaſpar Ibañez de Segobia, Eques Calatravenſis, Corpæ Toparcha, Marchio Acro-politanus, amicus noſter.

Dos Cartas, una del primer Viage que hizo deſde las Filipinas a la China año 1582. Otra de ſu ſegunda jornada a la China año 1584. MSS. apud Laurentium Coccum, qui Apoſtolico Nuncio N. Campegio a ſecretis fuit, olim vidimus.

Compendio de las gracias, y privilegios que alcanzó de quatro Sumos Pontifices Romanos Sixto V. Gregorio XIII. Inocencio IX. y Clemente VIII. en bien de las Islas Filipinas,

y

y de todas las Indias, y eſpecialmente en abono, y confirmacion de los derechos del Rey N. Señor a ellas, MS. apud eumdem Coccum.

Plurima alia ejus opera continet catalogus eorum ab eo ſcriptus ut offerret legendum Regi Maximo Philippo II. & alius poſt hunc Clementi Papæ VIII. Romæ exhibitus, quem cum vita Venerabilis Viri, rebuſque ab eo in cauſa Philippinarum inſularum geſtis doctèque conſcriptis in *Hiſtoria Miſsionum* Societatis ad haſce inſulas Franciſci Colin lib. II. cap. XXIII. & XXIIII. & pluribus aliis, quæ his anteponuntur per totum hunc ſecundum librum, lector curioſus reperiet.

ALPHONSUS SANCHEZ, Moratalla Murciæ regni municipio oriundus, Liberalium Artium magiſter Complutenſis, Græce Hebraice & Chaldaice doctus triplicis hujus ſtudii documenta profeſſor ordinarius in eo gymnaſio tradidit. Portionario inſuper ejuſdem oppidi Eccleſiæ Juſto Martyri ſacræ beneficio fruebatur ſcribens, cum Latine etiam emendate atque eleganter loqueretur, ex Joannis Marianæ Jeſuitæ *Hiſtoriarum* libris compendium ſic inſcriptum:

Anacephaleoſim de Rebus Hiſpaniæ. Compluti ex officina Antonii Duplaſtre 1634. in 4.

Libellum quoque *Pro Juramento Complutenſis Academiæ circa defenſionem Immaculatæ Conceptionis Mariæ Deiparæ.* Ibidem 1617. in 4.

Manu exaratam in ſchedis reliquit alteram *Anacephaleoſim de Rebus Indicis*, quem librum aſſervabat Matriti, dum viveret, D. Petrus de la Eſcalera Guevara I. C. & in curia Defenſor cauſarum, loco ſuo a nobis laudandus.

ALPHONSUS SANCHEZ DE LA BALLESTA, Talaveræ natus, idemque in patria, necnon & Medinæ, cui a Rivoſicco eſt appellatio, humaniorum literarum profeſſor, is, qui ad Grammaticas Franciſci Sancii inſtitutiones carmine præluſit, in publicum dedit:

Diccionario de vocablos Caſtellanos aplicados a la propriedad Latina, en el qual ſe declara gran copia de Refranes vulgares reducidos a Latinos, y muchas ſraſes Caſtellanas con las que en latin las correſponden. Salmanticæ 1587. in 4. Quod opus addito Gallico idiomate trans Pyrenæos juventutis manibus teri refert Valerius Andræas in *Catalogo Scriptorum Hiſpaniæ.*

ALPHONSUS SANCHEZ GORDILLO, Hiſpalenſis, ſacerdos, antiquitatum hujus urbis affatim gnarus reliquit inter alia MS.

Hiſtoria de los Arzobiſpos de Sevilla, quæ erat ante paucos annos Hiſpali inter libros D. Melchioris de Eſcuda, Biſertæ Epiſcopi titularis, & Hiſpalenſis Archiepiſcopi ſuffraganei.

Hiſtoria del Convento de la Cartuxa de Sevilla. Habet Hiſpali autographum D. Didacus Ortiz de Zuñiga.

ALPHONSUS SANCHEZ ZARZOSA, Rondenſis collegiatæ Eccleſiæ canonicus, edidit:

Theſaurum Conceptionis Immaculatæ Virginis Mariæ Dei Genitricis ex conſpiratione totius fere Sacræ Scripturæ cum Apocalypſi. Antiquariæ 1631. folio.

ALPHONSUS DE SANDOVAL, Hiſpalenſis natu, attamen Limæ apud Indos Occidentales a puero educatus a patre Quæſtore Regio in hac urbe, ſodalis Jeſuitarum, pietate & caritate in proximos, præcipue Æthiopes ſervos quibus in re ſpirituali regendis ſeſe addixit, ſpectatus, Carthagine ut plurimum vixit, ubi & mortuus fuit XXV. Decembris MDCLII. Dedit in lucem:

Naturaleza Sagrada, y profana, coſtumbres, ritos, diſciplina, y cateciſmo Evangelico de todos los Ethiopes. Hiſpali apud Franciſcum de Lyra 1627. in 4. Item vertit ex Luſitanico Joannis Lucenæ ejuſdem Societatis:

Vida de S. Franciſco Xavier, y lo que obraron los PP. de la Compañia de Jeſus en la India. Hiſpali 1619.

Bibliothecæ Societatis auctor tribuit ei opus aliud cum egregii laude, diſsimulato tamen editionis, ſi facta eſt, loco & tempore; (ſed idemne cum jam memorato?):

De Inſtauranda Æthiopum ſalute. Matriti 1646. in folio: opus multorum judicio egregium, quo titulo falſus Joannes Antonides vander Linden hujus auctorem in Medicis ſuis numerat, Petrum Alphonſum de Sandoval appellans.

ALPHONSUS DE SANTA CRUZ, Hiſpalenſis, Mathematicarum omnium artium peritiſsimus, quare Archicoſmographus Regius ſub Carolo V. deligi promeruit, multa donatus laude ab Alexio Vanegas viro eruditiſsimo in opere ſuo *De Differentiis Librorum*, libro *Naturali* cap. XIX. ob inſignem harum diſciplinarum cognitionem, Geographiæ neſcio quid operis, quod meditabatur, inventaque ab illo Coſmographicæ atque Nauticæ artibus utiliſsima inſtrumenta. Qui cum & hiſtoriam omnemque eruditionem optime noſſet, Hiſtorici Regii titulo a Philip-

lippo II. fuit cohoneſtatus : propitioremque ſui famam tranſmiſiſſet ad poſteros ſi de magni Zuritæ *Annalibus* non ita læve, munus ſibi commendatum gerens, cenſuiſſet.

Cenſura hæc *ad Annales Hieronymi Zuritæ* vidit lucem una cum ipſis *Annalibus*, & Ambroſii Moralis ac Joannis Paez de Caſtro, Regiorum quoque Chronographorum, *Reſponſionibus*, ſub hoc titulo : *Relacion que hizo al Conſejo del Rey, de los Annales de Geronimo de Zurita*, in volumine horum VI. Cæſaraug. 1610.

Vertit idem in vulgarem:

La Hiſtoria de Eſpaña, y del Origen de los Reyes ; de Franciſco Tarraſa. Barcinone apud Joannem de Bonilla 1567. 8. Imo & apud Claudium Bornat.

Reliquit in ſchedis:

Linages de Eſpaña. Cujus meminit libri Gundiſalvus Argote de Molina.

De la Cavalleria del Toiſon. Hunc commentarium laudat Alexius Vanegas in *Enucleatione locorum obſcuriorum Velleris Aurei Alvari Gomezii.*

De lo que ſucedió en Sevilla en tiempo de las Comunidades.

Hiſtoria del Emperador Carlos V. Forte eodem interprete Hiſpanicus e Latino factus eſt liber.

Secretos llenos de maravilloſa diferencia de coſas, de D. Alexo Piamontes.

Agunt de Santacruzio noſtro laudatus jam Vanegas cap. XIX. & XXIX. *Libri naturalis*: & in adductis *Enucleationibus* : Didacus item Portocarrero in *Hiſtoria de Molina.*

ALPHONSUS DE SANTA CRUZ, Antonii Poncii Regii Protomedici parens, qui & ipſe egregiis ſcriptis ad famam & immortalitatem nixus eſt, ſcriptum reliquit cura filii publicandum:

Dignotionem, & curam Affectuum Melancholicorum : inter *Opuſcula Medica & Philoſophica* ejuſdem Antonii Poncii de Sancta Cruce. Matriti apud Thomam Juntam 1622. in folio.

F. ALPHONSUS DE SAN VICTORES, Burgenſis, nobili ſtirpe prognatus, Benedictini ordinis, quem & præfecti munere per Hiſpanias rexit, Philippo IV. Regi fuit a concionibus, almoque rerum Fidei concilio a cenſuris, doctus vir, & in exornandis rebus domeſticis ſpectatus, nam ſcripſit:

El Sol del Occidente, el Gran Padre S. Benito Principe de todos los Monges, Patriarca de todas las Religiones ; Commentarios ſobre ſu ſanta Regla, duobus tomis : alter Matriti prodiit Catholicæ Majeſtati dicatus anno 1645. folio, alter Toletanæ almæ Eccleſiæ 1648.

Vidas de algunos. Extat MS. in bibliotheca ut ſuſpicor Marchionis del Carpio Matriti in folio.

Creatus demum Almerienſis Eccleſiæ Antiſtes XXIII. Octob. MDCLI. Aurienſiſque I. Septemb. MDCLIII. & Zamorenſis XXVII. Januarii MDCLIX. obiit anno ſequenti MDCLX.

F. ALPHONSUS DE SANZOLES, Franciſcanus provinciæ Sancti Jacobi, ordinariuſque ejuſdem Eccleſiaſtes ſcripſit (Hiſpana, an Latina lingua?):

Elenchum rerum omnium, quæ in omnibus Tomis Patris Ludovici Granatenſis, quæ Hiſpano ſermone ſcripta ſunt, inveniuntur. Salmanticæ apud Petrum de Andueza 1584. 8.

Tabulam remiſsionum rerum omnium, quæ continentur in libro R. P. Didaci de Stella, de Vanitate Mundi, & de Amore Dei. Salmanticæ 1585. in 8. & Compluti 1551. in 4.

Funerale in Exequiis Defunctorum : Conſiderationes ad morum compoſitionem ſuper Epiſtolas, & Evangelium officii Defunctorum. Ibidem apud Joannem Fernandez 1585. in 8.

Epitome, o Compendio de conceptos de todos los Evangelios que ſe contienen en el Miſal Romano. Adjunguntur hæc:

Silva Eſpiritual de varias conſideraciones.

Diſcurſos del Credo.

Arte de perfectamente ſervir a Dios. Medinæ Campi apud Joannem del Canto 1592. in 4.

ALPHONSUS DE SEGURA, natus in oppido Villarodrigo territorii de Segura de la Sierra, inter epiſtolas Lucii Marinæi Siculi, cujus auditor fuit in Grammaticis, aliquot ſuas reliquit, ex quibus unam ait ad Joannem Vergaram e Salmantica ſcriptam, in quo gymnaſio navabat Juri operam, lib. XIV. Item lib. XIII. reperitur alia ad Siculum, & lib. XVI. Siculi ad eum, una ex Alcagnitio anno MDX. Seguræque ad Alphonſum Isla ex Salmantica MDXII. & lib. XV. una ad Joannem Garzitanum ex Ilerda urbe cum carminibus quibuſdam. Inter opera eadem Marinæi *Oratio* extat Seguræ *ad Alphonſum Aragonium Ferdinandi Regis filium, Cæſarauguſtan. & Montisregalis Archiepiſcopum, & Aragoniæ Regni Præfectum : De ejus laudibus & Pontificatus & Regni diligentiſsima gubernatione.* De patria ejus conſtat ex quadam ab eo data epiſtola lib. IV. earumdem quas laudamus, Marinæi Siculi.

F. ALPHONSUS DE SEPULVEDA, Dominicanus cœnobii Beacienſis Dominico Patriarchæ ſacri, virtutibus clarus, edidit:

Su-

Suma de Caſos de Conciencia.

Vixit annis LXXX. Videndus de eo auctor *Annalium Giennenſium* pag. 157.

D. ALPHONSUS DE LA SERNA, Hiſpalenſis, in alma hujus ampliſsimæ urbis Eccleſia canonicus, Theologus atque Eccleſiaſtes diſertus: cum aliarum diſciplinarum, atque imprimis Hiſtoriæ, ac veterum rerum doctrina affatim eſſet inſtructus, applicuit ſe animoſiſsime ad evellendam e civium pectoribus caritatem, imo venerationem, qua omnes qui uſquam per omnes Hiſpaniæ angulos de rebus antiquæ noſtratis Eccleſiæ ſcriberent, earumve lectione delectarentur, Flavii Lucii Dextri ſuppoſititium *Chronicon*, recentioris cujuſdam male ſani capitis abortum, religioſiſsime proſequebantur; reliquitque inchoatum ad hujus Chronici ſingulos verſus commentarium perpetuum, quem ex liberalitate Martini Vaſquii Siruelæ Portionarii Hiſpalenſis Eccleſiæ, veteris amici, dum erat ſuperſtes, ac omnigena eruditione clariſsimi, autographum auctoris penes me habeo. Quo inflammatum me ad formandum *Veritatis Trophæum ex Pſeudo Hiſtoricis Dextro, & aliis* aliquando a me erigendum, ingratus ſim ſi diſsimulem. Dedit quoque in lucem:

Coloquio Eſpiritual: Hiſpali apud Alphonſum de Gamarra 1616. in 16.

ALPHONSUS DE SIERRA, Aragonus, Balbaſtrenſis, ſcripſit verſibus:

El Solitario Poeta de los miſterios de la Vida de Chriſto, y Virgen Santiſima. Anno 1605. Item:

Un Elogio a la muerte de Filipo II. Cæſarauguſt. apud Alphonſum Tacianum. 1615. in 8.

F. ALPHONSUS SOBRINO, Hiſpalenſis, Carmelita, Bæticæ hoc eſt ſuæ nonnunquam provinciæ præfectus, ſacrarum literarum bene dives, nobiliſque Eccleſiaſtes, ſcripſit:

Tratado de la Inmaculada Concepcion de la Virgen Maria Nueſtra Señora: Petro Caſtrio Quignonio Hiſpalenſi Antiſtiti nuncupatum. Hiſpali 1615. in 4. Item:

Carta a todos los Prelados de Eſpaña en nombre de la Religion del Carmen, para que pidan a ſu Santidad la declaracion en el articulo de la Concepcion de Nueſtra Señora.

Sermones: volumine uno.

Obiit anno MDCXXVIII. Laudatus a Fr. Joanne Baptiſta de Lezana in *Apologetico.*

F. ALPHONSUS DE LA SOLANA, Franciſcanus, Toleti allectus ſodalis, forte a Solana oppido ejus diœceſis oriundus, in India Occidentali, & Jucatanica illius tractus provincia incolarum ſalutem tam opere quam ſcriptis vernacula ipſorum lingua piis libellis procuravit quadraginta & amplius annis: abſtinentia, benignitate multiſque aliis virtutibus par huic muneri. Dedit foras:

Vocabulario de las dos lenguas Maia, y Eſpañola.

Sermones varios, aliaque excerpta Hiſtorico-ſacra: pluraque de promulgatione apud eas gentes legis Evangelicæ, viriſque in ea ſacra expeditione principibus. Unde in ſcribenda iſtius provinciæ Eccleſiaſtica Hiſtoria pleraque deſumpſit Bernardus de Lizana.

Deceſsit Emeritæ, quæ civitas eſt illius tractus præcipua.

F. ALPHONSUS DE SORIA, Auguſtinianus provinciæ Bæticæ, natus tamen in oppido Caſtillo de Garci Muñoz appellato diœceſis ..... dedit in lucem:

Hiſtoria, y Milicia Chriſtiana del Cavallero Peregrino Conquiſtador del Cielo, Symbolo de qualquier Santo. Conchæ apud Cornelium Boden. 1601. in 4.

Hiſtoria de la glorioſa Virgen S. Catalina de Alexandria. Ibidem apud Michaelem Serrano 1599. in 8.

ALPHONSUS SUAREZ DE MENDOZA, tertius Comes de Coruña in regno Caſtellæ, reliquit MS.

Lo ſucedido en las Cortes que el Emperador Carlos V. tuvo en Toledo el año de DXXXVIII. ſobre el ſocorro de ſus neceſſidades. Eſcriviolo para que D. Lorenzo Suarez de Mendoza (filius forſan auctoris) *ſupieſſe lo que habia de hacer en otras ocaſiones.* Vidit D. Thomas Tamajus de Vargas, & fuit in bibliotheca Olivarienſi. Obiit anno MDXLIV.

ALPHONSUS TELLEZ DE MENESES, Toletanus, Regiæ hujus urbis ut vocant Juratus, quo munere qui fungitur una cum Decurionibus reipublicæ commodis invigilat, Franciſci Tellez & Eliſabethæ Meneſiæ filius, ſic promovit in, Hiſtorica re, ut niſi tam credulus fuiſſet Beroſo Anniano & aliis æque ſuppoſititiis ſcriptoribus, majorique delectu ac judicio vera ab iis quæ veri ſpeciem occupant diſtinxiſſet, ſcripta ejus, quæ adhuc latent, magis expeterentur. Formavit nempe is univerſalem hiſtoriam, inſcribens operi:

Hiſtoria general del Orbe, Principado de Noe, deſcripcion de ſu poſteridad, y poblacion del mundo: quam & forte alia ejus minutiora totis quindecim voluminibus Matriti

adſervabat, cum in vivis ageret, D. Petrus de Roxas Moræ Comes, qui & eo ſæpius utitur in ſua *Toletana Hiſtoria*, fidemque ejus & Beroſi auctoris ſui una adſtruere, ſed fruſtra, contendit. Tranſiit inde ad Excell. Comitem de Villaumbroſa Caſtellæ ſenatus Præſidem quatuordecim voluminibus contenta, quam cum aliis MSS. pretioſiſsimis retinet lectiſsima conjux. Alterum opus laudatur magis, quod genealogicum eſt, nimirum:

Lucero de Nobleza en que ſe eſcriben las aſcendencias de los Reyes de Caſtilla, y Eſpaña, y muchos linages de ella, duobus tomis: & ineditum adhuc per manus eorum, qui hoc ſtudio delectantur in quo ſe plurimum adjuvari hominis induſtria ſerio affirmant, circumfertur: MS. extat in Villumbroſana bibliotheca.

ALPHONSUS DE THOAR DE SYLVEIRA, Luſitanus, *Da Nobreza*, hoc eſt *De Nobilitate Agricolarum* librum edidit. Oliſipone 1630. in 8.

ALPHONSUS DE TORRES, Turriculanus, puer ephebuſque priores literas in collegio Trilingui Complutenſis academiæ perdidicit, ſequuto poſt tempore creatus a ſcholæ iſtius patribus collegii Divo Iſidoro ſacri patronus eloquentiam & ſtudia humanitatis publicus ac primarius profeſſor moderabatur, linguarumque cognitione vigebat, ſcribens:

In Quartum Antonii Nebriſſenſis librum Grammatices Commentaria. Compluti 1568. 8. Item:

In Quintum ejuſdem librum, qui de Proſodia eſt. Ibidem 1559. 8. & 1563.

Progymnaſmata Rhetoricæ. Compluti 1569. 8.

Tabulas breves, & Compendiarias in duos tomos Rhetoricæ prius conſcriptæ. Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1579. 8.

Orationem ab illo habitam *in Doctoratu Theologiæ ornatiſsimi Viri Joannis Continentis* (forte eſt vulgari cognomine Templado) *Complutenſis Academiæ Moderatoris.* In qua (ne id prætermittam) cujuſdam Alcozeris meminit in eodem oppido Illana, unde erat Rector ipſe, nati, quem præceptorem ſuum appellat, *qui ſi hodie* (inquit) *viveret, haberet Academia Complutenſis, quem poſſet cunctis Europæ Dialectieis, Philoſophis, Theologis, Latinis, & Græcis ſcriptoribus cum maxima acceſsione gloriæ ſuæ & immortalitatis opponere.*

Alphonſi hujus cum laude meminit Ambroſius Morales in libello *De Sanctorum Martyrum Juſti, & Paſtoris vita, & corpuſculorum translatione* pag. 135.

ALPHONSUS DE TORRES, Talaverenſis incola & Medicus, ut equorum altoribus & veterinariis qui nec ſciunt Latine conſuleret, quidquid in Græcia & Latio ſuper equaria re jam olim fuerat a peritioribus exaratum populari ſermone collectim dedit, nempe Græcos omnes pluſquam viginti auctores a Joanne Roelio, atque inde Xenophontis περὶ ἱππικῆς, *de re equeſtri* librum, a Joachimo Camerario jam in Latinum converſos, unaque duorum neotericorum Petri Creſcentini & Laurentii Ruſii libros de eodem argumento. Inſcriptio operis hæc eſt:

Recopilacion de los mas famoſos Autores Griegos, y Latinos que trataron de la excelencia y generacion de los Cavallos, y como ſe han de doctrinar, y curar ſus enfermedades; y tambien de las Mulas, y ſu generacion. Toleti 1564. fol.

F. ALPHONSUS DE TORRES, ordinis Minorum provinciæ Granatenſis, Eccleſiaſtes, Vicarius, Miniſterque a confeſsionibus in cœnobio Coronatæ oppidi de Aguilar Cordubenſis ſacri territorii, ſcripſit:

Educacion Eſpiritual para gente que trata de virtud, e inſtitucion de Novicios del Seraphico Padre S. Franciſco ſegun doctrina de S. Buenaventura. Matriti apud Thomam Junti 1613. 4.

Scala Cœli. Granatæ 1615.

Commentarios ſobre la Regla de Santa Clara. Granatæ. 1640.

ALPHONSUS DE TORRES, Placentinus Medicus, ſcripſit:

De Febris Epidemicæ, & novæ, quam vulgo Tabardillo vocant, *natura, cognitione, & medela.* Burgis 1574. 8. & Valentiæ 1591. 8.

ALPHONSUS DE TORRES, Malacitanus, nobili loco natus, familiæ hujus, quæ peregre a patria in Siciliæ regno & in Urbe ipſa tot clariſsima dedit capita ſive Cardinalitio galero, ſive Pontificia mitra, atque adhuc magis propria virtute ac meritis conſpicua, non indignum germen, Malacæ in patria Eccleſia Decanum geſsit, ſtudiis interim ad poſteritatis connixus fuit demerendam memoriam: Romæ hoc nomine carus inter alios Cæſari Baronio Congregationis Oratorii tunc ſodali, Cardinali deinde ampliſsimo, qui & Alphonſum noſtrum in limine operis jam producendi exaggerate, non tamen ſupra meritum, laudavit. Extat quoque inter Joannis Verzozæ Cæſarauguſtani, qui vir eximius literis humanioribus prudentiaque politica in Romana curia Philippi Regis ſui negotia his annis induſtrie procurabat, opera

ra metrica ad Alphonſum Torrem epiſtola, in qua conſolatur eum in obitu Franciſci fratris immatura morte ablati, quo nullum ait ..... *Studiis aptum melioribus olim Pulchra tulit Malaca, aut venturis proferet annis.* Certe Alphonſus ſtudiis aliis, quibus ſe deditum alicubi fatetur, cum ſacris initiatus fuiſſet illico relictis, iis ſe totum reddidit quæ ſacerdotem magis decerent. Scripſit inde eleganter pieque, verbis ſæpe Sanctorum Patrum, quod Bartholomæus de Martyribus in *Stimulo Paſtorum* olim fecerat, documenta propria pertexens:

Inſtitutionem Sacerdotum. Romæ apud Aloyſium Zannetum 1595. Ingolſtadii deinde 1604. in 8.

Scripſiſſe etiam Antonius Poſſevinus ait in *Apparatu* pium atque eruditum:

De Divinis Officiis librum, quem apud Alphonſum ejus ex fratre nepotem ſervari MS. ſuo tempore affirmat, magno Eccleſiaſticorum hominum futurum bono ſi foras exiret, nam etſi ferunt (inſit Poſſevinus) morte præventum anno Domini MDCIV. non potuiſſe poſtremam ejus partem abſolvere, ingentem tamen lucem illi argumento affert.

Conciones idem Poſſevinus ſcribit eum reliquiſſe ineditas, quæ quidem prudentiam, doctrinam & pietatem auctoris ſui ſpirant.

Ad piorum ſedem translatus fuit ut diximus anno MDCIV.

ALPHONSUS DE TORRES, presbyter ordinis Alcantarenſis, primatiæ hujus Militiæ domus, quæ Alcantaræ eſt, ter præfectus, cujus vitæ innocentia valde celebratur, ſcripram reliquit:

La Hiſtoria de la Orden de Alcantara (teſte mihi D. Joſepho Pellizerio Regio Hiſtorico in memoriali libro *De la calidad, y ſervicios de la Caſa de D. Alvaro Franciſco de Ulloa, Señor del Caſtillejo*) Matriti editam 1575. in folio.

F. ALPHONSUS DE TRASPINEDO, Hieronymianus, publicavit:

Tratado de la Vida de Chriſto, con los Myſterios del Roſario, y la Corona de Nueſtra Señora. Prodiit una cum anonymi libro, *Faſciculus Myrrhæ* inſcripto, Antuerpiæ ex officina Martini Nutii 1553. in 8.

F. ALPHONSUS DE TRUXILLO, Benedictinus, congregationis ſuæ Hiſpanæ Procurator Generalis in Romana curia, poema compoſuit XVI. millium verſuum:

De la vida, y Martyrio de San Zoil, en octavas, quod paratum editioni eum habere refert Franciſcus Bivarius Ciſtercienſis ad *Dextri Chronicon* anno CCC. comment. IV. numero V. in fine.

F. ALPHONSUS DE VARGAS, ordinis Minorum provinciæ Carthaginenſis, ejuſque Miniſter, cujus pietatem prudentiamque ac dexteritatem in rebus domeſticis componendis, & ad Inſtituti ſui tenorem redigendis celebrat *Bibliothecæ Franciſcanæ* auctor Lucas Waddingus, ſcripſit:

Relacion votiva, ó donaria de la Antigüedad de la Imagen de Nueſtra Señora de las Huertas que el Rey D. Alonſo el Sabio colocó en la Igleſia de Lorca. Granatæ apud Franciſcum Heilan 1625. 4. Itemque:

Relacion de las Vidas, y Triunfos de los glorioſos Martyres S. Sixto Papa Segundo deſte nombre, S. Innocencio, Santa Flora Virgen, y S. Dionyſio, cuyas reliquias traydas de Roma ſe reverencian en el Altar mayor de Santa Maria de las Huertas. Murciæ 1624. 4.

F. ALPHONSUS DE VASCONES, Franciſcanus Excalceatus provinciæ Granatenſis, præfectum illius domus, cui La Hoz de Rute nomen eſt, olim exercens edidit:

Eſtimulo del Alma dormida. Hiſpali 1629.

Antidoto del Alma. Matriti 1624.

Para ayudar a bien morir. Hiſpali 1620.

Deſtierro de Ignorancias, y Aviſo de Penitentes. Hiſpali apud Mathiam Clavijo 1619. & apud Simonem Faxardum 1626. 8. & antea Matriti 1614. in 8. Hoc opus tribus partibus conſtat, editumque etiam poſt fuit Matriti apud Viduam Alphonſi Martini 1620. in 8.

Patria fuit ex oppido Aguilar de Campò in montanis Burgenſibus.

F. ALPHONSUS VAZQUEZ, Franciſcanus Regul. Obſerv. Sereniſsimæ Mariæ Auſtriacæ, Ludovici XIV. Galliarum Regis uxori, a miniſterio ſacramenti Pœnitentiæ, præſul demum Eccleſiæ Gaditanæ XXIX. Novembris MDCLXIII. creatus, ſcripſiſſe dicitur adhuc ineditum:

De los Varones, y Mugeres iluſtres de la Provincia de Caſtilla volumen, in folio: parareque:

Expoſitionem Theologicam, Hiſtoricam, & Moralem ſuper Bullam Alex. VII. De vero ſenſu ab Eccleſia ſemper retento circa cultum Immaculatæ Conceptionis Virginis Mariæ.

Flores Biblicos de omnimoda Beatiſsimæ Virginis puritate, quatuor tomis.

Ita Petrus de Alva in *Militia Conceptionis.*

F. ALPHONSUS VAZQUEZ DE MIRANDA, Zamorenſis, ordinis B. Mariæ Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum,

rum, poſt quædam domi geſta munera, & profeſsionem in his Theologiæ ex primaria cathedra Complutenſis collegii rebus publicis operam ſuam commodare juſſus eſt in comitatu Procerum quorundam, quibus ſeſe ingenii atque eloquentiæ necnon eruditionis minime vulgaris nomine maximopere commendavit: in quibus numero Gomezium Figueroam Feriæ Ducem, virum ampliſsimum, tum apud Catalanos tum apud Inſubres Summum Præfectum, Germanicæ tandem adverſus Suecos expeditionis ad Alſatiam Ducem; ac Didacum Meſsiam Guzmanium Leganeſii Marchionem, apud Pedemontanos & Monferratenſes, deindeque apud Catalanos Summum armorum Præfectum, cui præſertim in omnibus negotiis, ut dici ſolet, manus & pes fuit. Peregrinatus eſt aliquando in Polonia cum Joanne Croio, Solrenſi Comite, legationis publicæ cauſa. Obtinuit in Siciliæ regno abbatiam S. Anaſtaſiæ anno MDCXXXIV. cum a Feriæ Duce ex Germania rediiſſet, cujus fructibus & aliis penſionibus ſe ſe Matriti exhibuit, extra clauſtra ſodalium degens ob Abbatialis dignitatis prærogativam, Concionator Regius, atque a conſiliis Italicarum rerum, quo honore tamen ei nuſquam uti licuit per Regem prudentiſsimum, ne Regularibus ad Senatoriam dignitatem malo exemplo pateret aditus. Interrogabatur frequenter is Regio nomine de rebus Theologicis, quarum fuit non mediocriter peritus, ſicut & Hiſtoriæ ac totius antiquitatis, non ſine acri quadam ingenii libertate. Scripſit:

San Ileſonſo defendido, y declarado: quatro libros en defenſa de ſus reliquias y doctrina: de la razon con que tiene ſu cuerpo la Ciudad de Zamora, y reſpueſta a lo que varios auctores oponen a ſus eſcritos. Compluti 1625. in 4.

Manifieſto para la entrada de las Armas de Eſpaña en el Piamonte.

Reſpueſta al Manifieſto de Francia.

Reſpueſta a la Proclamacion Catolica y otros papeles de los Catalanes.

Tratado Theologico, Juridico, Canonico, en que ſe funda ſer poſible, licita, y conveniente la gracia que ſe ſuplica a ſu Santidad para que los Sacerdotes puedan celebrar tres Miſas en el dia de la Commemoracion de todos los Difuntos. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1659. 4.

Necnon Latine, cum de deſponſanda Poloniæ Regi Uladislao Cæcilia Auſtriaca Sereniſsima Ferdinandi Auguſti Sorore apud eumdem Regem ageretur, turbantibus Gallis nuptiaſque alias ſuæ gentis offerentibus:

Gallicæ propoſitioni Sereniſsimo Uladiſlao IV. Poloniæ, ac Sueciæ Regi exhibitæ objectam reſponſionem. Varſoviæ 1637. Edidit quoque in cauſa muneris ſibi deſtinati ſcripta duo, alterum ſic inſcriptum:

Quod liceat Abbati perpetuo ac titulari in habitu Prælati incedere, & munus Regentis in Regio Conſilio adminiſtrare, etiamſi ante Abbatiam religioſus extiterit profeſſus ordinis S. Mariæ de Mercede redemptionis captivorum;

Alterum vero:

Quod idem Religioſus profeſſus poſt aſſumptionem ad Abbatiam perpetuam & titularem nulla Pontificia diſpenſatione indigeat pro munere exercendo Senatorio in Conſilio Regio: poſterius hoc excuſum fuit Matriti anno 1644. prius vero illud extat inter Auguſtini Barboſæ *Vota deciſsiva*, & eſt *Votum* LXXXIX. nullaque fit auctoris ejus mentio.

Pro Jure ſuo ad exercendam Senatoriam dignitatem in Conciliis Regiis, & quod expediret a Regularibus ipſam magis quam a Sæcularibus geri. Qua ſuper re extantem in Auguſtini Barboſæ operibus *Conſultationem*, ſeu ut ipſe appellat *Votum* LXXXIX. unum ex relatis Vaſquii ſcriptis eſſe teſtis domeſticus ac fide dignus mihi affirmavit, mutilatum tamen ac ſpoliatum pluribus quæ eruditionem auctoris manifeſtare poſſent.

Parabat ex præcepto Philippi Regis, *De Juribus ejuſdem ad omnia, quæ ſubdita eſſent ei, Regna cum eorumdem Regnorum Hiſtoria:* cujus operis aliquam partem perfecerat cum morte fuit præventus.

Parabat & alia, ac neſcio quid de Granatenſi laminarum, librorum, cinerumque decantata, cujuſque vel nunc pendet in Sacra Sancti Officii Congregatione accuratum examen, inventione paulo acrioris cenſuræ.

Obiit Matriti ſeptuagenarius repentina morte Februario menſe anni MDCLXI.

ALPHONSUS DE VATRES, Matritenſis, amœno ac feſtivo ingenio poeta, qui cum domeſticus eſſet Roderici Poncii de Leone Arcenſium Ducis, Neapolitanis dum præeſſet Regis vice, in ea urbe extinctus fuit. Poetica varia edidit:

Panegirico a D. Manuel Pimentel en octavas.

Fabula de Adonis y Venus.

Silva.

Rimas varias de verſos heroicos y burleſcos.

Comedia, Venganzas hay ſi hay Injurias.

ALPHONSUS VAZ DE VELASCO, ſcripſit uti lego *In collectione librorum Hiſpanorum* D. Thomæ Tamaii:

El Zeloſo. Barcinone apud Sebaſtianum Cormellas 1613. 12.

F. ALPHONSUS DE LA VEGA, Matri-

tritenſis natu, ex ſodalibus Minimis Sancti Franciſci de Paula, quibus anno ſuperioris ſæculi LXVI. in contubernium ſe dedit, aſſidua veterum & noviorum Theologiæ moralis ſcriptorum lectione, qua præcipue voluit cenſeri ac poſteris prodeſſe, utilia doctaque reliquit hujus doctrinæ opera, hæc ſcilicet:

Summa llamada Sylva, y Practica interior, utiliſima para Confeſores, y Penitentes, &c. quo libro pluſquam tres mille quæſtiones reſolvuntur. Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica in folio, & Matriti forſan iterum 1594. & 1598.

La Selva de Caſos, alias *Nueva Recopilacion, y Practica del Fuero interior*, quo libro pluſquam tres mille quæſtiones reſolvuntur, Matriti 1594. & 1598. Cujus etiam *Summæ* ut vocant *Compendium* edidit.

Eſpejo de Curas. Matriti 1602. in 4. & 1610.

Inedita etiamnum alia duo ab eo expectari ſcriptum reliquit Lucas Montoia in ordinis ſui *Chronico*, ubi de auctore noſtro meminit: *Opuſculum* nempe *alterum, quo adductis Sacrorum, atque Eccleſiaſticorum librorum teſtimoniis muneris ſui Sacerdotes admonentur*: itemque *Compendium Minimorum Ordinis Privilegiorum*.

Obiit fere ſeptuagenarius.

ALPHONSUS VELAZQUEZ, neſcio quis, ſcripſiſſe fertur:

De Inſtitutione præclaræ Pueritiæ. 1588. in 4.

F. ALPHONSUS VENERO, Burgenſis, ordinis fratrum Prædicatorum, natus anno MCDLXXXVIII. XVI. kal. Martias, initiatuſque religioſo ſtatui a Vincentio de Caſtrobono totius ordinis Magiſtro Generali, per id tempus Hiſpaniam & Burgos luſtrante. Applicuit vere ſe totum, ut ex monumentis ab eo extantibus apparet, rei Hiſtoricæ, ac illuſtrandis Hiſpaniæ antiquitatibus, cujus ſtudii præclarum illud quam pluriesque recoctum opus in ſignum dedit:

El Enchiridion de los tiempos: ſive *Univerſalis ab Origine rerum Hiſtoriæ Summarium*, in quo opere (ait Joannes Vaſæus cap. IV. *Chronici rerum Hiſpanarum*) multa præclara de rebus Hiſpaniæ, quæ hactenus in obſcuro erant, in lucem protulit. Compluti 1541. apud Antonium Vazquez, Salmanticæ 1545. Antuerpiæ apud Nutium 1551. 8. & 1554. Auctor nempe ut credimus primum edidit *Enchiridion* anno 1526. quo ipſum ſcribebat, ſecundoque additis aliis duodecim annis Hiſtoriæ, anno 1540. ſimul adjungens Antonini Imperatoris Philoſophi ſermonem quemdam quaſi ad uxorem Fauſtinam *de Re uxoria & nuptiarum moleſtiis* directum, Hiſpana lingua donatum. Editio anni 1551. etiam locupletior prodiit undecim annorum, qui ab anteriori excurrerant, ſupplemento, credo ab aliena manu; quod inde uſque ad ætatem noſtram varii, ac inter eos Thomas Tamajus de Vargas, produxerunt.

La Vida del Confeſor San Leſmes. Burgis 1563.

La Vida de Santa Caſilda.

Agiographia, o vidas de Santos de Eſpaña, cujus ipſe meminit in Enchiridio his verbis: *cuyo argumento es aquel libro que yo tengo compueſto, y copilado de los Santos, y perſonas Iluſtres de ſolos eſtos Reynos que ſe llama Agiographia y Archigraphia ſegun los linages de perſonas celebres que han florecido*: hoc opus adſervari audio in bibliotheca Laurentiana.

Poligraphia de Eſpaña, hoc eſt *Deſcriptionem Hiſpaniæ*. Incipit. *El mundo ſe parte y divide en tres partes &c.*

Tratado del origen y fundacion de la Ciudad de Burgos: hos duos libros deſcriptos habet Matriti D. Chriſtophorus de Zambrana, ultimusque hic *Hiſtoriæ Burgenſis* ſervatur quoque in bibliotheca cœnobii S. Pauli ejuſdem urbis.

Vixiſſe dicitur uſque ad annum ſuperioris ſæculi ſexageſimum.

F. ALPHONSUS DE VERA CRUCE, olim GUTIERREZ, Auguſtinianus, patriam habuit Caſpueñas oppidum territorii ſacri Toletani. Hic ex profeſſore Artium Complutenſi ad Indos delatus in portu ipſo Veræ Crucis ſodalem ſe dedit fratribus Eremitis, unde veluti a nova patria cognominari deinde voluit. Mexicanam provinciam præfectus rexit, atque item cenſor, diſciplinæque religioſæ vindex luſtravit. Redeundi ad nos cauſam legatio Indicorum ordinum Mendicantium nomine ad Philippum Regem ſuſcepta dedit: quo tempore eum domus Matritenſis Philippo Apoſtolo ſacra præſidem cooptavit, repudiatis interea Mechoacanenſis, & Tlaſcalenſis Eccleſiarum infulis glorioſiorem. Hinc ad Novum Orbem iterum navigans in ſchola Mexicana recens condita non Scripturæ Sacræ interpres tantum, ſed & Theologiæ quam vocant Scholaſticam primarius lector, egregiæ ad id pietatis laude celebris uſque ad extremum vitæ diem manſit. Extant Alphonſi hæc opera:

Curſus Artium hoc eſt:

Recognitio Summularum cum Textu Petri Hiſpani, & Ariſtotelis. Salmant. 1593. folio. 1573. fol. apud Terranovam.

Reſolutio Dialectica Ariſtotelis. Ibidem eodem anno.

De Topicis Dialecticis liber unus, &

De Elenchis liber unus. Ibidem.

Spe-

Speculatio Phyſicæ Ariſtotelis, cum Tractatu De Animæ Immortalitate. Salmanticæ 1573. folio, apud Joannem Baptiſtam Terranovam.

De Cœlo: præter Curſum laudatum.

Speculum Conjugiorum, ſive *de Sacramento Matrimonii*: doctum valde atque utile opus. Salmanticæ apud Andream a Portonariis 1562. 4. deinde Mediolani cum appendice apud Pacificum Pontium 1599. in 4. Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica Occidentali* titulo xx. Alphonſo tribuit Veracruzio MSS. adhuc:

Apologiam Latinam pro Religioſis, qui in India ſunt.

De los Privilegios concedidos a los Religioſos de las Indias.

Obiiſſe anno MDLXIV. alicubi lego. Ægidius vero Gundiſalvus Davila in *Theatro Indico eccleſiaſtico Mexicanæ Eccleſiæ* annum ſcilicet MDLXXX. vitæ extremum ei aſsignat. Inſignem Alphonſi mentionem reperies in Petri Uzedæ Guerreri nuncupatione *Concionum* B. Thomæ Villanovani.

ALPHONSUS DE VILLADIEGO VASCUÑANA, ET MONTOIA, Toletanus, jurisconſultus, edidit:

Forum antiquum Gothorum Regum Hiſpaniæ, olim librum Judicum, hodie Fuero Juzgo nuncupatum, duodecim libros continentem: adjungens *Brevem Catalogum, & Hiſtoriam eorumdem, cæterorumque Regum Hiſpaniæ.* Matriti 1600. in folio. Necnon & Hiſpane:

Inſtruccion Politica, y Practica Judicial conforme al eſtilo de los Conſejos y Audiencias. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1612. in folio.

Item ad Catholicum Regem:

Advertencias a la materia militar, y derecho que V. Mageſtad tiene a la obtencion, y retencion del Reyno de Navarra, y ſucceſsion del Reyno de Ingalaterra, y Eſcocia: in 4. Erat inter libros Raphaelis Trichetti du Freſne, quorum extat catalogus Pariſiis anno 1662. editus. Forte notationes ad Joannis Lopez de Palacios-rubios hujus argumenti Latinum opus: *De juſta obtentione & retentione Regni Navarræ.*

F. ALPHONSUS DE VILLALOBOS, patria ex oppido Manzanilla dioeceſis Toletanæ, ordinis Carmelitarum, publicus Theologiæ apud Salmanticenſes profeſſor, Toletanæ aliquando domus præfectus, ſcripſiſſe dicitur plura quæ a morte auctoris typis vulgata ſunt: qualia autem hæc neque nos ſcimus, nec docent Carmelitani ſcriptores, hac notatione, quam ex iis nos habuimus, contenti. Videndi Didacus Coria in *Diluci-dario*, & Caſſanate in *Paradiſo Carmelitici decoris*, qui floruiſſe Alphonſum docent anno MDLXX.

F. ALPHONSUS DE VILLALOBOS, ordinis Prædicatorum, ſcripſiſſe dicitur, niſi alius ſub ejus nomine latere voluerit, pro Immaculatæ Conceptionis Deiparæ myſterio:

Conſulta que hizo un Predicador de la orden de Santo Domingo a ſu Provincial. Matriti 1663. in folio.

Vidit Hippolytus Marraccius, laudatque in *Appendice Bibliothecæ Marianæ* adhuc MS.

F. ALPHONSUS DE VILLALPANDO, Dominicanus Ilerdenſis domus, quam deinde cum Cæſarauguſtana S. Ildephonſi commutavit, cœnobio iſti perpetuus rector datus, Aragoniæ etiam provinciæ præfuit, S. Theologiæ magiſter, ſcripſitque:

Artium Curſum.

ALPHONSUS DE VILLEGAS, Toletanus, theologus, ad Sancti Marci ejuſdem urbis parochus, & in cappella, ut vocant Mixtarabica ſeu Mozarabe, cathedralis Eccleſiæ ampliſimæ ſacerdos, pietate vir eximius doctrinaque eccleſiaſtica, elaboravit magnum opus *De Vitis Sanctorum* vulgari ſermone, quo magis magiſque piam civium ſuorum curioſitatem invitaret, magnoque cum proventu foveret ac paſceret. Nimirum:

Flos Sanctorum: Hiſtoria general de la vida, y hechos de Jeſu-Chriſto, y de todos los Santos de que reza la Igleſia Catolica. Toleti apud Joannem Rodriguez 1591. fol. Hic eſt primus tomus ex quinque quos de hoc argumento dedit.

Segunda parte, Vida de Nueſtra Señora, y de los Santos antiguos del Teſtamento viejo. Ibidem 1609. in fol. Vitam Mariæ Virginis Italice vertit Jul. Cæſar Valentinus, Venetiiſque edidit apud Joannem Baptiſtam Ciotti 1596. fol.

Tercera parte, en que ſe eſcriven las Vidas de Santos extravagantes, y de Varones iluſtres en virtud. Pinciæ 1614. apud Franciſcum Fernandez a Corduba.

Quarta parte, Diſcurſos, o ſermones ſobre los Evangelios de todas las Dominicas del año, y ferias de Quareſma. Conchæ apud Michaelem Serranum 1591. in fol.

Quinta parte del Flos Sanctorum, o fructus Sanctorum, de Exemplos de Hombres iluſtres en ſantidad, y de otros, cuyos hechos fueron dignos de reprehenſion, y caſtigo. Conchæ apud Ludovicum Cano. 1604.

Sunt & Hiſpanæ editiones aliæ: Barcinonenſis 1608. Complutenſis anni 1616. Cæſarauguſtana 1616. Italica item Venetiis prodiit

diit apud Gurræos typographos 1592. in folio, non tamen omnium, ſed ut credo eorum tantum, quæ *de Vitis Sanctorum* proprie ſcripta ſunt, voluminum. Scripſit præter hæc:

Vida de S. Iſidro Labrador ſeorſim ex Joanne Diacono. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1592. in 8.

Favores de la Virgen. Valentiæ 1635. in 16.

Forte & (nam auctoris nomen convenit): *Soliloquios Divinos.* Matriti 1637.

Selvagia Comedia ad Celeſtinæ imitationem olim confecerat, quam tamen ſupprimere maxime voluit curavitque jam major annis, totuſque ſtudio pietatis deditus. Prodiit hæc Toleti in 4.

Libros de Qüentos varios, quem MS. ſe vidiſſe refert D. Thomas Tamajus in magna *Collectione librorum Hiſpanorum.*

ALPHONSUS VINCENTIUS, neſcio quis, auctor inſcribitur libro:

De Conceptione B. Virginis. Qui MS. eſt forma mediocri in Toletanæ Sanctæ Eccleſiæ bibliotheca, loculo 30. num. 6.

Fr. ALPHONSUS DE VIRUES, Ulmetanus, profeſſione Benedictinus, Sac. Theolog. mag. concionatoriique operis laude dignus qui Carolo Imperatori eccleſiaſtes eſſet, atque adeo gratus ut vel inter Germanos peregrinantem illum ſequi, doctrinaque Evangelica impartiri juberetur. Obtinuit inde Canarienſis epiſcopatus inſulas, clarus ad poſteros edito olim opere adverſus Philippum Melanchtonem, quod ita inſcriptum prodiit:

Philippicæ diſputationes xx. adverſus Lutherana dogmata per Philippum Melanchtonem defenſa. Antuerpiæ 1541. Coloniæ item 1542. & 1561. Quibus accedit:

De Matrimonio Regis Angliæ tractatus: quo nomine Viruesium laudat inter hujus argumenti ſcriptores Nicolaus Sanderus lib. 1. *Schiſm. Anglic.* Ipſi quoque de ſe affirmanti auctori credo, quantumvis hactenus mihi inviſas, cum Eraſmo Roterodamo habitas:

Collationes ſeptem: quibus eum admonebat minus rectæ doctrinæ. Nam quod uſus familiariter eo fuiſſet, de quo literis ad noſtrum datis Eraſmi ſuper matris obitu conſolatoriis, atque inter alias illius editis conſtat, ſibi has partes ex officio debitas impoſuit.

Huius miram eloquentiam, variamque eruditionem bene idoneus teſtis celebrat, æqualiſque illorum temporum Michael Medina, Franciſcanus ſodalis, vir clariſſimus, *De recta in Deum fide* lib. 1. cap. IV. Diem is extremum vidit in præcipua ipſa epiſcopatus ſede Canaria inſula, urbeque illius Teide dicta, ut ſcriptum eſt in *Catalogo Præſulum Canarienſium* Chriſtophori de la Camara & Murga, qui eamdem Eccleſiam noſtra ætate adminiſtravit.

ALPHONSUS DE ULLOA, quonam Hiſpaniæ, ſeu Caſtellæ potius, loco natus incompertum nobis uſque ad hunc diem. Erat, cum de illo exiſtimaremus, Hiſpanis parentibus in Italia ortum, tam multa ejus ſcripta Italice, vixque unum aut alterum ſermone noſtro editum animadvertentes; ſed ipſe non permiſit ultra errare nos alicubi patriæ ſuæ recordatus, a qua viginti annos jam abeſſe cum Venetiis habitaret conqueritur. In hac urbe publica negotia quædam Maximiliani Cæſaris, fratriſque ejus Auſtriæ Archiducis, necnon & Philippi II. Hiſpaniarum Regis Catholici geſſiſſe eum oportet, qui ſe ab his honorifice habitum ibi atque occupatum nonnuſquam refert. Principem vero ſibi ſtudiorum, in quibus frequens & aſſiduus fuiſſe videtur, curam præſcripſit in ſermonem Italicum, quo mirifice ob ſuavitatem & elegantiam delectabatur, vernaculæ linguæ noſtratis pulchriora quæque & utiliora reddere. Plura etiam e penu ſua non aliunde petita in vulgus edidit ſtilo facili perſpicuoque, ut Hiſtoriæ germano, ſemper uſus. Quædam & proprio idiomate elucubravit. Ejus nempe hæc omnia ſunt, quæ partim vidimus partim extare ſcimus:

Vita dell' Invitiſſimo, e Sacratiſſimo Imperatore Carlo V. Venetiis 1566. 4. Ibidem 1589. 4. per Dominicum Fabri: tertioque 1606. per Alexandrum Vechi, in 4.

Vita del Chriſtianiſſimo Prencipe Ferdinando Imperatore. Venetiis 1565. per Camillum Franceſchini, in 4.

La Vita di Ferrante Gonzaga. Venetiis per Nicolaum Bebilaquam 1563. in 4.

Eſpeditione di Maſſimiliano Secondo contra il Sultano Solimano Imperatore de i Turchi. Baſileæ, in 4.

Eſpugnatione de Zighet per Solimano. Venetiis 1570.

Deſcrittione del governo della Corte di Spagna.

Aviſo de Gioveni, e riprobatione dell' amor del mondo. Venetiis per Camillum Franceſchini 1565. 8.

Dialogo delle gratie, & eccellenze dell' huomo, & delle di lui miſerie, & diſgratie. Hoc Alphonſi opus, aliunde ignotum nobis in Gallicam ex Italica lingua translatum fuiſſe ab Hieronymo d' Avoſt, & Pariſiis editum 1583. in 8. Verderius refert in *Bibliotheca Gallica.*

Hiſpana hæc Caſtellano ſermone ab auctoribus ſcripta Italis communicavit:

La Hiſtoria de D. Fernando Colon de los He-

Hechos de ſu Padre D. Chriſtoval Colon : hæc populari ſermone ab eo compoſita in exemplo hoc Italico dumtaxat legitur, alibi nuſquam. Venetiis edita eſt ſemel, atque iterum 1571. in 8. apud Franciſcum de Franceſchi, iterumque anno 1597. ac tertio 1614. in 8.

Monte Calvario de D. Antonio de Guevara. Venetiis 1570. in 4.

Epiſtolas de D. Antonio de Guevara, tercer tomo.

Las Vidas de los Ceſares de Pedro Mexia. Credimus de hoc labore Alphonſo ipſi in *Vita Caroli V.*

Dialogos de Pedro Mexia. Venetiis per Petrum Pietraſanta 1557. in 4. &, ſi diverſum opus eſt:

Razonamientos de Pedro Mexia. Ibidem, per Camillum Franceſchini. 1559. in 8.

Remedios de Jugadores de Fr. Pedro de Covarrubias. Venetiis per Vincentium Valgriſium 1561. 8.

Coronica de Eſpaña de Per Anton Beuter. Venetiis apud Gabrielem Giolitum 1556. in 8.

Hiſtoria del deſcubrimiento, y conquiſta del Peru de Aguſtin de Zarate. Venetiis 1563. in 4.

Del Conſejo, y Conſejero de Federico Furio Ceriol. Ibidem 1560. in 8. apud Franciſcum Berdoni.

Dialogo de la Dignidad del Hombre del Maeſtro Oliva : hic eſt qui circumfertur Italico iſto titulo : *Dialogo della Dignita dell' Huomo.* Venetiis 1563. in 8.

Dialogo de la Verdadera honrra militar de D. Geronimo de Urrea. Venetiis 1569.

Relacion de la muerte, y exequias del Sereniſſimo Principe D. Carlos, del Maeſtro Juan Lopez de Hoyos : ad D. D. Didacum de Guzman & Silva Regium apud Venetos Legatum 1569. in 4.

Philoſophia de Juan de Jarava, una cum dialogis (*Raggionamenti* appellat) Petri Meſſiæ. Venetiis in 8. 1565.

Inſtitutione de Mercanti che tratta del comprare & vendere, con un Trattato de Cambii del Dottore Sarava. Venetiis 1561. 8.

Luſitana etiam hæc donavit eadem lingua Italiæ :

As Decadas de Joaõ de Barros I. & II. do deſcobrimento & conquiſta da India. Venetiis 1562. 4. 1601. 4. Item :

Do deſcobrimento da India pe los Portugueſes ; de Fernaõ Lopez de Caſtanheda. Venetiis 1577.

Hiſpanice edidit :

Suceſo de la Jornada que ſe comenzó para Tripol año de MDLIX. y ſe acabó en los Gelves año de MDLX. Venetiis 1562. Hanc & Italice verſam ſcio, ab eodem Ulloa fortaſſe, atque editam ibidem anno 1566. in 4.

Comentarios de la Guerra que el Duque de Alva hizo en Flandes. Venetiis 1569. Hæc in Gallicum converſa hiſtoria eſt opera Franciſci Belle-foreſti, atque Pariſiis edita anno ſequenti in 8. Venetiis etiam prodiit apud Bolognínum Zaltieri anno 1571. in 4.

Dialogo de las Empreſas militares, y amoroſas de Paulo Jovio con un razonamiento a eſte propoſito de Ludovico Domenichi, y las empreſas horoycas, y morales de Gabriel Simeon. Venetiis apud Giolitum 1558. in 8. Lugduni 1562. & 1602. in folio.

El Duelo de Mucio Juſtinopolitano. Venetiis apud Gabrielem Giolitum 1552. 8.

Multa alia forte hic deſiderantur, quæ utpote extra Hiſpaniam typis commiſſa infrequentia apud nos ſunt, mihique inviſa aut inaudita. Deceſſit utique vir doctus, optimeque de Italica præſertim lingua meritus, Venetiis, in cujus urbis ſacra *Lucæ Evangeliſtæ* domo eidem traditus fuit ſepulchro, quo *Ludovicus Dulcius*, *Hieronymus Ruſcellius*, *Dionyſiuſque Athanaſius*, tria Italiæ hac tempeſtate lumina, contumulati ſunt, ut Ghilinus in *Theatro Virorum Literatorum* refert.

F. ALPHONSUS DE ZAIAS, Toletanus, Mercenariorum ſodalis, S. T. magiſter, Toletanæ domus præfectus, edidit :

Vida, y Virtudes del Venerable Siervo de Dios el Doctor Martin Ramirez de Zaias, natural de Toledo, Catedratico de Prima de Teulogia en ſu Universidad : prodiit poſt auctoris mortem cura D. Martini de Zaias & Rivadeneira, Equitis Jacobei. Matriti 1662. in 4.

ALPHONSUS DE ZAMORA, mutuatus ab hac urbe cognomen, natus quippe in ea Judæis parentibus Hebraicam linguam omniaque eius myſteria egregie calluit, publicaſque inter ſuæ gentis homines (priuſquam iis qui errori ſuo non renuntiaſſent, irrevocabile dictum fuiſſet ab Catholicorum Regum Hiſpanica univerſa ditione exilium) ſcholas moderatus eſt. Initiatus tandem ipſe Catholico Chriſtianorum inſtituto dignus omnino viſus fuit Franciſco Ximenio Cardinali ampliſſimo, ac Toletano antiſtiti, quem inter alios Hebræarum rerum conſultiſſimos ad Sacrorum Bibliorum Complutenſem illam editionem, toto orbe atque omni ætate, quantumvis aliæ operoſiores & ſpecioſiores ſubſequutæ ſint, decantatiſſimam futuram, liberaliſſime promiſſis impenſis & præmiis invitaret : in quo ille una cum Demetrio Cretenſi Græco, Antonio Nebriſſenſi, Lopide Stunica, Ferdinando Pinciano Græcarum & Latinarum, Alphonſo medico Complutenſi, & Paulo Coronello natione Hebræis Hebraicarum litera-

rum

rum peritiſsimis laudabilem quindecim fere annorum operam poſuit. De quo multa ſcriptor elegantiſsimus *Ximenii rerum geſtarum* ſecundo libro refert. Præterea ſcripſit:

Vocabularium Hebraicum atque Chaldaicum veteris Teſtamenti : cui appenduntur:

Interpretationes Hebraicorum, Chaldæorum, Græcorumque nominum veteris ac novi Teſtamenti:

Catalogus eorum, quæ in utroque Teſtamento aliter ſcripta ſunt vitio ſcriptorum, quam in Hebræo & Græco & in quibuſdam Bibliis antiquis. Item:

Introductiones Artis Grammaticæ Hebraicæ. Omnia hæc formant unum ex voluminibus laudatæ Bibliorum editionis. Compluti apud Arnaldum Gulielmum de Brocar 1515. fol.

Deinde Grammaticam aliam breviorem, faciliorem & lucidiorem (ut ipſe de ſe loquitur) confecit, Ximenio jam fato functo, & Alphonſo Fonſecæ Toletano præſuli ejus ſucceſſori nuncupavit, hoc titulo:

Artis Grammaticæ Hebraicæ Introductiones. Compluti apud Michaelem de Eguia 1526. in 4. Quibus annectuntur:

Vocabularium breve omnium fere primitivorum Hebraicorum:

Brevis Tractatus de Orthographia Hebraica, ſcilicet *de Punctis*:

Epiſtola, quam miſit ex Regno Hiſpaniæ ad Hebræos, qui ſunt in Urbe Romana ad reprehendendum eos in ſua pertinacia, Hebraice olim ſcripta, hic tamen Hebraicis Latina interpretatione interlineari adjuncta.

Fuit & in bibliotheca Soræ Aragonenſis, ut conſtat ex hujus catalogo (manune ſcriptum an typis editum neſcio):

Compendium Alphonſi Zamoræ univerſorum Legis veteris præceptorum, in 4.

In bibliotheca Complutenſi vidit Joannes Pineda libri Eccleſiaſtis Chaldaicæ paraphraſis Latinam interpretationem, qua uſum ſeſe ait præfationis ad hunc biblicum librum, cap. XIII. §. 4. Quam quidem a Zamora ſuſpicatur factam.

D. ALPHONSUS DE ZARATE ET DE LA HOZ, dum Matriti commoraretur ſcripta a ſe *Varia Carmina* ſermone vernaculo emiſit in lucem. Ibidem.

ALPHONSUS DE ZORRILLA, ſcripſit:

De Sacris Concionibus recte formandis. Romæ 1543.

Laudatur in catalogo Regiæ bibliothecæ Scurialenſis.

F. ALPHONSUS DE ZURITA, ordinis Mercenariorum, Caſtellæ Provincialis præfectus, ſcripſit:

Speculum Religioſorum. Pinciæ 1533. 4.

Pro Caſtellana ordinis ſui Provincia, & exemptione ejus a Præfecto Generali.

De quo auctore & ſcriptis me monuit illuſtriſsimus Archiepiſcopus Hydruntinus D. Gabriel Adarzo & Santander ex eodem ordine aſſumptus, quem alibi laudamus.

ALVARUS.

ALVARUS ALPHONSUS DE ALMADA, Luſitanus, eques ordinis Jeſu-Chriſti, ſcripſit:

Panegyrico em ottava rima de S. Joaõ Evangeliſta. MS. Cardoſus.

ALVARUS ALPHONSUS BARBA TOSCANO, Bæticus ex oppido Lepe, apud Potoſi municipium Peruani regni ad S. Bernardi parochus, ſcripſit:

El Arte de los Metales, en que ſe enſeña el verdadero beneficio de los de oro, y plata por azogue, y el modo de fundirlos todos, y como ſe han de refinar, y apartar unos de otros. Matriti 1640. in 4.

ALVARUS ARIAS DE ARMENTA, Hiſpalenſis, Jeſuitarum ſodalis, poſtquam Montillæ domum probationis, collegiaque Hiſpali & Cordubæ, demum Bæticam adminiſtraſſet provinciam, Romæ Aſſiſtens ut vocant Hiſpaniæ, Cenſorque Inquiſitionis Supremæ Hiſpaniarum, commorabatur eo tempore quo edita eſt *Bibliotheca Societatis* a Philippo Alegambe. Foras dedit ſuppreſſo tamen nomine in libri fronte:

Encomia Sanctiſsimæ Euchariſtiæ, & Beatiſsimæ Virginis Mariæ ex Sacra Scriptura deprompta. Hiſpali apud Gabrielem Ramos, 1615. 8. atque iterum Viennæ typis Michaelis Riccii anno 1632. Quod quidem opus mole exiguum ſed prorſus egregium vocat memoratus *Bibliothecæ* auctor.

Hiſpane vero:

Contrato eſpiritual del Hombre con Dios. Beatiæ 1639. Addunt &:

Concierto con la Virgen Nueſtra Señora : de quo opere Beatiæ 1639. in 8. edito teſtis mihi eſt Hippolytus Maraccius in *Appendice* MS. *Bibliothecæ Marianæ* ex *Annalibus Marianis Soc. Jeſu* P. Joannis Nadaſi : & Nathanael Sotuellus in noviſsima *Bibliotheca*:

Sermon predicado en el dia de la Publicacion del Nuevo Expurgatorio. Hiſpali 1632. in 4.

Inedita ſunt in collegio S. Pauli Granatenſis volumina duo MSS. quæ continent:

Exercicios eſpirituales ſobre los de S. Ignacio. Obiit Romæ anno MDCXLIII. auctore mi-

mihi eodem Joanne Nadasi apud Maraccium.

ALVARUS DE CASTRO, medicus ut videtur & philosophus, nescio quis, reliquit in Toletanæ Sanctæ Ecclesiæ bibliotheca in schedis MSS.

Januam Vitæ: mediocri forma, loculo 35. num. 9.

Fundamenti Medicorum duas partes, primam & secundam: mediocri forma, eodem loculo, num. 10. & 11.

ALVARUS DE CORDOVA, scripsit:

Compendio de la Vida: quod opus vertisse in Italicum Petrum quemdam Martyrem audivi, atque edidisse in 8.

ALVARUS CUBILLO DE ARAGON, Granatensis, Comœdiarum poeta, plures theatro dedit, quarum aliquot cum aliis carminibus uno volumine contentas typis commisit. Nomen id libro:

El Enano de las Musas. Matriti 1654. in 4. Item:

La Curia Leonica: cujus secunda pars Granatæ prodiit 1625. in 8.

ALVARUS DIAZ, Lusitanus, canonicus & Vicarius Generalis episcopatus Capitisviridis in Africa, ditionis Lusitanorum, scripsit:

A Vida de D. Fr. Sebastiaõ da Ascençaõ Bispo que foi de Cabo-verde, Dominicano. MS. Fr. Emmanuel de Resurrectione.

Das virtudes e vicios, de virtutibus & vitiis, composuisse: quod est in Brigantinæ domus bibliotheca.

ALVARUS GOMEZ, Lusitanus, doctor theologus Parisiensis, prior S. Nicolai in urbe Ulisiponensi, Portugalliæ Regi a sacris & a concionibus, Alphonsi Cardinalis Portugalliæ præceptor, scripsit æqualis cum esset ejus temporis:

De Conjugio Regis Angliæ Henrici VIII. cum relicta fratris: uti legitur apud Nicolaum Sanderum lib. 1. Schismatis Anglicani: *Aderant tunc Parisiis Petrus Ferdinandus Brasiliensis Episcopus, qui ad Tractatum Alvari Gomesii De Conjugio Regis Angliæ cum relicta fratris sui præfationem adscribens &c.* Et infra inter hujus argumenti scriptores laudat e Lusitanis Alvarum Gomezium. Verba Sanderi adducit Odericus Raynaldus tomo xx. *Annal. Eccles.* ad ann. 1531. num. 86.

Prodiit liber Ulisipone 1551. in 4. Monet auctor se jam Latinitate donasse ex Lusitanæ linguæ annalibus Alphonsi I. & Sancii ejus filii, atque item Joannis I. ejusdem regni Regum vitas Joanni Regi III. nuncupatas, & infit *Principi D. Henrico* (postea Cardinali) *Commentarios in primum librum Regesti facultatis .... in materia fidei & morum adversus omnes nostri temporis hæreses dicavi. Et D. Eduardo* (Henrici fratri) *insignem de Immortalitate librum composui, & alii quoque Mœcenates mei, & Primates Lusitaniæ nonnulla opera, qualia qualia ex me acceperunt*. Hæc ille.

ALVARUS FERREIRA DE VERA, Lusitanus, Olisiponensis, edidit vernaculo gentis sermone:

Origen da Nobreza Politica, blasoẽs de Armas, apellidos, cargos, e titulos nobres. Olisipone 1631. 4.

Ortographia, ou modo pera escrever certo na lingoa Portugheza. Ibidem eodem anno: cui adjuncta sunt:

Un Tratado de memoria artificial, a Christophoro Bruno Jesuita præceptore suo in Mathematicis acceptus, itemque:

Breves louvores da Lingoa Portugheza e da muita semelhanza, que tem com a Latina.

Affecta se habere alia testabatur ipse dum viveret, nempe: *Compendio de Vocabularios*, sive *Lexicon Latino-Lusitanum*, necnon & hoc titulo aliud opus: *Corteſaõ & Varaõ perfeito*.

ALVARUS GARCIA DE SANCTA MARIA, Lusitanos inter scriptores (alius omnino a Pauli Burgensis Episcopi filio) a Georgio Cardoso in schedis recensetur, qui Regi nescio cui Portugalliæ a consiliis eum fuisse ait, poemaque vernacula gentis lingua

ALVARUS GOMEZ DE CASTRO, Eulaliensis, hoc est in oppido S. Eulaliæ, quæ in campo Toletano est, natus, dum literas Compluti addisceret Joannem Ramirum Toletanum, Latinis dialogis difertum, necnon & ut credimus Alphonsum Cedillum frequentavit, quem ipse præceptorem suum virumque juxta religiosum ac eruditum alicubi appellat. Quo loco manens in id maxime totoque animi pondere incubuit ut studiis humanioribus, Latinæque ac Græcæ linguæ præstanti cognitione æquales omnes antecelleret. Professusque est has ipsas literas Ildephonsini collegii toga condecoratus in eodem lycæo annos plurimos, donec evocatus Toletum a Bernardino Sandovalio, qui recens in ea urbe novam erexerat scholam, eo concesit Græcorum literas, Rhetoricæque artis regulas auditores docturus. Per ille hujus professionis tempus Regio jussu in manus sumpsit D. Isidori opera recognoscenda, & juxta saniorum codicum lectionem repurganda atque illustranda, præcipueque *Originum* libros, egregiam quidem Petro Ciacono Toletano

Ro-

Romæ noſtri operæ operam conferente. Cujus rei curæ Alvaro committendæ auctor fuiſſe Philippo Regi Petrus Poncius Legionenſis, Placentinus antiſtes, vir literis ac dignitate ſummus, fertur: idque literæ hujus ſententiæ ad Gratianum Regi a ſecretis datæ confirmant, quas inter iſtius præſulis monumenta in *Theatro Placentinæ Eccleſiæ* Regius chronographus Ægidius Davila produxit. Bonum quidem factum licet exclamare ſi per valetudinem licuiſſet ei, quod erat in omnium votis, hoc labore defungi; namque imbecillo ac brevi corpore, licet ingenio firmus, dum plura congerit, priuſquam fœtum edere tempeſtivum poſſet, anno ſuperioris ſæculi octogeſimo, ætatiſque ſexageſimo quinto, graſſante per Hiſpanias catarrhi peſtilentis fato, ſubreptus eſt. Vir quidem ſingulari eruditione, eximiuſque tam ligatæ quam pedeliberæ orationis Latinæ pangendæ artifex, ut clamant ab eo relicta utriuſque operis monumenta abſolutiſsima. Scripſit namque:

De Rebus geſtis Franciſci Ximenii S. R. E. Cardinalis Archiepiſcopi Toletani. Compluti apud Andream de Angulo 1569. fol. Francofurti primum 1581. apud Vekerium, iterumque in collatione auctorum qui res Hiſpanas ſcripſerunt anno 1603. apud Claudium Marnium, & heredes Joannis Aubrii: quo opere in eo genere an præſtantius quidquam aut perfectius eſſe poſsit non immerito ſæpe dubitavi.

Publicam Lætitiam, qua D. Joannes Martinus Siliceus Archiepiſcopus Toletanus Compluti ſuſceptus eſt. Ibidem in 4.

In S. Iſidori Origines, & quidquid in ea adornanda Sparta elucubravit: hoc ipſum eſſe opus quod poſtea Joannes Grialus in editione Matritenſi omnium Iſidori operum ſuo nomine produxit in publicum Andreas Scotus in *Bibliotheca* ſcribit *Hiſpana*.

Catalogum, ſeu Hiſtoriam Archiepiſcoporum S. Eccleſiæ Toletanæ: inchoatum reliquiſſe ſcio, nam ſæpius ex iſto opere fragmenta vidi apud varios laudata.

Luſit & verſibus cultiſsimis, & poeticæ animæ plenis:

Idillia aliquot, ſive *Poematia*: ſcilicet *Crucem*, ſive *de Chriſti Domini nece*: *Alconem*, ſive *de Joannis Vergaræ morte*: *Epigrammata quædam*: *Najades*, ſive *de nova Cathedrarum in Toletana Academia erectione*. Lugduni 1558. in 8.

In bibliotheca Latina MS. ſummi viri Antonii Auguſtini fuit olim, ut videre eſt in ejus catalogo typis edito, aliud Gomezii opus, ſcilicet codice CXXIII:

Emendationum capita CVI. in quibus varia loca Sacrorum Librorum, atque Scriptorum Eccleſiaſticorum illuſtrantur, atque explicantur.

In bibliotheca quoque Olivarienſi inter MSS. codices fuit quidam hujus notæ: *Alvari Gomezii Toletani quædam Epiſtolæ, Orationes, & Farragines variarum rerum: Miſcellanea*, item *vel ſua manu ſcripta, vel ex aliorum monumentis collecta.*

Necnon & vernaculo ſermone edidit:

Recebimiento que la Univerſidad de Alcala hizo a los Reyes, quando vinieron de Guadalaxara. Compluti apud Joannem Brozas 1560. 4.

Recebimiento que la Imperial Ciudad de Toledo hizo a la Reyna Doña Iſabel quando entró en ella a celebrar ſus bodas con el Señor Rey Filipe el Prudente. Toleti apud Joannem Aiala 1561. 4.

Antigüedades de la Nobleza de Toledo: quod opus ſe vidiſſe MS. affirmat in catalogo librorum MSS. quibus in pangenda *Nobilitatis Bæticæ Hiſtoria* uſus fuit, Gundiſalvus Argote de Molina.

Viſitur in ſacra maxima æde Toletana ad limina ſacelli Regii hoc titulo conſpicuum ſepulcrum:

D. O. M.
Alvarus Gomezius Caſter fui.
Dixeram de mea Vita ſatis;
Sed adſta paululum,
Nemini unquam ſciens nocui;
Prodeſſe quam pluribus curavi;
Viris placui bonis, quos potui fallere:
Verum quod nondum noſti,
De me jam fecit judicium Juſtus Judex
Poſtea de omnibus palam facturus.
Tu interim me poſtula reatibus exſolvi.
Vale.

ALVARUS GOMEZ DE CIUDAD-REAL, in Guadalaxara urbe regni Toletani (veterum ſine dubio Carraca eſt non Complutum, quod ipſe falſo exiſtimavit) nobilem fortitus eſt progeniem, vitaliſque primam auræ uſuram. Petro quippe Gomezio de Ciudad-Real, & Catherina Arias editus fuit parentibus, quem Petrum ſenior Alvarus, Henrico Hiſpaniarum Regi IV. a ſecretis, olim genuerat. Toparcha & ipſe, qualis & fuerat pater, locorum Pioz & Atancon Briandam a Mendoza, Infantatus Ducis notham filiam, conjugio ſibi copulavit: amœno ubertatiſque miræ vir ingenio, totus in muſarum ulnis gremioque geſtari, quantus in ſacra profanaque fuit literatura, percupiit. Aulicus olim Cæſaris in juventute, Velleris Aurei torque verſibus apud Belgas celebrato, feliciter quidem ſibi hoc ceſsiſſe vidit primum jocundæ, ſed & nervoſæ artis experimentum: quo ipſo ſtudio nunquam non, vel in ætate ad ſenium vergente, dies procudit; at illo quidem, ſacris jam pietatemque auctoris profe-

rentibus argumentis, ſine miſsione addicto. Hæc ſcilicet lucem viderunt viri doctiſsimi poetæque ſummis conferendi opera, cum Latina, tum vulgaria:

De Militia Principis Burgundi, quam Velleris aurei vocant ad Carolum Cæſarem ejuſdem militiæ Principem libri v. Quibus Alexius Vanegas Toletanus *brevem enucleationem* addidit *locorum obſcuriorum*. Toleti apud Joannem de Aiala 1540. 8. Eraſini Roterodami elogio celebratum poema, quod quidem, quantumvis reliquorum operum princeps, non niſi poſt mortem prodiit auctoris opera filii Petri Gomezii a Mendoza. Inſuper hoc ipſum in vernaculum vertit ſermonem Joannes Bravus, atque edidit anno 1546.

Thalichriſtia, carmine heroico, *in quo Jeſu-Chriſti Redemptoris triumphus redemptioniſque noſtræ myſteria celebrantur*, libris xxv. Ad Hadrianum Pontificem Maximum ex Dertuſano Epiſcopo recens creatum. Compluti apud Arnaldum Guilielmum de Brocar 1522. 4. De quo opere Antonius Nebriſſenſis in commendatione illius: *Habes*, inquit, *Lector, celebrandam venturo ſæculo Talichriſtiam; habes Virgilium Chriſtianum, habes, inquam, Poeticam Theologiam a ſummis viris diu deſideratam, & a Joanne Pico illuſtri Mirandulæ Comite ſummo voto petitam.*

Muſa Paulina, ſive *D. Pauli Epiſtolæ verſibus elegis*: ad Clementem VII. Pont. Max. Compluti apud Michaelem de Eguia 1529. 4. vaſtum opus, ſed quod Ovidianas omnes veneres, divinas tamen, contineat. Porro una ad Romanos epiſtola quinque mille fere verſibus conſtat, quam quidem lego ſimiliter & ante eum metro vertiſſe Ægidium Delfum quemdam, Miræo teſte in *Bibliotheca Eccleſiaſtica*.

Proverbia Salomonis: carmine Latino. Baſileæ 1538. Item:

Septem Pſalmi, quos vocant *Pœnitentiales*.

Proſaicum opus etiam Latinum laudant Alexius in *Scholiis Aurei Velleris*, & Andreas Scotus in *Bibliotheca*.

De Profligatione Beſtiarum adverſus Hæreſiarchas.

Lingua vero Caſtellæ noſtræ, & quidem eleganter ſecundum ætatis captum, animoſeque:

La Translacion de los Triunfos del Petrarcha.

De la Concepcion de Nueſtra Señora.

De las Tres Marias.

Teologica deſcripcion de los Miſterios Sagrados en doce cantos, editam a filio Petro Gomezio, nuncupatamque Joanni Taveræ præſuli Toletano, Toleti apud Joannem de Aiala 1541. 4. Scriptum opus eſt eo genere carminis, quod nos Coplas de Arte mayor dicimus. *Poſtremo quidem loco ab eo compoſitum, adeoque omni ſcientiarum genere refertiſsimum* (ait Alexius Vanegas in præfatione) *ut præter id quod grandi boatu reſonet, vernaculis Poematis omnibus hujus auctoris palmam eripiat.*

Satyras morales contra los ſiete Vicios, quæ quidem editæ ſunt in eo libro, quem Joannes Stephanus de Villalobos edidit ex variis ita inſcriptum: *Teſoro de Sacra Poeſia.* Matriti apud Ludovicum Sanchez 1604. 8.

Obiit quinquagenarius Julii die xiv. anni MDXXXVIII.

ALVARUS GUTIERREZ DE TORRES DE TOLEDO, ex Regia iſta ut creditur urbe oriundus, edidit, more illius temporis quo vixit, quæcumque in adverſaria Hiſtorica conjeciſſet, hac inſcriptione uſus:

Sumario de las maravilloſas, y eſpantables coſas que en el mundo an acontecido: Alphonſo a Fonſeca & Acebedo Toletano antiſtiti nuncupans. Simulque:

Breve Compendio de las Alabanzas de la Aſtrologia. Toleti 1524. 4.

F. ALVARUS DE HINOJOSA, ET CARAVAJAL, Placentinus, ordinis Sancti Benedicti, edidit:

Vida, y Milagros de Santa Ines, y otras obras de Poeſia. Bracharæ apud Fructuoſum Laurentium 1611. in 8.

ALVARUS LOBO, patria ex oppido Villareal Portugalliæ regni, Societatis preſbyter, orator eximius, poeta excellens ut verbis utar Alegambii, reddidit Luſitane:

O Martyrologio Romano. Conimbriæ 1591.

Hiſtoria da Provincia de Portugal da Companhia de Jeſus. MS.

Entrada das Religioẽs do Reyno de Portugal. Laudat Cardoſus in *Agiologio* xxvii. Martii pag. 333.

Obiit anno MDCVIII. ætatis lvii.

ALVARUS LOPEZ ARIAS DE VEGA, ſcripſit carmine:

Poema Hiſtorico, y deſcripcion del Sitio, Caſa, y Milagros de Nueſtra Señora la Virgen de Eſperanza. 1653. 4.

ALVARUS DE LUNA, inſcribitur auctor ſeu compilator operi:

Difiniciones de la Sagrada Religion, y Cavalleria de Monteſa, y San Jorge. Valentiæ 1573. 8.

ALVARUS NUÑEZ, chirurgus uti credere par eſt, fecit:

Annotationes ad libros duos Franciſci Arcei de Recta curandorum Vulnerum ratione, cum iiſdem excuſſas Antuerpiæ 1574. in 8.

AL-

ALVARUS NUÑEZ CABEZA DE VACA, Franciſcum de Vera, Tereſiamque Cabeza de Vaca Xerezienſis urbis prope Oceanum incolas habuit parentes. Franciſcus Vera Petri illius, qui Canariam inſulam adinvenit expugnavitque, filius extitit. Ipſe Xereſii ut creditur natus, primo cum Pamphilo de Narvaez in Floridam Americæ Septemtrionalis, iterumque in Paranam provinciam Meridionalis præfectus ipſe jam, expeditioniſque dux adnavigavit: unde reverſus Philippo Principi commentaria utriuſque itineris nuncupavit, nempe ſic adnotata:

Naufragios de Alvar Nuñez Cabeza de Vaca. Hæc prior pars eſt ab eo exarata, ſequitur poſterior: *Comentarios de Alvar Nuñez Adelantado, y Gobernador de la Provincia del Rio de la Plata.* Pinciæ 1555. 4. Quam quidem Petrus Fernandez, Alvaro eidem a ſecretis, jubente eo conſcripſit.

D. Thomas Tamajus in *Collectione Librorum Hiſpanicorum* Hiſpali natum affirmat.

F. ALVARUS OSORIO, ignotum nobis quiſnam homo, aut cujus inſtituti ſodalis: ſcripſit, quæ in bibliotheca Olivarienſi extabat ut ex ejus conſtat catalogo:

Hiſtoria del Infante D. Fernando, Caroli Imperatoris germani fratris, ſcripta, ut colligimus, antequam per renuntiationem Caroli Imperator & ipſe acclamatus eſſet.

ALVARUS PEREZ DE GRADO, Salmanticenſis, patriæ Eccleſiæ canonicus Doctoralis, Legumque in academia profeſſor primarius, & aliquando emeritus, compilaſſe dicitur:

Los Eſtablecimientos de la Orden militar de S. Juan.

ALVARUS DE PIÑA, ET ROXAS, patria ex oppido Caſarubios del Monte diœceſis Toletanæ, MS. reliquit:

Apologia a cerca de los Linages.
Tabla o Chronologia univerſal de los tiempos.
Tablas de la nueva enmienda del año.

ALVARUS PIZAÑO DE PALACIOS, canonicus Magiſtralis ut vocant Eccleſiæ Cordubenſis, ſcripſit:

Dos Diſcurſos en favor de la Puriſsima Concepcion de la Virgen Santiſsima Nueſtra Señora. Hiſpali 1615. in 4.

F. ALVARUS DE ROXAS, ſive DE S. MARIA, ordinis Minorum ſtrictioris Obſervantiæ provinciæ S. Gabrielis, ſcripſit:

In Apocalypſim Sancti Joannis Commentarios, quos apud D. Gabrielem de Trejo S. R. E. Cardinalem, cui auctor conſignavérat ut luci eos committi faceret, vidit olim Romæ Lucas Waddingus, qui & ejuſdem laudat:

Commentarios in caput VII. Danielis, &
In caput IV. Zachariæ: quorum exemplar adſervari ait in archivio laudatæ provinciæ.

ALVARUS SEMMEDO, Luſitanus ex oppido Niſa diœceſis Portalegrenſis, presbyter Societatis Jeſu, auctor eſt ejus operis, quod tamen a ſe reformatum, ordineque hiſtorico atque ſtilo perductum edidit Emmanuel Faria de Souſa hujus nuncupationis:

Imperio de la China, y cultura Evangelica en él por los Religioſos de la Compañia de Jeſus. Matriti apud Joannem Sanchez 1642. in 4. Luſitanica lingua ut credimus primum id opus fuit ab auctore formatum, unde in Caſtellanam tranſmigravit: tandem Italicum prodiit: *Relatione della Monarchia della Cina* inſcriptum, Romæ apud Hermannum Schens 1643. in 4. opera Joannis Baptiſtæ Giattini Jeſuitæ Panormitani. Gallice vertit Ludovicus Coulon Pariſiis 1645.

Cartas de la China de los años 1622. *y* 1623.

Denatus fuit in urbe Sinarum Cantonenſi MDCLVIII. ætatis LXXIII. miſsionis ſuæ Sinenſis XLVI.

ALVARUS THOMAS, Oliſiponenſis, in ſchola Pariſiorum ſub Petro de Aliaco, theologo illius temporis eximio Sanctæ aliquando Romanæ Eccleſiæ Cardinali, multum in philoſophicis profecit, eo tamen ævo quo tantum placebant dialecticorum tricæ, ac ſophiſtarum captiunculæ, quod ſcribendi genus pro merito averſati ſunt, inter alios etiam Hiſpaniæ doctiſsimos viros, Joannes Ludovicus Vives conſcripto *adverſus Pſeudo-Dialecticos* libello, & Alphonſus Garſias Matamorus *de doctis Hiſpaniæ Viris* diſſerens. Alvari certe noſtri, qui in collegio Pariſinæ urbis Coqueretico rectorem aliquando egit, Pariſienſes ediderunt:

De Triplici Motu librum, cui præmittitur ex Geometricis.

De Propoſitionibus tractatus, anno 1509. apud Guilielmum Enabet.

F. ALVARUS DE TORRE, Dominicanus, cujus nullam invenio factam in ejuſdem ordinis monumentis mentionem S. T. Magiſter, & a concionibus Joanni II. Luſitanorum Regi, tractatum quemdam vertiſſe in vernaculum dicitur *D.....do Mundo* (hactenus enim legere potuimus in Cardoſi ſchedis) una cum Germani cujuſdam N. Montari ad eumdem Regem data epiſtola ex Norimbergenſi urbe anno MCCCCXCIII. *Sobre*

bre o deſcobrimento de Mar Oceano, ſive: ſuper navigato primum nuper Oceano mari.

ALVARUS VALASCO, alias VAS, Luſitanus, juriſconſultus ac profeſſor primarius in ampliſsima Conimbricenſi ſchola, in Regia curia Ulisiponis urbis advocatum prius deinde ſenatorem egit, inſigniaque ſui monumenta reliquit poſteris, quæ in manus Franciſci filii, ejuſdemque doctiſsimi Juriſprudentiæ profeſſoris, cum deveniſſent claræ jam ex bona parte genitoris memoriæ poſtumum editionis doctiſsimarum lucubrationum honorem exhibuit. Publicaverat auctor dum viveret:

Deciſsionum, Conſultationumque ac Rerum judicatarum in Regno Luſitaniæ librum unum, Oliſipone. Itemque:

Quæſtionum Juris Emphyteutici primam partem. Oliſipone 1591. folio, & 1611. in fol. apud Craesbek.

Filio deinde accepta ferre debemus:

Deciſsionum, & Conſultationum lib. ſecundum, Oliſipone 1601. fol. Venetiis cum priore alio 1609. apud Juntam. Francofurti 1650. fol.

Praxim Partitionum, & Collationum inter hæredes. Oliſipone 1605. Venetiis 1609. fol.

AMARUS.

AMARUS CENTENO, in montanis Legionenſibus oppidoque, quod La Puebla de Sanabria vulgari nomenclatura dicitur, natus, ex *Haitonis Tartarorum Hiſtoria* olim Armenica, poſt Latina Italica Gallica facta, quampluribus (uti de ſe ipſe ait) ex penu ſua additis, dedit Hiſpana lingua:

Hiſtoria de las coſas del Oriente, deſcripcion de los Reynos de la Aſia, Hiſtoria de los Tartaros, Reyno de Egypto, y Jeruſalem. Cordubæ 1595. in 4. ex officina Didaci Galvani.

AMATOR.

F. AMATOR ARRAIS DE MENDOZA, Luſitanus, ex oppido Beja, ſeu Pace Julia, dioeceſis Eborenſis, Simone Arais viro nobili natus, Carmelitarum ſodalis primus qui in Conimbricenſi ordinis collegio per id tempus erecto profeſsionem emiſsit. In eodem & in S. Crucis Canonicorum Regularium inclyto cœnobio theologiam docuit. Sebaſtiano Regi a concionibus fuit, S. Theologiæ Magiſter jam creatus, Henrico autem a ſuprema cura Cappellæ, Epiſcopus etiam titularis Adrumentinus, poſtea Tripolitanus in Africa, ſimulque ſuffraganeus Eborenſis. Quibus cum & apud Philippum Regem Catholicum, Henrici ſucceſſorem, fungeretur muneribus epiſcopatum ab eo Portalegrenſem accepit, propoſitus Romæ III. kal. Novembris anno MDLXXXI. edidit:

Dialogos Morais. Conimb. 1589. iterumque 1598. in fol. Latine vero 1604. ſi Petro de Alva credimus in *Militia Conceptionis*; nempe *Dialogos Morales*, quos magni habent Luſitani.

Cum contigiſſet ejus tempore infelix Africana Sebaſtiani Regis expeditio, pluresque e dioeceſi ſua Portalegrenſi in Maurorum poteſtate captivos remanſiſſe certior factus eſſet, omnes proprio ære redemit. Epiſcopatu demum ſe abdicans impetratis literis Apoſtolicis, in collegium ordinis Conimbricenſe, quod olim rexerat, ſe recepit, in eoque diem ſuum obiit I. die Auguſti ſæcularis anni MDC. Meminit ejus cum laude merita Rodericus da Cunha *Hiſt. Epiſcop. Portuenſium* parte II. cap. XLII. & G. Cardoſus tomo III. *Agiologii* die XIV. Maii lit. a.

AMATOR REBELLO, Luſitanus, ex oppido Barqueira dioeceſis Portuenſis, Jeſuita, literis humanioribus inſtituiſſe dicitur Sebaſtianum Regem, & collegio S. Antonii Oliſiponis urbis præfuiſſe, quem Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* tom. III. die VII. Maii in albo eximiorum Chriſtiana virtute mortalium collocavit. Edidit:

Alguns Capitulos tirados das Cartas da India, China, Japaõ e Angola, do anno MDLXXXVIII. hoc eodem anno Oliſipone in 8.

Vida do Rey D. Sebaſtiaõ: anno 1615. uti Cardoſus ait, quam & laudat Franciſcus Suarez Toſcano in *Parallelis* ſuis cap. LX. Et Georgius Cardoſus in *Agiologio* Luſitano tom. 3. ad diem 3. Maii.

AMATOR RODRIGUEZ, Salmanticenſis, profeſſor juris in hoc gymnaſio, cauſarumque illius patronus, deinde in Regia Matritenſi curia ſimilem operam clientibus exhibuit. Foras dedit cum nondum Salmanticam reliquiſſet:

Modum, & formam videndi, & examinandi Proceſſum. Matriti 1609. 4. Quem librum ipſe in Hiſpanum vertit.

Deinde alia duo:

Tractatum de Exequutione Sententiæ, & eorum quæ paratam habent exequutionem. Matriti apud Alphonſum Martinum 1613. in folio.

Tractatum de Concurſu, & privilegiis creditorum in bonis debitorum, & de eorum prælationibus, &c. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1616. fol. Venetiis 1644. Prodiit demum una cum *Labyrintho Creditorum* D. Franciſci Salgadi editionis Lugdunenſis anni 1665. *in quo* (ait typographus) *præter obſer-*

va-

vationes exc. nunc Juris Profeſſoris Nicolai Gagliardi Proton. Apoſtolici, uberiora prodeunt ſcholia Ant. Mariæ Bertoli V. I. C. & ſemicenturia Deciſionum S. R. Rotæ recentiſſimarum ad ſuos articulos per ipſum elaborate diſtributarum.

AMATUS.

AMATUS Luſitanus, (hac enim appellatione notus eſſe voluit qui inter cives ſuos Joannes Rodriguez, adjuncto a patria cognomine de Caſtel Branco, olim audiebat, atque in prioribus a ſe editis monumentis inſcriptus prodiit) medicus doctor, Salmanticæ ab Altareto, quem appellat ipſe medicorum Hiſpaniæ principem, una cum Andrea Lacuna Segobienſi hanc artem didicit: deinde octodecim non amplius annos natus chirurgicam in duobus ejuſdem urbis noſocomiis exercuit. Hinc in patriam ſe recipiens gradum inde fecit ad peragrandas Galliæ, inferioris Germaniæ, demumque Italiæ celebriores ſcholas, quarum, ſuæque peregrinationis, contractæque cum viris ſummis, Antuerpiæ quidem Ludovico Vives, Ferrariæ Joanne Baptiſta Cannano qui de *Muſculis* ſcripſit, & Antonio Muſa Braſavolo medico clariſsimo, Venetiiſque cum Didaco Mendoza Regio Legato familiaritatis in Centuriarum opere ſæpius meminit. Anconæ quidem ille (neſcio an apoſtaſiæ jam labe infectus) ſubſtitit, qua in urbe derelictis facultatibus ſuis, fugæ locum ſibi quærere opus habuit Piſauri apud Guidonem Ubaldum, Urbini Ducem, quo tempore Albanus Dux ad coercendos Hiſpani nominis hoſtes circum urbem bellum ferebat. Delatus tandem Theſſalonicam Græcorum, ubi celebris eſt Hebræorum & qui Hebraicæ ſuperſtitioni palam adhærent ſinagoga, vitam ibi ut credo cum morte infeliciſsima commutavit. Libris interim doctis & elegantibus famæ ſuæ præluxerat. Scripſit enim:

In Dioſcoridem Anazarbæum Commentaria. Venetiis in ædibus Scoti 1553. iterumque 1557. Lugdunique 1558. in 8. apud Mathiam Bonhome cum *Annotationibus Roberti Conſtantini, & ſimplicium picturis ex Fuſchio, & Da le campo.* Argentinæ item apud Bihelium 1565. in 4. Ediderat olim ſub veteri nomine Joannis Roderici Caſtelli-Albi: *In duos libros priores Exegemata*, Antuerpiæ 1536. in 4. deinde adſcito ſibi Amati alio, integrum hoc opus, quo quidem provocavit Petri Andreæ Matthioli eidem Spartæ ornandæ intenti, Venetiis editam adverſus ſe *Apologiam.*

Curationum Medicinalium Centurias VII. Quibus præmittitur *Commentatio de Introitu Medici ad ægrotantem, deque Cryſi, & Diebus decretoriis.* Harum prima cum laudata commentatione prodiit, ſeorſim ante alias, Florentiæ apud Torrentinum 1551. Secunda Venetiis apud Valgriſium 1552. in 16. Simul omnes Venetiis 1557. in 8. Lugdunique apud Rovillium 1560. Pariſiis 1613. tribus voluminibus: & Burdigalæ apud Gilbertum Vernoy 1620. in 4. Item Barcinone 1628. fol. Harum ſeptima centuria curationum & medicinalium Theſſalonicæ habitarum abſoluta anno Chriſti 1559. Mundi 5319. dicata Guediliæ Zahiæ, qui mirifice ab eo in epiſtola nuncupatoria laudatur data anno M. 5321. excuſa fuit Lugd. apud Guil. Rovillium 1570. in 12. Quam vidit editionem Reverendus Abbas D. Julius Bartoloccius *De Scriptis Hebræorum* ſcriptor clarus, & amicus noſter. Gedilium hunc Jachiam ſcriptorem credo libri *Scialſceleth hakabb.*

Amiſit in Anconitana calamitate, ut ipſe refert in dedicatione centuriæ VIII. & curatione XII. & XXIX. & LXX:

Commentaria in quartum Fen libri primi Avicenæ, quibus præfixus erat ipſe Avicenæ textus per Jacobum Mantinum fideliter verſus, atque ab Amato recognitus & latinior factus.

Vertit item in Hiſpanicum, nuncupavitque Jacobo Naſsinio Hebræo:

La Hiſtoria de Eutropio.

Medicum Clariſsimum vocat eum bibliothecæ Medicæ auctor, *eruditiſsimas* ejus *in Dioſcoridem enarrationes, multiplicemque rerum in Centuriis copiam, atque eruditionem* celebrans.

AMBROSIUS.

F. AMBROSIUS BAPTISTA, ordinis Præmonſtratenſis, edidit:

Diſcurſo breve de las miſerias de la Vida y Calamidades de la Religion Catholica. Matriti in officina Regia 1635 in 4.

Luſitanum hunc fuiſſe Cardoſus credit in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam.*

AMBROSIUS BONDIA, laudatur auctor libri, ut apparet carminum, hoc titulo inſcripti:

Citara de Apolo y Parnaſo en Aragon. Cæſarauguſtæ 1650.

AMBROSIUS CARDOSO DE ABREU, Luſitanus, prior S. Andreæ Oliſiponenſis urbis, edidit:

Alegationem pro interdicto poſito in Urbe Oliſiponenſi: & de Tributis perſonis Eccleſiaſticis non imponendis. Romæ 1623.

D. AMBROSIUS DE FRONPEROSA, ET QUINTANA, Matriti in curia Regia centurio Prætorianorum militum, dedit in vulgus:

Dias

Dias Sagrados, y Geniales celebrados en la Canonizacion de San Franciſco de Borja por el Colegio Imperial de la Compañia de JESUS de Madrid. Ibidem 1672. in 4.

F. AMBROSIUS GOMEZ DE SALAZAR, e Burgenſibus montanis oriundus, in oppido enim cognomine Salazar juxta Medina de Pomar natus, Benedictinus monachus, S. Theologiæ magiſter, generaliſque uti appellant ordinis ſui concionator, ſcripſit:

El Moiſen ſegundo, nuevo Redentor de Eſpaña nueſtro Padre Santo Domingo Manſo, llamado Santo Domingo de Sylos, ſu vida, virtudes, y milagros. Matriti apud Joannem Martinum del Barrio 1653. in folio.

Oraciones Panegyricas varias en las fieſtas de Chriſto, de Maria Santiſima, y de los Santos. Ibidem apud Paulum del Val 1657. in 4. Abbas erat, cum has edidit, monaſterii S. Æmiliani, vulgo San Millan, in quo religioſum Sacramentum olim dixerat. Item ut a domeſticis accepimus:

Athenas Chriſtiana, o Sermones de Quareſma. Matriti in 4.

Obiit circa annum MDCLX.

F. AMBROSIUS DE MOLINA, Ciſtercienſis monachus cœnobii de Carrazeda edidit:

Sermones de Quareſma. Barcinone 1615. in 4.

F. AMBROSIUS DE MONTESINO, Franciſcanus, egregiuſque apud Catholicos Reges Ferdinandum & Eliſabetham verbi Dei concionator, in Sardinia ut fertur poſtea epiſcopus, edidit vernacule:

Epiſtolas, y Evangelios para todo el Año con ſus doctrinas, y ſermones. Anno 1512. Quod opus recognitum, ſtiloque puriore donatum Romanus Vallezilla monachus Benedictinus Barcinone iterum prodire fecit anno 1601.

Vita Chriſti del Cartuxano: hoc eſt *Ludolphi Cartuſiani aureum opus de Vita Chriſti,* (quod & Italis communicavit poſtea Franciſcus Sanſovinus) juſſu Eliſabethæ Sereniſsimæ, inclytæque cunctarum virtutum Regiarum ornamentis Caſtellæ Principis in Hiſpanum ſermonem translatum: quod prodiit primum Compluti 1502. apud Stanislaum de Polonia quatuor voluminibus, deinde Hiſpali ex officina Joannis de Cromberger 1537. iterumque ibidem apud Jacobum Cromberger 1551. fol. Tandem locupletius opera Joannetini Niño ejuſdem ordinis anno 1627. in folio.

Cancionero de diverſas obras del Reverendo Padre Fr. Ambroſio Monteſino Obiſpo de Sardeña de la Orden de los Menores: ad Ferdinandum Regem cum epiſtola nuncupatoria, ex Toletana domo anno MDVIII. ſcripta, prodiit hoc ipſo anno in 8. deinde Toleti apud Joannem de Aiala 1547.

Tribuit quoque ei Lucas Waddingus: *Sermones varios*: Medinæ publicatos 1586. in 4. quos non vidimus. Laudat Monteſinum Lucius Marineus Siculus lib. VII. de *Laudibus Hiſpaniæ.*

AMBROSIUS DE MONTESINO, preſbyter, Beatiæ in Bætica natus, nuncupavit olim D. Alphonſo de Carvajal, Toparchæ VII. de Xodar:

Comentarios de la Conquiſta de Baeza, y nobleza de los Conquiſtadores de ella: quæ cum facultate Ordinarii Hiſpalenſis anno MDLXXI. impetrata, manu ſcripta fuerunt penes Martinum de Ximena Jurado, *Annalium Giennenſium* ſcriptorem.

AMBROSIUS DE MORALES, Cordubenſis, natus anno XIII. aut circiter ſuperioris ſæculi patre Antonio medico & philoſopho, cui apud Complutenſes, cum primum ibi academia erigeretur, primæ Ariſtotelem docendi partes ob doctrinæ præſtantiam obtigerunt. Avunculum habuit Ferdinandum Perezium de Oliva, virum Hiſpane diſertiſsimum, quem loco ſuo laudabimus: fratrem Auguſtinum de Oliva, inſignis literaturæ medicum, cujus filium Hieronymum juvenem ingenio & literis ornatiſsimum vocat ipſe Ambroſius patruus in ſua *Corduba.* Soror noſtri fuit Cæcilia, ex qua & Ludovico de Molina, Archidonæ arcis in Bætica præfecto, natus eſt juriſprudentiæ noſtratis decus illud eximium Ludovicus de Molina, ſenator Regius, *Primogeniorum Hiſpanorum* illuſtrator maximus: Antonius item de Morales, Tlaſcalenſis in America epiſcopus, & ipſe hanc eamdem viam, veluti familiæ propriam, editione monumentorum bene de poſteritate audiendi proſequutus. Compluti Ambroſius, & Salmanticæ in domo Olivæ avunculi, doctus literas omnis generis, theologiæ etiam ſub optimis præceptoribus Joanne Medina, qui Compluti, ac Melchiore Cano, qui Salmanticæ docebant, ſimulque pie vivendi ſtudio dedit operam: adeo ut, ſi falſus non fuerit rumor ad Jacobi Thuani aures in Gallias uſque delatus, vitæ Religioſæ inter Dominicanos ſodales nomen dederit, unde tamen abſcedere opus habuit in pœnam voluntarii eunuchiſmi, quo ſibi ipſi ad exemplum Origenis Adamantii aliorumque, impotenti quodam caſtitatis amore, intuliſſe manus dicitur: de quo nil alibi a me lectum auditumve. Equidem apud eoſdem Complutenſes manſit preſby-

byter, Humaniorum Literarum profeſſor, domique ſuæ inſtitutor plurium lectiſsimæ nobilitatis puerorum : in quibus nomen ſuum profiteri non dubitarunt, ſcriptiſque aut opere gratias educatori debitas conſignaverunt Bernardus de Roxas & Sandoval, Sanctæ R. E. Cardinalis, ac Toletanus antiſtes, qui beneficii memor cum teſtamentum conderet, ſepulcrum Moralis pro tanti viri dignitate ac meritis in honorificentiorem formam expenſis ſuis adornandi præceptum exequutoribus ultimæ hujus voluntatis impoſuit; Franciſcus Scribá Valentinus ex præcipua nobilitate, poſtea Societatis Jeſu ſacerdos; Petrus item de Alaba & Beaumont, Franceſi de Alaba filius, Navarrus, uterque ſcriptis notus; Didacus etiam Guevara Sereniſsimorum Rodulphi ac Erneſti, Bohemiæ Principum, cubicularius, juvenis morum integritate ac literis nobiliſsimus, cujus varia Latina poemata circumferuntur, interque alia elegans in præceptoris laudem Hiſtoriæ ipſius appenſum epigramma. Alphonſo item Ciaconio auditore, qui *Vitas* ſcripſit *Pontificum*, magiſter gloriatur. Sed quod præcipuum eſt Joannem Auſtriacum ipſum, Caroli Imperatoris filium, grammaticæ præcepta docuit. Interea cum Floriani Ocampi Zamorenſis obitus, qui rerum Hiſpanicarum univerſalem Hiſtoriam aggreſſus fuerat, & quinque jam libris editis continuaverat, hoc tam utile ac neceſſarium opus intercepiſſet, reaſſumpſit noſter ſpem, quam olim conceptam deterritus viri magni nomine atque amicitia præpeditus omnino abjecerat, hujuſmodi obſequium patriæ præſtandi : totuſque inde huic negotio intentus nihil non movit quo ad meditatam a ſe Hiſtoriæ formam, quam nulli non induſtriæ atque accuratioris diligentiæ compleſſent numeri, peregrinationibus, librorum antiquorum editorum ineditorumque lectione, ſubactique in hac re judicii virorum communicatione, Floriani jam laudati fundamentis ſuperædificans pervenire poſſet. Unde meritus fuit a Philippo Rege II. Hiſtoriographi Regii munus : quoque magis ad earum rerum tractationem, quarum ſacra, profana monumenta in veterum Galleciæ, Aſturumque, Legionenſiſque regnorum ſacrarum ædium, monaſteriorumque adytis, ſcriniis, tabulariis cuſtodiuntur, paratus atque inſtructus accederet miſſus fuit ab eodem Philippo Rege, quo nullum Hiſpania tulit rebus antiquis omnibus, ſacris, profanis in lucem vindicandis promovendiſque omnium diſciplinarum ſtudiis attentiorem, expeditioni huic doctæ ſimul ac piæ accinctus : cimeliaque omnia illius Hiſpaniarum anguli, quo reductum olim eſt quidquid Hiſpani nominis ingruentem Sarracenorum inundationem evaſerat, attente vidit legit conſideravit, mireque auxiliis inde perceptis eam maxime partem, quæ ſeptimi ſæculi, quo Maurorum jugum excutere cœpimus, ſubſequentiumque aliquot res perſequitur, locupletavit. Quare ut antiquitatum Hiſpanicarum vindicem meritis compellant elogiis docti viri : Baronius certe Cardinalis primas ei defert alicubi in hac laude : Joſephus Scaliger lib. II. de *Emendatione Temporum* eum *De Hiſtoria optime meritum*, mox & *Hiſpanæ peritiſsimum* : Thuanus libro XCIX. *Hiſtoriarum*, *In literis humanioribus*, *& antiquitate patria indaganda egregie doctum* : Abrahamus Ortelius in *Theſauro Geographico*, *Auctorem* ſibi *fide digniſsimum*, *Antiquitatum Hiſpanicarum diligentem Scrutatorem* : Petrus quoque Galeſinius in notis Martyrologii, eum & Reſendium *Omni doctrinarum laude præſtantes* vocant. Præter hos Ludovicus Nonius in *Hiſpania* ſua cap. XIX. diligentiæ ejuſdem acrique judicio in antiquitate indaganda plurimum perpetuo debituram agnoſcit Hiſpaniam. Nec minus Antonio Poſſevino probantur Moralis lucubrationes : videndus omnino hic lib. XVI. *Bibliothecæ ſelectæ* cap. XIV. Abſolvit penſum hoc Hiſtoriæ in patria jam ſeptuagenarius anno MDLXXXIII. vixitque ad nonageſimum uſque ſæculi. Utebatur vivens hoc ſymbolo, ſive pietatis teſſera, idque in omnibus quos poſsidebat libris inſcriptum legitur : *Tiempo fue que tiempo no fue* : excitans eo ſe ad æternitatis amorem ac deſiderium. Uſurpavit & ſacroſanctum Jeſu nomen, cui ſubſcriptum voluit : *Hinc principium, huc refer exitum* : appenſo hoc diſticho pietatis & elegantiæ non vulgaris:

Dulce mihi nihil eſſe precor, ſi nomen JESU
Dulce abſit, cum ſit hoc ſine dulce nihil.

Operum ejus en catalogum:

Coronica General de Eſpaña, proſiguiendo adelante los cinco libros que el Maeſtro Florian Docampo Coroniſta del Emperador D. Carlos V. dexó eſcritos : tribus voluminibus. Primum comprehendit Romanorum in Hiſpania imperium quinque libris, Compluti editum 1574. in folio. Secundum duobus aliis libris Gothorum dominium : ibidem 1575. Adjungiturque aureus tractatus:

De las Antigüedades de las Ciudades de Eſpaña con un Diſcurſo general, donde ſe enſeña como ſe deben hacer las averiguaciones para bien entender las antigüedades. Volumen III. continet reſtaurationem Hiſpanicam a captivitate Maurorum uſque ad Veremundi III. Regis tempora, quinque aliis libris : ſimulque:

Un Diſcurſo del Linage y decendencia del glorioſo Doctor Santo Domingo : itemque:

Diſcurſo ſobre los Privilegios, y lo que en ellos ſe debe conſiderar para aprovecharſe bien de-

dellos quien eſcrive nueſtra Hiſtoria. Cordubæ 1586. fol.

Apòlogia por los Annales de Geronimo de Zurita. Cæſarauguſtæ 1610. in fol.

Scripſit etiam:

La Vida, el Martyrio, la Invencion, las grandezas, y translaciones de los glorioſos niños Martyres San Juſto, y Paſtor. Compluti apud Andream de Angulo 1568. in 4.

Diſcurſo ſobre la Lengua Caſtellana: primum inter opera Ferdinandi Perezii Olivæ avunculi ab auctore ipſo editum: deinde inter Franciſci Cervantes de Salazar opera prelo commiſſum. His ipſe Olivæ monumentis adjunxit ex penu propria Cordubæ anno 1585. 4.

Quince Diſcurſos. Nempe primus: *Lo mucho que conviene enſeñar lo bueno con dulzura de bien decir.* II. *La diferencia entre Platon y Ariſtoteles en la manera de enſeñar.* III. *Quanto quiere Dios que hagamos lo que a noſotros es poſible en todas las coſas.* IV. *Como Dios algunas veces obra en ſus maravillas con ſolo ſu poder, y otras ſe ſirve de inſtrumentos naturales.* V. *Quan diferentes coſas ſon grande ingenio y buen ingenio.* VI. *Que unos hombres valen mas que ſus riquezas, y las riquezas de otros valen mas que ellos.* VII. *En que conſiſte principalmente ſer un hombre necio.* VIII. *El gran daño, que es en el Juez proceder con impetu y con ira.* IX. *Quien ha ſido eſtimado entre los Gentiles por hombre de mayor ſabiduria.* X. *Una Conſideracion Chriſtiana de mucho conſuelo tomada de Virgilio.* XI. *Un Error muy dañoſo entre los hombres, deſear muchas veces lo que no les conviene.* XII. *Como algunas veces las Eſtrellas tienen poderio ſobre todo el hombre.* XIII. *Lo mucho que importa la buena crianza de los hijos.* XIV. *Quan agradable es a Dios, y quanto importa que los criados ſean virtuoſos.* XV. *Del admirable efecto del amor, quando transforma al que ama en el amado.* Item: *La Diviſa para el Señor D. Juan de Auſtria, y el diſcurſo ſobre ella.* Necnon &:

La Tabla de Cebes Filoſofo Thebano trasladada de Griego en Caſtellano, con el argumento, y breve declaracion de ella.

Anotaciones al Conde D. Pedro: ſive ad ejus Genealogicum opus: laudat Gundiſalvus Argote de Molina adhuc ineditas.

Tratado de la Caſa de Cordova, y Aguilar: quem ſcripſit rogatus ab Excellentiſsima Domina D. Catherina de Corduba, Marchioniſſa de Priego, Excellentiſsimi D..... Marchionis conjuge: quem tractatum ad manum ſibi fuiſſe, dum ſcriberet ejuſdem nobiliſsimæ familiæ compendium ut vocat, Joannes Martinez de Rozas & Velaſco, quo de atque ejus hoc opere adhuc MS. ſuo loco agemus, ſæpius affirmat.

Latine etiam ejus hæc extare ſcio:

Cordubam, ſive hujus Urbis deſcriptionem: tomo II. *Hiſpaniæ illuſtratæ* pag. 853. & in IV. pag. 319.

Epiſtolam brevem ad Andream Reſendium: eodem tom. II. pag. 1021. apud Mylium 1600. 8.

Divi Eulogii Cordubenſis, Martyris, Doctoris, & electi Archiepiſcopi Toletani opera: itemque *Sanctiſsimi Martyris Vitam per Alvarum Cordubenſem ſcriptam cum aliis Sanctorum Martyrum Cordubenſium monumentis, ſcholiis illuſtrata* in publicum dedit, quæ extant ſimiliter poſt priorem editionem in eodem corpore *Hiſpaniæ illuſtratæ* tom. IV. pag. 213.

De feſto Translationis S. Jacobi Apoſtoli per univerſam Hiſpaniam celebrando Orationem, & Hiſpaniarum Juris ante quinque Clariſsimos Judices Illuſtriſsimos & Reverendiſsimos S. R. E. Cardinales in eadem cauſa productionem: edidit Cordubæ 1590. in 4. Joanni a Sancto Clemente Compoſtellano præſuli nuncupatam. Hunc cardinalis Geſualdus, unus e Congregatione Sacrorum Rituum Eccleſiaſticorum, de Sixti V. Papæ mandato literis ſollicitaverat ut quæcumque haberi poſſent fide digna de rebus ad Sanctum Jacobum Apoſtolum, ejuſque in Hiſpaniam translationem pertinentibus teſtimonia inſtruendæ cauſæ ergo, quæ per eos dies in eo cœtu diſcutiebatur, ad ſe mitteret. Compoſtellanus id muneris Morali noſtro imponens huic opuſculo edendo cauſam dedit.

In Divum Ermenegildum Regem Martyrem Hymnum, duobus major ſeptuagenario exametro carmine edidit poſt librum *Hiſtoriæ* XII. ſive ſecundo volumine pag. 216.

Manuſcriptum remanſit iter illud ſive expeditio ſacra, de qua loquuti ſumus, quam ipſe *El Santo Viage* appellare voluit. Adeundus in ſcholiis ad vitam S. Eulogii, ubi de hoc agit: adſervamus nos exemplum hujus operis tranſcriptum ex alio bibliothecæ Barberinæ. Manu item exaratum reliquit in archio Marchionum de Priego: *Relacion de la Caſa de Cordova, y ſu origen*: cujus exemplum inde tranſcriptum ſe aſſervare D. Joſephus Pellicer refert in Memoriali: *De la calidad, y ſervicios de D. Fernando de los Rios.* fol. 38. num. 58.

Non abſtinebo manum a propulſanda injuria, quam inſignem ampliſsimo huic noſtræ Hiſtoriæ coriphæo Andreas Scotus facit in *Bibliotheca*, dum *Labi eum non raro* affirmare non dubitat, *præſertim cum veteres Romanas inſcriptiones, quæ in Hiſpania viſuntur plurimæ, explanare conatur, ut vel tricies in uno marmore vetuſtiſsimo, quod Barcinone ſpectatur, impegiſſe deprehendatur*: hæc ejus verba, quibus ſubjungit: *Quamobrem laudem*

gen-

genti vindicavit in Hiſtoria Joannes Mariana Societatis Jeſu, ſive ſtyli elegantiam, ſive fidem conſideres. Latine quidem eleganterque ſcribendi laudem per me tulerit Joannes Mariana, dum ſua laus noſtro maneat Morali ſermonis vernaculi pure nec minus eleganter, atque ſine ulla affectatione elaborati, quem ipſe ante alios exiſtimabat monebatque excolendum eſſe, atque adæquandum ei gloriæ quæ a tot rebus pace belloque magnifice geſtis Hiſpaniæ acceſſerat. Præterea niſi Ambroſius Morales, & Stephanus Garibaius res a ſe labore improbo e tenebris in lucem productas, ac veluti ab oblivionis ſomno ſuſcitatas Marianæ ſubminiſtraſſent, profecto is neque integre neque fideliter neque adeo cum præcipua illa, quam Scotus ei tribuit, laude præ ceteris gentis noſtræ Hiſtoricis ſuum opus exegiſſet. Quod autem ad inſcriptiones attinet debuit quidem Scotus eam, in qua tricies impegit noſter, ne vagaretur cenſuræ ratio fructuſque, diſerte notare; at hæc aut nulla, aut ea eſt cujus meminit lib. IX. *Hiſtor.* cap. XXXVIII. Lucii Cæcilii Optati, quam quod fideli donare interpretatione arduum exiſtimavit, per ſumma tantum capita & per compendium explicuit, modeſte ut ſolet quæ ipſe non caperet excogitanda aliis relinquens. Et quidem tantum abeſt ut reprehenſionis ſic exaggeratæ capax hæc illius interpretatio ſit, ut vel coram iſtorum monumentorum peritiſsimis nullus dubitem pro Ambroſio cauſam dicere adverſus manifeſtæ calumniæ reum: quod pace dixerim viri eruditiſsimi, optimeque de Hiſpania noſtra meriti.

Sugillavimus hucuſque Andreæ Scoti cenſuram de male explicato a Morali antiquo Barcinonenſi lapide. Sed nondum hoc tempore innotuerat nobis hanc eum ab Antonio Auguſtino deſumſiſſe, qui tamen verbis ejuſdem Scoti Latinis ita in *Dialogo Antiquitatum* VIII. de re loquitur: *Nec bene recitat, nec interpretatur recte, quandoquidem vitioſe deſcriptam nactus eſt, ut amicus quidam tricies hic erraſſe deprehenderit*, & poſt pauca: *Non idem Morali propoſitum quod Cyriaco Anconitano, imo vera narrare ſtudet, animique ſenſa pie & candide profert, fateturque vitioſe tranſcriptam habuiſſe*: hæc magnus ille vir, modeſtius ſane quam Scotus.

AMBROSIUS NICANDER (vulgari forſan appellatione DE VICTORIA, id enim ſonat Græcæ formationis vox), *Toletanus, linguæ Latinæ in primis peritus, Laurentii Medicis Florentiæ Ducis auſpiciis humanitatis ſtudia in Florentino gymnaſio publico ſtipendio profeſſus eſt, Silium Italicum Hiſpanum Poetam, e vetuſtiſsimo exemplari Romano innumeris locis meliorem factum, eidem Principi dedicavit*: hæc Scotus in Poetarum claſſe. Hujus epiſtola ad Antonium quemdam Barberinum affixa viſitur quartæ decadi *Centuriarum* Amati Luſitani, data Anconæ XIII. Februarii MDLII. Conſtat quoque profeſſorem ibi eum fuiſſe ex nuncupatoria epiſtola tractatus *De Nautis, Navibus, & Navigatione Benevenuti Straccæ* juriſconſ. Anconitani ad Robertum Nobilem, cui quidem ad ſtudia animos faciens: *Habes* (inquit) *præceptores optimos, doctiſsimoſque viros, & famæ haud obſcuræ Nicandrum Toletanum, Didacum Luſitanum, & Dionyſium. Habes ætatem opportuniſsimam &c.* Ad hujuſmet Benevenuti tractatus *De Mercatura*, atque *Sponſionum* Nicander præfatur verſibus in editione Veneta anni MDLIII. Legitur & inter Petri Victorii epiſtolas quædam in libro I. ad noſtrum ſcripta, unde expiſcari poſſumus Bernardum quemdam Florentinum Victorii gentilem fuiſſe, qui in hac urbe Nicandrum domi ſuæ peregrinum excepit, & quibuſcumque potuit rebus ornavit. Expoſuit noſter carmine, ut Galeſinius refert in *Martyrologio* die IV. Maii in notis:

Martyrium S. Cyriaci Anconitanæ urbis Patroni. Correxit quoque atque edidit, uti jam diximus:

Silium Italicum: catalepſeſque addidit ſeu periochas in ſingulos libros. Et meræ nugæ ſunt quas Pſeudo-Luitprandus, & Pſeudo-Julianus in *Chronicis* ſuis Ficulneis vendere nobis voluerunt de Nicandro Toletano, nomi eum ſæculi poetam confingentes: prior era DCCCLVI. poſterior autem numero CCCCXXI. Quorum ſuppoſititiæ Hiſtoriæ auctorum latentes dolos nos aliquando, ſi Deo placet, graſſari ulterius prohibebimus.

AMBROSIUS NUÑEZ, Luſitanus, Oliſiponenſis, Militiæ Jeſu-Chriſti eques, idem & doctor ac profeſſor medicus in Salmantina ſchola, unde honorifice dimiſſus cum Hiſpali tum Matriti medicinam fecit. In patriam deinde revocatus, ibidemque Protochirurgi Regiique medici auctus honore in publicum emiſit, LXXIV. jam annis natus:

Enarrationum in priores tres Libros Aphoriſmorum Hippocratis cum paraphraſi in Commentaria Galeni tomum priorem, Conimbriæ 1603. in folio. Hac interpretatione ut utantur ad hos libros capiendos monet auditores ſuos Zacutus Luſitanus in *Introitu ad Praxim* præcepto XV. eo quod tricas & controverſias ejus dilucide emedullet.

De Peſte item librum: Conimbricæ 1601. in 4. Hic vulgari Caſtellæ lingua prodiit Matriti 1648. cum hoc titulo: *Tratado univerſal de la Peſte.*

AMBROSIUS DE PEÑALOSA, Mondexarenſis, Societatis Jeſu presbyter, theologus doctor, ac profeſſor cum in Hiſpania tum Viennæ apud Auſtrios primarius, Philippo IV. Regi noſtro, Mariæque ſorori Auſtriacæ Germanorum Imperatrici a concionibus: hac e ſuperis ante diem erepta rediit in patriam ſcriptis olim duobus libris. Hi ſunt:

De Chriſti, & Spiritus Sancti divinitate; nec non Sanctæ Trinitatis myſterio: contra Judæos, Photinumque, Socinum, Eniedinum, alioſque veteres ac novos Arrianos. Viennæ Auſtriæ apud Matthæum Formicano 1635.

Vindiciæ Deiparæ Virginis de peccato originali & debito illius contrahendi, rigore Theologico præſtructæ, & a nemine hactenus ex profeſſo diſcuſſæ. Antuerpiæ apud Hieronymum Verduſium 1650. in 4.

Obiit Matriti VI. Martii MDCLVI.

F. AMBROSIUS ROCA DE LA SERNA, patria Valentinus, ordinis Carmelitarum, Artium ac Theologiæ doctor ejuſdem gymnaſii, ibidemque Philoſophiæ & apud ſodales Theologiæ profeſſor, egregius idem ſalutis animarum tam in confeſsionibus quam in concionibus & conſultationibus promotor, provinciam ordinis Bæticam viſitavit, comitiiſque anni MDCXLII. provincialibus præfuit. Scripſit ſub nomine *Gerardi a Jeſu Maria* librum inſcriptum:

Luz del Alma. Valentiæ apud Joann. Bapt. Marzal 1634. in 24. & alias uſque ad ann. 1644. Deinde inſcripto auctoris nomine ibidem apud Joann. Laurentium Cabrera 1657. & Matriti 1665. in 8. apud Andream Garzia de la Igleſia cum *Additionibus* F. Emmanuelis a Zurita ejuſdem ordinis: tandemque Cæſarauguſtæ 1679. in 4. Item:

Boſquejo de la Vida de San Andres Corſino, Carmelita, y Obiſpo de Fieſoli. Valentiæ apud Joannem Bapt. Marzal 1630. in 8.

Obiit diem ſuum XXIX. Maii MDCXLIX. ætatis ſuæ LII. cum Valentinæ ſuæ gentis nomine publicam apud Philippum IV. legationem gereret Matriti.

AMBROSIUS DE SALAZAR, Mariæ Mediceæ Reginæ Chriſtianiſsimæ a ſecretis, & ab interpretatione Gallicæ linguæ, publicavit:

Almoneda general de las mas curioſas Recopilaciones de los Reynos de Eſpaña. Gallico-Hiſpanice. Pariſiis apud Antonium du Breul 1612. 8.

Tratado de las coſas mas notables que ſe ven en la gran Ciudad de Paris, y algunas del Reyno de Francia. Ibidem apud Didacum Beſsin 1616. in 8.

Las Clavellinas de recreacion; varias hiſtorias, exemplos, ſentencias, y aviſos: Hiſpano-Gallicum opus. Rothomagi 1622. in 12.

Vergel del Alma, y Manual eſpiritual. Rothomagi 1613. in 24.

Grammatica quoque, neſcio cujus linguæ, ei tribuitur, ſuſpicor tamen Hiſpanicæ & Gallicæ.

Ambroſii de Salazar Murciani nomen præ ſe fert liber *De Armas de los mayores Señores de la Eſpaña con las colores en cada eſcudo.* Pariſiis 1642. in 4.

Teſoro de diverſa leccion: Hiſpane & Gallice. Pariſiis apud Ludov. Bovanger. 1637. Quo in libro alia ſua opera ipſe laudat, ſcilicet:

Antorcha de la conciencia: iiſdem linguis.

Forma de eſcrivir cartas.

Eſpejo general de la Gramatica: iiſdem duabus linguis.

Flores diverſas, y curioſas.

Horas de Nueſtra Señora: forte vernacula interpretatione redditas.

El honeſto hombre: ex Gallico Fareti.

Sexaginta annis natum ſe eſſe ibidem admonet, & a triginta præceptorem egiſſe tam Regis quam virorum aliorum principum ac fœminarum, edidiſſeque ad eum uſque diem XII. volumina.

F. AMBROSIUS DE SALAZAR, Dominicanus, cœnobii Salmantini alumnus, ad S. Gregorii Pincianum collegium ſodalis, Dominico Soto viro clariſsimo rude donato ſuccenturiatus ut Salmanticæ ex primaria Theologiæ cathedra doceret, ſcripſit pererudita & ingenioſa:

In Primam partem S. Thomæ Commentaria: quæ immaturo fato abreptus prelo committere non potuit. Obiit namque anno MDLX. ætatis ſuæ XXXVIII.

AMBROSIUS DE SOMONTE, Metymnæ Campi natus, Jeſuita, docuit in Societate Literas humaniores & moralem Theologiam, Lucroniique in collegio ſodalibus præfuit. Ab eo extat proficuus valde libellus:

De la Preparacion de la conciencia para hacer con fruto una Confeſion general. Sæpius excuſum. Præparabat in *Evangelium S. Marci* tria volumina; ſed prævenit cum mors in patria anno MDCLXV.

AMBROSIUS SUAREZ DEL AGUILA ſcripſit, forte ineditum:

Compendio de la nobleza de Eſpaña.

ANASTASIUS.

ANASTASIUS PANTALEO DE RIBERA, Matritenſis ut credo, ingenio vir fa-

faceto & urbano, elegantiarumque & jocorum uberrimo. Poetica facultate inter æquales ſui temporis concedebat nemini, quoddamque ſectatus fuit carmine jocandi, ſaleſque & argutias effundendi genus, argutum ſcilicet elegans ingenioſum facetum, quo mire placebat, viriſque principibus totique curiæ, in qua ſemper vixit, ſe ſe & opera ſua commendabat. Prodiit libellus, quo hæc continebantur, hoc titulo:

Obras Poeticas de Anaſtaſio Pantaleon. Cæſarauguſtæ 1640. 8. Matriti 1648. 8.

F. ANASTASIUS VIVES DE ROCAMORA, Valentinus gente, patria Oriolenſis, Carmelita, S. Theologiæ magiſter, & inter ſodales profeſſor, poſtquam Oriolæ atque Valentiæ rexiſſet domeſticos provinciæ totius Aragoniæ impoſitus fuit anno MDCLIII. Segobricenſis inde epiſcopus anno MDCLXI. die XXX. Maii creatus, elucubravit a ſe celebratam XVII. Maii MDCLXVI.

Synodum diœceſanam Segobricenſem: quæ prodiit Valentiæ 1669. in 4. valdeque a viris doctis probatur, quam præcedit *Epiſtola* ejuſdem *paſtoralis* bene docta. Obiit in monaſterio Undæ dioœceſis Dertuſenſis die Sanctiſsimæ Trinitatis MDCLXXIV. jam ſolutus vinculo hujus Eccleſiæ a Clemente X. P. M. cum annorum LXXV. ætatis eſſet.

ANDREAS.

ANDREAS DE ALCANTARILLA, ſcripſit:

Inſtrumentos de Navegar.

ANDREAS ALCAZAR, aliis VALCACER, Guadalaxarenſis, Medicæ artis profeſſor in Salmantica academia primarius, ſcripſit:

Chirurgiæ libros VI. *in quibus multa antiquorum & recentiorum ſuboſcura loca hactenus non declarata interpretatur.* Salmanticæ apud Dominicum a Portonariis 1575. in fol.

De Vulneribus Capitis librum. Ibidem 1582. in fol.

D. ANDREAS DE ALMADA, Luſitanus, doctor theologus Conimbricenſis, & collegii S. Pauli ſodalis (Portioniſta fidalgo vocant cives ejus) in eodem gymnaſio Theologiæ cathedræ Veſperorum præfuit, & in ea emeriti adeptus eſt prærogativam cum privilegiis & ſtipendio Primarii Profeſſoris, eamdem academiam rexit & reformavit, ſcripſitque:

De Incarnatione librum. Vide D. Nicolaum de S. Maria in *Chronico Canonicorum Regularium Luſitano* lib. x. cap. xv. num. 15.

ANDREAS ALOISIUS DE ZAMORA, inſcriptus:

Poſitionibus Sacris de Auguſtiſsimo Sacramento Euchariſtiæ rationibus illuſtratis legitur in quodam apud me librorum catalogo inter typis editos.

F. ANDREAS DE ANGELIS, Luſitanus, ex Tertio Ordine S. Franciſci, ſcripſit, ut habeo ex relatione Georgii Cardoſi ad Franciſcum Haroldum Franciſcanæ hiſtoriæ continuatorem miſſa:

Triumphum Mariæ Virginis. Oliſipone 1600. in 4.

Luſitaneque:

A Hiſtoria Univerſal. Conimbricæ in 4.

ANDREAS DE ANGULO, Cordubenſis, anno MDXLV. nobili ſtirpe editus, juris ſtudium eo fructu exercuit ut non ſolum Caravacenſem provinciam ſeu territorium juridicus rexerit, & neſcio an alia hujuſmodi; ſed & ut funeri ſuo ſupereſſet doctiſsima ediderit:

Commentaria ad Leges Regias Meliorationum tit. VI. lib. V. Compilationis: primum anno 1585. typis mandata, deindeque acceſſionibus novis locupletiora iterum prelo Matritenſi ſubjecta anno 1592.

ANDREAS ANTONIUS DE CASTRO, Luſitanus, Ourenſis (ex Ouren oppido) medicus doctor, ſcripſit, cum medicus eſſet Brigantini Ducis:

De Febrium Curatione libros III. Villævitioſæ 1636. in fol.

De Simplicium Medicamentorum facultatibus. Ibidem.

De Qualitatibus Alimentorum, quæ humani corporis nutritioni ſunt apta. Omnia hæc ſimul dicto anno apud Joannem Carvalho.

D. ANDREAS ANTONIUS SANCHEZ DE VILLAMAYOR, Palentinus, presbyter, Malacitana in urbe degens ſcripſit:

Exclamacion a los heroycos hechos del Eremita del Ayre, ave celeſte, maravilloſo Principe de los Stylitas S. Simeon. Hiſpali apud Thomam Lopez de Haro 1680. 4.

Dicitur & ſcripſiſſe:

Vida de Santa Maria Egypciaca.

ANDREAS DE ATIENZA, natus in oppido Zehegin diœceſis Carthaginenſis, ſodalis Jeſuitarum humaniores literas per ſedecim annos profeſſus fuit, & ſcriptum reliquit, moriens Hiſpali XX. Maii MDCXXXVIII. ætatis octogeſimo:

Commentarium in Epiſtolas D. Pauli ad Galatas: quod aliaque inedita manſere.

AN-

ANDREAS DE AVELAR, Luſitanus, ſcripſit:

Cronographia dos Tempos, ſive *Repertorio dos Tempos*. Oliſipone 1590. & 1594. & 1602.

D. ANDREAS DE AVILA, ſcripſit:

Maximas de Entendimiento Politico. Madriti 1657.

F. ANDREAS DE AZITORES, Palentiolanus (oppidi nomen Palenzuela eſt, dioeceſis ut credo Palentinæ) monachus Ciſtercienſis ædis ſacræ Vallis-Eccleſiarum, theologus profeſſor, ad hæc philoſophus eximius, magno vir ingenio & maturo judicio, edidit:

Theologiam Symbolicam, ſive Hierogliphicam pro totius Scripturæ Sacræ juxta primarium & genuinum ſenſum commentariis, aliiſque ſenſibus facile hauriendis. Salmanticæ 1597. in 4. Primus hic erat tomus deſtinatione auctoris, qui quidem complectebatur opus integris aliis ſeptem ab hoc diverſis voluminibus, eo e vivis ſublato ineditis relictis in monaſterio jam laudato Vallis-Eccleſiarum, quod eidem fuit natale ſolum Religioſæ vivendi normæ. Item:

Vitam Sancti Bernardi eleganti carmine conſcriptam (ſive Latine ſive Hiſpanice id enim non lego) tribuit noſtro Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice reviviſcente*, & ex eo Carolus Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi*.

Obiit in monaſterio S. Claudii regni Galleciæ anno MDXCIX.

ANDREAS BAIANUS, vulgari forma, ut credimus BAIAON, Indus, ex Luſitanorum gente in Goenſi metropolitana urbe Orientis natus, bachalaurus ut vocant Conimbricenſis, theologus, nec obſcuri nominis orator ac poeta, Græcis non jejune nec Latinis vulgariter eruditus, Romæ degens multa conſcripſit opera, nonnulla edidit, quorum ſeriem cum laude hominis, alias nobis ignoti utpote inter exteros viventis, ex Leonis Allatii viri eruditiſsimi *Apibus Urbanis*, ſive de Viris illuſtribus, qui ab anno MDCXXX. per totum MDCXXXII. Romæ adfuerunt, ac typis aliquid evulgarunt, deſumpſimus.

Oratio de S. Joanne Evangeliſta habita coram Paulo V. in Sacello Vaticano. Romæ prodiit 1610. in 4.

Oratio habita Velitris coram Populo & Clero in erectione ejus diœceſani Collegii. Ibidem 1612. in 4.

Panegyricus de Joanne Zamoſcio Cancellario Poloniæ. Romæ 1617. in 4.

Panegyricus de Sancto Philippo Nerio, ſine verbis, primum & novum Auctoris artificium, Urbiveteri dictus in ejus Baſilica. Romæ 1619. in 4.

Elogium in Coronatione Urbani VIII. 1623.

Doctrina Cardinalis Bellarmini in Elegos Latinos traducta. Romæ 1612. in 8.

Epiſtola ad Joannem Baptiſtam Laurum: ab acris judicii viro Antonio Querengo, & aliis viris doctiſsimis commendata, quæ legitur in ſecunda *Epiſtolarum* centuria ejuſdem Lauri. Peruſiæ 1618. & Romæ in 8.

Poema inſcriptum *Cardiographia*. Romæ apud Jacobum Laurum 1624. In forma cordis, in laudem cordis Sancti Caroli Borromæi.

Multa alia *Poemata* ſeu *Epigrammata*, quæ collegit atque edidit Patritius Factorius, qui & ipſe ſuas lucubrationes adjunxit. Romæ 1614. in 4. Multaque compoſuit in laudem auctorum, qui opera ſua divulgaverunt variis in locis: quamplura item *Elogia*, *Inſcriptiones*, *Epitaphia* per annos circiter 20. alieno vel ſuppreſſo nomine auctoris.

Elogia, Epigrammata, & Emblemata Andreæ Baiani opus poſthumum. Romæ editum in 8. annotatum legitur inter libros Raphaelis Trichetti du Freſne.

Hæc edita & publicata: quæ autem edenda penes ſe habuiſſe Allatius refert hæc ſunt:

Orationum volumina duo.

Elogiorum, partim verſu partim proſa, tom. II.

Epiſtolarum ad diverſos volumen I.

Carminum diverſorum volumina II.

Hortus Simplicium Puerorum, Martyrum, & Confeſſorum, cum Neniis, Elogiis, & Hiſtoriolis.

Iter Lauretanum: juſto volumine elegiace.

Galateum: elegiace cum notis, & antiqua conſuetudine.

In Aphtonium de Elementis Rhetoricæ, & Rhetorica.

De Opificio Epiſtolari: volumina II.

Ariſtoteles Chriſtianus: ſive de Logica, Phyſica, & Metaphyſica per dialogum: volumina II.

Theatrum Sanctorum per XII. menſes, & per totidem ſcenas diſpoſitum, & expoſitum, novum ab Auctore inventum, cum Iconibus, Odis, & Hiſtoriolis: quæ omnia idem auctor ſcripſit pinxit & panxit.

Poema Epicum Ludovici Camoeſii: Latine redditum hoc titulo: *Luſiadæ Indiæ Orientalis Argonautæ*.

Latius hæc cum nonnullis Andreæ elogiis, quibus exceptus fuit a viris ſui ævi eximiis, Leo Allatius diſſerit. Sed videndus omnino eſt (poſt hucuſque ſcripta mihi viſus) Joannes Nicius Erithreus in elogio Baiani noſtri parte I *Pinacothecæ*.

F. ANDREAS BALAGUER, ordinis Præ-

Prædicatorum Valentinæ domus, Albarracinenſis primum, hinc Oriolenſis antiſtes, ſubditis ſuis formavit:

Conſtitutiones Synodales: quarum meminit Vincentius Blaſco parte prima *Hiſtoriæ Aragonenſis*, lib. v. cap. xxiv. in fine, qui & eidem Andreæ attribuit, forte una cum conſtitutionibus vulgo communicatum:

Catalogo de los Obiſpos de Albarracin.

ANDREAS DE BARRIO-NUEVO MONTIEL, Bæticus, ex Loxa urbe Granatæ regni oriundus, in qua editus eſt anno ſexageſimoquinto ſupra ſeſquimilleſimum: a ſacris cum eſſet in Illipulitani montis Eccleſia juxta ipſam urbem Granatam, quæ deinde Canonicorum collegio ſacro adornata eſt a Petro Caſtrio hujus tunc Metropolitanæ Eccleſiæ, Hiſpalenſis deinde integerrimo antiſtite, libellum exiguæ molis publicavit: *De la Miſa rezada*, hoc eſt: De Miſſa recitanda; verum ad vicariam exercendam in patria Eccleſia præſulis operam non multo poſt accitus, argumentum a ſe dumtaxat delibatum plene tractavit, ſcilicet ſcribens:

Eſpejo de Sacerdotes, en que ſe ven las Ceremonias de la Miſa rezada, y ſolenne, conforme al Miſal de Clemente VIII. y Paulo V. Hiſpali apud Ludovicum de Eſtupiñan, 1625. 8.

ANDREAS BERNALDEZ, vulgo dictus El Cura de los Palacios, hoc eſt oppidi Los Palacios in tractu Hiſpalenſi parochus, MS. reliquit:

Hiſtoria de los Reyes Catolicos. Quæ quidem magni habetur apud eos qui in Hiſtorica re teſtimonio æqualium & præſentium quanta fides præſtanda ſit non ignorant: fragmenta ejus quædam affert Rodericus Carus in *Chorographia Hiſpalenſi*, & alii noviores. Hanc Hiſtoriam qui Roderici Cari olim fuit codex, nunc autem eſt D. Joannis Lucæ Corteſii, continet, cui affixa eſt nota quædam ejuſdem Cari de auctore ejus, in qua ſenex ille probus & vere doctus admonitos lectores voluit falſo citari a nonnullis hanc Hiſtoriam ſub nuncupatione bachallauri de Medina, cum certo Andreæ Bernardi ſit: cujus integrum nomen tum Andreæ Bernaldez, tum alias Andreæ Bernal ſe vidiſſe Parœcialibus Baptiſmorum ut vocant libris oppidi Los Palacios, ubi curio fuit, ſubſcriptum ab anno ſcilicet MCCCCLXXXVIII. uſque ad MDXIII. cum pertranſiret illac Viſitatoris munere ornatus, refert. Præterea cognoviſſe ait eum, domique hoſpites habuiſſe inter alios ſummos ſui temporis heroas Rodericum Gironium, Gaditanum Marchionem, & Chriſtophorum Colonum Indiarum Almirantem, quorum lineamenta oris & veſtiendi morem deſcribit accurate; neque ignarum ſeſe Geographiæ oſtendere, atque in primis veritati eum litare ait, multaque alibi non reperienda in hac Hiſtoria contineri. Cujus quidem auctor non alio, inquit, præmio quam curæ hujus animarum donatus fuit, locoque capellani inter D. Didaci Deza Hiſpalenſis antiſtitis familiares.

ANDREAS DE BONILLA CALDERON, prior S. Pauli civitatis Ubedæ, ſcripſit:

De Sanctiſsimo Euchariſtiæ Sacramento Diſcurſum Theologicum. Beaciæ 1614. in 4.

Hiſpane etiam:

Del modo como ſe debe regir el Chriſtiano para vivir buena, y concertada vida, y prepararſe para una buena muerte. Granatæ apud Petrum de la Cueſta, 1619. in 8.

ANDREAS BOSCH, Catalanus, Perpinianenſis, doctor legum, judexque ut vocant primarum appellationum in comitatu Ruſcinonenſi, ſecundarumque in comitatu Cæritaniæ, Tertiariorum S. Franciſci regulam profeſſus, dedit in publicum Catalanica lingua:

Summari, Index, o Epitome dels admirables, y nobiliſsims Titols de Honor de Catalunya, Roſello, y Cerdanya, y de les gracies, privilegis, prerogatives, preheminencies, llibertats, e immunitats que goſan ſegons les propries, y naturals lleys. Hoc eſt: De titulis, ſeu appellationibus honorificis, quorum uſus eſt in Catalonia Ruſcinone & Cæritania, ac de privilegiis & immunitatibus, quibus earum provinciarum incolæ ſecundum leges patrias gaudent. Perpiniani apud Petrum de la Cavalleria, 1628. in fol.

F. ANDREAS BRAVO DE LAGUNA, Franciſcanus, ſcripſiſſe dicitur:

Monarquia eſpiritual, y temporal del Japon. Haroldus in additionibus MSS. ad Waddingi Scriptores.

ANDREAS BRUN, inſcribitur auctor operi ſic dicto:

Arte para aprender a eſcrivir. Cæſaraugustæ edito 1612.

D. ANDREAS CAPELLA, vulgo de Capilla, Valentinus ex ipſa urbe totius regni principe, Jeſuitarum ſodalis prius per aliquot annos, inter quos & novitiorum rectorem & Apoſtolicum Romæ pœnitentiarium exercuiſſe dicitur, deinde ſtrictioris vitæ morem inter Carthuſianos profeſſus ab anno exacti ſæculi lxix. divinarum Scripturarum, triumque huic ſtudio egregie deſervientium idio-

idiomatum Latini Hebraici Græcique eruditione in paucis excelluit. Religiosæ vitæ norma fuit ac veluti exemplar. Quare magnus ille populorum rector Philippus Hispaniarum Rex II. inter alios, quos reformandis aliis & aliis Religiosis familiis destinavit, hanc ei provinciam commisit ut Cataloniæ provinciæ quædam cum Benedictinorum claustralium, tum canonicorum Regularium Sancti Augustini cœnobia visitaret Apostolica facultate instructus. Præfuit monasteriis pluribus, Portæ Cæli in Valentia urbe, Paularis juxta Segobiam, Neapolitano, Mediolanensi, demumque Scalæ Dei in Tarraconensi diœcesi, loco sibi Religiosæ hujus professionis natali. Provinciam item Lombardiæ visitavit. Factus tandem Urgellensis episcopus anno MDLXXXVII. rexit hanc Ecclesiam XXIII. integris annis piissime prudenterque usque ad annum MDCX. quo die Septembris mensis XII. vitam commutavit cum morte. Opera ejus hæc sunt. Latina:

In Hieremiam Prophetam Commentaria: quibus latina vulgata editio exponitur, & cum Hebraico origine, septuaginta Seniorum interpretatione, paraphrasique Chaldaica confertur. Edita sunt in Carthusiana Scalæ Dei domo typis Huberti Gotardi, 1586. in 4.

Hispana vero hæc:

Consideraciones de los Domingos del Año, y de todas las ferias de Quaresma, y de las Fiestas principales de los Santos. Compluti 1582. Cæsaraugustæ 1577. Matriti 1592. in 4. duobus tomis, sed adjuncto:

El Manual de consideraciones, y exercicios espirituales. Hoc totum Considerationum opus anno MDCVII. versum a se in Latinum Coloniæ edidit Antonius Dulchenius Agrippinensis, & ipse Carthusianus, apud Conradum Butgenium: Berlingeriusque Amorosus Venetiis 1605. in 16. Italice: atque alius Gallice.

Consuelo de nuestra peregrinacion. Ilerdæ apud Petrum Robles, 1574. in 8. sive ut credo: *De Passione Dominica.*

Carta, o Coloquio interior de Christo nuestro Señor al Alma devota: ex Latino Joannis Lanspergii Carthusiani. Compluti apud Joannem Gratianum, 1609.

Dos tomos de Sermones para los Domingos de Quaresma, y Festividades del Año: lingua Cataloniæ vernacula, nisi iidem sint cum superius laudatis.

Vidas, y excelencias de Maria Señora nuestra, y de S. Juan Baptista: adhuc ineditum manet, sicuti & liber alius:

De la Verdad de la Fe. Interfuit quoque in magna Carthusia Gratianopolitana cum aliis novem electis monachis formandæ collectioni statutorum, quibus Religiosus hic ordo utitur.

Lucas Waddingus in *Scriptoribus Ordinis Minorum* Andream Capellam *Sermonum Quadragesimalium & Dominicalium* auctorem, nescio a quo deceptus, albo huic Franciscanæ familiæ adscripsit. Andream Capellam propriis elogiis prosequuntur Theodorus Petreius in *Bibliotheca Carthusiana*, Antonius Possevinus in *Apparatu*, Aubertus Miræus vol. 2. *Bibliothecæ Ecclesiasticæ*, ac vitam aliquanto profusius dedit Josephus de Valles archidiaconus S. Laurentii, & canonicus Ecclesiæ Tarraconensis in sua *Carthusiana Historia Hispaniensi* dum viros celebrat illustres Carthusiæ Scalæ Dei.

F. ANDREAS CAPERO, domo ex oppido Castellon de la Plana regni Valentini, sodalis Carmelitarum, præfectus cum hæc scribimus Valentinæ domus, S. T. magister, edidit:

Sermones. Cæsaraugustæ 1679. & Valentiæ anno 1680. in 4.

ANDREAS DEL CASTILLO, natus in municipio Brihuega Toletanæ diœcesis, scripsit:

La Mogiganga del gusto en seis novelas. Cæsaraugustæ apud Petrum Malaga 1641. Ridiculum sic proditur argumentum inscriptione ridicula.

F. ANDREAS DE CASTRO, Burgensis, ordinis Minorum, de cujus vita innocentissime acta videri potest Franciscus Gonzaga in *De Origine & progressu Franciscani Ordinis* III. parte cap. XXXI. Edidit apud Indos occidentales:

Arte de aprender las lenguas Mexicana, y Matlazinga.

Vocabulario: *Doctrina Christiana*: *Sermones varios.* Matlazinga laudata lingua.

Obiit anno MDLXXVII. Gonzaga, Waddingus, Possevinus, Leonius.

ANDREAS CERON, Toletanus, Belgicæ militiæ centurio, MS. reliquit:

Relacion sumaria de algunas particularidades de Artilleria, con otras de milicia. In 4.

D. Thomas de Tamaio in *collectione librorum Hispanicorum.*

ANDREAS DE CLARAMONTE, Murcianus, comœdiarum scriptor suo tempore non spernendus, scripsit hujus tituli librum:

Letania moral. Hoc est metricas laudes Sanctorum qui Litaniis invocantur, aliorumque. Hispali 1613. in 8.

ANDREAS DE LA CUESTA, Ulmetanus, Græcæ linguæ professor Salmantinus,

mus, inſcripſit ſe ejus libelli auctorem, quem ſua in clericalem ſtatum & in ſacrorum hominum exemptionem iniquitas ſtatim damnavit. Is eſt:

Alegacion ſobre un deſacato de un Clerigo a ciertos Miniſtros de D. Alvaro de Oca. Granatæ editus.

D. ANDREAS DAVILA ET HEREDIA, Dominus de la Garena, architectus militaris extra Hiſpaniam non ſine fructu peregrinatus, varia hæc edidit:

Tienda de antojos Politicos. Valentiæ 1673. 8.

Arte de medir tierras. Ibidem 1674. 8.

Variedad con fruto.

Demonſtracion del Eſpejo de Archimedes con que quemó la Armada enemiga. Matriti 1679. in 4.

Reſpueſta al Ente Dilucidado del P. Fuentelapeña Capuchino. Valentiæ 1678. in 4.

Las Plazas de Lorena.

Comedia ſin Muſica. Valentiæ 1676. 8.

ANDREAS DELI, ſeu potius DE LI, cum Cæſarauguſtæ degeret, ex ea urbe Aragoniæ regni metropoli forſan oriundus, Catholicis Regibus Ferdinando atque Eliſabethæ conjugi dicavit:

El Teſoro de la Paſsion Sacratiſsima de nueſtro Redentor. Item:

Vida de San Geronimo, y Santa Paula.

ANDREAS DE DIJON, indigitans ſe beneficiatum in univerſitate Victoriæ urbis interpretatus fuit ex Italico Cardinalis Bellarmini, non ſine ejuſdem approbatione:

La Declaracion del Symbolo. Pampilone apud Nicolaum de Aſsiain, 1621. in 8.

ANDREAS EBORENSIS, ſive ANDREAS RODRIGUEZ, Eborenſis, dum Oliſipone negotiatur (ait Jacobus Mendez de Vaſconzelos in *Andreæ Reſendii vita*) horis ſubſecivis libros tractans exemplorum ſententiarumque non pœnitendam ſylvam a ſe collectam foras dedit, & Ludovico Granatenſi theologo diſertiſsimo inſcripſit. Hoc eſt:

Sententiarum memorabilium cum ethnicarum, tum Chriſtianarum tomos duos. Coloniæ apud Hermanum Millium, 1619. in 8. Olim primumque ut credimus anno 1557. Lugduni apud Paganum, deinde & Conimbricæ 1569. & Venetiis 1572. in 12. Frater hic fuit Thomæ Roderici a Veiga medici fama clari, teſte in ſchedis ſuis Georgio Cardoſo, qui & attribuit Andreæ *Sentencias en Latin, y en Romance.* Conimbricæ 1554. in 4.

D. ANDREAS FERNANDEZ DE OGASTEGUI, verſam a ſe in vernaculam ex Gallica lingua dedit foras:

Novela de Leonora, y Roſaura anno 1669.

F. ANDREAS FERRER DE VALDECEBRO, patria ex oppido Calataiud Aragoniæ regni, Dominicanus, Matriti apud S. Thomam huic inſtituto addictus, S. T. M. Supremæ Inquiſitionis patribus a cenſura Theologica, dum Compluti ſodales cœnobii Matris Dei theologiam doceret edidit:

Hiſtoria de la maravilloſa vida de la Venerable Madre, y eſclarecida Virgen Roſa de Santa Maria de la Tercera Orden de Santo Domingo. Matriti apud Paulum del Val, 1666. 4.

Prius ediderat:

Gobierno univerſal, moral, y politico, hallado en la naturaleza de los Animales ſilveſtres. Matriti 1658.

Gobierno general, moral, y politico de las Aves. Ibidem 1670. 4.

El Porque de todas las coſas. Matriti 1668. 8.

Actos penitentes. Compluti 1675.

El Superior: Politica para todo linage de Prelados. Ibidem 1663. in 4.

Triunfo de la Fama con Diſcurſos Morales, y Politicos. Ibidem 1680. 4.

Vara vigilante.

Penas de Jeſus Redentor.

El Superior Politico.

Llave de Oro de la Eternidad.

Parare ſe & alia Romam ſcripſit anno MDCLXVII. ſcilicet:

Hiſtoria de la Ciudad de Daroca con las Vidas de tres Santos de la Orden de Santo Domingo naturales de ella.

El Farol Sagrado.

Segunda Parte del Gobierno univerſal.

Los Problemas de Ariſtoteles con conſideraciones morales para mayor exercicio de las Virtudes.

Necnon & continuare *Hiſtoriam Ordinis Prædicatorum* poſt Ferdinandum Caſtellum, cum ſibi minus placeat in ſtilo *Continuationis* Joannis Lopez Monopolitani epiſcopi. Præſentatus eſt, ut domeſtico verbo utar, S. Theologiæ, & Marchioniſſæ de los Velez, Caroli Regis noſtri educatricis, Aulicarumque virginum Reginæ noſtræ domeſticarum a confeſsionibus.

Tribui quoque ei a domeſticis audio:

Vida de Fr. Juan de Portugal.

Orador Evangelico aviſado, y prudente, ſive *Monita ad Concionatores Evangelicos.* Ibidem eodem anno in 4.

F. ANDREAS FLORES, Bæticus, Prædi-

dicatorum ſodalis (uti ſcriptum extat in *Hiſtoria Ordinis* IV. parte lib. II. cap. III.) Caroli V. Imperatoris voluntati obſequutus ſcripſit vulgari idiomate:

De la Doctrina Chriſtiana. 1552. in 8. quem libellum inſtituendæ pueritiæ in poſterum deſtinaverunt præſules Toletani, & quique in Gallæcia ſacris præſunt. Accedit:

Devocionario: Suma de las eſpirituales Cofradias: De los Juramentos, y Roſario de Nueſtra Señora: atque item:

Suma de toda la Eſcritura Sagrada en verſo heroyco Caſtellano. Quamplura ex his tamen Petro Ortizio, eximio uti vocat theologo, Galapagaris in agro Matritenſi parocho, deberi referre ut proprio eorum auctori non diſsimulat.

D. Thomas Tamaius in *Collectione librorum Hiſpanorum* natales hujus adſignat oppido Toletanæ diœceſis Torrijos, eremitamque vocat Sancti Eugenii Toletani.

ANDREAS FLORINDO, Aſtigitanus, medicus doctor, navatæ olim a Martino de Roa, presbytero Societatis Jeſu, operæ in eo libro ſuperſtruxit, cujus is titulus:

Adicion al libro de Ecija, y ſus grandezas. Hiſpali apud Ludovicum Eſtupiñan 1631. 4.

ANDREAS DE FRIAS, Eccleſiæ collegiatæ urbis Baza regni Granatenſis ſcholaſticus, Complutenſis necnon pro Toletano antiſtite Franciſco Ximenio viro inclyto, atque item Auranenſis in Africana ora, quam idem Ximenius urbem Catholici Ferdinandi auſpiciis a poteſtate Maurorum cepit, Vicarius primus Generalis, auctor creditur fuiſſe:

Memorialis cujuſdam, ſeu *Commentarioli* Latine conſcripti *de expeditione hac Auranenſi*, ſive *Oranica*: quem Alvarus Gomezius lib. IV. *De rebus geſtis Ximenii* innominato auctori, Petrus autem de Quintanilla Franciſcanus in *Archivio Complutenſi*, quod adjunxit *vitæ*, & *rebus geſtis* ejuſdem magni viri, necnon & in opere *Oranum Ximenii virtute Catholicum* inſcripto, ubi commentariolum hunc edidit, ex conjectura tribuit. V. JOANNES qui idem eſt.

ANDREAS GARSIAS DE CESPEDES, mathematicus Regius, Indiarum archicoſmographus in locum Petri Ambroſii Ondericii ſuffectus: patribus Indici ſenatus jubentibus in urbe Hiſpalenſi cum hydrographicarum cartharum exemplar ſeu archetypon, quod in Regia Indicæ negotiationis domo adſervatur, multis purgavit erroribus, confectis etiam aliis nauticæ rei accommodatioribus & correctioribus inſtrumentis, in quo Roderici Zamorani Hiſpalenſis Regii etiam coſmographi opera ſe adjutum non diffitetur, tum nautas ipſos editis libris bene & ex arte gerendæ rei commonefecit, ſcribens:

Regimiento de Navegacion. Simulque:

Hydrographia, y Theoricas de Planetas. Matriti 1606. in folio apud Joannem de Cueſta.

Libro de Inſtrumentos nuevos de Geometria muy neceſarios para medir diſtancias, y alturas. Adjunguntur duo tractatus: I. *De conducir aguas.* II. *De Artilleria.* Ibidem apud Joannem Cueſtam 1606. in 4.

Ineditum reliquit: *El Islario general, eſto es la Hiſtoria de todas las Islas del Mundo, ſu figura, y ſitio.*

Theorica, Practica, y uſo del Aſtrolabio.

Un Libro de Mechanicas: de quibus omnibus ad Regium ſenatum, ut moris eſt, ipſe detulit impetraturus typorum copiam.

ANDREAS GOMEZ, Luſitanus, Conimbricenſis, Jeſuita, S. Scripturæ in collegio ejus academiæ profeſſor, edidit vulgari forſan lingua:

De Feſtis ſingulis in Collegiis Provinciæ Luſitaniæ in Canonizatione SS. Ignatii, & Franciſci Xaverii celebratis. Oliſipone 1633. in 4.

Sermonem item *habitum in Theatro Inquiſitorum contra Judaicam pravitatem.*

ANDREAS GONZALEZ, theologus & mathematicus, collegii Conceptionis Salmantini gymnaſii rector, edidit:

Compathia y Symbolo de la Aſtrologia y Medicina, y Pronoſticacion del año de MDCIV. y conſideracion Aſtrologica ſobre la Maxima conjuncion. Medinæ Campi apud Joannem Godinez 1604. in 8.

F. ANDREAS DE GUADALUPE, Franciſcanus Excalceatus provinciæ Angelorum, Matriti a confeſsionibus Excalceatis Regiis monialibus & Commiſſarius Indiarum Generalis, ſcripſit:

Hiſtoria de la Provincia de los Angeles de la Regular Obſervancia de S. Franciſco. Matriti 1662. in fol.

Myſtica Theulugia ſobrenatural.

Necnon in ſchedis reliquit, quamvis imperfectum:

De Virtutibus (Latinum opus) *atque earum Praxi*: quod Joannes Luengo penes ſe eſſe lib. V. cap. XXVIII. *Vitæ auctoris* affirmavit.

F. ANDREAS GUERRERO, Franciſcanus, edidit:

Explicacion de las Rubricas del Miſal, y Breviario Romano. Cæſarauguſtæ 1629. 8.

ANDREAS GUTIERREZ, natus in oppi-

pido Zerezo diœceſis Burgenſis, grammaticæ artis Salmanticæ atque alibi profeſſor, ſcripſit:

Vida, Martyrio, y Translacion de S. Victores natural de la Villa de Zerezo. Burgis in fol.

Latine quoque, Ceræſianum ſe a patria appellans:

Artem Grammaticam. Cujus ipſe meminit in altero opere ſeu ſyſtemate variorum auctorum a ſe editioni mandatorum, in quo continentur:

Diſticha Catonis: Floretum: Quinque claves Sapientiæ: Fabulæ Eſopi: Hymni, quos canit Romana Eccleſia cum expoſitione aurea Jacobi de Lora Grammaticæ, atque Poeticæ artis Profeſſoris, qui & Hymnos ipſos diligentiſsime correxit. Omnia edita ſunt Lucronii 1506. apud Guillelmum de Brocar.

ANDREAS GUTIERREZ DE LOS RIOS, ſcripſit qui a ſtemmatographis laudatur:

Tratado de la Caſa de los Rios: MS. adhuc uti credimus. Niſi quod ab quorum intererat proferri in publicum quæ in hoc tractatu continebantur procurata ejus editio eſt in *Summario*, ſeu *Relatione* ut vocant *facti controverſiæ, ſeu litis ſuper ſtatu Belmontis*; cujus rei auctorem habeo D. Joſephum Pellizer Regium Hiſtoricum in memoriali: *Por D. Fernando de los Rios y Argote* fol. 10. num. 42.

ANDREAS HENRIQUEZ DE VILLEGAS, primarius theologiæ ſacræ apud Complutenſes profeſſor, atque in rebus Fidei cenſor, ſcripſit:

Controverſias de Deo Uno, ideſt de Dei Scientia, & Ideis, ac Voluntate; De Prædeſtinatione item atque Reprobatione Hominum. Compluti 1618. in fol.

Ad Divi Juſti Complutenſis primariæ Eccleſiæ fuit canonicus, ejuſdemque gymnaſii doctor theologus.

ANDREAS HIDALGO, edidit:

Exemplar de Caſtigos. Malacæ 1650. in 8.

F. ANDREAS HIERONIMUS DE MORALES, Auguſtinianus, poſt luſtratam cenſorio munere Caſtellanam hujus ordinis provinciam, dum fratribus ad collegium Matritenſe, cui Maria Aragonia erectrix nomenclaturam a ſe vulgarem fecit, commorantibus præeſſet edidit:

Eſcarmiento del Alma, y Guia a la union con Dios. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera. 1657. in 8.

F. ANDREAS DE S. JOANNE BAPTISTA, Carmelitarum Nudipedum ſodalis, vertit Hiſpanice Belgicum, ſeu ex Belgico Gallicum librum Adriani van Lyere, Antuerpienſis Jeſuitæ:

De la Religion y Culto del Santo Nombre de Maria. 1640. uti refert Philippus Alegambe *de Scriptoribus Societatis* appendice in Adriano van Lyere. An hic autem certe Hiſpanus ſit, quantumvis Hiſpane ſcripſerit, non facile dixerim.

ANDREAS LAGUNA, medico patre Didaco Ferdinando a Laguna, viro nobili, Segobiæ natus anno ut creditur MCDXCIX. ſub præceptoribus grammaticæ artis in patria meruit, quorum & parentum nomina in commentario ad librum Ariſtotelis *de Virtutibus* voluit poſteris nota. Mox Salmanticæ dialecticam, inque Pariſiorum urbe Græcas literas a Petro Daneſio & Jacobo Tuſano, medicinam vero præter alios a Joanne Ruelio didicit, creatus ibi tandem hujus artis magiſter. In patriam redux anno MDXXXVI. cum Compluti tum Toleti apud Carolum Cæſarem, quo tempore ſuaviſsimam conjugem Eliſabetham Portugallicam in hac urbe amiſsit, medicæ rei cum magna doctrina atque eruditionis commendatione operam dedit, quouſque factus doctor etiam Toletani gymnaſii veſtigia Cæſaris ad Belgas feſtinantis ut relegeret in præceptis habuit. Bona certe ejus gratia oportet factum quod circa annum MDXL. in Metenſem Germaniæ urbem Andreas conceſſerit, atque eam quinquennio integro habitaverit magna quidem cum ſua laude ac civium fructu: quippe qui eos non ſolum in ſævæ peſtis quandoque graſſantis calamitate adhibito efficaci quodam remedio inſigniter juvit, ſed & vacillante in pluribus erga Eccleſiam & Cæſarem fide, nefariis ſectariorum conatibus, uti ipſe refert in *Dioſcoridis Commentario* ad Philippum Principem, conſilio præſenti & gratia, qua plurimum apud eos valebat, fortiter obſtans ſuam Eccleſiæ reique publicæ iſtius urbis pacem atque auctoritatem conſervavit. Inter hæc trium menſium ſibi conceſſo, nec prius tamen quam reditum juraſſet, commeatu in Colonienſes divertit. Hujus temporis actio illa eſt, ſive oratio præſentium bellorum deploratrix, quam in gymnaſio ejuſdemmet civitatis Coloniæ Agrippinæ habuit, ſcholæ totius voto ac precibus obſecundans, eloquentiæ ac doctrinæ luminibus illuſtrem: pleraque item alia in literis monumenta. Quinquennio autem Metenſi jam exacto Italos cogitavit, quorum celebrem Bononienſem ſcholam in medicorum doctorum ordinem admiſſus, indeque Romam creatus in Divi Petri militia, cujus ante aliquot annos Leo Pontifex fue-

fuerat auctor, Eques Auratus Comesque Palatinus praesentia sua hoc primum tempore, qua potis est privatus homo urbem orbis principem, nobilitavit. Quo & post brevem aliam in Germania moram repetens ut Franciſci Cardinalis Bobadillæ, magni literarum Mœcenatis, invigilaret saluti, hanc ipsam operam Julio III. Sacrorum apici, excitato ad illius famam, praestitit. His diebus operam vertendo atque explanando Hispanis hominibus *Pedazio Dioscoride* gratam atque laudabilem posuit, secedens, ut ipse monitum jure voluit, frequenter in Tusculani praedii locum, quod Tullii Ciceronis possessione conscriptisque ibi *Quæstionum Tusculanarum* libris usque hodie celebratur. A cujus Pontificis morte, quæ in annum incidit illius sæculi quintum supra quinquagesimum, Antuerpiam ad Philippum Regem delatus, Coloniæque iterum aliquot diebus resistens, monumenta sui utrobique reliquisse *Commentariorum in Dioscoridem*, *Apologiæque in Cornarium* editione deprehenditur. Similiter & domum a tam prolixa peregrinatione aliquando reversi argumentum extat circa annum MDLVII. in eo titulo positum, quo ad Divi Michaelis in urbe Segobiensi parentis olim fato functi sepulchralem lapidem inscripsit. Manere ibi usque ad extremum vitæ diem voluisse eum credimus: & si demas Gallicum iter pro deducenda ad Regem sponsum Philippum Elisabetha Vallesia in comitatu ..... Mendozæ Ducis Infantatus, ne hoc obsequio virum principem id provocantem defraudaret, ab eo factum, certe mansit. Verum in reditu principio anni sexagesimi hæmorrhoidum morbo appetitus extinguitur, inde ad tumulum paternum delatus. Extant plura, eaque utilissima doctissimaque, ab eo opera, quorum quæ ad medicinam attinent hæc in primis habentur:

Anathomica Methodus, sive de sectione humani corporis contemplatio. Parisiis apud Ludovicum Cyaneum 1535. 8.

Galeni omnium Operum, exceptis iis, quæ in Hippocratem composuit, Epitome. Venetiis primum edita anno ..... deinde Basileæ apud Isingrinium 1551. in folio. Lugduni apud Rovillium 1553. quatuor voluminibus in 8. Argentorati apud Zetznerum 1609. tandem Lugduni sumptibus Joannis Caffiu, & Franciſci Plaignard 1643. folio. Quatuor nempe hujus epitomes quas fecit partibus *ita dilucide, clareque Galenum non raro percurrentem*, ut Amati Lusitani verbis utar, *perstrinxit, ut pro Galeno intelligendo, nullo altero enarratore opus habeant medici.* Quam ejusdem operam in hoc positam Paschalis Gallus *Medicæ Bibliothecæ* auctor *doctissimæ ac diligentissimæ* appellatione donavit; a Martino item del Rio in *Magicis disquisitionibus*, virisque aliis doctissimis eximie laudatam, cum & Hispani Galeni cognomentum ex eo præsertim opere apud æquales illius temporis medicos vulgo meruisse dicatur, uti Nicolaus Monardes in tractatu *de Lapide bezoaris* refert: quanquam neque id sine invidia ei obtigit ob Galenum sic detruncatum, cujus ne apex quidem non legendus est; quantumvis Oribasii similis fere celebretur opera in antiquis, *Compendii* scilicet *Galeniani*, cujus Photius in *Bibliotheca* meminit. Adjuncta est huic compendio:

Galeni Vita. Ad Joannem Aguileram Pauli III. Papæ medicum. Venetiis seorsim apud Hieronimum Scotum 1548. Itemque:

De Ponderibus, ac Mensuris libellus: quo abusum quemdam Hispanorum pharmacopolarum reprehendit, liquida quæque ad mensuram non vero ad pondus æquata dispensantium.

Epitome omnium rerum, & Sententiarum, quæ notatu dignæ in Commentariis Galeni in Hippocratem extant. Lugduni apud Bovillium 1554. in 8. Simulque:

De Contradictionibus, quæ apud Galenum sunt tractatus: qui tamen eo nomine displicuit summo viro Franciſco Vallesio in argumenti similis quodam libello, quod nescire se auctor scripserit qua ratione istæ contradictiones explicari possent.

Annotationes in Galeni versiones, quæ ad suum tempus prodierunt. Venetiis 1548.

Methodus cognoscendi, extirpandique nascentes in vesicæ collo caruncolas. Romæ apud Valerium & Aloysium Doricos 1551. in 8. Complutique apud Brocarium 1555. Videlicet remedium sibi a Philippo quoddam traditum commendat unice. In quo tamen adnotatione digna est Amati Lusitani admonitio *Centuria* IV. *curatione* XIX. auctorem quippe se se affirmat hujus remedii Philippo illi fuisse, quem tunc Damasci Syriæ agere hoc scribens intelligebat: qui quidem Philippus expertæ in quodam milite, & coram se ab Amato editæ, curationis merito atque inventione se se apud Lacunam improbe jactaverat. Cujus rei plures e Lusitania testes advocat, Georgium nempe Henricum Olisiponensem, Ludovicum Munium Conimbricensem medicos & philosophos nobilissimos, Emmanuelemque Lindum astronomiæ cognitione florentissimum, ingenue tamen & fatetur ipse ad finem Amatus accepisse olim se apud Salmanticam a professore medico ejus scholæ, præceptoreque suo Aldereto efficacissimum hoc remedium. Quod quidem adnotare libuit tum quia doctorum Hispaniæ virorum mentio semper jucunda atque hujus argumenti opportuna est, tum ne extra

Hi-

Hispaniam ad Philippum illum, fortasse exterum, inventi laus, quod tam salubre audit, divagetur.

Adnotationes in Dioscoridis factam a Joanne Ruellio interpretationem. Lugduni apud Rovillium 1554. in 16. Ruellium nempe plusquam septingenties, culpa inemendati quod sequutus fuit exemplaris, a vero auctoris sensu abiisse modesta quidem, & quæ olim auditorem decuit, censione confirmat.

Epistola Apologetica ad Joannem Cornarium: qua ejus in versionibus e Græco factis quamplura errata propter infantiam utriusque linguæ, medicæque artis non exactam cognitionem illi exprobat. Lugduni apud Rovillium 1554. in 8.

Victus ratio, Scholasticis pauperibus paratu facilis & salubris: cui adjectus est libellus: *De Victus & exercitiorum ratione, maxime in senectute, observanda.* Parisiis apud Jacobum Bogardum 1547. 8. Coloniæque apud Henricum Mameranum 1550. in 8.

De Articulari Morbo Commentarius. Romæ apud Doricos 1551. 8.

Compendium Curationis præcautionis morbi passim, populariterque grassantis: hoc est vera & exquisita ratio noscendæ, præcavendæ, atque propulsandæ febris pestilentialis. Argentorati apud Rihelium 1542. 8.

Galeni de Antidotis Epitome (hæc est ut credo majoris seu totius epitomes pars) extat cum Ægidii Everarti *de Herba Panacea* commentariolo. Antuerpiæ apud Joannem Bellerum in 16. anno 1587.

Hæc Latina medicæ artis opera sunt. Sequitur:

Europa Ἑαυτοντιμορουμένη, sive *se ipsam torquens: Actio apud Colonienses XXII. Januarii die, anno MDXLIII. coram frequentissima illustrium urbis totiusque tractus hominum concione habita*: ibidemque edita eodem anno.

Vertit non minus ipse multa e Græco fonte, quorum quidquid aliis eorumdem operum ab aliis factis interpretationibus a typographis editiones suas absque delectu aliquo adornantibus, meritum & gratia post videatur habita, certe hi labores, cum & seorsim typis editi in vulgus sint, aliorum etiam comparatione apud eos qui græce sciunt laudem non ultimam ferunt. Hæccilli:

Aristotelis φυσιογνωμονικῶν, *De Phisiognomia* librum a se versum Ludovico Guillardo Carnutum in Gallia præsuli dicavit, Parisiisque edidit apud Cyanemn 1535. Prodiit tamen cum alio interprete, eoque anonymo, is cum aliis Philosophi principis commentariis. Item:

Ejusdem περὶ κόσμου, *De Mundo* librum. Compluti apud Brocarium 1538. ad Carolum Cæsarem. Et hic etiam in editionibus Aristotelis vel Petrum Alcyonium, vel Guilielmum Budeum habet interpretes.

Περὶ φυτῶν, hoc est, *De Plantis* libros (quos tamen Aristoteli adjudicant recentiores, & in his Julius Scaliger) ad Coloniensem urbem cum per eos dies ibi moraretur, edidit Coloniæ 1543.

Περὶ ἀρετῶν, *De Virtutibus* liber, qui inter opera ejusdem Philosophi circumfertur una cum scholiis doctissimis, Ferdinando Bohemiæ & Ungariæ Regi nuncupatus, ibidem editus fuit 1544. Adjungitur huic interpretationi *Epistola ad Adolphum Eichollzium J. Consultum, Academiæ Rectorem* familiarem sibi atque hospitem: in qua monet eum fidelius se verba auctoris sententiamque Latio dedisse quam Simon Grinæus fecerat, cujus interpretatio hujusmet opusculi in vulgus edi solet.

Luciani dialogos duos dramaticos, nempe Τραγοποδάγραν, *Tragopodagran*, Ferdinando Lopezio ab Escuriali Cæsaris Prothomedico, & Οκίπουν *Ocypum* Gundisalvo Peresio, eidem a secretis, nuncupans una cum libello Aristotelis *de Mundo* typis Complutensibus Brocarii prodire in lucem fecit anno 1538. Hos item Joannes Synapius & Jacobus Mycillus interpretati sunt. *Tragopodagra* etiam una cum libello jam laudato *de Articulari Morbo* Romæ prodiit 1551. in 8.

Galeni librum de Historia Philosophica (quamvis non omnibus certam magni parentis prolem) quampluribus editis & ineditis codicibus, præsertimque eo, quem ab Hadriano quodam Corono Græco antiquissimum, ipsius forte Galeni sive alterius manu exaratum, acceperat, inter se collatis Sacro urbis Coloniensis dicavit collegio anno 1543. ibidem editum apud Joannem Aquensem.

Geoponicon, sive de Agricultura tractatum, hoc est Constantini Imperatoris Porphyrogennetæ, vel Dionysii Uticensis, quorum alterutri adjudicari solet, seu potius octo hujus operis ex viginti posteriores libros, qui de natura animalium tractant modisque eorum educandorum, Latine redditos Cæsari obtulerat: cujus etiam auspiciis prelo eos subjecturus erat cum Janus Cornarius integram suam ejus operis versionem divulgans, cura iterum, dimidiatumque hunc edendi cedere nostrum Andream fecit. Nec dissimulavit tamen quorumdam officiis invitatus quin loca aliqua utriusque interpretationis, suæ & Cornarianæ, in examen eruditorum collata invicem proponeret, quæ *Adnotationes* una cum Græco auctore Coloniæ prodierunt anno 1543. in 8. sive, ut Joannes Antonius vander Linden in opere suo *de Scriptis Medicis* af-

affirmat, una cum verſione illius operis Latina, quippe aliis nos credere oportet qui editionem nuſquam vidimus. Id vero adeo irritavit Cornarium ut ſtilum adverſus Lacunam ſubinde, quoties aderat occaſio, ſtringens *Apologeticam*, cujus facta jam mentio eſt, illius *Epiſtolam* immodeſtia dictionis provocaverit.

Judicium lege Gerardi Joannis Voſii *De Philoſophia & Philoſophorum ſectis* lib. I. cap. VI. §. 23. *Græce hoc opus primus exhibuit Jo. Alexander Braſsicanus : Latine vertit Janus Cornarius. Sed poſteriores octo* (libros ſcilicet hujus qui ſunt de natura & educatione animalium) *longe majori cura tranſtulit, atque una cum caſtigationibus ſuis edidit Andreas a Lacuna Segovienſis.* Hæc ille.

Ex Italo etiam in Latinum convertit:

Relationem ex Italia ad Germanos miſſam de Oſtentis quibuſdam Conſtantinopoli Junio, & Julio menſibus anni MDXLII. factis, rogantibus Colonienſibus ut morem gereret : ſimulque tractatus *De Turcarum origine, & ſucceſsione, deque moribus pace belloque illius gentis* a ſe breviter elaboratos edidit Coloniæ 1542. Unde & Antuerpiæ 1544. Moguntiæque 1552. iterum ac tertio recuſum opus eſt.

Hiſpanicam noſtram quoque linguam locupletavit ea præſertim Dioſcoridis editione, (quem auctorem Latinis & Italis Petrus Matthiolus, Gallis alius, & Germanis alius pariter communicaverunt) cujus hæc facies:

Pedazio Dioſcorides Anazarbeo acerca de la materia medicinal, y de los Venenos mortiferos traducido del original Griego en Caſtellano &c. iluſtrado con annotaciones, y con las figuras de innumerables plantas exquiſitas y raras. Salmanticæ apud Cornelium Bonardum 1586. in folio, Valentiæque iterum apud Michaelem Sorollam 1636. in folio. Commentariis ſuis, & explanationi Græci auctoris plantarum omnium vocabula cum Latinæ atque Arabicæ, tum Caſtellanæ Luſitanæ Catalonicæ Italicæ Gallicæ ac Germanicæ linguarum appoſuit. Vereque id opus eo ardore aggreſſus eſt, eaque induſtriæ cura proſequutus ut & Ægyptiacæ peregrinationi, quam non mediocre rei compendium allaturum exiſtimabat, ſerio ſe accinxerit, & factum eſſet niſi Franciſcus Vargas, Regius apud Venetos Legatus, in Venetiarum urbem eo conſilio appuliſum calidis officiis detinuiſſet. Adjutum ſe non parum egregio Matthioli ex Græco Itali interpretis labore fatetur noſter in prooemio operis, quo nomine Matthiolus ei in editione Latina ſequentibus annis a ſe facta debitas gratiarum vices rependit. Collatione item codicum, ſive editorum ſive manuſcriptorum, præcipueque antiquiſsimi cujuſdam ſibi a Joanne Paez de Caſtro Chronographo Cæſareo exhibiti rem ait confeciſſe. Quare Hiſpanico idiomati poſſeſsionem hujus ſcriptoris ſeptingentis plus locis libri illius fide reſtituti, atque adeo quam alibi gentium editus uſquam ſit ſanioris, confidenter adrogat.

De la Preſervacion, y cura de la Peſte. Antuerpiæ 1556. in 8. Salmanticæ 1560. olim Latinum a ſe confectum.

Las quatro elegantiſsimas, y graviſsimas Oraciones de Ciceron contra Catilina trasladadas en lengua Eſpañola. Antuerpiæ 1557. 8. apud Plantinum.

Debita laude proſequutus eſt Lacunam noſtrum Matthiolus jam laudatus in prooemio, & ubi de *Bacara* herba tractat : Jacobus Middendorpius de *Academiis*, in *Toletana* lib. VII. & cui omnia hæc fere accepta referimus vir induſtrius, patriæque ſuæ clarorumque illius virorum egregius vindex, Didacus Colmenares in *Segobienſis urbis Hiſtoria*, ſive in *Appendice de Illuſtribus Viris Segobienſibus.*

ANDREAS DE LAZARRA, ET CRUZATE, canonicus Regularis, neſcio cujus formæ, typis Romæ edidit:

Theulugia myſtica, y Eſpejo de la Vida eterna, por el qual ſon encaminadas las almas que deſean alcanzarla : apud Jacobum Maſcardum 1615. in 8.

ANDREAS DE LEON, Granatæ ortus, an incola? quorum prius in *Hiſtoria urbis Granatenſis* Franciſcus Bermudez a Pedraza ſcriptum reliquit, medicam & chirurgicam artem in ea urbe, atque item in aula Regis Hiſpaniarum Philippi Secundi expeditionis Luſitanæ exercuit tempore, cujus doctrinæ monumenta hæc reliquit:

De Anatomia.

Definiciones de Medicina ; diferencias, y virtudes del Anima con declaracion de los temperamentos, morbos, &c. y declaracion de pulſos, y orinas.

Examen de Chirurgia, aviſos para Sangrias, y purgas. Hæc ſimul edita ſunt Beaciæ 1590. in 4. Puto & anno 1605. variante titulo, *Varios Tratados de Medicina, y Chirurgia.*

Practica de Morbo Gallico en el qual ſe contiene el origen, y conocimiento de eſta enfermedad, y el mejor modo de curarla. Pinciæ 1605. in 4.

ANDREAS DE LA LOSA, natus in oppido Fuenſalida diœceſis Toletanæ, notarius ut vocant provinciæ in Regia audientia ſeu prætorio Hiſpalenſis urbis, edidit metricum opus hoc titulo:

Verdadero Entretenimiento del Chriſtiano, de

de las quatro Poſtrimerias del Hombre. Hiſpali apud Alphonſum Barrera 1584. in 4. & Pampilone per Carolum de Labayen 1617. 8. Item:

Batalla, y triumpho del Hombre contra los Vicios, en el qual ſe declaran los maravillo-ſos hechos del Caballero de la Clara Eſtrella. Hiſpali 1580. in 8.

ANDREAS LUCAS DE ARCONES, Granatenſis, Jeſuitarum ſodalis, eccleſiaſtes celeber, in collegio Sancti Pauli ejuſdem urbis Bibliorum interpres, cum & exteris ac poſteritati proficuus eſſe vellet edidit:

Iſaiæ Prophetæ elucidationem literalem, myſticam, & moralem: tomis duobus Lugduni apud Laurentium Durand 1642. in folio. Iterum apud Philippum Borde 1652.

Hiſpane etiam:

Vida de San Ignacio de Loyola Fundador de la Compañia de Jeſus. Granatæ apud Antonium Bene de Lazcano 1633. 4.

Obiit Granatæ XXVI. Auguſti MDCLVIII.

ANDREAS LUDOVICUS, ſive LUISIUS, vulgo LUIS, Luſitanus, Eborenſis, Societatis Jeſu, ſcripſit hiſtoriam Moyſis Luſitane, hoc titulo:

Moyſes Cortezaõ, Orador, & Paſtor: tomis duobus: morte tamen occupatus non publicavit. Eboræ deceſsit XXVIII. Decembris MDCXXXIX.

ANDREAS DE LUZON, ſacerdos ordinis Sancti Jacobi, Regiæ Majeſtati Philippo Secundo a ſacris, typis mandavit:

Reformacion de lós Conventos de la Orden de Santiago. Matriti apud Petrum Coſsio 1587. in 4.

ANDREAS DEL MARMOL, Regiæ curiæ Matritenſis advocatus, edidit, relationem ſequutus Chriſtophori Marquez Carmelitæ, imo ipſius fere qui deſcribitur:

Excelencias, Vida, y trabajos del Padre Fr. Geronimo Gracian de la Madre de Dios Carmelita, recopilada de lo que eſcrivió de él Santa Tereſa de Jeſus, y otros. Pinciæ 1619. in 4. apud Franciſcum Fernandez.

ANDREAS MARTINEZ DEL LARROZO, cum in India ad orientem ſolem poſita verſaretur in manus Hollandorum cecidit, inter quos manſit tribus fere annis detentus. Edidit hoc titulo libellum:

Relacion de las Naos grandes, y pequeñas, y de las Fatorias, y fortalezas que los Holandeſes tienen el dia de hoy 6. de Junio 1619. en las partes de las Indias, y Moluco, y ſu trato, y comercio, y orden de ſus deſpachos. MS. fuit in bibliotheca Laurentii Cocci, cujus *appendicem* ad Antonii Leonii *Indicam Bibliothecam* manu ejuſdem Cocci exaratam penes me habeo.

ANDREAS DE S. MARTIN, teſte Antonio de Herrera, & Antonio Leonio in *Bibliotheca Indica* proxime laudata titulo XL. ſcripſit:

Del Deſcubrimiento del Eſtrecho de Magallanes.

F. ANDREAS A MATRE DEI, Palentinus, Carmelitarum Reformatorum ſacramentum Pinciæ dixit, & in collegio Salmantino una cum aliis egregiis theologicæ rei magiſtris ac *Theologici Curſus* auctoribus fabricæ huic ſedulam navavit operam. Continuaturus namque moralem partem, ait Franciſcus a Jeſu Maria, initium dederat evulgato de quibuſdam Sacramentis volumine uno, adjecit ipſe:

De Sacramento Ordinis, Sacramento Matrimonii, ac de Cenſuris. Salmanticæ 1668. Necnon &

Curſus Theologiæ Moralis Tractatus quatuor, De Legibus, De Juſtitia, & Dominio, De Reſtitutione, De Contractibus. Lugduni apud Laurentium Arnaud & Petrum Borde 1670. fol. Diffinitor fuit Generalis.

F. ANDREAS MENDEZ, ordinis Prædicatorum provinciæ Bæticæ, ſcripſit volumen grande:

De las Alabanzas de Nueſtra Señora, ſive conciones in quibuſdam ejus feſtis.

Claruiſſe hunc circa annum MDCV. ſcribit Alphonſus Fernandez ex *Hiſtoriis Ordinis.*

D. ANDREAS MENDEZ, laudatur a non nemine eo quod ediderit:

Diſcurſos ſobre la Centinela del Reyno de Chile. Limæ 1641. in 4.

ANDREAS MENDO, Lucronienſis, Jeſuitarum ſodalis, apud ſupremos Fidei per Hiſpaniam vindices miniſter a cenſura theologica, Salmanticæ docuit ſacras litteras, theologiamque ab ſchola & a moribus nuncupatam, rector collegiorum Ovetenſis & Salmanticenſis Hibernorum, ediditque tum ibi tum alibi:

Bullæ Sacræ Cruciatæ Dilucidationem. Matriti apud Mariam de Quiñones 1651. in folio, iterumque pluribus quæſtionibus & diſcuſsionibus adauctam Lugduni apud Horatium Boiſſat & Georgium Remeus 1668. in folio.

De Jure Scholaſticorum, & Univerſitatis ſive Academico. Salmanticæ 1655. in folio, & cum

cum *Additionibus* Lugduni ſumptibus Horatii Boiſſat 1668.

De Ordinibus Militaribus Diſquiſitiones Canonicas Theologico-morales, & Hiſtoricas, pro foro interno, & externo. Salmanticæ apud Sebaſtianum Perez 1657. in fol. & Lugduni apud Boiſſat 1668.

Stateram Opinionum benignarum in Controverſiis moralibus. Lugduni apud heredes Boiſſat in folio 1666. Simulque:

Criſin de Societatis Jeſu pietate, doctrina, & fructu multiplici. Lugduni apud Horatium Boiſſat & Georgium Remeus 1666. 12.

Epitomen Opinionum Moralium, cum Diſcurſu circa Opiniones probabiles, & Appendice caſuum valde notabilium. Lugduni in 4. ſumptibus Laurentii Arnaud 1673. 8. Eadem credo epitome ſequenti anno ex eadem officina in 8. prodiit, quam nos vidimus.

Vernacula quoque lingua:

Principe perfecto, y Miniſtros ajuſtados; documentos politicos, y morales en emblemas. Salmanticæ apud Didacum Coſsio 1657. Lugduni apud eoſdem Horatium Boiſſat & Georgium Remeus 1662. in 4.

Memorial ajuſtado de los fundamentos incontraſtables de la Inmaculada Concepcion de la Virgen Maria Nueſtra Señora. Valliſoleti 1640. in folio.

Quareſma: Sermones para las Ferias mayores, Domingos, y Semana ſanta. Matriti apud Paulum del Val 1662. in 4. & iterum ibidem.

Segunda Parte de Quareſma para los Lunes, Martes, Jueves, y Sabados. Matriti apud Melchiorem Alegre 1668. 4.

Vertit ipſe tamen poſtea in Latinum ſermonem, edique curavit:

Quadrageſimam ſeu Conciones pro omnibus Quadrageſimæ diebus & pro Paſchate Reſurrectionis. Lugduni ſumptibus Petri Chevalier 1672. in 4. Ad illuſtriſsimum virum Bartholomæum Areſium comitem, ſacrique ſenatus Mediolanenſis præſidem integerrimum, omnique laude majorem, nam & hoc tempore Mediolani agebat auctor Excellentiſsimi ducis Urſaonenſis Gubernatoris conſcientiæ ſecretis præfectus, idem duorum Regum Philippi IV. & Caroli II. concionator, Supremo rerum Fidei Hiſpanarum concilio a cenſura theologica: atque iterum apud Joannem Antonium Huguetan 1676. 4.

Aſumptos predicables. Matriti apud Mariam de Quiñones 1664.

Sermones varios. Ibidem apud Melchiorem Alegre 1668.

Sermones varios en celebridades de ocaſion, y Fieſtas particulares. Ibidem apud eumdem 1667. 4.

Aſumptos predicables aplicados a los Evangelios del Miſal. Ibidem apud Mariam de Quiñones 1664. in 4.

Segunda Parte de Sermones. Matriti 1668.

Expectantur alia ab ejus fecundo atque alacri ingenio, multaque doctrina.

F. ANDREAS DE MOGUER, ex Moguer oppido Bæticæ oriundus, profeſſus eſt Dominicanum inſtitutum Salmanticæ, ſcripſitque:

Hiſtoria de Santo Domingo de la Provincia de Mexico. MS. teſte Antonio Leonio in *Bibliotheca Indica.* Item:

Sermones: duobus voluminibus *de Tempore ac de Sanctis.*

Librum quoque *Exemplorum.*

Videſis Auguſtinum Davila Padilla in *Hiſtoria provinciæ Mexici Ordinis Prædicatorum*, qui notat hiſtoriam hujus provinciæ uſque ad tres quatuorve præfectos provinciales ab eo pertextam: ſcilicet in prologo & in fine libri ultimi.

F. ANDREAS DE LA MONEDA, S. theologiæ magiſter, Burgenſis monaſterii S. Joannis Benedictinorum ejus urbis ſodalis, poſt alias Hiracienſi abbatiali dignitate quæ in regno Navarræ eſt, ornatus, ſcripſit:

Curſum Philoſophiæ. Burgis 1660. quatuor tomis, ut a domeſticis Romæ accepimus. Item:

Curſum Theologiæ Scholaſt. & Moralis. Ad mentem SS. Anſelmi, & Thomæ. Lugduni 1672. in fol.

ANDREAS MORAGUEZ, Majoricenſis, Jeſuita, humaniorum literarum profeſſor, edidit:

Elegiaca Poematia, culto ſtylo. Reliquit etiam Majoricæ:

Proſodiam luce typorum dignam, quod *Bibliothecæ Societatis* auctor ait.

Obiit in patria III. Januarii MDCXXXI.

ANDREAS DE MORALES, Cordubenſis ut credo, nobilium dedit illius nobiliſsimæ urbis familiarum catalogum originesque & progreſſum, quod opus hi qui hodierno tempore his eruendis antiquæ hiſtoriæ theſauris enixe ſtudent, hoc titulo inſigne apud ſe eſſe jactare ſolent:

De las Caſas Iluſtres de Cordova. MS. ut videtur, ſive *Hiſtoriam urbis Cordubenſis*, quomodo appellat D. Joſephus Pellizer Regius archichronographus in libro nuncupato, *Memorial de la calidad, y ſervicios de D. Fernando Joſeph de los Rios y Argote* §. 1. fol. 3. cujus etiam ſecundum volumen laudat. Item:

Tratado de las Caſas de Sarmiento y Villamayor: cujus libri exemplar apud ſe eſſe affirmat idem D. Joſephus Pellizer Regius hiſtori-

ricus in informatione *De la Caſa de Sarmiento de Villamayor*. Sub nomine Andreæ de Morales ſcripſiſſe dicitur Martinus de Roa Jeſuita librum:

De lo que hizo la Ciudad de Cordoba en ſervicio del Emperador Carlos V. en el tiempo de las comunidades. Cujus rei fides penes auctorem *Bibliothecæ Societatis* ſit.

ANDREAS MUÑOZ, Conchenſis natu, in Italia apud Camaldulenſes mancipavit ſe vitæ Eremiticæ, atque ſcripſit Pio V. Papæ nuncupans:

Eremi Camaldulenſis deſcriptionem, libris duobus: quæ edita eſt etiam in corpore *Italiæ illuſtratæ* Francofurti in officina Andreæ Cambieri 1605. fol.

ANDREAS MUÑOZ, a ſuperiore alius, in Hiſpalenſi rerum Indicarum Regia domo tormentariæ rei & fabricæ curabat negotium (Artillero mayor de la Caſa de la Contratacion de Sevilla vulgo munus appellant) ſcribens:

Inſtruccion, y reginiento para que los Marineros ſepan uſar de la artilleria con la ſeguridad que conviene. Luciferi Fano 1642. 4.

F. ANDREAS DE S. NICOLAO, Americus ex Tunja Peruani regni oppido, Auguſtinianorum Reformatorum ſodalis, cum hæc ſcribimus collegii Complutenſis rector ſuæque Reformatorum congregationis chronographus, ſcripſit dum Romæ converſaretur:

Paſſerculi Solitarii planctum, ſive Peccatoris ad Dominum converſionem. Romæ apud Joannem Petrum Collinium 1654. in 8. Item:

Proventum meſsis Dominicæ Patrum Excalceatorum B. Auguſtini Congregationis Hiſpaniæ. Ad Alexandrum VII. Papam, Romæ 1656. in 4.

Vernacula deinde lingua:

Hiſtoria general de los Religioſos Deſcalzos del Orden de Ermitaños de San Aguſtin. Matriti 1664. folio.

Deſignios del Indice mas dichoſo ſobre la Regla de San Aguſtin. Romæ 1656. 8.

Teſoro de Palermo, y ſu Monte Peregrino. Vida de Santa Roſolea. Matriti 1655. in 16.

Hiſtoria de Nueſtra Señora de Copacavana. Matriti 1665.

Provincialis præfectus fuit Novi Regni Granatenſis in meridionali America.

F. ANDREAS NUÑEZ DE ANDRADA, ordinis Eremitarum, auctor eſt libri ſic inſcripti:

Vergel de la Eſcritura divina. Opus quidem ab eo cœptum hoc fuit, ſed pene in limine ut videtur derelictum, quandoquidem alphabeti ordinem ſequutus ut communes locos Bibliorum adornaret, primam ejus partem non ultra limites primæ literæ promovit, atque ea quidem juſto volumine edita eſt Cordubæ anno 1600. fol. apud Joannem Barrera.

F. ANDREAS DE OCAÑA, Franciſcanus Excalceatus provinciæ S. Joſephi, in eaque (ut domi vocant) Pater, publicavit:

Primera Parte de Diſcurſos Euchariſticos. Matriti in typographia Regia 1622. in fol.

F. ANDREAS DE OLMOS, in oppido quodam natus Burgenſis diœceſis, ſodaliumque Minorum religionem Pinciæ profeſſus doctrina, concionandique arte jam celeber Indos cogitavit, ibique colligendis ad Eccleſiæ gremium exhibendiſque ſalutari pabulo illius tractus gentibus tres atque quadraginta exegiſſe continuos annos memoratur. Mediocris vir ſtaturæ, ſubfuſco colore, robuſtioris cujuſdam naturæ dono præditus, conſtantiſsime intrepideque varias infidelium vel efferatiſsimorum, & in his eorum quos Chichimecas vocant, regiones incolarum adiit, magnoſque fructus Deo fecit, Mexicanam, Totonacam, Tepuacam Vaxtecamque, diverſas earum gentium linguas, feliciter aſſequutus, quibus nempe edidit:

De Finali Judicio doctiſsimum libellum.

Artem addiſcendi Mexicanam linguam.

Dictionarium ejuſdem.

Problemata quædam doctiſsima. Eadem Mexicana lingua.

Tractatum de Sacramentis.

Tractatum de Sacrilegiis.

Septem Sermones doctiſsimos continentem libellum: omnia lingua Mexicana, teſte Franciſco Gonzaga de provincia S. Evangelii referente in *De Origine, & progreſſu Ordinis Minorum.* Adjungit Antonius de Leone in *Bibliotheca Occidentali* titulo XVIII.

De los ſiete Pecados mortales. Lingua Vaxteca.

Artem, & Dictionarium linguæ Vaxtecæ.

Doctrinam Chriſtianam, & Modum confitendi.

Artem, & Dictionarium linguæ Totonacæ.

Vulgari autem ſua dedit:

Antiguallas de Nueva Eſpaña. MS. teſte Antonio de Leone titulo XVII.

Alfonſo de Caſtro contra todas las Heregias: ex Latino auctoris in Hiſpanum metrice converſum.

Franciſcus Gonzaga, Antonius a Leone, Antonius Daza in *Hiſtoria Ordinis Minorum* IV. part. lib. II. cap. XXVI. Lucas Waddin-

gus de *Scriptoribus Ordinis Minorum* auctores ſunt.

ANDREAS ORDOÑEZ, medicus, ſcripſit:

Compendium perutile de ſanguinis miſsione. Neapoli apud Lazarum Scorigium 1623. in 4.

F. ANDREAS DE ORTEGA, ordinis Seraphici, edidit:

Tratado del Camino del Eſpiritu. Toleti apud Joannem Ferrer 1550. in 8. Omiſit Lucas Waddingus.

D. ANDREAS DE ORTEGA ET VALDIVIA, cantor Eccleſiæ Mechoacanenſis in America ſeptentrionali, ſcripſit:

Deſcripcion del Obiſpado de Mechoacan: quæ MS. penes Ægidium Gonzalez Davila fuit, uti ipſe refert in *Theatro* hujus Eccleſiæ pag. 137.

ANDREAS DE OVIEDO, Carpetanus, in oppido Illeſcas, pari Matritum inter ac Toletum ſpatio, natus, Jeſuita, Ignatii ipſius diſcipulus qui familiæ fuit parens, in Africa vaſtiſsimiſque Abiſsinorum provinciis, deſtinatus eo dimiſſuſque Uliſsipone anno MDLVI. cum honorifico præſulis Hierapolitani titulo, una cum Joanne Nonio Barreto Æthiopiæ patriarcha conſecrato & aliis, diu muneri ſibi commiſſo propagandoque apud eas gentes Evangelio incubuit, factus & ipſe per Barreti deceſſum patriarcha. Tandemque poſt egregiam poſitam plurium annorum operam, temporumque difficultatem fortiter devictam calculi doloribus extinctus fuit anno MDLXXVI. De quo plura Nicolaus Godignus lib. III. *De rebus Abiſsinorum*: & Balthaſar Tellez *Chronici Societatis Jeſu Portugalliæ* parte II. lib. VI. cap. XXXVIII. & ſequentibus. Scripſit librum:

De Romanæ Eccleſiæ Primatu, deque erroribus Abiſsinorum, idiomate Æthiopico ut conjectura eſt translatum.

Multa item ex aliis linguis in eumdem ſermonem convertit confirmandis Catholicis apta reducendiſque ſchiſmaticis. *Duas* item *Epiſtolas* anno MDLXVIII. quas refert Guerrerus.

D. ANDREAS PASSANO DE HARO, S. Inquiſitionis conſultor, cappellanus Toletanæ cappellæ Novorum ut appellant Regum, ampliſsimo viro D. Balthaſari de Moſcoſo & Sandoval cardinali archiepiſcopo Toletano a ſecretis, ſcripſit:

Vida del Cardenal D. Balthaſar de Moſcoſo y Sandoval Arzobiſpo de Toledo. Toleti in folio apud Franciſcum Calvo 1670.

F. ANDREAS PEREZ, Legionenſis, Dominicanus, ordinis ſui generalis concionator, ſcripſit Hiſpaniæ proprio idiomate:

Vida de S. Raymundo de Peñaforte. Salmanticæ apud Petrum Taſo 1601. 8.

Sermones de Quareſma. Pinciæ 1621. 4. apud Franciſcum de los Rios.

Sermones de los Santos, duobus tomis: ibidem 1622. 4. apud Hieronymum Murillo.

Fertur apud ſuos auctor eſſe & illius libelli, quem Franciſco Ubedæ Toletano typi adjudicant, *La Picara Juſtina* nuncupatum, cum liceret ſic per ætatem inſanire.

ANDREAS PEREZ, Jeſuita, collegii Mexicani rector, ſcripſit:

Relacion de la muerte, y virtudes del Padre Juan de Ledeſma, qui obiit anno MDCXXXVII.

ANDREAS PEREZ DE RIBAS, Cordubenſis, presbyter Societatis, dum Novæ Hiſpaniæ Americanorum Jeſuiticam provinciam regeret ſcripſit:

Hiſtoria de los Triunfos de nueſtra ſanta Fe, conſeguidos por los ſoldados de la milicia de la Compañia de Jeſus en las miſiones de la Provincia de la Nueva Eſpaña. Matriti 1645. in folio.

Carta de la Muerte, y Virtudes del Padre Juan de Ledeſma, que murió en Mexico el año MDCXXXVI. Mexici eodem anno. in 4.

ANDREAS PESCIONI, ſi non exter eſt, ſcripſit ex Gallico:

Hiſtorias prodigioſas de diverſos ſuceſos acaecidos en el Mundo, eſcritos en Frances por Pedro Boaiſtau, Claudio Teſſerant, y Franciſco Belleforeſt, traducidos por Andrea Peſcioni vecino de Sevilla. Matriti 1603. in 4. & 1607. in 8.

ANDREAS PINTO RAMIREZ, Luſitanus, Oliſipone ortus, Jeſuitarum ſodalis, ſub magiſterio Franciſci Mendozæ quid non doctum, quid non eruditum & amœnum didiciſſet? Præter concionatorium opus, cui deditum ſcivit *Bibliothecæ Societatis* auctor, theologiam quoque in patria ſodales docebat anno MDCL. & inde in Salmantino collegio: qua in urbe, & quo alio eumque loco fuit, ingentem eruditionis famam collegit, quam mirum in modum edita in vulgus monumenta ſacra, moralia, profana univerſo literatorum orbi confirmaverunt. Hæc ſcilicet foras dedit:

In

In Canticorum Canticum Salomonis dramatico tenore, literali allegoria, tropologicis notis illuſtratum. Lugduni apud heredes Gabrielis Boiſſat 1642. folio.

Chriſtum Crucifixum. Lugduni 1640.

Dei-param ab Originis peccato præſervatam. Lugduni 1642. in folio apud Boiſſat & Anifſon.

Utriuſque Principum Politices Paralella, juſtæ & iniquæ, ad caput XIV. Iſaiæ Prophetæ. Lugduni apud Petrum Proſt 1648. in folio.

Sacræ Scripturæ Selecta, ſive Spicilegium ſacrum explanandæ literæ, moribus illuſtrandis. Lugduni apud Petrum Proſt 1648. fol.

Commentarium in Epiſtolas Chriſti Domini ad ſeptem Epiſcopos Aſiæ, quæ in Apocalypſi continentur. Lugduni 1652. in folio.

Luſit & honeſtiſsimam valdeque diſertam fabulam Joannis Barclaii, veterumque ſequutus exemplar, cui nomen impoſuit:

Philalælia pro fide amicorum reciproca. Lugduni 1647. in 4. Hiſtoria ex Gallico eſt, nam in cod. MDCCCXV. Regiæ Pariſienſis Bibliothecæ SS. Amici & Amelii vita extat, qui ſunt hujus operis argumentum. In ſcriniis reliquiſſe dicitur imperfecta:

In Statium Papinium Scholia.

ANDREAS DE PORTONARIIS, famigeratus ſuperioris ſæculi typographus Salmantinus, in Hiſpania an alibi natus non facile dixerim, edidit ex officina ſua in Hiſpanum converſos:

Los Aſolanos de Pedro Bembo. Salmanticæ 1551. in 12.

ANDREAS POZA, Cantaber, Ordunienſis, cauſarum patronus apud Correctorem ut vocant del Señorio de Vizcaya, ſcripſit:

Hidrographia, Sumario de la eſfera, inſtrumentos de la navegacion, marcas, latitud, y longitud. Juliobrigæ, ſeu Bilvao 1583. in 4. apud Mathiam Mares.

De la antigua Lengua, Poblaciones, y comarcas de las Eſpañas, en que de paſo ſe tocan algunas coſas de la Cantabria. Ibidem 1587. in 4. Latinum feciſſe hoc idem opus videtur, quod neſcio an imperfectum, certe ineditum reliquit hac inſcriptione: *De priſca Hiſpanorum Lingua in gratiam eorum, qui neſciunt Hiſpanice, Paradoxon.*

Hic pater fuit Joannis Baptiſtæ Pozæ Jeſuitæ, de quo ſuo loco.

D. ANDREAS DE PRADO, Seguntinus, edidit:

Meriendas del ingenio, y entretenimientos del Guſto: en ſeis novelas. Cæſarauguſtæ 1663. 8.

ANDREAS REY DE ARTIEDA, Valentinus an Cæſarauguſtanus? Poeta, quem Lupus Felix de Vega in *Lauru Apollinis* non perfunctorie laudat, foras dedit:

Los Amantes: tragœdiam. Valentiæ 1581. in 8.

Diſcurſos, Epiſtolas, y Epigrammas de Artemidoro, quo nomine, quaſi anagrammatico, dignoſci voluit. Cæſarauguſtæ 1605.

ANDREAS RESENDIUS, vulgo DE RESENDE, ortus Eboræ anno MCDXCIII. Andrea Vaſio Reſendio, & Angela Eleonora Vaſia Goes parentibus nobili loco inter ſuos natis, a matre nonnuſquam uſurpavit Angeli prænomen, quo ſignati, quos prima in ætate edidit, libri conſpiciuntur: necnon & more ſui temporis, uti Nebriſſenſis Antonius Ælius, uti alii aliter, ſic noſter Lucius Andreas Reſendius cognominari amabat, ita & ipſe in tabula quadam ſepulchro matris affigenda inſcribere non dubitavit. Adeo imitandæ vetuſtatis ardore capiebantur hi quos prima cepit, ante unum aut duo ſæcula, rerum antiquarum cupido ut & familiarem appellationem nota aliqua veteris Romæ procuderent. Biennis patrem amiſit, liberaliter tamen educatus in ſtudiis a matre, cum primum per ætatem licuit Dominicanorum religioſæ familiæ in patria ſe aggregavit, eoque habitu indutus prius Compluti Antonium Nebriſſenſem, dein Salmanticæ Arium Barboſam Græcas & Latinas literas, theologiam quoque alios docentes audivit. Pariſios inde Lovaniumque adiit, celebres academias, ingenii quod præſtantiſsimum ſortitus fuit magis ac magis excolendi cauſa, peregre colligens uti ſolet non eruditionis tantum, ſed & prudentiæ atque experientiæ rerum opimos fructus. Petro Maſcarenio, Regis ſui apud Carolum Cæſarem Legato, adhæſit evocatus ut ab ſtudiis ei eſſet, quæ efflictim amabat: cum eo aulam ſequutus eſt, aulæque atque ipſi Carolo innotuit & carus fuit. Domum reverſus poſt annum DXXXI. pedem figere opus habuit in curia Joannis Regis III. ludumque ibi aperire, a Rege ipſo duobuſque illius fratribus ampliſsimis S. R. E. cardinalibus Alphonſo Henricoque ad eam profeſsionem adactus, juſſus interim bona cum Summi Pontificis venia juſtis de cauſis ſchema dimittere Dominicanorum, cujus tamen vel in morte ipſa ſtudium retinuit, electo ſibi in Eborenſium Prædicatorum intimis ædibus ſepulchri loco. Henricum præcipue jam laudatum Portugalliæ Infantem, poſtea & Regem, beneficum ſibi expertus fuit, aliquot ab eo ſacerdotiis, unoque Eborenſis Eccleſiæ, & collegii canonicorum poſt alia, quod pingue in primis eſt, pro merito cohoneſtatus, cui & a con-

concionibus fuit, vulgari quippe lingua æque ut Latina erat disertus. Theologiam ad hæc semper coluit, ac dum epularetur patronus legebat is Pauli epistolas digno, ut imitarentur omnes Ecclesiarum Antistites, exemplo, dubiaque sibi a circumstantibus proposita docte atque ex tempore solvebat. Antiquitatis studio præcipue exarsit, adeo ut viatoriæ supellectilis, quandocumque iter acturus esset, ligo aliaque ferrea instrumenta portio ei perpetua fuerint, quibus, si quod antiqui ævi monumentum in via occurreret, propriis ipse impensis operave eruere de terra, atque a tenebris vindicare posset. Vereque, ut Romanis Portius Cato, Lusitanis ipse suis antiquitatis fontes reseravit. Dicendi genus floridum grave & nitidum sectatus, non sine aliqua reprehensione antiquiores quasdam pronunciandi atque scribendi formas quæ obsoletæ jam sunt, superstitiose usurpavit. Poesim quoque non sine magna laude exercuit Horatii æmulus, uti & harmonicam artem: eratque etiam compositionis musicæ bene peritus, neque contentus carmina pangere, eorum quoque modulationes componebat. Coluit amavitque inter exteros Erasmum Roterodamum, Conradum Goclenium Lovanienſem eloquentiæ doctorem, Joannem Vasæum Brugensem; e civibus suis Damianum Goesium, Jacobum Mænetium Vasconcellum jurisconsultum, Achilem quoque Statium dignum tanto præceptore discipulum. Opera ejus si legeris, omnes industriæ accuratissimæ ac reconditæ eruditionis numeros sive in sacra sive in profana re completos summa cum jucunditate experieris. Hæc illa sunt, & quidem in duplex volumen, quotquot lucem viderunt, præter unum aut alterum, conjecta ab Arnoldo Mylio Coloniæ anno 1600. in 8. Primo hæc continentur:

De Antiquitatibus Lusitaniæ libri IV. Præcedunt *Epistolæ* duæ de hoc ipso argumento, altera ad Alphonsum Emmanuelis Regis filium, altera ad Bartholomæum Frias de Albornoz jurisconsultum doctissimum, de quo nos suo loco agimus. Subjiciuntur Jacobi Mænetii Vasconcelli in quatuor hosce libros *Scholia* breviora. Hoc opus conscriptum fuit ab auctore circa annum MD..... primumque his typis vulgatum, deinde in magno *Hispaniæ Illustratæ* systemate iterum prodiit Francofurti 1603. secundo volumine pag. 892. Singulariter quoque commentatus fuit:

De Antiquitate Eboræ, vernacule quidem, nam is qui hic legitur commentarius Latinus ex versione est Andreæ Scoti viri doctissimi. Lusitanus prodierat ante plures annos, & quidem auctior ex secunda editione anno 1576. in 12. cum hoc titulo, *Historia da Antiguidade da Cidade de Evora.* Adjunxerunt Francofurtenses huic opusculo in ha. sua editione Jacobi Mænetii Vasconcelli jurisconsulti Lusitani *De Eborensi Municipio* commentarium, sive Resendiani appendicem.

Secundo volumine hæc alia:

Poemata varia, hoc est:

Vincentius Levita, & martyr, Heroici Poematis libri duo, cum Scholiis ejusdem Resendii.

Ad Deum Patrem ob calamitatem Sectarum Ode.

Ad Christum Confessio, & ad Crucifixum.

Ad Gasparem Casalem Episcopum Leirenensem Epistola de Pastoris officio.

Encomium urbis Lovanienſis, cum aliis carminibus.

Erasmi Roterodami Encomium.

Ad Damianum Goesium, & alios Epistolæ.

Epicedion rapto Daciæ Principi, ad Cæsarem.

De Vita Aulica, ad Speratum Marcianum Ferrarium Lusitanum.

In Obitum Joannis III. Lusitaniæ Regis conquestio.

Ad Mariam Serenissimam Joannis III. Regis sororem eruditissimam Principem Epistola.

Ad Sebastianum Regem, ob Regni adeptum regimen.

Ad Philippum II. Hispaniæ Regem, ut arma in Mauros convertat.

Ad Lupum Scintillam Epistolæ duæ, & ad Petrum Sanctium tertia.

Cujus scilicet facultatis poeticæ laude nostrum excelluisse Nicolaus olim Clenardus hoc elogio, quod apud Joannem Vasæum sexto *Chronici* sui capite legitur, egregie confirmavit: *Andreas Resendius Poeta insignis tanta carminis majestate, tam nervosis inventionibus donatus ab Apolline, ut si in studio Poetico perduraret, tam nobilem Vatem haberet Ebora, quam genuit olim Corduba.*

Sequuntur historicæ epistolæ, scilicet:

De Era Hispanica, ad Joannem Vasæum, quam & innuit Didacus Covarrubias 1. lib. *Variar. Resolut.* cap. XII. quod de ratione computandi temporis ab annorum numero est.

Pro Colonia Pacensi, ad eumdem Vasæum, data Eboræ 1553.

Pro Sanctis Christi Martyribus Vincentio Olisponensi Patrono, Vincentio, Sabina, & Christetide Eborensibus civibus, & ad quædam alia, Responsio ad Bartholomæum Quevedum S. Toletanæ Ecclesiæ Sacerdotem, doctissima quidem & bene prolixa, Eboræ data anno 1567. Ad quam epistolam libens refero quod de *Kalendario Eborensi, & Ulisponensi* ab Andrea confecto asserit Miræus in *Bibliotheca Ecclesiastica.*

Ad Ambrosii Moralis Epistolam Responsio, in qua de Trajani pontis Alcantaræ urbis inscri-

ſcriptione alliſque, data Eboræ 1570.

Atque item orationes duæ:

Altera habita Conimbricæ in Gymnaſio Regio, anniverſario Dedicationis ejus die, IV. Kalendas Julii MDLI.

Altera in ſynodo Eborenſi habita anno MDLXV. menſe Februario, Præſide Joanne Mello Archiepiſcopo Eborenſi. Omnia hæc iterum prodierunt Coloniæ ex officina Gerardi Crenemburgi hoc titulo, *Deliciæ Luſitano-Hiſpanicæ* 1613. in 8.

Præter hæc, quæ in laudata Mylii editione comprehenſa ſunt, & alia lucem viderunt ſeorſim, nempe:

De verborum Conjugatione Commentaria. Oliſipone 1540.

Oratio pro roſtris pronunciata in Oliſiponenſi Academia Kalendis Octobris 1534. in 4.

Narratio rerum geſtarum in India anno MDXXX. juxta exemplum epiſtolæ, quam Henricus Cugna Dux Indiæ maximus miſit ex urbe Cananorio IV. Idus Octobris Anni ejuſdem. Secundo volumine *Hiſpaniæ illuſtratæ.*

Breviarium Eborenſe: de quo ſatius erit Joannis Vaſæi in memorati *Hiſpaniæ Chronici* 5. capite verba ſubjicere: *Breviarium Eborenſe nuper Lucius Andreas Reſendius Reverendiſſimi S. R. E. cardinalis, & Sereniſſimi Principis Infantis Portugalliæ Henrici Eborenſis archiepiſcopi auſpiciis, ita nitori ſuo reſtituit ut non arbitrer aliud reperiri exactiori judicio concinnatum. Certe Sanctorum hiſtorias Hiſpanorum non alibi meliori fide ſcriptas reperias, quas ille ante annos multos perluſtrata fere tota Hiſpania, tanquam quod futurum erat præſagiens, & ſummo ſtudio perquiſivit, & ex Eccleſiarum cathedralium libris, ubi quam emendatiſſime reperiri poterant, accuratiſſime deſcripſit.* Hæc Vaſæus. De quo opere intelligendus eſt Petrus Galeſinius in nuncupatione ſui *Martyrologii*, ubi de Reſendio, quem *doctrinarum antiquarum laude præſtantem* appellat *virum, perluſtratis eam omnis Hiſpaniæ baſilicis cathedralibus, compertiſque antiquis tabulis Sanctorum Hiſpanorum, hiſtoriam diſerta oratione contexuiſſe* refert.

Vita S. Ægydii Scallabitani, ſive de Santaren, Ordinis Prædicatorum: quam deſumpſit ex alia Petri Paez ejuſdem ordinis atque ævi ſemibarbara, quæ aſſervatur in ejuſdem urbis monaſterio. Hanc Pariſiis editam Latine affirmat Ludovicus Cazegas in *Hiſtoria* vernacula *Ordinis Prædicatorum Provinciæ Portugalliæ* lib. v. cap. xi. Forte Antonius Senenſis Luſitanus liberavit in eo fidem, quam dum *Bibliothecam* hujus Ordinis ſcripſit, obligaverat hoc Reſendii opus edendi; aut eſt *Triumphus Chriſtianus Romanos cunctos obſcurans* Sancti hujus viri, quem ex Andreæ Reſendii quatuor libris de ejus vita deſcripſit Stephanus Sampaius, atque edidit Pariſiis apud Perier 1586. in 8.

Carmine etiam:

Adverſus ſtolidos politioris literaturæ oblatratores: erudite & eleganter. Baſileæ apud Frobenium 1531.

Genethliacum Principis Luſitanæ, quod in Galliis excuſſum fuiſſe in *Epitome Geſnerianæ Bibliothecæ* refertur.

Vernacula quoque lingua:

A Vida de ſanto lego Fr. Pedro, do Convento de Ebora: quam Antonius Senenſis Latine deſcripſit.

A Architettura de Leon Baptiſta Alberto, quam ex auctoris vernaculo in Luſitanum, Henrici cardinalis nutu, vertit, quæque poſt mortem Reſendii, ejuſdem cardinalis juſſu, & Didaci ſeu Jacobi Mænetii Vaſconcelli cura, lucem vidit uti lego in Gaſparis Statii tractatu *de Statiorum familia Eborenſi*, ubi de *Simone Statio* agit.

Non dubito quin diverſum fuerit & ex propria penu opus *De Architectura*, in quo conſcribendo, Regis juſſu atque auctoritate, totum verſari ſe civibus ſuis Eborenſibus affirmavit, mittens ad ædiles, procuratores &c. hujus urbis *De ejus Antiquitate* libellum.

Aliorum operum ipſe meminit, tanquam a ſe edendorum, certe conſcriptorum, aut ſaltem alii:

Libelli de Colonia Pacenſi, ad Franciſcum Nonium: lib. IV. *Antiquitatum*, ubi de *Pace Julia*, ſive *Auguſta*.

Epiſtolæ ad Joannem Barros: in qua ſe egiſſe *de Simena minime concubina, ſed juſta uxore Alphonſi VI. Caſtellæ Regis*, & quidem prolixe: eodem lib. IV. *Antiquitatum* ſub titulo *De Urichienſi Agro.*

Apologiæ contra Viſenſem Epiſcopum, de Aquæ-ductu Eborenſi a Sertorio fabricari juſſo. Item:

De Aquæ-ductibus duorum librorum: quos Regi morem gerentem ſeſe nuper ſcripſiſſe affirmat in opuſculo *De Antiquitate Eboræ* cap. III. ubi & ſuperioris *Apologiæ* meminit.

De Coloniarum, & Municipiorum Jure: aut huic ſimili argumento copioſum & latum *Commentarium* brevi ſe in lucem emiſſurum in eodem opuſculo reliquit ſcriptum cap. IV.

Sidonii item *Apollinaris* opera omnia, ſeu ſcripta ſe reſtituiſſe gloriatur lib. I. *Antiquitatum* cap. *De Barbariis populis.*

De Bracharæ urbis conditione: pluſquam trecentorum verſuum *Poemation* extabat ſuperioribus annis penes Emmanuelem Severinum de Faria, cantorem Eborenſem, virum eruditiſſimum, ut refert in *Hiſtoria Bracharenſis Eccleſiæ* D. Rodericus de Acunha dum agit

agit de D. Didaco a Souza hujus Eccleſiæ antiſtite, cui nuncupavit opus auctor decem tantum diebus abſolutum, atque omnibus numeris abſolutiſsimum.

Officium, imo & *Vitam B. Gundiſalvi de Amaranto* tribuit ei Joannes Marieta, & alii. *Officium* quoque *S. Eliſabethæ Reginæ Portugalliæ* Aubertus Miræus in *Bibliotheca* ſua *Eccleſiaſtica.*

Martyrologium Luſitanum, ejus gentis lingua, video ei tributum in *Hiſtoria Ordinis Prædicatorum* Monopolitani epiſcopi parte IV. lib. II. cap. III. Cujus tamen operis nullam habet mentionem proprius magis hiſtoricus Reſendii rerum Ludovicus Cazegas jam laudatus. Plane hoc intelligi poteſt de Breviario Eborenſi, aut imperfectum manſit hoc ſi quod fuit Martyrologium, aut plane adhuc latet. Video tamen hujuſmet argumenti eſſe:

Epiſtolam MS. de Sanctis Luſitaniæ: quam Andreæ noſtro attribuit Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XXIV. Maii lit. e.

Statura fuit procera (ait Jacobus Mænetius Vaſconcellus in *vita Reſendii* noſtri) prægrandibus oculis, criſpo capillo, colore ſubfuſco, ſed hilari, minimeque contracta fronte, in domeſticos diſcipuloſque ſeverior. Obiit jam octogenarius anno MDLXXIII. laudatus dum viveret & poſt mortem ab doctiſsimo quoque inter præſtantiſsimos Luſitaniæ ſuæ, imo totius Hiſpaniæ, literis atque omni eruditione viros: Nicolao ſcilicet ut vidimus Clenardo & Joanne Vaſæo, Ambroſio item Morali lib. VIII. *Hiſtoriæ Hiſpaniæ* cap. XX. Oſorio Silvenſi epiſcopo in proœmio *Hiſtoriæ Regis Emmanuelis Portugalliæ*, Joſepho Scaligero in *notis ad Euſebii Chron.* num. MDCCCCLXXVII. Jacobo Uſſerio *De Britannicarum Eccleſiarum primordiis* cap. XVI. pag. 747.

ANDREAS DEL RIO RIAÑO, ſcripſit:

Tratado de un Inſtrumento para conocer la Nordeſteacion de la Aguja de Marear. Item:

Hidrografia en que ſe enſeña la Navegacion por altura, y derrota, y la graduacion de los Puertos: 1585. 4.

D. ANDREAS DE LOS RIOS DE SANDOVAL, civis, & forte domo, Hiſpalenſis, vir nobilis, dedit in lucem theologicum opus, ſcilicet:

Ordinem examinationis Orationum, quæ dicuntur in infirmitatibus, ſeu præcantationum, quæ Hiſpane dicuntur Enſalmos. Hiſpali apud Ludovicum de Eſtupiñan 1620. in 4.

Adjunguntur:

Carmina quædam: & Hiſpanus tractatulus:

De la Perfeccion, y ſignificacion de los numeros por la compoſicion de ſus partes.

ANDREAS RODRIGUEZ DE MATTOS, Oliſiponenſis, ſcripſit carmine:

Vitoria da reſtauraçaõ da Cidade de Ebora em ottava rima: quod poemation altera Ludovici Camoeſi octoade inchoavit, altera concluſit. Edita fuit eo anno quo Luſitani eam urbem a Caſtellanorum manu recuperaverint.

ANDREAS DE ROXAS ALARCON, Matritenſis, luſit:

Los Graciosos Suceſos de Tirſis, y Tirſeo. Simulque:

Comedia de la Hechicera. Matriti apud Franciſcum Sanchez 1581. 8.

F. ANDREAS RUIZ, Legionenſis, ordinis Prædicatorum ſi credimus Ægidio Gonzalez Davila in *Theatro Eccleſiæ Legionenſis*, ſcripſit:

Sermones: duobus tomis.

F. ANDREAS DE SALAZAR, Benedictinus monachus ex domo S. Æmiliani, ſcripſit neſcio quid de *Quindenniis* (ita opus vocant) *Abbatiarum* omnium, quæ olim perpetuo conferebantur. Item:

Notas ad Regulam Sancti Benedicti. Romæ 1614.

Vernaculo etiam ſermone:

Vida, y Milagros de San Gregorio Obiſpo Oſtienſe, y de Santo Domingo de la Calzada. Pampilone apud Joannem Oteiza 1624. in 4.

Deſiit eſſe mortalis circa an. MDCXXXVIII.

ANDREAS SANCHEZ FAXEDA, ſcripſit:

La Divina Serrana de Formes Nueſtra Señora de Eſpino. Segobiæ 1629. in 8.

ANDREAS SANZ DE ROCAMORA, ſcripſit:

Aparecimiento, y milagros de la Virgen del Buen Suceſo, que eſtá en la Villa de Madrid. Matriti 1638. in 8.

ANDREAS SEMPERIUS, vulgo SAMPERE, patria ex Alcoi Valentini regni oppido, medicus & rhetor in Valentiæ urbis lycæo, at potiſsimum ſibi in hac poſtrema diſciplina rhetoricæ artis nomen fecit. Nam (ut Scotus ait) forma erat egregia, ingenti ſtatura, barbaque ad umbilicum promiſſa, firma latera ei fuerunt, & vox denique theatrum implens, omnes ut auditores, qui frequentes concurrerent, in ſui admirationem, & in quam vellet partem perſuadendo raperet. Hunc unum intuebatur Valentina acade-

demia, hujus aſpectu recreabatur, hujus doctrina & diligentia eloquentia florebat. Invitatus aliquando in Sardiniam inſulam publico ſtipendio docuit ibi rhetoricam, ſed reverſus in patriam, confirmata ſibi doctrinæ laude apud exteros, libellis in publicum datis, ibidem ante annum MDLXXII. ad plures abiit, meritus a Laurentio Palmyreno, cariſsimo olim ſibi capite, in oratione quadam Valentiæ hoc anno dicta, ut *Grammaticorum Ariſtarchus, rhetorum Gorgias, in antiquitate Varro alter, Latinarum Græcarumque literarum coriphæus, tertius Uticenſis Cato, eloquentiæ ac doctrinæ omnis inſtaurator* audiret; *cujus in labiis Ciceroniana dicendi facultas, in pectore Demoſthenica, in capite Platonica ſapientia reſidebant.* Edidit:

Grammaticæ Latinæ inſtitutionem III. libris explicatam. Semel atque iterum Valentiæ, tertio in Gallia, demum Valentiæ apud Petrum Huete 1575. in 8.

Methodum Oratoriam: necnon &

De Sacra concionandi Ratione. Simul Valentiæ 1568. in 8.

In Tabulas Rhetoricæ Caſſandri, &

In Ciceronis Brutum, ſive Oratorem. Valentiæ typis Mey.

Videſis de eo Andream Scotum in *Bibliotheca*, Palmyrenum in laudata *Oratione*, Eſcolanum in *Valentinæ Hiſtoriæ* lib. v. cap. XXIII. & lib. IX. cap. XLII. & Vincentium Marinerium in *Elegia ad priſcos & celebres Valentini Regni Poetas.*

ANDREAS SEMPLE DE TOVAR, Matritenſis, puerorum nobilium Regiæ aulæ inſtitutor in Latinis, theologus ipſe & eccleſiaſtes, hæc edidit in gratiam concionatorum lingua vernacula:

Sermones de Santos, y feſtividades. Matriti 1643. in 4. diverſum ab hoc opus:

Sermones varios de feſtividades, y Santos. Ibidem 1644. in 4.

Miſerere en Diſcurſos predicables para las tardes de Quareſma. Matriti 1644. in 4.

Sermones para los Domingos, Miercoles, y Viernes de Quareſma. Ibidem anno 1645. 4.

Dominicas deſpues de Pentecoſtes. Valentiæ 1646. in 4.

Primera, y ſegunda parte de Homilias varias de Quareſma. Matriti 1651.

Obiit diem ſuum in Regia curia circa annum MDCLII.

ANDREAS SERVETUS DE ANIÑON, Cæſarauguſtanus, juris artis profeſſor fuit Bononiæ, ſodaliſque Clementini Hiſpanorum collegii Nov. IX. anni MDXLIV. receptus, quo tempore publici juris fecit:

Diſputationes ad Tit. Inſtit. De Actionibus: ad Antonium Manrique de Valentia collegii rectorem. Bononiæ 1546. in 8.

Ad Titulum Inſtitutionum Juſtiniani De Obligationibus, ſequenteſque uſque ad Titulum Quibus modis tollitur obligatio: ad Franciſcum Vargas ſupremi Caſtellæ ſenatus fiſcalem. Ibidem 1548. in 8.

Tractatum de Succeſsionibus ab Inteſtato ſecundum Leges Aragoniæ. Ibidem 1558. in 4.

Item ſcripſiſſe refertur:

Hiſtoria de los Linages de Aragon: ut habemus in ſchedis ab Antonio de Fuertes ejuſdem collegii ſodalis relictis. De quo non parum dubito; cum nihil de hoc opere olim ad me retulerit cum Andreæ noſtri mentione vir hujuſmodi ſtudii curioſiſsimus Joannes Franciſcus Andreas Uſtarrozius, qui bibliothecam Aragonenſium adornabat.

Præterea & non inutilem dediſſe ipſum muſis operam Romana lingua ad me retulit, qui plura adſervabat dum viveret Serveti carmina, idem Joannes Franciſcus Andreas Uſtarrozius, chronographus regni ſui Aragonenſis. In curia regni Aragoniæ, quam civilem vocant, ſenator fuit. Obiit in eadem urbe, jacetque in templo maximo Salvatoris in capella Don Lupide Luna. Meminerunt hujus Joſias Simlerus in *Appendice Bibliothecæ Geſnerianæ*, & Valerius Andreas Taxander. Diverſus eſt Michael Servetus Hiſpaniæ haud minus pœnitendus ob impietatem quam Priſcillianus olim fuit:

F. ANDREAS DE SOTO, patria ex Sancti Facundi, Caſtellæ veteris municipio ſatis noto, Minorum ſodalis provinciæ Conceptionis, ſed e Recollectorum ut vocant ſeveriore ſecta & diſciplina: poſt lectam ſuis ex munere theologiam, triumque provinciæ cœnobiorum res integre adminiſtratas in Belgium ire juſſus fuit a confeſsionibus ut eſſet Eliſabethæ Claræ Eugeniæ, Hiſpaniarum Infanti, atque una cum Alberto conjuge Auſtriaco Belgarum Sereniſsimæ Principi. Quam ſibi commiſſam fere viginti annis curam geſſit laudabiliter non minus Deo, ut ſperamus, quam gubernatæ in conſcientiæ arcanis fœminæ lectiſsimæ, atque aliis omnibus approbata opera: quibus exemplo vitæ innocentiſsimæ, pariter atque ſaluberrimis doctrinæ nuſquam non emicantibus radiis prælucebat. Interim vices a Generali familiæ totius Miniſtro ſibi concreditas in Provinciis Argentinæ, Coloniæ, Hiberniæ, Angliæ, Flandriæ, inferioris Germaniæ S. Andreæ, atque aliis pro dignitate geſsit, religioſæ obſervantiæ merito vir, chriſtiana humilitate, atque abſtinentia, quam pluriumque ornamentis virtutum conſpectiſsimus. Pia multa edidit: nempe:

Vi-

Vida, y Excelencias del Glorioſo San Joſeph Eſpoſo de la Virgen Nueſtra Señora. Pinciæ 1593. Bruxelliſque iterum apud Joannem Mommartium 1600. in 8.

La Contemplacion de Chriſto Crucificado, y de los dolores que la Bienaventurada Virgen padeció al pie de la Cruz. Antuerpiæ 1604. Hunc librum Italis vulgarem fecit Raphael Fabrica, Jeſuitarum ſodalis, atque in urbe Venetiarum edidit. Gallis quoque non unius opera ſemelve fuit communicatus.

De la Converſion del Buen Ladron. Antuerpiæ 1606. 8. Translatus etiam in Italicum hic fuit liber.

Redencion del tiempo cautivo. Antuerpiæ 1606. in 8. Latinus idem neſcio cujus opera factus Coloniæ 1611. in 12.

De la verdadera ſoledad, y vida ſolitaria. Bruxellis apud Mommartium 1607.

Declaracion, y paraphraſis de las Lamentaciones de Ieremias. Bruxellis in eadem officina 1609. & 1615.

Vida, y Milagros, y Miſion a Eſpaña del glorioſo Martyr Sant Eugenio: ex codice manu exarato Bronienſis, cujus abbas eſt Namurcenſis epiſcopus, monaſterii, ubi & nunc ejuſdem Sancti Martyris brachium a corpore divulſum adſervatur. Bruxellis 1612. in 8.

La Vida de San Alberto Cardenal. Bruxellis 1613. ex Latino opere Ægidii Leodienſis. Additiones fecit Aubertus Mireus Bruxellenſis.

Explicacion de la Bendicion del Cirio Paſqual.

De la Excelencia, y bienes de la Paz. Antuerpiæ apud Joachimum Trogneſium 1621.

De la Congregacion de los Penitentes. Rectene an ſecus huic opuſculo, quod *De Congregatione Pœnitentum* Latine Waddingus appellavit, Hiſpanum affixerimus titulum hi, quibus non inviſus ut nobis liber ſit, arbitrari poterunt. Certe Montibus Hannoniæ prodiit ex Ludovici Riccii officina 1607.

Del Origen de la Agua bendita, y antigüedad, y milagros que Dios obra por medio de los Agnus Dei.

Conſuelo de Vivos, y Exequias de Difuntos.

Paraphraſis del Pſalmo XVIII. Beati immaculati in via.

Paraphraſis del Pſalmo CXXI. Lætatus ſum, &c. Horum quatuor nec editionis annum nec locum exhibet Waddingi catalogus: omnia tamen Soti hæc opera translata eſſe in Teutonicam linguam, Antuerpiæque edita ipſi credimus Waddingo affirmanti.

Vida de Santa Ana: tribuit ei Antonius Daza in *Hiſtoria Ordinis Minorum.*

Denatus eſt piiſsimo e vita exitu Bruxellis quinta die Aprilis anno MDCXXV. duobus major ſeptuagenario, ſepultuſque ante altare S. Crucis Bruxellenſis, quod Sereniſsima Princeps in cariſsimi capitis gratiam conſtruxit pulchreque exornavit.

ANDREAS TAMAIO, Matritenſis, medicus & chirurgus Regius, publicavit:

Tratado de Algebra, y Garrotillo. Matriti apud Coſmam Delgado 1621. 8.

F. ANDREAS DE TOLEDO, ex ordine Sanctiſsimæ Trinitatis, Toletanus, Caſtellæ provinciæ præfectus, ſcripſit:

Elogios del Santiſimo Nombre de Maria.

Obiit Matriti MDCXLVII.

F. ANDREAS DE TORDEHUMOS RIBERO, Auguſtinianus, Mexici Indorum occidentalium ſcripſit, ſed Medinæ apud Hiſpanos edidit:

Apologiam Theologicam de Interioribus animæ actibus, & libertate voluntatis humanæ applicationeque Sacrificii Altaris: 1581. in 8. Scopus auctoris eſt ut probet intentionem ſubditi in Euchariſtiæ offerendo ſacramento intentioni prælati, cui obnoxius eſt obedientiæ voto, prævalere.

ANDREAS DE VALDIVIA, medicus, ſcripſit *de Peſte* tractatum, inſcribens ei vocabulum vernaculi uſus nempe:

De las Landres. Hiſpali 1601.

ANDREAS DE VALENCIA, Mexicano in regno Indorum occidentalium ac diœceſi Mechoacanenſi ex Hiſpanis parentibus natus, Jeſuita, Mexici atque Angelopoli philoſophiæ ac theologiæ domi profeſſor, ſcripſit:

Vida del Padre Juan de Ledeſma. Mexici.

Vida del Padre Alonſo Guerrero. Ibidem.

F. ANDREAS DE VEGA, Segobienſis, ductam ab utroque parente Gundiſalvo a Vega & Guiomara Leonia generis nobilitatem, ſuæ ætatis factus eximiis ſacrarum literarum fructibus, multaque rhetorices ac linguarum eruditione ſtudio jugi ad Salmanticam perceptis, honeſtiorem ſibi ac patriæ reddidit. Durandum in eo gymnaſio jam docebat creatus rite per eos dies ſacræ ſcientiæ magiſter, cum honore & loco iſto, atque aliorum ſpe, quæ quidem paſcere honeſtiſsimum ac temperantiſsimum quemque ſolent, repudiatis, nuncioque ſæcularibus remiſſo, in æde Franciſcana ejuſdem urbis amictu ſe induens Minorum in tutiorem religionis portum recepit. Una hic cum Alphonſo Caſtrenſi, celeberrimo illorum temporum theologo, commoratus, poſtquam domeſticos communi opera ſacris literis uterque imbuiſſent, a Carolo

lo Imperatore, filioque ejus Philippo Principe, Tridentum deſtinati ſunt ad ſacram ſynodum Pontificio edicto anno MDXLV. convocatam. Sectariorum ibi proterviam, in juſtificatione animæ humanæ a peccato expiandæ a vera & orthodoxa fide diſcrepantium, Vega editis in urbe Venetiarum ante celebratam ſextam, quæ hunc articulum expedivit, ſeſsionem, quæſtionibus XV. hiſque aliorum quindecim librorum ope & acceſsione ſubtiliter docte ac profunde expoſitis, afflixit penitus & profligavit. In reditu ſe domui ſuæ ac cellulæ reſtituens, æquali omnium illius academiæ ordinum plauſu, ejus meriti ac palmæ virum ſumme diligente ac ſuſpiciente, ordinariis lectionibus intentus uſque ad obitus diem vixit. Fertur is in annum incidiſſe MDLX. Andreæ Lacunæ, ac Dominico Soto, tribus cum noſtro ſcilicet urbis Segobienſis ſplendidiſsimis luminibus, fatalem. Celebri huic Andreæ ſcripto hic titulus fuit appoſitus:

Doctrina Univerſa de Juſtificatione libris XV. abſolute tradita, & contra omnes omnium errores defenſa: quæ poſt alias parum emendatas editiones Coloniæ prodiit ex officina Cervini Galeni 1572. in folio, Petro Caniſio, ſanctiſsimo illo atque doctiſsimo Jeſuitarum ſodali, hunc ante alios tam utilis argumenti ſcriptorem, procurata diligenter curioſeque hac editione, orthodoxis fidelibus cum præclaro Andreæ noſtri elogio commendante. Id opus pro dignitate nunquam laudari poſſe Andreas Scotus in *Bibliotheca Hiſpana* retulit: quod quidem, ejuſque auctorem laudant Michael Medina lib. I. *De Recta in Deum Fide* cap. IV. Henricus Sedulius *Commentariis in Vitam Sancti Franciſci* cap. IV. uterque ſodalis, uti ſunt etiam Alphonſus Caſtrenſis *Adverſus hæreſes* libris, & Franciſcus Gonzaga in *De Origine Franciſcanæ familiæ, atque progreſſu.* Gabriel item Vaſquius, Robertus Bellarminus lib. V. *De Juſtificatione* cap. XIX. Poſſevinus in *Apparatu*, atque Waddingus *De Scriptoribus Franciſcanis* ſcribens, qui a Bellarmini reprehenſione quadam tueri ſodalem conatur. Recuſſum fuit poſtea opus Aſcaffeburgi, Moguntinæ in Germania diœceſis, apud Hermannum Mireſium 1621. in folio, & alibi ſæpe. Editio princeps, ut credo, Veneta eſt anni 1548. in 4. ſive 1546. cum titulo *Decreti de Juſtificatione*, ſive *Opuſculi de Juſtificatione gratia, & meritis.*

Concionem ab eo *habitam ad PP. Concilii Tridentini Cinerum die anno MDXLVII.* edidit anonymus, ſine loci mentione aut anni, in 4.

Poſtuma etiam videntur ex ſchedis illius edita:

Commentaria in aliquot Concilii Tridentini Decreta. Compluti 1564.

Commentaria in Pſalmos. Ibidem 1599. Quorum utriuſque meminit Lucas Waddingus, non vero Didacus Colmenares in *Viris Illuſtribus Segobienſibus.*

Expoſitionem item quamdam *in Regulam Sancti Franciſci* (editamne an ſecus mihi dubium) Vegæ tribuit Ludovicus Mirandenſis, idem tractans argumentum.

F. ANDREAS DE VEIGA, Luſitanus, ſive in Palmella oppido, ſive in Cetobriga urbe, vulgo Setubal, natus, aliis vero in quodam loco campi Toletani, Franciſcanus ſodalis ex Tertio Ordine, qui fama vitæ innocentiſsimæ miraculiſque clarus obiit in monaſterio S. Catherinæ urbis Scalabitanæ in Portugallia, ex. fere annis natus. Ex antiqui temporis profeſsione (præceptor enim adhuc in ſæculo manens fuit artis grammaticæ) reliquit Latino carmine:

Acetarium varias rerum materias continens. Oliſipone 1571. 4.

Veigam ſumme laudat Georgius Cardoſus in *Agiologio* I. die Aprilis, qui in relatione miſſa Romam opus vocat *Aſceterium.*

ANDREAS VELAZQUEZ, medicus Arcenſis (ducale oppidum eſt Arcos in Bætica territorioque ſacro Hiſpalenſi) librum edidit:

De la Melancolia, en el qual ſe trata de la naturaleza de eſta enfermedad, y de ſus cauſas, y ſymptomas. Hiſpali 1585. 8. apud Ferdinandum Diaz.

F. ANDREAS DE VILLA, Pincianus, ordinis S. Benedicti, atque ejus Viſitator Generalis, qualificator ut vocant Supremi Sanctæ Inquiſitionis concilii, abbas aliquando Pincianæ domus, habebat editioni parata ſuperioribus annis, Ægidio Gundiſalvi Davila teſte.....

Catenam Scholaſticam. Necnon & vulgari lingua:

Hiſtoria del Monaſterio de San Benito de Valladolid.

ANDREAS DE ZAMUDIO ET ALFARO, inſcribens ſe Alcalde, Examinador, Protomedico general, y Medico de la Camara de la Santa Inquiſicion edidit:

Orden para la cura, y preſervacion de las Viruelas. Matriti apud Ludovicum Sanchez anno 1579. in 8.

Orden para la cura, y preſervacion de las Secas, y Carbuncos. Ibidem 1599. in 8.

ANGELA.

ANGELA SIGÆA DE VELASCO,

Didaci Sigæi Galli viri eruditi filia, Luiſæ Sigæa ſoror, Toleti ut credimus, uti Luiſia certe fuit & ipſa ſcriptum reliquit, nata, in Portugalliam cum patre & ſorore veniens nupſit in Torresnovas, oppido nobili hujus regni & Oliſiponenſis dioeceſis, Antonio de Mello Mogo, Petri Anes filio, qui Petrum Vas de Mello, comitem de Atalaia, non tamen e legitimo toro patrem habuit. Ex quo matrimonio vel nunc eo in loco extant ſucceſſores, quorum in albo Luſitani collocant Bernardinum Senenſem, ordinis Minorum Generalem Miniſtrum, ac Viſenſem deinde præſulem. Feminæ hujus morum ſanctitatem doctrinamque, & in primis muſicæ artis excellentem peritiam multi extollunt. Vaſæus in *Chronici* ſui cap. IX. Ludovicus de Angelis in libro *Jardin de Portugal* inſcripto, Georgius Cardoſus in *Agiologii Luſitani* tomo IV. etiam nunc inedito, Andreas Scotus, & alii. Plura ſcripſit *Artis* ſuæ *Muſicæ* documenta & experimenta; cujus & filia Maria da Coluna inſignium operum metricorum artifex fuiſſe dicitur. Obiit Angela Turribusnovis, jacetque in capella miraculoſæ imaginis Chriſti Crucifixi Eccleſiæ parrochialis S. Jacobi, quæ ad conjugis ejus familiam jure fundationis pertinet. Omnia hæc habui a Reverendo Patre Fr. Emmanuele a Reſurrectione, Auguſtiniano Excalceato, dum provinciæ ſuæ Portugalliæ negotia Romæ ageret, viro ejus regni rerum egregie gnaro, atque in eodem oppido de Torresnovas in lucem edito.

ANGELINUS.

ANGELINUS DE FUENTES ET GUZMAN, Hiſpanum indicat appellatio, Belgicarum copiarum miles, circa rem tormentariam occupatus eo in munere, quod idiotiſmus noſter Gentilhombre del Artilleria del caſtillo de Gante appellat, MS. reliquit:

Diſcurſo, y Relacion de los Gobernadores que en los paiſes de Flandes ha habido deſde Carlos V. haſta D. Juan de Auſtria, y lo que en el gobierno de ellos ha ſucedido.

D. Thomas Tamaius in *Collectione librorum Hiſpanorum*. MS. fuit in bibliotheca Olivarienſi.

ANGELUS.

F. ANGELUS DALFAU, Catalanus, ex oppido Oſtalrique Gerundenſis dioeceſis, Carmelita, ex peregrinatione Hieroſolymitana reverſus ſcripſit:

Itinerario de la Tierra Santa: quem librum, editioni jam paratum, occaſione belli ea in provincia graſſantis perdidit.

Obiit Barcinone I. Julii die MDCLXIII.

F. ANGELUS MANRIQUE, Didaci Medinæ Ciſnerii ex Maria Manricia proles, claro utrimque loco, circa annum MDLXXVII. Burgis civitate inclita natus, Ciſtercio ſe in Hortenſi monaſterio etiam tum juvenis pietate ac literis imbuendum tradidit, atque eam progreſsionem diſcendi philoſophorum ac theologorum doctrinas breviter fecit, ut quantus eſſet futurus provecta ætate facile jam ejus ævi argumenta commonſtrarent. Sacræ ſcientiæ cum ſcholaſticæ, tum expoſitivæ ut vocant ſingularem aſſequutus peritiam, utriuſque in publicum inſignia teſtimonia non uno loco dedit. Facto namque ſpecimine ſui claro ſatis in ſacro declamandi officio, quod quidem ingenioſa valde urbanaque dictione, multaque rerum electiſsimarum inſtructus copia exequebatur, publicum tueri cœpit locum apud Salmanticenſes docendi, ex quo ei injuncta collegii Lauretani, quod in hac urbe ſodales habitant, præfectura magnæ hujus ſcholæ copiam fecit. Scotum ibi, deinde & Divum Thomam propriis cathedris, necnon moralem philoſophiam profeſſus, culmine tandem merito legendi ad primam, uti appellant, horam diei theologiam ſiſtitur. Nec ſemel interim datus fuit collegis abbas, atque aliquando etiam Hiſpanæ totius familiæ Magiſter Generalis cooptatus. Hujus meriti virum genere literis prudentia morumque probitate jamdiu ſpectatum, ſibique a concionibus, Philippus Rex noſter IV. anno hujus ſæculi XLV. Pacenſi Eccleſiæ dedit antiſtitem, quæ quidem ſedes eum tenuit quouſque viam univerſæ carnis paucorum annorum epiſcopus ingrederetur. Hominem diceres, ſtudiis ſacris deditum domeſticiſque officiorum vicibus atque academicis occupationibus implicatum, nil agere aliud poſſe: adeo ut præcipuum ante alia haberi apud omnes debeant ingenii capaciſsimi, atque exquiſitæ cujuſdam Angeli noſtri ſedulitatis induſtriæque argumentum conſcripti ab eo magna ex parte Latino atque eleganti ſermone multaque diligentia Ciſtercienſis ordinis ſui annales, plane abſolvendi, ſi non præceps obitus telam ei vitæ atque operis abrupiſſet. Librorum ab eo editorum hæc ſeries. Hiſpana lingua:

Laurea Evangelica hecha de varios diſcurſos predicables: contiene varias conſideraciones ſobre aquellas palabras del Evangelio: Vos eſtis ſal terræ, &c. ſive *De Laudibus B. Bernardi* lib. III. Salmanticæ apud Artum Tabernier 1604. Iterumque ab auctore locupletiores 1610. in 4. variiſque locis deinde recocti Barcinone, Oliſipone, Cordubæque uſque ad annum 1624. hoc eſt pluſquam decies. Quos etiam lingua Gallica donatos in monaſterio Camberonenſi, Furniſque apud Capucci-

cinos ſe offendiſſe Chriſoſtomus Henriquez in *Phœnice* ſua *reviviſcente* reliquit ſcriptum, nempe anno 1612. 8.

Santoral Ciſtercienſe, duobus tomis: quorum prior vidit lucem Burgis apud Baptiſtam Vareſium 1610. Barcinone 1615. Pinciæ 1613. atque alibi: poſterior Salmanticæ 1620. 4.

Meditaciones para los dias de la Quareſma: quas e ſuggeſtu propoſuit olim Barcinone. Salmanticæ apud Franciſcum de Zea 1612. 4. Valentiæ 1613. Cæſarauguſtæ 1614. Nec tamen his totam Quadrageſimam percurrit.

Santoral, y Dominical Chriſtiano para las Fieſtas de Nueſtra Señora, y de otros Santos: duabus partibus, priore Pinciæ 1613. altera Salmanticæ 1620.

Diſcurſos Predicables para todas las Fieſtas de Nueſtra Señora. Apud Vareſium 1620. 4. Gallice hi prodierunt Pariſiis. Forte hi diſcurſus componunt priorem ex ſuperioris operis partibus.

Meditaciones del Martyrio eſpiritual, que padeció la Virgen ſantiſsima en la Paſion de ſu Hijo. Hiſpali apud Franciſcum de Zea 1612. in 4.

Kalendario de los Santos de la Orden del Ciſtel. Salmanticæ.

Apologia por la muger fuerte, ſive pro libro quem *De Vita D. Mariæ Vela*, ordinis Ciſtercienſis virginis, Michael Vaquerus ſcripſerat. Salmanticæ apud Antonium Vazquez 1620. 4.

Exequias, Tumulo, y pompa funeral, que la Univerſidad de Salamanca hizo en las Honras del Rey D. Felipe III. Salmanticæ apud Antonium Vazquez 1621. 4.

Sermon en la Beatificacion de S. Ignacio. Salmanticæ 1610. 4.

La Venerable Madre Ana de Jeſus, diſcipula, y compañera de la Santa Madre Tereſa de Jeſus, Fundadora en las Provincias de Francia, y Flanes: ad Eliſabetham Hiſpaniæ Infantem, Belgarum Gubernatricem. Bruxelis 1632. 4.

Diſcurſo ſobre el Socorro que puede hacer a ſu Mageſtad el Eſtado Eccleſiaſtico. Salmanticæ 1642.

Latinorum majoris operæ, quique Auctoris famam præcipue tuentur:

Ciſtercienſium, ſeu verius Eccleſiaſticorum Annalium a condito Ciſtercio: tomi IV. I. continet res geſtas ab anno MXCVIII. ad MCXLIV. Lugduni 1642. in folio. II. res geſtas ab hinc ad annum MCLXXIII. Ibidem eodem anno. III. ab anno MCLXXIV. uſque ad annum MCCXII. incluſive, Lugduni 1649. ſumptibus Laurentii Aniſſon. IV. pertingit uſque ad annum.....

Apologia pro Deiparæ Virginis immunitate ac innocentia originali: ad Innocentium X. Pont. Max. Incipit: *Mariam Virginem.* In fol.

Pontificale Hiſpano Ciſtercienſe ejuſdem non vidimus, nec Latinumne ſit an vulgare certi ſumus, fidem de eo habentes Joanni Caramueli in *Theologia Regulari* diſputatione CXXIV. articulo CX. cui credit ut nos Carolus Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi.*

Obiit Angelus in Pacenſi ſua urbe anno MDCXLIX. habens prelo parata (ut ipſe affirmat in præfatione ad Annales) *Commentaria, & Diſputationes in univerſam Summam Divi Thomæ Aquinatis*, per duos & triginta annos elaborata, & in Salmantino gymnaſio auditoribus prælecta.

F. ANGELUS DEL PAS, Catalanus, Perpiniani ortum anno MDXL. perfectioris autem vitæ initium Barcinone apud Franciſcanos ſodales, ſacramento ipſorum dicto, appellationeque Joannis Caroli, quæ luſtrica ſibi erat, reformata, magno cum Hiſpaniæ tum ſuæ Minorum fratrum familiæ bono ſortitus eſt. Inſignem brevi ſpeciem ſui domeſticis ac provincialibus ſive ſanctitatis ſive doctrinæ profectus quærerent, totoque vitæ ſpatio, quotidie magis illuſtriorem præbuit. Singulari fuit ingenio & memoria, cultumque iis varia linguarum notitia, eximiaque philoſophicæ ac theologicæ rei totius cognitione, atque gymnaſtici uſus peritia, ſupra quam credi poteſt dicive præſtantem adjunxit. Nec minorem probitatis & innocentiæ laudem adeptus eſt, quippe qui jugiter caſtus nudipes ſobrius aſperrimæque ſui tractationis conſcius frequentabat maxime Deum precibus & contemplatione mentis. Ita ſe ad concionatoris ſacri munus efformans Apoſtolicum, parem ſe in eo atque in ceteris officiis per Hiſpaniam ac per Italiam præſtitit. Eo enim ad audiendam Pontificalis faſtigii ſententiam de commiſſa ſibi provinciæ Reformatorum recens creatæ præfectura, ſtrictioris vitæ cupidus litigator, accedens, Romæ uſque ad extremum vitæ diem conſtitit carus æque tribus almæ Eccleſiæ principibus ſacris, Gregorio XIII. Sixto V. & Clementi VIII. Penes quos ſummam ſibi atque operibus ſuis gratiam ac venerationem, optime de iis, Chriſtianaque pietate & ſapientia meritus comparavit, cum Apoſtolicum nuſquam ceſſaret exhibere verbo & opere, atque editis libris munus: ita ut perdoceri eum a Deo intime id quod in divinis commentabatur non vane crediderint pii ſenſus mortales, hominem Deo vacantem fere omnibus horis non multa aliunde quam ex familiari hac ipſius ſapientiæ conſuetudine in doctiſsimarum lucubrationum conſcriptionem, quæque integrum ſedulumque valde totiſque diebus ac noctibus operi intentum clamant

artificem, haurire potuiſſe exiſtimantes. Eoque magis perſuaſio hæc emanavit in vulgus cum intellexiſſent alteram & alteram papyraceam chartam, ſeu ſaltem unam cum dimidia, implere eum commentariis quotidie ſolitum, ſtatimque & ſine exemplaris diſcrimine perquam emendatis, ita ut per Sacri Palatii Magiſtrum (rem oppido novam) ei licuerit, nulla illius nota aut ſigillo, quod moris eſt, munita, prelo & oculis omnium committere. Ejus hæc extant pia doctaque admodum opera, ex parte jam typis commiſſa, ex parte autem & majore quidem etiam nunc inedita, quorum omnium Lucas Waddingus meminit.

Edita hæc, poſt mortem ſcilicet auctoris, fere omnia:

In Marci Evangelium Commentaria. Romæ 1623. folio.

In Lucæ Evangelium Commentaria: tomis duobus. Ibidem 1625. folio.

Edita hæc tria Romæ apud Alphonſum Ciaconem anno 1628. in folio dicuntur.

In Symbolum Apoſtolorum: volumen prius ex duobus, quæ auctor confecit, procurante ipſo editum eſt paulo ante mortem typis Vaticanis anno 1596. folio.

Enchiridion divinæ ſcholaſticæque Theologiæ diſtributum in duas partes, ſpeculativam, & practicam: ad Ferdinandum Medicæum S. R. E. cardinalem, ordinis Minorum protectorem. Genuæ prodiit in 4. anno 1582.

Italica autem lingua hæc, quæ nos Latine deſignabimus Waddingi ipſius fide & verbis:

De digna & neceſſaria præparatione ad ſuſcipiendum ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Della Preparatione del Santiſſimo Sacramento del Altare. Romæ apud Guilielmum Faciotum 1595. in 8.

De Cœna Euchariſtica, liber unus. Ibidem eodem anno.

De Oratione Jaculatoria. Romæ typis Vaticanis eodem anno.

De Cognitione, & Amore Dei. Ibidem eodem anno.

Quæ ſequuntur omnia auctoris manu ipſius conſcripta diligenter adſervare ſe in proprio codicum MSS. archio teſtatur Waddingus, qui nec tacet de admiratione ſibi injecta cum primum vidiſſet adeo felici calamo hæc omnia eſſe conſcripta ut in tanta librorum mole pauciſſimas reperire ſit lituras aut correctiones. Latina:

In Matthæum Commentaria.

In Joannem Commentaria.

In Symbolum Apoſtolorum: volumen ſecundum.

Commentaria in Abdiam Prophetam.

In omnia Evangelia de Tempore, & Sanctis breves annotationes.

Enchiridii expoſitionem, ſeu Commentaria: IV. libris.

De Fabrica Mundi, ſive *De rerum omnium prima creatione* libros duos. Incipiunt: *Summa Dei bonitas fecit* &c.

De Cultu Sanctorum, & Oratione ad eoſdem, eorumdem pro nobis interceſſione, & de Reliquiarum reverentia: ad Franciſcum Tagliacarnæum patritium Genuenſem. Quod opus anno 1584. in cœnobio Sanctæ Mariæ Genuenſis urbis formavit, cujus initium hoc eſt: *Aſſertio prima hæreticorum*, &c.

De Divino amore captando librum I.

De Confidentia hominis in Deum libros III. Ad Antonium Mariam Bracaleum patritium Genuenſem: *Deum etſi appetant mortales*, &c.

De Parentum, & Filiorum amore reciproco libros VI. *Artifex rerum omnium* &c.

De reſtituenda diſciplina vetuſta Religionis S. Franciſci tractatum: ad Ferdinandum cardinalem Medicæum: *Imperatus obmutui*, &c.

Ejuſdem argumenti tractatum ſecundum: *Quoniam difficile arbitror*, &c. Item & tertium ad cardinales Congregationis de rebus Epiſcoporum, & Regularium.

De Reformatione Religioſorum in genere tractatum quartum: ad Felicem cardinalem de Montalto, qui mox fuit Papa Sixtus V. ſcriptum Genuæ anno 1583. *Non legi uſquam reformationem*, &c.

Opuſculum inſtructionis, ſeu admonitionis ad Jacobum Sanchez Franciſcanum Commiſſarium Apoſtolicum deſtinatum Provinciæ Valentinæ. Incipit: *Longanimis, ac multum miſericors*, &c.

Opuſculum, quo commendat decretum prædictæ Congregationis, de tollendis omnium Regularium cœnobiolis, in quibus neceſſarius ad conſervandam diſciplinam regularem Religioſorum numerus haberi non poſsit. Cujus initium: *Propoſitum altera die*, &c.

De Inſtructione, & educatione Religioſorum opuſculum: *Naturam, qui lumine*, &c.

De Auctoritate Cardinalis Protectoris lib. I.

Orationem funebrem in obitu Fratris Cæſaris Pergamenſis ejus ſocii.

Hiſpanica:

Commentarios ſobre la Tercera Regla de S. Franciſco, ſeu potius *Diſcurſos eſpirituales ſobre la Regla de S. Franciſco.* Barcinone apud Petrum Malo 1579. in 8.

Poſtremo loco hæc Italica:

De Fundamentis boni ſpiritus, & omnis perfectionis ſpiritualis: ad prioriſſam monaſterii S. Andreæ Genuenſis, anno 1582.

De Profectu, & ſplendore hominis ſpiritualis.

De Chriſti amore, quo pro nobis pati dignatus eſt.

Ti-

Titulus operis Italici: *Breve Trattato del cognoscere & amare Iddio composto dal R. P. Fr. Angelo del Pas*, &c. *ad instanza dell' Illustrissima Signora Claudia Rangone l' anno* 1586. Romæ apud Cameram Apostolicam 1596. in 8.

Addit ad hæc Waddingus: *Tabulas, & repertoria omnium fere Conciliorum insignium, quorumcumque sanctorum Patrum, illustrium Historicorum, & vitarum Sanctorum, præsertim a Laurentio Surio collectarum.* Adeoque (statuit ille) tot libros legisse videtur ut nihil scribere potuisse, & tot scripsit ut nihil ei superesse temporis potuisse aliorum operibus perlegendis quisque possit opinari.

Decessit Romæ ad S. Petrum in Monte Aureo die XXIII. Aug. mensis, anni MDXCVI. sepultusque est prope cornu Evangelii aræ maximæ in tumulo marmoreo eminentiore sic inscripto:

Conditur hac ingens meritis Pater Angelus urna:
Hispanus patria, Religione Minor.
Obiit Rever. Pater Fr. Angelus del Pas Perpinianensis anno Domini MDXCVI. die XXIII. Augusti.

Testimonium sanctitatis dum viveret, post mortemque beatitudinis clarissimo viro multa miracula exhibuerunt, cui quidem testimonio, ut oportebat, acquiescens Summus Pontifex Clemens VIII. tertio post ejus mortem anno haberi jussit rerum ab eo pie gestarum, quod inaugurationis sacræ pompam anteire debet, examen: sine successu tamen usque ad præsens tempus. De qua re legesis Antonium Dazam in *Historiæ Franciscanorum* IV. parte, libro IV. capite XXXI. Vitæ ipsius gesta collegit Bonifacius Bonibellus, provinciæ Romanæ laicus sive conversus strictioris Observantiæ, qui ejus fuit per multos annos socius, reliquitque MSS. apud Waddingum.

ANNA.

D. ANNA, comitissa de Argil, quam, aliunde mihi ignotam, quod Hispane scripserit Hispanis contribuo, dedit foras:

El Alma del Incomparable S. Agustin sacada del cuerpo de sus Confesiones. Antuerpiæ apud Gerardum Volicaterum 1622. in 4.

Nisi anonymus aliquis Hispanus ex Annæ comitissæ vernaculo, qualis fuerit is, sermone converterit.

D. ANNA DE CASTRO EGAS, raro alias in feminis, non tamen Hispanis, exemplo scripsit:

Eternidad del Rey D. Felipe III. in 8. Matriti 1629.

ANNA DE JESU, monialis cœnobii Granatensis Incarnati Verbi, cui & præfuit, ut historicorum augeret numerum edidit:

Nacimiento, y crianza de Doña Isabel Davalos, por otro nombre Isabel de la Cruz Abadesa, y fundadora que fue de la Encarnacion de Granada. Granatæ apud Franciscum Heylan 1629. in 4.

ANNA MARIA DE S. JOSEPHO, Villacastinensis, quod territorii sacri Segobiensis municipium est non ignobile, anno MDLXXXI. nata, secundoque post sexcentesimum in sodalitio monialium Excalceatarum Salmanticensium, quæ Franciscí Patriarchæ vexillum sequuntur, Deo renata. Præstans quidem ardentissima in sacrum, cui se dicaverat, sponsum caritate, corporis maceratione, mentis absorptæ a Deo excessibus, reliquoque virtutum choro his temporibus femina. Præcepto hæc ejus quem a confessionibus habebat, Joannetini scilicet Niño Franciscani, *Rerum suarum, & vitæ narrationem epistolicam* ad eumdem remisit, quæ una cum aliis sanctitatis ejus testimoniis ab ipso edita est Salmanticæ 1632. in 4. Obiit hæc sacra virgo III. idus Martii MDCXXXII.

ANSELMUS.

F. ANSELMUS BAPTISTA, monachus Cistercienſis monasterii de Huertas, vir pius, edidit:

Relacion de las Vidas, y Triunfos de los Glorioſos Martyres S. Sixto Papa II. de este nombre, S. Inocencio, Santa Flora Virgen, y San Dionysio, cuyos benditos cuerpos, y reliquias se reverencian en el altar mayor de Santa Maria de las Huertas. Murciæ 1624. in 4.

De los Milagros de Nuestra Señora de Loreto. Salmanticæ.

Arte de Amar a Dios, ex Italico *Joannis a Cruce.* Ibidem 1621. Cæsaraugustæque 1633. in 16.

F. ANSELMUS DE FORCADA, Catalanus, ex Podio Ceretaniæ, sive Puig-cerda municipio, Benedictinus monachus domus Monserratensis, cum in monasterium veniisset S. Petri de Arlanza Burgensis diœcesis scribere aggressus est, quam etiam nunc premit:

La Historia del Monasterio de Monserrate, y Milagros de aquella Santa Imagen.

F. ANSELMUS GOMEZ, Benedictinus S. T. magister, qualificator (ita vocant) Supremæ Inquisitionis, theologiæque moralis professor in collegio S. Martini curiæ Matritensis, edidit:

El Perfecto Examen de Confesores Matritense. Sale a luz para utilidad de Confesores; ali-

alivio de Examinadores, y obſequio de los Obiſpos. Matriti apud Melchiorem Alvarez 1674. in 4. & 1676.

Laudat aliud ſuum opus jam editum, *Teſoro Moral* nuncupatum, quod non vidimus, quod diverſum eſt a *Summa Summarum* quam idem appellat, ac ſe conficere ait.

F. ANSELMUS MUÑOZ, Benedictinus, ſcripſit:

Relacion de las Fieſtas que D. Antonio Vanegas de Figueroa Obiſpo de Pamplona hizo al Santiſimo Sacramento año MDCIX. Pampelone 1609. 8.

F. ANSELMUS DE TURMEDA, ſcripſiſſe dicitur opus ita inſcriptum:

Del Aſno: quod prohibetur in Indice Librorum prohibitorum & expurgatorum Hiſpano.

ANTICH.

ANTICH ROCHA DE GIRONA, Catalanus, Gerundenſis, publicus Barcinone profeſſor philoſophiæ, edidit:

In Ariſtotelis Organum logicum, ac *De Phyſica auſcultatione* 1578. in 4.

Lexicon quoque *Latino-Catalanum ex Nebriſſenſis Caſtellano-Latino*: juncta opera cum Franciſco Cluſa humaniorum literarum in eadem urbe profeſſore. Barcinone apud Claudium Bornatium 1561. in folio.

Prælectiones e Græcis Interpretibus hauſtas. Barcinone apud Claudium Bornatium 1573. Necnon Hiſpane:

Compendio para tener, y regir los libros de quentas de Mercaderes. Ibidem 1565. 8.

ANTONINUS.

F. ANTONINUS (vulgo ANTOLIN) PEREZ, ex ordine Sancti Baſilii, ſacræ theologiæ magiſter, ſcripſit:

Catenam Selectam veterum Eccleſiæ Patrum in loca quædam D. Matthæi explanata literaliter, & moraliter. Matriti apud Franciſcum Marotum 1643. folio. Loci ſunt: *Pugna, & victoria Chriſti in deſerto* in cap. IV. *Dilectio Inimicorum* in cap. V. *Hypocriſis correctio* cap. VI. *Signa negata a Chriſto* cap. XII. *Petitio matris filiorum Zebedæi* cap. XX. *Parabolæ Vineæ* cap. XXI.

Vulgari quoque idiomate:

Aſuntos predicables en las feſtividades de Nueſtra Señora. Matriti 1646. in 4.

ANTONIUS.

ANTONIUS, quidam Luſitanus, urbis Guimaranenſis medicus (ſi non male intelligo Gaſparem Statium in LVI. *Antiquitatum* ſuarum *Luſitanarum* capite) ſcriptum in ſchedis reliquit tractatum:

Da Provincia de entre Douro e Minho, quem tacito nomine Vaſſæum laudare ait cum *Interamnem* hanc *Regionem* deſcribit in *Chronico Hiſpaniæ* cap. VIII.

ANTONIUS ADRIANUS, (ſic appellat D. Thomas Tamaius in *Magna Collectione Librorum Hiſpanorum*) alias ADRIANUS DE AINZA, edidit:

Eſpejo de Almutazafes, o fieles. Cæſarauguſtæ apud Michaelem de Hueſa. 1578. 4

D. ANTONIUS DE AGRAS, Panhormi nobilibus editus parentibus, D. Alphonſo de Agras Albacetano, ſenatore Regio in ſupremo Italicarum rerum concilio, & in Siciliæ regno Patrimonii ut vocant præſide, & D. Angela Spuig Sicula, abbas ipſe S. Salvatoris de Placa, juriſconſultus, & bonarum omnium artium amator, Latine tam carmine quam proſa diſertus, duobus Clementibus IX. ac X. Summis Pontificibus honorarius a cubiculo, propediem in lucem emittet:

De Donativo voluntario politico Diatriben. Romæ typis Fabii de Falco in 4. Cujus alteram editionem notis ornabit.

Parat quoque editioni aut perfecta aut affecta:

Panvini Epitomen Pontificum Romanorum & S. R. E. Cardin. auctam notiſque illuſtratam: in folio.

Muſæum Siculum, ſive de veteribus Siciliæ Scriptoribus: in 4.

Siciliam Normannam, Suevam & Aragonenſem in tres tomos diſtinctam, varios continentem auctores de rebus Siculis antiquos, partim antea editos, partim nunc primum edendos: in folio.

De Pambaſilia & Baſiliis, ſive de ſumma & ampliſsima Principum poteſtate, ac de regalibus: folio.

De Privilegiis Eccleſiæ viduæ tum principis, tum inferiorum: in 4.

Politicum Hiſtoricum, ſeu methodum legendi Hiſtorias ad Politicam componendam.

D. ANTONIUS DE AGUIAR ET ACUÑA, Matritenſis, Roderici Regii concilii Caſtellæ ſenatoris filius, Emmanuelis germanus frater loco ſuo a nobis laudandi, ſcripſit eleganter fabuloſum opus:

Roſelauro y Franceliſa inſcriptum, quod apud D. Joannem de Aguiar utriuſque fratrem, S. Jacobi equitem, aſſervatur Matriti.

ANTONIUS DE AGUILERA, doctor medicus, Junqueræ natus, quod ad diœceſim ..... ſedis oppidum pertinet, in Gua-

Guadalaxara urbe commorabatur ſcribens:

Rudimentorum Medicinæ libros VIII. Compluti apud Joannem de Villanova 1571. in folio.

Vernacula quoque lingua:

Expoſicion ſobre las preparaciones de Meſue. Compluti 1569. 8.

Reperio etiam hujus nominis tributum homini opus:

De Varia curandi ratione.

F. ANTONIUS DE ALICANTE, Cappuccinus, ac provinciæ ſuæ Valentinæ ut vocant diffinitor, ſcripſit:

Aviſos al nuevo Predicador del Evangelio. Valentiæ apud Hieronymum de Villagraſſa 1660.

F. ANTONIUS DE ALVARADO, Benedictinus monachus, Pinciæ adgregavit ſe huic Religioſo ordini, concionumque habendarum exercuit miniſterium, Iracienſe quoque in Navarris cœnobium rexit. Poſteros cogitavit ſcribens:

Arte de bien vivir, y guia de los caminos del Cielo, duobus tomis. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez 1603. 4. Iracii Navarrorum 1608. in 4. Iraciique iterum 1616. 4.

Arte de bien morir, y guia del camino de la muerte. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez 1611. in 12.

Practica manual de la Vida Chriſtiana. Pinciæ 1610. 8.

Guia de los devotos, y eſclavos del Santiſimo Sacramento. Ibidem apud Franciſcum Fernandez 1613 in 8.

Ramillete de flores, y excelencias de Nueſtra Señora, y guia de los eſclavos de ſu penoſo deſtierro. Pampelonæ apud Nicolaum Aſſiayn 1617. in 8.

F. ANTONIUS ALVAREZ, Beneventanus, ordinis Minorum provinciæ Sancti Jacobi, concionibus ad populum in Salmantina domo habendis præpoſitus, edidit:

La Silva Eſpiritual, tribus partibus. Prima edita eſt Salmanticæ, deinde Valentiæ anno 1591. Secunda Valentiæ apud Philippum Mey 1593. & Salmanticæ 1594. Tertia *Additionum* Barcinone apud Gabrielem Lloberas 1595. & Valentiæ 1596. in 4. Quinta hujus operis editio prodiit ex Matritenſi officina anno 1597. in 4. Deinde & alibi 1605. & 1615. 4.

Primer tomo del Santoral, o Miſcellaneas. Salmanticæ apud Artum Tabernier 1607. 8.

ANTONIUS ALVAREZ, Beacienſis incola, publicavit militare ac juridicum opus:

Tratado ſobre la Ley de la Partida de lo que ſon obligados a hacer los buenos Alcaydes que tienen a ſu cargo Fortalezas, y Caſtillos fuertes. Valladoliti 1558. 8.

ANTONIUS ALVAREZ, medicus doctor, hujuſque artis Compluti Pinciæque profeſſor, edidit:

Epiſtolarum, & Conſiliorum Medicinalium primam partem. Neapoli apud Horatium Salvianum 1585. 4. ad D. Petrum Gironium, Oſſunæ ducem, Neapolitani regni protegem, cujus medicus fuit, Didacique epiſcopi Tranenſis frater. Adjunguntur in fine:

Defenſiones pro Joanne Altimaro in Salvi Sclani Apologiam.

ANTONIUS ALVAREZ DE ALCOZER, Toletanæ urbis decurio, ſcripſit ſed non edidit:

Chronica de Eſpaña, tribus tomis: a tempore Ferdinandi Regis Magni uſque ad Caroli Cæſaris, hoc eſt annum MDXX. Extat in 4. MS. inter libros qui excellentiſsimi comitis Villumbroſani olim fuere.

D. ANTONIUS ALVAREZ DA CUNHA, Luſitanus eques nobiliſsimus, Goæ in India natus, penes ſe habere dicitur antiqua plura MSS. ſchediaſmata & codices, magnuſque eſſe curioſorum hominum fautor ac mæcenas. Scripſit hactenus vulgari lingua:

Obeliſco Baptiſmal no nacimento da Princeſa de Portugal.

Da Batalha do Canal librum, & alia plura.

Dos Suceſos militares que as Armas de Portugal tiueram deſde o anno MDCXL. te o anno MDCLXXIV.

Fr. Emmanuel de Reſurrectione in *Addit. ad Catalogum Script. Luſitanorum* Georgii Cardoſi.

ANTONIUS ALVAREZ FERREIRA, Luſitanus, ex oppido Chaves diœceſis Bracharenſis, Jeſuita, obiens inter Caſtellanos Metymnæ Campi VII. Septemb. MDCLXII. ſcripſit diſcipuli cujuſdam opera edendos:

Sermones de Quareſma. Madriti apud Mariam de Quiñones 1657. in folio.

ANTONIUS ALVAREZ SUAREZ, Luſitanus ut videtur, edidit:

Rimas. Oliſipone 1628.

Elogio funebre nas Exequias do Marques Ambroſio Eſpinola. Antuerpiæ in 4.

ANTONIUS DE ANDRADA, Luſitanus, ex oppido Oleiros prioratus Cratenſis, ſacerdos Societatis Jeſu, expeditionem ſacram

cram a ſe in regionem quamdam Orientis factam literis conſignavit, ſcribens:

Nuevo deſcubrimiento del Gran Catayo, o Reynos de Tibet en el año de MDCXXIV. Oliſipone apud Antonium Piñeiro, & Matriti apud Ludovicum Sanchez. Italice quoque Romæ apud Franciſcum Corbelletum 1627. in 8. & Neapoli apud Ægidium Longum eodem anno. Venetiis item per Damianum Zenarium 1646. in 4. De hoc ipſo itinere ſcripta eſt alia ejus *Epiſtola*, quam edidit primo volumine *Virorum Illuſtrium Societatis* Joannes Euſebius noſter Nierembergius. Legeſis Alegambium in *Bibliotheca*, & Sotuellum qui eam locupletavit. Mortuus eſt cum magna ſanctitatis opinione Goæ XIX. Martii MDCXXXIII.

ANTONIUS ANDREAS DE MORAIS, Luſitanus, natus in oppido Torresnovas diœceſis Uliſiponenſis, prior commendatarius Eccleſiæ S. Petri ejuſdem oppidi, & concionator celebris, reliquit:

Sermões, duobus tomis.

Poeſias, quoque ut credo Luſitanæ ſuæ linguæ.

F. ANTONIUS DE ANGELIS, Luſitanus ex ſacro ordine Sanctiſsimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ magiſter, ordinis ſui provinciæ Luſitanæ aliquando præfectus, ſæculari ſacraque eruditione conſpicuus, linguarumque Hebraicæ Chaldaicæque notitia imbutus, Latinas muſas feliciter coluiſſe atque artem non minus muſicam egregie dicitur calluiſſe. Hic voluminum quinque auctor fertur in monumentis ſui ordinis, quorum uni conſignant argumentum hoc & inſcriptionem:

De Tranſmigratione filiorum Iſrael. Alii vero:

Compendii Indulgentiarum ordini Sanctiſsimæ Trinitatis a Summis Pontificibus conceſſarum.

Vita deceſsit Matriti, dum litem ordinis ſui procurator ibi ageret, anno MDCXIV.

F. ANTONIUS AB ANGELIS, Luſitanus, Franciſcanorum Tertii Ordinis ſodalis, vir pius, & ſtudioſus admodum erga Deiparam Virginem devotionis propagator. Scripſit Luſitanice Waddingo auctore:

Triumfos da glorioſa Virgen Maria.

F. ANTONIUS AB ANNUNTIATIONE, edidit:

Manual de Padres eſpirituales. Compluti 1675. 4.

ANTONIUS DE ARANA, Societatis Jeſu ſacerdos, edidit noſtræ gentis proprio idiomate ut Alegambius ait in *Bibliotheca*:

Vida del Padre Andres de Oviedo de la Compañia de Jeſus Patriarca de Ethiopia.

F. ANTONIUS DE ARANDA, Franciſcanus, Caſtellæ provincialis præfectus, Sereniſsimarum Mariæ Ungarorum & Bohemorum Reginæ, Joannæque Luſitaniæ Principis, Caroli Cæſaris filiarum, a confeſsionibus fuit miniſter, pietatis nomine commendatiſsimus. Circa annum MDXXX. ſacra illa noſtræ ſalutis Hieroſolymitana loca ſupplex & venerabundus inſidebat, cujus deſcriptionem reverſus literis tradidit. Ejus namque eſt:

La Verdadera deſcripcion de la Tierra Santa, como eſtava el año de MDXXX. Compluti 1531. in 8. apud Michaelem Eguia. Item Compluti 1563. Waddingus aliam editionem laudat Complutenſem anni 1587.

Præterea ſcripſit:

Tratado ſobre las ſiete palabras que ſe leen en el Evangelio haber dicho Nueſtra Señora, ſive, *Loores de la Virgen Nueſtra Señora.* Compluti 1557. 8.

Loores del digniſsimo lugar del Monte Calvario en que ſe relata todo lo que Nueſtro Señor Jeſu Chriſto hizo, y dixo en él. Compluti apud Joannem Brocar 1551. in 4.

Relacion de la Vida del Reverendiſsimo Señor D. Fr. Franciſco Ximenez de Ciſneros Cardenal Arzobiſpo de Toledo. Hanc ſequutus eſt, anonymi auctoris nomenclatura donatam *Franciſcani* videlicet *Turrilacunenſis*, Alvarus Gomez in *Rebus* illius *geſtis*. Turrilacunenſis ergo patria fuit.

ANTONIUS DE ARAUJO, ex inſula S. Michaelis una ex Tertiariis ditionis Luſitaniæ regni in Braſilia, Jeſuitarum presbyter ejuſque gentis operarius, ſcripſit, ſeu verius, ab aliis cœptum addidit & abſolvit:

Cateciſmo de la Lengua del Braſil. Oliſipone: quo nil uſquam in eo genere perfectius eſſe cenſeri ait Nathanael Sotuellus.

Deceſsit anno MDCXXXII.

F. ANTONIUS ARES, ex ordine Minimorum Sancti Franciſci de Paula, tranſtulit in Caſtellæ ſermonem:

Los Dialogos de la Naturaleza del Hombre, del Maeſtro Raymundo Sebunde. Matriti apud Joannem de la Cueſta 1616. 4.

Et e propria etiam penu dedit:

Del Iluſtre Origen, y grandes excelencias de la miſterioſa Imagen de Nueſtra Señora de la Soledad de Madrid. Matriti 1630. 8.

ANTONIUS DE ARGUELLO, notarius urbis Taurenſis, ſcripſit:

Tra-

Tratado de Eſcrituras, y contratos publicos con annotaciones. Matriti apud Joannem de la Cueſta 1620. in 8.

F. ANTONIUS DE ASCENSIONE, vulgò DE LA ASCENSION, Carmelitanus Excalceatus, ſcripſit:

Viage del Nuevo deſcubrimiento que ſe hizo en la Nueva Eſpaña por el Mar del Sur deſde el Puerto de Acapulco haſta el Cabo Mendocino año de MDCII. yendo por General Sebaſtian Vizcaino. Fuit MS. in bibliotheca V. C. D. Laurentii Ramirez de Prado.

F. ANTONIUS AUDICENA, Cantaber, ordinis Minorum Regularis Obſervantiæ, in lucem dedit Latina lingua:

Conciones Quadrageſimales. Pampelone 1601. in 4.

ANTONIUS AUGUSTINUS, patriam habuit Cæſarauguſtam Aragoniæ regni metropolim, patrem Antonium Auguſtinum ejuſdem regni procancellarium, quo munere qui cenſetur ſupremo rerum Aragonenſium Catalanarum Valentinarumque ſenatui præeſt in Regia curia: matrem Ildephonſam Albanellam: fratres vero Petrum & Joannem & Iſabellam, quorum primus Oſcenſis Eccleſiæ fuit præſul, Iſabella autem Ferdinandi Cardonæ ducis conjux. Præceptore uſus eſt in grammaticis Joanne Quadra, Bononienſi aliquando ad S. Clementem Hiſpanorum ſodali. Complutum miſſus biennium in hac ſchola, uti Salmanticæ ſeptennium deinde, inſumpſit juris ſtudio dans operam. Nec eo contentus Italiam, Bononienſeque clariſsimis hujus doctrinæ præceptoribus ea tempeſtate plenum gymnaſium cogitans, eo ſe, annuentibus indulgentiſsimis parentibus, contulit. Ibi & Paravii Andream Alciatum, Paulum Pariſium, Marianum Sozinum, Ludovicum Gozadinum, Auguſtinum Beroium, Joannem Antonium Alexandrinum ſe adeptum eſſe audiviſſeque juris utriuſque profeſſores in epiſtolarum nonnullis, quas penes me habeo manuſcriptas, refert, quædam de ingenio iſtorum doctrinaque, ac docendi methodo lectu adjiciens non injucunda: in quibus Paulum Pariſium ceterorum omnium, qui ſimul cum eo profiterentur, in docendi hac methodo agnoſcit ac vocat principem. Interea & Joannem Faſolum frequentavit Græcas in Bononienſi eadem academia literas docentem, quas ad jura intime cognoſcenda omnino eſſe neceſſarias teſtatum ipſe ſcripto relinquere non dubitavit, animo quaſi præſagiens in ſe ipſo magnum quoddam & ſolgentiſsimum juris utriuſque lumen diſpellendis barbariei tenebris, reſtituendiſque nitori ſuo tam ſacræ quam profanæ juriſprudentiæ monumentis per eam ſtudiorum contentionem atque induſtriam accendi. Quibus & humanioribus quibuſque literis vacavit, maxime æſtivis menſibus, Lazarum Bonamicum & Romulum Amaſæum, claros utriuſque linguæ profeſſores, familiariter habens. Interim & XXVII. Januarii anni MDXXXIX. ſodalibus adſcriptus Clementini Hiſpanorum collegii dedit plane huic literarum domui quo ante alios omnes, quos per tria jam ſæcula produxit viros omni ſcientiarum genere ornatiſsimos, dum fuerit literis honos & pretium ſuum, gloriabitur. Diſcurſo jam academico ſtadio Florentiam venit comite Joanne Metello Sequano, homine eruditiſsimo, cujus opera uſus eſt in percurrendo Pandectarum Florentinorum volumine, manu olim ſcripto, ibique adinſtar theſauri adſervato, cumque Norica & Haloandri editionibus fideliſſime ac diligentiſsime conferendo. Unde ei nati ſunt *Emendationum, & Opinionum Juris Civilis*, quibus magna ejus pars ex iiſdem Pandectis declaratur & emendatur, libri, judicio ingenioque præſtantes, quibuſque a juvene vix quinque ſupra viginti annis nato in publicum emiſsis Italiam, quanta eſt, ſui nominis implevit fama, brevique libello ingentium quorumcumque monumentorum, etiam a præſtantiſsimis auctoribus venientium, laudes & meritum adæquavit. In quo exemplum Andreæ Alciati ſequutus, qui a conſueta & injucunda juris explanandi forma ad variarum & obſervationum & lectionum amœnitates primus diſceſsiſſe videtur, exemplo fuit & ipſe aliis, Gallorum præcipue Belgarum atque Hiſpanorum doctiſsimis, polymathiam & philologiam in juris commentaria, quorum a limine procul eſſe antea jubebantur, inducendi, veramque & germanam veterum multiplicis doctrinæ virorum juriſprudentiam in eum, quem hodie jam tenet, locum ſive faſtigium reſtituendi. Lælium in eadem urbe Florentia Taurellum, egregium diſertumque ejus ætatis juriſconſultum, cujus & plures ad Auguſtinum datæ epiſtolæ penes me ſunt, atque item Petrum Victorium eruditione ſatis ſpectatum devinxit ſibi ſtudiorum ſimilitudine, uti & cives ſuos Didacum Mendozam, virum clariſsimum, Regium apud Venetos legatum, & ab ultimis uſque Luſitaniæ finibus Hieronymum Oſorium, qui tantum Auguſtini judicio deferre ſolebat ut ab eo monitus de nonnullis, quæ in *De Nobilitate Chriſtiana* libris minus ſibi placuiſſent, ſine ulla interpellatione ſe ea mutaturum in editione eorum reſponderit literis ad noſtrum datis, quas cum aliis adſervo. Romam tandem adveniens ſtatim a Paulo III. Pontifice Maximo ejus ſæculi anno XLIV. in-

inter XII. viros litium totius orbis Chriſtiani judicandarum, ſive Sacri & Apoſtolici palatii auditores (in Ludovici Gomezii pontificio Sarnenſi donati locum, uti Guido Pancirolus *De Claris Legum Interpretibus* lib. II. cap. CLXXXVIII. & Andreas ait Scotus, quod male convenit cum promotione Gomezii ante annos X. ex *Italiæ Sacræ* monumentis explorate cognita, niſi creatus etiam epiſcopus collegio iſto non deceſsit) poſtulante Cæſare Carolo allectus, implevit omnes numeros integerrimi & prudentiſsimi judicis. Propterea Julius III. intimis eum conſiliis adhibitum, in Britanniam quoque deſtinavit ſumma auctoritate legatum quo tempore inter Mariam Reginam & Philippum Hiſpaniæ Principem conjugium pactum fuit, non eo ſucceſſu quem Chriſtianorum ſpes conceperat: cujus muneris Auguſtino commiſsi Hieronymus Oſorius meminit, adverſus Gualterum Haddonum Eliſabethæ poſtea Britanniarum Reginæ a ſecretis ſcribens, & Latinus Latinius in epiſt. ad Andream Maſium IV. idus Februarias MDLV. *Cum* (inquit) *ut gratias Regi Reginæque Pontificis nomine ageret quod eorum opera regnum illud ad receptum Dei cultum, ſediſque Apoſtolicæ obſervantiam revocatum eſt; tunc præſertim ut in componendis rebus, quæ ſacerdotibus ſacrorumque miniſtris dicatæ erant, tanquam juriſconſultus legato adeſſet.* Romæ deinde redditus Paulo IV. in Eccleſia regnante, præſul ab eo Allifanus renuntiatus in Germaniam ire juſſus eſt anno MDLVII. ad Ferdinandum Imperatorem. Cumque in Eccleſiam ſuam ab hac legatione rediiſſet, a Philippo II. bona Pontificis venia in Siciliam ablegatur luſtrandæ cenſorio jure huic inſulæ: quo munere defuncto Pius IV. Regiæ nominationi uti juris eſt deferens, Ilerdenſis urbis cathedram opportuno illo Eccleſiæ contulit tempore, quo ſynodus ſanciendæ inter Chriſtianos paci Tridentum ex omnibus illius oris convocabatur. Egregiam ibi noſter operam navavit, ut pote talium rerum conſultiſsimus, expediendis utiliter ſacri conventus negotiis, reverſuſque in ſedem ſuam totos XVI. annos paſcendo inſtitutis optimis vitæque exemplo gregi, doctiſsimiſque adornandis atque in publicum emittendis lucubrationibus invigilavit, quouſque tenente jam Petri cathedram Gregorio XIII. anno ejus ſæculi LXXVI. præſul Tarraconenſis, Cataloniæ metropolitanus, renuntiaretur, integro adhuc decennio urbi huic nobiliſsimæ, novæque ſponſæ venerabili omni memoria Eccleſiæ convicturus. Deceſsit enim fere ſeptuagenarius anno MDLXXXVI. Vir quem nulla digne celebrare unquam poterit eloquentiæ facultas. Dabo tamen aliqua ex innumeris promiſcue elogia, quibus præſtantiſsimi omnium nationum & profeſsionum homines judicium de Auguſtino ſuum ad poſteritatis memoriam conſignaverunt. Andreas Scotus agmen ducat, qui nondum Societatis Jeſu adſcriptus ſodalibus, in ejus domo per biennium liberaliter, utpote eruditiſsimus ab eruditiſsimo, habitus vixit. Memoriam itaque ejus pene incredibilem, ſtudiorum contentionem, virtuteſque in perfecto viro, & quod plus eſt Chriſtiano antiſtite, laudandas, integritatem nempe ac temperantiam, comitatem gravitati conjunctam, animi æquabilitatem, caſtitatis curam, in pauperes beneficentiam adeo ut & vaſa ſacra pignori dare, & libros etiam, quovis ſibi theſauro pretioſiores, in rebus arctis annonæque caritate divendere non gravaretur multis laudat Scotus, adjungens quæ de ſtudiis maxime ad nos pertinent: *Maxima in illo* (ait) *cognitio antiquitatis, ſumma ſcientia juris antiqui, legumque Romanarum & familiarum; multæ in eo, ut Romæ natus videretur, literæ & elegantia ſermonis latini. Ciceronem etiam ſenex legebat aſsidue ut eloquentiæ principem; juris vero tanta in eo accuratio ut veterum aliquis, præſtantiſsimorumque prudentum, Paulus, Ulpianus aut Papinianus ab inferis extitiſſe ac revixiſſe, vel animam ex Pythagoræ ſententia recepiſſe illorum videretur. Quanta porro hiſtoriarum antiquarumque rerum Græciæ & Italiæ explicata cognitio! Jus Pontificium & Civile ita illuſtravit, hoc adoleſcens, ſenex illud, ut principem illum juriſconſultorum, noſtrique ævi florem delibatum uno ore gentes omnes prædicent.* Hæc ille. Paulus autem Manutius in *Epiſtolis* ad eum ſcriptis, ſecundo libro *Epiſtolarum*, Varronem ab eo emendatum & ad ſe miſſum gratulatus: *Quantus* (in prima ait) *quantus es, totus labor, totus induſtria es*: in ſecunda *univerſæ arcam antiquitatis vocat*: tertia *in ſcriniis ejus conditos rerum antiquarum theſauros aſſervari* ait: quarta demum *acerrimi* eum *ac ſeveriſsimi judicii, exquiſitæque ac multiplicis omnium pene literarum ſcientiæ virum* appellat: Laurentius Pignorius epiſt. XLVII. *Profanæ atque Eccleſiaſticæ antiquitatis peritiſsimum*: Didacus Covarrubias XVIII. *Practicarum* capite: *virum conſenſu omnium inſignis eruditionis & diligentiæ*: Franciſcus Sarmientus Giennenſis epiſcopus *De Redditibus Eccleſiaſt.* parte... c. I. n. 17. *totius antiquitatis paratiſsimum promptuarium*: Jacobus Auguſtus Thuanus lib. LXXXIV. *Hiſtoriarum ſui temporis, magnum Hiſpaniæ lumen*, aliaque. Hieronymus Blancas in Aragonenſium rerum commentario: *cui Romanam antiquitatem* (de noſtro Auguſtino ait) *tractanti Italia ipſa cedit; cujus admirabilem quamdam incredibilem ac pene divinam*

in

In antiquis legibus interpretandis ſcientiam omnium mortalium fama percelebrat; cui incorrupto totius orbis judicio, ipſorumque doctiſſimorum virorum inter ipſos conſenſu tributum eſt ita, ut cum immenſam illius aciem ingenii tantum omnes admirentur, eum in omnibus ſcriptis, in omni literarum varietate non modo ſibi ipſis, ac iis qui hodie vivunt, ſed iis qui multis ante ſæculis fuerunt libenter anteponant; cui denique nullus honos tribui non poteſt. Hæc ille, & alia poſt mortem Auguſtini, ubi de Joanne Lanuza, XLVI. Juſtitia ut vocant Aragoniæ tractat. Janus necnon Gruterus in præfatione *Inſcriptionum* Antonio Auguſtino obiter laudato his verſibus plaudit:

Opponit unum quem viris prioribus
Ætas recentis temporis.

Onuphrius Panvinius *integerrimum* eumdem *atque eruditiſsimum* vocat in *Faſtorum* prooemio, eique primum eorum librum nuncupat, multa exinde ei accepta referens. Adrianus Turnebus lib. XXIII. *Adverſar.* cap. XVII. *eruditiſsimum, & optime de literis elegantioribus meritum*: Jacobus Menochius *recuperandæ poſſeſſionis* remedio XV. num. 5590. *juris verum alterum inſtauratorem*: quem imitatus Aubertus Miræus in *Bibliotheca Eccleſiaſtica*, *juris civilis & pontificii inſtauratorem*: uti Stephanus Pighius in *Notis ad Valerii Maximi* lib. II. cap. VII. *virum ſuo ſæculo ſummum* appellant: quemadmodum & Cæſar Baronius tomo XI. ann. 1097: 40. *Eruditione rerum ſacrarum ſua ætate in Hiſpania facile principem*: & Joannes Leunclavius in prologo ad *Collectionem Eccleſiaſticarum Conſtitutionum*, quas ipſe *Paratitla* vocat, *doctiſsimum omnium epiſcoporum qui noſtro vixere ſeculo.* Legitur opus hoc & prologus laudatus vol. 2. *Biblioth. Juris canon. veteris.* Franciſcus Boſquetus Narbonenſis epiſcopus in *Notis* ad epiſt. 1. lib. 1. Innocentii Papæ III. *virum nunquam ſatis laudatum* vocat: Stephanus Baluzius in præf. ad *Reginonem de Eccleſ. diſciplinis*; *illuſtriſsimum & excellentiſsimum in omni genere laudis.* Ezechiel Spanhemius in *Diſſertationum de præſtantia & uſu numiſmatum antiquorum* præfatione *virum* appellat, *ſi quiſquam alius ſua ætate, Romanæ & antiquitatis & juriſprudentiæ ſtudiis excultum egregie ac perpolitum, judicii autem, quod pluris adhuc facio, exacti valde ac limati*: Ægidius Menagius *Amœnit. Juris Civilis* cap. 9. *acutiſsimi virum ingenii, & doctrinæ ſingularis.* Lipſius lib. III. *Var.* c. XXII. *ingenio ac judicio in veterum ſcriptis tanto fuiſſe* ait, *quantum in paucis cognoviſſet.* Ant. Faber lib. v. *Conjectur.* c. ultimo *doctiſsimum & magni nominis juriſconſultum* vocat & in epiſt. operis nuncupatoria. Legeſis Cujacium lib. XII. *Obſervat.* cap. XXVIII. & XXIX. Ant. Fabrum lib. v. *Conject.* cap. XX. num. 5. Anaſtaſium Germonium *Animadv. juris* lib. I. cap. I. in principio. Paulum Merulam in *Coſmographiæ* parte II. lib. II. cap. VIII. Sforzam cardinalem Pallavicinum in *Hiſtoria Concilii Tridentini* parte II. lib. XVII. cap. VII. num. 15. Plura alia ſunt Victorii, Aldorum, Scaligeri aliorumque magno numero non niſi ampliſſimis concepta verbis præconia. Unde ſibi accidiſſe, quod hominibus etiam doctis & vigilantibus uſuvenire ſolet, humanum ut aliquid per errorem admittant, perſuaderi ſe facile patietur religioſus juxta atque eruditus, mihique ob egregias animi virtutes admodum carus Joannes Bona, Ciſtercienſium Reformatorum Generalis per Italiam olim præfectus, cum in *notitia auctorum*, qua inſtruere voluit in veſtibulo *Harmoniæ* ſuæ *Pſallentis Eccleſiæ* lectores, Antonio noſtro Auguſtino ſic in omni literarum doctrina, maximeque antiquitatis & canonicarum ſanctionum, a ſummis utriuſque juris profeſſoribus, philoſophiæ ac rerum antiquarum omnis eruditionis principibus celebrato, *non multam in expendenda temporum ratione, & Canonum veritate accurationem* magna injuria attribuit. Nos jam conceptam ex hoc amici noſtri minus æquo judicio mœſtitudinem ſolari ac depellere conabimur, ſubjicientes amœbæa noſtri Auguſtini ac Latini Latinii carmina, hactenus non edita inter Latinii opera, quæ ante paucos annos ſub auſpiciis eminentiſsimi cardinalis Franciſci Mariæ Brancaccii, literatorumque mæcenatis, Romæ prodierunt Dominici Magri, canonici Viterbienſis, amici noſtri, eruditiſsimi atque optimi cura & ſtudio.

ANTONIUS AUGUSTINUS
Ad Latinum Latinium.

Lucebant olim ſoles mihi candidiores,
Docte Latine, tuis
**Octavique patris dictis cum pectus onuſtum* Pantagathi nempe.
Sæpe foret variis:
Ultima nunc feſſum vaſtis Hiſpania terris
Sole cadente tenet.
O mihi felices (fruſtra ſuſpiria duco)
Præteritoſque dies!
Viximus, antiquas cum urbis luſtrare ruinas
Romuleæ licuit,
Et Capitolinas pacati prendere turres
Aurea templa Jovis.
Innumeros illis varia de gente triumphos
Legimus e tabulis;
Cenſores cum Conſulibus, Populique Magiſtris
Ordine quemque ſuo:
Inde forum, ſacramque viam, myſteria Pyrrhi
Dicere dulce fuit.

Quid memorẽ veteres Janos, atq; amphitheatrũ,
Balnea, templa, domos?
Dulce fuit doctus cum conviva abdita quæque
Protulit in medium.
Laudamus multos, ſed Fulvius atque Faernus
Omnia ferre negant.
At quid ego? verboſos ætas reddit amicos,
Care Latine, tuos.
Vive memor noſtri: mihi Flaccus ſtillat in aurem:
Pulvis & umbra ſumus.

ANTONIO AUGUSTINO
Archiepiſcopo Tarraconenſi
Latinus Latinius VII. idus Februarii
MDLXXVII.

Vix juvat, Antoni, ſine te monumenta piorum
Vel Turriani, aut Hoſii,
Montanive tui, vel Caſtri ſcripta Leonis
Armata dente & unguibus
Volvere: mirarique ſacris e fontibus hauſta
Documenta, queis Caniſius
Et veteres ritus, & myſtica ſacra tuetur
Adverſus hæreſes novas.
Olim cana meos mutarunt tempora ſenſus,
Urbiſque cineres, & virum
Concelebrata diu magnorum nomina, reſque
Geſtas, inanis otii
Inſanique laboris opus vere eſſe putavi.
Suiſne buſta marmorum
Admiranda, Deus! collapſa theatra, domoſque
Mandavit? an Patricios
Plebeioſque notis cives diſcernere certis?
O vana mens mortalium!
Scilicet hoc tandem regni cæleſtis ad aulam
Feſſos reducet exules.
Viderit hæc Pyrrus 1, *videat quoq; Fulv.* 2; *at me*
Non Petrus id Ciaconius,
Nec mihi jam dudum conjunctos inter Iberos
Thomas Michael 3 *perdocent,*
Quorum lecta piis ſolers induſtria acriſque
Ad Gratiani vulnera
Non ſananda modo, ſed reſtituenda nitori
Fructus perennes parturit.
Hos ego cenſores vitæ, morumque magiſtros
Libenter, Antoni, ſequor,
Dum tu ſacra Dei peragis myſteria, dum te
Superba Tarraco patrem
Agnoſcit venerans, attentiſque auribus audit
Chriſti docentem dogmata,
Queis ſine nemo poteſt veram ſperare ſalutem.
O te beatum ſepties,
Qui vanas hominum curas, ſterileſque labores,
Quæ cæcus amat amor ſui,
Prevviſti docilis primo ſub flore juventæ
Chriſti ſequens veſtigia!
Te procerũ veneranda cohors poſt funera tandem
Inter ſacratos præſules
Non procul a Domini ſublimi ſede locandum
Expectat avida tui. Vale.

1 Ligorius ſcilicet magnus antiquarius.
2 Urſinus.
3 Michael Thomaſius, Ilerdenſis epiſcopus.

Extant quidem inter Latinii opera epiſtolæ aliquot ad Auguſtinum volumine altero, quod nuper typis editum fuit.

Extat & alia quædam ad eum data a Joanne Verzoſa, viro diſertiſsimo, lib. 1. ejus *Epiſtolarum*, metricarum quidem, hoc initio:

Dum reus inconcinnus abeſt, actorq; ſuperbus,
Antoni, quid agis rerum, Auguſtine?

Librorum ab Auguſtino confectorum, illuſtratorum ſeriem ex Andrea Scoto, nonnullis additis, ſubjunximus.

De Humanitatis ſtudiis hi ſunt atque Hiſtoria:

In M. Terentium Varronem de lingua latina emendationes & notæ. Romæ 1557. Dordrechti 1619. in 8.

In Sext. Pompeium Feſtum Notæ. Primus ſcilicet omnia Feſti fragmenta collegit & edidit, addita etiam Pauli epitome, ubique tamen quæ Feſti, quæque Pauli eſſent admonens initio libri, collocatis fragmentis Verrii Flacci, & in fine annotationibus additis. Venetiis & Pariſiis. Venetiis quidem 1560. apud Zilletum: & cum Joſephi Scaligeri annotationibus Pariſiis 1575. in 8.

Familiæ Romanorum XXX. cum Fulvii Urſini *Familiis*. Romæ 1557. in folio. Lugduni apud Franciſcum Fabrum 1594. in 4.

Fragmenta veterum Hiſtoricorum, ab eo & Fulvio Urſino collecta. Antuerpiæ 1595. 8.

Epiſtola ad Hieronymum Blancam de Cæſarauguſtanæ patriæ communis Epiſcopis, atque Conciliis, cum *Faſtis Aragonenſium rerum* a Blanca edita.

Hiſpano etiam ſermone:

Los Dialogos de las Medallas, inſcripciones, y otras antigüedades. Tarracone apud Philippum Mey 1587. in 4. ſive etiam prius 1575. in 4. Qui poſtea Italice ſunt redditi a Dionyſio Ottaviano, editique in folio, & in 4. Romæ 1592. & 1600. Tandemque Latine ab Andrea Scoto, qui *undecimum* addidit *decem* Auguſtini *Dialogis*, *De Priſca* nempe *Religione, ac Diis gentium.* Antuerpiæ typis Ærtſii 1617. in folio.

De Jure Civili ſequentes:

Emendationum, & Opinionum Juris civilis libri IV. Adjungitur *Ad Modeſtinum*, ſive *De Excuſationibus liber ſingularis, & ad Lælium Taurellum J. C. De Militiis Epiſtola.* Lugduni 1544. in 4. & 1560. Ibidemque apud Antonium de Harſi 1574. 8. Venetiis quoque apud Juntas 1543. & Baſileæ 1544. atque Heidelbergæ 1594. in 8.

De Legibus, & Senatusconſultis: cui adjunxit *Notas* Fulvius Urſinus, ediditque Romæ apud Dominicum Baſam 1583. in 4.

Pro-

Prodierunt deinde Pariſiis in folio 1585. & Lugduni in 4. 1592. Simul quoque ſunt *Legum antiquarum*, & *Senatus Conſultorum fragmenta.*

De propriis nominibus τῶν πανδεκτῶν Florentini, ſeu Pandectarum cum *Notis*. Tarracone apud Philippum Mey 1579. in folio.

Conſtitutionum Codicis Juſtinianei collectio. Ilerdæ 1567. in 8. Nempe Græcæ conſtitutiones, quæ in eo deſiderabantur, ex multis Græcis codicibus bibliothecarum Romanæ, Florentinæ, & Venetæ: ſive quas ex Joanne Metello Sequano Lugdunenſes librarii extorſerant, Cujaciuſque in editione *ſexageſimi Baſilicon libri* publicavit.

Novellarum Juliani Anteceſſoris Epitome, cum *Notis* & *Conſtitutionibus* Græce, eodem Auguſtino interprete. Ilerdæ in 8. 1567. & in folio.

Leges Rhodiorum Navales emendavit, ut epitomator inquit Geſneri.

De Jure Canonico, & rebus ſacris:

Antiquæ Collectiones Decretalium cum eruditis *Notis*. Ilerdæ 1576. in folio apud Petrum Robertum, & Joannem a Villanova. Romæque apud Dominicum Baſam 1583. 4. Pariſiiſque 1609. & 1621. folio.

Canones Pœnitentiales cum *Notis*. Tarracone 1581. Venetiiſque apud Felicem Valgriſium 1584. in 4. & cum *Epitome Juris Pontificii* mox laudanda. Pariſiis 1641. in fol.

Dialogi XL. De Emendatione Gratiani, ſive libri duo. Tarracone 1586. in 4. Pariſiiſque apud Petrum Chevallier 1607. in 4.

Novam autem editionem, cum vetus hæc rara admodum eſſet, opuſque præſtantiſsimum ab omnibus deſideraretur, fieri curavit vir amantiſsimus Antonii Auguſtini, pariterque eruditiſsimus Stephanus Baluzius Tutelenſis Gallus, qui tam additiones quaſdam ad ea, quæ olim Auguſtinus obſervaverat, quam ad Auguſtinum notas adjecit. Franciſcus Muguetus anno 1672. Pariſiis in 8. edidit.

Notæ in Canones LXXII. ab Hadriano Papa adverſus falſos accuſatores, & oppreſſores Epiſcoporum, & Pontificum in gratiam Ingeltrammi Mediomatricum Epiſcopi Romæ tunc degentis collectos, & communicatos Indictione IX. anno DCCLXXXV. Prodierunt hi *Canones* cum notis tomo V. *Conciliorum* ex editione Binii pag. 567. & ſequentibus.

Conſtitutionum Provincialium Tarraconenſium libri V. Tarracone apud Philippum Mey 1580. in 4. Quibus præter antiqua Gothorum temporis concilia, quidquid conſtitutionum, poſtquam in libertatem ſe citerior Hiſpania vindicavit, archiepiſcopi in conciliis Provincialibus vel Sedis Apoſtolicæ legati ſanxerunt, juxta Decretalium ordinem continentur.

Conſtitutiones Provinciales, & Synodales Tarraconenſium. Tarracone in 4.

Epitome Juris Pontificii veteris, in tres partes diviſa: *De Perſonis*, *De Rebus*, & *De Judiciis*. Quarum prima edita fuit Tarracone 1586. in folio. De cujus operis fine, utilitate & excellentia videſis cognominem auctoris Antonium Auguſtinum, Jeſuitam, in præfatione ad integram hujus epitomes editionem Pariſinam anni 1641. quæ facta eſt duobus voluminibus in folio, ſumptibus Michaelis Soly, Matthæi Guillemont, & Gervaſii Alliot, adjunctis in poſteriore *Canonibus Pœnitentialibus*, de quibus ſupra loquuti ſumus. Sed & alia editio Romæ curata fuit ejuſdem *Epitomes* anno 1614. auſpiciis Pauli V. Pontif. Max. juxta Auguſtini MSS. codices, qui juſſu Sixti V. & operam navante Antonio Carrafa bibliothecæ Vaticanæ præpoſito, allati ex Hiſpania & in eadem bibliotheca ſunt repoſiti. Ad calcem vero ſecundæ partis egregium legeſis

De quibuſdam veteribus Canonum Eccleſiaſticorum Collectoribus judicium ac cenſuram. Prodiit tandem in editione *Recentiorum Rotæ Romanæ Deciſionum*, ſeu potius in *Theodoſii Rubei Singularium ex Sac. Rotæ Romanæ Deciſionibus ſelectarum* volumine I. pag. 149.

Repertorium ſive Epitomatarum Deciſionum Rotæ, duobus libris diſtinctum, quod ſæpius (uti Rubeus ait) ab eadem Rota in cauſarum deciſionibus, & ab aliis doctoribus allegatur.

Deciſiones quoque ejuſdem Auguſtini fuerunt in bibliotheca Olivarienſi duobus voluminibus diſtributa, niſi fallit ejus catalogus. Itemque in bibliotheca Franciſci Peña.

De Fermento apud Innocentium I. Papam epiſtolam I. ad Decentium cum Latino Latinio contulit: inter cujus epiſtolas altero jam volumine editas quædam extat hujus argumenti ad Latinum data.

De Citationibus Auguſtini opus laudat Hieronymus Gonzalez in *Reg. VIII. Cancellariæ* gloſ. 9. §. 1. in *annotationibus contra nullitates* &c. num. 54. Item ejus:

Annotationes in utroque jure, & *Annotationes Rotales*, atque item *verborum Repertorium* alii laudant; quæ adverſaria potius, quam perfecta aliqua aut perficienda opera per me ſint.

Super Cancellariæ etiam *Regulas* nonnihil commentaſſe videtur. Eum namque in aliquot ex his laudat Rota in deciſionibus ab Alphonſo Garſia adductis in tractatu de *Beneficiis* parte XL. capite 1. numero 71. & parte XII. capite 2. numero 289.

Epiſtolas plures ad amicos dedit, prelo quidem digniſsimas, quarum bonam partem penes me habeo.

Non-

Nonnulla etiam alia Auguſtini nomen præferunt, uti in catalogo bibliothecæ doctoris Soræ Aragoni:

Inſtitutiones Juris Canonici, ineditæ ſi credimus Pancirolo in *De claris legum Interpretibus* libro ſecundo.

Necnon &:

Hiſtoria Conciliorum nondum ſuo tempore editorum, quam ſcripſiſſe eum refert Hieronymus Romanus de la Higuera in *Hiſtoria* adhuc MS. *Toletanæ urbis*, & *regni* lib. IX. cap. IX. & laudatus Pancirolus, qui & ad *Hadrianum lib. ſingularem*, itemque in *Pandectas Florentinas Indicem verborum* inter nondum edita Auguſtini commemorat.

Elaborabat & ad *Edictum perpetuum* opus, cujus meminit Lælius Taurellus in literis ad noſtrum datis XIII. kal. Septemb. MDXLVI. apud me MSS. Item *Dialogos*, in quibus, ut ipſe ad Bernardum Boleam ſcribens teſtatur: *Quæſtiones acriter a doctoribus juris agitatas conſcribo, quibus mei mediocritatem ingenii in inveniendis, collocandiſque & diluendis argumentis, cognitionem Latinæ linguæ, ſi quam habeo, ex ornanda quæſtione, & ad Tullianam Socraticamque imitationem deducenda, quoad per me fieri poteſt, oſtendo. Si quæris* (ſubjungit) *quicum in his diſputem? tecum primum, cui magnam eorum partem debeo, cumque Ruizio* * *& Sora opinor, conciſcipuliſque aliis meis, qui poſt tuam profectionem, Bononiam, inque meam venerunt familiaritatem.* Meditatus itidem fuit eorum, qui in collegio Bononienſi unquam vixerunt, vitas uno libello comprehendere, quod in alia ipſe ait epiſtola ad Joannem eumdem Soram.

* Petrum Ruizium de Moros, de quo nos alibi: & Joannem Soram cives ſuos intelligit.

Tratado o Dialogo de los Linages de Eſpaña, ſub ejus titulo adſervatur MS. in bibliotheca, quæ fuit comitis de Villaumbroſa, una cum Didaci Hernandez de Mendoza *Nobiliario*.

Ut finiam, contentus pro lectoribus Auguſtini amantibus ad luculentiorem Andreæ Scoti deſcriptionem intendiſſe digitos: *Summa in eo viro corporis fuit dignitas, ſtatura procera, egregia corporis membrorumque habitudo, robuſta ad extremam ætatem valetudo ac firmitas, inceſſus gravis, in aſpectu gravitas comitati conjuncta, in ſermone lepos concinnaque brevitas. Jocis etiam urbanis interdum & ſalibus utebatur, ſed cum literatis hominibus. Ocelli perexigui, & flava coma: hebetata, ut fit aſſiduis lucubrationibus, oculorum acie vitreis itaque perpetuo uſus eſt. Denique in toto corpore ea dignitas eluxit, quam imperio dignam Euripides judicavit*, ait Scotus.

Jacet in æde maxima Tarraconenſi ſub hoc epitaphio:

D. O. M. S.
Ant. Auguſtino domo Cæſaraug.
Romæ olim in Urbis & Orbis luce
XII-Viro Litium judicandarum
Ex Alliſano, & Ilerdenſi Epiſcopo
Tarracon. Archiep. in pauperes munifico
Bene de Antiquitate & Literis merito
In hoc Ædis Sacræ D. Theclæ Virg. & M.
A ſe ampliato membro, & ad Aram
In ſpem reſurrectionis quieſcenti
S. P. Q. Tarracon. P. H. C. & Colleg. Canon.
poni curarunt.
Vixit annis LXX. M. III. D. III.
Obiit damno publico
Pridie Kalendas Junias
MDLXXXVI.

Bibliothecæ, quam poſsidebat tam Græce quam Latine manuſcriptorum librorum, atque ex libris editis mixtæ, catalogum typis vulgavit Martinus Baylo, canonicus Tarraconenſis, Tarracone 1586. in 4. apud Philippum Mey.

ANTONIUS AUGUSTINUS, Antonii hujus viri clariſsimi jam laudati neſcio ex quonam latere nepos, Martini quem ſuo loco celebramus frater, Jeſuita, ſcripſit:

Suma Chronologica de las acciones mas iluſtres del Arzobiſpo D. Antonio Aguſtin; ex Tractatu juſto in compendium redacto.

Hæc nota habeo ex relatione Joannis Franciſci Andreæ de Uſtarroz, Aragoniæ Chronographi, dum viveret, diligentiſsimi.

F. ANTONIUS AUGUSTINUS, Aragonenſis, ultima Auguſtinorum domus, quæ Antonium Auguſtinum præſulem Tarraconenſem & alios fama claros viros in lucem protulit, maſcula propago: poſt matrimonium in ſpem ſucceſsionis fruſtra ſemel contractum, dum ſecundas cogitat nuptias ad Religioſum ſtatum a Deo vocatus in S. Engratiæ Cæſarauguſtano cœnobio Hieronymianorum ſe inſtituto addixit, meruitque aliquando ob ſtudium pietatis, ſacræque doctrinæ in ſacris concionibus vulgo probatum Philippi IV. Regis cooptari eccleſiaſtes, ac poſt triennium, die ſcilicet VII. Julii MDCLXV. Albarracinenſis in Aragoniæ regno ſuo creari epiſcopus. Edidit:

Epitome de la Vida, virtudes, trabajos, extaſis, y revelaciones del Venerable Padre F. Domingo de Jeſus Maria (en el ſiglo Ruzola) General de la Sagrada Religion de los Carmelitas Deſcalzos: fere ex Joannis Caramuelis *Dominico*, ſive ejuſdem argumenti opere. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Ybar 1669. in 4.

Carta Paſtoral, o Sumario de la Vida del Venerable Sacerdote Juan Bautiſta Beltran

Cu-

Cura de la Villa de Alcora en el Reyno de Valencia : ſcilicet ex juſto opere Joannis Baptiſtæ de Sorribas, Carmelitæ. Gerundæ 1665.

Idea de la Conſtancia Chriſtiana : ſcilicet vitam S. Euſtachii Martyris ex Italico Joannis Baptiſtæ Mancini converſam eleganter. Matriti 1662. in 8. Agebat hoc anno MDCLXX. ætatis annum LIII. cum ad æternam vitam Junio aut Majo menſibus vocatus fuit.

ANTONIUS DE AYALA, Hiſpalenſis, Jeſuita, paratam prelo habuiſſe ſuperioribus annis dicitur *Bibliothecæ* domeſticæ auctore:

Roſam Jericho : opus nempe *de Beata Virgine*. Vixiſſeque adhuc anno MDCXLIII. apud *Marianam Bibliothecam* Hypoliti Maracii lego ; ſed naufragio periiſſe dum ex Peruvio Mexicum navigaret circa annum MDCXXVI. refert auctor renovatæ *Bibliothecæ*.

ANTONIUS AYERVE DE AYORA, Regii prætorii Granatenſis advocatus, utilem reſecandis litibus tractationem inſtituit:

De Bonorum partitionibus. Compluti 1596. folio.

F. ANTONIUS DE AZEVEDO, Gallecus, Aurienſis, Eremitarum Sancti Auguſtini ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter, ſcripſit:

Catecifmo de los Myſterios de la Fe con la Expoſicion del Symbolo de los Santos Apoſtoles. Barcinone 1589. 4. Perpiniani 1590. 4. Cæſarauguſtæ 1592. 4.

Cronica de la Orden de San Auguſtin. 1607. ſi Thomæ de Herrera *Alphabeto Auguſtiniano* credimus.

ANTONIUS DE AZEVEDO SAA, Luſitanus, convertit in vernaculam Caſtellæ linguam:

Los Sermones de las Feſtividades de los Santos, del Doctor Franciſco Fernandez Galvaõ. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1615. Item ejuſdem:

Sermones de Quareſma. Ibidem apud Ludovicum Sanchez 1615. 4.

F. ANTONIUS BACELAR, Luſitanus, ordinis Minorum provinciæ S. Jacobi, ſcripſit opus hujus tituli:

Defenſa Evangelica del Parenteſco de Santiago con Chriſto. Conimbricæ 1631. 4.

ANTONIUS BALVAS BARONA, Segobienſis, poeta, variorum carminum collectionem fecit in eo libro, quem a ſe ipſo nuncupavit:

El Poeta Caſtellano. 1627. 8.

Obiit anno MDCXXVIII. ætatis ſuæ LXIX.

F. ANTONIUS DE BAÑALES, Franciſcanus provinciæ Sancti Jacobi, ſcripſit:

Diſcurſos predicables de la Dignidad Sacerdotal, y Sacramentos de la Igleſia. Medinæ Campi 1604. in 4.

Sermones varios ..... Vivebat anno MDCVII.

F. ANTONIUS DE BARAHONA, Auguſtinianus, ſacræ theologiæ magiſter, populari ſermone dedit foras ut credo:

Doctrina moral, y eſpiritual.

Jacet Matriti tumulatus ad Sancti Philippi apud ſodales.

ANTONIUS DE BARAHONA, Petri de Gratia Dei ex fratre aut ſorore nepos, quem Caroli V. Cæſaris Heraldum omnes norunt, edidit ipſe cum apud eumdem Cæſarem miniſterium idem exerceret genealogicum opus, nuncupatum:

Vergel de Nobleza : alias *Roſal de Nobleza*, quomodo eum librum vocat Gundiſalvus Argote de Molina in opere ſuo celeberrimo *De la Nobleza de la Andalucia*, qui & ejuſdem laudat manu ſcriptum aliud:

De Linages, y noticia de Baeza.

Forte ex ea urbe oriundus fuit. Joannes Bilches, Jeſuita, Beacienſis, in opere ſuo *De Sanctis Epiſcopatus Giennenſis* I. parte, capite XIII. inſignem virum vocat, floruiſſeque circa annum MDL. necnon & ſcripſiſſe:

Tratado de Santa Eufemia Martyr Caſtulonenſe.

ANTONIUS BARBERAM, Aragonus, ſacræ theologiæ magiſter, almæ Cæſarauguſtanæ Eccleſiæ prior ut vocant & canonicus, manu exaratam reliquit in archio ejuſdem Eccleſiæ aſſervandam:

Hiſtoria Eccleſiaſtica de Zaragoza. Meminit hujus operis Didacus Eſpes in ſimili alia etiam MS. quæ magni habetur, ejuſdem Eccleſiæ *Hiſtoria*. Lanuza item vol. I. cap. XLI. *Hiſtoriæ* ſuæ *Eccleſiaſticæ Regni Aragoniæ*, & in *Vita Sancti Martyris Petri Arbues de Epila* capite I. Joannes Franciſcus Andreas de Uſtarroz regni ejuſdem chronographus in *Vita Sancti Dominici de Val* capite X.

F. ANTONIUS BARNUEVO, Benedictinus monachus, abbaſque monaſterii Deiparæ Virginis de Valvanera, ſcripſit uti lego in monumentis ſeu relationibus domeſticis:

Vida del Vener. P. Fr. Sebaſtian de Villoslada, Abad que fue de S. Martin de Madrid.

AN-

ANTONIUS BARRETO, Luſitanus, qui a ſecretis fuit marchioni de Caſcais, comiti de Monſanto & de Villanova, ſcripſit:

Hum Libro de Familias, qui MS. circumfertur.

F. ANTONIUS DE BEJA, Luſitanus, ex Pace Julia, ſeu hodierna Beja urbe nomen ſortitus ..... dedit foras:

Traduçaõ da Epiſtola de S. Chryſoſtomo: Nemini læditur, ofrecida a Reinha Dona Leonor. Oliſipone 1522. Item:

Tratado de Aſtrologia judiciaria. Georgius Cardoſus in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam.*

ANTONIUS BELLVER, canonicus Eccleſiæ Majoricenſis Balearium inſularum, lectorque ibi theologiæ primarius, integro & magno volumine ſcripſit:

Apologiam ad Sixtum V. P. M. & Philippum Hiſpaniarum Regem, pro Raimundi Lulli aſſerenda doctrina: quam Lucas Waddingus volumine III. *Annalium ordinis Sancti Franciſci* ad annum MCCCXV. numero II. ſe vidiſſe affirmat.

ANTONIUS BERNALDO DE QUIROS, Turrilacunenſis, Jeſuitarum ſodalis, Pinciæ in Ambroſiano Societatis collegio profeſſor primarius ac ſtudiorum præfectus, ſupremique ſacræ Inquiſitionis ſenatus patribus a miniſterio cenſuræ theologicæ, concionator Regius, hactenus edidit ex prælectionibus ſuis ſcholaſticis:

Selectas diſputationes de Deo & Angelis in primam partem S. Thomæ, voluminibus duobus. Lugduni apud Philippum Borde & ſocios 1654. & 1658. in folio.

Diſputationes item *ſelectas in Primam ſecundæ S. Thomæ.*

De Incarnatione in Tertiam Partem.

Ejuſdem credo eſt alius commentarius:

De Prædeſtinatione: in folio Lugduni etiam & is typis mandatus.

Opus Philoſophicum: hoc eſt curſum integrum, *Logicam* ſcilicet, *Phiſicam*, *de Cœlo, Generatione & corruptione*, *Anima*, *Metaphyſicam*, ac *de opere ſex dierum.* Lugduni apud Philippum Borde & ſocios folio 1656. Ad ſuperos abiit x. Junii MDCLXVIII.

F. ANTONIUS BERNART, Auguſtinianus, domus oppidi Exerica præfectus, edidit:

Compendio de los Confeſores, y Penitentes: ex *Manuali* Martini doctoris Navarri. Compluti per Joannem Iñiguez de Lequerica 1581. in 8.

ANTONIUS DE BERRIO, Giennenſis, vulgari Caſtellæ ſermone interpretatus eſt, ac Federico Henrici a Ribera, Tarifæ marchioni voluit nuncupata ſummi philoſophi problemata. Quod opus MS. vidi hoc titulo:

Translacion de los Problemas de Ariſtoteles.

ANTONIUS BETANCOR, ſive alius latens ſub hoc nomine, Luſitanus, Brigantinæ tyrannidis defenſor, ſcripſit:

Anti-Dianam, ſive Admonitionem Apologeticam ad Rev. P. Antoninum Dianam circa ſuum Tractatum de Poteſtate exauctorandi Reges decimæ parti ſuarum Reſolutionum nuper additum. Anno 1653. prodiit in 8.

ANTONIUS BECERRA, Giennenſis, ſacerdos cappellæ addictus Deiparæ Virgini dicatæ, cujus antiqua imago propter vetuſtam annorum pluſquam ducentorum traditionem deſcenſus Mariæ Sanctiſsimæ in S. Ildephonſi, cui cappella ipſa adhæret, Eccleſiam ſumma omnium illius urbis atque diœceſis mortalium veneratione colitur: hanc hiſtoriam patrataque ibi a Deo miracula comprehendit ſcribens:

De la Deſcenſion de la Virgen Santiſsima Nueſtra Señora, y de la viſita que hizo a la Igleſia de S. Ildefonſo de la Ciudad de Jaen el año MCCCCXXX. y de la Milagroſa Imagen de Nueſtra Señora de la Capilla. Giennii 1639. in 8.

F. ANTONIUS DE BRAGA, Luſitanus, ordinis Seraphici provinciæ Sancti Antonii Reformatorum, cuſtos aliquando Braſilienſis provinciæ, ſcripſit Luſitane:

Flores de Santo Antonio colhidas do ſeus ſermoẽs: unam, & alteram partem: cujus operis editionem promittit relatio quædam e Luſitania Romam miſſa.

F. ANTONIUS BRANDAON, Luſitanus, Ciſtercienſium familiæ in domo totius Portugalliæ principe, quam de Alcobaza indigitant, in quo oppido natus fuit, olim adſcriptus, poſt ſacræ ſcientiæ in eadem domo atque item in collegio Conimbricenſi profeſſionem, ejuſque academicum inſigne vindicatum, hujuſmet monaſterii abbas, qui idem totius congregationis Luſitanæ audit præfectus, deſignatur. Exarſerat is totus, atque impetu quodam animi jam diu ferebatur ad accendendam reſumendamque novo inſtaurato curſu patriæ hiſtoriæ lampada, Bernardi Britti Luſitanorum & familiæ ſuæ chronographi clariſsimi obitu intermortuam. Jureque id, ne laus de patria ſic benemerendi intra clauſtra cœnobii Alcobacienſis cum Britto nata, ſolidos abſoluti operis fructus in exte-

ri

ri alicujus gremium reponeret. Copiam ſane id non agendi omnino ſibi negatam ſenſit ex quo Rex eum in Emmanuelis Meneſii locum ſuffecit, quem Portugallia Regium habuerat recenſque amiſerat archichronographum. Decem fere annis quam multa hujus regni Eccleſiarum & Monaſteriorum archia, Regiumque in primis Oliſiponenſe, diligenter excuſſit, variiſque demum atque utiliſsimis ſemotæ vetuſtatis rerumque olim geſtarum monumentis firmum ac ſpecioſum Hiſtoriæ corpus, quod priores partes Britti duas conſequeretur, formans non ſine magno civium atque exterorum plauſu in vulgus dedit. Ejus nempe tomi duo viderunt lucem:

Terceira parte da Monarquia Luſitana que contem a Hiſtoria de Portugal deſde Cõde D. Henrique ate todo o Reynado do Rey Dom Affonſo Henrriquez. Oliſipone in ipſo Divæ Virginis Exulis cœnobio, cui tunc præerat auctor, 1632. folio.

Quarta parte da Monarquia Luſitana, que contem a Hiſtoria de Portugal deſde tempo do Rey D. Sancho I. ate todo o Reinado do Rey Dom Affonſo III. Oliſipone eodem anno.

Obeunte ante diem Antonio reliquæ Hiſtoriæ deſiderium bona ex parte mitigat Franciſcus, ejuſdem inſtituti monachus, Antonii ut credo ex fratre nepos, qui familiarem gloriam egregie ſuſtentat in hujus magni operis continuatione, cujus quidem aliquam partem ſuperioribus annis publicavit:

Elogios dos Reys de Portugal.

F. ANTONIUS BRAVO DE LAGUNA, Hiſpalenſis, monachus Cartuſianus domus Hiſpalenſis, atque ejus quæ Cazallæ in montibus Marianis eſt aliquando præfectus, Viſitatorque ut vocant Portugalliæ, edidit:

Parecer para todos los Ordinarios, y Viſitadores de Conventos de Monjas. Matriti 1634. in 4.

Advertencias por los privilegios del orden Cartuſianenſe. Hiſpali apud Franciſcum de Lyra 1632. 4.

Declaracion Apologetica por los Eſtatutos de la miſma Orden. Ibidem eodem anno in 4.

Reſolucion de Jueces en cauſas civiles, y criminales. Ibidem 1633.

Latine autem:

Juris Allegationes pro Prælatorum cujuſcumque Religionis juriſdictione aſſerenda in ſubditorum ſuorum cauſis judicandis, & criminibus uſque ad degradationem puniendis. Ibidem eodem anno in 4.

ANTONIUS DE BURGOS, Salmanticenſis, juris utriuſque doctor Bononienſis, inter ſodales Sancti Clementis Hiſpanorum, toto terrarum orbe celebris ab Ægidio cardinali Albornozio extructi collegii admiſſus anno MCCCCLXXXIV. ac publicos illius ſcholæ ab omni memoria inclitæ profeſſores in prima commendatione apud ſui temporis fuit æquales. Ejus cum laude meminit Philippus Decius conſilio CLXXIX. in cujus locum canonum jus docendi matutinis horis Patavii XXVIII. Junii anno MDIX. ſucceſsiſſe dicitur. De quo cur ſilet epitaphium infra dicendum? Necnon & vir ille clariſsimus, Hiſpaniæ perpetuum decus Bæticæque, Joannes Geneſius Sepulveda dum claros Clementini iſtius collegii, cujus pars ille fuit, commemorat qui ætate ſua adhuc ſuperſtites eſſent ſodales, hæc de noſtro ait: *adhæc Antonius de Burgos Salmanticenſis, cui Doctorum conſenſus primas in Juris Pontificii cognitione defert: cujus diſceſſum mirum eſt quam ægre tulerit Academia Bononienſis, ubi honeſtiſsima conditione Jus Pontificium publice docebat, cum eſt a Leone X. Pont. Max. hujuſmodi opinionis fama commoto Romam accerſitus, ut ejus doctrina ac judicio in maximis rebus uteretur.* Hæc ille. Meminerunt & Marcus Mantua Benavidius in *Epitome Hominum illuſtrium* litera A. & Joannes Philippus Thomaſinus *De Gymnaſio Patavino* lib. II. cap. III. Salerni quoque ac Romæ eum docuiſſe ait idem Marcus Mantua nuper laudatus. Edidit autem:

Super utili, & quotidiano Titulo de Emptione, & Venditione in Decretalibus. Ticini 1511. Parmæ 1574. Venetiiſque 1575. 8. Lugduni 1575. folio.

In alios quoque Decretalium titulos textuſque, quorum index Repetitionum Juris Canonici nomenclaturam exhibet: nempe

In Rub. De Conſtitutionibus. Tomo 2. Repet.
In Cap. V. eod. titulo. Tomo 2.
In C. Cognoſcentes, eodem tit. Tomo 2.
In C. Cum omnes, eodem tit. Tomo 2.
In C. Eccleſiarum, eod. tit. Tomo 2.
In C. Cum acceſsiſſent, eod. tit. Tomo 2.
In C. Eccleſia S. Mariæ, eod. tit. Tomo 2.
In Rub. De Reſcriptis. Tomo 2.
In C. Sicut Romana, eod. tit. Tomo 2.
In C. Ex parte, eod. tit. Tomo 2.
In C. Cæterum, eodem tit. Tomo 2.
In C. Inter cæteras, eod. tit. Tomo 2.
In C. De Quodvultdeo, De Judiciis Tomo 3.
In C. Decernimus, eod. tit. Tomo 3.
In C. Quanto, eodem tit. Tomo 3.
In C. At ſi Clerici, eod. tit. Tomo 3.
In C. Intelleximus, eod. tit. Tomo 3.
In Rub. De Emptione, & Venditione: in C. Placuit: c. Ut menſuræ: c. Cum dilecti: c. Pervenit: c. Ad noſtram: c. Cum cauſa: c. Si venditori, eod. tit. Tomo 4. Quæ omnia comprehenſa ſunt in editione ſeparata commentarii ſuper hoc titulo ſupra laudati.

In ſchedis MSS. D. Antonii de Fuertes, qui Clementinorum ſodalium memorias in unum collegit, alia duo ei tribuuntur, ſcilicet:

Contra Hæreticos, in 4.

Conſilia item *varia*.

Repetitionem in Rub. De Appellationibus eum ſcripſiſſe conſtat ex *Commentario* ejus *in cap. Canonum de Conſtitutionibus*. num. 281.

Reliquas illius laudes, geſtaque munera, & diem obitus continet lapis quidam in hoſpitali domo *Sancti Jacobi*, quam *in Auguſta* ſeu *Incurabilium* Romæ vocant, cujus inſignis benefactor fuit.

D. O. M.

Antonio de Burgos, Salmantino, utriuſque Signaturæ Referendario, utriuſque juris conſultiſsimo, qui Bononiæ jus Pontificium per XX. annos publice profeſſus a Leone X. P. M. in urbem accitus, Signaturæ Gratiæ ſub illo, ſub Hadriano VI. & Clemente VII. PP. MM. magnam doctrinæ, probitatis, & ingenii famam præbuit. Vixit annos LXXV. Obiit die X. menſis Decembris MDXXV. Joannes Matth. Epiſcopus Veronenſis ex teſtam. poſuit. Hic eſt Joannes Matthæus Guibertus vir clariſsimus. Romæ certe obiit, non Bononiæ ut Guidonis Pancirolæ *De Claris Legum Interpretibus* lib. III. cap. LIV. legitur, qui male intellectis Sepulvedæ verbis diſceſſum ab academia Bononienſi e vivis deceſſum interpretatus eſt.

ANTONIUS CABEZON, Matritenſis, Philippi Regis Hiſpaniarum II. a ſacris miniſter, & cubicularius muſicus, reliquit filii cura edendum apud Franciſcum Sanchez typographum:

Libro de Muſica para tecla, harpa, y viguela. Matriti 1578. in folio.

Jacet ad D. Franciſci Matritenſis, hac eleganti inſcriptione appoſita:

Hic ſitus eſt ſelix Antonius ille ſepulchro,
Organici quondam gloria prima chori.
Cognomen Cabezon cur eloquar? inclyta quando
Fama ejus terras, ſpiritus aſtra colit.
Occidit, heu! tota Regis plangente Philippi
Aula: tam rarum perdidit illa decus.

Obiit anno ætatis ſuæ LVI. die XXVI. Martii MDLXVI.

D. ANTONIUS CABREROS DE AVENDAÑO, Matritenſis, juriſconſultus, edidit, nondum ut ipſe ait trieteride completa ætatis, varia literarum amœniorum multijugæque lectionis conditura juris opus, ſcilicet:

Methodicam delineationem de Metu. Matriti 1634. folio.

De Pœna Tripli, quoque in 4. Ibidem 1635.

Europœgnion, ſeu Ver ſacroprofanum: hoc eſt Verni temporis laudationem. Ibidem 1637. in 4.

Interpretationem ad Juriſconſultum Cajum lib. I. ad leges XII. Tabul. Matriti 1638.

Panegyricum quoque *ad Comitem de Caſtrillo.*

Vota pro ſalute Principis (Balthaſarem Carolum intelligo): quod opus laudatum lego Jacobi Albani Ghibbeſii poetæ eximii quodam carmine, Romæ nuper inter alia ejus *Lyrica* edito. Alia non novimus.

His ſtudiorum fructibus dignum ſe gerendo magiſtratu & publica re oſtendens, adeptus fuit ut ad Corunienſes ſenator ire, & poſt aliquot annos ad Granatenſes criminalium cauſarum judicem transferre ſe juberetur.

F. ANTONIUS DE LA CALANCHA, Auguſtinianus, ſacræ theologiæ magiſter, in Peruano Indorum occidentalium regno ejuſque urbe Argentina, quo & natales refert, profeſſus hunc ordinem, & in Limenſi ſchola doctor theologus, in lucem edidit:

Coronica moralizada del orden de S. Aguſtin en el Piru. Barcinone apud Petrum de la Cavalleria 1639. in folio. Forte eadem eſt Latine reddita Joachimi Brulii ord. Auguſt. *Hiſtoria Peruana ord. Eremit. S. Auguſt.* anno 1650. in folio, teſte mihi Labbæo in *Bibliotheca Bibliothecarum*, edita.

De los Varones iluſtres de la Orden de S. Aguſtin. Hoc opus laudari ſcio, quod non vidi, niſi contentum ſit in *Chronico.*

Latine autem:

De Immaculatæ Virginis Mariæ Conceptionis certitudine. Limæ Indorum 1629. 4.

D. ANTONIUS CALDERON, Beacienſis, nobili loco natus, vir theologiæ totius ſacrarumque ac profanarum artium peritiſsimus, in patria olim publico munere Philoſophum docuit; unde Salmanticam acerſitus ut inter ſodales collegii Conchenſis in academico ſtadio decurreret, ſacras literas ibi, obtentis docendi partibus, ex cathedris Scoti & S. Thomæ interpretatus eſt tam in gymnaſio quam in Eccleſia ipſa Salmanticenſi, cum ſacerdotium canonicum in depugnato egregiis animis ingeniorum certamine ſibi obtigiſſet, quod Sacræ Scripturæ docendæ partes juxta ritum eccleſiaſticum habet commiſſas. Hinc ad Eccleſiæ Toletanæ ampliſsimum ordinem ſimili alio doctrinæ experimento admiſſus, non diu poſt Sereniſsimæ Mariæ Tereſiæ, Galliarum jam Reginæ Auguſtiſsimæ, Hiſpaniarum eo tempore Principis, inſtitutioni præficitur, ſanctimonialium inſuper Matritenſium Dominicæ Incarnatio-

nis

nis archiſacerdos renunciatus. Nominaverat demum, Summoque Pontifici commendaverat eum jam Philippus Rex noſter IV. ad obtinendas ſacras infulas in albo epiſcopali, Granatenſem Eccleſiam paſtore orbatam anno quinquageſimo tertio ſupra milleſimum ſexcenteſimum ei deſtinans. Sed interceſsit ſponſæ utilitati ac votis Eccleſiæ almus e cœlo ſponſus Antonium ſibi mancipans ſequenti anno, priuſquam honorem metropolitanæ dignitatis ampliſsimum delibare poſſet. Mortuus quippe eſt ante diem XII. Januarii MDCLIV. qua Romæ, tamquam viventis, propoſitio ſolemnis fuit facta. Ediderat quædam, meditabatur majora. Prodierunt nempe hæc in vulgus:

Pro Titulo Immaculatæ Conceptionis Beatiſsimæ Virginis Mariæ adverſus duos Anonymi libellos Romæ natos *liber unus.* Matriti apud Petrum Diaz de la Carrera 1650. 4. Satisfactum eleganter docteque hoc libro duobus his aliis Anonymi cujuſdam in defenſionem, ut præ ſe ferebant, Decreti cujuſdam a Sancta Inquiſitione Romana temere appellati, quo Immaculatæ Conceptionis titulus interdicebatur. Vulgaverat olim, cum Beaciæ adhuc in Academia verſaretur, ſimilis argumenti ſed vulgare opuſculum, ſcilicet:

Las Fieſtas que la Inſigne Univerſidad de Baeza celebró a la Inmaculada Concepcion de la Virgen Nueſtra Señora, con la carta que la dicha Univerſidad eſcribió a Su Santidad, y el ſingular Eſtatuto hecho en favor de la Concepcion. Beaciæ 1618. in 4.

Conſecta ſive affecta habuiſſe, ac propediem editurum fuiſſe, alia hujuſmet propoſiti & voti opuſcula, certum eſt iis qui ſuper Immaculatæ Conceptionis titulo diſſerentem legerunt. Refert enim ſe ipſe ad

Aſſertorem Dominicanum Immaculatæ Conceptionis, hoc eſt catalogum eorum qui ex ordine Prædicatorum hanc ſententiam tenuerunt, in quo & ait ſe tractare quid diverſis temporibus in ordine Dominicano circa feſtum Conceptionis contigerit, & quibus de cauſis. Item:

De Statu controverſiæ circa Conceptionem Deiparæ Virginis. Necnon &

De Origine Sacri Cultus, & Officii Eccleſiaſtici Conceptionis Immaculatæ.

Poſtumum prodiit aliud, nempe:

De las Excelencias del glorioſo Apoſtol Santiago unico, y ſingular Patron de Eſpaña entre los demas Apoſtoles: prior pars duobus libris conſtans, cui poſteriorem quatuor aliis libris diſtinctam adjunxit Hieronymus Pardo, expræfectus provinciæ Hiſpanienſis Clericorum Regularium Minorum, Matritique lucem videre juſsit apud Gregorium Rodriguez anno 1657. in folio.

Hiſtoriam hujuſmet *de Sanctis Urgabonenſibus* MS. alii laudant, inter quos Joannes Tamajus in *Martyrologio Hiſpano* IV. Septembris.

ANTONIUS DE CAMPOS, ſcripſit:
De Ceſſatione a divinis tractatum.

ANTONIUS CARDOSO DE AMARAL, Luſitanus, ex oppido Ruivaes, dioceſis.... priorem ſe vocat S. Laurentii Scalabiſci, ac profeſſorem juris canonici in eo libro, quem hoc titulo in lucem edidit:

Summa, ſeu praxis Judicum, & Advocatorum a Sacris Canonibus deducta, & ipſiſmet conformata. Oliſipone apud Antonium Alvarez 1610. folio.

ANTONIUS CARNERO, cum a rationibus eſſet Catholici Regis noſtri copiarum militarium in Belgio hiſtorico opere complexus eſt quidquid ab initio tumultuum Belgicorum cum contra Batavos, tum contra Gallos ad annum uſque hujus ſæculi nonum, quo factæ induciæ ſunt cum Hollandorum ordinibus, actum patratum eſt. Nempe in vulgus edidit:

Hiſtoria de las guerras civiles que ha havido en los Eſtados de Flandes deſde el año de MDLIX. haſta el de MDCIX. Bruxellis 1625. in folio.

ANTONIUS DE CARRION, ſi non patria, incolatu ſaltem Hiſpalenſis eſt, poeta elegans, cujus quidem ad calcem *Odarum Roderici de Santa-Ella* editæ ſunt aliæ:

Odæ in Deiparæ Virginis laudem, eidem Roderico nuncupatæ; atque eæ optimæ notæ. Hiſpali apud Jacobum Cronberger 1504. 4.

ANTONIUS DE CARTAGENA, medicæ artis profeſſor, Complutenſis, qui & Galliarum Delphini ejuſque fratris Aurelianenſis ducis, pro patre Franciſco Rege obſidum Caroli Cæſaris, dum in Berlangæ arce detinerentur, ſalutem juſſus fuit curare. Dedit foras:

De Signis Febrium, & *Diebus criticis.* Compluti 1529. folio. Simulque:

De Faſcinatione. Ibidem. Et:

De Febri peſtilenti. Compluti 1530. in folio.

Promiſerat cum ſuperiora ederet, *De ſingulis noſtri corporis membris* commentarium alium, de quo nihil ultra ſcio.

Elegantia morum fuit in primis (Alvaro Gomezio auctore in *De Rebus geſtis Franciſci Ximenii* quarto libro) *commendabilis, vultuſque quadam hilaritate præditus, qua mire animos ægrotantium recreabat, atque ea de cauſa principibus viris, ad quorum morbos curandos perſæpe miſſus erat, valde gratus.*

ANTONIUS CARVALHO, Lusitanus, Olisiponensis, Societatis Jesu presbyter, cum rhetorum & philosophorum præcepta, tum sacras literas Eboræque Conimbricæque ex prima etiam docuit cathedra. Ecclesiasticis munus egregie obivit. Tandemque diem suum obiit anno MDCL. ætatis vero LX. Scripsisse refertur præclaros

In Primam secundæ partis Sancti Thomæ Commentarios. Item in *Secundam secundæ* parabat cum ei manum mors injecit.

Hoc ipsum nomen præfert:

Un Discurso sobre si conviene que los Predicadores reprehendan Principes, y Ministros. Olisipone 1627.

ANTONIUS CARVALHO DE PARADA, archipresbyter ut vocant, & primus custos turris Tumuli (Guarda mor da Torre do Tombo audit vernacule) quæ est archium Regium Portugallicum, scripsisse dicitur:

Vida do Servo de Deos Bartholome da Costa Tesoureiro da Se de Lisboa. Laudat auctorem hoc ex opere Cardosus in *Agiologio* XXVII. Martii, pag. 334.

Arte de reynar. Hoc opus laudat D. Franciscus Emmanuel epistola I. centuriæ IV.

F. ANTONIUS DE CASTAÑEDA, Pinciæ natus, atque in ea urbe Dominicanis sodalibus aggregatus, scripsisse dicitur:

Sermones varios, unico volumine

ANTONIUS DE CASTELLANOS, laudatur vulgo auctor historiæ illius sub hac inscriptione vulgaris:

Coronica del Maestre de Santiago D. Alvaro de Luna: quæ typis edita est Mediolanensibus in folio absque auctoris nomine, anno 1546. Quæ quidem, si stilum consideramus quo scripta est, majorem antiquitatem præ se fert quam ea est cujus temporis scriptores nunc, laudamus. Inter Anonymos hunc etiam reperiet lector.

F. ANTONIUS DEL CASTILLO, Bæticus, Malacitanus, Franciscanorum Reformatorum provinciæ S. Joannis Baptistæ sodalis & pater, Commissarius Generalis Terræ Sanctæ, præfectusque aliquando cœnobii Bethleemitici, pie & curiose post alios plures, nec inutiliter, egit sacrorum locorum nostræ salutis topographum, scribens:

El devoto Peregrino, Viage de Tierra Santa: ad Philippum IV. Regem Catholicum. Matriti 1654. in 4. Iterumque ibidem typis Regiis, ad Petrum Manerum ex Ministro Generali Franciscanæ familiæ Turiasonensem episcopum, 1656. 4. Tandemque ad Regiam Catholicam directum anno 1664. 4.

Carus adeo hic aulæ nostræ fuit dum viveret ut fere nunquam ab ea multis ante mortem annis discederet, quæ tandem virum piissimum, & ab omni aulica labe impollutum, abstulit Augusto mense aut circiter anni MDCLXIX. proxime elapsi.

D. ANTONIUS DEL CASTILLO, Salmantinus nisi fallor, versibus formavit:

El Adonis. Salmanticæ 1632.

ANTONIUS DEL CASTILLO, Lusitanus, Regii Olisiponensis sive regni totius archii custodum primus (Guarda mor da Torre do Tombo, ut nuper diximus, in Portugallia vocant), scripsit:

Comentarios do cerco de Goa e Chaul anno MDLXX. Olisipone 1573. in 8.

Hic ut existimo idem est Antonius del Castillo Regius Sebastiani Lusitaniæ Regis historicus, cujus

Elogio do Rey D. Gioaõ de Portugal III. do nome: quod tandem edidit in libro *Noticias de Portugal* inscripto valde doctus, & patriæ amans vir Emmanuel Severinus de Faria, cantor Eborensis Ecclesiæ.

ANTONIUS DE CASTRO, Societatis Jesu presbyter, publicavit:

Fisonomia de la Virtud, y del Vicio al natural sin colores, ni artificios: Primera Parte. Valladoliti 1676. in 4. apud Josephum de Rueda. Promitit alteram partem.

F. ANTONIUS DE CAZERES ET SOTOMAYOR, ex oppido Cazeres, quod in Extremadura satis notum est ac nobile, oriundus, Granatæ vero claris parentibus natus, in Salmanticensi cœnobio Dominicanorum se familiæ applicuit, Complutique ad Divi Thomæ collegium mansit. Philippo hujus nominis III. Regi Catholico, etiam tum Principi, fuit a confessionibus, indeque Asturicensis præsul. Vir multa lectione sacræ paginæ ac veterum Ecclesiæ Patrum, vulgari lingua disertus & eloquens, qua scilicet scripsit:

Paraphrasis de los Psalmos: Philippo Regi III. dedicans. Olisipone 1616. folio prodiit postuma ex officina Petri Crasbek.

Sermones, duobus tomis. Valentiæ 1611. In folio edita fuit secunda pars, prima vero adhuc defideratur.

Obiit anno MDCXV. ætatis climacterico LXIII.

ANTONIUS DE CAZERES PACHECO, vir nobilis, forte Civitatensis domo cum ex hac urbe Aloysiam de Chaves, Francisci hujus familiæ principis filiam, uxorem du-

duxerit, dominus ipſe ſeu toparcha de Poſteros, juriſconſultus ac theologus, clariſsimus vir (quo nomine ab Antonio Queſada xx. cap. *Juris quæſtionum* accipitur) & ab omnibus ſuſpiciendus, edidit:

De Prætura Urbana libellum in 8. Necnon et:

In Hereſiarchas Germaniæ Orationes IV. ſcilicet: *ad Reginam Galliæ, & Regni Proceres* duas: *ad Principes Germaniæ* unam: *ad Populum Germanum* unam: Romæ editas anno 1570. ut habetur in *Bibliothecæ Geſnerianæ Epitome.*

F. ANTONIUS DE CEA, Luſitanus, ſcripſit:

Hiſtoria de Monſerrate e Varoẽs iluſtres deſte Convento. Benedictinus forte e Luſitania allectus in ſodalem magni hujus Cataloniæ provinciæ monaſterii. Cardoſus in ſchedis.

D. ANTONIUS CERVERA DE LA TORRE, patria ex Civitate Regia in Oretanis, clericus Regularis ordinis Calatravæ, juris canonici profeſſor Salmantinus, ordinis ſui ſacriſta ut vocant major, Regique Philippo hujus nominis II. a ſacris miniſter. Bonæ Principis ſui memoriæ obſequi volens poſteris nota fecit ultima illius geſta, decertatamque fortiſsime & potentiſsime cum fatali morbo ſive morborum congerie luctam, ſcribens:

Teſtimonio autentico de las coſas notables que paſaron en la dichoſa muerte del Rey D. Felipe II. Valentiæ 1599. in 4. Matritique apud Ludovicum Sanchez 1600. in 4. cum additionibus. Latine vertit Franciſcus Guillimanus, ediditque Friburgi Briſgoia 1609. in 4.

ANTONIUS CIANCA, domo Abulenſis, edidit cum notarium in ea urbe ageret:

Hiſtoria de la Vida, invencion, milagros, y translacion de S. Segundo primer Obiſpo de Avila, y recopilacion de los Obiſpos ſuceſores ſuios, &c. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1595. 4.

Parabat integram hujuſmet urbis hiſtoriam, quæ lucem non vidit.

F. ANTONIUS DE CIUDADREAL, in hac urbe natus quæ in Oretanis eſt, aſſeclam S. Patris Franciſci profeſſus fuit Toleti: poſtmodum in Yucatanicam Novæ Hiſpaniæ provinciam delatus ſemiſæculo fere in ea manſit, ita ut incredibilem propriæ ejus gentis linguæ, quæ dives in paucis fertur & elegans, peritiam aſſequutus ſit, qua quidem ſcripſit:

Sermones de Sanctis, & per annum.

Vocabularium;

Necnon & majus opus, ſcilicet:

Calepinum, ſex ingentibus voluminibus: quæ quidem adſervari in ducis Infantatus bibliotheca (Carracenſi credo), aliudque exemplum in ejuſdem urbis Franciſcana domo ſcribit Bernardus Lizana in *Hiſtoriæ ſacræ Yucatanicæ* cap. XVI.

D. ANTONIUS COELHO GASCO, ſcripſit:

Nobleza de Galicia. Laudatus a Fr. Philippo de la Gandara in ſimilis argumenti opere.

ANTONIUS COLLAZO, Luſitanus, Vidigueiræ natus, procurator Societatis Jeſu pro Luſitania & India in curia Regis Catholici, edidit a ſe converſam:

Relacion de lo ſucedido a los Padres de la Compañia de Jeſus en la India Oriental, y Japon en los años de MDC. y MDCI. ex Luſitanico Ferdinando Guerreiro. Pinciæ 1604. 4. Item:

Relacion de lo ſucedido en los años MDCVII. y MDCVIII. ejuſdem auctoris.

Adiciones a la Hiſtoria de Etiopia de Fr. Luis de Urreta, 1611. in 4. Caſtellæne an Portugalliæ ſermone non exprimit Philippus Alegambe, qui & ait ſuppreſſo eumdem ſcripſiſſe nomine:

Vida del P. Gonzalo Silveira. Necnon et:

Relacion ſuccinta de la vida, y muerte de tres ſantos Martyres, Paulo, Juan, y Diego Japones de la Compañia de Jeſus.

ANTONIUS COLMENERO DE LEDESMA, medicus & chirurgus Aſtigitanæ urbis in Bætica provincia, ſcripſit:

Tratado de la naturaleza, y calidad del chocolate, Matriti 1631. Hunc Gallice vertit & annotationibus illuſtravit Renatus Moreau, profeſſor medicus Pariſienſis, dialogumque proprium adjunxit, atque edidit Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoyſi 1643. in 4. Marcus etiam Antonius Severinus Tarſenſis Latio donavit, typiſque commiſit Norimbergæ apud Wolfgangum Enderum 1644. in 12.

F. ANTONIUS A CONCEPTIONE, Luſitanus, Vimaranenſis, ordinis fratrum Prædicatorum, ob pium in Catharinam Senenſem, ejuſdem inſtituti clariſsimam ſanctitate virginem, quem ferebat affectum, Senenſis cognominari ſolitus, Oliſipone liberalium artium, deinde apud Conimbricenſes theologiæ ſacræ peracto curriculo, philoſophiam ſodales in urbe principe ante alia docuit. Hinc Lovanium, quo ſtudiorum cauſa ire per ſuperiores licuit, translatus, ibique

que honoribus academicis insignitus, studiorumque apud domesticos præfectus, undecim aut circiter annos in hac restitit schola florentissima, quo tempore in illustrandis necessaria observatione D. Thomæ quatuor partibus *Summæ Theologicæ*, atque item aliis libris operam laudabilem posuit. Anno MDLXXV. Romam venit, quæ peregrinatione sibi & aliis sine aliquo fructu esset meditari jam tum cœpit de *Chronico* sui ordinis componendo, quod tandem duobus ante mortem annis apud Britones in Gallia Lusitano Principi Antonio, propter adfectatum istius gentis regnum exuli, cujus & ipse partes secutus fuerat, nuncupavit. Ejus extant plura in rem ordinis sui, theologiæque studiosos nec vulgaria merita. Nempe edidit:

In Theologiæ Summam D. Thomæ Aquinatis marginales notas, & indicationes omnium cujuscumque generis auctorum, quos ille non laudato loco adducit, testimoniorum, unde unumquodque petitum sit: quo quidem in labore adjutum se a schedis eruditi cujusdam sodalis Bruxellensis ingenue fatetur. Notæ istæ *Partibus* Romæ excusis affixæ sunt, atque item Plantinianæ editioni, nec tamen sine nostri querela quod epistola ipsius nuncupatoria & ad lectorem alia, ex quibus laboriosæ hujus observationis dignosci voluit se esse auctorem, incuriane an malignitate? ab editione hac posteriori exulare jussæ sunt. Lugdunenses quidem in editione anni 1575. alteram epistolam sine auctoris nomine, quod tantumdem est, apposuere.

In Quæstiones ejusdem S. Doctoris *disputatas, & quæ his conjungi solent*, similes *notas*. Antuerpiæ apud Bellerum 1571.

Catenam auream D. Thomæ super IV. Evangelia recognovit, cum antiquissimis exemplaribus conferens, nitorique suo restitutam paribus in margine *notis* illustravit, typisque Plantinianis edidit. Item Parisiensibus 1577. in folio.

Ejusdem *Angelici Doctoris in Genesim commentaria*, reperta a se in quodam cœnobio fratrum Minorum apud insulam Flerim, typis commisit in Belleri officina, quæ deinde Lugduni Parisiisque prodierunt. Dicavit hoc opus noster Medinæceli duci, per id tempus Belgii gubernatori designato.

Chronicon fratrum Prædicatorum. Parisiis 1585. in 8. Simulque:

Bibliothecam ordinis fratrum Prædicatorum: hoc est de illius scriptoribus.

De Evictione Religiosorum: universa quæ ad absolutam religionis formam spectant exactissime comprehendens. Lovanii 1571. in 12.

Homilia, seu meditationes quasdam Henrici Lusitaniæ Infantis Serenissimi, S. R. E. Cardinalis ex vulgari in Latinum vertit unaque cum *Humberti tractatu de tribus essentialibus votis Religionis*, atque *duabus* aliis *concionibus*, ut justum esset volumen: publicavit Lovanii 1575.

Vitas SS. Patrum ordinis Prædicatorum ex Surio Carthusiano selegit, atque edidit Lovanii 1575. & Parisiis 1585.

Librum fratrum Prædicatorum ordinis inter illos doctrina Virorum insignium nomina, & eorum quæ scripto mandarunt opusculorum titulos, & argumenta complectentem. Parisiis 1585. in 8. sed hæc *Bibliotheca* est jam laudata.

Opusculum fratris Humberti V. Magistri Generalis ordinis Prædicatorum de Eruditione Religiosorum correxit ad exemplarium MSS. fidem, testimoniisque PP. quæ in illo citantur ad marginem illustravit, ediditque Lovanii apud Rutgerum Velpium 1576. in 16. alias 1575. in 8.

Edita hæc. Inedita sequuntur, de quibus testimonium dedit ipse in *Bibliotheca* sua:

Theologicum opus, in quo plures quæstiones præsertim De Fide.

De Quintuplici Hominis statu.

De comparatione Virtutum, & Vitiorum, magna ex parte jam confectum eo tempore quo de se id enuntiabat opus.

Anonymum alium *librum* similiter *Theologicum*, de cujus inscriptione adhuc deliberabat.

Vitam Serenissimæ Joannæ Principis, Alphonsi & Elisabethæ Lusitaniæ Regum filiæ, monialis Dominicanæ collectam a se ex quibusdam annalibus, in linguam Latinam convertit: atque item Latinas fecit *Sancti Petri Gundisalvi, Sancti Gundisalvi Amarantei*, ac *B. Petri conversi vitam & res gestas.*

Chronicon generale ab anno Christi M. usque ad suam ætatem.

Librum Divi Thomæ Commentariorum in Machabæos, una cum illis *in Genesim* a se repertorum editionem parabat, quam Antuerpiæ anno 1573. prodiisse legimus, simulque *Cæsarii Arelatensis Episcopi septemdecim sermonum ad Monachos*, quorum exemplum ex bibliotheca quæ Seripandi cardinalis fuerat Neapoli adeptus est.

Obiit Antonius Senensis anno MDLXXXVI. ut apud Alphonsum Fernandez, alium *Dominicanæ Bibliothecæ* confectorem, legimus.

F. ANTONIUS A CONCEPTIONE, Lusitanus, captivorum redemptor ex ordine Sanctissimæ Trinitatis, scripsit Lusitana lingua:

Martyrium septem Puerorum, qui pro veræ Fidei confessione in Marochiana urbe morti impensi sunt.

Te-

Teſtem habeo Joannem de Figueras in *Chronico* hujus ordinis pag. 408. & Georgium Cardoſum in *Agiologio* die xx. Maii, qui Marrochii auctorem deceſsiſſe refert, nuncupaſſeque hunc librum nuper laudatum Alberto Auſtriaco, Portugalliæ tunc proregi. Idem tribuit ei Lufitanum aliud opus de miſeriis captivitatis Luſitanæ ſic appellatum:

Tratado que contem o miſerrimo eſtado de eſcravidaõ.

ANTONIUS CORDESES, Catalanus ex oppido Olot diœceſis Gerundenſis, Jeſuitarum ſodalis, quem non mediocriter celebrant domeſtici magnæ in Deum pietatis, & in proximos caritatis nomine, Aragoniæ provincialis præfectus, edidit Philippo Alegambio teſte:

Cateciſmo. Valentiæ. Niſi idem opus ſit cum ſequenti:

Cateciſmo, o Suma de la Religion Chriſtiana: quem ex Gallico P. Edmundi Augerii in Hiſpanicum vertit Laurentius Palmirenus, Cordeſius vero noſter correxit locupletavitque, atque edidit Matriti apud Franciſcum Sanchez 1575. 4.

Itinerarium Perfectionis Chriſtianæ. Florentiæ tacito auctoris nomine: expreſſo autem Meſſanæ 1626. ab aliquo in Latinum converſum cum ipſe Hiſpane ſcripſerit.

MS. reliquit:

Tratado de las tres vias, Purgativa, Iluminativa, y Unitiva, quem vidi anno MDCLIX. in bibliotheca collegii Tarraconenſis Societatis Jeſu.

De la Mortificacion: *De la Oracion*: *De los ſiete Sacramentos*: *De los Preceptos del Decalogo*: *Luz del Alma.*

Obiit præpoſitus domus profeſſæ Hiſpalenſis anno MDCI. ætatis LXXXII.

F. ANTONIUS DE CORDUBA, neſcio an ſic dictus quod natalibus ex ea urbe fuerit, Franciſcanorum fratrum ſodalis qui communem obſervantiam ſectantur in Caſtellæ provincia, ejuſdemque ſemel atque iterum poſt alia obita inferioris ordinis munera provincialis miniſter, ad regularis diſciplinæ laudem incredibile ſacrarum literarum ſtudium adjunxit. Erat enim dum viveret, ut idoneus quidam atque ei æqualis teſtis loquitur, *tanquam Pythium quoddam Theologiæ oraculum, ad quem omnes auxilii & conſilii gratia ventitabant, ut veluti inter Pytagoreos ſic jactaretur: Ille dixit.* Adeoque ſtudiis invigilare ſolitus dicitur ut raro poſt matutinarum precum vigilias, ut in more eſt ceterorum, capturus de novo ſomnum lecto ſe traderet, imo id totum quod ad lucis adventum uſque eſſet temporis evolvendis libris inſumeret, quod Franciſcus Gonzaga in eo opere ſcripſit quo *de Origine Franciſcani ordinis, & progreſsibus* tractat. Antonii opera hæc ſunt:

Quæſtionarium Theologicum, ſive Silva Caſuum Conſcientiæ. Hoc quinque partes continet:

I. *Eſt de variis quæſtionibus:*
II. *De Ignorantia:*
III. *De Conſcientia:*
IV. *De Fide, & Eccleſia, & Poteſtate Papæ.*
V. *De Indulgentiis.* Toleti 1578. Ingolſtadii 1593. Demum Venetiis apud Baretium de Baretiis 1604.

Ex his quædam ſeorſim prodierunt: nempe.

Arma Fidei, ſive loca communia, & fundamenta generalia ad omnes Hæreticos convincendos de ſuis erroribus, quæ apud ipſos etiam indubitata ſunt, fidei principiis: ad Bernardum Freſnedam Conchenſem epiſcopum. Compluti apud Andream de Angulo 1562. in 8. Quod idem opus eſt cum eo, quod *de Fide, & Eccleſia &c.* in *Quæſtionario* prodiit.

De Indulgentiis: etiam Compluti editum eſt ab Joanne Brocario 1554. Ingolſtadii 1582. & 1585. & iterum 1592.

Deinde & alia a primo hoc opere diverſa, ſcilicet

Expoſitio Regulæ Fratrum Minorum. Lovanii 1554. Matriti 1616. Pariſiis 1621. 8.

Additiones in Compendium Privilegiorum Fratrum Minorum Alphonſi de Caſarubios, quæ una cum *Compendio* ipſo vulgatæ ſunt Neapoli 1595. 4. Venetiis 1603. 4.

Annotationes in Dominicum Sotum de Ratione tegendi, & detegendi Secretum. Compluti 1553. Nempe hujus argumenti libellum editurus jam fuit niſi anteverteret Sotus, cujus tamen operæ voluit operam ſuam in *Annotationes* transformatam attexere.

De Detractione, & famæ reſtitutione libellus, una cum ſuperiore editus apud Joannem Brocar Compluti 1553. 4.

Commentaria in quatuor libros Magiſtri Sententiarum. 1569. Compluti ut credimus. Hujus meminit Waddingus.

Vernacula quoque lingua:

Tratado de Caſos de Conciencia. Toleti 1584. in 8. & 1575. 8. Compluti 1592. Cæſarauguſtæ 1561. 8.

De Conceptione B. Virginis tractatum Antonii Cordubenſis laudat frater Joannes a Carthagena in *Arcanis Deiparæ* lib. 1. homilia v.

Expoſitionem Caſuum Prælatis reſervatorum Antonius noſter MS. reliquit. Incipit: *Quot, & qui ſunt, &c.* item Hiſpane.

Texto del Derecho Canonico, y de ſu diviſion. Incipit: *El decreto tiene tres partes.* De quibus monuit me P. Haroldus in *Supplem. Wad-*

Waddingi. Jacet Antonii Cordubenſis corpus in monaſterio Guadalaxaræ urbis.

ANTONIUS CORDUBA DE LARA, Cordubenſis, in Salmantina academia & ſtudio utriuſque juris per viginti annos verſatus, Bartholomæani majoris collegii toga, atque adeo academica Licentiæ (ut vocant) laurea ornari meruit. Hiſpalenſis mox prætorii auditor ſeu judex fuit anno MDLXXIV. renuntiatus. Quo *onere* ut dignum ſe Didaco Covarrubiæ, ſupremi tunc Caſtellæ ſenatus præſidi, atque antiſtiti Segobienſi oſtenderet, commodum præſtiterat edito, eidemque nuncupato, commentario:

In Legem Si quis a liberis, ff. de Liberis agnoſcendis, ſive de re alimentaria. Hiſpali 1575. folio. Venetiiſque 1580. folio.

Regium poſtea creatum curiæ Granatenſis ſenatorem anno hujuſmet ſæculi octuageſimo in libro quodam Bartholomæani collegii, ſeu catalogo illius ſodalium lego. Quod munus gerens de vita abiit.

ANTONIUS CORONEL, Segobienſis, profeſſor philoſophus in urbe Pariſiorum, atque in collegio gymnaſioque Montisacuti Ludovici germani fratris collega, Caroloque Imperatori Auguſto a concionibus ſacris fuiſſe dicitur. In philoſophica re ſecundum illius ætatis captum, quæ quidem, ut Agellii verbis utar, *ſyllogiſmorum captionumque dialecticarum laqueis ſtrepebat*, hæc elucubravit, ſcilicet:

Tractatum Syllogiſmorum. Pariſiis apud Aſcenſium 1517. Eum credo, cujus aliqua pars (ſubindicante, libelli ſaltem oſtenſo nomine, auctorem Ludovico Vive cum ſcriberet in *Pſeudo-Dialecticos*) intempeſtive, & inter pocula ad thermas S. Martini, eo cum aliis ſodalibus præſente, ſimulque his data opera cantillantibus ut auctori obſtreperent, concepta, atque abortiva edita fuit.

Tractatum Exponibilium: ad fratrem Franciſcum Fernandum Coronel, quem *animi generoſitate & rei militaris diſciplina eruditiſſimum* vocat. Pariſiis apud Dionyſium Roce 1511. in folio.

Roſarium Logices. Pariſiis 1517.

In Poſteriora Ariſtotelis Commentaria. Pariſiis. Item Lugduni 1529. in folio.

Quæſtiones Logicas ſecundum viam Realium, & Nominalium, hoc eſt ad Porphyrii Prædicabilia, & Ariſtotelis librum Prædicamentorum. Pariſiis 1509. per Olivar. Cenaut, & Compluti 1540. folio.

De Conſequentiis, librum a ſe ſcriptum advocat ipſe in *Roſario logico.*

Floruit circa annum MDX.

Marinæus Siculus lib. xxv. *de Memorabilibus Hiſpaniæ* inſigni ornavit elogio duos hoſce fratres, ac de Antonio ait: *Antonius autem, qui fuit poſt Ludovicum ſecundus, motus zelo & amore Chriſtianæ religionis & Catholicæ fidei ſeceſſum elegit, ubi contra Lutheranam hæreſim ſcriberet, ubi ſupra vires humanas ſe ſe fatigans in adverſam incidit valetudinem, qua nimirum conflictatus a vita diſceſſit.*

D. ANTONIUS CORRAL ET ROXAS, edidit:

Expulſion de los Moriſcos de Valencia. Pinciæ 1612. in 4.

F. ANTONIUS CORREA, Luſitanus, ex Trinitariorum quos vocant Religioſa familia, laudatur eo quod ſcripſerit:

Fama poſtuma do Venerabel Padre Fr. Antonio da Conceiçaõ. Meminit Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die v. Maii lit. n. & die xi. lit. c.

ANTONIUS CORREA DE SAA, Luſitanus. *Senator Regius* (ait Emmanuel Caldas Pereira in nuncupatoria epiſtola operis ſui *De Nominatione Emphiteutica*) *juriſconſultus excellentiſsimus:*

In libros V. ordinationum Criminalis Fori, & judicialis Aulæ, quamdam veluti Iſagogem eleganti ſtylo, & multis Rhetorum floſculis aſperſam dextro omine auſpicatus, poſtquam prælo ſuas vigilias commiſerat, paucis paginis abſolutis, deceſſit. Hæc ille, adjungens tamen, quod non ſatis video quo modo componam cum ſuperiore nota de editione: *viri hujus nullum opus perfectum extat præter fragmenta quædam eximium futuri operis argumentum.*

D. ANTONIUS COSTA, Aragonenſis, toparcha de Corbinos, Balleſtar, & Pallarols, eleganti brevitate multa ex rerum uſu collecta præcepta complexus, ſcripſit:

Vida de Numa Pompilio, ſegundo Rey de los Romanos, eſcrita por texto de Plutarco, y ponderada con diſcurſos. Cæſarauguſtæ apud heredes Petri de Lanaja 1667. in 8.

D. ANTONIUS DE COVARRUBIAS ET LEYVA, Toletanus, Didaci Caſtellæ præſidis germanus frater, non civile tantum jus magna cum ſui nominis laude profeſſus fuit in academia Salmanticenſi, ſed inſignem totius antiquitatis cognitionem, perfectiſſimamque Græcæ linguæ notitiam habuiſſe dicitur. Siquidem Andreas Scotus Græce & ille doctiſsimus harum literarum *doctiorem eo in Hiſpania neminem* vidit. Ad Tridentinam ſynodum cum fratre miſſus, reverſus inde jus dixit inter ſupremi ſenatus Caſtellæ togatos pa-

patres, quo in munere excellentem memoriam cum doctrina conjunctam, eloquendique venustatem ante alios Regi suo commendavit adeo ut, Scoto eodem affirmante, instar omnium ei fuerit; sed tamen cum factus esset propter auditus tarditatem huic parum idoneus muneri, sacro in collegio Ecclesiæ Toletanæ canonicus & Scolarcha, quæ dignitas academiæ præfecturam continet, ab eodem magno Rege, eodemque singulari doctorum hominum fautore collocatur. In qua vixit studiis assidue vacans, firma valetudine, & ingenti corporis forma usque ad LXXVIII. ætatis annum, diu fratri superstes. Scripsit:

Derecho que el Señor Rey Felipe II. tuvo a la Corona de Portugal. MS. cujus operis etiam Scotus meminit.

Moliebatur (idem ait Scotus) *in Aristotelis Politicorum libros octo commentarium, & quidem post Sepulvedam, Victorium, & Perionium, quem ab heredibus asservari arbitror, & utinam lucem aspiciat!*

Didacum fratrem in *Variarum Resolutionum* libris concinnandis adjuvisse dicitur, egregiis humanitatis observationibus & notis. Obiit stranguria oppressus & nausea XII. kal. Januarias anni MDCII. Granatæ eumdem Pinciæque gessisse munus senatoris, antequam in Regiam curiam evocaretur, alicubi lego. *Omnis antiqui juris, Philosophiæ, Græcæque linguæ peritissimus* audiit iterum ab Andrea Scoto in *Præfatione Pomponii Melæ* editionis. Idem initio *Notarum ad Suasoriam primam Senecæ* locum huius auctoris restitutum ei referens *hominem* vocat *omni doctrinæ genere, & juris scientia excellentem.* Sicut *Hispaniæ suæ magnum lumen* Justus Lipsius in epistola ad eum data, quæ LXXVII. est *Centuriæ ad Italos & Hispanos.*

Joannes Grialis item in procœmio ad editionem Matritensem *S. Isidori Hispalensis operum* refert Alvarum Gomezium in emendandis hujus *Originibus* egregia usum fuisse opera Antonii Augustini archiepiscopi Tarraconensis, Petrique Ciacconi Toletani & aliorum, *in primisque* (verba Grialis subjungimus) *Antonii Covarrubiæ nostrorum omnium quotquot fuere undecumque doctissimi & elegantissimi viri communicatione.* In elogio Didaci Covarrubiæ verba producimus D. Balthasaris Sebastiani Navarri ex *epistola in laudem Thesauri Castellanæ linguæ* ad Dominum Sebastianum de Orozco & Covarrubias ejus auctorem directa, quæ una cum opere isto edita fuit, ubi exaggeratissime Antonii nostri eruditionem laudat. Justus Lipsius iterum *cent. 1. epist. XLV.* ad Andream Scotum data, de literis sibi ab Antonio Covarrubia nuncupatis ita censet: *Deus bone! quæ illa ad me epistola! mentior si ab aliquot annis literas vidi magis literatas. Imbutum profecto arcana doctrina pectus illud oportet quod promittam docta.*

ANTONIUS CRESPIN, edidit:

Destierro de Ignorancias. Cæsaraugustæ 1587. in 4.

ANTONIUS DE CRUCE, Lusitanus, Olisiponensis, materno idiomate scripsit laudatus a Zacuto:

De Chirurgia. Olisipone 1608.

F. ANTONIUS DE CRUCE, scripsit:

Peregrinacion del Alma a la Celestial Jerusalem. Matriti 1668. 4.

D. ANTONIUS CUELLO, Matritensis, eques Divi Jacobi, D. Francisci a Cueva, Albuquercii ducis excellentissimi qui Siciliæ nunc præest, domesticus, editis aliquot Hispanis *Comœdiis* non vulgariter placuit. Extinctus est virilem adhuc ætatem agens circa annum MDLII.

F. ANTONIUS DAVILA, Augustini Davila Padilla germanus frater, Dominicanus provinciæ Mexici ut in *Historia Ordinis Prædicatorum* lib. IV. cap. LV. quartæ partis lego, scripsit:

Arte para saber la lengua Mexicana.

Videri potest laudatus Augustinus in *Historia* sua *Provinciæ Mexicanæ Ord. Prædicatorum* lib. II. cap. ult.

F. ANTONIUS DAZA, Pinciæ ortus, apud Franciscanos Religiosam vitæ normam professus, minister fuit provinciæ Conceptionis & custos, quæ modestissimæ in hac familia honorum nuncupationes sunt, Pincianique cœnobii præfectus. Negotia ultramontanorum omnium sibi concredita, munus gerens ut vocant Procuratoris & Commissarii Generalis, in curia sub Gregorio XV. P. M. tractavit. *Vir*, (ut Lucæ Waddingi verbis utar, hominem sibi dum Romæ ageret amicitiæ nexu conjunctissimum celebrantis) *pius, ac disciplinæ regularis observantissimus, vitæ solitariæ, paupertatis & orationis perquam sitibundus, sui instituti ferventissimus zelator, conscribendis præcipue domesticis rebus memoriæque posterorum commendandis mancipavit animum stilique operas, hæc utilis curæ monumenta relinquens:*

Historia de las llagas de S. Francisco. Matriti 1612. 4.

Discurso de la Purisima Concepcion de Nuestra Señora. Matriti 1621. & 1628.

Vida del Bienaventurado P. F. Pedro Re-

galado. Ibidem apud Joannem Laſſo de las Peñas 1627. in 12. Quam recognoviſſe notiſque illuſtraſſe D. Franciſcum de Ocampo, S. Claræ Neapoli conſiliarium, ait Waddingus, Mediolanique edidiſſe anno 1634. 4.

Vida de Sor Juana de la Cruz de la Tercera orden de San Franciſco. Matriti 1613. in 4. apud Ludovicum Sanchez. Italis communicavit Paulus Bruſantinus, Trevigiique edidit Angelus Rhegetinus 1619. in 8.

Quarta parte de las Chronicas de la orden de S. Franciſco, ſive continuationem hiſtoriæ Minorum a Marco Uliſiponenſi, Portus in Luſitania epiſcopo, hucuſque perductæ. Pinciæ apud Joannem Godinez 1611. in folio.

Exercicios eſpirituales para los que viven vida ſolitaria: quæ quidem Italice non ab uno traducta prodiiſſe Romæ apud Bartholomæum Zannetum 1616. in 16. auctioraque in 8. cura patrum provinciæ Mediolanenſis, Mediolani apud Philippum Giſulphi 1643. Waddingus ſcribit.

Exercitia item *ſpiritualia S. Franciſci*: Romæ excuſſa anno 1625. in 16. & etiam Hiſpanice, laudat Petrus Alva in *Militia Conceptionis.*

Excelencias de Valladolid: quem librum neſcio an ediderit foras. Certe D. Thomas Tamajus in *Collectione librorum Hiſpanorum*, nil de editione addens ſic inſcribit: *Grandezas de Valladolid, y Vida del Venerable Padre F. Pedro de Villacreces*; quæ abſque dubitatione diſtincta ſunt, ſimul tamen compacta.

Vida de Juan Duns Scoto. Hanc apud ſe eſſe ait Petrus Alva.

Teſoro de la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora: collectum ex variis opuſculis MS. apud eumdem Alvam qui affirmat in *Militia Conceptionis.*

F. ANTONIUS DELGADO TORRENEIRA, ordinis Minorum provinciæ Caſtellæ, vicarius, & a ſecretis præpoſito Franciſcanæ familiæ in partibus Indiarum, cum in Olcadibus (Ocaña hodie vocant) ſodalibus ipſe præeſſet, edidit:

Vitoria de sí miſmo. Matriti apud Thomam Junti 1595. in 8. Edidit item:

Regla, y arancel de Prelados. Toleti apud Thomam de Guzman 1598. in 8. Reperio etiam idem forte opus alio titulo: *Aviſos, y documentos para Prelados.* Toleti apud eumdem 1579. in 8.

Latiali quoque ſermone:

De Milite Chriſtiano.

ANTONIUS DIAZ, Legionenſis, preſbyter, elucubravit:

Vida de S. Ariſtobolo Zebedeo primero Obiſpo de Leon, ad Joannem Toletanum hujus urbis præſulem. Legione apud Auguſtinum Diaz de Valdivieſſo 1670. in 4.

ANTONIUS DIAZ, Hiſpanus domo aut certe origine cenſendus eſt, qui juriſconſultum Romanum Papæque Referendarium operi inſcribens ſeſe publicavit Romæ ut credimus, cum in libro quem vidimus in Barberina bibliotheca proſpectus deſit:

De Bello: ſeu Diſputationem, An liceat Chriſtianis bellum gerere, in 4.

F. ANTONIUS DE S. DOMINICO, Luſitanus, Conimbricenſis, in familia fratrum Prædicatorum ſplendidiſsima, gymnaſioque patriæ urbis ampliſsimo theologiam totis quadraginta annis, ex iiſque pluſquam viginti ex primaria cathedra, magno cum fructu & laude docens tempore ſuo valde fuit celebris. Extare ab eo referunt Alphonſus Fernandez in *Bibliotheca Dominicana*, & Joannes Lopezius Monopolitanus epiſcopus in *Hiſtoria Ordinis Prædicatorum* III. parte lib. I. cap. LX.

As Vidas dos Santos da orden de S. Domingo; ſeu verius *Ordinis Chronicon*: cujus meminit & Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XVIII. Martii pag. 223.

As IV. Poſtrimerias del hombre. Necnon & Latine:

Ad Partes omnes Summæ Theologiæ D. Thomæ Apoſtillam.

D. ANTONIUS DE DUEÑAS, juriſconſultus Matritenſis, & in eadem curia Regia cauſarum patronus, edidit, ſive cum additionibus propriis publicavit:

Axiomata Juris utriuſque, in quo opere deſudarunt Simon Barboſa, deinde Auguſtinus Barboſa, poſtremoque ante Antonium hunc Gabriel Alvarez de Velaſco. Matriti apud Didacum Garziam 1644. in 4.

ANTONIUS DURAN, ſtipendiorum plurium apud Indos, & Orientalem qui a Luſitanis luſtratur orbem miles, ſcripſit:

Cercos de Mozambique defendidos por D. Eſtevan d' Atayde Capitan General, y Gobernador de aquella plaza. Matriti 1633. 4.

F. ANTONIUS DE ENCARNAZAON, vide DE INCARNATIONE.

ANTONIUS DE ESCALANTE, edidit:

Auxilio Real de los Pobres. Matriti 1637.

ANTONIUS DE ESCOBAR, Pincianus miles in Luſitanica ſub mortem Henrici Regis expeditione, retulit in commentaria:

La

La feliciſima Jornada de la Mageſtad del Rey D. Felipe II. en la conquiſta del Reyno de Portugal. Valentiæ 1586. in 4.

F. ANTONIUS DE ESCOBAR, Luſitanus, Conimbricenſis, ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo, ſcripſit Luſitanorum idiomate:

Chriſtais da Alma. Oliſipone apud Joannem da Coſta 1676.

A Vida do Cõdeſtable D. Nuno Alvarez Pereyra: cujus forte auctor fuit Gaſpar dos Reis, Carmelita.

Novelas de Gerardo. Oliſipone.

ANTONIUS DE ESCOBAR ET MENDOZA, domo Pincianus, Societatis Jeſu ſacerdos, multa lectione ac diligentia vir, quem concionatoris egregii laude exornat auctor *Bibliothecæ Societatis* minus recte eum Burgenſem natu referens: quamplura induſtriæ ſuæ documenta publicitus dedit, ſtudioſorum theologiæ moralis, expoſitivæ, concionatoriæque progreſſus inſigniter promovens. Nimirum vernacule:

Examen, y practica de Confeſores, y Penitentes. Quod quidem opus ob utilitatem & commodam brevitatem ſæpius excuſum, trigeſimum jam nonum prelo ſubjectum dicitur anno 1647. in 12.

Necnon verſibus juventutis opus unum & alterum:

San Ignacio de Loyola, Poema heroyco. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez 1613. in 8.

Hiſtoria de la Virgen Madre de Dios deſde ſu puriſima Concepcion haſta ſu glorioſa Aſuncion, Poema heroyco. Pinciæ apud Hieronymum Murillo 1618. in 8. Deinde hoc titulo, *Nueva Jeruſalem Maria.* Ibidem 1625. in 16.

Latine vero:

In VI. caput Joannis De Auguſtiſsimo ineffabilis Euchariſtiæ arcano, moralibus myſticiſque annotationibus reſerato. Pinciæ 1624. folio.

Ad Evangelia Sanctorum Commentarios Panegyricis moralibus illuſtratos. VI. tomis, quorum:

I. *Lignum Vitale, Chriſti vita* inſcribitur: prodiitque ex officina Lugdunenſi Petri Proſt 1642. in folio.

II. *Lignum Vitale, Chriſti ſolemnia.* Ibidem eodem anno.

III. *Lignum Vitale, Maria Deip.* Ibidem.

IV. *Lignum Vitale, Apoſtoli.* Lugduni 1648. in folio.

V. *Religionum Fundatores.* 1648. in folio.

VI. *Lignum Vitale, Angeli, Martyres, Confeſſores, divæ Fœminæ, omnes Divi, Defunctorum obſequia.* Ibidem 1648. in folio.

In Evangelia temporis Commentarii panegyricis moralibus illuſtrati. Sex voluminibus. Lugduni apud heredes Petri Proſt, Philippi Borde, & Laurentii Arnaud in folio.

I. *Lignum Vitæ, Chriſti miracula,* anno 1647.

II. *Lignum Vitale, Chriſti perſecutiones,* eodem anno.

III. *Lignum Vitale, Chriſti Colloquia.* 1648.

IV. *Lignum Vitale, Chriſti Sermones.* 1649.

V. *Lignum Vitale, Chriſti profetiæ.* 1648.

VI. *Lignum Vitale, Chriſti parabolæ.* 1647.

Vetus & novum Teſtamentum literalibus & moralibus Commentariis illuſtratum. Novem voluminibus. Lugduni ſumptibus Philippi Borde, Laurentii Arnaud, & Petri Borde.

I. Continet *Quinque Libros Moſsis, Geneſim, Exodum, Levitieum, Numeros, ac Deuteronomium.* 1667. folio.

II. Complectitur *Libros Joſue, Judicum, Ruth, & Regum.* 1652. in folio.

III. *Librum I. & II. Paralipomenon, duos Eſdræ, Libros Tobiæ, Judithæ, & Eſtheris.* 1667.

IV. *Librum Job, & Davidis triplici volumine Pſalterium*, eodem anno.

V. *Quinque Sapientialium libros, Proverbia, Eccleſiaſten, Canticum Canticorum, Sapientiam, & Eccleſiaſticum*, eodem anno.

VI. *Prophetas maiores*, eodem anno.

VII. *Duodecim Prophetas minores & Machabæos*, eodem anno.

VIII. *Commentarii literales & morales in Novum Teſtamentum. Continet Evangelia & Acta Apoſtolorum*, eodem anno.

IX. *Continet D. Pauli Epiſtolas, & Joannis Apocalypſim*, eodem anno.

Sermones Veſpertinales. Lugduni in 4. excuſſos audio.

Librum Theologiæ moralis, XXIV. Societatis Jeſu Doctoribus reſeratum, quem in examen Confeſſariorum digeſsit Antonius de Eſcobar, & Mendoza. Ita fert editio Lugdunenſis 1646. in 8. niſi idem opus ſit cum *Examine Confeſſariorum* jam laudato.

Univerſæ Theologiæ moralis Problemata, duobus tomis: prior *Generalia principia*: poſterior *De Sacramentis, Baptiſmo, Confirmatione, Euchariſtia, Pœnitentia* agit. Lugduni in folio 1652. Quos ſequuti alii ſunt ita inſcripti:

Univerſæ Theologiæ moralis receptiores abſque lite ſententiæ, necnon controverſæ diſquiſitiones: tomus III. duabus partibus conſtans, quarum altera *De Jubilæis, De Euchariſtia, De Miſſæ Sacrificio, De Extrema Unctione, & De Ordine*: poſterior *De Sponſalibus, & Matrimonio* agit. Lugduni apud Philippum Borde 1663. folio.

Ejuſdem volumen IV. *ſuper Decalogi præcepta.* Ibidem eodem anno.

Ejuſdem Theologiæ Moralis volumen v. duabus partibus: quarum prior *Juſtitiam & Jus*, ſive *Contractus*: altera *v. Eccleſiæ præcepta* exponit.

Ejuſdem volumen VI. duabus partibus, quarum prior *De Virtutibus Theologicis*: altera *de Cenſuris Eccleſiaſticis* concepta eſt. Ibidem eodem anno.

Ejuſdem volumen VII. & ultimum *De triplici Statu Eccleſiaſtico, Regulari, & Sæculari.* Ibidem eodem anno.

Summulam Caſuum Conſcientiæ. Pampelone apud Joannem de Oteiza 1626. in 16.

Advenit nuper Romam, ubi hæc annotamus:

In Canticum Commentarius, ſive de Mariæ Deiparæ elogiis. Lugduni typis Laurentii Arnaud & Petri Borde 1669. in folio. Cujus operis promittit auctor, ſeptuaginta fere natus annos hoc tempore, alteram partem, qua de ejuſdem Deiparæ conceptu immaculato idem *Canticum* exponere debebit. Ornat quidem editionem hanc auctoris effigies, ut alias, ſed cum hac epigraphe: *Antonius de Eſcobar & Mendoza, Soc. Jeſu, fere ſeptuagenarius, poſt quadraginta tria volumina edita alia undecim digerit.* Quo viſo dolendum nobis fuit omnium fertiliſsimi pectoris fructuum rationem *Bibliothecæ* huic conſtare noſtræ nondum potuiſſe.

Ceſsit e vivis Valliſoleti IV. Julii MDCLXIX. ætatis ſuæ LXXXI.

ANTONIUS DE ESLAVA, Navarrus, ex Sangueſſa municipio, ſcripſit:

Primera Parte de las Noches de Invierno. Pampelone apud Carolum de Labayen 1609. in 8. Bruxellis 1610. in 4. apud Rogerium Velpium.

F. ANTONIUS DE ESPINOSA, Dominicanus, dedit in vulgus:

In ſummulas Commentaria, ut refertur in *Hiſtoria hujus Ord.* p. III. lib. II. cap. XC. Forte idem qui dedit vernacula lingua:

Reglas de bien vivir, y menoſprecio de mundo, y Lecciones de Job, 1552. in 4.

F. ANTONIUS DE FALA, Luſitanus, ita forſan ab oppido Fala Conimbricæ vicino nuncupatus, ordinis S. Dominici, ſcripſit vernacule:

A Vida de Santa Rainha Dona Horraca ou Urraca molher del Rey D. Afonſo: editam anno 1569. Ubi ait ſe ſcripſiſſe *A Chronica dos Reys de Portugal.* Itemque:

A Vida dos Infantes que jaciam ſepultados no Real Convento de Alcobaza. Videndus auctor *Monarchiæ Luſitanæ* quartæ partis cap. XIX. §. 2. & cap. XVIII. §. 2.

ANTONIUS FARFAN DE LOS GODOS, Hiſpalenſis, ordinis S. Joannis Hieroſolymitani, atque in eo commendatarius ut vocant atque Balliuus, edidit:

Diſcurſos en defenſa de la Religion Catholica contra la ſecta de los alumbrados. Hiſpali 1623.

Chronico. MS. vidit Rodericus Caro.

D. ANTONIUS FAXARDO, ſcripſit:

Reſumen Hiſtorial de las edades del mundo. Genealogia Real, y Origen de las Religiones Eccleſiaſticas, y Militares. Matriti 1671. in 4.

D. ANTONIUS DE FELOAGA ET OZCOYDE, Navarrus, Pampilonenſis, I. V. conſultus, & ad Sancti Jacobi, quod ab erectore Archiepiſcopo nomen ſortitum fuit collegio, Salmanticenſis academiæ ſodalis, legumque Romanarum profeſſor, præſtanti ingenio & ſtudiorum amœnitate conſpicuus. Pinciæ Fiſcalis advocati munere functus eſt, deinde etiam ſenatorio: unde in curiam aſcitus patrocinium ſuſcepit Regiarum rationum, cum advocatus Fiſci, tum ſenator. Demum anno MDCLVII. advocatiam etiam Fiſcalem aliam ſuſcepit in ſupremo Indiarum concilio, non diu tamen ea fruiturus, quippe mors ei majorum ſpem intercepit. Edidit præter minuta alia:

Phœnicem Juridicam, ſive unicam Relectionem ad cap. primum. De his, quæ vi &c. Pinciæ 1649. 4.

Ad l. Quiſquis C. ad Leg. Jul. Majeſt. Pinciæ.

Variarum Quæſtionum Juris volumen expectatur poſtumum.

Denatus eſt Matriti XXIV. die Novembris anno MDCLVIII. equeſtri Jacobæo ſtemmate ante aliquot annos ſuſcepto, Franciſci a Feloaga, Caſtellæ ſenatoris ampliſsimi, germanus frater.

F. ANTONIUS FEO, Luſitanus, ordinis fratrum Prædicatorum, quem in monaſterio ſuſcepit urbis Oliſiponenſis: ſacrarum literarum cognitione, habendique pro dignitate ad fidelem populum de verbo Dei conciones eximia laude ſuo tempore claruit. Extant ab eo Luſitanica lingua:

Tratados Quadrageſimais e da Paſchoa. Oliſipone apud Georgium Roderici 1612. folio. Hos cum Thomas Antillon Albarracinenſis, tum etiam Franciſcus Morago, ex Mercenariorum redemptionis captivorum ordine, in Caſtellæ proprium idioma verterunt. Editæ ſunt hæ verſiones Ilerdæ 1613. Pinciæque 1614. folio. Gallice quoque proſtant in 8.

Sermoes de Noſſa Senhora. Oliſipone 1615. in folio.

Tra-

Tratados das feſtas, e vidas dos Santos: duabus partibus. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1612. & 1615. in folio. Hos etiam interpretatus eſt noſtro idiomate Caſtellano D. Alphonſus Mexia Galeote, Beacienſis, ediditque Beaciæ apud Marianam de Montoya 1617. folio.

Sermoes dos Santos Apoſtois, & da Santa Cruz.

ANTONIUS FERNANDEZ, Luſitanus, Oliſiponenſis, Jeſuita, in Æthiopiam devectus anno MDCIV. ad ſalutem Æthiopum procurandam ſcripſit:

Flagellum mendacii, ſive De erroribus Æthiopiæ tractatum: typis Æthiopicis, quos Urbanus VIII. ad Alphonſum Mendez Æthiopiæ patriarcham ſubmiſit, Goæ excuſum anno MDCXLII. in 4. Chaldaico ſermone.

De Immunitate Eccleſiaſtica libellum Æthiopice.

Opus ſex dierum: eadem lingua.

Inſtructionem de Jejunio, eadem lingua: in quam & convertit *Rituale Romanum*: cui addidit *Ordinarium, & Cæremoniale Miſſalis cum aliquot Miſsis pro feſtis præcipuis, &c.* Et *Calendarium feſtorum mobilium juxta computum anni Æthiopici* ut cum Romano conveniat.

Item Æthiopice dedit:

Præcepta pro audiendis confeſsionibus.

Vitam Mariæ Virginis, ut aſſerit Joannes Nadaſi in *Annalibus Marianis Societatis Jeſu*, num. 1133.

Librum Synodorum. Emendavitque ex parte librum, cui titulus eſt *Fides Patrum.*

Obiit Goæ MDCXLII.

ANTONIUS FERNANDEZ, Luſitanus, Conimbricenſis, Societatis Jeſu, doctor theologus, & apud Eborenſes in publico gymnaſio Bibliorum ſacrorum interpres. Ad Indos tranſiit, Goæque domum profeſſorum rexit, unde reverſus in patriam diu concionatoris munere functus laudabiliter fuit. Edidit multorum annorum opus:

Commentarios ſcilicet *in viſiones Veteris Teſtamenti cum paraphraſibus capitum, e quibus eruuntur.* Lugduni tum anno 1617. tum anno 1622. folio, typis Jacobi Cardon &c.

Reliquit etiam:

Commentarios MS. *in Iſaiam Prophetam.*

Obiit Conimbricæ XIV. Maii MDCXXVIII.

ANTONIUS FERNANDEZ, Luſitanus, vernacule ſcripſit:

Deſcricaõ de entre Douro e Minho. Fr. Emmanuel a Reſurrectione.

D. ANTONIUS FERNANDEZ ALVAREZ DE MIRANDA, canonicus Legionenſis, natus in oppido Benllera ejuſdem dioeceſis, edidit.

De la Antigüedad de la milagroſa Imagen de Nueſtra Señora de Campo Sagrado.

ANTONIUS FERNANDEZ DE CORDOVA, ex eadem urbe, Jeſuitarum ſodalis, edidit:

Inſtruccion de Confeſores: tribus partibus. Granatæ in officina Martini Fernandez Zambrano 1621. in 12.

Obiit Granatæ anno MDCXXXIV.

ANTONIUS FERNANDEZ DE GUEVARA ET ADORNO, dedit in lucem:

Dominicæ Paſsionis octo ſupra quadraginta Homilias. Matriti 1636. in 4. Venetiiſque apud Chriſtophorum Thomaſium 1637. in 4.

ANTONIUS FERNANDEZ DE MOURA, Luſitanus, Bracharenſis presbyter, D. Alexio Meneſio, Indiæ Orientalis olim primati, cum exinde metropolitanæ huic totius regni maximæ ſedi præeſſet a ſacris & a concionibus, ſcripſit:

Examen Theologiæ moralis, quatuor partibus. Prima eſt *De Præceptis Decalogi.* Secunda *de Mandatis Eccleſiæ.* Tertia *de ejuſdem Sacramentis.* Quarta *de Materia Peccatorum.* In calce adjungitur *De operibus Miſericordiæ.* Bracharæ 1613. 4. Coloniæ apud Petrum Henn. 1616. 8. Lugduni 1620. in 8. Oliſipone 1625. Iterum Oliſipone & Lugduni apud Claudium Larjot 1627. 8. tertioque 1648. Rothomagi 1639. Coloniæque 1641.

ANTONIUS FERNANDEZ DE OTERO, in oppido Mogro natus, quod in montanis Sanct-Andreanis territorii ſacri Burgenſis eſt, Pinciæ cum e cathedra, tum in cauſarum forenſium defenſione jura pertractans, atque item canonicus doctor, edidit:

De Paſcuis, & Jure paſcendi tractatum in duo volumina diviſum. Pinciæ 1632. in folio.

Hujus credo fratres erant germani ejuſdem cognominis duo, qui hoc ipſo tempore quædam in literas retulerunt, Alphonſus Fernandez, & Hieronymus Fernandez de Otero, canonicus ille Doctoralis Pincianus, alter Fidei quæſitor Hellerenenſis.

ANTONIUS FERREIRA, Luſitanus, doctor ſacræ theologiæ, edendum reliquit poſtumum opus, ſcilicet:

Nuevas advertencias a la letra, y moralidad de los Evangelios de Quareſma de Miercoles, Viernes, y Domingo. Matriti 1657. urgente operas typographicas Gaſpare Eſcalada

da & Caſtillo Medinenſis Eccleſiæ canonico.

ANTONIUS FERREIRA, Luſitanus, Oliſiponenſis, dum Conimbricæ ſtudiis humanioribus ac prudentiæ civili daret operam, excitante Franciſco Saa de Miranda, egregio Luſitanorum poeta, muſas & ipſe excoluit: nec factus ſenator Regius (Deſembargador vulgo audit) dedignatus eſt ſeveriora interim ſtudia cum earum delitiis & amœnitatibus laudabiliter commutare. Vixit ſub Sebaſtiano Rege, obiitque immatura morte, filio relinquens curam ea edendi quibus invideri publica lux typorum minime debuit. Hic tamen pene infans relictus, non niſi quadraginta jam natus annos exequutus fuit propoſitum communicandi cum poſteritate lucubrationes parentis metricas & elegantiæ plenas, ſpirituque & animoſitate vigentes poetica. Exierunt tandem hoc titulo:

Poemas Luſitanos do Doutor Antonio Ferreira dedicados por ſeu filho Miguel Leite Ferreira ao Principe D. Felipe noſſo Senhor. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1598. in 4. Nempe *Sonetos. Odes. Eclogas. vn Epithalamio a os Principes de Parma Alexandro Farneſio, y D. Maria de Portugal. Cartas* duos libros. *Epitaphios. Caſtro, Tragedia.*

Didaci Bernardez poetæ eximii, ejuſdem gentis, elegia de Ferreiræ obitu digna quidem lectu eſt.

F. ANTONIUS FERRER, Valentinus patria, Joannis filius (quem in Algerienſi captivitate hera ejus adverſus conſtantem propoſiti non temerandæ cum infideli caſtitatis irritata fuſtibus occidi fecit) Excalceatorum provinciæ S. Joannis Baptiſtæ ordinis Minorum familiam eximia virtutum Apoſtolicarum dignitate decoravit. Concionibus tam in templis quam ſub dio habitis, & in pœnitentiæ ſacramenti adminiſtratione innumeris mortalibus viam ſalutis munivit, Chriſtiana humilitate ac prophetico ſpiritu doctrinam mirabiliter commendantibus. Scripſit:

Arte de conocer, y agradar a Jeſus. Oriolæ apud Ludovicum Beros 1620. 4.

Sodalibus præfuit guardianus, & provinciæ miniſter: de quo agit in *Hiſtoria hujus provinciæ* Antonius Panes.

ANTONIUS FLORES DE BENAVIDES, Beacienſis decurio, equeſtris rei & artis non mediocriter ut fama eſt peritus, ſive ad ſtatus formam protenſis ſive ad ſeſſionis contractis genibus equo veheretur. Ex Italico ad idioma noſtrum tranſtulit:

Las Reglas de la Cavalleria de la brida, y para conocer la complexion, y naturaleza de los Cavallos, y doctrinarlos para la guerra, y ſervicio de los hombres, de Federico Griſon Napolitano. Beaciæ apud Joannem Baptiſtam de Montoya 1568.

Item ejus eſt:

El Tratado de la Tribulacion: quem Italicum olim ſcripſerat, unde is deſumpſit, N. Cacciaguerra. Beaciæ 1575. Ilerdæque 1582. apud Petrum de Robles in 8.

La Hiſtoria de Franciſco Guichardino deſde el año de MCDXCII. haſta ſu tiempo. Beaciæ apud Joannem Baptiſtam de Montoya 1581. folio.

ANTONIUS FONS, Catalanus, Urgellenſis, inter Jeſuitas puerorum inſtitutioni vacavit, ediditque pro eorum commodo:

Fontem Verborum & Phraſium. Barcinone apud Sebaſtianum Matthæi 1637. Theologiæ fuit etiam profeſſor, & collegii Urgellenſis rector.

ANTONIUS Á FONSECA, Luſitanus, Oliſiponenſis, medicæ artis doctor, ſcripſit tractatum:

De Epidemia febrili graſſante in exercitu Regis Catholici in inferiore Palatinatu anno MDCXX. & MDCXXI. Mechliniæ apud Henricum Jaie 1623. 4.

F. ANTONIUS DE FONSECA, Luſitanus, Oliſiponenſis, in fratrum Dominicanorum religioſa & inclita familia ſacrarum literarum notitia ac declamandi coram Chriſtiano cœtu docte atque utiliter fama ſic inclaruit ut e Conimbricenſi ſchola, in qua profitebatur theologiam doctorali pileo conſpicuus, Joannes Rex III. Portugalliæ in curiam vocaret, eique munus Regii concionatoris injungeret. Publici juris factæ ab eo ſunt:

Annotationes in Thomæ de Vio Cajetani Cardinalis ſuper Pentateuchum Commentaria; inſuperque ejuſdem *Cajetani vita*, quæ quidem una cum commentariis ipſis editæ ſunt Pariſiis apud Joannem Parvum 1539.

In libros etiam *Joſue*, *Regum*, & *Paralipomenon* elucubraſſe ſcribit auctor *Hiſtoriæ Dominicani Ord.* Hiſpanicæ parte III. lib. I. cap. IX. & parte IV. lib. III. cap. III. Meminit quoque Souſa in *Hiſt.* ejuſdem *Ordinis Regni Portugalliæ* parte I. lib. III. cap. XXXVIII.

F. ANTONIUS DE FONSECA, Luſitanus, ordinis Minorum, Antonius de Fonſeca Conde olim dictus, dum laicus adhuc militiæ addictus viveret, edidiſſe fertur *Varia Spiritualia opera*, & item *Poetica & Hiſtorica.* Cujus rei auctor nobis fuit Emmanuel de Reſurrectione Auguſtinus reformatus

in

in additionibus ad catalogum Portugalliæ ſcriptorum Georgii Cardoſi.

ANTONIUS FRANCISCUS CARDIM, Luſitanus, ex oppido Viana dioeceſis Eborenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, Japonicæ provinciæ in Urbe procurator, cujus nomine plures expeditiones ſacrarum miſsionum in iiſdem Japonenſibus, Sinis, Siamenſibus, Cocinenſibus, Tanquinenſibus cum laude exercuit, ſcripſit:

Faſciculum e Japonicis floribus ſuo adhuc madentibus ſanguine. Romæ 1646. in 4.

Catalogum omnium in Japonia pro Chriſto interemptorum.

Mortem quatuor Legatorum ex Hiſpanico, ſeu Luſitanico, de quo jam dicimus.

Relationem glorioſæ mortis quatuor Legatorum Luſitanorum a Civitate Macao miſſorum in Japoniam cum LVII. *Sociis, Nangaſachii pro Chriſti fide capite plexorum.* Ulisipone 1643. in 4.

Relationem de Provincia Japoniæ Societatis Jeſu, oblatam Innocentio X. P. M. Romæ apud Andream Fei 1645. in 8. & Gallice Pariſiis 1645.

Deceſsit Macai die xxx. Aprilis MDCLIX.

F. ANTONIUS DE S. FRANCISCO, Matritenſis, ex Reformatis fratribus Deiparæ Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum, Caſtellæ provincialis, ſcripſit:

Elucidarium Fidei: adverſus omnes hæreſes.

Sobre la Regla de San Aguſtin: Hiſpano ſermone. Duo hæc MSS. reliquit moriens Matriti circa annum MDCLI.

F. ANTONIUS FREIRE, Luſitanus, eremita Auguſtinianus, teſtante Thoma de Herrera in *Alphabeto Auguſtiniano* quatuor volumina ediderat. Nempe huic ego tributum video Luſitano ſermone:

Primor e Honrra da vida Soldadeſca no eſtado da India. Oliſipone 1630. Georgio Cardoſo auctore *Agiologii Luſitani.*

Manual dos ..... editum anno 1620. in 4. ejuſdem forſan eſt.

ANTONIUS DE FREITES, Africanus, ex aliqua e Luſitanorum coloniis, ſcripſit:

Primores politicos e Regalias do Noſſo Senhor Rey D. Joam o IV. Oliſipone per Emmanuelem de Sylva 1641. 4.

D. ANTONIUS DE FUENMAYOR, patria ex oppido Veteris Caſtellæ Agreda, quam Ptolemæi, Feſti & quorumdam numiſmatum Graecurim noviores credunt: doctorem de Fuenmayor, Regium ſupremi Caſtellæ concilii ſenatorem, Beatricemque Pimentellam habuit parentes, a quibus magna cura educatus, iiſque præceptoribus in eruditionem fuit traditus quales ad eximiam literarum cognitionem tendenti puero, indoliſque ingeniique præſtantiſsimi munire viam poſſent. In literarum, quibus ad humanitatem informamur, ſtudiis, & ad quæ ſe vocari intelligebat præcipuas curas & labores collocavit, volvendis præcipue hiſtoricorum veterum chartis, ut ſuccum inde ac ſpiritum traheret pro effingendis aliquando ſimilibus vigiliarum ſuarum monumentis poſteritatem omnem, imo & antiquitatem provocaturis. Atque ejus quidem ingenium ante tempus maturuiſſe videtur, ne fruſtra vixiſſet, neve ſibi ipſi tantum, cujus dies æterna fati lex intra breviorem circulum coegerat. Nondum enim triginta annos natus erat in Palentina quidem Eccleſia jam canonicus, archidiaconuſque ut vocant de Campos, cum vix oſtenſus inter ipſa virtutum famæque incrementa nobis fuit ereptus. Aureum edidit, virtuteque magis quam pondere æſtimandum opus, in quo quidquid natura & ars boni perfectique ad hiſtoriam conferre potuerunt, ſive Cæſaris Julii puritatem, ſive Salluſtii accurationem, ſive Cornelii brevitatem uberrimam in partes voces, emicare videtur, ſcilicet:

Vida, y Hechos de Pio V. Pontifice Romano. Con algunos notables ſuceſos de la Chriſtiandad del tiempo de ſu Pontificado. Matriti 1595. in 4. Cæſarauguſtæ 1633. & alibi ſæpe. In tertia Matritenſi editione libris VI. auctoris additus eſt ſeptimus *De las Informaciones hechas para ſu Canonizacion, y milagros que ha hecho.* Profecit maxime Antonius noſter ex relatione ſibi rerum Pii geſtarum facta ab Illuſtriſsimo D. Franciſco de Reinoſo epiſcopo Cordubenſi, qui olim fuerat ejuſdem Pontificis camerarius ſecretus & archidapifer, cui clariſsimo epiſcopo ipſe fuit domeſticus. Præterea *Bibliothecæ Pontificiæ* auctor tribuit noſtro *De vitis Pontificum* diverſum opus, de quo nil aliud novimus. Extat noſtri auctoris Latinum epigramma in eumdem Pium P. M. poſt partam de Turcis navalem victoriam perquam elegans, quod hic apponere lubet.

Qui Dominum te Urbis fecit, Pie, fecit & orbis,
Atque dedit dias jus reſerare fores.
Inferni ſuperique tenes, Pie, ſceptra Deorum.
Quid ſupereſt? Pontus. Jam Deus eſto maris.
Hem! pelagi immitem pulſaſti claſſe Tyrannum:
Cedunt Romano tertia regna Jovi.

ANTONIUS DE LA FUENTE MONTALVAN, ſcripſit poeticum opus: credo

No-

Noches inſcriptum. Dialogiſticum fuiſſe id conſtat mihi ex Hieronymo de la Higuera in hiſtoria MS. Toletanæ urbis & regni, qui laudat hunc librum ex dialogo primo ubi de apibus agit.

F. ANTONIUS DE FUENTE LA PEÑA, vir in ſæculo nobilis, oriundus ab hoc oppido ut ſuſpicari facit Capuccinorum mos, quorum eſt ſodalis, appellandi ſe a natali loco, provinciæ Caſtellæ aliquando præfectus, ſcripſit de ſingulari quodam argumento, quod curioſis quampluribus e natura ductis obſervationibus adornat, opus ita inſcriptum:

El Ente elucidado, o Diſcurſo unico noviſſimo que mueſtra hay en la naturaleza Animales irracionales inviſibles, y quales ſean. Matriti typis Regiis 1676. in 4. Sive de natura eorum quos antiqui ethnici Lemures ſive Larvas, nos Duendes, Itali vero Spiriti folleti appellant, quos e genere Angelorum eſſe qui cum Lucifero ceciderunt vulgus credit.

D. ANTONIUS DE FUERTES ET BIOTA, Aragonus, ex oppido Uncaſtillo dioeceſis Pampilonenſis, juris utriuſque doctor, ad Sanctum Clementem Hiſpanorum in Bononienſi urbe collegium ſodalis togatus, poſtquam unam & alteram juris Pontificii cathedram, & in his veſpertinam, in hoc gymnaſio adminiſtraſſet, Neapolim ſe conferens in Calabria ulteriore Regiæ curiæ auditorem ab anno MDCXXXIII. deinde in urbe metropoli ab anno MDCXXXV. cauſarum criminalium judicem egit in magna ut vocant curia Vicariæ. Hinc in Belgium ivit, ac ſub marchionis Caſtelli Roderici præfectura Delegatum uti appellant militarem exercuit, ornatus interim, anno ſcilicet MDCXLVIII. Mediolanenſi magiſtratus extraordinarii quæſtura. Juris civilis & canonici non mediocrem adeptus cognitionem in ſchola, praxim deinde ex negotiorum diuturno uſu didicit, atque utrumque ſtudium humanioribus & amœnioribus literis pluribus, tamquam amplæ & magnificæ domus ornamento, inſtruxit. Cujus omnigenæ ejus doctrinæ monumenta hæc in publicum extare novimus:

Commentaria in Tit. C. de uſucapione pro emptore. Bononiæ typis Clementis Ferronii 1626. in 4.

Tractatum de Appellationibus a Subdelegatis: in 4. Bononiæ 1630.

Orationem ad S. P. Q. Bononienſem, dum ad Veſpertinam Juris Pontificii cathedram in Bononienſi Archigymnaſio deligitur. Ibidem apud Nicolaum Tebaldinum 1632. 4.

Additiones aureas ad Speculum Principum Petri Bellugæ: quæ quidem una cum *Camilli Borrelli* vulgatis *additionibus* in poſtrema editione Antuerpiana prodierunt e domo Franciſci Bibieni 1655. folio.

Canonicarum lectionum libros quatuor: in 4. Bononiæ 1633.

Apologiam pro ſucceſsione Regni Portugalliæ adverſus Velaſcum de Govea ipſe auctor laudat, quam non vidimus.

Brevem & exemplarem pro parente allegationem, id eſt pro inclyto, inſigni, ac majore Collegio S. Clementis Hiſpanorum Bononiæ. In eadem urbe 1628. in 4.

Additiones ad Hiſtoriam Joannis Geneſii Sepulvedæ de rebus geſtis Cardinalis Albornotii laudantur a collega D. Antonio Perez de Navarrete, marchione della Terza, in *Hiſtoria* vulgari *de las Grandezas del Cardenal D. Gil de Albornoz* lib. 1. cap. IX. & XI.

Allegationem pro Marchionibus de Tarazona ſe ſcripſiſſe auctor ipſe refert in *Antimanifieſto*, quod jam laudamus art. IV. in Notis.

Item Hiſpane:

Antimanifieſto de Portugal. Brugis Flandrorum 1640. 4

Alma, o Aphoriſmos de Cornelio Tacito. Antuerpiæ apud Jacobum Meurſium 1651. in 8.

Voto de la admirable, y pura Concepcion de la Virgen Maria nueſtra Señora, &c. Bruxellis 1660. in 4. Quod & Latinum ibidem eo ipſo anno editum fuiſſe credimus.

Hiſtoria de la Imagen de nueſtra Señora del Pilar de Zaragoza. Bruxellis 1654. in 8.

Vida del Profeta Moyſen: in 8. Bruxellis 1657.

Relacion a ſu Mageſtad de las Fieſtas, y certamen que el Colegio hizo al nacimiento del Principe D. Baltaſar el año de MDCXXIX. in 4. Bononiæ 1630. Inedita reliquiſſe dicitur:

La Hiſtoria del Cardenal triunfante, o XV. *años de guerras del Eminentiſsimo Señor Cardenal Albornoz, que comenzaron del año de* MCCCLIII. *haſta el de* LXVII.

Catalogo de todos los Privilegios, y de los Colegiales que ha habido en el Colegio de San Clemente deſde el año de MCCCLXV. *haſta el de* MDCXXXVII.

Epitome de los Reyes de Aragon.

Epitomen de Origine, progreſſu & ſucceſſione Regnorum.

Manifeſtationem de non admittenda legatione Joannis Brigantini pſeudo regis in Portugallia.

Neſcimus certe an ea prodierint, quorum ipſe meminit in *Aureis additionibus*, ſcilicet: *Hiſtoria* eadem *Pilarienſis* Latina: item *Theatrum Hiſpanicum*: *Allegatio de Titulis, & qualitatibus, &c.* Promiſit quoque in *votis de Conceptione Commentarium in Bullam Six-*

Sixti, Sixtinam nuncupatam, ſive *de feſto Conceptionis* a Sixto celebrari juſſo: item Hiſpanicum aliud opus *Hiſtoria de la Inmaculada Concepcion.*

ANTONIUS GALLO, natus in oppido S. Crucis de la Zarza diœceſis Toletanæ, factis in militari opere triginta duorum annorum ſtipendiis, centurio jam & pedeſtris aciei inſtructor (Sargento mayor vulgo) edidit:

Deſtierro de Ignorancias de todo genero de Soldados de Infanteria. Matriti apud Franciſcum Martinez 1639. 4.

ANTONIUS GALVAON, Luſitanus, Eduardi cronographi Regii filius, proprio ſuæ gentis idiomate ſcripſit, quæ ita Caſtellæ lingua ſonat:

Hiſtoria del Deſcubrimiento, y naturaleza de las Islas del Moluco, decem libris. MS. Cujus ex Joanne Baptiſta Labaña Antonius de Leon meminit in *Bibliotheca Indica*, & Seraphinus de Freitas *De juſto Imperio Luſitanorum Aſiatico* cap. XVIII. num. VIII. Hanc ipſe auctor Joannis III. Regis juſſu conſignavit Damiano Goeſio, Regio hiſtorico, apud quem deperditus fuit codex magna Luſitanæ hiſtoriæ jactura, quod & refert Georgius Cardoſus XI. die Maii lit. e.

Tratado de los caminos por donde ſolia venir la eſpeceria de la India, con los deſcubrimientos hechos haſta el año de MDL. Editum hoc opus anno 1563. in 8. affirmat idem Antonius de Leon.

ANTONIUS DE GAMA, Luſitanus, juriſconſultus, ac ſenator Regius, in collegio Bononienſi Hiſpanorum olim ſodalis, unde eum Joannes Portugalliæ Rex III. ad gerendam rempublicam evocavit, qui *doctiſsimus & inſignis ſenator* a graviſsimis ſcriptoribus jure audit: *celeberrimus & doctiſsimus conſiliarius* ab Ignatio Lopez de Salcedo in *notis ad Praxim Canonicam* Joannis Bernardi Diaz cap. LXXIV. *Doctiſsimus S. Palatii ſenator* a Franciſco de Caldas Pereira *De Renovat. Emphiteuſis* lib. I. quæſt. III. num. I. in fine: *inſignis ſenator* a Melchiore Phœbo deciſ. VI. num. IX. tomo primo. Hujus ſunt:

Deciſiones Supremi Luſitaniæ Senatus. Oliſipone 1578. folio. Francofurti 1599. folio. Deinde cum *Additionibus* doctiſsimis Blaſii Diaz de Mena juriſconſulti Carrionenſis. Matriti 1621. folio. Antuerpiæ 1650. folio.

Tractatus de Sacramentis præſtandis ultimo ſupplicio damnatis, ac de teſtamentis, anatomia & eorum ſepultura: ſeorſim primo Oliſipone 1554. 4. Matriti deinde cum *Deciſionibus* laudatis.

F. ANTONIUS GENEBRADA, Barcinonenſis, ordinis ſancti Dominici, tranſtulit in Caſtellæ ſermonem:

El Boecio de Conſolacion, o Vergel de Conſolacion. Hiſpali apud Joannem Varela 1511.

ANTONIUS GOMEZ, Talavera, quod ſplendidum archipræſulis Toletani municipium Tago flumini adjacens eſt, oriundus, dum viveret apud Salmanticenſes multam ex juris ſtudio laudem reportavit, qua nunc vel mortuum, nilque de humanis rebus deque mortali hac (ut ſic dicam) immortalitate famæ ſollicitum, perquam tamen bene de nobis deque omni juris prudentia utiliſsimis editis lucubrationibus meritum non fraudamus. Veſpertinis horis civilia jura Salmantinæ interpretatus eſt juventuti ex propria cathedra, qui alter a primo docendi locus eſt ſecundum præſcriptas academiæ leges. Quo tempore non minus pietate atque innocentia morum, quam doctrinæ judiciique ſingularis merito ſe inſinuavit in omnium animos, ſibique decus peperit famæ ad omnem poſteritatem, magna ſui cum laude nominis permanſuræ. Monumenta quippe ejus hæc ſtudioſorum juris omnium manibus ſinuque fere nuſquam excidunt:

Variarum Reſolutionum Juris Civilis, Communis & Regii libri III. Salmanticæ 1552. folio: qui deinde doctiſsimis *annotationibus* Emmanuelis Soarez a Ribeira Luſitani egregie locupletati prodierunt Salmanticæ anno 1579. Venetiis 1572. in 4. Francofurti 1573. in folio. Ibidemque anno 1584. & 1597. folio. Venetiis etiam 1582. 4. & 1602. in 4. Eodemque anno Lugduni ex officina Horatii Cardon in folio. Genevæque 1622. & 1631. folio. Cujus operis præconium ſubjiciam verbis ipſis Ribeiræ gloſſographi: *Cum omnis juriſprudentia*, inquit, *in eo ſolum verſetur, eo ſolum tota ſpectet ac referatur ut poſtremæ ſolemnes morientium voluntates ratum ac firmum effectum ſortiantur, lites juſte terminentur, facinora ſtatis ac rationi conſentaneis pœnis compeſcantur, ſic noſter omnes has tres juris partes diligenter docteque, atque enucleate pertractavit ut nullam omnino quæſtionem, quæ praxi atque uſui forenſi inſervire queat, prætermiſiſſe videatur: ceteras vero intricatas juris commentitii quæſtiones, quæ non ad vitæ leges ſed ad meram & vanam ſcientiæ oſtentationem pertineant, conſulto intactas reliquit.* Hæc ille prudenter diſerteque.

In leges Tauri Commentarius. Salmanticæ 1555. folio. Et cum *additionibus* Didaci Gomez Cornejo. Lugduni 1602. Antuerpiæ 1624. folio. Venetiis ad ſignum Columbæ 1591. 4.

Duo hæc opera Lugduni duobus voluminibus excuſerunt tandem Horatius Boiſſat &

Georgius Remeus 1661. in folio, una cum notis Emmanuelis Suarezii ad *Variarum* libros.

ANTONIUS GOMEZ, alius a ſuperiori eoque recentior, juriſconſultus itidem, dum præfecturam adminiſtraret totius ditionis comitatus Fuenſalidæ dedit in lucem publicam:

Dilucidam, veram, & Fidelem Bullæ ſanctæ Cruciatæ explanationem. Cui ſubjunxit:

Motus proprii Pii V. Pontificis Maximi de Cenſibus interpretationem. Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1593. in 4.

ANTONIUS GOMEZ DE MONTENEGRO, qui ſe doctorem appellat, Bartholomæanique Salmantini collegii ſodalem, ſcripſit:

Genealogia del Rey D. Felipe II. y excelencias del Reyno de Eſpaña. MS. in bibliotheca comitis de Villaumbroſa.

ANTONIUS GOMEZ DE OLIVAN, (aliis OLIVERA, uti eum appellat D. Franciſcus Emmanuel cent. IV. epiſt. 1.) Luſitanus, ex oppido Torresnovas, edidit Caſtellane, ut credo:

Idilios, y otros verſos. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1617. 8.

F. ANTONIUS GONZALEZ DE ACUÑA, Peruanus, ex Regia urbe Lima, ordinis Prædicatorum S. T. M. Provinciæ ſuæ negotia geſturus venit Romam, ſtatimque gratus extitit Joanni Baptiſtæ de Marinis, Magiſtro Generali, qui eum ſibi a ſecretis eſſe juſsit, impiger & induſtrius vir, doctrinæque theologicæ non vulgaris. Commiſſerat editioni, dum hæc Romæ ſcribimus, Latine:

Compendium admirabilis vitæ B. Roſæ de S. Maria Limanæ ordinis Prædicatorum. Romæ typis Tinaſsii 1665. in 24. ex juſta hujus argumenti hiſtoria Leonardi Hanſen, ejuſdem ordinis, provincialis Angliæ.

Vulgari autem lingua Italiæ, uſus interprete Italo, cum Viſitator & Vicarius Generalis provinciarum regni Neapolis miſsionarios ſodales officii ſui inſtruere vellet:

Breve dichiaratione della noſtra ſanta Fede Catholica. Neapoli apud Novellum de Bonis 1662. in 12.

Santo Domingo en el Piru, o Compendio de la Hiſtoria de la Provincia de San Juan Bautiſta del Piru del orden de Predicadores. Matriti 1660. 4.

Parat prelo Hiſpana lingua:

La Vida de la Venerable Madre Roſa de Santa Maria.

Hiſtoria general de la Provincia de San Juan Bautiſta del orden de Santo Domingo. Hodie in India Occidentali epiſcopus eſt Caracenſis (de Caracas vulgo).

ANTONIUS GONZALEZ NOVAES, Luſitanus, Elvenſis Eccleſiæ canonicus, ſcripſit:

Relaçaõ de la Se de Elvas, e memorias de ſeus Biſpos. Oliſipone 1635.

ANTONIUS GONZALEZ DE ROSENDE, Pincianus, e Regularibus Clericis qui Minores dicuntur, profeſſor theologiæ Complutenſis, inter domeſticos præfectus provinciæ Hiſpaniæ, & Aſsiſtens ut vocant Generalis, Regius eccleſiaſtes, & conſultor ſeu qualificator theologus apud patres Supremi negotiorum Fidei ſenatus, edidit:

Memorial por la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora. Matriti 1645. De quo auctores *Armamentarii Seraphici* parte 1. pag. 47. Idem credo cum eo libro *Inſtancia de la aclamacion comun para la difinicion de la Pureza de Maria Santiſsima Señora Nueſtra,* in folio.

Scripſit eleganter:

Vida, y virtudes del Iluſtriſsimo, y Excelentiſsimo Señor D. Juan de Palafox y Mendoza, Obiſpo de Oſma. Matriti apud Julianum de Paredes 1666. in folio. Atque iterum locupletiorem, editam Matriti 1671. folio a Luca de Bedmar.

Latine vero:

Diſputationes Theologicas tribus tomis abſolutas: quorum I. *De Juſtitia Originali.* II. *De Peccato originali.* III. *De Juſtitia gratuita, circumſcribentibus tres ſtatus, quos de facto Natura Humana ſubiit, integritatis, ægritudinis & medicinæ.* Prodiit tomus primus *De Juſtitia Originali*, hactenus editus, Lugduni apud Joannem de Brugieres 1677. folio.

Idem, ut credimus, vertit in vernaculam ex Italica lingua:

El Tarquino del Marques Virgilio Malvezzi. Matriti 1634.

F. ANTONIUS DE GOVEA, Luſitanus, ex Tranſtagana provincia, dioeceſique Eborenſi, aliis ex Urbe Pacenſi (Beja vulgo) ordinis Eremitarum Divi Auguſtini, ſacræ theologiæ lector, apud Indos ad orientem ſolem poſitos divertens, Goenſis primariæ Luſitanæ Indiæ urbis adminiſtravit cœnobium. Cirennenſis poſt epiſcopus factus his libris ad nos pertinere voluit, vernacule ſcriptis:

Jornada do Arcebiſpo de Goa Dom Frai Aleixo de Meneſes Primaz da India Oriental, quando ſoi as ſerras do Malabar, e lugares em que moraom os antigos Chriſtiaõs de S. Thome &c. Conimbricæ 1606. in folio. Deductum nempe opus ex MSS. tractatibus Fran-

Franciſci Roz, Societatis Jeſu presbyteri, atque Angamalenſis epiſcopi, & Melchioris Blaſii Frere, Scholaſtici almæ Goanæ ſedis, qui primatem ſuum in ea ſacra expeditione comitati ſunt. Vertit hoc Gallice Joannes Baptiſta a Glano, Leodienſis, Auguſtinianus, Suertio teſte in *Athenis Belgicis*. Acceſsit colophonis vice:

O Sinodo Dioceſano da Igreza, e Biſpado de Angamale dos antigos Chriſtiaõs celebrado pello miſmo Arcebiſpo. Item:

Miſſa de que uſaõ os antigos Chriſtiaõs de S. Thome, purgada dos erros, & baſphemias Neſtorianas pello miſmo.

Caſtellæ proprio ſermone dedit:

Glorioſo Triunfo de tres martyres Eſpañoles, dos en Perſia, y uno en Argel. 1623. in 8. apud Joannem Gonzalez.

Hiſtoria de la vida, y muerte, y milagros del glorioſo Patriarcha, y Padre de pobres San Juan de Dios fundador de la orden de la Hoſpitalidad. Matriti apud Thomam Junti 1624. 4. Tertio Gadibus anno 1647. in 4. Tandem locupletior prodiit Matriti 1669. in 4.

Vida de Santa Clara de Montefalco. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1626. 4. Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die VIII. Maii lit. h. Antonio a Govea tribuit hujus inſcriptionis opus *Aſia extrema*, quod neſcio an intelligam de expeditione illa Alexii archiepiſcopi ſupra memorata.

Deceſsiſſe audio Matriti in curia.

ANTONIUS DE GOVEA, Luſitanus, ex oppido Caſalenſi diœceſis Viſenſis, Jeſuita, Indicæ ad orientem miſsionis pluſquam XXXVI. annorum operarius, hoc eſt Sinicæ, quo tempore irruentibus Tartaris in iſtud regnum omnis ejus politia turbata fuit. Ab iis nempe una cum aliis XXIV. ſacerdotibus miſsionariis, XIX. ſcilicet ex Societate, IV. ex Prædicatoribus, I. ex Minoribus ſodalibus in carcerem conjectus, ac diu detentus, ex ea cauſam juſſus fuit dicere, ac tandem poſt ſexennium declarationem innocentiæ religionis Chriſtianæ ab ea gente & ejus magiſtratu juridice reportavit. De qua re ſcripſit, ediditque characteribus Sinicis & Latinis:

Innocentiam victricem, ſive ſententiam Comitiorum Sinici Imperii pro Innocentia Chriſtianæ Religionis lata juridice per annum MDCLXIX. & Sinico-Latine expoſitam. In urbe Quam-cheu provinciæ Quam-tum 1671. in folio. Cujus editionis duo exempla Romam perlata ſunt anno 1674.

Scripſit etiam dum in provincia Pockien commoraretur Luſitanice:

Hiſtoriam Sinicam Societatis Jeſu, quæ MS. in Luſitania aſſervatur teſte Nathanael Sotuello in nova *Bibliotheca Societatis*.

ANTONIUS GOVEANUS, vulgo Luſitanorum (unde patria fuit, natus quippe in Pace Julia ſi Beia hæc eſt hujus temporis) DE GOVEA, in familia editus eſt muſis veluti ſacra, in qua, ut Caſsiodorus alicubi ait, tot probatos quam natos vere dixeris. Nam tres ſimul Goveanos fratres, Martialem, Andream, & Anconium noſtrum Jacobus patruus in Barbarana ſchola Pariſienſis gymnaſii, ſumptibus Joannis Portugalliæ Regis III. exhibitos, eo ſucceſu habuit ut nemo eorum non ingenii cura ad faſtigium gloriæ fuerit connixus. Martialis Grammaticam, de qua arte commentatus eſt, & poeſim maxime Ovidianam coluit, ut loco ſuo dicimus. Andreas cum laudatæ Barbaranæ ſcholæ, mox & gymnaſio præfuiſſet Burdigalenſis urbis, in Luſitaniam accitus Conimbricenſibus, recens ab eodem Joanne Rege auctis academia, datus fuit Gymnaſiarcha. In Antonio autem natu minimo & doctrina & ingenium conſectariaque horum fama præcipue floruit. Burdigalæ, ludum habente Andrea fratre, Latinas literas, exinde jus circa annum MDXXXIX. Toloſæ docuit. Pariſiis mox apud Jacobum patruum, iterumque Burdigalæ profeſſus, Cadurci demum ſubſtitit juris civilis anteceſſor, in ſummo laudis atque exiſtimationis loco poſitus. Quod cum proſpexiſſet ipſa ab Auguſta Taurinorum Sabaudiæ dux, hominem juvandæ eximiis virtutibus ac ſingulari ingenio reipublicæ natum ad ſe evocavit, libellorumque ſupplicum præeſſe curæ, & a conſiliis ſibi eſſe juſsit. Hoc munere fungebatur adhuc anno ſæculi præteriti nonageſimo quinto, ſub quem Theſaurus junior in XIX. *quæſtione forenſi* tertii libri, ejus cum laude meminit; ut perſpiciatur jam Eliam Venetum, dum ſcribit ad Andream Scotum, qui in *Bibliotheca* ejus adducit epiſtolam, non bene conjectaſſe vix ſexaginta annos natum fuiſſe Antonium e vivis Taurini exemptum. Nam qui potuit ſexagenarius tantum mori quem ſuperſtitem exeunte ſuperiore ſæculo, & jam circa annum ejuſdem XXXIX. Toloſæ jus profitentem cognovimus? Extat quidem Thuani monumentis hiſtoricis Goveanus noſter viris ævi ſui maximis in non parum perſpicuo judicii atque prudentiæ teſtimonio contributus. Nam de academicis profeſſoribus, ſeu puerorum in literis inſtitutoribus Petrum Ronſardum, poetam Galliæ maximum, dicere ſolitum eſſe refert numquam non characterem qui ibi contrahitur, longo licet exacto vitæ intervallo, retinere eos, nec pædagogicam omnino exuere umquam poſſe; ſed excipiebat Ronſardus quatuor ſuæ ætatis, familiareſque

ſibi homines, Georgium Buchananum, Hadrianum Turnebum, Marcum Antonium Muretum, & Antonium Goveanum: hæc Thuanus *Hiſtoriarum* lib. LXXVI. *Docti* etiam *viri, ſibique perſamiliaris* appellatione vocat eum Jacobus Menochius in *De Arbitrariis judicum* lib. I. cap. II. licet poſtea eodem lib. I. quæſtione LXXIX. eruditum quidem, *ſed non parum audacem* agnoſcat. *Magni judicii atque eruditionis virum* Antonius Queſada in *Quæſtionibus juris* appellat. Joſephus Scaliger, ut conſtat ex libello *Prima Scaligeriana* dicto, & a T. Fabro in lucem Ultrajecti 1670. edito, *doctus erat*, inquit, *vir Goveanus, & valens dialecticus, optimus poeta Gallicus, nec enim Hiſpanum judicaveris, adeo bene Gallice loquebatur.* Adjungitque ejus diſtichon in *Wallium Senatorem Tholoſanum* hocce:

Dum tonat, in cellas propero pede Wallius imas
Confugit: in cellis non putat eſſe Deum.

Cui tamen Wallius repoſuit:

Antoni Goveane, tua hæc Marrana propago
In cœlo & cellis non putat eſſe Deum.

Loco nempe maledicentiam opponens. Idem inter optimos recentiorum poetas alibi (pag. 101.) conſtituit, Latinos nempe.

Plures alii varie laudant, omneſque uno ore celebrant. Profecto actum eſſet optime cum legalis ſcientiæ ſtudioſis, ſi quale ingenium intulit talem Goveanus juri illuſtrando atque explanando intuliſſet induſtriam. Quare princeps ille juriſconſultorum noſtræ ætatis Cujacius adoleſcens ingenium ejus admirabatur, ſed indiligentia hominis, quod in vita ipſius Cujacii legitur, notata nihil deterritus eſt, deterritum iri ſe dicens a jure tractando, ſi homo Luſitanus tanto ingenio tamque ſubtili labores civilium ſtudiorum ſerio ſuſcipere ac ſubire voluiſſet. Opera ejus, pars in jure, pars in rhetoricis philoſophicis atque eloquentiæ ſtudiis verſantur. De jure brevia, ſed inſignia opuſcula omnia volumen unum non magnæ molis continet, ut confirmetur magis Cujacii de eo judicium.

Hæc ſcilicet:

Ad Titulum de Juriſdictione omnium Judicum in Digeſtis: quas Antonius de Quintanadueñas in ſimilis *De juriſdictione* operis *præfatione*, & lib. I. tit. VII. *Diligentes apprime & eruditas lucubrationes* vocat, *& nihil his eruditius commentariis, nihil ſe legiſſe*, ait, *cultius atque floridius.* Cum ſine his foret (Schifordegerus inquit in nuncupatoria ſecundi libri *ad Fabrianos commentarios* epiſtola) *plurima, quæ ad juriſdictionem Romanam pertinent, hodie ignoraremus.* Adverſus hoc opus tamen ſcripſiſſe fertur quidam Evardus Henriſon, ut in *Elencho auctorum juris* legitur.

Variarum juris lectionum libri duo: qui etiam prodierunt una cum Vaconii Vacuna, Antonii Contii, Jacobi Rebardi, Rainaldi Corſi, Nicolai Belloni ſimilibus monumentis. Coloniæ apud Gymnicum 1575. folio.

De Subſtitutionibus.

Ad Legem Falcidiam.

Ad Legem Gallus D. de liberis, & poſthumis. Simul edita in folio apud Antonium Vincentium Lugduni anno .... & 1599. in 8. ſæpeque ſæpius aliis in locis.

Scripſit etiam:

In Trebellianum Tractatum. Quæ commentaria vidiſſe Antonium Fabrum teſtatur Schifordegerus lib. II. tractat. II. quæſtione I. in fine.

Reliqua varia ſunt, videlicet:

Epigrammata quædam & epiſtolæ quatuor, quæ Gryphius edidit Lugduni 1539. quæ item prodierunt cum fragmentis *Polybii* hiſtoricis *de rerum publicarum formis & Romanorum præſtantia* in 4. apud eumdem Gryphium.

Virgilii opera caſtigavit, & *Terentii comœdias* ſuis verſibus reſtituit, ediditque apud eumdem Gryphium 1541. *Terentius* prodiit cum hac Goveani emendatione Francofurti 1579. in 8. & 1593. in 16. In hunc poetam & commentarios promiſsit, uti & integram *Ariſtotelis Organi* translationem.

In Ciceronis quædam opera commentatus eſt. Nempe in *Topica* Pariſiis. *In duos priores libros Epiſtolarum ad Atticum.* Ibidem 1543. *In libros de Legibus.* Ibidem apud Thomam Riccardum. *Enarrationem in orationem contra Vatinium.* Ibidem 1545. Item in eam pro *Q. Ligario*: atque aliam pro *Lege Manilia.* Quæ in bibliotheca Imperatoria eſſe innuit Draudus in *Bibliotheca* pag. 1446. in principio.

Porphyrii quinque vocum introductionem eleganter tranſtulit, a Gryphio editam 1541.

Reſponſionem dedit *adverſus Petri Rami calumnias pro Ariſtotele.* Pariſiis 1543.

Obiit relinquens Manfredum filium, qui etiam ille apud Pedemontii principem publico munere functus eſt. De eo inter ſcriptores Pedemontanos agit Andreas Roſſotus Ciſtercienſis, qui etiam Monteregali Inſubrum jus civile eum docuiſſe refert, & laudatorum operum numero *Criticam Logicæ partem certantem cum M. Tullii Topica* adjungit.

ANTONIUS GRACIAN, Didaci filius qui Philippo II. a ſecretis fuit, ad exemplum patris & ipſe Græcas literas coluit ut & ſufficeret vertendo ex Græco ſermone:

Hieron Alexandrino de los Pneumaticos, o maquinas que ſe hacen por atraccion de vacio. MS. in folio. D. Thomas Tamajus in *Collectione librorum Hiſpanorum.*

D. ANTONIUS GRAÑA ET NIETO, Sal-

Salmantinus, juris utriuſque doctor, Canonicum in academia diu interpretatus eſt etiam e veſperorum, imo & e primaria ut vocant, cathedra, ediditque:

Catenam jurium utriuſque Juriſprudentiæ, ſive in librum ſecundum Decretalium commentarios. Vallifoleti 1642. folio.

Poſtea in prætorium Corunienſis urbis miſſus ſenator:

Catenam jurium utriuſque Juriſprudentiæ; ſive in librum III. Decretalium integros, & abſolutos commentarios per ſingula ejuſdem capita. Matriti apud Melchiorem Sanchez 1662. in folio.

Ejuſdem Catenæ tomum tertium. Matriti.

F. ANTONIUS DE GRATIA (vulgo DE GRAZA) Luſitanus, Thomarenſis, ordinis S. Benedicti, ſcripſiſſe dicitur dialogum *De entre Douro e Minho*: deſcriptionem credo, nihil certi ex Cardoſi ſchedis expiſcatus.

F. ANTONIUS DE GUEVARA, Franciſcanorum ſodalis, Bertrando a Guevara, Bertrandi alterius domini de Eſcalante filio, Elviraque Noronia & Calderon, antiquæ nobilitatis parentibus in Alaba provincia editus, Neapoli, ſive ut alii volunt Pinciæ in Hiſpania ad ordinem Minorum ſe aggregavit, magno ei ornamento gentique ævoque futurus. Duodecim annos natus in curiam a parente adductus fuit, ibique educatus: nec niſi poſt Eliſabethæ Reginæ obitum, clariſsimæ illius Hiſpaniarum heroinæ, in Religioſi gremium ordinis tamquam in portum ſe recepit. Plane is cum ad literas theologicas, eruditionemque ſacræ ac profanæ hiſtoriæ ingenium ſatis acre ac perurbanum attuliſſet, poſt gubernatam diverſis in cœnobiis familiam, ſtatim atque in aula Cæſaris opus Evangelicum facere, ac veterum ſodalium conſuetudinem, qui in Caroli Auguſti comitatu erant; ad pietatis traducere commercium cœpit, mirum in modum omnibus ſeſe carum & gratum in paucis reddidit. Ornatus quippe concionatoris Regii munere ſic alte in omnium animos inſinuavit facundiæ ſuæ prudentiſque urbanitatis, qua in tractando ſalutis negotio, habendiſque familiariter ac decore viris principibus utebatur, dotes ut certatim eum omnes, quibus coram non eſſet, ad literarum commercium provocarent. Cujus rei teſtes ſunt diſertiſsimæ, nulliſque non ſententiarum, acuminum, facetiarum floſculis conſperſæ epiſtolæ, quæ in omnium ore, & ſinu Europæ cunctis fere linguis communicatæ ac typis editæ circumferuntur, quantumvis ſtilus hominis non uſquequaque placeat, neque in gymnaſio rhetorum ſolidam reportaverit eloquentiæ laudem. Cum præcipue Alphonſo Garſiæ Matamoro & Andreæ Scoto (qualis judicii ac doctrinæ viris!) affectata nimirum ab eo antithetorum ſibi mutuo reſpondentium perpetua cura diſpliceat maxime. Horum enim prior Matamorus in *de Academiis, & doctis viris Hiſpaniæ*, libello ingenue exiſtimat virum fuiſſe *miræ facundiæ, & incredibilis ubertatis naturæ; ſed omnium rerum momenta*, ait, *quod poetis objecit Perſius, raris librat in antithetis, doctas poſuiſſe figuras laudari contentus. Fulgurat interdum & tonat, ſed non totam (ut olim Pericles Athenienſis) dicendo commovet civitatem, & dum nihil vult, niſi culte, & ſplendide dicere, ſepe incidit in ea, quæ deriſum effugere non poſſunt. Qui ſi illam*, ſubjungit, *extra ripas effluentem verborum copiam artificio dicendi repreſsiſſet, & graviorum artium inſtrumento locupletaſſet, dubito quidem an parem in eo eloquentiæ genere in Hiſpania eſſet inventurus.* Cui rhetoris eximii judicio acquieſcere illos decet qui Hiſpane magis quam Lucas Waddingus ſciunt. Hic quippe, vir alioqui eruditione ac omnigena doctrina præſtans, dum Franciſcanos ſcriptores laudat Andreæ Scoti ſimile huic criterium, uti livoris partum, non jure proſcribit. Demus tamen aliquid auctoris ævo, quando ſcilicet non bene adeo fundata ea Hiſpani ſermonis, quæ nunc in ſummo eſt, puritatis & eloquentiæ forma, hiſce aurium lenociniis, quæ ex antithetis & ſyllabarum paritate veniunt, quaſi extollere ſe ex ſocco ad cothurnum nitebatur: uti olim fatiſcentis jam Latinæ linguæ vitia crebris vocabulorum & periodorum figuris abſcondi, ſubtrahique imminenti ruinæ ſequior ætas credidit. At illud commiſeratione potius quam excuſatione indiget talis famæ virum putaſſe licere ſibi adinventiones proprii ingenii pro antiquorum proponere & commendare, fetus ſuos aliis ſupponere, ac denique de univerſa omnium temporum hiſtoria, tamquam de Æſopi fabulis portentoſiſve Luciani narrationibus, ludere. Adeo in lubrico eſſe omnem veterum factorum fidem cauſabatur ut non aliis, diceret, quam ſacrorum Bibliorum hiſtoriis præſtandam. Nempe hoc velamenti genus ſibi, a tam parum æquo de præſtantiſsima arte judicio, tunc quæſivit cum e Sorienſis ſcholæ cathedra vir eximiæ eruditionis, Petrus Rua, eum de fide in hiſtoriis præſtanda non ſemel datis admonuit expoſtulatoriis literis: cujus rei etiam nomine doctiſsimus ille *Theologicorum locorum* ſcriptor libri ſecundi ſexto capite in Guevaræ hoc, indignum eo ac dignitate ejus, ſive judicium, ſive quod magis credere eſt ingenii luxuriantis licentiam acri quod decuit oratione invehitur. Quod quidem judicium quo-

quoque fuit magni viri Antonii Auguſtini *Dialogo x. Antiquit. Alter*, ait, *fuit Antonius Guevara, qui ſcire ſe antiquas Romanaſque hiſtorias fingit, eaque comminiſcitur quæ nec viſa nec audita mortalibus, nemo ut divinare queat in quos ille libros inciderit. Nova itaque nomina ſcriptorum excogitavit, ſomniaque venditat, obtruditque quæ apud nullum reperias auctorem. Jure ergo ille ob hanc licentiam male audit.* Hæc Auguſtinus ex Scoti verſione. Quo quidem nomine inter alios Guevaram ipſum reprehendit Thomas Reineſius epiſt. XXXVIII. ad Rupertum, & Gaſpar Barthius ad lib. *Theb.* IV. v. 394. & Alderetus lib. I. *Antiquit.* cap. 4. Præſertim cum chronographi munus Regio beneficio apud Carolum exerceret, neutiquam debuit eam, qua ornabatur, hiſtoriarum profeſsionem ſic deprimere ut propria confeſsione ſibi ipſi quoque & monumentis ſuis fidem apud poſteros derogaret. De cetero vir fuit, dum viveret, inter noſtrates, mortuuſque beneficio librorum quos in vulgus dedit, certatimque politica quæque natio in ſuos per translationem adoptavit, eximiæ celebritatis; *præſtantiſsimumque*, ut Barthii laudem verbis ad lib. *Theb.* I. v. 415. *Hiſpaniarum ſidus.* Meritus a Principe ſuo, poſtquam una cum eo magnam Europæ partem peragraſſet, multaſque principum & rerum publicarum curias, ut ipſe de ſe ad *Contemptum vitæ Aulicæ* præfatus refert, adiiſſet, curioſoque oculo contemplatus eſſet, cum ad Accitanæ tum ad Mindonienſis Eccleſiæ ſacram præfecturam adſciſci. Qua dignitate aliquot annis geſta, obiit tandem Pinciæ Aprilis decima die anni a redempto orbe MDXLIV. Ita inſcriptum eſt ejus ſepulcro, cui ipſe formaverat epitaphium vivens, exaratumque fuit cum appendice hoc modo:

Carolo V. Hiſpaniarum Rege imperante
Illuſtriſs. D. D. Fr. Antonius de Guevara
Fide Chriſtianus, natione Hiſpanus,
Patria Alabenſis, genere de Guevara,
Religione S. Franciſci, habitu hujus Conventus,
Profeſsione Theologus,
Officio Prædicator, & Chroniſta Cæſaris,
Dignitate Epiſcopus Mindonienſis.
Fecit An. Dom. MDXL.
Poſui finem curis, ſpes, & fortuna valete.
Obiit Anno MDXLIV. x. Aprilis
Ipſo cœnæ Domini die,
Et ſepultus eſt apud Franciſcanos in ſuo Epiſcopatu.

At neſcio unde Arcturus a Monaſterio, *Franciſcani Martyrologii* auctor, rem aliis indictam, inauditam acceperit, Antonium ut Guevaram Octobris die XXIV. in albo eorum collocaret quos Apoſtolica Petri ſedes Beatos eſſe atque appellari debere, acceptis prius exquiſitiſsimis probationibus, rite ſanxit. Inter hujus opera illud maximo apud omnes Europæ gentes in pretio eſt, quod auctor nuncupare voluit:

Relox de Principes: o Marco Aurelio: ſive ejus Imperatoris vita & res geſtæ, quaſi ab ipſomet Cæſare conſcripta; ſeu verius tota quidem (ut verbis utar Gerardi Joannis Voſii in commentario *de Hiſtoricis Græcis*) ſuppoſititia, ac genuinus Guevaræ ipſius fetus, qui turpiter os oblevit lectori, plane contra officium hominis candidi, maxime epiſcopi. *Habet interim*, ait, *plurima lectu nec inutilia nec injucunda, in primis viro principi, unde & Horologium Principum inſcribitur. Veram hiſtoriam*, ſubjungit Voſsius, *Antonini de vita ſua edidit primus Græce e bibliotheca Palatina editam Geſnerus, Latine vertit Gulielmus Xilander, ejus poſtea translationem ad incudem revocavit vir clariſsimus Mericus Caſſaubonus, Iſaaci filius, eruditas præterea notas & emendationes addidit.* Deinde poſt hanc Voſii notam Græce & Latine edidit cum doctis & luculentis annotationibus Thomas Gatakerus Londinenſis Cantabrigiæ 1652. Tandem Italicam ejus verſionem, ab Eminentiſsimo S. R. E. cardinali Franciſco Barberino, Purpuratorum Patrum decore, factam e Græco, Romæque ab officina Jacobi Dragondelli anno 1675. emiſſam, in manibus habemus. Ipſe etiam Mericus in prologo ſic feliciter Guevaræ ſuam contigiſſe fictionem confirmat, omnium ſit ut hic liber ubique gentium celebratiſsimus, Europeique omnes ſuo uniuſcujuſque idiomate loquentem, theſauri adinſtar, habeant, mirificeque ejus poſſeſsione fruantur. In Germania certe Latinus prodiit, innumeris aphoriſmis & notis, tamquam Tacitus alter eſſet, locupletatus. Friderici Guilielmi Saxoniæ ducis juſſu hanc editionem adornavit Joannes Vankelius Torgæ 1611. in folio, quæ Lipſiæ recocta eſt anno 1615. in folio etiam, & 1624. & nuper Francof. 1664. Hiſpanica, niſi fallor, princeps editio eſt Pinciana ex officina Nicolai Tierri anno 1529. quam ſequutæ ſunt Hiſpalenſis apud Jacobum Cromberger 1532. & aliæ. Italice vertit atque edidit Mambrinus Roſſeus anno 1548. in 8. Gallice alius Pariſiis 1588. 8. quam cupide nimis in nobilium ſinu ac manibus geſtatam ſuo tempore fuiſſe memoria tenebat Andreas Scotus. Ereptum ſibi e manibus, cum adhuc imperfectum opus eſſet, atque vulgatum Hiſpali primum, deinde iterum tertioque in Portugallia & Aragonia, queritur auctor in editione illa, quam ipſe primam procuravit, in prologo: ubi ex Colonienſi urbe remiſſum ad ſe refert, eodem tempore quo *Marcum Aurelium* ex Florentia acceperat, *Auguſti Cæſaris bellum Cantabri-*

bricum decem libris comprehenſum, quod ipſum Auguſtum habet auctorem; at hoc gemellum eſt *Aureliani* operis opus. Propter quod, & ejus alia *doctum, fingendisque ad veterum res narrationibus ingenioſum ſcriptorem* vocat Barthius ad lib. *Theb.* VI. v. 798.

Non minus celebratur aliud ſcilicet:

Epiſtolas familiares: tribus libris. Pinciæ olim 1539. formis Joannis de Villaquiran, Complutique poſt alias editiones typis Joannis Gratiani 1600. in 4. Italice convertit, excudique Venetiis fecit Dominicus Catzeli (in *Geſnerianæ Bibliothecæ epitome* eſt Dominicus Gazulo, nobilis Hiſpanus, forte Gaztelu) anno 1545. in 8. Deinde ibidem 1564. in 4. & 1585. Tertium librum vertit Alphonſus Ulloa. Galli quoque habent, & magni habent, duós ſcilicet priores libros opera Joannis de Guterry, tertium Antonii Pineti, Lugduni 1560. apud Bartholomæum Molin in 4. uti refert Antonius Verdier in *Bibliotheca*, qui magnis laudibus auctorem & opus, ceteraque ejus extollit. Quartum & quintum vertit Joannes de Barraud, Pariſiiſque edidit apud Robertum le Fizalier 1584. in 8. eodem Verderio teſte. Waddingo etiam auctore Joannes Battandus, ordinis Minorum, eodem Gallico ſermone epiſtolas reddidit. Hæ quoque, ut ſuſpicamur, Latine redditæ ſunt, atque anno 1641. in 8. Coloniæ typis mandatæ. Barthius de his epiſtolis ad lib. *Theb.* II. v. 173. *Cujus epiſtolas*, ait, *bonarum rerum plenas libenter legimus, licet inſint multa quæ hiſtorias pro lubitu trahant vexentque, paullo minore licentia quam qua idem Antoninum ſuum ex meris nebulis finxit.*

Simul in uno volumine edita prodierunt quæ ſequuntur:

Prologo ſolemne en que el autor toca muchas hiſtorias.

Una decada de las vidas de los X. Ceſares Emperadores Romanos deſde Trajano a Alexandro.

Del Menoſprecio de la Corte, y alabanza de la Aldea, ad Joannem III. Luſitaniæ Regem. Edita eſt hæc pars ſeorſim Compluti 1592. in 8. Majores ſeſe huc quam alio doctrinæ & eloquentiæ vires contuliſſe auctor ipſe in præfatione gloriatur: quare & vulgo ſic placuit ut quatuor præcipuis Europæ linguis converſum ex Hiſpanico, Gallice, Italice, atque Germanice, Genevæ in lucem editum nobis referatur anno 1591. in 16. Vidimus ſecundam editionem anni 1605. apud Tourneſium.

Aviſo de Privados, y Doctrina de Corteſanos, ad Franciſcum de los Cobos, qui in Principis gratia tunc maxime florebat, eidem a ſecretis, militiæque Sancti Jacobi maximum in Legionenſi ditione commendatarium. Prodiit etiam mox Compluti 1592. Italice Venetiis 1562. Hic erit prorſus liber, quem Waddingus refert prodiiſſe Antuerpiæ cum hoc titulo, *Deſpertador de Corteſanos*, anno 1605. ex officina Plantiniana.

De los Inventores del marear y de muchos trabajos que ſe paſſan en las Galeras Ad eumdem Franciſcum de los Cobos. Hunc tractatum Gaſpar Barthius, Hiſpanæ linguæ ſcriptorum admirator & laudator eximius, *veridicum & admodum facetum* vocat ad verſ. CCCCXXXVIII. lib. IX. Guilielmi Britonis *Philippidos*. Gallice vertit Antonius Pinetus, ediditque cum epiſtolis Lugduni 1560. Omnia hæc, ut dixi, ſimul edita ſunt Pinciæ apud Joannem de Villaquiran anno 1539. in folio. Et tandem Matriti 1673. in 4. apud viduam Melchioris Alegre.

Sacra hæc etiam:

Monte Calvario: ſive de myſteriis Dominicæ Paſſionis, ac de verbis Domini in cruce pendentis: duabus partibus. Salmanticæ 1542. & 1545. & 1582. Compluti 1563. cum *annotationibus* Alphonſi de Arazo ut Waddingus, de Aorazo ut Valerius Andreas nominant. Italica editio Venetiis prodiit 1563. in 4. Ibidemque apud Vincentium Valgritium 1567. Tum apud heredes ejus 1575. Demum 1605. in 8. apud Sebaſtianum Combi. Prior pars interprete Alphonſo Ulloa, poſterior autem Petro quodam Lauro editæ dicuntur quoque Venetiis 1570. & 1571. in 4. & 8. Gallica Pariſiis 1571. 8. & Lugduni in 12. nempe ex Franciſci Belleforeſti verſione: quam edidit quoque Pariſiis Gervaſius Mallot 1575. in 8. Ex hoc uno & eodem opere duo Waddingus parum attendens fecit, nempe ut diſtincta referens *Montem Calvarium*, ſeu *Meditationes de Chriſti cruciatibus*, ac *de ſeptem verbis in cruce ab eo prolatis.*

Oratorio de Religioſos, y exercicio de virtuoſos. Pinciæ apud eumdem Villaquiran 1542. Salmanticæ 1574. & prius apud Joannem Perier 1570. in 8. Venetiis Italica donatum urbe apud Jacobum Giolitum 1567. Deinde 1605. Item Gallice in 16.

Conſcribebat pro munere *Imperatoris* ſui *hiſtoriam*, cujus ipſe meminit in argumento Cæſarianæ decadis jam laudatæ: ex eoque id confirmatur quod in teſtamento ejus Ægidius Gonzales Davila, dum præſules Mindonienſes in *Theatrum ſuum Eccleſiaſticum* producit, haberi refert, reſtitutum iri a teſtamenti exequutoribus juſſiſſe eum Cæſari ejus anni ſalarium, eo quod nil hiſtoriæ, quam de rebus ab eo geſtis formabat, hoc intervallo temporis appoſuiſſet. Claudam elogium hoc Gaſparis Barthii elogio ad lib. *Theb.* IV. v. 394. *Inſignis ſcriptor, audax fictor, confidens narrator, magnus exhortator, præcla-*

clarus doctor, utilis conſolator, diſertus concionator Antonius Guevara.

Diverſus a noſtro eſt, quamvis confundant Waddingus & Hieronimus Ghilinus in *Theatro hominum literatorum* Italico, Antonius Guevara, de quo jam agimus.

ANTONIUS DE GUEVARA, quem male quidam cum Mindonienſi antiſtite confundunt, Philippo II. Hiſpaniarum Regi cum a ſacris eſſet, priorque, ut vocant, Sancti Michaelis de Eſcalada in tractu Legionenſi, aulæ pertæſus in ſeceſſum quemdam, ut ſibi & libris vitam viveret, ſeſe contulit, atque continuit quidem eo in loco dum ſcriberet e lectione ſacrarum ſcripturarum, quas familiares ſibi valde fecerat, ea quæ ſequuntur:

In Habacuc Prophetam commentarios, ad Gaſparem Quirogam Toletanum archipræſulem, *doctos* illos, *variiſque antiquitatum, linguarum, & hiſtoriarum notis refertos* ut Andreas Scotus: *eleganter, pios, atque eruditos* ut Antonius Poſſevinus loquuntur. Præfatur ibi ſe conſcriptos habere, an editi ſint neſcio:

De vulgatæ Latinæ lectionis auctoritate, & de Sacroſancti Concilii Tridentini ſuper hoc decreto volumen juſtum. Item:

Literalem expoſitionem in primum caput Geneſeos.

In Pſalmos Davidicos breves *annotatiunculas*. Prodierunt laudati commentarii primum Matriti 1585. 4. Deinde 1593. in folio. Auguſtæ Vindelicorum 1603. 4. Antuerpiæque apud Belleros 1609. 4. Franciſcus Sancius Brocenſis, vir eruditiſsimus, huic nuncupavit e Salmantica urbe anno MDXCI. *Annotationes* ſuas *in Artem Poeticam Horatii*, quas ibi edidit eo anno, ubi eum vocat *virum & natalium ſplendore perilluſtrem, & virtutum ac literarum conceptu præclarum*: annotatque eum de altera *Commentariorum in Habacuc* editione, auctiore quidem ea & limatiore, tunc temporis cogitaſſe.

ANTONIUS HENRIQUEZ GOMEZ, Luſitanus, inter Gallos degens, atque ordinis S. Michaelis equitem, conſiliarium & œconomum Regium ordinarium ſe appellans ſcripſit verſibus non inelegantibus:

La culpa del primer Peregrino, a la Sereniſima Princeſa Madama Margarita de Lorena Duqueſa de Orleans. Rothomagi apud Laurentium Maurry 1644. in 4.

Proſa vero oratione:

Luis dado de Dios a Luis, y Anna; y Samuel dado de Dios a Elcana, y Anna: ad Ludovicum XIII. Regem. Pariſiis apud Renatum Baudry 1645. in 4.

Politica Angelica, primera parte dividida en cinco dialogos. Rothomagi 1647. in 4. apud Laurentium Maurry.

La Torre de Babilonia. Rothomagi 1649. 4. & Matriti 1670.

El Siglo Pitagorico, y Vida de D. Gregorio Guadaña. Rothomagi 1644. 4. Et iterum 1682. in 4. apud Laurentium Maurry.

Idem videtur auctor ejus operis quod

Academias morales de las Muſas inſcriptum prodiit Matriti ex officina Joſephi Fernandez de Buendia 1660. in 4. Continet varia *Carmina*, & *Cœmedias IV.* nempe: *A lo que obliga el honor*: *La prudente Abigail*: *Contra el amor no hay engaños*: *Amor con viſta, y cordura.*

ANTONIUS DE HERRERA TORDESILLAS, Cuellarenſis, Roderici a Tordeſillas atque Agnetis de Herrera filius, Roderici alterius antiquioris pronepos, quem ſub initia Regis Caroli populus Segobienſis, decurionem urbis ſuæ ac procuratorem a comitiis Caſtellanis reverſum, ſeditionis atque iræ præceps vivum traxit laqueoque ſuſpendit. Poſt apprehenſas hic inter nos priores literas, ſtudiis humanitatis bene excultus ac dives Italiam cogitavit. In qua cum Veſpaſiano Gonzagæ Mantuani ducis fratri adhæſiſſet, tam ibi, quam deinde in regnis Navarro & Valentino, quæ quidem vir ille princeps in noſtra Hiſpania pro Rege adminiſtravit, ei a ſecretis, atque arcanorum illius omnium particeps fuit. Quo diem ſuum obeunte Philippus II. Rex Catholicus commendatum ſibi ab eo in ſupremis tabulis Antonium conſcribendis Americanarum rerum commentariis præfecit (archichronographum Indicum hoc munus vocant, opimo ſtipendio dotatum) Caſtellæ ſimul chronographum inter alios deſumens. Has partes ſub Regibus tribus Philippis II. III. & IV. ſic integre ac laudabiliter geſsit, ea induſtria & contentione animi molem rerum ingentem verſavit ac digeſsit, prudentia ſinceritateque maxima uſus, nemo ut alius Hiſpanorum in re hiſtorica pluribus libris res noſtras, ſeque ipſum ab oblivione & interitu vindicaverit. Hi ſunt vernacula omnes lingua concepti:

Hiſtoria general de los hechos de los Caſtellanos en las Islas, y Tierra firme del mar Oceano: quatuor voluminibus, quorum priora duo quatuor librorum decades ab anno MCCCCXCII. uſque ad MDXXXI. reliqua duo totidem alias ab hinc uſque ad annum MDLIV. comprehendunt. Horum primo volumini præmittitur *La Deſcripcion de las Indias Occidentales* cum tabulis Geographicis. Typis Regiis omnia ſunt Matriti anno 1601. excuſſa, deinde iterum apud Joannem Cueſ-

ta

ta ibidem 1615. folio. *Descriptio* hæc *Novi Orbis* Latina, Gaspare Barleo metaphraste, typis Amstelodamensibus prodiit anno 1622. folio. Qua in re *Non alius majori fide & industria observavit fines provinciarum & magnitudinem, maris tractus, promontoria, insulas, fluminum flexus, ostia & portus, lacuum amplitudinem, regionum situm ratione tum vicinorum tractuum, tum etiam cœli: item proventus singularum, quæque ad urbes & propugnacula pertinent*: uti de Herrera & hac ejus *descriptione* censet Gerardus Joannes Vossius *de Scientiis mathemat.* cap. XLIV. §. 34.

Historia general del mundo del tiempo del Señor Rey D. Felipe el segundo, desde el año de MDLIX. hasta su muerte: tribus tomis. Matriti 1601. & 1612. in folio.

Historia de lo sucedido en Escocia, y Ingalaterra, en quarenta y quatro años que vivió la Reyna Maria Estuarda. Ibidem 1589. in 8. Olisipone apud Emmanuelem de Lyra 1590. in 8.

Cinco libros de la historia de Portugal, y conquistas de las Islas de los Azores en los años de MDLXXXII. y MDLXXXIII. Ibidem 1591. in 4. apud Petrum Madrigal.

Historia de lo sucedido en Francia desde el año de MDLXXXV. que comenzó la liga Catholica hasta en fin del año de MDXCIV. Ibidem 1598. in 4. apud Laurentium de Ayala.

Informacion en hecho, y relacion de lo que passó en Milan en las competencias entre las jurisdicciones Eclesiastica, y Seglar desde el año de MDXCV. hasta el de MDXCVIII. in 4.

Tratado, relacion, y discurso de los movimientos de Aragon. Ibidem 1612. in 4. typis Regiis.

Exequias de la Reyna Doña Margarita de Austria en Segobia. Quod opusculum typis excussum esse Didacus Colmenares, Segobiensis urbis chronographus, refert in cap. XLVIII. §. VIII.

Comentarios de los hechos de los Españoles, Franceses, y Venecianos en Italia; y de otras Republicas, Potentados, Principes, y Capitanes famosos Italianos, desde el año de MCCLXXXXI. hasta el de MDLIX. Matriti 1624. in folio.

Manuscriptum vidimus aliud opus de rebus Turcicis hac inscriptione:

Coronica de los Turcos, la qual principalmente sigue a la que escrivió Juan Maria Vicentino Coronista de Mahometo Baiacit, y Suleiman Señores de ellos, Philippo II. nuncupatum. Hoc servat Matriti D. Christophorus de Zambrana, Calatravensis ordinis eques, instructæ satis bibliothecæ dominus, amicus noster, manu exaratum, proprioque signo auctoris ipsius roboratum. In cujus fine notatum ab auctore legimus, Decembris vigesima die anni MDXCVIII. hoc opus se absolvisse.

Interpretatus quoque est ex variis linguis. Ex Latino:

Los cinco libros primeros de los Annales de C. Cornelio Tacito. Matriti 1615. in 4. apud Joannem de la Cuesta.

Ex Italico Joannis Boteri:

Los diez libros de la Razon de estado, con tres libros de la causa de la grandeza, y magnificencia de las Ciudades. Matriti 1593.

La Historia de la guerra entre Turcos, y Persianos Joannis Thomæ Minadoi. Matriti 1588. in 4.

La Batalla espiritual, y arte de servir a Dios con la corona, y letania de la Virgen Maria. (Italicum opus cardinale de Fermo auctore) Matriti 1601. in 8.

Ex Gallico:

Advertencias que los Catholicos de Ingalaterra embiaron a los de Francia en el cerco de Paris, incerto auctore: 1592. in 8.

Denatus est IV. kalendas Aprilis, feria ipsa quinta majoris hebdomadæ, anno MDCXXV. plusquam septuaginta sex numerans ætatis; quo ipso tempore alebat spem succedendi in ejus locum qui ex eis, quorum Rex fidem participatione secretorum adprobatam habebat, primus obiisset. Huic quippe loco Philippus Quartus Rex eum decreto suo destinaverat; sed spem & votum una cum vita mors dispulit, non viri famam, quæ longe lateque per eas regiones, quas peragravit stilo, ac per Europam integram nomen illius disipavit. Hujus nomine insignitum epistolarum volumen extitisse in Olivarensi bibliotheca legitur in ejus catalogo.

F. ANTONIUS DE HINOJOSA, Dominicanus, sacræ theologiæ magister, & a censuris rerum fidei quæ in Supremo Inquisitionis senatu discutiuntur, in lucem dedit:

Directorium Decisionum Regularium, &c. *concernentium sacrum ordinem Prædicatorum cum supplemento.* Matriti 1627. in 4.

ANTONIUS HONCALA, Yanguensis, quod oppidum vulgo audit Yanguas in territorio sacro Calagurritano, doctor theologus, Ecclesiæque Abulensis canonicus, a concionum sacrarum cura & ministerio, vir piisimus, egregiaque doctrina atque eruditione in paucis clarus. Meruit olim in grammaticis sub Antonio Nebrissensi, quem alicubi *Varronis Hispani* merito appellat honore: in theologicis, ac veræ sapientiæ studio sub Gundisalvo Ægidio. Atque is Antonium nostrum, grammaticæ arti deditum, vixque ultra cogitantem, ad graviora studia, solidamque ab

ſeriis ſtudiis gloriam, conſilio ſuo, veluti Socrates olim Platonem, revocavit erexitque jacentem: quem ipſe mentis profectum Honcala ei nonnullibi acceptum refert. Ante alia edidit:

Grammatica Propægnia: ſeu luſus pueriles in grammatica re, atque in aliquot Scriptorum, ſive ſacrorum, ſive profanorum loca obſervationes: quæ ſic placuerunt Joanni Siliceo, tunc in ſcholis verſanti, ut & carmine id teſtatus ſit elegantiſsimo. Quod, quia rara ſunt exemplaria hujus operis, continetque non parvam laudem Honcalæ noſtri, atque item Silicei auctoris tam idonei poetæ, hic referam.

Exiguus quamquam, multo nec codice turgens,
Hic tibi multa liber dogmata caſta dabit.
Condita divinæ pandit myſteria chartæ,
Aſſerit & vatem Mantua pulchra tuum.
Nomina confirmat triplici ſurgentia greſſu,
Ancipites numeros, Theſpiadumque modos.
Plurima, quæ vulgo nondum percepta latebant,
Explicat, & vario ſchemate cuncta micant.
Quantus erit ſacros pergat ſi promere ſenſus,
Qui in rebus parvis Honcala tantus adeſt?

Edidit item eodem Siliceo, jam Toletano antiſtite ſacræque R. E. cardinali, promovente:

Commentaria in Geneſim. Compluti 1555. in folio. Quæ ſimul & auctorem Franciſcus Vargas, Carolo Imperatori a ſacris, Latinus poeta elegans, hoc tumultuario & fere extemporali, quod dicit, carmine celebravit. Fragmentum dabo, ne integrum apponam, quantumvis caſtum ſatis & diſertum.

Accipe nunc Geneſim cunctarum exordia rerũ,
Quæque ſub antiquo delituere chao.
Omnia diſcernit, diſſinit, diſſerit alte,
Omnia quæ in ſacris ſunt tibi tecta notis.
Hebræa Græcis jungit, Chaldæa Latinis,
Quadruplicis linguæ culmina ſolus habens.
Doctũ opus, excellens, eloquens, ſublime, diſertũ
Muſarum arcanis dogmata preſſa choris
Quid moror? exiguũ eſt quidquid mea carmina
Concinnant, meritis inferiora tuis. (*laudis*
Perpetuus vitæ candor, ſine crimine mores,
Et labor illuſtris viribus ingenii.
Hæc Honcala tuum celebrant per ſæcula nomẽ,
Veraque perpetuæ ſymbola laudis habent.
Quod ſi fata tuis ſervant promiſſa Camœnis,
Non poteris, quamvis jam moriare, mori.

Præterea ſcripſit:

Opuſcula XVII. De rebus variis Theologicis. I. De Virtute Religionis. II. De Juſtitia. III. De Stipendio Sacerdotum pro ſacrificii oblatione, deque digna celebratione. IV. De Exequiis & ſuffragiis defunctorum. V. De Matrimonio. VI. De Fide. VII. De Baptiſmo. VIII. De Bona, & mala concupiſcentia. IX. De Conſcientia. X. De Quibuſdam ſacræ Scripturæ locis. XI. De Expoſitione peregrinarum dictionum, quæ in divinis officiis decantantur. XII. De Ratione vitandi ſermonis ingrati apud populum. XIII. De Officio Paſtoris, ac ratione inſtituendi, paſcendi, ac gubernandi gregis dominici. XIV. De Jejunandi ratione. XV. De Fuco & colorum abuſu in fœminis. XVI. De Ratione conſequendi peccatorum remiſsionem. XVII. De Pœnitentia, & dolendi ratione pro peccatis. Compluti 1551. & Salmanticæ apud Portonarios 1553. in folio. Edidit quoque Philippo Regi nuncupatum:

Pentaplum Chriſtianæ pietatis, hoc eſt v. hos libros:

I. Antitheton de virtutum, ac vitiorum gradibus.

II. Stauricon, ſive de arcanis Dominicæ Crucis Sacramentis.

III. Apothias, hoc eſt, interitus; ſeu de miraculis per crucis ſignum editis.

IV. Epinicium: quod expugnatæ Tuneti urbis victoriam enarrat.

V. Eulogicon, qui eſt de ſpiritualibus dictionibus. Deceſsit, & ad ſuperos evolavit anno MD..... de cujus animæ beatitudine Divæ virgini Thereſiæ a Jeſu, quæ ipſa eam in libris ſuis inter cœlites a ſe viſam refert, graviſsimo teſtimonio credimus. Exuviæ cuſtodiuntur in cathedrali Abulenſi Eccleſia.

Manuſcriptus ſervatur alicubi Honcalæ tractatus:

De Dæmone ſub hirci forma a larvis adorato.

Laudatur & Antonii Honcalæ *de Decimis* opuſculum, in *collectanea* ad hunc tit. in Decretalibus ab Auguſtino Barboſa.

D. ANTONIUS HURTADO DE MENDOZA, nobili loco in montanis Burgenſibus natus, Calatravenſis eques, inque iſto Militari ordine ampliſsimo commendator ut vocant de Zurita. Propter ingenii acumen, urbanitatemque amœniſsimam, qua dote fere omnes æquales ſui temporis longo intervallo prætergreſſus eſt, qui magno numero in curiam confluxerant, Regiæ cum fuiſſet familiæ adſcriptus facile inſinuavit ſe in Philippi IV. Regis gratiam, totique aulæ placere cœpit, gratuſque in paucis eſſe. Pangendo quippe vulgaris linguæ carmine, cum ad actiones comicas, tum ad alia quæque muſarum oblectamenta, ſic excelluit ut, quantumvis ſtudiorum præſidio carens, amœnitates omnium venerum atque venuſtatum in verſus ſuos deduxiſſe videri poſsit. Neque facile dixeris in lyrico hoc genere quis eo melior ac perfectior extiterit, ſive in ſententiis pondus & ingenium, ſive in oratione majeſtas & nervi, ſive in facetiis & aulico jo-

jocandi caractere urbaniſsimi ac feſtiviſsimi ſales conſiderentur. Regi noſtro Philippo a ſecretis fuit, & pars Supremi ſanctæ Inquiſitionis ſenatus. Edidit:

Comedias ſeptem octove, quæ propter egregias ſuas dotes in exemplar ſimilium compoſitionum adduci ſolent. Matriti omnes alio & alio tempore typis commiſſæ. Proſaque quoque oratione:

La Fieſta que ſe hizo en Aranjuez a los años del Rey nneſtro Señor D. Felipe IV. con la comedia de Querer por ſolo querer. Matriti 1623. in 4.

Convocacion de las Cortes de Caſtilla, y juramento del Principe nueſtro Señor D. Baltaſar Carlos primero de eſte nombre año de MDCXXXII. Matriti 1632. 4.

Manu exarata circumferuntur alia:

Memorial de la Caſa del Marques de Cañete.

De la Grandeza de Eſpaña: hoc eſt de privilegiis Magnatum, quos Grandes vocant. Quod in Hiſpania jam editum audio una cum Petri Salazar *Del Origen de las Dignidades de Caſtilla.*

Relacion de los efetos de las Armas de Eſpaña el año de MDCXXXVIII. Et varii generis carmina, quæ ab ingenioſis hominibus magni æſtimantur.

ANTONIUS IGNATIUS DESCAMPS, ſive DE CAMPS, Catalanus, Perpinianenſis, Jeſuita, conſultor Apoſtolicorum Fidei judicum, docuit rhetoricam & philoſophiam, & XII. annis theologiam, rector colegiorum Manreſæ & Perpiniani, ſcripſit Hiſpanice:

De la Congregacion de Nueſtra Señora del Socorro. Perpiniani 1666. in 4.

Vida del Venerable, y excelente Doctor el Padre Franciſco Suarez, duobus tomis. Ibidem apud Joannem Figuerolam 1671. & 1672.

F. ANTONIUS ILERDENSIS (ſic ex conjectura emendavi pro Iledenſis, quomodo Lucas Waddingus vocat, eritque vulgari cognomento de Lerida) Franciſcanus provinciæ Aragoniæ, vir doctus in philoſophia, in ſacraque theologia & divinis ſcripturis verſatiſsimus, ſcripſit:

Collationes pro mortuis per totum anni circulum, in quibus applicat exequiis defunctorum præcipuas totius anni Epiſtolas & Evangelia tam de Tempore quam de Sanctis. Incipiunt: *Hora eſt jam nos de ſomno ſurgere* &c. Extant MSS. in bibliotheca Toletana Franciſcanorum, in codice pervetuſto pergameno, ſignato lit. z. num. LXXVIII. Hæc Waddingus in *Bibliotheca* ſua *ordinis Minorum*: cujus quia ætatem ignoramus, reticetque ille, nos hunc in locum conjecimus.

F. ANTONIUS DE INCARNATIONE, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, ſcripſiſſe dicitur vernacule:

Relaçaõ do principio da Chriſtiandade nas ilhas de Solor, quod opus laudat Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XVI. Martii pag. 198. Itemque:

Relaçaõ dos ſerviços que ficerá a Deos & a eſte Reyno a Religiaõ de San Domingos no Oriente. Meminit idem die XXVI. Maii pag. 319. & XXVII. ejuſdem, pag. 334.

F. ANTONIUS DE JESU, Luſitanus, patria ex oppido Aveiro, Carmelitarum Excalceatorum ſodalis, de quo videri poteſt Georgius Cardoſus in *Agiologii Luſitani* tomo II. die XXVII. Martii, ſcripſit atque ineditas reliquit, vulgari Caſtellæ lingua ut credimus:

Cartas Eſpirituales.

Obiiſſe tamen eum non die XXVII. Martii, ut Cardoſus credidit, in Malacitana urbe; ſed die XIX. Januarii affirmavit nobis P. Fr. Emmanuel a Reſurrectione, Auguſtinianus Excalceatus provinciæ Portugalliæ, qui rem examinavit.

F. ANTONIUS DE JESU MARIA, Matritenſis, Carmelita nudipes, ſcripſit poſt unum & alterum ejuſdem Spartæ ornatorem:

Vida de D. Baltaſar de Moſcoſo y Sandoval, Cardenal Arzobiſpo de Toledo. Matriti apud Bernardum de Villadiego 1680. in folio. Item:

Manifieſto de la injuſta perſecucion que padecen los Catholicos Romanos en Ingalaterra, carta eſcrita por un gran ſujeto de Londres a otro Reſidente en Colonia, traducida en Caſtellano del Latin. Ibidem 1680. 4.

Vidimus apud eum:

El Boecio de Conſolacion, noviter e Latino converſum, qui typis jam committitur.

F. ANTONIUS JOANNES ANDREAS DE S. JOSEPHO, patria ex Valentia urbe, antiquo ſæculi nomine Joannes Andreu, Franciſcanus Excalceatus provinciæ S. Joannis Baptiſtæ Valentini regni ex doctore theologo, & profeſſore XXII. annorum ejus urbis gymnaſii: vir Apoſtolici fervoris in ſeminando Dei verbo, de quo agit Fr. Antonius Panes in *Hiſtoriæ hujus Provinciæ* I. parte, lib. XI. cap. XLIII. Edidit:

Hiſtoria de la Imagen de Chriſto crucificado, que ſe guarda en la Igleſia de Santa Tecla de la ciudad de Valencia. Valentiæ 1625.

Iterumque apud viduam Joannis Chryſoſtomi Garriz 1631. 4.

ANTONIUS JOANNES ANDREU, gente Valentinus, ſacræ theologiæ & ingenuarum artium doctor, & publicus metaphiſicæ interpres, edidit:

Philoſophiæ Peripateticæ encomium: eloquentiſsimum & eruditiſsimum ut ait Petrus Auguſtinus Morla in *Emporii juris* ſui præfatione anno MDLIII.

ANTONIUS JOANNES ASTOR QUINQUARBOREUS, vulgo ..... Catalanus, ex Dertuſenſi urbe, juris utriuſque doctor, ſacrorumque canonum in Oſcenſi gymnaſio interpres, cum a profeſſorio munere vicarium doctiſsimi illius viri Joſephi Stephani, præſulis Oriolani, ageret, data commodum occaſione ab epiſcopo ſuo atque Eccleſiaſtico ejus urbis ſenatu, non bene inter ſe convenientibus, publicavit:

Reſponſum, ſive tractatum de Synodo Diœceſana per Epiſcopum indicenda, deque illius Statutis condendis ſine conſenſu Capituli. Tarracone 1604. 4.

Idem poſtea in Tarraconenſi diœceſi vicariam antiſtitis operam adminiſtravit.

D. ANTONIUS JOANNES DE CENTELLAS, Valentiæ natus ex nobiliſsima Scintillarum familia, eques militiæ Calatravenſis, poſt adminiſtratos in patriæ urbis curia ſenatoris ac Regentis ut vocant magiſtratus Neapolim juſſus fuit venire ad gerendam Regiæ Cameræ præfecturam (quam propria hujus regni appellatione Lugartenientе de la Regia Camara de la Sumaria nuncupant) quæ ab anno MDCLXII. una cum conſiliarii Collateralis, ita vocant, munere, quibus adjunctus ante non multum tempus fuit marchionis de Centellas titulus, multoque magis propriæ virtutes integerrimum virum, doctrina & dignitate atque his honoribus laudabiliter geſtis clarum, quo tempore hæc ſcribimus, ornant illuſtrantque. Pro magiſtratus ſui prærogativis edidit ante aliquot annos:

Defenſa Juridica en la poſeſion calificada de la precedencia del Regente Don Antonio Juan de Centellas &c. *opugnada del Regente Don Franciſco Ortiz.* Itemque:

Diſceptacion Legal-hiſtorica del Regente Don Antonio Juan de Centellas, &c. *con el Regente Donato Antonio de Marinis ſobre la precedencia en el Colateral, y en todos los Actos.*

ANTONIUS JOANNES GARCIA DE CARALPS, in alma Eccleſia Barcinonenſi, atque illius ſacro collegio ſalutaris pœnitentiæ imponendæ adminiſter canonicus, decretorum & ſacræ theologiæ doctor, Subcollectorque ut vocant Apoſtolicus, edidit:

Hiſtoria de S. Oleguer Arzobiſpo de Tarragona, y Obiſpo de Barcelona. Barcinone 1617. in 4. Item Latine:

De Canonizatione Sanctorum; in honorem Sancti Ollegarii Tarraconenſis Archiepiſcopi, &c. Ibidem apud Gabrielem Graels 1618. in 4.

ANTONIUS JOLIUS, vulgo JOLIS, Auſetanus, ex Cataloniæ principatu, apud Petrum Joannem Nunneſium, virum eruditiſſimum, in grammaticis eo uſque proceſsit ut & ipſe aliquando hanc artem publice docuerit. Extant ab eo collecta:

Adjuncta Ciceronis, ſive quæ verba Cicero ſimul dixit, tamquam ſinonima, aut vicini ſenſus. Barcinone apud Jacobum Cendrat 1579. in 8.

ANTONIUS LAURENTIUS, Luſitanus, Pacenſis, egregius, ut cives ejus affirmant, juris utriuſque doctor, multa volumina in ſcriptis reliquit, quorum hactenus lucem vidit nullum.

D. ANTONIUS LAZARUS DE VELASCO, Valentiæ urbis civis, ſcripſit relationem juſtorum, quæ perſoluta ſunt in ea urbe Philippo IV. Regi Hiſpaniarum e vivis ſublato, relationi inſcribens:

Funeſto Geroglifico, enigma del mayor dolor &c. *en las honras del Rey D. Felipe Quarto.* Valentiæ apud Hieronymum Vilagraſſa 1666. in 4.

ANTONIUS DE LEBRIXA, vulgo NEBRISSENSIS dictus (quippe vernaculæ formæ cognomento Lebrixa nunc audit vetus Nebriſſa in æſtuariis Betis amnis ſita) anno MCCCCXLIV. ex Joanne Martinez de Cala & Hinojoſa, Catharinaque de Jarava & Loxo parentibus mediæ, ut ipſe ait, conditionis in lucem editus, poſtquam in patria ipſa grammaticæ ac dialecticæ artium rudimenta laborioſe admodum didiciſſet, Salmanticæ per quinquennium in mathematicis Apollonio, in phiſicis Paſchali de Aranda, in ethicis Petro Oxomenſi operam dedit. Inde in Italiam ætatis anno undeviceſimo tranſtulit ſe liberalium omnium diſciplinarum avidus, quarum ſtudia nondum apud nos e rogo veteris oblivionis & barbariei caput extulerant. Hujus omnia fere gymnaſia colluſtraſſe eum refert Jovius in *Elogiis*, confirmatque Petrus Martyr Anglarienſis in epigrammate ad eumdem ſcripto. Quæ ſane pere-

regrinatio fructus adeo uberes illi in ſinum detulit Latinæ Græcæ Hebraicæque linguarum, ingenuarumque omnium artium eruditionis ut & Hiſpaniæ honos audire, atque in ore omnium illius ævi literatorum eſſe ſit promeritus. Bononiæ ad Sancti Clementis Hiſpanorum inter ſodales vixit, quorum albo eum Joannes Geneſius Sepulveda in Albornotii fundatoris vita non ſine juſta commendatione intulit. Galeotum Martium ibi docentem audivit, cujus hominis in lucubrationibus grammaticis ipſe ſæpius meminit. Theologiæ itidem, utriuſque juris, atque ipſius medicæ artis penetraſſe adyta commentationibus doctis & utilibus harum doctrinarum manifeſtum poſteris fecit. Homo vere ad ſtudia & laborem quaſi formatus, utpote cui difficilia quæque cogitandi, nihil quod arduum non eſſet aggrediendi, aut quod ſibi negotium non faceſſeret in vulgus edendi more genius ſuus præcordia finxerat, qualem in *Apologetico ad Ximenium* Toletanum præſulem tribuere ipſe ſibi non dubitavit. His artibus locuples reverſus eſt, poſt decennium peregre factum, allectus Hiſpalim Alphonſi Fonſecæ, qui in hac urbe antiſtitem gerebat, literis: quo veniens adiit & patriam, carminibuſque inter alia metrica ejus editis ſalvere juſsit & celebravit. Exceptus in familiarem, habituſque liberaliter ab archiepiſcopo, cum e cathedra docuit Latinam linguam (cujus quidem rei memoriam duplex conſervat Petri Nonnii Delicati epigramma, cui diſcedens Antonius lampada hanc docendi tradidit) tum de reformanda ſerius grammatica doctrina, inſtituendaque nova arte, ſeu deturbandis e ſuggeſtu muſarum, excutiendiſque e juventutis manibus Paſtranæ, Alexandri, Catholici, Galteri, Everardique artibus, qui late in ſcholis hoc tempore dominabantur, primum cogitaſſe dicitur. Joannis Paſtranæ operis, cui primas deferebant noſtri, Antonius ipſe ſæpe meminit, qui & Alexandri de Villa Dei, Franciſcani, artem non ſemel in *De Dictionum peregrinarum accentu* impugnat planeque averſatur. Tolerabilius paulo forſan fuit Joannis Balbi, Genuenſis, Dominicani, *Catholicon*, æque tamen barbarum, lexico & arte conſtans. Præterea Galteri, ſeu Galfridi Angli, commentaria in Joannis de Galandia Grammaticam, Everardique, alias Græciſtæ Bethunenſis dicti, ſimile ejuſdem ſtudii opus denſiſsimis quoque barbariei tenebris obſidebantur. Quibus omnibus, atque eorum ſequacibus bellum noſter indixit, alter tamquam Hercules monſtrorum domitor, primuſque ſignum ab ipſa Minervæ extulit arce ad inſtauranda literarum ſtudia. Neque id tamen ſine lectiſſimorum Italiæ hominum conſilio, ex quibus Georgium Merulam, Galeotum Martium, Philelphum juniorem, Franciſcumque Nolanum virum eruditiſsimum variis ipſe appellat locis: hiſque Hermolaum Barbarum, Picum Mirandulanum, Angelum Politianum, atque Jovianum Pontanum Ledeſina, noſtri auditor, in fragmentis de vita illius adjungit. Inſurrexerunt ſtatim, pedem contra ferentes, quotquot in Hiſpania his literis cenſebantur; cuidamque ex Valentinis profeſſoribus, cui Amigueto nomen, commodaſſe ingenium & calamum dicitur Ludovicus Vives, ætate adhuc & judicio præcox, qui tamen maleſanæ præceptoris æmulationi paulo poſt renuntians proripuit ſe & ipſe foras hanc eloquentiam & ingenuas artes, quas in Antonio olim improbaverat, longe a patria atque inter exteros conquiſitum. Acceſſit quoque ſequentibus annis Ferdinandi Nonnii Pinciani, Alphonſique Alvarezii, ſummorum in hoc ſtudio virorum, commendatio inſtituti hujus grammatici novæque artis, quando ſcilicet alteram ejus editionem, poſt viginti integros annos haud parum, locupletiorem atque ornatiorem publicavit. Sed ut rei inſiſtamus, Fonſeca non diu ſuperſtite Salmantino ſeſe gymnaſio Antonius obtulit, honorificeque exceptus fuit; ſtatimque (an poſt aliquod tempus?) duabus cathedris ac duplici ſalario ornatus, grammaticæ altera, poeticæ altera, quod nemini ante eum contigerat. Duodecim hujus profeſsionis annos arrogat ſibi in Dictionarii præfatione. Inter hæc deſtinatum a Catholicis Regibus Joanni filio præceptorem, immatura hujus Principis mors in ſtatu continuit. Attamen prolixa & laborioſa profeſsione fatigatus, atque otii cupidus quo poſſet commentando multis proficere, anno ſcilicet MCDLXXXVIII. aut circiter, conditionem ſibi a Joanne Stunica, ſummo Alcantarenſis militiæ præfecto, oblatam præ Salmantina illa habuit; in cujus domo aliquot annis manens grammaticas præceptiones ad incudem revocavit, Dictionarium pluraque alia compoſuit. Princeps interim docendi locus, quem toto profeſsionis tempore adeptus numquam fuerat vacuum, poſſeſſore ſpoliatus invitavit de novo eum ad Salmantinam ſcholam, quem ſine competitore fere obtinuit. Manens ibi uſque ad annum ſuperioris ſæculi quartum præcipuus in aliis habitus fuit a Rege Ferdinando Catholico, cui partes committeret rerum ſuarum hiſtoriam conſcribendi. Huic curæ ut faceret ſatis, aliis vacuus, curiam incolebat anno MDVIII. quo ad Chriſtophorum Scobarem, diſcipulum in Sicilia degentem, cogitare ſe hinc abſcedere, atque in locum quo ſcripta ſua perficere poſſet ſecedere ſcribit. Per eos dies aggreſſus eſt ampliſsimus ille præſul Tole-

ta-

tanus Ximenius trilinguem Bibliorum editionem, in qua corrigenda & disponenda cum aliis viris, eruditione trium linguarum præstantibus, apud Gomezium Toletani historicum non ultimus Nebrissensis noster laudatur. Hunc tamen sic secundum propitiæ, atque faventis fortunæ cursum interrupit ei præposterum quoddam juventutis academicæ, cui datum est Salmanticæ, sibi ut magistros in locum decedentium eligat, circa illius res judicium. Mortuo enim Titio (alii Petrum Vitinnem vocant) sibi olim æmulo, cum sive ambitione sive alio animo (verbis id refero Martini de Ibarra discipuli in ejus vita quæ cum Arte circumfertur) pulpitum illius, sive docendi locum repopoſciſſet, nescio magistratuumne indignatione, quod toties academiæ munera abiens rediens aspernatus videretur, an fortuna, quæ strenuis quoque raro parcit, ab ambitiosiore discipulo scholasticorum suffragiis superatus voto excidit. Quam contumeliam senex impatienti animo ulciscens, Ibarra subdit, ita Salmantica discessit, quasi neque cineribus quidem, quod olim Scipio Romæ comminatus fuerat, ingratam patriam, laudis nempe & honorum, revisurus: quod ipsum Alvarus Gomezius in Ximenii vita, & Amatus medicus Lusitanus ad *Centuriæ* quintæ finem, illius nomine conquerentes, memoriæ prodiderunt. Rediit ergo ultro ad Ximenium, quem olim deseruerat, eodem Gomezio referente (quod incertum mihi qua tempestate fuerit factum) tamquam ad portum anno ejus sæculi XIII. ut in Complutensis academiæ gremio, sine ullo procellæ metu, quodcumque ævi supereſſet conquiesceret. Excepit illum Ximenius perhumaniter, & quod habitum fuit hoc tempore amplissimum honorarium constituit. Interpretatus est ibi ad mortem usque magna cum auditorum frequentia bonorum auctorum libros, quod & a Petro Mota discipulo in notis *ad Ludovici Vivis exercitationes* annotatum reperio: conditione numquam uti volens sibi a patrono oblata quiescendi genioque indulgendi, cujus sic de Hispania, & literis benemeriti hominis otio emerito ingenua hæc merces debebatur. Plura Gomezius de humanitate qua eum Ximenius semper habuit. Apoplexi tandem oppressus vita decessit secunda die Julii anno MDXXII. ætatis suæ LXXVII. non LXX. in quo Scotus, nec XC. circiter, in quo Ibarra falsi sunt. Ejus academia Complutensis non honorifice tantum funus duxit, sed & ei, tamquam amplissimo benefactori, quotannis parentare diu consuevit. Statura fuit corporis mediocri, sed bene compacta, vultuque majestatem præ se ferente, & qui studiis deditum hominem ostenderet: voce gracili, exilibus cruribus, parvisque oculis Aristoteli, quod ex Laertio notum, similis fuit. Prænomine Ælii usus est, in Beticæ suæ provinciæ Romanis monumentis frequenti, ad imitationem illius ætatis hominum qui antiquitatem admirabantur; nec tamen derelicta lustrica & Christiana appellatione, quod fecerant Petrus Calaber, Joannes Pontanus, Jacobus Sanazarius, Petrus Valerianus adsumptis sibi Pomponii Leti, Joviani Pontani, Actii Sinceri, Pierii Valeriani nominibus, quo magis Romani, hoc est ethnici, quam Christiani viderentur. Grammatici nomen usurpasse eum quoque, sicut & Angelum Politianum, notavit Ludovicus Vives in secundo *De causis corruptarum artium* libro, cum posset jure alia quævis aliarum scientiarum nomina. Sustulit Antonius ex Elisabetha Solisia, Santii Montesinos de Solis equitis Salmantini filia, liberos sex masculini sexus: Marcellum & Alphonsum, Sancti Jacobi hunc, Alcantaræ illum ordinum equites, cujus Marcelli, utpote scriptoris, loco suo meminimus; Santium sive Xantum jurisconsultum; Fabianumque & Sebastianum gemellos, eruditione utrumque præstantem; ultimumque Antonium: sequioris item sexus unicam, quæ Joanni Romero nupsit, Hispalensis prætorii judici, docta & ipsa Latinas literas & poesim. Auditores Antonii ac discipulos fuisse summos quosque ejus temporis in Hispania viros ambigere non sinunt tam ipsius quam eorum monumenta: Franciscum nempe ipsum Ximenium, Ferdinandum Nonnium Pincianum, Florianum Docampium, Martinum Azpilcuetam Navarrum, Joannem Genesium Sepulvedam, Joannem Andream Straneum Valentinum, plureſque alios. Plane ab exteris æque & Hispanis celebratur is non vulgaribus elogiis: Erasmo scilicet Roterodamo in *Apologia ad Jacobum Stunicam*, ubi *eruditissimum virum* vocat, cujusque *gloriæ*, ait, *merito* atque *ex animo* se *favere*; similiterque in *Ciceroniano* qui & in quadam ad Ludovicum Vivem epistola *Principem* vocat eum, *& ornamentum academiæ Complutensis, per quem tantum nomen hæc universitas consequuta est*; deindeque *egregium senem* vocat, *planeque dignum qui multos vincat Nestores*: Marinæo Siculo, Paulo Jovio, Joanne Vasæo, Alphonso Matamoro qui *magnum Hispaniæ Aristarchum, præclarumque oratorem, multæ & variæ lectionis, cœlestis necnon ingenii, & eminentis doctrinæ virum, Romanæ togæ gloriam* cum in *Apologetico*, tum in quartum *Grammaticæ* librum appellat: Floriano quoque Docampo, Petro Medina, Andreaque Scoto. A Paulo item Merula *Cosmographia* parte II. lib. II. cap. XXIIII. dum ad Nebrissam ejus patriam pervenit, *Hispaniæ totius ornamentum*

tum audit. Extat inter alia Arii Barboſæ metricum noſtri elogium, idque elegantiſsimum, quod Scotus adducit. Raimundus item Palaſinus, Alvigenſis ut audio, vir doctiſsimus, Antonii noſtri æqualis perquamque familiaris, in *methodo legendi, & ſtudendi auctores*, adjunxiſſe eum *literis pietatem eximiam, ac Dei timorem*, quod juxta ſapientis effatum initium eſt ſapientiæ, multa illius cum laude refert. Præter hos Antonius Honcala *doctiſsimum Hiſpaniæ Varronem*, Alexius Vanegas in procemio *ad Velleris aurei*, opus Alvari Gomezii, *Camillum Hiſpanum Latini ſermonis* jure appellant. In manibus tandem ſunt noviorum Didaci Covarrubiæ lib. IV. *Variarum* cap. ultimo : Antonii de Padilla in L. *Et peragrum* num. 22. c. de *Servitutibus* : Joannis Geneſii Sepulvedæ jam laudati : Stephani Garibai lib. 13. *Hiſt. Hiſp.* cap. 7. & lib. 18. cap. 1. Floriani Docampi lib. 4. cap. 28. Joannis Marianæ lib. 26. cap. 5. Ludovici Nonnii in *Hiſpania ſua* : Roderici Cari in *Coſmographia Hiſpalenſis Conventus* : Jacobi Gaddii : Ghilini aliorumque de noſtro cenſiones. De vita illius commentati ſunt Martinus Ibarra & N. de Ledeſma, qui vulgo proſtant, ſeriuſque hac tempeſtate D. Balthaſar de Gadea & Aranda Granatenſis, cui tamen multa exciderunt temere narrata, quæ ex ipſis auctoris operibus, ceu ex fidiſsimis hiſtoriæ ſuæ monumentis convincuntur. De quorum non paucis admonuit nos Granatæ, dum in ea urbe eſſemus, Thomas Leonius Jeſuita, per mihi carus doctrinæ & morum nomine.

Opera Antonii noſtri commode partimur in claſſes : Grammatica videlicet, Philologica, Poetica, Hiſtorica, Juridica, & Medica, tandemque Sacra. Grammatica:

Introductiones in Latinam Grammaticam, ſeu de Sermone Latino cum commentariis ejuſdem auctoris, editæ cum antea, tum cum largioribus hypomnematis, multiſque aliis tum ipſius tum aliorum eadem de re operibus & additamentis ſecundum Cantabricum & Salmantinum prototypum, acri Martini Ibarræ Cantabri (ut titulus præ ſe fert) lima cruciatæ. Barcinone apud Joannem Roſembak 1523. in folio. Et cum commentariis doctorum virorum Compluti 1524. Lugdunique apud Jacobum Juncti 1541. Chriſtophori nempe Scobaris, Franciſci Ruizii, Raimundi Palaſini, Andreæ Vaurentini, Hieronymi Sanguini acceſsionibuſque non paucis, maxime ex Baptiſta Mantuano, aliiſque primæ claſsis auctoribus, quibus etiam Hilarii Bertulphi ſcholia ſunt appenſa. Hic titulus & contenta in editione hac Lugdunenſi. Toloſæ item editæ ſunt per Guidonem Boudeville 1545. folio. Animadvertendum tamen eſt Artem Grammaticæ, qua nos utimur ut Flandri Simonis Verepæi, Luſitani & plures aliæ nationes Emmanuelis Alvari, quantumvis ab Antonio appellatam, a Joanne Ludovico de la Cerda, Societatis Jeſu, viro eruditiſsimo, formatam eſſe ; cujus ipſe ut proprii operis meminit in *Commentariis Virgilianis* : id quod fugit Voſsium, alioſque non e plebe grammaticos, Antonio hanc artem non ſine laude attribuentes. Vereque ipſa toto cœlo differt ab Antonianis præceptionibus; ſed cum emolumenta, quæ ex editione Artium ſeu Grammaticæ Antonianæ percipererentur, archinoſocomio Matritenſi adjudicata olim eſſent, permiſſum ſive proviſum fuit Ars ut hæc reformata Cerdæ, cum vetere Nebriſſenſis appellatione, ut prius ederetur, ne opus eſſet novo Regis privilegio. Eoque magis neceſſarium & fructuoſum fuit hoc doctiſsimi Cerdæ conſilium, quod Antonius in his grammaticis inſtitutionibus plura admiſerit juxta captum barbari illius ſæculi, nec omnino ſententiam ſuam aperuerit quam in vulgus probandam diffideret ; ſecus atque in commentariis fecit, in quibus cum doctoribus ſermonem inſtituebat, ubi quid quaque de re ſentiret liberius & apertius pronuntiavit : quod ex vero, & ex Antonii ipſius confeſsione in oratione quadam, pro eodem Antonio publice habita Salmanticæ, admonuit Franciſcus Martinus Luſitanus, quæ edita eſt in eadem urbe anno 1588. quo forſan pertinet Antonii querela, cujus Franciſcus Sancius meminit in prologo *Minervæ*. Hæ olim Introductiones editæ ſunt cum titulo : *Introductionum Latinarum*, ſine anni mentione, Zamoræ apud Antonium de Centenera, Latino-Hiſpanæ, columnatim, Eliſabethæ Sereniſsimæ Hiſpaniarum Reginæ dicatæ. Alia editio hunc præ ſe fert titulum : *Ad Artem Literariam Introductiones cum notis Chriſtophori Scobaris Bœtici viri eruditiſsimi.* Et in fine : *Ælii Antonii Nebriſſenſis Grammatici doctiſsimi Latinæ Introductiones, cum ejuſdem Commentariis, & aliis ipſius quibuſcumque opuſculis : necnon L. Chriſtophori Bœtici Scobaris in iiſdem Introductionibus expoſitiones, una cum quibuſdam ipſius opuſculis.* Venetiis prodiit 1512. Tertiam cum duabus ſuperioribus editionem ſervat Eccleſia Hiſpalenſis in bibliotheca ſua, quæ fuit Ferdinandi Colon, ita inſcripta : *Introductiones in Latinam Grammaticam cum longioribus gloſſematis, ex impreſsione Cantabrica* : anno 1513. Eſt ibidem una cum *Dictionario*, paullo poſt laudando, ligata ejuſdem *Ars literaria cum expoſitione ex Hiſpalenſi exemplari, per eumdem Antonium noviſsime correcta, ſumpta, cum figuris Antonii Mancinelli, ubi non modo quæ Donatus, verum quæ Fabius Quintilianus*

nus & alii de Figuris diſeruerunt , ille dulci quodam ſtilo diſcerpſit. Eliſabethæ Principi ſuæ dedicata. Lucronii 1503. folio.

Repetitiones aliquot ex more compoſuit: cujus quidem moris adſignavit ipſe rationem in octava earum , quæ *de Numeris eſt.* Quare non , juxta conſuetudinem aliorum , memoriter ſuas repetitiones ederet , ſed & ſcripto recitaret , & typis promulgaret , hanc eſſe ait cauſam : quod *Nicolaus V. Papa ſollicitatus a Joanne Camargo , Salmantinæ univerſitatis procuratore , ſuper impetranda contractione jubilæi* (veterum præceptorum emeritam ab onere docendi requiem intelligas) *a viginti ad quindecim annos ; Nicolaus ad nomen jubilæi , ergo , inquit , profeſſores in Hiſpania non temporarii ſunt , & ad tempus conducti ut inter nos? Nunc demum , inquit , intelligo quod magiſtri & doctores Hiſpani non componunt lecturas , quia videlicet , cum ſemel cathedras adepti ſunt , extra fortunæ aleam poſiti ſomniculoſe munus ſuum exequuntur.* Hæc Nicolaus. Quo excitatus noſter, Repetitionibus his multiplicis argumenti in vulgus editis , palam eſſe omnibus voluit ſe non ut ſegni otio marceſceret , ſed ut operi ſuo ſemper inſtaret , publici profeſſoris partes nomenque ſuſcepiſſe.

Ex his aliquæ ſunt de re Grammatica.

Repetitio prima ſcilicet *De Vi , & Poteſtate literarum.* Salmanticæ 1507. Quod opuſculum (Scobarius ad auctorem ſcribit) *non Siculi modo , ſed & Itali tanti faciunt ut Latium apud Hiſpanos renaſci , cum id viderent, perſancte teſtarentur.*

Repetitio ſecunda De Corruptis literarum vocibus.

Repetitio nona De Accentu latino , aut latinitate donato. Salmanticæ habita III. idus Julii MDXIII. Hiſpali edita eodem anno in 4.

Repetitio decima De Peregrinarum dictionum accentu. Præter has Grammatica quoque ſunt:

De falſa Pronuntiatione : niſi aliquod ſit ex ſuperioribus opuſculis.

Differentiarum Epitome ex elegantiis Laurentii Vallæ.

Ortographia Latina.

Barbariſmus Donati cum expoſitione.

De Punctis , quibus orationis clauſulæ diſtinguuntur.

De Conſtructione octo partium orationis, quæ pars forte *Introductionum* eſt *Grammaticæ.*

Nomina numeralia dividua , ordinalia , & adverbia numerandi. Omnia hæc laudat Gadea.

De literis , & Declinatione Græca.

De literis Hæbraicis : de quo opere in Sacris.

Inſtitutiones Græcæ linguæ. Hujus autographum ſe vidiſſe in bibliotheca Salmantinæ academiæ , idque opus apud Cantabros , Lucronii ut credimus , typis editum ſcripſit olim Andreas Reſendius in *epiſtola ad Quevedum.*

Lexicon , ſive parvum Vocabularium , in quo breviter invenire eſt vocabula ſcholaſticis valde neceſſaria. Septem foliorum libellus, Barcinone , una cum *Arte , & Commentariis , 1523.*

Dictionarium Latino-Hiſpanicum , & Hiſpanico-Latinum , cujus ipſe meminit ad Scobarium ſcribens anno MDVIII. uti nondum publicati. *Quartum opus* (ex his quæ edere parabat) *eſt Vocabularium* , inquit , *collectum ex naminibus , reliquiſque partibus orationis, opus immenſi laboris , quippe quod in ſeptingentas duplices chartas ſit explicatum.* Opus iſtud direxit primum ad Joannem Stunicam S. R. E. cardinalem , & Hiſpalenſem archiepiſcopum , cum Alcantaræ militibus præeſſet. Primum , ut credimus , prodiit Hiſpali abſque anni nota. In epiſtola nuncupatoria ad Joannem Stunicam *Interpretationem* opus vocat *dictionum ex ſermone Latino in Hiſpanienſem.* In fine legitur : *Hoc opus explicitum eſt atque impreſſum Hiſpali* , quo forſan tempore Antonius ludum grammaticæ artis habebat in Eccleſiæ Hiſpalenſis metropolitanæ parœcia veteri (Sagrario viejo nunc audit) & capella Deiparæ Virginis a Malo-granato dictæ, cujus ibi aperiendi facultas data eſt ei a capitulo dictæ Eccleſiæ literis vel hodie extantibus , quas in monumentis ejus ſe vidiſſe D. Joannes a Loaiſa , portionarius & bibliothecarius , ſcripto mihi affirmavit. Deinde iteratam ejus editionem , pluſquam decem millibus vocabulis locupletiorem , Michaeli Almazano, Ferdinando Regi Catholico a ſecretis , nuncupavit. Dictionaria ſcilicet tria *Latino-Hiſpanicum , Geographicum , & Hiſpano-Latinum:* quæ edita vidimus Complutenſibus formis anno 1532. in folio. Dictionarium hoc locupletatum fuit a pluribus , ac ſæpiſsime editum: quo comprehenſa hodie ſunt *Dictionaria* alia duo ejuſdem auctoris , de quibus ipſe ibidem ad Scobarium refert : *Alterum opus pertinet ad Coſmographiam , in quo rediguntur in lexicon ex ordine alphabetico omnia quæ ad illam artem pertinent* (de quo nuper diximus). *Tertium opus eſt De Nominibus propriis virorum & fæminarum , ſive illi ſint clari, ſive obſcuri , narrans ſummatim quid egregium cuique acciderit.* Hæc Nebriſſenſis. Granatæ anno 1554. Compluti , Granatæ iterum 1585. Antuerpiæ apud heredes Stelſii 1572. Hiſpali apud Alphonſum Rodriguez 1612. Lugduni 1655. & aliis locis prodiit. Gallice etiam verſum prodiiſſe ſcio anno 1532. cui & multa

ta Joannem Bellerum addidiſſe Valerius Andreas notavit in *Catalogo Scriptorum Hiſpanorum*. Hujus Dictionarii, jam tempore ſuo deſiderati, Paulus Jovius meminit in Antonii elogio. Tribuit quoque noſtro *Vocabularium Latino-Italicum* Ferdinandus Gadea: quæ forte eſt Italica ab homine illius gentis nata Dictionarii ejuſdem interpretatio.

Hiſpanica etiam lingua:

Gramatica ſobre la lengua Caſtellana ad Eliſabetham Reginam. Salmanticæ 1492. in 4. Deinde Compluti 1517. in 4.

Arte en Eſpañol, hoc eſt diſtinctum a ſuperiore, ſcilicet Latinæ linguæ Ars vernacule ſcripta. Nam Antonius ipſe ad Joannem Stunicam in præfatione Dictionarii, Hiſpanienſem ſe ex Latina feciſſe Artem ſuam Reginæ juſſu ex regione verſuum annotavit. Nempe inclita hæc heroina bellis in Hiſpania jam confectis, etſi multis magniſque negotiis occupata, grammaticæ tamen lectionibus operam dedit: *In quibus per unius anni ſpatium tantum profecit ut non ſolum Latinos oratores intelligere, ſed etiam libros interpretari facile poſſet* uti Lucius Marinæus inquit, de Reginæ moribus & religione ſcribens, *Hiſtoriarum* libro XXI. Meminit etiam hujus Artis Gundiſalvus Argote de Molina in libello inſcripto *El Conde de Lucanor*.

Elegancias Romanzadas, ex Stephani Fliſci variationibus, ſive *orationis ſynonymis*. Antiquariæ 1586. in 4. Tribuit quoque ſibi auctor Hiſpanum aliud opus grammaticum, ſcilicet quo:

Dictiones Hiſpanas, & Barbaras Hiſpanitate jam donatas interpretatus eſt, addita ſingulis in eodem ſermone quam breviſsima enarratione, nempe in prologo *Dictionarii Hiſpano-Latini*.

Philologica hæc:

Repetitio VI. de Menſuris. Salmanticæ habita III. idus Julii MDX.

Repetitio VII. de Ponderibus. idibus Junii MDXI.

Repetitio VIII. de Numeris III. idus Junii MDXII. Simul hæ tres prodierunt Compluti apud Michaelem de Eguia 1529.

De Aſſe: Latine & Hiſpanice ad Eliſabetham Reginam.

Collationes Antiquitatum, ad Joannem de Fonſeca Palentinum epiſcopum, Hiſpali ut dicitur editæ.

De Digitorum ſupputatione. Granatæ 1535.

Coſmographia: ad D. Joannem Stunicam, archiepiſcopum Hiſpalenſem, cujus operis meminerunt Geſneri *Epitome*, & Palmirenus. *Introductorium in Coſmographicos libros* Pariſiis editum fuiſſe lego.

Artis Rhetoricæ compendioſa coaptatio ex Ariſtotele, Cicerone, & Quintiliano. Compluti apud Eguiam 1529. in 8. Et Granatæ 1583. ad cardinalem Ximenium.

Ecphraſes in Virgilii opera admodum familiares, & rudibus tirunculis ad intelligendum facillimæ. Granatæ 1546. 4. Hujus poetæ opera manu ipſius Nebriſſenſis deſcripta vidit olim in monaſterio de la Mexorada, cœnobitarum Hieronymianorum prope Ulmetum Caſtellæ veteris, Ambroſius de Morales, quod ipſe refert in libello adhuc MS. *El Santo Viage* inſcripto.

Auli Perſii Satyræ cum interpretatione. Lucronii apud Michaelem de Eguia 1529. 8. Lutetiæ apud Stephanum.

In Juvenalem quoque ſcripſiſſe dicitur, uti et:

Annotationes in obſcuriora Plinii. Et:

Locos communes de variis rebus. Item:

De componendo Horologio: cujus meminit *Epitome* Geſneri.

Poetica hæc:

Vafre dicta Philoſophorum carminibus latinis reddita, ad Joannem Fonſecam Pax-Auguſtanum epiſcopum.

Epithalamium in nuptiis clariſsimorum Luſitaniæ Principum Alphonſi, & Eliſabethæ, quod auctor in ipſa feſtorum dierum celebritate præſens luſit.

Salutationes aliquæ ad Patriam.

De Profectione Regum ad Compoſtellam. Omnia hæc cum Marinæi quibuſdam & Fabiani, auctoris filii, ad Artem patris, ac in fabulam, quæ de Crepidine Amantium (la Peña de los Enamorados juxta Archidonam vulgo) dicitur, Granatæ 1534. in 4. Et Antiquariæ cum notis 1577.

Hiſtorica vero:

Decades duæ Rerum a Ferdinando, & Eliſabetha Hiſpaniarum Regibus geſtarum. Has Santius ſeu Xantus filius, juriſconſultus, Granatæ edi curavit poſtumas anno 1545. Quæ inde Francofurti anno 1579. ſeorſim editæ, iterumque in volumen primum *Hiſpaniæ illuſtratæ* conjectæ ſunt. Lucius quidem Marinæus Siculus initio libri XX. & Alphonſus Garſias Matamorus in *Apologetico* interpretationem tantum hanc eſſe Ferdinandi Pulgaris vernaculæ eorumdem Regum *Hiſtoriæ* non dubitanter ajunt. Quamvis Vaſæus Sepulvedaque ſolidam inventionis laudem noſtro tribuant, Andreas Scotus materiam ſaltem ei ſuppeditaſſe Pulgarem moneat. Plane inter ſe conveniunt hujus vulgares, & Antonii Latinæ lucubrationes. Quo magis mirari ſubit de ipſius Antonii animoſitate, qui in prologo ad Ferdinandum Catholicum anno MDIX. ſcripto ſe his, quæ ſcripturus erat, aut interfuiſſe cum gererentur, aut ab iis qui interfuerunt ea accepiſſe, & quaſi divinaret fore ut aliquando hanc operam navaturus

eſſet, ita omnia inquiſiſſe, exploraſſe, ac notaviſſe gloriatur, inventori certe & auctori quam interpreti accommodatioribus verbis. Meditabatur forſan Pulgaris Latina a ſe facta propriis quibuſdam aliis locupletare, ſimul & continuare hiſtoriam ex quo ille deſierat ad ſua uſque tempora. Tenuitatem vero ſtili non injuria accuſant Matamorus & Scotus, Antonii ſenectam excuſantes; ſed & hæc ipſa hiſtoria in Hiſpanum converſa prodiit Pinciæ apud Sebaſtianum Martinez 1565. in folio.

De Bello Navarienſi, hoc eſt *Navarrenſi*, libri duo: qui ſimul cum ſuperiori hiſtoria prodierunt. Ferdinandus Gadea laudatus attribuit quoque noſtro hiſtoricum aliud, nempe *Iluſtres Varones de Eſpaña, y coſas aumentadas en ella*, quod ſub nomine cujuſdam D. F. de Padilla circumferri ait. Ipſe autem Antonius recordatur in *Repetitione de peregrinarum vocum accentu* Hiſtorici alius operis a ſe formati, ſcilicet:

Genealogiæ domus, ac familiæ Eminentiſſimi Domini Cardinalis Joannis de Zuñiga Hiſpani.

Juridica & Medica:

Latina vocabula Juris civilis vocibus Hiſpanis interpretata, quod & Gallis præſtitit Budeus. Diverſum ab hoc opere eſt:

Lexicon Juris civilis contra quoſdam inſignes Accurſii errores. Salmanticæ 1511. uti lego in Laurentii Ramirezii a Prato docto ſchediaſmate de *Liberalibus ſtudiis* fol. 31. Lugduni 1537. Pariſiiſque 1594. Venetiis tum 1599. apud Joannem de Albertis in 8. tum apud Petrum Bertenum 1606. in 8. Acceſsit tractatus *de Ratione ſtudii.*

Annotationes in Pandectas video ei tributas in quodam ejus operum catalogo, ubi laudatur hujus rei teſtis Antonius Auguſtinus lib. II. *Emendationum* cap. XI. apud quem nihil huc attinens reperio. Extare tamen eas nullus dubito; imo ibi §. 4. verſ. *Incipit igitur* facere ipſum audio:

Obſervationum Juris a ſe conſcriptarum mentionem.

Lexicon Artis Medicamentariæ. Compluti apud Brocar 1518. una cum Dioſcoride ab Antonio correcto, quæ pars Dictionario magno poſtea coagmentata fuit, teſte Fabiano auctoris filio in epigrammate ad lectorem.

Sacra demum, ſive Grammatico & Philologico-ſacra:

In Sedulii Poema de Chriſti miraculis Paraphraſis. Compluti 1524. in 4.

Aurelii Prudentii Clementis libelli cum commento. Lucronii apud Brocar 1512. in 4. Et cum ſcholiis Sichardi. Antuerpiæ anno 1540. in 8. Tandem in editione Joannis Veitzii.

In Aratorem Actorum Apoſtolorum Paraſraſtem ſe parata habere commentaria retulit ad Scobarium anno MDVIII. ſcribens.

In Mantuanum quoque neſcio quid, Ferdinando Gadea teſte.

De Literis Hæbraicis cum quibuſdam annotationibus in Scripturam Sacram. 4.

Quinquagenas tres locorum Sacræ Scripturæ non vulgariter enarratorum. Harum primam & ſecundam quis peſſum caſus dederit ab ipſo auctore audire eſt in *Apologia pro ſe ipſo* ad Ximenium: *Duas*, ait, *commentationes in ſacras literas elaboravimus, alteras quas Palentinus epiſcopus, qui poſtea fuit archiepiſcopus Hiſpalenſis* (Didacum Dezam Dominicanum intelligo) *dum hæreticæ impietatis in Hiſpania quæſtorem ageret, per cenſuræ illius impotentiam, accedentibus Principum noſtrorum juſsis, extorſit, non tam ut probaret improbaretve, quam ut auctorem a ſcribendi ſtudio revocaret: alteras quas prioribus illis ſubſtituimus ſuppreſsimuſque, ut alio tempore magis opportuno ederentur. Nam bonus ille præſul in tota quæſtione ſua nihil magis laborabat quam ut duarum linguarum, ex quibus Religio noſtra pendet, neque ullum veſtigium relinqueretur, per quod ad dignoſcendam in rebus dubiis certitudinem pervenire poſſemus. Apologiam autem hanc ſcripſimus,* ſubjungit, *quo tempore apud Quæſtorem Maximum impietatis accuſabamur, quod ignari ſacrarum literarum auſi ſumus ſola grammaticæ artis fiducia incognitum opus attrectare.* Hæc ille.

Apologia, nuper laudata, *earum rerum quæ ſibi objiciuntur*: ad Ximenium cardinalem.

Segmenta ex Epiſtolis Pauli, Petri, Jacobi, & Joannis, necnon & Prophetis, quæ in re divina leguntur per anni circulum, collegit in unum volumen, & ſcholiis illuſtravit; quod Granatæ prodiit 1545. imo & prius anno 1516. quæ editio eſt in bibliotheca Coloniana Hiſpalenſis Eccleſiæ.

Orationes quæ in univerſali Eccleſia per totum annum decantantur recognovit: quæ editæ ſunt 1549.

Hymnos quoque, ac *expoſitionem* adjunxit. Granatæ 1541. 4.

Homilias diverſorum Auctorum in Evangelia, quæ diebus Dominicis decantantur accuratiſsime reviſit, collatis variis exemplaribus reſtituit, aureamque expoſitionem adjecit. Ibidem 1549.

Sanctorum acta, ſeu vitas quaſdam, olim deſcriptas, cum *additionibus marginalibus.* Prodierunt Lucronii apud Michaelem de Eguia 1527.

Utiliſsime in his recognoſcendis & emendate edendis eo tempore impendebat operam ſuam auctor quo reviviſcere ſacra incipiebat eruditio: quæ quis hodie uti tenuia & inutilia minus pie aut prudenter contempſerit?

Ex-

Extant in bibliothecæ Vaticanæ codice n. 970. inter alias aliorum:

Homiliæ ejus tres, ut ab eo qui vidit accepimus.

Perierunt, ut credere par eſt:

De Seſtercio latino libellus, Ferdinando Gadeæ notus.

Repetitiones III. quæ deſiderantur: nempe *tertia*, *quarta*, *& quinta*, niſi jam inſertæ ſint *Grammaticæ*, uti inſertæ ſunt illæ *De Accentu*, & *de Dictionum peregrinarum accentu.*

De liberis educandis Gadea meminit: quem libellum in 4. editum fuiſſe alicubi a nobis lectum.

Etymologiæ Verborum, & Grammaticæ rationum, ſive cauſarum opus habere ſe editioni paratum ſcripſit in *Dictionarii* præfatione.

ANTONIUS LEITE, Luſitanus, domo Ulliſponenſis, Jeſuita, vernacule edidit:

Hiſtoria da Apariçaon, e milagres de Noſſa Senhora de la Lapa. Conimbricæ 1639. in 8.

Scripſit commentarium vulgaris linguæ genealogicum:

Da Familia dos Leites e de outros que com ella ſe aparentaõ: duobus voluminibus in folio, quorum prius ſe habere manu exaratum affirmavit nobis Romæ F. Emmanuel a Reſurrectione, Auguſtinianorum Portugalliæ nudipedum in Urbe procurator, amicus noſter. Item:

A Vida do Santo Theſoureiro do Comercio Diego da Sylveira: quam penes ſe, atque a ſe amplificatam editioni paratam habere idem Emmanuel nos docuit.

ANTONIUS DE LEON CORONEL, poſtquam fuiſſet in patria, Segobienſi urbe, Latinis literis imbutus, Salmanticæque utriuſque juris ac philoſophiæ ſcientiam adeptus, peregre, hoc eſt Bononiæ apud Italos, doctoratus honore ſuſcepto, intente admodum artibus mathematicis vacavit, quouſque ſacerdotio quodam in collegio ſacro Segobienſi (portionarium vocant) Pii IV. P. M. indulgentia ditatus in patriam remearet. A collegis poſtea in præcipuum ordinem Eccleſiæ promotus, ibique ad annum uſque nonageſimum primum ſupra ſexquimilleſimum fuit ſuperſtes: Scripſit in jure:

Commentaria in Titulos D. De Servitutibus, & ſi certum petatur.

In Titulos Codicis de pactis, & tranſactionibus. Salmanticæ apud Graſtii heredes 1581. *De ultimis voluntatibus* commentarium etiam tum, cum hæc in vulgus mitteret, ſe editurum pollicitus eſt.

ANTONIUS DE LEON PINELO, apud Indos occidentales in Peruana provincia natus, cum in Hiſpaniam tranſfretaſſet in ſupremo Indiarum ſenatu plures annos exegit referendis ad patres cauſis ex munere intentus. Ingentem in hac occupatione Indicarum rerum notitiam, totiuſque politici atque Eccleſiaſtici regiminis Novi illius Orbis cognitionem adeptus eſt, maxime poſtquam concepit animo ſcriptis editis patriam hiſtoriam, & jus ipſum, quod ibi gentium conformiter ad earum mores dicitur, non ſine Regio nutu, in certum ordinem redigere atque exornare. Patuit namque ei ab hoc tempore non Indicum modo, quod Matriti eſt, ſed etiam Septimancenſe, publicum omnium quotquot a Regibus noſtris gubernantur regnorum, archion Regale, ubi vaſtiſsima ſolemnium quorumcumque inſtrumentorum, quæ poſterorum memoriam juvare poſſunt, accuratiſsime tamen digeſta ſupellex cuſtoditur: unde, & jugi, attentaque atque indefeſſa, cum Indicæ hiſtoriæ, tum aliorum variæ doctrinæ librorum lectione uſque eo profecit ut magno ævi & patriæ compendio vixiſſe videatur. Nec tamen Philippum IV. Regem noſtrum, ſic juſtum benefactorum remuneratorem, decuit ejus meriti virum longe a politicis muneribus, quæ præmia virtutum ſunt, diutius habere. Et tamen expediebat ſumme, ut affectis utiliſsimis laboribus poſtremam manum imponeret, retineri eum in curia adhuc, nec ad gerendos magiſtratus alio ablegari. Quare honorarius in Hiſpalenſi rerum Indicarum ſenatu judex, abſque tamen eo ſe conferendi neceſsitate, deinde etiam in locum Ægidii Gundiſalvi Davila, nuper demortui, Summus, ut vocant, Indiarum Chronographus, quod quidem munus propter lucrum honoremque in paucis ambiri ſolet, magno omnium, qui literas amant pretioque habent, plauſu deſignari promeruit. Edidit quidem typis:

Epitome de la Bibliotheca Oriental, y Occidental, Nautica, y Geographica. Matriti 1629. apud Joannem Gonzalez in 4. Nempe majoris operis ſynopſim ſeu compendium, in quo ſigillatim de unoquoque Indicæ hiſtoriæ ſcriptore judicium ſuum in medium proferre, & ad rationis verique obruſſam quidquid ſolidum non tinniret aurum exigere meditatum habuit, ut ipſe de ſe in præfatione teſtatur, confirmatque Joannes frater in *Apologetico* ad opus *excurſu.*

Relacion de las fieſtas de la Congregacion de Lima a la limpia Concepcion de nueſtra Señora. 1618. Limæ Indorum.

Poema de la Concepcion puriſsima de Nueſtra Señora: excuſſum Limæ laudat Alva in *Milicia Conceptionis.*

Tratado de confirmaciones Reales de encomien-

miendas, de oficios, y caſos que ſe requieren para las Indias Occidentales. Ibidem ex eadem officina 1630. 4.

Velos antiguos, y modernos en los roſtros de las mugeres; ſus conveniencias, y daños; iluſtracion de la Real Pragmatica de las Tapadas. Matriti apud Joannem Sanchez 1641. 4.

Qüeſtion moral ſi el chocolate quebranta el ayuno eccleſiaſtico: Trataſe de otras bebidas, y confecciones que ſe uſan en varias Provincias. Matriti apud viduam Joannis Gonzalez 1636. in 4.

Oracion Panegyrica a la Preſentacion de Nueſtra Señora. Matriti apud Petrum Diaz 1650. 4.

Por la Pintura, y eſencion de pagar alcavala, una cum *Dialogis de Pictura* Vincentii Carducci. Ibidem 1633. 4.

Vida del Iluſtriſsimo, y Reverendiſsimo D. Toribio Alfonſo Mogrovejo Arzobiſpo de la ciudad de los Reyes de Lima. Ibidem 1653. 4. Quæ Romæ, ut cognituris de ſanctitate hujus viri clariſsimi ad negotium ſolemnis inaugurationis ejus, Chriſtiano ritu expediendum, Purpuratis Patribus magis in promptu eſſet, Italice prodiit converſa a Michaele Angelo Lapi anno 1655. in 4.

Diſcurſo ſobre la importancia, forma, y diſpoſicion de la Recopilacion de las Leyes de las Indias: 1623. in folio. Collegit quoque atque edidit ſimul:

Acuerdos del Conſejo de Indias. Matriti 1658.

Affecta habere ſe aut perfecta hæc alia opera, quæ ſequuntur, ipſe teſtatur in *Bibliothecæ epitome*, & alibi.

Tomo primero de la Recopilacion de las Leyes de Indias.

Fundacion, y grandezas hiſtoricas, y politicas de la ciudad de los Reyes Lima &c.

Hiſtoria de la Villa Imperial del Potoſi, deſcubrimiento, y grandeza de ſu rico cerro.

Gobierno eſpiritual Eccleſiaſtico de las Indias, de quo opere adeundus ipſe auctor in *Bibliotheca Indico-Occidentali* titulo XXI.

El Patriarcado de las Indias.

El Gran Canciller de las Indias: ſive de hoc munere libellum, quod obtulit Olivarienſi comiti, cancellario Indiarum recens creato. Idem titulo XXI.

Conſejo Real, y Supremo de las Indias: ſu origen, y juriſdiccion, y los Preſidentes, Conſejeros, Fiſcales, y Secretarios, que deſde ſu fundacion ha tenido. Idem ibidem.

Comentario de la Region de Ophir de Gaſpar Barreiros traducido de latin con comento proprio. Latinum Barrerii editum fuit una cum *Chorographia* ejuſdem Luſitane ſcripta Conimbricæ 1561. 4. Iterumque cum *Joannis Iſaaci Pontani diſcuſsionibus hiſtoricis.* Hardevici Geldrorum 1637. 4. De hac Leonis translatione ipſe adeundus eſt in *Bibliotheca Geographica* pag. 175.

El Paraiſo en el Nuevo Mundo: typis forte jam hoc die commiſſum.

La Virgen Santiſsima en Eſpaña: quod opus laudat Petrus Alva in *Militia Conceptionis*, atque item ſequentia ejuſdem argumenti in honorem Deiparæ:

Annales Immaculatæ Conceptionis ab Orbe condito ad noſtra tempora.

Bibliothecam, ſeu Catalogum Marianum, in quo per LXXII. claſſes, & pluſquam XXX. Appendices, omnes Marianos ſcriptores diſtribuit: opus inſigne (ut Alva inquit) Latino ſermone ſcriptum.

Muſæum Marianum, hoc eſt Catalogum omnium Auctorum, quorum proprium, & ſpeciale argumentum eſt agere in toto libro de Sacratiſsimæ Virginis vita, encomiis, miraculis, &c.

Kalendarium Marianum, ubi, adinſtar *Ephemeridum* Ferreoli Locrii, Antonii de Balinghen, & Georgii Colvenerii, per ſingulos dies anni agit *de Feſtis ſacratiſsimæ Virginis Mariæ* per totum terrarum orbem celebratis.

Compendium Devotionum erga Beatiſsimam Virginem Mariam.

De la Vida de JESUS en el vientre de ſu madre Maria. Verſionem ſcilicet opuſculi Aloyſii Novarini Mediolani 1636. 12. publicati.

Annales, o Hiſtoria de la Villa de Madrid haſta el año de MDLVIII. Aſſervatur MS. in bibliotheca quæ fuit excelentiſsimi comitis de Villaumbroſa, Caſtellæ ſenatus præſidis, in folio.

D. ANTONIUS DE LIMA, Luſitanus, claris in eo regno parentibus natus, ſcilicet Didaco Lopezio a Lima, Vimaranenſis arcis præfecto, Sereniſsimique Joannis II. Regis Portugalliæ archipincerna, atque Eliſabetha a Caſtro, domina de Caſtrodaire, ferventi ſtudio ſeſe totum tradidit ut perſpectiſsimos haberet ſuæ & aliarum per Luſitaniam integram familiarum majores: utque non ſibi tantum ſed poſteris vixiſſe videretur, continuare aggreſſus eſt uſque ad ſuam ætatem magnum illud Hiſpanæ nobilitatis chronicon, ſeu verius theſaurum, ante aliquot ſæcula inventum a Petro Luſitaniæ Infante, ad quod omnes provocare ſolent quos hæc ſtudia, ſic propria nobilium hominum, delectant. Circumfertur opus hoc, etiamnum manuſcriptum, hoc titulo:

Linages de Portugal: cujus autographum ſervat Matriti D. Hieronymus Ataidius, comes de Colares; olimque, dum viveret, Bernardus epiſcopus Abulenſis, comitis frater, An-

Antonii uterque nepos. Antonii Limici Andreas Reſendius in epiſtola ad Quevedum meminit.

D. ANTONIUS LIÑAN ET VERDUGO, ſcripſit:

Aviſos de los peligros que hay en la vida de Corte : Novelas morales, y exemplares eſcarmientos. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1621. 4.

ANTONIUS LUPIUS (credo LOPEZ) Luſitanus, poeta, cujus mentio extat in *vita Hieronymi Oſorii* Silvenſis epiſcopi, deſcripſit eleganter carmine (ait Oſorius junior hujus auctor)

Bellum, quo Mauri Mazaganum in Africa oppidum obſederunt. Et

Myſterium Sanctæ Crucis : opus præclarum: hunc in domo ſua habuit Silvenſis ille clariſſimus antiſtes.

ANTONIUS LOPEZ LEITAM, Luſitanus, protonotarius Apoſtolicus, in monaſterio Deiparæ Virginis Immaculatæ Uliſiponenſis urbis a confeſsionibus miniſter, edidit:

De Judicio finium regundorum. Oliſipone 1654. in 4. apud Emmanuelem de Silva.

ANTONIUS LOPEZ DE VEGA, Luſitanus, majorem vitæ partem Matriti in curia egit, carus cunctis, & in pretio habitus ob ſtudiorum philoſophiæ ac poetices, necnon & hiſtoriæ antiquæ & novæ excellentiam, ſimul & modeſtiam. Elucubravit propria Caſtellanorum lingua, quam egregie calluit:

Heraclito, y Democrito. in 4.

El Perfecto Señor, Sueño Politico con otros diſcurſos, y las Poeſias ultimas. Matriti 1626. 8. & 1652. 4. Præceſſerat nempe:

Lyrica Poeſia, ſive opera ejus metrica. Matriti 1620. 8.

Vivebat adhuc fere ſeptuagenarius anno MDCLVI.

ANTONIUS LUDOVICUS, Oliſiponenſis, medicus, exquiſitæ hujus artis doctrinæ multam Græcanicæ Latinæque hiſtoriæ cognitionem, atque utriuſque linguæ peritiam adjunxit. Teſtimonio ſunt in re medica:

Erotematum, ſive Commentariorum in libros de criſibus Galeni libri III.

Erotematum numeri ternarii libri VI.

Erotemata de difficili reſpiratione.

Erotematum de uſu reſpirationis : a ſuperiore diverſus liber.

De Corde lib. I. in quo Ariſtotelis quamplurimi errores explicantur, plurimæque quæſtiones enodantur.

De eo quod Galenus animam immortalem eſſe dubitaverit : aliaque minutiora.

Verſi quoque ab ipſo Galeni, medicorum principis:

De Ptiſana liber.

De eo quod ſit animal quod in utero continetur.

De prænoſcendo : liber antea nuſquam editus. Quibus adjunxit:

De erroribus Petri Apponenſis in Problematis Ariſtotelis exponendis : ex penu ſua. Hæc omnia ſimul edita ſunt, Joanni de Barros nuncupata, Oliſipone 1540. in folio.

De Occultis proprietatibus libri V. Ibidem 1540. folio. Et ex officina Ludovici Rodriguez 1543. in folio. Adjungitur:

De empyricis, & miſcellaneis quibuſdam liber unus. Item:

De Pudore libellus, de quo mox dicimus.

Problematum lib. V. opus *abſolutum, jucundum, varium* (uti laudatur in *Epitome Geſnerianæ Bibliothecæ*) cujus quidem apud alios bibliothecæ medicæ ſcriptores nulla mentio : niſi idem ſit cum ſuperiore *De occultis proprietatibus*, neque enim hoc uſquam vidimus ut diſtincte affirmateque id tradere valeamus.

Præter hæc noviſsimus bibliothecæ medicæ formator, ſive operis de *Scriptis medicis* Joannes Antonius vander Linden, trium aliorum Ludovici operum meminit, ſimul cum aliis priore illo volumine editorum. Scilicet:

Annotationum aliquot in Aphoriſmos Hypocratis.

Expoſitionis in Aphoriſmum XVI. primæ ſectionis apud eundem.

Expoſitionis in definitionem, quam de humoribus Avicenna aſsignat.

Præterea idem auctor eſt:

Panegyricæ Orationis Joanni III. Luſitaniæ Regi nuncupatæ. Oliſipone iiſdem typis 1539. in 4. Pulcherrimum, & multa rhetoricæ artis experientia naturalique facultate confectum opus auctorem, mihi hactenus ignotum, abunde jam, cum in medica incidi, commendaverat. Scripſit item extra rem medicam, Valerio Andrea teſte.

De Pudore librum unum : in quo multa recondita ex varia Græcorum hiſtoria referuntur. Vertit quoque in Latinum Michaelis Pſelli *Allegorias tres in Tantalum, Sphingem, & Circem* : item *De comparatione divitiarum, & paupertatis* : item *Sotadem, quod vita pluribus ſit plena malis* : aliaque. Antuerpiæ apud Michaelem Hillennium 1537.

ANTONIUS LUDOVICUS RIBERO, ſcripſit:

Eſ-

Eſpejo del Cavallero de ambas sillas. Matriti 1671. 4.

ANTONIUS LULLUS, vulgo LULL, Balearis, rhetor, ſummis ornatus laudibus a Gerardo Joanne Voſsio, noſtræ ætatis philologo atque hiſtorico clariſsimo, totius antiquitatis & encyclopædiæ penu, in *de Arte Rhetorica* libris, quem & *virum doctiſsimum, optimumque* & *cultiſsimum rhetorem* quampluribus locis appellat. Datam quoque ad eum epiſtolam VIII. kal. Maii 1570. cum eximiæ ejus eruditionis diſerta laude inter Latini Latinii non diu typis editas habemus. Scripta ejus hæc numerantur etiam in *Bibliothecæ Geſnerianæ Epitome.*

Progymnaſmata Rhetorica: ad Franciſcum Baumenſem. Baſileæ apud Joannem Oporinum 1550. Auctioraque anno 1551. Et Lugduni 1572.

De Oratione liber. Baſileæ ex officina Henrico-Petrina in folio.

Præparatio Græca in Baſilii Magni libellum De exercitatione Grammatica: 1553. Vide *Epitomen Geſnerianam* verbo *Baſilius.*

D. ANTONIUS DE LUNA, toparcha locorum de Carraſcal & Caſtro Ximeno, ſcripſit pro nomine majoris ſui D. Alvari a Luna:

Defenſa del Maeſtre D. Alvaro de Luna: quam laudat D. Joſephus Pellicer in *Informatione de la Caſa de los Sarmientos* fol. 82.

D. ANTONIUS LUPIAN ZAPATA, gente Valentinus, patria Segobricenſis, inter Benedictinos monachos, quibus navabat egregiam operam in illuſtrandis rebus eorum domeſticis, a multis jam annis habitabat: totus literis & procudendis induſtriæ ſuæ monumentis intentus, cum hoc ipſe de ſe ad me retulit, hactenuſque habere ſeſe in ſchedis MS. editionem expectantia ea quæ ſequuntur opera:

De los Pueblos, Igleſias, Monaſterios, y Hoſpitales de Eſpaña XXII. libris.

Dos Compendios de las dicciones Latinas, Hebreas, y Griegas.

Theatro de la Santa Igleſia de Burgos.

Eſpaña primogenita del Myſterio de la Puriſsima Concepcion de Nueſtra Señora.

Principes, y Obiſpos en Eſpaña.

Latine quoque:

Hautberti Hiſpalenſis Chronicon cum annotationibus: quod eſſe jam editum poſt Antonii annotatoris mortem ad nos delatum fuit.

Walamboſum Merium cum annotationibus.

Chronicon Exilienſe.

Atque item ſcribere ſe *la Hiſtoria del Monaſterio de San Millan de la Cogolla.* De quorum omnium operum perfectione judicium eruditi homines ferent, quando typorum luce donabuntur, ſi mors auctoris, quæ antepaucos annos contigiſſe dicitur, in cauſa ſit ne publicentur.

Vida de la Reyna Doña Berenguela madre del Santo Rey D. Fernando el III. de Caſtilla, y Leon. Hanc hiſtoriam ei tribuit D. Joſephus Pellicer in *Bibliotheca ſuorum operum* fol. 163. & D. Didacus Ortiz de Zuñiga in *Annalibus Eccleſiaſticis & Sæcularibus* Hiſpalenſis urbis ad annum 1152. num. 9.

De mala autem fide hujus hiſtorici conſuli meretur D. Didacus Ortiz de Zuñiga in iiſdem annalibus Hiſpalenſibus anno 1252. num. 34.

F. ANTONIUS DE LUQUE, Americanus, Panamenſis, ordinem Prædicatorum ingreſſus eſt in provincia S. Joannis Baptiſtæ Peruana, ſacræque theologiæ magiſter jam creatus edidit:

Apologia, o defenſorio del Roſario a coros. Hiſpali. Reliquiſſe in ſchedis dicitur *In Metaphyſicam* & neſcio quid *in S. Thomam.*

ANTONIUS DE MACEDO, Conimbricenſis, Franciſci frater, cujus loco ſuo meminimus, Jeſuita, ad S. Petrum in Urbe pœnitentiarius Apoſtolicus. Juſſu Joannis IV. Portugalliæ in comitatu Legati, ad Sueciæ Reginam deſtinati, eo venit, & ab ea humaniſſime habitus redire rogatus fuit Romam cum literis ad præpoſitum generalem Societatis, quibus poſtulabat (ait Natanael Sotuellus in renovata *Societatis Bibliotheca*) Sereniſsima Chriſtina mitti ad ſe duos patres Italos, viros doctos, ſed habitu diſsimulato, quibuſcum de Religione conferre poſſet. Miſsi ſunt itaque confeſtim duo, ſcilicet Franciſcus Malines qui tunc theologiam prælegebat Taurini, & Paulus Caſatus qui matheſim profitebatur Romæ. Sed remanſit Antonius Romæ in officio pœnitentiarii ad Vaticanam baſilicam. Reverſus inde in Luſitaniam novitiorum magiſter & probationis domus fuit rector, edidit:

Luſitaniam Inhelatam & Purpuratam ſeu *Pontificibus & Cardinalibus illuſtratam.* Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoyſi 1663. in 4.

De Vita & moribus Joannis de Almeyda Societatis Jeſu Presbyteri. Patavii 1669. ac denuo Romæ apud Franciſcum Tizonum 1671. in 12.

Theſes Rhetoricas varia eruditione refertas. Funcalii Maderæ inſulæ 1637.

Elogia nonnulla & deſcriptionem Coronationis Sereniſsimæ Chriſtinæ Sueciæ Reginæ ligata & ſoluta oratione. Stocholmii 1650.

Denatus dicitur Patavii anno MDCLXXXII.

AN-

ANTONIUS MADEIRA, Luſitanus, canonicus doctoralis Viſenſis Eccleſiæ, canonum doctor, edidit Luſitane:

Regra de Sacerdotes. Conimb. 1603. in 4.

ANTONIUS MALDONADO, Regius fiſcalis conventus juridici Mexicani, ordinavit:

Reportorio de cedulas, proviſiones, y ordenanzas Reales: ut refert Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica* tit. XXII. Occidentalis partis.

F. ANTONIUS DE SANCTA MARIA, olim Garſias de Aguilar Almaraz, Placentinus, ex ſodalibus Excalceatis provinciæ Franciſcanorum S. Gabrielis, quem Lucæ Waddingi verbis laudare ac deſcribere potius eſt: *Nobilibus hic parentibus natus, ab incunabulis virtutibus ac literis operam dedit: metro vulgari & Latino, itemque utraque ſoluta oratione excelluit, doctorque in utroque jure evaſit. Romam profectus, illic ob ingenii ſagacitatem, adhuc nempe in ſæculo conſtitutus, multis cameræ Apoſtolicæ muniis præclare functus eſt; donec obtento beneficio in patriam reverſus, ibique aliquot annis animarum curæ intendens, altioris demum vitæ deſiderio incitatus frater Minor factus eſt in monaſterio Sanctæ Mariæ de Angelis provinciæ Sancti Gabrielis. Poſtea anno MDLXXIII. Miniſter provincialis factus eſt. Deceſſit anno MDCII. die XVIII. Julii, ætatis LXXXI. quorum XL. in Religione ſine peccati mortalis ſorde dicitur tranſegiſſe.* Hæc Waddingus. Conſuleſis Alphonſi Fernandez *Annales Placentinos* lib. III. cap. XXVIII. & Joannem a Sancta Maria in *Chron. provinciæ S. Joſephi* ſecunda parte. Hujus opera hæc ſunt:

Eſpejo eſpiritual ſacado de las obras de Ludovico Bloſio con otros dos tratados: el uno, Conſolacion que hace nueſtro Señor Jeſu Chriſto a una alma aflixida, y otro: Una compendioſa inſtruccion de la vida eſpiritual: etiam ex Bloſio. Compluti 1584. Matriti 1596. 8.

Manual, o ſumario de la Regla de los frailes Menores. Matriti 1591. Cordubæ 1593. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1598. in 32. Valentiæ 1603. 16.

Vida de San Franciſco.

Vida de San Antonio de Padua en octavas anno 1588. in 8.

F. ANTONIUS DE SANCTA MARIA, Carmelitarum nudipedum ſodalis ex Hieronymiano, quod prius fuerat, monacho, pluribus domi muneribus, plurima de verbo Dei ad concionem dicendi laude clarus, ſcripſit:

Sacrarum Concionum in feſtis Beatæ Virginis: juſtum volumen.

Merſus obiit mari, cum ad Guineam Africæ zelo ductus propagandæ religionis tranſfretaret, anno MDLXXXII.

F. ANTONIUS DE SANCTA MARIA, Luſitanus, Oliſiponenſis ex Reformatis Auguſtinianis congregationis Portugalliæ, concionator Apoſtolicus magni inter ſuos cives nominis, & ſuæ congregationis chronographus, varia edidit, e quibus laudata hæc vidimus:

Sermones.

A Vida e Hiſtoria da B. Magdalena Japoneſa Mantellata da Ordem de Santo Agoſtinho. Oliſipone 1676. Teſte mihi in additionibus ad Cardoſi catalogum ſcriptorum Portugalliæ Fr. Emmanuele a Reſurrectione, ejuſdem congregationis.

F. ANTONIUS MARQUES, Catalanus, Urgelenſis, ex ordine S. Auguſtini, ſermones, quos ad Perpinianenſis Eccleſiæ collegium ſacrum olim habuerat, ſcripto conſignavit, operi inſcribens:

Aſuntos predicables ſobre los tres mayores eſtados de la Igleſia, es a ſaber del Sacerdote, Predicador, y Obiſpo. Tarracone 1636. 4.

ANTONIUS MARTINEZ, medicus, edidit:

De la complexion de las mugeres. Medinæ 1529. in 8.

D. ANTONIUS MARTINEZ DE AZAGRA, ſacerdos Eccleſiæ Calagurritanæ theologuſque, ſcripſit:

Camino a la union, y comunion con Dios, recogido de diverſos autores de la Compañia de Jeſus. Compluti 1630. in 8.

Reliquiſſe dicitur inedita:

Hiſtoria de la Ciudad de Calahorra.

Vida del Rey D. Alonſo el VIII. llamado el Noble. Quæ opera ſervant forſan ejus heredes.

Obiit anno MDCXXXVII.

ANTONIUS MARTORELLUS, Luſitanus (ignotum nobis viri medici nomen) cujus tamen auctoris habere ſe ſtatim laudanda opera, in ſchedis relicta, ſcribit Joannes Antonius vander Linden in opere *de Scriptis medicis.*

Commentaria in primum Galeni librum de Pulſibus ad Tyrones, qui inſcribitur de pulſibus ad Theuthram &c.

Commentaria in librum Galeno adſcriptum de Urinis.

F. ANTONIUS A MARTYRIBUS, vulgo DE LOS MARTYRES, ordinis Minorum

rum Reformatorum provinciæ Sancti Joſephi, atque in ea concionator, & ut ſonat munus domeſticum, pater, ſcripſit:

Vida, y obras maravilloſas de la Virgen, y Eſpoſa de Jeſu-Chriſto Agueda de la Cruz, Beata del orden de Santo Domingo: ad Sereniſsimum Ferdinandum Hiſpaniarum Infantem, Toletanum archipræſulem. Matriti apud Didacum Flamenco 1622. in 4.

F. ANTONIUS A MATRE DEI, olim, ante ſacramentum religionis inter Carmelitas nudipedes Pinciæ dictum, Antonius de Olivera nuncupatus, domo ex Legionenſi urbe: progreſsionem adeo magnam in ſtudiis theologicis, quæ a ſchola indigitantur, nedum in philoſophicis fecit ut e ſecreto Salmantinæ domus ſuæ gymnaſio, ubi ſodales tantum docebat, fama viri in publicum academiæ illius ampliſsimæ theatrum magna cum doctrinæ atque ingenii commendatione foras erumperet, vigiliæque ejus, ſi quæ haberi per domeſticorum manus poſſent, magni ab omnibus, vel in hoc literarum omnium proventu, qui Salmantinis auditoribus in gremium cadit, æſtimarentur. Hic, ſuppreſſo licet nomine, verus auctor eſt:

Complutenſis Artium Curſus, ut vocant: qui quatuor voluminibus prodiit Compluti in 4. ab anno 1624. Lugdunique anno 1651. folio & 1637. 4. Primum ſcilicet *Summulas, & Logicam*. II. *libros Phiſicorum*. III. *libros de Anima*. IV. & ultimum *De Generatione, Cælo* &c. comprehendit. Opus hoc Magiſtri Generalis juſſu in collegio Complutenſi Cyrillo, patriarchæ ſacro, atque ejus nomine diſpoſuit noſter ſodalibus domeſticis quo expeditius poſſent Thomæ Aquinatis veſtigia relegentes philoſophicam diſciplinam uno omnibus vaſe propinatam haurire. Attamen Logica hujus ſyſtematis alium habet auctorem, ſcilicet Michaelem a Trinitate, Beacienſem, ejuſdem inſtituti, cui, ut colophon haud deeſſet, hujus ſectæ alius Blaſius a Conceptione, Gallus, Methaphiſicam elucubravit, atque edidit Pariſiis 1640. 4. Necnon & noſter foras emiſit:

Curſum Salmanticenſem Theologicum uſque ad tria priora volumina perductum: quorum primum *Primæ Partis* Angelici præceptoris eas quæſtiones illuſtrat, quæ ad uſque de Trinitate pertinent argumentum: ſecundo hæc materies *De Trinitate ſanctiſsima*, tertio demum *De Angelis* quæſtiones continentur. Hi prodierunt 1631. 1637. 1647. Salmanticæ in folio. Pariſiis 1640. folio: ubi & editum eſt volumen aliud *in Primam ſecundæ* anno 1647. Item & quintum, ut annotamus in Dominico a Sancta Tereſia, horum auctore.

F. ANTONIUS A MATRE DEI, diverſus quidem ab eo cujus ſupra meminimus, ejuſdem tamen Carmelitarum Reformatorum inſtituti, Pincianus natalibus, olim in Salmantino S. Eliæ collegio theologiæ profeſſor, Abulenſis hinc cœnobii præfectus, necnon Viſitator & Vicarius Generalis familiæ Indiarum incolæ: cum inde reverſus Salmantinum collegium regeret, prelo ſubjecit:

Præludia Iſagogica ad ſacrorum Bibliorum intelligentiam, in quibus de eſſentia & exiſtentia Sacræ Scripturæ, de libris protocanonicis, & deuterocanonicis, deque eorum auctoribus ſecundariis, de linguis, quibus ſcripti, & in quas translati, & de cujuſque translationis auctore & auctoritate agitur. Acceſsit:

Tractatus appendix de notitia & uſu eruditionis profanæ, ubi ſtabilitur ex Scriptura & Patribus talem notitiam & uſum licitum eſſe ac decentem. Lugduni ſumptibus Laurentii Aniſſon 1669. in folio.

De Concionatoria arte editurum ſe aliquid promittit.

F. ANTONIUS A MATRE DEI, Conchenſis, e milite Reformatus ſodalis Carmelitarum factus in Caſtellæ novæ provincia, Hiſpane foras dedit librum:

Del Patrocinio de Nueſtra Señora en los Reynos de Eſpaña. Matriti 1668. in 4.

ANTONIUS DE MAZUELO, Regis qui ſe appellat familiarem, edidit ex interpretatione ſua:

Breve Compendio, y tratado de las ſeñales de Naturaleza de Polemon Atenienſe. Mediolani 1593. in 8.

F. ANTONIUS DE MEDINA, Franciſcanus ex provincia Sancti Jacobi, compilaſſe dicitur apud Bibliothecæ hujus ſacri ordinis auctorem Waddingum:

Privilegia, Bullas, & Conceſsiones omnes Pontificias in gratiam ordinum Mendicantium; Salmanticæque edidiſſe anno 1506.

F. ANTONIUS DE MEDINA, neſcio an a ſuperiore alius, publicavit:

Eſtaciones, y myſterios de la Tierra Santa: anno 1573. 8. Hoc opus in Italicum vertit Petrus Bonfanti, excuditque Florentiæ 1590. in 4. apud Georgium Mareſcottum.

D. ANTONIUS DE MENDOZA, Eneci Mondexarenſis marchionis filius, Didaci Mendozæ frater, dum novæ Hiſpaniæ in Indiis occidentalibus præeſſet conſcribi fecit, non ipſe conſcripſit, librum:

De las coſas naturales, y maravilloſas de nueva Eſpaña. Quo nomine Antonium albo ſcriptorum inſeruerunt auctor *Epitomes Geſne-*

nerianæ Bibliothecæ, & alii. Vide Antonium Leonem in *Bibliotheca Indica.*

D. ANTONIUS MIRA DE AMESCUA, Bæticus, Accitanus (Acci vetus Guadix hodierna urbs eſt) Philippo Regi III. Catholico, & ejus filio Regi noſtro Philippo IV. atque item Ferdinando Sereniſsimo Hiſpaniarum Infanti, prioris filio poſterioris fratri germano, a ſacris fuit. Poeta vere natus, & qui ætate ſua, talium hominum feraciſsima, quando nempe actionum comicarum laus apicem ſuum tenuiſſe videtur, priorem locum nec ipſi comœdiarum Hiſpanicarum parenti Lupo ceſsit. Nam quamvis facilitate & copia, numeroque actionum is quotquot in omni memoria, ſive Latinorum ſive Græcorum uſquam fuerunt, longo intervallo ſit prætergreſſus, dulce ac nervoſum pariter dicendi genus Antonii, caſtitatem & proprietatem verborum, ſenſuum acumen, adinventionum veneres, ceteraſque comici genii dotes, natus quamvis in muſico hoc cœlo velut alter ætherius ſol, neutiquam potuit vivus, nec uſquam poterit, dummodo ii qui poſt nos victuri ſunt nonnullo judicio vigeant, obſcurare. Comœdiæ ejus ſeorſim pluries, in aliquotque volumina compactæ deinde prodierunt, quarum nec numerum nec titulos memoria teneo.

ANTONIUS MIXANGAS BRAVO DE SOBREMONTE, ſcripſit:

Trabaxos que padeció la Virgen Santiſsima en vida, y muerte, y paſion de ſu Hijo, bien y Señor nueſtro. Matriti 1642. in 16.

F. ANTONIUS DE MOLINA, in oppido Villanova Infantum natus, Antonium Molinam & Franciſcam de Herrera, oppidi ejuſdem cives, parentes habuit. Profeſſuſque ordinem fratrum Eremitarum Salmanticæ anno MDLXXV. jam inter ſuos theologiæ lector, Sorianæque domus præfecturam gerens Carthuſianis monachis in aſperiorem vitæ diſciplinam ſe dedit antiquo inſtituto renuntians. Huic quidem familiæ ſacræ in celebratiſsimo Burgenſis diœceſis cœnobio, quod Miraflores idiotiſmus noſter appellat, nomine dato eximium pietatis ac doctrinæ ſpecimen aliquando poſteris fecit in opere, quod una omnium voce, uno omnium ſenſu atque exiſtimatione in paucis laudatur, nempe:

Inſtruccion de Sacerdotes, en que ſe da doctrina muy importante para conocer la alteza del ſagrado oficio Sacerdotal, y para exercitarle debidamente: pluſquam vicies editum Barcinone, Hiſpali, Matriti, Gerundæ, & aliis locis. Poſt ſeptimam vero editionem Hiſpanienſem Latinitate id donavit Nicolaus Janſenius, Belga, Dominicanus, ediditque Coloniæ Antuerpiæque 1618. in 8. & 1644. in 8. Gallicum quoque fecit Renatus Gaultier & Rothomagi publicavit, Pariſiiſque 1643. Lugdunique 1639. in 8. Anglicum Joannes Floydus, Jeſuita, Audomaropoli 1613. & 1652. 8. De Italica etiam interpretatione alicubi legi. Nec reticebo (id quod hujus operis laudem maximam, pietatemque egregii cujuſdam antiſtitis non vulgarem continet) D. Vigilii Quignonii edicto ſuæ dioeceſis Pincianæ clericis intimatum olim fuiſſe debere in poſterum in unaquaque Eccleſia hujus libri exempla ſingula, ubi veſtes ſacræ aſſervarentur, catenulæ alligata, & palam cunctis ſacerdotibus haberi propoſita, ut ne cui veſtium copia daretur qui poſt ſextum ab edicti promulgatione tranſactum menſem non totum a capite ad calcem perlegiſſet. Item ſcripſit:

Exercicios eſpirituales para perſonas ocupadas deſeoſas de ſu ſalvacion. Burgis 1613. in 16.

Exercicios eſpirituales de las excelencias, provecho, y neceſidad de la oracion mental reducidos a doctrina, y meditaciones, ſacados de los ſantos Padres, y Doctores de la Igleſia. Burgis 1615. 4. Cæſarauguſtæ 1616. Matriti 1653. atque alibi ſæpius. Italice id opus vertit Cæſar Mellottus, canonicus Sancti Laurentii in Damaſo. Mediolani 1634. in 8.

Vidimus manu exaratas ab eo literas ad eum, qui tunc temporis Philippi Regis III. confeſsiones excipiebat, anno ſcilicet MDCII. datas beneque prolixas: De eximendis ab omni vectigalium genere viris, poſſeſsionibuſque Deo ſacris. Jacent pii viri exuviæ in eadem ſacra Miraflorenſi æde, anno ſcilicet MDCXIX. rebus humanis exempti.

ANTONIUS MONIS DE CARVALHO, Luſitanus, eques ordinis Jeſu-Chriſti, & commendatarius de Vimioſo, ſenator cancellariæ Portuenſis, dum in curia Pariſienſi Joannis Brigantini apud Sereniſsimum Galliarum Regem cauſam ageret, intenderetque omnes ingenii nervos ut communem utriuſque regni eam eſſe comprobaret, emiſit foras:

Francia intereſada con Portugal en la ſeparacion de Caſtilla. Pariſiis apud Michaelem Blageart 1644. in 4.

ANTONIUS DE MONREAL, Bellomontanus, Jeſuita, vir, ut Alegambius ait, candidi ingenii, laboris indefeſsi, antiquitatis omnis ſedulus perveſtigator, ſcripſit:

Commentaria in Sacram Scripturam: tribus voluminibus diſtincta, omnigena eruditione referta; ſed non edidit, nedum expolivit morte præventus quæ abſtulit eum an-

no MDCII. in oppido Villænovæ Infantum. Teruntur tamen ii doctorum manibus non ſine emolumento.

F. ANTONIUS MONTES DE PORRES, ordinis..... confecit atque edidit:

Suma de Antonino Diana en Romance. Matriti 1657. folio.

ANTONIUS DE MONTORO, in bibliotheca Coloniana Hiſpalenſis Eccleſiæ aſſervatur codex ejus carminum vernaculæ linguæ antiquioris, in folio. Ætas ignoratur.

ANTONIUS DE MORAES, Luſitanus, Certamenſis, in Societatem ingreſſus anno ſæculi ſuperioris MDLXXXVII. philoſophiam ac ſacras literas docuit: rectorem inſuper egit in collegiis Bracarenſi & Oliſiponenſi, in profeſſa quoque hujus urbis domo præpoſitum. Parata prelo habebat cum *Bibliotheca Societatis* foras data eſt:

De Paſsione Chriſti Domini.

De Ornatu Summi Pontificis.

Conciones Domeſticas.

Conciones publicas Quadrageſimæ, Adventus, & de Sanctis.

Sed obiiſſe anno MDCXXXIX. in nova Sotuelli editione dicitur. Laudant Luſitani editionem:

Concionum in Feſta Deiparæ: 1643.

ANTONIUS MORENO, coſmographiæ profeſſor in Regia domo Hiſpalenſi negotiationis Indicæ, ſcripſit librum:

De Perſpectiva: cujus editionis ſpem fecit Benedictus Daza in opere ſuo *Del uſo de los antojos.*

ANTONIUS DE MORGA, juris doctor, in Philippinas, extremæ Aſiæ inſulas non dudum inventas & armis occupatas, perductus ut gubernatoris vices gereret anno MDXCVIII. inſtitutæ ibidem Regiæ curiæ ſenator ſive triumvir fuit cooptatus, quo munere functus dicitur non ſine laude alacris cujuſdam prudentiæ, virtutiſque etiam bellicis expeditionibus compertæ. Jam vero ad prætorium urbis Mexicanæ inter quatuor viros rerum criminalium vindices fuerat tranſlatus quando edidit:

Suceſos de las Islas Filipinas. Mexici 1609. in 4. ex officina Hieronymi Balli.

ANTONIUS DA MOTA, Luſitanus, Oliſiponenſis, Regis Portugalliæ Sebaſtiani, ſatis ob infelicitatem Africanæ expeditionis omni memoria celebrandi, orator habuit Romæ:

Orationem ad Gregorium XIII. P. M. Regis ſui nomine, uti lego in *Pontificia Bibliotheca.*

F. ANTONIUS DE MOURA, Luſitanus, ex ordine Hoſpitalariorum Beati Joannis de Deo, edidiſſe fertur:

Vida del Beato Juan de Dios. Matriti 1632.

F. ANTONIUS DE MOYA, Auguſtinianus, edidiſſe dicitur:

Virgilio concordado: cujus tertiæ partis editionem circa annum 1663. (Matriti ut credimus) laudatam nuper vidimus in catalogo recens editorum in Hiſpania librorum.

F. ANTONIUS A NATIVITATE, Oliſiponenſis, eremita Auguſtini ſectator, familiæ ſuæ per Luſitaniam provincialis præfectus, extare fecit:

Stromata Œconomica totius ſapientiæ ſtamine texta; ſive de Regimine domus opuſcula nullius non literaturæ elaborata impendio. Ulisipone 1653. folio. Pariſiiſque 1656. folio.

Scripſit quoque, uti legitur in *Alphabeto Auguſtiniano*, vernacula credo lingua, quæ deinde Caſtellana facta eſt:

Silva de ſufragios por las Animas del Purgatorio. Cæſarauguſtæ 1648.

Laudat quoque Georgius Cardoſus *Agiologii Luſitani* volumine tertio die v. Maii, lit. h. Antonii a Nativitate, quem haud alium a noſtro exiſtimo:

Louvores da Eremitica familia de S. Agoſtinho. Item XXIV. ejuſdem Maii menſis lit. f. *Montes, e coroas da Religiaõ.*

F. ANTONIUS DE NATIVITATE, Luſitanus, ex familia Reformata Sancti Franciſci provinciæ Sancti Antonii, parata habere dicitur:

Commentaria in Evangelia feſtorum priorum ſex anni menſium. Quod novimus ex relatione Romam tranſmiſſa.

F. ANTONIUS NAVARRO, Ellerenenſis, in Sancti Stephani Salmantina celeberrima Dominicanorum domo profeſſus ordinem religioſum frequentibus ad populum habendis concionibus laudem eſt adeptus, ex quibus aliqua typis mandavit. Nempe:

Sermones de Sanctis. Matriti 1593. in 4. Hujus operis volumen primum hactenus vidimus, nempe a feſto Divi Andreæ ad Reſurrectionem Dominicam.

Denatus eſt anno MDXCIII. Matriti, relinquens (ut Joannes ait Marieta) imperfecta alia, aut inedita.

F. ANTONIUS NAVARRO, Matriten-

tenſis, ex familia Sanctiſsimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, in qua & chronographi & concionatoris (ita vocant) generalis adminiſtravit munera, publici juris fecit:

Abecedario Virginal de todas las grandezas del nombre de Maria. Matriti apud Petrum Madrigal 1604. 4.

El Conocimiento de sí miſmo : Primera parte. Matriti apud Joannem de la Cueſta 1606. 4.

Hiſtoria, y milagros de Nueſtra Señora de la Caridad de Illeſcas.

Promiſerat alia, quorum in publicum editionis notitiam deſidero.

ANTONIUS NAVARRO LARRATEGUI, Sereniſsimo Principi Sabaudiæ Philiberto a ſecretis erat cum caritate patriæ ductus elaboravit, ediditque:

Epitome de los Señores de Vizcaya. Auguſtæ Taurinorum 1620. 4.

ANTONIUS DE NAXARA, Luſitanus, Oliſiponenſis, doctrinæ mathematicæ non mediocriter callens, edidit:

Navegacion eſpeculativa, y practica, reformadas ſus reglas, y tablas por las obſervaciones de Ticho Brahe : Navegacion, y puntos por el globo, y carta plana. 1628. in 4. Oliſipone.

Suma Aſtrologica, y arte para enſeñar a hacer pronoſticos de los tiempos, &c. Oliſipone 1632. in 4. Et nuper Matriti 1669.

ANTONIUS NUÑEZ DE MIRANDA, natus in oppido Zacatecas Mexicani regni, Jeſuita, ſcripſit:

El Dia derecho : quo quidquid bonus ſodalis Puriſsimæ Conceptionis Deiparæ, quibus præerat, quotidie agere debebit continetur. Mexici apud viduam Bernardi Calderon. Atque eodem tempore:

Inſtituto, y Reglas de la Congregacion de la Puriſsima Concepcion. Ibidem.

ANTONIUS DE OBREGON ET ZEREZEDA, canonicus Eccleſiæ Legionenſis, Philippo Regi II. Catholico a ſacris, edidit:

Los Triunfos del Petrarca en la medida, y numero de verſos que tienen en el Toſcano, con ſu gloſa. Salmanticæ 1581. 8. Deinde:

Diſcurſos ſobre la Filoſofia moral de Ariſtoteles. Pinciæ 1603. folio.

ANTONIUS OLIVAN, Catalanus, in Porta oppido Ceretanorum natus (ſive in Querol ejuſdem tractus loco, ut Andreas Boſch lib. 1. *De Titulis honoris Cataloniæ, Ruſcinonis ac Ceritaniæ* vernacule ſcripto cap. xx.) Barcinonenſis urbis civis (ut appellat mos gentis) honoratus : juventutem ſtudio juris non Ilerdæ tantum, ſed & in Toloſana Aquitanorum urbe excoluit, in prioreque illa academia legalem ipſam artem de ſuperiore loco docuit. Abreptus tamen inde ad praxim forique æſtuantis fragorem, doctor jam Ilerdenſis creatus, Barcinone aliquot annis manſit, cauſaſque actitavit; quod quidem poſtea munus, & nugatoriam (ut ipſe appellare non erubuit) forenſium controverſiarum dimicationem pertæſus, quaſi theoricam juris reſumpturus conceſsit in Salmanticam. Ea in ſchola inſtructus vera perfectaque docendi methodo rediit ad ſuos, Ilerdæque iterum interpretandi jus Romanum partes avide arripuit. Sed tandem acturus cauſarum patrocinium, unde ſe olim ſubtraxerat, Barcinonem repetiit. Qua cura diu & uſque ad quinquageſimum ætatis annum geſta, Regius Barcinonenſis ſenator creari tandem meruit. Edita quædam ab eo ſunt in jure diligenter & docte. Scilicet:

Commentaria de Actionibus, duabus partibus : quarum altera ad juris artem cognitionem & ſcientiam, quæ vulgo theorica dici ſolet, altera ad uſum & exercitationem forenſem ſpectat. Barcinone apud Gabrielem Graels 1606. folio. Poſtuma hæc quidem ab Hippolyto Montaner, auctoris genero, typis commendata, & additionibus locupletiora facta:

In Uſaticum, Alium namque &c. De jure Fiſci lib. x. Conſtitutionum Catalonicarum commentarii. Quibus acceſsit:

Brevis ſumma, & explicatio jurium Regalium, quæ Rex Aragonum, & Comes Barcinonenſis exercet cum debita moderatione in bonis, & perſonis Eccleſiaſticis provinciæ Cataloniæ. Ibidem apud Gabrielem Graels & Gerardum Dotis 1600. 4.

Obiit hac ipſa in urbe, & honore, quin fiſci patrocinium voluerit in Regia ſuprema curia, ſummoque Aragonenſium rerum concilio ſuſcipere, multam a viris doctiſsimis induſtriæ ac doctrinæ laudem poſt fata promeritus.

F. ANTONIUS OLIVAN MALDONADO, Cæſarauguſtanus, ordinis fratrum Beatæ Mariæ de Monte Carmelo, vir pietate & ſacrarum literarum ſtudio venerabilis, edidit apud Hieronymum Margarit:

Govierno Moral de la Alma. Barcinone 1623. duobus tomis in 4.

Inedita autem in Cæſarauguſtanæ domus bibliotheca reliquit:

Sermones de Quareſma : duobus libris.

Sermones de Santos : duobus aliis libris; aliaque.

Abiit e vita hac mortali anno MDCXXXI.

F. ANTONIUS ORMAZA, Dominicanus, cum Ovetenſi Sancti Dominici cœnobio præeſſet patrio ſermone ſcripſit:

Vida de San Jacinto. Pinciæ 1594. in 4. apud Didacum Fernandez.

ANTONIUS ORTIZ, ignotus alias mihi, publicavit:

Relacion de la venida de los Reyes Catolicos al Colegio Ingles de Valladolid en el mes de Agoſto de MDC. y la colocacion en el miſmo Colegio de una Imagen de nueſtra Señora maltratada de los hereges. Matriti 1600. in 4.

D. ANTONIUS ORTIZ DE ZUÑIGA, Bellalcazarenſis in provincia Eſtremadura, nobili loco natus, edidit:

De Metu mortis librum. Matriti 1656. in 8.

D. ANTONIUS OSORIO DE LAS PEÑAS, inſcribitur auctor concionum ſyſtemati hujus tituli:

Sermones de las maravillas de Dios en ſí mismo. Matriti 1649. Credo & iterum ibidem 1668. niſi altera ſit ejuſdem operis pars.

ANTONIUS OSORIUS, Aſturicenſis, marchionis iſtius urbis filius, Joannis Alvari Oſorii, Legionenſis epiſcopi, germanus frater, Jeſuitarum ordinem ingreſſus in collegio Medinenſi humaniores docuit literas annis duodeviginti, quo munere ſeſe inſtruxit ad accurato ſermone Latino ſcribendum:

Ferdinandi Toletani Albæ Ducis vitam & res geſtas. Libris VIII. ac duobus tomis, Salmanticæ editis apud Melchiorem Eſtevez 1669. in 8.

Meditari dicitur & expolire *Annales Hiſpaniæ ab obitu Regis Catholici uſque ad noſtra tempora* : eodem Latino idiomate ut credimus.

ANTONIUS DE PADILLA, Joannis de Padilla & Mariæ de Acuña, comitum de Buendia, filius unicus, ſæculo nuntio remiſſo Jeſu Societatem fuit amplexus ſub Franciſco Borgia tunc Generali Præpoſito, in catalogum Sanctorum jam relato, theologiam Valliſoleti docuit, ejuſque urbis & Salmanticæ collegiis præfuit, concionator excellens, ſcripſiſſe dicitur:

De Efficacia Gratiæ, Conciliorum & SS. PP. auctoritatibus firmatum opus, quod Valliſoleti in collegio S. Ambroſii aſſervatur MS.

Oratio ejus, quam Salmanticæ habuit, *in Beatificatione S. Parentis Ignatii* extat in libro a Salmaticenſi collegio de feſtis ibi celebratis edito.

Denatus eſt Valliſoleti XXVIII. Novembris MDCXI.

D. ANTONIUS DE PADILLA MENESES, veteribus ac prænobilibus familiis Talaveræ in Carpetanis prognatus, utpote qui Franciſcum Meneſium illius oppidi decurionem, Mariamque Padillam habuit parentes, tam literarum ac civilis præſertim doctrinæ, quam dignitatis & munerum geſtorum nomine ſemper laudabitur. Is cum Salmanticæ ſub idoneis præceptoribus (e quorum numero Joannem Oroſcium alicubi appellat, ipſe a Franciſco Sarmiento, Gienenſi epiſcopo, *Selectarum* lib. 8. uti auditor olim laudatus) juris ſtudii legitimum exegiſſet tempus, in Divi Jacobi togatorum collegio, quod Archiepiſcopi erectoris titulum præ ſe vulgo fert, lectiſſimæ ſodalitatis habitum capeſſivit. Facta ibi profeſſoriæ exercitationis per aliquot annos militia, doctrinæque non vulgaris collecta laude, foro tandem gerendæque reipublicæ admovetur. Donec in ſupremo Caſtellæ ſenatu, qui ordo eſt judicum apud noſtrates honorificentiſsimus, merito ſuo locum fuit adeptus. Inde ulteriores etiam dignitatis gradus, quorum rari, atque hi undique ſpectatiſsimi compotes fieri ſolent, magna cum vivacis ingenii, raræ prudentiæ, atque integritatis laude preſsit. Ordinum quippe Militarium concilio Regio, nempe ab anno MDLXXIII. uſque ad MDLXXVII. atque item Indico poſt Joannem Ovandum præeſſe juſſus, inter eos jam numerabatur ex quorum cenſu Philippus Rex Secundus, talium rerum providentiſsimus, virum aliquem ſummum in Spinoſæ cardinalis demortui locum Caſtellæ prætorio imponendum fuerat delecturus. Plane quædam Lievanæ, ſenatoris graviſsimi atque integerrimi, ad conſultationem Regiam ſuper hac ipſa præſidis electione reſponſio in vulgus emanavit, qua inter alia, cum attribuiſſet Padillæ noſtro quidquid animi dotium gerendo eſſet huic præfecturæ muneri ſatis ſuperque, brevioris dumtaxat ſaturæ ejus indecorum cauſatus, alium cenſet omnibus, etiam corporis, abſolutum numeris a Rege quærendum qui in tam ſublimi loco poſitus, atque omnium oculis expoſitus pro decoro ac dignitate vices illius gereret. Doctiſsimorum illius temporis virorum abſtineo in præſentiarum verbis, noſtrique laudationibus, quas cum hominis dignitas, geſtique ab eo ſupremi magiſtratus potuerint quidem aliqua ex parte a laudatoribus obnoxiis expreſsiſſe, idonea magis operum ab eo relictorum fide libentius utor.

Hæcilla ſunt tribus tomis edita:

In quædam Imperatorum Reſcripta & nonnulla Juriſconſultorum reſponſa commentaria. Salmanticæ anno 1563. in folio, Venetiis 1579. folio. Marpurgique 1599. in 8.

Ad

Ad Titulum Cod. de Tranſactionibus. Salmanticæ 1566. folio.

Ad Titulum Cod. de Fideicommiſsis commentarius, ad Didacum Spinoſam Regii ſenatus præſidem. Matriti apud Alphonſum Gomez 1568. folio.

Fama eſt conſcium eum Regii teſtamenti, quod Luſitaniam cogitans Rex condiderat, Annæ Auſtriacæ Reginæ inſtanti ut morem gereret arcanum de non commiſſa ei poſt viri obitum gubernatione regni revelaſſe; cujus imprudentiæ nomine pergravi aſperrimaque Philippi reprehenſione male mulctatum in morbum, qui ab angore animi (ut ſolet) letalem quamdam vim contraxerat, incidiſſe, pauloque poſt e vita migraſſe. Hujus rei auctor eſt Ludovicus Cabrera de Corduba in *Hiſtoria* laudati Regis lib. XIII. cap. XII.

F. ANTONIUS DE PADOA (Franciſcanus forte) inter Luſitanos ſcriptores a Cardoſo laudatur in ſchedis, eo nomine quod concilium (Tridentinum intelligo) verterit e Latino in Luſitanum, & ſuper eo ſit aliquid commentatus.

ANTONIUS PAEZ VIEGAS, Luſitanus, Pacenſis, laudatur a Georgio Cardoſo in *Agiologio Luſitano* die VIII. Maii, lit. a. ex eo quod ſcripſerit:

Principios de Portugal: ſive Hiſtoriam in folio editam.

F. ANTONIUS PANES, Bæticus, Granatenſis ut credimus, ex Franciſcanis Reformatis provinciæ Sancti Joannis Baptiſtæ regni Valentiæ, eleganter ſcripſit:

Chronica de la Provincia de San Juan Baptiſta de Religioſos menores deſcalzos: duabus partibus. Valentiæ apud Hieronimum de Vilagraſſa 1666. in folio.

Vidimus quoque eo auctore:

Vida del eſclarecido Varon, y iluſtre Sacerdote Franciſco Geronimo Simon MS.

ANTONIUS DE PARADA, Luſitanus, neſcio quis, edidit:

Arte de Reynar. Oliſipone 1644. in folio.

Juſtificaçaõ dos P..... 1643. in folio.

Cardoſus in ſchedis.

ANTONIUS DE PAREDES, compoſuit:

Rimas. Cordubæ apud Salvatorem de Cea 1623. 8.

ANTONIUS DE LA PARRA ET ARTEAGA, Villarobledanus, Clericus Regularis ex Minorum, ut vocant, inſtituto, magno cum plauſu in collegiis familiæ ſuæ Complutenſi & Salmantino ſacræ ſcientiæ profeſſor fuit, Matritenſis domus S. Philippi Nerii præfectus, viſitatorisque & aſſiſtentis provincialis muneribus functus eſt. Edidit ex prælectionibus Salmantinis hucuſque, quod ſciam:

De Sacramentis in genere & in ſpecie. Matriti 1668. in folio apud Melchiorem Sanchez.

De Incarnatione divini Verbi & conſequentibus ipſam. Ibidem eodem anno.

F. ANTONIUS PASCHALIS, Franciſcanus provinciæ Valentinæ, ſcripſit, Waddingo teſte in *Bibliotheca Minorum*:

De la Oracion mental, y via unitiva. Valentiæ 1611. in 4.

Platicas, y exercicios eſpirituales. Valentiæ 1622. 4.

Philocoſmia eſpiritual. Ibidem 1616. folio. In Caſpe, oppido regni Aragoniæ, aiunt natum.

ANTONIUS PELLIZER, Aragonus, Joſephi parens Regii archichronographi, de quo loco ſuo ſatis, poeſim coluit & hiſtorica ſtudia, cujus rei producebat filius jam laudatus idoneos teſtes in ſchedis adhuc jacentes:

Epitome de las Hiſtorias de Eſtevan de Garibay.

Poema de la Batavia rebelde.

D. ANTONIUS PELLIZER DE TOVAR, Joſephi Regii hiſtorici V. C. germanus frater, eques Jacobæus, Legionis præfectus, atque equitatus, quem Dracones vocant, gubernator in Catalonico bello, quod tandem eum extinxit in obſidione Barchinonenſi, ſcripſit *Diarium hujus belli* duobus tomis, quorum ſecundus cum auctore periit, primus vero penes fratrem manſit, qui ejus meminit in *Bibliotheca ſuorum operum* fol. 146.

F. ANTONIUS DE LA PEÑA, fratrum Prædicatorum ſodalis, orator ſacer ætatis ſuæ nobiliſsimus, Catholicorum Regum Ferdinandi & Eliſabethæ confeſsionibus fuit præpoſitus, deinde & Fortunatarum inſularum pontificatui. Ad nutum hic Franciſci Ximenii S. R. E. cardinalis, antiſtitis Toletani, vertit ex Italico:

Las Epiſtolas, y oraciones de la Bienaventurada Virgen Santa Catalina de Sena del orden de Predicadores. Compluti apud Arnaldum Guilielmum Brocar 1512. in folio. Scripſit item:

La Vida de la miſma Santa bienaventurada, y de otras Santas Virgines de la orden de Santo Domingo. Salmanticæ apud Petrum Laſſo anno 1588. in 8. Videſis *Cronicon Domi-*

minicanæ familiæ Hiſpanum parte IV. cap. II. & III.

Dedit præterea primus foras Ricoldi, ejuſdem ordinis theologi, librum *contra legem Saracenorum*, quem (verba ejus ſunt) *de ſub modio eduxit, arteque impreſſoria communicavit.*

Vida de Soror Juana de Orbieto, y de Soror Margarita del Caſtillo. Medinæ Campi apud Franciſcum del Canto 1569. in folio: comprehenditur jam in ſuperius laudata Catharinæ & aliarum vita.

D. ANTONIUS DE PERALTA, Tlaſcalenſis ſeu Angelopolitanæ in Nova Hiſpania Eccleſiæ canonicus, ut vocant, Magiſtralis, edidit:

Hiſtoria de Tobias, diſcurſos morales, y politicos: circa annum 1669.

F. ANTONIUS PEREGRINO, Luſitanos inter ſcriptores theologos, nullo tamen indicato ejus opere, celebratur a D. Franciſco Emmanuele, Luſitano equite erudito, epiſtola prima Centuriæ quartæ.

ANTONIUS PEREIRA, Luſitanus forſan, laudatur in bibliothecæ Oxomenſis indice quod ſcripſerit:

Vida de S. Joaõ Baptiſta: Luſitana lingua MS.

ANTONIUS PEREIRA MARRAMAQUE, Luſitanus ut credo, ſcripſit aliqua opuſcula in Indice, ut vocant, Expurgatorio Hiſpaniæ prohibita, ſcilicet:

Sobre aquel verſo de David, Lex Domini immaculata, &c.

Sobre el poder del Sumo Pontifice en materia de las encomiendas de las ordenes militares: ac neſcio quid aliud.

ANTONIUS PEREZ, Luſitanus, chirurgus, ſcripſit:

Sumà, y examen de Cirugia. Valentiæ apud Silveſtrum de Eſparza 1634. in 8.

ANTONIUS PEREZ, oriundus ex oppido Sancti Dominici de Silos, atque ejuſdem cœnobii Benedictinorum ſodalium alumnus, pluribus adminiſtratis domi & inter ſuos muneribus, in Salmantinoque Sancti Vincentii martyris collegio moderatis aliquot annis egregie ſtudiis, Præfectus Generalis Benedictinæ congregationis per Hiſpaniam fuit renuntiatus. Epiſcopus tandem promeruit Urgellenſibus dari in Cataloniæ principatu, unde ad Ilerdenſem, indeque ad Tarraconenſem metropolitanam Eccleſiam fuit translatus. Summopere autem deſiderans in patriam reverti obtinuit calidis precibus, ubi opus erat interpoſitis, ut Abulenſis in Caſtella ſedes, viduata per hoc tempus antiſtite, curæ ejus committeretur: proceſsiſſetque etiam ultra ad ampliorum Eccleſiarum regimen niſi mors eum Matriti, Pontificias expectantem adhuc adſumptionis ſuæ ad prædictam Eccleſiam ſolemnes literas, juſsiſſet debitum illud perſolvere, quod inter ſe mutuum habent nativitas & mortalitas. Vir fuit memoria noſtra inter paucos celebris, ſive eam theologiæ partem ſpectare velimus quæ ab ſcholis cognominata eſt, ſive eam quæ mores hominum informat, ſive tandem illam quæ in debellandis fidei hoſtibus, componendaque ad pietatis ſenſus Chriſtiana republica ſacrarum literarum & omne genus ſtudiorum eruditionem exercet. Cujus in teſtimonium laudis clariſsima reliquit editorum librorum monumenta, ſcilicet:

Lauream Salmantinam; ſive certamina ſcholaſtica, & expoſitiva pro acquirenda laurea Salmantinæ Academiæ, ſive Magiſterii gradu, & pileo ejus inſigni. Salmanticæ apud Tabernier 1604. folio.

Commentaria in Regulam Sancti Benedicti: duobus tomis. Lugduni 1624. in 4. apud Ludovicum Proſt. Barcinone 1632.

Pentateuchum fidei, ſive volumina V. De Eccleſia: De Conciliis: De Scriptura Sacra: De Traditionibus ſacris: De Romano Pontifice. Matriti 1620. folio.

Authenticam fidem Pauli ſuper primam, & ſecundam Corinthiorum, controverſiis Catholicis agitatam, pariterque diſcuſſam. Barcinone 1632. folio.

Authenticam fidem Matthæi controverſiis agitatam, & diſcuſſam. Barcinone eodem anno: tum deinde *Authenticam fidem IV. Evangeliſtarum.* Lugduni 1626. 4. *Adverſus omnes Hæreticos, Ethnicoſque Philoſophos.* Simulque:

Authenticam fidem Actuum Apoſtolorum, & Epiſtolæ ad Romanos.

Familiæ ſuæ cum præeſſet Generalis Præfectus vulgari lingua publicari fecit ad concionatorum uſum:

Apuntamientos Quadrageſimales: tribus tomis. Barcinone 1608. apud Sebaſtianum Cormellas in 4. Pinciæque 1610. 4. Præceſſerat ſimilis argumenti aliud, nempe:

Apuntamientos de todos los ſermones Dominicales, y Santorales deſde primero de Diciembre, y de Adviento haſta principio de Quareſma. Medinæ Campi 1603. 4. apud Chriſtophorum Laſſo.

Obiit Matriti kalendis Maii, anno Redemptoris nati inter homines MDCXXXVII. ætatis ſuæ LXXVIII.

ANTONIUS PEREZ, medicus & chirurgus Regius, ſcripſit:

Tra-

Tratado de Peſte, y ſus cauſas, ſeñales, y curacion. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1598. 8.

ANTONIUS PEREZ, Gundiſalvo parente natus, quo a ſecretis olim uſus fuit Imperator Germanorum Hiſpaniæque Rex Carolus, homo extitit, ſi quis alius, ſuperiore ſæculo laborioſus, & adverſis ſuis clarus, quemque, ut Plinius de Baſſo quodam ait in epiſtolis, diſcriminum fama, notumque periculis nomen favorabilem fecit. In curia Regia Matritenſi eum ſuscepit parens, cumque per ætatem licuit his diſciplinis omnibus tradidit, quæ viri aulæ deſtinati ad gerendam apte rempublicam ſolent inſtruere animum: eruditione in paucis, rerumque uſu ipſe præſtans, quique filium ſibi ſucceſſorem in tractandis rerum arcanis ſpe opinioneque, ut comprobavit exitus, non vana augurabatur. Erat enim Antonius ingenio promptus, eloquens, aulicæque urbanitatis plenus, negotiiſque tractandis veluti natus: adhæc liberalis, ſumptuoſus, vultuſque & corporis conformatione animo, quem geſtabat, æquali. Initiatus fuit arcanorum conſcientiæ ſecundas gerens Gabrielis de Zaias, a ſecretis, ut vocant, Status miniſtri, quo tempore ut videtur carmine ſic deſcribebat eum Joannes Verzoſa, poeta magnus, in epiſtola ad ipſum data:

Complutū egregiis, Padua & Salmātica primū
Doctrinis aluere animum: hunc corporis apti
Commendat ſpecies: patris fortuna benigna
Ad res præclaras veroſque invitat honores:
Omnis amat te noſtra cohors, arcana potentis
Dum Regis tractas juvenis gravitate ſenili.

Italiæ nempe tractabat negotia in eodem miniſterii a Status ſecretis munere, de quibus tandem fere ſolus ad Regem ſuum Philippum, hujus nominis Secundum, retulit ſacraque ab eo excepit oracula, ſumma apud eumdem gratia florens. Niſi quod aliquando ex hoc culmine humanæ felicitatis præcipitavit, ob neſcio quas cauſas, in Regis odium. Quod ut declinaret in regnum Aragoniæ primo, ubi turbis cauſam dedit non niſi ſumptuoſa expeditione aque immiſſo exercitu ſedandis, deinde in Gallias ad Henricum Regem IV. fugam arripuit. Exceptus ab eo & benigne habitus vitam in exilio propagavit, calamo ſe & infortunium ſuum pluribus exaratis lucubrationibus aut ſolari, aut notum orbi reddere conatus. Cujus ſaltem poſtremi voti compos fuit factus ex quo ejus libros, & calamitatum narrationes cunctæ legunt releguntque politiores Europæ gentes. Maxime autem placent ejus politica, & quidquid vel in epiſtolis vel alibi de hoc ſtudio exaravit. Quo nomine a Chriſtophoro Beſoldo audit *Politicorum prudentiſsimus*: ab aliiſque honorificentiſsimis elogiis commendatur vir hujus artis, quam *robuſtorum* appellare ipſe ſolebat *ſtomachorum cibum*, callentiſsimus, cujuſque non theoricam tantum in libris, ſed & praxim in negotioſiſsima illa maximi ac prudentiſsimi Regis aula didicit. Præcipua ejus opera edita ſunt uno volumine, reliqua manu circumferuntur exarata. In illis ſunt:

Relaciones: continent calamitoſiſſima auctoris tempora.

Memorial que preſentó del hecho de ſu cauſa en el juicio del Tribunal de Juſticia, que llaman de Aragon.

Aforiſmos de las relaciones.

Cartas a diferentes perſonas. Cui acceſſit:

Epiſtolarum Latinarum ad Comitem Eſexium ſingularem Angliæ Magnatem, & alios centuria una.

Aforiſmos de las cartas Eſpañolas, y Latinas.

Segundas Cartas.

Aforiſmos de las ſegundas Cartas.

Hæc omnia proſtant Genevæ ex officina Samuelis Chovet anno 1654. poſt antiquiores alias editiones. Seorſim editæ ſunt *Primeras cartas con Aforiſmos Eſpañoles, y Italianos*, Pariſiis in 4. *Segundas cartas, y mas Aforiſmos*, ibidem apud Franciſcum Hubi 1603. in 8. *Aforiſmos de las Relaciones, y cartas primeras, y ſegundas, y algunas mas en Frances, y Eſpañol*, Pariſiis apud Joannem Lebic 1605. in 12. *Relaciones* 1598. 4. & 1624. 4. *Epiſtolam quamdam* ad amicum ſcriptam *de conſervanda Principis gratia* commentario illuſtravit Italico Camillus Baldus, ut Naudæus refert in *Bibliographia* ſua *Politica*. Quæ vero typis nondum commiſſa ſunt, præ ſeque nomen auctoris noſtri ferunt, hæc novimus:

Matriti in Villumbroſana bibliotheca duo aſſervantur MSS. codices *Epiſtolarum*. Item:

Hiſtoria del Rey D. Felipe II. quæ Petro Mattheo tribuitur, Antonii Perezii eſſe creditur. MS. reperitur in eadem bibliotheca.

Norte de Principes, Privados, Preſidentes, y Embaxadores. Hoc tamen opus alieno ſub nomine in lucem emiſſum refert D. Thomas Tamajus.

El conocimiento de las Naciones. MS. in eadem bibliotheca Villumbroſana.

Apuntamientos militares.

El Secretario.

ANTONIUS PEREZ, Pontireginenſis, in Pampilonenſi dioeceſi (Puente la Reyna oppidum vocant), Societatis Jeſu, cum Pincianus, tum Salmantinus demumque Romanus in collegio ejus urbis theologiæ profeſſor, acuto admodum ingenio vir, magnæque in-

inter profeſſores Romanos exiſtimationis, cui vir ſummus Sfortia, cardinalis Pallavicinus, in *Vindicationibus Societatis* cap. 36. inſigne teſtimonium præſtitit ingenii mortalium, quos ille noviſſet aut in Societate floruiſſent, nulli ſecundi, religioneque ac pietate inclyti. Reliquit poſteritati edenda poſt mortem:

In Primam Partem S. Thomæ Tractatus quinque ſive Theologiæ Tomum Primum, Romæ editum typis Angeli Bernabo dal Verme 1656. in folio.

De Juſtitia & Jure & Reſtitutione & Pœnitentia. Ibidem apud Vareſium 1658. folio.

In Secundam & Tertiam Partem D. Thomæ Tractatus ſex, De Vitiis & Peccatis. De Divina Gratia auxiliante. De Juſtificatione Impii. De Virtutibus Theologicis. De Incarnatione Verbi Divini. De Perfectionibus Chriſti. Lugduni ſumptibus Laurentii Arnaud, & Petri Borde folio 1669. adjuncta doctiſsimi *Auctoris vita*, in eaque elogiis de eo dictis a Sfortia Pallavicino S. R. E. demum cardinali, & Honorato Fabri S. I. presbyteris, abunde ex ſcriptis ſuis orbi jam notis.

Vivens ediderat:

Concluſiones Theologicas de Deo Trino & Uno. Romæ 1648. folio.

Obiit auctor, non diu poſtquam ab Urbe rediiſſet in Hiſpaniam, in oppido Corral de Almaguer anno MDCXLIX.

D. ANTONIUS PEREZ NAVARRETE, Lucronienſis, eques D. Jacobi, marchio de la Tertia, Bononiæ olim ſodalis in collegio Clementino, anno MDCXXIX. eo admiſſus, cui & academiæ præfuit juris canonici primarius anteceſſor: Tranenſis audientiæ, ut vocant, deinde & vicariæ judicis geſto Neapoli munere ad ſenatum, quem vocant Sanctæ Claræ, translatus eſt, deinde ad Collateralis regentem, quem & hodie locum tenet. Scripſit:

Scholaſticas Juris quæſtiones: in 4.

De Actionibus: in 4.

De Amicitia: in 8. Cujus ipſe meminit auctor in *Hiſtoriæ Cardinalis Albornotii* ſtatim dicendæ, lib. 1. cap. 11. lit. l. in notis. Item:

Repetitionem in cap. 1. de Probationibus. Bononiæ 1630. in 4.

Memoriale in favorem Collegii S. Clementis.

De Nobilitate. Meminit ipſe auctor in *Hiſtoriæ Cardinalis Albornotii* lib. 1. cap. v. lit. p. in notis, pag. 19.

Vernacula etiam lingua:

Las Grandezas del Reſtaurador de los eſtados de la Igleſia el Eminentiſimo, y Reverendiſimo Principe, y Señor Cardenal D. Gil de Albornoz. Item:

Genealogia de la caſa de Albornoz. Recordatur hujus ipſe auctor in *Hiſtoriæ* nuper laudatæ lib. 1. cap. IV. lit. o. in notis.

Relacion de las Fieſtas de Napoles por el nacimiento de D. Felipe Proſpero.

Laudatum aliud ejus opus *De Dono Regi præſtando tempore imminentis belli*, apud Joannem Franciſcum San-Felicium in Additionibus ad ſuas Deciſſiones 1. & 2. voluminis fol. 69. Item aliud:

Defenſa de la Juriſdicion militar, apud Thomam Brandolinum in quadam allegatione, cujus meminit collector elogiorum auctoris paullo poſt laudandus.

Integrum libellum vidimus a Vincentio Milone confectum cum hoc titulo:

Hiſtoriadores Eſpañoles, Italianos, y Franceſes que refieren en ſus generales hiſtorias los ſervicios particulares de D. Antonio Perez Navarrete Marques de la Tercia &c. Neapoli excuſum in 4.

D. ANTONIUS PEREZ DE RUA, Cæſarauguſtanus, dum Romæ verſaretur incidit in fatalem Philippo Regi noſtro annum, ſcribereque inductus funeralem pompam, exequutus id eſt perquam appoſite & eleganter:

Funeral hecho en Roma a la glorioſa memoria del Rey D. Felipe IV. en nombre de la Nacion Eſpañola. Typis Jacobi Dragondelli 1666. in 4. prodiit Romæ.

D. ANTONIUS PEREZ SIGLER, Salmantinus, vertit carmine Hiſpanico, abſque tamen rhythmi ulla lege niſi quod octoadibus nonnumquam utitur:

Los Quince libros de las Transformaciones de Ovidio con ſus alegorias. Salmanticæ apud Joannem Perez 1580. 4. Deinde Burgis apud Vareſium 1609. in 8. Hic ipſe juriſprudentiam profeſſus videtur fuiſſe, Talaveræque (dioeceſis Toletanæ oppidum eſt) advocati munus exercuiſſe, unde formatus fuit ab eodem auctore:

Manipulus florum Juris Pontificii, & Cæſarei, necnon & Regni Hiſpaniarum quadraginta conſiliis ornatus. Neapoli apud Ægidium Longum 1641. in folio. Quo libro refert ſe ſub tribus Regibus Philippis II. III. & IV. clientibus has locaſſe operas.

ANTONIUS PEREZIUS, vulgo PEREZ, ex Alfaro ad Iberum fluvium oppido oriundus, duodecim annorum adoleſcens una cum patre in comitatu Sereniſſimorum Principum Alberti & Iſabellæ in Belgium delatus, jura didicit Lovanii, juriſque ſuſcepit titulum. Inde, poſtquam adiiſſet plures Galliæ Italiæque academias, Belgio redditus, in eademque Lovanienſi ſchola doctor utriuſque juris renuntiatus, legum ordinarius profeſſor conſtituitur, mox ſupremus judex Re-

Regil, ad Palatinatum Rheni deſtinati, exercitus : quo exauctorato penſum reſumpſit academicum. Ediderat olim:

Inſtitutiones Imperiales erotematibus diſtinctas & explicatas. Lovanii 1634. & 1639. in 8. typis Everardi de Wite. Amſtelodami 1647. & 1651. in folio, & 1662 in 12. Et una cum *Valerii Andreæ Deſſelii erotematis Juris Canonici.* Coloniæ in 12.

Prælectiones, ſive Commentarios in libros novem Codicis Juſtinianæi. Lovanii typis Cornelii Cœneſtenii in 4. Et auctiores apud Everardum de Wite 1642. in folio. Amſtelodami 1647. in 12. & 1661. apud Elzevirios.

Prælectiones in tres poſteriores libros Codicis : quæ ſimul cum præcedentibus prodierunt Amſtelodami apud Elzevirios in 4. anno 1661. Vidimus quoque *Perezium augmentatum*, hoc eſt, *Antonii Perezii juris Conſulti Prælectiones in XII. libros Codicis Juſtinianæi, obſervatis maxime utilibus ex jure practico, publico, & Camerali, locupletatum a Hulderico Eybenio.* Coloniæ apud Andream Bingium in 4. *Alberti Parreſii Hiſpani in Codicem Juſtinianæum erotemata* Arnhemii edita apud Lauſonium in 8. anno 1617. Draudus laudat falſus in nomine. *Antonii* item *Perezii Aſſertiones Politicas, aliarumque utriuſque juris reſolutiones* Coloniæ editas anno 1613. in 4. invenio laudari a nonnemine. Hujuſne an alterius ambiguum mihi hactenus.

Edidit quoque:

Jus publicum, quo arcana & jura Principum exponuntur : tum prius, tum Francofurti una cum *Principe* Hippolyti a Collibus 1668. in 16.

In quinque & viginti Digeſtorum libros. 1669. in 4.

ANTONIUS PICHARDO VINUESA, Segobiæ, Bætico parente Joanne de Almonte Pichardo, natus anno MDLXV. juri operam, jactis prius, quod ſumme expedit, philoſophiæ tam naturalis quam moralis, dialecticæque fundamentis, addixit. Cumque in lyceo Hiſpalenſis urbis Iuſtiniani codicem pene puer docuiſſet, Salmanticam veniens, ibique in utroque jure (quod nulli alii ante ſe contigiſſe nonnuſquam jactat) licentiæ lauream, ut proprio verbo utar, adeptus, in candidatorum albo profeſſus nomen eſt, atque unica ingenii laboriſque virtute, ac viribus innixus omnes uſque ad primarium & nobiliſſimum Cæſarei juris profeſſorum obtinuit locum. Nempe Inſtitutionum cathedræ, qui primus eſt merendi gradus, anno MDXCIV. impoſitus, ſupremæque antemeridianæ anno demum MDCXII. ante impletum academicæ militiæ tempus, quod emeritis accenſendus expectabat, unus e Pinciænæ Regiæ curiæ judicibus cooptatur. Quod munus decennio jam gerens e vita demigravit x. kal. Februarias anni MDCXXXI. ætatis ſuæ LXIII. in templo Clericorum Regularium Minorum ſepultus. Scripſit:

In quatuor Inſtitutionum Juſtiniani libros commentaria : duobus tomis, tum alibi, tum Pinciæ ex quarta editione anni 1630. Genevæ 1657. folio. In poſteriori tomo continentur præter commentaria laudata:

Practicæ Inſtitutiones, ſive manuductionum juris Civilis Romanorum, & Regii Hiſpani ad praxim liber ſingularis. Item *Diſputationes tres*:

De Moræ commiſſione, & emendatione: ſeorſim Salmanticæ 1589. folio.

De Nobilitatis inter virum, & uxorem communicatione.

De Stipulationibus judicialibus, judicium ſiſti, judicatum ſolvi. Seorſim hæc prodierant, priuſquam ad *Inſtitutionum* calcem ſeu volumen poſterius ſiſterentur, Salmanticæ 1606. cum titulo, ut ſuſpicor, *Practicarum, ſcholaſticarumque diſputationum.* Præterea editæ ſunt Salmanticæ:

Lectiones Salmanticenſes, ſeu Anniverſaria relectio in titulum Digeſtorum De adquirenda, & omittenda hæreditate, apud Didacum Cuſſio 1621. in 4.

Ad Legem Gallus D. de Liberis & poſthumis. Pinciæ 1622.

Ad Rubricam, & l. Cum filio XI. D. de Leg. I. & l. Cum ita §. in fideicommiſſo. De Legatis II. Salmanticæ apud eumdem 1625.

In L. Si ante acceptum judicium. D. judicatum ſolvi. Salmanticæ 1600. 4.

Reliquit etiam MS. *Remedio de los ſobornos en las Cathedras*, ſive, de cohibenda ſubornantium competitorum ambitione.

D. ANTONIUS PIMENTA DE AVELLAR ET VALENZUELA, Luſitanus, ex oppido Torres-novas diœceſis Oliſiponenſis, juriſconſultus ac doctor academiæ Eborenſis, theologus & mathematicus, prior Eccleſiæ S. Petri ejuſdem oppidi de Torres-novas, ſcripſit:

Offervaçaõ do Cometa do anno MDCLXVI. aliaque ejuſmet generis aſtrologica ſub variis nominibus. Necnon et:

Antiguidades da Villa de Torresvedras, quem in ſchedis adhuc ſervat. Cujus rei auctorem habeo F. Emmanuelem a Reſurrectione, provinciæ ſuæ Portugalliæ Auguſtinianorum Reformatorum olim Romæ procuratorem, mihique ob inſignem rerum regni ejus notitiam in magno pretio habitum dum in Urbe uterque verſaremur.

Libro da Familia dos Pimentas, Avellares e Valenzuelas, eodem auctore.

ANTONIUS PIMENTEL, Luſitanus, ſcripſit:

Manual da Alma. Oliſipone 1644. Cardoſus qui Theatinum appellat.

ANTONIUS DE PINO, Luſitanus, ut ex ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam* Georgii Cardoſi habemus, edidit *Metrica* quædam anno 1656. apud Hollandos, nec dicit Latinane an vernacula ſint.

ANTONIUS PINTO, Luſitanus, Conimbricenſis, ut credere par eſt, profeſſor, habuit apud univerſam ejus urbis academiam kalendis Octobris anni MDLV.

Orationem de ſcientiarum omnium, magnarumque Artium Laude, Joanni Lencaſtrio, duci de Aveiro, dicatam, cum edita fuit Conimbricæ a Joanne Alvaro, typographo Regio, eodem anno.

Idem videtur auctor:

Orationis in obedientia D. Ferdinandi Meneſii pro Sebaſtiano Rege Summo Pontifici Pio V. anno MDLXVI. oblata, quæ edita quoque fuit.

ANTONIUS PINTO PEREIRA, Luſitanus, ſcripſit vulgari lingua:

Hiſtoria da India do tempo que a governou Dom Luis de Ataide. Conimbricæ in folio, apud Nicolaum Carvalho 1617. poſt triginta annos editum opus cura Michaelis Crucii, ſodalis ordinis Jeſu Chriſti.

ANTONIUS PINUS PORTODOMEUS, Luſitanus, vulgari cognomento, ut credimus, de Pina Portodome, quem minus recte Bartholomæum indigitavit Matamorus, Pariſios cum aliis adoleſcentibus a Joanne III. Rege, conſilium in hac re Jacobi Goveani, ſcholæ Barbaranæ præfecti apud Pariſienſes, ſequuto, fuit remiſſus ut expenſis Regiis in hoc gymnaſio eo genere diſciplinarum imbueretur, quæ ad formandas conciones ſacras, & inter exteras & barbaras gentes Chriſti fidem diſſeminandam ſternere viam poſſent. In rhetorica arte multum ibi profecit, dehinc triennium philoſophiæ incubuit, diligentia quoque ſingulari juventutem erudiit. Poſtea etiam ad epiſcopatum evectum fuiſſe, pervenit ad Andreæ Scoti aures. Scripſit:

Ad Fabii Quintiliani Oratoriarum Inſtitutionum librum III. (ſane difficilem) *ſcholia.*

Homilias item quaſdam edidiſſe fertur. Laudat hunc Matamorus in *De Academiis, & doctis viris Hiſpaniæ* libello, Andreas Scotus & Aubertus Miræus in ſuis *Hiſpaniæ*, & *Eccleſiaſtica Bibliothecis.*

ANTONIUS PIQUER, alias PIQUET, Societatis Jeſu, in vernaculam noſtræ gentis linguam vertit Antonii de Balinghem Latinum opus:

Diario, o Kalendario de Nueſtra Señora. Cæſarauguſtæ 1654. in 4.

ANTONIUS POLO, Aragonus, ex Alfocea, oppido ad Iberum fluvium haud procul Regia urbe poſito, unde ſe ipſe Phocenſem ubique nominat, rerum domino Carolo Cæſare humanioribus literis apud Cæſarauguſtanos, editiſque his operibus claruit:

Annotationibus Grammaticis in IV. & V. librum Antonii Nebriſſenſis, ſeu de Syntaxi, & Proſodia. Cæſarauguſtæ apud Petrum Bernuz 1555. & antea 1540. in 4. Fertur ſimul: *Repetitio quædam de literarum quarumdam apud Latinos pronunciatione.*

Cænotaphio in obitu Caroli V. Imperatoris Cæſarauguſtæ celebrato. Cæſarauguſtæ anno 1588. in 4.

ANTONIUS POLO, theologus doctor, & canonicus Conchenſis, tractatum ſic inſcriptum edidit:

Contra Sacerdotes Concubinarios. Venetiis apud Petrum Lyechtenſtein 1529. in folio. Sic lego in *ſupplemento Epitomes Bibliothecæ Geſnerianæ.*

Nil video cur hic non ſit Antonius Polus, cui inſcripta eſt Joannis Verzoſæ epiſtola lib. I. ejus *Epiſtolarum*, quæ incipit:

Degunt hic vitam, Pole, infeliciter, & ſe Plerique ignorant.

ANTONIUS PONCE DE SANTA CRUZ, Alphonſi doctoris medici filius, Pinciæ natus, ad ejuſdem urbis ſcholam doctrinæ cum in aliis, tum præcipue in philoſophicis ac medicis literis profectus refert. Quare & ibi ex primaria cathedra medicam artem docuit uſque dum Philippus Catholicus Rex IV. permotus fama viri in curiam evocavit, cui inter alios experientiſſimos juvandæ ac reſtaurandæ naturæ artifices ſalutis ſuæ curam concrederet. Adeptus fuit tandem ætatis longevæ beneficio primum inter collegas locum (protomedici vocant) atque item Covarrubiæ in territorio Burgenſis Eccleſiæ abbatiam, quæ quidem poſſeſſorem locupletat, nec tamen, ut aliis ſimilibus Eccleſiaſticis beneficiis ſolemne eſt, certo loco addicit. Teſtes nobis reliquit egregiæ ſuæ doctrinæ atque eruditionis opera hæc:

Opuſculorum Medicorum, ac Philoſophicorum volumen primum, quod hæc continet:

In Avicennæ Primam Fen. I. libri.

Hippocraticam Philoſophiam, ſive de his, quæ Phyſice ſcripta ſunt ab Hippocrate.

De Pulſibus Diſputationes, quibus Galeni

&

& Avicennæ doctrina philoſophice perpenditur: quibus adjunxit Alphonſi parentis *De Melancholia* libellum. Matriti apud Thomam Juntam 1622. folio. Deinde:

Prælectiones Valliſoletanas in librum Hippocratis Coi de Morbo ſacro. Matriti 1631. folio apud Ludovicum Sancium.

De Impedimentis magnorum auxiliorum in morborum curatione libros III. ad tirones. Matriti ex typographia Regia..... Barcinone 1648. 8. Patavii demum 1652. in 12.

In Libros Galeni de Morbo, & ſymtomate. Ibidem 1637. folio.

Vulgari quoque lingua olim ediderat:

De las cauſas, y curacion de las Fiebres con ſecas peſtilenciales, ad Ludovicum Mercatum, Regium Philippi Regis III. protomedicum. Pinciæ apud Petrum Merchan 1600. 8.

Apponam de Antonii noſtri operibus his omnibus Ferdinandi Cardoſi doctoris medici judicium, rectum an ſecus aliis remitto, quorum de hujuſmodi rebus notio eſt. Hic in *Tractatu de febre ſyncopali*, *Inter opera ejus*, ait, *judicio noſtro eminet Hippocratica philoſophia relata: ſubſequitur libellus de Impedimentis magnorum auxiliorum. Pars naturalis juventutis redolet labores, quod ipſe non diſſitetur, parum exculta, nec ſtilo placet. Liber de morbo & ſymtomate vaſtum & confuſum opus. De morbo ſacro doctius diſputat. Liber de Pulſibus cum Petro Garſia contendat, cujuſnam eſt: ſunt enim verba eadem, ſenſus idem, mutatum nihil; ſed ſemper in iſto viro laudavi varie literaturæ notitiam, politioriſque eruditionis copiam, illo docendi modo ſicco & ſterili carentem quo Hiſpani apud exteras nationes male audimus*. Hæc ille.

Pro ſua *de Animatione fœtus tertio die* opinione Thomas Fienus, Antuerpienſis, vir in medicina admodum clarus, adverſus Santa Crucium noſtrum diſputavit, edito Lovanii hujus argumenti libello anno 1629. in 8. Denatus eſt Antonius octogenario major, labante jam memoria ſenſibuſque imbecillis, minus ad praxim exercendam aptus, anno.....

F. ANTONIUS PONS, Dominicanus, ſacræ theologiæ magiſter, edidit:

Milagros del Santiſimo Sacramento. Valentiæ ex officina Chryſoſtomi Garriz. 1613. 8.

ANTONIUS PORRAS, artium magiſter, theologus doctor, canonicus (ut vocant) magiſtralis Placentinæ Eccleſiæ, viſitatorque hujus epiſcopatus, nuncupavit ejuſdem ſedis antiſtiti, qui per id tempus erat, D. Guterio Carvajalio:

Tratado de la Oracion. Compluti apud Joannem Brocar in 4. Deſideratur editionis annus, niſi idem ſit cum impetratæ ad editionem Regiæ facultatis, ſcilicet 1551.

F. ANTONIUS DE PORTALEGRE, Luſitanus, ordinis S. Franciſci provinciæ Pietatis, Mariæ Portugalliæ Principis miniſter a pœnitentiæ ſacramento, dedit foras, nomen ipſe occultans:

A Paixaõ de Chriſto metrificada: tam Luſitane quam Caſtellane 1548. Et poſtea Conimbricæ 1581.

D. ANTONIUS DE PORTUGAL, Ludovici Portugalliæ Infantis filius nothus, ſatis ſuperque toto terrarum orbe propter ærumnas ſuas ac tentatam imprudenter regni illius tyrannidem celebris, ſcriptam reliquit de vita ſua hiſtoriam, exemplo ductus magnorum virorum, ut ſe ipſum in exilii ſui calamitate ſolaretur. Quam apud Emmanuelem, filium Antonii ipſius, manu exaratam vidit Joannes Caramuel noſter hoc titulo:

Primeira, e ſegunda parte da Hiſtoria do Rey Dom Antonio. De quo opere, & auctore ejus contentus ero verba adjungere ipſius Caramuelis in prooemio ſui *Philippi Portugalliæ Regis*, &c. *His omnibus* (ſcilicet epiſtolis, & ſupplicibus libellis, tum literis patentibus, inſtrumentiſque aliis, quorum exempla, beneficio Emmanuelis de Portugallia proxime nominati, ad eum pervenerant, ipſa demum Hiſtoria, quam nunc laudamus) *conſtituo*, ait, *rariſſimæ eruditionis theſaurum. Fuit Antonius felix calamo, politicæ ſcientiæ doctiſſimus; ut videant poſteri non ſufficere ſcientias aut artes, licet excellentiſſimas, ut jus tyrannidi ſubjaceat, & veritas ab eloquentiæ hypocriſi opprimatur*. Hæc ille.

Pſeaumes de D. Antoine de Portugal proſtant Pariſiis 1619. in 16. Gallice. Latineque *Pſalmi Confeſſionales*. Pariſiis 1616. in 16.

F. ANTONIUS A PURIFICATIONE, Luſitanus, Portuenſis, eremita Auguſtini ſectator, ſacræ theologiæ lector emeritus, provinciæ ſuæ Luſitanæ viſitator & chronographus, dum opus juſtum apparat ære ſculpi fecit argumenti ſynopſin, quod ſibi propoſuerat exornandum, hac inſcriptione:

Theatrum Triumphale provinciæ Luſitaniæ ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, anno 1634. Aliquot annis elapſis adimplevit fidem obligatam, publici juris facto Luſitanice:

Chronica da antiquiſſima provincia de Portugal da ordem dos Eremitas de Sancto Agoſtinho, Primeira parte. Oliſipone apud Emmanuelem Silvam 1642. folio. Deinde:

Chronica da Provincia de Portugal &c. Parte ſegunda: con hũa addiçaõ no cabo, na qual ſe reſponde a os principaes lugares da Be-

nedictina Luſitana. Ibidem apud Dominicum Lopez Roſa. 1656. folio.

Latine etiam dedit:

Chronologiam Monaſticam Luſitanam: quam laudat non ſemel Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano.*

Item Luſitane ut credo:

Martirologio Monaſtico Luſitano: cujus meminit idem Cardoſus.

Rurſus Latine:

De Viris illuſtribus provinciæ Portugalliæ Eremitarum S. Auguſtini tractatum: cujus, uti jam publicati, auctor meminit parte II. Chronici lib. v. tit. III. §. XXII.

D. ANTONIUS DE QUESADA, juriſconſultus, Salmanticæ in ſchola eruditionis atque ingenii dotibus ſeſe, dum viveret, ſuſpiciendum præbuiſſe vigiliarum ipſa editione, omni æqualium teſtimonio gravius atque ſincerius manifeſtavit. Profeſſorem geſſiſſe eum ordinarium nec indicatur aliquo ejus loco, nec ego aliunde didici. Quemadmodum nec de patria certum quid affirmare poſſum facile credulus, ipſe licet Antonium parentem Bletiſſa, ſive Ledeſma, nobili ad Tormim fluvium municipio, oriundum decimo ſeptimo quæſtionum juris laudet capite, honorem ei Guatemalenſis Indorum præfecturæ a Carolo Cæſare collatum referens, atque ibi gentium in virili adhuc ætate vita defunctum adjungens. Scripſit ad Didacum Covarrubiam, ſupremi ſenatus principem, erudite atque ſubtiliter, nec ſine auctorum & argumentorum, quod raro ſolet, examine atque delectu:

Diverſarum quæſtionum juris librum ſingularem. Salmanticæ 1573. ex officina Joannis Baptiſtæ a Terranova in folio. Quem jam ediderat, quinque alios ejuſdem argumenti ſe ſubjecturum affirmans, cum a doctiſſimo viro Martino Antonio del Rio in *Medæam* notis *Hiſpanus* audiebat *juris conſultus ſibi amiciſſimus, cujus nobilitatem eruditio & virtus nobilitarent.*

D. ANTONIUS DE QUEVEDO ET HOYOS, patria ex oppido Reynoſa in montanis Caſtellæ veteris, advocatus Matritenſis, edidit:

Libro de Indicios, y tormentos: ſive torturæ reorum praxim. Matriti apud Franciſcum Martinez 1632. 4.

D. ANTONIUS DE QUINTANADUEÑAS, Burgenſis, imperialia & canonica jura, quæque ornamenta liberalium artium debent iis, ne frigeant aut ne ſordeſcant, admoveri ſerio cum didiciſſet, ſcholam Ognatenſem ſodalis togatus, rector, princepſque pontificii juris profeſſor decoravit. His præſidiis variæ ac multiplicis literaturæ inſtructus ad forum, veraſque lites in curiam venit; cumque aliquot annis per crebra & gravia diſceptata prudenter negotia habilem ſe tuendæ reipublicæ oſtendiſſet, Philippus Rex III. Catholicus conſultorem, ut vocant, Siciliæ proregum, & Patrimonii Regii protectorem creavit. Quo in munere bene geſta re, ductaque inde uxore Melchiora Marulli Pati, baroniſſa de la Floreſta, locuplete ac nobili femina, in patriam tandem revocatus Regios inter ſenatores Italicos ſedere juſſus eſt. Scripſit perornate, perque erudite, cum ab ſchola nondum diſceſſiſſet:

Eccleſiaſticon libros IV. Salmanticæ 1592. in 4. Quorum primus *Inſtitutiones rei beneficiariæ* continet: II. *De bonorum Eccleſiæ ſucceſſione, atque commercio*: III. *De Clericis abſolute ordinandis, aut non*: IV. *De prohibita beneficiorum multitudine* diſputat.

De Juriſdictione, & Imperio libros duos. Matriti apud Ludovicum Sanchez, 1598. 4.

Ad plures abiit circa annum MDCXXVIII. Floreſtæ marchio jam creatus: ſive, ut Aubertus Miræus, neſcio a quo doctus, XV. Novembris MDCXXVI. repentina morte.

ANTONIUS DE QUINTANADUEÑAS, patria ex Norba Cæſarea, quæ nunc eſt in Extremadura regione urbs Alcantara, nobiliſſimæ hujus equeſtris militiæ ſedes, profeſſione vitæ Jeſuita. Hiſpali ad Societatem admiſſus fere ſemper ibi egit, ac deceſſit tandem, ampliſſimæ urbi valde proficuus, quippe qui crebro ad populum ſub dio, ut in more habent hujus inſtituti homines, pie atque ardenter concionabatur, pœnitentium confeſſiones domi foriſque frequentiſſime excipiebat, ſupplicio ultimo addictis, quaſi ex munere ſibi impoſito, ad latus aderat & uſque ad patibulum comitabatur. Cum vero in moralibus ſtudiis, quorum vere anima & vita praxis eſt, jugi lectioni experientiam diuturnam attentamque adjunxiſſet, monumentis doctrinæ ſuæ, qui vivus non poterat, voluit etiam poſt obitum ad poſteros, non vacuus aut ingratus, pertingere: iiſque non theologicis modo, ſed & hiſtoricis, nam & his literis non parum delectabatur. Hæccilla. Partim Latina:

Singularia Theologiæ moralis ad ſeptem Eccleſiæ Sacramenta. Quibus accedit *Ad celebriora chriſtiani Orbis Jubilea* appendix. Hiſpali typis Franciſci de Lyra 1645. folio. Venetiis poſtea apud Tomaſinum 1649. in folio.

Singularia Moralis Theologiæ ad quinque præcepta Eccleſiæ, necnon ad Eccleſiaſticas cenſuras & pœnas: opus poſtumum. Matriti apud Paulum Vall. 1652. folio.

Ver-

Vernacula partim lingua, & quidem moralia:

Inſtruccion de Ordenantes, y ordenados. Hiſpali 1640. 12. & 1643. ibidem.

Caſos ocurrentes en los Jubileos de dos ſemanas. Hiſpali 1641. 16.

Retiro de las converſaciones profanas de monjas. Matriti 1631.

Explicacion de la Bula de Urbano VIII. contra el uſo del tabaco en los Templos. Hiſpali apud Simonem Faxardo 1641. in 4.

Hiſtorica hæc:

Vida de la Infanta D. Sancha Alfonſo del habito, y orden de Santiago, hermana del Santo Rey D. Fernando. Matriti 1631. in 4.

Nombre ſantiſimo de Maria, ſu excelencia, ſignificados, y veneracion, y efectos. Hiſpali typis Franciſci de Lyra 1643.

Glorioſos Martyres de Oſuna, Arcadio, Leon, Donato, Nicephoro, Abundancio, y nueve Compañeros ſuyos. Ibidem 1632. in 4.

Santos de la Ciudad de Sevilla, y ſu Arzobiſpado. Ibidem ex officina Franciſci de Lyra 1637. 4.

Santos de la Ciudad de Toledo, y ſu Arzobiſpado, excelencias de ſu Santa Igleſia, fieſtas que celebra en ſu iluſtre coro. Matriti 1651. folio.

Evocatus Hiſpali ad id conficiendum, de quo proxime dictum fuit, opus ab Eminentiſſimo D. Balthaſare a Moſcoſo & Sandoval S. R. E. cardinali ampliſſimo, ac Toletano antiſtite digniſſimo, vix eo perfecto atque typis edito in hanc urbem redierat cum in letalem incidit morbum, qui eum fere ſexagenarium abſtulit Auguſto menſe anni MDCLI.

D. ANTONIUS RAMIREZ DE MENDOZA, qui Salmanticæ in Conchenſi collegio ſodalis, & in Granatenſi curia fuit ſenator Regius, ſcripſiſſe dicitur:

Conſiliorum, ſeu Informationum volumen.

Additiones ad ſecundam partem commentariorum Didaci Perez ad Regium, ut vocant, *Ordinamentum.*

Ægidius Gonzalez de Avila in *Hiſtoria Salmanticenſi*, & in *Theatro Eccleſiæ Salmantinæ* auctor eſt.

ANTONIUS RAMIREZ DE VILLASCUSA, magiſter artium, ſcripſit more ſuæ ætatis:

Abreviationes Parvorum Logicalium in 4. abſque loci annive mentione. Extat in bibliotheca Coloniana Hiſpalenſis Eccleſiæ.

ANTONIUS RANQ, neſcio quis, auctor laudatur operis:

Cataluña iluſtrada nuncupati.

F. ANTONIUS DE REMESAL, Gallæcus, ex oppido Allariz, ſodalis Dominicanorum, in Salmantina domo hunc ordinem profeſſus, ad Indos veniens ex archiis cœnobiorum & urbium, variorumque relationibus fide dignis compoſuit:

Hiſtoria de la Provincia de S. Vincente de Chiapa, y Guatimala de la orden de Santo Domingo con los principios de las demas Provincias deſta Religion de las Indias Occidentales, y lo ſecular de la Governacion de Guatimala. Matriti 1619. in folio.

Adjutum ſe in deſcribendis hujus provinciæ originibus fatetur ſchedis ſeu hiſtoria olim a Thoma de Turre ejuſdem familiæ conſcripta. Verum & promiſit ipſe *Annotationes*, ſeu *Commenta in Divi Thomæ ſermones*, quo opere ſe impendiſſe ait quidquid in re theologica, Græcoque & Hebraico ſermone profeciſſet.

F. ANTONIUS DE LOS REYES, Dominicanus, ſcripſit in occidentali plaga:

Arte de la lengua Mexicana. Forte diverſum opus ab alia Arte *linguæ Mixtecæ*, quam ſcio excuſſam fuiſſe Mexici anno 1593. 4. ubi vocat ſe auctor vicarium in Tapuzculula.

F. ANTONIUS RIBEIRA CHIADO, Franciſcanus Portugalliæ regni, dedit foras:

A Regla Geral de San Franciſco em trovas, hoc eſt verſibus; unaque:

Um Auto (ſic appellamus comœdiam ſacram) *da natural Invençaon.*

ANTONIUS DE RIBERA, ſacerdos, chorique miniſter in Toletana Eccleſia, librum nomine ſuo foras dedit hujuſmodi:

Copilacion de los deſpachos tocantes a la translacion del bendito cuerpo de San Eugenio martir primer Arzobiſpo de Toledo hecha de la Abadia de San Denis en Francia a eſta Igleſia con la relacion del viage de D. Pedro Manrique Canonigo de la miſma Santa Igleſia por el dicho cuerpo, y el ſolemne recebimiento que ſe le hizo en la Ciudad de Toledo. Toleti 1566. in 4.

ANTONIUS DE RIBERA quidam, ſcripſiſſe dicitur:

Defenſionem Sacroſanctæ Synodi Tridentinæ libris v. comprehenſam adverſus Hæreticos. Oliſipone 1595. Ita in *Catalogo* ſuo Valerius Andreas Taxander.

ANTONIUS DE RIBERA, ſcripſit:

Poema de la limpia Concepcion de Nueſtra Señora. Hiſpali 1616. in 4.

F. ANTONIUS DEL RINCON, ordinis

nis Minorum ut ſcribitur in Franciſcanis chronicis vulgaribus lib. XVI. cap. XXXIII. ſcripſit, Waddingo & Daza teſtibus:

Monumenta ordinis, ſive de viris illuſtribus: ter excuſſa ut Waddingus ait. Secunda editio eſt Salmanticæ anno 1511. 4.

ANTONIUS DEL RINCON, Americanus, Angelopolitanus, Jeſuita, edidit:

Grammatica, o Arte de la lengua Mexicana. Mexici 1595. 8.

Obiit Mexici MDCI.

ANTONIUS DE RIOS, centurio, atque aciei inſtructor, ſcripſit:

Diſcurſo de la Cavalleria ligera. Bruxellis in 8.

ANTONIUS DE ROBLES CORNEJO, doctor medicus, edidit, Antonio Leone in *Bibliotheca Indica* teſte:

Simples Medicinales Indianos.

ANTONIUS RODERICUS, edidit:

Platica eſpiritual de virtudes, y oracion mental. Cæſarauguſtæ 1601. 8. Oſcæ apud Petrum Bluſon 1623. in 4.

Del Roſario. Ibidem 1603.

ANTONIUS RODRIGUEZ, Salmantinus, mathematicarum artium profeſſor, ſcripſit:

Practica, y Theorica para contar por guariſmo de repente, y reduccion de todas las monedas, y peſos de diferentes Reynos. Salmanticæ apud Joannem Beneaut 1596. 12.

ANTONIUS RODRIGUEZ DAVALOS, ex Æneæ Sylvii Latino fonte derivatum a ſe in vernaculum dedit:

Dichos, y hechos notables, y gracioſos, y elegantes del ſabio Rey D. Alfonſo de Aragon, y de Napoles. Antuerpiæ 1554. in 8.

ANTONIUS RODRIGUEZ PORTUGAL, haraldus Regius inſcribitur operi hujus tituli.

Chronica llamada el Triunfo de los nueve preciados de la fama, en la qual ſe contienen las vidas de cada uno, y los excelentes hechos en armas, y grandes proezas que cada uno hizo en ſu vida. Con la vida del muy famoſo Cavallero Beltran de Gueſcin Condeſtable que fue de Francia, y Duque de Molina nuevamente trasladada de linguage Frances en nueſtro vulgar Caſtellano por el honorable Varon Antonio Rodriguez Portugal principal Rey de Armas del Rey Nueſtro Señor: ad Joannem Tertium Luſitaniæ Regem. Oliſiponе apud Germanum Gallarde in folio. 1530.

ANTONIUS ROIS ET ROZAS, Cantaber, ex Vergara oppido provinciæ Guipuſcoæ, in Hiſpanum e Latino idiomate convertit:

La Ciudad de Dios de San Auguſtin. Matriti 1614. folio. Nuper Antuerpiæ apud Hieronimum Verduſſen 1676. folio. Scripſit item, niſi alius ſit:

Eſpejo de Perfeccion. Matriti apud Alphonſum Martinez 1619. 16.

F. ANTONIUS ROJO, oriundus ex oppido Pinto dioeceſis Toletanæ, ordinis S. Franciſci de Obſervantia, lector emeritus, & qualificator, ut vocant, S. Officii, Complutenſis domus bis præfectus, & provinciæ ſuæ Caſtellæ cuſtos, ſcripſit:

Vida de San Diego de Alcala. Compluti apud Franciſcum Garcia 166.. in 4.

ANTONIUS ROLIN, Societatis Jeſu, ſcripſit:

Vida, doctrina, y muerte del Venerable Padre Alonſo Rodriguez.

F. ANTONIUS DE SANCTO ROMANO, Palentinus, ordinis Sancti Benedicti, quem ad D. Zoili monaſterium in Carrionenſi nobili municipio fuit profeſſus, ſcripſit:

Hiſtoria General de la India Oriental; los deſcubrimientos, y conquiſta que han hecho las armas de Portugal en el Braſil, y en otras partes de la Aſia, y Africa deſde ſu principio haſta el año de MDLVII. Pinciæ 1603. in folio per Didacum Perez.

Jornada, y muerte del Rey D. Sebaſtian de Portugal: ex Hieronymi Franchi commentariis. Ibidem eodem anno in 4. apud Joannem Iñiguez.

F. ANTONIUS A SANCTO ROMANO, alius a ſuperiore, Granatenſis, Eremitarum Divi Auguſtini ſodalis, Conchenſis domus aliquando præfectus, ſacræque fidei judicibus a cenſuris, ſcripſit:

Conſuelo de Penitentes: duobus tomis. Salmanticæ 1583. in 8. Idem eſt opus:

Meſa franca de eſpirituales manjares. Hiſpali apud Andream Peſcioni 1585. 8.

De la Hiſtoria de nueve Santos Auguſtinos de Mexico.

ANTONIUS ROSCIUS, vulgo ROS, Perpinianenſis, juris conſultus eximius, ornamentoque aliarum disciplinarum liberaliter inſtructus, idem Regius ſenator in curia principatus Cataloniæ, ſcripſit:

Memorabilium libros III. Barcinone apud Claudium Bornatium 1564. in 4. *De rebus forenſibus* in tribus aliis *Memorabilium* poſte-

ſeriorĭbus libris ſe tractaturum edixerat.

D. ANTONIUS DE ROXAS, edidit, ſi alius eſt a ſuperiore Antonio Rois & Rozas:

Eſpeſo de Perfeccion. Matriti 1604. Sed & alia duo opera prohibentur in Indice librorum prohibit. & expurg. Hiſpaniæ Antonio de Roxas inſcripta, nempe:

Vida Eſpiritual. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1629.

Luz de la Noche obſcura, y preparacion Euchariſtica para bien morir. In eadem officina 1630.

F. ANTONIUS ROZADO, Luſitanus, ordinis Sancti Dominici, comiſſarius, ut vocant, Sancti Officii, publicavit propria lingua:

Tratados em louvour do Santiſſimo Roſario, e ſobre o Cantico de Noſſa Senhora. Oliſipone 1622. in 4.

D. ANTONIUS RUBIÑOS DEL MONTE, Gallæcus, Mindonienſis, Salmanticæ in collegio Bartholomæano togatus ſodalis, deindeque in Caurienſi ſacra æde canonicus, opus confecit, quod typis nondum commiſſum fuit, ſcilicet:

Sumario de las grandezas del origen, y deſcendencia de los Principes de Auſburg Archiduques de Auſtria, y Emperadores de ambos emiſferios. Pulcherrima forma id conſcriptum, & perfectiſſimis pictoriæ rei figuris calamo ductis exornatum Matriti aſſervat D. Gaſpar Ibañez a Segobia, amicus noſter, Alcantarenſis eques, marquio Acropolitanus, toparchaque oppidi de Corpa, inſtructiſſimæ omnis generis ſelectorum librorum bibliothecæ poſſeſſor, eruditorumque operum artifex non inelegans, quem amicitiæ conſcientia prolixius laudare prohibet.

F. ANTONIUS RUBIO, Legionenſis, ordinis Sancti Franciſci provinciæ S. Jacobi, eo tempore quo adverſus ſcripta Eraſmi Roterodami doctus quiſque de theologorum Hiſpanorum numero, religionis non obſcure cauſam agens, editis libris depugnabat poſtremus ipſe elucubravit, viſis jam Stunicæ, Carabajalis, Bedæ item Natalis Pariſini, Albertique Pii Carporum comitis operibus:

Aſſertionum Catholicarum adverſus Eraſmi Roterodami peſtilentiſſimos errores libros IX. Salmanticæ editos a Joanne de Canova 1567. in folio.

Meminit auctor habiti apud Pincianos Regio nutu de Eraſmi ſcriptis graviſſimorum quamplurium theologorum conſeſſus, e quorum numero Franciſcus erat Caſtellus Minorita, nulli, ut inquit, vel concionandi vel diſputandi laude ſecundus. *Habuit etiam* (verba ipſius Rubionis audis) *ibidem pulcherrimam adverſus Eraſmum orationem antiquo Romanoque ſtilo ac more quidam Fr. Franciſcus Meneſius, vir ſingulari ingenio religione atque eruditione præditus, & inter Minores cœnobii S. Franciſci Salmanticenſis minimus apud ſe, maximus tamen apud omnes. Cujus orationis ſegmentum, ab Eraſmianis ex ore dicentis excriptum (nam humillimus vir noluit ne tantillum quidem cuiquam dare), ut ad ſe miſſum Eraſmus vidit in hanc vocem admiratus prorupit: nunquam putarem talem ac tantum in Hiſpania eſſe virum.* Hæc ille. Quæ nos pro viri & orationis merito deeſſe noluimus in hoc catalogo, qui talia Hiſpanæ noſtræ gentis decora oblivioni avet eripere, immortalitatique conſecrare.

ANTONIUS RUBIO, patria Rodenſis, Jeſuita, Mexici Novæ Hiſpaniæ philoſophiæ theologiæque docendæ operam diu navavit, reverſuſque in Hiſpaniam Compluti conſedit, obiitque VIII. Martii MDCXV. ætatis ſuæ LXVII. vir doctrina eximius, atque editis de tota philoſophia libris. Nempe in lucem dedit:

Commentarios in univerſam Ariſtotelis Logicam, ſive *Logicam Mexicanam*: duabus partibus. Coloniæ 1605. apud Millium.

Eorumdem Commentariorum compendium, in gratiam Academiæ Complutenſis: quæ publico decreto ſuis profeſſoribus eos juventuti explicandos præſcripſit, curavitque decretum hoc ſuum auctoritate Regia firmari, ſi non fallit Alegambius in *Bibliotheca Societatis.* Valentiæ id prodiit 1607. Et Coloniæ 1609. & 1615.

Commentarios in VIII. libros Ariſtotelis de Phyſico auditu. Matriti 1605. Et in breviorem ſummam redactos Valentiæ & Coloniæ 1610. & 1616.

Commentarios de Ortu, & Interitu, ſeu de generatione, & corruptione rerum naturalium. Tum alibi, tum Coloniæ apud Chrithium anno 1619.

Commentarios in libros de Anima. 1613. & 1621.

Prodierunt etiam poſtumi:

Commentarii in libros Ariſtotelis de Cœlo, & Mundo. Coloniæ typis Chrithii 1617. Omnia hæc quinque voluminibus in 8. ediderunt Lugdunenſes anno 1625.

ANTONIUS RUIZ DE MONTOYA, Limenſis, Jeſuita, ſtrenuus in Paraguajana provincia operarius, & non unius collegii rector, ſcripſit:

Teſoro de la lengua Guarani. Matriti 1639.

Arte, y Vocabulario de la lengua Guarani. Ibidem 1640.

Ca-

Catecifmo en la mifma lengua. 1640. 8. Matriti.

Hiſtoria de la conquiſta eſpiritual de la provincia del Paraguai. Matriti 1639. 4.

Superſtiti etiam tunc hos tribuit libros *Bibliothecæ Societatis* auctor. Sed tandem obiit magna ſanctitatis fama Limæ, dum ex Hiſpania ad Paraquarenſes ſuos remearet, XI. Aprilis MDCLII.

ANTONIUS RUIZ DE MORALES ET MOLINA, Cordubenſis, Ambroſii de Morales ſummi viri ex Cæcilia ſorore nepos, Ludovici de Molina Regii ſenatoris, cujus egregii extant *de Primogeniis Hiſpanorum* commentarii, germanus frater, ordinis S. Jacobi presbyter in cœnobio Hiſpalenſi, propter propria & propinquorum de republica merita obtinuit ut Mechoacanenſibus prius, deinde Tlaſcalenſibus in America Septemtrionali daretur antiſtes. Scripſit:

In Benedicti Ariæ Montani Rhetoricam annotationes. Antuerpiæ editas 1572. 8. Item vernacula lingua:

Regla de la orden de Santiago. 1565. folio.

Hiſtoria de la orden de Santiago. Extat Ambroſii Moralis avunculi Latina ad hunc epiſtola quorumdam ſacrorum de Sanctis Cordubenſibus monumentorum nuncupatoria volumine 4. *Hiſpaniæ illuſtratæ* pag. 344. Memineruntque ejuſdem cum laude Hieronymus Gudiel *en el epitome de los Girones*: Ægidius Gundiſalvi Davila *in Theatro Eccleſiaſtico Indico*, & *Eccleſia Angelopolitana*, ſive *Tlaſcalenſi*: tum etiam *Bibliothecæ Geſnerianæ* epitomator: & Athanaſius de Lobera in *Legionenſis urbis Hiſtoria* cap. VIII.

D. ANTONIUS DE SAAVEDRA GUZMAN, Mexicanus ſive patria ſive incolatu, ſcripſit:

El Peregrino Indiano: poema de rebus geſtis Ferdinandi Corteſii. 1599. Matriti apud Petrum Madrigal.

F. ANTONIUS SAGARRO (vereor ne Aubertus Miræus parum fideliter cognomen hoc expreſſerit), Catalanus, Carmelita, reliquiſſe dicitur in conventu Barcinonenſi:

De viris illuſtribus Carmeli librum, domeſticis magni habitum: obiiſſeque diem ſuum anno MDCXX. cum Perpiniani ſodalibus præeſſet.

F. ANTONIUS SAINER, Matritenſis, ſodalis Eremitarum Sancti Auguſtini provinciæ Caſtellæ, magiſter theologus, in Luſitania ejuſque urbe principe per eos dies morabatur quando anno MDCXL. res ibi publicæ turbaverunt, quæ illius temporis geſta reverſus ad nos literis tradidit ſcribens:

Hiſtoria de el levantamiento de Portugal. Cæſarauguſtæ 1644. in 4.

ANTONIUS SALA, Aragonus, ex valle de Aran vocato in Pyrenæis montibus, doctor philoſophus ac theologus, profeſſorque philoſophiæ in Barcinonenſi academia, edidit:

Curſum Artium, ut vocant, ex quo *in Iſagogen Porphyrii commentarius* prodiit Barcinone 1618. 4. *In Ariſtotelis Phyſicam.* Ibidem 1619. 4. Reliqua nondum vidi.

ANTONIUS SALAMANCA, picturas ſtatuarum, columnarum, coloſſorum, templorum, theatrorum, arcuum, portarum, ſepulcrorum, quæ Romæ ex antiquitate adhuc viſuntur, expreſſit, Georgio Fabricio referente in *Roma ſua.* Ita lego in epitome *Bibliothecæ Geſnerianæ*, cujus auctoritatem ſequutus delineatorem, Hiſpano appellatum cognomento, ſcriptoribus ut is fecit, Hiſpaniſque ut æquum eſſe videtur, contribuo. Idem Romæ edidit *Helvetiæ deſcriptionem, ſeu Tabulam geographicam* teſte Joſia Simlero in *Deſcriptione Valleſiæ* lib. 1. pag. 43. editionis Leidenſis anni 1633.

F. ANTONIUS DE SALAZAR CAVALLERO, Dominicanus, edidit:

Diſcurſos Funebres predicables. 1655. Matriti in folio.

ANTONIUS DE SALDAÑA, natus in oppido Mazagaon, Luſitanorum in Africa colonia & arce, ad Indos veniens Societati Jeſuitarum ſeſe addixit, miſſuſque ad colendam in Salſete peninſula Chriſti vineam lingua ejus populi, quam Concanicam vocant, ſcripſit:

Miracula S. Antonii de Padua. Item:

Exemplorum Librum de Chriſto Crucifixo. Racholi.

Paraverat prelo, ſed inedita remanſerunt:

Vocabularium ejuſdem Linguæ Concanicæ.

Inſignia beneficia Angelorum Tutelarium.

Baculum Paſtoralem pro Sacramentis adminiſtrandis, & Parochialibus muneribus obeundis.

Obiit diem ſuum Racholi ejuſdem peninſulæ ſecunda die Decembris MDCLXIII.

ANTONIUS SALT, Valentinus, ſacerdos, ſacræ theologiæ, ut dicunt, licentiatus, edidit:

Santuario Lauretano de la Virgen Nueſtra Señora. Laureti 1647. in 8. Quod etiam Italicum prodiit Maceratæ 1654. 8. apud Seraphinum Paradiſi.

F.

F. ANTONIUS DE SALZEDO, Palentinus, ordinis Prædicatorum, quem in patria fuit profeſſus, ſacræ theologiæ magiſter, ad S. Gregorium Pinciæ urbis olim ſodalis, theologiæque præceptor in Segobienſi domo, edidit:

In Librum primum Magiſtri ſententiarum. Pinciæ 1656. Ac vernacule:

Sermones de Santos. Matriti apud Morras 1669. 4.

ANTONIUS SANCHEZ CABAÑAS, reliquit in ſchedis manuſcriptam:

Hiſtoria de Ciudadrodrigo: quæ ſervabatur in bibliotheca D. Laurentii Ramirez de Prado viri clariſſimi, ut ipſe de poſſeſſione ſua locuples narrat teſtis in *Notis ad Luitprandi Chronicon*, anno DCLVII. ad finem.

D. ANTONIUS SANCHEZ DE HUERTA, Pincianus, juriſconſultus, philoſophus ac poeta: diſertus & ingenioſus, plures fabulas in theatro ſpectandas dedit. Porro jam ex eo tempore de nobis bene ac de literis meritus fuit cum Philippi Regis noſtri Catholici nomine orationem, ut moris eſt, obſequii & eloquentiæ plenam ad Gregorium XV. recens inauguratum pro Emmanuele Stunica Montis-Regis comite ad id officium delegato, decima ſeptima Maii die MDCXXII. habuit, quæ quidem Romæ edita eſt eodem anno.

ANTONIUS SANCHEZ TORTOLES, ſcripſit:

Segundo Ramillete de divinas flores. Matriti 1671. 12.

El Entretenido, repartido en catorce noches de Invierno. Ibidem 1673. 4.

F. ANTONIUS DE SANCTIS, vulgo DOS SANTOS, Luſitanus, ſcripſit:

Menſam Ciborum. Anno 1637. teſte mihi Georgio Cardoſo in ſchedis, apud quem cujuſnam is fuerit religioſæ ſectæ minime legitur.

ANTONIUS DE SANDOVAL, ſi cognominis indicio credimus, noſter eſt ſaltim origine, quod infrequens in habitatore aut incola Daniæ regni. Hic, teſte mihi in libello de *Scriptis Danorum* Alberto Bartholino Thomæ fratre, ſcripſit, neſcio cujus propoſiti:

Epiſtolam ad Alexandrum VII. P. M. Hanfriæ 1661. in 4.

Epiſtolam ad Philippum IV. Hiſp. Regem. Ibidem eodem anno.

D. ANTONIUS SARMIENTO DE MENDOZA, Burgenſis, ex Calatravæ militia equeſtri, prætor fuit cum alibi, tum Conchæ ac Cordubæ; Ferdinando inſuper Infanti & cardinali Hiſpaniarum domeſticus ab inferendis epulis (Gentilhombre de la boca noſter idiotiſſimus vocat) necnon & Sereniſſimi Joannis Auſtriaci junioris œconomus. Edidit non ſine ſucceſſu:

La Hieruſalem del Taſſo traducida en octava rima. Matriti 1649. 8.

Diem vidit extremum anno MDCLI.

ANTONIUS SERON, Bilbilitanus, preſbyter, poeta laureatus, nam ita ſe indigitat, reliquit ineditum:

Silvarum Librum ad Cynthiam, anno 1546. Codicem MS. apud ſe habet comes S. Clementis Cæſarauguſtæ.

F. ANTONIUS DE SERPA, Luſitanus, Strictioris Obſervantiæ profeſſor in Franciſcanorum provincia Pietatis, concionator celebris, edidit:

Euchariſticam Chronologiam ab ipſo Mundo condito per figuras legis naturæ depictam, & enarratam: duobus voluminibus. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoyſi 1648. folio. Electum epiſcopum Cochimenſem in Orientis India refert Georgius Cardoſus in *Agiologio* die XXVIII. lit. G.

ANTONIUS SERRANO, edidit:

Del Modo de rezar el Roſario de Nueſtra Señora, como ſe reza en la Igleſia de S. Juan de Madrid. Matriti 1638. in 16.

F. ANTONIUS DE SETUBAL, Luſitanus, ex familia Seraphica provinciæ Portugalliæ, a Waddingo illaudatus, edidit vernacule:

Coroa de douze eſtrelhas da Virgem Senhora noſſa. Oliſipone 1632. in 4. ſive 1630.

ANTONIUS DA SILVA, Luſitanus, ex oppido Aveiro, ſodalis Jeſuitarum, quatuordecim annis tum rhetoricam & humaniores literas, tum theologiam docuit, ſcripſitque Luſitane:

Compendio da Vida que S. Franciſco Xavier fez na India. Uliſipone in 8.

Obiit Scalabi XVIII. Aprilis MDCLXVI.

ANTONIUS DE SILVA, Gallæcus, cum adhuc in faſciis eſſet in Hiſpania comica poeſis dedit foras:

Primeras Tragedias Eſpañolas Niſe laſtimoſa: y Niſe laureada Doña Ines de Caſtro y Valladares Princeſa de Portugal. Matriti 1577. in 8. apud Franciſcum Sanchez.

ANTONIUS DE SILVA ET SOSA, Lu-

Luſitanus, dum inter Suedones verſaretur auram captabat aulæ iſtius ſcribens:

Juicio, o Vaticinio politico al Reyno de Suecia debaxo de la conduta del muy alto, y poderoſo Principe Carlos Guſtavo ſu Rey. Holmiæ 1655. in 12.

F. ANTONIUS DE SOBARZO, ex ordine Minorum, editioni habebat paratum annis ſuperioribus a Petro Alba in *Militia Conceptionis* laudatum volumen:

De Sacra Scriptura impleta, non impleta, & aliquando adimplenda.

F. ANTONIUS SOBRINO, Salmanticenſis, natus ex incomparabili femina Cæcilia Morillas, de qua commodior alius nobis erit dicendi locus, ex primo officiali Gabrielis de Zayas, qui Philippo II. Regi a ſecretis fuit, ſodalis factus Franciſcanorum nudipedum in cœnobio S. Bernardini Matritenſis, quamdiu in vita fuit tam ibi quam in multis, quibus præfuit, ſuorum cœnobiis, tandemque in urbe Valentia, cunctis ſe vitæ morumque ac virtutum omnium quæ in religioſo homine expetuntur, emendatiſſimum præbuit exemplar: quarum utique merito ſupernaturalia dona plurima, patrandorumque mirabilium gratiam a Deo fuit conſequutus. De hoc ne pauca dicam, conſulere tibi, lector, magnum erit operæ pretium Antonium Panes in *Hiſtoria provinciæ S. Joannis Baptiſtæ Minorum excalceatorum* parte I. lib. VI. cap. VII. Scripſiſſe plura dicitur vere myſtica, tantoque ſpiritualis theologiæ magiſtro digna; vidit tamen hactenus lucem unus liber:

De la Vida eſpiritual, y perfeccion Chriſtiana. Valentiæ apud Joannem Chryſoſtomum Garriz 1612. in 4.

Servatur a domeſticis, theſauri adinſtar, manu propria Sobrini exaratum tribus voluminibus contentum opus ſic inſcriptum:

Teſoros de Dios revelados a la Venerable Madre Franciſca Lopez, cui a confeſſionibus fuit: de cujus rebus vitaque piiſſime geſtis legeſis eumdem hiſtoricum provinciæ Sancti Joannis Baptiſtæ.

Tranſmiſit eum ad ſuperos decima dies Julii menſis MDCXXII. ætatis ſuæ LXVIII.

F. ANTONIUS DE SOLIS, ordinis Minorum provinciæ Sancti Jacobi, ſcripſit:

Conſuelo de los Eſtados. Medinæ Campi typis Franciſci del Canto 1576. in 8.

Waddingus hunc non laudavit.

D. ANTONIUS DE SOLIS, Placentinus, Exc. N. a Toleto & Portugallia, Oropeſano comiti, quo præſide habetur nunc trium ordinum militarium Caſtellæ ſenatus, in Navarræ Valentiæque regnorum præfecturis operam olim cum approbaſſet a ſecretis urbanus ipſe & ingenio præſtans, eruditioneque non leviter tinctus, majorum capax viſus fuit quam ut poeticam ex comœdiis laudem quam aſſequutus fuit ſummam, unice jactaret, exindeque laureolam quæreret. Vere enim ſummus ſui generis eſt poeta, atque hoc tempore dignus quem nemini eorum poſtponamus, qui comœdias Hiſpanas præſtantiſſime uſquam ſcripſerunt. Si autem ſales, & ſcurriles jocos ſpectemus, quæ partes ſunt in comœdia noſtra paraſiti cujuſdam famulive, quem hic urbaniſſime ingenioſiſſimeque, plerumque homonymis verbis, quorum refertiſſimus eſt ſermo noſter, loquentem inducit, vix aliquem habeo huic conferendum. Sed ne deeſſet ei materies ingenium & ſtilum fructuoſe exercendi, commiſit Rex Philippus circa annum MDCLXI. archichronographi Indiarum bene dotatum munus, quod Antonius de Leon Pinelus decedens nuper orbum reliquerat. A quo elegantiſſima expectamus ingenii floridiſſimi documenta, præter:

Comœdias ſeorſim editas plures, quæ neſcio an in volumen conjectæ adhuc ierint. Inter quas eminet propter cauſam & magnificentiam actionis:

Los triunfos de Amor, y Fortuna. Fieſta Real que ſe repreſentó a ſus Mageſtades en el coliſeo del buen Retiro al feliz nacimiento del Sereniſimo Principe Felipe Proſpero: in 4.

ANTONIUS DE SOTOMAYOR, haraldus (Rey de Armas nos vocamus) Philippi Regis II. ſcripſit:

Libro de Eſcudos de Armas: quem laudat Gundiſalvus Argote de Molina in catalogo auctorum quibus eſt uſus ad formandam ſuam *Bæticæ nobilitatis Hiſtoriam.*

F. ANTONIUS DE SOUSA, Oliſiponenſis, ordinis fratrum Prædicatorum, ſacræque theologiæ magiſter, Regio ac ſupremo ſanctæ Inquiſitionis regni Luſitaniæ ſenatui a conſiliis, vir magnæ apud ſuos auctoritatis, reddidit ſe notum etiam exteris utiliter docteque de re morali libros exculpens qui ſequuntur:

Aphoriſmos Inquiſitorum: quatuor libris. In quorum limine eſt: *Vera hiſtoria de Origine ſanctæ Inquiſitionis Luſitaniæ adverſus impoſturas cujuſdam Saavedræ, qui Legatum Pontificium mentitus in hoc Regnum invexiſſe eam falſo creditur.* Affigitur his: *Quæſtio unica de Teſtibus ſingularibus in cauſis fidei.* Oliſipone anno..... Turnoni deinde in Galliis anno 1633. 8.

Opu-

Opuſculum circa Conſtitutionem Pauli V. In Confeſſarios ad actus inhoneſtos fœminas in confeſſionis Sacramento allicientes; in quo nonnullæ aliæ difficultates ad alia Apoſtolica decreta contra non Presbyteros miſſas celebrantes, ac confeſſiones audientes enodantur. Oliſipone 1623.

Relectionem de cenſuris Bullæ Cœnæ. Oliſipone 1615. 4. apud Petrum Craesbek in 4.

ANTONIUS DE SOUSA DINIZ, Luſitanus, Scalabi natus, ſcripſiſſe dicitur:

Diſcurſo genealogico da Familia dos Souſas. Matriti 1642. Fratri ſuo Feliciano ordinis Eremitarum dicatum:

Rimas varias: in 4.

Diſcurſos de ſua vida.

Compendio general das couſas do Mundo. Cardoſus.

ANTONIUS DE SOUSA MACEDO, Luſitanus, Chriſti militiæ torquatus eques, poſt variarum hiſtoriarum cognitionem juris artem profeſſus fecit ſibi locum in publica urbis Oliſiponenſis & regni munera. Senator enim fuit in ſupremo Luſitaniæ concilio, expeditorque, ut vocant, gravaminum & appellationum, tandemque delectus fuit a ſecretis ſtatus Alphonſo, qui Luſitaniam nuper tenuit. Viginti duorum annorum adoleſcens edidit, ac Philippo IV. Hiſpaniarum Regi nuncupavit:

Flores de Eſpaña, Excelencias de Portugal, en que brevemente ſe trata de lo mejor de ſus Hiſtorias, y de todas las del mundo deſde ſu principio haſta el año de MDCXXX. Oliſipone 1631. folio. Deinde vulgari lingua:

Oliſippo: poema Luſitanum. Oliſipone 1640. Quo ipſo anno, turbata in Luſitaniæ regno publica pace, invaſoris Brigantini ducis propugnandum jus ſuſcipiens, publicavit:

Luſitaniam liberatam ab injuſto Caſtellanorum dominio, reſtitutam legitimo Principi Sereniſſimo Joanni IV. Londini 1645. in folio, cum prius emiſiſſet vulgari ſermone Caſtellano:

Caramuel convencido en ſu libro intitulado Philippus Prudens &c. Hic Joannes Caramuel eſt Ciſtercienſis, deinde Benedictinus, Campaniæ epiſcopus, deinde Viglevani.

Fundaçaõ de Lisboa. Hujus meminit D. Franciſcus Emmanuel epiſt. IV. cent. IV. niſi idem opus ſit, ut ſuſpicor, cum poemate *Oliſippo.*

Armonia politica dos documentos divinos com as conveniencias d' eſtado, exemplar de Principes no governo dos glorioſiſſimos Reys de Portugal. Hagæ Comitis apud Samuelem Broun 1651. in 4.

Ave & Eva. Oliſipone apud Antonium Craesbek de Mello 1676.

Propoſta per mandado de ſua Mageſtade a Junta dos Eccleſiaſticos, Cathedraticos e outras perſonas doctas e Miniſtros dos Tribunais no Convento de S. Franciſco de Lisboa en 8. *de Marzo de* 1663. Oliſipone eodem anno apud Henricum Valentem de Oliveira.

Deciſiones Supremi Senatus Juſtitiæ Luſitaniæ & Supremi Conſilii Fiſci, & Patrimonii Regis. Oliſipone typis Henrici Valentis de Oliveira 1660. Ubi ſe appellat S. Jacobi de Sonſelas commendatarium in eodem Chriſti ordine, Regis conſiliarium e ſupremo conſilio Fiſci ac Regii Patrimonii, & judicem Juſtificationum Regni.

Scripſiſſe dicitur in forma Mercuriorum, ſive relationum menſalium omnia quæ in bello Luſitano-Caſtellano a tempore acclamationis Joannis IV. Regis contigere: de quo certiores nos fecit Rever. P. Fr. Emmanuel a Reſurrectione, Auguſtinianus Excalceatus, Romæ dum eſſet ſua congregationis Portugalliæ procurator, ejuſdemque primus commiſſarius.

F. ANTONIUS DE SPIRITU SANCTO, Luſitanus, ex oppido Monte-Mor o velho dioeceſis Conimbricenſis, Carmelita nudipes, theologiæ morum primarius inter ſodales diu lector, deinde totius Excalceatorum congregationis pro Portugalliæ provincia diffinitor generalis, edidit:

Directorium Spirituale, tribus partibus: in quibus *de Privilegiis Regularium, de obligatione eorumdem, & de Regimine Præfectorum Regularium* tractat. Lugduni apud Joannem Antonium Huguetan, & Marcum Antonium Ravaud 1661. folio.

Directorium Regularium. Lugduni noviſſime iiſdem ſumptibus 1670. folio.

Directorium Confeſſariorum, duabus partibus: quarum prima eſt *De Sacramentis & Cenſuris in ſpecie & in genere.* Ibidem 1668. in folio.

Directorii Confeſſariorum altera pars *continens decem Decalogi præcepta, & totam materiam de Juſtitia & jure, ubi etiam de Contractibus tam in genere quam in ſpecie, non ſolum ſecundum jus commune, ſed etiam juxta leges Luſitanas, imo & Hiſpanas agitur, & Eccleſiæ præcepta elucidantur.* Ibidem 1671. folio.

Conſulta varia Theologica, Juridica, & Regularia pro conſcientiarum inſtructione circa controverſias qua Auctori tam Oliſipone, quam Matriti & aliis locis fuere propoſita. Acceſſit:

Primatus ſeu Principatus Eliæ. Ibidem 1671. folio, ſumptibus Joannis Antonii Huguetan & Guillermi Barbier.

Promiſſit in ſecundo, & tertium

Directorium humanæ Politicæ, & Eccleſiaſticæ Hierarchiæ : quod neſcio an prodierit.

F. ANTONIUS SUAREZ, ordinis Ciſtercienſis, Luſitanus, edidit voluminibus duobus:

A Jornada que fez a Hieruſalem anno 1560. Ita lego in ſchedis Georgii Cardoſi ad *Bibliothecam Luſitanam*, quam meditabatur.

D. ANTONIUS SUAREZ DE ALARCON, Luſitanus, ſed Luſitania exul una cum Joanne Suarez de Alarcon parente, comite Turrium-veterum, poſtea marchione de Trociſal, ne in alius quam Philippi IV. Portugalliæ Regis verba jurarent, eques ipſe Calatravenſis militiæ, juvenis modeſtus & ſtudiorum amans, qui cum vigeſſimum ſeptimum ætatis annum ageret in flore hoc ætatis extinctus eſt. Dedit olim nuncupationem libro *Relationum genealogicarum familiæ Marchionum de Trociſal*, quem parens a ſe confectum primogeniti ſui nomen præſeferre voluit, de quo in Joanne Suarezio agemus. Alterum vero opus, de quo jam dicimus, quia eo auctore ratum ſit ambigendi rationem non habemus, ſcilicet:

Comentarios de los hechos del Señor Alarcon Marques de la Valle Siciliana, y de Renda, y de las guerras en que ſe halló por eſpacio de cinquenta y ocho años. Madriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1665. in folio.

ANTONIUS TAMARIZ, Carmonenſis ut credo, unde DE CARMONA ei cognomentum, presbyter, edidit:

Relacion, y Deſcripcion del Templo Real de la ciudad de la Puebla de los Angeles en la Nueva Eſpaña, y ſu Cathedral. Angelopoli 1649. in 4.

F. ANTONIUS TAVARES, Luſitanus, ex urbe totius regni metropoli, Carmelitarum ordinis, ſcripſit, ignotum mihi quo ſermone:

De Virtutibus SS. Ignatii a Loyola, & Franciſci Xaverii.

Floruiſſe dicitur circa annum MDCXXII.

ANTONIUS TAVARES DE TAVORA, Luſitanus, canonicus Oliſiponenſis, Regiuſque, dum læva nondum erat Luſitanorum mens, eleemoſynarius, vir multiſcia hiſtoriarum & bonarum artium eruditione, parata habebat ſuperioribus annis, ac propediem edenda:

Libro dos Prelados de la Se de Lisboa: & das antiguidades da meſma Cidade. Necnon:

Tratado del Oſſet antigo. Quo in loco mira res in Baptiſmali lavacro contingebat, Sanctuſque Hermenegildus fertur a Patre Leovigildo obſeſſus: quem eumdem cum Oſſeloa, hujus temporis ad Vougam flumen oppido, eſſe confirmat, ut refert Antonius Brandaon in prologo ad tertiam partem *Monarchiæ Luſitanæ*, & lib. x. cap. XVIII.

Opuſculum aliud *de Patria Sanctæ Antoninæ martyris in oppido Cea de la Sierra de Eſtrella in Luſitania*: quod morte illius diſparuit. Georgius Cardoſus laudat in *Agiologio Luſitano* 1. die Martii pag. 11.

ANTONIUS TEIXEIRA, Luſitanus, ſcripſit.

Naufragio de Fernaõ de Albuquerque. Oliſipone 1600. in 4. Cardoſus.

ANTONIUS TENREYRO, Luſitanus, vernacule deſcripſit iter quod ipſe fecit, nempe:

Itinerario da India a Portugal per terra anno MDXX. 1565. in 16. Conini apud Joannem Barros.

F. ANTONIUS DE SANCTA TERESIA, Luſitanus, Oliſiponenſis, ordinis Reformatorum S. Auguſtini congregationis Portugalliæ, theologus & eccleſiaſtes probatus, ſcripſit:

A Vida do Veneravel Padre Antonio da Conceiçaõ da Congregaçaõ de S. Joaõ Evangeliſta do Reino de Portugal, natural da Villa de Pombal. Emmanuel de Reſurrectione in Additionibus ad catalogum Scriptorum Portugalliæ Georgii Cardoſi.

D. ANTONIUS TERRONES DE ROBRES, Tudenſis forſan præſulis Franciſci Terrones ex latere nepos propinquuſve, atque Iliturgitanus ut ſuſpicor, hoc eſt, domo ex urbe Anduxar Bæticæ provinciæ, ejuſdem urbis decurio (a numero Veintiquatro vulgus vocat) ſcripſit:

Vida, Martyrio, Translacion, y milagros de S. Euphraſio Obiſpo, y Patron de Andujar, origen, antigüedad, y excelencias de eſta Ciudad privilegios de que goza, y varones iluſtres en Santidad, letras, y armas que ha tenido. Granatæ apud Franciſcum Sanchez 1657. in 4.

ANTONIUS DE TORQUEMADA, ſcripſit:

Jardin de Flores curioſas, en que ſe tratan algunas materias de Humanidad, Filoſofia, Teulugia, y Geograſia, con otras coſas curioſas. Salmanticæ 1570. Metimnæ-Campi apud Franciſcum del Canto 1587. Deindeque 1599. in 8. Antuerpiæ item apud Nutium. Italice a ſe converſum hoc opus edidit Celius Male-

ſpi-

ſpina Venetiis apud Altobellum Salicætum 1590. in 4.

Don Olivante de Laura: novum ſcilicet heroa ex eorum grege, qui Amadiſii ſequuntur vexilla. Super hoc tamen ad judicium provoces velim ingenioſiſſimi illius viri Michaelis Cervantæi, quod de expurgandis damnandiſve hujus farinæ libris velut in cubiculo factum ridiculi ſui herois *D. Quixotii a Mancha*, in *de* hujus *rebus geſtis* facetiſſimo opere interpoſuit. Ejuſdem credo ſunt, certe idem nomen præferunt:

Los Coloquios Satyricos: in oppido Bilbao 1584. 8. & 1553. 8. & 1584. 8. 1553. 8.

El Ingenio, o juego de Marro, de punta, o Damas. Valentiæ 1547. 4. Gabrieli Chapuis Turonenſi attribuit Antonius Verdier in *Bibliotheca* verſionem Gallicam operis inſcripti *Hexameron ſex dierum*, Lugduni editum ab Antonio Marſy 1582. quod idem judico cum *Horto Florum* jam laudato. Domeſticus fuit Excellentiſſimorum comitum de Benavente.

F. ANTONIUS DE LA TORRE, Præmonſtratenſis, familiæ ſuæ aliquando generalis præfectus in Hiſpania, atque abbas perpetuus monaſterii Sancti Joachimi Matritenſis, confectum habebat, ut a fide dignis accepi:

Un Tratado de las fundaciones de los monaſterios de ſu orden: qui hactenus non vidit lucem.

ANTONIUS DE TORRES, Gumielenſis in Burgenſi diœceſi, Societatis Jeſu, ſcripſit pie:

Manual del Chriſtiano. Cæſarauguſtæ 1613. in 16. Et Pinciæ apud Joannem Godinez 1614. in 12.

ANTONIUS TRANCOSO, Luſitanus, ſcripſiſſe dicitur, Cardoſo teſte in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam*:

In Ariſtotelis Ethicorum libros: MS. in fol.

ANTONIUS DE TRILLO, Guadalaxarenſis, rerum ſuo tempore in Belgio geſtarum memoriam conſervare cupiens dedit foras:

Hiſtoria de la rebelion, y guerras de Flandes. Con unos diſcurſos en materia de guerra, y eſtado, ſacados de las hiſtorias Griegas, y Romanas. Matriti 1592. in 4. Nempe ab initio tumultuum ſub Margarita Parmenſi uſque ad Joannis Auſtriaci adventum.

F. ANTONIUS TUDANCA, Franciſcanus, de quo mentio non fit in *Bibliotheca Scriptorum* hujus familiæ, ſcripſit:

Diſcurſos predicables a varios intentos. Matriti 1605. in 4.

ANTONIUS DE VALDES, dedit in lucem:

Diſcurſos predicables de la Dignidad Sacerdotal, y Sacramento de la Igleſia. Medinæ Campi 1604. in 4.

ANTONIUS DE VALENCIA, neſcio quis, aut unde homo, laudatur a Ludovico Caravajalenſi in *Theologicis* ſuis *ſententiis* eo quod ſcripſerit:

In Magiſtri ſententiarum libros.

F. ANTONIUS DE VALENCIA, ordinis Alcantaræ ſacerdos, & ſacriſta ſui conventus, Regiæ Majeſtati a ſacris, compilavit ac digeſſit:

Las Diſiniciones, y eſtablecimientos del Orden de Alcantara. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1609. in folio.

F. ANTONIUS VARAJAON, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, ſcripſit Luſitane ut ſuſpicor:

Vida de Alberto Magno e Paraiſo d' alma. Oliſipone 1633. in 12.

ANTONIUS VASCONZELLOS, Oliſiponenſis, Jeſuitarum ſodalis, collegii & academiæ Eborenſis olim rector, vir ut *Bibliothecæ Societatis* auctor ait *ob inſignem doctrinam, religionem, & generis claritatem in Luſitania notiſſimus*, edidit Latine:

Anacephalæoſes, id eſt, ſumma capita actorum Regum Luſitaniæ: quibus adjecit *Epigrammata in ſingulos Reges ab inſigni poeta Emmanuele Pimenta*, illorumque effigies ad vivum in ære expreſſas. Simulque:

Deſcriptionem Regni Luſitaniæ cum compendio rerum illuſtrium, quæ in eo viſuntur tam ad humanum cultum ſpectantium, quam ad divinum. Demum:

Philippi III. Regis Catholici expeditionem Luſitanicam, & orationem, qua illum Eborenſis Academia conſalutavit. Antuerpiæ apud Belleros 1621. 4. De opere autem *Anacephalæoſeon* movit noſtro litem Franciſcus Home de Abreu in *Cholobulomanactio* ſuo.

Luſitanice etiam edidit:

Tractado do Anjo da Guarda, ſive de Angelo Cuſtode. Eboræ apud Franciſcum Simonis 1621. 4.

Relationem perſecutionis Japonicæ annis MDLXXXVIII. & MDLXXXIX. editam Caſtellana lingua 1591. in 8. tribuit Antonio Vaſconzellos *Bibliothecæ Indicæ* auctor Antonius Leonius.

Deceſſit Eboræ XII. Julii MDCXXII.

ANTONIUS VAZQUEZ, Luſitanus, ex ſodalitio ſacro Clericorum Regularium Mi-

Minorum, Matriti degens edidit a ſe interpretata opera hæc Italica:

Vida de San Felipe Neri : majorem partem ex ejuſdem argumenti libro Petri Jacobi Bacci. Matriti 1651. 4.

La Conjuracion del Conde Juan Luis Fieſco ex Auguſtino Maſcardo. Ibidem 1640. in 4. ſub nomine Antonii Velazquez.

Las dos centurias, y aviſos politicos de Trajano Boccalini. Ibidem in 4.

Vida de Alexandro..... Papa.

El Capuchino Eſcoces ſub alieno nomine.

ANTONIUS VAZQUEZ DE CHAVES, juriſconſultus Luſitanus, ſcripſit:

Biformem Tractatum De Uſucapionibus & Præſcriptionibus, ſive ad cap. *Si diligenti*, hoc tit. in Decretalibus, & *De exactione ac repetitione Dotis.* Matriti 1617. apud Andream de Parra & Gaſparem Canoya in 4.

F. ANTONIUS VAZQUEZ DE ESPINOSA, Bæticus, ex oppido Caſtilleja de la Cueſta Hiſpalenſis agri, Carmelitarum Hiſpalenſium ſodalis, fidei cenſor theologus, magnuſque Indorum catechiſta ut a domeſticis audit, ſcripſit vulgari ſermone:

Confeſionario general, luz, y guia del Cielo para poderſe confeſar &c.

Circunſtancias para los tratos, y contratos de las Indias del Peru, y Nueva Eſpaña.

Sumario de Indulgencias. Matriti apud Joannem Gonzalez anno 1623. in 8. Unum idemque opus, a typographo perperam in tria diſcerptum, plenum pietate atque eruditione opus. Atque item majori mole aliud affectum reliquiſſe dicitur moriens, ſcilicet *Indiæ deſcriptionem*, valde laudatam ab Antonio Leonio in *Bibliotheca Geografica. Es obra grande*, ait, *y de muchas noticias, y la mas copioſa que en la materia habia ſalido, y en caſi toda depone ſu autor de viſta.* Hujus ſpecimen extat in tabella quadam geographica Tranſpontini ſodalium Carmelitarum Romanæ domus, eo a neſcio quo perducta.

Edidit etiam:

Viage, y navegacion del año de DCXXII. que hizo la flota de Nueva Eſpaña, y Honduras. Malacæ apud Joannem Rene 1623. 8.

Vivis exemptus eſt anno MDCXXX.

ANTONIUS VELA, vertit in Hiſpanicum ex Geneſio Sepulveda:

La Hiſtoria de los Hechos de D. Gil de Albornoz : de quo vide in Joannis Geneſii Sepulvedæ mentione.

F. ANTONIUS DE VELASCO, Hiſpalenſis natu, inſtituto autem Redemptorum Virginis Deiparæ ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter, eximiuſque eccleſiaſtes, vir pietatis & prudentiæ nomine dignus cui ſtatutorum conſtitutionumque ordinatio committeretur, ad quarum normam virgines Deo ſacræ, recens in ordinem domumque Hiſpalenſem Aſſumptioni Deiparæ ſacram receptæ, componerentur. Sub quibus legibus Deo ſervientes in eum perfectionis apicem brevi aſcenderunt, quem admirata hujus temporis æqualis B. Virgo Thereſia de Jeſu, Carmelitarum Reformatarum, tam feminarum quam virorum, parens clariſſima, non alio nomine quam *Horti deliciarum Dei* cœnobium celebravit. Prodierunt:

Las Conſtituciones del monaſterio de la Aſſuncion de Sevilla. Anno 1575.

Edidit quoque:

Super Pſalmum Miſerere mei Deus. Anno 1570.

Claruit Antonius, navavitque utilem adeo ſuis monialibus operam ſub undetriceſimo hujus familiæ generali præfecto anno Domini MDLXXV. corpuſque demortui jacet in eodem monaſterio. Regula hæc aliquantulum temperata per Philippum Guimeranum XXXVI. generalem præfectum vel nunc perfectiſſime ibi obſervatur.

D. ANTONIUS VELAZQUEZ, dedit Hiſpane ex Italico fonte:

Vida de Alexandro III. Papa. Matriti 1658. in 8.

ANTONIUS VELAZQUEZ PINTO, ex Clericis Regularibus, qui Minores audiunt, in collegio Salmantinæ urbis cum præpoſitus, tum ſtudiorum præfectus & primarius theologiæ profeſſor, S. Inquiſitionis, ut vocant, qualificator in ſupremo Matritenſi conſilio, & archiepiſcopatus Toletani examinator ſynodalis. Obiit Matriti, cum ſuos ibi ad Spiritus Sancti præcipuam domum rexiſſet, vir pietate ac piorum hominum directione ingentis apud æquales famæ, quam liber de communionis quotidianæ utilitate, cujus inſignis fuit promotor, numquam non poſteritati commendavit. Hic titulus:

Teſoro de los Chriſtianos que para cada dia les dexó Chriſto en el verdadero Mana Sacramentado. Sæpius Matriti in 4. Quinta editio prodiit anno 1668.

Deceſſit circa annum MDCLXIX.

ANTONIUS VELEZ, Luſitanus, Portalegrenſis, Eboræ ſtudiorum Societatis, cujus ſacræ familiæ fuit, præfectus, eruditum procudit exemplis illuſtratum ex probo quoque auctore:

Commentarium in Emmanuelis Alvari Grammaticam latinam. Eboræ 1599.

Obiit

Obiit Eboræ xx. Martii die MDCIX.

D. ANTONIUS DE VERA ET ZUÑIGA, ſi non fallitur Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XXIV. Aprilis pag. 715. ſcripſit:

Hiſtoria de Santa Iſabel Reyna de Portugal. Forte eſt D. Joannes Antonius de Vera & Zuñiga.

ANTONIUS DE VIANA, domo ex Tenerife inſula, qui inter Fortunatas valde celebris eſt, patriæ amori obſequens poemate non ineleganti laudes illius comprehendit, titulo hoc indito:

Antigüedades de las Islas Fortunadas de la Gran Canaria, conquiſta de Tenerife, y aparecimiento de la Imagen de Candelaria. Hiſpali apud Bartholomæum Gomezium 1604. 8.

ANTONIUS DE VIANA, medicus, & apud claſſiarios milites Hiſpanicarum triremium, qui limitem noſtrum a Barbarorum incurſione cuſtodiunt, olim chirurgus, poſtea in Hiſpalenſi noſocomio, quod a fundatore Joanne Cervantæo S. R. E. cardinali nomen ſortitum fuit, in vulgus edidit:

Eſpejo de Chirurgia: Primera parte en tres Exercitaciones de Theorica, y Practica, que tratan de los tiempos del apoſtema ſanguineo &c. Oliſipone 1631. 4.

ANTONIUS DE VIEIRA, Luſitanus, Oliſipone natus, Bahiæ tamen S. Salvatoris in Braſiliæ regno inter ſodales Jeſuitarum Deo renatus. Ea conciones habendi fama hoc tempore celebris eſt Luſitaniæ Regius eccleſiaſtes ut non vereantur plurimi hujus artis primoribus comparare. Ejus certe conciones in pretio maximo apud omnes ſunt; quin dictatæ aut habitæ majoris ſint quam lectæ: neque enim tam eloquentiæ dotes voce loquentem, quam ſelecta & propria dictio, nuſquam verbis indulgens, ſed rebus inhærens, & inſigne in exponendis Sacræ Scripturæ locis argumentoque adaptandis acumen ac felicitas ſcribentem, ſive auditorum ſive lectorum judicium exquiratur, commendant. At nec declamanti deeſt, pro dignitate famæ ejus & muneris, cum jucunditate audientium dicendi facultas; ſed vere concionantis illius cogitatis intime mens profundius quam ſeu verbis ſeu actione aures & oculi, & quæ pars ingenii hujuſmodi rhetoricis capitur, deliramentis gaudet, ſolidiuſve perfruitur. Plures ſane illius conciones in publicum exiere, ſive Luſitanæ, ſive ex Luſitanis Caſtellanæ redditæ, aut etiam Italicæ dictæ ab eo Romæ, qua in urbe vidimus eum cum plauſu magno, nec ſemel aut bis coram graviſſimis atque ingenioſiſſimis curiæ principibus viris, atque ipſa heroinarum ſpeculo Chriſtina Suecorum rata Regina, quæ ut Catholice viveret ac moreretur ſceptris & folio ceſſit, & ſub Pontificum conquieſcit umbra, atque adeo majori quam prius faſtigio inſidet, propria Italiæ lingua nec ineleganter verba facientem.

Conciones quidem *ſex* Luſitane olim publicatæ ſunt Oliſipone a Dominico Lopez 1645. 4. Neſcio an ceteræ jam hoc tempore.

Conciones autem ſeu Sermones Hiſpane jam loquentes Matriti prodiere tomis quatuor 1664. in 4. & ſequentibus.

Concio Hiſtorica & Panegyrica habita in die natali Reginæ Portugalliæ. Oliſipone 1668. Hanc Gallicam reddidit Antonius Verius, Jeſuita.

Concio gratulatoria ob felicem partum ejuſdem Reginæ. Eboræ 1669.

De Stigmatibus S. Franciſci: Italica in domo Congregationis Sanctorum Stigmatum me præſente dicta. Romæ apud Vareſium 1672. 4.

De B. Stanislao Coſtka: in domo Quirinali Novitiatus coram Sueciæ Sereniſſima Regina, cui etiam interfui. Ibidem 1675. in 8.

Las cinco piedras de la honda de David. Matriti 1676. 4. ſive quinque ſermones Romæ habitos in domo Virginis Lauretanæ, ſive S. Salvatoris in Lauro coram Sereniſſima Sueciæ Regina, & ex Italico Caſtellane converſas.

F. ANTONIUS VIGO, Luſitanus, ex oppido Abrantes, ordinis Mercenariorum, & Hiſpalenſis academiæ doctorum decanus, ſcripſiſſe dicitur:

De modo orandi. Cardoſus.

ANTONIUS DE VILLALOBOS, ſcripſit:

De Eſphera. Hujus nomine hominis inſignitus liber quoque olim fuit MS. in bibliotheca Olivarienſi

Compendio de Geographia inſcriptus.

ANTONIUS DE VILLEGAS, ſpecimen dedit ſtudii poetici, rudi adhuc rhythmorum Hiſpanorum ætate, in eo opere quod inſcripſit:

Inventario de obras en metro Caſtellano, Metimnæ Campi 1565. in 4. & 1577. in 8. Ex quo oppido oriundum eum affirmat D. Thomas Tamaius in *Collect. libror. Hiſpanor.*

F. ANTONIUS VINCENTIUS DOMENEC, patria ex oppido S. Gabrielis de Grions marchionatus Cabreræ & Gerundenſis dioeceſis in Cataloniæ principatu, anno præteriti ſæculi LIII. natus, juvenis, ut ſe ale-

alere posset, in Figueras oppido ejusdem sacri territorii literas formare, & grammaticam pueros docere opus habuit postquam theologiæ studia apud Barcinonenses complevisset. Ceterum voto religionis olim facto, ut per indultum Apostolicum se exsolveret Romam venit. In redditu validissima tempestate maris jactatus denuo se idem jugo subjecit, quod bona venia excusserat sacrorum parentis. Quod votum Barcinone adimplevit, inter Dominicanos ad Divæ Catherinæ Martyris receptus. Philosophiam theologiamque ibi cum docuisset religiosissimam familiam, quæ veræ sanctitatis doctrinæque veluti patria est, clarissimarum undique virtutum splendore, necnon & mirabilium curationum, natura ubi morbis cessisset, privilegio mirifice illustravit: ipseque, ut in album nostrum venire posset, Cataloniæ totius Sanctorum historiam nobis reliquit, quam ut conficeret quo posset melius ac diligentius, omnia istius principatus, quater eum lustrans, chartophylacia excussit publica. Hæc est:

Historia general de los Santos, y Varones ilustres del Principado de Cataluña. Barcinone apud Gabrielem Graels 1602. folio. Vertisse quoque eum e S. Antonino *Sanctorum Dominicanorum vitas* Valerius Andreas in *Catalogo* annotavit.

E vivis excessit III. kalendas Novembris anno MDCVI. ætatis suæ LIII.

ANTONIUS XIMEN, Valentinus, Segobricensis, cum Salmanticæ causa studiorum versaretur edidit, Ferdinandoque Cordubensi academiæ rectori, D. Alphonsi de Aguilar filio, nuncupavit:

De Tormis inundatione, poema. Anno 1500. in 4.

F. ANTONIUS XIMENEZ, in oppido la Guereña Placentinæ diœcesis natus, fratrum Minimorum Sancti Francisci de Paula sodalis, domesticam juventutem in collegio urbis Hispalensis sacras literas docuit, simulque studiorum fuit moderator. Ascetica hæc dedit vulgari lingua:

Santos Exercicios para los tres dias de carnestolendas. Hoc est in Pf. IV. sermones VI. Hispali 1618. & 1619.

Erudicion Evangelica, y Arancel divino de todas las cosas eternas, y temporales tocantes a la santa oracion del Pater noster: tribus partibus. Ibidem 1619. & 1627. in folio.

Dulzura de oracion para recreacion del alma. Ibidem 1619.

Vida de San Francisco de Paula.

Tratado de la Purissima Concepcion de la Virgen Maria Nuestra Señora. Ibidem 1616. in 4.

Latine etiam opus confecit sic inscriptum, *Idea totius Status Religiosi*, cujus quarta pars typis fuit commissa hoc titulo:

Peritia curationis Status languentis religiosi. Hispali 1644. in 4.

Huic, ni fallor, Alphonsus Fernandez in *Historia urbis Placentinæ* attribuit *sermones de los Santos del sacro Monte de Granada*, Rodericum tamen non Antonium appellans, eidemque eamdem cum nostro patriam & vitæ institutum assignans.

F. ANTONIUS DE YEPES, natus in oppido cognomine agri Toletani, Benedictinus monachus, suæque Hispanæ congregationis chronographus, multa industria, sedulaque & laboriosa peregrinatione collegit, dextreque disposuit ordinis sui historica omnia monumenta a principio ejus usque ad multam ætatem in generalis historiæ corpus, adjunctis in gratiam eorum qui antiquitatem amant quampluribus veteribus privilegiis, bullis, scripturisque aliis nondum editis, quorum nomine præter exactam ipsius historiæ formam valde laudatur. Titulus operis:

Historia general de la orden de S. Benito. Centuriis septem, & totidem voluminibus, quorum primam & secundam edidit Mathias Mares in monasterio Iracensi 1609. in folio. Tertiam Nicolaus de Assiayn 1610. Pampelone. Quartam Pinciæ Franciscus Fernandez 1613. Quinta & sexta prodierunt annis 1615. & 1617. Septimam vero post auctoris obitum publici juris fecit Hieronymus Marthones, Pincianæ S. Benedicti domus abbas, Pinciæ apud Franciscum Fernandez 1621. in folio.

Transtulit historiam hanc in sermonem Latinum, aut verius in compendium redegit, Gabriel Bucellinus Germanus ejusdem ordinis. Expectatur proximis nundinis Francofurtensibus Gallica editio ejusdem Historiæ, ex interpretatione Domartini Rethelois, Tolosæ apud Joannem Laurentium & Joannem François in folio. Laudatur quoque ab Antonio relictum opus aliud, quod appellare solent:

El Itinerario. Relationem ut suspicor expeditionis suæ philohistoricæ per omnes Hispaniæ provincias.

Catalogo de los que han escrito en la orden de S. Benito por la inmaculada Concepcion, tribuit ei Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

Decesserat jam anno MDCXXI.

ANTONIUS DE ZAMORA, alias NUÑEZ DE ZAMORA, Salmanticensis, doctor medicus atque artium magister, ejusque insignis academiæ medicorum decanus, Po-

Podaliriæ hujus artis, & mathematicarum diſciplinarum ſtudio & exercitatione ante non multos annos valde celebris. Eo tempore quo ad capiendum animi cultum in eo gymnaſio verſabamur antemeridianis horis principem medicinæ cathedram, promeridianis eam, quæ geometriæ & aliarum matheſeos partium præcepta tradit, magna cum ſua laude ſenex admodum, ſed adhuc ſenſibus & ingenio vegetus, adminiſtrabat. Extant ab eo typis editæ:

Repetitiones duæ ſuper cap. I. & III. Galeni de differentiis Symptomatum. Salmanticæ 1621. 4.

Aurea expoſitio ad Textum Hippocratis in Libro de Aere, aquis, & locis. Ibidem 1625. 4.

Credo & hujus eſt:

De Cometis liber.

Scripſit etiam vulgari lingua:

Prognoſtico del Eclipſe del Sol, que ſe hizo el año de MDC. a X. de Julio, y del de la Luna a XXIX. de Enero. Salmanticæ 1600. in 4.

Et, quia *fortes creantur fortibus* ex Horatii annotatione, parentis hodie memoriam, & erga iſtam ſcholam merita tuentur, noveque gliſcentibus meritis augent duo ejus filii Joſephus & Franciſcus de Zamora, juris profeſſores, magnæ uterque in literis & omni eruditione apud omnes famæ.

D. ANTONIUS ZAPATA, Matritenſis, Franciſci comitis de Baraxas filius, quem ſupremus Caſtellæ ſenatus habuit olim præſidem, epiſcopus primum Gaditanus, deinde Pampilonenſis, mox Burgenſis archiepiſcopus, S. R. E. cardinalis a Clemente VIII. P. M. creatus, tum prorex Neapolitani regni, atque inde, cum in curiam rediiſſet Regis noſtri, Sanctæ Inquiſitionis concilii præſes, Catholicæque Majeſtati a conſiliis ſtatus. Vir omnibus (ut verbo dicam) virtutum his honoribus parium, honorumque his virtutibus debitorum numeris perfectus & abſolutus. Pro inſtruenda quidem Bibliotheca noſtra hic reliquit:

Un Diſcurſo de la obligacion en conciencia, y juſticia, que los Prelados tienen de proveer las dignidades, y beneficios Eccleſiaſticos en perſonas que puedan, y quieran, y tengan intencion, y propoſito de reſidir, y perſeverar en ellos, y ordenarſe, y cumplir con las demas cargas, y obligaciones anexas a las tales prebendas: typis quidem editum ut audio.

Deſiit eſſe mortalis XXIII. die Aprilis anni MDCXXXV. ætatis autem ſuæ LXXXIV.

APOLLONIUS.

F. APOLLONIUS DE JESU (alias de SANCTA MARIA) olim Antonius Diaz, Uliſiponenſis, Auguſtinianorum Reformatorum ſodalis, compoſuiſſe dicitur:

Conſtitutiones pro Fratribus ſuæ Recollectionis Portugalliæ, & Italiæ: quæ Romæ ac Mediolani, & alibi prodierunt. Panhormi in Sicilia diem obiiſſe dicitur.

ARCHANGELUS.

F. ARCHANGELUS DE ALARCON, in Turri Sillana Hiſpaniæ Tarraconenſis (ait Waddingus) nobili genere ortus, Capuccinorum ſodalis, regularis diſciplinæ ac virtutum laude celebris, ordinis ſui commiſſarius aliquando generalis, obiit Barcinone anno MDXCVIII. Scripſit verſibus, ut audio, in laudem Dei Genitricis Mariæ:

Vergel de Plantas divinas. Barcinone 1594. in 8. & 1603. in 8. uti refert idem *Waddingus de Scriptoribus ordinis Minorum* Zachariam Boverium ſequutus, qui *Capuccinorum hiſtoriam* conſcripſit.

ARIAS.

ARIAS GONZALO, juriſconſultus, ſi non alius latet ſub hoc nomine, auctor eſt libelli, cui titulus:

Memorial en defenſa de las mugeres de Eſpaña, y de los veſtidos, y adornos que uſan. Oliſipone 1636. in 4.

ARIAS PINELUS, vulgari formatione PINHEL, Luſitanus, juriſconſultus egregius, Salmanticæ olim Antonium Gomezium & Martinum Azpilcuetam Navarrum præceptores adeptus, cum maturuiſſet annis judicioque, uberes hujus diſciplinæ fructus ſibi & patriæ produxit. Joanne quippe III. Luſitanorum Rege auctore impoſitus fuit apud Conimbricenſes muneri exponendarum civilium legum poſtquam neſcio quid aliud doctrinæ genus (excidit namque hujus rei nota ab Andreæ Scoti monumentis), canonicum forſan jus, pluſquam decennio ibidem profeſſus fuiſſet. Salmanticæ quidem fama celebri memoratur Arium eo ſe contuliſſe, relicta Conimbrica, Emmanuelem Coſtam ſequutum, qui vetus Arii ob doctrinæ præſtantiam apud eorum utriuſque cives æmulus in hanc ſcholam ad principem docendi juris civilis locum honorifica invitatus conditione ſe contulerat, quaſi vereretur noſter fieri poſſe, æmulationis ut ſtimulo defecta virtus & contentio ſtudiorum, frigeſceret. Quare accepto etiam a Salmanticenſibus honorario veſpertinæ ut credimus ejuſdem civilis juris cathedræ aſſignato, Luſitanum alterum juriſprudentiæ lumen ſcholæ huic ampliſſimæ ſecum feliciter invexit, nec niſi poſt antemeridianas, hoc eſt, primarias hujus profeſſio-

nis partes egregie obitas in patriam rediit cohoneſtatus a Rege ſuo ſenatoria ſupremi Uliſiponenſis collegii dignitate ; quod Emmanuel Soarez a Ribeira in editionis Venetæ commentariorum Pineli de *Reſcindenda venditione* procemio , ſeu nuncupatoria ad Paulum Leonium epiſtola , adnotatum voluit. Extant igitur ab Aria noſtro:

Ad Rubricam , & Leg. II. C. de reſcindenda venditione Commentarii elaboratiſſimi. Primum apud nos , deinde Venetiis una cum *adnotationibus* laudati Emmanuelis Soarez a Ribeira viri doctiſſimi 1570. in 4. Francofurti 1596. in 8. Tandem Rintelli 1667. in 4.

De Bonis maternis commentarius : olim in Hiſpania , deinde Francofurti apud Nicolaum Baſſeum 1585. Utrumque hoc opus edidit Salmanticæ Mathias Gaſtius anno 1573.

Obiit Pinelus manu leviter cæſa interemptus , quod ejus fatum Joannes Merulus Toletanus elegantiſſimo epigrammate deploravit. Extat id apud Scotum. De eodem viro ſunt hæc doctiſſimorum Hiſpanorum elogia: Didacus Covarrubias *Ariæ Pineli* (ait alicubi) *diligentiam , & candorem in aliorum ſcriptis perſcrutandis non poſſum non mirari.* Antonius Queſada in quæſtionum juris libro *egregius ille ſenex Arius Pinelus* de illo ait. Gaſpar item Baenza de *Decima Tutoris* ſcribens cap. XIV. num. IV. *Pinelus* (inquit) *vir optimus , virtutis amator inſignis , ab exacta diligentia , multaque & accurata lectione & gravitate judicii omnia attentius excutientis laude dignus.* Cenſuram quoque de Pinelo factam inter doctiſſimos illius ævi juriſconſultos refert Joannes Garſia in *commentariis de Nobilitate* gloſſa VI. §. I. num. LVI. in fine. Demum Emmanuel Soarez jam laudatus, ejus diſcipulus , *doctiſſimum* ſæpius vocat ac *diligentiſſimum juris enucleatorem , doctiſſimum graviſſimum ac diligentiſſimum juris interpretem.*

ARIAS DE VILLALOBOS , ſcripſit:

Epitafios a las Exequias de la Marqueſa de Villamanrique Vireyna de Nueva Eſpaña. Mexici 1619. 4.

Obediencia que Mexico dió al Rey D. Felipe IV. con un diſcurſo en verſo del eſtado de la miſma Ciudad deſde el mas antiguo de ſu fundacion , imperio , y conquiſta haſta hoy. Mexici anno 1623. in 4.

ARIUS (vulgo ARIAS) BARBOSA , Luſitanus , parenti Ferdinando Barboſæ ex Catherina Figueredo uxore in oppido Aveiro Portugalliæ natus , cum Salmanticæ rudi adhuc illo XIV. ſæculo literis puer vacaſſet pretioſiorum , quæ in Italia expoſita cuivis erant, mercium avidus eo pertranſiit , Florentiæque Angelum Politianum ſtudioſiſſime aliquot annis frequentans in utraque lingua Latina Græcaque ſic profecit ut reverſus Salmanticam publice in academia ex cathedra rhetoribus deſtinata hujus artis præcepta , atque utriuſque linguæ eloquentiam docuerit. In quo Antonium Nebriſſenſem ſocium habuit, qui tamen quidquid uſquam Græcarum literarum apud Hiſpanos eſſet, ab uno Aria emanaſſe in præfatione ſuarum *Introductionum Grammaticarum* ingenue affirmavit. His duobus ampliſſimum iſtud gymnaſium , indeque Hiſpania tota , debet barbariei , quæ longo apud nos bellorum dominatu in immenſum creverat , extirpationem , bonarumque omnium diſciplinarum divitias. Quas Arius noſter ex antiquitatis penu per vicennium integrum auditoribus ſuis larga & locuplete vena communicavit , in poetica facultate Græcanicaque doctrina Nebriſſenſi melior , a quo tamen in varia multiplicique lectione ſuperabatur. Extat ad eum epiſtola Petri Martyris, *Ario* ſcilicet *Luſitano Græcas Literas Salmanticæ profitenti valetudinario* inſcripta , quæ ultima eſt libri I. Ambivit aliquando grammaticæ docendæ partes , indignatus pueris ſic egregie de hujus artis re ac præceptis illudi. Victus tamen ab Spinoſa quodam (ut refert ipſe in epiſtola ad Marinæum Siculum de hac re data , quæ inter Siculi alias libro ſecundo edita fuit) haud deſpondit animum , impotenterve , ut Nebriſſenſis , repulſam excepit ; ſed ad completum uſque profeſſionis , ſolenneque vicennium , quod adveniens emeritos reddit , tempus manſit , quotidie magis ſe atque ingentia de Salmantinis ſtudiis merita huic gymnaſio commendans. Quo nomine eum non vulgaris notæ laudibus proſequuti ſunt Petrus Martyr Anglarienſis lib. I. epiſt. ultima , ad eum data anno MCCCCLXXXIX. unde conſtat eum jam tunc Salmanticæ Græcarum literarum eſſe profeſſorem , Andreas Reſendius in *Encomio Eraſmi* metrico , & in *Epiſtola ad Quevedum Toletanum* proſaica, Antonius Honcala Abulenſis in *Grammatica Propægnia* , Antonius item Nebriſſenſis ſodalis præter *Introductionum* laudatam præfationem *in Apologetico pro ſuis Quinquagenis* , Lilius Giraldus in *de Poetis* quodam *Dialogo*, & Andreas Scotus florentiſſimo elogio : qui tamen ex Reſendio minus recte Ariæ tribuit Salmanticenſem quadraginta annorum profeſſionem , quæ vicennalis fuit ut ex quodam auctoris epigrammate conſpicuum redditur, monetque Martinus de Figueredo , ſenator Regius , in nuncupatoria *commentarii* ſui *in Plinii ſecundi Prologum* epiſtola. Ab academico iſto otio evocatus fuit in Portugalliam ut Alphonſum (quod ipſi credimus in præfatione ſuorum carminum) & forſan , ut alii addunt,

dunt, Martinuſque in his Figueredus, Henricum, Joannis Tertii Regis germanos fratres, literas doceret. Quo per ſeptennium continuato munere ſenex tandem patriæ ſe incluſit, quod ex epigrammatum quoque præfatione conſtat. Hoc tempore elucubravit:

In Aratoris Presbyteri Poema de Apoſtolorum rebus geſtis commentarium prolixum, difficiles hujus poetæ nodos pertractantem, *quo lecto*, ait Scotus, *non philologum modo, ſed & philoſophum fuiſſe ac theologum ejus auctorem jures.* Salmanticæ in folio.

Præceſſerant duo alia minutiora, ſed docta:

De Proſodia, ſcilicet, *Relectio, ſeu de re Poetica, ac recta ſcribendi ratione.* Simulque:

Epometria, ſive *Relectio* alia, *quam* (Honcalæ utor verbis) *habuit ille* (Salmanticæ) *magnificam, doctam uberemque, in qua multa queſtus eſt quod non modo muſice, temporum vitio, indignam paſſa eſt jacturam duorum generum enharmonici & chromatici, cum tempeſtate noſtra vix diatonico cantetur; ſed etiam quod periere vocum ſyllabarumque tum poeticæ tum communes pronuntiationes.* Hæc Honcala. Prodierunt Salmanticæ in 4.

Quodlibeticas quæſtiones de re qualibet Valerius Andreas huic adtribuit in catalogo, quod quidnam ſit nondum capimus.

Editus fuit quoque:

Epigrammatum ſeu Operum ejus *Poeticorum* elegantiſſimus libellus in 8.

Reſendii elogium quin hoc loco appendam mihi temperare nequeo. Ex *Encomio Eraſmi* hæc ſunt:

Hiſpanique ſacer meritis honor orbis Areius,
Magnis cui debet quantum nunc Pallados illic
Cultior uſus habet, docuit nam primus Iberos
Hippocrenæo Grajas componere voces
Ore; etenim quidquid frugis nunc Itala regna,
Græcia quõdã habuit, quidquid patriæq; ſuiſque
Importavit & a Galli ſtribligine tandem
Aſſeruit, fierique dedit ſermone Quirites.

F. ARIUS, ſive ARIAS CORREA, Luſitanus, ordinis S. Dominici, ſcripſiſſe dicitur:

Super priora aliquot capita Libri I. Regum.

Super Aggæum Prophetam.

Super Epiſtolas S. Pauli Apoſtoli ad Titum, & Philemonem.

Refert ex Ludovico de Cacegas, Dominicanorum Portugalliæ chronographo, Georgius Cardoſus in ſchedis *Bibliothecæ Luſitanæ*, quam parabat.

ARIUS (vulgo AYRES) VARELLA, Luſitanus, Elvenſis, juris doctor, turbatis Luſitaniæ rebus Eccleſiæ hujus urbis gubernator, & vicarius generalis, docte & curioſe ſcriptam ſervabat (ſi credimus D. Franciſco Emmanueli *cent. III. epiſt. 71.*)

Hiſtoria da Cidade de Elvas.

ARNALDUS.

ARNALDUS ALBERTINUS, Majoricenſis, in ejuſdem urbis Eccleſia canonicus, poſtquam inquiſitor Apoſtolicus cum Valentiæ tum in Siciliæ regno illibatæ ſervandæ religioni invigilaſſet, deſignatus interim Pactenſis (non Pacenſis ut Poſſevinus & Miræus alicubi credidiſſe videntur) in eodem regno antiſtes, diſcedente inde Ferdinando Gonzaga prorege, vicariam ſuſcepit adminiſtrandæ reipublicæ curam anno ſuperioris ſæculi XXXVIII. necnon totius Siciliæ generalis renuntiatus fuit fidei rerum judex. Scripſit.

Repetitionem novam, ſive commentaria Rubricæ, & capitis I. de Hæreticis lib. VI. Valentiæ 1534. folio. Venetiiſque 1587. & inter *Repetitiones Juris Canonici.*

Quæſtionem de ſecreto, quando debeat, & non debeat revelari. Valentiæ 1528.

De agnoſcendis aſſertionibus Catholicis & Hæreticis tractatum. Panhormi primum 1553. in folio. Deinde Romæ ſemel, atque iterum anno 1572. in 4. Tandemque inter *Tractatus Doctorum* Venetiis tomo IX. parte II. fol. DXX. Poſtumum ſcilicet, cum enim auctor tractatum hunc tripartitum edidiſſet, *Speculum Inquiſitorum* inſcriptum, adferreturque triremibus ut committeretur typographorum operis, naufragio periit major pars: ex nonnullis autem chartarum foliis, quæ ſervata ſunt, hoc opus formavit neſcio quis famæ auctoris favens.

Denatus fuit anno MDXLV. jacetque in ſedis ſuæ Pactenſis Eccleſiæ capella, Deiparæ Virgini de Gratia dicata, ut refert D. Rochus Pirrhus in *Notitiis Eccleſiarum Siciliæ* in *Pactenſi.*

ARSENIUS.

F. ARSENIUS DE ASCENSIONE, Luſitanus, domo ex oppido Torres novas, ordinis Eremitarum Excalceatorum S. Auguſtini, cum in Italia diu egiſſet creatus fuit procurator cauſæ canonizationis Servi Dei Joannis de S. Guilielmo, ejuſdem ordinis, in oppido Monte Caſſiano Marchæ Anconitanæ nati, & e corpore mortis hujus anno MDCXXI. ad cœlum ſanctiſſimæ vitæ in præmium, ut pie credimus, translati, librumque de ſancti viri rebus Italice ſcripſit hujus tituli:

Vita del' Ammirabile Servo di Dio P. F. Giouanni di S. Guglielmo Sacerdote profeſſo della Congregatione di Scalzi Auguſtiniani. Firmi apud heredes Joannis Franciſci de Monti 1630. in 8.

Vida de Sor Domenica de Paraiſo inedita manſit. Dicitur & *Pro Concilio Tridentino adverſus Paulum Servitam* non breves Pontificio juſſu lucubrationes confeciſſe, quibus uſum fuiſſe Sforzam cardinalem Pallavicinum Luſitani aſſerunt.

ARTAL.

D. ARTAL DE ALAGON, comes de Saſtago, ex primaria regni Aragoniæ nobilitate, compoſuit:

Cateciſmo de lo que el chriſtiano eſtá obligado a ſaber, creer, y obrar con una declaracion univerſal de la doctrina chriſtiana. Cæſarauguſtæ apud Laurentium de Robles anno 1584. in 8.

Concordia de las leyes divinas, y humanas, y deſengaño de la iniqua ley de la venganza. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1593. in 8.

ASSENSIUS.

ASSENCIUS HENRIQUEZ, ſcripſit:

Caſamiento de los Reyes de Francia, y Navarra. Burdigalæ 1615. Forte Hiſpaniam pro Navarra corrigendum ſit.

ATHANASIUS.

ATHANASIUS DE AYALA, Ferdinandi veterani militis filius, vigintiquatuor ipſe annorum militia fretus tirones inſtruendi munus cœpit, ſcribens:

El Viſoño inſtruido en la diſciplina militar. Matriti 1616. in 8. Hic idem, an alius ſcripſit opus genealogicum

De la Caſa de Ayala. MS. hactenus ut credimus?

F. ATHANASIUS CUCHUS, Cantaber, Ciſtercienſis monachus monaſterii de Sobrado, in collegio Complutenſi meruit viri docti famam ſcribens nonnulla nondum edita, in quibus tractatus celebratur *De Translatione Epiſcoporum.* Videri poteſt Carolus Viſchius *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor in *Complutenſe Collegium* & in *Dionyſio Cucho*, Athanaſii fratre.

F. ATHANASIUS DE LOBERA, natus in oppido Herce diœceſis Calagurritanæ, & vallis de Arnedo, ut ipſe affirmat cap. xx. Hiſtoriæ Legionenſis mox laudandæ, Ciſtercienſis monachus cœnobii Montis Ramorum in Gallæciæ regno, ſacræ theologiæ doctor, hiſtoriarum præcipue lectionem & ſtudium frequentavit non ſine fructu, Regiique chronographi munus ob id ſibi a Philippo II. Hiſpaniarum Monarcha delatum ſenſit. Scripta hæc in vulgus emiſſa ab eo ſunt:

Hiſtoria de la Ciudad de Leon con las vidas de los Santos Froilan Obiſpo de Leon, y Atilano de Zamora monges del monaſterio de Moreruela. Pinciæ apud Cordubas 1598. in 4.

Chronologia de los Reyes de Eſpaña. Ex eadem officina 1602.

Epiſtola Hiſtorial al Rey de Eſpaña D. Felipe II. Matriti 1601. in folio.

Vida del Bienaventurado F. Benito de Salamanca Monge del monaſterio de Moreruela. Cum prodiit in Hiſpania, tum in *Faſciculo* Chryſoſtomi Enriquez diſtinctione xxxi. Dies ejus xxx. Decembris.

Vida del B. Ignacio monge de Moreruela. De quo videndus Henriquez in *Menologio*, prima die Februarii. Ineditum reliquiſſe dicitur majoris momenti opus apud Gondomaris comitem, idque ut arbitror Hiſpanicum, ſcilicet:

Coronica grande del Reyno de Galicia.

Obiit Pinciæ anno MDCV. Hæc de illo referunt Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice reviviſcente*, & Carolus Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi.*

ATHANASIUS DE OTEYZA ET OLANO, natus in oppido Cigales Valliſoletanæ diœceſis, juris utriuſque doctor, primariuſque legalis doctrinæ apud Pincianos in gymnaſio profeſſor, idemque in prætorio cauſarum defenſor, multiplici eruditione contextum opus foras emiſit nuncupatione hac:

Paralipomenon, & electorum juris civilis, ſelectarumque antiquitatum: tomus prior Pinciæ 1646. in folio.

Ad plures abiit ante annum MDCLXI.

F. ATHANASIUS PEREZ, Ciſtercienſis monachus cœnobii Urſarienſis (vulgo de Oſera), vir pius & doctus, paratum habebat editioni librum ſatis grandem:

Illuſtrium Exemplorum, cum obiit anno MDCXLV. aſſervarique apud ſuos refert Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi.*

AUGUSTINUS.

AUGUSTINUS DE ALMAZAN, Matritenſis, vertit ex Italico:

El Momo de Leon Baptiſta Alberto. Matriti apud Joannem de Medina 1553. in folio. Alias lego Matriti 1598. in 8.

AUGUSTINUS ALPHONSUS, neſcio quis, edidit:

Hazañas de Bernardo del Carpio: metricum opus ut ſpero, anno 1585. 4.

F. AUGUSTINUS ANTOLINEZ, Pinciæ editus anno MDLIV. in patria induit ſe Auguſtinianorum habitu, in eademque ſacrarum literarum publicus fuit profeſſor, mox

mox Salmantinus theologiæ doctor primarius, & aliquando emeritus, provinciæ ſuæ ſodalium ter aut quater præfectus. Anno dein MDCXXIII. Præſul Civitatenſis, ſequentique poſt repudiatam ne ad exteros iret cathedram Eccleſiæ Tarraconenſis, antiſtes creari meruit Compoſtellanus. Scripſerat vir juxta pius atque doctus:

Hiſtoria de Santa Clara de Montefalco de la orden de San Aguſtin. Salmanticæ apud Suſannam Muñoz 1613 in 4.

Vida de San Juan de Sahagun, ejuſdem ordinis, cui addictiſſimus vixit. Salmanticæ 1605. in 8. Italice vertit Paulus Traſſinellus, ediditque Bononiæ 1615. in 8. *Vitas* quoque *aliarum Sanctarum ſui ordinis*, aliaque plura MSS. ſervari Coloniæ apud Petrum Loy, ſacræ theologiæ licentiatum, affirmat in *Elogiis virorum illuſtrium Eremitarum* Cornelius Curtius.

Tractatum ſcripſiſſe, in quo docuit quod *Beata Virgo Maria ab inſtanti ſuæ Conceptionis viderit divinam eſſentiam*, ſcribit Joannes a Sancta Maria Toletanus in *libello ſupplici ad Innocentium X.* & ex eo Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

Obiit poſt biennium in pontificatu Compoſtellano exactum XIX. Junii MDCXXVI.

AUGUSTINUS BARBOSA, Luſitanus, Guimaranenſis (Guimaraens oppidum eſt Interamnenſis provinciæ, quod jura ſacra Bracharam petit) patrem habuit Emmanuelem Barboſam, Regium advocatum, qui olim *in Luſitanorum ordinationes* ſeu conſtitutiones *Regias commentaria* elaboravit, gentilem præterea Petrum Barboſam V. C. cujus docti & uberes in titulum *Soluto matrimonio* &c. in Pandectis, atque item *de Judiciis* commentarii per manus circumferuntur. Doctus vero ipſe Auguſtinus intra Luſitaniam artes, quæ ad fori & magiſtratus dignitates viam ſternunt, præcipueque utriuſque juris diſciplinam, inſtructuſque ad id ſtudium ſingulari ac mirabili memoria, eo maxime intendit, ſuaſque in publicum proficiendi cogitationes direxit ut ſcribendo, ac de juris rebus commentando æquales ſimul ac poſteros demereretur. Cui laudabili propoſito in exitum commodius digneque magis perducendo inſervilſſe non parum ſchedæ manuſcriptæ patris Emmanuelis videntur; niſi in editioni *Commentariorum* ejus *in Luſitanas ordinationes* affixa nota de ſe ipſe & operibus ſuis, non de Emmanuele uti videtur, ſit loquutus. Romam cogitandi, ac pro patria interim commutandi conſilio hæc ſcilicet Auguſtini mens & frugi votum omnino cauſam dedit: illuſtraturus nempe ſacros canones ſuis lucubrationibus, deeſſe ſibi aut in iis deſiderari Romanæ praxis cognitionem, deque Eccleſiæ juribus extra Eccleſiæ curiam docere noluit, ne indiligentiæ cauſam in foro Romano dicere aliquando juberi poſſet, qui forte animo præſagiebat ſe ſtudiis ac meditationibus ſuis in poſterum edendis fora omnia eſſe completurum. Sub Pauli ergo Papæ V. pontificatus finem Urbem ingreſſus, benignum ſibi ſtatim ſortitus eſt Pontificem, N. cardinali Millino commendatore, obtinuitque ab eo in propria Guimaranenſi Eccleſia dignitatem, cui theſauri ſeu vaſorum ſacrorum cura commiſſa eſt. Nec tamen aut amore patriæ, aut fruendi inter cives hujus honoris, illicce revocari ſe permiſit a frugali, ſed in publicum fructuoſa plurium annorum urbana habitatione, in pannis quippe & egeſtate vitam exegit. Habitaſſe quidem dicitur in taberna diverſoria, anguſto humilique cubiculo (verba audis Jani Nicii Erithræi, ſeu potius Joannis Victorii de Roſſi in *Pinacotheca* altera, cujus duodeviceſimus loculus noſtrum ſuſcepit) *ad D. Andreæ ad Sepes* (*Sant Andrea delle Fratte* vulgo audit Minimorum fratrum ædes) *Non bis, ſed ſemel tantum in die cibum capiebat. Libris omnino carebat: memoria erat ſumma, ſingulari, incredibili: hæc erat illi pro bibliotheca; imo hæc omnes omnium bibliothecas ſuperabat. Quidquid in Urbe bibliopolarum eſt arcta ſibi familiaritate devinxerat, non alio vinculo niſi vitæ probitate atque innocentia, morumque ſuavitate, quibus facile ſe in hominum gratiam inſinuabat. Itaque quotidie modo in hac modo in illa bibliopolæ cujuſpiam taberna a mane uſque ad veſperam ſedens totum ſe librorum, quibus maxime opus eſſet, lectioni tradebat, quæque legebat memoriæ cuſtodienda mandabat; cujus tanta erat vis ut domum rediens, non ſolum eorum quæ legiſſet, fixas in animo ſententias, verum etiam verſuum ordinem numerumque referret, literiſque mandaret.* Hæc Erithræus. Credamus porro ipſi de ſe affirmanti, ſaltem ex quo libros typis Romanis mandare cœpit, nocturnas horas ſtudiis & lucubrationibus, diurnas vero typographicarum operarum curæ impendere conſueviſſe. Tandem circa annum MDCXXXII. reverſus in Hiſpaniam, Matriti eodem vitæ genere contentus vixit, dijudicandis ex commiſſo ſibi munere cauſis Eccleſiaſticis, libriſque procudendis intentus uſque ad annum hujus ſæculi XLVIII. quo eum deſtinavit Philippus IV. Rex noſter Uxentinum Hydruntinæ provinciæ epiſcopum. Rediens igitur Romam, quæ illi egregium olim peperat nomen, protonotariatuſque Apoſtolici, ſacræque Indicis congregationis conſultoris ornaverat titulis, indutus inibi fuit honore & infulis pontificiis XXII. Martii anno

M-

MDCXLIX. At citò eum e mortali ſede ad immortalem Deus evocavit, vix enim ſeptem effluxerant menſes ab eo die quo primum ſalutatus fuit antiſtes, cum ſexaginta annis natum immatura mors ad ſuperos evolare fecit. Sepulcrum ejus, quod in Uxentina Eccleſia eſt, inſcriptione ornavit Simon Vaſius Barboſa germanus frater, Guimaranenſis canonicus, quam in Ferdinandi Ughelli *Italiæ ſacræ* nono volumine legere eſt. Plane libris ſuis juriſprudentiam, & canonum ſacrorum ſtudioſos mire inſtruxit, ut pro integra bibliotheca, Pontificii ſaltem juris, unus Barboſa deſervire poſſe videatur. Nempe edidit:

Remiſſiones Doctorum ſuper varia loca Concilii Tridentini. Primum Oliſipone anno 1618. in 4. Deinde Toleti. Brixiæ 1620. Antuerpiæ, ac ſæpius Lugduni in 8. Demum ſub titulo: *Collectanea eorum Doctorum, qui in ſuis operibus Concilii Tridentini loca referentes illorum materiam incidenter tractarunt*, ad Antonium Sotomayor, Damaſcenum præſulem ſummum, in Hiſpaniæ regnis fidei cenſorem. Lugduni apud Laurentium Durand 1642. in folio.

Caſtigationes, & additamenta ad commentaria Emmanuelis Barboſæ parentis in Ordinationes Regias Luſitaniæ: quæ ipſe capularis jam auctoris famam poſteritati commendaturus, ab oblivioneque vindicaturus, additis quibuſdam e propria penu, publicavit Oliſipone 1620. in folio.

Remiſſiones Doctorum de Dictionibus, & Clauſulis. Romæ 1621. in 4. quas deinde in *Variarum juris tractationum* corpus conjecit.

Paſtoralis ſollicitudinis; ſive de officio, & poteſtate Epiſcopi tripartitam deſcriptionem. Romæ 1622. Dein Pariſiis, & alibi, tum Lugduni auctiorem 1629. in folio, & 1641. in folio apud Laurentium Durand prioribus locupletiorem, demumque apud Philippum Borde 1650. folio.

Formularium Epiſcopale, in quo continentur formulæ ad Epiſcopalem juriſdictionem rite, exacteque adminiſtrandam, quas ex Actis Eccleſiæ Mediolanenſis, & Archiepiſcopatus Bononienſis collegit, nonnullis acceptis a Julii Lavorii formulario univerſali.

Varias juris tractationes, hoc eſt, v. ſequentes tractatus:

De Axiomatibus juris uſu frequentioribus.

De Appellativa Verborum utriuſque juris ſignificatione.

De Locis communibus argumentorum juris.

De Clauſulis uſu frequentioribus.

De Dictionibus uſu frequentioribus: ad D. Gaſparem de Guzman Olivarum comitem. Lugduni 1631. in fol. Ibidemque typis Laurentii Arnaud 1644. Argentoratique 1652. in 4.

Paſtoralis ſollicitudinis, ſive de officio, & poteſtate Parochi tripartitam deſcriptionem. Romæ apud Guilielmum Faciotum 1632. Lugduni apud Durand 1634. in 4.

De Canonicis, & Dignitatibus, aliiſque inferioribus Beneficiariis Cathedralium, & Collegiatarum Eccleſiarum eorumque officio, tam in Choro, quam in Capitulo tractatum. Romæ apud Franciſcum Caſtelletum 1632. in 4. Lugduni apud Laurentium Durand 1634. 4. Locupletiorem adhuc in eadem officina 1640. folio.

Juris Eccleſiaſtici univerſi lib. III. Philippo IV. Hiſpaniarum Regi nuncupatos. Lugduni 1634. in folio apud Durand. Locupletioreſque apud heredes Petri Proſt 1645. in folio. Quibus inter cetera Barboſæ opera doctus atque eruditus quiſque palmam defert. Quid vero de his libris Barboſæ adjudicandis, & cuique alii tribuendis refert in Urbe vulgatum fuiſſe Joannes Victorius de Roſſis, ſive Janus Nicius Erithræus laudatus, illic quam hic legi malo.

Praxim exigendi penſiones. Cui acceſſerunt:

Vota deciſiva, & conſultiva Canonica, libris duobus. Barcinone apud Gabrielem Nogues 1635. folio. Lugduni apud Laurentium Durand 1636. Et poſtea 1643. folio.

Collectanea Bullarii, aliarumve ſummorum Pontificum Conſtitutionum, necnon præcipuarum Deciſionum, quæ ab Apoſtolica Sede, ac Sacris Congregationibus S. R. E. Cardinalium Romæ celebratis uſque ad annum MDCXXXIII. emanarunt. Lugduni apud Laurentium Durand 1634. in 4. Venetiiſque per Jacobum Sarzinam 1636. 4. Deinde ſub titulo: *Summæ Apoſtolicarum Deciſionum.* Lugduni apud heredes Petri Proſt 1645. Genevæ apud Joannem de Tournes 1650. in folio.

Collectanea Doctorum, tam veterum, quam recentiorum in jus Pontificium univerſum, tomis VI. ſcilicet:

I. *In quo duo priores Decretalium libri continentur.* Lugduni apud Durand 1637. in folio. Locupletior apud heredes Petri Proſt 1647. in folio, ad Urbanum VIII. P. M. uti & ſequentes.

II. *Continet III. & IV. Decretalium libros.* 1637. & 1647. iiſdem typis, & augmento.

III. *Librum V. Decretalium* continet.

IV. *Quinque libros Sexti Decretalium, Clementinas, & Extravagantes omnes.*

V. *Decretum Gratiani.* Omnes hi prodierunt ex officina Laurentii Durand 1637. Auctioreſque ex heredum Petri Proſt 1647. in folio.

VI. *Selectas interpretationes juris Canonici, ſi-*

ſive prætermiſſa, & additamenta ad collectanea Doctorum in Jus Pontificium univerſum. Prodiit primum Lugduni typis heredum Petri Proſt, Philippi Borde & Laurentii Arnaud 1648. D. Joanni Chumazero magno Caſtellæ præſidi nuncupatas.

Collectanea ex Doctoribus, tum priſcis, tum recentioribus in Codicem Juſtiniani, duobus tomis, quorum prior tres primos libros, poſterior autem quartum & quintum libros continet. Lugduni apud Gabrielem Boiſſat & ſocios 1638. Iterumque apud heredes Petri Proſt 1648. in folio. Diu poſt ejus mortem Simon Vaz Barboſa, Auguſtini frater, atque ejuſdem Vimaranenſis Eccleſiæ canonicus, foras prodire fecit:

Repertorium juris Civilis, & Canonici, ex variis Auguſtini ſcriptis collectum. Lugduni ſumptibus Joannis Antonii Huguetan & Guilielmi Barbier 1668. folio.

Scripſit quoque in adoleſcentia:

Dictionario Luſitanico-Latino. Bracharæ 1611. in folio.

F. AUGUSTINUS DE BENAVENTE, Benedictinus monachus, Pincianæ domus concionator, cui ſemel atque iterum præfuit, ſacris fidei judicibus a cenſura theologica. Scripſit duobus tomis ſic nuncupatum opus:

Luz de las luces de Dios, reſplandor de las llagas de Chriſto, empleo del penſamiento chriſtiano. Primus tomus prodiit anno 1628. Pinciæ in 4. apud viduam Franciſci de Corduba, ſecundus vero anno 1647. in eadem urbe & monaſterio typis Antonii de Rueda. Pincianus audit patria.

AUGUSTINUS BERNAL DE AVILA, patria ex oppido Magallon Cæſarauguſtanæ diœceſis, ſodalis Jeſuitarum, ſacræ theologiæ doctor, & in Cæſarauguſtana academia profeſſor, Græcæque Latinæque linguarum peritia inſtructus, ſacræ ſuæ diſciplinæ perfecte gnarus ſtudia hæc ſua emanare in vulgus editis libris fecit:

Diſputationes de Divini Verbi Incarnatione. Cæſarauguſtæ ex officina typographica noſocomii Regii 1639. in folio.

Alieno quoque nomine:

Lucubrationes de Philoſophia univerſa, auctore adhuc vivo typis mandatas fuiſſe affirmat *Bibliothecæ Societatis* ſcriptor.

Poſtumæ prodierunt ex aliis operibus, cum Græce tum Latine conſcriptis, inter ſchedas ejus repertis:

Diſputationes de Sacramentis in genere, & de Euchariſtia, & de Ordine in particulari. Lugduni apud Philippum Borde & ſocios 1651. in folio.

AUGUSTINUS BERNARDUS DE QUIROS ET VILLADA, Hiſpalenſis, doctor theologus, ſcripſit:

Manual de los fieles devotos de la ſagrada Comunion, y Apologia en defenſa de la debida veneracion a eſte ſantiſimo miſterio. Barcinone 1631. in 8.

AUGUSTINUS BRAVO, Villafranchenſis, Regius cappellanus, ordinis, niſi fallimur, Sanctæ Mariæ de Calatrava, ordinavit juxta mentem concilii ſeu capituli generalis anno MDC. celebrati:

Las Difiniciones de la Orden de caballeria de Calatrava. Valladoliti apud Ludovicum Sanchez 1603. in folio.

F. AUGUSTINUS DE CARRION PONZE ET MEDINA, ordinis Minorum, edidit:

Sermones varios de feſtividades de Nueſtra Señora, y Santos. Toleti 1654. & 1660. in 4.

D. AUGUSTINUS COLLADO DEL HIERRO, medicus doctor, poeſim non infeliciter exercuit, amœno vir ingenio & facetiarum fertili. Granatæ diu commoratus fuit, ubi & diem extremum vidit. Extant ejus præter minuta alia:

Apolo, y Dafne: in 8.

Poema de Teagenes, y Cariclea (ex Græco Heliodori) *en Quintillas.*

AUGUSTINUS CRAVALIZ, Guipuſcoanus, ex S. Sebaſtiani oppido nobiliſſimo, ſcripſit anno MDLXIV.

Diſcurſo ſobre las Precedencias de Eſpaña, y Francia, occaſione ut videtur ſuſcitatæ tunc primum hujus controverſiæ. Extat MS. in folio in bibliotheca comitis de Villaumbroſa.

F. AUGUSTINUS DAVILA PADILLA, Mexicanus, ordinis Prædicatorum, ſacræ theologiæ magiſter, Philippi Regis III. Catholici fervidus atque facundus eccleſiaſtes, inſulæ Sancti Dominici tandem creatus archiepiſcopus. Scripſit:

Varia Hiſtoria de la Nueva Eſpaña, y Florida: ſeu verius, *Hiſtoria de la Provincia de Santiago de Mexico de la orden de Predicadores*, quam poſteriorem inſcriptionem editio præ ſe fert anni 1596. in 4. & 1625. in folio; priorem autem illam ultima editio Pinciana anni 1634. folio.

D. AUGUSTINUS EMMANUEL DE VASCONCELLOS, Luſitanus, eques ordinis Jeſu Chriſti, diſerte & cum judicio ſcripſit:

Vi-

Vida de D. Duarte de Meneſes tercero Conde de Viana. Y Suceſos de ſu tiempo : lib. v. Oliſipone 1627. 4.

Suceſion del Señor Rey Don Felipe II. en la Corona de Portugal. Matriti apud Petrum Tazum 1639. in 8.

Vida, y acciones del Rey D. Juan el II. decimotercio de Portugal. Ibidem eodem anno in 4. Gallice is liber loquitur, neſcio cujus opera, qui ſe nullo prodidit nomine, Pariſiis apud Ludovicum de Vandoſme venalis editus anno 1641. in 8.

Cujus regni rebus turbatis quadrageſimo hujus ſæculi anno forte immixtus, dum conſpiraſſet cum aliis principibus regni viris ad excutiendam novam dominationem, infeliciſſimi, quantumvis magni auſus pœnas capite luit truncato Oliſipone in foro maximo ſequenti anno MDCXLI.

D. AUGUSTINUS FERNANDEZ BENITO, ſcripſiſſe dicitur:

Del Credo, y los myſterios de la Fe : circa annum 1666.

AUGUSTINUS GAVI, Luſitanus, certe Luſitane ſcripſit:

Vida do Cardenal Rey D. Henrique.

AUGUSTINUS DE HERRERA, Hiſpalenſis, Societatis Jeſu, literarum humaniorum profeſſor in patria, ſcripſit:

Del Origen, y progreſſo en la Igleſia Catolica de los ritos, y ceremonias que ſe uſan en el ſanto ſacrificio de la Miſſa. Hiſpali apud Franciſcum de Lyra 1642. in 4.

Origen, y progreſſo del Oficio Divino. Ibidem 1645. in 4.

Commentarios breves in Syntaxin Antonii Nebriſſenſis. Ibidem 1635. ſub alieno tamen nomine.

Reliquit prelo paratum:

De Origine Religionum.

Obiit Hiſpali peſtilenti anno 1649.

AUGUSTINUS DE HERRERA, ex oppido S. Stephani de Gormaz Oxomenſis diœceſis, Jeſuita, profeſſor theologus Complutenſis primarius, Regius concionator, edidit:

Tractatus in Primam Partem D. Thomæ de Scientia & voluntate Dei, & de Prædeſtinatione, tribus tomis. Compluti apud Franciſcum Garcia 1671. 1672. & 1675. in 4. Item:

Tractatum de Trinitate. Ibidem 1674. 4.

Tractatum de Angelis. Ibidem 1675. 4.

AUGUSTINUS DE HOROZCO, Eſcalonenſis, Gadium civis, edidit:

Diſcurſo hiſtorial de la preſa, que del Puerto de la Maamora hizo la Armada Real de Eſpaña año de 1614. Matriti 1615. apud M. Serrano.

Hiſtoria de la glorioſa vida, y martyrio de los glorioſos Santos martyres Servando, y Germano Patrones de la Ciudad de Cadiz. Gadibus 1619.

F. AUGUSTINUS DE JESU MARIA, Valliſoletanus, Carmelitarum Excalceatorum ſodalis Paſtranæ hanc reformationem profeſſus, lector olim Complutenſis theologiæ, domui Toletanæ præerat cum, oratores ſacros inſtruere volens arte concionandi monſtrata, edidit:

Arte de orar evangelicamente. Conchæ 1648. in 4.

Plura alia ſcripſiſſe dicitur, modeſteque ſupprimere. Vivit enim adhuc, aut ſaltem vivebat nuper Novæ-Caſtellanæ ſuæ provinciæ iterum rector, uti in catalogo Scriptorum, cujus infra meminimus cum ad Franciſcum de Sancta Maria deveniemus, hujus familiæ ſcriptorem, legitur.

F. AUGUSTINUS DE S. ILDEPHONSO, natus in oppido Toboſo ditionis ordinis Sancti Jacobi, Auguſtinianus nudipes Caſtellæ provinciæ, domum Nicolao Tolentinati ſacram adminiſtrans Compluti edidit:

Theulugia miſtica : ſciencia, y ſabiduria de Dios, myſterioſa, obſcura, y levantada para muchos. Compluti 1644. 4.

Vivebat in patria anno MDCLII.

F. AUGUSTINUS LOPEZ, Ciſtercienſis monachus domus Vallisbonæ in Caſtellæ regno, ea morum integritate, vitæque religioſæ obſervantia, dum viveret, commendabatur ut ceteris idoneus magis ad conſcribendam ſanctimonialibus, quæ hoc propoſitum ſuſceperant, ſtrictioris regulæ præcepta exiſtimaretur. Confirmavit ergo præſenti conſilio & admonitionibus, officium hoc ſibi a ſuperioribus delatum exhibens, virginum harum Ciſtercienſium vota, ordinavitque:

Las Conſtituciones de la orden de Ciſtel conforme al fervor de ſus primeros, y antiguos hijos : quarum confirmationem cum ab Apoſtolica ſede impetraſſet ſolida reformationis fundamenta jecit in monaſterio Sanctæ Annæ Pinciano. Prodierunt eæ Pinciæ 1595. in 4. Duaci deinde 1633. Et in Chryſoſtomi Henriquez *Liliis Ciſtercienſibus.* Flandrico idiomate prodierunt etiam Bruxellis in 8. apud Gobardum Schoevaerdts.

Dedit quoque Hiſpano ſermone donatum:

Boecio de Conſolacion, cum annotationibus propriis. Pinciæ 1598. folio, & 1604. apud Joan-

Joannem de Buſtillo. Adjunguntur tractatus duo auctoris, ſcilicet:

Exemplos de Fortaleza.

De los Peligros de las Dignidades, y daños de la Ambicion. De quibus adiri poteſt laudatus Henriquez in *Phœnice* ſuo.

Deceſſit anno MDCXIV. in monaſterio Olivæ.

AUGUSTINUS DE MENDOZA, Luſitanus, edidit:

Cerco de Mazagaon. Oliſipone anno 1607.

AUGUSTINUS DE MORLANES, Cæſarauguſtanus, Didaci de Morlanes filius, quem ſuo loco dicimus, vir valde doctus, qui in ſupremo Matritenſi Aragonenſium rerum ſenatu judicandi obtinuit vices, ſcripſit:

Alegacion ſobre la antigüedad, y preeminencias de la Igleſia de Santa Maria del Pilar de Zaragoza. Cæſarauguſtæ 1605. folio: quamvis hoc opus Didaci parentis eſſe fama ſit. Vide quæ de eo infra dicemus.

D. AUGUSTINUS MORETO, ſcripſit ante aliquot annos tam cum aliis quam ſolus comoedias, quæ in theatris noſtris editæ laudem ei pepererunt. Abſtinuit tamen hoc ſcribendi genere ex quo ſacris fuit initiatus, quod inſtituto vitæ omnino debebatur. Prodierunt quidem aliquot uno volumine:

Comedias de Moreto, primera parte. Matriti 1654. in 4.

F. AUGUSTINUS NUÑEZ DELGADILLO, Bæticus, in Cabra oppido diœceſis Cordubenſis natus, Carmelita, ſacræ theologiæ magiſter, præſtantiſſimo ingenio, memoria feliciſſima, multaque verborum ac ſententiarum copia, præfervidoque opimos operæ fructus colligendi deſiderio egregius concionator, ſcholaſticæ necnon theologiæ in urbibus Corduba, Urſaone, Granata, Valentia, Cæſarauguſtaque profeſſor magni nominis, quod ultimo loco dictum gymnaſium publice docturo hoſpiti novam cathedram duplicato ſtipendio adornatam creavit. Scripſit plura, ſed edidit tantum:

De la Victoria de los juſtos celebrada por David en el Pſalmo XVII. cujus argumenti quatuor volumina ſe daturum promiſerat. Primum Granatæ excuſſum vidimus 1618. apud Martinum Fernandez Zambrano in 4.

Primera, y ſegunda parte de ſermones de Quareſma. Matriti 1629. in 4.

Breve declaracion del Arte de Raymundo Lullo. Primum Compluti 1622. Deinde Granatæ 1623. 8.

Abecedario eſpiritual: ad Margaritam Infantem. Matriti.

Habebat editioni parata, ut ipſe teſtatus fuit, cum primum *Victoriæ juſtorum* opus foras emiſit, *Deſpoſorios de Chriſto, y el alma ſobre el Pſalmo XLIV.* quinque tomis: *Eſtados del Alma*, quinque partibus: *Hambre de Dios*, libro ſingulari: *Brevedad de la vida*, 1. *Fortaleza del Alma*, 1. *Humildad, y ſus excelencias*, 1. *Lazos de amor ſobre el Pater noſter*, 1. *Querellas de amor*, 1. *Inconſtancia de Fortuna ſobre el Evangelio del Rico avariento*, 1. *Toques divinos ſobre el Evangelio del Prodigo*, 1. *Provechos de la comunion*, 1. *Concepcion de Nueſtra Señora ſin pecado original*, 1. *Del amor de Chriſto al alma*, 1. *Eſpuela de amor divino*, 1. Latine quoque: *In primam partem D. Thomæ*, volumen unum. Quæ quidem omnia doctiſſimi viri monumenta ſodales forſan Matriti adſervant; ibi enim vidit diem vitæ extremum XXVIII. die Julii anno MDCXXXI. ætatis ſuæ LIX. Cujus funus ſpiſſo nobilium atque ſacrorum hominum defuncti ſanctimoniam acclamantium comitatu proceſſit.

F. AUGUSTINUS OSORIO, Luſitanus, ordinis Eremitarum, Aragonenſem provinciam gubernavit præfectus, atque in Ilerdenſi gymnaſio docuit theologiam, ſcripſitque:

Vida del Bienaventurado S. Juan de Sahagun. 1614.

Sermones de Adviento, Feſtividades, y Santos haſta la Purificacion. Barcinone apud Laurentium Deu 1635. in 4. Adventuales has conciones Italice vertit Angelicus Aproſius, Vintimilienſis, ſub nomine Oldauri Scioppii, ediditque Venetiis apud Guerilios 1643. in 4.

Sermones de Quareſma. 1642.

Tractatum quoque *de Conceptione Deiparæ Virginis immaculatæ* tribuit Auguſtino Oſorio Auguſtiniano Fr. Petrus Alba in *Militia Conceptionis.* Venetiis editum 1648. in 4. Sed hic pars eſt ſupra laudati Adventus.

AUGUSTINUS PEREZ DE OLIVANO, *quem* (ut verſus loquitur poſitus in fronte libri) *genuit frondens ſub campo Bætis amæno*, magiſter philoſophus, ſcripſit:

In Poſteriora Ariſtotelis. Pariſiis in 4. 1506. antiquo charactere.

AUGUSTINUS DE QUIROS, Bæticus, Iliturgitanus (Anduxar urbem idiotiſmus noſter appellat) nobili genere ortus, Societatis Jeſu ſacerdos, humanis ac ſacris literis apprime inſtructus, Græce ſciens Hebraiceque; poſt grammaticæ præcepta domi per quadriennium tradita, atque inde humanitatis ſtudii profeſſionem, ſacris libris explican-

dis XI. totos annos impendit. Beatiano ſemel, Granatenſi autem collegio bis, tertiæ quoque (ita Alegambius ait, niſi in errore cubat) domui probationis præfuit, necnon & provinciæ Bæticæ integræ cenſor, ſive (ut appellant) qualificator Sanctæ Inquiſitionis apud Hiſpalenſes, Granatenſes, Cordubenſes judices. Mortuus eſt cum magnarum commendatione virtutum Mexici XIII. die Decembris MDCXXII. ætatis ſuæ LVI. cum eo transfretaſſet provinciam Mexicanam viſitaturus cenſoria poteſtate. Scripſit unico volumine:

Commentarios exegeticos literales in poſtremum Canticum Moyſis. Et:

In Iſaiæ caput XXXVIII. & Canticum Ezechiæ.

In Prophetas Nahum & Malachiam.

In Epiſtolas S. Pauli ad Epheſios & Coloſſenſes.

In Epiſtolas catholicas Jacobi & Judæ. Hiſpali primum commentaria hæc in Biblia (omnia forſan) prodierunt. Deinde Lugduni ex officina Proſtii ſive anno 1624. quod apud Draudum legitur, ſive anno 1633. in 4. quod in *Bibliotheca Societatis*, ſive utrumque.

Brevem quoque *Diſcurſum contra affectatores antiquarum & obſoletarum vocum*: Hiſpanice ut Alegambius ait.

F. AUGUSTINUS DE REBENGA, ſodalis Redemptorum Deiparæ Virginis de Mercede, morum integritate, carniſque aſpera tractatione commendatiſſimus, academiæ Complutenſis conſervator fuit ac judex. Legitur eo auctore libellus manu adhuc exaratus, quem apud ſe habere Petrus de Sancto Cæcilio, ejuſdem ordinis Reformatus, in MS. opere *De Scriptoribus familiæ ſuæ* teſtatum voluit, hac inſcriptione ſeu initio:

Seis coſas le convienen al Religioſo que deſea aprovechar mucho en la virtud &c.

Documenta quædam ſalutaria noſtri auctoris Melchior Rodericus de Torres, Roſſenſis epiſcopus, in *Agricultura ſua* tractatu II. cap. VIII. §. VI. illic videnda collegit. Claruit circa annum MDLXI.

AUGUSTINUS DE ROXAS, comœdus inter primos ſæculi iſtius ac ſuperioris, venuſta dialogorum compoſitione hiſtrionici gregis munera moreſque deſcribens, laborioſiſſimæ iſtius vitæ conditionem domeſticus teſtis in publicum produxit. Libellum a dialogiſtis iter pergentibus, quæ nota ejus tempeſtatis comœdorum nomina ſunt, appellari voluit, nempe:

Viage entretenido. Matriti apud Alphonſum Gomez 1583. in 8. Ilerdæ 1611. in 8. Itemque Matriti 1603. & 1614. in 8.

Extare quoque ſub ejus nomine manuſcriptum:

El buen Republico, ſive ſic nuncupatum opus, affirmavit D. Thomas Tamayo in *Collectione librorum Hiſpanorum*: quod in *Indice Hiſpano librorum prohib. & expurg.* omnino prohibetur.

F. AUGUSTINUS SALUZIO, Bæticus, Xerezienſis, Dominicanorum fratrum ſodalis, eximiuſque Philippi III. Hiſpaniarum Regis eccleſiaſtes, ea quoque prudentiæ ac religioſæ vitæ fama ut viſitandis provinciæ Bæticæ fratribus, quos vocant D. Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum, deligi meruerit. Ejus nomine inſcribitur:

Un diſcurſo acerca de la juſticia, y buen gobierno de Eſpaña en quanto a los eſtatutos de limpieza de ſangre, y ſi conviene, o no, alguna limitacion en ellos. Hic jam publicatus fuit una cum reſponſione ſeu ſolutione Salutii argumentorum, edita ab Hieronymo de Cruce, Cæſarauguſtæ 1637. in folio. Habeo apud me MS.

Un Tratado breve de las monedas que ſe hallan en la ſagrada Eſcritura, ſacados de ellas ſu verdadero valor, y el que tienen cotejadas con las de oro, y plata que ſe uſan en Eſpaña, y reducidos a eſtas los valores, y peſos de todas las coſas que en la ſacra Eſcritura ſe aprecian, y valuan. Nuncupaturus erat D. Franciſco Pacheco, epiſcopo Cordubenſi, eo tamen præmortuo miſit libellum ad Alphonſum de Torres, Malacitanæ Eccleſiæ decanum, anno 1594. Incipit: *Habiendo ſido las coſas todas criadas.*

Tribuitur quoque ei paſſim:

Un Tratado de los Predicadores. MS.

F. AUGUSTINUS DE SBARROYA, Cordubenſis, ordinis Prædicatorum, ad Sancti Thomæ Hiſpalenſis urbis collegium ſodalis atque ſtudiorum moderator, ad quem Dominicus Sotus, princeps ille theologorum ſui temporis, coram ſe aliquando diſputantem, admiratus hominis acumen, fertur exclamaſſe: *O felix ingenium infeliciter natum!* quaſi extra natale ſolum literarum ortus eſſet qui non apud Caſtellæ clariſſima gymnaſia literarum exercitationibus impendi meruiſſet. Concionatoria non minus laude celebrem familiaria referunt monumenta. Scripſit:

Expoſitionem Summularum Petri Hiſpani. 1533. folio.

Dialecticas Introductiones trium viarum placita Thomiſtarum videlicet, Scotiſtarum, & Nominalium complectentes: duabus partibus, quarum prior anno 1533. altera vero 1535. Hiſpali prodierunt in folio.

Nempe huic auctori Ludovicus Carvajalius, Fran-

Franciſcanus, vir doctiſſimus, in elogio *Dialecticis Inſtitutionibus* his præfixo, veræ non fucatæ doctrinæ laudem tribuit, qui jam adverſus ſophiſtas diu lateque regnantes bellum gerere auſus eſſet. Edidit etiam vernaculo ſermone:

Purificador de la conciencia. Hiſpali 1550. in 8. Complutique apud Ludovicum Gutierrez. Italicum quoque vidimus Julio Conſtantino, præpoſito Recanatenſi, interprete. Venetiis 1581. in 16.

Deſiit inter homines eſſe anno MDLIV.

F. AUGUSTINUS SUAREZ, Carmelitanus ut credimus, edidit:

Statuta Fratrum de Monte Carmelo. Hiſpali apud Fernandum Diez 1573. in 4.

AUGUSTINUS TEXADA, Antiquarienſis in Bætica, doctor theologus, & in Granatenſis almæ ſedis collegio ſacro portionarius, ſacris & amœnioribus ſtudiis ævo ſuo celebrabatur. Edidit, ut fertur, exiguæ molis opus, quod nondum vidimus, nempe:

Hiſtoria de Antequera. Poeticæ quidem artis, qua valuit, facultas in eo ſæpius affatimque apparet volumine, quod *Flores illuſtrium Poetarum* compilator inſcripſit.

Denatus eſt VII. idus Septemb. MDCXXXV. ætatis ſuæ LXVII.

F. AUGUSTINUS DE TOLOSA, Auguſtinianus, edidit:

Aranjuez del Alma: celebratum id opus carmine eleganti Lupercii Leonardi de Argenſola, quod inter hujus opera legitur.

F. AUGUSTINUS DE TORDESILLAS, Franciſcanus, ſcripſit:

Relacion de ſu viage deſde Manila a la China. Quam edidit Joannes Gonzalez de Mendoza 1585.

F. AUGUSTINUS DE TRINITATE, Luſitanus, ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, cujus profundam doctrinam Toloſana & Burdigalenſis academiæ admiratæ ſunt, abhinc ſeptuaginta annis peculiarem edidit:

Tractatum pro Immaculata Virginis Conceptione. Verba audiſti Joannis a Sancta Maria, Toloſani theologi, in *Libello ſupplici ad Innocentium X. P. M.* de hoc eodem argumento. Hic partes ſequutus Antonii Portugalliæ, Ludovici Portugalliæ Infantis nothi, Gallicum exilium patriæ antepoſuit, ibique floruit, quem *Alphabeti Auguſtiniani* auctor tria volumina publicaſſe ſcribit. Præter id jam laudatum nempe:

In S. Thomam, & *in Magiſtrum ſententiarum.* In academia Conimbricenſi, priuſquam e Portugallia abiret, Scotum docuit, obiitque Toloſæ Tectoſagum veſpertinus theologiæ profeſſor, ac totius ſcholæ rector anno MDLXXXIX. uti in *Cronico Provinciarum Auguſtinianorum Portugalliæ* lib. VII. tit. 1. §..... refert Antonius a Purificatione.

AUGUSTINUS VAZQUEZ, medicus, ſcripſit Salmanticæ, ubi profeſſor fuit:

Queſtiones medicas practicas, & Chirurgicas: apud Joannem & Andream Renaut fratres 1589. in 4. auctore Joanne Antonio vander Lindem *De ſcriptis medicis.* Docuit anatomen in gymnaſio iſto nobiliſſimo. Idem tamen Joannes Antonius in ultima & locupletiore operis ſui editione, ſub nomine ejuſdem Auguſtini Vazquez, hæc nove laudat:

Obſervationum medicinalium haud vulgarium lib. IV. His adjuncti ſunt:

Conſultationum cum diverſarum Regionum Medicis habitarum, & epiſtolarum de variis rebus Medico-Philoſophicis differentium libri duo. Ulmæ apud Joannem Gerlinum 1649. 4.

Necnon & hujuſmet tituli *Obſervationum Medicinalium* volumen alterum, aut certe aliam editionem Ulmenſem anni 1651. in 4. Quæ non video quomodo conveniant præteriti ſæculi ſcriptori; niſi editionem aliquam Hiſpanam Germani ante oculos habuerint, aut poſtuma hæc auctoris opera nunc primum ſic peregre lumen viderint.

AUGUSTINUS DE VERGARA, edidit:

Orationem funebrem in morte Philippi II. Hiſpaniarum Regis. Et:

Orationem alteram *in feſto Sancti Lucæ*: habitas Pinciæ 1599. Erant in bibliotheca D. Joannis Bertrandi a Guevara, Compoſtellani antiſtitis, cujus per manus it catalogus.

AUGUSTINUS DE ZARATE, Carolo Imperatori & Hiſpaniarum Regi a computatione ſeu ratioeinio gratiarum (Contador de Mercedes Hiſpane dicimus) in Americam quæ ad meridiem eſt, ut tabulas redditurum publicorum diſcuteret, & reliqua exigeret miſſus, eo tempore quo gliſcente in dies incolarum ſeditione Peruanæ res erant turbatiſſimæ, curioſe obſervavit collegitque unde in patriam redux ſcriberet:

Hiſtoria del deſcubrimiento, y conquiſta del Peru. Antuerpiæ 1555. in 8. Hiſpalique 1577. in folio: quam Italice convertit Auguſtinus Cravaliz in 8. editam, itemque Alphonſus Ulloa noſter a ſe verſam Venetiis publicavit apud Giolitum 1563. in 4.

AUSIAS.

AUSIAS IZQUIERDO, Valentinus ut ſpero, & bibliopola, edidit:

Hiſtoria, y fundacion de Nueſtra Señora del Puig de Valencia. Valentiæ apud Joannem Navarrum 1575. in 8.

B

BALTHASAR.

D. BALTHASAR DE ALAMOS ET BARRIENTOS, in Veteris Caſtellæ oppido ſatis noto Medina-Campenſi natus, Salmanticæ jam doctus juris artem apud Antonium Perezium, Philippo Regi II. a ſecretis, paterna ſibi familiaritate obnoxium, negotia publica tractavit, æque his, patronique judicio de ſe, atque amori parem ſe oſtendens. Perezio autem loco iſto, quem apud Regem obtinebat, deturbato, extraque fines regni exulem agente, hoc ipſo fulmine tactus noſter carcerem vinculaque totos undecim annos, eo quod eſſet amici quam temporis amantior, ſuſtulit. Demum a ſucceſſore *Philippo III.* ſecundum quod fuerat ei ſupremis tabulis parentis juſſum, cuſtodia exſolutus longe a republica, nec tamen eam gerentibus ingratus, vixit, uxore ducta per id tempus Matriti, unde ſibi prolem ſed muliebrem proſpexit. Tandem reipublicæ iterum admotus ab Olivarienſi duce, penes quem vicarium Philippi Regis noſtri IV. tunc adoleſcentis, erat imperium, Carceris ut vocant, hoc eſt criminalis curiæ, ſimulque in Bellicæ rei concilio fiſcalem advocatum geſſit, Indici poſtea ſenatus patrem, demumque Regii patrimonii ſenatorem. Eques fuit Divi Jacobi, rara ingenii judiciique perſpicacia & maturitate; at vero quod ſermoni ſubobſcurum quid copia ipſa perfunderet, ideo ſcriptis quam viva oratione melior. Obiit octo jam & octoginta annis natus. Supereſt tamen memoria ejus in ſequentibus libris:

Aforiſmos Politicos a las obras de Cayo Cornelio Tacito. Matriti 1614. in folio: quos quidem jam ſibi familiares fecit Italia, hujus ſtudii providentiſſima, interpretem gerente Hieronymo Caninio de Anghiari, unaque cum *Tacito* Italico Venetiis edente anno 1620. in 4.

Aſt alia hæc inedita adhuc ſunt:

Advertimientos al govierno: libellus duci Lermæ ſub initium Philippi III. cujus gratia is vigebat, oblatus.

El Conquiſtador: hoc eſt præcepta de expeditionibus in novas orbis plagas rite juſteque conficiendis.

Puntos politicos, o de Eſtado. De quibus omnibus idoneum teſtem ſortitus ſum D. Garſiam Tellum Sandovalium, civem meum, eumdemque Balthaſaris generum, Calatravæque ordinis equitem.

BALTHASAR ALTAMIRANO, patria ex oppido San Lucar la mayor Hiſpalenſis ſacri territorii, profeſſione juriſconſultus, Sanctæ Inquiſitionis, uti vocant, commiſſarius, edidit:

Tractatum de Viſitatione circa Textum in cap. III. Concilii Tridentini ſeſſ. XXIV. De Reformatione. Hiſpali apud Andream Peſcioni 1589. in 8.

BALTHASAR ALVAREZ, in oppido Corvera dioeceſis Calagurritanæ editus anno MDXXXIII. Duobus vicenario major Jeſuitarum fit ſodalis, inter quos aduſque ſæculi iſtius octogeſimum, ætatis autem ſeptimum & quadrageſimum, pluribus adminiſtratis muneribus vixit ea quidem ſanctimoniæ fama ut beatiſſimæ illi Tereſiæ a Jeſu virgini, quæ jam in Sanctorum albo deducta eſt, intimatum ſit divinitus nullum in terris ad tam excelſum, atque ille, faſtigium perfectionis eo tempore aſcendiſſe, cum porro aliæ ſanctitate illuſtres animæ, & quædam mox Eccleſiæ faſtis inſerendæ, per hoc ipſum tempus ſupereſſent. At noſter in Bellomontano oppido diem vidit extremum, cujus res geſtas populari ſermone duxit vir alius ſanctitate etiam morum ſpectatus Ludovicus Pontanus, ejuſdem inſtituti. Pia hæc ſcripta Balthaſaris extant una cum vita illius, quam memoramus, edita olim Matriti anno 1615. quæ in Latinum converſa Germani anno ſequenti Coloniæ ediderunt in 8. his inſcriptionibus (nam vulgares non ſunt ad manum):

Relatio de modo ſuæ Orationis: ad Præpoſitum Generalem.

Tractatum, quo diluit difficultates ſibi contra eum propoſitas.

Tractatum de modo, & ratione loquendi de rebus ſpiritualibus, contra depravatas phraſes Illuminatorum, qui anno MDLXXV. in Bætica multas ejus generis perniciose atque hæretice uſurpabant.

BALTHASAR ALVAREZ alter, Luſitanus, Societatis Jeſu, theologiæ in Eborenſi academia profeſſor & cancellarius, concinnavit:

Indicem expurgatorium librorum ab ortu Lutheri ad ſua uſque tempora: qui auctoritate D. Fernandi Martinez Maſcareñas, Algarbiorum epiſcopi, ſupremique per Luſitaniam inquiſitoris, fuit publicatus.

Obiit Conimbricæ anno MDCXXVIII.

BAL-

BALTHASAR ANDREAS, Aragonus, juriſconſultus, canonicique in Cæſarauguſtano gymnaſio profeſſor, edidit:

Ad Decretum Concilii Tridentini de Immaculata Virginis Conceptione additionem: latam & eruditam ut inquit F. Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

Genealogiam quoque *Regum Aragoniæ*: teſte mihi Joanne Franciſco Andrea Uſtarroz.

Obiit anno MDCXXXV.

D. BALTHASAR DE ANGULO, ſcripſit:

El Filoſofo de la Aldea. 1625. in 8.

F. BALTHASAR AB ANNUNTIATIONE, Luſitanus, ordinis S. Joannis Evangeliſtæ regni Luſitaniæ, ejuſque generalis præfectus, ſcripſit:

Brevem Tractatum de rebus hujus Ordinis: quem laudat Georgius Cardoſus in *Agiologio* XXVII. Martii pag. CCCXXXII.

F. BALTHASAR ARIAS, Dominicanus, ſacræ theologiæ magiſter in Valentina domo, edidit ſacræ theologiæ magiſter cum eſſet:

Diſcurſos predicables en las feſtividades de los Santos, que con mayor ſolemnidad celebra la Igleſia. Valentiæ 1614. in 4. per Joannem Chryſoſtomum Garriz.

BALTHASAR DE AYALA, gente noſter, imo & patria ut credo, Belgii autem incola, adeo ut civem ſuum Antuerpia agnoſcat. Hic, cum prima ſtudiorum lineamenta duxiſſet, aſſidue Romanæ hiſtoriæ ſcriptores evolvebat, eos juri civili cui potiſſimum operam navabat, quandoque velut delitias interponens, unde brevi temporis ſpatio eam juris, hiſtoriæ, omniſque antiquitatis notitiam eſt aſſequutus quam ea ætate vix alius. Annos plures in Alexandri Farnefii fortiſſimi ducis exercitu judicis militaris munere perfunctus eſt, eam laudem meritus quod ſive laureatus, ſive togatus, ſemper ſe bonum virum, civem, & patritium exhibuerit. Dum vero ad majora honoris culmina (jam enim in ſuprema curia Mechlinienſi Regii ſenatoris titulo inſignitus fuerat) evocatur, gradum ſiſtere coegit humanæ felicitatis linea mors, pluresque annos, ſi naturæ ordinem conſiderabat, promittentem, cum vix triginta & ſex exceſſiſſet, ſpe fefellit. Quæ quidem verba ſunt Laurentii Beierlinck in *Cronologico opere* ſuo ad annum MDLXXXIII. Reliquit eruditionis ſuæ teſtem:

De Jure Belli, & officiis bellicis, & diſciplina militari: opus tribus libris diviſum, editumque Duaci 1582. in 8. Et Antuerpiæ apud Nutium anno 1597. in 8. Lovaniique in 8. una cum Martini Laudenſis tractatu *de Bellico jure* anno 1648.

F. BALTHASAR CANPUZANO, Americanus, Limenſis, ad Guadalaxaram Hiſpaniæ urbem genus ſuum referens, Auguſtinianus ſodalis, provinciæ ſuæ Peruanæ præfectus, deinde in Romana curia procurator generalis, & aſſiſtens ut vocant generalis ſui ordinis pro Hiſpaniarum regnis, edidit, uti ab eodemmet Romæ accepimus:

El Planeta Catolico ſuper Pſalmum XVIII. ſive *de Jure Indiarum.* Matriti 1646. in 4.

Antigüedad de Guadalaxara. Matriti 1661. folio.

Item ſub nomine D. Franciſci de la Carrera:

El Sumo Sacerdote. Romæ 1655. 4.

Converſion de la Reyna de Suecia. Ibidem in 4.

Noche, y Dia: Diſcurſos ſobre la Peſte. Ibidem.

Filoſofia, y Anillo de la muerte: ſive paraphraſin ſeu interpretationem opuſculi aurei ſummi ſacrorum apicis Alexandri VII. P. M. Romæ 1657. in 24.

Habere ſe perfecta mihi retulit:

Notas ſobre la definicion del myſterio de la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora.

Miniſtro Zeloſo, Diſcurſos ſobre la vida de Elias.

La Buena Suerte.

Eſpaña Perſeguida.

Alma, y Cuerpo, de las calidades de un Nepote de Papa.

Obiit Romæ apoplexi correptus v. Aprilis MDCLXVI.

BALTHASAR DE CEPEDA, edidit:

Jornada de Larache por D. Juan de Mendoza Marques de San German. Hiſpali 1615.

Teſtamento, y ultima voluntad de un fiel devoto acerca del myſterio de la Inmaculada Concepcion. Hiſpali 1617. 4.

Lunario, y Pronoſtico general de lo ſucedido el año de 617. cerca de la limpieza de la Concepcion de Nueſtra Señora. Ibidem eodem anno.

Vide Petrum Alba in *Militia Conceptionis.*

BALTHASAR DE CESPEDES, ſummi viri Franciſci Sancii Brocenſis gener, & in primaria rhetorices & eloquentiæ Salmantina profeſſione ſucceſſor, ſcripſit, ſed non edidit, quæ MSS. apud me ſunt:

De Rhetorica facultate libellum: quem auditoribus dictavit Latinum, ſed & idem Hiſpane converſum. Item:

Diſ-

Diſcurſo de las letras humanas, llamado el Humaniſta.

Sintaxis en Caſtellano.

Relacion de las Honras que hizo la Univerſidad de Salamanca a la Reyna Doña Margarita. Salmanticæ 1611. 4.

BALTHASAR COLLAZOS, patria ex oppido Paredes de la Nava, ſcripſit:

Comentarios de la fundacion, conquiſta, y toma del Peñol, y lo acaecido deſde el año de MDLVII. haſta MDLXIV. Valentiæ typis Joannis Mey 1566. in 8.

Dieciſiete Coloquios, y Diſcurſos de varios aſuntos. Videlicet inter alia: *Que ſe ſuſtenta con trabaxo la honra ſin hacienda. Trabaxos de la guerra, y lo mal que ſe medra. Que el oficio de Legiſta, y Mercader es noble. Que el mundo ſiempre ha ſido de una manera. La vida de galera. Grandezas de Sevilla. Declaracion de algunos oficios, y nombres militares.* Oliſipone apud Emmanuelem Joannem 1578. 8.

BALTHASAR DIAZ, Luſitanus, ex inſula Madera, Joannis Regis III. ætate floruit, plurium *Comœdiarum* vernaculæ Portugalliæ linguæ auctor. Cardoſus.

BALTHASAR DE ECHAUE, Guipuſcoanus, ex Zumaja oppido, Mexici Americanorum domicilium fixerat ſcribens:

Antigüedad de la lengua de Cantabria. Mexici Neo-hiſpanorum 1607. 4. apud Henricum Martinez.

BALTHASAR ELISIO DE MEDINILLA, Toletanus, poeta, ſacrum opus reliquit poſteris, cujus nomine a pluribus, maximeque a Lupo Felice a Vega in *Lauro Apollinis*, celebraretur, nempe:

Limpia Concepcion de la Virgen Señora nueſtra: quinque libris octoadnm (octavas nos dicimus) Matriti 1618. 8. apud Alphonſum Martinez.

MSS. reperiuntur *Rimas, y Proſas* in 4. Item:

Diſcurſo del remedio de las coſas de Toledo, in folio. Item:

Deſcripcion de Buenaviſta, recreacion en la Vega de Toledo: ab Toletano præſule D. Bernardo de Roxas adornatam, teſte D. Pedro de Roxas, comite de Mora, Hiſtoriæ Toletanæ lib. 1. cap. 10.

In bibliotheca Villumbroſana Matriti ſervatur codex MS. hujus tituli:

Varios borradores de Baltaſar Eliſio de Medinilla, en que ſe contienen diferentes aſuntos en verſo latino, y caſtellano, y en proſa. MS. in folio. *Fieſtas que ſe celebraron en Toledo en la Translacion de Nueſtra Señora del Sagrario.* MS. in 4. Ibidem. *Verſos a lo divino.* Ibidem.

Item: variorum Carminum codex alius, ut ex indice laudatæ bibliothecæ fol. 113. apparet.

BALTHASAR DE ESCOBAR, magiſter uti ſe nuncupat (philoſophus aut theologus) Regius myſtes in cappella Neapolitani palatii, edidit:

Alientos de flores eſpirituales para la freqüente comunion. Neapoli apud Joannem Dominicum Roncallum 1638.

BALTHASAR ESTAZO, Luſitanus, Eborenſis, publicavit:

Rimas Sacras ſive *Morais*: vernacula Luſitanorum lingua.

BALTHASAR GAGO, Luſitanus, e primis Jeſuitarum ſodalibus qui Evangelii lumen orientalibus populis invexerunt. A Franciſco Xaverio, eorum Apoſtolo, Japonicæ miſſioni deſtinatus, pluſquam octo annos in Bungenſi regno aliiſque fructuoſiſſime impendit, edito etiam libro adverſus gentilium ſacerdotes Japonica lingua, in quo quantum inter Japonum ſectam & Chriſtianam diſciplinam ſit intervallum perſpicuis rationibus demonſtravit, quem Bungi Rex ſibi oblatum ſic probaſſe fertur ut & ſigillo ſuo in ſpeciem auctoritatis impreſſerit. Leguntur item ejus:

Epiſtolæ tres ex Japonia, & India.

Abiit ad plures Goæ Indorum anno MDLXXXIII. ætatis LXXV.

BALTHASAR GALVAON, Luſitanus, Oliſiponenſis, poeſim amavit & profeſſus fuit, ſcribens *Comœdias* & varia metrica, Luſitane ut credimus. Cardoſus.

BALTHASAR GOMEZ DE AMESCUA, Toletanus ut credo, juriſconſultus, & inter togatos, qui Neapoli Patrimonio Regio invigilant, ſenator, demum adſumptus in proregis Siciliæ conſultorem obiiſſe dicitur relicto ad poſterorum uſum:

De Poteſtate in ſeipſum Tractatu. Panhormi apud Societatem in folio. Ad hunc extat data Juſti Lipſii epiſt. LXIV. *Cent. IV. Miſcellanearum.*

BALTHASAR GONZALEZ LOBATO, Luſitanus, Tavirenſis in Algarbiorum provincia, ſcripſit:

Quinta e ſeſta Parte de Palmerin e D. Clariſel. Cardoſus.

BALTHASAR HENRIQUEZ, Luſitanus, prior ut vocant, de Louçaõ, in Luſita-

tanum vertit ex Latino Roberti cardinalis Bellarmini:

Eſcada pera ſubir a Deos: hoc eſt, *De Aſcenſione mentis in Deum* librum: quæ interpretatio typis prodiit Oliſiponenſibus anno 1618. in 8. Auctor rei Georgius Cardoſus in ſchedis, qui & alibi Melchiorem vocat.

F. BALTHASAR JOANNES ROCA, Dominicanus ex domo urbis Valentinæ, dedit in publicum:

Vida de S. Luis Beltran 1608. in 8. Valentiæ.

Sumario de la devocion, y Cofradia del Roſario, y del nombre de Jeſus. Valentiæ 1596. 8.

F. BALTHASAR DE SANCTO JOANNE, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, ſcripſiſſe dicitur, neſcio quo idiomate:

Vitam Sancti Ægidii Santarenenſis Dominicani: addito ejuſdem officio. Claruiſſe hunc circa ann. MD. ſcribit Alphonſus Fernandez.

F. BALTHASAR LIMPO, Luſitanus, Pacenſis, ordinis Carmelitarum, Oliſipone, dum ibi eſſet academia, theologus profeſſor primarius, atque a Joanne III. Portugalliæ Rege (cujus uxori Catharinæ Reginæ a confeſſionibus ſacramentalibus fuit) prius in Portuenſem epiſcopum circa annum MDXXXVII. deindeque anno MDL. in Bracharenſem archiepiſcopum electus. Adſtitit etiam tunc Portuenſis Tridentini ſacri concilii ſub Paulo III. P. M. celebrati nonnullis ſeſſionibus, obiitque Bracharæ. Coegit formavitque:

Diœceſanam Synodum Epiſcopatus ſui Portuenſis celebratam anno MDXL. Quæ typis edita fuit in eadem Portuenſi urbe anno 1541.

Meminit Rodericus de Cunha in *Catalogo Epiſcoporum Portuenſium* Luſitane ſcripto II. parte cap. XXXV. Reformavit quoque *Miſſale* Bracharenſis Eccleſiæ, edique curavit Lugduni anno 1558. Tribuit quoque eidem Georgius Cardoſus in ſchedis *Bibliothecæ* quam adornabat *Luſitanæ* librum quem *Inſinanças Religioſas* nuncupat.

F. BALTHASAR LIMPO, Luſitanus, nepos ſororis viri clariſſimi Balthaſaris Limpi, præſulis Bracharenſis, ejuſdem cum eo Carmelitarum inſtituti aſſecla, præfectus provinciæ Portugalliæ & Algarbiorum anno MDCXXXVII. creatus, ſcripſit vernaculo ſermone:

Doce fugas de David de ſeu imigo Saul. Oliſipone 1642. folio. Laudat hunc librum Petrus de Alba in Appendice *Militiæ Conceptionis.*

BALTHASAR LOPEZ, Mexicanus, ex villa S. Michaelis, Jeſuita, obiit procurator ſuæ provinciæ in Oceano, dum Romam veniret, anno MDCL. vir doctus, ſcripſit:

De Jure Societatis quo immunis eſt a decimis ſolvendis. Hiſpali, & Cæſarauguſtæ inde 1648. in folio.

De Poteſtate Judicis conſervatoris Societatis. Mexici 1647.

Orationem Latinam habitam a ſe in initio ſtudiorum. Mexici.

BALTHASAR DE MOGOLLON, patria ex urbe Caceres in Vettonibus ſive Extremadura, Hiſpalenſis tamen civis, & in hujus urbis gymnaſio profeſſor juris, edidit:

Tractatum de iis, quæ vi, metuſve cauſa fiunt. Hiſpali apud Franciſcum Perez 1600. 4. Et Panhormi 1623. in 4.

BALTHASAR DE MORALES, ex oppido la Rambla Cordubenſis diœceſis, peditum centurio, edidit de iis, quibus interfuerat:

Dialogos de las Guerras de Oran. Cordubæ 1593. 8. apud Franciſcum de Cea.

F. BALTHASAR NAVARRETE, Pincianus, ordinis Prædicatorum, in patriæ urbis cœnobio iis adnumeratus, quod & aliquando præfectus rexit. Sanctum Thomam interpretandi munus e primaria cathedra, quam dux Lermæ, Franciſcus Roxas Sandovalius, a ſe fundatam in Pinciano gymnaſio Dominicanis fratribus conſignaverat, ſumma omnium hominum probatione primus exercuit. Deinde in collegio Complutenſi prælectionum atque ſtudiorum præfectus totam academiam illuſtri ſui fama, perſpicuiſque eximiæ doctrinæ argumentis complevit, editis nempe commentariis hac inſcriptione:

Controverſiæ in Divi Thomæ, & ejus ſcholæ defenſionem: tribus partibus. Prima complectitur *materias, quæ tractari ſolent a quæſtione I. uſque ad XVI. Primæ partis*, atque hæc edita eſt Pinciæ apud Petrum Laſum 1605. folio. Secunda continet *ſpeciales difficultates, quæ tractari ſolent a quæſtione XIX. ad XXV. ejuſdem primæ partis.* Ibidem 1609. folio. Tertius tomus, qui *a quæſtione XXVII. uſque ad LXIV.* pertingit, lucem vidit Pinciæ in cœnobio ipſo Sancti Pauli, anno 1634.

F. BALTHASAR PACHECO, domo ex Ledeſma, oppido Salmantinæ diœceſis, Minorum fratrum provinciæ a Michaele Archangelo nuncupatæ ſodalis, varia opera edidit,

dit, ut poſt inſinuatam e ſuperiori loco diu pietatem etiam libris prodeſſet qui monumentorum ordinis ſui fide vir erat probatiſſimis moribus, vitæque ad exemplum aliorum integerrime tranſactæ. Hæc ſcilicet:

Catorce Diſcurſos ſobre la Oracion ſacroſanta del Pater noſter. Salmanticæ 1585. 1596. 4. 1603. 4.

Eſpejo de Sacerdotes, y de todos los miniſtros de la Gerarquia Eccleſiaſtica. Matriti 1611. 4. apud Ludovicum Sanchez.

Compendio de ſervir al Altar el miniſtro en la Miſa rezada. Ibidem eodem anno in 16.

Sobre el Simbolo de los Apoſtoles. Salmanticæ 1603.

De los Juramentos: Declaracion del ſegundo mandamiento. Salmanticæ 1595. Auctiuſque iterum anno 1600. apud Andream Renaut.

Sermones para las Dominicas de Adviento haſta la Quinquageſima incluſive. Salmanticæ 1605.

Sermones para las feſtividades de los Santos. Eodem anno.

Meditaciones del amor de Dios. Salmanticæ 1582. Ejus quoque eſt Latina

Ad Theologos exhortatio ad ſtudium Juris Canonici, & methodus cognoſcendi Rubricas. Salmanticæ 1614.

F. BALTHASAR PAEZ, Luſitanus, Oliſiponenſis, ordinis fratrum Redemptorum Sanctiſſimæ Trinitatis, renuntiatus fuit Conimbricæ doctor theologus, indeque Uliſiponem adductus ut Biblia ſacra ſodalibus interpretaretur. Ad hoc enim ſtudium adeo ei animus incaluit, perindeque omnes rationes ſuas compoſuit ut & in eccleſiaſtem ſui temporis clariſſimum, & in doctiſſimum & ſubtiliſſimum ſacræ Scripturæ interpretem evaſerit. Regiæ Majeſtati fuit a concionibus, itemque violatæ religionis judicibus a cenſuræ miniſterio, quodque eruditionem ejus rerumque olim geſtarum cognitionem indicat ordinis etiam ſui chronographus. Extant ejus hæc opera:

In Epiſtolam S. Jacobi Apoſtoli commentarius. Tum Uliſipone anno..... Tum recognitus ab eo & plus tertia parte auctus Lugduni apud Horatium Cardon 1620.

Commentaria in Canticum Moyſis, Exodi cap. XV. cum annotationibus moralibus. Uliſipone apud Petrum Craesbek 1618. in folio. Antuerpiæ apud Belleros 1619. 4.

In Canticum magnum Moyſis, Audite Cœli quæ loquor, commentaria: duobus tomis. Uliſipone 1620. typis iiſdem.

In Canticum Ezechiæ, Iſaiæ cap. XXXVIII. Uliſipone apud eumdem anno 1622. folio. Lugduni apud Ludovicum Proſt eodem anno in 4.

In Canticum Iſaiæ, Confitebor, &c.

Vulgari etiam ſermone Luſitano:

Sermones de Quareſma: duobus tomis. Oliſipone 1631. 1633.

Sermones de Semana Santa: duobus aliis voluminibus.

Sermones de Noſſa Senhora, & do Santiſſimo Sacramento: duobus aliis.

Sermones extraordinarios.

Ad plures abiit tertio idus Martii, anno MDCXXXVIII. in Oliſiponenſi monaſterio relinquens in ſchedis:

Tertium Tomum in Moyſis majus Canticum, & id quidem perfectum. *In Beatæ Virginis Canticum*, cui tamen ultimam non appoſuit manum.

BALTHASAR PEREZ DEL CASTILLO, Burgenſis natu, & in patria Eccleſia canonicus, Gallica quædam monumenta nobis communicare volens edidit:

El Teatro del Mundo de Pedro Boviſtau: ex Gallico auctoris in vernaculam linguam translatum. Itemque ex eodem:

Un Diſcurſo de la excelencia, y dignidad del Hombre. Compluti apud Andream de Angulo 1566. & 1574. in 8. Pinciæ apud Didacum Fernandez 1585. 8.

Guilielmo de Choul, diſcurſos de la Religion, y milicia Romana: ex Gallico item Hiſpane loquentem. Lugduni 1579. 4. Item e penu ſua:

Eſtado en que Dios llama a cada uno. Salmanticæ 1578. 8. apud Mathiam Gaſt.

Oraciones, y meditaciones eſcogidas en diverſos libros, y autores aprobados por la Santa Catolica, y Apoſtolica Igleſia Romana. Qui liber nota prohibitionis configitur in *Indice* noſtro Hiſpano.

BALTHASAR PORREÑO, Conchenſis, presbyter, & olim curio in Sacedon & Corcoles, qui epiſcopali vice in totius diœceſis luſtratione fungi aliquando juſſus fuit, Petro Portocarrerio, hujus ſedis antiſtiti ſummoque rerum fidei vindici, olim a ſacris & ab eleemoſynis, necnon Huetenſis ad Sanctum Stephanum parochus, ligata & ſoluta numeris oratione pleraque ſcripſit, a Lupo Vega ſummo Hiſpaniarum poeta in *Lauru Appollinis* laudatus. Hæc ſcilicet:

Los Oraculos de las Sibillas. Conchæ 1621. 4. apud Dominicum de Igleſia.

Vida, y hechos del Cardenal Don Gil de Albornoz. Ibidem 1623. in 8. apud eumdem.

Diſcurſo de la Vida, y martyrio de la glorioſa Virgen, y martyr Santa Librada Eſpañola, y Patrona de la Igleſia, y Obiſpado de Sigüenza. Ibidem 1629. 8.

Dichos, y hechos del Rey D. Felipe II.

Hi-

Hiſpali 1639. in 8. apud Petrum Gomez de Paſtrana.

Elogios de los Cardenales de Eſpaña. Hujus libri meminit auctor *Bibliothecæ Pontificiæ* Ludovicus Jacobus a Sancto Carolo, cujus exemplum cum uniuſcujuſque inſignium coloribus ſuis variegatorum deſcriptione apud nos eſt ex bibliotheca ampliſſima Franciſci cardinalis Barberini deſumptum, editione digniſſimum opus.

Libro de la limpia Concepcion de Nueſtra Señora. Conchæ typis Dominici de la Igleſia 1620. 4.

Laudat & ipſe Balthaſar ſequentia opera, quæ quidem nondum vidimus typis edita:

Hiſtoria de los Arzobiſpos de Toledo. Hæc duobus voluminibus comprehenſa adſervatur in Eccleſiæ Toletanæ bibliotheca. Inſcriptam hanc ita eſſe: *Hiſtoria Epiſcopal, y Real de Eſpaña* legimus apud auctorem *Archivii Complutenſis* pag. 91. quod cum *Vita D. Franciſci Ximenii Cardinalis* editum fuit Panhormi anno 1653. atque eamdem dicatam eſſe decano & capitulo Toletanæ Eccleſiæ, atque ex ea profeciſſe plures eo noviores qui commentariis ſuis hoc argumentum pertractarunt.

Tratado de la venida de Santiago a Eſpaña.

Vida del Cardenal D. Pedro Gonzalez de Mendoza. Quem quidem librum, Franciſco Mendozæ, Aragonenſi architalaſſo, eidemque præſuli Seguntino dicatum, obitu ejus intercedente amiſit. Vidi etiam MS. Matriti in Benedictina domo Deiparæ Virginis Montis-Serrati:

Elogios de los Infantes que han ſido Arzobiſpos de Toledo: ad Sereniſſimum Hiſpaniæ Infantem S. R. E. cardinalem, Toletanum præſulem, Ferdinandum Auſtriacum.

D. BALTHASAR DE PRADO, natus in oppido Mayorga Legionenſis dioeceſis, Canonicus Regularis Sancti Auguſtini cum in collegio Salmantino Sanctæ Mariæ de la Vega, in quo ſacros canones fuit profeſſus, cum in ampliſſimo S. Iſidori Legionenſis urbis ejuſdem Canonicorum ordinis conventu, vocatus hinc ad exercenda munera inquiſitoris Apoſtolici primum Balearium inſularum, dein Barchinonenſis dicaſterii ſacri. Scripſit:

Librum ſingularem ad Textum in Leg. Si is qui pro emptore D. De Uſurpationibus & uſucapionibus, ubi plura de natura poſſeſſionis Philoſophica, & Academica methodo enucleantur, diſcutiuntur, explanantur. Barcinone apud Hyacinthum Andreu 1677. in 4.

Ad Leg. Cum Hæredes XXIII. D. de Adquirenda poſſeſione Librum unum: ſive parergon ad prælaudatum commentarium *ad Leg. Si is qui pro Emptore.* Barcinone apud Antonium de la Cavalleria 1678. 4. ad ducem Bornevillanum, Cataloniæ proregem.

BALTHASAR RAMIREZ, ſcripſit:
Diſcurſo de Albeiteria. Matriti 1655.

BALTHASAR DE RIENDA, collegiatæ Eccleſiæ Sacri Montis Granatenſis canonicus, edidit pie:

Teſoro Eſpiritual, y exercicio muy meritorio del Roſario de la Virgen Maria Nueſtra Señora a Coros, en que ſe exercita la oracion mental, y vocal, con un exercicio para la oracion mental para tener dolor de los pecados, aviſos para la comunion, y actos muy meritorios para prevencion de bien morir. Granatæ apud Balthaſarem de Bolivar 1669. 8.

D. BALTHASAR DEL RIO, Palentinus, Romæ apud Pontifices Julium II. & Leonem X. gratia floruit: quorum ultimi cubicularium, atque itidem archidiaconum Ceſenatenſem, Mindonienſemque apud Gallæcos ſcholaſticum, protonotariumque Apoſtolicum in ea ſeſe inſcripſit, quam gravitate plenam efficaciaque olim habuit:

Orationem ad Leonem X. & Sacroſanctum Lateranenſe Concilium de expeditione contra Turcas ineunda: Romæ die XVII. Junii menſis anno MDXIII. Hanc ipſe, dedicans Ferdinando Regi Catholico, typis excuſſit Jacobi Mazochii eodem anno, eademque ipſa in Urbe in 4.

Hiſpali jacet in ſacello quodam ædis ſacræ maximæ, ſumptuoſe quidem a ſe adornato cum & titularis de Eſcala antiſtes, & archidiaconus & canonicus Hiſpalenſis in hac eadem alma ſede commoraretur. Blaſius Ortizius, canonicus Toletanus, in *Itinerario Hadriani VI.* Papæ cap. 8. epiſcopum Scalenſem vocat, canonicum & archidiaconum Hiſpalenſem, in dictando & loquendo æque Carpetanam & Latinam linguam ſatis elegantem.

D. BALTHASAR DE ROMANI, gente Valentinus, vertit ex Provinciali ut vocant, ſeu Limoſina veterum Catalanorum & Valentinorum lingua *Auſiæ Marc*, poetæ elegantiſſimi, carmina in Hiſpanam, hoc titulo palam nota:

Auſias Marc en Catalan, con traduccion en Caſtellano hecha por D. Balthaſar de Romani. Valentiæ 1539.

BALTHASAR DE SEGOVIA, ſartoris artem, quem exercebat, alios docuit ſcribens:

Libro de Geometria del Oficio del Saſtre. Barcinone 1617. 4. Catalana ut ſuſpicor lingua.

F. BALTHASAR SORIUS, vulgo SORIO, Valentinus, Dominicanis ſodalibus in D. Honufrii Valentiæ urbis cœnobio adſociatus, Aragonenſem ordinis ſui provinciam utiliter rexit, erecta ſcilicet cum facultate Caroli Cæſaris Hiſpaniarum Regis Dertoſana academia & collegio. Centenario major de vita deceſſit anno Nativitatis Dominicæ MDLVII. multiplicis eruditionis laude, propagandæque in primis rerum familiæ ſuæ ad poſteros memoriæ atque exiſtimationis merito clarus. Opera hæc reliquit:

De Viris Illuſtribus ordinis Prædicatorum provinciæ Aragoniæ.

Mariale; de laudibus Beatæ Virginis Sermones. Dertoſæ 1538.

In Pſalmum XLIV. Eructavit cor meum &c. Homilias X. ad ducem Calabriæ.

Sermonum de Sanctis, ac de tempore volumen unum.

De ſeptem blaſphemiis ſuper Beata Virgine, & Joſeph: ad epiſcopum Ilerdenſem. Valentiæ 1511. Barcinone 1522.

De Unica Magdalena adverſus Jacobum Fabrum Stapulenſem, qui Magdalenas plures adſtruebat. Cæſarauguſtæ 1521. Auberti vero Miræi *Bibliotheca* non hujus anni ſed 1517. editionem laudat. Hoc ipſo tempore & Jodocus Clichtoveus Pariſienſis theologus, & Marcus de Grandi-valle Sancti Auguſtini canonicus ad Sanctum Victorem, ut Scotus monet, hoc idem argumentum & cauſam a Sorio ſuſceptam de ſcripto & ipſi propugnabant.

BALTHASAR DE SOTOMAYOR, Toletanus, edidit:

Grammatica para leer, y escribir la lengua Franceſa conferida con la Caſtellana con un vocabulario copioſo de ambas lenguas. Compluti apud Robles 1565. in 8.

BALTHASAR TELLEZ, Luſitanus, Oliſiponenſis, Jeſuita, philoſophiæ apud Conimbricenſes, deinde theologiæ in patria collegioque D. Antonii primarius profeſſor, provinciæ Portugalliæ aliquando præfectus, ac domus profeſſæ Oliſipone præpoſitus, vir probus, elegantiſque doctrinæ ac ſermonis laudem ab iis qui legerunt lucubrationes ejus haud vulgarem adeptus, ſcripſit:

Summam univerſæ Philoſophiæ cum quæſtionibus, quæ inter Philoſophos agitantur. Oliſipone apud Laurentium de Amberes 1642. in folio. Mox Pariſiis duobus voluminibus 1644. in 4. Item Ulisipone novis curis recognitam, quatuor tomis 1652. in 8.

Chronica da Companhia de Jeſus da Provincia de Portugal: duobus tomis. Oliſipone. Prima pars prodiit anno 1645. Secunda vero anno 1648.

Hiſtoria geral de Etyopia a alta: ubi de geſtis ibi a patribus Societatis. Conimbricæ apud Emmanuelem Diaz 1660. in folio: quam celeberrimo commendat præconio Georgius Cardoſus in Agiologio XI. Maii lit. M.

Manuſcriptam vero relictam ab eo *Hiſtoriam Societatis in Oriente* alicubi legimus.

Magnas auctoris laudes continet epiſt. I. *cent. III.* epiſtolarum D. Franciſci Emmanuelis, equitis Luſitani, quæ prodiit etiam una cum tertia *Chronici* parte.

Obiit Oliſipone octogenarius XIX. Aprilis MDCLXXV.

BALTHASAR DE VALVERDE HOROZCO, doctor medicus Hiſpalenſis urbis, ſcripſit pro controverſia ſuo tempore nata, utrane potius adhibenda eſſet e brachio aut e pede ſanguinis miſſio:

De Sanguinis miſſione. Hiſpali 1653. 4.

F. BALTHASAR DE VITORIA, Salmantinus, ordinis Minorum, in ejuſdem urbis domo exercens munus concionum ad populum habendarum: compendiarium & utile opus compoſuit his qui Latine non ſciunt de falſa ethnicorum religione, ſive de mythologia veterum, hoc vulgari nomine:

Teatro de los Dioſes de la Gentilidad: duobus tomis in 4. Salmanticæ 1620. & 1623. apud Antonium Ramirez & Didacum Cuſſio.

In vivis adhuc eum fuiſſe anno MDCXXX. Lucæ Waddingo credimus.

BAPTISTA.

F. BAPTISTA, Luſitanus, miniſter Luſitanæ provinciæ ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſcripſit volumen:

De Privilegiis ſui ordinis. Oliſipone excuſſum, laudatumque a Bernardino de Sancto Antonio in *Epitome* hujus Religionis.

D. BAPTISTA CIVERA, Carthuſianus domus Valentinæ Porta Cœli nuncupatæ, collectionem ſcripto fecit *Virorum Illuſtrium* laudatæ *domus Portæ Cœli.* Auctore Joſepho Valles in opere ſuo: *Primer Inſtituto de la Cartuxa, y fundaciones de las Caſas de Eſpaña*, pag. CCCXXXVIII.

BAPTISTA FRAGOSO, Luſitanus, patria ex oppido Silvis Algarbiorum provinciæ, Jeſuitarum ſodalis, vir noſtra hac ætate literarum theologicarum totiuſque juris ſcientiæ merito eruditiſſimos quoſque e veteribus provocans, Oliſipone, Eboræque in academia ſacram ſcientiam profeſſus eſt, Bracharenſibus rerum fidei judicibus a cenſuræ munere. Viderunt hactenus publicam ty-

typorum lucem volumina tria, cujus operis hæc inſcriptio & argumentum eſt:

Regimen Reipublicæ Chriſtianæ ex Sacra Theologia, & ex utroque jure ad utrumque forum, tum internum, tum externum coaleſcens, tribus partibus, nempe:

Prima Pars Principum, & Magiſtratuum civilium gubernationem, poteſtatem, juriſdictionem, & obligationes comprehendit. Lugduni edita apud heredes Gabrielis Boiſſat, & Laurentium Aniſſon 1641. in folio.

Secunda Principum, & Paſtorum Eccleſiaſticorum juriſdictionem, & obligationes amplectitur: ubi late *de Religioſis.* Ibidem apud Laurentium Aniſſon 1648. in folio.

Tertia Pars Œconomiam continet, ac patrumfamilias in filios, & domeſticos, & filiorum, ac domeſticorum in parentes, ac dominos obligationes explicat. Ibidem apud Philippum Borde, & Laurentium Arnaud, & Claudium Bigaud 1652. folio.

Hæc tamen opera poſt obitum auctoris omnia prodierunt, quippe in medio conatu comparandi eis ab editione publici uſus copiam ad ſuperos fuit vocatus anno MDCXXXIX. ætatis autem LXXXVIII.

BARNABAS.

BARNABAS DE BUSTO, Puerorum Regiorum pædagogus ſive præceptor, ſcripſit:

Introductiones Grammaticas. Salmanticæ 1533. in 8.

BARNABAS DE COBO, ex oppido Lopera dioeceſis Giennenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, paratam habere fertur apud *Bibliothecæ Societatis* auctorem:

Hiſtoria de la India.

F. BARNABAS GALLEGO DE VERA, Matritenſis, Prædicatorum ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter, poſt ſacræ iſtius ſcientiæ profeſſionem in Matritenſi collegio, habendis ad populum ordinariis concionibus ibidem impoſitus edidit, unaque cum Joannis a Cruce *Directorio*, toties prelo commiſſo, publicavit:

Tractatum de conſcientia. Matriti 1648. folio. Deinde Hiſpanice:

Explicacion de la Bula de la Santa Cruzada. Ibidem 1652. folio. Rurſus Latine:

Controverſias Logicales in defenſionem doctrinæ D. Thomæ. Poſt principem editionem..... recuſſæ ſunt Coloniæ 1638. in 8.

F. BARNABAS DE MONTALVO, congregationem Ciſtercienſem Hiſpanam, cujus erat ſodalis, monaſterio Montis Sion prope Toletum adſcriptus, diligenti rerum olim a Ciſtercienſibus geſtarum hinc inde obſervatione, conſcriptoque hujus ſacræ familiæ chronico, non parum nobilitavit. Prodierat ergo prima ejus pars cum e vita migrans ſolida ſpe tum ipſe decidit, tum nos fruſtravit. Nempe:

Chronica del orden del Ciſtel I. Parte. Quinque libros continet, editaque eſt Matriti anno 1602. in folio apud Ludovicum Sanchez. Secunda atque etiam Tertia pars decem libris comprehenſæ, jam ab auctore ante obitum abſolutæ, in ſchedis etiamnum MSS. extant, ut & liber alius *De los Varones iluſtres de la orden de San Benito.*

Hæc de Barnabæ noſtri ſcriptis F. Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice* ſuo, indeque *Bibliothecæ Ciſtercienſis* novus ſcriptor Carolus Viſchius.

BARNABAS MORENO DE VARGAS, Emeritenſis, in patriæ ſenatu perpetuus decurio, multum Emeritæ ipſius urbis, totiuſque Hiſpaniæ diligens elucubravit:

Hiſtoria de la Ciudad de Merida: in 4. 1632.

Diſcurſos de la Nobleza de Eſpaña. Matriti apud viduam Alphonſi Martini anno 1622. 4.

Latine autem:

Paulum Diaconum de vita, & miraculis Patrum Emeritenſium cum *notis* dedit. Matriti 1633. 4.

F. BARNABAS DE PALMA (huic loco nomen in Bætica, unde oriundum credo) nudipes laicus, Franciſci patriarchæ aſſecla in provincia Angelorum, nulla literarum nulla vel characterum formandorum notitia inſtructus veram ſapientiam, quæ a Deo intime docetur, ſacris revelationibus illuſtratus meruit adipiſci. Rudis ergo, nec ullius diſciplinæ ſæcularis ſciens, adeo acute ſolideque ea, de quibus conſulebatur, ſacrorum Bibliorum loca explanare conſueverat ut velut paraphraſtes quidam arcanorum Dei myſteriorum vulgo exiſtimaretur. Scripſit quoque Latino ſermone libellum

Vita Spiritus inſcriptum: quem poſtea typis edi curavit dux Bexarenſis.

Epiſtolas item plures, facundia & eruditione (ut Lucas ait Waddingus in *Bibliotheca Franciſcanæ* opere) refertas.

Supremum obiit diem in Bethleem cœnobio dioeceſis Cordubenſis, miraculis etiam poſt mortem clarus.

D. BARNABAS DE RESA ET HOROZCO, Calatravenſis ordinis ſacerdos, dum in collegio ejuſdem Salmantino juriſprudentiæ vacaret ſtudio pro adipiſcenda li-

licentiæ, ut vocant, laurea publicam habuit, posteaque edidit:

De Vera, & unica Nobilitate ex Ambrosii mente noviter enucleata coram gravissimo Patrum senatu ad Interpretationem Textus in cap. illud 40. *distinctione singularem & accuratam Relectionem.* Salmanticæ apud Hyacinthum Taberniel 1629. 4.

F. BARNABAS DE ROSALES, Hieronymianus monachus, edidit, Calabriæque duci proregi Valentiæ regni nuncupavit:

Relectionem de tribus Pœnitentiæ partibus: in 8.

Vixit sub Ferdinando Catholico & Carolo, Hispaniarum Regibus.

BARNABAS RUIZ VANEGAS, presbyter, Mexicanus, scripsit:

De Institutione Sacramentorum, de peccatis ecclesiasticis: librum singularem. Mexici 1631. 8.

BARNABAS SERRA, Catalanus, juris utriusque doctor, ac Regiæ curiæ Barcinonensis senator, scripsit utilissimum librum hujus tituli:

Annotationes decissivas non minus utiles quam necessarias ad causam debatorum, quæ in Curiis generalibus Cataloniæ inter brachia quandoque suscitari solent (debata enim antiquo patrio vocabulo controversiæ hujusmodi, seu dissensiones appellantur) quibus quidem facile quisquam percipere poterit quam perniciosus in his sit abusus: ad Philippum II. Regem. Barcinone 1563.

BARNABAS SOLER, Morellæ Valentinorum grammaticæ artis ludum moderabatur scribens:

Magistral sobre la Syntaxis del Maestro Juan Torrella. Valentiæ 1619. 8.

BARNABAS VERGES, notus mihi ex Leonis Allatii *Apibus Urbanis*, unde scio edidisse eum Romæ lingua Hispanica:

Directorio Espiritual: in quo (ait ille) *festa mobilia, aliaque totius anni indicantur, necnon Ecclesiæ, Reliquiæ, Cœmeteria, & alia loca sacra Romæ, & extra muros.* 1631. 12.

F. BARNABAS DE XEA, Dominicanus, nescio quid edidit, unde inter scriptores Conchensis urbis in *Historia* ejusdem veniat laudatus pag. CCCIX.

BARTHOLOMÆUS.

BARTHOLOMÆUS ANTIST, Valentinus, apud eam gentem eruditione mathematicarum artium commendatur: quod utique decuit eum hominem qui præceptorem laudare potuit Hieronymum Muñozium hujus doctrinæ, si falsi non sunt ejus ævi æquales, inter eos primum & principem. Scripsit, quæ in bibliotheca F. Vincentii Justiniani Antistii (dubium mihi an propinqui) sodalis Dominicani mansit inedita:

Geografia universal del Mundo. Et hanc passim laudat Gaspar Escolanus in *Valentinæ urbis & Regni historia*, præcipueque lib. 1. cap. XXI.

Necnon & Augustinus Morla in præfatione *Emporii Juris* tribuit ei:

Almanach, ad historiam, astrologiam, & cosmographiam eruditissimum.

BARTHOLOMÆUS DE ATIENZA, jurisconsultus, in supremo Castellæ concilio senator existens opus illud *Collectionis novissimæ Hispanicarum legum* Regio mandato suscepit absolvendum: quod perfecit post successivas operas in eo positas cum Petri Lopezii Alcozerii, curiæ Valladolitanæ advocati, tum doctoris Escuderi, Regii Castellæ senatus & cameræ, tum denique Petri Lopezii ab Arrieta, Castellæ senatoris, ut in proœmio ejusdem *Collectionis* refertur.

BARTHOLOMÆUS DE AVIÑON, nescio quis, dicitur scripsisse:

La Vida de San Luis Beltran: quam Italica versam dedit lingua Julius Cæsar Cavallier Romæ 1623. in 8. uti legimus in catalogo librorum Sapientiæ Romanæ.

BARTHOLOMÆUS BARRIENTOS, Granatensis, artium magister, earum literarum, quibus dedit nomen humanitas, Salmantina professione haud ignotus, mathematicas quoque disciplinas in eadem schola docuit, in his utriusque studii monumentis superstes:

Lima Barbariei, & Synonymis Latinis. Et: *Annotationum Sylva.* Salmanticæ 1570.

Partium Orationis Sintaxeos libro: necnon ejus libri *Epitome.* Ibidem 1571. in 8.

In Christophori Calveti Stellæ Aphrodisium expugnatum notis. Ibidem 1566. 8.

In Somnium Scipionis M. Tullii Ciceronis Commentario: quem tribuit ei Valerius Andreas in *Catalogo script. Hisp.*

Cometarum explicatione atque prædictione. Ibidem 1574. in 8.

Opusculis liberalium artium: *De Periodorum, sive ambituum distinctionibus*: *De Periodis ordinandis*: *De monetis antiquis ad Castellanas pecunias reductis*: *De coloribus & eorum significatis*: *De kalendis.* Salmanticæ 1569.

In bibliothecæ D. Joannis Bertrandi de Gue-

Guevara, Compoſtellani præſulis, catalogo ſic ſcriptum lego inter MSS. codices: *Abecedario de Barrientos en tres cuerpos*, quod opus fortaſſe noſtri eſt. In bibliotheca quoque Olivarienſi MSS. fuerunt *Barrienti* (nullo alio addito nomine) *Coſmographiæ* quædam fragmenta in folio.

BARTHOLOMÆUS BRAVO, natus in oppido Martin-Muñoz Abulenſis diœceſis, Jeſuita, ſcripſit in grammaticis:

Compendium Marii Nizolii, ſive Theſauri M. T. Ciceronis hiſpano idiomate ſingulis verbis latinis adſcripto. Cui adjungitur:

Dictionarium plurimarum vocum, quæ in Ciceronis ſcriptis deſiderantur. Pinciæ 1627. in 4. *Theſauri verborum ac phraſium* appellatione olim editus fuerat Cæſarauguſtæ 1597. in 4. Matriti 1611. in 8. Credo & *Vocabularii* Valentiæ etiam anno 1606. in 4. Huic tamen magnam acceſſionem fecit Petrus de Salas, loco ſuo videndus.

De Octo Partium Orationis conſtructione: cujus vidimus Pincianam tantum editionem anni 1640. Forte in editione Granatæ 1606. inſcriptum iis fuit *Commentaria linguæ latinæ.* Tribuit quoque ei *Bibliothecæ Societatis* auctor:

De conſcribendis epiſtolis. Burgis 1601. 8.

De Arte Rhetorica, nempe hoc titulo:

De Arte Oratoria ac de ejuſdem exercendæ ratione Tullianaque imitatione, varia ad res ſingulas adhibita exemplorum copia, libri v. Metymnæ a Campo 1596. 8.

De Proſodia Progymnaſmata.

Varia Poemata.

F. BARTHOLOMÆUS DE BUSTAMANTE, Peruanus, Limenſis, ex familia fratrum Minorum, ſcripſiſſe dicitur apud Ægidii Gundiſalvi Davila *Theatrum Eccleſiaſticum Indico-meridionale*, dum de Eccleſia Limenſi refert:

Tratado de las Primicias del Piru en ſantidad, y letras.

BARTHOLOMÆUS CAIRASCO DE FIGUEROA, Fortunatarum inſularum, quæ ab Hiſpanis habitantur, decus (nam e Canaria præcipua iſtarum oriundus fuit), nobilibus naſcitur parentibus anno MDXL. Literas & maxime poeticam artem apertis, ut dici ſolet, muſarum januis adbibit; patriæ linguæ jam aliquod ornamentum moliens, quod quidem præſtitit, merito ſuo Divini attributionem, qua ſolet numinis ille afflatus vates agitans aptiſſime denotari, vulgo conſequutus. Sacerdotalem ſtatum amplexus, in cathedrali Canarienſi Eccleſia priorem egit, vixitque in patria ſenex emeritus, prolixo relicto opere, quo geſta Sanctorum ſecundum faſtos Eccleſiaſticos heroico carmine modulatur. Huic titulus eſt:

Templo militante, Flos ſanctorum, y triunfos de las virtudes: tribus voluminibus, Philippo hujus nominis III. cum Principi, tum Regi jam Hiſpaniarum dicatis. Priora duo Oliſipone anno 1614. tertium autem anno 1628. in eadem urbe prodierunt.

Præter varia carmina idem *Hiſtoriam fruſtra tentatæ Canariæ Inſulæ per Franciſcum Draconem Anglum* carmine conſcripſit, cujus auctographum ipſius libellum Ægidius Gonzalez Davila, Regius hiſtoriographus, penes ſe habuiſſe affirmat in *Theatro Eccleſiæ Zamorenſis*, Ferdinandi Suarezii a Figueroa epiſcopi res memorans.

F. BARTHOLOMÆUS DE CARRANZA ET MIRANDA, quod poſtremum cognomentum a patrio oppido regni Navarræ Miranda de Arga inditum ei fuiſſe ſcribit Stephanus Garibay lib. xxx. *Hiſtoriæ Hiſpan.* cap. xv. Dominicanorum inſtitutum amplexus eſt in provincia Caſtellæ ac ejus Benalaquenſi cœnobio, quod intus Guadalaxaram urbem translatum poſtea fuit. In collegio Pinciæ urbis Gregoriano theologiam docuit, theologiæ item ſtudiis præfuit ea prudentiæ ſingularis, profundæ doctrinæ, atque innocentis vitæ fama ut Philippo, Caroli Cæſaris filio, Hiſpaniarum Principi, ad ſuſcipiendam Britannam ſponſam, & cum ſponſa dotalitium regnum properanti unus ante alios idoneus viſus fuerit quem hæreſi jam tot annos inibi gentium falſa exiſtimatione doctrinæ ſuperbienti, atque inanibus pſeudoevangelicæ novitatis argumentis armatæ, vindicem veritatis opponeret, confringendiſque opere & verbo abominabilium dogmatum idolis præficeret. Egregie id noſter præſtitit coadjutoribus uſus viris Dominicanæ ſuæ familiæ, rerum ſacrarum peritiſſimis, quoad potuit per breve illud Britanno-Eccleſiaſticæ, ſive Eccleſiaſtico-Hiſpanæ expeditionis, & Mariæ ac Philippi Catholicorum Regum imperii tempus, auctoritate ſumma, qua pollebat, quidquid erat erroribus morbidum ad ſanitatis viam reducens, expiata in primis academia Oxonienſi, concremtiſque hæreticorum libris, expulſis contumacibus, reconciliatiſque cum Romana Eccleſia innumeris, quos priorum temporum calamitas tranſverſos egerat. Hujus meriti viro, Mariæque Reginæ a confeſſionibus miniſtro, ſupremum quemque deberi dignitatis apicem jure exiſtimans Rex Philippus, qui parenti ſucceſſerat, locum ſupplere eum Joannis Silicei, Toletani archiepiſcopi, Maio menſe anni MDLVII. ſublati e vivis, voluit: quo ſummo Hiſpanæ to-

totius Eccleſiæ honore conſpicuus, Carolo Cæſari in extremis poſito Chriſtiani omnis officii exhibitione præſto fuit. Hic tamen vir tantus, ſive ſcriptis ſermoneque theologorum illius temporis exiſtimationi non uſque adeo attemperatis, ſive in deteriorem ſenſum ea interpretantibus æmulis, pietatis cauſam dicere habuit opus, primum in Hiſpania, deinde Romæ, quo perductus venit ſub Pio V. atque Grægorio XIII. Summis Pontificibus, & poſt plures annos ſententiæ aures præbere; qua, propter quaſdam præſumptiones tantum, legitimis aliis deficientibus admiſſæ impietatis probationibus, juſſus fuit abjuratione reatus omnem ſuſpicionem diluere. Obiit tandem paulo poſt in Romano Sanctæ Mariæ ſupra Minervam cœnobio ſecunda Maii die MDLXXVI. ea ſervata uſque ad obitum æquanimitate, mentiſque in tot improſperis tranquillitate ut nec leve aliquot impatientis, quærulive aut iniqui adverſitatibus animi documentum familiaribus unquam dederit. Epitaphium quod ſepulturæ ejus fuit inſcriptum ceteris virtutibus hanc modeſte adjunxit. Id tale eſt.

Bartholomæo Carranza, Navarro,
Dominicano,
Archiepiſcopo Toletano, Hiſpaniarum Primati,
Viro genere, vita, doctrina, concione, atque
Eleemoſynis claro,
Magnis muneribus a Carolo V.
Et Philippo Rege Cathol. ſibi commiſſis
Egregie functo,
Animo in proſperis modeſto, in adverſis æquo.
Obiit anno MDLXXVI. die ſecunda Maii,
Athanaſio & Antonino ſacra,
Ætatis ſuæ LXXII.

Reliquit doctrinæ ſuæ hæc monumenta:

Summam Conciliorum, & Pontificum a Petro uſque ad Julium III. ſuccincte complectentem omnia, quæ alibi ſparſim tradita ſunt. Venetiis 1546. ad D. Didacum Hurtadum de Mendoza V. C. Caroli ad Venetos, & ad Tridentinos patres oratorem, qui eleganti epiſtola Carranzæ gratias habuit dedicationis. Prodiit quoque Salmanticæ 1551. in 4. Venetiis apud Jacobum Vitalem 1573. 8. atque Lugduni 1600. Ad hanc Summam *Additiones* ſcripſit Franciſcus Silvius Hanno, Duacique edidit 1639. in 8.

Controverſiam de neceſſaria reſidentia perſonali Epiſcoporum, & aliorum inferiorum Paſtorum Tridenti per eum explicatam, Mediomatricum in urbe, ut ajunt, editam, Venetiiſque 1547. Lugduni 1550. in 16. Et Antuerpiæ 1554. Simul ejuſdem:

Concionem habitam ad Synodum Tridentinam prima Dominica Quadrageſimæ anni MDXLVI. Hiſpane vero:

Cateciſmo: ingenti volumine. Bruxellis apud Mutium 1558. in folio. Qui liber auctori ſuo infortunii tota cauſa fuiſſe dicitur, quare prohibitus eſt in Romano Indice.

Inſtruccion para oir miſſa. Antuerpiæ apud Plantinum 1555. ſive Latinum ſit opus hujus inſcriptionis: *Inſtructio ad Miſſæ Sacrificium audiendum*, de quo nondum mihi liquet.

De Patientia item librum noſtro tribuunt domeſtici teſtes.

Res ejus geſtas, vitæque cataſtrophem plures memorant, quos videſis: Antonius ſcilicet Herrera in *Hiſtoria Philippi II.* atque in ejuſdem libro IV. cap. XXV. Ludovicus Cabrera de Cordova: Joannes item de Vera, comes de la Roca, in *Epitome Caroli V.* Alphonſus Fernandez in *Concertatione Prædicatoria* ad ann. MDLV. & *Hiſtoriæ Eccleſ. ſui temporis* lib. III. cap. XXIX. tandemque in libello *de Scriptoribus Dominicanis*: Joannes Lopez, Monopolitanus epiſcopus in *Hiſtoria ejuſdem ordinis* Hiſpana, lib. I. cap. XV. & lib. II. cap. III. quartæ partis: Didacus de Caſtejon, Turiaſonenſis præſul, in opere inſcripto *Primacia de la Santa Igleſia de Toledo*, in archiepiſcoporum & Carranzæ vita: Sforza Pallavicinus S. R. E. cardinalis eruditiſſimus ac diſertiſſimus, *Hiſtoriæ Concilii Tridentini* lib. XIII. cap. IX. §. 4. & libro XIV. cap. XI. §. 4. & lib. XXI. cap. VII. §. 7. Chriſtophorus de la Camara, epiſcopus Canarienſis & Salmantinus, in *Catalogo Epiſcoporum Canarienſium*, in Melchioris Cani mentione, quem adverſatum Carranzæ fuiſſe vulgaris fama eſt. Didacus certe Covarrubias, vir graviſſimus, *Variarum* lib. XIII. cap. XIII. *virum* appellat eum *eruditione, pietate, Chriſtianiſque moribus inſignem.* Eiſengreinus in *Catalogo Teſtium Veritatis, unum omnium ſapientiſſimum, tam in ſæcularibus quam in divinis ſcripturis eruditum, tanta ingenii ubertate, tanta dicendi copia, tam divino orationis genere effulgentem ut miraculum ſui omnibus præbuerit.* Bellarminus quoque non mediocriter laudat tom. I. *Controverſiarum*, controv. VII. lib. II. cap. VIII. Matamoruſque in *Apologetico de Academiis, & literatis Hiſpaniæ viris*, atque alii plures. Vitam ejus ſpeciali opere comprehendiſſe dicitur Petrus Salazar de Mendoza juſſu D. Gaſparis de Quiroga Carranzæ, in ſede Toletana ſucceſſoris, uti ſcriptum reperio apud Alphonſum Fernandez in laudata *Concertatione Prædicatoria*, quam forte incluſit commentariis ſuis Turiaſonenſis epiſcopus.

BARTHOLOMÆUS CARVAJAL, notarius Granatenſis, edidit:

Inſtruccion, y memorial para Juezes executores. Granatæ 1585. in folio. Alias: *para Eſcrivanos, y Jueces.* Ibidem 1580. 4.

Huic velivoli currus fabricam apud nos tri-

tribuit D. Franciſcus de Pedraza in *Hiſtoria urbis Granatenſis.*

F. BARTHOLOMÆUS DE LAS CASAS ſive CASAUS (utraque enim hac forma nobilem hanc familiam, & a tempore ipſo receptæ a Mauris Hiſpalis, ut fama fert, in hac urbe commoratam vulgus indigitat) Hiſpalenſis natu, dicitur primum in famulatu Chriſtophori Columbi, puer admodum, anno MCDXCIII. in novum orbem Americanum veniſſe cum magnus hic expeditionis dux clariſſimæ iterum eo delatus eſſet, quod ex ore ejuſdem Bartholomæi ſe audiviſſe Auguſtinus Salucius Dominicanus, ſatis idoneus teſtis, in tractatu *de monetis Hebræorum*, nondum uſque dum typis edito, ſcriptum reliquit. Certum quippe alias eſt Antonium, Bartholomæi parentem, in Columbi tunc comitatu fuiſſe, unde reverſus anno MCDXCVIII. ſimul cum genitore, Hiſpali in patria ſacrorum ſtudiis canonum collocatis adoleſcentiæ annis, ad faciendum animarum proventum una cum aliis ſacerdotibus iterum ad Indos ſe contulit. Exſcendenſque in Hiſpaniolam ut vocant, ſeu S. Dominici inſulam aliquot in ea annis reſtitit, ſacerdoſque ordinatus fuit, acceptis in clientelam, ut moris eſt, incolis Zaguaramæ oppidi Cubæ alius inſulæ. Cui tamen renuntiavit conſcientia deterritus, concipienſque jam animo id propoſitum, quod uſque ad ultimum vitæ ſpiritum conſtantiſſime perſequutus fuit, omnimodam Indorum libertatem juvandi; quam iſta & aliis non innocentibus dominandi artibus, in eo æſtuantis & exundantis ad novas res, divitias, imperium gentis ambitu & impotentia, a domitore populo ſæve obrutam vehementiſſime dolebat. Id primum egit in Hiſpaniam delatus circa annum præteriti ſæculi quintum decimum. Fruſtrante tamen ei ſucceſſum Ferdinandi Regis Catholici per id tempus obitu, deinde aliis & aliis difficultatibus in Hiſpania atque ipſa America negotium, quod pervicaciſſime continuabat, retardantibus, pertæſus tandem ſæculi Dominicanos inter Hiſpaniolæ inſulæ ſodales Religioſi ſtatus ſacramento ſe obſtrinxit. Quo ſchemate indutus Hiſpaniam rurſus viſitavit quo tempore in ditionem noſtram Peruanæ gentes primum redigebantur, veritus ne impotenter injuſteque a noſtris hominibus Indi illi tractarentur: quorum indemnitati ut vidit ſanctiſſimis legibus proviſum, provinciam ac cœnobium ſuum, indeque Mexicum cogitavit. In ejus & Guatemalæ urbium cœnobiis theologos, & ſacræ Scripturæ interpretes ſibi perfamiliares fecit. Guatemalenſem antiſtitem juvit eximie, cujus auſpiciis denuo iterum ad Carolum Cæſarem deſtinato, exarſit quidem totus animus, antiquumque pietatis votum, ad Indigenarum percrebeſcentes per illum orbem calamitates quotidie magis magiſque commotæ. Tempore hoc in aliis terrarum oris Carolus peregrinabatur; ſed eo ſe in Hiſpaniam poſt triennium conferente, nil tardavit induſtrius vir atque impiger quin dominatus impotentiam, ſævitiam morum, præcipitiſque avaritiæ pernicioſiſſimos ubique inſultus noſtræ gentis, Indorumque miſerrimam ac pluſquam ſervilem conditionem ſupplicibus libellis coramque in Cæſaris animum infunderet. Qui ad indignitatem rei permotus, ingentemque illam tam longe lateque propagati imperii gloriam peſſimorum quorumdam hominum turpiter geſtis defloratam intime dolens, præſtantibus multis divini atque humani juris doctrina viris, in Valliſoletum convocatis, rem ſerio examinandam, totiuſque expeditionis Indicæ diſquirenda jura commiſit. Quo in conſeſſu adverſantes ei partes gerente ſummo eruditione, doctrina atque eloquentia viro Joanne Geneſio Sepulveda Cordubenſi, theologo ac Cæſareo chronographo, non ſolum perſuaſit, ſed & pervicit tandem plene ut in libertatem Indi aſſererentur, ſanctiſſimiſque legibus innumero illi populo juſte innocenterque in ditione habendo in poſterum caveretur. Ab eo tempore ad S. Gregorium, ordinis ſui Valliſoletanum collegium, manens plura excogitavit, ſcripſit, ſuppeditavitque Regiis adminiſtris pro hujus arduæ rei perfectione; pluribus conſulentibus aures præbuit; vereque earum legum, quæ anno MDXLIII. pro recte Indorum adminiſtrando imperio ſancitæ ſunt, veluti auctor haberi debet. Jam poſt inſignia tot facta ſuæ doctrinæ ſingulariſque virtutis experimenta præſul ut Chiapenſis creari permitteret, poſtquam recuſaviſſet Cuſco urbi Peruani regni epiſcopus dari, vix rei neceſſitate ac domeſticorum precibus exorari potuit. Hac per aliquot annos adminiſtrata Eccleſia, necdum videns ſe voti compotem, quod per tot hominum rerumque diſcrimina, totieſque pernavigato Oceano ad felicem exitum juxta deſtinationem animi ſui haud perductum dolebat, contulit ſeſe ultimum in Hiſpaniam: quo perveniens epiſcopatum ſuum bona Summi Pontificis gratia quamprimum renuntiavit, contentuſque nuncupatione dignitatis ab anno MDLI. aut circiter uſque ad MDLXVI. ætatis ſuæ XCII. quo Matriti obiit, egregiis virtutum exemplis famam jam olim collectam ſuſtentavit. Scio magnis animis adverſus noſtrum ſtetiſſe ſcripſiſſeque tum Geneſium jam laudatum, tum Bartholomæum de Frias Albornotium, Geneſiumque quamplurimis doctiſſimorum theologorum ſuffragiis confirmaſſe ſuam ſententiam, non

ut

ut ſæva enormiaque excuſarent aliquo modo, aut elevarent maleſanorum hominum geſta, ſed ut in bello contra juris naturæ violatrices, prorſuſque barbaras gentes, atque in his omnibus, quæ bella conſequi ſolent, nihil non jure actum, admiſſumve publicis ſanctiſſimorum Regum auſpiciis commonſtrarent. Incurriſſe tamen horum ſcripta in publicam cenſionem, in cauſaque obtinuiſſe Caſam ambiguum non eſt. Excuſari quoque multa poſſe rei neceſſitate, atque bellico jure ab Hiſpanis geſta, quibus crudelitatis reatum atque enormitatis Bartholomæus tribuit, aut exaggerata alia in malum, quibus non ipſe interfuit, ſimile vero eſt, ac notat non ſemel Bernardus Perez del Caſtillo in *Mexicanæ Hiſtoriæ* cap. VII. & LXXXIII. & CXXV. Multis de noſtro agunt: Vincentius de las Caſas Dominicanus in *Hiſtoria* MS. *Novæ Hiſpaniæ*: Joannes de Torquemada Franciſcanus lib..... *Monarchiæ Indicæ* cap.... Antonius de Herrera variis in locis, quæ in unum collegit D. Joannes de Solorzano lib. II. *de Jure Indiarum* cap. I. num. XXVII. Alphonſus Fernandez ordinis Prædicatorum lib. I. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ noſtri temporis* cap. VI. Franciſcus Lopez de Gomora in *Hiſtoriæ Peruanæ* cap. LXXVII. præcipueque Auguſtinus Davila Padilla in *Mexicanæ Dominicanorum hiſtoriæ* lib. I. cap. XCVII. uſque ad CVII. & Antonius Remeſal per totam *Hiſtoriam provinciæ Chiapenſis* ejuſdem ordinis uſque ad ultimum libri V. caput. Hæc illius ſcripta nobis innotuerunt, omnia fere ad eumdem directa ſcopum:

Principia quædam ex quibus procedendum eſt in diſputatione ad manifeſtandam, & defendendam juſtitiam Indorum. Et vernacule:

Breviſima Relacion de la deſtruicion de las Indias: quæ & Latine, & aliis linguis jam hodie loquitur. Gallice namque converſam fuiſſe a Jacobo Migrodde, Antuerpiæque editam per Franciſcum Raphelengium teſtatur Verderius in *Bibliotheca*. Italice etiam vertit Jacobus Caſtellanus, atque edidit Venetiis Marcus Ginammus 1630. in 4. Latine quoque apud Batavos excuſſam vidimus. Germanica etiam proſtat Heidelbergæ edita cum figuris anno 1665. in 4.

La Diſputa, y controverſia entre el Obiſpo, y el Doctor Gines de Sepulveda ſobre que el Doctor contendia, que las conquiſtas de las Indias contra los Indios eran licitas, y el Obiſpo por el contrario defendió, y afirmó haver ſido, y ſer impoſible no ſer ilicitas, tyranicas, injuſtas, y iniquas; la qual queſtion ſe ventiló, y diſputó en preſencia de muchos Letrados, Teologos, y Juriſtas en una congregacion, que mandó ſu Mageſtad juntar el año de MDXLII. en Valladolid.

Las replicas que el Obiſpo hizo contra las ſoluciones de las doce objeciones que el Doctor Sepulveda hizo contra el Sumario de ſu Apologia.

Treinta Propoſiciones muy juridicas, en las quales ſumaria, y ſucintamente ſe tocan muchas coſas pertenecientes al derecho, que la Igleſia, y los Principes Chriſtianos tienen, o pueden tener ſobre los Infieles de qualquier eſpecie que ſean: mayormente ſe aſigna el verdadero, y fortiſimo fundamento, en que ſe aſienta, y eſtriba el titulo, y ſeñorio ſupremo, y univerſal que los Reyes de Caſtilla, y Leon tienen al Orbe, que llamamos Occidentales Indias, por el qual ſon conſtituidos univerſales Señores, y Emperadores en ellas ſobre muchos Reyes. Apuntanſe tambien otras coſas concernientes al hecho acaecido en aquel Orbe notabiliſimas, y ſabidas, &c.

Tratado que el Obiſpo compuſo por comiſion del Conſejo Real de las Indias ſobre la materia de los Indios, que ſe han hecho en ellas eſclavos; el qual contiene muchas razones, y autoridades juridicas, que pueden aprovechar a los Lectores para determinar muchas, y diverſas queſtiones dudoſas en materia de reſtitucion.

Entre los Remedios que el Obiſpo refirió por mandado del Rey en los ajuntamientos que mandó hacer ſu Mageſtad de Prelados, y Letrados, y perſonas graves en Valladolid el año de MDXLII. para reformacion de las Indias, el octavo en orden es el ſiguiente, donde ſe aſignan veinte razones por las quales prueba no deberſe dar los Indios a los Eſpañoles en encomienda, ni en feudo, ni en vaſallage, ni de otra manera alguna, ſi ſu Mageſtad, como deſea, quiere librarlos de la tirania, y perdicion que padecen &c. Forte hæc pars eſt, quæ ſub titulo Italico *Il ſupplice Schiavo Indiano*, ex interpretatione Marci Ginammi edita eſt Venetiis apud eumdem Ginammum 1636. in 4.

Aviſos para los Confeſores de las Indias.

Tratado comprobatorio del Imperio Soberano, y Principado univerſal, que los Reyes de Caſtilla, y Leon tienen ſobre las Indias.

Omnia hæc edita ſunt Hiſpali anno 1552. in 4. Præter hæc, allata fuiſſe anno MDXCVII. a collegio Gregoriano Pinciæ urbis in bibliothecam Regiam S. Laurentii ad Eſcuriale iſta alia refert Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Eccleſiaſtico Chiapenſis Eccleſiæ*. Antonius de Remeſal in *Hiſtoriæ Provinciæ Dominicanorum Chiapenſis* lib X. cap. XXIV. horum omnium, ut in Gregoriano collegio adhuc ſervatorum, meminit.

Apologetica Hiſtoria ſumaria quanto a las calidades, diſpoſicion, deſcripcion, Cielo, y ſuelo de eſtas tierras, y condiciones naturales, politicas, republicas, maneras de vivir, y coſtumbres de eſtas gentes de las Indias Occiden-

dentales, y meridionales, cuyo imperio ſoberano pertenece a los Reyes de Caſtilla. Ingenti volumine DCCCXXX. foliorum, auctoris manu exarato, quod opus inſigniter laudat omnimodæ eruditionis nomine Antonius de Remeſal laudatus. Diverſumne ſit quod ſequitur opus, ambiguum mihi, quamvis pro diverſo laudetur, ſcilicet:

Una Hiſtoria general de Indias: tribus voluminibus, quorum primum DCXXIV. Davilæ, at alterum Remeſali CXCVII. foliis ſcriptum eſt, de tertio nil dicitur. Qua uſum fuiſſe Antonium de Herrera in ſua *Univerſali Indiarum Hiſtoria* idem annotat Remeſal. Hæc Hiſtoria, ſive ejus exemplum eſt penes excell. Dom. D. Petrum de Guzman, comitem de Villaumbroſa, Caſtellæ ſenatus præſidem; non uno volumine, nam alterum inſcribitur *Cronica de las Indias*, alterum *Hiſtoria de las Indias.*

Diez y ſeis remedios contra la peſte que entonces comenzaba, y a toda prieſa iba deſtruyendo las Indias. Quorum octavum remedium (ait Remeſal) anno 1552. Hiſpali typis mandari fecit.

De Theſauris: opus Latinum CXCII. foliis.

De Cura Regibus Hiſpaniarum habenda circa Orbem Indiarum, & de unico vocationis modo omnium gentium ad veram religionem. LXIII. foliis.

Sumario de lo que el Doctor Sepulveda eſcrivió contra los Indios. XCIV. foliis.

Doce quadernos de las diſputas que tuvo con el Obiſpo de Darien, y el Doctor Sepulveda. CLXXXIV. foliis.

De Juridico, & Chriſtiano ingreſſu, & progreſſu Regum noſtrorum in regno Indiarum. LXI. foliis.

Confeſſionario. XXXII. foliis: quod cur diſtinguam ab opere edito, *Aviſos para los Confeſores de las Indias?*

Alias laudari ſolent ejuſdem Caſæ:

Teſtamentum ſcilicet, & *Codicillus*: quos duos libros Philippo Regi II. ante mortem obtulit, quorum meminit Emmanuel Rodriguez volumine II. *Quæſtionum Regularium* quæſt. XCIX. artic. IV.

De Promulgatione Evangelii: Latino & vulgari ſermone. Forte aliquod eſt ex ſupra laudatis opus, aut illud quod Antonius Remeſal CCLXXII. foliis conſtare ait, conſcriptumque ab eo fuiſſe: *Sobre el hacer los eſclavos de la ſegunda conquiſta de Xaliſco, que mandó hacer D. Antonio de Mendoza Virrey de la Nueva Eſpaña año de MDXLI.*

De Juvandis, & fovendis Indis: magnæ molis opus, quod ſervatur in bibliotheca Dominicanorum Mexicani cœnobii. Horum duorum meminit Auguſtinus Davila Padilla in *Hiſtoria provinciæ Mexicanæ ordinis Prædicatorum* lib. I. cap. XCIX.

Utrum Reges jure aliquo ſubditos a Regia Corona alienare poſſint noſtri auctoris nomine inſignitum tractatum laudat D. Thomas Tamajus in *Collectione librorum Hiſpanorum.*

D. BARTHOLOMÆUS DE CASTRO, Burgenſis natu, genere nobilis. Urbani VIII. P. M. beneficio, cui, dum Romæ poſt Bononienſia juris & theologiæ ſtudia commoraretur, iterumque eo rediens procurator Eccleſiarum Hiſpaniæ, in pretio habitus fuerat, ſacerdotium ſacri Segobienſis collegii, quod cum alio Burgenſis Eccleſiæ commutavit, necnon & in eadem Burgenſi Eccleſia dignitatem archidiaconatus Beroviſcenſis amplam & divitem conſequutus eſt. Editam ſcimus ab eo:

Orationem, quam Romæ habuit ad Urbanum VIII. nomine Ducis de Alcala Oratoris Regis Catholici: ut ſcribit *Bibliothecæ Pontificiæ* auctor.

Rebus humanis exemptus eſt an. MDCXL. ætatis XLVIII.

BARTHOLOMÆUS CUCALA, ſacræ theologiæ magiſter, ejus libri auctor inſcribitur, qui editus eſt Cæſarauguſtæ apud Didacum Fernandez hoc titulo:

Baculus Clericalis, ſive de diſponenda ejus conſcientia, qui Euchariſtiam ſumpturus eſt. Anno 1548. in 4. Simulque ibi editus eſt:

Un Tratado para ayudar a bien morir los que eſtan in articulo mortis. Reperio autem editionem hujuſmet operis Hiſpanam ſic inſcriptam: *Baculus Clericalis, como ſe ha de diſponer el Sacerdote.* Ibidem apud Auguſtinum Millan 1552. in 4.

F. BARTHOLOMÆUS DIAZ DE ENZINAS, Toletanus, Carmelita, Laurentii frater qui ex eodem ordine ad epiſcopatum Uxentinum regni Neapolitani anno MDCLIX. fuit aſſumptus, philoſophiæ ac theologiæ Toletique Complutique apud ſuos profeſſor, ſcripſit:

Camino facil de agradar a Dios. Complutiapud Antonium Vazquez 1641.

Mortuus eſt Maio menſe MDCXLIII.

BARTHOLOMÆUS DIAZ GIRAL, judex ut vocant Eccleſiæ in curia Hiſpalenſis archipræſulis, ſcripſit:

Informacion Juridica contra los que ſienten que Nueſtra Señora fue concebida en pecado original. Hiſpali 1615.

BARTHOLOMÆUS DE ESCOBAR, Hiſpalenſis, nobili genere natus, Societatem

amplexus eſt in India occidentali annum agens decimum ſeptimum, ibique in urbe Lima climacterico denatus eſt, cum aliis virtutibus, tum ad extremum triennio integro invicta ad viroſum in facie ulcus patientia clarus. Conciones plures Latine conſcripſit, quarum hic elenchus:

Conciones Quadrageſimales, ac de Adventu. Quibus acceſſerunt:

Conciones de Chriſti Teſtamento, & Codicillo. Et:

Pro XL. horis in Quinquageſima. Lugduni apud Horatium Cardon 1617. 4.

Conciones de feſtis Domini. Muſſiponti 1625. 4. Pariſiis 1624.

Conciones ſuper omnes Beatæ Virginis feſtivitates. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoyſi 1624. in 4.

Sermones de Hiſtoriis Sacræ Scripturæ: volumine uno.

Hiſpanice etiam:

Sermones de la Concepcion de Nueſtra Señora. Oliſipone 1622. 4.

Virum pro dignitate laudat *Bibliothecæ Societatis* auctor.

BARTHOLOMÆUS FERRAN, alias FERRAS, Luſitanus, Oliſiponenſis, in militari exercitio didicit unde ſcriberet verſibus:

Hiſtoria em Eſtancias do Cerco de Goa, Chaul &c.

F. BARTHOLOMEUS FERREIRA, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, librum edidit:

De his, qui de Fide Catholica male ſentientes aliquid ſcripſerunt, vel inter Catholicos Tractatus aliquid de ſuo interpoſuere, circa annum MD. Alphonſus Fernandez *De Scriptoribus Dominicanis* auctor eſt.

BARTHOLOMÆUS FRIAS DE ALBORNOZ, Talabricenſis, legum doctor Urſaone creatus, quam juris artem in Mexicana etiam Indorum occidentalium academia profeſſus eſt, ſane ut ſummi ingenii, ac plane monſtroſi, ſic & memoriæ ſpecimen ſæpe dedit. Extat ad eum Andreæ Reſendii Luſitani viri clariſſimi epiſtola, quæ quidem ſummæ apud omnes hominis exiſtimationis, quam vel in Luſitania collegerat, locuples teſtis eſt. Necnon & alii ſummum laudis gradum Bartholomæo adjudicant: in quibus Franciſcus Sanctius Brocenſis in *Arte diſcendi brevi tempore Latinam linguam*, vernacule conſcripta, *virum doctiſſimum, atque in linguis omnibus perfectiſſimum* appellat. Scripſit equidem populari ſermone ut prodeſſet pluribus, argumentis vero & rationibus a natura ductis, qua maxime nituntur:

Arte de los Contratos. Valentiæ apud Petrum de Huete 1573. in folio. Ad Didacum Covarrubiam ſummi ſenatus præſidem, olimque præceptorem. Quod tamen juris opus aliis ſcio non placuiſſe, & in iis Ignatio Lopez de Salcedo, Complutenſi profeſſori canonum primario, ut videre eſt in ejus *Addition. ad Practicam Canonicam Bernardi Diaz* cap. LXXVI. §. *Et memoria quidem teneo* &c. Ejuſdem extabat penes Gundiſalvum Argote de Molina liber MS.

De los Linages de Eſpaña: quem ipſe laudat in *Catalogo MSS. librorum*, quibus fuit uſus in conſcribenda *Nobilitatis Bæticæ Hiſtoria.*

Necnon ſcripſit:

Un Tratado de la converſion, y debelacion de los Indios. Qui juſtis de cauſis ab Apoſtolicis cauſarum Religionis judicibus fuit prohibitus, ſi Auguſtino Davila Padilla credimus in *Hiſtoria Mexicana ordinis Prædicatorum* lib. I. cap. CIII.

F. BARTHOLOMÆUS GARCI-ORDOÑEZ, Franciſcanus, edidit opus hoc argumento & titulo:

Arte Politica de deſempeño breve, y perpetuo de Principes, y Poteſtades, ſin extorſion, ni daño de alguno: fuente de oro, y plata, y verdadera alquimia de Reyes. Pinciæ 1602. 8.

BARTHOLOMÆUS GARSIAS DE NODAL cum fratre GUNDISALVO, Galæci, Ponti-Veterenſes, poſt facta ſtipendia multa, ſtrenueque navatam Regi ſuo diu operam in nautica militia expeditionis novæ duces ad regionem Magallanicam navigaverunt, a qua reverſi quidquid actum fuiſſet, in literas diaria ratione miſerunt. Libelli titulus hic:

Relacion del viage que hicieron los Capitanes Bartolome Garcia de Nodal, y Gonzalo de Nodal hermanos al deſcubrimiento del Eſtrecho nuevo de S. Vicente, y reconocimiento del de Magallanes. Matriti 1621. in 4. Nautica hæc expeditio annis MDCXVIII. & MDCXIX. undecim menſium ſpatio facta eſt.

F. BARTHOLOMÆUS GARZIA, Franciſcanus provinciæ Aragoniæ, edidit:

Fieſtas de S. Pedro de Alcantara, y Santa Madalena de Pazzi en ſu Canonizacion. Cæſarauguſtæ 1670. in 4.

F. BARTHOLOMÆUS GARCIA DE ESCAÑUELA, Franciſcanus, ſodalis provinciæ Granatenſis, lector jubilatus, Regiuſque concionator, cum hæc ſcribimus Novæ Viſcaiæ Americæ ſeptemtrionalis præſul, edidit:

Pa-

Panegyricos de las heroicas virtudes, y victorias del Rey D. Fernando el Santo. Matriti 1671. 4.

Exemplar religioso en la vida, y muerte del Reverendisimo Padre Fr. Andres de Guadalupe. Quam concionem editam reperies ad calcem ejus vitæ, quam Joannes Luengus edidit.

BARTHOLOMÆUS GUERRERO, Lusitanus, ex patribus Societatis, scripsit patria lingua:

Breve Noticia do Reyno de Portugal e suas conquistas: teste mihi Georgio Cardoso in schedis ad *Lusitanam Bibliothecam*, quas vidi MSS. nec dicit an editus liber fuerit. Item:

Jornada dos vasallos da Coroa de Portugal pera se recuperar a cidade do Salvador na Bahia de todos os Santos, tomada pellos Hollandeses a oito de Maio 1624. & *recuperada ao primeiro de Maio de* 1625. Olisipone apud Matthæum Pinarium 1625. 4.

Postumum vero prodiit opus, cui edendo immortuus fuit auctor, nempe:

Glorioſa coroa d' esforçados Religiosos da Companhia de Jesu mortos pella Fee Catolica nas conquistas dos reinos da Coroa de Portugal. Hoc est de martyribus Societatis in Lusitanicis expeditionibus. Olisipone 1642. Hæc est quam *Coronam Regni Lusitaniæ* vocat Alegambius in Appendice.

F. BARTHOLOMÆUS GUERRERO, Franciscanus provinciæ S. Michaelis Regularis Observantiæ, sacræ theologiæ lector in cœnobio Placentinæ urbis, edidit:

De Controversia Immaculatæ Conceptionis B. Mariæ Virginis. Matriti apud Didacum Flamenco 1620. Lusitanum fuisse credidit Cardosus, ut in schedis legimus ad *Bibliothecam Lusitanam.*

BARTHOLOMÆUS HIDALGO DE AGUERO, Hispalensis, medicus doctor, ea præsertim chirurgicæ peritiæ felicitatisque in quibusvis vulneribus curandis apud suos inclaruit fama, ut vix esset aliqua vel desperatæ sanitatis plaga cui non is mederi certo ac mirifico artis successu posse videretur. Vulgata fuit ad posteros ævi illius hæc persuasio, qua ducti ejus gregis plures, qui ob levia quæque hac in urbe quam alibi frequentius ad arma provolare solent, Deo se ac doctori Hidalgo commendatos velle claro ac velut auspicato clamore, cum res manibus erat agenda, testabantur. Viæ particularis vulnera curandi, sive primæ intentionis sua ætate instauratorem appellant qui hominem laudant, qua de re simultates cum Joanne Fragoso gessit. Extant eo auctore:

Tesoro de la verdadera Cirugia, y via particular contra la comun. Hispali apud Franciscum Perez 1604. folio. Quo varii tractatus, & in his *Antidotarium generale* continentur. Hic tamen postumus a Francisco Ximenez Guillen, auctoris genero, Hispalensi medico doctore, in lucem emissus fuit liber. Prodierant vero jam ab anno 1584.

Avisos de Cirugia contra la comun opinion. Rursusque adversus Fragosum contradictorem:

Respuesta a las Proposiciones que el Licenciado Fragoso enseña contra unos avisos &c.

Decessit in patria sextum super sexagesimum agens annum, quinta die Januarii MDXCVII.

D. BARTHOLOMÆUS DE HUMADA MUDARRA, Bæticus, Rondensis, collegiatæ Ecclesiæ Talaverensis, Toletanæ subjectæ, cantor, jurisconsultus, edidit:

Scholium, seu brevem Interpretationem ad Glossam in primam, & secundam Partitarum partem conditam per eximium Doctorem Gregorium Lopezium Senatorem Regium. Matriti apud Quirinum Gerardum 1588. in folio.

Obiit octogenarius circa ann. MDCXXIV. aut circiter.

BARTHOLOMÆUS IZQUIERDO, edidit:

Tradicion de la Santa Veronica de Jaen.

BARTHOLOMÆUS JOSEPHUS PASCHASIUS, Valentinus, interpretatus est in Latinum e Græco:

Pachimerii Logicam. Adjungens orationem: *De interpretandi Aristotelem ratione.* Quæ edita sunt Francofurti apud Joannem Vekelium 1591. in 8. una cum aliis Petri Joannis Nunnesii, & Joannis Baptistæ Monllorii.

In patriæ urbis academia fuit postea sacrarum literarum professor primarius, cum & esset sacræ theologiæ doctor. Laudant eum Scotus, & Petrus Augustinus Morla in præfatione *Emporii Juris* sub nomine Josephi Paschalis.

F. BARTHOLOMÆUS DE LEDESMA, patria ex oppido Nieva juxta Ledesmam diœcesis Salmantinæ oppidum, Dominicanorum ordini Salmanticæ ad D. Stephanum associatus, ac in novum orbem transvectus Mexicanæ academiæ primariam cathedram ea doctrinæ laude moderatus est ut Guaxacensis in his iisdem oris promeritus sit episcopus a Rege designari, quam Ecclesiam non parum cohonestavit erecta ibidem, sodalibusque commissa, cathedræ administratione, qui morum sive moralem theologiam

auditoribus explanarent. Scripſit, præter alia quæ in mari perierunt opera:

Super quartum librum Magiſtri Sententiarum, ſive de Sacramentis, commentarium. Salmanticæ..... Denuoque a ſe ipſo recognitum anno 1585.

Poſſevinus in *Apparatu* librum ſic inſcriptum noſtro attribuit:

Summarium ad Chriſtianam Religionem, & pietatem ſpectans.

Denatus eſt anno humanæ ſalutis MDCIV. teſte in *Indico Eccleſiaſtico Theatro*, mentioneque hujus Eccleſiæ præſulum, Ægidio Gonzalez Davila.

BARTHOLOMÆUS LEONARDUS DE ARGENSOLA, Cæſarauguſtanæ urbis metropolitanæ Eccleſiæ, Deo Salvatori ſacræ, canonicus, ipſe Barbaſtri natus, ingenio præcellenti & ſingulari, Hiſpanæ caſtigatioris ac purioris linguæ cognitione & uſu non alium forſan habuit in hoc regno parem quam Lupercium, germanum fratrem, natu majorem. Eadem quippe via graſſati ambo ad gloriam ſummum quemdam in poetica laude, necnon & in ſtudio hiſtorico, gradum obtinuerunt, meriti a provincialibus ſuis uterque, unus fere poſt alterum, chronographi Aragoniæ munere ornari; at inſuper totius Coronæ ut vocant, ſive regnorum Aragonenſis ditionis, Bartholomæus noſter delectus fuit a Rege hiſtoricus. Cui reſponſurus muneri continuationem aggreſſus eſt magni Annalium viri clariſſimi Hieronymi Zuritæ operis, quam elegantiſſimo ſtilo, quatuor tamen annos dumtaxat regni Caroli V. Cæſaris continentem, pertexuit, poſteris relinquens, veluti dimidiatam Veneris imaginem olim Apelles, ſic cœptam ipſe Hiſtoriæ fabricam, cui nemo hactenus artificem manum imponere auſus eſt. In quo valde laudamus Joannis Franciſci Andreæ Uſtarrozii, ultimi Aragoniæ chronographi, judicium modeſtiamque, quem hæc conſideratio a continuanda Argenſolæ Hiſtoria deterruit, Zuritæque potius telæ ſuam attexendi propoſitum ingeneravit dum Aragoniæ res deſcribendas ex munere ſuſcepiſſet, quod ipſe alicubi refert. Sereniſſimæ Mariæ Auſtriacæ Imperatrici erat a ſacris dum ipſa viveret, Villæque Formoſæ rector, reliquitque hæc tantum ingenii ſui monumenta, partim poetica, partim hiſtorica:

Primera parte de los Annales de Aragon, que proſigue los del Secretario Geronimo Zurita deſde el año de MDXVI. del nacimiento de Nueſtro Redentor. Cæſarauguſtæ 1630. in folio apud Joannem de Lanaja.

Conquiſta de las Islas Molucas: ad Philippum III. Hiſpaniarum Regem Catholicum. Matriti apud Alphonſum Martinum 1609. in folio.

Vida, y martirio de San Demetrio eſcrita por Simeon Metaphraſtes en Latin, y traducida por mandado de la Emperatriz Doña Maria de Auſtria. Quam vidimus MS. inter ſchedas D. Laurentii Cocci, Umbri, viri eruditi, qui ſuper hoc ipſo argumento magnum opus aliquod meditabatur Matriti dum viveret. Initium hujus libri: *Tenia el cetro imperial de los Romanos Maximiano* &c.

Metrica ejus continentur libello, qui editus fuit hoc titulo:

Rimas de Lupercio, y del Dotor Bartholome Leonardo de Argenſola. Cæſarauguſtæque prodiit poſt auctorum obitum cura Gabrielis Leonardi de Albion & Argenſola, Luperci filii, ex officina Regii noſocomii Cæſarauguſtani, anno 1634. in 4. Hoc eſt par fratrum poetarum quavis laude majorum, ſive puriſſimæ dictionis formam, ſive ejuſdem facilitatem, jucunditatem, ſimulque nervos & virtutem, ſive tandem judicium eruditionemque conſideres, qua expreſſiſſe videntur, ac noſtris hominibus communicaſſe quidquid boni & perfecti Latinorum poetarum omnes libri continent; adeoque perfectiſſima hac dicendi forma inter ſe pares, ac velut gemelli ſunt, quaſi uno atque eodem animo vixerint, uno atque eodem ore ſint loquuti.

Reliquit MSS. *Comentarios para la Hiſtoria de Aragon*: qui liber in tabulario publico hujus regni cuſtoditur, pertingens ab anno MDCXV. uſque ad MDCXXVII. uti refert Joannes Franciſcus Andreas, jam laudatus, in *Notitiis auctorum MSS.* Ejus quoque nomini adſcribitur inter libros Raphaelis Trichetti du Freſne, Galli, quorum editus eſt catalogus:

Una Carta en Reſpueſta a la de D. Juan Briz Martinez Abad de S. Juan de la Peña de algunos deſengaños para una nueva Hiſtoria del Reyno de Navarra. Cujus Epiſtolæ & Hiſtoriæ mentionem facimus in Joanne Briz Martinez. Ad Bartholomæum noſtrum directa Lipſii epiſtola quædam eſt, *Centuria IV. Miſcellanearum* LXV. nempe.

F. BARTHOLOMÆUS DE LETONA, ordinis Minorum, provinciæ S. Evangelii Americæ ſeptemtrionalis lector emeritus, cœnobii Angelopolitanæ urbis præfectus, & aliquando in curia Romana pro venerabilis patris Sebaſtiani de Aparicio ſanctitatis cauſa promovenda ejuſdem provinciæ procurator, ſcripſit:

Perfecta Religioſa, Vida de la Madre Geronyma de la Aſuncion de la orden de Santa Clara, Fundadora, y primera Abadeſa de las Deſcalzas de Manila. Angelo-

po-

poſt apud viduam Joannis Borgiæ 1662. 4.

F. BARTHOLOMÆUS DE LOAYSA, Bæticus, Antiquarienſis, ordinis Carmelitarum provinciæ Bæticæ, Cordubæ ſodales docuit ſacros libros, ſcripſitque cum in Carmona urbe degeret:

Los Triunfos de la Reyna de los Angeles: ſive de immaculata ipſius Conceptione. Hiſpali per Gabrielem Bexarano 1616. 4.

Sermon de Santa Tereſa en la fieſta de ſu Beatificacion: quæ cum aliis ejuſdem argumenti concionibus edita fuit Matriti 1615.

BARTHOLOMÆUS LOPEZ ENCISO, Tendillenſis, ſcripſit adverſus zelotypiæ furorem hoc titulo:

Deſengaño de zelos. 1586. in 8. apud Franciſcum Sanchez.

BARTHOLOMÆUS LAURENTIUS, vulgo LORENTE, natus in oppido Longares Aragoniæ regni, quod ſacra jura Cæſarauguſtam petit, Joannem Nunneſium, Valentinum, virum clariſſimum, in philoſophicis, in aliis alios præceptores habuit. Sacerdotio deinde obtento ad ædem ſacram Deiparæ de Columna, ejuſdem Cæſarauguſtanæ urbis, canonicum & priorem (ea munerum nomina) illius egit, optime de ipſa meritus, præcipuoque apud cives ſuos loco habitus quod & ſtrenue dignitatem ejus Romæ defenderit, multaque in vulgus doctrinæ ac eruditionis fama celebraretur. Quare & eum, non multo ante mortis tempus, Aragoniæ regnum ſtilo ducendis ex munere rebus ſuis chronographum allegit. Extat ejus opera collectus:

Indice de los autores que tratan de la venida de Sant-Iago a Eſpaña. Cæſarauguſtæ 1591. quem Petrus Joannes Nunneſius, is quem laudavimus, in prologo *Conſilii* ſui *de ſtudio Philoſophico*, atque item alii omnes, qui adventum Divi Jacobi ad Hiſpanias pro debito aſſerere uſquam conati ſunt, præcipue laudant.

Vida de San Braulio Arzobiſpo de Zaragoza: ſine ejus tamen nomine. Latet adhuc in ſchedis, quæ noſtrum præfert auctoris nomen, vulgari idiomate conſcripta:

Hiſtoria de la antigüedad, y dignidad de la Santa Igleſia del Pilar de Zaragoza.

BARTHOLOMÆUS MARRADON, medicus doctor in Marchena oppido diœceſis Hiſpalenſis, edidit in lucem:

Dialogo del uſo del Tabaco, los daños que cauſa &c. y del chocolate, y otras bebidas. Hiſpali apud Gabrielem Ramos 1618. 8.

F. BARTHOLOMÆUS DE MARTYRIBUS, Oliſiponenſis, anno ſæculi ſuperioris decimo quarto probis parentibus & honeſtis naſcitur, ut quam primum ætate juſta eſſet, Dominicanorum inſtituto in monaſterio urbis patriæ adſcriberetur. Inde in collegio Sancti Dominici, quod Rex Emmanuel in eadem civitate erexerat, philoſophiam, uti & in Victorienſi Regio (de la Batalla vulgare ei nomen eſt) cœnobio per viginti annos eamdem artem, ac theologiam docuit. Interim ad magiſterii gradum, alioſque domeſticos familiæ honores receptus in utriuſque theologiæ, tam ſcholaſticæ quam myſticæ, quæ vera ſapientia merito ſuo audit, ſtudiis mire profecit. Eboræ poſtea ſacras literas Antonio, Ludovici Infantis filio, incertum quot annis, dictavit, ea parentis ac diſcipuli gratia ut ad Benficenſis monaſterii, quod prope Uliſiponem in ſepoſito & amœno loco ſitum eſt, præfecturam vocatus Regii ſanguinis alumnum doctrinæ cauſa ſecum ferret, & cum magna cura formandorum ingenii atque morum haberet. Incidit in annum hujus ſæculi octavum ab quinquageſimo Balthaſaris Limpi, Carmelitæ, archiepiſcopi Bracharenſis, mors, quam dignitatem Ludovicus Granatenſis, ſummus ille doctrina vir & pietate, ſibi a Catherina Regina, cui erat a confeſſionibus, & penes quam Regii pupilli Sebaſtiani tunc vices erant, oblatam cum admittere noluit, tum auctor fuit Reginæ ut humeris Bartholomæi ſodalis, qui Benficæ præerat, imponeret. Hoc munus, a pleriſque primæ nobilitatis ambitum, ut ſponte capeſſeret nullus exorari potuit, quare & præcepto fuit expugnandus. Tridentum advocatus ad concilium duobus ab hinc annis, eam doctrinæ, integritatis ac religionis famam ibi collegit ut in ſupremo Eccleſiæ conſeſſu nulli congregatorum ex toto orbe Chriſtiano theologorum ſive literis ſive ſanctitate, quam plurimum opinione, concederet. Reformationem ordinum Eccleſiaſticorum, cujus præcipua fuit patrum cura, incredibili contentione animi ac pervicacia, eloquentiaque promovit. Romam per intervallum quoddam ſeſſionum, moxque, dimiſſo concilio, iterum atque iterum veniens Pio IV. P. M. ejuſque ex ſorore nepoti Carolo, cardinali Borromæo, qui in ſanctiſſimum virum poſt evaſit, in paucis fuit carus, a quo, ſcilicet ſummo Eccleſiæ præſide, dignus eſt habitus quem in aliquot curiæ abuſus coram, ſed modeſtiſſime invectum, non æquo animo audiret tantum, ſed & ſuaſori, auctorique prudentiſſimo atque integerrimo transformationem in melius eorum condonaret. Bracharæ redditus poſt triennium integrum, redigendis in ordinem rebus ſecundum concilii canones totus incumbere, conciones ad populum

lum frequentes habere, diœceſim ſingulis trienniis integram utiliſſima viſitatione luſtrare, egenos paſcere, nudos induere, ſibi parciſſimus, pauperibus munificentiſſimus, vir quidem pietate, liberalitate, abſtinentia, corporis macerandi perpetua cura, Chriſtianaque libertate & gravitate, omnium denique virtutum numeris abſolutus. Tandem annum agens octavum & ſexageſimum, ut ſibi graviſſimum dignitatis onus Pontificis nutu, deponeret, impetravit a Philippo Hiſpaniæ ac recens Luſitaniæ Rege, inque oppidum ejus diœceſis Vianam ſecedens, monaſterio quod ipſe ordinis ſui fratribus erexerat, per octennium includitur, expetitis dilectæ ſibi Rachelis amplexibus fruiturus, jam ante mortem ſibi beatus, quæ demum ſequuta eſt anno MDXC. ætatis LXXVI. Sepultura ejus, exuviæque miraculis claruerunt. Hæc ſcripta emanarunt ad nos viri ſanctiſſimi:

Stimulus Paſtorum. Quem librum Carolus, cardinalis Borromæus, ex quodam exemplo ſibi ab auctore, dum Romæ una eſſent, relicto in urbe hac fecit per heredes Julii Accolti anno 1582. typis excudi: mox Ludovicus Granatenſis a Borromæo per nuntios acceptum Ulisipone; deinde & Pariſienſes tertium anno 1583. recuderunt. Extat & alia Pariſienſis editio anni MDCXLIV. in 12. apud Petrum de Breche. Imo & Uliſiponenſis, ut videtur princeps, anni 1565. in 8.

Compendium ſpiritualis doctrinæ ex variis Sanctorum PP. ſententiis collectum. In quo myſticæ theologiæ regulis perfectionis viam fideles edocentur. Latinus prodiit liber Uliſipone apud Antonium Riberium 1582. 8. Matritique 1598. Pariſiiſque 1601. Hiſpanice autem converſus opera Placidi Pacieci de Ribera, cœnobii Benedictinorum Hiſpalenſium abbatis, Pinciæ anno 1604.

Introductionem ad Veram ſapientiam laudat Georgius Cardoſus in ſchedis MSS. ad *Bibliothecam Luſitanam*, cujus libri alias nullam invenio mentionem.

Luſitanice vero:

Catheciſmo da doutrina chriſtam: ſic utilis & proficuus ut & publicari fecerit per Luſitaniam Sebaſtianus Rex, & Caſtellanum dare utile duxerit Emmanuel Rodriguez, Franciſcanus V. C. editum Salmanticæ 1602. in 4. Hic liber, & ſuperior Luſitanice prodierunt Romæ anno 1603. imo & 1617. necnon Caſtellæ idiomate a Joanne Ariſtizabal, Sancti Jacobi equite, converſus. Matriti 1654.

Inedita alia reliquit, tam vulgaria quam Latina, ſcilicet:

Collationes ſpirituales CL.

In Pſalmos, & Cantica feriarum.

In Hieremiam, & alios Prophetas annotationes.

Puncta tangentia Jura, & caſus conſcientiæ.

Varias ſententias ad Sacram Scripturam pertinentes.

Doctrinas, & regulas menſæ religioſæ.

Epitomen Chronicorum Mundi.

Compendium Hiſtoriarum Eccleſiaſticarum. Cujus originalem codicem ſe vidiſſe affirmat Georgius Cardoſus in ſchedis MSS. ad *Bibliothecam Luſitanam*: hoc erat velut epitome Pontificiæ Hiſtoriæ.

Narrationem geſtorum in Concilio Tridentino. Item *Itinerarium*, ſeu relationem itineris ſui ad Tridentinum, auctore eodem Cardoſo.

Reliqua Luſitanico ſermone:

Tratado de Praticas devotas pera os Prelados quando daõ ordens.

Praticas eſpirituales ſobre os evangelios das feſtas de tudo o anno. Quas tamen una cum Catheciſmo in vulgarem Caſtellæ linguam converſas edidit Emmanuel Rodericus, jam laudatus, & alia Hiſtorica: quæ quidem diligenter collegit recenſuitque, vitam ſummi viri elegantiſſimo Portugalliæ ſtilo ducens, vir diſertiſſimus Ludovicus a Souſa, Dominicanus, quemadmodum & Caſtellæ idiomate non minus eleganter Ludovicus Munnozius, pius juxta diſertuſque illuſtrium hac noſtra ætate ſanctorum aliquot hiſtoriographus. At cur eidem ſanctiſſimo antiſtiti non attribuemus?

Bracharenſe Provinciale Concilium IV. Pontif. D. N. Pii V. anno II. regni vero potentiſſimi piiſſimique noſtri Regis Sebaſtiani hujus nominis I. anno X. Præſidente Illuſtriſſimo ac Reverendiſſimo in Chriſto Patre Fr. Bartholomæo a Martyribus Archiepiſcopo & Dom. Bracharenſi, hujus Provinciæ Metropolitano, & Hiſpaniarum Primate, conſidentibus Reverendiſſ. in Chriſto PP. Roderico Pinario Portugallenſi, Joanne Soarez Conimbricenſi, Arganilli Comite, Antonio Pinario Mirandenſi Comprovincialibus Epiſcopis. Bracharæ apud Antonium a Maris 1567. in 8.

F. BARTHOLOMÆUS DE MEDINA, ab oppido patrio Veteris Caſtellæ Medina de Rioſeco ſic cognominatus, fratrum Prædicatorum ordinem Salmanticæ in æde ſacra Divi Stephani, literis & religione ſpectatiſſima, profeſſus eſt. In collegio Complutenſi nonnuſquam commoratus, Durandumque ut explanaret in cathedra, huic addicta præceptori, Salmanticam repetere juſſus, tandem primarium docendi locum deferente ſchola ſuſcepit. Fuit quidem is cum aliarum diſciplinarum compos, tum præcipue in ſtudio theologiæ ſcholaſticæ moraliſque inter principes ſuæ tem-

tempeſtatis habitus ; quique Sancti Thomæ doctrinam totis viribus ingenii atque judicii, quorum vim indefeſſo labore acuebat, uſque ad ſupremum vitæ ſpiritum propugnavit, nempe voce, ac præterea ſcriptis. Edidit namque:

In Primam ſecundæ D. Thomæ. Salmanticæ 1582. in folio : quæ ſæpius recocta eſt editio, tum in eadem urbe anno 1588. Cæſarauguſtæque 1587. in 8. Barcinoneque 1604. in 8. tum extra Hiſpaniam Venetiis 1590. & 1602. apud ſocietatem Venetam, atque item Coloniæ 1619. folio.

Expoſitionem in Tertiam Partem D. Thomæ, uſque ad Quæſtionem LX. complectentem tertium librum Sententiarum : cui acceſſerunt novæ obſervationes Alphonſi de Luna ſacræ theologiæ magiſtri ejuſdem ordinis, profeſſoriſque Salmantini. Salmanticæ 1596. folio; ſed expoſitio ipſa prius edita fuerat in eadem urbe anno 1584. Venetiiſque 1582.

Hiſpanice vero ſummam caſuum hac inſcriptione:

Breve Inſtruccion de como ſe ha de adminiſtrar el Sacramento de la Penitencia. Salmanticæ 1580. in 8. & 1585. 8. Pinciæque anno 1602. in 8. & Pampelone 1625. Latine vertit Raphael de Cæſare, Neapolitanus, Coloniæque edidit apud Quentelium primum 1601. in 8. deinde apud Petrum Heñing in folio anno 1619. Italice alius convertit editam Venetiis 1582. 8. apud Dominicum Nicolinum.

Parabat in reliquas D. Thomæ partes cum mors virum longiore vita dignum intercepit, tribus annis majorem quinquagenario, ſæculi MDLXXX. in ipſa urbe Salmantina & cœnobio, ubi terræ mandatus eſt, Dominico Bañez itidem Dominicano lampade docendi tradito. Joannes Marieta uſque ad annum MDLXXXI. vixiſſe ſcribit, ut & Hieronymus Ghilinus in *Theatro hominum literatorum.*

BARTHOLOMÆUS MELGAREJO, Toletanus, Hiſpane interpretatus eſt, ſcholiiſque adornavit:

Las Satyras de Aulo Perſio. MSS. in folio. Vidit D. Thomas Tamajus.

BARTHOLOMÆUS MENENDEZ CARREÑO, Overenſis, parochus S. Martini de Arguellez, olim grammaticus profeſſor in ſtudio generali ejuſdem urbis, edidit:

Explicacion del Arte de Antonio de Lebrixa, en el qual ſe comprehende toda la Gramatica con tanta claridad, y extenſion que qualquiera que procurare eſtudiarla podra con facilidad ſaberla. Legione apud viduam Valdivieſi 1676. in 8.

BARTHOLOMÆUS MOLES, Aragonus ut dicitur, medicuſque doctor, ſcripſit ſub Carolo Rege atque Cæſare:

Speculum ſanitatis, ſive de ſanitate conſervanda librum Salmanticæ editum 1545. 8. Nicolaus Toppius in *Bibliotheca Neapolitana* origine tantum fatetur Hiſpanum, ortu vero Neapolitanum credit.

F. BARTHOLOMÆUS DE MOLINA, Franciſcanus, ad D. Petrum de Ribera, Lucenſem antiſtitem, opus muſicum ſcripſit hujus nomenclaturæ:

Arte de Canto llano, dicha, Lux videntis. Pinciæ 1506.

F. BARTHOLOMÆUS DE MOLINA, ordinis Sancti Franciſci Excalceatus, diffinitor (id nomen proprium rei eſt) provinciæ Sancti Joſephi audiebat quo tempore in vulgus edidit:

Breve Tratado de las virtudes de D. Juan Garcia Alvarez de Toledo, quinto Conde de Oropeſa. Matriti 1621. 8. apud Alphonſum Delgado.

BARTHOLOMÆUS MORLANES, Cæſarauguſtanus, Regius in Deiparæ Virginis de Pilari ſacra æde hujuſmet urbis cappellanus, exquiſite doctus philologiam omnem, & in antiquorum omnium Latinæ linguæ auctorum exercitatiſſimus. Nullum quidem, quod ſciam, in publicum edidit a ſe perfectum opus ; laudatur tamen a viris doctiſſimis Ludovico Cerda in *ad Virgilium notis.* VII. *Æneidos* verſ. 733. num. 1. IX. verſ. 481. num. 2. & verſu 153. num. 9. ac X. verſu 508. num. 23. & verſu 740. num. 12. tandemque XII. *Æneidos* verſu 932. num. 7. Euſtachio Suvartio *Analectorum* lib. II. cap. XI. Joanne Mariana *De Adventu S. Jacobi in Hiſpaniam* cap. XII. Andrea Scoto lib. II. *Obſervationum humanarum* cap. LV. D. Thoma Tamajo de Vargas in *Defenſione Hiſtoriæ Joannis Marianæ* in indice, verbo *Prudencio Poeta.* Gabriele Alvarez in *præfatione* ad primum volumen *in Iſaiam.* Quæ omnia, in ſchedis ejus annotata, ſunt reperta Cæſarauguſtæ, atque item hæc de cogitationibus aut verius ſtudiis ſuis nota : *Cogitamus aliqua in varios poetas horis quibus vacamus a choro & divinis officiis, quæ ſibi vendicant non parum tempus. In Martialem, in Virgilium, quæ omiſſit meus La Cerda. In Claudianum uberes notas, ſimul cum indice vocum phraſium & ſententiarum. In Statium Papinium. In Silium Italicum. In Lucanum. In Valerium Flaccum. In C. Rutilii Itinerarium. In poetas Chriſtianos Alcimum Avitum, Marium Victorium, Juvencum, Sedulium, &* Ara-

Aratorem. Plurima in Petrum Appollonium De Excidio Hieroſolymitano, cum indice verborum & ſententiarum. In Corippum grammaticum De Laudibus Juſtini Imperatoris. In Boetium De Conſolatione Philoſophiæ. In Titum Alexandri Corteſii De virtutibus bellicis Matthiæ Corvini Hungariæ Regis. In Guntheri Ligurini De Rebus geſtis Imper. Cæſaris Friderici primi cognomento Barbarroſæ, præter ea quæ erudite recenſuit & notavit Conradus Ritherhuſius, aliqua congeſſimus. In Panegyricos veteres plura. In L. Flori Hiſtoriam, & in Salluſtium. Hæc de ſe ille, ampla quidem magnificaque, in tot nempe auctores Latinos obſervationes eum aut notas confeciſſe: quod quidem ingenii ope, atque ditiſſimæ, quam collegerat, bibliothecæ a multis laudatæ, feliciter adeptus invidit tamen poſteris uſum & proventum tot vigiliarum ſuarum edendi omiſſione, quibus vel Ciaconium, vel Barthium, vel alios hujus commatis æquaturus fuiſſe videri poterit.

BARTHOLOMÆUS NIÑO VELAZQUEZ, ſcripſit:

Diſcurſo ſobre la antigüedad de Granada. Qui MS. fuit in bibliotheca Olivarienſi.

F. BARTHOLOMÆUS ORDOÑEZ, Franciſcanus, verſibus conſcripſit inclytum Eulaliæ, virginis Barcinonenſis, martyrium, poemati inſcribens:

Eulalida. Barcinone 1590. in 8. apud Philippum Robertum.

BARTHOLOMÆUS PACHAON, Luſitanus, ex oppido Pinella, artis grammaticæ magiſter in patria, ſcripſit:

Tabula dos Planetas, & alia. Cardoſus, & Emmanuel a Reſurrectione in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam.*

F. BARTHOLOMÆUS DE PAIVA, Luſitanus, ex familia ſacra Redemptorum Sanctiſſimæ Trinitatis, Ludovico Petit, hujus ordinis generali magiſtro, nuncupavit orationem carmine pertextam:

De Inſtitutione ejuſdem ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis: ex qua plura fragmenta adducit Fr. Bernardinus a Sancto Antonio in *Epitome Redemptionum.*

BARTHOLOMÆUS PALAU, Valentinus, ſcripſit carmine:

Vitoria de Chriſto. Alegoria, repreſentacion de la captividad eſpiritual, y de la Redencion de Chriſto. Valentiæ apud Joannem Navarrum 1583. in 8.

Hiſtoria de Santa Librada, y ſus ocho Hermanas. Cæſarauguſtæ 1569.

BARTHOLOMÆUS PEREYRA, Luſitanus, Societatis Jeſu, edidit:

Paciecidos lib. XII. poema heroicum de glorioſa morte P. Franciſci Pacieci, Societatis Jeſu provincialis in Japonia. Conimbricæ 1640. in 12. apud Emmanuelem de Carvalho.

Habere eum prelo paratum:

Commentarium in Tobiam refert Philippus Alegambius in *Appendice Scriptor. S. I.* meminitque D. Franciſcus Emmanuel *cent. IV.* epiſt. 1.

BARTHOLOMÆUS PEREZ, ſcripſit:

Tratado de la devocion con las Animas del Purgatorio.

BARTHOLOMÆUS PHILIPPUS, Luſitanus, legum doctor, Oliſipone, Salmanticæ atque Conimbricæ civilia jura e ſuperiore loco per vicennium docuit. Mox domi frequentans tam ſacra quam profana ſtudia plures libros editioni maturaverat, cum ſpecimen otii literarii ſui primitus in publicum fecit typis commendans breve opus, ſed frugi, tractatum nempe:

Del Conſejo, y de los Conſejeros de los Principes. Conimbricæ 1584. 4. apud Antonium de Martin, Alberto S. R. E. cardinali Auſtriaco nuncupatum. Taurini etiam 1589. Et ſæpe alias.

Juris ſtudii hæc ſunt in academiis edita:

Repetitio in cap. Scindite corda veſtra, de Pœnitentia diſtinct. I. Oliſipone 1539. 4. apud Ludovicum Rodriguez. Ex quo opere laudat eum ſummus vir Didacus Covarrubias, mirum illius in comprobanda concluſione quadam commendans ingenium, *de Matrimonio* II. parte cap. III. §. V. num. VIII.

De Fictionibus tractatus. Salmanticæ 1536.

Juris Concluſiones in folio editas tribuit ei Verderius in *Bibliothecæ Geſnerianæ Epitome.* Prodiere Conimbricæ. Plurium ipſe meminit alicubi operum a ſe propediem publicandorum; ſed quorum nomen tantum, ut exiſtimo, ad nos permanavit, ſcilicet libelli de *Clericali Dignitate*, atque item *Communium opinionum Centuriarum decem*, in præfatione ad cap. *Scindite corda* &c. Obiiſſe dicitur CX. annis natus.

F. BARTHOLOMÆUS PONCE, Ciſtercienſis, S. Fidei prope Cæſarauguſtam monachus, binum hoſtem Chriſtianis moribus inſultantem, nempe librorum profanorum lectionem mortiſque oblivionem, domare admodum cupiens binum ſibi opus fabrefaciendum pie conſtituit, atque utrumque edidit, nempe:

Puerta Real de la ineſcuſable muerte. Cæſarauguſtæ 1577. Atque iterum Salmanticæ apud

apud Joannem & Andream Renaut 1596. necnon & Calari in Sardinia 1584. Continetur hoc opere *La vida, y hechos loables de D. Pedro de Acoſta Obiſpo de Leon, y deſpues de Oſma*: ne diverſum a ſuperiore alicui videatur, qui viderit apud Rodericum d' Acunha in *Hiſtoriæ Epiſcoporum Portuenſium* II. part. cap. XXXIV. hujus argumenti ac tituli librum, noſtro Poncio attributum.

La clara Diana: hoc eſt, pias Deiparæ Virginis laudes, loco profanæ illius Georgii Montismajoris *Dianæ*. Cæſarauguſtæ 1581.

Denatus eſt circa annum MDLXXXII.

Refert quoque auctor *Bibliothecæ Ciſtercienſis* eccleſiam Carthaginenſem huic noſtro aliquando obtigiſſe gubernandam præſulis jure: cui muneri Romana monumenta, quæ ad manum habuimus, actorum conſiſtorialium ejus ſæculi, quo is floruit & ſcripſit, ineuntiſque hujus ad quod pertingere potuit, nullatenus favent. Barnabam Montalvum vide lib. II. *Chron. Ciſterc.* cap. XXXIII.

BARTHOLOMÆUS DE QUEVEDO, in metropolitana, atque Hiſpanarum principe, Toletana eccleſia cæremoniarum ut vocant magiſter, doctus vir ac diligens, quo elogio eum Ambroſius Morales donat cap. VIII. lib. X. Auctor eſt illius epiſtolæ, quæ provocavit alteram eruditione plenam Andreæ Reſendii Luſitani ſuper quibuſdam Hiſpaniæ antiquitatibus a Quevedo interrogati. Utraque extat in *Hiſpaniæ illuſtratæ* volumine ſecundo.

F. BARTHOLOMÆUS DE LOS RIOS ALARCON, Matritenſis, Eremitarum fratrum ſodalis, theologiæ ſacræ magiſter, in Belgio munus declamandi pias conciones apud ſereniſſimos Hiſpaniarum Infantes, tum Eliſabetham tum Ferdinandum Auſtriacos, deindeque in Hiſpaniam reverſus apud Philippum Regem exercuit. Scripſit, quos viderim, hos libros:

Phœnicem Thenenſem e cineribus redivivum: ſereniſſimo Principi Ferdinando nuncupatum. Antuerpiæ apud Plantinum 1637. in 8.

Chriſtum Dominum in cathedra Crucis docentem, & patientem; ſive de ſeptem verbis a Chriſto Domino in Cruce prolatis: tractatibus ſeptem. Bruxellis apud Joannem Mommartium 1645. 4.

Vittam Coccineam, ſive commentarium ſuper evangelia Paſſionis, & Reſurrectionis Chriſti Domini. Antuerpiæ apud Guilielmum Leſteenium 1646. 4.

Hierarchiam Marianam: ex occaſione imaginis Deiparæ virginis olim in Abredonia Scotiæ miraculis claræ, deinde a ſereniſſima Infante Iſabella Bruxellarum in templo Auguſtinianorum collocatæ.

Horizontem Marianum; ſive de excellentia, & virtutibus Beatæ Mariæ Virginis: tractatus IX. ſuper totidem ejus feſta. Adjungitur X. *De nomine Mariæ*. Antuerpiæ apud Guilielmum Leſteenium 1647. folio.

BARTHOLOMÆUS RODRIGUEZ, parochus præſidiariorum militum Teneramundæ urbis in Belgio, ſcripſit:

La Vida, y milagros del glorioſo S. Roque. Bruxellis 1637. in 16.

BARTHOLOMÆUS RODRIGUEZ, Luſitanus, confeciſſe dicitur vernacula Portugalliæ lingua:

Grammaticam. Cardoſus.

BARTHOLOMÆUS SALVATOR DE SOLORZANO, natus in oppido Medina de Rioſeco, edidit:

Libro de Caxa, y manual de Cuentas de mercaderes, y otras perſonas con la declaracion de ellas. Matriti 1590. in 4. apud Petrum de Madrigal.

BARTHOLOMÆUS SANCHEZ, auctor laudatur:

Interpretationis difficilis Reſponſi Joannis VIII. Papæ ſuper Irregularitate: & aliorum opuſculorum.

Fuit in bibliotheca D. Laurentii Ramirez de Prado.

D. BARTHOLOMÆUS SANTOS DE RISSOBA, natus in oppido San-Ervas campi (Vega vocant) de Saldaña, ex ſodali Ovetenſis collegii in Salmantina ſchola, canonicoque magiſtrali Palentino Almerienſis primum deſignatus dein Legionenſis epiſcopus ab anno hujus ſæculi XXXIII. MS. reliquit, quo idiomate ignoro, librum

De las Obligaciones de los Obiſpos. Vide Ægidium Gundiſalvi Davila in *Theatro Legionenſis Eccleſiæ*.

Obiit Bartholomæus ex Legionenſi Seguntinus jam epiſcopus anno MDCLVI. aut ſequentis initio.

F. BARTHOLOMÆUS DE SEGURA, Benedictinus monachus Pinciani cœnobii, atque in eo eccleſiaſtes, theologus & poeta, dedit verſibus brevioribus Hiſpanis, quos a circulo rhythmorum Redondillas dicimus:

La Amazona Chriſtiana, o vida de la B. Madre Tereſa de Jeſus. Matriti apud Franciſcum Fernandez de Cordova 1619. in 8. Dignum certe argumento ſuo ſcriptorem opus clamat, elegantia & ſuavitate plenum.

Idem auctor eſt alterius operis metrici:

De la Vida de S. Julian Obiſpo de Cuenca. 1599. in 4. apud Michaelem Serrano.

BARTHOLOMÆUS DE TORRES, natus in oppido Rebilla-balaguer Burgenſis diœceſis, ſacræ theologiæ doctor, in Salmantina academia collegii Ovetenſis toga inſignis philoſophiam profeſſus eſt; indeque Scotum, admiſſus in eam cathedram, docuit, poſtea in Seguntino gymnaſio per vicennium explicuit Angelicum Præceptorem. Merito ſuo (quippe moribus fuit honeſtiſſimis, eximiaque in Deum pietate, adhæc multa doctrina felicique ingenio præſtans) a ſcholaſtico pulvere anno MDLXVI. in Canarienſis eccleſiæ præſulem translatus. Quo tempore jam redierat a peregrinatione Anglica, quo eum Philippus Rex Mariam, ejus regni Principem, accepturus uxorem una cum aliis inſignibus theologis ad ſtabiliendam in Anglis veram & orthodoxam fidem ſecum duxerat. Unde immatura profectione reverſus Regi anſam dederat (uti fama eſt) hominis imbecillitatem arguendi, cui tamen adprobavit fortaſſe ſuum conſilium, qui poſt aliquot annos meruit ad pontificium apicem iſtum adſumi. Ergo Summam D. Thomæ commentariis explanare aggreſſus, in lucem emiſit priore loco, dum Seguntiæ eſſet:

Commentaria in XVII. Quæſtiones primæ Partis de Ineffabili myſterio Trinitatis. Compluti apud Quirinum Gerardum 1583. folio. Venetiis iterum apud Juntas edita anno 1588. in 4. Reſiduum hujus primæ partis tunc affirmavit prelo ſe habere paratum.

E vivis ceſſit in ſede ſua menſe Martio an. MDLXVIII.

BARTHOLOMÆUS DE TORRES NAHARRO, patria ex oppido Turri juxta Pacem Auguſtam, naufragio dicitur in Maurorum manus incidiſſe, atque inde Romam, prædibus pro lytro datis, cum Leo Papa X. literatorum Mœcenas, ſacro Romano præeſſet imperio, tranſvectus, plura carmina in vulgus emiſiſſe. At vero in aulicorum vitia, quod carmine etiamnum ſuperſtite dicas factum, ſatyrice nimis invectus, fortaſſe opus habuit cedere urbe, Neapolimque concedere. Fabricio ibi Columnæ domeſticus fuiſſe videtur, ſiquidem opus, de quo mox dicimus, Ferdinando, Peſcariæ marchioni, hujus Fabritii genero, per id tempus offerens Domini ſui vocabulo ſocerum compellat. Vir fuit (quatenus Meſſineri cujuſdam Aurelianenſis fide ad poſteros deſcendit, cujus quidem epiſtola eſt Naharri *Propalladiæ* præfixa, B. Aſcenſio Pariſienſi poetæ nuncupata) ſpecie affabili, ſtatura grandiore, modeſto & gracili corpore, inceſſu gravis, verbis parcus, & non niſi præmeditata & quaſi in ſtatera librata prius verba emittens, vitiorum omnis generis hoſtis, virtutumque omnium cultor eximius. Grande autem ab eo additum Hiſpanorum ſermoni ornamentum illa ætas non ſine admiratione (ut ipſe teſtatur Meſſinerius) in confeſſo habuit, quo nempe ait factum ut quæ alias barbara audiebat, Græcæ Latinæque linguarum excellentiam in multis peſſumdare videretur. Sacris eum fuiſſe initiatum apparet ex Leonis P. M. impetrato ad typorum uſum diplomate. Extat unicum ejus hodie miſcellum opus:

Propalladia. Hiſpali a Jacobo Cromberger edita anno 1520. Nempe, ut ipſe libri reſolvit titulum ἀπὸ τοῦ πρώτου, quod eſt *primum*, & *Palladis*, quæ eadem Minerva eſt literarum numen creditum, appellatione: quaſi prima & imperfecta adhuc Palladis opera, muſarumque tentamenta producantur. Continet collectio hæc variorum carminum *epiſtolas* quaſdam, *lyricaque* ſive *erotica opuſcula*, præſertimque *comœdias ſeptem* verſibus conſcriptas, aliaque.

Comedia llamada Aquilana, & poſt eam *Propalladia* edita fuit etiam in eadem Hiſpalenſi urbe anno 1533. 4.

BARTHOLOMÆUS VALENTINUS DE LA HERA ET DE LA VARRA, juris canonici ſtudioſus, nomine ſuo, ſed nec diſſimulans verum operis auctorem Petrum de la Hera, fratrem ſuum germanum, publicavit:

Repertorio del Mundo, particular de las eſferas del Cielo, y orbes elementares, y de los tiempos, mudanzas, y paſiones del ayre. 1584. in 4.

BARTHOLOMÆUS DEL VALLE, liberalium artium magiſter, medicuſque doctor, in Salmantina academia profeſſor erat publicus aſtrologiæ cum commentatus eſt ſuper duorum cometarum anni MDCXVIII. ſignificatione, edito libro:

Explicacion, y Pronoſtico de los dos Cometas. Granatæ 1619. 4.

F. BARTHOLOMÆUS VALPERGA, Balearicus, neſcio cujus ordinis, atque item epiſcopalis ut videtur dignitatis, ſcriptor *Vitæ Sanctorum* a Vincentio Mut volum. II. lib. VIII. cap. VI. *Ballearicæ Hiſt.* laudatur.

BARTHOLOMÆUS DE VALVERDE ET GANDIA, quem Villena urbs protulit Caſtellæ, Valentino regno finitima, ſacræ theologiæ doctor, multiplicis doctrinæ merito ſub Regibus noſtris Carolo & Philippo, quibus fuit a ſacris, excelluit. Præcipue vero

in

in ea parte ſtudii theologici curas ſuas collocaſſe videtur, quæ adverſus fidei hoſtes contentionis utiliſſimæ atque honeſtiſſimæ funem trahit. Doctus adhæc literas Græcas & Hebraicas, quarum teſtimonio perſæpe utitur, Romæ degens Sixto Pontifici M. hujus nominis V. antequam renuntiaretur, nec minus poſtquam gradum hunc ſupremum Eccleſiæ obtinuit, notus fuit atque in pretio habitus. Hominem commendant ſequentia ſcripta:

Ignis Purgatorius poſt hanc vitam e Latinis Patribus orthodoxis, Hebræorumque doctiſſimis aſſertus. Cui præcedit operi:

Pro Igne purgatorio, Sanctorum interceſſione, ſacrificiis, ſuffragiis, & oblationibus; pro aris, & imaginibus, vaſis, & veſtibus ſacris, ac ſacerdotiorum ordinibus, ritibuſque ſacrorum, atque adeo externis omnibus Catholicæ Eccleſiæ cultibus, & cæremoniis Apologeticum breve. Ad Gregorium XIII. P. M. Item:

Ad Quæſtiones, ſive propoſita Wenceslai a Wertzoviz Equitis Bohemi de jejunio Quadrageſimæ, & verbo Dei ſcripto & non ſcripto Reſponſio. Necnon &:

Ex Sanctis Patribus Nomologia, ideſt inſigniores aliquot ſententiæ, quibus & Catholici in fide confirmantur, & qui ab Eccleſia diſceſſerunt redarguuntur, & ab errore revocantur. Omnia ſimul Patavii 1581. Venetiiſque 1590. 4.

Salomonis de forti muliere Alphabetum (hoc eſt, locus e Proverbiis *Mulierem fortem quis inveniet*, &c.): *tribus commentariis illuſtratum, atque explicatum, nempe de Deipara Virgine, de Anima humana, & de Matre-familias*: ad Sixtum V. Papam. Romæ in officina Sanctii & ſociorum 1589. 4.

Cypriani Cœna emendata, atque explicationibus illuſtrata. Pragæ 1579. 4.

Inedita reliquit, de quibus eidem de ſuis lucubrationibus teſti credimus:

In Cantica Salomonis commentarios.

ΣΠΟΥΔΑΣΜΑΤΩΝ (hoc eſt Studiorum) XXX. libros, quos quidem editioni ſe habere paratos, ac Sixti V. nomine inſignitos ajebat ipſe anno MDLXXXIX. certe ante hoc tempus publicandos, niſi deſiderium ejus (quod ille ait) injuſtiſſime quidam retardaſſent.

Epithalamium in nuptiis Philippi II. & Annæ Regum Hiſpaniæ: ſervatur MS. in bibliotheca Olivarienſi. Fuit olim D. Ludovici de Caſtilla.

Admonitiones quaſdam contra Talmud, & explicationem temperamenti Sanctiſſimi Domini: *MSS.* in bibliotheca Ambroſiana eſſe referunt.

F. BARTHOLOMÆUS DE VEGA, ordinis Prædicatorum, emiſit foras:

Computo Eccleſiaſtico. Pampilone anno 1588. 8. Luſitanum ajunt Luſitani, ac de VEIGA more gentis appellant.

F. BARTHOLOMÆUS DE VILLALVA, ſcripſit:

Sangre triunfal de la Igleſia en las Vidas de los Martyres. Matriti 1672. folio.

F. BARTHOLOMÆUS DE LA XARA, ordinis Minorum provinciæ Bæticæ, ſcripſit:

Explicacion de los caſos reſervados. Hiſpali 1642. in 8. Lucas Waddingus.

BARTHOLOMÆUS XIMENEZ PATON, in Almedina oppido diœceſis..... natus, literarum omne genus præcipue humanarum profeſſus fuit, & multiplicibus commentariis rem graminaticam, rhetoricam, philologicam promovit, doctis quidem & laborioſis, quæque auctorem ſuum cum non vulgari eruditionis ſacræ & profanæ commendatione tranſmittent ad poſteros. Notarius fuit Apoſtolicorum Religionis judicum in Murciæ regno, curſorumque in oppido Villænovæ Infantum, quod credere ipſi debemus, magiſter: Correo mayor de Villanueva de los Infantes nos dicimus. Edidit:

Eloqüencia Eſpañola en Arte. Toleti 1604. in 8. quæ quidem in partem mox ivit majoris operis rhetorici, quod ſic inſcriptum prodiit:

Mercurius Triſmegiſtus, ſive de Triplici eloquentia, Sacra, Eſpañola, Romana. Beatiæ 1621. 4.

Perfecto Predicador. Beatiæ 1612. 8. apud Marianam de Montoya.

Epitome de la Ortografia Latina, y Caſtellana. Beatiæ 1614. in 8. apud Petrum de la Cueſta.

Proverbios concordados: hoc eſt, *Alphonſi de Barros* Segobienſis *Proverbia moralia metrica, Philoſophorum, Poetarumque ſententiis illuſtrata.* Beatiæ apud Petrum Cueſta 1615. in 4. Oliſipone 1617.

Diſcurſo de la Langoſta, que en el tiempo preſente aflige, y para el venidero amenaza. Beatiæ 1619.

Declaracion magiſtral de varios epigramas de Marcial. Villænovæ Infantum 1628.

Vitorias del Arbol ſacro: ſive de laudibus Sanctæ Crucis.

Decente colocacion de la Santa Cruz: ſive de abuſu affigendi, aut depingendi quovis loco ſalutare hoc ſignum. Conchæ apud Julianum de Eccleſia 1625. 4.

Diſcurſo en favor del ſanto, y loable eſtatuto de la limpieza: quod excludit a quarum-

dam ecclesiarum & collegiorum sodalitate eos qui ex majoribus Mauris aut Hebræis procedunt. Granatæ 1638.

Discurso de los tusos, copetes, y calvas. Beatiæ 1639. 4.

Declaracion preambula del Psalmo CXVIII. Beati immaculati in via &c. Granatæ 1633. 4.

Historia de la Ciudad de Jaen, y de algunos Varones famosos hijos de ella. Giennii apud Petrum Cuestam 1628. 4. Cui formandæ auctor fuit nostro Petrus Ordoñez de Ceballos schedis suis manuscriptis hujusmet argumenti ad eum remissis, de quo nos in mentione illius.

Varia Martialis Epigrammata interpretatus est, interpretationesque in vulgus emisit: v. g. *Epigramma XX. lib. IX. Laudas balnea versibus trecentis : LX. libri IV. Ardea solstitio, Pæstanaque rura petantur : XXVII. lib. X. Natali, Diodore, tuo*, &c. Item *XXIX. libri III.* Necnon & *Juvenalis* horum versuum *Sat. VI. Adamas notissimus, & Beronices in digito factus pretiosior.* Granatæ 1633. 4. Conchæ 1632. 4. Nescio an diversum opus sit a superioribus *Las Instituciones de la Grammatica Española*, & *Institutiones Rhetoricæ latinæ.* Certe Institutiones Grammaticæ istæ prodierunt Beatiæ apud Petrum de la Cuesta in 8. D. Sebastiano Covarrubiæ Horozco, *Thesauri Castellanæ linguæ* auctori, nuncupatæ.

BASILIUS.

F. BASILIUS DE ARCE, Benedictinus monachus, foras dedit:

Historia del origen de la maravillosa Imagen de la Casa de Nuestra Señora de Sopetran, &c. Matriti apud Alphonsum Martin anno 1615. in 8.

F. BASILIUS DE FARIA, Olisiponensis, Carthusianorum sodalis, lustrico nomine BALTHASAR DE FARIA SEVERIM, loco nobili natus, virtutibus tamen clarior, qui cum cantor esset Eborensis ecclesiæ, fugit in ejusdem urbis Carthusiensem domum ut Deo tantum sibique viveret. Excelluisse is dicitur in mathematicis quibusdam disciplinis: Latine admodum disertus, Gallice atque Italice doctus, politicarum rerum non mediocriter gnarus. Georgius certe Cardosus in *Agiologio Lusitano*, qui hominis his cum laudibus meminit, edidisse eum scribit (v. die Augusti pag. CDXL.):

Artem brevem linguæ latinæ.

Sobre el desempeño del Patrimonio Real del Reyno de Portugal.

De las ceremonias de la Misa.

Vida de S. Bruno : quæ edita fuit, & ea quidem pars est *Historiæ Carthusiani ordinis*, quam de tempore XII. priorum generalium præfectorum absolverat.

Excessit e vita die V. Aprilis MDCXXV. ætatis LXVI.

F. BASILIUS LOPEZ, Cisterciensis in Vallis Ecclesiarum monasterio sodalis, composuit ediditque:

Calle de amargura ; como habemos de seguir a Christo, y meditaciones de su passion. Matriti apud viduam Alphonsi Martini 1622. 8.

F. BASILIUS DE MOLINA, Sanctæ Mariæ Hortensis, quod celeberrimum est in Castellæ regno ad limites Aragoniæ Cistercienſium cœnobium, monachus, in Italia peregrinatus, lectaque Ferrariæ theologia, rediit in patriam, vixitque viris principibus carus. Scripsit (Latinumne opus ignoro):

De immunitate Ecclesiarum, ac præcipue Monasterii sui Hortensis librum unum, Matriti excussum 1607. in folio.

In schedis etiam reliquit:

Historia del Monasterio de Huerta. Intercessit namque editioni mors auctoris anno MDCXVII.

F. BASILIUS PONCE DE LEON, Granatensis, quam ipse urbem caræ sibi patriæ compellare nomine in *Quodlibetis* suis *Theologicis* non dubitavit, matrem habuit Menciam Varelam, Ludovici illius Legionensis summi viri consanguineam, unde nepos istius noster audit. Parentem Rodericum Poncium Legionensem, Baileni comitem, tribuit ei, nescio an satis idonea conjectura ductus, Thomas Herrera Augustinianus in *Cœnobii Salmantini Eremitarum Historia* ; at quo loco is editus siet, magnum patriæ suorumque, magnum Hispanæ gentis decus vixit. Divi Augustini habitum solemni professione cum induisset Salmanticæ, diuque sodalibus in Complutensi collegio lectorem se theologiæ præstitisset, ineuntis sæculi hujus anno quinto Salmantinum gymnasium scholasticorum munerum adiit petitor, brevique, alterumque altero gradum urgente, *Scotum*, *Thomam*, Durandum interpretandi e propriis quemque cathedris partes suscepit. Deinde & Augustini Antolinez, primarii lectoris emeriti, vicem sustinere jussus anno MDCXXIIII. quasi initiatus est summo huic theologicæ facultatis culmini ut in decedentis locum biennio post acciperetur. Rexit & academiam integram cancellarii nonnumquam munere : vir, si eruditionem spectes sacræque totius doctrinæ peritiam, nemini secundus ; si ingenii acumen & amœnitates, si judicii nervos, si tandem eloquentiæ vires, cum paucis comparan-

randus. Nec ſchola ipſum ſibi tot annos mancipans in cauſa fuit quo minus de re ſacra optime concionaretur; nec item ſcientia theologica, adeo ampla & per omnes ſui partes exactiſſime ab eo comprehenſa, præjudicare ſtudio canonum potuit, nam & hujus lauream artis non dedignatus fuit theologus ambire & ſuſcipere. Nihil horum non oſtendunt illius ſcripta, nempe:

De Sacramento Confirmationis liber ſingularis. Salmanticæ 1630. folio: quem deinde correctiorem, & annotationibus in margine illuſtratum dedit typis Lovanienſibus Petrus Damaſus de Coninck, ejuſdem ordinis, anno 1642. in 4.

De Impedimentis Matrimonii tractatus: ad Alexium Meneſium, Bracharenſem antiſtitem. Salmanticæ 1613. quem deinde ſequentis operis partem fecit:

De Sacramento Matrimonii lib. XII: ad Ferdinandum Hiſpaniæ Infantem S. R. E. cardinalem. Salmanticæ 1624. in folio. Cui acceſſit appendix *De Matrimonii Catholici cum hæretico.* Bruxellis quoque typis Joannis Meerbecii 1627. Lugdunique 1640. folio.

De Aquæ, & Vini converſione Sacramenti Euchariſtiæ diſputatio. Salmanticæ 1622.

Variæ diſputationes ex utraque Theologia ſcholaſtica, & expoſitiva: ad D. Franciſcum Gomez de Sandoval, Lermæ ducem: ſive *Quodlibeticæ* (ut academicum verbum eſt) *Quæſtiones.* Salmanticæ apud Antoniam Ramirez 1600. in folio, & 1611. In his princeps eſt: *De Agni typici immolationis legitimo tempore*, in qua ſcilicet diſputatione initio lunæ decimæ quartæ, hoc eſt nocte feriæ quintæ, immolatum fuiſſe a Judæis & a Chriſto ſolemniter agnum, quod olim a Luiſio Legionenſi dictum plures impugnaverant, acriter defendit. At hic tractatus ſeorſim etiam prodiit Matriti anno 1604. Ceteræ quæſtiones utiliſſimæ, ingeniique & bonæ frugis plenæ ſunt.

Celeberrimæ Academiæ Salmanticenſis de tenenda & docenda doctrina SS. Auguſtini, & Thomæ Aquinatis judicium, ſtatuto juramentoque ſolemni firmatum, & contra impugnantes propugnatum noſtri Baſilii nomine inſignitum prodiit in lucem Salmanticæ, Romæ, Duacique, Pariſiiſque apud Simeonem Piget 1657. 8. ex quarta editione. At etiam vernacule:

Primera parte de diſcurſos para todos los Evangelios de la Quareſma, duobus tomis. Salmanticæ apud Didacum de Cuſſio 1608. in folio. Barcinone apud Joan. Amello 1610. 4. Quos Italice dedit Octavius Cerrutus a Caſali Montisferrati, editos Venetiis 1614. in 4. Gallice alius, neſcio quis, in 8.

Invidit nobis mors auctoris intempeſtiva opus, quod abſolutum ſe habere, ac propediem editurum in *quæſtione quarta expoſitiva* teſtatus eſt, nempe:

In Apocalypſin Commentarios; imo & alium tractatum:

De inſidiis licitis: ad quem ſeſe auctor refert dum de conjuge tractat adulteram uxorem occidente lib. IX. *de Sacramento Matrimonii* cap. XV. in fine.

Summo enim omnium mœrore in ipſa urbe Salmantica legem mortalitatis, ea parte qua mori potuit, explevit anno nempe MDCXXIX. uno adhuc minor ſexagenario, & quod nec prætereundum eſt, ipſa Divo Auguſtino patriarchæ ſacra die IV. kalendas Septembris. Unde momentum ſibi deſumpſit carminis & argumentum D. Antonius Calderon, ſummus & ipſe theologus qui Scotum per id tempus inibi docebat, in hoc epigrammate:

Cur Leo morte jacet gelida ſrigenſque rigenſque,
Quando flammigero cuncta leone calent?
Menſe ut quo Phœbus percurrit ſigna leonis,
Percurrat Phœbum, ſcandat & aſtra Leo.
Cur quæ Auguſtinum meruit ſibi tollere lux, hæc
Permiſſa eſt etiam tollere Baſilium?
Certe vivebat rurſum Auguſtinus in illo,
Ergo ſuum quod erat vendicat illa ſibi.

Hujus & *Fama poſtuma* vario carmine Hiſpano ſcripta collectaque opera Franciſci de Montesdoca prodlit Salmanticæ anno 1630. in 4. Hominem valde commendant viri doctiſſimi: inter eos Antonius Diana, in *Indice Auctorum*, quibus in *Summa* uſus fuit eique præfertur, *Theologum* vocat *eminentiſſimum.*

D. BASILIUS DA SILVA, Luſitanus, Conimbricenſis, ordinis Canonicorum Regularium regni Portugalliæ, ſemel atque iterum generalis præfectus, ſcripſit vernacule:

Tratado de oraçoẽs o ſoliloquios pera antes e deſpois da ſagrada Communiaõ: qui ineditus remanſit defuncto eo (uti refert Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XX. Aprilis) anno MDLXXIX.

F. BASILIUS DE TERUEL, Cappuccinus, ab ea nobili Aragoniæ urbe ut veroſimile eſt oriundus, provinciæ Valentiæ aliquando diffinitor, edidit:

Para ayudar a bien morir librum. Valentiæ apud Hieronymum de Villagraſſa 1669.

Colectanea Sacra. Madriti ſecundum apud Didacum Diaz de la Carrera 1658. Hæc tamen diſimulato auctoris nomine, uti & ſequentia:

Traduccion de la vida del ſegundo Alexo: quam Italice ſcripſerat Antonius delle Grotte. Valentiæ apud Villagraſſa 1659.

Diſcurſo hiſtorial ſobre que S. Franciſco no fue

fue Religioſo, ni profesó la Orden de S. Aguſtin. Neapoli 1660. apud Dominicum Macerinum.

Sumario de las Indulgencias concedidas a la Orden de S. Franciſco : quod extat in editione Regulæ Capuccinorum Matritenſi 1658. apud Didacum Diaz.

Notas que ſe deben guardar en leer el Martirologio ſegun ſu Rubrica 4. Omnia ſine auctoris nomine.

BASILIUS VAREN DE SOTO, Matriti ex patre Burgundo natus, in ſodalitio Clericorum Regularium Minorum ſacræ theologiæ lector, provinciæque Hiſpaniæ aliquando præfectus, poſt munus aſſiſtentis (ut vocant) generalis Romæ exercitum delectatus fuit vertendis in vernaculam linguam principibus Italiæ hiſtoricis. Scilicet dedit Hiſpanice:

La Guerra de Flandes eſcrita por el Cardenal Bentivollo. Matriti apud Franciſcum Martinez 1643. folio.

Hiſtoria de las Guerras civiles de Francia eſcrita por Henrico Catarino Davila. Ibidem apud viduam Caroli Sanchez 1651. folio.

Tandem ſupplementum confecit *Hiſtoriæ Cæſarum* Petri Meſſiæ Hiſpalenſis, ediditque ſic inſcriptum:

Hiſtoria Imperial, y Ceſarea del Cavallero Pedro Mexia continuada con las vidas de los ultimos ſiete Ceſares Auſtriacos deſde Carlos V. haſta Ferdinando IV. Matriti apud Melchiorem Sanchez 1655. folio.

Addiciones a la Hiſtoria del Padre Juan de Mariana haſta el año de MDCLXIX. Parat editioni:

Arte Hiſtorial.

Obiit principio anni MDCLXXIII. poſtumam relinquens vulgarem aliam interpretationem, quæ edita fuit eodem anno ſub nomine tamen Didaci de Soto, presbyteri ac theologi, hoc titulo:

Vida del Gran Siervo de Dios Fr. Inocencio de Chiuſa, llamado comunmente el Deſcalzo de Santa Ana, Lego de la Orden de los Menores Obſervantes Reformados de la Provincia de Sicilia del Valle de Maſara. Ex Italico Fr. Petri Folognetti Panormitani ejuſdem ordinis. Madriti apud Andream Garziam de la Igleſia in 4.

BEATRIX.

D. BEATRIX BERNAL, quæ quidem bachalauri N. Torres de Gatos conjugem ſeſe appellat, fabulam luſit, fictitium alium heroem reliquis, unde adeo ſibi Hiſpana juventus placet, adjungens, nempe:

La Hiſtoria de D. Chriſtalian de Eſpaña, Principe di Trapiſonda, y de Luciſcanio ſu hermano hijos del Emperador Lindelel. Compluti apud Iñiguez de Lequerica 1566. in fol.

BENEDICTUS.

BENEDICTUS ÆGIDIUS, ſive GIL, Luſitanus, ex Pace Julia, ſeu Beja urbe, I. V. conſultus & advocatus in urbe Oliſiponenſi, magis adhuc Chriſtianis virtutibus quam civilis doctrinæ merito & operum in lucem ab eo editorum poſteritatis memoriæ commendandus, de quo multis agit Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XV. die Maii, protulit foras:

Commentaria in L. Ex hoc Jure D. De Juſtitia, & Jure, hoc eſt, *De univerſa contractuum materia.* Oliſipone duobus voluminibus 1619. & 1621. folio.

Commentaria ad L. I. C. de Sacroſanctis Eccleſiis. Oliſipone 1609. folio.

Tractatum de Jure, & privilegiis honeſtatis. Ibidem apud Petrum Craesbek 1618. 4. Coloniæ 1620. in 8.

Relectionem L. Titiæ, ſi non nupſerit D. de Cond. & dem. Oliſipone 1608. 4.

Directorium Advocatorum : quod tamen prodiit poſt auctoris obitum, commendaturque ab Emmanuele Mendez de Caſtro in Praxi Luſitana pii magis quam docti elogio.

Hortulum Animæ. Oliſipone 1615. 8.

Luſitana autem lingua:

Expoſiçaõ ſobre o Pater noſter. Ibidem anno 1616. 8.

Expoſiçaõ ſobre a Ave Maria. Anno 1618. 8.

Expoſiçaõ ſobre a Salve Regina. Anno 1617. 8.

Denatus eſt VI. die Maii MDCXXIII. *Doctiſſimus vir pariterque piiſſimus* (ut laudatum dimittam verbis Iſidori da Luz ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis *De Conceptione* lib. III. num. 1460.) *cujus ſanctitatis plurima exempla habemus, præcipue in continuis eleemoſynis, templorum frequentatione, & pauperum patrocinio* &c. quæ verba leguntur in laudato *Agiologio.*

F. BENEDICTUS DE ALARCON, Bellomontanus, monachus & aliquando abbas monaſterii de Moreruela ſacræ familiæ Ciſtercienſis, necnon & Matritenſis Sanctæ Annæ domus, parabat pluribus diſtinctum tomis opus, quorum primus dumtaxat lucem vidit, de fide tractans, hac inſcriptione:

Theatro de virtudes. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez a Corduba 1622. in 8.

Tranſcripſit etiam ex Luſitanico in Caſtellæ proprium ſermonem:

Los Sermones de Adviento, y Quareſma del Doctor Diego Paiva de Andrada. Matriti 1617.

1617. in 8. ex officina Ludovici Sanchez.

F. BENEDICTUS ALVAREZ, Ciſtercienſis monachus monaſterii Vallis-Eccleſiarum, patriarchæ ſui Bernardi libros duos *De diligendo Deo*, ac *de Interiore domo* in vernaculum vertit, atque edidit Matriti anno 1616. in 8.

Talavera municipio oriundum affirmat D. Thomas Tamajus.

F. BENEDICTUS ALVAREZ, Benedictinus monachus ex Sancti Facundi monaſterio, ſcripſit:

Apologia en defenſa de la antigüedad que tiene la confirmacion de la orden de San Benito. Matriti 1636. 4.

BENEDICTUS ARIAS MONTANO, quonam loco natus haud perſpicuum eſt, nam & ſe ipſe libris editis, ſive a natali ſive ab altrice urbe, Hiſpalenſem cognominare ſolet. Nortobriga autem oppidum (id eſt nunc Frexenal Pacenſis diœceſis) civem ſuum conſtanter ac ſecundiore fama uſque hodie jactat, quod confirmari video a Cypriano de Valera in præfatione *Bibliorum Hiſpanorum* editionis Amſtelodamenſis anni 1602. qui idcirco ait Montani cognomentum a noſtro aſſumptum, cum ipſe eſſet Benedictus Arias, ut cognomentum patrii loci (quod Frexenal de la Sierra vulgo dicitur) explicaret; id quod ex Valera obſervatum annotavit in *Opuſculis* ſuis *variis* cap. xxxix. Paulus Colomeſius. Atque item in his quæ hominem ſibi arrogant urbs Xerezienſis, ab Equitibus cognominata, nomen ſuum profitetur. Interim ſinamus nos, ne veritati præjudicium aliquod temere hinc naſcatur, ita ut olim de Græco poeta ſeptem civitates ſic plura inter nos oppida de ſummi theologi poetæque divini patria digladiari. Nobilibus quidem hunc parentibus ut audio, ſed inopibus natum, cum juſtæ fuit ætatis, civitas Hiſpalis ſuſcepit expenſis gratuitis alendum, doctriniſque imbuendum. Excitaverat enim quoſdam illius urbis cives ad id officium pueri indoles ingeniumque, vultu ipſo emicans. Poſt tyrocinium grammaticæ philoſophiæque artium, jam theologiæ par cujus ſtudio ſemper flagraverat, in ſcholam Complutenſem doctrinæ hujus florentiſſimam contendit. Sodalem hic trilinguem egiſſe dicitur, in qua æde velut in proprio loco germanam illius trium linguarum cognitionem comparare ſibi in voto habens, incredibili ardore animi ad hoc maxime nati, feliciſſimoque conſpirantium genii atque induſtriæ ſucceſſu fecit ſe brevi compotem voti. Græcæ namque & Latinæ eruditionis, Syrorumque & Chaldæorum atque Arabum linguæ ſciens, in eruendos maxime Hebraicos divinorum librorum theſauros cum vires ingenii, tum actiones omnes fere contulit, unde Hiſpania noſtra & ſacræ ſcientiæ hoc ſtudium nova, & majore quam hactenus, acceſſione cumulatiſſimi honoris & laudis locupletata eſt. Vulgarium inſuper ab his Gallicæ, Belgicæ, Germanicæ, Anglicæ atque Italicæ, beneficio temporis & peregrinationis, cognitione non caruit. Plane ordinem Divi Jacobi equeſtrem inter ſacerdotes ſuſcepiſſe eum hoc tempore, cum renunciatus jam theologus doctor academia exceſſiſſet, æquum eſt judicare. Conſtat ſaltem ex eo ſodalitio Italicæ ſacræ peregrinationis deſumptum comitem ac ſocium theologum a Martino Perezio Ayala, hujuſmet ordinis, Segobienſi antiſtite, quod ei officium præſtans in poſtremo Tridentino conventu totius Eccleſiæ conſcriptis patribus ob eminentem eruditionem in pretio fuit. In reditu nihil optatius habuit quam declinata hominum frequentia latere ſibi & literis, ſacrorumque librorum meditandæ atque illuſtrandæ lectioni. Quo conſilio ſecretum quoddam Bæticorum montium atque amœniſſimum juxta Aracenam locum, qui hodieque in memoriam hoſpitis avide frequentatur, nidum ſibi, ac velut latibulum vitæ ac ſtudiorum jam olim delegerat, juſtoque ædificio conſtruxerat. Verum publicatis jam aliquot operibus, famaque inſignis doctrinæ ſatis notum non diu poſt Philippus Rex Secundus, Bibliorum novæ ac Regiæ editionis ſuſcepta egregie cura, non minus quam ceteris præcellentibus ſuis geſtis magnus, ad ſe vocavit, in Belgiumque, Albani ducis tunc provinciam, ire juſſit operi atque operis præfectum. Id ut commodius ageret viri eruditione præſtantes in partem laboris adſumpti ſunt. Lucem typorum commodavit Chriſtophorus Plantinus, typographorum oculatiſſimus, ſumma & incredibili futura, ſi non ipſa loquerentur monumenta, ad poſteros fide. Officio jam defunctus noſter, ne famæ inauſpicato ſe opuſque recens nota ſua percuſſum committeret, Romam pervolavit, Regioque nomine ac ſuo Biblicum hoc ſyſtema, locupletius Complutenſi atque emendatius, Gregorio hujus nominis XIII. Papæ Latina elegantiſſima oratione obtulit. Hujus temporis eſt elogium de eo factum a Joanne Verzoſa, in Urbe tunc commorante, cujus paulo infra meminimus. Reverſus in Hiſpaniam merita apud Regem maximum gratia floruit, ditatus ab eo eccleſiaſticis penſionibus, ad ſummam uſque bis mille ducatorum, tandemque laicali beneficio quodam (encomienda de Pelai Perez vulgo vocant) ejuſdem ordinis D. Jacobi, quod quidem hodie aggregatum eſt coeno-

nobio Hiſpalenſium ſodalium, annuente ad id in gratiam Montani, ejus domus præfecti, diemque ſuum in eadem obeuntis, Philippo. Sacrum quoque miniſterium Regi præſtitit, a quo & in recenter Laurentio martyri ſacram ædem juxta Eſcuriale oppidum docturus commorantes ibi S. Hieronymi ſodales ſacram eruditionem fuit deſtinatus. Nec tamen ſecunda viri exiſtimatio deterruit quoſdam, in hiſque Leonem Caſtrium Pincianum canonicum, *Commentario in Iſaiam Prophetam* eruditiſſimo aliiſque abunde ſpectatum, quocum noſter Montanus pro defendenda Hebraicorum librorum integritate, quos pervicaciter ille averſabatur, multum ac diu decertavit, adeo ut Romam proficiſci ad cauſam dicendam (ſi qui id jactant falſi non ſunt) nec ſemel tantum neceſſe habuerit. Mors tandem anno MDC. XI. kalendis Junii dignum immortali vita, ſed mactum jam immortali fama, virum nobis eripuit, jacetque in cœnobio Hiſpalenſi, cui præfuerat, honorifice ſepultus. Librariam ſuppellectilem manuſcriptam Laurentinæ Regiæ bibliothecæ, typis editam legavit ſodalibus, reliquorum autem heredes bonorum Carthuſianos ejuſdem urbis monachos nuncupavit, inter quos ſeceſſum ſibi & latebras deſtinatæ jam cellulæ, imperturbato fruiturus otio, divinaque magis per dies amans & ſitiens, comparaverat. Puſilla fuit ſtatura ſed bene compacta, & quam dedignari non poſſet hoſpes animus. Vino ſemper abſtinuit epuliſque largioribus. Cœnabat in die ſemel, idque noctu, præter breviorem meridianum cibum, qualem vel nunc jejunantes conciliaturi ſomnum ſumimus, diurnas horas omnes ut in exercitia pietatis ac ſtudiorum impenderet. Diebus feſtis carmine plerumque ſacro, nonnulliſque aliis humaniorum diſciplinarum exercitationibus, a ſuperiore commentandi in libris ſacris cura veluti feriabatur. Inter enim ſui ſæculi poetas nemini palmam detulit, meritus ob id lauream (quod ritu etiam apud nos academico invaluit) poeticæ artis apud Complutenſes. Quamdiu tandem per alias occupationes licuit prædium ipſe ruſticum, quod interpellantibus vacuum eſſet, ſeu verum potius muſarum cœleſtium atque Apollinis ſacri domicilium, habitare ſolitus, tot inde ad nos elegantiſſima, eruditiſſima, piiſſima opera, quæ antiquitatem omnem provocant, emanare fecit. Quorum en catalogus:

Commentaria in XII. Prophetas : ad eccleſiam Catholicam, illiuſque Pontificem ſummum, & legitimos miniſtros. Antuerpiæ apud Plantinum 1571. in folio. 1582. 4.

Elucidationes in quatuor Evangelia. Ibidem in 4. 1575. Simulque editæ ſunt:

In Acta Apoſtolorum elucidationes.

In omnia Sanctorum Apoſtolorum ſcriptæ Simulque:

In D. Joannis Apoſtoli, & Evangeliſtæ Apocalypſin ſignificationes. Ibidem anno 1588. 4.

De varia Republica, ſive commentaria in librum Judicum. Ibidem 1592. 4.

De optimo Imperio, ſive in librum Joſue Commentarius. Ibidem 1583.

Antiquitatum Judaicarum libri IX. Lugduni Batavorum typis Raphelengii 1593. in 4.

Liber generationis, & regenerationis Adam, ſive de Hiſtoria generis humani, operis magni pars prima, ideſt, anima. Antuerpiæ apud Plantinum 1593. in 4. Parabat etenim hujus hiſtoriæ ſive operis duas alias partes, inſcribendas nempe *corporis* & *veſtium* nomine, quarum cæmenta in ſchedis manſerunt.

Commentaria in Eſaiæ Prophetæ ſermones. Antuerpiæ apud Balthaſarem Moretum 1599. 4.

Commentaria in XXX. priores Davidis Pſalmos. Ibidem apud eumdem 1605. in 4.

Dictatum Chriſtianum, ſive aureus de Chriſti vita, ac doctrina libellus. Antuerpiæ 1575. in 12. quem Galli habent Gallice converſum, Antuerpiæque editum 1579. in 8.

Fecit & in magnum Bibliorum corpus *Apparatum*, adjecitque e ſuo in ultimo volumine ſequentia:

De Hebraicis Idiotiſmis : *De Arcano ſermone* : *De Actione, ſive Habitu* : (de cujus libri utilitate Poſſevinus lib. II. *Bibliothecæ* cap. XIX.) *De Sacris ponderibus, atque menſuris* : *De ſacra Geografia* : (ubi de gentium ſedibus primis, de duodecim gentibus, & terræ promiſſæ partitione) *De ſacris fabricis*: *De ſæculis, & temporibus*, cum tabulis, picturiſque artificioſiſſimis. Quod quidem opus *Apparatus ſacri* minori forma & impendio recudit Lugduni Batavorum Franciſcus Raphelengius anno 1593. in 4.

Carmine autem elegantiſſimo luſit argumenta ſacra iſta:

Davidis Regis, ac Prophetæ, aliorumque ſacrorum vatum Pſalmos ex Hebraica veritate in Latinum carmen obſervantiſſime converſos. Antuerpiæ apud Plantinum 1574. in 4.

David, ſeu virtutis exercitatiſſimæ probatum Deo ſpectaculum ex Davidis Paſtoris, Militis, Ducis, Exulis, ac Prophetæ exemplis, auctore meditante ad pietatis cultum propoſitis. Nempe Montanus octo & quadraginta picturas de Davidis hiſtoria, ut erat elegantis ingenii & rebus hujuſmodi ſacris maxime delectabatur, Antuerpiæ in æs incidi curavit, additiſque ad ſingulas icones ne mutæ eſſent tetraſtichis ſuis, anno 1575. ibidem emiſit. Poſtea vero cum in manus Matthiæ Bergii liber hic, quem utiliſſimum putavit,

in-

incideret explicationem profaicam adjecit, discipuloque suo Conrado Ritherhusio, inter alia sua opera eidem legata, edendum novis formis reliquit in officina Francofurtensi Paltheniana anno 1597. in 4.

Monumenta humanæ salutis decantatæ: hoc est, pulcherrimas utriusque Testamenti figuras vario carminis genere explicatas. Ibidem 1571. in 8.

Speculum vitæ, & passionis Christi. Ibidem 1573.

Hymnos, & sæcula, sive Poemata sacra: tomis quatuor in 16. apud eumdem Plantinum anno 1593.

Rhetoricorum item libros quatuor: carmine heroico, quibus *adnotationes* adjecit Antonius Morales, episcopus Mechoacanensis. Ibidem 1572. in 8.

Scripsit & alia promiscua:

Correctorium Indicem librorum; jussu Philippi Regis, & Albani ducis, Belgarum præfecti, qui editus est ibidem in 8.

Aforismos sacados de la Historia de Cornelio Tacito. Barcinone 1614. in 8. apud Sebastianum Mathevad.

Itinerarium Benjamin Tudelensis Judæi: ex Hebræo a se in Latinum conversum, edidit quoque apud Plantinum 1575. 8. Quod quidem credebat ipse majoris apud Alexandrinos Hebræos adservati operis compendium; at id denuo recoctum est cura Constantini l' Empereur, Hebreæ linguæ professoris Leidensis, Hebraiceque simul atque Latine adjectis annotationibus publicatum Lugduni Batavorum anno 1633. in 8. apud Elzevirios.

E nostris Montanum cumulatissima laude afficiunt Ambrosius Morales in prolegomenis secundæ partis *Historiæ Hispaniæ*, titulo *De los libros antiguos*: aliique. Exterorum quamplurimi, & in his Aubertus Miræus canonicus Antuerpiensis in *Justi Lipsii* elogio. Plures *Phenicem sui temporis* vocant, & inter alios Joannes Saubertus in præfatione editionis libelli Jacobi Judæ Leonis Hebræi *de Templo Hierosolimitano* Helmestadii editi anno 1665. Andreas Masius in nuncupatoria epistola ad Regem Catholicum Philippum II. suorum *in Josue Commentariorum*, *virum* vocat *insignis pietatis*, *summæ prudentiæ*, *incredibili omnium artium disciplina*, *linguarum peritia ornatissimum*; & ejusdem Masii mortem referens Henricus a Weza, Cliviæ comiti a consiliis, in epistola quadam ad Christophorum Plantinum, Benedicti Ariæ recordatus, quem inter paucos Masium amasse ait, *reverendum virum* eum appellat, *pietate*, *virtute*, *doctrina præstantissimum*. At quantam hominis laudem continent hi Joannis Verzosæ versus de Aria Romæ peregrinante ad Christophorum Plantinum scribentis lib. 4. *Epistolarum.*

.....*Vivit in Urbe*
Purpureis Arias jam carus: libat amicas
Cum nostro Oratore dapes dulcissimus hospes:
Levinum ac Jossam sibi consuetudine jungit
Jucundos socios: digito monstratur ubique
Indice & hic parvus tã magnus: signa Jacobi
Sumit ab ense rubro, qui vult ostendere quis sit:
Doctrinam & mores faciles miramur in illo:
Marmore perpetuo postes, & Panthea templa,
Et Mausoleum stupet is, fractosque obeliscos,
Necnon barbarie sæcli molem Amphitheatri,
Invidiaque Noti ambesam, stabilesque ruinas,
Sat lætus, nisi quod sine te. Tu jugis ab ore
Illius manas: tu suspiraris, & omnis
Docta domus: Zayas meus & tuus altera cura:
Tertia Becanus, &c.

Præter hæc plurium Ariæ Montani opusculorum exemplum vidimus Matriti in bibliotheca D. Gasparis Ibañez de Segovia, marchionis Acropolitani, amici nostri, forte ex libraria suppellectile Petri de Valentia, quæ hic adjungere non gravabor:

Humanæ rationis exempla illustriora.

Explicatio Orationis Dominicæ.

Paræneses ad mentem propriam ex verborum sacrorum interpretatione composita.

Animadversiones de Hebraicorum Bibliorum varia scriptione, & lectione, atque de vario Interpretum instituto.

Commentaria in Psalmos Davidis: nescio an ab editis diversum opus. Specialem quidem atque eumdem vulgarem in Psalmum L. *Miserere mei* habere se ad me scripsit Didacus Josephus Dormer, amicus noster, Aragoniæ regni historicus.

Commentaria in Evangelium Matthæi. Forte eadem cum editis.

Adam, sive de Humani sensus interprete lingua, communibusque linguarum omnium rudimentis.

De vulgata editione.

Pro Hebraicis exemplaribus, & lingua.

De Proposito Dei.

Notæ in Genesim.

Varia Carmina.

Hispana autem lingua hæc:

Discurso sobre la fundacion que hizo el Rey D. Felipe II. de Monjas de la orden de San Agustin.

Carta a Alonso Ramirez, quando fue hecho Fiscal de Hacienda.

La leccion Christiana, y las obligaciones comunes, y particulares de todos los Discipulos de Christo.

Discurso sobre si los premios merecidos por hazañas son bien o mal dados.

Discurso del dia verdadero de la Pasion de Christo.

Cum his ſunt epiſtolæ, quas noſter ad varios, & quas ad Benedictum noſtrum varii ſcripſerunt: pluraque alia ſuper editione Bibliæ Regiæ, & Montani & aliorum operis.

Apologiæ pro ſe ſcriptæ memoriam tantum reliquit, cujus mentionem reperi nuper in opuſculis Pauli Colomeſii, ante paucos annos editis Pariſiis 1668. in 12. *Ob præclaram illam*, ait, *operam in Bibliorum Regiorum editionem inſumptam Benedictus Arias variarum hæreſium apud Rom. Pontificem poſtulatus Apologiam Hiſpanice ſcripſit, quam in expugnatione Caletana ante aliquot annos inventam Angli in patriam ſuam detulerunt, atque in Oxonienſi bibliotheca, tamquam prætioſiſſimum κειμηλιον, etiamnum aſſervant. Exoriatur tandem aliquis qui ejus editionem procuret!* Hæc ille.

F. BENEDICTUS DE ASTE, Matritenſis, Auguſtinianus provinciæ Caſtellæ, atque in ea diffinitor, examinatorque ſynodalis archiepiſcopatus Toletani, præfuit cœnobiis Toletano & Matritenſi, necnon & collegio Complutenſi, ſcripſitque.

Compendio de la Vida del Venerable Padre Fr. Geronimo de Alviano de la Orden de San Aguſtin natural de Tarazona, cuyo cuerpo yace en el Colegio Real de Alcala de Henares de la dicha Orden. Con un breve elogio de la dicha Villa de Alcala, y de los Varones inſignes del dicho Colegio. Matriti typis Regiis 1668. in 4.

Sermones varios. Matriti apud Franciſcum Nieto 1671. 4.

Glorioſo Triunfo en la Canonizacion de Santo Thomas de Villanueva en la Ciudad de Toledo, con todos los Sermones de la fieſta &c. Toleti apud Franciſcum Calvo 1659. in 4.

Vida prodigioſa de Santo Thomas de Villanueva, eſcrita por el Maeſtro Fr. Miguel Salon, añadida por el autor. Matriti in typographia Regia 1670.

Tratado de como ſe ha de recibir la Eucariſtia por Viatico, y la Extremaúncion, y lo que ſe ha de advertir al enfermo en eſſe eſtado, con reſolucion de las Qüeſtiones que ſuelen ofrecerſe en eſte tiempo. Matriti 1670.

Manual de la Religion de S. Aguſtin, añadido, y reformado ſegun la Reformacion de Urbano VIII. Ibidem 1667.

Alioſque tractatus de *Indulgentiis & gratiis* conceſſis ſacro Sancti Auguſtini cingulo, ſeu corrigiæ ut vocant, ab anno 1660. ad 1680. aliaque ſcripta, etiam edita, minora, quæ in bibliotheca Sancti Philippi Matritenſis volumine 24. variarum collecta ſervantur. Vivit hoc anno MDCLXXXII. duobus major ſeptuagenario, religioſæ vitæ merito admodum carus.

BENEDICTUS BUSTAMANTE DE PAZ, medicus doctor Salmantinus, ex qua urbe oriundus fuiſſe dicitur, Bononiæ in Italia inter ſodales Clementini collegii Hiſpanorum admiſſus cathedram logicæ artis matutinis horis moderatus eſt, ut conſtat ex Alidoſii Bononienſis tractatu doctorum exterorum, qui Bononiæ theologiam & philoſophiam legerunt, lit. B. pag. 15. Scripſit:

Methodum in VII. Aphoriſmorum libris ab Hippocrate obſervatam, qua, & continuum librorum ordinem, argumenta, & ſchemata declarat. Venetiis apud Aldi filios 1550. 4. Atque eodem anno Pariſiis apud Martinum Juvenem in 16. Obiit in oppido Guadalupe, uti lego in *Relatione* jam laudati collegii ad me inde miſſa.

BENEDICTUS CALDERA, Luſitanus, vertit in Caſtellanam linguam ex Luſitana:

Las Luſiadas de Luis de Camoes: anno 1588. 4. Compluti.

BENEDICTUS DEL CAMPO, medicus doctor, cum in urbe Alcala regni Granatenſis, quam Regiam appellant, faceret medicinam, publicavit:

Commentariolum de lamine, & ſpecie ex Philoſophiæ adytis excerptum; necnon ſuper Adianto obſervationem Græcam pariter & Latinam Pharmacopolis, & Medicis admodum proficuam. Granatæ 1544. 8.

BENEDICTUS CAROLUS QUINTERO. Quærendum verum hominis nomen, qui Hiacynthus Carolus Quintero eſt.

BENEDICTUS DE CASTRO, Luſitanus, edidit Luſitane:

Tratado da Calumnia. Antuerpiæ 1619.

BENEDICTUS DE CASTRO, niſi idem fuerit cum ſuperiore, medicus ſereniſſimæ Chriſtinæ Suecorum & Gothorum Reginæ, ſcripſit:

Certamen Medicum. Hamburgi 1647. in 4.

BENEDICTUS DAZA ET VALDES, Cordubenſis, in ſancto Inquiſitorum Hiſpalenſium tribunali notarius, foras dedit:

Uſo de los Antojos para todo genero de viſtas &c. Hiſpali apud Didacum Perez 1623. 4.

BENEDICTUS DE ESPINOZA (credo ESPINOSA) noſtras eſt, ut ex cognomine apparet. Hujus autem laudatur opus:

Principia Philoſophiæ Carteſianæ demonſtrata inſcriptum. Amſtelodami editum 1663. in 4.

BE-

BENEDICTUS FERNANDEZ, Luſitanus, Borbenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, indefeſſum quamlibet operarium in juvanda proximorum ſalute perpetuo geſſerit, nihilominus quidquid erat ei ab hac cura otii literis fructuoſiſſime impendit. Teſtimonio ſunt ab eo edita opera, ſcilicet:

Commentationes, & obſervationes morales in Geneſim, tomis III. Lugduni non ſemel editis apud Horatium Cardon.

Servantur & apud ſuos manu exarata:

Commentaria in Lucæ Evangelium.

Oliſipone obiit anno MDCXXX. ætatis LXIV.

F. BENEDICTUS FERNANDEZ, ordinis Prædicatorum, ſcripſit cum vicarius eſſet provinciæ Mixtecæ in Nova Hiſpania:

Doctrina Chriſtiana en lengua Mixteca. Mexici 1568. 4.

Epiſtolarum, & Evangeliorum translationem in eamdem linguam tribuit ei Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica.*

BENEDICTUS FURTADO, mihi alias ignotus eſt. Vidimus tamen in ſchedis MSS. Laurentii Cocci, viri docti, natione Itali, qui Matriti deceſſit anno MDCLVI. in membranis pulchre exaratum opus, Antonio Auguſtino Regis Catholici Ferdinandi vicecancellario Aragoniæ nuncupatum, atque ita inſcriptum:

De Principum inſtitutis, & regimine: cujus initium erat: *Magnum profecto mortalibus adjumentum* &c. Aliud inſuper affirmavit tunc habere ſe editioni paratum ſub eadem tutela: *De re militari.*

BENEDICTUS DE GOES, Luſitanus, Jeſuita, dedit foras:

Relacion de la Jornada que hizo deſde Goa a deſcubrir el Cataio. MS. cujus auctor rei eſt Nicolaus Godigno. Videndus de hoc auctore Nathanael Sotuellus.

F. BENEDICTUS HENRICUS, Hiſpalenſis, Auguſtini Delgadilli præceptor, Carmelita, eximius verbi Dei præco, & in Granatenſi gymnaſio Scripturæ ſacræ primarius interpres, ſcripſit, quæ ari edita fuerint Caſanate in Paradiſo ſuo ignorare ſe ait:

Theologica in Sanctum Thomam commentaria.

Metaphyſicas Prælectiones.

Sermonum libros plures. Florebat anno MDXC.

F. BENEDICTUS DE LISBOA, Luſitanus, ordinis Eremitarum S. Auguſtini, provinciam ſuam hujus regni moderatus fuit circa annum MDI. atque in academia urbis principis horis veſpertinis theologiam docuit, e vivis excedens anno MDXVI. uti domeſtici referunt Antonius a Purificatione in *Theatro* ſuo *Triumphali*, & Thomas de Herrera in *Alphabeto Auguſtiniano* pag. XIV. qui & Benedicto attribuunt opera duo, nihil ulterius adjungentes. Alii duo volumina dicunt *in lib. I. Sententiarum.*

BENEDICTUS MAJORICENSIS, ſi noſter eſt, quod cognomentum a Majorica Balearium inſula uti videtur deſumptum innuit, monachus fuit Benedictinus S. Pauli in Urbe Congregationis Caſſinenſis, ſcripſitque circa annum MDXXX. commentaria in Prædicabilia Porphyrii titulo tamen *Pluſquam commentarii* prænotata.

In Logicam quæſtiones univerſales: quæ opera MSS. adſervari apud D. Conſtantinum Syrmon, neſcio quem, ſcriptum reliquit Arnoldus Wion in *Ligno vitæ* lib. II. c. LXIII. Meminit quoque Bucelinus in *Annalibus Benedictinis* anno MDXXX.

F. BENEDICTUS MARTINEZ, Ciſtercienſis, Vallis Eccleſiarum ſodalis, Junqueræ abbas, reliquit moriens in eo cœnobio (ut auctor eſt Carolus Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi*):

Diſcurſos morales para Predicadores.

BENEDICTUS MONTER, presbyter oppidi Sancti Culgat de Vals principatus Cataloniæ, edidit:

Computo Eccleſiaſtico. Barcinone 1612. 8. ex officina Gabrielis de Graels.

BENEDICTUS DE MORALES, ſcripſit:

De las Santas Juſta, y Rufina. Adjungiturque:

De la muerte del Rey Catolico. Perpiniani 1598. in 8.

F. BENEDICTUS DE PEÑALOSA, Benedictinus monachus, ſcripſit:

De las cinco excelencias del Eſpañol: in 4.

BENEDICTUS PERERIUS, vulgo PEREIRA, Valentinus, anno ſalutis MDXXXV. natus, ætatis decimo ſeptimo Societati Jeſu adſcribitur in patria; hinc Siciliam, inde Romam miſſus perpetuum ſibi ſtudendi, legendi, parique felicitate & ſucceſſu, hoc eſt proſperrimo, docendi & ſcribendi domicilium ſponte ſuperiorum in ſchola hac pietatis & doctrinæ conſtituit. Artem quippe docendi primo, dein philoſophiam, quatuor pene artium confectis curri-

culis, frequentiſſimo auditorio dictavit; at non hic ſiſtens, ad theologiam facto gradu, Angelici Doctoris plures annos, ſacrorum hinc librorum ſolertiſſimum, diſertiſſimum, eruditiſſimum præſtitit explanatorem. Græcarum enim literarum egregia cognitione, immenſa omnis generis ſcriptorum lectione, philoſophorum theologorumque dogmatum eximia ſcientia, ingenii cultu & alacritate, permagnoque judicio id conſequutus eſt ut in iis omnibus, quas tractavit, doctrinæ partibus nobiliorem eo alium aut præſtantiorem vix tulerit hactenus feraciſſima hujus mercis Hiſpania. Inſigni ſunt totius rei documento libri, a nullo non lecti aut illaudati qui literas amant eruditioneque delectantur. Hi nempe:

Phyſicorum, ſive de Principiis rerum naturalium lib. XV. Romæ 1562. Item Pariſiis, Lugduni, Coloniæ, Argentorati.

Commentariorum in Danielem Prophetam libri ſexdecim. In quibus chronographiæ hujus libri rationem accurate eſt perſequutus. Romæ 1586. Lugduni 1588. Antuerpiæ 1594. Horum liber quartus ſeorſim fuit prius excuſus Treveris, hac inſcriptione: *Theatrum rerum creatarum*, quo continetur *Expoſitio Cantici trium puerorum.* Anno 1608. in 12.

Commentariorum, & Diſputationum in Geneſim tom. IV. Romæ ab anno 1589. uſque ad 1598. in 4. Lugduni paulo poſt apud Juntas, demum Coloniæ ex officina Antonii Hierat in folio anno 1621. Jam hic comprehenditur infertus tomo IV. ad caput XLIX. is, qui ſecundo tomo fuerat adjunctus, libellus *de Benedictionibus Patriarcharum.*

Adverſus fallaces, & ſuperſtitioſas artes, hoc eſt, de Magia, & obſervatione ſomniorum, & de divinatione Aſtrologica libri tres: quorum priores duo ex his, quæ in *Commentariis Geneſis, & Danielis* jam diſputata ſunt, tertius plane de novo formatus eſt. Ingolſtadii apud Davidem Sartorium 1591. in 8. Lugdunique pari forma 1603.

Selectarum Diſputationum in Sacram Scripturam volumina quinque, ſcilicet:

I. Continens *CXXXVII. Diſputationes in XV. prima capita libri Exodi.* Ingolſtadii 1601. Lugduni 1602. in 4. Proxime hunc conſequuturus erat alter tomus ſuper eumdem *Exodi* librum *de Hiſtoria peregrinationis Hebræorum, & promulgatione legis*, quem auctor affectum ſe habere, atque perfecturum in fine ſuperioris teſtatum reliquit. At quia in promptu magis erant elaborata alia in Novum Teſtamentum ſucceſſerunt ea in hujus locum.

II. Continens *CLXXXVIII. Diſputationes ſuper Epiſtolam D. Pauli ad Romanos.* Ingolſtadii apud Sartorium 1603.

III. Continens *CLXXXVIII. Diſputationes ſuper Apocalypſim*: ad calcemque *liber adverſus eos qui putant Mahumetum eſſe Antichriſtum.* Lugduni 1606.

IV. *CCXVIIII. Diſputationes ſuper priora IX. capita Evangelii Sancti Joannis.* Lugduni 1608.

V. *CXLIV. Diſputationes ſuper quinque ſequentia capita ejuſdem Evangelii.* Ibidem 1610.

Totum hoc corpus *Diſputationum* una cum *Commentariis in Danielem* uno volumine comprehendit atque edidit Antonius Hieratus, typographus Colonienſis, anno 1620. in folio.

Manuſcripta aſſervantur in bibliotheca Ambroſiana Pererii noſtri:

Lucubrationes in Evangelia.
De Avaritia.
In Decalogum.
Propoſitiones ex I. & II. Phyſicorum.
In libros Metaphyſicorum.
Ratio brevis ſtudendi.
In libros de Anima.
De Trinitate: *De Creatione*: *De Angelis*; *& De Incarnatione.*
In primam partem D. Thomæ: quod idem videtur cum ſuperiori commentario.
Logica Inſtitutio: & alia.

In Vaticana ex libris ducis Urbini cuſtodiuntur:

Super primam Partem D. Thomæ. Incipit: *Theologiæ dignitas* &c. duplicatum.
De Incarnatione.
De Sacramentis in communi, & de Baptiſmo in particulari. Nempe codicibus 341. 342. 343. 344. in 4.
In Myſterium de Paſſione, & morte Domini noſtri ſecundum quatuor Evangeliſtas. Incipit: *Hiſtoria Paſſionis Domini* &c. codice 345. in folio.
In Evangelium B. Matthæi commentarius. Item in *Beatum Lucam* cod. 346.

Obiit vir maximus Romæ, academico etiam tunc diſtrictus munere, anno MDCX. Plane illius inſignem eruditionem, inque dicendo perſpicuitatem, quæ illius propria virtus eſt, Poſſevinus celebrat in *Apparatu*: & quis non? Chriſtophorus Beſoldus *eruditiſſimum* vocat.

BENEDICTUS alius PEREIRA, Luſitanus, Borbenſis, Jeſuitarum ſodalis, Benedicti Fernandi, ſimiliter Jeſuitæ, & ob Geneſim commentario illuſtratam bene noti, ex ſorore nepos, dum Eboræ humaniores doceret literas, volumina quinque juſtæ magnitudinis ſcripſiſſe dicitur, quæ an edita ſint auctor *Bibliothecæ Societatis* non dicit, ſcilicet:

Commentaria in Horatium: tomis II.

Li-

Librum de Moribus omnium gentium. Saltem:

Librum Problematum, cui inſcribebat *Pallas togata, & armata.* Eboræ 1636. Itemque:

Proſodiam de primis, & mediis ſyllabis in vocabularium trilingue Latino-Luſitano-Hiſpanicum digeſtum edidit ibidem apud Emmanuelem Carvallium in folio anno 1634. Georgius Cardoſus in *Agiologio* die IV. Maii pag. 283. hanc *Proſodiam* laudat uti editam anno 1661.

Ars Grammatica pro lingua Luſitana addiſcenda, & in fine:

Ortographia ejuſdem linguæ. Lugduni prodiit ſumptibus Laurentii Aniſſon 1672. in 8. Cujus Luſitanum exemplar cum hac inſcriptione: *Regras gerais breves & comprehenſivas da melhor Ortografia com que ſe podem evitar erros no eſcrever la lingoa Latina e Portugueſa pera ſe ajuntarem a Proſodia*, tribus partibus. Oliſipone apud Dominicum Carneiro 1666. in 8.

Vocabularium utriuſque linguæ Latinæ & Luſitanæ perfectum ſe habere in hujus ultimo loco memorati operis ait procœmio. Grammaticis his olim editis aut excogitatis cedere aliquando habuit opus ex quo poſt humanarum disciplinarum profeſſionem tranſitum fecit ad ſcholas philoſophicam ac theologicam moderandam, inque primaria ejuſdem theologiæ cathedra Eborenſi decem annos exegit docendo ſcribendoque uſque ad emeriti conſequendum otium & privilegia. Venit tamen Romam pro aſſiſtentia, ut vocant, Luſitana librorum cenſor, in qua urbe egebat anno MDCLXXII. ſexagenario aliquot annis major. Hujus ætatis & profeſſionis ſunt ſequentia opera:

Academia ſeu Reſpublica Literaria utilior & nobilior, fundata Legibus, ac moribus inſtituta &c. Hoc eſt: *De Jure Academico.* Oliſipone apud Antonium Craesbek de Mello 1662. in folio. Poſt ejuſdem tamen argumenti duo alia Caſtellanorum opera, quantumvis primus ipſe ſibi hanc proſcidiſſe terram videatur, nempe Alphonſi de Eſcobar & Loaiſa, atque Andreæ Mendo Jeſuitæ, ut ſuo loco notavimus. In hujus operis nuncupatione ad Mariam Deiparam ſeſe emiſiſſe foras ait:

Philoſophiam naturalem: quam nondum vidimus.

Promptuarium Juridicum, quod ſcilicet in promptu exhibebit omnes reſolutiones circa univerſum jus Pontificium, Imperiale, ac Regium ſecundum quod in Tribunalibus Luſitaniæ cauſæ decidi ſolent. Oliſipone apud Dominicum Carneiro 1664. in folio: ſcilicet ex Gama, Cabedo, Phœbo, Reinoſo, Pereira, Temudo, Souza Macedo, & duobus Valaſcis Alvaro ac Thoma.

Elucidarium Sacræ Theologiæ Moralis, & Juris utriuſque, exponens univerſum Idioma id eſt proprietatem ſermonis Theologici, Canonici, & Civilis &c. Ibidem apud Dominicum Carneiro 1668. in folio: utiliſſimum opus, quippe abſque alphabeti ordine lexicon eſt theologicorum omnium & juridicorum vocabulorum, quæſtionibus & concluſionibus practicis comprobatorum.

Promptuarium Theologicum Morale ſecundum Jus commune & Luſitanum, ſive ſummam ex univerſa Theologia morali. Hujus priorem partem L. tractatus continentem edidit ibidem Joannes Coſta 1671. in folio.

Arcana item *Theologica de Deo*: quæ non vidimus.

BENEDICTUS PINELUS, Luſitanus, quorum civis fuit (PINHEL vulgo) juris conſultus & profeſſor in Piſano gymnaſio, primariuſque ut vocant in Pragenſi ut lego in ſchedis Georgii Cardoſi, ex fratre aut ſorore nepos Arii Pineli, ſcripſit:

Selectarum Juris Interpretationum, Conciliationum, & variarum Reſolutionum libros. Venetiis 1613.

BENEDICTUS RUIZ, grammatiſta, ſive ludimagiſter Matritenſis, ſcripſit:

Pronunciacion de la lengua Caſtellana, o Ortografia. Matriti 1587. in 16. apud Franciſcum Sanchez.

BENEDICTUS SANCHEZ GALINDO, in Extremadura natus, Barcinone dum pictoriam artem exerceret edidit carmine:

Victoria de Chriſto: duabus partibus 1576. in 4. Barcinone apud Sanſonem Athut.

F. BENEDICTUS DE LA SERNA, Hiſpalenſis, Benedictinus, Petri ac Melchioris frater germanus, quorum hic ſacrum almæ ſedis Hiſpalenſis ordinem theologus & concionator primæ notæ, Mercenariorum ille Excalceatorum ſodalitatem ejuſdem ſcientiæ ſtudiis ac monumentis editis ſummopere nobilitavit; apud Salmanticenſes theatrum ſui ſortitus, religioſam Vincentini cœnobii, hoc eſt totius ordinis ſive congregationis Hiſpanæ, juventutem, quæ jura inde ſacra petere ſolet, quamplures annos exercuit ſubegitque doctrina utili profeſſor theologus, quo etiam loco inter conſcriptos Illujus ſtudii patres pileo academico condecorari meruit. Dein plurium adminiſtratione munerum domeſticorum geſta præfectus tandem generalis renuntiatur. Edidit vernacule:

Triunfo de Maria Santiſima: Declaraſe el modo de ſu preſervacion de la culpa original, y el lugar que tuvo en el orden de gracia. Hiſpa-

ſpali apud Joannem Laurentium Machado 1655. folio.

Quæſtiones miſcellaneas tribuit ei Ægidius Gonzalez Davila.

Mortalis eſſe deſiit Hiſpali poſt annum MDCL.

BENEDICTUS DE SOXO, Granatenſis, Jeſuita, Vilnæ apud Lithuanos ſuperiorum nutu octo annis theologiam profeſſus fuit, ac procancellarius ibidem academiæ ferme vicennio remanſit, uſque dum incurrentibus in Lithuaniam hinc Suecis inde Moſcis in Belgium profugit, ubi vitæ ceſſit, Antuerpiæ ſcilicet XVIII. Decembris MDCLVIII. Scripſit perutilem librum:

Clavim Juris inſcriptum. Vilnæ 1648. in 12.

BENEDICTUS TEBAR, neſcio quis, ſcripſit Latine:

Epitomen præclariſſimæ Domus Guzmanorum. Matriti 1632. in 4.

BENEDICTUS TEIXEIRA FEO, Luſitanus, edidit Cardoſo teſte:

Succeſſo do Galeaõ Santiago. Oliſip. 1601.

BENEDICTUS VAZQUEZ MATAMOROS, medicus doctor, atque philoſophus, in Urſaonenſi Bæticæ provinciæ ſchola prius philoſophiæ, dein artis medicæ primarius interpres, vir doctiſſimus, in compendium quaſi redegit Petri Garſiæ Carrerii, profeſſoris Complutenſis maximi, librum in Avicennam ſcriptum *De febribus*, ſed ex penu ſua plura addidit ſcitu digniſſima, libri inſcriptio.

De febribus ſelectæ Diſputationes. Urſaone 1622. folio.

F. BENEDICTUS DE VILLA (ait Arnoldus de Wion in *Ligno vitæ* lib. II. cap. LXIII.) *Hiſpanus, monachus Montis-ferrati, congregationis Valliſoletanæ, compoſuit ſermone Hiſpanico in Pſalmos* CL. *paraphraſes duas, excuſas in Hiſpania in folio, ſed ubi non recordor; eas tamen vidi & legi Caſſini. Floruit hoc noſtro ſæculo.* Hæc Arnoldus.

F. BENEDICTUS DE VILLACAÑAS, Dominicanus provinciæ Guatemalenſis Novæ Hiſpaniæ, ſcripſit:

Arte, y Vocabulario de la lengua Cachiquel. Atque eadem hac lingua:

Succeſſus Fidei orthodoxæ: ſive de myſteriis Fidei & vitæ Chriſti.

Sermones de Sanctis, ac de Tempore.

De miraculis Mariæ Virginis, & Sanctorum. Obiit Guatemalæ.

Auctorem habeo Antonium de Remeſal in Hiſtoria hujus provinciæ lib. XI. cap. XXIII.

BERNARDA.

D. BERNARDA FERREIRA DE LA CERDA, Luſitana, Portuenſis, parentibus edita Ignatio Ferreira, Fontarcadenſi (quod oppidum eſt Beiræ provinciæ) S. Jacobi equite, & ſenatore Regio in ſuprema palatii curia, & Paula de Sa, muliebris ſexus hoc noſtro tempore non parum inſigne decus extitit. Callebat ea inſigniter muſicam, pulſabatque inſtrumenta omnia, variis Europæ linguis loquebatur, poeſim, rhetoricam, mathematicas artes & philoſophiam docta: cujus fama permotus Philippus Rex III. concepiſſe animo dicitur ut eam ad ſe evocaret Infantes Carolum & Ferdinandum Latinas literas docturam. Caſtellano carmine ſupra ſexus virtutem maſculo atque diferto ſcripſit:

Eſpaña libertada. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1618. in 4.

Las ſoledades de Buſſaco.

Un tomo de Comedias.

Otro tomo de varias Poeſias, y dialogos.

Proſaque Luſitana ut credimus:

Dos Criſtaõs de S. Thome, ou Preſte Joã.

Huic lectiſſimæ feminæ nuncupavit Lupus de Vega Carpio *Eclogam* ſuam *Phillidem*, Matriti editam anno 1635. Laudantque pro merito eam Antonius de Souſa Mazedo in *Excellentiis Portugalliæ.* Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die IX. Aprilis pag. 495. Et Lupus noſter Vega in *Lauru Apollinis*, e cujus Sylva tertia hæc ſunt:

Si pudiera tener la fama aumento
Y gloria Luſitana,
Doña Bernarda de Ferreira fuera,
A cuyo Portugues entendimiento
Y pluma Caſtellana
La Eſpaña libertada *Eſpaña debe,*
Porque ſola pudiera
Partir entre dos Reynos eſta gloria:
Tan poderoſa inteligencia mueve
Eſtos dos orbes con ſu dulce hiſtoria,
Con tanta erudicion, con tanto luſtre
Que ella queda inmortal, y Eſpaña iluſtre.

BERNARDINUS.

BERNARDINUS quidam, qui magiſtrum ſe nuncupavit, ex Italico vertit:

Aviſo breve para recebir la Comunion a menudo: qui liber prohibitus eſt in noſtro Indice.

F. BERNARDINUS DE ANGELIS, ordinis Minorum, edidit, illaudatus a Luca Waddingo:

Sermonum ut credo duo volumina. Hiſpali 1616. & 1617. in 4.

F. BERNARDINUS DE SANCTO AN-

ANTONIO, Luſitanus, Oliſiponenſis, ex fratribus Redemptoribus Sanctiſſimæ Trinitatis, quorum Luſitanæ provinciæ ſemel atque iterum præfuit, hujus eſt:

Epitome Generalium Redemptionum Captivorum, quæ a fratribus ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis ſunt factæ. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1625. in 4. ubi *de Apoſtolicis Indultis eidem ordini conceſſis.* Item vernacule:

Vida del Siervo de Dios Fr. Simão de Roxas, com o ſermaõ pregado em as ſuas honrras pelo Padre D. Fr. Balthaſſar Paez, e as Vidas dos Benaventurados PP. Fr. Bernardo de Monrroy, Fr. João de la Aguila, Fr. João de Palacios Redemptores de Captivos, que padecerão em Argel: ex officina ejuſdem Petri Craesbek.

Vitam Ven. Patr. Joannis de Contreras, & vitam Ven. Patr. Rochi de Spiritu Sancto, multaque alia MSS. reliquit, diem ſuum obiens Scalabi v. Julii MDCXXXVIII. Ex ineditis eſt:

Precioſo Teſouro da ordem da Santiſſima Trindade: qui adſervatur in monaſterio Oliſiponenſi, ut refert Cardoſus in *Agiologio* die XIV. Aprilis pagina 567. & XXVIII. Maii pag. 450. in tertio volumine lit. c. niſi aliud ſit opus quod *De Viris Ordinis ſui illuſtribus* ille ſcripſerit, Cardoſuſque hoc ultimo loco celebret.

Deſcripcion de Portugal laudat idem Cardoſus die XXIX. Aprilis pag. 760.

Epitome Chronologico geral da Ordem tribuit idem Cardoſus in ſchedis MSS. ad *Bibliothecam Luſitanam*, quas vidimus.

F. BERNARDINUS DE AREVALO, natus in municipio cognomine Veteris Caſtellæ, Franciſcanus provinciæ Conceptionis, vir, ut fama eſt, æquali ſanctimonia & doctrina, ætatis ſuæ concionator vere Apoſtolicus, de quo plura Franciſcus Gonzaga Latine in *Provinciæ Conceptionis Originibus*, & Antonius Daza Hiſpane in *Seraphica Hiſtoria* lib. III. part. IV. cap. XXXXVIII. Fertur ſic honorum abſtinens fuiſſe ut vel Toletanum archiepiſcopatum, a Carolo Cæſare ſibi deſtinatum, bona ejus venia repudiaverit. Extat ab eo editus:

Tractatus de Correctione fraterna. Medinæ de Campo apud Franciſcum del Canto anno 1557. in 8. & 1571. in 8. De quo videſis Lorcam *Secunda ſecundæ* diſp. LVI. in principio.

De Libertate Indorum neſcio quid ſcripſit a Cæſare conſultus, uti Daza refert, & *de Perfecto ſtatu Paupertatis religioſæ fratrum Minorum*, necnon & *Expoſitionem Regulæ ejuſdem ordinis*, quam ei tribuunt Ludovici duo de Miranda, & de Rebolledo, prior in *Expoſitione Regulæ*, poſterior vero in *Hiſtoria Seraphica.*

Obiit Pinciæ anno MDLIII. ætatis ſuæ LXI. Vide Waddingum *de Scriptoribus Franciſcanis.*

F. BERNARDINUS DE AVEIRO, Luſitanus, ordinis Minorum, aſcetica quædam edidiſſe dicitur, quorum ſingulorum propria argumenta Georgius Cardoſus, rei auctor, minime prodit.

F. BERNARDINUS DE BALVANO, ſcripſit:

Eſpejo de oracion. Cæſarauguſtæ 1604. in 8.

D. BERNARDINUS BARRIONUEVO DE PERALTA, Matritenſis, Cuſani marchio, in ſupremo rerum Italicarum Matritenſi conſilio ſenator, ſcripſit eleganti textura, quaſi centonis ad regulas, dum proregi adeſſet conſiliarius a latere:

Panegyrico al Conde de Lemos, Virrey de Napoles: in folio.

BERNARDINUS BARROSO, dum in Mediolanenſi ducatu caſtra ſequeretur miles & centurio de bellica arte ſcripſit, inſcribens operi:

Theorica, Practica, y exemplos. Mediolani apud Carolum Antonium Malateſta in 4.

D. BERNARDINUS DE CARAVAJAL, domo ex urbe Caceres provinciæ Extremaduræ, antiqua & nobili familia prognatus, poſt Hiſpanicas eccleſiarum Aſturicenſis, Pacenſis, Carthaginenſis ac Seguntinæ inſulas S. R. E. cardinalis ab Alexandro VI. P. M. creatus, a Julio Secundo propter turbatas in Italia res, & promotum Piſanum conciliabulum eadem dignitate ſpoliatus, tandemque a Leone X. reſtitutus, ac ſacri collegii decanus, habuit olim, cum legatus veniſſet Romam Catholicorum Regum nomine, Innocentio VIII. vita functo,

De eligendo Summo Pontifice Romano ad Cardinalium Senatum in Baſilica Sancti Petri orationem anno MCDXCII. Quæ edita eſt eodem anno, uti ſcribit auctor *Bibliothecæ Pontificiæ*: qui & tribuit noſtro alteram

Orationem ad Sixtum IV. & Cardinalium Collegium habitam in ſaccello Pontificio in die Circumciſionis Dominicæ MCDLXXXIV.

Plenæ ſunt Bernardini rebus geſtis omnes hujus temporis æquales hiſtoriæ. Deceſſit quidem ille Romæ anno MDXXIII. decimo tertio Decembris, in monaſterio S. Crucis in Hieruſalem ſepultus. Edita quoque ſunt ejus nomine:

Homilia habita Mechliniæ in Collegiata Eccleſia Sancti Rumoldi Cameracenſis diœceſis per Re-

Reverend. in Chriſto Patrem D. Bernardinum Caravajal Epiſcopum Tuſculanum S.R.E. Cardinalem Sanctæ Crucis in Hieruſalem, Patriarcham Hieroſolymitanum, Apoſtolicum Legatum, præſente Sereniſſimo, atque invictiſſimo Domino Maximiliano electo Imperatore ſemper Auguſto, & illuſtri Domino Carolo Principe Hiſpaniarum, Archiduce Auſtriæ &c. ejus chariſſimo nepote, & Illuſtriſſima Domina Margarita Archiduciſſa Auſtriæ ejuſdem Cæſaris ſapientiſſima filia anno ſalutis MDVIII. XIV. Septembris in Exaltatione Sanctæ Crucis. Item:

Sermo ejuſdem in *Commemoratione victoriæ Bazenſis Civitatis apud S. Jacobum Hiſpanorum de Urbe habitus ad Senatum Cardinalium die Dominica x. Januarii MCDXC. Per Rever. Dominum Bernardinum de Caravajal Epiſcopum Pacenſem Regium Oratorem.* Baza urbs eſt Granatenſis regni, Mauris per hoc tempus erepta.

Scripſit quoque, quam Latine tantum editam eſſe ſuſpicamur opera Garſiæ de Bobadilla, Bernardino a ſecretis, ex Hiſpano auctoris translatam:

Conſolatoriam epiſtolam in obitu Sereniſſimi Principis Domini Joannis ad Catholicos Regem, & Reginam ejus parentes. Incipit: *Quantum doloris attulerit* &c. Data fuit Romæ kal. Decembris MCDXCVII.

Orationem aliam ab eo *habitam nomine Catholicorum Regum ad Alexandrum VI. P. M.* laudat Lucius Marinæus Siculus, qui & elogio virum ornatiſſimum celebravit famæ ejus æquali, dignoque ut his ſubjiciatur:

Bernardini Caravajali eloquentia & dicendi facundia multis quidem experimentis perſpici & cognoſci potuit, ac tum maxime cum de eligendo Pontifice Romæ facundiſſime concionatus eſt, cujus quidem concionem, ex Roma Salmanticam ad me miſſam cum legiſſem, mirum in modum ſum admiratus. Erat enim luculentiſſima, ſumma arte compoſita, multis & variis affectibus plena, quæ quidem plurimum & movere & ſuadere poterat, ac loco & conventu, in quo habita eſt, non indigna. Vidimus præterea & aliam ejuſdem concionem, quam habuit ſuper obſequio ſolemni præſtando Summo Pontifici Alexandro VI. nomine Ferdinandi & Eliſabet, Regis & Reginæ Hiſpaniæ & Siciliæ Chriſtianorum, non minus facunde & eleganter editam. Hic itaque tum dicendi elegantia, tum humanarum divinarumque rerum ſingulari doctrina Hiſpaniæ plurimum laudis attulit. Hæc Marinæus lib. VII. *de Hiſpaniæ laudibus.*

F. BERNARDINUS DE CARDENAS, Americanus, Hiſpano parente in Chuquiabo Peruani regni oppido natus, ordinis Minorum, epiſcopus Paraguayenſis in meridionali America, exantlaris propter religionis zelum etiam inter ſubditos, eoſque, quorum juvare antiſtitis operam non vero retardare munus proprium fuit, laboribus & afflictionibus noſtra ætate celebratiſſimus, edidit olim:

Manual, y relacion de las coſas del Reyno del Piru. Matriti apud Franciſcum Martinez 1634. 4.

F. BERNARDINUS DE CORVERA, ordinis Minorum Regularis Obſervantiæ, guardianus ut vocant cœnobii montis Calvarii apud Urſaonem, Bæticæ oppidum nobile, ſcripſit patria lingua pro virginibus Deo ſacris:

Eſpejo de Perfeccion, y exercicios de Virtudes. Hiſpali apud Nicolaum Rodriguez 1647. 8.

BERNARDINUS DE CUELLAR, Regiorum conſiliorum, ut idiotiſmus noſter dicere amat, advocatus, ſcripſit:

Veritatem nudam pro Immaculata Deiparæ Virginis Conceptione. Matriti 1663. in folio.

BERNARDINUS DAZA, Pincianus, dedit Hiſpanice:

Las Emblemas de Alciato. 1540. 4.

BERNARDINUS DAZA, a ſuperiore ut videtur alius, ſed & hic Pincianus, tranſtulit Hiſpanice, ac foras dedit una cum textu Latino:

Las Inſtituciones Imperiales, o Principios del Derecho Civil. Salmanticæ apud Didacum de Cuſſio 1614. 4.

BERNARDINUS DE ESCALANTE, militiam plures annos in comitatu Garſiæ parentis, virtute eximii ducis, ſequutus, quæ per hoc tempus obſervaverat jam ſacerdos factus ſtilo ſignavit, atque Hiſpali edidit hac inſcriptione:

Dialogos de Arte militar. 1583. Qui deinde prodierunt Bruxellis 1595. Antuerpiæque 1603. 4. Ejuſdem ſunt credo:

Navegacion de Oriente, y noticias de la China. 1577. 8. cujus meminit operis Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica.*

Noſocomium in eadem Hiſpalenſi urbe, quod a Joanne de Cervantes S. R. E. cardinali fundatore nomen accepit, ubi vulnera curantur adminiſtravit. D. Thomas Tamajus beneficiatum eum appellat de Laredo, oppidi in ſeptentrionali Hiſpaniæ ora.

BERNARDINUS GOMEZ MIEDES, Aragonus, Alcanizienſis, Romæ totos decem an-

annos ſubſtitit, dignum ſe hujus ampliſſimæ & auguſtiſſimæ Urbis civem præſtans modeſtia ſingulari, eximiaque bonarum diſciplinarum notitia. Peregrinatus deinde fuit per varia Italiæ, Galliæ, Belgii, necnon & Germaniæ loca; peragratiſque adhæc Hiſpaniarum provinciis, Valentiæ tandem domicilium fixit, cujus metropolitanæ eccleſiæ operas ſuas addixerat obtento ibi Saguntino, qui vulgo de Morviedro dicitur, archidiaconatu, atque eo quidem libentius quod urbem hanc divitem ſciret ac nobilem, vereque ſcientiarum omnium muſeum. Hic eum adiit eleganti metrica epiſtola Joannes Verzoſa, quæ libro 1. ejus *Epiſtolarum* legitur, cujus iterum infra meminimus. Hic inter eccleſiaſtici muneris & literarum curas diviſis horarum ſpatiis varia elucubravit de novo, aut recoxit vetera, Ciceronianam eloquentiam præcipue imitari cupiens, divinarumque ac profanarum artium luminibus ſplendorem rebus in argumentum delectis concilians. Renuntiatus tandem Albarracinenſis in ſuo Aragoniæ regno epiſcopus anno octogeſimo quinto ſupra ſeſquimilleſimum, quadriennio vix exacto ad plures abiit. Latini Latinii ad hunc extat inter jam vulgatas cardinalis Jacobi Putei nomine data una & altera epiſtola, quæ teſtimonium continet valde idoneum non mediocris apud laudatum cardinalem collecti ab eo amoris & exiſtimationis, a quo hæc monumenta habemus typis tradita:

Diaſcepſeon de Sale Phyſico, Medico, Geniali, & Myſtico libros quatuor. Valentiæ primum circa annum 1572. Deinde locupletiores ibidem apud Petrum de Huete 1579. in 4. majorem partem ex medicis Theophraſto, Dioſcoride, Plinio & Galeno, quod opus Romæ cœpit, interloqui faciens in eo Joannem de Quintana Barcinonenſem juriſconſultum, alioſque duos contubernales; longæ & accuratæ peregrinationis beneficio uſus ad ea quæ apud hos auctores obſervaverat propriis ubique experimentis confirmanda, in quo (ait Scotus *Bibliothecæ Hiſpanæ* primus ſcriptor) *& de ſalibus, ſeu jocis, atque adagiis, atque adeo Evangelico ſale utiliter diſſeritur ad illud: Vos eſtis Sal terræ: ut jam mirari deſinam laudatam a Phavorino quartanam, ab aliis muſcam, cum hic adeo diſſertus ſit & copioſus in ſterili re ac jejuna.* Pertinent ex epiſtola Verzoſæ jam adducta hi verſus:

Tu vero fortuna apte ac feliciter uſus
Arte, Valentinis frueris clementibus auris;
Ut non ſic raris cenſu virtutibus æquo,
Haud tenui certe, neq; commoda plura requiris.
Atque, hac compoſitos in turba De Sale libros,
Pulchrum opus & ſalſum vere, meliore palato
Deguſtas iſthic, & acuto examine verſas,
Ut quidquid tentes numquã a ratione recedas.

Prodiit tandem typis Joannis Bernerii Urſellis 1605. 8. & ut legitur in Petri Borelli *Bibliotheca Chimica* (pag. 106.) etiam Francofurti in 8. a Petro Uffembachio, in certa capita diſtinctum & locupletatum.

De Conſtantia tractatum, ante Juſtum Lipſium, libris tribus: in 4.

De Vita, & geſtis Jacobi Primi Regis Aragonum. Valentiæ 1572. in folio: deinde typis Francofurtenſibus volumine tertio *Hiſpaniæ illuſtratæ.* Quam hiſtoriam ipſe auctor vulgarem fecit, atque edidit Valentiæ apud Petrum Huete 1584. folio. Hæc Latina.

Ceterum Hiſpanum dedit opuſculum hujus argumenti & inſcriptionis:

Enchiridion, o manual inſtrumento de ſalud contra el morbo articular que llaman Gota, y las demas enfermedades que por catarro, y deſtilacion de la cabeza ſe engendran &c. ad Philippum II. Hiſpaniarum Regem, fricationis ei qui per id tempus eo morbo valde afflictabatur, omnium membrorum matutinæ remedium ſibi præ aliis omnibus præſentaneum commendans.

Scripſit quoque *de Apibus*, ſive *de Republica* quinque libros, de admirabili nempe earum opificio, divinaque adminiſtratione reipublicæ, in quibus (ipſe auctor ait in lib. 1. Comment. de Sale) *eo uſque perducta res eſt, atque navata opera ut veram, propriamque ac genuinam humanæ reipublicæ formam ſive ideam quamdam ex ipſamet apum bene gerendæ rei arte mortalibus ad vivum expreſſerit*: cujus operis unicum, quod retinuerat exemplar in ſcriniolo contentum, perdidit medio in mari dum biremem, qua ferebatur Genua in Hiſpaniam, tempeſtatis cauſa nautæ allevarent; quem caſum egerrime ſe tuliſſe, & omnium opinione impatientius, magna cum hærentis adhuc animo doloris ſignificatione affirmat. Jacet in capella principe ædis ſacræ epiſcopalis Albarrazinenſis ſub hoc epitaphio:

D. Bernardinus Gomez Miedes
Quartus hujus Eccleſiæ jam a Segobricenſi
Separatæ Epiſcopus,
Eamdem a ſe compoſitam relinquens
Obiit Prid. Non. Dec. anno MDLXXXIX.

BERNARDINUS DE GUZMAN, dedit Hiſpane ex Latino:

Relacion del viage de Jacobo Mayre, y deſcubrimiento del nuevo Eſtrecho de ſu nombre. Matriti ex ſua ipſius officina 1619. 4.

F. BERNARDINUS DE LAREDO, Hiſpalenſis, laicus ordinis Minorum, germanus eſt illius libri auctor, quem abſque auctoris nomine in publicum ipſe dedit hoc titulo:

Subida del Monte Sion: contiene el conocimiento nueſtro, y el ſeguimiento de Chriſto, y el reverenciar a Dios en la contemplacion quieta. Hiſpali 1553. in 8. Et Valentiæ 1590. Medinæ 1542. Complutique 1617. 4.

Planum id redditur, quod de auctore monuimus, ex *Chronicorum ordinis Divi Franciſci* IV. parte Hiſpanice ſcripta; unde jam in editione Complutenſi anni MDCXVII. opus auctoris ſui nomen præfert. Tribuit eidem Waddingus in *De ſcriptoribus ſui ordinis* commentario, niſi idem cum ſuperiore opus ſit:

Reglas de oracion, y meditacion. Itemque Latine, ut credo:

Modum faciendi in medicina. Compluti 1617. Fuerat enim ante aſſumptum ordinem in provincia Angelorum medicinæ doctor, & Joannis II. Portugalliæ Regis medicus, uti legimus in ſchedis MSS. Georgii Cardoſi, qui ipſe Luſitanum exiſtimabat, inde forſan quod in Luſitania vixiſſet. Necnon et:

Metaphoram medicinæ.

Virtutes Bernardini ſummopere laudat Gonzaga in *Provincia Angelorum*, & reliquæ Seraphicæ Hiſtoriæ.

Obiiſſe dicitur anno MDXLV.

F. BERNARDINUS DE LEON, Præmonſtratenſis, alias Bernardus, edidit:

De Immaculata Conceptione opuſculorum tomos duos. 1626. in 4. in monaſterio Vitis Oxomenſis diœceſis. Vide Bernardus.

F. BERNARDINUS DE LIZANA. Vide Bernardus.

BERNARDINUS DE LLANOS, Ocanienſis, Jeſuita, quinquaginta annos Mexici quo venerat, & ex iis quadraginta literarum humaniorum profeſſioni atque inſtituendæ adoleſcentiæ impendit, ediditque Hiſpane:

Advertencias para aprender la Grammatica. Mexici in 8. Itemque:

Chriſtianam Poeſim. Ibidem in 8.

F. BERNARDINUS DE LUGO. Vide Bernardus.

F. BERNARDINUS DE MATRE DEI, Luſitanus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſcripſit librum:

Per bem morrer, ſive, artem bene moriendi.

Denatus fuit anno MDLXXXVII. Cardoſus.

D. BERNARDINUS DE MENDOZA, Laurentii, comitis Clunienſis, frater germanus, commendatarius de Alhanje, ac XIII. vir militaris ordinis S. Jacobi, in caſtris & Belgica militia meruit ut poſt gubernatam equitum centuriam, deinde & legionem integram, Regi a conſiliis bellicis deligeretur, atque ejus negotia in Britannia Galliaque apud horum regnorum Reges legatus gereret. Commentario perſequutus eſt Belgicam ſui temporis hiſtoriam ſumma fide, quæ hoc titulo inſcripta in lucem prodiit:

Comentarios de lo ſucedido en los Paiſes Baxos deſde el año MDLXVII. haſta el de MDLXXVII. Matriti apud Petrum Madrigal 1592. in 4. Gallice prodiit Pariſiis 1591. 8. Necnon et:

Theorica, y Practica de Guerra: ad Philippum Hiſpaniarum Principem. Ibidem in eadem officina 1577. in 4. Antuerpiæque apud Plantinum 1595. in 4. & 1596. in 8. Convertit hanc in ſermonem Italiæ Salluſtius Gratius, Senenſis, atque edidit Venetiis apud Joannem Baptiſtam Ciottum 1616. in 8.

Tranſtulit idem in Hiſpanum, atque edidit:

Los ſeis libros de la Politica de Juſto Lipſio. Matriti typis Regiis 1604. in 4.

Senex obiit, ante aliquot annos oculorum uſu privatus, in cellula monaſterio S. Bernardi Matritenſis adjuncta, unde exuviæ portatæ ſunt Torixam, gentis ſepulcrum.

D. BERNARDINUS DE MENDOZA, ſacræ theologiæ magiſter, Toletanæ cathedralis & primatialis eccleſiæ ſcholaſticus & canonicus, dedit Hiſpanice:

Tratado en defenſa de los Colegios Seminarios que el Sacro Concilio de Trento diſpone que ſe hagan en la ſeſion XXII. cap. XVIII. Incipit. *Con ſer tan util* &c. Manu exaratum vidimus in bibliotheca Vaticana cod. MSS. 5491.

BERNARDINUS DE MONSORIU, alias CALVO, dedit:

Suma de los Fueros de Aragon. Cæſarauguſtæ 1589. 8.

BERNARDINUS MONTAÑA DE MONSERRATE, medicus doctor Caroli V. Imperatoris, poſt quinque & quadraginta annorum experimenta emiſit in publicum vernacule:

Libro de la Anatomia del Hombre. Simulque:

Un Coloquio del Marques de Mondexar D. Luis Hurtado de Mendoza con el autor acerca de un ſueño que ſoñó el Marques, de la generacion, nacimiento, y muerte del Hombre. Valladoliti 1550. folio apud Sebaſtianum Martinez.

BERNARDINUS DE OBREGON, piæ iſtius

iſtius ſodalitatis fundator, qui apud nos domos quaſdam hoſpitales habitant ægrorum curæ invigilantes, ipſe Matriti in Generali Noſocomio pietatis hoc opus fecit laudabiliter magna ad poſteros virtutum etiam aliarum fama, cujus vita & res geſtæ peculiari quodam libello, qui foras datus fuit, continentur, ſcripſitque:

Inſtruccion de enfermos, y conſuelo de afligidos enfermos, y verdadera practica de como ſe han de aplicar los remedios que enſeñan los medicos. Matriti Regiis typis 1607. in 8.

F. BERNARDINUS DE OLIVARES, Franciſcanus, teſte in *Catalogo ſcriptorum ſui ordinis* Ludovico de Rebolledo, ſcripſit, mihi alias & aliis ignotus:

Compendio de Indulgencias.

F. BERNARDINUS PEREZ DE MEGA, ut Waddingus ait in *de Scriptoribus ordinis Minorum* ex reformatis hujus familiæ Seraphicæ provinciæque S. Joannis Baptiſtæ commiſſarius Hieroſolymitanus ut vocant in ditione Genuenſis reipublicæ, edidit neſcio an Latine ut ſonat:

Exercitia conformitatis, & unionis cum Deo, mediantibus Maria, & Joſepho &c. *addito etiam facili modo meditandi inter externas occupationes.* Genuæ apud Petrum Calenzanum 1636. in 16.

D. BERNARDINUS DE PRADO BELTRAN DE GUEVARA, in quodam librorum catalogo inſcribitur huic operi auctor:

Razonamiento Panegyrico: in 4. edito.

D. BERNARDINUS DE REBOLLEDO, Legionenſis, topartcha de Irian, eques Sancti Jacobi, poſt facta in martio pulvere multa virtutis opera, adminiſtratamque in palatinatu Rheni ſummo jure rem bellicam, applicatus opportuno tempore pacis muneribus legatum agere Philippi Regis noſtri apud ſereniſſimum Danorum Regem juſſus fuit. Quo officio diu, magnaque cum laude exercito tandem functus ad curiam evocatur Matritenſem, quo ibi inter eos qui de bellica re conſultationibus præſunt, ſenex emeritus ſententiam diceret. Vir eſt eruditione præſtanti, omniumque diſciplinarum cognitione ornatus, quod ſatis oſtendit in metricis operibus vernaculis quæ edidit, elegantiæ, animi ac doctrinæ plenis, præſertim in eo quod priore loco habemus, nempe:

Selva militar, y politica: ad Ferdinandum Bohemiæ & Ungariæ Regem. Coloniæ apud Kinckium 1652. in 16. Prodiit quoque in 4. cum figuris.

Vulgavit præterea:

Ocios del Conde de Rebolledo. Antuerpiæ 1650. 16.

Selva Danica.

La Conſtancia vitorioſa, ecloga ſacra: ſive, paraphraſim libri Job. Simulque:

Los Trenos de Jeremias: ad ſereniſſimam Chriſtinam, Suecorum Reginam. Coloniæ 1655. 4. Omnia ſimul opera Antuerpiæ prodierunt tribus tomis 1660. in 4. Gaſpar Eſcolanus lib. VI. *Hiſtoriæ Valentinæ* cap. XIII. num. 4. laudat D. Alfonſum de Rebolledo, ſui temporis virum nobilis hujus familiæ, acutumque & ſingularis genii poetam, noſtrine propinquum ignoramus.

BERNARDINUS (vulgo BERNALDIM) RIBEIRO, Luſitanus, emiſit foras vernacula lingua librum hujus tituli:

Hiſtoria da menina, e moza. Oliſipone 1559. in 8. Simul ſunt quædam ejuſdem, & Chriſtophori cujuſdam Falconis carmina.

Tribuit quoque ei D. Thomas Tamajus, *Las ſaudades, o triſtezas*, opus aliud MS. in 4.

BERNARDINUS DE RIBEROL, Canarienſis ex Fortunatis inſulis, ſcripſit:

Contra la Ambicion, y codicia deſordenada, y alabanzas de la Pobreza. Hiſpali apud Martinum Monteſdoca 1556. in 4.

BERNARDINUS ROLA (ſic habet *Catalogus* Valerii Andreæ) Placentinus I. C.

Practicabilium Judiciorum Tractatum ſcripſit ſummatim, ex pluribus Pandectarum libris in ordinem redactum. De quo nihil ultra novimus.

F. BERNARDINUS DE SAHAGUN, ordinis fratrum Minorum Regularis Obſervantiæ, ad faciendam Evangelii meſſem in Indiam tranſiens idiomatis Mexicani peritiam adeptus fuit ſingularem, pluresque in eamdem linguam Hiſpanos tranſtulit aut ejuſdem confecit libros, qui maximo ſunt hodie adjumento ſacris concionatoribus, atque animarum paſtoribus, ſcilicet:

Artem, ſeu Grammaticam linguæ Mexicanæ.

Dictionarium copioſiſſimum trilingue Mexicanum, Hiſpanum, & Latinum, XII. magnis voluminibus diſtinctum, quod laudatur a Luca Waddingo in *de Scriptoribus ordinis Minorum*: qui tamen ab alio opere, quod *Vocabularium* appellat, neſcio an recte diſtinguat.

Pſalmodiam, varia ſcilicet *Cantica ſpiritualia, verſuſque de Chriſti Domini, Mariæ Matris, aliorumque Sanctorum geſtis*: quibus

Indi in ſuis choreis, nuptiis, hymenæis & jocis uterentur, inſaniſque Deorum ritibus & profanis vocibus deſueſcerent, ut Waddingus ait.

Poſtillam ſuper omnia Evangelia Dominicalia. Ambiguum mihi an aliud ſit, quod tribuit etiam noſtro opus Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica Occidentali* titulo XVIII. nempe: *Sermones duplices totius anni.*

Vitam Sancti Bernardini Senenſis.

Platica para deſpues del Bautiſmo de los Niños. Mexicana lingua hæc omnia. Sed & Hiſpana:

Hiſtoria de las coſas antiguas, que los Indios uſaban en ſu infidelidad, aſi de ſus Dioſes, idolatrias, ritos, y ceremonias, como de ſu govierno, leyes, y Policia, XI. libris: quos prorex quidam Novæ Hiſpaniæ dicitur ad Hiſpaniam noſtram miſiſſe, uti ex Joanne Turrecremata monet Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica Occidentali* tit. XVIII. Qui & tribuit noſtro:

Platica de los primeros PP. de Nueva Eſpaña en la converſion de los Señores della: editum quidem formis typographicis. Tribuunt ei alii:

La Conquiſta de Mexico.

D. BERNARDINUS DE SANDOVAL, Toletanus, canonicus atque ſcholaſticus Toletanæ metropolis eccleſiæ, atque ejus urbis ſcholæ præfectus, edidit:

Tratado del Oficio Eccleſiaſtico Canonico. Toleti apud Franciſcum de Guzman 1568. folio.

Tratado del cuidado que ſe debe tener de los pobres preſos. Ibidem apud Michaelem Ferrer 1564. 4. Romæ diem ſuum obiit ſepultus ad S. Mariam Majorem, cujus ſepulturæ inſcriptum epitaphium, cauſamque Romanæ peregrinationis Andreas Scotus in *Bibliotheca* retulit.

F. BERNARDINUS DE SILVA, Luſitanus, Oliſipone ortus, Ciſtercienſis, ſcripſit in defenſionem F. Bernardi de Brito *Monarchiæ Luſitanæ* auctoris:

Defenſa de la Monarquia Luſitana: lingua gentis vernacula, duabus partibus, quarum priorem edidit Conimbricæ 1620. alteram, Caſtelli-Roderici Marchioni nuncupatam, Oliſipone typis Petri Craesbek 1627. cum jam theologiæ doctor eſſet renuntiatus. Addit Georgius Cardoſus in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam*:

Polianthea Luſitana.

BERNARDINUS DE VILLEGAS, Oropeſanus, moralis theologiæ inter Jeſuitas, quorum fuit ſodalis, atque item ſcholaſticæ multorum annorum profeſſor, ſcripſit:

Vida de Santa Lutgarda. Matriti typis Regiis 1625. 4.

Exercicios quotidianos eſpirituales: quod Italice verſum prodiit Romæ apud Corbelletum 1632. in 16.

De los favores que hace a ſus devotos la Virgen nueſtra Señora. Valentiæ apud Chryſoſtomum Garriz 1635. in 16.

Memorial ſobre la calificacion de las Reliquias de los Santos Martyres de Arjona. Beatiæ 1639. in folio. Latine autem:

Soliloquia divina in 24.

Commentarios quoque *in Tertiam partem Summæ S. Thomæ de Incarnatione, & de Sacramentis* tribuit noſtro *Bibliothecæ Societatis* auctor.

Vivebat anno MDCLI.

BERNARDUS.

BERNARDUS DE ALDERETE, Zamorenſis, Jeſuitarum ſodalis, in Salmantina academia pro Regio ejuſdem Societatis collegio primarius theologiæ profeſſor, per XXIV. annos doctor theologus in eadem univerſitate primus e Jeſuitis renuntiatus, edidit:

Commentariorum, ac Diſputationum in Tertiam partem Sancti Thomæ de Sacris Incarnati Verbi Myſteriis & perfectionibus tomos duos. Lugduni in officina Philippi Borde & ſociorum 1652. in folio. Poſtumi prodierunt:

De Viſione & Scientia Dei. Ibidem 1662. folio:

De Voluntate Dei, Prædeſtinatione, & reprobatione, eodem anno. Spectantur alia. Obiit Salmant. XV. Septemb. MDCLVII.

BERNARDUS DE ALDERETE, alias BERNARDUS JOSEPHUS, Malacitanus, frater gemellus fuit Joſephi, eademque cum eo ſtudia ſectatus eſt, antiquitatis nempe juriſque utriuſque cognitionem: adeoque ei indiſcreta prope ſpecie fuit ſimilis ut joco Ludovici Gongoræ, magni poetæ Cordubenſis, locum dederit ad dignoſcendum ſcilicet alterum ab altero Alderetos fratres narium judicio, quemadmodum ad diſtinguendas in miniſterio altaris vini atque aquæ pixides, vere opus eſſe; graveolenti quippe oris ſpiritu eorum alter erat. Sacerdotium, ſive canonicatum ut vocant, Cordubenſis eccleſiæ cum obtinuiſſet Joſephus, coadjutorem ſibi fratrem delegit obtinuitque, nec diu poſt locum ei vacuum reliquit, ſacramento vitæ religioſæ dicto inter Societatis Jeſu ſodales, uti loco ſuo dicimus, nam & ipſe aliqua hujus pars Bibliothecæ eſt. Adhæc Bernardus ſummi viri Petri a Caſtro, Hiſpalenſis archiepi-

epiſcopi, vicarium egit generalem, alias Cordubæ manens, inſigni vir morum probitate atque modeſtia, eaque eruditione ut pares in hoc ſtudio habuerit paucos, ſuperiorem fortaſſe neminem, linguarum Græcæ Hebraicæque, ac ceterarum orientalium, totiuſque antiquitatis ſtudioſiſſimus atque eximie guarus, judicio in primis, quo ſine quidquid pretioſum eſt vileſcit, pollens maturo ac libero. Scripſit vernacula lingua:

Origen de la lengua Caſtellana. Romæ apud Carolum Vulliet 1606. in 4. In quo opere docto plane & laborioſo adjutum ſeſe a Joſepho fratre in veſtibulo profitetur non obſcure.

Varias antigüedades de Eſpaña, Africa, y otras Provincias. Antuerpiæ apud Joannem Haſrei 1614. in 4.

Relacion de la Igleſia, y Prelados de Cordova. Simulque:

Relacion de la planta de la Capilla Real, y de ſu Eſtado temporal, y eſpiritual: 1637. Quibus uſus fuit Ægidius Gonzalez Davila ad *Theatrum Cordubenſis Eccleſiæ* conficiendum.

Itemque Latina:

Φαινομένα, ſive coruſcantia lumina, triumphaliſque Crucis ſigna, Sanctorum Martyrum Albenſium Urgavonenſium Bonoſi, & Maximiani, & aliorum ſanguine purpurata: ſive de inventione martyrum, quos vulgo dicunt de Arxona in Bætica, ad Urbanum VIII. P. M. epiſtola ex Corduba anno 1630. in folio.

Myſterii Myſteriorum Sacrificii æterni Euchariſtica ſymbola, deque illi quintis feriis ſacrandis. Hæ ſunt epiſtolæ quædam hoc de argumento ſibi & a ſe ad plures ſcriptæ, ad finemque ſynopſis compendiumve juſti & germani operis, quod quidem in ſchedis reliquit.

Innuit quoque auctor in *Antiquitatum* opere non uno loco habere ſe in manibus:

Bæticam illuſtratam: nempe lib. I. cap. VI. pag. 39. & cap. XXVII. pag. 114. in ora libri: quam ſi haberemus in re Hiſpaniæ geographica adinſtar theſauri nobis eſſet. Marcus Auguſtus Pfeiffer Saxo in *Faſciculo diſputationum Philoſophicarum*, diſſertatione VI. *De lingua Protoplaſtorum* Alderetum laudat cum elogio *ſcriptoris Hiſpani doctiſſimi.*

BERNARDUS DE ALMEIDA, Luſitanus, theologus doctor Conimbricenſis, Luſitano equiti D. Franciſco Emmanueli, quem ob probatas & approbatas æque ingenii & cordis in Martis Minervæque caſtris vires Cæſarem Luſitanum compellat, dicavit:

Fontem eloquentiæ ad majorem & faciliorem, Scholaſticorum quacumque de re ornate & appoſite loquendi uſum. Romæ typis Fabii de Falco 1664. 8. Item:

Minervæ Panopliam ex variis auctorum floribus. Ibidem typis Jacobi Dragondelli, ad cardinalem Jacobum Corradum, Alexandri VII. P. M. prodatarium.

F. BERNARDUS ALPHONSUS, monachus cœnobii Superatenſis (Sobrado vulgo) Ciſtercienſis ordinis, editioni parata habebat, ſi operarum ſumptus ei ſuppeditarentur:

In Canticorum Cantica juxta ſenſus literalem, & moralem commentaria.

Vernaculo item ſermone:

De la venida de Sant-Iago a Eſpaña.

De la Inmunidad Eccleſiaſtica.

D. BERNARDUS DE BALBUENA, oppidum Valdepeñas diœceſis Toletanæ habuit patriam, ſacerdos ipſe inſtituto vitæ, doctorque theologus Seguntinus, atque egregius eccleſiaſtes. Præcipuam tamen laudem ab eruditionis ſtudio, poeſique affectaſſe videtur. Quæ ejus cura in quoddam inclytum hujuſce artis opus proceſſu temporis evaſit, nam archiabbatis munus in Jamaica indorum occidentalium inſula duodecim annis exercens, juventutis fabricam juxta Poetæ monitum diu ſepoſitam ſub incudem revocare negotium otii ſui fecit; nec averſatus fuit creatus jam alterius inſulæ Portus divitis epiſcopus, facultate habita, typis committere hoc titulo:

El Bernardo, o Victoria de Ronceſvalles, Poema heroico. Matriti apud Didacum Flamenco 1624. 4. Quod quidem in angulis bibliopolarum deliteſcens, non ſine quadam animi indignatione laude dignis laboribus æqui, ſæpe vidimus lectum paucis auditumve. Cum ſane carminis majeſtate fere continuo exurgat, rerum adinventione ac varietate plurimum delectet, orationis perſpicuitate & caſtitate nulli cedat, comparationum vero appoſitiſſimarum uſu, deſcriptionum elegantia, geographicæ aſtronomicæque rei locorum pulcherrima tractatione, miraque exprimendi, fereque oculis ſubjiciendi, quod tam longe a conſpectu eſt, virtute, mea quidem ſententia noſtros poetas omnes (quod præſiſcine dictum) longo poſt ſe relinquat intervallo. Edidit & alia, nempe:

Siglo de oro en las ſelvas de Eriphile. Matriti 1608. 8. Bucolicum opus decem eclogis conſtans.

Grandeza Mexicana: oratione proſa verſaque mixtum opus. Ibidem 1604. 8.

Functus eſt paſtorali munere ab anno XX. uſque ad XXVII. qui ſupra milleſimum ſexcenteſimum excurrit. De eo Lupus Felix de Ve-

Vega Carpio in ſuo *Apollinis lauru* ſic olim canebat:

Y ſiempre dulce tu memoria ſea,
Generoſo prelado,
Doctiſimo Bernardo de Balbuena.
Tenias tu el cayado
De Puertorico quando el fiero Enrique,
Olandes rebelado,
Robó tu libreria,
Pero tu ingenio no, que no podia
Aunque las fuerzas del olvido aplique.
Que bien cantaſte al Eſpañol Bernardo!
Que bien al Siglo de oro!
Tu fuiſte ſu prelado y ſu teſoro,
Y teſoro tan rico en Puertorico
Que nunca Puertorico fue tan rico.

BERNARDUS BASIN, doctor theologus Pariſienſis, canonicus eccleſiæ Cæſarauguſtanæ, ſcripſit:

De Artibus magicis, & magorum maleficiis. Pariſiis 1506. in 8. Mentionem hujus non ſine magna laude reperio in *Diario Bruchardi* ceremoniarum magiſtri, de tempore Innocentii Papæ VIII. annoque MCDXCI. loquentis: ait enim quod Romæ in templo S. Mariæ ſupra Minervam die S. Thomæ Aquinatis coram XIX. cardinalibus *Sermonem fecit D. Bernardus Baſinus, canonicus Cæſarauguſtanus, ſacræ theologiæ magiſter Pariſienſis, cum tanta gravitate atque omnium comprobatione quod nihil ſupra.* Hæc ille.

F. BERNARDUS DE BRAGA, Benedictinus, Bracharæ aut in ejus eccleſiæ diœceſi natus, ordinis ſui chronographus, ſcripſit:

De Præcedentia inter Legatos Regnorum Portugalliæ & Neapolis tractatum: quem laudat Gaſpar Statius in *Antiquitatibus*, adjungens alia eum ſcripſiſſe, quæ lucem deſiderant. In his forte eſt:

Memoriale Sanctorum ordinis S. Benedicti maxime *Luſitanorum*, ad conficiendum breviarium proprium congregationis Portugalliæ, juſſu Balthaſaris de Braga ejuſdem congregationis præfecti generalis: quod manu propria auctoris exaratum adſervari a Georgio Cardoſo, *Agiologii Luſitani* ſcriptore, Antonius de Purificatione Auguſtinianus refert in *Chronici Auguſtiniani Portugalliæ* parte II. lib. IV. tit. III. §. XIII. ubi ejuſdem Cardoſi teſtimonio adjungit excidiſſe alia ejus ſcripta, nec unquam in prelum venire a domeſticis permiſſa fuiſſe. Idem Georgius Cardoſus in his quæ ad *Bibliothecam Luſitanam* parabat laudat eum ut auctorem:

Hiſtoriæ ſui ordinis Benedictini: tractatumque *Quod Citania fuerit S. Damaſi patria.*

Cardoſus ipſe in eodem *Agiologii* opere die XXIV. Junii lit. a in fine laudat:

As Fundaçoës dos Conventos (ordinis ſui Benedictini ut credere par eſt) *do reyno de Portugal.*

F. BERNARDUS DE BRITO, domo ex oppido Almeida Lamecenſis diœceſis, XX. Auguſti anno MDLXIX. Petro Cardoſo & Maria de Brito parentibus in lucem editus, Ciſtercienſium, cum juſtæ ætatis factus eſſet, monachatum amplexus eſt in domo Alcobazienſi, poſtquam in Italia atque alibi Latinas literas, non ſine Græcarum Hebraicarumque notitia, vulgareſque Italicam & Gallicam linguas perfecte didiciſſet. Cumque ad hiſtoriam illuſtrandam, domeſticam in primis & patriam, toto animi pondere ferretur, id quod non ſine archiorum ope, diligentique impenſa veteribus chartis opera expediendum ſibi conſcius eſſet, ſi cum fructu vellet aliquo ſolidæ laudis poſteritati conſulere, totum ſe addixit huic curæ conſcribendarum ex antiquis tabulis rerum in Luſitania olim, deindeque in Portugalliæ regno geſtarum pace belloque, profanæ non minus quam ſacræ texendæ hiſtoriæ intentus, quam neminem ex civibus ſuis cum ſucceſſu hactenus aggreſſum fuiſſe noverat; Barrius licet atque Reſendius, aliique in ſcriptis ſuis magnum ſeſe hoc opus animo volvere prodidiſſent, quibus aliæ occupationes interceſſerunt, ſeu vaſta argumenti moles ipſa ſibi impedimento fuit. Nec minus attendere habuit opus exornandæ matri Ciſtercienſium familiæ, ſuperiorum nutum ſequutus, ac ne hiſtorici partes, in comitiis generalibus anni MDXCVII. ſibi injunctas, deſerere videretur. Inter hæc, non tamen ſine aliquot intermiſſionibus ſtudiorum, abſolvit ſtudium theologicum, ejuſque doctoralem apicem ſuſcipere meruit Conimbricæ anno hujus ſæculi ſexto, quarum quidem literarum ſacrarum comprehenſionem adeptum ſe non vulgarem frequentibus egregieque habitis pro concione ſacris ſermonibus, eruditiſque domi elucubratis operibus confirmavit. Tandem aliquando & poſt publicata inſignia ea, quæ reliquit, monumenta veteris ævi, delatum ſibi a Philippo Rege III. archichronographi Luſitaniæ munus ſenſit, Franciſco Andradio, qui anno MDCXVI. diem ſuum obierat, ſuccenturiatus; nec tamen ſine indignatione Didaci Paivæ, Andradii Franciſci hujus filii, qui, ſi vera fama eſt, ob denegatum ſibi hunc honorem, quem ſpe jam conceperat, invectus fuit poſtea cenſorio ſtilo in Bernardi hiſtoriam, multaque in libello *Examine antiquitatum* nuncupato vernaculo idiomate adnotavit, in quibus ille aut nimium credulus,

aut

aut non ita diligens & callidus antiquarum rerum examinator fuit: id quod aliorum eruditorum de Bernardo eſt judicium. Scripſit vulgari Luſitanorum lingua:

Monarquia Luſitana prima parte, que contem as Hiſtorias dos Portugueſes de annos MMMCMLXII. da creação do mundo te o nacimento do Noſſo Senhor Jeſu Chriſto. Simulque:

Una Geographia antiga de Luſitania. Prodiit in cœnobio Alcobacienſi 1597. in folio. Deinde poſt XI. annos:

A ſegunda Parte da Monarquia Luſitana, em que ſe continuan as Hiſtorias de Portugal deſde o nacimento de Noſſo Salvador Jeſu Chriſto a te ſer dado en dote a o Conde D. Henrique. Oliſipone 1609. in folio.

Interpoſuerat quippe hoc medio tempore hiſtoriam ſui ordinis, nempe:

A Primeira parte da Chronica del Ciſter, onde ſe contan as couſas principais deſta Religiaõ con muitas antiguidades aſſi do Reyno de Portugal, como d' outros muitos da Criſtiandade. Oliſipone 1602. in folio, ex officina Petri Craesbek. Item:

Elogios dos Reys de Portugal, com os mais verdadeiros retratos que ſe poderaõ achar: ex eadem officina 1603. in 4. Quod, breve licet opus, magni faciunt viri docti cum propter accurationem ejus, tum propter Regum veras icones, undequaque intra & extra Portugalliam diligenter perquiſitas, atque in æs inciſas: quæ ipſæ ſunt effigies ab Antonio Vaſconcellio Jeſuita in *Anacephaleoſi* ſua *Luſitaniæ* majori forma repræſentatæ.

Reliquit nonnulla alia inedita, ſcilicet:

A Terza Parte da Monarquia Luſitana: quam ante alias duas elucubraverat, forteque damnavit, ſcriptam quippe antequam veteribus tabulariis excutiendis ſeſe addixiſſet, legitimis & neceſſariis conficiendæ hiſtoriæ inſtrumentis nondum inſtructus, quæ quidem manſit inedita.

Un Tratado de Republica antiga de Luſitania, ſive *De antiquis Luſitanorum moribus, & politica*: quem ſereniſſimæ Infanti Eliſabethæ Claræ Eugeniæ XXI. die Martii anno MDXCVI. dicaſſe fertur, diviſſum nempe X. capitibus.

Hiſtoria de Noſſa Senhora de Nazareth: ſive de inventione hujus imaginis, donationibuſque hujus ſacræ ædi factis, necnon de iis quæ mire a Deo ſupplicibus Deiparæ virginis diſpenſata hic referuntur, cum notitia eorum genealogiæ quibus ea beneficia collata ſunt: vere illuſtriorum Portugalliæ familiarum ut vocant nobiliarium. Librum hunc anno MDCXI. portabat ſecum Bernardus in curiam Regiam oblaturus Margaritæ Auſtriacæ Hiſpaniarum Reginæ, oſtenditque in Eborenſi urbe eximio viro Emmanueli Severino a Faria, metropolitanæ iſtius eccleſiæ cantori, cui acceptum ferimus quidquid de auctore noſtro his chartis conſignavimus, laudat quoque hunc librum Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XXX. Maii lit. d.

De Privilegiis item *ſui Ordinis* librum.

Apologiam quoque, ſive *reſponſionem ad quæſita quædam D. Auguſtini de Caſtro Præſulis Bracharenſis ſuper contentis in prima Monarchiæ parte*: quam vidit idem Severinus. Accepit & ipſe eodem tempore a Bernardo noſtro habere ſe duo volumina Latina lingua elaborata, nempe:

In Prophetas minores commentaria. Certe Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice ſuo* dumtaxat eorum meminit quæ in *Micheam* conſcripſiſſe dicitur.

De duabus item *Hebdomadis, formationis ſcilicet Univerſi, & Paſſionis Dominicæ.*

Hiſtoriam continuaturus erat, deducturuſque ad noviora tempora niſi mors manum injeciſſet, nondum quinquagenario, in Almeida oppido natali XXVII. Februarii menſis anni MDCXVII. Matrito redeunti. Unde delatum fuit cadaver ad monaſterium ſui ordinis, Santa Maria de Aguiar dictum, Caſtello-Roderici propinquum, jacetque ſub hac inſcriptione:

Aqui iaz o mui docto Padre F. Bernardo De Brito Chroniſta Mor que foi deſte Reyno. Morreo no anno MDCXVII.

Vidimus Bernardi Briti elogium a laudato jam Eborenſis eccleſiæ cantore conſcriptum, ex quo hæc pauca excerpſimus, apud illuſtriſſimum D. Hieronymum Maſcarenhas, in ſupremo Portugalliæ ſenatu Regium olim conſiliarium, Segobiæque urbis nunc præſulem, ſubſcriptumque Severini nomine in Eborenſi urbe ſecunda die Aprilis MDCXXVIII. Continuavit quidem Monarchiæ opus Antonius Brandaon, & ipſe Ciſtercienſis, qui conſulendus eſt in præfatione tertiæ partis.

BERNARDUS CANTERO, ſcripſit.

Declaracion de las Reglas de Grammatica.

F. BERNARDUS CARDILLO VILLALPANDO, luſtrico quidem nomine Balthaſar, Gaſparis Cardilli ex Balthaſare fratre nepos, & ipſe Segobiæ natus, Ciſtercienſis monachus, hiſtoriæ rerum domi, hoc eſt in Religioſa familia ſua, geſtarum impenſe operam dedit. Ignatii quippe Firmini Hiberii, abbatis Fiterenſis, nutu & ſumptibus plura Galliarum cœnobia, in hiſque omnes tabulas & archia luſtravit, omniaque Cataloniæ, Valentiæ atque Aragoniæ regnorum. Quo quidem Ignatio priuſquam Bernardi hac opera in pandendo ordinis chronico uti

uti poſſet extincto, hic noſter propriis auſpiciis reliquorum Hiſpaniæ monaſteriorum tabulariis excuſſis, in domum Nucalenſem, unde erat profeſſione inſtituti, ſe recipiens fructus cogere tot laborum cœpit, cœptoque ardenter inſtitit ſcribens, inedita ad hoc tempus tamen, quæ ſubjecimus opera:

Itinerarium ordinis Ciſtercienſis, ſive *Rerum illius illuſtrium*: quod in *Chronico* ejuſdem laudat Montalvus parte 1. lib. 11. cap. XXXIII.

Lignum Vitæ Ordinis Ciſtercienſis: ne Arnoldus Wion ſolus eſſet qui *Benedictinum* ſuum erexiſſet.

De Viris Illuſtribus Ordinis Ciſtercienſis.

Hiſtoriam Monaſterii Superatenſis, vulgo de Sobrado, in quo degebat cum id opus ſcriberet.

Hos quidem tribuit ei libros Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice* ſuo *Ciſtercienſi* lib. 11. cap. XXII. ſed laudatus proxime Montalvus aliud quoque præter hos, ſcilicet:

Speculum monachorum.

Præterea Bernardus ipſe ad Didacum Colmenarium, *Segobienſis Hiſtoriæ ac virorum hujus urbis illuſtrium* diligentem diſertumque ſcriptorem, detulit habere ſe in ſchedis ſequentia:

Chronografia de los Reyes de Eſpaña, y edades del Mundo.

Fundacion del Monaſterio de Nogales, y deſcendencia de ſus Fundadores Ponces de Cabrera y Leon, Duques de Arcos.

Fundacion del monaſterio de Nueſtra Señora de Oſera.

Chronico del Reyno, y Reyes de Navarra.

Chronico de los Ozores, y Oſorios en el Reyno de Galicia.

Obiit is in eodem Nucalenſi cœnobio poſtridie kalendas Junii anno MDCXXXVII. ætatis LXVII. Hominem laudant Antonius de Yepes in *Chronico Benedictini* ſui *ordinis* cum aliis in locis, tum centuria v. ubi de monaſterio Sancti Prudentii, quod in Rioxa provincia eſt, agit, & Nicolaus Bravo *Benedictinæ* auctor.

BERNARDUS DE CASTANHEDA RAPOSO ET SAMPAYO, Luſitanus, oppidi Turrium-novarum diœceſis Oliſiponenſis, eques ordinis S. Jacobi, ſcripſit:

Pyramide, o Obeliſco baptiſmal da Princeſſa de Portugal, quæ nata fuit ex Petro Principe, &..... Portugalliæ Regina, anno MDCLX.

BERNARDUS DE CASTRO, monachus Carthuſianus monaſterii del Paular nuncupati juxta urbem Segobiam, ſcripſit:

Triumphum Imperatoris noſtri Jeſu Chriſti: cujus archetipon ſe vidiſſe in eadem domo Ægidius Gonzalez Davila in *Hiſtoria Henrici III. Regis Caſtellæ* ſcribit.

BERNARDUS CATALAN ET VALERIOLA, Calatravenſis eques, edidit:

Juſtas Poeticas hechas a ſu devocion. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1602. in 4.

Las noches Valencianas. MS. in 4. vidit D. Thomas Tamajus.

BERNARDUS CAXANES, medicus Barcinonenſis, ſcripſit:

Adverſus Valentinos & alios noſtri temporis Medicos de ratione mittendi ſanguinem in febribus putridis libros tres. Barcinone apud Paulum Malum 1592. 8. Et paulo poſt Venetiis 1595. in 8.

BERNARDUS DE CIENFUEGOS, Turiaſonenſis, ſcripſit:

Vida del Padre Gonzalo de Silveira de la Compañia de Jeſus Martyr. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1614. in 4.

BERNARDUS (vulgari formatione BERNAL) DIAZ DEL CASTILLO, natus in ampliſſimo Caſtellæ Veteris municipio Medina del Campo, unus fuit ex iis qui primam expeditionem Mexicani regni ſequuti ſunt, cui uſque ad ſubjugatam provinciam interfuit, ſcribens jam poſitis armis:

La Hiſtoria verdadera de la conquiſta de la Nueva Eſpaña: quam auctor ſe abſolviſſe refert anno MDLXVIII. Ediditque primum ex bibliotheca D. Laurentii Ramirez de Prado F. Alphonſus Ramon, ordinis Redemptorum Deiparæ Virginis de Mercede chronographus, in folio: ſive, eo labori immortuo, F. Gabriel Adarzo a Santander, nunc Hydruntinus præſul.

F. BERNARDUS ESCUDERO, Ciſtercienſis monachus, & abbas monaſterii Vallisbonæ, ſcripſit:

Libro de Meditaciones para los Novicios. Pinciæ 1602.

BERNARDUS DE FONSECA, Luſitanus, neſcio cujus eccleſiæ canonicus, ſcripſiſſe dicitur:

Itinerario: cujus meminit Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XV. Aprilis. Idemne an alius Bernardus de Fonſeca, Hieronymi Oſorii ex aliquo latere nepos, quique ejus vitam & moralia quædam opera ſcripſit, laudante eodem Cardoſo in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam* quam parabat?

BERNARDUS GARZIA, Salmanticæ ad

ad Sancti Bartholomæi togatus ſodalis, Zamorenſis inde canonicus uti auctor eſt Ægidius Gundiſalvi Davila in *Theatro Zamorenſis Eccleſiæ*, ſcripſit:

De Muſica tractatum.

D. BERNARDUS GONZALEZ GOMEZ DE LA MORA, ſcripſit:

El Secretario en diez y ſeis Diſcurſos. Matriti 1659. 4.

BERNARDUS GORT, Barcinonenſis, Carthuſianus monachus, præfectus unius & alterius Portugalliæ monaſterii, librum edidit:

De Viris virtutum merito eminentibus ſui ordinis.

Meminit ejus Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* pag. 440. die v. Aprilis. Hoc forte *Kalendarium ſeu Martyrologium Cartuſianum* vocat Joſephus Valles, canonicus Tarraconenſis, in claris domus Scalæ Dei viris, Bernardum non mediocriter laudans, qui & attribuit ei opus aliud:

Monarchiam Cartuſianam: quæ & Kalendarium prædictum inedita remanſerunt ſubſequente ejus morte XV. Maij die MDCXLV. Legeſis Joſephum Valles nuper laudatum in *Cartuſiana* ſua *Hiſtoria.*

BERNARDUS DE GRANOLLACHS, artium ac medicinæ doctor Barcinonenſis, edidit:

Sumario, en el qual ſe contienen las conjunciones, y opoſiciones, los eclipſes del Sol, y Luna, fieſtas movibles deſde el año de MCCCCLXXXVIII. haſta MDL. in 4. Liber hic Italice verſus eſt in bibliotheca Coloniana Hiſpalenſis eccleſiæ typis editus.

F. BERNARDUS GUTIERREZ, Ciſtercienſis monachus Hortenſis domus, ante ingreſſum religionis juriſprudentiæ jam doctor, Romæ diu manſit domeſticis ordinis ſui negotiis vacans nec minus ſtudiis. Elucubravit enim:

Compendium Privilegiorum ordinis Ciſtercienſis, cum notis. Romæ 1588.

Reliquit moriens opus aliud ineditum:

De Privilegiis omnium ordinum: domeſticorum teſtimonio luce digniſſimum.

Obiit, viſitatoris generalis dum fungeretur munere, in Nucalenſi cœnobio circa annum 1608. quem in albo *Menologii* ſui *Ciſtercienſis* Chryſoſtomus Henriquez incluſit, vitam hujus ſe habere manuſcriptam teſtatus.

F. BERNARDUS ITALIANO, natus in oppido Garrovilla de Alconetar in Eſtremadura, Minorum ſodalis in provincia principatus regni Neapolitani, ſcripſit, ſtilo conſignans Hieroſolymitanam ſuam peregrinationem:

Viage a la Santa Ciudad de Jeruſalem: verdadera, y nueva deſcripcion ſuya, y de toda la Tierra Santa, y peregrinacion al Santo Monte Sinai. Neapoli 1632. in 8. Item:

Tratado de Conſtantinopla, y grandezas del Gran Turco. Neapoli apud Octavium Beltran 1633. in 12.

Hujus non meminit Waddingus.

BERNARDUS JOSEPHUS LLOBET, Catalanus ut credo, ſcripſit:

Epitome de la Genealogia, y deſcendencia de los Duques de Cardona. Hoc autem opere non edito, in lucem dedit:

Declaracion del Arbol de la Genealogia, y decendencia de los Excelentiſſimos Vizcondes, Condes, y Duques de Cardona en el Principado de Cataluña. Barcinone apud Antonium de Lacaballeria 1665. 4.

F. BERNARDUS DE LEON, Burgenſis, Præmonſtratenſium ſodalis, ſcripſit (alias dictus Bernardinus):

La Hiſtoria de la orden de los Premonſtratenſes: quam in ſchedis ſe legiſſe affirmat in *Theatro Burgenſis Eccleſiæ* Ægidius Gonzalez Davila. Item:

De la Concepcion de Nueſtra Señora: duo volumina. In monaſterio Vitis diœceſis Oxomenſis 1626. in 4.

F. BERNARDUS DE LIZANA, Ocanienſis, ordinis fratrum Minorum, in Yucatana Novæ Hiſpaniæ ſive Americæ ſeptentrionalis regione cum erudiendis ejus tractus populis, tum adminiſtrandæ ſodalium provinciæ vacavit, ſcripſitque:

Hiſtoria de Yucatan: Devocionario de Nueſtra Señora de Izmal, y conquiſta eſpiritual. Pinciæ 1633. 8.

F. BERNARDUS LOPEZ SUSARTE, Placentinus, Ciſtercienſis monachus in domo de Huerta, vir divinarum atque humanarum rerum peritiſſimus (quo elogio domeſtici ejus hominem appellare ſolent) ſcripſit:

Theatro de Chriſto, y ſu Igleſia, tomis tribus: conciones ſcilicet. Matriti apud Alphonſum Martin 1613. & 1614. in 4. Quem & alia ſcripſiſſe lucem viſura teſtatus eſt *Phœnicis* auctor Chryſoſtomus Henriquez.

D. BERNARDUS DE LORCA, municipij de Almagro incola presbyterque, edidit:

Examen para ordenes, para confeſar, y predicar. Anno 1669.

F. BERNARDUS DE LUGO, Dominicanus, in novo regno Granatenſi Americæ meridionalis, & S. Fidei urbe Regia docuit ejus gentis vernaculum idioma, quæ lingua Moſca audit, ſcripſitque:

Gramatica deſta lengua general de los Indios del nuevo Reyno. Matriti 1619. in 8. Item:

Confeſionario ejuſdem linguæ.

BERNARDUS LUNES DE CASTILLO, appellatur in *Bibliotheca* MS. viri cl. Antonii Auguſtini tamquam auctor libri:

De Repreſſaliis.

F. BERNARDUS NAVARRO, Auguſtinianus, in eccleſia Urgelenſi olim theologiæ lector, provinciam ordinis ſui Valentinam præfectus adminiſtrabat anno MDCXX. cum edidiſſet jam:

Vida de S. Nicolas de Tolentino. Barcinone 1612. in 8. Sed trium librorum quibus opus conſtat, poſtremus, ubi agitur de virtute Panis Benedicti, quem ab hoc Sancto vocant Confeſſore, miriſque ejus apud Cordubam hoc ipſo anno MDCXII. effectibus, Chriſtophori Buſti eſt, quod Bernardus ipſe non diſſimulat.

F. BERNARDUS DE NIEVA, natus in oppido cognomine diœceſis Segobienſis, Dominicanorum in patria ſodalis, ſcripſit a Joanne Marieta valde laudatus:

Sumario Manual de informacion de la Chriſtiana conciencia. Medinæ a Campo typis Franciſci del Canto 1556. 4.

F. BERNARDUS OLIVERIUS, vulgo OLIVER, Valentinus, ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, theologus Pariſienſis, & (ſi credimus Antonio Poſſevino ex Joſepho Pamphilo affirmanti) Darvicenſis epiſcopus, quam ſedem ego nuſquam reperio; nec ætatem, qua hic floruit auctor, docet nos Pamphilus, ſcripſiſſe eum tamen affirmat:

In Magiſtri Sentent. lib. IV.

In Cap. Cum Marthæ, De Celebratione miſſarum.

Quæſtiones Quodlibetales.

De Divinis Officiis librum ſingularem.

In *Bibliotheca* MS. Antonii Auguſtini liber fuit Bernardi Oliverii Auguſtiniani hoc titulo:

Excitatorium mentis ad Deum, nuncupatum Roderico epiſcopo Valentino. Hic ſane Alexander VI. fuit: unde Oliverius ei æqualis probatur.

BERNARDUS PAPIO, Catalanus, ſcripſiſſe dicitur:

Tractatum de reformatione populi: & de ornatu loquendi. Anno 1534.

F. BERNARDUS DE PAREDES, natus in oppido Villatobas Toletanæ diœceſis, Carmelita provinciæ Caſtellæ, vir pius & religioſi tenax propoſiti, edidit:

Sermones para los Domingos de Adviento, y Paſquas haſta la Quinquageſima incluſive. Matriti 1648. in 4. apud Didacum Diaz de la Carrera.

Sermones para los Domingos, Miercoles, y Viernes de Quareſma, y Semana Santa. Ibidem 1649. 4. apud eumdem.

Sermones para las demas ferias de Quareſma. 1652. apud eumdem.

Obiit in cœnobio Vallisolivarum Conchenſis diœceſis anno MDCLXI.

F. BERNARDUS DE LA PEÑA, Toletanus ut ſuſpicor, certe in S. Petri martyris Toletano cœnobio Dominici patriarchæ ſanctiſſimi ſodalitio adſcriptus, ſacræ theologiæ ut vocant præſentatus, cum hæc ſcribimus typis ſubjicere dicitur:

Chronico Eccleſiaſtico Toledano; antigüedades de ſu Santa Igleſia Primada de las Eſpañas, y ſuceſion de ſus Arzobiſpos.

BERNARDUS PEREZ DE BOBADILLA, ſcripſit:

Ninfas, y Paſtores de Henares. 1587. 8.

BERNARDUS PEREZ DE CHINCHON, Gandienſis in Valentiæ regno eccleſiæ collegiatæ canonicus, zelo Dei motus ut parochos & concionatores, quorum ad munus pertineret Maurorum reliquias in Hiſpania extantes in vera religione inſtruere, de Alcorani doceret erroribus, ſcripſit:

Antialcoran, ſive *contra errores Sectæ Machometanæ.* Salmanticæ 1595. apud Joannem & Andream Renaut in 4. Auguſtinus Morla in præfatione *Emporii Juris* laudat hunc inter Valentinos ſcriptores; ſed tamen Giennenſis natu is fuerit procul dubio ſi auctor eſt alterius operis:

Eſpejo de la vida humana nuncupati: quod prodiit Granatæ ex officina Hugonis de Mena 1587. in 8. Complutique 1589. 8.

Vertit ipſe idem ex Galeatii Cappellæ Latino:

Hiſtoria de lo ſucedido deſde el año de MDXXI. haſta MDXXX. ſobre la reſtitucion de Franciſco Sforcia en Milan. Valentiæ 1536. in folio. Fuiſſe olim ſe in famulatu D. Joannis Borgiæ ducis de Gandia in prologo *Antialcorani* teſtatur.

BERNARDUS PEREZ DE VARGAS, Ma-

Matritenſis eques, Malacitanæ urbis incola, alias in oppido Coin Bæticæ oræ maritimæ habitans, ſcripſit vulgari ſermone:

De Re metallica. Matriti apud Petrum Coſin 1569. in 8.

La Fabrica del Univerſo, o Reportorio perpetuo: duabus partibus. Prima prodiit Toleti 1563. in folio: altera cum particulari inſcriptione *Sumario de las coſas del Mundo* ibidem eodem anno.

MS. vidimus aliud ejuſdem opus ita nuncupatum:

Obra en que ſe trata que coſa es amiſtad, como ſe debe contraer, y conſervar, con muy grandes, y notables aviſos; dirigida al muy excelente, y Iluſtriſimo Señor D. Juan de Auſtria. Dialogiſtæ ſunt Eſpinola, Euſebius & Bernardus.

In *De Re metallica* opere elaborare ſe affirmavit librum:

De los edificios, y maquinas que pertenecen al Arte de laborar los metales: quem hactenus non vidimus.

BERNARDUS PUJOL, Catalanus, ſacræ theologiæ doctor, ejuſque in gymnaſio, quod Perpiniani eſt, profeſſor, canonicus inſuper Elnenſis, quæ eadem eſt Perpinianenſis, eccleſiæ, ſcripſit docte:

De ſacro Adorationis cultu Diſputationes IV. Perpiniani 1608. in 8.

F. BERNARDUS DE RIBERA, Hiſpalenſis, Ciſtercienſium regulam profeſſus fuit in monaſterio de Huerta, & in altero, Palazuelos nuncupato, ſacra Biblia interpretatus eſt, quo tempore in vulgus dedit ſermone Hiſpano:

Conceptos de la ſagrada Eſcritura para los dias de la Quareſma: duobus tomis. Prior Burgis prodiit anno 1616. in 4. Poſterior Pinciæ 1620.

Necnon Latine ut credimus, poſt aliquot annos:

Jacobi Teſtamentum: continens novas & eruditas expoſitiones XII. prophetiarum, quas protulit Jacob patriarcha dum moriens ultimum vale filiis diceret. Hiſpali anno 1624.

Apologeticum Tractatum pro Sancto Bernardo circa opinionem de Beatitudine, ſeu viſione animarum ante univerſalem reſurrectionem. Latinumne an vulgarem non adnotant Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice*, aut Carolus Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi.*

Commentaria in totam Bibliam elaborata habere ſe in *Jacobi Teſtamento* reliquit ſcriptum, quæ adhuc latent.

F. BERNARDUS DE SALAZAR, natus in oppido Caſarrubios Toletanæ dioeceſis, Franciſcanus, D. Georgio, Naxeræ & Maquedæ duci, dum Catalanis pro Rege jus diceret a confeſſionis ſacramento, provinciæ quoque ſuæ per novem menſes præfectus, ſcripſiſſe fertur non ediditſe:

In Eccleſiaſticum Commentaria.

F. BERNARDUS DE SANTANDER, ET BARCENILLA, Lucronienſis, ſacræ theologiæ magiſter, ordinis fratrum Deiparæ Virginis de Mercede, poſtquam docuiſſet domeſticos ſacram doctrinam, domibuſque Huetenſi, Guadalaxarenſi ac Toletanæ, & forſan aliis præfuiſſet, Caſtellæ provinciæ vicarius provincialis fuit, deinde anno quo hæc annotamus 1676. præfectus ejuſdem eſt. Scripſit:

Marial de la Virgen Señora Nueſtra, prima parte. Matriti 1662. in 4.

Platicas para la Eſcuela de Chriſto de Madrid: tribus tomis. Matriti in 8.

F. BERNARDUS DE SIERRA, ex ordine Sanctiſſimæ Trinitatis fratrum Redemptorum, ſacræ theologiæ magiſter, Pincianæque domus miniſter, edidit, ſive Latine ſive Hiſpane:

De Myſteriis Sacræ Scripturæ opus quoddam.

F. BERNARDUS SUCHET, Pincianus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, Regius Philippi IV. concionator, edidit:

Coronam Stellarum duodecim de Deipara Virgine. Matriti 1657.

F. BERNARDUS DE TORRES, Auguſtinianus ſodalis Peruanæ provinciæ, ejuſdemque chronographus, ſacræ theologiæ magiſter, & in academia Limenſis urbis perpetuus rector cathedræ, quam ſupernumerariam vocant primæ horæ, Magiſtri Sententiarum. Edidit:

Chronica de la Provincia Peruana del orden de los Ermitaños de San Aguſtin. Limæ typis Juliani Santos de Saldaña 1657. folio.

F. BERNARDUS DE VARGAS, Hiſpalenſis, fratrum Redemptorum, vulgo Mercenariorum, ſodalis in provincia Bætica, totiuſque ordinis ſui procurator in curia Romana, Latine compoſuit:

Chronicon ſui ordinis Deiparæ Virginis de Mercede: duobus tomis. Panhormi in Sicilia editum.

Necnon & (niſi hæc poſterior pars eſt Chronici):

Additionem ad Opuſculum de vita, & geſtis Sancti Petri Nolaſco, & quorumdam ve-

nerabilium filiorum ejus. Meſſanæ 1629. Vernaculo etiam ſermone:

La Vida del Venerable P. Fr. Juan Bernal hijo del Convento de Xerez, y Provincial tercero de Andalucia. Item:

Regla de las Terceras Mercenarias. Panhormi. Demortui Bernardi xx. die Novembris anni MDCI. corpus adſervatur in cœnobio Hiſpalenſi.

BERNARDUS DE VARGAS, ſcripſit, & marchioni de Villena nuncupavit hujus tituli fabuloſam hiſtoriam pro more ſuæ ætatis:

Los quatro libros del Valeroſo Cavallero Don Cirongilio de Tracia hijo del noble Rey Elesfron de Macedonia, ſegun lo eſcrivió Novarco en Griego, y Promuſis en Latin (ita impune tunc temporis imponebatur lectoribus). Hiſpali apud Jacobum Cromberger 1545. fol. Promittit in hac alteram partem

De los hechos del Principe Chriſocalo.

D. BERNARDUS DE VARGAS MACHUCA, Septimancenſis patria, dum apud Indos in Sanctæ Fidei urbe regni Novæ Granatæ principe agit varia, ſcripſit, nempe:

Milicia Indiana. Simulque:

Deſcripcion de las Indias Hydrographica, y Geographica. 1599. in 4. ubi eſt *Compendio de la Eſfera.*

Compendio, y doctrina nueva de la Gineta, ſecretos, y advertencias della, ſeñales, y enfrenamientos de Cavallos, ſu curacion, y beneficio. Matriti apud Didacum Flamenco 1619. in 8.

Deſenſa de las Conquiſtas de las Indias: quam typis mandari haud paſſi ſunt quorum de hac re cura eſt, eo quod totus eſſet auctor in refellendis Bartholomæi Caſæ eo ſuper argumento ſcriptis: manu exarata fuit apud D. Laurentium Ramirez de Prado.

F. BERNARDUS VAZQUEZ, Ciſtercienſis ex Nucalenſi domo, cui & abbas præfuit, referente in *Chronicis* ſuis Barnaba Montalvo, cum alia tum libellum ſcriptum, neſcio an editum, reliquit:

Senectutem Juventutis appellatum.

BERNARDUS DE LA VEGA, Matritenſis, canonicus de Tucuman in meridionali America, ſcripſit verſibus:

La bella Cotalda, y cerco de Paris. Simulque:

Relacion de las grandezas del Piru, Mexico, y los Angeles. Mexici apud Melchiorem de Ocharte 1601. in 8.

El Paſtor de Iberia, anno 1591. in 8. editus, ejuſdem credo auctoris eſt.

BERNARDUS VENEGAS, Toletanus, edidit:

Formula de orar: Meditaciones de la Oracion del Padre nueſtro. Toleti apud Joannem de Ayala 1555. 8.

BERNARDUS VIEIRA, Luſitanus, Antonii celeberrimi noſtro tempore ſacrarum concionum artificis germanus frater, Portugalliæ Regi a ſecretis ſtatus Braſilienſium rerum, ſcripſiſſe dicitur:

Nova Luſitania: de ſucceſſibus ut credo illarum regionum.

BILBAONENSE, hoc eſt, municipii Viſcaiæ florentiſſimi Bilbao, collegium patrum Jeſuitarum, ſive academici ejus humaniorum diſciplinarum ſtudioſi ediderunt:

Viſcaiam illuſtrandam, ſive ſermonem de iſtius Provinciæ laudibus. Cæſarauguſtæ 1637. in 4.

BLASCUS.

BLASCUS DE GARAY, Toletanus, patriæ eccleſiæ portionarius, ſcripſit proverbiis vulgaribus contextas epiſtolas, ut eorum locupletiſſimam oſtenderet vernaculam linguam, quæ prodierunt hoc titulo inſcriptæ:

Cartas en Refranes: hoc eſt, epiſtolæ ex proverbiis formatæ. Oſcæ ex officina Joannis Perez de Valladolid 1581. in 16. & alibi ſæpe. Medinæ Campi apud Franciſcum del Canto 1569. in 16. Sed ex quatuor epiſtolis duæ tantum primæ Blaſci ſunt, reliquæ vero anonymi alicujus ut ipſe admonuit.

Correxit preloque commiſit, recognita interpretatione Didaci Lopez de Ayala & Didaci Salazarii, utriuſque Toletani, vernacula:

La Arcadia de Jacobo Sanazaro Cavallero Napolitano, aunque de origen Eſpañol, ut ipſe ait ad Gundiſalvum Perezium, cui opus dedicat. Toleti 1549. in 4.

BLASCUS PELEGRIN CATALAN, Valentinus eques, ſcripſit:

Trofeo del Oro: hoc eſt, de pecuniæ imperio, poema tripartitum. Cæſarauguſtæ typis Dominici de Portonariis 1579. in 8.

BLASIUS.

F. BLASIUS, Luſitanus, ordinis Minorum provinciæ da Rabida dictæ reformatorum, reliquit ineditum in cœnobio S. Joſephi:

Mil e tantas preguntas em materias de ſpiritu e ſuas reſpoſtas. Cardoſo auctore in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam.*

BLASIUS ALVAREZ DE MIRAVAL, theologus ac medicus doctor Salmanticenſis,

ſis, utriuſque doctrinæ ſpecimen dedit ſcribens:

La Conſervacion de la ſalud del cuerpo, y alma para el buen regimiento de la ſalud, y mas larga vida del Sereniſſimo Principe D. Felipe. Metymnæ 1597. in 4. Salmanticæque apud Andream Benaut 1601. in 4.

F. BLASIUS DE BUIZA, Franciſcanus, largitionum ſacrarum collector quæ Turcis pro locis Palæſtinæ ſacris penduntur, provinciæ Sancti Jacobi ſodalis, poſt alios curioſe ſcripſit:

Relacion de los ſagrados lugares de Jeruſalem, y toda la Tierra Santa. Salmanticæ 1624. in 8.

F. BLASIUS DEL DIA MENDIETA, Dominicanus Cordubenſis cœnobii, edidit:

Quilates del oro de la Religion: ſive, de dignitate religioſi ſtatus. Cordubæ 1631. in 8.

BLASIUS FLOREZ DIAZ DE MENA, Carrionenſis, juris conſultus, in oppido Caſtellæ Veteris Sancti Facundi, vulgo Sahagun dicto defendendis, in judicio cauſis invigilabat, cum poſteros cogitans docte elucubravit volumen:

Recentiorum practicarum quæſtionum Juris Canonici, & Civilis ad praxim utriuſque fori ſpectantium. Salmanticæ 1609. in folio. Item Francofurti 1605. in folio. Necnon et:

Lucubrationes in Deciſiones in ſupremo Luſitaniæ Senatu olim decretas, & per Antonium a Gama doctiſſimum Senatorem digeſtas. Oliſipone 1603. in folio.

D. BLASIUS FRANCO FERNANDEZ, Murcianus, parochus oppidi de Jumilla, deinde oppidi de Foncarral, theologus doctor, ſcripſit:

Vara de Jeſe, y ſu divino fruto, vida de Jeſus, y Maria, Poema heroyco con diſcurſos hiſtoricos, politicos, y morales: tribus partibus. Matriti apud Julianum de Paredes 1670. in 4.

BLASIUS GONZALEZ DEL RIBERO, advocatus Matritenſis curiæ, Sanctæ Inquiſitionis uti vocant conſultor, in vulgus dedit:

Expoſicion de la Bula de ſu Santidad ſobre el Jubileo del año Santo. Matriti 1625.

Apologetico, o libro por la ciudad de Meſina: ad Philippum IV. Regem noſtrum: quem laudat Melchior Incofer Jeſuita in *Conjectationibus ad Epiſtolam Deiparæ ad Meſſanenſes.*

BLASIUS LOPEZ, grammaticæ artis atque humanioris literaturæ profeſſor apud Salmantinos primarius, edidit:

Trochaicos verſus ad Orationis latinæ cognitionem. Salmanticæ 1634.

BLASIUS LOPEZ, Luſitanus, ex oppido Torreſnovas Oliſiponenſis diœceſis, magiſter theologus Pariſienſis, monaſterii Sanctæ Crucis Conimbricenſis prior Clauſtralis ultimus, ac prior inde villæ ut vocant de Benavente, vitæ innocentia nec minus literis præſtans, ſcripſit ante alios:

Artem Grammaticam Latinæ Linguæ: quæ edita fuit.

BLASIUS DE MATOS, Luſitanus, ſcripſit:

Eſpelho de Pecadores. Oliſipone 1620.

BLASIUS NUNES MANHAS, Luſitanus Tranſtaganæ regionis, medicus doctor, neſcio quæ artis ſuæ, atque item metrica opera ſcripſiſſe dicitur.

BLASIUS ORTIZ, domo ex oppido Villarobledo regni Toletani, vicarius olim eccleſiaſticus D. Joannis a Villalva Calagurritani epiſcopi; in familia deinde fuit Adriani Florentini creati Papæ Adriani VI. quocum profectus in Urbem fuit: almæ eccleſiæ Toletanæ canonicus, ut vocant magiſtralis, cui theologiam docendi munus eſt injunctum, totiuſque diœceſis generalis vicarius ſub Joanne Tavera archiepiſcopo, quod olim munus Calagurri exercuerat, ſcripſit:

Itinerarium Adriani VI. P. M. ab Hiſpania. Toleti 1548. in 8. alias 1546. per Joannem de Ayala: atque tamdiu poſt, nempe 1680. inter *Miſcellanea* Stephani Baluzii datus prelo iterum tomo 3. Quem Pontificem ſequutus fuit Romam, unde poſt mortem ejus rediit canonicus eccleſiæ iſtius renuntiatus, uti diximus. Item:

Summi Templi Toletani graphicam deſcriptionem. Ibidem 1544. in 8. In quo tamen a Joannis Vergaræ ſummi viri manu aliqua ſunt, videlicet ea quæ de officio Gothico referuntur aliaque. Factus idem ut credo Valentiæ inquiſitor Apoſtolicus fuit, ſi non alius eſt qui in catalogo Valentinorum inquiſitorum laudatur circa ann. MDXL. apud Ludovicum Paramo lib. 11. *De Origine S. Inquiſit.* tit. 11. cap. 1x. & Sebaſtianum Salelles *De Materiis Tribunal. S. Inquiſit.* proleg. v. num. 8.

F. BLASIUS DE SANCTO RAPHAELE, Franciſcanus provinciæ Reformatorum Sancti Didaci in Bætica, edidit:

S.

S. Bonaventuræ opuſcula pro inſtruendis novitiis : adjecitque ex propria penu quoſdam *dialogos*. Hiſpali 1636. in 4.

BLASIUS DE ROBLES DE SALZEDO, juriſconſultus Matritenſis, atque in eadem Regia curia advocatus, docte commentatus eſt:

De Repræſentatione : tribus libris. Matriti primum 1624. in folio : demum Romæ ſumptibus Joſephi Corvi 1667. folio.

BLASIUS DE SALAZAR, ſcripſiſſe dicitur genealogicum opus:

Del linage de Valenzuela : cujus rei auctor eſt D. Joſephus Pellicer in tractatu ſeu *Memorial* ut vocant *Por la cobertura de primera claſe del Marques de Priego*. MS. erat apud comitem de Mora Regium conſiliarum in ſenatu Italico, ante paucos annos vita functum.

BLASIUS DE SALAZAR, forte Hiſpalenſis, MS. reliquit:

El repartimiento de Sevilla con Eſcudos de armas, y addiciones proprias. Servatur in bibliotheca quæ fuit excellentiſſimi comitis de Villaumbroſa, Caſtellæ præſidis, in folio. Idem MS. reliquit:

Tratado de los Monſalves de Sevilla.

BLASIUS SERNA, ſeu DE LA SERNA, Toletanus, profeſſor Complutenſis grammaticæ artis, ſcripſit:

Expoſitiones in librum IV. Grammatices Antonii Nebriſſenſis, & in tria concordantiæ præcepta cum figuris conſtructionis. Compluti 1556. in 8. & 1559.

BLASIUS VALERA, reliquit MS.

De los Indios del Peru, ſus coſtumbres, y pacificacion. Antonius de Leon *in Bibliotheca Indica Occidentali* tit. XVII.

BLASIUS VAYLLO, Aragonus, ex oppido Exea, Jeſuita, Majoricæ Balearium philoſophiæ, Cæſarauguſtæ dein theologiæ inter domeſticos profeſſor, manuſcriptum reliquit, in eadem urbe Cæſarauguſta decedens:

Commentarium in Bullam Cruciatæ : auctore mihi Philippo Alegambe *in Bibliotheca Scriptorum Societatis.*

F. BLASIUS VERDU, Valentinus, ex oppido Cati, idemque inſtituto vitæ Dominicanus, rector fuit collegii Dertuſani Dominico patriarchæ ſacri, in ejuſdemque urbis eccleſia theologiæ lector. Edidit:

Commentaria, ſcholia, & reſolutas quæſtiones ſuper Diſputationem de Trinitate Primæ Partis S. Thomæ. Tarracone 1602. 4.

Relectiones duas : alteram contra ſcientiam mediam, & alteram pro divinorum auxiliorum efficacia. Barcinone apud Hieronymum Margarit 1610. 4.

Necnon vernacula Caſtellæ lingua:

Libro de las aguas potables, y milagros de la fuente de Nueſtra Señora de Avella, que nace en el termino del lugar de Cati, Reyno de Valencia. Simul prodierunt:

Deſcripcion del Deſierto ; Triunfo de amor, y obediencia ; y el lucido intervalo del loco amante ; Martirio de Santa Candida, y Cordula. Barcinone 1617. in 8.

Engaños, y deſengaños del Tiempo.

Diſcurſo de la expulſion de los Moriſcos.

Aviſos de diſcrecion para acertar a tratar negocios. Simul hæc tria opuſcula Barcinone apud Sebaſtianum de Mathevad 1612. in 8. ſunt publicata.

De las lagrimas, y converſion de la Magdalena. Item:

De la milagroſa navegacion de San Ramon de Peñafort. Barcinone anno 1605. in 8.

Quo tempore epiſcopus Monopolitanus ſcribebat *Ordinis Prædicatorum Hiſtoriæ* quartam partem, degebat adhuc in vivis noſter, ac præter hæc volumen aliud *Diſputationum Logicalium* ab eo expectabatur, ſcilicet anno hujus ſæculi XV. Monopolitanum videſis lib. III. ejus partis cap. LXVIII.

BLASIUS VIEGAS, Luſitanus, Eborenſis, Jeſuitarum ſodalis, Græce Latineque apprime doctus, ingenuarumque omnium artium eruditione perpolitus, diu vacavit præfuitque ſtudiis humanitatis ; deinde in gymnaſiis Conimbricenſi & Eborenſi ſacras literas docuit magna cum excellentis ingenii, acris judicii, atque exquiſitæ doctrinæ opinione, ut auctor ait *Bibliothecæ Societatis*, ediditque, qui poſtumi prodierunt:

Commentarios exegeticos in Apocalypſim Joannis Apoſtoli : viris eruditis, & nominatim Franciſco Suario valde probatos, primum in Hiſpania Eboræ 1601. in folio, deinde Lugduni 1602. & Coloniæ 1617. in folio. Sed & Venetiis 1600. in 4. editos fuiſſe audio.

Reliquit etiam:

In Prophetas minores : *In Ezechielem* : *In Epiſtolam ad Hebræos*. Et:

Tractatum de Victoria Meſſiæ.

Vertit præter hæc in vernaculum gentis ſermonem:

As meditaçoẽs do Padre Vincentio Bruno ejuſdem Societatis.

Ceſſit e vita in collegio Eborenſi XXII. Auguſti MDXCIX.

BLA-

BLASIUS DE VILLAFRANCA, doctor medicus, ſcripſit:

Methodum refrigerandi vini, & aquæ per ſalnitrum: acceſſerunt *Varia rerum naturalium problemata.* Venetiis 1553. in 4.

BONAVENTURA.

F. BONAVENTURA ARMENGUAL, Majoricenſis, Seraphici ordinis, ſcripſit:

Archielogium vitæ, martyrii, & doctrinæ Doctoris Illuminati Raymundi Lulli: quod typis mandatum eſt una cum ejuſdem *Raymundi Arte generali* edita a Franciſco Marzal, ſimiliter Franciſcano & Majoricenſi, Palmæ Balearium apud heredes Gabrielis Guaſp 1645. in 4.

F. BONAVENTURA MACHADO, Luſitanus, Seraphicæ familiæ, ſcripſit:

Vida del Padre Pedro Diaz, y ſus Compañeros. Barcinone 1632. 4. ut habeo ex relatione Georgii Cardoſi Romam tranſmiſſa.

F. BONAVENTURA PONZ, ſacræ theologiæ magiſter, ordinis Prædicatorum provinciæ Aragoniæ, edidit dum hæc ſcribimus:

Difficultates Sacræ Scripturæ inter SS. PP. controverſas. Lugduni. Præparabat, D. Joſepho Pellizerio mihi teſte in *Bibliotheca ſuorum Librorum* fol. 54.

Commentaria in Concilium primum Cæſarauguſtanum.

F. BONAVENTURA DE SALINAS ET CORDUBA, Limenſis, Franciſcanorum ſodalis, in provinciis Indiarum, ſcilicet Novæ Hiſpaniæ, Floridæ, Philippinarum, Japonicarumque inſularum, vicarius generalis, ſcripſit:

Memorial de las Hiſtorias del Nuevo Mundo del Piru, y memorias, y excelencias de la ciudad de Lima: hic credo idem eſt cum eo tractatu, quem *De la Gloria publica del Piru* Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Limenſis Eccleſiæ* nuncupat, Bonaventuram noſtrum laudans. Prodiit Limæ 1630. 4. Et Matriti 1639. 4.

Vidimus quoque ſupplicem ejus libellum de rebus ſuis, officiiſque præſtitis ad Regem Catholicum, cui ita inſcripſit:

Memorial al Rey Nueſtro Señor, que repreſenta las acciones proprias, y la eſtimacion con que ha ſervido a ſu Mageſtad, y a ſu Religion. Apologeticus hic pro ſe, & his qui ex Hiſpano genere apud Indos naſcuntur, & pro vera Indorum libertate.

Dum Romæ degeret procurator canonizationis ſervi Dei Franciſci Solani habebat prelo paratum:

Curſum integrum Philoſophicum, ut Waddingus teſtatur.

BRUDUS.

BRUDUS, Luſitanus medicus, Dionyſii filius, cujus ætatem ignoramus, ſcripſit:

De Ratione victus in ſingulis febribus ſecundum Hippocratem, in genere, & ſigillatim libros III. Venetiis apud heredes Petri Ravani 1544. 1559. in 8. apud Joannem Rubeum. Tiguri apud Geſneros 1555. in 8. una cum Conradi Geſneri *Enchiridio rei Medicæ triplicis.*

C

CADAVALLIS.

CADAVALLIS GRAVIUS, Caledonius, Gallæcus, poeta Latinus, auſpiciis Pinarii epiſcopi

Deſcriptionem verſibus fecit villæ S. Crucis, atque edidit 1568. in 4.

CADAVALLIS DE SOTOMAYOR, Bracharenſis, præceptor grammaticæ artis ſub Sebaſtiano Rege plura *Latina Poemata* ſcripſit, Cardoſo teſte. Niſi Cadavallis Gravius ſupra laudatus ſit.

CÆSAR.

CÆSAR CLEMENS, presbyter Hiſpanus (ait Petrus de Alba in *Militia Conceptionis*), librum ſcripſit hujus tituli, ſeu potius ex Gallico tranſtulit:

Hiſtoria de los milagros que en Nueſtra Señora de Montagudo cerca de Sichen en el Ducado de Brabante Nueſtro Señor ha ſido ſervido de obrar. Bruxellis 1604. in 8. Et Lovanii 1605. Juſti Lipſii hæc eſt *Virgo Sichemienſis, ſeu Aſpricollis* ut ſuſpicor, in noſtratem ſermonem converſa.

CALLIXTUS.

CALLIXTUS DE PLASENCIA, neſcio qualis homo, ſcripſiſſe dicitur:

Declaracion de San Juan Evangeliſta: quod opus prohibetur donec expurgetur in *Indice Hiſpano.*

CAROLUS.

CAROLUS V. Romanorum Imperator auguſtus, atque Hiſpaniæ Rex maximus, Belgarum Princeps, natus Gandavi VI. kal. Martii ſæcularis anni MD. vulgarium fere omnium Europæ linguarum, quas familiares habuit (Latinam non item), cognitione ac veluti inſtrumento tot regnatarum gentium imperio ſeſe parem oſtendit, virtutibus pace bel-

belloque vere Regiis, ſi quis alius, non ævi ſui tantum, ſed & ſuperioris omnis hominum memoriæ claruit. Quorum famæ injurius eſſem niſi mentionem ejus curſim habitam ſatis pro elogio futuram exiſtimarem: hic certe Auguſtus & Hiſpanus eſt, & ſcriptor eſt; Hiſpanus quia natus ex Joanna ſereniſſima Caſtellæ Regina, Regum Catholicorum Ferdinandi atque Eliſabethæ filia, tot regnorum herede; ſcriptor autem, non quidem propter conſtitutiones, epiſtolas & alia edicta publica, ejus nomine in publicum data, hæc enim omnia perſonæ ſunt, & alienæ manus ut plurimum. Quæ autem propriæ ejus lucubrationes ſunt:

Hiſtoriam rerum a ſe geſtarum ſcripſiſſe dicitur Gallica lingua, imitatus ſummos belli imperatores; ac rerum dominos Xenophontem, Cæſarem Julium, Jacobum Aragonium, alios. Ex Hieronymo Ruſcellio in *Epiſtolis* id refert Valerius Andreas in *Bibliotheca Belgica*, & plures alii.

D. CAROLUS COLOMA, Joannis primi comitis de Elda, atque Eliſabethæ a Saa Luſitanæ filius, eques divi Jacobi, commendatariuſque de Montiel & de la Oſa, pari virtute ſucceſſuque belli & pacis officia tractavit. Belgium quippe Hiſpanæ legionis tribunus, Cameracenſiſque arcis ac territorii præfectus, Inſubriam equitum magiſter, aliquandoque rerum ſupremus gubernator clariore in dies fortitudinis ſignificatione complevit. Nec minorem laudem in togæ muneribus fuit aſſequutus, quippe qui in Britannica legatione, extra ordinem ſibi commendata, ſic dextre ac feliciter ſe geſſit, ut multam a Jacobo Rege, multam a Carolo Principe aulæque proceribus gratiam, ſumma fide prudentiaque hoc munus gerens, reportaverit. Philippo IV. Regi noſtro a conſiliis quoque fuit belli ac ſtatus, œconomus item, & a cubiculo. Non tamen ſibi adhuc placens niſi ad literatorum caſtra ſe per otium conferret, hanc etiam famæ viam egregie munivit. Primo namque ut Xenophontem, Cæſaremque rerum ſuarum ſcriptores referret, hiſtoriam ſui temporis Belgicam, hic ipſe illius magna pars, vere diſerteque in literas retulit ſcribens:

Las Guerras de los Eſtados baxos deſde el año de MDLXXXVIII. haſta el de MDXCIX. Barcinone 1627. 4.

Necnon, ut e Taciti agro ditiſſimum civilis prudentiæ theſaurum erueret, noſtris hominibus familiarem reddens ante aliorum ſimilem operam publicavit ex interpretatione ſua:

Las Obras de Caio Cornelio Tacito. Duaci apud Marcum Wion 1629. 4.

F. CAROLUS FERNANDEZ, Benedictinus monachus (Hiſpanum prodit nomenclatura), laudatur ut auctor duorum librorum

De Carmelitis a Thoma a Jeſu Carmelita Excalceato, & Chriſtophoro Avendaño: quorum duorum fide id affirmavit Thomas Aquinas a S. Joſepho, ejuſdem familiæ Reformatæ in *Diſſertatione Hiſtorico-Theologica de Patriarchatu Eliæ* parte II. ſect. III. Idem ſcripſit Pariſiis, ut colligi datur, agens:

Epiſtolam Paræneticam. Pariſiis 1512. in 4.

Speculum Monaſticæ diſciplinæ. Ibidem 1515. in folio.

Confabulationes monaſticas. Ibidem 1516. in 4. Quæ tria opera extant in bibliotheca Hiſpalenſis almæ eccleſiæ, ubi plures ſunt veterum editionum libri.

CAROLUS GARCIA, neſcio quis, doctorem ſeſe nuncupans, non ſine utriuſque gentis invicem ſibi emulæ obſervatione multa, Gallice ſimul & Hiſpanice conſcripſit:

Antipatia de los Franceſes, y Eſpañoles. Rothomagi apud Gallos 1627. 12. Opus hoc Italice reddidit Clodius Vilopoggius, Venetiiſque ac Maceratæ deinde prodiit apud heredes Griſæi 1658. 12.

CAROLUS MARTEL, ſcripſit:

Annales del Mundo deſde la creacion de él, y un Tratado del origen de las Poblaciones de toda la Europa. Cæſarauguſtæ 1622. in folio.

CAROLUS MONTESA, dedit Hiſpano idiomate:

Dialogos de Leon Hebreo. Cæſarauguſtæ 1584.

CAROLUS RODRIGUEZ, profeſſor linguarum Soranus in Daniæ regno, Luſitanus, quod cognomen indicat, domo aut ſaltem origine, ſcripſit:

Fundamenta Linguæ Hiſpanicæ. Haphniæ 1662. 8. Uti apud Albertum Bartolinum *De Scriptis Danorum* lego.

D. CAROLUS DE SIGUENZA ET GONGORA, in Mexicanæ urbis muſeo interpres mathematicarum artium, editioni parata hæc habere dicitur:

Del origen de los Indios Mexicanos, que en ſu primitiva antigüedad ſe llamaron Toltecas trayendolo de la diviſion de las Lenguas, y averiguando la parte por donde pudieron paſar a aquel nuevo Mundo, ſegun ſe deduce de cantares, y pinturas en que perpetuan ſus memorias.

De la predicacion de Santo Thomas Apoſtol en aquellas provincias de la Nueva Eſpaña.

Cy-

Cyclographia Mexicana, o modo que los Mexicanos tenian en contar los años, meſes, y dias, de que ſe deduce con evidencia la antigüedad de la nacion, coincidiendo la epoca deſta numeracion con el tiempo de la confuſion de las Lenguas comprobado con Cometas, y Eclypſes que obſervaron los Mexicanos, y con la conveniencia que ſu kalendario tiene con los del nueſtro. Parare etiam ſcribitur:

Mithologia Mexicana de los Dioſes Mexicanos comparandolos con los de la Gentilidad Romana, Egypcia, y Griega.

CAROLUS DE TAPIA, Ægidium de Tapia, ex Salmantica oriundum, Regiæ cameræ Neapolitanæ præſidem, & Iſabellam Ricciam, urbis Lanciani Aprutinæ provinciæ civem, parentes habuit, natus ipſe Lanciani, ut refert Nicolaus Topius in de *Origine Tribunalium urbis Neapolis* parte II. ubi de Regiis conſiliariis tractat. Orbatus parente alterum, nec minus diligentem ac beneficum, ſortitus eſt in Franciſco Alvari a Ribera, magno illo ſenatore Regio, cui ſupremis tabulis Ægidius in educationem eum commiſerat. In hujus domo literis ſic ſtrenue incubuit, jurisque præſertim ſtudio, ut ad doctoratus utriuſque juris apicem duodeviginti adhuc natus annos aſcenderit, ac paulo poſt commentarios juris formare cœperit. Nec mirum ſi adoleſcens, in literis tamen ſic provectus, ad gerenda munera publica viſus fuerit opportunus. Auditorem ergo in Principatus, Baſilicatæque, deinde in Salernitana provinciis, judicem inde criminalem curiæ magnæ vicariæ egit, duodecima demum Maii die MDXCVII. Regius conſiliarius S. Claræ delectus. Anno hujus ſæculi XII. aut XIII. in Hiſpaniam venit ad gerendam in ſupremo Italicarum rerum concilio rempublicam, marchio Bellimontis creatus; nec ante XXIII. aut circiter Neapolim reverſus eſt, qua in urbe cancellariam regens, & lateri proregum adhærens, ingenti fama exiſtimationeque apud omnes vixit uſque ad XVII. Januarii MDCXLIV. ætatis ſuæ LXXVIII. aut circiter. Quem extinctum ædes Sancti Jacobi Hiſpanorum, propriumque in ea ſacellum, tumulo excepit. Scripſit viginti annos natus:

Commentarium in Rub. & Legem fin. D. De Conſtitutionibus Principum. Neapoli apud Horatium Salvianum 1586. in 4. Marpurgique 1598. in 8. In hoc tota materia privilegiorum explanatur. Prodiit quoque is in volumine II. *Repetitionum in varios Juris civilis libros* Venetiis typis 1608. Inde:

Tractatum de Religioſis rebus, in Authent. Ingreſſi C. de ſacroſanctis Eccleſiis. Neapoli apud Stelliolam 1594. in 4.

Additiones ad Reſponſum Franciſci Alvarez de Ribera, De ſucceſſione Portugalliæ. Matriti 1621. in 4.

Jus Regni Neapolitani ex Conſtitutionibus, Capitulis, Ritibus, Pragmaticis, Neapolitanorum privilegiis, tum impreſſis, tum ineditis deſumptum: in quo totius regni leges, quæ diverſis in libris legebantur, nunc in unum corpus collectæ, & ſub titulis ſuis congrue collocatæ commodius reperiri & legi poſſunt, cum gloſſis Marini de Caramanico, Andreæ Iſernienſis, Bartholomæi de Capua, Lucæ de Ponna, Sebaſtiani Napodani, Joannis Antonii de Nigris & aliorum, cum ejuſdem Tapiæ *annotationibus*. Addidit idem Tapia ad cujuslibet tituli initium rubricas concordantes ex Canonico, Civili, Hiſpanorum, Gallorum, aliorumque populorum juribus, & ad ipſas regni leges etiam horum populorum concordantes leges. Opus dividitur in VII. volumina, quorum primum & ſecundum edidit Neapoli Joannes Jacobus Carlinus 1605. Tertium idem & Conſtantinus Vitalis 1608. Quartum iidem ediderunt. Quintus 1633. Sextus 1636. Septimus 1643. ex Ægidii Longi officina prodierunt.

Deciſiones Supremi Italiæ Senatus apud Philippum III. & IV. compilatas a ſe & collectas. Neapoli apud Ægidium Longum 1626.

Deciſſiones S. R. Conſilii urbis, & regni Neapolitani. Ibidem 1629.

De Præſtantia Regalis Cancellariæ Neapolitanæ. Ibidem ex eadem officina 1632. in 4.

Hiſpane etiam edidit juvenis:

Diſcurſo de la habilidad de la Juventud. Neapoli apud Horatium Salvianum 1590. 4.

Vida del Regente Franciſco Alvarez de Ribera: cujus meminit Topius in *Originis Tribun. Regni Neapolitani* tertia parte, ut in hujus viri magni mentione adnotabimus.

Item Italice:

Specchio de Mormoratori. Neapoli anno 1592. apud Joſephum Cachium in 4. Hunc librum verſum a ſe in vulgarem Hiſpaniæ linguam D. Franciſcus de Tapia & Leiva, Baſti comes, Caroli filius, excudit Matriti 1623. in 8.

Dell' Abondanza: tractatum, *nel quale ſi monſtrano le cauſe, dalle quali procede il mancamento delle vettovaglie, & i rimedii, che a ciaſcuna ſi poſſono dare, accio non ſucceda, o ſucceduto non ſi ſenta il danno di eſſo.* Neapoli apud Robertum Mollum 1638. in 4.

Peritiſſimi atque *eminentiſſimi juriſconſulti, doctiſſimique* ac *religioſiſſimi viri* elogiis cumulant ævi ſui æquales Carolum noſtrum, qui, collocatis honeſtiſſime filiis filiabuſque, nil ſibi præter neceſſaria reſervavit, adeo ut excepta librorum ſuppellectile vix mille ſcutorum pretii bona reliquiſſe dicatur heredibus.

F. CAROLUS DE VALENCIA, ex hac urbe, ut veroſimile eſt, oriundus, Hieronymianus monachus domus S. Hieronymi de Cotalva, præſtantis eruditionis, plures in ſacra Biblia lucubrationes in ſchedis reliquiſſe dicitur in laudato monaſterio. Florebat circa annum MDCXXII. Ex relatione domeſtica. Scripſit vernaculo ſermone:

Expoſicion ſobre el Pſalmo Dixit Dominus Domino meo : quæ MS. eſt Cæſarauguſtæ apud Didacum Joſephum Dormer, regni hiſtoricum.

CASSIODORUS.

CASSIODORUS DE REYNA (aliis DE REGNO qui cognomen Hiſpanum ſic reddere voluerunt non bene id capientes) oriundus forſan ex Reyna Extremaduræ oppido, Hiſpanus certe, cum auctorem habeamus idoneum ejuſdem noſtræ gentis hanc ei patriam attribuentem, cujus poſtea meminimus : poſt veterem quamdam Bibliorum translationem ex Hebraico fonte Hiſpanam, quæ abſque auctoris nomine in urbe Ferrarienſi edita fuit anno 1555. deindeque Amſterodami anno computi Hebraici 5416. adornavit ipſe aliam facilioris ſtili ac recentioris Hiſpani, quæ Baſileæ anno 1569. lucem vidit primum, deinde iterum Amſterodami ex recognitione Cypriani de Valera Hiſpani, ſed Calviniſmo addicti, cum hac epigraphe:

La Biblia que es los Sacros Libros del Viejo, y Nuevo Teſtamento, ſegunda edicion reviſta, y conferida con los Textos Hebreos, y Griegos, y con diverſas Translaciones por Cypriano de Valera. En Amſterdam en caſa de Lorenzo Jacobi 1602. in folio.

Caſſiodorum eſſe hujus translationis auctorem inde nobis conſtat, quamvis priorem editionem Baſileenſem non viderimus, quod tam Arnoldus Bozzius, quam Cyprianus ipſe Valera id affirmant : Arnoldus inquam Bozzius in indice auctorum, quibus uſus fuit ad animadverſiones ſuas ſacras in textum Hebraicum veteris Teſtamenti, Londini editas anno 1644. in 4. *Hiſpanica Biblia* (inquit) *in linguam Hiſpanicam primus e Chriſtianis convertit Caſſiodorus de Reino, cum ſuam quoque translationem habeant Hebræi diu ante factam, ac Ferrariæ impreſſam, ſed ſcabram admodum, & inepte ſuperſtitioſam. Profitetur autem in præfatione Caſſiodorus ſe paſſim ſequi translationem Sanctis Pagnini, ita tamen ut in locis difficilioribus proprio judicio uſus ſit, ac præcipue adjutus ab altera illa Judæorum translatione, fuiſſe autem ſe integros duodecim annos in editione iſta adornanda. Hujus editionis publicatæ anno 1569. cum exemplaria omnia divendita eſſent, Cyprianus Valera Amſterodami denuo excudi curavit anno 1602. recognitam a ſe cum hoc titulo* &c. *Nos per totum fere opus utramque hanc translationem (editionem* dicere voluit) *adhibuimus, rati diverſas eſſe ; ſed poſtea deprehendimus ſecundam hanc editionem parum omnino a priore differre, idque profitentem in præfatione ipſum Valeram priorem verſionem ſe retinuiſſe verbatim, pauciſſimis exceptis quæ hic illic immutaverit : id quod citius a nobis cognitum nonnullo nos labore levaſſet.* Hæc Bozzius. Idem fatetur Cyprianus de Valera (uti dictum a Bozzio) in præfatione ſuæ editionis, unde nos aliqua de translationibus Bibliorum vulgaribus ab homine erudito, quantumvis impio, excerpere ſeu tranſcribere voluimus, quæ Hiſpano auctoris ſermone damus. *El miſmo Dios que mandó que todos ſin hacer diferencia ninguna ni de ſexô, ni de edad ni de calidad leyeſen la ſagrada Eſcritura, eſe miſmo ordenó que ella fueſe divulgada en todas lenguas (como vemos que lo es) para que ninguno pretendieſe ignorancia. Aſi el tiempo paſado ſe divulgó en las tres lenguas mas principales y mas comunes que entonces ſe uſaban en el mundo, que eran la Hebrea, Griega y Latina. Deſpues los hombres pios y doctos, movidos de un ſanto zelo de hacer bien a los de ſus naciones, la trasladaron en ſus lenguas vulgares. Aſi leemos que S. Geronimo la trasladó en ſu lengua materna, que era la Dalmatica. S. Juan Cryſoſtomo la trasladó en lengua Armenica. Ulphylas Obiſpo Godo la trasladó en lengua Gotica. Juan Obiſpo de Sevilla la trasladó en lengua Arabica. Methodio en Eſclavonica. En tiempo de Elteſtano, que reynó en la que agora llamamos Ingalaterra, habra ſus 900 años, la Biblia ſe trasladó en lengua Britanica, que era la lengua que entonces ſe uſaba en aquella isla. Conſiderando Chryſoſtomo eſtas diverſas traslaciones dixo eſtas palabras : los Syros, Egypcios, Perſas, Ethiopes y otras naciones innumerables tienen la doctrina celeſtial trasladada en ſus lenguas, y por eſte medio han dexado ſu barbaria para de veras filoſofar. Theodoreto dixo : los libros Hebraicos ſon no ſolamente en Griego, mas aun en lengua Latina, Egypciaca, Perſica, Indica, Armenica, Scytica, Sauſomatica, y para decirlo en una palabra, en todas lenguas, de las quales aun haſta el dia de hoy uſan las naciones. Pero, dexadas las hiſtorias de otras naciones, vengamos a nueſtras hiſtorias de Eſpaña, porque los exemplos domeſticos ſon los que mas mueven. Quando los Godos ſe apoderaron de Eſpaña (que ha ya como mil y docientos años) la ſagrada Eſcritura fue trasladada, como ya habemos dicho, por Ulphylas en lengua Gotica para que los Godos, gente barbara y infiel, ſe hicieſen domeſticos, y ſe convirtieſen a la ſe de Jeſu Chriſto como ſe con-*

convirtieron. Caſi quatrocientos años deſpues ceſſó el imperio de los Godos en Eſpaña, apoderandoſe de la mayor parte della los Moros que paſaron de Africa. Reynando pues los Moros en Eſpaña un obiſpo de Sevilla trasladó las divinas Eſcrituras en lengua Arabiga para que los Moros ſupieſen qual era la religion Chriſtiana. Setecientos años y mas deſpues de la perdida de Eſpaña el Rey D. Fernando ganó el reyno de Granada, y aſi los Moros que no quiſieron tornarſe Chriſtianos fueron totalmente echados de toda Eſpaña, y los que ſe convirtieron ſe quedaron en Eſpaña. Para que pues eſtos Moros recien convertidos fueſen bien inſtruidos en la religion Chriſtiana, el primer arzobiſpo de Granada, frayle Geronimo, fue de parecer que la ſagrada Eſcritura ſe trasladaſe en lengua Arabica (porque de la otra translacion, que diximos hecha quando los Moros entraron en Eſpaña, ya no habia memoria della): a eſte tan pio intento ſe opuſo Fr. Franciſco Ximenez, arzobiſpo de Toledo, que era el todo en todo en toda Eſpaña, alegando razones, no tomadas de la palabra de Dios, ni de lo que dixeron o hicieron los ſantos doctores, ſino fabricadas por juicio de hombre, y por el conſiguiente repugnantes a la palabra de Dios, y aſi ſe impidio la translacion que tanto bien hubiera hecho a aquellos pobres y ignorantes Moriſcos. Deſpues aca el miſmo Dios, movido de la miſma miſericordia que antes, ha levantado algunos Eſpañoles en nueſtros tiempos que han trasladado los libros ſagrados. Los libros impreſos en Eſpañol que yo he viſto ſon los ſiguientes: La Biblia en lengua Valenciana con licencia de los Inquiſidores, a cuya tranſlacion aſiſtió San Vicente Ferrer, que ha mas de ciento y tantos años que ſe imprimio en folio de papel real. El Teſtamento viejo ſin los libros apocriphos impreſo año de 1553. en Ferrara, palabra por palabra como eſtá en Hebreo, que es un gran teſoro de la lengua Eſpañola. La Biblia de Caſiodoro de Reyna (vides proprium noſtri interpretis nomen) *impreſa en Baſilea año de 1569. Franciſco de Encinas Burgales trasladó año de 1542. el Teſtamento nuevo, y lo preſentó al Emperador D. Carlos en Bruselas. El Doctor Juan Perez, de pia memoria, año de 1556. imprimio el Teſtamento nuevo: y un Julian Hernandez, movido con el zelo de hacer bien a ſu nacion, llevó muy muchos de eſtos Teſtamentos, y los diſtribuyó en Sevilla año de 1557. A Juan Perez, Caſiodoro, y Julian yo los conoci, y traté familiarmente. Año 1596. imprimimos el Teſtamento nuevo, y agora por la miſericordia de Dios ſacamos otra vez a luz la Biblia Eſpañola. Eſtas impreſiones he yo viſto, fuera de las que con la injuria del tiempo, y con la perſecucion de los enemigos de la Cruz de Chriſto, nuevos Antiochos, ſe han perdido. Demas de eſtas translaciones en Eſpañol, que habemos nombrado, hay dos admirables Biblias en diverſas lenguas (como luego diremos) que Eſpañoles han hecho, las quales ſon y con mucha razon muy eſtimadas de todos los doctos de qualquiera nacion que ſean. La cauſa porque ſe hayan imprimido diremosla aqui.* Pergit hinc Cyprianus celebrare Biblia Complutenſia Franciſci cardinalis Ximenii, & Antuerpienſia Benedicti Ariæ Montani, propoſito inſiſtens approbandi uſum vulgarium translationum cum ſectariis, quorum erroribus fuit addictus; tranſumpſimus tamen nos ejus verba propter hiſtorica & propria noſtræ gentis ab eo inculcata. Caſiodorus autem hic de Reyna non Hebræus ſecta ſed hæreticus fuit, quod planiſſime conſtat ex Abrahami Sculteti exercitationibus Evangelicis, quæ in critico ſacro Londini excuſo, poſt annotationes variorum in Evangelia typis mandatæ habentur. Harum libri II. capitis VI. lemma eſt: *Caſſiodori Reynii Hiſpani admonitio ſupplex ad Eccleſiam Patrum memoria inſtauratam, ut exemplo Chriſti a periculoſis Satanæ ſuggeſtionibus ſibi caveat*: quæ admonitio tota dirigitur ad eccleſiam illam malignantium, quam ii qui ſeſe Reformatores jactant, Satanæ potius ipſi partiarii, introduxerunt.

CATHARINA.

D. CATHARINA, Ferdinandi & Eliſabethæ, Catholicorum Hiſpaniæ Regum, filia natu minima, Compluti anno MCDLXXXV. in lucem editur. A Petro Martyre in *Epiſtol.* libris epiſt. 217. pollens animo pro viribus femineis, ac vigens ingenio & prudentia, matris præter ceteras ſorores æmulatrix cum in tenera adhuc eſſet ætate, anno ſcilicet MDI. audiebat. Duodeviginti ferme annis nata in matrimonium Arturi, Walliæ principis, Henrici VII. Angliæ Regis filii, eoque extincto in Henrici fratris proxime ſequentis, & ad paterni regni ſucceſſionem vocati, ſideribus adverſis collocatur. Qui Henrici Octavi nomine Angliæ potitus, uxoriſque aliquando ſocietatem perteſus feminæ ſanctiſſimæ, quæſito eo colore quod non rite aut ex menſura auctoritatis data ſibi fuiſſet a Summo Pontifice facultas excipiendi thalamo relictam fratris, non expectata aliunde ſententia, nuntium conjugi, unaque Romanæ eccleſiæ, quam ſcriptis etiam ab impreſſione defenderat hæreticorum, remiſit Regum infeliciſſimus. At orba viro Catharina, Deo tota ſibique vacans, cum literis egregie inſtructa olim fuiſſet, pietatis ſuæ inſignia quædam documenta in libris his reliquit, quos laudant Poſſevinus Eiſengreiniuſque:

Meditationum in Pſalmos.
De Lamentatione item *Peccatoris.*
Obiit VIII. Januarii anni MDXXXVI. ætatis ſuæ L. biennio poſtquam throno fuit remota.

CATHARINA DE S. FRANCISCO, Luſitana, Oliſiponenſis ſcripſit Belgica lingua, ut a Luſitanis habeo:
Vitam S. Eliſabethæ Portugalliæ Reginæ. Item:
Vitam Annæ a S. Bartholomæo Carmelitæ excalceatæ.

CATHARINA PACENSIS (vulgo forte DE LA PAZ, niſi cognomentum ei datum a patria urbe ſit Pacenſi), cujus Latini verſus primam Hiſpali & Compluti lauream judicum ſententia meruerunt, nondum expleto ætatis anno ſeptimo & viceſimo in ipſo vitæ flore Caracæ, quæ nunc Guadalaxara nominatur, acerba & immatura morte vivis erepta, ingens ſui reliquit deſiderium. Vertit Latino carmine librum:
Joannis Hurtadi de Mendoza, el Buen Placer, hoc eſt de honeſta voluptate: rhythmo populari conſcriptum. Hæc Andreas Scotus in claſſe feminarum eruditione præſtantium.

CATHARINA PINHEIRA, Luſitana, ſanctimonialis ordinis Prædicatorum in cœnobio de Jeſu de Aveiro, ſcripſit prima:
A Vida da Santa Princeſa de Portugal Dona Joanna hirmaã do Rey D. Joaõ o Segundo: cui æqualis fuit & ſodalis, unde areas ſuas irrigaverunt omnes hi qui poſtea idem penſum verſarunt Nicolaus Diaz Dominicanus, Hieronymus Romanus Eremita, & ordinis ejuſdem chronographi Joannes Lopez III. parte *Hiſt. Ord. Prædicat.* lib. III. & Abrahamus Bzovius tomo XVIII. *Annal. Eccleſiaſticorum.*

CATHARINA DE SPIRITU SANCTO, Luſitana, ſanctimonialis ordinis Seraphici in urbe Oliſiponenſi, edidit librum ita inſcriptum:
Fundação das Framengas, ſeu cœnobii ita dicti. Oliſipone 1627. in 4.

CHRISTINA.

CHRISTINA ..... Luſitana, Eleonoræ Reginæ Portugalliæ Joannis II. relictæ, quæ uſque ad annum MDXXV. ſuperſtes fuit, nuncupavit:
Eſpelho de tres eſtados das mulheres. Oliſipone 1518.
..... *das Damas.* Cardoſus.

CHRISTOPHORUS.

CHRISTOPHORUS DE ACUÑA, Burgenſis, ſacerdos Societatis Jeſu, luſtrato Regiis auſpiciis magno Amazonum ut vocant flumine in meridionali America, jam reverſus vulgavit:
Nuevo deſcubrimiento del gran Rio de las Amazonas. Matriti 1641. in 4.

CHRISTOPHORUS DE AGUIRRE, canonicus Compoſtellanus, ſcripſit:
Breve Tratado de la Teologia moral. Pariſiis 1661. in 8.

CHRISTOPHORUS ALAON DE MORAIS, Luſitanus:
Genealogica quædam ſcripſiſſe a civibus ejus refertur.

F. CHRISTOPHORUS DE ALMEYDA, Luſitanus, Abrantenſis, ordinis Minorum, ſub Joanne Rege III. Portugalliæ neſcio quid aſceticum ſeu ſpirituale in lucem edidit. Cardoſus.

F. CHRISTOPHORUS DE ALMEYDA, Luſitanus ex oppido Golegam in ripa Tagi, ordinis Eremitarum S. Auguſtini provinciæ Portugalliæ, epiſcopus ut lego Martyrienſis, ſive quod ſuſpicor Martyropolitanus, quæ ſedes in Armenia fuit, epiſcopus titularis, & archiepiſcopi Oliſiponenſis ſuffraganeus ſive coadjutor, concionator magni nominis, edidit:
Sermoens: vulgari lingua, duobus tomis. Oliſipone.
A Vida do Capuchino Eſcoces.
Tratado do Auto da Fee.

F. CHRISTOPHORUS ALVAREZ, Franciſcanus cœnobii S. Franciſci Beneventani oppidi, atque in eodem concionator, edidit hujus tituli librum:
Padre tiene: aſi ſe interpreta eſta voz Joab. Fue Capitan general de David: ſu vida, y hazañas en hiſtoria apologetica, en que ſe ſatisfacen algunas calumnias que le imponen. Panegyrica en que ſe hace relacion de ſus prendas, y tragica de ſu fin deſgraciado. Legione typis Franciſci Montes in 4. 1678.

CHRISTOPHORUS DE ANDRADE, Luſitanus, Oliſiponenſis, cum in Belgio Philippi II. Regis caſtra ſequeretur, & in arce Antuerpienſi præſidiarius eſſet miles elucubravit:
Entrada dos Eſpanhoens per forza de armas em Amberes: ad Catharinam Portugalliæ Reginam. Anno MDLXXX. MS. Cardoſus.

CHRI-

CHRISTOPHORUS DE ANGUIANO SEDANO, juris canonici doctor Complutenſis, pontificiæque laureatorum claſſis poſt multam ætatem, primariique anteceſſoris munus cum laude adminiſtratum princeps, canis jam & ſtudiorum celebritate venerabilis gerendæ reipublicæ fuit impoſitus. Nempe cauſarum nobilitatis judicem, quem magiſtratum nos Alcalde de Hijoſdalgo appellare conſuevimus, Granatæ agebat, cum elaborati olim operis partem publicavit:

De Legibus, & Conſtitutionibus Principum, ipſorumque, & aliorum Judicum ordinariorum, & delegatorum poteſtate, juriſdictione, & imperio tractatum. Granatæ in ædibus auctoris, typis Petri Cueſta anno 1620. in folio. Quinque libros reliquos, totius operis complementum, propediem edendos in ſe auctor receperat, ſed fidem ſuam non liberavit.

Obiiſſe audio ſenatorem creatum Pincianæ curiæ, hærentem licet adhuc Granatæ.

F. CHRISTOPHORUS DE S. ANTONIO, olim ut credo cancellariæ Granatenſis advocatus, ſæculo dein nuntio remiſſo religioſus ordinis Minorum ſodalis, ſcripſit ſatis grandi volumine:

Triumphum Chriſti Jeſu contra Infideles: titulis xx. Salmanticæ apud Alphonſum de Porras, & Laurentium de Liondedeis, adhibito Honcala caſtigatore 1524. in fol. Nuncupatio libri ad Arcenſem ducem, cujus cauſam olim ſe defendiſſe adverſus nothum litigatorem jactat. Petrus Alba Franciſcanus in *Militia Conceptionis*, & Aubertus Miræus Franciſcanum fuiſſe affirmant, quod notum non fuit Lucæ Waddingo.

CHRISTOPHORUS DE ARCOS, ſacerdos & plebanus almæ eccleſiæ Hiſpalenſis, in Hiſpanicum vertit anno MDXXVI.

La muy lamentable, y cruenta batalla de Rodas, ex Latino Jacobi Pontani: ad Alphonſum Manrici archiep. Hiſpal. Prodiit autem ex Pinciana officina Joannis de Villaquiran anno 1549. in folio, forſan præeunte Hiſpalenſi altera antiquiore.

Ejus quoque eſt interpretatio Italicæ peregrinationis Ludovici Barthema patricii Romani, non ex Italico exemplari, ſed ex Latina verſione, cui titulum appoſuit:

Itinerario del venerable Varon Micer Luis Patricio Romano, en el qual cuenta mucha parte de la Ethiopia, Egipto, y entrambas Arabias, Syria, y la India. Hiſpali apud Jacobum Cromberger 1520. folio.

F. CHRISTOPHORUS DE ARTA, ſodalis Franciſcanus Valentini regni, & provinciæ S. Joannis Baptiſtæ Diſcalceatorum, procurator canonizationis B. P. Fr. Paſchalis Baylon ejuſdem ordinis, formavit ex actis ſolemnibus & probationibus hucuſque habitis Hiſpana lingua, & ex Hiſpana converti fecit in Italicam:

Vita, virtu, e miracoli del Beato Paſquale Baylon Religioſo ſcalzo dell' ordine di S. Franceſco figlio della provincia di S. Gio Battiſta del Regno di Valenza in Iſpagna. Romæ apud Michaelem Herculem 1672. in 8.

F. CHRISTOPHORUS DE AVENDAÑO, Pincianus, ordinis Carmelitarum provinciæ Caſtellæ, Medinæ Campi ad eum admiſſus, cujus Pincianam & Medinenſem domos præfectus rexit, inter declamatores Evangelici verbi apud Philippum Regem IV. ingenio, eloquentia, eruditione pietateque eximius, publicavit:

Sermones de Adviento con ſus feſtividades, y Santos. Matriti apud Alphonſum Martinum 1603. in 4. Oliſipone 1620. 4. Valentiæ 1623. 4. Iterumque Matriti 1617. 4. Qui & in Gallicum ſermonem converſi prodierunt Pariſiis 1628. 8. interprete Jacobo du Boſc Franciſcano: & in Italicum Venetiis 1629.

Sermones de Quareſma: duobus tomis. Matriti apud Alphonſum Martinum 1622. & 1623. 4. Barcinone 1630. 4. Gallice item Pariſiis 1638. 8.

Marial, ſermones en las feſtividades de Nueſtra Señora. Barcinone & Pinciæ 1629. 4. Italice quoque opera Bartholomæi de Bella Dominicani 1623. Venetiis. Latine etiam Coloniæ 1660.

Santoral: duobus tomis. Prior lucem vidit Matriti 1626. alter Pinciæ 1629. 4. Unum ex iis communicare Italis ſuis non dedignatus eſt diſertus ac doctus vir Joannes Franciſcus Loredanus, ex cujus interpretatione Venetiis prodiit anno 1635. Barcinonenſem quoque editionem hujus Hiſpani operis novimus ex officina Sebaſtiani a Cormellas 1629. in 4. Latine etiam Colonienſis anni 1660. mentio eſt in catalogis.

De varias feſtividades: volumen alterum, ſeorſim.

Pinciæ obiit anno hujus ſæculi (ut Emmanuel Romanus ſcribit in *Elucidationibus* ſuis hujus ordinis) XXVIII. octava Februarii die. Ferdinandus tamen Salazarius, Jeſuita, Hieronymi Florentiæ ſodalis nomine de Avendanio noſtro conqueritur, plagii eum inſimulans, neſcio quo jure ad cap. VIII. *Proverbiorum* num. 307. Latinam vidimus:

Auream Coronam Sanctuarii, ſive ſermones vere aureos in præcipuis totius anni feſtivitatibus, ab eloquentiſſimo, & ſapientiſſimo Hiſpanorum Chryſologo Fr. Chriſtophoro de Avenda-

daño. Quo modo inſcripſit ſuæ interpretationi (hujuſce operis ut credo) Georgius a Regina Angelorum, Viandenſis, ejuſdem ordinis in provincia Alemaniæ, prodiitque id Coloniæ apud Joannem Buſeum 1660. in 4.

Litaniam Æterni Patris Luminum confecit ex variis ſacrorum Bibliorum locis, cui peculiari feſtum a ſede Apoſtolica deſtinatum ardenter cupiebat, officiiſque ſollicitabat cum in diem ultimum incidit.

Inedita remanſerunt hæc alia duo:

Sermones funebres.

Cargos, y deſcargos de Judas: cujus libri jam typis initiati meminit auctor in prologo alterius voluminis *Sermonum de Sanctis.*

CHRISTOPHORUS BAÑEZ, ſcripſit:

Apologiam in aſſertum quoddam Joannis Colci, & ejus Præſidis, fautorumque; quibus in homine in ſtatu innocentiæ, & in Chriſto Domino, ejuſque Matre Sanctiſſima extrema craſſiora naturalis reſolutionis ſolius naturæ viribus inhiberi potuiſſe contendunt: in folio, abſque loco & anno impreſſionis. Vidit Petrus Alba, qui de eo in *Militia Conceptionis.*

D. CHRISTOPHORUS DE BENAVENTE ET BENAVIDES, Pincianus ut ajunt, eques Sancti Jacobi, & comes de Fontanar, Catholico Regi Philippo IV. a conſiliis belli, ejuſque cum ad Venetorum rempublicam, tum ad Gallorum Regem Ludovicum XIII. legatus, Joannis Auſtriaci, noſtræ juventutis principis, Regiæque prolis per biennium educator ſeu pædagogus, ſcripſit:

Advertencias para Reyes, Principes, y Embaxadores. Matriti apud Franciſcum Martinez 1643. 4.

Deceſſit Matriti.

F. CHRISTOPHORUS DE BUSTO, Auguſtinianus, edidit:

Compendio de algunos milagros que Dios ha obrado en Cordova por interceſſion de San Nicolas de Tolentino deſde San Matheo del año de DCI. haſta Septiembre de DCII. Cordubæ apud Andream de Barrera 1603. 8.

CHRISTOPHORUS DE CABRERA, ſacræ theologiæ magiſter, ſacerdoſque Palentinæ dioeceſis (quemadmodum in pontificio editionis, quam ſtatim ponimus, diplomate audit) foras emiſit:

Roſarium Beatæ Mariæ juxta ſanctum Evangelium, ſacramque Scripturam, triplici lingua Latina, Italica, & Hiſpanica, metricaque meditatione trilingui meditatum ab autore: ad Gregorium XIII. P. M. Romæ apud Vincentium Accoltum 1584. in 8.

Oblaturus erat etiam (verbis ejuſdem loquor de alio opere majoris momenti) *ſi excuſſa fuiſſent debita illa tibi tria corpulenta volumina Evangelicarum meditationum & expoſitionum, jam pridem a me concinnata, propriaque manu conſcripta.*

Eſt etiam in bibliotheca Altempſiana Romæ Chriſtophori Cabreræ:

Cenſura, & confutatio novæ opinionis de Euchariſtia.

Extruxit Romæ juxta Sancti Petri templum in ea parte Urbis quæ Burgo audit, hoſpitalem domum feminis excipiendis, præcipueque Hiſpanis quæ in Urbe peregrinantur, quæ etiam nunc extat.

Idem quamvis ſupra laudatus, repræſentandus tamen hic eſt vivis coloribus, quos libri ejus in Vaticana bibliotheca relicti, nec antea viſi, nobis ſubminiſtrarunt. Palentinum patria eum fuiſſe jam notavimus, civem tamen ſe Medinæ de Rioſeco, imo & canonicum alicubi vocat. Natus eſt Chriſtophoro patre ac Beatrice matre, ſtatim ac novit, major factus, parentes deſiderio prolis habendæ, ſi naſceretur, Deo eum votis ſuis conſecraſſe, ac ſanctiſſimæ Dei Matris Conceptionis feſto ſeſe in lucem editum fuiſſe, vitæ cælibi atque eccleſiaſticæ addictus Romam tandem venit una cum fratris ſui relicta, quam per viam ſororis nomine compellavit, atque ejus filia, ut ex his verſibus patet:

Virgine cum nepti nataque ſororis in urbem
Romam illam mecum, te duce, Chriſte, tuli.
Inſtar uti Paullæ viduæ, Euſtochiique pudicæ
Virginis in ſanctis utraque ſancta locis,
Abſtractæ mundo, populique patriſque maligni
Oblitæ, unde tibi complacuiſſe queant.
In ſancta nos Urbe habeat mors, vitaque ſancta:
Quod tua det nobis gratia, Chriſte, precor.

Meminit quoque in hoc eodem aut alio carmine fraterculi ſui Bernardini demortui, ſororumque Annæ, Eleonoræ, Joannæ virginum, & Agnetis, Catharinæ, Beatricis, Franciſcæque conjugatarum, item ex conjugio priore patris fratrem & quatuor ſorores natas. Vixit quidem Romæ ad mortem uſque deditus, imo immerſus, libris totus ac pietatis operibus, ad quæ omnino ſtudia ſua & inſignem ſacrorum Bibliorum, veterumque eccleſiæ Patrum cognitionem, miramque carmina pangendi facilitatem, ſcilicet ut pietatem & bonam mentem fidelibus omnibus ingeneraret, directam voluit. Pro devotione autem erga B. Virginem & Michaelem Archangelum in ſacra hujus æde ad Vaticani radicem, quam S. Michaelis de Scala tunc vocabant, fundata ibi propriis ſumptibus & conſecrata conceptæ abſque ulla macula Virginis capella, per duodecim continuos annos habi-

bitavit, ubi & ſepeliri voluit, jacetque ſub marmore his verſibus ab eodem vivo formatis inciſo:

Chriſtophorus Chriſto moriēs, de morte redēptus,
Corpus humo, domino cor animamque dedit.
Hancque ſepulturam ſibi deſignavit ad aram
Chriſtiferæ, implorans presbyter ejus opem.
Per ſacrum, pie Chriſte, tuū, quod ſacrificavit,
Sperat in æternum vivere, teque frui,
Teque Redemptorē, caro dū rediviva reſurget,
Luce videre tua, luminibuſque ſuis.
Divinæ ſophiæ ſtudioſus ad uſque ſenectam
Et ſenium, mnam optans multiplicare tuam,
Pluſcula compoſuit, tibi quantulacūque dicata,
Scripta ſuis digitis pro moduloque ſuo,
In ſtudioſorum fructumque uſumque tuorum
Condita, Scripturam rite ſequuta Sacram.
Cui tua cara fuit lex, lux, ſapientia dulcis,
Gloria Crux, tua mors vita medela ſalus.
Chriſtophoro requiem, lucem, vitamque beatam
Chriſtiparæ precibus, Chriſte benigne, dabis.

Omnia hæcce opera, quorum hic meminit, reliquit ipſe, propria ut ait manu & optimo ſcripturæ genere exarata, inter Vaticanos libros, ... non minus voluminibus contenta, in folio & quarto ut vocant, quorum in eorum aliquo auctor ipſe catalogum videri & extare voluit, ſcilicet cod. MS. 5011. hunc ſcilicet cum hac inſcriptione, cui ego adjungam quo quique liber codice Vaticano extat:

Auctoris opuſcula in ſuos quæque tomos digeſta, propriaque manu conſcripta, ac in Vaticana Apoſtolicæ ſedis bibliotheca ad commodum ſtudioſorum & fructum reponenda & conſervanda, hæc ſunt: atque ea quidem partim ſoluta, partim ligata numeris oratione.

Primus tomus, cui tit. Meditationes acroſtichicæ, id eſt, per initia verſuum & literarum compoſitæ, in Orationem Dominicam, Salutationem Angelicam, Symbolum Apoſtolorum, Beatitudines octo, Matthæi caput v. & Pſalmum L. & pleraque alia.

II. *Meditationes myſticæ in Canticum Canticorum. Item in Hexaemeron & alia compluſcula.* Extant in cod. Vaticano 5015.

III. *Meditationes in Monoteſſeron, ſimul & in Canticum Canticorum, de Incarnatione Divini Verbi, jam quidem recognitum opus præter alterum exemplar, quod longe ante repoſitum fuerat in prædicta bibliotheca.*

IV. *Meditationes myſticæ in omnes Pſalmos Davidici Pſalterii, cui titulus: Myſtica Cithara, opus denuo jam terque quaterque recognitum & adauctum præter alterum exemplar multo ante poſitum in eadem bibliotheca.* Extant ambo in codd. 5016. & 5017.

V. *Meditationes myſticæ in Proverbia Salomonis.* Cod. 5020.

VI. *Meditationes myſticæ in Eccleſiaſten ejuſdem Salomonis.* Additur in proprio codice, qui eſt 5024. *De Contemptu mundi, pio facilique carmine conditæ.*

VII. *Meditationes myſticæ, luculentiores quam aliæ priores, in prædictum Canticum Canticorum.* Cod. 5019.

VIII. *Oratorium Animæ contemplativæ ex ſacra potiſſimum Scriptura concinnatum.* Cod. 5018. item 3509. Ant. Carrafæ card. S. Euſebii anno MDLXXIII. dicatum in 8.

IX. *Quadriga Evangelica de Concordia Evangeliſtarum*: & jam ante poſita in eadem bibliotheca.

X. *Primus tomus Meditationum & expoſitionum Evangelicarum juxta quatuor Evangeliſtarum conſonantiam, Sanctorumque Patrum, omniumque præcipuorum Doctorum, tum Græcorum tum Latinorum, ſententias, ad modum cujuſdam generalis catenæ, cui ampliſſimo luculentiſſimoque operi titulus eſt: Evangelica Bibliotheca ex pluribus quam CCXXV. auctoribus, ſelectiſque Doctoribus concinnata.*

XI. *Secundus tomus ejuſdem Bibliothecæ, ſive Meditationum.*

XII. *Tertius tomus ejuſdem Evangelicæ Bibliothecæ.* Opus tribus quidem his tomis vaſtioribus contentum, & luce digniſſimum. Gregorio Papæ XIII. nuncupatum anno ſuperioris ſæculi LXXVII. Extat codicibus 5009. & duobus ſequentibus.

XIII. *De Laudibus & excellentiis B. Virginis Dei Genitricis Mariæ*: libris quatuor proſaicis. Cod. 5014.

XIV. *Compendium de diſcretione ſpirituum: item de optimo modo convertendi infideles juxta illud Evangelicum verbum Lucæ cap. XIV. Exi in vias & ſepes, & compelle intrare.* Extant duo hæc in cod. 5026. ſed cum titulo: *Opuſculorum quorumdam*, in quibus præter ſuperiora duo & eſt: *Antapologia pro tuenda proprietate loquendi de Sacramento & re Sacramenti Sacratiſſimæ Euchariſtiæ.* Item: *Sententiæ quædam memorabiles ex eximiis Magni Baſilii monumentis ſelectæ ad Chriſtianos componendos mores maxime expectantes.* Proſa ſcilicet omnia hæc quatuor opuſcula.

XV. *De Mirabilibus & excellentiis ſanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti compendium.* Adjungitur in proprio cod. 5025. *Deque fructibus & effectibus ejus, ac digna ipſius ſumptione ex memorabilibus Sanctorum graviumque Doctorum Theologorum ſententiis concinnatum. Addita ſunt multa, magnaque Sanctiſſimi Sacramenti miracula.* Extat & aliud utiliſſimi hujus libri exemplum in cod. 5029.

XVI. *De Pœnitentia & fructibus ejus compendium.* Cod. 5028.

XVII. *De Conſonantia veteris & novi inſtrumenti opus incœptum uſque ad quinquaginta*

ta consonantias. In codice proprio, qui est 5030. extat cum hoc titulo: *Concordantiæ concordantium Divinorum Instrumentorum Veteris & Novi Testamenti juxta SS. Patrum, Doctorumque sententias concinnatæ.*

XVIII. *De Consideratione conditionis humanæ, integræ, lapsæ, & restitutæ.* Est codex 5027. sed ita inscriptum: *De Homine, humanæque naturæ conditione & reparatione compendium, ex probatis auctoribus concinnatum.*

XIX. *Flores consolationis vulgari lingua Hispanica, quod opusculum jam tractum in Italicam linguam, excusumque Venetiis est anno MDLXII. sed falso alii auctori adscriptum.* Extant nisi fallor in cod. 5023. cum titulo: *Meditatiunculæ ad serenissimum Hispaniarum Principem*, ubi notatur editas olim fuisse Pincianis typis Francisci Fernandez de Corduba anno 1548. in 4. Id vero, quod laudatus continet codex Vaticanus, eædem ipsæ sunt Meditatiunculæ, de novo recognitæ auctæque, & Philippo Regi II. anno MDXC. ex Roma dedicatæ, in cujus ad eum nuncupatoria epistola notatum voluit vidisse & approbasse has, Regii senatus jussu, *Joannem Genesium Sepulvedam virum*, quod ait, *undecumque doctissimum, & honoratum Joannem tunc magistrum serenissimi primogeniti Caroli, postea Oxomensem episcopum.*

XX. *Schola Doctrinæ Christianæ, vulgari lingua Hispanica ex sententiis SS. Patrum.* Codex 5033. habet hunc titulum: *Escuela de la doctrina, y disciplina christiana provechosa a todo fiel christiano.*

XXI. *Catheciſmi interpretatio vulgari lingua Hispanica, Regi Philippo II. dicatum opus, traditumque exemplar propria manu scriptum, præsente ipso præsidente Regii senatus concilii cardinale Spinosa. Quod archetypum fuit acceptum, sed oblatum erat ad videndum ac restituendum auctori; non fuit restitutum, forsan uti Princeps eodem privatim uteretur, ut fit.* Unde colligere possumus non in eadem Vaticana, sed forsan in Regia Escurialensi bibliotheca nunc asservari.

XXII. *Instrumentum spirituale vulgari Hispana lingua denuo adauctum, cujus alterum manu propria scriptum exemplar ante viginti annos sumptum furtim fuit ex Vaticana bibliotheca; nunc alterum iterum reponitur cum duabus aliis parvis codicibus, additis diversis metris, hymnis, rhythmisque* Codex Vaticanus 5032. sic habet inscriptum: *Instrumento Espiritual dirigido a la Sacratissima Virgen Maria Madre de Dios en Español*: in cujus præfatione ait se eo proposito carminibus his sacris dedisse operam ut subrogaret ea profanis, quæ vulgo canebantur, nec esse in intentione sibi ut edantur, sed ut in aliqua bibliotheca post obitum suum collocentur, dissimulaturumque proprium auctoris nomen nisi hoc esset legibus prohibitum. Meminit ibidem alterius libri a se olim, absque suo nomine, jussu primi episcopi Mexicani, & primæ marchionissæ del Valle, scripti, cum hac inscriptione: *Flores de consolacion.* In secunda ad lectorem præfatione repetit furto hunc e Vaticana sublatum, attamen restitutum ex alio exemplo quod in Hispania remanserat, & in proprio loco positum. Hujus, quod continet omnis generis Hispanos versus, veluti sequela est alter codex 5034. quem sic inscriptum voluit auctor postquam catalogum hunc formasset uti alia, forsan scriptum: *Notas notables morales de metros espirituales, quasi emblemata quædam pia meditativa, en rima, y lengua Española, que es suplemento de la Obra intitulada, Instrumento Espiritual.* Eadem continent codices 5036. & 5037.

XXIII. *Rosarium B. Mariæ Deiparæ trilingue, carmine, & juxta Evangelium Sacramque Scripturam meditatum, excusum Romæ 1584. in* 8. Codex 5038. sic habet: *Rosarium Benedictæ Virginis Mariæ carmine saphico quo canuntur in Ecclesia complures hymni, sicut ille*: Christe Sanctorum decus Angelorum. Hucusque confectorum jam tum cum auctor seriem hanc suorum operum codici huic Vaticano consignabat catalogus: quibus tamen adjungit: *Sunt & alia nonnulla, partim non ita digesta ac dispositа ut in hoc albo apponi debeant, ut sententiæ quædam selectæ Theologicæ e SS. Patribus gravissimisque Doctoribus de Trinitate, & Resurrectione &c. partim vero suffurata, vel amicis commodata, nec tamen restituta interciderunt: quæ quidem omnia & singula qualiacumque illa sunt, juxta datum & acceptum a Domino talentum piis lectoribus communicavit auctor ad laudem & gloriam Domini nostri Jesu Christi, una cum Patre & Spiritu Sancto in sæcula sæculorum. Amen.* Et prosequitur aliquantum postea, ut videtur, scribens: *Habetur adhuc in manibus ex voto veluti pio sacrificio vespertino quoddam opus inceptum quasi viridarium contemplativæ animæ, divinæ sapientiæ studiosæ, & speculum speculationum mysteriorum Christi, cui titulus est: Gustatus dulcis Jesus, de consolatione: in quo progrediendum est quatenus Dominus dederit.* Quibus verbis subjungitur recentiori nota ejusdem auctoris: *Hoc tandem opus favente Domino absolutum est, duobus justis tomis contentum, uterque in utrumque Testamentum anno Domini MDXCVII.* Legitur quidem hodie bipartitum id opus.

XXIV. *Speculi speculationum Christi*: duobus codicibus 5012. & 5013. quorum prior est

eſt Veteris, poſterior Novi Teſtamenti illuſtrator.

Superſunt & in eadem Vaticana Bibliotheca codices alii ad Cabreram ſpectantes, quorum jam meminimus.

XXV. *In ſacroſanctarum ſeptem Eccleſiarum principalium almæ urbis Romæ Stationes Meditatiunculæ, cum aliis adjunctis plano pioque carmine conditæ*: ad cardinalem Antonium Carrafam. Cod. 3508. item cod. 5040. Dedicatio incipit: *Gregorius ille Nazianzenus* &c. In fine notat quod *in omnibus opuſculis ſuis carmine conſcriptis, circa meditationem divinorum eloquiorum potiſſimum verſantibus, ad lectorem præfigere ſolitus fuerit, ne quid vanæ poeſeos, ſed ſincerum piumque carmen in Domini laudem conditum ſibi oblatum putet*:

Carmen ſi placuit tibi dat meditatio carmen,
Quod reputes proſſam ſi tibi proſſa placet.

Incipit prima ad S. Petrum meditatio:

Templũ, Petre, tuũ ſanctũ, ſacrũque ſacellũ
Vaticanum intrans te veneratur amans.

XXVI. *Summa Sententiarum Theologicarum ex Sacræ Scripturæ teſtimoniis, Sanctorumque Patrum, & Doctorum auctoritatibus, Summorumque Pontificum, Sacrorumque Conciliorum Decretis conſtans.* Cod. 5021. Hæc illa videtur cujus ut imperfectæ adhuc mentionem auctor ſupra allatis verbis habuit.

XXVII. *Evangelica Lyra de ſonetos meditados ſegun lo que pudo tocar en ſuma del ſagrado Evangelio.* Cod. 5035. Sunt Sonetti ut vocant CCXLVIII.

XXVIII. *Roſario de Nueſtra Señora meditado en verſo Eſpañol, y Latino.* Cod. 5039. Quod ſequela videtur Roſarii trilinguis jam laudati antecedentis codicis 5038.

XXIX. *Meditatiunculæ piæ in Sanctarum ſeptem Eccleſiarum Urbis Romæ ſtationibus. Ex tempore auctor meditabatur.* Hæc inſcriptio eſt codicis Vaticani 5040. diverſi, ut videtur, operis ab eo jam laudato ejuſdem argumenti num. 25. cum hoc Ludovico Blancheto magiſtro cameræ Gregorii XIII. Pontificis, illud vero uti diximus Antonio cardinali Carrafa ſit nuncupatum.

XXX. *Notabilium Devotionum quædam exempla erga Paſſionem & Crucem Domini noſtri Jeſu Chriſti, Sanctiſſimique Sacramenti Euchariſtiæ, ac B. Virginis Mariæ venerationem ex variis Sanctorum, Doctorumque ſcriptis ſelectæ*: ad Joannem de Mendoza S. R. E. cardinalem. Cod. 5041. in 8.

XXXI. *Piæ Meditationes in ſeptem Pſalmos Pœnitentiales, ex opere Meditationum in omnes Pſalmos, quod auctor compoſuit repoſuitque in bibliotheca Vaticana, propria manu ſcriptum, nondumque in lucem editum*: eidem Joanni a Mendoza nuncupatæ. Cod. 5042. Adjiciuntur in fine *Annotatiunculæ quædam in aliquot loca Breviarii, Ritualiſque Romani obiter animadverſæ*: ad Clementem VIII.

Totidem fere codicibus, manu omnia ipſius auctoris ſcripta, tam metricæ quam ſolutæ orationis opera, mole ſua & numero gravia admodum, ſed pia doctaque, inter libros aſſervantur Vaticanos, typorum luce hactenus carentia, ſine ullo uſu, quod in votis noſtri piiſſimi ac doctiſſimi viri fuit, fructuve ſtudiorum. Reliquit etiam pietatis ſuæ ac munificentiæ monimentum in hoſpitali domo, quam ſumtibus ſuis dotavit, duodecim peregrinis feminis excipiendis, non longe ab eadem S. Michaelis eccleſia, ut lapis loquitur in ea quæ olim fuit peregrinarum habitatione, adhuc ſervata, quam inde nos exſcripſimus.

D. CHRISTOPHORUS DE LA CAMARA ET MURGA, domo ex oppido Arciniega Burgenſis dioeceſis, primas literas in collegio Jeſuitarum Montis Regis, philoſophiam Compluti a Monteſino, Tena & aliis didicit. Seguntinum & Salmantinum gymnaſium togatus utrobique ſodalis, & quidem Salmanticæ in eo Sancti Salvatoris, quod a conditore Ovetenſi antiſtite appellatur, frequentavit. Poſt adeptam vero hic artium cathedram, cum in Pacenſi eccleſia, tum deinde in Murciana ſacerdotium canonicum, quod a docendi munere vulgo audit magiſtrale, obtinuit, atque inde illud, quod Bibliis explanandis creatum eſt, Toleti anno MDCXVII. Poſt decennium Canarienſium inſularum ſedem adminiſtrare juſſus eſt epiſcopus, unde ad Salmantinam translatus deceſſit tandem anno MDCXLI. Jacetque in ſacello eccleſiæ maximo. Edidit dum Canariæ ageret:

Conſtituciones Sinodales del Obiſpado de Canaria, ſu primera fundacion, y translacion; vidas de ſus Obiſpos, y breve relacion de las Islas. Matriti 1634. 4.

CHRISTOPHORUS DE LAS CASAS, Hiſpalenſis ut credo, magno commodo utriuſque linguæ vulgaris Hiſpaniæ ac Italicæ ſtudioſorum conſcripſit, cum Alcalitano duci a ſecretis eſſet:

El Vocabulario de las dos lenguas Toſcana, y Caſtellana. Venetiis 1576. in 8. Et auctum a Julio Camillo iterum Venetiis apud Damianum Zenarum 1594. in 8. Quem tamen librum quare extremæ notæ, & nullius uſus credit Scioppius in *Conſultatione de ſtudiorum ratione?*

Hujus quoque eſt ex Latino in vernaculum ſermonem verſus:

Julio Solino de las coſas maravilloſas del

mundo. Hiſpali 1573. 4. apud Alphonſum Siculum.

Hiſpali natum non temere dixi, quem Caſas cognomentum, in hac urbe ſatis notum, ab aliis diſtinguebat, cujuſque nomine in elogiis Vocabulario præfixis Ferdinandus Herrera, & Joannes Mallara, in eadem nati, Bætim fluvium celebrant. Deceſſit quidem is an. MDLXXVI. ei male adplicata in morbo mannæ purgatione, quæ imbecilliorem hominis ventrem profluvio perdidit.

CHRISTOPHORUS DE CASTILLEJO, Rodericopolitanus (quam ſibi ipſe patriam in *Dialogiſmo* quodam *inter ſe & calamum* efficto tribuit) ingenioſus admodum, ac veluti natus exprimendis breviore verſuum modo animi ſenſibus poeta: quod genus compoſitionis adeo ſibi noſtrorumque hominum proprium, tanquam domi natum, nec foris petitum exiſtimabat ut vel aſpernaretur majora carmina, vel ſaltem abſtinendum ſibi ab exoticæ hujus mercis reputaret commercio. Atque id quidem eum præſtitiſſe ipſa, quæ omnium manibus teruntur, poemata ejus clamant. Ætatis majorem partem in aula ſereniſſimi Infantis Hiſpaniarum Ferdinandi, Caroli V. fratris, atque ejuſdem poſtea Romanorum Imperatoris, ſecretorum illius conſcius ex munere tranſegit. Quam pertæſus, patriæ primum, deinde ſibi ſe, ratione alia potiore vitæ admiſſa, reſtituit. Namque in Ciſtercienſium monaſterio, quod in Toletano regno gaudet Valliseccleſiarum appellatione, monachum induens, quibus olim dotibus eximiam ſuſtentavit apud mortales famam, iiſdem, ſcilicet veræ ac perpetuæ immortalitatis, ſeſe aſſeclam profeſſus eſt. Poetica ejus, hoc eſt, omnia opera, tribus partibus diſtincta, in Belgio edidit Martinus Nutius Antuerpienſibus typis, hoc titulo:

Obras Poeticas de Chriſtoval de Caſtillejo. 1598. in 12. Compluti apud nos edita ſunt anno 1615. 8.

Deceſſit circa annum MDXCVI. conditus in ſuo monaſterio. Teſtem habeo de hac Chriſtophori noſtri ſæcularium renunciatione Chryſoſtomum Henriquez in *Phenice*.

CHRISTOPHORUS DE CASTRO, patria Ocanienſis, vitæ inſtituto ſodalis Jeſuitarum, natus fuit anno MDLI. puerque adhuc ſacræ huic familiæ ſocium ſe dedit; in qua poſt laudabiliter impletum munus docendi Complutenſem juventutem, necnon & Salmanticenſem ſacras literas, pie obdormivit in Domino ætatis anno LXV. redempti orbis MDCXV. Infatigabilis ejus induſtriæ ac ſtudii hi fetus in lucem editi ſunt:

Hiſtoria Deiparæ Virginis Mariæ. Compluti 1605. Moguntiæque apud Bálthaſarem Lippium 1610. 8. Quam Hiſpanicam fecit Melchior de Caſtro, ediditque 1607. 8. Complutenſibus etiam typis.

Commentariorum in Hieremiæ Prophetias, Lamentationes, & Baruch libri VI. Pariſiis apud Michaelem Sonnium 1609. folio.

In Sapientiam Salomonis brevis, ac dilucidus Commentarius. Lugduni apud Horatium Cardon 1613. in 4.

Commentariorum in XII. Prophetas libri XII. cum paraphraſi. Ibidem 1615. Moguntiæ 1616. folio. Antuerpiæque apud Verduſium 1619. in folio. Præmittitur ibi *Iſagoge* libris IV. in quibus omnia quæ pertinent ad vaticinium naturale, artificiale, & propheticum exponit accurate.

Ejus etiam Romæ adſervantur manu ſcripti:

De Religioſo Statu libri VIII. Item Hiſpanice conſcripſit:

Hiſtoria del Colegio de la Compañia de Jeſus de Alcala de Henares deſde ſu fundacion haſta el año MDLXVIII.

F. CHRISTOPHORUS DE CASTRO, neſcio cujus Religioſi ordinis, ſcripſit:

Hiſtoria de la Villa de Bujalance.

CHRISTOPHORUS DE CONTRERAS, Bæticus, ex oppido Lepe diœceſis Hiſpalenſis, Jeſuitarum ſodalis, ſi auctori credimus *Bibliothecæ Societatis* paratum prelo ſuperioribus annis habebat:

In Sophoniam Prophetam Commentarios.

CHRISTOPHORUS DA COSTA, natione Luſitanus, in Africa (Tingi forte aut Septæ Luſitanorum coloniis) natus, Africana & Aſiatica longi temporis peregrinatione, multiſque experimentis, etiam inter barbaras illius orbis gentes in captivitate & ærumnis manens, medicam artem & botanicam, quibus ſeſe addixerat, egregie promovit ſcribens (mutuatus tamen magnam partem a Garcia de Orta, quod nec ipſe diſſimulat):

Tratado de las drogas, y medicinas de las Indias Orientales. Burgis apud Martinum de Victoria 1578. in 4. Hunc librum Latine dedit in ſummarium contractum Carolus Cluſius Atrebas lib. IX. *Exoticorum.* Antuerpiæ apud Plantinum 1582. qui ſeorſim anno 1593. in eadem officina editus eſt. Et quidem Cluſius ſtirpium iconiſmos a Coſta editos, ut ineptos prorſuſque diſſimiles rejecit. Italis etiam communicatum prodiit opus ex officina Veneta Ziletti 1585. in 4. Galli quoque ſuum fecerunt una cum Garſia de Orta (quem parum apte interpres Garſiam de Iardin appellavit) Lugdunique ediderunt anno 1619. in 8. Obligaverat autem ſe auctor, cum de ſpecie-

ciebus Indiæ medicinalibus commentarium publicaret, edendo vaſtiori operi, in quo reliquarum plantarum fructuumque, aviumque & animantium omnis generis apud Indos, Perſas & Sinas viventium naturam virtuteſque proponeret: quod votum credo ei non ſucceſſit. Miſcella etiam alia edidit, nempe:

Tratado en contra, y pro de la vida ſolitaria: con otros dos Tratados; uno de la Religion, y religioſo: otro contra los hombres que mal viven. Venetiis 1592. in 4. apud Jacobum Cornetti.

Tratado en loor de las mugeres: ad Catharinam Auſtriacam. Ibidem eodem anno in 4. Qui ad hunc librum præfatur, auctoris quidam famſiliaris, præter laudata hic opera meminit etiam horum quæ jam apponimus:

Del Amor divino, del natural, y humano, y de lo que debemos a los animales libellus, ſeu tractatus tres. Item:

Tres Dialogos Theriacales.

Diſcurſo del Viage de las Indias Orientales, y lo que ſe navega por aquellas partes. Apud Burgenſes in Caſtella Veteri medicinam faciebat eo tempore quo in eadem urbe edi curavit princeps illud opus de Orientis rebus medicinalibus. Cum autem ſolitariam celebravit vitam, vacare Deo cupiens, in ſolitarium quemdam locum ſeceſſerat. Compoſtellæ hoc de eo diſtichum reperiri ajunt:

Africa te genuit, te fertilis Aſia pavit,
Te nunc Europa, doctor Acoſta, tenet.

D. CHRISTOPHORUS CRESPI DE VALDAURA, Valentinus domo, juriſconſultus, poſt navata reipublicæ in patria urbe & regno advocati fiſcalis ſenatoriſque, atque inde in curia Regia ſupremi Aragonenſium rerum concilii regentis munera, in ſummo ſui ordinis gradu conſtitutus eidem concilio præfuit vicecancellarii titulo, quem honorem multæ ejus doctrinæ, ſummæ integritati, altiſſimæ prudentiæ, atque innocentiſſimis moribus debitum contulit ei Philippus Rex IV. anno MDCLII. in locum D. Mathiæ de Vaietola & Cavanillas, munere iſto propter ſenium dimiſſi ſubrogato. Qui & jure ſui muneris unus quoque e lectiſſimis ſex viris fuit, quorum conſilio in adminiſtranda Hiſpana re uti debuit juxta præſcriptam tutelæ formam ſereniſſima Regina, Caroli Regis II. mater auguſta. Edidit:

Obſervationes illuſtratas deciſionibus ſacri ſupremi Aragonum Concilii, ſupremi Concilii S. Cruciatæ, & Regiæ Audientiæ Valentinæ: duobus tomis. Lugduni apud Horatium Boiſſat & Georgium Remeu 1662. in folio.

Nam & in tribunali quod Cruciatæ negotia adminiſtrat, pro Aragoniæ ſuo concilio ſedit. Monteſiæ ordinis inſignitus cruce clavigeri honorem in eodem ordine, Regiſque aſſeſſoris generalis exercuit, Ludovici Creſpi V. C. dum viveret præſulis Oriolani, atque hinc Placentini, N. Vicenſis epiſcopi, & Joannis ejuſdem Monteſiæ militaris ordinis equitis & locumtenentis generalis, frater germanus. In ætate tot annos quot ſæculum habens, ſexcenteſimo ſcilicet ſæculari in lucem editus, diem vidit extremum Februarii XXII. MDCLXXI. cum ingenti omnium bonorum mœrore & publico luctu, in proſpera ſic dignitatis & exiſtimationis fortuna neceſſariorum ad funus ducendum & familiam exhibendam indigens, jacetque in collegio Jeſuitarum Matritenſi.

F. CHRISTOPHORUS DE CRUCE, Conſaburenſis (Conſuegra oppidum intelligo diœceſis Toletanæ) Dominicanus, edidit in lucem:

Tratado de la Eſperanza Chriſtiana. Toleti apud Thomam de Guzman 1611. in 8.

F. CHRISTOPHORUS DELGADILLO, Matritenſis, Regularis Obſervantiæ Sancti Franciſci, ſacræ theologiæ lector inter ſuos emeritus, ſodalibus præfuit in æde Sancti Didaci Complutenſis academiæ, ſacris virginibus Regiæ Matritenſis Excalceatarum domus confeſſionibus præfuit, quo tempore Tudenſis eccleſiæ ſibi oblatæ infulis ornari recuſavit. Romam venit cuſtos provinciæ ſuæ ad conventum generalem anno MDCLXIV. pluribus monumentis doctrinæ ſuæ Urbi jam notus. Nempe edidit:

Secundum Principium Complutenſe: *ſeu de Angelis* tractatum. Compluti apud Mariam Fernandez 1652. in 4.

Tractatus duos: *alterum de Incarnatione, alterum de adoratione, in quibus legitima Doctoris ſubtilis mens aperitur, & propugnatur.* Iiſdem typis 1653. in 4.

De Sacramentis in genere, & aliquibus in ſpecie Tractatum in doctrina ejuſdem doctoris ſubtilis. Ex eadem officina 1654. 4.

De Pœnitentia Tractatum bipartitum, ſcilicet quatenus virtus eſt, & quatenus Sacramentum. In eadem officina 1658. in 4.

De Venerabili Euchariſtiæ Sacramento. Compluti 1660. in 4.

CHRISTOPHORUS DIATRISTAN DE ACUÑA, medicus, edidit, auctore mihi Joanne Antonio vander Linden in opere *De ſcriptis medicis*:

Antitheſim ad Repetitionem de Tertiana pro medicina Iberorum. Lovanii apud Jacobum Zegers 1642. in 4.

CHRISTOPHORUS DE ESCOBAR, Bæticus, Antonii Nebriſſenſis auditor, qui præceptoris ſui & ſæculi parum Chriſtiano more, Lucium Chriſtophorum appellare ſe amabat, anno præteriti ſæculi octavo in Sicilia degebat, proregi ejus temporis (ſive Joanni Lanuzæ, ſive Raymundo Cardonæ) a ſacris & ab ſtudiis, quod ex epiſtola Nebriſſenſis una cum *Introductionibus Grammaticis* ad Eſcobarem data novimus. Ipſe quoque de ſe in reſponſione hujuſmet epiſtolæ jactanter *Dicam tamen* (inquit) *rem quam veriſſimam: plus quinquagies cum variis Latinitatis præceptoribus, & apud Siculos & alibi decertavi, ubi nullum fanum, nullum forum, nullaque pulpita tuum Chriſtophorum non viderunt, tametſi patria barbarum, quod mihi ſemper præclaro aſſumpſi honori, jugiter victorem quoad facerent deditionem.* Extant ab eo una cum Nebriſſenſis *Introductionibus* jam laudatis:

De cauſis corruptæ loquutionis opuſculum.

De verbis exceptæ actionis dialogus.

De verbis Aproſopicis, hoc eſt Imperſonalibus, enarratio.

In Laurentii Vallæ caput de Fico expoſito: & alia minutiora. Lugduni apud Jacobum Junti 1541. 4. In catalogo Valerii Andreæ tributa huic ipſi legimus ſequentia hæc etiam opera:

De naturalium nominum ratione lucubrationem, quatenus ad eloquentiam Latinam attinet.

De Viris Latinitate præclaris in Hiſpania: cujus meminit operis Antonius quoque Poſſevinus *Bibliothecæ ſelectæ* lib. XVI. cap. XIV. dum de Hiſpanæ hiſtoriæ ſcriptoribus agit, Venetiiſque ait excuſſum fuiſſe in folio. Certe nobis nunquam viſus fuit, nec alibi notitia occurrit hujus libelli.

De quibuſdam Civitatis Agrigentinæ antiquitatum enarrationibus libellum: quem putat idem Valerius Andreas typis in Sicilia editum eſſe.

Conterraneum ſuum vocat Pomponium Melam, cujus patria propter locum ejus geographiæ inemendatum haud ſatis nota eſt, itemque concivem ſuum neſcio quem Sarrazim (ita vocat) Arabem: canonicum Agrigentinæ ejuſdem eccleſiæ eum fuiſſe affirmat idem Valerius.

CHRISTOPHORUS FALCAON, Luſitanus, Portalegrenſis, ſcripſit:

Los Amores de Chriſal &c. Cardoſus.

F. CHRISTOPHORUS DE FARIA, Luſitanus, ex Minorum provincia, quam Arrabida vocant, ſcripſit.

Sermones. Cardoſus.

CHRISTOPHORUS FERREIRA, Luſitanus, patria ex Turribus-novis oppido, Jeſuita, Japoniæ miſſionarius, de quo in *Bibliotheca Societatis* agitur, miſſit exinde:

Annuas Literas anno MDCXXVII.

CHRISTOPHORUS FERREIRA SAMPAIO, Luſitanus, ſcripſit Caſtellæ ſermone:

Vida, y hechos del Principe perfecto Don Juan Rey de Portugal ſegundo deſte nombre. Matriti 1626. in 4. compendium ſcilicet Garſiæ Reſendii, ac Ruderici Pinæ veterum hiſtoriarum de rebus ejus geſtis.

F. CHRISTOPHORUS DE FONSECA, ortus parentibus S. Eulaliæ oppidi quod in regno Toletano eſt, civibus, forſan ipſe Eulalienſis, niſi Maquedæ natus (ejuſdem tractus oppidi) quod Thomas Tamajus affirmat in collectione librorum Hiſpanorum; in Regia urbe Toleto Auguſtinianis ſe dedit ſodalem anno MDLXVI. Præfectus aliquando totius provinciæ circa annum hujus ſæculi quod excurrit ſeptimum, doctus valde ac facundus theologus, præcipuum inter concionatores curiæ Regiæ locum ſuo tempore obtinuit. Extant ab eo hæc ſcripta:

La Vida de Chriſto: quatuor tomis, in quorum primo myſteria vitæ Chriſti, ſecundo miracula, tertio parabolas, tandem ultimo reliquas ipſius doctrinæ partes illuſtrat. Prima pars edita eſt Toleti an. 1596. & Matriti 1601. II. Matriti apud Michaelem Serranum 1603. III. ibidem typis Regiis 1605. folio. IV. ibidem apud Ludovicum Sanchez 1611. folio. Barcinone totum opus edidit, niſi fallimur, Sebaſtianus Cormellas. Italice prodierunt Venetiis 1608. in 4. Georgii Valentini opera. Breſciæque ut credimus, 1617.

Del Amor de Dios Primera, y ſegunda Parte. Barcinone apud Cormellas 1599. & antea 1594. Pinciæque. Barcinoneque tertio apud Onufrium de Anglada 1606. in 8. Matritique anno 1620. Hoc opus, titulo *Amphitheatri Amorum* nuncupatum, Latine edidit Cornelius Curtius, Bruxellenſis, Auguſtæ anno 1623. in 8. Italicum quoque foras emiſit Sebaſtianus Combi, Venetus typographus, anno 1608. 8. Atque eo prior Breſciæ Petrus Maria Marchetti 1602. in 8. Galliceque verſum a Nicolao Maillard ordinis Cœleſtinorum, non quidem ex Hiſpano fonte ſed ex Italica jam laudata interpretatione, Pariſiis vidua Guillielmi la Nou 1605. in 12.

Sermones de Quareſma. Matriti per Alphonſum Martin 1614. 4. At ex interpretatione Latina ejuſdem Curtii Coloniæ 1618. 8. Item:

Sermones para las Dominicas: quos Gallice editos novimus in 8. Pariſiis, duobus tomis.

Obiit

Obiit ſeptuagenario major circa annum MDCXII. aliis MDCXVI.

F. CHRISTOPHORUS DE FROMESTA, Salmanticenſis, Auguſtinianus, ſacræ theologiæ magiſter, Salmantinæ domus ſuæ aliquando præfectus, varia reliquiſſe dicitur in ſchedis, in hiſque volumen grande conſcriptum circa annum MDLXXXII.

In Cantica Canticorum: quod in bibliotheca illius cœnobii adſervari Thomas de Herrera in *Hiſtoria* hujuſmet ædis Salmantinæ ſcriptum reliquit.

F. CHRISTOPHORUS GALVEZ, Ilerdenſis, Dominicanus, reliquiſſe dicitur MSS. celeber cum eſſet ipſe eccleſiaſtes:

Quadrageſimales, o Sermones de Quareſma: quatuor voluminibus.

Sanctorales, y Dominicales: totidem.

Vidit D. Thomas Tamajus, & neſcio quem alium librum Joanni Aragonio, præſuli Toletano, ut ajunt dicatum.

CHRISTOPHORUS GARZIA YAÑEZ, natus in oppido Medina del Campo, presbyter Societatis Jeſu, poſt adminiſtrata plura ſui ordinis munera, etiam apud Indos, ſubſtitit Hiſpali, qua in urbe meditabatur in publicum immenſæ molis, quod confecerat, opus totis undecim voluminibus comprehenſum edere, cujus & ſynopſin ſive acolytiam præmiſit. Hujus argumentum:

Encyclopedia totius Juris: quæ latet adhuc.

CHRISTOPHORUS GIL (ÆGIDIUS Latina forma), Luſitanus, Brigantinus, Societatis Jeſu ſacerdos, poſtquam humanas divinaſque literas partim Conimbricenſis, partim Eborenſis profeſſor ſupra vicennium explicuiſſet, Romam perrexit ad cenſuram librorum inter alios a præfecto generali deſtinatus. Unde reverſus, Franciſcoque Suario, recens mortuo, in Conimbricenſi profeſſorio munere jam ſufficiendus ad ſuperos evocatus fuit anno MDCVIII. ætatis LIII. Vir utique doctiſſimus, vitæque nuſquam ut creditur delibata innocentia venerabilis. Extant ab eo:

Commentariorum Theologicorum de ſacra doctrina, & eſſentia, atque virtute Dei, libri duo: primum Lugduni, mox Coloniæ editi anno 1610. folio.

CHRISTOPHORUS GOMEZ, Jeſuita provinciæ Paraquariæ in America, ſcripſit:

Elogia Societatis Jeſu, ſive Propugnaculum Pontificum, Conciliorum, Cardinalium, Antiſtitum, necnon Imperatorum, Regum, Proregum, & aliorum Virtute, Religione, omnique literatura illuſtrium (etiam Hæreticorum) teſtimoniis qua expreſſis verbo, qua ſcripto conſignatis conſtructum. Antuerpiæ apud Jacobum Meurſium 1677. in 4.

F. CHRISTOPHORUS GONZALEZ, Huetenſis natu, ordinis Sanctæ Mariæ de Mercede, cœnobiique Matritenſis (quomodo præfectos ſuos hæc vocare amat ſodalitas) commendator, vicarius hinc totius Caſtellanæ provinciæ, gravitate morum conſpicuus, atque item concionatoriæ artis laude, in vulgus dedit propria Caſtellæ lingua:

Diſcurſos eſpirituales, y predicables ſobre doce lugares del Geneſis. Matriti anno 1603. in 4. apud Michaelem Serrano.

Conſideraciones del agradecimiento Chriſtiano. Ibidem 1606. 4.

Sermones para los Domingos de Quareſma por la tarde ſobre el Pſalmo CXXXIII. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1609. 4.

Alabanzas de Nueſtra Señora ſobre el Pſalmo XVIII. Ibidem in 4.

Denatus fuit Matriti cum ſanctitatis fama, ubi reſurrectionis diem apud ſodales expectat.

F. CHRISTOPHORUS GONZALEZ DE PERALES, monachus Ciſtercienſis cœnobii Deiparæ Virginis de Valbuena, ſcripſit:

Vida, y milagros de San Bernardo. Pinciæ 1601. 4.

CHRISTOPHORUS GONZALEZ TORNEO, domo ex oppido Tordeſillas Pincianæ diœceſis, deſcripſit verſibus.

La Vida, y penitencia de Santa Theodora de Alexandria. Matriti apud Didacum Flamenco 1619. in 8. Cordubæque 1646. 4.

CHRISTOPHORUS GRANADO, Aſtigitanæ urbis incola, phlebotomicæ artis, quam profitebatur, tractatum compoſuit, inſcribens ei:

Tratado de Flebotomia. Hiſpali 1618. in 8. apud Gabrielem Ramos.

F. CHRISTOPHORUS GRANADOS DE LOS RIOS, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, edidit:

Hiſtoria de Nueſtra Señora de los Remedios de la Fuenſanta. Toleti 1636. in 8.

Vitoria naval contra los Turcos por interceſion de Nueſtra Señora.

Toleti mortuus eſt anno 1649.

CHRISTOPHORUS DE HOROZCO, literarum, quibus humanitas fecit nomen, Salmanticæ a Ferdinando Pinciano Græcæque linguæ notitiam hauſit, medicinam ab aliis, cujus utriuſque ſtudii, alterum a vige-

ſi-

ſimo annum vix egreſſus, dedit ſpecimen in publicum emittens:

Caſtigationes in Interpretes Pauli Æginetæ. Venetiis 1536. in folio apud Lucam Antonium Juntam. Sequutæ ſunt, eo tempore quo jam medendi artem publice is Salmanticæ doceret, anno ſcilicet MDXXXVIII. ad D. Franciſcum Quignonium S. R. E. cardinalem Sanctæ Crucis in Hieruſalem directæ:

Annotationes in Interpretes Ætii Medici præclariſſimi, nempe Baptiſtam Montanum Veronenſem, & Janum Cornarium Zuiccavienſem medicos. Baſileæ editæ apud Robertum Winter 1540. in 4. Manuſcripto Ætii codice Græco, qui Ferdinandi Pinciani erat, uſus eſt ad hanc cenſuram Oroſcius noſter. Videri poteſt judicium ſuum de his interponens Thomas Reineſius in *Epiſtola ad Criſtianum Daumium* xxx. & in alia ad Macaſium in *Appendice* harum *ad Daumium Epiſtolarum* pag. 339.

F. CHRISTOPHORUS DE JESU, Luſitanus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, epiſcopus titularis Nicomedienſis, edidit:

Bullarium ſui Ordinis cum ejuſdem inſtitutione. 1591.

Librum Conſtitutionum Provinciæ Portugalliæ. Et

Contra Judæos alium librum. Cardoſus.

F. CHRISTOPHORUS DE S. JOSEPHO, Bellomontanus, ex congregatione Hiſpana fratrum Reformatorum Sanctiſſimæ Trinitatis, concionandi laude ſpectatus, ſcripſit:

Receptiorum opinionum: volumen 1. editum Matriti 1656. moralis ſcilicet Theologiæ: aliaque parata habet hoc anno MDCLXV. annos LX. aut circiter natus.

F. CHRISTOPHORUS DE LASARTE, ordinis Sancti Franciſci provinciæ Caſtellæ, ſcripſit:

Sermones. Auctor eſt Petrus de Salazar in Hiſtoria hujus provinciæ.

CHRISTOPHORUS LECHUGA, Beacienſis, bene ſemper de bellico ſtudio merendi laudem non corpore tantum, præſentique animo in æſtu ipſo rerum coram manuque fortiter gerendarum, ſed & præſenti ingenio, libris hujuſmet artis in vulgus editis, non mediocriter auxit. In Belgio quippe, & apud Inſubres vicariam tormentariæ rei præfecti curam plures annos cum geſſiſſet, expeditionis deinde Mamorenſis Africanæ comes, tum arcem eo loco munitiſſimam exædificare, tum ibi cuſtos loci, ſummuſque præſidiariorum militum dux manere fuit juſſus. Commentaria inſuper de rebus militaribus duo conſcripſit, nempe:

El Maeſtre de Campo General: ſive de ejus munere. Mediolani 1603. 4. apud Pandulphum Malateſtam. Quod quidem Georgius Baſta fere ad verbum tranſcribens, Italice ut proprium opus luce donavit.

Diſcurſo de la Artilleria, y de todo lo neceſario a ella, con un tratado de fortificacion. Mediolani 1611. in folio apud Pandulphum Malateſtam. Supereſt MS. Lechugæque nomini inſcripta:

Defenſion de los cargos de la Viſita: in folio.

F. CHRISTOPHORUS DE LISBOA, Luſitanus, pars Excalceatæ familiæ provinciæ Sancti Antonii, ſacræ theologiæ lector, & apud fidei vindices theologus cenſor, ſcripſit vernacule:

Santoral de varios ſermones de Santos. Oliſipone 1638. 4.

Jardim da Scriptura. Oliſipone apud Craeſbek: opus poſtumum.

Hiſtoria natural, e moral do Maranham, e Gram Para. MS. ut ex relationibus Luſitanis novimus.

Obiit circa annum MDXXX. electus Congi & Angolæ epiſcopus.

CHRISTOPHORUS LOPEZ, Jeſuita, ſcripſit:

El pobrecito Pecador, o memoria de la Paſion de Nueſtro Señor Jeſu Chriſto. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1599. in 16.

CHRISTOPHORUS LOZANO, theologus doctor, qui commiſſarium ſe vocat S. Cruciatæ in ditione Hellinenſis oppidi, publicavit:

Exemplo de Penitentes, David arrepentido; Hiſtoria ſagrada: duabus partibus. Matriti 1656. 4.

Deinde creatus cappellanus Regius in Toletana templi maximi cappella, Regum Novorum vulgo nuncupata, dedit foras:

Los Reyes nuevos de Toledo: ſive hiſtoriam hujuſmet cappellæ, Regumque in ea ſepultorum, Toletanæ item urbis plura notatu digna. Matriti expenſis Franciſci Serrano de Figueroa, bibliopolæ 1667. 4.

David Perſeguido, y alivio de laſtimados, Hiſtoria ſagrada parafraſeada con exemplos, y varias hiſtorias humanas, y divinas. Poſt alias quatuor editiones quintum prodiit Matriti e Regio typographeio 1668. in 4. Hanc ſequutæ ſunt altera pars eodem anno, & item tertia apud Andream Garzia de la Igleſia 1669. in 4.

El Hijo de David mas perſeguido Jeſu Chriſ-

Chriſto Señor nueſtro, Hiſtoria ſagrada parafraſeada con Oraciones Panegyricas, Gloſas, dulces vidas, y Hiſtorias de Santos. Parte primera. Ibidem apud eumdem de la Igleſia 1671. in 4.

Segunda Parte del Grande Hijo de David Chriſto Señor nueſtro, Hiſtoria Evangelica y Sagrada, adornada, y veſtida de varias, y memorables Hiſtorias, dulces, y ſazonados exemplos para divertir el guſto, y corregir la vida. Apud eumdem 1673. 4.

Tercera Parte del Gran Hijo de David &c. quam continuat Chriſtophori prædicti ex fratre aut ſorore nepos, D. Gaſpar Lozano, in oppidis de Moraleja la mayor, de Alba de Tajo, ac S. Mariæ de las Herencias, Toletanæ diœceſis omnibus, ex ordine parochus. Ex eadem typographia 1674. in 4.

Soledades de la Vida, y Deſengaños del mundo: Novelas exemplares. Ibidem apud eumdem 1672. in 4.

El Rey Penitente David arrepentido, Hiſtoria Sagrada &c. Madriti 1674. in 4. ſed hæc forte eſt altera editio primi ut ſuſpicor ejus ingenii fetus, quem *Exemplo de Penitentes* nuncupatum ibidem edidit 1656. in 4.

CHRISTOPHORUS DE MADRID, natus in oppido Daimiel Toletanæ diœceſis, Romæ apud Joannem Dominicum de Cuppis, ſacri purpuratorum patrum collegii decanum, theologi munus cum perdiu exercuiſſet, ſeſe in manus demum Ignatii Lojolæ tradens, Societati per eos dies inſtitutæ nomen dedit, permagni ab eo & in paucis ob eximiam prudentiam & auctoritatem quamdiu vixit habendus. Sub Didaco item Lainio, præpoſito generali ſecundo, aſſiſtens (ſic proprio vocant nomine) pro Italia & Sicilia fuit, profeſſamque Romanam domum plures annos adminiſtravit. Editus ab eo eſt perutilis ac doctus liber:

De frequenti uſu Euchariſtiæ. Neapoli primum anno 1556. tum Romæ Leodiique una cum Joannis Polanci *Directorio* excuſus. Toleti necnon anno 1563. in 8. Et Venetiis 1574. apud Jacobum Leoncinum.

Deceſſit e vivis Romæ ſexagenario major anno MDLXXIII.

F. CHRISTOPHORUS MARQUEZ, Matritenſis, Carmelita provinciæ Caſtellæ, cujus & diffinitor fuit, ſcripſit:

Teſoro de Ignorantes, donde ſe declaran los puntos eſenciales de la Doctrina Chriſtiana: con un dialogo de aviſos importantes para el que ſe deſea ſalvar, y exercitar en la oracion mental. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1614. 8.

Vida del P. Fr. Geronimo Gracian de la Madre de Dios, primera parte. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez de Cordoba 1619. in 4. Prima nempe Vitæ pars Chriſtophori noſtri eſt, altera dialogis comprehenſa ipſius eſt Gratiani; Andreas igitur del Marmol, qui nomen ſuum inſcripſit, tantum eas in unum copulavit atque edidit.

Convertit ex Italico in vernaculum:

Libro del Purgatorio de Paulo Areſio. Item ex Italico neſcio cujus vertiſſe dicitur:

Arte de predicar: Franciſci Panigarolæ forſan, aut Pauli Areſii.

Præfectus fuit domus Vallisolivarum, diffinitorque ſuæ provinciæ. Sexageſimo ſexto ætatis anno diem vidit extremum in curia Matritenſi xx. Octobris anno MDCXXXII. Laudat eum Ægidius Gonzalez Davila in libro de las *Grandezas de Madrid.*

CHRISTOPHORUS MENDEZ, medicus Giennenſis, edidit:

Del exercicio del ſuſpirar. Hiſpali 1553. in 4.
Del exercicio, y ſu provecho. Giennii 1553.

CHRISTOPHORUS DE MESA, Zafrenſis ut ajunt, poeta non invenuſtus, plura dedit propriæ inventionis opera fluenti vena facilique, nec ſine epica majeſtate, ut cognoſcas eum Romæ Torquatum Taſſum, carminis Italici principem, quinquennio integro, quod de ſe ipſe alicubi refert, adire & frequentare ſolitum. Plura vertit ex antiquis, quorum omnium hæc ſeries:

Rimas en eſtilo Lirico. Matriti 1611. 8.

El Patron de Eſpaña: carmine heroico. Ibidem apud Alphonſum Martin in 8. anno 1612.

Las Navas de Toloſa, hoc eſt, victoriam Alphonſi VIII. Caſtellæ Regis, triumphumque de Arabibus ad oppidum hujus nominis ductum: heroicis verſibus. Matriti iiſdem typis 1598. in 8.

La Reſtauracion de Eſpaña, decem libris: ad Philippum III. Regem. Matriti apud Joannem Cueſta 1607. 4.

Las Eglogas, y Georgicas de Virgilio: unaque *Las Rimas*, & *El Pompeio, Tragedia.* Matriti 1618. in 8.

La Eneida de Virgilio en octavas: ad Philippum III. Ibidem 1615. in 8.

La Iliada de Homero. MS. vidit D. Thomas Tamajus.

CHRISTOPHORUS DE MORALES, Bæticus, Montillæ natus, ludi magiſter, reliquit fratris germani Joannis Baptiſtæ Moralis cura edendum librum hujus notæ:

Pronunciaciones generales de lenguas, ortografia, eſcuela de leer, eſcrivir, y contar. Hiſpali 1623. 8.

CHRI-

CHRISTOPHORUS DE MORALES, muſicæ artis magiſter, edidit (uti eſt in *Epitome Bibliothecæ Geſnerianæ*):

Lamentationes Hieremiæ IV. V. & VI. vocum. Venetiis in 4. anno 1564.

Magnificat omnitonum cum IV. vocibus. Venetiis in folio 1564. ſive ut in Draudi *Bibliotheca* 1562. Quibus addit Verderius in *Supplemento*, Hiſpanum aperte nuncupans:

Miſas muſicas. Lugduni apud Jacobum Modernum 1546. Alias 1545. in folio. Et Venetiis 1565. 4. una cum Joannis Lupi *Miſſis.*

F. CHRISTOPHORUS MORENO, ex oppido Moxente in Valentino regno oriundus, profeſſione ſodalis Franciſcanus fuit, ardens & aſſiduus quotidianarum concionum declamator, nec ideo minus populo illius Regiæ urbis gratus, quem annis duobus & quadraginta veræ doctrinæ inſinuationibus quotidie magis obſequentem reddidit. Hinc vocatus in curiam Matritenſem Mariæ Auſtriacæ ſereniſſimæ olim Imperatricis inter Excalceatas Seraphici ordinis virgines commorantis, unaque earumdem virginum ſacras confeſſiones excipere juſſus eſt. Valentiæ tandem vir pius deceſſit, publico jure donatis libris quibuſdam pietatem ſpirantibus. Hi ſunt:

Vida del B. Padre F. Nicolas Factor. Compluti apud hæredes Joannis Gratiani 1588. Barcinone 1618. apud Sebaſtianum Cormellas: quæ ut vera & integra emitteretur (ait Lucas Waddingus in opere de *Scriptoribus Franciſcanis*) trecenti graviſſimi teſtes, jurejurando ſuper Evangelia adacti, quidquid noverant & viderant retulere. Chriſtophorus autem diu verſatus cum ipſo Nicolao librum hunc biennio poſt ejus mortem edidit. Et quidem Italice verſus Romæ lucem vidit anno 1590. apud Jacobum Tornierum in 8.

Primera Parte de la claridad de los ſimples. Valentiæ apud Petrum Huete 1571. in 8.

Segunda Parte de la claridad, intitulada lumbre del Chriſtiano. Valentiæ 1575. 8.

De los claros Varones de la orden de San Franciſco: quod quidem opus omnes, adeoque ipſe Waddingus noſtro attribuit; ſed nec ipſi annum editionis referunt, nec aliunde ſcire datum nobis. Forſan ineditum adhuc manet.

Vida de San Antonio de Padua. Valentiæ 1576. 8.

Jornadas para el Cielo. Cæſarauguſtæ anno 1580. Matriti 1616. Compluti apud Joannem Gratian 1606. 4.

Limpieza de la Virgen Nueſtra Señora. Valentiæ 1582. 8. apud Joannem Navarro.

Tratado del Cordon, ſive de Confraternitate Chordigerorum. Barcinone 1592. Valentiæ 1589. & 1604.

Excelencias de la Agua bendita. Valentiæ 1600. 8. apud Garriz.

Præter hos, Didaci Stellæ librum de *Vita Sancti Joannis Apoſtoli, & Evangeliſtæ* correxit & auxit, iterumque poſt Oliſiponenſem editionem antiquam foras prodire fecit Valentiæ anno 1595. in 8.

CHRISTOPHORUS MOSQUERA DE FIGUEROA, juris & humaniorum literarum peritia inſtructus, Aſtigim urbem præfectus rexit, tum in expeditione Tertiæ inſulæ Luſitanorum ſub Alvaro Bazano, Sanctæ Crucis marchione, totius claſſis juridicum exercuit, unde rediens geſtarum ab eo rerum publici juris fecit commentarium, hac inſcriptione:

Comentario de diciplina militar, en que ſe eſcrive la jornada de las Islas de los Azores. Matriti 1596. in 4. Adjungitur eodem auctore:

Un Elogio del Marques de Santa Cruz. Itemque:

Las Reglas de Agapeto a Juſtiniano.

Inedita circumferuntur ejus nomine *Paradoxa* duo feſtiva & erudita, populari etiam lingua, cum proloquio *de Paradoxorum utilitate & auctoribus*, alterum eſt *in laudem naſi ſolito grandioris*, alterum *in morbi Gallici.* Carmina feliciter, quæ ſparſa variis locis vidimus, pangere ſolebat.

D. CHRISTOPHORUS DE MOYA ET MUNGUIA, Segobienſis urbis ſanctæ eccleſiæ canonicus, pro S. Hierothei Hiſpano-Segobienſi cathedra, noviorum invento, edidit:

Tratado Apologetico en favor de la Cathedra de S. Hierotheo en Segobia contra el Diſcurſo Hiſtorico del Marques de Agropoli. Matriti 1666. in 4. Et ſi diverſum opus eſt:

Vida de S. Hierotheo: quam in dicto marchionis Acropolitani Diſcurſu laudatam lego pag. 67.

Tratado de la Puriſima Concepcion de Nueſtra Señora.

CHRISTOPHORUS NUÑEZ, patria ex oppido Huete, medicus doctor, primariuſque hujus ſaluberrimæ artis in ſchola Complutenſi profeſſor, ſcripſit:

De Coctione, & putredine. Matriti 1613. in 4.

CHRISTOPHORUS NUÑEZ, capellanus Regiæ capellæ Deiparæ Virginis Regum

gum in eccleſia Hiſpalenſi, MS. reliquit librum ſic nuncupatum:

Notables : quibus comprehendiſſe dicitur res geſtas Ferdinandi III. cognomento Sancti, Caſtellæ Regis.

Edidit Petri Nuñez Delgado epigrammata, *annotationes* e propria penu adjungens, anno 1537. 4. inter quas legi voluit:

Floſculum Juvenalicum : ad Rodericum de Tamariz, portionarium Hiſpalenſem, id eſt, phraſes Juvenalis elegantiores vulgari lingua redditas.

CHRISTOPHORUS DE ORTEGA, domo ex municipio S. Clementis territorii ſacri Conchenſis, Jeſuita, in ſchola domeſtica Toletanæ provinciæ profeſſor theologus atque ſtudiorum præfectus, philoſophiam quinquennio, theologiam vero totis viginti annis profeſſus fuit, Supremæ Inquiſitionis cenſor theologus, Compluti rector, edidit:

Allegationem Theologicam pro frequentiſſima Auguſtino, Patribus, Conciliis & Eccleſiæ Propoſitione, Deus aſſumpſit Hominem. Toleti 1657.

De Trinitate Tractatum, ſeu Tomum Controverſiarum Scholaſticarum, & Dogmaticarum. Lugduni ſumptibus Horatii Boiſſat & ſociorum 1664. in folio.

De Incarnatione Tractatum ſeu Tomum Controverſiarum ſimilium. Lugduni iiſdem typis in folio.

De Deo Uno : tomis duobus. Ibidem ſumptibus Petri Chevallier 1672. in folio.

Vivebat Madriti anno MDCLXXVI.

F. CHRISTOPHORUS OSORIO, Luſitanus, Oliſiponenſis, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptorum ſodalis, Luſitane ſcripſit de viris familiæ ſuæ illuſtribus, ſic operi inſcribens metrico:

Pancarpia dos Varoens illuſtres da ordem da Sanctiſſima Trindade. Oliſipone typis Craeſbek. In qua urbe denatus eſt.

D. CHRISTOPHORUS DE PAZ, Salmanticenſis, juriſconſultus, ejuſdemque civitatis decurio & procurator in comitiis regni Caſtellæ Matritenſibus ſub Philippo III. Hiſpaniarum Rege, a quo datus fuit Cantabris Judex Major (quæ vulgaris appellatio eſt) in Pinciana curia, mox & in eamdem ſenator cooptatus, in lucem emiſit Lermæque duci dicavit:

Scholia in Leges Regias Styli. Matriti 1608. in folio.

Cum Stilum audis lector neſcius ne ſis, collectionem quamdam legum Hiſpanarum intellige, quæ ab antiqui Fori Legum promulgatione in hoc regno, non quidem (ut ipſe Chriſtophorus Pacius credidit) a Sanctio, & Ferdinando Regibus Hiſpaniarum promulgatoribus in juris tabulas relatæ ſunt, ſed a quodam juris & forenſium rerum perito auctoritate privata in hoc volumen redactæ, ut in quibus diſcederet novus fori curiæque Regiæ ſtilus ab editis olim legibus ſui temporis homines admoneret. Atque hæ quidem leges magna ex parte in noviſſimam compilationem, quæ avorum ætate ordinata eſt, & in hoc noſtro aliquanto locupletior facta, receptæ ſunt. Scripſit quoque:

De Tenuta, ſeu Interdicto, & remedio poſſeſſorio ſummariſſimo, tam mero, quam mixto ſuper Hiſpaniæ Primogeniis tractatum : ad D. Joannem de Acuña, ſummi ſenatus Caſtellæ præſidem. Pinciæ apud Joannem de Rueda 1615. folio duobus tomis. Poſtea Lugduni ſumptibus Joannis Antonii Huguetan, & Guillielmi Barbier 1671. folio.

CHRISTOPHORUS PEREZ DE HERRERA, Salmanticenſis, doctor medicus Ilerdenſis gymnaſii, in patria ſchola, vices Ambroſii Nunneſii veſpertini medicæ artis profeſſoris gerens, innotuit. Praxim jam exercere juſſus, Regium apud triremes Hiſpanicas Philippi II. Regis Catholici protomedicum diu præſtitit, atque inde ejuſdem Majeſtatis medicum; his libris præterea ſpectatus, pietate prudentiaque ac doctrina plenis:

Diſcurſo en razon de muchas coſas tocantes al buen govierno, y riqueza deſtos Reynos. Unaque:

Remedios para el bien de la ſalud del cuerpo de la Republica. Atque item:

Diſcurſo de la forma, y traza como ſe pudieran remediar algunos pecados, y deſordenes. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1598. 4.

Diſcurſo del amparo de los legitimos pobres, y reduccion de los fingidos importante para el buen govierno de las ciudades, y pueblos. Matriti 1595. 4. 1608. in 4. Quo ſcilicet in vulgus edito, continuiſque apud Regem ſuum precibus & officiis pervicit ut Matriti ea hoſpitalis domus, quam Generalem vocant, excipiendis, exhibendis & curandis pauperibus erigeretur, nempe ab anno MDXCVI.

Defenſa de las criaturas de tierna edad. Pinciæ 1608.

Proverbios morales, y Conſejos chriſtianos, y enigmas filoſoficas naturales, y morales con comento. Matriti 1618. 4.

Del Garrotillo. Hiſpanice & Latine. Matriti 1615.

Elogio a las eſclarecidas virtudes del Rey D. Felipe II. y Carta oratoria a ſu hijo D. Felipe III. Pinciæ 1604. in 4. apud Ludovicum Sanchez.

Latine vero edidit:

Clypeum puerorum, ſive de eorum curatione immutanda, necnon valetudine tuenda animadverſiones aliquot. Pinciæ 1604.

De Carbunculis animadverſiones.

Compendium totius Medicinæ, tribus libris: quos non vidimus.

CHRISTOPHORUS DE LA PLAZA, collegii theologorum Complutenſis togatus ſodalis, ſcripſiſſe dicitur:

Artium Curſum.

CHRISTOPHORUS DE RAMONEDA, Urgellenſis eccleſiæ canonicus, artium theologiæque doctor, edidit:

Commentaria in libellum Divi Thomæ de Ente, & eſſentia. Perpiniani 1590.

CHRISTOPHORUS ROBUSTER, Catalanus, Romanæ Rotæ judex, ſcripſit:

Deciſſiones.

CHRISTOPHORUS RODRIGUEZ DE OLIVEIRA, Luſitanus, D. Ferdinando Vaſconcellio Uliſiponenſi præſuli a cuſtodia ſuppellectilis, ſcripſit:

Sumario de algunas coſas que hay en la Ciudad de Lisboa in 4. Videndus Ludovicus Marinho de Acevedo in Hiſtoria ejuſdem urbis.

CHRISTOPHORUS RODRIGUEZ DE ACINHEIRO, Luſitanus, Eborenſis, ſub Joanne III. Rege Portugalliæ fecit (an ediderit neſcio):

Compendio das chronicas de Portugal. Laudat eum Fr. Antonius Brandaon Ciſtercienſis III. parte *Monarchiæ Luſitanæ* lib. VIII. cap. XII.

CHRISTOPHORUS DE ROXAS, Toletanus, Regius poliorcetes, exercitæ olim militiæ uſque ad centurionis gradum laudem, factus ejuſdem artis profeſſor in Matritenſi ſchola, cumulavit, imo ex Hiſpanis primus edidit:

Theorica, y practica de fortificacion. Matriti typis Ludovici Sanchez 1598. 4. inſtante ad opus nempe D. Franciſco de Bobadilla, Puñonroſtri comite, ſummo peditum ſub Philippo Rege II. Hiſpaniarum tribuno. Idem poſtea renovatum opus, hodiernoque uſui magis accommodatum, hoc titulo foras iterum dedit: *Compendio, y breve reſolucion de fortificacion.* Ibidem 1613. 8. Hujus quoque ſunt:

Cinco diſcurſos militares: anno 1607. publicati.

D. CHRISTOPHORUS DE ROXAS ET SANDOVAL, Bernardi Deniæ ſive Dianii marchionis filius, Fonterabiæ natus, ſacræ theologiæ doctor Complutenſis ibique ad Sancti Ildephonſi collegium ſodalis, Carolo Imperatori a ſacris, deindeque ex ordine antiſtes Oveteníis, Pacenſis, Cordubenſis, tandemque Hiſpalenſis, ſcripſit:

Documentos, y aviſos a los Rectores de ſu Obiſpado de la prudencia que deben guardar conſigo, y ſus penitentes. Cordubæ apud Baptiſtam Eſcudero 1569. in 8.

Obiit in oppido Cigales diœceſis Valliſoletanæ XX. die Septembris MDLXXX. ætatis ſuæ LXXVIII.

F. CHRISTOPHORUS RUIZ, ex Minoritico ſodalitio provinciæ Conceptionis, probitate vitæ eximius, quod opus in Mexicana urbe Neohiſpanienſique provincia Sancti Evangelii, ubi commoratus eſt, ſummopere exercuit, literis idipſum tradere ut ad plures emanaret fructus voluit, ſcribens (Gonzaga & Waddingo auctoribus):

Tratado de Oracion. Circa annum MDXL. quo floruit.

D. CHRISTOPHORUS RUIZ DE PEDROSA, natus anno MDCXXX. in oppido quodam diœceſis Toletanæ, la Calzada del Campo nuncupato, doctor theologus Toletanus, & in ejuſdem urbis Catharinæ martyri dicato collegio, quæ & academia eſt, ſodalis presbyter, eminentiſſimo deinde Paſchali cardinali de Aragonia, Toletano præſuli a confeſſionibus, doctrina pari & modeſtia, edidit:

Vida del Penitente, y Venerable Siervo de Dios Fr. Jorge de la Calzada, Religioſo lego de S. Franciſco. Neapoli 1666. in 4.

Canonicus Toletanæ almæ eccleſiæ nunc eſt munificentia ſui patroni.

CHRISTOPHORUS DE SALAZAR MARDONES, Rondenſis, in ſecretario Regio Matritenſi rerum Sicularum primus officialis, remiſſam ad ſe, dum Salmanticæ ſtudiorum cauſa verſaretur, Pyrami ac Tiſbes fabulam ab auctore ipſo V. C. poetarumque Hiſpanorum facile ſummo ac principe, Ludovico a Gongora, paraphraſtica donavit interpretatione prius, mox ut arcana iſtius poematii non vulgaris elegantiæ atque eruditionis referaret cunctis, erudito explanavit commentario, ſcribens:

Iluſtracion, y defenſa de la fabula de Pyramo, y Tisbe de D. Luis de Gongora. Matriti 1636. in 4.

In ſchedis reliquiſſe eum *de Rebus Rondenſibus* tractatum Latinum ex relatione ad me miſſa ex ea ipſa urbe ſcio.

CHRI-

CHRISTOPHORUS DE SANTISTEVAN, Pincianæ urbis decurio, eques ordinis ..... & commendatarius de Viezma, ſcripſit ſub Regibus Catholicis Ferdinando & Eliſabetha:

Mar de Hiſtorias. Item:

Tratado de la ſuceſion de Geruſalem, Napoles, Sicilia, y provincias de Pulla, y Calabria. Cæſarauguſtæ 1503. in 4.

F. CHRISTOPHORUS SANTO TIS, (quod a Sancto Tyrſo venit cognomen) Burgenſis, eremita Auguſtinianus, ſacræque theologiæ magiſter, ſacræ Tridentinæ ſynodo, cum poſtremo cogeretur, interfuit, in Germania utraque ſuperiore atque inferiore geſtis apud ſuos muneribus concionatoriaque laude claruit. Edidit ad nos reverſus:

Theatrum Sanctorum Patrum (ſive Catenam ex Sanctis Patribus) *ſuper univerſa Evangelia, quæ Dominicis diebus in Eccleſia leguntur*: ex decreto ſacri concilii Tridentini editum tomis duobus. Burgis 1607. folio.

Expoſitionem in ſacroſanctum Jeſu Chriſti Evangelium ſecundum Matthæum. Burgis 1598. folio.

Concionem habitam ad ſacroſanctam OEcumen. Synod. Tridentinam, De ſignis veræ Eccleſiæ agnoſcendæ XIII. die Quadrageſimæ anni MDLXIII. Venetiis eodem anno in 4.

Concionem aliam *habitam in feſto omnium Sanctorum.* Antuerpiæ anno 1570.

Pauli Burgenſis Scrutinium Scripturarum, a prima & antiquiſſima editione fere deperditum, in lucem e tenebris *a ſe rocognitum, atque emendatum* protraxit: cui & appendicis loco ſimul cum auctoris vita adjunxit opuſculum: *De vera Hæreticorum origine agnoſcenda*, in quo oſtenditur hæreticos omnes vel Judæorum impios ritus ſequi, vel a Judæorum ſtirpe originem ducere.

Ad plures abiit Chriſtophorus in decrepita ætate anno hujus ſæculi undecimo aut duodecimo.

CHRISTOPHORUS SARDINHA, Elvenſis, Luſitanus, medicæ ſuæ artis monumenta aliqua ſub Joanne Portugalliæ Rege III. in publicum edidiſſe refertur. Cardoſus.

CHRISTOPHORUS SERRANO DE BIEDMA, Bæticus, ex Torreximeno equitum Calatravenſium oppido, ſartoris artem excercens, artique ſuæ ut præſtitueret regulas compoſuit:

Geometria del arte del veſtir. Hiſpali 1619. folio.

F. CHRISTOPHORUS DE SOTO, ex fratribus qui ſub Deiparæ virginis de Mercede protectione captivos redimunt, Pincianæ domus fuit præfectus, & in ſchola hujuſmet urbis theologiæ profeſſor, valde laudatus a Franciſco Zumel in *vitis ſanctorum Patrum & Generalium Magiſtrorum ſui ordinis*, ſcripſit:

In Epiſtolas Sancti Joannis Commentaria: quæ inedita adhuc in cœnobio Valentino Sanctæ Mariæ del Puig, ſive de Podio, cum facultatibus ad editionem neceſſariis extare refert Petrus a Sancto Cæcilio, Mercenarius Excalceatus in MS. libro *de Scriptoribus ejuſdem ordinis.*

Floruit circa annum MDLX.

CHRISTOPHORUS SUAREZ DE FIGUEROA, Pincianus, juriſconſultus, varia hujus ſtudii munera geſſit, tum copiarum Pedemontanarum juridicus, tum regni Neapolitani non uno loco reipublicæ invigilans, multis adhæc libris conſcriptis, aut ex Italico tranſcriptis, nomen ſibi fecit ad poſteros. Hi ſunt:

Eſpejo de Juventud.

La Conſtante Amaryllis: proſa & verſa oratione. Valentiæ 1609. 8.

Eſpaña defendida: heroico verſu. Matriti 1612. 8. apud Joannem de la Cueſta.

Hechos de D. Garcia Hurtado de Mendoza, quarto Marques de Cañete. Matriti 1613. 4. Regiis typis. Araucanum fere omne bellum, quod ab eo geſtum eſt, verſibuſque ab Alphonſo Ercilla celebratum eleganter, hiſtoria hæc refert.

Hiſtoria, y anal relacion de las coſas que hicieron los Padres de la Compañia por el Oriente en la propagacion del Evangelio los años de MDCVII. y MDCVIII. Matriti 1614. in 4. ex Luſitano exemplari.

El Paſagero. Advertencias utiliſſimas a la vida humana: Lucanæ reipublicæ nuncupatum opus. Matriti 1617. 8. per Ludovicum Sanchez. Barcinoneque apud Hieronimum Margarit 1618. in 8.

Varias noticias importantes a la humana comunicacion. Ibidem 1621. 4.

Obras eſpirituales de la Madre Baptiſta de Genova: primer tomo. Quod quidem ex Italico tranſtulit, uti & quæ ſequuntur alia duo:

Plaza Univerſal de todas ciencias, y artes: ex Thoma Garzoni de Bagnacavallo convertit, & auctiorem reddidit. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1615. 4.

El Paſtor Fido, Tragicomedia Paſtoral de Baptiſta Guarini. Valentiæ 1609. 8. apud Petrum Patricium Mey. Et Neapoli 1622.

CHRISTOPHORUS SUAREZ DE VARGAS, poeta, carmine ſcripſit:

De la Deſcenſion de Nueſtra Señora a la Santa Igleſia de Toledo. Toleti 1636. in 8.

CHRISTOPHORUS TAMARIZ, ſcripſit:

Hiſtoria de los Martyres de la Cartuxa, que padecieron en Londres. 1584. in 8.

CHRISTOPHORUS TAMARIZ, doctor medicus Valentini regni & urbis, ſcripſit dialogum de *Re Medica*, ut refert Petrus Auguſtinus Morla in præfatione *Emporii Juris*.

F. CHRISTOPHORUS DE TORRES, ordinis Prædicatorum Caſtellanæ provinciæ, publicavit:

Fama poſtuma en las honras de Fr. Hortenſio Felix Paravicino. Matriti 1634.

Reperio tamen hunc, aut alium cognominem edidiſſe:

Sermones de Santa Tereſa. Ibidem apud viduam Alphonſi Martini 1627. in 4.

CHRISTOPHORUS DE VALENZUELA, notarius, vertit ex Italica lingua:

Pſalterio, o Roſario de Nueſtra Señora con ſus myſterios, y indulgencias. Compluti apud Joannem de Villanova 1570. in 8.

CHRISTOPHORUS DE VEGA, Complutenſis natu, medicæque in hoc gymnaſio facultatis doctor, ac profeſſor publicus celeberrimæ famæ. Caroli Principis, Philippi II. Regis filii, dum in vivis eſſet, ſaluti conſervandæ invigilavit ex commiſſo ſibi munere, pluraque in vulgus edidit artis ſuæ monumenta:

Commentaria ſcilicet *in libros Galeni de Differentia Febrium.* Compluti 1553. Simulque ut credimus:

Commentaria in eumdem Galenum de ſanguinis miſſione.

Commentaria in Hippocratis Prognoſtica additis annotationibus in Galeni commentarios. Salmanticæ in folio 1552. Compluti 1553. Unaque:

In Aphoriſmos ejuſdem Hippocratis: quæ duo opera prodierunt poſtea Lugduni 1568. in 8. & 1570. Taurinique 1569. in 8. Antigolæque 1563. in 8.

De medendi methodo libros tres: univerſam in iis medicinam complexus. Lugduni apud Guillielmum Rovillium 1565. & 1587. in folio. Compluti 1580. folio.

De Pulſibus, atque Urinis. Compluti 1554. in 8.

De curatione Caruncularum. Salmanticæ 1552. Complutique 1553.

Omnia hæc ſimul prodierunt unico volumine cum *annotationibus* Ludovici Serrani Lugdunenſis apud Rovillium 1586. in folio: iterumque ex officina Antonii Chard. 1626. in folio. Tribuuntur quoque ei:

Pax Methodicorum cum Spagiricis. Lugduni 1620. in 16.

De Medic. pura veritate. Ibidem 1619. 8.

De Peſte: ſimul cum Pace Dogmaticorum jam laudata. Genevæ 1628. 12.

Deceſſit ante annum MDLXXIII. quo emiſſum fuit Regium diploma ad iterandam operum editionem.

CHRISTOPHORUS DE LA VEGA, Jeſuita, qui Tubalenſem ſe vocat (ego ex oppido Tafalla Navarræ regni intelligo parum tamen credulus Tubalicæ originis) vir magni inter ſuos habitus ob ſingularem animi prudentiam, qua his pluribus in locis præfuit, atque etiam in domo profeſſa Valentina, generatimque ob doctrinam theologicam expoſitivam & moralem non vulgaris notæ inter paucos celebris, edidit Latine:

Theologiæ Marianæ tomum primum: ſeu *Certaminum literariorum de Beatiſſima Virgine Maria.* Lugduni 1654. in folio. Item:

Commentarios literales, & morales in librum Judicum uſque ad cap. VII. tribus tomis: quorum primus prodiit Lugduni ſumptibus Horatii Boiſſat & Georgii Remeus anno 1662. in folio; ſecundus & tertius impenſis Joannis Antonii Huguetan & Guillielmi Barbier 1671. folio. Hujus operis alterum volumen typorum luce donatum jam fuit ut credimus.

Hiſpane vero:

Devocion a Maria, paſaporte, o ſalvoconduto que da paſo franco para una buena muerte. Valentiæ 1655. in 4.

Caſos raros de la Confeſion: duobus tomis. Valentiæ apud Bernardum Nogues anno 1656. & item 1664. Italice redditus a Joſepho Fotio, Jeſuita, prodiit Romæ 1668. in 12.

El mayor mal de los males. Valentiæ apud Vilagraſſa 1670. in 8.

Valentiæ obiit XVIII. Junii an. MDCLXII.

CHRISTOPHORUS DE VILLALON, theologus, ſcripſit utiliter:

Tratado de cambios, y reprobacion de uſuras. Hiſpali apud Dominicum de Robertis 1542. 8. Cordubæque 1546. in 4.

CHRISTOPHORUS DE VIRUES, Valentinus, ex ipſa urbe principe, quod quidem patrium appellans Turiam fluvium, eidem adjacentem, confirmare nobis videtur, navali ac terreſtri militia ſe diu exercuit, in otio autem emerito muſarum opus eleganter fecit. Hu-

Hujus rei fidem duo exhibent laudatæ artis volumina:

Obras Tragicas, y Liricas, tragediæ ſunt: *La Gran Semiramis*: *La cruel Caſandra*: *Atila furioſo*: *La infelice Marcela*: *Eliſa Dido*. Matriti 1609. apud Ludovicum Martin.

El Monſerrate, fundacion de aquella Caſa: vida, y penitencia de Juan Guarin: carmine heroico. Matriti 1587. 1601. 8. 1609. 8. apud Alphonſum Martin. Mediolani etiam prodiit anno 1602. apud Gratradum Ferrioli ſic inſcriptum: *Segundo Monſerrate*: quod quidem opus eſt idem cum priore.

CHRISTOPHORUS XIMENEZ, Jeſuita, domo ex oppido Prexamo dioeceſis Salmantinæ, apud Philippinas inſulas, earumque maxime Pictorum, quos vocant gentem ceteris truculentiorem, verſatus inſignem ſibi multarum virtutum exercitio, inſignem eccleſiæ plurimis ad eam ex orci faucibus infidelitatiſve cæcitate revocatis, viginti trium annorum ſpatio proventum fecit. Porro lingua Biſaja illarum inſularum vernacula, quam excellenter calluit, eleganter conſcripſit:

Tractatus varios de noſtræ Fidei myſteriis: tomis VII. Qua & interpretatus eſt:

Doctrinam Chriſtianam Roberti Bellarmini: Manilæ editam anno 1610. 8.

CHRYSOSTOMUS.

F. CHRYSOSTOMUS CABERO, Guadalaxarenſis, Ciſtercienſium ſodalis, Vallisecclefiarum monachus, Complutenſiſque doctor theologus, Ariſtotelem ſacramque de Deo ſcientiam variis apud ſuos locis, necnon & in gymnaſio Complutenſi, cum laude docuit, concionator adhæc celebris famæ, monaſteriique ſui nonnumquam præfectus. Edidit præter alia, quæ nondum edita ſunt:

Dialecticam libris tribus, ſive *Summularum recapitulationem*. Pinciæ apud Joannem Baptiſtam Vareſium 1623.

Commentaria in univerſam Logicam Ariſtotelis: VII. tractatibus. Ibidem apud eumdem.

Commentaria in VIII. libros Phyſicorum: item, *De Generatione, & Corruptione*: item, *de Anima*.

Scripſit inſuper, & prelo ſubjicere parabat annis ſuperioribus:

Conſiliorum moralium magnum volumen: egregium opus, & quod in omnium eſt votis. Complevit etiam:

Commentaria in Primam ſecundæ Divi Thomæ: quorum publicationem (ait Carolus Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi*) hactenus impedivit adverſa ejus valetudo.

Deceſſit Compluti, jam aliquot annis emeritus, docendique abſolutus munere propter incurſam gravem paralyſim, vicaria opera cujuſdam monachi locum ſuum academicum adimplens, anno MDCL.....

F. CHRYSOSTOMUS HENRIQUEZ, Matriti natus anno MDXCIV. integro adhuc anno minor pubere apud Hortenes monachos Ciſtercio adhæſit, doctuſque in Galleciæ monaſteriis philoſophorum & theologorum ſcita, jam ab eo tempore in rem hiſtoricam toto animo ferebatur. Porro apud nos Franciſci Bivarii, Nucalenſis monachi, clari poſtea ſcriptoris, in Montisramorum cœnobio conſuetudine uſus, indeque in Belgium ſibi, bona venia ſuperiorum ad parentum preces, qui Alberto Auſtriaco ſereniſſimo archiduci familiares erant, adaperta via plurium ibi monaſteriorum ſepoſita vetuſtatis monumenta pervolvens, plures viros doctrina claros familiariter habens, illuſtrandæ Ciſtercienſium hiſtoriæ multas & bonas horas collocaturus ingenii nervos omnes in eam rem vehementer contulit, atque eo quidem profectu ut & librorum teſtimonia, magno dehinc numero editorum, fidem ejus induſtriæ apud omnes fecerint. Quem & cives ſui non deſtiterunt, quantumvis peregre degentem, exteræque ſodalitati adſcriptum, honorum quos poſſent participare. Delata ergo ſibi Hibernorum ſodalium Hiſpanæ congregationis vicaria cura, indeque in comitiis noſtratum Ciſtercienſium anni vigeſimi ſecundi ſupra milleſimum ſexcenteſimum ſcribendæ hiſtoriæ mactus munere, velut calcare admoto, editis uſque ad eum diem perquam multa alia indeſinenter appoſuit. Hæc illa ſunt:

Hiſtoria Collegii Meirenſis in Gallecia: MS. adhuc ut credo.

Theſaurus Evangelicus: ſeu de viris ſanctitate egregiis congregationis Hiſpanicæ. Item: *Relatio illuſtrium virorum, quos ordo Ciſtercienſis habuit in Hibernia noſtro ævo*. Matriti 1619. 4. apud viduam Alphonſi Martinez.

Vita Candidi Furlongii monachi Nucalenſis: ſermone Hiſpanico in 4.

Conſtantia Catholica, duobus libris: ſeu de perſequutionibus Hibernorum. Bruxellis apud Joannem Meerbekium 1623.

Vita Joannis Rusbrokii Prioris Viridisvallis ordinis Canonicorum Regularium Sancti Auguſtini. Bruxellis in 8. apud Joannem Pepermanum 1622.

Faſciculi Sanctorum ordinis Ciſtercienſis volumen primum: ſive de patriarchis & propagatoribus ordinis, de Sanctis præſulibus, ac de origine ordinum militarium ſub inſtituto noſtro. Bruxellis apud eumdem 1623. folio.

Faſciculi Sanctorum ordinis Ciſtercienſis volumen alterum: ubi de Sanctis pontificibus, archiepiſcopis, epiſcopis, abbatibus ſancti-

ta-

tate præcipuis, de Martyribus ordinis, & de Clarevallenſis & aliorum monaſteriorum monumentis. Bruxellis ex eadem officina eodem anno.

Coronæ ſacræ ordinis Ciſtercienſis liber primus: ſive de Reginis & Infantibus qui habitum hujus ordinis ſumpſerunt. Bruxellis apud Meerbekium 1624. in 4.

Effigies Reginarum, & Infantum jam memoratarum, cum annotationibus Hiſpanicis. Apud eumdem in folio grandiori 1624.

Annotationes: ſeu compendium vitarum earumdem. Gallice.

Annotationes Theutonicæ ad eaſdem effigies. Ibidem.

Kalendarium ordinis Ciſtercienſis. Bruxellis apud Hubertum Antonium 1620.

Miracula noſtri temporis: libris duobus. MS. in 4.

Preces, & Orationes, & Litaniæ ad S. Joſephum: ſermone Hiſpanico. Bruxellis apud Pepermanum 1624.

Paradiſus ordinis Ciſtercienſis: ſive arbor in patenti vaſtiſſima charta calamo delineata, virorum omnium ac feminarum ejuſdem ordinis illuſtrium, una cum relatione privilegiorum omnium eidem conceſſorum. Hanc ineditam ab auctore relictam ſe jam vidiſſe laceram & corruptam Carolus Viſchius, *Bibliothecæ* auctor *Ciſtercienſis*, conqueritur.

Sol Ciſtercienſis in Belgio, ſive de viris ſanctitate illuſtribus ſacræ Villarenſium eremi. Bruxellis 1622. folio.

Arbor Martirum Ordinis Ciſtercienſis: in magno folio a Luca Woſterman exculpta anno 1622.

Bernardus immaculatus: duobus libris. Hoc eſt de ejuſdem certa ſententia circa Deiparæ Conceptionem, Sancti Joannis ſanctificationem in utero materno, & animarum beatitudinem ante univerſalem corporum reſurrectionem. Bruxellis in 8. apud Meerbekium 1624.

Vita B. Idæ de Lovanio, in æs incidi per eum facta: in folio 1623.

Summarium præcipuarum Conſtitutionum militiæ Ciſtercienſis de Calatrava: & forma, qua ejuſdem milites horas Canonicas legere debent: ad Didacum Sarmientum de Acuña, comitem de Gondomar, ejuſdem ordinis militem. Bruxellis apud Pepermanum 1626. Hiſpanice ut exiſtimo.

Apologeticus Tractatus: ſive de Benedicto V. Carmelita, & Benedicto XII. Ciſtercienſi Pontificibus Summis judicium. Bruxellis 1623. in 4.

Lilia Ciſtercii: libris ſex, in tres tomos diviſa, in quibus vitæ Sanctarum virginum ordinis Ciſtercienſis. Huic operi cum immortuus eſſet auctor typographus, qui ſub prelo jam habebat, ab editione deſtitit, quam cum poſtea anno MDCXXXIII. Balthaſar Bellerus Duacenſis reſumpſiſſet, edito priore volumine continente duos priores libros, ulterius non eſt progreſſus, adeo ut poſteriores quatuor (uti Carolus ait Viſchius) probabiliter perierint. Editum vidimus Antuerpienſibus typis anno 1630. hujus inſcriptionis opus, quod idem cum hoc exiſtimamus, aut certe ejuſdem argumenti & conſilii: Quinque prudentes virgines, Beatricis de Nazareth, Beatæ Aleidis de Scharenbeka, Beatæ Idæ de Nivellis, Beatæ Idæ de Lovanio, Beatæ Idæ de Leuvio ordinis Ciſtercienſis præclara geſta ex antiquis MSS. eruta. Acceſſit catalogus Sanctorum & Sanctarum maxime illuſtrium ejuſdem inſtituti.

Roſæ Ciſtercii: libris ſex in folio. MS.

De Ciſtercienſibus viris ſanctitate claris.

Joſeph Ciſtercienſis: ſive de ordinis hujus apud Hiſpanos prima reformatione. MS.

Phœnix reviviſcens: hoc eſt, de antiquis Angliæ, & modernis Hiſpaniæ ſcriptoribus ordinis Ciſtercienſis. Bruxellis apud Joannem Meerbekium 1626. in 4.

Apologia pro Sancto Guilielmo Aquitanorum Duce: qua docetur Ciſtercienſem, non Auguſtinianum fuiſſe. Apud eumdem.

Albion-Iberæ: hoc eſt, ſumma hiſtorico-politica & genealogica motivorum amicitiæ & affinitatis inter Britannos & Hiſpanos, ex occaſione tractationis habitæ de conjugio inter Waliæ Principem Carolum, & Mariam Hiſpaniarum Infantem: ſcripta quidem, ſed ob id fruſtratum (ut ipſe de ſe ait Chryſoſtomus) typis non edita.

Relatio ejuſdem ad Sereniſſimos Principes Auſtriacæ domus de ſervitiis quæ in Anglia fecit. Bruxellis 1624 12.

Silva Sanctorum: *Arboretum Beatorum*: *Theatrum Heroum*: *Paradiſus honoris*: hoc eſt, catalogus gloriæ Hiſpanicæ coronæ, & Auſtriacæ domus: ex opere auctoris Latino & amplo, quo genealogiam Auſtriacam tribus voluminibus, ratione prorſus nova & ſingulari a nemine antiquariorum hactenus tradita, operoſe contexuit.

Enchiridium Heroicum: ſeptem ſereniſſimorum Principum Auſtriacæ domus nunc viventium, Cæſaris Ferdinandi II. Regis Catholici Philipi IV. Ferdinandi Erneſti Regis Ungariæ Cæſaris filii. Caroli, & Ferdinandi Hiſpaniarum Infantum. Leopoldi Cæſarum nepotis & fratris, ac Leopoldi Guilielmi Archiducum Auſtriæ.

Speculum Cryſtallinum, & Chriſtianum: octo ſereniſſimarum dominarum Auſtriacæ domus.

Paradiſus Hiſpaniæ: ſive ſelectiorum, & antiquiorum circiter CL. Hiſpaniæ Sancto rum elogia.

Me-

Menologium Ciſtercienſe annotationibus illuſtratum. Antuerpiæ apud Balthaſarem Moretum 1630. in folio. Item:

Conſtitutiones, Regula, & Privilegia ordinis Ciſtercienſis, & Congregationum monaſticarum, & militarium, quæ hoc inſtitutum obſervant, ſeries. Ibidem eodem anno. Hæc de Latinis Chryſoſtomi libris, poſt ipſum de ſe in *Phœnice* ſuo, Carolus Viſchius *Bibliothecæ Ciſtercienſis* nuperus auctor.

Hiſpanica vero hæc numerant:

Apologia en defenſa de la Epiſtola, que eſcrivió S. Bernardo a los Canonigos de Leon: MS. in 4. quæ in idem recidit cum Bernardo Immaculato.

Vida de los PP. del deſierto de Dunas. Antuerpiæ 1629. in quem librum plura ex MS. libro Adriani Meidagh, eiuſdem cœnobii ſodalis, conjeciſſe dicitur.

Vida de Candido Furlongio Irlandes monge Ciſtercienſe hijo del monaſterio de Nogales: in 4. De qua jam ſupra.

Opera etiam *Jacobi Maxuel de Kirconel Scoti Equitis* quædam *de Antiquitatibus, & Genealogiis regiis, quatenus ad Hiſpanos, & Auſtriacos Principes eæ pertinebant* ex Latino in vernaculum ſermonem convertit, ut morem gereret amico & docto viro.

Triunfo del amor de Dios. Bruxellis 1624. in 8. liber Hiſpanicis rhythmis conſcriptus ab alio auctore, cui annotationes & argumenta adjecit, preloque subjecit.

Vida, virtudes, y milagros de la venerable madre Ana de San Bartolome, compañera de la Santa Madre Teresa de Jeſus, propagadora inſigne de la Religion de las Carmelitas deſcalzas, y Priora del Monaſterio de Amberes. Bruxellis 1632. 4. Ex relationibus nempe ipſiuſmet ſacræ Deo virginis & aliorum, necnon & Hieronymi Gratiani dialogis. Hujus libri nec auctor ipſe, nec Viſchius meminerunt.

Forte & ſuperiorum aliqua, præter ea de quibus monitum fuit vernacule ſcripta ab auctore, Hiſpanica ſunt, quod non ſat mihi videntur hi, ex quibus Ciſtercienſia hæc ſumimus, diſtinxiſſe.

Obiit in Alnenſi collegio Ciſtercienſium Lovanienſis urbis XXIII. die Decembris anno MDCXXXII. ætatis ſuæ (quod vix credas poſt lectum huncce librorum eius catalogum) XXXVIII.

F. CHRYSOSTOMUS RUIZ, Hortenſis Ciſtercienſium cœnobii monachus, & novitiorum præfectus, ſcripſiſſe dicitur apud Chryſoſtomum Henriquez, nuper laudatum *Phœnicis* auctorem, Hiſpanice ut credimus:

Del Oficio del Prelado.

De la preſencia de Dios: ineditos adhuc tractatus.

F. CHRYSOSTOMUS DE VISITATIONE, Lusitanus, Ciſtercienſis, sacræ theologiæ doctor, quem Antonius Poſſevinus laudat in *Apparatu*; Chryſoſtomus vero Henriquez *Phœnicis* auctor non aliunde quam ex Poſſevino habet notum, quamvis domeſticus: venit is Romam procurator Luſitanæ ſuæ congregationis, unde digreſſus Venetias, quo declinaret moleſtias ſibi in Urbe natas, per otium iſtius ſeceſſus elucubravit opus:

De verbis Dominæ: hoc eſt, de verbis, quæ Deipara Maria ad Angelum, & Eliſabeth cognatam loquuta eſt: ad Paulum V. Papam, libris x. Hic eſt tomus 1. quem ſequitur alter agens rribus aliis libris:

De verbis Dominæ ad Filium in templo, & in nuptiis, & ad miniſtros in nuptiis: ad Ranutium Farneſium, Parmæ & Placentiæ ducem. Venetiis uterque editus eſt apud Jacobum Vincentium & Ricciardum Amadinum anno 1600. 4.

Bibliothecæ quidem *Ciſtercienſis* auctor Carolus Viſchius Alcobacienſi domui adſcribit Chryſoſtomum, quem potius Chriſtophorum appellatum admonet ex relatione ſibi ab Angelo Manrique Pacenſi præſule ab Hiſpania remiſſa; ſed falſus fuit, nam Chryſoſtomus re vera eſt.

CLAUDIUS.

D. CLAUDIUS ANTONIUS DE CABRERA, neſcio quis, ſcripſit:

Juicio de artes y ciencias. Matriti 1655.

CLEMENS.

CLEMENS SANCHEZ DE VERBEJAL, alias VERCIAL, baccalaurus, quomodo nuncupatur, & archidiaconus de Valderas in eccleſia Legionenſi, edidit ſine anni aut loci nota:

Sacramental para que todo fiel Chriſtiano ſea enſeñado en la fe, y en lo que cumple a ſu ſalvacion: in folio.

F. CLEMENS TEXERO, Franciscanus provinciæ Aragoniæ, ſcripſit:

Eſtaciones de las Cruces, o via ſacra. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1616. in 12.

COLLEGIUM.

COMPLUTENSE COLLEGIUM CARMELITARUM DISCALCEATORUM, Divo Cyrillo ſacrum, ut expeditius poſſent auditoribus domeſticis philoſophicam inſinuare doctrinam, D. Thomæ cui addictiſſimi ſunt veſtigia relegentes, *Curſum* integrum uti

uti appellant *Artium*, jussu magistri generalis familiæ suæ compositerunt, typisque ediderunt tomis quatuor, scilicet hos quos sub nomine auctoris proprio dedimus. Quære ergo Antonium a Matre Dei.

CONIMBRICENSE COLLEGIUM Societatis Jesu in Lusitania, edidit nomine suo inscriptum:

Artium Cursum: cujus verus auctor sit partim Emmanuel Goes, partim Sebastianus Coutus. In utroque horum de hoc opere dicimus.

CONRADUS.

F. CONRADUS RUIZ; Cistercienſis monachus cœnobii de Herrera Burgensis diœcesis, libellum edidit:

De la Meditacion: D. Paschali Aragonio S. R. E. cardinali nuncupatum.

CONSTANTINUS.

CONSTANTINUS FONTIUS, vulgo DE LA FUENTE, patria ex oppido San Clemente diœcesis Conchensis, doctor theologus, & concionator augustissimi Imperatoris Caroli V. & Philippi Principis, quocum in Angliam trajecit, canonicus idem Hispalensis almæ ecclesiæ, ut vocant magistralis, scripsit, cum nondum exuisset bonam mentem, si Antonio Possevino credimus & *Bibliothecæ Gesnerianæ* formatoribus:

Summam Christianæ doctrinæ. Antuerpiæ in 8. vulgari Hispanico sermone ut notat auctor *Supplementi Gesnerianæ Bibliothecæ*. Hispana operis inscriptio: *Suma de doctrina Christiana*. Cui subjicitur: *El Sermon de Christo nuestro Redemptor en el monte, traducido por el mismo Autor, con declaraciones*: ad Garsiam de Loaisa S. R. E. cardinalem, Hispalensem antistitem. Antuerpiæ apud Martinum Nutium absque anni mentione.

Expositionem in Psalmum I. Davidis in VI. conciones distributam. Ibidem 1556. etiam Hispanice ut refert proxime adductus auctor, qui tamen *in Psalmum quinquagesimum* scriptam fuisse affirmare videtur, nec difficilis est lapsus ab I. in L.

Hominis peccatoris Confessionem: nisi idem sit opus cum *Expositione Psalmi* L. Certe hæc Confessio nominatim ante alia prohibetur in *Expurgatorio Indice Hispano*.

Magnum Cathechismum.

Commentaria in Proverbia Salomonis, *in Ecclesiasten*, *in Cantica Canticorum*, & tandem *in Job*. Quæ omnia hæc commentaria etiam laudat Georgius Draudus in *Bibliotheca officinali*.

Quod ad Ecclesiasten pertinet, hunc ejus commentarium laudavit Fabianus Justinianus in *Indice* suo *universali*; errore tamen in nomine auctoris commisso, nam qui Constantinus Foretius apud eum est, Constantinus Fontius est, quod jam animadvertit in ad eumdem Biblicum doctissimis commentariis præfationis cap. XIII. §. 6. Joannes Pineda, civis meus, qui & Constantini tragicum exitum ibidem refert.

Tot vallatus vir doctrinæ atque existimationis ornamentis simul & munimentis, ne quis altum sapere præsumat, sed potius timeat, sibique a se ipso caveat, in fœdissimas hæreses lapsus, dum in custodia esset, brevi dicturus coram omni populo Hispalensi ut moris est abrenuntiatæ veræ fidei causam, ipse sibi manus sæve intulit ne huic scenæ se vivum exhiberet. Effugere tamen non potuit in cadavere vindices flammas, quod supplicium de eo sumptum fuit Hispali anno MDLIX. de quo videndus Ludovicus Cabrera in *Historia Philippi II. Regis Hispaniarum* lib. V. cap. III.

COSMAS.

COSMAS DE ALDANA, Francisci frater, de quo & occasione ejus operum poeticorum editionis de hoc etiam Cosmo agimus proprio loco, Florentiæ vixit, Magni Ducis Francisci Medicæi ut videtur servitio addictus, scripsit Italica lingua:

Discorso contro il volgo, in cui con buone raggioni si riprovano molte sue false opinioni. Florentiæ apud Georgium Marescotti 1578.

COSMAS BAIAM, Lusitanus, musicus, de rebus hujus artis commentasse quædam dicitur. Cardosus.

COSMAS DAMIANUS CAVALLUS, uti vocat Petrus Augustinus Morla in præfatione ad suum *Juris Emporium*, non Savallius uti Andreas Scotus in elogio Joannis Andreæ Stranei Valentini, Valentinus & ipse gente, patria vero Oriolanus, presbyter, scripsit:

Orationes tres, quas publice habuit in gymnasio Valentino: I. in laudem Valentiæ urbis: II. in laudem eloquentiæ: III. in laudem scientiarum.

Orationem quoque *de optimo statu Reipublicæ literariæ constituendo, ibidem habitam ad PP. Juratos, Senatumque Valentinum mense Octobri MDXXXI.* laudat Scotus, fragmentum inde adducens.

COSMAS DAMIANUS HORTULANUS, vulgo HORTOLA, Perpinianensis, Gerundæ tamen educatus, in Complutensi gymnasio Latinis & Græcis literis, deinde & aliis liberalibus disciplinis egregie instructus,

ctus, pro uberiore literarum proventu ſeſe in Pariſiorum urbem contulit. Hic philoſophiam avide hauſit e fontibus ipſis Græcorum magiſtrorum propinatam, præterea quidquid ſacræ ſcientiæ ſtudio jam ſibi pro culmine laborum deſtinato viam munire videretur. Atque adeo Hebraicam linguam, mathematicas artes & medicinam cum attigiſſet, Franciſci ante alios Vatabli peripateticæ philoſophiæ prius, Hebraicarum deinde literarum profeſſoris clariſſimi, ſectator aſſiduus in re theologica miros brevi proceſſus fecit. Interim poſt Pariſios Bononiam veniens pontificium in ea univerſitate jus didicit, theologiæ pariter & canonum doctor renuntiatus, atque ordinis ſui princeps habitus. Jam Romam ex urbe iſta & ſchola cogitantem, Gaſparis maxime cardinalis Contareni officiis auctoritateque invitatum, pietas erga parentem, in defecta ſenectute poſtrema ſibi a filio ſolvi officia literis ſub id tempus delatis expoſcentem, in patriam revocavit. Adventanti poſt patris funera, magnoque plauſu civium ditandæ peregrinis mercibus patriæ academiæ Barcinonenſi accincto, ſenatus decreto ſuo gymnaſii præfecturam anno ſcilicet MDXLIII. ultro detulit. Quam & bonorum omnium magna expectatione ſuſcepit, ac per integros ſeptemdecim annos, partim ipſe in liberalibus ſtudiis curam docendi præſtans, partim ab aliis idoneis præceptoribus præſtari ſedulo curans, latis ad hæc ſtudiorum legibus, prudentiſſime adminiſtravit. Per id tempus, cum ibidem doceri graviores doctrinarum artes patribus placuiſſet, metaphyſicorum Ariſtotelis libros, hinc Sancti Thomæ concluſiones, denique ſacræ Scripturæ volumina Græca & Hebraica anteriorum codicum dictata Latinis conferens, publice interpretatus eſt. Plane dignus fuit eo nomine doctrinæ præſtantis habitus quem fidei ſacræ cenſores a conſiliis ſibi cooptarent, inſuperque Hiſpaniarum Rex ad ſynodum ſub Pio IV. Pontifice Maximo Tridenti celebrandam in Cataloniæ theologis præcipuum deſtinaret. Eo delatus in definiendis fidei & morum capitibus laude ſumma enituit conſtantiæ atque doctrinæ. Quibus virtutibus ornatus abbatia B. Mariæ Villæ Bertrandi, quæ diœceſis Gerundenſis eſt, Canonicorum Regularium D. Auguſtini ornari a Rege meruit, ut magno deinceps viveret, uſque ad annum ejus ſæculi ſexageſimum ſextum, modeſtiæ pietatis continentiæ exemplo. Doctrinæ ſaltem inſigne dedit ad poſteros monumentum, ſcilicet:

Paraphraſim, & Commentaria in Cantica Canticorum. Venetiis anno 1585. editam. De quo opere ſic Andreas Scotus in *Bibliotheca Hiſpanica*: *Hebræorum, Sanctorumque PP. omnia tincta diſciplinis, quibus nihil in eo genere ſcriptum vidi accuratius, cum a veteribus Græcis Origene, Niceno, Olympiodoro diſceſſeris, quod nihil non ex divinarum literarum myrothecio hauſerit, & cum D. Joannis Apocalypſi diligenter compararit.* Laudatur etiam ab Antonio Poſſevino in *Apparatu.*

COSMAS DAZA DE LA CUEVA, Pincianus, in curia Matritenſi advocatus, vertit & additionibus locupletavit:

El Tratado de la Curia Piſana de Rodriguez de Piſa del Conſejo de ſu Mageſtad MS. in 4. vidit Tamajus.

COSMAS DELGADO, neſcio quis, laudatur eo quod ſcripſerit:

De auctoritate Sacræ Scripturæ. Pinciæ 1594.

COSMAS DELGADO, Luſitanus, de *Muſica arte* non nihil edidiſſe refertur. Cardoſus.

D. COSMAS DE FREITAS, Luſitanus, Conimbricenſis, Joannis de Freitas & Stephaniæ de Moraes filius, Canonicorum Regularium S. Crucis in Conimbricenſi urbe ſodalis, Hebraice Græce Latine doctus, philoſophus ac theologus, ſacræque hnjus ſcientiæ magiſter, clarus tempore ſuo ſi quis alius poeta. Latine cecinit *Infelicem Sebaſtiani Regis Africanam expeditionem*: atque omnium *Portugalliæ Regum vitas* proſa deſcripſit. Blaſii quoque Lopezii *Grammaticam*, quæ princeps in Luſitania viſa fuit, in gratiam amiciſſimi ſodalis metro ſimiliter comprehendit.

Obiit poſt ſexaginta religioſæ vitæ annos XII. Decembris MDCX. Hæc omnia deſumpſimus ex Chronico Luſitano ordinis Canonicorum Regularium Nicolai de Sancta Maria lib. x. cap. XXIX.

D. COSMAS GOMBAU, Valentinus, in Regio ejus urbis prætorio ſenator cauſarum civilium, deinde in ſupremo regentium cancellariam dictæ urbis & regni conſtitutus, Monteſiani ordinis equeſtris, cujus adminiſtrationi intererat aſſeſſoris munere, poteſtatem atque jura defenſurus edidit juſti voluminis mole:

Alegacion de derecho ſobre la poteſtad, y juriſdicion de la S. C. Real Mageſtad del Rey N. S. como Adminiſtrador perpetuo de la ſagrada orden de N. S. de Monteſa, y de ſu Lugarteniente General, y del Prior del Convento de Monteſa. Valentiæ apud Hieronymum Villagraſſa 1658. 4.

COSMAS GOMEZ TEXADA DE LOS REYES, protocappellanus ſanctimonialium

Ciſtercienſium excalceatarum, patronatuſque Sancti Ildephonſi apud Talaveram, ſcripſit:

El Filoſofo: ocupacion de Nobles, y diſcretos, ſobre los Cielos, de Cielo, de Mundo, de Meteoros, parvos naturales, Ethica, Economica, Politica de Ariſtoteles, y Eſfera de Sacroboſco. Matriti typis Sant-Iagui Martini 1650. 4.

Leon prodigioſo, Apologo moral. Madriti 1663. in 4.

F. COSMAS DE LERMA, Burgenſis, Dominicanus, ſacræ theologiæ (ut familiare verbum ſonat) præſentatus, Dominici a Soto magiſtri clariſſimi veſtigia premens edidit:

Compendium Summularum: ex doctrina illius. Burgis apud Petrum Gomez de Valdivieſo 1642. 8. Et quas credo diverſum quid eſſe:

Diſputationes in eaſdem Summulas. Matriti 1668. 4.

Commentaria in Ariſtotelis Logicam, ex ejuſdem Soti doctrina. Ibidem iiſdem typis 1642. 4.

Commentaria in VIII. libros Phyſicorum Ariſtotelis. Ibidem 1643. in 4. Poſtumus prodiit:

Curſus Philoſophici tomus V. *De Anima.* Romæ apud Nicolaum Angelum Tinaſſium duabus partibus 1665. in 12.

Ex cujus Tinaſſii officina prodiit Romæ integer *Curſus* tomis VII. in 12. anno 1659.

Reliquiſſe eum in *Tertiam Partem S. Thomæ* volumina duo, quæ propter ejus mortem inedita remanſerunt, ex relatione Burgenſium Dominicanorum notum habemus.

COSMAS MAGALIANUS, vulgo MAGALLAENS, Luſitanus, Bracharæ in dias lucis oras emiſſus, Conimbricæ inter ſodales Societatis admiſſus, diu rhetoricam, decennioque integro morum theologiam, necnon & in eadem ſchola ſacras literas docuit. Cum is nondum deſtinato eſſet animo lucubrationes suas in vulgus edendi, libellum præmiſit experimenti gratia *Scaphæ* nomine inſcriptum, eoque (ut auctor ait *Bibliothecæ Societatis*) ex voto ſuccedente majora emiſit, ſcilicet:

Sylvam auctorum ad puerorum inſtitutionem ſelectorum.

Commentarios in Canticum I. Moſis. Lugduni apud Cardon 1609. 4.

Operis Hierarchici, ſive de Eccleſiaſtico Principatu libros III. in quibus *III. Epiſtolæ Beati Pauli Apoſtoli*, nempe *duæ ad Timotheum, unaque ad Titum* commentariis explicantur. Iiſdem typis eodemque anno in 4.

Commentariorum in ſacram Joſue Hiſtoriam tomos duos. Turnoni apud Horatium Cardon 1612. in folio.

Commentariorum in Moſis Cantica, & Benedictiones Patriarcharum libros IV. Lugduni apud Cardon 1609. folio.

Explanationes, & Annotationes morales in ſacram Judicum Hiſtoriam, tomo uno: qui complectitur VIII. priora capita. Lugduni apud Cardon & Petrum Cavellat 1626.

Japonenſis Cathechiſmi tomos duos. Et:

In Problemata Ariſtotelis: id quod in commentariis editis ſub Collegii Conimbricenſis nomine hodie ſupereſt. Scripſit quoque inter tot ſacræ doctrinæ opera hiſtoricum, quod Philippus Alegambius ignoravit, monumentum, ſcilicet:

Hiſtoria de Braga: vernacula lingua ut ſuſpicor. Id enim Georgius Cardoſus haud notavit, qui aſſervari hanc in ampliſſima Ludovici a Souſa, decani & gubernatoris eccleſiæ Portuenſis, bibliotheca manu exaratam nos monuit die III. Junii, lit. a. in fine.

F. COSMAS MORELLES, Valentinus, ordinis Prædicatorum, in Germania ſuperioribus annis bene de eccleſia merebatur cum apud Colonienſes theologiam de loco ſuperiore doceret, & adverſus hæreſes, inquiſitor a Paulo V. Pontifice Maximo datus Moguntinis Colonienſibus ac Trevirenſibus, cum diſputando tum ſcribendo decertaret. Hunc ipſum ingenio promptum, judicio acrem, memoria tenacem Alphonſus Ferdinandi, *De Scriptoribus Dominicanis* ante aliquot annos ſcribens, jam eo tempore affirmare non dubitavit. Ejus opera hæc extant:

Relatio Colloquii Francofurtenſis proximis autumnalibus nundinis anni MDCIX. inter nonnullos Calviniane religionis miniſtros. Coloniæ 1610.

Diſputatio habita cum Boxhornio Miniſtro Calviniano, rurali quondam Decano Tinenſi ſuper Juſtificatione, habita quidem Bredæ in Brabantia. Coloniæ apud Gravenburk.

Opera omnia *S. Thomæ* recognovit, emaculavit, ac tomis XIII. edi curavit Antuerpiæ, Coloniæque, uno adjecto ad poſtremam editionem Romanam: item Flandriæ *Metaphyſicam.* Præterea Alberti Magni opera ex MSS. codicibus correxit, quæ in vulgus jam prodierant, multaque adjunxit nondum edita, quæ omnia jam aſpexerunt lucem publicam. Affecta alia penes ſe habere refert de eo Leo Allatius V. C. amicus noſter in *Apibus* ſuis *Urbanis.*

COSMAS NOVELA, pharmacopola Cæſarauguſtanus, ſcripſit:

Memorial del hecho en la cauſa de la preparacion de la coloquintida al Rey Nueſtro Señor. MS. in folio vidit Tamajus.

COS-

COSMAS DE PALMA FUENTES, Toletanus ut credimus, qui S. Thomæ, hoc eſt doctrinæ Thomiſticæ, ſeſe appellat doctorem, Regii ſacelli presbyter, juſſu Philippi II. Regis Catholici e Græco vertit in Latinum, deſideratam olim a Baronio:

B. Syncleticæ vitam S. Athanaſio auctore. Incipit: *Oportuit omnes homines honeſtis ſtudiis operam dare.* MS. apud D. Joannem Lucam Corteſium hic Matriti. Non hæc autem interpretatio eſt ea quam Januarii quinta die exhibuit in *Actis* ſuis *Sanctorum* Joannes Bollandus, ſed alia ex libro, ut ſuſpicari datur, eodem bibliothecæ Regiæ Eſcurialenſis Græco translata per Davidem Colvillum Scotum, quam ab ipſo ad Andream Scotum Jeſuitam remiſſam in hujus ſchedis ſe reperiſſe ait Bollandus, ſed quod dolet pueri manu incorrecte variis locis tranſcriptam. Bollandiana verſio incipit: *Omnes homines bonis decet ſtudiis incumbere.* Unde notum fit eamdem S. Athanaſii hiſtoriam ab his duobus, Hiſpano altero & altero Scoto, Latinis literis communicatam. Nos Græcum habemus exemplum ex ſchedis D. Laurentii Coqui Umbri, qui apud nos diem ſuum obiit.

COSMAS TURRIANUS, Valentinus, Jeſuita, in India Orientis Japoniaque diu verſatus, de quo multa ſcribit Nathanael Sotuellus in *Bibliotheca* renovata *Societatis*, dedit:

Epiſtolas de Rebus Indicis ſeptem ab anno MDLI. ad MDLXVI.

De Rebus Indicis Epiſtolas duas anno MDXLIX. quæ extant partim apud Maffeum, partim apud alios.

CYPRIANUS.

F. CYPRIANUS BENEDICTUS, vulgari nomenclatione BENETUS, ex Aragoniæ regno, ſodalis Prædicatorum, doctor Pariſienſis theologus, ſcientiæ hujus, tam quæ ab ſchola denominatur quam quæ moribus leges præſtituit, merito claruit exeunte decimo quinto atque ineunte decimo ſexto ſæculo, ſcriptiſque:

De Prima Orbis Sede.

De Concilio.

De Eccleſiaſtica Poteſtate.

De Pontificis Max. auctoritate: ad Julium II. & Leonem X. Papas, quatuor tractatibus, qui lucem viderunt Romæ 1512. 4.

Dialogo de Excellentia & utilitate Theologiæ.

De Caroli Hiſpaniarum Regis præeminentia, de clementia &c. Romæ 1518. in 4. Hæc duo opera tribuit ei Aubertus Miræus in *Bibliothecæ Eccleſiaſticæ* altera parte.

Hortatorio item *Vehementi* (ita appellat *Bibliothecæ Pontificiæ* auctor Ludovicus Jacobus a S. Carolo) *Hadriano VI. Papæ ad accelerandum iter.*

In bibliotheca Hiſpalenſis eccleſiæ extant ejuſdem:

Clavis Logicæ.

Compendium Terminorum.

De non mutando Paſchate & Aculeus contra Judæos, & Apologia ad Aſtrologos.

Quodlibeta de Sacramento Euchariſtiæ.

Spiritualis ſapientiæ dialogus.

Meminit Cypriani Eiſengreinus in *Catalogo teſtium veritatis*, Vincentius Blaſcus in *Aragonenſibus chronicis*, aliique.

F. CYPRIANUS DE HERRERA, Limæ Indorum occidentalium natus, Eremitarum ordinis, ſacræ theologiæ doctor ejuſdem Regiæ urbis gymnaſii, Apoſtolicis cauſarum fidei judicibus a cenſura theologica, Regius eccleſiaſtes, eloquentia & eruditione dignus ſuo munere, quem Romæ nuper habuimus, & ſacras orationes declamanti non ſemel applauſimus, edidit:

Mirabilem vitam & mirabiliora acta Vener. ſervi Dei Toribii Alphonſi Mogrovejii Limani Archipræſulis, ex actis legitimis de mandato Sacræ Rituum Congregationis confectis: ad Clementem X. Pontif. Max. Romæ typis Nicolai Angeli Tinaſii 1670. in 4.

F. CYPRIANUS DE LA HUERGA, Ciſtercienſis monachus domus Nucalenſis, celeberrimus fuit ſuperiore ſæculo in academia Complutenſi ſacrarum literarum interpres, de quo, ſi Alphonſi Matamori Complutenſis rhetoris judicium legeris quod in libello *De literatis Hiſpaniæ viris* extat, nihil de theologo viro magnificentius dici poſſe exiſtimabis. Contentus tamen ero Andreæ Scoti elogio, quod veluti compendium eſt ſuperioris Alphonſi cenſuræ: *Sacras literas Compluti interpretatus eſt, tanto vir ingenio, excellentiſque doctrinæ facundia omnes in ſui admirationem ut raperet, utpote cui neque ab eloquentia, neque a vera atque ſolida doctrina quidquam deeſſet. Quotidianas enim Scripturæ divinæ ſcholas ſupra modum augere ſolitus, ſi quidem ad Græcas & Latinas literas, quas raro felicique fretus ingenio perbrevi tempore perdidicerat, Hebraicas, itemque Chaldaicas præclare adjunxerat. Hujus quoque vita, mores, religio, cultus denique ipſe, vocis præterea ac ſermonis cum gravitate lepor, non modo ingentis hujus viri commendationem non evertebant, ſed incredibili fere totius academiæ concurſu ſtudioſos omnes, Herculis inſtar Gallici, apta ex ore catena trahebat.* Hæc Scotus. *Phœnicem* audiviſſe hunc *Hiſpaniæ* affirmavit Chryſoſtomus Henri-

quez, ex eoque Aubertus Mireus. Plura reliquit opera partim edita, partim inedita, illorumque hæc vivente auctore prodierunt:

Commentaria in Prophetam Naum. Lugduni 1561. 8.

In Pſalmos XXXVIII. & CXXIX. Compluti 1555. Lovaniique.

Poſtuma edita ſunt:

Commentaria in librum B. Job. Et:

In Cantica Canticorum Salomonis. Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1582. in folio.

Inedita adhuc ſunt, eaque, ſi domeſticis habenda fides, apud Ignatium Firminum de Ibero, Fiterienſem abbatem, qui niſi mors conatibus obfuiſſet editurus erat in lucem, remanſerunt, nempe:

Iſagoge in totam Scripturam.

De Opificio Mundi, commentariorum ſuper Geneſim libri III.

In librum Pſalmorum Iſagoge: v. tractatibus contenta.

In priores VIII. Pſalmos, & in Pſalm. XXII. & XLIV. & LI. cum triplici textus translatione juxta veritatem Hebraicam.

In Pſalm. VII. commentaria.

In Pſalm. LXIV. meditationes.

In Pſalm. CIX. commentaria.

In Iſaiam commentariorum libri IV.

In Threnos Jeremiæ commentaria.

In Evangelium Matthæi commentaria & annotationes.

In Joannem Evangeliſtam fragmenta quædam.

In D. Pauli Epiſtolam ad Epheſios commentaria. Et:

In ejuſdem Epiſtolam ad Hebræos.

In Divi Joannis Apocalypſim. De quo Commentario Ludovicus Alcazar, in eumdem librum ſcribens, notatione prooemiali XXVI. refert ſe ex quodam ſacerdote Societatis, qui eum viderat, cognoviſſe in quodam ordinis monaſterio hunc adſervari una cum Regio ad editionem privilegio, quod auctor vivus impetraverat.

Deperditum vero eſt & ſubreptum magna cum literatorum jactura opus aliud magnum atque exoptatum ſatis:

De Symbolis Moſaicis: in quo quidem ſumma erat totius Cypriani eruditionis.

Horum omnium operum meminit Carolus Viſchius *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor ex fide laudati Ignatii Firmini, atque item in *Appendice* iſtiuſmet libri, relationem quandam ad ſe ex Hiſpania miſſam ſequutus: quo loco adſervari ait præter ſuperiora in Salmantino collegio:

Commentaria in ſecundam Epiſtolam D. Pauli ad Timotheum. Et:

De Ratione Muſicæ, & Inſtrumentorum uſu apud veteres Hebræos.

Abreptus eſt in medio vitæ & famæ curſu anno MDLX. cui Complutenſes hoc epitaphium tumulo indiderunt:

CYPRIANUS HISPANIÆ MUSA, ET PHŒNIX.

Maximus ille brevi Cyprianus conditur urna,
Ille humili excelſus clauditur, hoſpes, humo.
Judicium, labor, ars, facunda peritia rerum
Una adiere virum, quocum obiere ſimul.
Obiit anno MDLX.

Præter Alphonſum Matamorum adire operæ pretium erit de Cypriani laudibus copioſe diſſerentem Petrum Fontidonium in *Epiſtola* Commentario ejus *in Pſalmum XXVIII.* præfixa: Alvarum Gomezium *De rebus geſtis Ximenii* lib. VIII. & Aubertum Miræum in *Bibliotheca*, qui aſſerit typis Complutenſibus & Lovanienſibus excuſa non ea dumtaxat quæ diximus, ſed & in *Iſaiam*, *Jeremiam*, *Joannem & Matthæum*, necnon & *in Apocalypſim commentaria.*

F. CYPRIANUS DE SANCTA MARIA, Tertii Ordinis Minorum, provinciæ Bæticæ lector jubilatus, & provinciæ pater, ſcripſit:

Aluſiones de la divina Eſcritura a coſtumbres, ritos, y ceremonias antiguas, a propriedades de animales, plantas, perlas, y piedras precioſas con que ſe celebran los miſterios, que celebra la Igleſia Santa a honor de Criſto Señor nueſtro, y ſu Inmaculada Madre. Granatæ 1654. in 4.

Diligens compendium, quo probatur myſterium Immaculatæ Conceptionis Beatæ Mariæ Virginis eſſe prope diffinibile. Granatæ 1651.

Vulgari quoque lingua:

Diſcurſo ſobre que la Virgen Nueſtra Señora no reſucitó en la tierra, ſino en el Cielo, elevando a él los Angeles ſu ſanto cuerpo. Ibidem anno 1645.

Oraciones Veſpertinas: ſive Sermones, duobus tomis. Granatæ 1660. in 4.

CYPRIANUS MAROXA, medicus doctor, edidit:

De Febribus, & lue venerea. Pinciæ 1641. folio.

Praxim univerſalem de morbis internis. Ibidem 1642. folio. Prodiderunt iterum cum Operum Medicorum inſcriptione Lugduni 1674. folio.

F. CYPRIANUS DE PINEDA, Cordubenſis, ordinis Eremitarum S. Auguſtini, ſacræ theologiæ magiſter, in Urſaonenſi gymnaſio ſacrorum Bibliorum interpres, Urſaonenſ-

niſque duci N. a confeſſionibus : laudatur a Thoma de Herrera in *Alphabeto Auguſtiniano* tamquam libri cujuſdam auctor, cujus argumentum ſeu titulum reticet, pagina 152.

Obiit centenario major ſine an. MDCLXVI. aut initio ſequentis.

F. CYPRIANUS RODRIGUEZ, Ciſtercienſis monachus e Nucalenſi domo, Hiſpanæ ſuæ congregationis generalis reformator (ita præfectum vocant) ingenio vir præſtanti ac doctrina, ſcripſit, uti Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice* ſuo refert:

Medullam Philoſophicam : ubi de præcipuis philoſophiæ quæſtionibus.

Medullam item *Theologicam.*

In Canonem Miſſæ librum unum.

De Scriptor. Hiſpaniæ lib. I. Hæc Henriquez.

CYPRIANUS SUAREZ, Ocanienſis, Jeſuita, multæ variæque eruditionis vir, triumque linguarum callens, Eboræ prius, Oliſiponeque in collegio S. Antonii nuncupato, atque Conimbricæ, quo in loco domeſticorum ſtudia diu rexit, demum Compluti tum rhetoricam & Græcas literas, tum theologiam docuit, uti refert Balthaſar Tellez in *Chronico Societatis Portugalliæ* ſecunda parte lib. IV. cap. IV. §. IV. qui & ejus iterum meminit eodem lib. IV. cap. XLIII. §. II. & §. XIII. & lib. VI. cap. XX. Mox Compluti de ſuperiore loco theologiam docuit. In juventute ediderat:

De Arte Rhetorica libros III. ex Ariſtotele, Cicerone, & Quintiliano depromptos. Antuerpiæ 1575. & 1621. Pariſiiſque 1619. 12. Item cum *Commentario* Friderici Ceruti, Veronæ 1589. in 8. Duaci 1585. 8. Coloniæ 1594. & 1604. in 4. Antuerpiæ 1585. 4. Necnon & cum Ludovici Carbonis *de Arte dicendi* Venetiis, Leodique, ac Coloniæ. Prodiit quoque opus Lugduni 1650. in 16. Ejuſque *Summa*, ſeu *Compendium* Pariſiis 1652. in 16. Flexiæque 1654. in 16.

Tabulas Rhetoricas. Venetiis anno 1589. in 8. a Ludovico Carbone digeſtas.

In librum S. Iſidori Allegoriarum quarumdam S. Scripturæ a ſe emendatum *Scholia* confecit : quæ in editione Matritenſi a Joanne Grialo procurata S. Iſidori operum anno 1599. prodierunt, quod ipſe notat Grialus in præfatione, qui & emendaſſe Cyprianum ait ejuſdem S. Doctoris, ſive alterius, librum.

De conflictu vitiorum, & virtutum, & in Canticum Canticorum expoſitionem, & Epiſtolas.

Typis nondum commiſſa ſunt theologica, nempe:

Commentarii in Pſalmos Davidis, & in *Cantica Canticorum.*

Placentiæ apud nos obiit ſeptuagenario major anno MDXCIII.

CYPRIANUS DE VALERA, infame nobis ſemper nomen, hæreticus fuit Calvinianus, ediditque:

Inſtitucion de la Religion Chriſtiana : ſive interpretationem Chriſtianarum Inſtitutionum Joannis Calvini.

El Catholico Reformado.

Recognovit Hiſpanam Bibliorum translationem a Caſiodoro de Regno, ſeu potius de Reyna, factam, adjuncta propria præfatione, quæ Amſterodami prodiit apud Laurentium Jacobi 1602. in folio. V. Caſiodorus de Reyna.

CYRIACUS.

CYRIACUS PEREZ, inter Montiſerrati Catalanorum eremitas, qui Deo ſibique in ſummis rupibus vacare ſolent, domunculæ, quæ S. Dimæ ſacra eſt, olim incola, edidit:

Compendio breve de exercicios eſpirituales, y conſideraciones para los que ſe exercitan en la oracion mental por las tres vias purgativa, iluminativa, y unitiva, con un tratado de la oracion. Barcinone apud Sebaſtianum Cormellas 1614. in 8.

D

DAMASIUS, ſeu DAMASUS.

DAMASIUS DE FRIAS, neſcio quis, ſcripſit:

Dialogos de diferentes materias. MSS. in bibliotheca Olivarienſi.

F. DAMASUS DE PRÆSENTATIONE, Luſitanus, ex Reformatis S. Franciſci provinciæ S. Antonii, ejuſque diffinitor & cuſtos, difficultatum fidei cenſor theologus, magna pietate vir, ſcripſit:

Obrigação do Frade Menor, hoc eſt, inſtructionem Franciſcani ſodalis. Typis Antonii Alvarez in conventu de Carnota 1627. Ex relatione Luſitana Romam directa.

DAMIANUS.

F. DAMIANUS ALVAREZ, e Medina de Rioſeco oriundus, Didaci Alvarez, Dominicani doctrina & ſcriptorum operum fama celebratiſſimi, germanus frater, ſodalis & ipſe Dominicanus in patria aſſumptus, elucubravit:

Sermones de Adviento, y Paſqua. Burgis 1610. in folio.

Vertit item ſermone vernaculo numeris alli-

ligato Ludovici Tanſili poema Italicum, hac inſcriptione uſus:

Las Lagrimas de S. Pedro en octava rima. Neapoli 1613. in 12.

Vivebat adhuc quo tempore Alphonſus Fernandez Scriptorum Dominicanorum Indicem publicavit, anno ſcilicet MDXVII.

D. DAMIANUS DE ARMENTA ET CORDUBA, Cordubenſis eques, hiſtoriam edidit eorum, quibus interfuiſſe dicitur, nempe:

De la Guerra, y liga de Francia anno 1596. MS. vidit Tamajus.

F. DAMIANUS DE ARTUFEL, Dominicanus, ſcripſit ut audio:

Modo de rezar de los Frayles Predicadores. Cæſarauguſtæ 1572. in 8. Et Valliſoleti 1614. in 8.

Canto llano. Valliſoleti eodem anno in 8.

DAMIANUS CARBO, inter ſcriptores Balearicos, utpote auctor medici cujuſdam operis, laudatur a Vincentio Mut altero volumine *Hiſtoriæ Balearicæ* lib. VIII. cap. VI.

F. DAMIANUS DE FONSECA, Luſitanus, Valentiæ autem Edetanorum ſodalis a Dominicanis allectus, Ubaldini eminentiſſimi cardinalis, dum Romæ verſaretur, theologus, magiſtrique ſacri palatii Ludovici Yſtella ſocius, Italice dedit:

Del giuſto ſcacciamento de Moreſchi da Spagna lib. VI. Romæ 1611. 4. quem deinde commentarium Hiſpanice a ſe converſum ſequenti anno publicavit.

Vivebat anno MDCXVIII. quo Alphonſi Ferdinandi Catalogus Scriptorum ſui ordinis foras emiſſus fuit.

F. DAMIANUS GINER, ordinis fratrum Minorum Valentinæ provinciæ, dedit in lucem:

Commentarios Scoti in IV. libros ſententiarum, in faciliorem, & clariorem methodum redactos. Valentiæ apud Alvarum Franaim 1598. in folio.

DAMIANUS DE GOES, Luſitanus, nobili loco in regni hujus oppido Alenquer ſuſceptus, quem, cognominis forte ductus ſpecie, Belgis ſcriptoribus, Zelandorumque inſulæ Goeſæ Cornelius Callidius falſo attribuit. Puerili ætate in famulitio Regio tranſacta, peregrinationibus fere applicuit animum, varioque ac multiplici per Europam omnem diſcurſu in cognitionem hominum doctiſſimorum, adeoque in univerſam poſteritatis memoriam, pervenit: morum quippe ſuavitate atque elegantia, ergaque doctos liberalitate, inſinuabat ſe in cujuſque animum, qui muſarum commercio frueretur, facile atque alte. Muſicæ adhæc artis peritia excellens eam hujus ſtudii ac venuſtatis laudem meruit, quam popularis ejus Andreas Reſendius, epigrammate quodam *Phœbum & Orpheum* aut certe his parem nuncupans, eidem conſignare non dubitavit. His Damiani dotibus haud parum delectati feruntur, cum ex Italis Patavii Petrus Bembus, Lazaruſque Bonamicus, viri diſertiſſimi, quo & ultimo uſus eſt eloquentiæ doctore; tum in Belgio Conradus Goclenius, ac Petrus Nanius Lovanienſes, Romani vindices ac formatores ſermonis. Necnon & in Jacobi Sadoleti Carpentoractenſis, Jacobique alterius Madrutii, Tridentini antiſtitum, gratia, crebris ad eos datis mutuoque acceptis literis, floruiſſe perhibetur. Obſervaverunt quoque eum ex Germania viri literatorum principes Henricus Glareanus, Bonifacius Amerbachius, Sigiſmundus Gelenius, quorum hic *Obſervationes* ſuas *in C. Plinii Hiſtoriam* Goeſii nomini inſcripſit; Glareanus autem in de Muſica libris eximio eum laudis elogio affecit. At nec ſibi totus, muſiſve & muſarum ſacris vacabat, quippe negotia publica fere hoc tempore, auſpicio Joannis Regis longe a patria gerere jubebatur, a quo & cum legatione fuit nonnumquam ad Polonorum Regem deſtinatus. Hagæ tandem Comitis apud Hollandos ducta uxore vix patriam cogitabat eo tempore quo Joannes in Luſitaniam ſuam remeare, juſſo rerum parentis, proprio conſcribendarum ſtilo gentis munus, cum & fruſtratus jam ab aliis eſſet voto iſto frugis bonæ ac pietatis pleno, commendavit. Goeſii vero ipſius res digeſſit accurate Andreas Scotus in *Bibliotheca*, quorum hic nos breviarium, ne multo hæc pars turgeſceret, tantum dedimus. Extant ab eo Latina opera hæc:

Fides, religio, moreſque Æthiopum ſub imperio Pretioſi Joannis (quem vulgo Presbyterum Joannem vocant) degentium: cum enarratione confœderationis, & amicitiæ inter ipſos Æthiopum Imperatores, & Reges Luſitaniæ initæ. Acceſſerunt aliquot epiſtolæ Helenæ aviæ Davidis Pretioſi Joannis, ac ipſius etiam Davidis ad Pontificem Romanum, & Emmanuelem, & Joannem Luſitaniæ Reges, eodem Damiano a Goes, & Paulo Jovio interpretibus: ad Paulum III. P. M. Pariſiis apud Wekelium. Lovaniique apud Rutgerum Reſcium 1540. ſed adjuncta eſt huic poſtremæ editioni:

Deploratio Lappianæ gentis.

Commentarii rerum geſtarum in India citra Gangem a Luſitanis an. Dom. MDXXXVIII. Lovanii ex officina Rutgeri Reſcii 1539. Qui cum

cum inſcriptione *De Bello Cambaico ultimo* prodierunt iterum ex officina Servatii Saſſeni ejuſdem urbis 1549. Hæc eſt hiſtoria Dienſis obſidionis, quam & Didacus, ſeu Jacobus Tevius, & eleganter magis, in commentarium retulit.

Urbis Oliſiponenſis deſcriptio : ad Henricum Portugalliæ Infantem S. R. E. cardinalem. Eboræ apud Andream Burgenſem 1554. in 4.

De Rebus, & Imperio Luſitanorum : ad Paulum Jovium Diſceptatiuncula. Simul:

Hiſpaniæ laudatio, ſive de ubertate ejus, & potentia, adverſus Sebaſtiani Munſteri calumnias. Duo hæc una cum *Bello Cambaico, Lappiæ deſcriptione, Pretioſi Joannis aliquot epiſtolis*, aliiſque ad Damianum datis, excuſa ſunt Antuerpiæ a Rutgero Reſcio 1544. 4.

Urbis Lovanienſis obſidio : facta nempe a Martino Roſſemio Galliæ Regis nutu, & auſpiciis. Oliſipone apud Ludovicum Rodriguez 1546. 4.

Luſitana quoque lingua, optime omnium qui præceſſerant, licet ſtilo parum limato:

Hiſtoria do Rey D. Manuel. Oliſipone 1566. & 1619. in folio. Necnon &:

Hiſtoria do Principe D. Joam (Joannis Secundi Luſitaniæ Regis geſta ejus temporis quo parens Alphonſus rerum potiebatur) : incertum nobis quando edita.

Nobiliario de Portugal. MS. vidimus Matriti in bibliotheca D. Hieronymi a Maſcareñas, Regii Ordinum, mox Portugalliæ concilii ſenatoris, deinde Segovienſis antiſtitis. Meminit quoque Cardoſus *Agiologii Luſitani* volumine tertio die IV. Maii lit. b. Scripſiſſe etiam dicitur, ſeu formaſſe aut compilaſſe:

Libro dos Forais da Torre do Tombo : hoc eſt, de Regii archivii legibus, ut interpretor teſte mihi Reverendo P. Fr. Emmanuele a Reſurrectione Auguſtiniano Excalceato, rerum Luſitanarum bene perito.

Joannes Driedo in nuncupatoria ad Joannem Portugalliæ Regem Tertium operis ſui *de Eccleſiaſticis Scripturis, & dogmatibus* epiſtola Damianum appellat *generoſum virum, ac literarum cultorem fautoremque candidiſſimum.*

F. DAMIANUS LOPEZ DE HARO, ex ſodalibus ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ magiſter, Sancti Officii cenſor theologus, provinciæ Caſtellanæ ordinis ſui diffinitor ut vocant, & viſitator, edidit:

Donativo real, y exhortacion religioſa a los pueblos, de la correſpondencia que deben tener con ſu Principe natural. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1625. in 4. Creatus in epiſcopum Portus divitis in America XIII. Julii MDCXLIII. Obierat jam in fine anni MDCXLIX. quo datus fuit & in hac ſede ſucceſſor.

F. DAMIANUS DE LUGONES, ordinis Minorum, edidit:

Hiſtoria de lo que ha ſucedido en la orden de San Franciſco de la Obſervancia deſde la enfermedad, y muerte del Reverendiſimo Padre Fr. Juan del Hierro haſta la eleccion en General del Reverendiſimo Padre Fr. Antonio de Trejo. Mediolani 1614. in 4.

De la ſolemniſima fieſta que ſe hizo en el Convento de San Franciſco de Sevilla el año de MDCXV. en honra de la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora. Malacæ 1616. per Antonium Rene.

DAMIANUS DE ODEMIRA, Luſitanus, ſcripſiſſe dicitur:

Do Xadrez : ſive de ludo Schacorum.

DAMIANUS RODRIGUEZ DE VARGAS, Complutenſis, devotus Franciſco patriarchæ inter ſodales laicos Tertii Ordinis, verſibus edidit in octoades replicatis:

La verdadera hermandad de los cinco Martyres de Arabia. Toleti 1621. 4. Nempe de Sanctorum Martyrum Coſmæ, Damiani, Eupremii, Leontii, Euthimii fratrum triumpho.

DAMIANUS SALUSTIUS DEL POYO, laudabatur dum viveret propter dramata quædam in theatris recitata; ſed præter hæc in bibliotheca, quæ fuit comitis Villumbroſani, MS. extat codex in 4. hujus tituli:

Diſcurſo de la Caſa de Guzman, y ſu origen, y de otras antigüedades por Damian Saluſtio del Poyo en ſatisfaccion de una Carta de Franciſco Perez Ferrer que cenſuró una Comedia que havia eſcrito. Toca el origen de las caſas de Toral, y Medina Sidonia.

DAMIANUS DE TOMAR, Luſitanus, neſcio cujus ætatis homo, quem ſummum ordinis Jeſu Chriſti in eo regno præfectum vocant, edidit Oliſipone vernacula gentis lingua:

Conſtituções e Privilegios da Ordem militar de Chriſto. Ita ex Longelino in *Notitia Cœnobiorum ordinis Ciſtercienſis* libro x. *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor.

D. DAMIANUS DE VEGAS, ordinis Sancti Joannis in domo Sanctæ Mariæ de Monte (ſic nuncupatum hominem legimus) ſcripſit:

Poeſia Chriſtiana moral, y divina. Toleti apud Petrum Rodriguez 1590. 8.

Un Tratado de la Inmaculada Concepcion. Vidit D. Thomas Tamajus.

DA-

DAVID.

DAVID COHEN DE LARA, Hebræus profeſſione, quem origine ſaltem Hiſpanum fateri compellimur eo quod, auctore Menaſſe ben Israel in relatione quorumdam ſuæ ſectæ mortalium qui Hiſpane ſcripſerunt, operi ſuo *De Reſurrectione mortuorum* præfixa, in linguam noſtræ gentis,

Tratado del Temor divino ex Hebraico auctoris neſcio cujus converterit. Latinum fecit, & mirifice interpretatus eſt librum quemdam R. Abrahami aben Ezra *Chibda al othioth Aevi*, id eſt, *Ænigma ſuper literis quieſcentibus*, & edidit Lugd. Batavorum anno 1658. Hebraice editus hic liber eſt cum majoribus Bibliis. Amſtelodamenſis fuit David Cohen.

Cohem in Pentateuchum: editum in folio reperio inter libros Raphaelis Trichetti Freſnoi. Idem credo eſt David Cohen de Lara, qui ſcripſit:

De convenientia vocabulorum Rabbinicorum cum Græcis, & quibuſdam aliis Linguis Europæis: paucorum foliorum volumen in 4. Amſterod. 1638. Ubi omnia verba Rabbinica interpretantur verbis Græcis Latinis & Hiſpanis.

DAVID PARDO, ſimiliter ut ſuperior ſuperſtitionis Hebraicæ reus, ex alicujus Hebraico exemplari dedit Hiſpanum hujus tituli opus:

Obligacion de corazones: quod quidem de virtutibus moralibus tractare affirmat qui de eo nos certiores fecit, Menaſſes idem ben Iſrael in memorata relatione.

DIDACUS.

F. DIDACUS ADUARTE, Cæſarauguſtanus, ordinis fratrum Prædicatorum, novæ Segoviæ in Luzonia, inſula Philippinarum una Indici maris, præſul, Dominicanæ ſuæ iſtius tractus provinciæ hiſtoriam lectu quidem digniſſimam, quouſque potuit, Hiſpana oratione pertexuit. Quæ auctior reddita per Dominicum Gundiſalvi, ejuſdem inſtituti, provinciæque iſtius præfectum, deindeque collegii Sancti Thomæ in Manila urbe rectorem, prodiit in lucem hoc titulo:

Hiſtoria de la provincia del Santo Roſario de la orden de Predicadores en Filipinas, Japon, y China. Manilæ in collegio Divi Thomæ prædicto, typis Ludovici Bertrandi, anno 1640. in folio. Argumentum quinquageſimi ſeptimi & octavi hujus Hiſtoriæ libri ſecundi capitum vita, & res pie & ſtrenue pro fide Chriſti Salvatoris geſtæ ab Aduarto ſunt, ubi continuator illius refert Cæſarauguſtæ eum in Hiſpania ex nobilibus ortum parentibus, Compluti ad ordinem Dominicanum, indeque ad militiam hanc Evangelicam veniſſe, pietatem illius & plurima ſanctimoniæ argumenta his capitibus celebrans.

D. DIDACUS DE AGREDA ET VARGAS, Matritenſis, Alphonſi de Agreda, Jacobæi equitis, Regii Caſtellæ ſenatoris filius, ex Italico vertit:

Lugares comunes de letras humanas; contiene las Hiſtorias, Fabulas, Provincias, Ciudades, Montes, Rios mas famoſos, y conocidos del Mundo. Matriti 1616. 8. Item:

Novelas morales, utiles por ſus documentos. Ibidem 1620. 8.

Los Amores de Leucipe y Clitofonte, de Achiles Tatio Alexandrino traducidos, cenſurados, y parte compueſtos. Ita operi voluit inſcribere, quod ex Italica interpretatione in Hiſpanam linguam convertit, atque edidit 1617. 8. apud Joannem de la Cueſta.

DIDACUS DE AGUIAR, Gallæcus origine, forſan & natu, Pinciæ ad regiam curiam advocatus, poſt Silicæi cardinalis illuſtriſſimi atque antiſtitis Toletani, Ferdinandi Perezii Olivæ, Ambroſiique Moralis, ejuſdem Olivæ nepotis, aliqualem operam in re difficili, atque exteris oppido mira laudabiliter poſitam, inſigniori experimento, ligata nempe numeris ac per aliquot paginas continuata oratione, utriuſque linguæ Latinæ Hiſpanæque cognationem oſtendit, ſcribens:

Tercetos en Latin congruo, y puro Caſtellano: ad Philippum Principem & Eliſabetham ſororem, Philippi II. Hiſpaniarum Regis filios. Matriti apud Bernardum Guzman 1621. Credo hic ipſe eſt qui ex Italico vertit:

Las Relaciones de Juan Botero: anno 1603. in folio, Pinciæ; ſcilicet primam ex tribus partibus. Præfectum ſe illius tractus, quem *Las diezifiete Villas* vocant, interpres nominat.

D. DIDACUS DE ALABA ET BEAUMONT, Cantaber, illuſtri loco natus, Franciſci quippe, ſive Franceſſi de Alaba filius fuit, quem Rex Catholicus a conſiliis bellicis, tormentariæque rei per Hiſpanias habuit præfectum. Compluti in ædibus Ambroſii Moralis, hoc eſt in nobiliſſima liberalium doctrinarum ſchola, quæ virorum principum liberis tantum patebat, literis Latinis rhetoricæque artis cognitione fuit inſtructus; deinde & Græca philoſophiam, legumque ſtudia tractavit. Sed cum ad diſciplinæ militaris haurienda præcepta, utpote militari

do-

domo editus, & inter officia bellica exercitationeſque juvenum nobilium proprias educatus, toto animi pondere pridem ferretur, Hieronymo Muñozio Valentino, Salmanticæ forſan ubi magna ſui celebritate vir doctiſſimus profeſſorem egit, mathematicis artibus ſeſe totum informandum tradidit. Quarum notitiam apprime conſequutus, annos ferme triginta ætatis agens, abſque uſu aliquo velut alter Lucullus, domeſtica tantum lectione atque obſervatione ad perfectiſſimam imperatorii muneris cognitionem jam pervenerat. Atque id quidem exacte voluit in eo opere docere, cui inſcripſit (imperatorem ſuum hodiernum vetuſtiori Xenophontæo ſufficiens):

El perfecto Capitan inſtruido en la diſciplina Militar, y nueva ciencia de la Artilleria. Philippo Regi Hiſpaniarum II. Matriti 1590. folio: quod non ſine illuſtri commendatione Franciſci Sanctii Brocenſis, viri doctiſſimi per id tempus Salmanticæ florentis, prodiit.

D. DIDACUS DE ALABA ESQUIVEL, Victorienſis, Salmanticæ in collegio majori Ovetenſi data juri diligenter opera, inter ſenatores hinc non unius prætorii allectus, poſtremo Granatenſi curiæ præficitur. Jam ſæcularibus veluti exhauſtis epiſcopus deligitur Aſturicenſis, quem locum gerens Tridentinæ ſynodi quintæ uſque ad nonam ſeſſionibus interfuit. Inde Abulenſem eccleſiam anno MDXLVIII. quacum prætorii Granatenſis præfecturam adminiſtravit, ac denique Cordubenſem obtinuit. Extare fecit in publicum bene doctum opus:

De Conciliis univerſalibus, ac de his, quæ ad Religionis, & Reipublicæ Chriſtianæ reformationem inſtituenda videntur. Granatæ 1582. in folio: & forſan alibi. At hoc noſtro tempore tandem prodiit cum additionibus & illuſtrationibus D. Franciſci Ruiz de Vergara & Alaba, ſenatoris Regii Caſtellæ, Matriti apud Franciſcum Nieto 1671. in folio.

Deceſſit e vivis XVI. kalendas Aprilis anno MDLXII. jacetque in patria ad D. Petri paroeciale templum. Martinus Azpilcueta doctor Navarrus laudat noſtrum, Albam non Alabam vocans (niſi error ſit) in cap. *Novit* numero 104. *De Reſcriptis.*

DIDACUS DE ALARCON, ex oppido Albacete diœceſis Carthaginenſis oriundus, Societatis Jeſu ſacerdos, poſt Complutenſes aliquot profeſſionis theologicæ annos evocatus Matritum ad novam collegii Imperialis academiam, morali theologiæ docendæ fuit impoſitus, interimque vulgavit:

Theologiæ Scholaſticæ partem primam. Lugduni apud Jacobum Cardon 1633. folio.

Vitam Didaci Dazæ, ejuſdem Societatis: quam præfixit ipſius *Dazæ commentario in epiſtolam Sancti Jacobi*, quam poſtumam ipſe in vulgus dedit.

Denatus fuit XXVIII. die Octobris anno MDCXXXIV.

F. DIDACUS DE ALCALA, ab aliqua ex hujus appellationis urbibus deſumpto forſan cognomine, ordinis Minorum Regularis Obſervantiæ provinciæ Aragoniæ, edidit:

Lucernam Fratrum Minorum, ſive quamdam compilationem ſuper Regulam Fratrum Minorum per modum quæſtionum. Adjungitur folio 60. voluminis ejuſdem:

Expoſitio Eugenianæ. Proſtat typis olim editus abſque tamen loci nec anni mentione. Meminit auctoris Waddingus in *Annalibus Ordinis Minorum* tomo VIII. ad annum 1517. pag. 278. & ad annum 1519. pag. 311.

DIDACUS ALPHONSUS, Luſitanus, Henrico S. R. E. cardinali, qui Portugalliæ præfuit nonnumquam regno, a ſecretis, ſcripſit:

Vida de San Amaro. Cardoſus.

F. DIDACUS ALVAREZ, Metymnæ (quam a Rivoſicco, ſeu Rioſeco in Veteri Caſtella vocant) ortus, atque in ejuſdem oppidi Dominicanorum fratrum cœnobio religioſum hunc ordinem amplexus eſt. Pluribus locis theologiam &, quæ hujus ſtudium præcedit, philoſophiam apud nos, atque item in Romano Urbis ſupra Minervam D. Thomæ collegio per triginta & amplius annos docuit. Vir præcellentis ingenii, magni judicii ac memoriæ, necnon candore animi modeſtia atque aliis virtutibus clarus. His nimirum ſtravit ſibi ad pontificatus apicem viam, Tranenſiſque in Neapolitano regno archiepiſcopus meruit renuntiari. Quem quidem opera theologica foras antea emiſſa adhuc magis conſpicuum reddiderant, & uſque hodie reddunt orbi. Eccilla:

Commentaria in Eſaiam Prophetam juxta ſenſum literalem, & moralem: duobus tomis. Romæ 1599. & 1602. in 4. Lugdunique in folio.

De Auxiliis divinæ gratiæ: ſæpius excuſus liber, quo nempe notior redditus quam aliis eſt, quippe in ea tempora incidit quibus Romæ ingentibus animis decertari hæc res cœpit inter Dominicanos & Jeſuitas. Præter alias Lugdunenſis extat editio anni 1620. folio. Duaci 1635. 8.

Reſponſiones ad objectiones adverſus concordiam liberi arbitrii cum divina præſcientia, providentia, & prædeſtinatione, atque cum efficacia prævenientis gratiæ lib. IV. Lugduni 1622.

1622. 8. Quibus reſpondet noviter objectis contra ſuperiorem librum.

In Primam Secundæ Partis S. Thomæ: quorum commentariorum duobus voluminibus contentorum ſpem fecerat Alphonſus Fernandez cum de Scriptoribus ſui ordinis commentaretur. Certe primum volumen Trani etiam excuſum fuit per Conſtantinum Vitalem 1617. in folio, a I. uſque ad LXXXIX. hujus Partis quæſtionem continens.

De Incarnatione Divini verbi Diſputationes LXXX. Lugduni 1614. 4. Romæ 1615. in 4. Coloniæ 1622. 4.

De Origine Pelagianæ hæreſis, & ejus progreſſu, & damnatione per plures ſummos Pontifices, & Concilia facta, Hiſtoria. Trani 1629. 4.

Obiit Trani Maio menſe anni MDCXXXII.

DIDACUS ALVAREZ, Granatenſis, Jeſuitarum ſodalis, morum theologiam profeſſus fuit, deque ea interrogatus magna omnium commendatione aliquot annis reſpondit. Sub nomine Melchioris Zambrano, clerici Hiſpalenſis, edidit opuſculum hac inſcriptione:

Deciſſio caſuum occurrentium in articulo mortis. Hiſpali 1604. Scripſit quoque:

De Teſtamentis Tractatum; ſed hactenus ineditum.

Bernardus Alderete libro II. capite XIV. *de las Antigüedades de Eſpaña, y Africa*, ſub Didaci Alvarez Jeſuitæ nomine laudat opus, typis nondum eo tempore editum, *De la venida de Sant-Iago a Eſpaña*: quod ad noſtrum an pertineat neſcio. Certe is obiit Hiſpali in domo profeſſa, cui præerat, anno MDCXVII.

DIDACUS ALVAREZ CHACON, medicus doctor, ſcripſit de pleuritidis curatione hoc vulgari titulo:

Para curar el mal de coſtado. Hiſpali 1506. in 4.

DIDACUS ALVAREZ CHANCA, doctor medicus, nutu Arcenſium ducis, quem Archorum appellat, excudi fecit:

Commentum in Parabolas Divi Arnaldi de Villanova (ſic editum eſt). Hiſpali per Jacobum de Cromberger 1514. in folio.

DIDACUS ALVAREZ DE PAZ, Toletanus, Societatis Jeſu, poſtquam Compluti theologiam didiciſſet, in Peruanum Americæ regnum delatus tam doctoris quam rectoris munera pluribus in locis egregie obivit. Ad ultimum in luſtratione provinciæ, quam ſexennio gubernaverat, ad Potoſi urbem deveniens occupatur morbo, & conficitur. Vir omnium virtutum meritis clarus, qui ne voto quidem temperavit non admittendi ultro venialis errati; præterea non legendi profanum ullum ſcriptorem, poſtquam, lecto nonnuſquam principe Italorum poeta, quo ſibi copiam ejus linguæ pararet, deprehendit imaginum inde perceptarum turbis totam ſibi mentis defixæ olim Deo quietem interceptam. Extaſi frequenti correptus per aliquot dies publico abſtinnit, nec niſi ſuperne revocatus mutavit. Colitur ibi ſanctitatis nomine, quam & cadaver ipſum poſt multos annos incorruptum, pluraque ad tumulum extra naturæ vires ſigna diſpenſata in ſupplices conteſtantur. Denatus eſt anno ætatis ſexageſimo, redempti orbis MDCXX. vivam ſui effigiem veluti ductam in his libris relinquens:

De vita ſpirituali, ejuſque perfectione lib. v. Lugduni 1608. & 1611. Moguntiæque 1614. in folio. Compendium ejus operis Joannes Gorcum, presbyter Silveducenſis, edidit Antuerpiæ anno 1620. in 8.

De Exterminatione mali, & promotione boni lib. v. Lugduni apud Horatium Cardon 1613. Eodemque anno Coloniæ apud Hierat. Moguntiæ apud Lippium 1614. in folio.

De Inquiſitione Pacis, ſive ſtudio Orationis lib. v. Lugduni typis Horatii Cardon 1617. in folio.

Quæ ſeorſim alia edita ſunt, his tribus tomis omnia comprehenſa jam fuiſſe ſcias, in his:

De Vita religioſe inſtituenda libellus Latine quidem ab ipſo editus ut cetera. Lugduni 1612. in 12. qui & Polonice converſus a Simone Viſocki prodiit iterum foras.

Reliquit affectum opus: *De Inſtitutione Sacerdotum.* Scio Gallice edita ſub ejus nomine: *Traicté de la haine & fuite des Pechés.* Duaci 1626. in 12. *Exercice journalier des vertus* &c. Ibidem 1625. 12. Quod idem eſt cum *De vita ſpirituali* opere. Neſcio an hujus ſit *Manuale Concionatorum*, quod Didaco Alvarez attributum lego in Hottingeri lib. III. *Bibliothecarii* cap. IV. pag. 417.

D. DIDACUS ANDREAS ROCHA, juris doctor, Limenſis in Peruano regno cancellariæ ſenator Regius, ſcripſit:

De Immunitate Deiparæ Conceptionis. Limæ editum tractatum anno 1670. in 4.

Tratado unico, y ſingular del origen de los Indios del Piru, Mexico, Santa Fe, y Chile. Limæ typis Emmanuelis de Olivas 1681. in 4.

F. DIDACUS DE ANGULO, Bæticus, ordinis Carmelitarum, ſcripſit:

Vida de S. Andres Corſino Obiſpo de Fieſo-

ſoli de la orden de nueſtra Señora del Carmen; con la relacion de ſu Canonizacion, y del ſolemne Octavario que ſe celebró en el Convento de Sevilla de la miſma orden. Hiſpali apud Ludovicum Eſtupiñan 1630. in 4.

Deceſſit e vivis in eadem urbe Hiſpalenſi poſt annum MDCXL.

F. DIDACUS DE SANCTA ANNA, Franciſcanus Strictioris Obſervantiæ provinciæ Sancti Gabrielis, ſcripſit:

Tratado de Oracion mental. Hiſpali 1618.

Compendio de dotrina de Religion, y Eſpejo de Religioſos. Ibidem eodem anno in 8.

F. DIDACUS ANTONIUS DE BARRIENTOS, Auguſtinianus, ſacræ theologiæ magiſter & profeſſor, ordinis ſui chronographus, edidit ſub mentito nomine D. Ludovici Joſephi Aguilar & Loſada:

Reſpueſta a una carta en que al auctor ſe le pedia dixeſe que ſentia de un Apendice al Aparato de la Monarquia antigua de los Eſpañoles que eſtos dias ha ſalido a luz con nombre de D. Joſeph Pellicer de Tovar y Oſſau, en que diferencia a Marco Monge del Caſino de Maximo Obiſpo de Zaragoza.

Carta en que ſe pide cenſura a la diſtincion entre el Beroſo de Babilonia, y Viterbo, y a la poblacion, y lengua primitiva de Eſpaña que ha publicado D. Joſeph Pellicer de Tovar y Oſſau, Cavallero del Orden de Santiago, y Coroniſta mayor deſtos Reinos de Eſpaña, eſte año de 1673. Con la reſpueſta ſu ſecha en Valencia 1673.

D. DIDACUS ANTONIUS FRANCES DE URRUTIGOITI, Cæſarauguſtanus, Salmanticæ doctus juris ſcientiam, ejuſque laurea doctorali in patria ornatus, cum veluti domeſticum ſibi & familiare munus haberet honorifico verſari loco in Eccleſia, fratribus aliis tribus celeriori paſſu ad pontificium properavit culmen. Turiaſonenſis quippe primo decanus & canonicus, deinde Darocenſis archipresbyter in Cæſarauguſtana eccleſia, necnon & Regii noſocomii gubernator, cancellarius, Competentiarumque (vulgari ſic verbo appellant) judex fuit. Demum Balbaſtrenſis dictus XIV. Februarii die anni MDCLVI. epiſcopus, Barcinonenſis eccleſiæ capitulum, procurante Catholico Rege noſtro, Alexandroque Papa VII. auctoritatem præſtante, viſitavit. De poſteritate autem bene meritus eſt ſcriptis ſuis in publicum datis, ſcilicet:

Forum Conſcientiæ, ſive Paſtorale internum. Prodiit.....

Paſtorale Regularium, ſive commentarius ad Breve Innocentii Papæ X. De Epiſcoporum & Regularium juribus XVI. Maii MDCXLVIII. emanatum; cui præponitur *De Conſervatoribus* tractatus: poſtponuntur autem *Vota octo deciſiva circa diverſas utriuſque ordinis eccleſiaſtici, & laici controverſias.* Lugduni ex officina Philippi Borde & ſociorum 1655. folio.

De Intruſione. Ibidem ex eadem officina 1661. folio.

Tractatus de Competentiis Juriſdictionis inter Curiam Eccleſiaſticam & Sæcularem, & de Officio Cancellarii Regnorum Coronæ Aragonum. Lugduni ſumptibus Philippi Borde & ſociorum 1667. in folio.

Franciſci Peña deciſiones Rotæ in publicum edidit cum propriis *additionibus*, tomis duobus.

Non vulgare aut reticendum decus eſt in familia Didaci noſtri tres alios fratres Laurentium, Baptiſtam, & Michaelem ſummis collegiorum eccleſiaſticorum honoribus decoratos habuiſſe: primum ſcilicet Seguntinum decanum & canonicum; ſecundum archidiaconum de Valpueſta, ſimiliterque canonicum in Burgenſi; tertium in Cæſarauguſtana eccleſia archidiaconum; necnon & Thomam in Minorum religioſa familia ſatis doctrina atque editis lucubrationibus in vulgus notum.

D. DIDACUS ANTONIUS IAÑEZ FAJARDO, Matritenſis, juriſconſultus, in ſuprema iſta curia cauſarum olim patronus, ac litigatorum pauperum ex munere advocatus, deinde in ſenatu Mediolanenſi Regius fiſcalis ac tandem ſenator, ſcripſit olim:

De Legitimatione per ſubſequens matrimonium Tractatum. Matriti 1632. in 4.

Reſolutionem quoque *ſuper Renuntiationis revocatione factæ a Regulari, ſi Epiſcopus fiat.* Item ante paucos annos dum Mediolani ſenatorem agit:

Juris Allegationum Fiſcalium Mediolani in gravibus cauſis ſemicenturiam bipartitam: cui acceſſit laudatus jam *Tractatus de Legitimatione*, & *Quæſtio* illa quoque *Regularis.* Lugduni ſumptibus Laurentii Arnaud & Petri Borde 1671. folio.

F. DIDACUS ARANHA DE PASSIONE, Luſitanus, Bracharenſis, ordinis D. Franciſci Strictioris Obſervantiæ, apud Mariam Medicæam Reginam Galliarum Chriſtianiſſimam orator facer, edidit a ſe recognita *Canticа CL. cum Hymnis XXX. totidemque orationibus in B. Joſephum Deiparæ Virginis ſponſum a Franciſco Gemma Clerico Capuano* olim ſcripta: quibus e penu ſua ſubjunxit:

Flores precum ſacræ Societatis Jeſu, Ma-

riæ, Joſeph, ex Sacra Scriptura, & ſanctis PP. collectos. Pariſiis 1624. in 16.

DIDACUS DE ARROYO, ſcripſiſſe dicitur:

De Sacramentis: de quo nil aliud ſcio quam laudari eum ab Auguſtino Barboſa.

F. DIDACUS DE ARZE, aliis Conchenſis, aliis Matritenſis, familiam fratrum Minorum, provinciamque ſuam Carthaginenſem, cui & præfuit ab anno ſuperioris ſæculi XCV. non mediocriter illuſtravit, cum ad populum conciones graviter & efficaciſſime habendo, tum omni literarum genere conſperſis doctrinæ ſuæ monumentis, ad poſteros tranſmiſſis, non una de re aut argumento, quorum tamen plura deſideramus. Ferdinando Roderici a Caſtro, Lemoſio comiti, Neapolim dum pro Rege gubernaret, a miniſterio fuit ſacramenti pœnitentiæ, & ab intimis item conſiliis. Factus tandem Caſſanenſis in Calabria epiſcopus XXVIII. Januarii die anni MDCXIV. exceſſit e vivis anno MDCXVII. Tudenſis in Gallæcia præſul (ſi Waddingo credimus in *Bibliotheca Scriptorum Franciſcanorum* affirmanti) jam deſtinatus. Opera ejus, ſive edita ſive in ſchedis adhuc latentia, jam ſubjungimus:

Miſcellanea primera de Oraciones Eccleſiaſticas deſde el Domingo XXIV. deſpues de Pentecoſtes haſta la vigilia de Navidad. Murciæ 1606. 4.

De Santos. Ibidem eodem anno.

De la Concepcion Inmaculada de Nueſtra Señora oraciones ſeu tractatus IV. Murciæ apud Didacum de la Torre 1606. in 4.

De la Expectacion del parto de Nueſtra Señora tractatum I. Hæc duo opera tribuit noſtro Hippolytus Marraccius, amicus noſter, ſcriptor vere pius atque elegans, in *Bibliotheca* ſua *Mariana*, quorum Waddingus non meminit, niſi comprehendantur (quod veroſimile mihi eſt) in primo illo *Miſcellanearum* orationum a Dominica XXIV. poſt Pentecoſtem uſque ad Domini Natalem.

Diſcurſos predicables ſobre la Salve. Conchæ 1601. 4.

Sermon de la Natividad de Nueſtra Señora. Hiſpali 1608.

Sermon de la Cruz de Chriſto, y del buen Ladron. Murciæ 1607. in 4.

Sermones de Adviento (ſi diſtinctum eſt a primo illo opus). Murciæ 1606.

Roma la Santa: o de las mejoras que alcanzó Roma con la venida de S. Pedro a ella, y con aſentar en ella ſu Silla. Neapoli 1601. 4.

Ineditum manſit in cœnobio Murciæ urbis Latinum opus, egregium ſane ac doctum, ait Lucas Waddingus, pro intelligendis difficilioribus Sacræ Scripturæ locis, prænominatum *Ægyptus ſpoliata*, eo quod reconditas gentilium & humanarum artium doctrinas quaſi e manibus eis præripuit, & ad intelligendas perfecte ſacras literas accommodavit. Incipit: *Lignum vitæ*, &c. Vidiſſe quoque ſe ibidem aſſervatam Waddingus ſubdit *Epiſtolam* diffuſam, ſeu *opuſculum apologeticum*, ad fratres ſibi ſubditos *circa qualitatem veſtimentorum*, ubi docte differit de ſaccini habitus uſu apud antiquos Patres, de ejus myſtica ſignificatione & utilitate, cumque Minorum profeſſione convenientia, in quam rem plurima e Sanctis Patribus congerit argumenta. Hæc Waddingus. Promiſerat ille, cum prelo committeret *Concionum* volumina, eiſdem poſtea ſubjecturum *Quinquagenas locorum Scripturæ Sacræ difficiliorum*, quod fortaſſe idem cum *Ægypto ſpoliata* nuper laudato opere: necnon & (quo idiomate non expreſſit) *Dialogos de Chriſtiano Pictore*, ſive de veritate ac decoro picturarum eccleſiaſticarum, opus nempe ſuo ipſius auctoris judicio, propter argumentum laboremque in eo perſequendo exantlatum, necnon propter molem ſcriptionis non unius voluminis, vere magnum, cujus nomine ſodales ejus expoſtulare habet publica utilitas. Studiorum & ſtudioſorum ardens fuiſſe dicitur promotor & fautor, in colligendis libris ornandiſque bibliothecis inſatiabilis, inſtruxiſſeque in cœnobio ſuo Murciano ſcientiarum omnium libris optimis nobiliſſimam. De hujus curæ & propoſiti argumento reliquit opuſculum, quod in bibliotheca comitis ducis Olivarum MS. cuſtodiebatur: *De la antigüedad, y provecho de las librerias, y de la eſtima que deben hazer las Republicas, y la obligacion de los Principes a fundarlas, aumentarlas, y conſervarlas.* Quod opus typis digniſſimum cenſuit collector Indicis librorum Bibliothecæ cœnobii S. Mariæ de la Salceda, in qua exemplum aliud reperitur.

Italiæ ſacræ doctus ſcriptor in errore cubat Deodatum pro Didaco noſtrum appellans.

F. DIDACUS ASTUDILLO, Dominicanus, forte ex eo oppido oriundus quod eſt diœceſis Palentinæ, ad Divum Paulum Pinciæ urbis habitu ſacræ hujus familiæ adſumpto, in maximam excellentis doctrinæ apud æquales illius ævi opinionem devenit. In quibus & ipſe Franciſcus Victoria, qui primum tenuit locum ſua tempeſtate in ſtudiis theologicis, Didacum ſibi præponere hoc elogio ſolitus dicitur: *Didacus Aſtudillus doctior me eſt, mea tamen facilius veneunt*, hominis doctrinam celebrans, artem docendi ar-

arguens. Opera non tam eloquentiæ quam ingenii plena conſcripſit plura, & inedita quædam ad hunc diem, quæ in bibliotheca Gregoriani collegii ejuſdem urbis, cujus ſtudiis præfuit, aſſervantur, hæc ſcilicet:

Quæſtiones ſuper VIII. libros Phyſicorum Ariſtotelis. Et:

Super duos libros de Generatione. Editæ quidem.

De Modo intelligendi Sacram Scripturam.

Super Evangelium Matthæi. Et:

Super Divi Pauli epiſtolas ad Romanos, & ad Hebræos commentaria.

Florebat circa annum MDXXX.

DIDACUS DE ASTUDILLO, diverſus ut exiſtimare pronum eſt a ſuperiore Dominicano, interpres laudatur trium opuſculorum, ſcilicet:

Introduccion de la Sabiduria: ex Ludovici Vivis Latino libello. Necnon ex Plutarcho:

Tratado de como ſe ha de refrenar la ira.

Tratado como ſe han de haber los caſados.

D. DIDACUS DE AVALOS, ſcripſit:

Miſcellanea Auſtral.

DIDACUS DE AVELLANEDA, Granatenſis, Societatis Jeſu recens ſodalitium ornavit, ejus ſacramento dicto cum doctor eſſet jam theologus rectorque in academia Urſaonenſi. Plura inter ſodales adminiſtravit munera, plures provincias adiit æquali ubique fructu & operæ pretio, ediditque ſuppreſſo nomine:

Tractatum, utrum in confeſſione Sacramentali criminis conſors nominari debeat: quem ſcripſiſſe videtur (ait *Bibliothecæ Societatis* auctor) in ejus defenſionem cum eadem per calumniam Granatæ traduceretur anno MDLVIII. quaſi confeſſiones retegeret, uti fuſe narrat Franciſcus Sachinus *Hiſt. Societ. Jeſu* parte ſecunda lib. 2. num. 130. Ceterum impreſſus fuit ille tractatus in Italia a Petro Vicecomite, ordinis Prædicatorum, anno 1593. ſine auctoris nomine, qui tamen ſe pagina hujus editionis 54. & ſequentibus ſatis prodiit. Scripſit quoque:

De Secreto libellum: qui deſcriptus plurimorum manibus teritur. Hæc Alegambe.

Obiit poſtridie kalendas Martii MDXCVIII. in urbe Toleto.

DIDACUS DE AVELLANEDA, vir nobilis, & in nobilium claſſe Toletanus decurio perpetuus (regidor perpetuo en banco de caballeros nos dicimus). Scripſit:

Tratado de la Caſa, y familia de Avellaneda: editum anno 1613.

DIDACUS DE AVENDAÑO, neſcio quis, ſcriptor laudatur:

De la antigua lengua de Eſpaña. Fuit in bibliotheca Joannis Fernandi a Velaſco magni Caſtellæ comeſtabilis.

DIDACUS DE AVENDAÑO, Segovienſis, presbyter Societatis Jeſu, in Peruano regno Americæ ad meridiem poſitæ ſacræ theologiæ diu profeſſor in collegio Limenſi, cui quidem atque integræ provinciæ præfuit. Edidit uſque ad hoc tempus:

Epitalamium Chriſti, & Sacræ Sponſæ, ſeu explanationem Pſalmi XLIV. Lugduni 1643. in folio.

Amphitheatrum Miſericordiæ.

Expoſitio Pſalmi LXXXVIII. in qua magnorum myſteriorum lumina, illuſtriorum ſanctorum elogia, Theologici excurſus & utilis pro moribus ſplendet apparatus. Lugduni ſumptibus Horatii Boiſſat & Georgii Remeus 1666. folio.

Problemata Theologica: duobus tomis. Antuerpiæ 1668. folio apud Engelbertum Gymnicum. Primus tomus eſt *De Deo uno*: adjungiturque *Proluſio Apologetica pro Deiparæ Immac. Conceptione.* Secundus tomus *De Divina Trinitate*: ſimulque *Præludium Amphitheatri Miſericordiæ*, ſive corollarium ad Immac. Virginis Conceptionem.

Theſaurum Indicum, ſive Generalem Inſtructorem pro regimine conſcientiæ in iis, quæ ad Indias pertinent: duobus tomis. Antuerpiæ apud Jacobum Meurſium 1668. folio.

F. DIDACUS DE AVILA, Hiſpalenſis, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, in gymnaſiis Beacienſi atque Hiſpalenſi ſacrarum literarum primarius interpres, & inter concionatores ſacros operis ſui, ut a domeſticis audit, princeps, Græcæ Latinæ & Hebraicæ eruditionis elogio ab iiſdem valde commendatus, pietate in Deum & in egenos miſericordia doctrinam condiebat, ſeque omnibus clarum & venerabilem reddebat. Scripſiſſe dicitur non minus quam volumina XLII. de Scripturæ ſacræ rebus, quorum nullum vulgari permiſit: nec quidquam de his aliud docuerunt nos teſtes, æqualis Petrus de Valderrama Auguſtinianus in concione in funere ejus dicta Hiſpali, atque inferiores, ſed domeſtici, Petrus Lopez de Altuna *Hiſtoriæ* ſuæ hujus ordinis lib. IV. pagina 583. & Joannes de Figueras in *Chronico* ejuſdem.

Obiit Hiſpali XXII. Aprilis anno MDCXI. Celebravit hunc olim Lupus a Vega huc referendus cantico ſeu lib. XX. *De la Jeruſalem conquiſtada*, quatuor his verſibus:

Avila inſigne, o Aguila ſagrada,

Fer-

Fertil, fecundo, universal estilo,
Chrysostomo Español, boca dorada,
Que en algun Serafin tocaste el filo.

DIDACUS DE AXARTE (nisi error est in cognomine) laudatur auctor:

Exercitationum Complutensium in Aristotelis VIII. libros Ethicorum. Matriti anno 1645.

DIDACUS DE BAEZA, Gallæcus, Ponferradensis, sodalis Jesuitarum, nomine dato militiæ huic sacræ in urbe Salmantina superiore anno MDC. post decursa studiorum spatia Philosophum Palentiæ sodalibus explicuit. Ab hac tamen professione abreptus est non sero propter egregium sui specimen datum in sacrarum concionum opere ad populum e suggestu habendarum, quem laudis locum celebri fama diu obtinuit, necnon & posteris sese tradidit magnopere celebrandum editis artis suæ lucubrationibus, quas quidem nostra ætas, præcipueque concionatorum sacrorum classis, summo plausu atque existimatione suscepit, avidissimeque in rem suam vertit ut nihil fere aliunde diu pulpita nostra resonarent. Hæc nempe foras dedit:

Commentaria allegorica, & moralia de Christo figurato in veteri Testamento, tribus tomis, scilicet:

Tomum I. ubi explanantur *historiæ Adami, Jacobi, Isaaci, & Danielis, in quibus Christus conceptus, & in utero existens, & natus, & a Regibus adoratus exprimitur.* Lugduni 1633. apud Jacobum Cardon in folio.

Tomus II. complectitur *vitam Moysis, in quo exprimitur Jesus in Ægypto.* Vallisoleti anno 1635. apud Antonium Vazquez de Esparza.

Tomus III. continet *vitam Abrahami, & Josue*: hoc est Jesum extra cognatos, & in Jordane. Lugduni 1637. folio.

Commentariorum moralium in Evangelicam Historiam tomos quatuor:

Primus Beatæ Mariæ, Divi Josephi, & Christi Domini magnalia, item Tractatum de Eucharistia, de Spiritu Sancto, & de Trinitate comprehendit. Parisiis 1627.

II. *Vocationes, & conversiones a Domino Jesu peractas, omnia illius miracula, & nobiliores Prophetias adimpletas.* Lugduni apud Prost. Parisiisque 1628. in 4.

III. *Prophetias a Jesu dictas, & nondum adimpletas, nobiliores ejus sermones, & in illis apertiores similitudines.* Lugduni 1624. Et Parisiis 1629. in 4.

IV. *Parabolas, & Historias adductas a Jesu, & ejus Disputationes cum variis; & sex conciones de Antichristo.* Lugduni apud Jacobum Cardon 1631. in 4. Et apud Prost 1624. in 4.

Necnon & Hispanice:

Sermones en todas las fiestas de Nuestra Señora, tres en cada una. Pinciæ 1642. in 4.

Catorce sermones funerales, y siete de Animas. 1645. in 4.

Ad plures abiit circa annum MDCXLVII. triduana alvi solutione extinctus in domo Pincianæ urbis, sexagenario paulo major.

D. DIDACUS DE BALMASEDA DE LA PUENTE ET SOBREMONTE, Pinciæ advocatus, & ex oppido Aguilar de Campo oriundus, scripsit:

De Collectis in Hispaniæ regnis indictis & usitatis Tractatum. Matriti 1673. folio in typographia Regia.

DIDACUS BARRETO, Lusitanus, *Orationem pro Rege Portugalliæ* habuisse dicitur. Cardosus.

DIDACUS DE BARROS, Lusitanus, ex oppido Villaflor, in Belgio manens plura scripsisse dicitur, & inter alia *Guerras de Flandes.* Hæc accepimus a Reverendo P. Fr. Emmanuele a Resurrectione Augustiniano Reformato, Lusitanarum rerum valde gnaro, dum Romæ ambo degeremus.

F. DIDACUS DE BASCUÑUELOS, Franciscanus Observantiæ Regularis, provinciæ Burgensis definitor, edidit:

Fasciculum animæ ex opusculis Sancti Bonaventuræ confectum. Pampilone 1628. 16.

DIDACUS BECERRA, scripsit:

De Jure Sacrorum. Salmanticæ 1673. 4.

D. DIDACUS DE BENAVIDES, comes S. Stephani, de Conzentayna & del Risco, marchio de las Navas, Philippo Regi nostro IV. a cubiculo & belli consiliis, post administratum in Beturia bellum adversus Lusitanos, Gallæciæ atque inde Navarræ præfuit regnis, tandem ad Mexicanos pro Rege gubernandos in novum orbem transfretavit. Vir non equestri modo virtute, sed felicissimo ingenio, florenti eruditione, prudentia & pietate singulari, flos & ornamentum Hispanæ nobilitatis. Hujus opera quædam, cum prosaica tum metrica, Franciscus & Emmanuel filii typis edi curarunt, scilicet:

Horarum succisivarum nomine inscripta, ad Alexandrum VII. P. M. Lugduni 1660. in 8. e quorum numero sunt *Oracula divina ex tribus primis Geneseos capitibus ad Christianam politicam expensa.*

Desiit esse inter vivos ante triennium Limæ Indorum in altera præfectura ista Peruana.

DI-

DIDACUS BERNARDEZ, ex Ponte Limiæ oppido Luſitaniæ Interamnenſis (Ponte da barca lego apud Cardoſum in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam*) oriundus, poſt Camoeſium & Saam vulgares pangendi verſus laudem concedit nemini, junior ipſe his & Antonio Ferreira, inter cujus poetica opera extat adhuc ad noſtrum epiſtola judicii & bonæ frugis plena. Hujus hæc vidimus:

Flores do Lima. Ulisipone 1697. 8.

Varias Rimas a o bon Jeſus, e a Virgem glorioſa ſua may, & a Santos particulares. Ibidem 1616. in 8.

Reperio & ſic inſcriptum volumen:

Rimas Portugueſas, y Caſtellanas. Oliſipone editum apud Georgium Rodriguez 1601. 4. Item:

Rimas devotas. Ibidem 1622.

O Martyrio das once mil Virgines adjungit ſuperioribus Georgius Cardoſus.

D. DIDACUS BOLERO ET CAXAL, Matritenſis, juriſconſultus in curia Regia, tum decoctorum judex (Juez de Quiebras ut credo) tum domorum & ſaltuum dominicorum, tum demum Regii concilii, ſive ut vocant cœtus miſſionum, fiſcalis advocatus, docte ſcripſit:

De Decoctione Debitorum Fiſcalium, & eorum bonis curandis & diſtrahendis, ut Fiſco & creditoribus ſatisfiat, & de Juriſdictione Tribunalis Decoctionum Curiæ Matritenſis Tractatum: cujus prima pars Matriti ex officina Lucæ Antonii de Bedmar prodiit anno 1675. in folio, altera vero expectatur. Aſcendit inde auctor ad munus ſenatoris ejuſdem concilii Regiarum rationum, in quo munere obiit exeunte anno MDCLXXXI.

DIDACUS DE BOROA, Truxilienſis, Jeſuita, in America præfectus provinciæ de Paraguay, ſcripſit Hiſpane epiſtolam ad ſodales:

De la vida, y muerte del Padre Alonſo de Aragon de la Compañia de Jeſus, qui in collegio urbis Aſſumptionis dictæ provinciæ diem ſuum obiit anno MDCXXIX.

F. DIDACUS BRAVO, Bellalcazarenſis, Franciſcanus provinciæ Angelorum, in eaque perpetuus (domeſtica nomina & honores ſunt) parens & cuſtos, ſacræ theologiæ lector, foras dedit:

Govierno eſpiritual, y guia de penitentes a la perfeccion. Hiſpali anno 1637. in 4.

Vocacion del fraile Menor, en que ſe da a entender la intencion del Glorioſo Padre San Franciſco. Ibidem apud Franciſcum de Lyra 1640.

Expoſicion de la Regla de San Franciſco. Valentiæ 1627.

Guia de Confeſores. Hiſpali.

Dialogos eſpirituales, y exercicios de oracion. Ibidem 1637.

Manual de Notarios. Ibidem apud Simonem Faxardo 1623. 8.

Del oficio del Sindico. Ibidem 1640.

DIDACUS DE BRITO, Luſitanus, Almeidenſis, Conimbricæ ad Sancti Petri collegium ſodalis, indeque in cathedrali ſacra æde canonicus, poſtquam docuiſſet ibi in ſchola ampliſſima jus pontificium, & ante alia Gratiani Decretum, renuntiatus fuit Regius ſenator Oliſiponenſis, & in ejuſdem urbis metropolitanæ ſedis ſodalitio ſacro accepit docendi munus ex officio præbendæ, quam doctoralem dicunt. Ad Eborenſis deinde eccleſiæ locupletius aliud ſacerdotium tranſitu facto, inter eos allegi promeruit qui militarium ordinum hominibus & negotiis præſunt (menſam conſcientiæ hunc cœtum vocant) deputatumque (populari gentis vocabulo) Sancti Officii gerere. Scripſit docte:

De Locato, & conducto. Oliſipone in folio anno.....

Conſilium in cauſa majoratus Regiæ Coronæ regni Luſitaniæ pro Didaco a Silva Comite Salinarum adverſus ejus nepotem Rodericum Gomezium a Silva Paſtranæ Ducem. Oliſipone 1612. in 4.

In prologo prioris illius operis ſcriptum reliquit perfectum ſe aliud conſignaſſe opus Georgio Cabrali Jeſuitæ, de eo ut legitima Inquiſitorum auctoritate cenſeret, *De voto*, ſcilicet, & *conſecratione.*

Obiit quaſi octogenarius in oppido Cor, juxta Alcobacienſe monaſterium, anno MDCXXXV.

DIDACUS DE CABRANES, ſacerdos ordinis D. Jacobi, artium liberalium ac theologiæ magiſter, Catholicæ Majeſtatis Regis Hiſpaniarum Caroli Cæſaris a miniſterio ſacrorum, cum Salmanticæ regeret, vices alterius gerens, Bibliorum cathedram, publicavit:

Llave eſpiritual para abrir la alta materia de la Predeſtinacion: ad Antonium Fonſecam, toparcham de Coca & Alaexos. Toleti per Gaſparem de Avila 1529. in 4.

Necnon vicarius Emeritenſis, quæ urbs equeſtris familiæ hujus eſt, creatus edidit:

Armadura eſpiritual del hombre interior: ſive ſummam de vitiis & virtutibus ſatis copioſam. Emeritæ 1545. in folio.

Hunc auctorem & erectorem habet noſtri hujus ordinis collegium Salmantinum, opere magnifico pro dignitate illius extructum, cujus & præfecturam aliquando geſſit. Editum lego in Guadalupenſi municipio

pio & hoc opus Didaco Cabranes tributum:

Habito, y armadura de Eſpaña. 1545. in folio : quod idem videtur cum ſuperiore.

F. DIDACUS DE CABRERA, ordinis Minorum, ſcripſit ediditque, vernacula lingua ut credimus:

Sermones de Adviento. Cæſarauguſtæ anno 1610.

Sermones de Quareſma. Ibidem eodem anno.

F. DIDACUS DE CACERES, ex municipio Extremaduræ hujus nominis bene nobili oriundus, Hieronymianorum monachorum ſodalis, in Guadalupenſi monaſterio docuit veſpertinis horis theologiam, præfectura ejuſdem domus aliquando exercita. Primarius item profeſſor fuit in collegio Salmantinæ academiæ ab eadem Virgine Guadalupenſi nuncupato, in cujus urbis monaſterio de la Victoria huic ſeſe inſtituto ſacro addixerat. Viſitator luſtravit totum ordinem, deinde ei & præfuit. Opuſcula ab eo emanaverunt plura exiguæ molis, quæ facile diſperduntur, quorum hæc vidimus:

In Quadrageſimæ, & Adventus Evangelia catenam ſacram moralem. Salmanticæ apud Hiacynthum Tabernier 1635. in 8.

Summæ Theologiæ primam Partem. Ibidem apud Didacum de Cuſſio 1638. in 8.

De Noe, & Arca ſacram Relectionem. Ibidem 1635. in 8.

Sed & alia ſunt quæ non vidimus.

DIDACUS CANO GUTIERREZ, ſcripſit:

Relacion de las fieſtas de la Real Univerſidad de Lima a la limpia Concepcion de Nueſtra Señora. 1619. in 4.

D. DIDACUS DE LA CANTERA, Salmanticæ ad Sancti Æmiliani prius, deinde ad Sancti Salvatoris Ovetenſe uti vocant collegium ſodalis, juris utriuſque conſultus, cum in Murcia urbe inter cauſarum Religionis judices ſederet, ſcripſit:

Quæſtionum criminalium practicarum, volumen. Salmanticæ 1589. in folio. Et Francofurti 1615. in folio.

F. DIDACUS DE CARRANZA, Dominicanus provinciæ Mexicanæ, ſcripſit:

Doctrina Chriſtiana en lengua Chontal, una ex Americanis. Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica*, & Auguſtinus Davila *in Hiſtoria Provinciæ Mexici ordinis Prædicatorum* lib. II. cap. ultimo.

F. DIDACUS DE CASSANATE, Aragonenſis, ex Turiaſone urbe, Carmelita Cæſarauguſtanæ domus, quem doctiſſimum, & ubique, maxime in Italia, celebratiſſimum, a Pauloque Papa III. magni habitum prædicat *Carmelitici Paradiſi* auctor. Sed quod ait Aladenſem eum epiſcopum creatum fuiſſe, deficitur teſtimonio alicujus memoriæ, quæ talis eccleſiæ fidem adſtruat, nullibi enim nos hujus factam mentionem vidimus: quare haud libenter utimur hujuſce Carmelitarum celebratore, qui quidem domeſticis quoque prudentioribus parum ſanus eſt, & a teſtimonio arcendus. Tribuit ſane huic, quem his laudat, Didaco:

Jentacula moralia, dialogiſtice : ſive de reformandis Chriſtianorum moribus.

Commentaria breviſſima in Regulam Alberti Hieroſolymitani Præſulis Adductiones morales nuncupata.

Catechiſmum Catholicum adverſus Agarenos. Quæ editioni parata habuiſſe auctorem, cum anno MDLIX. diem vidit extremum, affirmat.

DIDACUS DE CASTEJON, *diſertiſſimus* (ait Hieronymus Blancas in *comment. rerum Aragonenſium, in Juſtitia* XLII.) *temporibus noſtris advocatus, ac Philippi Regis in ampliſſimo Ordinum ſenatu conſiliarius*, ſcripſit:

De familia ſua : neſcio quid, quod Blancas celebrat.

D. DIDACUS DE CASTEJON ET FONSECA, Didaco de Caſtejon, Regio Militarium Ordinum ſenatore proxime laudato, ac Maria Fonſeca parentibus Matriti ut ajunt natus, certe ad Agredam municipium, ſeu Graccurrim veterem Ptolemæi & Feſti, natales parentum referens. Epiſcopus primo Lucenſis, a cujus eccleſiæ vinculo abſolutus Talaverenſem archidiaconatum obtinuit, unaque adminiſtrationem vicariam ampliſſimæ Toletanæ ſedis pro ſereniſſimo Ferdinando Auſtriaco, quo decedente Didacus ſupremo Hiſpaniæ regimine, hoc eſt magna Caſtellæ ſenatus Regii præfectura fuit ornatus anno MDCXL. tandemque triennio nondum exacto Turiaſonenſibus in Aragonia epiſcopus datus. Scripſit:

Primacia de la Santa Igleſia de Toledo, ſu origen, ſus medras, ſus progreſos en la continua ſerie de Prelados, &c. *defendida contra las impugnaciones de Braga* : duobus voluminibus. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1645. in folio.

Epitome de la Tercera parte de la Primacia ejuſdem auctoris ſervari refertur MS. in bibliotheca Villumbroſana in folio. Hicne an diverſus is, quo auctore inſcriptum eſt opus:

De

De los tres caminos de la Oracion. Cæſarauguſtæ 1651.

Diem ſuum obiit anno MDCLV. Februarii die XIX.

F. DIDACUS DE CASTELVI, Auguſtinianus provinciæ Caſtellæ, laudatur ab auctore *Alphabeti Auguſtiniani*, ut ſcriptor quorumdam operum circa annum MDCXXIV. de quo nil ulterius mihi notum. Editum ſaltem ab eo novimus:

Sermon de S. Aguſtin predicado en el Convento de S. Pedro de las Dueñas de Salamanca. Salmanticæ apud Antonium Vazquez 1621. 4. in quo refertur filium fuiſſe D. Joannis de Caſtelvi, Calatravenſis equitis, regni Valentiæ gubernatoris.

D. DIDACUS DE CASTILLA, Toletanæ eccleſiæ decanus, ea ſtirpe natus quam Petrus Rex Caſtellæ ab Henrico fratre occiſus poſt ſe reliquit, ſcripſiſſe dicitur ad Hiſtoriam ejuſdem Regis, quæ vulgaris eſt, & Petrum Lupi de Ayala olim auctorem habuit, *Additiones* quaſdam, quæ MSS. aſſervantur inter libros excellentiſſimæ comitiſſæ de Villaumbroſa a clariſſimo conjuge, magni ſenatus Caſtellæ præſide, relictos. Vidimus nos (quod non aliud videtur opus) in bibliotheca noſtri amici D. Petri Valeri Diazii, concilii ſupremi rerum Aragonenſium judicis (Regentem vocant) *Relacion de la Vida del Rey D. Pedro, y de ſu decendencia que es el Linage de Caſtilla por Gracia Dei, con Annotaciones de D. Diego de Caſtilla Dean de Toledo.*

D. DIDACUS DEL CASTILLO, Salmantinus, ſacræ theologiæ doctor, in Palentina eccleſia prior & canonicus, Romam ivit una cum excellentiſſimo D. Ferdinando Ruiz de Caſtro, Lemorum comite, pars & ipſe publicæ legationis, qui Clementem Papam VIII. recens inauguratum, obſequium Regis ſui deferens, ſolemni habita oratione alloqueretur. Quo munere functus eidem ſanctiſſimo totius eccleſiæ apici elaboratum a ſe opus de Sancti Jacobi Apoſtoli ad Hiſpanias adventu Latina lingua ſcriptum obtulit; quod quidem annuente ipſo Cæſare cardinali Baronio, & argumentorum ponderi cedente, Summum Pontificem probaſſe indicio ſunt lectiones ipſæ Sancti Jacobi Apoſtoli Romano Breviario inſertæ, quod auctoritate ejus poſtremo editum fuit. In patriam rediens eumdem librum Hiſpanice in gratiam popularium ſuorum vertit, & publicavit hoc ſub titulo:

Defenſa de la venida, y predicacion evangelica de Sant-Iago en Eſpaña. Cæſarauguſtæ 1608. in 4.

Latine etiam ſcripſit:

Diſputationem in cap. VI. S. Joannis de vera, & reali manducatione Euchariſtiæ adverſus Cornelium Janſenium, & alios, qui ad ſpiritualem per fidem in Chriſtum referunt. Romæ apud Aloyſium Zannetum 1593. in 4.

Habuit quoque:

Orationem ſive concionem in die S. Joannis Evangeliſtæ in capella Pontificia coram Innocentio IX. P. M. quam editam Romæ vidimus in 4.

Ampudiæ abbatem creatum fuiſſe eum alii, conſultorem Indicis Romæ renuntiatum ipſe Didacus de ſe affirmat.

F. DIDACUS DEL CASTILLO, neſcio quis, edidit:

Origen de los Turcos, y ſus Emperadores. Oliſipone 1568.

DIDACUS DEL CASTILLO, domo ex Molina oppido, juris conſultus, inſignis mathematici elogium meruit, aliunde mihi ignotus, a Vincentio Blaſio Garſia Valentino in præfatione ſuorum elogiorum: *Quæ ſunt præterea Didaci Caſtilli, mathematici celeberrimi, qui reconditam eruditionem cum egregia vitæ ſanctitate conjunxit, lucubrationes ac vigiliæ tuo nomini conſecratæ?* (ait ille ad eum cui elogia iſta nuncupavit) de quibus moneri deſidero. Puto hujus eſt liber arithmeticus, quem ita inſcriptum novimus:

Tratado de Quentas hecho por el Licenciado Diego del Caſtillo natural de la Ciudad de Molina, en el qual ſe contiene que coſa es quenta, y a quien, y como han de dar la quenta los Tutores, y otros Adminiſtradores de bienes agenos: obra muy neceſſaria, y provechoſa, la qual hizo en Latin, y aſi la preſentó al Rey nueſtro Señor, y porque pareció a ſu Mageſtad que pueſto en Romance ſeria mas general, por ſu mandado la trasladó en nueſtra lengua Caſtellana. Salmanticæ apud Joannem Juntam 1542. in 4.

DIDACUS DEL CASTILLO, (diverſusne ab ſuperioribus vix dicere poſſum) ad Emmanuelem Philibertum Sabaudiæ ducem ſcripſit:

Hiſtoria de la preſa de los Gelves en Aſrica, y valeroſiſſima defenſa que hizo de ſu fortaleza D. Alvaro de Sandè haſta ſu perdida.

Hiſtoria de la liberacion de Don Alvaro de Sandè: de la toma del Peñon de Velez de la Gomera; y el ſuceſo de la armada embiada por el Gran Turco ſobre la Isla de Malta.

Utraque pars MS. extat in codice MMDCCX. Bibliothecæ Barberinæ MS.

D. DIDACUS DEL CASTILLO ET AR-

ARTIGA, Navarrus, Tudelenſis, Compluti dedit literis philoſophicis ac theologicis operam in collegio, quod ab erectore hujus urbis epiſcopo Malacitanum vocant, publicumque & primarium docendi locum in philoſophica ſchola obtinuit, renuntiatus interim ſacræ ſcientiæ doctor. Abulenſe deinde, quod magiſtrale dicunt, canonicum ſacerdotium adeptus, cenſendique munus apud Religionis violatæ judices, adſcribi meruit albo pontificum, Carthaginis Americanæ prius, deinde Truxilienſis in eadem orbis plaga eccleſiæ deſtinatus antiſtes. Neutrubi tamen ſacris adminiſtratis, archiepiſcopus tandem S. Fidei, ſeu regni novi Granatenſis, creatus ad Indos primum transfretavit. Scripſerat, edideratque eo ipſo anno quo poſtremas has ſuſcepit infulas:

De Ornatu, & veſtibus Aaronis: ſive commentarios literales, & morales in cap. XXVIII. Exodi. Lugduni apud Laurentium Aniſſon 1655. folio. Ejus quoque eſt:

Feſtum regium, & devotio Catholicæ Majeſtatis Philippi IV. Hiſpaniarum Regis erga puriſſimam Conceptionem Virginis Mariæ Matris Dei. Matriti 1647. 4.

Alphabetum Marianum: opus poſtumum, Petri del Caſtillo, Ciſtercienſis monachi Hortenſis domus, propinqui illius cura. Lugduni ſumptibus Laurentii de Aniſſon 1669. Alphonſo Henriquez, Malacitano epiſcopo, dicatum.

DIDACUS DEL CASTILLO, alias DE VILLASANTE, patria ex Molina oppido Caſtellæ (Zamoræ natum potius in relatione collegii S. Clementis Hiſpanorum Bononiæ urbis legimus) juris utriuſque doctor, & in laudato nuper collegio ſodalis, anno MDXV. eo receptus, ſcripſit:

In Leges Tauri commentaria. Burgis 1527. Metinæque 1553. ex officina Guilielmi de Millis.

De Duello Tractatum (poſt Joannem Mariam de Lignano, & Paridem de Puteo) ad Ferdinandum de Avalos, marchionem Piſcarium. Adjungitur hujus operis editioni Hiſpanum opuſculum ex Latino tractatu, anonymi opera formatum, atque ita inſcriptum, *Remedio de deſafios.* Auguſtæ Taurinorum anno 1525. 4.

Reprobacion de los juegos. Pinciæ per Nicolaum Tierſi 1528. in 8.

Arte de hacer quenta de recibo, y gaſto. Salmanticæ apud Joannem Juntam 1551. 4.

Doctrina de Confeſſores: quod opus typis editum, & injuria temporis deperditum affirmat in *Hiſtoria Molinæ urbis* D. Didacus Sanchez Portocarrero, qui & affirmat reliquiſſe eum in ſupremis tabulis ſcriptum elucubrata a ſe in Leges Partitarum commentaria.

F. DIDACUS DE CEA, Agudenſis (oppidum Agudo eſt diœceſis Toletanæ) Franciſcanus provinciæ Angelorum, theologiæ lector emeritus, & in Romana curia ultramontanorum ſodalium procurator, ſive uti vocant commiſſarius generalis, edidit in lucem cum Romæ eſſet:

Archielogiam ſacram Principum Apoſtolorum Petri, & Pauli: duobus libris. Quorum prior apologeticus archielogicas D. Petri defenſiones continens, poſterior eſt archielogicus de prærogativis, virtutibus, ſanctitate, doctrina, prædicatione Divorum Petri & Pauli, deque triumphali eorum ſub Nerone martyrio, & ſacro apud Vaticanum ſepulcro. Romæ 1636. in 4.

Theſaurum Terræ Sanctæ, quem Seraphica Minorum religio de Obſervantia inter Infideles per trecentos, & amplius annos religioſe cuſtodit, & fideliter adminiſtrat. Romæ typis ſacræ congregationis de Propaganda Fide 1639. in 4.

Obiit, poſtquam per tres annos curam ſibi injunctam geſſiſſet, in cœnobio Aræcœli anno MDCXL.

DIDACUS DE CELADA, Montcladenſis uti ſe appellat, vero & proprio nomine Mondexar, quod in Caſtella eſt oppidum, Societatis Jeſu presbyter, multa vir eruditione cum ſacra tum profana, qua & ingenio præſtanti multum juvit non ſolum ex cathedra Matriti docens in collegio Imperiali Bibliorum ſacramenta & expoſitiones; ſed monumentis quoque doctiſſimis & bonæ frugis plenis de omni poſteritate bene meritus, quæ verbi Dei hodiernis promulgatoribus admodum placent. Collegia ſodalium rexit quædam, & in aliis Complutenſe, mox & Matritenſe, cui præerat anno MDCLVII. Libri ejus Biblicas præcipue heroinas celebrant, nempe hi ſunt:

Judith illuſtris commentario literali, & morali. Lugduni 1637. in folio.

De Benedictionibus Patriarcharum. Lugduni 1641.

Commentarius literalis, & moralis in Tobiæ Hiſtoriam: duabus partibus. Lugduni apud heredes Petri Proſt 1644. in folio.

In Rutham commentarii literales & morales cum duplici alio Tractatu appendice, de Boozi convivio myſtico, ideſt Euchariſtico, & de Maria Virgine in Ruth figurata. Lugduni 1651. in folio.

In Suſannam Danielicam commentarii literales, & morales: cum Tract. appendice de Maria Virgine in Suſanna figurata. Ibidem apud Philippum de Borde & ſocios 1656. folio.

Re-

Reliquit moriens ante annum MDCLXIII. *In Deboram Commentarios* propediem edendos.

Recocta prodierunt ex prelo Lugdunensi omnia Celadæ opera VI. voluminibus 1658.

F. DIDACUS DE CESPEDES, Cisterciensis monachus monasterii Vallisecclesiarum, degens in altero Montisfalutis scripsit, domesticus testis:

De los Milagros que ha obrado Nuestro Señor en la Imagen de su Santa Madre, que está en el Convento de Monte de Salud, in 4. Necnon et:

Alabanzas de Nuestra Señora, in 4. Item: *Conjuros de tempestades.* Pampilone 1633.

DIDACUS DE CISNEROS, doctor medicus Complutensis, idemque Mexicanus, Didaci Fernandez a Corduba, marchionis de Guadalcazar, Novæ Hispaniæ proregis medicus, scripsit:

Sitio, naturaleza, y propriedades de Mexico. Ibidem apud Joannem Blanco de Alcazar 1618. in 4.

DIDACUS DE CISNEROS, sacerdos ac theologus, publici juris fecit:

Grammatica Francesa en Español. Matriti 1635. in 8.

F. DIDACUS COLLADO, Dominicanus e cœnobio Salmantino, Stephano protomartyri sacro, insignis Apostolicarum in orientales Sinarum & Japonum regiones missionum promotor, & pars magna fuit; multisque modis iens rediensque sæpius, & inter medios barbaros fidei Christianæ hostes ac persequutores conversatus, latentis ecclesiæ illius necessitatibus manum porrexit. Scripsit quoque (ut Leo Allatius, vir clarissimus, dum hæc eduntur, magno bonarum literarum omnium Romanæque ecclesiæ damno, e vivis sublatus Januario mense MDCLXIX. in *Apibus* suis *Urbanis* refert) seu melius continuavit ad suum usque tempus:

La Historia Ecclesiastica del Japon desde el año de MDCI. hasta el año de MDCXXII. Matriti apud Petrum Tassum 1632. 4. quam scriptam reliquit Hyacinthus Orphanel, ejusdem ordinis, invictus Christi martyr apud Japoniam.

Artem Grammaticam linguæ Japonicæ. Romæ in typographia collegii de Propaganda Fide 1631. 4.

Modum confitendi, ac modum examinandi pœnitentem Japonium. Ibidem in 4.

Formulam protestandi mysteria fidei. Ibidem.

Dictionarium Japonicum, sive Thesauri linguæ Japonicæ Compendium Ibidem 1632. in 4. Omnia hæc Japonicis characteribus cum explicatione Latina.

Dictionarium linguæ Sinensis cum explicatione Latina & Hispanica, characlere Sinensi & Latino in 4.

Varia item *opuscula* pro commodiori Evangelii propagatione Matriti in folio edidit.

DIDACUS COLLANTES DE AVELLANEDA, Caracensis sive Guadalaxarensis, juris doctor Seguntinus, & in hac urbe causarum defensor, cum fructu & laude versatus est in exornandis agriculturæ privilegiis, scribens:

Commentariorum Pragmaticæ in favorem rei frumentariæ, & Agricolarum, & rerum quæ agriculturæ destinatæ sunt tres libros. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1606. 4.

DIDACUS DE COLMENARES, Segoviensis, patre natus oriundo ex Villalumbrales oppido Legionensis diœcesis, in patria vixit ad Sancti Joannis ecclesiam diu parochus. Patriæ non pœnitendus, siquidem nostratis historiæ cum esset, non leviter aut perfunctorie, bonarumque aliarum disciplinarum cognitione ornatus, horas suas illustrandis antiquitatibus Segoviæ urbis, pertexendæque Historiæ laudabiliter collocavit. Quod ut accuratissime expediret archivia publica excussit, multaque exinde monumenta in lucem edidit in publicum utilia; adhæc stilo & œconomia in scribendo usus ea fuit ut ceteris omnibus, qui particularium urbium Historias ediderunt, palmam præripuisse videatur. Nempe in lucem emisit:

Historia de la insigne Ciudad de Segovia, y compendio de las Historias de Castilla. Segoviæ apud Didacum Diez 1637. folio.

Honras, y funeral pompa con que la ciudad de Segovia celebró las exequias de la Señora Reyna Doña Isabel de Borbon en XVIII. de Diciembre de MDCXLIV. Matriti apud Didacum Diez 1645. in 4.

Genealogia historiada de los Contreras de San Juan en la ciudad de Segovia.

Manuscripta vero apud heredes mansit:

La Historia de la Reyna Doña Berenguela madre del Santo Rey Don Fernando III.

Decessit quippe Februario mense anno MDCLI.

F. DIDACUS DE CONCEPTIONE, Lusitanus, ordinis Minorum, reliquit in tabulario sui cœnobii de Alenquer, ubi erat ortus:

De Fundatione hujus Conventus. Cardosus auctor est tomo 2. *Agiologii Lusitani* XI. Aprilis, fol. 319. lit. B. in commentario.

DIDACUS DE CONTRERAS, ſcripſiſſe fertur librum ita nuncupatum:

Eſcuela de Jeſus, y de la Virgen Maria: ex operibus Thomæ a Kempis. Matriti 1640. in 16.

F. DIDACUS DE CORDUBA ET SALINAS, ex Seraphico ordine, Bonaventuræ de Salinas germanus frater, provinciæ ſuæ, hoc eſt Peruanæ, & ceterarum Americæ meridionalis chronographus atque eccleſiaſtes, vir doctus & pius, in lucem edidit:

Vida, virtudes, y milagros del Apoſtol del Piru el Venerable Padre Fr. Franciſco Solano de la orden de los Menores. Hanc ex fide quingentorum non minus teſtium, coram præſulibus Hiſpalenſi, Granatenſi, Limenſi, Malacitano & Cordubenſi, variis temporibus examinatorum, aliiſque Apoſtolica auctoritate habitis probationibus, primum edidit anno 1630. quam deinde auctam a ſe Alphonſus Mendieta, ejuſdem urbis Limæ in cauſa canonizationis (ut vocant) hujus Beati viri procurator, Matriti rurſum publicavit anno 1643. in 4.

Epitome de la Hiſtoria de la provincia de los doce Apoſtoles de la miſma orden de los Menores en la provincia del Piru. Quam MS. ad Lucam Waddingum, ordinis ſui chronographum, V. C. ex præcepto ſuperiorum olim remiſit, diſerte quidem (ipſo Waddingo teſte) ac prudenter formatam, editamque jam Limæ anno 1651. in folio. Præter hæc ſcripſit atque ineditam reliquit:

Monarchiam Limenſem: quod opus adductum in Hiſpaniam fuiſſe a D. Joanne Franciſco de Valladolid, portionario tunc temporis, hodie jam canonico eccleſiæ Limenſis, viro admodum probo & pio, qui Romæ cauſam ſanctitatis D. Toribii Alphonſi a Mogrovejo, ejuſdem eccleſiæ præſulis, tuetur, ab ipſo audivimus. Didacus hic de Corduba Limenſis fuit natalibus.

F. DIDACUS DE CORIA MALDONADO, Bæticus, Utrarienſis, ſacræ theologiæ magiſter ex Carmelitarum familia ſacra, quam ipſe quidem dilexit impenſe atque illuſtravit, ſcribens & quadraginta annorum non minus obſervationes ſtilo conſignans:

Dilucidario, y demonſtracion de las Coronicas, y antigüedades de la orden de la Madre de Dios del Carmen: libris undecim. Cordubæ 1598. apud Andream Barrera, in folio.

De los Santos de la orden del Carmen: quod opus aut partem fecit hiſtoriæ præcedentis, aut a principio ejus portio fuit; ſeorſim tamen edita eſt cura Salvatoris Serræ ejuſdem ordinis.

Vida del B. Franco de Sena, Lego de la orden de Nueſtra Señora del Carmen. Barcinone apud Stephanum Liberos 1613.

Para los hermanos, y hermanas de la Orden Tercera de Nueſtra Señora del Carmen. Hiſpali 1592. ſive Directorium Tertiariorum.

Obiit poſt annum MDCVI. quo adhuc extat ejus in monumentis ordinis Romæ notitia, ineditumque ajunt *contra Judæos* opus, quod quidem morte præventus edere non valuit, reliquiſſe.

DIDACUS DE CORTAVILLA ET SENABRIA, Regius ut credimus pharmacopola, & pharmacopoliorum viſitator, ſcripſit:

Informacion, y pareceres de nuevas alegaciones para el uſo del Diamuſco con los granos de Cubebas: Informacion de lo que ſon Cubebas, y prueba de que no ſon el Carpeſco de Galeno, in 4.

DIDACUS CORTES, Conchenſis, ſub Carolo Cæſare ſcripſit carmine ad D. Petrum de Granada Venegas:

Diſcurſos del Varon Juſto, y converſion de la Magdalena. Matriti apud Petrum Madrigal 1592. 8.

DIDACUS DE CORVADILLO, ſcripſit:

Relacion del ſitio de Barcelona in 4.

DIDACUS DE COVARRUBIAS ET LEYVA, Toletanus, vir non minus doctrinæ præſtantia eximioque in literas ſtudio, quam ſupremis Hiſpanarum dignitatum honoribus illuſtris, patrem habuit Alphonſum, a natali oppido Covarrubias Burgenſis diœceſis cognominatum, Toletanæ eccleſiæ architectum, matremque Mariam Gutierrez Egas, civem Toletanam. Scotus adhæc avum maternum Belgam fuiſſe adjungit, & ipſum Toletanæ eccleſiæ architectum, cui origini parum favet cognomen matris, vere Hiſpanum Toletique vernaculum. His parentibus ortus anno præteriti ſæculi XII. quærendæ juris utriuſque peritiæ, poſt imbibitas primas literas, Salmanticæ una cum Antonio fratre in domo Joannis patrui, ejus eccleſiæ portionarii, ſic ardenter incubuit, eas ad hoc ſtudium attulit dotes ingenii ſubtiliſſimi memoriæque, & in primis recti & defecati judicii, quibus induſtriam ac diligentiam incomparabilem adjunxit, ut doctiſſimis inde venientibus literarum monumentis, quæ in utilitatem literariæ reipublicæ communia æqualibus & poſteris fecit, dum ſtudiis honor & pretium erit, inter clariſſima & utiliſſima, nulliſque omnium ætatum ſecunda, locus erit jure meritoque. Frater enim germa-

manus ei fuit Antonius, insignis & ipse eruditione omnigena tam Latina quam Græca, de quo alius jam nobis obtigit referendi locus. Uterque sub optimis præceptoribus utrique linguæ operam dedit, inter quos & Nicolaus Clenardus & Ferdinandus Nonius Pincianus fuit, qui in *Castigationibus Plinianis* non semel nostrum Didacum laudat. Civilia deinde & canonica studia sectati sunt sub Martino Azpilcueta Navarro, qui & ipse hunc discipulum & auditorem sequentibus annis, cum in jurisconsultum noster jam evasisset clarissimum, præcipue jactabat; necnon & Didaco Alaba Esquivel, tunc Salmanticæ doctore, Abulensi deinde & Cordubensi antistite, qui de Conciliis docte scripsit. Admissus postea inter sodales Ovetensis ut vocant collegii ejusdem scholæ XXVI. annos natus, doctoralia insignia paulo post suscepit, locumque sibi fecit ex cathedra docendi jus canonicum, quo tempore in publicum datis aliquot ingenii sui lucubrationibus in magna esse cœpit apud omnes ampliſſimæ hujus academiæ viros existimatione. Sed hominem reipublicæ natum opus erat non ultra deteri professorio munere; quare is ad Granatensem curiam senator, brevique ad Civitatenses Veteris Castellæ, anno scilicet ejusdem sæculi LX. pontifex ire jussus fuit. Hoc spectabilis honore Tridentum ad resumptam sub Pio IV. Pont. Max. synodum generalem sese una cum fratre, & aliis totius Hispaniæ viris celeberrimis contulit, in quo totius ecclesiæ theatro mire sibi corda omnium judiciaque devinxit. Nam & decreta quotquot de reformatione scripta sunt, quorum formatio Didaco nostro, Hugonique Boncompagno, qui Gregorius fuit postea XIII. Papa, commendata fuerat, partes suas cedente socio, composuisse ac perfeciſſe solum Joannes Horozcius Covarrubias, nostri ex sorore patruele nepos, in *Moralium Emblematum* libro scribit. In reditu factus Segoviæ episcopus anno DLXV. deindeque DLXXII. in locum Didaci Espinosæ, S. R. E. cardinalis demortui, assumptus fuit ad præfecturam magni Castellæ senatus: quem integritate & prudentia eximia, per sexennium fere, magistratum gessit usque ad obitus diem, qui Conchensem jam destinatum antistitem, clarissimum hoc gentis nostræ, incertum cujusnam majus splendidiusque scholæ an fori lumen, annis tribus minorem septuagenario, hoc est vere ante diem, extinxit. Debemus quidem ei inter alia, quod omnia hæc sibi olim intus, domique annotata in schedis reliquit, unde vitæ illius profecerunt scriptores Ægidius Davila in Matritensi historia, & in *Theatro Segoviensis Ecclesiæ*; Didacus Colmenares, & Petrus Martyr Rizius in *Segoviensis*, & *Conchensis* urbium historiis; nec non Andreas Scotus, Aubertus Miræus, Hieronymus Ghilinus, aliique, quorum postremus hic excusabili ignorantia in locorum enunciatione nonnulla peccat. Exquisitam Covarrubiæ in omni genere disciplinarum, quibus mirifice ornavit studium juris, eruditionem libri ejus editi, quod superius diximus, satis produnt; sed & uno ore quotquot literas amant, præcipueque jurisprudentiam colunt ac docent, insuperque singularem ejus industriam & diligentiam, purgatissimumque ante omnia judicium, quæ potissima est jurisconsulti laus, deprædicant, quorum aliqua huc testimonia conjicere non frustra erit. Martinus in primis Navarrus maxima quaque laude olim discipulum *ex tempore illo*, inquit, *quo doceri poterat*, extollit, *De sponsalibus* Parte I. cap. I. num. 18. & in cap. *Accepta*, *De restitut. spoliatorum* in solutione X. oppositionis, num. 20. *Virum extra omnem ingenii aleam positum* vocat Joannes Garsias, de *Nobilitate* scribens, gloss. VI. §. I. in fine, & *in omni genere disciplinarum adeo excultum ut de unaquaque, tanquam si de nulla alia didicisset, abunde & copiose disserere posset* idem *De Expensis* cap. I. *Cum moribus, tum virtute insignem, doctrina clarissimum* Franciscus Sarmientus, Giennensis episcopus in suis *Juris quæstionibus*. *Juris utriusque summum verticem* Antonius Quesada *Quæstionum* quoque *Juris* cap. XVI. *Juris & æquitatis consultissimum* Antonius Quintanadueñas. *Virum præter utriusque Græci & Latini sermonis peritiam, & ingentem quamdam, tum sacræ tum profanæ vetustatis, cognitionem utriusque juris peritissimum* Michael Medina Franciscanus *De sacrorum hominum continentia* lib. V. cap. LIII. *Doctissimum, & optime de jurisprudentia meritum* Antonius Thesaurus *Decisione Pedemontana VI. Jurisconsultum egregium* Andreas Resendius vocat, adjungens opera ejus *ob singulare judicium doctis mire placere* in *epistola* ad *Quevedum*. Nomine etiam *eruditissimi* compellat Christophorus Besoldus *Disert. de Majestate* sect. I. cap. IV. num. 2. Sed graphice videor mihi tandem descripturus verbis Joannis Parladorii doctrinæ genus Covarrubiæ dotesque ex nuncupatoria epistola *Rerum quotidianarum* ad eum directa: *Ut nihil sit in jure* (post alia ait) *sive id sit Civile, sive Pontificium, sive Regium, vel scitu dignum, vel eruditione præclarum, vel ex usu & utilitate commendandum, quod tuus ille acutissimus, simulque accuratissimus, non attigerit stilus; nihil tam difficile, tam arduum, tam profundum sit quod acerrimi ingenii altitudine non expedieris, non explanaveris, non demum planissimum effeceris*: ceteraque omnino videnda. Plane idiomatis Græci qua fuerit notitia imbutus docent Scotus,

tus, atque item Morales in tract. *Antiquitatum Hiſpanarum* vernaculo, qui ſibi ab eo indicata refert Polybii Plutarchique teſtimonia de Salmantica urbe veræ lectioni ex fontibus Græcis reſtituta. Manet nunc quidem libraria ejus ſupellex apud heredes Ovetenſis nempe collegii ſui ſodales, omni librorum genere conſtans, & in iis omnia diſciplinarum genera percurrentis induſtriæ indicium, omni oræ inſidens & affixa diurni nocturnique obſervatoris manus. Otium etenim ſic averſatus fuit, nullam diei horam ire ſibi paſſus inutilem, ut & in graviſſimo & occupatiſſimo Regiæ præfecturæ munere etiam ſemihoræ ſpatium (Scotus ait) quo ſenatores una ad Regem ingreſſuri expectare ſolent, elabi ſine fructu non ſineret, adeo ut per hoc intervallum, collegis inambulantibus, non multis menſibus Platonem, ac Rhodigini *antiquas lectiones*, quaſi aliud agens, evolveret. Is tandem eſt Covarrubias, ut quidquid de eo dixeris minus erit. Apponam tamen de utroque fratre hic ante operum a noſtro relictorum laudationem, Hiſpanum (uti conceptum fuit, plura enim Hiſpana ſubjicere Latinis ratio permittit ſcriptionis) Balthaſaris Sebaſtiani Navarri elogium in præambula epiſtola ad Sebaſtianum de Horozco & Covarrubias, *Theſauri Caſtellanæ linguæ* auctorem, eorumdem fratrum Covarrubiarum propinquum. Sodalis erat is in Ovetenſi Salmantinæ academiæ collegio, Teruelenſiſque eccleſiæ canonicus cum hæc ſcriberet: *Y es tambien notorio ſer Vm. ſobrino de los dos mas inſignes varones que ha tenido nueſtro ſiglo en letras, criados ambos en eſta ſanta caſa de San Salvador de Oviedo. El primero es el gran Diego de Covarrubias, que baſta decir ſu nombre para que en todo el mundo ſe entienda lo que merecio y valio; el hombre mayor en el conocimiento de las letras humanas y divinas que ha tenido Eſpaña; el que las naciones eſtrangeras llaman el Bartulo Eſpañol; gran prelado; exemplo de los que tienen la ſuprema autoridad epiſcopal; gran preſidente del Real conſejo de Caſtilla; por cuyas piſadas han caminado todos los que han deſeado mucho cumplir con las obligaciones de aquel oficio; de cuyas obras no tengo para que hablar, pues ſon tan conocidas y celebradas en el mundo. De lo que puedo ſer teſtigo de viſta es que en eſte colegio mayor, y de Oviedo, eſtá la joya que mas eſtimó en la vida, que es ſu libreria, que con ſer de las mas copioſas que hay en Eſpaña, y de todo genero de facultades, no hay libro ninguno en ella que no eſté todo gloſado de ſu mano: coſa que como admira a todos, puede enſeñar a los de nueſtro ſiglo a ſer eſtudiantes como lo han de ſer, pues en el golfo de los negocios y gobierno del mundo jamas ſe deſcuidó de eſtudiar y paſar ſus libros. El otro es el Señor Don Antonio de Covarrubias, hermano ſuyo, primero del conſejo Real de Caſtilla, y deſpues canonigo y maeſtreſcuela de la ſanta Igleſia de Toledo, donde murio con univerſal ſentimiento de todos los hombres doctos, porque aunque no ſe aplicó a eſcribir, como ſu hermano, fue opinion muy cierta de todos que lo pudiera hacer tan bien como él. Fue el oraculo de todos los hombres doctos de todas las facultades, a los quales, aunque habia perdido totalmente el ſentido del oido, hablaba a cada uno en la ſuya coſas tan exquiſitas que ninguno ſe apartaba de él ſin grandiſima admiracion; pero particularmente los que profeſaban letras humanas le tenian por milagro en ellas por el grande conocimiento de la lengua Griega y Latina, y admirable gracia y don en la facultad poetica.* Hæc ille: quorum eam partem, quæ de Antonii laudibus eſt, ejus elogio ſuperius & in mentione illius raptim deſcripto ſubjunctam velim. Opera ejus ex ultima Antuerpienſi editione Joannis Meurſii anni MDCXXXVIII. hæc ſunt, duobus voluminibus contenta.

Prior tomus continet:

In Titulum Decretalium, De Teſtamentis, interpretationem: olim editam anno 1554.

De Sponſalibus Epitomen, ac de Matrimoniis: olim 1545. Primum, quod dedit, ſui ſpecimen.

In Caput, Quamvis pactum, de Pactis lib. VI. Decretalium, ubi late *de Juramento*: olim anno 1553.

In Caput, Alma Mater, De ſententia excommunicationis, lib. VI. commentarios: olim 1554. deinde & 1560.

In Regulam, Poſſeſſor malæ fidei, De Regulis Juris lib. VI. Relectionem, ubi de *poſſeſſione, & præſcriptione.*

In Regulam, Peccatum, De Regulis Juris in VI. commentarios, ubi late de *Reſtitutione*: de quo opere Boetius Epo, vir oppido eruditus, lib. III. *Heroicarum, & Eccleſiaſtic. quæſtionum* (qui commentarius eſt ad titulum *De Immunitate Eccleſiarum* in Decretalibus) in cap. *Quia* VIII. num. 9. de reſtitutione agens ait: *Noviſſime, præque ceteris latiſſime, rem totam perſequitur Covarrubias*, multa ſuper Priamo rogitans, ſuper Hectore multa; *nihil in ſumma relinquens eorum quæ ſatiare poſſint ingenium, quantumlibet avidiſſimum*: olim editi ſunt 1554. & 1558.

In Clementis conſtitutionem, ſive Clementinam, Si furioſus, de Homicidio.

Veterum numiſmatum collationem cum his, quæ modo expenduntur publica, & regia auctoritate percuſſa: olim anno 1556. folio.

Po-

Posterior autem hæc:

Variarum ex Pontificio, Regio, & Cæsareo Jure Resolutionum libros IV. Quibus accesserunt in editione Antuerpiensi 1604. Joannis Uffeli, Bruxellensis jurisconsulti, notæ uberiores: olim 1552. & 1570. Lugduni 1594.

Practicarum Quæstionum librum singularem: olim 1556. Lugduni 1594.

De frigidis, & maleficiatis tractatum doctissimum: ex MS. codice Ovetensis collegii in lucem postremum ceterorum operum editum. Hæc omnia tribus tomis Francofurti olim anno 1573. apud Nicolaum Bassæum in folio.

In *Bibliothecæ Barberinæ catalogo* mentio fit *Notarum P. Cornelii Brederodii* in opera Covarrubiæ, quarum editionis non meminit.

Præter hæc typis edita scripsit & alia, quæ sive affecta sive perfecta reliquerit adhuc latent, utpote:

Ad Concilium Tridentinum notas: quas MSS. vidit Didacus Colmenares, fueruntque in bibliotheca Joannis Bertrandi a Guevara, Compostellani præsulis.

Observaciones al Fuero Juzgo, sive ad Forum Judicum veteres Hispaniæ tabulas: quas Antonius Covarrubias Didaci frater is, quem non satis pro merito nuper laudavimus, perfecisse, typisque edenda commisisse dicitur apud Hieronymum Romanum de Higuera, Jesuitam, Toletanum, in tractatu adhuc inedito *de los Muzarabes*, sive de Hispanis Mixtarabibus.

De Pœnis tractatum: cujus initium est *Cum superioribus diebus, viri amantissimi, decrevissem* &c. quem dictavit Salmanticæ auditoribus anno MDXL. Hujus exemplum a baccalauro, uti se vocat, Texada descriptum servat Matriti D. Christophorus Zambrana & Villalobos, Calatravensis eques, amicus noster.

Catalogo de los Reyes de España, y de otras cosas señaladas para razon del tiempo. Fundacion de algunas Ciudades de España. Advertencias para entender las inscripciones. Autographa hæc Thomas Tamajus vidit. Catalogus vero ille in bibliotheca fuit laudati jam Guevaræ antistitis, Colmenario etiam notus.

Necnon & Didacus ipse in cap. XI. quarti libri *Variarum* refert se Gratiani decreto expurgando & corrigendo dedisse operam, tercentumque fere locis restitutum id jam habuisse, cum Antonium Augustinum Romæ egregiam operam huic negotio impendere novit.

Segoviæ jacet sub hoc titulo:

Illustrissimus Dominus Dom. Didacus de Covarrubias a Leyva Hispaniarum Præses sub Philippo II. hujus Sanctæ Segoviensis Ecclesiæ Episcopus hic situs est. Obiit quinto Kal. Octobris anno Dom. MDLXXVII. ætatis suæ LXVI.

DIDACUS DE COUTO, Ulisiponensis, Gasparis filius, anno MDXLII. natus, cum apud optimos Latinæ linguæ ac rhetoricæ artis magistros in liberalibus his disciplinis, itemque apud Bartholomæum de Martyribus Dominicanum, virum paulo post dignitate, uti jam erat morum sanctitate, clarissimum, in philosophia profectus jam feciset non contemnendos, per occasionem obeuntis diem suum Ludovici Protugalliæ Infantis, cujus auspiciis una cum Antonio ejus filio studia sectabatur, velificatione mutata in Indiam profectus est, militiæ ibi stipendia facturus. Hinc in Lusitaniam post octo annos cum esset reversus, eo iterum ex Lusitania sese contulit, Goæque in urbe principe domicilium fixit usque ad obitus diem, conjuge etiam ibi ducta Aloysia de Melo, ex qua tamen nullos sustulit liberos. Hoc in loco studiis denuo se restituens, rebus quidem per totos L. annos terra marique in isto orientis orbe gestis, sive miles prius, sive proregum familiaris, & ad negotiorum momenta subinde admissus, non sine magno rerum Lusitanarum incremento, haud minus animo attentaque observatione quam præsentia interfuit, archivii etiam Regii Goensis custos. Interim geographiam, historiæ alterum vere oculum, inter alias mathematicas disciplinas persequutus fuit avidissime. Carminibus quoque pangendis non infeliciter vacavit, Camoensii in primis nomen celebrans, cujus *Lusiadum* operis quinque priores libros totidem commentariis libris exposuit. His ergo præsidiis instructus accinxit se ad continuandam *Indicam* Joannis Barrii, Lusitanorum nempe Livii, *Historiam*, Philippi Hispaniarum, recensque Portugalliæ etiam Regis nutu auspiciisque, chronographi Regii partes sibi ab eo injunctas, pro dignitate gentis & argumenti nitidissime atque ornatissime describi jam cœpti, adimpleturus. Scripsit ergo:

A quarta, quinta, sesta, septima, octava, nona, decima, undecima, e duodecima Decada da Asia: quarum priores quatuor, nempe usque ad septimam, typis editæ sunt Olisipone annis 1602. 1612. 1614. 1616. folio; reliquæ per varia exempla MSS. in curiosorum bibliothecis prostant. Nonaginta scilicet librorum opus diligentia & fide summa descriptum, in cujus formatione hoc valde dignum est memoria quod, cum octavæ nonæque

que decadum autographa exemplaria furto ſibi ablata deſideraſſet, memoriter eas, ex duobus tamen unicum conficiens volumen, reſtituerit. Sextæ itidem fere integra editio typographica incendio periit, vix ut exempla ſex Vulcanum evaſerint quæ ſeorſim ab aliis fuerant repoſita. Duodecimæ vero pars dimidia in Gallia prodiit, curante Emmanuele Fernandez de Villareal, Luſitanorum Pariſiis conſule, hoc titulo:

Cinco libros da Decada XII. da India. Rothomagi 1645. in folio. Præter hæc ſcripſit:

Epitome da Hiſtoria da India: in quo libro per compendium tractavit quæque ſcitu digna ſunt in hiſtoria, negotiatione & politica orientalium illarum regionum.

O Soldado practico, dialogiſtis prorege Indiæ novo & milite quodam veterano: quo monita utiliſſima ad gerendum juſte ac fructuoſe imperium Indicum continentur. Hujus autographum marchioni de Alenquer nuncupatum ſervabat apud ſe cantor Eborenſis Emmanuel Severinus de Faria, cujus paulo poſt meminimus.

Adverſus Ludovici de Urreta Dominicani librum *De Rebus Æthyopicis* eadem Luſitana lingua, *commentarium* alium ultimo confecit.

Obiit namque decima die Decembris anni MDCXVI. ætatis ſuæ LXXIV. De quo plenius ac diſertius tractantem adi precor, lector benevole & curioſe, inter ejuſdem Emmanuelis de Faria, cantoris Eborenſis eccleſiæ, *Diſcurſus Politicos* elogium viri hujus plane elegans & accuratum.

D. DIDACUS DE CUELLAR VELAZQUEZ, Hiſpalenſis, Compluti olim ſodalis in collegio Sanctarum Juſtæ & Rufinæ, advocatus deinde cauſarum in curia urbis patriæ, edidit:

Tractatum de Manumiſſionibus, ad Principium Inſtit. Qui, & ex quibus cauſis manumitt. &c. Compluti editum in 8.

D. DIDACUS DE LA CUEVA, laudatur alicubi auctor libri:

Exemplos morales inſcripti, atque Compluti in 4. editi.

D. DIDACUS CURLE DE AYALA, presbyter, Matriti degens edidit:

Sermones de Adviento. Matriti duabus partibus: quos Italice vertit Hieronymus Bruſſonius, ac Venetiis publicavit 1664. in 4.

DIDACUS DAZA, natus in oppido Colmenar haud procul Toleto, Jeſuitarum ſodalis, a Gabriele Vazquez præceptore ſuo jam illa ætate magno pretio habitus, Joannem Pinedam adjuvit in conficiendo *librorum prohibitorum, & expurgandorum Indice*; D. Franciſco Borgiæ, Squillacii principi, a confeſſionibus fuit dum pro Rege adminiſtraret Peruanum regnum; in multis Hiſpaniæ locis ſodales docuit; evocatuſque in Angliam ad Didacum Hurtadum a Mendoza, Regium ibi legatum, ut illi eſſet a ſecretis conſcientiæ, mare ſenſit letale diem ſuum obiens in Angliæ ipſius conſpectu poſtridie idus Octobris anni MDCXXIII. ætatis ſuæ XLIV. Reliquit perfectam, ſed ineditam:

Exegeticam juxta, & paræneticam Commentationem in Epiſtolam B. Jacobi Apoſtoli: quæ Didaci Alarconis opera in vulgus prodiit. Compluti 1626 in folio.

D. DIDACUS DESCALS ET SALCEDO, juriſconſultus in academia Salmantina, collegii Montis Oliveti ſodalis & rector, edidit:

Prælectionem ad Conſtantium & Julianum in L. Agentes 11. *Cod. De curioſis & ſtationariis, lib. XII. tit. XXIII.* alias *Angarum ſive Curſum publicum illuſtratum.* Salmanticæ apud Didacum a Coſſio 1652. in 4.

F. DIDACUS DEZA, Taurenſis, Didaco Deza & Agnete Tavera clara ſtirpe parentibus natus. Dominicanorum fratrum religioſo ordini ſeſe in patria urbe mancipavit, eoque exiſtimationis in ſtudio ſacrarum diſciplinarum apud Salmanticenſes proceſſiſſe viſus eſt ut in primarium aliquando theologiæ interpretem deligeretur. Hinc Joannis Hiſpaniarum Principis, Catholicorum Regum prolis, in lubrica ætate moderator, atque adeo ipſis Regibus a munere confeſſionum ſacramentalium fuit. Deinde in paſtorale album admiſſus, quatuor epiſcopalium ſedium antiſtes, Zamorenſis nempe, Salmanticenſis & Palentinæ (quam dum regeret, ſummum etiam Fidei cauſarum in his regnis arbitrium & tutelam ſuſcepit) Giennenſiſque una cum honoribus Regii protomyſtæ Caſtellæque cancellarii, atque inde Hiſpalenſis archiepiſcopus ad octoginta annorum uſque ætatem vixit. Cum enim ad Toletanam ſedem præſul deſignatus anno MDXXV. proficiſceretur, vir apud nos ampliſſimis tum gymnaſii, tum aulæ atque eccleſiæ capeſſitis honoribus, ſupremoque hujus poſterioris ordinis ſaltem delibato, per viam extinctus eſt. Hiſpali jacet ad divum Thomam, quod ſodalibus Dominicanis olim erexerat collegium, ſimul & academiam imbuendæ grammaticis philoſophicis & theologicis literis juventuti. In quo celebri uſque nunc gymnaſio cum a tenera ætate ingenii cultum per haſce diſciplinas aliquantulum cœperim, extare hic impreſ-

preſſum grati animi perenniſque, ut fas eſt, obſequii a me delati veſtigium hoc & argumentum pervelim. Opera hæc ejus ſunt doctiſſima, & quidem typis edita:

Novarum defenſionum Doctoris Angelici D. Thomæ ſuper IV. libros Sententiarum: quatuor integra volumina. Scilicet in quo Joannes Capreolus, item Dominicanus, idemque doctor Pariſienſis celeberrimus, eamdem hanc Spartam adornans defeciſſe viſus eſt, nova opera id totum ſupplere voluit noſter in folio.

Defenſiones ab impugnationibus Magiſtri Nicolai de Lyra, Magiſtrique Mathiæ propugnatoris ſui in poſtillis nonnullis ſuper Bibliam contra Sanctum Thomam. Nempe adverſus Lyram Paulus quondam inſurrexerat Burgenſis epiſcopus, adverſus Burgenſem pro Lyra Mathias provinciæ Saxoniæ Franciſcanorum fratrum miniſter, quem ad ultimum Deza refellit.

Synodum Hiſpali celebravit, quo antiquis confirmatis ſanctionibus plures de novo adjunxit, ediditque anno 1512. in eadem urbe.

Manu autem exaratum extat in bibliotheca ſui collegii:

Monoteſſaron: hoc eſt, contextus unicus quatuor Evangeliſtarum (quod exemplo Ammonii Alexandrini, cujus opus *Ex quatuor unum* laudat Euſebius, necnon & aliorum fecit) catenaque veterum Patrum ejus verba explicantium: qui quidem contextus omnino abſolutus eſt, catena autem minime. Librum alium *ſuper Orationem Dominicam* tribuit Dezæ Venerus in *Enchiridio temporum*, quem non vidimus; item Joannes Marieta. Nec diverſi auctoris eſt, quamvis anonymus adhuc maneat auctor:

La expoſicion del Pater noſter por el Obiſpo de Salamanca Confeſor de ſus Altezas, y Capellan del Principe D. Juan, quomodo abſque ulla loci aut anni nota editum vidimus Matriti apud D. Joannem Lucam Cortes, cauſarum criminalium XII. virum.

DIDACUS DESCLAPES ET MONTORNES, Majoricenſis, doctor ut credo theologus, & hujus cathedralis eccleſiæ ſubcantor, ſcriptum habere:

Super Arte Combinatoria ad illuſtrationem Lullianæ doctrinæ, cum ſcriberet *Balearis Regni Hiſtoriam* Vincentius Mut volumine II. lib. VIII. cap. VI. in fine affirmavit.

DIDACUS DIEST, patria ex Bolea oppido Aragoniæ, in metropolitana Cæſarauguſtæ urbis Deo Salvatori dicata eccleſia Canonicus Regularis priuſquam ſtatum ſæcularem ea mutaret, eruditus theologus & philoſophus, teſte Joanne Trullo lib. I. cap. VI. *de Ordine Canonic. regular.* ſcripſit:

Phyſicos libros: luculentos & faciles ut ille ait, cum aliis opuſculis minutis theologicis.

F. DIDACUS DURAN, domo ex urbe Mexico, Dominicanus, valde juvit Joſephum de Acoſta de *Rebus Indicis* ſcripturum MSS. relinquens:

Hiſtoria de los Indios de Nueva Eſpaña.

Antiguallas de los Indios de Nueva Eſpaña. Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica Occidentali*, tit. XVII. & Auguſtinus Davila Padilla in fine *Hiſtoriæ provinciæ Mexicanæ ordinis Prædicatorum.*

D. DIDACUS DE ESCOLANO, patria ex Longares oppido regni Aragoniæ, apud Complutenſes in literis meruit ſodalis togatus in collegio quod Regis vocant. Ad inquiſitorum deinde Apoſtolicorum tribunalia factu grado Ellerenenſis primum fiſcalis advocatus, Pincianus hinc Toletanuſque, ac demum ſupremi concilii rerum Fidei judex. Unde ad gerenda pontificalia munera idoneus jam exiſtimatus epiſcopus Majoricenſis primum fuit creatus, inde Turiaſonenſis a die XVIIII. Julii MDCLX. & Segovienſis a die XVII. Martii MDCLXIV. vir utique ſuo munere dignus, ſcripſiſſe refertur:

Meditaciones de la Paſion de Chriſto Señor nueſtro para el uſo de qualquier alma devota. Ceſarauguſtæ in officina Joannis de Ibar 1662.

Deſcripcion del ſitio, caſa, y Hoſpital de Nueſtra Señora de la Sierra. Cæſarauguſtæ 1663. in 4.

Deinde Latine:

De Magiſtra Fidei, & Hæreſeos deſtructice Deipara Virgine Maria Tractatum Apologeticum adverſus Antidico-Marianitas Hæreticos Fidei, ipſius laudibus detrahentes. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Ibar 1664. 4. Cum autem Segoviæ eſſet epiſcopus, pro S. Hierothei nuper inventa Segovienſi cathedra decertaturus cum his qui Dextri & ſimilium fabulas nauci habent, ſcripſit:

Chronicon S. Hierothei Athenarum primum poſtea Segovienſis Eccleſiæ Epiſcopi. Matriti apud Dominicum Garſiam Morras 1667. in folio.

Factus deinde Granatenſis archiepiſcopus anno MDCLXVIII. die XXVII. Februarii vitam in eo munere cum morte commutavit, nuncupato prius Clementi IX. Papæ libello ſive:

Conſultiva, ut vocat, *Epiſtola erga Chriſtianos veteres in ſublevatione Sarracenica in regno Granatenſi anno MDLXVIII. in Alpuxarrenſibus populis, aliiſque locis in defenſionem Fidei occiſos.* Granatæ apud Balthaſarem de Bolivar 1669. 4.

DIDACUS EMMANUEL, nescio quis, a Petro de Alba in *Militia Conceptionis* laudatus edidit:

Excelencias de Maria, y observaciones a las estrellas de su imperial corona. Matriti anno 1633. in 16.

DIDACUS DE ESPES, Aragonus, patria ex oppido Arandiga, quod comitis Moratæ est, ecclesiæ Cæsaraugustanæ S. Salvatoris portionarius, literas, quas ab Hieronymo Blanca didicerat, omnimoda excoluit eruditionis industria, judicioque defecato, quem Blancas ipse in epistola ad Garsiam Loaisam *probum & doctum virum* appellat, *reconditis ac interioribus literis eruditum, vereque studiorum suorum canona.* Hic ex utroque tabulario ecclesiarum Sancti Salvatoris & Sanctæ Mariæ del Pilar, & Ferdinandi Aragonii Cæsaraugustani archiepiscopi MSS. codicibus & schedis formavit Latinum opus eruditissimum:

De rebus Ecclesiæ Cæsaraugustanæ, Archiepiscoporum vita, &c. tribus tomis, mole vastum, cujus archetypon fuit olim apud Bartholomæum Morlanes, Regium cappellanum, exemplum autem ejus quoddam servatur in archio ecclesiæ S. Salvatoris. Laudant Espesium Blancas dicto jam loco; Murillusque in *Historia Sanctæ Mariæ del Pilar*; Martinus Carrillo in *Historia Sancti Valerii*, & in *Catalogo Antistitum Regni Aragoniæ*; Lanuza quoque in *Historiis Ecclesiasticis* hujusmet regni sæpius; & Joannes Andreas Ustarrozius in libro nuncupato *Defensa de la Patria de San Lorenzo* cap. VI. pag. 128. qui jam laudatorum meminit.

Mortuus est XXVII. Octobris MDCII. tumularique corpus jussit suum, ubi laudati Hieronymi de Blancas corpus erat, in claustro ut vocant antiquo monasterii S. Engratiæ Cæsaraugustanæ Hieronymianorum.

DIDACUS ESPINO DE CACERES, Salmantinus ut fertur, juris doctor, & in hoc gymnasio amplissimo Sexti prius Decretalium, deinde, qui superior docendi gradus est, quinque priorum librorum pomeridianis horis, scilicet vespertinis uti appellant, interpres, edidit:

Speculum Testamentorum, sive *Thesaurum universæ Jurisprudentiæ.* Metinæ a Campo 1593. folio.

Hispanicum Spino tributum apud *Gabrielis Soræ* Aragonii *Bibliothecam* fuit hac inscriptione opusculum:

Instruccion para pasar: sive ad formanda domestica studia post decursa gymnasii tempora.

D. DIDACUS DE ESPINOSA, Salmanticæ in collegio Sancti Jacobi Conchensi togatus sodalis, dein in Ovetensi ecclesia archidiaconus de Tineo, vir eruditus, scripsisse dicitur:

Historia de los Obispos, y Santas reliquias de la Iglesia de Oviedo.

F. DIDACUS DE ESTELLA, patria Navarrus an gente? nam primum a cognomine, quod urbis nomen est in hoc regno, confirmare possemus, tamquam e loco natali ad se is derivaverit, nisi perspicuo magis cujusdam epigrammatis testimonio ad id credendum adduceremur, quod *Commentariis in Lucam* suis noster præfixit; secundum vero fateri omnes debent qui Lusitanum uno ore appellant, potuit enim e Navarrea oriundus gente nasci apud Lusitanos. Franciscanorum fratrum provinciæ Sancti Jacobi certe fuit sodalis, Algarbiorum Lusitana provincia diu commoratus, peritus valde ad populum dicendi, atque in Christianis orationibus exercitatissimus; Antonio insuper cardinali Granvellano a conscientiæ secretis, dum vir maximus ad juvandam consilio suo rempublicam Philippo II. Regum prudentissimo ad latus adhæreret. Episcopum tandem eum creatum nescio cujus ecclesiæ credere debemus, siquidem Andreas Scotus hoc factum sua ætate refert, cujus rei nec volam alibi nec vestigium offendimus. Scripsit:

In Evangelium Lucæ uberes commentarios: vasto quidem volumine, ut ait Scotus, *stilo tamen tenui & vulgari, in quo sensu literali acute invento, morales quoque sensus infinitos eruit & locupletat.* Primo editum est hoc opus Compluti apud Andream de Angulo 1578. fol. duobus tomis, quam editionem Index Romanus prohibuit, & *Hispani theologi* (ait Lucas Waddingus) *multa in eo opere, quæ nimium pietatis studium vel concionatorius exaggerandi modus extorsit, expungenda censuerunt.* Deinde cum correctione justa recoctum est pluries, Antuerpiæ 1584. & 1591. tandemque typis Petri Belleri 1607. Parisiis etiam, & Lugduni 1592. folio apud Juntas, duobus tomis.

De ratione concionandi, sive Rhetoricam ecclesiasticam. Salmanticæ 1576. & 1596. Venetiis item 1584. Coloniæ 1586. & 1587. Lugduni 1592. cum superiori opere.

Explicationem Psalmi CXXXVI. Una cum *Rhetorica* prodiit Coloniæ apud Mylium anno 1586. & 1587. 8. Et Venetiis 1598. Item Lugduni 1592. cum superioribus.

In omnes sui temporis Hæreticos Didaci Stellæ opus Draudus laudat in *Catalogo officinali* pag. 300. de quo nil certum habeo. Lucas certe Waddingus & Andreas Scotus id ignoraverunt.

Vul-

Vulgari autem lingua:

De la Vanidad del mundo, tribus partibus. Salmanticæ typis Mathiæ Gaſt anno 1574. rurſuſque Joannis Fernandez 1581. 8. Compluti 1597. in 4. Barcinone 1582. Opus hoc Italice convertit Joannes Baptiſta Peruſcus, Jeſuita, & Florentiæ edidit 1585. (in *Bibliothecæ Barberinæ Catalogo* Petro Bonfanto hæc tribuitur verſio Florentiæ 1581. edita) Deinde Veronæ prodiit 1604. & noviſſime Venetiis apud Joannem Gueriglium 1626. Gallice alius convertit, ediditque Pariſiis apud Guilielmum Chaudiere 1578. in 16. Antonio Verderio teſte & Lugduni 1620. Latinum quoque opera P. Burgundi, ejuſdem Societatis, Coloniæ 1585. 1587. & 1594. ex Italico Peruſci, non ex Hiſpanico ipſius auctoris. Octavianus quidam Beſozzus in compendium redegit, quod eſt MS. in bibliotheca Ambroſiana Mediolani.

Del Amor mundano. Hunc librum Waddingus agnoſcit, Scotus forte de *Contemptu mundi* nuncupat, nos uſque ad hoc tempus latuit.

Meditaciones devotiſſimas del Amor de Dios. Salmanticæ 1578. 8. & apud Petrum Laſſum 1582. 8. Compluti 1597. 4. Has Italicas fecit Peruſcus idem, quæ prodierunt cum opere de *Vanitate mundi*; ut & Latinas Joannes Governerius Coloniæ 1602.

De la vida, loores, y excelencias del Bienaventurado Evangeliſta San Juan. Uliſipone 1554. 4. apud Germanum Gallard. Valentiæque 1595. 8.

Rurſus Latine, niſi alius auctor ſit qui ab eo profecerit:

Tabulas rerum omnium, quæ in libris de vanitate mundi continentur ad Evangelia totius anni diſtributa. Veronæ 1594. in 16.

DIDACUS FAXARDO, Murcianus, ſodalis Jeſuitarum, ex nobiliſſima Veleziorum marchionum familia, in ſchedis reliquit commentarium:

De ſomnis ſacris, veteris & novi Teſtamenti: quem avide expectari ait Alegambius.

Obiit menſe Julio anni MDCXXXIX.

DIDACUS FERNANDEZ, ſive incolatu ſive etiam origine Palentinus, Regia olim vexilla in Peruano regno adverſus Franciſcum Fernandez Giron & alios perduelles ſequutus miles, juſſu D. Andreæ Hurtado de Mendoza proregis, marchionis de Cañete, quæ per has turbas geſta ſunt conſcripſit: quemadmodum, & ad nos rediens, ea etiam quæ a Gundiſalvo Pizarro & ſociis rebellibus, & contra eos patrata ſunt, inſtante ad opus Franciſco Tello de Sandoval, Indici ſenatus ſummi præfecto. Typis utraque pars commiſſa eſt hoc titulo:

Primera, y ſegunda parte de la Hiſtoria del Piru. Hiſpali apud Ferdinandum Diaz 1571. folio.

Indici tamen hujuſmet ſenatus decreto prohibitum eſt hujus libri commercium & uſus cunctis novi orbis incolis. Quod Antonius Leo in *Bibliotheca* teſtatur.

F. DIDACUS FERNANDEZ DE BRAGA, Luſitanus, ordinis Minorum, neſcio quid *Additionum* edidit *ad Joannis Scoti opera.* Cardoſus.

DIDACUS FERNANDEZ FERREIRA, Luſitanus, domus Regiæ familiaris, edidit librum vernacule:

Arte da caza d' Altaneria. Uliſipone 1616. in 4. apud Georgium Rodriguez.

DIDACUS FERNANDEZ FRANCO, profeſſor Complutenſis grammaticæ artis, dedit foras:

Practica menor de la Grammatica. Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1585. in 8.

DIDACUS FERNANDEZ DE HERRERA, concinnavit metrico ſermone circa annum MDXXXVII:

Las vidas de San Franciſco, y Santa Clara: ediditque in vulgus alicubi.

DIDACUS FERNANDEZ DE LISBOA, ſcripſit:

Tercera, y quarta Parte de Palmerim de Ingalaterra. Oliſipone 1604. in folio. Cardoſus. V. ſupra Balthaſar Gonzalez Lobato.

DIDACUS FERREIRA DE FIGUEROA, Luſitanus, Conimbricæ natus, muſicæ ac poeticæ artis bene peritus, edidit Luſitane:

Deſmayos de Mayo nas ſombras do Mondego: duabus partibus. Villævitioſæ 1639. apud Emmanuelem Carvalho.

Do ſucedido nas Cortes de Amor: MS. P. F. Emmanuel a Reſurrectione.

Theatro da mayor gloria Portugueſa: notum mihi opus ex elogio metrico huic dicto a Luſitana vate Violanta de Cœlo.

DIDACUS DE FLORES, noſocomii Regii urbis de la Plata in Peruano Indiarum occidentalium regno adminiſtrator, ſcripſit:

Precioſa margarita de la vida, muerte, y gloria de la Santiſima Virgen Maria Madre de Dios. Limæ apud Franciſcum del Canto 1611. in 8.

F. DIDACUS DE S. FRANCISCO, Franciſcanus, edidit Waddingo auctore:

Hiſtoria de los Martyres del Japon de la orden de los Menores de la provincia de San Gregorio de las Filipinas. Manilæ apud Thomam Pimpin 1625.

F. DIDACUS DE S. FRANCISCO, alius a ſuperiore, Hiſpalenſis, provinciæ S. Pauli miniſter, prelo matura habebat Luca Waddingo teſte:

Conciones in gratiam Prælatorum pro Capitulis, & viſitationibus Fratrum: Hiſpane.

Formularium Praxis judiciariæ. Item:

Materiarum Theologicarum volumen.

DIDACUS FRANCISCUS DE ANDOSILLA HENRIQUEZ, Calagurritanus, ſcripſit:

Por la puriſima Concepcion de Nueſtra Señora in XVI. capita diviſum libellum, quem ſe vidiſſe MS. apud heredes eminentiſſimi card. Panciroli refert P. Hippolytus Maraccius in *Appendice Bibliothecæ Marianæ*. At editus jam fuit cum titulo *Centella del Cielo a Nueſtro Beatiſimo Padre Inocencio X.* in 4.

DIDACUS FREYLE, ſartor Granatenſis, edidit, Spartam ſuam adornans:

Simetria, y traza para el oficio de Saſtres. Hiſpali 1588. in 4.

DIDACUS DE LA FUENTE, Societatis Jeſu ſacerdos, egregiæ in Deum pietatis & in proximos caritatis, vertit Hiſpanice, atque exemplis locupletavit:

La Doctrina chriſtiana del Cardenal Roberto Belarmino. in 8.

Ipſe autem Matriti denatus eſt anno MDCXVI.

DIDACUS DE LA FUENTE HURTADO, Toletanus, Jeſuita, philoſophiæ Compoſtellanus, theologiæ ſcolaſticæ Salmantinus per tredecim annos, Pinciæque ſtudiorum præfectus, Pompeiopoli atque Salmanticæ domeſticos collegio rexit, Romamque ad congregationem procuratorum anno MDCLXIX. venit, ac totam Caſtellanam provinciam aliquando adminiſtravit. Scripſit:

Curſum Philoſophicum: qui licet hodie adhuc lateat, ſæpius laudatur a Joſepho Sancii de Aguirre Benedictino in *Philoſophiæ Nou-antiquæ* tomis I. & II. ut notat Sotuellus in *Bibliotheca Societatis*, qui & adjunxit jam typis ab eo editos tractatus aliquos, ſcilicet:

De Poteſtate Epiſcopi circa excommunicationem Canonicorum ſine Adjunctis, & effectibus appellationis in foro interno. Cæſarauguſtæ 1654. folio.

De Solemnitatibus Juris requiſitis ad alienationem rei Eccleſiaſticæ litigioſæ non poſeſſæ. Matriti 1672. in folio.

An in Tranſactionibus Litium locum habeat læſio enormis, vel enormiſſima. Ibidem 1672.

Expectarique ab eodem auctore:

Selectarum Moralium Quæſtionum volumina duo.

DIDACUS DE FUENTES, Aragonus ut exiſtimo, ſcripſit, Joannique Ximenio de Urrea Arandæ comiti nuncupavit:

La conquiſta de Africa: qui liber editus eſt Antuerpiæ 1570. in 8. Unaque:

La conquiſta de Sena: Verdadera narracion de un deſafio que paſó en Italia entre un Caballero Aragones llamado Marco Antonio Lunel, y otro Caſtellano llamado Pedro de Tamayo natural de Avila: Verdadera narracion de un deſafio que paſó entre el Marques de Peſcara, y el Duque de Nemurs junto a los muros de Aſte.

Obras Poeticas en vario genero de verſos. Cæſarauguſtæ 1563. in 8.

Hiſtoria del prudentiſimo Capitan Don Fernando Davalos Marques de Peſcara con los hechos memorables de otros ſiete excelentes Capitanes del Emperador Carlos V. es a ſaber Proſpero Colona, el Duque de Borbon, D. Carlos Lanoy, D. Hugo de Moncada, Filiberto Principe de Orange, Antonio de Leiva, y el Marques del Guaſto, recopilada por el M. Valles con una adicion de Diego de Fuentes. Antuerpiæ 1570.

DIDACUS DE FUNES ET MENDOZA, Murcianus civis, ſcripſit:

Hiſtoria de Aves, y Animales de Ariſtoteles, traducida del Latin en Romance, y añadida de otros muchos autores Griegos y Latinos que trataron de eſta materia. Valentiæ 1621. 4.

F. DIDACUS GABILAN VELA, Præmonſtratenſis in domo Rodericopolitana, quam Deiparæ Virginis de Caritate appellant, dedit ex Luſitanico Vincentii da Coſta Matos perutilem & doctum librum, ſcilicet:

Diſcurſo contra los Judios. Salmanticæ apud Antoniam Ramirez 1631. 4.

DIDACUS GARCIA DE PALACIOS, juris doctor, & in Mexicano prætorio judex, ſcripſit, meſſem alienam colligens:

Inſtruccion nautica para el buen uſo de las naos ſegun la altura de Mexico. 1587. in 4. Eodem auctore editi ſunt:

Dialogos Militares. Anno 1583. in 4. Mexici.

DI-

DIDACUS GARCIA DE PAREDES, Truxilienſis, ſub Catholico Rege Hiſpaniarum Ferdinando inſignium animi & corporis virium miles, fortiſſimis comparandus quos maxime laudat antiquitas, cujus vitam & res geſtas particulari libro comprehendit D. Thomas Tamayo de Vargas. Præivit ipſe hiſtorico ſuo de ſe ſcribens:

Relacion de ſu vida para inſtruccion de Don Sancho de Paredes ſu hijo: edita fuit ſimul cum Ferdinandi del Pulgar *Chronico Gonſali Magni Ducis*. Compluti 1584.

DIDACUS GARCIA DE RENGIFO, Societatis Jeſu ſacerdos, publicavit docens Abulæ jam dudum ſodales humanitatis ſtudia, Joannis Garziæ Rengifi uſurpato nomine:

Arte Poetica Eſpañola. Salmanticæ 1592. in 4.

D. DIDACUS GARCIA DE TRASMIERA, Valladoliti, dum ibi curia Regia ineunte hoc ſæculo eſſet, natus, ibidemque ad Sanctæ Crucis collegium ſodalis togatus, abbas & dominus Hormedenſis, Palentinæ eccleſiæ (uti eccleſiaſtica fert nomenclatura) dignitas, & canonicus, Sancti Jacobi ordinis eques: poſt geſtum cum apud nos Pinciæ Valentiæque, tum in Siciliæ regno diu Apoſtolici inquiſitoris munus revocatur in patriam ad exercendam eamdem Toleti curam, unde præfectus datus fuit curiæ Regiæ Pampilonenſi anno MDCLV. & poſt paucos annos inter ſupremi Fidei ſenatus patres cooptatus. Tandem renuntiatus Zamoræ epiſcopus anno DCLXI. antequam ſponſam vidiſſet eccleſiam, Matriti in curia deſiit eſſe mortalis, pietate vir & doctrina conſpicuus. Reliquit ſane hæc poſt ſe teſtimonia ſui non obſcura, ſcilicet:

De Polygamia, & Polyviria libros III. poſt breviorem in re Montagnei Galli operam. Panhormi 1638. in folio. Deinde:

Stimulum Fidei: ſive de obligatione revelandi hæreticos, & de hæreſi ſuſpectos. Item *De correctione fraterna* tractatum. Ibidem 1642. 4. Hiſpane etiam:

Vida de la Venerable Madre Urſola Beninca-ſa. Monteregali 1648.

Epitome de la ſanta vida, y relacion de la glorioſa muerte del Venerable Pedro de Arbues Inquiſidor Apoſtolico del Reyno de Aragon. Monteregali in Sicilia apud Buam & Portanovam, atque iterum Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1664. in 4. In hac ſecunda editione adjunctum fuit bullatum diploma beatificationis ejuſdem ſancti viri.

D. DIDACUS GARRO, edidiſſe refertur:

Genealogia de los Fontes de Albornoz. Matriti 1639. folio.

F. DIDACUS GATICA, Bæticus, & ut credo Hiſpalenſis, ordinis Deiparæ Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum, provinciæ ſuæ præfectus, & ſacræ theologiæ magiſter, Hiſpalenſis antiſtitis ante paucos annos coadjutor epiſcopus cum titulo eccleſiæ Uticenſis, edidit:

De adventu Meſſiæ adverſus Judæos a fide Chriſti lapſos. Matriti in folio.

DIDACUS DE GODOY, inter eos, qui vernacula lingua de rebus Indicis commentati ſunt atque Italice loquuti aliorum opera, recenſetur ab Antonio Poſſevino *Bibliothecæ ſelectæ* lib. XV. in fine.

DIDACUS GOMEZ CARNEIRO, Braſilienſis in America, patria ex oppido Rio Janeiro, ſcripſit:

Oraçaõ apodixica a os Sciſmaticos da patria. Oliſipone apud Laurentium Amberes 1641. 4.

DIDACUS GOMEZ CORNEJO, juriſconſultus, ſcripſit cum in Urſaonenſi gymnaſio primariæ juris civilis cathedræ præeſſet, excellentiſſimoque Urſaonenſi duci appellationum judicem ageret:

Additiones ad Antonium Gomez ſuper leges, quas vocant Tauri. Cujus quidem nepotem ſe eſſe ait.

DIDACUS GOMEZ DE FIGUEIREDO, locum tenens generalis ut in militari nomenclatura ſonat, & PETRUS GOMEZ ejus filius, Luſitani, laudari ſolent a civibus eorum inter eos qui:

De Genealogica re lucubrationes MSS. poſteris reliquere.

D. DIDACUS GOMEZ SARMIENTO DE VILLANDRANDO, comes tertius, aliis quartus, de Salinas & de Ribadeo, Didaci Perez Sarmiento, comitis ſecundi de Salinas & D. Mariæ de Ulloa filius, D. Petri Sarmiento S. R. E. cardinalis & Compoſtellani archipræſulis germanus frater, natalium ſplendorem clariſſimum amore literarum illuſtriorem adhuc reddidit, idcirco meritus *Philoſophi* cognomentum. Scripſit:

Coronica de los Sarmientos de Villamayor. In quo opere ipſe refert ſe etiam ſcripſiſſe:

Hiſtoria de ſu tiempo. Auctorem rei habeo D. Joſephum Pellizer Regium chronographum in libro nuncupato *Informe del origen, antiguedad, calidad, y ſervicios de la Excelen-*

lentiſima Caſa de Sarmiento de Villamayor fol. 31. Conſule, ſi lubet, *Hiſpaniæ Nobiliarium* Alphonſi Lopez de Haro lib. v. cap. XIX. Meminit quoque æqualis ſui temporis proceris Fr. Alphonſus Venero in *Enchiridio temporum* fol. 90.

DIDACUS GOMEZ SOLIS, Luſitanus, ſcripſit:

Commercia Luſitana. Matriti. Latina lingua ut videtur. Cardoſus.

DIDACUS GONZALEZ HOLGUIN, natus in oppido Extremaduræ nobiliſſimo Caceres, ſodalis Jeſuitarum, promovendæ Indorum ſalutis ſtudioſiſſimus, cum apud eos innocentiſſime vixit, tum vernaculis plagæ illius inſtructus linguis hæc vulgavit utilitati publicæ:

Grammatica en lengua Quichua: quæ toti Peruvio communis eſt. Lima in urbe, Regum nuncupata, 1607. in 4.

Vocabulario de la miſma lengua, cui acceſſerunt:

Los privilegios concedidos a los Indios. Ibidem 1608. in 4.

D. DIDACUS GONZALEZ DE MEDINA BARBA, Burgenſis, edidit:

Examen de fortificacion. Matriti 1599. in 4. 1609. 4.

DIDACUS GONZALEZ DE VILLARROEL, in Regio Cameræ ut vocant conſilio notarius, edidit:

Examen de Eſcrivanos.

DIDACUS GRACIAN DE ALDERETE, Didaci Garciæ, Catholicorum Regum Ferdinandi & Eliſabethæ fabricenſium præfecti, ſive armamentarii cuſtodis (Armero mayor vulgus vocat) filius. Cujus cognomine, utpote familiari, non utendi hæc cauſa fuit: Lovanienſes, inter quos literis dedit operam, facili errore Gratianum loco Garciani appellare ſolebant, prævaluitque ut poſt reditum quoque in Hiſpaniam ita communiter audiret. In ea ſchola domoque Ludovici Vivis, Valentini, viri doctiſſimi, excoluit animum non mediocri linguarum Latinæ Græcæque & aliarum, totiuſque eruditionis cognitione & ornamento. Quo nomine ad aulam evocatus tum Carolo Cæſari, tum Philippo II. Regibus noſtris a ſecretis, interpretationeque linguarum exoticarum fuit; vir ad doctrinæ laudem eximias alias pietatis & integritatis dotes adjungens, quæ quidem eum Tereſiæ a Jeſu, virgini ſanctitate præclaræ, gratum valde acceptumque reddiderunt. Vixit xc. annis, in matrimonioque Joannæ Dantiſciæ fere L. Filia hæc fuit Joannis Dantiſci de Curiis, Poloni equitis, Regiſque ſui ad Carolum Imperatorem legati, qui cum eſſet multa doctrina, nihil antiquius duxit quam ut multæ doctrinæ viro filiam collocaret. Multiplicem ex ea prolem Gratianus, nec pœnitendam, edidit, Hieronymum nempe Gratianum a Matre Dei, Carmelitam loco ſuo a nobis laudatum; Antonium, Thomamque Philippo II. a ſecretis; Lucam demum, qui *Galatei Hiſpani* auctor eſt. Nec imparem in libris ac in liberis fecunditatem ſortitus, veterum præcipue, tam Græcorum quam Latinorum monumenta civitate ſermoneque donavit Hiſpano, nempe:

Las obras de Xenophonte en tres partes.

I. *Hiſtoria de Cyro, que trata de la crianza, o inſtitucion, vida, y hechos de Cyro.*

II. *De la entrada de Cyro el menor en Aſia, y de las guerras que alli tuvieron contra los Barbaros los Caudillos Griegos.*

III. *Del oficio, y cargo del Capitan General de los de a Cavallo: Arte militar de Cavalleria, y de los Cavallos: Vida de Ageſilao Rey de los Lacedemonios: De la Republica de los Lacedemonios: De la caza, y monteria.* Salmanticæ apud Joannem Juntam 1552. in folio.

Ex Plutarcho vertit:

Las obras morales: ad Carolum Imperatorem. Compluti 1542. in folio. Et Salmanticæ 1571. folio, apud Alexandrum de Canova.

Item ſeorſim:

Los Apotechmas. Compluti apud Michaelem de Eguia 1533. 4.

Ex Iſocrate etiam:

De la Governacion del Reyno, al Rey Nicocles.

Ex Dione ſimiliter Chryſoſtomo ad Trajanum:

De la enſeñanza del Principe. Salmanticæ typis Gaſtii 1570. 8.

Item ex Græcis fontibus ut ſuperiora:

La Hiſtoria de Thucydides. Salmanticæ apud Alexandrum de Canova 1564. folio.

Reglas de Agapeto Diacono del oficio, y cargo del Rey a Juſtiniano Emperador.

Latina hæc vertit in vulgarem ſermonem:

Los libros de los oficios de S. Ambroſio, y Eſpejo de conciencia. Salmanticæ apud Lucam Juntam 1554. in folio.

La Conquiſta de Africa en Berveria eſcrita en latin por Chriſtoforo Calvete de Eſtrella. Salmanticæ apud Canovam 1558. in 8.

Promiſcuum ex variis fontibus edidit:

De Re militari volumina quinque:

I. continens *El Onoſandro Platonico de las calidades que ha de tener un Capitan General.*

II.

II. *Ceſar renovado : eſto es las obſervaciones militares , ardides , y aviſos de guerra, que uſó Ceſar.*

III. IV. & V. *Diſciplina militar : Inſtruccion de los hechos , y coſas de guerra de Langeſai* : ex Gallico verſa. Barcinone apud Claudium Bonaſt 1566. 4.

Ex Gallico item Martialis cujuſdam Arverni , cujus carmina vernacula valde inter cives ſuos celebrantur , communicavit opus hoc titulo:

Arreſtos de Amor , hoc eſt , rerum ab Amore inter utriuſque ſexus litigatores diſerte ac lepide judicatarum collectionem: quibus cum olim Benedictus Curtius explanationes confeciſſet , eaſdemmet Gratianus noſter textui Hiſpanico ſubjecit.

Laudat Gratianum ac filios ejus non vulgariter Antonius Queſada *Quæſtionum Juris* cap. XVII.

DIDACUS GRANADO , patria ex urbe Gadibus , Jeſuitarum ſodalitatem cooptavit ſibi vix puberi , in qua religioſum ſtatum capeſſeret , breviterque in eam ſpem erexit domeſticos ut qualem virum ſe eſſet aliquando daturus non vane augurarentur. Philoſophiæ ac theologiæ explanandæ munus obiit magna cum ſua laude , quæ quidem ad plures majori cumulo emanavit ex quo in Divum Thomam Aquinatem commentaria cœpit in vulgus edere , atque ea ſane adeo perſpicua ſubtiliaque ut germanum doctrinæ ſuæ enarratorem ſortitus doctor ille maximus non paucis callide id æſtimantibus videri poſſit. Miram rem domeſtici referunt, tractari a ſe quotidie non ſine ſtupore archetypa ipſa laborioſiſſimarum lucubrationum, ne quidem verbo uno cancellata deletave: adeo nuſquam ſtilum vertebat , ſed præſentiſſima rerum apprehenſione muniebat prius ipſe viam calamo quam chartis imprimeret. Nec ſilent hujus ipſius rei exemplum vel maxime illuſtre. Cum ederentur commentaria in Primam Partem Summæ Theologiæ , operæque ferverent , importuna facta jactura eſt aliquot exemplaris chartarum , cui reparandæ accingens ſe de novo ſcriptor ea protulit quæ deperditis paulo poſt repertis collata ſumma fide tam rerum quam verborum reſponderent. Idcirco virum alias occupatiſſimum , precibuſque ad Deum fundendis fere omnibus horis vacantem , adhæc valetudinarium conſpicientes , doceri eum ſuperne, dum altiora ſe amplexatur ſpiritu , non temere jactaverunt : adeo virtutum omnium, quæ in religioſo viro expetuntur , numeros adimplevit. Porro emicuit in eo non minus aliis prudentia , cujus merito Hiſpalenſis & Granatenſis collegiorum adminiſtrationis, necnon & procurandorum aliquot hujus provinciæ negotiorum apud generalem præpoſitum obire munus neceſſe habuit. Incurrit tandem in letalem morbum Granatæ , ejus temporis rector , pleuritide extinctus nonis Januarii anni MDCXXXII. ejuſdemque alteri Societatis in Bæticæ partibus lumini, Didaco Ruizio Montojæ , fatalis. Dedit in publicum:

Commentariorum in ſummam Theologicam S. Thomæ , tomos VIII : quorum tres primi explicant integram *Primam Partem* , atque editi ſunt Hiſpali apud Franciſcum de Lyra 1623. in folio. Et Muſſiponti apud Sebaſtianum Cramoſſi 1624 in 4.

Duo ſequentes abſolvunt univerſam *Primam Secundæ*. Hiſpali apud Franciſcum de Lyra 1631. in folio.

Sextus *ad Secundam Secundæ*. Iiſdem typis & anno.

Duo reliqui explicant *Tertiam partem*: quibus continetur, loco ſuo inſertus , *De Immaculata Conceptione B. Virginis* tractatus, ſeorſim excuſus. Hiſpali 1617. 4.

DIDACUS GRANADO MALDONADO , ſcripſit:

Arte de Cocina a uſanza Eſpañola , Italiana , y Tudeſca. Matriti apud Alphonſum Martin 1609. Ilerdæ apud Ludovicum Maneſcal 1614.

F. DIDACUS O GRANDE , Luſitanus, ordinis Eremitarum S. Auguſtini , reliquiſſe dicitur in bibliotheca domus Brigantinæ librum moralis doctrinæ ſic inſcriptum:

Dos Boös coſtumes : duabus partibus. Prior *Do Remedio contra os ſette Pecados* : poſterior *Dos tres eſtados* tractant. Cardoſus.

DIDACUS DE GUALDO , ſcripſit.

Arte de la Lengua Aimara con una ſylva de Fraſis de la meſma lengua , y ſu declaracion en Romance. In urbe Chicaito 1612. 8.

D. DIDACUS DE GUEVARA , nobilis vir , Ambroſii de Morales carus auditor, poetica facultate floruit , juvenis tamen præreptus e vita magnum ſui deſiderium reliquit. Extat ab eo:

Epithalamium in Nuptiis Philippi II. Hiſpaniæ Regis , & Iſabellæ Valeſiæ.

Vide Andream Scotum in *Bibliotheca.*

DIDACUS GUILLEN DE AVILA, cum ad familiam reverendiſſimi (ſic ferebat ævi illius appellatio) cardinalis Urſini pertineret Romæ , canonicumque apud nos ſacerdotium Palentinæ eccleſiæ adeptus jam eſſet , ante annum orbis redempti MD. ſcribe-

bebat carmine non ineleganti, eoque metri genere quod nos *Coplas de arte mayor* vocamus:

Panegyrico en alabanza de la mas Catolica Princeſa, y mas glorioſa Reyna de todas las Reynas la Reyna Doña Iſabel nueſtra Señora. Item:

Obra compueſta en loor del Reverendiſimo Señor D. Alonſo Carrillo Arzobiſpo de Toledo: juſſu alterius Alphonſi Pampilonenſis præſulis, Toletanique illius nepotis. Pinciæ typis Didaci Gumiel 1509. in folio.

Hoc eodem noſtro interprete Hiſpanus factus eſt:

Julio Frontino de los conſejos, y exemplos militares: ad Petrum Velaſcum, Hari comitem. Salmanticæ Laurentii Homodei typis 1516. in 4.

DIDACUS DE GURREA, eccleſiæ Cæſarauguſtanæ portionarius, atque ex eis unus qui confeſſiones pœnitentium in ea excipiunt, edidit pia quædam, nempe:

Manual de Confeſores.

Conſuelo de Afligidos.

Aliaque, referente ſodali ejus Vincentio Blaſco in *Hiſtoriis Aragonenſibus.*

DIDACUS DE GURREA, ſi diverſus eſt ab alio cognomine jam laudato, cum excellentiſſimi D. Ludovici Fernandez Folch de Cardona, ducis Cardonenſis filii primogeniti, magiſter eſſet, edidit:

Arte de enſeñar hijos de Principes, y Señores. Ilerdæ 1624. 8.

DIDACUS GUTIERREZ, edidit:

Americæ Tabulam: ut legitur in *Epitome Geſnerianæ Bibliothecæ.* Antuerpiæ edita fuit ab Hieronymo Coch. Laudat Ortelius.

DIDACUS GUTIERREZ DE SALINAS, patria ex oppido Brihuega regni Toletani, frugi libellum *De Re ruſtica* in vulgus emiſit: in quo illud non vulgare eſt, initio libri juſtum ac ſolemne plurium teſtium examen, ex decreto ſupremi Caſtellæ ſenatus, habitum ab auctore ipſo pro examinandis agriculturæ præceptis quibuſdam parum notis a ſe in hoc libello traditis, appoſitum extare, optimo quidem illius conſilio ne in dubium res aliquando verteretur, quam fides publica neutiquam roboraret. Titulus libri talis eſt:

Diſcurſos del pan, y del vino: editi prius Compluti apud Juſtum Sanchez 1600. 4. Deinde in compendium redacti, una cum Gabrielis Alphonſi de Herrera aliorumque *de Agricultura* ſcriptorum operibus, Matriti anno 1620. folio.

F. DIDACUS DE GUZMAN, Salmantinus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, commiſſarius (nam ſic vocant) & generalis vicarius familiæ ſuæ in Hiſpaniarum provinciis, Garciæ Loaiſæ, V. C. Philippi Principis magiſtro, quem Toletana poſt eccleſia præſulem vidit, nuncupatum opus foras emiſit:

De la excelencia del Sacrificio de la Ley evangelica. Matriti apud Philippum Juntam 1599. in 4. cum prævium aliud, in Bætica viſitatorem agens, edidiſſet ejuſdem argumenti ſic inſcriptum: *De las ceremonias del rezado de la Miſa.* 1594. Tribui etiam video ei a domeſticis:

Salutares Conſtitutiones ad Regulæ ſui ordinis explanationem, ac ejus Cœremoniale.

Obiit Salmanticæ.

D. DIDACUS DE GUZMAN, Abulenſis origine, Ocaniæ tamen in Olcadibus Petro de Guzman & Mencia de Benavides parentibus nobiliſſimis ortus, Toletanæ almæ ſedis canonicus, atque in ſupremo tuendæ Fidei concilio ſenator, Philippi III. & Philippi IV. potentiſſimorum Regum protomyſtes, atque eleemoſynarius ut vocant major, Indiarum patriarcha, Tyriuſque antiſtes, Regiam ſereniſſimarum Infantum Annæ Mariæ Margaritæque juventutem formavit præceptor, atque item Cruciatæ (ſic audit) magiſtratus, qui de rebus ad indulgentiam Cruciatæ bullæ pertinentibus pro conficiendo ſacro bello impetratæ olim a Pontificibus judicat, ſummus præfectus fuit. Archiepiſcopus deinde Hiſpalenſis almæ eccleſiæ anno MDCXXVI. creatus, quadriennio exacto galerum ab Urbano VIII. Pontifice Maximo, purpuratorum patrum inſigne, accepit dum Mariam, Philippi Regis IV. ſororem, ad Ferdinandi Romanorum & Ungarorum Regis, atque ejuſdem conjugis domum per Italiæ fines ducit; ſed brevi mors eum Anconæ oppreſſit. Scripſerat olim:

Vida, y muerte de Doña Margarita de Auſtria Reyna de Eſpaña. Matriti 1617. 4. Quæ quidem & Belgice prodiit a Gerardo Zoes Amersfortenſi S. I. ſacerdote converſa.

DIDACUS DE GUZMAN, Hiſpalenſis, presbyter Societatis Jeſu, edidit:

De Imagenes, y breves meditaciones de Nueſtra Señora. Granatæ apud Sebaſtianum de Mena 1603. 4.

F. DIDACUS DE HAEDO, ex valle de Carranza montanæ Burgenſis provinciæ oriundus, Benedictinus ſodalis, dedit in lucem:

Topografia, y Hiſtoria general de Argel. Pin-

Pinciæ 1612. in folio apud Didacum Fernandez. Ex cujus Hiſpanico dedit Latine *Martyres Argelenſes* Joannes Baptiſta Gramaye, Antuerpianus.

D. DIDACUS DE HAEDO ET GALLART, ſcripſit:

Viage, ſuceſos, y guerras del Infante Cardenal D. Fernando de Auſtria deſde XII. de Abril de MDCXXXII. haſta XXI. de Septiembre de MDCXXXVI. Matriti 1637. 4.

DIDACUS HENRIQUEZ DE SALAS, Franciſci Toleti, Sanctæ Romanæ eccleſiæ cardinalis, Latinum opus vulgare fecit, nempe:

La inſtruccion de Sacerdotes, y Suma de caſos de conciencia con las addiciones, y annotaciones de Andres Victorello. Hanc recognovit verſionem correxitque Joannes de Salas (forte cognati hominis laborem) is qui inter Jeſuitas non obſcurus vixit, quæ Pinciæ prodiit in folio anno 1619.

D. DIDACUS HENRIQUEZ DE VILLEGAS, Luſitanus, Oliſiponenſis, ſacræ Jeſu Chriſti militiæ eques, & ut vocant commendatarius, Matriti agens edidit militaria & moralia quædam. Nempe prioris generis:

Levas de la gente de guerra; ſu empleo en todas ſucciones militares. Matriti apud Carolum Sanchez Bravo 1647. 4.

Aula militar, y politicas ideas deducidas de las acciones de C. Julio Ceſar executadas en las guerras de la Galia, civiles, de Alexandria, de Africa, de Eſpaña: ad Philippum Hiſpanum Regem IV. Matriti apud Julianum de Paredes 1649. 8.

Elementos militares. Matriti 1647.

Academia de fortificacion de plazas, y nuevo modo de fortificar una plaza real, diferente en todo de los demas que eſcrivieron eſta arte. Ibidem 1651.

Moralia vero:

El Advertido. Matriti in domo Dominici Garciæ 1653. 16.

El Sabio en ſu retiro. Ibidem in 16.

El Principe en la idea. Ibidem 1656. in 4.

DIDACUS DE HERMOSILLA, Carolo Cæſari, atque Hiſpaniarum Regi a ſacris, reliquit opus in ſchedis MSS. hac nuncupatione:

Dialogo entre Medrano Page, y Juan de Jorza mercader, de la vida, y tratamiento de los Pages de Palacio, y del galardon de ſus ſervicios. Anno 1543. in folio. Vidit D. Thomas Tamajus.

DIDACUS HERNANDEZ DE MENDOZA, Matritenſis civis, Catholicorum Regum tempore ſcripſit:

Nobiliario de los linages de Caſtilla. Qui MS. abſque ſui auctoris nomine primum ambulabat liber per manus curioſorum; ſed Ambroſius Morales vidit autographum ipſius auctoris, docuitque de re alios in *Diſcurſu de Genealogia Sancti Dominici*, deindeque proprio ipſius nomine appoſito laudaverunt genealogicum hoc opus Gundiſalvus Argote de Molina in *Nobilitatis Bæticæ* volumine, atque Ægidius Gonzalez Davila de *Magnalibus Matritenſibus* pag. 201. MS. extat in bibliotheca quæ fuit comitis de Villaumbroſa. Hic pertinet ad priorem Partem. Vixit enim ante annum 1500.

F. DIDACUS DE HERRERA, Hieronymianus monachus ex ſodali togato Bartholomæani ampliſſimi apud Salmanticenſes collegii, ea viguiſſe memoria dicitur ut & *Paulinas* omnes *epiſtolas*, ac S. Thomæ Aquinatis ſummam Theologicam integram recitare ex tempore poſſet, ſcripſiſſeque:

Gloſſam, ſeu declarationem libri Boetii de Conſolatione Philoſophiæ.

Gloſſam ſuper Ariſtotelis Metaphyſicorum libros. Auctores ſunt Hieronymus de la Vega, & Joſephus de Siguenza in hujus ordinis *Hiſtoriis*: prior lib. II. cap. XXIII. & poſterior lib. I. cap. XLVI. & lib. II. cap. XXIII.

F. DIDACUS DE HOJEDA, Hiſpalenſis, Dominicanus, ſacræ theologiæ magiſter, Limæ Peruani regni, quo puer delatus ſacro inſtituto nomen dederat, ſtudiorum in cœnobio Sancti Dominici, poſtquam diu philoſophiam ac theologiam docuiſſet, præfectus, cecinit pie & eleganter admodum, luculenteque:

La Chriſtiada, ſive de vita Chriſti poema octoadibus compoſitum, XII. libris. Hiſpali apud Didacum Perez 1611. 4.

Obiit in ſua Limenſi provincia eximiarum vitæ Chriſtianæ dotum exiſtimatione ad poſteros clarus.

DIDACUS HOMEM, Luſitanus, auctor laudatur:

Europæ navigationis cujuſdam Deſcriptionis Latinæ. Anno MDLXIX. Cardoſus.

F. DIDACUS DE HOROZCO, Dominicanorum ſodalis in Segovienſi urbe cooptatus, propter doctrinæ ac pietatis meritum ſuſcepit a Philippo Hiſpaniarum Rege II. viſitandi Sanctiſſimæ Trinitatis religioſum ordinem delegatam Summi Pontificis curam,

domique munus vicarii generalis administravit. Opera hæc reliquit:

Sermones Quadrageſimales, & Dominicales per annum.

Vernacule autem:

Sermones de nueſtra Señora.

Floruit circa annum MDLXX. Sed quia totidem hujus argumenti opera tribuuntur Alphonſo de Horozco, Auguſtiniano, utriuſque familiæ viris diligentibus diſceptandum remittimus cuinam eorum tribui debeant.

D. DIDACUS HURTADO DE MENDOZA, Eneci Tendillæ comitis, ejuſdemque Mondexarenſis marchionis, inclyti Granatenſis ultimi adverſus Mauros belli ducis, & Joannæ Paciecæ filius; Ludovici majoris natu ac familiæ principis, Franciſci Giennenſis epiſcopi, Bernardini triremium Hiſpanicarum præfecti, Antoniique utriuſque Americæ proregis germanus frater; ſorore & femina præſtantiſſima felix, cujus *militaria facinora cum audimus* (Paulus ait Manutius ad Didacum noſtrum ejus fratrem in *Philoſophiam Ciceronis* præfatus) *cuivis eam noſtræ ætatis viro animi magnitudine comparamus; cum autem ea, quæ ſcripſit, legimus vel antiquis ſcriptoribus ingenii præſtantia ſimillimam judicamus.* Hæc non eſt Menzia illa Zenetenſis marchioniſſa, principiſque Calabriæ uxor, cujus doctrinam Vives & Matamorus mire extollunt, in quo Andreas Scotus feminas Hiſpaniæ illuſtres laudans hallucinatus fuit; ſed vel Maria, quam Antonius Hurtadus Mendozius, comes Montisacuti, alterave, quam Joannes Padilla Toletanus, uxores habuerunt. Patria fuit Didacus ex urbe Granata ut vulgo creditur, etſi Toleti videatur natus Thomæ Tamajo, quod in *Elogiis MSS. virorum illuſtrium Carpetanorum* argumentis confirmare ſe alicubi ait. Granatæ quidem Salmanticæque tribus linguis Latina, Græca & Arabica excultus accurate, necnon & juris utriuſque notitiam edoctus, ætate jam bello maturus in Italiam venit, ad bellica, ut nobilem virum ſub bellicoſiſſimo decebat Principe Carolo Auguſto, ſubeunda diſcrimina, muniaque gerenda. Quæ vere is, ut alter Scipio, ſic tractavit ut militiæ intervalla fructuoſiſſimo diſpungeret otio, ſemperque inter arma ac ſtudia verſatus (quod de Romano illo ait Paterculus) aut corpus periculis, aut animum diſciplinis exerceret. Per hibernas etenim bellorum intermiſſiones vel Romam, vel Patavium, vel aliam Italiæ academiam contendens philoſophos & mathematicos avide audire ſolebat, atque inter alios Patavii Auguſtinum Niphum & Joannem Monteſdocam Hiſpalenſem, in philoſophia clariſſimos, ſic ſtudiis animum imbibens ut non minus belli & pacis artium gnarus quam totius eruditionis compos evaſerit, vulgoque exiſtimatus ſit. Porro his dotibus ornatum publicis aliquando negotiis tractandis applicuit Cæſar, ejuſque in legationum officiis eloquentia, prudentiaque & induſtria, cum apud Venetos, interimque in magna ſynodo ſub Paulo III. Tridenti coacta, deinde Romæ apud Papam ipſum uſus eſt feliciſſime. Quo ultimo dum diſtringitur munere, Senarum quoque gubernatorem, armorumque per Tuſciam præfectum pro Carolo geſſit: cujus in hac legatione adminiſtranda rebus geſtis pleni ſunt omnes Auguſtæ ejuſdem Caroli hiſtoriæ commentarii. Sub Philippo II. non minimam reipublicæ aut faciliorem partem geſiſſe eum, cum Regi a conſiliis fuerit ſtatus, ex monumentis ævi illius conſtat; ſub hoc enim Rege alios viginti annos ſuperſtes fuit, virtutibuſque inſignibus floruit uſque ad ejuſdem ſæculi ſeptuageſimum quintum. Viris ſane ætatis ſuæ in literaria re principibus magno in pretio ſemper fuit, quaſique alter ſtudioſorum Mœcenas. Græcanica præcipue ſtudia, dum Venetiis ageret, ardenter promovit. Multa quippe, nondum viſa in Europa hac noſtra, antiquorum auctorum, in hiſque aliqua Sanctorum Baſilii Magni, Gregorii Nazianzeni, Cyrilli Alexandrini, necnon & Archimedis, Heronis, Appiani monumenta e Græciæ ipſius latebris, avariſſimorumque poſſeſſorum manibus abſtulit. Nimirum pro cariſſimo Turcarum magno Imperatori Solimano capite, quem ab iis qui in poteſtate habebant non parvo ære redemerat liberumque dimiſerat, non aliam oblatæ ab illo Principe gratitudinis ſignificationem admittere voluit quam quod Venetis liberum eſſet a Turcarum ditione grana, quorum indigebant, petere, librorumque aliquot Græcorum ſibi ut eſſe liceret compos: quod utrumque impetravit facile, ſex non minus arcis librorum manuſcriptorum, theſauro quovis pretioſiorum, plenis Solimani dono e poteſtate barbarorum recuperatis. Plures alios Græcos codices e Beſarionis cardinalis aliorumque bibliothecis, opera in eo uſus Arnoldi Arlenii Græce doctiſſimi, magna impenſa excribi curavit. In bibliotheca Ambroſiana Mediolanenſi libellus extat ſive catalogus MS. librorum Græcorum, quos ille ſibi undique excribi fecerat. Necnon Nicolaum Sophianum Corcyrenſem, eum cujus *Græciæ Tabula*, notæque ad eam Nicolai Gerbellii extant, Theſſaliam uſque miſit, atque Athon montem ad conquirenda & deſcribenda clariſſimorum auctorum monumenta & opera, quod in quadam epiſtola Joannis Metelli ad Antonium Auguſtinum MS. memini me legiſ-

giſſe. Tota hæc librorum moles, a Geſnero etiam in *Bibliotheca* ſua laudata, Didaci ut fama eſt legato ceſſit Catholico Regi ad ornatum Eſcurialenſis bibliothecæ, in qua hodie aſſervantur. Geographiam quoque exquiſite compertam habuit, multoque ingenio & judicio, Ambroſii Moralis teſtimonio, veterum Hiſpaniæ locorum vocabula & ſitus inveſtigabat, adjumento uſus exoticarum, quas ſic intime callebat, linguarum. Nec philoſophus tantum hiſtoricus & politicus fuit non vulgaris, ſed & inter ævi ſui poetas, qui vernaculo carmine delectabantur, nulli ſecundus: egregius quippe erat, quod ea nobilitate virum ſumme decuit, patrii ſermonis atque eloquentiæ promotor & admirator. Ceterum duo tantum ab eo extare monumenta, quæ palam profiteantur hunc parentem, haud leviter dolendum eſt, alterum nempe hiſtoricæ, alterum poeticæ artis, ſcilicet hiſtoricum hoc argumento & titulo:

Guerra de Granada hecha por el Rey de Eſpaña D. Felipe II. contra los Moriſcos de aquel reino ſus rebeldes: Salluſtii Jugurtino Catilinarioque, aut veterum cuicumque alii comparandum. Certe hæc hiſtoria in ſchedis MSS. diu curſitavit per omnium manus, ſcriniaque aliorum, Jacobi præcipue Bledæ *Hiſtoriæ Mauriſcorum* ſcriptoris, ditavit; demum in lucem prodiit Ludovici Tribaldi Regii chronographi opera; Matriti 1610. in 4. Deinde Oliſipone apud Craesbek 1627. Ex quatuor libris finem tertii, quem mutilum deprehenderat, elegantiſſime ſupplevit D. Joannes Silva, Portalegrenſis comes, vere purpuram auctoris purpuræ attexens. Laudat commentaria hæc adhuc inedita Abrahamus Ortelius in *Theſauro Geographico* verbo *Munda*, quæ ait *ex Hiſpano Latina facit vir clariſſimus Adrianus a Maerſelare, patricius Antuerpienſis.*

Rhythmicum vero excuſum fuit cura Joannis Diaz Hidalgo, Melitenſis ordinis presbyteri, Regiique cappellani, ſic inſcriptum:

Obras del inſigne Cavallero D. Diego de Mendoza. Matriti 1610. in 4. Regnat is quidem meo judicio in octo-ſyllabis verſibus noſtræ gentis propriis, ejus in primis metri, quod *Redonaillas* & *Quintillas*, quatuor ſcilicet & quinque verſuum compoſitionem, vocamus. Acumen certe ubique, atque urbanitatem non vulgarem, doctrinæque oſtendit multa lumina, vetereſque paſſim imitatur. Ludicris autem & ſatyricis, quæ plura erant, editor prudenter abſtinuit, ne hujus famæ & dignitatis viri nomine palam legerentur. Audio quoque in Italia prodiiſſe olim hoc verſuum ſyſtema.

In editione nupera Tridentini concilii, a Philippo Labbeo procurata & adornata, legitur columna 292.

Oratio ejus, habita Tridenti ad patres ibi congregatos cum primum eo, Caroli Cæſaris legatus, ex Venetiarum urbe appulit. Incipit *Superiore anno* &c.

Tribuitur etiam noſtro, juvenilis ætatis, ingenio tamen ac feſtivitate plenus, quem Salmanticæ elucubraſſe dicitur, libellus, ſcilicet:

Lazarillo de Tormes indigitatus: qui excuſus extat Tarracone 1586. Pinciæque apud Ludovicum Sanchez 1603. in 16. Italice hic idem prodiit hoc titulo *Il Picariglio Caſtigliano*, Barezzo Barezzi interprete ex ſecunda editione, Venetiis apud eumdem Barezzium 1622. in 8. Deinde 1626. Et cum adjectione ſecundæ partis, quam Barezzius appendit 1635. Atque item Germanice & Gallice in 12. Quamvis non deſit qui Joannem de Ortega, Hieronymianum monachum, hujus auctorem aſſerat, Joſephus videlicet Segutinus in ejus ordinis hiſtoriæ lib. 1. cap. xxxv.

Manuſcripta latent in bibliothecis:

Paraphraſis in totum Ariſtotelem (quod opus ei *Geſnerianæ epitomes* auctor attribuit) Hiſpanica forſan; videntur enim quodammodo id indicare Paulli Manutii verba hæc quæ ſequuntur ex præfatione jam laudata: *Aliam tu ornandæ atque amplificandæ patriæ tuæ rationem inivi ſti. Profers enim, quantum in te eſt, Hiſpanicæ linguæ terminos, & ut ea non ſolum verbis & nominibus, ſed etiam rebus & ſcientiis per te locupletata, ab exteris nationibus appetatur ingenio doctrinaque conſequeris.* Hæc ille. Cujus quidem paraphraſis aliqua portio eſt:

La Mechanica de Ariſtoteles traducida de Griego en Caſtellano por D. Diego de Mendoza, dedicada al Duque de Alva. Quo titulo dignoſcebatur in *Bibliotheca Antonii Auguſtini*, viſiturque hodie in Regia Eſcurialenſi, ut ex catalogis earum ſcio. Forte & huc pertinent:

Commentarii Politici: quos MSS. eſſe apud Lucam Torrium amicum ſuum docet in *Bibliotheca Eccleſiaſtica* de noſtro loquens Aubertus Miræus.

Deſcripſit quoque:

La conquiſta de la Ciudad de Tunez: cui expeditioni interfuiſſe dicitur. Geſneri *Epitome*. Forte et:

La Batalla naval, eſcrita al fin de la Guerra de Granada por D. Diego de Mendoza. Nam hujus inſcriptionis liber in catalogo apparet Olivarienſis bibliothecæ, quem Romæ in Barberina vidimus.

Denatum fuiſſe virum hunc clariſſimum anno MDLXXV. Aubertus idem Miræus docet, quem & ſumma quaque laude ornant

& profequuntur plures magni viri æquales, Lazarus Bonamicus in *Epiſtola* quadam metrica in *Delitiis Poetarum Italorum* legenda, Paulus Manutius jam laudatus, Ambroſius Morales in nuncupatoria ad eum epiſtola *Antiquitatum Hiſpaniæ*. Præterea ad Didacum noſtrum extat ſanctiſſimæ Chriſti ſponſæ Thereſiæ a Jeſu epiſtola quædam, inter alias non dudum edita, XI. nempe partis primæ.

F. DIDACUS IZQUIERDO, Franciſcanus Obſervantiæ Regularis, lector emeritus, provinciæque Burgenſis, uti domeſticum verbum ſonat, diffinitor, publicavit:

Trilogicum Euchariſticum continens ſuccincte morale, ſcholaſticum, & myſticum Euchariſtiæ, ut Sacramentum eſt. Pampelone 1650. in 8.

F. DIDACUS A JESU, Hieronymianus, ex Luſitania ut credo, edidit:

Memoriale ordinis S. Hieronymi: quod laudat Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* prima Martii & XVI. ejuſdem pag. 197. & XXXI. ejuſdem pag. 374. Diverſum videtur ab iſto quod idem Cardoſus laudat die XXX. Maii lit. e. ſcilicet inſcriptum:

Os ferculos da orden de S. Hieronymo en Portugal.

F. DIDACUS A JESU MARIA, natus in Civitateregali, Carmelita Excalceatus, domui Guadalaxarenſi præerat ſcribens de rebus patriis:

Hiſtoria de la Imagen de Nueſtra Señora de Prado de Ciudad-real. Matriti 1650. in 4. Idem ut credimus ſcripſit:

Deſierto de Bolarque de Carmelitas de la Reforma. Ibidem 1651. 4.

F. DIDACUS A JESU MARIA, neſcio cujus religioſæ familiæ ſodalis, auctor fertur libri ſic inſcripti:

Monte de piedad, y Concordia eſpiritual. Hiſpali 1635. in 16.

F. DIDACUS A JESU, olim SALABLANCA, Pincianus, alias ex relatione domeſtica Granatenſis, ex Carmeli reformatione, concionandi arte admodum clarus, atque in academia Complutenſi plurium annorum profeſſor celebris, ſcripſit:

Commentaria cum diſputationibus, & quæſtionibus in univerſam Ariſtotelis Logicam. Matriti 1608. 4. Hæc tantum prodierunt ex quatuor integris voluminibus, quæ in philoſophiam & metaphyſicam abſolverat.

Annotationes a las obras del Venerable Padre F. Juan de la Cruz. Diu poſt ejus mortem D. Martinus de Ugalde verſus ejus quam plures ſacros a ſe collectos edi curavit, ſed hoc titulo:

Conceptos eſpirituales. Matriti 1668.

Denatus eſt anno MDCXXI. cum eſſet ordinis diffinitor generalis.

F. DIDACUS A S. JOSEPHO, Benedictinus, in Montiſerrati ſacra & venerabili æde religionem profeſſus, in gymnaſio autem ſeu collegio Hiracienſi ſodalis, publici juris fecit:

Manual Eccleſiaſtico, y Ceremonial de la Miſa, y Oficio divino, conforme a las reglas, y rubricas del Miſal, y Breviario Romano, y Ceremonial de los Obiſpos. Pampelone 1633. in 8.

F. DIDACUS DE SANCTO JOSEPHO, Pincianus, Carmelita ex Reformatorum ſecta, publicavit:

La Hiſtoria de las fieſtas que las Ciudades de Eſpaña hicieron en la Beatificacion de Santa Tereſa de Jeſus año de MDCXIV. Matriti 1615. 4.

Muſicæ atque pictoriæ artium laude inſignem fuiſſe affirmant qui de eo referunt.

Obiit anno MDCXXI.

DIDACUS JOSEPHUS DORMER, Cæſarauguſtanus, capitularis uti ſe vocat paræcialis eccleſiæ S. Pauli ejuſdem urbis, & rector eccleſiæ de Xuvierre, deinde in Oſcenſi eccleſia archidiaconus Suprarbienſis, adverſus eos qui Laurentii martyris patriam urbam Valentiant aſſerunt pro Aragoniæ urbe Oſca depugnavit ſcripto, maxime adverſus Joannem Baptiſtam Balleſter, archidiaconum de Morviedro in eccleſia metropolitana Valentina. Hujus libri titulus:

S. Lorenzo defendido en la ſiempre vencedora, y nobiliſima Ciudad de Hueſca contra el incierto dictamen con que le pretende de nuevo por natural de la de Valencia el Doctor D. Juan Bautiſta Balleſter &c. Cæſarauguſtæ apud Didacum Dormer 1673. in 4. Factus inde chronographus tum Regius Aragonicarum rerum, tum ejuſdem regni, emiſſit in lucem dum Annales Aragonenſes adornat:

Inſcripciones Latinas a los Retratos de los Reyes de Sobrarbe, Condes antiguos, y Reyes de Aragon &c. traducidas en vulgar, y eſcoliadas. Cæſarauguſtæ apud heredes Didaci Dormer 1680. in 4.

DIDACUS LAYNEZ, natus in oppido Veteris Caſtellæ Almazan, ſecundus poſt Ignatium auctorem Jeſuiticæ religioſæ ſodalitatis generalis præfectus, quam per octo annos & amplius rexit, ſummeque ampliavit. Summus fu t theologus, ſanctimonia, prudentia,

mus eſt *de Quadrageſima*, ſecundus *de Sanctis*, tertius *de Conceptione Immaculata Mariæ Virginis*, qui ultimus tandem prodierat poſtumus anno 1649. Neapoli duabus partibus, Hieronymi fratris ſodalis Carmelitæ induſtria locupletior factus. Georgius Cardoſus tomo III. *Agiologii Luſitani* die XIX. Maii lit. B. Oliſipone natum affirmavit, aliunde tamen habeo patriam ejus fuiſſe Azambuja oppidum, quo venerant ex Uliſipone parentes ejus graſſante hic peſte, quod anno MDLXIX. Portugalliæ peſtilente contingere potuit. Id enim affirmat, quod de patria diximus, frater germanus Didaci epiſcopi Hieronymus de Andrada in ejus vita adhuc inedita.

Obiit ante diem VII. Junii MDCXXXV. quo ei in epiſcopali munere ſucceſſor datus eſt.

DIDACUS LOPEZ DE AYALA, Toletanæ patriæ eccleſiæ canonicus, noſtrum ſermonem vernacule converſis ſcriptorum Italorum quibuſdam opuſculis, & quidem eleganter, locupletavit. Hujus namque imprimis eſt, quamvis prodierit auctore non notato:

El Laberinto de Amor ex Philocoro Joannis Boccacii. Typis mandatus anno 1553. in 4. de quo admonet in præfatione operis proxime laudandi Blaſius de Garay, ſanctæ ejuſdem eccleſiæ portionarius. Item:

Arcadia de Jacobo Sanazaro. Toleti 1547. in 4. apud Joannem de Ayala. Interpretatio hæc non unius Didaci noſtri eſt: nam quidquid oratione adſcripta numeris Sanazaro excidit, hoc totum Didacus Salazar, olim miles centurioque, ac deinde vitam ſectatus eremiticam ingenii acumine vir præſtans, carmine tranſtulit Hiſpano. Huno editor libelli hujus, is quem ante nominavimus, Blaſius Garay *ſui ſæculi Phœnicem*, tam meditato carmine quam extemporali, proſa item oratione diſertum appellat.

F. DIDACUS LOPEZ DE BARAHONA, ſodalis Redemptorum Sanctiſſimæ Trinitatis in domo Burgenſi, ſcripſit:

Manual de los Religioſos de la Santiſima Trinidad: hoc eſt, Regulæ his ptæſcriptæ explanationem, privilegiorumque a Sede Pontificia eis conceſſorum uſque ad hoc tempus collectionem. Auctores ſunt domeſtici ſcriptores.

DIDACUS LOPEZ DE CORTEGANA, domo, ut ſuſpicari datur, ex oppido Bætici tractus cognomine, in alma Hiſpalenſi eccleſia ſacerdotium canonicum ac dignitatem archidiaconatus gerens, ineunte ſuperiore ſæculo, fama literarum & imprimis eloquentiæ noſtratis facultate florebat. Ejus namque ſunt ex Latina lingua redditi:

El Aſno de Oro de Lucio Apuleyo. Medinæ Campi per Petrum de Caſtro 1543. folio: quod opus laudat Petrus Nuñez Delgado in quodam carmine, quod inter ejus legitur *Epigrammata.*

El Tratado de la miſeria de los Corteſanos Æneæ Silvii. Atque item alius:

De como ſe quexa la paz Eraſmi Roterodami: ad Didacum Pontium Legionenſem, Arcenſium ducem. Anno 1520.

Hujus viri mentio cum laude fit in nuncupata ei Hiſpanica Ludovici Barthema *Itinerarii* verſione, quam Chriſtophorus de Arcos, Hiſpalenſis eccleſiæ ejuſdem cathedralis curio, in vulgus dedit. Tribuitur quoque ei a D. Petro de la Eſcalera Guevara in libro *De los Monteros de Eſpinoſa* II. parte cap. III. fol. 70.

La Hiſtoria del Rey D. Fernando el Santo.

D. DIDACUS LOPEZ DE HARO, marchio del Carpio, ſcripſiſſe dicitur:

Tratado del linage de Haro. Ejus meminit idem D. Joſephus Pellizer in Memoriali *Por D. Fernando de los Rios* fol. 13. num. 13.

DIDACUS LOPEZ DE LISBOA ET LEON, Luſitanus, in Peruano regno ſcripſit:

Vida de Don Fernando Arias de Ugarte Arzobiſpo que murió de Lima. Limæ 1638.

Pater hic eſt Antonii de Leone, de quo ſupra egimus.

DIDACUS LOPEZ DE TOLEDO, Alcantarenſis eques, & commendatarius ut vocant de Caſtilnovo, Toleti natus, vertit in vernaculam linguam poſt alios interpretes:

Los Comentarios de Julio Ceſar, y de Cayo Hircio, con el argumento de las guerras de Francia, y declaracion para concertar a Ceſar con otros autores. Matriti apud viduam Alphonſi Martin 1621. 4.

Eſt quidem anonymi cujuſdam interpretatio horum commentariorum olim facta, editaque Compluti 1529. folio. Eſt & alia Petri Garſiæ de Olivan, quæ Toleti in lucem fuit emiſſa anno 1570. in 8.

D. DIDACUS LOPEZ DE ZUÑIGA, *Theologus, Latine Græceque doctus, ſacrarum eccleſiaſticarumque hiſtoriarum peritiſſimus, ingenii candidi & ſupra quam credi poteſt urbani, quodque his multo majus erat, innocentiſſimæ vitæ, ſummæque non morum tantum ſed etiam verborum honeſtatis, veri ſi quis unquam amantiſſimus, & perquam egregius pietatis cultor. Qui non malevolentia, ſed*

Deceſſit Hiſpali anno MDLXXXIX.

DIDACUS LOPEZ, domo ex oppido Valencia de Alcantara provinciæ Extremaduræ, plures annos Taurinæ urbis juventutem literis Latinis excoluit, poſtquam Emeritæque Ulmetique, ac neſcio an alibi, munus idem docendi exercuiſſet. Tauri commorabatur adhuc literis operam dans, publicoque ſtipendio primorum civium pueros inſtituens domi, anno ſuperiore MDCLII. Scripſit partim gerens interpretis, partim auctoris munus:

Aulo Perſio Flaco traducido en lengua Caſtellana con declaracion magiſtral. Burgis 1609. 8. apud Joannem Baptiſtam Vareſium.

Las obras de Virgilio traducidas en proſa Caſtellana. Pinciæ 1601. 4. Matritique apud Cueſtam 1614. 4.

Los nueve libros de los exemplos, y virtudes morales de Valerio Maximo, traducidos, y comentados. Hiſpali 1631. 4.

Emblemas de Alciato con la explicacion del Autor. Naxeræ apud Joannem Mongaſton 1615. 4. Valentiæque apud Hieronymum Vilagraſſa 1655. 4.

Declaracion magiſtral ſobre las Satyras de Juvenal. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1642. in 4.

Comento en defenſa del lib. IV. de la Arte Grammatica de Antonio. Apud Antoniam Ramirez Salmanticæ 1610. 8. Et Matriti 1652. Item Latine:

Mopſum Eclogam in obitu Franciſci Sancii Brocenſis.

DIDACUS LOPEZ, Hiſpali commorabatur cum edidit, juventuti conſulens:

Conſtruccion, y explicacion de las Reglas de generos, y preteritos conforme al Arte de Antonio. Apud Joannem Gomezium de Blas 1640. 8.

Diverſus eſt a ſuperiore illo famæ inter grammaticos celebrioris.

DIDACUS LOPEZ, Bilbilitanus ex Aragoniæ regno, & medicinæ doctor. Scripſit:

In Aboali Abinceni, ſive Avicennæ librum de viribus cordis commentaria.

DIDACUS LOPEZ, Luſitanus, Bringellianus, Jeſuita, doctor ſacræ theologiæ Eborenſis, & in hac academia primarius ſcholaſticæ primum, deinde expoſitivæ ut vocant interpres, academiæque cancellarius, ſcripſit:

Harmoniam Scripturæ divinæ emodulantem actiones laudabiles, vel vituperabiles virorum, & fæminarum antiquo aut novo Teſtamento relatas, expoſitas ad mores a XXIV. Doctoribus per ſonos alphabetico ordine diſpoſitos, indicantes virorum ac fæminarum nomina cum conceptibus, ſeu concentibus propriis auctoris. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoyſi in folio. Forte idem eſt Jacobus Lopez Rebello, cujus nomen præfert tractatus ita inſcriptus:

Fructus Sacramenti Pœnitentiæ. Pariſiis ſimiliter editus 1602. 8.

DIDACUS LOPEZ, Zafrenſis, unus e primis Societatis Jeſu presbyteris, qui in Hiſpaniam Novam ſeu Americam transfretaverunt, ſcripſit:

Menſam ſpiritualium ciborum, tum e Sacra Scriptura, tum e Sanctorum Patrum interpretatione ſelectorum pro divini verbi concionatoribus. Lugduni apud Horatium Cardon 1614. in folio.

Diem ſuum obiit in collegio Mexicanæ urbis, cum præfuiſſet huic & Angelopolitano, & aliis collegiis, necnon & domui profeſſæ Mexicanæ, XXXI. Octobris MDCXV. ætatis ſuæ LXXI.

DIDACUS LOPEZ, Luſitanus, ex oppido Penamacor, doctor medicus, ſcripſiſſe dicitur:

Dos Elementos, hoc eſt, de Elementis tractatum. Oliſipone 1600.

F. DIDACUS LOPEZ DE ANDRADA, Luſitanus, Uliſiponenſis, ordinis Eremitarum D. Auguſtini, quem inter Aragonenſes cooptavit, ingenioſus & eloquens ſi quis alius in concionandi opere, planeque omnium, quos habere ad populum ſermones illa ætas vidit, facile princeps. Diu operatus eſt Matriti Regius eccleſiaſtes, cum admiratione curialium & fructu, ad eum uſque diem quo deſignante Philippo Rege IV. in pontificatum Hydruntinum, anno ſcilicet MDCXXIII. a ſummo eccleſiæ præſule fuit adſumptus. In ea ſede nondum ſexagenarius muneri ſuo inſtans, diem ſuum obiit. Vulgaverat is Caſtellæ proprio idiomate, atque eo caſtiſſimo:

Tratados ſobre los Evangelios de la Quareſma: duobus tomis. Matriti 1615. & 1617. 4. apnd Alphonſum Martinum. Et Pampelone 1620. in 4.

Tratados ſobre los Evangelios que ſe dicen en las feſtividades de los Santos. Matriti anno 1622. in 4. & Barcinone eodem anno. Quos hodieque e manibus doctorum hominum magna hæc vis *Sermonum*, *Homiliarum*, atque *Diſcurſuum eccleſiaſticorum*, ad hunc uſque diem protuberans, nondum excuſſit.

Sed jam tribus tomis locupletiora hæc omnia dedit Matritenſis typographia Gregorii Roderici anno 1656. in folio: quorum primus

mus eſt *de Quadrageſima*, ſecundus *de Sanctis*, tertius *de Conceptione Immaculata Mariæ Virginis*, qui ultimus tandem prodierat poſtumus anno 1649. Neapoli duabus partibus, Hieronymi fratris ſodalis Carmelitæ induſtria locupletior factus. Georgius Cardoſus tomo III. *Agiologii Luſitani* die XIX. Maii lit. B. Oliſipone natum affirmavit, aliunde tamen habeo patriam ejus fuiſſe Azambuja oppidum, quo venerant ex Uliſipone parentes ejus graſſante hic peſte, quod anno MDLXIX. Portugalliæ peſtilente contingere potuit. Id enim affirmat, quod de patria diximus, frater germanus Didaci epiſcopi Hieronymus de Andrada in ejus vita adhuc inedita.

Obiit ante diem VII. Junii MDCXXXV. quo ei in epiſcopali munere ſucceſſor datus eſt.

DIDACUS LOPEZ DE AYALA, Toletanæ patriæ eccleſiæ canonicus, noſtrum ſermonem vernacule converſis ſcriptorum Italorum quibuſdam opuſculis, & quidem eleganter, locupletavit. Hujus namque imprimis eſt, quamvis prodierit auctore non notato:

El Laberinto de Amor ex Philocoro Joannis Boccacii. Typis mandatus anno 1553. in 4. de quo admonet in præfatione operis proxime laudandi Blaſius de Garay, ſanctæ ejuſdem eccleſiæ portionarius. Item:

Arcadia de Jacobo Sanazaro. Toleti 1547. in 4. apud Joannem de Ayala. Interpretatio hæc non unius Didaci noſtri eſt: nam quidquid oratione adſcripta numeris Sanazaro excidit, hoc totum Didacus Salazar, olim miles centurioque, ac deinde vitam ſectatus eremiticam ingenii acumine vir præſtans, carmine tranſtulit Hiſpano. Hunc editor libelli hujus, is quem ante nominavimus, Blaſius Garay *ſui ſæculi Phœnicem*, tam meditato carmine quam extemporali, proſa item oratione diſertum appellat.

F. DIDACUS LOPEZ DE BARAHONA, ſodalis Redemptorum Sanctiſſimæ Trinitatis in domo Burgenſi, ſcripſit:

Manual de los Religioſos de la Santiſima Trinidad: hoc eſt, Regulæ his præſcriptæ explanationem, privilegiorumque a Sede Pontificia eis conceſſorum uſque ad hoc tempus collectionem. Auctores ſunt domeſtici ſcriptores.

DIDACUS LOPEZ DE CORTEGANA, domo, ut ſuſpicari datur, ex oppido Bætici tractus cognomine, in alma Hiſpalenſi eccleſia ſacerdotium canonicum ac dignitatem archidiaconatus gerens, ineunte ſuperiore ſæculo, fama literarum & imprimis eloquentiæ noſtratis facultate florebat. Ejus namque ſunt ex Latina lingua redditi:

El Aſno de Oro de Lucio Apuleyo. Medinæ Campi per Petrum de Caſtro 1543. folio: quod opus laudat Petrus Nuñez Delgado in quodam carmine, quod inter ejus legitur *Epigrammata.*

El Tratado de la miſeria de los Corteſanos Æneæ Silvii. Atque item alius:

De como ſe quexa la paz Eraſmi Roterodami: ad Didacum Pontium Legionenſem, Arcenſium ducem. Anno 1520.

Hujus viri mentio cum laude fit in nuncupata ei Hiſpanica Ludovici Barthema *Itinerarii* verſione, quam Chriſtophorus de Arcos, Hiſpalenſis eccleſiæ ejuſdem cathedralis curio, in vulgus dedit. Tribuitur quoque ei a D. Petro de la Eſcalera Guevara in libro *De los Monteros de Eſpinoſa* II. parte cap. III. fol. 70.

La Hiſtoria del Rey D. Fernando el Santo.

D. DIDACUS LOPEZ DE HARO, marchio del Carpio, ſcripſiſſe dicitur:

Tratado del linage de Haro. Ejus meminit idem D. Joſephus Pellizer in Memoriali *Por D. Fernando de los Rios* fol. 13. num. 13.

DIDACUS LOPEZ DE LISBOA ET LEON, Luſitanus, in Peruano regno ſcripſit:

Vida de Don Fernando Arias de Ugarte Arzobiſpo que murió de Lima. Limæ 1638.

Pater hic eſt Antonii de Leone, de quo ſupra egimus.

DIDACUS LOPEZ DE TOLEDO, Alcantarenſis eques, & commendatarius ut vocant de Caſtilnovo, Toleti natus, vertit in vernaculam linguam poſt alios interpretes:

Los Comentarios de Julio Ceſar, y de Cayo Hircio, con el argumento de las guerras de Francia, y declaracion para concertar a Ceſar con otros autores. Matriti apud viduam Alphonſi Martin 1621. 4.

Eſt quidem anonymi cujuſdam interpretatio horum commentariorum olim facta, editaque Compluti 1529. folio. Eſt & alia Petri Garſiæ de Olivan, quæ Toleti in lucem fuit emiſſa anno 1570. in 8.

D. DIDACUS LOPEZ DE ZUÑIGA, *Theologus, Latine Græceque doctus, ſacrarum eccleſiaſticarumque hiſtoriarum peritiſſimus, ingenii candidi & ſupra quam credi poteſt urbani, quodque his multo majus erat, innocentiſſimæ vitæ, ſummæque non morum tantum ſed etiam verborum honeſtatis, veri ſi quis unquam amantiſſimus, & perquam egregius pietatis cultor. Qui non malevolentia, ſed*

ſed veritatis ſtudio, ſcripſiſſe ſe in Eraſmum moriens non obſcure declaravit. Nam cum non pauca collegiſſet, quæ ne in quarta quidem editione Novi Teſtamenti ab illo converſi probaret, mandavit heredibus ne Commentarium, quod nondum poſtrema manu recognoverat, evulgarent, ſed ad illum mitterent ut illis ſuis laboribus admonitus poſſet ſi vellet libros ſuos emendare: nihil tale haud dubie mandaturus, ſi ambitione ductus, non ſtudio veritatis, eam provinciam ſuſcepiſſet. Hæc Joannes Geneſius Sepulveda in *Apologia ad Eraſmum*, quæ & Andreas Scotus in *Bibliothecam* ſuam *Hiſpanam* tranſcripſit. Refert item in *Epiſtola 1. ad Eraſmum* idem Sepulveda eſſe apud Franciſcum Quignonium cardinalem has Stunicæ obſervationes, ſcilicet *octoginta* omnino *Annotationes in ſcholia Eraſmi in Hieronymi opera*, & plus centum *in Novi Teſtamenti converſionem, ejuſdemque Eraſmi adnotationes.* Et in II. *epiſtola* Franciſcum Quignonium tradidiſſe librum Inacho Mendozæ cardinali Romam appulſo, cujus auſpiciis decerptæ *annotationes*, & ad Eraſmum miſſæ fuerant: de quibus agit & epiſtolis III. & IV. Conferenda hæc tamen ſunt cum Eraſmi epiſtolis IV. lib. XVI. ad Petrum Barbirium: XV. lib. XX. ad Franciſcum Vergaram: XXXIX. ejuſdem libri ad cardinalem Sedunenſem: I. lib. XXX. ad Hubertum Barlandum, & alias facile colligendas ex indice, qui in editione harum epiſtolarum poſtrema Londinenſi proſtat. Opera ejus quæ reliquit hæc ſunt:

Annotationes dictæ *contra Deſiderium Eraſmum in defenſionem translationis Novi Teſtamenti*: quæ Venetiis prodierunt in folio. Quibus adjungi video:

In Eraſmum ſecundas curas. Item:

Annotationes in Jacobum Fabrum Stapulenſem ſuper Epiſtolas Pauli. Lutetiæ apud Conradum Reſch 1522. in folio.

Annotationes in Scholia Eraſmi ad S. Hieronymi opera. Quas tribui noſtro, ut vidimus, a Sepulveda & aliis ſcio cum duobus ſequentibus:

Enchiridio Religionis. Et:

Aſſertionibus de Eccleſia. Vidimus nos in bibliothecæ Vaticanæ codice 3912. fol. 97. ejuſdem manu exaratum:

Opuſculum ad Clementem Papam VII. *quo ſanctitati ſuæ ſuadetur ne ſuper cauſa Lutheranorum Concilium generale jubeat congregari, cum per alias vias, quas docet, id malum corrigi poſſit, & univerſalis Eccleſiæ ſtatus reformari.* Incipit: *Quamquam certo ſcio* &c. ſeptem foliorum lucubratiunculam.

Itinerarium quoque ſcripſit *ab oppido Complutenſi Toletanæ provinciæ uſque ad urbem Romam*: ad Joannem Stunicam fratrem, D. Jacobi equitem, quod Romæ editum fuit in Campo Floræ per Marcellum Silber, alias Frank, anno 1521. in 4. quæ editio in Vaticana extat bibliotheca cod. 10571. & poſt plures annos ab Andrea Scoto in fine *Bibliothecæ ſuæ Hiſpanæ.* Opus laudat Blaſius Ortiz in *Itinerar. Hadriani VI.* cap. XVI.

Hiſpanicarum Hiſtoriarum Breviarium: ad Ferdinandum Hiſpaniarum Principem, Auſtriæ Archiducem. Prologus incipit: *Hiſpanorum Regum Hiſtorias &c.* liber autem ipſe: *Hiſpania, ut aliæ pleræque Orbis provinciæ, Romano paruit Imperio* &c. Hujus exemplum vidimus Romæ in bibliotheca Barberina, codice MS. MXIX. ex quo aliud nobis procudi curavimus.

Mortuus eſt Neapoli ad annum circiter MDXXX. quo paulo ante, alieno & periculoſo tempore, ab urbe profectus fuerat uti Scotus refert.

D. DIDACUS LOPEZ DE ZUÑIGA ET SOTOMAYOR, presbyter, juris canonici ut vocant licentiatus, e nobiliſſima Bexarenſium ducum ſtirpe, Sixto V. Pontifici Maximo nuncupavit:

De Voto tractatum. Salmanticæ 1588. in 4. apud Michaelem Serrano de Vargas.

F. DIDACUS LOZANO, Carmelita, ſacræ theologiæ magiſter, qualificator ut vocant S. Officii, Regius Philippi IV. & Caroli II. Regum noſtrorum eccleſiaſtes, ordinis ſui procurator generalis, Matritenſis domus ordinis ſui præfectura iterum cenſebatur cum in lucem edidit:

Glorioſos triunfos, ſolemnes fieſtas, y Panegyricos ſagrados en la Canonizacion de la extatica, y prodigioſa Virgen Santa Maria Magdalena de Pazzi, Florentina, Religioſa Carmelita obſervante. Matriti apud Franciſcum Sanz 1672. 4.

DIDACUS LUDOVICUS DE SAN VITORES, Burgenſis natu, Hieronymi Regiarum rationum concilii ſenatoris filius, Jeſuitarum ſodalis, in inſulis Mariannis nunc, Latronum olim, Peruvici ſeu Pacifici maris glorioſus Chriſti martyr, quibus inſulis bona ex parte, cum aliis ejuſdem inſtituti adminiſtratoribus, Evangelii lucem invexerat, ſcripſit Mexici dum in ea urbe detineretur, ad Philippinas deſtinatus:

Epitome de los hehos, virtudes, dotrina y milagros antiguos y modernos de S. Franciſco Xavier. Typis Auguſtini de S. Stephano & Franciſci Lupercii 1661. in 4.

Occiſſus fuit in inſula Guan (Sancti Joannis hodie) a quibuſdam apoſtatis ſecunda die Aprilis MDCLXXII.

DI-

DIDACUS MADUEÑO, Jeſuita, ſcripſit:

De illibata, & prorſus Immaculata Conceptione Virginis Mariæ: ut referunt Hyppolytus Marraccius in *Bibliotheca Mariana*, & Petrus Alba in *Militia Conceptionis*.

F. DIDACUS MALO DE ANDUEZA, Benedictinus, ſui ordinis generalis concionator, monaſterii S. Æmiliani de la Cogolla ſive a Cuculla nuncupati abbas, ſacræ theologiæ magiſter, edidit:

Oraciones panegyricas en las feſtividades de varios Santos. Matriti 1663. in 4. apud Dominicum Garcia & Morras.

Oraciones panegyricas en las Feſtividades de Nueſtra Señora. Matriti 1664.

Saul Coronado, y David ungido. Matriti 1670.

Sermones de Quareſma in folio.

Sermones varios.

Hiſtoria Real Sagrada: duobus tomis in folio. Item aſcetica quædam.

Denatus eſt in eodem S. Æmiliani monaſterio anno MDCLXXIII.

F. DIDACUS MARFIL, Ciſtercienſis monachus in cœnobio de Sandoval, quod a Legione urbe duabus leucis diſtat, eximius theologus atque eccleſiaſtes, ſcripſit, ſed non edidit, auctoribus Chryſoſtomo Henriquez & Carolo Viſchio:

De las Alabanzas de Nueſtra Señora.

Obiit in monaſterio Montiſſalutis anno MDCXXI.

F. DIDACUS DE SANCTA MARIA, ordinis Prædicatorum in provincia Mexicana, ejuſdemque aliquando præfectus, ſcripſit:

Doctrina Chriſtiana en lengua Miſteca.

Epiſtolas, y Evangelios: eadem lingua.

DIDACUS MARQUEZ SALGUEIRO, Luſitanus, ſacerdos ordinis S. Jacobi Portugalliæ, Mertolæ prior, ac poſtea in monaſterio Sanctorum ut vocant novo a ſacris & a confeſſionibus, ſcripſit vernacule:

Relaçam das Feſtas que a Religiam da Companhia de Jeſus fez em a cidade de Liſboa na Beatificaçam do B. P. Franciſco de Xavier em Dezembro de MDCXX. Oliſipone apud Joannem Rodriguez 1621. in 8.

DIDACUS MARTINEZ, Complutenſis, edidit:

Formulario de proviſiones de Prelados, y de Cartas familiares. Medinæ Campi apud Franciſcum del Canto 1576. in 8.

DIDACUS MARTINEZ, Cordubenſis, Jeſuita, omnigenæ doctrinæ tam ſacræ quam profanæ ſtudia cum linguarum orientalium inſigniorum Græcæ, Hebraicæ, Syriacæ atque Arabicæ haud vulgari notitia conjunxit, ea memoria præditus ut libros omnes ſacros prompte reddere poſſet. Quare in his exponendis æquales ejus, quantumvis doctiſſimi, primas ei concedebant, quod ex domeſticis atque auditoribus, minime vanis hominibus, notum habemus. Docendis prius humanioribus literis, deinde ſacris intentus vixit, quas ultimas in collegio Hiſpalenſi vicennio integro profeſſus fuit, una ibi degens cum Ludovico de Alcazar, Joanne Pineda, Didaco Ruiz de Montoya, clariſſimis Societatis, haruinque provinciæ atque urbis, luminibus, nullo eorum inferior. Edita ejus eſt, ſine auctoris nomine:

Epiſtola ad Sacerdotem quemdam vinculis in Anglia pro chriſtiana fide detentum.

Habuit præterea paratos prelo, ut *Bibliothecæ Societatis* ſcriptor ſuo tempore ajebat:

Commentarios in Apocalypſim B. Joannis Apoſtoli.

Tractatum de ſacris lapidibus.

Deſcriptionem Idumeæ: tomis II. ubi *commentaria in Abdiam* habet.

Commentarium in Epiſtolam B. Jacobi Apoſtoli juxta editionem Syriacam.

Hiſpanice vero:

Tratado ſobre el Padre nueſtro: unaque *el Tratado de S. Cipriano ſobre la miſma oracion.*

Vida de San Juan de Dios.

Marte Eſpañol.

Matrimonio caſto de Henrico, y de la verdad. Quod neſcio qualis ſit argumenti opus.

Omnia hæc cuſtodiri audio in tabulario collegii S. Hermenegildi Hiſpalenſis adhuc manu exarata. Vitam cum morte commutavit in eadem urbe, ſenex jam emeritus, circa annum hujus ſæculi XLII.

DIDACUS MARTINEZ, Luſitanus, Bracharenſis, mathematicus, *Prognoſtica* quædam ſcripſiſſe refertur. Cardoſus.

F. DIDACUS MASIUS, vulgo MAS, Valentinus gente, domo autem ex oppido Villareal, Dominicanis apud Salmantinos dato nomine paulo poſt in cœnobium Valentinum remancipatus, doctorque ejuſdem ſcholæ theologus, interpretatus eſt ibi Sanctum Thomam, utriuſque philoſophiæ tam naturalis quam ſacræ peritiſſimus. Quo tempore utiliſſima hæc vulgavit opera:

Commentaria in univerſam Ariſtotelis Dialecticam, una cum quæſtionibus, quæ a graviſſimis viris diſputari ſolent: duobus tomis. Valentiæ 1592. 4. Coloniæque 1618. 4.

Commentaria in univerſam Philoſophiam Ari-

Ariſtotelis, una cum quæſtionibus &c. hoc eſt, VIII. libros Phyſicorum, duobus aliis voluminibus. Valentiæ 1599. 4. Coloniæque 1610.

De Ente, & proprietatibus ejus, metaphyſicam diſputationem. 1578. 8.

De Tranſcendentibus tractatum.

De Elementis diſputationem, VI. libris comprehenſam: de quo opere jam perfecto, typiſque propediem tradendo, Petro Auguſtino Morlæ in præfatione ſui *Emporii Juris* atteſtanti debemus credere.

Inedita reliquiſſe dicitur: *In libros de Cœlo. De Anima. De Generatione, ac Meteororum.*

In Summam Theologiæ D. Thomæ duo magna volumina.

Vernacula autem lingua conſcripſit:

Vida de San Jacinto. Valentiæ 1594. in 8.

Vida de Santa Ines de Monte Policiano, y de otras Bienaventuradas Virgines del orden de Predicadores.

Vida de Santo Tomas de Aquino.

Vivis exemptus eſt Maſius poſt quatuordecim annos in ſcholaſtico munere tranſactos anno orbis Chriſtiani MDCVIII.

F. DIDACUS A MATRE DEI, Toletanus, ex Diſcalceatis fratribus Sanctiſſimæ Trinitatis qui captivos redimunt, concinnavit:

Chronica de los Deſcalzos de la Santiſima Trinidad: duabus partibus, quarum prior prodiit anno 1652. Poſterior vero.... in folio.

Obiit Matriti ſeptuagenarius, diffinitoris generalis & vicarii generalis muneribus inter ſodales geſtis.

DIDACUS MATUTE DE PEÑAFIEL, Granatenſis, in hujus urbis academia publicus ex Durandi cathedra profeſſor theologus, eccleſiæque Baſtenſis ſacerdos & prior, varia literarum ſuppellectile dives, edidit tertium ſupra triceſimum annum ætatis numerans pulchrum opus ſermone vernaculo:

Proſapia de Chriſto dictum; ſive commentarios ad Sancti Lucæ caput III. in eoque contentam Jeſu Chriſti avorum ſeriem: D. Franciſco de Roxas & Sandoval, Lermæ duci, nuncupatum. Baſtæ 1614. in 4. In calce adjungitur:

Un Diſcurſo, y digreſion de la ſegunda edad del mundo, de Sem, hijo de Noe, y de la diviſion de las tierras entre Sem, Cham, y Japhet, y origen de los linages del Mundo.

Promiſerat poſt ſuperioris libri editionem:

Vitam Chriſti: eodem Hiſpano ſermone, duabus partibus, quarum hæ eſſent appellationes, *Chriſto Infante*: *Chriſto Gigante*: in quo opere magis quam in *Proſapia* ſibi placeret.

DIDACUS DE MEDRANO, juriſconſultus, libellum foras dedit:

De Conſenſu connubiali: qui editus eſt Lugduni typis Horatii Cardon 1609. in 4.

DIDACUS MENDEZ DE VASCONCELOS, Luſitanus, in oppido Alter natus Tranſtaganæ provinciæ, Burdigale ſub Antonio Goveano literas humanitatis, Toloſæ ſub Corraſio & aliis, multoque magis Conimbricæ a Martino doctore Navarro, Pariſiiſque a Petro Rebufo prudentiam utriuſque juris doctus, in Eborenſis eccleſiæ collegio ſacro locum a Gundiſalvo Pinario avunculo, qui Viſenſis fuit epiſcopus, ſibi ceſſum occupavit, atque inter Fidei vindices Luſitanos diu ſedit, ab Henrico cardinali, ſacri hujus concilii præfecto, ei curæ mancipatus. Scripſit, cum inſigni eſſet eruditione antiquarum rerum ac totius humanitatis:

In Andreæ Reſendii Antiquit. Luſitaniæ libros ſcholia brevia.

De Eborenſi municipio commentarium: una cum Andreæ Reſendii operibus. Coloniæ apud Birckmanum 1600. 8. & in ſyſtemate *Hiſpaniæ illuſtratæ.*

Hujus res adhuc viventis ſtilo duxit Andreas Scotus in *Bibliotheca*, Luſitanos fama & ſcriptis claros celebrans, qui etiam edidit a Vaſconcelo ſcriptam:

Gundiſalvi Pinarii Epiſcopi Viſenſis vitam: quæ prodiit etiam cum ejuſdem Vaſconcelli: *Opuſculis Poeticis.* Eboræ 1591.

F. DIDACUS DE MENDOZA, Franciſcanus, ſcripſit:

Chronica de la Provincia de S. Antonio de los Charcas del orden de San Franciſco. Matriti 1664. in folio.

F. DIDACUS DE MENESES, Franciſcanus (Jacobum Waddingi ſic interpretor) edidit:

Inſtitutiones doctrinæ Chriſtianæ. Mantuæ 1546.

DIDACUS MERINO, Hurunnuelenſis (ita ſeſe a patrio loco appellat) doctor medicus in noſocomio Regio Burgenſis urbis. Scripſit:

De Morbis internis libros ſex: ad D. Didacum de Covarrubias, Segovienſem epiſcopum, magni Caſtellæ ſenatus præſidem. Burgis 1575. folio.

D. DIDACUS MESSIA DE CONTRERAS, Bæticus, Ubetenſis eques, patriæ nobilitatis cauſam aſſerens publicavit:

Sumario ſobre la ſentencia arbitraria que los

los Cavalleros de Ubeda tienen. Granatæ 1613. 4.

DIDACUS MEXIA, Hiſpalenſis, carmine edidit:

Primera parte del Parnaſo Antartico de obras amatorias, con las XXI. epiſtolas de Ovidio, y el Ibis en tercetos. Hiſpali apud Alphonſum Rodriguez 1608. in 4.

D. DIDACUS MEXIA DE CABRERA, juriſconſultus, ſcripſit:

Practica Judicial. Matriti 1655. folio.

F. DIDACUS DE SANCTO MICHAELE, ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, albo ſcriptorum hujus ordinis adſcribitur in *Alphabeto Auguſtiniano* Thomæ de Herrera, nil addito de argumento ſcripti operis. Ejus *Explicationem Regulæ S. Auguſtini* a Georgio Cardoſo laudatam invenio.

D. DIDACUS MILLAN DE QUIÑONES, Seguntinus, Bononiæ ad D. Clementis Hiſpanorum collegium die XXVI. Novembris anni MDCX. toga induta, juris ſtudio operam dedit, juris utriuſque doctor: mox ejuſdem academiæ in veſpertinum ſacrorum canonum anno hujus ſæculi XI. vocatus interpretem, cum ibi tum etiam Ticini primarius MDCXIV. factus illiuſmet juris anteceſſor cum annuo ducatorum ſexcentorum, tandemque anno MDCXIX. primarius etiam juris Cæſarei cum DCCC. ſcutorum ſtipendio inſigniter floruit, quo tempore emiſit foras:

Gregorianæ Collectionis De Judiciis, ac De Sententia & re judicata titulorum interpretationem brevem, judiciorum Eccleſiaſticæ, & Sæcularis Juriſdictionis, ac rerum judicatarum tractatum continentem. Ticini 1617. in 4.

Interpretationem ad Titulos De Conſtitutionibus, ac De Reſcriptis in 4. Ibidem 1619.

Librum Antinomiarum.

Commentaria ad Tit. de Probationibus in Decretalibus.

Interpretationes ad Rub. & cap. fin. De Emptione & Venditione.

Ad Rub. De Jure Patronatus.

Ad Rub. & Tit. de His quæ vis metuſve cauſa fiunt.

Ad Rub. & L. Imperium 3. De Juriſdict. omnium judicum.

Interpretationem ad L. Diem functo 4. De officio Aſſeſſorum.

Interpretationem ad Rub. & L. Bonorum poſſeſſio C. De his qui admitti ad bon. poſſeſſ. poſſunt.

Conſiliorum item volumina duo.

Quæſtorem magiſtratus ut vocant extraordinarii, deindeque ſenatorem geſſit Mediolani, in cujus urbis æde ſacra S. Caroli, quam ab Excalceatis appellant, hoc epitaphio inſignem ſortitus tumulum fuit:

D. O. M.
Didaco Milliano Seguntino J. C. celeberrimo Salmanticæ, Bononiæ, & Papiæ Legum Interpreti Supremo. Mox Mediolani extraordin. redituum Quæſtori, indeque Regio Senatori hic quieſcenti ab anno MDCXXXIII. die XXII. Junii Ferdinandus Millianus Peditum Dux Fratri benemerito.

F. DIDACUS DE MONTALBO, Hieronymianus ſodalis, Guadalupenſis ſacri & ampliſſimi cœnobii alumnus, cujus præfecturam aliquando geſſit. Scripſit:

Venida de la ſoberana Virgen de Guadalupe a Eſpaña, ſu dichoſa invencion, y de los milagroſos favores que ha hecho a ſus devotos. Ulisipone 1631. 4. Quam priorem partem nuncupavit.

DIDACUS MONTEIRO, Luſitanus, patria Eborenſis, Jeſuita, vitæ ſanctimonia nobilis, Luſitaniæ provincialis præfectus, ſcripſit vulgari ſuæ gentis lingua:

Arte de orar. Conimbricæ apud Didacum Gomez 1630. in 4. *Opus* (ait *Bibliothecæ Jeſuiticæ* auctor) *omnibus numeris abſolutum.* Reliquit etiam *Meditationum* volumen ineditum. Imo & tribui eidem ſolet:

Atributos divinos: hoc eſt ita nuncupatum opus.

Obiit Conimbricæ XXVII. Maii, anno MDCXXXIV. Conſuleſis præter *Bibliothecæ Societatis* auctorem, agiologum quoque Luſitanum Georgium Cardoſum XXVIII. Maii lit. I.

DIDACUS MONTEIRO, Luſitanus, Lamecenſis, poeta ſacer, alius a ſuperiore ut credimus, ſcripſit:

Poema de San Gonzalo de Amarante.

DIDACUS MONTES, ſcripſit:

Inſtruccion, y regimiento de guerra. Cujus auctoris & libri meminit Sebaſtianus de Horozco in *Theſauro linguæ Caſtellanæ*, verbo *Reyes de Armas.*

F. DIDACUS MORALES, patria ex Conſuegra oppido regni Toletani, Dominicanus, Toleti his aggregatus ad S. Petri Martyris domum, ſcripſit:

Laudem D. Thomæ pro explicatione, & defenſione doctrinæ traditæ a R. M. Gravi-

na in Cherubin Paradiſi. Neapoli 1662. 4.

Obiit infeliciter circa annum 1667. in navicula trajectoria. Tagi ut credimus fluminis, ab impiis hominibus trucidatus: quod ex ſodalis ejuſdem domus Toletanæ literis accepimus.

DIDACUS MORAN, Luſitanus, doctor medicus, artis ſuæ opus exercebat Aquis in provincia apud Gallos, unde ſcio ad Zacutum Luſitanum dediſſe literas anno hujus ſæculi XXXIX. Edidit:

Apologias tres I. *De Epilepſia Hiſterica.* II. *De Venæ ſectione in fluore nimio hæmorrhoidum.* III. *De Ventris tumore.* Ortheſii apud Abrahamum Rovierium 1626. in 4.

D. DIDACUS MORANTE, Burgenſis urbis incola, ſcripſit circa annum MDC.

Reſumen de las familias de Caſtilla: genealogicum opus, quod penes heredes ejus eſſe dicitur.

DIDACUS MORLANES, Cæſarauguſtanus, juriſconſultus, pietatis ac eruditionis nomine a civibus ſuis laudatus, præcipueque ob opuſculum quod ſic indigitavit:

Alegacion ſobre poner Virrey eſtrangero en Aragon. Cæſarauguſtæ 1591. folio. Quod quidem ſcriptum mire laudant ejus cives Petrus Cenedus *Collectanea* 43. Joannes Coſta *de conſcribenda Hiſtoria.* Ludovicus de Sarabia de *Adjunctis* quæſt. 29. num 36. Joannes Franciſcus Andreas Uſtarrozius in *Defenſione patriæ S. Laurentii* cap. 5. Hieronymus Ximenez de Aragues in *Diſcurſu del Bayle general de Aragon* §. 12. num. 12.

Ejuſdem eſt opuſculum aliud *De Præcedentia Eccleſiæ Collegiatæ S. Mariæ de Pilari Cæſarauguſtanæ ad omnes Eccleſias Cathedrales Aragoniæ in Regni Comitiis.* Nam Auguſtini Morlanes filii, quod præ ſe fert, nomen certe non tanti eſt cujus præjudicio auctoris ipſius verbis fidem non habeamus, qui ſe in hoc ſcripto ad ea, quæ in ſuperius laudata de *Prorege extraneo* Allegatione dixerat, ſeſe alicubi refert.

DIDACUS DE LA MOTA, Bellomontanus patria ut a quibuſdam accepi, ex ſodalibus canonicis Sancti Jacobi in cœnobio principe oppidi de Ucles, varia de ordine ſuo, rectaque ſodalium, necnon & Jacobæorum equitum vitæ inſtitutione ac regulæ obſervantia conſcripſit; extinctus demum Toleti in Hoſpitali æde ejuſdem ordinis. Nempe edidit:

Libro de la venida de Sant-Iago a Eſpaña. Pinciæ 1604. 8.

Libro del principio de la orden de la Cavalleria de Sant-Iago de la Eſpada, y una declaracion de la Regla, y tres votos ſubſtanciales de religion, que los frayles Cavalleros hacen, y la fundacion del Convento de Ucles. Valentiæ 1599. 12. apud Alvarum Franco.

Inſtruccion para que los Religioſos de ſu orden caminen a la perfeccion de la caridad, con un Confeſionario. Valentiæ apud Didacum de la Torre 1599. in 12.

Aviſos al Pretendiente de Abito. Pinciæ 1603.

DIDACUS MUÑOZ CAMARGO, ſcripſit:

Deſcripcion de la Ciudad, y provincia de Tlaſcala. Quam fuiſſe in bibliotheca Regis ſereniſſimi Philippi II. manuſcriptam auctor mihi eſt ex ejus catalogo Antonius Leonius in *Bibliotheca* ſua *Indica Occidentali* tit. XV. Idem opus laudat Alphonſus Ramon in *Hiſtoria ordinis Deiparæ Virginis de Mercede* lib. XII. cap. XIX.

F. DIDACUS MURILLO, Cæſarauguſtanus, ordinis Minorum, in cœnobio ejuſdem urbis, cui a Jeſu ſacro nomine nomen eſt, lector theologiæ, atque idem aliquando præfectus, diffinitor ut vocant Aragoniæ provinciæ, concionatorque totius ordinis generalis, atque iſtius provinciæ nonnunquam rector, gratus populo atque eloquens verbi Dei concionator: multa ſcripſit docte cordateque; necnon & poeſim non ſine laude, ſacram tamen, excoluit. Præ ſe ferunt ejus nomen ea quæ ſequuntur:

Inſtruccion para enſeñar la virtud a los principiantes. Cæſarauguſtæ 1598. typis Laurentii de Robles in 4.

Eſcala eſpiritual para la perfeccion Evangelica. Ibidem eodem anno.

Diſcurſos predicables ſobre los Evangelios de los quatro Domingos de Adviento, y fieſtas principales que ocurren en el tiempo de la Septuageſima. Cæſarauguſtæ 1604. in 4. apud Angelum Tavanum.

Diſcurſos ſobre los Evangelios deſde la Septuageſima haſta la Reſurreccion: duobus voluminibus. Ibidem 1605. & 1611. in 4. Ulipone 1602. in 4. Barcinone 1611. Imo vivente adhuc auctore ſepties excuſis; ſemel etiam Italice cum additionibus Thomæ Galleti Venetiis 1613. atque item Gallice in 8.

Diſcurſos ſobre los Evangelios que ſe cantan en las feſtividades de Chriſto Nueſtro Señor. Cæſarauguſtæ 1607. 4. Barcinone 1616. 4. Hos credo Gallice vertit Franciſcus du Roſſet, Pariſiiſque edidit typis Cramoyſianis 1654. in 8.

Diſcurſos predicables de las fieſtas de los Santos, y de la Octava del Santiſimo Sacramen-

mento. Gallice editi quoque ſunt in 8. duobus voluminibus.

Vida, y Excelencias de la Madre de Dios: duobus tomis. Cæſarauguſtæ 1610. 4. & 1614. apud Lucam Sanchez, & apud Petrum Cabarte.

Hiſtoricum etiam opus, ſacrum urbis illius atque univerſæ Hiſpaniæ honorem celebrans:

Hiſtoria de la Igleſia, y Imagen de Nueſtra Señora del Pilar de Zaragoza, y de la Ciudad, y ſus grandezas. Barcinone 1616. in folio apud Sebaſtianum Matevad.

Itemque varia poetica, hoc titulo:

Divina, dulce, y provechoſa Poeſia: 1616. in 8. Cæſarauguſtæ apud Petrum Cabarte.

Promiſerat majoris operæ librum, quo inſtruerentur verbi Dei concionatores ad opus utiliter riteque faciendum.

D. DIDACUS DE MUROS, Gallæcus ex oppido Muros de Noia, unde ei cognominatio, poſtquam Compoſtellanæ eccleſiæ canonicatum obtinuiſſet electus fuit ab ampliſſimo viro D. Petro Gundiſalvi a Mendoza, S. R. E. cardinali, in primum ſodalem illius collegii, quod ſub Sanctæ Crueis appellatione in Pinciano Caſtellæ inclyto municipio conſtruxerat. Adeptus deinde, alio & alio tempore ut credere par eſt, varia in collegiis eccleſiarum ſacris loca, cantoris nempe Ubetenſis, decani Giennenſis, canonici cum Hiſpalenſis, tum Ovetenſis ac Seguntini, decani demum Compoſtellani, ſequutus fuit una cum laudato Mendozio cardinali Granatenſem ultimam adverſus Mauros expeditionem, munus a ſecretis ejus gerens, ivitque aliquando Regum Catholicorum ad Navarræum dynaſtam legatus. Denique aſcendit ad pontificium apicem, Mindonienſibus primum, deinde Ovetenſibus anno MDXII. antiſtes datus. Quo inſignis munere collegium ſcholaſticis Salmanticæ Deo Salvatori dicatum, ac Ovetenſe ab infulis ejus ſacris vulgo cognominatum, munificenter ædificavit. Quod vere, Trojanus quaſi alter equus, inſignes plurimos in omni genere diſciplinarum, maximeque legalis prudentiæ, viros ad juventutem literas e cathedra docendam, & ad reipublicæ tam ſacræ quam profanæ gerenda munera, dimiſit ſemper, quotidieque dimittit. Canarienſem epiſcopatum tribuit noſtro, vereor ne falſus ab aliquo, aut Mindonienſem dicere volens, Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Ovetenſis Eccleſiæ*. Scripſit:

Hiſtoria de la Conquiſta de Granada: quæ quidem latet, auctor autem rei eſt idem Davila, quamvis erraverit in Granatæ pro Malacæ nomine. Item:

Epiſtolam de Victoria Regis Catholici contra Mauros Granatenſes anno MCCCCLXXXVIII. Editam typis vidimus in bibliotheca domus Oratorii S. Philippi Nerii Romæ. Item:

Adverſus Lutherum neſcio quid: conſtareque id ex literis Leonis X. P. M. ad eum datis pridie kalendas Junii MDXXII. quæ in archio Ovetenſis collegii aſſervantur ſcribit idem Davila. Sed ex fide digniore quodam viro accepimus Leonis epiſtolam non ad ſcriptum aliquod adverſus Lutherum, ſed ad geſta a Didaco adverſus eum reſpicere.

Ad noſtrum data eſt quædam Marinei Siculi epiſtola, quæ incipit *Sacerdotio* &c. lib. XVII. Epiſtolarum, & aliæ Petri Martyris lib. V.

DIDACUS MUXET DE SOLIS, ſcripſit:

Comedias humanas, y divinas, y Rimas morales. Francofurti 1624.

D. DIDACUS DE NARBONA, Alphonſi filius eximii ſui temporis advocati, Alphonſi & Joannis Narbonarum frater, Toletanus, in qua urbe & academia licentiatus uti appellant creatus docuit prius Juſtiniani Inſtitutiones, deinde jus canonicum ex veſpertina cathedra, Fideique judicum ejuſdem urbis conſultor fuit. Foro hinc deditus nobilitatis cauſis dijudicandis, quæ peculiaris trium virorum cognitio eſt, in cancellaria Pinciana, & poſt aliquot annos in ſenatorum ejuſdem curiæ ordine, juri univerſo dicundo imponitur: vir longiore vita dignus, quippe XLV. dumtaxat annis natus in hoc munere obiit, cum monumenta ſui ad poſteros hæc duo reliquiſſet:

De Ætate ad omnes humanos actus requiſita. Matriti in folio 1642. Romæque anno ſuperiore 1668. ſumptibus Joſephi Corvi.

Horographiam Juris: quod opus poſtumum Joannes Narbona frater publicavit ibidem in folio 1652.

Pinciæ, uti dictum manet, vitam commutavit cum morte anno MDCL.

F. DIDACUS NAVARRO, Toletanus, fratrum Minorum ſodalis Caſtellæ provinciæ, vertit ex Luſitanico in vernaculum ſermonem noſtræ gentis:

La Primera Parte de las Coronicas de la orden de San Franciſco (de quo opere agimus in Marco Uliſiponenſi) Compluti apud Athanaſium de Salcedo editam 1559. in folio.

F. DIDACUS NAVARRO, Franciſcanorum & ipſe ſodalis in provincia Granatenſi Regularis Obſervantiæ, ſcripſit:

Hiſtoria de la provincia de Granada de la or-

orden de San Franciſco. Quæ MS. fuit apud Lucam Waddingum.

DIDACUS NAVERIUS, philoſophiæ profeſſor in academia Complutenſi, ingenii acrimonia & non ingrata quapiam jactatione ferventioris ſpiritus homo, recte eruditos diſcipulos eduxit, & doctrinæ ſuæ documenta exhibuit editis:

De Dialectica, et:

De Philoſophia libellis: qui multos annos ſunt publice prælecti. Hæc Gomezius *De rebus geſtis Ximenii* lib. VIII.

D. DIDACUS NEILA, juris pontificii doctor, & Salmanticenſis canonicus (ait Joannes Vaſæus in *Chronici* VII. capite) *præter incredibilem humanitatem, Græce Latineque doctiſſimus. Breviarium trium lectionum, juſſu Franciſci Quignonii cardinalis, auſpiciis Summi Pontificis, ita venuſte, ita erudite concinnavit ut nihil ſupra.* Hæc Vaſæus. Qui & infra: *Non eſt ſilentio prætereundus*, ait, *ſingularis ipſius amicus, & in compoſitione Breviarii ſocius, vir non ſolum utriuſque linguæ peritia, ſed etiam eximia pietate præſtans.* Hæc ille. Hoc eſt illud Breviarium quod a cardinali Quignonio juſſu Clementis VII. Papæ formatum, Pauli vero III. recognitum atque editum fuit. Meminit Neilæ & Ludovicus Lucena, doctor medicus, in epiſtola ad Joannem Geneſium Sepulvedam data Romæ kalendas Aprilis MDXLIX. quæ inter alias Sepulvedæ legitur lib. v. epiſt. LXXIII. ubi de utili & gratiſſima ſibi in urbe commoratione agens, *quæ tunc mihi*, ait, *gratior erat cum tua, tuique ſimilium Jacobi Neilæ noſtri Ortiziique, optimorum ac doctiſſimorum virorum, conſuetudine frui licebat.* Joannes item Geneſius ipſe epiſtolam dedit ad Neilam LXXXIX. atque item C. in qua ultima laudati Breviarii meminit. In collegio Hiſpanorum S. Clementis Bononienſis urbis fuit ſodalis anno MDXVIII. admiſſus, natuſque in urbe Soria Caſtellæ Veteris nobiliſſima, uti docet Balthaſar Porreño in *Hiſtoria Cardinalis Albornotii* cap. XXXVII.

F. DIDACUS NISSENO, patria ex Alcazaren Caſtellæ Veteris in vicinia Pinciæ urbis oppido, cuculla ordinis Sancti Baſilii induta, non mediocriter ornavit hoc noſtro ſæculo religioſam hanc familiam, quam & pluribus locis adminiſtravit. Præcipua hominis laus in concionibus, non tam habendis (deficiebatur enim eloquentia ad actum neceſſaria) quam ſcribendis informandiſque aliorum ad accurate dextreque concionandum ſtudiis. Quam artem, palam exhibitis quampluribus libris, ea nominis celebritate diu exercuit ut fere nihil aliud pulpita reſonarent, nil aliud typographorum officinæ procuderent quam Niſſeni volumina, quorum aliqua ut audio quadragies & ultra, vel intra Hiſpaniam, prelo ſubjecta ſunt. Quidni ex Auberto Miræo, aut ex Niſſeni interprete Latino, a quo ut ſuſpicor ille tranſcripſit, noſtrum inſigniter laudatum dimittam? *Summis encomiis a viris celebratiſſimis commendatur, a commendatiſſimis celebratur, nec pro dignitate tamen vel commendatus vel celebratus eſt: quaqua enim illum ſpectes, invenias quæ ab avidiſſimis oculis ſpectari poſſint. Ubique ſui ſimilis eſt, ubique acutus ſimulque conſpicuus, ubique gravis, ubique modeſtus, ubique docet, & vel oblectat vel movet, ubique vel Scripturæ gemmas fundit, vel Patrum flores ſpargit, quorum ſententias tam grata & eleganti paraphraſi plerumque illuſtrat ut fere plus ſplendeant in apographo Niſſeni quam in ipſo autographo primi auctoris ſui.* Hæc ille. Nempe dedit foras:

Aſumptos predicables para todos los Domingos de Adviento, y los demas haſta Paſqua de Reſurreccion. Matriti apud Franciſcum Martinez 1632. 4. Cæſarauguſtæ eodem anno apud Joannem de Lanaja. Et aliis locis. Gallice etiam 1643. in 8. Italice opera Blaſii Cialdini, Canonici Regularis, Venetiis 1635. in 4.

Para los Domingos, Miercoles, y Viernes de Quareſma. Matriti 1627. 4. apud Didacum Flamenco, & 1629. Et ſæpe alias. Latine prodierunt Moguntiæ 4. anno 1649. & Craconiæ 1650. Italice ab eodem Cialdino Venetiis 1637.

Para todos los Domingos deſpues de Pentecoſtes. Matriti 1630. apud Franciſcum Martinez. Ibidemque ex octava editione 1639. 4.

Para las feſtividades de los Santos.

Ex his omnibus Latinam editionem quatuor voluminibus adornavit Fr. Joannes a Freylinck, Germanus, Reimbacenſis, ordinis Prædicatorum cœnobii Colonienſis, ſacræ theologiæ magiſter, ediditque Coloniæ 1646. in 4. Moguntiæque 1649. in 4. ubi & includuntur:

El gran Padre de los creyentes Abrahan en moral enſeñanza, y doctrina predicable. Matriti 1636. 4. Barcinoneque eodem anno. Italice ab eodem Cialdino Venetiis 1643. 4.

Iſaac, ſive, *El Politico del Cielo informado con las acciones del Patriarca Iſaac*: eadem forma exornatus. Item et:

Jacob. Matriti..... Italice uterque 1639. & 1640.

El Fenix de la Grecia S. Baſilio Magno. Matriti.....

El Lucero de la tarde San Juan Apoſtol, y Evan-

Evangeliſta, y Profeta en aſſumptos predicables. Matriti anno 1649. in 4.

Mortalis eſſe deſiit Matriti XVI. Octobris anni MDCLVI.

DIDACUS DE NOGUERA, ſive Jacobus Noguera, decanus eccleſiæ Viennenſis in Auſtria, doctor theologus, Ferdinando I. Imperatori a ſacris, inſigni ſpectataque virtute præditus (ait Eiſengreinius in *Catalogo teſtium veritatis*) hiſtoricus celeberrimus, multarumque literarum & rerum peritiſſimus. Hiſpanum idem auctor vocat, cujus & mentionem habent Geſnerus, ſive ejus epitomator, & Miræus in altera parte *Bibliothecæ*. Inter epiſcopos Pii IV. nominatur, in catalogo eorum qui ſynodo Tridentinæ interfuerunt, *Jacobus Gibertus de Nogueras, Hiſpanus, epiſcopus Aliphanus*, quem Ferdinandus Ughellus tomo VIII. *Italiæ Sacræ* ſucceſſiſſe Antonio Auguſtino anno MDLXI. obiiſſeque MDLXVI. refert, qui idem credo eſt cum noſtro. Scripſit:

De Eccleſia Chriſti ab Hæreticorum conciliabulis dignoſcenda. Dilingæ anno 1560. in folio.

Egregiam plane Jacobi noſtri mentionem debemus jam hoc tempore Latini Latinii Viterbienſis epiſtolis a Dominico Magro Melitenſi, Viterbienſi canonico, ſub eminentiſſimi non magis dignitate quam doctrina & probitate animi Franciſci Mariæ cardinalis Brancaccii auſpiciis in lucem editis. Andreæ quippe Maſio hic ſcribens IV. nonas Martii anno 1560. *Ante paucos menſes venit in urbem*, ait, *Jacobus Noguera, homo Hiſpanus, decanus eccleſiæ Viennenſis, qui aliquot annos Ferdinando Cæſari ſacris myſteriis peragendis, ſacriſque libris pro concione interpretandis cum ſumma ut audio laude operam dedit. Multa hic quoque ſcripſit, ac propediem quatuor de Eccleſia libros, quos partim abſolutos jam partimque excuſos habet, publicabit, quos etiam ſpero jucundos omnibus, reique publicæ in primis utiles fore. Tu, ſi quando leges, videbis hominem, minime ſtertentem, non tantum res arduas graviter & erudite, ſed etiam eleganter ac quadam dicendi facilitate permirifica tractare.* Et poſt pauca: *Hic ſcribet, ni fallor, plurima, ea eſt enim hominis in dicendo & ſcribendo facultas ut quivis merito mirari poſſit tantam in juvene Hiſpano eruditionem, tantamque ex tempore verborum bonorum copiam.* In alia ad Stanislaum Oſium eodem anno data, in Quæſitorum collegium cooptatum Nogueram, & in alia ad Valentinum quemdam Rutborski, quæ pone ſequitur, in familiam Pontificis (Pii IV. intelligo) honorifice adſcriptum fuiſſe refert. Qui & in alia ad Maſium hæc habet: *Erit mihi curæ ut Baſilii commentarios in Eſaiam Noguera noſter publico ſtudioſorum commodo prodat in lucem.* Nec ulteriorem aliquam reperio in ſequentibus annis de eo mentionem a Latinio factam. Quo immatura ejus mors confirmari videtur.

DIDACUS NUÑEZ DE ALBA, ejus libri auctor eſt qui talem præfert titulum, ab argumento aliis etiam decantato:

Dialogos de la vida del Soldado, en que ſe cuenta la conjuracion, y pacificacion de Alemania, con todas las batallas que en ella acontecieron en los años de MDXLVII. Conchæ 1589. in 8.

DIDACUS NUÑEZ CORIA, ſcripſit: *Manual de Beatas.* in 16.

F. DIDACUS NUÑO CABEZUDO, Villalonenſis, Dominicanus ſodalis, ſacræ theologiæ profeſſor in cœnobiis hujus ordinis Trianenſi, Placentino, Valliſoletano S. Pauli, & in collegio Gregoriano ejuſdem urbis, in quo ultimo totum vicennium docendo contrivit ſtudiorum præfectus, tandemque ab hoc onere ad emeritorum jura dimiſſus eſt. Nec tamen ideo in publicum minus profuit, ſiquidem poſteritati conſulens, quidquid præſentibus dictaverat poſt futuris invidere noluit, typis editis doctiſſimis:

Commentariis, & diſputationibus in Tertiam Partem Sancti Thomæ: duobus voluminibus: hoc eſt, in quartum Magiſtri Sententiarum librum, ſive *de Sacramentis*, excepto matrimonio, a quo, uti ab aliis ſatis illuſtrato argumento, abſtinuit calamum. Prior tomus, a quæſtione LX. uſque ad LXXXIV. excluſive, prodiit Pinciæ ex collegio Sancti Gregorii formis Chriſtophori Laſſo Vaca 1601. folio: poſterior vero, a quæſtione LXXXIV. ad finem uſque, & a quæſtione I. *Additionum* uſque ad XL. ibidem 1609. fol. Uterque autem tomus Venetiis 1612. Coloniæque 1630.

Ad plures abiit Segoviæ, dum præfectum ibi ageret Regii illius monaſterii, Februario menſe anni MDCXIV.

F. DIDACUS DE OLMOS, Americanus, ex urbe Regia Cuſco Peruviani regni, profeſſus Minorum ordinem in Limenſi cœnobio, ſcripſit:

Grammatica de la Lengua..... Limæ 1633.

DIDACUS DE OQUETE, Societatis Jeſu presbyter, in Complutenſi collegio ſacrorum librorum interpres, ſcripſit:

Commentarium in Cantica Canticorum: qui non-

nondum vidit lucem ut refert Petrus de Alba in *Militia Conceptionis*.

DIDACUS ORDOÑEZ, Eleonoræ ſereniſſimæ Galliarum Reginæ a ſacris, vertit ex Gallico Aurati Dominicani in Hiſpanicum:

Conſolacion Evangelica para vivos, y difuntos. Toleti 1578. in 8.

DIDACUS ORTEGA DE BURGOS, vulgares fecit:

Comentarios para deſpartimiento del animo en Dios, y preparacion para orar, y un comento, y gloſa ſobre la oracion del Pater noſter, y oraciones, y contemplaciones quotidianas, y otras generales compueſtas primero en Latin por Juan Luis Vivas. Burgis apud Joannem de Junta 1539. in 12.

F. DIDACUS ORTIZ, Hiſpalenſis, ex familia Prædicatorum, ſacræ theologiæ magiſter, olim ad D. Gregorii apud Pincianos ſodalis, mox in cœnobio Hiſpalenſi Pauli Apoſtoli ſtudiorum præfectus, ingenii acumine præſtans, edidit compendium philoſophici curſus, nempe:

Brevem Summularum explicationem. Scilicet hæc prima pars tantum continet *VIII. libros Phyſicorum*, quæ ibidem prodiit typis Joannis Gomez de Blas 1640. 4.

Logicæ brevem explicationem. Ibidem in monaſterio ipſo Sancti Pauli. Quod abſolvendæ philoſophiæ deeſt interrupit mors, quæ immatura hominem extinxit anno MDCXL....

DIDACUS ORTIZ, muſicæ artis profeſſor ut credimus, cujus nomen præ ſe ferunt:

Hymni, Magnificat, Salve, Pſalmi, & alia diverſa Cantica IV. vocum. Magna forma, Venetiis 1565. in folio.

D. DIDACUS ORTIZ DE ZUÑIGA, Hiſpalenſis, ordinis S. Jacobi, decurio ejuſdem urbis, vir proſapia in hac urbe antiqua & valde nobili ac literis commendatus, nuper ſcripſit librum:

Diſcurſo genealogico de los Ortizes de Sevilla. Gadibus apud Petrum Ortiz 1670. in 4. Quod opus ut eximium laudat D. Joſephus Pellicer in *Bibliotheca ſuorum librorum* fol. 122.

Poſt hoc ſpecimen ſui factum dedit foras:

Annales Eccleſiaſticos, y Seculares de la muy noble, y muy leal Ciudad de Sevilla Metropoli de la Andalucia, que contienen ſus mas principales memorias deſde el año de 1246. haſta el de 1671. Matriti 1677. in folio typis Regiis.

Denatus eſt Hiſpali in patria anno MDCLXXX.

DIDACUS ORTUÑEZ DE CALAHORRA, Naxarenſis, compoſuit in otioſorum pabulum:

Eſpejo de Principes, y Cavalleros, o Cavallero del Febo: duobus tomis. Cæſarauguſtæ apud Michaelem de Gueſa 1562. folio, D. Martino Cortes, marchioni del Valle, dedicatum. Iterumque ibidem apud Joannem de Lanaja 1617. folio. Marcus autem Martinez tertium adjunxit.

DIDACUS DE OSSEGUERA, neſcio quis, edidit:

Eſtaciones del Chriſtiano. 1583. 4.

Eſtacionario de la creacion del mundo. 1593. in 8.

DIDACUS OTAÑEZ ESCALANTE, Burgenſis, vulgavit:

Reportorio de los tiempos perpetuo. Compluti apud Ludovicum Gracian 1584. in 4.

F. DIDACUS DE OXEA, ordinis Prædicatorum, ſcripſit cum in Stellæ urbis cœnobio ſe Deo ſacraſſet:

Inſtitucion de la devocion, Confradia, y milagros del Roſario, Confradia contra los juramentos: caſtigo contra los blasfemos, maldicientes, y juradores. Matriti apud Quirinum Gerardum 1580. in 8. Et apud Guilielmum Drouy 1585. in 8.

DIDACUS DE PAIVA DE ANDRADA, Conimbricenſis, claro inter Luſitanos loco editus, fama vero doctrinæ adhuc clarior: fratres habuit Auguſtinum a Jeſu nuncupatum, celebrem ilium in barbarici carceris ſquallore ac tenebris ſanctiſſimi Redemptoris noſtri laborum enarratorem, Eremitarum fratrum ſodalem; Franciſcum item Andradam, cujus vulgari Luſitanorum lingua edita *de Rebus Joannis III. Portugalliæ Regis Hiſtoria* extat. Hunc non aliis gravioribus nec ad rem convenientioribus verbis celebrare poſſum quam Hieronymi Oſorii, quo clariſſimo Silvenſis urbis & eloquentiæ antiſtite Luſitana gens maxime gloriatur: *Erat in illo* (ait in præfatione libris *Ortodoxarum explicationum* appoſita) *ſummum ingenium, ardens ſtudium, ſingularis induſtria; quibus muneribus naturæ præſtantis & virtutis eximiæ locupletatus, cum ſe ad artes præclaras inflammato animo contuliſſet, uberrimos fructus conſequutus eſt: eloquentiæ vero diſciplinam egregie coluit: linguas, quas vidit eſſe ad clariorem ſacrarum literarum intelligentiam neceſſarias, acri ſtudio didicit. Hiſque*

que opibus instructus ad divina mysteria perscrutanda totam mentem applicuit. Et alibi: *Contineri non poterat quin crebris concionibus multos mortales, flagitiis innumerabilibus inquinatos, instrueret.* Hujus doctrinæ virum manere domi, laboris ac meriti expertem, non decuit tempore quo ad instruendam universalis ecclesiæ synodum, Tridentum indictam, celebriores theologi ex omnibus Hispaniarum regnis evocabantur. Eo igitur in loco, & doctissimorum patrum consessu, re graviter & industrie gesta, stiloque propugnandis illius concilii decretis commodato, tamdiu laudabitur quamdiu Tridentinarum rerum memoria permanebit. Ejus quidem famæ vestigia, ad diuturnum eloquentiæ ac eruditionis monumentum, impressa vidisse se apud ecclesiæ principes, dum in Italia peregrinaretur, Hieronymus ipse Osorius refert. Edidit per eos dies concilii:

Ortodoxarum explicationum libros x. In quibus *omnia fere de Religione capita, quæ his temporibus ab hæreticis in controversiam vocantur, aperte & dilucide exponuntur, præsertim contra Martini Kemnitii petulantem audaciam, qui Colonienſem censuram, quam a viris Societatis Jesu compositam esse ait, una cum ejusdem sanctissimæ Societatis vitæ ratione temere calumniandam suscepit.* Editum fuit opus Venetiis anno 1564. apud Jordan. Zilettum in 4. quod præcipue exagitat Martini Kemnitii *doctrinam Jesuiticam.* Atque iterum Venetiis 1592. 4. 1604. in 8. Legimus in *Bibliotheca Antonii Verderi* harum Explicationum Catholicarum 1. librum Gallice versum typis prodiisse Lugdunensibus Michaelis Jove 1565. Cui cum reposuisset profligatissimus hæreticus librum, in quo gravissimas adversus universalem ecclesiam contumelias intorquebat, descendere denuo in campum sibi opus esse Paiva vidit ut immanem hostem totis viribus profligaret. Maxime cum sereniſſimus Henricus Princeps, S. R. E. cardinalis, suasorem se ac promotorem operis accincto jam & veluti arma quatienti declarasset. Scripsit igitur, sed postumam edendam:

Defensionem Tridentinæ Fidei Catholicæ, quinque libris comprehensam, adversus Hæreticorum calumnias, & præsertim Martini Kemnitii. Olisipone apud Antonium Riberum anno 1578. in 4. deinde sæpe. Coloniæ 1580. apud Cholinum. Ingolstadii apud Davidem Sartorium 8. eodem anno 1592. 4.

Habuit et:

Orationem ad PP. Tridentinæ Synodi Dominica secunda post Pascha anni MDLXII. quæ cum ceteris Tridentinis orationibus prodiit Lovanii anno 1567. & nuper Parisiis. Venetiis vero seorsim apud Jordanum Zilettum 1562. in 4. & Brixiæ eodem anno.

Necnon & Lusitanica extare ab eo monumenta fecerunt posteri, nempe:

Sermones: tribus partibus. *I. Do Advento, e Quaresima.* Olisipone 1603. *II. Das festas da Virgen Nossa Senhora, e dos Santos*, anno 1604. Quam partem Castellæ idiomate loqui fecit Fr. Benedictus de Alarcon, Bellomontanus. Matriti 1617. *III.*..... 1615. 4.

Obiit ante annum MDLXXVIII. quo lucem vidit fratrum opera *Tridentinæ Fidei defensio* ut Osorius affirmat. Reliquum est ut elogiis doctissimorum aliquot virorum, nostro more, Paivam ornemus. Eisengreinius *fidei Christianæ defensorem insignem, omnes sui temporis magistros literarum sacrarum scientia, eruditione & doctrina superasse* inquit. Gregorius Nuñez Coronel in libro *De vera Christi Ecclesia virum* vocat, *& sanguine clarum, & doctrina ac pietate perillustrem.* Rosweidus in *lege Talionis, Cassaubono retaliata*, tabula 1. *virum longe doctissimum* appellat, & *qui ad concilium Tridentinum & profundissimi theologi mentem, & linguam eloquentissimi oratoris attulit.* Et quot plus est, idem Martinus Kemnitius acerrimum hostem suum *hominis docti sane & eloquentis, cujus in concilio Tridentino non minima fuit auctoritas*, elogio celebrat in epist. nuncupat. tertiæ partis *Examinis sui Concilii Tridentini* ejusdem.

DIDACUS DE PAIVA DE ANDRADA, Lusitanus, Francisci de Andrada Regii chronographi natus, Didaci nuper laudati ex hoc fratre nepos, vir politiori literatura & poetica facultate, necnon scriptis utriusque operis commendatus posteritati, dedit foras vernaculo sermone Lusitanorum:

Exame d' antiguidades, Primeira Parte. Scilicet in Bernardi de Brito, Regii chronographi, *Monarchiæ Lusitanæ* librum primum (quo de originibus istius regni tractat) *censuram.* Olisipone 1616. in 4. Secunda hujus operis pars penes Antonium de Purificatione, Augustinianum sodalem, erat, cum ipse *Chronici* suæ *Eremitarum provinciæ Lusitanæ* lib. 1. tit. x. §. III. librum hunc laudavit, atque editionis ejus spem fecit. Ejusdem auctoris credo est:

Casamento perfeito em que se contem advertencias muito importantes pera viverem os casados em quietaçaom & contentamento, &c. Olisipone apud Georgium Rodriguez 1630. in 4. Necnon & Latinum poema, sic inscriptum:

Chauleis: de obsidione forsan arcis, Chaul vulgo nuncupatæ, in india Orientali.

DIDACUS PALOMINO, Giennenſis, doctor theologus, & prior de Xodar in eadem dioeceſi, dedit in publicum:

Librum de mutatione aeris, in quo aſſidua, & mirabilis mutationis temporum hiſtoria cum ſuis cauſis enarratur. Matriti apud Guilielmum Drouy 1599. in folio.

DIDACUS PANTOJA, natus in oppido Valdemoro dioeceſis Toletanæ, Societatis Jeſu ſacerdos, atque in ſacra Sinica expeditione Matthæi Riccii ſocius. Societatem primus in Regia illius vaſtiſſimi imperii Pechinenſi urbe, ſuperiorum permiſſu, ſtabilivit; at e regno demum proſcriptus, dum in Macao inſula reſtituendi ſe in vetus Apoſtolicum munus occaſionem captat, Hiſpana lingua edidit, quæ & Italice prodiit anno 1607. in 8. & Gallice eodem anno in 12.

Relacion de la entrada de algunos PP. de la Compañia de Jeſus en la China. Hiſpali apud Alphonſum Rodriguez Gamarra 1605. 8. Linguaque item Sinica hæc quæ ſequuntur:

Tractatum de ſeptem peccatis mortalibus & virtutibus oppoſitis. Et:

Super Symbolum Apoſtolorum.

Deceſſit ibi anno MDCXVIII.

F. DIDACUS DE PASTRANA ET SOTOMAYOR, Toletanus, ordinis Eremitarum S. Auguſtini, ſcripſit:

El Camino de la Ciudad de Dios: duabus partibus. Toleti typis Thomæ de Guzman 1603. 4.

F. DIDACUS DE S. PAULO, alias AÑAYA, Salmantinus, ordinis Mercenariorum, concionator magni nominis, reliquit in domo reformatorum ejuſdem ordinis (quod Petrus de Sancto Cæcilio Granatenſis in libro inedito *De ſcriptoribus* hujus familiæ ſcribit):

Sermones de Quareſma.

DIDACUS DE SAN PEDRO, ſcripſit carmine:

Deſprecio de la fortuna. Cæſarauguſtæ 1509. in folio. Vidit D. Thomas Tamajus.

F. DIDACUS DE LA PEÑA ET TERAN, ordinis B. Mariæ de Mercede, profeſſor theologus Complutenſis, ſacræque theologiæ præſentatus, ſcripſit ſed non edidit:

De Antichriſto: ut mihi retulit illuſtriſſimus Hydruntinus præſul, Gabriel Adarzo & Santander, ex eodem ordine aſſumptus.

F. DIDACUS DE PEREA, ordinis Minorum provinciæ Caſtellæ, uti in hujus provinciæ *Hiſtoria* Petrus de Salazar affirmat, ſcripſit:

Sermones.

DIDACUS PEREZ DE BUSTOS, cubicularius Regis Philippi IV. chirurgus phlebotomicus, luci dedit artis ſuæ enchiridion, ſcilicet:

Tratado breve de Phlebotomia. Matriti 1641. in 8. & 1647. in 8.

DIDACUS PEREZ CINZA, Luſitanus, ex oppido Alpedrinha, presbyter, ſcripſit vernacule:

Vida, Martyrio e ultima trasladaçam do Martyr S. Vicente. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1620. 8.

DIDACUS PEREZ DE MESA, Bæticus, Rondenſis, profeſſor mathematicarum artium Complutenſis, qui & Hiſpali docuiſſe dicitur, philoſophus & aſtrologus uti fama fert non vulgaris, reliquit hæc doctrinæ ſuæ monumenta, quæ Leo Allatius ὁ μακαρίτης in *Apibus Urbanis* ſuis retulit, Romæ quippe habuit notum Didacum noſtrum:

Geometriam Practicam noviter in multis auctam.

Coſmographiam, ſeu de Sphera mundi cum omnibus ſuis concluſionibus demonſtrantibus ex primis, veris, & immediatis.

Geographiam cum demonſtrationibus.

Artem navigandi cum omnibus demonſtrationibus Geometricis.

De Methodo ſcribendi & docendi ex doctrina Ariſtotelis.

Contra Geomantiam & Sortilegium;

Compendium Phyſicæ Ariſtotelis.

Compendium ejuſdem librorum De Generatione.

Arithmeticam.

De Incertitudine judiciorum Aſtrologiæ.

Sermones varios. Compluti in folio.

Hiſtoria general de Eſpaña deſde ſu fundacion haſta el reynado de D. Felipe II. Compluti in folio.

Nihil horum, quæ Leo Allatius laudat, operum vidimus. Vulgaria magis duo ſunt quæ ſequuntur:

Julio Fulcon de la limoſna: ex Italico interpretatus. Compluti apud Andream Gotard 1589. 8.

De las Grandezas de Eſpaña: Petri nempe Medinæ liber locupletatus, Complutique apud Joannem Gratianum editus 1605. in fol.

DIDACUS PEREZ MEXIA, Mondexarenſis, presbyter, grammaticæ auditorum commodo intentus ſcripſit:

Syn-

Syntaxis del arte nuevo comentada, y declarada en Caſtellano. Matriti 1610. in 8. apud Alphonſum Martinum.

Acentuario eccleſiaſtico, y general de la lengua Latina. Matriti apud eumdem 1621. 8.

DIDACUS PEREZ DE SALAMANCA, deſumpta ut credas ab urbe hac appellatione, juris profeſſor publicus in eadem ſchola, quippe Sexti Decretalium cathedram proprio nomine moderatus eſt, vir egregie doctus ut oſtendunt ab eo edita:

Commentaria in libros VIII. Ordinationum regni Caſtellæ, duobus tomis: Didaco Leyvæ a Covarrubias, Segovienſi antiſtiti ſenatuſque Regii præfecto, nuncupata. Salmanticæ 1574. in folio.

At vero *Ordinationes*, ſive recepta magis appellatione *Ordinamentum*, Regias Hiſpanorum leges vocant, quas variis de cauſis, poſt Alphonſinam Partitarum editionem, promulgatas Catholicorum Regum Ferdinandi Eliſabethæque nutu & auſpiciis, Alphonſus Diaz de Montalvo, juris doctor, iiſdem a conſiliis, in volumen unum ſcite digeſſit. Ejuſdem quoque ſunt:

Additiones ad Repetitionem Didaci Securæ ad L. Coheredi §. cum filiæ D. de Vulgari & pupillari ſubſtitutione. Itemque:

Notæ ad Gundiſalvi a Villadiego Tractatum de Irregularitate: quibuſcum editus fuit Salmanticæ 1589.

DIDACUS PEREZ DE VALDIVIA, Beacienſis natu, inter Joannis Avilæ, dicti ab æqualibus propter doctrinæ ſalutaris præſtantiam, zelumque divinæ legis *Bæticorum Apoſtoli*, diſcipulos haud exigua portio fuit proventus fecundiſſimi. Magnus is pietatis magiſter hac doctrina jam a ſe inſtructum conſtituit noſtrum in academia Beaciana ſacrorum Bibliorum interpretem. Granatæ etiam per triennium ſolemne tradidit philoſophiæ regulas. Creatus autem Gienenſis eccleſiæ archidiaconus ſervavit adhuc in ea dignitate veteris parcimoniæ, quem ſibi olim præſcripſerat, modum, quo & ardentiſſimis adverſus omnis generis vitia declamationibus tot ſibi peperit hoſtes, quot vel tacita reprehenſione modeſtia vitæ vel publica conciones ejus præſtringebant. Ab his delatus tamquam religionem violaſſet, aliquot annorum intervallo in cuſtodia latuit Fidei judicum Cordubenſis urbis, quibus immunem ſe ab iis quæ ſibi imputabantur, imo & eximiam vitæ ac morum innocentiam probavit. At ne in dignitate illa occaſionem ſibi inſidiarum atque invidiæ retineret, ea repudiata totum ſe Apoſtolico docendæ & promovendæ pietatis muneri ad præceptoris ſui Avilæ præſcriptum, deque ejuſdem conſilio tradidit, Philippo etiam II. Rege ad occupandum concionatores inter Regios locum fruſtra eum invitante. Salutem infidelium ante alia procurandam officii ſui eſſe ducens Valentiam, atque inde Barcinonem venit, unde navigio poſſet ad Barbarorum ditiones primo quoque tempore ſacram expeditionem dirigere. A qua tamen ultimo dicta urbe, ſic volente Deo cujus eſt totum quod eſt optimum, tum e cathedra ſacras litteras, tum e ſuggeſtu Chriſtianæ vitæ regulas, tum e cella perfectionem ſpiritualem omnem ſcriptis docendo, ab eo tempore numquam diſceſſit. Eccleſiaſtes quippe is fuit inſignis, præterea, ut diximus, ſacrorum librorum amplius quam decem annis profeſſor in Barcinonenſi academia. In quo munere vir pius æque ac doctus, virtutum omnium ornamentis atque item dono prophetiæ dives, vereque (ut de eo Nicolaus Factor Franciſcanus eximiæ ſanctitatis cenſebat) *Vir Apoſtolicus*, animam Deo reddidit, cum ſcriptis etiam in publicum libris ſpiritualem diſciplinam promoviſſet egregie. Scripſit nempe:

De Sacra concionandi ratione. Barcinone 1588. in 4. Poſtea Antuerpiæ apud Bellerum 1598. 8.

Summam Inſtitutionis Chriſtianæ concionibus aliquot ſuccinctis comprehenſam. Coloniæ 1568. in 8. Quod neſcio an Hiſpanum prodierit ab auctore opus, uti ea quæ ſequuntur:

Documentos ſaludables para las almas piadoſas, que con eſpiritu quieren exercitar las obras que Jeſu-Chriſto, y ſu Igleſia enſeñan. Cui adhæſerunt *Documentos de la vida Eremitica.* Barcinone apud Petrum Malo 1588.

Aviſo de gente recogida, y eſpecialmente dedicada al ſervicio de Dios. Ilerdæ 1613. in 8. Hoc plurimum auctor ipſe commendabat.

Camino, y puerta para la Oracion. Barcinone apud Petrum Malo 1588. 8.

Tratado de la alabanza de la Caſtidad. Ibidem 1608. in 8. Cui appenditur tractatus *De la frequente Confeſion, y Comunion.*

Documentos de la vida eremitica. Ibidem apud Petrum Malo in 4.

De la Concepcion puriſima de la Madre de Dios: Expoſicion ſobre los Cantares. Barcinone apud Gabrielem Graels 1600. 8.

Breve relacion de la vida, y muerte de la Princeſa de Parma de felice memoria con annotaciones: cui ex Italico translatæ a Franciſco de Alvarado Jeſuita additiones ſeu annotationes adjunxit noſter. Ibidem apud Jacobum Cendrat 1587. 8.

Explicacion ſobre el capitulo II. III. y IV. de los Cantares. Itemque:

Contra las Maſcaras. Teſte utriuſque horum

rum operis Ludovico Muñozio ſtatim laudando.

Latinum vero magnum opus *De comparanda ſapientia* meditari Valdiviam, cum viveret, Andreas Scotus annotavit in *Bibliotheca Hiſpana*. Viri hujus eximie pii geſta & virtutes breviter recenſet Martinus Ximena Juradus in *Giennenſis urbis Hiſtoriæ* cap. XVIII. & Ludovicus Muñozius in *Vita Joannis Avilæ*. lib. 2. cap. 12. 13. 14.

Obiit Barcinone XXVIII. Februarii anno MDLXXXIX. ſepultus apud Capuccinos fratres Montis Calvarii ejuſdem urbis.

DIDACUS DE S. PETRO, ſcripſit ad D. Didacum Hernandez de Corduba, præfectum Domicellorum (alcayde de los Donzeles vulgari appellatione) opuſculum fabuloſum:

Carcel de Amor inſcriptum, & Cæſaraugustæ editum per Georgium Coci 1516. in 4. Vertit in Italicum Lelius Manfredi Ferrarienſis, atque edidit Venetiis 1546. in 8.

Idem cum eo forte quem auctorem laudavimus ſupra operis cui titulus:

Deſprecio de Fortuna, quod metricum eſt, Ureniæ comiti, quem dominum ſuum auctor vocat, nuncupatum. Typis commiſſum Compluti apud Joannem de Villanueva & Petrum de Robles, una cum *Las Trecientas de Juan de Mena con la Gloſſa del Pinciano* 1566. in 8. Romæ vidimus nuper in bibliotheca Sapientiæ.

D. DIDACUS PHILIPPUS DE ALBORNOZ, vir nobili ſtemmate, ingenio atque eruditione, urbanitate ac ſuavitate morum probo cuique ac diſerto in pretio habitus, canonicus ac Theſaurarius ut vocant eccleſiæ Carthaginenſis, vertit ex Italico:

Las Guerras civiles de Ingalaterra, del Conde Maiolino Biſſaccioni. Matriti 1658. in 4. Inde ſcripſit:

Cartilla Politica, y Chriſtiana. Carolo Regi noſtro II. nuncupatum ſcilicet alphabetum virtutum ac vitiorum, quæ in hac tenera ætate diſcere jam atque averſari debet. Ibidem apud Melchiorem Sanchez 1666. in 4.

DIDACUS PISADOR, Salmanticæ incola, ibi edidit cythariſticæ artis documenta hoc vulgari titulo:

De Muſica de Viguela. 1552. in folio.

DIDACUS PIZARRO, Gregorii Lopezii Guadalupenſis, Partitarum magni gloſſographi, filius, cujus pater meminit in Leg. penultima titulo VIII. partita V. verbo *A cenſo*. Scripſit, *ut erat timoratæ conſcientiæ vir* (laudantem audis Gregorium parentem) *cupienſque ſalutem fidelium, reſtringens quantum potuit*:

Sobre los Cenſos tractatum, Medinæ editum 1551. in folio. Neſcio an idem opus ſit:

In Extravagantem Calixti III. de emptione, & venditione Commentario. Item reperio eidem adſcribi ſimilem aliam lucubrationem:

Sobre el Eſtatuto de Guadalupe.

De Cenſibus & alios Tractatus. Cæſaraugustæ anno 1544. prodiiſſe alicubi legimus.

Laudat Didacum noſtrum Felicianus de Solis de *Cenſibus* lib. I. cap. IX. num. 12. & lib. V. cap. VIII. num. 7.

DIDACUS DE PLAZA, Eſcamillæ natus, profeſſor forte grammaticus, edidit:

Genero, y declinaciones en quartetos Caſtellanos. Compluti apud Joannem de Villanueva 1567.

F. DIDACUS DE PORRES, Mercenariorum fratrum ſodalis, apud Indos ad occidentem poſitos cœnobii urbis Sanctæ Crucis, ut vocant de la Sierra, præfectus, *ejus provinciæ chartam geographicam* compoſuit, & ad Philippum Regem II. ad Hiſpaniam remiſit. Cujus rei auctor eſt Marcus Salmeron *en los Recuerdos hiſtoricos de la orden de la Merced* pag. 329.

F. DIDACUS DE PRADO ET MADRID, Matritenſis, Hieronymianus, monaſterii Parralis monachus, quod prope Segoviam eſt, morum integritate inter ſuos clarus, ſcripſit.

Suma de caſos de conciencia.

Vidas de Santos particulares.

Milagros de Nueſtra Señora.

Meminerunt ejus cum merita laude Joſephus Seguntinus, ordinis Sancti Hieronymi chronographus, ſecundo volumine *Hiſtoriæ* ſuæ lib. IV. cap. XLIV. & Franciſcus Quintana in *Hiſtoria Matritenſi* lib. II. cap. LXV.

F. DIDACUS DE PRÆSENTATIONE, patria ex oppido la Puebla de Montalban regni Toletani, ad Carmelitarum nudipedum profeſſionem admiſſus Paſtranæ, philoſophiam atque theologiam in Complutenſi familiæ ſuæ collegio diu docuit, generalis aliquando creatus ejuſdem præfectus. Edidit pro munere:

Carta Paſtoral a los Religioſos del Carmen deſcalzo. Matriti anno 1657. Denatus eſt ibidem 1660.

DIDACUS DEL PUERTO, cappellanus & cantor in cappella collegii Sancti Bartholomæi urbis & ſcholæ Salmantinæ, be-

beneficiatus ut vocant in oppido Laredo, ſcripſit:

Arte de Canto llano. Salmanticæ 1504. in 4. Correxit opus hoc & publicavit D. Alphonſus de Caſtilla, ejuſdem academiæ rector.

F. DIDACUS DE QUIÑONES, ordinis B. Mariæ de Mercede, ſacræ theologiæ ut vocant præſentatus, ſcripſit:

Aprecio de Chriſto. Matriti 1640. Myſticum opus de meditatione ex phantaſmatibus humanitatis Chriſti, non ſolide eam probans orationem ſeu meditationem, quæ Fidei dicitur, tangitque Deum, divinaque oculo tantum Fidei divinæ abſque ope phantaſmatum.

DIDACUS RAMIREZ, patria ex oppido Villanova Infantum Caſtellæ Novæ, Societatis Jeſu ſacerdos, humaniorum ſtudiorum in collegio Matritenſi præfectus, ſcripſit:

Compendium Grammaticæ Græcæ.

Vitam Roberti Cardinalis Bellarmini ex variis auctoribus concinnatam.

Inſtructionem ſodalitatis B. Virginis.

Tranſtulit quoque ex Italico:

Del inſigne milagro obrado en Napoles por S. Francisco Xavier con el P. Marcello Maſtrillo de la Compañia de Jeſus a tres de Enero de MDCXXXIV. Matriti eodem anno. Viennæ poſtea Hiſpanice iterum editum 1635.

DIDACUS RAMIREZ, ſcripſit:

Relacion del viage de los Hermanos Nodales con un Derrotero, y advertencias ſobre la que hicieron los dichos Nodales. Quam laudat Antonius de Leon in *Biblioth. Ind. Occid.* pag. 91.

D. DIDACUS RAMIREZ, auctor inſcribitur libro, cui titulus:

Arte de merecer mucho con pocas obras: qui editus dicitur anno 1666. aut circiter.

F. DIDACUS RAMIREZ, Toletanus, ordinis S. Mariæ de monte Carmelo, majorem vitæ partem uſque ad obitus diem in Italia tranſegit, non minus in cathedris academicis quam in concionatoriis ſuggeſtis probatus. Titularis fuit inter domeſticos Bohemiæ præfectus provincialis. Italico ſermone ſcripſit:

Della guarda della lingua, e delli vitii di eſſa, e li ſuoi remedii. Mediolani editum opus in typographia, quæ olim fuit Pacifici Pontii, non adjuncta temporis nota, in 8.

Sermones Quadrageſimales, duobus voluminibus: *Dominicales*, unico, MSS. manſerunt aſſervanturque Auguſtæ Taurinorum in bibliotheca cœnobii Carmelitarum.

Mortuus eſt anno MDCL.

D. DIDACUS RAMIREZ DE ALVELDA, Calatravenſis eques, ex Aragoniæ regno oriundus, pro Seneca decertans adverſus Alphonſum Nuñez de Caſtro, qui contradictiones in operibus doctrinaque hujus ſummi viri multas ſe inveniſſe quodam opere gloriatus eſt, ſcripſit, nec tamen edidit, apologiam, quæ a morte ipſius fuit typis mandata hoc titulo:

Por Seneca ſin contradecirſe, en dificultades politicas, reſoluciones morales. Cæſaraugustæ apud Didacum Dormer 1653. 4.

D. DIDACUS RAMIREZ DE FUENLEAL, natus anno MCDLIX. in oppido Villaſcuſa Conchenſis territorii ſacri, vix annorum XVI. adoleſcens rhetoricam artem Salmanticæ, ibidemque anno CDLXXX. Bartholomæani collegii toga cinctus, Durandum ex cathedra docebat. In eccleſiis deinde pluribus ſacerdotia obtinuit, & in Granatenſi, recens a Sarracenorum abominationibus expurgata, primus decanus fuit. Præterea Hiſpali eumdem collegii ſacri principem tenuit locum, annuente Summo Pontifice deſiderio Joannæ Reginæ Hiſpaniarum, quam in Belgium Philippo Auſtriaco nupturam, factus ei a ſacris & a conſiliis miniſter, ſequutus fuerat. Aſtitit idem cum aliis epiſcopis Caroli baptiſmo ex eo matrimonio nati, fauſto Hiſpaniarum ſidere. Aſturicenſis deinde antiſtes dictus, mox Malacitanus, tandem Conchenſis ab anno ſcilicet ſuperioris ſæculi XVIII. Legatuſque ſui Regis in Angliam & Galliam iviſſe dicitur. Certe hoc poſtremo auctus pontificatu, Vallifoletanæ curiæ præfecturam adminiſtravit, eo nimirum tempore quo tumultuatæ ſunt adverſus regni gubernatores magna pars Caſtellæ utriuſque urbium. Quibus ſedandis turbis cum non eam, quæ requiri videbatur, induſtriam diceretur impendiſſe, Carolo parum gratus, Romam ſeceſſit colore quæſito proſequendi Hadrianum tunc recens creatum Pontificem, in redituque longe a republica, Conchenſi eccleſiæ, hoc eſt ſponſæ, conſenuit, obiitque fere octogenarius Dominicæ Aſcenſionis die anni MDXXXVI. In magna quidem hominis laude ponendum eſt quod Salmantinis togatorum collegium, a mitra illius Conchenſi dictum, ſumptuoſe conſtruxerit, de quo nihil pro merito ac dignitate dici poteſt. Plura Lucius Marinæus Siculus de genere illius, doctrina, eloquentia ceteriſque virtutibus, necnon & corporis habitu lib.... cap..... *De rebus Hiſpaniæ.* Doctrina quidem cum eſſet multa & exquiſita va-

variis ſeſe commentariis poſteritati commendaſſe refertur, quorum argumenta hæc dicuntur, nuſquam tamen locus ubi ea adſerventur:

Super Symbolum S. Athanaſii.

De Religione Chriſtiana contra tranſeuntes, aut redeuntes ad Judæorum ritus libros III. Hoc laudat opus Ioannes Lopez de Palacios Rubios in *Allegatione de materia Hæreſis*, auctorem ſub nomine *Epiſcopi Malacenſis* nuncupans.

De Potentiis Animæ tractatum.

Ad Ariſtotelis Oeconomiam commentarios.

Vulgari quoque lingua, ut veroſimile eſt:

Hiſtoria de la vida, muerte, y ſepultura de la Reyna Catolica Doña Iſabel.

Dialogos de la muerte del Principe Don Juan.

Sepulturæ ejus in ſacello maximo eccleſiæ Conchenſis inſcriptum eſt:

D. O. M.
Didaco Ramirez Conchenſi Epiſcopo, Viro raro & doctiſſimo, cui tanta vis animi ingeniique fuit, ut ad id natum diceres quodcumque ageret.
Obiit anno MDXXXVI.

D. DIDACUS RAMIREZ DE HARO, Matritenſis, ſcripſit.

De la Caballeria de brida, y gineta.

DIDACUS RAMIREZ PAGAN, neſcio quis, edidit:

Floreſta de varia Poeſia. 1562. in 8. Valentiæ apud Joannem Navarrum.

DIDACUS RAMIREZ DE LA PISCINA, alias DE AVALOS (de hac familia inter Navarros tractant, præter auctorem ipſum in opere mox laudando, Joannes Garzia *de Nobilitate* gloſſa XVIII. num. 41. & Athanaſius Lobera in *Hiſtoria urbis Legionenſis* cap. IX.) ſcripſit, Carolo V. Imperatori nuncupans, a Caroloque Vianæ Principe plura deſumens:

Coronica de los Reyes de Navarra. Perfecit hanc anno MDXXXIV. nondum tamen in lucem typorum venit. Atque innuit quidem auctor in nuncupatoria epiſtola ſe primum conſcripſiſſe eam ſermone Latino, Franciſcoque a Navarra, priori de Ronceſvalles, dedicaſſe. Extabat in bibliotheca Olivarienſi, nunc apud excell. comitem Villæumbroſæ Caſtellæ ſenatus præſidem: aliudque exemplum habuit in Gallia Raphael Trichettus, ut conſtat ex ejus bibliothecæ *Catalogo*. Meminit Stephanus Garibaius operis & auctoris, ſibi olim noti, cujus hiſtoriam omnium copioſiſſimam eſſe, atque omnium item in temporum ſerie, ob incuriam exſcribentium, mendoſiſſimam circumferri. Eum vide lib. XXI. *Hiſtorici Compendii* cap. 1.

F. DIDACUS RAMOS, Navarrus, ex urbe Sangueſa, ordinis Carmelitarum, ſacræ theologiæ doctor, plures ejuſdem familiæ domos rexit, viſitatoris, diffinitoris ac vicarii provincialis exercuit munera, ediditque:

Sobre la Bulla, y un Tratado de los Oratorios muy ingenioſo. Cæſarauguſtæ 1673. in 4.

DIDACUS DE RETANA, neſcio quis, ſcripſiſſe refertur:

Exercicios divinos. Matriti 1646.

DIDACUS DE RIBERA, Granatenſis, aliis Rondenſis, notarius, ſcite ac juxta legum præſcripta edidit:

Orden de hacer eſcrituras, y peticiones. Granatæ 1617.

DIDACUS DE RIBERO, Oliſiponenſis, alias Tomarenſis, Jeſuita, miſſionarius ſtrenuus valde quadraginta & plurium annorum in vinea Salcetano-Indica ad orientem, vertit in Brachmanicam linguam ut ajunt:

Doctrinam chriſtianam Cardinalis Bellarmini, & aliorum. In collegio S. Ignatii urbis Pachol 1632. in 4. Necnon, ut Nathanael Sotuellus ait:

Vitas Sanctorum Petri a Ribadeneyra: typis collegii Goani, eadem lingua Concanica ſeu Canarina.

D. DIDACUS DE ROCABERTI PAU ET VELLERA, ſcripſiſſe dicitur:

Genealogia, y Arbol de los Vizcondes de Rocaberti. Laudat Pellizerius in Memoriali *Comitis de Villazor* fol. 64.

D. DIDACUS DE ROCABERTI, ſi idem eſt cum ſuperiori, aliuſve hujus familiæ Cataloniæ principatus, ſcripſit octoſyllabis verſibus univerſalis hiſtoriæ compendium, hac inſcriptione notatum:

Epitome Hiſtorico en diez Romances: ad Lupum de Vega Carpio. Barcinone per Sebaſtianum Cormellas 1628. in 8.

DIDACUS RODRIGUEZ DE ALVARADO, Segovienſis, juriſconſultus, ſub Didaco illo, nuſquam ſine commendatione ituro ad poſteros, Covarrubia profeſſoribuſque aliis meruit Salmanticæ. Hinc ad Hiſpalenſem urbem ſe conferens, actorem cauſarum præſtitit, idque in literas mittendum argumentum ſibi præcipue impoſuit, quod commentarius ille complexus eſt ab eo editus:

De conjecturata mente Defuncti ad methodum redigenda: libris quatuor. Hiſpali 1578.

in

in folio. Francofurtique 1599. in 8. Et iterum 1618. in 8.

Frater fuit germanus Didacus noſter Alphonſi Roderici ſive Rodriguez, Jeſuitæ, ſanctimonia viri clariſſimi. Jacere autem dicitur ipſe in templo Hiſpalenſi Franciſco patriarchæ ſacro, circa annum plus minus MDLXXXIV. è vivis ereptus.

DIDACUS RODRIGUEZ RUIZ, Lucronienſis, Hiſpanicum fecit ex Italico Petri Lucæ, Canonici Regularis, tractatum:

De la Humanidad, y fundamento de la vida chriſtiana. Pinciæ apud Matthæum de Herrera 1580. 8.

DIDACUS ROSALES, qui centurionem ſe vocat, ineditam reliquit:

Deſcripcion de las Montañas de Navarra, y Montes Pyrineos por aquella parte: diſcurreſe ſobre los paſos que hay por ellos para entrar deſde Francia, y forma para defenderlos, y diſpoſiciones que ſe pueden dar en tiempo de Guerra. Extat MS. in folio in bibliotheca quæ fuit comitis de Villaumbroſa.

F. DIDACUS DEL ROSARIO, Luſitanus, ex familia ſacra Prædicatorum, apud Bracharenſem illum archiepiſcopum ſanctitate eximium Bartholomæum de Martyribus, Dominicanum, vixit, functuſque eſt variis muneribus, quo auctore compoſuit atque edidit Luſitanica lingua:

Sanctorum Hiſtorias: quibus & *Conciones* adjunxit duobus magnis voluminibus. Bracharæ anno 1563.

Tribuit etiam ei Dominicanorum Hiſpanum Chronicon:

Summa de Caſos. Itemque:

Catheciſmo: utrumque Bracharæ juſſu ejuſdem præſulis typis commiſſum.

Sermonum duo volumina: Luſitana lingua. Bracharæ 1563.

Ludovicus autem Jacobus a S. Carolo *Bibliothecæ Pontificiæ* auctor, cuidam Didaco a Roſario Dominicano tribuit *Determinationes quorumdam Doctorum de differentia inter Eugenium IV. P. M. & Concilium Baſileenſe*: quæ quidem MSS. extarent Romæ in bibliotheca cardinalis Aſcanii Columnæ. An autem idem cum hoc ſit qui Luſitanice conſcripſit *Sanctorum vitas* nihil dum explorati ſe ait habere. Nec nos quidquam alibi de hoc opere audivimus.

DIDACUS ROSSEL FUENLLANA, Matritenſis, inſtructor aciei (Sargento mayor vocant) gubernator urbis S. Agathæ in regno Neapolitano, ſcripſit:

Varias explicaciones, y transformaciones. Et: *Hieroglyphicos.* Neapoli apud Joannem Dominicum Roncallolo 1613. in 4.

DIDACUS ROXAS, ſcripſit:

Problemas en Filoſofia moral. Bernæ 1618. in 8.

DIDACUS RUIZ DE LEDESMA, edidit:

Vida, y muerte del Rey D. Felipe II. Barcinone 1608. in 8. Italice verſa cum Didaci a Yepes Relatione mortis ejuſdem, prodiit Mediolani 1607. in 8.

DIDACUS RUIZ DE MONTOYA, Hiſpalenſis, nobilium parentum proles, vix dum ætatem juſti arbitrii nactus, ſæculi blanditiis, opulentæque Gaſparis patrui, decurionis ejuſdem urbis, hæreditati ſibi deſtinatæ nuntio remiſſo, inter ſodales Societatis connumerari voluit, magnum in paucis ornatiſſimæ huic literarum & virtutum ſideribus familiæ decus & ornamentum comparaturus. Granatæ Ariſtoteli explanando, Beatiæ autem anno integro morum theologiæ docendæ, poſtremo Cordubæ Hiſpalique totum vicennium Angelico præceptori interpretando egregia navata opera, otium exinde atque ætatem emeritam conformandis atque expediendis in lucem publici uſus doctiſſimis commentariis impendit. Vix enim cellam, nedum domum, præterquam raro in conſilium rei domeſticæ a ſuperioribus evocatus, ſexdecim totos annos egreſſus, in ſecreta illa doctrinæ ſanctitatiſque officina uſque ad ſupremum vitæ diem delituit. Nec tamen obſcurus, quippe ad quem in graviſſimis quibuſque negotiis, etiam ab ipſo Hiſpalenſis urbis ſenatu, veluti ad ſummum ſacræ doctrinæ apicem, conſpirantibus eo ſuffragiis provocabatur. Plane is in omni theologia id tenuit faſtigium, in quo pauci hac noſtra ætate, ſingularium ipſius partium quiſque merito nixus, conſtitere. Sed cujus nomine parum egemus domeſticis teſtibus, ea eſt præcipue, ſcholaſtica quæ audit, theologia, ſic ab eo pertractata ut non minus ſolidis rationibus, quam petita e ſacris Bibliis veterumque eccleſiæ patrum ſcriptis auctoritate uſus, quod ante eum exactius nemo, verum atque omnibus numeris perfectum egerit illius interpretem. Eo conſilio attentiſſime utriuſque Inſtrumenti, præcipueque D. Pauli Epiſtolarum lectioni antiquos omnes theologos eccleſiaſticorum dogmatum propugnatores adjungens, propoſitum ſibi exornandæ ſic ſerio theologiæ ſcopum feliciter attingit. Sed ne doctrinæ tantum nomine celebraretur, emendatiſſimis moribus effecit, exactiſſimaque vivendi ad præſcriptum regulæ Societatis ratione.

ne. Chriſtianæ veræque humilitatis hoc argumentum frequenter edere, ut ne quem in diſputationibus ſcholaſticis confundi, accipereve, ut ita dixerim, argumentationis ferrum compelleret, modeſtus ubique, ſibique imperans; eaque caſtitatis obſervantia, ut ne minimum quidem huic virtuti a ſuis derogatum indulgenter tranſmitteret. Mors denique hunc tantum ac talem virum, quadriennio jam toto lithiaſi laborantem, ſeptuagintaque annos natum, abripuit poſtridie idus Martias anni MDCXXXII. Qui & ipſe annus Didaci Granadi morte Jeſuitarum familiam funeſtavit. Emiſſa ſunt hactenus in lucem editorum ab eo commentariorum ſex volumina, hæc ſcilicet (in Primam Partem Divi Thomæ omnia):

De Scientia, ideis, veritate, ac vita Dei: a quæſtione XIV. uſque ad XVIII. Pariſiis apud Sebaſtianum Cramoyſi 1629. fol.

De Voluntate Dei, & propriis actibus ejus: ad quæſtionem XIX. XX. & XXI. Lugduni apud Proſt 1630. in folio.

De Providentia Dei prædefiniente, & præbente prædeſtinationis exordium: ad quæſtionem XXII. & partem ſequentis. Lugduni apud eumdem Proſt 1631. folio.

De Prædeſtinatione, & reprobatione Hominum, & Angelorum: ad reliquum quæſtionis XXII. & totam ſequentem. Lugduni ex officina Jacobi Cardon 1629. in folio.

De Sanctiſſima Trinitate. Lugduni apud Proſt 1625. folio.

De Viſione, & nominibus Dei.

Parata etiam prelo fuiſſe ait Alegambius *Bibliothecæ Societatis* auctor:

De Auxiliis divinæ gratiæ volumina duo: in lucem quando ſanctæ ſedi Apoſtolicæ placuerit proditura.

De Angelis: tomum primum reliquit affectum, quem vel ſic optandum eſſet in lucem venire.

Compoſuit etiam Hiſpanice:

Cateciſmo, y doctrina chriſtiana: quem imprimi curavit D. Franciſcus de Reynoſo, Cordubenſis epiſcopus.

Scripſiſſe dicitur ab eodem *Bibliothecæ* auctore alios egregios tractatus, nempe I. *De Beneficiis parochialibus conferendis in eos, qui ſedulo animarum negotium tractant*. II. *De eliminandis e republica comœdiis vulgaribus*. III. *De ſtatu eorum, qui petunt dimiſſionem a Societate Jeſu*. IV. *De cauſis dimittendi a Societate Jeſu profeſſos*: quos putat ineditos per variorum manus circumferri.

DIDACUS DE SAA, Luſitanus eques, ſcripſit juris commentarium:

De Primogenitura, & an filius ſecundogenitus præferendus ſit nepoti. Pariſiis apud Martinum Juvenem 1552. in 8. Et inter *Tractatus Doctorum* volumine X. parte I. fol. 324.

DIDACUS DE SAA, Luſitanus, alius, ut videtur a ſuperiore, atque is laudatur quod ſcripſerit:

De Navigatione libros III. quibus Mathematicæ diſciplinæ explicantur. Pariſiis apud Reginaldum Calderium 1549. in 8.

Valerius Andreas eumdem credit cum juriſconſulto, & nos manus dabimus non inviti: tempus enim & locus editionis utriuſque operis, nomen quoque & gens eadem fere perſuadent.

An vero hic, an ſuperior aliuſve, auctor ſit ejus libri:

De los Eſtados Eccleſiaſtico, y Seglar, qui prohibitionis nota configitur in noſtro *Indice*, juxta cum his qui ignorant ſcio.

D. DIDACUS DE SAAVEDRA FAXARDO, Murciæ natus parentibus Petro a Saavedra & Fabiana Faxardo, equeſtris utroque familiæ, Salmanticæque doctus juris artem, reipublicæ deinde totus quandiu vixit promovendæ incubuit. Gaſparis enim S. R. E. cardinalis Borgiæ, Regis noſtri apud Pontifices legati, familiam ſequutus olim, atque a ſecretis ei dum Neapolitanis præeſſet, mox & Regius Hiſpanarum rerum in curia Romana procurator (Agentem vocant) Regiis inde auſpiciis publica negotia inter Helvetios fœderatos diu tractavit. Ratisbonenſibus duobus conventibus, & quidem poſteriori Burgundicæ domus, ac Circuli ut appellant, ſuffragium deferens, Monaſterienſi deinde ſuper pacanda Europa una cum Gaſpare Bracamontio, Peñarandæ comite, ſummo rerum ibi gerendarum Regio legato, unde cum Batavis in concordiam ivimus, interfuit. Accerſitus inde in curiam, ſedit Indicos inter ſenatores, quo ante plures annos mactus honore fuerat, uſque ad obitus diem, D. Jacobi eques, ſacræque huic Apoſtolo almæ cathedralis eccleſiæ ſacrorum collegarum ſodalis. Publici juris politicæque artis prudentiſſimum ſe eſſe, diſertiſſimumque juxta & ingenioſum oſtendit, ſcribens:

Idea de un Principe Politico Chriſtiano repreſentada en cien empreſas; dedicada al Principe de las Eſpañas. Monaſterii Weſtphalorum 1640. in 4. Iterumque Mediolani 1642. dedolatum cælatumque novem Muſis opus. Quod etiam tertio Latinum prodiit opera anonymi Bruxellis apud Joannem Mommartium in folio 1649. *Symbola Chriſtiano-Politica* nuncupatum. Iterumque Amſtelodami 1652. in 12. & 1659. in 12. apud Joannem Schiper. Et Pariſiis apud Federicum Leonardum 1612. in 12. Prodiit etiam prototypon

Ca-

Caſtellanum cum Antuerpiæ tum Valentiæ, tandemque iterum Antuerpiæ 1677. in folio. Italicumque Paridis Cerchieri opera Venetiis 1648. 4. Gallicumque L. Roy advocati Pariſienſis. Pariſiis 1668. in 12. duobus tomis.

Corona Gotica, Caſtellana, y Auſtriaca politicamente iluſtrada. Meditabatur nempe tribus partibus trinomium opus abſolvere; ſed prima vidit lucem hactenus, quæ Gothicum Hiſpaniæ regnum comprehendit, Monaſterii Weſtphaliæ edita anno 1646. Et Matriti iterum prodiit ex officina Andreæ Garſiæ de la Igleſia anno 1658. 4. Reliquas ne abſolveret mors effecit, quæ tandem ei contigit anno MDCXLVIII. ut annotavit Miræus. At poſt cineres contigit, ſera licet, altera ei gloria, quod ſcilicet fragmentis earum partium, quas imperfectas reliquerat, is honos haberetur ut vel ſic venire in lucem oportere viſum fuerit: quod exequutus eſt cum proprio ſupplemento earum vitarum noſtrorum Regum, quæ deerant, D. Alphonſus Nuñez de Caſtro, Regius hiſtoricus, adjuncta priori altera parte Coronæ Goticæ anno 1670. in 4. Quæ quidem una cum priori Antuerpiæ demum prodiit anno 1677. in folio.

Exiit quoque poſtmnus libellus alius, philologicum inſomnium continens, doctus lectuque jucundus, hujus tituli:

Republica Literaria: quam cum erudita præfatione D. Franciſci Ignatii de Porras, Complutenſis canonici, & in academia Græcæ linguæ profeſſoris, emiſit in lucem D. Joſephus de Salinas, ejuſdem eccleſiæ Magiſtralis canonicus. Compluti 1670. in 8.

Vidimus quoque ejuſdem, ſuppreſſo tamen nomine:

Diſcurſo Juridico Politico en la Cauſa que pende entre el Fiſcal del Conſejo Real, y D. Melchor Centellas de Borja ſobre el ſocorro de Roſas. in 4.

DIDACUS SAGREDO, Hiſpaniarum Reginæ..... a ſacris, edidit:

Medidas del Romano, o Vitruvio, nuevamente impreſas, y añadidas muchas piezas, y figuras neceſarias a los oficiales que quieren ſeguir las formaciones de las baſas, columnas, capiteles, y otras coſas de los edificios antiguos: ad D. Alphonſum de Fonſeca archiepiſcopum Toletanum. Matriti apud Ludovicum Rodriguez 1542. Toletique 1549. 4. Id opus Gallice verſum, incerti opera, prodiit ex officina Pariſina Simonis de Colinez 1542. in 4. alias 1608. ut eſt in *Catalogo* bibliothecæ Raphaelis Trichetti.

DIDACUS DE SAHAGUN ET VILLASANTE, profeſſor Salmantinus Canonicæ juriſprudentiæ, reliquit edenda poſt mortem:

Opera Juridica, ſeu Prælectiones Academicas in aliquot Titulos lib. I. Decretalium. Pariſiis 1605. in 4.

DIDACUS DE SALAZAR, Toletanus ut credit D. Thomas Tamajus, ex centurione factus eremiticæ vitæ ſectator, ingenioſus valde ac felix in ſermone vulgari, ſive ligato ad leges metri ſive ſoluto, verſibuſque tam ex tempore quam meditato pangendis. Scripſit olim ſine nomine auctoris:

Dialogo de Re militari. Bruxellis apud Rogerum Velpium 1590. Vertit quoque in Hiſpanicum:

Las Guerras civiles de los Romanos de Apiano Alexandrino. Compluti apud Michaelem de Eguia in folio.

Quidquid carminis eſt inſuper in *Arcadia* Jacobi Sanazarii, quam Hiſpanicam dedit Didacus Lopez de Ayala, canonicus Toletanus, Didacum noſtrum auctorem habet: quod monet in editione hujus interpretationis Blaſius de Garay, ejuſdem eccleſiæ portionarius, uti jam diximus.

DIDACUS DE SALAZAR, quidam, laudatur auctor operis inſcripti

Soliloquia, ac Mediolani editi 1611.

DIDACUS SALAZAR MARAÑON, Matritenſis, alias e catalogis Societatis, cujus presbyter fuit, Conchenſis, Philippi II. Catholici Regis nutu & auſpiciis (quod ejus pietatem ſummopere commendat) Hiſpaniæ totius atque Italiæ loca ſacra, quæ quidem præcipua aliqua religione frequentantur, ſupplex adivit, deinde nova delegatione Regia Hieroſolymitana loca ſacra & Ægyptum, in reditu ſcribens *De Peregrinatione ſua* libros tres, qui ipſi nondum typis excuſi in Regio gazophilatio cuſtodiuntur. Fortaſſe quod lucem hi nondum viderint prætermiſſa eſt auctoris mentio in *Bibliotheca Societatis*; non vero in ea quam renovavit reverendus admodum pater Daniel Sotuellus, ubi ex Nierembergio & Sachino res hujus ſacræ expeditionis memoravit.

Compluti obiit die XXV. Auguſti MDXCVI.

D. DIDACUS DE SALCEDO, neſcio quis, ſcripſit:

De Curſu publico. Salmanticæ 1652.

D. DIDACUS DE SALINAS ET ERASO, ſenatus Rationum Regiarum judex (Oidor de Camara de Comptos vocant) in regno Navarræ, ſcripſit:

Diſcurſo ſobre la Campana de Velilla, y

ſu toque à XIII. de Julio de MDCI. MS. vidimus Matriti in bibliotheca D. Gaſparis Ibañez de Segovia, domini de Corpa, marchionis de Agropoli. Fuit & inter libros Raphaelis Trichetti du Freſne, Galli.

DIDACUS SALON DE PAZ, juriſconſultus, & in Pinciana curia advocatus, ibidem forſan natus, quippe habuit parentem Marcum, illum ejuſdem cognomenti doctum apprime virum, lucubrationum *ſuper Taurinas leges* auctorem: ex hujuſmet atque item avi, quem laudat nepos doctrinæ paris nomine, manuſcriptis ſchedis in lucem edidit:

Quæſtionum Civilium primam partem: quas noviorum iis auctorum teſtimoniis locupletavit. Medinæ apud Franciſcum del Canto 1576. in 8.

Nec tamen eo dumtaxat opere voluit bene a poſteris audire: cum enim advocatum Pinciæ ut diximus ageret, inſtante Luſitanis Philippo Rege cauſam illius fovit, ſcripto eo, quem manu exaratum Matriti vidimus apud D. Chriſtophorum Zambrana, ex Sebaſtiani Regii Caſtellæ ſenatoris parentis olim defuncti ſchedis:

Tractatu de ſucceſſione regni Portugalliæ, Antonio Padillæ Meneſio, Indici ſenatus præſidi, nuncupato.

DIDACUS SAMANIEGO, Jeſuita, apud Indos occidentales provinciæ Sanctæ Crucis in montanis operarius, ſcripſit:

Vocabulario de la lengua Chiriguana.

DIDACUS SANCHEZ, medicus Marcienenſis, ſcripſit:

Coloquio del Sol, en el qual ſe declaran muchas experiencias, y concluſiones de Filoſofia, que cada dia ſe ofrecen. Hiſpali per Alphonſum Eſcribanum 1576. in 8.

DIDACUS SANCHEZ, Pax-Auguſtanus, baccalaurum ſe nominat in opere cui inſcripſit:

Recopilacion en metro de diferentes obras morales. Hiſpali 1544. in 8.

F. DIDACUS SANCHEZ DE LA CAMARA, Complutenſis, ex provincia Caſtellæ Carmelita, religione vir laudatus, edidit Hiſpanice:

Paſion de nueſtro Señor en verſos Caſtellanos. Matriti apud Quirinum Gerardum anno 1589. in 8.

Conceptos eſpirituales ſobre el Miſerere: ex Italico Cæſaris Calderarii de Vincenza. Compluti 1594. Et Matriti 1589. in 4.

Erat adhuc in vivis anno hujus ſæculi VI.

F. DIDACUS SANCHEZ MALDONADO, Ciſtercienſis ex Carraceti monaſterio, ſcripſit ex theologis veterum patrum dictatis, ac myſticæ ſapientiæ regulis magnum & egregium volumen hujus tituli:

Agricultura eſpiritual. Burgis apud Baptiſtam Vareſium anno 1603. in folio.

Abbas fuit in Medinæ Reviſicci monaſterio.

D. DIDACUS SANCHEZ PORTOCARRERO, Molinæ, quæ ab Aragoniæ vicino regno dicitur, natus, ex Metellino ſive colonia Metellinenſi, oriundus in patria decurio, atque Regiarum copiarum præfectus, edidit:

Caſa de Nueſtra Señora de la Hoz, y antigüedad de Molina: poema Hiſpanum verſibus heroicis 1635.

Hiſtoria de Molina, primera Parte. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera anno 1641. in 8.

Nuevo Catalogo de los Obiſpos de Sigüenza, epilogo de ſus mas memorables acciones, y de los ſuceſos ſeglares mas ſeñalados en el Obiſpado. Matriti iiſdem typis anno 1646. 4.

Principio, y progreſo a la devocion de la Concepcion Inmaculada de Nueſtra Señora en la Igleſia, y en Eſpaña, &c. Ex eadem officina 1644. in 4.

Juramento, y voto ſolemne que hizo el Señorio de Molina en XVIII. de Junio del año de MDCXLIV. de tener, defender, y celebrar la Concepcion ſin culpa de la Virgen Maria. Matriti 1648. in 4.

Inedita habebat annis ſuperioribus, ſed abſoluta ut ab eo accepimus:

Segunda Parte de la Hiſtoria de Molina haſta el tiempo de los Reyes Catholicos: quatuor libris, quintuplo majorem priori parte.

Diſcurſo apologetico ſobre los titulos de Noble, y Leal que tiene el Señorio de Molina. Aliaque tam ſoluta quam ligata oratione.

Obiit anno MDCLXV. in oppido Almagro dum in eo adminiſtraret Regiam gabellam, quam Millones vocant.

DIDACUS SANCHEZ DE VARGAS, Toletanus, ſcripſit:

Limitacion, y ampliacion en los eſtatutos de limpieza. MS. vidit D. Thomas Tamajus.

DIDACUS A SANCTO JACOBO, vulgo DE SANTIAGO, Hiſpalenſis incola, diſtillatorque (nam ita audire voluit) Regius, ſcripſit:

Arte ſeparatoria, y modo de apartar todos los licores que ſe ſacan por deſtilacion, para que las medicinas obren con mayor virtud y preſteza. Hiſpali apud Franciſcum Perez anno 1598. in 8.

D.

D. DIDACUS DE SANTISTEVAN OSORIO, Legionenſis, cecinit eo carminis genere quod octavas nos dicimus:

Primera, y Segunda parte de las guerras de Malta, y toma de Rhodas. Matriti 1599. 4. apud Suarez de Caſtro.

Araucana Poema, en que proſigue el de D. Alonſo de Ercilla, de las guerras de Chile. 1597. 8. apud Joannem Renaut, & 1598. 12.

DIDACUS SECCO, Luſitanus, Jeſuita qui anno MDCXVII. clarebat, ſcripſiſſe dicitur, intactus *Bibliothecæ Jeſuiticæ* auctoribus:

De Immaculata Conceptione Diſputationes duas. Cardoſus.

DIDACUS DE SEGURA, Hiſpalenſis, (quam urbem Joannes Bernardus Diaz de Lugo, cum dignitate vir tum libris editis præſtantiſſimus, communem ſui utriuſque patriam, ne hæſites, præfatione Indicis, ſive *Repertorii* ut vocat, *Variarum* illius *repetitionum* a ſe formati non obſcure commemorat) juriſconſultus magni nominis, inter eos vixit qui ſuperiore ſæculo civilem doctrinam in florentiſſima Salmantina ſchola profitebantur. Teſtis eſt ejus æqualis L. Marinæus Siculus, qui in opere ſuo *de Rebus Hiſpaniæ* prioris editionis, dum Salmanticæ laudes ac ſui temporis profeſſores enumerat, his noſtrum verbis celebrat: *Item interpretatur jura civilia doctor egregius Jacobus, cui Sicura cognomento eſt, qui tum doctrina, tum humanitate ſingulari, & amicos erga omnes benevolentia & amore plurimum pollet.* Primarius hic anteceſſor ſubtilis atque multiplicis ingenii acumine, vereque ſolida juris ſcientia æquales omnes illius ævi & profeſſionis homines (Rodericum Suarezium ſemper excipio) longo intervallo ſuperavit. Qui nempe indefeſſo ſtudio (ut memoriæ proditum eſt) cunctos fere legum interpretes, atque in his præcipue Bartolum, Baldum & Angelum, Paulumque Caſtrenſem, Jaſonem, Aretinum, Deciumque, Joannemque Imolenſem, ſive illorum integra commentaria ne ſyllaba quidem legerat prætermiſſa: cum præ aliis tamen e juniorum claſſe Alexandrum, & ipſum cognomento Imolenſem, ſummæ laudis præconio afficeret. *Repetitiones*, ut ſcholaſtico appellant nomine, olim in profeſſorio munere ab eo dictatas, deindeque poſt auctoris mortem typis collectim editas doctrinæ illius teſtes poſſidemus.

Repetitiones nempe x. prodierunt Salmanticæ anno 1520. Nempe, ad L. III. §. ultimo. *De lib. & poſthumis*: L. *cohæredi* §. *cum filiæ* D. eod. tit. L. *Ab exhæredati ſubſtituto* CXXVI. D. *De legatis* 1. L. *Unum ex familia* LXVII. §. *Sed & ſi fundum* D. *De legatis* 2. L. *Imperator* LXIII. D. *ad Trebellianum*: L. 1. §. *ſi vir* D. *de adquir. poſſeſſione*: L. *Si ex legati cauſa* XXIII. *De verb. obligation.* L. *cum patronus* XXVIII. D. *De legatis* 2. & duas alias leges. Scripſit item:

Tractatum unum de bonis per maritum hæreticum conſtante matrimonio quæſitis: qui nempe defendit lucri dimidium uxori ſalvum atque inviolatum ſervari debere. Porro hic ſimul cum aliis fere ejuſdem argumenti tractatibus Joannis Lupi & Roderici Suarez, unaque tribus ex jam laudatis repetitionibus, nempe I. IV. & VII. Coloniæ Agrippinæ editus eſt anno 1580. in 8. His omnibus Didacus Perez ampliſſimas additiones, ſummaria, numeros, marginales annotationes, & diligentiſſimum adjiciens indicem renovavit opus, atque iterum edidit Salmanticæ 1547. in folio.

D. DIDACUS DE LA SERNA ET CANTORAL, domo ex oppido Roa Caſtellæ Veteris, juriſconſultus, & in gymnaſio Salmantino publicus profeſſor, elucubravit:

Exercitationes novem *Juris Civilis* ad diverſas ejus Leges. Item:

Prælectionem ſeſquihoralem extemporaneam ad L. Quædam VII. §. 1. *De Jure Codicillorum.* Salmanticæ apud viduam Sebaſtiani Perez 1661. 4.

F. DIDACUS SERRANO, Granatenſis, ex ſodalitio ſacro Mercenariorum, qui captivos redimunt, totius ordinis ſui præfectus; aſſumptus ex eo ad Celſonenſem, atque inde ad Accitanam eccleſiam præſul, in magna ſanctitatis opinione & fama vixit uſque ad annum hujus ſæculi MDCLI. Edidit in parochorum inſtructionem Latina lingua:

Directorium Parochorum. Valentiæ.

F. DIDACUS DE SILVA, Luſitanus, ex Franciſcanorum Obſervantium, quos vocant, ad Minimorum ordinem, ſi vera fama eſt, ſe transferens, doctrina excellenti cum eſſet atque aliis animi dotibus cuicumque magno haud impar muneri, obtinuit a Paulo Tertio P. M. ut deſtinatio ſui ad ſupremum Fidei cauſarum recens creatum in Luſitania magiſtratum a Joanne III. Rege facta Pontificio diplomate ſanciretur: de quo agunt Franciſcus Lanovius in *Chronico Minimorum* ad ann. MDXXXV. num. 4. Ludovicus Paramo *De Orig. Inquiſ.* lib. II. cap. XV. num. 2. Lucas de Montoya in *Hiſtoria* ejuſdem ordinis vernacula lib. II. cap. X. Aubertus Miræus in *Bibliotheca Eccleſiaſtica.* Reliquit moriens immature:

Tractatum de obscurioribus ex manifestioribus probandis.

Factum fuisse Septensem in Africa episcopum docuit nos Seraphinus de Freitas in *Additionibus ad Rodericum de Cunha*, & ex eo Laurentius de Peyrinis *ad Constitutionem secundam Julii Papæ II.* §. XII. in *De Privilegiis Regularium.*

D. DIDACUS DE SILVA ET MENDOZA, Ruderici, comitis primi de Pastrana, qui in Philippi II. Regis gratia maxime floruit, & Annæ Mendoziæ filius, comes de Salinas & Ribadeo, ex quo Annam de Sarmiento & Villandrando, horum titulorum heredem, conjugem duxit, marchio autem de Alenquer in Portugallia Philippi III. munificentia, eques ordinis de Alcantara, & præceptor seu ut vocant commendator de Herrera, Lusitaniam administravit pro Rege, atque itidem supremo ejus regni concilio, quod Matriti est ac rerum illius curam habet, præfuit, vir utique, quem jure dixeris totius urbanitatis & gratiarum florem, ingenio summus, judicio prudentiaque in paucis, stilo disertissimus sive carmina sive prosam orationem scriberet. Reliquit:

Carminum vulgaris linguæ volumen: quod a successoribus ducibus de Ijar & de Salinas magno in pretio, uti æquum est, habetur. Seorsim plura memoria retinent, & in specimen pulchri & perfecti recitare solent nostri homines, quibus musæ cordi sunt.

Historiam scribere cœpit sui temporis, si quidem D. Josepho Pellizerio, Regio historico, præstare fidem debemus attestanti, dum de hujus familiæ viris doctrina claris in libro seu informatione ut vocat *De la Casa de Sarmiento de Villamayor* agit, se vidisse:

Una Introducion a la Historia del Rey D. Felipe III. con los principios de su Monarquia; universis tam Latinorum quam Græcorum scriptis, ut ille ait, comparari prorsus dignam.

F. DIDACUS DE SILVA PACHECO, claris natalibus ortus, sacræ theologiæ magister, Benedictinam familiam, cui Burgis se aggregavit, nostro tempore non tantum honoribus gestis, sed & existimatione doctrinæ theologicæ, perspicacis ingenii & religiosarum virtutum egregie ornavit. In monasterio Hiracensi regni Navarræ, & Salmanticæ in S. Vincentii Martyris collegio studia moderatus est sacræ theologiæ primarius professor, & postquam sodalium plures domos rexisset, ad generalem totius Hispanæ congregationis præfecturam ascendit, & ad concionatoris Regii munus. Quibus omnibus intra & extra religiosa castra recte ac prudenter administratis, dignum sese ostendit majoribus. Quare eum in Accitanam ecclesiam, Josepho Lainez antistite nuper orbatam, ad sereniss. Reginæ Caroli nostri Regis tutricis nutum, Clemens IX. P. M. die XXVII. Februarii MDCLXVIII. episcopum ire jussit. Unde ad Asturicensem die XXVII. Maii anno MDCLXXV. a Clemente X. translatus fuit. Edita huc usque ab eo habemus:

In Primam partem S. Thomæ volumina quatuor. Matriti ab anno 1663. usque ad 1665. Et:

In librum Geneseos aliud. Matriti 1666. fol. ad exemplum ejusdem Angelici præceptoris, qui de operibus sex dierum, sive de mundi creatione, in fine Primæ partis commentarium dedit.

In Primam Secundæ volumen primum. Matriti apud Matthæum Fernandez in folio 1669. Quod cetera sequentur donec absolvat in summam integram theologiæ lucubrationes.

Hispana quoque lingua:

Historia de la Imagen de Nuestra Señora de Valvanera. in 4.

D. DIDACUS SILVESTER, in montanis Burgensibus nobili loco ut fertur natus, in urbe Neapolitana, quo tempore D. Franciscus de Castro ipsam regnumque pro Rege administrabat, scripsit de *hastiludio*, seu hastato cursu, hoc titulo:

Discurso sobre la carrera de la lanza armado, y desarmado: Hispanica & Italica lingua. Neapoli apud Antonium Pace 1602. folio.

De quo opere judicium Urbinatum ducis profert magna cum auctoris laude Julius Cæsar Capacius, Neapolitanus, in suo *Forastiero*, giornata seu die 8.

D. DIDACUS DE SIMANCAS, Didaci & Mariæ utriusque hujusmet cognominis filius, Cordubæ natus (non Septimancis ut falso credidit Aubertus Miræus) in academia Salmantina juri operam dedit, unde ad collegium S. Crucis, quod in gymnasio Pinciano togatorum sodalium est, admissus quadragesimo anno supra sesquimillesimum, juris ibidem Cæsarei professor, atque hinc in prætorio ejusdem urbis senator fuit, conscripto sub id tempus *Catholicarum Institutionum* opere non parum celeber. Quem quidem commentarium, & quæ alia circa judices causarum Fidei elucubravit, tempore illo concepta ac digesta oportet fuisse quo assessoris jurisperiti munere (ut ipse de se affirmat earumdem *Institutionum* cap. XLI.) sive consultoris, quæ propria nomenclatura est, apud inquisitores violatæ religionis, tum Pin-

Pinciæ tum Cordubæ, nondum provecta ætate fungeretur. Quare huc potius referendum eſt quod Andreas Scotus quæſitorem Fidei Jacobum noſtrum appellaverit improprio verbo, quod vere magiſtratum ipſum, non utique adſeſſorem aut conſultorem ejus, ſignificat. Ex civili autem hierarchia facto gradu ad eccleſiaſticam, Civitatenſis primum, dein Pacenſis per decennium ferme, ad ultimum Zamorenſis almæ ſedis clavum tenuit. Cum & Romam Pacenſis tunc præſul ad promovendam Bartholomæi Carranzæ Toletani præſulis cauſam a Rege deſtinatus venerit, mortuoque per eos dies duce Alcalitano, Neapolitanorum prorege, munus hoc honorificentiſſimum per ſubrogationis intervallum adminiſtraverit. Virum, præter exactam juris cognitionem, politices æque gnarum eccleſiaſticæ hiſtoriæque, ac multiplici eruditione perornatum, gravique ac emendato dicendi genere hæc ab ipſo edita in vulgus opera oſtendunt:

Inſtitutiones Catholicæ; quibus tractatur quidquid ad præcavendas, & extirpandas hæreſes neceſſarium eſt. Vallifoleti 1552. folio. Complati apud Andream de Angulo 1569. in folio. Romæque 1575. in 4. Quas *eruditiſſimas* vocat Didacus Covarrubias in *Reg. Peccatum* initio partis II. num. 7.

Enchiridium Judicum violatæ Religionis, ſive *Praxis hæreſeon*; quocum editæ ſunt:

Annotationes in Zanchini librum de Hæreticis cum additamentis Camilli Campegii; itemque:

De Dignitate Epiſcoporum tractatus. Antuerpiæ 1573. in 8. Venetiiſque 1568. 8.

Liber Diſceptationum, in quo de Primogeniis Hiſpaniæ, ac potiſſime de illorum publicatione diſputatur. Antuerpiæ apud Plantinum 1575. Et antea Salmanticæ 1556. 4.

De Epiſcopis Juriſperitis opuſculum. Antuerpiæ 1574.

Defenſio Statuti Toletani: quod ex Hebræis Mauriſve deſcendentes arcet a beneficiis & quibuſcumque aliis muneribus iſtius eccleſiæ, ſub nomine tamen Didaci Velazquez. Antuerpiæ 1575. in 12.

De Republica Collectanea. Pinciæ anno 1565. Venetiiſque 1569. in 4. Tertio autem pluſquam mille locis aucta prodierunt Antuerpiæ 1579. 8. Salmanticæ etiam 1582. in 8.

Vitam Simancæ epiſcopi extitiſſe, manuſcriptam credimus, in bibliotheca Bernardi de Alderete, canonici Cordubenſis, in catalogo ejuſdem legitur. Qui *vir omnium conſenſu doctiſſimus* audit ab eodem, quem laudavimus ejus celebratorem, Covarrubia lib. II. *Variarum* cap. VIII. num. 5. *Divini & humani juris peritiſſimus, variæque lectionis refertiſſimus theſaurus* a Franciſco Sarmiento, Giennenſi antiſtite lib. I. *Selectarum* cap. I. num. 10. *Omnique pietate ornatiſſimus* a Jacobo Stephano, præſule Oriolenſi, ad cap. II. lib. I. *Machabæorum.*

D. DIDACUS DE SIRIA VETETA, in collegio Sancti Salvatoris, Ovetenſi vulgo, in Salmantino gymnaſio nuncupato, ſcripſiſſe fertur, neſcio an viderit lucem:

De Legatorum rei alienæ validitate tractatum.

D. DIDACUS DE SORIA, auctor audit poetici operis, cui ita inſcribi voluit:

Fabrica de la experiencia, ſentencias en quartillas. Neapoli 1649.

DIDACUS DE SORIA, Granatenſis, medicus, ſcripſit:

Primam Partem Medici certaminis propugnatæ antiquitatis adverſus novatores. Granatæ in folio 1635.

DIDACUS DE SOTOMAYOR, comes Ferdinandi Magallanis in memorabili expeditione nautica, ſcripſit ea quæ viderat & obſervaverat, uti refert Petrus Medina cap. XLI. *De las Grandezas de Eſpaña.*

DIDACUS DE SOUSA, Luſitanus, Conimbricenſis, poeta jocoſus, celebratur a Cardoſo in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitaniam.*

D. DIDACUS SUAREZ, presbyter, natus in oppido Garrovillas, edidit:

Cartilla, y arte menor de contar. Salmanticæ 1619. in 8.

DIDACUS SUAREZ DE ALARCON, Luſitanus, Societatis Jeſu presbyter, Joannis Suarez, marchionis de Trozifal, Philippo IV. Regi Catholico a conſiliis bellicis, germanus frater, ſcripſiſſe dicitur:

Philoſophiam.

F. DIDACUS SUAREZ DE SANCTA MARIA, Luſitanus, Oliſiponenſis, religioſorum Sancti Franciſci de Obſervantia inſtitutum in patria fuit profeſſus, literiſque jam & concionum artis clarus fama in Gallias ſe contulit, quo ſic invidiam declinaret: in nulloque magis confirmatum fuit mundum ſapientis patriam eſſe. Theologiam (ut ipſe de ſe ſcribit cum ad Geneſim commentaretur) Encenicii cœnobiarchas docuit. Porro hæreticorum regni illius atque hæreſum, quibus miſere tunc temporis vexabatur, hoſtem ſe, ac maſtigem acerrimum verbo & ſcriptis præ-

præbuit, meritus ab Henrico Rege IV. peregrinus licet, ſacro Regii concionatoris munere ornari, atque item, ut Waddingus atteſtatur, ad conſilium admitti. Vulgare is in Gallia tota cognomentum adeptus eſt, ut Luſitanus, ſive Le Portugais, honoris cum eſſet cauſa nominandus, id quod frequenter ſolebat, vocaretur. Demum Pontificalis curæ onus ſubire juſſus eſt, Sagienſis, vulgo Sais in Normannia) epiſcopus a Ludovico XIII. anno MDCXI. deſignatus, qui ut bene de poſteris mereretur, ſcripta hæc confecit:

Coſmopæiam in duo priora capita Geneſis. Nannetis anno 1585. in 4.

Conciones XXIII. in prima tria Apocalipſis capita habitas in celeberrima Eccleſia Lugdunenſi. Quibus acceſſerunt:

Sermones VI. pro diebus Dominicis, Adventus, ac feſti Conceptionis Beatæ Virginis, & Nativitatis Domini. Lugduni apud Horatium Cardon 1599. Et additis duobus ſermonibus *De Sancto Stephano, & S. Joanne Evangeliſta* iterum ibidem 1605.

Conciones octo ſolemnitatis Corporis Chriſti. Ibidem apud eumdem 1607. 8.

Theſaurum Quadrageſſimalem pluribus divinorum eloquiorum, ac SS. Patrum ſententiis plenum: primo lingua Gallica editum, deinde ab ipſo Latine verſum, atque editum iiſdem typis anno 1610. 8.

Deſiit inter vivos eſſe Pariſiis, jacetque apud ſuos ſub hac inſcriptione:

Jacobo Suarez a Sancta Maria,
Ulyſiponenſi, ordinis S. Franciſci,
Theologo eximio,
Epiſcopo Sagienſi,
Cujus conciones Chriſtianiſſimus populus
Veneratione multa,
Et concurſu frequentiſſimo comprobavit.
Jacobus Camus Epiſcopo deceſſori ſuo B. M.
Secundum voluntatem teſtamenti F. C.
Vixit annos LXII. menſes VI.
Pontif. annos III.
Depoſitus in pace III. Kal. Junias.
Anno MDCXIV.

Galliæ eccleſiarum illuſtratores de noſtro honorifice agunt, & Georgius Cardoſus, poſt Waddingum, in *Agiologio Luſitano* die xxx. Maii.

DIDACUS TAMAYO, Hiſpalenſis, medicus, & in hujus urbis academia medicinæ ac philoſophiæ profeſſor, ſcripſit:

Singularem curationem affectus Epileptici in prægnante fœmina ex cerebri cum male affecto, & primum patiente utero conſenſu. Hiſpali anno 1610. 4.

F. DIDACUS DE TAPIA, Segovienſis, Auguſtinianus ex Salmantina domo, in qua, celeberrimi ſacra eloquentia atque eruditione ſodalis Ludovici Legionenſis diſciplinam ſortitus, alibi non uno loco docens ipſe Dei ſcientiam, publici juris fecit libros duos, quorum prior eſt:

De Incarnatione Chriſti; poſterior autem: *De admirando Euchariſtiæ Sacramento.* Adjicitur in fine:

Tractatus de ritu Miſſæ. Salmanticæ anno 1589.

Deceſſit Pinciæ anno MDXCI. ætatis ſuæ XLII. dum theologiam in ejus urbis cœnobio profiteretur.

D. DIDACUS DE TAPIA ALDANA, ſacerdos, & Canonicus Regularis ordinis Sancti Jacobi domus de Ucles dictæ, multiplicem doctrinam ſuam oſtendit in diſerto atque erudito opere, cui ſic inſcripſit:

Philemon Dialogus, ſive de Triplici bono, & vera hominis nobilitate. Ad Philippum Principem Hiſpaniarum. Salmanticæ 1588. folio.

D. DIDACUS DE TAPIA ET QUIÑONES, juris doctor, canonicus & archipresbyter eccleſiæ Legionenſis, ex ea urbe oriundus, vicarius generalis Compoſtellani præſulis in vicariatu de Leon, Ledigos, & Villayandre, judex Apoſtolicus S. Cruciatæ, & in eadem diœceſi judex & examinator ſynodalis, paratum habere dicitur, cum hæc ſcribimus anno MDCLXXVII., ut prelo ſubjiciat:

El Memorial Hiſtorico, y Politico ſobre la Juriſdicion Criminal, Fundacion, y Dotacion de la Santa Igleſia Cathedral, y Ciudad de Leon, y como es Camara Apoſtolica, inmediata a la Santa Sede, y no ſufraganea a ningun Arzobiſpado.

DIDACUS TEVIUS, vernacula Luſitanorum formatione de Teyve, Bracharenſis natalibus, profeſſione rhetor, atque eloquentiæ Latinæ doctor, Pariſiis acto ſtudiorum tirocinio tranſtulit ſe opportuno tempore ad Burdigalenſem hujuſce artis præceptorum profeſſionem, ubi cum Buchanano & Mureto, viris eruditiſſimis, cum eo venit primum Julius Scaliger, circa annum ſcilicet vigeſimum ſextum a ſeſquimilleſimo, uti Joſephus filius aſſeverat in *Epiſtola de genere & vita ſua*, magna cum celebritate nominis munere iſto fungebatur. Inde a Joanne Portugalliæ Rege ad inſtruendam novam academiam Conimbricenſem, ut Thuanus LXXVI. *Hiſtoriarum* libro, & Andreas Scotus referunt, una cum Goveanis fratribus adſcitus, non minorem, atque inter Gallos olim, doctri-

ctrinæ famam collegit, & quamdiu in vita fuit superstes conservavit, ditatus insuper ab eodem Joanne & Catharina Austriaca Regia uxore Mirandensis, ut ipse alicubi refert Tevius, ecclesiæ sacerdotio. Scripturus erat integram de rebus Portugalliæ historiam, quam ut vehementius æquales expeterent, & nos hodie desideremus, minuta quædam ab eo edita opuscula fecerunt. Scilicet habemus:

Commentarios de rebus a Lusitanis in India gestis apud Dium anno salutis nostræ MDXLVI. Coloniæ apud Mylium, una cum Damiani a Goes simili opusculo, anno 1600. Romæ apud Aloysium Zannetum 1601. Deinde cum aliis Hispanicarum rerum scriptoribus Francofurti typis Wekelianis, atque item Claudii Marnii 1603. folio. Ea stili venustate conscriptum opus (ait Joannes Vasæus in cap. IV. sui *Chronici Hispanienſis*) *ut si de tota historia Lusitana, quod pollicetur, ad rem contulerit, dubio procul effecturus sit, uti quemadmodum Lusitania rerum gestarum gloria nulli provinciæ concedit, sic neque historiæ venustate cedere cuiquam merito debeat.* Hæc Vasæus. Libri hujus auctorem nescio qua fronte Georgium scripsit Buchananum Thomas Demsterus, Scotis jure vel injuria quæ eorum non sunt enixe adjudicans. Plane Buchananus ipse, sicut & Costa alius, epigrammate quisque proprio Tevium celebravit, atque ipse in nuncupatione operis non obscure Lusitanum se esse ostendit.

Opuscula aliquot, nempe, *orationem in laudem Joannis III.* & alia quoque edidit, ut pote:

Orationes varias. Salmanticæ 1558.

Tragœdiam Joannis Principis.

Epistolam ad Franciscum de Saa.

Aliam ad *D. Andream Noronha.*

Epodon sive Jambicorum Carminum libros III. ad Sebastianum Regem. Olisipone 1565. Quorum primus continet varia carmina *ad Institutionem boni Principis.* II. *Hymnos varios ad Divos regni Patronos.* III. *De Perfecto Episcopo.* In prologo hujus collectionis laudat alia sua opera, scilicet:

Psalmorum Davidicorum metricam paraphrasim, *Historiamque Portugalliæ.*

Orationes in S. Sebastianum. Salmanticæ 1558.

Orationem in laudem Nuptiarum Joannis, & Joannæ Principum habitam Conimbricæ 1553. & carmen in easdem Nuptias.

DIDACUS DE TOBILLA, reliquit MS. eaque usus fuit Antonius de Herrera, qui laudat:

La Rubrica, esto es Historia de Tierra firme. Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica Occidentali* pag. 69.

DIDACUS DE TORO, scripsisse dicitur: *Comentarios del Piru*: apud Fabianum Justinianum in *Alphabeto universali* verbo *Peruvia regio.* Forte eadem est *Relatio Peruana Jacobi Torrensis*, Moguntiæ edita 1604. 8. ut legitur in *Bibliotheca Oxoniensi.* Hæc Antonius de Leon.

DIDACUS DE TORRES, natus in oppido Amusco dioecesis Palentinæ, Regi Lusitanorum Joanni III. plusquam decennale præstitit atque approbavit officium in Mauritania Tingitana. Qua quidem occasione literis tradere volens ibi a se observata, scripsit:

Relacion del origen, y sucesos de los Xarifes, y del estado de los Reynos de Fez, y Marruecos, y Tarudante, y los demas que tienen ocupados. Qui liber tandem editus est post mortem auctoris, curante Elisabetha Quixada conjuge, 1585. in 4. Gallice historia hæc prodit conversa, una cum *Africæ Historia* Ludovici del Marmol, Parisiis anno 1667. in 4.

Forte idem auctor est *de la Historia del martyrio de Fr. Martin de Espoleto de la orden de San Francisco*: quam Gallice versam a Carolo Valesio, Caroli IX. Galliarum Regis filio ut vocant naturali, edidit atque illustravit Robertus Regnaud, cœnobii Parisiensis Minorita, anno 1636. uti refert Lucas Waddingus *de Scriptoribus ordinis Minorum.*

DIDACUS DE TORRES BOLLO, Villalpandensis, S. I. sacerdos, in America cum plures annos vixisset, Romamque procurator suæ Peruvianæ provinciæ veniens, iterum ad Indos cum LX. sociis remeasset, Paraguaianamque instituisset sodalibus provinciam, necnon eam, quæ novi regni Granatensis audit, censor lustrasset, vita functus est in Argentina urbe anno MDCXXXVIII. ætatis LXXXVIII. Italice scripserat, quæ deinde Latina edita est iterum Moguntiæ:

Brevem Relationem Historicam rerum in provincia Peruana apud Indos a Patribus Societatis Jesu gestarum. Romæ apud Aloysium Zannetum 1603. Deinde Moguntiæ 1604. in 8.

DIDACUS DE TORRES RUBIO, natus in Alcazar de Consuegra, dioecesis Toletanæ oppido, Societatis Jesu sacerdos, confecit in America:

Vocabularium, & Grammaticam linguarum Aymaræ & Quichuæ: quarum frequens usus est in Peruvio. Romæ edita 1603. in 8.

DIDACUS DE TORRES ET VARGAS, canonicus insulæ Portusdivitis almæ ecclesiæ in America, edidit:

Des-

Descripcion de la Isla de Puerto rico, con las memorias de sus Obispos, y Governadores, frutos, y minerales. Unde plura se desumpsisse, scripturus de istius ecclesiæ rebus, testatur Ægidius Gonzalez Davila, Regius Hispaniarum & Indiarum chronographus, in *Theatro Indico Ecclesiastico.*

D. DIDACUS DE TOVAR ET VALDERRAMA, Pinciæ natus dum ibi esset curia Regia, militiæ Sancti Jacobi eques, jurisconsultus professorque Complutensis, edidit Hispane:

Instituciones Politicas: de Republica & Principe. Matriti 1645. 4. Lusit & adolescens in alio opere, quod indigitavit:

D. Raymundo el entremetido.

DIDACUS DE TRUXILLO, scripsit morem ut gereret D. Francisco a Toleto, proregi:

Relacion de la tierra que descubrió con D. Francisco Pizarro en el Piru. MS. Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica.*

F. DIDACUS DE TUREGANO BENAVIDES, Matritensis, ordinis Carmelitarum, sacræ theologiæ magister, Complutensisque primum in vespertina minori ut vocant, inde in majori cathedra theologicæ facultatis, Bibliorum necnon sacrorum professor, tandemque Scoticæ doctrinæ ex proprio etiam huic destinato loco præceptor, scripsit Hebraicæ literaturæ gnarus cum esset:

Lecturas literales & morales super Scripturam; ac de arte, & methodo Scripturam interpretandi. Compluti 1649. in 4.

Lectiones magistrales in IV. libros Sententiarum ineditas.

Complutense collegium imo & provinciam rexit, diemque suum obiit Compluti gravi in ætate VI. Februarii anno MDCLV.

F. DIDACUS VALADES, Franciscanus, ordinis sui in Urbe procurator generalis, de salute Indorum occidentalium, apud quos nonnumquam subsitit, tum coram promovenda, tum in sacro illo Christianæ negotiationis emporio ardenter procuranda benemeritus, dedit in lucem:

Rhetoricam christianam ad concionandi, & orandi usum accommodatam, utriusque facultatis exemplis suo loco insertis. Perusiæ 1579. Iterumque anno 1583. quam Gregorio XIII. Papæ nuncupavit. Cui subjungitur:

Epitome Magistri Sententiarum: in folio expanso.

Vivebat anno MDLXXX.

DIDACUS DE VALDES, patria ex Asturum regione, ad Pinciam delatus juvenis, exercuit se in ejus urbis schola jurisprudentia atque aliis liberalibus disciplinis; causasque in foro actitavit, vacans eodem tempore prælectionibus academicis, quas dictavit ex variis cathedris Canonico juri docendo assignatis, viginti circiter annorum continuus professor. Allectus fuit tandem inter senatores curiæ Granatensis. Scripsit:

De Dignitate Regum Hispaniæ. Granatæ typis Ferdinandi Diaz de Montoya anno 1602. in folio.

Additiones quoque *ad Roderici Suarez Lecturas*, ut vocat, *variorum Jurium*: quibuscum excusæ istæ sunt ab auctore nostro Pinciæ 1590. Filium habuit D. Antonium de Valdes, Regium Castellæ senatorem, alacritate mentis, doctrinaque & usu juris in expediendis causis tempestate nostra inter paucos clarum.

DIDACUS DE VALENCIA, nescio quis scripsit:

Vida, muerte, y milagros de Santa Casilda. Burgis 1605.

DIDACUS VAZQUEZ DE CONTRERAS, Toletanus, vertit in Hispanum sermonem prosaicum:

Orlando el furioso de Luis Arioslo. Matriti apud Franciscum Sanchez 1585. in 4.

DIDACUS VAZQUEZ MATAMOROS, quem præceptorem suum vocat vir amplissimus Benedictus Arias Montanus (forte in mathematicis) *Hierosolymæ situm*, qua in urbe per biennium versatus est, descripsit, extatque in *Nehemia Apparatus regiæ Bibliæ Antuerpiensis* ab eodem Aria Montano confecti, quo loco auctorem illius Matamorum laudat, ejusque auditorem se olim fuisse non dissimulat.

DIDACUS DE VEGA, scripsit:

Cancionero, o danza de galanes. Ilerdæ 1612. in 12.

F. DIDACUS DE LA VEGA, Toletanus, ordinis fratrum Minorum, in Toletana Sancti Joannis Regum domo professus est sacram scientiam, lector deinde jam emeritus, & ab anno MDCVII. aut circiter pluribus inter suos administratis muneribus, tempore illo celebrabatur: quo ipso, tam ore quam calamo, seu coram habendo seu literis consignando sacras de Deo conciones, ingentem sibi famam & laudem non apud nos tantum sed foris etiam comparavit. Nam & Italis in peregrinatione circa annum MDCXII. verba ex ambone faciens mire placuit. Opera ejus,

ejus, omnia fere concionatoria, partim Latina partim Hiſpanica, hæc ſunt. Latina quidem:

Quadrageſimale opus pro omnibus Dominicis, & Feriis, quæ communiter in Eccleſia prædicari ſolent a Septuageſima uſque ad feriam ſecundam Reſurrectionis, & omnibus feriis Hebdomadæ Sanctæ. Toleti apud Thomam Guzman 1600. in 4. Brixiæ 1602. Coloniæ 1610. 8. Male quidem Waddingus opus hoc cum *Quadrageſimali* alio libro Hiſpanice conſcripto, de quo mox videmus, confundit.

Conciones veſpertinæ Quadrageſimales ſuper ſeptem Pſalmos Pœnitentiales. Compluti 1595. in 4. Venetiis exinde 1599. in 8. Lugduni in duabus officinis Vincentini, & Horatii Cardon, uno eodemque anno 1600. in 8. Venetiis iterum apud Societatem 1602. Medinæ tandem in Hiſpania 1603. quæ tam multiplex annorum ita brevis intervalli editio Chriſtiani orbis de opere hoc judicium ſatis aperit.

Apologia ſacra contra VII. crimina, & pro defenſione virtutum. 1622. in 4. apud Didacum Rodriguez. Muſſiponti 1623. in 8. Waddingo inviſa.

Hiſpanica vero hæc:

Exercicios ſobre los Evangelios de todos los Domingos del año: duobus tomis. Prior editus eſt Matriti 1604. in 4. poſterior ibidem 1607. in 4. eodemque hoc anno ſimul uterque Barcinone. Salmanticæque 1617. in 4. Opus hoc Latinis communicavit Henricus Paludanus, Minorita, *Conciones & pia exercitia ſuper Evangelia Dominicalia totius anni* inſcribens, atque edens Coloniæ apud Christ anno 1612. in 8.

Paraiſo de la gloria de los Santos: hoc eſt, conciones in totum annum de Sanctis. Toleti 1602 in 4. Pinciæ 1607. duobus tomis, quorum additiones prodierunt Medinæ 1604. Barcinone 1611. Hunc quoque in Latinam linguam tranſtulit Henricus Paludanus ſic notatum, *Paradiſus gloriæ Sanctorum*, Venetiiſque & Coloniæ editum: in Gallicam Georgius Clapius Cameraci 1610. in 8. Pariſiiſque 1614.

Diſcurſos predicables ſobre los Evangelios de todos los dias de la Quareſma: duobus tomis. Barcinone 1612. in 4. Et Compluti 1611.

Marial, o excelencias de la Virgen Nueſtra Señora. Compluti 1616. 4.

Exercicios eſpirituales ſobre los Evangelios de Adviento: quæ tribuit noſtro Waddingus, mihi non viſa.

F. DIDACUS VELAZQUEZ, Medinenſis, ordinis Carmelitarum provinciæ Caſtellæ, laudes Deiparæ Virginis populari conſcripſit lingua, & quidem ſub Latina hac inſcriptione:

Regina Cœli: duabus partibus. Medinæ a Campo ex officina Franciſci del Canto 1580. in 8. Toleti 1583. 8. Necnon et:

De la Vida, y excelencias de Nueſtro Señor Jeſu-Chriſto. Item:

Del Menoſprecio de la Muerte.

DIDACUS VELAZQUEZ, poeta Laureatus, ſcripſit carmine Hiſpano antiquo & antiquato (coplas vocant de Arte mayor):

Vida de S. Oriencio Obiſpo de Aux, hermano del inſigne Martyr San Lorenzo. Cæſarauguſtæ 1521.

F. DIDACUS VELEZ DE GUEVARA, ordinis Eremitarum D. Auguſtini in cœnobio urbis Hiſpalenſis, de Deo ac divinis ſcientiam docebat ſodales cum in publicum dedit:

El inclito Martyr Eſpañol, o diſcurſos morales con ſu vida, y martyrio: ſcilicet Laurentium Levitam. Simulque:

Explicacion del Pſalmo XVI. Gadibus 1618. apud Joannem Borja.

D. DIDACUS DE VERA ORDOÑEZ DE VILLAQUIRAN, Matritenſis, poſtquam inter familiares fuiſſet archipræſulis Toletani D. Bernardi a Roxas & Sandoval, Toletana uxore ducta Joanna Gironia, officialem ſeu primarium exequutorem Sanctæ Inquiſitionis judicibus (alguacil mayor Hiſpanico noſtro ſermone eſt) apud Barcinonenſes exercuit. Quo tempore in lucem edidit varia a ſe edita olim carmina, ſyſtemati appingens hunc titulum:

Heroydas helicas, y amoroſas. Barcinone 1622. in 4.

F. DIDACUS DE VERGARA, Præmonſtratenſis, ſcripſit:

Tratado del Templo de Salomon: quem MS. in folio vidit D. Thomas Tamayo de Vargas.

F. DIDACUS DE VERTABILLO, patria ex oppido cognomine diœceſis Burgenſis, ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, doctrinæ & ſanctitatis laude, atque ſcriptis inſuper in Nova Hiſpania floruiſſe dicitur apud *Alphabeti Auguſtiniani* auctorem Thomam de Herrera, qui ex Joannis Grixalvæ *Hiſtoria provinciæ* hujus ordinis *Mexicanæ* parte III. cap. XXIII. id deſumpſit. Vellem de ſcriptorum genere quidquam eos adjunxiſſe.

DIDACUS UFANO, tormentariæ rei præerat in caſtello urbis Antuerpienſis ſub ſereniſſimis Principibus Alberto atque Iſabella Auſtriacis, poſt Colladum, Lechugam & alios ſcribens:

Tratado de la Artilleria, y uſo del practicado. Antuerpiæ 1613. in 4. Gallice hic etiam prodiit cum figuris Rhotomagi 1628. in fol.

F. DIDACUS DE VICTORIA, domo Victorienſis, magni illius theologi Franciſci a Victoria germanus frater, in Burgenſi cœnobio Prædicatorum ordinem profeſſus fuit, evaſitque & ipſe inſignis theologus concionatorque, juſſus ob id apud Carolum Imperatorem ſacro huic muneri vacare. Confraternitatem Nominis Dei adverſus juramentorum abuſum inſtituit, ſcripſitque, Alphonſo Fernandio teſte:

Sermonum de tempore, & de Sanctis volumen unum.

Regulam, & ordinationes dictæ Congregationis.

Tractatum quoque parvulum *quibuſnam conditionibus juramentum conſtare debeat, ut ſit licitum.*

Obiit ſancte circa annum MDXL.

F. DIDACUS DE VILLALOBOS, Matritenſis, Emerita oriundus urbe, Dominicanus, tironum ſacri hujus inſtituti formationi invigilans apud Sancti Gregorii Pincianum collegium, ſcripſit:

Apologia por el Eſtado Eccleſiaſtico, eſpecialmente Religioſo. Pinciæ 1641. 4.

Obiit Abulæ ſtudiorum moderator anno MDCL.... Parente genitus fuit D. Sebaſtiano a Zambrana, Emeritenſi, quem Caſtellæ ſenatorem Regium ſub Philippo IV. inter paucos clarum, vidit hæc ætas.

DIDACUS DE VILLALOBOS, Franciſci filius, quem Carolus Imperator, & Philippus Hiſpaniarum Reges medicum habuerunt, feſtivo ingenio & multa doctrina virum, concionator ipſe, edidit:

Concordiam Evangeliſtarum, ſeu ſanctum Jeſu Chriſti evangelium ſecundum quatuor, cum annotationibus minime vulgaribus. Pinciæ apud Sebaſtianum Martinez 1555. 8. Exemplar MS. hac inſcriptione *Evangelium ſecundum quatuor* vidit in bibliotheca Regia Eſcurialenſi Thomas Tamajus.

D. DIDACUS DE VILLALOBOS ET BENAVIDES, Mexici apud Indos Novæ Hiſpaniæ ortus, quippe eo navigaverat Petrus genitor, rempublicam, hoc eſt Mexicanæ curiæ ſenatorem, geſturus, qui & Guatemalæ provinciæ alterius fuit præfectus: de quo & hac familia videri poteſt Alphonſus Lopez de Haro *Nobiliarii* ſui parte 1. cap. xv. in fine lib. iv. Didacus ipſe martiales animos præ ſe ferens, magni illius belli Belgici adverſus Hollandos, tanta ope & contentione geſti, nonnumquamque adverſus Henricum Gallorum Regem, pars aliqua ut eſſet ſacramento ſe ducibus noſtris adjunxit, rexitque aliquando Hiſpanorum equitum haſtatorum centuriam. Nec eo contentus, ſi armis rem ſtrenue gereret, calamo ſe ac res militiæ ſuæ tempore geſtas exornavit ſcribens:

Comentarios de las coſas ſucedidas en los Paiſes baxos deſde el año de MDXCIV. haſta el de MDXCVIII. Matriti apud Ludovicum Sancium 1612. 4. Nec ſemel id tantum, quippe qui in Hiſpaniam, locupletis ſucceſſor familiæ ut cerneret vacuam ſibi fratris Simonis morte relictam hereditatem, navigans Hollandorum venit in manus, nec ab iis potuit precibus umquam aut pretio commentaria hæc, impetrato alias ſibi exitu & libertate, redimere. Quare opus habuit, excuſſa recentium rerum memoria ſchediſque adjutus ab hac flamma ſervatis quibuſdam, nova opera rem conficere.

DIDACUS DE VILLALPANDO, Legionenſis, juriſconſultus, & ex prioribus qui apud nos commentaria ad leges patrias conſcripſerunt, apud Salmantinos ſodalis Bartholomæanus ad collegium hoc tot nominibus inclytum quarta die Novembris anno MCDLIX. admiſſus fuiſſe dicitur in monumentis hujus magnæ domus, itemque inter conſiliarios Regum Catholicorum jus dixiſſe. Fertur & in magna gratia Regis Navarræ atque Aragonum Joannis florens, in poſtremo horum regno duxiſſe uxorem, ibique Villalpandorum familiam, toparcharum nunc de Quinto, procreaſſe. Edidit:

Lecturam ſolemnem, & Repetitionem Legis xxii. Tit. i. Partitæ vii. Hoc eſt, de pacto ſeu tranſactione ſuper delictis celebranda. Legione editam 1552. in folio.

Repertorium quoque ejus laudatur. Pinciæ 1574. editum.

DIDACUS DE VILLAROYA, edidit:

Obras de Juan Caſiano, a ſe traductas e Latino in vernaculum. Cæſarauguſtæ 1661. 4.

DIDACUS DE VILLEGAS, in ſacra Hiſpalenſi eccleſia cæremoniarum rite peragendarum curæ præfuit ex munere, catus admodum, ſcienſque rituum omnium ſacrorum, unus certe ex ſodalitio viginti ſacerdotum qui ſtatis horis ſacrum officium in choro cantant, publicavit:

Razones, y fundamentos cerca de que el ayuno, y el rezado de la vigilia de San Juan Bautiſta que el año de MDCXXXIX. ocurre en el miſmo dia del Corpus Chriſti, ſe han de anteponer ambas coſas en la feria quarta viſpera de la fieſta del Corpus. Hiſpali 1638. in 4.

De

De quo argumento, ejus temporis communi, Josephum Veram, Giennensis ecclesiæ cathedralis parochum, anno sequenti libellum edidisse alium certi sumus.

DIDACUS VINCENTIUS DE VIDANIA, legum doctor Oscensis patrii gymnasii in Aragonia, earumdemque professor e cathedris Codicis ac Digesti ut vocant veteris, nescio quid, breviter tamen, scripsit pro patria S. Laurentii martyris Oscensi adversus Joannem Baptistam Ballester Valentinæ patriæ assertorem, ut hic monet in libro suo postumo *Piedra de toque de la verdad* &c. nempe:

Disertacion Historica de la Patria del invencible Martyr San Lorenzo. Cæsaraugustæ per Joannem de Ibar 1672. Forte hoc opusculo de patria S. Martyris præmisso, domi alterum præparabat opus:

De la Vida de S. Lorenzo Martyr: quod laudat D. Josephus Pellizer in *Bibliotheca suorum Librorum* fol. 59.

DIDACUS DE URBINA, Matritensis decurio, scripsit summa fide atque eleganter, cum haraldus fuisset Regum Philippi Secundi & Tertii:

Las Honras, y exequias a la S. C. R. Magestad de la Emperatriz, que se celebraron en las Descalzas Reales de Madrid en XVIII. y XIX. de Marzo de MDCIII. y las que hizo la Villa de Madrid. Matriti in 4. Scripsit quoque:

Libro de Blasones.

D. DIDACUS XARAVA DEL CASTILLO, eques Sancti Jacobi militiæ, legionis peditum tribunus, quod nobis sonat Maestè de Campo, Regius collateralis Neapolitani regni consiliarius, Castellique ejusdem urbis, quod ab Ovo nuncupant, præfectus, edidit:

Miseria del siglo en vida, y muerte, triunfo de la Religion. Barcinone apud Petrum de la Cavalleria 1639. in 8. Matritique 1651. Tertioque cum hoc alio titulo: *Estado del Matrimonio, apariencias de sus placeres, evidencias de sus pesares, conocimiento de si mismo, Religion observada, gloria adquirida.* Neapoli 1675. apud Carolum Porsile in 4.

Triunfos gozosos de Maria Santisima concebida limpia, pura, santa, y sin mancha de pecado original. Matriti 1660. in 4. Iterumque cum titulo *Maria inmaculada, su purisima Concepcion defendida en cinquenta discursos.* Neapoli 1674. in 4. Quo anno LXXIX. ætatis agebat.

F. DIDACUS XIMENEZ, Dominicanus provinciæ Castellæ atque Stephanianæ Salmantinæ domus, theologus philosophus atque item astronomus magni nominis, scripsit:

Kalendarium perpetuum secundum institutum fratrum Prædicatorum tabulis XXXVI. Salmanticæ 1563. 8. Antuerpiæque 1566. De quo opere præter domesticos scribunt Valerius Andreas in *Catalogo Scriptorum Hispaniæ*, & Antonius Verderius in *Supplemento Bibliothecæ Gesnerianæ.*

Vertisse quoque dicitur e Latino in vernaculum sermonem:

La Doctrina de Religion del M. Fr. Humberto de Romanis

Obiisseque anno MDLX.

DIDACUS XIMENEZ DE AILLON, patria ex oppido Bæticæ Arcos de la Frontera, conscripsit versibus:

Los famosos, y heroicos hechos del invencible, y esforzado Cavallero el Cid Ruy Diaz de Vivar, en otava rima. Compluti 1579. in 4. ad Ferdinandum Toletanum, Albæ ducem, sub quo & aliis bellicæ rei præfectis a tenera ætate in castris meruerat.

Sonetos a ilustres Varones. Antuerpiæ apud Joannem Latium 1569. 8.

F. DIDACUS XIMENEZ ARIAS, Alcantarensis (urbs est in Extremadura Alcantara, unde nomen inclyto equestri ordini) Dominicanus, claruit circa annum MDLXX. sacræ historiæ atque ecclesiasticæ peritus, ecclesiastes & ipse percelebris, scripsit:

Lexicon Ecclesiasticum Latino-Hispanicum. Salmanticæ 1572. & 1579. & 1584. in folio. Barcinone 1642. folio. Venetiis 1616. Item alibi 1631. Tandemque Cæsaraugustæ in Regio Nosocomio anno 1644. in folio. Editionem Hispanam sub hoc titulo *Vocabulario Ecclesiastico Latino-Hispanico añadido* Valentiæ prodiisse scio ex officina Michaelis Sorolla 1621. folio.

Hispane autem:

Enchiridion, o manual de Doctrina christiana, con un sermon de la Magdalena, y la exposicion del Psalmo Miserere. Antuerpiæ apud Nutium, priusque Salmanticæ 1567. 8. *Libellus* autem, sive *concio sacra de Mariæ Magdalenæ laudibus* seorsim Toleti anno 1570. & *expositio Psalmi L.* Pampelone 1568. 8. edita sunt.

F. DIDACUS DE YANGUAS, ordinis fratrum Prædicatorum, cujus familiæ nomen in Matritensi domo Deiparæ Virginis ut vocant de Atocha professus est, sacræ theologiæ magister Divum Thomam Placentiæ Compluti Segoviæ Pinciæque, theologi-

carum ac metaphyſicarum quæſtionum callentiſſimus, atque in hujus urbis præſertim Gregoriano collegio frequentiſſimæ auditorum coronæ interpretatus eſt. Mira fuit felicitate ingenii, in veterum Patrum lectione verſatiſſimus, inſuper continentia & pietate eximia. Nec ponendum in ultima laudis parte quod Thereſiæ a Jeſu ſanctiſſimæ virgini ſacramentum pœnitentiæ ſuſcipienti per octennium integrum aures præbuit. Extat ab eo:

Promptuarium Concionum feſtivalium totius anni, addita Dominicæ Paſſionis explicatione. Pariſiis Coloniæque eodem anno 1605. ſive *De Cardinalibus, & præcipuis Jeſu Chriſti Sanctorum operibus, quæ feſtis eorum diebus in Eccleſia celebrantur.* Quæ inſcriptio eſt Matritenſis princeps anni 1602. & Pariſienſis.

Abiit vir pius ad plures XI. kalendas Auguſti anno MDCV. aut MDCVI.

D. DIDACUS YBANIZ (alias YAÑEZ) DE FARIA, juriſconſultus, apud ſuprema Hiſpaniæ noſtræ curiæ tribunalia advocatus, curioſe ac docte edidit hucuſque:

Enucleationes, Additiones & Notas ad libros duos priores Variarum Reſolutionum Illuſtriſſimi ac Reverendiſſimi D. Didaci de Covarrubias a Leiva Epiſcopi Segovienſis ac Supremi Caſtellæ Concilii Præſidis: duobus tomis, quorum alterum vidimus Matriti excuſum in typographia Andreæ Garzia de la Igleſia 1660. in folio.

Editurum ſe promiſſit jam ab eo tempore in reliquos *Variarum* libros, & in *Practicarum* unicum ſimiles his lucubrationes.

DIDACUS DE YEPES, Toletanus, in noſocomio Sanctæ Crucis a ſacris miniſter, opus edidit, variæ ac locupletis hiſtoriæ penu, dulce utili juxta Poetæ regulam admiſcens, nempe:

Diſcurſos de varia Hiſtoria, que tratan de las obras de miſericordia, y otras materias morales, con exemplos, y ſentencias de Santos, y otros graviſimos autores. Toleti anno 1592. in folio apud Petrum Rodriguez. Vere enim ajebat Plinius in Panegyrico: *Melius homines exemplis docentur, quæ in primis hoc in ſe boni habent quod approbant ea quæ præcepta ſunt fieri poſſe.*

Reliquit manuſcripta:

Notas al Conde D. Pedro de Portugal.

Hiſtoria de Paulo Oroſio.

S. Aguſtin de la Ciudad de Dios: a ſe in vernaculum ſermonem verſa, uti refert D. Thomas Tamajus in *Collectione librorum Hiſpanorum.* Nomen a patrio oppido in Carpentania ei inditum alicubi lego, ſed Toletanam patriam ei adſtruit D. Thomas Tamajus, cui magis defero.

F. DIDACUS DE YEPES, Hieronymianus, cujus familiæ morem ut ſequeretur a natali oppido, quod in Carpentania eſt juraque ſacra Toletum petit, nomen mutuavit, ea pietatis omnigenæque virtutis laude in hoc religioſiſſimo vixit aſcetarum ordine ut dignus habitus aliquando fuerit, quem ſereniſſimus Rex Philippus hujus nominis Secundus ſacram exomologeſim confecturus ſupplex adiret. Præſul deinde Turiaſonenſis poſt Regis obitum renuntiatus hæc ſui monumenta reliquit poſteris:

Hiſtoria particular de la perſecucion de Ingalaterra deſde el año de MDLXX. Matriti 1599. 4.

Vida de la madre Tereſa de Jeſus. Matriti 1599. 4. & 1614. Tranſtulit librum hunc Gallice Cyprianus a Nativitate Virginis, ediditque Pariſiis 1643. & Italice Julio Cæſar Braccinus. Prodiit in 4.

Scripſit etiam Philippi Regis III. juſſu tractatum ſeu relationem *De la muerte del Rey Don Felipe Segundo*, quæ forte caret adhuc typorum luce: adjudicat tamen noſtro eam inter alios Franciſcus de Piſa in *Toletanæ urbis Hiſtoria* libro V. cap. XXXI. & Martinus Carrillo in *Annalibus* ad annum MDXCVIII. Saltem Italice hoc opus prodiit verſum, una cum compendio vitæ ejuſdem Regis Didaci Ruiz de Ledeſma, Mediolani 1607. in 8.

Creatus fuit epiſcopus anno MDC. deceſſitque MDCXIII. ætatis ſuæ LXXXIII.

F. DIDACUS DE ZAMORA, Dominicanus, edidit verſam a ſe in vernaculum ſermonem:

Primera Parte de los ſermones de D. Fray Cornelio Muſo Obiſpo de la Ciudad de Bitonto. Salmanticæ 1602. 4.

F. DIDACUS DE ZUÑIGA, Salmanticenſis natu, Didaci de Zuñiga, domini de Cisla & Flores Davila, filius, ordinem Eremitarum delegit, in quo Deo ſibique ac literis vacaret. Multiplicem ſane humani atque divini juris ſacræque theologiæ doctrinam varia linguarum cognitione, totiuſque fere encyclopædiæ notitia, clariorem ac locupletiorem reddidit. Sermone uſus eſt Latino puriore in commentariis, & qualem (ut ipſe ſibi arrogat conſcius ſuæ ſupellectilis) uſurpatum ſciebat felicibus Romæ temporibus. Doctoris theologi pileum & profeſſionem hujus ſacræ ſcientiæ in Urſaonenſi ſchola æquales ei memoriæ conſignant. Edidit hæc opera:

Philoſophiæ primam partem, qua perfecte

ste & eleganter quatuor ſcientiæ, Metaphyſica, Dialectica, Rhetorica, & Phyſica declarantur: ad Clementem VIII. P. M. Toleti apud Petrum Rodriguez 1597. in folio, & 1607.

In omnes ſui temporis Hæreticos, ſive de vera religione libros tres. Salmanticæ apud Mathiam Gaſtium 1577. in folio.

Commentaria in librum Job, quibus triplex ejus editio vulgata Latina, Hebræa, & Græca ſeptuaginta Interpretum, necnon & Chaldea explicantur, & inter ſe conciliantur, & præcepta vitæ cum virtute colendæ moraliter deducuntur. Toleti 1584. in 4. Romæque 1591. 4. Quod genus & conſilium ſcriptionis nemo ante id tempus fuerat ſequutus.

In Zachariam Prophetam commentaria. Salmanticæ 1577. in folio, eodem prorſus tenore ſcribendi ſervato.

Philoſophiæ quidquid reſiduum fuit aliis duabus partibus tractaturus erat, in hiſque, ut ait, res omnes, hiſtoria prætermiſſa, quæ ſcientia ulla teneri poſſunt; ſed nihil dum hujuſmodi ab auctore, forſan labori egregio huic immortuo, vidimus: quemadmodum nec in alios Bibliorum libros, in quos univerſos editurum commentaria in ſe magno animo receperat, collatis nimirum inter ſe omnibus editionibus, quod nullus præter S. Hieronymum alias præſtitiſſet. In catalogo tamen Bibliothecæ Altempſianæ reperio Didaci Stunicæ *De optimo genere tradendæ Philoſophiæ, & Sacræ Scripturæ explicandæ.*

F. DIDACUS DE ZUÑIGA, Hieronymianus, auctor eſt operis ita inſcripti:

Inſtruccion, y refugio del animo, y conciencia eſcrupuloſa, y temeroſa de Dios. Salmanticæ apud Joannem Juntam 1552. in 8. In fine adjungitur *Conſilium* quoddam Franciſci de Victoria, Dominicani V. C. *Sobre ſi los Señores pueden vender, o arrendar los oficios, como Eſcribanias, y Alguazilazgos.*

DILECTUS.

DILECTUS, Luſitanus, ſive anonymus ſub hac larva, ſcripſit:

Ocyrrhoes, ſeu præſtantiſſimum morborum auxilium de Venæ ſectione copioſa methodum. Venetiis apud Petrum Milochum 1642 in 4. Ita Joannes Antonius vander Linden *De Scriptis Medicis.*

DIMAS.

DIMAS CAPELLAN, ſcripſit:

Refranes gloſados. Toleti apud Joannem Varela 1510. 4.

F. DIMAS SAENZ, ordinis Deiparæ Virginis de Mercede, cum præeſſet ſodalibus domus del Puche Valentinæ urbis circa annum MDXLIV. edidit librum:

Contra Judæos.

F. DIMAS TERRE, ordinis Minorum, Catalanus ut credimus, edidit:

Supplementum Privilegiorum ordinis Minorum. Barcinone 1523. 4.

DIONYSIUS.

F. DIONYSIUS DE ARRIOLA, Ciſtercienſis Vallisbonæ monachus, ſacræ theologiæ in domo Complutenſi profeſſor, ſcripſit:

De Benedictionibus Patriarcharum ſuper cap. XLIX. Geneſeos commentaria ſatis erudita, quæ MSS. remanſerunt in eodem Complutenſi collegio. Auctor *Bibliothecæ Ciſtercienſis* ex relatione Hiſpana.

F. DIONYSIUS BLASCO, Aragonenſis, ex oppido Utrillas, Carmelitarum Cæſarauguſtani cœnobii ſodalis, artium magiſter Oſcenſis, theologiæque doctor Cæſarauguſtanus, in univerſitate iſta Oſcenſi ſacræ hujus doctrinæ primarius profeſſor, Sancti Officii qualificator, ita vocant munus, & examinator ſynodalis Oſcenſis diœceſis, edidit hactenus:

Hortulum Philoſophicum: hoc eſt, ſummarium totius curſus artium. Cæſarauguſtæ. Necnon:

Curſum Artium integrum ex doctrina Baconii Carmelitæ, quem Averroiſtarum vocat principem, duobus tomis. Cæſarauguſtæ annis 1672. & 1676. in folio.

In Theologiæ Baconii primam partem, ſive *Theologiam Baconeam Scholaſticam.* Lugduni 1580. folio. Quem ſequetur ſecundus tomus ex eadem Lugdunenſi officina in *ſecundum Librum* ſive *Partem Baconii.*

F. DIONYSIUS CUCHUS, Cantaber, monachus Ciſtercienſis Vallisbonæ, Valbuena vulgo, vir corpore puſillus, ſed ingenio judicio & memoria magnus, teſte Carolo Viſchio (qui ex Alfonſo noſtro Perezio, & a Chryſoſtomo Henriquez accepit) in *Bibliotheca Ciſtercienſi*; præter theologica plura in diverſas *Summæ S. Thomæ partes* edidit vitam reverendiſſimi patris Petri de Lorca, præfixitque volumini ejuſdem operum, quod *De Incarnatione* inſcribitur, quam ipſe prelo paravit adjuncta etiam inſigni præfatione.

DIONYSIUS DAZA CHACON, Pincianus, chirurgicæ artis magiſter, cui pietatis doctrinæ atque induſtriæ experientiæque elogia tribuunt ejuſdem ſtudii & medicinæ profeſſores, edidit:

Pra-

Practica, y Theorica de Cirugia: duabus partibus. Pinciæ typis Annæ Velez anno 1605. in folio.

DIONYSIUS HIERONYMUS DE JORBA, Catalanus, Barcinone nobili loco natus, juris utriusque doctor, civilisque interpres publicus in academia Barcinonensi, scripsit:

Institutionum Oratoriarum libros v. ad Joannem Dimam Lloris, ejusdem urbis episcopum. Barcinone 1581. in 8.

Necnon & Castellæ ut existimo sermone: *Excelencias de Barcelona.*

F. DIONYSIUS JUBERO, Aragonus, Barbastrensis, nobili loco natus, sodalis Carmelitarum Castellæ provinciæ, cujus præfectura ei injuncta fuit anno MDCIV. Græce & Hebraice doctus, Salmantinusque artium ac theologiæ magister, ibique philosophus professor, scripsit vernacule:

Sermones para las Dominicas despues de Pentecostes. Salmanticæ apud Artum Tavernier 1612. in 4. Deinde & Barcinone eodem anno.

Absolvisse etiam dicitur:

Dictionarium Hebraicum: quod forte ut alia, in schedis servata, viri doctissimi monumenta Tormes fluvius, qui Salmanticam præterfluit urbem, grandi illa & miserabili ante aliquot annos inundatione, in ima ejus suburbia effusus, una cum bibliotheca ipsa & cœnobio Carmelitarum perdidit.

Dionysius utique vixisse dicitur usque ad annum MDCXII.

DIONYSIUS PAULUS LOPIS, seu LLOPIS, Valentinus, sacerdos, & utriusque juris doctor Bononiensis, tum ibi, tum apud nos Salmanticæ Ilerdæque in Catalonia, juris studio intentus, edidit:

Flosculum de Clericorum, & Sacerdotum excellentiis, & aliis, quæ ad eorum vitam, statum, & honorem pertinent. Valentiæ 1588. in 4. in typographia Societatis Bibliopolarum.

De vera quatuor Patriarchalium sedium, atque earumdem proprie inter se æqualitate: ad Clementem VIII. P. M. Romæ 1600. in 4.

DIONYSIUS DE RIBERA FLOREZ, canonicus Mexicanus, Sancti Officii Inquisitionis consultor, & canonum doctor, scripsit apud Americanos:

Aparato con que la Santa Inquisicion de Mexico celebró las obsequias del Rey D. Felipe II. Mexici 1600. in 4. Auctore Ægidio Gonzalez Davila *in Theatro Ecclesiæ Mexicanæ.*

DIONYSIUS VAZQUEZ, Toletanus, Societatis Jesu presbyter, Francisco Borgiæ præposito generali a secretis, cum ex Italia rediisset collegium Segoviense administravit rector, scripsitque, seu ex Latino transtulit:

El Martyrologio Romano publicado por Gregorio XIII. Sumo Pontifice. Vallisoleti 1586. in 4.

F. DIONYSIUS VAZQUEZ, Toletanus, ordinis Eremitarum, quem professus fuit in patria sæculari ipso anno MD. Carolo Cæsari a concionibus, primusque Francisci Ximenii fundatoris delectu sacrorum Bibliorum in Complutensi academia interpres. Hunc eloquentissimum oratorem, vivacissimi ingenii, doctrinæ multiplicis, linguarum cognitionis, scholasticæ ac expositivæ theologiæ, Patrumque Sanctorum lectionis, & eruditionis non vulgaris dotibus & ornamentis conspectissimum, insigni elogio decorat Alvarus Gomezius lib. VIII. *De Rebus Ximenii Cardinalis*: apud quem Joannes Ramirus, Toletanus & ipse, academiæ rhetor, Nebrissensi suffectus, dicere solebat nullum ætate sua præter unum Dionysium oratorem natum vidisse. Trium academiarum, Complutensis Toletanæ & Parisiensis, doctor fuit theologus, eaque animi modestia & demissione ut Mexicanum prius archiepiscopatum, deinde Palentinum episcopatum, repudiasse dicatur. Olim habuit coram Leone X. P. M.

De Simplicitate, & unitate personæ Christi in duabus naturis orationem: qua, vel forte alia simili, audita Leo dicitur Pontifex ad purpuratos patres conversus, ac velut extra se admiratione positus, pronunciasse, *Putabam Dionysium in cœlis esse, & hodie inter homines vidi.* Confirmavitque hoc suum de tanto viro judicium quando, eum ad Carolum Imperatorem delegans, mittere se in illo *alterum Eliam* in præfatione literarum testatus est.

Scripsit plura in libros Bibliorum commentaria, atque in his *Joannis Evangelii enarrationem*: quæ in privatis bibliothecis etiam nunc MSS. possessoribus eorum in pretio magno sunt. Hoc etenim, quod de superiore loco exponens auditoribus, Hispanica lingua ut plurimum pronuntiaret, Latinamque ei mira venustate atque eloquentia intermisceret, nemo huc usque ausus est, aut totum Latine opus (ait Josephus Pamphilus in *Chronico* hujus ordinis) aut totum Hispanice pro dignitate reddere. Incidit postremis vitæ suæ diebus in linguæ paralysim, qua tantum valuit, quare maximo omnium mœrore academiam deseruit, & in patriam secessit, ubi, eodem fere quo natus est die, scilicet kalendis Junii an-

anno MDXXXIX. ſexagenario paulo major vita functus eſt.

DOMINICUS.

DOMINICUS DE ABENGOCHEA, Cæſarauguſtanæ curiæ judex, cujus eruditionem Juſtus Lipſius celebravit *centuriæ v. epiſt. XIX.* Scripſit, Vincentio Blaſco teſte in *Aragon. chron.*

Inclytæ Cæſarauguſtanæ urbis congratulationem ad Illuſtriſſ. D. F. Ludovicum de Aliaga Generalem Inquiſitorem.

Declamationem quoque *pro ſe ipſo in cauſa Syndicatus.* Scio ſcriptum quoque ab eo:

Panegyricum Civitatis Cæſarauguſtanæ. Cæſarauguſtæ 1619.

DOMINICUS ANDREAS, Aragonus, Alcanizienſis, poeta Latinus, uti non vani cenſores operum ejus nondum editorum autumant cum paucis etiam veterum comparandus. Vincentius Blaſcus Lanuza in *Chronicis Aragonenſibus* part. I. lib. V. cap. XXVII. hæc laudat:

De Hominis redemptione libros VII. hexametris verſibus.

De mutuo Dei & Virginis amore lib. III.

De tremendo Judicio librum ſingularem.

De Filiis Zebedæi librum ſingularem.

De Petro Archiapoſtolo librum alium.

Eglogas duas, alteram in Nativitatem Dominicam, alteram de planctu Deiparæ Virginis.

Variorum libros V. ingenioſe omnia, ſuaviter copioſeque excogitata & formata, quæ ut edant, ait Blaſcus, ſibi nunc heredes impoſuerunt. Profana alia & juvenilia, comœdiaſque damnavit moriens, nec extare alia voluit præter ſpiritualia & ſacra paulo ante laudata.

DOMINICUS ANTUNEZ PORTUGAL, Luſitanus, domo ex oppido de Penamacor, eques ordinis Jeſu Chriſti, Portuenſis quondam juridici conventus, poſtea ſupremæ domus, quam vocant Supplicationis, Oliſipone in curia ſenator, ac ſereniſſimi Luſitaniæ Principis conſiliarius, utile ac novum opus ſtrenue aggreſſus, docte quidem & magna diligentia, luculentoque ſermone hactenus edidit:

De Donationibus Jurium & bonorum Regiæ Coronæ Tractatum: tribus tomis diviſum, quorum primus ex officina Joannis da Coſta Oliſipone jam prodiit anno 1673. folio, quo de donationibus in genere quaſi præludio agitur, de liberalitate Regia, & ejus modo & exequutione, deque juribus majoribus majeſtatis; ſecundus ſequetur de juribus minoribus majeſtatis; atque item tertius limitationes & moderationes Regalium donationum atque alia continet.

F. DOMINICUS DE ARTEAGA, Dominicanus, edidit:

Teſoro de comtemplacion hallada en el Roſario de Nueſtra Señora con ſu exercicio. Palentiæ apud Didacum Fernandez 1572. in 8.

F. DOMINICUS BAÑEZ, vulgo Mondragonenſis creditus, re vera autem Balmaſedanus, Cantaber origine, patria vero Pincianus, quod ab ipſo ſe accepiſſe Joannes de Ponte in eo, quod de *Monarchiis Catholicis* publicavit, opere atteſtatur: quindecim natus annos venit Salmanticam grammaticorum præceptorum gnarus, ibique, poſt decurſum artium liberalium ſolemne ſpatium, in familia Prædicatorum fratrum ad S. Stephani receptus iterare opus habuit ex more idem penſum, Bartholomæo Medina, qui in magnum & ipſe evaſit theologum, condiſcipulo uſus. Theologiam ab optimis præceptoribus didicit, Melchiore Cano, Didaco de Chaves, Petro Sotomajori, omnibus Dominicanis. Poſt emiſſam profeſſionem, variis in locis duobus non minus ac triginta integris annis volvit Scholaſticam theologiam docendi pondus; nempe in Abulenſis, quo loco agens ſanctiſſimæ ancillæ Dei Thereſiæ a Jeſu per octennium confeſſiones audivit, Complutenſis ac Pincianæ urbium gymnaſiis, tandemque & in Salmantino Durandi cathedram, deinde & primariam ſibi communi ſuffragio delatam conſequutus, quem locum obtinens publici juris fecit:

Scholaſtica Commentaria in Primam partem Angelici Doctoris, duobus tomis: prior uſque ad LXIV. quæſtionem pertingit. Salmanticæ in Stephaniana domo 1584. Venetiis 1602. folio. Duaci 1614. Sed antequam poſteriorem ederet interpoſuit:

De Fide, Spe, & Charitate, ſive ſcholaſtica commentaria in ſecundam ſecundæ Angelici Doctoris partem uſque ad quæſtionem XLVI. Salmanticæ eodem anno. Et intervallo facto annorum trium appoſuit:

Commentariorum ſuper Primam partem poſteriorem tomum. Ibidem 1588. in folio. Venetiis eodem anno. Duaci 1614. Tunc deinde:

De Juſtitia, & Jure, ſive continuationem in Secundam Secundæ partis. Salmanticæ 1594. & 1604. Venetiis 1595. Coloniæ apud Gualter. Et Duaci 1615. folio.

In Primam & ſecundam Partem. Lugduni tribus tomis 1588.

Commentaria in Tertiam partem item *& in Quartam* (quod intelligo *additiones ad Tertiam partem*) extare in bibliotheca Altempſiana Romæ fidem facit ejus catalogus.

Re-

Relectionem de merito, & augmento charitatis ab eo in vigilia Pentecoſtes Salmanticæ anno MDLXXXIX. ſolemniter pronuntiatam. Ibidem 1590. 8.

Inſtitutiones minoris Dialecticæ, hoc eſt, Summulas. Coloniæ 1618. 8.

In Ariſtotelis Dialecticam.

De Generatione, & Corruptione, ſive in Ariſtotelis eos libros Commentaria & Quæſtiones. Salmanticæ 1585. in folio. Coloniæ anno 1614. in 4.

Hiſpane quoque MS. vidimus.

Motivos para rezar el Roſario.

Obiit in emerita ætate emeritus theologiæ Salmantinus profeſſor in domo Sancti Andreæ Medinenſi, ſeptimum a ſeptuageſimo annum agens, kalendis Novembris MDCIV.

F. DOMINICUS BARROSO, ſcripſit:

Cruz interior de Chriſto, y exercicio de las virtudes. Pinciæ 1673. in 4.

DOMINICUS DE BECERRA, Hiſpalenſis, ſacerdos, poſt Mauritanam apud Algerium captivitatem Romam veniens in hac urbe Hiſpano ſermone interpretatus fuit:

El Tratado de Coſtumbres, o Galatheo de Monſeñor de la Caſa: Franciſco de Vera & Aragonia dedicatum, quem a conſiliis Regis vocat. Vidimus editum in 12. Venetiis 1585. Extat in bibliotheca Barberina.

F. DOMINICUS DE BIOTA, ſeu VIOTA, Franciſcanus, quem corrupte appellant Biatta editores Waddingi *De Scriptoribus Eccleſiaſticis*, ex Sancto Bonaventura convertit in Hiſpanicum:

Soliloquio de quatro exercicios mentales con otros tratados del Santo. Ilerdæ apud Ludovicum Maneſcal 1616. in 8. Cæſarauguſtæ 1580. Simulque:

Eſtimulo del Amor de Dios: Arbol de vida: Coloquio del Pecador, y del Crucifixo: Epiſtola, o regla de bien vivir: Menoſprecio del mundo: Como ſe han de preparar los Sacerdotes para decir Miſa: Doctrina del Corazon: Incendio de Amor: Regimiento del Alma: Alfabeto eſpiritual: quorum nonnulla S. Bonaventuræ ſunt. Item:

Compendio para perfectamente ſervir a Dios. Simulque:

Dichos, y ſentencias del Santo Fr. Gil compañero de San Franciſco. Cæſarauguſtæ apud Petrum Bermuz 1566. 8.

F. DOMINICUS DE CELAYA, Dominicanus Salmantinæ domus, ſcripſiſſe fertur circa annum MDLIII.

In VII. Pſalmos Pœnitentiales.

Hunc per errorem vocat Poſſevinus Dominicum Caleca.

F. DOMINICUS A CONCEPTIONE, ordinis Seraphici provinciæ ſeu regni Portugalliæ, ſcripſit, quæ inedita adhuc eſt:

A vida do Servo de Deos Fr. Gaſpar do Spiritu Santo frade lego do convento de Liſboa. Laudat opus Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XXIX. Aprilis pag. 762. Item:

A vida do P. Fr. Antonio de Chriſto ejuſdem ſcilicet Minorum ordinis, de quo agit illaudato Dominico noſtro Emmanuel da Eſperanza in *Hiſtoria Seraphici ordinis Provinciæ Portugalliæ* I. part. lib. I. cap. XXVII. & ſequentibus, Cardoſuſque in *Agiologio* die XXXI. Maii lit. g. qui noſtri operam pro more ſuo laudat.

F. DOMINICUS DE SANCTA CRUCE, ordinis Prædicatorum, edidit:

Roſario real de Nueſtra Señora. Pariſiis 1608. in 8. Poſteaque Salmanticæ apud Antoniam Ramirez 1621. 8.

DOMINICUS DIAZ PALHAES, Luſitanus, poeta inter cives ſuos magni nominis (natus fuit in oppido Torres novas) comœdias plures cum ſacras tum profanas compoſuiſſe dicitur, ut audivimus a R. P. Fr. Emmanuele a Reſurrectione, Auguſtiniano Reformato, hujuſmet cive.

F. DOMINICUS FERNANDEZ NAVARRETE, Dominicanus, in orientali ſua expeditione Philippinarum inſularum & Sinici regni miſſionarius Apoſtolicus, ac miſſionariorum ordinis ſui præfectus, poſtquam in collegio & univerſitate S. Thomæ urbis Manilæ primariam cathedram theologiæ rexiſſet, idemque procurator generalis provinciæ S. Roſarii Philippinarum in curia Matritenſi, edidit fructuoſiſſimam, & cum magna delectatione lectam a nobis, Sinicam quaſi hiſtoriam, aliis noviorem, & ultimi hujus temporis, in qua multa ab aliis auctoribus temere ſcilicet ex falſis relationibus quaſi vera intimata redarguit ac refellit. Titulus libri:

Tratados Hiſtoricos, Politicos, Ethicos, y Religioſos de la Monarquia de la China: Deſcripcion breve de aquel Imperio, y exemplos raros de Emperadores, y Magiſtrados de él, con la narracion diſuſa de varios ſuceſos, y coſas ſingulares de otros Reynos, y diferentes navegaciones. Añadenſe los Decretos Pontificios, y Propoſiciones calificadas en Roma para la Miſion Chinica, y una Bulla de Nueſtro muy Santo Padre Clemente X. en favor de los

los Miſionarios : ſereniſſimo Dom. D. Joanni Auſtriaco nuncupati. Matriti typis Regiis apud Joannem Garſiam Infanzon 1676. in folio. Sæpe ſeſe ad alterum volumen *Controverſiarum* ſuper Sinica hac miſſione refert, quod nondum vidimus. Id tamen formis jam editum fuiſſe audimus ; ſed contemplatione cujuſdam religionis miſſionariorum publicari adhuc prohibitum.

DOMINICUS GARZIA , Aragonus, apud Complutenſes primum tribus linguis, quæ ad interpretationem ſacrorum voluminum neceſſariæ ſunt , in collegio , quod Trilingue vocant , ad majora viam munivit , docuitque ipſe auditores Hebraicæ linguæ præcepta ex primario ejuſdem academiæ ſuggeſtu. Deinde ad Cæſarauguſtanæ Sanctæ Mariæ del Pilar ſacræ ædis collegium ſuffragiis canonicorum vocatus , canonicum ibi & cappellanum uti vocant majorem , atque aliquando priorem , hoc eſt præfectum , egit, patrum quoque Fidei in Aragoniæ regno vindicum a cenſione theologica miniſtrum , ſeu qualificatorem ut vulgus loquitur. Scripſit laudabiliter multaque eruditione , quamvis taxet eum arrogantiæ nomine Joannes Morinus in *Exercitationibus Biblicis* lib. 1. cap. 11.

Propugnaculum Religionis Chriſtianæ contra obſtinatam perfidiam Judæorum adhuc expectantium primum adventum Meſſiæ. Cæſarauguſtæ 1606. in 4.

Recentiorum variarum , & inextricabilium quæſtionum ex viſceribus libri Hiſtorialis Geneſis hinc & illinc pullullantium diſcuſſionem. Ibidem apud Petrum Cabarte 1624. in folio.

Lingua etiam vernacula , pie ac docte:

Teſoro de los ſoberanos miſterios , y excelencias divinas que ſe hallan en las tres letras conſonantes del ſacroſanto , y inefable nombre de Jeſus , ſegun ſe eſcrive en el Texto original Hebreo. Ibidem apud Laurentium de Robles 1598. folio.

Manſiones de las excelencias , grandezas, y prerogativas que tuvo la bendita Virgen Maria. Ibidem 1629.

Eſtaciones eſpirituales que debe hacer el Peregrino Chriſtiano en la jornada deſta vida. Ibidem apud Petrum Cabarte 1617. 4.

Denatus eſt anno MDCXXIX.

DOMINICUS GARZIA , haraldus regni Aragoniæ , laudatur ex libro quodam genealogico ejuſdem regni , quem fuiſſe penes D. Martinum de Aragon , Villæformoſæ ducem , comitemque Ripacurtiæ , a Gaſpare Eſcolano lib. VII. cap 11. num. 8. *Hiſtoriæ regni Valentini* refertur.

DOMINICUS DE GAZTELU , hoc enim cognomen arridet magis quam GAZULO , quod eſt in *Bibliothecæ Geſnerianæ epitome* , aut etiam GATZELI , quod alibi reperio , vir nobilis , vertit in Italicum ex vernacula ſuæ gentis lingua:

La Prima Parte delle lettere di Don Antonio de Guevara Veſcovo di Mondognedo. Venetiis 1545. in 8. Et 1564. in 4.

F. DOMINICUS GONZALEZ , ordinis Prædicatorum , Sancti Officii ut vocant commiſſarius in Manilenſi Philippinarum inſularum archiepiſcopatu , ſcripſit:

Relacion del martyrio del B. P. F. Alfonſo de Navarrete Dominico , y de ſu compañero el B. P. F. Hernando de San Joſeph Auguſtino en Japon año MDCXVII. Manilæ 1618. in 4. Neapolique 1619. in 8. Italice.

Relacion del martyrio de F. Antonio Gonzalez , F. Guillermo Cuter , F. Miguel de Arozaraza , y F. Vicente de la Cruz , Religioſos Dominicos , y de dos compañeros ſeglares que padecieron en Japon año MDCXXXVII. Matriti apud Didacum Diaz 1639. in 4.

DOMINICUS HERNANDEZ CRESPO , canonicus ut fertur Mediolanenſis, quod interpretor ſacræ & collegiatæ ædis S. Mariæ de la Scala , dedit foras:

Eſtimulo racional , y Theologico de los mas altos myſterios , y dudas de la ſagrada Eſcritura. Mediolani typis M. Tulii Malateſtæ 1612. in 8.

DOMINICUS HOMEM DE ALMEIDA , Luſitanus , ſenator Regius Portucalenſis ſeu Portuenſis , dein Ulliponenſis ut vocant Supplicationis curiæ , poſtquam obiiſſet alias minorum gentium præfecturas , docte ſcripſit:

Analyſim Excellentiarum in jure numeri Quinarii. Itemque:

Allegationum ſuper variis Juris Quæſtionibus primam partem. Ulliſipone apud Antonium Alvarez 1643. in folio.

F. DOMINICUS DE S. JOANNE DE PIE DEL PUERTO , Navarrus ex cognomine ut videtur , ad clauſtra Pyrenei montis oppido , ſodalis Mercenariorum , doctorque Pariſienſis , cum in ea ſchola degeret , invitatus a Salmantinis academiæ rectoribus, ad nos ſe tranſtulit una cum Joanne Martini a Pedernales , qui poſtea mutato nomine vocari cœpit Siliceus , tandemque Toletanæ præfectus fuit eccleſiæ. Hic ſcilicet Ariſtotelem in via (ut loqui amabat illa ætas) Nominalium , Dominicus vero in via Realium docuit. Extant ab eo:

In Logicam, & Philoſophiam Ariſtotelis commentaria. Pariſiis in folio.

Hæc accepimus ab illuſtriſſimo Hydruntino archiepiſcopo D. Gabriele Adarzo & Santander, ejuſdem inſtituti, & docuit olim Franciſcus Zumel in *Vitis virorum illuſtrium* hujus ordinis, & in *Primam Partem D. Thomæ* tomo 3. dubio 3. circa initium. Gallum alii credunt quod Gallis nunc ſubſit oppidum.

F. DOMINICUS DE LARA, Dominicanus, Chiapenſis epiſcopus in Nova Hiſpania, qui nondum conſecratus obiit ſi non fallit Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Indico Eccleſiaſtico*, ſcripſit:

Vocabularium: neſcio cujus Indici idiomatis.

DOMINICUS LOPEZ, Jeſuita, ſcripſit:

De Sacræ Scripturæ auctoritate. Hiſpali apud Lazarum Ferrerium 1589. Ita Poſſevinus, & *Bibliothecæ Societatis* ſcriptor. Reperio tamen in *Bibliotheca Hiſpana* Valerii Andreæ Taxandri hanc notam: *Sed advertat lector eſſe confictum & librum, & nomen apud Allobroges ab hæreticis, quibus mentiri religio non eſt.*

DOMINICUS MANERO, alias mihi ignotus, edidiſſe dicitur circa annum 1665.

Diffinitiones morales.

DOMINICUS MARCUS DURAN, ex oppido Extremaduræ Alconetar, muſicus ut videtur profeſſione, librum hujus artis dediſſe fertur hoc titulo:

Luz bella del Canto llano. Toleti 1510. Forte 1590. in 4. Deinde etiam:

Comento ſobre la luz bella. Salmanticæ 1598. 4.

DOMINICUS MELGUITIUS, vulgo DE MELGUIZA, Romæ Clementis VIII. Papæ temporibus medicinam faciebat, ad cujus medicos direxit:

De Pleuritide epiſtolam: anno Clementis ſecundo, quæ ibidem typis edita fuit, cujuſque meminit Nicolaus Monardes in libello ſimilis argumenti, *De vena ſecanda in pleuritide.*

F. DOMINICUS DE MENDOZA, Dominicanus, frater natu major Garſiæ Loaiſæ ejuſdem ordinis, archiepiſcopi Hiſpalenſis, ſacræque eccleſiæ Romanæ cardinalis, Talaverenſis credo natalibus ut ille fuit, celebraturque ab Antonio Senenſi & Poſſevino quorumdam tractatuum multæ doctrinæ ut ajunt nomine, nec ultra quidquam. Certe Ludovicus Paramus lib. II. *de Origine S. Inquiſitionis* cap. II. laudat ejus tractatum:

De Sancto Officio Inquiſitionis, ejuſque utilitate.

F. DOMINICUS MORAN, ordinis Seraphici, ſcripſit:

Epitome, y declaracion de los principales fundamentos de la ſanta Fe Catholica, y textos de la Sagrada Eſcritura. Matriti 1644. 4.

F. DOMINICUS DE MORTERO, ſeu DE MORTARIO, Dominicanus, formavit juſti voluminis:

Indicem ſuper IV. volumina Joannis Capreoli, circa annum MDXX.

F. DOMINICUS DE NIEVA, Dominicanus domus Pincianæ Paulo Apoſtolo ſacræ, veniens Evangelii propagandi gratia in Philippinas uſque orientalis plagæ inſulas, Sinarum lingua & formis edidit:

Memoriale vitæ Chriſtianæ: quod opus valde laudari ſolet utilitatis nomine ad converſionem ethnicorum.

DOMINICUS PALATIUS, ſi Hiſpanus eſt, vulgo PALACIOS, edidit neſcio quid:

De Paſſione Domini. Coloniæ 1610. in 8. ut lego in catalogo *Bibliothecæ* Gabrielis Soræ Aragonenſis.

F. DOMINICUS DE PAZ, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, edidit:

Sermonum, in quibus veri Chriſtiani hominis ſpecimen exhibetur tomos duos. Venetiis 1580.

F. DOMINICUS DEL PICO, Aragonus, ex Sariñena oppido, doctor theologus, Franciſcanus Conventualis ſeu Clauſtralis, ſed Reformatus, vicarius audit & commiſſarius generalis, imo provinciæ Aragonenſis præfectus. Hic delectus a Carolo Cæſare ut ſibi in Belgium proficiſcenti a concionibus ſacris eſſet, ætatem excuſavit provectam ne honorem admitteret cum eo onere peregrinandi. Scripſit:

Trilogium, ſive ejus primam partem. De ordinaria converſione peccatoris recedentis a Deo Patre in parabola Lucæ XV. a Salvatore propoſita Conciones. Cæſarauguſtæ apud Bartholomæum de Naxera 1549. folio. Secunda & tertia pars adhuc ut credimus deſiderantur. Fecit etiam auctor ſpem *Declarationum ſuper Viſionibus Apocalypſis.* Meminit Murillus in *Hiſtoria Eccleſiæ Deiparæ del Pilar*; non autem Waddingus. Laudat quoque Vincentius Blaſcus in *Eccleſ. Hiſt. Aragon.* tomo II. libro. V. cap. VI. Scripſit item *Funiculum Apologeticum*, neſcio cujus argumenti, cujus me-

meminit in epiſtola quadam *Trilogio* adjuncta D. Michael May, vicecancellarius regni Aragoniæ, qui librum ait ſe recuperaſſe, Toletum miſſo Alexio Fontana ſibi a ſecretis ſtatim poſt obitum D. Joannis Taveræ S. R. E. cardinalis, ac Toletani antiſtitis, cui liber fuerat ab auctore ipſo nuncupatus. Epiſtolam dedit Matriti ultima die Septembris MDXLV. laudatus vicecancellarius.

DOMINICUS DE PORTU, ſeu DEL PUERTO ut nobis ſonat, in *Indice Scriptorum juris* laudatur quod ſcripſerit:

Ad L. Si alii D. De uſu & uſufructu legato.

F. DOMINICUS LA RIPA, Aragonenſis, ex oppido Hecho, doctor theologus, Benedictinus monachus, & eleemoſynarius monaſterii Clauſtralis S. Joannis de la Peña regni Aragonenſis, chronographus honorarius regni ejuſdem, ſcripſit:

Defenſa hiſtorica por la antigüedad del Reyno de Sobrarve. Cæſarauguſtæ 1675. in folio. V. Dormer *San Lorenzo* fol. 482.

F. DOMINICUS RUZOLA, ſive de JESU MARIA, Bilbili in Aragoniæ regno ortus, Carmelitarum Reformatorum ſoboles magnumque incrementum, cui quidem Paſtranæ adhæſit arctioris vitæ cupidus, totis decem & octo annis inter Veteris ut vocant Obſervantiæ inſtituti ejuſdem ſodales religioſiſſime tranſactis. Præfectus generalis fuit ſuæ hujus ſectæ, a Summis Pontificibus Clemente VIII. Leone XI. Paulo V. Gregorio XV. Urbano denique VIII. ſummo in pretio habitus, ſanctique nomine uno ore appellatus. Ferdinando II. Imperatori Pragenſi in prælio adverſus Auſtriacæ & Catholicæ gentis hoſtes adfuit veluti genius aliquis, ac tutelaris angelus, quo ad Moyſis exemplum porgente ad Deum optimum maximum preces, unaque animos faciente Imperialibus copiis, voce manuque ſalutari redemptionis noſtræ ſigno armata periculoſiſſimum bellum fuit profligatum. Ille, ut ad nos pertineret, extare fecit:

Monte de Piedad, y concordia eſpiritual inſtituida con los merecimientos de muchos ſiervos de Dios en ſocorro de las neceſidades de las almas que los neceſitan. Matriti 1628. opera Ludovici Hurtado, qui præfatur de origine hujus Concordiæ a Gregorio XV. approbatæ, ac de auctoris ſanctitate. Necnon & Italice:

Sententiario Spirituale, ſive de tribus viis ſpiritus, in cujus tertiæ partis fine iterum edidit eadem lingua Montem Pietatis. Laudantur etiam ejuſdem auctoris:

Directorium bene moriendi. Et:

De Myſtica Theologia: quod idem opus exiſtimo cum altero Sententiario nuncupato.

Ad ſuperos abiit XVI. Februarii MDCXXX. Vitam & res ejus geſtas ſtilo deſcripſerunt panegyrico Joannes Caramuel, amicus noſter, Campaniæ in regno Neapolitano nunc epiſcopus, in ſuo *Dominico*; itemque Philippus a Sanctiſſima Trinitate Carmelitarum Excalceatorum generalis præfectus, uterque Latine: ex quo ultimo Gallicam dedit alter Carmelita anonymus publicatam Lugduni anno 1668. in 8. Necnon Hiſpanicam edidit Antonius Auguſtinus, epiſcopus Albarracinenſis.

F. DOMINICUS DE SOTO, Segovienſis natu, religioſa profeſſione Dominicanus, literis atque utiliore doctrina, quam incorrupti mores egregie commendabant, parem ſuo ſæculo, aut certe ſuperiorem habuit neminem. Natalis annus ei MCCCCXCIV. parentes obſcuri, quorum alterum, Franciſcum nomine, vel ipſe filius arrogantiæ ſecurus cultorem fuiſſe hortorum jactare ſolitus fuit. Franciſci luſtrica appellatio ei contigit, quam ſodalibus Prædicatorum adſcriptus mutavit. Grammaticæ diſciplinæ factus Segoviæ compos, non quidem valuit ſtatim e paupertatis profundo emergere quin ad viculum quemdam Ochando dictum XX. ab ea urbe paſſuum millibus poſitum, ædis ſacræ miniſterio deſerviret, hoc eſt ſacriſtam ageret. Compluto hinc ſe ſiſtens, familiaritateque ibi Ferdinandi Saavedræ, Bætici Benalcazarenſis, præceptoreque uſus Thoma Villanovano, Ildephonſini collegii per id tempus ſodali, Auguſtini deinde aſſecla & Valentino antiſtite, atque in ſanctorum album hodie jam relato, philoſophiæ operam dedit. Huic intentum academia Pariſienſis, omni tempore celebris, ad Coroneliorum fratrum itidem Segovienſium, quorum in his literis vires erant doctrinæ ſpectatæ ſatis, frequens gymnaſium invitavit. Ejus lycei percepto aliquod annorum fructu, quem præcocem & amari ſaporis plenum ad maturitatem nuſquam perductum (quæ illius ſæculi fuit conditio) ægerrime ferebat, artium factus magiſter, una cum Saavedra perpetuo ſtudiorum comite, ad patriam Complutumque remeavit. Hujus academiæ paulo poſt creatur calculis philoſophiæ præceptor, Sanctique Ildephonſi collegii toga ſex & viginti natus annis cohoneſtatur Januarii 1520. Sed cum pietate literis pari jam tum floreret, ſana mens religioſi, hoc eſt, tutioris ſtatus deſiderio inflammata manum ei fortiter injecit, Burgis ergo nomen dedit inſtituto fratrum Prædicatorum, qua electione ut fama eſt id maxime voluit ut in vicem cujuſdam hominis, quem olim ab amplexu iſtius Rachelis dehortatus fuerat, ſub-

ſubintrans eidem ſacro ordini paria faceret. Manens ibi ſodales docebat cum ad Salmanticenſes cathedram theologiæ veſpertinam petitum ire juſſus, novus homo, quantumvis a veteri Complutenſi profeſſione non ignotus, antiquiores omnes illius muneris candidatos, voti factus re ipſa compos, ſuperavit. Deinde in his veræ ſapientiæ Athenis Hiſpanis conſtitutus, parique laude & fructu theologiam S. Thomæ germanam docens, omnes non ſolum academiæ illius ſed & noſtræ gentis homines in admirationem ſui quotidie magis convertere cœpit. Per eos dies editus ab eo eſt *Artium* ut vocant *Curſus*, ſive pars illius, *Summulæ* nimirum, *Dialectica* & *Phyſica*; in quo Ariſtotelem a ſophiſtarum, tunc late regnantium in ſcholis, tyrannide vindicavit. Sed intermittere hoc docendi munus anno MDXLV. ad nutum Regis Caroli opus habuit, Tridentumque una cum Bartholomæo Carranza Mirandenſi, ejuſdem inſtituti, publicæ ſacræ rei cauſa ire, quo doctiſſimus quiſque, tam collegiorum eccleſiaſticorum quam cœtuum religioſorum ex toto fere orbe Chriſtiano, feſtinabat. Abſentis ab ea ſynodo generalis familiæ ſuæ præfecti locum, aureſque Patrum ſolemni Dominicæ primæ Adventus dictione occupans, inclytæ velut inauguratus eſt ei, quam toto conventus almi tempore ſuſtinuit, famæ. Duos his diebus libros *de Natura, & Gratia* ſanctæ obtulit ſynodo, mactus ob id honore in poſterum ferendi pro ſymbolo manus duas in ſe complicatas, ignis flammam evomentes, inſcriptumque e regione illud Pauli ad Galatas *Fides quæ per caritatem operatur*, quod quidem hodieque ſymbolum in ædificatis ab eo ad Sanctum Stephanum Salmanticæ operibus figuratum conſpicimus. Poſt dimiſſam ſynodum ad Imperatorem in Germaniam venit ut confitenti ei Chriſtiano ritu aures daret. Paulo poſt dicitur & Segovienſis, hoc eſt, patriæ eccleſiæ infulas ſibi a Carolo oblatas repudiaſſe, & Gaſparem Stunicam, comitis Mirandenſis prolem, integritate morum ſibi ſpectatum, juſſus id a Cæſare, in vicem ſuam, id quod perfectum eſt, appellaviſſe. Redierat in Hiſpaniam Cæſar, cum impoſitum ſibi ab illo, gerens munus noſter de rebus Indicis inter Bartholomæum Caſam & Geneſium Sepulvedam acerrime controverſis, perpenſorum utriuſque partis argumentorum ſummam colligens, ad Cæſarem retulit. Sacramentalis deinde miniſterii impetrata miſſione reſtituit ſe Salmantinæ domui, ea omnium lætitia & plauſu quem & præfectura ſodalium delata, primariæque docendi vices academiæ a Melchiore Cano, epiſcopo jam tunc creato Fortunatarum inſularum, deſertæ, eique rude poſt quadriennium donando commendatæ, abunde prædicant. Libris ergo in publicum edendis, rebuſque & conſiliis publicis, quæque pondere ſuo ad examen doctiſſimi cujuſque ferrentur, expediendis perpetuo invigilans, emeritus jam, cœnobiique iterum Salmantini præfectus anno ſcilicet MDLX. ætatis LXVI. Decembris XVII. die e vita ſublatus eſt. Porro ejus amiſſi deſiderium doloremque pompa funeris oſtendit, quod una cum frequentiſſimo totius academiæ populo variarum artium profeſſores primarii ſex feretrum humeris ſuccollantes deduxerunt.

Librorum Soti catalogus jam ſequitur:

Summulæ: primo quinque libris prolixiores, deinde contractiores. Salmanticæ 1575. folio poſt priores editiones.

In Dialecticam Ariſtotelis Commentarii. 1580. folio.

In Categorias Ariſtotelis Commentarii. Venetiis apud Bernardum Juntam 1583. 4.

In Libros Poſteriorum. Venetiis per Ægidium Regaldam 1574. 8.

Super VIII. libros Phyſicorum Commentarii, ſive quæſtiones. Tertium editi ſunt Salmanticæ 1572. folio. Duacique 1613. 4. ex recenſione Jacobi Bowerii, Hochſtratani, ejuſdem Prædicatorum ordinis, una cum *Dialectica.*

Deliberatio in cauſa pauperum: Latine atque etiam Hiſpane, ad Philippum Principem, hoc eſt, *De non inhibendo ſecundum miſericordiæ præſcriptum publico mendicabulo.* Salmanticæ apud Joannem Juntam 1545. Id quod ejus ætatis perſuaſione, Soti conſilio ſententiæque acquieſcentis, obtinuit.

De Natura & Gratia libri III. ad ſynodum Tridentinam. Antuerpiæ poſt principem editionem una cum aliis ejus operibus 1550. in folio. Salmanticæ 1570. & 1577. Medinæ 1579. folio. Qui tamen Ambroſio Catharino, ejuſdem familiæ ſodali, in multis diſplicentes, quod ille opuſculo ſeu *Apologia adverſus Sotum* edita fuit teſtatus, occaſionem redhoſtiendi ei dederunt ſcripta:

Apologia contra R. Patr. Ambroſium Catharinum, qua ipſi de certitudine gratiæ reſpondet. Antuerpiæ 1556. folio. Salmanticæ 1574. folio.

In Epiſtolam Pauli ad Romanos commentarii. Antuerpiæ apud Joannem Stelſium 1550. in fol. quos tamen, hanc priorem editionem typographo exprobrans, emiſit iterum in lucem Salmanticæ anno ſequenti emendatiores.

De ratione tegendi, & detegendi ſecretum lib. III. Salmanticæ 1552. & 1574. in folio. Duaci apud Belleros 1623. 8.

De cavendo juramentorum abuſu. Salmanticæ 1552. Idem Hiſpane ex Latino translatum atque ita inſcriptum *Como ſe ha de evitar el uſo de los juramentos.* Toleti apud Joan-

Joannem de Ayala 1551. 8. Antuerpiæque in 12. in lucem prodiit.

Annotationes in commentarios Joannis Feri Moguntinenſis ſuper Evangelium Joannis. Salmanticæ 1554. in 4. ad Ferdinandum Valdeſium, generalem inquiſitorem. Incurrit tamen iis editis Sotus, Fero ipſo ſeu perſuaſo ſeu diſſimulante, in Michaelis Medinæ, Franciſcani, viri eruditione præſtantiſſimi, examen & calamum: de qua talium literis & ingenii acumine ſcriptorum controverſia per me arbitrium ſuum interponant doctiores.

De Juſtitia & Jure libri VII. ad Carolum Hiſpaniarum Principem. Salmanticæ 1556. folio, indeque ab ipſo auctore reſtituti ſæpius & uberiores facti. Certe editioni Salmantinæ anni 1569. adjunctus fuit *liber VIII. De juramento, & adjuratione.* Prodierunt quoque ibidem anno 1580. folio. Eodem veluti partu editi ſunt horum gemelli, quod ipſe ait:

In Quartum librum Sententiarum commentarii, ſive de Sacramentis, duobus tomis. Prior editus eſt Salmanticæ typis Joannis a Canova 1557. Alter apud Andream de Portonariis 1560. in folio. Deinde alibi. Venetiiſque 1569. 4. Lovaniique 1573. in folio. Duacique & Coloniæ, necnon Medinæ Campi apud nos 1581. folio. Conceperat animo in omnes Sententiarum libros commentari; ætate autem per dies imbecillior quarto huic exponendo incubuit ante alios propter materiæ utilitatem.

De extremo Judicio concio habita ad Tridentinos PP. Dominica prima Adventus, anno MDXLVI. edita eſt Lovanii cum aliis aliorum 1567. in folio. Nuperque Pariſiis Labbei cura 1667. in nova editione Concilii Tridentini. Meminit & in nuncupatoria librorum *de Juſtitia & Jure* ad Carolum Principem epiſtola:

Concionis a ſe coram iiſdem Patribus habitæ *gratulatoriæ ad Deum O. M. de fauſto Caroli ipſius natali.*

Declamaſſe in eodem loco noſtrum *pro aptitudine & neceſſitate ſtili Theologici*, quem ab ſcholarum uſu ſcholaſticum vocant, ipſiuſmet declamatoris fide in *De natura, & gratia* librorum procemio ſignata compertum habemus. Ordinavit etiam Latino facilique ſermone, quod ſibi a Patribus habebat injunctum, ſacra ſeſſionum illius temporis decreta ut legimus. Chronographi Dominicani tribuunt quoque ei cum *in Matthæi Evangelium*, tum *in Ariſtotelis libros de Anima commentarios*: de quorum prioribus ipſe auctor eſt Sotus in ſuorum operum catalogo ad finem *Commentariorum quarti libri Sententiarum* edito, nondum ſcilicet per id tempus habere eos ſe abſolutos; neque eſt hactenus credo aliquis qui publicaverit aut publice conſpexerit. Compoſuit item *pro feſto die S. Hieronymi Eccleſiæ Doctoris Officium Eccleſiaſticum*, quod in comitiis fratrum Hieronymianorum Lupianenſibus anno MDXLIII. admiſſum, recitarique fuit juſſum; itemque *Sancti Thomæ Aquinatis*, quod recitari Salmanticæ in domo Stephaniana Joannes Marieta ſcripſit.

Hiſpanice edidit tantum Summam, ut vocant, hoc titulo:

Cateciſmo, o Doctrina Chriſtiana. Salmanticæ apud Mathiam Gaſtium 1563. in 12. Neſcio an ſit eadem cum hac Summa illa quam Soti nomine Didacus Ximenez edidit ibidem apud Petrum Laſſo 1567. 8.

Agens item in eo theologorum cœtu, qui de rebus Indicis inter Caſam & Sepulvedam dijudicaturi convenerant, ſententiæ Caſæ defenſionem, quam expoſuerat ipſis per quinque integros dies, ſummatim collegit, quæ quidem ſumma inter acta hujus controverſiæ una cum Caſæ Sepulvedæque laudatorum ſcriptis edita eſt. In *Commentario* quoque *libri IV. Sententiarum* diſt. v. quæſt. unica, art. x. ubi aliqua de jure Hiſpanorum Regum ad occidentales eas provincias pertractavit, admonuit ſibi in animo eſſe quarto in libro *De Juſtitia & Jure*, qui de dominio eſt, *Tractatum* edere *de ratione promulgandi Evangelii*, primum in obſequium fidei, deinde in gratiam Hiſpanorum Principum; edidiſſeque id opus, ſeu perfeciſſe eum, conſtat inde quod Ferdinandus Menchaca lib. I. *Quæſt. Illuſtrium* cap. x. num. 10. ejus meminerit.

In bibliotheca quoque Altempſiana Romæ, ut ex ejus conſtat catalogo, cuſtodiuntur Dominici Soti in *Primam Partem D. Thomæ, & in Secundæ utramque Commentarii*, præter illos qui noti in IV. Sententiarum, quæ materies eſt Tertiæ partis.

Epiſtolam Dominici a Soto de Officii Paſtoralis periculoſa cura laudat in *Bibliothecario* ſuo lib. III. cap. VI. pag. 454. Joannes Henricus Hottingerus.

Pro Juſtificatione Concilii Tridentini Tractatus, quem Joannes Marieta lib. XIV. qui de ſcriptoribus Hiſpanis Dominicanis eſt, noſtro tribuit, aliunde mihi ignotus eſt.

Soti meritum in literis ſacris & philoſophicis, præterquam quod commune illius temporis dicterium *Qui* nempe *ſcit Sotum ſcit totum* prædicat, inſignes doctrina viri, quidamque ab eo in celeberrimo illo Salmantino gymnaſio edocti, valde celebrant. *Integerrimum virum, & in theologica doctrina abſolutiſſimum, Hiſpaniæ lumen, & ſuæ tempeſtatis ornamentum* Rodericus de Oſma diſcipulus appellat. *Omnium cenſura & judicio virum in ſchola theologica admodum inſignem* ma-

magnus Covarrubias III. *Variar.* lib. c. XIII. *Unicum ingenuarum artium columen, totius Hiſpaniæ conſenſu ceteris doctrina & ſtudio præſtantem*, ſed addit *ſi ſuo Thoma & Ariſtotele contentus præclaram illam ad Romanos epiſtolam commentariis non attigiſſet*, Alphonſus Garſias Matamorus in *Apologetico de Academiis & doctis Hiſpaniæ viris. Facundiſſimum theologum* Camillus Borellus in additionibus ad Bellugæ *Speculum. Virum maximum* Boetius Epo Friſius Duacenſis, juris profeſſor, in quadam oratione de *Aureola Doctorali*: *virumque antiquitatum eccleſiaſticarum peritiſſimum* idem in titulo *De vita, & honeſtate Clericorum* cap. IV. *Præceptorem clariſſimum*, ejuſque *de Juſtitia & Jure* commentarios *eruditiſſimos* Ludovicus Granatenſis in prologo ad *Summam Cajetanam* Pauli de Palacios. Sed quis non? Didacus certe Colmenares, Segovienſium rerum chronographus diligentiſſimus, quid non meritus fuit a Dominico Soto, qui vitam ejus & res geſtas ſic accurate collegit, unde nos majorem partem profecimus?

F. DOMINICUS A SANCTA TERESIA, domo ex oppido La Alberca, prope Batuecas diœceſis Salmantinæ, Carmelitarum Excalceatorum ſodalis, auctor eſt duorum voluminum:

In Primam Secundæ Partis S. Thomæ Aquinatis: quibus Curſus Theologiæ Salmanticenſis continuatur. Salmanticæ 1647. folio.

F. DOMINICUS A S. THOMA, Oliſiponenſis, Dominicanorum ſodalis, in cœnobio S. Dominici celeberrimæ iſtius urbis ſtudentes theologiam docuit, ſtudiiſque, imo & cœnobio ipſi, quandoque præfuit, Regii concionatoris mactus honore, ſcripſit:

In D. Thomam volumina..... primum & ſecundum Oliſipone 1671. continuaturus commentaria in totam Summam, aliaque editurus in Sacram Scripturam.

Obiit tamen anno MDCLXXI. cœnobii Oliſiponenſis præfectus.

F. DOMINICUS DE SANCTO THOMA, ordinis Prædicatorum, in collegio S. Thomæ Hiſpalenſis urbis olim ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter apud Indos occidentales, edidit:

Gramatica, o arte de la lengua general de los Indios de los reynos del Piru. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez a Corduba anno 1560. 8. Item:

Vocabulario de la miſma lengua llamada Quichua: eodem anno. Primus hic theologiam docuit in collegio Roſarii urbis Limenſis, qui & provinciæ præfuit, tandemque primus archiepiſcopus de los Charcas creatus obiit.

F. DOMINICUS DE VALTANAS MEXIA, patria ex oppido Villanueva del Arzobiſpo, tractus illius quem Adelantamiento de Cazorla noſtrates vocant in Bætica provincia, uti de ſe ipſe refert in *Compendio rerum moralium & in Hiſpania geſtarum.* Prædicatorum ordini ſe aggregavit Salmanticæ dum ſtudiorum cauſa ibi ageret, eo ſucceſſu ut in virum evaſerit ſanctimonia clarum, ſeque ſcriptis pie ac docte pluribus libris, ædificatiſque familiæ ſuæ ſodalibus utriuſque ſexus per varia loca multis monaſteriis, carum & venerabilem poſteritati reddiderit. Collegio S. Thomæ Hiſpalenſi, vivo adhuc Didaco Deza fundatore, illius urbis pontifice, rector præfuit, ibidemque cœnobium Dominicanarum virginum ſub Sanctæ Mariæ de Gratia nuncupatione, quod religioſæ obſervantiæ veluti ſpeculum eſt, conſtruxit. Ex hoc viro vere Apoſtolico libri multi ad poſteros emanarunt, quorum hi ad notitiam noſtram pervenerunt:

Doctrina chriſtiana, lo que debe cada uno creer, huir, temer, obrar, deſcar &c. Hiſpali apud Martinum de Monteſdoca. 1555. in 4.

Vita Chriſti, ſeu *Flos Sanctorum. Hiſtoria general de la vida, y hechos de Jeſu-Chriſto, y de ſus Santos, con anotaciones.* Hiſpali apud Joannem de Truxillo.

Epitome, y ſumario de la vida, y excelencias de trece Patriarcas del Teſtamento nuevo, y de nueve muy eſclarecidas Santas. Hiſpali anno 1555. in 4.

Concordancias de muchos paſos dificiles de la divina Hiſtoria. Ibidem apud Joannem a Monteſdoca 1556. 8.

Compendio de ſentencias morales, y de algunas coſas notables de Eſpaña; y la conquiſta, y toma del Reyno de Granada. Ibidem apud eumdem 1555. in 8.

La vida, y hechos admirables del Real Profeta David; y las excelencias del Pſalterio ſobre las otras eſcrituras. Ibidem apud Martinum Monteſdocam 1557. 8.

Confeſionario: *Tratado de Excomuniones, Uſura, Matrimonio, y Votos.* Ibidem ex eadem officina 1554. 4. abſque auctoris nomine.

Expoſicion ſobre los Evangelios deſde el Adviento a la Trinidad. Ex eadem officina 1555. 4.

Enchiridion de Eſtados. 1555. in 8.

Paradoxas, y ſentencias eſcogidas para la erudicion del entendimiento, y reformacion de las coſtumbres. Ibidem 1558.

Apologias ſobre ciertas materias morales en que hay opinion: hæ ſunt. *De la oracion mental:*

tal : *De la comunicacion de los meritos* : *Del juramento* : *De la venta de oficios publicos*: *Del comer manteca de puerco* : *Del comer guebos en viernes* : *De la hora en que eſpiró Chriſto* : *De la diſcordia de linages* : *De las alabanzas* : *De la reſidencia de los Obiſpos* : *De los juegos* : *De la Compañia de Jeſus* : *De la ſimonia en vender ſepolturas*. Hiſpali 1556. in 8.

Satyra , e invectiva contra los Tahures. Ibidem 1557. 8.

Ariſtoteles : *Compendio de la Filoſofia natural*. Ibidem 1547. in 4.

Chronica breve de ſu orden haſta ſu tiempo.

Forte ejuſdem eſt liber , quem acephalum vidimus & abſque auctoris nomine , ducibus Medinæ Sidoniæ nuncupatum a quodam ſodali Dominicano , cetera enim omnia conveniunt , libri titulus:

De la Juſtificacion del Hombre por la gracia. Hiſpali apud Joannem Canallam 1550.

Natus Magdalenæ ſacra die anni MCDLXXXVIII. denatus eſt poſt annum MDLX. Agunt de eo Dominicani hiſtorici Marieta , Alphonſus Fernandez , & Monopolitan. epiſcopus IV. part. cap. III. lib. II. *Hiſtoriæ ordinis Prædicatorum* , Martinus Ximena in *Hiſt. Giennenſis Epiſcopatus* pag. 459.

D. DOMINICUS DE VEDOYA ET SALZEDO , ex provincia de Lievana in montanis Burgenſibus oriundus , advocatus urbis Legionenſis , propediem ut audio typis committet , aut forte jam commiſſit:

Reſolutiones Practicas Contractuum viginti duas materias ſpecifice ac methodice complectentes tam jure communi quam Regio , & conſuetudine adſtructas : uti relatum fuit mihi ex Legionenſi ipſa urbe , atque item huic volumini ſucceſſura duo alia earumdem *Practicarum reſolutionum* , alterum *materiarum Eccleſiaſticarum* , alterum *Ultimarum voluntatum*.

DOMINICUS VELHO , Luſitanus , edidit:

Jeſus , principio do divino Amor , & conſiderações de Jeſus. Oliſipone 1625. in 8.

F. DOMINICUS DE VICO , Ubetenſis, Dominicanus , ſcripſiſſe dicitur in *Bibliotheca Indica Occidentali* Antonii a Leone tit. XVII. Latine:

Theologiam Indorum : adhuc MS. Uti et:

De Hiſtoriis fabulis & erroribus eorumdem. Et:

De Magnis nominibus.

Vernacule vero:

Paraiſo terrenal. Item:

Vocabularios , y Artes de la lengua Cachiquil , y de la Verapaz , y de otras ſeis : quibus omnibus varios tractatus edidit. Idem Leonius titulo XVIII. Antonius Remeſal in *Hiſtoria Provinciæ de Chiapa ordinis Prædicatorum* lib. X. cap. VII.

Occiſus fuit ab Indis Chriſtianæ fidei hoſtibus.

E

EBORENSIS.

EBORENSIS Jeſuitarum ACADEMIA in Luſitania:

Libellum Homiliarum in Evangelia per annum occurrentia ad formam meditationum , ab Henrico Cardinali & Rege fundatore ſuo conſcriptum , a Ludovico Granatenſi Luſitanice , ab Antonio Senenſi Latine impreſſum , elegantius tranſtulit , & typis vulgavit. Ita *Bibliothecæ Societatis* auctor.

EDUARDUS.

EDUARDUS , Portugalliæ Infans , Joannis Regis Tertii filius nothus , *juvenis optimæ indolis* (ut elogio utar Eduardi Nonnii Leonis in *De vera Regum Portugalliæ genealogia* libello) *bonarum literarum , philoſophiæ & theologiæ ſtudiis apprime eruditus , & omnibus corporis & animi dotibus ornatiſſimus* , jam præſul Bracharenſis creatus *in ipſo ætatis flore deceſſit*. Bernardus Britt Luſitaniæ chronographus in *Monarchiæ* volumine.... lib.... cap... laudat hujus Latinam *Portugalliæ Regum Hiſtoriam*. Cœpit non inani auſu hanc ſcribere, cujus eam partem, quæ Alphonſi Regis Primi res geſtas contineret, Romam dicitur remiſiſſe ad legatum Regium , ibique abſque præjudicio auctoris (nomen quippe ſubtractum fuit) lectam non diſplicuiſſe , ſi demas tamen quod ſtilus aliquanto floridior ſapiebat immaturam adhuc juvenis mentem. Hæc de Eduardo & alia refert D. Antonius da Cunha in *Hiſtoria Bracharenſium Præſulum*. In has ſchedas nos Romæ incidimus dum ſereniſſimæ Chriſtinæ Suecorum Reginæ manuſcriptorum codicum bibliothecam , quam in hac urbe ampliſſimam habet , Benedicti Mellini amici noſtri , viri probi atque eruditi , Regii bibliothecarii , beneficio curioſis oculis luſtraremus ; atque eas quidem tot locis cancellatas deletaſve , ſubrogatis eorum vice ſuperius inter lineas ſeu verſus ipſos emendationibus, ut exemplum hoc ex Eduardi authentico deſcriptum , facundo alicui ejus ætatis viro in cenſuram fuiſſe olim datum , qui id jure ſuo utens reformaverit correxeritque eo quo nunc conſpicitur modo , haud vane quidem ſuſpicati ſimus.

Obiit Eduardus XI. Novembris MDXLIII. ætatis XXII.

F.

F. EDUARDUS, cujus cognomentum non adjiciunt, Luſitanus, ordinis Eremitarum S. Auguſtini, ſacræ theologiæ magiſter, & in cœnobio Pariſienſi ſtudiis præpoſitus, Eleonoræ Auſtriacæ Galliarum Reginæ carus admodum fuiſſe dicitur, Gabrieliſque Veneti, generalis ejuſdem ordinis magiſtri, ſocius. Celebratur ab Antonio de Purificatione in *Theatro* ſuo *Triumphali Auguſtinianæ familiæ* uti auctor duorum voluminum, quorum argumenta forte nos docebit in *Chronici* ſui *provinciæ Luſitanæ ordinis Eremitarum* continuatione.

EDUARDUS DE ALBURQUERQUE COELLO, Luſitanus, eques militiæ Jeſu Chriſti, marchio de Baſto, & Pernambuci in Braſiliæ regno comes, Philippi Regis Hiſpaniarum IV. cubicularius, eidemque olim in Luſitaniæ regno a conſiliis ſtatus, rem ſuam adornans, militiamque quam diu geſſit, integre tamen ac fideliter, foras dedit in magnam laudem Luſitanæ gentis:

Memorias diarias de la guerra del Braſil por diſcurſo de nueve años empezando deſde el de MDCXXX. ad Philippum IV. Regem Catholicum. Matriti 1654. in 4.

Deceſſit in eadem Matritenſi curia ante annum MDCLVIII. aut circiter.

F. EDUARDUS DE ARAUXO, Luſitanus, Canonicus Regularis militiæ Jeſu Chriſti, domus Regiæ de Tomar præfectus, ſcripſit:

Vida de Santa Iria &c. Conimbricæ 1597.

Obiit anno 1599.

EDUARDUS BARBOSA, Luſitanus, ſcripſit Luſitanice *De India, & provinciis Indicis, de gentibus illius, & gentium moribus*: quod opus typorum lucem hactenus non vidit niſi Italice, ex quo ſummarium faciens, in *Relationes* ſuas Italicas conjecit Baptiſta Ramuſius. Porro Damianus Goeſius, Emmanuelis Regis hiſtoriam contexens, hujus noſtri ac ſui operis meminit parte 1. cap. XLII.

EDUARDUS CALDERA, Luſitanus, quo magnus evaderet juriſconſultus, optimos civilis doctrinæ præceptores ſortitus eſt, nimirum Salmanticæ Didacum Covarrubiam Emmanuelemque Coſtam, Joachimum quoque Hopperum in Belgica forſan peregrinatione, nam Lovanii vir ille clariſſimus tantum docuit. Incenſus hic juvandi ac promovendi tam civilis juris ſcholaſtici quam forenſis & pragmatici ſtudia, atque excitatus maxime eo quod in Baſſilicorum ſynopſim incidiſſet, quæ in Laurentiana bibliotheca, poſtquam ei invecta eſt ditiſſima illa Græcorum librorum ſupellex Didaci Mendozæ, adſervatur, cum Græce ipſe ſciret, plura a ſe indidem atque alias in jure obſervata publici uſus fecit, ſcribens:

Variarum Lectionum Juris libros quatuor. Pinciæ 1595. 4.

De Erroribus Pragmaticorum libros quatuor. Matriti 1610. Duo hæc ſimul prodierunt opera Antuerpiæ in folio anno 1612. Promiſerat item, cum libros *Variarum* publicaret, *Quotidianarum rerum* aliud opus, quod idemne an vero diverſum ſit a poſteriore illo jam memorato, juxta cum iis qui ignorant, ſcio.

EDUARDUS DIAZ, Luſitanus miles, Portuenſis, edidit:

Varias obras en Caſtellano, y Portugues. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1592. in 4. Neſcio autem an hujuſmet auctoris ſit:

La Conquiſta de Granada. 1590. in 8. Certe nomen tempuſque hoc ſuadent.

EDUARDUS FERNANDEZ, Luſitanus, ſcripſit (an Luſitanice?)

Relaciones del Pegu.

EDUARDUS FERNANDEZ, Hiſpalenſis, ſcripſit, ſeu potius in Hiſpaniæ ſermonem convertit:

Hiſtoria de la China, y Chriſtiana empreſa en ella por la Compañia de Jeſus, que de los eſcritos del Padre Matheo Riccio compuſo en Latin el Padre Nicolas Trigault Flamenco. Hiſpali apud Gabrielem Ramos 1621. 4.

Hoc eodem nomine alius ac forſan idem eſt qui ſcripſit, Latine tamen:

Paraphraſim ad Plini locum: Atque eſt aliquis morbus per ſapientiam mori. Rurſuſque pro hac ſua Paraphraſi:

Apologiam adverſus Joannem de Luna Vega Doctorem Medicum Hiſpalenſem. in 4.

EDUARDUS GALVAON, Luſitanus, vir nobilis, Roderici filius qui Alphonſo V. Portugalliæ Regi a ſecretis fuit, Joannis vero frater Bracharenſis antiſtitis, varia fuit eruditione (judicio Andreæ Reſendii in *Epiſtola ad Bartholomæum Quevedum*) variiſque legationibus ad diverſos Principes Regi ſuo Emmanueli prudentiam & integritatem non mediocriter adprobavit. Nempe Romæ apud Alexandrum VI. Pontificem, Cæſarem itidem Maximilianum, Galliarumque Regem hoc munere functus eſt. Tandem ad Abiſſinorum Principem una cum legato ejuſdem, cui Matthæus nomen, deſtinatus, obiit in inſula Camaron nuncupata, uti Joannes Barrius Indicarum rerum ſcriptor celeberrimus re-

refert decade III. *Aſiæ* lib. I. cap. I. & IV. De quo & Rodericus a Cunha in *Hiſtoriæ Eccleſiæ Bracharenſis* parte II. cap. LXII. Scripſit, juſſu ejuſdem Emmanuelis, ſeu potius in epitomen redegit, antiquam *Hiſtoriam Alphonſi Portugalliæ Regis Primi*, quæ Conimbricæ apud S. Crucis Canonicos Regulares curioſiſſime aſſervatur. Sed cogitaſſe eum ceterorum quoque Regum res geſtas in commentarios referre, aut retuliſſe aliquas, indicio fuit mihi liber MS. quem apud D. Hieronymum Maſcarenhas, Regium olim conſilii Portugalliæ ſenatorem, Segovienſem hodie præſulem, vidimus cum hac nuncupatione: *Prologo dirigido ao muito ſereniſſimo, e muito poderoſo el Rey D. Manuel noſſo Senhor ſobre as vidas e excelentes feitos dos Reys de Portugal ſeus Anteceſores ordenadas y eſcritas por ſeu mandado per Duarte Galvam Fidalgo de ſua caſa, e del ſuo Conſelho.* Videri de hac re dignus eſt Damianus Goeſius in *Hiſtoria* vulgari Emmanuelis Portugalliæ Regis parte IV. cap. XXXVIII. Audio in bibliotheca excellentiſſimi Domini D. Petri Niño de Guzman, comitis Villæumbroſæ, Caſtellæ ſenatus præſidis, aſſervari:

Hiſtoria do Reino de Portugal por Duarte Galvaõ.

EDUARDUS GOMEZ, Luſitanus, Vetiis degebat, mercaturas exercens, eo tempore quo Amatus Luſitanus, & ipſe magnæ famæ (utinam pietatis) medicus, hæc de eo ſcribebat centuria quinta, curatione XIX. *Eduardus Gomez, Luſitanus, vir gravis, doctus, & poeta non vulgaris, ut qui Petrarchæ numeros endecaſyllabos & cantiunculas, Hetruſca lingua ſcriptas, feliciter in linguam Hiſpanicam vertat ita cordate appoſite & ſuis numeris conſone ut omnibus admirationi ſit.* Hæc ille.

EDUARDUS GOMEZ SOLIS, Luſitanus, elucubravit opus:

De los comercios de las dos Indias. Anno 1622. Aliuſne liber ſic inſcriptus:

Alegacion en favor de la Compañia de la India Oriental, y Comercios ultramarinos, que de nuevo ſe inſtituyó en el Reyno de Portugal: 1628. in 4?

EDUARDUS LOPEZ, Luſitana lingua ſcripſit:

Relationem navigationis ſuæ ad Africam, & Congum anno MDLXXVIII. quam Latinam dedit Theodorus de Bry in ſuis *Navigationibus Orientalibus.*

EDUARDUS LOPEZ, ſeu LOBO, Luſitanus, in metropolitana Oliſiponenſi eccleſia beneficiarius ut appellant, & muſicorum ſeu cappellæ magiſter, hæc artis ſuæ monumenta edidit Plantinianis formis:

Natalitiæ noctis Reſponſoria, quatuor & octo vocibus.

Miſſam ejuſdem noctis octo vocibus.

B. Mariæ Virginis Antiphonas octo vocibus.

Ejuſdem Virginis Salve, tribus choris, & vocibus XI.

B. Mariæ canticum Magnificat, quaternis vocibus: in maximo folio. Antuerpiæ 1605.

EDUARDUS MADEIRA ARRAIZ, Luſitanus, doctor medicus, edidit Latine:

Novæ Philoſophiæ & Medicinæ de qualitatibus occultis a nemine umquam excultæ Partem primam. Inſeritur etiam inaudita Philoſophia de Arboris vitæ Paradiſi qualitatibus, de viribus Muſicæ, de Tarantula, & de qualitatibus Electricis, & Magneticis. Oliſipone 1650. 4. apud Emmanuelem, comitem de Troalſo. Atque etiam vernacule:

Methodo de conhecer e curare o morbo Gallico. Ibidem duobus tomis 1642. in 4.

EDUARDUS MENDEZ, Luſitanus, neſcio quis, edidiſſe dicitur:

De Drogas, hoc eſt, de ſimplicibus medicamentis. Cardoſus.

EDUARDUS MORAES, Luſitanus, Romæ cum ageret Scipionis Gonzagæ S. R. E. cardinalis theologus, Italico ſermone publicavit:

Diſcurſo intorno le careſtie, nel quale ſi contengono le cagioni, perche Iddio le manda, e l' utile, che da quelle i Chriſtiani poſſono ricevere. Romæ 1591. 8.

EDUARDUS NUÑEZ DE LEON (vulgo Luſitanorum DE LIAON) Eborenſi in urbe Portugalliæ natus, quam ipſe ſibi patriam adſcribit in *Luſitaniæ Deſcriptionis* cap. LXXXVIII. non ſatis eſſe progreſſum ſe aut connixum in demerenda civium ſuorum gratia & amore exiſtimavit, niſi juris ſtudia, quibus cenſebatur, ad reipublicæ adminiſtrationem conferret. In ſuprema namque Oliſiponenſi curia, quæ appellari tandem ſolet, jus dixit ſenator Regius; Deſembargador da Caſa da Supricaçaõ idiotiſmus vocat Luſitanicus. Ampliorem tamen ſibi aliunde, & cum perpaucis communem laudem fabrefecit. Patriam videlicet hiſtoriam, & quidquid Luſitanum continet nomen celebrandi atque exornandi curam, avidiſſime amplexus clara admodum hujus ſtudii, atque in eo poſitæ induſtriæ, quam plura dedit emanareque fecit in vulgus documenta. Origines quippe re-

gni atque Regum Portugalliæ asseruit; vernaculi sermonis fontes, & orthographiæ totam rationem legesque referavit; hodiernæ Lusitaniæ situm & naturam, gentisque mores, & præcipuas cum belli tum pacis artes egregie descripsit. Necnon & manuscripta adhuc Ferdinando Lupi & quibusdam aliis auctoribus, veterum Regum usque ad Alphonsum V. cognomento Africanum chronica, ipsa veluti mole sua & prolixitate adeo laborantia ut vel usque ad hunc diem typographicam industriam conatusque retardaverint, in compendium justi corporis, vere pulchrum ac luculentum, redegit. Quæ nos vidimus hæc sunt opera. Lusitana quidem:

Primeira parte das chronicas dos Reis de Portugal. Olisipone 1600. in folio: a regni origine & Henrico Portugalliæ comite usque ad Ferdinandum Regem. Posterior pars adhuc inedita trium aliorum gesta Regum comprehendit, nempe Joannis Primi, hoc initio: *Despois da morte de Dona Ines de Castro.* Eduardi, hoc: *Querendo os grandes do Reyno.* Tandem Alphonsi, isthoc: *Morto el Rey Dom Duarte.*

Ortografia da lingoa Portuguesa. Anno 1576. in 8.

Origem da lingoa Portuguesa. Ibidem apud Craesbek anno 1606. in 4.

Genealogia verdadeira dos Reis de Portugal. Olisipone 1590. in 8. versum scilicet ex Latino paulo post laudando libello.

Descripçaõ do Reyno de Portugal. Olisipone typis Georgii Roderici 1610. 4. postumum opus scilicet.

Latina hæc, nam utraque lingua fuit disertus:

Censuræ in Libellum de Regum Portugalliæ origine, qui Fratris Josephi Teixeræ nomine circumfertur: ad sereniſſimum Principem Albertum, archiducem Austriæ, S. R. E. cardinalem, Lusitaniæ gubernatorem. Olisipone primum anno 1585. in 4. deinde in *Hispaniæ illustratæ* secundo volumine Francofurti apud Aubrios. Antonianarum partium hic sectator crudam hanc, & mendaciis scatentem opellam, in Gallia id maxime agens eructaverat ut persuaderet peregrinis hominibus, parum gnaris rerum nostrarum, Portugalliæ regnum non successionis sed suffragiorum & electionis jure deferri solitum, quo præceps illud populi judicium in proclamando Antonio Rege factum, hoc quæsito colore, defenderet. Item simul editus est:

De vera Regum Portugalliæ genealogia liber.

Aliorum spem fecerat. In *Lusitaniæ* nimirum *Descriptione* cap. LXXXV. & LXXXVII. se editurum promisit *Elogios de Varoes illustres*: atque etiam *Catalogo dos Santos de Portugal*: quorum utriusque meminit etiam principio capitis LX. ejusdem operis.

F. EDUARDUS PACHECO, Lusitanus, Eremitarum sodalis, sacræ theologiæ magister, in epitomen contraxit ex Michaele Salon, Valentino, populari gentis suæ idiomate:

A Vida Apostolica, & milagres de S. Thomas de Vilanova Arcebispo de Valencia. Simulque:

Un Tratado da vida do venerable Padre Fr. Luis de Montoia. Olisipone 1629. in 4. Adjungit Georgius Cardosus in schedis MSS. ad *Bibliothecam Lusitanam* (nisi alius sit ejusdem nominis & instituti):

Sermonum volumen I. Atque item:

Dos Santos da Ordem de S. Agostinho. Necnon:

Vida de Santa Clara, credo *de Montefalco.*

EDUARDUS PINELO, Lusitanus, edidit:

De Grammatica, & Kalendis. Olisipone 1543. in 4.

EDUARDUS DE RESENDE, Lusitanus, qui in Ternate, una ex Moluccis insulis, Regia Portugalliæ commercia procurabat eo tempore quo Ferdinando Magallano contigit novi freti inventio, quod ab eo nomen mutuatum fuit, ex chartis geographicis & relationibus ipsius Magallani scripsit, & Joanni Barrio dedicavit, vulgari gentis lingua:

Da Navigaçaõ de Fernando Magalhaës. Quod refert Emmanuel Severinus de Faria in *Joannis Barrii Vita.*

EDUARDUS RIBEIRO DE MACEDO, Lusitanus, eques ordinis a Christo nuncupati, senator Regius Olisiponensis domus ut vocant Supplicationis, missus a Petro Portugalliæ Principe tum in Gallicam, atque inde in Hispanam curiam ablegatus, sermone vernaculo gentis edidit:

Panegyrico Historico Genealogico da Sereniſima Caza de Nemurs oferecido á Senhora Rainha da Gram Bretanha. Parisiis per Stephanum Maucroy 1669. in 12.

Nascimento e Genealogia do Conde D. Henrique Pai de D. Afonso Henriques I. Rey de Portugal. Ibidem per Robertum Chevillion 1670. in 12.

Vida da Emperatriz Theodora, Theophyli Constantinopolitani Imperatoris uxore. Olisipone 1677. in 12.

EDUARDUS DE SANDE, Lusitanus, Olisiponensis, Societatis Jesu, collegii Macao-

caonenſis Sinarum urbis rector, ſcripſit:

Itinerario de los Principes Japones a Europa el año MDLXXXIV. editum opus in Macao laudato municipio 1589. 4. Scripſit item ad præpoſitum generalem *De Sinicis rebus epiſtolam*. Alegambe in *Bibliotheca Societatis*, & Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica* rei teſtes ſunt.

EDUARDUS DE SILVA, Luſitanus, Societatis Jeſu, ab ipſo Indorum Apoſtolo Xaverio ex Goa urbe in Sinas miſſus, confecit:

Grammaticam & *Lexica linguæ Japonicæ, epiſtolamque de rebus Japonicis*, ut refert Alegambe nuper laudatus.

EDUARDUS SIMON, Luſitanus, quem Hieronymus Oſorius, Silvenſis ille clariſſimus præſul, una cum Antonio Lupio domi alebat, vir fuit *non mediocris eloquentiæ* (ait Oſorius junior in *Vita* laudati Silvenſis epiſcopi) *& ſcriptorum antiquorum literate peritus, cujus ſcripta propediem in lucem prodibunt, e quibus ſingularis ejus ingenii vis cognoſci poterit.* Hæc ille. Nec ſatis ſcio an horum aliqua foris data ſint.

ELEONORA.

ELEONORA DE LA MISERICORDIA, Carmelitarum Excalceatarum ſodalis, parentem habuit virum nobilem apud Navarros, de Guindulay toparcham, ipſaque vitæ ſanctimoniam ſcriptis monumentis commendatiorem reddidit. Ea enim auctore edita eſt:

La Vida de la Bienaventurada Virgen Catalina de Chriſto.

Pampelone obiit anno MDCXX.

D. ELEONORA DE NORONHA, Luſitanis parentibus, iiſque clariſſimis, prognata eſt, Ferdinando nimirum Meneſio Noronhio & Maria Freire de Andrada, Villæregalis marchionibus, quæ ut erat animi & corporis dotibus præſtantiſſima excolere ingenium varia diſciplina & plurium linguarum eruditione ſatius duxit quam liberis & conjugali negotio inter matrimonii delinimenta operam dare. Innupta ergo manens prudentiæ doctrinæ caſtitatis exemplo, eoque clariſſimo, inter ſtudia literarum perpetuo vixit. Eduardus Nonnius a Leone in *Luſitaniæ Deſcriptionis* libello feminæ hujus inclitæ laudes literis conſignavit, extareque eam feciſſe tradidit in Luſitanum a ſe converſas:

As Decadas de Marco Antonio Sabellico.

ELIAS.

F. ELIAS DE S. JOANNE BAPTISTA, Mexici Novæ Hiſpaniæ ortus, Carmelita nudipes, edidit Mexicana incolarum lingua, eorum ſaluti proſpiciens:

Explicacion de la Bula de la Cruzada. Cateciſmo. Itemque:

Examen de conciencia en dialogo. Mexici apud Petrum Balli 1598. in 8.

Abiit ad ſuperos vitæ ſanctimonia clarus anno MDCV. uti ex MS. *Indice* Alphonſi a Matre Dei refert Emmanuel Romanus in *De Antiquitate*, *& Scriptoribus Carmelitanis.*

ELIAS DE LEMOS, neſcio quis, gente Luſitanus, ſcripſit cujuſdam Sanctæ Genuenſis, ab urbe in qua colitur dictæ, vitam. Hactenus enim haurire potui ex Georgii Cardoſi ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam*, quam præparabat, *Agiologio* perficiendo Luſitano vacans. Cum enim initiali tantum C litera, ſuperpoſita huic A litera, nomen ſanctæ feminæ in liturario expreſſiſſet, nulliuſque Catharinæ, aut alterius ſimiliter abbreviandæ Genuenſes memoriam revereantur, ſubit cogitatio S. Conſolatæ virginis, cujus dedicato in ea urbe templo dies quinta Decembris, Ferrario teſte, exultat nomine cultuque, acta (quæ tamen non omnino eidem Ferrario arrident) Eliam hunc deſcripſiſſe.

ELISABETHA.

D. ELISABETHA DE LIAÑO, ſcripſit, an in vernaculum tranſcripſit?

Vida de Santa Catalina de Sena. 1604. in 8.

ELISIUS.

ELISIUS DE SAA, Luſitanus, ſcripſit, Cardoſo teſte:

Jardim do Ceo e ribeiras de Mondego.

EMMANUEL.

EMMANUEL, Portugalliæ Rex, hujus nominis Primus & unicus, Indica expeditione maguarumque virtutum ornamento clariſſimus, cujus quidem res bello paceque geſtas elegantiſſimo duxit ſtilo Latino Hieronymus Oſorius, Silvenſis epiſcopus, dignus quidem Achille ſuo Homerus, atque item vulgari Luſitano haud minus eleganti Joannes Barrius, necnon & Damianus Goeſius, aliique rerum Indicarum enarratores. Scripſiſſe dicitur vernacula lingua *Hiſtoriam Indicam*, quod ex fide Stephani de Garibay & Joannis Pontani, Regiorum chronographorum, refert D. Joannes de Solorzano *De Jure Indiarum* ſcribens. Extat quoque ejuſdem Regis ad Leonem X. P. M. *de victoriis per id tempus in Africa reportatis epiſtola*, volumine ſecundo *Hiſpaniæ Illuſtratæ* pag. 1315.

F. EMMANUEL..... Portuenſis, Do-

Dominicanorum ſodalis, proſequutus dicitur puerilem, ſed ingenioſiſſimum in pauciſque facetum, jocum anonymi (Didacum Mendozium Caroli V. ampliſſimum Venetiis atque in aliis reipublicæ muneribus legatum non nemo ſuſpicatur) Caſtellano ſermone conſcriptum, & Lazarillo de Tormes inſcriptum. Cardoſus.

EMMANUEL ſive IMANUEL ABOAB, Hebræus profeſſione, ſcripſit Hiſpanice:

Nomologia, hoc eſt, diſſertationes legales: quibus probat traditiones veterum, ſive legem oralem veram eſſe. Laudat hunc auctorem & opus Menaſſes ben Iſrael dum ante libros ſuos de *Reſurrectione Mortuorum* Hebræos memorat qui noſtra lingua quidquam in publicum ediderunt, quemque vel hac ſolum conjectura ducti, quod hanc non prætuliſſet aliis niſi vernacula ſibi eſſet, Hiſpanum non temere affirmamus.

EMMANUEL DE ABREU, Luſitanus, Goenſis curiæ in Luſitana ſeu orientali India auditor, ſcripſit:

Breve diſcurſo en que ſe cuenta la conquiſta del Reino del Pegu en la India del Oriente hecha por los Portugueſes deſde el año de MDC. haſta MDCIII. Ulisipone 1617. in 8.

D. EMMANUEL DE AGUIAR ET ACUÑA, Matritenſis, Roderici Regii Caſtellæ ſenatoris filius, eques ſancti Jacobi, peditum tribunus, ac tormentariæ rei præfectus, diu conſilio & armis rempublicam in bellis Catalano & Portugallenſi, quæ tandem intra Hiſpaniam geſſimus, promovit. Neapolim inde ſe conferre juſſus ad regendam vicariæ Regiæ curiam, lectiſſima conjuge principe de Sans ibi ducta, correptus peſtilenti morbo in eadem urbe & munere obiit, dum nil prætermittit induſtriæ atque operæ in ſublevandis ægrotis, arcendaque ultima nobiliſſimæ urbis ruina, anno MDCLVI. aut ſequenti. Scripſit:

Commentarios de la Guerra de Cataluña: qui adhuc inediti ſunt penes fratrem ejus germanum.

F. EMMANUEL DE ALCONCHEL, ordinis Minorum reformatorum in provincia Sancti Gabrielis, novitiorum moderator in domo Hiſpalenſi, ſcripſit:

Regimiento de Vida eſpiritual. Hiſpali 1612. qui idem eſt ut credo cum tractatu *De Oratione mentali*, cujus Waddingus meminit.

EMMANUEL DE ALMADA, Luſitanus, epiſcopus Angrenſis in Terzera inſula, cum in Belgium delatus in comitatu Mariæ Parmenſis principis incurriſſet in Gualteri Haddoni librum, ad Hieronymum Oſorium Silvenſem antiſtitem ſcriptum, ſeu potius adverſus eumdem *Epiſtolæ Oſorii ad Eliſabetham Angliæ Reginam* refutatorium, ſumens reſpondendi partes, antequam Oſorius ipſe reſciiſſet, edidit:

Contra Gualterum Haddonum Anglum Epiſtolam. Antuerpiæ anno 1560. typis Silvii: quod opus *ſingulari diligentia confectum*, & auctorem ejus *virum omnibus rebus ornatiſſimum* vocat Oſorius ipſe, propugnatus in eumdem Haddonum poſtea ſcribens.

EMMANUEL DE ALMEIDA, Luſitanus, Viſenſis, Jeſuitarum ſodalis, ab anno MDCII. quo cum aliis ejuſdem Societatis e Luſitania ſolvit, ad uſque hujuſmet ſæculi XLVI. tam in Æthiopum quam in orientalium Indorum regionibus Evangelicum præſtitit, ac fructuoſiſſimum quidem, operarium. Docuit in primis ſodales non ſolum humanas literas, ſed & philoſophiæ & Scripturæ ſacræ ſcientiam, & poſt gubernata quædam Indiæ collegia ad Æthiopum plagas tranſvectus, Societatis ut viſitaret domos Imperatoris Abiſſinorum indulgentia ibi fundatas, decem totos annos, in ſumma illius ac procerum gratia vigens, eccleſiæ hujus gentis fovendæ atque ampliandæ magno cum Evangelicæ meſſis proventu impendit. Ejectus vero, cum Deo placuit, ſimul cum aliis ab ejus Imperii finibus reliquum vitæ tempus Goæ fere manſit, rectoris, præfecti provincialis viſitatoriſque, aliorumque munerum officiis intentus. Sed nec poſteritati fuit inutilis, ſcripſit namque, Abiſſinorum ut ſuſpicor lingua:

De Erroribus Abiſſinorum, refutationeque ejus gentis dogmatum. Item vernaculo Luſitaniæ ſermone:

Apologia contra o Padre Fr. Luis de Urreta da ordem dos Pregadores auctor da Hiſtoria de Etiopia: in quam & Nicolaus Godinhus, ejuſdem Societatis, calamum ſtrinxit. Ejus quoque eſt:

A Hiſtoria de Etiopia alta: primum a Petro Paez conſcripta, ſed magna ex parte ab eo aucta, quam Balthaſar Tellez, provinciæ ſuæ Portugalliæ chronographus, a ſe recognitam foras emiſit anno 1660. Conimbricæ apud Emmanuelem Diaz in folio. Libri titulus:

Hiſtoria geral de Ethiopia a alta, ou Preſte Joan, e do que nella obraram os Padres da Companhia de Jeſus: compoſta na meſma Ethiopia pe lo Padre Manoel d' Almeida &c. abreviada con nova releyçam e metodo pe lo Padre Balthaſar Tellez &c.

Obiit noſter Goæ x. die Maii MDCXLVI. Laudatum Balthaſarem conſule in appendice

pag.

pag. 669. §. 1. breviterque ſed luculente de Almeida referentem Georgium Cardoſum in *Agiologio Luſitano* die x. Maii volumine III.

EMMANUEL ALVAREZ, Luſitanus, ex Madera inſula, Jeſu Societati nomine dato inſtituendæ juventuti plures annos, docendiſque linguis Latinæ Græcæ Hebraicæque, cum non minus prudentiam & integritatem pluribus gubernatis familiæ domibus ſociis approbaverit, fructuoſiſſime impendit, cujus doctrinæ inſigne quidem argumentum reliquit ſcribens:

De Inſtitutione Grammatica lib. III. I. *De Etymologia.* II. *De Syntaxi.* III. *De Proſodia*: qui a viris doctis mirifice probantur. Certe Gerardus Joannes Voſſius in *Grammaticis*, *Doctiſſimum* hunc *virum* vocat. Et Gaſparis Sciopii judicio in oratione quadam *De veteris, ac novæ Grammaticæ Latinæ origine, dignitate & uſu* Emmanueli Alvaro inter grammaticæ ſcriptores primæ partes debentur: *Nam & ipſe* ait *longe cultius dicendi genus quam non dico veterum quiſquam (nam peſſime omnes Latine ſcripſerunt) ſed quam recentiores plerique in arte tradenda præſtitit, & ea ex optimo quoque veterum auctorum exempla ſeligere curæ habuit, quibus regulæ artis plurimum ſtabiliri, & ſine negotio a tironibus intelligi poſſent.* Alvari ſane *De Inſtitutione Grammatica* hos libros commentariis copioſis illuſtravit Antonius Valleſius, & ipſe Luſitanus: exindeque *Compendia* duo formarunt *linguæ Latinæ* Richardus Heſius, & Richardus Richardi, hic Italus, ille Germanus, uterque Jeſuita. Prodiit item auctore Antonio Maria Torrigio Romano *Catalogus verborum difficiliorum Grammaticæ Emmanuelis Alvari* Romæ 1606. in 8. Neſcio an diverſum opus ſit Emmanuelis Alvari *Syllabus omnium vocabulorum Latino-Germanice*, Friburgi editum 1624. in 4. Porro *Grammatica* hæc in Luſitania Eboræ 1599. Romæ, Venetiis, Dilingæ, Coloniæ atque aliis in locis edita fuit. Monaſterii item Weſtphaliæ 1613. in 8. Argentinæque 1612. in 12. At cum diſplicuiſſent inde quædam Orlando Peſcetio cuidam, ecce pro Emmanuele liber editus Ingolſtadii eſt hoc titulo: *Efflatio pulveris adverſus Emmanuelis Alvari Grammaticas Inſtitutiones ab Orlando Peſcetio Veronæ excitati, qua plus CLXX. reprehenſiones a Jacobo a Foſſa ex commentariis Mariani Benedicti a Santo Vito confutantur.* Monachii item 1616.

An idem ſeu alius eſt Emmanuel Alvarez, qui ex Luſitano in Caſtellanum convertit:

Las Cartas de algunos Padres que andan en la India de Portugal deſde el año de MDLVII. haſta LXI. Conimbricæ apud Joannem Barretum?

Obiit Eboræ in collegio XXX. Decembris MDLXXXII.

EMMANUEL ALVAREZ DE PEDROSA, Luſitanus, comiti de Soure a ſecretis, ſcripſiſſe dicitur:

Genealogicas quaſdam lucubrationes: vulgari tamen lingua.

EMMANUEL ALVAREZ PEGAS, Luſitanus, juriſconſultus, in Regio Supplicationis Oliſiponenſis urbis ſenatu cauſarum patronus, edidit:

Reſolutiones forenſes practicabiles. Oliſipone apud Joannem da Coſta 1668. in folio.

Commentaria ad Ordinationes Regni Portugalliæ, ex Jure Naturali, Eccleſiaſtico, Civili Romano, Hiſpano, & Luſitano, quatuor voluminibus. Oliſipone apud Joannem da Coſta 1669. 1670. 1671. & 1672. in folio.

Tractatum de Competentiis inter Archiepiſcopos, Epiſcopoſve, & Nuntium Apoſtolicum cum poteſtate Legati a Latere. Lugduni apud Laurentium Arnaud & Petrum Borde 1675. in folio.

EMMANUEL ALVAREZ DE LOS REYES, patria ex oppido Sancti Chriſtophori inſulæ Tenerife, unius ex Fortunatis, edidit carmine:

Alabanza de la Glorioſa Santa Ana, y San Joachim. Oliſipone apud Paium Rodriguez 1604. 8.

Vidit etiam D. Thomas Tamajus:

Gobierno, y meſa de baſtimentos para el remedio de muchos daños en aquellas partes, y en la mar, y hacienda del Rey. MS. in 4. in patria ut credimus.

EMMANUEL AMBROSIUS DE FILGUERA, Clericus Regularis Minor, in Salmanticenſi collegio Moralis theologiæ præceptor, ſcripſit, Matritique agens edidit:

Suma de Caſos de Conciencia que ſe diſputan en la Theologia Moral. Matriti 1667. 4. Iterumque apud Melchiorem Sanchez 1671. folio.

Teſoro Catholico. Ibidem in 4.

Del Eſtado del Purgatorio.

F. EMMANUEL AB ANGELIS, vulgo DOS ANGOS, Luſitanus, ordinis Seraphici, in cœnobio S. Mariæ a Jeſu Oliſiponenſi theologiam de moribus docebat cum foras edidit:

Triumpho da Sacratiſſima Virgem Maria noſſa Senhora concebida ſem pecado original. Oliſipone apud Laurentium Craesbek 1638. 4.

EM-

EMMANUEL DE SANCTO AUGUSTINO, Luſitanus, ordinis Eremitarum, laudatur ut ſcriptor quorumdam operum ab auctore *Theatri Triumphalis Luſitaniæ* hujus ordinis, nec illa qualia ſint exprimit.

D. EMMANUEL DE AZEVEDO, Oliſiponenſis, familiaris mihi in Salmantino gymnaſio, collegit ex pluribus ejuſdem academiæ virtutis via graſſantium juvenum, neque expers ipſe alicujus mentis:

Aplauſo gratulatorio de la Univerſidad de Salamanca al nuevo Rector D. Franciſco de Borja, hijo del Duque de Villahermoſa. Salmanticæ 1639. 4.

Aplauſo gratulatorio de la Univerſidad de Salamanca al Conde Duque de Olivares. Circa idem tempus.

EMMANUEL BARBOSA, Auguſtini, juriſconſulti hac noſtra ætate celeberrimi, parens, Luſitanus, Vimaranenſis, jurisconſultus & ipſe ingentis apud ſuos famæ, Interamnenſiſque ſuæ provinciæ Regius advocatus, labore multo uſque ad decrepitæ annos ætatis elucubravit commentaria ad leges Luſitanas, quæ tandem duobus tomis prodierunt Auguſtini filii opera. Prior ſic inſcriptus eſt:

Remiſſiones Doctorum ad contractus, ultimas voluntates, & delicta ſpectantes in Lib. IV. & V. Conſtitutionum regiarum Luſitanarum. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1618. in folio. Deinde ſequutus eſt alter, quamvis ordine prior, ſcilicet:

Remiſſiones Doctorum de officiis publicis, Juriſdictione, & ordine judiciario in earumdem Lib. I. II. & III. cum corcordantiis utriuſque Juris, legum Partitarum, Ordinamenti, ac Novæ Recopilationis Hiſpanorum. Acceſſere *Caſtigationes, & additamenta ad Remiſſiones prædictas* librorum IV. & V. Ibidem 1620. in folio.

Auguſtinus quidem filius diſperſa collegit, & antiquis novas obſervationes contulit, parentis præfixa imagine adhuc viventis cum hoc exaſticho:

Barboſæ effigiem refero Emmanuelis: in illa
Et forma & facies ſunt tibi nota ſenis,
Septenos decies poſtquam compleverat annos
Natalis repetens tempora prima ſui.
Hæc variis diſperſa locis, quæ ſcripſerat olim,
In lucem prodeunt nati operata manu.

Neque enim adhuc e vivis exceſſerat anno MDCXXXVIII. quo filius *De Poteſtate Epiſcopi* commentabatur, nam in hujus prima parte tit. III. cap. VIII. parentes & cognationem ſuam referens, de Emmanuele parente ait vivere eum eo anno fere nonageſimum ætatis agentem. Vir fuit certe immenſa lectione, & plurimorum operum artifex, quibus equidem ſcrinia ſua ditaſſe Auguſtinum filium, eorumque ope in hanc ſtudiorum & lucubrationum famam, quam ei tot volumina in publicum edita pepererunt, magna ex parte veniſſe nota illa clamat, affixa quidem ipſa parentis *Remiſſionibus* a filio editore, quæ talis eſt: *Auctor hujus libri obtinuit jam a ſupremo S. Inquiſitionis ſenatu, Ordinario, & Rege facultatem typis mandandi ſequentia opera: Opus unum de Officiis publicis, Juriſdictione, & Ordine judiciario ad I. II. & III. Regiæ Ordinationis librum* (Hic prior eſt nuper laudati operis tomus, qui ordine præpoſtero, uti novimus, in lucem prodiit) *Opus alterum in tres partes diviſum utiles Doctorum remiſſiones complectens ſuper XII. Codicis Juſtiniani libros. Habet deinde abſolutiſſima Remiſſionum opera in varios diviſa tomos ſuper Decretalium, Sexti, Clementinarum, ac Extravagantium libros; necnon ſuper omnia Juris civilis corpora, quæ prelo citius tradere obtentis facultatibus, ſi neceſſaria ſuppetant, totis viribus laborat.*

Hucuſque notula *Remiſſiones* præcedens ad libros IV. & V. hoc eſt alterum Emmanuelis volumen. Quo quidem velim non tam Auguſtini Barboſæ meritum in his literis ſummum extenuare, cum plurimis ipſe e penu ſua depromptis dubio procul patrimonium hoc locupletaverit, quam Emmanuelis partam tot vigiliis & laboribus famam, conſpirante ad id mecum e ſuperis ipſis filii pietate ac vetere ingenuitate, altius tollere atque adaugere.

EMMANUEL BARRADAS, Societatis Jeſu presbyter, ſcripſit:

Relationem de Statu Religionis, & de Statu politico regni de Tigre in Æthiopia. MS. Erat penes Emmanuelem Severinum de Faria, cantorem eccleſiæ Eborenſis.

EMMANUEL BARRETO, Luſitanus, Jeſuita, collegit:

Floſculos de virtutibus & vitiis ex S. Scriptura, Doctoribus, & Philoſophis ordine alphabetico. Nangaſacchi in collegio Japonico Societatis anno 1610. in 4.

Denatus fuit in ea ipſa urbe MDCXX.

EMMANUEL BOCARRO, Luſitanus, a Cardoſo laudatur quod ſcripſerit:

Anacephaleoſim Indicæ Hiſtoriæ: anno 1624. Eidem, ſeu ſaltem ejuſdem nominis alteri, Cardoſus idem tribuit:

Quintam eſſentiam Ariſtotelicam. 1622.

Fœtum Aſtrologicum. Romæ 1626. Atque item Hamburgi locupletatum 1643.

Carmen item *intellectuale.* Amſterodami 1639. Hebraicæ apoſtaſiæ hominem hæ tranſmigrationes oſtendere videntur:

EM-

EMMANUEL BOTELLO, Luſitanus, Oliſiponenſis mercator, ſcripſit pie:

Proueito da Eſmola, hoc eſt, fructum eleemoſynæ.

EMMANUEL DE BRITO ALAON, Luſitanus, ex oppido Pederneira Leirienſis diœceſis, Sancti Joannis de Campos abbas, domus ſacræ, quam adminiſtrabat, hiſtoriam ſcripſit hac inſcriptione:

Antiguidade da Sagrada Imagem de Noſſa Senhora de Nazareth, grandezas de ſeu ſitio, Caſa, e Juriſdizaon real ſita junto a villa da Pederneira. Oliſipone 1628. 4. Et 1637. in 4.

F. EMMANUEL CALADO, Luſitanus, domo ex Villavizoſa oppido, ſacræ theologiæ magiſter, ordinis S. Pauli primi eremitæ, congregationis eremitarum quos vocant da Serra de Oſa, edidit:

O Valeroſo Lucideno e triumfo da liberta-de: primeira parte. Oliſipone typis Dominici Carneiro 1668. folio.

EMMANUEL CAMPO, Luſitanus, ſcripſit:

Relação do ſolenne recebimento, que ſe fe-ce en Lisboa as ſantas Reliquias que ſe leva-rão a Igreſia de S. Roque da Companhia de Jeſu. Oliſipone 1588. in 8.

EMMANUEL DE CAMPOS, Luſitanus, Oliſiponenſis, poemata quædam ſcripſiſſe dicitur. Cardoſus.

F. EMMANUEL DEL CANTO ET SANDOVAL, Benedictinus, monaſterii S. Salvatoris de Cellanova alumnus, edidit:

Ordinem perpetuum recitandi, ac Miſſas celebrandi pro omnibus utriuſque ſexus ſub re-gula & in Congregatione Sancti Benedicti in Hiſpaniarum regnis militantibus.

EMMANUEL CARDOSO, Luſitanus, ſcripſit:

De Jure accreſcendi. Uliſipone 1620.

F. EMMANUEL CARDOSO, Luſitanus, Pacenſis, ſeu ex Beja urbe Tranſtaganæ provinciæ, Carmelitarum ſodalis, in facultate muſica ævo ſuo paucis comparandus, edidit artis ſuæ quædam opera, ſcilicet *Miſſas*, *Magnificat*, aliaque, Oliſipone excuſa 1613. 1625. 1636. Domeſticis teſtimoniis fidem ut æquum eſt libenter præſtamus. Horum tantum vidimus Romæ:

Miſſas quaternis, quinis, & ſenis vocibus: in charta magna. Oliſipone apud Petrum Craesbeck 1625.

EMMANUEL CASADO BIGINO, Luſitanus, ſcripſit:

O Valente Lucidoro. Oliſipone 1648.

F. EMMANUEL DE LA CERDA, Luſitanus, Oliſiponenſis, ordinis eremitarum Sancti Auguſtini, ſacræ theologiæ doctor Conimbricenſis profeſſorque, anno MDCXXV. provinciæ ſuæ Portugalliæ præerat, quam & luſtravit cenſor ſeu viſitator ut vocant. Scripſit docte:

Quæſtiones Quodlibeticas pro laurea Conim-bricenſi. Conimbricæ 1619. folio. Hæ ſunt:

I. *Scholaſtica*: *De divina voluntate.*

II. *Poſitiva*: *De lachrymis Sanctæ Matris Monicæ.*

III. *Scholaſtica*: *De Juſtitia divina.*

IV. *Poſitiva*: *De corde magni Patris Au-guſtini.*

V. *Scholaſtica*: *De ſolemnitate voti, & diſtinctione a ſimplici.*

VI. *Poſitiva*: *De B. Joannis Sahaguntini Euchariſtica viſione.*

VII. *Scholaſtica*: *De Adoratione.*

VIII. *Poſitiva*: *De corde S. Claræ Au-guſtinienſis.*

IX. *Scholaſtica*: *De materia Chriſmatis.*

X. *Poſitiva*: *De mente S. Auguſtni circa ſex dies Orbis conditi.*

Relectionem item *Theologicam*: *De Sacer-dotio Chriſti Domini, & utroque ejus regno; & Commentarium in orationem Hieremiæ.* Co-nimbricæ 1625. 4.

Necnon ſermone populari de venenoſo pulvere, qui in maximam calamitatem & ſtragem dedit ante aliquot annos Mediolanen-ſem urbem & ſtatum:

Memorial nempe, *o Antidoto contra os pos venenoſos, que o Demonio inventou, & por ſeus confederados eſpalhou em odio da chriſ-tiandade.* Oliſipone 1631. in 4.

F. EMMANUEL DAS CHAGAS, hoc eſt DE PLAGIS, Luſitanus, ex Carmelitarum ſodalitio, ſcripſit verſibus vernaculæ linguæ:

Vida de Santa Thereſa. Oliſipone 1631. Proſa item oratione:

Vida de Sant Andre Corſino Biſpo de Fie-ſoli. Ibidem 1629.

Deceſſit Oliſipone anno MDCLXVI.

F. EMMANUEL COELHO, Luſitanus, neſcio cujus religioſi ordinis, ſcripſiſſe dicitur:

De Locis quibuſdam difficilibus S. Scriptu-ræ. Atque:

De Poteſtate Papæ. Cardoſus.

EMMANUEL COELHO REBELLO, Lu-

Lusitanes, intermedia quæ vocant, sive choros festivos comœdiarum confecit:

Entremeses vulgo, atque edidit Olisipone 1622. 8.

EMMANUEL DE CONCEPTIONE, Petri de Pueras nobilis Hiberni filius, quem Theodosius, Joannis filius, Brigantinus, Lusitanæ juventutis princeps, & ab spe coronæ Portugalliæ ante diem, ut potiore alia in cœlis ob insignes suas donaretur virtutes, deturbatus, præceptorem habuit, Augustinianus ipse nudipes, & nisi cum patre in Lusitaniam venit, in urbe regni curia natus, suæque congregationis Portugalliæ generalis vicarius, qui morum integritatis & doctrinæ, concionumque habendarum nomine a suis laudatur, scripsisse dicitur:

Acçoës ultimas da Reinha D. Luisa de Portugal: quem librum editum fuisse novimus.

Sermones plures itidem. Necnon et:

De Familia sua, hoc est *dos Pueras fidalgos Irlandeses* edidit. Fr. Emmanuel a Resurrectione.

F. EMMANUEL DE CONCEPTIONE, Augustinianus ex Lusitaniæ provincia, quam & moderatus est, Regi Catholico cum esset a concionibus circa annum MDXCVIII. tria volumina edidisse fertur, ut scribit auctor *Theatri Triumphalis* hujus ordinis in Lusitania. Unum ex his est:

Quadragesimale, seu Sermones quadragesimales: quorum & meminit Draudus in *Bibliotheca Classica*. Coloniæ prodiit 1614. 8.

EMMANUEL CONSTANTINUS, Lusitanus, Funchalensis, quæ civitas episcopalis est insulæ Madera nuncupatæ, sacræ theologiæ doctor & professor in gymnasio Romano, sacri quoque collegii clericus, carmine prosaque oratione floruit Romæ, ubi & scripsit:

Carmina varia, *Gratulationes* scilicet, *Vota*, similiaque pro Paulo V. Summo Pontifice, Scipioneque cardinali Burghesio, & aliis, edita seorsim in 4. Romæ.

Insulæ Materiæ, patriam scilicet, *Historiam*: cui accesserunt, *Orationes duæ habitæ coram Clemente VIII. & Gregorio XIII.* Romæ 1599. in 4.

Historiam item *de origine, atque vita Regum Lusitaniæ*. Ibidem 1601. 4.

Omnia hæc uno volumine compacta vidimus in domo S. Ildephonsi Romana fratrum Augustinianorum nudipedum nationis Hispanæ. Præterea:

Orationem funebrem Reg. Philippi II.

EMMANUEL CORDEIRO, Lusitanus, patria Auratensis, de Abrantes, Societatis Jesu, pœnitentiarius Apostolicus ad S. Petri in Urbe, habebat editioni paratum quo tempore *Bibliotheca* prodiit *Societatis*:

De obligationibus Clericorum, tam sæcularium, quam regularium, de Clerico Beneficiato; de perfecto Curato, eorumque privilegiis, ac pœnis. Cujus operis partem in vulgus jam edidit hoc titulo insignitam:

Perfectus Parochus.

EMMANUEL CORREA, Lusitanus, Elvensis, parochus ecclesiæ Sancti Sebastiani, quam Olisiponenses de la Mouraria vocant, edidit Lusitane:

As Lusiadas do grande Luis de Camoës cometadas: ad Rodericum da Cunha Olisiponensem antistitem 1613. in 4.

EMMANUEL CORREA DE MONTENEGRO, Lusitanus, alius omnino ab Emmanuele Correa qui *Camoesii Lusiadas* illustravit, laudatus a D. Francisco Emmanuele in centuriæ IV. epistola I. in qua veluti prodromum ad *Bibliothecam Lusitanam* instruxit, scripsit quidem is:

De los Reyes, Señores, y Emperadores de España. Salmanticæ 1555.

EMMANUEL DA COSTA, Lusitanus, incertum nobis quo loco natus, juris studio dedit pene puer Salmanticæ operam, Elisabethæ sereniſſimæ Imperatricis Caroli V. uxoris auspiciis, sub Martino Azpilcueta Navarro & aliis circa annum exacti sæculi trigesimum nonum. Ad patriam reversus ea contentione animi se totum literis impendit eaque industria & ardore ad veterum jurisconsultorum palmam aspiravit ut vere, si adeptus fuisset ea sæcula quibus de jure domi respondebant prudentes, nulli eorum, quos oraculi instar nunc omnes in scholis consulimus ac reveremur, vel censendi judicio, vel inveniendi acumine, vel dicendi gravitate, vel tandem elegantia de jure commentandi concessisset. Sic etenim Papinianum in primis, aut Africanum refert, ut quisquis Costæ monumenta pervolutaverit Papinianum, aut si quis Papiniano in dictionis forma par est aut proximus, legisse, dummodo aures habeat aceto antiquitatis lotas, sibi omnino videatur. Conimbricæ is in academia obtinuit merito suo usque ad primas docendi partes. Emeritusque jam, rudeque ibi donatus in juris civilis professione, cum destinatus veniſſet a suo Lusitaniæ ad Philippum Castellæ Regem, Salmanticamque pertransiret, amplissimam scholam aliqua obsequii exhibitione demereri cupiens, quam nominis sui

ſui fama jam totam impleverat, publice ex cathedra de jure dixit, magno omnium qui intererant plauſu & acclamatione. Quo factum eſt ut decedente interim eo qui Cæſareo docendo juri prima diei hora, hoc eſt digniore ante alios loco, fuerat impoſitus, ſive amicorum officiis, ſive gloriæ deſiderio, ſive utrique rei dandum hoc exiſtimavit Coſta ut inter competitores vacui loci nomen & ipſe ſuum profiteretur. Id tamen antiquum ejus æmulum Conimbricæ etiam tunc docentem Arium Pinelum latere non potuit, virum, ſi demas Coſtam, inferiorem nulli Luſitanæ gentis in legali doctrina. Veniens ergo & ille Salmanticam, una cum Coſta, cedentibus interea quibuſque aliis, decurrit arduam illam viam, qua ad culmen itur academici honoris & famæ. Quid tunc facerent prudentiſſimi viri ſcholæ rectores? Adjudicari palma Coſtæ omnino debuit. Ne tamen in publicum peccarent commodum, ſi Pinelum, ejus meriti virum, ſponte dimitterent, trecentorum ducatorum ſtipendio aſſignato, extra ordinem hactenuſque ſine exemplo retinere eum in eadem juris civilis profeſſione decreverunt. Retinent memoria id factum hujus academiæ hodierni patres. Oportetque Ariam in præmortui Emmanuelis locum ſucceſſiſſe, cum id innuant Eduardi Nonnii Leonis hæc verba ex libello ejus *De vera Regum Portugalliæ genealogia.* De translatione loquitur academiæ Oliſiponis in urbem Conimbricenſem a Joanne III. Rege facta, *ex qua tot*, inquit, *tamque docti prodiere viri ut continuato ordine (quod memoria dignum eſt) tres primarios juris Cæſarei profeſſores nobiliſſimæ totius Europæ Salmanticenſi academiæ dederit*: Coſtam noſtrum, Pinelumque, ac neſcio quem alium utriuſque ſucceſſorem intelligens. Porro Coſtam adeptus eſt Salmanticæ præceptorem Joannes Garſias, is qui de *Expenſis* aliaque ſcripſit, quem de illo referentem audire ex cap. XVI. nuper laudati operis operæ pretium erit: *Eum vivum*, ait, *amavimus, & mortuum colimus, quem diſputantem & publice & private ſæpe audivimus. Me enim ille valde amavit, elegans, facundus, acutus, in ſuadendo vehemens, in interpretatione ſuavis, in referendo verus, in evertendo nervoſus, in inſtituendo omnium, qui ante eum inſtituerunt & jus interpretati ſunt, vere princeps; cujus animam pro ea, quam Salmanticam attulit, legum & juris cognitionem, homo inculpatæ vitæ & moris probatiſſimi, confidimus Deum O. M. æterna requie & beatitudine donaſſe. Obiit ille*, inſit, *ſanctiſſime innocens vitæ, ſceleriſque purus in ſummo totius Hiſpaniæ mœrore, nam Salmanticæ nullus fuit qui cum Emmanuele Coſta non exiſtimaret ſubreptum quoque nobis jus fuiſſe.* Hæc ille. Paribus ornaverunt eum elogiis homines illius temporis graviſſimi. A magno etenim Covarrubia audit *Practicarum* cap. XXXIX. *vir in juris utriuſque diſciplina acerrimi judicii, ac diligentiæ non vulgaris*; alibique *vir plane doctiſſimus.* A Franciſco Sarmiento *juriſconſultorum ſui temporis facile princeps.* A Franciſco Caldas Pereira *vir ſubtiliſſimus.* Ab Antonio Queſada *Quæſtionum Juris* cap. V. *vir admirandæ eruditionis, alterque Africanus.* Ab Emmanuele Suarez de Ribeira in *additionibus* ad Gomezii *Varia, elegantis doctrinæ, & ſummi atque inclyti ingenii vir, acutiſſimuſque & doctiſſimus juris enarrator.* Et quidem evigilatæ ad Mutii lucernam ejus lucubrationes idoniores ſunt ac perpetui teſtes, quarum elenchum damus:

Selectarum Interpretationum circa conditiones & demonſtrationes & dies libri duo.

Ad L. Gallus §. Et quid ſi tantum D. De liberis, & poſthumis, commentarius. Conimbricæ anno 1548.

Ad L. Cum tale §. Si arbitratu D. De conditionibus, & demonſtrationibus, commentaria: ſive de indictæ viduitatis, aut nuptiarum arbitrio alieno contrahendarum conditione tollenda.

Ad L. Si ex cautione. C. De non numerata pecunia: ſcilicet adverſus defendentem ſe hac exceptione probandum actori eſſe numeratam pecuniam. Seorſim Conimbricæ 1549.

De Quæſtione Patrui & Nepotis in cauſa ſucceſſionis: quæ triplex eſt tractatio. I. *Circa majoratum, ſeu ſucceſſionem bonorum Regiæ Coronæ.* II. *Circa majoratum bonorum patrimonialium.* III. *De Regni ſucceſſione.* Seorſim Conimbricæ 1558.

Ad Cap. Si pater, De Teſtamentis lib. IV. Decretalium: Philippo II. Regi Hiſpaniarum muncupatus. Seorſim Salmanticæ 1569.

Ad §. Cum in bello L. qui duos. D. De rebus dubiis.

De ſuo, & alieno poſthumo commentaria in §. poſthumus, Inſtitut. De legatis. Seorſim Conimbricæ in 4. Unaque:

In difficilem Leg. Si filius hæres, D. De liberis, & poſthumis, ſcholia. Aliqua ex his Lugduni prodiere anno 1584.

Oratoria & poetica facultate plurimum valuiſſe eum oſtendit:

Oratio funebris in exequiis Sereniſſimi Portugalliæ Regis Joannis III. ex Academiæ Conimbricenſis inſtituto anno ſalutis MDLVII. habita. Elegantiſſima itidem, vereque, ut Poeta ait, ore rotundo emiſſa carmina, videlicet præter breviora alia:

De fœlici in Uliſiponem adventu Sereniſſimæ Joannæ Caroli Imperatoris filiæ in ſolemni

die nuptiarum ejus cum Joanne Lusitaniæ Principe. Hic est, ut credimus, *Proteus ad Joannem & Joannam Principes Lusitaniæ & Epigrammata quædam.* Conimbricæ 1553.

De nuptiis Serenissimorum Eduardi Portugalliæ Infantis, & Isabellæ Excellentissimi Theodosii Brigantiæ Principis germanæ. Conimbricæ 1552.

Omnia edita sunt Salmanticæ in ædibus Alphonsi a Terranova duobus tomis anno 1582. in folio.

In bibliotheca Olivarienſi fuit quidam codex inscriptus *Emmanuelis Costæ super Digestum, & Codicem commentaria*: qui an inéditum hucusque aliquid continuerit, affirmare nequeo. Fratrem habuit noster Michaelem, qui & ipse vespertinus sacrorum canonum professor fuit Salmanticæ, duosque filios de legali doctrina benemeritos, quorum alter Georgius, licentiæ honore ut vocant ab ea schola donatus, Matriti in curia Regia causas tutatus est.

EMMANUEL DA COSTA, Lusitanus, Jesuita, vernaculo sermone conscripsit:

Rerum a Societate gestarum in Oriente volumen: quod in Latinum vertit Joannes Petrus Maffeus, prodiitque Dilingæ 1571. apud Sebaldum in 8. Et Coloniæ 1574. etiam in 8. In Castellanum pariter convertit Joannes Iñiguez de Lequerica 1575. in 4. Germane item extare refert Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica.* Accesserunt:

Epistolarum de rebus Indicis lib. 1. Item:

De rebus Japonicis lib. v. Ita Alegambius, & Gesneri *Epitome.*

F. EMMANUEL DE CRUCE, Lusitanus, ordinis S. Dominici, cujus generalis vicarius fuit in orientali plaga Indiæ Lusitanorum, scripsit:

Da Christiandade d' Oriente. Laudatur a Georgio Cardoso in *Agiologio Lusitano* VI. Junii lit. g.

EMMANUEL DIAZ, Lusitanus, Jesuita, Cocini in India observavit cometam anno MDCXVIII. scripsitque:

Contra eos, qui credunt Cometas esse sublunares & elementares.

EMMANUEL DIAZ, Lusitanus, Jesuita, diversus tamen a superiore, vocatus ipse quo differret a tertio alio hujusmet nominis gentis & instituti, eo quod uterque in Sinarum regno versati sunt, Senior, cum alter Junior vocaretur. Horum alteruter scripsit annuas literas anno MDCXVIII. & MDCXXV. Junior autem volumen *De modo cathechizandi Gentiles*; lingua item Sinica *Tractatum de Sphera*, & *Homilias super Evangelia.* Cardosus addit in schedis suis MSS. Emmanuelem Diazium Jesuitam (nec inter duos distinguit) opus egregium scripsisse *Super Evangelia totius anni* duodecim tomis, & *Litanias Sanctorum* lingua Sinica, laudans ejus rei auctorem magistrum quemdam Martinez in *Libello de Martyrologio Minorum.*

F. EMMANUEL DIAZ HURTADO, ex montanis Burgensibus, ordinis Sanctissimæ Trinitatis, doctor theologus Salmantinus, cum in hac universitate philosophus, tum in Vallisoletana theologus professor primarius, Regiusque ecclesiastes, edidit:

Las Honras que la Ciudad de Cuenca hizo en su Convento de la Santissima Trinidad al Venerable Padre Maestro Fr. Simon de Roxas.

Sermones varios. Ex relatione reverendi admodum patris magistri Fr. Francisci de Arcos.

F. EMMANUEL DE DURANGO, Augustinianus, scripsit:

Vida del cielo en esta vida mortal: editum opus Matriti ut credimus anno 1665.

EMMANUEL DE ELVAS, Lusitanus, ordinis S. Joannis Evangelistæ (Loios idiotismus Portugalliæ vocat) edidit:

Oficio de Nossa Senhora pera os quatro tempos do anno: Alfonso cardinali Portugalliæ dicatum opus.

EMMANUEL FARIA DE SOUSA, Lusitanus, Christi torquatus eques, anno MDXC. in eo Portugalliæ tractu, qui Minium atque Durium amnes interjacet, suburbanaque villa, quæ ad saltum ut vocant Pombeirensis diœcesis pertinet, æquoque ab Amarante & Guimaraens municipiis intervallo distat, nobili stirpe tam paterna quam materna prognatus est, Lusitanæ historiæ & genti incremento & ornamento maximo in paucis futurus. Multa namque industria eruditionem omnem Latinam, Gallicam, Italicam, suamque Hispanicam imbibit mente, peregrinationibus quoque non sine fructu magno sese exercens, virisque principibus inter negotiorum æstus operas & fidem approbans, præsertim D. Emmanueli de Moura & Cortereal, marchioni Castel-Roderici, cui a secretis famulatus fuisse dicitur dum Romæ apud Urbanum VIII. P. M. Regia legatione fungeretur, quo tempore Leo Allatius *Apes* suas *Urbanas* in vulgus edidit. Præcipueque describendis & ornandis civium suorum rebus gestis non minus fideliter quam eleganter institit, ceteris ut omnibus

civibus ſuis, ſi molem ſpectes, conſcriptorum operum laude veniat abſque dubitatione anteponendus; ſi argumenta ſtilumque ſcriptionis (Caſtellanum quidem ſermonem præ Luſitano ſuo fere ſemper tulit) pauciſſimis cedat; proſa æque ac verſa oratione diſertus, nervoſaque & maſcula dictione, ingenioque ea & judicio plena, velut proprio charactere, inſurgens. Edidit:

Diſcurſos morales, y politicos: duabus partibus. Matriti 1623.

Epitome de las Hiſtorias Portugueſas. Ibidem in 4. 1628.

Imperio de la China: Alvari Semmedi Jeſuitæ de Sinicis rebus narrationes ſunt ſtilo hiſtorico atque ordine ductæ a Souſa noſtro. Matriti 1643. 4.

Comentarios a la Luſiada de Luis de Camoës: duobus tomis. Matriti anno 1639. in folio.

Defenſa o Informacion por eſtos comentarios. Ibidem 1640. folio. Nempe ea tueri, ſeque apud patres Luſitani rerum Fidei ſenatus purgare ab impoſitis calumniis neceſſe habuit.

Nobiliario del Conde D. Pedro de Barcelos. Vertit hoc opus ex Luſitano in Caſtellanum, notaſque ſuas & aliorum adjunxit. Matriti apud Alphonſum de Paredes 1646. in folio.

El Gran Juſticia de Aragon D. Martin Baptiſta de Lanuza. Matriti anno 1650. in 4.

Verſibus autem:

Fuente de Aganipe, o Rimas varias: ſeptem voluminibus, quorum priores quatuor prodierunt Matriti 1644. & 1646. Harumque quædam pars olim ſub titulo, *Noches claras*, Matriti per Coſmam Delgado 1624. in 8.

Majora, & quæ virum oſtenſura imprimis erant, etiamnum deſiderantur. Nempe quidquid Luſitani toto terrarum orbe geſſerunt hiſtoria comprehenſum latet adhuc, ſpectans Mæcenatis alicujus operam qui manus adjutrices poſtumis luceque digniſſimis porrigat lucubrationibus. Decem quippe non minus volumina huic argumento impendit, hac ſcilicet partitione:

Europa Portugueſa: quatuor tomis. I. a Diluvio uſque ad Henrici comitis Luſitaniæ tempora. II. ab hoc ad Ferdinandum Regem. III. a Joanne Primo ad Henricum cardinalem, & maſculæ ſtirpis ultimum Regem pertinet. IV. trium Auſtriacorum Principum in Luſitania imperium, unaque hujus regni deſcriptionem continet.

Aſia Portugueſa: tribus tomis. I. comprehendit tempora quæ Joannes Barrius in Hiſtoria ſua. II. ex quo illa definit uſque ad Portugalliæ regni cum Caſtella unionem. III. res geſtas ſub tribus Philippis. Edita jam hæc *Aſia* Oliſipone per Henricum Valente 1666. folio, Petri de Faria & Souſa filii auctoris opera.

Africa Portugueſa: duobus tomis. Prioris argumentum Africanæ expeditiones ſub Luſitaniæ propriis Regibus: poſterioris ſub Hiſpaniarum Principibus Auſtriacis.

America Portugueſa: unico volumine, quod inventionem deſcriptionemque Braſilienſis provinciæ, reſque ibidem a Luſitanis geſtas ob oculos ponit.

Præter hæc Luſitanum ſuum poetam illuſtriorem reddere ſtudens elucubravit quoque:

Commentarios a las Rimas varias de Luis de Camoës: octo voluminibus. Reliquit etiam:

Albania, Poema Lirico Portugues: ſoluta oratione. Item:

Arte poetica, y verſificatoria.

Vertit quoque ex Latino S. Hieronymi: *Las vidas de S. Pablo primero Ermitaño, S. Hilarion, y S. Malco*: *la Filoſofia de Alberto Magno*: *la Guerra de Eſpaña de Appiano Alexandrino.* Ex Luſitano Damiani Goeſii *la Chronica del Principe, deſpues Rey de Portugal D. Juan el Segundo.* Centuriam item *Epiſtolarum* auctoris inter edenda retulit Franciſcus Moreno Porcel, Hiſpalenſis, Souſæ alumnus, qui poſtumum ejus *Elogium* eleganter formavit, ac typis edidit, quod quidem hæc ſcribentibus ad manum non fuit. Leo Allatius tribuit etiam ei *Hiſtoria de los Marqueſes de Caſtelrodrigo, y de la familia de Moura.* Itemque *Stemmata nobilium familiarium Luſitaniæ*, ſive *Appendicem ad Nobiliarium Comitis D. Petri de Barcelos*, quæ edita eſt Matriti. Obiit in magna rei familiaris inſignibus quibuſque hominibus fatali anguſtia ante annum MDCL.

EMMANUEL FERNANDEZ, Luſitanus, Lamecenſis, ſacræ theologiæ doctor, patriæ eccleſiæ canonicus (ut proprio audit vocabulo) magiſtralis, ſcripſit ut lego in Gaſparis Statii *Examine Antiquitatum* & apud Cardoſum Luſitanum Agiologum tertio volumine die VI. Maii lit a. in fine:

Recapitulaçam da antiguidade da Se de Lamego. Anno 1596. Vertit quoque in Luſitanum ſermonem:

Tractatum P. F. Riceri ſocii S. Franciſci: Quomodo homo poſſit cito pervenire ad agnitionem veritatis. Addit Cardoſus in ſchedis ſuis:

Expoſitiones ſuper Pſalmos CIII. XXXVI. XXIV. L. & LXXXIII. Bracharæ 1565.

EMMANUEL FERNANDEZ, uti exiſtimo Jeſuita, quantumvis deſit ejus mentio in *Bibliotheca Societatis*, propria, hoc eſt Luſitana, lingua ſcripſiſſe refertur:

A Vida do Pintor Santo.

Laudat eum Cardoſus in *Agiologio* III. Aprilis pag. 412.

EMMANUEL FERNANDEZ RAYA, Luſitanus, Viſenſis, ſcripſit:

Eſperanza enganhada : duabus partibus. Conimbricæ 1623.

D. EMMANUEL FERNANDEZ DE SANTA CRUZ..... togatus olim ſodalis in Salmantino Conchenſi collegio, deinde Abulenſis eccleſiæ magiſtralis ut vocant, ſive a concionibus ſacris, canonicus, Chiapenſis indeque Guadalaxarenſis, tandemque Angelopolitanæ eccleſiarum in occidentalibus Indiarum regnis donatus infulis, ſcripſit, ſeu ſcribere pergit:

Antilogiam totius Sacræ Scripturæ : tomum primum Geneſim & Exodum comprehendentem. Segoviæ 1671. apud Bernardum de Hervada in folio. Atque iterum Lugduni apud Aniſonios 1681. folio, inſcriptum *Conciliationem Geneſis & Exodi, locorum qui apparentem continent antinomiam.* Simulque *expoſitionem moralem auctiorem & correctiorem.* Prodierat ſecundus antilogiæ tomus jam ibidem, ſimiliter ſcriptus:

Conciliatio librorum Pentateuchi, Levitici, Numerorum & Deuteronomii &c. Lugduni apud Ludovicum Mabie 1677. folio.

EMMANUEL FERNANDEZ DE VILLAREAL, Luſitanus, dum Rothomagi inter Gallos defenderet negotiatores ſuæ nationis (conſulem vocat idiotiſmus hujus ſæculi) ſcripſit:

El Politico Chriſtiano, o Diſcurſo Politico de la Vida, y acciones del Cardenal de Richelieu : qui & Gallice editus fuit Pariſiis 1643. in 4.

Anti-Caramuel, o defenſa del Manifieſto del Reyno de Portugal. Prodiit Pariſiis anno 1643.

EMMANUEL FIGUEIRA DE NIGREIROS, Luſitanus, juriſconſultus, ſcripſit:

Introductionem ad ultimas voluntates. in 4.

EMMANUEL DE FIGUEREDO, Luſitanus, vir nobilis in oppido Torreſnovas dioeceſis Oliſiponenſis natus, archicoſmographus regni Portugalliæ, propria lingua ſcripſit, quod nos Caſtellana ſic proferimus:

Hidrografia, Examen de Pilotos con las reglas que deben guardar, con los derroteros de las dos Indias. Oliſipone 1608. & 1625. 4.

F. EMMANUEL FRAGUELA (ſic nuncupatur in quadam relatione Luſitana) nudipes Franciſcanus provinciæ Sancti Antonii Portugalliæ, atque alterius provinciæ Braſilienſis cuſtos, edidit Luſitanice:

Das edades do Home : hoc eſt, *De ætatibus hominis.* Oliſipone. Item:

Obſervaciones Mathematicas : quod opus moriens ineditum ſed perfectum reliquit.

D. EMMANUEL FRANCISCUS DE HINOJOSA ET MONTALVO, Sancti Jacobi ordinis eques, Philippi IV. Catholici Regis noſtri ſtrator, Regiuſque in ſacrarum rationum ſenatu præcipui ordinis & ſubſellii calculator (Contador mayor de Hacienda vulgo dicimus) edidit:

La admirable vida, virtudes raras, loables coſtumbres, y ſanta muerte de la Iluſtriſſima, y humildiſima Señora Doña Maria Gaſca de la Vega. Matriti 1626. in 4. Nata hæc præſtans ſanctimonia vitæ femina fuit Didaco Gaſca parente, qui quidem Petrum Gaſcam, illum Peruani regni pacatorem epiſcopumque Seguntinum, germanum fratrem habuit, nupſit vero D. Franciſco de Contreras, integerrimo ante aliquot annorum luſtra Caſtellæ ſenatus præſidi.

EMMANUEL FRANCO DE CORA ET VABMONDE, Luſitanus, ordinis Aviſienſis in eo regno, auctor eſt:

Del Rezo, y obligaciones de la orden de Avis. Madriti 1658.

EMMANUEL GAITAN DE TORRES, auctor fertur cujuſdam opuſculi, quod MS. vidit Laurentius Coccus Umber, ſæpe a nobis laudatus:

Del modo diferente que ſe debe dar al govierno de las Indias.

EMMANUEL DE GALLEGOS, Luſitanus, compoſuit carmine Caſtellano, animoſo & eleganti:

La Gigantomachia : ſive de bello Gigantum. Oliſipone 1628.

Obras varias al Buen Retiro. Matriti 1637. in 8.

EMMANUEL GODINHO, Luſitanus, Jeſuita, ex orientalibus plagis, negotia facturus publica, uſque in Luſitaniam terreſtri itinere veniens elucubratam a ſe hujus relationem dedit typis Oliſiponenſibus in publicam lucem, inſcribens operi:

Relaçaõ do Novo caminho que fez per terra e mar, vindo da India pera Portugal no anno de MDCLXIII. o Padre Manoel Godinho da Companhia de Jeſu embiado a Mageſtade del R. N. S. Dom. Alfonſo VI. pello

ſeu

ſeu Viſorey Antonio de Mello de Caſtro, & eſtado da India. Oliſipone apud Henricum Valente de Oliveira 1665. in 4.

EMMANUEL GODINHO CARDOSO, Luſitanus, edidit:

Relacion del Naufragio de la Nao Sant-Iago, y Itinerario de la gente que della ſe ſalvó el año MDLXXXV. Luſitane 1602. in 8. Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica.*

EMMANUEL GODINHO DE HEREDIA, Luſitanus, matheſeos peritus ac forſan profeſſor, in ſchedis reliquit:

Tratado Ophirico, hoc eſt, de ſitu terræ Ophir in literis ſacris, cum iconibus geographicis: quem vidimus inter libros D. Andreæ de Brizuela, juriſconſulti & advocati Matritenſis. Meminit Cardoſus in ſchedis ad *Bibliothecam* auctoris, quem Jeſuitam ait, & in oriente vixiſſe anno MDXCIV.

EMMANUEL DE GOES, Luſitanus, ex oppido Portel Eborenſis diœceſis, Jeſuitarum ſodalis, oratione tam ſoluta quam pedibus adſtricta, dicendique facultate plurimum valuit, humaniorum & philoſophicarum diſciplinarum valde doctus, ſcripſit:

In libros Phyſicorum Ariſtotelis.

In ejuſdem libros De Cœlo, Metheora, & in Ethica: quæ vivus edidit.

In ejuſdem libros de Anima. Et:

In libros De Generatione, & Corruptione.

Hæc omnia ſine auctoris nomine ſub appellatione *Collegii Conimbricenſis* edita ſunt. Cui cum ſuppoſuiſſet nomini alius, neſcio quis, *Commentarios in Ariſtotelis Logicam*, indignos qui ad perficiendum Artium ut vocant Curſum hunc admitterentur, editos Francofurti anno MDCIV. abolendis illis edidit, collegii ejuſdem appellatione uſus, Sebaſtianus Coutus genuinos *Commentarios in Logicam Ariſtotelis*, qui una cum ceteris jam laudatis per manus eunt.

F. EMMANUEL DE GOES, Luſitanus, Carmelita, muſicæ artis gnarus, edidit:

De Muſica re aliqua. Cardoſus. Eidem is tribuit:

Libellum Cæremoniarum ſui ordinis. Oliſipone 1556.

EMMANUEL DE GOES ET VASCONZELOS, Luſitanus, ſcripſit vernacula lingua:

Exame da conſcienza. Oliſipone 1615.

Caminho Eſpiritual. Ibidem 1613. 4.

EMMANUEL GOMEZ, Luſitanus (vereor ne Antuerpiæ ex parentibus Luſitanis natus, nam Antuerpienſem eum appellat Zacutus) ſcripſit in medica re, cujus erat profeſſor:

De Peſtilentiæ curatione methodicam tractationem. Antuerpiæ apud Joannem Trogneſium 1603. in 4. Lovanii apud Jacobum Zegers 1637. in 8.

EMMANUEL GOMEZ CARDOSO, Luſitanus, ſcripſit:

De Jure accreſcendi. Oliſipone 1620. folio.

EMMANUEL GOMEZ CALHANO LOUROSA, medicus Luſitanus, ſcripſit:

Polymathia exemplar, Doctrina de diſcurſos varios, Cometografia meteorologica con un Diſcurſo Medico de Contagios. Oliſipone apud Antonium Craesbeck de Mello 1666. in 4.

EMMANUEL GONZALEZ TELLEZ, juriſconſultus ac doctor Salmantinus, in hac ſchola tum collegii Conchenſis toga condecorari, tum ad docendi canones locum ex veſpertina cathedra promeruit aſcendere, indeque ad jus dicendum in cauſis Religionis inter patres allegi Pincianæ urbis, quod munus gerens edidit:

Concilium Iliberritanum cum Diſcurſibus Apologeticis Ferdinandi de Mendoza olim editum, adjunctis nunc diverſorum notis, ſuiſque uberioribus. Lugduni apud Philippum Borde & ſocios 1665. folio. Sperantur ejuſdem:

In Decretalium libros volumina quinque.

EMMANUEL DE GOVEA, Luſitanus, Jeſuita, juſſu præfecti generalis Mutii Vitelleſchi tranſtulit in Luſitanam ex Italica lingua, quæ ut credimus, ex proceſſibus uti vocant in cauſa canonizationis ſanctiſſimi hujus Indiarum Apoſtoli, prout moris eſt, ſcripta fuerat:

A Vida de S. Franciſco Xavier. Atque ea nondum lucem vidit, Luſitanis forte libro contentis quem de hoc eodem argumento Joannes Lucena olim diligenter ediderat.

F. EMMANUEL DE LA GUERRA, Ciſtercienſis monachus, edidit:

Conſortacion, y conſuelo de puſilanimes. Pinciæ typis Joannis Rodriguez 1602. 8.

Teſoro eſpiritual para adorno, y riqueza del alma. Ibidem 1619. in 8.

Hunc non reperio in *Bibliotheca Ciſtercienſi.*

F. EMMANUEL DE GUERRA ET RIBERA, Matritenſis, ex Redemptoribus Sanctiſſimæ Trinitatis, doctor theologus, & in Salmanticenſibus Athænis philoſophus profeſſor, Regius concionator, diſertus & in pau-

paucis ingenio præſtans, provinciæ ſuæ Caſtellanæ nomine generalis redemptor, edidit:

Quareſma continua: cujus prima pars Matriti ex Juliani de Paredes officina prodiit anno 1679. in 4.

Sermones varios de Santos: ex eadem officina 1677. 4. Quædam & circa comœdiarum Hiſpanicarum non illicitum uſum, proprio & aliorum nomine inſcripto.

D. EMMANUEL HENRIQUEZ DE GUZMAN, neſcio quis, non nihil ſcripſit:

Sobre el ſembrar, y coger mucho en poco tiempo: nam hujus argumenti liber Italica lingua ſcriptus, & huic nomini adſcriptus, ſervabatur olim in bibliotheca Olivarienſi.

F. EMMANUEL HOMEM, Luſitanus, cujuſdam religioſi inſtituti, ſcripſit ſub nomine Gregorii de Almeida:

Acclamaçaõ de D. Joaom, o IV. Rey de Portugal.

EMMANUEL HORTIGAS, Aragonus, Cæſarauguſtanus, Societatis Jeſu presbyter, in collegio Cæſarauguſtanæ urbis ſacræ theologiæ profeſſor, moralem diſciplinam quadriennio, ſacras literas tredecim annis docuit, interim poſteaque Evangelicis addictus miſſionibus toto Aragoniæ regno, Matritique in curia, magnos fructus proficiendi ac merendi reportavit. Nec ideo minus dedit foras:

Hiſtoria de los ſantos Corporales de Daroca con notas predicables. Cæſarauguſtæ apud Didacum Dormer 1646. 4.

Arte de bien morir. Ibidem apud Joannem de Ibar 1659.

Maximas de la eternidad. Ibidem 1654. in 8.

Exercicios de San Joachim, y de San Joſeph. Ibidem 1663. in 16.

Sumario de Miſiones: ſive modum a miſſionariis tenendum, tomis VI. in 8. quorum tres priores jam Cæſarauguſtæ typis Joannis Ibar prodiiſſe docuit nos auctor nuperus, ſive locupletator *Bibliothecæ Societatis.*

Sermon en la fieſta de Santa Maria Magdalena de Pazzi. Ibidem 1671.

Diſcurſos predicables, y Triunfos Carmelitanos. Ibidem apud Joannem de Ibar 1671.

Novenario de San Franciſco Xavier: quod una cum quibuſdam ex ſuperioribus cum titulo Primæ Partis operum prodiit Cæſarauguſtæ 1678. in folio.

Guia del Chriſtiano a la patria eterna, o S. Rafael: duabus partibus. Cæſarauguſtæ 1646. & 1647. in 8.

Corona eterna: ſive de cœleſti gloria eſſentiali & accidentali animæ & corporis. Ibidem 1650. apud heredes Petri de Lanaja 1658. 8.

La Llama eterna: ſive de cruciatu, & pœnis inferni. Ibidem..... Hanc a ſe notis locupletatam Gallice dedit foras Franciſcus Filhol, canonicus Toloſanus.

Urna breve, y oracion funebre en las exequias del Excelentiſimo Señor D. Andrea Cantelmo Virrey de Cataluña: quam habuit die ipſo funeris in collegii Cæſarauguſtani Jeſuitarum templo. Cæſarauguſtæ 1645. in 4. apud Didacum Dormer.

Spem nobis fecit ab aliquot annis alterius operis ita inſcripti:

Operarius Evangelicus in Librum Judith: ſive de munere Apoſtolici concionatoris, tribus tomis. Ejus nomen præ ſe fert, neſcio autem cujus opera integrum opus conſtet, cui hunc titulum præfixerunt editores:

Triunfos del Carmelo en Diſcurſos predicables deducidos del Sermon de Santa Maria Magdalena de Pazzis, que predicó el Reverendiſimo Padre Manuel Hortigas de la Compañia de Jeſus, Lector de Theulugia, y Sagrada Eſcritura en los Colegios de Zaragoza, y Hueſca. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Ibar 1672. 4.

EMMANUEL DE HUERTA, juriſconſultus, ineditum reliquit:

Diſcurſo ſobre el derecho del Rey D. Felipe II. al Reyno de Portugal. Extat in folio MS. in bibliotheca Villumbroſana Matriti.

EMMANUEL IACOBUS, vulgo IACOME, Luſitanus, Oliſiponenſis, navalis fabricæ bene peritus, ſcripſit Luſitane:

Arte, e Regras, e Medidas de como ſe haõ de fabricar toda ſorte de Navios aſim de alto bordo, como Bataxos, e Fragatas, e outras embarcaçoes menores. MS. Fr. Emmanuel a Reſurrectione.

F. EMMANUEL DE ISLA, Franciſcanus Strictioris Obſervantiæ in provincia Sancti Antonii Portugalliæ, ſcripſit:

Hiſtoriam ſuæ provinciæ: velut ſupplementum eorum quæ Franciſcus Gonzaga de ea ſcripſerat. Fuit MS. apud Lucam Waddingum.

EMMANUEL LAURENTIUS SUAREZ, presbyter ac theologus Oliſiponenſis, de Suario & Sancio, inclytis rerum utiliſſimarum præceptoribus, benemereri volens confecit:

Epitomen brevem & reſolutam Diſputationum Theologicarum Franciſci Suarez de Sacramentis, Indulgentiis, Purgatorio, Suffragiis, Cenſuris, Irregularitate, Sacrificio Miſſæ

ſæ Clavibus Eccleſiæ contractam, digeſtamque alphabetico ordine : quæ quidem ex altera editione auctior prodiit Valentiæ apud Chryſoſtomum Garriz 1627. in 4.

Prius ediderat:

Compendium de Sacramento Matrimonii Tractatus Thomæ Sanchez Jeſuitæ alphabetice breviter diſpoſitum. Oliſipone apud Gerardum a Vinea 1622. 8.

Luſitanice etiam:

Principios e diſſiniçoẽs de toda a Theologia moral. Oliſipone 1642. apud Antonium Alvarez in 8. ubi ſe appellat theologum & confeſſarium in metropolitana ſua eccleſia.

F. EMMANUEL LEAL, Luſitanus, ex oppido Arrifana de Souſa, ordinis & provinciæ Portugallenſis Eremitarum S. Auguſtini, doctor theologus, atque ejuſdem provinciæ chronographus, ſcripſit:

Cryſol Purificativo, em que ſe apura o Monacato do Grande Patriarca e Doutor principal da Igreja S. Agoſtinho, e ſucceſſam continuada da Ordem heremitica que inſtituyó em Africa, e ſeus diſcipulos introduziraõ em Portugal. Oliſipone apud Antonium Roderici 1654. in folio.

Tratado de Penafiel de Souſa. Deſcriptionem ſcilicet, ut ſuſpicor, cujuſdam ejus regni tractus. Laudat eum eruditionis nomine Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die IX. Aprilis pag. 493.

EMMANUEL DE LEDESMA, medicus doctor Valentinus, edidit:

Apologiam & defenſionem Aſtrologiæ. 1599.

EMMANUEL LOBO, Mexicanus natione, Guadianenſis patria ut Sotuellus in *Bibliotheca* ſcripſit, Societatis Jeſu ſacerdos, Guatimalenſis collegii rector, edidit:

Relacion de la Vida, y virtudes del Venerable Fr. Pedro de S. Joſeph Betancur de la Tercera Orden de Penitencia de S. Franciſco. Guatemalæ apud Franciſcum de Pineda 1667. Atque iterum Hiſpali apud Joannem Franciſcum Blaſium 1673. in 12.

D. EMMANUEL LOPEZ PONCE DE SALAS, presbyter, Matritenſis natu, eleganter ac prudenter ſcripſit:

Vida de S. Hermenegildo Rey, y Martyr de Eſpaña. Madriti apud Bernardum de Villadiego 1680. in 4.

EMMANUEL MACHADO DA FONSECA, Luſitanus, prior S. Chriſtophori Oliſiponenſis, irritos adverſus hanc Regiam urbem Anglicæ claſſis conatus celebraturus, octoadibus ſcripſit:

Templo de honra, e nobreza de Portugal: Philippo Principi nuncupatum.

EMMANUEL MACHADO DE SEQUEIRA, Luſitanus, poeta, neſcio quid artis ſuæ in publicum edidit. Cardoſus.

EMMANUEL MARTINEZ, Complutenſis medicus, edidit:

De rebus naturalibus, non naturalibus, & contra naturam. Compluti 1637. folio.

EMMANUEL MASCARENHAS, Luſitanus, Oliſiponenſis, Georgii Montalbani marchionis filius, Jeſuitarum ſodalis, & in collegio Sancti Antonii ejuſdem urbis theologiæ ordinarius profeſſor, ſcripſit, qui poſtumus prodiit, librum:

De Sacramentis in genere, Baptiſmo, Confirmatione, Euchariſtia, necnon & ſacrificio Miſſæ. Lugduni 1656. in folio.

Denatus eſt anno MDCLIV. XXVIII. Novembris.

P. EMMANUEL DE S. MATHIA, Luſitanus, ordinis Minorum, ſementis Evangelicæ inclytus apud Indos orientis diſpenſator, egregiis virtutibus claruit Goæ & per tractus illos gentium barbararum, quæ a Luſitanis viam ſalutis doceri ſolent. Scripſiſſe is dicitur utiliſſima quædam opera iis qui hoc miniſterio ſe exercent, in quibus dialogiſtice in examen vocat atque erudite confutat earum omnes ſuperſtitiones.

Obiit Goæ V. Junii MDCXXXII. qua die in *Agiologio Luſitano* Georgius Cardoſus laudat hominem ejuſque operâ, totidem fere verbis ex Paulo a Trinitate ejuſdem ordinis in libro *Conquiſta eſpiritual do Oriente* nuncupato.

F. EMMANUEL A MATRE DEI, ordinis Minorum, ſcripſit, Antonio Daza teſte in libro *de Conceptione*, Waddingo tamen illaudatus:

Tractatum ſuper Magnificat.

EMMANUEL DE MELLO ET SAMPAYO, Luſitanus, ſcripſit, Cardoſo teſte:

Genealogica quædam.

EMMANUEL MENDEZ, Luſitanus, Oliſiponenſis, muſicus, ſcripſiſſe dicitur:

De Muſica nonnihil. Anno 1589. Cardoſus.

EMMANUEL MENDEZ, Luſitanus, ex oppido Aluito, ſi Cardoſo credimus *De humanioribus literis* quidquam edidit.

EMMANUEL MENDEZ DE CASTRO,

TRO, Lusitanus, Olisiponensis, post Conimbricensem juris Cæsarei professionem ex cathedra illa, quam Voluminis vocant, causarum patronus in curia Regia Matritensi, edidit:

De Annonis civilibus lib. XI. Codicis singularem & novam repetitionem. Matriti apud Petrum Madrigal 1592. in 4.

Ad celebrem Justiniani Constitutionem in L. Cum oportet. C. de Bonis quæ liberis, &c. *commentarios.* Ibidem 1591. 4. Prius Salmanticæ 1587. 4.

Practicam Lusitanam v. libris *cum CCXL. novissimis decisionibus Senatus.* Semel alibi, iterumque locupletiorem typis Georgii Roderici Olisiponensis typographi 1621. 4.

Repertorio das Ordinaçoes. Portugalliæ ut credimus 1604.

F. EMMANUEL DE MENDOZA, Lusitanus, nescio cujus religiosi instituti, scripsit:

Fiestas de la Ciudad de Valencia en la Canonizacion de Santa Teresa de Jesus. Valentiæ 1622. in 8. Cardosus.

D. EMMANUEL DE MENESES, Lusitanus, eques, scripsisse dicitur:

Genealogica quædam. Cardosus.

EMMANUEL MESQUITA PERESTRELLO, Lusitanus, scripsit:

Naufragio de la Nao San Benito. Herrera in *Historia*, & Leone in *Bibliotheca Indica* testibus.

F. EMMANUEL DE MONTE OLIVETI, Lusitanus, ex oppido Villa de Conde, ordinis Sancti Francisci Regularis Observantiæ in provincia Portugalliæ, sacræ theologiæ lector emeritus, ac diffinitor, scripsit Castellane:

Practica regular, y Orden judicial. Olisipone 1635. in 4. Item Lusitane:

Historia da provincia de Portugal, hoc est, suæ provinciæ: quam habuit MS. Lucas Waddingus.

Responsionem ad Propositionem, quam contra defensores & devotos purissimæ atque immaculatæ Conceptionis Dominæ nostræ quidam Canonicus & Præbendatus Cæsaraugustanus in eadem civitate proposuit ac publicavit: quod opusculum habere apud se MS. in folio testatur Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

De casibus reservatis opus aliud reliquit posteris edendum, vita ipse functus anno MDCXXXV. Cardosus vero addit:

Declarationes Regulæ S. Claræ. Atque item tractatulum:

De Tertiariis.

EMMANUEL MONTEIRO, natus in oppido Montforte diœcesis Eborensis in Lusitania, Societatis Jesu sodalis, Græce & Hebraice doctus, has linguas per septennium professus est. Rexit collegia Angrense in Madera insula, Scalabitanumque seminarium Hibernorum Ulisiponense, domumque professam, & provinciam integram. Lusitane edidit:

Compendium Meditationum per totum annum: duobus tomis. Olisipone apud Craesbeck 1649. & 1650. in 8.

Zelum Fidei, & Concordiam Pietatis contra cæcitatem Paganorum. Ibidem 1657. in 16.

Elogia SS. Ignatii & Xaverii, & P. Josephi Anchieta. Ibidem 1659. & 1660. Habet præ manibus, auctore Sotuello:

Elogia virorum illustrium Societatis.

EMMANUEL MONTEIRO DE CAMPOS, Lusitanus, scripsit:

Academia nos Montes. Olisipone 1642. in 4.

EMMANUEL DE MORAIS, Lusitanus, scripsisse dicitur accurate, mihi alias ignotus:

De Rebus Brasilienſibus: quod opus, tamquam ineditum etiamnum fuisset, Theodorus Spizelius laudat in *Elevatione Relationis Montesinianæ de origine gentium Americanarum.*

EMMANUEL MOREIRA PINTO, Lusitanus, in colonia Tingi Africæ natus, scripsit:

Poema Africano do Governo de D. Fernando Martinez Mascarenhas. 1623.

EMMANUEL DE NAXERA, Toletanus, Societatis Jesu presbyter, in collegio Complutensi sacrarum literarum interpres, deindeque in Matritensi philosophiæ politicæ præceptor, Philippo IV. Regi Catholico ab Evangelicis concionibus, multa industria atque editis libris promovit verbi Dei præconum studia, quæ revera ex iis, tamquam ex instructissima penu, ad faciendum velut ex tempore sui muneris opus proficisse videntur. Vernacula quidem lingua hæc edidit:

Sermones Panegyricos en las festividades de Christo Señor Nuestro. Matriti anno 1649. in 4.

Sermones Panegyricos en las festividades de la Virgen Nuestra Señora. Ibidem 1648. 4.

Panegyricos en las festividades de varios Santos: duobus tomis. Matriti 1648. & 1649. Iterumque 1651. & 1654. Qui & Italico editi sunt sermone.

Ser-

Sermones de Adviento. Matriti in 4. Interpretationem Italicam nuper edidit Hieronymus Bruſſonius Venetiis 1658. in 4.

Sermones varios. Matriti 1650. & 1655. 1658. in 4. quatuor tomis.

Sermones de Quareſma: duobus tomis. Matriti 1649. in 4. Italice verſi prodierunt Venetiis ex officina Babæ 1655. in 4.

Sermones para las Dominicas del año. Ibidem 1657.

Sermones funerales. Ibidem 1666. 4.

Sermones ſobre los verſos del Miſerere. Ibidem 1652. in 4.

Diſcurſos de la puriſima Concepcion. Ibidem 1663. 4. Item aliud opus hoc titulo:

En hazañas de David el Arte de la fortuna. Matriti 1660. in 4.

Segundo Miſerere o ſermones ſobre el Pſalmo Miſerere. Compluti 1678. 4.

Semana Santa, Sermones. Ibidem 1679. 4.

Sermones del Santiſimo Sacramento. Ibidem eodem anno.

Latine vero hæc:

Commentarios literales & morales in Joſue hoſtilibus redimitum trophæis: cum appendice de Rahab, & arca figurata, in quo Mariæ laudes per ejus feſta digeſtæ continuantur: duobus tomis. Lugduni apud Aniſſon 1647. & 1652. Item Antuerpiæ apud Joannem Meurſium anno 1650.

In Judices Commentariorum literalium, & moralium tomum I. Lugduni apud eumdem Aniſſon 1656. in folio. Exierunt inde in lucem ſecundus tertiuſque ex eadem officina 1664. in folio.

In Libros Regum excurſus morales: quorum primum volumen prodiit Lugduni in folio anno 1670. hoc eſt in primum librum, duo autem ſequentur brevi ſuper alterum ac tertium librum.

F. EMMANUEL DE NIZA, Luſitanus, ordinis Capuccinorum provinciæ Pietatis in Portugallia, ſcripſit:

Hiſtoria da Provincia da Piedade dos Padres Capuchos: quam MS. adhuc exiſtere legimus apud Georgium Cardoſum *Agiologii Luſitani* die III. Maii lit. c. & VIII. ejuſdem lit. g.

EMMANUEL NUÑEZ, medicus Uliſiponenſis, libellum nuncupavit Henrico tunc Portugalliæ Infanti & purpurato eccleſiæ patri:

De Tactus Inſtrumento: in quo multa adverſus philoſophos & medicos diſſeruntur. In officina Joannis Blavii, Oliſipone ut credimus, 1557. in 8. editum.

EMMANUEL DE OCAMPO, Matritenſis, edidiſſe dicitur, cum illiteratus tamen eſſet:

Proverbios morales.

Una carta moral. Matriti 1630.

Defenſa de la puriſima Concepcion de Nueſtra Señora. Matriti 1631. & 1644. 8.

Diſcurſos ſobre las acciones, y coſtumbres del Hombre.

Oracion a la muerte de D. Rodrigo Calderon.

EMMANUEL PIMENTA, Luſitanus, Scalabi (Santaren nos dicimus) natus, presbyter Societatis Jeſu, pius & exquiſite doctus in politiori omni literatura, quam una cum rhetorica arte docuit in ſtudiis Eborenſi & Conimbricenſi, facultate imprimis poetica ſic excelluit ut inter præſtantiſſimos ſæculi ſui poetas merito annumerandus veniat. Scripſit enim elegantiſſime ſimul & ingenioſiſſime:

Poemata varia: tomis duobus collecta. Item:

Epigrammata de Regibus Luſitaniæ: quæ Antonius Vaſconcellius in ſtra *Regum Luſitaniæ Anacephalæoſi* ſingulis eorum elogiis ſubjecit.

Abiit ad plures Eboræ kalendis Octobris anni MDCIII. ætatis LXI.

EMMANUEL DE PINO, muſicus cappellæ Regiæ Oliſiponenſis, publicavit:

Villancicos, y Romances a la Natividad de Jeſu Chriſto Nueſtro Señor, y otros Santos. Oliſipone apud Petrum Craesbeck 1615. 8.

EMMANUEL PONZE, Matritenſis, ſcripſit:

Fieſtas que hizo Madrid a la canonizacion de San Ignacio, San Franciſco Xavier, San Iſidoro de Madrid, Santa Tereſa de Jeſus, y San Felipe Neri.

D. EMMANUEL DE PORTUGAL, Luſitanus, Franciſci comitis de Vimioſo Luſitanæ gentis clariſſimi filius, ſenſa animi verſibus pandere gaudebat cum Caſtellanis tum Portugalliæ popularibus. Promanarunt ab eo quædam poetica opuscula typis edita hoc titulo:

Obras de D. Manoel de Portugal. Oliſipone 1605. in 8.

D. EMMANUEL DE PORTUGAL, Antonii filius, Ludovici nepos, Emmanuelis Portugalliæ Regis pronepos, vir (Joannis Caramuelis teſtimonio, quem familiarem in Belgio habuit) *feliciſſimi ingenii, generoſitate ſingulari præditus, linguarum notitiæ admirabilis, controverſiarum adverſus hæreſes*

ſes callentiſſimus. Scripſit, teſte eodem Caramuele:

Anatomem Fortunæ politicæ: comiti Palatino inſcriptam, cum is Bohemorum Rex coronaretur, qua diſſuadet ei hanc expeditionem, acutiſſime exponens pericula quibus olim & Antonius pater in ſimili cauſa ſubjacuit: opus (ait Caramuel *in* prooemio *Philippi* ſui *Luſitaniæ Regis*) *ſententiis floridum & exuberans, monitis rarum, & digniſſimum moroſa prælectione.*

Vitam cum morte commutavit XXII. die Junii MDCXXXVIII.

EMMANUEL DAS POVOAS, Luſitanus, almæ ſedis Oliſiponenſis canonicus, edidit verſibus Caſtellanis, ea metri forma quam Tercetos vernacule vocamus:

Vita Chriſti: XXX. canticis ſeu libris. Oliſipone apud Petrum Craesbeck anno 1614. in 4.

EMMANUEL DE QUEVEDO, Luſitanus, eques S. Joannis Melitenſis, ordiniſque ſui ſub Ludovico Mendez..... magno magiſtro cancellarius, ſcripſiſſe dicitur Italico idiomate, quæ morte ejus interveniente diſparuit:

Chronico dell' Ordine Militare di S. Gioanne. Cardoſus.

EMMANUEL QUINTANA DE VASCONZELOS, Luſitanus, auctor cujuſdam libri eſt, quem:

A Paciencia..... inſcripſit, atque Oliſipone edidit 1622. in 8. Cardoſus.

EMMANUEL RAMIREZ DE CARRION, Prieguenſi marchioni, Hiſpaniarum magnati a ſecretis & a cura formandi eloquii, mutus enim erat natus, publicavit:

Maravillas de naturaleza, en que ſe contienen dos mil ſecretos de coſas naturales, &c. Montillæ 1629. 4. Prodierat prius dimidio & ultra minor, Matriti ut credo, 1622.

Hic nempe apud nos artem invenit, aut certe ſolus exercuit ætate ſua, literas & aliqualem linguæ uſum docendi mutos, quod quidem in eodem marchione, atque item in D. Ludovico a Velaſco, Fraxini marchione, comeſtabilis Caſtellæ fratre, & in aliis præſtitit.

EMMANUEL RAPOSO, Luſitanus, Jeſuita, ſcripſit ut fama eſt:

Genealogica quædam.

F. EMMANUEL DE RESURRECTIONE, Luſitanus, ex oppido Torreſnovas diœceſis Oliſiponenſis, ordinis S. Auguſtini e Reformatis Luſitaniæ, quorum congregationis, ante non multos annos a Caſtellanis Excalceatis diviſæ, nomine procurator generalis circa annum MDCLXXVII. Romam venit, quemque, magno Luſitanarum rerum ad hanc *Bibliothecam* ſpectantium compendio liberalem propriæ ſuppelectilis, quam præſens ei ſuppeditat ejus regni hominum atque rerum memoria, benefactorem & amicum expertus ſum, unde non parvam huic noſtro operi acceſſionem ſperamus factam, cum & obſervationes proprias, & Georgii Cardoſi *Agiologii Luſitani* auctoris, jam fato functi, collectionem conficiendæ aliquando Luſitanorum Scriptorum Bibliothecæ, voto ab eo procuratam, quamque Emmanuel ſecum Romam detulerat Cardoſi manu exaratam, & a ſe mire locupletatam, generoſe nobis conſignaverit, noſtrique uſus fecerit. Plura ſe habere in ſchedis meditarive publicanda, ſi aliquis expenſas ſuppetat, monuit nos, quam pluribuſque fuiſſe aliorum ſtudiis & libris jam in publicum editis, aut aliquando edendis, opitulatum. Horum autem nobis diſertam edidit mentionem:

Vida de ſanta Liberata Bracharenſe filha de L. Catilio Regulo e de Calſia.

Vida dos Santos e Varoës iluſtres do Reyno de Portugal e ſuas Conquiſtas: & ſpecialiter:

Vida do Santo Fr. Vaſco Martins Fundador dos Geronimos em Eſpanha.

Vida do Diogo de Sylveira: poſt illam quam Antonius Leite Jeſuita ſcripſit, ſive eamdem valde ampliatam.

Serie Luſitana Pontificia que contem os Pontifices que ouve na Sede Apoſtolica da naçaõ Luſitana e muitos Cardeaes que obtiveraõ o Sacro Galero: idque poſt Antonium Macedo Jeſuitam, ejuſdem argumenti vindicem non parum diligentem. Aliaque multa hiſtorica, præſertim ſacræ antiquitatis necnon & profanæ, collectionemque quam plurium epitaphiorum & inſcriptionum totius Portugalliæ regni a ſe factam, cum comitatu Georgii Cardoſi operam ſuam *Agiologio Luſitano* pro dignitate adornando publicæ utilitati manciparet.

F. EMMANUEL DE REYNOSO, ex religioſa familia, quæ captivos redimit ſub advocatione Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ magiſter, domus Toletanæ præfectus, Neoſegovienſibus tandem in Philippinis inſulis antiſtes datus, edidit:

Prueba de la Concepcion puriſſima de la Virgen Nueſtra Señora. Toleti apud Bernardinum de Guzman 1616. 4.

Fundacion de los eſclavos del Ave Maria. Itemque:

Su-

Sumario de la devocion de Nueſtra Señora. Et:

Modo de rezar el Ave Maria. Matriti ſimul apud Ludovicum Sanchez 1623. in 8.

Relacion funeral del Venerable Padre Fr. Simon de Roxas. Pinciæ 1625. in 4.

Obiit anno MDCXXXII. in cœnobio Hiſpalenſi, cum in Talaverenſi addixiſſet olim ſe religioſæ huic familiæ.

EMMANUEL DOS REYS TAVARES, Luſitanus, Santirenſis, ſacræ theologiæ prius, inde medicæ artis profeſſor, ſcripſit, præcipue pro Thoma Roderici a Veiga adverſus Matamorum:

Controverſias Philoſophicas & Medicas ex doctrina de febribus. Ulisipone apud Joannem da Coſta ſeniorem 1667. in 4.

EMMANUEL DE LOS RIOS, Sahaguntinus, presbyter, edidit metrice:

Aviſos muy importantes de lo que ſe debe contemplar en el ſacrificio de la Miſa. Compluti 1618. 8.

F. EMMANUEL RODRIGUEZ, Luſitanus, ſi fides non lubrica eſt ejus qui ex nepotibus illius ſe audiviſſe nobis retulit, in oppido Eſtremoz Tranſtaganæ regionis natus, Seraphici ordinis inter Excalceatos, hoc eſt Reformatos, Franciſci parentis ſectatores decus maximum vixit, doctiſſimus vir cum juris canonici tum theologiæ, quam quia moribus regulas præfinit moralem vulgo appellant, unde ad eum communiter provocabatur in maximi momenti quæſtionibus. Immerſus enim ſtudiis, ne alio avocari poſſet, munera quæcumque domeſtica conſtanter reſpuit, contentus honore ſolo & nomine definitoris ſuæ provinciæ, quo ingenii ſui monumentis in publicum edendis præjudicium aliquod commendationis præferret. Religioſi regiminis leges uti obſervabat, ita curioſe ac induſtrie colligere digerere atque exornare ante alia procuravit. Scripſit namque:

Quæſtionum Regularium, & Canonicarum tria volumina. Salmanticæ 1598. Lugduni apud Horatium Cardon 1609. & 1613. Antuerpiæ apud Belleros 1616. in folio, deinde & 1638. folio. Coloniæque apud Petrum Hening 1622. in 16. Adjungitur his omnibus editionibus quartæ partis, ſeu tomi, Paulini Bertii Lucenſis, Auguſtiniani, *Praxis Criminalis Regularium & Sæcularium*, quam auctor ipſe *Appendicem Emmanuelis* noſtri trium partium, etiam cum ſcriberet, deſignavit. *Compendium* hujus operis confecerunt patres Recollecti provinciæ S. Andreæ in Belgio per aphoriſmos alphabetico ordine digeſtum, ediderunt que apud Belleros Antuerpiæ 1622. atque aliis locis. Deinde aliud copioſius formavit Hieronymus Rodriguez, Emmanuelis noſtri ex fratre nepos, atque edidit Lugduni 1634. 8. Ad finem tertii voluminis prodiit ubique:

Collectio, & Compilatio Privilegiorum Apoſtolicorum Regularium mendicantium, & non mendicantium ab Urbano II. uſque ad Clementem VIII. conceſſorum. Seorſimque duobus tomis Lugduni 1609. Antuerpiæ 1616. & 1623. Duaci 1613.

Opinionum communium circa caſus conſcientiæ librum unum Venetiis 1616. tribuit ei Waddingus; niſi interpretatio ſit Latina *Summæ* Hiſpanæ, cujus infra meminimus.

Hiſpane vero ſcripſit:

Explicacion de la Bula de la Cruzada con adiciones. Compluti 1590. Salmanticæ 1607. & 1612. Valentiæ 1610. Simulque elucidavit *Proprios motus Pii V.* primum *de non admittendis feminis in Religioſorum domos interiores*; alterum *de Cenſibus.* Tranſtulit hoc opus in Italicum Julius Cæſar Valentinus, Carpineti in Sabinis parochus, prodiitque cum *additionibus Vincentii Ricci* Meſſinenſis Panhormi anno 1620.

Suma de caſos de conciencia. Cui adnectitur:

Un Tratado del orden judicial, que los Prelados, y qualeſquier Juezes Eccleſiaſticos deben guardar en ſus viſitas: quatuor tomis, ſeu duobus voluminibus. Prior bis prodiit Salmanticæ 1604. & 1607. Deinde Barcinone 1616. Matriti, atque alibi: poſterior Cæſaraugustæ apud Joannem de Lanaja 1615. Nempe auctor duas Summas, ſeu duo integra alphabeta caſuum conſcientiæ formavit: poſtremam ſcilicet, poſtquam edidiſſet primam, ex his quæ prætermiſſa fuerant, quotidieque ſibi in mentem & examen veniebant. Has in unam eamdemque redegit Lucas Waddingus, dum Salmanticæ verſaretur, ut ipſe ait de Emmanuele agens in *Bibliotheca Franciſcana*, ediditque Salmanticæ 1616. Primum horum volumen, ſtatim ac foras fuit emiſſum, Latinitate donavit Balthaſar de Cañizal Palentinus, quæ interpretatio Duaci prodiit 1614. Coloniæque apud Hierat 1620. 4. Venetiiſque 1622. Italica etiam ibidem excuſa eſt anno 1603.

Cateciſmo de Doctrina Chriſtiana. Salmanticæ 1602. 4. Lucas Waddingus.

Manſit Emmanuel fere ſemper Salmanticæ in ſua Sancti Jacobi provincia, degebatque adhuc in vivis, ut idem ait Waddingus, anno MDCX.

F. EMMANUEL RODRIGUEZ, licet inter Belgas laudetur ab ejus gentis *Bibliothecæ* auctore Valerio Andrea, vix potuiſſe vi-

detur alienus esse a patria Hispania (cum cognomentum efficaciter id suadeat) aut saltem ab Hispana origine. Ordinis Eremitarum S. Augustini & scholarum Antuerpiensium præfectus, poeseos ac melioris literaturæ cognitione excelluit. Valerius Andreas legit hujus:

Herodem sævientem, sive drama Tragicum de Infanticidio. Antuerpiæ apud Joannem Cnobbarum 1626. in 8.

Rodericum fatalem : hoc est, comœdiam hujus tituli, de infelicitate hujus ultimi in Hispaniis Gothorum Regis ut existimo. Lovanii 1631.

Grammaticam Angelorum mysticorum, sive Labyrinthum Cryptographicum, quo sibi mutuo ejus artis periti occultos animi sui conceptus per literas omni suspicione carentes multifariam, tute, secrete atque fideliter significare possunt. Antuerpiæ apud Gerardum Wolschat 1639. Hæc Valerius.

EMMANUEL RODRIGUEZ, Lusitanus, Helvensis:

De Musica & instrumentis musicis quidquam edidit, Cardoso teste.

EMMANUEL RODRIGUEZ DE SILVA, Lusitanus, jurisconsultus, edidit:

De Salariis familiarum. Salmanticæ 1655.

F. EMMANUEL ROMAN, Pincianus, Carmelitis anno MDLXXXVII. in ipsa urbe Pincia aggregatus, res domesticas celebravit scribens:

Elucidaciones varias de la Antigüedad, Dignidad, y Escritores ilustres de la orden del Carmen : nempe Joannis de Carthagine Franciscani librum *De Antiquitate ordinis Carmelitarum* versum a se atque examinatum, ac locupletiorem factum. Sequitur *El Indice alphabetico de las cosas mas notables de la antigüedad de la orden del Carmen.* Matriti 1624. 4. Et cum additionibus 1628. Tertioque 1630.

Epitome de la vida, y milagros de San Andres Corsino, Obispo Fesulano. Matriti 1629. in 4.

Obiit Matriti MDCXXX.

D. EMMANUEL ROMAN VALERON, in gymnasio Pincianæ urbis vesperti-nus canonum doctor, & in curia, sive cancellaria ut vocant, causarum patronus, docte scripsit:

De Transactionibus Tractatum. Lugduni apud Philippum Borde & socios 1665. in folio.

Librum quoque *singularem* ejus *Animadversionum Juris Civilis* laudari video Pinciæ editum.

EMMANUEL DE SAA, Lusitanus, Interamnensis, ex oppido Villa de Conde, Societati Jesu tunc recens natæ dedit nomen Conimbricæ vix quindecennis, brevique apud cives suos primum, mox Gandiæ decimum septimum agens annum, Aristotelis libros tum publice tum private Francisco Borgiæ duci, postea præposito ejusdem Societatis generali, subindeque Romæ interpretatus est. Sacros itidem libros diu hac in urbe explicuit, concionibus interim dans operam nonnulla eloquentiæ at multa cum pietatis laude, quæ mire virum præ omni rhetorum industria commendabat, ut eleganter audiat in *Bibliotheca Societatis, contra omnem formam eloquentiæ eloquentissimus.* Interfuit Pii V. P. M. jussu corrigendæ Bibliorum editioni una cum Petro Parra sodali. Tandem defatigatus per Italiam ministeriis, in secessu Aronensis domus, quæ diœcesis Mediolanensis est, sibi antea præparato, anno MDXCVI. febre extinguitur, postquam doctrinæ pietatisque opimis editis fructibus primitivæ Societatis clarum vixisset exemplum. Opera ejus hæc extant:

Scholia in IV. Evangelia ex selectis veterum Patrum sententiis collecta. Antuerpiæ 1596. in 4. Coloniæ in 4.

Notationes in totam sacram Scripturam, quibus tum difficiles loci, tum variæ ex Hebræo, Chaldæo, & Græco lectiones mira brevitate, & vix nisi longo usu sacræ paginæ subactis lectoribus percipienda explicantur. Antuerpiæ 1598. in 4. Deinde simul cum aliis annotationibus seu scholiis *Marianæ*, & *Tirini.*

Aphorismi Confessariorum ex Doctorum sententiis collecti : diligentissimo quadraginta annorum studio elaborati. Venetiis 1595. 12. & 1602. in 24. Coloniæ 1610. 1612. & 1615. in 12. Parisiis 1609. 16. Lugduni 1612. 16. Antuerpiæque 1615. in 12. 1622. 8. & 1623. in 4. Et cum *annotationibus & locorum indicationibus Andreæ Victorelli*, theologi ac presbyteri Bassanensis, Brixiæ 1619. Romæque, ac demum Duaci 1627.

Vida del Venerable Padre Fr. Juan de Texeda de la orden de S. Francisco. Hic fuit a confessionibus Borgiæ, Gandiæ duci, posteaque Societatis Jesu sodali & generali præposito, cujus Joannis sanctitatem ea de causa Emmanuel noster scriptis consignandam suscepit. Hoc ejus opusculum manu exaratum apud se esse scriptum reliquit Julius Nigronus, ejusdem Societatis, in ejus *Regulario commentario*, & explicatione tituli, prima particula, num. 14.

D. EMMANUEL DE SALINAS, Aragonus, Oscensis, vir pius & ingeniosus, scripsit versibus:

La

La caſta Suſana. Oſcæ 1651.

D. EMMANUEL SARMIENTO DE MENDOZA, Burgenſis, in ſchola Salmantina olim rector cum ſtudiis ibi operam daret, canonicus magiſtralis in eccleſia Hiſpalenſi, multa doctrina atque eruditione vir, ſcripſit:

Militiam Evangelicam pro adornandis miſſionibus Apoſtolicis ad Evangelii inter Ethnicos publicationem fructuoſam. Hiſpali in 8. anno 1628.

De Immunitate Eccleſiaſtica opus aliud attribuit ei Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Hiſpalenſis Eccleſiæ* pag. XLIV. quod non vidimus.

Ad hunc, qui Salmanticæ tunc verſabatur ſtudiorum rector, ſcripſit Juſtus Lipſius eam epiſtolam, quæ LXXXIX. in *Centuria* eſt *ad Italos & Hiſpanos*, in qua literis ad ſe ab eo datis *non aliud ſcriptum literatius terſius & toto genere eruditius ſe vidiſſe* ait.

Obiit circa annum MDCL.

EMMANUEL SEVERINUS (vulgo SEVERIM) DE FARIA, Eborenſis in Luſitaniæ regno, patriæque archiepiſcopalis eccleſiæ cantor, ſæculo noſtro ſpectatus, & ab omnibus Luſitanæ gentis ſcriptoribus ſummo loco habitus induſtriæ ſingularis nomine in conquirendis hujus regni antiquitatibus, eruditeque & cum judicio gravitatis pleno, ad veri obruzam examinandis, ut non immerito palmam hujus laudis ei deferre ſoleant qui inter Portugalliæ cives aliquo harum literarum doctrinæque honore cenſentur. Antonium Brandanum videſis in prologo tertiæ partis *Monarchiæ Luſitanæ*, & lib. x. cap. VII. Edidit in lucem vernacule:

Diſcurſos varios politicos. Eboræ apud Emmanuelem Carvalho 1624. in 4. Hi ſunt: I. *De la Aſiſtencia del Rey en Lisboa.* II. *Vida de Juan de Barros.* III. *De la lengua Portugueſa.* IV. *Vida de Luis de Camoës.* V. *Del exercicio de la Caza.* VI. *Vida de Diego de Couto.* VII. *Del origen de las veſtiduras, de que uſó el Clero de Portugal.*

Promptuario eſpiritual. Hoc opus tribuit ei Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XXI. Aprilis.

Laudatus Brandanus, vel alii, tribuunt quoque ei ſequentia, quæ nondum publicata ſunt:

Noticias de Portugal: duobus voluminibus. Harum fragmentum Luſitana lingua ſcriptum adducit idem Cardoſus XIII. Aprilis pag. 545. Prodiit ſane aliqua hujuſce operis pars, quæ paratior editioni forte viſa fuit auctori, hoc titulo: *Noticias de Portugal oferecidas al Rey N. S. Dom Joaõ o IV. Declaraõſe as grandes comodidades que tem pera creſcer em gente, induſtria, comercio, riquezas, & forzas militares por mar, e terra: as Origes de tudos os apellidos & armas das familias nobres do Reino: as moedas que correaõ neſta provincia do tempo dos Romanos ate o preſente, e ſe referem varios elogios de Principes & Varoës iluſtres Portugueſes.* Oliſipone typis Craesbeckianis 1655. in folio.

Hiſtoria Eccleſiaſtica e Arcevispos de Evora.

Linages de Portugal.

Das vidas dos Varoës iluſtres Portugueſes aſſi nas armas, como nas letras.

De Cardinalibus Luſitanis: opus laudat Antonius Macedo in *Luſitania purpurata.*

Catalogo de tudos os Eſcritores Portugueſes tribuit ei jam edendum Franciſcus Brandanus in prologo quintæ partis *Monarchiæ Luſitanæ.*

A vida do Padre Gaſpar de Miranda da Companhia de Jeſus. Cujus rei auctorem habeo Luſitanum eruditum quemdam virum.

EMMANUEL DE SOUSA, Luſitanus, Oliſiponenſis, cappellanus Regius Philippi Hiſpaniarum II. & Portugalliæ Primi, ſacrorum rituum doctiſſimus & experientiſſimus, ſcripſit:

De Ceremoniis Eccleſiaſticis. Cardoſus.

EMMANUEL DE SOUSA, Luſitanus, edidit.

Obras Poeticas. Cardoſus.

F. EMMANUEL DA SPERANZA, Luſitanus, Portuenſis, Seraphicæ familiæ provinciæ ut vocant Portugalliæ, lector emeritus ſacræ ſcientiæ, & examinator trium ordinum militarium, provinciæ ſuæ aliquando præfectus, edidit Luſitane:

Hiſtoria Serafica da ordem dos frades Menores de S. Franciſco na provincia de Portugal. Primeira parte, que contem ſeu principio, e augmentos no eſtado primeiro de Cuſtodia. Oliſipone apud Craesbeck 1656. Sequetur continuatio tribus aliis.

EMMANUEL SUAREZ DE ALVERGUERIA, inter Luſitanos ſuos poeta vulgaris appellatus, verſuum nomine a Cardoſo laudatur.

EMMANUEL SUAREZ A RIBEIRA, Luſitanus, & ut accepimus Pacenſis, juriſconſultus, doctus valde ac diſertus ſub Aria Pinelo in academia Conimbricenſi, Antonio Gomezio in Salmantina, aliiſque prudentiæ legalis præceptoribus huic ſtudio data opera; devenit ut credimus uſque ad locum docendi veſpertinis horis (qui alter poſt

poſt primum academiæ gradus eſt) pontificum canones. Profectus deinde, qua cauſa mihi ignotum, uſque ad Gallos Lugduni aliquandiu ſubſtitit, hinc Venetias, inde Patavium ſe contulit; paſſus, neſcio in quo loco, certe eo ubi verſabatur, *Annotationes* cum ſcriberet *ad Gomezii* cap. 1. tomi III. *De Delictis*, a certo quodam jurato ſibi hoſte, quem *ſuum Ibim* alibi appellat, quidquid timeri potuit ab homine, quomodo ipſe refert, *omni vitiorum genere conſpurcatiſſimo, impio, exlege, A. A. nomine* (latet ille duabus his notulis) quem omnes alios precatur abominari, diriſque omnibus ac furiis devovere, execratione ut æſtimo parum Chriſtiana. Edidit, elegantiore & accuratiore ſtilo quam vulgo inter juris practici ſolet magiſtros:

Juris Obſervationum librum ſingularem. Lugduni 1562. in 8.

Theſaurum receptarum ſententiarum utriuſque juris, quas vulgus communes opiniones vocat, in alphabeti ſeriem digeſtarum. Venetiis 1569. in 8. Et Coloniæ Agrippinæ apud Joannem Gymnicum 1593. in 8. Qui etiam editus fuit in collectione auctorum, qui *De communibus opinionibus* ſcripſerunt, tom. III.

Annotationes ad Antonii Gomezii Variarum reſolutionum libros: quibuſcum editos vidimus, tum alibi, tum Venetiis anno 1586. in 4.

Annotationes breviores marginales ad Arii Pineli præceptoris olim ſui commentarios in Rub. & Leg. II. C. de Reſcind. vendit. Venetiis 1570. in 8.

Parabat utilitati publicæ majora quædam, ut ipſe ait in *Receptarum* nuncupatione, ſcilicet: *Obſervationes contra communes opiniones*: item *Regularum Juris Theſaurum*: atque etiam alium *Theſaurum verborum Juris.* Scripſiſſe quoque Ribeiram credimus in *cauſa ſucceſſionis ad regnum Portugalliæ* pro Brigantina ducisſa. Laudat quoque ipſe ſua in *Tit. de Juſtitia & Jure commentaria* in nota quadam marginali ad Pinelum *de Reſcind. vendit.* pag. 3.

EMMANUEL SUEIRO, Hiſpanis Luſitanis parentibus ex oppido Villa de Loule in Algarbiorum regno Antuerpiæ natus, aliis infans ex patria ductus Antuerpiam, Chriſti militiæ eques, Belgarum ipſorum cenſione, qui recti literarum atque idonei quidem ſunt judices, Hiſpaniæ noſtræ in eo tractu decus, in antiquitatibus cum ſacris tum profanis verſatiſſimus, variarum linguarum & diſciplinarum, præcipue hiſtoriæ & mathematicæ, gnarus, politiſſimi vir ingenii, edidit lingua vernacula Caſtellæ:

Deſcripcion breve del Pais baxo. Antuerpiæ 1622. 8.

Annales de Flandes: duobus tomis. Ibidem 1624. folio.

Sitio de Breda rendida a las armas del Rey D. Felipe: ex Latino Hermanni Ugonis Jeſuitæ. Ibidem apud Plantinum 1627. folio.

Ex Latino quoque ſuorum auctorum convertit eleganter:

Obras de Cayo Criſpo Saluſtio. Antuerpiæ apud Joannem Resberg 1615. in 4.

Obras de Cayo Veleyo Paterculo. Ibidem 1630. in 8.

Obras de Cayo Cornelio Tacito: poſt Antonii de Herrera aliqualem, Balthaſaris de Alamos & Caroli Coloma, illuſtrium virorum, integram operam in hujuſmet auctoris interpretatione poſitam. Antuerpiæ apud Bellerum 1613. in 4.

Teſtatum fuiſſe ſcio Emmanuelem in Velleji editione ſe in Paulo Jovio interpretando & a falſis quibuſdam expurgando occupatum. Obiit tamen, quin perficeret opus, Bruxellis anno MDCXXIX. Jacet tamen ejus corpus Antuerpiæ in cappella Deiparæ Virginis de Conceptione ab ipſo ædificata in Carmelitarum Reformatorum templo.

F. EMMANUEL TAMAYO, Beacienſis, ordinis Minorum provinciæ Granatenſis, cui & præfuit, ſacræ theologiæ lector emeritus, & a cenſura theologica apud violatæ fidei judices, ſcripſit:

Diſcurſos Apologeticos de las reliquias de S. Bonoſo, y Maximino, y de los demas Martyres que ſe hallaron en Arjona; y de los milagros que Dios ha obrado por ellos antes, y deſpues de ſu invencion. Beatiæ apud Petrum de Cueſta in 4. Edita ſimul fuit Hiſpanica Franciſci Bivarii Ciſtercienſis epiſtola eminentiſſimo cardinali Sandovalio, Giennenſi epiſcopo, pro approbatione actorum hujus martyrii directa.

EMMANUEL TEMUDO DA FONSECA, Luſitanus, juris doctor, archiepiſcopatus Oliſiponenſis ſede vacante vicarius generalis, ſcripſiſſe dicitur, quas nondum vidimus:

Deciſiones Eccleſiaſticas: duabus aut pluribus partibus. Oliſipone 1650.

EMMANUEL THOMAS, laudatur a Georgio Cardoſo in *Agiologii Luſitani* die XXVI. Maii, lit. c. uti auctor operis:

A Inſulana inſcripti: Luſitani ut ſuſpicor, in quo forte de inſulis, ſive de aliquibus earum tradat.

EMMANUEL THOMAS, Luſitanus, Gui-

Guimaranenſis, ſed Maderæ inſulæ incola, poeta vernaculus, dedit foras:

O Fenix da Luſitania ou acclamaçaõ do Sereniſſimo Rey de Portugal D. Joam IV. de nome Poema heroico. Rhotomagi ut ſonat per Laurentium Maurry 1649. 4. Principio hujus operis ſat clare oſtendit ſe in laudem S. Thomæ Aquinatis ſimiliter verſibus panxiſſe aliquid.

EMMANUEL DE TORDESILLAS, ſcripſit:

Relacion verdadera donde ſe diſcurre de la preſente guerra del Frioli. Matriti 1616. Adverſus quam Proſperus Urbanus quidam edidit *Diffeſa della Republica di Venetia* &c.

EMMANUEL DE VALDERRAMA, medicus Cæſarauguſtanus, dedit foras libellum:

De Uſu Colochintidis. Cæſarauguſtæ 1601. in 8.

EMMANUEL VALLE DE MOURA, Luſitanus, Calanticenſis (Arraiolos oppidum eſt Tranſtaganæ provinciæ) in Eborenſi & Conimbricenſi academiis data ſtudiis opera, Alexandri & Philippi fratrum germanorum Theodoſii II. Brigantini ducis ſtudia rexit. Poſt curatas ipſe religionis res in deputati ut vocant S. Inquiſitionis munere, quod perplures annos adminiſtravit, datus tandem fuit Eborenſibus inquiſitor hæreticæ atque Judaicæ pravitatis, vir admodum eruditus, magnoque inter cives ſuos pretio habitus. Scripſit eleganter:

De Incantationibus, & Enſalmis. Eboræ 1620. in folio, typis Laurentii Craesbeck.

De Stigmatibus item *S. Franciſco impreſſis ab Angelo, non ab ipſo Jeſu Domino noſtro crucifixo.* Adjungere poſſum audiviſſe me a quodam Seraphici hujus ordinis ſodali Mouram a tempore conſcripti hujus poſtremi commentarii cæcitatem incurriſſe, qua veluti mulctatus poſtea diu vixit. Quod quidem ſicut affirmare nequeo, ita diſſimulare non debui. Certe in prologo ſui *de Incantationibus* operis fecit lectoribus duodecim aliorum, quibus jam publicationem expediebat, ſpem.

EMMANUEL DE VARGAS, Jeſuita, edidit, credo Hiſpane:

Relacion de los milagros, que por una Imagen del Beato Padre Franciſco de Borja obra Nueſtro Señor en el Nuevo Reyno de Granada: quam approbavit rite, ut moris & juris eſt, archiepiſcopus S. Fidei. Matriti apud Andream Parra, & Neapoli Italice per Vincentium Francum 1629.

EMMANUEL DE VEGA, Luſitanus, Conimbricenſis, ex ſodalitio Societatis Jeſu, theologiæ doctor, aliquandoque in Vilnenſi Lituaniæ ducatus academia profeſſor, pluſquam xc. annis natus Romæ denaſcitur anno MDCXL. cum ſcripſiſſet:

Aſſertiones Theologicas de Euchariſtiæ Auguſtiſſimo Sacramento. Vilnæ 1585. in 4. Antuerpiæ 1586. 4.

De Diviniſſimo & tremendo Miſſæ Sacrificio. Vilnæ 1586. in 4.

De cultu ſacrarum Imaginum, & Invocatione Sanctorum contra librum Volani de Idololatria Jeſuitarum. Ibidem.

De Vita & miraculis Lutheri, Calvini & Bezæ. Ibidem.

Theſes de diſtributione Sacræ Euchariſtiæ ſub una ſpecie contra Huſitas. Pragæ.

Falſi Samoſatiniani Dei oppugnationem, ac æternæ Chriſti generationis, veræque Deitatis defenſionem. Viennæ Auſtriæ 1590.

De Principiis fidei. Viennæ.

Quæſtiones ſelectas de libertate Dei, & Hominis. De Prædeſtinatione. De Concordia ſummorum noſtri temporis Theologorum. Romæ 1639.

EMMANUEL DE VEGA, ſeu VEIGA, Luſitanus, S. I. conſtans in Braſiliæ partibus Evangelii miniſter, ſcripſit lingua Maramomiſſiorum *Cathechiſmum & Dictionarium Grammaticamque* ejuſdem linguæ.

De eo agit Sebaſtianus Berettarius lib. III. *vitæ Joſephi Anchietæ.*

EMMANUEL DE VEGA, ni fallor diverſus a ceteris cognominibus, dedit:

Retiro de profanas converſaciones para monjas. Matriti 1651.

EMMANUEL DE VEIGA TAGARRO, Luſitanus, poeta, diverſarum eclogarum & odarum collectionem hac inſcriptione in publicum dedit:

Lauro de Anfriſo. Eboræ 1627. in 4. Quam ut ſuſpicamur cum titulo *Rimas varias* recoxit Rhotomagi in Gallia anno 1646. 8.

EMMANUEL DE VEIGA, diverſus ab aliis ejuſdem nominis, Luſitanus tamen & ipſe, Villavizioſæ natus, ac Societatis Jeſu presbyter, edidit Luſitane:

Relaçam geral do eſtado da Chriſtiandade de Ethiopia &c. Oliſipone apud Matthæum Pinheiro 1628. in 4. ex epiſtolis patrum Societatis exinde ſcriptis anno MDCXXIV. XXV. & XXVII. Quæ quidem Caſtellæ ſermone converſa extat MS. in bibliotheca collegii S. Pauli Granatenſis. Item ſuppreſſo nomine:

Vi-

Vida del Venerable Simão Gomez. Sartor hic fuit ſanctitate vitæ eximius, qui anno MDLXXVI. ad ſuperos abiit. Anno 1625.

Vida do Padre Vaſco Pirez da Companhia de Jeſus: nondum tamen editam ut auctor inquit *Bibliothecæ Societatis.*

Memorial de la Fundacion de la caſa profeſa de S. Roque de Lisboa tribuit Emmanueli a Veiga Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano*; incertum nobis cuinam ex jam laudatis.

D. EMMANUEL DE VILLASUSO, PERLINES ET GUEVARA, collegii Sancti Jacobi, vulgo Archiepiſcopi, ſodalis, edidit:

Votum gratulatorium, ſeu Hiſtorico-Juridicum, Panegyricumque Tractatum de Fœlici die Nativitatis Principum. Salmanticæ apud Joſephum Gomez de los Cubos 1658. in 4.

D. EMMANUEL DE VILLEGAS, mihi alias ignotus, foras dediſſe refertur:

Los cinco libros de la Conſolacion de Boecio: ſcilicet ex Latino auctoris in vernaculum converſos circa annum 1665. Matriti ut exiſtimo.

ENECUS, vulgo IÑIGO.

D. ENECUS ABARCA DE BOLEA, Cæſarauguſtanus eques, pietate vir non vulgari, quod oſtendunt opera ab illo edita, ſcilicet:

Baculo de nueſtra peregrinacion: ſive de conſignanda Deo voluntate hominis. Cæſarauguſtæ 1550. metricum opus. Deinde:

De la Oracion mental, con una ſuma de la miſma oracion: & alia pia. 1552.

Union del alma. Ibidem 1570. in 8. niſi idem ſit opus cum priore illo.

D. ENECUS DE AGUIRRE, ſcripſit verſibus:

El Heroe Santo Domingo de Guzman. Matriti 1641. in 4.

D. ENECUS ANTONIUS DE ARGUELLO CARVAJAL, laudatur a D. Joſepho Pellizer Regio archichronographo propter ſcriptum:

Memorial de la Caſa de los Vargas.

D. ENECUS FERNANDEZ DE VELASCO, magnus Caſtellæ comeſtabilis, reliquit ſcriptum in ſchedis:

Linages de Eſpaña: quo uſus fuit libro Gundiſalvus Argote de Molina.

ENECUS DE LODOSA, Navarrus, ex oppido Puente la Reyna, primariæ nobilitatis parentibus natus, Societati cum ſe mancipaſſet grammaticam atque inde theologiam decem annis docuit, Deiparæ Virginis cultor eximius, cujus in laudem vernaculum dedit opus:

De que la devocion a Nueſtra Señora es ſeñal de predeſtinacion. Pampilone editum apud Didacum de Zavala 1654. Atque ibidem iterum apud Gaſparem Martinez 1658. in 4.

D. ENECUS LOPEZ DE MENDOZA, dux IV. del Infantado, V. vero marchio de Santillana &c. Didaci ducis III. & Mariæ Pimenteliæ filius, eques Aurei velleris, ſub Carolo Imperatore & Philippo II. vixit majorum æmulus, familiæque nobiliſſimæ numquam pœnitendus. Cum literas is efflictim amaret, varium & multiplex confecit opus:

Memorial de las coſas notables inſcriptum, Guadalaxaræque editum typis Petri de Robles 1564. in folio.

Quæſtiones item *de Templo Salomonis* Joanni Vergaræ canonico Toletano propoſuit, quibus ille integro libello reſpondit.

Denatus eſt XVIII. Septembris MDLXVI.

D. ENECUS DE MENDOZA ET ZUÑIGA, Petri de Zuñiga & Catharinæ a Velaſco, comitum Mirandæ, filius, Caurienſis indeque Burgenſis epiſcopus, Sanctæque Romanæ eccleſiæ cardinalis a Clemente VII. creatus anno exacti ſæculi XXX. Romæ obiit IX. Julii MDXXXVIII. De quo adhuc privato ſic exiſtimabat Lucius Marinæus Siculus: *Ignicus Mendozinus*, ait, *theologus & concionator egregius, atque poeta ſingularis, non ingenii minus præſtantia quam generis nobilitate pollet. Eum enim quoties audivi concionantem, ejus & doctrinam, & dicendi copiam, & orandi morem ac venuſtatem valde ſum admiratus. Hunc nempe natura poetam, hunc oratorem formavit; nec ei concionandi ſolum munus natura, ſed ſcribendi quoque & componendi omnem artem tribuiſſe omnium doctorum judicio confirmatur. Plura namque opera ſermone edidit Hiſpano, quæ merito veterum libris conferri poſſis. Ejus autem ego libris non minus libenter utor, quam præſtantiſſimorum veterum poetarum operibus, quibus magnopere delector. Utor præcipue ex operibus hujus eo libro, quem* De vita Chriſti *inſcripſit: ille enim plurima continet, quæ lectorum animos lactant atque reficiunt, & ingenii fructu ac ſuavitate delectant.* Hæc Marinæus. Huic inſcriptæ ſunt Joannis Geneſii Sepulvedæ epiſtolæ XIII. XIV. & XV. lib. II. epiſtolarum datæ anno MDXXXIII. in quarum prima obitum deflet Jacobi Stunicæ ejus fratris: in alte-

tera Stunicæ *Annotationum in Eraſmum* meminit, eaſque ad eumdem Eraſmum ab hoc Eneco cardinali miſſas refert. Sed cum nullam hic mentionem faciat ſtatus ejus religioſi, valde miror D. Thomam Tamajum in *Catalogo librorum Hiſpanorum* tribuere fratri Eneco de Mendoza Franciſcano *La vida de Chriſto en metro Caſtellano*, Hiſpali editam anno 1611. 8. Pinciæque apud Fernandez de Cordova 1615. 8. Atque item aliud opus ita nuncupatum *Juſta de la razon contra la ſenſualidad* : metricum & ipſum, Cæſarauguſtæ in folio editum anno 1509. Quem quidem neutiquam agnoſcit ſodalem ſui ordinis Lucas Waddingus. F. Eneco de Zuñiga, ut videbimus, tribui ſolet libellus *Refugio del Alma* inſcriptus : atque item F. Eneco de Mendoza auctore editum olim fuit Cæſarauguſtæ anno 1492. Syſtema, *Obras de Devocion* indigitatum. Hæreo, nec certi quidquam in hac re, cum Romæ ſim, longeque a bibliothecis Hiſpanis, in quibus latent priſca hæc monumenta, affirmare poſſum. Poſt editum hujus elogium vidimus in bibliotheca Sapientiæ Romanæ ab Alexandro VII. P. M. conſtructa, quæ olim fuit ducis Urbini, *Vitam Chriſti* auctore F. Eneco de Mendoza, quam ſcripſiſſe dicitur ut D. Joannæ a Cartagena obſequeretur. Incipit:

Aclara Sol divinal
La cerrada niebla eſcura &c.

Sequuntur varia carmina diverſorum, & inter hæc ejuſdem Eneci *Coplas a la Veronica. Los ſiete gozos de Nueſtra Señora. La juſta de la razon contra la ſenſualidad* : in quo ultimo, quod Eliſabethæ Reginæ ſereniſſimæ inſcribit, ſodalem ſe ordinis Minorum Obſervantiæ eſſe demonſtrat. Editio hæc Cæſarauguſtæ facta eſt in officina Pauli Hurus de Conſtantia 1495. in folio. Diverſus igitur eſt auctor hujus operis ab Eneco cardinali, qui vere mortuus eſt anno MDXXXIX. uti legitur in ejus ſepulcro, quod in Præmonſtratenſium monaſterio, La Vid nuncupato, eſt, non anno MDXXXVIII. ut in elogio editum fuit. Quod autem ſupra affirmavimus creatum fuiſſe cardinalem Enecum laudatum anno MDXXX. Contelorii Elenchum Cardinalium ſequuti affirmavimus, quamvis aliis aliter placeat : qui Contelorius parte altera pag. 147. ſecreto ait creatum Bononiæ hoc anno, attamen non ante diem XXII. Aprilis MDXXXII. publicatum fuiſſe.

F. ENECUS PORCEL, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, utramque provinciam, nempe Caſtellanam & Bæticam, rexit præfectus, vir pietate non minus quam natalibus nobilis. Scripſit:

Florem obſervantiæ : librum ſcilicet ita nuncupatum. Præter domeſticos laudat eum Martinus de Ximena Jurado in *Annalibus Giennenſibus*, dum agit de monaſterio urbis Ubedæ.

F. ENECUS DE ZUÑIGA, neſcio cujus ſacræ familiæ ſodalis, ſcripſit:

Refugio del Alma. Niſi idem ſit cum Eneco de Mendoza & Zuñiga ut annotavimus.

EUGENIUS.

F. EUGENIUS DE GUADALUPE, Extremaduranus, ordinis Minorum provinciæ Angelorum, lector emeritus, ſereniſſimæ Hiſpan. Infanti Margaritæ Imperatrici Auguſtæ a confeſſionibus, quo munere etiam in monaſterio Excalceatarum ejuſdem ordinis Matritenſi functus eſt, commiſſarius poſtea generalis Indiarum, & vicecommiſſarius generalis familiæ illius, quæ ibidem Ciſmontana appellatur, in Italia vero Ultramontana, edidit:

Hiſtoria de la Provincia de los Angeles de la Orden de San Franciſco de la Obſervancia. Madriti anno 1662. in folio.

EUGENIUS DE MANZANAS, Toletanus, ſcripſit:

Enfrenamiento de gineta. Apud Joannem Rodriguez 1583. in 4.

F. EUGENIUS MARTINEZ, Toletanus, Ciſtercienſis monachus Hortenſis cœnobii, edidit carmine:

Libro de la vida, y martyrio de Santa Ines. Compluti 1592. in 8. Similiterque:

Vida de Santa Catarina virgen y martyr. Priuſquam religioſo inſtituto ſe addixiſſet luſerat profanum poema proſaicum hac inſcriptione:

La Toledana diſcreta. Toleti 1599. & 1604. in 4.

Manuſcriptum ſe vidiſſe in ejus cella tractatum *De natura Deorum* (vernaculum credo) Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice* ſuo affirmavit.

F. EUGENIUS MARTINEZ, a ſuperiore alius, ſi falſus non eſt *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor, Ciſtercienſis & ipſe monachus Valliſecleſiarum monaſterii, cujus & abbas fuit, duobus ante mortem annis in villam quamdam ſecedens, pie atque erudite myſtico ſenſu ſcripſit:

In Cap. XXV. Exodi, & in Prophetiam Jonæ integram expoſitiones.

EUGENIUS DE NARBONA, Toletanus, Canonici juris doctor, parochuſque in eccleſia Sancti Chriſtophori ejuſdem urbis,

bis, protonotarius Apoſtolicus, vir doctus eruditus ac diſertus, grato animo in patronum ſuum D. Petrum Tenorium, veterem ſub Joanne I. & Henrico III. Caſtellæ Regibus Toleti antiſtitem, cujus in edicula ſeu capella, Blaſio pontifici ſacra, ejuſdem Toletanæ eccleſiæ ſacerdotium non exile obtinuerat, eleganter edidit:

Hiſtoria de D. Pedro Tenorio Arzobiſpo de Toledo: duobus libris. Toleti apud Joannem Ruiz Pereda 1624. 4. Item:

Doctrina Politica civil eſcrita por Aforiſmos. Matriti 1621. in 8.

Exercicios eſpirituales, y oracion afectuoſa para eſtar en preſencia del Santiſimo Sacramento. Toleti 1624.

Manuſcripta reliquit moriens LV. circiter anno ætatis, preloque matura, atque omnibus neceſſariis facultatibus munita, quæ ſequuntur, ut literis ſuis D. Joannes de Narbona, Eugenii ex fratre ut credo nepos, de quo ſuo loco egimus, olim nos monuit:

Annales Eccleſiaſticos deſde el nacimiento de Jeſu Chriſto Nueſtro Señor.

La Recuperacion del Braſil.

Don Felix de Luna: ſive ſub hoc nomine vitam & res geſtas D. Gaſparis de Guzman, comitis de Olivares.

Hiſtoriam quoque *urbis* ſuæ *Toletanæ* bona ex parte confecit.

D. EUGENIUS DE PASTRANA, ſcripſiſſe atque circa annum 1665. publicaſſe dicitur:

Silva racional, y eſpiritual de los Divinos Oficios. Matriti 1664. in folio.

EUGENIUS DE ROBLES, Toletanus, ad S. Marcum parochus, qui tandem profeſſus fuit religioſæ vitæ inſtitutum inter Clericos Regulares Minores, inter quos vixiſſe eum mira abſtinentia & contemplationis aſſiduitate domeſtici affirmant, ſcripſit cum ſacerdos eſſet ſæcularis, & cappellanus cappellæ quam dicunt Muzarabum:

Compendio de la vida, y hazañas del Cardenal D. Fray Franciſco Ximenez de Ciſneros Arzobiſpo de Toledo; y del Oficio, y Miſa Muzarabe. Toleti apud Petrum Rodriguez 1604. 4.

Relacion, y modo de rezo del Oficio Gotico Mozarabe, que en la Capilla del Corpus Chriſti de la Igleſia de Toledo ſe conſerva. Ibidem 1603. in 4.

EUGENIUS ROMERO, canonicus eccleſiæ de Antequera in provincia Novi Orbis cui Guaxaca nomen eſt, theologus, edidit linguis incolarum vernaculis *Arte para aprender las lenguas Mexicana, y Totonaca*: de quo teſtem habeo Ægidium Gonzalez Davila in *Theatro Indico Eccleſiaſtico.*

EUGENIUS DE SALAZAR, juris doctor, rerum Indicarum ſenator Regius, MS. reliquit utraque lingua Latina & Hiſpana:

De los negocios incidentes en las Audiencias de las Indias. Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica* mihi auctor eſt.

EUSEBIUS.

F. EUSEBIUS DE HERRERA, Medinenſis, ordinis Eremitarum S. Auguſtini, Burgis inter ſodales theologiæ lector, ſcripſit:

Deciſiones morales del Eſtado de la Religion. Burgis apud Petrum de Huidobro 1623. in 8.

EUSTACHIUS.

EUSTACHIUS MOROS DE CERVANTES, Cantaber uti appellat ipſe ſe:

Dictionarium Eccleſiaſticum, olim per Rudericum Fernandez de Santaella, utcumque prout tunc ferebant tempora concinnatum, locupletavit & auxit. Prodiit hoc apud Joannem Gratianum Compluti in folio 1572. Promiſerat adjuncturum ſe huic operi *Lexicum Medicinæ*: itemque *Dictionarium Latino-hiſpanicum*, & *Hiſpanico-latinum.*

EUSTACHIUS MUÑOZ, Conchenſis canonicus, ſcripſiſſe fertur, inviſa tamen mihi hactenus:

Vida de S. Julian Obiſpo de Cuenca.
Hiſtoria de la Ciudad de Cuenca.

F

FABIANUS.

FABIANUS DA MOTA, Luſitanus, ſcripſit, Cardoſo teſte, vernaculo gentis ſermone:

Hiſtoria da India.

FABIANUS NEGRETE, neſcio quis, in noſtrum ſermonem ex Latino auctoris convertit:

Faſciculum Temporum: quod curioſe deſcriptum, & orbiculis ſeu loculis propriorum nominum præcipuorum ſuis ornatum, poſſidet Matriti D. Joannes Lucas Corteſius, amicus & civis noſter.

FABIUS.

FABIUS CLIMENT, ſuppoſititium nomen eſt, ſub quo latere voluit D. Hyacinthus de Villalpando, Oſeræ marchio in Ara-

Aragoniæ regno, ſuo loco jam laudandus.

FABRICIUS.

D. FABRICIUS PONS DE CASTELVI, Catalanus, Ludovici ejus, qui Tarraconenſes antiquitates in commentarium redegit, nepos, eques D. Jacobi, toparcha in Maſricart, legumque ipſe creatus doctor, dum pro fide Regi debita, ne perduellibus conſentiret, extra patriam peregrinatur edidit ſermone Caſtellano:

Guſtavo Adolfo Rey de Suecia, vencedor, y vencido en Alemania. Matriti 1648. 4.

Vida, y hechos de Nueva-villa Señor de Villeroy.

FACUNDUS.

F. FACUNDUS DE TORRES, patria ex oppido Sahagun, Benedictinus monachus, ſacræ theologiæ magiſter, domuſque Regiæ Benedicti patriarchæ ejuſdem loci ſemel atque iterum tertioque præfectus, Philippi IV. eccleſiaſtes, typis edidit:

Filoſofia moral de Eccleſiaſticos: ſcilicet de officiis eorum, ex quo ad primos ordines admittuntur uſque dum ſacros percipiunt, rite ac ex muneris dignitate adimplendis. Barcinone 1621. folio apud Stephanum Liberos.

Deceſſit, creatus jam archiepiſcopus inſulæ S. Dominici apud occidentales Indos, anno MDCXL. VI. kalendas Octobris, multa virtutum fama.

FAUSTINUS.

F. FAUSTINUS A MATRE DEI, Luſitanus, ordinis Minorum Obſervantiæ provinciæ Portugalliæ, confeſſarius ut vocant ſanctimonialium ejuſdem ordinis cœnobii da Eſperanza urbis Uliſiponenſis, edidit:

Primeira Parte de Florilegio eſpiritual colhido da doutrina dos Santos Padres, e de varios Doutores, e Meſtres de ſpiritu aplicado a perfeiçaõ da vida religioſa ſobre o Pſalmo, Beati immaculati in via, &c. ſegondo a expoſiçaõ do Doutor Serafico Bonaventura ſobre o meſmo Pſalmo: in 4.

FEDERICUS.

FEDERICUS FURIUS SERIOLANUS (vulgari appellatione Valentinæ gentis, ex cujus regni urbe primaria oriundus erat, SERIOL dictus) non alio aptiori poteſt elogio commendari quam eſt Jacobi Auguſti Thuani hoc ex lib. *Hiſtor. ſui temporis* CIV. *Ex eodem genere*, inquit, *commemorandus ſupereſt Fridericus Furius Cæriolanus Valentiæ Conteſtanorum* (Edetanorum dixiſſet melius) *natus, qui cum prima literarum ſtipendia Lutetiæ feciſſet, inde Lovanium profectus cum Bononia Siculo theologiæ profeſſore de Bibliis in vernaculam linguam vertendis acri diſceptatione contendit, eamque ſcripto comprehenſam in Germaniam profectus publicavit, atque ob id cenſoriæ notæ poſtea acumine perſtrictus eſt. Verum rara hominis eruditione, & ſingulari animi candore, atque caritate perſpecta, Carolus Cæſar, optimus ingeniorum cenſor, eum & periculo exemit, & ex Germania ad Philippum filium miſit, a cujus comitatu ille deinceps numquam diſceſſit, & ardente bellis Belgio nihil non fecit ut conciliandorum ratio iniretur, ſicuti ſuo loco demonſtravimus. Scripſit & de Conſiliis, & de Conſiliarii officio: & tota vita cœlebs Pinciæ ad meliorem vitam hoc anno migravit.* Hæc Thuanus res anni MDXCII. geſtas memorans. Liber jam laudatus prodiit hoc titulo inſignis ſermone vernaculo:

Del Conſejo, y Conſejero..... Quem primus vertit in Latinum Simon Schardius, cujus quidem interpretationem, una cum Petri Magni Parmenſis, & Hippolyti a Collibus ejuſdem argumenti tractatibus, edidit Andreas Scotus Coloniæ 1618. in 16. Deinde iterum interpretatus eſt Chriſtophorus Varſevicius, publicavitque cum proprio tractatu *de Legato & legatione* Dantiſci 1646. non ſine inſigni hac operis commendatione: *Hoc opus multis multorum*, ait, *vel longiſſimis commentationibus eſt præferendum. Sic enim reſpondit acumen ingenii pectoris candori, & diſputandi ſubtilitas ſententiarum gravitati ut tales Cæriolæ conſiliarii omni ævo optari quam ſperari videantur mihi magis potuiſſe.* Hæc ille.

Scripſit quoque:

Rhetoricorum lib. III. Lovanii editos. Necnon & orationem, ſive opuſculum illud, de quo Thuanus retulit, nempe:

Bononiam, ſive de libris ſacris convertendis in vernaculam linguam: libris duobus. Quod in *Indice librorum prohibitorum Concilii Tridentini* nota prohibitionis affectum conſpicitur.

Cancellarium hunc Regis Poloniæ, neſcio unde contracto errore, Philippique noſtri Regis II. familiarem, in quo falſus non eſt, appellat Gaſpar Eſcolanus in *Valentina Hiſtoria*. Ejuſdem quoque Regis Hiſpaniarum hiſtoricum vocat Scotus.

D. FEDERICUS HENRIQUEZ, Caſtellæ archithalaſſus (Almirante nos dicimus) inſcriptum ſuo nomini librum, *Las Preguntas del Almirante* nuncupatum, non facile pro germano ingenii ſui monumento venditari permiſiſſet ſi vivus adhuc inter nos degeret, ſed pro anonymi Franciſcani opere, qui reſpondens interrogationibus cati hujus viri, interrogationes ipſas verſibus formaviſſe credendus eſt. Prodiit duabus partibus: priorem

Matriti apud Franciſcum Fernandez de Cordoba 1545. in folio, alteram Pinciæ apud eumdem 1552. in folio excuſam novimus.

D. FEDERICUS HENRIQUEZ DE RIBERA, Tariſæ marchio, Bæticæ provinciæ magnus juridicus, qui juxta politiæ antiquæ noſtratis rationem Adelantado mayor del Andalucia vulgo audit, pio affectu luſtrandi ſacra illa redemptionis humanæ loca Hieroſolymitanum iter aggreſſus eſt, ſumpto privati hominis ſchemate ne a Turcis, lubricæ fidei barbaris, prædæque omnino intentis, dignoſceretur, alias non facile dimittendus; biennioque nondum abſoluto reverſus, extare hujus expeditionis voluit hiſtoriam, cui inſcripſit:

El Viage que hizo a Ieruſalem deſde XXIV. de Noviembre de MDXVIII. que ſalió de ſu Villa de Bornos haſta XX. de Octubre de MDXX. que entró en Sevilla. Oliſipone prodiit 1580. in 4. Adjungitur heroicis verſibus ejuſdem peregrinationis deſcriptio Joanne de la Enzina auctore, qui marchionem comitatus fuit. Ex quo opere continens Federici laudes fragmentum, rude licet, incompoſitæque vetuſtatis, adjungere non extra rem erit:

D. Fedrique Henriquez, y mas de Ribera,
Marques de Tariſa, el qual tambien era
Del Andalucia Gran Adelantado,
De ſangre muy noble, de iluſtre linage
De quatro coſtados de generaciones,
Henriquez, Riberas, Mendozas, Quiñones,
Señor muy humano, muy llano en ſu trage,
Muy gran juſticiero, veridico y ſage,
Mas hombre de hecho que no de apariencia,
Hallandoſe rico de muebles y herencia
A Ieruſalem tomó ſu viage, &c.

D. FEDERICUS MOLES, Hieroſolymitanæ militiæ eques, ſcripſit:

Relacion tragica del Veſuvio: ad excellentiſſimum ducem Medinæturrium, Neapolis proregem. Neapoli apud Lazarum Scorigium 1631. 4.

Guerra entre Ferdinando Segundo Emperador Romano, y Guſtavo Adolfo Rey de Suecia. Matriti apud Franciſcum Martinez 1637. 4.

Audiencia de Principes. Matriti Regiis typis eodem anno in 4.

Amiſtades de Principes. Ibidem 1637.

D. FEDERICUS DE ZUÑIGA ET SOTOMAYOR, Mirabelli Brantevillæ & Alconcheli toparcha, cujus filiam Mariam uxorem ducens D. Ludovicus Davila, is qui bellum Caroli Cæſaris Germanicum eleganti commentario deſcripſit, hereditate & familia potitus fuit, marchionis ipſe titulum oppidi Mirabelli beneficentia Caroli promeritus, ſcripſit:

Libro de Cetreria de Caza de Azor, de Halcones, y de todas aves de rapiña. Salmanticæ apud Joannem Canovam 1565. in 4.

FELICIANA.

FELICIANA EUPHROSINA DE S. JOSEPHO, Calagurritana virgo, Joannis Baſilii a Santoro, illius qui *Sanctorum Vitas* ſtilo vernaculo pie & eleganter duxit, filia, Carmelitarum Excalceatarum Cæſarauguſtanæ urbis ſodalis, clariſſimum heroicarum virtutum omnium cœleſtiumque a Deo large conceſſarum gratiarum exemplar, ſcripſit ad ſororum inſtructionem:

Inſtruccion de Religioſas, o Recreacion eſpiritual: quæ edita eſt una cum *Hiſtoria de rebus ejus geſtis* a Domino Michaele Baptiſta de Lanuza, hiſtoriæ auctore, Cæſarauguſtæ apud Dominicum Lapujada 1654. in 4.

D. FELICIANA HENRIQUEZ DE GUZMAN, Hiſpalenſis, claro in femineo ſexu pluſquam muliebris ingenii, nec tamen apud nos infrequenti exemplo, carmine compoſuit vernaculo haud ineleganter:

Tragicomedia: Los Jardines, y Campos Sabeos, Primera, y Segunda Parte. Uliſipone 1627. Atque antea Conimbricæ 1624. in 4. apud Jacobum Carvalho.

FELICIANUS.

F. FELICIANUS COELHO, Luſitanus, Ciſtercienſis, abbas Alcobazienſis monaſterii, ſcripſiſſe refertur:

Tractatum de Modo orandi, & meditandi. Cardoſus.

FELICIANUS MARAÑON DE MENDOZA, doctor theologus, Colomeræ oppidi Granatenſis diœceſis parochus, necnon & alterius oppidi de Jubiles ejuſdem territorii ſacri vicarius pro antiſtite, dedit in lucem:

Primera Parte del Mayorazgo real de Nueſtro Señor, y Padre Jeſus. Granatæ apud Franciſcum Heilan 1622. in 4. Inſtitutiones nimirum morales de auguſtiſſimo Euchariſtiæ ſacramento.

FELICIANUS DE OLIVA ET SOUSA, Luſitanus, juris Canonici doctor, Elvenſis prius, deinde Bracharenſis antiſtitum vicarius generalis; cum Portugallia orba eſſe paſtoribus cœpit belli temporis proxime ſuperioris cauſa, Viſenſem epiſcopatum, poſteaque Lamecenſem pro epiſcopo adminiſtravit. Docte quidem is poſt innumeros diſ-

pu-

putavit de ecclesiasticæ & sæcularis potestatum viribus concursuque, tractatu edito:

De Foro Ecclesiæ, sive de potestatibus spirituali ac temporali, tribus partibus: quarum duas tantum hactenus vidimus Conimbricæ publicatas ex officina Sebastiani de Carvalho anno 1649. & 1650. in folio: integrum deinde opus Coloniæ Allobrogum a Leonardo Chovet anno 1678. in folio editum fuit.

FELICIANUS DE SILVA, Tristani a Silva Rodericopolitani civis filius, nobilitatis passim notæ familia editus, de otio suo, aut de tempore potius, ludere voluit scribens confictitii herois historiam, scilicet:

D. Florisel de Niquea. Cæsaraugustæ apud Petrum de la Floresta IV. voluminibus 1568. folio. Harum tres partes vidimus in bibliotheca Sapientiæ Romanæ, quæ ducis fuit de Urbino, ab Alexandro VII. in Urbem advecta & publico usui dedicata, nempe his titulis inscriptas:

La Coronica de los muy valientes Cavalleros D. Florisel de Niquea, y el fuerte Anaxartes hijos del excelente Principe Amadis de Grecia emendada del estilo antiguo segun que la escrivió Cirfea Reyna de Argines. Ulisipone per Marcum Borges 1566. folio.

La Primera parte de la quarta de la Coronica del Excelentisimo Principe D. Florisel de Niquea que fue escrita en Griego por Galersis, y sacada en Latin por Philastes Campaneo. Salmanticæ per Andream de Portonariis 1551. folio, Mariæ Imperatrici nuncupatam. In privilegio Regio appellatur hic liber: *D. Rogel de Grecia.*

Libro segundo de la quarta, y gran parte del Excelente Principe D. Florisel de Niquea en que se trata principalmente de los amores del Principe D. Rogel, y de la muy hermosa Archisidea, &c. Ibidem in folio. Innuit auctor in fine huic libro succedere alterum, scilicet tertium:

De la Historia de D. Silvis de la Selva: de quo dicimus in ANONYMO auctore celebratissimi operis *De Amadis de Gaula.*

Scripsisse etiam dicitur:

La quarta parte del Cavallero del Febo. Hic alius est ex Amadisiadum cohorte.

FELICIANUS DE SOLIS, Matritensis, jurisconsultus, non tamen sine adjumento & ornamento aliarum disciplinarum, quibus non mediocrem navasse operam ipse sibi nonnusquam arrogat. Compluti jus professus Canonicum ad primariam usque assignatam huic docendo cathedram merito suo fuit perlatus, quo tempore commentabatur:

De Censibus, quatuor libris. Compluti apud Joannem Gratianum 1549: in folio. Cui adjunxit postea:

Appendicem ad priores hos de Censibus commentarios, sive tomum secundum. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1605. in folio.

Corunienſis prætorii judicem factum obiisse diem suum a non nemine audivimus. Celebratur quodam carmine a Georgio de Montemaior, quod inter carmina ejus est pag. 83.

FELICIANUS DE VEGA, Peruanus, in urbe Limana regni ac totius Americæ meridionalis principe ortus, sanctitate morum, æque ac doctrinæ celebritate, quam utriusque juris maximam adeptus est, inter rara occidentalis plagæ illius ornamenta connumerandus. Quippe tam Canonicæ quam Civilis prudentiæ variis temporibus in ejusdem urbis Limæ gymnasio professor extitit. Sed obtenta Pontificii juris primaria, hoc est antemeridiana, post gubernatam vespertinam legum cathedram, ecclesiasticæ isti professioni operam dedit usque ad vacationis emeritum, pro more illius & aliarum academiarum tempus. Interim causas in foro defendere, proregibus assessoris officia præstare, duobus archiepiscopis, D. Bartholomæo Lupo Guerrero & D. Ferdinando Arias de Ugarte, vicarius generalis ab iis allectus ministrare, ea quidem judicandi maturitate & integritate ut, si verum referunt cives ejus, ex innumeris (quatuor millia ii adsignant) quas vel in civilibus vel in criminalibus negotiis protulit sententiis, ne unam quidem a superiore judice revocatam viderit. Ex cantore is Limensis ecclesiæ vocatus tandem ad pastoralia munera, Popajanensis primo creatus fuit præsul anno MDCXXXI. inde Pacensis, sive urbis de la Paz, anno MDCXXXIII. demumque XXX. Maii MDCXXXIX. archiepiscopus Mexicanus. Ad cujus sponsæ dum properat gremium Acapulci, ad oram ipsius Mexicani regni, qua meridionali alluitur Oceano, vitam cum morte commutavit anno MDCXL. Edidit:

Relectionum Canonicarum in Secundum Decretalium librum tomum I. scilicet ad titulos de *Judiciis*, & *de Foro competenti.* Limæ apud Hieronymum de Contreras anno 1633. in folio.

De Censuris tractatum. Necnon et:

Relectionem L. Quamdiu III. D. de acquirenda hæreditate: habitam in academia Limensi anno MDCV. in folio.

FELIX.

F. FELIX DE AVILA, Dominicanus, Complutensis cœnobii Matris Dei alumnus, quem doctrinæ scholasticæ, perspicacis ingenii, maturique judicii merito domestici testes or-

ornant Alphonſus Fernandez *De Scriptoribus Prædicatoriæ familiæ*, & Monopolitanus epiſcopus part. IV. *Chronici* ejuſdem ordinis lib. III. cap. VIII. Scripſit:

De la vida, y muerte de San Felix martyr Complutenſe.

D. FELIX DE GUZMAN, interpretatus eſt e Gallico in Hiſpanicum idioma, dum cauſa vertitur de Henrico Borbonio in Regem admittendo:

Advertencias que dan los Catolicos Ingleſes a los Catolicos de Francia del peligro en que eſtan de perder la religion ſi admiten a la corona Principe herege. Matriti 1592. in 8.

FELIX DE HEVIA, neſcio quis, aut cujus ſectæ aut conditionis homo, auctor inſcribitur cujuſdam libri, quem extitiſſe in Olivarienſi bibliotheca ſcio ex ejus catalogo, nempe:

Difficillum Quæſtionum, quæ in Hæreſis cauſa contingere poſſunt, Epitome.

D. FELIX DE LUCIO ESPINOSA ET MALO, Aragoniæ in regno natus, juris utriuſque doctor, juvenis ingenio præſtans & ſupra ætatem doctus, Regius Caroli II. chronographus, ſcripſit hactenus edita:

Declamaciones, eſcarmientos Politicos, y Morales. Matriti 1674. 4.

Ocioſidad ocupada, y ocupacion ocioſa. Sonetos. Romæ apud Franciſcum Tizon 1674. 4.

Epiſtolas varias: quibus quæſitis ab eo, ſive ex occaſſione aliqua oblatis, ſatisfacit quæſtionibus humaniorum diſciplinarum antiquitatiſque. Matriti apud Franciſcum Sanz 1675. 4.

Vidas de los Filoſofos Democrito, y Heraclyto. Cæſarauguſtæ apud heredes Petri Lanaja 1676. 4.

FELIX MACHADO DE SILVA CASTRO ET VASCONZELOS, marchio Montisbelli in regno Portugalliæ, ordinis Jeſu Chriſti commendatarius S. Joannis de Concieiro, dum Matriti ageret a patria exul, eo quod partes antiqui & jurati Luſitanorum Regis Philippi IV. ſequutus fuerat, aut forſan in patria adhuc manens, edidit.

Da Familia dos Machados: hoc eſt ſuæ familiæ genealogicum librum, cum titulo ſupplicis libelli ad Catholicum Regem. Matriti 1642. in 4.

Vida de Manuel Machado de Azevedo ſu viſabuelo. Matriti apud Petrum Garzia de Paredes 1660. 4.

Notas al Conde D. Pedro de Portugal: quæ in editione Matritenſi Emmanuelis de Faria, niſi fallimur, publicatæ ſunt.

Obiit Matriti.

FERDINANDUS.

D. FERDINANDUS DE ACUÑA, Matritenſis, generis nobilitate, atque item bellicæ rei merito inter æquales cenſeri nondum ſatis ad poſterorum commendationem ſibi eſſe duxit, quare ingenio & urbanitate ut laudaretur editis quibuſdam operibus effecit. Duo hæc ſunt, prius proſaicum:

El Cavallero determinado. Salmanticæ 1573. Videlicet interpretatio libri Gallici, quem Oliverius de la Marcha, eques Burgundus, Philippi & Caroli ducum ætate conſcripſit. Item aliud metricum:

Varias Poeſias. Ibidem 1591. 4.

Deceſſit Granatæ, ut fama eſt, anno MDLXXX. dum in prætorio iſto de comitatu Buendiæ litem ageret.

D. FERDINANDUS AFAN DE RIBERA HENRIQUEZ, Hiſpalenſis, dux Alcalitanus, Tarifæ marchio, Bæticæ ut vocant adelantatus major, Ferdinandi filius, Ferdinandi nepos, Ferdinandi pronepos, natus patri ex Anna Gironia, Petri Oſunenſis primi ducis filia. Non ſegnius literis quam totius equeſtris rei exercitiis imbuendum ſe dedit cum primum per ætatem licuit, unde non tantum eruditione evaſit præſtans, atque adeo eruditorum verus alter Mœcenas, ſed reipublicæ tamquam natus in patria foriſque prudenter ac fortiter adminiſtrandæ; Catalanos quippe cum rexiſſet, Neapolitanis inde ac demum Siculis præeſſe juſſus, vicarii tandem Regii per Italiam decorari titulo una cum adminiſtratione ducatus Mediolanenſis fuit promeritus, & ad Germanos & conventum pro pacanda Europa una cum aliis Chriſtianorum principum legatis anno MDCXXXVI. deſtinari. Scripſit olim tractatum vulgari lingua:

Del titulo de la Cruz de Chriſto Nueſtro Señor: quem in lucem edidit Antonius Laredo a Salazar, ei a ſecretis, in 4. Barcinone ut ſuſpicor, anno 1619. Hunc impugnavit Franciſcus de Rioja Hiſpalenſis.

Orationem gratulatoriam Urbano VIII. Regis Catholici nomine.

Deceſſit anno ipſo MDCXXXVI. aut circiter in Germania.

D. FERDINANDUS AFAN DE RIBERA HENRIQUEZ, Tarifæ marchio, Ferdinandi nuper laudati ducis de Alcala primogenitus, Hiſpali natus, optimæ indolis adoleſcens, & quem immatura mors, fato quodam ampliſſimæ familiæ adverſo, in flore ipſo ætatis abſtulit. In Caſertano hic extra Nea-

Neapolim ſeceſſu, dum Ferdinandus parens regni illius habenas temperat, cum libris muſiſque diverſatus poemation edidit, egregium ſcilicet, & ſupra ætatem (decimum ſeptimum agebat annum) præcocis adhuc ingenii ſpecimen:

La Fabula de Mirra en otavas: ad D. Ludovicum Moncadam Aragonium, Montalti ducem. Hanc edi curavit Neapoli apud Lazarum Scorigium anno 1631. D. Garſias Coronel de Salcedo, D. Jacobi eques, per id tempus Capuæ urbis præfectus, ſuo & ipſe loco memorandus.

Obiit Panhormi, quo parens ad moderandam Siculorum rempublicam ex Neapolitana adminiſtratione deflexerat, virtutibus ac vitæ actis, intimæ pietatis indicibus, ſupra ætatem inclytus: de cujus vita morteque commentariolum panxit Joannes Baptiſta Judici Fieſco, Panhormique publicavit 1633. in 4. quo anno aut circiter lectiſſimus adoleſcens fato functus eſt.

FERDINANDUS DE AGUILERA, natione Chilenſis in America, Jeſuitarum ſodalis, tempore quo *Bibliothecæ Societatis* formandæ incubabat Philippus Alegambius prelo dicitur ſubjecta habuiſſe:

Concionum aliquot volumina.

FERDINANDUS DE ALARCON, ſcripſit:

Relacion del Deſcubrimiento de las ſiete Ciudades: quam Baptiſta Ramuſius in Italiæ ſermonem convertit, ediditque tomo III. ſuarum *Navigationum*.

FERDINANDUS DE ALCOZER, Toletanus, vertit ex Italico fideli interpretatione, ac de verbo ad verbum ut ipſe loquitur, parum memor præcepti Horatiani:

Orlando furioſo de Ludovico Arioſto. Toleti apud Ludovicum Ferrer 1510. 4. Vidit D. Thomas Tamajus.

F. FERDINANDUS DE ALMEIDA, Luſitanus, ex oppido Alberca, Minorum ſodalis, Waddingo intactus, ſcripſiſſe dicitur, Cardoſo teſte:

Summa de caſos: nempe morale opus.

D. FERDINANDUS ALPHONSUS ESCUDERO DE TORRES, presbyter, ſcripſit patriæ forſan illuſtraturus ſacra monumenta:

Hiſtoria de los celebres Santuarios del Adelantamiento de Cazorla, y milagroſas Imagenes &c. Matriti apud Bernardum de Villadiego 1665. in 8.

FERDINANDUS ALVAREZ ſeu ALVRES, Goæ in India Luſitanorum principe colonia natus, ſi Cardoſo credimus in ſchedis affirmanti ſcriptor eſt quintæ & ſextæ partis proſaici poematis, *Hiſtoria de Palmerin* dicti. Necnon & ei attribuit Cardoſus librum proſa verſaque oratione formatum, ſi non idem cum ſuperiore opus ſit; atque item librum *Luſitania*..... dictum, & Oliſipone editum verſibus 1607. in 8.

FERDINANDUS ALVAREZ, Luſitanus, edidit:

Luſitania transformada. Oliſipone anno 1607.

FERDINANDUS ALVAREZ DE TOLEDO, Bæticus, poemation dedit iis qui carmine delectantur de bello Chilenſi, indigitatum a provinciæ nomine:

Puren indomito: ſive de rebellione Indorum hujus provinciæ, ac Martini Garſiæ a Loyola gubernatoris cæde, quæ contigit anno MDXCIX. Manuſcriptum ſervari monuit Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica*, tit. IX.

FERDINANDUS ALVAREZ ZECCUS, imo SECCO, Luſitanus ut exiſtimo, confecit:

Luſitaniæ Tabulam, ſeu geographicam delineationem, atque edidit Romæ apud Michaelem Tramezzinum Frameſinum 1560. quæ apud Ortelium extat. Valerius Andreas Taxander in *Catalogo* ex *Geſneriana epitome*.

FERDINANDUS ALVARUS DIEZ DE AUX ET GRANADA, ſcripſit:

Seneca, y Neron: ſive ad utriuſque res geſtas politicas & morales obſervationes. Matriti 1641. in 8.

D. FERDINANDUS ALVIA DE CASTRO Juliobrigenſis (ſi Lucronium Juliobriga eſt) Calatravæ torquatus eques, navalis, quæ ad Oceani navigationem expediri ſolet, atque item per Luſitaniæ tractum annonariæ rei curator, necnon & aliquando claſſis ipſius præfectus, edidit:

Verdadera razon de eſtado, Diſcurſo politico. Uliſipone 1616. 4.

Aphoriſmos, y exemplos politicos, y militares ſacados de la primera decada de Juan de Barros. Ibidem 1621. 4.

Memorial, y diſcurſo politico por la muy noble, y muy leal Ciudad de Logroño. Oliſipone anno 1633. in folio.

Obſervaciones de eſtado, y de Hiſtoria ſobre la vida, y ſervicios del Señor de Villeroy:

roy : ex Gallico Petri Matthæi. Ibidem 1621. in 16.

Panegyrico genealogico, y moral de el Excelentiſimo Duque de Barcelos. Ibidem 1628. 4.

Fragmentos de un diſcurſo en coſas de Alemania, Eſpaña, y Francia. Oliſipone 1636.

D. FERDINANDUS DE ARAGON, Alphonſi archiepiſcopi Cæſarauguſtani filius, Ferdinandi Caſtellæ & Aragoniæ Regis nepos, ejuſdem eccleſiæ infulas xx. die Martii MDXXXIX. ſuſcepit, præfuitque huic eccleſiæ uſque ad xx. Januarii MDLXXV. quo die obiit dum & regnum pro Rege adminiſtraret. Antiquitatum Hiſpaniæ, & imprimis Aragoniæ ſtudioſiſſimus fuit ac diligentiſſimus inveſtigator, quomodo appellatur ab Hieronymo Blanca in epiſtola ad Garſiam Loaiſam. Huic quidem uni Aragonia debet rerum ſuarum illuſtrationem, debet Hieronymum Zuritam, & ejus ſucceſſores regni hiſtoricos. Ille enim auctor fuit quatuor regni ordinibus, dum comitia agerentur anni MDXLVII. ut de mandato Regis crearetur peculiaris Aragoniæ chronographus, cui curæ eſſet res hujus regni literis mandare. Quod factum eſt, & munus hoc Hieronymo Zuritæ, viro clariſſimo, fauſtis avibus commendatum. Scripſit Regius hic præſul:

La Hiſtoria de los Reyes de Aragon : uti refert Joannes Andreas Uſtarrozius, & ipſe Aragoniæ hiſtoricus, apud ſe eſſe MS. affirmans in *Panegyrico ſepulchrali D. Thomæ Tamaji de Vargas* & in *Notitia Auctorum*, quos laudat in libro ſuo *De las Coronaciones* & in *Defenſione patriæ S. Laurentii* cap. IV. quo teſtimoniis Suritæ, Eſpeſii, Murilli, Carrilliique utitur in celebrando hoc hiſtoriæ corpore.

Catalogo de todos los Prelados del reyno de Aragon : quo uſus eſt D. Martinus Carrillo in ſuo *Catalogo* eorundem præſulum conficiendo, ut fatetur ipſe in libri prologo.

Nobiliario de las Caſas principales de Eſpaña, eſto es, Caſtilla, Aragon, Cataluña, Navarra, y Vizcaya. Meminit hujus operis D. Martinus Vizcai in libello inſcripto *De la nobleza de la Merindad de San Juan del Pie del Puerto.* : ſeque vidiſſe id autographum apud D. Joannem Michaelem de Alaſtuey, juris profeſſorem, refert Uſtarrozius in laudata *Notitia.* Neſcio an hæc opera contenta ſint in quatuor bene magnis voluminibus, manu ipſius deſcriptis, quæ viderunt Carrillus & Uſtarrozius; atque hic poſtremus laudat quoque eorum poſſeſſorem comitem de Guimera in libello de *Patria Sancti Laurentii.*

FERDINANDUS ARCÆUS, ſive DE ARCE, Beneventanus, apud Salmanticenſes Latinæ linguæ profeſſor, metrica pedeſtrique oratione diſſertiſſimus, publicavit:

Grammaticæ Latinæ Inſtitutiones. Salmanticæ 1548. in 8.

Adagiorum ex vernacula, ideſt, Hiſpana lingua latino ſermone redditorum quinquagenas quinque; addita ad initium cujuſque quinquagenæ Tabella. Salmanticæ 1533. in 8. ad Didacum Arcæum fratrem, cui commiſſa erat alicubi juventutis par cura & inſtitutio. Unumquodque adagium tetraſticho circumſcribit verſibus elegantiſſimis, omnemque Latinorum veterum poetarum famam ex æquo provocantibus.

Obiit Salmanticæ, non uno poſt mortem epitaphio a Jacobo Salvatore Solanio, quæ in ejus Poeticis videre eſt, condecoratus.

FERDINANDUS ARIAS DE MESA, natus in oppido Eſtremoz regni Luſitaniæ, juris utriuſque ſcientiam ſe eſſe haud mediocriter aſſequutum iis, qui tempeſtate ſua lyceum Salmantinæ urbis frequentaverunt, e cathedra oſtendit; quamvis enim aſſignato muneri ſeſe attemperans decreta Pontificum veſpertinis horis, proximum a ſummo loco docendi gerens, interpretaretur, Cæſarei non minorem ubique oſtendit juris peritiam. Neapolitanis demum, abire ſchola juſſus ab anno MDCXXXVIII. Sanctæ Claræ ſenator (quomodo audit civilis curia) jus dixit, ſimulque primarium anteceſſorem illius urbis academiæ exercuit. Extant ejus:

Variarum reſolutionum & interpretationum Juris lib. III. Cum Neapoli anno 1643. folio apud Jacobum Gaſſarum: tum Genevæ apud Samuelem Chovet 1658. in folio. Tandemque Lugduni ſumptibus Jacobi Canier & Antonii Beaujollin 1672. in folio.

Ceſſit e vivis die XV. Maji MDCXLVI. & in æde Theatinorum SS. Apoſtolis dicata terræ mandatus eſt.

FERDINANDUS ARIAS DE SAAVEDRA, Hiſpalenſis, ex Italico vertit Franciſci Peniæ Rotæ auditoris:

La Relacion de la vida, milagros, y canonizacion de S. Carlos Borromeo Cardenal de Santa Praxedis. Hiſpali apud Michaelem Serrano anno 1619. 8.

F. FERDINANDUS DE AVILA, ordinis Minorum, ſcripſit:

Annotationes in Evangelia Adventus. Venetiis 1590. apud Franciſcum Franciſcium Senenſem. Poſſevino & Waddingo auctoribus.

Ferdinandus Avila, ordinis Minorum, epiſcopus Aſculanus, hic ipſe eſt (ut credimus) qui habuit:

Ora-

Orationem (ſatis prolixam) *in funere Philippi II. Hiſpaniarum Regis in Archiepiſcopali Eccleſia Neapolitana Kalendis Februarii MDXCIX.* quam edidit in eadem urbe Paulus Venturinus 1599. in 4. Sed quod in *Italiæ Sacræ* volumine VIII. Ferdinandi Ughelli refertur de creatione in Aſculanum pontificem Ferdinandi Avilæ anno MDCIII. falſi convincit laudata orationis editio, cui jam inſcribitur auctor Aſculanus epiſcopus anno MDXCIX.

FERDINANDUS DE AVILA ET SOTOMAYOR, Hiſpalenſis, poſtquam hujus urbis prætorium Regiis judicibus a cauſarum relatione miniſter frequentaſſet, profanis renuntians, in Jeſuitico cœtu cenſeri voluit, vir judicio eruditioneque ſpectatus, atque inſuper caſti nervoſique ſermonis atque ingenii poeta. Edidit ſub Ferdinandi Ayora Valmiſoti nomine anagrammatico:

El Arbitro entre el Marte Frances, y las Vindicias Galicas: ſive judicium de utroque libro, *Marte* ſcilicet *Gallico* Alexandri Patritii Armacani, ſive potius Cornellii Janſenii Iprenſis epiſcopi, Gallicanarum gerendi belli armaque tot annos per omnes ferme Europæ angulos circumferendi rationum examinatore, itidemque Galli cujuſdam adverſus hunc decertantis *Gallicis Vindiciis*. Prodiit liber Hiſpali, quamvis Pampilonem dicis cauſa frons præferat 1648. 4.

FERDINANDUS DE AYALA, Bæticus, patria ex urbe Baza dioeceſis Accitanæ, doctor theologus, edidit:

Aviſos para Mancebos en verſos gloſados. Salmanticæ apud Andream de Portonariis anno 1557. in 4.

D. FERDINANDUS BALLESTEROS ET SAAVEDRA, natus in oppido Villanova Infantum, quod eſt ordinis equeſtris Sancti Jacobi, in ſacra æde Complutenſi SS. MM. Juſti & Paſtoris abbas major ut vocant, ſive præfectus, foras emiſit:

Vida de S. Carlos Borromeo. Compluti 1642. in 8.

Vertit item e Luſitana lingua in vulgarem Caſtellæ ſermonem:

La Eufroſina, comœdiam anonymi: quam Luſitani ſummis laudibus non immerito ſolent evehere. Edita ea fuit anno 1631. in 8.

D. Franciſcus Ignatius de Porres in præfatione voluminis tertii *Sermonum* ejus laudat *Obſervaciones a la lengua Caſtellana.* Huic & opus ſuum *De la Eloqüencia Eſpañola* nuncupavit Bartholomæus Ximenez Paton.

Deceſſit e vivis anno MDCLV. aut præcedentis fine.

F. FERDINANDUS DEL BARCO, Abulenſis, in Carmelitico Deiparæ virginis ſodalitio ſpectandum ſe dedit ſæculo ſuperiori. Carolo Cæſari a ſacris fuit concionibus, Salmanticæque eccleſiam Sancti Rochi, ubi poſt mortem conditus fuit, erexit, demum Salonenſis provinciæ Romaniæ in partibus infidelium VI. Februarii MDXXI. promeruit creari titularis præſul. Scripſiſſe fertur, quæ inedita adhuc ſunt:

In Novum Teſtamentum quædam *Commentaria*: ſi non, uti ſolet, fallit falliturve *Paradiſi* auctor *Carmelitici* Marcus Antonius Caſanatenſis, qui & obiiſſe ait anno MDXLVIII.

FERDINANDUS DE LA BASTIDA, Pincianus, ex Societate Jeſu, theologiam, quæ ab ſcholis nomen ſibi peperit, in collegio Pinciano Sancti Ambroſii poſt Italicam peregrinationem cum laude docuit. Extat ab eo Hiſpanice & Italice:

Antidoto contra las Conſideraciones de Fr. Paulo de Venecia: qui pro Venetis eccleſiæ, ſummoque illius antiſtiti Paulo V. in rebus eccleſiaſticis parum morigeris libellum ediderat. Prodiit noſter anno..... in 8.

F. FERDINANDUS BAZAN, Dominicanus, Mexici ut credibile eſt natus, Mexicanæ certe fratrum Prædicatorum domus ut vocant filius; profeſſor theologus plurium annorum in ejuſdem erat urbis gymnaſio, cum Alphonſus Fernandez *De Scriptoribus ordinis* ſui commentabatur, ſcripſeratque ut idem ait, teſtem advocans Auguſtinum Davila Padilla:

Commentaria in Tertiam partem Divi Thomæ. Item:

Commentaria in Primam Secundæ.

F. FERDINANDUS BECERRA, Pincianis parentibus natus, ordinis Eremitarum ex domo Salmantina, in Philippinis ut vocant inſulis Bucalanenſis monaſterii præfectus, regulariſque cenſuræ judex per eum tractum delegatus, edidit:

La vida y muerte de los Santos Martyres Fr. Fernando de S. Joſeph, y Fr. Nicolas Melo. Gadibus, ad Joannem de Cuenca ejus urbis præſulem 1617. 8. apud Joannem de Borja.

Relacion del Martyrio glorioſo del Padre Fr. Pedro de Zuñiga de la orden de San Auguſtin en los Reynos del Japon el año de MDCXXII. Hanc in bibliotheca Hiſpalenſis cœnobii MS. vidimus.

FERDINANDUS BERNAL, Metellinenſis, qui ſe bachalaurum ætatis ſuæ more appellat, marchioni de los Velez nuncupavit fabuloſum quoddam opus, ſive profaicum poema vernaculum, hujus inſcriptionis:

Floriſeo, que por otro nombre es llamado el Cavallero del Deſierto, el qual por ſu gran eſfuerzo, y mucho ſaber alcanzó a ſer Rey de Boemia. Valentiæ apud Didacum de Gumiel 1517. in folio.

FERDINANDUS DE BUSTILLOS, cubicularius fuit Antonio Stunicæ, militiæ ordinis S. Joannis in Hiſpania præfecto, de cujus rebus geſtis commentarium ſcripſit, referente Lucio Marineo Siculo lib. XXIII. de *Rebus Hiſpaniæ memorabilibus* his verbis, in elogio ſcilicet laudati Antonii Stunicæ: *De cujus rebus magnifice ſancteque geſtis Fernandus Buſtillus, ejus cubicularius, Hiſpano ſermone commentarios quam veriſſime ſcripſit, quos ab eo accepimus, & Latinitate donavimus, & cum Hiſtoria, quam de rebus a Cæſare geſtis ſcribimus, ad poſteros differimus.* Hæc Marineus.

FERDINANDUS DE BUSTOS, Granatenſis medicus, circa annum ſæcularem MDC. graſſantis in ea urbe peſtis malo mederi cupiens ſcripſit, Pedraza in *De rebus Granatenſibus* auctore:

De Peſte tractatum: quem nondum vidimus.

F. FERDINANDUS CALDERA, ex ordine Minimorum Sancti Franciſci de Paula, ſcripſit:

Myſticam Theologiam, & exercitium Fidei divinæ & Orationis mentalis. Matriti 1633. in 16. *Myſtica Theulugia, y diſcrecion de Eſpiritus*, ſeu ita inſcriptum opus, Valentiæ vidimus anno 1652. in 16. quæ forte idem opus ſunt; certe hoc opus *de Oratione* verſum jam eſt in Gallicam linguam, editumque in 16.

FERDINANDUS CALVO, Placentinus, veterinarius, locupletavit notis propriis alienum opus, ſcilicet:

El libro de Albeiteria (ſic vocamus nos veterinariam hanc artem) *de Fernando de Mena, con gloſſas del autor.* Compluti 1602. & 1623. 4. & 1647. in 4.

F. FERDINANDUS DE CAMARGO ET SALGADO, Matritenſis, ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini ſodalis & chronographus, multa ex propria penu deprompſit hiſtorica, poetica, moralia & concionatoria, multa exterorum opera noſtris Caſtellanis communicavit, quorum hic catalogus:

Primera, y Segunda Parte de la muerte de Dios por vida del Hombre en Decimas. Matriti apud Joannem de Cueſta 1619. 4.

El Santo milagroſo Auguſtiniano S. Nicolas de Tolentino: poema heroicum XX. libris, quod quidem vel laicus fecit, vel feciſſe dum laicus eſſet videri voluit: in hoc argumento verſatus olim fuit Baptiſta Mantuanus Carmelita.

La Igleſia militante, Chronologia ſacra, y Epitome hiſtorial de todo quanto ha ſucedido en ella. Matriti apud Franciſcum Martinez 1642. in 4.

Continuacion del Sumario a la Hiſtoria de Juan de Mariana: quæ ſimul cum ea prodiit Matriti apud Carolum Sanchez 1650. in fol.

Milagroſa converſion de San Auguſtin, y lagrimas de Santa Monica ſu madre. Matriti 1649.

Primera Parte del Oratorio ſacro. Matriti 1628. in 16.

Maravillas de la mejor Muger.

Tribunal de la Conciencia, con la diſpoſicion ultima para la comunion: ex inſtitutione quadam Thomæ de Jeſu Auguſtiniani, viri venerabilis memoriæ. Matriti 1628. in 8.

La Virgen de la Humildad, y la Humildad de Nueſtra Señora. Matriti 1634 in 8.

Luz clara de la noche obſcura, ſobre la materia de revelaciones, y Eſpiritu de profecias. Ibidem apud Alphonſum de Paredes 1650. in 4.

Ex Latina lingua in vernaculam tranſtulit:

Las Revelaciones de Santa Brigida.

Ex Luſitana in Caſtellanam optima quæque concionatoriæ doctrinæ, ſcilicet:

Sermones de Chriſto, y ſu Madre del Padre Juan de Ceita de la orden de S. Franciſco. Cæſarauguſtæ 1625. in folio.

Quareſma del miſmo, con un ſermon admirable al fin del Auto de la fe contra los Judios. Matriti 1629. in 4.

Completas de la vida de Chriſto Señor Nueſtro cantadas a la harpa de la Cruz por él miſmo: cujus auctor Luſitanus fuit Gregorius Baptiſta Benedictinus. Matriti 1630. in 4.

Meditabatur ex potioribus Luſitanis concionandi doctrinæ formare ſyſtema, quatuor voluminibus conſtans, hoc titulo: *Predicacion univerſal.* Necnon & *La Univerſal Conſpiracion de Correa*, magni apud eam gentem habitam, Caſtellæ ſermone vulgarem facere. Ineditum quoque, ſed ut audio perfectum, reliquit vernacula etiam lingua *Florem Sanctorum* breviorem, cum precibus ad ſingulos Sanctos.

F. FERDINANDUS DEL CAMPO, Fran-

Franciſcanus, provinciæ Sancti Jacobi miniſter, epiſcopus de la Barranca in Peruano regno, ut ait Waddingus, edidit:

Annotationes doctas in Evangelia Quadrageſimalia. Salmanticæ 1599.

FERDINANDUS CARDOSO, Luſitanus, ex Celorico Beiræ provinciæ oppido, Pincianus olim medicæ artis profeſſor, mox Matriti eam exercuit doctrinæ nomine atque ingenii laudatus, edidit:

De Febre ſincopali Tractationem controverſiis, obſervationibus, hiſtoriis refertam. Matriti 1634. 4.

Necnon & vulgari ſermone:

Utilidades del agua, y de la nieve, del beber frio, y caliente. Ibidem 1637.

Panegyrico del color verde. Matriti 1635. in 8.

El Veſuvio: ſive ut credimus de Veſuvii conflagratione. Madriti 1632. in 4. quæ duo opera tribuit ei Georgius Cardoſus in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam.*

Hic deſertor veræ religionis caſtrorum ad ſynagogam Venetam profugiſſe dicitur, hebraiſmum impune profeſſurus.

FERDINANDUS CARDOSO, Luſitanus presbyter, ſcripſit:

Praxim Judicum. Cardoſus.

FERDINANDUS CARDOSO, Luſitanus, eques S. Jacobi, auctor laudatur libri *Epiſtolarum*: qua tamen lingua non prodit. Cardoſus.

F. FERDINANDUS DEL CASTILLO, magnum eloquentiæ, ac noſtræ gentis, fratrumque Dominicanorum decus, Granatenſis, ſeſe in contuberninm Pinciæ his dedit, in cujus urbis collegio S. Gregorii cauſa ſtudiorum reſtitit, uſque dum revocatus injunctas ſibi ſuſcepit in cœnobio ſuo philoſophum docendi partes, ubi & theologiam profiteri cœpit, deque ſacris rebus habere ſimul conciones, & probari. Translatus deinde in curiam eſt ut facultatem ſuam dicendi æquo magis & conſpectiore loco exſerere, ſeque aulicis, quibus placere quæque optima, ut habeantur talia, plane debere communis exiſtimatio eſt, proficuum reddere & commendare poſſet. Quo in miniſterio ut ſanctius ageret, ac ne aliis priuſquam ſibi arctam ſalutis viam muniret, cautius & curioſius rei ſuæ proſpicere, lecto menſæque minus indulgere, tres integros dies quot hebdomadis panem tantum & aquam ſumere congruum atque æquum duxit. Per eos dies, hoc eſt ante annum MDLXVIII. Matritenſis domus, ſequentibuſque Medinenſis præfecturam adminiſtravit, unde a Philippo Rege juſſus Matritum redire Regiorum concionatorum augere numerum, & ad pleraque ardua negotia, cum non minori eſſet judicio quam doctrina, adhiberi promeruit. Quam illius exiſtimationem hoc maxime argumentum aliquo poſt tempore datum confirmat. Henricus Portugalliæ Rex ſucceſſorem eum, cauſa qui potior eſſet, tam opulenti & nobilis vaſtique ad omnes luminis oras imperii deſtinaturus erat ſibi, priuſquam fato concederet; Philippi noſtri Regis partes Joannes Tellez Giron, dux Urſaonenſis, apud Henricum, ejuſque ſenatores geſturus renuntiatur, huic comes datus eſt Caſtellus noſter, quo in omnibus tantæ rei momentis pari eloquentia & induſtria viro legatus uteretur. Inde ad nos rediens, eam famam eximiæ integritatis prudentiæque in maximis expertæ novis quotidie ſui documentis exaggerans, dignus a parente Rege fuit habitus qui Ferdinandi Principis mores regendos, pueritiamque literis & pietate formandam ſuſciperet: quem illi honorem nondum delibatum mors invidit contingens anno MDXCIII. IV. kal. Aprilis. Præter doctrinæ, morumque gravitatis & ingenii, ex concionatorio munere præcipuam quamdam ſingularis facundiæ obtinuit laudem, ut a viro quodam aulico, magni nominis ejus temporis æquali, ſæpius inculcatum ſciam, haud minus ſuaviter quam Fabricii cujuſdam Denticii eximii per id tempus citharœdi melodiam, Ferdinandi declamantis ſermones ad circumſtantium aures pervenire. Huic tanto viro injuncta fuit publice cura literis tradendi res domeſticas, qua defunctus egregie ſuit centurias duas *Hiſtoriæ ordinis Prædicatorum* abſolvens, ea elegantia & pietatis ſtudio ut nihil ab homine expectari majus poſſet. Quominus tamen perſequeretur reliquas, parum proſperæ qua uſus eſt valetudini ſolent, qui de eo referunt, ſodales imputare. Operis hæc inſcriptio:

Hiſtoria general de Santo Domingo, y de ſu orden, duabus partibus: prior pars prodiit Matriti apud Joannem Cueſta 1584. in folio, poſterior Pinciæ 1592. folio ex officina Didaci Fernandez. Deinde utraque Pinciæ anno 1612. fol. Hujus priorem partem in Italicum ſermonem tranſtulit Timotheus Boton, Venetiiſque edidit anno 1589. poſteriorem vero Philippus Pigafetta: utramque autem a ſe recognitam iterum edi curavit Fr. Hyacinthus a Genua, ejuſdem ordinis, Panhormi apud Franciſcum Ciotti 1626. folio. Quare minus credendum exiſtimo Alphonſo Ferdinandi de *Scriptoribus Dominicanis* ſcribenti in Latinum vertiſſe laudatum Bottonium Hiſtoriæ iſtius centuriam primam. Gallice quoque ver-

ſum opus fuiſſe indicat Joannes Lopez, Monopolitanus epiſcopus, qui continuavit Hiſtoriam, in prologo III. Partis. De auctore cum magna laude loquitur Seraphinus Razzius in Hiſtoria Italica hominum illuſtrium Dominicanorum pag. 219.

FERDINANDUS DEL CASTILLO, rei tormentariæ architectus, reliquit in ſchedis MS.

Tratado de Artilleria. in 4. vidit Tamajus.

FERDINANDUS DE CASTRILLO, Gaditanus, Societatis Jeſu ſacerdos, edidit:

Magia natural, o Filoſofia oculta con nuevas noticias de los mas profundos myſterios, y ſecretos del univerſo viſible. Primera Parte: (agit hæc pars de his quæ pertinent ad terræ elementum) in oppido Trigueros ex officina Didaci Perez de Eſtupiñan 1649. 4.

Auctor *Bibliothecæ Societatis Jeſu* in appendice perperam vocat Hiſpalenſem, & errorem agnovit Natanael Sotuellus.

FERDINANDUS DE CASTRO-PALAO, Legionenſis, Jeſuita, natus circa annum MDLXXXIII. in Societatem receptus anno MDXCVIII. deceſſit MDCXXXIII. magna collecta fama cum ex profeſſione philoſophiæ Valliſoletana, theologiæque moralis Compoſtellana, tum maxime ex libris hujuſmet ſic vaſtæ atque utilis morum doctrinæ in lucem editis, quæ magno in pretio habentur, ſcilicet:

Operis moralis, De virtutibus & vitiis; tomis ſeu partibus VII.

I. *Continet Tractatus De Conſcientia. De Peccatis. De Legibus. De Fide, ſpe, & charitate.* Lugduni apud Claudium Landry 1631. Item 1645. in folio. 1656. folio.

II. *De Oratione & Horis Canonicis. De Adoratione, & Sacrificio. De Obſervantia feſtorum. De Decimis, & Immunitate Eccleſiaſtica. De Beneficiis.* Ibidem 1635. & 1656.

III. *De Juramento. De Voto, & Statu religioſo, & de vitiis religioni oppoſitis.* Lugduni 1631. folio. Iterumque apud Claudium de Four 1635. folio & 1649.

IV. *De Sacramentis in genere & in ſpecie.* Lugduni 1648. folio.

V. *De Matrimonio & Sponſalibus.*

VI. *De Pœnis Eccleſiaſticis.* Ibidem 1649. folio. Et prius apud Claudium de Four 1638. in folio.

VII. *De Juſtitia & Jure, Prudentia, Fortitudine, & Temperantia.* Lugduni 1652. Prodiit poſt obitum auctoris.

Vernacula item lingua:

Manual del Chriſtiano, de varias conſideraciones para el exercicio ſanto de la oracion. Pinciæ 1633. 4.

D. FERDINANDUS DE CEPEDA, ſcripſit:

Relacion del ſitio en que eſtá fundada la Ciudad de Mexico &c. Inundaciones que ha padecido, deſagues propueſtos, y emprendidos deſde el año de MDLIII. haſta el de MDCXXXVII. Mexici 1637.

FERDINANDUS DE CEPEDA, librum editioni paratum habebat cum ederetur Antonii de Leone *Bibliotheca Indica*, niſi idem ſit cum ſuperiore:

De la Plata enſayada, y barras de las Indias.

D. FERDINANDUS CHACON, Calatravenſis ordinis militaris, edidit tractatum:

De la Cavalleria de la Gineta. Hiſpali apud Chriſtophorum Alvarum 1551. 4.

FERDINANDUS CHIRINOS DE SALAZAR, Conchæ natus, parentibus Ludovico Eliſabethaque Villaria conjuge, ſodalis Jeſuitarum, inſignem ſibi doctrinæ totiuſque eruditionis famam confecit, Murciæ Complutique ſacra Biblia explanans. Nec minoris prudentiæ merito id obtinuit, ut Gaſpar Olivarienſis dux Guzmanius, penes quem vicariæ Philippi Regis IV. perpetuæque in republica tractanda vices erant, judicem ſibi atque rectorem conſcientiæ allegeret; ſimulque idem Rex Philippus concionatorem ſacrum. Plane ſumma apud utrumque gratia vigenti nil arduum magis aut prorſus impervium fuit quam, refragante profeſſionis regula, oblatas ſibi cum Malacitanæ apud nos, tum Chiarcenſis Peruani regni eccleſiarum infulas, ſacrumque diadema præcingere, quas quidem dignitates locupletis & ampli cenſus, ne inſtituta via decederet, conſtanter repudiavit. Judicem nihilominus egit in ſupremo tuendæ religionis conſeſſu ſacro dum annus verteret hujus ſæculi XXXI. ad gerendum id munus imperio adactus. Edidit præclara duo uſque huc publicitus data monumenta doctrinæ ſuæ ingeniique inſtructiſſimi, nempe:

Expoſitionem in Proverbia Salomonis, tomis duobus. Pariſiis 1619. folio.

Defenſionem pro Immaculata Deiparæ Virginis Conceptione: opus quidem copioſa eruditione, nulli eorum quæ tenera in Deiparam Virginem perpetuæ caritatis affectio hactenus expreſſit inferius. Compluti & Pariſiis 1618. & 1625. Coloniæque apud Joannem Kinckium 1621. & 1622.

Hi-

Hiſpanice autem dedit:

Practica de la frequente Comunion. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1622. in 8.

Expectabatur & in Canticorum Cantica expoſitio ; ſed ſpe decidimus , vocato eo ad meliorem vitam anno MDCXL.....

D. FERDINANDUS COLON , magni illius Chriſtophori , novi ad occidentem ſolem orbis adinventoris , filius ex Beatrice Henriquez (quam in codicillo quodam anno MDV. Auguſti XXV. die Segoviæ facto , heredibus exhibendam ut filii matrem Chriſtophorus ipſe commendat) citra conjugium procreatus , literarum ſtudia cupidiſſime amplexus , æmulum ſe paternæ virtutis , qua via potuit , ſerio conſtanterque ab hinc ſæculo Hiſpali profitebatur. Qua in urbe domum amplam & amœni proſpectus , Bæti fluvio appoſitam , ubi collegium hodie extra portam Regiam ſodalibus Mercenariis ſub appellatione Sancti Laureani ædificatum viſitur , cælebs ſacerdoſque inhabitavit. Ibidem locupletiſſimam omnium fere librorum, quotquot illa ætas prelo jam commiſſis fruebatur , quamplurium inſuper manuſcriptorum codicum bibliothecam ingentibus expenſis , ſed majore animo , collegit , inſtruxit, vivus fecit ſibi uſu familiarem , ac tandem moriens Hiſpalenſi eccleſiæ , cui & corpus commiſit Chriſtiano ritu procurandum , honorificentiſſimoque loco ſepeliendum , reliquit. Quæ quidem olim Joannis Vaſæi Belgæ doctiſſimi curæ aliquamdiu (quod ipſe initio *Chronici* ſui refert) commiſſa , hodieque non indiligenter in templi maximi Hiſpalenſis exedra paris vaſtæque magnitudinis cuſtodita , veteris poſſeſſoris animum erga literas , literarumque omnis generis monumenta , profeſſoreſque curioſiſſimum ac munificentiſſimum deprædicat. Plane is volens domi quam alibi natam celebrare virtutem , commentaria rerum a parente geſtarum elucubravit noſtrate lingua ſcribens:

Hiſtoria del Almirante D. Chriſtoval Colon: cujus quidem Hiſpana editio cum blattis nunc & tineis in angulo aliquo ſepoſitæ bibliothecæ (ſi Libitinam potuit uſque adhuc evitare) rixatur. Extat quidem Italica Alphonſi de Ulloa interpretatio , qui vir quamplura noſtrorum hominum ſcripta vernacula & familiaria fecit prudentiſſimæ genti , edita Venetiis , ubi is commorabatur huic curæ invigilans , anno 1571. in 8. atque iterum recuſa anno 1614. in 8.

Non defraudabo virum ornatiſſimum Alphonſi Garſiæ Matamori elogio ex opere *de Academiis & doctis Hiſpaniæ viris* : *Hujus etiam* (Chriſtophori Coloni) *filius Ferdinandus Colonus prope æqualem vitæ dignitatem in otio tenuit , quam pater in negotio habuit: nam , ut erat eximius ſingulariſque philoſophus , ædes ad Bætim operoſe magnificentiſſimeque ædificavit in loco ſalubri & amœno, muſis etiam maxime convenienti. Has circum topiario opere exornavit , ubi conſtructa quam ampliſſima bibliotheca , quæ XX. millia librorum dicitur habuiſſe , tum annuis dotata redditibus , ne non quotidianis librorum acceſſionibus aucta periret , vitam cum ſtudiis terminavit.* Hæc Matamorus. Hujus tam pervicacis erga literas amoris , & cum libris conſuetudinis teſtes ſunt codices ipſi plurium auctorum notis ejus per marginales illuſtrati, videlicet Senecæ Tragædiæ , Metamorphoſes Ovidii cum indice a ſe facto , idem de Triſtibus ac de Ponto , Virgilius , Horatius, Suetonius cum indice , Saxonis Grammatici de Regibus Daniæ Hiſtoria , Titus Livius, Lucretius etiam cum indice , Lucanus : liber item de Peregrino Vitæ humanæ Guilielmi Guillævillæi , atque etiam Elucidarium Corradi. Indices quoque formavit ipſe copioſiſſimos non modo nominum per alphabeti ſeriem auctorum omnium , quos bibliotheca contineret , ſed etiam notatis uniuſcujuſque libri argumentis , tamque id extenſe ut indices hi a ſe confecti viginti quatuor non minus occuparent volumina , propria manu exarata. Recognovit omnia hæc in libris ipſis , ut nos certiores redderet de Ferdinandi doctrina & induſtria , laboreque improbo , vir humaniſſimus , & hujuſmodi delitiarum amator, D. Joannes de Loaiſa , Hiſpalenſis eccleſiæ portionarius , a cura iſtius bibliothecæ , qui nuper hos libros Indicum , hucuſque incurioſe habitos , compaginari denuo , & novis pellibus pergamenis cooperiri curavit.

FERDINANDUS CORDUBENSIS , ſive DE CORDOBA , non aliis quam Abrahami Bzovii verbis , qui ex Joanne Trithemio hiſtoriam viri hujus admirabilis deſumpſit , hoc loco a nobis celebrandus eſt : *Venit ex Hiſpania in Galliam* (inquit ad ann. Chriſti MDI. ſect. 18. 19.) *Ferrandus Cordubenſis, miles auratus , artium medicinæ & theologiæ doctor , qui univerſam Pariſiorum ſcholam ſua mirabili ſcientia vertit in ſtuporem. Erat enim in omni facultate Scripturarum doctiſſimus , vita & converſatione honeſtiſſimus, non ſicut ille , de quo diximus* (innuit Italum quemdam cujus meminerat) *arrogans & ſuperbus , ſed humilis multum , & reverentia plenus. Memoriter tenuit Bibliam totam , Nicolaum de Lyra , ſcripta S. Thomæ Aquinatis , Alexandri de Ales , Joannis Scoti , S. Bonaventuræ & aliorum in theologia complurium ; Decretum quoque , & omnes utriuſque juris libros ; & in medicinis Avi-*

ce-

cenam, Galenum, Hippocratem, & Ariſtotelem, atque Albertum; omneſque philoſophiæ & metaphyſicos libros, & commentaria ad unguem ut ajebant memoria retinebat. In allegando fuit promptiſſimus, in diſputando acutus, & a nullo unquam ſuperatus. Denique linguas Hebraicam, Græcam, Latinam, Arabicam & Chaldæam perfecte legebat, ſcribebat ac intelligebat. Romam a Rege Caſtellæ miſſus orator, in omnibus Italiæ Galliæque gymnaſiis publice diſputans convicit omnes, ipſe a nemine vel in minimo convictus. Varia de ipſo inter doctores Pariſienſes erat opinio, aliis magum illum ac dæmone plenum cavillantibus, aliis ſentientibus contrarium. Non defuerunt qui Anti-Chriſtum putarent propter incredibilem ſcientiam Scripturarum, qua cunctos mortales videbatur excellere. Carolo duci Burgundionum aſtronomica vaticinatione longe ante prædixit interitum. Hæc Bzovius pene incredibilia, qui (ut ad Bibliothecam pertineret noſtram hoc portentum hominis) ſubjungit:

Commentaria in Almageſtum Ptolemæi edidit. Et:

In Apocalypſim S. Joannis Apoſtoli: aliaque opuſcula. Præter hæc reperio in *Bibliotheca Veneta* Joannis Philippi Tomaſini, in ea quæ fuit cardinalis Beſarionis olim extitiſſe:

Ferdinandi Cordubenſis de Artificio omnis ſcibilis: ad eumdem cardinalem Beſarionem in 4. in membranis. Opus hoc ſervatur in Vaticanæ bibliothecæ codice MS. 3177. cum hoc titulo: *Ferdinandi Cordubenſis de Artificio omnis & inveſtigandi & inveniendi natura ſcibilis, ad Rever. in Chriſto P. & omnium ſapientiſſimum D. D. Beſarionem Epiſcopum Sabinenſem S. R. E. Cardinalem & Patriarcham Conſtantinopolitanum, Nicænum vulgo appellatum.* Prologus incipit: *Quos vides inter ſcholaſticos & præſtantes ingenio viros vel juſtuliſſe penitus, vel in dubium revocaſſe ſit ne artificium quo omne natura ſcibile in ſingulis diſciplinis & inveſtigari & inveniri poſſit, eos conſtat rerum origines neſciſſe videri.* Et infra: *Itaque hæc ars nobis ſubtiliter & artificioſiſſime inveſtiganda eſt & tuo juſſu, & mea promiſſione debita. Nam de duabus philoſophiis id eſt Platonis & Ariſtotelis utra alteri præſtet differentem me ſubito e curſu ſuo revocavit voluntas tua; quippe qui juſſiſti intermittendum eſſe opus, & in artificium omnis & inveſtigandi & inveniendi ſcibilis calamum eſſe referendum. Nam quod ad comparationem cum Ariſtotele Platonis attinet, ad multam partem ejus operis tractationem perduxeram.* Quibus ex verbis de eo commentario ejus nobis conſtat, quo philoſophiam Ariſtotelicam cum Platonica deſtinatione illius Beſarionis, qui in hujus poſtremæ defenſione ita clarum fortitus fuit nomen, comparaverit. Idem in proceſſu ejuſdem prologi reprobat quaſi ineptiis plenam, & fructu vacuam Raimundi Artem, citatque tractatum alium *De Diſcretione Spirituum* a ſe factum. De Raimundo vero ſignatis verbis ait: *Unde facile conjicere potes virum hunc laicum mere fuiſſe, & omnium literarum expertem; ſed per humorem melancholicum elevatum habuiſſe ingenium, quo ubi fundamentis careas eruditionis atque doctrinæ, nihil periculoſius eſſe poſſit ut in extremos & fidei orthodoxæ adverſos labaris errores: quod & in eo viro deprehenſum eſt.* Hæc ille de Raimundo. Opus ipſum quod ſex partibus, ſive ut ipſe vocat particulis, continetur incipit: *Prima Particula hujus tractatus, qua ratione ſingulam veritatem natura ſcibilem & inveſtigare & demonſtrare poſſis &c.* Liber eſt in fol. 62. chartæ papyraceæ foliorum.

De Pontificii Pallii Myſterio & an pro eo aliquid temporale abſque ſimoniæ labe exigi poſſit: ad Reverendum in Chriſto Patrem & Dom. Dom. Franciſcum Piccolominæum S. R. E. Cardin. Diaconum S. Euſtachii Senenſem vulgo appellatum. Incipit: *Pallii, quo in argumentum extremi faſtigii Pontificiæ dignitatis amiciri ſolitos conſtat Novi Teſtamenti Pontifices Maximos, tanta majeſtas eſt ut inter ſacratas veſtes nihil vel concipi ſacratius poſſit.* Juſtæ molis opus eſt, & vere luce dignum, quod Vaticanus continet codex inter MSS. numero 5739. ſignatus.

Reperi etiam in editis libris ejuſdem Vaticanæ bibliothecæ:

Alberti Magni opus de Animalibus cum Præfatione Ferdinandi Cordubenſis qui ſe appellat *Sixti IV. Sanctæque Sedis Apoſtolicæ Subdiaconum, Artium & Sacræ Theologiæ Magiſtrum.* In qua quidem præfatione ait reddere ſe animalium Latina nomina Græce & Arabice, quod exequitur in catalogo operi præfixo: liber editus fuit Romæ anno 1478. in folio.

Verum quo pervenerit (monet Nicolaus Baſel. in additionibus Naucleri pagina 314. B.) *aut qualem vitæ habuerit finem nihil certi ſcribitur.* Hucuſque Bzovius, Baronii continuator, cujus eadem hæc verba tranſcripſit in *Eccleſiaſticam* ſuam *Hiſtoriam* ad ſæculum XVI. ſect. III. pag. 115. Joannes Henricus Hottingerus.

D. FERDINANDUS CORREA DE LA CERDA, Luſitanus, natus in oppido Tojal prope Lamecenſem urbem, ſive inde oriundus, Oliſipone autem in lucem editus, nunc cum hæc ſcribimus, id eſt anno MDCLXXVIII. Portuenſis epiſcopus, elu-

cu-

cubravit lingua vernacula, qua difertus & eloquens eſt:

A Vida de la Princeſa de Portugal Donnæ Joanna hirmaã do Rey D. Joaõ II. poſt Nicolaum Diazium, Joannem Lopezium, Bzovium Dominicanorum, Hieronymumque Romanum Eremitarum ſodalem, qui Catarinam Pinaxiam ducem omnes habuere, ut in ea dicimus. Oliſipone prodiit circa annum 1675. ex officina Joannis da Coſta.

Vida do Grande Capitaõ o Conde de S. Joaõ Marques de Tavora. Oliſipone in 4.

Vida do Marques de Marialva. Ibidem in 4. Idem ut fama fert auctor eſt libri, nullius auctoris certi nota ſignati, ſed ſuppoſititium Leandri Dorea Cazeres e Faria nomen præ ſe ferentis, hujus tituli:

Cataſtrophe de Portugal na depoſiçaõ del Rey D. Afonſo o VI. & ſubrogaçaõ do Principe D. Pedro o unico, juſtificada nas calamidades publicas, eſcrita para juſtificaçaõ dos Portugueſes. Oliſipone apud Michaelem Maneſcal 1669. in 4.

FERDINANDUS CORTES, Metellinenſis, inclytus ille Novæ Hiſpaniæ ad occidentem, Caroli Cæſaris Regiſque Hiſpaniarum auſpiciis, expugnator, Vallis Guaxacæ marchio, rebus fortiter prudenter atque animoſe geſtis ad poſterorum omnem memoriam clariſſimus, ornare venit hunc catalogum propter eas, quas ſcripſiſſe fertur *De rebus a ſe apud Indos geſtis epiſtolas* quatuor: quarum poſtrema tantum vulgaris eſt, quippe typis excuſa in folio anno 1525. At Germani dicuntur omnes patria lingua poſſidere. Necnon Latinas hujus noſtri narrationes duas, *de Nova Maris Oceani Hiſpania*, ad Carolum V. Romanorum Imperatorem, a Petro Savorgnano redditas, Coloniæ prodiiſſe anno 1532. refert Valerius Andreas Taxander in *Catalogo Scriptorum Hiſpaniæ.* Petrus hic Savorgnanus Foro Julienſis a ſecretis fuit Joanni a Revelles, Viennenſi epiſcopo, ediditque hoc opus Norimbergæ anno 1524. eodemque anno ex Latina Savorgnani interpretatione Italicam dedit aliam Nicolaus Liburnus ad Marinum Grimanum, patriarcham Aquilejenſem, Venetiis ex officina Bernardini de Viano de Lexova in 4. Lucius Marineus Siculus lib. XXIII. *De Rebus Hiſpaniæ memorabilibus*, qui liber de *Viris illuſtribus inſcribitur*, & tam is quam duo ſequentes libri XXIV. & XXV. integri reperiuntur in editione tantum Complutenſi anni 1530. multa de Corteſio memoratu digna cumulavit, in quibus celebrat *Orationes* ejus ad milites, quas extare ait *rerum ſuarum commentaria*, & plures *Epiſtolas* ad Carolum Regem miſſas; itemque *Defenſionem ſuæ dignitatis* apud eumdem Carolum habitam, in quibus omnibus facundiam ejus, ingenium, & rhetoricos frequenter colores elucere docet.

FERDINANDUS DE LA CRUZ, ſcripſit:

Aviſos eſpirituales. Medinæ Campi 1603. 16.

FERDINANDUS DE LA CRUZ, neſcio an alius a ſuperiore, Hiſpalenſis, ſcripſit:

Exercicios cotidianos de Oraciones, Indulgencias, Evangelios, Vidas de Santos, Letanias, y examen de conciencia para cada dia. Romæ apud Stephanum Dadelino 1600. in 8.

FERDINANDUS DIAZ, ſcripſit:

Libro de la vida, y excelentes dichos de los mas ſabios Filoſofos. Hiſpali 1538. in 4.

FERDINANDUS DIAZ, Regius advocatus fiſcalis, una cum doctore ut vocant AGUILERA, juris Salmantino profeſſore, ac doctore VICTORIA collegii Sanctæ Crucis Pincianæ urbis ſodali, examinavit ac publici juris fecit:

El Repertorio de las Leyes de todos los Reynos de Caſtilla. Quod quidem Hugo de Celſo in compendium a ſe redactum publicavit Pinciæ apud Joannem de Villaquiran 1547. in folio.

FERDINANDUS DIAZ PATERMANUS (Paternianus eſt in *Geſneri epitome*) Toletanus ait Valerius Andreas in *Catalogo*, ſcripſit:

Grammaticam Chaldaicam.

FERDINANDUS DIAZ DE VALDEPEÑAS, notarius cauſarum criminalium prætorii Granatenſis, reliquit:

Suma de Notas copioſas ſegun el eſtilo, y uſo deſtos reynos. Toleti 1546. in folio.

FERDINANDUS DE ENCINAS, Aragonus, Pariſiis in Bellovacenſi collegio artem dialecticam profitebatur, ſterilem quidem illam, atque ineptiſſimis ſophiſmatum tricis aſperam & injucundam, ſæculi vitio in gymnaſio iſto dominantem, quo tempore ſcripſit:

Oppoſitiones. Pariſiis per Joannem a Penna 1527. folio.

Tractatum de verbo mentis, & Syncategorematicis. Pariſiis 1528.

De Compoſitione propoſitionis mentalis. Pariſiis 1521. folio.

Tractatum Summularum, & ſyllogiſmorum. Ibidem 1526.

Ter-

Terminos perutiles, & principia Dialecticæ communia. Toleti 1534. in 4. Lugduni-que per Benedictum Bonnis 1537. folio. Videſis Ludovici Vivis libellum *in Pſeudo-dialecticos*, & Matamorum *de Academiis & doctis Hiſpaniæ viris*. Hunc diſcipulum Thomæ a Villanova (ſi alius non eſt ejuſdem nominis) fuiſſe monet Alvarus Gomezius *De rebus geſtis Ximenii* lib. VIII. *Hic cum raram indolem*, adjungens, *& ingenii acumen opuſculis editis oſtentaſſet, magnamque ſui ſpem concitaviſſet, immatura morte præreptus fuit.* Marineus Siculus lib. XXV. cap. de viris quibuſdam literis inſignibus, Ferdinandum de Encinas Pincianum vocat.

F. FERDINANDUS DE ESCALANTE, Hiſpalenſis, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ magiſter, ſacræque hujus facultatis primarius academiæ Hiſpalenſis profeſſor, poſtquam familiæ ſuæ provinciam Bæticam adminiſtraſſet, dum iſtius urbis monaſterium, quod divis martyribus Hiſpalenſibus Juſtæ ac Rufinæ ſacrum eſt, moderaretur edidit:

Clypeum Concionatorum verbi Dei, in quo ſunt ſculptæ omnes viſiones ſymbolicæ, & ſigna realia veteris Teſtamenti, & cauſæ univerſæ eloquii divini; & quid ſacræ Scripturæ ſecundum ſeriem decem prædicamentorum attribui poſſit, una cum Hiſtoria Geneſeos a mundi principio uſque ad gentium diviſionem: libris VIII. ad Philippum III. Hiſpaniarum Regem, tum alibi, tum Venetiis in 4. apud Joannem Kruger 1613. *Ex concionandi methodis Ferdinandi de Eſcalante Clypeus concionatorum erudita operoſaque tractatione & candore, quo ſuum cuique (reformatis etiam) relinquit, inſignis eſt* eruditus ille ait Joannes Henricus Hottingerus in *Bibliothecarii* ſui lib. III. cap. IV. in fine. Reformationem acatholici, qualis Hottingerus fuit, in ore ſemper ferunt.

D. FERDINANDUS DE ESCAÑO, advocatus, Hiſpalenſis, & ordinarius ordinis S. Joannis Hieroſolymitani, hac occaſione ſcripſit:

Propugnaculum Hieroſolymitanum ſacræ Religionis Militaris S. Joannis Hieroſolymitani. Hiſpali 1663. Deindeque electus a Rege noſtro Carolo Manilani dicaſterii judex edidit:

De Perfectione voluntatis teſtamento requiſita, & de Teſtamento perfecto ratione voluntatis, & imperfecto ratione ſolemnitatis, cœpto & non completo ob impedimentum Teſtatori ſuperveniens, ad Javoleni reſponſum in L. Si quis cum Teſtamentum XXV. D. De Teſtamentis. Hiſpali apud Joannem Franciſcum de Blas 1675. in folio. Spem dedit jam tum alio-rum duorum, hoc eſt:

De locatione ad vitam. Itemque:

Selectarum Juris Allegationum. Tranſivit ad Philippinas uſque inſulas auditoris ut vocant munere ornatus.

FERDINANDUS FLOREZ, collegiatæ eccleſiæ Xerezienſis canonicus, dedit verſum ex Michaelis Savanarolæ Italico, Joannique Medinæ Aſſidonenſis duci nuncupavit:

Regimiento de Sanidad. Hiſpali apud Dominicum de Robertis 1541. in 4.

Vertit etiam in Latinum, nuncupavitque Federico Tarifæ marchioni:

La Hiſtoria de Herodiano. 1532. folio.

FERDINANDUS DE GOES LOUREIRO, Luſitanus, Oliſiponenſis, abbas S. Martini de Soellaens, ſcripſit:

Breve Suma, y relacion de las vidas, y hechos de los Reyes de Portugal, y coſas ſucedidas en aquel Reyno deſde ſu principio haſta el año de MDXCV. Mantuæ apud Franciſcum Oſana, ducalem typothetam, 1596. in 4.

F. FERDINANDUS GOMEZ, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, præfuit cœnobiis Toleti ac Pinciæ urbium, doctrina vir præſtanti & ingenio. Reliquit inedita apud domeſticos:

In Secundam Secundæ Sancti Thomæ Commentaria. Altuna in *Hiſtoria* hujus ordinis lib. IV. pag. 633. rei auctor eſt.

FERDINANDUS GOMEZ DE ALGAVA ET ESPEJO, Montilla Bæticæ provinciæ oppido Cordubenſis amplæ familiæ oriundus, in proximo huic altero Aguilar dicto parochus, edidit:

Primera Parte del Arte de ſervir a Nueſtra Señora, y entretenimientos para los devotos. Montillæ apud Joannem Baptiſtam de Morales 1631. in 8.

FERDINANDUS GOMEZ ARIAS, natus in Talaverâ, municipio agri eccleſiæque Toletanæ ornatiſſimo, juris artem profeſſus eſt non ſine argumento hujus ſtudii foras in publicum dato, quippe ante alios plures, circa hanc ipſam adornandam Spartam occupatos, elaboravit atque edidit:

Subtiliſſimam & valde utilem Gloſſam ad famoſiſſimas, ſubtiles, ac neceſſarias, & quotidianas leges Tauri. Compluti 1546. in fol.

FERDINANDUS GUERREIRO, Luſitanus, patria ex oppido Almodovar de Portugal, Societatis Jeſu ſacerdos, *Relationes* edi-

edidit vernacula lingua earum rerum quæ ad orientem ſolem anno MDC. tribuſque ſequentibus contigerunt, libris quatuor: quorum primus continet *res Japonicas*. II. *Sinicas & Molucas*. III. *Indicas*. IV. *Æthiopicas, Baſilicas & Guineas*. Oliſipone 1605. Partem hujus convertit in Caſtellanam linguam Antonius Collazus, ejuſdem Societatis, ac Pinciæ edidit anno 1604. Item ſcripſit *Narrationem* alteram annorum MDCVI. & MDCVIII. libris IV. quorum primus continet *Japonica & Sinica*. II. *Res provinciæ Meridianæ*. III. *Res provinciæ Septemtrionis*. IV. *Guineam & Braſiliam* complectitur.

FERDINANDUS DE HERRERA, Salmantinus, rhetoricæ artis magiſter, parique in mathematicis & philoſophicis diſciplinis quam in ſuis rhetorum exercitationibus laude verſatus. Hujus multiplicem doctrinam ingenium atque induſtriam celebrat in *Grammatica ſua Propægnia* clarus vir æqualis ejus Antonius Honcala, Abulenſis canonicus. Extat quoque ejuſdem honorifica mentio in Alphonſi cujuſdam Seguræ epiſtola ad Joannem Vergaram Toletanum, quæ inter alias legitur *Marinæi Siculi* lib. XV. cujus ad noſtrum verba hæc pertinent: *Memoriam mihi afferebat illius temporis cum merebam ſub Ferdinando Herrarienſi, utinam tam bene fortunato quam inter Latinos noſtro tempore principe*. Scripſiſſe dicitur, laudatore Honcala, quos certe nuſquam vidimus publicitus datos:

Commentarios in Laurentii Vallæ Elegantiarum libros.

Reperio huic, ni fallor, adſcriptum Hiſpanum opuſculum ſic inſcriptum:

Diſputa breve de ocho levadas contra Ariſtoteles, y ſus ſequaces. Salmanticæ 1517. 4. Vidit D. Thomas Tamajus. Forteque non alius eſt Ferdinandus Herrerienſis de quo & opere quodam ejus hiſtorico ita Marineus Siculus lib. XXIII. Rerum Hiſpaniæ memorabilium, in elogio Roderici comitis Caprenſis: *De rebus præterea domus Caprenſis magnifice geſtis Ferdinandus Herrerienſis, vir eloquentiſſimus, librum ſcripſit, quem mihi legendum tradidit, & ego non ſine admiratione perlegi dicens: O felices Caprenſis domus equites, qui rerum ſuarum talem meruerunt habere ſcriptorem*. Idemque Marineus lib. XXV. (fol. 172. in editione Complutenſi 1530.) Ferdinandum hunc, & Lupum ejus filium, his verbis extollit: *Fuit etiam contemporaneus Antonii Nebriſenſis Ferdinandus Herrerienſis, in omni genere literarum præſtantiſſimus, qui nuper moriens diſcipulos reliquit quamplurimos, quos more Quintiliani propoſitis quæſtionibus & argumentis declamare diligentiſſime laborioſiſſimeque docuit. Cujus filius Lupus Herrerienſis eruditionem paternam ſi non exceſſit prorſus æquavit, & admodum juvenis omnes quidem meo judicio ſuos coætaneos eruditione ſuperavit*. Hæc Marineus.

FERDINANDUS DE HERRERA, Hiſpalenſis, cum præcipuis ævi ſui & aliorum vatibus in Lyrica poeſi de palma contendit. Ea quippe ejus fuit caſti ac nitidi ſermonis cura, ea verborum ac rerum copia & elegantia, ea tandem felicitas explicandi honeſte atque diſerte, maximaque cum dictionis venuſtate conceptos amorum ignes & animi affectiones, muſis & Apolline multo ut ille ait fœcunda, ut pauciſſimis quidem tributam Divini appellationem omnium illius ætatis hominum confeſſio ei abſque aliorum invidia uno ore detulerit. Heroicos etiam verſus propria vi ac ceteris epicæ majeſtatis dotibus eadem cum elegantia & nitore conſignavit, proſa etiam oratione in paucis diſertus, Latinæque ac Italicæ eruditionis amator. Poetica opera ſimul prodierunt cum hac inſcriptione:

Obras en verſo, ſive, *verſos de Fernando de Herrera*. Hiſpali primum 1582. Iterumque cura Franciſci Pacieci Hiſpalenſis apud Gabrielem Ramos Bexarano 1619. in 4. cum erudita præliminari epiſtola D. Franciſci de Rioxa, quem loco ſuo pro merito laudabimus.

Edidit quoque:

Obras de Garcilaſo de la Vega con anotaciones. Hiſpali apud Alphonſum Barreram 1580. 4.

Vida, y muerte de Thomas Moro. Hiſpali 1592. in 8. Matritique apud Ludovicum Sanchez 1625. in 8. Scilicet elogium hujus ſummi cum literis, tum integritate morum & conſtantia viri tyrannide majoris graviſſimum ac diſertiſſimum, cujus vitam Latine ſcripſit Thomas Stapletonus.

Relacion de la Guerra de Chipre, y ſuceſo de la Batalla naval de Lepanto. Fidei ac elegantiæ nomine opuſculum cum paucis comparandum. Hiſpali 1572. in 8.

FERDINANDUS DE HOZES, ſcripſiſſe dicitur:

Sobre los Triunfos de Franciſco Petrarca.

FERDINANDUS DE LAS INFANTAS, qui ſe Idiotam inſcripſit, Cordubenſis presbyter, edidit:

De Prædeſtinatione librum. Pariſiis 1551. excuſum; ſed quem prohibitum lectoribus voluiſſe Romanam ſedem Poſſevinus in *Apparatu* refert. Reperio tamen recuſum Pariſiis 1653. in 8.

De Libero arbitrio, & divinis auxiliis. Parisiis 1601. 8.

Librum divinæ lucis in CIX. Psalmi, ejusque mysteriorum expositionem, in quo de Humana Redemptione, Ecclesiæ Sacramentis, Electorum gaudio, & Damnatorum pœnis. De Pœnitentia. De Peccato in Spiritum Sanctum. De Visione Ezechielis, Esaiæ, Joannis &c. ex Italico, nec dicit cujus, in Latinum traduxit, atque edidit suis impensis Coloniæ 1587. Et Parisiis recusum 1601. in 8. Et Coloniæ iterum 1603. in 4. apud Bertrand. Bucholtzer. Qui liber prohibetur etiam in *Indice* nostro. Ambiguum huicne an alii tribuenda sequentia opera diversissimæ quidem artis. Nomen & patria Corduba, quibus etiam horum indigitatur auctor, detinet quominus dividas: quod sine veritatis præjudicio interim esto.

Plura modulationum genera, quæ vulgo contrapuncta appellantur super excelso Gregoriano cantu. Venetiis 1570.

Sacrarum varii styli cantionum tituli Spiritus Sancti lib. II. cum quinque vocibus. Ibidem in 4. 1580.

Hæc Verderius adducit in *Supplemento Bibliothecæ Gesnerianæ.*

FERDINANDUS DE JAEN, Cordubensis, theologus, morum integritate doctrinaque in sæculo, & in Jesuitarum sodalitate, in quam se dedit matura jam ætate, ac doctorali fulgentem laurea commendatissimus. In Hispania Romæque Viennæque theologiam explicuit, atque in Romana curia diem tandem suum obiit. Ediderat laicus:

Quæstionem quodlibeticam cum argumentis, in qua Matthæus & Lucas, qui videntur dissidere circa Christi genealogiam breviter in concordiam rediguntur. Compluti apud Joannem Brocarium 1557. in 8.

FERDINANDUS JARAVA, dedit in vulgus:

Las Liciones de Job, con los nueve Psalmos, que con ellas se cantan en las horas de los finados trasladadas en Castellano. Antuerpiæ 1550. in 16. Idem forte auctor est operis ita inscripti:

Instruccion de Mercaderes, que trata del comprar, y vender, y de la usura que puede ocurrir en la mercancia: con un Tratado de Cambios. Quod opus sub nomine doctoris Saravæ ab Alphonso Ulloa translatum vidimus in Italicam linguam, atque Venetiis editum apud Bolognium Zaltierum 1561. in 8. Auctor hujus libri theologus est & concionator, cujus sui muneris in *Tractatu de Cambiis* recordatur. Quare non temere eum distinximus a Joanne de Jarava medico.

D. FERDINANDUS DE LOAZES, Oriolæ in Valentinis ortus, literis operam, maxime legalibus, Bononiæ in sodalitio Hispanorum ab Ægidio Albornotio cardinali constructo procul navavit a patria; sed quas ipsa quidem in ore civium atque exterorum largiore cum commendatione venire fecit, honestissimis ecclesiasticæ rei muneribus, in hominem doctissimum, & utriusque juris doctorem, quandiu in vita fuit, collatis. Cum Ticini etiam jus docuisset, ut scriptum alicubi legimus, patrocinium fiscalium documentorum Valentiæ primo apud sacros judices temeratæ religionis exercuit, postea & sedit ipse judex in consimili patrum Barcinonensium senatu. Caroli dein Cæsaris postulatione ad Elnensis ejusdem Catalonici tractus ecclesiæ, paulo post ad Ilerdensis, necnon & sub Philippo rerum jam domino ad Dertusanæ etiam thronum conscendit. Antistes quoque Tarraconensis anno sexagesimo proximi retro sæculi creatus, veluti exhausit dignitatum album quas provincia ista in tam bene de se meriti gremium viri conferre poterat. Quare Philippus, talium hominum honestator providentissimus, patriarchatu jam Antiocheno (quæ dicis causa decerni hodie solet maxima olim totius orientis dignitas) a Pio IV. Pontifice ornatum, ad Valentinam sedem hujus regni principem in Martini Ayalæ recens defuncti locum ut transferretur effecit IV. kalendas Maji anni MDLXVII. Nec annum tamen complere eum in hujus muneris administratione mors permisit, Februarii nempe sequentis anni ultima die ad meliorem, nec ultra interituram diem, vocatum. Joannes frater germanus sodalis Prædicatorum ad Oriolanum sui ordinis collegium exuvias fratris, a quo extructa hæc domus fuerat, pertulit. Nec multo post ad manus domesticorum venerunt nuncupatæ ei, quem adhuc esse in vivis credebant, literæ cardinalium Alexandrini & Sancti Clementis, Pii Papæ V. propositum conferendi ei quantocius ad postulatum Regis purpuratorum patrum insignia renuntiantes. Vivus edidit:

De Matrimonio Regis Angliæ Henrici VIII. & Catherinæ Austriacæ. Barcinone apud Claudium Amorosum 1531. folio.

Super Rubricam, & integrum Titulum Institutionum de Justitia & Jure: ut est in *Indice Scriptorum Juris.*

Consilium, sive Juris allegationes super controversia oppidi de Mula orta inter Marchionem de Velez & illius subditos super ejus oppidi Jurisdictione. Mediolani 1552. in 4. In quo tamen argumento adversantem habuit summum virum Ferdinandum Vazquium a Menchaca, ut patet ex multis capitibus lib. I. *Controvers. illustrium.*

Su-

Super Leg. Filius fam. CXIV. §. Divi. D. de Legatis I. Extat tomo IV. *Repet. diverſ. Juris civilis.*

De Converſione & baptiſmo Agarenorum. Valentiæ 1525. quod opus laudat Joſephus Stephanus Oriolanus antiſtes in tract. *De Unica religione* : & Gaſpar Eſcolanus in *Hiſtor. Valent.* lib. x. cap. XXXVII. Laudat item Marcus Mantua in *Epitome virorum illuſtrium.*

Additiones necnon *ad Lancellotum Galiaulam* reperio alicubi hujus nomini inſcriptas.

Laudat ſæpius *diſertiſſimi ac doctiſſimi viri* appellatione Ferdinandum noſtrum alter Ferdinandus Vazquez Menchaca in *Controverſiis illuſtribus*, quorum jam meminimus.

FERDINANDUS LOPEZ DE CASTAÑEDA, Luſitanus, apparitor (ſive malis bedellum) academiæ Conimbricenſis alter ex duobus tunc primum erectæ impoſitis, meditatam olim diſpoſuit, ac Luſitanice dedit poſt Indicam in comitatu parentis Regii judicis peregrinationem:

Hiſtoria do Deſcubrimento e Conquiſta da India pe los Portugueſes. Conimbricæ 1552. decem libris. Quam deinde ſibi adoptavit Caſtellæ ſermo, Antuerpiæ editam (aut ſaltem ejus priorem partem quam vidimus) anno 1554. in 8. Item Gallicus, item Italicus Venetis typis anno 1577. apud Jordanum Zilettum in 4.

FERDINANDUS LOPEZ DE YANGUAS, ſcripſit:

Triunfos de la locura. 1542. in 4.

Cinquenta Preguntas. Valentiæ 1550.

FERDINANDUS MAGALLANES, (vulgo MAGALHAENS) Luſitanus, toto orbe notus ob maritimam illam expeditionem, qua novo invento meridionali freto, cui a nomine ſuo appellationem fecit, circuiſſet eumdem totum orbem terrarum rector ipſe claſſis Regum Catholicorum, niſi deſcendens in quamdam inſulam in levi prælio cum incolis ejus commiſſo miſerabiliter concidiſſet. Scriptum reliquit *Navigationis ſuæ Diarium*, ſive *Ephemerides* : quod apud Antonium Morenum, Regium Hiſpalenſis domus Indicæ coſmographum, fuiſſe in ſchedis MSS. Ruderici Cari Utrarienſis, mihi olim amiciſſimi capitis, me legiſſe memini.

FERDINANDUS MANZANARES FLORES, inter rhetores naſcentium in Hiſpania liberalium diſciplinarum, aut verius renaſcentium tempore numerabatur, qui Antonii Nebriſſenſis magiſtri juſſu olim edidit:

Rhetoricam : ſive de dicendi venuſtate, de verborum ſententiarumque coloribus, de componendis epiſtolis : ad Joannem Hiſpaniarum Principem.

F. FERDINANDUS DE SANCTA MARIA, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, laudatus a ſuis in orienti præco Evangelii, ſcripſiſſe dicitur, nec adjungunt quo ſermone:

De obſidione Goenſi librum : *quam ante paucos annos ibidem Indorum multitudo innumera fecit, & Luſitanorum gens ſtrenuiſſime multis hoſtium turmis cæſis & profligatis propulſavit*, ait Antonius Senenſis in *Bibliotheca* ſua *Prædicatorum Fratrum.*

Vitam quoque *B. Fratris Hieronymi a Cruce* Oliſiponenſis pro Catholica fide in Taprobana inſula martyrio affecti : ut lego apud Fernandez in *De Scriptoribus* Prædicatoriæ familiæ.

F. FERDINANDUS DE SANCTA MARIA, Aſturicenſis, Carmelitarum Nudipedum in Italia primus præfectus generalis, poſtquam & iterum ad idem eſſet munus aſſumptus, & Gregorio XV. & Urbano VIII. Summis Pontificibus in pretio habitus a ſalutanda Pontificis hujus poſtremo dicti nomine Maria Hungarorum Regina per Italiam verſus Germaniæ limites iter dirigente, Romam rediiſſet, diem ſuum obiit anno MDCXXXI. Collegiſſe & edidiſſe dicitur:

Bullarium ſui Ordinis.

Inſtructionem fratrum ſuæ Congregationis.

Epiſtolam paſtoralem quandam.

Tractatum de Reverentia qua Sacerdotes debent celebrare.

D. FERDINANDUS MARTINEZ MASCAREÑAS, Luſitanus, nobili hac, rebuſque pace ac bello geſtis inclyta Portugalliæ familia natus, poſt gubernatam rectoris munere Conimbricenſem ſcholam epiſcopus Silvenſis, generaliſque ut vocant inquiſitor (Religionis ſupremum ibi judicem intelligo) moxque Guardienſis præſul, turbatis etiam regni rebus floruit integritatis & doctrinæ nomine. Edidit namque:

De Auxiliis divinæ gratiæ ad actus ſupernaturales tractatum. Lugduni apud Horatium Cardon 1615. in 4.

In Proverbia eum commentaſſe refert, virum laudans *epiſt. I. centuriæ IV.* D. Franciſcus Emmanuel.

D. FERDINANDUS MATUTE DE AZEVEDO, Matritenſis, poſt Complutenſem juris profeſſionem, forenſemque in curia Regia viginti trium annorum exercitationem, conſultor ut vocant Siciliæ proregum

factus, beneficio ætatis plurium fuit adeptus tempora. Ex Neapolitano tamen otio, forsan emerito, in vulgus emisit:

Triunfo del desengaño contra el engaño, y astucia de las edades del Mundo para todas profesiones, y para todos Estados: duobus tomis apud Lazarum Scorigium 1652. in folio. In quo opere illud admiratione magis quam laude dignum est, octo syllabis versibus a principio & titulo ipso usque ad calcem (quod nescio an plures animadverterint) conscriptum esse.

Disquisitionum item *Juris Semicenturia*. Prodiit anno 1653. postuma Panhormi in folio. Ejus quoque:

Responsum pro impositione gabellæ contra Messanenses laudat Thomas Delbene 1. parte *de Immunit. Eccles.* cap. v. dubit. XIV. sect. IX.

FERDINANDUS DE MENA, quem Lusitanum Andreas Scotus Valeriusque Andreas Taxander & Georgius Cardosus nuncupant, mihi vero ex manuscriptis docti viri Hieronymi Romani de la Higuera Jesuitæ certum atque indubitatum est, in Carpentania ad oppidum Socuellamos natum, doctor medicus, Complutensem scholam, ornatus ipse tandem summo præcipuoque hujus artis docendæ loco, admodum nobilitavit. Deinde ad cubiculum Philippi II. Regis Catholici evocatus mire placuit, cum facultatis medicæ saluberrimis experimentis frequenter editis, tum elaboratis monumentis doctissimis, quorum habes catalogum:

Methodus febrium omnium, & earum symptomatum curatoria. Cui accessit liber:

De Septimestri partu, & purgantibus medicamentis. Antuerpiæ apud Plantinum 1568. in 4.

Claudii Galeni de Pulsibus librum e Græco convertit, & doctissimis commentariis illustravit. Compluti 1553. in 4.

Ejusdem liber de Urinis cum interpretatione, & commentariis locupletissimis. Ibidem eodem anno.

Commentaria in libros Galeni de sanguinis missione & purgatione. Augustæ Taurinor. anno 1587. in 8.

Libellus utilissimus de ratione permiscendi medicamenta, quæ passim in usus veniunt. Compluti 1555. 8. Augustæ Taurinorum 1587. in 8. Prodiit etiam Augustæ Taurinorum:

Antonii Lobetti de Foco putredinis in febribus intermittentibus Disputatio cum commentariis Ferdinandi de Mena. 1625. 8. Joannes Antonius vander Linden in *Appendice Librorum serius visorum* in fine *De Scriptis Medicis.*

FERDINANDUS DE MENA, Toletanus, vertit ex Gallica Heliodori interpretatione, non ex Græco aut Latina:

La Historia Etiopica de los amores de Teagenes, y Cariclea. Matriti 1615. in 8. & Compluti 1587.

FERDINANDUS MENDEZ PINTO, Lusitanus, Montemajore, quem XVI. passum millibus a Conimbrica urbe cognomentum Veteris nobilitat, prognatus, edidit peregrinationis suæ commentarium, qui nondum omnimodo fidem auctoris pluribus adprobavit. Titulus ei Lusitanicus, qua lingua conscriptus est:

Peregrinaçam de Fernan Mendez Pinto. Ulisipone 1614. post auctoris mortem recognitus & in sectiones tributus a Francisco de Andrade, atque editus in folio. Quem deinde ex Lusitanico fecit Castellæ vernaculum, adjuncto *Apologetico* pro tuenda historiæ fide, Franciscus de Herrera Maldonado, ediditque anno 1620. in folio Matriti Thomæ Juntæ typis. Cui quidem convenit cum magno illo Thoma Maluenda in propugnanda Pinti fide & hac historia. Consulesis ejus librum IV. *De Antichristo* cap. XV. Gallice etiam prodiit Parisiis. Jesuitarum institutum profitebatur cum in India agebat in sodalitio S. Francisci Xaverii, isque e propria pecunia expensas viro magno suffecit ad ædificationem primi Christiani plagæ istius orientalis templi ut Lusitani affirmant. Ex cujus MSS. relationibus rerum a Xaverio gestarum, quas penes Ferdinandi nostri viduam (relicto enim religioso instituto sequutus postea fuit sæculi castra) & quamdam ejus filiam reperit Joannes Lucena, dicitur historiam hujus eximii verbi Dei præconis atque Indiarum Apostoli maximopere locupletasse. Leguntur editæ Olisipone quædam Ferdinandi *Epistolæ*, quæ primæ reputantur earum, quibus Indica Jesuitarum expeditio rerum orientalium notitias Europam instruxit. Georgium Cardosum videsis in *Agiologii Lusitani* III. parte die XXI. Junii mensis in commentario lit. a.

Obiisse dicitur in oppido Almada e regione Olisiponensis curiæ.

D. FERDINANDUS DE MENDOZA, parentibus editus est longe illustrium familiarum Hispanæ nobilitatis, Joanne Hurtado a Mendoza Agneteque a Ribera. Hæc enim Melchioris a Ribera, Auñonensis marchionis primi, germana soror, ille vero ex amplissima derivatus Mendoziorum progenie loci, El Fresno de Torote appellati, & a majoribus per manus accepti, quartus fuit toparcha. Legalibus hic literis & canonicis, atque adeo mul-

multiplici eruditione ſic ab adoleſcentiæ flore conſpicuum ſe reddidit ut in admirationem ſummi profectus tam brevi temporis ſpatio facti æquales omnes, eoſdemque viros totius Hiſpaniæ doctiſſimos plane commoverit. Juvenis adhuc edidit:

Diſputationes in locos difficiliores Tituli de Pactis in Digeſtorum libris. Compluti 1586. folio.

Maturioris ætatis, & accuratioris operæ fructus ſunt:

De confirmando Concilio Illiberritano ad Clementem VIII. P. M. libri III. Matriti apud Thomam Juntam 1594. Quod opus novis acceſſionibus auctoris ipſius locupletatum diu eſt, quod a Batavo-Lugdunenſibus typis expectamus. Præceſſit tamen in procuranda editione altera vir eruditus, & Salmantinus profeſſor, D. Emmanuel Gonzalez Tellez, qui Lugduni prodire id fecit ex officina Philippi Borde, Laurentii Arnaud & ſociorum anno 1665. adjunctis unicuique *Concilii* decreto, & Mendozæ lucubrationi diverſorum, Albaſpinei, Binii, Longi Coriolani, Loaiſæ, ac propriis notis.

Obiit Ferdinandus ante obitum dementiæ incurſo morbo, manſitque ad mortem uſque Matriti miſerabiliter eo detentus, feliciore vita atque exitu dignus.

FERDINANDUS DE MENDOZA, alius a ſuperiore, Pincianus patria, ſed profeſſione Jeſuita, philoſophiam Frexenali & Hiſpali, theologiam tam moralem quam ſcholaſticam Aſtigi, Cordubæ, Hiſpali, demumque Matriti in nova a Philippo IV. inſtituta academia docuit. Philippus Alegambe affirmat in *Bibliotheca* ſua *Societatis* maturaſſe eum per id tempus prelo, de quorum editione nil audivi hactenus:

De Judiciis & Judicibus opus.

Fundamenta Juris & Morum: pluribus tomis.

Principia & fundamenta Theologicæ doctrinæ ſcholaſticæ.

Prolegomena in Sacram Scripturam.

Hiſpane item:

Apologia por la Compañia de Jeſus.

FERDINANDUS DE MENDOZA, Jeſuitarum item ſodalis, poſtquam excel. D. Ferdinando Ruiz de Caſtro comiti de Lemos, cum Neapolitanum regnum gubernaret, a miniſterio ſacrarum confeſſionum fuiſſet, creatus archipræſul Cuſcenſis in Peruanis regionibus eo contendit, ibidemque fato functus eſt. Scripſerat:

Tres Tratados de las Gracias, Oficios, y Tratas. Neapoli apud Tarquinium Longum 1602. in 4. ut proregi ſuo præſto eſſet in rebus iis controverſis explanandis.

FERDINANDUS DE MENESES, Luſitanus, Sebaſtiani Portugalliæ Regis orator ad Pium V. Papam, edidit ut lego in *Bibliotheca Pontificia*:

Orationem, quam habuit Romæ in Aula Regia dicta, nomine iſtius Regis, ad eumdem Papam.

D. FERDINANDUS DE MENESES ET D. LUDOVICUS DE MENESES, germani fratres, Luſitani, familiæ hujus nobiliſſimæ comitum de Linhares, quorum primum comitem Antonium proavum, ſecundum Ferdinandum a Noronha avum habuere, germen duplex, qui Ludovicus Joannam unicam fratris filiam heredemque conjugem duxit, uterque vero comes de Erizeira nuncupatus, varia elucubraſſe dicuntur aut ſinguli, aut ſimul in unum conferentes. Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* tomo III. die V. Junii lit. a. in fine comitem de Erizeira ſcripſiſſe ait:

A Hiſtoria de Tanjer: quæ MS. ſervatur. Hic eſt Ferdinandus, qui eam urbem & Africanam arcem aliquando rexit gubernator. Idem edidit:

Vida & acçoẽs do Rey D. Gioaõ primeiro. Oliſipone 1677. in 4. At rever. P. Fr. Emmanuel a Reſurrectione Auguſtinianus, excalceatæ ſuæ provinciæ Portugalliæ procurator in urbe Romana, mihi auctor fuit, cum in ſimul ageremus anno MDCLXXVIII. ſcribere utrumque:

As Guerras que Portugal teve com Caſtelha por eſpaço de cerca quarenta annos: hoc eſt de Luſitano ultimo ſuper jure regni bello. Exiit tamen opus Ludovici nomine cum titulo *Hiſtoria de Portugal reſtaurada*: Luſitane. Pariſiis apud Joannem le Caille 1680. Ludovicus ex illis unus eſt, qui Regiarum rationum curam ex munere habent, quod Veador da Facenda vulgus vocat.

D. FERDINANDUS DE MENESES ET PEDROSA, Salmantinus, Ludovici Rodriguez de Pedroſa Luſitani, profeſſoris medici ejuſdem univerſitatis, cujus loco ſuo recordamur, filius, doctor ipſe canonici juris in hac ſchola, cathedrarumque candidatus, ſcripſit:

Repetitam prælectionem, ſive facilem & brevem expoſitionem ad Tit. Pandectarum de diverſis Regulis Juris antiqui. Salmanticæ apud Melchiorem Eſtevez 1665. in 4. Surdaſter factus, & muneri profeſſorio ineptus, honoris cauſa miſſus fuit ad Indos, eccleſiæ S. Fidei de Bogota nuncupatæ urbis novi regni Granatenſis portionarius.

FER-

FERDINANDUS DE MOLINA, Cordubenſis, templi S. Mariæ de Fonte Sancta ejuſdem urbis capellanus, ex pervetuſtis lapidibus & authenticis ſcriptoribus acceptam evulgavit:

La Hiſtoria de la milagroſa Imágen de la Fuenſanta de la Ciudad de Cordoba: ut in ſuo *Atlante Mariano* refert Guilielmus Gumpenberg.

D. FERDINANDUS DE MONFORTE HERRERA, edidit:

Relacion de las fieſtas que hizo el Colegio Imperial de la Compañia de Jeſus de Madrid en la Canonizacion de los Santos Ignacio de Loyola, y Franciſco Xavier. Matriti 1622.

D. FERDINANDUS MUÑOZ, in Valmaſeda Cantabrorum oppido natus, in Bononienſi autem academia veſpertinus Pontificii juris profeſſor circa annum MDCXXI. & ad S. Clementis Hiſpanorum ſodalis, variis deinde Neapolitani regni honoribus geſtis Sanctæ Claræ concilii ſenator anno MDCXXXIV. creatus, tandem obiit in eo magiſtratu. Scripſit:

Super Cap. II. & XV. De rebus Eccleſiæ alienandis vel non in Decretalibus. Bononiæ 1622. in 4.

Orationem in gratiarum actionem coram Senatu populoque Bononienſi. Ibidem eodem anno in 4.

FERDINANDUS MURILLO DE LA CERDA, edidit:

Libro del Conocimiento de letras, y caracteres del Piru, y Mexico. 1602. MS. in 8. reperiri in bibliotheca magni comeſtabilis Caſtellæ refert Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica occidentali* tit. XVII.

F. FERDINANDUS DE NAVAS ET PINEDA, Dominicanus ſodalis, edidit:

Cofradia del Nombre de Dios. Neapoli apud Horatium Salviani 1578. in 8.

FERDINANDUS NOVAES, Luſitanus, Portuenſis, Joannis II. Regis Portugalliæ juſſu ſcripſiſſe dicitur *ejus Regni Regum*, uſque ad Alfonſum V. Joannis patrem, *Hiſtoriam*. Cardoſus.

FERDINANDUS NUÑEZ DE GUZMAN, a patria dictus Ferdinandus Nonius Pincianus, parentem habuit illuſtriſſimæ Guzmanæ familiæ ſobolem, Ferdinandi Hiſpaniarum Regis Catholici ærario præfectum, cujus nobilitatis merito, cum ætatis fuit juſtæ, obtinuit ut Jacobæi ordinis equeſtri militiæ adſcriberetur. Sed vir ſtudiorum gloriæ non Martis natus, literarum omnis generis, atque imprimis Græcarum, quas nondum Hiſpanis Græcia ipſa, quemadmodum Italis, eo tempore infuderat, amore exæſtuans, patria relicta in Italiam ſe contulit. Bononiæque incredibili contentione animi literis tam Latinis quam Græcis, ſub Joviano Peloponneſi cive, Philippoque Beroaldo, bonas omnes collocavit horas, ut brevi præceptoribus quoque ipſis paria facere poſſet. His ornamentis dives in Hiſpaniam reverſus nil minus in voto habuit quam otio ſe aut curiæ negotio tradere, unde ſibi honores aut alia vitæ honeſta ſubſidia procuderet. Sed in liberalium diſciplinarum exercitationibus, ad quas ſeſe vocari intelligebat, reliquum vitæ tempus, ſpretis omnibus voluptatum delinimentis, ſpeique aliunde affluentis promiſſionibus ſurda exceptis aure, tranſmittere ſtatuit, doctuſque docere alios magis quam nulli aut ſibi tantum fructus ſtudiorum præſtantes edere. Imprimis, ut credere par eſt, a Tendiliæ comite benigne invitatus frequentavit eum ante alios proceres, doctumque heroa longe doctiorem reddidit, cujus & filium, ut Marinæus Siculus ad noſtrum ſcribens inquit, docte ſancteque literis & moribus inſtituit. Conſtruxerat eo tempore Ximenius, præſtantiſſimus ille Toleti præſul, & purpuratus eccleſiæ pater, academiam Complutenſem, evocabatque ornandæ ejus cauſa profeſſores ab omni Europæ angulo, nec minus inſtruendæ inclytæ illi Bibliorum editioni, quæ Complutenſis vulgo audit, quorum e numero Ferdinandum ille eſſe voluit, Græcæque ſeptuaginta virorum verſionis Latinæ interpretationi curam & induſtriam ſuam conferre. Quod quidem, ut Alvarus Gomezius teſtis eſt Ximenii res geſtas memorans, ex parte præſtitit, ſucceſſor poſtea Demetrii Lucæ Cretenſis, olim ab eodem Ximenio ad ſuum gymnaſium evocati, in profeſſione Græcarum literarum allectus. Sed rixæ interim, qua de Gomezius, Compluti ſuſcitatæ pars cum diceretur noſter, quietem quæſitum muſis amicam ſeſe in Salmantinum lyceum tranſtulit, & nec ardua opera in petitione profeſſionis Græcæ linguæ competitores alios ſuperavit. Hanc ergo, & rhetoricam artem, & naturalem Plinii hiſtoriam, quas partes ſibi omnes ab academiæ patribus habebat injunctas, ſimul docuit, Græcis antemeridianas, Latinis vero contribuens pomeridianas horas, æquali utrimque fructu & induſtriæ fama. Hujus ſcholæ propagines tot fuere inclyti eruditionis laude viri quot fere Hiſpania noſtra ævi iſtius æquales procreavit, & in ſummo quodam vidit exiſtimationis & honoris gradu collocatos: Leo nimirum Caſtrius, Franciſcus de Bobadilla & Mendoza, S. R. E. car-

cardinalis, Joannes Chriſtophorus Stella, Chriſtophorus de Horozco medicus, Hieronymus Zurita, Laurentius Balbus Lilienſius, Joannes & Franciſcus Vergaræ, atque alii. Profitebatur eo tempore Salmanticæ Antonius Nebriſſenſis, quaſi unus Latinarum literarum inter nos parens ac reſtaurator, quem tamen longe inferiorem, vixque aliqua ex parte comparandum noſtro, ad ipſum ſcribens Lucius Marinæus Siculus, judicium plane in eo doctorum illius ſæculi hominum ſequutus, confidenter pronuntiavit. Datis nempe ad Ferdinandum literis, quæ lib. xv. ejuſdem Marinæi *Epiſtolarum* hodie leguntur, referens ei quid ſibi ante triennium Vallifoleti cum patre ejus, quem virum appellat ſtudioſiſſimum, contigiſſet *Inter prandendum*, ait, *præter alia multa, quæ ultro citroque loquuti ſumus, poſtremo de viris, qui tunc erant in Hiſpania, doctis nominatim gradatimque ſermonem habuimus, in quo cum ego te ceteros omnes eruditione præſtare dixiſſem, ille (ut eſt vir modeſtus & prudens) aſſentiri nequaquam voluit niſi duobus exceptis, Siculo poeta ſcilicet, & Antonio grammatico. Cui ego reſpondens, aut in re literaria, dixi, filium tuum non bene cognoſcis, aut ſi cognoſcis ejus quidem eruditionem perbelle diſſimulas. Tuus enim filius tanto Siculum & Antonium præſtat doctrina & omni genere ſcientiæ, quanto filium tuum Siculus & Antonius ætate præcedunt; vel potius, quanto majores gigantes ſunt pygmæis, muribus elephantes, hirundinibus aquilæ, delphinis ballenæ Britannicæ: nec ut arbitror huic ſententiæ meæ, niſi plus æquo placeat ſibi, repugnabit Antonius.* Hæc ille. Qui & viros Hiſpaniæ literis inſignes lib. xxv. *Rerum Hiſpan. memorabilium* celebrans: *Ceterum vivit hodie*, ait, *Ferdinandus Pincianus, ordinis S. Jacobi commendatarius, trium linguarum doctiſſimus interpres, & aliarum quoque peregrinarum particeps, quem ego, abſit invidia, non ſolum noſtri ſæculi doctiſſimis hominibus comparo, verum in veterum præſtantiſſimorum numerum refero.* In eo gymnaſio reliquum quod fuit vitæ exegit Græci ſtudii ac totius eruditionis, præcipueque ejus, quæ judicio atque ſagacitate in veterum ſcriptorum libris recognoſcendis ac reſtituendis utitur, vere inter nos auctor & propugnator. Cælebs, caſtus, comis, feſtive dicax ſed innocue, vitiorumque reprehenſor acerrimus. Proverbiis Hiſpanis, quæ ad ſenium vergens, veluti honeſtam aliorum ſtudiorum recreationem, multa ſibi paraverat & in promptu habebat, in familiaribus colloquiis appoſitiſſime utebatur, quare in domum ejus omnes, qui morum elegantia ſtudiorumque delectabantur, certatim confluebant. Obiit tandem in eadem profeſſione quinquageſimo tertio ſæculi proxime præteriti anno, ingenti librorum ſupellectile Salmantinæ academiæ legata. Vir ævi ſui eruditiſſimorum hominum & judicio præſtantium nulli inferior; exteris, imo & civibus, minus fama notus propter ſtudii genus haud ambitioſum, quod Juſti Lipſii ſummi viri verbis præſtat referre: *Fatum hoc eſſe ſentio criticorum* (ait *Electorum* lib. II. cap. VIII.) *ut labor eorum fructus majoris in publicum ſit quam famæ. Vide veteres, vide noſtros, paucos reperies quorum nomen aut late fuſum, aut diu perennavit. Vel in Ferdinando Pinciano hodie quam indignor! qui re vera vir eximius, vix tamen e vulgi tenebris ſe exemit, & paucis doctis in occulto laudatus jacet etiam nunc ignoraturque inter ſuos; at ſi acuminis & judicii aliqua laus eſt, huic eam recte tribues; ſi fidei & modeſtiæ, magis: non alium ego vidi qui minus adfectate hoc egerit, & qui criticam iſtam magis puriter coluerit, ſine ambitione, ſine fuco. Plinius, Seneca, Mela teſtes; ſed primus ille imprimis, per cujus ſexcentas ſalebras & æſtuantia vada pervaſit felici quodam ingenii & judicii vento.* Hæc ille ibi, iterumque in præfatione *Commentariorum in Senecam*, de illuſtratoribus hujus auctoris referens, ad noſtrum deveniens ait: *Vir, ut verbo dicam, germanæ criticæ exemplar, cui maximam partem ſanum Senecam meo quidem ſuffragio tranſcribas. Bonis in Hiſpania libris & bene eſt uſus, non præceps, non præpes, acutus tamen, & ſagacitate ac modeſtia pari.* Quibus cum Lipſii elogiis aliud Andreæ Scoti, in præfatione ad ſuam Pomponii Melæ editionem, omnino convenit. Barthius item lib. XIV. cap. XVII. *eruditiſſimum* vocat, *hominemque ingenio & cura in his literis*, criticis, *immortali.* Et lib. XV. cap. VI. *ingenioſum & eruditum.* Et *Animadverſionibus* ad Statii lib. II. Theb. verſ. 665. *numquam ſatis laudatum, qua ingenium, qua judicium, hominem.* Joann. Frider. Gronovius lib. IV. *Obſervat.* cap. VIII. *Magnum, Pincianum*, laudans ejus judicium in retinenda quadam in Plinii præfatione lectione, quam omnes alii tentant. Nec minus laudat clariſſimus ille doctor Martinus ab Azpilcueta in *Commentario de Horis Canonicis* cap. XIX. *Movit me ad hoc*, inquit, *præter ſupradicta auctoritas illius eruditiſſimi, & cum primis totius Europæ in auctoribus Græcis & Latinis profanis verſatiſſimi, Ferdinandi Nonnii de Guzman, profeſſoris cathedratici rhetoricæ & Plinii in nobiliſſima illa academia Salmanticenſi, ubi tamquam hæc expertus affirmabat expedire multum religioni Chriſtianæ hymnos & orationes ad grammaticorum ſcholas de more antiquo redire.* Chriſtophoro autem de Horozco, medico, ejus diſcipulo, in

An-

Annotationibus ad Ætii interpretes, vir idem audit *in omni genere literarum eruditione eximia præditus*. Plura in ejus commendationem continent Leonis Caſtri prologus ad *Proverbiorum* editionem proxime laudandam, Valerii quoque Franciſci Romeri, neſcio cujus hominis, epicedion vulgari metro in ejus mortem, quod eidem *Proverbiorum* editioni, Salmantinæ ſcilicet anni MDLXXVIII. præfixum eſt; quædamque Jacobi Salvatoris Solanii inter ejus epigrammata. Neſcio autem unde in mentem venerit celebratoribus urbis Granatenſis, Franciſco Pedrazæ & Joanni Villeno a Biedma, natum in ea urbe Pincianum noſtrum fuiſſe, quæ quo tempore ortus ille creditur, nedum barbarorum dominationem exuerat. Scripſit Ferdinandus:

Annotationes in Senecæ Philoſophi opera. Venetiis 1536.

Obſervationes in Pomponium Melam. Salmanticæ 1543. in 8. Quas omnibus aliis anteponit Iſaacus Voſſius, poſtremus Melæ illuſtrator: *Ex his qui caſtigationes in hunc edidere, auctorem ſolus nobis profuit Pincianus. Vir iſte, quantumvis nobili apud ſuos ortus loco, plus tamen literis quam natalibus debet. Craſſiora ſunt illa menda quæ Hermolaus Barbarus, & ipſe alias vir inſignis, juſtulit. Andreas Scotus homo quidem bonus & eruditus, ſed quem ſucceſſus potius quam voluntas deſtituit. Vadiani annotationes rus & ſilvam olent. Olivarii, neſcio cujus, commentariolus imi ſubſellii magiſtellum prodiit.* Hæc Voſſius.

Obſervationes in loca obſcura, & depravata Hiſtoriæ naturalis C. Plinii cum retractationibus quorumdam locorum Geographiæ Pomponii Melæ, locisque aliis non paucis in diverſis utriuſque linguæ auctoribus caſtigatis & expoſitis: poſt Hermolai Barbari, B. Rhenani, & aliorum recognitiones, ad D. Franciſcum de Bobadilla & Mendoza, olim diſcipulum, S. R. E. cardinalem, qui eruditionis & elegantiæ plena epiſtola gratiam ei nuncupationis habet, ibidem edita. Antuerpiæ apud Martinum Nutium 1547. Et prius ut credo Salmanticæ 1544. in folio. Francofurti apud Hieronymum Commelinum 1596. in fol. Una cum B. Rhenani aliis Francofurti 1603. De quibus multa Joannes Geneſius Sepulveda epiſtola XLV. & ſequentibus.

Verſionem quoque *Latinam Græcæ interpretationis ſeptuaginta Interpretum*, quæ in Bibliis Complutenſibus edita eſt, majore ex parte confeciſſe Ferdinandum noſtrum vidimus ex Alvari Gomezii relatione.

Vulgaris linguæ hæc monumenta reliquit:

Gloſa ſobre las obras de Juan de Mena. Hiſpali apud Joannem Varela 1528. fol. Et Toleti apud Ferdinandum de Sancta Catharina 1547. in folio. Complutique apud Joannem de Villanova & Petrum de Robles 1566. in 8.

Refranes, y Proverbios gloſados. Salmanticæ apud Joannem de Canova 1555. 4. Sed tamen horum Proverbiorum, quæcumque Hiſpanæ linguæ fœcunditas ei ſuppeditavit, ingentem molem cum per morbos & occupationes alias digerere & explanare, quod cogitabat, jam non liceret, eidem Joanni Canovæ tradidit formis edendam, quod ille fecit adjuncta quadam ſua alteraque Leonis Caſtrii præfatione, legi quidem digna. Prodiiſſe hanc lego apud eumdem Canovam 1578. in 8.

FERDINANDUS NUÑEZ DE TOLEDO, ordinis Sancti Jacobi eques & commendatarius ut vocant, olim vertit in vernaculam linguam:

La Hiſtoria del Reyno de Bohemia. Sic lego in catalogo bibliothecæ comitis ducis Olivarum. Prodiit ſane Hiſpali 1509. folio. Æneæ nimirum Silvii hiſtoria in vulgarem ſermonem translata.

F. FERDINANDUS DE OJEA, Gallæcus, Aurienſis, ex Prædicatorum ſodalibus, Mexicani cœnobii alumnus, ſacræ theologiæ magiſter, edidit:

Venida de Chriſto, y ſu vida y milagros. Medinæ 1602. 8.

Hiſtoria del glorioſo Apoſtol Sant-Iago Patron de Eſpaña, de ſu venida a ella, y de la grandeza de ſu Igleſia, y orden militar. Matriti 1615. 8. Cujus libri decimum quintum caput ipſummet defenſorium eſt quod auctor anno MDCII. pro adventu D. Jacobi Apoſtoli in Hiſpanias, cum apud nos hoc tempore verſaretur, Hiſpano ſermone in vulgus ediderat.

De la nobleza Eſpañola tribuit ei tractatum Alphonſus Fernandez in *Scriptoribus Dominicanis.*

Hic ipſe Ferdinandus eſt qui *Tabulam geographicam regni Gallæciæ*, correctiorem quam in generali illa Hiſpaniæ totius, a neſcio quo indiligenter olim confecta eſſet, a ſe elaboratam, Joannis Baptiſtæ Urintii manu cælari fecit Antuerpiæ, extatque apud Ortelium, Mercatorem, Blaevos fratres, Hondiumque in eorum *Orbis terrarum Theatris.* Quamquam neque ipſa omnino palato auctoris ſatisfecit, qui queritur aliqua, ſe non præſente, ſtilo cælatorio minus recte ducta, cujuſque in melius reformationem, quibuſdam ex nova obſervatione ad veterem curam additis, ſeſe cum primum occaſio adpetat procuraturum alicubi ſcriptum reliquit.

Obiit anno MDCXV. menſe Auguſto, quin

quin fidem ſuam liberaret edendi *Hiſtoriam Gallæciæ generalem* vernacula lingua.

D. FERDINANDUS DE OJEDA, legum doctor ac profeſſor in Urſaonenſi Bæticæ academia, ſenator inde Regius non uno loco, ſcripſit eo tempore quo ſcholæ adhærebat:

Relectionem ad Tex. celebrem in C. Firmiſſime III. De Conſecratione diſt. IV. bimembremque de Peccato originali Theologicam & Canonicam Diſputationem. Malacæ 1615. in 4.

FERDINANDUS DE OLIVEIRA, Luſitanus, edidit:

Grammatica da Lingoa Portugheſa. Oliſipone 1536. Forte idem eſt auctor libri inſcripti:

Arte da guerra de mar: D. Petro da Cunha, triremium præfecto, nuncupati.

F. FERDINANDUS DE ORIO, Lucronienſis, ordinis B. Virginis de Mercede, diffinitor quondam ut vocant generalis Caſtellæ provinciæ, Matritenſis dein cœnobii moderator, ſacræ theologiæ cum magiſter tum inter ſodales profeſſor, almo rerum fidei ac ſupremo concilio a cenſuris, publicavit:

Quinti Septimii Tertulliani librum de Patientia novis illuſtrationibus pro uſu concionatorum & politicorum exornatum. Matriti 1644. folio. Antuerpiæque. Necnon vulgari lingua:

El Prodigo ſanto: hoc eſt, cogitata in parabolam Prodigi in ſe reverſi Lucæ xv. cap. Matriti 1650. 4.

Vivebat adhuc anno MDCLV.

FERDINANDUS ORTIZ DE VALDES, Matritenſis, juriſconſultus, adoleſcens, ſupra ætatis captum juris diſciplina liberaliumque atque amœniorum aliarum artium cognitione imbutus, edidit vigeſimum agens annum:

Gratulacion Politico-catolica en la feliz reſtauracion de Lerida, con las noticias hiſtoricas, y topograficas de la miſma ciudad. Matriti 1644. 4.

Nec diu poſt cauſam agens Joannis Palafoxii Angelopolitani Novæ Hiſpaniæ præſulis, ſat libris editis virtutumque exemplis ſuo tempore ſpectati, prelo commiſit:

Defenſa Canonica por la dignidad del Obiſpo de la Puebla de los Angeles, por ſu juriſdicion ordinaria, y por la autoridad de ſus pueſtos. Ibidem 1648. 4. Laudata quoque video ejuſdem:

Commentaria in Septenarium Prologi Partitarum: a viro clariſſ. D. Laurentio Ramirez de Prado in ſchediaſmate de Liber. ſtudiis fol. 32.

Tirocinium vero ætatis vix emenſus obiit circa annum MDCXL..... ut ſolet mors ingeniis quæ ante diem ſe exerunt ante diem manus injicere.

FERDINANDUS PAEZ, Uliſiponenſis, Pontificii juris doctor Conimbricenſis, ſcripſit:

De excuſandis Parentibus ob numerum liberorum. Oliſipone 1559. in 4. *& in Tractatibus DD.*

Ad cap. Miſſas LXIV. De Conſecrat. diſt. I. 1559. 4. ſive de præcepto audiendæ Miſſæ.

Præceptorem laudat ſæpe Martinum Navarrum. Ferdinandum Paez de Andrada vocat hunc Cardoſus.

F. FERDINANDUS DE PAEZ, ordinis Minorum provinciæ Caſtellæ, doctor Complutenſis, ſi lubrica fides non eſt Ludovici a Rebolledo, hujus Seraphicæ familiæ hiſtorici, elucubravit:

In Primum librum Sententiarum Commentaria: cujus nulla extat apud Lucam Waddingum mentio.

F. FERDINANDUS DE PERALTA MONTAÑES, domo ex Porcuna oppido tractus Bætici, priſcorum Hiſpanorum Obulcone, Auguſtinianus ſodalis, anno MDLXXXI. ad hunc ordinem Salmanticæ admiſſus, in Cordubenſi domo ſacra Biblia interpretabatur eo tempore cum poſteros cogitabat ſcribens:

Librum Concionum de Adventu & Feſtis uſque ad Epiphaniam. Murciæ 1605. 4. per Auguſtinum Martinez. Deinde iterum Venetiis 1612. 4. Demumque apud Laurentium Sonnium Pariſiis 1618. 8. Promiſit in hujus præfatione *Quadrageſimalium* ac *de Sanctis Concionum* volumina duo. Concionum hoc volumen ab auctore ſcriptum, ut credo Hiſpane, in Latinum vertit Hippolytus Maria Tagliapietra, Dominicanus.

Libro de Chriſto, y Maria: quam primam ait *Sanctoralis* partem. Luciferi Fano 1626. Hujus fortaſſe tractatus eſt *contra Comœdiarum uſum* Hiſpanus, quem ſcio manu ſcriptum penes Bernardum de Alderete, dum viveret, fuiſſe.

Primera parte de Conſideraciones ſobre los Evangelios de Quareſma. Malacæ apud Joannem Rene 1612. 4.

F. FERDINANDUS PEREZ, Franciſcanus provinciæ Caſtellæ, ſi credimus Petro Salazario in *Hiſtoriæ hujus provinciæ* lib. II. cap. XXIII. ſcripſit:

In Primum librum Sententiarum. Et:
De Angelis.
Ferdinandus Perez de Matrimonio eſt MS. in bibliotheca Ambroſiana.
De eo apud Waddingum & alios altum ſilentium.

FERDINANDUS PEREZ, edidit:
Deſcripcion de la Ciudad de Gibraltar, y del Monte Calpe. Matriti 1636. 4.

FERDINANDUS PEREZ DE OLIVA, Ferdinandi alterius cognominis pater (uti refert ejus ex filia nepos Ambroſius Morales V. C. in libro *de Antiquitatibus Hiſpaniæ* fol. 6.) magna ſcripſit accuratione ac diligentia geographicum opus, cui titulum appoſuit:
La Imagen del Mundo. Quod ineditum manſit, forte jam deperditum

FERDINANDUS PEREZ DE OLIVA, ſuperioris filius, Cordubenſis, in Pariſiorum ſchola auditor fuit Joannis Martini Silicei, in cujus *De Arithmetica* libri laudem proluſit Hiſpanico-Latino dialogo. Hinc Romam, inde iterum Pariſios venit, docuitque per triennium ex Ariſtotele philoſophiam morum, & alia quædam. Poſt peragratam Italiam, Galliæque magnam partem, in patriam redux, percurſa quoque Hiſpania integra, reſtitit Salmanticæ, magnæque auditorum catervæ legit libros Philoſophi *de Generatione* ac *de Anima*, dictans inſuper *de opere intellectus, de lumine, & ſpecie, de magnete*, aliaque mathematica; atque etiam in re ſacra *Sententiarum Magiſtrum* explanavit, ornatus hoc tempore ſcholæ præfectura, ſive ut vocant rectoratus munere, quod fere ſolet generoſiſſimis academicæque juventutis principibus conferri. Præcipua hominis, ingenio judicioque excellentis, cura & ſtudium fuit Hiſpani ſermonis cultus, quem ut delitiis omnibus theſauriſque exterorum ornaret meditabatur, Ciceronis exemplo, ſerias quaſque atque ex intima philoſophiæ penu res producere hoc ſtilo, ſat bene conſcius præſtantiæ ipſius ac dignitatis, uberrimæque ad concipiendas omnes omnium diſciplinarum formas conditionis atque naturæ. Argumento ſunt quæ ex ſchedis avunculi manu exaratis emiſit in publicam typorum lucem Ambroſius Morales, quarum habes catalogum:
Tituli, quibus Salmanticenſis Academia gymnaſia diſtinxit atque inſignivit.
Dialogus in laudem Arithmeticæ Hiſpana ſeu Caſtellana lingua, quæ parum aut nihil a ſermone Latino diſſentit: una cum *Joannis Martini Silicæi Arithmetica.* Pariſiis 1518.
Dialogo de la Dignidad del Hombre: quem ait Morales magna noſtrorum hominum lubentia & admiratione numquam non fuiſſe lectum. Hunc Italice vertit, ni fallor, Alphonſus Ulloa. Venetiis 1563. in 8.
De las Potencias del alma, y buen uſo de ellas. Imperfectum hoc manſit.
Mueſtra de la Lengua Caſtellana en el nacimiento de Hercules, o Comedia de Amphitryon, tomado el argumento de la Latina de Plauto.
La Venganza de Agamemnon, Tragedia Proſaica: ex Sophocle.
Hecuba triſte: ex Euripide tragædia altera.
Razonamiento que hizo en el ayuntamiento de la Ciudad de Cordova ſobre la navegacion del Rio Guadalquivir.
Razonamiento que hizo en Salamanca el dia de la licion de opoſicion de la catedra de Filoſophia moral.
Algunas Poeſias. Hæc omnia ſimul edita ſunt, cum aliis Ambroſii de Morales laudati, Cordubæ apud Gabrielem Ramos Bexarano 1585. in 4.
Vir fuit ſummo loco ac pretio ab omnibus habitus, quibuſcum verſabatur, doctrinæ prudentiæ & gravitatis nomine: qua virtutum commendatione promeritus dicitur Philippo II. tunc in ſacris paternis conſtituto, literarum magiſter deſtinari. Mors tamen curſum fortunæ abrupit, minorem adhuc quadragenario cum jubens e vita decedere. Auctor ipſe de ſe hæc & alia in *Sermone habito pro Cathedra Philoſophiæ Moralis*: nepoſque Ambroſius in *præfatione* operum.

FERDINANDUS PEREZ DE SOUZA, Luſitanus, ſcite in ſermonem noſtrum vertit:
Los Diſcurſos politicos, y Aviſos de Parnaſo de Trajano Bocalini Cavallero Romano. Quorum prima pars, ſive centuria, edita eſt Matriti anno 1624. altera 1640. in 4.

FERDINANDUS PEREZ DE XEREZ, Hiſpanicam dedit, protonotarii munus fronti inſcribens:
La Hiſtoria de Herodiano: ex Latino *Angeli Politiani.* 1542. in folio: ad Federicum Henrici a Ribera, Tarifæ marchionem.

F. FERDINANDUS DE PINEDA, Dominicanus, devotioni ſuæ erga Deiparam Virginem obſequutus dedit foras, dum in Belgio verſatur, Hiſpano ſermone tractatum:
De la Cofradia del Roſario: Albano duci dicatum. Antonio autem Senenſi ejuſdem ordinis non ſine quorumdam in melius mu-

ta-

tatione probatum : de quo videndus ipſe eſt in *Bibliotheca*. Prodiit Antuerpiæ apud Danielem Verallet 1571. 8.

De modo bene vivendi : ſive Latinum, ſive vulgare aliud opus habuiſſe eum in manibus edendum, Neapoli dum in cœnobio Sancti Spiritus ageret idem, ipſe auctor eſt Antonius Senenſis, qui ſe eum hac in urbe anno MDLXXVII. conveniſſe affirmat, virumque gravitate morum & literatura ait ornatum.

D. FERDINANDUS PIZARRO ET ORELLANA, Truxilienſis niſi fallor patria, eques ordinis Calatravæ, Salmanticæ in collegio D. Jacobi, quod a Conchenſi urbe propter erectoris memoriam illius epiſcopi vulgo appellatur, civilis prudentiæ ſtudiis ſe exercuit, atque eam quoque de ſuperiori loco munus profeſſoris adimplens alios docuit. Inde inter Hiſpalenſis conventus judices cooptatus, & mox ad Granatenſis ire juſſus, tandem evocatur in Regis curiam. Hic primo fiſcalem advocatum, deinde ſenatorem egit Militarium ordinum, poſtremo ad ſummum Caſtellæ ſenatum fuit admiſſus. Edidit:

Varones iluſtres del Nuevo Mundo deſcubridores, conquiſtadores, pacificadores de las Indias Occidentales : ſus Vidas, virtud, hazañas, y claros blaſones, iluſtradas con ſingulares obſervaciones Juridicas, Morales, Politicas &c. Matriti 1639. Adjungitur:

Diſcurſo legal de la obligacion que tienen los Reyes a premiar los ſervicios de ſus Vaſallos en ellos o en ſus deſcendientes.

Deſtinabat poſteriori hujus operis parti, quæ lucem hactenus non vidit, aliorum illuſtrium virorum res in utraque India geſtas. *Hiſtoriæ* item is *militarium ordinum* Franciſci Caro a Turribus a ſe recognitæ nonnulla addidit ut ipſe affirmat. Saltem ejus nomine cum memorata hiſtoria prodiit:

Un Diſcurſo Apologetico en gracia, y favor de las ordenes militares : ſive de vero & proprio eorum, qui eos ſuſcipiunt, religioſo ſtatu.

Denatus eſt Matriti poſt annum MDCXL.

FERDINANDUS DEL POZO, Burgenſis natu, liberalium artium (ſic vocant) baccalaurus apud Salmanticenſes, ibidemque ejus ſtudii profeſſor, cui ab humanitate contingit appellatio, edidit:

Perbreves & utiles in Antonii Nebriſſenſis librum ſecundum de Præteritis & Supinis verborum expoſitiones. Salmanticæ 1567. 8.

FERDINANDUS DEL PULGAR, cognominatus ab oppido natali hujus appellationis juxta Toletum, Catholicorum Regum Ferdinandi & Eliſabethæ chronographus, diſerte conſcripſit veraciterque:

Hiſtoria de los Reyes Catholicos : quæ edita eſt Cæſarauguſtæ 1557. in folio. Nempe uſque ad annum MCCCCXC. MS. extat in Villumbroſana bibliotheca. Hanc a ſe in Latinum converſam, nomine ſuo inſcriptam, ire permiſit Antonius Nebriſſenſis. Notatque Stephanus Garibai cap. 1. lib. XVIII. *Compendii Hiſtoriæ Hiſpaniæ* in ea editione, quam procuravit Xantus, Antonii filius Nebriſſenſis, multa deſiderari tam in fine quam in medio quæ in Pulgaris Hiſtoria leguntur. Sed non ſolum Latinam, quæ jure aliquo ſibi arrogare potuit interpretis nomen, ſed & Hiſpanam prodiiſſe cum Nibriſſenſis inſcriptione jure meritoque Garibaius ibidem queritur.

Chronica del inclito, y muy poderoſo Señor D. Henrique hijo del Señor D. Juan el II. Rey de Caſtilla, y de Leon. Incipit : *Deſpues que Dios nueſtro Señor fue ſervido* &c. Quam vidi calamo ſcriptam apud D. Gaſparem Ibañez de Segovia, Acropolis marchionem, equitem Alcantaræ, amicum noſtrum Matriti. Eſt nunc in bibliotheca Villumbroſana.

Los claros Varones de Eſpaña. Simulque: *Treinta y dos cartas eſcritas a diferentes perſonas.* Zamoræ 1543. Pinciæ 1545. Antuerpiæ apud Meurſium 1632. in 8.

Hiſtoria de los Reyes Moros de Granada: hæc MS. fuit in bibliotheca Adami Centurionis, marchionis de Eſtepa, viri eruditiſſimi, uti a Martino Vaſquio Siruela, Hiſpalenſis eccleſiæ portionario, veteri amico, qui manibus contrectavit, accepimus. *Tratado Genealogico de los Reyes de Granada* appellat Alfonſus Lopez de Haro in *Nobilarii* Hiſpaniæ lib. VI. cap. XIII. pag. 107.

Plane ſi non eſt ab hoc diverſus (quod aliis placet, negantibus aliis, atque inter hos Gundiſalvo Argote de Molina in catalogo librorum quibus ad conſcribendam *Bæticæ Nobilitatis Hiſtoriam* ſe fuiſſe uſum refert) Ferdinandus del Pulgar, toparcha del Salar, certe is ſcripſiſſe dicitur *Hiſtoria del Gran Capitan* : quæ Compluti apud Ferdinandum Ramirez prodiit 1584. folio. Pulgarium utique chronographum, incorruptæ fidei hominem, & ſua lingua ſatis eloquentem Alvarus Gomezius alicubi appellat : eloquentiam quoque ejus laudat Ambroſius Morales *en el Diſcurſo de la lengua Caſtellana.*

Tribuuntur ei quoque alia, ex quibus eſt:

La Gloſa de las coplas de Mingo Rebulgo: ſub quo nomine creditur Joannes de Mena, aut quivis alius, ævi ſui mores ſatyrico ſale perfricuiſſe. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1598. in 16.

Lucii Marinæi Siculi verbis e libro VII. de Hiſpaniæ laudibus : *Ferdinandi Pulgarii elo-*

quentia atque moralis philoſophia magna fuit ac laudabilis. Siquidem ſermone Hiſpano plura edidit eleganti facundia, & uberrima dicendi copia. In eo enim opere, quod de viris illuſtribus inſcripſit, plurimum & ingenii & doctrinæ & ſcribendi artis oſtendit. Permulta quoque memoratu digniſſima compoſuit, in quibus magnam quidem laudem promeruit. Hactenus ille.

FERDINANDUS DE QUINTANA, unus ex primis colonis urbis Sancti Michaelis de Tucuman in meridionali America, ſcripſit:

Relacion de la provincia de Tucuman. Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro hujus Eccleſiæ.*

FERDINANDUS REBELLO, Luſitanus, ex oppido Prato Lamecenſis diœceſis, apud Jeſuitas, quibus ſodalem ſe dedit in Oliſiponenſi domo, non doctrinæ tantum ſed & omnium virtutum laude conſpicuus vixit, Eborenſis diu profeſſor theologiæ, ejuſdemque academiæ cancellarius, collegii quoque Portuenſis rector fuit. Scripſit:

De Obligationibus Juſtitiæ. Lugduni apud Horatium Cardon 1608. in folio.

Eboræ denatus eſt xx. Novemb. MDCVIII.

FERDINANDUS RHOENSIS, vulgo DE ROA ut videtur, artium theologiæque profeſſor celeberrimus ac diſertiſſimus apud Salmantinos, publici juris fecit:

Commentarios in Politicorum Ariſtotelis libros. Acceſſerunt *Repetitiones* tres: *De Domino & Servo*: *De Juſtitia & Injuſtitia*: *De Fœlicitate*: quæ ſimul edidit magiſter Martinus de Frias, Didaco Hurtado a Mendoza, S. R. E. cardinali, patriarchæ Alexandrino, Hiſpalenſiſque eccleſiæ antiſtiti dicata. Salmanticæ 1514. in folio.

Lucii Marinæi Siculi ex opere antiquo *De Rebus Hiſpaniæ*, non eo quod in *Hiſpaniæ illuſtratæ* ſyſtemate editum fuit, dum de Salmantica & academiæ profeſſoribus agit hæc verba ſunt: *Hos autem ſequitur quartus profeſſor, vir vere doctus atque facundus, Ferdinandus Rhoanus magiſter, qui inter omnes Hiſpaniæ viros literis excellentes quam maxime pollet. Hic enim divinarum naturalium moraliumque rerum verus interpres.* Et lib. VII. dum viros literis illuſtres Hiſpaniæ laudat: *Subnectam huic*, inquit, *Ferdinandum Rhoanum, theologiæ magiſtrum, philoſophum ac theologum celeberrimum, qui Salmanticam atque ejus celeberrimum gymnaſium ſummis laudibus ornavit. Quippe qui doctrina ſingulari & vita honeſtiſſimus, theologiæ atque omnium liberalium artium ſacrarumque rerum optimus interpres, ſine ullo competitore Decio* (Didacum Dezam intellige) *Salmantino epiſcopo non immerito in theologiæ profeſſione ſucceſſit.* Hæc ille.

F. FERDINANDUS DE RIBERA, Hiſpalenſis, monachus Ciſtercienſis, theologiæ profeſſor in monaſterio S. Bernardi de Palazuelos, edidit:

Primera Parte de Conceptos de la Sagrada Eſcritura para los dias de Quareſma. Burgis apud Vareſium 1616. 4.

Segunda Parte &c. Pinciæ 1620. 4.

FERDINANDUS DE RIBERA, incola Baſtæ in Betica urbis (Baza vulgo) ſcripſit carmine fideliter atque eleganter:

La Guerra de Granada que hicieron los Reyes Catholicos. De quo opere audire præſtat Hiſpane loquentem Stephanum Garibay lib. XVIII. *Compendii Hiſtor. Hiſpan.* cap. I. *Fernando de Ribera, vecino de Baza, eſcribio en metro Caſtellano* la Guerra de Granada *con opinion de toda verdad y eloqüencia poetica. Cuya obra eſcriben haber adulterado D. Henrique Henriquez, tio y mayordomo mayor del miſmo Rey D. Fernando, porque el autor no le loaba quanto él quiſiera.*

FERDINANDUS DE LOS RIOS CORONEL, ſacerdos, edidit:

Memorial, y Relacion de las Philipinas: de lo que conviene remediar, de las riquezas que hay en ellas, y en las Islas del Maluco. Matriti 1622. 4.

FERDINANDUS RODRIGUEZ CARDOSO, Luſitanus, Uliſiponenſis, medicæ artis doctor, edidit, ut ſe aliis utilem vixiſſe teſtaretur:

Methodum medendi ſumma facilitate ac diligentia: in tres libros diſtributam, quorum primo *De Indicationibus in genere*, ſecundo ſpecialiter *De curativis*, ac tertio *De præſervativis atque vitalibus* agitur. Venetiis apud Vincentium Somaſcum 1618. in 4.

De Sex rebus non naturalibus: primum ab auctore ipſo editum..... deinde emendatiorem per Petrum Uffenbachium emiſſum librum Francofurti anno 1620. in 8.

FERDINANDUS DE SALAZAR, neſcio quis, qui eximius doctor, more illius temporis quo vana hæc uſurpabantur paſſim, vocatur, ex eo opere mihi dumtaxat notus eſt quod, ut voluntati obſecundaret Dominæ Joannæ Alarconiæ, ſe confeciſſe ait. Hoc tale eſt:

Igleſias, y Indulgencias de Roma con las reliquias, y eſtaciones della. Medinæ a Campo

phonſus Madridius in memorata *Palentinæ urbis Hiſtoria* MS. Petrus Gonzalez de Mendoza, archiepiſcopus Granatenſis in *Salicetanæ domus*, Franciſcuſque Bermudez de Pedraza in *Granatenſium rerum Hiſtoriis*. Præter ea, quæ noſtro attribuimus, opera recognoviſſe etiam dicitur Franciſci Ximenii Franciſcani opus *de Vita Chriſti*, Hiſpane conſcriptum, ea impenſa cura & ſtudio ac ſi novum ac vernam procudiſſet. Ad hunc ſcriptæ ſunt Petri Martyris Anglerienſis XI. XII. XVI. & XXXVIII. epiſtolæ, pertinetque *Lucii Marinæi Siculi* hoc elogium e lib. VII. de Hiſpaniæ laudibus: *Ceterum Ferdinandum Talabricum, Granatenſem archiepiſcopum, ſilentio dignum non cenſeo. Hujus enim ſcientiæ ſapientiam, ſi recte conſideremus (quod paucis contingit) parem judicabimus. Quapropter hoc viro Ferdinandus Rex in rebus agendis atque negotiis omnibus maxime ſemper utitur, quod eum doctum ſapientem honeſtum novit. Hunc itaque Regiis negotiis ita obrutum ſæpe vidimus, ut ei neque ad ſomnum neque ad cibum capiendum locus aut ſpatium daretur.* Hæc Siculus.

D. FERDINANDUS TAMARIZ DE LA ESCALERA, edidit:

Tratado de la Caza del buelo. Matriti 1654. 8.

F. FERDINANDUS DE TAVORA, Luſitanus, ordinis Sancti Dominici, Funchalenſis inſulæ Maderæ epiſcopus, eruditione ac morum probitate excellens, ut Alphonſus Fernandez loquitur ſcriptores ordinis ſui in bibliothecam colligens. Scripſit anno MDLXXIV.

Commentaria ſuper Evangelium Joannis: quæ, uti credimus, lucem hactenus non viderunt.

F. FERDINANDUS DE TORQUEMADA, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſcripſit:

Aparicion de Nueſtra Señora de los Remedios. Granatæ 1654. 4.

FERDINANDUS DE LA TORRE, ſcripſit, Antonio de Leone teſte in *Bibliotheca Indica*:

Deſcubrimiento de las Islas Filipinas. MS.

D. FERDINANDUS DE LA TORRE FARFAN, Hiſpalenſis, presbyter, ut officium patriæ urbi gratiſſimum exhiberet eleganter ſcripſit:

Fieſtas de la Santa Igleſia Metropolitana, y Patriarcal de Sevilla al nuevo culto del Señor Rey San Fernando el Tercero de Caſtilla, y de Leon, concedido a todas las Igleſias de Eſpaña por la Santidad de Clemente X. Hiſpali apud viduam Nicolai Roderici 1671. in folio.

Templo Panegyrico, y Certamen Poetico en las Fieſtas del Sagrario nuevo de Sevilla. Ibidem 1660. in 4.

FERDINANDUS DE VALDES, Hiſpalenſis, doctor medicus Complutenſis, primariuſque in patria academia hujus artis profeſſor, ſcripſit tractatum:

De utilitate venæ ſectionis in variolis, atque aliis affectibus puerorum. Hiſpali 1583. in 4. Qui quidem ipſo auctore ſui interprete vulgari ſermone converſus iterum prodiit eodem anno.

FERDINANDUS DE VALDES, Hiſpalenſis, Græcæ linguæ profeſſor Complutenſis, edidit:

Introductionem in Grammaticam Græcam. Compluti 1556. in officina Joannis Brocarii.

D. FERDINANDUS DE VALLEJO, Gaſparis filius, Hiſpali natus, Salmanticæ ad Sancti Bartholomæi collegium ſodalis, intempeſtiva morte viam laudis egregiæ a ſe muniri cœptam in eodem ipſo collegio terminavit, cum perſpicuum quidem doctrinæ ſuæ teſtimonium dediſſet in commentario, typis jam alicubi commiſſo:

Ad Caput ultimum de Donationibus inter virum & uxorem: uti legitur in *Libro memoriali Sodalium Collegii iſtius.*

Obiit anno MDCXXIIII.

F. FERDINANDUS DE VALVERDE, Limenſis, Auguſtinianus, ſacræ theologiæ magiſter, in Peruana Indorum occidentalium provincia, Limæque pro interprete ſacrarum Scripturarum, vulgavit anno 1622.

Relacion de las fieſtas que ſe hicieron en la Ciudad de los Reyes en el nuevo reynado de D. Felipe IV. de qua in *Bibliotheca Indica* teſtis eſt mihi Antonius Leo. Superfuiſſe autem eum uſque ad proximum retro tempus iterata illa hujus memoria preli beneficio notum fecit, quæ quidem extat in ſequenti poemate:

Santuario de Nueſtra Señora de Copacavana en el Piru. Limæ apud Ludovicum de Lyra 1641. in 4. Atque item:

Vida de Chriſto Nueſtro Señor. Limæ 1657. in 4. Et nuper Matriti 1669.

De Trinitate volumen unum adjudicat ei in *Theatro Indico Eccleſiaſtico Limenſis Eccle-*

Hiſpali eo tempore quo tractatum foras prodire fecit:

De Nivis uſu. Latinum an vulgarem alius dixerit.

Hiſpane certe ſcripſit:

Del Garrotillo : ſive de morbo ſuffocante. Atque inde:

Confirmationem eorum quæ dixerat in tractatu iſto. in 4.

FERDINANDUS SOLIS DA FONSECA , Luſitanus , medicus , ſcripſit civibus ſuis conſulens , vernaculo idiomate:

Regimento da Saude : ſive regimen ſanitatis. Oliſipone 1626.

FERDINANDUS DE SOTO , edidit:

Emblemas moralizadas. 1599. in 8. Matriti.

FERDINANDUS DE SOTOMAYOR, ex Hieronymo Valdeſano communicavit Hiſpanis:

Hiſtoria de la Legion Thebea. Matriti 1596. in 4.

F. FERDINANDUS SUAREZ , Luſitanus , Oliſiponenſis , ex Carmelitarum ordine , apud Gallos majorem vitæ partem commoratus floruit Burdigalæ Bajonæque in Aquitania theologus atque philoſophus profeſſor , cooptatus quoque inter Regios concionatores. Vicarius fuit provincialis Aquitanæ provinciæ , annoque MDCXLIX. creatus Memphitanus epiſcopus (maximam Ægypti urbem intelligo , quæ nunc Cairo) quo in loco ſedit aliquot annis , atque inde Romam rediens Pariſioſque , deceſſit in hac Regia urbe anno circiter MDCLXIV. Scripſit:

Epilogum univerſæ Dialecticæ , quas Summulas vulgo dicunt. Burdigalæ apud Simonem Millangium 1622. Hunc & Franciſcum Luſitani vocant , ſub quo nomine a nobis etiam laudatur.

F. FERDINANDUS SUAREZ DEL CASTILLO , Toletanus , Carmelitarum familiæ Hiſpali adſcriptus , Hiſpalenſem domum ſemel , provinciam autem Bæticam bis rexit , generaliſque in Regia curia ſui ordinis procurator fuit. Noſtræ autem genti communicavit:

El Compendio de la Hiſtoria Antoniana: hoc eſt , vitam & res geſtas Sancti Antonii Abbatis , originemque & progreſſum religioſæ familiæ quæ nomine hujus cenſetur : ex Latino Aymari Falconis. Hiſpali 1603.

Exortacion a la Republica de Venecia del Cardenal Baronio : ex Latino ejuſdem Baronii in 4. Matriti 1607.

Obiitque diem ſuum Hiſpali circa annum MDCX.

F. FERDINANDUS DE TALAVERA, ex oppido hujus nominis in Carpentanis (in quod transformata fuit , ut doctiſſimo cuique placet antiquorum , ſive Ebora , ſive Libora) diœceſis ac dominii antiſtitis Toletani, monachus ordinis Sancti Hieronymi. Tempore Catholicorum Regum Ferdinandi & Eliſabethæ , ſacris eorum confeſſionibus , eccleſiaſticis bellicis politiciſque conſiliis frequenter admotus , nomen ſuum ad poſteritatis omnem memoriam propagavit vitæ innocentiſſimæ rerumque fortiter atque pie geſtarum meritis , quæ tandem virum ſumme Regibus gratum in Abulenſis prius , deindeque in Granatenſis urbis , recens a Maurorum poteſtate creptæ , pontificium evexere. Ad nos his ſcriptis pertinet:

Provechoſa doctrina de lo que debe ſaber todo fiel Chriſtiano.

Confeſional , o aviſacion de las maneras de pecados.

Del reſtituir , y ſatisfacer.

De como hemos de comulgar.

Contra el murmurar.

De las Ceremonias de la Miſa. Idem credo eſt opus *Memoria de nueſtra Redencion en los ſantiſimos myſterios de la Miſa.* Salmanticæ apud Joannem Perier 1673. in 8.

Contra la demaſia en el veſtir , y en el comer.

De como debemos aprovechar el tiempo.

Editi ſunt hi omnes ſimul in 4. Præterea:

Impugnacion Catholica en defenſa de nueſtra Fe : adverſus librum quemdam Hiſpali, dum ibi Regina moraretur , editum ab impio quodam Hebræorum fautore. Hoc tamen opus in noſtro *Indice* prohibetur.

Ceremonial de todos los oficios divinos : cum Latine , tum Hiſpane.

Una forma de viſitar Igleſias , y Conventos de Monjas.

Inſtruccion para las Monjas de un Monaſterio de Avila.

Officia quatuor , quæ variis diebus recitantur , compoſuiſſe etiam dicitur : duo nempe in die expugnationis laudatæ urbis Granatenſis ; tertium in die S. Joſephi ; quartum tandem in Expectationis partus Deiparæ Virginis. Tribuit noſtro hæc omnia Alphonſus Matritenſis , archidiaconus de Alcor nuncupatus , in *Palentina Hiſtoria* MS.

Obiit Granatæ Ferdinandus , miraculis poſt mortem clarus XIV. Maii MDVII. Ejus vitam elegantiſſimo ſtilo pertexuit Joſephus Seguntinus , Hieronymianus , in *Hiſtoria* hujus ordinis. Multa quoque de eo laudatus Alphon-

phonſus Madridius in memorata *Palentinæ urbis Hiſtoria* MS. Petrus Gonzalez de Mendoza, archiepiſcopus Granatenſis in *Salicetanæ domus*, Franciſcuſque Bermudez de Pedraza in *Granatenſium rerum Hiſtoriis*. Præter ea, quæ noſtro attribuimus, opera recognoviſſe etiam dicitur Franciſci Ximenii Franciſcani opus *de Vita Chriſti*, Hiſpane conſcriptum, ea impenſa cura & ſtudio ac ſi novum ac vernam procudiſſet. Ad hunc ſcriptæ ſunt Petri Martyris Anglerienſis XI. XII. XVI. & XXXVIII. epiſtolæ, pertinetque *Lucii Marinæi Siculi* hoc elogium e lib. VII. de Hiſpaniæ laudibus: *Ceterum Ferdinandum Talabricum, Granatenſem archiepiſcopum, ſilentio dignum non cenſeo. Hujus enim ſcientiæ ſapientiam, ſi recte conſideremus (quod paucis contingit) parem judicabimus. Quapropter hoc viro Ferdinandus Rex in rebus agendis atque negotiis omnibus maxime ſemper utitur, quod eum doctum ſapientem honeſtum novit. Hunc itaque Regiis negotiis ita obrutum ſæpe vidimus, ut ei neque ad ſomnum neque ad cibum capiendum locus aut ſpatium daretur*. Hæc Siculus.

D. FERDINANDUS TAMARIZ DE LA ESCALERA, edidit:

Tratado de la Caza del buelo. Matriti 1654. 8.

F. FERDINANDUS DE TAVORA, Luſitanus, ordinis Sancti Dominici, Funchalenſis inſulæ Maderæ epiſcopus, erudi-tione ac morum probitate excellens, ut Alphonſus Fernandez loquitur ſcriptores ordinis ſui in bibliothecam colligens. Scripſit anno MDLXXIV.

Commentaria ſuper Evangelium Joannis: quæ, uti credimus, lucem hactenus non viderunt.

F. FERDINANDUS DE TORQUEMADA, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſcripſit:

Aparicion de Nueſtra Señora de los Remedios. Granatæ 1654. 4.

FERDINANDUS DE LA TORRE, ſcripſit, Antonio de Leone teſte in *Bibliotheca Indica*:

Deſcubrimiento de las Islas Filipinas. MS.

D. FERDINANDUS DE LA TORRE FARFAN, Hiſpalenſis, presbyter, ut officium patriæ urbi gratiſſimum exhiberet eleganter ſcripſit:

Fieſtas de la Santa Igleſia Metropolitana, y Patriarcal de Sevilla al nuevo culto del Señor Rey San Fernando el Tercero de Caſtilla, y de Leon, concedido a todas las Igleſias de Eſpaña por la Santidad de Clemente X. Hiſpali apud viduam Nicolai Roderici 1671. in folio.

Templo Panegyrico, y Certamen Poetico en las Fieſtas del Sagrario nuevo de Sevilla. Ibidem 1660. in 4.

FERDINANDUS DE VALDES, Hiſpalenſis, doctor medicus Complutenſis, primariuſque in patria academia hujus artis profeſſor, ſcripſit tractatum:

De utilitate venæ ſectionis in variolis, atque aliis affectibus puerorum. Hiſpali 1583. in 4. Qui quidem ipſo auctore ſui interprete vulgari ſermone converſus iterum prodiit eodem anno.

FERDINANDUS DE VALDES, Hiſpalenſis, Græcæ linguæ profeſſor Complutenſis, edidit:

Introductionem in Grammaticam Græcam. Compluti 1556. in officina Joannis Brocarii.

D. FERDINANDUS DE VALLEJO, Gaſparis filius, Hiſpali natus, Salmanticæ ad Sancti Bartholomæi collegium ſodalis, intempeſtiva morte viam laudis egregiæ a ſe muniri cœptam in eodem ipſo collegio terminavit, cum perſpicuum quidem doctrinæ ſuæ teſtimonium dediſſet in commentario, typis jam alicubi commiſſo:

Ad Caput ultimum de Donationibus inter virum & uxorem: uti legitur in *Libro memoriali Sodalium Collegii iſtius.*

Obiit anno MDCXXIIII.

F. FERDINANDUS DE VALVERDE, Limenſis, Auguſtinianus, ſacræ theologiæ magiſter, in Peruana Indorum occidentallum provincia, Limæque pro interprete ſacrarum Scripturarum, vulgavit anno 1622.

Relacion de las fieſtas que ſe hicieron en la Ciudad de los Reyes en el nuevo reynado de D. Felipe IV. de qua in *Bibliotheca Indica* teſtis eſt mihi Antonius Leo. Superfuiſſe autem eum uſque ad proximum retro tempus iterata illa hujus memoria preli beneficio notum fecit, quæ quidem extat in ſequenti poemate:

Santuario de Nueſtra Señora de Copacavana en el Piru. Limæ apud Ludovicum de Lyra 1641. in 4. Atque item:

Vida de Chriſto Nueſtro Señor. Limæ 1657. in 4. Et nuper Matriti 1669.

De Trinitate volumen unum adjudicat ei in *Theatro Indico Eccleſiaſtico Limenſis Eccle-*

cleſiæ Ægidius Davila, Regius chronographus.

FERDINANDUS VAZQUEZ MENCHACA, Pinciæ natus, patrem habuit Martinum Vazquium, Spinarenſem, cum Granatenſis tum Pinciani juridici conventus, deinde etiam Regii Caſtellæ concilii ſenatorem; fratres vero Joannem Vazquium, earumdem Granatenſis Pincianæque curiarum judicem, Indici demum ſenatus patrem, ac Rodericum Vazquium de Arze, quem poſt adminiſtrata alia munera ſenatorem habuit ac tandem præſidem (qui honos inter nos habetur, ac vere eſt togæ ſummus) Regium proxime laudatum Caſtellæ concilium: quorum omnium, tam parentis quam fratrum, Ferdinandus ipſe libro ſecundo *De Succeſſ. creat.* §. III. requiſito XXIX. n. 1. meminit. Salmanticæ hic in collegio ab erectore Archiepiſcopo urbis Compoſtellæ nuncupato dedit operam Eccleſiaſtico ac Cæſareo juri, quorum utriuſque doctoralem apicem poſtea obtinuit. Fuerit quidem, ut ait Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Hiſpalenſis Eccleſiæ*, archidiaconus del Bierzo in Aſturicenſi collegio ſacro, Gaſparis tamen Stunicæ ab anno MDLVIII. ad MDLXVIII. Compoſtellani præſulis quod generalis fuerit vicarius, profecto adaptari non poteſt ſæcularia reipublicæ munera interim exercenti. Refert enim ipſe in præfatione lib. 1. *Controverſiarum illuſtrium* ſe inter IV. viros Hiſpalenſis conventus juridici olim annumeratum, qua tempeſtate huic curiæ a Rege duo, tertius ab Aſſidonenſi duce, quartus a Tarifæ marchione judices providebantur. Senatorem quoque Pincianum fuiſſe lego. Regi certe a conſiliis fuit in Regiarum Rationum ſenatu, cujus muneris etiam ipſe quoque meminit. Interfuit ſacræ Tridentinæ ſynodo inter juriſconſultos eo deſtinatos a Philippo II. Rege Catholico. Porro aſcendiſſe eum ad ſupremi Caſtellæ Cameræque ſenatus locum inde fuit ut credo iis qui affirmant perſuaſum, quod Menchacæ cujuſdam Caſtellæ ſenatoris Pragmaticæ primæ tituli XXXII. libri ſecundi noſtræ *Legum Compilationis* an. MDLVIII. nomen ſuum ſubſcribentis mentio extet. Qui dubio procul ille ipſe eſt, quem Cameræ jam honore conſpicuum in ſolemnitate quadam juramenti ſacra verba dictantem Ludovicus Cabrera lib. V. cap. VII. *Rerum Philippi II. Regis geſtarum* celebrat. Sed profecto hæc ad alium quemvis, ſcilicet ad Franciſcum Menchacam, Philippi Regis ſummum ſenatorem & a ſecretis conſiliarium, cui nuncupavit noſter *De Succeſſionibus* libros, patruum appellans, ſeque illius ex ſorore amitina nepotem, non ad noſtrum referenda ſunt, qui biennio integro deinde exacto, hoc eſt circa annum MDLXII. decretorum doctoris nota dumtaxat venit in Tridentino patrum catalogo dignoſcendus; & quod plus eſt, Doctoralem, ut vocant, canonicatum Hiſpalenſis eccleſiæ Octobri menſe anni LXVII. ſupra ſeſquimilleſimum ſibi a ſacro ejuſdem collegio delatum admiſerit: quo cum ſuprema illa reipublicæ munia ſtare ſimul nequeunt. At hujus ultimo dicti, præterquam quod apud Ludovicum Mexiam Hiſpali *de Pragmatica panis* ſcribentem, atque item in libro, quem in eadem Hiſpalenſi eccleſia *Obituum* vocant, diſerta mentio fit, in epitaphio ipſo ſepulcri paulo poſt adjungendo memoria durat. Sed quantumvis honoribus geſtis clarus admodum, doctrina tamen exquiſita, miraque publici juris ac privati aliarumque diſciplinarum eruditione adhuc clarior gentique ſuæ ac familiæ honeſtior fuit. Cum propoſuiſſet quippe ſibi, quod ætate ſua contigit raris, philoſophia & bonis aliis artibus juri non privato ſolum, ſed publico lumen accendere, juriſconſulti clariſſimi, atque inter principes juris interpretes adnumerandi nomen & laudem, exterorum omnium etiam doctiſſimorum judicio, promeruit, ut alius vix ſit inter Hiſpanos juris enarratores quem Covarrubiæ & Navarro comparandum agnoſcant. Opera ejus ſex voluminibus continentur:

Primo & II. *Controverſiarum illuſtrium* libri III. Francofurti apud Georgium Corvinum 1572. Venetiis 1564. Francofurti iterum 1577. ac tertio 1606. Barcinone 1563. Lugduni 1599. duobus tomis in 4. Forſan & Genevæ eodem anno.

III. *De Succeſſionum progreſſu.* Venetiis 1564.

IV. V. & VI. *De Succeſſionum creatione.* Salmanticæ 1559. in folio: ſive *de Succeſſionibus, & ultimis voluntatibus*: quod præferunt reliquæ editiones, Veneta 1564. in folio, Francofurtenſis 1610. Genevenſis 1612. Auguſtana item Senonum 1624. Scripſiſſe aliquid:

Ad L. Si quando Cod. De Inofficioſo teſtamento innuit ipſe lib. 1. *Cont. Illuſt.* cap. XLIII. num. 3.

Conſignari voluit moriturus fratri Roderico Vaſquio, Granatæ tunc temporis ſenatori, quidquid operæ inſumpſerat libro *De vero Jure & naturali* inſcribendo: precatus eum ut in perfectionem duci per idoneum aliquem, typiſque edi procuraret, ut e teſtamento apparet ipſo, cujus exemplum Hiſpali in eccleſia adſervatur. Ibi nunc ante parvam portam ſiniſtri chori lateris, Ferdinandi ſive ſepulcrum ſive cenotaphium viſitur, inſcriptionem hanc, quæ Franciſci Pacieci viri di-

diſertiſſimi, Latinique poetæ eximii, ejuſdem eccleſiæ canonici, accurationem ſapit, præ ſe ferens.

Vitæ immortalis
Origo

Fernando Vaskio Menciakæ.
Inluſtri. I. V. D. præclaris
Honoribus defuncto, & in
Iſpalen. Eccleſiæ Patres eruditionis ergo denique adlecto.
*æternis doctrinæ monimentis de poſteritate benemerenti poſitum. A... MIↃLXIX.**
Aetat. vero LVII. R. I. P.

* Ita eſt in lapide, cum debuiſſet magis IↃ. hoc eſt quingentesimo.

Et ſubtus gentilitii inſignis ſcutum, quod interponitur:

Ex Collegii Decreto ob egregiam liberalitatem qua vir pientiſſimus perpetuum. IↃↃↃ. æris cenſum quodannis in dotes virginum dedit, legavit.

FERDINANDUS VELASCUS, Joannis II. Portugalliæ Regis orator, edidit:

Orationem habitam Romæ nomine dicti Regis ad Innocentium VIII. Pontificem Maximum. De quo auctor eſt Ludovicus Jacobus a Sancto Carolo in *Bibliotheca Pontificia.*

D. FERDINANDUS VELLOSILLO, Aillonenſis, quod eſt oppidum Aillon diœceſis Seguntinæ (Italum *Bibliothecæ Pontificiæ* auctor falſo refert) in Salmantino percelebri lyceo inter ſodales Archiepiſcopalis collegii, Jacobo Apoſtolo ſacri, a quarto anno ſuper quadrageſimum ſæculi præteriti ſexennio integro ſacras literas profeſſus eſt. Unde ad Seguntinum evocatus ſexdecim annis eaſdem docuit primarius interpres, Seguntinæque iſtius eccleſiæ Magiſtralis canonicus, jam eo tempore idoneus habitus qui cum aliis ab Hiſpania deſtinatis ad concilium Tridenti celebrandum theologis & ipſe nominari, reverſuſque ad Lucenſem pontificatum ſuffici meruerit. Dum tamen id munus ſedulo gerit arthritide laborare cœpit, ac tamquam truncus, ut ipſe queritur, in lecto jacere, quo tempore veluti profundiſſimo uſus otio elucubravit:

Advertentias Theologicas Scholaſticas in B. Chryſoſtomum & quatuor Doctores Eccleſiæ: ad Philippum II. Regem Catholicum. Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1585. in folio. Venetiiſque 1601. folio.

Promiſerat quoque *Morales in uſum Concionatorum Verbi Dei.* Sed interrupit mors propoſitum XXII. die Feb. an. MDLXXXVII. vitæ meliori eum reſtituens. Collegium D. Hieronymo ſacrum erexit Complutenſibus.

FERDINANDUS DE VERA, ſcripſit:
Panegyrico por la Poeſia. Montillæ 1627.
Explicacion, y notas al Libro quarto del Arte comun. Granatæ 1631. in 8.

D. FERDINANDUS DE VERA, edidit:
Nobiliario.

FERDINANDUS DE VERGARA CABEZAS, juris doctor in collegio Granatenſis urbis Imperiali, atque in ſchola canonum profeſſor, edidit:
Defenſa en derecho por la Inmaculada Concepcion de la Virgen Santiſima. Granatæ 1653. 4.

FERDINANDUS DE VILLAREAL, presbyter Ubetenſis, dedit in lucem hæc duo opera metrica:
Traduccion de las Imagenes de la Muerte con un Sermon para ſaberſe exercitar en ſu memoria. Compluti apud Joan. Brocar 1557. in 8.
Emblema o eſcritura de la Juſticia. 1546. in 8. Vidit D. Thomas Tamajus.

FERDINANDUS XIMENEZ DE ARAGAON, Oliſiponenſis, archidiaconus Sanctæ Chriſtinæ in Bracharenſi eccleſia, dedit carmine & proſa contextum opus ſic nuncupatum, Luſitanum ut credimus:
Reſtauraçaõ o renovoçaõ do homem. Oliſipone apud Petrum Craesbeck 1608. in 4. Poſteaque:
Doutrina Catolica pera Inſtrucçaõ e confirmaçaõ dos Fieis, e extinçaõ das ſeitas ſuperſticioſas e em particular do Judaiſmo. Prodiit ex eadem officina 1625. in 4.

FERDINANDUS XUAREZ, Hiſpalenſis, vertit in ſermonem vernaculum Petri Aretini libellum ingenioſiſſimum, quem deinde Gaſpar Barthius, vir eruditiſſimus, Hiſpanique idiomatis cultor eximius, ex Ferdinandi verſione, qui prototypi quædam parum honeſta prætermiſerat, non ex ipſo Aretini exemplari, hac inſcriptione edidit inſignitum: *Pornodidaſcalum, ſeu colloquium muliebre de aſtu nefario, horrendiſque dolis, quibus impudicæ mulieres incautæ juventuti inſidiantur.* Francofurti 1623. in 8. Hiſpanam Suarezii verſionem nuſquam vidimus. Acquieviſſe autem non toto animo Barthium ſuo in hoc opere exantlato labori hæc illius verba, in præfatione ad *Pornoboſcodidaſcalum*, ſive *Cœleſtinæ* egregiæ noſtratis comediæ interpretationem, poſt aliquot annos ut Latinam

faceret in manus ſumptæ, liquido oſtendunt: *Edidi quidem*, ait, *paulo ante hunc ludum dialogum Petri Aretini, ex Hiſpanico Fernandi Xuarezii a me translatum. Sed is libellus ita plane converſus eſt in Romanum ſermonem, ut denuo eum traducere velim potius quam eo modo legi: id quod etiam proximo otio facere decrevi. Quoniam rudior adhuc tum eram linguæ delitiarum, potius latinitati, quam hujus proprietati ſtudens: quod nonnuſquam tamen aliter faciendum res ipſa me edocuit.* Hæc ille.

Los Comentarios del Veneciano de las coſas del Turco: ejuſdem ſunt Ferdinandi Xuarezii presbyteri ex Italico verſi Hiſpali 1546. Alius videtur Ferdinandus Xuarezius, quem medicum excellentem uſu, omni genere ſcientiæ Græce & Latine facundiſſimum Marineus vocat lib. xxv. *de Rebus Hiſpan.*

F. FERDINANDUS DE ZARATE, Matritenſis, ordinis Eremitarum in Cordubenſi domo, ſacræ theologiæ magiſter, profeſſorque Urſaonenſis in Bætica, edidit:

Diſcurſos de la Paciencia Chriſtiana: libris VIII. Compluti 1597. in 4. præter alia quæ non novimus. Sub hujus nomine laudari video *De Imagine ſacra Deiparæ* dictæ *de la Oliva* neſcio quid, Neapoli editum 1634. in 4. Ferdinando de Zarate tribuit non nemo *Certamen Conceptionis Dominæ Noſtræ*, Valentiæ editum 1586. in 8. Hiſpanum ſcilicet.

FERDINANDUS DE ZURITA, Huetenſis (diœceſis Conchenſis Huete oppidum eſt) apud occidentales Indos ſacræ legis Evangelicæ diſſeminator, ſcripſit Latine:

Theologicarum de Indis quæſtionum Enchiridion primum. Matriti 1586. in 8.

D. FERDINANDUS DE ZURITA, neſcio quis, ſcripſit hujus tituli opus:

Meritos diſponen premios. Matriti 1654.

FIRMINUS.

FIRMINUS, Luſitanus:

Repertorium ſcripſiſſe dicitur *de mutatione aeris.* Pariſiis 1539.

FIRMINUS LOPEZ DE MENDICORROZ, Navarrus ut videtur, Joanniſque Ferdinandi a Velaſco, magni Caſtellæ comeſtabilis, aſſecla ſeu familiaris, edidit:

Obſervaciones de la vida del Condeſtable Juan Fernandez de Velaſco, y cifra de ſus dictamenes: ad Bernardinum Joannis filium. Vigebani in ducatu Mediolanenſi 1625. in 4.

D. FIRMINUS RATTARIAZI, ſive alius ſub hoc nomine, edidit:

Apologema, Eſpejo y excelencias de la Seraſica Religion de Menores Capuchinos contra quemdam detractorem. Taurini ut ſonat, re vera alibi intra Hiſpaniam 1673. in folio.

FLAVIUS.

FLAVIUS JACOBUS, Eborenſis, Luſitanus Cardoſo in ſchedis mihi teſte, Latinis verſibus cecinit:

Catonem minorem. Venetiis editum 1552.

FLORIANUS.

FLORIANUS DOCAMPO, Zamorenſis, Lupi filius, quem ex Sanzia Garzia Docampo, femina ut alicubi lego Luſitana, Didacus de Valencia, Caſtellæ mareſchallus, procreavit, ſub Antonio Nebriſſenſi & aliis Compluti ad omnes bonas diſciplinas multo ſtudio adhibito, ſtrenue ſe ad hiſtoricum munus, quod quaſi præſagiebat ſibi aliquando ſolemniter obeundum, comparavit. Quo conſilio quæ latebant fere rerum noſtrarum origines ex Romanorum & Græcorum libris, priſci ævi lapidibus, aliiſque monumentis, atque adeo inferiorum temporum hiſtoriam ex authenticis & æqualibus ſcripturis, principalibuſque conceſſionibus undique conquiſitis, fere primus procudere concepit animo, atque ex bona parte exequutus eſt. Canonicus enim Zamorenſis patriæ eccleſiæ factus meruit a Carolo Cæſare Regius deſtinari chronographus, ea ſpe de virtute atque eruditione hominis vulgo apud omnes concepta, valdeque in dies confirmata, ut in comitiis Caſtellæ regnorum anni MDLV. communi procuratorum voto pulſatus fuerit Cæſar de exhibendo Regiis, aliundeve quam ex ſacerdotio Zamorenſi venientibus, redditibus hiſtorico ſuo Floriano, quo poſſet muneri ſuo continuandæ hiſtoriæ, non ulli addictus eccleſiæ miniſterio, totus vacare. Exquiſitam adjunxit, pro captu ejus temporis, in commentando dictionis elegantiam, quæ vere digna eſſet rebus quas deſcribendas curæ ſuæ commendaverat. Nec tamen ſolidam ab eruditis laudem colligere potuit ex quo veræ hiſtoriæ bono ſemini Beroſianarum, hoc eſt aniilium fabularum non multo antea publicatarum, evanida commiſcuit grana: quas quidem ad deum Fabulinum relegandas nondum palam decreverat criticorum ſenatus. Quare Andreas Reſendius multo ſuperioribus diligentiorem vocat hiſtoricum, & quantum ad geographiam, eruditiorem; quem tamen alibi ut nimis credulum Beroſi originum Hiſpanicarum accuſat, nempe ad Moralem, & *de Antiquitatibus Eborenſibus* ſcribens. Ambroſius item hic Morales in laudando Floriano multus & creber eſt, extollendaque ejus induſtria & ſermonis majeſtate: de quo in prologo ſuæ continuationis, & in tracta-

tu

tu *de Antiquitatibus Hiſpaniæ*, atque etiam in *Excurſu de Lingua Hiſpanica* adiri poteſt. Necnon Joannes Vaſæus hæc de Floriano habet in *Chronici* cap. IV. *Vir ut apparet multæ lectionis, & indefatigabilis hac in parte diligentiæ, omnes Hiſpaniæ res memorabiles quatuor tomis deſcribendas ſuſcepit, quorum primum tantum hactenus, quod ſciam, edidit, in quo quæque de primordiis Hiſpaniæ potuerunt inveniri ſtudioſe ac diffuſe collegit.* Andreas tandem Garſias Matamorus quam appoſite de Floriano in apologetica ſua ratione *de Academiis, & literatis Hiſpaniæ viris*, poſt Petrum Meſſiam & Geneſium Sepulvedam, Cæſareos hiſtoricos pro merito laudatos? *Poſtremus eſt Florianus, qui mihi vir unus & veterem majeſtatem imperii repræſentat, & quadam cum gravitate eloquentiæ & puritate ſermonis Hiſpani ad ſcribendam hiſtoriam ſe maxime applicat, clariſſimum hiſtorici nomen tranſmiſſurus ad poſteros.* Vere ex quatuor partibus hiſtoriæ noſtratis, quarum ſpem fecerat, primæ tantum ſemiſſem perfeciſſe is videtur. Ab eo enim habemus:

Los cinco libros primeros de la Coronica general de Eſpaña. Pertingere hæc prima pars debuit uſque ad Jeſu Redemptoris adventum, ut ex procœmio ipſius auctoris conſtat; nec tamen ultra duorum Scipionum cædem procedit narratio. Sane quatuor ex his quinque libris a quodam typographo extortos ſibi fuiſſe non diſſimulat Florianus in quadam ad Joannem Vergaram epiſtola, quam mox laudamus (prodiit utique id, quod fuit, Zamoræ 1544. in fol. cum indice rerum & locorum) pluraque ſe emendaſſe ait ad ſubſequentem editionem: quæ quidem, diem ſuum eo obeunte, non niſi cura Ambroſii Moralis prodiit integra, & quinque jam librorum, Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1578. in fol. Audio & Pinciæ eam edidiſſe Sebaſtianum de Camas anno 1604. Quam quidem hiſtoriam ſatius habuit continuare Ambroſius idem Morales, quam a principio rerum novam recudere.

Circumferuntur & alia præ ſe ferentia Docampi nomen, utpote:

Libro de linages y armas: quem adſervari ajunt autographum in bibliotheca comitum de Lemos oppidi Monforte regni Gallæciæ. Hujus meminerunt D. Joſephus Pellizer Regius chronographus in libello ſupplici, ſeu *Memoriali pro Marchione de Ribas*, & Rodericus Mendez Silva in *Vita Nonii Alphonſi*. Certe Florianus ipſe, ad contexenda ſuis quæque hiſtoriæ locis, peculiarem ſe in deſcribendis nobilium familiarum originibus & inſignium uſu poſuiſſe curam induſtriamque in eo, quem laudavimus, hiſtoriæ procemio admonere ſuos lectores voluit.

Laudant ſeparatim ejus:

Linage del apellido de Valencia: quod opuſculum habuit Gundiſalvus Argote de Molina in penu ſua genealogica manu exaratum; nempe de avito auctoris ſtemmate lucubrationem. Laudat quoque non ſemel D. Joſephus Pellizerius, Regius hiſtoricus.

Cœpiſſe quoque eum de rebus Franciſci cardinalis Ximenii commentari, hujuſque hiſtoriæ fragmentum ad Joannem Vergaram miſiſſe lego in epiſtola ejus ad Vergaram, e Zamoræ urbe datam III. Maii MDXLIX. quam in *Archivio Complutenſi*, ſimul cum Ximenii ipſius *Cardinalis vita*, edi curavit collegium Complutenſe Sancti Ildephonſi, operis auctor. Quo quidem commentario uſus eſt in eadem Sparta exornanda, ut ipſe ait in prologo, Alvarus Gomezius. Sed in hac eadem epiſtola Florianus refert aggreſſum ſe eſſe Ferdinandi Pulgaris & Ferdinandi alterius Perezii Guzmani *de Viris illuſtribus* libellorum continuationem.

FORTUNIUS.

FORTUNIUS GARZIA DE ERZILLA, alias ARTEAGA, Cantaber ex Bermeo Guipuſcoæ provinciæ oppido, juris utriuſque doctor, atque eques & commendatarius, ſive præceptor ut vocant, ordinis Sancti Jacobi, inter Hiſpanos collegii Bononienſis, ab Ægidio Albornozio ædificati, ſodales die XIIII. Auguſti MDX. eo admiſſus ſuperiori ſæculo, in utriuſque juris profeſſione paucos Italorum pares habuit primarius legum interpres. Ingenium in eo fuiſſe acre, flexibile, multiplex, & exercitatum æquales referunt, gravitatem humanitatis plenam, judicium vero ſic maturum ac modeſtia imbutum ut in ſcholaſticorum circulis, de abſtruſis quibuſque eum quotidie interrogantium, qui vix aliquid ignoraret nihil tamen reſponderet ex tempore, niſi cunctanter rationibuſque utriuſque partis in medium productis. Sparſa tanti viri fama per diverſa Italiæ loca, Florentinæ urbis perſuaſit cives ut Fortunium ad academiam ſuam Piſanam invitarent, quam conditionem ideo non admiſit, ne videretur de togæ honorum, quos inter ſuos gerere ante omnia deſiderabat, ſpe non temere concepta cum nova iſtius profeſſorii muneris acceptatione tranſigere. Igitur evocatus a Carolo Cæſare in Hiſpaniam, eo tempore jam Regius conſiliarius erat, hoc eſt ſupremi Caſtellæ ſenatus pater, quo Joannes Geneſius Sepulveda de Albornozii rebus commentabatur, atque item in curia regni Navarræ ſummus juridicus, quem Regentem idiotiſmus noſter vocat. Hunc certe omni laude afficiunt: viri duo, longe graviſſimi tam dignitate quam doctrina, Didacus Covarrubias lib. III. *Variorum*

cap. 1. & 1. parte *de Sponſalibus* cap. v. §. 1. n. 5. Et Gregorius Lopezius in *gloſſa ultima Leg. 1. Tit. VII. Part. 1.* Qui quidem ultimus *virum doctiſſimum*, & *Chriſtianiſſimum*, quemadmodum & alii non minus exaggeratis laudum cumulis eum appellant. Scripſit:

Commentarium de Pactis, in Titulum Digeſtorum de Pactis, cum Repetitione Cap. 1. Extra eodem Titulo. Bononiæ cum duobus ſequentibus 1514. Et Francofurti apud Nicolaum Hofmannum 1611. in 8. Repetitio iſta edita quoque eſt volumine III. *Repet. diverſ. Juris Canonici.*

Ad Legem Gallus D. de Liberis & poſtumis Commentaria. Item:

De Ultimo fine utriuſque Juris Canonici & Civilis, de primo principio, & ſubſequentibus præceptis, de derivatione, & differentiis utriuſque. Bononiæ ſimul, uti diximus, hæc tria 1514. & 1517. in folio. Hic autem poſtremus tractatus Coloniæ 1585. 8. Et inter *Doctorum Tractatus* volumine primo. Cujus quidem ſcripti perfectione permotus Boetius Epo, celebris illo ævo Duacenæ academiæ profeſſor, nuncupationem Fortunio fecit tractatus ſui *De vero Juris Eccleſiaſtici fine prorſus alio, quam Juris Civilis*: qui quidem operum ejus volumine ſecundo legitur ita nuncupatus. Propter hoc opus maxime Arnoldus quoque Baert, Bruxellenſis, in alloquutione ad lectorem *Praxis criminalis*, a ſe denuo recoctæ, Arnaldi a Belloviſu: *Nullus*, inquit de Fortunio loquens, *meo judicio tam veterum quam neotericorum ſubtilius illo ſcripſit unquam, vel ad unguem diligentius omnia ſcrutatur.*

Ad Titulum de Juſtitia & Jure Commentarium attribuit ei D. Joannes de Pineda in *Prole Ægidiana.* Bononiæ 1517. folio. Item ſi Valerio Andreæ Taxandro credimus:

De Expenſis & meliorationibus ſumptibus bonæ & malæ fidei Poſſeſorum, Uſufructuariorum &c. Coloniæ apud Gymnicum 1599. in 8.

Conſilium ejuſdem *pro Militia Sancti Jacobi* laudatur a quibuſdam. Idque innuit abſque dubio Gregorius Lopezius relato ſupra loco, dum agit de foro equitum militarium: *Audio etiam quod ſuper hac quæſtione ſcripſit late Fortunius ab Arcilla, vir Chriſtianiſſimus & doctiſſimus, qui fuit de Regio conſilio, & quod ſperatur cito prodire in lucem.* Hæc ille.

Sobre el Deſafio del Rey de Francia, y del Emperador: excurſus quidam MS. Fortunii extitit in bibliotheca D. Joannis Bertrandi a Guevara, Compoſtellani antiſtitis, qui fuiſſe videtur inde ad Olivarienſem translatus: in ejus namque catalogo ſic legitur, *Fortun Garcia ſobre el Deſafio y materia del Duelo.*

Legeſis, Fortunii germanam effigiem qui cupis conſpicere, Joannis Geneſii ad Jacobum Arteagam ſodalem epiſtolam quamdam, quæ edita fuit cum ejus *Commentariis ad Legem Gallus.* Lectu dignum eſt Mariani Sozini ad Rub. D. *De Verb. oblig.* num. 47. elogium de noſtro: *Fortunius*, ait, *Garzia Hiſpanus, vir profecto magnæ ſpeculationis, ut ego re ipſa (ut ita dicam) in fractione panis cognovi, dum ſenis ſecum diſputarem.* Meminere Pancirol. *De Claris Leg. Interp.* cap. 139. Ziletus in *Indice Librorum Juris.* Merula in *Coſmographiæ* parte 2. lib. 2. cap. 8. Miræus in *Bibliotheca*, & alii.

Pater fuit Fortunius noſter Alphonſi Erzillæ, qui de Araucano in America bello elegantiſſime ſcripſit.

FRANCISCA.

D. FRANCISCA DE CASTRO, ſanctimonialis Luſitana ordinis Ciſtercienſis in monaſterio Almoſter, ſcripſit:

A Vida de Sor Maria dos Serafins freira do meſmo Convento natural de Santaren. Hæc filia fuit Henrici de Quintal, obiitque cum fama egregiæ ſanctitatis. Emmanuel de Reſurrectione in *Addit. ad Catalogum MS. Georgii Cardoſi Scriptorum Luſitanorum.*

D. FRANCISCA DE LOS RIOS, Matritenſis, vertit in vernaculam ex Latina lingua, duodecim tantum annis nata (res miraculo ſimilis!)

La Vida de la Beata Angela de Foliño. Apud Joannem Cueſtam 1618. in 8.

FRANCISCUS.

F. FRANCISCUS DE ACOSTA, Auguſtinianus provinciæ Bæticæ, vir pie diſertus, ſcripſit.

Vida prodigioſa, y heroycas virtudes de la venerable Madre Maria de Jeſus, religioſa Carmelita deſcalza del Convento de S. Joſeph y Santa Tereſa de la ciudad de Toledo. Matriti 1648. in 4.

FRANCISCUS ADAME DE MONTEMAYOR, natus in oppido Villanueva de la Serena provinciæ Eſtremaduræ, ac presbyter, edidit parum limato ſtilo ſed poetico, hoc eſt facili, & cum opus eſt vehementi & nervoſo:

Nacimiento, vida y muerte del Apoſtol S. Pedro Principe de la Igleſia: cant. XXIIII. ad Garziam de Loaiſa Toletanum antiſtitem. Toleti apud Petrum Rodriguez 1598. 4.

FRANCISCUS DE AGUADO, natus in oppido Torrejon prope Matritum, poſt adeptam inter ſæculares lauream philoſophiæ Com-

Complutenſem, Jeſuitarum ſodalis, adminiſtrata provincia Toletana domo præfuit Matritenſi, ac Philippo IV. Regi noſtro a concionibus fuit, prudentia doctrinaque ſpectatus, ſcripſit:

Del perfecto Religioſo. 1619. folio.

Chriſtiano Sabio. Matriti 1638. in folio. & 1653. folio.

Sumo Sacramento de la Fe, Teſoro del nombre Chriſtiano: ſive de auguſtiſſimo Euchariſtiæ ſacramento. Matriti anno 1640. in folio.

Miſterios de la Fe. Ibidem 1646. folio.

Exortaciones varias doctrinales: ad D. Agnetem Stunicam, Olivarum comitiſſam. Ibidem 1641. folio.

Adviento y Quareſma. Matriti apud Dominicum Garſiam 1653. folio.

Carta a los Superiores de la provincia de Toledo, en que refiere la vida y muerte del P. Juan Gondino de la miſma Compañia de Jeſus: qui obiit anno MDCXXXI.

Apologos Morales: ex Latino Cyrilli, ſive Alexandrini ſive Hieroſolymitani, quod interpres ignorare ſe ait. Interpretatum ex Græco exiſtimavit Aguadus eum, qui Latine a principio conſcriptus fuit, libellum, ut Aubertus Miræus & Carolus Labbæus notant: porro Hiſpana hæc interpretatio Matriti prodiit anno 1643. 8.

F. FRANCISCUS DE AGUILAR, Auguſtinianus, in gymnaſio Ilerdenſi Bibliorum profeſſor publicus, neſcio quæ dicitur anno MDC. edidiſſe in lucem: nihil enim ultra nos docuit *Alphabeti Auguſtiniani* auctor.

FRANCISCUS DE AGUILAR, neſcio quis, edidit olim ſub Latina Franciſci Aquilarii nuncupatione:

Pro Virtute orationem: quæ Venetiis edita eſt apud Franciſcum Rampazzetum 1569. in 4.

D. FRANCISCUS DE AGUILAR TERRONES DEL CAÑO, Iliturgitanus (Iliturgi hodierna eſt urbs Anduxar Giennenſis dioeceſis) doctor theologus, quam ſcientiam in gymnaſio urbis Beatiæ aliquot annis fuit profeſſus, Philippo II. Hiſpaniarum Regi a concionibus, & in Granatenſi alma eccleſia ſacrarum literarum interpres canonicus, dein Tudenſis, demum Legionenſis eccleſiarum præſul, ſcripſit:

Inſtruccion de Predicadores. Granatæ 1617. in 4. Quam quidem tribuens Lucas Waddingus Joanni cuidam Terrones, Franciſcano, *de Scriptoribus hujus Ordinis* dum commentatur, a vero ipſo refellitur.

Sermon que predico en Madrid en las honras de Felipe II.

Otro en las de la Sereniſima Infanta Doña Catalina Duqueſa de Saboya. Matriti 1577. 4.

Obiit XIII. Martii MDCXIII.

F. FRANCISCUS DE ALCOZER, ordinis fratrum Minorum provinciæ S. Jacobi, præſtans vir judicio, divinarumque atque humanarum cognitione literarum, ſcripſit:

Tratado contra el juego. Salmanticæ 1559. apud Andream Portonariis.

Confeſionario breve. Salmanticæ 1572. in 8. Cordubæ 1592. 8. Matritique 1598. in 8. Barcinone apud Sebaſtian. Matevad 1615. 8.

Alius credo Joannes eſt Alcozerius, qui de *Miſſæ Cæremoniis* libellum ſcripſit, quamvis utrumque eorumdem faciat operum auctorem inadvertenter Waddingus.

FRANCISCUS DE ALDANA, expertæ fortitudinis miles, prudentia ingenioque non minus quam robore animi ac manu valens, poſt facta plura ſub Philippo Rege II. ſtipendia, approbatamque ei in multis bellicis officiis operam, juſſu ejuſdem comitatus fuit Sebaſtianum Luſitaniæ Regem in expeditione illa Africana, quæ tam ei quam Sebaſtiano fatalis fuit. Multa Aldanæ monumenta cum ligatæ tum proſæ orationis invidit nobis fortiſſimi ac diſertiſſimi hominis mors, quorum memoriam conſervavit ſaltem Coſmas, ejus frater, ad carmina ejuſdem, quæ in vulgus edidit, præfatus. Prodierunt nempe ejus cura:

Las Obras que ſe han podido hallar del Capitan Franciſco de Aldana. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1593.

Deperiiſſe alia opera eodem ipſo fato, quod Aldanam ſuſtulit, cum ſacra tum profana Coſmas conqueritur. Ea ſunt, ne viri ſic bene de gente noſtra & poetica arte meriti famæ quidquam decerpere aut invidere videamur, fratris quidem teſtimonio:

Del Santiſimo Sacramento: foliorum fere centum opus proſaicum.

De la verdad de la Fe: ejuſdem molis.

Perfecciones de Nueſtra Señora.

De Amor Platonico.

Dialogo llamado Ciprigna: ſive feceſſus nobilium quorumdam virorum in Cyprum inſulam.

Hiſtoria del Geneſis, en octavas.

De Angelica y Medoro, en octavas.

Epiſtolas de Ovidio, en verſo ſuelto.

De Amor y Hermoſura.

Cartas: epiſtolæ nempe tam ſeriæ quam jocoſæ urbanitatis plenæ.

Omnia hæc partim lecta ſibi, partim viſa Coſmas refert, adjungens *Bucolica* alia *duo Poemata*, quorum alteri *de Partenio* y *Niſe* nomen fecerat, ab ipſo auctore eorum, egregio

gio quidem eo propriarum vigiliarum contemptore, Vulcano, præsente se qui testimonium oculatum perhibet, in prædam data.

Obiit in Alcazarensi infelici prælio secunda die Augusti anno MDLXXVIII.

D. FRANCISCUS DE ALFARO, Hispalensis, jurisconsultus, cum Regii fiscalis munus in prætorio Panamensi occidentalis Indiæ, circa annum sæculi superioris quartum a nonagesimo, obire jussus fuisset, vix satisfactum commisso sibi hujus ministerii honori existimavit antequam de recte ac laudabiliter eo gerendo administrandoque posteris accenderet documentorum facem. Hic ergo & in Charcarum, seu Argentinæ urbis, quæ Peruani regni est, conventu juridico, ad quem anno MDXCVII. in eumdem fiscalis advocati locum fuit translatus, elaboravit quod ad Philippum III. Regem misit opus, scilicet:

De Officio Fiscalis, deque Fiscalibus privilegiis tractatum. Pinciæ apud Ludovicum Sanchez 1606. folio. Qui Matriti deinde prodiit emendatior & auctior ex officina Francisci Martinez 1639. folio. Ejusdem Argentinæ curiæ judicem necnon & Limensis egit, demumque apud nos Regiarum Rationum senatorem, quo censebatur magistratu cum ad plures abiit.

F. FRANCISCUS DE ALFARO, Bæticus, Giennensis, ex sodalibus B. Mariæ de Mercede provinciæ Bæticæ, sacræ theologiæ magister, Italicæ nunc provinciæ præfectus, edidit:

La inconstancia de la vida, y certeza de la muerte: ad Bisiniani principem. Neapoli 1667.

Historia de la Imagen de la Madre de Dios de los Remedios del Convento de Madrid, sus milagros, y un Panegyrico a la santa Imagen: ad marchionem de Villafranca, Sicularum triremium præfectum. Ibidem 1669.

FRANCISCUS ALPHONSUS, Malpartidensis, Jesuitarum sodalis, primariusque sacræ scientiæ in collegio Complutensi professor, vir ob innocentiam & integritatem morum dignus habitus qui statim a morte chartis commendaretur, quæ viventis res gestas atque mortem describerent, disponente Francisco Aguado tunc temporis rectore. Philosophicum ut vocant cursum scripsit, qui magni habetur in ea schola. Vidimus ex his tantum:

Disputationes in universam Aristotelis Logicam. Compluti apud Antonium Vazquez 1639. 4. & 1641.

In octo Libros Physicorum Aristotelis. In Libros Aristotelis de Generatione & Corruptione. In IV. Libros de Meteoris, & tres de Cœlo Disputationes. Ibidem 1641. 4.

FRANCISCUS ALPHONSUS COVARRUBIAS, presbyter, curioque loci Contreras nuncupati Burgensis diœcesis, scripsit:

Brevem Tractatum pro institutione Evangelici Prædicatoris. Matriti 1650. 4.

F. FRANCISCUS DE ALVARADO, Dominicanus provinciæ Mexici, typis edidit:

Vocabulario de la lengua Misteca. Antonius de Leon in *Bibliotheca Indico-occidentali* tit. XVIII. & Augustinus Davila Padilla in *Historia* ejusdem provinciæ testes sunt.

D. FRANCISCUS DE ALVARADO, archidiaconus de Birviesca in ecclesia Burgensi, protonotariusque Apostolicus, ad Mariam Austriacam Imperatricem scripsit:

Frutos admirables de la limosna: pluribus sacræ Scripturæ veterumque auctorum historiis collectis, & in nostrum sermonem conversis. Compluti 1609. 8.

FRANCISCUS ALVAREZ, Lusitanus, ex oppido Covilhaõ, Emmanueli Regi a sacris, vir industrius & inculpatis moribus, idoneus visus fuit prædicto Regi, quem una cum Eduardo Galvano ad Abissinorum principem Davidem in comitatu Matthæi Æthiopis, qui legatus ejusdem ad Emmanuelem venerat, ad suosque jam erat rediturus, mitteret oratorem. Mansit is in Æthiopia detentus ibi variis de causis sex integros annos, quo spatio temporis, non inutiliter facto, rediit ad nos cum literis ejusdem Davidis ad Joannem Regem, qui patri successerat, necnon & ad summum ecclesiæ patrem, qui tunc erat Clemens VII. eique tandem Januario mense anni MDXXXIII. hoc Æthiopicæ legationis officium Bononiæ exhibuit, Carolo ipso Imperatore per eos dies in ea urbe agente, honorificentissimamque & ecclesiæ & supremo ejus præsuli, cunctisque gratissimam, legationem præsentia sua & numerosissimæ aulæ frequentia ornante. Sed ne hujus expeditionis interiret memoria, altera fuit nostri cura scribentis idcirco, vernacule tamen:

Verdadeyra informaçaõ do Preste João das Indias, em que se contão todos hos sitios das terras, e dos tratos; e comercios dellas, e do que passara na viajem de D. Rodrigo de Lima (succenturiatus is fuit in locum demortui, priusquam in Æthiopiam perveniret, Galvani) *que foi per mandado de Pedro Lopez de*

de Sequeira ; & assi das cartas e presentes, que ho Preste João mandou al Rey nosso Senhor. Olisipone 1540. folio.

Receperat in se Paulus Jovius, historiarum scriptor celebris, Martino a Portugallia Lusitano apud Pontificem tunc temporis oratore instante, historiam hanc Latinam ex Lusitana reddere, quod & Damianus a Goes; Lusitanus eques, superfedente Jovio, facere debuit ex quo id promisit Paulo III. Papæ in opusculo *De Fide, religione, moribusque Æthiopum*, ei nuncupato. Hispanicusem, sive ut rectius loquar Castellanam, certe habemus, non unius diligentia, nam & Thomas de Padilla vertit Antuerpiæque edidit anno 1557. 8. & iterum Michael de Suelves Toleti 1558. 8. Gallicam alius fecit, Antonio Verderio teste, quam Bellerus edidit Antuerpiæ 1558. Collegit quoque in compendium Ramusius. Diversum ab hoc opus cur putabimus cum Antonio Leonio in *Bibliotheca Indica* tractatum *de la Etiopia* quinque libris comprehensum, de quo mentio est in *Relatione Legationis Imperatoris Æthiopiæ ad Clementem Papam*, quæ sine auctoris nomine legitur in *Hispaniæ illustratæ* volumine secundo fol. 1285. atque in laudato nuper *Goesii* opusculo, ibidem fol. 1301. Ceterum de hoc auctore Bodinus in *Methodo Historiarum* ita censet: *Franciscus Alvarezius multo majore fide ac diligentia res Æthiopum primus scripsit, quæ nunc a peregrinis & optimis quibusque scriptoribus probantur, nec sine magna voluptate leguntur*. Hæc ille.

FRANCISCUS ALVAREZ DE RIBERA, Mellitenensis, legalis scientiæ atque canonicæ tirocinio Salmanticæ facto, ne conjugio, juxta parentis Alphonsi Alvarez de Horozco destinationem, se submitteret, in Italiam aufugiens militaria stipendia in Senensi statu Regi suo fecit, & Orbitelli præfectus fuit, deindeque auditor Tusciæ ut vocant præsidiorum, hoc est castrorum quæ in ea provincia retenta sunt. Post tredecim annos in hoc munere exactos in Hispaniam venit, indeque præses Regiæ Cameræ Summariæ Neapolim reversus est anno MDLXX. cui senatui ab anno MDLXXXVI. præfuit, post biennium factus cancellariæ regens. Deinde etiam in Matritense rerum Italicarum concilium senator anno MDXCVII. septuagenarius fere senex, fuit vocatus: integritate summa vir prudentia & pietate, quæ ei pepererunt virtutes maximam apud omnes existimationem. Referturque non vana fama Sixtum V. Pontificem Maximum destinasse eum purpuratorum patrum sodalem, si arbitrio ejus se totum dare vellet. Ab anno quippe MDLXXXIX. sacerdos ordinatus, & Salmantinus canonicus fuerat creatus. Postquam vero in Hispaniam rediit abbatia S. Angeli in Sicilia MCC. scutorum annui redditus, ac DC. ducatorum pensione super ecclesiæ Tarentinæ mensam, cum episcopatum nescio quem recusasset, ditatus fuit. Scripsit, dum controversia verteret super Portugalliæ successione:

Pro Augustissimo Philippo II. Responsum de successione regni Portugalliæ: cui *Additiones* fecit Carolus Tapia, in senatu eodem supremo Italiæ regens, edito Matriti 1621. 4.

Decisiones MSS. laudat Carolus idem Tapia ubi proxime.

Obiit Pinciæ, dum ibi aula esset, apud Clericos Regulares sepultus VIII. Octobris MDCV. ætatis suæ LXXV. In ecclesia S. Spiritus Neapolitana Regio palatio proxima hanc inscriptionem legimus:

Franciscus Alvarez Ribera Miles Hispanus,
Regiæ Cameræ pro invictissimo Rege
Philippo Præfectus, quem Locumtenentem
Vocant, a latere Consiliarius, sacellum
Hoc præclarum a fundamentis erexit,
Censu addicto ut septies in anno solemniter,
Et bis in die de more sacra fiant,
Alterum ad auroram, alterum prope
Meridiem,
Ut sedulis sit satisfactum, occupatis vero
Pigris licet immeritis non deficiat.
Mediumque istud & majus Altare
Sacrorumque partem intentioni Sargenti
Joannis Gutierrez militis strenui, a quo
Fuit institutus heres an. Dom.
MDLXXXIV.

Et super cœnobii, quod olim fuit Dominicanorum, portam hæc ejusdem extat memoria:

Illustri Francisco Alvarez de Ribera
Regiæ cameræ Locumtenenti
Dominicani fratres posuere:
Etenim ipse in Spiritus S. amore spem locans
Sua opera vel pietate totam fere hanc
S. Spiritus sacram ædem lustrando restituit:
Opus vero ab Illustriss. & Excellentiss.
Marchione de Mondejar Prorege
Fuerat designatum. Anno
MDLXXXIV.

Consule, si vis, D. Cæsaris d' Engenio Caraccioli *Neapolim sacram* pagina 545. & 548. Nicolaum Topium *De origine omnium Tribunalium urbis Neapolitanæ* lib. IV. cap. VII. prioris partis, qui prolixius in III. parte, ubi catalogum edidit sacram cancellariam regentium, specialem de vita Riberæ lucubrationem instituit, ex ea scilicet, quam scripsit Carolus Tapia, Belmontis marchio, illius veluti alumnus & discipulus. Legesis & Julium

lium Capacium in libro *Il Foraſtiero* nuncupato, giornata VII. pag. 611.

FRANCISCUS DE AMARAL, Luſitanus, Oliſiponenſis, atque in hujus urbis collegio Ieſuitarum, quorum erat ſodalis, philoſophiæ ac theologiæ profeſſor, habere ſe parata detulit ad *Bibliothecæ Jeſuiticæ* auctorem:

Concionum tomos duos: alterum *de Tempore*, alterum *de Feſtis*.

D. FRANCISCUS DE AMAYA, Bæticus, Antiquarienſis, juris utriuſque conſultus, cum in Urſaonenſi academia & collegio Civile jus ex primaria cathedra creatus rite doctor jam doceret, Salmanticam ad collegium epiſcopi Conchenſis XXII. Novembris MDCXVII. evocatus, quod ipſe refert ad L. v. n. 26. Cod. *de Jure fiſci* ſcribens, qua docendo, dum ex publico munere Juſtinianeum codicem & Codicis poſteriorem partem, Voluminis appellatione vulgo notam, atque Digeſtum ut vocant vetus interpretatur, qua ſcribendo plures annos in hac ſchola cum magna ſui nominis celebritate tranſegit. Ea quippe fuit præſtantia ac firmitate doctrinæ, ea ſtudiorum elegantia, liberaliumque aliarum diſciplinarum cognitione ut neminem fere ſui temporis profeſſorum in hac ſaltem eruditionis laude ſibi æqualem habuerit. Creatus inde ipſi apud Granatenſes advocatus, moxque Pincianæ curiæ ſenator, abſque eo quod publicis ceſſaret horis, hoc eſt muneri ſenatorio aliqua ex parte deeſſet, quod ipſe ſibi ad imitationem Plinii ſenioris in præfatione *Commentariorum Voluminis* modeſte vindicat, horas omnes ſucceſſivas, & bonum, quod uſquam concederetur, otium publicæ utilitati, quæ ad poſteros emanatura erat, expendit, in perficiendis nempe atque in vulgus proferendis, quorum jam ſpecimen fecerat, doctiſſimis lucubrationibus. Ediderat is in profeſſorio munere adhuc manens:

Obſervationum Juris libros tres: primum Salmanticæ anno 1625. 4. Dein Coloniæ apud Antonium de la Planche 1633. Genevæque eodem anno. In his inter alia *De lege Regia & poteſtate Principis*: *De Poſtliminii & Legis Corneliæ fictionibus*: *De Libertorum matrimoniis & ingratitudine*: *De Rerum furtivarum uſucapione*: *De Hæreditatis petitione*, & aliis juris capitibus commentatur. Ad hæc pulcherrima ſunt, & multa priſcarum rerum cognitione fulgeſcunt: *Nilus, ſive de Leg. unic. C. de Nili aggeribus non rumpendis*: *Majuma, ſive ad Legem unicam C. de Majuma lib. XII. & Eunuchus, ſive ad Legem Eunuchis v. C. Qui teſtam. facere poſſunt*. Hujus operis ea non ultima laus eſt quod lectionem librorum juris, quam ſæpiſſime obſervationum alii formatores expungere ſolent, conſtantiſſime ac validiſſime numquam non tuetur.

Deinde jam ſenator Pincianus edidit:

In tres poſteriores Libros Codicis Imperatoris Juſtiniani Commentarios: meditatos olim, ac ſine intermiſſione elaboratos poſt ineptam veterum, & ante alios illius ineptiarum hamaxarii, uti Pennam Cujacius vocat, explanationem, aliqualemque & partiariam Cujacii ipſius (ſiquidem pleniora commentaria quæ promiſerat non excudit) Alciatique, Pyrrique, ac Dionyſii Gotofredi operam. Quorum primus tomus Lugduni prodiit ex officina Petri Proſt anno 1639. in folio, deinde Genevæ 1656. in folio. Reliqui, auctore vivis exempto, lucem hactenus deſiderant.

Adjungitur in calce hujus prioris tomi:

Apologia pro Statuto Collegii Conchenſis contra calumniam Joannis Eſcobar del Corro.

Juvenis commentatus fuerat in Ovidii *Ibim*, atque item in vernaculi poetæ principis Ludovici a Gongora poematium, cui *Primera Soledad* inſcripſit auctor; necnon & reliquiſſe dicitur apud Joſephum fratrem morale ſcriptum, *Deſengaños de la vida humana* indigitatum, nec tamen perfectum: quod habui ex relatione Antiquarienſi.

F. FRANCISCUS DE AMEYUGO, ... ordinis S. Franciſci, lector jubilatus ut vocant, & aliquando Burgenſis ſuæ provinciæ præfectus, edidit:

Rhetorica Sagrada, y Evangelica iluſtrada con la Practica de diverſos artificios Rhetoricos para proponer la palabra divina. Quæ tertium edita fuit Madriti per Andream Garſiam de Eccleſia 1673. in 4. Item:

Nueva maravilla de la gracia deſcubierta en la Vida de la Venerable Madre Sor Juana de Jeſus Maria Monja del Convento de Santa Clara de Burgos. Madriti apud Bernardum de Villadiego 1673. in 4.

Obiit ut credimus ante libri hujus publicationem.

FRANCISCUS DE AMOLAZ, ſereniſſimo D. Joanni de Auſtria noſtræ juventutis principi a ſecretis, laudatus a Fr. Petro de Alba in *Militia Conceptionis*, edidit:

Deiparæ Triumphum ab originali. Barcinone 1655. in 4.

FRANCISCUS DE ANDRADA, Luſitanus, Didaci Paiva de Andrada, eximii theologi ac Tridentinæ fidei defenſoris, & Auguſtini de Jeſu, eremitæ Auguſtiniani, qui *Jeſu labores* vernaculo ſermone in captivitate de-

deſcripſit, germanus frater, Philippo III. Regi fuit a conſiliis & a munere ſcribendæ hiſtoriæ, quod quidem præſtitit in vulgus edens Luſitana lingua:

Chronica do muito alto, e poderoſo Rey deſtes reinos de Portugal D. João o III. deſte nome: ad eumdem Philippum III. Regem Catholicum. Oliſipone apud Georgium Rodriguez 1613. in folio.

Carmine etiam deſcripſit vernaculo:

O primeiro cerco de Diu. Oliſipone 1589. in 4. Filius ejus fuit Didacus de Paiva junior, qui concepta ſpe cum decidiſſet parenti in chronographi Regii munere ſuccedendi, ſubrogato in ejus locum Bernardo Britto Ciſtercienſi, hujus ſcriptis & famæ, *Antiquitatum Luſitanarum* libello in vulgus edito, non leviter detrahere ac derogare conatus eſt.

F. FRANCISCUS ANDREU, Valentinus, ordinis Redemptorum Deiparæ Virginis de Mercede, ſacræ theologiæ magiſter, domuſque Valentinæ, quam de Puig ſive de Podio vocant, præfectus, ſcripſit magiſtri generalis Philippi Guimerani juſſu:

Cæremoniale ſacri ordinis Beatæ Mariæ de Mercede redemptionis captivorum cum ſcholiis. Valentiæ 1614. in 4.

Valentinam hic etiam & Balearicam provinciam rexit præfectus, honeſtate vitæ meritoque concionatorii muneris, ardenter exerciti, commendatus poſteris in ſacræ iſtius familiæ monumentis hiſtoricis.

F. FRANCISCUS AB ANGELIS, Franciſcanus provinciæ Sancti Pauli, dedit in publicum:

Conſideraciones piadoſas ſobre la Antiphona, Tota pulcra es Maria. Matriti 1643. in 4.

F. FRANCISCUS DE SANCTO ANGELO, Matritenſis, Carmelitarum ordinis, ſacræ theologiæ magiſter, ſcripſit:

Catalogo de los Santos de la orden de Nueſtra Señora del Monte Carmelo. Cæſarauguſtæ apud Angelum Tavanum 1608. in 8.

Compendio de las Indulgencias de la orden de Nueſtra Señora del Carmen. Pinciæ apud Guilielmum Drouy 1598. in 12.

F. FRANCISCUS DE SANCTA ANNA, Franciſcanus Excalceatus provinciæ ſancti Joſephi, perpetuuſque ut vocant pater, Regiuſque eccleſiaſtes, edidit in lucem:

Diſcurſos predicables para todos los dias de la Quareſma. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Ybar 1651. in folio.

Spem fecit *Seminatoris celeſtis* Latino ſermone a ſe publicandi.

FRANCISCUS ANTONIUS, patria Oliſiponenſis, Jeſuita, Romæ novitiorum præfectus, Mariæ Imperatrici ſereniſſimæ apud Germanos a concionibus & a conſiliis fuit totos xxxv. annos, a qua miſſus in Hiſpaniam ad Philippum Regem fratrem, eamdem Auguſtam ad nos delatam ad obitum uſque juvit præſenti obſequio. Scripſit:

Conſideraciones ſobre el altiſimo ſacrificio de la Miſa: Del Santiſimo Sacramento: Del Agua bendita: De las Imagenes y Reliquias: De la Señal de la Cruz: Del Agnus Dei. Matriti apud Petrum Madrigal 1598. in 4. Seu cum titulo *Miſterios de la Miſa.* Matriti 1596. in 4.

Aviſos para los Soldados, y gente de guerra. Matriti apud Petrum Madrigal 1590. 12. Bruxellis apud Rogerium Velpium 1597. in 12. Et Antuerpiæ 1605. in 12.

Tratados eſpirituales de algunos Santos antiguos: ex Latino convertit, atque edidit Matriti apud Ludovicum Sanchez anno 1603. 8. ſcilicet Sixti Papæ *Sententias*: Dorothei, Nili, & Iſaiæ abbatum libros *De Spiritualibus documentis.*

Cathechiſmum Emondi Augerii, notatis integre locis SS. PP. quos ille citat, prorſus appoſite ad refellendos Calviniſtarum errores, illuſtravit, uti ait Alegambius *Bibliothecæ* auctor.

Obiit Matriti in tironum domo xv. Februarii MDCX. ætatis LXXV.

D. FRANCISCUS ANTONIUS CRUZADO, Bæticus, comitis de Lemos familiaris, ex parte communicavit noſtræ genti & linguæ ex Gallico auctoris:

La Corte Santa, y el Reyno de Dios del Padre Nicolas Cauſino. Matriti 1644. 4. tribus tomis: hoc eſt non integrum opus, continuatum poſtea a D. Petro Gonzalez de Godoy quatuor aliis voluminibus in ſequentibus annis, ut in eo dicimus.

D. FRANCISCUS ANTONIUS DOCAMPO, ad S. Clementem Hiſpanorum Bononiæ ſodalis, anno MDCIX. in collegium allectus, vertit in vernaculam gentis linguam:

Hiſtoria de la vida y hechos del Cardenal D. Gil de Albornoz: ex Latino Joannis Geneſii a Sepulveda. Bononiæ apud heredes Joannis Roxo 1612. in 4. In academia Bononienſi ſummus fuit juris Civilis profeſſor publicus, Neapolique poſt diverſa munera exercita judex vicariæ Criminalis, & anno MDCXXIII. Sanctæ Claræ dicaſterii ſenator.

Obiit 1. Aprilis MDCXXXIV. ut monet Toppius in *De orig. Tribunalium Neapolis* parte 2. pag. 428.

D. FRANCISCUS ANTONIUS DE ETTENHARD, Matritenſis, Georgii Ettenhard Germani Œnipontani, equitis ordinis Calatravæ, & D. Joannæ Gabrielæ Bandres de Abarca filius, ejuſdem ordinis Calatravenſis eques, centuriæque Germanorum Regii corporis cuſtodum prodecurio, geometricæ artis eam partem, quæ enſi tractando in defenſionem & offenſionem regulas præſcribit, non minus practice quam theorice in paucis doctus, edidit:

Compendio de los fundamentos de la verdadera deſtreza, y filoſofia de las armas: Carolo II. Hiſpaniarum & Indiarum Regi dicatum. Matriti 1671. in 4.

D. FRANCISCUS ANTONIUS DE FELOAGA, Navarrus, ex oppido Oiarzu, Calatravenſis eques, Antonii filius Regii ſenatoris, nunc in regno Neapolitano Sanctæ Claræ ſenatus judex, poſt alia exercita in eodem regno munera ſcripſit:

Enchiridion Juris controverſi, varia comprehendens lucubrationes theorico-practicas civiles & canonicas. Acceſſit Appendix de identitate perſonarum a jure conſtituta inter parentes, & liberos. Matriti apud Martinum de Eſpinoſa & Arteaga 1675 folio.

FRANCISCUS ANTONIUS FUSER, canonicus in Aragoniæ regno Barbaſtrenſis eccleſiæ, idemque vicarius Hieronymi Baptiſtæ de Lanuza ejus antiſtitis, patroni demortui ſanctitate ac literis clariſſimi exemplum extare fecit in eo elogio, quod ſic indigitavit:

Relacion de la excelente y exemplar vida y dichoſo tranſito del Iluſtriſſimo Señor D. Geronimo Baptiſta de Lanuza.

Hujus frater germanus fuit Hieronymus Fuſer, Dominicanus, qui locupletiorem poſtea viri hujus clariſſimi pertexuit hiſtoriam.

F. FRANCISCUS ANTONIUS DE MADRID. Vide D. GABRIEL DE MONCADA.

FRANCISCUS APOLLINARIS, Clericus Regularis Minor, in collegiis Complutenſi & Salmanticenſi hujus familiæ profeſſor theologus, edidit:

Sermones Panegyricos en alabanza de Maria Señora Nueſtra concebida ſin mancha ni deuda de pecado original. Matriti apud Matthæum Fernandez 1663. in 4.

Suma moral y reſumen breviſimo de todas las obras del Doctor Machado. Ibidem apud Andream Garzia de la Igleſia 1661. in 4.

FRANCISCUS ARANHA, Luſitanus, patria ex oppido Arronches diœceſis Portalegrenſis, Jeſuita, rhetoricæ artis & humaniorum literarum, philoſophiæ item apud ſuos profeſſor, collegii Elvenſis rector, ſcripſit:

Seriem Hiſtoricam Regum Luſitaniæ. Eboræ 1661.

Concionem habitam Uliſpone coram ſacroſancta Euchariſtia expoſita pro felici ſucceſſu exercitus Luſitani 1657. vernacula lingua.

Bibliotheca Societatis: poſtremo locupletata. Item:

P. Virgilii Maronis Comment. quo difficiliora Poetæ loca, & ſcitu digna compte dilucidantur, addita diffuſſe tota fabularum ſerie, quas breviter attingit Vates. Accedunt ad majus juventutis commodum duo fere millia nominum, quæ in Eclogis ac Georgicis continentur, tribus Linguis illuſtrata. Eboræ typis Academiæ 1667. 8. Promittit in præfatione ad lectorem *Theologiæ Moralis opus.*

D. FRANCISCUS DE ARAOZ, Hiſpalenſis civis, magiſter apparitorum Regiæ curiæ ejuſdem urbis (vulgarem muneris compellationem Alguacil mayor de la audiencia de Sevilla ſic interpretor) Scripſit:

De recte componenda Bibliotheca. Hiſpali in 8. anno 1631.

FRANCISCUS DE ARAUXO, archicapellanus legionis præſidiariorum militum, qui Neapoli merebantur ſub Veſpaſiano Suardo tribuno (Capellan mayor del tercio de D. Veſpaſiano Suardo vernacule nos dicimus) protonotarius Apoſtolicus, ſcripſit:

Hiſtoria de los Martyres de la Ciudad de Otranto reyno de Napoles por la preſa que de ella hizo el Baxa Acomat, en nombre de Mahamet Otomano Emperador de Conſtantinopla el año de MCCCCLXXX. y ſu recuperacion por Ferdinando I. Rey de dicho reyno. Neapoli apud Ægidium Longum 1631.

F. FRANCISCUS DE ARAUXO, nobili loco in Gallæcia provincia, ejuſque ut dicitur oppido, quod Verim vocant, Monteregi proximo, natus, ordini fratrum Prædicatorum nomen dixit in Stephaniana Salmanticæ urbis domo, datoque ſui in theologica re profectus, eaque maxime quæ a ſchola denominatur, ſpecimine apud Abulenſes ſodales, qui ſub Angelici Præceptoris appellatione academiam domi ſuæ habent, in latiorem bene merendi de Hiſpana juventute campum translatus fuit, Salmanticæque profeſſorem agere juſſus. Hic poſt minores alias, ex duabus primariis ſacri ſtudii cathedris eam adeptus eſt, quæ matutino tempore, hoc eſt præcipuo loco, Dominicanis tantum præceptoribus ex ſcholæ ipſius præſcripto conferri debet.

bet. Quo munere functum, & poſt ſolemne jubilei vicennium academica donatum rude, urbs Segovia eccleſiæ ſuæ præſulem ſortita eſt XIII. die Januarii MDCXLVIII. Poſt octo tamen adminiſtrationis annos, non tantum recuſavit modeſte Carthaginenſem ſibi oblatam, ſed & ſponſæ veteri bona gratia nuntium remiſit, annuente Innocentio X. qui reſervavit ei penſionem congruam privatum ut ſe ille atque onere vacuum aleret. Matritum ergo in curiam veniens, non ut curiæ ambiret munia, ſed ut ſibi & ſtudiis vacaret, procul ab omni animarum cura ad ſtatum ſe compoſuit imminentem obitus diem ſuſcipiendi. Qui quidem initio anni MDCLXIII. præparato importunus non accidit. Theologiam omnem doctiſſimis commentariis perluſtravit & illuſtravit maxime, quibus famam ſuam haud obſcuram pervenire ad poſteros fecit. Ea ſunt hoc ordine edita in lucem:

De Fide, Spe, & Charitate in Secundam Secundæ Angelici Doctoris commentarius. Salmanticæ apud S. Stephanum 1635. folio.

In Tertiam partem Commentariorum tomus prior, hoc eſt, *De Verbo Incarnato.* Ibidem 1636. in folio.

In Tertiam partem Commentariorum tomus poſterior, hoc eſt, *De Sacramentis.* Ibidem eodem anno.

In Primam Secundæ D. Thomæ lecturarum tomus primus. Ibidem 1638. folio.

In Primam Secundæ Commentariorum tomus ſecundus: ſive *Tractatus de Divina gratia, juſtificatione, & merito.* Matriti apud Melchiorem Sanchez 1646. folio.

In Primam partem D. Thomæ Commentariorum tomus primus uſque ad quæſtionem XXIII. Ibidem 1647. in folio.

In Primam partem Commentariorum tomus ſecundus uſque ad quæſtionem LXIV. Ibidem eodem anno.

Præmiſerat his omnibus:

Commentariorum in univerſam Ariſtotelis Metaphyſicam tomos duos. Salmanticæ 1631.

Poſtumæ autem typis mandatæ ſunt:

Variæ & Selectæ Deciſiones morales ad Statum Eccleſiaſticum & Civilem pertinentes. Lugduni apud Philippum Borde & ſocios anno 1664. in folio.

FRANCISCUS ARCEO, ſcripſit:

Fieſtas reales de Lisboa. Oliſipone apud Georgium Rodriguez 1619. in 4.

La Perla, o Jornada de Sevilla in 4. Vidit D. Thomas Tamajus.

FRANCISCUS ARCEUS, vulgo de ARCE, Frexenalenſis, medicus doctor, ſcripſit:

De recta vulnerum curandorum ratione, & aliis ejus artis præceptis libros duos. Item:

De recta febrium curandarum ratione. Antuerpiæ typis Plantinianis 1574. in 8.

F. FRANCISCUS DE ARCOS, Toletanus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ magiſter, Regius concionator Philippi IV. & Caroli II. Regum, vir a doctrina, ab humanitate, a prudentia & ingenio undique ſuſpiciendus, edidiſſe fertur:

Apologiam pro Immaculata Conceptione. Itemque:

Elogia nominis Mariæ. Ut refert Franciſcus de Jeſu Maria in *Catalogo Scriptorum hujus ordinis.* Præter hæc:

Primera y ſegunda parte de la Vida y muerte del Venerable P. M. Fr. Simon de Roxas con doce Sermones que predicaron las Religiones, Villa y Clero. Matriti apud Julianum de Paredes 1670.

Membrete de los Blaſones de la Religion de la Santiſima Trinidad, y de ſus Santos Patriarcas. Ibidem.

La Vida de Maria de Jeſus, Labradora natural del Guixo del Duque de Alba, cum hoc titulo *La Sabia de Coria.* Madriti apud Franciſcum Nieto 1671. in 4.

Vida y Sermones de S. Bernardo Abad.

Sermones item *varios*, ſeorſim editos his titulis: *Palio que recibio el Cardenal Moſcoſo en ſu Santa Igleſia de Toledo, dia del Nombre de Maria. Accion de Gracias que hizo la Nacion Eſpañola en la Octava que celebró en ſu Igleſia de Santiago de Roma al Nacimiento de Felipe Proſpero. Threno Panegyrico al M. Fr. Joſeph de Segovia Secretario del Venerable P. Fr. Simon de Roxas, y Varon penitente. A la Beatificacion de S. Pedro Arbues haciendo el Conſejo Supremo de la Inquiſicion la Fieſta en Santo Domingo de Madrid. En la Canonizacion del Santo Rey D. Fernando en la Fieſta que hicieron ſus Mageſtades, aſſiſtiendo el Conſejo de Ordenes.*

FRANCISCUS ARIAS, Hiſpalenſis, philoſophicas atque theologicas Compluti doctus literas, ſacerdos jam atque eccleſiaſtes, ſeptem nimirum ſupra viginti annos natus, dedit ſe in contubernium religioſæ vitæ Jeſuitis ſodalibus. Inter quos adminiſtratis aliquot domuum præfecturis, in Valentina deinde provinciæ Aragonenſis Jeſuiticæ urbe integro peregrinatus fuit decennio, jam eo tempore auctor non unius libri foras ibi gentium emiſi. Patriæ, in quam redierat, cœlum mutare iterum, ſeque Romam conferre habuit opus, ut in congregatione anni tertii ac nonageſimi tranſacti jam ſæculi ſuffragio ac vicibus provinciæ ſuæ Bæticæ fungeretur. Ab hac legatione reverſus Hiſpali ad

mortem uſque manſit, virtutis inclytæ doctrinæque, multis editis paſſim operibus, perpetuum ſibi apud noſtros homines teſtimonium conſignans, interim Joanne Avila, Bæticorum qui audiit hoc tempore Apoſtolus, ob conſenſionem morum familiariter uſus. Alter a ſeptuageſimo ætatis annus, redemptique orbis milleſimus ſexcenteſimus quintus, abſtulit eum præpropera morte, quippe qui dum ſacra celebraret animi deliquium paſſus, atque in lectum humeris ſodalium delatus, poſtero die, qui Maii menſis tertius fuit ſupra viceſimum, naturæ conceſſerit. Demortui ſpolia, imo & crines & ungues barbamque pii mortales, admirati ſanctitatem viventis, dum expoſitum fuit corpus in feretro diripuerunt. Elucet autem non minus eruditio, quam pietas in illius ſcriptis, quæ iſthæc vulgari nempe lingua ſunt:

Del Aprovechamiento eſpiritual : duabus partibus, quarum prior hæc continet:

Exortacion al aprovechamiento eſpiritual.

De la verdadera deſconfianza de ſi miſmo, y confianza en Dios.

Roſario de los cinquenta myſterios de Chriſto Nueſtro Señor, y de ſu Santiſima Madre.

De la Imitacion de Nueſtra Señora. Valentiæ 1588. 4. Pinciæque 1593. Hos tractatus Latine converſos Joannis Buſæi opera ediderunt Colonienſes, ex officina Arnoldi Mylii 1603. in 12. Poſtremum Latio donavit atque edidit ibidem anno 1608. in 12. Hadrianus Hojus. Gallice quoque convertit Antonius Girard, Pariſiiſque edidit apud Gaſpardum Maturas 1652. in 24. Omnia hæc Italice Julius Zanchinus vertit, Venetiis edita apud Petrum Bertanum 1610. 4. & prius apud Fioravantum Prati 1602. 4. Pars altera hos tractatus comprehendit:

De la oracion mental libros tres, qui facti ſunt Latini opera Antonii Dulkenii Agrippinatis, ſimul cum altero opuſculo *de Roſario B. Virginis*, editique Coloniæ 1616. 12.

De la Mortificacion : hunc itidem una cum aliis jam relatis Latine convertit Joannes Buſæus. Gallicus extat Lugduni in 16.

Un Apendice del buen uſo de los Sacramentos : hic prodiit etiam Coloniæ Latinus anno 1607. in 12. & Gallice in 16.

De la Preſencia de Dios : Latinus hic prodiit typis Moguntinis in 8. & Colonienſibus 1615. 12. & cum Martini Delrii tractatu ejuſdem argumenti Coloniæ 1621. 12. Gerardus item Zoes Belga civibus ſuis familiarem fecit, atque item Simon Viſoki, Jeſuita Polonus.

De la ſealdad, y gravedad del pecado: quem tantum vidimus in *Catalogo Scriptorum Societatis.* In Italicum vertit Fabius Albergatus, Bononienſis Jeſuita, Romanæ provinciæ præfectus, Romæ a Dragondello editum 1669. in 8.

Libro de la Imitacion de Chriſto Nueſtro Señor : duabus partibus. Hiſpali apud Clementem Hidalgo 1599. in 4. Tiberius Putignanus in Italicum vertit, ac Romæ edidit apud Bartholomæum Zannettum 1609. duobus tomis in 4. & 1615. qui & Latine prodierunt Coloniæ apud Crithium 1610. in 4. Rurſuſque ſub titulo *Theſauri inexhauſti bonorum, quæ in Chriſto habemus* &c. opera Leonardi Creder Jeſuitæ, Monachii apud Nicolaum Henricum 1652. in folio.

S. Franciſcus, ille Genevenſis epiſcopus, de Sales, vir juxta pius atque diſertus, in *Introductione ad vitam devotam*, Gallice ſcripta, primæ partis cap. VI. Ludovicum Granatenſem atque Ariam noſtrum huc introire volentibus in paucis commendat.

D. FRANCISCUS ARIAS DE BOVADILLA, quartus comes de Puñonroſtro, Arii Gundiſalvi Davila & Annæ Gironiæ filius, bellica virtute ſuo tempore clarus, nempe ſub duobus Philippis Hiſpaniarum Catholicis Regibus II. & III. præter militaria munera Hiſpalenſem quoque geſſit præfecturam, & Regii exercitus magiſter campi ut vocant generalis, cujus quoque laudatur libellus:

Del oficio de Maeſſe de Campo General: quem non vidimus; laudat tamen *De diſciplina militari* ſcribens Chriſtophorus Moſquera de Figueroa, ejus æqualis, lib. I. pag. 10. & Hieronymus Caſtillo de Bovadilla in *Politicæ* ſuæ lib. IV. cap. 11. num. 2.

D. FRANCISCUS ARIAS DE VALDERAS, Legionenſis, I. V. conſ. & doctor, in Sancti Clementis Hiſpanorum Bononienſi collegio anno MDXXX. allectus ſodalis, ad dominum Stephanum Gabrielem S. R. E. cardinalem Merinum dedit:

De belli Juſtitia & injuſtitia. Romæ apud Bladium 1533. in 4. Inter *Tractatus Doctorum* legitur volumine XVI. Venetiis 1584.

Repetitionem ad Cap. Si quis ſuadente XVII. quæſt. 1. alias *Repetitionem ad Cap. Porro de Sententia Excommunicationis.* Venetiis 1587. & *In Repetitionibus Juris Canonici* IV. volumine.

Conſiliarius fuit dicaſterii S. Claræ Neapolitanæ urbis ut ex Topio conſtat in *De Origine Tribunal. Neapolit.* parte 2. pag. 413.

D. FRANCISCUS DE ARIS, Naxarenſis, centurio, ſcripſit:

Hiſtoria de la antiquiſima Imagen de Nueſtra Señora de Balvanera, y por quien fue hallada en los años de CCCLX. Compluti 1608.

1608. in 8. apud Joannem Martinez Grande.

FRANCISCUS DE AVELAR, Luſitanus, ordinis Aviſienſis, presbyter, & ſui ſacri conventus antiſtes, edidit:

Promptuarium ejuſdem *Ordinis de Avis.*

FRANCISCUS DE AVILA, Bellomontanæ collegiatæ eccleſiæ canonicus, ſacræque doctor theologiæ, doctrinam ſuam non minus quam pietatem noſtris hominibus ſatis approbavit ſequentibus, tam vulgaribus quam Latinis, operibus:

Figuræ Bibliorum veteris Teſtamenti, quibus novi veritas prædicatur & adumbratur: Gaſpari Quirogæ, Conchenſi tunc temporis epiſcopo, ſupremoque Fidei rerum cenſori, dicatæ. Antiquariæ 1574. 8.

Conciones in ſacrum Quadrageſimæ tempus & in dies dicatos Sanctis illo tempore occurrentes. Compluti apud Antonium Gotard 1589. in 8. Poſtea Venetiis 1590 in 8. apud Joannem Antonium Bertanum.

Vernacula hæc vidimus:

Aviſos Chriſtianos para vivir en todos eſtados deſengañadamente. Cæſarauguſtæ 1566. 8. atque prius Compluti apud Petrum Robles 1565. in 8. Italice quoque Venetiis apud Paulum Ugolinum 1599. 8.

Dialogos en que ſe trata de quitar la preſuncion al hombre, a quien la proſperidad tiene ſobervio; y de esforzar al que con la adverſidad ſe halla afligido. Compluti 1576. in 8. apud Joannem Lopez de Lequerica.

F. FRANCISCUS DE AVILA, domo Abulenſis, nobili loco in hac urbe natus, ad eamdem religioſæ vitæ natales refert, Dominicanis quippe ad S. Thomam aggregatus, in Pinciano S. Gregorii collegio theologiæ ſtudia moderatus eſt. Veniens inde Romam una cum D. Franciſco Davila S. R. E. cardinali, cui erat propinquus, præſentis controverſiæ momento inſerviens, quam ſub Clemente VIII. P. M. diligentiſſime inſtruebant Dominicani ac Societatis Jeſu ſodales, edidit & ipſe:

De Auxiliis divinæ gratiæ. Itemque:

De Confeſſione per literas aut Internuntium Diſſertationem. Duaci 1623. contra eos qui probare tentarunt licere hoc modo confiteri.

Obiit anno MDCIV. Meminit hujus auctor *Hiſtoriæ ordinis Prædicatorum*, Monopolitanus epiſcopus, ad annum MDC. Fernandez & alii.

FRANCISCUS DE AVILES, domo ex oppido Monbeltran Abulenſis diœceſis, juriſconſultus, permultis magiſtratibus cum laude adminiſtratis, parum tamen ſibi profeciſſe viſus eſt niſi & aliis munerum abſque dolo gerendorum viam commonſtraret. Excogitavit ergo, atque edidit:

Novam, diligentem, ac perutilem Expoſitionem Capitum, ſeu Legum Prætorum ac Judicum Sindicatus totius Hiſpaniæ. Salmanticæ 1571. folio. Regulæ ſunt, quas exponit, a Catholicis Regibus Ferdinando & Eliſabetha urbium prætoribus ſive correctoribus, necnon judicibus ut vocant ſyndicatus ad obſervationem propoſitæ, & in *Compilationis* ultimæ *Legum Hiſpanarum* libri tertii titulum ſextum jam conjectæ.

FRANCISCUS AYRES, Luſitanus, ex oppido Amyeira Cratenſis prioratus, Jeſuitarum ſodalis, theologiæ cum exercuiſſet profeſſionem, rexiſſetque collegium Farenſe Algarbiorum, oculorum viſu orbatus licet haud tamen deſtitit in ſacramento Pœnitentiæ adminiſtrando, libriſque dictandis meritum ſibi fructuſque ſalutares aliis procurare. Scripti enim ab eo tunc temporis in lucem prodiere, vernacula quidem lingua, quos verbis Latinis ita effert *Bibliothecæ Societatis* auctor:

Directorium ſpirituale in viam Cœli. Oliſipone 1654. 4.

Theatrum divinorum triumphorum contra ingratitudinem hominum. Ibidem 1658. in 4.

Exemplaria metaphorica originis virtutum per Evangelicas Parabolas & Allegorias. Ibidem 1661.

Paralella Academica in duas Univerſalitates Divinam & Profanam. Ibidem 1662.

Imago Prudentium, & ſpeculum ignorantium. Ibidem 1664.

Epitome ſpiritualis omnium, quæ chriſtianus ſcire, credere, & operari debet. Ibidem eodem anno.

Obiit Uliſipone XI. Novembris hoc eodem anno MDCLXIV.

D. FRANCISCUS DE BALBOA ET PAZ, Pincianus natu, cum in Neapolitano regno & magna curia Vicariæ judex eſſet, ſacræque Hiſpanienſi Inquiſitioni a conſiliis, edidit:

Monarchiam Regum, hoc eſt, de Jure Monarchiæ. Neapoli 1630. fol. Ac vernacule:

Retrato del Privado Chriſtiano Politico, deducido de las acciones del Conde Duque de Olivares. Neapoli apud Octavium Beltran 1635. in 4.

F. FRANCISCUS BALLESTER, gente Valentinus, ſacræ theologiæ magiſter, ex inſtituto Mercenariorum, ſuæque provinciæ præfectus, ſcripſit hujus tituli librum:

Sacro plantel &c.

D.

D. FRANCISCUS DE BARAHONA MIRANDA, Granatenſis, canonicus collegiatæ eccleſiæ Sacri Montis Illipulitani, primariuſque in ejus ſchola ſacræ theologiæ profeſſor, dedit foras:

Memorial por el ſacro Monte, y ſus reliquias y libros: contra fratrem Hieronymum de la Cruz Hieronymianum. Granatæ in fol.

Obiit Genuæ, dum pro expedienda hujus inventionis cauſa Romam veniret.

F. FRANCISCUS BARBA, ex ordine Sanctiſſimæ Trinitatis, quæ captivos redimit, in cœnobio Ubetenſis urbis, ſcripſit:

De la Inſtitucion o fundacion de la orden de la Santiſima Trinidad de la redencion de cautivos. Beatiæ 1556. 8.

F. FRANCISCUS DE BARCELLOS, Luſitanus, ex oppido Rates Bracharenſis diœceſis, Hieronymianus monachus, in ſua provincia (verba ſunt Thomæ de Faria Targenſis epiſcopi decade I. rerum ſui temporis lib. x. cap. III.) *virtute, religione & ſcientia, magnaque animi tranquillitate emicuit, præſertim vero in arte poetica. Nam ita muſis erat deditus ut, quod Ovidius de ſe commendavit* quidquid conabar dicere verſus erat, *de illo etiam potuerit publicari. Provincialatum inter ſuos bis egit, & provinciam induſtrie, ſollicite & tranquille moderavit.* Hæc ille. Ferebatur ardentiſſima devotione erga Dominicam Crucem, a qua natum ei fuit poema Latinum:

Triumphus Crucis nuncupatum, exametris & pentametris verſibus: quod ad D. Blaſium de Barros, primum Leirienſem epiſcopum, directum edidit anno 1551.

Deceſſit XXIX. Junii MDLXX. Agunt de eo Joſephus de Siguenza *Hiſtoriæ ordinis S. Hieronymi* parte II. lib. II. cap. XLII. Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XXIX. Junii, qui Targenſis epiſcopi verba illa, ex ineditis adhuc ejus monumentis, ad rem nobis ſuppeditavit.

D. FRANCISCUS BARRANTES MALDONADO, Alcantarenſis, canonicus regularis ordinis de Alcantara, cum coadjutor eſſet Antonii Barrantes, oppidi de Zalamea prioris, edidit:

Relacion de la calificacion y milagros del ſanto Crucifixo de Zalamea. Matriti 1617. in 4. apud Alphonſum Martinum.

D. FRANCISCUS DE BARREDA, juriſconſultus, ſcripſit:

El mejor Principe Trajano Auguſto, ſu Filoſofia politica moral y economica deducida y traducida del Panegirico de Plinio iluſtrado con margenes y diſcurſos. Matriti 1622. 8.

Honras funebres a la memoria de la Mageſtad de Felipe III. por la Imperial Toledo. Toleti 1621. 4.

Silva Dramatica. Matriti apud Petrum Guzman 1622. 8.

Addiciones a las Leyes penales del Doctor Franciſco de la Pradilla. Matriti apud Coſmam Delgado 1624. 8.

FRANCISCUS BARRETO, Luſitanus, ex oppido Montemor diœceſis Eborenſis, Jeſuita, poſt diverſa in Indiæ orientalis Portugallenſi ditione geſta munera Cranganorenſis epiſcopus creatus, edidit dum Romæ eſſet ad congregationem generalem ab India ipſa vocatus:

Relationem de Miſſionibus & Chriſtianitate in Provincia Malabarica: Italica lingua. Romæ apud Franciſcum Corbelletum 1645. in 8.

FRANCISCUS BARRETO LANDIN, Luſitanus, carmine elucubravit B. Joannis de Deo Luſitani laudes, operi inſcribens:

Poema de S. Joaõ de Deos. Oliſipone 1648. 8.

FRANCISCUS BEDMAR, Velezmalacitanæ in Bætica littorali eccleſiæ, ut proprio verbo appellem, beneficiatus Magiſtralis, vicariuſque ſacrorum Fidei judicum, ſcripſit:

Boſquejo Apologetico de las grandezas de la ciudad de Velezmalaga. Malacæ 1640. in 4. Recoctum deinde, atque hac inſcriptione donatum, *Hiſtoria Sexitana de la antigüedad y grandeza de la ciudad de Velez.* Granatæ 1651.

FRANCISCUS BEIAN, edidiſſe refertur:

Memorial al Rey D. Felipe IV. ſobre la opinion que tiene la Religion de Santo Domingo acerca de la gracia con que fue criada la Virgen Maria. Matriti 1633.

F. FRANCISCUS DE BENAVIDES, laudatur uti ſcriptor libri, cui lemma:

Ramillete Virginal.

D. FRANCISCUS BERMUDEZ DE CASTRO, theologiæ doctor & profeſſor, uti ſe nuncupat, in ſchola oppidi de Cuellar, edidit:

Exercicios ſantos de Reformacion Chriſtiana. Pinciæ apud Hieronymum Murillo 1622. 8. V. FRANCISCUS DE CASTRO.

D. FRANCISCUS BERMUDEZ DE PE-

PEDRAZA, Granatenſis, juriſconſultus, poſt cauſarum patrocinium in patria exercitum, eidem civili officio apud ſenatores Regiæ curiæ Matritenſis diu vacavit. Creatus a Rege tandem eccleſiæ Granatenſis canonicus ac theſauri cuſtos, ad natale ſolum remeavit, ibique uſque ad extremum vitæ diem ſe continuit. Scripſerat olim, caritate in patriam ſtimulante, viginti trium annorum adhuc juvenis, *Antigüedad y excelencias de Granada*, atque Matriti ediderat anno 1608. 4. Quod quidem opus poſt longam annorum intercapedinem denuo a ſe recoctum, valdeque locupletatum, hac inſcriptione vulgavit:

Hiſtoria Eccleſiaſtica, principios y progreſos de la ciudad y religion Catolica de Granada. Granatæ 1638. in folio.

Hiſtoria Euchariſtica. Granatæ 1643. 4.

Ejuſdem hominis ſunt:

Hoſpital Real de la Corte. In 4. Matriti.

El Secretario del Rey. Ibidem 1620. 4.

Arte Legal para eſtudiar la Juriſprudencia, con la expoſicion de la Inſtituta. Salmanticæ apud Antoniam Rodriguez 1612. 4.

Deceſſit ſeptuagenarius anno MDCLV.

D. FRANCISCUS BERNARDO DE QUIROS, apparitor (alguacellum Arabica nomenclatura vocant) perpetuus aulæ & curiæ Regiæ, edidit:

Obras varias, y entremeſes, y aventuras de D. Fruela. Matriti in 4.

FRANCISCUS DE BILCHES, Beacienſis, Jeſuita, dum rector eſſet collegii S. Ignatii urbis Beacienſis edidit:

Santos y Santuarios del Obiſpado de Jaen y Baeza. Matriti apud Dominicum Garzia & Morras 1653. folio.

Hiſtoria de la ciudad de Baeza.

Memoriale item ut vocat *pro Officiis Sanctorum Beacienſium*: quod Joannes Tamajus laudat.

F. FRANCISCUS DE BILCHES, Bæticus, ex ſodalibus Deiparæ Virginis de Mercede, ſacræ theologiæ magiſter, plura inter ſuos munera obivit uſque dum famæ ac vitæ integer manſit. Reliquit in Hiſpalenſis cœnobii bibliotheca, quod inhabitare adhuc eum audio, in reatu tamen & pœnitentia:

Super Primam Secundæ S. Thomæ duo volumina.

FRANCISCUS BISBE ET VIDAL, juris utriuſque doctor, ſcripſit:

Tratado de las Comedias, en el qual ſe trata ſi ſon licitas &c. Cui adjunctus eſt venerabilis viri Didaci Perez de Valdivia *un Sermon de las Maſcaras.* Barcinone 1618. 8.

F. FRANCISCUS DE BIVAR, Ciſtercienſis monachus, Matriti ortus, ſacra Ciſtercio vota in æde Nucalenſi nuncupavit. Philoſophiæ theologiæque profeſſorem ad S. Claudii apud Gallæcos, deindeque ad Montis ramorum agens monaſteria, & jam peracto hujus officii tempore, domus ſuæ Nucalenſis abbatem exercens, grande ſibi meritum & exiſtimationem non vulgaris eruditionis prudentiæque apud æquales omnes fecit. Hinc Romam cum perrexiſſet generalis in curia procuratoris vices geſturus, tam purpuratis patribus quam ceteris doctrina & pietate inſignibus viris, bene doctus ipſe, multarumque diſciplinarum cognitione tinctus, integriſque moribus ſpectatus, innotuit breviter ſuſtentavitque hominum de ſe judicium editis tam in Hiſpania quam in Italia variis libris, utraque lingua. Scilicet Hiſpana:

Hiſtorias admirables de las mas iluſtres entre las menos conocidas Santas que hay en el Cielo. Nempe *Beatricis Silviæ*, Luſitanæ, ordinis Conceptionis Deiparæ fundatricis, & Sanctæ *Julianæ Cornelienſis*, ſacræ virginis Ciſtercienſis, feſti diei Corporis Chriſti inſtitutricis. Pinciæ apud Hieronymum Murillo. 1618. 4.

Apologia en defenſa de la ſantidad del B. Fr. Juan de Sagrameña monge converſo del orden del Ciſtel.

Compendio de la vida del Apoſtolico varon Candido de Folengio monge del Monaſterio de Nogales. Pinciæ apud eumdem Murillo.

Majoris operæ Latina ſunt, & quæ duo ſequuntur proxime, ut multa præ ſe argumenta eruditionis ferunt, quod auctoris ſui famam ſemper tuebitur ne illi non ſua crimina noceant, ita ceſſiſſe ei parum feliciter quotidie magis planum redditur iis qui malignitatem agri, tam operoſe ab illo exculti, jamque apud optimos veri cenſores perpetua ſterilitate damnati, ſerio contemplantur:

Flavii Lucii Barcinonenſis Chronicon omnimodæ Hiſtoriæ commentariis apodicticis illuſtratum. Simulque:

Apologeticus pro eodem Dextro contra Gabrielem Pennotum Clericum Regularem Hiſtoriæ Tripartitæ auctorem. Lugduni apud Carolum Landras 1627. folio.

Marci Maximi Epiſcopi Cæſaraug. Continuatio Chronici Fl. L. Dextri, una cum additionibus S. Braulionis, Tajonis, & Valderedi Cæſarauguſtanorum item Epiſcoporum, commentariis apodicticis illuſtrata: quod opus prodiit poſtumum, cura abbatis & monaſterii Nucalenſis foras datum, Balthaſarique Sandovalio S. R. E. cardinali, ac Toletano antiſtiti, nuncupatum. Matriti apud Didacum

cum Diaz de la Carrera 1652. folio.

Sancti Patres vindicati a vulgari ſententia, quæ illis in controverſia de Immaculata Virginis Conceptione imputari ſolet. Pinciæ 1618. in 4. Lugduni 1624. apud Horatium Cardon.

De reliquis teſtes mihi ſunt Chryſoſtomus Henriquez, ejus quondam diſcipulus, & ex Angeli Manrici relatione Carolus Viſchius *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor, ineditis adhuc ut videtur:

De Officio parvo B. Virginis Mariæ lib. I.

De antiquo colore habitus Monachorum Ciſtercienſium lib. I.

De Viris Illuſtribus ordinis Ciſtercienſis lib. I.

De Bello Turcis inferendo lib. I.

Tractatus de Incarnatione Verbi divini. Itemque alia in *Ariſtotelis Logicam*, *Phyſicam*, *Metaphyſicam.*

De Veteri Monachatu: aliud ingens opus, quo ipſum deducit ab Apoſtolis ipſis. Angelus Manricius, Pacenſis præſul, vir doctiſſimus, laudat in *Ciſtercienſibus Annalibus* ad annum MCLXIV. cap. X. num. 9. Hoc vero eximium & refertiſſimum eccleſiaſtica eruditione, nondum tamen ultima auctoris lima perpolitum, aſſervari a Nucalenſibus delatum fuit ad *Ciſtercienſis Bibliothecæ* auctorem, ut ipſe ait in *Appendice*. De qua re teſtem nos citare poſſumus Bivarii ipſius epiſtolæ cujuſdam autographum, Italiam ad Ferdinandum Ughelum Nonantulæ abbatem, duodeviceſima die Decembris anni MDCXXXIII. ex Sacrameniæ Hiſpano monaſterio datæ, in qua ſe calide hoc opus urgere, ac pleraque rara & ignota in eo comprehendere amico homini teſtatum voluit: atque ad majoris alterius operis, quod meditabatur, ſcilicet *Monaſticorum Canonum*, duos ex quatuor priores libros ait ſe conficere, comprehenſurum tertio *Commentarium in Regulam S. Benedicti*, quartoque & ultimo progreſſum iſtius ordinis, totoque orbe terrarum extenſionem. Prodiit tandem *De veteri Monachatu, & Regulis Monaſticis* hoc opus Lugduni apud Philippum Borde, & Laurentium Arnaud 1662. in fol. libris ſex comprehenſum, duobuſque voluminibus ſeu partibus diſtinctum. Priori parti & poſterioris initio Bivarii auctoris reliqua adjunxit Thomas Gomez, ejuſdem inſtituti Ciſtercienſis monachus.

Epiſtolam necnon *Bivarii ad Eminentiſſimum Sandovalium, Giennenſem tunc Epiſcopum, de Sanctorum Bonoſi & Maximini actorum fide* conſcriptam edidit in *Apologeticis* horum *MM. Urgabonenſium Diſcurſibus* ut vocat, Hiſpane confectis, Emmanuel Tamajus Jeſuita.

Diſceptationis Phyſico-logicas ſuas laudat ipſe Bivarius in comment. ad *Dextri Chronicon* pag. 12.

Marial y Imagen de la limpia Concepcion de Nueſtra Señora con los epitetos de Maria en varios Diſcurſos &c. Vidit MS. Petrus Alba Franciſcanus apud Thomam Gomez laudatum.

Vivis exemptus eſt Bivarius ſummo omnium mœrore, quibuſcum familiaris ei erat uſus, Matriti anno Chriſtiano MDCXXXVI.

D. FRANCISCUS BLANCO, natus in oppido Capillas diœceſis Legionenſis, Pinciæ in collegio Sanctæ Crucis ſodalis, & in academia veſpertinus theologiæ profeſſor, Ovetenſis hinc, Palentinus deinde canonicus, uti vocant Magiſtralis, anno MDLV. Aurienſis eccleſiæ antiſtes fuit creatus, eoque conſpicuus honore ſynodo interfuit Tridentinæ, & quidem ſic proſpera comitante hominis veram, epiſcopoque dignam, virtutem & ſanctitatem apud Italos fama ut ſi ſedes Petri tunc temporis orba remanſiſſet, quod ægrotante Pio Pontifice facile contingere poſſe fuit exiſtimatum, non alius quam Blancus noſter, ſiquidem electio ad patres concilii ſpectaret, in defuncti locum ſubrogandus videretur. Quo modo loquentem D. Andream Fernandez a Corduba, Sacræ Rotæ tunc auditorem, Pacenſemque inde apud nos epiſcopum, qui teſtes ipſe producebat plures viros præſtantiſſimos, ſe audiviſſe ſcribit Petrus Salazar de Mendoza in *Hiſtoriæ rerum geſtarum Cardinalis Mendozæ* lib. II. cap. XXXI. Ab Aurienſi eccleſia translatus fuit ad Malacitanam anno MDLXV. deinde ad Compoſtellanam archiepiſcopalem anno MDLXXIV. Obiitque XX. Aprilis MDLXXXI. Edidit:

Advertencias para que los Curas exerciten mejor ſus oficios.

Para evitar algunos yerros en el oir las confeſiones.

Suma de la Doctrina Chriſtiana. Pinciæ apud Didacum Fernandez 1587. in 12. imo Cæſarauguſtæ prius anno 1577. in 16. Petrus Cenedus in *Collectanea ad caput IV. de Hæreticis* num. 4. laudat Franciſci Blanco archiepiſcopi *Memoriale* ut vocat: quod de *Summa* dicta, ſeu *monitis ad Parochos* intelligo. Neſcio tamen an ejuſdem noſtri ſit *Diſcurſo del Coro, y oficio divino.* Barcinone 1608. in 8.

F. FRANCISCUS BLANCO DE S. JOSEPHO, Dominicanus ex cœnobio Complutenſi, Tagalico inſularum Philippinarum ſermone, quo venit ut animas Chriſto lucrifaceret infidelium, edidit:

De Devotione ſanctiſſimi Roſarii librum. Alterumque:

De Sacramentis Eccleſiæ.

Obiit

Obiit anno MDCXIV.

F. FRANCISCUS BLASCO DE LANUZA, Aragonenſis, Benedictinus, abbas monaſterii Sancti Joannis de la Peña, ſcripſit:

Beneficios del Angel de la Guarda. Cæſarauguſtæ 1637. in fol.

Obiit anno MDCLXIV.

F. FRANCISCUS DE BOBADILLA, ex familia fratrum Prædicatorum, vir ſtirpe in ſæculo clara, ſacræque theologiæ magiſter, in Luſitana provincia bis rexit ſodales, cum Catharinæ Auſtriacæ confeſſionibus ibi præeſſet. Scripſiſſe dicitur, non edidiſſe:

Ad Quinque libros Sapientiales Salomonis breves notas.

Ad librum vero *Eccleſiaſtis* uberiores. Necnon et:

In omnes Sancti Pauli epiſtolas.

Joannes Marieta, & Alphonſus Fernandez, Hiſtoriaque hujus ordinis eum ad annum MDLXXX. referunt. Addit Georgius Cardoſus:

Tratado da venida dos Magos: & Da ordem judiciaria ex Ludovico de Caçegas.

D. FRANCISCUS BOLLE PINTAFLOR, Joanni Henriquez de Cabrera, magno Caſtellæ architalaſſo, dum pro Philippo IV. Neapolitanis rebus præeſſet a ſecretis, ex Italico Virgilii marchionis Malvezzii noſtris hominibus communicavit:

Tarquino el ſoberbio. Matriti anno 1639. in 16.

FRANCISCUS BONAVENTURA, Jeſuitarum ſodalis, ante religioſum ſtatum VERDUGO cognominatus, Segovienſis, profeſſus fuit theologiæ eam partem quæ ad mores pertinet, cum Salmanticæ tum Compoſtellæ, adminiſtratoque olim Legionenſi collegio, Toleti tandem moritur anno MDXCII. ſcriptam relinquens, quæ inedita eſt adhuc:

In Extravagantem Gregor. XIII. quæ incipit, Aſcendente Domino. In qua Pontifex inſtitutum Societatis declarat, ac de novo confirmat, pereruditam *explicationem.* Tractatus item quoſdam *moralium quæſtionum.*

F. FRANCISCUS DE S. BONAVENTURA, ordinis Seraphici ex reformatis Bæticæ provinciæ, edidit adverſus indumentorum utriuſque ſexus luxurieni:

Breve Tratado del adorno del alma, y deſcuido del cuerpo. Hiſpali 1644. in 4.

B. FRANCISCUS DE BORJA, ex Gandiæ duce in regno Valentiæ ſacerdos, Jeſuitarum ſodalis, demumque generalis tertius poſt Ignatium & Lainium præpoſitus, quem ob inſignem vitæ ſanctitatem Urbanus VIII. Pontifex anno MDCXXIII. catalogo Beatorum, Clemens X. Sanctorum adſcripſit, mortuum intra octavum iſtius muneris annum, ætatis ſuæ LXII. ſuperioris ſæculi LXXII. Scripſit, antequam ſæculo renuntiaſſet, ſequentia opuſcula, quæ Alphonſus Deza ejuſdem Societatis theologus Latine reddidit, nempe:

Sermonem de verbis illis Lucæ XIX. Ut appropinquavit Jeſus videns civitatem &c. quæ leguntur Dominica IX. poſt Pentecoſten.

Operum Chriſtiani hominis Speculum.

Collyrium ſpirituale.

De Præparatione ad ſacram Euchariſtiam.

Exercitationem ſpiritualem ad ſui cujuſque cognitionem.

Super Cantico trium puerorum Benedicite omnia opera &c.

Prodierunt primum ex hac Latina editione Salmanticæ apud Mathiam Garziam 1579. deinde Moguntiæ, Antuerpiæ, Turnonique 1611. in 16. Certe Alphonſus Garſias Matamorus egregie quidem exiſtimavit de his Beati viri lucubrationibus, præſertim de opere illo *Sui cognitionis*, cujus apponere verba lubet: *Librum præterea*, inquit, *de Chriſtiana pietate, & ſeipſum cognoſcendo compoſuit, qui numquam erat a manibus noſtris meo conſilio deponendus: tam eſt undique cœleſti philoſophia & ſpiritu divino refertus.* Moxque *a commentario iſto ſanctitatem, religionem, pietatem, neque inſulſe, neque imperite*, ait, *proficiſci.* Hæc tantum germana eſſe ſanctiſſimi viri opera, non alia, quæ ejus nomine vulgata ſunt, Petrus Ribadeneyra, qui hoc bene notum debuit habere, atteſtatur: ea intelligo quæ *Bibliothecæ Societatis* auctor ſuperioribus ſubjicit, atque ego illius fide:

Libellus de confuſione ſui. 1646. aliquiſne ex laudatis?

Inſtruccion del Cavallero chriſtiano. Italicus hic liber prodiit ex verſione Vincentii Abundii, Venetiis 1561.

Meditaciones de la Paſion de Nueſtro Señor por todas las horas Canonicas. Hujus argumenti tractatus, Borgiæ non jure tributus, Ludovicum de Montoya Auguſtinianum auctorem habuiſſe dicitur.

Et Latina lingua:

Præcipuæ, & maximè neceſſariæ materiæ e Summa Theologia D. Thomæ Aquinatis in litaniarum rationem redactæ. Valentiæ apud Joannem Mey 1570. & prius 1550.

Fortaſſe iſta ſunt quæ Borgiæ abjudicat Ribadeneyra, ipſe tamen primus produxit ad calcem vitæ illius:

Un Tratado breve para los Predicadores del ſanto Evangelio : quem Andreas Scotus una cum vita illius fecit Latinum, ediditque Antuerpiæ 1598. Romæ item atque Coloniæ excuſum, ac demum una cum *Binsfeldii Enchiridio Theologiæ Paſtoralis* Pariſiis 1640. in 16. Gallicus prodiit, una cum Petri Ribadeneyra hujuſmet Sancti patris vita, Lugduni 1609. in 8.

Adjungunt:

Epiſtolam ad Socios Aquitanos de mediis conſervandi ſpiritum Societatis & Jeſuiticæ vocationis : quæ IV. eſt inter præpoſitorum generalium epiſtolas.

Manuſcripta in ſchedis aſſervantur hæc inter alia teſte Ribadeneyra:

Tratado de las perfecciones, y excelencias que dió Dios al anima de Jeſu-Chriſto Nueſtro Señor deſde el inſtante de ſu concepcion haſta ſu muerte.

Sobre los Evangelios del Adviento y Quareſma, Domingos y fieſtas del año : duobus tomis.

Explicacion de los Trenos de Jeremias : dictata ab illo Pinciæ & Compluti. Quæ quidem immeditata opera creber potius orandi ac meditandi uſus, quam legendi aliorum interpretum labores peperiſſe ſatis videtur.

D. FRANCISCUS DE BORJA, Eſchillacii principis in regno Neapolitano, Majaldius comes, Joannis Borgiæ, comitis de Ficalho, & Franciſcæ Aragoniæ filius, Caroli Villæformoſæ in Aragonia dinaſtæ germanus frater, Philippo IV. Hiſpaniarum Regi noſtro cubicularius extitit, olimque prorex Peruanus, ſuavis, urbanus faciliſque in paucis poeta, ut a lyricorum principatu non longe conſtiterit. Ejus ſunt:

Napoles recuperada por el Rey D. Alonſo: poema epicum. Cæſarauguſtæ in Hoſpitali domo Regia 1651. 4.

Las obras en verſo de Don Franciſco de Borja Principe de Eſquilache : tum apud nos, tum Antuerpiæ 1654. Poſtumum prodiit ſacrum ex alieno opus:

Oraciones, y meditaciones de la vida de Jeſu-Chriſto por el B. Thomas de Kempis : con otros dos Tratados, de los tres Tabernaculos, y ſoliloquios del Alma. Bruxellis typis Franciſci Foppens 1661. in 4.

Deſiit inter vivos eſſe Matriti XXVI. die Septembris anni MDCLVIII. ætate decrepita.

FRANCISCUS BORJA, alias A GUERRA, ſcripſiſſe dicitur in *Supplemento Verderiano Geſneri Bibliothecæ*:

Antiatheon, quo rationibus aliquot Phyſicis probat Deum unum eſſe, æternum, omnipotentem, pleniſſimum miſericordiæ, & bonitatis infinitæ, noſtrique ſollicitum. Toloſæ 1561. 4. apud Guidonem Boudevillæum.

FRANCISCUS BOSCA, Majoricenſis, ſcripſit:

De las Alteraciones de Cataluña. Auctor eſt Vincentius Mut in *Hiſtoriæ Regni Balearis* volumine II. lib. VIII. cap. VI.

F. FRANCISCUS BRANDAON, Luſitanus, Ciſtercienſis, Antonii Portugalliæ chronographi ex ſorore nepos, eo quidem non minus induſtrie ac diligenter continuavit *Monarchiam Luſitanam* Britti & Brandani avunculi, ſcribens hactenus quintum, quod ſciam, ejus volumen hoc titulo:

Quinta parte da Monarchia Luſitana, que contem a Hiſtoria dos primeiros XXIII. annos del R. D. Dinis. Oliſipone apud Craesbeck 1650. in folio. Laudatur a Georgio Cardoſo in *Agiologio Luſitano* die XV. Aprilis pag. 585. ex hujus tituli opere:

Voto de Dona Felipa.

Vidimus et:

Diſcurſo gratulatorio ſobre o dia da felice reſtituçaõ & acclamaçaõ da Mageſtade del Rey D. Gioaõ IV. Oliſipone apud Laurentium de Antuerpia in 4.

Cronographus & hic regni Portugalliæ confectum habebat, cum Georgius Cardoſus luci dedit *Agiologii* ſui *Luſitani* volumen tertium, hujus tituli opus:

Fundaçaõ do real moſteiro de Alcobaza: & quamprimum edendum id eſſe ab auctore ait VII. Maji lit. c. in fine.

D. FRANCISCUS BRAVO DE ACUÑA, Calatravenſis eques, ait Viſchius, *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor, *Hiſpaniæ præclarum ornamentum, cujus ingenii acumen, facundiam, & diverſarum linguarum peritiam, præſertim Græcæ, omnes mirantur docti, ſcripſit patrio idiomate, ſtilo eleganti:*

Del origen, y progreſo de la orden de Calatrava, & pleraque alia ab eo expectantur. Hæc Viſchius.

FRANCISCUS DE BRITO FREIRE, Luſitanus, in oppido Curuche natus, qui hoc ævo magnam in diſciplina militaris artis famam promeruit, Portugalliæ architalaſſus, ſcripſit vernacula gentis lingua:

Nova Luſitania, hoc eſt, Braſilicam hiſtoriam, duabus partibus: quarum prior Oliſipone circa annum 1667. prodiiſſe dicitur. Necnon & alia, quorum notitiam adhuc deſideramus.

D. FRANCISCUS BRUNO, edidit:

Legalem Cognitionem omnium contentorum in

in corpore Juris Civilis. Cæsarauguſtæ 1672. in 4.

F. FRANCISCUS DE BURGOS, Dominicanus, ſcripſit.

Compendio de la forma de rezar el Roſario. Compluti 1648. in 8.

FRANCISCUS CABRAL, Luſitanus, ex oppido Covilhaõ dioeceſis Igedetanenſis, ſive da Guardia, Jeſuita, totius Indiæ viſitator & provincialis præfectus, de quo multis agit *Bibliotheca Societatis*, dedit e Sinis:

Literas annuas annorum MDLXXXIII. & ſequentis.

Literas ternas e Japonia ab anno MDLXXI. uſque ad MDLXXXIV.

Epiſtolæ aliæ extant in volumine magno *Epiſtolarum*, juſſu Eborenſis archiepiſcopi edito Eboræ 1608.

F. FRANCISCUS CABREIRO, Luſitanus, Ciſtercienſium ſodalis in Alcobazæ inſigni monaſterio, ſacræ theologiæ doctor & profeſſor in Conimbricenſi academia, qui vel docente ibidem Franciſco Suario, ſæculi noſtri oraculo, inter primarios meruit numerari uti ait *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor, adjungens floruiſſe eum circa annum MDCIX. & ſcripſiſſe:

Commentaria doctiſſima in univerſam Sancti Thomæ Summam: quæ in Alcobazienſi laudato monaſterio adſervantur.

F. FRANCISCUS DE CABRERA, Antiquarienſis, ordinis Sancti Auguſtini, tam ſacris quam profanis excultus literis, poeſim cum vernaculam tum Latinam non infeliciter exercuit. Genealogicæ item rei ſtudio delectabatur, cujus argumento ſunt *Stemmata*, ſive *Iconiſmi familiarum Bæticæ illuſtrium Ponciorum & Cordubarum*, necnon & alii privatorum nobilium, quos cives ejus domi adſervant. Edidit tantum:

Remedios eſpirituales y corporales para curar y preſervar el mal de Peſte. 1649. in folio.

Majoris quippe molis hiſtoricum opus manſit in ſchedis, nondum a D. Franciſco del Real & Cabrera, auctoris ex fratre aut ſorore nepote, uti ſperamus in vulgus editum. Hæc eſt:

La Hiſtoria de la ciudad de Antequera, ſus grandezas, y antigüedades.

Mortuus eſt octo ſuper ſexaginta annos natus kalendis Octobris MDCXLIX.

FRANCISCUS DE CABRERA MORALES, patria ex oppido las Brozas Eſtremaduræ provinciæ, Romæ vixit, Petri Dezæ S. R. E. cardinalis epiſcopique Albanenſis theologus, Clementis VIII. Papæ acolytus, cum Salmanticæ olim Græcas & Latinas docuiſſet literas, ut ex carmine conſtat in laudem Franciſci Sancii Brocenſis civis ſui, ejuſque *annotationum in Horatii Poeticam artem*, una cum his edito, in hac urbe non uno elucubrato opere ſe non infructuoſe vixiſſe teſtatum reliquit. Extant nimirum ab eo:

Oratio in exequiis Illuſtriſſimi & Reverendiſſimi D. D. Petri a Deza, Romæ habita ad collegium Cardinalium ad Sancti Laurentii in Lucina anno MDC. Latine & Hiſpane ſimul hæc prodiit Romæ apud Stephanum Paulinum hoc eodem anno in 4.

Continuatio ad Hiſtoriam Romanorum Pontificum Alphonſi Ciaconii, nempe a Pio III. uſque ad Clementem VIII. quæ cum additionibus Andreæ Victorelli & Ferdinandi Ughelli edita eſt Romæ 1630. Et cum Ciaconio prius anno 1602. in folio.

Vita & geſta Celeſtini Papæ II. Ibidem per Bartholomæum Zannetum 1613. in 4. Editam quoque vidimus Romæ apud Paulinum Arnulphinum anno 1593.

Epigramma ad Clementem VIII. & quatuor Cardinales creatos XVII. Septembris MDXCIII. quorum unus erat Franciſcus Toletus.

Hiſpanice quoque:

Las Igleſias de Roma con todas las reliquias y eſtaciones, donde ſe trata del modo de ganar las Indulgencias. Romæ 1600. in 8.

FRANCISCUS CACHUPIN, Jeſuitarum ſacerdos, a cenſura theologica inquiſitoribus Apoſtolicis, edidit:

Vida y virtudes del Venerable Padre Luis de la Puente. Matriti apud Didacum de Cuſſio 1650. in 4.

FRANCISCUS CALDAS PEREIRA ET CASTRO, e Luſitania oriundus, forte ex Brachara urbe, quare Bracharenſem Luſitani appellant, at in Tudenſi Gallæciæ urbe nobili ſtirpe natus, de qua illius patria Joannem Garziam, qui *de Nobilitate* ſcripſit, ad eamdemque natales ſuos referebat, laudamus teſtem, Compoſtellæ in collegio S. Hieronymi, quod ſolis provincialibus patet, liberaliter educatus, Salmanticæ præceptores juris habuit Emmanuelem Coſtam, Hectoremque Rodericium. Partim docendæ juventuti jus Civile in academia Conimbricenſi, partim cauſis inſtruendis ac defendendis vacavit: quod ſibi munus ultimo dictum ipſe attribuit in peroratione operis *de Nominatione Emphyteutica.* Senatorem quoque in prætorio aliquo Caſtellanæ ditionis egiſſe debet, qui Cæſareæ majeſtatis (Carolum Auguſtum intelligo) nonnuſquam audit ſenator. Scripſit va-

ria & apprime docta juris opera, inſtructus quoque ad id multis (quod ipſe de ſe ait alicubi) politioris literaturæ præſidiis, quæ quidem in volumina quatuor Zachariæ Paltheniі heredes Francofurti conjecere poſt priores editiones.

Primum continet:

Receptarum Sententiarum, ſive Quæſtionum forenſium, & Controverſiarum civilium libros duos: qui ſeorſim olim ex eadem officina Paltheniana prodierant 1612. ac tandem ibidem 1660. Item:

Solemnem & Analyticam Relectionem utiliſſimi & quotidiani Tituli De Inofficioſo teſtamento, ad Inſtitutiones Imperiales, necnon & Relectionem ad Diocletiani & Maximiani Imperatorum deciſionem in L. un. C. Ex delicto defuncti in quantum hæredes conveniantur. Demum:

Conſilia LIII. in laudata officina olim 1612. deinde 1630. in folio.

Secundum volumen continet:

Syntagma quadripartitum de univerſo Jure Emphyteutico; ejus nempe renovatione, nominatione, ſucceſſione, & progreſſu, nominandi item ad Emphyteuſim poteſtate ex contractu, ultima voluntate; & electionis revocatione, tum etiam emphyteuſis extinctione, interitu, & reſolutione. Olim Oliſipone 1585. Conimbricæ 1604. & 1605. Francofurti apud Palthenium 1612. & 1630. folio.

Tertium volumen:

Commentarium Analyticum ad Typum Inſtrumenti emptionis & venditionis. Francofurti 1619. folio.

Quartum volumen:

Commentarium Analyticum ad Leg. Si curatorem habens. Cod. De in integrum reſtitutione minorum: cum nova additione ad verbum, Prohiberis. Oliſipone 1583. in folio. Conimbricæ 1616. Francofurti 1619. apud Palthenium. Antuerpiæque apud Joannem Kerbergium 1622. in folio. Item cum *de Reſtitutione in integrum* ſcriptoribus Lugduni apud Antonium Harſi 1586. Laudatur ultima & alia editio, in eadem urbe Francofurtenſi procurata anno 1660. omnium Caldæ operum ſex voluminibus. Hujus filius fuit Gabriel Pereira de Caſtro, de quo ſuo loco.

FRANCISCUS CALERO, ex Joannis Raulini, Benedictini, Latino exemplari fecit Hiſpanum:

El Tratado de la muerte temporal y eterna: ad Garſiam de Loaiſa, archidiaconum Guadalaxarenſem. Matriti apud Petrum Madrigal 1596. in 8.

FRANCISCUS CALERO DE MANZANARES, vertit in vernaculam linguam: *La Inſtitucion del Principe de Guillermo Budeo.* MS. in 4. in bibliotheca fuit Olivarienſi; niſi idem ſit cum ſuperiore, quod facile crediderim.

FRANCISCUS CALZA, Barcinonenſis, vir nobilis, profeſſorque in patria cum rhetoricæ artis Græcæque linguæ, tum philoſophiæ, quem Hieronymus Pujades, Cataloniæ hiſtoricus, *doctiſſimum* & *literatiſſimum* vocat: ex quatuor libris, quos deſtinabat de rebus patriis conſcribere, unum tantum in vulgus dedit hac inſcriptione:

De Catalonia librum primum. Barcinone apud Jacobum Cendrat 1588. in 8.

FRANCISCUS DEL CAMPO, ſcripſit, aut vertit ex Darete aut Dycti:

Chronica Troyana. Medinæ Campi 1587.

F. FRANCISCUS DE CAMPOS, ordinis Minorum provinciæ Sancti Jacobi, auctoris ipſius rogatu formavit:

Compendium, ſeu Indicem moralium conceptum ex operibus Philippi Diez Luſitani, ejuſdem familiæ. Salmanticæ 1588. Venetiis apud ſocietatem Venetam 1597. Genuæ per heredes Hieronymi Bartoli 1596. in 4.

F. FRANCISCUS DE CAÑEDA, ordinis Eremitarum S. Auguſtini, patria Burgenſis, edidiſſe dicitur:

Sermones de Adviento.

FRANCISCUS DE CARDENAS, neſcio quis, Ægidio Gundiſalvi Davila referente in *Theatro Indico Eccleſiaſtico* juſſu Regis noſtri conſcripſit:

Hiſtoria del Obiſpado de Yucatan.

FRANCISCUS CARDIM, Luſitanus, Jeſuita, ſcripſit:

Relação das provincias de Japão, Malabar, Cochinchina &c. Quæ quidem Gallice prodiit Pariſiis 1645. Idem eſt cum ANTONIO FRANCISCO CARDIM.

FRANCISCUS CARO DE TORRES, Hiſpalenſis, presbyter regularis ordinis Sancti Jacobi, quod annis provectior exercita mari terraque in Belgio & apud Indos occidentales militia defunctus religioſæ vitæ genus probavit; curioſa & multa hiſtoriarum lectione, & in pleriſque ad oculorum fidem provocans, digeſſit, ſupplens in multis Radeſii Andradæ in eodem argumento operam:

Hiſtoria de las Ordenes militares de Santiago, Calatrava, y Alcantara deſde ſu fundacion haſta el Rey D. Felipe II. Adminiſtrador per-

perpetuò de ellas : ad Philippum IV. Regem Catholicum. Folio.

Relacion de los ſervicios que hizo a ſu Mageſtad del Rey D. Felipe II. y III. Don Aloriſo de Sotomayor del habito de Santiago en los Eſtados de Flandes , provincia de Chile y Tierra firme &c. Matriti 1620. in 4.

FRANCISCUS DEL CARPIO, Urſaonenſis, juriſconſultus, atque in patrio gymnaſio profeſſor legum publicus, Gaſparis hinc Borgiæ S. R. E. cardinalis, præſuliſque Hiſpalenſis, vicarius generalis, poſt Joannem cognomento Juriſconſultum, Joannem de Canibus, quorum commentarii *Tractatus* inter *Doctorum* extant, Jacobum item de Arenis, Joannemque Oldendorpium ſcripſit:

De Exequutoribus & Commiſſariis Teſtamentariis libros IV. Urſaone 1638. in folio.

FRANCISCUS CARRASCO DEL SAZ, Truxilienſis, ex Limenſi apud Indos cauſarum patrono Panamenſis prætorii judex, commentatus fuit:

In aliquas leges Recopilationis regni Caſtellæ. Hiſpali 1620. in folio. Item edidit:

Tractatum de Caſibus Curiæ. Matriti 1630. in folio.

Deceſſit in munere illo quod diximus.

D. FRANCISCUS CARRILLO DE CORDOBA, Cordubenſis, ſcripſit, poſt plures qui de patria S. Laurentii martyris ſcriptis ſuis examen habuere, pro urbe ſua Corduba:

Certamen Hiſtorico por la Patria del eſclarecido Martyr S. Laurencio adonde reſponde Cordova a diferentes eſcritos de hijos celebres de las inſignes Coronas de Aragon, y Valencia &c. quos in eodem titulo diſerte numerat. Cordubæ anno 1673. folio.

D. FRANCISCUS DE CARTAGENA, ſacræ theologiæ profeſſor, mihi aliunde ignotus, edidit:

De Prædeſtinatione & reprobatione Angelorum, & Hominum tractatum. Romæ 1581. in 8.

FRANCISCUS CARVALHAL DE VASCONZELOS, reliquit MS. Cardoſo teſte:

Trauaglos e Peregrinaçoẽs de Fenicio.

FRANCISCUS DE CASCALES, Murcianus, & in patria inſtitutor juventutis in grammaticorum rhetorumque diſciplinis non ineruditus, ſcripſit:

Diſcurſos de la ciudad de Cartagena. Valentiæ 1598. in 8.

Diſcurſos Hiſtoricos de la muy noble, y muy leal ciudad de Murcia. Murciæ 1624. in folio. Quibus adjungitur diſcurſus alter paulo ante laudatus.

Tablas Poeticas, ſive de re poetica. Murciæ 1617. in 8. Necnon Latine:

Artem Horatii in methodum reductam. Valentiæ 1659.

Denatum fuiſſe audio circa ann. MDCXL.

F. FRANCISCUS DE CASTAÑEDA, Burgenſis, ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, concionatorque ordinarius in Matritenſi domo S. Philippi Apoſtoli, publicavit:

Tratados ſobre los Evangelios de las Dominicas y fieſtas de Santos del Adviento y Paſqua. Primera Parte. Matriti 1614. in 4.

D. FRANCISCUS DE CASTILLA, Palentinus, Alphonſi filius cognomento Sancti, Petri nepos Palentini epiſcopi, Joannis pronepos, Petri Caſtellæ Regis abnepos, cum ætatis non breve tempus in curia parum compoſite aut modeſte agens conſumpſiſſet, in receſſu quodam ſibi opportune quæſito, tam ſoboli procurandæ uxorem, quam librorum variam ſuppellectilem excolendo literis ingenio ſibi paravit. His deditus, poeticæque ſtudio, varia carmina compoſuit, quæ prodierunt poſt auctoris obitum Sancii filii cura, quem Philippus II. Rex habuit a ſacris, hoc titulo:

Teorica de virtudes en coplas, y con comento. Compluti 1554. 8. Ad Alphonſum de Caſtella, Calagurritanum præſulem. Ultima libri pars inſcribitur:

Practica de virtudes de los buenos Reyes de Eſpaña en coplas de arte mayor : Carolo Imperatori nuncupata.

Florebat circa annum MDXXXVI.

D. FRANCISCUS DEL CASTILLO, Matritenſis, ſcripſit verſibus, eo metri genere quod Octavas vocamus:

Nueſtra Señora de los Remedios de la Merced de Madrid. Matriti apud Didacum Flamenco 1619. 8.

D. FRANCISCUS DEL CASTILLO, Ellerenenſis, ſcripſit:

Deſcripcion de la Inquiſicion, y numero de las de Eſpaña con algunas coſas ſucedidas en los autos de los años de MDCI. MDCIII. MDCIV. celebrados en la Villa de Llerena. 1605. in 8.

F. FRANCISCUS DEL CASTILLO, Gaditanus, ordinis Eremitarum provinciæ Bæticæ, ſcripſit:

Migajas caydas de la meſa de los Santos apli-

aplicadas a ſus Evangelios. Hiſpali apud Gabrielem Ramos 1619.

Para los Evangelios de Quareſma. Pampelone eodem anno apud Nicolaum Aſſiain.

F. FRANCISCUS DEL CASTILLO, VELASCO, Matritenſis, ex ordine Minorum, lector Complutenſis emeritus, cuſtoſque provinciæ Caſtellæ, necnon & in ſenatu religionis vindice per Hiſpanias ſupremo cenſor theologus, ſcripſit:

Super III. Sententiarum librum. Tomum primum de Incarnatione Verbi Divini, & præſervatione Virginis Mariæ ab Originali, Antuerpiæ apud Bellerum 1641. in folio.

Super eumdem Tertium Sententiarum. Tomum ſecundum de tribus virtutibus Theologicis Fide, Spe, & Charitate. Ibidem eodem anno in folio.

FRANCISCUS DE CASTRO, Granatenſis, ſacerdos, & in noſocomio ejuſdem urbis, quod Beatus Joannes de Deo conſtruxit, a ſacris miniſter, publicavit:

Miraculoſa vida, y ſantas obras del B. Joan de Dios Fundador de la Religion que cura enfermos. Granatæ 1588. in 8. & 1613. in 8. Burgiſque 1621. in 4. Et quidem antequam vir ſanctiſſimus in Beatorum albo reciperetur, ut materiem reliquerit Antonio Goveano, Cyrenenſi epiſcopo, qui poſt examen ſolemne habitum, quod rite huic declarationi præmittitur, de eodem argumento copioſe magis commentaretur. Italicum quoque factum Joannis Franciſci Bordini opera hoc opus vidimus. Florentiæ per Franciſcum Zoſi 1589. in 8. & Taurini per Auguſtinum Diſſerolio 1611. in 8.

FRANCISCUS DE CASTRO, Granatenſis, docendæ in grammaticis & rhetoricis literis juventuti pluſquam XXII. annorum operam in Jeſuitico ſodalitio tam in variis Luſitaniæ collegiis quam in Hiſpalenſis urbis eo, quod Ermenegildo Principi ac martyri ſacrum eſt, inſumpſit, nec ideo minus philoſophicis ac theologicis ipſe eruditus, edidit:

De Arte Rhetorica Dialogos quatuor. Cordubæ apud Franciſcum de Cea 1611. in 8.

De Syllabarum quantitate, deque verſificandi ratione: primum ſine auctoris nomine, deinde eo affixo. Hiſpali apud Franciſcum de Lyra 1627. in 8.

Dimiſſus aliquando Societate edidit, ſeſe doctorem Franciſcum Bermudez de Caſtro nuncupans:

Reformacion chriſtiana: quem deinde librum locupletiorem a ſe factum edidit iterum, cum in Societatem denuo admiſſus fuiſſet. Hiſpali 1635.

Parabat, an ediderit neſcio, ait *Bibliothecæ* auctor:

Chryſologiam Hiſpano-Latinam: hoc eſt, loquutiones aureas, tum ad recte loquendum, numeroſe dicendum, & facile intelligendum, tum ad omnem antiquitatem & humanitatem in Ciceronis operibus diſperſam explicandam: opus in tomos III. diviſum.

Deceſſit e vivis Hiſpali XI. Auguſti anno MDCXXXII.

F. FRANCISCUS DE CAZERES, ordinis Seraphici, ſcripſit, a Waddingo illaudatus:

Ceremonial de los oficios divinos ſegun el uſo de la Igleſia Romana. Toleti apud Petrum Rodriguez 1571. folio.

Sumario de las gracias y indulgencias que gozan los Hermanos Terceros de San Franciſco. Compluti 1585. in 8.

FRANCISCUS DE CAZERES, ſi non idem eſt cum ſuperiore, reddidit ſermone Hiſpanico proſaico:

Los ſiete dias de la ſemana de la Creacion del Mundo: ex Gallico Guilielmi Salluſtii, domini de Barthas. Antuerpiæ apud Petrum Bellerum 1612. 8. Error quidem commiſſus fuit, ut credimus, in conſtituendo hoc ſcriptoris nomine, qui Jacobus Carceres plane eſt laudatus ſuo loco.

F. FRANCISCUS DE CEPEDA, Dominicanus, edidit auctore Alphonſo de Remeſal in *Hiſt. Domin. Prov. Chiapenſis:*

Artes de las lenguas Chiapa, Toque, Celdales, y Zinacanteca. 1560.

FRANCISCUS DE CEPEDA, Oropeſanus, municipii de Cervera parochus, ſcripſit:

Reſunta hiſtorial de Eſpaña deſde el Diluvio haſta el año MDCXLII. Matriti 1643. 4.

FRANCISCUS DE CEPEDA, Toletanus, Jeſuita, rector aliquando collegiorum Huetenſis & Conchenſis, paratum habebat prelo cum *Bibliotheca Scriptorum Societatis* in vulgus emiſſa eſt:

In Eccleſiaſticum Commentarios.

FRANCISCUS CERVANTES DE SALAZAR, neſcio quis aut unde oriundus, inſcripſit ſe auctorem ei libro, quem vulgus terit, nempe:

Obras que Franciſco Cervantes de Salazar ha hecho, gloſado, y traducido. Hæc ſcilicet:

Apologo de la Ocioſidad y el Trabajo, intitulado Labricio Portuno por el Protonotario Luis Mexia, gloſole y declarole Franciſco Cervantes.

Dia-

Dialogo de la dignidad del hombre empezado por el Maeſtro Oliva : quem auctor perfecit.

La Introduccion o Camino para la ſabiduria , de Luis Vives. Compluti ex officina Joannis Brocar anno 1546. 4. Ambroſius quidem Morales , vir judicio undequaque ac præſertim rebus in noſtris graviſſimo , multa ex his quæ Cervantes edidit talia eſſe ait, in quibus diſciplinarum difficiles plerique loci præter ſpem ſic perſpicue atque apte tractantur , ut nec veneres jucunditatemque ſermonis deſiderare quiſquam poſſit. Ipſum videſis in opuſculo , quod *Diſcurſum* vernacule indigitavit *pro lingua Hiſpanica.*

FRANCISCUS DE CESPEDES , Clericus Regularis Theatinus , ſacræ theologiæ doctor , ſcripſit:

De Exemptione Regularium tractatum. Venetiis 1647. 4.

Dubia Conſcientiæ militaria a diverſis propoſita & reſoluta : ad Gregorium Britum, equitem Jacobæum. Mediolani 1643.

D. FRANCISCUS DE CESPEDES ET VELASCO , ſcripſit:

Tratado de la Gineta. Oliſipone 1609. in 8.

Memoria de los diferentes pienſos , y otras advertencias para tener lucidos los Cavallos, Hiſpali 1624. 4.

F. FRANCISCUS A CHRISTO , Luſitanus , Conimbricenſis , ſacræ theologiæ doctor ac profeſſor , ex familia Eremitarum S. Auguſtini , veſperorum in cathedra emeritus, vir fuit linguarum callens , ingenio & ſermone præſtans , qui , ut adnotatum legitur in ſepulchrali ejus elogio , primus in hanc academiam methodum , hoc eſt (ut explicant) annotationum ſive ſpecialium commentariorum , quas Poſtillas dicimus , uſum invexit. Extant ab eo:

Prælectionum , ſive Enarrationum admirabilis divini Verbi Incarnationis libri VI. Conimbricæ apud Joannem Alvarez anno 1564. in fol.

In Symbolum Apoſtolorum duo ingentia volumina. Romæ ut ajunt ſive conſcripta ſive typis edita , quæ non vidimus.

Enarrationes in Collectanea I. libri Sententiarum. Conimbricæ per Antonium de Maris 1579. in folio.

In Tertium Librum Sententiarum , ſive de Fide , Spe , & Charitate. Conimbricæ anno 1579. apud Antonium de Maris in folio.

Deſiit eſſe inter vivos Conimbricæ anno MDLXXXVII.

FRANCISCUS CIDRON DE AZEVEDO , Pincianus , ſacerdos Societatis Jeſu, theologiæ profeſſor ut ſe vocat emeritus, & in Salmantino collegio Bibliorum ſacrorum interpres , foras dedit:

Commentarios literales & morales in Matthæum , ſeu potius in omnes Evangeliſtas. Lugduni ſumptibus Laurentii Arnaud & Petri Borde 1670. folio. Acceſit tractatus appendix *De Pulchritudine Virginis & Matris.* Expectari fecit a ſe aliud opus , hujus ut videtur tituli *De cœlo nova Politia* : cujus ut prelo jam parati meminit in præfatione ad lectorem , ſive ut vocat auctor *Bibliothecæ Societatis* : *Illuminatus Salomon novæ de Cœlo Politiæ forma & Magiſter Princeps.*

FRANCISCUS COELIUS (vulgo Luſitanis , unde erat , COELHO) ſub Portugalliæ Rege Joanne III. vixit , Regii pallatii judex (Deſembargador do Paço vocant munus) quem quidem auctorem habet liber viſus mihi in Vaticanæ bibliothecæ codice manuſcripto 5454. ſic inſcriptus:

Cuniculus de libertate & immunitate Eccleſiarum : ad eumdem Joannem Regem. In primo folio notula hæc eſt : 1588. *dono datum ab Illuſtriſſimo Domino Theotonio Archiepiſcopo Elborenſi die 19. Novembris.* Et ſub titulo jam dicto hæc altera : *Sanctiſſimus Dominus noſter Paulus V. hunc Librum dono dedit Bibliothecæ Vaticanæ die 17. Novembris* 1608. *Hic liber collatus fuit cum exemplari, quod penes Paulum Benium aſſervatur.*

FRANCISCUS COLIN , Majoricenſis, Societatis Jeſu , provinciæ Philippinarum inſularum aliquando præfectus , edidit:

Vida y hechos y doctrina del venerable Hermano Alonſo Rodriguez religioſo de la Compañia de Jeſus. Matriti apud Dominicum Garziam 1652. 4.

Labor Evangelica , Miniſterios Apoſtolicos de los obreros de la Compañia de Jeſus , Fundacion y progreſos de la Provincia de las Iſlas Filipinas. Matriti apud Joſephum Fernandez de Buendia 1663. folio.

Parare eum monuit *Bibliothecæ Societatis* auctor:

Indiam ſacram , ſeu explicationem eorum locorum ſacræ Scripturæ , quæ ab Indorum moribus ſeu inſtitutis lumen accipiunt.

Obiit in iiſdem Philippinis inſulis VI. Maii MDCLX. ætate LXVIII.

D. FRANCISCUS COLOMA , comes de Elda in regno Valentiæ , ſcripſit , referente Petro Auguſtino Morla in præfatione *Emporii Juris*:

Decadas de la Paſion de Chriſto.

FRANCISCUS COMTE , Catalanus , ex op-

oppido Illa, atque ejuſdem oppidi notarius, MS. reliquit:

Geographia dels Comptats de Roſello y Cerdanya. Hieronymus Pujades, hiſtoriographus principatus Cataloniæ, hujus geographiæ alterum exemplum habuit, qui etiam de altero, quod fuit penes D. Bernardum Garceran de Pinos, in *Cataloniæ Hiſtoria* meminit. Adſcribunt huic quoque *Hiſtoria de Catalunya*, MS. adhuc.

F. FRANCISCUS DE CONCEPTIONE, edidit:

Examen veritatis Theologiæ Moralis.

F. FRANCISCUS CONTONENTE, Dominicanus, in vulgarem ſermonem verſum a ſe, nuncupavit excellentiſſimæ D. D. Feliciæ Henriquez, ducisſæ de Lerma:

El opuſculo LXIIII. de Santo Thomas del modo de confeſarſe, y de la pureza de la conciencia. Compluti in collegio S. Thomæ 1651. 8.

FRANCISCUS DE CONTRERAS, Hiſpano carmine miſerrimum Emmanuelis Souſæ, Luſitani equitis, naufragium cecinit, quod argumentum Hieronymus Corterealis vernaculo prius luſerat Portugalliæ metro, ſcilicet:

Nave Tragica de la India de Portugal. 1624. 4. Matriti.

FRANCISCUS CONTRERAS, Peruapus, Limenſis, Jeſuita, primarius patriæ urbis ſcholæ profeſſor theologus, neſcio quid ſcripſit ſuper jus Romanorum, ſiquidem fides præſtanda eſt Ægidio Gundiſalvi Davila affirmanti in *Theatro Limenſis Eccleſiæ* fol. 22.

D. FRANCISCUS DE CONTRERAS, canonicus eccleſiæ Palentinæ, pro veteri ejuſdem eccleſiæ traditione, quæ conſtanti plurium ſæculorum fama tenet Antonino Apamienſi, Galliarum martyri, dicatam fuiſſe Palentinam iſtam ædem ſacram, quæ cathedra eſt epiſcopi, quamque oppugnare conatus fuit D. Franciſcus de Sandoval, abbas Sancti Salvatoris, & canonicus ejuſdem eccleſiæ, conficto novo quodam Hiſpano hujus nominis martyre, nunc prelo ſubjicit ut audio:

La Hiſtoria de S. Antolin Patrono de la Ciudad de Palencia.

FRANCISCUS CORBERA, ſcripſit & Philippo IV. Regi nuncupavit:

Guitarra Eſpañola, y ſus diferencias de ſones.

D. FRANCISCUS DE CORDOBA ET CASTRO.... Salmanticenſis eccleſiæ portionarius, ſcripſit Romæ:

Celebres aclamaciones que la ſiempre triunfante Roma dio á la Bienaventurada Roſa de Santa Maria Virgen de Lima en ſu ſolemne Beatificacion, y compendio de ſu vida.

F. FRANCISCUS DE CORDUBA, Franciſcanus, cujus familiæ ſacramentum dixit Salmanticæ, Principibus ſereniſſimis Mariæ Imperatrici Germanorum Caroli Auguſti filiæ, quam in Germaniam comitatus eſt, poſteaque ad nos reverſus Annæ Auſtriacæ Hiſpaniarum Reginæ conſcientiam expiantibus aures præbuit, ſcribens interim ut religionis negotium curaret, quam tot hoſtes in Babylonico illo impietatis & abominationum campo divexare nuſquam ceſſant:

Annotationes in Religionis articulos a Sectariis controverſos. Viennæ Auſtriæ 1567. Coloniæque apud Colinum 1572. 8. Item:

De Officio Prælatorum: quo opere hæc continentur: *De Reſidentia Prælatorum. De Legibus abrogandis. Quomodo pro neceſſitate temporum expediat ſacratiſſimam Euchariſtiam adminiſtrari; ſive de indulgendo Bohemis uſu Calicis.* In quo tamen huic noluerunt neceſſitati cedere ac deferre concilii Tridentini patres.

De Hæreticis item *recipiendis.* Pragæ typis Georgii Melantrici 1562. 8.

F. FRANCISCUS DE CORDUBA, Dominicanus, nobili loco in hac urbe ortus, morum honeſtate & eruditione ſpectatus, apud Indos, quorum ſalutis procurandæ cauſa eo transfretaverat, floruit, ſcripſitque, Alphonſo Ferdinandi in *Catal. Domin. Scriptorum* teſte:

Summam Moralem: Item.

Conciones de tempore, ac de Sanctis. Floruit circa annum MDCXX. de quo videſis *Chronicon Dominicanum* parte IV. cap. III. Velandicenſem epiſcopatum, quem ei Alphonſus idem tribuit, nuſquam reperio. Aubertus Miræus in *Bibliotheca Chronicon* ſeu *Manuale ordinis ſui*, præter hæc laudata, noſtro attribuit. In quo inſigniter hallucinatus fuit, Antonium Senenſem de eo docentem lippientibus oculis legens, qui ex Manuali hoc anonymi cujuſdam Dominicani confirmat ea quæ de Corduba iſto prius dixerat.

FRANCISCUS CORONEL, ordinis Eremitarum, ſcripſit:

Cateciſmo y Doctrina Chriſtiana en lengua Pampanga: una ex his, quæ Philippinis inſulis in uſu ſunt. Editum opus in oppido Macabebe earumdem inſularum anno 1621. in 16.

FRAN-

FRANCISCUS CORREA DE ARAUJO, Luſitanus, muſicus, edidit:

Facultad organica. Compluti 1626. in fol.

FRANCISCUS DA COSTA, Luſitanus, Jeſuita, circa annum MDCXV. ſcripſiſſe dicitur, quantumvis *Bibliothecæ Societatis* auctores non meminerint:

De Conceptione Virginis Mariæ tractatum.

D. FRANCISCUS DA COSTA, Luſitanus, eques, dum in Marrochitana urbe Regis ſui Portugalliæ, neſcio cujus, oratorem ageret propria manu ſcripſit, & dominæ Joannæ conjugi ſuæ dicavit:

Varias Poeſias a o divino: quæ vidit Cardoſus.

FRANCISCUS CRESPO, Indiarum in curia Matritenſi pro Societate procurator, ſcripſit:

Relacion de los Martyres, que en la Corte del Emperador del Japon padecieron por la fe de Chriſto el año de MDCXXIIII. Matriti 1625. Item:

Hiſtoria del Martyrio de los Padres Roque Gonzalez, Alfonſo Rodriguez, y Juan del Caſtillo de la Compañia de Jeſus, que el año de MDCVIII. padecieron martyrio por la fe en el Paraguay. Quæ relationes in varias linguas deinde translatæ ſunt; Latine ſaltem Henricus Lamormain Jeſuita Viennæ edidit 1631. in 16.

F. FRANCISCUS CRESPO, Aragonenſis, Benedictinus monachus, monaſterii Montiſerrati, cui debuit religioſi ſtatus natales, aliquando abbas, & ſuæ congregationis viſitator generalis, primarius theologiæ profeſſor Ilerdenſis academiæ, necnon Salmanticæ in Sancti Vincentii ſodalium domo ſacræ theologiæ magiſter, edidit:

Tribunal Thomiſticum, de Immaculato Deiparæ Conceptu. Barcinone 1657. 4.

F. FRANCISCUS DE LA CRUZ, patria ex urbe Caceres, cum nondum ſæculo renuntiaſſet DE MADRID cognominatus, Mercenariorum Excalceatorum, qui captivos redimunt, ſodalis, ordinis ſui chronographus, ſcripſit, quæ apud eum vidimus Matriti ad Sanctæ Barbaræ:

La Chronica de la Orden de Nueſtra Señora de la Merced, tribus partibus: quarum I. eſt de rebus geſtis S. Petri Nolaſci patriarchæ. II. Hiſtoria ejus ordinis uſque ad reformationem. III. denique hujus reformationis tempus comprehendit. Inedita erat adhuc anno MDCLV.

La vida, milagros y heroycas virtudes de la venerable Madre Mariana de Jeſus profeſſa de la orden deſcalza: con la vida del venerable P. Fr. Juan Bautiſta del Santiſimo Sacramento ſu confeſor, y primer reformado de dicha Religion.

Motivos eſpirituales de agradecimiento a Dios.

Obiit poſt annum MDCLX.

F. FRANCISCUS A CRUCE, Dominicanus, Granatæ in Hiſpania ortus, in Peruano autem regno, & provincia S. Joannis Baptiſtæ, religioſæ vitæ initiatus, vir æqualibus morum innocentia doctrinaque. Theologiæ diu lector ad ſedem tandem epiſcopalem oppidi S. Marthæ, in Terræfirmæ ut vocant ora maritima, fuit adſumptus, poſtquam ſuæ provinciæ bis præfuiſſet, alteriuſque provinciæ novi regni Granatenſis vicarius ac viſitator fuiſſet generalis.

Obiit priuſquam conſecraretur, dum Regio nomine argenti fodinas Peruanas oppidi de Potoſi viſitaret, circa annum MDCLXIV. cum fama eximiæ ſanctitatis. Scripſit:

Pro puritate Conceptionis Sanctiſſimæ Dei Genitricis Mariæ Theologicam demonſtrationem. Limæ 1653. 4. Petro Alba & Aſtorga in *Militia Conceptionis* teſte.

Diſcurſum pro Occidentalibus. Limæ 4.

Curſum Artium: qui nunc, ut audio, Hiſpali quatuor voluminibus excuditur in 4.

Hiſpana quoque lingua:

Manifieſta obligacion del vaſallo. Limæ atque Matriti in 4.

Propoſicion Theologica: hoc eſt, compendium univerſæ theologiæ. Barcinone 4.

Conocimiento de Dios. Limæ anno 1657. in 4.

Doctrina Chriſtiana. Ibidem eodem anno in 8.

Sobre las dos primeras palabras del Padre nueſtro. Ibidem 1640. 8.

Hiſtoria del Roſario a Coros. Compluti 1652.

Inedita reliquit: *In Quæſtiones S. Thomæ diſputatas commentaria.*

Profeſſor fuit S. Thomæ theologiæ in gymnaſio Limenſi ex propria cathedra, collegiique S. Thomæ ejuſdem urbis fundator. Franciſco a Cruce tributum legimus:

Jardin de Maria. Salmanticæ 1655.

F. FRANCISCUS A CRUCE, ex parente Hiſpano, Ucleſii Jacobeæ militiæ oppidi cive, cui Didaco Velazquez nomen fuit, Neapoli, dum in ea urbe commoratur iſte muneribus impenſus militaribus, atque inter alia Caſtrinovi præfecturæ, natus, Carmelitarum Excalceatorum ſodalis, ſcripſit juvenis:

Relacion de la vida del venerable Siervo

de Dios Fr. Luis de Jeſus Religioſo Carmelita deſcalzo, en el ſiglo llamado D. Henrique de Toledo Marques de Manzera. Neapoli apud Joannem Franciſcum Paci 1668. 12.

F. FRANCISCUS DE CRUCE, Carmelitanus Nudipes, ex patre Hiſpano Neapoli ortus in ſæculo D..... dedit foras pium & utile ita inſcriptum opus:

Cinco palabras del Apoſtol S. Pablo comentadas por el Angelico Dotor Santo Thomas, y declaradas con dotrinas de la Santa Madre Tereſa de Jeſus, y exemplos de ſu orden, que deſpiertan para vivir, y morir bien: ad excellentiſſimum marchionem de los Velez, ejus regni proregem. Neapoli apud Marcum Antonium Ferro anno 1682. quinque tomis in 12.

D. FRANCISCUS DE CUBILLAS DONYAGUE, juriſconſultus & advocatus in Regiis conciliis, ſacris ordinibus aſſumptis, parvo contentus, nihil antiquius habuit quam ſibi & aliis private & publice prodeſſe, translatis in vulgarem ſermonem promoventibus pietatem libris magnorum auctorum, ex quibus hos novimus:

La Practica del Amor de Dios de S. Franciſco de Sales: ex Gallico. Matriti in 4.

Cartas Eſpirituales del miſmo Santo. Ibidem 1671. 4.

Verdaderos entretenimientos eſpirituales. Ibidem 1667.

Saludables y divinas inſtituciones o enſeñanzas del iluminado Doctor, y ſublime Teologo Fr. Juan Taulero de la orden de Santo Domingo con la Hiſtoria de ſu vida, y converſion: ex Latina lingua. *Con un Tratado de la vida Eſpiritual que eſcribio S. Vicente Ferrer.* Matriti apud viduam Didaci Diaz de la Carrera 1669. in 4.

D. FRANCISCUS DE LA CUEVA ET SILVA, advocatorum noſtri temporis facile princeps, ſive doctrinam, ſive ingenii acumen, ſive eloquentiæ vires, quas ſummas habuit, conſideremus, typis edi curavit, quam publice olim dixit ad confeſſum advocatorum Matritenſium:

Informacion de derecho divino y humano por la puriſima Concepcion de la Virgen Nueſtra Señora. Matriti 1625. in folio.

FRANCISCUS DE CUEVAS, Matritenſis, Lupo Felici a Vega, viro clariſſimo, nuncupavit:

Experiencias de Amor y Fortuna. Giennii apud Petrum Cueſtam 1646. in 8. Sed hic eſt Franciſcus de Quintana, de quo infra.

F. FRANCISCUS DE LAS CUEVAS, Minimorum fratrum Hiſpalenſis provinciæ ſodalis, vertit ex Pauli Regii ſermone Italico:

La vida y milagros de San Franciſco de Paula: Regla tercera de ſu orden para hombres y mugeres. Cæſarauguſtæ apud Laurentium de Robles 1588. in 8.

F. FRANCISCUS DE SANCTO CYRILLO, Oliſiponenſis, Carmelita ex Diſcalceatorum reformatione, ordinis ſui generalis diffinitor erat eo tempore quo foras emiſit:

Gloriam Matris Eccleſiæ ex conſideratione cap. XV. ſecundum Lucam, ſcilicet in ove deperdita, hoc eſt Peccatore, ad ovile reducenda. Segoviæ in folio 1637. apud Didacum Diaz de la Carrera. Et hic quidem primus eſt tomus integri operis, quem alter ac tertius excipere debuerunt, quibus hujus capitis parabolæ tres, ſingulis quæque tomis, illuſtrarentur. V. F. THOMAS DE S. CYRILLO.

FRANCISCUS DECIUS, Valentinus, rhetor ſæculi ſuperioris, ac profeſſor ut credimus in Valentinæ ſuæ urbis gymnaſio, quaſdam orationes in publica concione de literaria re habitas in publicum edidit, nempe:

Gratiarum actionem ad PP. Juratos, & Rationalem Valentiæ urbis pro ſtructo Muſis ædificio: quod viliſſimum hactenus atque incommodiſſimum fuerat anno MDXXXVI.

Orationem de Re Literaria aſſerenda: anteriore anno MDXXXV. cujus meminit in proœmio ſuperius laudatæ.

De Scientiarum & Academiæ Valentinæ laudibus: ad PP. juratos ſenatumque literariam orationem, per Onofrium Clementem diſcipulum habitam anno MDXLVII. atque eodem anno editam in 4. per Joannem Mey Flandrum. In qua oratione inſigne legere eſt elogium Thomæ Villanovani archiepiſcopi tunc viventis, jamque in Divorum numerum relati.

Declamationem quamdam quadripartitam ſuper hoc themate: Vir quidam reipublicæ amans ſcripſit heredem ex filiis eum, qui artem ei utiliſſimam exerceret; quatuor relictis, quorum primus tabellio, alter medicus, tertius juriſperitus, poſtremus theologus effectus eſt, ſinguli de hereditate contendunt, ſinguliſque ſuæ declamationes breves eæ aſſignatæ ſunt.

Epiſtolam amico cuidam turpiſſimo ſe matrimonio immiſcenti.

D. FRANCISCUS DEZA, Luſitanus, eques, in Belgio diu peditum tribunus (Maeſtre de Campo idiotiſſimus noſter vocat) vertit ex Gallica lingua, deditque foras ſub

ſub comitis Fontis Saldañæ protectione, cui opus nuncupavit:

Diſcurſos militares eſcritos por el Duque de Roan. Antuerpiæ in officina Plantiniana 1652. in 4.

F. FRANCISCUS DIAGO, patria ex oppido Bibel regni Valentini juxta Segobricam in Celtiberis, a quo ille Belſinenſem (tanquam Belſinum Ptolemæi hoc ſit oppidum) nuncupare ſe conſueverat, in Sancti Onuphrii prope Valentiam urbem, regni principem, Dominicanis fratribus adhæſit imbuendus pietate ac literis. Quas cum percepiſſet, Barcinoneque diu domeſticis theologiæ prælectionibus dediſſet operam non parum laudabilem, evolvendis præterea veterum annalium, præcipue Hiſpanorum, monumentis, demerendæque libris in vulgus editis poſteritati reliquum quod eſſet vitæ tempus voluit impendere. Quo in ſtudio valde cum profeciſſet, & dum ornare cupit res patrias & domeſticas multis ærumnis deluctaſſet, Aragoniæ regnorum nuncupari meruit chronographus. Edidit:

Hiſtoria de la provincia de Aragon de la orden de Predicadores: juſſu venerabilis viri Hieronymi Baptiſtæ de Lanuza, provinciæ per id tempus præfecti. Barcinone 1599. in folio apud Sebaſtianum Cormellas.

Hiſtoria de la vida y milagros de S. Vicente Ferrer, con una relacion de la ſanta reliquia, que de ſu bendito cuerpo ha llegado a Valencia, y de los grandes milagros que ha obrado, y fieſtas que ſe le han hecho. Barcinone 1600. 4. De quo ſacro oſſe commentatus fuit etiam Petrus Blaſcus, Dominicanus, vulgari lingua anno 1611. 8.

Hiſtoria de la vida de S. Raymundo de Peñaforte.

Vida del Beato Fr. Humberto de Romanis.

Vida de S. Pedro de Luxemburgo.

Hiſtoria de la vida exemplar, libros, y muerte del inſigne, y celebre Maeſtro Fr. Luis de Granada. Barcinone apud Cormellas 1605. 8. quacum editus eſt ejuſdem Ludovici Granatenſis *Un devotiſimo Diſcurſo de la Encarnacion*, hactenus ineditus. Hic primus nobis viri celeberrimi geſta & virtutes, maxime ex Franciſci Oliveræ, Dominicani, quem ille ſocium habuit, relationibus publicavit, quem deinde alii ſequuti ſunt in Portugallia & Caſtella. Latina hæc Vita, neſcio cujus opera, facta Coloniæ prodiit 1614. in 8.

Catalogo de los Obiſpos de Girona, ſive *Epiſcopologium*: Latine ſcriptum, cujus cum laude auctoris meminit Stephanus Corvera in *Cataloniæ illuſtratæ* lib. 1. cap. xx. pag. 113.

Hiſtoria de los vitorioſiſimos antiguos Condes de Barcelona: e locupletiſſimo Regii atque eccleſiaſtici duplicis archiorum Barcinonenſis urbis theſauro, quem immenſo eruit labore. Barcinone 1603. folio apud Cormellas.

Annales del Reyno de Valencia: duobus tomis comprehenſum opus, quorum prior editus fuit Valentiæ anno 1613. folio, a primis poſt diluvium incolis aduſque obitum Jacobi, ſeu Jaimii, Aragonenſium Regis Primi: cui labori ut ſerio ſe accingeret, publica & privata regni tabularia, in queis priſca adſervantur monumenta, vidiſſe omnia atque evolviſſe dicitur. Poſteriorem nihilominus Annalium tomum, quo reliqua uſque ad noſtram ætatem comprehenderat, & jam jam prelo erat ſubjecturus, auctoris obitus invidit poſteris, qui contigit anno hujus ſæculi XV.

Latina quoque ejus *Cataloniæ deſcriptio* laudatur.

F. FRANCISCUS DIAZ, natus in oppido S. Cebrian de Mayuelas nuncupato in Caſtella Veteri, Dominicanus, in cœnobio S. Pauli urbis Pincianæ ad ordinem hunc admiſſus, in collegio S. Thomæ Complutenſis academiæ ſodalis. Vir inſignis ſanctimoniæ & virtutis in excolendo eccleſiæ agro inter infideles, Sinarum quippe regno invectus difficillimum hoc negotium multa patientia, infractoque ac impenetrabili perſequutionum & laborum oppugnationibus animo, diu & uſque ad poſtremum vitæ ſpiritum procuravit, atque adeo ut & poſt mortem viveret prodeſſetque. Una cum Fr. Jonnne Garzia, ejuſdem ordinis & miniſterii, volumen formavit:

Ky Mung Sinica lingua dictum, hoc eſt *Doctrinam inſipientium*: quæ ad myſteria omnia Chriſtianæ fidei, ac legis gratiæ præceptorum cognitionem vaſtiſſimi hujus regni incolas, vernaculo eorum ſermone, invitat ac veluti manu ducit. Liber hic excuſus primum circa annum MDCL. ſæpius inde uſque ad hunc diem prelo fuit ſubjectus, atque utiliſſimus nuſquam non compertus. Dedit quoque ſolus eadem lingua:

De Quatuor virtutibus Cardinalibus volumen aliud, quod editum fuit in folio. Quorum omnium fidem nobis fecit reverendus pater fr. Joannes Polancus, procurator illius miſſionis & provinciæ Sinicæ Dominicanorum in curia Romana, qui hoc anno MDCLXIX. accingit jam ſe ad relegendum iter, quod caritas ei ac pietatis zelus conficiendum ſuaſit.

FRANCISCUS DIAZ, medicus doctor, Complutenſiſque philoſophiæ magiſter, Philippi II. Hiſpaniarum Regis chirurgus,

ad Franciſcum Valleſium, cubicularium ejuſdem medicum, ſcripſit:

Tratado de todas las enfermedades de los riñones, vexiga, y carnoſidades de la verga y orina. Matriti apud Franciſcum Sanchez 1588. in 4.

FRANCISCUS DIAZ DE VARGAS, Truxilienſis, Luſitanicæ ſub Philippo II. Rege expeditionis miles, edidit:

Diſcurſo y Sumario de la Guerra de Portugal, y ſuceſos della. Cæſarauguſtæ 1581. in 16. apud Dominicum de Portonariis. Verſum opus Italice a neſcio quo, atque editum Venetiis anno ſequenti in 8. typis Franciſci Ziletti.

FRANCISCUS DIDACUS DE AINSA ET IRIARTE, in Aragoniæ urbe Oſca editus, poſt Joannem de Garay, doctum in hujus urbis ſchola humaniorum literarum magiſtrum, qui immature mortuus noſtro hujus curæ ac ſtudii lampada tradidiſſe viſus fuit, ornandæ patriæ totus incubuit, ſcribens primum:

Translacion de las Reliquias de S. Orencio Obiſpo de Aux. Oſcæ 1612. in 4. Deinde majori molimine:

Fundacion, excelencias, grandezas, y coſas memorables de la antiquiſima ciudad de Hueſca &c. Oſcæ apud Petrum Cabarte 1619. in folio. Uſus eſt auctor Philippi Puivicini, ejus urbis eccleſiæ decani, de hoc eodem argumento ſchedis manu exaratis, quem Philippum ipſe non ſemel aut bis laudat, qui & hanc hiſtoriam, multis a ſe de novo additis ab editione, locupletiorem factam apud heredes reliquit: quod Joannes Franciſcus Andreas Uſtarrozius, Aragoniæ chronographus, alicubi refert, ſcilicet in *Defenſione patriæ Sancti Laurentii* cap. 1. pag. 6.

FRANCISCUS (alias DIDACUS) DE HERRERA, utroque enim nomine ſolet appellari apud D. Franciſcum de Herrera Maldonado in *Epitome de Sinarum rebus*, ſcripſit *de Inſulis Moluccis* neſcio quid, atteſtante eodem Herrera.

D. FRANCISCUS DIDACUS DE SAYAS RAVANEDA ET ORTUBIA, ex familia nobili antiquaque regni Aragoniæ natus, poeta olim, cum nondum ſacris initiatus fuiſſet, non mediocrem laudem reportavit a Lupo Felice Vega in *Lauru Apollinis* verſus finem ſecundæ ſylvæ. Hic propter hiſtoriæ non vulgarem eruditionem, poſtquam e matrimonio liberos ſibi & familiæ ſuæ procreaſſet, ordinatus ſacerdos, chronographus Aragoniæ regni, in locum Joannis Franciſci Andreæ Uztarrozii, ab hujus regni ordinibus renuntiari promeruit; quod munus pro dignitate adimplens nuper emiſſit foras:

Continuacion de los Annales del Reyno de Aragon, que empezó el Secretario Geronymo Zurita, y continuó el Doctor Bartholome Leonardo de Argenſola deſde el año de 1520. haſta el de 1525. Cæſarauguſtæ 1666. folio.

FRANCISCUS DOMENECH GRANOLLATS, Catalanus gente, ut ex cognominibus intelligi datur, foras dedit:

Pro Lege divina prohibente Clericis mercaturam Apologiam ex defenſione variarum concluſionum viri cujuſdam docti & pii excerptam. Florentiæ apud Zenobium Pignorium 1616. 4.

FRANCISCUS DOMINGUEZ, auſpiciis & ſumptu Regio deſtinatus in Americam ſeptentrionalem a ſupremi rerum Indicarum ſenatus patribus, confecit circa annum ſuperioris ſæculi ſeptuageſimum:

La deſcripcion de la Nueva Eſpaña: adhuc ineditam, una cum Sinarum regni, aliarumque provinciarum deſcriptione. Laudat opus Antonius Leonius in *Bibliothecæ Indicæ* parte geographica, pag. 179.

F. FRANCISCUS DE SANTO DOMINICO, ut credimus ordinis Prædicatorum, edidit:

Diſcurſo ſobre el Padre Nueſtro. Hiſpali 1645.

FRANCISCUS DUARTE, Hiſpalenſis, Jeſuita, domus Hiſpalenſis profeſſæ ut vocant præpoſitus, obiit poſtquam Cordubæ diu theologiam docuiſſet magna cum celebritate. Scripſit:

De Incarnatione Verbi Dei tractatum: cujus magnam partem ab alio quopiam fuiſſe editam Alegambius admonuit in *Bibliotheca.*

F. FRANCISCUS DUBAL, Præmonſtratenſis, magiſter generalis, & aliquando præfectus integræ congregationis Hiſpanæ, ſcripſit:

De Sacramentis in genere & in ſpecie: ſive primum tomum operis moralis. Valliſoleti 1660. folio.

Vernacula autem lingua:

Vida de S. Norberto: in folio 1667.

Sobre la Regla de S. Aguſtin: duobus voluminibus. 1663. Pinciæ, folio.

Deceſſit hoc anno MDCLXX. aut ſuperiore, Matriti in domo S. Joachimi.

F. FRANCISCUS DURAN, ordinis fratrum Minorum, ſacræ theologiæ lector, Fran-

Franciſco a Soſa, miniſtro generali, a ſecretis, provinciæ S. Jacobi miniſter, edidit:

Dictamen eſpiritual, y razones de eſtado para el diſcreto Corteſano, que pretende ſerlo del Cielo, con muchos aviſos curioſos para todos los eſtados del hombre, y muchos proverbios para los Predicadores Evangelicos de la palabra de Dios. Valentiæ apud Chryſoſtomum Garriz 1613. in 4.

FRANCISCUS DURAN VIVES, ſcripſit verſibus octoſyllabis, metro illo quod Coplas Caſtellanas apud nos audit:

Grandezas divinas. Vida, y muerte de Nueſtro Salvador Jeſu Chriſto: poema ſacrum ab auctore olim elaboratum, & ab ejus nepote Fernando Vivas de Contreras, Matritenſi advocato, ex variis ſchedis collectum, ſuppletum, & in ſermonem hodierni temporis reformatum. Matriti 1643. in 4.

D. FRANCISCUS DE EGUIA BEAUMONT, Eneco Velezio Guevaræ, comiti de Oñate, dum Neapoli prorex ageret, ab equilis cura, ſcripſit:

Varios diſcurſos ſobre la reduccion de Napoles. Matriti 1651. 8.

F. FRANCISCUS A S. ELIA, patria Legionenſis, profeſſione Reformationis Carmelitarum Pincianus, Medinæ Riviſicci domus rector, ſcripſit:

Commentaria tam literalia quam moralia in Regulam primitivam S. Patris Alberti a Diſcalceatis profeſſam. Segoviæ typis Didaci Diaz de la Carrera 1638. in folio. Alia præventus morte imperfecta reliquiſſe dicitur.

D. FRANCISCUS EMMANUEL DE MELLO, Oliſiponenſis, nobili loco natus, eques ordinis cui a Chriſto nomen, Conimbricæ olim data ſtudiis liberalibus humaniſque omnibus diſciplinis ſedula opera, Martem Palladi ſuccedere fecit in Belgium ſe transferens, ubi militiæ aliquot impenſis annis creari tandem meruit legionis tribunus. Abripuit inde eum turbo patriæ rebellionis, & in Luſitaniam reverſus non diu poſt, neſcio cujus criminis ſuſpicionem purgaturus, poſt plures carceris annos, inter ſpem & metum tranſactos, in Braſilia occidentalium Indorum peregrinari aliquot aliis fuit conſtrictus. Nec tandem reſtitutus propitiam adhuc potuit adipiſci eorum voluntatem qui reipublicæ tunc inſidebant, quare aggregatus Catharinæ Brigantinæ, Caroli Angliæ Regis II. deſtinatæ ſponſæ, ingenii & urbanitatis dotibus inſinuavit ſe in Reginæ gratiam, cujus, ſive alia negotia geſturus, anno MDCLIV. Romam acceſſit: qua in urbe edidit ex multiplicis doctrinæ variæque literaturæ operibus ſacris, profanis, proſaicis, metricis, elegantiſſimis & ingenioſiſſimis primum volumen, hoc titulo & partibus:

Obras morales. Tomo I. que contiene:

Vitoria del Hombre ſobre el combate de virtudes y vicios. Triumfo de la Filoſofia Chriſtiana contra la Filoſofia Eſtoyca: libris XI.

El Fenix de Africa, Auguſtino, Obiſpo Hipponenſe. Primera Parte, Auguſtino Filoſofo.

El Fenix de Africa, Auguſtino, Obiſpo Hipponenſe. Segunda Parte, Auguſtino Santo. Oliſipone prius utraque pars prodierat.

El Mayor pequeño; vida y muerte del Serafin humano Franciſco de Aſis. Oliſipone etiam editum ante hoc tempus in 8. 1646. Omnia hæc ſimul Romæ apud Falcum & Vareſium 1664. in 4.

Obras familiares. Primeira Parte das cartas familiares. Romæ apud Philippum Mariam Mancini 1664. in 4. in quarum epiſtola nona libri ſeu centuriæ quintæ meminit ſcripſiſſe ſe Luſitane:

Diſcurſos Morais: quorum unum, quem *Dictaria primeira* vocat, ad eum mittit cui nuncupata eſt epiſtola. Item epiſtola decima meminit *Officii* cujuſdam *S. Joannis Baptiſtæ*, vulgari lingua a ſe formati.

Ediderat antea in Luſitania, ſive Hiſpania:

Politica Militar en aviſos de Generales. Matriti 1638. in 4. Pluraque alia, quorum auctor meminit in opere ſuo Morali, nempe aut Luſitane, aut Caſtellane ſcriptorum, ſcilicet:

Corona Tragica.

Hiſtoria de Cataluña. Oliſipone 1646. ſub Clementis Libertini nomine, quod fatetur ipſe epiſt. VIII. cent. I.

Hecho politico.

El Manifieſto Real.

Las tres Muſas.

El Segundo Coro.

El Tercer Coro.

El Pantheon.

Jornada de la Flota.

Carta de guia de Caſados, pera que pello caminho da prudencia ſe acerte com a caſa do deſcanſo. Oliſipone iterum 1665. in 12. Luſitana lingua uti & ſequens liber, inſcriptus:

Epanaforas de varia Hiſtoria Portugueſa. Oliſipone 1660. in 4.

La Declaracion.

La Demonſtracion.

El Antidoron.

Ineditorum, quæ in ſeptem dividit genera, longum texuit catalogum: *Metricorum* ſcilicet, *Hiſtoricorum*, *Politicorum*, *Demonſtrativorum*, *Solemnium*, *Exquiſitorum*, *Fami-*

miliarium, Variorum, tandemque Imperfectorum. Meminit quoque is cent. v. epist. II. cujusdam tractatus:

De Patientia: quem misit ad serenissimum Principem Philippum Christophorum, archiepiscopum Trevirensem S. R. I. electorem.

Ex his quæ superius annotata sunt, aut aliis, edi curavit apud Gallos:

Obras Metricas. Lugduni apud Horatium Boisat & Romeus in 4.

Sed virum longiore vita dignum abripuit mors Olisipone XIII. die Octob. MDCLXVI.

FRANCISCUS DE ENCINAS, Burgensis, Novum Testamentum, in vulgarem Hispanam a se conversum, nuncupavit Carolo V. Imperatori, & excudi curavit Antuerpiæ. Libri titulus:

El Nuevo Testamento de Nuestro Redemptor, y Salvador Jesu Christo traducido de Griego en Lengua Castellana por Francisco de Encinas dedicado a la Cesarea Magestad. Antuerpiæ uti diximus apud Stephanum Mierdmannum 1543. Cyprianus de Valera in præfatione suæ Bibliorum Hispanorum Amstelodamensis editionis hujus actoris & translationis meminit: *Francisco de Encinas Burgales trasladó año de* 1542. *el Testamento Nuevo, y lo presentó al Emperador D. Carlos en Bruselas. El doctor Juan Perez de pia memoria año de* 1556. *imprimio el Testamento Nuevo, y un Julian Hernandez, movido con el zelo de hacer bien a su nacion, llevó muy muchos de estos Testamentos, y los distribuyó en Sevilla año de* 1557. *A Juan Perez Casiodoro y Julian yo los conoci, y traté familiarmente* &c.

Idem Franciscus ab Encinas ille absque dubio est qui *Plutarchi Vitas* in Hispanam linguam conversas edidit Argentinæ apud Augustinum Frisium 1551. in folio. Cujus versionis mihi auctor est Alphonsus Ciaconius in schedis ad *Bibliothecam universalem*, quam & laudatam vidimus in cujusdam bibliothecæ librorum catalogo.

FRANCISCUS DE ENCINAS, Abulensis, Societatis Jesu sacerdos, insigni morum sanctitate vir, in Philippinis insulis XXXVI. fere annis Evangelicum opus fecit eximio cum proventu, scripsitque pro devotione singulari in Deiparam:

Encomia B. Mariæ Virginis. Item:

Grammaticam & Confessionarium: lingua Bisajensi, Philippinarum vernacula.

FRANCISCUS DE ESCOBAR, Barcinonensis urbis civis, atque in eadem eloquentiæ professor, interpretatus est ex Græco:

Aphtonii Sophistæ primas apud Rhetorem exercitationes. Quibus adjunxit:

De Fabula commentationem.

De octo partium orationis constructione librum, commentariis Junii Rabirii, & Catalana interpretatione illustratum. Accesserunt olim in hujusmet libri partem ejusdem *Franciscí Scobaris Commentarii*, nunc demum *Pauli Laurentii scholiis aucti & locupletati.* Liber hic est Guilielmi Livii cujusdam emendatus, & in quibusdam mutatus ab Erasmo. Prodierunt hæc simul Barcinone apud Gabrielem Graells 1611. in 8. *Aphtonii Progymnasmata* ex *Scobaris* interpretatione prodierunt quoque Parisiis 1623. in 8.

Orationem: quam publice habuit Barcinone, cum doctoris medici lauream acciperet.

Flori Breviarium Historiæ Romanæ recognovit, atque edidit Barcinone apud Claudium Bornaticum 1557. in 8.

Valentinus patria ab Andrea Scoto audit, apud quem & professus fuisse refertur XX. annis rhetoricem Lutetiæ Romæque magno auditorum concursu. Unde Barcinonem se contulit, in qua urbe attentissime se eum audivisse Joannes Mallara Hispalensis, qui ejus *Aphtonii interpretationem* in vulgus dedit, scriptum reliquit.

Aristotelis rhetoricam interpretari cœperat Latine, ait Scotus, *quod videlicet Trapezuntius illi nec Hermolaus satis eo munere diligenter functi viderentur; in quorum altero, ut ajebat, majorem Latinæ linguæ scientiam, in hoc etiam Græcarum literarum peritiam requireret. Obiit Barcinone senex.* Hæc Scotus:

FRANCISCUS ESCRIVA, patria Valentinus, quem ex Hieronymo Escriva de Romani, rarum illud feminei sexus decus, Angela Zapata, probitate morum studiisque literarum inclyta, olim sustulit. Complutensis jam doctor, & patriæ metropolitanæ ecclesiæ canonicus, in quadraginta annorum ætate constitutus, sæculo vale dicto, inter Jesuitarum sodales censeri voluit. Plurimum in hac familia apud omnes auctoritate floruit, præcipue apud V. C. D. Joannem a Rivera, Valentinum antistitem egregium, cui a conscientia erat secretorum & consiliorum omnium, cujus & ipse vitam resque gestas calamo exaravit. Collegio Cæsaraugustano cum præfuisset, ab omni alio munere vacatione impetrata, literis se ac sacræ lectioni totum tradidit. Unde sequentia prodierunt:

Discurso de las quatro Postrimerias, seu de IV. Novissimis: scilicet:

De la Muerte. Valentiæ 1604. apud Patricium Mey.

Del Juicio. Ibidem 1609. 4.

Del Infierno, y de la Gloria. 1616. in 4.

Hi

Hi omnes pietate, eruditione, brevitate ac perſpicuitate plurimum commendantur. Item:

Diſcurſos de los eſtados; de las obligaciones particulares del eſtado y oficio, ſegun los quales ha de ſer cada uno particularmente juzgado. Valentiæ 1613. in 4.

Vida de Don Juan de Ribera Patriarca de Antiochia, y Arzobiſpo de Valencia. Valentiæ anno 1612. in 4. apud eumdem Patritium Mey.

FRANCISCUS ESCUDERO, ex oppido la Parra Conchenſis ſacri territorii oriundus, ſcripſit inter ſodales Jeſuitas, quorum ſectam ab anno ætatis tertio ſuper triceſimum tenuit:

La vida de San Julian ſegundo Obiſpo de Cuenca. Toleti apud Petrum Roderici 1589. in 8. Et Conchæ 1601. in 8.

Mortuus fuit duobus major ſeptuagenario. Hujus oblitus eſt ſcriptoris *Bibliothecæ Societatis* auctor.

F. FRANCISCUS DE ESPINOSA, Bæticus, Carmelita, theologus, & Evangelici verbi præco, a domeſticis multum laudatus, ſcripſiſſe dicitur:

De Immaculata Deiparæ Virginis Conceptione tractatum, circa annum MDCXVI.

D. FRANCISCUS DE ESQUIVEL, Calaritanus in Sardinia archiepiſcopus, primas Sardiniæ & Corſicæ, publicavit:

Relacion de la Invencion de los Cuerpos ſantos, que en los años de MDCXIII. MDCXV. y MDCXVI. fueron hallados en varias Igleſias de la ciudad de Caller, y ſu Arzobiſpado. Neapoli apud Conſtantinum Vitalem 1617. 4.

F. FRANCISCUS DE EVIA, ordinis ut ſuſpicor S. Franciſci, ſcripſit:

Eſpejo del Anima. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez 1550. 8. Hoccine eſt *De tribus ſtatibus Animæ* opus quod laudat Waddingus?

Ejuſdem credo ſunt, ſive Latina ſive vulgaria, hæc:

Præparatio mortis: quæ prohibita eſt in *Concilii Tridentini Indice.* Et:

Theſaurus Angelorum. Aſturicæ editus 1547. 4. Quem Waddingus Franciſco de Eicia adtribuit.

F. FRANCISCUS FALCONI, Dominicanus, ſacræ theologiæ ut vocant præſentatus, ac totius ordinis concionator, edidit inter alia:

Exercicios del Santiſimo Sacramento para ſu fieſta y octavas. Matriti 1624. 16.

FRANCISCUS FALERO, ſive potius FALEIRO, Luſitanus, edidit:

Tratado de la Esfera, y del Arte de marear, con el regimiento de las alturas. Hiſpali anno 1535. 4.

FRANCISCUS FARFAN, Toletanus, vir ſacræ theologiæ ac linguarum Hebraicæ atque Græcæ bene gnarus, cantor & canonicus Salmanticenſis, ſcripſit docte ac utiliter:

Contra el Pecado de la ſimple fornicacion. Salmanticæ apud Matthiam Gaſt 1565. 8.

Regimiento de caſtos, y remedio de torpes; donde ſe ponen veinte y ocho remedios para el pecado de la torpeza. Adjungitur: *Un Sermon de Santa Catalina.* Salmanticæ apud Cornelium Bonardum anno 1592. in 8. Edidit quoque:

Sermon predicado en Toledo en la opoſicion al Canonicato de lectura de aquella Igleſia a VII. de Febrero de MDXCII. Salmanticæ apud Petrum Laſſum eodem anno. Necnon et:

Prælectionem Pſalmi CXV. Toleti in ſummo Templo habitam in ejus Canonicatus petitione, cui adnexa eſt Sacræ Scripturæ interpretatio, VI. kalendas Martii MDXCII. Ibidem eodem anno.

FRANCISCUS DE FARIA, Granatenſis, Luſitani eum ſibi vindicare ob Luſitanum cognomen amant, canonicus (ut vocant proprio & eccleſiaſtico verbo) Doctoralis in Almerienſi eccleſia, deinde ut credo Malacitanæ canonicus, edidit verſibus, non ineleganter Claudianum interpretatus:

El Robo de Proſerpina de Claudiano. Matriti 1608. 8. Ac neſcio quid aliud metricum de *Dominica Cruce.* Laudat hunc auctorem Michael de Cervantes in libello *Viage del Parnaſo* nuncupato.

FRANCISCUS FEIXOO, Gallæcus, claſſis navalis Gallæcienſis almirantus (ſic vocamus nos vicariam ſeu ſuccedaneam præfecturæ ſupremæ curam) ſcripſit:

El Sargento embarcado: ſive de officio inſtructoris centuriæ, aut ſi mavis, legionis claſſiariorum. Gadibus 1629. 8.

F. FRANCISCUS FELIX, Matritenſis, ex familia Seraphica, lector ut vocant jubilatus, S. Mariæ a Jeſu collegii Complutenſis præfectus, diffinitorque provinciæ Caſtellæ, *vir*, ait Waddingus, *ſubtilis ingenii & claræ doctrinæ*, edidit:

De Incarnatione Verbi divini Tractatum ſin-

ſingularem ad mentem Doctoris ſubtilis. Pariſiis apud Jacobum Queſnel 1641. in 4. Deinde alias diſputationes theologicas, quas vocare libuit:

Tentativas Complutenſes, duobus tomis: quorum primus eſt *De ultimo fine Hominis. De Beatitudine. De Actibus humanis: bonitate & malitia humanorum actuum. De Conſcientia. De Habitibus, & Virtutibus.* Compluti apud Antonium Vazquez 1642. 4. Alter bipartitus, qui *De Viſione Dei. De Peccato actuali originali & habituali. De Gratia, de Juſtificatione, & merito* agit. Ibidem apud Mariam Fernandez 1645. 4.

F. FRANCISCUS FELIX ſeu potius FOENIX DE CANALES, domo ex oppido Talavera diœceſis Toletanæ, profeſſione ſodalis Servitarum in Barcinonenſis urbis monaſterio, ubi manens dedit in lucem:

Abuſos tolerados de las Carneſtolendas. 1619. 8.

Iſrael libertada, y explicacion literal del Pſalmo ciento y trece. Barcinone apud Sebaſtianum Mathevad 1612. in 8. Nondum autem liquet nobis edideritne opus inſcriptum:

Nobleza Eſpañola. Sacræ theologiæ fuit magiſter, degenſque aliquando Mediolani in cœnobio S. Dionyſii edidit ibi:

Sermon del Mandato, y Santiſimo Sacramento hecho el Jueves Santo de MDCXX. a inſtancia de la Nacion Eſpañola en Alexandria, dirigido a los Señores Duques de Feria Governadores de Milan. Mediolani 1620. in 4. apud Marcum Tullium Malateſtam.

F. FRANCISCUS FERNANDEZ, Franciſcanus Obſervantiæ Regularis provinciæ Conceptionis, ſereniſſimæ Annæ Galliarum Reginæ Auſtriacæ a confeſſionibus, edidit ſemel atque iterum:

Guia de la vida eſpiritual para conſeguir nueſtro fin. Pariſiis 1643. 12.

FRANCISCUS FERNANDEZ, Luſitanus ut creditur, Jeſuita, in Bengalæ regno Indorum orientalium, quo penetraverat verbum Dei annunciaturus incolis, obiit carcere ab iis detentus anno MDCII. cum ſcripſiſſet lingua hujus gentis:

Tractatum, quo Catholicæ Fidei capita explanantur.

Catechiſmum item in modum dialogi.

F. FRANCISCUS FERNANDEZ DE AYALA, Dominicanus, ſcripſit:

De la vida, y venida del Ante-Chriſto.

FRANCISCUS FERNANDEZ BLASCO, domo ex oppido Sonſeca diœceſis Toletanæ, presbyter, ſacrum poema octoadibus formatum dedit in publicum, hac inſcriptione:

Univerſal redencion, paſion, muerte y reſurreccion de Nueſtro Señor Jeſu-Chriſto. Compluti apud Joannem Gratianum 1584. in 4. Matriti Regiis typis 1609. 4. Hunc per errorem vocat Lucas Waddingus Ludovicum in *Scriptoribus* ſuis *Minoribus*, quorum ex Tertiariis fuit.

FRANCISCUS FERNANDEZ DE CASO, natus in oppido Veteris Caſtellæ nobiliſſimo Medina de Rioſeco, ſcripſit:

Diſcurſo, en que ſe refieren las ſolemnidades y fieſtas con que el Excelentiſimo Duque Cardenal celebro en ſu Villa de Lerma la dedicacion de la Igleſia Colegial, y translaciones de los Conventos que ha edificado alli: in 4.

D. FRANCISCUS FERNANDEZ DE CORDOBA, ſcripſit, ſed non publicavit:

Peru con armas, o Hiſtoria de lo que en el mar del Sur paſó con la eſquadra que entró en el de Jaques Tremit el año de MDCXXIII. Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica* titulo XI.

D. FRANCISCUS FERNANDEZ DE CORDOBA, Ludovici filius, quem ævi ejus equales idcirco Barbarum appellaverunt, quod filium unicum, quem ex matrimonio habebat, ob necem in Toletano equite ſingulari certamine patratam, morti addixerit, prætor cum eſſet Regiæ iſtius urbis, quem tamen Philippus Rex II. fævitiam averſatus parentis, ſupplicio eripuit. Franciſcus ergo in Romana curia familiam augens Sueſſani ducis, Regii legati, cognatione ſibi propinqui, portionem in Cordubenſi eccleſia obtinuit, ſucceſſor deinde admiſſus D. Ferdinandi Cordubenſis in Rutenſi abbatia, diviſis cum eo fructibus, eo munere ornatus uſque ad obitum vixit. Multiplicem ejus eruditionem commendat opus, quod ſic inſcriptum voluit:

Didaſcalia multiplex. Lugduni in 8.

In ſchedis manſerunt, credo apud Adamum Centurionem, Aſtapanum marchionem, eruditione ſatis notum:

La Decendencia de la Caſa y Familia de Cordoba. Et alia, neſcio quæ.

FRANCISCUS FERNANDEZ FIALHO, Luſitanus, juriſconſultus, edidit:

Declarationem Titulorum Juris Civilis. Eboræ 1587.

FRANCISCUS FERNANDEZ GALVAON, Luſitanus, in domo Eliſabethæ Infan-

fantis, quæ Eduardi Emmanuelis Regis filii uxor fuit, olim educatus, jam theologiæ doctor, Catharinæ Brigantinæ, eorumdem Eduardi atque Eliſabethæ filiæ, cauſam in Luſitani regni hereditate apud Pontificem procuravit, ornatus in Romana curia Conimbricenſi prius canonicatu, deinde archidiaconatu Villænovæ de Cerveira Bracharenſis eccleſiæ. Scripſit, qui a morte ipſius prodierunt, vernacula lingua:

Sermões. Primeira parte, que começa da quarta feria de Cinza ate a primeira oitava de Paſcoa. Hiſpali apud Alphonſum Rodriguez Gamarra 1615. 4. Antonius de Azevedo & Sa Luſitanus vertit in Caſtellæ ſermonem, ediditque Matriti eodem anno 1615. 4.

Sermões das feſtas de Chriſto noſſo Senhor. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1614. in 4.

Sermões das feſtas dos Santos. Hiſpali anno 1616. in 4. Vitam ejus ſcripſit Amator Vieira.

FRANCISCUS FERNANDEZ DEL HIERRO, edidit:

Exemplos de virtudes y caridad: notables hechos que ſe vieron en la ciudad de Cordoba en los dos años de MDCI. y MDCII. en que eſtuvo afligida con peſte. Cordubæ 1602. 8.

D. FRANCISCUS FERNANDEZ DE MIÑANO, Navarrus, ex Peralta oppido, juris doctor, protonotarius Apoſtolicus e numero participantium, Hiſpanæque Apoſtolicæ ut vocant Nunciaturæ judex, Carolo II. Regi noſtro a ſacris, Regiæ capellæ domus atque aulæ judex ordinarius eccleſiaſticus pro capellano majori, atque item Regiæ capellæ S. Iſidori, Matritenſis Patroni, pro eminentiſſimo cardinali & archiepiſcopo Toletano major ſacellanus, edidit:

Baſim Pontificiæ Juriſdictionis & poteſtatis ſupremæ, ſive de ejuſdem origine, fundamentis & ſucceſſiva continuatione. Matriti apud Lucam Antonium de Bedmar 1674. folio.

FRANCISCUS FERRER ET NOGUES, Catalanus, civis Ilerdenſis, juris utriuſque doctor, poſt defenſas per vicennium integrum de plano cauſas aſcendere juſſus in tribunal judex ordinarius, ſcripſit:

Commentaria, ſive Gloſſemata ad utiliorem quamdam ex Conſuetudinibus Principatus Cataloniæ incipientem, Les Impubers, *ſub Rubro de pupillaribus & aliis ſubſtitutionibus.* Ilerdæ apud Ludovicum Meneſcal 1617. fol. hoc eſt, tractatum *De impuberum ſucceſſione.*

Commentaria ad Conſtitutionem incipientem, Hac noſtra, *Principatus Cataloniæ ſub titulo, Soluto matrimonio.* Ibidem 1629. fol. apud Margaritam Anglada.

F. FRANCISCUS DE FIGUEROA, Limenſis, ordinis Prædicatorum, ſacræ theologiæ magiſter, ſcripſit:

Tratado breve del dulciſimo nombre de Maria repartido en cinquenta diſcurſos. Limæ 1642. in 4.

FRANCISCUS DE FIGUEROA, Hiſpalenſis, doctor medicus, libellum edidit, cui titulus hic:

Luxus in judicium vocatus & ad recta evocatus; gelida ſalutifera, ſive de innoxio frigido potu. Cui acceſſit hujus tituli alter libellus:

Aciam, de qua loquitur Celſus Cap. XXVI. lib. V. filum ſemper, acum numquam ſignificare: infibulationem & futuram utramque ex acia molli non nimis torta, ſive ex molli filo non nimis torto ſerico, lineo, vel ex alia materia molli, non autem æreo, ferreo, argenteo, aut aureo, ſecundum ejuſdem Celſi mentem ſemper fieri debere. Hiſpali 1633. 4.

Hiſpane etiam:

Dos Tratados, uno de las calidades y efectos de la Aloja. Y otro de una eſpecie de Garrotillo o eſquinencia mortal. Limæ 1616. apud Franciſcum del Canto in 4. dum ibi verſaretur medicus marchionis de Monteſclaros proregis.

FRANCISCUS DE FIGUEROA, Hiſpalenſis, Jeſuita, provinciarum Americanarum Matriti procurator, ſcripſit ad Philippum III. Regem Catholicum:

Memorial de ocho Padres de la Compañia, y algunos otros Eſpañoles y Indios martyrizados en la Provincia de Mexico el año de MDCXVI. anno 1617. editum. Quod pluribus Europæ gentibus deinde fuit communicatum.

F. FRANCISCUS DE FIGUEROA, diverſus a ſuperiore uti ait *Bibliothecæ Societatis* auctor, ſcripſit:

La vida del Padre Juan Sebaſtian de la Compañia de Jeſus.

F. FRANCISCUS DE FIGUEROA, Hiſpalenſis, ex ordine Sanctæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, compoſuit:

Los Eſtatutos de los Eſclavos de Nueſtra Señora.

FRANCISCUS DE FIGUEROA, Complutenſis, egregius ævi ſui poeta, adeo ut Divini adeptus ſit cognomentum, varia carmina ſcripſit, quæ edita ſunt hoc titulo:

Obras en verſo de Franciſco de Figueroa. Oliſipone apud Petrum Craesbek 1625. 8. Deſunt tamen in editione iſta plura alia car-

mina, quæ in manuſcriptis codicibus eorum operum conſervari audio. Hunc poetam celebrat in *Lauru* ſua *Apollinis* Lupus de Vega dum de Compluto loquitur, & id alluente Henares fluvio, his quæ ſequuntur:

Mas como tu Academia
No propone al Divino Figueroa,
Si con verde laurel ſus hijos premia?
Pero diras que el atributo loa
Quanto decir pudiſte.
Dichoſo rio que decir le oiſte
Con tan ſuave acento y armonia
Que los nobles eſpiritus eleva:
De paſo en paſo injuſto amor me lleva
Quando dexarme deſcanſar debia.

Huic nuncupatam fuiſſe illam Joannis Verzoſæ epiſtolam, quæ incipit:

Tu ducis choreas, dulceſque decenter amores:
Et luſus ſenis tractas &c.

Extatque lib. 1. ejus *Epiſtolarum*, nullus dubito. Senarum ergo urbem incolebat noſter eo tempore cum Verzoſa Romæ degebat, qui in fine epiſtolæ natalem Figueroæ locum fuiſſe Complutum non obſcure indicat. Luſitanum Cardoſus exiſtimavit.

FRANCISCUS DE FLORENCIA, Americanus, ex inſula Florida (ita renovatæ *Bibliothecæ Societatis* auctor Nathanael Sotuellus) una ex occidentalibus regni Mexicani, Jeſuita, tum Romæ, tum Hiſpali omnium Indicarum provinciarum procurator, edidit Hiſpana lingua:

Menologio de los Varones inſignes en perfeccion de vida religioſa de la Provincia de Mexico. Barcinone per Hyacinthum Andream 1671. 4.

Vida exemplar, y glorioſa muerte en odio de la Fe del Venerable Padre Luis de Medina, martyrizado en las Islas que llaman de los Ladrones, o Marianas. Hiſpali apud Joannem Franciſcum Blaſium 1673. in 4.

F. FRANCISCUS FLORES, neſcio cujus religioſæ familiæ, ſcripſiſſe fertur:

Del Arte de eſcribir. 1615. in folio.

FRANCISCUS FONTANUS (credo DA FONTE) Luſitanus ſi Cardoſo credimus:

Librum Apologeticum pro Juſto Lipſio ſcripſiſſe dicitur.

F. FRANCISCUS FORERIUS, vulgari idiotiſmo FOREIRO, Oliſiponenſis, Dominicanorum fratrum ſodalis, philoſophus ac theologus egregius, quem præſtantiſſimæ eruditionis laus, triumque linguarum Latinæ, Græcæ & Hebraicæ peritia ſingularis, domi foriſque clariſſimum ac venerabilem reddidere. Namque a patria, ubi a concionibus Regi Luſitanorum ſacris erat, vix ulli tempeſtate ſua, Joannis Vaſæi judicio, quod in *Chronico* ejus extat ad annum Domini LXVII. concionandi dexteritate ſecundus; ad ſynodum miſſus Tridentum indictam, eccleſiæ univerſalis adeo fuit patribus, qui eo convenerant, doctrinæ multiplicis, atque eminentis cujuſdam ſapientiæ ſplendore conſpicuus ut corrigendis *Miſſali Romano, Breviarioque* ut appellant, *Horarum Canonicarum* libro, necnon *damnatæ lectionis auctorum Catalogo* conſcribendo, & *Catechiſmo* concinnando, ſummis viris Leonardo Marino Lancianenſi, Ægidioque Foſcheraro Mutinenſi, ex eadem Prædicatorum familia epiſcopis tota Italia clariſſimis, ſacri conſeſſus deſtinatione tertius acceſſerit. Legitur in præfatione *Indicis* laudati ad calcem ejuſdem ſynodi nomen Forerii. Catechiſmus vero ille eſt qui, jubente nomenque ſuum inſcribente Pio V. P. M. in lucem prodiit. Hinc pergens de eccleſiæ Catholicæ, ſacrorumque, quorum fide ſtat ipſa, librorum dignitate ac auctoritate benemereri, plures eorum, ſcilicet *Jobi*, *Davidis*, *Salomonis* & *Prophetarum* ex Hebraico iterum nova & ſimpliciori translatione, ut fidelem fuiſſe confirmaret interpretis vulgati operam, in Latinum convertit. Præterea & commentariis ipſoſmet libros illuſtravit, in quibus (utar Alphonſi Ferdinandi verbis in *Dominicanorum Scriptorum Catalogo*) *verum ac germanum literæ ſenſum aperiens, ſingulas Hebraicæ Scripturæ particulas, dictiones, & vocalia dictionum puncta ſummo ſtudio & exacta admodum diligentia expendit, peculiares linguæ ſanctæ idiomatiſmos ita elucidavit, & obſcuriſſimos Prophetarum locos ita illuſtravit ut nullum unquam opus in hoc ſcribendi genere prodierit in lucem, quod æquius poſſit cornucopiæ appellari.*

Poſt moderatam quadriennio provinciam Luſitanam, atque alios honores domi geſtos, obiit tandem vir ſapientiſſimus in cœnobio, ſua ipſius induſtria conſtructo, S. Pauli de Almada in conſpectu Uliſiponis urbis, & quidem ſubita ut ajunt morte, poſtquam cedentes in adverſa Oliſiponenſi ripa Caſtellanis Albæ ducis copiis Luſitanos ſuos vidiſſet, mœrore vehementi animum hominis conſternante, ſpiritumque intercipiente. Extant Forerii in omnium manibus:

Vetus & nova ex Hebraico verſio Iſaiæ Prophetæ cum Commentariis, ſive in Iſaiam ad Hebraicam veritatem Commentaria. Venetiis anno 1563. folio. Antuerpiæ apud Nutium 1565.

Præter hæc tributa eidem ſcio a Marieta, Scoto, Alphonſo Ferdinandi, aliis:

In XII. Prophetas minores; in *Jobum, Pſal-*

Pſalmos Davidicos ; *Sapientiales* omnes *libros* ; necnon in *Ezechielem* , *Danielem*, *Hieremiam* ejuſdem tenoris *Commentaria*. Extat quoque typis edita:

Oratio , *quam habuit ad PP. Tridenti congregatos Dominica I. Adventus anni MDLXII.* Brixiæ 1563. in 4.

Catechiſmum ejuſdem laudat Georgius Cardoſus qui *Bibliothecam* adornabat *Luſitanam* in ſchedis quas vidimus.

Incidit Forerii mors in annum MDLXXX.

F. FRANCISCUS FORMA , ni fallimur Catalanus , ordinis Minorum , Luca Waddingo referente *De Scriptoribus* hujus familiæ , edidit:

Nueva deſcripcion de Cataluña , *y de ſus ſeis Condados con tablas* : Hiſpanice & Gallice. Pariſiis 1643. apud Sebaſtianum Cramoiſi in folio.

FRANCISCUS DE FRANCIA ET ACOSTA , ſcripſit carmine:

Jardin de Apolo. Matriti 1624. 8.

FRANCISCUS FRANCO , Valentinus, ex urbe Setabi , apud Complutenſes medicam artem didicit , docuitque circa annum MDXLIII. Qui cum in Luſitaniam conceſſiſſet , Joannis III. ſereniſſimi Regis ſalutem curæ ſuæ commiſſam habuit. Aliquot annis alibi peregrinatus Hiſpalim venit , atque in urbe hac & collegio Deiparæ Virginis , in quo erecta eſt nobilis academia a Roderico de Santa-Ella , primarium medicinæ docendæ locum tenuit. Scribebat per id tempus:

Libro de enfermedades contagioſas , *y de la preſervacion de ellas*. Cui appenditur tractatulus:

De la Nieve , *y del uſo de ella*. Hiſpali apud Alphonſum de la Barrera 1569. 4.

FRANCISCUS DE FRANZA , Luſitanus , Portuenſis , ſcripſiſſe dicitur:

Rimas varias. Cardoſus.

F. FRANCISCUS FRANZIN , forte Aragonus , Tertii Ordinis S. Franciſci , vir pius , ac meditationibus divinorum totus intentus , edidit hujus tituli opus:

Paſſio Chriſti meditata , *ſive expenſa per Franciſcum Franzinum* , *oblata devotioni Chriſtianæ*. Romæ apud Franciſcum Monetam anno 1641. in 16.

F. FRANCISCUS FREIRE , ordinis Minorum S. Franciſci de Paula , in ſacris Bibliis exercitatiſſimus , Hiſpali in academia divinarum Scripturarum interpres , judicumque Fidei Apoſtolicorum miniſter a cenſura theologica , edidit:

Præludium de ſacrorum Interpretum dignitate & divinæ Scripturæ excellentia , *vatiſque Nahum illuſtrandi propoſitionem publice habitum in eadem Schola IV. Nonas Januarii MDCXXXVIII.*

FRANCISCUS FREIRE , domo ex oppido Luſitaniæ Eſtremoz , Jeſuitarum ſodalis , prius biennii ſpatio humanioribus literis docendis navavit operam , deinde Romæ, quo ivit vocatus , moderandis in Germanico S. Appollinaris collegio ſtudiis , explicandiſque fidei controverſiis præfuit. Hinc in patriam redux Eboræ philoſophiam , poſteaque theologiam explanavit. Ejus hæc opera laudat Alegambius:

De Symbolis Heroum libros v. multiplici eruditione illuſtres.

De rebus geſtis S. Eliſabethæ Portugalliæ Reginæ lib. II. Latine & Luſitanice ; ſub nomine tamen Blaſii de Pinha Freire , fratris ſui. Item:

Officium ejuſdem *S. Eliſabethæ*.

De Excellenti magnitudine Imperii Auſtriaci.

Muſas Chriſtianas. Carmine.

Conſiliorum libros v.

De Arte bene vivendi libellum.

Univerſam Philoſophiam.

Habereque in manibus eum ſubjungit *Catenam in IV. Libros Regum* , aliaſque lucubrationes.

F. FRANCISCUS DEL FRESNO , ordinis Minorum Obſervantiæ provinciæ Caſtellæ , dedit in vulgus:

Commentaria in Univerſalia Porphyrii , *& Prædicamenta Ariſtotelis*. 1622. 4.

FRANCISCUS DE FUENSALIDA, Toletanus , præceptor grammaticæ artis in urbe Abulenſi , dedit foras:

Breve ſuma del ſoſiego y deſcanſo del Alma. Compluti apud Sebaſtianum Martinez anno 1589. in 12.

FRANCISCUS DE LA FUENTE, profeſſor grammaticæ artis in Abulenſi urbe , ſcripſit , ſi diverſus eſt:

Grammaticam Methodum. Compluti apud Joannem Brocar 1541. 8.

FRANCISCUS DE LA FUENTE, (Latine Fontanum vocant) domo ex oppido Llerena in Bæturiæ ſeu Eſtremaduræ tractu , quod eſt equeſtris ordinis S. Jacobi , in philoſophia theologiaque magiſter , Complutenſis collegiatæ eccleſiæ canonicus , fru-

ctuoſiſſime octo annorum ſpatium impendit in conficiendo Alphonſi Toſtati, vulgo dicti Abulenſis, epiſcopi, operum omnium elencho, qui admodum deſiderabatur, cui fecit titulum:

Index operum Alphonſi de Madrigal Abulenſis Epiſcopi juxta ordinem literarum digeſtus: duobus tomis. Valliſoleti apud Joannem Villaquiran 1547. in folio.

FRANCISCUS DE LA FUENTE ET MORENO, Ellerenenſis, regulare D. Jacobi inſtitutum inter ſacerdotes domi profeſſus Hiſpalenſis, apud Xerezium urbem, ab Equitibus nuncupatam, ſacris præerat ſcribens:

Memorial de los fundamentos y razones que hay para que en las proviſiones de los beneficios Curados ſean preferidos ſiempre los naturales de los lugares donde ſon los tales beneficios &c. 1626. 4.

FRANCISCUS FURTADO, Luſitanus, ex Fayal, inſula Tertiarum una, Societatis Jeſu, diu in Sinarum regno verſatus, ſcripſit, edendos prope diem ait *Jeſuiticæ Bibliothecæ* auctor Alegambius:

Libros de Cœlo. Necnon et:

Logicam & Methaphiſicam. Nec ultra docet quidquam de editione novus ejuſdem *Bibliothecæ* auctor Sotuellus; attamen libros ſex *de Mundo & Cœlo* Sinica lingua in eo regno editos nos docet, obiiſſeque auctorem Macai XXI. Novembris MDCLIII.

F. FRANCISCUS GABALDA, Valentinus, ordinis Prædicatorum, ſacræ theologiæ magiſter, patriæ domus præfectus, atque in gymnaſio profeſſor theologus, ſcripſit:

Relacion de la peſte de Valencia.

FRANCISCUS GABALDA, diverſus ut videtur a ſuperiore, ejuſdem tamen urbis Valentiæ, ſcripſiſſe dicitur:

Annotationes in Joannis Torrellæ Syntaxim. in 8.

FRANCISCUS GALAZ DE BARAHONA, natus in oppido Torme in montanis Burgenſibus non longe ab Eſpinoſa, juriſconſultus variæ eruditionis, ſcripſit:

Paradoxas en que principalmente perſuade a un Pretendiente a la quietud del animo. Matriti 1625. in 4.

Paraſraſis de los Pſalmos Penitenciales. Ibidem 1636. in 4.

Habebat, cum de vita abreptus fuit, conſcripta & alia, quorum approbator laudatæ nuper Paraphraſeos Franciſcus de Peralta Dominicanus meminit, nempe vernacule:

Annotaciones al Teſoro de la lengua Caſtellana. Latine etiam:

De Jure Ceſareo Romanorum, Civili Pandectarum & Codicis Juſtinianæi, quam late procedat ad omnes ſcientias pertractandas.

FRANCISCUS GALINDO, Pinciæ in collegio Sanctæ Crucis togatus ſodalis, laudatur ex quodam opere quod ſcripſit, adducitque pro ſe Jacobus Simancas *Inſtitution.* cap. IX. & Felicianus lib IV. de *Cenſibus* cap. unico num. 25.

Diſputatio Regia nuncupatum, ſcilicet: *De ſuperioritate Regis ac Principis. De Populi officio, ac reverentia, itemque de Tyranno.* MS. extitit in bibliotheca Olivarienſi.

FRANCISCUS GARAU, Catalanus ut credimus, Jeſuita, & in Barcinonenſi collegio ſacræ theologiæ præceptor, diſerte ſcripſit, Æſopicæ veſtigia doctrinæ inculcans, eruditis ſacrarum & profanarum hiſtoriarum documentis ad rem adductis:

El Sabio inſtruido de la miſma naturaleza en quarenta maximas politicas y morales, iluſtradas con todo genero de erudicion ſacra y humana. Matriti apud Antonium Gonzalez de Reyes 1671. in 4. Item:

Olympo del Sabio.

FRANCISCUS GARRIDO DE VILLENA, Beacienſis, communicavit noſtris hominibus Italicum Matthæi Mariæ Bojardi poema, vernacule foras emittens hoc titulo:

Orlando enamorado. Compluti 1577. 4. Toletique 1581. 4. Item metrice narravit:

El verdadero ſuceſo de la Batalla de Roncevalles &c. Toleti 1583. 4.

F. FRANCISCUS GARZIA, Dominicanus ex Valentina domo, ſacræ theologiæ profeſſor primarius in Tarraconenſi gymnaſio, vulgari ſermone ſcripſit:

Tratado utiliſimo de todos los contratos quantos en los negocios humanos ſe pueden ofrecer: duobus tomis. Valentiæ apud Joannem Navarrum 1583. Barcinoneque item in 8. Italicum etiam prodiit opus Brixiæ apud Petrum Mariam Marchetti 1589. in 8. & 1596. Præterea:

De erratis Typographorum Romæ in operibus Sancti Thomæ: ad Antonium Auguſtinum, Tarraconenſem archiepiſcopum. Tarracone 1568. Deinde Coloniæ cum ejuſdem Sancti doctoris *Summa* 1605.

F. FRANCISCUS GARZIA, Mercenariorum ſodalis, & domus urbis Angelopolitanæ præfectus, ſcripſit:

Verdadera inteligencia de la deſtreza de las ar-

armas del Comendador Geronymo Sanchez Carranza de Barreda. Extat MS. in 4. inter libros qui comitis de Villaumbroſa olim fuere, & nunc ſunt excellentiſſimæ comitiſſæ.

FRANCISCUS GARZIA, natus in oppido Ballecas prope Matritenſem curiam, Jeſuita, poſt domeſticam aliquot annorum humaniorum literarum philoſophiæ theologiæque profeſſionem, Matriti degens, edidit:

Virtudes y excelencias de S. Joſeph. Ibidem in 8.

Compendio de la Vida de S. Franciſco de Borja. Compluti apud Mariam Fernandez 1671. in 8.

Compendio de la Vida de S. Ignacio de Loyola. Madriti in 8.

Relacion de la perſecucion de los Predicadores de Chriſto en la China. Hiſpali apud Joannem de Oſuna 1671. in 4.

Vida y milagros de S. Franciſco Xavier Apoſtol de las Indias. Toleti apud Franciſcum Calvo 1673. in 4. Et Matriti apud Joſephum Fernandez de Buendia 1676. 4.

Tratado de Oracion mental, leccion eſpiritual, y examen de conciencia. Matriti 1673. in 4.

Vida del Venerable Padre Luis de Medina, muerto por la fe de Chriſto en las Islas Marianas. Matriti eodem anno in 4. Vertit quoque ex Gallico:

Arte de Hiſtoria del Padre Pedro Le Moine de la Compañia de Jeſus. Ibidem 1676. in 8.

FRANCISCUS GARZIA DEL VALLE, Calagurritanus, presbyter Societatis Jeſu, parabat Hiſpanam totius Scripturæ veluti paraphraſim pluribus tomis diſtributam, cujus unicam tantum partem vidimus in eo libro, quem ſic notavit:

Hiſtoria natural y moral del Nacimiento del Mundo. Parte I. Matriti 1648. in folio. Edidit item:

El Predicador Evangelico: duobus voluminibus. Alieno nomine evulgaſſe dicitur:

Camino para la union y comunicacion con Dios. Auctor *Bibliothecæ Societatis* premere eum eo tempore retulit:

Hiſtoria del nacimiento de Moyſes, y de la ley eſcrita.

Itinerario de los hijos de Iſrael. Sed has contribuo libens partibus operis illius magni & multiplicis in Sacram Scripturam. Ægidius quoque Gundiſalvi Davila in *Theatro Eccleſiæ Calagurritanæ* opera alia duo ejus laudat, nempe:

Breviario Romano de Predicadores.

Nuevas de la Eternidad.

D. FRANCISCUS GILABERT, Catalanus, baroniarum ut vocant de Tudela, de Labanza, ac de la Sentiu dominus, Philippo III. Regi Catholico ab inferendis dapibus miniſter (Gentilhombre de la boca idiotiſmus noſter vocat) edidit:

Diſcurſos ſobre la calidad del Principado de Cataluña, inclinacion de ſus habitadores, y ſu govierno. Ilerdæ apud Aloyſium Maneſcal 1616. in 4.

F. FRANCISCUS DE GODOY NAVARRETE, nobili ſtirpe in Ubeda urbe natus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, divinarum atque humanarum rerum doctrina præſtans, ſcripſit:

Super Hiſtoriam, ſeu librum Judith. Obiitque in patriæ cœnobio, ubi anno MDLXXIV. religionem fuerat profeſſus. Hæc ait Martinus de Ximena Jurado in *Annalibus Gienenſibus* pag. 215.

F. FRANCISCUS GOMEZ, Franciſcanorum ſodalis, in ſchedis reliquit:

Memoriales de vidas de Religioſos de San Franciſco de Nueva Eſpaña. Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica.*

FRANCISCUS GOMEZ, Talaverenſis, Ferdinando de Talavera primo Granatæ archiepiſcopo a ſacris, vitam hujus magni viri communicavit poſteritati ſcribens:

Vida de D. Fr. Hernando de Talavera Arzobiſpo de Granada. Granatæ 1564. in 8.

FRANCISCUS GOMEZ, Eſtremaduræ oppido Frexenal oriundus, Cordubæ admiſſus ad Societatem Jeſuitarum, ingenti apud eos exiſtimatione ac doctrinæ fama in eadem urbe ut plurimum vixit, Sancti Thomæ interpres publicus in collegio ſodalium, quo loco inter ceteros auditorem habuit Franciſcum Toletum. Multa reliquiſſe dicitur, quæ lucem non adſpexerunt uſque ad hunc diem; ſervari tamen ea in Cordubenſi collegio laudato Alegambius admonuit.

F. FRANCISCUS GOMEZ, Prædicatorum ordinis in cœnobio Burgenſi, ſacræ theologiæ (quod verbum ſcholæ eſt) præſentatus, ſcripſiſſe dicitur neſcio quid de S. Dominico, ordinis ſui parente, ac ejuſdem in Soriano regni Neapolitani oppido venerabili ac miraculoſa imagine.

FRANCISCUS GONZALEZ DE SANTA CRUZ (niſi cognomen ultimum loci natalis appellatio ſit, cum ipſe in *Dialecticæ* opere Sanctacruzanum apud Calatravam ſe nominet) qui Jeſuitarum ſacerdos Ro-

Romæ ante paucos annos obiit, pœnitentiarius ad Sancti Petri Apoſtolorum principis baſilicam, cum prius in Bætica provincia philoſophiam docuiſſet, unde ei natum eſt ut ederet:

Logicam Tripartitam, id eſt vocalem, realem & rationalem Philoſophiam Ariſtotelis & interpretum ejus, SS. PP. Auguſtini & Thomæ doctrinæ valde conformem, illuſtratam tribus commentariis. Romæ apud Ludovicum Grignanum 1639. in 4. duodus tomis. Edidit olim:

Philoſophiam naturalem de Phyſico auditu, Ariſtotelis & Interpretum ejus, SS. PP. Auguſtini & Thomæ doctrinæ valde conformem. Romæ apud Ludovicum Grignanum 1639. 4. iterumque 1645.

Metaphyſicam. Romæ anno 1655. in folio.

FRANCISCUS GONZALEZ TORNEO, notarius ut ſuſpicor, edidit:

Practica de Eſcrivanos. Medinæ Campi 1603. Et Matriti 1625. 8. & 1651.

Orden de examinar teſtigos. 1579. 8.

FRANCISCUS DE GRACIA DE TOLBA, Aragonius, Barbaſtrenſis, dum viſitaret ejuſdem regni vallem de Aran dictam, aſſeſſor ipſe comitatus Ripacurtiæ, ſcripſit:

Relacion de la Valle de Aran, ſu ſitio, amenidad, poblaciones, Igleſias, Caſtillos, y los Reyes que la han poſeido, ſus conquiſtas, ſus coſtumbres, leyes, y govierno. Oſcæ 1613.

FRANCISCUS DE GRANADOS, ſcripſit:

Hiſtoria de la Virgen de Fuenſanta. Madriti 1646.

F. FRANCISCUS GREGORIUS FANLO, Aragonus, ex oppido Molinos nuncupato, ordinis Mercenariorum, poemate complexus fuit Hiſpanico:

La Vida de San Ramon Nonat, en octava rima. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Lanaja 1618. in 4.

F. FRANCISCUS DE GUADIX, Franciſcanus, cœnobii Granatenſis aliquando præfectus, cenſorque theologus apud Fidei judices Apoſtolicos, ſcripſit de vocabulis ex Arabica lingua ad Hiſpanam derivatis neſcio cujus lemmatis opus, quo ſæpius utitur in eruendis hujus originibus Sebaſtianus Horozco & Covarrubias in *Theſauro linguæ Caſtellanæ.*

F. FRANCISCUS GUERRA, domo ex oppido Villagarcia Palentinæ diœceſis, ordinis Seraphici provinciæ Conceptionis, ſacræ theologiæ lector emeritus, Joanni a Campania generali miniſtro a ſecretis, inde aſſumptus ad Gaditanæ eccleſiæ, poſteaque & ad Placentinæ, epiſcopales infulas, theologus eximius, edidit, ſed publicaverunt poſt ejus obitum ſodales:

Majeſtatem gratiarum ac virtutum omnium Deiparæ Virginis Mariæ: duobus tomis. Hiſpali apud Joannem de Ribera 1659. folio. An idem eſt opus cum *Quadripartita loquutione beatæ Virginis Mariæ in Evangelio*, de quo editioni jam parato admonuerat nos Lucas Waddingus?

Obiit Placentiæ anno MDCLVIII.

FRANCISCUS GUERRERO, portionarius, & choragus cantorum almæ eccleſiæ Hiſpalenſis, qui duobus major ſeptuagenario deceſſit anno MDXCIX. ſepultuſque jacet in eodem templo ad Deiparæ Virginis Antiquæ ſacellum, ſcripſit:

El Viage que hizo a Jeruſalem. Gadibus 1620. Hiſpali 1645. Item muſicalia plura, quam artem eximie caluit, in hiſque:

Motectorum VI. volumina. Venetiis 1589. in 4. apud Jacobum Vincentium.

Hymnorum alia: in Hiſpalenſi eccleſia tantum cani ſolita.

Magnificat IV. vocum. Lovanii, in folio ut lego in catalogis.

FRANCISCUS GUILIELMUS CASMAK, patre Gallo, matre Germana apud nos editus (Caſtellanos an Luſitanos mihi ignotum) certe Oliſipone medicam artem exercuit, quo tempore in lucem venire fecit:

Relaçam Chirurgica de hum caſo grave a que ſucedeo mortificarſe hum braço, & cortarſe com bom ſucceſſo. Oliſipone 1623. 4.

F. FRANCISCUS GUILLEN ET COLON, ordinis beatæ Mariæ Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum, edidit:

Sermones y oraciones panegyricas a los ſantos varones inſignes del ſagrado y real orden de Redemtores. Hiſpali 1636. 4.

FRANCISCUS DE GURMENDI, Guipuſcoanus, ex Arabico idiomate vertit in Hiſpanicum:

Doctrina ſiſica y moral de Principes. Matriti 1615. 8.

FRANCISCUS GUTIERREZ, Setabenſis ex Valentiæ regno, Societatis Jeſu presbyter, eccleſiaſtes egregius, ſcripſit:

Commentaria in x. priora Evangelii S. Matthæi capita: quæ avide expectata olim ſunt.

De-

Denatus fuit Orceli in Catalonia Novembri menſe anno MDCIX.

F. FRANCISCUS DE GUZMAN, Toletanus, ordinis Seraphici Caſtellanæ provinciæ, inſignem edidit tractatum:

De Sacris Miniſtris altaris, & cœlibatu ad Honoratum Joannem, Uxamenſem epiſcopum. Venetiis apud Gratioſum Perchaſinum 1569. 8. cum in agone hoc contra impuros Germaniæ ſectarios viri clariſſimi decudabant, Clemens nimirum Monilianus, Maskardus de Suſannis, Claudius Spencæus, Cornelius Eſſeleſpergerius, atque omnium optimus Michael Medina, Hiſpanus, ejuſdem Franciſcanæ familiæ.

FRANCISCUS DE GUZMAN, patria ut audio ex urbe Civitatenſi Veteris Caſtellæ, notus poſteris propter vernaculæ poeſeos non vulgare meritum, cujus rei argumento ſunt quæ ab eo habemus opera metrica, facilitatis admodum luculentæ, ſcilicet:

Triunfos morales. Antuerpiæ 1557. in 8. Hiſpali apud Andream Peſcioni 1581. in 8. Medinæ 1587. 8. Compluti 1565.

Decretos de Sabios, ſentencias varias en verſos Caſtellanos. Compluti apud Andream de Angulo 1565. Et Oliſipone 1598. in 8. Reperio & aliud ejuſdem, ut credere pronum eſt, operis lemma: *Flor de ſentencias.* Anno 1557.

Non ſatis perſpicuum mihi eſt huicne, an alteri ejuſdem nominis, ſubjicere ac tribuere debeam ſequentia opera:

De Iluſtres Mugeres.

Gloſa a las Coplas de D. Jorge Manrique: cujus hæc nuncupatio ibi legitur: *A la muy alta y eſclarecida Princeſa Madama Leonor, Reyna de Francia, ſu muy humilde ſervidor Franciſco de Guzman.* Prodiit Antuerpiæ cum *Marchionis de Santillana Proverbiis* 1594. in 12.

FRANCISCUS DE GUZMAN, qui ſe honoris cauſa centurionem appellat, ſi alius eſt a ſuperiore, de quo nil certum affirmare poſſumus, edidit:

De la Honra y Gloria mundana.

FRANCISCUS DE GUZMAN, Toletanus, & in patria eccleſia portionarius, ſcripſit:

Devociones eſpirituales con un oficio de la Paſion de Nueſtro Señor Jeſu Chriſto, y otras oraciones de diferentes autores. 1606. 8.

FRANCISCUS DE GUZMAN, Hiſpalenſis, ſodalis Jeſuitarum, obiit in flore ætatis Utreræ, cum in hoc oppido præeſſet domeſticis, anno MDCXLII. ætatis XLII. Scripſiſſe dicitur Hiſpanum opuſculum, quod non vidimus; laudat tamen hominem & librum Alegambius in *Supplemento* poſt *Appendicem Bibliothecæ Script. S. I.*

Impendium Amoris nuncupatum, atque editum Barcinone per Sebaſtianum Matevad 1639. in 24.

FRANCISCUS HENRICUS, Luſitanus, presbyter Societatis Jeſu, domus Oliſiponenſis præfectus, ſcripſit ſuo ac ſociorum nomine:

Epiſtolam de duodecim ſociis pro Catholica fide in mari Braſilico interfectis anno MDL. Neapoli apud Joſephum Cochium 1572. Et ad calcem *epiſtolarum Indicarum a Maphæo* collectarum.

D. FRANCISCUS HENRIQUEZ, Luſitanus, ſcripſit:

Relação da China. Antonius de Leone in *Bibliotheca Indica.*

F. FRANCISCUS HENRIQUEZ, Luſitanus, Oliſiponenſis uti Cardoſus affirmat, ordinis fratrum Deiparæ Virginis de Mercede, in Pinciano gymnaſio primarius profeſſor, luci dedit:

Diſcurſos morales a los Evangelios de la Quareſma: duobus tomis. Matriti 1638. & 1639. in 4.

Oraciones Panegyricas de los Santos Patriarcas de las Religiones: duobus aliis tomis. Ibidem 1634.

Diſcurſos morales a los Evangelios del Adviento. Ibidem 1644. Cardoſus addit:

In Cantica duo volumina.

De Metu Judeorum.

Suceſos militares. Valentiæ 1637. in 4. Promiſiſſeque eum:

Oraciones Panegyricas de los Santos de todo el año.

Sermones de Nueſtra Señora.

FRANCISCUS HENRIQUEZ DE VILLACORTA, Compluti natus, e montanis regni Legionenſis oriundus, doctor medicus Complutenſis, ſodalis in collegio Theologo ejuſdem oppidi, & academiæ hujus ampliſſimæ primarius profeſſor, olim Philippi IV. nunc Caroli Regis noſtri archiater, ſcripſit:

Laureæ Doctoralis Medicæ Complutenſis tomos duos: *quo continentur ſumme neceſſaria pro Laurea Doctorali Academiæ Complutenſis conſequenda.*

Primo continentur tractatus:

De Elementis & temperamentis. De Humoribus. De Coctione & putredine. De Semi-

mine. De Morbo & Symptomate. De Tumoribus. De Ulceribus. De Spiritibus. De Partibus corporis humani.

Secundo hi:

De Febribus. De Urinis. De Pulsibus. De Sanguinis missione. De Expurgatione. De Tumoribus alter. *De Ulceribus* secundus. Lugduni sumptibus Laurentii de Anisson 1670. in folio.

FRANCISCUS DE HEREDIA, Aragonus, doctor theologus, eleemosinarius, & concionator cathedralis ecclesiæ Turiasonensis, habuit ad Tridentinos patres:

Orationem solemnem in die festo Omnium Sanctorum: quæ edita fuit inter alias Lovanii 1567. fol. Et Parisiis nuper 1667. folio.

FRANCISCUS HERNANDEZ, Toletanus, medicus Philippi II. Regis Catholici, quem doctrina insignem, sibique amicissimum Ambrosius Morales in *Antiquitatum Hispaniæ* libello (folio 71.) cum Historia edito appellat, missus ad occidentales Indos a Rege suo, talium providentissimo, ut quidquid animantium & avium, atque plantarum in iis oris reperiretur Europæis ignotum in commentaria digereret, iconismisque ante omnia formas eorum describeret, negotium sibi commendatum strenue obivit. Cujus in re operam quindecim non minus volumina ostendunt, commendantque editioni matura, quæ adservari ad Escurialense monasterium in bibliotheca manuscripta refert cum aliis Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica*, præter alia duo *Indicum* seu *Elenchorum* volumina. Inter superius laudata est etiam liber *De Templo Mexicano* inscriptus. Cetera *de Plantis & Animalibus Novæ Hispaniæ*, quam solam percurrisse videtur auctor, sunt. Plane ex hac unius hominis bibliotheca natum est, auctore Nardo Antonio Recco doctore medico:

El Epitome de la Historia natural del Dotor Hernandez: cujus exemplum MS. Matriti esse monuit idem Leonius, qui se etiam refert catalogorum Francofurtensium fide ad editionem hujus epitomes Germanicam, *Rerum medicarum Novæ Hispaniæ* inscriptam, atque hujus quidem editionis auctorem esse; Federicum Cæsium, Aquæspartæ ducem, plurium commentariis & animadversionibus, necnon & ejusdem ducis illustratæ, variisque iconibus condecoratæ, Leo affirmat Allatius in *Apibus Urbanis*. Prodierunt jam typis Romanis volumina duo, hac inscriptione donata:

Francisci Hernandez rerum medicarum Novæ Hispaniæ Thesaurus, seu Plantarum, Animalium, Mineralium Mexicanorum Historia cum notis Joannis Terentii Lincæi. I. tomus editus fuit anno 1648. II. anno 1651. in folio.

In cujusdam amici schedis MSS. vidimus anonymi nescio cujus ad Didacum Stunicam, supremæ Indiarum curiæ senatorem, consilium sive sententiam de impensis ad *Herbariam Epitomen Francisci Fernandi* typis edendam necessariis. At Latina lingua usum fuisse in his commentariis Franciscum Hernandez eo convincitur, quod Mexici editum fuit opus talis inscriptionis: *Plantas y animales de la Nueva España, y sus virtudes por Francisco Hernandez, y de Latin en Romance por Fr. Francisco Ximenez.* Mexici 1615.

Idem noster transtulit Naturalis Historiæ Plinii libros XIII. XIV. XV. ac XVI. & notas adjecit. Extat codex MS. in folio in bibliotheca comitis Villumbrosani, & reliqui apud marchionem Mondexarensem, in quo opere appellat se Toletanum. Translatio hæc directa est ad Philippum II. Regem.

FRANCISCUS HERNANDEZ BLASCO. Vide FRANCISCUS FERNANDEZ BLASCO.

FRANCISCUS HERNANDO VILLARINO, medicus Cæsaraugustanus, laudatur auctor:

Canonis medendi, Tudelæ excusi anno 1573. in 8.

F. FRANCISCUS DE HERRERA, ordinis Minorum Regularis Observantiæ in provincia Conceptionis, atque in eadem diffinitor, in Salmantina domo sacras literas docuit, procurator fuit Romæ suæ familiæ, Archangeloque Messanensi ministro generali a secretis, morum integritate & suavitate conspicuus, edidit:

De Angelis volumen unum. Salmanticæ 1595. in folio.

Disputationes Theologicas, & Commentaria in secundum librum Sententiarum Joannis Scoti a dist. XXVIII. usque ad XLII. in quibus tota materia de Peccatis actualibus disputatur. Ibidem 1600. in folio.

Commentaria in primum & secundum Sententiarum: duobus voluminibus. Ibidem 1589. 1590. & 1595. in folio per Andream Renaut.

Expositionem in Regulam Minorum.

Manuale Theologicum, seu dilucidationem resolutissimam principalium quæstionum, quæ communiter in quatuor libris Sententiarum disputantur. Romæ 1606. in 32. Seu potius 1610. apud Faciotum, cum nuncupatoria epistola ad cardinalem Pompejum Arigonium anno 1607. data sit. Barcinone 1611.

Pa-

Pariſiis 1616. noviſſime repurgatum a mendis editionum, cura Ludovici Cavalli ejuſdem ordinis. Lugduni recoctum typis Hieronymi de la Garde 1642. in 16. Hiſpane etiam:

Inſtitucion Chriſtiana, primera parte; y conſideraciones para todas las Ferias, y Domingos de la Quareſma. Medinæ 1604. 4.

Deceſſit Placentiæ in Italia.

D. FRANCISCUS DE HERRERA MALDONADO, Oropeſanus, quod in dioecesi Abulenſi eſt oppidum comitatus Toletanæ domus titulo clarum, prior ut vocant commendæ de Villela ordinis equeſtris Sancti Joannis Hieroſolymorum, necnon & eccleſiæ Regiæ de Arbas canonicus, laudem, quæ ex hiſtoricis rebus candide pertractatis idoneum ſcriptorem conſequitur, maxime ambivit, cum non minus poeticæ facultatis nomine a Lupo Felice a Vega, poeta ſummo, veniat alicubi celebratus, ſcripſit:

Epitome Hiſtorial del reino de la China, con la deſcripcion de aquel Imperio, y la Introduccion en el de nueſtra Fe Catholica. Matriti 1620. in 8. apud Andream Parra.

Diſcurſo Panegyrico, y decendencia de los Toledos de Caſtilla. Matriti 1622. 8. una cum Bartholomæi de Molina, Franciſcani ſodalis, libello Hiſpanico *De Vita & rebus geſtis Joannis Garſiæ Alvarez de Toledo quinti Comitis Oropeſani.*

Relacion de los caſamientos del ſexto Conde de Oropeſa D. Fernando Alvarez de Toledo: hujus operis ipſe meminit in ſuperiori.

Libro de la vida y maravilloſas virtudes del Siervo de Dios Bernardino de Obregon, Padre y fundador de la Congregacion de los enfermeros pobres, y autor de muchas obras pias de Madrid, y otras partes. Matriti 1633. 4.

Vertit Hiſpanice celebriores octo Luciani Samoſatenſis Dialogos, hoc titulo inſcribens librum:

Luciano Eſpañol. Matriti 1621. 8. Hi ſunt *Cynicus, Gallus, Philopſeudes, Acheron, Icaro Mænippus, Toxaris, Virtus Dea, Hercules Mænippus.*

Ex Latino convertit:

Jacobo Sanazaro Eſpañol; los tres libros del Parto de la Virgen. Matriti apud Ferdinandum Correa 1621. 8.

Atque item e Luſitanica lingua:

Las Peregrinaciones de Fernan Mendez Pinto: adjuncto *Apologetico* pro fide hiſtoriæ, quam egre habent ei ex noſtris hominibus plures. Matriti apud Thomam Juncti 1620. folio.

D. FRANCISCUS HIERONYMUS DE LEON, Valentinus domo, ſed qui paternam originem ad Veterem Caſtellam, maternam vero, hoc eſt Guimeranæ familiæ ſtirpem, ad Cataloniæ principatum referret. Salmanticæ data juri opera, idem jus poſtea civibus ſuis ſenator dixit Valentinæ curiæ, unde Matritum vocari meruit, quo in rerum Aragonenſium ſenatu fiſcalis advocatus patribus aſſideret, deinde & inter ipſos patres ſederet. Dedit in publicam lucem:

Deciſiones Sacræ Audientiæ Valentinæ: duobus tomis. Prior editus fuit Matriti in folio anno 1620. apud Thomam Juncti; poſterior autem Oriolæ apud Auguſtinum Martinez 1625. folio. Deinde prodiit et:

Diverſarum Cauſarum, quæ in ſupremo Aragoniæ Concilio actitatæ ſunt, tomus III. Valentiæ apud Silveſtrum Eſparza 1646. fol.

FRANCISCUS DE HOLANDA, Luſitanus, Oliſiponenſis, Batavis forte genitoribus natus, pictor celebris & miniator, ſimul & poeta, qui Romæ ſub Paulo III. aliquando fuit, auctor quorumdam librorum laudatur, ſcilicet:

Louuores eternos, oferecedos ao ſeu Ango da Guarda. 1568. verſibus.

Do Amor de..... duobus libris.

De Chriſto Homẽ, debuxado com conſideraçoẽs. Oliſipone 1583. folio.

FRANCISCUS HOME DE ABREU, Luſitanus, Eborenſis civis, doctor philoſophus, ac theologus Salmantinus: in hac inclyta & celeberrima totius orbis academia primarias tenuit vices humaniores diſciplinas docendi, quo tempore ſcripſit Ferdinandi ducis Brigantini illius, qui a Joanne II. Luſitanorum Rege plexus fuit capite, ſero agens patronum:

Cholobulemanaction, ideſt, Præceps Judicium Principum. Salmanticæ apud Hyacinthum Taberniel 1628. in 8. Agit etiam ex occaſione cauſam Templariorum equitum, præcipiti ut cenſet æqualium ejus temporis principum judicio proſcriptorum.

F. FRANCISCUS HONTIVEROS, Auguſtinianus, dum rector eſſet collegii Complutenſis edidit:

Conceptos predicables politicos y morales a diferentes aſuntos. Compluti apud Franciſcum Garſiam Fernandez 1663. in 4. cujus argumenti & tituli, biennio tranſacto, alterum volumen edidiſſe audio 1674. in 4.

F. FRANCISCUS HURTADO, Franciſcanus ſodalis, in America pater ut vocant provinciæ Guatemalæ, concionator & cuſtos alterius provinciæ Sanctæ Catharinæ de Honduras, edidit:

Aurea lamina de atributos virginales de la purisima Concepcion de la Virgen Nuestra Señora. Tomo I. Salmanticæ apud Antoniam Ramirez 1628. in 4.

D. FRANCISCUS HYACINTHUS DE VILLALPANDO, Aragonensis, marchio de Ossera, edidit:

Vida de Santa Isabel Infanta de Ungria. Cæsarauguſtæ 1655. in 8.

F. FRANCISCUS IBAÑEZ, Benedictinus, scripsit:

Compendium virorum Illustrium sui ordinis.

FRANCISCUS ICART, Barcinonensis, Societatis Jesu, de cujus morum sanctitate plura scriptor *Bibliothecæ Societatis*, edidit, Catalanica lingua ut credo:

Catechesim auctam, & alia ad hoc ministerium spectantia.

F. FRANCISCUS IGNATIUS, Augustinianus ut credimus, scripsit:

Vida de la Venerable Madre Isabel de Jesus, Recoleta Augustina. Matriti 1672. 4.

D. FRANCISCUS IGNATIUS DE PORRES, in oppido Villaseca Toletani agri natus, Toletique educatus, in academia Complutensi professor cooptari meruit linguæ Sanctæ, Hebraice doctus, & concionum ecclesiasticarum elegans atque ingeniosus scriptor, collegiatæque ejusdem oppidi Complutensis ecclesiæ canonicus, in lucem emisit:

Discursos morales para los Domingos, Miercoles, y Viernes de la Quaresma. Compluti in 4.

Discursos morales para los Lunes, Martes, Jueves, y Sabados de la Quaresma. Ibidem 1642. in 4.

Discursos morales para los Domingos despues de Pentecostes. Ibidem apud Antonium Vazquez 1641. 4.

Discursos morales para los Domingos de Adviento y del año. Ibidem 1645. 4.

Discursos en alabanza de diez Santos. Ibidem 1644.

Discursos morales aprendidos en las hazañas escandalosas y ruina miserable del Principe Absalon. Ibidem 1646. in 4.

Discursos morales aprendidos en las valerosas hazañas, y sagradas fortunas del Juez, Principe, y Capitan General de Israel Gedeon. Ibidem 1648. in 4.

Discursos funerales. Ibidem 1650. in 4.

Discursos de alabanza, y doctrina para las festividades de Christo Señor Nuestro. Ibidem 1650. in 4. Ineditum manſit:

El Compluto: vernaculum opus, ſive historia Complutensis municipii. Et nescio an alia promanaverint ex divite ejus vena: quem & *Epitomen Historiarum Hispaniæ* meditari superioribus annis, aut scriptam habere, in aliquo ex his libris notatum legimus.

F. FRANCISCUS A JESU ET JODAR, Joanne a Jodar, Beaciensi decurione, & Maria Gallegos Hispalensi, hac in urbe natus, Beaciæ tamen educatus, Carmelitarum Excalceatorum prius, inde Observantum quos vocant, sodalis, sacræ theologiæ magister, Regibus Hispaniarum Catholicis Philippo III. quem paulo post moriturum præsenti consilio atque eloquentia egregie juvit confirmavitque, necnon & Philippo IV. hujus filio, carus in paucis, atque intimus: utriusque declamatorem sacrum, atque Philippi IV. destinatione ad examen quandoque rerum gravissimarum admissum, inter hæc supremi Fidei negotiorum senatus, cum alias, tum in expurgandis libris, censorem magna eruditionis laude, prudentiæque, solertiæque, ac pietatis exercuit. Episcopalem dignitatem sæpius sibi oblatam constanter recusavit. Ceterum quod ad nos spectat ab eo emanaverunt in formarum lucem:

Cinco Discursos, con que se confirma la antigua tradicion de que el Apostol Santiago vino, y predicó en España, defendiendola de lo que algunos autores han escrito de nuevo contra ella. Matriti 1612. in 4. ex typographia Regia.

En defensa del Patronato de España de Santa Teresa de Jesus.

Exercicios espirituales que se tienen en el Convento real de las Descalzas de Madrid. Antuerpiæ 1622. 8.

Sobre el matrimonio que el Principe de Gales pretendió con la Infanta Doña Maria: editum hoc votum Matriti ajunt anno 1623. Curæ enim suæ commissum habuit magnum id negotium, quod summa dexteritate, ut erat prudens in paucis, & urbanitatis plenus, tractavit, Gaspare Guzmano comite duce Olivarensi, & Buckingamo duce Philippi nostri Regis, arque Caroli Waliæ tunc Principis nomine sæpius, nec semel ipso Principe, ad eum venientibus. Quo quidem juxta Christianæ prudentiæ regulas ex voto ejus & doctissimorum aliorum hominum expedito, in mandatis habuit ut epistolam Regiam ad Jacobum Angliæ Regem, qua excusari debuit re infecta discedere Carolum filium, conscius ipse arcanorum, formaret, quam quidem scripsisse dicitur pro dignitate Regum & causæ ipsius XV. Augusti MDCXXIV. necnon & eorum omnium, quæ gesta essent, historicam narrationem confecisse: quæ una cum epistolæ

læ exemplari, propria auctoris manu descripta, penes magistrum Fr. Franciscum Zuazo eiusdem ordinis Matriti asservatur, quod ipse aliis referre solet.

Indicem librorum prohibitorum & expurgandorum jussu D. Bernardi de Roxas & Sandoval, Toletani præsulis, sacræque Romanæ ecclesiæ Cardinalis, & Generalis Hispaniarum Inquisitoris, formandum cum aliis ordinavit, Matriti editum apud Ludovicum Sanchez 1612. eiusque *Appendicem* publicatam anno 1614. Fertur & is præsulem illustrissimum quemdam in opere *De veneratione Reliquiarum* conficiendo egregie adjuvisse; quod de ejusdem Franciscí nostri ore exceptum a se fuisse Zuazus idem confirmat.

Vitam cum morte commutavit Matriti XXIII. Septembris anni MDCXXXIV. ætatis suæ LXVI. anno quippe MDLXIX. fuit natus.

F. FRANCISCUS A JESU MARIA, Burgensis, Pinciæ inter Carmelitas Reformatos religiosæ vitæ initiatus in collegio Salmanticensi, unde insigne illud opus theologicum alii sodales emanare fecerunt, absoluturus id in moralibus, dedit saltem foras primum ejusdem partis moralis volumen, ubi:

De Sacramentis in genere, Baptismo, Confirmatione, Eucharistia, Sacrificio Missæ, Pœnitentia, & Extrema unctione disputat. Salmanticæ anno 1665. folio. Typis jam vulgarem antea fecerat commentarium:

In Apocalypsim D. Joannis. Lugduni 1648.

F. FRANCISCUS DE SANCTO JOANNE, Hieronymianus monachus, scripsit:

La vida de la santa virgen Eustochio, copilada de lo que della escribió San Geronymo. Hispali 1610. 4.

Decessit ut existimo Octobri mense anni MDCL. insignis ecclesiastes Hispalensis urbis.

FRANCISCUS JOANNES BARDAXI, Latinæ linguæ professor Valentinus, edidit:

Syntaxim Latinam. Anno 1566. Ac:

De Conscribendis Epistolis.

FRANCISCUS JOANNES MASIUS, vulgo MAS, Valentinus, Villæregalensis, edidit:

Epitomen Copiæ verborum. Anno 1552. Valentiæ.

Compendium libelli Hadriani Cardinalis de sermone Latino. Ibidem 1554.

F. FRANCISCUS DE SANCTO JOSEPHO, Dominicanus, edidit Tagala Philippinarum insularum lingua:

Libro de Nuestra Señora del Rosario.

De los santos Sacramentos de la Iglesia. Auctor est Joannes Lopez, Monopolitanus episcopus, in *Historiæ hujus ordinis* IV. part. lib. III. cap. LVIII.

FRANCISCUS JOVERIUS, vulgo JOVER, Valentinus gente, natus in oppido Castellon, inter Peninsulam & Saguntum posito, quos natales ei diserte tribuit Escolanus *Hist. Valentinæ* lib. VII. cap. XXIX. (*Bibliothecæ Pontificiæ* auctor, Ludovicus Jacobus a S. Carolo, Valentini ductus cognomento quod adjudicatur Joverio, Delphinatem eum apud Gallos in Valentia urbe istius provinciæ ortum minus vere retulit) Parisiensis doctor præclarus theologiæ, collegit novo & commodiore ordine:

Sanctiones Ecclesiasticas tam Synodicas, quam Pontificias, in tres classes distinguens: quarum prima est universalium synodorum: secunda particularium: tertia pontificiorum decretorum. Parisiis apud Audoenum Parvum 1555. folio.

F. FRANCISCUS DE S. JULIANO, Tolosanus, ex provincia Guipuzcoa, post diuturnam theologiæ professionem inter sodales Nudipedes Sanctissimæ Trinitatis, variaque gesta munera generalis ejusdem congregationis Hispanæ præfectus, edidit:

Tribunal Regulare. Lugduni in 4.

Decessit Compluti III. Sept. MDCLXIII. septuagenarius, altero præfecturæ suæ anno.

FRANCISCUS LABATA, e Cæsaraugusta urbe oriundus, Montisone autem ejusdem Aragoniæ oppido natus, Jesuiticæ Societatis, cujus collegia Montisregiense & Salmanticense, domum quoque professorum Pincianam rexit, totiusque provinciæ Castellæ viceprovincialis fuit præpositus. Concionibus ad populum habendis cum eximia sui laude, & animarum profectu, vitam fere totam insumpsit; imo & concionum formatoribus, qui post eum idem munus exercituri erant, insigni opitulatus fuit opere, cui inscripsit:

Apparatum Concionatorum, seu locos communes ad conciones ordine alphabetico digestos: tomis tribus. Lugduni apud Horatium Cardon 1614. folio.

Hispanice vero edidit:

Discursos morales sobre los Evangelios de los Santos. Pinciæ 1625. 4. apud viduam Franciscí Fernandez. Itemque:

Quatro puntos, en que se recoge lo mas util y agradable á Dios de la oracion mental y vocal. Matriti apud Joannem Cuestam anno

1610. in 8. Ilerdæque apud Ludovicum Maneſcal 1618. in 16.

Mortuus eſt in ætate decrepita Pinciæ, die Martii XXVII. anno MDCXXXI.

D. FRANCISCUS LANSOL DE ROMANI, Valentinus eques, æqualium teſtimonio, qui hominem cognoverunt, mathematicæ diſciplinæ atque antiquitatis omnis eruditiſſimus, adeo ut Laurentius Palmyrenus, qui rhetoricam in Valentina docebat ſchola, non veritus ſit ejus *Regni Hiſtoriæ lumen* ſæpius eum vocare; ſummoque illi viro Hieronymo Zuritæ, ex quo ipſum noſcere atque experiri potuit, hiſtoriarum magiſter idem viſus fuerit. Geographicam Hiſpaniæ rem illuſtraturus opere quodam de ejus fluviis, rebuſque circa eos olim geſtis, de quo infra meminimus, univerſam peragravit, quidquid eſſet rei opus ac pretium operæ curioſe obſervans: qua in peregrinatione familiarem rem ita detrivit ut emittendis in publicam lucem huic & aliis lucubrationibus jam non ſuffecerit. De quo Gaſpar Eſcolanus in *Hiſtoriæ Valentinæ* lib. IX. cap. 48. num. 8. videri poteſt, qui & lib. I. cap. XVI. & lib. IV. cap. IX. hominem laudat: quemadmodum & Hieronymus Romanus de la Higuera in *Hiſtor. Tolet. Urbis* MSS. lib. XIV. cap. VII. ſcripſit memoratum ſupra librum, vulgaris linguæ ut credimus:

De los Rios de Eſpaña: eorumdem auctorum teſtimonio laudatum, quorum e numero Eſcolanus lib. VII. cap. I. annotatum voluit, hoc opus prope diem publicandum eſſe a Religioſo quodam ſodali, ſub nomine *Hiſtoriæ Valentinæ*, Franciſcum Diagum ut veriſimile eſt ſignificans.

Colectaneos de las piedras de Eſpaña: ſive de inſcriptionibus ejus antiquis.

Deſcripcion de Africa, y en particular de la navegacion de Hannon Cartagines: cum animadverſionibus in *Notas* ad eam navigationem ſeu periplum Floriani Docampi: quod opus 18. annos tantum natus abſolvit.

Compendio del origen y guerra de los Turcos. Gaſpari quidem Eſcolano lib. I. cap. XVI. num. VII. diſerte annotanti ſcriptum ab auctore noſtro inſcriptionum opus anno 1520. parum convenire videtur Higuera, poſt octoginta fere annos, hoc eſt circa ſexcenteſimum ſæculare, ſcribens contuliſſe cum illo ſe per litteras de re quadam: de quo alii judicent.

FRANCISCUS DE LARA, neſcio quis, edidit:

Eſtimulo para bien obrar. Matriti apud Guilielmum Drouy 1579. 8.

FRANCISCUS LASO DE LA VEGA, ſcripſit:

Varias oraciones devotas para el exercicio del dia Chriſtiano, con el Oficio de la puriſſima Concepcion, y del Señor San Joſeph. Matriti 1626. in 4.

F. FRANCISCUS DE LEDESMA, ſodalis Franciſcanus provinciæ S. Jacobi, collegit (verba audis Lucæ Waddingi) *opus illud ſatis tritum & neceſſarium, quodque noſtris conficiendis Annalibus, & Emmanuelis Rodriguez Quæſtionibus regularibus ſcribendis magno uſui fuit, inſcriptum:*

Monumenta ordinis Minorum. Cujus tres ſunt editiones: I. Salmanticæ apud Joannem de Porras 1506. 4. II. apud eundem 1551. III. non vidi. Opus hoc quidam tribuunt Antonio del Rincon, quem ego primum fuiſſe compilatorem, hunc vero auctoris ejus librum multis additis monumentis auxiſſe. Hæc Waddingus.

FRANCISCUS DE LEIVA ET AGUILAR, Cordubenſis, medicus doctor ſcholæ Complutenſis, Petri Garſiæ Carrerii olim auditor, cum in patria medicinam faceret typis commiſit:

Deſengaño contra el mal uſo del Tabaco. Cordubæ 1634. 4.

Deciſion del conocimiento del preñado por la orina. Cordubæ 1633. 4.

F. FRANCISCUS DE LEMOS, Matritenſis, Benedictinum ordinem profeſſus in monaſterio S. Zoili Carrionenſis oppidi nobiliſſimo, præfecturam ejuſdem non ſemel geſſit, concionatoris generalis honore auctus, & ſanctitate morum in vita & uſque ad mortem commendatus, ſcripſit:

Super Threnos Hieremiæ Prophetæ. Matriti 1649. folio.

F. FRANCISCUS DE LEON, Toletanus, Eremitarum ſodalis, eccleſiaſtes, ſacræque theologiæ magiſter, edidit:

Privanza del hombre con Dios ſobre el Parce mihi, Job. cap. VII. Pampelone apud Nicolaum de Aſſiain 1622. in 4.

F. FRANCISCUS DE LEON, edidit:

Cartas Eſpirituales. Neapoli 1653. in 8.

FRANCISCUS DE LEON GARAVITO, Hiſpalenſis ut credo, ſcripſit:

Informacion en derecho por la puriſima y limpiſima Concepcion de Nueſtra Señora. Hiſpali 1625. in 4.

F. FRANCISCUS DE LIZANA, domo ex Huete Conchenſis diœceſis, Mercenario-

riorum, qui captivos ex inſtituto apud nos redimunt, ſodalis, bis apud Conchenſes præfectus, deinde totius ordinis diffinitor, edidit:

Primera eſcuela de Dios en la primera fabrica de ſus obras: ſive in primum caput Geneſis, ad uſum concionatorum. Matriti 1653. 4.

Doctrinas Evangelicas para el Adviento, y otras feſtividades. Ibidem 1661. 4.

Diſcurſos panegyricos para varias feſtividades. Ibidem 1654. 4.

Teſoro Mariano. Ibidem 1663. 4. apud Melchiorem Sanchez.

Diſcurſos panegyricos para diverſidad de miſterios, y Santos. Ibidem apud Andream Garziam 1658. in 4.

Quareſma. Matriti 1657. duobus voluminibus.

Sermones varios. Circa annum 1664. Item:

Primera Imagen del nombre de Dios. 1669.

FRANCISCUS LOPEZ, Oliſiponenſis, bibliopola, verſibus edidit brevioribus, eo rhythmi genere ac metri quod Quintillas nos vocamus, ſed Luſitanis:

Santo Antonio de Lisboa, primeira, e ſegunda parte, de ſeu nacimento, criação, vida, morte, e milagros. Oliſipone apud Petrum Craesbeck 1610. in 4.

FRANCISCUS LOPEZ, Luſitanus, doctor medicus, Catharinæ Portugalliæ Reginæ a corporis tuenda ſanitate, ſcripſit:

Loor de Nueſtra Señora en diverſos generos de metros. Oliſipone apud Antonium Gonzalez 1573. in 8. Diverſumne opus an idem eſt, quod video laudari hoc titulo:

Verſos devotos: eodem anno in 4?

FRANCISCUS LOPEZ, Julipenſis, hoc eſt ut credimus e Zalamea Eſtremaduræ oppido, tractatum quemdam feciſſe dicitur:

De Locis antiquis his nominibus Ilipæ, & Ilipulæ nuncupatis: cujus rei teſtis mihi eſt Rodericus Carus lib. III. *Chorographiæ Conventus Hiſpalenſis* cap. XI.

FRANCISCUS LOPEZ, Aragonenſis, Cæſarauguſtanus, natus anno MDCXLVIII. ad religioſum ſtatum inter Jeſuitas Oſcæ admiſſus, triginta tantum annos natus, & in ipſo Evangelici muneris ingreſſu ſingulare quoddam præbuit ſui ſpecimen, acerrimo ingenio, mira facilitate, ac dexteritate diſerte ac ſubtiliter de quocumque argumento diſerendi ac dicendi uſus. Viderunt hactenus lucem Joannis Ludovici Lopezii fratris, viri docti atque eruditi, opera:

Sermones predicados por el Autor el año de 1677. primero de ſu predicacion. Tomo I. Matriti apud Andream Garſiam de la Igleſia 1678. in 4.

D. FRANCISCUS LOPEZ DE AGUILAR, Matritenſis, ſacerdos, ordinis S. Joannis Melitenſium, Aſcenſii Lupi in eadem curia celebris advocati filius, diſerte valideque Lupi a Vega, noſtrorum omnium poetarum coriphæi, tutatus eſt famam a Petri Turriani Ramilæ Complutenſis cenſura ſcribens:

Expoſtulationem Spongiæ a Petro Turriano Ramila evulgatæ, pro Lupo a Vega Carpio Poetarum Hiſpaniæ principe. Cui acceſſit ejuſdem:

Oneiropœgnion, ſive inſomnium ludicrum adverſus eumdem Ramilam Lupomaſtygem: & varia illuſtrium virorum poemata in laudem Lupi ejuſdem. Editus fuit apud nos liber, ſed in Gallia editum præ ſe fert inſcriptio anno 1618. Inedita alia ei tribuit Joannes Perezius Montalbanus, dum Matritenſes cives ſuos alicubi celebraret.

FRANCISCUS LOPEZ CUESTA, dedit noſtris hominibus qui Latine non ſciunt:

Selectas de San Geronymo: id eſt, epiſtolas quaſdam Hiſpane loquentes. Matriti ex officina Ludovici Sanchez 1613. 4. & Joannis Cueſta 1617. in 8. Necnon & anno 1664. aut 1665.

FRANCISCUS LOPEZ DE GOMORA, Hiſpalenſis, ſacerdos, ſtilo quidem eleganti & luculento res Indicas complexus, falſis tamen relationibus credens, non bona prorſus fide argumentum tractaſſe viſus eſt. Refutat quidem ejus Hiſtoriam paſſim Bernardus Diaz del Caſtillo in *Novæ Hiſpaniæ Hiſtoria* a ſe conſcripta. Supremus itidem apud nos Indiarum ſenatus decreto ſuo exempla edita vetuit quondam legi, aut venalia proponi; cujus rei auctor ſatis idoneus eſt Antonius a Leone in *Epitome Bibliothecæ Indicæ*; proſtat nihilominus, & inter manus omnium eſt opus ſic inſcriptum:

Hiſtoria general de las Indias: duabus partibus. Altera eſt de rebus Peruanis, ſeu Americæ meridionalis, altera de ſeptemtrionalium Novæ ut vocant Hiſpaniæ regionum, Medinæ utraque edita apud Guilielmum de Millis 1553. in folio. Et Antuerpiæ 1554. in 8. Verſa eſt tum Gallice a Martino Fumet, atque edita anno 1606. in 8. tum & Italice diu ante ab Auguſtino Cravalia, typiſque commiſſa Venetiis anno 1560. & 1565. in 8. Necnon & inde petitus eſt, ut credimus, diverſæ notæ liber, hujus ſcilicet:

Deſcripcion y traza de todas las Indias. Antuerpiæ 1553. in 8.

Scio

Scio & elucubraſſe, Petroque Oſorio marchioni Aſturicenſi nuncupaſſe:

Hiſtoria de Horruc y Haradin Barbarroja Reyes de Argel.

Laudat quoque ipſe aliud ſuum opus in *Hiſtoria Indica* ſeu *expeditione Mexicana* cap. XL. hujus inſcriptionis:

De las Batallas de mar de nueſtros tiempos.

Reperiebatur quoque in bibliotheca Olivarienſi codex MS. continens (cujus formæ opus neſcio) & nunc extant penes D. Petrum de Guzman, comitem Villæumbroſæ, Caſtellæ ſenatus præſidem:

Los Annales del Emperador Carlos V. in 4. ut ex ejus conſtat catalogo. Julius tamen Chifletius in *Aulâ ſacræ Principum Belgii* cap. VI. Gomoræ laudat idem, an diverſum opus, ſcilicet *Indice Hiſtorico de los ſuceſſos del tiempo del Emperador D. Carlos.*

FRANCISCUS LOPEZ TAMARID, Granatenſis, atque in ejuſdem urbis eccleſia portionarius, Regius & judicum violatæ Fidei interpres linguæ Arabicæ, ſcripſiſſe dicitur:

Diccionario de los vocablos que tomó de los Arabes la lengua Eſpañola: quo paſſim utitur D. Sebaſtianus de Horozco & Covarrubias in *Theſauro linguæ Caſtellanæ.*

FRANCISCUS LOPEZ TERAN, Toletanus, ad S. Michaelis in patria urbe parochus, deinde in oppido Polan dicto eodem functus munere, ſcripſit:

Sermon en que ſe contiene la vida de Doña Maria del Aguila y Canales Beata de Nueſtra Señora del Carmen natural de Toledo. Matriti apud viduam Joannis Gonzalez 1634. in 4. Mariæ hic fuit a confeſſionibus.

FRANCISCUS LOPEZ DE ULLOA, ex inſulis Fortunatis, ineditam reliquit:

Hiſtoria de la Conquiſta de las ſiete Islas de Canaria. MS. in 4. in bibliotheca comitis de Villaumbroſa.

FRANCISCUS LOPEZ DE ZARATE, Lucronienſis, hac noſtra ætate poeſeos quaſi principatum obtinuit. Militiæ & peregrinationibus vacavit juvenis, unde reverſus ob ingenii alacritatem in domumque receptus D. Roderici Calderonis, Septem Eccleſiarum marchionis, Philippo III. regnante in ſumma apud Lermæ ducem gratia poſiti, miniſter fuit illi a ſecretis, poſteaque inter officiales, ſive adjutores cancellariæ Status (ut vocant reipublicæ arcanorum tractationem) admiſſus. Sed cum alio quovis quam ad negotia genius otii, & muſarum cupidus, eum vocaret, brevi ſe in libertatem vindicans, patriam prius, dehinc iterum curiam, inde non diſceſſurus, habitavit multis ante obitum annis, vitæ adamuſſim philoſophiæ, & quidem Chriſtianæ, exactæ modum ſervans, contentus paucis, non adulationi, non ambitioni, non ulli ex curialibus vitiis obſtrictus; ſerius, mitis, valdeque modeſtus; ad nutum amicorum ſcripta quæque delere promptus; ceteros omnes qui verſificarentur laudare, nullum ſpernere, pares ſibi omnes, quamvis haberet pauciſſimos, judicare ſolitus. Exquiſite tamen proprios verſus in examen vocabat, refingebat, deletili ſpongiæ committebat, adeo ut ſæpe nimia hæc accuratio in contrarium verteret, cum non tam quod limæ eſſet indigens dedolare, quam quod abſolutum jam eſſet, apprimeque formatum, deterere videretur. Nec minus recte lyrica quam heroica tractavit; in moralibus tamen, tradendiſque philoſophiæ regulis frequentior & melior. Hæc ſcilicet cauſa eſt quare non ſolide ac præ aliis omnibus celebretur, averſantibus multis caperatos fere ſemper ac triſtes muſarum vultus, quos venerum omnium & amœnitatum ſedes arbitrantur, virilemque potius quam ſuavem ac morbidam corporum formam: adeo nervi per totum eminent, & dum recta feriat ictus mentem ſatis ad auctoris propoſitum; quamvis negari nequeat non mediocriter eum ad concinnitatem & harmoniam carminis attendiſſe. Paulo ante mortem exire permiſſit e manibus poema heroicoſacrum, quod juvenis compoſuit, vir limavit, ſenex, neſcio an diſpendio majori quam compendio, multis in locis incudi ſubjecit, nempe:

Poema Heroyco de la Invencion de la Cruz por el Emperador Conſtantino Magno. Matriti 1648. in 4.

Ediderat in adoleſcentiæ flore primos ingenii fructus, præcipueque *Silvas* (ut vocant metri vulgare genus) *duas*, cum omni antiquitate in lyricæ poeſeos dotibus contendentes, titulum appoſuit: *Poeſias varias*, ediditque Compluti 1619. 8. Sed poſtea locupletavit aliis, quos produxerat maturior ætas, fructibus, deditque ſic inſcriptum hoc ſyſtema:

Obras varias de Franciſco Lopez de Zarate. Matriti 1651. in 4. In quibus *Tragœdia Herculis*, quam ille magno habebat, & ingenioſus quiſque habet in pretio.

Obiit v. die Martii MDCLVIII. ſeptuagenario major, fereque ab aliquot annis ſibi præmortuis læva paralyſi, artus & mentem hominis, unaque ſenſus, nunquam tamen animi pietatem, diſſolvente.

FRANCISCUS DE LOSA, parochus me-

metropolitanæ ecclesiæ Mexicanæ, morum sanctitate spectatus, literis consignavit:

La vida que hizo el Siervo de Dios Gregorio Lopez en algunos lugares de Nueva España. Mexici 1613. 8. Aureum vere libellum, fereque mystico-historicorum principem, quem vel exteri homines sibi jam ostensum avide amplexantur.

Degebat adhuc inter vivos admodum senex Losa anno MDCXX. quo tempore, Philippi Regis III. Hispaniarum nutu, Gregorii hujus Lupi res gestæ, vitaque sanctissime transacta referebantur in authentica instrumenta, quamplurium testimoniorum fide roborata, in quibus noster conceptis verbis juravit se nusquam in his, quæ de eo scripsisset, aut falso aut temere quidquam affirmasse. De Gregorio dicendi infra erit locus, nam & scriptor est, cujus hanc vitam locupletiorem dedit proprio stilo Ludovicus Muñozius, vir pius atque difertus; Gallice quoque publicavit anonymus Jesuita Parisiis 1643. apud Petrum Rocolet.

FRANCISCUS LOSCOS, domo ex Xerica regni Valentini oppido, Oriolanæ ecclesiæ scholasticus, artium ac theologiæ doctor, philosophiæ professor, edidit:

De Logica Arte, uti refert Gaspar Escolanus lib. VIII. *Historiæ Valentinæ* cap. x. in fine, sive *Progymnastica Dialectica.* Valentiæ apud Mey.

FRANCISCUS LOZANO, Matritensis, architectus, vulgari sermone convertit ex Italico:

Los diez libros de la Arquitectura de Leon Baptista Alberto. Matriti apud Alphonsum Gomez 1582. folio.

FRANCISCUS LUCAS, Hispalensis, grammatista, edidit:

Arte de escrivir. Matriti 1608. in 4.

F. FRANCISCUS LUCAS DE CORDOBA, Eremitarum sodalis, scripsisse dicitur (quod lego in *Alphabeto Augustiniano*):

Vida de San Guillermo. Anno 1589.

D. FRANCISCUS DE LUCIO ESPINOSA, Pampilonensis, libellum foras emisit hoc titulo:

Verdadera fama contra la Ley del duelo. Pampilone 1633. in 16.

F. FRANCISCUS LUENGO DE S. BERNARDINO, sodalis Minorum provinciæ Castellæ, ac cœnobii Complutensis concionator, domusque Salicetanæ præfectus, edidit:

Controversias viginti super Regulam Patrum Minorum. Compluti apud Antonium Vazquez 1642.

FRANCISCUS DE LUGO, Matriti natus ex patre Hispalensi, Joannis S. R. E. cardinalis germanus frater, eidemque cum eo Jesuitarum instituto adscriptus, philosophiam Palentiæ, theologiam vero Compostellæ prius, deinde apud Indos Mexici, & in urbe Sanctæ Fidei novi regni Granatensis docuit. Restitutus tandem Hispaniæ docta edidit theologiæ commentaria, quantumvis plura alia amiserit, intercepta ab Hollandis in portu quodam Cubæ insulæ ea qua vehebatur classe. Prodierunt quidem ab eo ista:

Decursus prævius ad Theologiam moralem, sive de Principiis moralibus actuum humanorum, id est, de conscientia, & motu animi voluntario: duabus partibus. Matriti apud Franciscum Martinez 1643. in 4.

Opusculum De Sacramentis in genere. Vallisoleti apud Antonium Vazquez 1638. in 4. Granatæ 1644. in 4.

De Deo & Angelis, sive commentaria ad Primam Partem Sancti Thomæ: duobus voluminibus. Lugduni in folio.

Decessit, ut audio, collegii Pinciani rector circa annum MDCL.

D. FRANCISCUS DE LUGO ET AVILA, Matritensis, Americanæ provinciæ de Chiapa olim prætor, humaniorum literarum historiæque peritus, lusit olim:

Novelas. Matriti 1622. in 8. Deinde scripsit:

Replicas a las Proposiciones de Gerardo Basso: quæ de re monetaria sunt.

Expectari a se jam diu fecit librum *De la Nobleza exemplificada en el linage de Lugo.*

In vivis erat anno MDCLIX. Matriti.

D. FRANCISCUS LUIRAGO, edidit:

Practica, y maximas de la guerra del Cavallero de la Valeta. Matriti 1676. 8.

FRANCISCUS DE LUQUE FAXARDO, Hispalensis, sacerdos, ecclesiæ oppidi de Pilas prope Hispalim ministerio addictus, excogitavit pro aleatoribus ad bonam mentem reducendis:

Fiel desengaño contra la ociosidad y los juegos: in quo opere dialogistæ sunt Florinus aleator, Laurentius admonitor. Matriti apud Michaelem Serrano 1603. in 4. Item ascetica alia, nempe:

Exortacion a las obras de misericordia. Hispali 1609. in 8.

Despertador del Alma, y motivos para la

la oracion por el diſcurſo del año. 1611. in 8.

Item hiſtorica hæc:

Relacion de la fieſta que ſe hizo en Sevilla en la Beatificacion de S. Ignacio. Hiſpali 1610. in 4. apud Ludovicum de Eſtupiñan.

Relacion de las fieſtas que la Cofradia de Sacerdotes de S. Pedro celebrò en ſu Parroquial Igleſia de Sevilla a la Puriſima Concepcion de Nueſtra Señora. Hiſpali 1616. in 4.

Ejuſdem credo eſt opus, quod Franciſci de Luque præfert nomen:

Politica Chriſtiana inſcriptum, quod prodiit 1602. in 12.

Anno MDCXVI. rector erat Seminarii, quomodo collegium vocant ubi educantur pueri cathedrali eccleſiæ deſervientes.

D. FRANCISCUS DE LUZON, Bæticus, Rondenſis, præfectus caſtri de Fuentes nuncupati in Vallis Tellinæ Helvetiorum aditu, ſcripſit ſuperiore ſæculo, quod ex relatione Rondenſi notum mihi:

De la formacion de los eſquadrones.

F. FRANCISCUS MACEDO, Luſitanus, Conimbricenſis, vix major annis Societatem ingreſſus Jeſuitarum, in ea plures annos manſit, cum rhetoricam, tum philoſophiam & rationem temporum, hoc eſt chronologiam, docens, multa eruditionis & eloquentiæ ac poeticæ facultatis fama. Hinc tamen in ſodalitium Franciſcanorum fratrum ſe conferens, Franciſcique a Sancto Auguſtino Macedo nomen præ ſe ferens, ea tempora adeptus eſt quæ calamitatem rebellionis Portugalliæ invexerunt, cujus æſtu abreptus & ipſe non in Anglia ſolum, ſed & in Gallia, lateri eorum adhærens qui rebellem Brigantinum apud eos Reges tuebantur aſcititio legatorum honore conſpicui, hanc cauſam voce & ſcriptis promovere non deſtitit, Pariſiis edito *Propugnaculo*, de quo mox dicimus, aliiſque hujus argumenti. Romæ demum tradidit, urbanæque tum habitationi, tum profeſſioni, vegetæ adhuc ſenectutis fructus in collegio Urbano de Propaganda Fide addictus polemicæ theologiæ docendæ, ac neceſſariis exhibitus, inſuperque in Romano Sapientiæ gymnaſio cathedra ornatus Eccleſiaſticæ Hiſtoriæ, Sanctique Officii cenſor theologus. Acumine ingenii, memoriæ præſentia, multarumque diſciplinarum præſtanti eruditione clariſſimum Romæ vidimus majorem ſeptuagenario, priuſquam ad Patavinam theologiæ, qua nunc quo tempore hæc ſcribimus detinetur, profeſſionem ante biennium evocatus fuiſſet, libris tamen adhuc immerſum, & procudendis ſui monumentis in gratiam poſterorum. Poſt plures qui Macedum laudibus efferunt meritis Julius Clemens Scotus in libro, quem abſque auctoris nota edidit, *Notæ ſexaginta quatuor morales Cenſoriæ & Hiſtoricæ ad Inſcriptionem, epiſtolam ad Lectorem, Approbationem, & capita tredecim introductionis ad Hiſtoriam Concilii Tridentini* inſcripto, refert eum Romæ in templo S. Auguſtini trium ſpatio dierum anno MDCLVIII. de omni plane ſcibili theſes expoſuiſſe, ac de iis reſpondiſſe: de quacumque re ſibi propoſita copioſum concinnumque ſermonem habere, oppoſitaſque, nedum diverſas, doctorum opiniones Catholicorum ingenioſiſſime defendere. Simile alium exhibuit vaſti ſui doctrinæque omnis capaciſſimi ingenii experimentum Venetiarum urbi, per integros octo dies Theſes ſuſtinens. *I. De Sacra Scriptura. II. De Romanorum Pontificum ſerie, auctoritate &c. III. De Hiſtoria Eccleſiaſtica. IV. De SS. PP. ætate & doctrina. V. De tota Philoſophia & Theologia ſpeculativa & morali. VI. De Hiſtoria Græca, Latina & barbara. VII. De Rethorice atque ejus arte, ita ut quamcumque quis quæſtionem dicenti poneret de ea extempore dicentem audiret. VIII. De Poetica, & Poetis Græcis, Latinis, Italis, Hiſpanis, Gallis*, ita ut oblatam quamvis materiam extemporalis eam poeta deſcriberet. Cujus rei notitia extat in laudanda inferius epiſtola, Archangeli de Parma nomine publicata. Ediderat in Societate, ut partim Philippus Alegambe Jeſuitarum ejuſdem Societatis Bibliothecæ auctor retulit, partim ipſe Macedus expreſſit in elencho ſuorum librorum, edito in calce Myrothecii ſui Moralis:

Apotheoſim S. Franciſci Xaverii, epico carmine. Oliſipone anno 1621.

Apotheoſim Sanctæ Eliſabethæ Reginæ Luſitaniæ, epico carmine. Conimbricæ 1624.

Theſes Rhetoricas: quas Matriti publice propoſuit anno 1628. & in unum volumen conjecit.

Artem Poeticam: quæ tamen nunquam vidit lucem.

Item Hiſpana Caſtellæ lingua.

Epitome Chronologico deſde el principio del Mundo haſta la venida de Chriſto. Matriti 1634. in 4.

La Vida de D. Luis de Atayde Virrey de la India. Ibidem 1633. in 4.

Hiſtoria de los Nuevos Martyres del Japon. Ibidem 1632. in 4.

In ordine S. Franciſci, in quo jam nos deſerit Alegambe, plura & potiora ſcripſit, quæ habemus in eodem elencho, ſcilicet:

Apologeticum pro Luſitania vindicata. Pariſiis 1641. in 4.

Jus ſuccedendi in Regnum Luſitaniæ cum Hiſtoria Luſitaniæ liberatæ, & ſchemate genea-

nealogico competitorum de Regno Luſitaniæ. Pariſiis eodem anno 1641. in folio.

Elogia Gallorum. Aquiſextis eodem anno 1641.

Deſcriptionem Villæ Luquii & Sanctæ Baumes, id eſt ſpeluncæ S. Mariæ Magdalenæ. Ibidem 1641. carmine, in 8.

Panegyricum Urbano VIII. Apes Barberinas. Lyram Barberinam. Romam Veterem & Novam: ſimul eodem volumine. Romæ 1642 in 4.

Honorem vindicatum. Rupellæ 1642. in 8.

Filipica Portugueſa. Hiſpana lingua. Oliſipone 1643. in folio.

Propugnaculum Luſitano Gallicum contra calumnias Hiſpano Belgicas, in quo ferme omnia utriuſque Regni tum domi, tum foris præclare geſta continentur. Pariſiis apud Antonium Bertier 1647. in folio.

Laurum Harcourtican. Pariſiis 1647. 4.

Cortinam Auguſtini. Pariſiis 1648. in 4.

Teſſeram Pontificiam pro dignitate & auctoritate Papæ adverſus Buccinam Thomæ Angli. Londini 1652. in 4.

Controverſiam Eccleſiaſticam inter Fratres Minores. Anno 1653. in 8.

Lituum Luſitanum contra Tubam Anglicanam, hoc eſt Apologiam mentis Innocentii Papæ X. adverſus Thomam Anglum. Londini 1652. in 4.

Mentem divinitus inſpiratam Pontifici Innocentio X. ſuper quinque Propoſitiones Janſenii. Londini 1654. in 4.

Scrinium S. Auguſtini de Prædeſtinatione Gratiæ & libero arbitrio. Pariſiis 1648. in 4. Monaſteriique apud Chriſtophorum Hongalt 1649. in 4. Tertioque Londini 1654. in 4.

Domum Sadicam, id eſt *Familiam Nobilium Luſitanorum cum eorum geſtis deſcriptam.* Londini 1654. in folio.

Roſam Alexandrinam, id eſt *Electionem Pontificis Alexandri VII. cum Panegyrico & Poematis omnis generis.* Romæ 1655. in 4.

Palladem togatam, id eſt *Reginam Sueciæ ad fidem converſam.* Romæ anno 1656. 4.

Encyclopædiam. Romæ anno 1657. in fol.

Vitam SS. Joannis de Mata, & Felicis de Valois Fundatorum ordinis Redemptorum Sanctiſſimæ Trinitatis. Romæ 1660. in 8.

De Clavibus Petri: libris IV. Romæ apud Philippum Mariam Mancini.

Archigymnaſii Romanæ Sapientiæ Deſcriptionem. Romæ 1661. in 8.

Theatrum Meteorologicum. Ibidem typis Jacobi Dragondelli 1661. in 8.

Diatribam de Adventu S. Jacobi in Hiſpaniam. Ibidem 1662. in 4.

Controverſias ſelectas. Ibidem 1663. in 12.

Scholas Theologiæ Poſitivæ ad doctrinam Catholicorum & refutationem Hæreticorum apertas. Romæ apud Philippum Mariam Mancini 1664. in folio.

Aſſertorem Romanum, ſive Vindicias Romani Pontificis, & Pontificatus. Ibidem 1666. in folio.

Vitam Tereſiæ & Sanciæ Reginarum Luſitanarum. Ibidem 1667. in 8.

Concentum Euchologicum. Venetiis 1668. in folio.

Vitam S. Turibii de Mogrovejo Archiepiſcopi Limani. Venetiis 1668. in 4.

Panegyricum Sanctiſſimo Patri D. N. Clementi Papæ IX. a ſe dictum. Patavii typis Pauli Frambotti 1669. 8.

Picturam Venetam. Venetiis 1669. in 4.

Collationes Doctrinæ S. Thomæ & Scoti ad lib. I. Sententiarum. Patavii 1673. in folio.

Collationum inter S. Thomam & Scotum alterum tomum ad lib. II. Sententiarum. Ibidem in folio.

Azimum Euchariſticum. Veronæ 1673. in 8.

Commentationes duas Polemicas pro Sancto Auguſtino. Veronæ 1674. in 4.

Reſponſiones ad Notas Critici. Ibidem 1674. in 4.

Myrothecium Morale Documentorum tredecim ſeu totidem Lectiones ſuper Textum Ariſtotelis lib. VIII. Ethicorum. Patavii 1675. in 4. Occaſione controverſiæ cujuſdam literariæ cum doctiſſimo viro Henrico de Noris Auguſtiniano dedit aliqua in lucem, nempe:

Obviam epiſtolam, nomine Archangeli de Parma ejus ſocii, *Adventoriæ Patris Henrici de Noris Auguſtiniani ſuper Quæſtione quadam Grammatica*: in 4. Deperditorum autem operum loco hæc elenchus enumerat:

Hiſtoriam expeditionis Braſilicæ ad Bahiam recuperandam. Anno 1625. in 4.

Librum de Generibus & differentiis ſtyli tum Rhetorici, tum Poetici, tum Hiſtorici, tum Epiſtolaris. Conimbricæ anno 1626. 8.

Vitam Pii viri Dominici Joannis Laici Jeſuitæ, tum Latine, tum Luſitanice. In 8.

Scientiam Rhetoricam. Matriti ſcriptam in folio, caſu amiſſam.

Scientiam Poeticam: opus accuratiſſimum. Matriti in folio æmulorum fraude interverſam.

Bella Hiſpanorum cum Gallis lingua Caſtellana. Matriti in 4. Invenietur apud ducem de Villahermoſa.

Deſcriptionem Poeticam heroico carmine Palatii Matritenſis ruſticani trium millium verſuum epicorum. Manſit in bibliotheca comitis de Olivares.

Adverſaria collecta ex omnibus operibus S. Auguſtini: ingentem tomum. *Hunc*, ait, *guardianus mei ordinis, quod erat interpunctus & ex chartis ſolutis male compoſitus,*

tus, putans esse aliquod opus inutile combussit magno meo dolore, & aliqua opinor doctrinæ Augustinianæ jactura.

Vitam Rosæ Limensis Dominicanæ : quæ prima omnium scripta fuit. Servatur ad Minervæ Romæ in 4. Confectos habere se atque editioni paratos:

Historiam de Bello Lusitanico : cujus duo libri ad ideam Titi Livii sunt confecti ; continuationem autem interrupit destinatio auctoris in Angliam.

De Conciliis Universalibus & particularibus librum. Folio.

Librum Apologeticum contra Caronem & Valsium Romanæ Ecclesiæ adversarios. In 4.

Calamitatem eruditam. In 4.

Diatribem de opinione probabili. In 4.

Lucernam Macedi. In 8.

Dissertationem de Validitate matrimonii Ethnicorum, præsertim Tunchinensium Barbarorum. In 4.

Interpretationem Latinam metricam Ludovici Camoesii Principis Poetarum Lusitaniæ heroico carmine : opus magni laboris & accurationis. In 4. Continet myriadem ferme versuum, totidem poetæ versibus respondentium. Habere se ait item præ manibus librum inscriptum:

Prosper redivivus contra Narratorem. Et urgere alium cujus titulus est:

Accipiter sive Sparaverius Rasrerii plumis vestitus desplumatus & viginti quinque errorum convictus. In fine elenchi hanc notam adjunxit Macedus : *Erit qui velit nosse opera vaga & solitaria, hæc, quod sunt plurima, ægre nominari possunt, & ægrius inveniri; verum obiter attingam. Panegyricos dixi* LIII. *Orationes Latinas habui* LX. *Laudationes sive Funebres orationes* XXXII. *Poemata epica recitavi publice* XLVIII. *Elegias composui* CXXIII. *Epitaphia* CXV. *Epistolas Dedicatorias* CCXII. *Familiares* DCC. *Poemata epica juxta bis mille sexcenta. Elegias quingentas. Odas* CX. *Epigrammata, & id genus alia plusquam tria millia. Comœdias Latinas* IV. *Tragœdias duas. Satyram unam Hispanice. Carmina, quantum recolendo præterita consequi possum, omnis generis, quæ scripsi, & ex tempore fudi, ea opinor centum & quinquaginta myriades posse conficere, hoc est sesquimillionem versuum.*

F. FRANCISCUS MACHADO, Lusitanus, Cisterciensis ordinis, theologiæ doctor Parisiensis, abbas Tomaraensis, laudatur a Chrysostomo Henriquez & Carolo Vischio, Cisterciensium scriptorum celebratoribus, horum operum nomine:

Vitæ, & miracula BB. Theresiæ & Sanciæ Reginarum, sanctimonialium ordinis Cistercienses.

Epistolæ variæ ad Henricum Lusitaniæ Principem S. R. E. cardinalem : quæ extant typis Bernardi Briti anno 1600. in folio.

Contra Judæos duo egregia volumina : quæ MSS. adservantur in Alcobacensi domo.

FRANCISCUS MACHADO, Lusitanus, ex oppido Villaponensi diœcesis Bracharensis, Jesuita, eloquentiæ & humaniorum disciplinarum professor, edidit:

Mausoleum Majestatis Joannis IV. Augustissimi Regis Lusitanorum, & vitæ, & obitus compendium. Ulisipone apud Craesbechi heredes 1657. in 4.

Obiit Estremotii XXIX. Januar. MDCLIX.

FRANCISCUS DE MADRID, laudatur ab Alphonso de Ulloa in *vita Caroli Imperatoris* conscriptæ historiæ nomine, quam pertexuisse dicitur, nec nos vidimus:

De la Guerra de Alemania.

FRANCISCUS DE MADRID, Palentinus, Petri Gundisalvi filius, Alphonsi frater qui Palentinam in schedis reliquit Historiam, de quo jam diximus, canonicus Palentinæ suæ ecclesiæ, & archidiaconus de Alcor, *homo amœni ingenii* (ut verbis laudem Antonii ab Honcala Abulensis in libro *Grammatica Propægnia* inscripto) *& elegantiæ non vulgaris, necnon divinarum rerum sciens* : vertit ex Latino eleganter, Magnoque Gundisalvo Cordubensi, Suessano duci, dicavit:

La prospera y adversa Fortuna de Francisco Petrarca Cæsaraugustæ apud Georgium Coci 1523. in folio. Et Hispali per Joannem Varela de Salamanca 1524. Nonnulla de hoc opere dicta manent in Alphonsi fratris, ejusdemque in honoribus his ecclesiasticis, quos Francisco tribuimus, successoris elogio. Alexius item Vanegas in *Enucleationibus ad locos obscuriores Velleris Aurei Alvari Gomezii* hanc de nostro mentionem habet : *Nuper Franciscus de Madrid, archidiaconus de Alcor in ecclesia Palentina, scripsit ad doctorem Joannem Bernardum Diez de Lugo &c. ut me quæreret atque expostularet quid causæ esset quod Illiberi oppidum Salsas esse in secundo Differentiarum libro asseruerim, cum, me unico dempto, nemo non sit qui Granatam Illiberim fuisse contendat. Primum (sane fateor) cum epistolam perlegissem admiratus sum hominis in explicanda sussulciendaque sententia omnium hinc inde rerum corrivationem. Deinde, non secus atque si ex ungue leonem totum elicerem, visus sum mihi totius antiquitatis exemplar in illa opistho-*

gra-

grapha epiſtola circumſpicere. Adeo enim in tenui argumento omnes aggeres, vineas, arietes, & catapultas in Salſas direxit, Granatæ opitulaturus, ut, ni veritas reclamaret, de Illipula magna jam funditus actum eſſet. Hæc Vanegas.

F. FRANCISCUS DE MADRID, ſumpto nomine a loco natali, Franciſcanus, ſcripſiſſe dicitur, illaudatus tamen Waddingo:

Teſoro de Pobres.

FRANCISCUS MALDONADO, Vianenſis e dioeceſi Aſturicenſi, Jeſuita, profeſſor cum philoſophiæ tum theologiæ Valliſoleti atque Salmanticæ, ſcripſit:

Milagros, y portentos ſucedidos en el Santuario de Nueſtra Señora de las Hermitas. Salmanticæ apud Antonium Coſſio 1673. in 16.

F. FRANCISCUS MANZANO, Trinitariorum ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter & provinciæ Caſtellæ diffinitor, vir doctus & pius, ſcripſit:

Centellas de Amor de Dios, y ſu Madre, que ſin poderſe contener deſpidió el encendido corazon del muy venerable P. M. Fr. Simon de Roxas. Matriti 1653. apud Dominicum Garzia & Morras in 4. Partes operis tres ſunt: prima de venerabilis hujus ſervi Dei piiſſima vita: ſecunda de ejus filiis ſpiritualibus: tertia demum verbis fere ejuſdem ſancti viri ex quodam aſcetico ab eo relicto libello vitæ ſpiritualis ſectatores docet auctor.

F. FRANCISCUS DE SANCTA MARIA, alias DE TRUXILLO, Matritenſis. N. de Truxillo doctoris medici, Regiſque Hiſpaniarum cubicularii filius, poſtquam in religioſa alia familia, bene imbutus literis, virilem attigiſſet ætatem, ſodalium Mercenariorum reformati ordinis ſacramentum dixit. In eo diu theologiam profeſſus, diffinitoris ut vocant generalis ſemel atque iterum, procuratoriſque generalis apud Romanam curiam munera geſſit. Cum vero Matriti degeret, ubi & ſublatus fuit e vivis, doctrinæ ac prudentiæ nomine plures eum viri docti graveſque frequentare ſolebant. Græce, Hebraiceque eruditum, proſaque ac verſa oratione Latina diſertum, domeſtici, & quibus notus fuit dum viveret, multi aſſeverant, & idonei adhuc magis teſtes, opera quæ reliquit, viri famam tuentur, hæc ſcilicet:

Cœna magna, ſive de Sanctiſſimi Euchariſtiæ Sacramenti myſterio, & ejus figuris in utraque Lege naturali & ſcripta: tomis tribus, quos penes ſe habebat anno MDCLV. D. Hieronymus de Camargo, Regius Caſtellæ ſenator, in gratiam cari olim ſibi capitis propria cura & impenſis publicandos.

Joſephina, ſive de laudibus Divi Joſephi: quod opus adſervatur in S. Barbaræ cœnobio Matritenſi MS. Idem, an alius ſimiliter appellatus, auctor eſt *Annalium* ſui ordinis? Prodierunt enim hi cum hac epigraphe:

Annales del orden de Deſcalzos de Nueſtra Señora de la Merced: duobus tomis. Matriti 1641. folio. Priuſquam vero in hac familia ſacra numeraretur ediderat:

Diſcurſo ſi ſe puede ayunar tomando chocolate. Gravatus diu pinguedine & arthritite amanuenſis manu commentari ſolebat, extinctus demum LX. fere natus annos Matriti ut diximus anno MDCLIV.

F. FRANCISCUS DE SANCTA MARIA, ex ſodalitio Carmelitarum Reformatorum, in cœnobio Eliæ parenti ſacro Salmantino ſacram ſcientiam profeſſus, ſodales autem Burgis cum regeret, publicavit:

Commentarios literales & morales in Apocalypſin Joannis Apoſtoli: hoc eſt, in ejus XI. priora capita. Lugduni 1648. in folio.

F. FRANCISCUS DE SANCTA MARIA, ordinis Seraphici, edidit:

Manual de Sacerdotes, y eſpejo del verdadero Chriſtiano, con la explicacion de las ceremonias de la Miſſa. Granatæ 1598.

F. FRANCISCUS DE SANCTA MARIA, Granatenſis, Ferdinandi del Pulgar & D. Hieronymæ a Cepeda filius primogenitus, in Carmelitarum Reformatorum ſodalitium Pinciæ admiſſus, religioſa hæc caſtra ſequutus fuit ſtrenuus miles, viæ ducem habens ſanctiſſimam virginem Thereſiam, ſibi non religioſæ tantum adoptionis, ſed & naturalis neceſſitudinis vinculo ex materno latere propinquam. Qua quidem cognatione haud indignum ſe oſtendere conatus eſt, non ſolum exactiſſima, quamque domeſtici non vulgaribus elogiis commendare ſolent, propoſiti obſervantia, ſed & calamo lucubrationibuſque, quas illuſtrandæ ſectæ ſuæ rebus omni ævo, etiam antiquiſſimo, hoc eſt Eliæ auctoris, necnon & a reformationis tempore geſtis ſalubriter impendit, ſtilo quippe uſus elegantiæ maſculæ, hoc eſt modeſtæ ac religioſæ, pleno in lucem edidit prius:

Hiſtoria Profetica de la Orden de Nueſtra Señora del Carmen. I. tomo. Matriti 1630. in folio. Quam & propugnare opus habuit adverſus aliter de hujus ordinis originibus ſentientes, ſcripta:

Apologia del tomo primero de la Hiſtoria

ria Profetica. Valentiæ 1642. in folio.

Tranſitu inde facto ad propiora, & propriora tempora reformationis Thereſianæ publici uſus fecit:

Reforma de los Deſcalzos de Nueſtra Señora del Carmen de la prima obſervancia: duobus tomis. Prior Matriti anno 1644. Poſterior autem..... prodiit una cum vita auctoris. Atque uterque Italis communicatus fuit opera Gaſparis de S. Michaele, congregationis Italiæ, Genuæque excuſus 1654. in folio. Gallis quoque vulgares fecit Fr. Gabriel a Cruce, ediditque Pariſiis anno 1655. in folio. Præter hæc:

Reſpueſta a la Proclamacion Catholica de Cataluña. Item aliud:

Satisfacion Real, tribuit noſtro is, qui nuper Romam ad reverendum patrem Ludovicum Perez de Caſtro, ſtudiorum in Tranſpontinæ ædis collegio præfectum, miſſit elenchum Reformationis hujus ſcriptorum. Is eſt ut credo Joſephus a S. Thereſia, congregationis ſuæ chronographus, de quo infra agimus. Reliquiſſe eum quoque abſolutum undique ac typis deſtinatum Hiſtoriæ Propheticæ alterum volumen ex eodem novimus ſcriptorum catalogo.

Pluribus in locis theologiam docuit, nempe Salmanticæ, Beatiæ, Hiſpali; plures ordinis domos, ſemel atque iterum provinciam Bæticam, rexit præfectus.

Obiit Matriti octogenario major anno MDCXLIX. alias MDCLIV.

FRANCISCUS MARQUEZ TORRES, illuſtriſſimi D. D. Bernardi de Roxas & Sandoval S. R. E. cardinalis, archiepiſcopi Toletani cappellanus, puerorumque eidem famulantium præceptor, edidit:

Diſcurſos conſolatorios al Iluſtriſſimo Señor D. Chriſtoval de Sandoval y Roxas Duque de Uzeda &c. en la temprana muerte del Señor D. Bernardo de Sandoval y Roxas Primer Marques de Belmonte ſu hijo. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1626. in 4.

D. FRANCISCUS MARROQUIN, epiſcopus primus Guatemalenſis in ſeptemtrionali America, fecit atque edidit:

Doctrina Chriſtiana en lengua Utlateca. Mexici apud Joannem Paulum 1556. in 4.

FRANCISCUS MARTI ET VILADAMOR, juriſconſultus Barcinonenſis, Regius, uti ſe appellat hiſtoriographus ſub detentoribus provinciæ Gallis, & advocatus fiſcalis patrimonialis bajuliæ generalis Cataloniæ, ſcripſit tempori ſerviens:

Præſidium inexpugnabile Principatus Cataloniæ pro Jure eligendi Chriſtianiſſimum Monarcham. Barcinone 1644. in folio apud Sebaſtianum Cormellas.

Manifieſto de la Fidelidad Catalana, y la integridad Franceſa. Barcinone 1646. Item:

Defenſa de la autoridad real en las perſonas Eccleſiaſticas del Principado de Cataluña ſobre el hecho de tres capitulares de la ſanta Catedral de Barcelona. Barcinone in officina Petri Joannis Dexen 1646. in 4.

FRANCISCUS MARTINEZ, edidit:

Tratado de la fundacion y antigüedad de la ciudad de Origuela, y de las coſas memorables de ſu Igleſia Catedral. Oriolæ 1612. in 8.

Exequias y fieſtas funerales, que la Santa Igleſia de Origuela hizo a la dichoſa muerte del Venerable y Angelico Padre Moſen Franciſco Geronymo Simon Beneficiado en la Parroquia de S. Andres de la ciudad de Valencia con una breve relacion de ſu vida y muerte. 1612. in 8.

Oriolanus fuit auctor, & in cathedrali ejus urbis eccleſia beneficiatus, ut vocant eum qui beneficio gaudet eccleſiaſtico.

FRANCISCUS MARTINEZ, Luſitanus, Salmanticæ ludum habuit grammaticæ, cui quidem (ut ipſe de ſe ſcribit in *Oratione* quadam pro Antonio Nebriſſenſi habita) per duodeviginti annos juventutis inſtitutori, præter publicum ſtipendium honeſtiſſima quotannis præmia ob eximiam diſcipulorum frequentiam felicemque proventum academia decrevit. Dignoſcitur hodie ex his quæ reliquit opuſculis:

De Grammatica Profeſſione Declamationem in Grammaticos. Cui oppoſuit aliam:

Pro Grammaticis. Salmanticæ apud Joannem Ferdinandi 1589. in 8.

Orationem pro Antonio Nebriſſenſi. Ibidem apud Michaelem Serrano de Vargas 1588. in 8. De qua in Antonio egimus.

Prodierant antea ſermone vulgari:

Inſtituciones de la Grammatica. Salmanticæ apud Sebaſtianum Hernandez 1555. in 8. Ex Beira provincia hunc oriundum Cardoſus annotatum reliquit.

FRANCISCUS MARTINEZ, Jeſuita, in collegio Pampilonenſi diu fama ſanctitatis (ait ſcriptor *Jeſuiticæ Bibliothecæ*) floruit, ibique diem clauſit extremum XXIX. Februarii MDCXXIV. Scripſit vernacula lingua:

Vida de S. Franciſco Xavier.

FRANCISCUS MARTINEZ, Aragonus, Bilbilitanus, ſcripſit, Lanuza teſte in *Eccleſ. Hiſtor. Aragonenſi*, & Valerio Andrea in *Catalogo*:

Fa-

Facilem introductionem ad linguam Latinam : in 8. Niſi idem opus alteri cognomini attributum jam ſit.

FRANCISCUS MARTINEZ DE ABREU , Luſitanus , Eborenſis , edidiſſe dicitur:

Grammaticam Artem. Cardoſus.

FRANCISCUS MARTINEZ DE CASTRILLO , patria ex Caſtillo de Oniello , publicavit:

Coloquio de la dentadura , y orden de aderezar los dientes. Pinciæ typis Sebaſtiani Martinez 1557. Matritique apud Alvarum Gomez 1570 in 8.

FRANCISCUS MARTINEZ MONTIÑO , Philippi Regis Hiſpaniarum II. ut ſuſpicamur , culinæ præfectus , cœnarum, quam vocat Horatius , artem eo libello edocere voluit qui extat ſic inſcriptus:

Arte de Cocina , paſteleria , bizcocheria , y conſerveria. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1611. 8. 1628. quem eumdem cum eo habeo qui lucem vidit anno 1560. 8. quod alii viderint. Luſitanum hunc fuiſſe ait Cardoſus.

Satis equidem ſcio hanc palati & ventris curam fere omnium nationum fuiſſe , nam Artemidorus Ariſtophanius gloſſas ſcripſit Græce ὀψοποιικῆς πραγματίας σοφιςὰς *coquinariæ artis doctores* ponitur a Julio Polluce lib. VI. cap. X. meminitque ejus idem Athenæus lib. IX. & XII. Apicius inter Romanos bene cunctis notus eſt *De re culinaria* ſcriptor. Editaque ſunt Italice *Il Maeſtro del arte del cucinare* Bartholomæi Scappi. Gallicceque *Le Cuiſinier Francois* domini de la Varenne. Belgas docuit non unus ſcite condire obſonia Gerardus Vorſelman , ac Petrus Scholierius , ſenator Antuerpienſis , nomen præ ſe ferens Marci Antonii Magiri. Non omnino inutiliter , ſi nata ſunt hæc omnia inſtruere lautitiem urbanam menſarum , non vero illum , ut vocat *Pedagogus* Clementis , *Ventri-dæmonem* , dæmonum omnium peſſimum ac pernicioſiſſimum , in nos ipſos armare & irritare.

FRANCISCUS MARTOREL , Dertuſanus , ſcripſit:

Hiſtoria de la Ciudad de Tortoſa , y de la ſanta Cinta que dio la Virgen Nueſtra Señora a la dicha ciudad. Dertuſæ 1626. in 8.

F. FRANCISCUS MARZAL , Baleario , Minoricenſis , ordinis Sancti Franciſci Regularis Obſervantiæ , cœnobii de Jeſu extra muros urbis Majoricenſis præfectus , in Regio ejuſdem urbis atque ordinis monaſterio Lullianæ artis pro more illius provinciæ profeſſor publicus , deinde in Aracælitano urbis Romæ lector theologiæ , vir religioſus doctuſque ut Waddingus ait , edidit:

Artem generalem ultimam venerabilis Magiſtri ac Doctoris illuminati Raimundi Lulli, a mendis correctam , diſtrictius diviſam , notis marginalibus ornatam , atque Indicibus locupletatam. Cui præponitur : *Archielogium vitæ & doctrinæ ejuſdem Lulli.* Palmæ Balearium apud heredes Gabrielis Guaſp 1645. in 4.

FRANCISCUS MATHÆUS , Setabenſis in regno Valentiæ , mathematicus , ſcripſit:

Antipronoſtico a las vitorias que ſe pronoſtica el Reyno de Francia. Valentiæ 1635. Et Matriti 1637.

FRANCISCUS MATHÆUS FERNANDEZ BEXARANO , patria , ut ad me delatum eſt , ex urbe Pacenſi Eſtremaduræ, doctor medicus , ſcripſit:

La Noticia intuitiva de todas las artes y ciencias. 1625. Item Latine:

De Facultatibus naturalibus. Diſputationes Medicas & Philoſophicas. Granatæ apud Bartholomæum de Lorenzana 1619. in 4.

FRANCISCUS DE MEDINA , erat in bibliotheca Olivarienſi inſcriptus libro manu exarato in folio hujus tituli:

Suma de la vida de D. Pedro Gonzalez de Mendoza Arzobiſpo de Toledo , y Patriarcha de Alexandria.

F. FRANCISCUS DE MEDINA ET ARTIAGA , Bæticus , ex urbe Xerez de la Frontera , aliis Caſtellanus ex urbe Huete, ordinis fratrum , quos dicimus Mercenarios, ejuſdem provinciæ totiuſque ordinis fui præfectus generalis triceſimus quartus , quo munere ſpoliatus fuit , non jure ut fama eſt, Clementis VIII. Papæ tempore. Celebratur a domeſticis pietatis , ingenii atque eruditionis nomine. Reliquit namque perfectum:

In Tertiam Partem Sancti Thomæ Commentariorum volumen unum : quod Salmanticæ in bibliotheca collegii S. Crucis ejuſdem ordinis adſervari ſcribit frater Petrus de S. Cecilio in opere adhuc inedito *De Scriptoribus ſuæ familiæ.* Alii notant hæc omnia tranſcripta legi in Petri Cabreræ Hieronymiani ad *eamdem tertiam Partem Commentariis.*

FRANCISCUS DE MEDINA DE MEN-

MENDOZA, Guadalaxarenſis, vir nobilis, Hiſpanicarum hiſtoriarum callentiſſimus, miræ quidem memoriæ, qua orbitatem oculorum olim contractam ſupplevit inſigniter, laudatus non mediocriter ab Ambroſio de Morales in *Antiquitatibus* pag. 26. ſcripſiſſe dicitur:

Annales de la ciudad de Guadalaxara. Quamvis id non facile admiſerit D. Thomas Tamaio in *Notis ad Luitprandum* pag. 142.

F. FRANCISCUS DE MEDRANO, Franciſcanus ſodalis, reliquit MS.

Hiſtoria del Nuevo reyno de Granada. Antonio Leonio auctore in *Bibliotheca Indica Occidentali* tit. XIV.

Arte de la lengua Moſca, ejuſdem regionis vulgaris.

F. FRANCISCUS DE MEDRANO, ex oppido Tordeſillas Caſtellæ Veteris, laicus ſodalis fratrum Minorum, ſcripſit:

Oracion para ayudar a bien morir fundada ſobre la del Padre nueſtro. Matriti apud Dominicum Garſiam 1648. in 8.

D. FRANCISCUS DE MELGAR, Bæticus, ex municipio La Puente de D. Gonzalo Cordubenſis dioeceſis, almæ eccleſiæ Hiſpalenſis canonicus, & juris Canonici doctor, ſcripſit:

Por el unico Patronato de Eſpaña del Apoſtol SantIago. In 4.

F. FRANCISCUS MELLADO, Franciſcanus, provinciæ Angelorum diffinitor, ex præcepto Andreæ Camacho, miniſtri provincialis, collegit omnia quæ in archiviis prædictæ provinciæ reperire potuit monumenta, formavitque inde:

Hiſtoriam provinciæ Angelorum: quam Lucas Waddingus ait *ad me miſit manuſcriptam.*

FRANCISCUS DE MENDOZA, Oliſipone ortus nobili ſtirpe, magnum vixit inter ſodales Jeſuitarum religioſæ vitæ, multipliciſque eruditionis atque facundiæ, exemplar. In Societatem admiſſus tam patriæ urbis quam Conimbricenſis juventutem rhetorum ac philoſophorum diſciplinas, deindeque ſacras literas apud Eboram docuit. Collecta his ſtudiis luculenta fama Romam ire juſſus eſt provinciæ ſuæ procurator: quo loco ſic inter alios generali præpoſito familiæ hujus placuit ut virum undique numeriſque omnibus abſolutum palam eum conſtanterque prædicaret, ſive concionatoris, ſive ſcriptoris, ſive doctoris vices, ſive jubentis, ſive obtemperantis officia ſumma cum laude per eum obita ſpectarentur. In reditu per Gallias Lugduni coegit eum mors curſum vitæ, non famæ, abſolvere tertia die Junii anno ſalutis MDCXXVI. ætatis ſuæ LIV. Siquidem ad immarceſſibile pietatis omnigenæque virtutis meritum, emendatiſſimæ cujuſdam eloquentiæ doctrinæque non intermorituram laudem adeptus, in operibus editis præſentem ſe ac ſuperſtitem, bona omnium qui literas amant gratia & plauſu, quotidie ſiſtit. Hæccilla:

Commentaria in Libros Regum: tomis tribus, quorum primus explicat duo prima libri primi capita. Lugduni apud Jacobum Cardon 1622. folio: ſecundus ſex capita ſequentia: tertius ſeptem deinceps alia. Ibidem 1625. & 1631. folio. Cetera mors abrupit. Poſtuma prodierunt:

Viridiarium ſacræ & profanæ eruditionis. Lugduni 1632. in folio. Et Coloniæ apud Petrum Henningium 1633. 4.

Luſitanice autem:

Sermones per Adventum, Quadrageſimam, & Dominicas per annum. Oliſipone apud Mathiam Rodriguez 1632. fol. Quos in Caſtellanam converſos linguam Franciſcus Palau, Barcinonenſis, Dominicanus ſodalis, Barcinone edidit anno 1636. in 4. *In omni literatura ſummum virum* appellat Andreas Pinto Ramirez, olim diſcipulus, in *Spicilegii ſacri* tract. I. cap. VII.

D. FRANCISCUS DE MENDOZA, nobilitate vir & dignitate ſimulque doctrina commendatiſſimus, Eneci marchionis III. de Mondejar filius fuit, marchio de Guadaleſte, & Aragoniæ (ita loqui fas eſt cum vulgo ad exemplum eruditorum hominum) almirantus, commendatariuſque de Valdepeñas in Calatravæ militia, Regius œconomus, atque item Alberti Auſtriaci Belgarum Principis archioeconomus, militariumque ejus copiarum tandem præfectus, ad Rodulphum Secundum Imperatorem, Galliarumque & Poloniæ Reges legatus. Captus hic ab Hollandis hoſtibus in Neoportuenſi prælio manſit per biennium in Zelandia, reverſuſque ad nos diuturniorem & graviorem carceris & reatus calamitatem incurrit, qua tandem liber, conjugalique vinculo (Mariam Ruiz Colon de Cardona, duciſſam de Veraguas, ſibi copulaverat) ſolutus ordines ſacros ſuſcepit, atque his eum ornatum reperiens Philippus Rex noſter IV. eccleſiæ Seguntinæ deſtinavit antiſtitem. Qua dignitate ſaltem delibata cedere eum brevi mors coegit Matriti, nondum inde divulſum, I. Martii MDCXXIII. Extant formis edita:

Franciſci de Mendoza Relatio legationis ſuæ ad Cæſaream Majeſtatem, ad Archiduces Au-

Auſtriæ, & Regem Poloniæ. Bruxellis 1598. Forte & vulgari ſermone Hiſpaniæ editus liber eſt eodem anno, in eadem officina, cum & Hiſpani hujus lemmatis codex fuerit in bibliotheca Caſtellæ magni comeſtabilis, *La Embaxada de D. Franciſco de Mendoza.*

Majoris operæ eſt opus alterum, cujus nomine plurimum a viris doctiſſimis noſter laudatur, ſcilicet:

De Genealogia Virginis Deiparæ. De qua operæ pretium erit Gaſparis Sancii, Societatis Jeſu viri graviſſimi atque eruditiſſimi, cenſionem audire. Hic cum *Commentaria* ſua ſuper *Actus Apoſtolorum* Franciſco Mendozæ nuncuparet, *Aggreſſus es*, inquit, *de Chriſti generatione, in cap. primum Matthæi, commentationem, in qua res natura ſua difficiles, & opinionum varietate confuſas, in quibus magnorum ſcriptorum diu elaborarunt ingenia, ſic explicas dilucide, ſic graviter & acute probas ut perſuadeas quod ſuadere vis, & nemini quidquam in poſterum reliquiſſe videaris quod ad tuas cogitationes & curas poſſit accedere. Legi non ſemel vigilias tuas, & antelucanas operas, quas in eo argumento non modo patienter, ſed etiam jucunde poſuiſti; neque in eo genere (nihil dabo gratiæ, nihil adulationi, quod abeſſe longiſſime debet a religioſo viro) in eo inquam genere nihil meo judicio magis elaboratum ac magis accurate perfectum vidiſſe me recordor.* Hæc Sancius. Didacus item Vega, Franciſcanus, in alia nuncupatoria epiſtola cujuſdam ex concionatoriis ſuis operibus multa de Franciſco Mendoza noſtro: cujus etiam res in bello geſtas inſigni elogio comprehendit Laurentius Beyerlinck, Antuerpienſis canonicus, in *Hiſtoria rerum geſtarum ab anno MDLXXII. ad MDCXI.* totamque vitæ ſeriem Balthaſar Porreño in *Hiſtoria Sanctæ Liberatæ*, dum Seguntinæ eccleſiæ præſulum formando albo inſtitit: idemque argumentum proſequutus Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro* hujuſmet eccleſiæ: de quo & ejus genealogico profano quodam opere cum eximia laude refert Alphonſus Lopez de Haro in præfatione ſui *Nobiliarii.*

F. FRANCISCUS DE MENDOZA, ordinis Minorum provinciæ Caſtellæ, interpretatus fuiſſe dicitur in Hiſpanicum Franciſci Gonzagæ opus de *Origine ordinis Seraphici*, quamvis Waddingus illaudatum reliquerit.

D. FRANCISCUS DE MENDOZA ET BOVADILLA, Didaci Hurtado de Mendoza & Eliſabethæ a Bovadilla, comitum de Cañete, filius, Conchæ, aliis Cordubæ, natus anno MDVIII. Salmanticæ fere dedit pueritiæ atque adoleſcentiæ fructus. Studiis quippe utriuſque linguæ Romanæ Græcæque apprime inſtructus in Complutenſi gymnaſio, Salmanticam venit juriſprudentiam docendus, cujus artis poſt aliquot annos doctoralem lauream reportavit. In eadem academia docuit ipſe ex cathedra Græcam linguam, gymnaſioque præfuit viginti annis natus ſcholaſtici munere. Hinc almæ Toletanæ eccleſiæ archidiaconus, inde Caurienſis poſtremoque Burgenſis epiſcopus anno MDL. creatus, & in purpuratorum patrum collegium a Paulo III. P. M. aſſumptus, ingenti apud nos, ingenti apud Italos virtutis & beneficentiæ fama decoravit eos honores atque ea munera, quibus Carolus Imperator, Philippuſque ejus filius, hominem optime de ſe meritum ante alios ornare voluerunt. Obiit tandem Valentinæ eccleſiæ archiepiſcopus, priuſquam eo venire poſſet, in oppido Arcos Burgenſis diœceſis prima die Decembris anni MDLXVI. magno quidem ſui deſiderio relicto, & in florenti adhuc LVIII. annorum ætate. Quem *imaginibus majorum clariſſimum, ſed integritate vitæ, & optimarum diſciplinarum ſtudiis, atque eruditione multa clariorem, bonarumque artium patronum* Joannes Vaſæus viventem compellavit *Hiſpaniæ* ſui *Chronici* cap. XXI. Uti *Græce ac Latine callentiſſimum, & juris divini ac humani valde peritum* Martinus Navarrus in *Relectione* ad cap. *Novit. de Judiciis*, num. 102. Joannem Goropium Becanum Antuerpienſem a cura bibliothecæ habuit, quod ſcriptum reliquit Goropius ipſe in *Hiſpania* ſua. Plurimam item Mendozæ noſtri mentionem continet epiſtola Alexii Vanegas Toletani nuncupatoria operis ſui *De Differentia librorum*, in qua illius ſcripta, tam edita quam inedita, uſque ad eum diem commemorat, auctorique gratulatur. Nempe ſcripſit:

De vera & naturali quadam cum Chriſto unitate, quam per dignam Euchariſtiæ ſuſceptionem fideles conſequuntur. De occaſione hujus operis ſcribendi Gabriel Vazquez Jeſuita tomo III. in tertiam partem diſp. CCIV. cap. I. *Ante quadraginta annos*, ait, *cardinalis Mendoza, epiſcopus Burgenſis, non minus literis quam ſanguine illuſtris, habens ſermonem ad populum publice docuit per venerabilis Euchariſtiæ ſacramenti dignam ſumptionem fideles non tantum conſequi unionem caritatis & affectus cum Chriſto, ſed etiam realem & ſubſtantialem naturalemque unionem carnis ſuæ cum carne ejus. Quæ propoſitio non paucis theologis illius ætatis principiis fidei noſtræ parum conſentanea viſa eſt. Atque hac de cauſa idem cardinalis, ut eam ab omni nota defenderet, librum ſcribere compulſus eſt, ubi eam luculenter Sanctorum teſtimoniis confirmavit:*

Et

Et quamvis verum ſenſum illius non tam aperte expoſuerit quam opus eſſet, nil tamen docuit quod ſinceræ fidei adverſaretur; nil enim abſurdi ex iis, quæ adverſarii illi objiciebant, aut ex opinione illius ſiniſtre intellecta colligere ſibi videbantur, ille unquam conceſſit. Hæc ille. Quem laudat Joannes de Lugo, cardinalis doctiſſimus *De Sacram. Euchariſtiæ* diſp. XII. ſectione V. in fine. Hunc librum MS. & Pio IV. Papæ anno I. ſui pontificatus nuncupatum, ſe vidiſſe teſtatum reliquit in mentione archiepiſcopi noſtri Burgenſis, *Theatroque* hujus eccleſiæ, Ægidius Gonzalez Davila. Quem quidem in eadem urbe nos vidimus penes Miniſtros Infirmorum domus Mariæ Magdalenæ ſacræ, tranſcribique curavimus, ſi alicunde ſubminiſtrentur impenſæ, nonnunquam à nobis in communem utilitatem edendum. Quo quid magis eruditum, doctum, ingenioſum, elegans, atque undique perfectum conficere humana induſtria valeat non facile dixerim.

In Iſaiam Prophetam ſcripſiſſe *Gloſſam* utiliſſimam, ex pluribus Hebræis expoſitoribus deſumptam, refert laudatus Vanegas, qui hoc opus non perfunctorio elogio celebrat.

Oratio quoque *a Franciſco Bovadilla Hiſpano Pragæ habita in Conventu ordinum regni Bohemiæ*, cujus meminit *Geſneri Epitome*, hunc ipſum ut credimus habet auctorem.

Hiſpanus quoque circumfertur MS. libellus ſupplex ad Philippum Regem, *De los linages de Eſpaña*, quem noſtro adjudicare ſolet communis hominum perſuaſio. Utique diverſum opus ab eo quod de eodem argumento Hieronymus de Aponte, Franciſci noſtri cardinalis ut dicitur auſpiciis & expenſis, gratiſſimum iis qui hoc ſtudio genealogico dant operam, elucubravit. Certe eum Petri comitis Barcelenſis *Nobiliarium* ex MSS. veteribus fideliter excribi curaſſe, auctarioque locupletaſſe ait D. Thomas Tamajus de Vargas. Duplex igitur per me eſto genealogicum Franciſci Mendozæ opus, alterum de *Familiis Hiſpanis*, ſive auctarium priſci iſtius Petri comitis *Nobiliarii*, quod vidimus juſto volumine contentum; alterum, quo de *Hiſpana nobilitate* ad Philippum Regem, neſcio quo œſtro iræ percitus, amarulenter ſcripſit. In qua doctrina genealogica valde profeciſſe eum oſtendit Petrus Salazar de Mendoza in *Chronico* adhuc MS. *Domus & familiæ de Sandoval*, ubi, relata ejus de hujus origine ſententia, *deferendum ei tanquam Pythagoræ præceptoris dictis diſcipuli ejus deferre ſolebant, nec quidquam ulterius deſiderandum*, ait. Noſtri quoque extat *Epiſtola* ad *Ferdinandum Pincianum*, hujus clariſſimi viri ad *Plinii Hiſtoriam Animadverſionum* præambula. Præterea Joannes Iſaac Levita, Germanus, ſuaſionibus Mendozæ cardinalis inductum, ſe ex Hebræo vertiſſe affirmat *Rabbi Aben Tibbonis de Phyſica Hebræa* librum: quem quidem bona ex parte una ſecum hujus linguæ non indoctum Mendozam legiſſe adjungit. *B. Cyrilli Alexandrini De Adoratione in ſpiritu & veritate* ex interpretatione Bonaventuræ Vulcanii Brugenſis Toleti edendos idem noſter curavit.

Jacent exuviæ viri magni in paterno ſeu familiari baſilicæ Conchenſis ſacello.

D. FRANCISCUS DE MENDOZA ET CESPEDES, convertit ex vernaculo auctoris:

Relaciones del Cardenal Bentivollo. Matriti 1638. in 4.

F. FRANCISCUS DE MENESES, Franciſcanus, edidit:

Difficilium accentuum Compendium. Pariſiis editum 1527. 8. quod opus non ſine ſpeciali auctoris laude commendat, vir hoc tempore eruditiſſimus, Philippus Labbeus, Jeſuitarum ſodalis, in *Lectore erudito ad menſam*: quod etiam notat Lucas Waddingus.

D. FRANCISCUS DE MENESES, Luſitanus, cujus nomen præ ſe fert:

Poetico Certamen. Conimbricæ editum 1626. a Cardoſo laudatur.

F. FRANCISCUS MEXIA, ordinis Prædicatorum, edidit:

Coloquio provechoſo de la ſanta Coſradia del Roſario de Nueſtra Señora. Hiſpali 1573. in 4. Alphonſus Fernandez, *De Scriptoribus Prædicatoriæ familiæ* ſcribens, refert ſe hoc libro uſum ad volumen ſuum *de Roſario* formandum.

F. FRANCISCUS MEXIA, ſive MESSIA, DE PAREDES, Dominicanus, dedit foras:

Methodum Partium S. Thomæ. Uliſipone 1618. 8. Cardoſus, neſcio qua ratione inductus, cum locus editionis nullam præſtet, Luſitanum exiſtimabat.

F. FRANCISCUS DE MEZINA, Hieronymianus, doctor theologus, ſcripſit:

Explicacion de las ceremonias de la Miſa ſegun el nuevo rezado.

Directorio del Anima Chriſtiana Eccleſiaſtica y religioſa.

Diſcurſo de como han de andar juntos la ſingularidad y la comunidad, ſobre aquello de S. Juan, Unus de XII. non erat cum eis. Compluti ſimul apud Joannem Iñiguez 1593. in 8.

FRAN-

FRANCISCUS MICON, Catalanus, patria Vicenſis, doctor medicus, artem refrigerandi potus, non vulgo inter ſalutaria eo tempore contributam, ſtudioſe commendavit ſcribens:

Alivio de ſedientos, en el qual ſe trata la neceſidad que tenemos de beber frio, y refreſcado con nieve. Barcinone apud Didacum Galvan 1576. in 8.

D. FRANCISCUS DE MIRANDA ET PAZ, Salmantinus, & in Toletana eccleſia capellæ Novorum Regum ſacerdos, ſcripſit:

Diſcurſo ſobre ſi ſe puede hacer fieſta a Adan. Matriti 1636. in 4. Cui oppoſuit neſcio quid Apparicius quidam. Ibidem 1639.

El Deſengañado: opus morale. In 4.

FRANCISCUS DE MIRANDA VILLAFAÑE, poſt facta aliquot militiæ ſtipendia ſub Carolo Cæſare, ſacerdos, & Salmantinæ eccleſiæ cantor, edidit:

Dialogos de la fantaſtica Filoſofia de los tres en un compueſto. Salmanticæ per Mathiæ Gaſtii heredes 1582. in 8. Cui accedunt:

Dialogos de las letras y armas. Et:

Dialogo del Honor.

F. FRANCISCUS DE MOLINA, Seraphici ordinis Valentinæ provinciæ, ſcripſit, Ludovico Rebolledo mihi teſte in *Catalogo Scriptorum* hujus familiæ:

Declaracion de quatro Pſalmos de David. Lucas Waddingus hunc prætermiſit.

FRANCISCUS MOLINUS, vulgo MOLI, patritius Ilerdenſis, Petri filius, qui in ejus urbis ſchola interpretandis e cathedra juribus Canonicis vacaverat; ſubintrans ipſe parentis locum ac profeſſionem, cum ejuſdem Pontificii juris, tum Cæſarei anteceſſor primarius extitit. Inde ad gerendam rempublicam judex Regius in Balearium majorem inſulam pergere, hujus præfuit muneri uſque ad id tempus quo, miſſione impetrata, otium domus ſuæ Barcinonenſis, ſed utique ſtudioſum ac poſteris utile, publicorum negotiorum expeditioni, tempus redimens, prætulit. Qua in urbe, quod vitæ ſuperfuit, bene ſuas horas commentando procudens manſit. Editi namque ſunt eo auctore:

De Brachio ſæculari Eccleſiæ præſtando, & mutuis Judicum auxiliis, Commentarii. Quibus acceſſit:

De Sacra homicidio ammittenda Immunitate liber ſingularis. Barcinone 1607. in 4.

De Ritu Nuptiarum, & pactis in matrimonio conventis. Barcinone apud Laurentium Deu 1618. folio. Quod opus in ſchedis manſit, inter alia volumina ſodalibus Jeſuitarum legatum, prodiitque in lucem ab auctoris obitu.

D. FRANCISCUS DE MONCADA, vivente Gaſtone patre, Aitonenſi marchione, qui Sardiniam & Aragoniam pro Rege gubernavit, ac Pauli V. Papæ tempore Hiſpanicam legationem ordinariam Romæ obivit, Oſſonæ adhuc comes, quæ primogenitorum ampliſſimæ hujus domus propria nuncupatio eſt, exiſtens, vir egregius, & familia dignus, veluti initiabat ſe adventuræ olim ex ſingulari virtute, adminiſtratiſque ſumma cum laude honoribus, famæ, aliorum famam & laudes ab oblivione vindicans, eo libro, cui hunc præfixit titulum:

Expedicion de Catalanes y Aragoneſes contra Turcos y Griegos. Barcinone 1623. 4. Necnon et:

Vida de Anicio Manlio Torquato Severino Boecio: qui libellus a morte auctoris prodiit Francofurti in 16.

Notas ejus MSS. *de Benearnis Comitibus*, laudat Petrus de Marca V. C. in fine *Hiſtoriæ Benearnenſis*. Legatus Regius Moncada fuit in aula Ferdinandi II. Imperatoris, demumque Eliſabethæ Auſtriacæ Belgarum Principis archioeconomus, eaque diem ſuum, ut in æternum viveret, obeunte Germaniæ totius inferioris pro Rege gubernator, & armorum ſummus præfectus. Deceſſit in oppido Cliviæ provinciæ, Goch dicto, anno MDCXXXV. Hujus filius eſt Gaſto, Aitonæ marchio, Philippi IV. Regis noſtri cubicularius, hinc ſereniſſimæ Reginæ Mariæ Annæ equilis, atque inde Palatii ſeu domus Regiæ præfectus, vir inſigniter probus ac pius, & inter gubernatores hodie Hiſpanicæ totius monarchiæ ultimis Philippi Regis tabulis deſtinatus.

FRANCISCUS MONTAÑES, portionarius Valladolitanæ eccleſiæ, ſcripſit:

Arte de muſica, theorica y practica. Pinciæ apud Didacum Fernandez 1592. in 4.

Arte de Canto llano. Salmanticæ apud Franciſcum de Zea 1610. 4.

F. FRANCISCUS DE MONTE ALVERNIA, olim ex naturali propagine DE BARROS, Luſitanus, cum inquiſitoris Apoſtolici in patria fungeretur munere, ad ſtrictiorem vitæ normam vocatus, ordini Seraphico dedit nomen, vixitque in eo magna cum pietatis fama. Superſunt ab hoc, inedita uſque ad hoc tempus, Luſitanica lingua:

Da Monarquia de Roma em tres Eſtados, Reyno, Imperio, Republica.

Da Nobreza de Portugal.

Necnon & Latine:

Commentaria Philoſophica juxta Scoti mentem. Ex relatione Luſitanica remiſſa Romam ad P. Franciſcum Haroldum, *Annalium Franciſcanorum* continuatorem.

F. FRANCISCUS DE MONTILLA, ordinis S. Franciſci, reliquit MS. in India occidentali:

De la Propagacion de la Fe en las Filipinas : teſte Fr. Antonio de Remeſal in *Hiſtoria ordinis Prædicatorum de Chiapa & Guatemala.*

FRANCISCUS DE MONZON, Matritenſis domo, literis atque integritate morum venerabilis, inter Lusitanos vixit academiæ Conimbricenſis profeſſor theologus, & Oliſiponenſis almæ ſedis canonicus ut vocant Magiſtralis, necnon & Joanni III. & Sebaſtiano Portugalliæ Regibus a capellæ miniſterio, atque item a ſacris fuit concionibus. In lucem emiſit dignum prorſus luce opus, ſic inſcriptum:

Eſpejo del Principe Chriſtiano. Oliſipone, primum anno 1544. folio, iterumque apud Antonium Gonzalez 1571. folio. Itemque:

Norte de Confeſores : ad eumdem Joannem III. Regem. Oliſipone apud Joannem Rodriguez 1546. 8.

Pollicitus fuit viri aulici manuductorem, ſub hoc vulgari themate, *Del perfecto Corteſano* : quod tamen ut credere par eſt inter ſchedas adhuc latet opus.

Aviſos eſpirituales. Simulque tractatum ſic appellatum:

Norte de Idiotas ejuſdem ſervare ſe affirmat Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die xx. Martii pag. 250.

Deceſſit xx. hac Martii die MDLXXV.

FRANCISCUS DE MORAES, Luſitanus, ſive Brigantinus, ſive Saurenſis, hoc eſt ex oppido Soure (nam utrumque diverſis locis Cardoſus ait) ſive Pacenſis, quod aſſeveravit nobis Auguſtinianus quidam ſodalis, rerum Portugalliæ valde gnarus, ſcripſit:

Prima e ſegunda Parte do Palmerim de Ingalaterra. Eidem attribuit laudatus Auguſtinianus:

El Amadis de Gaula : celeberrimum & princeps hujus generis opus.

D. FRANCISCUS DE MORALES, ſcripſit:

Hechos y dichos de Trajano. Valliſoleti 1654. 8.

D. FRANCISCUS MORATO ROMA, Luſitanus, ex oppido Caſtel de Vide, Jeſu-Chriſti eques, ac medicus Regius, ſcripſiſſe dicitur:

De Re medica volumina duo : ac Oliſipone edidiſſe. Fr. Emmanuel a Reſurrectione. Sed Lindanus non meminit in *Bibliotheca Medica.*

FRANCISCUS MOREL, chirurgus, MS. reliquit opus, quod in bibliotheca fuit Gabrielis Soræ:

De Carbunculos y callos de la via de la orina.

F. FRANCISCUS MORENO, Franciſcanus provinciæ Angelorum, ſcripſit:

De Conceptione Beatæ Virginis Mariæ volumina duo. Hiſpali apud Alphonſum Gamarram 1617.

D. FRANCISCUS MORENO PORCEL, Hiſpalenſis, Antonii filius (qui in domo Hiſpalenſi negotiationis ſeu navigationis Indicæ Regius fuit coſmographus, loco ſuo jam laudatus) ipſe Latinitatis & mathematicarum artium peritus, ſcripſit eleganter:

Retrato de Manuel de Faria y Souſa Caballero del orden militar de Chriſto. Matriti 4.

D. FRANCISCUS MOROBELLI DE PUEBLA, Hiſpalenſis, vir eruditus & ingenioſus, præcipue hiſtoricæ rei gnarus, dedit in publicum:

Apologia por la Ciudad de Sevilla cabeza de Eſpaña, en que ſe mueſtra y defiende la lealtad conſtante, con que ſiempre a ſervido a ſus Reyes ; contra Juan Pablo Martyr autor de la Hiſtoria de Cuenca, que eſcrivió de Sevilla y Cordova, que ſe levantaron por Comunidad contra el Emperador Carlos Quinto. Hiſpali anno 1624. in 4. Item pro a nonnullis prætenſo Hiſpaniarum patronatu ſanctæ virginis Thereſiæ, non ſine aliquo Jacobi Apoſtoli, ad hoc tempus unici eorumdem regnorum patroni quod ad nos attinet, præjudicio, libellum edidit in gratiam feminæ principis, illo ſub rerum ſtatu maxime compendioſam, cui ſic inſcripſit:

D. Franciſco Morovelli de Puebla defiende el Patronato de Santa Tereſa de Jeſus, y reſponde a D. Franciſco de Quevedo Villegas, a D. Franciſco de Melgar Canonigo Dotoral de Sevilla, y a otros que an eſcrito contra él. Malacæ 1628. 4.

Deceſſit Matriti ante annum MDCL. jam ætate decrepita.

D. FRANCISCUS MOSQUERA DE BARRIONUEVO, patria ex urbe Soria, quæ inclytæ Numantiæ veterum Hiſpanorum ſub-

ſubrogata eſt, patriæ nobilitatis memor & famæ edidit verſibus & proſa oratione:

La Numantina: quindecim libris, quibus ſcholia adtexuit. Hiſpali apud Ludovicum de Eſtupiñan 1612. 4.

F. FRANCISCUS MUÑOZ, Auguſtinianus, ſcripſit, ineditam adhuc Antonio de Leone teſte in *Bibliotheca Indica*:

La Hiſtoria de la orden de S. Aguſtin de Nueva Eſpaña.

FRANCISCUS MUÑOZ DE ESCOBAR, juriſconſultus, auctorque cauſarum Pinciæ in curia, quod olim Caſtellus exili quodam tractatu initiaverat, rite recteque ſecundum juris regulas putandarum rationum materiam eo libro explicuit, quem hoc ineunte ſæculo ſic inſcriptum vulgavit:

De Ratiociniis Adminiſtratorum, & aliis variis computationibus. Metinæ Campi 1603. in folio. Francofurti apud Palthenium 1606. Taurini deinde 1627. in folio. Et Norimbergæ apud Germanos 1646. in 4. Et antea Urſellis 1606. in 4. Tandem Goudæ in Hollandia apud Guilielmum vander Hoeve 1662. in 8.

D. FRANCISCUS MURCIA DE LA LLANA, profeſſor Complutenſis philoſophiæ, atque in collegio Theologorum ſodalis, edidit, partim vernacule partim Latine, Curſum ut vocant Artium integrum, ſcilicet:

Selecta circa univerſam Ariſtotelis Dialecticam &c. Compluti 1606. in 4. Auguſtæ Vindelicorum 1622. 4.

Circa VIII. libros Phyſicorum, una cum Tractatu de ſubſiſtentia & modis unionum &c. Compluti 1606. 4.

Circa libros de Anima, una cum Diſputatione de Immortalitate animæ, appetitu in communi, & in particulari de dolore, potentia motiva, habitibus, & actibus vitalibus. Ibidem 1609. in 4.

Circa libros Ariſtotelis de Cœlo. Ibidem 1609. in 4.

Circa libros de Generatione, & Corruptione. Ibidem 1605. in 4.

Quæſtiones metaphyſicas ex variis locis operum P. Gabrielis Vazquez. Matriti 1615. 4. Hiſpaneque:

Traduccion de las Sumulas del Dotor Villalpando. Matriti 1615. in 8. apud Ludovicum Sanchez.

Compendio de los Meteoros. Matriti 1615. in 4.

De Rhetorica. Matriti 1619. in 8. apud Ludovicum Sanchez.

Conciones lugubres a la muerte de D. Chriſtoval de Oñate Teniente de Governador y Capitan General de las conquiſtas del Nuevo Mexico. Matriti 1622. in 4.

F. FRANCISCUS DE NATIVITATE, Luſitanus, ordinis S. Pauli ſcripſit:

Ceremonial da ſua Ordem. Oliſipone 1615.

D. FRANCISCUS (vulgo D. FRANCES) DE NAVARRA, Caroli Cæſaris atque Hiſpaniarum Regis ſcurra, ſive ridiculus, ſcripſit:

Hiſtoria del Emperador D. Carlos, y Epiſtolario a diverſas perſonas iluſtres. Scurrile opus, at eo tempore, quo illi aulici de quibus loquitur noti erant, proprietatis nomine ut veriſimile eſt non parum jucundum.

F. FRANCISCUS DE NAVARRETE, Dominicanus, edidit:

Memorial de la devocion del Angel Cuſtodio.

FRANCISCUS DE NAVARRETE ET RIBERA, notarius Apoſtolicus, ſcripſit:

Caſa de juego. Matriti 1644. in 8.

Flor de Santas. Ibidem 1640. in 8.

F. FRANCISCUS NAVARRO, ex oppido Alfaro Veteris Caſtellæ, Franciſcanus ſodalis, ſcripſit:

Manuale ad uſum chori juxta ritum Fratrum Minorum. Salmanticæ 1606. in 4.

F. FRANCISCUS DEL NIÑO JESUS, hoc eſt PUERI JESU, in Carmelitarum Reformatorum ſodalitio vixit laicus ut vocant, ſeu oblatus, ſumma cum innocentiæ atque pietatis exiſtimatione, quam eximie redolent *Epiſtolæ* quædam ad varios exaratæ, quæ in *Vitæ* illius *Hiſtoria* Joſephi de Santa Maria leguntur. Exuviæ hujus venerabilis viri ab anno MDCIV. quo nempe dono prophetiæ atque miraculis clarus obiit, honorifice adſervantur in Matritenſi domo.

FRANCISCUS NUÑEZ, doctor medicus Complutenſis, emiſit foras tractatum:

Del Parto humano. Cæſarauguſtæ apud Petrum Verges 1638. in 8.

F. FRANCISCUS NUÑEZ, Franciſcanus provinciæ S. Jacobi, eccleſiaſtes doctus atque eloquens, dedit foras:

Retrato del Pecador dormido: hoc eſt, ſimulacrum ſeu ſpeculum peccatorum dormientium, ſeu in peccatis ſordeſcentium. Salmanticæ 1575. apud Mathiam Gaſt in 8.

Tratado del Hijo prodigo. Salmanticæ typis Mathiæ Gaſt 1575. in 8.

Advertencias ſobre los quatro Evangelios del Adviento. Salmanticæ apud Joannem Fernandez 1595. in 4.

Annotaciones a los Evangelios de la Quareſma, duobus tomis: quorum prior Salmanticæ 1595. poſterior vero 1599. prodierunt ex officina Didaci de Cuſſio.

F. FRANCISCUS NUÑEZ DE AVENDAÑO, Auguſtinianus, artium magiſter, & Valentiæ in academia profeſſor publicus, ſacræ theologiæ doctor, & collegii S. Fulgentii rector, ſcripſit:

Compoſitionem totius artis Dialecticæ.

FRANCISCUS (alias LUDOVICUS) NUÑEZ DE AVILA, Luſitanus, ſcripſit:

Vida da Grande Serva de Deos Briolanza Vogada de nobre geraçaõ e d' humilde vida per cuya interceſaõ obrou a man divina evidentes maravilhas neſta vida, a qual faleceo em 11. *de Janeiro de* 1623.

Vida de Gregorio Lopez.

FRANCISCUS NUÑEZ DE CEPEDA, Toletanus, Societatis Jeſu ſacerdos, exemplar ſequutus ideæ *Principis Chriſtiani* D. Didaci Saavedra, & inſtruere volens prælatum eccleſiaſticum vivis ſymbolis, edidit:

Idea del Buen Paſtor copiado por los Santos Doctores repreſentada en Emblemas ſagrados: cum iconibus emblematum ære elegantер inciſis. Lugduni apud Aniſſon 1682.

FRANCISCUS NUÑEZ NAVARRO, Aſtigitanus, in Urſaonenſi gymnaſio profeſſor theologus, dedit in lucem:

Tratado del Precepto Evangelico de perdonar, y amar a los enemigos, ſegun el cap. v. de S. Matheo. Hiſpali ex officina Gabrielis Ramos 1588.

FRANCISCUS NUÑEZ DE ORIA, natus in oppido Caſarrubios Toletanæ diœceſis, medicus doctor, & poeta Latinus non infimi ſubſellii, ſcripſit quidem in medicina, proprio Hiſpaniæ idiomate:

Regimiento, y aviſos de ſanidad. Matriti 1569. in 8. & 1572. in 8. Medinæque 1586. Latinis vero hexametris verſibus:

Lyræ heroycæ libros XIV. ſive de Bernardo Carpienſi Hiſpano heroe, ac Palatinis Caroli Gallorum Regis. Salmanticæ 1581. 4.

FRANCISCUS NUÑEZ DE VELASCO, in oppido Portillo diœceſis Pincianæ ortus, militiæ & pacis artes experimentaque velut in cinnum colligens ſcripſit:

Dialogos de convencion entre la milicia, y la ciencia. Valliſoleti 1614. 4. Cum hos edere elaborare ſe ajebat hiſtoriam chorographicam *de los Reynos de Napoles y Sicilia.*

D. FRANCISCUS DE OCAMPO, tranſtulit in vernaculum ſermonem ex Latino Joannis Geneſii a Sepulveda:

La Hiſtoria del Cardenal Albornoz. Bononiæ 1612. Sodalis fuit in Bononienſi S. Clementis collegio, judex inde in curia Vicariæ, & S. Claræ ſenator in Neapolitana urbe.

FRANCISCUS OCHOA DE SAMANIEGO, Victorienſis, ſcripſit:

Aritmetica guariſma. Lycii apud Petrum Michaeli & Nicolaum Franciſcum Ruſſo. 1644. in 4.

F. FRANCISCUS ORANTES, Latina formatione HORANTIUS, Cuellarenſis, Pinciæ in Minorum religioſam ſodalitatem receptus, deindeque ad collegium Complutenſe SS. Apoſtolorum Petri & Pauli ſtudiorum cauſa translatus, in hac univerſitate gnaviter ſe literis doctrinæque omnigenæ imbuendum tradidit. Quare cum ſequentibus annis præcipuum inter alios habuit Palentinus ſui temporis epiſcopus (Chriſtophorum Fernandez Valtodano anno MDLXI. ineunte poſtulatum intelligo) quem loco ſuo ad Tridentinam ſynodum, ſive lectiſſimorum totius eccleſiæ theologorum cœtum dimitteret, ad quam nempe habuit feſto die Omnium Sanctorum ſequentis anni elegantem concionem. Ad nos reverſus, ea integritatis doctrinæque laude conſpicuus vixit ut Joanni Auſtriaco, in Belgium venienti, adjunctus ſit miniſter a ſacramento pœnitentiæ, copiarumque Belgicarum vicarius generalis. Quocum uſque ad obitus diem illius vixit, cadaverque immature demortui Principis fortiſſimi in Hiſpaniam comitatus fuit. Sacris deinde Ovetenſis eccleſiæ infulis accinctus XX. die Februarii MDLXXXI. tribus tantum annis ſupervixit ſuſcepto muneri. Obiit quippe XII. Octobris MDLXXXIV. Quod ſepulcro ejus in eadem eccleſia inſcriptum legi affirmat Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro* hujus eccleſiæ; Franciſcus tamen Gonzaga Pinciæ apud S. Franciſcum terræ mandatum fuiſſe, neſcio quam vere, ſcripſit. Edidit Horantius noſter:

Locorum Catholicorum pro Romana Fide adverſus Calvini Inſtitutiones libros VII. ad Carolum Hiſpaniarum Principem. Venetiis 1564. Et Pariſiis apud Jacobum Macœum 1566. Cujus operis nomine Guilielmus Eiſengreinius *virum* appellavit Horantium *profanarum atque ſacrarum literarum peritiſſimum, atque in refellendis hæreticis exercitatiſſimum.*

Con-

Concionem jam laudatam *ad Patres Tridentini conſeſſus habitam 1. Novemb. MDLXII.* *Epiſtolam*, *ſeu Tractatum de quibuſdam Quæſtionibus inter Philippum Marnixium Sanctæ Aldegondæ Abbatem, & Michaelem Bajum Academiæ Lovanienſis Cancellarium circa Eccleſiæ auctoritatem, & Judicem controverſiarum Fidei.* Hanc nuper edidit, ſeu forſan recudit, in *Reſolutionibus* ſuis *Ortodoxo-moralibus* Thomas Hurtado, Clericus Regularis Minor, cum honorificentiſſimo auctoris elogio.

De Juſtificatione opus laudat Franciſcus Gonzaga; niſi fuerit *Locorum Catholicorum* portio. *Commentarii* quoque *in librum Job* doctiſſimi ab eodem ſcripti Antonius Daza meminit lib. 1. cap. XII. *Hiſtoriæ ordinis Minorum.*

D. FRANCISCUS OREJON, ſcripſit: *Politica militar para Sargento mayor de Tercio.* Matriti 1669.

FRANCISCUS DE ORLEANS, ſi noſter non eſt, certe Hiſpanis ſcripſit:

Invencion de cuentas. Cæſarauguſtæ 1590. 16.

FRANCISCUS DE OROPESA, doctor medicus Hiſpalenſis urbis, ſcripſit:

Tres Propoſiciones hechas a la Ciudad de Sevilla acerca de la Peſte. Anno 1599.

F. FRANCISCUS ORTIZ, qui Pincia oriundus dicitur, Seraphici ordinis Obſervantiæ Regularis provinciæ Caſtellæ, ſenior duobus aliis ejuſdem cum nominis tum familiæ, imbutus literis apud Complutenſes, ibidemque religioſo inſtituto addictus, præſtantiſſimus aliquando devenit, non vulgaris doctrinæ ac prudentiæ pietatiſque nomine, ſacri Evangelii præco. Poſtquam vero in luce hominum plures annos vixit, ut Deo quod reliquum vitæ erat ſibique vacaret in Turrislacunæ monaſterium ſeceſſit, ibique alterum atque alterum elaboravit opus, edendum poſt mortem cura fratris germani, nempe:

De Ornatu Animæ librum ſingularem. Compluti apud Joannem Brocar 1548. 4.

Quadrageſimale, ſive Expoſitionem Pſalmi L. multum laudatam. Itidem iis typis 1549. in 4. Sed & tertium vidimus abſque loco editionis, forſan a vivo auctore editum, ac Didaco Dezæ Hiſpalenſi archiepiſcopo dicatum, cum hoc titulo:

Informacion de la vida Chriſtiana, en la qual ſe contienen tres Tratados, Erudimiento de la vida Chriſtiana: Penitencia que es virtud: Penitencia que es Sacramento. In 4. Lucas tamen Waddingus hæc etiam tribuit ei quæ ſequuntur:

Soliloquium inter Animam & Deum. Compluti 1551.

Expoſitionem in Orationem Dominicam a S. Franciſco notis illuſtratam, & in alia ſancti viri opuſcula. Ibidem 1551. Quæ quidem ex editionis tempore comprobantur Franciſci hujus antiquioris eſſe.

In editione *Quadrageſimalis* publicavit Brocarius typographus catalogum plurium aliorum operum ejuſdem, in ſchedis relictorum, nec minus ſedecim voluminibus ut Waddingus quoque adnotat comprehenſorum. Qui tamen Waddingus perperam confundit noſtrum cum cognomine alio, ſed recentiore, Franciſco Ortiz Lucio, de quo paulo poſt ſermo erit. Noſtri quoque ſunt:

Epiſtolas familiares. Simulque *unas Oraciones en Romance, y un ſermon en Latin.* Compluti apud eumdem Brocarium 1552. Cæſarauguſtæ 1592. 4.

Deceſſit ante annum MDXLVII.

F. FRANCISCUS ORTIZ ARIAS, ordinis S. Franciſci provinciæ Caſtellæ, doctor theologus, ſcripſit, Annæque Auſtriacæ Hiſpaniarum Reginæ ſereniſſimæ inſcripſit:

Los Myſterios de la ſacroſanta Paſion de Chriſto Nueſtro Señor: tribus partibus. Compluti apud Ferdinandum Ramirez anno 1578. in 8. Ediditque quoque:

Del Remedio contra el Pecado. Matriti 1683.

F. FRANCISCUS ORTIZ LUCIO, Franciſcanus, quem Toleti ortum Hieronymus Romanus de la Higuera, Jeſuita Toletanus, Guadalaxaræ autem Thomas Tamajus mihi auctores ſunt. Caſtellanam hic ordinis ſui provinciam diu nobilitavit beneficio longiſſimæ ætatis, tum pro concione de rebus ſacris & componendis rite moribus docens, tum ſcriptis lucubrationibus, quæ voce inſinuabat præſentibus, ad abſentes ſimul & poſteros fructuoſe tranſmittens. Quorum hæc ſeries eſt:

Jardin de Amores ſantos, y lugares comunes. Compluti primum 1589. in folio. Deinde ab auctore ipſo locupletatus 1592. in folio. Viginti nempe tractatus ſunt. I. *Del Amor de las mugeres.* II. *De la Oracion.* III. *De Ocioſidad, y malas compañias.* IV. *De Amor de padres a hijos.* V. *Del Amor de los caſados.* VI. *Del Amor de Dios.* VII. *Del Amor de los enemigos.* VIII. *De Paciencia.* IX. *De las Lagrimas.* X. *Del Pecado.* XI. *Del Bautiſmo.* XII. *De la Penitencia.* XIII. *De la Conciencia.* XIV. *De la Dignidad Sacer-*

cerdotal. XV. *Del Sacramento del Altar.* XVI. *De la Conſideracion de la muerte:* XVII. *Del Juicio final.* XVIII. *Del Infierno.* XIX. *De la Gloria.* XX..... Prodiit item 1601. 4.

Jardin de divinas flores del Sacerdote Chriſtiano, de ſu dignidad, y obligaciones. Matriti apud Michaelem Serrano anno 1601. in 12.

De los quatro noviſimos, y remate de la vida humana. Ibidem apud Ludovicum Sanchez 1608. in 8. & 1610. 8. Et prius apud Michaelem Serrano 1602.

Compendio de Sumas, ſive *Suma de Sumas, y aviſos para todos Eſtados.* Cui acceſſerunt:

Sermones del Miſerere, y penitencia. Compluti 1595. in 4. Majoricæ 1599.

Myſtica Theulugia, y Tratado de Sacramentos, y remedios contra el pecado, y conſuelo del pecador. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1608. in 16.

Republica Chriſtiana. Ibidem apud Laurentium de Ayala 1604.

Tratado del Principe, y Juez Chriſtiano; Eſpejo de Juezes. Ibidem 1606.

Compendio de declaraciones ſobre la Regla de San Franciſco. Ibidem apud Franciſcum Sanchez 1585. 8.

Conſideraciones de Lucio. Editæ ſunt Salmanticæ 1597. 4.

Flos Sanctorum: vida de Chriſto, de Nueſtra Señora, y de todos los Santos: ad D. Petrum Portocarrero, Conchenſem antiſtitem, ſupremum rerum Fidei cenſorem. Anno 1597. Et iterum Matriti apud Michaelem Serrano de Vargas 1605. folio.

Plane hic diverſus homo eſt a Franciſco Ortiz jam laudato, ejuſdem inſtituti, ſed antiquiore, cujus ſunt *De ornatu Animæ. Expoſitionis in Pſalmum L. Soliloquii, & Epiſtolarum*, aliorumque operum illa volumina, quorum meminit Lucas Waddingus, perperam hunc cum Franciſco Ortiz Lucio confundens noſtro; cui quidem nos, quæ ejus ſunt, dedimus, Franciſco Ortizio ſeniori laudem ſuam laboreſque reſtituentes. Matriti denatus eſt centenario ut dicitur major, ſuperiore anno MDCLI. marchione Valliſparadiſi, qui viventem aliquot annis exhibuerat, demortui funus pie procurante.

FRANCISCUS ORTIZ DE SALZEDO, Matritenſis, notarius Apoſtolicus, ſcripſit:

Curia Eccleſiaſtica para Secretarios de Prelados, Notarios Apoſtolicos &c. Matriti 1610. in 4. Et 1615. apud Ludovicum Sanchez in 4.

F. FRANCISCUS DE OSUNA, Bæticus, Urſaone, ſi cognomentum ſibi inde hauſit, natus, in familia fratrum Minorum doctrina & pietate paucis comparandus ſuperiore vixit ſæculo. Facundiam quippe, qua magna vigebat, ſic immenſa inſtruxit librorum omnium, præcipueque ſacrorum & Eccleſiaſticorum, quod virum religioni mancipatum, adeoque eccleſiaſtem, ſumme decet, lectione ut inter principes hujus ſacræ artis miniſtros locum paucis cederet. Quo tamen proficere magis in publicum viſus eſt, ſtudium fuit lucubrationes doctiſſimas & piiſſimas in vulgus proferendi, & poſterorum memoriæ fructuique conſecrandi; quarum alicui ſanctiſſima & ſeraphica illa virgo Dei Thereſia, propter viri famam, laudis commendationem in ſcriptis ſuis conſignatam reliquit. Poſt alia domeſtica munera Indicæ Franciſcanorum familiæ præfuit (Comiſario General de Indias nos dicimus) quod ultramontanæ iſtius partis munus eſt ampliſſimum. Opera hujus, tam Latina quam vulgaria, ſubjecimus:

Sermones de Beata Virgine ſuper illa verba, Beatus venter, qui te portavit &c. Toloſæ apud Jacobum Collomiers 1533.

Sanctuarium Biblicum cum ſermonibus VIII. Deiparæ Virginis ſub hoc themate, Ipſa conteret caput tuum: pro Sabbatis Quadrageſimæ & Reſurrectionis ſequentis. Ibidem eodem anno in 4.

Commentarius ſuper Evangelium, Miſſus eſt &c. Antuerpiæ 1535.

Expoſitionis ſuper Miſſus eſt alter liber: ubi agitur *de Hominis reformatione in Paradiſo delitiarum deformati, ac per Incarnationem Filii Dei in Paradiſo virginea reparati.* Ibidem eodem anno. Librum hunc Antuerpiæ manens auctor prelo ſubjecit.

In Pſalmum L. Miſerere mei Deus &c. Waddingo referente.

Trilogium Evangelicum, ſive de Chriſti Paſſione, Reſurrectione & Aſcenſione. Antuerpiæ apud Gaſparem Cocum anno 1536. Pariſiiſque ſequenti.

Poſtumum prodiit *Concionum* ſyſtema, ſcilicet:

Pars Meridionalis in accommodas hiſce temporibus allegorias, hermeniaſque mirabiles Evangeliorum Dominicalium totius anni. Nuncupavit hanc ex cœnobio Pariſienſis urbis, in quo degebat anno MDXXXIII. illuſt. D. Alphonſo Manrique, Hiſpalenſi archiepiſcopo. Cæſarauguſtæ 1546. Medinæque anno 1554. Romæque apud Dominicum Baſſam anno 1590. in 8.

Pars Occidentalis in accommodas hiſce temporibus Evangeliorum Quadrageſimalium expoſitiones a Dominica Septuageſimæ uſque ad Feriam ſecundam Reſurrectionis. Simul editi

ſunt

ſunt *ſeptem* illi *Sermones ſuper Beatus venter*, & *Paſſio compaſſionis Chriſti*. Pariſiis anno 1546. in officina Petri Gealtherot 8. Cæſaraugustæ eodem anno. Lugduni 1560. Venetiis 1572. apud Jacobum Simbenum. Medinæque anno 1554.

Cogitabat opus abſolvere *Orientalis* & *Septentrionalis* partium adjunctione: *ſicut enim Sol* (verba auctoris ſunt in *Meridionalis* procœmio) *omnem peragrat mundum oriens & occidens, & dum girat per meridiem radios ſuos mittit ad ſeptentriones; ſic Dominus meus Jeſus oritur in ſuo Natali, quod in fine Adventus Domini celebramus, cognoſcit occaſum ſuum tempore Quadrageſimæ, in cujus fine Paſſio Chriſti agitur; luſtravit per meridiem dum vixit, ac perinde in ſeptentriones, id eſt Sanctos, immiſit ſuorum exemplorum radios.* Cogitabat, inquam, *Orientalem* partem Adventui Dominico, *Septentrionalem* Sanctorum feſtis dedicare, quas tamen nuſquam edidit.

Tractatus de Euchariſtia. Waddingo auctore. Prodiit hic in lucem vulgari Italiæ ſermone cum hoc titulo: *Il convito delle gratie del Santiſſimo Sacramento dell' Altare*, interprete Julio Zanchini. Venetiis apud Joannem Baptiſtam Ciotti 1599. 12.

De Myſtica Theologia, ſive Hiſpana, ſive Latina lingua, ſcripſit, ſupreſſoque nomine in lucem edidit, quod ipſe refert in laudata *Meridionalis* partis præfatione.

Vernaculi autem ſermonis certa monumenta hæc ſunt, quæ operæ pretium eſſet prelo denuo ſubjici:

Abecedario Eſpiritual de las circunſtancias de la Paſion de Chriſto Nueſtro Señor, y otros myſterios, quinque voluminibus: quorum 1. prodiit Hiſpali ex officina Joannis Cromberger anno 1528. in 4. & hoc quidem in Italicum vertit Franciſcus Moneta, ediditque Venetiis 1583. apud Tolerum. Secunda pars Hiſpali anno 1530. typis Joannis Varelæ cum hac notatione: *Segunda Parte del Abecedario eſpiritual, donde ſe tratan diverſos exercicios en cada letra el ſuyo.* Aliæ alibi excuſæ ſunt. Saltem quintum volumen ſive pars, *Conſuelo de pobres, y aviſo de ricos* nuncupata, poſt auctoris obitum prodiit in publicum, Antonio Guevaræ Mindonienſi epiſcopo nuncupata, Burgis 1541. *Abecedarium* hoc, ſive ejus tertiam partem, commendat ut credimus pietatis amatoribus ſapientiſſima virgo Thereſia de Jeſu in libro *De vita ſua* cap. IV.

Norte de los Eſtados, en que ſe da regla de vivir a los mancebos y caſados, y viudos, y a todos los continentes, y ſe tratan muy por eſtenſo los remedios del deſaſtrado caſamiento, enſeñando que tal a de ſer la vida del Chriſtiano caſado. Burgis apud Joannem Junti 1541. & 1550.

De las cinco llagas de Nueſtro Señor Jeſu-Chriſto: quod opus ſcio vertiſſe ex Hiſpana in Italicam linguam Sebaſtianum Ugolinum, abbatem Siculum, Regiæ majeſtati a ſacris, Romæque edidiſſe apud Guilielmum Faciottum 1616. in 4.

Obiiſſe creditur circa annum MDXL.

F. FRANCISCUS DE OVANDO MOGOLLON DE PAREDES, ex urbe Caceres Extremaduræ oriundus, ſacræ Minorum familiæ ſe quindecim annis natum Salmanticæ dedit, in quo gymnaſio Leonem Caſtrium Latinæ & Græcæ linguæ, Antonium Cordubenſem, itidem Franciſcanum, theologiæ præceptores ſortitus eſt. Provinciæ Sancti Michaelis præerat cum publicavit:

Breviloquium Scholaſticæ Theologiæ in IV. libros Magiſtri ſententiarum: duobus tomis. Salmanticæ 1584. 4.

Expoſitionem ab eo factam *Regulæ Sancti Franciſci* laudat Ludovicus Mirandenſis, ejuſdem argumenti enarrator.

FRANCISCUS DE OVIEDO, Matritenſis, Jeſuita, in Complutenſi collegio, in quo & deceſſit, primarius fuit ſacræ ſcientiæ profeſſor, Apoſtoliciſque Fidei judicibus a cenſione theologica. Dedit foras:

Integrum Curſum Philoſophicum. Lugduni, duobus tomis, apud Proſt 1640. in folio.

Tractatus ſcholaſticos & morales reſpondentes Primæ Secundæ Sancti Thomæ: duabus partibus. Lugduni apud Petrum Proſt & ſocios 1646. in folio.

Tractatus De Fide, Spe, & Charitate ad Secundam Secundæ S. Thomæ.

FRANCISCUS PACHECO, Hiſpalenſis, patriæ eccleſiæ canonicus, vir præſtanti eruditione, poetaque Latinorum potioribus connumerandus, magno inter cives ſuos pretio habitus ſæculo ſuperiori, quod eum tulit, & ſuſtulit integerrimis moribus ornatum, vereque pium.

Catalogum formavit *Archiepiſcoporum Hiſpalenſium* cum *elegantiſſimis elogiis* carmine ſcriptis: quæ in veſtibulo aulæ capitularis eccleſiæ ejuſdem publicata ſunt.

Adminiſtravit Hiſpali noſocomium, quod Cardinalis vocant, ab erectore D. Joanne de Cervantes S. R. E. cardinali, quo munere fungebatur cum Alphonſus Morgadus urbis *Hiſpalenſis* conſcribebat *Hiſtoriam*, in cujus lib. IV. mentioneque hujus piæ domus, Franciſci Pacieci meminit. Capellæ Regiæ in eadem eccleſia Hiſpalenſi archicapellanum fuiſſe alii ajunt.

FRAN-

FRANCISCUS PACHECO, Hiſpalenſis, alterius jam laudati Franciſci Pacieci ut ſuſpicor ex fratre nepos, pictoriam artem non tantum excoluit, induſtriæque ſuæ plura Hiſpali atque alibi monumenta reliquit, ſed & calamo illuſtrare ipſam conatus eſt ſcribens:

Arte de la Pintura, ſu antiguedad y grandezas. Hiſpali apud Simonem Fajardum 1649. in 4.

Depinxit quoque *Imagines virorum illuſtrium*, quos beneficio longæ ætatis plurimos novit, adjunxitque *elogia*, unoque volumine compactas comiti duci Olivarum nuncupavit, in cujus bibliotheca, aut bibliothecæ reliquiis, ubi ubi ſunt, latet. Generum Paciecus habuit Didacum Velazquez, Regium pictorem, ante aliquot annos denatum, in effigiebus hominum ad vivum ducendis ævo hoc noſtro clariſſimum.

D. FRANCISCUS DE PADILLA, Antiquarienſis, doctor theologus, & in lyceo Hiſpalenſi hujus ſcientiæ primarius profeſſor, cappellanus fuit Toleti Regius capellæ illius, quam Regum Novorum appellant, Philippi II. Regis Catholici beneficio, deindeque in Malacitana eccleſia canonicus, ac theſauri ſive ſacrorum vaſorum præpoſitus. Is cum indignaretur deeſſe nobis Eccleſiaſticam rerum noſtrarum Hiſtoriam, quæ quidem huic argumento præcipue inſiſteret, profanis inſuper habitis, aut non niſi ex tranſitu, quatenus intelligendis ſacris opus ſit, pertractatis tentavit rem, & ex bona parte compos fuit voti factus, ſcribens:

Hiſtoria Eccleſiaſtica de Eſpaña: duobus tomis. Malacæ 1605. apud Claudium Bolan in folio. Abſolvit utique centurias annorum ſeptem; reliquæ deſiderantur. Hujus quoque ſunt:

Conciliorum omnium Chronologia: Latine ſcripta. Uti et:

Tabulæ Septem Eccleſiæ Sacramentorum. Matriti 1587. Hiſpane vero hæc:

Oratorio real, en que ſe contienen muchas oraciones &c. Matriti apud Petrum Madrigal 1592. in 8.

Inſtruccion de Curas. Malacæ 1603.

Hiſtoria de la Santa Caſa de Nueſtra Señora de Loreto. Matriti 1588. in 8.

Obiit xv. Maii MDCVII.

D. FRANCISCUS DE PALACIOS, Burgenſis eccleſiæ canonicus, deinde Hiſpalenſis portionarius, abbas demum Aquilaris, ſub nomine ut credimus Andreæ Garſiæ de Molina ſcripſit:

Contra la ſupoſicion del Chronico de Hauberto Hiſpalenſe, ſive *Diſcurſo Hiſtorico Judridico contra el intitulado Hauberto Hiſpalenſe* &c. Matriti 1669. in 4.

FRANCISCUS PALOMINO, qui ſe bachalaurum vocat pro more ſuæ ætatis, ſacerdos ordinis S. Jacobi cœnobii de Ucles, vertit ex Latino in Hiſpanum:

Batalla o Pelea del Anima de Aurelio Prudencio: hæc eſt *Pſycomagia*. Editam hanc interpretationem anno 1529. vidimus penes D. Joannem Lucam Corteſium, amicum noſtrum.

FRANCISCUS PARDO, capellanus, ut vocatur chori Tlaſcalenſis, ſive Angelopolitanæ urbis Novæ Hiſpaniæ matricis eccleſiæ, ſcripſit:

Vida y virtudes heroycas de la Madre Maria de Jeſus, Religioſa profeſa en el Convento de la Concepcion de la Ciudad de los Angeles. Mexici apud viduam Bernardi Calderon 1676. in 4.

F. FRANCISCUS DE PAREJA, Auñonenſis (Toletanæ dioeceſis Auñon oppidum eſt) Franciſcanus, provinciæ Floridæ, ſeu Sanctæ Helenæ in America præfectus, edidit:

Cateciſmo, y examen para los que comulgan, en lengua Caſtellana, y Timuquana. Mexici 1614. 8. & 1627.

Confeſionario. Mexici 1612. in 8. niſi idem opus ſit.

Grammatica de la lengua Timuquana. Mexici 1614.

F. FRANCISCUS DE PAZ, ordinis Redemptorum ſub Beatæ Virginis de Mercede titulo, celebratur a domeſticis auctor:

Commentariorum in libros Regum. Alteriuſque operis:

De Poteſtate regia. Sed cuinam ſæculo hunc adſcribant ipſi quoque ambigunt, nempe Alphonſus de Roxas in *Catalogo Virorum Illuſtrium* hujus ordinis, & Petrus a Santo Cecilio in libello adhuc inedito de ejuſdem familiæ *Scriptoribus.*

F. FRANCISCUS DE PAZ, Salmantinus, Carmelita, ſcripſiſſe dicitur:

Aſſerta ſelectiſſimæ Theologiæ, Gaſpari cardinali Borgiæ nuncupata.

Chronicon item *ordinis ſui* ad limam reduxiſſe dicitur, quod obeunte diem ſuum noſtro promulgari deſiit. Salmanticæ id contigiſſe anno MDCXIV. notatum invenio.

FRANCISCUS DE LA PEÑA, Frexenalenſis (Frexenal oppidum Extremaduræ intellige) ſacerdos, nuncupavit Joanni Ribe-

beræ, Pacenſi epiſcopo, electo jam Valentino antiſtiti:

Inſtruccion Catolica para bien morir. Salmanticæ apud Joannem Perier 1574. in 8.

FRANCISCUS PEÑA, domo Aragonius, ex oppido Villaroya de los Pinares Cæſarauguſtani ſacri territorii, juriſconſultus ac theologus evaſit clariſſimus e Valentina ſchola, cujus ſacræ ſcientiæ profeſſorem eximium Joannem Blaſium Navarrum adeptus fuit ibi præceptorem. Romæ theatrum habuit ſuæ virtutis, namque a Philippo II. Rege Catholico judex cauſarum pontificiarum, qui & Rotæ Auditor audit, deſignatus munere iſto cum integerrime, tum magna doctrinæ atque eruditionis celebritate functus eſt; quem laudis atque erga Romanam eccleſiam officiorum curſum ne rumperet, canonicum in Cæſarauguſtana eccleſia ſacerdotium prius, deinde & Albarrazinenſis ſedis infulas repudiavit, ditatus ob hanc temperantiam a Rege ſuo penſionibus opimis, majorique apud eum in dies gratia atque exiſtimatione. Porro hic maximi momenti rebus a Pontifice expediendis vicaria præfuit opera. In his Sanctorum Didaci Complutenſis, Hyacinthi, Raymundi, Caroli Borromæi, & Franciſcæ Romanæ canonicam apotheoſim judex promovit Apoſtolicus. Interim quaſi a manu & ſtudiis fuit Hiſpaniarum legatis ſui temporis æqualibus, cujus rei quamplura ſuper magni momenti rebus vota in ſchedis archivii noſtri Romani extantia fidem faciunt. Tandem dierum plenus, quippe annis duobus ſeptuagenario major, hujuſque ſæculi XII. ingenti urbis mœrore extinguitur, ſolatium relinquens non mediocre in operibus editis, quorum hic elenchus:

In Directorium Inquiſitorum a Nicolao Eimerico conſcriptum, commentaria: quæ permittente Gregorio XIII. P. M. una cum *Directorio* ipſo Romæ prodierunt anno 1578. ex ædibus Populi Romani. Deinde 1585. & 1587. apud Georgium Ferrarium. Venetiiſque auctum & multis bullis Apoſtolicis locupletatum opus totum apud Marcum Antonium Zalterium 1607. folio. Flores ex his Commentariis collegit Aloyſius Barioſa, ediditque Mediolani 1610. in 8.

Vitam S. Raymundi de Pennaforte, a vetuſto anonymo ſcriptore breviter collectam, *notis* illuſtravit, & duobus libellis auxit; quorum prior de quibuſdam S. Raymundi poſt mortem miraculis, alter de geſtis Canonizationis. Romæ 1601. Hoc opus Hiſpane converſum editum fuit Cordubæ in 8.

De Vita, miraculis, & actis Canonizationis S. Didaci lib. tres: ad Philippum II. Hiſpaniarum Regem. Romæ 1589. in 4.

Inſtructio ſeu Praxis Inquiſitorum. Hanc edidit una cum opere ſuo *De Officio S. Inquiſitionis* Cæſar Carena Cremonæ anno 1655. in folio. Olim edita eſt in 4.

De forma procedendi contra Inquiſitos de Hæreſi: extat inter *Tractatus Doctorum* tomo IX. parte II.

In Ambroſii de Vignate Tractatum de Hæreſi Commentaria. Et:

In Pauli Grillandi de Hæreticis, & eorum pœnis notæ. Romæ anno 1581. in 4. apud Georgium Ferrarium.

In Bernardi Comenſis Dominicani Lucernam Inquiſitorum notæ. Simul ad ejuſdem *Tractatum de Strigibus.* Romæ anno 1584. in 4. Adjunxit his *Tractatus duos Joannis Gerſonis*: alterum *de proteſtatione circa materiam fidei contra hæreſes diverſas*: alterum *de ſignis pertinaciæ.*

Reſponſio Canonica ad ſcriptum nuper editum in cauſa Henrici Borbonii, quo illius fautores perſuadere nituntur Epiſcopos in Francia jure illos abſolvere potuiſſe ab excommunicatione in caſu Sedi Apoſtolicæ reſervato. Romæ 1595.

Cenſura in Arreſtum Parlamentale Curiæ Criminalis Pariſienſis pronuntiatum XXIX. Novembris anno MDXCIV. contra Joannem Caſtellum & reverendos Patres Societatis Jeſu. Romæ apud Nicolaum Mutium anno 1595. in 4.

De Temporali regno Chriſti. Romæ apud Stephanum Paulinum 1611. 4.

De Hæreticis, & tempore gratiæ, quod ab hæreſi ad Catholicam fidem redeuntibus interdum concedi ſolet: MS. eſt in bibliotheca eminentiſſimi cardinalis Barberini, cod. CLXXIII. Incipit procœmium: *In vetuſtis libris MSS.*

Commentarius de S. Agnetis, & Sanctæ Conſtantiæ inventione: MS. in eadem bibliotheca. Sive *Baſilica S. Agnetis ſæpe inſtaurata, ſeu renovata*: ad cardinalem Alexandrum de Medicis, cod. MCCXXXIV.

Vitam S. Caroli Borromæi ſcripſiſſe etiam dicitur, quam non vidimus. Hanc tamen vertit in Hiſpanicum D. Ferdinandus Arias de Saavedra, Hiſpalenſis, ediditque Hiſpali anno 1609. 8. Hujus quoque nomen præ ſe fert liber Italicus ita inſcriptus:

Relatione ſummaria della vita, ſantita, miracoli & atti, & Canonizatione di Santa Franceſca Romana. Romæ apud Bartholomæum Gianetti 1608. in 8.

Deciſiones ſacræ Rotæ, ab eo formatas noſtro ævo collegit, ediditque D. Didacus Antonius Frances de Urritigoiti, archipresbyter Darocenſis in eccleſia Cæſarauguſtana, nunc jam Balbaſtrenſis epiſcopus, duobus tomis. Priorem edidit Petrus Proſt & ſocii

1648. in folio, posteriorem Philippus Borde & socii 1650. Antonius Augustinus dialogo XX. libri prioris *De emendatione Gratiani* catalogum appendit eorum, qui sub Piis IV. & V. emendationi Gratiani præfecti fuere, quorum postremus noster legitur ita notatus: *Franciscus Peña, Hispanus, cujus sunt Additiones Decretalium, sine nomine, quia templum Dianæ incendisse visus est.* Ad quæ verba in notis Stephanus Baluzius in editione sua Parisiensi anni 1672. hujus Augustiniani pulcherrimi operis hæc habet: *Diu molestum me habuere quæ hic dicuntur de Francisco Pegna. Videbam virum fuisse doctissimum, & laudatum non solum ab hominibus qui eodem cum ipso tempore vixerunt, sed etiam ab illis qui sequuti postea sunt; & tamen Antonius Augustinus subindicare videtur aliquid adversum famæ viri, dum ait eum templum Dianæ incendisse visum esse cum Additiones Decretalium componeret, ac si Franciscus alioqui ignotus famam sibi comparare voluerit hoc labore non secus ac Erostratus incendendo templum Dianæ Ephesiæ. Per Additiones autem istas intelliguntur notæ marginales Decretalium in editione Gregorii XIII. quas nullus ferme scit esse Francisci Pegnæ, atque adeo sunt sine nomine.* Hæc ille.

FRANCISCUS DE PERALTA, Jesuitarum sodalis, Hispalensisque Anglorum collegii moderator, edidit:

Relacion, en que se da quenta del estado que oi tienen las cosas de la Religion Catolica en Ingalaterra; y la persecucion que padecen los Catolicos, y del Martyrio que padecieron dos Sacerdotes, y un lego. Hispali 1616. Hanc intexuit libro suo *de Anglicana persequutione* Didacus Yepes, lib. VI. cap. IX. §. X.

Carta del Padre Rodrigo de Cabredo Provincial de Nueva España, en que se da quenta de la dichosa muerte que tuvo en Londres la Señora Doña Luisa de Caravajal. Anno 1614. in 4. Hispali.

FRANCISCUS PERANDREU, Valentinus, Societatis Jesu sacerdos, scripsit:

De la Pasion de Christo Nuestro Señor. Valentiæ apud Hieronymum de Villagrassa 1668. in 4.

Decessit febre maligna correptus Alone, quæ Alicante vulgo audit, dum pestis ibi grassaretur, medicandis ægrorum animabus sponte addictus, Septembris mense MDCLXXI.

F. FRANCISCUS DE PEREDA, Matritensis, ordinis Prædicatorum, scripsit:

La Patrona de Madrid Nuestra Señora de Atocha: sive de Historia hujus sacræ Imaginis. Pinciæ 1604.

F. FRANCISCUS PEREIRA, Lusitanus, ordinis Eremitarum, olim Paulo V. P. M. a concionibus, provinciæque suæ præfectus, Mirandensis deinde episcopus. Obiit jam translatus in Lamecensem ecclesiam anno MDCXXI. Scripserat, sive Latine sive vernacule:

De lo que hicieron los Padres Augustinos en las provincias del Oriente. Videsis *Alphabetum Augustinianum* Thomæ de Herrera.

FRANCISCUS PEREZ, Toletanus, Latinæ linguæ professor Salmantinus, edidit:

De Latinitatis rudimentis. Salmanticæ apud Mathiam Mares 1566. 8. Toletanum diximus eum, qui in Toletana diœcesi refertur natus.

FRANCISCUS PEREZ CARRILLO, Regi Philippo III. a sacris, Regiæque ejus cappellæ advocatus fiscalis, scripsit:

Via Sacra, exercicios espirituales, y arte de bien morir. Cæsaraugustæ apud Petrum Cabarte 1619. 8.

FRANCISCUS PEREZ CASCALES DE GUADALAXARA, medicus doctor, inter Seguntinos professores primarius, scripsit librum:

De Affectionibus Puerorum. Unaque:

De morbo illo, vulgo Garrotillo appellato, cum duabus quæstionibus, altera de gerentibus utero rem appetentibus denegatum; altera vero de fascinatione. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1611. in 4.

De morbis puerorum. Matriti anno 1600. in 4.

FRANCISCUS PEREZ DE CASTILLA, Societatis Jesu, quamvis ab scriptore *Bibliothecæ* hujus familiæ illaudatus, scripsit:

Vida del P. Martin Gutierrez: cujus viri sanctitatem commendans Joannes Eusebius Nierembergius in *Viris* suis *illustribus*, hujus historiæ meminit. Moniti sumus a *Bibliotheca Societatis* ultimo auctore nullum reperiri in hujus sacræ familiæ sodalibus Franciscum Perez de Castilla, quem credit idem Giennensem typographum fuisse, apud quem edita fuit Vita P. Martini Gutierrez.

FRANCISCUS PEREZ DE SANCTA MARIA, publici juris fecit œconomicum opus ita inscriptum:

Guias discretas, y instrucciones Christianas para que los Maestros de Escuela, Ayos, Padres

dres de familia inſtruyan a los que tienen a ſu cargo. Inſtitucion de una nueva eſcuela. Valladoliti apud Franciſcum Fernandez 1622. 4.

FRANCISCUS PEREZ DE NAVARRETE, ex centurione prætor urbis Sancti Jacobi de Guaiaquil & Portus Veteris in Peruano regno, typis mandavit:

Arte de enfrenar. Matriti 1626. 4.

FRANCISCUS PEREZ DE NAXERA, Bletiſſanus, Jeſuita, de quo multa ſcribit *Societatis Bibliothecæ* auctor, ſcripſit:

Ortografia Caſtellana. Pinciæ apud Ludovicum Sanchez 1604. in 8.

Deſengaños del Alma, y memoriales divinos para todos eſtados. Ibidem apud Franciſcum Fernandez de Cordoba 1619. in 8.

Obiit quatuor & centum annis natus Pinciæ anno MDCXXIII.

F. FRANCISCUS PICHON ET MERINERO, Franciſcanus, lector ut vocant jubilatus, Toletique ſynodalis examinator, ac ſupremo concilio S. Inquiſitionis a cenſura theologica, ſcripſit:

De Deo Incarnato. Toleti 1659. 4.

De Matrimonio. Ibidem apud Franciſcum Calvo 1664. in folio.

FRANCISCUS DE LA PIEDAD, ſeu anonymus hac ſuppoſititia uſus appellatione, ſcripſit:

Theatro Jeſuitico Apologetico: Diſcurſo &c. de quo agimus in Matthæo de Moya.

F. FRANCISCUS DA PIEDADE MACIEL, Oliſiponenſis, ordinem fratrum Prædicatorum in cœnobio Goæ, urbis Indiæ Luſitanæ principis, fuit profeſſus, ſcripſitque, ſeu potius cœpit ſcribere:

Expoſitiones ſelectas Sanctorum Patrum, Doctorumque Claſſicorum in totum Hiſtoriale utriuſque paginæ textum collectas, & conceptibus prædicabilibus applicatas. Et primus quidem tomus conſtare debuit tribus partibus, *De opere ſex dierum*: quarum prima prodiit Neapoli 1634. in folio: *Immenſum opus*, ait ille, *ſi adimplendum ſit, & vix intra ætatem avi mei materni Petri Corſi, Corſicæ nati, qui CXV. annis vixerat, abſolvendum.*

D. FRANCISCUS PINEL ET MONROY, Abulenſis, D. N. de Guzman, comitis de Niebla, excellentiſſimi Dom. D..... ... de Guzman Medinæſidoniæ ducis primogeniti, inſtitutor & morum formator, vir doctus ac diſertus, hiſtoriarum & antiquitatis gnarus, ac felicis venæ poeta, ſcripſit:

Retrato del Buen vaſallo copiado de la vida, y hechos de D. Andres de Cabrera primero Marques de Moya. Madriti 1677. apud Joſephum Fernandez de Buendia in folio. Vidimus quoque inter alia poetica:

Epitalamio eſcrito en las bodas de los Excelentiſimos Señores D. Juan Manuel Fernandez Pacheco, y Doña Joſefa de Benavides Silva y Manrique Marqueſes de Villena: par quibuſque hujuſmodi poematis poematium.

FRANCISCUS PINHEIRO, Luſitanus, in oppido Govea diœceſis Conimbricenſis natus, Jeſuitarum ſodalis, ac doctor theologus in academia Eborenſis urbis, primarius cum fuiſſet ſacræ ſcientiæ profeſſor edidit:

De Cenſu & Emphyteuſi tractatum. Conimbricæ typis Emmanuelis Diaz 1655. fol.

De Teſtamentis alium reliquit prelo jam maturum, cum deceſſit Conimbricæ, rector hujuſce urbis collegii, anno MDCLXI.

FRANCISCUS DE PISA, Toletanus, ſacræ theologiæ ac liberalium artium in urbis ſuæ academia decanus, Pontificiique juris doctor, in S. Catharinæ collegio, ubi fundatum iſtud gymnaſium eſt, ſodalis, atque item Muzarabum (uti vocant tredecim ſacerdotum in majori æde collegium a Franciſco Ximenio inſtitutum, qui Gothico ritu ſacra peragunt) major ſacellanus, ſcripſit:

Hiſtoria de Toledo, primera parte. Toleti anno 1605. in fol. Rurſus cura Thomæ a Tamajo 1617. in folio. Poſteriorem Eccleſiaſticis rebus deſtinatam occupatus aliis non perfecit.

Hiſtoria de la glorioſa Virgen y martir Santa Leocadia. Ibidem 1589. Iterumque cum *Toletana Hiſtoria.*

Las Tablas de las ceremonias y oficio Mozarabe. 1593. in fol. apud Petrum Rodriguez. Et 1613.

Catalogo de los Santos, o Varones inſignes de la tercera orden de San Franciſco; ſu aprobacion y alabanza: el ſumario de las Indulgencias eſpirituales, de que participan los que la ſiguen. 1617. in 4. Ibidem.

Eſtimulo de la devocion, o ſuma de exercicios eſpirituales 1586. 12. Ibidem.

Latina vero hæc reliquit, edita quidem:

Commentarios in Ariſtotelis libros de Anima. 1576. Matriti.

Manuale ad Sacramenta Eccleſiæ miniſtranda. Hujus operis condendi munus, ſic utilis & expetiti, Garſiæ Loaiſæ, tunc temporis canonico, & Guadalaxarenſi Toletanæ eccleſiæ archidiacono, a Gaſpare Quiroga præſule fuerat injunctum; at noſter, qua cauſa neſcio, ſuſcepit in ſe ſolus vicaria ope-

ra abſolvendum, editumque fuit Salmanticæ anno 1583.

Officium Sancti Dominici Silenſis (populares *de Silos* vocant). Toleti 1599.

Inedita hæc:

Summam caſuum conſcientiæ, ſive Commentarios de Sacramentis : quod opus tantum non perfecit.

De ſacris ritibus & cæremoniis.

In Divum Thomam, & Sacras Scripturas quædam commentatus eſt, & in *Ariſtotelem*: quorum catalogum præfixit ejus Toletanæ Hiſtoriæ renovatæ editioni D. Thomas Tamajo de Vargas in veſtibulo ipſo operis Piſani.

Obiit anno ætatis LXXXIII. humanæ ſalutis MDCXVI. in Segovienſi urbe, in cujus alma eccleſia erat canonicus, cum magna pietatis exiſtimatione.

F. FRANCISCUS PIZAÑO, Mercenariorum ſodalis, ſacræ theologiæ (ut vernaculo utar verbo) præſentatus, edidit:

Inſtruccion de la oracion. Compluti in 8.

F. FRANCISCUS PONCE, neſcio cui religioſæ familiæ addictus, ſcripſiſſe refertur:

Deſcripcion del reyno de Chile. In 4.

F. FRANCISCUS DE PORTES, Vallisbonæ Ciſtercienſium cœnobii monachus, publicavit a ſe confectam collectionem:

Privilegiorum Congregationis Hiſpanæ Ordinis Ciſtercienſis. Compluti 1574. in 4.

Obiit in ſuo monaſterio anno MDCXIII.

FRANCISCUS DE LA PORTILLA, ſacerdos ut ſuſpicor equeſtris militiæ S. Jacobi, edidit:

Reglas de la orden, y Cavalleria de Santiago. Tratado de ſu antigüedad, y ſin porque ſe ordeno. Antuerpiæ apud Plantinum 1598. 4.

Tratado de la Nobleza : quem vidit D. Thomas Tamajo.

FRANCISCUS PORTOCARRERO, Metellinenſis comitis filius, in eodemque oppido ad Anam fluvium natus, in Jeſuitarum ſodalitate vixit uſque ad ætatis ſuæ LXXVIII. initæ Societatis LVII. annum, multarum virtutum commendatione clarus. Scripſit:

De la Deſcenſion de Nueſtra Señora a la ſanta Igleſia de Toledo, y vida de S. Ildefonſo Arzobiſpo della. Matriti 1616. in 4.

Vertit in Hiſpanicum:

La Hiſtoria de los Martires de la legion Thebea. Reliquitque moriens Toleti anno MDCXXVI. prelo maturos:

Tractatus duos egregios, *Del Venerable Sacramento de la Euchariſtia*, et *De la Virgen Nueſtra Señora.*

D. FRANCISCUS DE PORTUGAL, Luſitanus eques, nobiliſſimus comes poſtea de Vimioſo, diſertuſque poeta, ſcripſit, a filio poſt obitum patris edenda, poemata vulgaris Caſtellanæ linguæ hoc lemmate:

Divinos y humanos verſos de D. Franciſco de Portugal por D. Lucas de Portugal ſeu filho, Comendador da Villa da Fronteira, Maeſtreſala de ſua Maeſtade. Oliſipone in officina Chraesbekiana 1652. in 4. Extat inibi auctoris vita & opera a Franciſco Ludovico de Vaſconzellos conſcripta, qui meminit alterius libri editionem expectantis hoc titulo:

Arte de Galantear, hoc eſt, artem honeſte ſerviendi Regiæ aulæ virginibus.

Sentencias Varias tribuit quoque ei Georgius Cardoſus. 1605.

Elogium eorum habes a D. Franciſco Emmanuele cent. II. epiſt. XCI. & cent. IV. epiſt. I. Luſitanum Catonem appellant domeſtici.

FRANCISCUS PRATS, Valentinus, ſcripſit:

Inſtitutiones Grammaticæ linguæ : quas Valentiæ publicavit anno 1620. in 8. Felicianus filius, Teruelenſis urbis ludi magiſter, poſt auctoris obitum.

FRANCISCUS PRATS, Majoricenſis, ſi credimus Vincentio Mut, cives ſuos qui literis aliquid conſignaverunt enarranti altero volumine *Hiſtoriæ Balearis* lib. 8. cap. 6. librum ſcripſit *Viſion deleytable* dictum.

FRANCISCUS DE PRAVES, Regius architectus, ex Italico vernaculum dedit:

El libro I. de la Arquitectura de Andres Paladio, que trata de cinco ordenes para fabricar. Valladoliti 1625. folio.

FRANCISCUS DE LA PUENTE, Burgenſis, presbyter in Regia urbe Cuſco Americæ ad meridiem poſitæ, elucubravit:

Tratado breve de la antiguedad de la Caſa de Vera, y memoria de las perſonas ſeñaladas deſte apellido, que ſe hallan en Hiſtorias y papeles. Limæ 1635. 4. Sed verus auctor libri eſt D. Fr. Ferdinandus de Vera, Cuſquenſis in America præſul, uti monet D. Joſephus Pellizerius in *Bibliotheca* ſuorum operum pag. 153.

D. FRANCISCUS DE QUEVEDO VILLEGAS, eques Sancti Jacobi, dominus uti vulgo audiebat loci Turris Joannis Abbatis, in tractu illo Caſtellæ Novæ quem nos Mancha dicimus, urbanitatis & ingenii laudem cui hoc noſtro ſæculo concedere poſ-

ſet

ſet aut vellet ante ſe neminem habuit. Nobilibus parentibus Petro Gomez a Quevedo & D. Maria de Santibañez anno MDLXXX. editus fuit Matriti, cum pater Auguſtæ imperatricis Mariæ olim a ſecretis, eidem apud ſereniſſimam Hiſpaniarum Reginam Annam, Philippi II. uxorem, officio eſſet mancipatus. Compluti dedit literis operam Latinis Græciſque, quibus & Hebraicas addidit, necnon philoſophis medicis atque theologis capacis ingenii præſtantes aliquando fructus ad invidiam uſque æqualium editurus. Nec tamen ſcholæ aut profeſſioni cuiquam voluit addictus vivere, quo peregre captis rerum experimentis doctrina homine politico & bono cive digna imbuere animum poſſet, & maturiores nonnumquam literarum proventus ex peregrinationis commercio iſto & cum exterorum quibuſque bonis commutatione colligere. Quo vitæ ſic formandæ voto minime fruſtratus fuit. Poſtquam enim experimenta virtutis atque induſtriæ ſuæ in virili ætate viris principibus, qui per Italiam Regia vice provincias adminiſtrabant, præcipueque D. Petro Gironi, Urſaonenſium duci, viro præſtantis famæ, cui Siculas indeque Neapolitanas res adminiſtranti ad latus fere ſemper hæſit, ſummopere approbaviſſet, periculoſæ plenis aleæ negotiis, non ſine præſentiſſimo vitæ periculo, immixtus & impenſus, Gallias, Italiam integram, Germaniæque partem cum tota Hiſpania peragraſſet, Matriti in curia ſubſtitit inſignitus laudato jam equeſtris militiæ honore, ſtudiis contentus, exercendoque diſciplinarum liberalium meditationibus ingenio, ſumma cum ſui nominis commendatione atque æqualium admiratione. Doctus enim ex incurſo a ſe olim diſcrimine, ob ejuſdem nuper laudati ducis amicitiam, triennalique cuſtodia periculoſæ plenum aleæ opus eſſe quod reipublicæ impenditur in Regiis aulis, longe inde ut vitam degeret, oblatum ſibi a Philippo IV. Rege munus a ſecretis ei miniſtrandi conſtanter recuſavit, admiſſit tamen titulum honore contentus. Ductaque poſt biennium, anno ſcilicet MDCXXXIV. uxore D. Eſperanza de Aragon & Cabra, Bernardi Albarrazinenſis epiſcopi ſorore, quam non poſt plures annos amiſſit, ſtudiis ſe atque amicorum conſuetudini totum reſervavit. Ex quo pleno utilitatis ac jucunditatis otio ea prodiere vorſæ omnis generis proſæque orationis in publicum monumenta, quæ cum univerſa hominum poſteritate, uſque dum Hiſpana lingua in pretio erit aliquo, auctoris ſui commemorationem adæquabunt. Compoſuit quippe ſtudiorum quorumcumque graviſſimorum ſeria cum jocorum & facetiarum ludicra arte ſic feliciter nemo ut, niſi rei gnarus, exiſtimare poſſet ad diverſa natum, aliiſve aſſuefactum quam quibus de ageret; ſive ſacrarum politicarumve rerum documenta exponeret, ſive fabulis & poeticis adinventionibus, ſaleque innocuo perfundendis ſæculi moribus, ad libentiſſimum excitandum a lectoribus riſum mentis aciem intenderet. Res enim Sanctorum geſtas, Chriſtianæ ac veræ politices dicta, philoſophorum ſeveriſſima dogmata, virorumque fama celeberrimorum actiones eo ſtylo duxit, iis eruditionis atque ingenioſiſſimæ prudentiæ geminis perornavit ut perfectiſſimos horum omnium enarratores ex æquo provocare poſſit: eo autem acumine, ea inventionum, & nove atque excellenter excogitatorum ubertate, iis ſalibus urbaniſſimiſque jocis, ea ſive carminis ſive liberi ſermonis facultate univerſos ridiculi argumenti adimplevit numeros ut non taurum feſtivis omnibus Hiſpaniæ noſtræ hominibus lumina (ut ſic dicam) obſtruxerit, ſed vel inter univerſæ antiquitatis, novioraque florentiſſimæ Italiæ, atque aliarum gentium decora ingeniorum, quæ hac via graſſata ſunt (verbo abſit invidia) quem noſtro parem dicere poſſim inveniam nullum. In poeticis nempe heroica nervoſe ac ſublimiter, lyrica venuſte, ridicula ingenioſiſſime, feſtiviſſime, atque ſic varia & inexhauſta de tenuibus quoque & ſiccis argumentis differendi copia tractavit ut accedentes ad quodcumque, hujus præcipue ultimi generis, carmen legendum vix ſine ſtupore dimittat. Senex jam propter liberius, atque Socratice ab eo, ut creditum eo temporis fuit, traductam carmine adminiſtrationem reipublicæ, in viri cujuſdam principis rerum tunc potentis indignationem incurrit, calamitatemque exilii & carceris per aliquot annos fortiter fuit & conſtanter paſſus. Tandem libertati reſtitutus vidit obitus ſui diem Villænovæ Infantum, anno hujus ſæculi XLVII. ætatis ſuæ LXVII. Opera ejus variis in locis ſeorſim ſimulque typis promulgata ſunt, præſertim fabuloſa & ludrica ſolutæ dictionis, tandemque Bruxellis tribus tomis prodierunt, ea diſtributione & ordine quo minus debuit. Quare nos ita commodius diſtribuiſſe ea neminem dubitaturum ſperamus.

Proſaica aut ſacra ſunt, aut ſacro-hiſtorica, ſive ſacro-politica, qualia hæc:

Politica de Dios, Gobierno de Chriſto, ſacada de la ſagrada Eſcritura, duabus partibus: quarum prior edita olim fuit Cæſarauguſtæ 1625. in 8. Matriti 1626. 8. Barcinone apud Stephanum Liberos eodem anno. Cui poſterior adjuncta fuit primum ut ſuſpicor poſt auctoris mortem Matriti 1655. in 8. In editione Bruxellenſi diviſæ ſunt, pars prior primo volumine, poſterior autem ſecundo edi-

edita eſt. Amſtelodami lucem vidit anno 1669. D. Franciſci a Quevedo *Politicus prudens* (quod non aliud ab iſto eſſe, quod laudamus, opus veriſimile eſt) ex Hiſpano Latine redditum.

La Caida para levantarſe, el Ciego para dar viſta, el Montante de la Igleſia en la vida de San Pablo Apoſtol. Matriti 1644. 8.

Epitome a la Hiſtoria de la admirable vida y heroicas virtudes del Beato Padre Fr. Tomas de Villanueva. Matriti apud Coſmam Delgado 1620. 8.

La Cuna y la Sepultura, doctrina para morir. Matriti, atque Hiſpali 1634. in 16.

Afecto fervoroſo del Alma agonizante, con las ſiete palabras que dixo Chriſto en la Cruz: opuſculum hoc ut credo primum prodiit Bruxellis in hac poſtrema editione.

Memorial por el Patronato de SantIago. Cæſarauguſtæ anno 1629. 8. pro unico ſcilicet Jacobi Apoſtoli patrocinio Hiſpaniarum, cujus partem Thereſiæ ſanctiſſimæ de Jeſu adjudicari debere acclamatione publica quibuſdam federat.

Carta al Rey Luis XIII. de Francia en razon de las acciones nefandas y ſacrilegios execrables, que cometio contra el derecho divino y humano Monſiur de Xatillon con el exercito deſcomulgado de Franceſes hereges. Matriti 1635. 4.

Introduccion a la vida devota compueſta por el Bienaventurado Franciſco de Sales Principe y Obiſpo de Colonia de los Allobroges : poſt veterem aliam verſionem Gallici operis Saleſii, quæ noſtro minus recta & correcta viſa fuit. Matriti 1634. in 8.

Aut profana : eaque vel hiſtorica, vel hiſtorico-moralia, vel politico-moralia, ſcilicet:

Vida de Marco Bruto, eſcrita por el texto de Plutarcho, ponderada con diſcurſos. Matriti cum prius, tum anno 1648. in 4. Hanc vitam Latine reddidit Theodorus Graſwinckelius, aliis ſat ſcriptis notus, inſcriptamque: *Politicus prudens ſub perſona M. Bruti & excurſibus politicis in ejus vitam a Plutarcho conſcriptam exhibitus* Amſtelodami ediderunt Henricus & Theodorus Boom 1669. in 4. Cui quidem Graſwinckelio interpreti noſter id maxime propter ſcriptum, inter plurimos noſtræ ætatis politicos talis eſt, ut quod de Scipione poeta Calaber olim dixerat accommodari exiſtimet poſſe:

Ille ſapit ſolus, reliqui volant velut umbræ. Sic de eo cenſet: *Nihil in hoc vulgare, nihil proteritum; totus prodeſt, totus delectat; eſt quoque eorum quæ ſuggerit ea ſeries ut cum ingerant ſe multa egregia, vel ad primos obtutus ſuperſint tamen plura, ſed duntaxat oculis pectoris hauriendæ, & per intellectum ſe in momenta rerum, quas ex longo præviderit, penetratura.* Hæc ille & alia.

De los Remedios de qualquier Fortuna; Libro de Lucio Anneo Seneca traducido con adiciones, que ſirven de comento. Matriti apud Joannem Martinez 1638. Falſo tamen hic liber tribuitur Senecæ.

Virtud militante contra las quatro peſtes del Mundo, Invidia, Ingratitud, Sobervia, y Avaricia, con los quatro ſantaſmas, deſprecio de la muerte, vida, pobreza y enfermedad. Cæſarauguſtæ apud heredes Petri de Lanaja 1651. in 8.

El Romulo del Marques Virgilio Malvezzi. Matriti 1636. in 16. Ex Italico auctoris Hiſpane converſum opuſculum.

Carta de lo que ſucedio en el viage que el Rey D. Felipe IV. hizo a la Andaluzia.

Aut tandem jocoſa : ſive joco-ſeria, aut ſatyrico-moralia, hæc ſcilicet:

Los Sueños. Quo nomine veniunt omnes hi tractatus, variis locis atque annis excuſi recuſique:

El Sueño de las Calaveras.
El Alguacil Alguazilado.
Las Zahurdas de Pluton.
El Mundo por de dentro.
El Entremetido, la Dueña y el Soplon.

Viſita de los chiſtes. Variis locis prodierunt, & Barcinone apud Petrum de la Cavalleria 1628. 8.

Gallice omnia hæc vertit dominus de la Geneſte hac inſcriptione: *Les viſions de Dom Franciſco de Quevedo Villegas, augmentées de l' enfer reformé, traduites de Eſpañol par le Sieur de la Gineſte.* Pariſiis 1641. in 8. Deinde Rhotomagi 1653. in 8. apud Jacobum Heroult. His ſomniis adjunguntur minutiora alia, æque feſtiva, ſcilicet:

Cartas del Cavallero de la Tenaza : quæ & Gallice leguntur.

Libro de todas las coſas y otras muchas mas.

La Culta Latini-parla.

Cuento de cuentos.

Caſa de los locos de Amor : ad D. Laurentium de vander Hammen & Leon. Qui Laurentius verus auctor eſt hujus opuſculi, quod ex ore ipſius Granatæ audivi, non Franciſcus noſter, cujus ingenium & ſtylum ne minimum quidem ſapit.

Tira la piedra y eſconde la mano.

Prematica del Tiempo.

Carta de las calidades de un Caſamiento.

Hiſtoria y vida del Gran Tacaño, alias, del Buſcon. Sæpius in 8. Quæ & Gallice prodiit ab anonymo converſa hac inſcriptione *L' Aventurier Buſcon, Hiſtoire facecieuſe, enſemble les letres du Chevalier de l' Eſpargne.* Lugduni apud Petrum Bailly 1644. in 8.

La

La Fortuna con ſeſo, y la Hora de todos; Fantaſia Moral. Cæſarauguſtæ prodiit poſtumus hic liber anno 1650. in 8. nuncupatus ab aſcititio auctore D. Stephano Pluvianes.

Manu exaratus liber alius extat ſic inſcriptus:

Providencia de Dios padecida de los que la niegan, gozada de los que la confieſan. Doctrina eſtudiada en los guſanos, y perſecucion de Job. Incipit: *Suelen decir por oprobio* &c.

Metrica omnis generis, præter ea quæ olim prodierunt ſeorſim, de quibus poſtea, uno volumine edita ſunt induſtria & opera D. Joſephi Gonzalez de Salas, viri admodum eruditi, qui & diſſertationes in unumquodque carminis genus adjunxit, notuliſque per marginem ſparſis obſcurioribus quibuſdam locis facem immiſit, ſyſtematis hic titulus:

Parnaſo Eſpañol. Matriti anno 1648. in 4. Deinde 1650. apud Didacum Diaz de la Carrera. Tertio Bruxellis ex officina Foppens 1660. in 4. quæ tertia pars ſeu volumen eſt hujus Bruxellenſis editionis. Deſiderantur adhuc ex novem Muſis hujus Parnaſſi tres ultimæ, quas invidit nobis laudati Joſephi obitus. Deſiderabantur quidem cum hæc ſcriberemus, ſed prodierunt poſtea:

Las Tres Muſas Caſtellanas ſegunda cumbre del Parnaſo Eſpañol: ex bibliotheca D. Petri de Alderete Quevedo & Villegas, propinqui & heredis. Matriti 1670. in 4. typis Regiis.

Ediderat olim:

Epicteto Eſpañol en verſos con conſonantes: con el origen de los Eſtoicos, y ſu defenſa contra Plutarcho, y defenſa de Epicuro contra la opinion comun. Matriti 1635. in 12.

Phocilides Filoſofo Griego traducido en verſo ſuelto. Simul cum *Epicteto.*

D. Thomas Tamajo de Vargas in *Defenſione Joannis Marianæ* pag. 38. ſcriptas habere ait Quevedum, perſuaſione ejus prope diem edendas, *in omne genus Scriptorum, Hebræorum, Græcorum, Latinorum obſervationes.* Poſt hæc ſcripta incidimus primum in Franciſci noſtri *Vitam* auctore D. Paulo Antonio de Tarſia, Italo Cuperſanenſi, viro docto, qui fato jam functus eſt, Hiſpane atque erudite conſcriptam, Matritique a Paulo de Val typis in 8. anno 1663. commiſſam. Unde contigit quædam nos corrigere, quædamve adjungere olim annotatis poſſe. Nam præter edita ab auctore noſtro in vulgus opera, Vitæ huic annexam legimus:

Una Carta que eſcrivió a D. Antonio de Mendoza Cavallero del habito de Calatrava, y Ayuda de Camara del Rey D. Felipe IV. en que prueba que el hombre ſabio no debe temer la neceſidad del morir.

Reliquiſſe eum quoque in ſchedis alia quæ hodie aſſervantur a D. Petro de Alderete & Quevedo, ejuſdem ex Margarita ſorore nepote heredeque; multa autem plura vivo fuiſſe ſubtracta & occultata ex eadem *Vita* diſcimus. Extant quidem opuſcula duo præter alia, affecta & imperfecta, ſcilicet:

Flores de Corte.

Coſas mas corrientes de Madrid, y que mas ſe uſan, por alfabeto.

Deperditorum vero manu ipſe propria annotatam reliquit ſeriem, quæ non ignorari ad famam ejus pertinet, neve alieno ſub nomine adoptivos olim ſortiri facile parentes poſſint. Ea hæc ſunt:

Teatro de la Hiſtoria.

La Felicidad deſdichada.

Conſideraciones ſobre el Teſtamento nuevo, Vida de Chriſto.

Algunas Epiſtolas y Controverſias de Seneca traducidas y ponderadas.

Dichos y hechos del Duque de Oſuna en Flandes, Eſpaña, Napoles y Sicilia.

Diſcurſo de las Laminas del Monte ſanto de Granada.

La Isla de los Monopanthos.

Tratado contra los Judios.

Traducion y comento al modo de confeſar de Santo Thomas.

Vida y Martyrio del P. Marcelo Maſtrillo de la Compañia de Jeſus.

Hiſtoria Latina en defenſa de Eſpaña, y en favor de la Reyna Madre.

Vida de Santo Thomas de Villanueva, cujus *Compendium* publicavit.

Tratado de la Inmortalidad del Anima.

Algunas Comedias: quarum duæ in theatris Matritenſibus exhibitæ non ſine plauſu dicuntur fuiſſe.

D. FRANCISCUS DE QUINTANA, Matritenſis, philoſophicis atque theologicis imbutus diſciplinis, edidit latens ſub nomine Franciſci de las Cuebas:

Experiencias de Amor y Fortuna. Tum alibi, tum Glennii apud Petrum Cueſtam 1646. in 8. quod opus Italice verſum extat per Barthol. della Bella, Venetiis anno 1654. in 12.

Proprio autem:

La Hiſtoria de Hipolito, y Aminta: proſaicum & amatorium poema. Matriti anno 1627. in 4.

F. FRANCISCUS DE QUIÑONES, Legionenſis, nobiliſſimam in ſæculo nactus originem, utpote filius Didaci Fernandez de Quiñones, comitis primi de Luna, ex Joanna Henriquez Henrici, comitis de Alva-deliſte, nata, religioſum Franciſcanorum vitæ ſtatum præ ea habuit, ac præ ſtemmate gentilitio Fran-

Franciſci ab Angelis appellationem. Cujus quidem familiæ integræ, poſt adimpleta laudabiliter domeſtica cum ſtudiorum tum regiminis munera, renuntiatus fuit Burgis anno MDXXII. generalis miniſter. Carolo Auguſto reatus conſitenti aures præbuiſſe dicitur. Ab eoque ad Clementem VII. Papam venit Romam, atque inde a Clemente ad Carolum rediit quo tempore Cæſariani exercitus impotentia divina omnia & humana præ ſævitate morum ac temporum conculcaverat. Bene autem ſecum actæ rei teſtimonium daturus Pontifex collegio eum aggregavit purpuratorum patrum, nec diu poſt infulis Caurienſis eccleſiæ, annuente ac ſupplicante Cæſare, decoravit. Romæ ad S. Crucis in Hieruſalem, cujus baſilicæ appellabatur titulo, pietatis ſuæ ac munificentiæ teſtimonia non obſcura reliquit, in qua & terræ mandatus fuit, cum Verulis in Latio menſe Octobris MDXL. vivis abreptus fuiſſet. Singulare interim viri, æque docti piique, de literis ac doctrina eccleſiæ meritum in eo collocatum communis perſuaſio eſt quod, Clementis ejuſdem hortatu:

Breviarium Romanum confecerit, aliquanto brevius, ſed numeris omnibus Pauli Papæ III. judicio, qui approbavit, atque eccleſiæ totius perfectum & abſolutum, quod Romæ publicavit anno MDXXXVI. In quo tamen opera uſus fuit Didaci a Neyla, ut in eo jam annotatum manet, Joanneſque Geneſius Sepulveda diſerte affirmat in centeſima ſuarum epiſtolarum ad eumdem data. In eo vero ſibi adeo placuit anonymus quidam auctor *Conſultationis de reformandis Horis Canonicis* ut cauſam quærat, nec inveniat, ſubſequutæ deinceps aliquando hujus Breviarii prohibitionis. Verba hujus quæreſis apud Waddingum. Reliquit etiam:

Regiſtrum accuratum *ſui Generalatus*: quod penes ſe idem Waddingus habuit.

Compilatio item *omnium Privilegiorum Minoribus conceſſorum* Hiſpali typis edita 1530. ejuſdem curæ debetur. Plura de eo Waddingus, & Davila noſter in *Theatro Eccleſiaſtico Caurienſis Eccleſiæ*.

FRANCISCUS RADES DE ANDRADA, ſacerdos religioſæ militiæ Calatravenſis, Philippo II. Regi Catholico a ſacris, vir noſtrarum hiſtoriarum induſtrius enarrator, ac optimæ fidei & judicij ſcriptor, edidit, eo nomine ab Ambroſio Morali laudatus lib. IX. *Hiſtoriarum* cap. VII.

Coronica de las tres Ordenes y Cavallerias de Sant Iago, Calatrava, y Alcantara. Toleti 1572. in folio.

Catalogo de las obligaciones, que los Cavalleros Comendadores, Priores y otros religioſos de la orden y Cavalleria de Calatrava tienen en razon de ſu abito y profeſion. Toleti apud Joannem de Ayala 1571. in 8.

Genealogia de los Ponces de Leon. MS. quam vidit D. Thomas Tamajus.

Nobiliario: hoc opus adhuc latet, ac poſſidere ſe id MS. teſtatus fuit Thomas Herrera Auguſtinianus in *Chronico* vernacule ſcripto *Salmantinæ* ſodalium *domus* cap. XIV. aliique. Toletanis civibus adſcribit hunc D. Thomas Tamajus in *Collectione librorum Hiſpanorum*.

D. FRANCISCUS RAMIREZ DE HARO, eques ordinis Sancti Jacobi, vertit ex Latino in vernaculam noſtræ gentis linguam:

Libro de los Quatro Noviſimos de Dionyſio Cartuſiano. Matriti 1630. in 8. Quæ tamen interpretatio prohibitionis notam apud nos incurrit.

D. FRANCISCUS RAMOS DEL MANZANO, domo ex Salmantica urbe, natus, educatus inter ſtudia gymnaſii iſtius ampliſſimi, profperrimiſque inſtructus a natura ipſa ſingularis ingenii, memoriæ præſentiſſimæ, ac defæcati judicii dotibus exquiſitam ſtudiis primum humanitatis, deinde jurisprudentiæ induſtriam ſub optimis præceptoribus mancipavit. Adoleſcens adhuc in primis jam ipſe numerabatur, ex quibus ſchola hæc optimum quemque ad docendi munus non ſine prævia multiplicis experimenti probatione admittere ſolet. Quare ad album juris Civilis profeſſorum mature receptus in omnibus academicis docendi locis & gradibus ſumma cum admiratione hominum & plauſu emicuit, donec ad primæ horæ diei cathedram, quæ honorificentiſſima eſt omnium aliarum, aſcenderet. Doctrinæ ibi tam legalis quam variæ, tam ſacræ quam profanæ, tam ſeveræ quam amœnioris & politioris locupletem geſtare animum quotidianis experimentis fuit compertus; eaque vigere in prælectionibus publicis & concertationibus ſcholaſticis ingenii alacritate & ſubtilitate, memoriæ excellentia, dicendique majeſtate ac decore ut collegarum, quos habuit, doctiſſimorum cenſione vix alius tot propitiæ naturæ dotibus æqualem omnino induſtriam laboremque induxiſſe, aut inducere potuiſſe videretur, principemque ſuæ artis locum libenter omnes ei concederent. Sed ne hoc tanto præceptore academia iſta diutius frueretur Philippus Rex noſter IV. fecit, creans ipſum, inſtante Montisregis comite, qui rerum Italicarum conſiliis præerat, Extraordinarii ut vocant Mediolanenſis ſenatus præſidem. Hinc adlectus inter patres ſupre-

premi ejuſdem Italiæ concilii, non diu poſt ad Caſtellæ alterum, hoc eſt, ampliſſimum omnium ordinem qui apud nos publicam gerunt rem, transfertur. Homo tamen ad omnia egregia natus, & ipſe idoneus ante alios viſus fuit cui dignitate ſpectabili, ſermonis tam Latini quam vulgaris facundia ornato, judicii præſtantia (quo ſumme eſt ad rem opus) atque omnigena eruditione prædito ſcribendi partes committerentur res ab eodem Rege noſtro geſtas pace belloque, quas nemo hactenus pro dignitate tractavit. Parabat jam huic ponderi geſtientes humeros, nactus quippe liberalibus ſtudiis, quibus ſummopere delectatur, excolendis patentem campum; & ecce adminiſtrare jubetur vices abſentis tunc concilii Indiarum præſidis (erat is D. Gaſpar de Bracamonte, Peñarandæ comes, qui Neapolitanum moderabatur regnum) nempe hiſtoricis lucubrationibus in aliud tempus ſepoſitis, quaſi carere ejus induſtria publicæ nequirent rei momenta, curiaque & forum domeſticis ac privatis occupationibus hominem invidiſſent. Uſque dum reverſo Bracamontio iterum feceſſit ad munus ſuum gerendum; quod ita cum ſenatoris vicibus compoſuerat Rex maximus, ut liberum & arbitrarium Ramo eſſet Regio hiſtorico manere domi intentum operi, aut in ſenatum venire. Nec adhuc tamen ei diu licuit hac uti conditione, quippe qui ſuccedenti Carolo Regi noſtro in Philippi IV. parentis magni locum ea in ætate, quæ puerilibus rudimentis, tamque literariæ quam Chriſtianæ doctrinæ præceptis imbuenda fuit, magiſtri operas, ante biennium huic deſtinatus muneri, nunc exhibet, ornatus inſuper cameræ Regiæ ut vocant Caſtellæ munere. Ramum auctorem habet:

El Memorial a Nueſtro Santiſimo Padre Alexandro VII. ſobre la proviſion de las Igleſias que eſtan vacantes en la Corona de Portugal. Matriti prius ſermone Hiſpano, circa annum 1659. deinde Neapoli Italico apud Ægidium Longum 1661. folio. Item ſuccedentibus in media pace tumultibus bellicis, aggredienteque Gallo Rege provincias Belgicas (quo jure notum ſatis eſt univerſæ Europæ) libello a Gallis prætexendæ irruptioni phantaſtico juſtitiæ titulo in publicum emiſſo oppoſuit:

Reſpueſta de Eſpaña al Manifieſto de Francia. Matriti 1668. in folio. Cujus interpretationem Latinam adornabat Joannes filius, Regius ſenator, cum ad meliorem vitam fuit vocatus. Dum profeſſorem adhuc Salmanticæ ageret, typis commiſit:

Diſſertationem extemporaneam ad Tit. Cajum de Uſufructu municipibus legato. Salmanticæ 1623. in 4.

Diſſertationem aliam *extemporaneam de Domeſticis & Protectoribus ad Leg. II. C. de Excommunicationibus munerum lib. X.* Ibidem 1629. 4.

Ad Leges Juliam & Papiam, & quæ ex libris Juriſconſultorum fragmenta ad illas inſcribuntur, Commentarii & reliquationes: quatuor libris, ac duabus tomis in folio. Matriti apud Joſephum Fernandez de Buendia 1678. Poſteriori annectuntur:

Ad Tit. Gaium De Uſufructu municipibus legato Diſſertatiuncula extemporanea publice apud Salmanticenſes ex ſuggeſtu habita auſpicali profeſſionis die.

Ad Cæſarum Conſtitutionem in Lege 2. Cod. De excuſat. munerum lib. X. De Immunitate Protectorum, & Præpoſitorum.

Vulgarique lingua ad inſtruendum Romæ D. Franciſci Menchaca Salmanticenſis, ex prima nobilitate civis, votum ſedi Apoſtolicæ offerendum uxorem ducendi in ſecundis nuptiis, conjugis præmortuæ ſororem:

Conſultacion ſobre que es diſpenſable para el matrimonio el impedimento del primer grado de afinidad en la linea obliqua. Ibidem 1644. in folio.

Abiit e vivis doctiſſimus ac piiſſimus ſenex, dilectiſſimuſque præceptor noſter, & Hiſpaniæ communis, ſenio confectus Matriti die IX. Februarii MDCLXXXIII.

FRANCISCUS RANGEL, Luſitanus, Portuenſis, Lazari Lopez & N. Rangel filius, Jeſuita, apud Indos juxta inſtitutum Apoſtolicæ hujus Societatis diverſatus, tranſmiſſit inde:

Relaçaõ da Chriſtiandade de Oriente: datam in urbe Macaçar XIV. Aprilis MDCXLIV. & Oliſipone editam 1645. in 4. Hujus vitam ſcripſit frater ejus germanus Auguſtinus Rangel, ejuſdem ut ſuſpicamur inſtituti. Meminit Cardoſus in *Agiologii Luſitani* volum. 2. die XII. Martii lit. i. Commentarii fol. 152. non vero *Bibliothecæ Societatis* auctores.

FRANCISCUS REBELLO FREIRE, Luſitanus, patria ex oppido Caſtanheira, prior S. Mariæ de Bucellas, alias de Purificatione de Carvalho, territorii Oliſiponenſis, edidit:

Primavera eſpiritual. Oliſipone 1664. apud Antonium Rodriguez in 4. & plura alia parare, aut parata editioni habere dicitur. Fr. Emanuel a Reſurrectione.

FRANCISCUS REDDON, Valentinus, ſcripſit:

El mayor prodigio, origen de las Miſas de San Vicente Ferrer. Matriti 1654. 8.

FRANCISCUS DE REGIBUS, vulgari Luſitana lingua DOS REYS, Luſitanus, mercator Antuerpienſis urbis, oriundus ex Tranſtagana provincia, edidit:

Campos Eliſios.

FRANCISCUS REVERTER, Catalanus ut exiſtimo, juris utriuſque doctor, in Neapolitano regno magiſtratus geſſit, probitateque ac doctrina admodum floruit. Anno quippe MDXXXII. præſes ut vocant Regiæ cameræ electus, eidem curiæ anno MDXLI. datus fuit præfectus (præſidem conſiliarium quemque, præfectum vero locumtenentem Regiæ cameræ appellant) tandemque ſupremæ curiæ ſeu cancellariæ ſenator ſive regens, hoc eſt, collateralis concilii pars, anno MDXLVII. cooptari meruit.

Moriens ille Auguſto menſe MDLXXX. inedita reliquit:

Deciſſionum Regiæ Cameræ quinque volumina: quæ adſervat Neapoli Laurentius Craſſus juriſconſultus, uti lego in *Origine Tribunalium Neapolitanæ urbis* Nicolai Topii parte III. pag. 223.

FRANCISCUS DE LA REYNA, Zamorenſis, veterinariæ artis fere inter nos princeps, ſcripſit:

Libro de Albeiteria: qui cum notis ſeu gloſſis Ferdinandi Calvi, Placentinæ urbis veterinarii, editus fuit circa annum 1602. Burgis ut credo, a Philippo Junta. Deindeque Compluti 1623. in 4. & anno 1647. in 4.

FRANCISCUS DE RIBERA, Villacaſtinenſis (oppidum eſt ſatis amplum in Segoviæ urbis territorio) Jeſuitarum presbyter, cujus inſtituti legibus ſuppoſuit ſe Salmanticæ tribus jam ſupra triginta annis natus, poſt decurſa feliciſſime ſub optimis præceptoribus ſtudiorum omnis generis ſpatia, præſertim theologica, Bibliorum ſacrorum quibus commendata eſt clavis, linguarum itidem Latinæ, Græcæ Hebraicæque; quarum præcellenti cognitione, quo magis fuit inſtructus eo facilius inoffenſo pede, apertiſque ut dici ſolet muſarum januis, adyta omnia ſcientiæ iſtius ſcientiarum, arcanaque difficillimorum librorum myſteria, ſi quis alius ætatis noſtræ, penetraſſe videtur. Collegium interim Jacobo Apoſtolo dicatum, quod in eadem academia ab erectore vocant Compoſtellæ Archiepiſcopo, unus e togatis ſodalibus habitaverat, inſigniaque theologi doctoris ſuſceperat. Quinquennio autem vix inter ſuos elapſo cathedræ ſacrorum Bibliorum præficitur, quam domi tunc primum Salmanticæ inſtituere operæ duxit pretium Societas. Sexdecim huic muneri integros annos, quibus ſuperſtes fuit, exquiſitamque in iis eruditionis & induſtriæ impendit operam. Nec religioſe minus ſolidam undecumque pietatem, inſtitutique ſui tenorem ſervavit, ut verum Balthaſaris Alvari, cujus inſtitutionem ſortitus eſt Medinæcampi Salmanticæque, diſcipulum diceres. Sciebat nempe doctrinam quamvis multiplicem abſque ſapientiæ ſtudio in revelandis divinarum inſinuationum myſteriis, tractandiſque ſacris codicibus vix aut ne vix quidem promovere.

Obiit vegeta adhuc ætate, atque eo majori deſiderio ſui relicto, quod quidem doctiſſimis editis in lucem commentariis bona ex parte levare viſus eſt, anno videlicet MDXCI. menſe Novembri quatuor annis tantum quinquagenario major. Scripta ejus:

Commentarii in XII. Prophetas minores, ſenſum eorumdem Prophetarum hiſtoricum & moralem, ſæpe etiam allegoricum complectentes. Romæ 1590. apud Jacobum Tornarium in 4. Coloniæ typis Mylii 1599. Et Birckmanni 1600. in folio. Lutetiæ 1611. Ac demum opera Ricardi Gibboni Jeſuitæ correctius Duaci typis Balthaſaris Belleri anno 1612.

Commentarii Hiſtorici ſelecti in eoſdem XII. Prophetas minores: ſive Commentariorum præcedentium veluti Compendium. Salmanticæ apud Joannem Ferdinandum 1598. 8.

In Sacrum B. Joannis Apoſtoli & Evangeliſtæ Apocalypſim. Et:

De Templo & iis quæ ad Templum pertinent lib. v. Lugduni apud Juntas 1592. Antuerpiæ apud Bellerum 1593. Rurſumque apud Martinum Nutium 1603. 8.

In Sacrum Jeſu Chriſti Evangelium ſecundum Joannem. Lugduni apud Horatium Cardon & Petrum Cavellat 1623. 4.

Hiſpanice vero:

Vida de la Madre Tereſa de Jeſus Fundadora de las Deſcalzas y Deſcalzos Carmelitas. Matriti 1602. in 4. cujus ſcilicet ſanctiſſimæ heroinæ confeſſionibus is præfuerat aliquando. Ea Gallice converſa extat Pariſiis 1645. in 8. Latine quoque, & Italice: Latine quidem una cum operibus Sanctæ ipſius Thereſiæ Coloniæ apud Joannem Kimkium 1620. in 4.

F. FRANCISCUS DE RIBERA ANGULO, Auguſtinianus provinciæ Bæticæ, in Granatenſi & Urſaonenſi familiæ hujus religioſæ domibus ſtudiorum præfectus, ſacræ theologiæ magiſter, ſcripſit:

Diſcurſos Quareſmales ſobre la vida de San Nicolas de Tolentino. Hiſpali anno 1631.

Practica de perfeccion en la vida de la perfecta viuda Santa Monica. Hiſpali apud Franciſcum de Lyra 1621. in 4.

F.

F. FRANCISCUS DE RIBEIRA, ſi alius eſt a ſuperiore, Mexici apud Indos florebat circa annum MDC. in Auguſtiniana eadem familia, ſcribens, uti Joannes Gonzalez de la Puente in *Chronico* refert Hiſpanico Mechoacanenſis provinciæ:

Vida del Venerable Padre Fr. Juan de Alvarado.

FRANCISCUS RINCON ex dioeceſi Toletana, Jeſuitarum ſodalis in regno Neapolitano, edidit in urbe hujus principe Italica lingua ſub anagrammatico nomine Ceſfranchi Coronein:

Gloria delle glorie di Maria Vergine, hoc eſt, de ejus meritis. Apud Franciſcum Collegi 1648. in 4.

F. FRANCISCUS RIOLANO (Waddingus Rivollianum appellat) ordinis Minorum provinciæ S. Jacobi, edidit:

Seraphicam Hierarchiam Sanctorum ordinis Minorum. 1632.

D. FRANCISCUS DE RIOXA, Hiſpalenſis, acri vir judicio & bonarum artium cognitione, divinarumque atque humanarum rerum notitia non mediocri, evocatus in curiam lateri adhæſit Gaſparis Guzmanii, Olivarum comitis, Philippo Regi IV. ante omnes alios dum viveret cari, apud quem bibliothecarii munus geſſit, hiſtoriographi Regii decoratus honore, necnon inquiſitoris, cum Hiſpalenſis, tum ſupremi judicum Fidei ſenatus, quem tamen ultimo dictum locum, variante patroni fortuna, occupare non valuit, quantumvis aliquot ante mortem annis gratia floruerit ejuſdem Philippi Regis, tradita ſibi bibliothecæ Regiæ cura. Elucubravit olim:

El Ariſtarcho, o cenſura de la Proclamacion catolica de los Catalanes. Matriti 4. abſque auctoris nomine.

Ildefonſo, o Tratado de la Concepcion de Nueſtra Señora. Hunc librum laudat D. Thomas Tamajus in opere inſcripto, *La verdad de Dextro*, fol. 93. nondum ut credo formis excuſum.

Carta ſobre el Titulo de la Cruz.

Reſpueſtas a las Advertencias contra ſu carta, intituladas del Duque de Alcala. 4.

Aviſos a Predicadores attribuit ei Franciſcus Paciecus, pictor Hiſpalenſis, *en los Dialogos de la Pintura.* Minuta alia fecit in gratiam amicorum, majoribus forſan abſtinens ob judicii acrimoniam, qua non aliena tantum ſed & ſua opera dijudicabat.

Matriti demum obiit circa annum MDCLVIII.

FRANCISCUS ROALES, Salmantinus, mathematicarum artium profeſſor, ſereniſſimo Principi Emmanueli Philiberto Sabaudico, Auſtriaco, a ſacris, comitatus fuit in Hiſpaniam ejuſdem Principis in Sicilia defuncti corpus, ſcripſitque:

Exequias del Principe Filiberto. Matriti anno 1626. apud Joannem Gonzalez in 4.

Satyrico etiam ſale perfricuit Angelum Manriquium, Ciſtercienſem, exequiarum ſolemnia Philippo III. Regi Salmanticæ ſoluta referentem, cenſorio codicillo inſcribens *La Mironeria.* Necnon apologiam formavit hoc titulo:

Epiphaniam, ſive manifeſtationem & ſatisfactionem in luce totius Eccleſiæ Dei &c. Mediolani 1633. adverſus quemdam ut credimus religioſum ordinem, quæ idcirco apud nos prohibita eſt.

F. FRANCISCUS DE ROBLES, ordinis Minorum provinciæ Caſtellæ, ſcripſit:

Rationem accentum omnium fere dictionum difficilium tam linguæ Latinæ, quam Hebraicæ, nonnullarumque Græcarum, ſed præcipue earum, quæ per ſacras literas ſparguntur, cum quibuſdam Ortographiæ regulis: cum additionibus Joannis de Robles. Toleti 1572. 8.

Tribuitur etiam Franciſco de Robles domus Cæſarauguſtanæ Franciſcanorum:

La Ortografia Caſtellana: de quo nil ultra compertum habeo.

FRANCISCUS DE LA ROCHA, inſcriptus auctor legitur operis mechanico-geometrici, hujus tituli:

Geometria, y traza perteneciente al oficio de Saſtres, donde ſe contiene el modo, y orden de cortar todo genero de veſtidos Eſpañoles, y algunos Franceſes, y Turcos, ſacandolos de qualquier anchura de tela, aſi por la vara de Caſtilla, como por la de Valencia, Aragon, y Cataluña. Valentiæ 1618. in folio.

FRANCISCUS RODRIGUEZ, Arandenſis ad amnem Durium, Jeſuita, xx. annis Romæ commoratus ab epiſtolis etiam fuit præpoſito hujus familiæ generali. Reverſus ad nos Conchenſi collegio, bis quoque Toletanæ domui Profeſſorum præfuit, ubi & denatus eſt magnam pietatis famam relinquens. Scripſit:

Tratado del Jubileo del Año Santo. Romæ apud Stephanum Paulinum 1600. Qui & Italice prodiit ex officina Aloyſi Zanneti eodem anno in 24.

Italice vero:

Epiſtolam ad Congregationem B. Mariæ Virginis aſſumptæ in domo Profeſſa Romana. Romæ apud Aloyſium Zannetum 1595. 8.

Ejus quoque Hiſpanum vidimus ſimile aliud, hoc titulo:

Del origen y progreſo de las Congregaciones de Nueſtra Señora, que hay en la Compañia. Compluti apud Joannem Gratianum 1611. in 8.

Vulgavit item alieno nomine:

Librum de Meteoris. Reliquitque prelo matura:

De Chriſtiani hominis Officio.

*Vitam*que *D. Catharinæ de Mendoza Fundatricis Complutenſis Collegii Societatis Jeſu.*

Exempla quoque *magnorum virorum.*

Obiit XXI. Martii MDCXXVII. ætatis LXXIX. religioſæ vitæ LXII.

FRANCISCUS alter RODRIGUEZ, Sorienſis, ejuſdem inſtituti, qui Metinæ-Campi diu vixit. Vertit is in Hiſpanicum ex Hieronymi Plati Latino commentarium:

Del Bien del eſtado Religioſo. Medinæ 1595. 4. ubi deceſſit X. Decembris MDCXX.

FRANCISCUS RODRIGUEZ, Luſitanus, ex oppido Montemor dioeceſis Conimbricenſis, Jeſuita, ſcripſit Hiſpanice, cum Matriti ageret procurator provinciarum Luſitani regni & coronæ:

Catalogo de los Martyres de la Compañia de Jeſus, que murieron por la Fe en Japon el año de MDCXXXV. Matriti apud Andream Parram 1635. Romæ etiam Italice prodiit ſuppreſſo auctoris nomine. Latine quoque Antuerpiæ ex officina Joannis Meurſii 1636. in 12.

FRANCISCUS RODRIGUEZ, diverſus ut videtur a cognomine alio, attamen ex eadem Jeſuitarum Societate, ſcripſit:

Catalogo de los Religioſos de la Compañia de Jeſus, que fueron atormentados, y muertos en Japon por la Fe de Chriſto año de MDCXXXII. y MDCXXXIII. ſacado de cartas annuas llegadas año de MDCXXXV. a Lisboa. Eodem anno 1635.

FRANCISCUS RODRIGUEZ LOBO, Luſitanus, Leirienſis, amœno ingenio vir, & muſarum operi quaſi natus, multa ſcripſit, tam proſaica quam metrica, venuſtatis & elegantiæ non vulgaris: dignus quidem feliciori exitu, nam cum ab Scalabi Uliſiponem ſcapha ſecundo Tago veheretur ſubmerſus periit, Aſſentaris comite, qui ſimul erat, ad littus enatante. Præſagiiſſe ſibi hoc fatum ipſe viſus fuit cum, neſcio ubi, exoptavit, poetica licet exaggeratione, inter Tagi arenas ſepulturam. Hæc ejus opera laudantur:

O Condeſtable de Portugal Don Nuno Alvarez Pereyra: poema heroicum. Oliſipone 1610. in 4.

Eglogas. Ibidem 1605. 4.

Os Romances.

Corte em Aldea, o noites de Inverno: quem Caſtellanum vidimus, opera Joannis Baptiſtæ de Morales ex Luſitano converſum, atque editum Montillæ in Bætica 1622. in 8.

Primaveiras: tripartitum opus. Prima pars generali nomine *Primavera* appellata Oliſipone fuit edita anno 1608. in 4. ſicut & ſecunda *El Paſtor Peregrino* inſcripta: tertia autem, cui titulus *O Deſenganado*, ibidem prodiit anno 1614. in 4.

Comœdiam *Euphroſynam*, inter Luſitanos celebratiſſimam, auctoris anonymi, qui ſe tamen Joannis Spera in Deo appellatione notum voluit, primus edidit Lupus noſter a ſe recognitam. De cujus viri laudibus Emmanuel Faria de Souſa in *Fonte Aganippes*, quadamque hujus libri *Egloga*, videri poteſt. Reperio etiam Franciſco Rodriguez Lobo inſcriptum *La Jornada del Rey Felipe III. a Portugal año de MDCXIX. en varias Poeſias*, quod erat MS. in 4. in bibliotheca Olivarienſi. Item elegiis vulgaribus:

Do furto do Santiſimo Sacramento da Cidade do Porto.

FRANCISCUS RODRIGUEZ SYLVEIRA, Luſitanus, librum formavit, hujus nuncupationis:

Reformaçaõ da Milicia Portugueſa na India. Cardoſus.

FRANCISCUS RODRIGUEZ DE VALCARCER, Zamorenſis, poſt Salmantinam & Pincianam juris Civilis profeſſionem, Seguntiæ obtento Doctorali canonicatu, jus inſuper Canonicum primarius lector docens, edidit:

Epitomen Juris Canonici. Compluti anno 1647. in folio.

Creatus hic epiſcopus Carthaginis Novæ in America XXI. Junii anno MDCXLIX. obiiſſe dicitur XVIII. recurrentis ejuſdem menſis anno MDCLI.

FRANCISCUS ROLLIM DE MOURA, Luſitanus, Leirienſis ut audio, de Azambuja, de Marmelar & Montargil toparcha, poeta eruditus, ſcripſit:

Dos Noviſſimos: quatuor canticis, ſive partibus. Oliſipone 1623. 4.

FRANCISCUS ROMAN, Carmonenſis in Bætica, fecit publici uſus, Joanne a Ceſpedes curante:

Tratado de la Eſgrima con figuras. Hiſpa

ſpali ex officina Bartholomæi Perez 1532. in folio.

FRANCISCUS ROS, Gerundenſis, Jeſuitarum ſodalis, ob ſtrenuam navatam in Oriente pro Chriſti fide & Chriſtianæ illius gregis pace operam epiſcopus Angamalenſis, Goano antiſtiti metropolitano ſubjectus, indeque a Paulo V. ea ſede Cranganorem tranſlata, Cranganorenſis archiepiſcopus fuit renuntiatus. Scripſit:

Doctrinam Chriſtianam: lingua Malabarica.

Ritus baptizandi, inungendi infirmos, nuptias celebrandi: e Latina in Syriacam linguam convertit in uſum parochorum Angamalenſium.

Miſſalia, *Breviaria*, *Ritualia*, alioſque libros Eccleſiaſticos e ritu Romano in Chaldaicam linguam tranſtulit.

F. FRANCISCUS DO ROSARIO, Luſitanus, Portuenſis, ſodalis Minorum, converſus cœnobii S. Mariæ de Nivibus oppidi Pernambuco in Braſiliæ regno, ſingularis pietatis vir, ſcripſit vulgari gentis Luſitanæ lingua:

Dos Ritos, coſtumes, trajos & povoaçoes do Maranhaõ: quo miſſus fecit in plaga illa uberem Chriſtianitatis proventum. Cecidit liber hic in manus Hollandorum cum eodem Pernambuci oppido.

Catechiſmum quoque: Braſilica lingua.

Obiit in urbe *La Ciudad de la Bahia* hujuſmet regni Regia XXVIII. Junii MDCXLIX. Hæc de eo refert Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XXVIII. Junii lit. h.

FRANCISCUS ROSARIUS, vulgo DE ROSALES, profeſſor bonarum literarum Burgenſis urbis, edidit:

Obſervationes quaſdam in *Hymnos Breviarii*. Burgis 1578. in 8. Sub Petri nomine hunc hymnorum illuſtratorem laudabimus; nec quonam eorum vere ſit vocatus affirmare poſſumus qui libro caremus.

D. FRANCISCUS DE ROXAS, Valentinus, ex primaria totius regni urbe, ad quam refert natales claros, ut formaret ſtudia juris in Salmanticam ſe conferens, locum inter ſodales collegii quod Archiepiſcopi, propter fundatorem antiſtitem Compoſtellanum vulgo appellant, ſortitus eſt, triennio poſtquam legitimæ ſcholæ temporis rite tranſacti reportaviſſet ſolemne teſtimonium. Eo loco manere diu non potuit, Romam quippe ad jus dicendum inter Rotæ ut vocant Pontificiæ auditores pro corona (trium regnorum collectio ſic audit) Aragoniæ profectus fuit, in qua urbe integris manſit duodeviginti annis, mactus interim eccleſiaſticis aliquot beneficiis, præcipueque archidiaconatu & canonicatu Valentinæ eccleſiæ. Revocatus tandem in Hiſpaniam, donatuſque VIII. Januarii, anni MDCLIII. eccleſia urbis fuit Tarraconenſis, ac poſt annos X. hoc eſt XXIII. Aprilis MDCLXIII. Abulam Caſtellæ, retento alioqui archiepiſcopi titulo, translatus. Prodierunt nuper:

Deciſiones ejus *Sacræ Rotæ*. Lugduni in folio, ex officina Joannis Antonii Huguetam & M. Antonii Ranaud 1662. cura Joſephi Vileta I. V. D. & Barcinonenſis profeſſoris.

F. FRANCISCUS DE ROXAS, Toletanus, ordinis Minorum Caſtellæ provinciæ, ſacræ theologiæ lector, ac theologus cenſor apud ſupremæ Inquiſitionis patres, concionator magni nominis, edidit:

Commentaria in concordiam Evangeliſtarum juxta translationes literales, anagogicas, morales & allegoricos ſenſus: ſecundum ordinem Evangeliorum totius anni, partim Latino, partim populari ſermone, duobus tomis. Matriti apud Joannem de Cueſta 1621. in folio. Lugduni iterum ſub *Catenæ* nomine tribus tomis in folio. Hiſpane etiam:

Quadrageſimal ſobre los Evangelios. Matriti 1628. folio.

De los oprobrios, que en el arbol de la Cruz oyó Chriſto, quando dixo las ſiete palabras: duobus tomis. Prior Matriti 1634. poſterior 1640. prodierunt.

Teſoro funeral de la Igleſia Catolica. Ibidem 1636.

Elucidario de Nueſtra Señora. Ibid. 1643.

Sermonem quoque *de S. Franciſci ſtigmatibus* tribuit ei Haroldus in ſupplemento Waddingi MS.

Parabat ordinis ſui *Hiſtoriam* ſeptem aliis voluminibus; ſed mors forte has cogitationes interrupit.

FRANCISCUS DE ROXAS, ſcripſit nomen ſuum libello qui hoc titulo notatus prodiit:

Dos Oraciones, que Nueſtro Señor enſeñó a ſu ſierva Agueda de la Cruz para ſacar Animas del Purgatorio. Matriti apud Didacum Flamenco 1623. in 16.

FRANCISCUS DE ROXAS, inter ſcriptores numeratur Hiſpanos, qui matrimonii inter Henricum Angliæ Regem VIII. & Catharinam olim contracti cauſam propugnarunt. Nicolaus Sanderus lib. 1. de *Schiſmate Anglicano*: *Apud Hiſpanos vero*, ait, *Franciſcus Roxas*, *Alphonſus Virueſius*, *Alphon-*

phonſus de Caſtro, & Sepulveda : apud Luſitanos Alvarus Gomeſius &c.

D. FRANCISCUS DE ROXAS, natus uti audio in oppido S. Stephani de Gormaz Caſtellæ Veteris, ordinis S. Jacobi eques, acumine ingenii ad comicam inſtruendam muſarum operam, & urbanis facetiis ad condiendam probatus civibus ſuis poeta, majorem vitæ partem in curia manſit, huic ſtudio totus deditus, quod ut perennaret, nec oblivionis injuria periret exantlatus labor, in publicum prodire fecit:

Comedias diferentes. Matriti in 4.

FRANCISCUS RUBIO DE LA GUIA, natus in oppido El Freſno de Caſtilla, uti ipſe refert, incola vero urbis Manilæ Philippinarum inſularum Regiæ, MS. reliquit harum veluti hiſtoriam quamdam, hoc titulo:

Fortuna del Eſquadron Chriſtiano, y acontecimientos Eſpañoles : XLVII. capitibus, in quorum fine promiſit ſe daturum alteram operis partem. Matriti poſſidebat hujus exemplum Laurentius Cocus Umber, ſæpius a me laudatus.

F. FRANCISCUS RUIZ, alias DE VALLADOLID, Pincianus, Benedictinorum ſodalis, atque in cœnobiis Salmantino & Zamorenſi, & Sancti Facundi (Sahagun vocant) abbas, claruit ſæculo ſuperiore ſacrarum literarum, Biblicæque imprimis totius rei cognitione, cui exoticarum linguarum promovendis theologiæ ſtudiis valde utilium, multæque eruditionis ornamentum adjunxit. Quapropter non mediocribus & ipſum ornant laudibus Sixtus Senenſis *Bibliothecæ* libro IV. Antonius Poſſevinus in *Apparatu Sacro*, Arnoldus Wionius lib. II. *Ligni vitæ* cap. LXXII. E noſtris Antonius Yepes, Ægidius Gonzalez Davila, atque alii, præſertim ejus operis nomine, quod indigitavit:

Regulæ CCCXXXIII. intelligendi Sacras Scripturas ex mente Sanctorum Patrum tum Græcorum, tum Latinorum, quas brevibus explanationibus illuſtravit. Lugduni 1546. in 8. Pariſiis 1547. in 16. Coloniæ cum Sixto Senenſi 1588. 16. Conſtantiæque 1598. in 8. Formavit item:

Indicem locupletiſſimum in Ariſtotelis Stagiritæ omnia, quæ extant, opera : duobus tomis, editum in cœnobio Sancti Facundi anno 1540. in folio. In quo, ut ipſe jactat, *tam multa expoſita ſunt in quamplurimis & obſcuris apud Ariſtotelem locis, quæ aut perperam intellecta uſque ad hoc tempus, aut omnino ſunt prætermiſſa, ut vice commentarii attento lectori eſſe poſſit.* Accedit ejuſdem:

Judicium de Ariſtotelis operibus.

Meminit quoque hujus perdocti viri Joannes Vaſæus in *Cronici Hiſpaniæ* capite decimo, referens illius de priſca *Mirobriga*, quam ſide cujuſdam inſcriptionis eamdem cum *Roderici Civitate*, aut, ſi mavis, urbe *Civitatenſi* exiſtimabat, ſententiam.

FRANCISCUS RUIZ, medicus doctor urbis Cæſarauguſtanæ, dedit foras:

Diſcurſo ſobre la compoſicion del azucar roſado ſolutivo. Cæſarauguſtæ apud Petrum Verges 1625. 4.

D. FRANCISCUS RUIZ DE VERGARA ET ALABA, Victorienſis, eques Sancti Jacobi, Caſtellæ ſenator Regius, probitate, integritate morum, ac doctrina geſtis muneribus omnino par, Salmanticæ olim toga indutus Bartholomæani collegii, quod Vetus vocant, e diverſis cathedris jus Civile docuit, primo Hiſpalenſibus, Granatenſibus inde ſenator datus, atque hinc ad Regium Ordinum Militarium concilium tranſlatus, tandem ad ſupremum Caſtellæ ſenatum acciri promeruit. Edidit:

La Hiſtoria del Colegio de San Bartolome mayor de la Univerſidad de Salamanca. Matriti ut credimus. Ordinavit idem juſſu Regis Philippi IV. ultimam editionem:

De la Regla, y eſtablecimientos nuevos de la Orden, y Cavalleria del Apoſtol Santiago &c. Matriti apud Dominicum Garcia & Morras 1655. in folio.

Edi de novo curavit:

D. Didaci de Alava Eſquivel *De Conciliis* opus, cum propriis additionibus & illuſtrationibus. Matriti apud Franciſcum Nieto 1671. folio. Parabat editionem *Commentarii perpetui ad Conſtitutiones Collegii S. Bartholomæi*, & volumen aliud *Tractatuum ac Deciſionum*, ut ipſe retulit in Hiſtoria laudata ſui collegii pag. 364. & 365.

Obiit tandem Martio menſe MDCLXXII. ætatis LXXXIV.

FRANCISCUS RUS DE LA PUERTA, Beacienſis, in patria academia philoſophiæ doctor, obtinuit in eccleſia oppidi de Bailen, quod jura in ſacris & eccleſiaſticis rebus Giennenſem petit epiſcopum, prioris munus, quo annis XXX. perfunctus eſt, induſtriam interim illuſtrandæ tractus illius Eccleſiaſticæ hiſtoriæ conferens, quod utique cum laude præſtitit edita ex parte:

La Hiſtoria Eccleſiaſtica del reyno y obiſpado de Jaen : primera parte, que contiene ſus principios y progreſos en la religion Chriſtiana. Giennii apud Franciſcum Perez de Caſtilla 1634. in 4. Secundam ſive alteram partem

tem ſervari manuſcriptam in archio ſanctæ eccleſiæ Giennenſis refert D. Martinus Ximena Jurado in *Annalibus Giennenſibus* pag. 509. qui auctorem doctrinæ ac pietatis nomine celebrat.

Duobus major ſexagenario hic obiit xxv. Martii MDCXLIX.

FRANCISCUS SA DE MENESES, Luſitanus, claro ſanguine ortus, cecinit carmine propriæ linguæ, quod octavas dicimus:

Malaca conquiſtada.

Aſſumpſit poſtea S. Dominici religioſum habitum ſub nomine Franciſci a Jeſu, teſte Georgio Cardoſo in *Agiologio Luſitano* XXIV. Martii pag. 295.

FRANCISCUS SA DE MENESES, Luſitanus, comes de Matoſinhos, diverſus a ſuperiore, ſi Cardoſo credimus, *Varia Carmina* ſcripſit.

FRANCISCUS SA DE MIRANDA, Luſitanus, eques, Conimbricæ Gundiſalvo parente natus, poeta fuit carmine vernaculo inter cives ſuos celebratiſſimus. Hic poſtquam ad humaniorem in liberalibus diſciplinis ingenii cultum, Græcæque linguæ ac totius antiquitatis peritiam, juris in Conimbricenſi academia diligens adjunxiſſet ſtudium, doctoris ſuſcepiſſet inſignia, atque ex cathedra etiam docuiſſet, pertæſus artis, quæ litibus profeſſores ſuos ac turbis implicat, non ſcholæ tantum ſed & curiæ ipſi, quam & inde habitavit, quo liberius philoſophiæ ſtudiis vacare poſſet nuntium remiſit. Secedens igitur in quemdam locum equeſtris militiæ Jeſu Chriſti provinciæ Interamnenſis, ſibi pro more hujus ordinis commendatum (Duas Eccleſias vocant) uxorem ſibi matrimonio copulavit, ex qua duos ſuſcepit liberos; ſeu potius philoſophiæ ſuæ arctiſſimo ſe innodavit vinculo, atque in gremium ipſius totum effudit. Quo tempore majorem carminum partem compoſuiſſe dicitur, in quibus Luſitani ſententiarum gravitatem, ſimul & acumen, ſermonis caſtitatem, ſervatum uniuſcujuſque rei decorum, imitatos feliciſſime veteres poetas agnoſcunt pariter, & effuſe laudant, alterum huic poſt Camoeſium, poetarum ſuorum coriphæum, ſine controverſia locum adjudicantes. Natum anno MCDXCV. tribus majorem ſexagenario annus MDLVIII. extinxit, jacetque in eccleſia Sancti Martini de Carrazedo Bracharenſis dioeceſis. Poetica ejus opera hoc titulo lucem viderunt prænotata:

As Obras de Doutor Franciſco Sa de Miranda. Oliſipone anno 1595. & rurſus curante Michaele de Lyra anno 1605. 4. deinde anno 1614. in 4. Cui editioni adjunctam vidimus auctoris vitam. Et poſt plures alias editiones tandem ibidem apud Craesbeck anno 1651. Quorum quidem carminum autographum, priuſquam ederentur, eo pretio habitum ſcias, ut matrimonio accepturus Franciſci filiam nobilis vir Gallæcus, Don Ferdinandus Cores Sotomayor, id ſibi cum aliis in dotem dare haud ægre tulerit, magno pretio æſtimatum.

As Comedias: ſcilicet, I. *Os Villalpandos*, II. *Os Eſtrangericos* nuncupatæ: ad Henricum Portugalliæ Infantem S. R. E. cardinalem. Oliſipone anno 1595. atque iterum ibidem apud Antonium Alvarez anno 1622. 4. una cum duabus aliis Antonii Ferreira.

FRANCISCUS SALAT, domo Valentinus, medicæ artis doctor ac profeſſor in hujus urbis academia, ſcripſit:

De Febribus: et

Anatomiam.

FRANCISCUS DE SALAZAR, Complutenſis, Jeſuita, impenſus fere tota vita inſtitutioni puerorum in ſcholis Societatis, ſcripſit utile opus:

Afectos, y Conſideraciones ſobre las quatro Poſtrimerias, o Noviſimos para los exercicios eſpirituales de San Ignacio. Id primum *Summæ Theologiæ* P. Hieronymi Perez primæ parti fol. 204. infertum prodiit Matriti anno 1628. Dein Pampelone ſeorſim 1658. in 24. Uliſipone 1660. Atque iterum Matriti 1663. Italice etiam Romæ 1661.

Deceſſit Legione anno MDXCIX. dum epidemica labe infectis pia officia deferret.

F. FRANCISCUS DE SALAZAR, ordinis Minorum, epiſcopus Salaminenſis, edidit:

Orationem habitam in exequiis Marcelli Cardinalis Creſcentii. Romæ ut credimus. Meminit Waddingus. Idem forte cum eo cujus eſt:

Oratio ad PP. Synodi Bononiæ Congregatos in Feſto Pentecoſtes, Sacrificium peragente Reverendiſimo Cardinali Sanctæ Crucis Apoſtolicæ Sedis Legato. Bononiæ excuſa per Bartholomæum de Bonardo 1547. in 4.

D. FRANCISCUS SALGADO DE SOMOZA, Gallæcus, Corunienſis, in hujus urbis conventu juridico, ſive ut vocant Regia audientia cauſas olim defendit, collegis uſus patre & fratre germano, ſive æmulis & ad gloriam ex contentione incitamentis. Matritum veniens, cum fama doctrinæ eum præceſſiſſet, pro Ferdinando ſereniſſimo Hiſpaniarum Infante, Toletano archiepiſcopo, &

& S. R. E. cardinali, vicariam aliquandiu curam obivit. Factus deinde monarchiæ Siculæ, ut proprio verbo appellant, judex, eo iter arripuit nauticum, pervenitque Genuam uſque : quo loco monitus per literas creatum ſe de cameræ Regiæ ſenatorum conſilio Pincianum judicem, ſive auditorem a Philippo Hiſpaniarum Rege IV. Sicilienſi muneri vale dicto ad nos rediit, Pinciæque jus dixit prudenter atque integre, libris editis, & argumenti quidem difficillimi, ſummeque neceſſarii & quotidiani, pridem omnibus notus, in pretioque atque in oculis habitus. Hinc vocari ad Regiam Matritenſem curiam promeruit, principaliſque patrimonii rebus invigilare fuit juſſus in concilio Regiarum Facultatum. Unde quaſi propellente virtutis ac doctrinæ merito, inſiſtenſque ipſe bene de literis merendi veteri propoſito, ſupremi tandem ſenatus Caſtellæ patribus adgregatur. Sed poſt aliquot annos hujus ampliſſimi muneris exerciti, cum ſacerdotem ſacerdotio alicui opulento & uberi jam deceret imponi, nec ſic facilis relictus ei fuiſſet aditus ad Pontificia obtinenda, ex quo de Eccleſiaſticis rebus, non omnino ad guſtum Romanæ curiæ, ſtylo tamen Hiſpaniæ innixus ſcripſiſſet, abbatia ei Alcalitana in Granatenſi regno, quæ unius Regis nutu conferri ſolet, dives atſatim atque in paucis nobilis, data fuit. Qui ſeceſſus virum aliquot annis continuit libris immerſum, curarumque publicarum invidiæque omnis vexatione liberum. Edidit quidem is:

De Regia protectione vi oppreſſorum appellantium a cauſis, & Judicibus Eccleſiaſticis, duobus tomis, *Tractatum*. Lugduni apud Ludovicum Proſt anno 1626. in fol. Deinde apud Laurentium de Aniſſon & ſocios 1647. folio.

Tractatum de Supplicatione ad Sanctiſſimum a Bullis & literis Apoſtolicis nequam & importune impetratis in perniciem reipublicæ, regni, aut Regis, aut juris tertii præjudicium, & de earum retentione interim in Senata. Matriti anno 1639. in fol. Deinde Lugduni apud Laurentium Aniſſon anno 1664. folio.

Labyrinthum creditorum concurrentium ad litem per communem debitorem inter ipſos cauſatam : duobus tomis. Lugduni apud eumdem Aniſſon anno 1651. & 1654. fol. Quibus appendicis loco eſt:

Centuria Deciſionum noviſſimarum ſacræ Rotæ Romanæ ſpectantium ad materiam Labyrinthi Creditorum. Antuerpiæ apud Jacobum Meurſium 1656. folio.

Labyrinthi Creditorum concurrentium ad litem per debitorem communem inter illos cauſatam, Partem quartam & ultimam : quæ poſtuma prodiit cura Fr. Alvari Salgado Auguſtiniani, rectoris collegii S. Auguſtini urbis Coloniæ Agrippinenſis, Franciſci auctoris ex fratre nepotis. Accedit:

Tractatus de Libertate Beneficiorum, & Cappellaniarum recuperanda ab eodem Auctore alias concinnatus : ad D. Garſiam de Haro & Sotomayor, comitem de Caſtrillo, Neapolitanum olim proregem, Caſtellæ præſidem, & a conſiliis Status. Lugduni ſumptibus Laurentii Aniſſon 1672. folio.

Paraviſſe eum alia a non nemine audivi, tertium nempe volumen *De Regia Protectione* ; alterum item *De Supplicatione ad Sanctiſſimum*. Necnon & *De diverſis Qualitatibus circa idem ; & de Foro & Patronatu Laicorum*.

Obiit diem ſuum in eccleſia ſua, menſe Auguſto, aut circiter, anni MDCLXIV.

FRANCISCUS DE SALINAS, Burgenſis (Jacobi Auguſti Thuani verbis hominem deſcribam & commendabo ex lib. XCIX. *Hiſtoriarum ſui temporis* ſub finem, quo virorum illuſtrium meminit, qui anno MDXC. diem ſuum obierunt) *Joannis, qui quæſtorium munus ſub Carolo V. exercuit, filius, vix decennis oculorum uſum amiſit, cum Didymo Alexandrino quadamtenus ob id comparandus : quippe indole innata fretus, dum orbitatis ſolatium quærit, tantum valuit ut non ſolum exactam utriuſque linguæ cognitionem ſit adeptus, ſed etiam in mathematicis artibus maxime excelluerit, ac præſertim in muſica, de qua eruditiſſimos libros reliquit, qui tanti a peritis harum rerum fiunt ut aliunde potius quam ab hominis induſtria profecti credantur. Inter hæc & poeticam excoluit, & ex Martiale Hiſpano ipſe Hiſpanus quædam feliciſſime lingua vernacula tranſtulit. In Pauli IV. & Ferdinandi Toletani, Albæ ducis, gratia floruit, a quo, dum regni Neapolitani ſummam præfecturam teneret, opimo S. Pancratii* (*de Rocca Salegna*, ut addit *Scotus* paulo poſt laudandus) *cœnobio donatus eſt. Joannis Alvari Toletani, denique Gaſparis Quirogæ* (Toletani) *Roderici Caſtrenſis* (Hiſpalenſis antiſtitum) *necnon Antonii Perennoti Granvellani cardinalium familiaris fuit ; & arctiſſimam longe cum Ludovico Legionenſi, Auguſtiniano eremita, divinorum librorum in academia Salmanticenſi interprete, cujus elegantiſſimæ in Canticum Canticorum explanatio extat, ob ſtudiorum & conſiliorum conſenſionem coluit amicitiam. Ubi muſicæ profeſſor eximius conſenuit ad annum uſque LXXVII. quo in vivis menſe Februario eſſe deſiit*. Hæc Thuanus. *Vir fuit præter linguæ Græcæ & Latinæ cognitionem*, ait Scotus, *mathematicorum peritiſſimus, in Italia viginti annos verſatus, in theoretica & practica muſica ætate ſua parem non habuit. Organis pulſandis excelluit, compen-*

penſante natura quod oculis ademptum. Ambroſius Morales lib. xv. cap. xxv. profeſſorem muſicæ artis Salmantinum vocat, docereque eum præterea computi eccleſiaſtici rationem docet: *Virum inſignem jure* (ſubjungit) *appellavimus, cum ſic profundam hujus artis muſicæ cognitionem ſit adeptus ut viderim ego eum tam cantando, quam inſtrumentum aliquod muſicum pulſando, in audientium animis, mutata modulatione, diverſiſſimas imo contrarias lætitiæ ac mœroris, incitati & quieti animi, affectiones brevi tempore, atque ea vi & impetu ingenerare ut jam mirari deſinam ea quæ Pithagoras muſica perfeciſſe dicitur, quæque S. Auguſtinus ea perfici poſſe alicubi ſcriptum reliquit.* Hactenus Morales. Scripſit:

De Muſica libros VII. doctiſſimos ex optimis quibuſque auctoribus Græcis Ptolemæo, Porphyrio, Ariſtide, Quintiliano & Briennio (*quos apud eum vidimus*, ait Scotus) e Latinis Capella, Boetio, & Glareano collectos. Salmanticæ 1577. in folio. Hos libros, ajebat Eduardus Caldeira Luſitanus, *aſſidue legere in academiis Hiſpaniæ operæ pretium fuerit ad informandos adoleſcentum animos in numeris, in proportionibus, in muſicis, ut ea eruditi doctrina & meliores evadant, & alias artes facilius aſſequantur.* Ludovicus Legionenſis, ſupra memoratus, elegantiſſimo carmine, quod inter opera ejus vernacula extat, amicum eruditiſſimum celebravit. Meminit & laudatus Eduardus Caldeira lib. III. *Variar.* cap. IV. *optimum & eruditiſſimum* appellans, qui eo uſus fuit familiariter Salmanticæ.

FRANCISCUS DE SALINAS, patria ex Navarrete oppido diœceſis Calaguritanæ, Societatis Jeſu ſacerdos, in eaque nonnullius collegii rector, ſacrarum literarum bene gnarus, dum in curia Matritenſi commoratur publici juris fecit:

In Jonam Prophetam Commentarios: tribus tomis. Lugduni 1654. & ſequentibus, folio. Editioni paratum habet opus, aut forte jam edidit:

Pro Immaculata Conceptione: quod apud auctorem ſe vidiſſe refert Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

FRANCISCUS DE SAMANIEGO, relator cauſarum apud Mexicanos Criminalis curiæ judices, publicavit:

Oracion panegyrica en admiracion del gobierno y demas virtudes del Iluſtriſſimo Don Franciſco Manſo y Zuñiga Arzobiſpo de Mexico. Mexici 1635.

D. FRANCISCUS DE SAMANIEGO, ſcripſit:

Memorias Auguſtas del Señor Rey D. Fernando el Catolico.

D. FRANCISCUS DE SANABRIA, in collegio Hiſpanorum Bononienſi jus Pontificium profeſſus eſt, & in academia veſpertinis horis docuit. Tuſciæ ut vocant auditor pro Neapolitano prorege legationem aliquando apud magnum Etruriæ ducem exercuit. Ab eo extant:

Canonicarum Reſolutionum tomi duo. Bononiæ 1630. in 4.

Primatus Cœli. Ibidem 1626. in 8. Ex relatione Bononienſi.

FRANCISCUS SANCHEZ, a natali oppido Las Brozas, quod in Extremadura provincia eſt, Brocenſis cognominatus, vir tam Græce quam Latine inſigniter eruditus, judiciique minime vulgaris, Salmanticæ vixit, & profeſſus fuit tum rhetoricæ artis, tum linguarum Græcæ & Latinæ doctrinam magno auditorum plauſu & profectu, ingentique apud exteros fama virtutis, non per veſtigia priorum gradientis ſed propriæ obſervationis viribus innixæ. Quem Juſtus Lipſius in epiſt. ad Emmanuelem Sarmientum LXXXIX. Centur. ad Italos & Hiſpanos *Mercurium & Apollinem Hiſpaniæ vocat.* Gaſpar Scioppius nulla non laude donatum dimittit, cui & ὁ δαιμόνιος ἀνήρ, *divinus*, aut *admirabilis homo* eſt in dedicatoria epiſt. *Paradoxorum literariorum.* Operæ pretium erit eum conſulere in præfatione ſuæ *Grammaticæ.* Anonymus quoque iiſdem veſtigiis graditur in præfatione ad lectorem *Grammaticæ Philoſophicæ* ejuſdem Scioppii, Amſtelodami editæ 1659. apud quem *divini* etiam *hominis* appellatione donatur, *proprio atque immortali quodam beneficio ſuo ſatis commendati. Primus enim ille,* ait, *ſincero graviſſimoque judicio exercuit grammaticos, quorum in doctrinis purgandis tanquam in ſordidiſſimo Augiæ ſtabulo, alter Hiſpaniæ ſuæ Hercules, immenſam operam moleſtiamque devoravit.* Hujus opera quæ extant talia ſunt:

Minerva; de cauſis linguæ Latinæ. Salmanticæ 1587. in 8. *Quo libro* (ait idem Scioppius, judex talium optimus, in *Conſultatione* quadam *de Scholarum, & ſtudioſorum ratione*) *meruit auctor communis literatorum omnium pater & doctor appellari.* Similiter *optimum* hujus argumenti librum appellat Balthaſar de Ceſpedes, auctoris gener, in tractatu *Del Humaniſta*, typis adhuc inedito. Gaſpar Scioppius notas ſeu obſervationes adjunxit, quibuſcum editum fuit opus Patavii anno 1663. typis Pauli Frambotti in folio. Confuſis tamen Scioppianis obſervationibus ſeu additionibus cum Sanciano textu, quam

ſtupiditatem averſatus Jodocus Pluymer, typographus Amſtelodamenſis, recudit diſtinguens prudenter, & ſingula quæque ſuo auctori tribuens anno 1664. in 8. Qui enixe & exaggerate in laudes auctoris divagatur epiſtola nuncupatoria ad Marquardum Gudium, & ad lectorem præfatione.

Veræ breveſque Grammatices Latinæ Inſtitutiones. Salmanticæ 1587. in 8. Simulque ſermone vernaculo: *Arte para ſaber latin.* Ibidem 1595. in 8. Quam quidem Grammaticam idem Scioppius omnium *abſolutiſſimam*, eamdemque *breviſſimam* vocat. Scipionem Paſchalem, Caſalenſem epiſcopum, hac multum profeciſſe ex eodem Scioppio ait Joannes Nycius Erithræus prima part. *Pinacothecæ* cap. 143. Hanc & *Minervam* ſummopere cupiebat videre Chriſtianus Daumius, vir eruditus, ut epiſtola quadam ad Thomam Rayneſium is ajebat, quæ inter *Reyneſianas ad Daumium*, Jenæ in Germania anno 1676. in 4. editas, decima octava eſt.

Grammaticæ Græcæ compendium. Salmanticæ 1592. Antuerpiæ 1581. in 8. apud Chriſtophorum Plantinum

De Partibus orationis, & de Conſtructione. Salmanticæ.

De Arte dicendi. Salmanticæ 1556. in 8. Antuerpiæ 1592.

De Interpretandis Auctoribus, ſive de Exercitatione. Antuerpiæ 1582. & 1592.

Paradoxa. Antuerpiæ apud Plantinum 1582. in 8.

Organnum Dialecticum, & Rhetoricum, cunctis diſciplinis utiliſſimum & neceſſarium. Salmanticæ apud Michaelem Serrano de Vargas 1588. in 8.

De nonnullis Porphyrii, aliorumque in Dialectica erroribus ſcholæ Dialecticæ. Salmanticæ 1588. & 1597.

Commentaria in Andreæ Alciati Emblemata. Lugduni apud Gulielmum Rovillium 1563. in 8. alias 1573.

In Virgilii Bucolica Notæ. Salmanticæ 1591. in 8.

In Auli Perſii Flacci opera Notæ. Salmanticæ eodem anno.

In Horatii Artem Poeticam Annotationes. Salmanticæ eodem anno apud Joannem & Andream Renaud, & Antuerpiæ 1592. De iis ſcilicet, *quæ viderat a commentatoribus ignorari*, ut auctor ait, nec *commentaria ſcribere ſe, ſed ab aliis prætermiſſas animadverſiones.*

Scholia in IV. Angeli Politiani Silvas carmine heroico conſcriptas, ſcilicet Nutriciam, Ruſticum, Manto, & Ambram. Salmanticæ apud Andream de Portonariis 1554. 8. Quæ poſt multos annos auctiora & emendatiora præſtare ſe in Annotationum Artis Poeticæ epiſtola nuncupatoria refert.

Pomponium Melam a ſe caſtigatum edidit: cujus editionem omnibus anterioribus præponit Andreas Scotus in ſua ejuſdem Geographi editione.

Pentecontarchon, quod Laurentii Ramirezii a Prado editum fuit nomine, interpolatum ab eo tantum, at a Sancio noſtro conſcriptum Scioppius exiſtimavit in memoratarum Conſultationum ſecunda, ubi de auctoribus agit linguæ Latinæ. Aliis auctor creditus ejus operis Balthaſar de Ceſpedes, jam laudatus, Sancii gener ac diſcipulus, Ramirezii magiſter: de quo nihil nobis liquet, nec temere derogandum exiſtimamus magno nomini, atque in aliis æque doctis comperto, quod hujus operis inſcriptum eſt fronti.

Hiſpana hæc:

Anotaciones a las obras de Juan de Mena.

Notas a las obras de Garcilaſo de la Vega. Salmanticæ apud Petrum Laſſum 1574. in 16. & apud Didacum Lopez 1582. 12.

Doctrina del Eſtoico Filoſofo Epicteto: e Græco hujus auctoris. Salmanticæ 1600. 8. Barcinone & Pampilone 1612. in 16. Matriti apud Joannem Cueſta eodem anno in 8.

Declaracion y uſo del Relox Eſpañol entretexido en las armas de la muy antigua y eſclarecida Caſa de Roxas: ex Latino Hugonis Helt, marchionis Pozæ domeſtici, 1549. in 4. Salmanticæ apud Joannem Juntam.

Sæculari anno MDC. quo Epitectum edidit, in ætate habebat annos LXXVII.

FRANCISCUS SANCHEZ, Luſitanus, ex Bracharenſi patria urbe, puer in Gallias Burdigalam ab Antonio patre, primæ notæ medico, delatus, in eo regno habuit laudis & honorum domicilium. Peregrinatus quippe in Italia, Romæque per aliquod tempus hærens, lares Gallicos repetivit, Monſpeliumque deveniens, Huchetoque præſtanti medico familiaris factus, ita apud eum profecit ut docendi ex cathedra obtinuerit copiam in eo gymnaſio, XXIV. tantum annis natus. Sed non diu poſt exinde pepulere eum turbæ religionis, Toloſamque tranſtulere, in qua urbe, quod reliquum vitæ fuit, medicinam feliciſſime fecit, medici & philoſophi inſignis appellationem a Juntino meritus in *Kalendario*, ſecundo ſcilicet ejus operum volumine. Plura ſcripſit, quæ quidem Petrus Boſc, Toloſanus typographus, ex officina ſua in 4. ſimul emiſit anno 1636. Nempe:

Opera Medica. Sub quo titulo comprehenduntur:

De Morbis internis lib. III.

De Febribus, & earum ſymptomatis lib. II.

De Venenatis omnibus cum ſignis & remediis liber.

De

De Purgatione lib. ſingularis.
De Phlebothomia lib. I.
De Locis in Homine lib. I.
Obſervationes in Praxi.
De Formulis præſcribendi medicamenta ad Tyrones.
Pharmacopeiæ libri III.
De Theriaca lib. I.
Examen Opiatarum, Syruporum, Pilularum & Electuariorum ſolidorum lib. IV.
In Lib. Galeni de Pulſibus ad Tyrones Commentarii.
In Lib. III. Galeni de Criſibus Commentarii.
In ejuſdem Lib. de Differentiis morborum Commentarii.
In ejuſdem Lib. De Cauſis morborum.
In ejuſdem De Differentiis ſymptomatum. Item:
In De Cauſis ſymptomatum lib. III. Commentarii.
Cenſura in Hippocratis opera omnia.
Summa Anatomica lib. IV. Adjunguntur quatuor tractatus philoſophici:
De Longitudine & brevitate vitæ liber.
In Lib. Ariſtotelis Phyſiognomicon Commentarius.
De Divinatione per ſomnum ad Ariſtotelem.
Quod nihil ſcitur liber. Quatuor hi tractatus prodierunt ſeorſim Rotarodami 1649. 12.
De Semine Tractatus Franciſco Sanctio adſcriptus, olim fuit inter libros D. Ludovici a Caſtella.

Præter hæc *objectiones* quaſdam, & *erotemata ſuper Geometricas Euclidis demonſtrationes ad Chriſtophorum Clavium*, mathematicorum ſui temporis principem, ſolvenda tranſmiſiſſe dicitur, in quibus reſpondens Clavius vix ſatisfecit noſtro. Libellum quoque ab eo conſcriptum *ſuper Cometa anno MDLXXVII. apparente* tradit Raymundus Delaſſus, a quo, noſtri Sancii olim diſcipulo, vitam ejuſdem operibus præfixam habemus. Obiiſſe diem ſuum ſeptuaginta & plus annis natum, poſt viginti quinque philoſophiæ, atque undecim alios medicinæ publicæ profeſſionis, ibidem refertur.

F. FRANCISCUS SANCHEZ, Luſitanus, Oliſiponenſis, ordinis S. Benedicti, vir non ſolum theologiæ peritus imprimis Biblicæ, ſed inſtrumento Hebraicæ linguæ, quo multa obſcura ſacrarum Scripturarum explanantur loca, bene inſtructus, edidit, dum in Montiſerrati monaſterio eſſet, ad quod forte is pertinebat, Ludovico Tena Dertuſenſi præſuli nuncupatum:

In Eccleſiaſtem Commentarium cum Concordia vulgatæ editionis, & Hebraici Textus. Barcinone apud Sebaſtianum Mathevat 1619. 4.

F. FRANCISCUS SANCHEZ DEL CAMPO, Franciſcanorum fratrum ſodalis, ſcripſit librum, cui titulus:

Paſſio duorum. Compluti 1597. Ita Waddingus.

FRANCISCUS SANCHEZ DE OROPESA, in cognomine iſto oppido, quod Abulenſis eſt diœceſis, ut credimus natus, medicinam Hiſpali diu exercuit non ſine laude, cui viam muniverat Salmanticæ auditor & aſſecla Laurentii Aldereti, inſignis hujus ſcholæ medici. Plane eum Græcorum ejus artis auctorum libros, abſque eo quod ab interpretibus manu duceretur, conſuluiſſe admonitus ſum epiſtola Petri de Valentia, viri clariſſimi, ad ipſum data, qua Oropeſam rogat de ſententia quorumdam Hippocratis atque Aretæi locorum. Scripſit:

Diſcurſos para averiguar que mal de orina ſea el que padece Diego Henriquez Leon ſu compadre y amigo: ubi plura de calculo, & urinæ retentione. Hiſpali apud Joannem de Leon 1594. in 4.

Diſcurſo ſobre los vaguidos que padece el Padre Fr. Andres de S. Geronimo Rector del Colegio de S. Lorenzo el Real. Ibidem 1599. 4.

Reſpueſta acerca de una palpitacion y tremor que padecia un enfermo en Guatemala. Ibidem 1594. in 4.

Reſpueſta a lo que ha ſido preguntado en un accidente de un Vaguido de calor y ſol. 1593.

FRANCISCUS SANCHEZ RANDOLI, Salmantinus, in patria ſchola profeſſor juris Pontificii ex veſpertina, atque inde e primaria cathedra, deinde Pincianæ cancellariæ ſenator Regius, edidit:

Repetitionem Salmantinam ad Text. in cap. Aliter xxx. quæſt. v. ſive Tractatum de Ritu Nuptiarum. Salmanticæ 1630. apud Didacum a Cuſſio in 4.

F. FRANCISCUS DE SANCTA CRUZ, Dominicanus, in collegio Sancti Thomæ Aquinatis Hiſpalenſis urbis ſtudiorum præfectus, qui valde a ſuis laudatur, ſcripſit:

Super totam Summam Theologiæ S. Thomæ. Joannes Lopez, Monopolitanus epiſcopus, in *Hiſtor. Dominic.* parte IV. lib. I. cap. XLIV.

FRANCISCUS DE SANCTA CRUZ ET MORALES, Aragonenſis, juris utriſque doctor, fiſcaliſque advocatus in curia Cæſarauguſtana, ſcripſit:

Noticia ſumaria de las coſas de Aragon; ſive de regimine & politia ejus regni. MS. quam penes ſe habere affirmavit Joannes Franciſcus Andreas Uſtarrozius, Aragoniæ chro-

chronographus, in notitia auctorum, quos laudat in opere *Coronationum*.

Relacion breve de la Vall de Aran y ſu govierno : ad Philippum Regem II. Hæc & alia erant apud Bartholomæum Morlanem, uti laudatus jam Uſtarrozius ſcribit.

F. FRANCISCUS DE SANCTA MARIA, edidit:

Patrocinio de Nueſtra Señora en Eſpaña. Matriti 1666. in 4.

F. FRANCISCUS DE SANCTISSIMO SACRAMENTO, Luſitanus, Oliſipone natus, Carmelita Nudipes, præfectuſque ſuæ Portugalliæ congregationis, præter alia genealogica confecit librum:

Da Familia dos Condes, Almirantes, Marqueſes de Niza e arbore da ſua familia dos Gamas. Fr. Emmanuel a Reſurrectione.

Epitome unico da Dignidade de Grande e mayor Miniſtro da puridade & de ſua muita antiguidade & excelencia : ad Ludovicum de Vaſconcellos & Souſa, comitem Caſtellimelioris. Oliſipone typis Joannis da Coſta 1666. in 4.

F. FRANCISCUS DE SANCTO ELIA, Carmelita Excalceatus, dum Medinæ Riviſicci ſuis præeſſet publicavit:

Comentarios y doctrina ſobre la Regla primitiva de la orden de Nueſtra Señora del Carmen. Segoviæ apud Didacum Diaz de la Carrera 1638. folio.

D. FRANCISCUS DE SANDOVAL, Palentinus, Bernardi hujus urbis decurionis filius, juriſconſultus, Palentinæ eccleſiæ canonicus, ac Sancti Salvatoris abbas, vigeſimum ſecundum agens ætatis annum edidit:

San Antonino Eſpañol : Diſcurſo Apologetico, en que ſe prueba que el Patron de la Santa Igleſia, ciudad y Obiſpado de Palencia no es el Santo Frances Antonino, ſino otro Antonino Eſpañol haſta hoy ignorado ; y ſe averigua que Santo Toribio Obiſpo de Aſtorga no anegó a Palencia, como dicen, ſino Santo Toribio el monge ſu Obiſpo &c. Pinciæ 1633. in 4. Portio hæc nimirum in ſpecimen oblata eſt *Hiſtoriæ Palentinarum rerum*, cui formandæ jam ab aliquot annis incumbebat.

D. FRANCISCUS SANDOVAL QUIXANO, excellentiſſimo D. D. Eneco Melchiori Fernandez de Velaſco, magno Caſtellæ comeſtabili, a rationibus, ſcripſit:

El Prudente aconſejado, aviſos Corteſanos deducidos de varios autores. Matriti apud Melchiorem Alegre 1666. 8.

FRANCISCUS SANTOS, Regii palatii domeſticus, ſcripſit:

Dia y noche de Madrid ; diſcurſos de lo mas notable que en el paſa. Matriti apud Paulum del Val 1663. 8.

El No importa de Eſpaña. Madriti apud Dominicum Garzia & Morras 1668. 8. An idem eſt qui verſo ſtylo edidit?

Alva ſin eſcrupulo y Paraſraſis de lugares ſagrados ajuſtados a la inmunidad de Nueſtra Señora. Ibidem 1664. in 8.

Idem credo ſcripſit:

Las Taraſcas de Madrid y Tribunal eſpantoſo. In 8.

Los Gigantones de Madrid por deſuera: in 8. Ibidem.

F. FRANCISCUS DE LOS SANTOS, Segovienſis, Seraphicæ familiæ, plurium domorum præfectus, ac definitor provinciæ S. Pauli, ſcripſit, ſed non edidit ait Waddingus:

Commentaria in Evangelium Sancti Joannis.

F. FRANCISCUS DE LOS SANTOS, Hieronymianus monachus Regii monaſterii Scurialenſis, eleganter edidit:

Deſcripcion del Real monaſterio de S. Lorenzo del Eſcurial. Matriti anno 1657. folio. Meditatur neſcio quid operis *De Viris illuſtribus ordinis ſui Hieronymiani*, aut potius continuationem Hiſtoriæ domeſticæ Joſephi de Siguenza.

F. FRANCISCUS SARABIA, monachus Benedictinus Portugalliæ, laudatur a Cardoſo eo quod ſcripſerit:

In Eccleſiaſten commentarium, Barcinone editum 1615.

FRANCISCUS SARABIA (ſive SARAIVA) DE SOUSA, Luſitanus, ex oppido Trancoſo ut ajunt, ſcripſit:

Baculo Paſtoral de flores de exemplos.

D. FRANCISCUS SARMIENTO DE MENDOZA, Burgis, primariæ Caſtellæ Veteris urbi, natalium nobilitatem a Ludovico, S. Jacobi militiæ equite, & Joanna Peſquera & Caſtillo parentibus acceptam ; Salmanticæ vero cum ſub optimis præceptoribus, atque inter alios Petro a Peralta, juriſconſulto, ingenii cultum debuit, ut non amplius quam unius atque viginti annorum adoleſcens jam publice ex propria cathedra Pontificium jus doceret, non ſine peculiari quadam ſui laude inter ceteros profeſſores ; cujus ea cathedra ob excellentem ingenioſiſſimi rectoris in ea ætate doctrinam, famæ cathedra vulgo audiviſſe fertur : quod ſæpius de præceptore ſuo re-

retuliſſe ſibi D. Petrum Caſtrium Quignonium, Hiſpalenſem antiſtitem, Giennenſis auctor Hiſtoriæ annotatum reliquit. Proinde collatis ei magiſtratuum ornamentis reipublicæ gerendæ conceſſus fuit, Pinciam quidem prius evocatus ut in hac curia jus redderet, ſexennioque ibi exacto, ad auditorum ut vocant Pontificiorum ordinem Romam translatus. Quo in graviſſimo totius eccleſiaſtici orbis ſenatu XII. alios annos conſpiciendum ſe, atque ob animi dotes literarumque ac virtutum præſtantiam non mediocriter ſuſpiciendum præbuit. Quouſque in patriam reverſus, edito per eos dies ſtudiorum ſuorum in *Selectarum* aliquot libris ſpecimine, Aſturicenſis eccleſiæ præſul anno MDLXXIV. renuntiari, atque interim Regiis inſtructus mandatis viſitare cancellariam Pincianam, necnon & anno MDLXXX. ad Giennenſem ampliorem ſedem transferri dignus fuit habitus. Quindecim vero adhuc annis poſteriori huic convixit ſponſæ, pietate in Deum, caritate in pauperes, exercitioque ceterarum virtutum, quæ in populorum ſacris rectoribus maxime expetuntur, exactiſſimum & ad unguem veluti factum Chriſtiani epiſcopi exemplar. Egregiæ ſuæ doctrinæ, qua in juris ſtudio maxima pollebat, hæc ad poſteros monumenta propagavit:

Selectarum Interpretationum libros VIII. Quorum primus, II. III. VI. & VII. miſcelli ſunt, reliqui tres propriam & ſingularem quiſque tractationem continent; nempe IV. *Enarratio* eſt tit. DD. *De Liberis & poſthumis*: V. ſpecialiter *L. Gallus Aquilius*, ejuſdem tituli: VIII. autem *Ad Tit. de Legatis ſecundo* inſcribitur, in quem jam antea commentatus fuerat Franciſci olim auditor, Antonius Padilla Meneſius. Prodierunt Romæ ex officina Julii Accolti 1571. in 4.

De Redditibus Eccleſiaſticis: ad Pium V. P. M. librum unum. Scilicet teneri clericos ad ſuperfluum pauperibus erogandum lege tantum caritatis & miſericordiæ, non præſcripto juſtitiæ, adverſus Martinum doctorem Navarrum eo noſter probare conatus fuit. Romæ anno 1569. apud Julium Accoltum in 8. Atqui Navarro denuo inſurgente natus eſt:

Defenſio hujus *libelli de Redditibus Eccleſiaſticis ab impugnationibus Doctoris Martini Navarri*: ad Gregorium XIII. P. M.

Omnia hæc tribus voluminibus prodierunt: I. & II. Burgis ann. 1573. & 1575. III. Aſturicæ 1577. in fol. Simul vero edita ſunt cum alias, tum Antuerpiæ apud Joannem Kerbergium 1616. folio.

Hiſpanice reliquit in ſchedis manu adhuc ſcriptum:

Dialogo en que ſe trata de los Concilios y guarda dellos, interloquütoribus Franciſco & Antonio: quem majori ex parte auctum a D. Emmanuele Sarmiento a Mendoza, Franciſci ex fratre nepote, Hiſpalenſis eccleſiæ canonico Doctorali, ex quodam exemplo vidimus inter MSS. codices D. Fr. Dominici Pimentelli S. R. E. cardinalis, atque ejuſdem eccleſiæ antiſtitis.

Reperio etiam Beatiæ excuſum per Baptiſtam Montojam:

Dialogo de la Doctrina Chriſtiana. Anno 1591. in 12. D. Joſephus Pellizerius, hiſtoricus Regius, in libro ſuo *Del origen, antiguedad, calidad, y ſervicios de la Caſa de Sarmiento de Villamayor* fol. 4. ſupplicem noſtri libellum (Memorial nos dicimus) laudat his verbis:

Un Memorial de D. Franciſco Sarmiento de Mendoza, obiſpo de Jaen, que correſponde bien a ſu grande erudicion y letras, pues con exquiſito examen de fundaciones de monaſterios, inſcripciones de ſepulcros, y ſellos de eſcrituras prueba la antigüedad de las armas y diviſa de los Sarmientos, verdes en campo de plata &c. Hæc ille: ſi tamen diverſum eſt opus ab eo quod ejuſdem Pellizerii fide D. Petro Sarmiento cardinali adjudicavimus; quod eo magis vereor, quod amicus hic noſter eruditiſſimus fol. 31. ſcribit eumdem Franciſcum noſtrum (cui tamen per errorem cardinalis titulum affixit) primum inveniſſe in archio monaſterii de Benevivere exemplar unicum, quod in Hiſpania viſum fuit hactenus, Illiberitani concilii, ad quod *Scholia* elucubravit doctiſſima.

FRANCISCUS SARZOSUS, (vulgari nomine ut credimus SARZOSA) *Cellanus Aragoneus, ſcripſit libros duos in Æquatorem Planetarum Alphonſinæ hypotheſi ſuperſtructum anno* 1525. Hæc totidem verbis Joannes Baptiſta Ricciolus in elencho auctorum mathematicorum, altero volumine *Novi Almageſti*.

FRANCISCUS SATURRIS (forte SATORRE) Catalanus, Balaguerenſis, ſacerdos, compoſuit:

Delphinum Comœdiam. Barcinone anno 1543. Valerius Andreas. Hiſtoriam alii hanc nominant hujus tituli: *Delphini contra Perpinianum*, ſcilicet expeditionis Henrici Galliæ Principis ſub Franciſco I. parente adverſus Perpinianum, quæ ſucceſu caruit anno MDXLII. cujus meminerunt de rebus Caroli Cæſaris hiſtorici, ac præter eos Beuter in lib. I. *Hiſt. Valent.* cap. 16. Medina *De las Grandezas de Eſpaña* lib. 2. cap. 179. Urrea *Dialogo de la verdadera honra militar* fol. 90. Blaſco de Lanuza tomo I. *de la Hiſ-*

to-

toria de Aragon lib. 4. cap. 16. Niſi & comœdiam & hiſtoriam ſcripſerit Franciſcus Satorres, hoc enim modo appellabatur.

F. FRANCISCUS SECURIS, Luſitanus, Ciſtercienſis monachus in Alcobacienſi magna hujus ordinis domo, ac Pariſienſis doctor theologus, nuncupavit ſereniſſimo Henrico S. R. E. cardinali Portugalliæ Infanti:

Veritatis repertorium in Hebræos. Conimbricæ 1567. in 4.

Paraphraſim quoque in *Septem Pſalmos Pœnitentiales* MS. tribuit Cardoſus.

FRANCISCUS DE SEGURA, domo ex oppido Atienza Seguntinæ diœceſis, vexilliferum ſe, atque domeſticum aut familiarem, Aragoniæ proregis, neſcio cujus, referens, dedit foras poetica varia opera, ſcilicet:

Romancero Hiſtoriador.

Romancero de los Reyes de Portugal.

Archimuſas de varias rimas. Cæſarauguſtæ 1614. 8.

Sagrados miſterios del Roſario de Nueſtra Señora. Ibidem apud Angelum Tavanum anno 1602. 8.

F. FRANCISCUS DE SEQUEIROS ET SOTOMAYOR..... ordinis eremitarum S. Auguſtini, concionator Regius, & præter alia domi geſta munera profeſſor theologus Complutenſis e cathedra S. Thomæ, indeque ex primaria Magiſtri Sententiarum, ſcripſit:

Impugnationem Propoſitionum Cleri Gallicani de Eccleſiaſtica poteſtate. Matriti 1683. in.....

F. FRANCISCUS DE SERPA, Luſitanus, ordinis neſcio cujus, ſcripſit:

De Euchariſtia. Hujus meminit D. Franciſcus Emmanuel epiſt. 1. Centuriæ IV. Niſi Franciſcanus ille ſit, quem Balthaſar Limpus, Portuenſis & Bracharenſis antiſtes, epiſcopum ſuffraganeum habuit, concionator fama clarus. Sed hunc Franciſcanum, eumdemque *Euchariſticæ Chronologiæ ab ipſo mundo condito per figuras legis naturæ depictæ & enarratæ* auctorem, quam Pariſiis edidit Sebaſtianus Cramoyſi anno 1648. in folio, Antonium Serpenſem vocat Waddingus; Franciſcum a Conceptione, Serpenſem patria, alii Luſitani.

FRANCISCUS DE SESSE, Aragonus, juriſconſultus, ex Hiſpano in Latinum convertit:

Martini de Azpilcueta Doctoris Navarri Manuale Confeſſorum, & notas addidit. Venetiis 1573.

FRANCISCUS DE SIGUENZA, Hiſpalis urbis civis, dedit ad Ferdinandum Henriquez de Ribera, Tarifæ marchionem, anno MDLXXIX.

Dialogo de la Translacion de los cuerpos reales a la nueva capilla: Regum nempe Ferdinandi III. cognomento Sancti, cum uxore ejus, atque item Alphonſi X. Sapientis, eorum filii, in capellam, quam Regum appellant in Hiſpalenſi eccleſia.

F. FRANCISCUS DE SIGUENZA, ordinis S. Franciſci Strictioris Obſervantiæ provinciæ S. Joſephi, edidit:

Declaracion breve de la Regla de S. Franciſco. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1613. in 4. Deinde Italice Venetiis apud Joannem Baptiſtam Combi 1627. 16.

FRANCISCUS DE SILVA ET OLIVERA, Complutenſis, medicinam faciebat Granatæ quo tempore in ea urbe edidit:

Diſcurſo de la providencia y curacion de fecas y carbuncos con contagio. Apud Sebaſtianum de Mena 1603. 8.

FRANCISCUS SOAREZ, Luſitanus, ex oppido Torreſnovas, Oliſiponenſis diœceſis, alias ex civitate principe iſta, marchionis de Trocifal frater, Jeſuita, cum Conimbricæ tum Eboræ theologiam XVIII. annis profeſſus, Eborenſis collegii, & academiæ rector, utriuſque juris peritus, incendio periit Jerumeniæ tormentari pulveris cum officialibus academiæ, quo tempore cum Luſitanis bellum ardebat, die IX. Februarii MDCLIX. Edidit:

Curſum Philoſophicum: quatuor tomis. Conimbricæ apud Paulum Craesbeck 1651. atque iterum Eboræ 1668. 1669. & 1670. folio. Paratum reliquiſſe eum alia opera renovatæ *Bibliothecæ Societatis* auctor docet, nimirum:

De Pœnitentia opus inſigne.

De Cenſuris Eccleſiaſticis & Bulla Cœnæ: brevi in lucem edenda: peneque abſoluta reliquiſſe *Commentaria in Primam Partem S. Thomæ.*

F. FRANCISCUS DE SOBRECASAS, Aragonenſis, ordinis Prædicatorum, Sancti Officii patribus a cenſura theologica, edidit:

Ideas varias de orar evangelicamente, con reglas para la forma y eleccion de libros para la materia. Cæſarauguſtæ apud heredes Petri Lanaja 1681. folio.

FRANCISCUS SOLER, Catalanus, elucubravit:

Ad Edictum de monetarum reformatione

in

in Catalonia. Barcinone 1611. Item:
Del Titulo de Don.

FRANCISCUS DE SOLSONA, Catalanus, Angularienſis, juriſconſultus in patriis rebus exercitatiſſimus, cum tamen notariatus artem tantummodo exerceret, ſcripſit:
Lucernam Laudemiorum omnia Emphyteuſeos jura complectentem. Barcinone apud Joannem Gordiola 1556. folio. Deinde cum aliis ejuſdem argumenti auctoribus Amadeo de Ponte, Antonio Fabro, Bertrando Argentræo, Camillo Borello, Carolo Antonio Blancardo, Hartmanno Piſtore, & Mario Burgo Auguſtæ Taurinorum apud heredes Tarini anno 1629. in folio.
De Stylo Capibreviandi: quod vernacule Catalanis ſignificat emphyteuſis renovationem. Barcinone 1561. 8. cum quodam utili *Clauſularum* tractatu, ſive de *Stylo clauſularum* & aliis, Catalanice.

F. FRANCISCUS SORIANO, Franciſcanæ familiæ ſodalis, edidit Granatæ anno 1648. 4.
Concertationem Theologicam: ut credimus De Conceptione Virginis immaculata: quem auctorem laudat Fr. Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

F. FRANCISCUS DE SOSA, Toleti nobili loco natus, ad Seraphicam familiam in Salmantina domo admiſſus, anno ſæculari MDC. miniſter ejuſdem ordinis generalis creatus, propter obitas pie ac prudenter ad varios legationes, principibus Europæ impenſe fuit carus. Antiſtes hinc Canarienſis anno MDCVII. deſtinatus in ſedem non transfretavit, factus interim unus ex iis, qui fidem in Catholici Regis curia tuentur, patribus. Oxomenſis tandem eccleſiæ infulis ornatus, anno MDCXVIII. Arandæ juxta Durium amnem, quod iſtius diœceſis oppidum eſt, fato conceſſit: vir magnanimus, prudentiaque & conſilio præſtans. Scripſerat olim, theologiam dum docet in Salmantina domo:
Advertencias cerca de una Conſtitucion de Clemente VIII. De Largitione munerum utriuſque ſexus Regularibus interdicta. Barcinone 1595. Deinde variis temporibus:
Como la queſtion de la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora ſe puede definir de Fe.
Un parecer, que dió en Madrid el año de MDCXVII. en razon de la Oracion, que el Doctor Mexia de la Cerda hizo y dixo en S. Franciſco de Valladolid de la puriſima Concepcion de Nueſtra Señora.
En razon del libro de la ſanta Soror Juana de la Cruz.
En razon de la Profeſion, que hazen los Hermanos Terceros de la orden de S. Franciſco.
Que la orden Tercera de Penitencia es verdaderamente orden, y no cofradia: in 4.
Carta al Rey D. Felipe III. ſobre que no convenia dar licencia a los Padres Capuchinos para fundar conventos en la Corona de Caſtilla.
Diſcurſo contra dos Tratados, que ſin nombre de autor ſe eſtamparon cerca de la cenſura que el Papa Paulo V. pronunció contra la Republica de Venecia. Neapoli anno 1607. 4. per Joannem Jacobum Carlinum. Necnon & Latine:
Sanctorale Seraphicum Sancti Franciſci & eorum, qui ex tribus ejus ordinibus relati ſunt inter Sanctos. Hi novem tractatus Toleti ſimul prodierunt 1623. 4.
Adjungit his Lucas Waddingus:
De iis, ad quæ obligantur Epiſcopi ex Regularibus aſſumpti: ſive Hiſpane (quo ſermone ſcriptus eſt) *Obligacion con que quedan los Obiſpos Religioſos.* Matriti 1631. Miror fugiſſe diligentiſſimum familiæ ſuæ luminum collectorem & illuſtratorem majoris adhuc ſuperioribus cunctis molis, & forſan meriti, opus, quod in Vaticano codice MSS. 1512. aſſervatum vidimus, ſcilicet:
De Juriſdictione & optimo genere procedendi in Cauſis Regularium libros ſex ad Clementem VIII. Papam.
Obiiſſe eum jam factum Segoviæ urbis præſulem, Romamque ad promovendam articuli Conceptionis Immaculatæ Marianæ expeditionem, loco Antonii de Trejo ejuſdem ordinis, Carthaginenſiſque antiſtitis, deſtinatum anno MDCVII. ſcribit Waddingus.

FRANCISCUS DE SOSA, Medinæcampi ortus, doctor medicus & philoſophus, obtulit Roderico Gomezio a Silva, Ebolitano principi, exhibendum ab eo Philippo Regi II. librum, qui MS. circumfertur:
Del Arte como ſe ha de pelear contra los Turcos; y como defendiendonos dellos ſe ha de rematar ſu potencia. Hunc perfectum fuiſſe Medinæ anno MDXLIX. auctor ipſe teſtatum reliquit, ſeque alium habere abſolutum:
De las iluſtres Mugeres que en el mundo ha havido.

F. FRANCISCUS SOTA..... Benedictinus, ſuæ congregationis concionator, & Catholicæ majeſtatis in Caſtellæ regnis chronographus, edidit, paullo poſt moriturus:
Chronica de los Principes de Aſturias y Cantabria. Madriti apud Joannem Garzia Infanzon 1681. in folio. Sed, quod pudere quemque ſanum lectorem debet, ex Haubertinis fabulis majorem partem.

FRAN-

FRANCISCUS DE SOTO, Bæticus, Marcienenſis, Jeſuita, edidit:

Confeſionario general, y Inſtruccion para examinar la conciencia. Hiſpali ſæpius prodiit, & Conchæ anno 1623. Alia non vidimus; laudat tamen Alegambius in *Bibliotheca* & in ejus *Appendice* aliquot ejuſdem *Conciones*; ſed cum propoſitum nobis ſit concionum ſeorſim editarum non meminiſſe, abſtinemus his, ad *Appendicem* illam te, lector, invitans.

Obiit Gadibus xxx. Januar. MDCXXXIV. ætatis LXVI.

F. FRANCISCUS DE SOTO, Franciſcanus, plurium operum ſcriptor audit a Luca Waddingo, ineditorum ut exiſtimo, nullius enim eorum editionis in publicum meminit. Hæccilla:

Expoſitionem in Lamentationes Hieremiæ.

Tractatulum ſuper præconium Paſchale, Exultet; quo in Sabbatho ſancto benedicitur Cereus Paſchalis.

Contemplationes de Jeſu Chriſto cruci affixo, & univerſa ejus Paſſione.

Meditationes de doloribus, quos Beata Virgo paſſa eſt ad pedem crucis in conſpectu filii in ea confixi.

FRANCISCUS DE SOUSA, Luſitanus, juriſconſultus, ſub Philippo III. Rege noſtro, ac Flandriæ comite, Fiſci advocatus, Bruxellis ſcripſit *Repetitiones* ut vocant:

Ad L. Fœminæ D. de Regulis Juris. Et:

Ad §. Actionum, Inſtitutionum de Actionibus. Antuerpiæ apud Verduſium anno 1618. in folio. Simulque:

Commentaria ad Tit. D. De Pactis. Matriti 1626. in folio.

FRANCISCUS DE SOUSA TAVARES, Luſitanus, miles, Malacæ olim urbis præfectus in India Portugalliæ, ſæculo deinde relicto Minorum ordinis ſodalis factus, ſcripſiſſe dicitur neſcio quid aſceticum, ſive ut Cardoſus rei auctor loquitur *De Devoçaõ.* Eboræ 1587. qui & laudat alium *Doctrina Chriſtiaã* inſcriptum, Oliſipone editum 1564.

FRANCISCUS STEPHANUS DE VILES, Murcianus, S. Clementis Bononienſis ſodalis, doctor theologus, canonicus Palentinus, convertit in linguam Italicam:

Joannis Gineſii Sepulvedæ Hiſtoriam de rebus geſtis Cardinalis Ægidii Albornozii Fundatoris Clementini ſui Collegii. Bononiæ 1590. apud Joannem Rubeum in 4.

FRANCISCUS SUAREZ, Granatenſis, magnum patriæ urbis, atque adeo totius Hiſpaniæ, Jeſuiticæque ſacræ ſodalitatis incrementum, ineuntis anni milleſimi quingenteſimi quadrageſimi octavi die quinta in lucem editus eſt, parentibus Gaſpare Suario a Toleto, Granatenſis prætorii advocato, & Antonia Vazquez de Utiel, quorum familiæ ædeſque tanti viri cognatione atque ortu, necnon antiqua nobilitate, conſpectiſſimæ in ea urbe ſunt. Parentum cum eſſet primogenitus, literis tamen addixit Salmanticæ adoleſcentiam, ingratis quidem uſque ut videbatur muſis, ne vola ſane aut veſtigio, ut dici ſolet, ejus quod aliquando erat in his præſtiturus, eo illo tempore quo plus exerere ſe ingenium amat, comparente. In Societatem admiſſus ejuſdem ipſius urbis, quod nec facile impetravit, ea quidem ſui diffidentia verſatus eſt in prioribus philoſophiæ ſtudiis ut ad aliud quodcumque opus inter ſodales faciendum deſtinari ſe mallet, exercitium ſibi infeliciter ſucceſſurum, anxie inſtanterque ab his, quorum curæ res erat, deprecatus. At præfinito a natura tempore, quod tardius, atque ideo ſæpius ſolet contingere beatius, prodere ſenſim vires animi latentes, tanquam a veterno quodam expergefactas, illumque hominem, in quem poſtea evaſit, promittere cœpit atque adumbrare. Cujus rei argumentum quamprimum editum hoc fuit: nam poſt expoſitum Segoviæ Ariſtotelem, Pinciæque ſacras literas, Romam ingenti de ſe jam conceptæ ſpei reſponſurus, non ſine conſilio prudentiſſimorum, commigravit. Urbis eum profeſſorem celebratiſſimum curia octo annis, atque adeo univerſus Chriſtianus orbis, qui inde jura ſacra petit, ſuſpexerunt, Gregorio XIII. Pontifice, cujus in re præſentis auſpicio diem profeſſionis primum Suarius vidit permagna cum ſua laude tranſactum. Nec patriam prius cogitavit, quam valetudo adverſa reditum imperaſſet. Reverſus Compluti munus idem docendi octo alios annos, Salmanticæque uno tantum exercuit. Quouſque in Luſitaniam, ejuſque Conimbricenſe gymnaſium ire juſſus a Philippo Rege, vota hujus lycei apud principem iſtum, callidis officiis expoſita, læto adventu reque ipſa beavit; in tranſitu doctor Eborenſis theologus plauſu magno ejus ſcholæ renuntiatus. Nam primariæ impoſitus theologiæ docendæ apud Conimbricenſes cathedræ, vicennium integrum, hoc eſt, ad exitum uſque vitæ, carus omnibus, ſummeque ob ſapientiam & vitæ integritatem venerabilis, dignum ſe illo culmine, gentiſque doctiſſimæ ea, quam de ſe commoverat, ſumma expectatione demonſtravit. Hujus viri clariſſimi tot paſſim nota opera, libriſque inſculpta effigies animi, perennioribus ære monumentis, ingenium, eru-

di-

ditionem, doctrinæque genus quoddam ſingulare, atque modeſtia imbutum præſtantiſſima, ſoliditateque non vulgari ad ſæculorum omnium memoriam conſecrarunt. Perſpicuitate docendi judicium limatiſſimum, æque ut memoria eorum omnium quæ in literas retuliſſet præſenti & fida magnum, gravitateque an ſubtilitate (ambiguum id eſt) felicius ingenium adæquavit. Voces iſtæ ſunt memoriam ſuam modeſte jactantis, facile ſe omnium operum toto vitæ ſpatio elaboratorum jacturam, ſi contigiſſet, nullaque illius concuſſione graviori reparaturum. Quotidie in ſcholis relectiones per horam integram memoriter dictare ſolitus, domi etiam exceptores non unius commentarii, ſed ſæpe duorum aut plurium recitatione laſſabat. Quatuor jam & viginti doctiſſimorum philoſophiæ theologiæque voluminum teſtimonio credimus aſſiduam iſtam legendi & commentandi, ac ferrei pectoris, quæ Didymum etiam illum Chalcenterum provocare poſſit, intentiſſimam curam. Quo librorum numero vix aliquem, aut ne vix quidem, eorum qui ex operibus etiam nunc durantibus pernoſcuntur, æqualem ſibi Suarius habet. Sed quod maxime opus fuit, ut doctrina non vana eſſet, aſpera ſui tractatione, converſandi modeſtia, exacta in Deum pietate, virtutibuſque aliis quamplurimis honorem ſibi ejus etiam, quæ ſapientiæ baſis merito audit, initiumque ſanctimoniæ, apud mortales fecit. Septuagenarium ille ſenem, operique intentum & parem adhuc agebat, cum ad ſuperos evocatus eſt Uliſipone, quo ſuos *De Gratia* libros typis mandaturus conceſſerat, nempe Septembris XXV. die anno hujus ſæculi decimo ſeptimo. Quem obitum Luſitania integra, pro viri in rem literariam atque adeo publicam merito, Conimbricenſiſque illa præ aliis ſchola multum diuque mœrentes planxerunt. Catalogus operum ab eo conſcriptorum is qui ſequitur:

I. & II. Metaphyſicarum Diſputationum: volumina duo: cum *Indice locupletiſſimo in XII. libros Metaphyſicorum Ariſtotelis*. Tum in Hiſpania, tum Genuæ 1608. folio. Venetiis 1610. in folio. Coloniæ 1620. Genevæ 1636. fol. Et *cum Notis Revii* Lugduni Batavorum 1664. 4.

Commentationum deinde *ac Diſputationum in Summam Theologiæ Divi Thomæ Aquinatis* XIX. volumina: quorum tria proxime ſequentia reſpondent Primæ Parti Angelici Præceptoris, ſcilicet:

III. De Deo uno & trino. Moguntiæ typis Birckmannicis Lippii 1607. folio.

IV. De Angelis libri VIII. Ibidem 1621.

V. De Opere ſex dierum libri V. Et *de Anima* lib. VI. Lugduni apud Jacobum Cardon & Petrum Cavellat 1621. & ibidem anno 1635. in folio. Cum titulo *De Deo effectore Creaturarum omnium* prodierunt hæc duobus tomis Moguntiæ ex officina Balthaſaris Lippii 1622. folio.

Sequuntur ad primam Secundæ Partis:

VI. De Ultimo fine Hominis, ac Beatitudine.

De Voluntario & Involuntario.

De Humanorum actuum bonitate & malitia.

De Paſſionibus & Habitibus.

De Vitiis atque peccatis. Lugduni apud Jacobum Cardon 1628. in fol. Et Moguntiæ typis Birckmannicis Hermanni Mereſii anno 1629.

VII. De Legibus, ac Deo Legislatore lib. X. Conimbricæ 1613. fol. Et Antuerpiæ apud Joannem Keerbergium eodem anno.

VIII. De Divina Gratia: tripartiti operis pars prima, continens ſex *Prolegomena*, *& de Neceſſitate divinæ gratiæ ad honeſta opera* libros duos. Lugduni 1609. in fol. rurſuſque apud Cardon & Cavellat 1620.

IX. De Divina Gratia: pars ſecunda continens libros III. & IV. & V. nimirum de *Auxiliis divinæ gratiæ in generali*, *& de Auxilio ſufficienti & efficaci*: quæ tandem habita facultate Pontificia tamdiu deſiderata primum vidit lucem, & adſociata eſt primæ ac tertiæ jam editis, Lugduni apud Borde & Cavellat ſocios anno 1651. in folio.

X. De Divina Gratia: pars III. continens poſteriores libros ſeptem *de habituali gratia, ſanctificatione hominis*, *merito*. Lugduni 1609. Et typis Cardon 1620. folio.

XI. Opuſcula varia Theologica: ſcilicet:

De Concurſu, motione & auxilio Dei lib. III.

De Scientia Dei futurorum contingentium libri II.

De Auxilio efficaci.

De Libertate divinæ voluntatis.

De Reviviſcentia meritorum.

De Juſtitia Dei. Matriti 1599. folio. Lugduniqne anno ſequenti 1600. apud Horatium Cardon. Moguntiæ apud Lippium 1612. folio. Lugduni 1611. in 4.

Secundam Secundæ interpretantur:

XII. Opus de triplici virtute Theologica, Fide, Spe, Charitate. Pariſiis 1621. folio. Aſcaffenburgi apud Lippium 1622. folio.

XIII. Opus de virtute, & ſtatu Religionis, ubi de natura & eſſentia Religionis. De præceptis affirmativis. De Vitiis Religioni contrariis. Lugduni 1609. folio. Moguntiæ apud Lippium eodem anno. Venetiiſque.

XIV. De Religione: ſecunda pars: ubi *de Oratione, Devotione, Horis Canonicis, de Juramento, & Juratione, de Voto*. Moguntiæ 1609. folio. Lugduni 1610. folio.

XV. De Religione tertia pars: ubi *de ſtatu*

Religionis in genere, seu de obligationibus, quæ religiosum statum constituunt, vel ad illum disponunt. Moguntiæ apud Meresium 1625. folio.

XVI. De Religione: quarta pars: ubi *de obligationibus Religiosorum ex regula, prælatione, & subjectione regulari provenientibus. De varietate Religionum tam in genere, quam in specie. De Religione Societatis Jesu in particulari.* Moguntiæ 1626. folio.

Tertiæ Parti respondent:

XVII. De Incarnatione Verbi: qui cum olim omnium primus Suarii tractatuum prodiisset in lucem, Lugduni forte, anno 1592. apud Joannem Baptistam Buysson, ab ipso deinde recognitus, auctus, & locupletatus, ita ut novum opus videri posset, editus est Moguntiæ a Balthasare Lippio 1604. folio, & Lugduni 1604. & 1608.

XVIII. De Mysteriis vitæ Christi, & utriusque adventus illius: *ubi etiam exacte de Beata Virgine, de S. Josepho, de S. Joanne Baptista.* Lugduni ac Moguntiæ 1604.

XIX. De Sacramentis: prima pars: *ubi de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de Eucharistia, & Sacrificio Missæ.* Lugduni 1604. Et Moguntiæ 1610. folio.

XX. De Sacramentis: secunda pars. *De virtute Pœnitentiæ, de Clavibus, de Sacramentis Pœnitentiæ & Extremæ Unctionis; de Purgatorio; de Suffragiis; de Indulgentiis.* Lugduni 1604. folio. Moguntiæ eodem anno. *Summa* hujus operis *de Sacramentis* Lugduni prodiit 1627. in 8.

XXI. De Censuris in communi & particulari, & de Irregularitate. Lugduni 1604. Moguntiæ 1606. folio.

Præter hæc volumina, quibus illustratur *Summa Theologiæ* Angelici Præceptoris, reliquit Suarius:

XXII. Defensionem Fidei Catholicæ & Apostolicæ adversus Anglicanæ Sectæ errores, cum responsione ad Apologiam pro Juramento fidelitatis, & præfationem monitoriam Serenissimi Jacobi magni Britanniæ Regis. Conimbricæ 1613. folio. Moguntiæ 1619. Hujus operis quoddam exemplar Londini a Fidei hostibus rogo publico fuit combustum, quo nuntio accepto ea jucunditate atque lætitia perfusus auctor est, ut sancta correptus libri invidia nil sibi optatius contingere potuisse sit palam testatus quam si iisdem cum eo flammis fuisset traditus. Omnia hæc opera XXIII. comprehensa voluminibus prodierunt Lugduni, Coloniæque.

Inedita sunt hactenus:

XXIII. Consilia, & variæ quæstiones. Uno volumine.

XXIV. Commentaria in Logicam, aliosque Aristotelis libros.

Commentarii in Decretum Clementis VIII. circa confessionem & absolutionem in absentia datas ad cap. Multiplex de Pœnitentia dist. 1. Sumptum ex Leonis epistola LXXXIX. *cum concordia eorumdem Canonum inter se.* Publicatis nempe Suarii commentariis de Pœnitentia in 4. volum. super Tertiam Partem S. Thomæ, emanavit aliquanto post decretum Pontificium hujus confessionis & absolutionis reprobatorium, qua occasione id quod prius succincte scripserat voluit hac lucubratione distinctius exponere, *in ejusdem Sanctissimi*, ut ait, *præsentia, & de illius consensu & benigna licentia, quod in hoc brevi commentario perfeci, & Sanctissimo Domino nostro humiliter emendandam obtuli, ut sub illius gravissimo patrocinio securus posset percurrere.* Prosequiturque: *Tres autem præcipuas partes tractatus hic continebit: in prima complectar omnia quæ ad ipsius Decreti intelligentiam per se spectant, & in fine illius difficultatem peculiarem proponam, quæ ex decissione generali hujus Decreti cum alia speciali S. Leonis suboritur; qua occasione Decretum illud Leonis fuse in secunda parte hujus tractatus exponemus, hoc enim necessarium est; at in tertia parte veram utriusque Decreti concordiam & propositæ difficultatis resolutionem concludemus.* Hæc ille.

Apponam vero nunc duo ex aliis elogia (ne multus sim in re tam omnibus perspicua) de Suaresio nostro ceteris adjungenda. Hugo Grotius (qualis vir!) in quadam epistola *tantæ subtilitatis philosophum ac theologum* vocat, *ut vix quemquam habeat parem.* Thomas Aquinas a Sancto Josepho, Carmelita Excalceatus, in *Differt. Historico-Theolog. de Patriarchatu Eliæ* part. II. sect. III. *theologorum Societatis Jesu* appellat *verticem, talem saltem ut si parem aliquem in his habuerit, at non, meo quidem & plurimorum aliorum judicio, superiorem; idque sive claritatem, quæ in eo potissima est, sive doctrinæ soliditatem, sive maxime polygraphiam spectes.* Hæc ille.

F. FRANCISCUS SUAREZ, Cisterciensis, domus Vallisparadisi monachus, congregationis Hispanæ generalis præfectus, Olivetanus deinde in Navarræ regno (de Oliva appellant) abbas, scripsit:

Compendium Privilegiorum Congregationis Hispaniæ. Pinciæ 1596. in 8.

In Magistrum Sententiarum libros IV. Chrysostomus Henriquez in *Phœnice* suo auctor est.

F. FRANCISCUS SUAREZ, Lusitanus, forte Benedictinus monachus, nam Cardosus, qui laudat, id omisit annotare, edidit Lusitane:

Vi-

Vida de S. Bento : S. Benedicti ſcilicet. Necnon et:

Vida de Santa Anna. Oliſipone 1577. in 8.

FRANCISCUS SUAREZ, juriſconſultus Avenionenſis, jure hic a nobis catalogo inſeritur Hiſpanorum ſcriptorum, quod genere is Hiſpanus e parente aut avo natus ſit Cordubenſibus, ex qua urbe circa annum ſæculi ſuperioris viceſſimum profecti, domicilium Avenione conſtituerunt, Pontificiæ ditionis oppido : cujus rei certiores facti ſumus a viro doctiſſimo ſimul & humaniſſimo, qui ante paucos annos Romæ, cum ibi verſaremur, fato functus fuit, Joſepho Maria Suarezio, Vaſionenſi olim epiſcopo, poſtquam vero ceſſiſſet huic muneri ſanctiſſimæ Apoſtolorum Principis baſilicæ Romanæ Franciſci, ac poſtea Caroli S. R. E. cardinalium Barberinorum præfectorum vicarias, ſcriptis ſuis, & eximia linguarum & veterum literarum eruditione celebri admodum, nobiſque amiciſſimo, qui de Hiſpana hac origine, uti decuit probum ac prudentem virum, gloriabatur. Cujus & generis ejus Hiſpano-Gallici, Avenionenſes inter cives præcipuo quodam loco habiti, memoriam hic voluimus propter Franciſci iſtius, origini adhuc magis proximi quam Joſephus Maria, et..... ejus frater germanus, & in epiſcopatu Vaſionenſi ſucceſſor. Suarezii fuere:

Panegyrica quædam : ex quibus unum cum *Primi* titulo, ad Sixtum V. P. M. directum, continet Vaticanus codex MS. 5542.

FRANCISCUS SUAREZ DE ARGUELLO, inter forenſem ſtrepitum, procurationemque cauſarum apud Regiæ curiæ ſenatores exercitam, fecit ſibi ſtudiis liberalibus otium, præſertim mathematicis, namque ſcripſit:

Efemerides generales de los movimientos de los Cielos por doce años deſde el de MDCVII. haſta el de MDCXVIII. al meridiano de Madrid, eſto es XL. grados, y XVI. minutos. Matriti apud Joannem Cuevam 1608. in fol.

FRANCISCUS SUAREZ TOSCANO, Luſitanus, Eborenſis, ſcripſit ad Theodoſium II. Brigantinum Regulum, Luſitanice:

Paralelos de Principes, e Varoẽs illuſtres antigos, a que muitos de noſſa naçaõ Portugueſa ſe aſomelharan en ſuas obras, ditos y feitos, com a origem das armas d' alguãas familias deſte Reyno. Eboræ 1623. in 4.

Fœtus alter, *Theatrum Portugalliæ* ſcilicet, etiam vernaculus, ab eo expectatus, in ſchedis ni fallor adhuc latet.

F. FRANCISCUS SUAREZ DE VILLEGAS, Oliſiponenſis, aliis Bracharenſis, Carmelitarum ſodalis, magnæ famæ vir inter Gallos, Burdigalenſis ſcilicet ſcholæ anteceſſor ſeu profeſſor philoſophiæ perpetuus a Rege ipſo cooptatus, Gaſtoni Aurelianenſium duci nuncupavit:

Univerſæ Dialectices Epilogum. Anno 1622. Eumdem ut exiſtimo habet auctorem:

El Jardin ſagrado del Lovre. Pariſiis ſub ejus nomine editum opus apud Antonium Robinot 1643. in 16. Scripſit quoque:

Votivam tabellam Myſterii Pacis interpretatam. Romæ apud heredes Franciſci Corbelletti 1645. in 4. Damaſcenum epiſcopum titularem hunc fuiſſe Cardoſus annotat.

F. FRANCISCUS DE SUBIRATS, Catalanus ut videtur, ordinis Minorum, cœnobii Ilerdenſis urbis, a Domino noſtro Jeſu nuncupati, guardianus, ſcripſit:

Memorial Apologetico, verdad autentica, y ſatisfaccion a los devotos de S. Franciſco en ſus Llagas. Barcinone apud viduam Mathevad 1651. 4.

FRANCISCUS TAMARA, interpretem egit veterum auctorum cum eſſet in Gaditana urbe humaniorum ſtudiorum profeſſor, ſcripſit nempe, ſeu vertit in vulgarem ſermonem:

Marco Tullio Ciceron, de los Oficios ; de la Amicitia ; de la Senectud ; con la Economia de Xenofon. Salmanticæ 1582. in 8. Antuerpiæque una cum Joannis Xaravæ interpretatione Ciceronianorum *Paradoxorum* & *Somni Scipionis.*

Juan Bohemo de las Coſtumbres de todas las Gentes. Antuerpiæ 1556. in 8. apud Martinum Nutium.

Suma y Compendio de las Coronicas del Mundo, nempe ex Joannis Carrionis *Chronico* : demptis pluribus, atque additis aliis, quæ ad Hiſpaniam proprie ſpectant. Metinæ apud Guilielmum de Millis 1553. 8. Antuerpiæque apud Nutium eodem anno.

Libro de Apotechmas : ex variis auctoribus. Antuerpiæ apud Nutium 1543. & 1552. in 8.

Suma y erudicion de Grammatica en metro Caſtellano. Ibidem apud eumdem Nutium 1550. in 8.

F. FRANCISCUS TAMAYO, patria ex oppido Cazalla in Marianis montibus provinciæ Bæticæ, Auguſtinianus olim in hac provincia, deinde Minimorum Sancti Franciſci de Paula ſodalis, verbi Evangelici non ignobilis fuit præco, ſupremique Fidei rerum ſenatus patribus a conſiliis theologicis, ediditque:

Diſcurſos Teologicos de las grandezas y

prerogativas de Nueſtro Señor Jeſu-Chriſto. Matriti 1610. 4. Hunc librum Gallice vertit Joannes Baudonus, excuditque Lugduni 1615.

Denatus eſt Matriti anno MDCXIV.

D. FRANCISCUS DE TAPIA ET LEIVA, comes del Baſto, ex Italico fecit Hiſpanum Caroli Tapiæ, Bellomontani marchionis, ſenatoriſque Neapolitani, parentis ſui, librum:

Eſpejo de Murmuradores indigitatum. Matriti apud Alphonſum Martin 1623. in 8.

FRANCISCUS TARRAFA, canonicus Barcinonenſis, ſæculo ſuperiore aggreſſus eſt Latinam Hiſpaniæ hiſtoriam ſcribere, ſed brevem, ac per capita tantum rerum ab initio noſtræ gentis uſque ad præſens tempus apud nos geſtarum. Parum tamen laudabiliter hoc munere functus eſt, Beroſianis totus addictus fabulis. Nuncupavit ergo Philippo Regi II. Hiſpaniarum commentarium:

De Origine ac rebus geſtis Regum Hiſpaniæ uſque ad Caroli Cæſaris inaugurationem. Rurſuſque, relicto aliis Caroli tempore, continuavit: *Brevem rerum a Philippo II. Rege Catholico geſtarum deſcriptionem.* Antuerpiæ 1553. in 8. Unaque cum Joannis Vaſſæi *Chronico.* Coloniæ anno 1577. Francofurti 1579. in folio. Deinde in ſyſtemate *Hiſpaniæ illuſtratæ*, volumine I. pag. 518. Hiſpanica lingua hoc idem converſum opus prodiit Barcinone anno 1563. in 8. cum hac inſcriptione: *Franciſco Tarrafa, del principio y origen de coſas notables de los Reyes de Eſpaña, traducido en Caſtellano por Alonſo de Santa Cruz, con adiciones ſuyas en cada Rey de las mas notables coſas que en otras Hiſtorias ha hallado.* Præterea ſcripſit Catalonica lingua:

Dels Pobles, Rius, y Montanyes de Eſpanya, hoc eſt, Hiſpaniæ deſcriptionem: quam extare MS. penes Paulum de Fluvia, equitem Barcinonenſem, ſcripſit in *Hiſtoria Cataloniæ* vernacula Hieronymus Pujades, qui & ipſe aliud opus Tarrafæ adſcribit eodem loco, nempe:

Epiſcopologi, o Vidas dels Pontifices de Barcelona. Sed opus Latinum eſt, *In Vitas Pontificum Barcinonenſium Hiſtoria* dictum, & Jacobo Caſſador hujus eccleſiæ nuncupatum, anno ſcilicet 1547. ſcriptum. Aſſervat Matriti marchio Mondexarenſis.

Ex tabulario quoque Barcinonenſi, cujus fuit cuſtos, procudit opus aliud:

De las Caſas ſolariegas de Cataluña: ſi Gaſparo Eſcolano fidem habemus in *Valentina Hiſtoria* id affirmanti, lib. VIII. cap. XVII.

FRANCISCUS TAVARES, ſive TAVORA, Luſitanus, *Artis Hebraicæ Linguæ* cujuſdam auctor laudatur a Cardoſo.

F. FRANCISCUS TIRADO, Franciſcanus provinciæ Aragoniæ, ſcripſit vernacula lingua.

Manual de ayudar a bien morir. Cæſarauguſtæ 1614. in 16. Hic auctor idem atque unus homo forſan eſt ac Fr. JOANNES TIRADO.

D. FRANCISCUS DE TOLEDO, domini Franciſci Alvarez de Toledo, comitis de Oropeſa, ex D. Maria Manuel de Figueroa filius, Chriſtianis moribus vir paſſim commendatus, Peruani regni prorex, ſcripſiſſe dicitur librum, qui in ſchedis adhuc latet:

Del Gobierno del Piru. Antonio de Leone teſte.

FRANCISCUS DE TOLEDO, Cordubæ IV. nonas Novembris anni MDXXXII. editus in lucem fuit, lux ut eſſet in candelabro Eccleſiæ dignitatis doctrinæque radiis fulgentiſſima. Priuſquam religioſæ vitæ inter Jeſuitarum ſodales ſacramentum diceret, Salmanticæ XXVII. annos jam ætatis numerans, doctor theologus, philoſophiæque profeſſor cenſebatur, Dominicum Sotum, olim præceptorem, ſpe non defraudans de ſe jam ab eo tempore concepta, qui Toleti auditoris ingenium ſummæ cuique laudi adæquare ſolebat. Anno vix inter ſodales completo, a B. Franciſco Borgia, generali ut credimus per Hiſpaniam vicario, Romam venire juſſus fuit anno exacti ſæculi quinquageſimo nono, magnamque iſtam Eccleſiæ totius metropolim dignum ſortitus eſt, uſque ad obitus diem, virtutis ſuæ atque ſapientiæ theatrum. Imprimis enim Ariſtoteli explanando, hinc theologiæ, cum ſcholaſticæ tum morali, docendæ magna eruditionis & judicii collecta fama diu vacavit. Majore tamen adhuc virtutis ſignificatione corda & ora omnium convertere ad ſe, unuſque totam, quanta eſt, implere Romam, cunctiſque omnium ſtatuum mortalibus in pretio maximo ac veneratione eſſe viſus eſt ex eo tempore, quo Pio V. P. M. & ſacro cardinalium cœtui de rebus ad ſalutem pertinentibus juſſus fuit verba facere. Quo in munere ſui quidem generis honeſtiſſimo, quo nil majus habet eloquentia ſacra ſectatoribus ſuis conferre, gravi illo & maſculo dicendi genere, quod Evangelicos ſumme decet concionatores, mire omnibus placuit. De quo verba adjungere luber clariſſimi eloquentia & pietate viri Federici Borromei, S. R. E. cardinalis, & archiepiſcopi Mediolanenſis, ex aureo illius *De claris* ſui temporis *Oratoribus* commentario: *De hoc*

(To-

(Toleto) *fuerit inſtar compendii*, ait, *ſi dicam concionatorem eum aſſiduum per multos annos fuiſſe Pontifici cardinaliumque ſenatui ; cumque in illa urbe flos virorum ei dicenti ſemper adeſſet, nunquam auditum eſſe cum tædio. Fortaſſe aliquis dicet quod raro admodum concionaretur, quodque mutaret ſæpius auditores urbs inclyta, id remedium fuiſſe ſatietati ; ſed magis arbitror poſſe dici placuiſſe ſemper eum quod in omni foret oratione ſerius & gravis, idemque varius, & cum novo ſemper argumento. Ab eo procul aberant inania & fucata. Obſervationes ejus & monita ſpectabant mores tantum eorum, qui præſentes aderant; communia & aliena non attingebat ; eaque nimirum erat cauſa cur audiretur libentiſſime. Videtur autem hoc illi munus proprium contigiſſe, ut in tractatione ſingularium excelleret, idque, ſicut opinor, fiebat quia rerum humanarum uſu, ſimulque omni literarum varietate, erat ſatis inſtructus.* Et poſt alia : *Brevis erat Toletus, & tamen quemdam oſtendebat in ipſa brevitate candorem animi qui veluti perſuaſionis erat telum.* Et mox : *Ita penetrabat animos Toletus argumentorum enthymematumque violentia, quibus in illo ſimplici genere frequenter admodum utebatur, ut vulgo numeraretur inter dicendi artifices & magiſtros.* Hæc ille. Vulgareque illud dicterium fuit ejus ætatis : *Toletus docet, Panigarola delectat, Lupus autem movet* : nota ſacrorum concionatorum nomina. Plane totos XXIV. annos, frequentiſſimeque ut illius ævi mos erat, apud Pium ipſum V. Gregorium XIII. Sixtum V. Gregorium XIV. Clementem VIII. ſacrum & Pontificium numeris omnibus concionatorem implevit. Hujus meriti virum, quo quidem in graviſſimis quibuſque expediendis de theologorum conſilio negotiis directore, reipublicæque ad Poloniæ, Germaniæque utriuſque, Superioris & Inferioris, regiones deferendis momentis legato Summi Pontifices uſi fuerant, Clemens VIII. anno redempti orbis MDXCIII. in almum purpuratorum patrum cooptavit collegium. Qua dignitate ornatus vixit per triennium dumtaxat, reconciliationis Henrici Gallorum Regis IV. cum Eccleſia promotor in paucis, auctorque Pontifici : verum cardinalitii fui ordinis decus. Opera hæc reliquit poſteris:

Inſtructionem ad Logicam. Coloniæ 1575. Lugduni 1586. Venetiis 1588. in 8.

Commentaria cum quæſtionibus in univerſam Ariſtotelis Logicam. Venetiis apud Joannem Baptiſtam a Porta 1589. in 4.

In Libros VIII. Phyſicorum. Venetiis apud Juntas 1573. in 4. & 1580. Romæ 1590. in 4.

In Libros duos de Generatione & Corruptione. Venetiis apud Juntas 1575. 4.

In Libros III. de Anima. Venetiis eodem anno ac typographo. Coloniæ 1579. Lugduni 1602. 8. Univerſum hoc philoſophiæ ſyſtema Lugduni prodiit quatuor voluminibus 1608. 8.

Commentaria cum annotationibus in Sacroſanctum Joannis Evangelium. Romæ apud Jacobum Tornerium 1588. Lugduni 1589. Coloniæ 1599. & 1611. In quo commentario ea præſtitit quæ in Cornelii Janſenii *Concordia Evangeliſtarum* deſiderabantur : explicationibus enim primo, mox annotationibus, vix quidquam omiſit quod non fuerit dilucide, breviter, & quidem ad literam expoſitum. Si quid adverſus Janſenium poterat dicere, id ſuppreſſo ejus nomine modeſte fecit. Quæ verba ſunt Antonii Poſſevini lib. II. *Bibliothecæ ſelectæ* cap. XVIII. in fine.

Reliqua poſt ejus obitum lucem viderunt, nempe:

Commentaria in XII. Capita Sacroſancti Jeſu-Chriſti Evangelium ſecundum Lucam. Venetiis 1601. & Coloniæ 1611. apud Antonium Boetzerum. Cujus in *Lucam Commentarii* duo non minus volumina ab auctore expectari Poſſevinus idem nuper laudatus annotavit.

In Epiſtolam Beati Pauli Apoſtoli ad Romanos. Quibus acceſſerunt:

Sermones XV. in Pſalmum XXXI. Et:

Tractatus duo in ejuſdem Epiſtolæ duo loca. Romæ, Lugduni, Venetiis 1602. Coloniæque aqud Lippium 1603.

Summa Caſuum Conſcientiæ, ſive Inſtructio Sacerdotum : libris VIII. quæ ſæpius prelo ſubjecta eſt præſertim Romæ 1602. apud Joannem Antonium Franzinum ſcilicet & alios. Demumque *cum annotationibus & additionibus Andreæ Victorelli*, theologi ac presbyteri Baſſanenſis, & Martini Fornarii tractatu *De ordine*, aucta multiſque modis correctior prodiit Lugduni apud Jacobum Cardon 1630. in 8. Petrus item Schenkelius, Hagæ-comitanus Batavus, addidit ad Summam hanc *Directorium Juris Pontificii, & explicationem terminorum Juris in Toleto occurrentium.* Antuerpiæ 1628. in 8. Hiſpanica eadem prodiit hoc titulo : *Inſtruccion de Sacerdotes, y Suma de caſos de Conciencia, del Cardenal Toledo, con las addiciones de Andres Victorello*, interprete doctore Didaco Henriquez de Salas, Pinciæ 1616. in folio. Valentiæque 1617. in 4. Gallica etiam hoc : *Inſtruction des Preſtes de Tolet.* Lugduni 1638. in 4. Hujus Summæ *Compendium* Coloniæ excuſſum ſcio 1612. in 8. quod forte idem eſt cum eo quod Geneſius Minutius, Florentinus, monachus Vallumbroſanus, confecit circa annum 1603. editumque Venetiis vidimus apud Baretium 1642.

1642. in 16. cum utilibus *ad Compendium appendicibus*. Petrus item Franciſcus, Vercellenſis, Franciſcanus provinciæ Mediolanenſis, edidit (Luca Waddingo teſte) *Lecturam* quamdam *in Toleti Summam*.

Manſerunt inedita:

Concionum aliquot volumina; ſed inpolita, & quibus poſtrema deſit manus. Plane inter libros Urbinatenſis bibliothecæ, quæ in Vaticana jam ſunt, Franciſci Toleti *Sacrarum Concionum* tria volumina vidimus, numeris 590. 591. & 592. ſignata. Itemque:

Commentaria in univerſam Summam Theologiæ Sancti Thomæ: quæ in Romani collegii bibliotheca aſſervantur, uti refert auctor *Bibliothecæ Societatis*.

Explicatio quoque *Bullæ Cœnæ* eſt in bibliotheca Ambroſiana Mediolani.

Obiit XIV. Septembris anno MDXCVI. Deiparæ Virginis, vulgo Majoris, Romana æde bonorum omnium, præter librariam ſupellectilem, quam Societatis collegio Urbano legavit, herede relicta in duodecim ſacerdotum alimenta, qui templi iſtius ampliſſimi ſacrum ordinem horariis precibus perſolvendis deſtinatum augerent. Qua in baſilica ad ſiniſtrum portæ maximæ latus ſepultura ei data eſt hoc titulo inſignis:

D. O. M.
FRANCISCO TOLETO Cordubenſi S. R. E. Presb. Cardin.
Summo Theologo, Verbi Dei Prædicatori Eximio.
In rebus magnis agendis conſilio & prudentia Singulari.
Qui ob excellentem virtutem & merita Præclaro Clementis VIII.
P. M. judicio primus in Societatem Jeſu Ampliſſimam dignitatem intulit.
Vixit annos LXIII. menſes XI. dies X.
Obiit anno MDXCVI. die XIV. Septembris
S. Dei Genitrice hærede inſtituta, Presbyteris,
Qui ad ejus Altare miſſas celebrent,
Cenſum perpetuum attribui juſſit.
Benedictus Juſtinianus & Petrus Aldobrandinus Cardinales
Exequutores Teſtamentarii Collegæ optimo, & Capitulum & Canonici hujus Baſilicæ Viro Ampliſſimo
Et optime de ſe merito poſſuerunt.

Plura virorum fama clarorum de Toleto judicia elogiaque collegit Alegambius in *Bibliotheca Scriptorum Societatis*; commendari autem in primis illud meretur, quod Janus Nicius Erythreus, ſive Joannes Victorius de Roſſi, *Pinacothecæ* ſuæ primo volumine comprehenſum voluit. Conferunt & alia, Joannis Nadaſi Jeſuitæ in *Anno rerum memorabilium Societatis Jeſu*, XIV. die Septembris Latinum; Laurentiique Craſſi Italicum nelli *Elogii d' Huomini Letterati*.

FRANCISCUS DE TOLEDO, alter quidem ab eo qui Jeſuitarum fuit ſodalis, eoque antiquior, *philoſophus* (ut verbis utar Eiſengreinii in *Catalogo Teſtium veritatis*) *rhetor, atque theologus ſuæ ætatis clariſſimus, & cum in diſputationibus vir magnus, tum in argumentorum ac demonſtrationum probationibus argutus atque ſubtilis, omni doctrina conſummatiſſimus*. Scripſit:

De Divina Euchariſtia contra Joannem Rechizanam Boemum Joannis Huſi diſcipulum.

F. FRANCISCUS DE TOLOSA, Cantaber, ordinis Minorum, ſcripſit:

Demonſtrationes Catholicas. Juliobricæ 1612.

F. FRANCISCUS DE TORAL, Ubetenſis, Franciſcanus, poſt tricennalem operam Indorum ſaluti impenſam, domeſticamque provincialem præfecturam, epiſcopus Jucatanenſis creatus, obiit anno MDLXXI. ſcripto prius:

Arte y vocabulario de la lengua Topolaca: variiſque aliis. Waddingus *De Scriptoribus ordinis Minorum*.

F. FRANCISCUS DE TORRALVA, Matritenſis, ex Seraphico ordine in Jucatanenſi Americæ, quæ ad ſeptentrionem vergit, provincia, Maja (uti appellant) hujus gentis lingua *Sermones totius anni*, concionatoribus & parochis Indorum hodie etiam utiles, conſcripſit, deceſſurus ibi ſeptuagenario major anno MDCXXV.

FRANCISCUS DE LA TORRE, quem Lupus a Vega *Divinum* appellat *poetam* in *Lauru Appollinis*, Garſiæ Laſo, poetarum noſtrorum principi, æqualis fuit, reliquitque variorum carminum librum, qui tandem ætate noſtra typis commiſſus fuit cum hoc titulo:

Verſos del Bachiller Franciſco de la Torre: in 8. Salmantinus fuit ut credimus, & Lupus innuit.

D. FRANCISCUS DE LA TORRE ET SEBIL, eques ordinis Calatravenſis, ſcripſit:

Agudezas de Juan Oven traducidas en Caſtellano. Matriti 1674. 4. Item ex eadem Latina lingua vulgarem Hiſpanis fecit:

Nicolai Cauſini Societatis Jeſu de Symbolica Ægyptiorum Sapientia ſintagma eruditum.

Poeſias varias: in 4. Matriti.

Luces de la Aurora, Dias del Sol en fieſtas de la que es Sol de los dius, y Aurora de las lu-

luces, motivadas por el indulto de Alexandro VII. y celebradas por la piedad del Excelentiſimo Señor Marques de Aſtorga Virrey de Valencia en aquella Ciudad. Valentia apud Villagraſſa 1665. 4.

D. FRANCISCUS DE TORREBLANCA ET VILLALPANDO, domo Cordubenſis, Franciſci Sancii Brocenſis, ac Martini Roenſis Jeſuitæ diſcipulus, Joannis Baptiſtæ Villalpandi, illius qui in Ezechiele illuſtrando laudabilem adeo operam poſuit, ex ſorore nepos, advocatus ipſe in curia Granatenſi, divinarum atque humanarum rerum eruditione non leviter tinctus. Juris ſtudia tractavit, in iiſque publici juris fecit:

Epitomen delictorum, in quibus aperta vel occulta invocatio Dæmonum intervenit: libris IV. Hiſpali 1618. Cui appenditur populari lingua:

Defenſa en favor de los Libros Catolicos de la Magia. Quod opus cum *Demonologiæ*, ſive *Magiæ naturalis*, titulo Moguntiæ recoctum fuit impenſis Joannis Theobaldi Sconwetteri 1623. in 4.

Poſt plures annos forenſi munere relicto, ſacriſque initiatus, domeſtico labore idem ſcilicet opus recoxit, & alia forma donatum, valdeque locupletatum, alia etiam cum inſcriptione publicavit, nempe:

Juris ſpiritualis Practicabilium lib. XV. ex lege Domini, ſive revelatis a Deo per Sacram Scripturam, vel in communi Eccleſiæ, vel in particulari hominum. Cordubæ 1635. in folio, duobus tomis, qui volumine uno ferri ſolent. Quo opere illorum obſtruxit os, qui *Magicarum lucubrationum* laudem Joanni Baptiſtæ avunculo tribuebant: ſimulque ſe editurum promiſit tres alios *Juris Eccleſiaſtici*, duos etiam alios *Lecturarum* & *Conſiliorum* tomos. Juris ſpiritualis hoc opus commendat valde Cæſar Carena in tractatu ſuo *De Officio Sanctiſſimæ Inquiſitionis* in præfatione *Annotationum ad Modum procedendi in Cauſis Strigium & Maleficorum* pag. 487.

Fertur quoque MS. ejuſdem:

Tratado panegyrico de las grandezas de la ciudad de Cordova. Quem laudatum video apud Regium hiſtoricum D. Joſephum Pellizer in Memoriali *Por la calidad y ſervicios de D. Fernando de los Rios Señor de Miranda*, fol. 3.

Deceſſit in patria circa annum MDCXLV.

F. FRANCISCUS DE TORREJONCILLO, Franciſcanus, provinciæ S. Gabrielis Reformatorum, ſcripſit:

Centinela contra Judios pueſta en la Torre de la Igleſia de Dios. Madriti apud Julianum de Paredes 1674. in 8.

F. FRANCISCUS DE TORRES, Hieronymianus monaſterii Hiſpalenſi urbi vicini, S. Iſidori del Campo nuncupati, ſcripſit:

Hiſtoria del Monaſterio de S. Iſidro del Campo, y Caſa de Medina Sidonia en que ſe refiere muy por menor la aſcendencia de los Guzmanes. MS. in folio extat Matriti inter libros MSS. bibliothecæ comitis de Villaumbroſa.

FRANCISCUS DE TORRES, Latine TURRIANUS, domo Legionenſis, aliis ex vico Herrera Palentinæ diœceſis, ingenio induſtriaque eum ſibi ad omnem memoriam hominum aperuit callem, ut quem ipſi comparemus in ſuperiori ſæculo, totius eruditionis omnigenæque doctrinæ ad aliorum uſque invidiam fulgentiſſimis luminibus ſplendentem, unum & alterum, aut vix pauciſſimos inveniamus. Excellenti namque rerum omnium, quæ inſtruere debent verum & germanum theologum, hoc eſt, veræ Fidei inter tot quotidie erumpentes ſectarum atque errorum propagines athletam & aſſertorem, notitia imbutus, totum ſe, quantus erat, ſumma diligentia, ferreaque vir aſſiduitate in conquirendis, pervolutandis veteribus libris, mirabilique in explicandis, exornandis, atque in communem utilitatem publicandis animi ſenſibus, naturæ vi ac facultate, ad eruditiſſimas, ſive aliorum ſive proprias, lucubrationes vulgo communicandas, & communiendam fortiſſimis defenſionibus Dei Eccleſiam, veluti ad indeclinabilem ſcopum direxit. Græcæ linguæ imprimis, quam continere theſauros doctrinæ omnis catholicæ, cujuſque ſtudio importuniſſimos falſi propugnatores maximopere ſibi placere non ignorabat, eam navavit, atque eo fructu, operam, quam nunquam dedignatura ſit poſteritas, ſed in præcipuo celebritatis loco, univerſo plaudente eruditorum hominum cœtu, collocatura. Grandior annis in Italiam pertranſiſſe, ejuſque inſignes omnes bibliothecas excuſſiſſe dicitur: unde, improbo accedente labore, in eum virum profecit, quem exaggeratiſſimis laudibus homines undequaque excellentes, quorum aliquos *Bibliothecæ* collegit auctor *Jeſuiticæ*, cum ſuperſtitem; tum vita defunctum exornare olim ſoliti ſunt; nec ulla ætas ſilentio involvet. Domeſticum fuiſſe eum cardinalis Salviati (Joannem intelligo, qui ad annum ſæculi præteriti LIII. uſque vixit) ex introductione ejus ad opus ſuum *De Votis monaſticis* notum habemus. In familiam quoque receptus fuit anno MDLXI. Hieronymi Seripandi cardinalis, recens in hunc ordinem vocati, quod Latinus Latinius refert in epiſt. quadam ad Andream Maſium VI. kal. Aprilis hujus anni data. Senex, poſt-

poſtquam in Tridentino conſeſſu famæ ex tot lucubrationibus in publicum editis collectæ par inventus fuiſſet, Societatem Jeſuitarum delegit, in cujus gremium reliquæ ætatis fructus, tam ſtudiorum quam Chriſtianarum virtutum, deponeret. Torrenſis tunc nomen, quo hucuſque uſus fuerat, in Turriani transformaſſe dicitur, ne cum Torrenſi Hieronymo, ſcriptis quoque ipſo celebri, confunderetur; ſed vere ante hoc tempus apud Latinium nuper laudatum Turrianus audit. In qua Societate adhuc totos decem & octo annos ſingulare domeſticis omnibus religioſæ converſationis exemplum præbuit; addictus quippe huic anno MDLXVI. diem ſuum obiit anno MDLXXXIV. Romæ ipſo Præſentationis Deiparæ Virginis feſto, cujus antiquitate olim propugnata, reſtitui Eccleſiæ faſtis, unde exulaverat, obtinuit. Scripſit priuſquam vitam religioſam amplecteretur:

Dogmaticum de Electione divina. Et:

Dogmaticum de Juſtificatione. Romæ apud Bladium 1551..

De Reſidentia Paſtorum, ſcripto Divino Jure ſancita. Item:

De Summi Pontificis ſupra Concilium auctoritate lib. III. Item:

De Actis veris Sextæ Synodi, deque Canonibus, qui ejuſdem Synodi falſo eſſe feruntur; & de Septima, ac multiplici Octava Synodo. Florentiæ ſimul, ad cardinalem Salviatum, typis Laurentii Torrentini 1551. 4.

De Dogmaticis caracteribus Verbi Dei lib. IV. Ibidem 1561.

De Commendatione perpetuæ adminiſtrationis Eccleſiarum vacantium, & reſidentia Paſtorum extra ovilia ſua. Romæ 1554. per Valerium & Aloyſium Doricos. Venetiiſque apud Jordanum Zilettum 1562.

Opuſcula item varia.

De Votis monaſticis liber. Romæ apud Vincentium Luchinum 1566. in 4. Olim fuit inſcriptum opus *de Apoſtatis*, & quidem primum omnium noſtri operum, ut auctor ait in prologo reformatæ ſub novo titulo editionis, in qua liber ſecundus audit qui & prius ſeorſim prodierat, *De Inviolabili religione votorum monaſticorum* inſcriptus, & Stanislao Hoſio S. R. E. cardinali nuncupatus. Romæ 1561. atque ut monemus 1566.

De Cœlibatu.

De Matrimoniis clandeſtinis. Venetiis apud Zilettum 1563.

Antapologeticum pro Libro de Reſidentia Paſtorum jure divino ſcripto ſancita: ad cardinalem Salviatum. Florentiæ 1552. 4. Scripſerat olim *De Reſidentia Paſtorum jure divino ſcripto ſancita adverſus Ambroſium Catarinum*: cui cum oppoſuiſſet hic *Confirmationem doctrinæ de perſonali reſidentia Epiſcoporum contra quemdam Novitium*, replicavit Turrianus *Antapologetico* iſto *pro libro ſuo De Reſidentia Paſtorum* &c. Venetiis omnia hæc prodiere apud Zilettum 1562. cum aliis de hocce argumento in 4.

De ſola lectione Legis & Prophetarum Judæis permittenda. Romæ anno 1555. a Valerio Dorico.

Poſt ingreſſum in Societatem ſcripſit:

De Hierarchicis ordinationibus miniſtrorum Eccleſiæ Catholicæ adverſus ſchiſmaticas vocationes Miniſtrorum, & Superintendentium Hæreticorum lib. II. Dilingæ apud Sebaldum in 4. 1569.

Adverſus Magdeburgenſes Centuriatores pro Canonibus Apoſtolorum, & pro Epiſtolis Decretalibus Pontificum Apoſtolicorum lib. V. Florentiæ apud Bartholomæum Sermartellium 1572. Et Coloniæ apud Gervinum Calenium 1575. Huic noſtra ætate oppoſuit David Blondellus, vir heterodoxus ſed eruditus, *Pſeudo-Iſidorum* ſuum, *& Turrianum vapulantes, ſeu cenſuram Epiſtolarum Decretalium* &c. Deinde etiam Blondello reſpondere conatus eſt *Apologia* ſcripta pro Epiſtolis Decretalibus Bonaventura Malvaſia, Franciſcanus conventualis, quæ Romæ prodiit ſuperioribus annis.

Adverſus Capita Diſputationis Lipſicæ Andreæ Freihub de Eccleſia & ordinationibus Miniſtrorum Eccleſiæ lib. II. Coloniæ apud Calenium 1574.

Adverſus Capita Diſputationis poſterioris Andreæ Freihubii Doctoris Academiæ Lipſienſis de eodem argumento. Coloniæ apud Ludovicum Alectorium 1578. 8.

De Sanctiſſima Euchariſtia Tractatus duos, contra Andream Volanum, Polonum, Calvini diſcipulum, & contra omnes metonymicos. Romæ 1576. 4. Pariſiis apud Sebaſtianum Nivellium 1577.

Apologeticum contra Boquinum Biturigem ſectæ Zuingllianæ, nominis Societatis Jeſu calumniatorem. Coloniæ apud Alectorium 1578. in 8.

Apoſtolicarum Inſtitutionum de Catholica doctrina Clementis Romani lib. VIII. adjunctis ad finem LXXXV. *Canonibus Apoſtolorum*, ipſomet Turriano interprete e Græco, cum ejuſdem *ſcholiis*, & *obſervationibus ad confirmanda dogmata ortodoxa contra Hæreticos.* Antuerpiæ apud Plantinum 1578. Prius tamen prodierat cum Græco titulo Διάταξις τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, hoc eſt, *Conſtitutiones Sanctorum Apoſtolorum: doctrina catholica a Beato Clemente Romano Epiſcopo & cive ſcripta*, lib. VIII. Græce, cum Franciſci Turriani prolegomenis. Venetiis apud Jordanum Zilettum 1563. At, uti dies diei eructat ſcientiam,

tiam, hujus operis Clementi Romano adjudicati fides lubrica jam facta eſt apud noviores Bellarminum, Poſſevinum, Albaſpinæum, Baronium, Petavium, Halloixium, Ferdinandum Mendozam, Labbæum; & ex hæreticis Uſſerium, qui de auctore conjectatur in *notis ad Sancti Ignatii Martyris Epiſtolas* cap. x. Voſſium, Blondellum, Dallæum, & alios, quos Labbæus appellat.

Canones Concilii Nicæni LXXX. *ex Arabico in Latinum converſos, & recognitos, cum Annotationibus.* Adjecit:

Nicolai I. Reſponſa ad conſulta Bulgarorum. Antuerpiæ apud Plantinum 1578.

Defenſionem locorum Sacræ Scripturæ de Eccleſia Catholica & ejus Paſtore Epiſcopo Romano, Beati Petri Principis Apoſtolorum ſucceſſore, adverſus nugatorias cavillationes Antonii Sadaelis Lutherani lib. I. Coloniæ typis Arnoldi Birkmani 1580. 4.

Ejuſdem Defenſionis librum II. Ibidem eodem anno.

Ejuſdem librum III. bipartitum contra reſponſiones Antonii Sadaelis. Ingolſtadii apud Sartorium 1581.

Poſterioris Defenſionis locorum Scripturæ de una Eccleſia Catholica in terris viſibili, & de Epiſcopo ejus Pontifice Romano, contra ſecundas cavillationes Sadaelis, lib. I. & II. Ingolſtadii apud Wolfangum Ederum 1583. in 4.

Adverſus tertias in librum bipartitum cavillationes Sadaelis. Ibidem apud Sartorium 1584. in 4.

Epiſtolam ad Gonzalum Herreram Epiſcopum Laodicenſem de redditibus Eccleſiaſticis, & ratione eis utendi: Romæ xx. Aprilis MDLXXXIV. In hac urbe, uti credo, editam 1587. in 8.

Epiſtolam de diffinitione propria peccati originalis ex Dionyſio Areopagita: & de Conceptione Mariæ matris Dei ſine peccato ex ſcriptura Angelicæ ſalutationis, & teſtimoniis antiquorum Patrum: ad Jacobum Amiotum, Antiſiodorenſem epiſcopum. Ingolſtadii apud Davidem Sartorium 1581. in 4. Salmanticæ apud Lucam de Junta 1582. in 16.

Epiſtolam ad quemdam in Germania Theologum contra Ubiquiſtas, Arianiſtas. Ingolſtadii 1583. in 4.

Reſponſionem apologeticam ad capita argumentorum Petri Pauli Vergerii Hæretici ex libello ejus inſcripto, De Idolo Lauretano, pro ſancta domo Lauretana. Ingolſtadii 1584. in 4.

Epiſtolam prolixam & luculentam ad Stanislaum Cardinalem Hoſium, cur admiſerit in Polonia Concionatores aliquos, eoſque in Italiam vocaverit. Extat inter Hoſii epiſtolas CLXXV.

Tranſtulit e Græco in Latinum plura veterum Patrum opuſcula: quare non debuit Turrianum illaudatum relinquere Petrus Daniel Huetius cum lib. II. *De Interpretatione* Hiſpanos aliquot laudat, qui Græca in Latinum ſermonem converterunt, nempe:

S. Diadochi Epiſcopi Photices in veteri Epiro Illirici capita C. de Perfectione Spirituali. Et:

S. Nili Capita CL. *de oratione ad Deum; annotationeſque* adjecit. Florentiæ apud Bartholomæum Sermartellium 1573. Et Antuerpiæ in officina Plantiniana 1575.

Joannis Sapientis cognomento Cyparisſiotæ, expoſitionem materiarum eorum, quæ de Deo a Theologis dicuntur, in X. Decades partitam cum ſcholiis Turriani. Romæ apud Dominicum Baſam 1581. 4.

Photii Archiepiſcopi Conſtantinopolitani librum de voluntatibus in Chriſto, quæ dicuntur Gnomicæ. Extat tomo ſingulari *Inſignium Auctorum* Petri Stevartii.

Baſilii Seleuciæ Epiſcopi Demonſtrationem adverſus Judæos de Chriſti Adventu. Extat volumine III. *Bibliothecæ veterum Patrum;* & in laudata Stevartii collectione, qui addidit:

Collectanea contra eoſdem Judæos ex Sacris Scripturis, eodem interprete. Item:

Miſcellanea de quibuſdam Hæreſibus, earumque auctoribus: ex ejuſdem interpretatione.

Maximi Martyris diſputationem adverſus Pyrrhum Archiepiſcopum Conſtantinopolitanum Monothelitam: volumine VII. ejuſdem *Bibliothecæ*, & apud Baronium *Annalium* tomo VII.

Theodori Presbyteri Rhaithenſis Præparationem de Incarnatione Divina: I. tomo *Bibliothecæ Græco-latinæ.*

Theodori Abucaræ Epiſcopi Cariæ opuſcula contra Hæreticos, Judæos, & Saracenos. Extant cum ſeorſim a Jacobo Gretſero edita Ingolſtadii apud Adamum Sartorium 1606. in 4. tum etiam tomo IX. parte II. *Bibliothecæ Patrum.*

Serapionis Epiſcopi Tmueos adverſus Manichæos librum. Extat in *Lectionibus antiquis* Caniſii, & tomo IV. *Bibliothecæ*, alias tomo II. *Auctarii.*

Leontii Bizantini libros III. contra Eutychianos & Neſtorianos. Item: *Adverſus Apollinariſtas; & ſolutiones argumentorum Severi*: tomo IV. *Bibliothecæ.* Item ejuſdem *Dubitationes Hypoteticas* cum *notis.* Ibidem. Et cuncta hæc *Leontii*, communicata ſibi ab Antonio Poſſevino ex interpretatione Turriani, retulit in *Antiquarum lectionum* tomum IV. Henricus Caniſius.

Anaſtaſii Sinaitæ Patriarchæ Antiocheni orationes V. quæ inter Caniſii adverſaria re-

pertæ ſunt ab Stevartio, & in lucem editæ dicto ſyſtemate *Lectionum antiquarum*. Eædem ex translatione Godefridi Tilmanni proſtant volumine *Bibliothecæ SS. Patrum*. Scilicet: *De S. Trinitate. De Incircumſcripto. De Divina œconomia*, hoc eſt, Incarnatione. *De Paſſione & impaſſibilitate Chriſti. De Reſurrectione Chriſti.*

Anaſtaſii Abbatis contra Judæos librum: tomo III. *Bibliothecæ.*

Incerti Collectanea contra Severianos & Acephalos. Ibidem.

S. Nicephori Conſtantinop. Patriarchæ opuſcula IV. contra Iconomachos. Ibidem.

Dionyſii Archiepiſcopi Alexandrini epiſtolam adverſus Paulum Samoſatenſem Epiſcopum Antiochiæ. Romæ typis Vaticanis 1608. in 8. Et *Auctarii Bibliothecæ* ſecundo volumine.

Didymi Alexandrini contra Manicheos verſionem Franciſci Turriani habere ſe MS. Antonius Poſſevinus annotavit in *Didymo.*

Zachariæ Epiſcopi Mitylenenſis Diſputationem contra Manicheos: apud *Caniſium* tomo V. *Antiq. lection.* & tomo VI. *Biblioth. Patrum* editæ Coloniæ.

Titi Boſtreni Epiſcopi tres libros contra Manicheos: eodem tomo V. *Caniſii.*

Timothæi Presbyteri de Differentia eorum, qui accedunt ad Chriſtianam fidem: non eum libellum qui extat in *Bibliotheca* PP. Bignæi tomo VI. ſed quem, ex Turriani verſione codicem locupletiorem nacti, edidit Antonius Poſſevinus in *Apparatu*, tomo II. verbo *Timothæus Presbyter.*

Theodori Studitæ ad Gelaſium ex monaſterio perſugam quamdam *epiſtolam*, a ſe Latinam factam, appendit auctor ipſe interpretationis operi *De Votis monaſticis* jam laudato.

Euſebii Alexandrini XVIII. Sermones: quos tamen perpetui & implacabiles Turriani hoſtes hæretici ejus non eſſe, quem præ ſe fert titulus, ſed ab interprete, ut videri voluit, Turriano confictos contendunt, Cocus ſcilicet Rivetus, Olearius, Blondellus, quos collegit Vincentius Placcius *De Script. Pſeudonymis* pag. 191. verbo *Euſebius Alexandrinus.*

S. Gregorii Niſſeni orationes octo in Eccleſiaſtis tria tantum priora capita: quas ex Gentiani Herbeti verſione in editis Niſſeni operibus habemus, ipſe quoque Latine interpretatus fuit, teſte Joanne Pineda ejuſdem cum eo inſtituti, qui commentario ſuo in *Eccleſiaſten* cap. XIII. præfationis §. 4. hanc penes ſe habere interpretationem teſtatum reliquit.

Adornabat autem, cum e vita deceſſit, *Hoplothecam*, quæ imperfecta manſit: eam tamen laudat Gabriel Vazquez III. parte, tomo I. diſt. XVI. cap. V. num. 24. Item: *Commentarios in Pſalmos* ſcripſiſſe eum, ſed qui interciderint, teſtatur Silveſter Maurolycus in *Oceano Religionum* lib. V.

Jure quidem optavit auctor *Bibliothecæ Societatis* exiſtere aliquem typographum, qui omnia Turriani opera diligenter collecta tomo uno & altero ſimul evulgaret.

F. FRANCISCUS TORRES, ordinis Minorum provinciæ Aragoniæ, unde erat domo, theologiæ lector, & provinciæ ſuæ pater, concionator & aliquando præfectus, necnon & chronographus, ſcripſit:

Conſuelos de los devotos de la Inmaculada Concepcion de la Virgen. Cæſarauguſtæ apud Petrum Cabarte 1620. in 4.

FRANCISCUS TRENADO DE AYLLON, Villalpandi oppidi civis, edidit:

Arte curioſa para entender y hablar la lengua Italiana. Medinæ 1596. in 8.

Convertit quoque in Hiſpanicum:

Las Rimas de Franciſco Petrarcha.

D. FRANCISCUS DE TRILLO ET FIGUEROA, Gallæcus, Corunienſis, Granatæ ab undecimo ætatis anno commoratus, literiſque inſtitutus, præſertim humanioribus hiſtoriciſque, niſi quod & in Italiam aliquando venit, ſtipendiaque ibi militaria fecit. Scripſit carmine:

La Neapoliſea, Poema heroyco del Gran Capitan. Granatæ 1651. in 4.

Varias Poeſias. Ibidem in 4.

Habere ſe MSS. mihi ipſe retulit ſequentia:

Hiſtoria Politica del Rey Catolico.

Epitome de la hiſtoria del Rey Henrico IV. de Francia.

Hiſtoria y antiguedades del reyno de Galicia, y ſu nobleza.

Antiguedades de la ciudad de Granada.

Notas y adverſarios a los Autores de la hiſtoria antigua de Eſpaña.

Diſcurſos Politicos y militares.

Cartas.

Diſcurſos chronologicos.

Blaſones y armas de la nobleza de Eſpaña.

FRANCISCUS TRUCHADO, Beacienſis, tranſtulit Italicum opus Franciſci Straparola de Caravaccio bipartitum in linguam vernaculam, hoc titulo:

Primera y ſegunda parte del entretenimiento de Damas y Galanes. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1598.

D. FRANCISCUS DE TRUXILLO, natus in oppido Cañizera Seguntinæ dioeceſis,

ſis, Compluti in collegio Sancti Ildephonſi ſodalis, ſacræ theologiæ doctor, & canonicus ædis ſacræ ejuſdem Complutenſis municipii SS. MM. Juſti & Paſtoris, epiſcopus tandem Legionenſis creatus circa annum MDXCII. ſcripſit librum quemdam:

De la Santa Igleſia de Leon: quem laudat Prudentius Sandovalius in *vita Fruelæ II. Regis Legionenſis* pagina 261.

FRANCISCUS VAIO, Valentinus, ſcripſit:

Grammaticæ Latinæ linguæ Inſtitutiones. Valentiæ apud Petrum de Huete 1569. 8.

FRANCISCUS DE VALDERRABANO, Matritenſis, Franciſci aurificis filius, quindecim fere annorum adoleſcens publicavit:

Vida y muerte de S. Eloy Obiſpo de Noyon Abogado y Patron de los Plateros: ex Latina Sancti Audoeni hiſtoria apud Surium, aliiſque rerum ab eo geſtarum ſcriptoribus. Matriti 1640. in 4.

D. FRANCISCUS DE VALDERRAMA ET HARO, Oſunenſis domo, profeſſor juris Canonici Salmantinus, atque collegii in eo gymnaſio Conchenſis ſodalis, ad Granatæ dicaſterium ivit ſenator, indeque ad concilium Regium Sacrarum Rationum, S. Jacobi ordinis eques, edidit dum Salmanticæ competitor eſſet majoris Decretalium cathedræ:

Extemporaneam Relectionem ad cap. finalem de Præſcriptionibus. Salmanticæ typis Didaci a Cuſſio in 4. circa annum 1636.

FRANCISCUS DE VALDES, tribunus militum, ſive peditum magiſter (Maeſſe de Campo nunc vocant) ſcripſit:

Eſpejo y diſciplina militar, en el qual ſe trata del oficio del Sargento mayor. Bruxellis 1586. & 1590. in 4. Matriti 1591. in 8. Antuerpiæ 1601.

FRANCISCUS VALENTE, Oliſiponenſis, presbyter Societatis Jeſu, in Conimbricenſi collegio philoſophiæ, atque inde in Eborenſi theologiæ profeſſor, Romæ reviſorem librorum Societatis egit, non unius collegii in patria rector, ſcripſit:

Concordiam Juris Pontificii cum Cæſareo, & cum Theologica ratione: de cauſis & effectibus Divini & Humani Juris in genere, ad Titulos de Summa Trinitate &c. & de Conſtitutionibus, & XX. Diſtinctiones Decreti. Pariſiis 1654. in folio apud Sebaſtianum Cramoyſi.

Obiit octogenario major Oliſiponenſis Domus Profeſſæ præpoſitus XXIII. Novembris MDCLXII.

FRANCISCUS VALLESIUS, profeſſor ut arbitror Valentinus rhetoricæ artis, ſcripſit ad diſcipulos:

Epitomen troporum ac ſchematum, & Grammaticorum, & Rhetorum ad auctores tum profanos, tum ſacros intelligendos. Valentiæ apud Thomam Mey 1555. 8.

FRANCISCUS VALLESIUS (vulgo VALLES) DE COVARRUBIAS, quod ultimum cognomentum ei forte venit a natali loco Caſtellæ Veteris, medicorum omnium quotquot in Hiſpania umquam reperti ſunt (& reperti quidem ſunt præſtantiſſimi) laudem & meritum adæquavit, aut ne quid minus dicam, dum verbo abſit invidia, ſuperavit. In Complutenſi namque academia plurium annorum profeſſor, celeberrimis jam expertus ubique lucubrationibus, ſupremumque docendi locum antemeridianis horis adeptus, a Philippo II. Hiſpaniarum Rege in curiam evocari, Regiæ ſalutis tutelæ præfici, gratiaque principali, ac muneribus liberaliter diſpenſatis, ornari promeruit. Plena ſunt medicorum commentaria Valleſii laudibus, quibus abſtineo, ne noctuas, quod dicitur, Athenas. Pro omnium tamen aliorum, etiam doctiſſimorum, commendatione ſeſe lectoribus commendant opera ipſa, quæ ſummum philoſophum, præſtantiſſimum medicæ artis doctorem, acuminis & judicii non vulgaris, eximiæque ac multiplicis eruditionis, ubique præferunt: ea ſcilicet:

Controverſiarum Medicarum & Philoſophicarum libri X. Priores duo libri eas, *quas Philoſophi habent cum Medicis communes*: III. *Quæſtiones de Pulſu, & Urinis*: IV. & V. *Pathologicas*: VI. *quæ ad artem tuendæ valetudinis ſpectant*: VII. VIII. & IX. *Curativas*: X. *Prognoſticas* comprehendit. Acceſſit *Controverſiarum* huic operi libellus:

De locis manifeſte pugnantibus apud Galenum: poſt navatam olim ab Andrea Lacuna Segovienſi in eodem argumento operam, quæ noſtro non arriſerat. Compluti 1564. & 1583. Francofurti 1582. fol. & 1590. & 1595. in fol. Venetiis 1591. in 4. Hanoviæ apud Vekelii heredes 1606. fol. Anjunguntur in editione Complutenſi anni 1583. & aliis:

In Tertium librum de Temperamentis Galeni, et:

In IV. priores libros de Simplicium medicamentorum facultate commentaria. At hæc duo, & plura alia hujuſmodi in Galenum, jam ſimul prodierunt Coloniæ ut mox dicimus, videlicet:

Commentaria in Galeni Artem medicinalem. Compluti 1567. in 8. Venetiis 1591. in 8. Item in ejuſdem:

De Inæquali intemperie libellum.

De Differentia Febrium duos libros.

De locis patientibus ſex. Lugduni anno 1559. in 8. Accedunt:

Tractatus medicinales. Lugduni anno 1559. in 8.

De Urinis compendiaria Tractatio. Item:

De Pulſibus libellus. Ac:

De Febribus alius libellus. Compluti anno 1569. in 8. Taurini apud heredes Nicolai Bevilaquæ anno 1588. in 8. Patavii apud Paulum Mejettum 1591. 8.

Methodus medendi: libris III. Omnia hæc, ut annotare cœpimus, opera & induſtria Joannis Petri Airoldi Marcellini prodierunt ſimul Coloniæ, typis Franciſci de Franciſcis & Joannis Baptiſtæ Ciotti, anno 1592. in fol.

Aliud credo opus eſt, aut certe aliqua ex parte auctum:

Methodus medendi, in libros quatuor diviſa, quorum primus continet: *Victum ægrotantium*: II. *Rationem curandi per indicationes ſimplices*: III. *per compoſitas*: IV. *Occaſiones curandi & abſtinendi a curationibus.* Venetiis anno 1589. in 8. Matriti apud Ludovicum Martinez Grande anno 1614. 8. Lovanii apud Hieronymum Nempæum 1647. 8.

In Aphoriſmos Hyppocratis. Simul et:

In Libellum ejuſdem de Alimento. Compluti 1561. in 8. apud Andream de Angulo

In Librum Prænotionum.

In Libros de Ratione victus in morbis acutis. Compluti apud Andream de Angulo 1569. 8. Auguſtæ Taurinorum apud heredes Nicolai Bevilaquæ 1590. 8. Compluti etiam anno 1564. in 4. Omnes hi in Hypprocatem commentarii una cum Aphoriſmis editi ſunt, ſimul cura ejuſdem Airoldi, Coloniæ in eadem officina 1589. folio.

In ejuſdem Hyppocratis libros Epidemion ſeu de morbis popularibus commentaria: cui Valleſii ſcripto palmam inter alia omnia deferre ſolent magni viri. *Epidemici libri* (ait Zacutus Luſitanus in *Introitu ad Praxim*) *maturum & expertum medicum exoptant: unus adeſt mihi mille inſtar Valleſius, in cujus commentariis, meo & doctorum judicio, totius, præſertim practicæ, medicinæ præcepta repoſita ſunt.* Prodierunt Matriti 1577. in folio. Deinde ejuſdem Airoldi opera Coloniæ in officina Ciotti anno 1588. folio. Neapolique apud Lazarum Scorrigium 1621. in folio.

Octo librorum Ariſtotelis de Phyſica doctrina verſionem novam ex Græco fecit, & *Commentariis* explanavit. Compluti apud Andream de Angulo 1562. folio.

Controverſiarum naturalium Partem primam deinde edidit, eas continentem quæ ſpectant ad VIII. libros jam laudatos Phyſicorum Ariſtotelis. Compluti 1563. folio.

In quatuor libros Meteorologicorum ejuſdem Commentaria. Compluti anno 1558. in 8. Taurini 1588. in 8. Patavii apud Paulum Mejettum 1591. 4.

De Sacra Philoſophia, ſive de his quæ ſcripta ſunt phyſice in Libris ſacris liber ſingularis. Lugduni 1588. in 8. 1592. & 1595. Taurini 1587. in 4. Francofurti apud Nicolaum Baſſæum 1590. & 1608. in 8. Adjunguntur in omnibus fere his editionibus propter argumenti ſimilitudinem Levini Lemnii de *Plantis ſacris*, & Franciſci Ruei de *Gemmis* libri.

Hiſpanicum quoque extat a noſtro opus, ſcilicet:

Tratado de las aguas deſtiladas, peſos y medidas, de que los Boticarios deben uſar. Matriti anno 1592. 8.

FRANCISCUS DE VALLES, Matritenſis, prior domus Deiparæ Virginis de Sar cognominatæ in Gallæciæ regno, edidit:

Cartas familiares de moralidad. Nempe: De Eleemoſina. De Inſtabilitate humanarum rerum. De vera nobilitate. De ſequendo Deum, quo nos vocat, aliiſque. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1603. 8.

F. FRANCISCUS DE VALVERDE, edidit:

Vida de Jeſu-Chriſto Nueſtro Señor. Matriti 1669. 4.

F. FRANCISCUS VANEGAS, Luſitanus, Oliſiponenſis, D. Garcerani Albanelli, Philippi IV. pueritiæ in literis director, poſteaque Granatenſis eccleſiæ archiepiſcopi, familiaris, humaniorum diſciplinarum, univerſæque antiquitatis peritiſſimus, aggreſſus eſt mythologicum opus *de Gentilium, ſive Ethnicorum falſa religione*, hoc eſt, Commentaria ad Lactantium Firmianum: ex quo opere perfecta vidi apud Martinum Vazquium Siruelam, Hiſpalenſis eccleſiæ portionarium, virum eruditiſſimum:

Prolegomena in L. Cælium Lactantium Firmianum & cæteros auctores, qui ſcripſerunt adverſus Gentes diſputationes, Apologeticos, προτρεπτικούς, παραινετικούς λόγους. Item: *Commentaria ad Librum primum Lactantii, & ad Librum de falſa religione, uſque ad cap. XXII. & ad Librum de Origine erroris, uſque ad cap. V. variaſque lectiones* ad diverſos alios libros. Conſuluit quippe plures hujus auctoris MSS. codices, qui in bibliotheca Regia Scurialenſi adſervantur.

F.

F. FRANCISCUS VAQUERO, Benedictinus monachus monaſterii S. Mariæ de Veruela regni Aragoniæ, conſcripſit:

Apologia en alabanza de la orden de S. Benito. Cæſarauguſtæ 1616. 4. apud Joannem de Lanaja.

FRANCISCUS DE VARGAS MEXIA, juriſconſultus, Toleti forſan, de quo mihi non liquet, natus, ſub Carolo & Philippo Regibus Catholicis poſtquam geſſiſſet varia hujus profeſſionis munera, ſupremo in Caſtellæ ſenatu cum Fiſcalis advocati partes ſuſtinuit, tum deinde in ampliſſimum ordinem fuit admiſſus. Foras hinc deſtinatus ad negotia publica expedienda, quorum capax exiſtimabatur, Bononiæ prius una cum Martino Soria Velaſco, Caroli Cæſaris nomine, anno MDXLVIII. atque iterum Tridenti anno MDL. comparuiſſe dicitur in *Hiſtoria Concilii Tridentini*, cum de translatione ejus ſynodi in Bononiam ſerio conqueſturus, tum de reſtitutione ejuſdem in urbem Tridentinam gratias publice acturus. Venetiis hinc per ſeptem octove annos, quod ex Onuphrio Panvinio alicubi conſtat, & ex Joannis Verzoſæ quadam epiſtola ei nuncupata, quæ lib. 1. ejus *Epiſtolarum* legitur, bis tamen, Caroli ſemel Philippi Regis iterum nomine ut ex Joannis Riccii nuncupatoria ei facta *Prognes* tragœdiæ Latine, de qua poſtea, novimus; deinde Romæ prolegati, ut ajunt, Regii munere functus eſt, principio ſolus ob non admiſſum a Paulo IV. Joannem Fonſecam, loco ipſius ſubrogatus quod libro x. *Hiſtoriæ Philippi II.* refert Cæſar Campanna. Cujus etiam temporis, & Pauli ſub idem obitus, officiorumque a Varga præſtitorum meminit idem Joannes Verzoſa lib. 1. *Epiſtol.* in ea, quam ad Gonſalvum Perezium dedit, incipitque:

Dum vos Cantabrica pervecti claſſe Britannos:

deinde una cum Tendillæ comite, ad Pium IV. oratore. Hic Pontifex de approbanda Ferdinandi in Cæſarem renunciatione, deque Tridentinis maximi momenti rebus cum ſacro cardinalium collegio quotidianis fere conſultationibus inſtanter agebat; cui cum nota eſſet hominis integritas & doctrina, de Juriſdictione Epiſcoporum, quæ per eos dies negotium faceſſebat Tridentinis patribus, ab eo ſententiam rogatus, graviſſimis eam & ornatiſſimis verbis coram lectiſſimis quibuſdam cardinalibus dixit, quæ cum aliis aliorum Tridentum fuit remiſſa. De quo reſponſo cum non mediocri oratoris laude agit cardinalis Pallavicinus in laudata *Hiſtoria Concilii Tridentini*, lib. xxi. cap. xi. qui & de aliis rebus ab eo apud Pium geſtis adeundus eſt lib. xiv. cap. xiv. Poſt hæc Philippo Regi maximo a conſiliis ſtatus fieri promeritus, aliquot annis elapſis ab eodem vitæ quietem atque emeritum otium impetravit, & in Ciſlenſem prope Toletum Hieronymianorum domum ſeceſſit: quo loco attentiſſime legiſſe eum Commentarios de *Rebus Ximenii Cardinalis*, priuſquam ederentur, ſibi communicatos, Alvarus Gomezius auctor in eorum præfatione ſcriptum reliquit, *doctiſſimi atque integerrimi, multorumque negotiorum uſu prudentiſſimi* commendatione Vargæ noſtri mentionem conſignans. Quemadmodum & Venetiis agens ſummis quibuſque ornatus fuit laudibus ab Onuphrio Panvinio in nuncupatoria ad ipſum epiſtola ſuæ *in Faſtos Conſulares Appendicis* in hac urbe editæ anno MDLVIII. ubi inter alia *antiquitatis omnis hiſtoriæque ſtudioſiſſimum* eumdem appellat. Joannes item Riccius, neſcio quis, academicus Venetus, e ſua bibliotheca *Prognem* tragœdiam antiqui, ſed anonymi, auctoris foras emiſſurus, Vargæ eam dedicavit, quæ quidem eſt cum honorifica nuncupatione Romæ apud Maſcardum anno 1639. ubi *quantum ille maximarum rerum uſu, vel liberalium artium cognitione, vel pietate in Deum excelleret*, Venetos cives dilucide perſpexiſſe ait, vocans inſuper *in philoſophia peritiſſimum*. Ita ſcilicet anno MDLVIII. cum poſt duplicem Venetam legationem jam Romæ ageret. Extat non minus honorifica hujus viri memoria in literis ad eum datis a Paulo Manutio, homine eruditiſſimo, quam fronti lib. II. *Epiſtolarum* præfixit, quo loco præter alias animi dotes negat Vargam *pietate in Deum, & ſanctitate vitæ aliquem ſuperiorem habere*: qui ad laudatum noſtri opuſculum de *Juriſdictione Epiſcoporum* præfationem quoque edidit. Nihil tamen ab eximio viro adepti ſumus poſteri, ſi demas ante dictum:

De Epiſcoporum Juriſdictione, & Pontificis Max. auctoritate Reſponſum, Romæ editum, Pii IV. cui datum eſt juſſu, apud Paulum Manutium 1563. in 4. deindeque inter *Tractatus Doctorum* volum. XIII. parte 1.

Commentarios tamen ſe ſcripſiſſe de *Juſto bello adverſus infideles* affirmavit ipſe in laudati *Reſponſi confirmatione x.* in quibus, qua via, quibuſque modis expediendum eſſet, collatis atque inter ſe conciliatis contrariis *Innocentii & Hoſtienſis*, pluriumque aliorum ſententiis conatum ſe ait docere. Quod tamen opus negat a ſe viſum, ſive de eo auditum ubi eſſet, Joannes Solorzanus lib. II. *De Jure Indiarum* cap. 1. n. 33.

De Certitudine etiam *Pontificiarum Definitionum* ac *de Canonizatione Sanctorum* ſe copioſe admodum ſcripſiſſe affirmat in ejuſdem *Reſponſi Confirmatione XI.* Necnon &:

Contra Bracharenſem Archiepiſcopum pro To-

Toletano in cauſa Primatus Hiſpaniarum apud Tridentinam Synodum ſuſcitata peculiare opuſculum edidiſſe auctor mihi eſt D. Thomas Tamajo de Vargas in libro, cui titulus, *Verdad de Dextro* fol. 109. Fuerunt & inter libros D. Ludovici de Caſtella *Adverſaria* ejuſdem *ad Leges Tauri* MSS.

FRANCISCUS VARRON, neſcio unde aut quis homo, laudatur ab Athanaſio Lobera Ciſtercienſi in *Hiſtoria urbis Legionenſis* cap. IX. tamquam auctor operis metrici:

Caſa de Varron, ut ſuſpicor, nuncupati, nam vix hoc quale ſit ille explicavit.

FRANCISCUS VAS DE ALMADA, ſcripſit Luſitanica lingua, qui Caſtellana ſonat:

Tratado del ſuceſſo de la nao S. Juan Baptiſta, y jornada de la gente que de ella ſe ſalvó año de MDCXXII. 1625. 4.

FRANCISCUS VAZQUEZ, legitur in catalogo bibliothecæ Olivarienſis inſcriptus codici manu exarato in folio:

Tractatuum variorum. Item alteri opuſculo hujus tituli:

Relacion de lo que ſucedió en la jornada de Amagua y alzamiento de D. Hernando de Guzman. Forte non idem utriuſque, ſed duo auctores ſunt cognomines.

FRANCISCUS VAZQUEZ CORONADO, ſcripſit, Antonio de Leone teſte in *Bibliotheca Indica*:

Relacion del deſcubrimiento de las ſiete Ciudades. Excuſa extat Italice volumine tertio *Joannis Baptiſtæ Ramuſii Relationum.*

FRANCISCUS DE UBEDA, Toletanus, auctor libro cuidam inſcribitur, cujus hic titulus:

La Picara Juſtina. Bruxellis 1608. 8. ac neſcio an alibi prius. Ad imitationem nempe *Guzmanii Alfaracienſis*, cujus libri a Matthæo Alemano recens editi magna tunc erat famæ celebritas, ut germanam ei conjugem daret. Audio tamen Dominicani cujuſdam ſodalis hunc librum eſſe prolem.

F. FRANCISCUS DE LA VEGA, Pincianus, monachus Benedictinus, Anglicanarum miſſionum commiſſarius generalis, ſcripſit:

De la Diferencia entre el Varon juſto y perfecto.

De la Conveniencia que hay para que la orden de S. Benito reciba las ceremonias Romanas de la Miſſa.

F. FRANCISCUS DE LA VEGA, Franciſcanus ſodalis, ſcripſit:

De la Vida y milagros del S. Fr. Juan de Capiſtrano, Legado Apoſtolico, del orden de los Menores. Matriti 1623. in 4.

D. FRANCISCUS VELAZQUEZ MINAYA, Matritenſis, D. Jacobi eques, & commendatarius de Lobon, Eliſabethæ Hiſpaniarum Reginæ Borboniæ ſtrator, edidit:

Eſfera del Mundo, con una breve deſcripcion del Mapa. Matriti 1626. in 8.

Obiit Matriti ineunte anno MDCLVII. pluſquam ſeptuagenarius.

FRANCISCUS VELEZ DE ARCINIEGA, patria ex oppido Caſarrubios del Monte, D. Bernardi de Roxas & Sandoval Toletani præſulis pharmacopola, edidit:

Hiſtoria de los Animales mas recibidos en el uſo de la medicina. Matriti typis Regiis 1613. 4.

Farmacopea de muchas coſas importantes a los Boticarios. Ibidem 1603. 4. apud Ludovicum Sanchez.

Parecer de que las Cubebas ſon el Carpaſio de Galeno. In 4.

Anotaciones ſobre Meſue de muchos compueſtos y ſimples.

FRANCISCUS VELHO, Luſitanus, Jeſuita, ſcripſiſſe fertur:

Vida de S. Olympio: quem, falſus a Juliano Petri Toletano diacono & aliis hujus farinæ pſeudo-hiſtoricis, antiſtitem Toletanum credidit. Eam ſervari MS. docet nos Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XII. Junii lit. b.

D. FRANCISCUS VENTURA DE LA SALA ET ABARCA, ex Aragoniæ regno Jacenſis, eques ordinis S. Jacobi, militiæ pluribus datis annis munere nunc fungitur, quod ſummi aciei præfecti tenet locum (Teniente de Maeſtro de Campo general vulgo) ſcripſit hujus tituli librum dum in regno Neapolitano ageret:

Deſpues de Dios la primera obligacion: y Gloſa de Ordenes militares, hoc eſt, de militaribus officiis juxta Regias ordinationes adimplendis. Neapoli apud Hieronymum Faſulum 1681. 4.

F. FRANCISCUS DE VERA VILLAVICENCIO, Bæticus, Xerecienſis, ordinis Beatæ Mariæ de Mercede, ſacræ theologiæ magiſter, Medaurenſis olim epiſcopus, & Hiſpalenſis coadjutor dum huic eccleſiæ D. Ferdinandus Niño de Guevara, S. R. E. cardinalis, præerat, Elnenſis deinde in Catalonia, tandemque Salmanticenſis deſignatus

obiit

obiit Matriti anno MDCXVI. Scripſerat:

De las Indulgencias, que los Sumos Pontifices concedieron a la Religion de Nueſtra Señora de la Merced.

Linguaque Catalanorum:

Catechiſmum. Perpiniani in 4.

D. FRANCISCUS VERDUGO, domo ex oppido Talavera de la Reyna, virtute ac prudentia, militariſque artis peritia ſingulari in Belgico adverſus rebellium ſubditorum provincias, Anglos Galloſque earum auxiliatores, bello nemini Hiſpanorum ducum inferior. Quatuordecim annis, & quidem difficillimo tempore, induſtria & animi præſentia ſupplens copiarum & pecuniæ tenuitatem, Friſiæ provinciæ, aliquandoque etiam Geldriæ, gubernator præfuit; unde ad alia rerum momenta, quæ pari confecit virtute, translatus Lutzemburgi, qua in urbe Dorotheam, Petri Erneſti Mansfeldii comitis filiam, ante plures annos uxorem duxerat, diem vidit extremum anno MDXCVII. ætatis ſuæ LXI. Scripſit Julium Cæſarem & alios magnos imperatores æmulatus:

Los Comentarios de la Guerra de Friſia. Qui quidem penes D. Franciſcum Joannem de Torres, Valentinum equitem, Neapolitanæ aliquando magnæ curiæ vicariæ regentem, Verdugi generum, relicti in manus Hieronymi Frachettæ MSS. pervenerunt, qui eos in Italiæ ſermonem translatos Neapoli edidit apud Felicem Stigliolam 1605. 8. cum hac inſcriptione: *Li Commentari di Franceſco Verdugo delle coſe ſucceſſe in Friſia nel tempo che egli fu Governatore e Capitan Generale in quella provincia; con la vita del medeſimo Verdugo*: ad D. Joannem Alphonſum Pimentel, Beneventanum comitem, Neapolis proregem. Exemplar Hiſpanum neſcio ubi nunc lateat.

De Verdugo temperare mihi non poſſum, quin exteri, imo & adverſarii, hominis elogium hic ſubjiciam. Is eſt Hugo Grotius *Annal. Belgic.* lib. IV. Sed ille ait de noſtro: *Quamvis infelici Friſiæ præfectura nomen meritus, ut cui tempus & vires ſæpius quam robur & induſtria defuerint. Fides illi religioſa, & militaris facundia, etiam comitas ingenii, quo infrequentior Hiſpanis hoc inſignius honeſtamentum; & quod magnos ad honores ab imo evectus, quippe natus domo non ignobili ſed paupere, prioris fortunæ quantum ſatis erat meminiſſet.* Hæc Grotius. Verdugianæ familiæ inſigne monumentum is continet liber, quem hoc titulo inſignem Coloniæ edidit Joannes Kinckius 1630. in 4. *Trophea Verdugiana pace & bello ab Illuſtriſſimis Verruſiani veteris & nobiliſſimi ſtemmatis Proceribus immortalitatis cedro glorioſe appenſa, hiſtoriis vere memorabilibus, eventibus miraculoſis, rerum olim & nuperrime geſtarum certiſſimis narrationibus elucidata a R. P. Guilielmo Stadem Agrippinate ord. B. Benedicti Monaſt. B. V. Mariæ Luxemburgi profeſſo Sacerdote Theologo, Paſtore in Spanheim & Buchenau.* Hic auctor in epiſtola ad lectorem ſuum eos libros, ex quibus profeciſſet, referens, hunc inter alios ejuſdem Verdugi noſtri laudat his verbis: *Apologetico manuſcripto Hiſpanico Illuſtriſſimi Domini D. Franciſci Verdugo, Friſiæ gubernatoris generalis exercitus Regii in Belgio Caſtrorum magiſtri*, cujus tale eſt initium: *En el nombre de la Santiſima Trinidad, Padre, Hijo, y Eſpiritu Sancto, que ſon tres perſonas y un ſolo Dios verdadero, a quien todas las perſonas afligidas deben acudir a pedir ſocorro en ſus afliciones, yo el Coronel Franciſco Verdugo Gobernador Capitan general deſtas provincias de Friſia por el Rey Nueſtro Señor* &c. Qui diverſus videtur a Commentariis.

FRANCISCUS VERGARA, Toletanus, Joannis, ejus almæ eccleſiæ canonici, virique literatiſſimi, frater germanus, ingenio, ut ait Scotus, *Joanne ipſo inferior, ſtudio major, ſed paris cum eo & admirandæ induſtriæ*, ſub Demetrio Cretenſi ac Ferdinando Nonio Pinciano literis operam dedit, præcipue Græcis, quarum ipſe totos viginti annos, collegam habens Laurentium Balbum Lilienſem, Compluti fuit profeſſor. Senex ſcholam Georgii Naveri, ſummi theologi, Bibliorumque ibidem interpretis linguarum cognitione præſtantis, frequentare non erubuit. Quo in loco etiam denatus eſt VI. kalendas Januarii MDXLV. ſepultuſque in æde ſacra Juſti & Paſtoris Martyrum, in qua canonicus fuiſſe dicitur. Scripſit:

De omnibus Græcæ linguæ Grammaticæ partibus. Compluti apud Michaelem de Eguia 1573. in 4. Deinde Pariſiis 1550. in 8. *ex antiquis recentioribuſque auctoribus* (ait Scotus, idoneus quidem hujus rei teſtis, Græce enim doctiſſimus) *ſcholiiſque explanavit tam accurate, nihil ut in eo genere perfectius.*

E Græco vertit in Latinum:

S. Baſilii Homilias IX. breviores, a nemine antea editas.

Theonis quoque *Sophiſtæ Progymnaſmata.*

Item e Græco in vernaculam gentis linguam:

La Hiſtoria Ethiopica de Heliodoro: quam in bibliotheca ducis Infantatus, cui dicaverat auctor, latere delatum eſt ad Andream Scotum. Franciſci Vergaræ meminit etiam, non ſine debita tali viro & Joannis Vergaræ fratri laude, Alphonſus Garzias Matamorus *De Academiis & Claris Hiſpaniæ viris.*

ris. Ad hunc item ſcripta eſt Eraſmi Roterodami epiſtola XV. libri XX. anno ſcilicet MDXXVII. in qua multa de Franciſco, tunc temporis ut apparet juvene, ac de Joanne Vergara ejus fratre.

FRANCISCUS DE VERGARA, juriſconſultus ut apparet, ſcripſit, quæ in bibliotheca Olivarienſi quondam ſervabantur MSS. in folio:

Conſilia quædam, & *Adverſaria ad Leges Tauri*.

D. FRANCISCUS UGARTE DE HERMOSA ET SALCEDO, Peruanus, presbyter, dum Matriti degeret fere ſexagenarius emiſit in publicum:

Origen de los dos Gobiernos Divino y Humano, y forma de ſu exercicio en lo temporal: ad D. Gaſparem Bracamontium, Peñarandæ comitem, Indici ſenatus præſidem. Matriti 1655. in 4. apud Dominicum Garziam Morras.

In eadem curia paulo poſt obiit.

F. FRANCISCUS DE VICTORIA, domo ex Victoria urbe provinciæ Alabæ, puer Burgos, Caſtellæ Veteris metropolim, translatus a parentibus inter Dominicanos ſodales religioſæ vitæ ſacramentum dixit, in eaque familia ſic ad virtutum omnium, doctrinæque ſtudia ſe compoſuit, ingenio præcellenti uſus & induſtria maxima, ut aliquando *inſtituti Dominicani ſplendor, decus & ornamentum theologiæ, exemplar antiquæ religionis*, ad hæc, *vir excellens, divinus, incomparabilis* a Matamoro Hiſpalenſi, virorum Hiſpaniæ in literis illuſtrium cenſore optimo, audire meruerit. Pariſios in Gallias, uti mos erat illius temporis, delatus theologiam in hac ſchola didicit, patriæque redditus docere cœpit Pinciæ primum, in cujus urbis Gregoriano collegio ſuperioris ſæculi anno XXV. ſtudiorum erat præfectus. Salmanticam deinde vocatus in locum Petri Legionenſis ſimiliter Dominicani qui per triginta annos in ea ſchola profeſſus fuerat, cujuſque inter Salmantinos theologiæ profeſſores ſui temporis Marinæus Siculus meminit, academiæ hujus amplitudini eum ſplendorem & augmentum attulit, in re præſertim theologica, ut quidquid umquam in hac ſchola, Hiſpaniæque aliis viri excellentes de hoc ſtudio, factaque ab hinc maxima in eo a noſtris hominibus progreſſione, meruerint, ad hunc veluti fontem referri debere videatur. Primus enim doctrinam, quam vocant Scholaſticam, vix emergentem & quaſi ignotam, e Sancti Thomæ ditiſſimo theſauro in lucem produxit, locupletavitque omni genere literarum, atque in eum exiſtimationis locum provexit, quam hodie hoc ſtudium, ejuſque ſtudii nomine ubique terrarum Hiſpania noſtra obtinet. Primus ille dicitur in quotidianis ſcholis non verbo tantum, quod in uſu erat, docuiſſe, ſed exantlatum a diſcipulis laborem, quæ is dictabat ſcribendi utilitate longe majori compenſaſſe. Adjunxit quidem gravioribus philoſophiæ Naturalis & Moralis, totiuſque theologiæ diſciplinis eum ab aliis non ita ſeveris ornatum, ab eruditione ſcilicet, atque humanitatis & eloquentiæ ſtudio, quem Nicolai Clenardi & Joannis Vaſæi, æqualium ejus temporis, affirmatio dubitare non ſinit. *Illud certe ſine ſcrupulo*, ait Vaſæus *Hiſpaniæ Chronici* cap. VI., *mihi videor affirmare poſſe neminem fuiſſe multis annis tota Hiſpania omnium bonarum artium ac totius humanitatis doctiorem, ut non immerito Nicolaus Clenardus dicere ſolitus ſit neminem ſe noſſe, ne ex his quidem qui omnem ætatem in Latinis literis triviſſent, cujus ipſi tam placerent epiſtolæ quam Victoriæ, qui ſi animum aliquando ad ſcribendum appelleret, orbem univerſum fama ſui nominis occupaſſet*. Hæc ille. Atque etiam frequentiſſime Melchior Canus (quantus ille vir!) & Victoriæ diſcipulus, magiſtri præconia inculcat, cujus & e libri XII. *De Locis Theologicis* ſecundo capite illud exaggeratæ laudis eſt: *poſtulare ſe ab iis, qui ſcripta iſta in manus ſument, ut majus quidam de magiſtro ſuo, quam quantum a ſe exprimi poſſet, ſuſpicentur*. Idem in cap. V. Victoriam academias Hiſpanas adeo inſigniter ingenio ſuo & doctrina illuſtraſſe ait, *adeoque noſtris hominibus ſpectabiles & amabiles reddidiſſe, ut in eas certatim non confluxerint modo, ſed irruperint. Quod ſi ille* (adjungit) *Gallis, Germanis, atque Italis ſcripſiſſet, quæ erat hominis in diſputando perſpicuitas, elegantia & ſuavitas, non ita nunc apud eas gentes ſcholæ ſtudia jacerent*. Scriptis ejus quæ olim in ſcholis dictaverat viſis Conringius, laudatiſſimus inter Germanos vir, dum in opere *De Rebus publicis* de Hiſpana diſereret, ad Victoriæ libros accedens: *Adeo accurate & ſubtiliter* (ait tit. 1. §. 23.) *diſerit de rebus moralibus ut ſine admiratione eum numquam legam*. Et mox: *Hic primus cœpit magno conatu moralia tractare, quæ adeo & operoſe hodie in Hiſpania excoluntur ut mireris & plane ſtupeſcas. Efflagitant enim ingenium acutum, magnum & tenax*. Hic tamen vir tantus, viam aliis aperuiſſe contentus, qua poſſent ad hujus ſtudii ſummam laudem publicatione vigiliarum ſuarum pertingere, nullus adduci potuit ut publicaret ipſe quæ per tot annos, fere ſcilicet vicennariæ profeſſionis Salmantinæ, ea quam vidimus celebritate ſui nominis, atque auditorum fructu,

ctu, dictaverat in ſcholis, domive obſervata cuſtodiebat, quæque abrogato auctoris nomine multas aliorum paginas impleviſſe vero prorſus ſimile eſt. Ex his omnibus lucem aſpexerunt dumtaxat, poſt Victoriæ tamen obitum:

Theologicæ Relectiones XII. duobus tomis. Lugduni 1557. in 8. Salmanticæ 1565. 8. Ingolſtadii 1580. 8. Antuerpiæ anno 1604. in 12.

Quarum hæc argumenta:

De Poteſtate Eccleſiæ.
De Civili Poteſtate.
De Poteſtate Pontificis & Concilii.
De Indis, & Jure Belli.
De Matrimonio.
De Augmento Charitatis.
De Temperantia.
De Homicidio.
De eo, ad quod tenetur perveniens ad uſum rationis.
De Arte Magica.
De Simonia.
De Silentii obligatione.

Ex doctrina quoque ejus Thomas de Chaves, ejuſdem Dominicani inſtituti, publicavit:

Summam Sacramentorum Eccleſiæ. Pinciæ 1561. 8. Hinc Venetiis 1569. in 12. Romæ 1567. Antuerpiæ 1586. 1594. & 1610. in 12.

Hiſpana lingua Franciſci Victoriæ nomine vulgatus fuit confeſſorum quædam inſtructio:

Confeſionario inſcripta. Salmanticæ apud Mathiam Gaſt 1562. in 12.

Præterea in libro quodam, cui Didacus de Zuñiga, Hieronymianus ſodalis, *Inſtruccion y refugio del Anima* titulum fecit, Salmanticæ edito apud Joannem Juntam 1552. in 8. legitur:

Un parecer que dió el Padre Fr. Franciſco de Victoria ſobre ſi los Señores pueden vender o arrendar los oficios, como Eſcrivanias y Alguazilazgos.

Manuſcripta remanſerunt:

In univerſam Summam Theologiæ Sancti Thomæ Commentaria, & in *IV. Sententiarum.* Certe hic Romæ, ubi hæc ſcribimus, Altempſiana bibliotheca habet ea quæ in Primam Partem, atque item in Secundam Secundæ elucubravit.

Obiit diem ſuum Victoria in eadem urbe Salmantina & profeſſorio munere pridie idus Auguſti MDXLVI. De quo agunt præter ſuperiores, magnum virum poſteritati commendantes, Bartholomæus de Medina in *Prologo* ad ſua in *S. Thomam Commentaria*: Martinus Navarrus in *Enchiridii* cap. I. *De Contritione* num 38. & cap. XVI. num. 16. & in *Repetitione Cap. Inter verba* II. quæſt. III. Joannes Marieta lib. XXI. *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ* cap. XLII. Joannes Lopez, Monopolitanus præſul IV. parte *Hiſtor. ordin. Prædicatorum* libro primo cap. ultimo. Antonius Poſſevinus..... Dominicus Bañez in *Secundam Secundæ D. Thomæ* quæſt. I. art. VII. dub. II. argum. III. Ignatius Galvaõ in *Diſcurſibus variis* lib. I. cap. XVI. diſc. V. num. 9.

FRANCISCUS VIDAL DE NOYA, inſcribitur ut auctor Salluſtianæ interpretationi, quæ hac nuncupatione edita eſt:

Saluſtio traducido por Maeſtro Franciſco Vidal de Noya en eſtilo aſaz alto y muy elegante. Lucronii 1529. in folio. Deinde Antuerpiæ 1554. In bibliotheca D. Ferdinandi de Aragonia & Borgia, ducis de Villahermoſa, quam in oppido Pedrola habebat, alios inter manu exaratos liber erat hic, aureo titulo & verſicoloribus ornamentis inſignis, *Saluſtio Catilinario* dictus, atque illuſtriſſimo D. D. Ferdinando de Aragonia, Calabriæ duci, ab eo, qui ſubſcribit ſe Montis Peloſi epiſcopum, dicatus. In cujus fine hæc leguntur: *Saluſtio Catilinario aqui acaba, fielmente eſcrito en Napoles por manos de Sicilia, Rey de Armas del Victorioſo D. Fadrique de Aragon, Rey de Sicilia, de Hieruſalem* &c. Auctor rei mihi fuit Didacus Joſephus Dormer, diligens harum obſervationum Aragoniæ regni hiſtoricus. Montis vero Peloſi epiſcopum iſtum, qui Vitalis Noiæ Salluſtianam interpretationem Calabriæ duci Ferdinando Federici filio nuncupavit, Marcum exiſtimamus Coppuleum Neapolitanum, quem huic eccleſiæ ab anno MCCCCXCVIII. ad MDXXVII. præfuiſſe Ughellius ſcribit *Italiæ ſacræ* primo volumine.

F. FRANCISCUS DE VILLAFRANCA, Franciſcanus provinciæ Caſtellæ, vulgari cognomento *El Italiano* (vixerat forte diu in Italia): ſcripſiſſe dicitur, ſed non in lucem edidiſſe plures tractatus *De rebus Indicis*, itemque de *Prædeſtinatione*, admodum doctos, quod refert Fr. Petrus de Salazar in *Hiſtoria provinciæ Caſtellæ ordinis S. Franciſci* lib. II. cap. XXIII.

D. FRANCISCUS DE VILLAGOMEZ VIVANCO, natus in oppido Eſpinoſa de los Monteros, Sancti Jacobi eques, hujuſque ordinis theſauri præfectus, Philippi IV. Regis Catholici ſtrator, ſcripſit:

Conſideraciones Politicas.

D. FRANCISCUS DE VILLAGRASSA, gente Valentinus, juris utriuſque doctor, dominus baroniæ de Marſa, canonicus Segobricenſis, ſcripſit:

Antiguedades de la Igleſia de Segorve y

Catalogo de ſus Obiſpos. Valentiæ per Hieronymum de Villagraſſa 1664. in folio.

FRANCISCUS DE VILLALOBOS, doctor medicus, Caroli Cæſaris aulæ domeſticus ac Philippi Principis, diſertus & eloquens ſermone patrio, ſcripſit:

Problemas con otros Dialogos de Medicina y familiares. Zamoræ 1543. in folio, & alibi etiam in 4. Ejuſdem eſt:

Gloſſa naturalis in Plinii Hiſtoriæ naturalis primum & ſecundum libros. Compluti apud Michaelem de Eguia 1524. in folio. Item:

Librum XII. Principiorum, qui etiam appellatur congreſſiones & Epiſtolæ: in folio. Salmanticæ apud Laurentium Lion de Deis 1514.

D. Thomas Tamajus Franciſco a Villalobos Toletano, qui videtur non diverſus eſſe, duo ſequentia opera tribuit:

Sumario de la Medicina en verſo mayor. Et:

Tratado de la Enfermedad de las Bubas: quæ Salmanticæ prodiiſſe ait anno 1498. in folio.

At cur Franciſco Villalupenſi Franciſcano Lucas Waddingus, *De Scriptoribus ordinis Minorum* ſcribens, *Commentaria* illa (ſic vocat) in *Hiſtoriam naturalem Plinii* adſcripſit? Religioſumne hunc habitum aliquando adſumpſit noſter?

FRANCISCUS DE VILLALPANDO, Toletanus, edidit:

Tercero y quarto libro de Arquitectura de Sebaſtian Serlio, en los quales ſe trata de como ſe pueden adornar los edificios, traducidos de Toſcano; con figuras. Toleti 1573.

FRANCISCUS DE VILLALVA, toparcha del Goſpi & baroniarum de Montmagaſtre, edidit ad filios:

Aviſos de Padre, y Roſario de Nueſtra Señora. Barcinone 1630. 8.

F. FRANCISCUS DE VILLANUEVA, Solanæ oppido natus, Auguſtinianus, in Complutenſi ordinis ſui collegio profeſſor theologiæ emeritus, ſcripſit:

Promptuarium Divinæ providentiæ ſeu de Præſcientia, qua Deus cognoſcit contingentia poſſibilia, & futura, conditionata & abſoluta: Tractatus Apologeticus ad mentem Fundatiſſimi Doctoris Ægidii Romani. Compluti apud Mariam Fernandez 1670. folio.

D. FRANCISCUS DEL VILLAR, Anduxarenſis, ſcripſit docte pro patria:

Diſcurſo Apologetico en el qual ſe prueba, que la Poblacion que antiguamente ſe llamaba Iliturgi, o Forum Julium es hoy la Iluſtre Ciudad de Andujar. Laudat opus & auctorem D. Joſephus Pellizer in *Bibliotheca propriorum operum* fol. 151.

FRANCISCUS VINCENTIUS TORNAMIRA, Navarrus, Tudelæ natus, Moræ toparcha, ſcripſit:

Cronologia y Repertorio de los tiempos. Pampelone anno 1585. in 4. apud Thomam de Porralis.

El Kalendario Gregoriano. Pampelone 1591. 4.

FRANCISCUS VIVAS, neſcio quis, reliquiſſe refertur, poſt mortem ſuam editum a D. Ferdinando de Vivas, librum:

De las Grandezas de Chriſto. Matriti 1649.

FRANCISCUS DE ULLOA, ſcripſit:

Relacion del Deſcubrimiento que deſde Nueva Eſpaña hizo por la mar: MS. Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica* laudat.

FRANCISCUS VOPIS, ſive proprio, ſive ementito nomine, perduellibus e Cataloniæ principatu adhærens librum hujus viæ ſic nuncupatum ſcripſit:

Ingenuidad Catalana. Corona de los Lilios: adverſus Franciſci de Rioxa *Ariſtarchum* vulgaris linguæ. Prodiit Barcinone ex officina Joannis Dexen 1644.

D. FRANCISCUS XARAVA, Peruanus, juriſconſultus, Regii Philippo Apoſtolico ſacri collegii urbis Limanæ ſodalis, in quo ejuſdem urbis curia cauſarum patronus, ſcripſit:

Relectiones Juris Civilis quatuor. I. ad Tit. C. de Interd. matrim. inter pupillum & tutorem. II. in L. Ab hoſtibus 2. C. de Poſtliminio reverſis & in L. In bello 12. §. Si quis ſervum D. De Captivis. III. In §. Sed & unum Inſtit. de Teſtamentis. IV. In L. un. C. Si ſecundo nupſerit mulier. Matriti apud Dominicum Garſiam & Morras 1669. in 4.

S. FRANCISCUS XAVERIUS, vulgo XAVIER, Navarrus, Indiarum cognominatus Apoſtolus ab Urbano VIII. P. M. unus e primis Ignatii patriarchæ ſodalibus, quibuſcum Societatem conſtituit Jeſuiticam, jam ſeculo & amplius orbi Chriſtiano fructuoſiſſimam, Indiæ orientalis continentem, circumque poſitas quamplures inſulas, jubare Evangelii, vitæque ſanctiſſimæ colluſtravit exemplo, Eoam iſtam plagam novis Chriſtianorum coloniis replevit, tandemque in aditu regionis Sinarum raptus eſt ad fruendum Deo ſponſo & remuneratore qui, etiam-

num

num viator, ingruentis divinitatis pondus, quamvis ſuaviſſimum, vix ſuſtinere valens in verba hæc, *Satis Domine, ſatis gratiarum eſt*, prorrumpere auditus aliquando fuit. Obiit ſecunda die Decembris anni MDLII. ætatis ſuæ LV. Eccleſiaſtico Beatorum honore dignum Paulus V. XXV. Octobris MDCXIX. Sanctorumque albo adſcribendum Gregorius XV. ſucceſſor XII. Martii MDCXXII. conſtituerunt; cujus tamen canonizationis (ut vocant) literas Urbanus expedivit Octavus VIII. idus Auguſti proxime ſubſequentis anni MDCXXIII.

Scripſit Xaverius vernacula Caſtellæ lingua:

Epiſtolas XLI. vere Apoſtolicas. Has Joannes Suarez, Conimbricenſis epiſcopus, in lucem protulit, excudique fecit Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1575. 4. Deinde Horatius Turſellinus Latine a ſe redditas in IV. libros digeſſit, qui Romæ prodierunt ex officina Aloyſii Zannetti 1596. Moguntiæque ex Balthaſaris Lippii anno 1600. in 8. Nuper tamen ex Petri Poſſini interpretatione, quam fecit ex Caſtellana & Luſitana linguis, nova editio facta eſt harum Epiſtolarum, libris jam VII. comprehenſa, ex autographis tunc primum repertis, Romæ apud Vareſium 1667. in 8.

Catechiſmum primus Malabarice tranſtulit, quo ſocii deinceps in ora Comorini uſi ſunt.

Doctrinæ Chriſtianæ epitomen: Luſitana lingua. Vitam & res geſtas ſanctiſſimi hujus viri Joannes Lucena ſermone Luſitano eleganter, unde ceteri profecerunt, Caſtellane Alphonſus Sandoval, Franciſcus Martinez, Joannes Paulus Fons Catalanus conſcripſere. Italice reddidit Lucenæ illam nuper laudatam Ludovicus Manſonius Siculus. Dederunt & eademmet lingua Bartholomæus Petraccius, & ipſe Siculus, Hieronymus Gypſius Bononienſis, Joannes Hieronymus de Sopranis Genuenſis, uterque autem ſuppreſſo nomine. Belgice Joannes Martini Antuerpienſis. Latine demum Horatius Turſellinus, Societatis chronographus, communicatus & ipſe Hiſpanis opera Petri de Guzman Abulenſis: qui omnes Societatis ſunt ſodales.

FRANCISCUS DE XEREZ, Hiſpalenſis, cum a ſecretis eſſet Franciſco Pizarro, illi qui Peruvianas provincias Caroli Regis Hiſpaniarum ac Cæſaris auſpiciis invenit primus ſubegitque, inclyti ejus viri res geſtas duxit ſtilo ut Regi offerret, ſcripſitque:

Conquiſta del Piru: verdadera relacion de la conquiſta del Piru, y provincia del Cuzco, llamada la nueva Caſtilla, conquiſtada por Franciſco Pizarro, embiada a ſu Mageſtad.

Salmanticæ apud Joannem Juntam 1547. in folio. Hanc Baptiſta Ramuſius in patrium vertit ſermonem Italicum, ediditque volumine tertio *Indicarum Relationum.*

F. FRANCISCUS XIMENEZ, Franciſcanus ſodalis provinciæ S. Jacobi, unus fuit e duodecim primis occidentalium Apoſtolis, egregia vir pietate, ac propagandæ religionis zelo. *Pontificii juris ſtudioſiſſimum* vocat eum Lucas Waddingus. Qui ne in albo epiſcoporum cenſeretur a Carolo V. Imperatore ac Rege noſtro, qui Tabaſco Indorum imponere ipſum voluit, conſtanti ad recuſandum quidquid honoris eſſet Pontificii animo impetravit, monaſterii cujuſdam præfectura contentus. Mexicano idiomate, quod egregie callebat, ſcripſit:

Dictionarium hujus linguæ, atque *Artem*: libroſque omnes Mexicane ab aliis editos juſſu ſuperiorum evolvit, ac recenſuit.

Vida del P. Fr. Martin de Valencia, ejuſdem ordinis. Qui injuria temporum, (ut ajunt Poſſevinus & Waddingus) liber excidit, unico quaternione ſervato.

De la naturaleza y virtudes de los arboles, plantas y animales de la Nueva Eſpaña, en eſpecial de la provincia de Mexico, de que ſe aprovecha la medicina. Mexici 1615. Paſſim commendare hunc librum in opere ſuo *de Novo Orbe* Joannem de Laet Batavum notat Waddingus. Sed hic labor ille ipſe eſt Franciſci Hernandez doctoris medici eximius, qui multis voluminibus in Regia bibliotheca Laurentina adſervatur, de quo alibi, quem librum ex Latina in vulgarem linguam noſter vertiſſe dicitur.

Jacent exuviæ hominis ſat geſtis inclyti apud Mexicanos ſodales. Videri poteſt de eo Franciſcus Gonzaga *Hiſtoriæ Seraphicæ* IV. parte, in deſcriptione provinciæ Sancti Evangelii.

FRANCISCUS XIMENEZ DE CARMONA, Cordubenſis, doctor medicus Salmantinus, & in ea ſchola profeſſor anatomices, quo tempore apud Hiſpalenſes medicinam faciebat publicavit:

Tratado de la grande excelencia de la agua y de ſus maravillas, virtudes, calidades y eleccion, y del buen uſo de enfriar con nieve. Hiſpali 1616. in 4.

FRANCISCUS XIMENEZ GUILLEN, medicus Hiſpalenſis, dedit in publicam lucem:

Quid ſit per ſapientiam mori apud Plinium. Hiſpali apud Franciſcum Perez in 4. Itemque adverſus Joannem de Luna, doctorem item medicum:

Pro nova hac Plinii expoſitione Apologiam. Item:

Quod mora in prima menſa ſit aſſumenda, & quod Horatius ſecundæ recte appoſuerit, ubi etiam de ovis quædam ſcitu digna annotantur.

FRANCISCUS DE ZAMBRANA, notus mihi ex eo quod Gundiſalvus Argote de Molina in ſuppellectile ſua libraria MS. poſſederit ejus:

Calendario de coſas acaecidas en ſu tiempo, del Comendador Franciſco Zambrana. Nobilis hæc eſt familia in urbe Beatienſi.

F. FRANCISCUS DE ZAMORA, ordinis Minorum, generalis miniſter Aquilæ in Aprutio creatus anno MDLIX. ſcripſit:

Homilias in ſingulos verſus Pſalmi Quinquageſimi.

Orationem in Tridentina Synodo habitam Dominica ſecunda Quadrageſimæ MDLXII. Quæ edita eſt Lovanii cum ceteris an. 1567. in fol. Et Pariſiis 1667. in fol.

Edi curavit *S. Bonaventuræ opuſcula* a ſe correcta, duobuſque tomis diſtincta, Venetiis 1564. in folio.

Peſte obiit anno MDLXXI. dum Romam navigio ad capitulum generale contenderet, uti refert Franciſcus Gonzaga in tertia parte *Franciſcanarum originum*, dum de monaſterio agit S. Antonii de Velada provinciæ Sancti Gabrielis; non anno MDLXV. quod Scotus & Miræus teſtantur, domeſtico enim teſtimonio in hujuſmodi rebus fides major adhibenda eſt. Patria Conchenſem fuiſſe affirmat Joannes Paulus Martyr in hujus urbis *Hiſtoria* III. parte cap. XIV.

F. FRANCISCUS ZUMEL, Palentiæ ut creditur natus, e Pincia tamen oriundus, quo pertinere videtur id quod ſibi ipſe in commentariis ſuis theologicis adſumpſit Palentini ex Pincia cognomentum, religioſo ſchemate inter ſodales Deiparæ Virginis de Mercede tenera adhuc in ætate ſuſcepto, ſub diſciplina Gaſparis de Turribus, celeberrimi hujuſmet ordinis Salmanticæ profeſſoris, ſapientiæ non minus, quam ſcholaſticarum artium, theologicarumque quæſtionum didicit. Quo utroque nomine florens adhuc annis judex (ſic vulgus appellat) Conſervator academiæ Complutenſis in locum Auguſtini de Rebenga, ejuſdem familiæ hominis ſanctitate conſpicui, ſubrogatus, provinciam deinde Caſtellanam ſodalium rexit, Salmanticæ ex propria cathedra Morum theologiam docuit, decanuſque ampliſſimo ejus ſcholæ præfuit ordini. Ad hæc collegiorum, quibus maximopere eadem academia illuſtratur, quæque in aliis Majora audiunt, viſitator extitit. Anno autem ſuperioris ſæculi XLIII. in comitiis Calatajubienſibus electus fuit generalis præfectus XXXII. quod utique ſexennio completur munus, vixitque ad annum MDCVII. in magna omnium, qui literas morumque gravitatem amant, exiſtimatione & pretio, ſive judicium viri purgatiſſimum doctrinamque excellentem accepiſſent fama; ſive conſultationibus, quod frequenter deque magni momenti rebus contingebat, experti fuiſſent. Benemereri quoque voluit de poſteritate ſcribens:

In Primam Sancti Thomæ Partem commentaria: duobus tomis. Prior uſque ad quæſt. XLIII. poſterior vero uſque ad CXIV. pertingit. Salmanticæ primum, ut exiſtimo; deinde Venetiis anno 1597. & 1601. in folio. Lugdunique 1609. in folio.

In Primam Secundæ Commentaria: duobus aliis tomis. Prior tractat *De fine ultimo*: *De voluntario & involuntario*: *De bonitate & malitia actuum humanorum*: *De circumſtantiis*: *De virtutibus*: *De vitiis & peccatis*: *De gratia, merito, & juſtificatione.* Salmanticæ 1594. in folio. Poſterior *De gratia & operibus*: *De auxiliis, & præfinitionibus*: *De cauſalitate gratiæ*: *De fide, & pœnitentia*: *De merito & gratia Chriſti*: *De juſtificatione & merito.* Salmanticæ eodem anno.

Defenſionem juſtificationis, & proceſſus cenſurarum & mandatorum Domini Noſtri Pauli V. Pont. Rom. contra injuſta Decreta Senatus Venetorum.

De inconcuſſa Clementis VIII. Papæ electione, & certitudine infallibili ipſius Pontificatus tractatum: quem Papæ huic nuncupavit, meritus ob id gratias ab eodem habitas, benedictionemque Apoſtolicam literis in forma Brevis impertitam.

De Fundatione ordinis ſui, ejuſdemque viris illuſtribus: Latinam hiſtoriam breviorem, ſed utilem. Una et:

Scholia in Regulam Sancti Auguſtini, & vota, quæ in religione Beatæ Virginis de Mercede nuncupantur.

Inſtructionem item *officiorum. Manuale chori & proceſſionum Ordinis.* Salmanticæ apud Cornelium Bernardum 1588.

Ab ejus morte prodierunt:

Variarum diſputationum tomi III. Salmanticæ apud Artum Tabernier 1608. fol. ſcilicet:

Primus, in Primam Partem Sancti Thomæ, De Præſcientia Dei circa futura contingentia.

Secundus, in ejuſdem Primam Secundæ, De libero arbitrio; ipſius cum gratia Dei convenientia & aſſenſu, ac Prædeſtinatione.

Tertius, in utraque harum Partem; quo novæ & abſtruſiores inductæ quæſtiones enodantur, dirimuntur, & veriſſimis rationibus termi-

minantur. Qui & Lugduni prodierunt 1609. fol. typis Joannis Philleot.

FRANCISCUS DE ZUÑIGA, Cantaber, nobili genere natus, deformis corpore & vultu, ingenio fuit exculto & acri, adeo ut inter Jesuitas, quorum sodalis fuit, Compostellæ philosophiam, uti Salmanticæ theologiam, magno cum plausu docuerit. Prodiit ejus postumus fructus:

Tractatus de Sanctissima Trinitate in Primam Partem Summæ Sancti Thomæ a quæstione XXVII. usque ad XLIII. Lugduni apud Ludovicum Prost 1623. in 4.

D. FRANCISCUS (vulgari usu ab aliquibus usurpato FRANCES) DE ZUÑIGA, nescio quis, in seriis ludere volens, *Historiam* (ita vocat) scripsit Cæsaris Caroli ridiculam & salibus urbanis conditam. Inscribit sese operi cum hoc Hispano titulo:

Historia de D. Frances de Zuñiga Criado muy privado y bienquisto, Predicador y Historiador del Emperador Carlos V. Habemus nos MS. in 4. cujus & alterum exemplum vidimus in bibliotheca Urbinatensi, jam hodie Vaticanæ adjuncta, codice 711.

FROILANUS.

F. FROILANUS DE UROSA, Cisterciensis monachus, sanctissimis moribus, multaque vir doctrina, Hortensem domum, sibi religiosi status patriam, semel, collegiumque Salmantinum bis rexit; integrum ordinem per Hispanias visitavit censor; lucique dedit, non nisi præcepto adactus, libellum aureum:

De la buena crianza de los Novicios en la religion del Cister. Compluti apud Antonium Vazquez anno 1636. in 8. Necnon et:

Meditaciones para todo el año. Valentiæ editas, jussu excellentissimi ducis Medinæcœli, hujus regni tunc proregis, anno 1642. in 8.

Manuscriptum reliquit moriens Hortæ anno MDCXLVIII.

Consiliorum moralium ingens volumen: sive *Speciosorum florum ex immenso difficultatum & resolutionum conscientiæ campo Fasciculum pulchrum, suavem, & odoriferum.* Auctor hujus rei est Carolus Vischius in *Appendice Bibliothecæ Cistercienſis.*

FRUCTUOSUS.

F. FRUCTUOSUS, nescio cujus cognominis, vel instituti religiosorum, Lusitanus, *Artis Grammaticæ* auctor fuisse dicitur a Cardoso, quam Olisipone editam anno 1643. adjungit.

FRUCTUOSUS DE S. JOANNE, Lusitanus, Algarbiensis, canonicus Regularis in monasterio S. Crucis Conimbricensis, magnis virtutibus floruit, eximiaque pietate. Eruditionis Latinæ ac poeticæ artis, rituumque ecclesiasticorum exactissimæ cognitionis vestigia reliquit non obscura, quæ tamen vel nunc inter domesticos latent. Agiologus gentis Lusitanæ Georgius Cardosus, qui hominis laudes diei Junii XIII. consignavit, horum meminit:

De Ritibus & Computo Ecclesiastico Tractatus: quem asservari refert in quodam codice monasterii de Moreira.

Commentariorum in Rhetoricam Ciceronis.

Commentariorum in Artem Poeticam Horatii.

Historiæ seu narrationis variarum rerum sui temporis: prosa & versa oratione, quarum utraque multum valuit.

Decessit Conimbricæ XXIII. Junii MDCXXIV.

FRUCTUS.

FRUCTUS DE LEON TAPIA, Segoviensis, poeta, carmine illo, quod nos Quintillas sive coplas Castellanas vocamus, & singulis quinque versibus alternatim consonantibus resultat, hujus argumenti & inscriptionis librum publicavit:

Poema Castellano que contiene la vida del Bienaventurado S. Frutos Patron de la ciudad de Segovia, y de sus glorioſos hermanos S. Valentin y Santa Engracia. Matriti 1623. in 4. Ediderat antea:

Elogio en las fiestas de la translacion de Nuestra Señora de la Fuencisla. Ibidem 1614.

Obiisse diem suum dicitur in Bætica peregrinatione anno MDCXXVI. ætatis suæ XXXVIII.

FULGENTIUS.

F. FULGENTIUS DE OVIEDO ET HEVIA, Pincianus, nobili ortus genere, ex Benedictinorum religiosa familia, cui se in patria addixit, sacræ theologiæ magister, pluribus domesticis præfecturis propter doctrinæ meritum prudentiæque functus, conscripsit:

Morale opus, & Praxim de Republica regulari, Hierusalem nova Ecclesia primitivorum: in duas partes divisum, quarum altera est *De Servitute ingenua Religiosi*, altera *De Potestate varia Prælatorum Regularium, tertio Ecclesiæ militantis gladio, ipsorum & aliorum Ecclesiastica potestate & dignitate.* Matriti anno 1639. in folio.

GA-

G

GABRIEL.

GABRIEL D' ACOSTA, Luſitanus, domo ex Torreſvedras oppido, exili genere, puro tamen, ortus, doctor theologus Conimbricenſis, jam in oculis omnium iſtius academiæ eruditorum hominum nempe erat, ingeniique habilis plurima laude celeber, cum virorum doctiſſimorum deſtinatione, id in mandatis Regiis habentium, Noni Norognæ rectoris, epiſcopi deinde Ægitanenſis, Ludovicique Sotomajoris ſacrarum literarum profeſſoris primarii, ex novem unus & præcipuus nomen edidit, quibuſcum inter togatos D. Petri ſodales ſupplementi atque ornamenti cauſa reciperetur. Nimirum ingens collegii hujus antiqua exiſtimatio præſenſque jactura Philippi Regis animum vere Regium ad inſtaurationem ſui commoverat. Hoc honore auctus, & in dies magis ac magis omnium, quos tribuere ſolet ſchola iſta, dignus, id, quadam veluti meritorum violentia, ſed a libentibus, extorſit ut nova ſibi cathedra, exorato ad preces academiæ Rege, ſacris libris explanandis crearetur; unde in locum Ludovici antea memorati Sotomajoris, rude jam propter ætatem donati, ſcholæ ſuffragiis, Regioque inſuper nutu profeſſor fuit docendæ theologiæ princeps renunciatus, poſt vicennium & ipſe ad otium emeritum rite dimiſſus. Canonico interim ſacerdotio functus eſt in Conimbricenſi ſacra æde, quod Uliſiponenſis eccleſiæ aliud poſt exantlatum profeſſionis munus excepit. Otium vero id nactus, meditabatur ſuorum Commentariorum publicationem; ſed ejus cœptis manum immature ſatis mors poſuit. Verum, quo magis viri doctiſſimi lucubrationes uſus tereret publicus, Franciſci Caſtri præſulis opera factum eſt, qui a conſiliis ſtatus Catholici Regis cum eſſet, Fideique rerum ſummus per Luſitaniam arbiter, curæ huic vindicandæ, atque aſſerendæ præceptoris quondam ſui famæ, inter publica negotia locum non ultimum fecit. Hi ſunt Commentarii ad Veteris & Novi Teſtamenti quoſdam libros, literam plerumque ex Hebræorum aditis, Patrumque ac Interpretum placitis edocentes, morum dictata nonnunquam inculcantes, vere Latina nec prolixa oratione pertexti. Prior tomus continet:

Commentaria quinque in totidem libros veteris Teſtamenti: nimirum:

In Caput XLIX. Geneſis de Benedictionibus Patriarcharum.

In Librum Ruth.

In Threnos Hieremiæ Prophetæ.

In Jonam Prophetam.

In Malachiam omnium Prophetarum noviſſimum. Lugduni apud heredes Gabrielis Boiſſat & Laurentii Aniſſon 1641. in folio.

F. GABRIEL DE ADARZO ET SANTANDER, Matritenſis, in religioſiſſimo ejuſdem curiæ monaſterio induto habitu Mercenariorum ſodalium, Salmanticæ in collegio ſtudiis philoſophicis atque theologicis operam dedit, Toleti, Compluti Salmanticæque inter domeſticos ejuſdem ſcientiæ profeſſor, domum Huetenſem gubernavit, Philippo IV. Regi a concionibus fuit Evangelicis. Idem propter ingentia doctrinæ ac probitatis merita, eodem poſtulante Rege noſtro, die IX. Maii MDCLIV. Viglevanenſis præſul, indeque XXIV. Septembris MDCLVII. Hydruntinus archipræſul fuit creatus. Quo munere, ut ad matris ſuæ gremium redeat ſibique vivat, exonerare ſe, annuente ut audio ſereniſſima Regina Caroli Regis tutrice, ſi per ſedem Apoſtolicam liceat, calidis votis nunc exoptat. Multa ſuperiorum ſuorum præcepto, multa ad nutum Regiorum miniſtrorum, de rebus theologicis ad rempublicam ſpectantibus ſcripſit, quæ in publicum edi valde utile eſſet. Vidimus typis mandatum hucuſque unicum opuſculum, ſcilicet:

Dictamen circa excluſivam quandoque a Principibus interpoſitam, ne aliquis in Summum Eccleſiæ Pontificem eligatur; quæ eſt reſponſio ad quoddam ſcriptum hanc excluſionem improbans. Id opus abſque auctoris opera aut notitia excuſum fuit Francofurti apud heredes Joannis Godofredi Schomvetteri 1660. in 4. ac excellentiſſimo D.D. Gaſpari a Bracamonte, Peñarandæ comiti, nuncupatum, cujus quidem alteram partem ſervat in ſchedis auctor.

Alia referam de quibus ad me idem ſcripſit.

De Origine abſolutionis generalis, excellentia & effectibus: ad nutum præfecti generalis ſui ordinis.

De Cultu immemorabili S. Petri de Armengol ejusdem ordinis in oppido la Guardia de Monblanc regni Aragoniæ. Typis commiſſus fuit hic libellus nomine D. Petri de Berrocal, Matritenſis advocati.

De Poteſtate Petri & ſucceſſorum ſupra Apoſtolos & Concilia, ac de Poteſtate Conciliorum.

Contra Pontificatum S. Pauli Apoſtoli.

De Mente S. Thomæ in materia Conceptionis Deiparæ Virginis: nempe S. Thomam numquam nuſquamque negaſſe Mariæ præſervationem.

De Canonizatione Sanctorum.

Quæ-

Quæſtiones ſcholaſticas: in quibus auctor ſingulariter opinatus fuit: quarum illam quæ de auxiliis divinis adverſus ſcientiam mediam diſputat, Valentinum quemdam ordinis Prædicatorum ſodalem, ex ſchedis auctoris ut videtur tranſcriptam, ſuo nomine cum aliis edidiſſe ait.

Pro iis qui expelluntur a Religione Societatis Jeſu, aut ab ea dimittuntur, non comprehendere eos pœnas Urbani Papæ VIII. contra expulſos: ſub nomine doctoris D. Emmanuelis de Vargas excuſum fuit Matriti in folio.

Obiit tandem, priusquam munus pastorale renuntiaſſet, tertia die Aprilis MDCLXXIV.

GABRIEL DE AYALA, Antuerpienſis, medicus, cognomine Hiſpanus eſt, Balthaſaris Ajalæ Antuerpienſis civis, qui de *Jure Belli* elegantem librum procudit, paterne, quod magis credo, an germanus frater propinquuſve? Celebratur a Valerio Andrea *Bibliothecæ Belgicæ* auctore, & Joanne Antonio vander Linden *De ſcriptis medicis*, Verderio in *Geſneriano ſupplemento*, propter hæc ſcripta:

Popularia epigrammata medica. Item:

Pro vera medicina carmen. His adjungitur:

De Lue peſtilenti liber: cui notas addidit.

Elegiarum tandem lib. unum. Omnia hæc ſimul Antuerpiæ apud Guilielmum Silvium 1562. in 4.

D. GABRIEL DE AYROLO CALAR, Mexici atque Hiſpali patronus cauſarum vixit, ediditque:

Penſil de Principes y Varones Iluſtres. Hiſpali 1617. 4. apud Ferdinandum Regem: ſunt carmina varia laudatoria. Laudatur in *Lauru Apollinis* Lupi de Vega Carpio ut Gaditanus.

GABRIEL ALAMIN, Aragonenſis ut ſuspicor, certe Alcanizienſis oppidi (jam urbis) civis, ſcripſit, etiamſi doctor medicus:

Las Antiguedades de la Villa de Alcañiz: teſte Didaco de Eſpes in *Hiſtoria* MS. *Sanctæ Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ*, de quo admonuit nos Didacus Joſephus Dormer, Aragoniæ chronographus.

GABRIEL ALPHONSUS, ex oppido Caſtellæ Veteris Villabraxima, Beneventani comitis Joannis Alfonſi Pimentelii medicus a cubiculo, edidit:

De Viri & fœminæ comparanda fœcunditate Tractationem. Villæbraximæ apud Franciſcum Fernandez de Corduba 1620. 4.

GABRIEL ALPHONSUS DE HERRERA, Talabricenſis, Ferdinandi Alphonſi filius, de quo ſuo loco monuimus: ipſe cum in rei ruſticæ ſcriptoribus legendis verſatus eſſet (quæ Alvari Gomezii *De rebus geſtis Ximenii Cardinalis* ampliſſimi ſcribentis de eo fere verba ſunt) in eamque exercendam natura propenſus, geoponicæ artis callentiſſimus evaſit. Huic ergo præcepit Ximenius de ea ut diligenter ſcriberet, præmiis etiam propoſitis, ut indocti & ruſtici homines, qui tunc agriculturam indigniſſime tractabant, aliquid vulgari lingua quod legerent & ediſcerent ad manum haberent, ne diſciplina honeſtiſſima periret. Hoc ille argumentum ita feliciter tractavit ut jure cum priſcis illis contendat qui Græce Latineve de ea re ſcripſerunt. Quanti vero fiant quæ ſcripſit teſtimonio ſunt crebræ illorum voluminum editiones, noſtris nimirum hominibus ea ſemper avide exoptantibus. Editum eſt opus hoc titulo:

Agricultura del Campo, labranza y crianza. Toleti 1520. & 1551. Metinæ 1569. Matriti 1598. atque item apud viduam Alphonſi Martini 1620. in fol. Cui adjunctæ ſunt variæ aliæ diverſorum de eodem fere argumento lucubrationes. Prodiit quoque Matriti 1645. folio. Hoc opus Franciſci Sanſovini hortatu in vulgarem Italicam tranſtulit Mambrinus Roſæus, ediditque Venetiis 1568. in 4. & 1577. 4. Quemadmodum & Gallis hanc viam præiverunt Carolus Stephanus & Joannes Leibault, doctores medici, in libro *L' Agriculture & maiſon ruſtique* inſcripto, Rothomagique edito 1596. 4.

GABRIEL ALVAREZ, Oropeſanus, ex ſodalibus Societatis, vir multæ eruditionis, dignuſque quem vel hoc nomine abſentem amaret Juſtus Lipſius, Belgarum eruditiſſimus, Majoricenſis & Barcinonenſis collegiorum rector, ac inter ſuos humaniorum literarum, Moraliſque Expoſitivæque theologiæ lector, dedit in lucem:

Iſaiam expoſitum: tomis duobus. Lugduni 1623. folio. A quo & olim expectari ait *Bibliotheca Societatis*:

Commentaria in Oſeam Prophetam.

Hiſtoriam provinciæ Aragoniæ Societatis Jeſu, & alia.

D. GABRIEL ALVAREZ DE VELASCO, patriæ ſibi Pincianæ urbis, Regiæque Matritenſis curiæ advocatus, variam utriuſque juris eruditionem literarumque jucundiorum gratiam in opere illo explicuit, quod quidem, ut patrocinium egenis & qua alia cumque de cauſa miſeris hominibus perpetuum commodaret, poſt alios tenuiores ejuſdem argumenti enarratores fecit publici uſus, nempe:

Tra-

Tractatum de Privilegiis pauperum & miſerabilium perſonarum. Hujus alteram & alteram partem primitus fecerat, quarum prior continet privilegia in electionibus, contractibus judiciiſque civilibus; poſterior ea quæ in ultimis voluntatibus, judiciis criminalibus delictiſque his competunt. Matriti anno 1630. folio. Ab hac editione nondum ſibi conſcius piæ operæ atque utilis abſolutæ, quod reliquum fuit, colophonem argumento maturavit, jamque ad Indos Granatæque Novi Regni curiam ire ſenator juſſus, ope amicorum edidit:

Ejusdem Tractatus tertiam partem, materiam præcipue L. Unicæ C. quando Imperator inter pupillos & viduas & alias miſerabiles perſonas cognoſcat, continentem. Ibidem 1636. in folio. Prodiit ſecundo integrum opus Lugduni Gallorum ex officina Horatii Boiſſat anno 1663. folio.

Judicem item *perfectum; ſeu de Judice perfecto Tractatum.* Apud eumdem Boiſſat 1662. in folio.

Epitomen de Legis humanæ, mundique fictione, veritate divinæ, & æterni temporaliſque differentia. In eadem Lugduni officina 1662. 4. Hoc ſcripto munire voluit ſe adverſus ingruentium dolorum & languorum quaſi contractam tabem, ſenioque ejuſque conſectariæ morti ſe præparare, longe jam poſitus a forenſi negotio, emeritique palmam adeptus. Credo & hujus ſunt, cum eodem nomine notata ſint:

Axiomata Juris. Matriti 1631. Operis fundus Simon Vaz Barboſa, cujus labori Velaſcus plura ſuperaddidit. Vide in Simone Vaz Barboſa.

F. GABRIEL DE SANCTO ANTONIO, Dominicanorum ſodalis provinciæ Caſtellæ, edidit:

Relacion de los ſuceſos del Reyno de Camboja. Pinciæ apud Petrum Laſſo 1604. 4.

F. GABRIEL AUGUSTINUS DE RIUS, Barcinonenſis, Auguſtinianus, apud Tarraconenſes D. Annæ domum, prætereaque in æde ſacra metropolitana theologus profeſſor cathedram huic doctrinæ aſſignatam adminiſtrabat, provinciæ ſimul Aragonenſis totius judex Cenſorius, cum ſcripſit innatæ fidelitatis argumento inſigni edito:

Criſtal de la verdad, Eſpejo de Cataluña: ad Philippum IV. Regem Catholicum. Ceſarauguſtæ 1646. in 4. In quo opere verum perpetuumque illius dominium in Cataloniæ principatu multis confirmans, prætextas rebellioni cauſas tollit evacuatque.

F. GABRIEL DE AULON, Carmelitanus, in noſtrum ſermonem convertit:

El ſegundo libro de las Epiſtolas familiares de Ciceron y algunas a Attico.

Coloquios de Juan Luis Vives periſraſeados en romance. Compluti apud Joannem Gracian 1574. in 8.

D. GABRIEL AZEDO, edidit:

Amenidades, floreſtas, y recreo de la Provincia de la Vera en Eſtremadura. Matriti 1667. 8.

GABRIEL BERART ET GASSOL, Barcinonenſis, I. V. doctor, inter claſſiarios triremium Catalonicarum jus ex officio dixerat, cum in curiam ad relatoris in ſupremo Aragoniæ ſenatu exercendum munus fuit vocatus, emisitque in vulgus poſt alios aliarum & noſtræ gentis de ſyndicatu (ſic vocant) ſcriptores:

Speculum Viſitationis ſæcularis omnium Magiſtratuum, Judicum, Decurionum, aliorumque reipublicæ Adminiſtratorum. Barcinone 1627. in folio.

Poſtea in album Barcinonenſis curiæ ſenatorum adſcriptus, turbatis in Catalonia rebus anno MDCXL. eorum miſerabiliter auxit numerum qui ex hoc ordine inter perduellium manus dilacerati ſunt.

D. GABRIEL BOCANGEL ET UNZUETA, Matritenſis, Nicolai, medici loco ſuo laudandi, filius, ſereniſſimi Ferdinandi Auſtriadi, Hiſpaniarum Infantis, ſtrator ac bibliothecarius, Philippo Regi noſtro a rationibus, proſa ac verſu elegans & diſertus, edidit:

La Lira de las Muſas de humanas y ſagradas voces. Matriti 1635. in 4. Includuntur in hoc volumine: *Las Rimas*, quæ olim in minori forma typis fuerant commiſſa.

Fieſtas a la Reyna Nueſtra Señora.

Templo militante Chriſtiano conſagrado a la memoria de la Reyna D. Iſabel de Borbon en octavas. Matriti 1645. in 4.

Relacion Panegirica del novenario con que el orden iluſtriſſimo de Alcantara ſolemnizó en S. Bernardo de Madrid el quarto voto de profeſſar y defender el miſterio de la Concepcion puriſſima de Nueſtra Señora. Matriti anno 1653. in 4.

Deceſſit octava die Decembris anno MDCLVIII.

GABRIEL DE CASTAÑEDA, rector, uti audit, S. Annæ oppidi de Villalon, Hiſpana lingua vertit, & ita inſcripſit:

Quinto Curtio, Hiſtoria de Alexandro, y ſe continuó con lo que eſcrivieron Arriano, Joſepho, Antonino, S. Auguſtin, Plutarco, y la

la Gloſſa ordinaria. 1534. in folio.

F. GABRIEL CASTELLANOS, Ciſtercienſis monachus domus Hortenſis, ordinis ſui aliquando viſitator, familiarem fecit noſtris hominibus:

El libro de S. Bernardo ad Sororem. Pinciæ 1602. 8.

F. GABRIEL DE CEPEDA, Ocanienſis, Dominicanus ſodalis Matritenſis domus Deiparæ Virginis de Atocha, atque in ea nunc ſtudentium, ut vocant, magiſter ſive præfectus, nuper edidit:

Hiſtoria de la milagroſa y venerable Imagen de Nueſtra Señora de Atocha. Matriti typis Regiis 1670. in 4.

F. GABRIEL DE CONCEPTIONE, Auguſtinianus ex Reformatorum ſeu Excalceatorum ordine, ſcripſit:

Breve relacion de la devocion a S. Joſeph Eſpoſo de Nueſtra Señora, con las alabanzas mas notables, que los Santos Doctores dicen de eſte Santo Patriarca. Salmanticæ 1624. in 24. Et ut credo alias 1657. Formavit quoque is:

Conſtitutiones Fratrum Eremitarum excalceatorum S. Auguſtini Hiſpaniarum & Indiarum. Matriti apud Joannem Gonzalez anno 1631.

D. GABRIEL DEL CORRAL, Pinciacnus, juriſque utriuſque doctor, & ut credimus eccleſiæ Zamorenſis canonicus, proſa oratione ac verſa æque diſertus, communicavit genti noſtræ, Hiſpano metro Latinum reddens:

Las obras Poeticas del Papa Urbano VIII. vario carminis genere. Item ex Joannis Barclaii Latino fonte derivavit ad areolas noſtras, non parum appoſite atque eleganter:

La prodigioſa Hiſtoria de los dos amantes Argenis y Poliarcho. Matriti apud Joannem Gonzalez 1626. 4. Quam Italia habet, Caroli Antonii Cocaſtelli opera, Taurini editam 1630. Invenit ipſe:

La Cynthia de Aranjuez: opus proſaicometricum. Matriti 1629. in 8. Pluraque alia varii argumenti carmina. Hominem laudat Leo Allatius in *Apibus Urbanis*, tanquam ſibi Romæ notum ab anno MDCXXX. ad XXXII. Extat ejus quoque MS. in 4. in bibliotheca quæ fuit comitis de Villaumbroſa:

Diſcurſo ſobre la ſuſpenſion de la juriſdicion de la Nunciatura de Eſpaña.

D. GABRIEL DIAZ VARA CALDERON..... canonicus Abulenſis, Carolo II. Regi noſtro a capellæ munere, ejuſdemque ordinarius judex, epiſcopus Cubæ in America, ſcripſit:

Grandezas, y maravillas de la Ciudad de Roma. Matriti 1673. fol. apud Joſephum Fernandez de Buendia.

D. GABRIEL FERNANDEZ DE ROZAS, computator Reſiduorum Regius (ſic interpretor vulgare muneris nomen Contador de Reſultas de Su Mageſtad) edidit:

Noches de Ivierno. Matriti 1662. Scripſit & alia pia opuſcula, jacetque ante Carmelitarum Excalceatorum Matritenſium ſacræ ædis portam, quo loco juſſit in ſupremis tabulis corpus ſuum tumulari.

GABRIEL DE FONSECA, Luſitanus, Lamecenſis, Cardoſo Viſenſis, doctor medicus, Piſis olim philoſophiæ profeſſor, dein Romæ medicinam uſque ad obitum fecit, nemini ſecundus, ne ulterius aliquid aliorum ad invidiam dixerim. Quare ei curam ſalutis ſuæ commiſit Innocentius X. Papa. Scripſit, Allatio teſte in *Apibus Urbanis*:

Medici Œconomiam. Romæ apud Andream Phæum in 8.

Romæ in Sapientiæ ædibus docuit etiam medici artis praxim, meditabaturque paucis ab hinc annis experimenta quædam ſuæ artis publicare, ad exemplum Roderici Fonſecæ viri doctiſſimi, quem patruum habuit & ſtudiorum auſpicem.

Obiit tamen anno MDCLXVIII.

GABRIEL GARSIAS, Catalanus, Tarraconenſis, dedit Latino carmine ad Didacum de Vargas, Regis Caroli a ſecretis:

Chriſtum patientem, D. Gregorii Nazianzeni Tragædiam Græcam: cujus laborem in ea translatione, quam primus tentaverat, ſcriptis epigrammatis commendaverunt cum Græce Joannes Auratus Regius Galliarum profeſſor, tum Latine Achilles Statius noſter, vir eruditiſſimus.

F. GABRIEL GOMEZ DE LOSADA, ordinis Sanctiſſimæ Virginis de Mercede, Salmanticæ in S. Crucis collegio rector, & in academia ſubrogatus philoſophiæ Moralis & S. Thomæ profeſſor, generalis diffinitor, & Novæ Hiſpaniæ bis electus vicarius generalis, ſemel atque iterum munus ſui ordinis gerens, redemptorem ut vocant, eo etiam maximo fructu egit, quod reverſus ad aliorum inſtructionem curioſe ſcripſerit:

Escuela de trabajos: ſive de ſtatu captivorum in Algerienſi urbe, atque ejus deſcriptione, & redemptionum utilitate. Nec non & *Vida de D. Fr. Pedro Paſqual de Valencia,*

Obiſpo de Granada, y de Jaen. Madriti apud Julianum de Paredes 1670. 4.

F. GABRIEL DE GUILLESTIGUI, natus in Marquina Cantabriæ oppido, Franciſcanus, poſt varia inter ſuos geſta munera lector jam emeritus, ſive ut vocant jubilatus, in Americam venit, qua in regione exercito commiſſariatus generalis Peruanarum provinciarum munere, commendatus tandem fuit Alexandro VII. P. M. ad Paraquarienſem eccleſiam, quæ ei collata fuit anno hujus ſæculi MDCLXVI. ætatis ſuæ LXXII. Scripſit olim:

Apologia por la orden de Penitencia. Bilbao 1643.

GABRIEL DE HENAO, Gabrielis filius, quem ſuperioribus annis urbanum valde ingenium & carminis facultas commendabant, Pincianus, Jeſuita, collegio Medinenſis urbis poſtquam præfuiſſet, Salmanticæ ante paucos annos ſacram ſcientiam ſodales docebat, cujus ingenii doctrinæque monumenta hæc in præſentem diem extare ſcio:

Empyreologiam, ſive Philoſophiam Chriſtianam de Empyreo Cœlo: duabus partibus. Lugduni 1652. in folio.

De Sacroſancto Euchariſtiæ Sacramento. Lugduni in folio. Simulque:

De Scientia media Hiſtorice propugnata. Ibidem 1655. Seorſimque hoc Salmanticæ apud Antonium a Coſtio 1665. in folio.

De Miſſæ Sacrificio divino atque tremendo Tractationem ſcholaſticam, moralem, expoſitivam, & canonicam. Salmanticæ apud Sebaſtianum Perez 1658. Scilicet primam operis partem; ſecunda enim poſtea lucem vidit hac inſcriptione nota:

Practica moralis & canonica &c. Ibidem 1659. atque etiam tertia 1661. in folio.

Theologiam ſcientiæ mediæ ſectam in duos tomos: quam ſuperioribus annis Lugdunum miſſit typis edendam.

Cum Pampelone per aliquot annos manſiſſet, anſam arripuit Cantabriam deſcribendi, confecitque volumen unum ſic appellatum:

Iluſtraciones de Vizcaya. Cæſarauguſtæ 1637. in ſpecimen juſti voluminis quod parabat de Vizcaiæ totiuſque Cantabriæ antiquitatibus Hiſpano ſermone ſuo tempore edenda, quod auctor ait renovatæ *Bibliothecæ Societatis* qui et ait parata eum prelo habere alia ſuper Biblia, & ſuper theologiam Moralem.

Vivit adhuc LXIX. annorum senex hoc anno MDCLXXXI.

GABRIEL HENRRIQUEZ, Matritenſis, juriſconſultus, Legumque in Salmantina univerſitate primarius interpres, elegantia ingenii, doctrinæ varietate, multarum diſciplinarum cognitione, ac morum probitate & jucunditate longe ſpectatiſſimus, ut verbis laudem Feliciani a Solis, de *Cenſibus* qui elegantes ſcripſit, præter ſolemnes ejus ex cathedra dictatas prælectiones edidiſſe dicitur:

Practica civil y criminal. Quam in 4. MS. vidit D. Thomas Tamajus de Vargas.

F. GABRIEL DE SANCTO HIERONYMO, Hieronymianus monachus Regii monaſterii S. Laurentii juxta Eſcuriale oppidum, vir eruditus Græceque doctus, repertas in codice manu exarato bibliothecæ, quæ ibi eſt, ampliſſimæ:

Quatuor S. Joannis Chryſoſtomi Homilias in Pſalmos: itemque:

Interpretationem Danielis exſcripſit, atque interpretatus eſt Latine. Quam verſionem vidit & adprobavit, dum viveret, D. Martinus de la Farina, Siculus, abbas S. Luciæ, homo Græce eruditus. Diſplicuit ea tamen Joanni Baptiſtæ Cotelerio, ſocio Sorbonico, & utcumque renovatam edidit cum Græcis Chryſoſtomi, Pariſiis apud Ludovicum Billaine 1661. in 4. nec ſine noſtri Gabrielis laude.

GABRIEL LASO DE LA VEGA, Matritenſis, edidit verſibus:

Cortes valeroſo: ſive de rebus a Ferdinando Corteſio in India geſtis poema, duodecim libris, 1588. in 4. Recoctum poſtea ab ipſo auctore, adeoque vel epigraphe ipſa reformatum prodiit in lucem iterum ſic inſcriptum: *La Mexicana*, tredecim libris. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1594. 8.

Elogios en loor de los tres famoſos Varones D. Jayme Rey de Aragon, D. Alvaro Bazan Marques de Santa Cruz y D. Fernando Cortes Marques del Valle. Cæſarauguſtæ apud Alphonſum Rodriguez 1601. in 8.

Romancero y tragedias. Compluti apud Joannem Gracian 1587. in 8.

MSS. quoque extant ab eo plura, quæ vidit D. Thomas Tamajus, qui hæc refert:

Primera y ſegunda parte de la Curia Eſpañola.

Jornada de los Duques de Paſtrana, y Humena.

Compendio de Eſpaña.

Condes de Flandes y Reyes de Eſpaña.

Compendio de las coſas notables de Eſpaña.

Varones inſignes en letras de Eſpaña: in catalogo bibliothecæ ut credimus Olivarienſis *Gabriel Lobo Laſſo de la Vega de los Varones iluſtres de Eſpaña.*

Plumage de diamantes de diverſas ſentencias.

Ori-

Origen de los Reyes de Portugal y Jerusalen.
Tratado de todos los Señores de Caſtilla.
Sitio y preſſa de Oſtende y plazas de Friſia.
Advertencias del Emperador D. Carlos a ſu hijo.
Relacion puntual de las rentas del Rey de Eſpaña.
Diſcurſos de las Ordenes militares de Eſpaña.
Igleſias de Eſpaña.

F. GABRIEL LOPEZ, Ocanienſis, ex fratribus Minimis Sancti Franciſci de Paula, domus Matritenſis præfectus cum eſſet, luci dedit:

Sagrado Combite del Santiſſimo Sacramento. Matriti 1618. 4. apud Alphonſum Martinum. An idem eſt Gabriel Lopez Navarro?

GABRIEL LOPEZ DE MENDOZA, ſcripſit:

Obras en verſo.

F. GABRIEL LOPEZ NAVARRO, ex familia Minimorum S. Franciſci de Paula provinciæ Caſtellæ, theologiæ lector emeritus, & Apoſtolicis Sancti Officii judicibus a cenſura theologica, ſcripſit:

Theulugia myſtica, union y junta perfecta del Alma con Dios por medio de la contemplacion. Matriti 1641. in 4.

Obiit circa annum MDCXXXXV.

F. GABRIEL DE MAQUEDA, Minorum ſodalis ex Tertio Ordine, doctor theologus, lectorque theologiæ emeritus, dum Granatæ ad Sanctum Antonium ageret vulgavit:

La Invectiva contra el uſo de las caſas publicas de las mugeres rameras. Granatæ 1622.

F. GABRIEL DE SANCTA MARIA, Bæticus, domo ex oppido Moguer comitatus de Niebla, ordinis Reformatorum Mercenariorum, ſingulari in Mariam Dei Genitricem affectu varia ſcripſit pia hujus argumenti opuſcula, inter quæ:

De Conceptione B. Mariæ Virginis. Diffinitor fuit generalis.

F. GABRIEL DE MATA, Franciſcanus, metro Hiſpano dedit patriarchæ Seraphici ſui ordinis vitam & res geſtas, hoc nominis velamento uſus:

El Cavallero Aſſiſio; Vida de S. Franciſco, y otros cinco Santos: duobus tomis. Flaviobrigæ I. anno 1587. II. anno 1589. in 4. Necnon & octoadibus:

Vida de S. Diego de Alcala. 1589. in 4. Item:

Cantos morales. 1594. 4.

GABRIEL DE MATOS, Luſitanus, ex oppido Vidigueira Eborenſis diœceſis, Jeſuitarum ſodalis, ad Indos & Japoniam inſulam veniens, atque inde Romam uſque procurator veniens, duodecim ſecum ſocios e Luſitania denuo in Japoniam aut Sinas, aut alias Indiæ plagas, tranſportavit, mortuus tandem poſt diuturnam & fructuoſam peregrinationem in collegio Macaenſis urbis IX. Januarij MDCXXXIII. Extant ejus:

Annuæ Literæ ex Japonia annorum MDCIII. & MDCXIII. & MDCXIV. Meminit Cardoſus in *Agiologii Luſitani* tomo 2. folio 454. in Comment. lit. i.

Lettera annua del Giappone del MDCXIV. ad præpoſitum generalem. Romæ apud Bartholomæum Zannetum 1617. in 8. Quæ liber eſt potius quam epiſtola. Adſcribitur ei:

Perſegiçaõ de Japaõ. Oliſſipone 1616. in 8. alio forſan titulo una ex laudatis epiſtolis.

Obiiſſe creditur ab eodem Alegambio Cocini anno MDCXXX.

F. GABRIEL DE MOLINA, Seraphici ordinis, neſcio quo ſermone (nam Italicum, ſive natum ſive reformatum opus ſcio) ſcripſit:

Regola del Terzo ordine di San Franceſco. Mediolani 1586. 8.

D. GABRIEL DE MONCADA, Matritenſis, cum advocatus eſſet non multis cedens locum in Regia curia, utpote eximio vir ingenio, muſarumque, ſicubi erat opus, arte a numine imbutus, nuntium remiſit ſæculo, Franciſci patriarchæ vexillo militiæque Seraphicæ inter Cappuccinos ejuſdem Matritenſis curiæ adhærens, quibuſcum vixit. Bene quoque de univerſitate hujus familiæ, maximeque Hiſpanienſis, meritus, convertit quippe in ſermonem vernaculum ex Zachariæ Boverii Latino:

Las Coronicas de los frayles Menores Capuchinos del Bienaventurado S. Franciſco: tribus tomis. Matriti 1644. in folio, ſub nomine Fr. Franciſci Antonii de Madrid, quod luſtrici loco, cum veterem hominem exuiſſet, adſumpſerat.

Proſodiam ſcripſiſſe, ac neſcio quid *De Pactis*, apud cives fertur, niſi alius ſit Gabriel de Moncada Toletanus, cui Tamajus tribuit *Proſodia en Romance, Tratados de verſos y figuras.* Matriti apud Alphonſum Martin 8. Proſodia quidem prodiit anno 1611. cum auctor eſſet annorum XIII. eratque is filius Joannis Belluga de Moncada, Toletanæ urbis jurati.

D. GABRIEL MONTERO, laudatur auctor ſyſtematis cujuſdam poetici ita inſcripti:

Paraýſo eſpiritual en todos metros. Matriti 1651.

GABRIEL DE MONTERROSO ET ALVARADO, Taurenſis origine, at Pincianus incolatu, ſcripſit utiliter:

Practica civil y criminal, y Inſtruccion de Eſcribanos. Matriti 1603. in folio, & antea Compluti 1571. in folio. Indubitatum eſt aliquibus auctorem huius operis non hunc, qui nomen ſuum appoſuit, ſed ſenatorem quemdam fuiſſe magni nominis. Teſtantur de fama Bobadilla in *Politica* lib. III. cap. XIV. n. 81. Carraſco ad *LL. Regias* cap. VI. §. XIV. n. 23.

F. GABRIEL DE MORALES, Auguſtinianus e Matritenſi domo, Philippi Apoſtoli memoriæ ſacra, dedit in lucem varia ſolidioris doctrinæ, multiplicis eruditionis, ſpectatæque pietatis documenta in his, quorum catalogum jam teximus, libris:

Viſita general del Rey ſupremo Dios a todos ſus vaſallos racionales: I. tomo. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1651. in folio. Expectatur ſecundus.

Penas de la mas culpable inocencia en veinte ſermones de la paſion y muerte de Chriſto Nueſtro Señor. Ex eadem officina 1653. folio.

Complacencias gozoſas de la Concepcion puriſima de la Santiſima Virgen y Madre de Dios Maria. Ibidem 1655. in folio.

Relox deſpertador del Alma fiel; repartimiento de las horas del dia y de la noche en exercicios eſpirituales. Ibidem ex eadem officina 1656. in 8.

F. GABRIEL PAEZ, Luſitanus, Seraphicæ familiæ, ut ſuſpicor ex opere quod luſitane edidiſſe refertur, ſcilicet:

Ordenaçoës da Terceira orden de S. Franciſco.

D. GABRIEL DE PAREJA ET QUESADA, Laminitanus (ſi Laminium vetus eſt Alcaraz oppidum hodiernum Toletanæ diœceſis) alias Caſtaonenſis quod idem quibusdam eſt, juriſconſultus, actor cauſarum in Matritenſi curia, egenorumque in ſacro rerum Fidei concilio advocatus cum eſſet, in publicam lucem beneficio typographicæ artis emiſit:

De univerſa inſtrumentorum editione tomos duos: quorum prior Matriti prodiit anno . . . poſterior autem anno 1649. in folio. Deinde Lugduni ſumptibus Aniſſon 1668. in folio, cum additionibus ſeu emendationibus, ut videtur, ejuſdem auctoris. Geſſit poſtea apud judicem Regiorum Ædificiorum & Montium Fiſcalem advocatum.

GABRIEL PEREIRA DE CASTRO, Franciſci de Caldas Pereira filius, Bracharenſis ipſe ut fertur natu, & eques militiæ Chriſti, inter cives ſuos Luſitanos variis togæ muneribus, tandemque curiæ Ulisiponenſis ſenatoris (Deſembargador dos agravos da Caſa da Supricaçaõ audit) parique doctrinæ atque ingenii laude conſpicuus. Juridica ſolide & cum judicio, muſica, quorum apprime gnarus fuit, ſumma elegantia & majeſtate carminis, tam popularis quam Latini, tractaviſſe cum ſequentia opera curioſos lectores docere poterunt:

De manu Regia Tractatus, in quo omnium Legum Regiarum, quibus Regi Portugalliæ in cauſis Eccleſiaſticis cognitio eſt ex jure, privilegio, conſuetudine, ſeu concordia, ſenſus & vera dicendi ratio aperitur: ad Philippum III. Luſitaniæ Regem, Hiſpaniæ IV. Olisipone 1622. folio.

Deciſſionum Supremi Senatus Portugalliæ liber unus. Ibidem 1611. folio. Duplici epigrammate non parum eleganti celebravit Franciſci patris induſtriam *ad L. Si Curatorem C. de Reſtit. in integ.*

Poſt ejus obitum prodiit:

Uliſea, ou Liſboa edificada, Poema heroico. Ibidem apud Laurentium Craesbeck 1636. in 4.

Inter præclara Luſitaniæ ingenia nemini ſecundum exiſtimavit Pereiram noſtrum Antoninus Diana parte IV. tract. I. *De Immunit. Eccleſiarum.*

GABRIEL PEREZ DEL BARRIO ANGULO, Cantaber, Ordunienſis, univerſum fere vitæ ſpatium in ſecretariis tum Regiis, tum quorumdam regulorum, præcipueque D. N. Faxardi, Veleſiorum marchionis, contriverat cum ſcripſit:

Secretario y Conſejero de Señores y Miniſtros. Matriti 1645. in 4. iterumque typis Matthæi de Eſpinoſa 1667. in 4. Olim aliter inſcriptum, *Direccion de Secretarios* nempe, Matriti apud Alphonſum Martin 1613. 4.

Huic nomini (an ejuſdem hominis?) inſcribitur:

Devociones, roſarios y oraciones quotidianas, diſcurſos &c. Matriti 1644. in 8.

GABRIEL DE QUEMADA, judex Fiſci ut vocant Sanctæ Inquiſitionis per ſacra territoria Seguntinum Segovienſe & Abulenſe, edidit:

Quæſtiones viginti quinque compendioſas, quæ frequentiore uſu in materia fiſcali coram Judicibus Fiſci Sacræ Inquiſitionis controverti ſo-

ſolent. Toleti 1564. in 8. Mox Venetiis 1583. apud Ziletum, una cum Joannis de Roxas *Singularibus juris.*

GABRIEL REBELLO, Luſitanus, ut ex appellatione deducitur, ſcripſiſſe fertur:

De las Iſlas Molucas. Antonius de Leone ex D. Franciſco de Herrera Maldonado.

F. GABRIEL DE RIBERA, ordinis Minorum provinciæ Sancti Michaelis miniſter, ſcripſit:

Sermones de Quareſma deſde la Dominica de Septuageſima haſta la Paſqua. Salmanticæ 1595. in 4 & 1603. & 1605. in 4.

Quareſmal ſegundo, o repetido. Ibidem eodem anno. Lucas Wadingus.

GABRIEL RODRIGUEZ DE ARDILA ET ESCAVIAS, neſcio quis, ſcripſit:

Origen, deſcendencia y hazañas de la gran casa de Mendoza, donde en compendio ſe tocan muchas hiſtorias de Eſpaña del año DCCXIIII. al de MDCX. Cujus hiſtoriæ eam partem, quæ ad Mondexarenſium marchionum Hiſpaniæ magnatum ſucceſſionem pertinent, domi ſervat MS. excellentiſſimus D.D. Gaſpar de Mendoza Ibañez de Segovia & Peralta, olim marchio Acropolitanus, eruditione & lucubrationum fama bene omnibus notus.

GABRIEL DE SESE, Aragonus, canonicus eccleſiæ Balbaſtrenſis, ſcripſit:

Hiſtoria de la antiguedad de el Obiſpado de Balbaſtro, union con el de Roda, eſpolios y trabajos que padeció haſta la reſtauracion, y Obiſpos que en las dos Igleſias preſidieron. MS. Oſcæ in bibliotheca Vincentii Joannis Laſtanoſæ, uti monet Joannes Franciſcus Andreas Uſtarozius in *Hiſtoria S. Dominici del Val.* cap. XIII. Nuncupatio libri, Joanni Moriz de Salazar epiſcopo Barbaſtrenſi facta, indicat ante annum MDCXVI. quo is ad eccleſiam Oſcenſem fuit translatus, opus conſcriptum fuiſſe.

GABRIEL SOAREZ DE SOUSA, Luſitanus, Oliſiponenſis, ſcripſit, Cardoſo teſte:

Hiſtoria do Braſil.

GABRIEL SOLORZANO, juriſconſultus, edidit.

Epitomem de Jure Indiarum Joannis Solorzani. Matriti 1639 in folio.

D. GABRIEL DE SORA, Aragonenſis, juriſconſultus, vir doctiſſimus, & regni Aragoniæ cancellarius, Albarrazinenſis tandem epiſcopus, in qua ſede diem vidit extremum. Bibliothecæ ampliſſimæ dominus, cujus non exigui voluminis extat catalogus typis editus, atque eo diſcendi & docendi perfecto inſtrumento in paucis optime uſus, dedit in publicam utilitatem promulgandum opus de ſpeciali ejus regni praxi in expediendis controverſiarum eccleſiaſticos inter & ſæculares judices cauſis, quæ propriæ ſunt ex indulto Apoſtolico cancellarij partes ab eo exercitæ. Ineditum tamen uſque nunc id remanſit in schedis & exemplis curioſorum oculos, utinam non vermium dentes, paſcens. Libri titulus:

De Competentiis juriſdictionum inter Eccleſiaſticos, & ſæculares Judices Regni Aragoniæ. Hanc viri civibus ſuis numquam non venerabilis memoriæ, atque illius hujuſce libri notitiam acceptam ferimus amico noſtro veteri, ac judici integerrimo, nec minus omnimodæ doctrinæ amænitatibus exculto D.D. Petro Valero Cæſarauguſtano, unique ex regentibus Regiam Neapolitanam cancellariam, quod collaterale proregis concilium vulgaris appellat uſus.

F. GABRIEL A TALAVERA, oppido regni Toletani appellationem ſortitus, Hieronymique ſanctiſſimi religioſa, quæ apud nos habet, caſtra ſequutus, Virginis Deiparæ Guadalupenſis toto orbe celeberrimam domum adminiſtrans edidit:

Hiſtoria de Nueſtra Señora de Guadalupe. Toleti 1597. in 4. Quam quidem ipſe affirmat auctor habere ſe Latio communicatam.

GABRIEL DE TARRAGA, ſi Hiſpanus eſt, quod indicat cognomentum ab oppido tractum hujus appellationis in Cataloniæ principatu, doctor fuit medicus, profeſſorque hujus artis in Burdigala civitate, quam & ibi exercebat quotidiana praxi cum emiſit in publicum varia ejuſdem opera, quæ quidem hac ſub notatione edita ſunt:

Opera breviſſima Theoricam & Practicam Medicinalis ſcientiæ amplexantia pro majori parte: hoc eſt:

Summa diverſarum quæſtionum.

Aggregatio de curis quarumdam ægritudinum per modum Summæ.

Textus Avicenæ per ordinem Alphabeti in ſententia per eumdem reportatus, cum quibuſdam additionibus, & concordantiis Galeni & aliorum.

Compendium eorum, quæ ſuper Techni (Arte) *Galeni, & Aphoriſmis Hippocratis ſcribuntur.*

Figura ampliſſima rerum naturalium, non naturalium, & contra naturam. Hæc omnia ſimul edita ſunt Burdigalæ apud Joannem Guyart 1524. in folio, commendata Joannis fi-

filii auctoris quodam epistolio, in quo notum posteris esse voluit patrem, publicis stipendiis Burdegalensium exhibitum, jam viginti sex annis in ea urbe hærere ordinarium medicum.

F. GABRIEL TELLEZ, Matritensis, ordinis Sanctæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, sacræ theologiæ magister, genio & ingenio obsequens, quod ad musarum artes ferebatur, plures Comœdias in theatris exhibendas, simul & alia æque festiva & ingeniosa in vulgus edidit, prudenter his omnibus modesteque proprium nomen subducens, atque fictitium Tyrsi de Molina inscribens: poeta est facilis & ingeniosus. Ab eo prodierunt:

Comedias de Tyrso de Molina. Earum lemmata: *Palabras y plumas. El Pretendiente al reves. El Arbol del mejor fruto. La Villana de Vallecas. El Melancolico. El mayor desengaño. El Castigo del Pensèque: I. y II. Parte. La Gallega Mari Hernandez. Tanto es lo de mas como lo de menos. La zelosa de si misma. Amar por razon de estado.* Matriti in 4.

Segunda Parte de las Comedias. Ibidem *in* 4.

Tercera Parte de las Comedias recogida por D. Francisco Lucas de Avila. Dertusæ 1634. in 4.

Soluta etiam oratione edidit:

Los Cigarrales de Toledo. Matriti in 4.

Deleytar aprovechando: juxta Horatii illud *Utile dulci.* Matriti apud Regium typographum 1635 in 4. Huic tamen operi proprium nomen affixit.

Cessit e vivis circa annum MDCL.

F. GABRIEL DE TORO, Franciscanus, ex provincia S. Jacobi, quam & præfectus administravit, eruditus admodum atque pius vir, cui & Regium Burgense virginum Deo sacrarum, Las Huelgas nuncupatum, cœnobium visitandi munus, selectissimis commendari solitum, Carolus Imperator imposuit, & quod plus est ad visitandum quoque Regium senatum, qui Castellæ rebus summa auctoritate præest, si Dazæ credimus, Seraphici ordinis chronographo, eumdem destinaverat. In cœnobio Salmantinæ urbis conscripsit pulchrum atque utile opus, a summo illius temporis theologo Alphonso a Castro maximopere commendatum, cui rei testimonio est epistola hujus ad auctorem directa, simulque edita. Libri titulus:

Tesoro de Misericordia divina y humana sobre el cuidado que tuvieron los antiguos Hebreos, Gentiles y Christianos de los necessitados. Salmanticæ 1548. in 4. Deinde Conchæ 1599. in 8. Appenditur mantissæ loco:

Un Sermon predicado en las obsequias de la Reyna Nuestra Señora en la Iglesia mayor de Salamanca.

Teulugia mystica, union del Alma con Dios. Cæsaraugustæ 1548. 4.

De Puritate Deiparæ Virginis tractatum se scripsisse affirmat ipse in laudato prius opere Thesauri.

F. GABRIEL DE VACA, Franciscanus, scripsit:

Sermonario Quadragesimal medicinal. Pinciæ apud Sebastianum Martinez 1553. in folio.

GABRIEL DE VALDES ET SARASOLA, Toletanus, vertit in vernaculum sermonem, ex Italico uti refertur:

Los discursos de Fr. Francisco Panigarola Obispo de Asti. Salmanticæ apud Andream Benaut 1611. in 4. post antiquiorem editionem 1592.

GABRIEL VAZQUEZ, Bellomontanus, (Conchensis diœcesis locus dives atque amplus Belmonte est) Societatis Jesu accessit sodalibus decem & octo annos natus, eidem ut esset insigne decus atque ornamentum. In academia Complutensi sub Alphonso Deza, magni nominis theologo ejusdem instituti, sacras edoctus literas, Ocanensis inde ac Matritensis collegiorum sodalibus doctrinæ suæ rudimenta probavit. Mox in Complutensi & Romano summo omnium plausu, seu verius admiratione, Thomam doctorem Angelicum explanavit. Sed repentina mors invidit nobis hominem, quasi in medio vitæ ac celebritatis cursu, in Jesu-montano Complutensis collegii secessu anno Christiano MDCIV. cum ipse ætatis ageret quintum & quinquagesimum. Vir fuit acerrimo ingenio, singulari ac recondita rerum sacrarum eruditione, totius theologicæ doctrinæ callentissimus, atque in veterum patrum monumentis exercitatissimus. Quem supersedeo hic meritis, & quidem a doctissimo quoque hujus sæculi scriptore passim expressis commendare laudibus, ne actum jam a diserto & prudenti *Bibliothecæ Societatis* auctore atque aliis agam. Opera illius decem tomis comprehensa circumferuntur, cum alibi, tum Lugduni 1620. edita in folio, nempe:

I. Commentarius & Disputationes in Primam Partem Summæ Sancti Thomæ per priores XXVII. Quæstiones de Deo, de Prædestinatione, &c.

II. A Quæstione XXVII. usque ad LXIV. De Trinitate & de Angelis.

III. In Primam Secundæ Sancti Thomæ per priores XX. Quæstiones. Atque hæc ab ipso auc-

to-

ctore, dum viveret, publicata sunt. Quæ sequuntur a morte ipsius prodierunt:

IV. Per Quæstiones reliquas Primæ Secundæ Partis de Legibus, de Merito, de Gratia &c. Ingolstadii 1606. Venetiis 1608. in folio.

V. Opuscula moralia, quæ ad Secundam Secundæ S. Thomæ spectant, nempe Tractatus:

De Eleemosyna.

De Scandalo.

De Restitutione.

De Pignoribus & hypothecis.

De Testamentis.

De Beneficiis.

De Redditibus Ecclesiasticis. Venetiis apud Petrum Mariam Bertanum 1618. folio.

VI. In tertiam Partem per Quæstiones XXVI. priores de Verbi Incarnatione.

VII. A Quæstione XXVI. usque ad LXXI. De Vita Christi, De Sacramentis in genere, De Baptismo.

VIII. A Quæstione LXXIII. usque ad LXXXIII. De Eucharistia, De Sacrificio Missæ, De Sacramento Ordinis.

IX. A Quæstione LXXXIV. usque ad XCIII. De Pœnitentia, De Matrimonio, De Sponsalibus, de Excommunicatione. Venetiis, Ingolstadii, Antuerpiæ 1610. 1612. 1615. in folio.

X. Paraphrasis & Compendiaria explicatio ad octo Epistolas Sancti Pauli; nempe ad Romanos, ad Galatas, ad Ephesios, ad Philippenses, ad Colossenses, ad Thessalonicenses Primam & Secundam, & ad Hebræos: duobus tomis ut audio Venetiis edita 1646 in folio. Vulgaverat olim, ut vires suas experiretur judiciumque doctorum exploraret:

De cultu adorationis libros III. Moguntiæ 1600. 8. apud Joannem Albinum.

Disputationes duas contra errores Felicis, & Elipandi de adoptione & servitute Christi in Concilio Francofurdiensi damnatos. Quæ seorsim prius edita jam suo loco, ubi de Incarnatione verbi Dei agitur inserta sunt. Extant præterea collectæ ab aliquo doctrinæ Gabrielis studioso, ex ipsis nempe operibus laudatis:

Metaphysicæ Disquisitiones. Matriti per Ludovicum Sancium 1617. in 4. Antuerpiæque editæ 1618. in 8.

GABRIEL DE LA VEGA, Societatis Jesu sacerdos, vir Apostolici spiritus, vixit pietatique operatus est eximie in Peruano & Chilensi limite, scribens insuper:

Arte Gramatica, Vocabulario, y notas a la lengua de Chile.

GABRIEL DE LA VEGA, curio oppidi del Viso, scripsit:

Chronica de los Maestres de la Religion de S. Juan, y de otros Cavalleros della, y del principio, y progreso de la Religion. MS. extat in bibliotheca quæ fuit comitis de Villaumbrosa.

D. GABRIEL ZELPO SERRANO, natus in oppido Fuensalida, edidisse ante paucos menses dicitur:

Vida de S. Francisco de Borja. Matriti 1671. in 4.

GALDERICUS.

GALDERICUS GALI, Catalanus, Gerundensis, jurisconsultus, Pedemontano-Insubricæ legionis peditum, quæ Mediolani meret, juridicus, vertit ex Italico Ludovici Melzii:

Las Reglas militares sobre el gobierno y servicio particular de la Cavalleria. Mediolani apud Joannem Baptistam Bidello 1619. in folio. Item:

El Rosario de Nuestra Señora con una Parafrasi de los Salmos: ex Italico etiam Panigarolæ. Neapoli 1611. in 8.

GARCERANUS.

D. GARCERANUS ALBANEL, Barcinonensis, Hieronymi filius, Calatravensis equitis, ex Elisabetha Giron de Rebolledo, ea quidem pietatis, modestiæ, ac omnimodæ eruditionis fama inter suos privatus, & in habitu vixit laicali, ut Philippo III. Regi dignus ante alios existimatus fuerit, quem literis instruendo Philippo regnorum successori præficeret. Quo functus officio laudabiliter, presbyteralique jam schemate ornatus, abbatialem urbis de Alcala la Real dignitatem, deindeque Granatensem ecclesiam archiepiscopi munere administrandam suscepit. Illustrium virtutum decus magna cum Latinæ Græcæ atque Hebraicæ linguarum, totiusque humanitatis cognitione conjunxit. Vidimus ejus:

Panegyricum in Philippi IV. Hispaniarum Principis & Sereniſſimæ Isabellæ Borboniæ nuptiis. Qui MS. extat in bibliotheca collegii Jesuitarum Granatensis urbis. Imperfectum quoque reliquisse dicitur:

Un compendio de la Historia general de España.

Obiit x. Maij MDCXXVI. ætatis suæ LXV.

GARSIAS.

GARSIAS ALPHONSUS DE TORRES, scripsisse dicitur:

Historia de los antiguos y notables hechos de Castilla y España. Qua MS. utitur D. Petrus de la Escalera in libro *Del origen de los Monteros* cap. II.

D. GARSIAS DE BARRIONUEVO, Cu-

Cuſani marchio, toparcha de las Villas de Fuentes y Valdeſaz, apud Neapolitanum proregem Catholicæ majeſtati a conſiliis ſtatus & belli, dedit in lucem:

Panegyricum ad Comitem de Lemos Neapolitanum Proregem. Neapoli 1616. Vernacula quoque lingua:

Defenſa de D. Franciſco de Barnuevo Peralta ſu hijo, o Memorial y Diſcurſo Hiſtorico, Juridico y Politico ſobre la authoridad que a tenido y debe tener ſiempre la interceſion, principalmente la del Sumo Pontifice, en que ſe iluſtra la L. 1. del Titulo XXXII. de los Perdones de la Partida VII.

GARSIAS DE BOVADILLA, Bernardini S. R. E. cardinalis de Caravajal familiaris & a ſecretis, ex Hiſpano vertit in Latinum, dicavitque D. Didaco de Mendoza, patriarchæ Alexandrino, Hiſpalenſique archiepiſcopo:

Conſolatoriam epiſtolam in obitu Sereniſſimi Principis D. Joannis ad Catholicum Regem & Reginam ejus parentes ejuſdem cardinalis Bernardini de Caravajal, de qua loco ſuo meminimus. Edita eſt in 4. ſine loci aut anni mentione, extatque in Vaticana bibliotheca, cod. XMCCCLVII.

F. GARSIAS DE CISNEROS, Franciſcanus ſodalis, ſcripſit, Antonio Leonio teſte in *Bibliotheca Indico-occidentali*, tit. XVIII.

Sermones: Mexicana lingua: de quo & Antonius Poſſevinus.

F. GARSIAS DE CISNEROS, domo ex urbe aut regno Toletano, quod ultimum Antonius Yepes, ordinis Benedictini chronographus, expreſſit, nobilis ortus genere, ſed pietate ac religione nobilior, laudati ordinis monachus ex Pinciana domo, in qua viginti annorum adoleſcens ſacramento illius ſe addixerat, ad Montiſſerrati cœnobium ſe contulit, Ferdinando Rege Catholico inſtante, ut regulam ibi reſtauraret S. Benedicti ſecundum normam quæ in monaſterio Pinciano jam diu obſervabatur, quo deveniens magno omnium conſenſu abbas cooptatur. Hoc ille munus, dum vixit, totos decem & octo annos, collatum ſibi denuo ſingulis bienniis, adminiſtravit, vir integerrimæ vitæ, & qualem oportet fuiſſe eum, cujus non diſplicuit perpetua, quæ alias temporaria futura fuiſſet, gubernatio. Extant in manibus ſodalium opuſcula aurea duo illius, unde quidquid aſceticorum hodie librorum eſt videtur utique dimanaſſe:

Exercitatorium Vitæ ſpiritualis, et:

Directorium Horarum Canonicarum. Quæ ſimul extant Latina apud Bellerum 1615. 8. Ferebantur olim ſine auctoris nomine, indita dumtaxat monachi Benedictini appellatione, Pariſiis, atque Venetiis apud Michaelem Tremezinum anno 1555, necnon Ingolſtadii apud Davidem Sartorium, una cum libris *Humberti Generalis Magiſtri Prædicatorum de Eruditione Religioſorum*, anno 1591. in 8. imo vernacula lingua Barcinone 1530. de qua editione (ne dubites) Baronius Dominicanus videndus in *Manuductionis ad Moralem Theologiam* parte II. fol. 286. Sed Franciſcus Ibañez, ſodalis quoque Benedictinus, germano parenti ſuam prolem vindicavit cum in compendium redigeret hos tractatus, adjungens brevem *virorum illuſtrium ordinis* ſui *Catalogum*, quæ quidem Barcinone, ut credo, edita ſunt anno 1561. & 1570. in 8. aut Salmanticæ, ut ſcribit Arnoldus Wion in *Catalogo ligni vitæ* lib. II. cap. LXVII. Translati etiam ſunt in linguam Italicam a Julio Zanchini, & excuſi Florentiæ 1595. in 12. & Romæ apud Franciſcum Caballum 1635. in 12. Nec non & in Hiſpanicam converſi, & locupletati a Petro Burgenſi, ejuſdem inſtituti monacho, ejuſdemque cœnobii abbate, excuſique una cum *Vita & rebus geſtis ac Regula Sancti Benedicti* Barcinone 1633. 8. Scio Barcinone ex domo Societatis exiſſe, ut frons loquitur, librum hujus tituli: *Compendio de exercicios eſpirituales ſacados de un libro llamado Exercitatorio de vida espiritual que compuso el M. R. P. Fr. Garcia de Ciſneros* &c.

Obiit Garſias XXVII. Novembris anno MDX. ætatis LV. ſcriptorem vitæ ſuæ rerumque pie geſtarum ſortitus Laurentium Ayalam, Benedictinum Pincianæ domus ſodalem.

GARSIAS DE ESCALANTE DE ALVARADO, reliquit MS. Antonio Leonio referente in *Bibliotheca Indica*:

Relacion del Viage de Ruy Lopez de Villalobos al deſcubrimiento de las Filipinas.

D. GARSIAS FERDINANDUS BAZAN, auditor Regius copiarum equeſtrium & pedeſtrium, quæ adverſus Luſitanos in territorio Hiſpalenſis regni militabant, ſcripſit:

Poteſtad Civil, y Militar, union de ambas jurisdicciones. MS. in 4. in Villaumbroſana bibliotheca.

GARSIAS GARZES, Jeſuita, ſcripſit:

Relacion de la perſecucion del Japon y Martyres, que en ella huvo el año de MDCXXII. 1625. in 4.

GARSIAS DE GIRONDA, Rondenſis,

ſis, juriſconſultus, poſtquam foro ſe & patrocinio cauſarum aliquot annis impendiſſet, in patria eccleſia canonico ſacerdotio jam ornatus, edidit:

De Explicatione Privilegiorum. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1617. in folio.

De Gabellis. Matriti 1594. folio. Quæ duo opera ex Matthæi Luzon, ejuſdem urbis preſbyteri, ſchedis MSS. noſtrum uſurpaſſe, ut pro ſuis venditaret, ex relatione ſcio inde ad me tranſmiſſa.

GARSIAS GOMEZ DE ESTERMIANA, forte ESTERMIÑANA, natus in oppido Medina de Pumar in Caſtella Vetere, reliquit in ſchedis opus metricum hujus tituli in 4.

Eſfera Eſpañola y Zona Filipica de los Reynos, Provincias, y Islas que de un Polo a otro eſtan ſujetas a Eſpaña. Vidit D. Thomas Tamajus. Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica* Gabrielem vocat.

D. GARSIAS DE GONGORA TORREBLANCA, Navarrus gente, elucubravit:

Hiſtoria Apologetica y deſcripcion del Reyno de Navarra, y de ſu mucha antiguedad, nobleza, calidades y Reyes &c. cui adjungitur:

Un Tratado de Matematicas del Computo y reformacion del Tiempo. Pampelone apud Carolum Labaien 1628. folio. Eſtne autem propria ipſius auctoris, an illi per irriſionem ſuppoſita:

Una Carta de D. Garzia de Gongora y Torreblanca acuſando a un Maeſtro de Muchachos en Pamplona por aver impreſo a ſu nombre la Hiſtoria apologetica de Navarra en eſte año de 1629? Nam erat hæc inter libros Raphaelis Trichetti du Freſne, Galli, ut ex eorum conſtat *Catalogo*.

GARSIAS LASO DE LA VEGA, patre cognomine, qui in militia S. Jacobi archicommendatarius, uti vocant, Legionis, Ferdinando Regi Catholico a conſiliis ſtatus fuit, ejuſque apud Alexandrum P. M. hujus nominis VI. legatione functus, matre autem Sancia Guzmania, domina de Batres, parentibus nobiliſſimis natus fuit Toleti: dubium calamo an gladio melior, Palladi an muſis gratior futurus. Quippe a teneris annis muſica delectatus poeſique, hujus artis ſequela & comite, non eo ſolum animi vires intendit, quo ſciebat magna cum Hiſpani nominis laude e poetis vernaculis quamplures enixos, ut ſcilicet ingenioſiſſime & caſtiſſime quocumque ſuper argumento verſificaretur; ſed cum videret injuriam fieri naturæ maximam, ars quam deſtitueret, e Latinis, Etruſciſque idoneioribus poetis omnibus, cum obſervatione ut videtur ac judicio lectis, id quoque ſibi aſſequendum propoſuit ut artificioſe & ornate, ac veluti ad unguem, formaret carmina, imitationibuſque veterum atque exterorum pulcherrimis nobilitaret. Quinimo placens ſibi in Joannis Boſcani, Barcinonenſis equitis, nupera inventione conficiendi ad Italorum menſuram & rhythmum Caſtellanos verſus, relictis octo ſyllabarum brevioribus, Hiſpaniæ noſtræ quaſi municipalibus, duodecimque aliarum majoribus, qui Joanni de Mena & aliis decimi quinti ſæculi poetis claritudinem peperere, endecaſyllabos, metricique Italorum regulis conformes, utpote genio ſuo accommodatiores, ſibi delegit, in quibus majeſtatem explicaret ſtili, atque uberioris venæ latices abundantius & libentius effunderet. Nec ideo minus armorum laudem conſectatus fuit, nobilibus viris eo ſæculo & ſuperioribus convenientiorem, ſibi tamen, maximo quamvis cum honore, numquamque intermoritura gloria, fatalem futuram. Nam poſt Auſtriacam adverſus Solimanum Turcarum Imperatorem, Tuneticamque in Africana ora expeditionem, in quibus Carolum Cæſarem ſequutus fuit, ejus lateri adhærens, anno tandem MDXXXVI. in Gallia, dum quindecim peditum cohortium ductor exercitum ſequeretur, quem in Provinciam & Maſſiliam uſque, infeſto in Gallum hoſtem animo, invexerat Cæſar, in expugnatione turris cujuſdam, non niſi a quinquaginta ruſticis Provincialibus defenſam, dum partes agit non ducis ſed militis, in conſpectu ipſius Caroli Laſus ictu lapidis cæditur; unde Nicæam delatus, vigeſima prima poſt acceptum vulnus die ſummo cum omnium dolore, Cæſariſque potiſſimum, ætatis anno XXXVI. ſpiritum exhalavit, qui in aliqualem poetæ ſui vindictam ruſticos illos ſuſpendi laqueo juſſit. E Nicæa in Toletum poſt aliquod tempus delatum fuit cadaver, ſepultumque ad Sancti Petri Martyris in majorum ſarcophago. Ex Helena de Zuñiga, nobilitatis antiquæ virgine, quam duxerat ante annos XIV. tres liberos, virilis ſexus duos, ſequioris unum, ſuſtulit, de quibus Andreas Scotus accurate agit in Laſi noſtri elogio, adjungens elegantiſſimum in ejus laudem Jacobi Gironis carmen, aliudque proprium, necnon & loca in quibus Petrus Bembus, cardinalis, ſummus orator & poeta, Joviuſque honorificenter eum appellant. Meminit quoque Joannes Geneſius Sepulveda, & quaſi aliud agens debitis donat laudibus ad Ludovicum Avilam, cujus commentarios *De Bello Africo* a Cæſare geſto a Garſia Laſo acceperat, ſcri-

ſcribens, epiſt. XVI. *Quamquam vos* (adjungit) *pro talibus officiis gratiarum actionem non expectatis, quibus video propoſitum eſſe gloriam bellicam laude literarum cumulare, & hujuſmodi ſtudia cunctis rationibus fovere.* Literas noſtrum Latinas & eruditionem veteris ævi non mediocriter coluiſſe calluiſſeque ex quadam ad eum ſcripta epiſtola, ſive dedicatione Servii Grammatici ad Virgilium interpretationis a Scipione Capycio, Neapolitano viro docto, ſatis apparet, quam legere eſt in *Additionibus ad Bibliothecam Nicolai Toppii* Neapolitanam in Joviani Pontani mentione pag. 128. ubi eum Capycius *virum doctiſſimum* Garſiam vocat, ejuſque nutu & juſſu ſe hanc Servii edere interpretationem aſſeverat: quæ cum facta ſit anno 1535. id tempus intelligas quo Garſias poſt Tunetanam expeditionem Neapoli verſabatur, unoque anno ejus in Provincia infelicem præceſſit obitum. Metrica ejus opera, majeſtate & acumine, facilitate ac poetico ſpiritu plena, ſæpius excuſa ſunt, vel ſeorſim, vel cum Boſcani carminibus: de quo jugo celeberrimorum poetarum Lupus Vega feſtive aliquando dixit:

Las obras de Boſcan y Garcilaſo
Se venden por dos reales;
Y no las hareis tales
Aunque os precieis de aquello del Parnaſo.

Ferdinandus quoque de Herrera Hiſpalenſis, poetaque ipſe nobiliſſimus, annotationes ſeu explicationes Laſi operum fecit, prodieruntque hoc titulo:

Obras de Garcilaſo de la Vega con annotaciones. Hiſpali apud Alphonſum Barreram 1580. in 4. Item: *Cum annotationibus Franciſci Sancii Brocenſis* viri doctiſſimi, qui de auctoris imitationibus, ubicumque conatus fuit veterum poetarum ſenſus exprimere, curioſe docteque admonuit, Salmanticæ apud Petrum Laſo 1574. in 16. & apud Didacum 1589. in 16. *Cum notis D. Thomæ Tamaji de Vargas* Matriti apud Ludovicum Sanchez 1622. in 32. Venetiis quoque prodierunt ex officina Giolitti 1553. in 12.

GARSIAS LASO DE LA VEGA, diverſus a ſuperiore, in Cuſco totius Americæ meridionalis Regia olim urbe natus, parentem habuit ſibi cognominem, ex iis unum qui Catholicis Hiſpaniarum Regibus Peruvianum imperium armis pepererunt; matrem autem feminam ex Imperiali ſtirpe Incarum prognatam, unde & ipſe Inca vulgo audiebat. Res avorum geſtas ante Hiſpanorum appulſum, necnon & ipſam Hiſpanorum expeditionem, parentis teſtimonio & aliorum illius temporis æqualium ſubnixa hiſtoria, comprehendit ſcribens:

Primera parte de los Comentarios Reales que tratan del origen de los Incas, Reyes que fueron del Piru, de ſu Idolatria, leyes y gobierno en paz y en guerra &c. Catherinæ Principi, Brigantiæ ducciſſæ. Oliſſipone apud Petrum Craesbeck editam anno 1609. folio.

Segunda Parte, Hiſtoria general del Piru. 1617. in folio. Utramque in Gallicum ſermonem vertit J. Baudin Pariſiis, ediditque duobus tomis apud Simonem Piget anno 1658. in 4. Scripſit inſuper:

Hiſtoria de la Florida, y Jornada que a ella hizo el Governador Hernando de Soto. Anno 1695. 4. apud Craesbeck. Hiſtoria hæc, Gallice converſa a P. Richelet, edita fuit Pariſiis duobus tomis in 12. a Gervaſio Glouzier anno 1670.

D. GARSIAS DE LOAYSA GIRON, Talaverenſis, Petri Gironis, Regii Caſtellæ ſenatus patris, & Menciæ Caravajalliæ proles, Compluti doctus literas philoſophorum ac theologorum eximiam iis antiquitatis atque hiſtoriæ omnis cognitionem, veluti condecens ſtudiorum ſacrum ornamentum, adjunxit. Toleti deinde obtentis canonico metropolitanæ eccleſiæ ſacerdotio, atque inſuper Guadalaxarenſi archidiaconatu hujuſmet eccleſiæ dignitate, ab avunculo Joanne Lupi Caravajallio, bona Pontificis venia, in ſe tranſlatis, domicilium hic fixit uſque ad annum MDLXXXIV. quo ab eleemoſynis, & a capellæ præfectura Philippo II. Regi fuit factus, nec diu poſt Philippi Principis ſtudiis præpoſitus. Fuit enim oris ſpecie honeſtiſſima, & incomparabili morum ſuavitate, adeo ut hominum delicium, veluti alter Titus Cæſar, audiret: quod Hieronymus Almonazirius in *Commentarii ſuper Cantica* nuncupatione, Scotuſque *in Bibliotheca* referunt. Pro ſereniſſimo Alberto Auſtriaco, Toletano archipræſule, hujus ſedis ampliſſimæ, vicem ejus abſentis ſuſtinens, adminiſtrationem diu tenuit, & quaſi arrhabone quodam obſtrinxit ſe ſponſæ nobiliſſimæ paulo poſt matrimonio accipiendæ. Hujus quippe conditioni renuntiante Alberto, Clemens Papa VIII. poſtulante eodem Rege, non diu ſupervicturo, Garſiam Toletanæ ſedi, ceterarum Hiſpanicarum principi, anno XCVII. ſupra ſexquimilleſimum impoſuit. Nec tamen accedere eo valuit; dum pallium a Roma expectat letali contracto morbo, qui eum LXV. ætatis anno Februarii XXII. die ſemeſtrem vix archiepiſcopum extinxit. Fama eſt ægrotaſſe ex mœrore animi, exinde veniente quod ſub novo Rege alumno non illam, quam ſpe conceperat, meritis atque educationi gratiam rependi videret, de qua fama præter ſcriptores noſtros Jacobus Auguſtus

ſtus Thuanus docet CXVII. *Hiſtoriarum ſui temporis* libro, diligentiæ & induſtriæ nomine noſtrum laudans in ſacræ hiſtoriæ veritate indaganda. Gerardus item Joannes Voſſius, eruditorum hujus temporis coryphæus, *viri doctiſſimi* compellatione. Stephanus Baluzius, in præfatione ad Reginonis libros *de Eccleſ. diſciplinis*, *eruditiſſimi & ſummæ dignitatis viri*. Aliis alii pro merito illius honeſtaverunt, excepto uno Joanne Fileſaco Gallo, qui, de *Origine Paræciarum* ſcribens inter alia opuſcula, intemperanter ſatis famæ viri obſtrepere auſus fuit. Extat ejus cura in lucem edita:

Collectio Conciliorum Hiſpaniæ, cum notis & emendationibus. Matriti apud Petrum Madrigal 1593. folio. Cui præponitur inter alia pertinentia ad ejuſdem argumenti ornatum: *Ordo & Chronologia Gothorum Regum, & Suevorum: Chronologia Toletanorum Præſulum*, item *Conciliorum*. Inſeriturque *De primatu Eccleſiæ Toletanæ: De Dignitatibus, & Officiis Regni & Domus Regiæ Gothorum*. Quod quidem ultimo dictum commentarium Petrus Pantinus Toletanus Belga ſibi arrogabat, dum in vivis eſſet: certe hunc domi ſuæ Loayſa exhibuit. Hujus collectionis exemplum ſequuti ſunt qui poſt eam ſynodos nationales collegerunt, Gallicas Jacobus Syrmondus, Anglicanas Henricus Spelmannus.

GARSIAS LOPEZ, Luſitanus, medicus, commentarios edidit, uti lego in *Bibliotheca Medica*:

De varia rei Medicæ lectione. Antuerpiæ 1564. Portalegrenſem aſſerit Cardoſus.

GARSIAS LOPEZ DE ALVARADO, edidit Romæ:

Compendio de Confeſion. Apud Vincentium Lucrinum 1558. in 8.

D. GARSIAS DE MEDRANO, Regii Militarium Ordinum concilii judex ſeu ſenator, ordinavit atque edidit:

La Regla y eſtablecimientos de la Cavalleria de SantIago de la Eſpada: Hiſtoria, y origen de ella. Pinciæ apud Joannem Sanchez 1603. in folio.

Tributam ſcio huic: an alii ejuſdem nominis?

Chronica de las Tres Ordenes militares.

GARSIAS ORDOÑEZ DE MONTALVO, decurio municipii Caſtellæ Veteris nobiliſſimi Medinæ Campi, correxit, & ad elegantiorem ſtilum reduxit:

La Hiſtoria de Amadis de Gaula, ediditque Salmanticæ apud Petrum Laſo 1575. in folio. Item ex propria penu:

Las Ergas de Eſplandian. Opera intelligo hujus fabuloſi herois, quæ tamen tranſcripſiſſe fingit ſe ex Græco libro magiſtri Eliſabat: ſic de tempore luditur. Prodiit liber Compluti ex officina heredum Joannis Garay 1588. in folio.

GARSIAS DE ORTA, Luſitanus, proregis Indiæ orientalis medicus, eximio ingenio & multa vir doctrina, rerumque, imprimis Indicarum, peritia, cum triginta ibi & amplius annos medicinam feciſſet, inſtructiſſimus. Scripſit Διαλογικῶς libros duos vernacula lingua, quos primum Latine conſcripſerat:

De los Aromas e ſimples medicamentos, que nacem em a India. Hos in Latinum vertit, *Exoticiſque* ſuis intexuit Carolus Cluſius ſeptimo & octavo libris, ad quos & annotationes fecit Jacobus Bontius, Batavus Leidenſis, qui in eadem India orientali fecerat medicinam, extantque eæ cum aliis Bontii Lugduni Batav. editæ 1642. in 12. Verſio illa Cluſii ſeparatim prodiit cum notis anno 1593. in 8. Hunc noſtri laborem, pluribus additis tum plantis, tum plantarum omnium iconibus, valde locupletavit Chriſtophorus da Coſta, medicus Luſitanus, in Africa natus. Italice etiam vertit Annibal Brigantus Venetiis 1576. in 4. & 1605. apud heredes Scoti in 8. & 1616. in 8. Gallice alius, ediditque una cum Chriſtophoro da Coſta Lugduni 1619. 8. perperam interpretatus pro Garſia de Orta Garſiam de Jardin.

D. GARSIAS DE PADILLA, inſcribitur libro cuidam MS. bibliothecæ Villaumbroſanæ hoc modo:

Inſeudaciones de la Igleſia Romana a todos los Reyes del Mundo, y al fin Relacion Hiſtorica de los progreſos y principios de los Turcos, trasladado de los originales que eſtan en el Vaticano por D. Garzia de Padilla. MS. in 4.

GARSIAS PEREZ DE MORALES, medicus doctor, medicæque artis in lyceo Hiſpalenſi primarius profeſſor, ad Petrum Gironium, ducem atque Ureniæ comitem, dedit tractatum:

Del Balſamo y de ſus utilidades para las enfermedades del cuerpo humano. Hiſpali apud Joannem Varela 1530. in 4.

GARSIAS DE RESENDE, Luſitanus, Joannis Regis II. Portugalliæ chronographus, ſcripſit vernaculo idiomate illius temporis res ejus geſtas: quod opus prodiit in lucem typorum noſtra ætate, conſpectu hoc, ſeu titulo:

Chronica da vida do Chriſtianiſſimo D. Joam o ſegundo deſte nome y decimo terzio dos Reis de Portugal. Accedit:

A entrada del Rey D. Manoel en Caſtella, & Hida da Infanta Dona Beatris pera Saboya. Editum ad calcem libri fuit Garſiæ poematium, eadem populari lingua Portugallica, ſic inſcriptum:

Miſcellanea, o variedade de Hiſtorias, coſtumes, caſos, & couſas, que em ſeu tempo acontecerão: quod quidem non diu poſt trigeſimum ſupra ſexquimilleſimum annum ex ipſa rerum memoratarum ſerie compoſitum apparet. Necnon librum quemdam:

Das Trouas (carmina ſcilicet) *que feceraõ varios autores* tribuit ei Cardoſus, ſive *Cancioneiro geral.* Ulisbonæ 1510. qui credo iterum prodiit ibidem 1616.

D. GARSIAS DE SALCEDO CORONEL, Hiſpalenſis, eques D. Jacobi, Ambroſio parente in hac urbe natus, qui cum Zafrenſis eſſet civis ad id prætorium, acturus ſtrenue advocatum, ſe contulit. Poeta fuit excultus, & majeſtate quadam, veluti charactere proprio, dignoſcendus. Humaniora ſtudia coluit hiſtoriamque libris, quos ſedula & perpetua cura in bibliothecam bene inſtructam collegerat, navata omnis fere ætatis opera. Neapoli apud Ferdinandum de Ribera, ducem Alcalitanum, proregem, ſtipatoribus corporiſque cuſtodibus præfuit; Capuamque urbem adminiſtravit; inter ſtratores etiam Ferdinandi Auſtriaci Infantis ſereniſſimi connumeratus. Poemata ſua duobus voluminibus comprehenſa voluit, quæ hac nuncupatione nota in vulgus ſunt:

Rimas, Primera Parte: ubi *la Ariadna*, ni fallor eſt. Matriti edita 1624.

Criſtales de Helicona, o Segunda Parte de las Rimas. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1649. in 4.

Edidit etiam, non dedignatus poetam illuſtrare poeta:

Obras de D. Luis de Gongora comentadas: quatuor voluminibus. Primum continet *Las Soledades.* Matriti 1636. Secundum *El Poliſemo.* Eodem anno. Tertium *Los Sonetos.* Matriti 1644. Quartum & ultimum *Las Canciones, Madrigales, Silvas, Eglogas, Octavas, Tercetos, y el Panegyrico al Duque de Lerma.* Ibidem 1646. Item:

Inſcripcion del Sepulchro de Saturnino que ſe halló en Merida año MDCL. iluſtrada. Matriti in 4.

Obiit diſertus urbanuſque, ac mihi amiciſſimus vir Matriti anno MDCLI. ſeptima die Octobris, maligna febre correptus.

GARSIAS DE SALCEDO CORONEL, Chriſti militiæ torquatus eques, Regiſque Luſitaniæ medicus, qui & Hiſpali aliquando medicinam fecit, uti legitur in Franciſci Sanchez de Oropeſa Hiſpalenſis medici *Variarum relationum* ſive *Tractatuum medicinalium* libello, cui quidem Garſias nuncupavit:

Apologiam, in vero lethargo perpetuum neceſſario eſſe delirium.

GARSIAS SANCHEZ DE BADAJOZ, natus forte in urbe hujus nominis ad Anam fluvium, alii Aſtigitanum dicunt, poeta ſuo tempore nulli ſecundus. Is cum ex amore propinquæ cujuſdam feminæ inſaniam contraxiſſet divina & inimitabilia paſſim jacere conſueviſſe refertur: quare poetis inſaniam tribui, quæ in Garſia noſtro tam ingenioſa fuit & alacris, non ſine ratione uſurpari cœptum eſt. Laudant in metricis ejus:

Las Lecciones de Job: ſed in alium ſenſum transformatas, de qua hujus perverſe tractati ſacri ſermonis culpa auctor anonymus, qui ſcripſit *la Celeſtial Hierarquia y Infernal laberinto* carmine Hiſpano, ad D. Joannem de la Cerda Medinæcœli ducem, cum relatione calamitatis a noſtro, forte in pœnam inſolentis hujus licentiæ incurſæ, admonere poſteros voluit.

Obras Poeticas de Garci Sanchez de Badajoz natural de la Ciudad de Ecija. MSS. reperiuntur cum hac inſcriptione apud excellentiſſimum comitem de Villaumbroſa, Caſtellæ ſenatus præſidem.

D. GARSIAS SARMIENTO DE ACUÑA, vir nobilis, in collegio Salmantino S. Bartholomæi ſodalis, inquiſitor Apoſtolicus apud Conchenſes Cæſarauguſtanos & Pincianos, abbas de Santillana, reliquiſſe dicitur in bibliotheca propinqui ſui comitis de Gondomar:

In Jus Canonicum volumen unum, auctore mihi D. Joſepho Pellicer in informatione *De la Caſa de Sarmiento de Villamayor* fol. 32.

D. GARSIAS SARMIENTO DE SOTO MAYOR, toparcha de Salvatierra & Sobroſo, neſcio quid operis a ſe confecti nuncupavit Catholicis Regibus. Conſtat enim id ex ejus teſtamento, unde hæc ſunt verba: *Item mando que un libro que hize para los Catolicos Rey D. Fernando y Reyna Doña Iſabel, que eſtá en mi arca de eſcrituras, que ſe ſaque en limpio, y ſe dé al Rey nueſtro Señor, y quede el eſcrito de mi mano en mi libreria.* Confectum fuit inſtrumentum anno MDXXIII. Hæc de eo refert idem D. Joſephus Pellizer in eodem opere *De la Caſa de los Sarmientos de Villamayor.*

D.

D. GARSIAS DE SILVA ET FIGUEROA, in Eſtremadura natus nobili loco ex ducum Feriæ ut ajunt familia, cum legatus Regius Philippi III. juſſu ad Perſas, eorumque Regem ejus temporis Abbas, ex *Relationibus* Petri de Valle ſatis notum, ſe contuliſſet anno MDCXIX. aut circiter, Goæ dum ſubſiſteret ſcripſit vernacule ut credo:

Breviarium Hiſtoriæ Hiſpanicæ: quod editum fuit Ulisipone anno 1628. 8. poſt auctoris obitum.

Commentarios inſuper, uberes admodum & locupletes, *totius ſuæ Legationis & Indiæ ac Perſiæ Regum*, uti refert Aubertus Miræus, neſcio a quo doctus, qui adjungit obiiſſe in mari anno MDCXXIV. cum ſuo jam defunctus munere in Hiſpaniam reverteretur. Gallice jam hi prodierunt opera domini de Wicqfort 1667. Pariſiis in 4. Legeſis de Silva epiſtolam v. Petri de Valle laudati. Luſitanus vero fuit ſi credimus Cardoſo.

GARSIAS TOLEDANO, ex Turriculæ municipio oriundus, quod Hieroſolymitanorum equitum per Hiſpanias ditione continetur, apud Salmanticenſes licentiæ lauream obtinuit, & dum patronum agit cauſarum edidit:

Lucernam Rubricarum & Titulorum in tres poſteriores libros Codicis Juſtinianæi. Matriti anno 1618. in fol. Quam neſcio an ſequutæ ſint *Lucernæ* aliæ tres ab eo tunc promiſſæ I. *Ad Digeſtorum integrum corpus*: II. *Ad Codicis novem libros*: III. *Ad quinque Decretalium* accenſæ.

F. GARSIAS DE TOLEDO, Hieronymianus monachus, collegit privilegia ordinis ſui, confecitque:

Compendium privilegiorum ordinis Divi Hieronymi. Romæ 1561. in 16. apud Paulum de Dianis. Matriti 1563. Idem collegit:

Indulgentias VII. Eccleſiarum Urbis, imo & omnium Eccleſiarum Urbis, item Hieruſalem & Compoſtellæ. Romæ 1561. 8.

D. GARSIAS VENEGAS DE ALARCON, Granatenſis, neſcio quid ſcripſit:

De Aſtrologia. Laudat opus & auctorem Franciſcus Bermudez de Pedraza in *Hiſtoria urbis Granatenſis.*

GASPAR.

F. GASPAR, Luſitanus, ordinis Minorum provinciæ Pietatis, juſſu cardinalis Henrici, Eborenſis tum archiepiſcopi, doctrinam Chriſtianam Congi docturus incolas, quo ſe tranſtulerat, ejus gentis lingua dedit:

Cartilha da doctrina Criſtaã: ex Luſitana. Eboræ in 8. Cardoſus.

GASPAR ÆGIDIUS SEVERINUS, (vulgo GASPAR GIL SEVERIM) Luſitanus, qui ex munere ſuo Primeiro Exequutor mor do Reyno audiebat, confecit proſaica oratione:

Comedias & Hua Junta de ſentenzas moraes pe los lugares communes. Cardoſus.

GASPAR DE AGUILAR, gente Valentinus, comiti de Chelva a ſecretis, præter comœdias quaſdam, cujus artis laudem non ultimam tempore ſuo ambivit, laudatus eo nomine a Lupo Felice Vega in *Apollinis Lauru*, ſylva ſecunda, ſcripſit:

Expulſion de los Moriſcos de Eſpaña por el Rey D. Felipe III. en octavas. Valentiæ 1610. 8.

Fieſtas nupciales, que la ciudad y reyno de Valencia hizieron al feliciſimo caſamiento del Rey D. Felipe con Doña Margarita de Auſtria. Ibidem apud Patritium Mey 1599. 8.

GASPAR ALVREZ DE LOUSADA MACHADO, Luſitanus, Bracharenſis, Auguſtini de Caſtro, Bracharenſis archiepiſcopi, quondam a ſecretis, quem laudare ſatius duxi Antonii Brandani, monachi Ciſtercienſis, Portugalliæ chronographi, his verbis ex præfatione tertiæ partis *Monarchiæ Luſitanæ*: *Gaſpar Alvrez de Louſada, reformator patronatuum Regiæ coronæ, notarius ſeu cuſtos Archivi publici* (Eſcrivaon da Torre do Tombo id ſonat) *antiquitatum non iſtius regni tantum ſed Hiſpaniæ totius cognitione inſtructiſſimus, cui ſtudio adeo indefeſſe incumbit ut abſque illo multa etiam nunc ignorarentur ab ſcriptoribus præſentis ævi, qui ipſi ea ingenue Gaſpari accepta referre ſolent. Perfectum habet nuncupationis hujus librum:*

Eſcudo Real de Portugal, qui egregie confirmaturus eſt eam, quam habet apud exteros omnes, inſignis cujuſdam eruditionis famam. Hæc Brandanus. Laudat & Rodericus da Cunha in *Hiſtoriæ Bracharenſis* cap. xxv. Plura alia reliquiſſe videtur in ſchedis, quarum Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* meminit. Ea ſunt:

Deſcripçaõ de entre Douro e Minho: ſive Interamnenſis Luſitaniæ provinciæ. Meminit is die xxvi. Martii pag. 319.

Comarca de Valenza del Minho: die xi. Aprilis pag. 518.

Deſcripçaõ da provincia de Traloſmontes: die xvi. Aprilis qui & iii. Maii lit. a. tertium non minus tomum ejus Hiſtoriæ laudat.

Epiſtola al Maeſtro Villegas ſobre S. Tyrſo. Ibidem pag. 607. Necnon et:

Epitome de San Tyrſo: utrumque enim opus diſerte laudat idem iii. die Junii lit. a. in

in fine. Habemus nos ex codice bibliothecæ Villumbroſanæ:

Arbol de los Machados. Laudat Felix Machado, marchio Montisbelli, in ſuo *Memoriali* pag. 277.

Latineque:

Epitome Bracharenſis Eccleſiæ. Hanc laudat die 11. Aprilis pag. 400. &, niſi idem ſit opus:

De vera Primatum Bracharenſium ſucceſſione. Cujus & meminit die VII. Maii pag. 113. *Epitomen* vocans: unde colligas diverſum a ſuperiore opus non eſſe. Idem Cardoſus meminit etiam IV. Junii pag. 542.

GASPAR ALVAREZ VEIGA, Luſitanus, ex oppido Feixo de eſpada na cinta, Salmantinus profeſſor grammaticæ doctrinæ, dedit ibi foras:

Exercicio de principiantes en la lengua Latina. Salmanticæ 1619. Cardoſus.

GASPAR DE AMARAL, Luſitanus, Jeſuita, ſcripſit, ut lego in epiſtola 1. *Cent. IV.* D. Franciſci Emmanuelis:

De Philoſophia naturali.

GASPAR DE AÑASTRO ET ISUNZA, Catharinæ Austriacæ Sabaudorum & Allobrogum Principi a cuſtodia Patrimonii ſive Theſauri ſe eſſe teſtatus eſt, cum ex Gallica in noſtratem linguam trasformavit:

Los ſeis libros de la Republica de Juan Bodino. Auguſtæ Taurinorum 1590 in folio. Omiſſis nempe his aut meliore ſenſu donatis quæ apud Catholicos religionis cauſam olim dixiſſent.

GASPAR DE ASTETE, Salmanticenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, religioſus vir, ac in promovendis juvenum utilioribus ſtudiis induſtrius ac diligens, ſcripſit tractatus hos:

Del Eſtado de las Viudas y Donzellas. Burgis 1597. 8.

Del Govierno de la familia, y eſtado del Matrimonio. Vallifoleti 1598. 8.

Del eſtado de la Religion. Ibidem 1603.

Doctrina Chriſtiana y documentos de crianza. Pampilone 1608.

Inſtitucion y Guia de la juventud Chriſtiana: duabus partibus. Prior Burgis edita eſt 1592. 8. poſterior autem 1594. 8.

Modo de rezar el Roſario, Salmos, y oraciones. Burgis 1593. in 12.

Abiit ad plures Burgis major ſexagenario, natus anno MDXXXVII.

F. GASPAR DE AVILES, Ovetenſis, ordinis S. Benedicti, edidit:

Muerte Chriſtiana y aviſos para bien morir. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez 1603. 8. In cœnobio Iracienſi 1609.

GASPAR DE BAEZA, cui patria, urbs in Bæticæ tractu bene nota, cognomen fecit, cum primum datam copiam judicii ſenſit, gloriam ſtudiorum, arrepta quæ eo tendit Regia via, animoſe & flagranter ambivit. Salmantinum certe gymnaſium pro addiſcendo Civili jure frequentaſſe eum oportet, qui legentem ibi miro pronunciandi genere Joannem Oroſcium, Commentariis ad *duos priores Digeſtorum libros* celebrem, ſe audiviſſe refert. Plane philoſophiæ theologiæque, necnon geographiæ atque hiſtoricæs, melioriſque omnis literaturæ præceptis notitiaque imbutus ad ſcribendum acceſſit. Granatæ interim in curia patrocinio cauſarum addictus. Quem niſi mors in flore ipſo ætatis abſtuliſſet, nondum ſcilicet triginta annos natum, ſenili tamen prudentia & in Deum pietate, altiora ſe ac perennia cogitantem, haud mediocri bono id factum fuiſſet Civilis atque aliarum diſciplinarum.

Poſtuma edita ſunt a Melchiore fratre hæc opera:

De non meliorandis dotis ratione filiabus: ſive enarratio in Caroli Regis Hiſpaniarum conſtitutionem, quæ eſt *Lex 1. tit. 11. lib. v. Compilationis*. Granatæ 1656.

De Inope debitore ex Caſtellana conſuetudine creditoribus addicendo tractatus. Granatæ 1570. in folio.

De Decima Tutori Hiſpanico Jure præſtanda, ad interpretationem Leg. 11. Tit. VII. Lib. III. Fori legum. Granatæ 1567. folio. Matriti 1592. folio. Hi tres tractatus ſimul omnes editi etiam extra Hiſpaniam circumferuntur, & in *Doctorum Tractatibus*.

Extant a Gaſpare in Hiſpanicum ſermonem elegantiſſime converſa:

La Hiſtoria de Paulo Jovio 1. y 11. Parte: ad Franciſcum Eraſum, Regi a ſecretis. Salmanticæ apud Andream de Portonariis 1562. folio. Item:

Los elogios de Paulo Jovio. Granatæ 1568. in folio.

Las Comunidades de Eſpaña por Paulo Jovio en la vida del Papa Hadriano VI.

GASPAR BARREIROS, Luſitanus, Viſenſis natu, canonicus primum in patria eccleſia, mox in Eborenſi metropolitana, quo tempore Luſitaniæ Infans Henricus ei præerat, in cujus domo eas literas ſe didiciſſe, ſtudiaque elegantiora frequentaſſe, quæ quidem ſuperſtiti ornamento non vulgari, mortuo vero eſſent famæ & honori nunquam interituro, alicubi refert. Juſſu ejuſdem, pileo

leo cardinalitio recens donati, Romam venit anno MDXLVI. Paulo III. Pontifici Maximo debitum officium grati animi & obſequio pleni pro eo impenſurus; quod ampliſſimis verbis, præſentibus S. R. E. purpuratis omnibus, publice exhibuit. Ac tunc quidem in cognitionem, brevique in familiaritatem venit duorum cardinalium, inter alios doctrina & eloquentia ſpectatorum, Petri Bembi & Jacobi Sadoleti, cum quo præcipue, ut ipſe Gaſpar ait, conjunctiſſime vixit dum Romæ fuit, nullo officiorum prætermiſſo genere quo non fuerit ab illo & mirifice ornatus, & maxime affectus. Cum rediiſſet in patriam, digeſſit meditata & affecta quædam opera, præcipuumque illud Chorographiæ, de quo mox dicimus, Joanni Barrio avunculo obſequutus, magno illi expeditionum Indico-Luſitanarum hiſtorico, qui hac nepotis opera in partem ejus, quam parabat, univerſi terrarum orbis Geographiæ uti deſtinaverat. Sed cum meditaretur Luſitane factam deſcriptionem in Latinum convertere, mors interceſſit, translata in Lupum de Barros fratrem, ejuſdem eccleſiæ canonicum Regiumque Uliſiponenſem ſenatorem, cura edendi poſtumos fratris fetus. Hi ſunt:

Chorographia de alguns lugares, que ſtam em hum caminho, que fez Gaſpar Barreiros o anno de MDXXXXVI. comenzado na cidade de Badajoz em Caſtella te a de Milam em Italia. Conimbricæ apud Joannem Alvarez 1561. 4. ubi quædam ex Andreæ Reſendii ſcriniis, candide ſibi communicatis, non candide uſurpatis, ſcripſiſſe dicitur ab eodem Reſendio in *Epiſtola ad Bartholomæum Quevedum*, qui plagium conqueritur adverſus ſe in pleriſque hujus operis locis commiſſum, quod nec tacet in altera *ad Ambroſium de Morales Epiſtola*. Adjuncta eſt hujus editioni *Oratio Latina, quam coram Sixto IV. olim habuit Garſias Meneſius, Eborenſis Præſul, Luſitaniæ Regis Legatus, & regiæ claſſis adverſus Turcas Præfectus*: de qua ſuo loco mentionem fecimus. Item adjungitur:

Commentarius de Ophyra regione apud divinam Scripturam commemorata: cum duabus nuncupatoris epiſtolis, altera Joanni III. altera, decennio interim exacto, Sebaſtiano, Luſitanorum Regibus. Commentarius hic ſeorſim editus fuit Antuerpiæ per heredes Joannis Belleri 1600. in 8. Sed Eboræ primum prodiiſſe refert Joannes Iſaacus Pontanus in opere ſuo *Diſcuſſionum Hiſtoricarum* de mari libero aut non libero, cui attexuit hunc *De Ophyra* commentarium, Harder-vici edito apud Nicolaum a Wieringen 1637. in 8. Ubi de re ipſa, *ut taceam*, ait; *quod præcipue inſtitutum hoc ſpectat, quæri hodieque inter eruditos quæ orbis plaga hæc habeatur Ophyra, quæri inquam nec inveniri, alio huc, aliisque viciſſim alio trahentibus. Quos inter omnes, meo animo, haud alium exiſtimo id explicaſſe vel clarius, aut attigiſſe verum propius, vitatis quæ incurrunt hic plures non unis abſurdis, hoc ipſo, quem damus his quæ ſequuntur pagellis, Barrerio.* Item vernacule:

Cenſuras ſobre quatro libros intitulados em Marco Portio Catam de originibus, em Beroſo Chaldeo, em Manethom Egyptio, & em Q. Fabio Pictor Romano: Marco de Bethania, alias Uliſiponenſi, ordinis Minorum chronographo famigeratiſſimo, inſcriptas anno MDLVII. quas & Latine cogitabat, non Luſitane, in vulgus emittere. Attamen fratris Lupi diligentia in vulgus eæ prodierunt vernacula iſta lingua in hac editione Uliſiponenſi. Veniens tamen ille Romam, ex occaſione habitæ coram M. Ant. Amulio, cardinali, de hac cenſura ſua cum erudito quodam viro contentionis, locupletiorem & Latinam illam fecit *Cenſuram*, quæ Beroſum Chaldæum examinat, quam Romæ editam vidimus anno 1565. in 4. cum præfatione ad eumdem Amulium cardinalem doctiſſima. Hanc forte auctoris ſive interpretationem ſive novam lucubrationem cum non vidiſſet Scotus, ex Luſitano antiquam illam ceteraſque vertit, atque in *Bibliothecam Hiſpanam* ſuam conjecit. Initium Barrerianæ verſionis eſt *Extat commentarius de Ophyra regione* &c.

Vitam Sancti Franciſci Latinam apud ſe eſſe breviter perficiendam ait ipſe in nuncupatoria *Cenſurarum* epiſtola, confirmatque Lupus frater, ſuperiorum operum editor, cujus meminit etiam D. Franciſcus Emmanuel *Cent. II.* epiſt. 1. & ante eum Marcus de Lisboa, laudatus in prooemio II. partis *Hiſtoriæ ordinis Minorum*.

Reliquit etiam *Genealogicum* neſcio quid, de quo & Reſendius non tamen ſine diffidentia ad Quevedum refert: *As Linhagens* ſcilicet: quo modo hoc opus appellat Gaſpar Statius in ſuis *Antiquitatibus* cap. LIII. Meminit quoque Georgius Cardoſus *Agiologii* volum. III. die IV. Maii lit. b.

Tribui quædam alia Barrerio ſolent: nempe Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die ſecunda Martii Barrerium laudat ex neſcio quo opere *ſuper Ptolemæi Geographiam*. Extat quidem id Romæ in Vaticanæ bibliothecæ cod. MS. 3632 cum hac inſcriptione: *Vetuſta aliquot oppidorum, Inſularum, Fluminum, Montium, ac locorum nomina, quæ diu & temporis longinquitate & diuturno*

Bar-

Barbarorum dominatu vel corrupta vel penitus mutata in Hiſpaniis latuerant. Ex incorruptis graviſſimorum auctorum monumentis, excriptis lapidibus, tum etiam ex Antonini Itinerario, necnon ex diligenti conjectura opera Gaſparis Barrerii, ac clariſſimi viri M. Antonii Amulii S. R. E. Presbyteri Cardinalis juſſu, in publicam utilitatem reſtituta : cujus exemplum inde deſcriptum penes nos habemus.

Denatum fuiſſe anno MDLX. colligebam olim eum, qui nuncupatoriam cum dediſſet eo anno ad Sebaſtianum Regem epiſtolam, jam non eſſe in vivis Septembris xx. die mihi videbatur, qua die Lupus Barrius ad Henricum cardinalem in editione fratris operum præfatur. Poſtquam vero incidiſſem in editionem Romanam, de qua mentio facta eſt, *Beroſianæ Cenſuræ*, cujus nuncupatoria epiſtola ad M. Ant. Amulium cardinalem IX. kalendas Auguſti anno MDLXIII. ab ipſomet Barrerio ſcripta eſt, conjecturæ veteri novam iſtam ſubrogavi, de abſentia Gaſparis noſtri, aut ſaltem de morte aliqua civili, ut vocant, Lupum fratrem ad Henricum cardinalem verba feciſſe atque explicandum eſſe, eo magis quod ex eadem nuncupatione ejus ad cardinalem conſtat Romam ſe veniſſe non multo poſt ſuorum operum vernaculam editionem illam fratris cura confectam, cum jam Pius IV. Papa rerum ſacrarum adminiſtrationi præeſſet; obiiſſeque eumdem noſtrum Barrerium inter Franciſcanos ſodales, dato huic inſtituto nomine magna cum pietatis opinione, referat in *Vita Barrii* avunculi ejus Emmanuel Severinus Faria, Eborenſis cantor, & Georgius Cardoſus in *Relatione* Romam transmiſſa ad manus Franciſci Haroldi, ordinis Minorum chronographi. Virum laudant eruditionis non vulgaris nomine Joannes Vaſæus in *Chronico* cap. v. Abraham Ortelius in *Theſauro Geographico*, verbo *Caſtellani*: Gaſpar Stadius in laudato *Antiquitatum* cap. LIII. Didacus Paiva in *Examine Antiquitatum* : Rodericus a Cunha in *Hiſtoria Bracharenſi* cap. LXXXI. Antonius Brandaon in *Prologo III. partis Monarchiæ Luſitanæ* : laudatuſque nuper Emmanuel Severinus de Faria, & alii plures.

D. GASPAR BONIFAZ, in Matritenſi curia ſub Philippo Rege IV. bene notus eques, ſcripſiſſe dicitur:

Del arte de andar a caballo. Anno 1635.

GASPAR BRAVO RAMIREZ DE SOBREMONTE, natus in oppido Aguilar de Campoo Burgenſis diœceſis, doctor medicus Pincianus, in qua ſchola liberales artes, chirurgicam & methodicam, deinde alias medicæ doctrinæ partis horis pomeridianis, e veſpertina ſcilicet ut vocant cathedra, cum laude docuit. Quare Rex noſter Philippus IV. ut inter alios connumeraretur Regios medicos, in curiam ſuperioribus annis eum accivit. Ediderat olim:

Reſolutionum medicarum circa univerſam totius Philoſophiæ doctrinam : tomum primum. Valliſoleti apud Antonium Vazquez de Eſparza 1649. in folio. Sed auctior ex tertia editione prodiit Lugdunenſi apud Philippum Borde 1662. ſex partibus nempe conſtans, quarum duæ tunc primum adjunctæ ſunt : *Prima Phiſiologiæ ; II. Pathologiæ; III. Febrium Theoriæ ac curationis ; IV. Sanguinis miſſionis, Purgationis, & de ſudore; V. Sanguinis circulationis, & artis Sphygmicæ theoriæ e Galeni mente, ac prognoſis recidivæ naturæ, ac de quorumdam Eunuchorum potentia ; VI. Selectarum obſervationum & conſultationum.* Vidimus quoque:

Diſputationem Apologeticam pro dogmaticæ medicinæ præſtantia, & omnium scientiarum & artium dignitate ex omnigenæ literaturæ decretis. Acceſſerunt:

Tractatus duo : quorum primus continet decem conſultationes medicas nuſquam hactenus editas ; alter vero Tyrocinium practicum artis curativæ hominum exhibet. Lugduni apud Laurentium Arnaud & Petrum Borde 1671 in folio. Tractatus quoque duo hi prodierunt eodem anno Coloniæ ex officina Guil. Frieſſem junioris in 4.

De Febribus intermittentibus lethalibus, de criſibus, diebus decretoriis & urinis, & variarum rerum promptuaria. Lugduni in folio 1674. ut credimus. Quæ per me fuerit *Reſolutionum* pars II. ſive operum tomus III.

Reſolutionum medicarum partem III. ſive tomum 4. Continet tres diſputationes : I. De Vita & morte, & de cauſis mortis repentinæ. II. De Mixtorum proprietatibus ratione miſcibilium, coctione, fermentatione, & putredine. III. Miſcellanearum aliquot reſolutionum. Lugduni apud Laurentium Arnaud 1679. folio.

Deceſſit doctus vir Matriti ſub finem Martii menſis MDCLXXXIII.

GASPAR CALDERA DE HEREDIA, doctor medicus, Hiſpalenſis, ex Luſitana origine, vir doctus atque eruditione varia perpolitus, ad hæc ſingularis humanitatis, quem ultra laudare vivum modeſtia ejus & amicitia noſtra impedit, ad eminentiſſimum Franciſcum Mariam, S. R. E. cardinalem Brancaccium, Mecænatem ſuum, ſcripſit:

Tribunal Medico-magicum & Politicum : ſive ejus Primam Partem. Lugduni Batavorum

rum apud Joannem Elzevirium 1658. in fol. Deinde et:

Tribunalis Medici illuſtrationes practicas: hoc eſt Febrium & ſymptomatum exactiſſimam curationem etiam a veteribus traditam, a ſe illuſtratam, ac totius operis illuſtrationes & obſervationes practicas, cum pleriſque aliis ſelectis, quæ in Tribunali Medico deſiderabantur. Acceſſit liber aureus: *De facile parabilibus e veterum & recentiorum obſervatione comprobatis, & ex arcanis naturæ Chimico artificio, & artis magiſterio eductis.* Antuerpiæ apud Jacobum Meurſium 1663. in folio.

Alia medica & politica parata habet, præcipue *Theatrum honoris*, ſive confutationem falſæ hominum circa duellum privatum opinionis, vernacula lingua, ſic inſcriptum: *Aranzel politico y defenſa del honor*, quod dudum expectamus ab officina aliqua Amſtelodamenſi, cujus rei ab eodem auctore per literas certiores facti ſumus, uti & alterius libri, quem ſe conficere atque nobis nuncupaturum eſſe jam tunc jactabat, hoc titulo ſcilicet notatum: *Theatrum Olimpiacæ & veræ ſapientiæ veteris ſæculi gentilitiæ noſtro deſideratæ, medicis ac philoſophis ac omnibus, qui amœna eruditione delectantur, ſelectum, novem continens abſtruſarum rerum illuſtrationes.*

GASPAR CARDILLO DE VILLALPANDO, ex Franciſco Villalpando atque Eliſabetha de Cartes, honeſtis & piis pluſquam opulentis parentibus, anno MDXXVII. in urbe Segovia editus eſt. Complutum inde ivit grammaticæ artis jam gnarus, in qua ſchola, poſt navatam in philoſophicis ſacrarumque literarum ſtudiis ſedulam operam, ſodalis primum in collegio Trilingui, mox philoſophus, dein theologus, & tandem (qui præcipuus eſt in eo loco togatorum ordo) ad S. Ildephonſum extitit. Publicum jam ab aliquot annis philoſophiæ doctorem titulus ſolemnis cohoneſtavit, laurea ſcilicet rite ibi ſuſcepta. Sed cominus ad majorem ſtudiorum profectum in ea ſchola diutius commoraretur, obtentum per eos dies Fontis-ſalicis (vulgo Fuente el Sauce) oppidi ſexdecim paſſuum millibus Compluto diſtantis, opimum ſacerdotium in cauſa fuit. Tempus aderat celebrandæ ad Tridentum ſynodi, tertium jam a Pio IV. P. M. inſtauratæ, eo noſter ſe contulit Alvari Mendozæ, quem Abulenſis eccleſia præſulem per id tempus jure excuſatum habebat, vices gerens, lubenti animo verſans quale ſibi & ſtudiis theologiæ atque eloquentiæ theatrum in conſeſſu illo graviſſimorum & ſapientiſſimorum totius eccleſiaſtici orbis hominum præpararet. Magno ibi plauſu tribus concionibus ad patres habitis, quarum una *de uſu Calicis Bohemis non communicando* diſſeruit, præterea cum Petro Paulo Vergerio & Fabricio Montano hæreticis collato publicarum ſcholarum pede, ſubrogatus interim ad nutum cardinalis Borromæi in locum Petri Soti Dominicani theologus Pontificis, magnaque gratia cardinalis ipſius ac ceterorum fuit verſatus. Jam in patriam rediens in collegio ſacro Sanctorum Martyrum Juſti & Paſtoris eccleſiæ Complutenſis canonicum adeptus eſt ſacerdotium. Quem quidem locum & dignitatem, literis excolendo animo pervicaciter inſtans, ad annum ſuſtentavit ætatis quartum ferme ſuper quinquageſimum, cujus die Joannis Baptiſtæ anniverſaria, octavo ſcilicet kalendas Julii menſis, acuti cujuſdam morbi letalem expertus eſt vim anno MDLXXXI. in ea ipſa æde ſacra, cui ſe vivus addixerat, ſepultus. Præcipua jam Gaſparis laus, præter eruditionis illam profanæ ſacræque, Latini adhæc & Græci ſermonis, aſſertus fuit in decus priſtinum, & a barbarie ineptiiſque laborioſiſſimorum interpretum vindicatus ac perpurgatus Ariſtoteles: quæ maxime cura illius & conſilium cum omni poſteritate nominis ejus commemorationem adæquavit. Plane hujus agonis palmam eo ſymbolo jactaſſe creditus fuit cudens vultus ſui imaginem, cujus adverſum latus Chimera, monſtrum ſagittis confixum, *Bellerophontea* nempe (quod ſcriptum erat) *manu* ſignaverat. Scripſit namque:

Apologiam Ariſtotelis adverſus eos, qui ajunt ſenſiſſe animam cum corpore extingui: ad Carolum Hiſpaniarum Principem. Compluti apud Brocarium 1560. 8. Feruntur una illius ad *Joannem Geneſium Sepulvedam*, hujuſque ad illum *Epiſtolæ de Animarum tranſmigratione*, an ſcilicet philoſophus eam docuerit. Joannis Geneſii illa legitur etiam lib. v. ejus *Epiſtolarum* LXXVIII.

Iſagogen, ſive Introductionem in Ariſtotelis Dialecticam. Compluti 1557.

Summam Sumularum. Compluti anno 1557. & 1571. 8. 1584. & anno 1586. 8. ad Complutenſis academiæ patres: qui quidem publico ſanciverunt decreto ne in poſterum aliunde quam ex hac *Summa* dialecticæ artis principia diſcipulis traderentur.

Commentaria in Porphyrii Univerſales. Compluti 1566. 4. apud Joannem a Villanova.

In Prædicamenta, & Categorias. Ibidem apud Joannem Brocarium 1558. 4.

In librum Periermenias, ſive de Interpretatione. Ibidem 1558. 4.

Breve Compendium artis Dialecticæ. Compluti, ut ſuſpicor, apud Joanem a Villanova 1599.

In Libros de Priori resolutione. Compluti 1561. in 4.

In Libros de Posteriori resolutione. Ibidem 1559. 4.

In Topica Aristotelis; librum de ratione disputandi. Ibidem 1569. 4.

In Libros duos de Generatione & corruptione; Joannis Genesi Sepulvedæ interpretatione usus: ad Antonium Perezium Regi a secretis olim auditorem. Compluti apud Joannem Villanovam 1568.

In Octo Libros Physicorum Aristotelis: præterea *Quæstiones, quæ ad eosdem libros pertinent in contrariam partem disputatas*: Didaco Espinosæ supremi senatus Castellæ præsidi. Compluti in folio 1667. apud Joannem de Villanova.

In Quatuor libros de Cœlo. Compluti 1568.

Interrogationes naturales, morales & mathematicas. Compluti 1573. in 8. Hæc philosophica, quæ vero sequuntur theologica:

Concionem in Tridentina Synodo de Primatu Petri & Romanæ Sedis, ipsa die SS. Apostolorum Petri & Pauli habitam anno MDLXII.

Concionem aliam *de nomine Jesu*: in eadem synodo kalendis Januarii anni sequentis MDLXIII. in 4.

De non indulgendo Germanis usu Calicis tertiam *Orationem.* Quæ tres una cum aliis aliorum eodem loco habitis editæ sunt Lovanienſibus typis anno 1567. folio, & Parisiensibus 1667. in folio.

Disputationes novem coram Patribus habitas adversus Petri Pauli Vergerii, Fabriciique Montani blasphemias. Venetiis 1564. Quarum Bellarminus lib. 1. *De Conciliis & Ecclesia* cap. II. V. & XXI. cum laude meminit. Prodiit simul:

De Traditionibus Ecclesiæ tractatus.

Disputationes adversus protestationem XXXIV. Hæreticorum Augustanæ Confessionis. Venetiis per Donatum Bertellum 1564. in 8. Quod non aliud videtur opus a superiore.

Commentaria præcipuarum rerum, quæ in Conciliis Toletanis continentur. Compluti 1570. 8. In quibus plura sunt, quæ partim ad Ecclesiæ disciplinam, partim ad Gothorum historiam pertinent, cognitione digna. Necnon vertit in Hispanicum pio consilio:

El libro de la Doctrina Christiana del Padre Pedro Canisio: Compluti apud Lequericam 1574.

Declaracion del Salmo del Miserere. Ibidem 1576. in 12.

Catecismo breve para enseñar a los niños. Ibidem 1580. in 12.

F. GASPAR CARDOSO, Benedictinus monachus, Potentinus in regno Neapolitano episcopus, quem *virum clarissimum* appellat Vghellus in *Italia Sacra*, synodum hic celebravit, quæ edita est hoc titulo:

Constitutiones & decreta Synodi Potentinæ. Romæ apud Guilielmum Facciotum 1606. in 4.

Anno MDCVI. cum titulo Dragonensis episcopi vicarius sive coadjutor datus est Sebastiano Barnabæ, Potentino præsuli, quo defuncto hanc ecclesiam gubernavit usque ad MDCXV.

GASPAR CARDOSO, Lusitanus, ex oppido Frontera, Societatis Jesu presbyter, rectorque in collegio Funchalensi, edidit (quonam sermone non dicit Alegambius)

Meditationes in omnes anni dies.

Kalendarium Romanum ad usum Missarum & Canonicarum horarum.

GASPAR CARDOSO DE SIQUEIRA, si cognomen nos non fallit Lusitanus est patria aut gente. Scripsit:

Tesoro de prudentes. Comineniæ 1612. Necnon et:

Pronostico geral. Insuper, ut e Petri Borellii bibliotheca Chimica pag. 239. editionis Parisiensis anni 1654. constat:

Secretorum opus.

F. GASPAR CASAL, Lusitanus, nobili loco in Leiria urbe natus, id quod ex epistola ad ipsum Andreæ Resendi colligitur, sive ut aliis videtur, confirmat Georgius Cardosus in *Agiologio Lusitano* die XXX. Iunii lit. d. Santarenensis, in familia eremitarum Sancti Augustini, eruditionis atque ingenii, necnon & vitæ integritatis laude præstans, Conimbricensi scholæ circa annum MDXLII. primarius sacræ theologiæ professor his dotibus illuxit, quorum nomine Funchalensis prius Maderæ insulæ antistes, in Lusitania dehinc Leirienſis anno MDLVII. mox & Conimbricensis præsul creatus sit, factus inter hæc Joanni III. Lusitaniæ Regi a consiliis & a confessionibus, Regiique senatus, quem Mesa de conciencia y ordenes vocant, præfectus; præterea Joannis Principis instruendæ literis pueritiæ olim præpositus. Concilio Tridentino bis interfuit. Scripsit utique privatus adhuc, primusque ex Augustinianis prelo editis libris in Conimbricensi academia clarus:

In Prædicamenta, & in libros Topicorum Aristotelis: quæ quidem Venetiis fuisse typis mandata lego in *Supplemento Verderiano Gesnerianæ Bibliothecæ.* Creatus autem episcopus:

De Sacrificio Missæ, & Sacrosanctæ Eucha-

chariſtiæ celebratione libros III. Venetiis anno 1563. Antuerpiæ apud Libertum Malcotium 1566. in 4.

De Cœna, & Calice Domini: ad Pium IV. P. M. libros III. Venetiis apud Jordanum Zilettum 1563. in 4.

De uſu Calicis libros III.

Axiomatum Chriſtianorum lib. III. *ex diverſis Scripturis, & Sanctis Patribus adverſus Hæreticos antiquos, & modernos.* Conimbricæ 1550. 4. Venetiis 1563. Lugduni 1593. in 4. Præterea libris XI. quatuor autem tomis diſtinctum, opus, cui præfixus eſt titulus:

De Quadripartita Juſtitia decima in quibus omnium, quotquot extant, Theologorum conquiſitis, probeque digeſtis ſententiis ortodoxa de juſtificatione noſtra fides aſſeritur. Venetiis apud Zilettum 1563. necnon Antuerpiæ, atque alibi prodierunt.

Abiit ad plures anno MDLXXXVII. ſive MDLXXXV. uti lego in *Chronico Auguſtiniano* Antonii a Purificatione, lib. VII. tit. I. §. III. Extat ad hunc epiſtola Andreæ Reſendii, viri eruditiſſimi, perquam eleganti ſermone ſcripta, cum præſul is Leirienſis, a conventu Tridentino reverſus, Oliſipone ſynodum cum aliis patribus pro reformandis Luſitaniæ eccleſiis celebraret.

GASPAR CASTELLANOS, neſcio quis, in publicum dedit:

Modo de bien morir. In 8.

F. GASPAR CATALAN DE MONSONIS, Prædicatorum ſodalis Valentini cœnobii, ſtudia ibi rexit, philoſophiæ ac theologiæ ſcientiam docuit, ſtudioque pietatis floruit, quo nôn ſibi tantum, ſed & aliis in ſalutis via præluxit. Fato functus eſt, cum jam ad Ilerdenſem eccleſiam adminiſtrandam eſſet a Rege vocatus. Poſt ejus mortem lucem vidit:

Tratado de la explicacion del Pater noſter. Valentiæ apud Hieronymum de Villagraſa 1667. 4.

F. GASPAR CENTOL, Hieronymianus monachus cœnobii Gandienſis in Valentiæ regno, atque ejus præfectus, ſcripſit:

Relacion de la vida, virtudes, muerte y entierro del Siervo de Dios Moſſen Miguel Lopez Grez Navarro Vicario de Roteva en el reyno de Valencia. Pampelone apud Carolum de Labayen 1606. in 8.

GASPAR DE CHAVES, Luſitanus, familiaris magnæ domus ducum Brigantinorum, hodie jam ad ſolium Portugalliæ exaltatæ, ſcripſiſſe dicitur:

Sentido natural de Portugal.

Jardin real de Aruores e Genealogias dos Reis Chriſtaõs do mundo. In folio.

Da Caſa de Braganza dedicado a o Duque D. Joaõ II. anno 1622. MS.

Suceſos del Rey D. Sebaſtian en Africa, y entrada del Rey D. Felipe. Matriti 1620. Caſtellano idiomate.

GASPAR COELHO ARANHA, Luſitanus, edidit:

Idea de Blaſõs, anno MDXCIV. comiti de Monte Sancto nuncupans: qui liber MS. ſervatur in 8. Cardoſus.

F. GASPAR DE CONCEPTIONE, Luſitanus, ordinis Seraphici provinciæ Portugalliæ, ſcripſit:

Dictata ſalutis. Oliſipone 1620. in 12.

GASPAR CORREA, Luſitanus, a civibus ſuis laudatur eo quod ſcripſerit:

Hiſtoria da India. Sub Alphonſo Albuquercio militavit, ſcripſitque de primis LIII. annis rerum ibi geſtarum.

D. GASPAR DE CRIALES ET ARZE, ex canonico Pœnitentiario ut vocant ſanctæ eccleſiæ Conchenſis judex creatus monarchiæ in regno Siciliæ, quinquennioque fere poſt Rheginenſis archiepiſcopus in Neapolitano regno, præfuit huic ſedi annis quatuordecim, literis, probitate vitæ & prudentia omnibus carus, & in magno pretio. Habemus ab eo juſti voluminis opus:

Carta que eſcrivió a ſu Mageſtad: qua inter alios abuſus Hiſpaniæ regnorum majoratuum introductionem acriter inſectatur. Rhegii per Jacobum Mathei de Meſina 1646. in 4. In hoc opere refert ſe ad eamdem Majeſtatem tranſmiſiſſe anno MDCXLII.

Obſervationum ſuper Tribunali & Juriſdictione Judicis Monarchiæ Siculæ volumen primum.

Deceſſit in ſede ſua anno MDCLVIII.

F. GASPAR DE CRUCE, Luſitanus, Cetobricenſis, ordinis Prædicatorum, in India, Perſia, Camboja, Sinarumque regno verſatus edidit, Regique Sebaſtiano dicavit:

Tratado em que ſe cõtam muito per eſtenſo as couſas da China com ſuas particularidades, e aſſi do reino de Ormus. Eboræ 1569. in 4. Caſtellanam reperiri formis Hiſpalenſibus hujus libri editionem alicubi lego.

Electus auctor in Malacæ urbis præſulem ab eodem Sebaſtiano Rege, obiit diem ſuum in patria, peſte confectus, in quam ex miniſterio præſtando iis, qui epidemiam contraxerant anno MDLXIX. ei regno fatalem,

victima caritatis incurrit. Mentionem ejus habent Thomas Malvenda lib. IV. *de Antichriſto* cap. XV. & XVI. Joannes Gonzalez de Mendoza lib. II. *Hiſtor. Sinenſis* cap. I. & III. Alphonſus Fernandez in *Hiſtoria Eccleſiaſtica* ſui temporis libro II. cap. XLIII. Joannes de Sanctis in *Æthiopia Orientali* parte II. lib. II. cap. II.

D. GASPAR DE ESCALONA ET AGUERO, Americanus, ex Argentina urbe regni Peruani, parentibus tamen Hiſpanis natus, Chilenſis ſenator, ſcripſit:

Arcæ Limenſis Gazophilacium regium Peruvicum adminiſtrandum, calculandum, conſervandum. Matriti 1647. in folio.

Del Oficio del Virey. MS. Laudat Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica.*

GASPAR ESCOLANO, Valentinus gente, forſan & urbe, gentis quidem chronographus Regius, & in eadem urbe regni principe ad S. Stephani paræciale templum rector, poſt Martinum Vicianam, Beuterumque patriis rebus ſcripto conſignandis intentus, excuſo in eum finem urbis tabulario, pluribuſque aliis veteris ævi monumentis, ad rem accurate pertractandam decennii totius opera collectis, digeſtis, atque in hiſtoriæ corpus transformatis, dedit in vulgus tandem:

Decada primera de la Hiſtoria de la inſigne y coronada ciudad y reyno de Valencia: duobus tomis. Valentiæ typis Petri Patricii Mey: priore quidem anno 1610. poſteriore autem 1611. folio. Quæ tantum Decas vidit lucem ex tribus ab auctore promiſſis.

GASPAR ESTAZO, hoc eſt, STATIUS, ſive EUSTACHIUS, Luſitanus, Eboræ forte natus, literis ſaltem inſtructus in domo Henrici ſereniſſimi Portugalliæ Regis, dum adhuc Regum anteceſſorum frater patruuſque, S. R. E. cardinalis & antiſtes eſſet Eborenſis, a decimo ætatis anno educatus, vir quidem ſtudio rerum antiquarum, defæcatoque ac virili judicio præſtans, edidit vernacule:

Varias antiguidades de Portugal. Simulque:

Tratado de linhagem dos Eſtaços naturales da ciudade de Evora. Oliſipone apud Petrum Craesbeck 1625. in folio.

F. GASPAR ESTEVAN, hoc eſt, STEPHANUS, laudatur ab Alphonſo Acevedo in *Comment. Leg. v. Tit. III. Lib. I. num. 6. & in Leg. XI. Tit. III.* ejuſdem *Libri Recopilationis legum Hiſpanarum* uti auctor cujuſdam:

Tractatus pro Immunitatis Eccleſiaſticæ defenſione.

GASPAR FERNANDEZ, Toletanus, Jeſuitarum ſodalis, Franciſci Borgiæ perpetuus comes, & a confeſſionibus, quem Martinus Navarrus in *Manualis* ſui præfatione *eruditiſſimum*, & *Societatis decus egregium* appellat, ſcripſit inedita adhuc:

De Statu & officio S. Romanæ Eccleſiæ Cardinalium libros III.

De Dialectica.

De Immortalitate Animæ: nonnullaque alia.

Toleti denatus eſt anno MDLXXV.

GASPAR FERNANDEZ, Luſitanus, Pacenſis, cum Alegambius Jeſuitarum publicavit *Bibliothecam* paratos editioni habebat, an Luſitanica lingua?

Concionum tomos XII.

Moliebatur etiam *Continuationem Commentariorum P. Franciſci Mendozæ ſuper Libros Regum.*

GASPAR FERREIRA, Luſitanus, in oppido Fornos natus, Jeſuita, anno MDXCIII. ad Indos miſſus Portugallenſis ditionis Aſiaticos, in Sinas uſque pervenit facturus Chriſto cum aliis, & inter eos Matthæo Riccio, ejuſdem Societatis operariis lætam per quadraginta annos & amplius meſſem. Linguam is Sinicam perfecte callens edidit ibidem:

Sanctos menſtruos, additis Sanctorum Patrum, ac S. Scripturæ ſententiis, quos ſingulis menſibus more Societatis ſolent Jeſuitarum Sodales Neophytis partiri. Item:

Meditationes de Quindecim Roſarii Myſteriis. Bibliotheca Societatis poſtrema.

GASPAR FERREIRA REIMAN, Luſitanus, dedit Luſitanice:

Derroteiro da carreira da India 1610. in 4.

GASPAR DE LA FIGUERA, Bilbilitanus, Jeſuita, de quo late agit renovatæ *Bibliothecæ Societatis* auctor, ſcripſit:

Suma Eſpiritual en la qual ſe explican todos los caſos y dificultades que ſe ofrecen en el camino de la Perfeccion. Vallifoleti 1637. Cæſarauguſtæ eodem anno. Hiſpali 1648. in 16. Compluti 1653. Italice autem dedit Carolus Zannerus Bononiæ 1650. in 12.

GASPAR DE LA FIGUERA CUBERO DE MONFORTE, Valentinus, eques ordinis de Monteſia, balliuus ut vocant generalis de Morella, judex Regiarum cauſarum, vir valde eruditus, ſcripſit:

Miſ-

Miſcellanea ſacra. Valentiæ 1657. Item:
Vitam S. Antonii Abbatis magni Archimandritæ Ægypti. Ibidem 1664.
Georgicas ſacras : diverſum opus ut credo a Miſcellaneis. Laudat hunc non mediocriter Hippolytus Samper in *Monteſiæ illuſtratæ* prima parte , num. 328. lit. v. in margine , & num. 355. lit. i. in margine. Didacus Joſephus Dormer in *S. Laurencio defendido en Hueſca* pag. 166.

GASPAR FRUCTUOSUS , Luſitanus, inſulas hujus regni deſcripſiſſe dicitur , reſque in his geſtas in commentarium retuliſſe, ſic inſcriptum:
Hiſtoria das Ilhas , hoc eſt , Inſularum Hiſtoriam. Meminit ſæpe hujus Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano.*

F. GASPAR DE LA FUENTE , Toletanus , ordinis Minorum provinciæ Caſtellæ, ex collegio Complutenſi evocatus Romam docuit prius liberales artes in cœnobio Sancti Petri , Montiſaurei nuncupato , mox theologiam una cum Antonio Hiqueo Hiberno, viro doctiſſimo , in collegio S. Iſidori Agricolæ , ſodalibus Hibernis ejuſdem ordinis nuper erecto. Complutenſem domum a reditu gubernavit , Joanni Merinero miniſtro generali a ſecretis fuit , præfectus ſuæ provinciæ , ac diffinitor generalis , ſupremis itidem apud nos Fidei cenſoribus a conſiliis theologicis , vir ſubtilis , doctus & prudens. Scripſit:
Quæſtiones Dialecticas & Phyſicas ad mentem Doctoris Scoti. Lugduni 1631. in 4. apud Jacobum & Andream Proſt. Contulit quoque operam ſuam una cum Petro de Balbas , Petro de Alba & Joanne Gutierrez in:
Armamentarium Seraphicum , & Regeſtum univerſale tuendo Titulo Immaculatæ Conceptionis. Matriti typis Regiis editum anno 1649. in folio. Edidit etiam Hiſpanice:
Relacion del Capitulo General celebrado en Toledo año de MDCXXXIII. Matriti eodem anno.

D. GASPAR GARZERAN DE PINOS ET CASTRO , comes de Guimera, & vicecomes de Evol , Aragonenſis , hujus regni antiquitatum non mediocriter gnarus, ſcripſit:
Tablas demonſtrativas de los antiguos y modernos Condes de Ribagorza. Quas MSS. habere ſe in bibliotheca ſua , donatas ſibi a Ferdinando Aragonio , Villæformoſæ duce, retulit mihi D. Joſephus Pellicer , Regius chronographus.
El Sumario Genealogico de la Caſa de Pinos. Hoc opus ſub nomine Ludovici de Vera , quem a ſecretis habebat , publicavit ; ſed verum auctorem eſſe comitem noſtrum Stephanus Corvera in *Vita Dominæ Mariæ Cervellon* cap. LXXXVIII. affirmat non obſcure.

GASPAR GARZIA , Oriolanus cognomento , quod ex Orihuela regni Valentiæ urbe oriundum ſignificat , vere autem ex Oliva ejuſdem regni oppido , quod Gaſpar Eſcolanus in Commentariis Valentinarum rerum aſſeverat , verſibus celebravit Murcienſis regni Chriſtianam a Jacobo Rege factam expeditionem illo opere , quod titulo iſto inſignivit:
La Murgetana del Oriolano , guerras y conquiſta del reino de Murcia por el Rey D. Jayme I. de Aragon. Valentiæ 1608. in 8.
Pedeſtri ſermone *Annales* ſeu *Chronicon ejuſdem regni* , quod elaborare ſe tunc temporis publicavit , nondum vidimus.

F. GASPAR GARZIA DE LA CRUZ, Franciſcanus laicus provinciæ Caſtellæ , natus in urbe Huete , ſuaſurus Hieroſolymitanam expeditionem ſcripſit:
Patria del Hijo de Dios. Matriti apud Franciſcum Martinez 1642. Ita Waddingus *De Scriptoribus ordinis Minorum.*

GASPAR GERAU , Valentinus , rhetor , & in Complutenſi ſchola ejus artis profeſſor , ſcripſit:
De Arte oratoria. Valerius Andreas in *Catalogo Scriptorum Hiſpaniæ* eum laudat.

GASPAR GIL POLO , Valentinus , juriſconſultus , celebratur maxime inter eos qui eruditis fabularum adinventionibus delectantur. Ejus namque eſt opus ſic inſcriptum:
Diana enamorada : quinque libris , proſequens Georgii Montis-majoris Luſitani Caſtellanam elegantiſſimam illam compoſitionem , cui Dianæ nomen auctor fecit , quæque *Prima* hodie audit *Dianæ Pars.* Continuavit fabulam , adjunxitque ſecundam partem Alphonſus quidam Perezius Salmantinus parum dextre , lampada noſtro Polo tradens, qui vel æquavit Georgium ipſum , vel ſuperavit. Prodiit Valentiæ 1564. apud Joannem Mey in 8. Antuerpiæ quoque hanc tertiam partem editam ſcio 1574. in 12. Bruxelliſque apud Rogerium Velpium 1613. in 12. Digna quidem hæc viſa eſt viro immenſæ lectionis , ſubactique judicii , Gaſpari Barthio quam una cum aliis Hiſpanorum operibus in Latinam linguam converteret , hoc elogio auctoris & libelli uſus : *Egregia vero compoſitio eſt , & quæ , ſi Græco Latinoque ſermone ante aliquot hæc ſæcula concepta fuiſſet , dubio procul cum principibus ſcriptorum amabilium cenſeretur jam olim. Monita inſunt inſignia,*

gnia, & ex medio rerum usu petita, quæ palmam merito omnibus aliis eripere censentur. Scopus ipse libelli minime turpis, aut fœditatis consectator est, quo vitio non pauca etiam antiquorum scriptorum monumenta vere prudentibus sordere debent. Historiæ obiter recensitæ nulla prorsus obscœnitate, multa vero venere artificiose & suaviter, ne junicturam videas intextæ. Procul omnis sermonis & allusionum quæ vernilitas dicitur, re ipsa autem lascivia est. Carmina faventibus adeo musis & gratiis nata, ut horum inventiones potissimum omnibus memoriæ artificibus hoc quidem in genere opponere velim. Hæc Barthius in commendatione operis, quem *Erotodidascalum*, seu *Nemoralium* libros v. appellatum edidit Hannoviæ 1625. in 8. apud Aubrios. Quam conformat huic judicio Michaelis de Cervantes judicium! qui in celebri illo similium librorum, & fabulosorum nostratis linguæ operum examine, quod in festivissima illa introduxit fabula de *D. Quixote de la Mancha*, primam Georgii Montis-majoris partem nonnullis impertinentibus expurgari, secundam Salmantini rogo cum aliis pluribus tradi, tertiam vero Poli, tanquam si esset ipsius Apollinis, reservari debere censuit. Scripsit:

De origine & progressu Juris Romani, deque Jurisprudentium, & Imperatorum temporibus. Cujus editio quædam Valentina est anni 1615. ex officina Philippi Mey. Item:

Ad Titulum Digest. Ad Municipalem. Nam extitisse hunc in Ramireziana bibliotheca refertur in ejus catalogo.

Veneracion que en Valencia se hace al Padre Mossen Francisco Geronimo Simon. Segobricæ per Philippum Mey 1613.

GASPAR GONZALEZ, Lusitanus, Societatis Jesu, propter multiplicem eruditionem evocatus Romam ad formanda sociorum studia, habuit in aula Pontificia, cum Japonum legati publici exciperentur, die XXIII. Martii MDLXXXII. gravem atque elegantem ad Gregorium XIII. P. M. Francisci Regis Bungi nomine:

Orationem, quæ edita est, cum Romæ 1582. tum alibi.

Obiit Romæ anno MDXC.

GASPAR GRAXAR, theologiæ licentiatus ut vocant apud Lovanienses creatus, magisterque apud Salmanticenses, anno MDLXI. vices gerebat Gregorii Galli Dominicani, rude jam ab eadem academia donati, explanandorum sacrorum librorum in cathedra. Abbas deinde S. Jacobi de Pennalba ecclesiæ Asturicensis factus scripsit:

Commentarium in Micheam Prophetam. Salmanticæ apud Mathium Gastium 1570. in 8.

Viri doctrinam Francisci Sanctii Brocensis hæc querela offendit in epigrammate operi præfixo, unde hi versus sunt:

An magnum præstasse putas post tempora lònga,
Micheam parvum si dederis populis?
An docti periere, rogo, monumenta laboris,
Quæ vidi in pluteis multa jacere tuis?
Cur tanta invideas orbi bona, &c.

GASPAR GUTIERREZ DE LOS RIOS, Salmanticensis, humaniorum literarum atque utriusque juris professor, scripsit:

Noticia general para la estimacion de las Artes; y de la manera que se conocen las liberales de las que son mechanicas, y serviles, con una exhortacion a la honra de la virtud y trabajo contra los ociosos: Francisco Sandovalio Lermæ duci. Matriti 1600. in 4. apud Petrum Madrigal.

GASPAR DE HERMOSILLA, jurisconsultus, scripsit, quod filiorum Joannis & Sebastiani opera in lucem prodiit, opus, scilicet:

Additiones, notas, resolutiones ad Glossas Gregorii Lopezii super quintam Partitam: duobus tomis. Beatiæ 1634. folio. Desiderantur reliqua, quorum spem ipsi editores tunc fecerant.

GASPAR DE HERRERA, medicus doctor ut suspicor, scripsit:

Virtudes de los baños de Hermes. Pampelone 1624.

GASPAR HIERONYMUS VALLE, Complutensis collegii Trilinguis sodalis, professorque artis rhetoricæ, conscripsit:

De Prosodia librum. Compluti apud Joannem Brocar 1553. in 8.

GASPAR HURTADO, Mondexarensis (quod oppidum marchionale est Mendoziæ domus) ex doctore theologo Complutensi, & ad S. Ildephonsum sodali, professoreque philosophiæ primario, Societatis Jesu sacerdos, plures annos theologiam eodem in gymnasio docuit, editis interim in minori forma tomis pluribus, quibus breviter solide ac dilucide hujus scientiæ difficillima quæque explicuit. Istorum hæc argumenta:

Disputationes de Matrimonio, & Censuris. Compluti 1627. Lugduni 1629.

De Incarnatione Verbi. Compluti apud Joannem de Villalobos 1628. in 4.

De Sacramentis in genere, & in specie de Baptismo, Confirmatione, Panitentia, & Ex-

Extrema unctione. Compluti 1629. Antuerpiæ 1633. una cum *Disputationibus de Censuris* in folio.

De Eucharistia, Sacrificio Missæ, & Ordine. Eodem anno Antuerpiæ item cum superioribus in laudata editione.

De Beatitudine, actibus humanis, bonitate & malitia, habitibus, virtutibus & peccatis. Matriti 1630. in 4.

De Fide, Spe & Charitate. Matriti apud Franciscum de Ocampo 1632. 4.

De Justitia & Jure. Matriti 1637. in 4.

De Deo tractatus. Ibidem 1642. 4. & apud Gabrielem de Leon 1662. 4.

De Religione.

De Legibus & de Gratia.

De Angelis.

D. GASPAR IBAÑEZ DE SEGOVIA, Segoviensi parente natus Matriti ut existimo, olim Acropolitanus marchio, ac dominus loci de Corpa non procul a Regia curia, nunc & dominæ excellentissimæ..... de Mendoza uxoris capite marchio Mondexarensis, unus ex Hispanis magnatibus, Alcantaræ ordinis eques, inter opulentæ domus delitias & natalium claritatis illecebras, quæ alio quam ad virtutem & animi cultum avocare nobilissimum quemque virum fere solent, toto mentis impetu in studia literarum incubuit, ingenii memoriæ industriæque dotibus apprime ornatus, amplissimæ itidem bibliothecæ librorum omnis generis possessione instructus, & quocumque verteret curiosos doctrinæ oculos ad id perficiendum, literisque committendum paratus. Amat enim studia linguarum orientalium, Gallicam insuper & Italicam, delectatur carmine, & historiarum vernaculæ & exoticarum omnes latebras excusit memoriaque comprehensas habet, genealogico studio & cognitione nobilium fere totius Europæ familiarum cedens nemini. Hæc de viro clarissimo, quem scripta sua expressius omni laude ostendunt, non tacere debuimus, id muneri nostro interim dantes, a quo abstinere stilum judicii defæcati alias inops amicitiæ indixisset. Scripsit hactenus, typisque commisit:

Discurso Historico del Patronato de S. Frutos contra la supuesta cathedra de San Hierotheo en Segovia, y pretendida autoridad de Dextro. Cæsaraugustæ apud Joannem de Ibar 1666. Unus enim est, & forsan primus, qui literis traducere non erubuit persuasionem fere communem gentis nostræ Dextro & similibus Toleti & alibi formatis, & pro legitimis antiquorum scriptorum fetibus in publicum emissis faventem, ac velut historiæ quibusdam numinibus assurgentem: quæ magna ex parte jam decoxit apud homines præsertim qui judicio non præjudicio utuntur, famæque suæ & gentis Hispanæ amantes veré sunt; sed cum adversus hanc veritatis apologiam non unus aut alter, obsequium putantes se fabulis præstare, Segobienſi patriæ insurrexissent, reposuit his doctissimum hujus tituli commentarium:

Disertaciones Eclesiasticas por el honor de los antiguos Tutelares contra las ficciones modernas. Cæsaraugustæ apud Didacum Dormer in fol. 1671. Perfectam habet, quæ typos propediem expectat:

Segunda parte de las disertaciones eclesiasticas.

Explicacion de un lugar de Suetonio, y examen de la deidad que consultó Vespasiano en el Carmelo contra librum *Ruina del Idolo del Carmelo* Fr. Laurentii Angeli de Espin Carmelitæ provinciæ Aragoniæ inscriptum. Hispali apud heredes Joannis Gomezii Blasii in 4.

Predicacion de Santiago en España acreditada contra las dudas del P. Christiano Lupo, y en desvanecimiento de los argumentos del P. Nadal Alexandro. Cæsaraugustæ apud Dominicum de la Puyada 1682. in 4. Ultima lima expolitum servat, luci propediem daturus, insigne atque eruditione plenum opus:

Origenes de España inscribendum, sive de Tubale & reliquis antiquissimis Hispaniæ habitatoribus. Itemque:

Entrada de los Judios en España en que tiempo fueſe, hoc est, de primo ingressu Hebræorum in Hispaniam. Parabat etiam:

De Mose primo Scriptore omnium veteris ævi Scriptorum opusculum: in quo argumento prævenisse eum videtur Joannes Henricus Ursinus editis Norimbergæ 1661. *De Zoroastre, Hermete, & Sanchoniatone pro Mosaicæ scripturæ antiquitate exercitationibus familiaribus*.

D. GASPAR DE S. JOANNE, Lusitanus, domo ex urbe Lerinensi seu Leirinensi, canonicus Regularis S. Crucis Conimbricæ, sacræ theologiæ magister, fato functus XV. Februarii MDCXXXIV. Reliquit ineditum:

Commentarium super Threnos Hieremiæ: cujus rei testis est D. Nicolaus de S. Maria in *Chronico* Lusitano *Canonicorum regularium* lib. x. cap. xxix.

GASPAR LAX, ex Sariñena oppido regni Aragoniæ, apud Parisios in collegio Montisacuti logicorum sui temporis princeps habitus, cum eadem in theologicis fama Joannes cognomento Majoris hanc ipsam scholam, qualis erat captus ævi illius, impleret. Et tamen patriæ amore inflammatus Parisiensi atque aliis sibi oblatis conditionibus renuncia-

clavit, reverſuſque ad ſuos Cæſarauguſtæ ſcholam & domicilium fixit, qui quidem artis dialecticæ commentaria hæc in vulgus ediderat:

Terminos, & Exponibilia: ad Petrum Sancium, Cæſarauguſtanæ eccleſiæ priorem. Pariſiis per Joannem de la Roche 1511. folio.

Inſolubilia: eidem dicata. Edita ibidem apud Remondum le Fevre 1512. folio.

De Oppoſitionibus propoſitionum Categoricarum, & de earum æquipollentiis tractatum: Hieronymo Cavanillas, Valentino, Sancti Jacobi equiti, Regio apud Gallorum Regem legato. Pariſiis apud Thomam Leeſveſalienſem 1511. folio.

Obligationes: Jacobo de Alcaraz, Vallifoletanæ ſedis archidiacono. Ibidem 1512. folio apud Joannem Roche.

De Arte inveniendi medium tractatum. Pariſiis in folio apud Remond le Fevre. Et iterum una cum:

Summa Syllogiſmorum. Pariſiis 1514. folio. Cæſarauguſtæ 1528. in folio.

Impoſitiones. Pariſiis per Joannem de la Roche 1512. folio.

Summulas, & Philoſophiam. Cæſarauguſtæ 1521. folio.

In re quoque mathematica:

Arithmeticam ſpeculativam duodecim libris demonſtratam. Pariſiis 1515. folio. Quem librum Franciſco Mello Luſitano, danti per id tempus operam literis in eo gymnaſio, generoſo ut appellat atque eruditiſſimo viro, doctiſſimoque artium mathematicarum & literarum decori, nuncupavit. Item:

Proportiones. Ibidem eodem anno.

At de auctore iſto & ſimilibus operæ pretium erit Alphonſi Matamori Hiſpalenſis, cujus *de Academiis, & doctis Hiſpaniæ viris Apologia* eſt, verba cenſionemque adjungere: *Tum*, inquit, *Gaſpar Lax, Ferdinandus Enzinas, duo fratres Coronelli, Joannes Dolzius, Hieronymus Pardus, Coetus, Dulartus, Naverus, aliique quamplurimi tempore eodem docere ſe profitebantur, arrogantibus ſane verbis, vertere in candida nigrum, & quibus reſpondere non poſſent, præſtigiis cum Davo ludificari, rem ſane veris diſciplinis perniciosam, quam non aliter inhiberi poſſe video quam ſeveritate invictiſſimi Cæſaris: quod Franciſcus Galliarum Rex importuniſſimis barbaris Lutetia pulſis magna cum laude Gallici nominis, & majori ſtudiorum utilitate noſtris temporibus fecit. His autem hominibus, neque ingenium deſuit, neque probabilis induſtria, ſed ætatis injuria tanta fuit ut felix multorum natura, qua donati eſſe videbantur, invenire aliquid perfectius non poſſet, in quo præcipue elaborandum putaret*. Hactenus ille. Quidquid vero de ceteris notum alias ſit, de Gaſpare noſtro atque Dulardo ſaltem mihi compertum eſt doluiſſe eos nonnumquam impenſe quod ſe tam multos annos vanis his ac futilibus ſtudiis impendiſſent: cujus rei Ludovicum Vivem, utriuſque horum in re dialectica Pariſiis aliquando auditorem, in eo libello, quem *adverſus Pſeudo-Dialecticos* eleganter, ut cetera, doctèque conſcripſit, affirmatorem habeo.

F. GASPAR DE LEON, ordinis Minorum provinciæ Sancti Jacobi, magni nominis eccleſiaſtes, edidit:

Homilias & Sermones pro ſingulis Dominicis ac diebus feſtivis totius anni. Salmanticæ 1554. in 4. quatuor tomis.

Deſtructorium inſuper *Repetitionis editæ a quodam Magiſtro ordinis Prædicatorum in conventu Salmantino de præmiis, quæ debentur meritis mortificatis per pœnitentiam dignam vivificatis*: in 4. MS. Incipit: *Tanta eſt virtus Pacis* &c.

Floruit circa annum MDXLVIII.

GASPAR DE LEONE, alias DE REGIBUS, (vulgus Luſitane effert DE LIAON ET DOS REIS) in oppido Lagos Algarbienſis regni humili loco natus, Henrico tamen Infanti Portugalliæ S. R. E. cardinali, qui poſtea throno regni fuit impoſitus, a cappellæ miniſterio, morum integritatis ac vitæ innocentiæ, atque item theologicæ doctrinæ meritis adeptus fuit ut Goanæ urbis Indorum primus archiepiſcopus crearetur. Scripſiſſe dicitur:

Compendio da doctrina Criſtaã. Conimbricæ 1600.

Epiſtolam contra Judæos. Goæ 1555. ſive 1569. & alia multa.

GASPAR DE LOARTE, Medinenſis, inter Societatis Jeſu ſacerdotes, jam ætate provecta laureaque doctorali ſuſcepta, cooptatur, hujus conſilii auctore Joanne de Avila viro Apoſtolico, cujus ducatum in ſpirituali negotio ſequebatur, nempe anno ſæculi ſuperioris ſecundo ſuper quinquageſimum. Beato parente Ignatio, cum Romæ præſens, tum in rectoratu duplici collegiorum Genuenſis & Meſſanenſis ſe probavit. Hiſpaniæ tandem redditus Valentiæ Edetanorum anno MDLXXVIII. e vivis ſublatus eſt, vir pius juxta ac doctus, & in rerum divinarum meditatione jam a ſæculari vita multum exercitatus. In lucem edidit (quo ſermone non aperit Alegambius)

De Afflictorum Conſolatione libros II. quos Gallice vertit Petrus Frizon, canonicus Rhemenſis, ediditque Duaci 1594. in

12. & 1616. in 16. Itemque, ſi Verderio credimus, G. Binois Pariſiis 1579. in 16. apud Thomam Brumen, ac poſtea ibidem 1584. Hos certe Italice primum Venetiis 1575. apud Petrum de Franceſchis, deinde Hiſpanice dedit Valentiæ apud Joannem Navarrum 1578. in 8. Italice prodierunt iterum Venetiis 1593.

De Continua Paſſionis Chriſti memoria. Unaque:

Meditationes de Paſſione Domini. Brixiæ Italice 1580. in 16. & Bononiæ 1576. Duacique Latine typis Balthaſaris Belleri 1605. in 12. Gallice prodierunt Pariſiis ex officina Thomæ Brumen 1578. in 16.

Meditationes de Roſario B. Virginis. Moguntiæ 1598. in 12. ex interpretatione Latina Joannis Buſæi Jeſuitæ, ſed Italice Venetiis apud Dominicum Franciſcium 1573.

Exercitium vitæ Chriſtianæ. Barcinone 1569. in 8. Hiſpana lingua. Et Italice Venetiis 1593. Gallice opera G. Binois Pariſiis apud eumdem Brumen 1580.

Remedia contra ſeptem peccata mortalia.

Antidotum ſpirituale contra peſtem.

Tractatum de ſacris Peregrinationibus, Stationibus & Indulgentiis : quem Italice ab auctore ſcriptum, atque editum Venetiis apud Guerras 1575. Latinum fecit Joannes Gelderman, ediditque Coloniæ 1619. in 12.

Inſtructionem Sacerdotum & Confeſſariorum. Coloniæ 1602. in 12. deinde Muſſiponti, ac tandem Pariſiis 1653. in 12.

GASPAR LOPEZ, (patria-ne, an cognomine?) CANARIUS, inter Luſitanos medicos numeratur a Zacuto Hebræo, qui & ipſe in Luſitania natus fuit, Urſaone profeſſus artem medicam Petri Gironii ducis valetudinem ex munere tuebatur cum foras dedit:

In Libros Galeni de Temperamentis novos & integros Commentarios, in quibus fere omnia quæ ad naturalem Medicinæ partem ſpectant continentur. Compluti apud Petrum de Robles & Sebaſtianum Cormellas 1565. folio.

GASPAR LOPEZ, Luſitanus, ex oppido Portimaõ in Algarbia, ſcripſit:

Grammaticam Artem. Cardoſus.

GASPAR LOPEZ SERRANO, Cordubenſis, presbyter, publici juris fecit:

Diſcurſos para todos los Evangelios de Adviento y Quareſma, con addicion de Diſcurſos para las fieſtas, que ſuelen concurrir en ella. Cordubæ 1620. in folio apud Gabr. Ramos.

D. GASPAR LOZANO, parochus in oppidis de Moraleja la mayor, de Alba de Tajo, de Santa Maria de las Herencias Toletanæ dioeceſis, Chriſtophori Lozano, cappellani Regii ſacelli Regum Novorum uti vocant ejuſdem urbis, ex fratre ut credo nepos, hujus lucubrationibus, quas diem ſuum forſan obitus alteri ceſſit, continuaturus edidit:

Tercera Parte del Grande Hijo de David Chriſto Señor nueſtro, Hiſtoria Sagrada y Evangelica &c. Eſcribiola el Doctor D. Chriſtobal Lozano &c. y la proſigue D. Gaſpar Lozano ſu ſobrino, Cura proprio que ha ſido &c. Matriti apud Andream Garzia de la Igleſia 1674. in 4. Vide in Chriſtophoro Lozano.

GASPAR LOZANO ET REGALADO, canonicus Legionenſis, ſcripſiſſe dicitur metrice:

Loores de los Santos. Valladoliti 1619. in 8.

GASPAR LUCAS HIDALGO, Matritenſis, edidit:

Apacible entretenimiento de las Carneſtolendas de Caſtilla. Barcinone 1606. 8. Matritique apud Alphonſum Martin 1618. 8.

D. GASPAR MALDONADO, Luſitanus, dum viveret curioſus exiſtimabatur rei genealogicæ, necnon quædam huc ſpectantia ſcripta reliquiſſe. Obiit tamen decollatus Oliſipone ante aliquot annos.

F. GASPAR MANZEBON, Oriolanus, ordinis eremitarum Divi Auguſtini in domo Valentiæ urbis, ſcripſit:

Vida del V. P. Fr. Melchor de Arazil, qui in eadem domo intra annum probationis deceſſit vitæ ſanctitate inſignis.

Vida de la B. M. Soror Juana Guillen: ejuſdem ordinis ſanctimonialis Oriolenſis, virtutibus & miraculis eximiæ. Oriolæ 1617. 4.

Deceſſit Majoricæ in Balearibus anno MDCXXV. cœnobii Deiparæ, quam del Socorro vocant, præfectus.

F. GASPAR DE MELO, Truxilienſis in Extremadura, Auguſtinianorum Salmanticenſium ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter, profeſſorque ſacrorum Bibliorum in lyceo Valliſoletano, edidit:

In S. Matthæum. Valliſoleti apud Didacum Fernandez 1584. in folio.

In S. Lucæ Evangelium Commentaria. Ibidem 1597. in folio.

In Apocalypſin Commentaria. Ibidem 1589. in folio.

D. GASPAR MERCADER, Valenti-

nus, comes primus de Buñol, urbanis omnibus & militaribus exercitiis tempore ſuo clarus, ſcripſit, ut erat non minus ingenio præſtans:

El Prado de Valencia. 1601. in 8. apud Petrum Patricium Mey.

Laudant eum Lupus Felix a Vega in *Lauru Apollinis*, ſylva ſecunda; Gaſpar Eſcolanus libro VIII. *Hiſtoriæ Valentinæ* cap. XXVII.

F. GASPAR DE S. MICHAELE apud Indos orientales natus, Seraphici ordinis, in eoque concionator, atque Indicæ linguæ præceptor, ſcripſit (ait Waddingus) deditque in ipſas Philippi III. Regis Hiſpaniarum manus, ut imprimi juberet, libros duos Indice conſcriptos, quos ille ad ſupremum ſuum de rebus Indicis concilium remiſit:

Primus liber continet in Symbolum Apoſtolorum explicationem dialogiſticam facili metro traditam, ut facilius Neophitis inhæreret, in qua præcipuos quoſdam doctrinæ Catholicæ articulos expreſſit, ac Gentilium ſuperſtitiones, ac Idolatriam refutavit.

Secundus agit de miſeriis humanæ vitæ, de pondere peccati, de quatuor noviſſimis, & beneficiis divinis. Adhuc ſub obſcura illa & Europæis imperceptibili lingua hi libri lucem expectant. Hæc Waddingus de *Scriptoribus Franciſcanis.*

GASPAR MICHAEL DE LA CUEVA, Darocenſis eccleſiæ canonicus, Regius Caroli Auguſti cappellanus, ſcripſit:

Hiſtoria del Myſterio divino del Santiſimo Sacramento del altar que eſtá en los Corporales de Daroca. Compluti 1539. iterumque 1553. in 4. Cæſarauguſtæ 1590. in 8.

Doctrina Chriſtiana con declaraciones. Cæſarauguſtæ 1554. in 12.

GASPAR DE MORALES, alias ALBERO, Cæſarauguſtanus, doctor philoſophus, ſive medicus Complutenſis, in oppido Paracuellos degebat ſcribens:

De las virtudes y propriedades maravilloſas de las piedras precioſas. Matriti 1605. in 8. apud Ludovicum Sanchez.

GASPAR NAVARRO, inſcribitur auctor libri:

Contra Superſtitiones, Oſcæ anno 1631. editi.

F. GASPAR NAVARRO, natus in Valentia urbe regni principe, Carmelita, Valentinus atque Sapientiæ Romanæ doctor theologus, primariuſque ſacræ ſcientiæ in patria academia profeſſor, poſt alia & ſuper alia munera provinciæ Aragoniæ præfectus, edidit nuper:

Narrationem evangelicam Matthæi ordinem ſequentem geſta Chriſti Domini Salvatoris a prima Incarnationis luce, uſque ad gloriam Aſcenſionis attingentem, nova methodo per ſynopſim capitum, & diviſionem partium literam exponentem, & quæſtiones cum Corollariis more ſcholaſtico diſſolventem. Bitterris in Gallia, typis Henrici Martel 1681. folio. Tomus primus hic eſt complectens capita XIV. ſequetur alter quo abſolvetur opus.

F. GASPAR NUÑEZ, Hiſpalenſis, ſodalis fratrum Mercenariorum, ſacræ theologiæ magiſter, edidit:

Roſario de Nueſtra Señora. Granatæ 1616. 8. Floruiſſe hunc ad annum MDXVIII. niſi mendum ſubeſt, Petrus a S. Cæcilio auctor eſt in *de Scriptoribus hujus familiæ.* Meminit quoque ejus Stephanus de Corvera *in vita Dom. Mariæ Cervelloniæ* cap. XXXIX.

F. GASPAR PATO, Luſitanus, ex Reformatis ſeu Excalceatis Seraphici ordinis provinciæ S. Antonii, concionator verbi Dei cum viveret eximius, MS. reliquit, ut ex relatione Romam ex Portugallia remiſſa novimus:

Medullam quæſtionalem communium Sacræ Scripturæ locorum.

GASPAR PEGADO, Luſitanus, domo ex Campo majori, aliis Evorenſis, aliis Llvenſis, juriſconſultus, ac ſenator Regius, dedit in lucem:

Repetitionem in L. Inter cætera. D. De Liberis & poſthumis. Eboræ 1598. 4.

Practica Criminal. in 4.

GASPAR PEREIRA, Luſitanus, ſcripſit:

Informazaõ per parte das ordens de Sant-Iago, e San Bento d' Avis contra o Arcebiſpo d' Evora. Oliſipone per Georgium Rodriguez 1630. folio.

GASPAR PEREZ REBELLO, Luſitanus, domo ex oppido Aljuſtrel, ordinis S. Jacobi ſacerdos Regularis, ſcripſit:

Explicaçaõ das Ceremonias da Miſſa.

A Conſtante Florinda. Oliſipone 1625. Cardoſus.

GASPAR PINTO CORREA, Luſitanus, Garaxalenſis, primarius rhetoricæ artis profeſſor Conimbricenſis, deinde philoſophiæ in ſchola urbis Bracharenſis, edidit:

Lachrymas Luſitanorum in obitu Sereniſſimi Principis Theodoſii II. Brigantini ducis ſe-

ſeptimi. In fine ſunt *Poematia* quædam vernacula ejuſdem. Oliſipone 1631. 8.

Virgilium quoque, poetarum Latinum principem, Luſitane tranſtulit, Eboræ editum 1640. in 4.

F. GASPAR PRIETO, Burgenſis, Melchioris germanus frater, de quo ſuo loco ſit mentio, Mercenariorum ſodalis, Algerenſis in Sardinia, atque inde Elnenſis in Catalonia, epiſcopus poſtquam totum ordinem ſuum generalis adminiſtraſſet præfectus, Sardis etiam pro Rege præfuit, vir admodum pius, & in pauperes largus & miſericors. Scripſit:

Allegationes duas in materia celebrationis Comitiorum Regni Aragoniæ, quæ Cortes generales *audiunt, pro Philippo Rege IV.* fol.

GASPAR RAM, Balbaſtrenſis, ſacræ theologiæ doctor, primarium docendi ſacras literas munus geſſit. Inde ad Barcinonenſem ſcholam translatus eumdem locum tenuit, unde iterum ad Oſcenſes poſt aliquod temporis intervallum reverſus eſt, priſtinamque reaſſumpſit profeſſionem. Scripſit:

Breves advertencias a la vida Chriſtiana. Mediolani 1616. 8. Latine vero:

Tractatum de Divinis prænotionibus, ſeu efficacia divinæ cauſalitatis, quinque relectionibus: priorem ſcilicet partem, Oſcæ apud Joannem Perez de Valdivieſſo 1611. 4.

Promiſit alteram partem, hoc eſt, *de Præmotionibus*, atque item *Propugnacula duo tertiæ* harum *Relectionis, quæ de Scientia media eſt*, alterum adverſus Franciſcum Suarez, alterum adverſus Leonardum Leſſium. Archipresbyter fuit Darocenſis in Cæſarauguſtana eccleſia, egregiuſque theologus, & aliquando a confeſſionibus D. Petro a Toledo, marchioni de Villafranca, Mediolanenſis ducatus gubernatori, atque apud eum vicarius copiarum militarium generalis. Conſuleſis Vincentium Blaſcum de Lanuza tom. II. *Hiſt. Arag.* lib. ultimo cap. XLVII.

F. GASPAR DE LOS REYES, Antiquarienſis, Auguſtinianus, viſu oculorum orbus, ſed ingenio admodum perſpicax, muſicus ac poeta non vulgaris, ac memoriæ feliciſſimæ, ſcripſit:

Teſoro de conceptos divinos. Hiſpali anno 1613. 8.

Obra de la Redencion, ſive, *De la Paſion de Chriſto en octavas.* Ibidem in 8.

Romances de las Hiſtorias antiguas.

GASPAR DE LOS REYES FRANCO, Luſitanus, Oliſipone natus, doctor medicus Eborenſis, Carmonæ in Bætica medicinam faciebat cum eruditione plenum multaque varium doctrina opus edidit, ita convenienter inſcriptum:

Elyſius jucundarum quæſtionum campus; philoſophicarum, theologicarum, philologicarum, & maxime medicarum. Bruxellæ apud Franciſcum Bivien anno 1661. in fol. Meminit idem alterius operis:

Heraclidis antrum nuncupati: quod nondum vidimus.

F. GASPAR DOS REYS, Luſitanus, in Turrium-novarum oppido natus dioeceſis Oliſiponenſis, Carmelitarum ſodalis, profeſſor theologus in gymnaſio Conimbricenſi, atque in hac urbe collegii ordinis ſui rector, Oliſipone etiam domus Carmelitarum maximæ fuit præfectus, viſitatorque provinciæ, & examinator ſynodalis, comiſarius generalis die v. Auguſti MDCXL. inſtitutus, Aveirenſibus ducibus Raimundo & Annæ Mauriciæ ejus matri, atque item Joanni, germano Raimundi fratri, a confeſſionum arcanis. Edidit:

Lucernam Concionatorum, duabus partibus: quarum prior lucem vidit Oliſipone apud Paulum Craesbeck 1658. Meminit G. Cardoſus in *Agiol. Luſitano* die XII. Maii pag. 216. altera in cœnobio Carmelitarum ejuſdem urbis aſſervatur MS.

Luſitana quoque lingua:

A Vida do Condeſtabel D. Nuno Alvarez Pereira: quæ ſub alieno nomine MS. circumfertur.

GASPAR DE RIBADENEIRA, Toletanus, Societatis Jeſu, doctor & profeſſor ſacræ ſcientiæ in academia Complutenſi, publicavit uſque ad hunc diem:

De Prædeſtinatione. Compluti anno 1652. in 4. apud Mariam Fernandez.

De Voluntate Dei Tractatum. Compluti anno 1655. 4.

De Scientia Dei. Iiſdem typis 1653. 4.

De Actibus humanis in genere. 1655. 4.

GASPAR RODRIGUEZ, Gallæcus, Limæus, juriſconſultus patronuſque cauſarum in dicaſterio Valliſoletano, docte ſcripſit:

De Annuis & menſtruis reditibus, tribus libris: quibus *cenſus & ejus quod intereſt, necnon Uſurarum materia tam in theoria, quam in praxi nove & analytice pertractatur.* Metymnæ a Campo anno 1604. in folio. Deinde prodiit cum acceſſione *Deciſſionum Sacræ Rom. Rotæ* ad argumentum ſpectantium. Lugduni ſumptibus Laurentii de Aniſſon 1672. in folio.

F. GASPAR RUIZ, Pincianus, ordinis

nis Prædicatorum, ſacræ theologiæ magiſter, cenſorque negotiorum fidei apud S. Officii judices, primariam theologiæ cathedram Pincianæ academiæ, necnon & S. Pauli collegii, quæ domus eſt etiam fratrum Prædicatorum ejuſdem urbis, præfecturam adminiſtrabat cum in lucem venire permiſit:

Quæſtiones ſelectas ſuper III. Partem S. Thomæ, hoc eſt, Commentaria circa illas in quibus defenditur doctrina illius ab omnibus ſiniſtre intelligentibus eam ex quolibet ſint inſtituto. Pinciæ ex officina Bartholomæi Portoles anno 1652. folio.

F. GASPAR RUIZ, Benedictinus, monaſterii S. Dominici de Silos, quem quidem domeſtici teſtes multum laudare ſolent, cum theologiæ & mathematicarum artium, tum hiſtoriarum exactæ cognitionis ergo. Ejus aſſervatur in eo cœnobio vernacula lingua:

La Hiſtoria del Monaſterio de Santo Domingo de Silos: quam quidem formabat anno MDCXXVIII.

F. GASPAR RUIZ MONTIANO, Benedictinus, vertit in vernaculam Caſtellanæ gentis linguam Senecæ *de Beneficiis* libros, hoc titulo uſus:

Eſpejo de Bienhechores. Barcin. 1606. in 4.

F. GASPAR DE SA, alias de S. BERNARDINO, Luſitanus, & provinciæ Indicæ ordinis S. Franciſci, ſcripſit vernacula lingua:

Itinerario da India per terra ate eſte reino de Portugal com a deſcripçaõ de Hieruſalem. Ulisipone 1611. 4.

F. GASPAR SALA, Catalanus, ordinis S. Auguſtini, qui ſe, dum Gallis provincia hæc parebat ſui oblita, Sancti Cucufatis Vallium abbas (San Culgat de Valls indigitant populares) audiebat, auctor eſt libelli ejus, quo infelicem gentis ſuæ defectionem excuſare voluit, ita inſcripti:

Proclamacion Catolica del Principado de Cataluña. 4. Deinde:

Epitome de los principios y progreſos de las guerras de Cataluña en los años de 640. y 641. Barcinone 1641. 4.

Vertit poſtea e Gallico domini de Ceriziers:

El Heroe Frances, o la Idea del Gran Capitan: hoc eſt, elogium Henrici a Lotharingia, comitis de Harcourt, Cataloniæ tunc pro Rege Chriſtianiſſimo gubernatoris. Barcinone 1646. 4.

F. GASPAR DO SALVADOR, Luſitanus, ordinis Prædicatorum provinciæ Indiæ, quæ Portugalliæ ſubeſt, Hiſtoriam hujus provinciæ ſcripſiſſe dicitur. Cardoſus.

GASPAR SALZEDO DE AGUIRRE, doctor theologus, primariuſque theologiæ profeſſor Beatienſis, atque in Gienenſi urbe ad S. Ildephonſum prior, ſcripſit:

Alluſionum Novi Teſtamenti ad Vetus primum tomum. Gienii 1608. fol. ſed ſolum. Hiſpanice vero:

Relacion de algunas coſas inſignes que tiene el Reyno y Obiſpado de Jaen. Beatiæ anno 1614. 8. Videtur & hujus eſſe:

Pliego de Cartas. Beatiæ 1594.

GASPAR SANCHEZ, Granatenſis, Jeſuita, concionandi munere totos XXX. & amplius annos cum in Bætica, tum Toleti ac Matriti egregie functus, in ſchedis reliquit Franciſci Labatæ opera editos:

Concionum tomos duos. Toleti anno 1597. Mox Brixiæ 1600. Moguntiæ eodem anno, & 1602. in 8. Venetiiſque apud Paulum Ugolinum 1601. 4.

Deceſſit Toleti anno MDXCI. ætatis LVIII.

GASPAR SANCHEZ, Centum-puteolanus (Carpentaniæ oppidum Cienpozuelos eſt) honeſtis & valde piis parentibus natus, nam hoc ipſe de matre, ad quartum Tobiæ caput ſcribens, teſtatum poſteris eſſe voluit. Septimo decimo ætatis anno inſtitutum Societatis amplexus, tricennium integrum (quod mirum valde eſt) ante & poſt ſuſceptos ſacros ordines Oropeſæ atque aliis in locis humaniorum diſciplinarum profeſſioni continenter impendit: inde jam ad majora traductus, quam nempe viam hactenus occluſerat ei modeſtiſſimum obedientiæ, gerendique ſibi injuncti muneris propoſitum, hoc eſt, voluminum ſacrorum explanationem, in Complutenſi collegio magna cum laude atque illuſtribus editis hujus argumenti operibus tenuit. Vir plane ad ſtudia natus, qui nec humanitus aliquid, quo ipſa retardarentur momento aliquo temporis paſſus eſt, robuſta adeo, ac veluti ænea, valetudine ſemper uſus, ut neque in ſenectute extrema etiam a prandio ipſo, quod feriatum eſt omni ætati intervallum temporis, ſine ulla capitis vel ſtomachi jactura ſolitam ſtudiorum contentionem remitteret. Extra mortalium ſortem poſitum hominem diceres, qui conſpirantibus rara quadam vegetioris naturæ conformatione, inexpugnabiliique ad externa & interna omnia mentis æquitate, nullam ſive algentis ſive æſtuantis ſive aliqua alia affectione moti ſignum uſque ediderit; et, quod mirum videri debet, nemo eum excreantem tuſſientemve, aut

aut humorem naribus excernentem conſpexiſſe dicitur. Eruditionem ipſe variam & exquiſitam, ſtudiaque eloquentiæ magno ſucceſſu cum præſtantiſſima cognitione divinarum literarum, ſapientiæque ſacræ totius conjunxit. Et quidem hoc largi & exundantis ingenii, ſingulariſque itidem doctrinæ atque judicii, argumentum in ſchedis ſuis autographis reliquit illuſtre, quod non ulla litura deformati, ullove charactere minuti, etiam liturarii ipſi, exemplariaque emendatiſſimorum undique monumentorum per omnes paginas conſpiciantur. Hujus & pietatem innocentiamque, tranſactum ſcilicet ſine letali labe ac ſine ullius querela vitæ curſum, carnis ſubinde integritatem, ſui ipſius depreſſionem, ac erga omnes caritatem eximiam, obſequium denique ſuperioribus exactiſſime delatum domeſtici prædicant. Verum hiſce omnibus perfectiſſimæ formæ monumentis doctrinam poſteris commendavit:

In IV. Libros Regum & Secundum Paralipomenon. Lugduni apud Horatium Cardon anno 1623. fol. Et Antuerpiæ typis Verduſii anno 1624.

In Libros Ruth, Eſdræ, Nehemiæ, Tobiæ, Eſther, Machabæorum. Lugduni anno 1625. apud eumdem Cardon.

In Librum Job. Ibidem 1625.

In Cantica Canticorum: quibus adjunxit *Expoſitionem Pſalmi* LXVII. Lugduni anno 1616. apud Horatium Cardon.

In Iſaiam. Lugduni 1615. apud eumdem Cardon. Antuerpiæ apud Verduſium anno 1616.

In Jeremiam: cui acceſſit *Explicatio Pſalmi* CXXXVI. *ejuſque & Threnorum Jeremiæ paraphraſis*, elegis verſibus. Lugduni 1618.

In Ezechielem. Lugduni anno 1619. apud Cardon.

In Danielem. Ibidem eodem anno in eadem officina.

In XII. Prophetas minores, & Baruch. Lugduni 1621. ex quibus prodierat ſeorſim jam *Commentarius in Zachariam.* Ibidem 1616.

In Actus Apoſtolorum: quibus acceſſit *Diſputatio De S. Jacobi, itemque Petri & Pauli Apoſtolorum in Hiſpaniam adventu.* Lugduni apud eumdem Cardon 1616. in 4. Coloniæ anno 1617.

Reliquit prelo maturum duodecimum volumen:

In Sapientiam: & *in Eccleſiaſtici* caput XXIV.

Ætatis annum agens quintum & ſeptuageſimum, cum ex Complutenſi profeſſione ad Matritenſe Societatis gymnaſium, primamque ibi ſacræ paginæ ſtudiis tunc primum formandis lectionem evocatus fuiſſet, nondum libato munere, anno Chriſtiano MDCXXVIII. ex hac vita migravit. Vitam ejus & res geſtas Hieronymus Florentia in *Epiſtola quadam ad Provinciales*, & Franciſcus Aguadus *Exhortatione*, inter doctrinales *quadrageſima*, Jeſuitæ ambo, vulgari ſermone comprehenderunt.

GASPAR SANCHEZ, Caſcantenſis, quinquaginta fere annis moderatus fuit in Jeſu Societate puerorum ſtudia, ſcripſitque:

Ciceronianarum phraſium libellum. Pampelone 1590. 8. Ac vernacule:

Teſoro eſpiritual de la Miſa. Cæſaraug. 1613. in 16. Latine hunc convertit M. Martinez, edituſque eſt Ingolſtadii 1620. 16.

Obiit Matriti anno MDCIX. ætatis LXVII.

GASPAR SAVARIEGO DE SANTA ANNA, edidit:

Iberiada de los hechos de Scipion Africano. Anno 1603. 8. Pinciæ apud Joannem Sanchez.

D. GASPAR DE SEIXAS VASCONZELOS, Luſitanus, Chriſti ut vocant militiæ eques, Oliſipone natus, ſacris & profanis literis inſtructum ſeſe oſtendit ſequentia in vulgus emittens opera:

Trofeos de la Paciencia Chriſtiana, y reglas, que deben obſervar los miniſtros ſupremos en las audiencias. Matriti 1645. 4. Opus hoc primum ſcripſit Luſitane, ac deinde vertit in Caſtellanum, cujus in laudes effunditur D. Franciſcus Emmanuel *Cent. III. Epiſt. XXXV.*

Diſcurſo y exclamacion a la muerte de la Reyna Doña Iſabel de Borbon. Matriti eodem anno in 4.

Corona Imperial conſeguida en la mayor victoria: ſive de ſacra Jeſu-Chriſti ſpinea corona conſiderationes. Matriti 1656. folio. Huic operi alteram partem parabat ſuperioribus annis.

GASPAR SERRANO, Luſitanus, ſcripſit:

Hiſtoriam Evangelicam, ſive Compendium Concordiæ Evangeliorum Janſenii Gandavenſis Epiſcopi. Coloniæ 1590. 8. ad Philippum III. adhuc Principem.

GASPAR SEVERINUS DE FARIA, Emmanuelis Severini, cantoris Eborenſis, viri eruditiſſimi, ex fratre ut credimus nepos, ſecretarius ut vulgus loquitur das Merces, hoc eſt gratiarum in curia Luſitana, pluribus voluminibus, qui ad XII. non minus aſcendere dicuntur, elucubravit:

Das Familias do Reyno de Portugal.

F.

F. GASPAR DE SOSSA, ordinis Mercenariorum, verſibus edidit, eo metri genere quod Decimas nos dicimus, parum vero propitio Appolline:

Hiſtoria de los Tumultos de Napoles.

GASPAR DE TEXEDA, ſcripſit duobus voluminibus:

Libro de Cartas menſajeras en eſtilo corteſano. Pinciæ 1549. & 1553.

Suma de Arithmetica practica. Ibidem anno 1546. 4.

GASPAR TORRELLA, Valentinus, domeſticus olim Alexandri Papæ VI. qui & S. Juliæ audit epiſcopus, Cæſari Borgiæ Pontificis nepoti nuncupavit:

Judicium generale de Portentis, Prodigiis, & Oſtentis. Romæ editum per Joannem Gozadinum ſub Julio II. Verderius in *Supplemento Bibliothecæ Geſnerianæ* editum ſcribit Tegernſeæ in 4. anno 1577. Apud quem minus bene epiſcopus Valentinus Torrella audit, cum ſeorſim debuiſſet Valentinus patria, dignitate epiſcopus. Reperio etiam:

Dialogum pro regimine Sanitatis, & de eſculentis & poculentis, editum 4. apud Joannem Beſtikem 1506. Qui in bibliotheca Sapientiæ Romanæ ab Alexandro VII. formata viſus a me eſt. Extat quoque Hiſpali in bibliotheca cathedralis eccleſiæ.

F. GASPAR DE TORRES, ordinis Beatæ Mariæ de Mercede, in ſchola Salmantina floruit ſuperiori ſæculo artium philoſophiæque magiſter, ea doctrinæ ac prudentiæ fama ut eum inter alios omnes diſcipilinarum omnium profeſſores habuerit præcipuum Didacus ille magnus Covarrubias, academiæ illius ex delegatione Regia viſitator, cui formandarum academiæ legum, quæ ibi perpetuo obſervarentur, curam injungeret. Quod fecit, ſimulque & Regi ſapientiſſimo Philippo II. ac ceteris approbavit, ut ex diplomate Regio confirmatorio die xv. Octobris anno MDLXI. dato fit manifeſtum. Erat tunc temporis philoſophiæ profeſſor ut vocant proprietarius, provinciæque ordinis ſui præfectus. Obtinuit deinde majores docendi gradus, totos ut triginta annos in ea univerſitate docendo conſumeret. Epiſcopus titularis Medaurenſis creari meruit, deinde Canarienſis; ſed, uti ex monumentis domeſticis apparet, hoc recuſavit onus, veniens quippe Hiſpalim, ibique morte occupatus, non alio titulo quam Medaurenſis epiſcopi e ſepulcro loquitur. Scripſit *vir ſapientiſſimus ac prudentiſſimus* (quomodo eum appellat in procemio *Commentariorum in Eſaiam* Leo Caſtrius) laudatas nempe:

Conſtituciones de la Univerſidad de Salamanca 1561. Item:

Conſtituciones y Regla de la Orden de N. Señora de la Merced. Salmanticæ apud Mathiam Gaſtium anno 1569. Hic liber cum Latinus, tum vulgaris ab eodem Gaſpare prodiit. Forte hic eſt liber *ſuper Regulam S. Auguſtini*, quem ſcio ab aliquo ei tributum.

Una breve Hiſtoria de ſu Orden.

Epitome de las gracias, conceſiones y Indultos, que concedieron los Pontifices a la miſma Orden. Duo hæc opera ei tribuit Petrus a Sancto Cecilio in libello MS. *De Scriptoribus Mercenariorum.*

Sobre el derecho del Rey D. Felipe II. al reyno de Portugal: ut affirmat Marcus Salmeron, hujuſmet ordinis generalis præfectus, *en los Recuerdos Hiſtoricos* &c. pag. 380. qui & auctorem laudat pag. 22. ut & Franciscus Zumel, & laudatus Petrus a Sancto Cecilio.

De Impedimentis Matrimonii: MS. extat commentarius in bibliotheca cœnobii Sanctæ Crucis Salmanticæ, de quo ad nos retulit D. F. Gabriel Adarzo & Santander, ejuſdem ordinis, Hydruntius antiſtes.

Jacet Hiſpali in cœnobio virginum, Deo ſub eadem regula & invocatione Aſſumptæ in cœlum Virginis ſacrarum, his literis depoſitum obſcure teſtantibus

F. G. E. M.
(Quod interpretantur domeſtici)
Fr. Gaſpar Epiſcopus Medaurenſis.
Quod es, fui.
Anno Domini
MDLXXXIII.
Quod ſum, eris.
Ora pro me.

GASPAR DE TOVAR, portionarius eccleſiæ Malacitanæ, ſcripſit eo metri genere, quod Canciones dicimus:

Pintura y breve recopilacion de la inſigne obra de la Santa Igleſia de Malaga. Malacæ apud Joannem Rene 1605. in 8.

GASPAR TRISTAN, Valentinus ut credo, ſcripſit:

De Clerico Medico. Valentiæ anno 1606.

F. GASPAR DE VALDEPEDROSA, Valentinus, ex Jeſuita Ciſtercienſis monachus in Populetana Cataloniæ domo, ſcripſit, teſte Chryſoſtomo Henriquez in *Phœnice*:

Summam de Sacramentis.

Obiit

Obiit anno MDXCIX. laudatus a Montalvo lib. 2. *Chronici Ciſtercienſis* cap. III. & Viſchio in *Bibliotheca* ejuſdem ordinis.

Obſervationes de Caſibus conſcientiæ in Enchiridion doctoris Navarri: quarum initium hoc eſt, *Aggrediemur his noſtris prælectionibus* &c. ſervantur MSS. in bibliotheca Barberina.

GASPAR VALLASCO, Luſitanus, quem a Portus urbe, Portogale antiquitus dicta, unde ſolido regno facta eſt nomenclatura, Portugalenſem forte appellant qui hominem laudant, ſcripſit commentaria:

In L. Imperium, D. de Juriſdictione omnium Judicum. Ac:

In L. Admonendi. D. de Jurejurando.

Regius Oliſiponenſis fuit ſenator, quem adducere ex his Commentariis & laudare ſolent Didacus Covarrubias, Antonius Queſada, Antonius a Gama, aliique ſuperioris ſæculi ſcriptores.

GASPAR VAZ, Luſitanus, ut ex catalogo Oxonienſis bibliothecæ conſtat, & obſervavit Cardoſus, ſcripſit:

In Logicam. MS.

GASPAR VERDUGO, ſcripſit ut accepimus:

De la Dignidad de la beata alma de la Reyna de Ungria y del Emperador Carlos V.

F. GASPAR DE VERGARA, Franciſcanus, edidit:

Diſcurſos de la Concepcion de Nueſtra Señora. Cordubæ 1624. 4.

F. GASPAR DE VIANA, ex Minoribus Capuccinis provinciæ Caſtellæ, myſticæ theologiæ opus omnibus probatum in lucem edidit hoc titulo:

Luz clariſſima, que deſengaña, mueve, guia, y aficiona las almas, que aſpiran a la perfeccion, y las lleva por el camino mas ſolido y ſeguro a la union con Dios &c. Madriti apud Dominicum Garzia & Morras 1661. in 4.

Luz Practica, y Camino del Cielo. Ibidem per Joſephum Fernandez de Buendia 1665. in 4.

Camino del Cielo. Ibidem 1667. per Matthæum de Eſpinoſa.

Lamentaciones Chriſtianas: duobus tomis 1670. per Melchiorem Sanchez.

El Sol de Eſpaña el Abulenſe en diſcurſos morales. Matriti 1670. fol. duobus tomis.

Diſcurſos Quadrageſimales. Matriti 1675. fol.

F. GASPAR DE VIGACHOAGA, Toletanus, Franciſcanorum ſodalis in Salmantina domo, ejuſdemque aliquando præfectus, dedit in lucem:

Primera Parte de Sermones de la limpiſima Concepcion de Nueſtra Señora. Salmanticæ apud Didacum a Cuſſio anno 1619. 4.

Obligacion que le queda a un Obiſpo Religioſo. Madriti 1631.

GASPAR DE VILELA, Luſitanus, Aviſienſis, Jeſuita, ex Japonia, ubi floruit, elucubratum miſit:

De Quæſtionibus ſibi a doctis Meacenſium propoſitis volumen.

Tranſtulit in ſermonem Japonicum libros aliquot pios: dedit etiam ex India *Epiſtolas* duas, ex Japonia XI. quæ in *Collectionibus Epiſtolarum* leguntur. Obiit tandem Goæ Indorum anno MDLXXII. ætatis XLVII.

GASPAR DE VILLAGRA, ſcripſit de hiſtoria expeditionis, quo ivit peditum centurio, poema ſic inſcriptum:

La Conquiſta del Nuevo Mexico. Compluti 1610. 8.

F. GASPAR DE VILLAROEL, Americanus, in urbe Quito editus parentibus Gaſpare Villaroel & Anna Ordoñez de Cardenas, Auguſtinianumque inſtitutum profeſſus venit aliquando in Europam, ediditque apud nos, Hiſpane quidem:

Semana Santa; Tratado de los Commentarios, dificultades y diſcurſos literales y miſticos ſobre los Evangelios de la Quareſma, tribus tomis: quorum primus prodiit Uliſipone anno 1611. ſecundus Matriti anno 1632. tertius Hiſpali 1634. 4. omnes autem Matriti 1662. in folio.

Necnon Latine:

Judices, ſacrum Librum commentariis literalibus cum moralibus aphoriſmis illuſtratos. Anno 1636. folio.

Patriæ redditus, ob doctrinæ ac prudentiæ merita ad ſublimen epiſcopatus apicem vocatus eſt, ſacrum jus dicere juſſus, primo in Sancti Jacobi urbe Chilenſis regni, deinde anno MDCLI. Arequipenſibus Peruanis, mox anno MDCLIX. Argentinæ urbis incolis in eodem Peruano regno. Inſtructus per hæc epiſcopalia munera in jurium Eccleſiaſticorum prudenti adminiſtratione publicavit:

Gobierno Eccleſiaſtico pacifico; Concordia y union de los dos Cuchillos. Matriti anno 165... in fol. Necnon et:

Primera Parte de las Hiſtorias ſagradas y Eccleſiaſticas morales, con quince myſterios de nueſtra Fe, de que ſe labran quince coronas a la Virgen Santiſima Señora nueſ-

nueſtra: ad excellentiſſimum D. D. Garſiam de Haro & Avellaneda, comitem de Caſtrillo &c. Madriti apud Dominicum Garzia & Morras 1670. 4.

F. GASPAR DE UZEDA, Franciſcanus, provinciæ S. Jacobi diffinitor, theologiæque diu profeſſor Salmantinus, ſcripſit:

In Epiſtolam ad Hebræos Commentaria: erudita, & hactenus inedita, quæ in quibuſdam bibliothecis dictæ provinciæ adſervantur, teſte Wadingo, & Petro Alba in *Militia Conceptionis*.

GASPAR DE ZAMORA, Hiſpalenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, vir doctus & valde pius, ad veterem Hugonis cardinalis de Sancto Caro, qui non minus quingentis monachis ad rem celerius conficiendam adhibuiſſe dicitur, Conradi item Alberſtadii laborem addens, formavit:

Concordantias Sacrorum Bibliorum, duobus Alphabetis, altero dictionum variabilium, invariabilium altero, abſolutiſſimas. Romæ apud Zannetum 1627. folio. De cujus operis uſu & utilitate videndus ipſe in prooemio. Inedita reliquit:

Commentaria in Ezechielem. Vitamque cum morte commutavit Hiſpali anno MDCXXI. ætatis ſuæ LXXVIII.

GENESIUS.

GENESIUS CARRILLO CERON, in curia urbis Granatenſis cauſarum procurator, edidit:

Fieſtas del Santiſimo Sacramento; Juſta literaria en la Parrochial de Santa Anna de Granada año de MDCXI. Ibidem hoc anno in 8.

GENESIUS PASTOR DE GALLEGO, civis Orcelitanus (Orihuela Valentiæ regni urbem intelligo) artium magiſter, ac medicinæ doctor, dedit foras:

Brevem Epitomen valde utilem ad prædicendum futura in morbis acutis. Anno 1624. in 4. apud Auguſtinum Martinez.

GENESIUS PEREZ DE HITA, Murciæ urbis incola, credi voluit ex Arabico Aben Hamidi Granatenſis libro ſe Hiſpanis hominibus communicaſſe, quod ad Mileſiacas referimus ſponte nugas, opus, ſcilicet:

Hiſtoria de los bandos de los Zegries y Abenzerrages Cavalleros Moros de Granada y las Guerras civiles que huvo en ella: duabus partibus. Compluti 1604. 8. Matritique anno 1631. in 8. & 1655. in 8. Quod tamen opus allubeſcit plurimum otioſis & aliud non agentibus.

D. GENESIUS DE ROCAMORA, & TORRANO, Murcianus ut exiſtimo, certe illius urbis in regnorum Caſtellæ & Legionis comitiis procurator eo tempore quo ſcribebat:

Eſſera del Univerſo: una cum Joannis de Sacroboſco decantata illa ſpheræ cœleſtis explanatione, quam vernacule converſam dedit. Matriti apud Joannem de Herrera anno 1599. 4.

GENESIUS SOLER, advocatus Granatenſis, laudatur in hiſtoria hujuſce urbis a Franciſco Bermudez de Pedraza: *cuyas obras*, inquit, *alabó por eſcrito el doctor Arias Montano por ſer tan cultas y llenas de erudicion.* Nondum certe reperi quonam loco hæc legatur laus apud Montanum; ſed neque prætermittere hunc decuit, quem a laudatiſſimo & celeberrimo viro celebrari maxima laus eſt.

GEORGIUS.

F. GEORGIUS ANTONIUS RIOXANO, ex ordine S. Franciſci provinciaque Conceptionis, eccleſiaſtes ut vocant major in Pinciano cœnobio, lector emeritus, & Sancti Officii cenſor theologus, ſcripſit:

Gerarquia Serafica; proprio de las Feſtividades de la orden de San Franciſco, y comun de los Evangelios de la Igleſia. Pinciæ anno 1633. in 4.

Diſcurſos morales para los dias de la Quareſma. Matriti 1641.

GEORGIUS DE BUSTAMANTE, natus in oppido S. Dominici de Silos, edidit a ſe verſum:

Juſtino Eſpañol. Antuerpiæ anno 1586. in 8.

GEORGIUS CABEDO, Luſitanus, Cetobricenſis, Michaelis filius, Gundiſalvi Mendez de Vaſconcelos & Cabedo germanus frater, nobili loco natus, propter collectam ab adoleſcentia, dumque Conimbricæ ad Sancti Pauli ſodalis eſſet, non mediocris doctrinæ famam, duo de triginta natus dumtaxat annos, reipublicæ adminiſtrandæ fuit admotus, judex namque Uliſiponenſibus datus in Regio hujus urbis prætorio. Mutatis demum in Luſitania rebus, & in Catholicum Regem Philippum II. ſceptro ejus regni translato, unus e ſupremi, quod Matriti apud curiam inſtitutum fuit, concilii ſenatoribus a prudentiſſimo Rege cooptari promeruit, ſummoque in honore atque exiſtimatione apud nos vixit. Doctrinæ ſuæ teſtimonia hæc ſatis clara reliquit:

Pri-

Primam Partem Practicarum observationum sive deciſionum ſupremi Senatus regni Luſitaniæ : ad Philippum III. Hiſpaniarum Regem. Oliſipone 1602. in folio. Offenbachii 1610. folio. Antuerpiæ 1620. folio & 1635. Tandemque Francofurti 1646. folio.

Secundam Partem earumdem Deciſionum, in qua de Donationibus regiis circa Juriſdictionalia, & Jura regalia tractatur : ad eumdem Philippum III. Regem. Oliſipone apud Petrum Craesbeck 1604. fol. Offenbachii 1610. Francofurti 1646. Adjunguntur *Arreſta Luſitani Senatus*, ut in priore parte.

De Patronatibus Eccleſiarum regiæ Coronæ regni Luſitaniæ. Oliſipone 1603. in 4.

GEORGIUS CARDOSO, Luſitanus, Lamecenſis, juriſconſultus, ſcripſit:

Anacephaleoſim Luſitaniæ : quæ laudatur ab altero ſibi cognomine, cujus ſtatim meminimus, in *Agiologio Luſitano* die XVI. Aprilis & VI. Maii, pag. 102.

GEORGIUS CARDOSO, Uliſiponenſis, ſacerdos, intactum aliis pro dignitate argumentum, commemorationem inquam Luſitaniæ ſuæ Sanctorum ac Venerabilium, utriuſque ſexus hominum, his annis curioſe ac diligenter proſequitur Luſitano ſermone, ſcilicet:

Agiologio Luſitano dos Sanctos e Varones iluſtres em virtude do reino de Portugal, e ſuas conquiſtas : cujus operis tria priora volumina hactenus vidimus, quibus ſex priores anni menſes auctor comprehendit. I. tomus prodiit Oliſipone apud Craesbeck 1652. II. apud Henricum Valentem de Oliveira 1657. in folio. III. 1666. apud Antonium Craesbeck de Mello. Referre ſe hic ſolet ad alium ſuum opus:

Dos Santuarios de Portugal, ſive de locis Deiparæ Virgini ſacris præcipua veneratione cultis : cujus meminit die XXVI. Maii pag. 319. quod M.S. extat, in quo forte uſus fuit antiquiore, at non tam locupleti, opere Petri Franciſci Jeſuitæ, cujus ſchedæ aſſervari dicuntur in Conimbricenſi collegio ; exemplum vero quoddam commentarii ad Emmanuelis Severini a Faria, cantoris Eborenſis, manus perveniſſe. Sicuti & ad:

Officium Minus Sanctorum Luſitaniæ : XII. Aprilis pag. 528. Prodiit ibidem 1630.

Laudatur quoque:

Officium Coronæ Chriſti.

De Tyariſque Luſitaniæ : vernaculum Cardoſi opus, quod moliebatur ab Antonio Macedo in *Luſitania purpurata* pag. 61.

Batallas e Victorias Luſitanas tribuit ei

quoque R. P. Fr. Emmanuel a Reſurrectione, Auguſtinianus, cujus ſæpe meminimus, in ſchedis quas mihi communicavit.

Parabat & *Bibliothecam Luſitanam* : in quo tamen argumento præventum ſe fuiſſe a Joanne Soarez de Brito, & Joanne Franco Barreto, qui exactiſſime id tractaturi ſunt, eadem die VI. Maii lit. c. Cujus operis ſeu collectionis & adverſariorum ad opus codex autographus Cardoſi, ejuſdem R. P. Fr. Emmanuelis accurata induſtria ampliatus, ſero mihi oſtenſus poſt editionem hujus meæ *Bibliothecæ*, magno mihi adjumento fuit ad formandas *Additiones* in ſcriptoribus præcipue Luſitanis.

Promptuario Luſitano. Meminit idem Cardoſus XI. Maii, lit. c.

Venit auctor Matritum ſuperiore anno MDCLXIX. reverſuſque in patriam, ut fama eſt, diem fatalem incurrit, *Agiologium* dimidiatum aliaque imperfecta relinquens.

GEORGIUS CEROLENSIS, (vulgaris forte appellatio eſt de Cerola) inter Aragoniæ regni ſcriptores refertur, qui quidem, cum Montiſonenſis profeſſor eſſet, edidit anno MDXLIII. artificioſum & utile grammaticis opus, cui inſcripſit:

Quadrigæ Triviales : artem ſcilicet variandæ orationis per plura verba, ſive dicendi formas.

GEORGIUS COELIUS, vulgari formatione COELHO, Luſitanus, propter eximiam Latinæ linguæ & humanitatis eruditionem gratus Henrico Portugalliæ Infanti Patrique eccleſiæ purpurato, ei a ſecretis fuit, abbaſque Sancti Georgii prope Conimbricam. *Is* (ut elogio utar Nicolai Clenardi Coelii in Græcis magiſtri, quod in quibuſdam ejus ſchedis reperiſſe autographis Joannes Vaſæus cap. VI. *Hiſpaniæ Chronici* ſui refert) *non carmine tantum Reſendio rivalis, ſed & oratoriis laudibus adeo bene percultus ut paucos credam tam prope ad puritatem accedere Ciceronis ; certe Iſocraticam jucunditatem lenitatemque ſic refert ut parem non viderim* ait ille. Jacobus item cardinalis Sadoletus (ſi vera refert Gaſpar Barrerius in dedicatione ad Coelium noſtrum *Garſiæ Meneſii* Luſitani oratoris ad Sixtum IV. *orationis*) legiſſe retulit ſe nonnulla hujus monumenta, quæ literis mandaverat in utraque, & oratoria & poetica, facultate, *præclara illa quidem, & quæ acumen ingenii, ſummum judicium, optimam verborum electionem, gravem & ſplendidam dictionis formam, denique eruditionis & doctrinæ ceterarumque rerum præſtantiam præ ſe ferrent.* Edita vidimus Coelii:

Opera metrica : nempe , *de Patientia Chriſtiana* librum unum : *Victoriam Luſitanorum adverſus Turcas* in *Dienſi propugnatione* , & alia minutiora. Sequitur *Luciani Dialogus de Dea Syria* , primum ab eo Latinitate donatus , cujus nomine laudat eum & gratias ei habet Petrus Bembus cardinalis , datis ad eumdem literis , quæ lib. VI. *Epiſtolarum* illius leguntur. Omnia hæc , ad Henricum cardinalem Portugalliæ directa , prodierunt Oliſipone apud Ludovicum Rodriguez 1540. in 4. In his ut credo continetur *De laudibus Alphonſi Portugalliæ Infantis S. R. E. cardinalis carmen* , Oliſipone ſeorſim editum 1516. & *Elogia* quædam in *ejus obitum* : quæ duo laudat Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XXI. Aprilis , pag. 667.

F. GEORGIUS COHIM , Luſitanus, ordinis Carmelitarum , ſcripſit:

A Vida de D. Fr. Joaõ Manuel , filho do Rey D. Duarte , Carmelita Biſpo Primaz de Africa : quæ penes F. Emmanuelem a Reſurrectione Auguſtinianum MS. extat. De hoc in *Bibliothecæ* priore parte inter ſcriptores ſæculi XVI. mentionem habuimus.

GEORGIUS FERREIRA DE VASCONZELOS , Luſitanus , Conimbricenſis, urbanitate vir ac diſertis ſalibus ſuo tempore in pretio habitus , ſcripſit comœdias tres proſaicas , quæ magni æſtimantur a civibus ejus , & omnibus his qui Luſitanæ linguæ ſuavitate ac delitiis delectantur , nempe:

Comedia Euphroſina : quæ , ut prima exiit ab auctoris ingenio , ita aliis , quæ ſequutæ ſunt , excellentiæ palmam præripuit. Edita eſt ſæpius in Portugallia , & tandem recognita a Franciſco Rodriguez Lobo Oliſipone 1616.

Comedia de Oliſipo. Oliſipone ſecundum anno 1618. in 8.

Comedia Aulegraſa. Oliſipone editam Antonii Noronhæ cura , qui gener fuit auctoris , 1619. in 4. Una cum hac Comœdia, quæ aulæ continet deſcriptionem , editum eſt Didaci Tevii ſatis elegans epigramma Georgii modeſtiam , ſuis lucubrationibus ſubducentis proprium nomen , debita laude afficiens. Qui autem Oliſiponis edidit Comœdiam brevi ſe publicaturum promiſit ejuſdem auctoris (metricumne an pede liberum opus vellem ſcire) hoc titulo nuncupatum:

Primera y ſegunda parte de la Tabla redonda. Et (ut Cardoſus addidit in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam*) *e Triunfos de Sagramar* , quæ extare autographa refert : de quo nil ultra audivi.

GEORGIUS HEMELMANUS , Societatis Jeſu ſacerdos , domeſtica plurium annorum , tam theologiæ Expoſitivæ quam Scholaſticæ , profeſſione clarus , poſt plura obita religionis ſuæ munera ad plures abiit ætatis annum agens LXIII. Chriſti MDCXXXVII. his ſaltem ſuperſtes lucubrationibus , nondum in lucem cum obiit editis:

In primam Partem Summæ Theologiæ S. Thomæ , tomis IV. De Vita , Voluntate , & Providentia Dei tam naturali , quam ſupernaturali , & de Trinitate.

Proloquiis ſacris ad Philoſophiam , Theologiam ſcholaſticam , poſitivam , & moralem recte tractandam : quorum duo priora voluminа prodierunt in lucem poſtuma , ſic nuncupata:

Diſputata Theologica in Primam Partem S. Thomæ. Granatæ apud Andream de Santiago 1637. in folio.

Paraviſſe & *Artium Curſum* , atque item: *De Ente ſupernaturali* ; *De Diviſionibus Gratiæ auxiliantis* ; *Conſultationeſque morales in magni momenti rebus* dicitur apud Alegambium , *Bibliothecæ Societatis* auctorem.

GEORGIUS HENRIQUEZ , Luſitanus , Guardienſis , ſcripſit , cum eſſet forte medicinæ artis profeſſor:

Loores do Medico perfeito , id eſt , de medici perfecti laudibus , teſte Cardoſo.

F. GEORGIUS DE S. IACOBO , Luſitanus , ordinis S. Dominici Oliſiponenſis cœnobii:

Orationem habuit *ad Patres Concilii Tridentini Dominica prima Quadrageſimæ anni MDXLVII.* Quæ luci fuit cum aliis orationibus in eo congreſſu habitis mandata, nuperque in noviſſima editione Pariſienſi Tridentinæ ſynodi.

F. GEORGIUS DE S. IOSEPHO, Luſitanus , Oliſiponenſis , alias SERRANO antequam inter ſodales captivorum redemptores , qui Mercenarii vulgo audiunt , religioſam vitam profeſſus eſſet in domo Hiſpalenſis urbis , qui & reſtrictioris cupidus ad Reformatos ſive Nudipedes ejuſdem inſtituti ſeſe contulit , præfectuſque erat monaſterii oppidi del Viſo prope Hiſpalim cum vulgavit:

Buelo del Eſpiritu , y Eſcala de la perfeccion y oracion. Hiſpali apud Andream Grande 1632. Scripſit quoque , Petro a S. Cecilio teſte:

El Solitario contemplativo y Guia eſpiritual , colegido de dichos de los Santos. Oliſipone 1617.

GEORGIUS DE LEMOS , Luſitanus, ſed

ſed Goæ Indorum natus, vernacule ſcripſiſſe dicitur hiſtoriam:

Dos Cercos de Malaca per os Achenes & Jaos anno MDLXXIII. *&* MDLXXIV. 1585. in 4.

GEORGIUS MARCUS, Luſitanus, Jeſuita, ſcripſit:

Cateciſmo Luſitano: cum imaginibus. Plaſentiæ 1616. in 8. Cardoſus & hunc adjungendum *Bibliothecæ Societatis* laudat.

GEORGIUS DE MERCADO, edidit: *Calendario de coſas acaecidas en Ubeda*: qui fuit penes Gundiſalvum Argote de Molina M.S.

GEORGIUS DE MONTEMAYOR, Luſitanus, ſic dictus a natali oppido Montemor, prope Mundam amnem & Conimbricam urbem, quam ei patriam magnus ille ſui ævi poeta, Franciſcus de Saa, literis ſeu carmine ad Georgium noſtrum directo adſignat. Profeſſionis ſuæ muſicæ cauſa ſequutus fuit aulam Hiſpaniarum Catholici Regis, namque & Principi, quem Philippum Caroli Cæſaris adhuc ſuperſtitis filium interpretor, quodam in opere ſe a capella, hoc eſt, muſicum vocat, quocum videtur Italiam Belgiumque adiiſſe; quamquam & veſtigium aliquod in carminibus ejus impreſſum oſtendere poſſimus bellicæ aliquando exercitæ ab eo militiæ. Sane is, deſtitutus ornamento literarum, uni ſubnixus genio & ingenio, quod ſublime acutum ac fertile fuit ſortitus, tam in conſcribendis facilitate & elegantia ſingulari ſolutæ atque ligatæ dictionis opuſculis, quam in metricis compoſitionibus miro acumine & varietate pulcherrimorum ſenſuum plenis univerſos ævi ſui æquales, Caſtellanos ſcilicet homo Luſitanus, ex æquo provocavit. Exteris nemo alius quidem notior, aut propter ſtilum perſpicuum ſuaveque laudatior. In manibus certe omnium fuit ſemper atque hodie eſt contextum, pars verſibus, pars ſoluta oratione, opus vere poeticum, ſic nuncupatum vulgo in omnibus editionibus:

La Diana de George de Montemayor: primera y ſegunda parte: cujus editionem Antuerpienſem vidimus anni 1580. quam aliæ præceſſerunt aut ſubſequutæ fuere, ſcilicet Matritenſis apud Ludovicum Sanchez 1595. 12. Veneta, incubuit Alphonſus Ulloa circa annum 1568. Mediolanenſis ex Veneta iſta, quibuſdam aliis adjectis, anno 1616. apud Joannem Baptiſtam Bidellum in 12. Nec diſſimulandum hic eſt continuationes duas extare hujus Georgii operis: alteram nempe, *Secundæ partis Dianæ* titulo, Alphonſus Perez, Salmantinus, medicus doctor, non ita feliciter, quæ ut credimus Compluti in vulgus prodiit 1564. in 8. deinde Madriti 1591. in 12. typis Ludovici Sanchez una cum priore parte Montemajoris: item Mediolani iiſdem typis Bidelli quibus prima 1616. in 12. Gaſpar autem Ægidius Polo *tertiam & ultimam*, exiſtimatione ac judicio noſtrorum hominum feliciſſime, proſequuti ſunt: prodiit quoque Matriti apud Alphonſum Martin 1622. in 8. Plane Gaſpar Barthius, vir multiplicis eruditionis, cum delectaretur mirifice Hiſpanis auctoribus, Ægidii hujus Poli *Dianam* ſermone Latino reddidit, uti in eo diximus, *Nemoraliaque* nuncupatam in vulgus emiſit, quo tempore, ne injurius eſſet primo hujus argumenti inventori, promulgaturum ſe in typorum lucem Georgii duas priores operis partes in ſe recepit. Gallice vertit ſecundam & tertiam Gabriel Chapuis, Turonenſis, atque edidit Lugduni Ludovici Cloquemin typis 1582. in 16. Primam vero Montemajoris propriam, poſt aliam quamdam verſionem, nova & emendatiore interpretatione donavit S. G. Pavillon (ita legitur) atque Hiſpane & Gallice columnatim edidit Pariſiis apud Antonium du Brueil 1603. in 12. Henrico de Sabaudia, duci de Nemours, dicatam, ad quem præfatus refert conſtantis famæ apud Hiſpanos eſſe deſcribi hac fabula ducis Albani, cujus auctor domeſticus fuit, amores.

Hujus carmina comprehenduntur eo libro, quem:

Cancionero de George de Montemayor Joannes Perier Salmanticæ nuncupavit anno 1572. in 12. ex ſua officina emiſſum, & ante eum Dominicus de Portonariis anno 1571. ibidem. Prodiit quoque Salmanticæ 1579. Et ante omnes has editiones Ceſarauguſtæ 1561. ex domo viduæ Bartholomæi de Naxera, cum epiſtola nuncupatoria ejuſdem auctoris ad Sueſſanum ducem.

Vertit quoque idem ex fontibus Provincialis, quomodo appellant, linguæ, quam Valentini regni cives vernaculam ante aliquot ſæcula habuerunt:

Las Obras de Auſias Marc. Cæſarauguſtæ apud Petrum de Naxera 1562. 8. Matriti 1579. De qua interpretatione agit Eſcolanus *Valentinæ Hiſtoriæ* lib. 1. cap. XIV.

Tribuitur quoque ejuſdem nominis auctori, quem alium a noſtro poeta & illiterato credimus:

Expoſicion Moral ſobre el Pſalmo LXXXVI. *Fundamenta ejus in montibus ſanctis*: in laudem Deiparæ Virginis. Compluti apud Joannem Brocar 1548. 4. Item alius liber ſic inſcriptus:

Blaſones: quem MS. adſervabat Matri-

ti D. Garſias de Salzedo Coronel, eques Sancti Jacobi, amicus noſter.

Alterius ſane operis, *Pyrami* nuncupati, auctorem eum fuiſſe credimus ſummo illi Hiſpaniarum poetæ Lupo a Vega, qui ſic de Georgio noſtro in *Apollinis Lauru* cecinit:

Quando Montemayor con ſu Diana
Ennobleció la lengua Caſtellana
Lugar noble tuviera;
Mas ya paſó la edad en que pudiera
Llamarſe el mayor monte de Parthenio,
Si le ayudaran letras, el ingenio
Con que eſcribio ſu Pyramo divino,
Hurtado ó traducido del Marino.
Pero por donde fue ſin eſta guia
Quien tuvo tan dulciſſima Thalia?

Mortem ejus immaturam deflet eleganti elegia Marcus Durantes, neſcio cujus religioſi ordinis, carminum volumini præfixa in editione illa, qua priorem aliam non vidimus, anni 1562. unde colligitur ante hoc tempus auctorem noſtrum diem ſuum obiiſſe.

GEORGIUS PINELUS, vernacule PINHEL, Luſitanus, juriſconſultus in academia Piſanæ urbis, *ad varias leges Juris Civilis Commentarium* anno 1623. edidiſſe dicitur. Cardoſus.

GEORGIUS DE SAA SOTOMAYOR, Luſitanus, medicus Regius in Portugalliæ ſuo regno dum ei præeſſet Joannes III. ſcripſit:

Concluſiones Medicas. Conimbricæ 1582. in 12. Quas Lindanus laudat in libro *De Scriptis medicis.* Cardoſus tamen in ſchedis ſuis MSS. adjungit:

Brevem diſceptationem, in qua quædam objecta diluuntur: Joanni Principi, Joannis Regis filio, directam cum oratione in laudem medicinæ, quam ſe vidiſſe ait editam in 8. abſque loci tamen temporisve notatione.

D. GEORGIUS SQUARZAFIGO & CENTURION, ex nobilibus parentibus Genuæ urbis civibus apud nos ut ſpero natus, ſcripſit:

Pan Celeſtial de cada dia. Matriti 1669. 8.

GEORGIUS DA SYLVA, Luſitanus, ſcripſit proprio Portugalliæ idiomate:

Tratado da Paixaõ de Criſto segund os Evangelios com dous Elegias a Magdalena & hum aparelho para comungar. Eboræ 1574. in 12.

GEORGIUS VAEZ DE SEPULVEDA, Segovienſis, ſuppreſſo nomine in commentaria retulit:

La Relacion de las Bodas que celebró en Segovia el Catolico Rey D. Felipe II. con la Sereniſima Reyna Doña Ana de Auſtria. Compluti apud Joannem Gratianum 1582.

Deceſit in patria Jan. menſe anni MDXC.

GERARDUS.

F. GERARDUS DAS CHAGAS, hoc eſt DE PLAGIS, Luſitanus, ex oppido Villacova diœceſis Lamacenſis, Ciſtercienſium ſodalis, theologiæ ſacræ magiſter Conimbricenſis, anno ætatis XXXIII. ſæculi autem ſuperioris XCI. ob ſenilem in virili ætate prudentiam & ſolidam virtutem Luſitanæ ſuæ congregationis generalis præfectus creatus, ſcripſit:

Defençaõ do direito que tem a Ordem de S. Bernardo de Portugal no padroado dos Moſteiros da meſma ordem. Anno 1594. in folio. Cardoſus.

GERARDUS VAGET DE LEON, medicus Hiſpalenſis & chirurgus, edidit:

Compendio de la naturaleza, virtud y aplicacion de la quinta eſencia del oro medicinal, a que los antiguos Filoſofos llamaron Panacea. Hiſpali 1604. 8.

GERMANUS.

F. GERMANUS BUGES, Ciſtercienſis monachus domus Hortenſis, celebris cum Cæſarauguſtæ tum Matriti eccleſiaſtes, edidit:

Doctrina Chriſtiana, y deſcripcion del Reyno de Chriſto, y ſu Doctrina Evangelica para los myſterios de Adviento y Quareſma. Burgis anno 1633. in 4.

GERMANUS MICHAEL, Luſitanus, ſcripſit:

Muſa Panegyrica. Bracharæ 1624. in 8. Cardoſus.

GOMEZIUS.

F. GOMEZIUS, quidam ordinis Minorum, apud Waddingum ſcripſiſſe dicitur:

De cujuſcumque Scientiæ, ac præſertim de naturalis Subjecto.

D. GOMEZIUS ARIAS DE MIEDES, D. Emmanuelis Arias de Porres filio juveni, Hieroſolymitani ordinis S. Joannis Baptiſtæ equiti, nuncupavit:

Aviſos morales urbanos y politicos. Matriti apud Dominicum Garzia & Morras 1658. in 4.

GOMEZIUS DE AVILA, genealogici operis laudari ſolet auctor, ſeu quomodo noſtrates vocant:

Nobiliario.

GO-

GOMEZIUS DIAZ, Lusitanus, presbyter ordinis S. Jacobi, quædam elucubrasse dicitur *De rebus sui ordinis. Et Ascetica.* Cardosus.

D. GOMEZIUS DE FIGUEREDO, nescio quis, auctor operi inscribitur hujus nuncupationis:

Milicia Christiana de los tres enemigos del alma. Salmanticæ in 4.

GOMEZIUS GARZIA, presbyter Toletanæ urbis, scripsit:

Carro de las dos vidas (activam intelligit & contemplativam) ad Eleonoram Sylviam, in cœnobio Matris Dei Toletanæ ejusdem urbis sacram Deo virginem. Hispali apud Joannem Pegnicer de Nuremberga & Magnum Herost de Fils 1500. 4.

Lamedor espiritual y algunos discursos devotos. Ibidem apud Jacobum Cromberger 1616. in 8.

GOMEZIUS DE LEON, Hispalensis, atque in hujus urbis prætorio causarum patronus, Philippo II. Regi Catholico inscripsit, primus quidem inter nos hujus generis lucubrationum auctor ut credimus:

Informationum, Decisionum & Responsionum Juris Centuriam. Apud Petrum Martinum de Bañez anno 1564. folio. Quæ quidem iterum editæ sunt, conjectæ in *Decisiones diversorum Doctorum* Lugdunensis editionis, apud Stephanum Michaelem, anno 1588. secundo volumine.

GOMEZIUS PEREIRA, medicus doctor, nullius in verba jurare certus, juxta Poetæ dictum, paradoxa opera adversus medicinæ principes in medium producere non erubuit. Huc pertinet liber cui ab utriusque parentis nomine titulum hunc fecit:

Antoniana Margarita, opus Physicis, medicis ac theologis utile & necessarium. Medinæ Campi 1554. fol. Francofurti deinde 1610. Adversus hanc scripsit anonymus Hispanum opusculum ita nuncupatum: *Endecalogo contra Antoniana Margarita.* Medinæ Campi 1556. 8. Item:

Novæ veterisque medicinæ experimentis & evidentibus rationibus comprobatæ primam partem, sive Antonianæ Margaritæ secundam, quæ quidem medica est post priorem illam philosophicam: hæc scilicet pars de *Febribus* tractat, cujus febris essentiam causas & species esse usque in hæc tempora ignota dilucide (uti auctor ipse ait) demonstrat. *Galenumque non dolo, sed ignorantia excæcatum potissimum suis de hac re scriptis medicis posteris imposuisse evidenter docet.*

GOMEZIUS DE SANTISTEVAN, Lusitanus, propria gentis lingua edidit:

Historia do Infante Dom Pedro de Portugal, que andou as sette partidas do Mundo. Hæc in Castellanam conversa prodiit anno 1595. Et anno 1626. in 4.

GOMEZIUS DE TAPIA, Granatensis, carmine lusit:

La descripcion de Aranjuez, y del Pardo: quæ adjungitur Gundisalvi Argote de Molina libro *de la Monteria* inscripto.

GOMEZIUS VAYO, Bexarensis, jurisconsultus & in urbe Placentina advocatorum decanus, vulgari sermone dedit foras in magnam litigantium omniumque foro addictorum hominum utilitatem:

Practica unica, y singular de todas las causas civiles, criminales, executivas, decimales, matrimoniales, beneficiales, excomuniones, absoluciones, ordenes, visitas, y las demas que pertenecen al Fuero Eccleſiastico de los Obispos &c. *Y Expedicion Practica, y costo de todos los Breves, Dispensaciones, Pensiones de Roma, Nuncio de España, y Comisarios de Cruzada comprobada con la Theorica del Derecho, Sacros Concilios, y Decisiones de Cardenales.* Salmanticæ apud Antonium Ramirez 1627. 4. duobus tomis. Postea Lugduni simul in folio.

GREGORIUS.

F. GREGORIUS DE AGUAYO, Bæticus, in Malacitano cœnobio Prædicatorum ordinem professus, apud judices S. Officii, cum Hispalenses tum Murcienses, ad censuram theologicam admissus, concionandi munere & multa doctrina clarus scripsisse dicitur Neapoli:

Conciones de Tempore, ac de Sanctis. Ut ex Ambrosio Gozzeo & Michaele Plodio scribit Alphonsus Ferdinandus in *Scriptoribus Prædic. familiæ.*

F. GREGORIUS ALBERTUS VARAJE, domo Valentinus, ordinis Carmelitarum, sacræ theologiæ magister, scripsit carmine:

Historia de la milagrosissima Imagen de N. Señora de la Paciencia venerada en el convento de las Descalzas Carmelitas de Valencia. Valentiæ apud Bernardum Nogues 1653. Itemque:

Pozo de aguas vivas, riego fertil del florido Carmelo. Ibidem anno 1655. 8.

Sermones varios. Ibidem 1622. in 4.

In eadem urbe vivere desiit anno MDCLXIII. Scriptam reliquit:

La Vida de la Madre Magdalena de S. Joseph Carmelita Descalza.

GRE-

GREGORIUS DE ALFARO, Cordubenſis, Benedictinus monachus, abbas monaſterii S. Mariæ del Bueſſo, pietatis doctrinæque ſpecimen dedit ſcribens:

Silva de la Providencia de Dios ſacada de los Santos. Pinciæ anno 1609. in 8. apud Joannem Godinez.

Gobierno eccleſiaſtico y ſeglar, que contiene el Paſtoral de S. Gregorio Magno con un Tratado de Republica. Compluti anno 1601. in 4. ex officina Joannis Sanchez Creſpo.

Vida del Iluſtriſſimo Señor D. Franciſco de Reinoſo, con la de Geronimo de Reynoſo ſu ſobrino Canonigo de Palencia: ex relatione manuſcripta Joannis Garſiæ, Palentini canonici, qui fuerat eidem epiſcopo a ſecretis. Pinciæ 1617. 4.

Vertit etiam magno aſceticæ doctrinæ bono ex Latino auctoris:

Las Obras de Ludovico Bloſio. Pinciæ anno 1617. fol. Matriti 1619. fol.

GREGORIUS DE ALMEIDA, Luſitanus, Ulisiponenſis, hoc tempore transformatæ in eo regno dominationis ſcripſiſſe dicitur, palpum ſuis obtrudens civibus:

Reſtauraçam de Portugal prodigioſa: tribus partibus. Olisipone 1643. & 1644. apud Antonium Alvarez in 4.

F. GREGORIUS DE ARCIS, ordinis fratrum Deiparæ Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum, ſcripſiſſe dicitur:

De Logica, ſive in Ariſtotelis Organum. Compluti apud Joannem Brocar 1556. 8. Agit de hoc auctore Bernardus de Vargas *Hiſtoriæ* hujus ordinis lib. II. cap. XXIX. & Gaſpar Eſcolanus lib. VIII. *Valentinæ Hiſtoriæ* cap. XVII.

F. GREGORIUS DE ARGAIZ, Lucronienſis, Benedictinorum ſodalis, in monaſterio S. Salvatoris de Oña profeſſus monachum, ac in Tricienſe ſeu Naxarenſe Deiparæ Virginis translatus, ſcripſiſſe dicitur, ut ex relatione domeſtica certior ſum factus:

Theatro Monaſtico y Obiſpos de Eſpaña, octo voluminibus: quorum tria legitimis approbationibus munita, atque editioni parata, ſed utique abſoluta omnia ſuperiore anno MDCLVIII. jam eum habere ad me ſcriptum fuit. Pervenit poſtea ad manus noſtras ejuſdem auctoris opus, quod hunc titulum fronte gerit:

Poblacion Eccleſiaſtica de Eſpaña, y noticia de ſus primeras honras hallada en los eſcritos de S. Gregorio Obiſpo de Granada, y en el Chronicon de Hauberto Monge de S. Benito. Matriti apud Melchiorem Sanchez 1667. in folio. Cui ſuccedere fecit volumen alterum, hujus inſcriptionis.

Poblacion Eccleſiaſtica de Eſpaña &c. continuada en los eſcritos y Chronicon de Hauberto. Ibidem typis Regiis 1668. folio. Deinde edidit:

Corona Real de Eſpaña fundada en el credito de los muertos, y Vida de S. Hieroteo Obiſpo de Athenas y Segovia. Matriti apud Melchiorem Alegre 1668. in folio: ſcilicet ejuſdem cum ſuperioribus farinæ, adverſus dominum Gaſparem Ibañez de Segovia, marchionem Acropolitanum, qui Hierotheum, Dionysii Areopagitæ præceptorem, & ipſum Areopagitam Hiſpanum non fuiſſe, nec in Hiſpania epiſcopum, ſolidiſſimis rationibus in peculiari hujus argumenti libello iis omnibus qui verum diſcere cupiunt perſuaſerat. Continuavit inde cœptum argumentum adjungens:

Poblacion Eccleſiaſtica de Eſpaña, y noticia de ſus primeras honras continuada en el Chronicon de Flavio Lucio Dextro y ſu varia Hiſtoria. Madriti anno 1669 apud Lucam Vedmar folio.

Poblacion Eccleſiaſtica de Eſpaña &c. continuada en los eſcritos de Marco Maximo Obiſpo de Zaragoza, y defendidos de la vulgar invidia el Beroſo Anniano, Flavio Lucio Dextro, Auberto Hiſpalenſe y Valabonſo, con el Chronicon de Liberato Abad, no impreſo antes, ni deſcubierto. Madriti apud Franciſcum Nieto 1669 in folio: ſed nollem virum doctum ſic de otio ſuo ac de credulitate aliorum ludere.

Inſtruccion Hiſtorica Apologetica para Religioſos, Eccleſiaſticos, y Seglares. Matriti 1675. folio. Reſponſionem continet ad ſcripta varia adverſus eum formata.

Soledad Laureada por S. Benito y ſus hijos en las Igleſias de Eſpaña: duobus tomis. Matriti 1675. folio.

Vidas de S. Benito y S. Iſidro de Madrid. Matriti 1671. in folio.

La Perla de Cataluña, Hiſtoria de N. Señora de Monſerrate. Matriti apud Andream Garſia de la Igleſia 1677. in folio.

D. GREGORIUS DE ARROYO, ET SARMIENTO, canonicus Granatenſis eccleſiæ, profeſſorque in ejus lyceo doctrinæ Scoti, olim in Regio ejuſdem collegio ſodalis, ſcripſit:

Eſpejo para Obiſpos, y Prelados. Granatæ 1676. 4.

F. GREGORIUS BAPTISTA, gente Luſitanus, domo ex oppido Funchal inſulæ Maderæ, Benedictinus monachus in provincia Braſilienſi, ſacræ theologiæ magiſter &

& concionator generalis, ſcripſit Latine:

Annotationum in cap. XIII. Sacroſanctli Evangelii ſecundum Joannem primam partem. Conimbricæ anno 1621. folio. Secundam promiſerat, necnon & tertiam, quas deſideramus.

Vernacule autem:

Completas da vida de Chriſto cantadas a harpa da Cruz per elle miſmo. Oliſipone anno 1624. 4. Vertit in Caſtellæ ſermonem Ferdinandus de Camargo, Auguſtinianus:

Hic ex Benedictinis migravit ad Franciſcanos, ut habeo ex relatione G. Cardoſi.

F. GREGORUS DE BOLIVAR, Placentinus, ordinis S. Franciſci de Obſervantia (verbis utor Lincæi in *Hiſtoria rerum medicarum Novi Orbis* pag. 506.) *annos XXV. integros in America vixit, regnum utrumque Peruanum & Mexicanum, plurimaſque, adhuc incognitas aliis nec deſcriptas, Novi Orbis provincias peragravit, verbo & exemplo infideli illi populo (cujus tres diverſas linguas optime callet) Chriſti Evangelium enuntiando, & ad veram & Catholicam fidem illum inducendo. Cujus rei gratia ad Molucanas quoque inſulas & orientem ipsum penetravit. Hiſtoriam Americani orbis non modo affectam in ſcriniis ſed pene jam confectam habet, qua, Deo volente, propediem fruemur.* Hæc ille. De quo homine atque hac ejus Hiſtoria nihil aliud nobis lectum auditumve niſi quod ejus nomine inſcriptum lego:

Memorial de arbitrios para la reparacion de Eſpaña. Matriti editum 1626. in folio.

F. GREGORIUS BRAVO DE SOTOMAYOR, Benedictinus monachus, elucubravit:

Hiſtoria de la Imagen de Nueſtra Señora de Valvanera. Lucronii anno 1610. 4. typis Joannis Mongaſton.

F. GREGORIUS CANDEL, patria Valentinus, Carmelita, in Scripturis Sacris exercitatiſſimus, edidit opuſculum:

De la Antiguedad de la Fieſta de la Concepcion en la orden del Carmen. Valentiæ anno 1654. in 4. apud Joannem Baptiſtam Marzal.

Siete milagros de Santa Barbara. Ibidem apud Villagraſſa 1666. in 4.

Expoſitionem in canticum Magnificat. Iiſdem typis 1662. Multa reliquit in ſchedis obſervata XXIV. integris codicibus, qui magni habentur.

Obiit Valentiæ V. Januari MDCLXVIII.

D. GREGORIUS DE CASTELBRANCO, Luſitanus, comes Villænovæ, *Genealogica* quædam elucubraſſe dicitur.

GREGORIUS ESCAPLES, vide in MATHEO DE MOYA.

GREGORIUS FERNANDEZ DE VELASCO, Toletanus, cum poetica virtus efflorescere apud nos, barbariemque rudis ac tantum Martialis ævi exuere cœpit, Virgilium poetarum principem confidenter aggreſſus loqui eum fecit vernaculo idiomate puro atque eleganti, ſcribens:

La Eneyda de Virgilio: unaque: *La I. y IV. Egloga.* Compluti anno 1585. in 8.

Convertit etiam in ſermonem noſtrum ex Italico Jacobi Sanazari:

El Parto de la Virgen en octava rima. Toleti 1554. 8. Matriti 1569. 8.

Edilium item Alvari Gomezii Eulalienſis, Crux, ſive de Chriſti Domini nece, inſcriptum. Temperare mihi non poſſum quin Lupi Felicis de Vega *Laurum Apollinis* texentis, eoque poetarum tempora noſtrorum coronantis, elogio celebratum hunc dimittam. Sic ille ſylva prima.

Acudiendo el primero
El Titiro Eſpañol, nuevo Sincero,
Cuya divina muſa Toledana
Dio poder a la lengua Caſtellana,
Gregorio Hernandez, a quien oy le deben
(Aunque otros muchos prueben
A querer igualar ſu ingenio raro)
Virgilio y Sanazaro
Hablar con elegancia, y no con vana
Pompa inutil, la lengua Caſtellana,
Como diciendo en facil melodia:
Ay dulces prendas quando Dios queria.
O en el Parto ſagrado de la Eſtrella,
Que cupo todo el Sol del Cielo en ella,
Con eſtilo mas limpio, mas hermoſo,
Candido y puro que la luz del dia.
Tu ſola conducir, diva Maria,
Puedes mi muſa a puerto de repoſo;
Puedes, y tu querras, y aſi entro cierto
De hallar a tu divino Parto puerto.

D. GREGORIUS GANAVERRO, in Aragonia nobili loco natus, cauſas olim cum defendiſſet in patria, miſſus fuit in Neapolitanam urbem ut Regii patrimonii res curaret cum aliis judicibus (præſidem Cameræ Summariæ munus vocant) unde occaſio ei data eſt ut ſcriberet:

Deciſiones ſupremi Tribunalis Præfecti Prætorii regiæ Cameræ Neapolitanæ, & ſelecta Conſilia. Neapoli apud Ægidium Longum anno 1655. fol.

Obiit Neapoli tempore peſtis ultimæ, aut circiter.

F.

F. GREGORIUS GARZIA, ordinis Prædicatorum ex domo Beacienſis urbis, natus in oppido Cozar Toletanæ diœceſis, in occidentalis Indiæ utraque plaga, quæ ad ſeptemtrionem & quæ ad meridiem eſt, plures annos peregrinatus, indeque reverſus, meditata hæc, ſive affecta, ſecum duxit, quibus res Indicas illuſtraret, ediditque apud nos:

Predicacion del Evangelio en el Nuevo mundo viviendo los Apoſtoles. Beatiæ anno 1625. in 8.

Origen de los Indios del Nuevo Mundo. Valentiæ apud Patricium Mey 1607. 8. Tertium quod promiſerat adhuc latet, nempe:

Monarquia de los Incas del Piru.

GREGORIUS GOMEZ, medicus Toletanus, ſcripſit, non ſine laude ſibi data ab Alexio Vanegas, qui eleganti epigrammate opus commendavit:

De Ratione minuendi ſanguinem in morbo laterali. Toleti apud Joannem de Ayala anno 1539. 4.

GREGORIUS GONZALEZ, domo ex oppido Rincon de Soto Calagurritani territorii, ſcripſit:

Primera Parte de Onofre Cavallero Guiton. MS. in 4. Vidit D. Thomas Tamajus.

F. GREGORIUS HURTADO DE MENDOZA, Luſitanus, ordinis Minorum Obſervantiæ Regularis in provincia Cataloniæ, ſcripſit cum ſacræ Scripturæ interpres eſſet:

Annotationum in Evangelii totius anni, tam Dominicarum, quam Feſtivitatum, primam partem. Barcinone apud Petrum de la Cavalleria 1638. fol.

F. GREGORIUS DE LEON, Franciſcanus:

Chilenſis regni Americæ Chartam Geographicam formavit, elogiumque addidit.

GREGORIUS DE LOBARIÑAS FEIXO, Gallæcus, portionarius eccleſiæ Sancti Creſcentis in Dudenſi diœceſi (Georgio Cardoſo in *Agiologio Luſitano* die IV. Maii, lit. b. parochus audit hujus eccleſiæ) vir antiquitatum cognitione inſtructiſſimus, M.S. reliquit librum:

De los Santos de Galicia: ex quo plura ſe accepiſſe Joannes Tamajus, martyrologus noſter, fatetur VI. Auguſti, pag. 414.

Carta al Arzobiſpo de Braga D. Rodrigo da Cuña, en que trata de los Santos de eſta Igleſia. Meminit hujus epiſtolæ Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XXVI. Aprilis, lit. a. pag. 727. Laudatur quoque ab eodem Cardoſo non ſemel ejuſdem:

Topografia ſacra de Galicia. Neſcio autem an hujus, an alterius illius antea memorati, operis idem Cardoſus meminerit die XXVII. Junii, lit. d. in fine, decadem quintam laudans.

GREGORIUS LOPEZ, cognominatus alicubi DE TOVAR, natus in oppido Eſtremaduræ provinciæ, quod miraculoſæ imaginis Deiparæ Virginis, indidem appellationem accipientis, poſſeſſione famigeratiſſimum eſt, Guadalupe nuncupato. In juris ſtudio apud Salmanticenſes ſic profecit ut in ſummum virum doctrina atque prudentia mox evaſerit; poſt dictum enim Regio nomine jus in aliquo prætorio Hiſpaniæ, ſedit tandem inter Regii Indiarum ſenatus patres una cum Joanne Bernardo Diaz de Lugo, epiſcopo deinde Calagurritano, quem ipſe alicubi ſocium ſibi in hoc munere honorificenter appellat. Vir fuit exactiſſima utriuſque juris cognitione ac prudentia, vereque natus explicandis, & ad ſuam, ſive ſacrorum librorum ſive philoſophicæ diſciplinæ, ſive Canonicarum Imperialiumve ſanctionum originem reducendis Pandectarum noſtrorum legibus, & tanquam alter inter nos Accurſius, meritus eo nomine a viris ſui & noſtri ſæculi doctiſſimis reportare inſignia non vulgaris laudis teſtimonia: ex quibus pauca hæc ſelegimus. Didacus Covarrubias *Practicarum* cap. VIII. *Regium apud Cæſarem conſiliarium, virum equidem, ut in omnibus, quæ utriuſque juris exercitationem attinent, in hiſce legibus* (Partitarum, quibus de mox dicimus) *expurgandis & elimandis diligentiſſimum*; & lib. III. *Variarum* cap. XIX. *diligentiſſimum* ſimiliter *atque eruditiſſimum*, Commentariaque ejuſdem ad Partitas *doctiſſima*: Petrus Plaza in ſua *Epitome Delictorum*: *re & fama ubique inſignem, atque eruditione egregia in albo doctrinæ primariæ poſitum*: Joannes Otalora de *Nobilitate* c. III. *virtute atque juris ſcientia apud nos eximium*: Parladorius lib. I. *Quotid. queſt.* cap. I. *raræ prudentiæ virum, deque jure noſtro benemeritum* jure appellant. Cujus opiniones parem vim cum Gloſſæ Accurſianæ ſententiis inter noſtros habere admonet Hieronymus de Zeballos in præfatione *communium opinionum*. Colophonem addat V. C. D. Joannes de Solorzano lib. II. *de Indiarum Jure* c. I. n. 38. *Gregorius Lopezius, Regius in ſupremo Indiarum ſenatu conſiliarius, & ob eximiam utriuſque juris peritiam & indefeſſum laborem omni ſeculo commendandus, uti clamant aurea & aranea gloſſemata in Partitarum leges, ſine quibus manca profecto Hiſpani fori juriſprudentia*

tia videri posset. Jus igitur nostrum, quod Hispano antiquo verbo *Septem Partitarum*, hoc est partium, a numero audit, a Ferdinando III. Castellæ ac Legionis Rege, cognomento Sancto, excogitatum, & ab Alphonso Sapiente filio, doctissimorum sæculi sui jurisconsultorum opera, in opus perductum recognovit Gregorius noster, codicumque variorum inter se collatione adjutus emendavit, verum sensum faciemque restituit, laborem in eo insumptum viris jurisconsultissimis Regi nostro tunc temporis a consiliis, quod in tam magni momenti re decebat, præcedereque debuit publicationem, approbavit. Nec eo contentus perpetuam explicationem sive glossas addidit, ad quas certatim nostri pragmatici, velut ad cortinam Appollinis, provocare solent. Prodiit opus sic inscriptum:

. *Las siete Partidas del sabio Rey D. Alonso el IX. nuevamente glosadas por el Licenciado Gregorio Lopez del Consejo Real de Indias de su Magestad.* Salmanticæ primum typis Andreæ de Portonariis anno 1555. in folio, tribus tomis. *Repertorium* verò, sive index, quarto ab his diverso continetur volumine. Edidit iterum idem Andreas de Portonariis ibidem anno 1565. Tertioque Dominicus de Portonariis, Andreæ forsan filius, anno 1576.

Natum ex se noster reliquit Didacum Pizarro, quem *de Censibus* nescio quid publicasse ipse refert parens in *glossa Leg. penultima Tit. VIII. Partitæ V.*

Diem obitus nec ipsa monstrat sepulcri inscriptio, quæ Guadalupense monasterium intrantibus in capella S. Annæ, oppidi paroecia, qua majori potest brevitate & modestia de Gregorio refert. Eccillam:

Aqui yace el licenciado Gregorio
Lopez natural deste pueblo.
Rueguen a Dios por el.

GREGORIUS LOPEZ, cujus patria in obscuro est (alii Matritensem existimant, natumque anno MDXLII. alii Lusitanum, ut Georgius Cardosus in *Agiologio* suo XIII. die Martii, pag. 164. qui ortum ait in oppido Linhares Beiræ provinciæ) cum ex Hispania in septemtrionalem Americæ plagam, Mexici nempe regnum, transfretasset, insigni apud eas gentes vixit morum innocentiæ ac sanctitatis fama, præsertim in oppido Sanctæ Fidei prope Mexicum, ubi in nosocomio curandis ægrotis operam diu navavit, silentii & modestiæ observantissimus, de quo dixisse videtur lumen illud Græciæ, Nazianzenus episcopus, *recolendam Dei memoriam sæpius quam respirandum.* Retulit quippe de se ipse ei, cui dissimulare id non debuit, tres integros annos, excepto somni tempore, sic præsentem Deo se exhibuisse ut sine intima sui ipsius resignatione, his verbis Dominicæ orationis contenta *Fiat voluntas tua sicut in cœlo & in terra*, quæ quidem semper agitabat ac volvebat mente (quod stupentes, ac Deo benedicentes audire debemus) nec semel tantum respiraverit. Imo & alteri retulit, non obscure quid sibi contigisset significans, notum sibi esse hominem, qui totis triginta sex annis purum quemdam atque nudum amoris Dei actum sic absque ulla intermissione continuaverat ut neque per unicum temporis momentum interruperit. Scriptum reliquit opus, quamvis ignarus literarum sacrarum, de quo, cum Sanctitatis ejus negotium, quod sollicite promovet nostri Regis pietas, & universa septemtrionalis America cum Indiarum senatu, Apostolicæ sedis judicium absolverit, quid sentiendum sit omnibus compertum erit. Libri nomenclatura & argumentum:

Explicacion del Apocalypsis: cujus prologus sic incipit: *Comun cosa es entre muchas personas de letras, quando se trata del Apocalypsi, decir que no es inteligible* &c. Videndus de hoc opere Ludovicus Alcazar in *Vestigationibus Apocalipsis* pag. 86. Edidit jam hoc tempore Gregorius Argaiz, Benedictinus, addita Vita, Matriti apud Antonium Franciscum de Zafra 1678. 4.

Reliquit item librum medicinæ, in iis regionibus utilissimum, manu exaratum:

De la virtud de las yervas. Item *Chronologia universal*; necnon & *Kalendario Historico* MSS.

Vitam ejus testis oculatus in literas misit Franciscus Losa, parochus cathedralis Mexicanæ ecclesiæ, quem sequuti sunt peculiaribus suis Historiis Alphonsus Remon, Mercenariorum sodalis, & Ludovicus Muñoz, causarum procurator in Matritensi curia, & nescio quid suum addidit Gregorius Argaizius laudatus.

GREGORIUS LOPEZ MADERA, Matritensis, Gregorii filius, quem Catharina Austriaca, Sabaudiæ ducissa, necnon & ipse Philippus genitor, Rex Catholicus, medicum habuit, S. Jacobi militiæ torquatus eques, juris tamen professor in academia Complutensi vespertinum ibi docendi jus Civile munus administravit, unde ad Indico-Hispalensis prætorii judicem eductus, gradatim inde per munera, tum curiæ Granatensis, tum Regii patrimonii senatus fiscalis advocati, atque item Regii judicis criminalium causarum (Alcalde de Casa y Corte vocant) necnon Toletanæ urbis correctoris, ad supremum usque magni Castellæ senatus ordinem anno MDCXIX. merito suo integritatis doctri-

næque pervenit. Civilia namque ſtudia variis artibus, eaque cognitione rerum antiquarum, politicæ rei momentorum, totiuſque hiſtoriæ, tum noſtratis, tum peregrinæ, condiebat quam in monumentis a ſe editis non obſcure manifeſtavit. Ea ſunt:

Animadverſionum Juris liber ſingularis. Auguſtæ Taurinorum 1586. 4. Coloniæque apud Gymnicum 1594. adjunctis Caroli Molinæi *Dolanis Lectionibus.*

Cetera ſermone vernaculo:

Diſcurſos de la certidumbre de las reliquias deſcubiertas en Granada deſde el año MDLXXXVIII. haſta el de MDXCVIII. Granatæ apud Sebaſtianum de Mena anno 1601. folio.

Excelencias de la Monarquia y Reyno de Eſpaña. Philippo IV. etiam tunc Principi, dicatum opus, atque editum Pinciæ an. 1517. in fol. Recognitum inde, novaque acceſſione locupletatum, Matriti apud Ludovicum Sancium anno 1629. folio.

Excelencias de San Juan Bautiſta. Toleti 1617. folio.

Tratado de la Limpia Concepcion de Nueſtra Señora. Matriti 1638. Tributum quoque huic video:

Tratado de la Juſtificacion de los Cenſos.

GREGORIUS LUPAR, ſcripſit, Petri Albæ teſtimonio in *Militia Conceptionis:*

De Conceptione Deiparæ Virginis Mariæ tomos duos. Matriti 1638. 4.

F. GREGORIUS MARTINEZ, Segovienſis, ordinis Prædicatorum, ejuſdem urbis cœnobii alumnus, ſacræ theologiæ magiſter fideique rerum cenſor apud judices Sancti Officii Pincianos & Conchenſes, cum in patria, tum in Pinciana domo literis theologicis imbuit ſodales, Conchenſem idem & Medinenſem rexit, vir doctrina præſtans & ingenii acumine. Edidit, dum ſtudiis Valliſoleti præeſſet:

Commentariorum ſuper Primam Secundæ D. Thomæ, Volumen primum: ſcilicet *uſque ad Quæſt. XXI.* Pinciæ apud Franciſcum Fernandez de Cordoba 1617. folio.

Eorumdem ſuper Primam Secundæ Tomum ſecundum uſque ad Quæſt. LXXXIX. Toleti apud Didacum Rodriguez 1622. folio.

Commentariorum eorumdem tomum tertium: qui, ad *Quæſtionem* pertingens CXIV. a morte auctoris, Pinciæ editus fuit, curantibus cœnobii Segovienſis ſodalibus 1637. folio.

Deceſſerat namque Gregorius in ea ipſa urbe Pincia, dum editionem urget, idibus Maii ejuſdem anni MDCXXXVII. ætatis ſuæ LXII.

GREGORIUS MARTINEZ CAMINHA, Luſitanus, juriſconſultus, edidit:

Practica de Tribunaes e Eſcrivaõs. Conimbricæ 1578.

F. GREGORIUS NUÑEZ CORONEL, Luſitanus, parentibus editus Ulißipone natis, familiæ adhæſit eremitarum S. Auguſtini. Hunc ſacræ theologiæ doctorem, Sabaudiæ duci a concionibus, atque item Pauli V. Summi Pontificis theologum, recuſatis circa annum MDCVII. Caſtellanenſi & Hortenſi epiſcopatibus, doctrinæque fama percelebrem monumenta ordinis Auguſtiniani chronographica teſtantur. Edidit:

De vera Chriſti Eccleſia. Romæ apud Jacobum Lunam 1594. in 4.

De optimo Reipublicæ Statu: duobus tomis. Ibidem 1597. in 4. Accedit:

De Sacris Apoſtolicis Traditionibus lib. unus. Inter illos fuit Gregorius ob eximiæ doctrinæ meritum, quibus Clemens VIII. dijudicandam inter Jeſuitas & Dominicanos de auxiliis divinæ gratiæ controverſiam commiſit.

GREGORIUS DE LA PEÑUELA MENDEZ, Granatenſis, ſcripſit:

Elogios a Maria Santiſima, que conſagra devotamente Granada a la limpieza pura de ſu Concepcion. Granatæ 1651. in 4.

F. GREGORIUS DE QUINTANILLA ..... Benedictinus, magiſter theologus, & linguarum orientalium profeſſor primarius Salmantinus, monaſterii SS. Facundi & Primitivi MM. vulgo Sahagun dicti, ſemel atque iterum abbas, edidit:

De Tabernaculo Fœderis. Salmanticæ apud Lucam Perez 1674. Cumque pararet in Sacra Biblia, e vivis abiit in eadem Salmantica urbe Januario menſe MDCLXXV.

GREGORIUS DE LOS RIOS, presbyter, de cultu hortorum primus inter nos, quod ſciam, vernacule commentatus eſt, edito libro hujus nuncupationis:

Agricultura de Jardines, que trata de la manera como ſe han de criar, gobernar y conſervar las plantas &c. Conjectus eſt cum aliis ejuſdem argumenti in editionem Matritenſem variorum *de Agricultura* ſcriptorum anno 1620. in folio.

F. GREGORIUS RUIZ, Pincianus, Seraphici ordinis in provincia Conceptionis Obſervantiæ Regularis, edidit:

Commentaria in lib. IV. Sententiarum. Pinciæ 1613. & 1643.

F.

F. GREGORIUS DE SALAMANCA, ordinis S. Franciſci, ſcripſit:

Compendio de la Regla de S. Franciſco. Circa annum 1665.

F. GREGORIUS SANCHEZ, Franciſcanus, ſacræ theologiæ profeſſor in Complutenſi cœnobio S. Mariæ de Jeſu, patribus qui religionem tuentur a cenſuris, edidit poſt bullam ultimo emanatam ab Alexandro Papa VII. tractatum:

De Statu Myſterii Immaculatæ Conceptionis. Matriti 1662. in folio.

GREGORIUS SILVESTER, Oliſipone natus anno MDXX. ex Joanne Roderici Zafrenſi ut credimus, doctore medico Regis Portugalliæ, eccleſiæ Granatenſis (ut Lucretiano verbo utar) organicus, ſive organorum pulſator, inter æquales ſui temporis non mediocris exiſtimationis poeta, reliquit ab heredibus edenda:

Obras poeticas. Granatæ 1599. 8. apud Sebaſtianum de Mena. Attamen prius ediderat Oliſipone anno 1592. in 12. Emmanuel de Lyra, una cum præambula epiſtola ſatis docta Petri de Caceres & Eſpinoſa de vita ejus & poetica facultate, lectu digniſſima. Uxorem habuit Joannam de Cazorla & Peralta, Guadixienſem. Obiitque anno MDLXX. Granatæ, jacetque apud Carmelitanos.

D. GREGORIUS DE TAPIA ET SALCEDO, Matritenſis, eques Sancti Jacobi, Gregorii filius, quem Philippus IV. Rex noſter Catholicus, ſibi a ſecretis ſtatus & belli habuit, idemque unus ex ſtratoribus ejuſdem Philippi Regis, atque ordinis ſui fiſcalis procurator, dedit foras:

Memorial de la antiguedad de la ſagrada Orden de Sant-Iago. Matriti apud Alphonſum de Paredes 1650. in 4. In quo libello neſcio quid alienæ manus ſubodorantur ſagacioris naris homines. Magis ſine controverſia hoc auctore natus eſt:

El Tratado de la Gineta. In 4. 1643. Itemque:

Modo de armar Cavalleros en la orden de Sant-Iago. Matriti 1658.

Advertencias para torear. Matriti anno 1651.

El Timbre del Cuervo.

Vida y milagros de la Infanta Doña Sancha Religioſa de la orden de Santiago.

De los Errores que ſe cometen en las Pinturas ſagradas. Matriti 1661.

Vida de Alcibiades: ex Italico Virgilii Malvezzi. Matriti 1668.

Del Timbre que uſa en ſus Armas la Caſa de Sarmiento. Meminit D. Joſephus Pellicerius in *Informatione* hujus nobiliſſimæ familiæ, fol. 35.

Obiit ineunte anno MDCLXXI.

F. GREGORIUS TAVEIRA, Luſitanus, neſcio ad quodnam inſtitutum pertinens, tacet enim Cardoſus, edidit Luſitane:

Eſcada para o Ceo: ſcilicet, ſcalam in cœlum aſcendendi. Oliſipone 1619. in 8.

GREGORIUS DE VALENCIA, domo Medinenſis (quod oppidum illuſtre admodum Veteris Caſtellæ inter alia ejuſdem nominis Medina del Campo vulgo audit) a tenera ætate in Societatem Jeſu apud Salmanticenſes adlectus, in eademque liberalibus diſciplinis bene inſtructus, ad Germaniam deſtinatur, qui ſacram ſcientiam tum ſodalibus e loco ſuperiore dictaret, tum ab impiorum omnis generis ſectariorum, tota regione illa vaſtiſſima debacchantium, inſanis molitionibus propugnaret. Equidem præſtitit utrumque vir ſapientiſſimus, fidelemque populum mire erexit & ſuſtentavit, egregia doctrinæ, eruditionis ac pietatis opera edidit Dilingæ prius, mox Ingolſtadii Bajoariorum in locum Hieronymi Torrenſis ſuffectus. Hinc poſt Germanicam multi temporis peregrinationem Romam advocatus, coram Clemente VIII. P. M. almaque univerſalis eccleſiæ curia in magna vixit apud omnes eximiæ cujuſdam ſapientiæ opinione & fama, donec Neapolim cum ſeſe cauſa valetudinis, quam tot laboribus ſenſim detriverat, contuliſſet, in ea urbe jam ſexagenarius, longiori perpetuoque ævo potiturus, anno hujus ſæculi tertio de vita migravit. Opera Gregorii partim ad Controverſam, partim ad Scholaſticam theologiam hoc ordine referri debent. De controverſiis fidei quamplura opuſcula diverſis temporibus evulgata poſtremo recognovit, certaque methodo atque unico volumine comprehenſa recudi fecit Lugduni apud heredes Rovillii 1591. hac inſcriptione:

De Rebus Fidei hoc tempore controverſis. Scilicet hæc continet, quorum elenchum ſubjecimus:

Analyſis Fidei Catholicæ lib. VIII. *comprehenſa, in quibus ſimul de Eccleſia, de Romano Pontifice, de Scriptura, de Traditionibus, de Conciliis diſputatur.* Prodierat anno 1589.

De Sanctiſſima Trinitate lib. V. *ſive Refutatorius libelli cujuſdam peſtilentis doctrinæ in Polonia editi.* Prodierat anno 1586.

De vera Chriſti majeſtate & præſentia contra Lutheranos Ubiquiſtas lib. V. cum *Epiſtola Franciſci Turriani* de eodem argumento

ad auctorem ſcripta. Olim editum opus anno 1582. Ingolſtadii apud Sartorium cum hoc titulo : *Diſputatio contra duarum ſectarum. Ubiquitariæ & Sacramentariæ , pro vera Chriſti præſentia non ubique , neque in cœlo tantum , ſed in cœlo & in ſanctiſſimo Sacramento.* Hæc ibi.

De Rebus controverſis ad materiam Sacramentorum pertinentibus lib. XXIII. ſcilicet:

De Numero & efficacia Sacramentorum novæ Legis lib. II.

De Baptiſmo parvulorum lib. I.

De reali Chriſti præſentia in Sacramento Euchariſtiæ lib. V. contra Calviniſtas. Vulgati olim fuerant 1587.

De eodem argumento lib. III. adverſus reſponſiones duorum Calviniſtarum. Accedit appendix *de Colloquio Monpelgartenſi.* Prodierat anno 1589.

De Legitimo uſu Euchariſtiæ in altera tantum ſpecie lib. I.

De Sacroſancto Miſſæ Sacrificio lib. II. *contra Lutheri , Kemnitii , Herbrandi , & aliorum Sectariorum doctrinam* , quorum prior editus fuerat 1580. poſterior 1581.

De Contritione ex pœnarum timore concepta lib. I.

De Neceſſitate Confeſſionis lib. I.

De Satisfactione lib. I. editus olim anno 1588.

De Ordinis Sacerdotalis & Epiſcopalis diſcrimine lib. I.

De Indiſſolubili vinculo Matrimonii lib. I.

De Idolatria lib. V. *in quibus cultus ſacræ Euchariſtiæ , & Sanctorum , & ſacrarum Imaginum , & Reliquiarum adverſus Sectariorum contumelias defenditur* , editi 1580. & ſequenti.

Seorſim editi ſunt:

Diſputatio de Idolatria contra Sectariorum contumelias , una cum Apologetico adverſus Jacobum Herebrandum Lutheranum. Ingolſtadii in 8. Item:

Confutatio Calumniarum , quas Herebrandus Spongia quadam complexus eſt , & in Apologeticum de Idolatria nuper Ingolſtadii editum leviter & petulanter effudit. Ibidem in 4. Necnon et:

Refutatio Apologiæ Jacobi Herebrandi Lutherani de cauſis cur ſuſceptum de Idolatria certamen deſerere inſtituerit. Ibidem 1581. in 8. Adjungitur in eodem volumine:

De rebus fidei controverſis:

De diverſis aliis materiis controverſis lib. XI. nempe:

De Peccato originali lib. I.

De Officio proprio Chriſti Mediatoris , ac Redemptoris lib. I. ſeorſim editus Ingolſtadii 1580. in 4.

De vera ac falſa differentia veteris & novæ Legis lib. I.

De Gratia , Juſtificatione & Meritis lib. I. editus 1576.

De Prædeſtinatione & reprobatione lib. I. editus 1574.

De Statu & votis Religioſorum hominum lib. I.

De Cœlibatu lib. I.

De Poteſtate Legis humanæ , præſertim Eccleſiaſticæ lib. I.

De Efficacia Excommunicationis Eccleſiaſticæ lib. I.

De Indulgentiis lib. I. editus 1587.

De Purgatorio lib. I. Huc uſque opera in eo volumine contenta. Poſt cujus editionem prodiit ab eodem auctore:

Redargutio inſcitiarum & fraudum , quibus nonnulli falſi Theologi ac Pſeudo-philoſophi Genevenſes ſubſidiarii Antonii Sadaelis, & Fortunatus Grellius Heidelbergenſis eum librum cavillati ſunt , quo præcipuum myſterium doctrinæ Calviniſtarum anno MDLXXXIV. examinatum & convictum eſt. Ingolſtadii 1590. 4.

Supplementum earum fraudum , ſeu mendaciorum , quæ in Redargutione ſuperiore anno edita quibuſdam Calviniſtarum objecta ſunt. Ibidem 1591.

Peccata tria Sadaelis in Apologia ſecundorum ipſius peccatorum. Ibidem 1595. in 4.

Præter hæc Joannes Jacobus Friſius in *Supplemento Epitomes Geſnerianæ Bibliothecæ* tribuit noſtro , prætermiſſam ab Alegambio:

Annotationem brevem in Admonitionem brevem a Smidelino Lutherano nuper pro Jeſuitis contra Calvinianos editam. Ingolſtadii apud Sartorium 1582.

In theologia Scholaſtica edidit:

Commentariorum Theologicorum , & Diſputationum in Summam D. Thomæ Aquinatis tomos IV. qui primum anno 1591. & alias ſæpius , tandem ex ultima auctoris recognitione Ingolſtadii prodierunt anno 1603. uti ex his quatuor *Brevis Summa* , Coloniæ 8. 1642.

In his Commentariis ita ſtilum temperare dicitur ut ſolidam ac reconditam Sancti Thomæ doctrinam explicet , nimias & ſpinoſas ſubtilitates circumcidat , ut & Catholicos illarum nationum ſeptemtrionalium magis alliciat hac veluti illecebra ad Angelicum præceptorem legendum , & hæreticos ab ejuſdem doctrina abhorrentes ac præfractos , ſi fieri poteſt , emolliat , quod ait *Bibliothecæ Societatis* auctor. Finiam verbo tantum addito ad multa clariſſimorum hominum elogia , etiam a Pontifice ipſo Clemente VIII. appellationem *Doctoris Doctorum* admeruiſſe

Gre-

Gregorium, uti refert Adamus Contzen lib. v. *Politicæ*, cap. 1.

GUILIELMUS.

GUILIELMUS CASSADOR, Catalanus, Barcinonenſis, utriuſque Signaturæ ut vocant referendarius, ac ſacræ Romanæ Rotæ ab anno fere MDXI. quo ſcilicet a Petro Martyre Anglerienſi lib. XXIV. epiſt. CCCCLI. a munere iſto compellatur, ad MDXXIII. auditor: quem *abſoluta juris peritia longe illuſtrem* Martinus Navarrus doctor appellat ad cap. *Acceptam*, *De Reſtitutione Spoliatorum*, in *reſolutione oppoſitionis* IX. num. 35. atque item *diligentiſſimum & curioſum* Ludovicus Gomezius in prooemio ad *Reg. Canc.* §. *Conſidera*: & in *Reg. De Idiomate* quæſtione V. in principio. Venit hic legatus Julii Papæ II. ad Ferdinandum Regem Catholicum, atque item ad Portugalliæ Regem poſtulaturus ab eis contra Gallos auxilia, quæ ditionem Pontificiam per eos dies magna vi urgebant: rem narrat in ſuperius laudata epiſtola Petrus Martyr. Epiſcopus tandem Algerenſis in Sardinia inſula publicavit, ſive publicandas reliquit:

Deciſiones aureas, quotidianas materias, præſertim beneficiales, & praxim ac ſtilum Curiæ Romanæ concernentes. Pariſiis apud Paſchaſium le Tellier 1545. in 8.

Epitomen quoque *de Reſtitutione in integrum*: quam inter alios hujus argumenti enarratores Antonius Harray typographus Lugdunenſis edidit anno 1586.

Super XIV. Regulas Cancellariæ: teſte *Mandoſio* in principio ſuorum in eaſdem *Regulas Commentariorum.*

F. GUILIELMUS DE SANCTA MARIA, alias NORONHA, comitis de Linares ex Regia Luſitaniæ & Caſtellæ progenie filius natu major, qui poſſeſſionem ampliſſimæ in Portugallia domus ſive familiæ præ religioſa eremitarum S. Auguſtini paupertate contempſit, vicarius apud ſuos generalis, præfectuſque provincialis, edidit:

Expoſitiones in VIII. libros Phyſicorum, una cum *Simonis de Viſitatione in libros Meteororum, & de Cœlo Commentariis.* Urſellis prodierunt anno 1604.

F. GUILIELMUS DE PASSIONE, Luſitanus, Bracharæ ortus, Ciſtercienſis in monaſterio Alcobacienſi monachus & abbas, eximiæ vir pietatis, cujus nomine laudat non mediocriter eum Cardoſus in *Agiologio* XXI. Maii, lit. d. Circa annum MDLXXII. ſcribebat:

Chronicon ſuæ *domus Alcobacienſis*: unde plurimum illuſtrari potuit totius Portugalliæ hiſtoria. Hujus meminit Angelus Manrique *Annalium Ciſtercienſium* tomo ſecundo ad annum MCXLVII. cap. XVII. Scripſit etiam:

De Fundationibus Cœnobiorum regni Luſitaniæ: cujus operis & ipſe memor eſt Manrique ad annum MDLXXI. cap. VIII. num. II.

Præter hæc ſcripſit:

Laberinto Eſpiritual: docte ac pie admodum, hoc eſt, de ſanctis Angelis tractatum: qui MS. aſſervatur in cœnobio Alcobacienſi, eodem teſte Cardoſo.

GUILIELMUS TOQUEL, typographus Salmantinus (Hiſpanuſne an peregrinus?) Hiſpane ſcripſit:

Suma de la Ortografia Caſtellana. Salmanticæ 1593. in 8.

GUILLENUS, ſeu GISLENUS.

D. GUILLENUS (vernacula forma GUILLEN) DE AVILA, canonicus Palentinus, nuncupavit D. Petro de Velaſco comiti de Haro:

Los Quatro libros de Julio Frontino, de los exemplos, conſejos, y aviſos de la guerra.

D. GUILLENUS DE CASTRO, Valentinus, gente an loco natali? comœdiarum poeta inter æquales (floruit autem eo tempore quo theatris ſuus vigere cœpit honos) nemini ſecundus, ſi demas tamen phœnicem hujus artis Lupum Vegam, a quo tamen in *Lauru Apollinis* pro merito celebratur. Prodierunt vero:

Las Comedias de D. Guillen de Caſtro: duabus partibus ſeu tomis 1625. in 4. imo & 1621. Valentiæ apud Philippum Mey in 4.

D. GUILLENUS RAMON DE MONCADA, marchio Aytonæ, Franciſci marchionis filius, eques ordinis Calatravæ, in bello adverſus Catalanos copiarum olim ſummus præfectus, Gallæciæ item prorex, vir magnitudine animi & vitæ ſanctimonia flos & ſpeculum nobilitatis noſtræ aulicæ. Philippo Regi IV. a cubiculo fuit, dein ſereniſſimæ Reginæ hipparchum exercuit, inde in archioeconomum, ſive magnum Regiæ domus magiſtrum promotus. Quo munere, ſuffragioque ſimul inter VI. viros, qui a prudentiſſima Regina gubernatrice de publicæ rei momentis ex Regiis Philippi IV. glorioſæ memoriæ tabulis conſuluntur, ſummo omnium ordinum plauſu & acclamatione functus fuit uſque ad obitus diem. Dum parabat editioni majus quoddam opus bellicæ artis, edidit:

Diſcurſo militar. Proponenſe algunos in-

con-

convenientes de la milicia deſtos tiempos, y ſu reparo : ad Regem ipſum Catholicum Philippum IV. Valentiæ, & Mediolani 1654. in 4. Sub alieno autem nomine Joſephi Hieronymi de Beranui, ſibi a ſacris:

De la Oracion : tribus partibus. Matriti 1655. in 8. Miles etenim in utraque militia gnarus atque ſtrenuus erat dum viveret.

Obiit autem ingenti omnium dolore XVII. Martii MDCLXX. in flore ipſo ætatis: cujus in me benevolentiæ perſpectiſſimæ, pariter atque meæ erga eum ſummæ obſervantiæ, monumentum æternum, ſi tantum ſperare datur, manere hic & perennare velim. Apponere hic lubet venerabilis congregationis Matritenſis, quam Scholam Chriſti vocant, ad ejuſdem nomenclaturæ aliam quæ Romæ ex Hiſpanis fundata eſt, de obitu marchionis epiſtolam, ex qua veluti ex digito Coloſſum agnoſcas:

Damos aviſo a vueſas Caridades como ha ſido nueſtro Señor ſervido de llamar a eterno deſcanſo a nueſtro hermano el marques de Aytona, con extraordinario ſentimiento por haber concurrido en él particulares circunſtancias. Su vida exemplo de virtud, muy puntual en el cumplimiento de nueſtras conſtituciones, ſin que le eſtorbaſen tantas y tan relevantes ocupaciones del mayor peſo de eſta monarquia, ademas de otras muchas obras de caridad en que ſe ocupaba, ſiendo en todas el primero, que parecia impoſible pudieſe tener tiempo para ellas: un puro dechado de la humildad. Diganlo los pobres mas llagados y aſqueroſos del hoſpital General, a quienes ſervia la comida de rodillas con entrañable amor, demas de los regalos que mandaba ſe repartieſen por mano de nueſtros hermanos en todas las ſalas: mueſtras de ſu rara liberalidad y piedad. Continuó eſte exercicio en el hoſpital haſta que ſu Mageſtad la Reyna Nueſtra Señora le mandó lo dexaſe por el peligro y daño que ſe le podia ſeguir al Rey Nueſtro Señor, como quien tan de cerca y amenudo le comunicaba, prohibicion que le cauſó notable ſentimiento. Fue de los primeros hermanos de eſta Eſcuela, y deſde aqui el autor y fundador de caſi todas las que ſe han fundado en Eſpaña, procurando vencer las dificultades ſi en algunas ſe ofrecian; y finalmente le debemos en ſus exercicios mucha enſeñanza y buen exemplo. Y aunque nos ha dexado con eſperanzas que goza de ſu Divina Mageſtad, por ſi tuvieſe algo que ſatisfacer ſuplicamos a vueſas Caridades le ayuden con ſus fervoroſas oraciones, que lo miſmo hemos hecho con los aviſos tenidos de eſa ſanta Eſcuela, y lo haremos ſiempre. El Señor guarde a vueſas Caridades en ſu amor y gracia. Madrid y Abril 8. de 1670. = Indigno Obediencia de eſta ſanta Eſcuela. Fr. Juan Fernandez de Eſpinoſa. = Juan Bautiſta Galiano, Secretario. = Venerable y ſanta Eſcuela de Roma.

GUILLENUS RAYMUNDUS DE MONCADA, nobilis ut credimus Catalanus, & uti ſe appellat artium doctor, fecit:

De Imaginibus Cœleſtibus Ali Ebn Alhaten traductionem. Incipit: *Etſi negotiis reverendiſſimi domini mei cardinalis Melphitenſis ſim quotidie occupatus, quæ me totum ſibi (tanta eſt illi ſciendi cupiditas) vindicarunt, tamen ſiquid ſucceſſivi temporis fuit, ut interrogationi tuæ ſatisfacerem, impendi, illuſtriſſime princeps* : ad Fredericum ducem Urbini, S. R. E. vexilliferum, loquitur. Cardinalis autem hic, cui præſtabat operas, familiaris forte..... utitur auctor hoc diſticho ad commendandum opus:

Donec erit Cœlum, Lunæ Phœbique labores
Quot ſint & quales hoc breve pandit opus.

Extat MS. in codice bibliothecæ Urbinatenſis, quæ jam in Vaticana eſt codice 514. Ibidem eſt aliud opuſculum quod incipit: *Petiiſti a me, illuſtriſſime Princeps, ut Alcoranum Mahometi de Arabico in Latinum ſermonem traducerem* &c. Meminit inde ejuſdem domini ſui cardinalis Melphitenſis, *qui*, ait, *hortatus fuit & ſibi juſſit hoc faceret. Quod petiiſti igitur*, inſit, *de Arabico in Latinum ſermonem verti, deinde in Hebraicum, & poſtea in Chaldæum & Syrum.* Sequitur titulus: *Traductio Surat Alhagi Mohameti.*

GUIOMAR.

GUIOMAR DE JESU, Luſitana, edidit:

Conſolaçaõ de noſſo deſterro. Quod opus editum, jubente Henrico Portugalliæ Rege, ſcribit Cardoſus in *Agiologio* die XV. Aprilis pag. 582. Hæc eſt ut credimus. *A Vida de Chriſto*, quam alii ei tribuunt.

GUIOMAR DA VILHENA, Luſitana, comitiſſa de Videgueira, ſcripſiſſe dicitur:

Devocoẽs com a Santiſima Virgem. Cardoſus.

GUNDISALVUS.

F. GUNDISALVUS, Franciſcanus, nullo alio notus cognomine, multa collegit monumenta ordinis ſui, & ſimul edidit uno libro, quem ſic inſcripſit:

Speculum Fratrum Minorum. Hiſpali 1531. Waddingus in *Bibliotheca Franciſcana.*

GUNDISALVUS DE AYORA, Cordubenſis, poſt facta ſtipendia plura militaria in Galliis Germaniaque & Italia, rediit in pa-

patriam bellicæ artis, quæ apud eas gentes increbuerat, necdum ad nos pervenerat, ordinate aciem movendi, atque ea pugnandi admodum gnarus, quam vere invexit nobis primus, Catholicorum Regum nutu & auſpiciis, cujus rei ſpecimen coram iis feciſſe dicitur Medinæ Campi, ſummeque omnibus placuiſſe. Aſſumptus fuit & ipſe a Ferdinando in cuſtodiæ Regiæ, quam illius ſuaſu, morem aliorum Regum laudantis, corpori admoverat, ſive centuriæ Prætorianæ primum præfectum. Qui, cum Philippi Belgarum Principis in Hiſpaniæ regnum propter Joannam uxorem ſuccedentis, cum ad nos veniſſet, partes ſequutus eſſet, Ferdinandum deinde parum propitium habuit, nec obtinere potuit ut præfecturæ illud munus apud eum gubernando Caroli nepotis vice regno nove admotum reſumeret. Ivit ergo honore hoc fere exutus in Africam primæ expeditionis Mazalquiviranæ, atque ſecundæ Oranicæ, Franciſci Ximenii Toletani præſulis ductu & auſpiciis confectarum, ſocius, militumque tribunus. Sed cum literis non minus quam armis excelleret, Catholici ejuſdem Regis Eliſabethæque Reginæ chronographus allegi promeruit. Hæc de viro, ea ætate celebri, annotaverunt Alphonſus Madridius, Alcorenſis archidiaconus, in *Hiſtoria urbis Palentinæ*, ex qua Gundiſalvus noſter uxorem duxit, manuſcripta: Gundiſalvus Fernandez de Oviedo in *Tractatu*, etiam manuſcripto, *De la Caſa Real*, ſecunda parte, tit. *Del Capitan de la Guardia*: Alvarus Gomezius *De rebus geſtis Franciſci Ximenii* lib. IV. Lucius Marinæus Siculus in epiſt. quadam lib. XIII. gratulatoria de chronographi munere ei collato: Petrus Martyr Anglarienſis *Epiſtol.* lib. XXII. epiſt. CCCC. ubi eum vocat *non minus armis quam literis clarum*, qui & in epiſt. DCLII. lib. XXX. *lingua diſertum* appellat ex occaſione habitæ ab eo Pinciæ ad populum tumultuantem anno MDXX. de concordiæ bono concionis: aliique recentiores. Scripſit, de qua plures referunt:

Hiſtoria de la Reyna Catholica Doña Iſabel, MS. Nam & Lucius Marinæus Siculus, initio lib. XX. *De Rebus Hiſpaniæ*, memoraturus res in bello Granatenſi geſtas: *Meminerunt*, ait, *præterea belli Granatenſis protonotarius Petrus Martyr, Gonſalus Ayora Cordubenſis, Regius hiſtoricus, Alphonſus Palentinus, & Triſtanus Silvius.* Item Stephanus Garibay lib. XVIII. cap. 1. de hiſtoricis Catholicorum Regum Ferdinandi & Eliſabethæ referens: *Tambien fue buen coroniſta*, inquit, *Gonzalo de Ayora, no ſolo en Latin mas aun en Romance.* Item:

Relacion de la Conquiſta de Oran. Quæ quidem forſitan de tribus epiſtolis, coagmentanda erit, quas Fr. Petrus Quintanilla in *Orano* ſuo *Catholico* publicavit pag. 19. Vide *Archivium Complutenſe* (quod editum fuit a collegio S. Ildephonſi, una cum *Vita Cardinalis Ximenii*) pag. 76. Hæc quidem inedita; ſed Latinum quidem prodiit in lucem Gundiſalvi Ayoræ opus, extatque Mediolani excuſum apud Zarotum 1492.

De Natura hominis: quod opus germanus eſt Petri Montii fetus, quem ex Hiſpano in Latinum noſter convertit, ſive *de Dignoſcendis hominibus* libri VI. quos auctor Montius Joanni Regi Hiſpaniarum (Secundo ut ſuſpicamur) dicavit: Hiſpane an Italice loquentes? Interpretationem hanc Ayoræ Mediolani excudit, Eliſabethæ Reginæ Catholicæ nuncupatam, Antonius Zarotus 1493. in folio. Item ſi verum dixit Petrus Alba in *Militia Conceptionis*, columna 498. ejuſdem Petri Montis librum *De Conceptione Immaculata* vertit in Latinum, dedicavitque Oliverio, epiſcopo Sabinenſi, cardinali Neapolitano, incipiens: *Jam diu eſt, præſtantiſſime præſul* &c. extatque in 4. asbque anno & loco impreſſionis, & Mediolani 1492. in folio. Quod etiam opuſculum vertit in linguam Italicam, dicavitque D. Beatrici, Barri ducisſæ, & incipit: *E' ſtata univerſale ſententia*: extareque ait hanc verſionem cum antecedenti in bibliotheca Complutenſi. Sed hic liber idem eſt cum altero *De Natura hominis*, ubi de Conceptionis hoc myſterio agit. Scio & ſcripſiſſe, qui MS. adhuc per manus it:

Epilogo de algunas coſas dignas de memoria de la ciudad de Avila; imo editum affirmat D. Thomas Tamajus cum hoc titulo: *Muchas Hiſtorias dignas de ſer ſabidas, que eſtaban ocultas, pertenecientes a Avila.* Salmanticæ apud Lanrentium de Leon 1519. in 4.

GUNDISALVUS DE ANDIA, ſive GONZALEZ DE ANDIA (niſi cognomen totum id nomini Gundiſalvo adjunctum) ſcripſiſſe dicitur, atque edidiſſe:

Deſcripcion de las Caſas ſolares de Eſpaña. Matriti 1620. in folio.

GUNDISALVUS ANES (Joannes intelligo) BANDARRA, Luſitanus, patria ex oppido Trancoſo, anno ſuperioris ſæculi ſexto ſuper quadrageſimo ſcripſit ad archiepiſcopum Bracharenſem:

Carmina quædam vulgaris linguæ, quæ hoc principium habent:

Illuſtriſſimo Señor,
De virtudes muy perfeito,
Vos debeis ſer eleito
De todos legislador &c.

In

In quibus, futurarum rerum quaſi præſagio, eventus omnes regni ejus ab eo uſque ad noſtra tempora Luſitani deprehendere ſe etiam ſerio loquentes ajunt.

Obiiſſe diem ſuum dicitur anno MDL.

D. GUNDISALVUS ARGOTE DE MOLINA, Bæticus, Beacienſis, hiſtoriæ antiquæ totius Hiſpanæ inter paucos gnarus, maxime delectatus fuit, ornavitque eximiis lucubrationibus eam partem, quæ texendis nobilium familiarum ſucceſſionibus, longaque ſæculorum ſerie remotis originibus conquirendis, non ſine magno in poſteros fructu, beneque ab iis & omnibus aliis hujus ſtudii amatoribus merendi uſura, præcipue impenditur. Quod quidem ei tam proſpere ac laudabiliter ceſſit, ut fere quidquid eo auctore in rebus ſic longe a noſtra ætate ac memoria diſſitis affirmatur non alia egeat commendatione. Vixit Hiſpali majorem ætatis partem, decurio ejus urbis, Provincialiſque de la Hermandad: ſic proprio & municipali verbo appellant præfecturam militum, qui prædones, viarumque obſeſſores perſequuntur. In bello Granatenſi, quod adverſus Maurorum reliquias geſtum fuit anno MDLXVIII. Bæticarum copiarum vexillarius (Alferez mayor nos dicimus) virtutis bellicæ non minus quam alias artium pacis documenta dedit. Uxorem cum duxiſſet Hiſpali Conſtantiam de Herrera & Roxas, Auguſtini Lanzarotæ inſulæ unius ex Fortunatis marchionis heredem tunc temporis unicam, marchionatus eo titulo appellari cœpit. Quo deinde ac ſucceſſionis ſpe cecidit, maſcula prole ſocero nata, contentus, gentilitio forſan, domini Turris de Gil de Olid cognomento. Deceſſit tandem anguſta re, ac non bene ſana mente, liberis orbus, impreſſa dumtaxat libris ſui memoria, præcipueque ei, qui famam fert ante alios:

Hiſtoria de la Nobleza de Andaluzia. Hiſpali anno 1588. in fol. apud Ferdinandum Diaz. Parabat hujus operis tres partes: ſiquidem tertiam, quæ familias urbis Hiſpalenſis complectebatur, quæ in ſuburbicaria diviſione tempore Alphonſi Regis Sapientis inter expugnatores facta nominantur, apud ſe habuit Petrus Salazar de Mendoza, qui Olivarienſi comiti tamquam theſaurum quoddam obtuliſſe eam refertur. Habuit inde excellentiſſimus comes Villumbroſæ, Caſtellæ ſenatus præſes, quæ ſic inſcripta eſt: *Repartimiento de Sevilla por el Rey D. Alonſo el Sabio en la era de* 1291. *con los elogios, armas, inſignias y diviſas de las Reynas, Infantes, Condes, Ricoshombres, Cavalleros, Eſcuderos y Hidalgos, contenidos en él por Gonzalo Argote de Molina año* 1588. Manet nunc penes excellentiſſimam comitiſſam ejus conjugem, quæ virili animo femina ſtudiis & libraria ſupellectile delectatur. Aliud exemplar dicti libri, *Repartimiento* dicti, cum notis ejuſdem Gundiſalvi & Ambroſii Moralis habet Hiſpali D. Didacus Ortiz de Zuñiga, *Hiſpalenſium Annalium* auctor. Secunda forte Cordubenſibus addicta erat, ut & prima, quæ ſola in lucem prodiit, Beacienſibus, Ubetenſibus & Giennenſibus. Diverſum videtur ab hoc opus:

Hiſtoria de las Ciudades de Baeza y Ubeda: quam Joannes Perez de Moya libello *de Fœminis illuſtribus* ſemel atque iterum laudat, res inde referens, quæ in *Nobilitatis Hiſtoria* deſiderantur.

Publicavit primus diſſertum libellum:

El Conde Lucanor indigitatum ab auctore, qui fuit D. Joannes Emmanuel, Emmanuelis filius, Ferdinandi Caſtellæ Regis Sancti nepos. Adjunxit huic doctæ fabulæ Gundiſalvus noſter: *La vida del Infante D. Juan Manuel: el principio y ſucceſion de la Caſa de los Manueles*: itemque: *un Diſcurſo de la Poeſia Caſtellana contenida en eſte libro.* Hiſpali anno 1575. 4. apud Henricum Diaz. Editio autem altera 1642. *Additiones* quaſdam continet, quæ auctoris non ſunt, notante id D. Joſepho Pellizerio *en el Memorial de la calidad y ſervicios de D. Fernando de los Rios* fol. 33. num. 7. Necnon et:

Hiſtoria del Gran Tamorlan; Itinerario y enarracion de la embaxada que Ruy Gonzalez de Clavijo le hizo por mandado del Rey Don Henrique III. de Caſtilla. Hiſpali apud Andream Peſcioni 1582. folio.

El Libro de la Monteria, que mandó eſcribir el muy alto y muy poderoſo Rey D. Alonſo de Caſtilla y de Leon ultimo de eſte nombre: ad Philippum III. Regem Catholicum. Hiſpali typis Andreæ Peſcioni 1582. folio. Cui addidit, mantiſſæ loco, *un Diſcurſo ſobre el Libro de la monteria*, de hodierno ſcilicet ejus uſu, Regiorumque miniſtrorum munere qui hoc negotium expediunt. Manu exaratus circumfertur:

Un tratado de la Caſa de Argote: quem laudat idem D. Joſephus Pellizer in laudato *Memoriali de D. Fernando de los Rios*, fol. 37. num. 10.

Laudabat olim noſtrum Ambroſius de Morales, cujus verba, quippe laudari maxime decet a laudato viro, ſubjicere non gravabor ex libello vulgari *de las Antiguedades de Eſpaña*, cap. XXXI. fol. 120. *Gonzalo de Argote y de Molina, mancebo principal en Sevilla, y Alferez general de la milicia de Andalucia, a quien yo mucho amo por lo mucho que él me ama, y porque ſu inſigne y nobiliſimo ingenio, y ſu gran virtud lo merecen &c.*

D.

D. Joſephus Pellizer, archichronographus Regius, in tractatu *Por la Juſtificacion de la Grandeza de primera claſe del Conde de Miranda*, §. XVII. num. 6. inſigni elogio donatum eum dimittit.

F. GUNDISALVUS DE ARREDONDO ET ALVARADO, monachus Benedictinus, abbaſque S. Petri de Arlanza, ultimus eorum qui perpetui fuere cum regimen intra triennii limites concluſum, Regum Catholicorum chronographus, circa annum MD. ſcripſit:

Hiſtoria del Conde Fernan Gonzalez, hactenus ineditam: quæ a magnis viris magni habetur, ſingulariaque Hiſpanæ nobilitatis monumenta conſervat, uti Thomas Tamajus ait in *Notis ad Luitprandum*, æra DCCCCXXI. Laudant & hoc opus Prudentius Sandovalius in *Hiſtoria* hujus comitis, Athanaſius Lobera in *Hiſtoria Legionenſis urbis* cap. VII. Gutherius de Trexo in prologo *Paradiſi Pauli deliciarum*, ubi de Gironiorum Ureniæ comitum origine, & alii paſſim: MS. extat in bibliotheca quæ fuit comitis de Villaumbroſa & in Regia Eſcorialenſi.

Caſtillo inexpugnable de la Fe. Burgis apud Joannem Juntam anno 1528. & 1564. in 8. de origine Turcarum ſcilicet, gerendoque adverſus eos bello.

F. GUNDISALVUS DE ARRIAGA, Burgenſis, ex ordine fratrum Prædicatorum, Sancti Officii judicibus a cenſura theologica, domum hoſpitalem in curia Regia ſuſcipiendis familiæ iſtius ſodalibus deputatam (Deiparæ Virginis de Paſſione vocant) deinde S. Thomæ collegium Matritenſe, rector adminiſtravit, ſcripſitque:

Santo Thomas de Aquino Doctor Angelico de la Igleſia en vida y doctrina predicado; Tomo I. que contiene la vida del Santo Doctor, diſcurſos predicables. Matriti apud Mariam Quiñones anno 1648. Prodiit quoque ibidem & poſterior tomus 1651. folio. Inedita reliquit:

Super Tertiam S. Thomæ partem volumen unum. Item *Sermones*, & nonnulla hiſtorica, de quo certiores facti ſumus ab ipſa Burgenſi domo per relationem in Urbem deſtinatam.

Denatus eſt anno MDCLVII.

GUNDISALVUS BARREDA, medicus ut videtur, ſcripſit:

De Vini facultatibus reſponſiones ad Antonium Fumanellum Veronenſem: quarum meminit inter Fumanelli opera Joannes Antonius vander Linden *De Scriptis medicis.*

GUNDISALVUS DE LAS CASAS (in-

colatu an origine?) Mexicanus, qui ſe dominum provinciæ & gentis de Zanguitan in Mixteca Novæ Hiſpaniæ appellat, edidit:

Arte para criar ſeda en Nueva Eſpaña. Granatæ apud Renum Rabut anno 1581. 8. Simulque cum Herreræ & aliorum de *Agricultura.* Matriti 1620. folio.

Manu exaratum quoque ejuſdem vidimus:

Defenſa de conquiſtas y conquiſtadores de las Indias Occidentales, y como ſe han de haber en los deſcubrimientos, y converſion de los naturales &c. Gomezio de Santillan Regi a conſiliis nuncupatum. Item:

Tratado de la Guerra de los Chichimecos.

GUNDISALVUS DE LA CAVALLERIA, Aragonenſis, vertit olim Marci Tullii Ciceronis libros:

De los Oficios y de la Amiſtad: quos manu exaratos vidimus apud D. Joſephum de Bernuy & Mendoza, noſtrum ex ſorore nepotem, Alcalitanum mariſchalem. Nuncupatio libri utriuſque ſic habet: *A los muy honorables e de gra circunſpeccion los Jurados, Capitol, e Conſejo de la Ciudad de Zaragoza cient perſonas conſtituientes Conſejo, e ordenadas para conſejar: aquel Gonzalo de la Cavalleria el menor de aquel Colegio con toda humildad, integra obligacion de ſi miſmo, la qual es en ſi minima, es empero la mayor que puede.* Quæ quidem ſermonis forma quidquam ſapit majoris antiquitatis, quam ut in hunc album ſeſquiſæculi ultimi ſcriptorum referri debuerit.

GUNDISALVUS DE LA CERDA, Alcantarenſis ordinis ſacerdos, Philippo II. Regi a ſacris, non quidem eques, & a ſecretis, ut habet Carolus Viſchius *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor, ſcripſit:

Commentaria in Epiſt. D. Pauli ad Romanos. Ulisipone apud Antonium Riberum 1583. folio. Et 1591. folio. Luſitanum credit Cardoſus.

F. GUNDISALVUS DE CERVANTES, Hiſpalenſis, ex ordine eremitarum S. Auguſtini, ſacrarum literarum in patria urbe trium linguarum multiplici eruditione clarus apud ſuos profeſſor, edidit:

In Librum Sapientiæ Commentarios & Theorias. Hiſpali 1614. in folio. Vulgari quoque ſermone:

Parecer de San Auguſtin en favor de la Concepcion puriſima de Nueſtra Señora en doze inſignes lugares con reſpueſta a otros doze al parecer encontrados. Hiſpali 1618. 4.

Ex Societate Jeſu ad Auguſtinianos ſe contulit, hinc etiam dimiſſus anno MDCIX. F. Petro Ramirezio provinciæ præfecto.

D. GUNDISALVUS DE CESPEDES ET MENESES, Matritenſis, dum hiſtoricum ſeriumque maturabat opus varia ſcripſit poeticæ inventionis, nempe:

Poema Tragico del Eſpañol Gerardo, y deſengaños del Amor laſcivo. Ulisipone anno 1625. Matriti 1615. & 1617. & 1654. 4. Profaicum opus.

Hiſtorias Peregrinas, I. Parte con el origen y excelencia de algunas ciudades de Eſpaña. Cæſarauguſtæ 1628. 4.

Varia fortuna del Soldado Pindaro. Ulisipone 1626. in 4. Matritique apud Melchiorem Sanchez 1661. 8. Quibus hiſtorica hæc ſuccedere fecit:

Hiſtoria de D. Felipe IV. Rey de las Eſpañas. Ulisipone 1631. folio. Et Barcinone 1634. quæ tamen noſtris hominibus parum arridet.

Hiſtoria Apologetica de los ſuceſos de Aragon el año de MDXCI. y MDXCII. y relaciones fieles de la verdad. Matriti anno 1622. in 4. Cæſarauguſtæ 1624. 4.

Sub nomine etiam Gerardi Hiſpani:

Francia engañada, Francia reſpondida. Calari ut ſonat 1635. 4.

D. GUNDISALVUS DE CORDOVA, ſcripſit:

Hiſtoria de Avila. Salmanticæ 1519. Extare hanc novimus inter libros comitis de Villaumbroſa, marchionis de Montealegre.

GUNDISALVUS CORREA ſive CORREAS, in Salmantina academia Græcæ linguæ, Chaldaicæque & Hebraicæ profeſſor primarius, vir quidem doctus atque eruditus, ſed qui transformandæ in alium uſum vi ac poteſtati literarum, quibus nos jam tot annis utimur, pervicacia quadam ingenii addictus, non ſine aliqua exiſtimationis jactura apud collegas vixit. Rei ſpecimen fecit in eo libro, qui ſic inſcriptus, totuſque pari ortographia editus prodiit:

Ortogniſia Kaſtellana nueva y perfecta; juntamente el Manual de Epikteto, y la Tabla de Kebes Filoſofos Eſtoikos, traducidos de Griego en Kaſtellano Salmanticæ anno 1630. in 8. Edidit quoque:

Grammatica Trilingue de las tres lenguas Caſtellana, Latina y Griega, todas en Romance. Salmanticæ 1627.

Dialogo de Luciano por Gonzalo Correas, hoc eſt, liber ita inſcriptus: fuit in bibliotheca Olivarienſi.

Latine vero:

Commentationem, ſeu declarationem ad illud Geneſeos; Sed fons aſcendebat e terra &c. *ubi etiam de illo D. Matthæi, Veſperè autem Sabbati* &c. Salmanticæ 1622. 4.

Proſtant & Gundiſalvi Correa Iñigo, qui alius eſt a noſtro forſan, de quo non liquet:

Prototypi in Grecam linguam Grammatici Canones. Salmanticæ 1600.

GUNDISALVUS COUTINHO, Luſitanus, ſcripſiſſe refertur Carminum unum, & proſæ poeticæ (De Cavalleris dicunt) alterum libros. Cardoſus. An idem, an alius eſt D. Gundiſalvus Coutinho, cui idem Cardoſus alibi attribuit *Jornada de Maçagaõ.* Oliſipone 1629. editum opus?

D. GUNDISALVUS DOCAMPO, Matritenſis, Clementis VIII. P. M. olim familiaris ſeptennio integro, deinde in eccleſia Hiſpalenſi cum canonicus, tum Nebulæ, ſive mavis antiquam nomenclaturam Elepiæ, archidiaconus, ac D. Petri Caſtrenſis, clariſſimi hujus ſedis antiſtitis, vicarius. Accitanæ eccleſiæ præſul deſignatus, antequam Romæ publicaretur, Limenſem in America Peruani regni metropolim adminiſtrandam ſuſcepit anno DCXXIII. ſupra milleſimum. Scripſit, uti refert Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Limenſis Eccleſiæ:*

Del Govierno del Piru tractatum: capitibus LII. tam eccleſiaſtica quam temporalia complectentem, quem ipſe vidit MS. Itemque:

Una Carta Paſtoral a todos los Curas de almas de ſu Arzobiſpado. Typis editam.

Obiit anno MDCXXVI. Quem Conceptionis Intemeratæ Virginis Deiparæ collegium Hiſpalenſe, quod ſodales togati habitant ſub Jeſuitarum regimine theologiæ operam dantes, auctorem & erectorem agnoſcit.

GUNDISALVUS FERNANDEZ DE OVIEDO, genere Aſtur, natali Matritenſis, cum natus fuiſſet circa an. MCCCCLXXVIII. vix duodecennis in familiam fuit admiſſus Regii juvenis ducis Villæformoſæ anno ejus ſæculi nonageſimo, quo rem Hiſpanam Ferdinandus & Eliſabetha Reges Catholici moderabantur. Nec facile ab aula diſcellit, quippe qui ab eo permanarunt hiſtorica monumenta, ex quibus conſtat fuiſſe a cubiculo tum Joanni, Hiſpaniarum Principi, eorumdem Catholicorum Regum primogenito, quem anno MCCCCXCVII. immatura in ipſo ætatis flore mors abſtulit; deinde Federico Aragonio, Regi Neapolitano. At eo exauctorato, in Hiſpaniam rediens Joannæ, ex-Reginæ ejuſdem regni Ferdinandi Primi relictæ, ac Ferdinandi Regis Catholici ſororis germanæ, a ſupellectilis cuſtodia fuiſſe legitur. Sub Caroli dominatione, anno ſcilicet præteriti ſæculi XXXV. ad Indos transfretavit, præfectum ut ageret urbis & caſtri a S. Do-

mi-

minico in ejuſdem appellationis inſula nuncupati, non niſi poſt decennium ibi gentium tranſactum patriæ reſtituendus. Quo tempore, univerſali rerum Americanarum Hiſtoria cujus mox meminimus adornata, ſeſe dignum præſtitit chronographi munere, quo eum Carolus Imperator atque Hiſpaniarum Rex bene de ſe atque avis Regibus meritum, ſenem tunc temporis ſeptuagenarium, probitate, urbanitate rerumque per tot annos domi ac foris geſtarum notitia & experientia inſtructum in reditu decoravit. Princeps, quod hominem nunc commendat, opus Hiſtoria eſt Indica nuper laudata, quæ quidem ex parte tantum prelo ſubjecta, fuit hunc titulum præferens:

Hiſtoria general de las Indias. Hiſpali apud Joannem Cromberger anno 1535. Salmanticæ anno 1547. in folio. Hanc in L. libros auctor diviſerat, quorum undeviginti priores hic repræſentantur, una cum alio de *Naufragiis* inſcripto; ceteri, quos in alterum aliave volumina conjecturus erat, inediti remanſere. Extare tamen totum opus ſeptem tomis contentum penes excellentiſſimum D. D. Petrum Niño de Guzman, comitem Villæumbroſæ, Caſtellæ ſenatus præſidem, audio, & confirmat liber *Index* jam editus. Porro hæc pars lucem vidit etiam Italice Joannis Baptiſtæ Ramuſii opera, necnon & Gallice, ſaltem priores decem libri, quos quidem popularibus ſuis vulgares dedit Joannes Poleur, Gallus, anno 1555. folio. Pariſiis apud Michaelem Vaſcoſanum. Hujus univerſalis Hiſtoriæ fragmenta ſunt forſan quæ de diverſis rebus Indicis opuſcula inſcribuntur, qualia ſine controverſia ſunt:

La Hiſtoria del Eſtrecho de Magallanes: ſive magni operis liber XX. ſeorſim tamen editus anno 1552. folio.

Navegacion del Rio Marañon: quam a Ramuſio editam habemus Italice volum. III. *Navigationum.*

Dos Tratados del Palo de Guayacan, y del Palo Santo: medicus quidam Hiſpanæ linguæ bene peritus Latinos fecit, qui quidem editi ſunt tomo I. *Scriptorum de morbo Gallico* Venetiis anno..... pag. 308. uti monet vander Linden *De Scriptis Medicis* referens.

Diverſi generis ſequentia ſunt hactenus inedita:

Libro de la Camara Real, y oficios de ſu caſa y ſervicio ordinario: qui liber MS. adſervatur in bibliotheca Regia Laurentina; exempla tamen ejus per manus curioſorum eunt. Hoc opus, juſſu Philippi Hiſpaniarum tunc Principis, & propter Caroli patris abſentiam moderatoris, antequam in Americam ſolveret ex parte confecit, & auxit reverſus.

Las Quinquagenas de los generoſos, y no menos famoſos Reyes, Principes, Duques, Marqueſes, Condes, e Cavalleros, e perſonas notables de Eſpaña: cujus exemplar, ut videtur, antiquis conſcriptum ſuperioris ſæculi characteribus, miniarioque opere diſtinctum, adſervari lego in bibliotheca excellentiſſimi, dum in vivis eſſet, ducis Medinæ-Turrium, idque tribus voluminibus diviſum.

Catalogo Real, o Hiſtoria de Eſpaña: laudat Gundiſalvus Argote de Molina in *Hiſtoria Nobilitatis Bæticæ*, elenchum formans eorum auctorum, quorum ex libris profecit. Vidimus & nos Matriti apud D. Gaſparem Ibañez de Segovia, Acropolitanum marchionem, hoc opus (niſi duo confecerit ejuſdem argumenti) hac tamen inſcriptione notatum: *Memorial de algunas coſas de la Coronica de los Reyes Catolicos D. Fernando y Doña Iſabela, y de la Coronica del Emperador D. Carlos*: cujus initium eſt, ut ſuppetat unde cum Catalogo, ſi venit ad manus, conferre poſſis: *Reynando en Caſtilla el Rey D. Henrique IV.* &c.

Memorial de la vida y acciones del Cardenal D. Franciſco Ximenez de Ciſneros. Extat MS. in collegio S. Ildephonſi Complutenſi, unde profecerunt res geſtas Ximenii, Latino ſtilo ducens Alvarus Gomezius Caſtrius, Hiſpanoque Petrus de Quintanilla, Franciſcanus ſodalis, qui ejus ſignanter meminit in *Archivio* ut vocat *Complutenſi*, ad calcem vitæ ejuſdem Ximenii edito.

Vertit quoque in vernaculam linguam ex Italica Gundiſalvus noſter, neſcio cujus auctoris:

Regla de la Vida eſpiritual y ſecreta Teologia. Prodiit Hiſpali ex officina Dominici de Robertis 1548. 8.

Laudat Gundiſalvum Joannes Vaſæus in *Chronico Hiſpaniæ*, cap. IV.

GUNDISALVUS FERNANDEZ TRANCOSO, Luſitanus, ſcripſit Luſitane: *Primeira, ſegunda, e terceira parte dos contos e Hiſtorias de proveito e exemplo.* Oliſipone 1594. Deindeque 1608. 4.

GUNDISALVUS FUENTES DE ALBORNOZ, Societatis Jeſu presbyter, librum ſcripſit hujus argumenti & inſcriptionis: *Padece el daño quien le hace, de que ſola fue libre la Immaculada Virgen* &c. *Advertimiento en los tres eſtados de la Republica Chriſtiana, Juſticia original, Naturaleza, y Gracia.* Extat M.S. in collegio Societatis Complutenſi, teſte Petro de Alba in *Militia Conceptionis.*

GUNDISALVUS GARZIA DE SANCTA

CTA MARIA, Cæsarauguſtanus civi, teſtimonio Hieronymi Zuritæ lib. III. *Hiſtoriæ Ferdinandi Regis Catholici*, cap. III. & in *Indicum Latinorum Aragoniæ* lib. I. *imprimis juris ſcientia clarus, egregius item ævi ſui juriſconſultus & advocatus.* Ex genere fuit Pauli de Sancta Maria, Burgenſis epiſcopi, & Alfonſi ejus filii, virorum clariſſimorum, id quod ipſe in prologo ad *Anonymi Dialogum Eccleſiæ & Synagogæ*, quem typis edi curavit ut infra dicemus, his verbis profitetur: *Cujus quidem rei domeſtico ipſe cognationis meæ abunde exemplo, reverendus enim pater dominus Paulus de Sancta Maria, Burgenſis epiſcopus, patris mei amitinus, in ſuo illo divino libro quod Scrutinium Scripturarum inſcribitur* &c. Non ergo natum credere eum debemus, ut aliquando ſuſpicabar, ex Gundiſalvo alio Garzia de Sancta Maria, Pauli filio, Alfonſi & Alvari germano fratre, qui Alfonſo Aragoniæ Regi V. valde carus, & poſt legationem ejus in Conſtantienſi concilio obitam eccleſiis Caſtellæ tribus præfuit, in Seguntina demum extinctus, de quo nos ſuo loco egimus; ſed ex ſorore aut fratre patris aut matris Pauli epiſcopi: amitini quippe, juxta Nonnium & juriſconſultos, ii vocantur inter ſe qui ex fratribus mari & femina nati ſunt. Edidit:

Foros Aragoniæ Regni abbreviatos, & obſervantias: quæ typis commiſſa ſunt XV. Martii anno 1494. Hiſtoriæ tamen Aragonenſis ſtudioſe obſervatæ nomine cenſeri maxime voluit, ſcripta enim ab eo laudantur ſequentia opera:

La Suceſſion y conquiſtas de los Principes de la caſa Real de Aragon: cujus Zurita meminit laudato capite, & Joannes Mariana lib. XXVII. cap. III. In quo opere primum ſe jactavit hactenus fuiſſe qui in Aragoniæ regnum feminas ſuccedere comprobavit: quod & Hieronymus Zurita jam laudatus, nec minus Mariana confirmant.

Separatim vero:

Hiſtoria del Rey D. Juan el Segundo de Aragon: quam Ferdinando, Joannis filio, Regi Catholico nuncupavit. Eam vidit manu pulcherrime ac verſicolori ornatu exaratam, curioſeque ligatam Franciſcus Andreas Uſtarrozius, uti refert in *Notitia auctorum* MSS. quos laudat in *notis ſuis ad librum Coronationum*. Hanc Latine prius ſcripſit ut ex laudatis *Indicibus Latinis* Hieronymi Zuritæ conſtat, quam ad nutum Ferdinandi Regis Catholici in vernaculum ſermonem vertiſſe dicitur, archetypon Latinum præferens hunc titulum: *Sereniſſimi Principis Joannis Secundi Aragonum Regis Vita per Gundiſalvum Garſiam de S. Maria juriſconſultum, Civem Cæſarauguſtanum*: penes ſe habet Cæſarauguſtæ ro-

mus S. Clementis, ſtirpe vir & bonarum artium ſtudio æque nobilis, idque membranis in ſeptuaginta novem foliis perfectiſſime deſcriptum, aureis, purpureis & aliorum colorum ornamentis, Regiiſque Ferdinandi Catholici tam Aragonis quam Caſtellæ inſignibus decoratum, tabuliſque deauratis coopertum: quæ omnia indicio ſunt hunc eſſe codicem Regi ab auctore oblatum.

Vertit idem in vulgarem ex Latino:

La Hiſtoria de Aragon de Fr. Gauberto Fabricio de Vegad monge Ciſtercienſe: qua ſæpius in *Aragonenſium rerum Indicibus* Zurita uti ſolet; meminit quoque ejus lib XII. *Annal.* cap. LV. Prodiit ea Cæſarauguſtæ 1499. in folio. Item ex neſcio quo:

Cordial de las quatro Poſtrimerias, es a ſaber la Muerte, el Juicio final, la Pena infernal, y la Gloria celeſtial. Compluti apud Michaelem de Eguia 1526. in 4. Necnon & Italicum opus communicavit civibus ſuis nempe:

La ſuplecion general de los modernos a la Coſmographia y Chronica de la Parte de Aſia antigua de Fr. Griſon: quam vertit ipſe anno MCCCCLXXXV. MS. vidit D. Thomas Tamajus. De quo Griſone Lucas Waddingus adiri poteſt *De Scriptoribus ordinis Minorum*. Item ex Sancto Auguſtino:

Los Tratados de las diez cuerdas de la vanidad del mundo. Cæſarauguſtæ 1494. 8. Superſtes adhuc erat anno MDII. quo ſcilicet, ut ex monumentis ævi illius Hieronymus Blancas collegit, Cæſarauguſtæ urbis tunc, quomodo vocant, juratus præfens fuit Joannæ Principis, Ferdinandi & Eliſabethæ Regum Catholicorum filiæ, in ſpem ſucceſſionis vocatæ, ſolemni acclamationi: quod ex Blanca refert laudatus nuper Uſtarrozius. Nimirum, ut ipſe auctor ait in laudato ſuperius prologo, *in transferendis e Latino in Hiſpanum idioma libris triennium conſumpſit, ut plebi et Idiotis ſatisfaceret*: quæ verba ejus ſunt. Dedit idem in lucem typorum:

Anonymi Dialogum Eccleſiæ & Synagogæ ſive pro Eccleſia contra Synagogam: ad reverend. in Chriſto patrem D. Didacum de Mendoza, Hiſpalenſem archiepiſcopum, qui incipit: *Acuite ſagittas*, finiturque hac nota: *Expliciunt objectiones, ſive redargutiones Eccleſiæ contra errores cujuſdam libri Judæorum, qui dicitur Talmut*: de quo auctore nos agimus inter *Anonymos* prioris hujus ſeu antiquioris partis *Bibliothecæ*. Vincentius Blaſcus Lanuza *Hiſtoriæ Aragoniæ* lib. V. cap. XLIV. Gundiſalvum fuiſſe refert Alfonſi, Cæſarauguſtani præſulis, advocatum doctiſſimumque juriſconſultum; eumdemque, annuente uxore, anno Domini MDX. die Junii XVI. Carthuſianorum ordinem ingreſ-

ſum

ſum fuiſſe. Aliunde & aliquando eum locum tenentis Juſtitiæ Aragonum functum novimus munere. Virum laudat Hieronymus Zurita tum alias ut diximus, tum lib. XV. *Annalium* cap. XXX. lib. XVII. cap. XLVII. & LXII. & lib. XVIII. cap. XVIII. & lib. III. *Hiſtoriæ Ferdinandi* cap. XXX. & cap. XLIV.

GUNDISALVUS GIL, hoc eſt, ÆGIDIUS, Burgenſis, *ingenii peramœni vir* (Alvari Gomezii verbis utor ex lib. IV. *De rebus Franciſci Ximenii*), *atque varia doctrinarum ſupellectile exornatus, cujus tenaciſſima memoria adeo admirationi fuit ut hac una potiſſimum re ingentis opinionem doctrinæ apud omnes comparaverit; quamquam ſunt qui mihi retulerint eam memoriæ vim morbo graviſſimo, poſtquam Pariſiis in patriam rediit, amiſiſſe. Præfecit eum Ximenius in ſchola ſua Complutenſi recens erecta Nominalium cathedræ: ſic tunc vocabant profeſſionem theologiæ.* Hujus aliquot carmina, ait Gomezius, memoria magis hominum quam ſcripto ullo ætate ſua circumferri *& acuminis & judicii plena.* Laudat tamen alibi verſibus ab eo ſcriptum pulcherrimis:

De Bello Africano Commentarium, ſive de Orani expugnatione, cui ipſe interfuiſſe dicitur: quod ipſum bellum eleganti proſaico ſermone ſcripſiſſe, deſcriptumque miſiſſe ad Carolum Bovillum Samarobrinum condiſcipulum Pariſios ſunt qui affirmant. Certe proſaicum hujus argumenti opus, cui Ægidius ipſe ſuum affixit nomen & annum, quo id ſcribebat, MDIX. publicavit in libro ſuo *de Orano Catholico*, una cum aliis aliorum eadem de re opuſculis, Petrus Quintanilla, Franciſcanus, anno 1658. Romæ: in cujus libri pag. 59. hic Ægidii libellulus extat. Atque hujus quidem hominis virtutes continet Laurentii Carceres hoc epigramma:

Doctum, livide, ſic vides poetam
Gonzalum ut doleas ſimul probeſque;
Injuſtus ſed es & calumniator.
Cum vates ſit, ais, ſit ille tantum;
Adſertor venio, docendus audi:
Eſt doctus varios vir iſte in uſus,
Metitur radio ſolum, cometes
Cauſas edocet & poli tonantis,
Chriſti eſt dogmatis unicus magiſter,
Eſt orator, & indole poeta:
Si non vis mihi credere, experire.

GUNDISALVUS GOMEZ DE CERVANTES, Indiarum occidentalium, ſive Americæ ſeptemtrionalis incola, prætor olim Tlaſcalenſis, nuncupavit Eugenio Salazario, Indici ſenatus Regii ſenatori, anno MDXCIX. cui ita inſcripſit opuſculum:

Memorial ſobre las coſas y govierno de Mexico, beneficio de la plata, y de la Cochinilla. Adſervat Matriti D. Chriſtophorus Zambrana de Villalobos, amicus noſter, manu exaratum, ex hereditate acceptum Sebaſtiani parentis, Regii Caſtellæ ſenatoris.

GUNDISALVUS GOMEZ DE LUQUE, Cordubenſis, poeta, novum finxit heroa fabuloſum, poſt multos ſcribens:

Libro primero de los famoſos hechos del Principe Celidon de Ibernia: canticis, ſive libris XL. Compluti apud Lequericam anno 1584. in 8.

GUNDISALVUS HERNANDEZ, neſcio quis aut unde homo, ſcripſiſſe nonnihil dicitur *De Revelationibus Sanctæ Brigittæ.*

GUNDISALVUS DE ILLESCAS, abbas de San Frontes, ſacerdos ac beneficiarius oppidi de Dueñas in Palentina diœceſi, atque inde ut credo oriundus, non vulgarem ab eccleſiaſtica, quam primus inter nos fuit aggreſſus, Pontificum Romanorum hiſtoria collegit famam, viamque aliis monſtravit argumenti hujus exornandi. Scripſit ergo:

Hiſtoria Pontifical y Catolica, en la qual ſe contienen las vidas de todos los Pontifices Romanos: duobus tomis. Salmanticæ anno 1574. Cæſarauguſtæ 1583. Burgis anno 1592. Matriti 1623. folio: quod deinde opus, in ſtoria anni MDLXX. deficiens, auxit ſupplevitque Ludovicus Babia, editis tertia & quarta parte uſque ad annum MDCV. pertingentibus; atque item Marcus de Guadalaxara, Carmelitanus frater, quartam ſeorſim, quæ tribus eo tempore vulgatis adcreſceret, elaboravit atque edidit. Princeps editio prioris partis ex officina Benardini a Sancto Dominico in ipſo oppido Dueñas prodiit anno 1565. Editum fuit etiam utrumque volumen Brugis apud Belgas anno 1589.

Vertit ex Luſitana Hectoris Pinti Hieronymiani in vulgarem Caſtellæ linguam:

La Imagen de la vida Chriſtiana: ediditque Compluti 1580. Medinæque prius anno 1578. ſed non niſi totius operis poſteriorem partem. Item ex Italico Sebaſtiani Foſcari:

Myſtica Theologia. Matriti 1573.

Obierat jam anno MDCXXXIII. quo prodiit Cæſarauguſtana editio *Hiſtoriæ Pontificiæ*, ſcilicet MDLXXX. ut alicubi legimus.

GUNDISALVUS LOPEZ DE TEVAR ET ALARCON, ſacræ theologiæ doctor, Sanctæque Inquiſitionis ut vocant com-

commiſſarius, auctor præfertur operis ita nuncupati:

Prima Pars Quadrageſimæ pro Dominicis, quartis feriis, ac ſextis a feria quarta cinerum uſque ad tertiam Dominicam inclusive continens. Salmanticæ apud Petrum Laſum 1584. 4.

D. GUNDISALVUS MARIN PONCE DE LEON, Hiſpalenſis, vir merito ſuo poſteritati commendabilis ob ſingularem eruditionem, Græcæ linguæ peritiam, & poeticæ facultatis excellentiam: quibus artibus ſumme carum omnibus & ſuſpiciendum ſe Romæ præbuit, dum ibi Pontificum ageret cubicularium, & a doctis omnibus frequentaretur. Inter alios arctiſſima familiaritate devinctum ſe habuiſſe Franciſcum Turrianum, magnum illud Jeſuitarum decus & ornamentum, biennio antequam ad meliorem vitam vocatus eſſet, alicubi teſtatur. Canonicus fuit Hiſpalenſis renunciatus vix cum, ut etiam ipſe ait, pueritiæ limites eſſet egreſſus. Sed cum Romam veniſſet, inde non diſceſſit, niſi canonicatus Toletani, atque inſuper archidiaconatus Talaverenſis, quæ in eadem metropolitana eccleſia dignitas eſt ampliſſima, duplicato honore & compendio auctus. Quali eſſet poeticæ compoſitionis laude epigrammata duo clamant, Cæſaris Baronii *Annalium* tertio volumini in amiciſſimi capitis celebrationem affixa. Græcæ doctrinæ hæc dedit publicitus documenta:

Theophanis Archiepiſcopi Nicæni, quæ extant, opera ex Bibliotheca Vaticana Græce & Latine edita. Gonſalus noſter *interpretationem* confecit, *annotationes* adjunxit, & *varias lectiones* ex alterius codicis collatione. Romæ apud Franciſcum Zannetum 1590. 8.

Phyſiologum S. Epiphanii, qui de uniuscujuſque generis ferarum & volucrum natura diſſerit, ex Græco vertit, notaſque addidit, iconibus animalium adjunctis. Romæ in 4. Antuerpiæque apud Plantinum 8. Deinde cum ceterorum S. Epiphanii operum editione Petaviana Pariſiis 1622. folio. Vidimus in codice MS. Vaticanæ bibliothecæ 5505. poſt alia epiſtolam ejus ad Sixtum V. Pontificem Maximum cum *locis in Epiphanii Latina verſione* (Jani Cornarii ſcilicet, quæ tunc vulgaris erat) *caute legendis.* In epiſtola ait: *Indicaverat quidem Sixtus Senenſis, qui ex profeſſo hoc argumentum tractavit, in Epiphanio quædam, pauca tamen illa, & a noſtris alia.* Tranſitque ad criticotheologicum ſtudium in aliis Sanctis eccleſiæ patribus a ſe navatum: *Simile quid* inquiens, *ſed exactius in Hilario tentavimus, ſimile in Proſpero, in Fulgentio, in Optato. Quæ omnia cum jure ipſo illius ſint, cujus & ego ſum, eouſque apud nos delitescent quouſque Sanctitati veſtræ uſui eſſe poſſint.* Sed nihil horum in publicum prodiit. Græca hæc noſtri Gundiſalvi ſtudia, Latinarumque interpretationum forma, ſic placuerunt docto viro Petro Danieli Huetio *De Interpretatione & de optimo interpretandi genere* ſcribenti ut Hiſpanorum ex Græco interpretum principem locum huic tribuat: *Rationi illi non defuit* (verba Huetii ſunt) *Gonſalus Ponce-Leonius, quem præſtantiſſimis fere interpretibus conferendum cenſeo. Sermo non vitioſus, ſtilus accuratus, & ad auctorem acommodatus.* Hæc ille in libello *De Claris Interpretibus*, qui alter eſt laudati operis *De Interpretatione*, quod ex Cramoyſiana exiit officina Pariſiis anno 1661.

Latinam eruditionem & pietatem hæc produnt:

Reſponſio ad Librum Leonharti Waramundi Heretici Calviniani. Apud Zannetum Romæ anno 1585. in 4. Scripſerat ipſe pro Gebhardo Truſchio Colonienſi ex-epiſcopo adverſus Gregorium XIII. Papam:

Sanctiſſimi Nominis Dei Sodalitas adverſus perjuria & blaſphemias: hoc eſt, ſyſtema opuſculorum plurium ad inſtruendam Nominis Jeſu ſodalitatem, promovendamque devotionem, ubi elegans eſt libellus *De Sodalitiis veterum.* Romæ typis Joannis Baptiſtæ de Cavalleriis 1599. 4. Nuncupavit hoc opus generali magiſtro, totique ordini fratrum Prædicatorum, inter quos ad ædes Deiparæ Virginis ſuper Minervam toto Romanæ peregrinationis quinquennio vixerat, in obſequii & gratitudinis monumentum.

Eccleſiaſtica Aſſertio pro Diſciplina Eccleſiaſtica. Romæ ex typographia Gabiana 1593. 4. In bibliotheca Ambroſiana Mediolani MS. extat liber quidem ejus:

De Filiis Tauri inſcriptus: ſcilicet Tauri illius qui prætorio præfectus fuit, & Ariminenſi concilio interfuit, poſteaque ad Arrianos defecit. De qua re monitus ſum ab ejuſdem bibliothecæ præfecto.

GUNDISALVUS MARTINEZ DE VISCARGUI, ad Joannem Fonſecam, Burgenſium antiſtitem, dedit muſicale opus hoc titulo:

Arte de Canto llano, contrapunto y de organo. In 8. Cæſarauguſtæ 1512.

Entonaciones corregidas ſegun el uſo de los modernos. Burgis 1511. 4.

GUNDISALVUS MENDEZ DE VASCONCELOS ET CABEDO, Luſitanus, Cetabricenſis, Michaelis Cabedii, Regii ſenatoris, filius, ex collegii Sancti Pauli ſodali, ubi collegam habuit Georgium fratrem, de quo

quo ſuo loco, & juris profeſſore Conimbricenſi Supplicationis ut vocant, ſenator Oliſiponenſis, deinde apud Clementem VIII. P. M. Portugalliæ negotiorum actor, Eborenſis Doctoralis canonicus, atque utriuſque Signaturæ referendarius, Romæ edidit uti Andreas Scotus refert *in Bibliotheca*, Michaelis patris elogium pertexens:

Diverſorum Juris argumentorum tres libros: ad Clementem VIII. P. M. Romæ apud Domin. Baſam 1596. 8. ſimulque tractatum *de Sententiis Inquiſitionis*. Recognovit & emendavit inſuper *de Antiquitatibus Luſitaniæ* librum (Andreæ Reſendii intelligo) & alia opuſcula optimi & doctiſſimi parentis & conſanguineorum typis Vaticanis ſuis ſumptibus mandare curavit. Hæc Scotus.

GUNDISALVUS MILLAN, ſcripſit olim, ante alios ſacræ hiſtoriæ auctores Hiſpanos ut credo, Sanctorum res geſtas hoc vulgari titulo:

Flos Sanctorum.

F. GUNDISALVUS DE OCAÑA, Ocanienſis, Hieronymianus monachus cœnobii Toletani de la Cisla, vertit ex Latino, inſtante Ferdinando Perezio Guzman:

Los Dialogos de S. Gregorio. Hiſpali apud Joannem Cromberger 1532. folio.

GUNDISALVUS PEREZ, ſive natalibus, ſive ut aliis placere ſcio origine Aragonus, ex oppido Monreal Seguntinæ diœceſis, quod ad Harizæ marchionatus ditionem pertinet, Antonii illius Perezii, haud minus ingenio quam infelicitate memorabilis, Philippo Regi Secundo a ſecretis, parens, & ipſe idem munus apud eumdem Regem in negotiis ut vocant Status, hoc eſt, in arcanorum ſumma, laudabiliter geſſit, quod prius exhibuerat Philippo etiamnum Principi, dum Carolus Imperator Auguſtus regnaret, miniſterium. Vir fuit Latine & Græce admodum doctus, ingenio ſummo, eruditioneque non vulgari. Nomen autem ſuum ad poſteros tranſmiſit vertens:

La Odiſea de Homero; ex Græco nempe fonte in popularem linguam, carmine ſatis puro atque eleganti, quæ Antuerpiæ typis edita eſt anno 1553. in 12. & anno 1562. in 8. Meminerunt noſtri ſumma cum laude Joannes Verzoſa in *Epiſtolis*, Paulus Manutius item lib. III. *Epiſtolarum*, Nicolaus Grudius in alia *Epiſtola*, Joannes Secundus ejus frater *Elegia VII.* Calvetus Stella in *Itinere Philippi Principis* ſæpiuſcule, qui rari ingenii, raræque in expediendis rebus felicitatis virum vocat. Ambroſius Morales in *Antiquitatibus Hiſpaniæ* fol. 26. Antonius filius in literis ad Emmanuelem Donlope; & Ægidium de Meſa, *& in Aphoriſmis* folio 83. Alphonſus Ulloa lib. IV. *Vitæ Caroli Imperatoris*. Huic etiam, ob honorem excellentiæ doctrinæ præſtandum, nuncupata prodiere Joannis Menæ poetæ carmina cum Ferdinandi Pinciani annotationibus Antuerpiæ 1552. in 8. a Joanne Steelſio; & Joannis Martini Corderi liber quem *Las Exequias y llanto de Pompeyo* inſcripſit cum aliis ibid. 1555. in 8. atque item Blaſii de Garay *Arcadia* ex Italico Sanazari Toleti 1549. in 4.

D. GUNDISALVUS PEREZ DE LEDESMA, Legionenſis eccleſiæ canonicus, edidit:

Cenſura de la eloquencia para calificar ſus obras, y ſeñaladamente las del Pulpito. Cæſarauguſtæ 1648. 8.

GUNDISALVUS RODRIGUEZ, Luſitanus, ex ſodalitio Societatis Jeſu, cum in Indiam, atque hinc in Æthiopiam ad Claudium Abiſſinorum Imperatorem, una cum Luſitano legato, religionis ergo transfretaſſet, nuncupavit eo veniens eidem Claudio:

De Abiſſinorum erroribus, & Romanæ Fidei veritate librum: Luſitane quidem a ſe conſcriptum, ſed quem in Chaldaicum converti fecerat. Necnon vulgari lingua:

Carta da ſua Embaixada a Etiopia, e do que la le ſucedeo com o ſeu Rey Claudio: quam pene totam inſeruit Nicolaus Godinhus Luſitanus capiti LVIII. lib. II. *De Rebus Abiſſinorum.*

GUNDISALVUS RODRIGUEZ DE CABREIRA, Luſitanus, ex oppido Alegrete, ſcripſiſſe dicitur propria Luſitana lingua:

Teſoro de Pobres: hoc eſt interpretationem *Theſauri Pauperum* magiſtri Juliani. Hic & Caſtellano ſermone prodiit Compluti. Item ſi diverſum eſt:

De Chirurgia opus. Zacuto Luſitano teſte. Sive *Compendio de varios remedios de Cirurgia recopilado del Teſoro de Pobres.* Oliſipone 1614. in 8.

Commentarium Chirurgicum editum anno 1625. tribuit eidem Cardoſus.

GUNDISALVUS RUIZ DE FIGUEROA, Paxauguſtanus, inter alia poetica ſcripſiſſe dicitur metro antiquo (verſos de arte mayor vulgo)

La Fabula de Pſyches y Cupido.

El Juicio de Paris.

D. GUNDISALVUS DE SAAVEDRA, Cordubenſis ni fallor, edidit in Italia agens:

Los

Los Paſtores del Betis: carmine & proſa textum poema. Trani 1633.

GUNDISALVUS DE SALAS CARCASONA, ſcripſit talis argumenti & inſcriptionis opus:

Concordia Latina y Caſtellana de concordia y libero arbitrio contra Gentiles & Paganos: utriuſque linguæ iiſdem verbis (quod præter Hiſpanam, ut eadem Latine ſonet, alteri vix datur) pertextum. MS. in 4. vidit D. Thomas Tamajus.

GUNDISALVUS SANCHEZ LUCERO, Hiſpalenſis, in Granatenſi eccleſia metropolitana Magiſtralis (quomodo appellare ſolent eum qui theologiam ex munere docet) canonicus, atque in hujus urbis gymnaſio ejuſdem ſcientiæ primarius profeſſor, togatus olim ſodalis in eo collegio, quod a fundatoribus Regum vocant, quod idem academia Granatenſis eſt, in vulgus dedit:

Dos Diſcurſos Theologicos en defenſa de la Immaculada Concepcion de N. Señora. Hiſpali 1617. in 4.

Relacion de la Paſion de Chriſto Señor nueſtro con algunas conſideraciones para meditar ſus miſterios. Granatæ 1614. in 16.

Alia de eodem Intemeratæ Conceptionis myſterio tribuit ei Alba in *Militia Conceptionis.*

F. GUNDISALVUS DE SILVA, Luſitanus, prior Alcobacienſis ordinis Ciſtercienſis, tranſtulit ex Gallico, neſcio cujus, in Luſitanicum:

A Vida de S. Bernardo: libris VII. Carolus uti refert Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi* ex Angelo Manrique, qui ait floruiſſe circa annum MDXLI.

GUNDISALVUS DE SILVA, qui ſe vocat centurionem (ſeu capitaneum vulgo) ſcripſit:

Compendio de la verdadera deſtreza de las armas. MS. in 4. in Villaumbroſana bibliotheca.

F. GUNDISALVUS DE SOJO, Benedictinus, aut forte antiquior alius monachus inclitæ domus S. Mariæ Virginis de Monteſerrato in Catalonia, edidit:

Hiſtoria y milagros de Nueſtra Señora de Monſerate. Barcinone 1594. 8. poſt antiquiores editiones annorum 1568. & 1587. Attamen prima conceptio hujus operis facta eſt anno MDXIV. ad inſtantiam D. Joannis de Aragonia, ducis de Luna, comitis de Ribagorza, ut ex præambula innoteſcit epiſtola ejus ad monaſterii abbatem:

GUNDISALVUS SUAREZ DE PAZ, domo Salmanticenſis, in eadem academia S. Mariæ Magdalenæ collegii toga induta, doctor Pontificii juris, profeſſorque olim renuntiatus, ſcripſit:

Praxim Eccleſiaſticam & Sæcularem cum actionum formulis & aliis proceſſuum Hiſpano ſermone compoſitis. Salmanticæ 1583. in fol. Medinæ Campi anno 1593. fol. Pinciæ apud Andream de Merchan 1609. Francofurti anno 1661. in folio.

Hic ex primario canonum anteceſſore Corunienſis in Gallæcia curiæ ſenator deceſſit tandem Matriti XVI. die Julii menſis, anno MDXC.

GUNDISALVUS DE TOLEDO, Galforum Reginæ medicus, ſcripſit Lugduni anno MDVIII. ad filium ſuum:

Epiſtolam: qua defendit Aſtrologiam impreſſam ibidem eodem anno. Ita Valerius Andreas in *Catalogo Scriptorum Hiſpaniæ.*

GUNDISALVUS VAZ COUTINHO, Luſitanus, Santarenenſis, inſulæ S. Michaelis, quæ una eſt e Tertiariis, gubernator, ſcripſit vernacule:

Hiſtoria do ſucceſo que na Ilha de S. Miguel ouve com a armada Ingreſſa que ſobre à ditta ilha foi, ſendo Governador della Gonzalo Vaz Coutinho no anno de MDXCVII. Oliſipone apud Craesbeck 1630. 4.

GUNDISALVUS DE VILLADIEGO, natus ut dicitur in oppido cognomine Burgenſis dioeceſis, apud Salmanticenſes S. Bartholomæi ſodalis, anno MCCCCLXV. in eam domum, tot hominum doctiſſimorum altricem, receptus, doctorque juris renuntiatus gradus omnes aſcendit hujus profeſſionis uſque ad ſupremum, ſive ut vocant primarium docendi munus. Evocatus deinde ad Toletanam eccleſiam anno ejuſdem ſæculi LXXVI. canonicatum Doctoralem (hic eſt jura docendi locus) & quidem primus geſſiſſe dicitur. Hinc Romam deſtinatur a Regibus Catholicis ut inter Rotæ, quomodo ex ſedendi forma ſenatum vocant Pontificium, judices Hiſpanus judex determinandis litibus incumberet. Qua in urbe deceſſit, Ovetenſis jam nominatus ab iiſdem Regibus epiſcopus. Scripſit:

Tractatum de Hæreticis, ſive contra Hæreticorum prævitatem. Item:

De Irregularitate, Suſpenſione & Interdicto Eccleſiaſtico. Salmanticæ 1519. folio: cui deinde *additiones* fecit Didacus Perez, profeſſor juris Canonici Salmantinus, ediditque ibidem apud Joannem & Andream Renaut 1589.

De origine & poteſtate S. R. E. cardina-

nalium extat tom. XIII. *Tractatuum Doctorum* part. II. MS. eſt in Vaticano codice 3183. Roderico Borgiæ cardinali, qui poſtea fuit Papa Alexander VI. nuncupatum opus.

De Legato: tomo XI. parte II.

GUNDISALVUS XIMENEZ DE QUESADA, elucubravit, quæ nondum typis edita eſt, hiſtoriam Neo-Granatenſis in America regni, hoc titulo:

Ratos de Sueſca, o Hiſtoria del Nuevo Reyno de Granada. Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica Occidentali* tit XIV. & *D. Thomas Tamajus* laudant.

Hic ille eſt, qui partem illam Americæ meridionalis ſeptentrioni oppoſitam penetravit primus, & a patriæ nomine (nam Granatenſem fuiſſe lego) Novum Granatæ Regnum vocari voluit, adelantati, ut noſtra lingua ſonat, ejuſdem regni honorem idcirco adeptus.

GUTERIUS.

GUTERIUS DE ARROYO, Obulconenſis (Porcuna in Bætica oppidum dicunt) Calatravenſis ordinis ſacerdos, dum in collegio ejuſdem Salmantino jus Pontificium profiteretur edidit:

Relectionem ad Tex. in capite ultimo de Emptione, & venditione. Ibidem typis Didaci a Cuſſio 1629. 4.

GUTERIUS (vulgo GUTIERRE) DIAZ DE GAMEZ alias GUEMEZ, ſcripſit:

Hiſtoria del Conde D. Pedro Niño. Quem laudat Gundiſalvus Argote in indice auctorum, quibus ad deſcribendam *Nobilitatem Bæticam* uſus eſt. Nempe comes fuit de Buelna hic Petrus Niño Joannis II. Caſtellæ Regis tempore, cujus meminit Alphonſus Lopez de Haro in *Nobiliarii* libro IV. capite VIII.

GUTERIUS GONZALEZ, protonotarius, & commenſalis Apoſtolicus (ita ſe appellat) edidit:

Doctrina Chriſtiana, Hiſpali 1532. in folio. Et Toleti anno 1564. apud Michaelem Ferrer 4.

Obiit pius hic ſacerdos direptionis Romanæ urbis tempore ſacrilegorum quorumdam militum auro inhiantium crudelitate, uti refert auctor *Annalium urbis Giennenſis*, pag. 496. Fundator quippe fuit capellæ Immaculatæ Conceptionis Deiparæ Virginis in eccleſia S. Andreæ ejuſdem urbis.

D. GUTERIUS MARQUEZ DE CAREAGA, Bæticus, ex urbe Almeria, juriſconſultus, poſtquam Segoviæ, Granatæ atque Matriti vicarium geſſiſſet prætoris (Teniente de Corregidor hoc munus nos vocamus) Regii corporis cuſtodibus jus dicere juſſus eſt (& hoc quidem audit Alcalde de las Guardas de Caſtilla) demumque in cancellariam Pincianam ire judex criminum vindicandorum. Scripſit:

Deſengaño de Fortuna. Matriti anno 1612. 8. apud Alphonſum Martin.

Invectiva en Diſcurſo apologetico contra el abuſo publico de las guedejas. Matriti 1637.

Memorial informativo Juridico, Politico y Hiſtorico en defenſa de la Juriſdiccion civil y criminal del ſupremo Conſejo de la Guerra. Matriti 1647. 4.

Reſpueſta a la duda, ſi la fieſta de la Concepcion de Nueſtra Señora ſe debió celebrar a los VIII. de Diciembre Domingo el año de MDCXIX. Granatæ 1619. 4.

Por el eſtado Eccleſiaſtico y Monarquia Eſpañola: reſpueſta al Diſcurſo del Licenciado Geronimo de Zeballos, ſobre que eſta Monarquia ſe iba acabando a cauſa del eſtado Eccleſiaſtico, fundacion de Religiones, Capellanias &c. Granatæ 1620. 4. ex officina Martini Fernandez.

Reſolucion Theologica y Juridica. Cordubæ 1638.

Deceſſit fere repentina morte, ineunte anno MDCLII. Pinciæ, cum pararet alia edere, quod ex literis ab eo ad me datis notum habeo, ſcilicet:

La verdad ſagrada de Eſpaña; Sant Jago vino a ella, predicó a ſu gente, y eſtá ſepultado en ella.

El Sol de Reyes en la tierra, y ſu mayor Monarca Felipe IV. Nueſtro Señor.

Las ſetenta y dos preguntas que Ptolomeo Filadelpho Rey de Egypto propuſo antes que los LXXII. Interpretes comenzaſen la translacion de las Eſcrituras para el mejor acierto y govierno de ſu Reyno, traducidas y comentadas.

El perfecto Clerigo: extenſius & locupletius Alberti Trotii opere opus.

Verſibus (nam & metrificandi arte pollebat) plura alia.

GUTERIUS PEREZ, mihi alias ignotus, ſcripſit:

Deſpertador del Alma. Sed librum hunc *Index* noſter prohibitionis nota damnavit.

F. GUTERIUS DE TREJO, Placentinus, ordinis Minorum, vir eruditione & docendi gratia præſtans, linguarum Græcæ & Hebraicæ peritus, dedit in lucem:

Paradiſum deliciarum Pauli Apoſtoli, in quo miro artificio cum dictis probatiſſimorum auctorum inſeruntur Epiſtolæ omnes ejuſdem Apoſtoli & ad amuſſim exponuntur. Compluti apud Joannem Brocar 1538. folio.

Commentaria in IV. Evangelia. Hiſpali apud Petrum Luxan 1554.

GUTERIUS VELAZQUEZ ALTAMIRANO, Americanus, Limenſis, & in ejuſdem urbis academia veſpertinus legum Imperialium interpres, MS. reliquit Matriti diem ſuum obiens:

De Officio & poteſtate Vicarii Principis, ac de univerſali Indiarum adminiſtratione, duobus tomis: quos extare in D. Laurentii Ramirezii de Prado, Indici ſenatoris, bibliotheca teſtatur Antonius Leonius, qui Guterium vocat ſuum præceptorem.

H

HECTOR.

F. HECTOR PINTO, Luſitanus, Covilhanenſis (ſi vere auctor ſub præceptoris nomine latere voluit in *Dialogo de veris & falſis bonis*, cui a diſcipulo colloquente patria hæc tribuitur, & oppidum eſt provinciæ Beiræ Covilhaõ diœceſis Guardienſis) cum in academiis Conimbricenſi & Salmantina juri operam dediſſet adoleſcens, e via revocatus inter Hieronymianos ſodales cenſeri ad ſacramque familiam pertinere voluit. Horum in collegio quodam literis philoſophicis atque theologicis per octennium perceptis, linguarum itidem Hebraicæ Græcæque cognitione adhibita, reverſus in monaſterium lectioni Scripturarum, atque adeo enarrationi, ut erat Latini ſermonis non vulgarem peritiam adſequutus, ſeſe totum addixit. Quo ſibi feliciter ſuccedente conſilio in Eſaia propheta, reſpondenteque his prioribus lucubrationibus haud inæquali plauſu hominum atque opinione, in ſcholam mox Conimbricenſem, ut e cathedra ſacras literas doceret, evocatur. Hunc locum plures annos, editis interea in publicum aliis tam Latinis libris quam vernaculis, magna cum doctrinæ eruditionis atque eloquentiæ laude ſuſtinuit. Attamen ut factiones Luſitanorum, extincto in Africa Sebaſtiano Rege, ex principatus, ut fere ſolet, mutatione ortas, & factioſorum hominum turbas declinaret, in Carpentanos & ſodalium cœnobium, quod Cislæ nomine prope Toletum eſt, deveniens ad uſque extremum vitæ diem in eo permanſit. Viſitur in exiguo lapide etiam nunc ad ſepulcrum ipſius hic titulus, brevitate ipſa & emphaſi quadam ſeſe magnifice legentibus oſtentans:

F. HECTOR PINTUS.

Vixit uſque ad annum MDLXXXIV. vivuſque opera hæc in publicam lucem emiſit:

In Iſaiam Prophetam commentaria. Lugduni 1561. in folio, & 1567. folio. Antuerpiæque 1567. & 1572.

In Ezechielem commentaria. Antuerpiæ 1570. in 4. & 1582. Salmanticæ 1581. folio. Lugduni apud Stephanum Michaelem 1584. itemque apud Rovillios 1581. 4.

In Divinum Vatem Danielem. Conimbricæ 1582. Coloniæque eodem anno in 8. Antuerpiæ 1595. 8. Venetiiſque 1583. in 4. Simulque:

In Hieremiæ Lamentationes: quibus adjungitur:

Prophetia Nahum, cum explanatione & obſervationibus ex Hebræo. Anno 1574. Siquidem hunc ſtilum ſequutus ſemper fuit Hector ut literalem prius libri ſenſum explicaret, deinde ad finem ſingulorum capitum ex Hebræo, Chaldæo Græcoque annotationes ſubnecteret. Opera hæc omnia Lugduni prodierunt tribus voluminibus folio. Pariſiis 1617. Et quinque voluminibus in 4. Coloniæ 1616.

Dialogorum item moralium panxit duo volumina proprio Luſitaniæ ſermone, hunc titulum operi affigens:

Imagen da Vida Chriſtiam, hoc eſt, Imaginem Chriſtianæ vitæ: cujus prior pars incerto interprete in Caſtellæ linguam verſa eſt, continetque ſex dialogos: *El* I. *De la verdadera Filoſophia.* II. *De la Religion.* III. *De la Juſticia.* IV. *De la Tribulacion.* V. *De la Vida Solitaria.* VI. *De la Memoria de la Muerte.* Prodiit hæc pars noſtrate hac lingua Cæſarauguſtæ 1571. Barcinone 1572. in 8. Compluti in 8. ignotum nobis quo anno. Poſteriorem vertit Gundiſalvus Illeſcas, ediditque Metinæ 1585. in 8. quæ quidem dialogis quinque conſtat: *El* I. *De la Tranquilidad de la vida.* II. *De la Diſcreta Ignorancia.* III. *De la Verdadera amiſtad.* IV. *De las Cauſas* (in quo imitatus e Sanctis patribus Juſtinum Martyrem, Baſilium Magnum, Anaſtaſium, Auguſtinum, Julianum Toletanum; ne dicam ethnicos Callimachum, Ariſtotelem, Plutharcum, dicitur, admonente Scoto) V. *De los verdaderos y falſos bienes.* Omnia hæc ſimul opera, Dialogis etiam in Latinum ab erudito quodam Gallo converſis, anno 1590. duobus voluminibus Lugdunenſes ediderunt; dein Pariſienſes in editione ſua omnium operum anni 1617. apud Laurentium Sonnium: cui tomum quartum hæc Dialogorum verſio fecit. Gallice etiam extat *L' Image de la*

la Vie Chreſtiene, ex Luſitana in iſtam linguam, Guilielmi a Curſol opera, converſa, & Pariſiis edita apud Guilielmum Caudiere, duobus voluminibus, priore ſcilicet anno 1580. altero 1584.

HELENA.

HELENA DE SILVA, Luſitana, virgo Deo ſacra inter Ciſtercienſes monaſterii de Celas urbis Conimbricenſis, ſanctitate ſpectabilis, cujus meminit Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XXVIII. Maii, laudato *Ciſtercienſi Chronico* Bernardi a Britto, & Chryſoſtomi Henriquez *Menologio Ciſtercienſi*, perfectam reliquiſſe dicitur carmine Caſtellano:

La Paſion de Chriſto.

HENRICUS.

HENRICUS DE PORTUGALIA, Emmanuelis Portugalliæ Regis filius, S. R. E. cardinalis dum eſſet a Paulo III. creatus anno MDXLVI. nondumque in ſucceſſionem ejuſdem regni, extincto in Africa Sebaſtiano Joannis fratris filio, quod anno contigit MDLXXXVIII. admiſſus ſcripſit Luſitana lingua ad uſum proprium:

Meditaçoens de Chriſto. Has Ludovicus Granatenſis edi curavit anno 1577. in 8. Eaſdem Latinas a ſe editas Lovanii prodire fecit Antonius Senenſis, Dominicanus, typiis Servatii Saſſeni 1575. & elegantius poſtea collegii Eborenſis Jeſuitarum ſodales. De quo Rege præter Regios hiſtoricos Rodericus da Cunha, Oliſiponenſis antiſtes, adiri poteſt in *Hiſtoria Præſulum Bracharenſium*, & Antonius Macedo in *Luſitania Purpurata.*

Obiit in oppido Almeirin pridie kalendas Februarii MDLXXX. qua ipſa die ante annos LXXVII. natus fuerat, regni ſui ſecundo.

HENRICUS DE CUELLAR, Luſitanus, doctor medicus Conimbricenſis, ejuſdemque academiæ profeſſor, edidit:

Commentaria in Prognoſtica Hippocratis; cum commentariis Galeni.

HENRICUS GARCEZ, Luſitanus, Portuenſis, fixo apud Americos in Regia urbe Peruani regni domicilio, vertendis in vernaculum Caſtellæ ſermonem Franciſci illius Petrarchæ, Italicorum vatum coriphæi, verſibus non infeliciter incubuit; longe tamen ab Hiſpania, vereque a patria caſtigatioris ſtili ac linguæ poſitus, dictionis puritatem peregrinis quibuſdam e trivioque deſumptis verbis corrupit, quamquam vi inſurgat frequenter poetica. Hæc libri inſcriptio eſt:

Los Sonetos y Canciones del Poeta Franciſco Petrarcha. Matriti 1591. in 4. ne Gallice tantum, opera Philippi de Maldeghem Brugenſis, loqueretur. Vertit item e Luſitana lingua, contexens ſibi e ſummis Parnaſſi verticibus lauream:

Las Luſiadas de Camoens en otavas Caſtellanas. Matriti eodem anno in 4. Item vulgarem fecit pedeſtri oratione Latinum Franciſci Patritii opus:

Del Reyno y de la Inſtitucion del que ha de reynar. Ibidem eodem anno in 4.

HENRICUS GEORGIUS HENRIQUEZ, Luſitanus, Guardienſis, Salmanticæ artium profeſſor, Conimbricæ hinc pro rectore cathedræ, in qua docetur Avicenna, tandemque practicæ medicinæ explanandæ loco principe functus. Albæ duci, Antonio Alvari Toletano, medicus a cubiculo erat cum prodire fecit:

Tratado del perfecto Medico. Salmanticæ 1595. in 4. Latine etiam, & quidem ſuperiore anno:

De Regimine cibi atque potus, & de cæterarum rerum non naturalium uſu, novam enarrationem. Salmanticæ apud Michaelem Serrano 1594. in 8. De quo libro nos docuit Joannes Antonius vander Lindem in opere *De Scriptis medicis.*

D. HENRICUS DE GUZMAN, procurator in Romana curia pro myſterio Sanctiſſimæ Conceptionis, ſcripſit:

De Immaculata Virginis Conceptione librum unum. 1616. in 4. De quo teſtis eſt mihi Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

HENRICUS HENRIQUEZ, Luſitanus, Jeſuita, & ex primis aſſeclis Ignatianæ Societatis, ad Xaverium in Indiam deſtinatus olim integros omnino tres & quinquaginta annos in Piſcaria ora, dictus ab incolis Commorinenſium Apoſtolus, faciendæ Chriſto atque eccleſiæ frugi exegit. Proprio adhæc ſermone gentis dedit foras:

Grammaticam; Vocabularium; Doctrinam Chriſtianam duplicem, communem & peculiarem; Methodum confitendi; Vitas Chriſti Domini, Deiparæ Virginis & aliorum Sanctorum. Qorum exemplar anno MDCII. inde allatum Romæ in Vaticana adſervatur. Alia *contra fabulas Ethnicorum, pias preces, varioſque libellos*, vulgares ei genti reddidiſſe fertur.

Sanctam Deo animam in Punicalis oppido jam octogenarius anno MDC. reſtituit.

HENRICUS HENRIQUEZ, alter a ſuperiore, Luſitanus etiam (Portuenſis quippe) Jeſuitarumque ſodalis, a tenera ætate huic celebratiſſimæ toto jam ſæculo & amplius

plius familiæ formandum ſe literis & moribus tradidit, philoſophuſque ac theologus eximius ab ſchola iſta evaſit, quarum utique diſciplinarum Cordubæ atque Salmanticæ fuit profeſſor. Atque his inſuper editis operibus, claraque ſtudiorum fama notus æqualibus, beneque de poſteris meritus vixit, nempe:

Summæ Theologiæ moralis : tomis tribus. Salmanticæ 1591. Hinc Venetiis 1596. iterumque ibidem emendatius 1600. Moguntiæ deinde 1613.

De Clavibus Eccleſiæ. Salmanticæ in ædibus Joannis Ferdinandi. Hoc opus, quod contineret aliqualem defenſionem Regiæ cognitionis ex cauſa violentiæ in eccleſiaſticis negotiis, nuntii Apoſtolici ejus temporis apud Regem Catholicum induſtria, bona ex parte peſſumdatum fuit, multa vero exemplaria Regiorum officialium cura ſervata per varias Hiſpaniæ partes venum expoſita ſunt, atque hodie in pretio habentur.

Apologeticus ejuſdem *de Juſtitia Cenſurarum in cauſa Reipublicæ Venetæ* aſſervatur in codice MS. Vaticanæ bibliothecæ, qui ſignatus eſt numero 5547.

Ablatus nobis eſt Tibure in Italia anno MDCVIII. die XXVIII. Januarii.

HENRICUS HERNANDEZ, Luſitanus, artium & medicinæ doctor, apud Salmanticenſes primarius philoſophiæ Naturalis profeſſor, edidit:

De Rerum naturalium primordiis ſectiones VIII. Salmanticæ in folio, in ædibus Juntæ: hoc eſt, de rerum naturalium primordiis, de his quæ ad cauſas, ad mutationem & motum, ad locum & locatum, ad vacuum, ad tempus, ad infinitum pertinent.

F. HENRICUS A SANCTO HIERONYMO, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, artium magiſter, habuit in Tridentina ſynodo Dominica die prima Quadrageſimæ anni MDLXII. eam, quæ Brixiæ hoc eodem anno edita eſt, concionem:

De Calamitatibus Eccleſiæ. Lovanii etiam inter alias prelum paſſam olim : nuperque Pariſiis anno 1667.

HENRICUS MARTINEZ, Regius coſmographus, ſcripſit:

Repertorio de los Tiempos y Hiſtoria natural de Nueva Eſpaña. Mexici 1606. in 4. Quod opus una & auctorem laudat Antonius de Leon in *Bibliotheca Indica Occidentali*, titulo XVII.

F. HENRICUS DE MAUROY, Franciſcanus, ſi non verum auctoris nomen & opus, quod pro comperto habet Lucas Wadingus in *Scriptoribus* hujuſce ordinis, Gallum ac Trecenſis conventus alumnum referens, ſi hoc inquam non verum, larva eſt Hiſpani cujuſdam qui latere voluit ſub hoc hominis extranei ac religioſi nomine, ſcribens erudite adverſus Joannis Martini Silicæi S. R. E. cardinalis, ac Toletani præſulis, ſententiam conſiliumque excludendi ab eccleſiæ hujus beneficiis eos qui ex majoribus Hebræis aut Mauris prognati eſſent. Libri titulus:

Apologia in Archiepiſcopum Toletanum, & ejus aſſeclas, pro Judæis, qui de Chriſto bene ſentiunt &c. Pariſiis 1553 in 4.

F. HENRICUS DE MENDOZA, ordinis Eremitarum, N. comitis Clunienſis filius, ſacræ theologiæ magiſter in provincia ſua Caſtellæ, ſcripſit:

El Privado Chriſtiano. Matriti anno 1626. in 8.

D. HENRICUS DE MENESES, Luſitanus, familiæ hujus nobiliſſimæ germen, ſcripſiſſe dicitur:

Hiſtoria de Hercules.

HENRICUS DA MOTA, Luſitanus, ſcripſit:

Deſcripçaõ de Liſboa. Cardoſus.

D. HENRICUS SUAREZ DE MENDOZA ET FIGUEROA, luſit Hiſpanice, ad imitationem veterum Græcorum Heliodori, Achillis Tatii, Longi Sophiſtæ:

Euſtorgio, y Clorilene, Hiſtoria Moſcovitica. Matriti 1629. in 4.

F. HENRICUS DE TAVORA, Luſitanus, ordinis..... ſcripſit, Cardoſo teſte:

Advertenzas per os Confeſſores. Conimbricæ 1560.

HENRICUS VACA DE ALFARO, Cordubenſis, medicus doctor, edidit Limæ Indorum:

Propoſicion Chirurgica, y Cenſura judiciosa en las dos vias curativas de heridas de cabeza, comun y particular, y eleccion de eſta, con una epiſtola de la naturaleza del tumor, y otra del origen y patria de Avicena: quam quidem ultimam eruditionis nomine Zacutus laudat. Hiſpali apud Ramos Bexarano 1618. in 4. Idemne an alius (filius forſan, cum diverſa ætas utriuſque ſuadeat) auctor ſic inſcripti metrice operis?

Lira de Melpomene, a cuyas armoniosas voces y dulces aunque funeſtos ecos oye atento el doctor Henrrique Vaca de Alfaro la Tragi-

gica Metamorphoſis de Acteon y la eſcrive. Cordubæ 1666. in 8. apud Andream Carrillo.

Spem fecit idem auctor Cordubenſis bibliothecæ cum hoc titulo:

Athenæum Cordubenſe, de illuſtribus Scriptoribus Cordubenſibus ſcriptis & doctrina claris ab orbe & urbe Corduba, Colonia Patritia Regia, Auguſta, Felici, Fortunata, ſcientiarum Oceano, conditis uſque ad annum MDCLXIII. Cujus aliquod ſpecimen dediſſe dicitur in *Rabbi Moſis Cordubæ viri clariſſimi vita.* Cordubæ in ſemifolio edita anno 1663.

HENRICUS DE VALDERRABANO, Peñarandæ prope Durium incola, D. Franciſco Stunicæ, Mirandæ comiti, nuncupavit:

Libro de Muſica de Vihuela, intitulado Silva de Sirenas. Pinciæ apud Franciſcum Fernandez de Cordoba 1547. in folio.

F. HENRICUS DE VILLALOBOS, Zamorenſis, ex familia fratrum Minorum provinciæ Sancti Jacobi, domoque Salmantina, poſtquam theologiæ docendæ plurium annorum operam ſodalibus commodaſſet, rude jam donatus, familiarique hujus ordinis appellatione lector emeritus, addiſcendæ docendæque morum theologiæ ſic deſtinato animo concepit votum ut vel integris viginti duobus, ſive (ut Waddingus ait) triginta annis, nil aliud egerit, curas & labores omnes in eam facultatem collocans, in quam ſeſe vocari intelligebat. Dedit ergo Hiſpanice, quo ad eos etiam qui Latine haud ſcirent utilitas dimanaret:

Summa de la Theologia moral y canonica: duabus partibus. Salmanticæ apud Didacum Cuſſio 1622. Valentiæ 1629. 1630. folio & poſt alias editiones ſextum Matriti 1649. Gallice eadem prodiit interprete F. Leone Baccone, provinciali præfecto Aquitaniæ, Pariſiis 1646. Item Latine, atque Italice converſam haberi in pretio ait Wadingus.

Manual de Confeſores. Salmanticæ 1625. in 8. Pampelone 1625. Oſcæ apud Petrum Bluſſon 1630. Matriti apud Franciſcum Martinez 1643. & apud Didacum Diaz de la Carrera 1653. in 8. Hæc Summa illa eſt Theologiæ redacta in compendium.

Obiit Henricus in eadem urbe Salmantica circa annum MDCXXXVII. ut ſcribit Lucas Waddingus in *De Scriptoribus Minorum.*

HERMENEGILDUS.

F. HERMENEGILDUS DE S. PAULO, Hieronymianus monachus domus Matritenſis, quam ſemel atque iterum rexit, pariter atque in urbe Hiſpalenſi utrumque ordinis monaſterium S. Hieronymi & S. Iſidori; diffinitor generalis in regnis Caſtellæ Legioniſque, ac totius ordinis ſui chronographus; poſt Joſephi Seguntini egregiam in ſuarum rerum hiſtoria ab ejus renovatione in Hiſpania olim navatam operam, ad indagandam originem & progreſſionem oculos mentis dirigens, ſummo ſtudio adhibito, rem tentavit, & eximii voti compos factus primo ſcripſit:

Origen y continuacion del Inſtituto y Religion Geronimiana fundados en los Conventos de Belem en Paleſtina por el Maximo Doctor de la Igleſia S. Geronimo, explayados por varias provincias y reynos del orbe, y deducidos sin quiebra por Italia deſde Belem haſta los Monges Geronymos de Eſpaña. Matriti prodiit ex typographia Regia 1669. in folio. Deinde pro hac origine contradicentibus, quorum intererat, reſpondit ſcribens:

Deſenſa por la Religion Geronima de Eſpaña y ſu antiguedad, en que ſe reſponde a un tratado, que el Autor de la Poblacion Eccleſiaſtica de Eſpaña imprimió en ſu quarta parte el año de MDCLXIX. contra el origen Hieronymiano. Cæſarauguſtæ ut videtur apud Didacum Dormer 1672. Necnon et:

Inſtruccion previa a los lectores de la inſtruccion Hiſtorica Apologetica del P. M. Fr. Gregorio de Argaiz Benedictino, y Examen del Criſol purificativo del P. Doctor Fr. Manuel Leal Auguſtiniano del Reyno de Portugal &c. Cæſarauguſtæ apud heredes Didaci Dormer 1676. 4.

Deſempeño Hieronymiano o Reſpueſta al Tratado que llama Queſtion incidente el P. M. Fr. Gregorio de Quintanilla Benedictino en ſu Tabernaculo Fœderis, y Examen Hiſtorial de los derechos y titulos atribuidos al Sol del Occidente &c. Valentiæ apud Franciſcum Maeſtre 1678. in folio.

D. HERMENEGILDUS DE ROXAS JORDAN DE TORTOSA ET BUTRON, Baſtitanus (Baza regni Granatenſis urbs eſt) advocatus in Granatenſi cancellaria, atque ejuſdem urbis decurio, reliquit moriens:

De Incompatibilitate Regnorum & Majoratuum Tractatum ad enucleationem cap. Cœpit Hermenegildus Rex XXVI. quæſt. I. quem in lucem venire fecit Lugduni ſumptibus Laurentii Aniſſon in fol. anno 1669. locupletatum a ſe & illuſtratum D. Franciſcus Ximenez del Aguila Beaumont, auctoris gener, advocatus & ipſe Granatenſis.

HERMICUS.

HERMICUS CAIADUS (adſcititio ut cre-

credo nomine juxta ſæculi ſtilum) Luſitanus, in Italia floruit Latina eruditione & poeſi, exeunte XIV. ſæculo, ineunteque XV. ſcilicet ab anno MCCCCXCV. aduſque MDI. quo typis excuſa ſunt ejus:

Eclogæ & Silvæ & Epigrammata; Bononiæ apud Benedictum Hectorem in 4. Quæ editio cum ad manus deveniſſet Alexandri VII. Pontificis Maximi, deque auctore ſciſcitaretur optimum atque eruditiſſimum virum Joannem Bonam, Ciſtercienſem monachum reformatum, quocum & aliis hujus notæ hominibus, pomeridianis, hoc eſt, ſubceſſivis horis, de quocumque eruditionis genere verba ſolebat humaniſſime ac citra omnem dignitatis faſtum conferre, atque ille hujus noſtri laboris conſcius certiorem de eo eruditiſſimum ac benigniſſimum Pontificem reddidiſſet; accipe, ait Alexander, codicem, & ad eum perfer qui talem Spartam adornat; ne forte hoc ſcriptore, atque eo non contemnendo careat *Hiſpana Bibliotheca*. Ex his carminibus quædam de Hermico, ſeu Henrico, datur colligere, tranſiſſe eum nempe in Italiam Angeli Politiani fama commotum, quem tamen eo veniens extinctum invenit; Philippum Beroaldum audiviſſe, atque ei carum fuiſſe; Alvaro & Anna parentibus natum; ex Joannis Regis, ſive Emmanuelis ſucceſſoris, voluntate applicuiſſe animum ſtudiis legum; geſſiſſe quoque in hoc morem Nonio Cajado, conſanguineo ſuo, ad quem miſſum fuit elegans tetraſtichon iſtud:

Legibus incumbo, Noni, tua juſſa ſequutus,
Namque jubere potes, & pater & dominus.
Ingenium, muſas, vitam tibi debeo: Cæſar
Non dare plura poteſt, non dare plura Deus.

Ceterum vixiſſe eum ad annum uſque DV. ex eo liquet quod:

Orationem funebrem in morte Franciſci Facii Patavini Juris Pontificii in eadem urbe *Profeſſoris* hoc anno extincti conſcripſerit, ac typis ediderit, uti docet Guido Pancirolus *De claris legum interpretibus* lib. III. cap. XLV.

De Hermico Eraſmus in *Ciceroniano* agens *felicem* eum cenſet *in epigrammatibus, & in oratione ſoluta facilem ac promptum*. Adjungam Philippi Beroaldi de eodem judicium in reſponſione ad Ludovicum Teſſiram (Texeira intelligo) qui editionis auctor fuerat, eamque Beroaldo direxerat: *Eſt Hermicus Luſitanus*, ait, *in condendis poematis ingenioſus, elegans, florulentus: habet venerem, habet ſalem: ſunt illi verba Latina, ſententiæ poeticæ, verſus emuncti: concludit ex epigrammatiſtarum lege decenter & ſalſe* &c. Celebrat Cajadus ex Luſitanis, quorum eſſet aliqua in literis fama, Ludovicum ipſum Teſſiram, Ludovicum Mellum, Joannem Caſtelbrancum & Gomezium theologum, Franciſcum item Sengladam Hiſpanum, & alios, Bononiæ, Florentiæ Ferrariæque uſque ad ſuperioris ſæculi primum, uti jam diximus, annum peregrinatus; reliquum vitæ nos latet: adeo vivunt in ſcriptis homines, atque ex ſcriptis vixiſſe noſcuntur. Meminit utique ejus Marineus Siculus in laudandis Hiſpanis literis inſignibus lib. XXV. *Rerum Hiſpaniæ memorabilium: ejuſdem nationis* (Luſitanæ) *eſt Hermicus & eruditionis ejuſdem* (de Ario Barboſa prius egerat) *fama cujus ad nos pervenit ut hominis eruditiſſimi.*

HIERONYMUS.

D. HIERONYMUS ABARCA DE BOLEA ET PORTUGAL, nobiliſſimus vir Aragoniæ regni, circa annum MDXLI. in oppido ſuo Cadrete dicto Regum iſtius ſcribebat hiſtoriam. De quo ita cenſet Hieronymus Zurita, dignius eum atque ornatius omnibus ſe antiquioribus in eo argumento verſatum fuiſſe, atque is quidem, ait., *ea prudentia & facundia eſt, eoque ingenio, ut ſi debiliſſima non uteretur valetudine nemo alius in re hujus momenti publico deſiderio majori cum elegantia ſatisfacere poſſet*. Hæc Zuritæ verba ex Hiſpanis Latina reddidimus, quæ Joannes Franciſcus Andreas Uſtarrozius tranſcripſit, hominem laudans, in elogio auctoris libri *Del Genio de la Hiſtoria* nuncupati.

HIERONYMUS DE ALCALA YAÑEZ, Segovienſis, medicæ artis doctor Valentinus, in patria eam exercuit, ediditque:

Milagros de Nueſtra Señora de la Fuencisla, grandezas de ſu nuevo templo, y fieſtas, que en ſu translacion ſe hicieron por la Ciudad de Segovia año de MDCXIII. Salmanticæ 1615. in 8: Deinde poetico argumento:

El Alonſo mozo de muchos amos: duabus partibus. Altera Matriti anno 1624. altera Pinciæ 1626. prodiit. Tandem morali:

Verdades para la vida Chriſtiana. Pinciæ 1632. qui ipſe annus hominem extinxit pridie kalendas Novembris.

F. HIERONYMUS DE ALCOZER, Dominicanus, theologus magiſter, in lucem protulit hoc titulo librum:

Subida de Monte Sion: ſive de cognitione Del per contemplationem quietam. Valentiæ 1509. in 4.

F. HIERONYMUS DE ALDOVERA ET MONSALVE, ordinis eremitarum S. Auguſtini, quem quidem in Aragonenſi provincia ſemel atque iterum tertioque fuit mo-

moderatus. Cæsarauguſtæ veſpertinis horis docuit ſacram ſcientiam, jamque rude donatus, cum & ſcholaſticis lectionibus, atque una eccleſiaſticis ad populum habendis concionibus quadraginta annorum tempus exegiſſet, prelum cogitare cœpit, cui quidem commiſit:

Diſcurſos en las fieſtas de los Santos, tomis tribus: quorum I. Cæsarauguſtæ prodiit anno 1625. II. ac III. duobus proxime ſequentibus annis in 4. Propediem edendos quinque alios jam tunc in ſe receperat, nempe IV. *De materiis diverſis.* V. & VI. *De Quareſma.* VII. & VIII. *De Chriſto y ſu Madre*: quos vidi nuſquam.

Obiit annis plenus Cæsarauguſtæ anno MDCXXX.

F. HIERONYMUS DE ALICANTE, Cupuccinus, ex eo oppido (nam ita nuncupari hæc amat religioſorum ſecta) & provincia Granatenſi, ſcripſiſſe dicitur:

Las Grandezas de Eſpaña. Anno 1646. Teſte mihi Luca Waddingo.

F. HIERONYMUS DE ALMONACIR, ſacrum ordinem Prædicatorum in domo Civitatenſi, theologiamque inde fuit profeſſus inter domeſticos Burgis Pinciæque, ac mox in academia Complutenſi cathedris Sacræ Scripturæ, ac veſpertina ut vocant, moderatis palmarius pluſquam ſemiſæculo interpres. Hoc in loco, rude etiam donatus literaria, ſacræque doctrinæ profeſſorum decanus, ac rerum Fidei cenſor, in magna vixit noſtrorum hominum exiſtimatione, inſignique admodum ſolidæ, quam ei aſſidua ſacrarum Scripturarum lectio peperit, ſapientiæ fama. Supereſt ab eo opus elegans, & plane doctum, ſcilicet:

Commentaria in Canticum Canticorum Salomonis: ad Garſiam Loaiſam, Philippi Principis præceptorem. Compluti 1588. in 4. Quod quidem exceptura ipſe in ſe ſuſceperat auctor alia commentaria in *Quintum D. Matthæi caput*: *Pauli Apoſtoli ad Epheſios Epiſtolam*: *Sermonem Dominicum*: & *Pſalmos* quoſdam: necnon & *Scholaſticarum Controverſiarum centurias.* Nullus tamen, ut credo, ſeſe promiſſo exſolvit ſexdecim integris annis adhuc in vivis manens, e quibus octogenarius anno quarto poſt ſexcenteſimum demigravit.

D. HIERONYMUS ALTAMIRANO, Matritenſis, juriſconſultus, Didaci filius, quem Regius Caſtellæ ſenatus advocatum Fiſcalem, multa prudentia juris virum, ſuperioribus annis allegit fere ſimul & amiſit. Salmanticæ data civilibus ſtudiis opera, varioque ornatus literarum genere, dedit foras, quo, juxta poetæ dictum, *fortes creari fortibus* oſtenderet:

In Titulum XLVIII. C. De Filiis Officialium milit. qui in bello moriuntur. lib. XII. Commentarium, ſeu de muneribus continuandis in filios recordatione parentum. Matriti anno 1648. fol.

HIERONYMUS AMIGETUS, Catalanus, Dertoſenſis, medicus, ſcripſit:

Iſagogicam viam, ſive introductoriam ad artem Grammaticam. Barcinone 1514. in 4. Extat in bibliotheca Coloniana Hiſpalenſis eccleſiæ.

HIERONYMUS DE AMPOS, commendator (ſic præfectos domorum vocant) ordinis S. Antonii, ſcripſit:

Silva de varias queſtiones naturales y morales con ſus ſoluciones ſacadas de Griegos y Latinos. Valentiæ, ſumptibus ſocietatis bibliopolarum 1587. 8.

Directorio eſpiritual del alma prudente. Matriti apud Petrum Gomez anno 1593. in 8.

Manual y Directorio de la oracion vocal del alma chriſtiana. Ibidem apud viduam Petri de Madrigal 1600. in 8.

F. HIERONYMUS DE ANDRADA, Luſitanus, Carmelita provinciæ Portugalliæ, Didaci Lopez de Andrada, Auguſtiniani, Hidruntini in Italia archiepiſcopi, concionatorum ſui temporis maximi, germanus frater, *Vitam* ejuſdem Didaci archiepiſcopi reliquit ſcriptam, quam penes ſe habet reverend. P. Fr. Emmanuel a Reſurrectione, Auguſtinianus Excalceatus provinciæ Portugalliæ, & a ſe locupletatam edere promittit.

D. HIERONYMUS ANTONIUS DE MEDINILLA ET PORRES, toparcha locorum de Bocos, Remolino & Rozas, ordinis militaris S. Jacobi eques, ſtrator Regius, laudabiliter exercuit ſe, dum vixit, gerenda in republica variarum urbium prætor, adminiſtrandaque pecunia Regia. Edidit Hiſpane dum prætor eſſet Cordubenſis urbis:

La Utopia de Thomas Moro: ex Latino illius translatam. Cordubæ an. 1637. in 8. Item:

El Metodo de la Hiſtoria de Juan Bodino inter ſchedas reliquit.

Obiit circa annum MDCL.....

F. HIERONYMUS DE ANNUNTIATIONE, Luſitanus, ordinis S. Pauli, quem Da Serra de Oſſa in Portugallia vocant, ejuſdemque congregationis hiſtoricus, ſcripſit:

Chronica da Congregaçaõ de S. Pablo da Serra de Oſſa em Portugal: quæ quidem typis

pis edita eſt, aut propediem edetur. Fr. Emmanuel a Reſurectione.

HIERONYMUS DE ARBOLANCHE, Navarrus, Tudelenſis, carmine ſcripſit:

Las Abidas: ab Abide Gargoris filio, vetere Hiſpaniæ Rege. Cæſarauguſtæ apud Joannem Millan 1566. 8.

HIERONYMUS ARDIT, Alcañizienſis, ex Aragonia, Cæſarauguſtanus tamen civis, ſcripſit:

Blaſones de Ceſarauguſta. Quod opus adhuc MS. laudant ſcriptores Aragonenſes, & inter alios Uſtarrozius.

HIERONYMUS AUNER, gente aut patria Valentinus, in Hiſpanicam linguam convertit ex Italico Ludovici Pulei, ut affirmat ipſe, fabuloſum poema proſaicum hujus inſcriptionis:

Libro Segundo de Morgante. Valentiæ apud Duranum Salvaniach 1535. in folio. Interpretis nomen prodidit Michael Hieronymus quidam Oliverius in laudatorio carmine Hiſpano libri præambulo.

HIERONYMUS DE AYALA, Burgenſis, in oppido Oſorno, quod Palentinæ diœceſis eſt, proprio verbo muneris beneficiatus, ſcriptum penes ſe adſervat librum:

De la Nobleza de Caſtilla, cum inſignibus uniuſcujuſque familiæ verſicolori opere diſtinctis: quod ex relatione D. Antonii Lupian & Zapata, alibi jam hac in *Bibliotheca* laudati, compertum habeo.

F. HIERONYMUS AZNAR ET EMBID CARDONA, Aragonius, in communitatis, ut vocant, Bilbilitanæ oppido Aniñon prognatus, eremita Auguſtinianus, concionatorque inter ſuos emeritus, ſcripſit:

Expulſion juſtificada de los Moriſcos Eſpañoles, y ſumma de las excelencias del Rey D. Felipe III. Oſcæ 1611. 8. Hic liber nomine prodiit Petri Aznari Cardonæ, Hieronymi nepotis, qui tamen in nuncupatoria epiſtola ei, cujus eſt, operæ laudem tribuit. Scripſiſſe etiam affirmatur:

De la Concepcion de Nueſtra Señora. Oſcæ anno 1620. 4.

D. HIERONYMUS BAÑUELOS, edidit:

Eſtado de las Filipinas y ſus conveniencias. Mexici 1638.

F. HIERONYMUS BAPTISTA DE LANUZA, natalem locum ſortitus eſt Aragoniæ oppidum Ixar, parentes vero Michaelem Baptiſtam de Sellan & Catharinam de Lanuza, notæ utrumque nobilitatis: ex quibus & Martinus Baptiſta de Lanuza, Magnus ut vocant Juſtitia Aragonum, re vera magnus, procreatus fuit. Valentiæ hic ad Prædicatorum familiam admiſſus Ludovicum Bertrandum, ſanctitate illuſtrem, inſtitutorem adeptus fuit, quem quidem tribuere ſolitum fama prodiit Hieronymo diſcipulo, cum de eo ſermo incideret, ſcientiæ & intellectus dona cœlitus communicata. Præcipuum ſtudiorum profectum Salmantinæ domui S. Stephani, ad ſapientiæ hoc & religionis domicilium translatus, debuit. Inde Valentiam docturus ipſe inter ſuos theologiam, quam exactiſſime hoſpes didicerat, revocatur. Cujus ſtudii eam partem, quæ ſacros libros explanatione pervios reddit, Cæſarauguſtæ etiam laudabiliter profeſſus eſt. Aragoniæ provinciæ bis præfuit, atque ante impletum poſterioris muneris tempus, anno ſcilicet MDCXVI. Balbaſtrenſibus in eodem Aragoniæ regno fuit epiſcopus datus, atque ab hac eccleſia XXIV. Auguſti MDCXXII. in Albarazinenſem ejuſdem regni translatus. Hujus ſi doctrinam ſpectemus, ſalutarem quidem illam qua non minus docti quam boni efficimur, quæque in ſapientiſſimis ejus commentariis orbi Chriſtiano communicata eſt, datum hac tempeſtate nobis exiſtimare poſſumus cui veram & germanam eruendi ex ſacris literis in homiliis ſolemnibus, quibus eccleſia utitur, Chriſtianæ pietatis & diſciplinæ ſenſus formam acceptam referremus. Si ad vitam & mores, reſque toto vitæ tempore ab eo ſancte geſtas, nos convertamus, piiſſimæ ejus doctrinæ omnia hæc apprime reſpondere docebimur ab his qui hominem vel data opera, vel ex occaſione laudarunt: quos Vincentius Blaſcus de Lanuza, de eo agens in *Aragonenſi Hiſtoria* lib. v. cap. XLIII. enumerat. Quibus omnibus præferri debet Hieronymus Fuſſet, Dominicanus, Aragoniæ provincialis præfectus, qui de vita Hieronymi noſtri ſatis magno volumine commentatus eſt, quam in epitomen contrahere meditabatur, cum e vivis fuit ereptus, & Emmanuel Faria de Souſa Luſitanus, Martini Lanuzæ jam laudati encomiaſtes diſertus. Conceperat animo Hieronymus, nec tamen priuſquam ſuperiorum præcepto ad mandandum literis in utilitatem communem quidquid ſibi elucubraverat adigeretur, Evangelia omnia quadrageſimalia commentariis luſtrare & illuſtrare, iiſque Latinis, cujus propoſiti ſpecimen dedit cum publicavit:

Tractatuum Evangelicorum tomum primum, continentem tractatus VII. *De Quadrageſimæ Inſtitutione, & cineris cærimonia. De Je-*

Jejunio. De Eleemoſyna. De Inimicorum dilectione duos: totidemque *De Jejunio & tentationibus Chriſti Domini.* Cæſarauguſtæ anno 1612. in folio, qui deinde ex officina Veneta Juntarum prodiit duobus voluminibus anno 1630. in 4. Sed mutavit ſententiam, ſive conſilio iſto ſuo potiorem habuit obſequii rationem Philiberto Sabaudiæ ducis filio, Barcinone tunc commoranti, reddendam; hujus enim voto ut ſatisfaceret quadrageſimales vernaculæ linguæ conciones, coram ipſo habitas, ſed inſigniter locupletatas, prelo ſubjecit, quæ hoc titulo prodierunt inſcriptæ:

Homilias ſobre los Evangelios que la Igleſia Santa propone los dias de la Quareſma: tribus voluminibus. Quorum primum prodit Balbaſtri anno 1621. reliqua ſequentibus annis. *Quadrageſimalium* hæ *Homiliarum* inſcriptione donatæ prodierunt Latine ab Oneſimo de Kien, Capuccino provinciæ Colonienſis, Antuerpiæ, quatuor voluminibus, anno 1649. 4. Lugdunique apud Guilielmum Barbier & Joannem Girin anno 1659. folio. Et Francofurti. Quarum & *Compendium* Coloniæ editum eo anno 1655. in 4. Eaſdem quoque Gallice convertit Ludovicus Amariton, ordinarius concionator & eleemoſynarius Regis Galliarum, Pariſiis editas anno 1646. 4. Pertinet Oneſimi de Kien ordinis Minorum jam laudati Flandri, *Medulla Cedri Libani, ſive conceptus prædicabiles ſuper Dominicas totius anni ex Homiliis Quadrageſimalibus Hieron. Bapt. de Lanuza.* Antuerpiæ anno 1653. in 4. & Coloniæ 1655. 4.

Poſtumæ etiam prodierunt, Ioannis Laurentii Cairoſæ Dominicani opera:

Homilias ſobre el Evangelio, que ſe propone en la ſolemnidad del Santiſimo Sacramento del Altar. Barcinone 1626. Quæ Latino quoque ſermone redditæ, Antuerpienſibus typis mandatæ ſunt 1650. 4.

Deſiit Hieronymus inter vivos agere anno MDCXXV.

D. HIERONYMUS BASILICO, juris doctor, & in Regiis conciliis Matritenſis curiæ advocatus, ſcripſit:

Aplauſo Panegyrico en la publica y real aclamacion del Rey D. Carlos II. de Eſpaña. Vide de hoc opere D. Joſephum Pellizerium in *Bibliotheca ſuorum librorum* folio 90.

HIERONYMUS BASILIUS, neſcio quis, edidiſſe dicitur juridicum opus, quod nomine hoc Hiſpano inſignitum offendimus in catalogo quodam librorum in Hiſpania ante paucos annos editorum:

Deciſiones criminales de la gran Corte de Sicilia. Anno 1669.

HIERONYMUS BASILIUS DE BENGOCHEA, Dominici a Bengochea, ſingularis eruditionis viri, ad quem extat Juſti Lipſii epiſtola quædam, Regiæ civilium cauſarum Cæſarauguſtanæ curiæ ſenatoris, civiſque Teruelenſis, filius, doctor theologus, & in hac ipſa Regia urbe & gymnaſio profeſſor, Maellæque rector, edidit:

Vida y martyrio de Santa Suſana Princeſa de Ungria: cujus reliquiæ adſervantur in æde quadam hujuſmet oppidi Maellæ ſacra. Cæſarauguſtæ 1630. 4.

Apologiam pro Cæſarauguſtana urbe, in cauſa tumultus Antonii Perezii in eam adventus occaſione concitati, adverſus narrationem Antonii Herreræ, Regii chronographi, Latine ab hoc auctore ſcriptam, laudat in *Aragonenſibus Chronicis* Vincentius Blaſcus, ineditam hucuſque ut ſuſpicor.

F. HIERONYMUS BERMUDEZ, ordinis Prædicatorum, ſacra & humana doctrina ſpectatus vir, Latinum poema in laudem Ferdinandi Alvarez de Toledo, Albani ducis, compoſuit, inſcriptum:

Heſperoida: atque ipſum poſtea in Hiſpanum convertit carmen, lege conſonantiæ ſolutum, gloſſaſque adjunxit. Manere hanc interpretationem penes nobilem quemdam Compoſtellanæ urbis refert Ludovicus Muñoz in *vita Ludovici Granatenſis* lib. III. cap. V.

HIERONYMUS DE BIVAR, ſcripſiſſe dicitur:

Chronica del Reyno de Chile: MS. adhuc, teſte Antonio Leonio in *Bibliotheca Indica*, tit. IX.

HIERONYMUS DE BLANCAS, Cæſarauguſtanus, Martini, ejuſdem urbis civis (eos qui ad regimen urbis admittuntur hoc verbo appellant) & notarii, filius, Valentiæ ſub diſciplina viri eruditiſſimi Petri Joannis Nunneſii Latinas literas ea alacritate & ſucceſſu didicit ut grandiore jam & matura ætate parem ſe non temere aut immodeſte exiſtimaverit ſupplendo in patria hiſtoria quidquid Zurita magnus vel intactum reliquerat, vel intentus univerſitati rerum non ita plene aut elaborate pertractaverat. Itaque pro hiſtorici munere, ſibi in locum illius e vivis erepti injuncto, paraleipomena rerum Aragonenſium, quæ ſuccenturiari attexive non indigna eſſent clariſſimi viri lucubrationibus, aggreſſus voti ſui factus compos eſt, idque Latinis commentariis, nulli eorum, quæ res hominum geſtas hoc ſermone perſequuntur, ulla ex parte cedentibus, ſi majeſtatem dictionis & elegantiam,

necnon ſummam in evolvendis veterum rerum documentis fidem, iiſque ſolerti ac defoecato examine dijudicandis maturitatem conſideremus. Hi ſunt:

Aragonenſium rerum Commentarii: quo in opere breviter memoratis rebus a Zurita jam deſcriptis in Juſtitiæ Aragonum magiſtratu, quod veluti Palladium eſt inclitæ hujus gentis, eorumque, qui poſt receptam a Mauris Cæſarauguſtam ei præfuerunt, hiſtoria illuſtranda præcipuam operam voluit auctor impendere. Prodierunt hi primum Cæſarauguſtæ anno 1588. deinde in ſiſtematis *Hiſpaniæ Illuſtratæ* vol. III. Et hos quidem ipſos vernacula lingua conſcriptos ſive ante, ſive poſt editionem Latinam, ſervari Cæſarauguſtæ apud Jacobum Aznarium, juris Canonici profeſſorem, Joannes Andreas Uſtarrozius, hujuſmet regni chronographus, ſcriptum reliquit. Quorum ſcilicet commentariorum nomine auctor *Hiſtorici accuratiſſimi* appellationem promeruit a Cæſare cardinali Baronio tomo XII. ad annum MCXVIII. ſect. XVIII. qui iterum Blancæ ſummam induſtriam commendat tomo XI. ad annum MLXXIV. ſect. LVII. Multus quoque eſt in extollendo hujus ſcripti merito Antonius Auguſtinus in epiſtola quæ ei ſubjicitur. Edidit etiam:

Tabulam in Faſtos Magiſtratuum Juſtitiæ Aragoniæ. Cæſarauguſtæ 1587. Quorum veluti commentarii ſunt hi quos ſupra laudavimus.

Icones Regum poſitas in regia Cæſarauguſtana aula, cum inſcriptionibus, ejuſdem cura depictas in domo quam vocant Deputationis. Ibidem 1587.

Hiſpane vero:

Modo de proceder en Cortes de Aragon. Itemque:

Las Coronaciones de los Sereniſſimos Reyes de Aragon. Quæ duo opuſcula Ioannes Andreas Uſtarrozius ſupra laudatus edidit Cæſarauguſtæ 1641. in 4.

De los Obiſpos de Zaragoza nonnihil eum commentaſſe conſtat ex quibuſdam ipſius epiſtolis, quæ ad diverſos datæ per manus eunt, admonente Lanuza in *Aragoniæ Hiſtoria* tom. II. lib. XX. cap. VIII.

Tratado de la venida de Sant Iago a Eſpaña tribuit ei D. Michael Martinez del Villar in *Interpretatione quorumdam Epigrammatum domus del Pilar*.

Cæſarauguſtæ obiit Hieronymus, nulla prole ex Margarita Malo conjuge relicta, ſecundo die Decembris MDXC. tumulatuſque fuit in S. Engratiæ monaſterio.

HIERONYMUS BRIOSO, Hiſpalenſis, ſcripſit Latina lingua:

Compendium rerum memorabilium. MS. fuit olim in bibliotheca D. Petri de Caſtro Hiſpalenſis antiſtitis: quem deinde apud ſe habuit Alphonſus Sanchez Gordillo, presbyter ejuſdem urbis. Vidit Rodericus Caro.

HIERONYMUS DE BRITO, Luſitanus, apud Conimbricenſes theologiæ ſtudioſus, habuit pro more ad univerſam academiam, ediditque in publicum:

De Scientiarum, diſciplinarumque omnium laudibus orationem. Conimbricæ apud Joannem Barrerium 1554. in 4.

HIERONYMUS BRUN, ſcripſit ex Gallico deſumens:

Lo mas noble del Cerco de Paris, que hizo el Duque de Nemurs Gobernador de los cercados; el ſocorro, que embió el Rey D. Felipe con los Duques de Parma y Humena. Cæſarauguſtæ apud Ioannem Eſcatrilla 1591. in 8.

HIERONYMUS CALVO, Aragonius, ſcripſit:

Luz del entendimiento, como nos emos de apartar de las vanidades, y ſeguir las virtudes. Valentiæ 1594. in 8. apud Alvarum Franco.

F. HIERONYMUS CAMARGO, Dominicanus, ſacræ theologiæ profeſſor Limenſis, edidit:

Analogorum librum. Limæ.

D. HIERONYMUS DE CAMARGO, edidit:

Reſpueſta a la reſolucion de la Junta de los Eccleſiaſticos de Francia, en razon de los matrimonios de los Principes de la Sangre, hechos ſin el conſentimiento del Rey. Matriti apud Franciſcum Martinez 1633. 4.

HIERONYMUS CAMPAN, oriundus ex Ontiñente oppido regni Valentiæ, ſacerdos, Latine Græceque valde doctus, poeta in ſchola principis urbis floruit, atque edidit:

Varii carminis librum. Anno 1550. Auctore mihi Gaſpare Eſcolano lib. IX. *Hiſtoriæ Valentinæ*, cap. XXXVIII.

HIERONYMUS DE CAMPOS, ſcripſit: *Manual de Oraciones.*

D. HIERONYMUS CANCER, ætate noſtra in jocis carmine pangendis atque fundendis, reliquaque poeticæ facultatis laude pares habuit paucos, Matriti in curia degens, præcipue ejus, qui ante non mul-

tos annos placere cœpit, hodieque ludicra maxime in re ſumma cum voluptate auribus, excipitur, æquivocorum, uti appellant, vocabulorum uſus: quo in genere cum pauciſſimis contendere, reliquos omnes ſuperare viſus fuit. Metrica hujus opera urbanitate & facetiis plena viderunt lucem Matriti ſub hoc titulo:

Obras de D. Geronimo Cancer. Anno 1651. in 4. Comœdias quaſdam una cum aliis Hieronymus actibus inter ſe, ut in morem ivit ultimi hujus temporis, diſtributis laudabiliter ſcripſit.

Matriti obiit Septembri menſe MDCLV.

F. HIERONYMUS CANTON, Valentinus gente, Auguſtinianus inſtituto vitæ, doctus vir atque elegantis ingenii proſam ſeu verſam orationem formaret. Ordinis ſui apud provinciales Valentinos fuit præfectus, ediditque:

Vida y milagros del B. Padre y Señor D. Thomas de Villanueva de la orden de S. Auguſtin, Arzobiſpo de Valencia. Barcinone 1623. 4.

Ordinario de los Oficios divinos ſegun el uſo de la Igleſia. Ibidem 1606. in 4.

Excelencias del Nombre de Jeſus. Ibidem 1607. in 8.

Inſtruccion divina, Angelica y humana del principio, medio y fin de todas las virtudes en comun y en particular: vario metri genere. Valentiæ typis Silveſtri Sparza 1633. in 4.

Denatus eſt Valentiæ anno MDCXXXVI.

HIERONYMUS CARDOSUS, Luſitanus, Lamecenſis, poeta & orator Latina lingua diſertiſſimus, omniumque in ea gente eruditorum ſuæ ætatis hominum judicio probatus & laudibus exornatus, imbuit plures annos domi ſuæ juventutem ſtudiis humanitatis in urbe Oliſiponenſi: quod velut ſacrarium quoddam frequentari ab his debere quicumque humanioribus diſciplinis delectarentur, Hieronymus Oſorius V. C. Silvenſis epiſcopus, in literis ad eum olim datis affirmabat. Prelum viderunt hactenus, quod ſciam, hæc ejus opera:

Epiſtolarum familiarium libellus: Joanni III. Regi datus. Oliſipone 1556. 8.

Oratio pro roſtris habita Kalendis Octobris Oliſiponenſi Academiæ de laudibus omnium diſciplinarum, anno XXXVI. ſupra ſexquimilleſimum. Conimbricæ 1550.

De Præteritorum & Supinorum ratione libellus.

Dictionarium ex Luſitano in Latinum ſermonem ſive Latino-Luſitanicum, & vice verſa Luſitanico-Latinum, cum Adagiorum fere omnium perutili expoſitione. Oliſipone 1562. in 4. Et Conimbricæ 1587. in 8. & 1588. ex recognitione ſcilicet Sebaſtiani Stochameri Germani apud Joannem Barreiros. Aliorum ipſe ſpem fecit in *Epiſtolis*, ſed neſcio an ediderit. *Poematia* quædam ejus laudat Valerius Andreas.

HIERONYMUS CARRANZA, Hiſpalenſis, Jeſu-Chriſti militiæ Portugallenſis eques, armorum, enſis præcipue, ad defenſionem ſui & offenſionem hoſtis tractandorum artem, poſt antiquiorem Joannem Pons Perpinianenſem, qui theoricum neſcio quid hujus artis edidit, autodidactos ipſe, hoc eſt, ſine ullo præceptore, ad praxim primus reduxiſſe videri poteſt: quam quidem N. Medinæ Sidoniæ ducem ſe docuiſſe alicubi reliquit ſcriptum. Anno MDLXXXIX. in Americam ſe contulit, provinciæ Honduras nuncupatæ geſturus regimen, unde ad nos reverſus diu vixit, ab urbanitate ac liberalium diſciplinarum cognitione & a pietatis ſtudio non parum commendatus. Edidit:

De la Filoſofia de las Armas, de ſu deſtreza, y de la agreſion y defenſion Chriſtiana. Luciferi fano (vulgo Sanlucar) 1569. in 4. & 1582. in 4. Ferdinandi Herreræ, Chriſtophorique Moſqueræ a Figueroa carminibus celebratum opus, in quo cives & amicos ſuos Joannem Mallaram ſub Meliſſi, Ferdinandum vero Herreram ſub Philandri, Peramatum quoque, medicum, ſub Polimarchi confictis nominibus, ad dialogum urbane introducens, variis undique quæſitis dextreque tractatis rebus lectorem docet ſimul ac detinet. Hæc tamen diffuſior docendi forma occaſionem dedit D. Ludovico Pacheco de Narvaez, Philippi IV. Regis noſtri hujus artis præceptori *Compendium ſuum Philoſophiæ ac rectæ armorum tractationis Hieronymi Carranzæ* formandi. In bibliotheca Villumbroſana fuit cujuſdam Franciſci Garziæ, Mercenariorum urbis Angelopolitanæ præfecti, liber ita inſcriptus: *Verdadera inteligencia de la deſtreza de las armas del Comendador Geronymo Sanchez Carranza de Barreda.* Unde primum novimus hominem ſic appellatum fuiſſe.

HIERONYMUS CASADO, Aragonus, ex oppido Paracuellos de Xicola prope Bilbilim, ſeu mavis Calatajubium, natus, eccleſiæ Albarracinenſis archidiaconus, ſcripſit tractatum Hiſpanum:

De Satisfacion. Valentiæ 1591. 8.

HIERONYMUS CASTILLO DE BOBADILLA, Medinæcampi in lucem editus circa annum MDXLVII. feliciſſime ad juris

utriuſque ac totius antiquitatis & humanitatis ſtudia ſub optimis legalis ſcientiæ Emmanuele Coſta & Aria Pinelo, aliiſque liberalium artium præceptoribus, direxit Salmanticæ omnes ingenii atque induſtriæ vires. Cujus rei argumento eſt, quod ſeptemdecim tantum natus annos *Relectionem §. Augerius, L. Qui Romæ D. De verb. obligationibus* in patria coram frequenti auditorio recitaverit; Salmanticæque ſequenti anno ducentarum juris theſium, magnam partem novarum & paradoxarum, propugnatorem ſeſe obtulerit. Unum atque viginti annis natus accepit academica (ut vocant) doctoratus inſignia, viceſque rectoris Pacenſis urbis: de quo tunc ab eo geſto munere, aliiſque memoratis, ipſi credimus conferentes *Politices* ejuſdem, quam mox laudamus, lib. II. cap. XIII. num. 32. cum libro I. cap. VI. num. 40. & cap. VII. num. 22. Ab hoc tempore per viginti quatuor annos juriſdictionem plures per Hiſpaniæ urbes laudabiliter adminiſtravit. Veniens deinde ad curiam defendendis litibus navavit operam, quouſque ad Pinciæ urbis conventum juridicum mitteretur pro Fiſci tuendis juribus, quo in munere extremum diem vidiſſe fertur. Scriptum reliquit inſigni doctrina, eruditione atque elegantia non multis comparandum opus, ſcilicet:

Politica para Corregidores y Señores de Vaſallos en tiempo de paz y guerra, y para Prelados &c. Matriti 1597. duobus tomis. Medinæcampi 1608. Barcinone 1616. Nuper iterum Matriti. Quod quidem ſi in Lacones incidiſſet, non minus quam Dicearchi Meſſenii conſcriptum *De Republica Spartiatarum* opus, Suida auctore, in Ephororum prætorio audientibus adoleſcentibus quotidie legi propter excellentiam ſcriptionis lege ſanxiſſent.

HIERONYMUS DE CELARIOS, Salmanticenſis, ordinis Clericorum Regularium Minorum, Sacræ Scripturæ lector in Salmantino collegio, cujus præpoſituram gerere recuſavit, ſcripſit:

La mayor obra de Dios en ſiete dias de la Semana Santa, paſion y muerte de Chriſto Señor nueſtro. Matriti ut credimus 1666. in folio. Immortuus fuit alteri conficiendæ laudati operis parti anno ut ajunt 1665.

HIERONYMUS DE CHAVES, Hiſpalenſis, mathematicus, ſcripſit:

Tratado de la Esfera, que compuſo el Doctor Juan de Sacrobuſto, con muchas adiciones, traducido con eſcolios y figuras. Hiſpali 1545. in 4. apud Joannem de Leon.

Chronographia, o Repertorio de los tiempos. Ibidem 1554. & 1572. in 4. apud Alphonſum Bexarano & 1580. apud Ferdinandum Diaz.

Tabulas duas *Geographicas* confecit, alteram *Hiſpalenſis territorii*, quæ in *Theatro* viſitur Abrahami Ortelii & aliorum, alteram *Americæ*, quam non edidit.

F. HIERONYMUS DE CONCEPTIONE, Valdemaurenſis, Paſtranæ profeſſus Carmelitarum Excalceatorum ordinem, undecimus fuit ejus generalis præfectus, ediditque:

Carta a los Religioſos de ſu Congregacion.

Obiit Guadalaxaræ anno MDCLXIII. dierum plenus.

HIERONYMUS DE CONTRERAS, qui centurionis ſeſe titulo dignoſci in libris editis voluit, in publicum edidit:

Dechado de varios ſujetos, ſive elogia virorum illuſtrium Hiſpaniæ: partim ſoluta oratione, partim ligata. Cæſarauguſtæ 1572. apud Bartholomæum Noguera. Compluti 1581. in 8.

Selva de Aventuras. Cum alibi, ſcilicet Barcinone in 8. tum Cæſarauguſtæ 1615. in 8. quem librum jucunditatis nomine Laurentius commendare ſolet Palmyrenus in variis locis ſuorum operum. Hunc Gallice vertit Gabriel Chapuys, Lugdunique edidit 1580. in 16. apud Benedictum Rigaud, teſte Verderio.

HIERONYMUS DE CORDUBA, Pincianus, ſcripſit:

Orationem de Chriſti Domini in Cœlum aſcenſu ad Urbanum VIII. habitam in templo Vaticano. Romæ apud Maſcardum 1624. 4.

F. HIERONYMUS CORREA, Luſitanus, ordinis Prædicatorum Luſitanæ provinciæ (ut apud ejuſdem chronographum legimus) ſcripſit, ignotum mihi an Latine an vernacule:

De Concordia ſcientiarum.

De Privilegiis Ordini Dominicanorum a Sede Apoſtolica conceſſis.

Memoria illius ad annum ſexcenteſimum ſupra milleſimum extat.

D. HIERONYMUS CORREA, Luſitanus, Oliſiponenſis, aurifex, edidit inter alia opera poetica ejus linguæ:

A Fabula de Apollo e Dapne: Violantæ de Cœlo, virgini Deo ſacræ in monaſterio da Roſa Oliſiponenſi ordinis S. Dominici, poetiſſæ magnæ famæ, dicatam.

HIERONYMUS DE CORTEREAL, Luſitanus, ex nobili familia hoc in regno edi-

editus, aliunde tamen ad nobiliſſimas Baſtanorum & Mendozarum Caſtellæ familias pertinens (quod ipſe de ſe jactat excuſans quod Caſtellane nonnumquam ſcripſerit) plurium liberalium, atque viro nobili dignarum, artium cognitione & exercitio delectabatur, præcipue pangendis verſibus, quo in genere dedit foras Luſitanica lingua:

Suceſo del ſegundo cerco de Diu eſtando D. Joaõ Maſcharenhas por Capitaõ e Governador da fortaleza o anno de MDXLVI. Oliſipone 1574. quod opus carmine Caſtellano vertit Petrus de Padilla, ordinis Carmelitarum ſodalis, & publicavit Compluti in 8. anno 1597.

Naufragio, e laſtimoſo ſuceſo da perdizam de Manoel de Souſa de Sepulveda, e Dona Lianor de Sa ſua molher & filhos vindo da India pera eſte Reyno &c. Oliſipone apud Simonem Lopez 1594. in 4. Poema iſtud, in quo ſibi potiſſimum auctor placebat, non niſi mortuo eo typis editum eſt, Antonii Souſæ generi cura.

Caſtellanorum quoque ſermone, quem perfecte calluit, verſibuſque a lege conſonantium liberis:

Feliciſima Victoria concedida del Cielo al Señor Don Juan de Auſtria en el golfo de Lepanto de la poderoſa armada Otomana. Uliſipone 1578. 4. apud Antonium Ribeiro. Celebratur hic carmine quodam Antonii Ferreiræ, quod inter ejus opera extat pag. 27.

HIERONYMUS CORTES, Valentinus, hæc ex literis mathematicis nota ſibi proferre, quo in publicum prodeſſet, voluit:

Lunario y Pronoſtico perpetuo. Valentiæ 1598. Barcinone 1599. Cæſarauguſtæ 1604. Compluti 1617. in 8.

Libro de Fiſonomia natural, y varios ſecretos de naturaleza. Cordubæ 1601. in 8. Compluti 1612. 8. Atque aliis locis in 8.

Arithmetica practica. Valentiæ 1604. 4. apud Joannem Chryſoſtomum Garriz.

Libro de los Animales terreſtres y volatiles. Valentiæ 1615. in 8. Alias: *Propriedades de animales, y virtudes que nos enſeñan.*

Plura alia, ſi vita ei longior contigiſſet, foras daturum civis ejus ſcripſit, Petrus Auguſtinus Morla, in præfatione *Emporii Juris*, in qua Valentinos omnes bene de literarum ſtudiis deque poſteritate meritos refert ſimul & laudat.

HIERONYMUS DE COSTIOL, Catalanus ut ſuſpicor, edidiſſe fertur:

Coronica del Señor D. Juan de Auſtria. Barcinone 1572.

HIERONYMUS DE COVARRUBIAS HERRERA, Riviſicci incola, auctor eſt libelli ſic nuncupati:

La Enamorada Eliſea 1594. 8. proſaicometrice ſcripti.

F. HIERONYMUS DE CRUCE, monachus Hieronymianus, ſacræ theologiæ magiſter, in cœnobio Matritenſi lector olim ſacræ hujus ſcientiæ quæ de moribus Chriſtianis diſſerit. Opus tripartitum defendendis juſteque temperandis apud nos ſtatutis pro puritate & nobilitate ſanguinis frequentibus excogitavit; hæc nempe inſcriptio eſt & argumentum operis:

Defenſa de los Eſtatutos y noblezas Eſpañolas, deſtierro de los abuſos y rigores de los Informantes: tribus partibus. I. eſt *Reſpueſta Apologetica al diſcurſo del P. Fr. Aguſtin Saluzio de la orden de S. Domingo.* Hic nempe Saluzius Xerecienſis, Philippo III. Regi Catholico a concionibus, eximius eccleſiaſtes, cujus eſt (aut certe ſub ejus nomine alius latere voluit) *El Diſcurſo ſobre la Nobleza de Eſpaña*: & hic in eo argumento totus verſatur ut memoratorum ſtatutorum vim & juſtitiam prorſus enervet, ſanctioneſque hujuſmodi, quotquot capacitatem ſuſcipiendorum munerum ex puritate ſanguinis candidatorum admetiuntur, acerrime reprehendat. Altera pars, ſive liber II. *De la moderacion de las Informaciones.* Tertia declamationes continet: *En que ſe perſuade a los Principes, conſejos y comunidades la moderacion de las informaciones y el deſtierro de algunos abuſos.* Cæſarauguſtæ 1637. in folio. Huic ſucceſſurum pollicitus olim fuit opus aliud, cui titulus *Iluſtrado Eſtoico*, ſcilicet libri Job ex placitis Stoico-Chriſtianis elucidatio, quæ prodiit hujuſmodi nota inſignis:

Job Evangelico. Cæſarauguſtæ 1638. Nullam cauſam habeo ut hunc diſtinguam ab eo qui, iiſdem titulis appellationis religioſi ſtatus, ſcholaſtici muneris, & incolatus Matritenſis monaſterii, auctor inſcribitur *Hiſtoriæ* vulgari *Regis Henrici IV.* quam aſſervari ſcio in bibliotheca, quæ olim fuit comitis de Villaumbroſa, MS. in folio.

HIERONYMUS CUCALON, ſcripſit:

Apoſtillas, & Repertorium ad Philippi Decii lecturas ſuper Tit. de Regulis Juris. Quod celeberrimi juriſconſulti celeberrimum opus ſic exornatum ediderunt Lugduni Joannes Franciſcus Lignanius & fratres apud Joannem Creſpin anno 1525. in 4. *eruditiſſimi utriuſque juris juvenis* elogio Cucalonem donantes.

HIERONYMUS DIAZ LEITE, Luſitanus, ex Madera inſula, ejuſque urbe Funchal,

chal, compoſuit verſibus ita vocatum opus:
Inſulana em otavas. Anno MDXC. quod MS. extare ait Cardoſus.

HIERONYMUS DOMENEC, Valentinus, Jeſuita, ex primis Ignatii patriarchæ ſodalibus, magna vir pietate & religionis obſervantia, primus Siculæ provinciæ res adminiſtravit, deinde in Aragonia ad ſuos reverſus præfecti vices. Scripſit Siculis anno MDXLVII.
Catechiſmum. In toto regno auctore ipſo prorege uſurpatum.

F. HIERONYMUS DOMIN, Aragonenſis, ex Calatajubio anno MDLXXVI. natus, ſacræ theologiæ magiſter, Carmelita, per Germaniam & Belgium commiſſarius generalis, Mariæ Auſtriacæ Imperatrici, Ferdinandi III. uxori, a concionibus, negotia procuravit ejuſdem Ferdinandi apud Eliſabetham Claram Eugeniam, ſereniſſimam Infantem. Aſſumptus demum Cajetanus epiſcopus XIV. Decembris anni MDCXXXVII. obiit in hac eccleſia XXIII. Aprilis MDCL. ſcripſit:
Elogio (epitomen vere dixeris) *de la vida del Venerable P. Fr. Domingo de Jeſus Maria General que fue de los Carmelitas deſcalzos de la Congregacion de Italia.* Genuæ apud Joſeph Pavonum 1603. in 12.

HIERONYMUS DOMINGUEZ TELLEZ, ſcripſit:
Nuevo memorial de la difinicion de los Sacramentos.

F. HIERONYMUS A SANCTO ELISEO, ordinis Carmelitarum reformatorum, ſcripſit:
Sermones de Nueſtra Señora: libro uno circa annum MDC. Hippolytus Maraccius ex relatione Pauli ab Omnibus Sanctis in *Appendice* MS. *Bibliothecæ Marianæ.*

F. HIERONYMUS ESCUELA, ex oppido Maella regni Aragoniæ, Franciſcanus provinciæ hujus regni, edidit:
Cordero vivo y muerto: ſive de Paſſione Domini. Cæſarauguſtæ apud Auguſtinum de Varjes & Joannem de Ibar 1673. in folio. Item dum Romæ verſaretur:
Elogium Religionis Franciſcanæ in capitulo generali congregatæ. 1664. apud Barnabam a Verme. Item edidit:
Elogio de la Ciudad de Calatayud. Compluti 1661. Editioni ajebat habere ſe parata:
Manual exhortatorio de Prelados.
Vida de Chriſto.
Vida de S. Antonio de Padua. Sed obiit vir undique doctus divinis & humanis literis, dum miniſtrum provinciæ ſuæ ageret, in oppido Epila anno MDCLXXVIII.

D. HIERONYMUS ESPERT, Catalanus, prior Carthuſianorum Scalæ Dei, anno MDCLXIII. paratum editioni habebat inter alia:
De Theologia myſtica ſuper Sanctum Dionyſium Areopagitam, ut refert Joſephus Valles *in Hiſtoria* ſua *Fundationum Hiſpanarum Cartuſiani ordinis Monaſteriorum*, pagina 124.

D. HIERONYMUS FERNANDEZ DE MATA, dialogum ſcripſit brevem ac diſertum hac inſcriptione:
Crates y Hipparchia marido y muger Filoſofos antiguos. Matriti ex officina Regia anno 1637. 8.

HIERONYMUS FERNANDEZ DE OTERO, Carrionenſis, Antonii Ferdinandi, qui *de Paſcuis & Jure paſcendi* ſcripſit, forſan frater, collegii Hiſpanorum apud Bononienſes ex anno MDCX. ſodalis, in eaque ſchola veſpertinis horis Canonum ſacrorum interpres. Neapoli aliquando jus civile profeſſus forenſia tandem attigit, judex ad Brutios miſſus, atque item ad Apulos, necnon & copiarum militarium creatus juridicus, indeque in magna Vicariæ ut vocant curia Neapolis urbis criminum vindex. Gregorio XV a cubiculo fuit, atque utriuſque Signaturæ referendarius, Aurienſis item eccleſiæ decanus & canonicus; Sardis demum & in Hiſpania Ellerenenſibus inquiſitor datus, rerumque Fidem tangentium arbiter forte & Barcinonenſibus, nam in hac urbe diem ſuum Januario menſe MDCXXXV. obiiſſe refertur in relatione quadam ex collegio Bononienſi ad me tranſmiſſa. Scripſit:
Selectarum Interpretationum Juris librum. Bononiæ 1613. 4.
Diverſarum Juris quæſtionum librum. Neapoli 1619.
De Actionibus tractatum. Calari 1628. 4. apud Antonium Galcerin.
Romanas Lucubrationes, ſeu Miſcellaneas Juris Diſputationes: ad Urbanum VIII. P. M. Romæ apud Jacobum Maſcardum 1623. 4.
Hiſpane vero:
El Maeſtro del Principe. Matriti 1633. in 4.

F. HIERONYMUS FERRER, alias Hieronymus Michael Ferrer, ordinis Minorum regularium Obſervantiæ provinciæ Aragoniæ, in qua ei natales, pius æque vir atque doctus, Cæſarauguſtæ ſacris concionibus habendis diu vacans ſcripſit:

El

El Soldado Chriſtiano : ad profeſſores Tertii Ordinis S. Franciſci 1612.

Sermones duplicados para todos los Domingos , y fieſtas de Adviento haſta la Purificacion de Nueſtra Señora. Cæſarauguſtæ apud Joannem Larumbe 1625. 4.

El Chriſtiano reformado y los exercicios de los Hermanos Terceros. Burgis 1621. 8. apud Petrum Huidobro.

HIERONYMUS DE FLORENCIA, Complutenſis , Jeſuitarum ſodalitatem in patria fere puer amplexus , in theologia profeſſorem eximium , moxque in commendatiſſimum elegantia & gravitate morum atque ſermonis ſacrarum concionum artificem evaſit. Cujus Evangelici officii prudentiſſima exhibitione , quod manſuetudine is ſeveritateque ad gratiam uſque illorum , quos reprehenderet , miro profectu condiebat , ſeſe viris principibus , Regumque noſtrorum Philippi III. & IV. animis , atque totius curiæ, intimum reddidit. Margaritæ quippe Auſtriacæ, Eliſabethæque Borboniæ, inclyti nominis Reginarum , necnon & Caroli ac Ferdinandi , juventutis noſtræ Principum , confeſſionibus præeſſe juſſus , conſilio interim publicæ rei momenta , Regio nutu paſſim accitus , expedire ſolebat. Porro quatuor ante mortem annis in ſævam incidens paralyſim decubuit , latuitque ſibi ac Deo vacans ad annum uſque MDCXXXIII. quo e vita duobus minor ſeptuagenario demigravit. Ex ejus concionibus in curia habitis hæc lucem viderunt aliena cura:

Marial que contiene varios ſermones de todas las fieſtas de Nueſtra Señora a las Mageſtades de Filipo III. y IV. duobus tomis. Compluti apud Joannem de Orduña 1625. folio.

Oraciones funebres en las exequias del Rey D. Felipe III. de la Sereniſima Reyna D. Margarita , de la Emperatriz D. Maria , del Arzobiſpo de Toledo D. Garcia de Loaiſa. Variis locis & annis editas.

Sermones de Santa Tereſa en ſu Beatificacion ; y de la aſumcion de Nueſtra Señora en ſu dia.

Exercicio breve de cada dia : in uſum Reginæ Hiſpaniarum conſcriptum.

Carta a ſu provincia de la muerte y virtudes del P. Gaſpar Sanchez de la miſma Compañia de Jeſus.

HIERONYMUS FRANCISCUS CASTAÑA , edidit:

Romances. I. Parte. 1604. in 8.

HIERONYMUS DE LA FUENTE PIEROLA , Regius pharmacopola , edidit librum artis ſuæ ſic nuncupatum:

Fons & ſpeculum claritatis , per quem diverſi modi , res etiam , quæ obſervandæ , de Medicinarum rectificatione purgantium ob artis beneficia , præcipueque lotionis ſecundum Joannem Meſuem clariſſime collucent &c. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1609. folio , iterumque 1647.

HIERONYMUS DE FUNES , profeſſor theologus in ſchola Mexicana , ſcripſit, ſeu vertit ex Bellarmini vernacula:

La Arte de bien morir. Barcinone 1624. in 8.

F. HIERONYMUS FUSER , Dominicanus , provinciæ ſuæ Aragonenſis aliquando præfectus , cenſorque theologus apud judices Religionis , diſerte ſcripſit:

Vida del venerable y Apoſtolico varon el Iluſtriſimo y Reverendiſimo Señor D. Fr. Geronimo Baptiſta de Lanuza del orden de Predicadores Obiſpo de Balbaſtro y deſpues de Albarrazin. In folio.

F. HIERONYMUS GARZIA , domo ex oppido Calaceite regni Aragoniæ , Hieronymianus ad Sanctæ Engratiæ urbis Cæſarauguſtanæ ſodalis , in eoque cœnobio , cui & præfuit , theologiæ illius , quæ moribus proſpicere nata eſt , lector , vir apprime doctus, & Auguſtino Barboſæ ac Antonino Dianæ, hujus ſæculi ornamentis , per literas notus , ac doctrinæ nomine commendatiſſimus. Bæticam provinciam viſitatoris munere luſtraſſe eum oportet , qui ſe hujus muneris appellatione dignoſci nonnuſquam voluit. Scripta ab eo extant:

Suma moral de las excelencias del Sacerdocio Evangelico , y obligaciones de los Eccleſiaſticos. Cæſarauguſtæ 1644. in folio.

Compendio de Eleccion de Prelados , eſpecialmente Regulares. Ibidem 1649. in 8.

Politica Eccleſiaſtica Regular y ſecular: duobus voluminibus , quorum prius anno 1648. poſterius autem anno 1652. typis edita Cæſarauguſtanis prodierunt. Quibus accedere debuit volumen tertium , quod quidem auctor hoc ipſo anno MDCLII. editioni habebat paratum.

HIERONYMUS GARZIA , natione Aragonius , ex oppido Aurizenſi , Jeſuita, rector collegiorum Urgellenſis , Bilbilitani & Gandienſis , parabat cum mors interceſſit eruditiſſimum:

Commentarium de Numiſmatibus , conquiſitis undique antiquiſſimis iconibus , & librum de moneta Jacenſi.

Obiit Bilbili anno MDCLIV. aut circiter. Hæc fere *Societatis Bibliothecæ* auctor.

HIE-

HIERONYMUS GIRAVA, Catalanus, domo Tarraconenſis, mathematicarum diſciplinarum ſtudioſus, edidit:

Dos Libros de Coſmografia. Mediolani 1556. in 4.

Obiiſſe eum cum Imperatoris Caroli nomine rationes ducatus Mediolanenſis putaviſſet, dumque iret ejuſdem rei cauſa Neapolim, teſtatur Ludovicus Pons de Icart in libro *De las grandezas de Tarragona*, capite XLII.

F. HIERONYMUS GOMEZ, Luſitanus, ex oppido Torreſnovas, ordinis Beatæ Mariæ de Mercede, provinciarum Caſtellæ & Portugalliæ theologus, vir doctus atque ingenio felix, ſcripſiſſe fertur:

Super Pſalmum Miſerere mei Deus &c.

Tabla muy copioſa de las obras que el M. R. P. Fr. Luis de Granada compuſo en Romance. Salmanticæ apud Guilielmum Foquel 1587. in folio.

In Divi Hieronymi Epiſtolas argumenta breviora, & ex his ſententias in gratiam ſcholaſticorum ad calcem earum præfixit.

Claruit circa annum MDXCVII.

HIERONYMUS GONZALEZ, oriundus ex oppido Arnedo Calagurritanæ diœceſis, in Romana curia & Pontificio Rotæ ut vocant ſenatu cauſarum defenſor, ſcripſit docte, laudato ſenatui nuncupans:

Gloſſema, ſive Commentationem ad Regulam VIII. Cancellariæ, de reſervatione menſium & alternativa Epiſcoporum. Romæ apud Stephanum Paulinum 1604. in folio, atque iterum 1611. Et Coloniæ 1615. folio.

Presbyter fuit, & Clementis Papæ VIII. familiaris, atque utriuſque juris doctor.

Romæ obiit XXX. Octobris MDCIX. ut in ſepulcro legitur ad S. Jacobum Hiſpanorum in Urbe.

F. HIERONYMUS GRACIAN, A MATRE DEI cognominatus, anno quadrageſimo quinto ſupra ſexquimilleſimum Pinciæ editus eſt, dum ibi parens Didacus Gratianus Carolo Imperatori a ſecretis in comitatu Regio verſaretur, Joanna Dantiſcia matre, quæ ipſa Joannem Dantiſcium, equitem Polonum, Regis ſui ad eumdem Cæſarem legatum, habuit parentem. Compluti philoſophiam, ſuſcepto etiam ante viceſimum ætatis annum magiſterii pileo, theologiamque ſimul & ſapientiæ præcepta ſub Alphonſo Deza, Jeſuitarum ſodali, eximio illo utriuſque ſtudii profeſſore, didicerat, in collegiis Artiſtarum (ut vocant) ac Theologorum educatus; atque adeo philoſophiam ipſe docuerat cum Carmelitarum Nudipedum recens natam religioſæ familiæ ſectam pietatis ſtudio incenſus apprehendit. Bonum factum, quod veteres dicebant, ſi non altiſſimo Dei providentiæ arcano, hinc, unde is tranquille vivendi inſtrumenta ſibi paraverat, calamitatum omnium, quæ animo accipiuntur, vis ac moles ad ipſum permanaverit: imo bonum factum, quia ad conſcientiæ ſecurum & imperterritum, malaque hujuſmodi, quod ſibi cum Deo conveniret, in lucro, ut fama eſt, ponentem. Principio ei quidquid honoris & obſervantiæ ſignum domi eſſe potuit in manus venit: nam vice Apoſtolica prius Carmelitas omnes provinciæ Bæticæ, tam antiquos quam reformatos, viſitavit; deinde horum non ultra ab illis prioribus jura petere juſſorum provinciam Hiſpanicam primus rexit; tandem in Luſitania prioris ſimilem, ſed in Excalceatos tantum, cenſuram exercuit. Nata hinc, ſive juſta ſive ſecus, in illius actiones & conſilia inquirendi occaſio, ſeditque ſodalium animis conſtans de eo judicium, minus bene cum ordinis ſui ſtrictis rationibus, quæ quidem ad ſeponendum Deo interiorem hominem, evellendumque ab externis omnibus tendunt, laxiorem illius & latiorem rebus extra, quamvis ſalubriter, gerendis animum convenire. Huic inde adverſatus noſter, qua via potuit, ſodalium ſententiæ, rationes ſuas ſic præcipitavit ut, re mature diu deliberata, abeundum ei eſſe ab hoc ordine, atque in alium quemvis, excepto tamen alterius ſectæ Carmelitarum, tranſeundum judices, quibus demandatum hoc fuit negotium, pronuntiaverint. Quo fulmine ictus Romam ſe contulit; ibique Carthuſianos, Strictioris Obſervantiæ Minores, Dominicanos, Capuccinos ut ſe admitterent ſollicitans paſſus ubique fuit repulſam. Auguſtinianis demum Excalceatis, Papæ ipſius Clementis VIII. juſſu, ſtatim atque a Sicilia, in quam diverterat, Urbi ſe reſtitueret aggregandus, in mari a piratis Africanis captus eſt, atque Uticam, mox & Tunetum perductus. Captivitate hic pluſquam biennii fortiter exantlata, pretioque ſui tandem perſoluto, Romam repetiit, quo demum in loco meruit ab eodem Pontifice, vicem ejus dolente, animique adverſus contraria nitentis & erecti vires contemplante, ſodalibus Carmelitis, qui ritum ſequuntur veterem, commendari, hujuſque ordinis habitu, quaſi reſtitutus in integrum, circumveſtiri. Nec diu poſt in domum conceſſit Petri Dezæ S. R. E. cardinalis, atque Hiſpaniarum protectoris, a conſiliis ei ut eſſet theologicis. Hinc, ſæcularis annus dum verteret, in Hiſpaniam, & quadrienmio exacto in Belgium, tetendit, ubi cum conſtituiſſet, quatenus poterat ſubditus, vitæ ſuæ rationes, an-

anno tandem MDCXIV. pluſquam ſeptuagenarius deceſſit Bruxellis. Vir corporis & animi dotibus, doctrinaque multiplici, ſedato & perſpicuo nec minus alacri ingenio, ac ſingulari memoria præcellens, durus idem ac perpeſſitius, perque omnia aſpera jactatus, ut Socratem alterum (de quo hæc Lucius Seneca) ſed Chriſtianum & veræ ſapientiæ ſectatorem redderet. In cujus commendationem, etiam ſi aliis deficeremur, abunde erat teſtimonium ſodalis Tereſiæ, virginis ſanctimonia inclytæ, graviſſimum, non ſemel aut bis tantum nec perfunctorie, ſed exaggerate ei ac ſæpius redditum, vitæ ad normam inſtituti naſcentis, atque profectum miris modis attemperatæ. Pia multa ſcripſit & varia, quorum en catalogum. Volumine uno continentur ſequentia:

Dilucidario del verdadero eſpiritu &c. *en que ſe declara la doctrina de la Santa Madre Tereſa de Jeſus.* Matriti 1604. Bruxellis 1608. in 4.

Myſtica Teulugia colegida de lo que eſcribió S. Buenaventura del verdadero camino del Cielo, con un Itinerario de la perfeccion, que es declaracion de las tres vias purgativa, iluminativa y unitiva. Bruxellis 1609. in 4.

Camino del Cielo, ó myſtica Teulugia de San Buenaventura, con declaraciones del M. F. Geronimo Gracian, prodierat jam antea Matriti apud Michaelem Serranum 1601. in 16.

Tratado de como ſe ha de dezir la Miſſa y oficio divino.

Declaracion del Padre nueſtro.

Declaracion del Ave Maria.

Sumario de Oraciones y Meditaciones.

Abecedario eſpiritual: Miſas varias de devocion, Roſarios y Coronas.

Tratado de la Confeſion y Comunion. Regla de bien vivir. Cæſarauguſtæ hic prodiit.

De la Oracion Mental.

Vida del alma, libro que trata de la Imitacion de Chriſto &c. *Apologia contra los que ponen la perfeccion en la aniquilacion total.* Bruxellis 1609. in 4.

Lampara encendida, hoc eſt, de perfectione religioſa: ex primis & potioribus, quæ in lucem emiſit. Pampelone 1588. in 8. Matriti 1604. in 8. Hæc in Gallicum converſa eſt, & ex Gallico inde in Latinum, prodiitque hoc ſermone Coloniæ apud Petrum Hennigium in 16.

Vida y muerte del Patriarcha S. Joſeph. Valentiæ 1602. in 8. Italice prodiit opera Sulpicii Mancini ex officina Veneta Petri Bertani 1613. 8. Gallice *Grandeurs de S. Joſeph* inſcriptus. Pariſiis liber prodiit 1619. in 8.

Eſtimulo de la Propagacion de la fee, y vinculo de hermandad entre los Padres deſcalzos del Carmen y de S. Franciſco. Oliſipone anno 1586. in 8. Deinde Bruxellis ita nuncupatum: *Zelo de la propagacion de la Fee.* 1609.

Tratado de la Redencion de cautivos: in quo miſerrimus captivitatis ſtatus ante oculos ponitur. Bruxellis 1609.

Diſcurſo del myſterioſo nombre de Maria. Ibidem 1612. Simoni a Roxas, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, Eliſabethæ Borboniæ ſereniſſimæ Hiſpaniarum Reginæ a confeſſionibus, inclyto vitæ ſanctimonia viro, nuncupatus.

Velo de una Religioſa.

Regla de la Virgen Maria.

Leviathan engañoſo, hoc eſt, de peccatis, quæ falſo nomine virtutum nobis imponunt. Bruxellis 1614.

Muſica eſpiritual.

Declaracion de las virtudes, y fundaciones de Santa Tereſa de Jeſus. Sermon de la fundacion del Carmen. Duo hæc edita ſunt Bruxellis 1611.

El devoto peregrino.

Conceptos de divino amor ſobre los Cantares: ad imitationem B. M. Tereſiæ de Jeſu, cujus in quædam hujus ſacri libri loca pias admodum meditationes ediderat prius ipſe annotationibus illuſtratas (editum vidimus hoc titulo *Conceptos del Amor de Dios eſcritos por la B. M. Tereſa de Jeſus con unas annotaciones del M. F. Geronimo Gracian*) Valentiæ 1613. apud Petrum Patricium Mey in 8. Adjungitur: *Arte breve de amar a Dios dividida en ocho reglas, ſegun las ocho que ponen los cantores para ſaber cantar.* Bruxellis 1612. in 8. Valentiæ 1623.

Arte de bien morir: ſaluberrimum opus, atque eruditionis plenum, non diu ante mortem elucubratum. Omnia hæc uno, uti diximus, volumine, poſt alias ſingulorum editiones, typis prodierunt Matritenſibus anno 1616. in folio. Foras dedit & alia ſeparatim, nempe:

El Soldado. In Belgio editum libellum, non minus eruditum quam utilem & jucundum, adverſus hæreticos.

Sermon de las Quarenta tentaciones. Romæ.

Cerco eſpiritual de la conciencia tentada. Romæ 1596. 8.

Lamentaciones del miſerable eſtado de los Atheiſtas deſtos tiempos. Bruxellis 1611. in 8.

De la Diſciplina regular. Italica lingua loquens, opera Joannis Antonii Bovii, prodiit Venetiis 1600. in 8.

Arbol prodigioſo de doce modos de rezar el Roſario. Florentiæ.

Tratado del Jubileo del Año Santo. Hunc Italice convertit Jacobus Boſſius, Melitenſis hi-

hiſtoriæ auctor, ediditque Romæ 1599. apud Zannetum. Prodiit quoque Hiſpane anno 1600. in 8.

Sufragio de las Animas del Purgatorio. Et hoc etiam Italice reddidit Franciſcus Sardonati, atque edidit Romæ 1603. in 8. typis Caroli Vellietti.

Tratado de los ſiete Angeles Principes, ſus oficios y nombres : neſcio quo idiomate.

Permulta alia, ut erat ingenio facili & copioſo, reliquit apud fratrem germanum Thomam Gratianum manuſcripta. Andreas Marmolius ea refert in libro, quem de rebus Gratiani noſtri conſcripſit, atque edidit, nec nos reticebimus:

Armonia myſtica; de la antiguedad y ſuceſion de la Religion del Carmen en otavas con comento.

Otras Hiſtorias grandes de la orden.

Libro ſobre el Apocalypſi de S. Juan.

De los Conſuelos y deſconſuelos &c.

Dialogos de la feliz muerte, libros, y otras coſas de la Santa Madre Tereſa de Jeſus.

Eſpiritu de la Beata : ſive tractatum, quo explicat methodum a ſe in precibus ad Deum fundendis & illum meditando ſervatum. Plura ex eo fragmenta Marmolius adducit in capite XVI.

Peregrinacion de Anaſtaſio : dialogum ſcilicet de peregrinationibus ſuis & laboribus.

Otras dos relaciones de ſu Cautiverio.

Vitoria de la Fee : variorum faſciculum, quæ vidit ipſe, aut ab aliis accepit, lectu jucundum ſi prodiret in lucem.

Del Jubileo del Año Santo : Hiſpanice; ſed hunc typis editum jam fuiſſe manet in ſuperioribus annotatum.

Diſciplina Regular : forte archetypum illius quod Venetiis prodiiſſe diximus.

Varias cartas y opuſculos.

Flores Carmeli.

Ceguedad de Babilonia : adverſus quaſdam novas hæreſes.

De Poteſtate Papæ adverſus librum D. Ferdinandi de las Infantas.

Sufragio de las Animas.

Varios opuſculos : *De la Regla de Soret. Suma del libro de San Juan Patriarcha. Chronografia Carmelitana. Reforma de Religiones. De los cinco Talentos de la Hipocreſia contra las hijas del Amor proprio. Conſejos breves ſemper & ubique. Alas del Aguila. Hieroglifica ſacra* &c.

Examen de Eſpiritus.

Dialogos de los Eſtatutos de la orden.

Un Tratado pequeño ſobre los Cantares.

Myſtica Scriptura : grandi volumine captivitatis tempore ordinatum.

Artificio metaphiſico para diſputar en todas las ciencias.

Penteco ſmia de cinco mundos : grandi volumine.

Floreſta Africana de los Martyres de Turquia, Berberia y otros modernos.

Confeſionario de Eſclavos.

Modus diſputandi contra Sarracenos, & Judæos.

Apologia contra Agibazalema.

Architectura de Vitrubio : reddita ut credo in vernaculam linguam.

Abecedario de las cinco lenguas Griega, Hebrea, Arabiga, Bozna, y Latina.

Otra ſuma de muchos opuſculos : *Collationes Patrum. Vida de San Angelo. Altar de Elias. Arado de Eliſeo. Cueva de Elias. Tratado de la Melencolia, intitulado* : *El cerro del relaxado* &c. *Noviciados de los Carmelitas deſcalzos. Recreaciones ſantas. Dialogo entre Angela y Eliſeo. Deſafios. Dialogos de la Perfeccion*, & alia plura.

Scripſerunt de Hieronymo noſtro plures præter laudatum jam Marmolium: F. Franciſcus de S. Maria in *Hiſtoria Reformationis Carmelitarum*; Fr. Marcus Antonius Caſſanate in *Paradiſo Carmelitici decoris*; Fr. Angelus Manrique, Pacenſis epiſcopus, in *Vita Ven. Annæ a Jeſu*, lib. I. cap. I. Daniel a Virgine Maria in *Vinea Carmeli*; Antonius Sanderus in *Cœnobiographia Brabantiæ*, in *cœnobio Bruxellenſi Carmelitarum*. Inſignia, & omni commendatione majora, ſunt S. Tereſiæ teſtimonia variis in locis ſuorum operum, quæ dudum publici juris facta; nec minus in epiſtolis ante paucos annos editis, quarum quinque ad eum datæ: in I. ad Philippum II. Regem; in II. ad D. Teutonium Brigantinum, Eborenſem antiſtitem; XIII. ad Joannem Baptiſtam Rubeum, Carmelitarum præfectum generalem. Inſigneque hujus eximii viri elogium continent notæ ad epiſtolam XII. illuſtriſſimi ſanctitate vitæ dignitateque ac doctrina Joannis Palafoxii a Mendoza, Oxomenſis epiſcopi.

Poſt editam *Bibliothecam* pervenit in manus noſtras *Catalogus* ampliſſimus *Graciani operum*, quæ in Belgio manſerunt in ſchedas conjecta, exinde Romam ad reverendum patrem, alias a me laudatum, Fr. Ludovicum Perez de Caſtro, in Tranſpontinæ Deiparæ cœnobio ſtudiorum præfectum, remiſſus. Hunc duo fratres Carmelitani in lingua Hiſpanica verſati compoſuerunt, uti monet remiſſionis auctor, qui & annotat multa ex iis eſſe opera imperfecta, quædamque habere tantum titulum, multa tamen ſatis præclara videri, & adhuc alibi alia opera extare manuſcripta, de quibus ſe diligentiori examine perquiſiturum ſcribit. Quinque ſcilicet voluminibus hæc omnia comprehenduntur. Tomus primus hæc con-

ti-

tinet, & quidem vulgaris linguæ:

Buenas maneras para curar los pobres en los hoſpitales.

Ortografia Eſpañola.

Apologia contra Paulo van Hoſten en que ſe trata como fue deſcubierta ſu mala dotrina.

Comedia, Dialogo: en que ſe trata del principio, bondad y malicia, provechos y daños de la Comedia.

Parecer de Manuel Lopez Sueiro embiado a Fray Geronymo Gracian de la Madre de Dios ſobre las eſtrellas nuevas.

Abominacion deteſtable de los Archibrujos de Lilla dividida en dos partes.

Reformacion de Religiones en eſtos Eſtados de Flandes, y el modo con que ſe ha de proceder en ella.

Provechoſo regiſtro de la armonia comminatoria.

Diſcurſos de la eſtrella Caſiopea, y de las otras nuevas eſtrellas, que en nueſtro tiempo ſe han viſto ſobre el cielo de la Luna.

Apologia contra la reformacion de las Bridinas, a la Madre Ana de Jeſus.

Seis dialogos de coſas politicas.

Apologia contra los jugadores.

Exortacion a todas las Hijas catholicas y zeloſas.

El oficio del Embaxador.

Diſcurſos de los grandes bienes que ſe eſperan en la Chriſtiandad con los caſamientos entre Eſpaña y Francia.

Dialogo de Alchimia.

Diſcurſo que ſe dió a ſu Mageſtad y ſu Conſejo de Eſtado por Mayo de 1601.

Medios para reducir las Provincias rebeldes en el eſpacio de dos años a la obediencia de ſu Mageſtad y ſus Altezas.

Diſcurſos del mal eſtado de las coſas de Flandes: pone remedio en el modo de gaſtarſe bien el dinero.

Apologia contra los ſoſpechoſos reformadores de los Eſtados de Flandes: trataſe de las ſeñales con que ſe conoce pretender daño con titulo de ſantidad y reformacion.

Apologia en defenſa de la ſanta Fe Catholica contra los hereges y contra algunos Catholicos engañados con falſa razon.

Diſcurſo de las paces con Olanda.

Diſcurſo de la conveniencia que hay entre eſta nueva heregia de la union eſencial con las heregias de los Anabaptiſtas y Perfetiſtas, Alumbrados, Begardos y otros hereges.

Relaciones de coſas memorables por la mayor honra de Dios.

Curioſidades y poeſias diverſas.

Relacion de lo ſucedido con Paulo van Hoſten.

Deſpedimiento de los Comiſarios.

Condiciones de la tregua.

Apologia e invectiva contra algunos ignorantes que dicen que el Papa y ſu Nuncio en ſu nombre no tienen que entrometerſe en mandar que ſe hagan paces entre los Catholicos Reyes.

Dialogo de las paces con Olanda, en que ſe prueba que no conviene conceder a los Olandeſes los tres puntos que piden de religion, ſoberanidad y Indias.

Confeſion de la Fee y abjuracion de los errores hecha por Paulo van Hoſten.

Mandamiento y pregon por los Señores Burgomaeſtres, Eſclavines, y Conſejo de la Villa de Amberes dado a los 13. de Junio de 1609.

Suma impreſa, que ſe llama Melancolico *de los Olandeſes.*

Dialogo entre Anaſtaſio y Sofronio: tratan de las faltas de los paiſes bajos.

Aviſos para ſeguridad de los que tratan los negocios de Flandes.

Recopilacion y ſuma de los daños, que ſe van ſiguiendo contra la Fe Catholica por haverſe publicado que el Rey no puede ſuſtentar la guerra contra Olanda.

Diſcurſo a manera de demonſtracion, o advertimento ſobre la neceſidad de la navegacion a todas las Indias.

Centellas de heregia que pueden encenderſe en Eſpaña.

De los Eſpañoles hereges que han hecho daño y lo pueden hazer.

De las Treguas: Advertencias ſobre los articulos de la tregua de doce años concedida a los Olandeſes.

Apologia contra los Olandeſes, y contra los que dicen que es bien concederles la ſoberania de Republica y la navegacion a las Indias.

Diſcurſo de algunas dificultades que ſe ofrecen ſi ſe les concede a los Olandeſes lo que piden para haver las treguas.

Copia de una Carta de Henrico IIII. Rey de Francia embiada a los Eſtados de Cleves y Juliers, en que les agradece el aver recebido a los Marqueſes de Brandemburg y Neoburg, y les promete ſu favor y ayuda contra qualquiera que pretenda la poſeſion de aquellos Eſtados.

Diſcurſo para la buena guerra, por el Prevoſte de Lilla.

Coloquio primero de la perfeta guerra y ſus ſiete partes.

Coloquio ſegundo de las condiciones que ha de tener la buena guerra.

Contravenciones contra la promeſa hecha en el tratado de la tregua por el auto de 9. de Abril de 1609.

Junta de los hereges conſiſtoriantes de Olanda.

Memorial de muchos que en los paiſes ſugetos a ſus Altezas deſpues de la tregua publicamente exercitan la Heregia.

Copia del antedado de los Embaxadores del Rey por la conſervacion de la Fe Catholica.

De eſtado, en que ſe trata de los peligros que puede aver de dilatarſe la heregia en eſtas partes Septentrionales.

Conſideracion, que por quatro partes ſe pierde un Reyno Catholico.

Declaracion de la eſtampa del carro de las treguas y de las figuras, y quanto ay en él.

Un grave razonamiento entre el Papa y el Rey de Eſpaña tocante al negocio de la paz.

Un razonamiento llamado el Melancolico, *impreſo en Flamenco y ordenado por los hereges de Olanda, que no quieren la paz con ſu Mageſtad y Altezas.*

Del eſtado de las coſas de la Fe en Ingalaterra.

Relacion de Fray Beda de Monſerrate de la orden de S. Benito hecha a 22. de Abril de 1612.

Relacion de coſas de Olanda hecha por Fray Pedro de la Anunciacion natural Flamenco.

Relacion del Canonigo Mireo.

Del Placarte de los Olandeſes contra los Catolicos publicado a 27. de Marzo de 1602.

Relacion de lo que paſó en Olanda en la materia tocante a la Fe Catolica.

Relacion de los errores de Bartholome Segatti por los quales fue quemado en Londres.

Relacion que trata del Licenciado Ahogado, que trata los negocios de finanzas en el año 1611.

Del eſtado de la Fe en eſtas partes.

Relacion de coſas de Ingalaterra por cartas de Doña Luiſa de Caravajal eſcritas de Londres.

Relacion del Padre Aeneclen de la orden de San Franciſco.

Tomo autem ſecundo hæc continentur:

Diſcurſo del zelo, qual ſea el verdadero, y qual el indiſcreto.

Gobierno de Religioſas, en que ſe trata que el mejor modo de gobernarlas es ſugetandolas a los Obiſpos.

Diſcurſo de la clauſura de las monjas, y los pecados que hay en las que frequentan los locutorios con perſonas peligroſas.

Diſcurſo de la Pobreza religioſa, y de las ſiete maneras que ay de ella.

De la Hipocreſia.

Sermon predicado ante ſus Altezas en la dedicacion de la Igleſia de N. S. del Carmen de Bruxelas a 28. de Agoſto de 1611.

Apologia contra los que dicen que la mas perfecta oracion, ſea la union inmediata de la alma con Dios.

Reſpueſta a las propoſiciones de la mala doctrina.

Apologia contra la peligroſa doctrina.

Difineſe la perfeccion peligroſa reduciendola a doce puntos.

Doce Reglas para entender, y poder eſcrivir contra la doctrina del eſpiritu ſoſpechoſo.

Sermon predicado en el enterramiento de la Iluſtriſima Señora Doña Iſabel de Bas y Cardona Marqueſa de Guadaleſte.

Otro Sermon.

Prologo en que ſe apuntan algunas apariciones y viſiones deſte año 1614.

Doctrina religioſa en que ſe trata de la perfeccion que ſe contiene en el verdadero zelo y recogimiento de los Carmelitas deſcalzos.

Dialogos de la moneda.

La Vida y martyrio del glorioſo S. Rodrigo Sacerdote natural de Cabra martyrizado en Cordoba.

Motivo contra alterados.

Acerca del Parto de la Virgen.

De algunos autores que con alguna mas particularidad han eſcrito de la materia de viſiones.

Que ſea la devocion y hermandad del eſcapulario de la orden del Carmen.

Regla para el ſuſtento de las monjas con lo que ſe gaſta en comun y ſe da a los que ſirven.

Suma de algunos engaños del Demonio.

El tercero camino de pronoſticar en las quatro eſtrellas, que es la hiſtoria de lo que ha ſucedido, quando nacieren otras nuevas.

Suma de los mandatos contra los Catolicos.

De la Reformacion en comun.

Prologo a mis hermanos Deſcalzos.

Confuſion y ceguedad de Babilonia, en que ſe trata del peligro que ay en tratar con los hereges.

Blaſfemias al punto que el herege ſe mete en doctrina de Theologia.

Suma y compendio de un razonamiento largo impreſo en Flamenco que vino de Holanda hecho por algunos hereges.

Relacion del ſuceſo de Paulo Hoſten hombre ſecular caſado.

De los Anabaptiſtas y ſu principio, progreſo, aumentos, daños y errores que an tenido deſde que comenzaron.

Coloquio por ocaſion de un motin que nació en el año de MDXXIII. quando comenzó a eſtender Luthero ſu heregia.

Diſcurſos para los Opuſculos comenzados.

Placartes contra los Jeſuitas.

Puntos que conviene ſe entiendan para la buena direccion de la guerra de Flandes.

Los daños y ofenſas de Dios que ſe ſiguen de eſtarſe las coſas de Flandes en el eſtado que agora eſtan.

Diſcurſos de los negocios de Flandes.

Blaſfemias que los hereges dicen de Dios en nueſtro tiempo.

De

De la autoridad, poder y jurisdiccion, govierno y santidad del Papa, contra los hereges.

El orden que han de llevar las Constituciones de las Agustinas descalzas.

Declaracion del engaño con que los hereges siembran sus falsos errores.

De los Pecados que son raizes y incentivos de la Heregia.

Tercer conjuro que se hizo Domingo a 1. de Setiembre, hallandose presentes entre otros Doña Isabel de la Camara criada de la Infanta y su marido el Capitan.....

Oracion eficaz en que la Alma pide a Dios todo lo que quiere.

Siete palabras de una altisima contemplacion que tiene la Alma.

De la resolucion provechosa que la Alma saca de la Oracion.

De las partes de la perfeccion.

Rescates; lo que se ha comenzado con su Santidad Papa Clemente y con su Magestad y algunos Ministros.

Vida del Alma.

Como Henrico no queria recebir la corona Romana.

Un Discurso del autor.

Del glorioso S. Vicente Ferrer.

Pecados de Soldados.

Coloquio en que se prueba con algunas razones que no conviene disputar con hereges.

Coloquio de la palabra de Dios, que es la alma de la Fee.

Coloquio en que se trata de las ceremonias, culto divino y buenas obras, que es como el cuerpo de la Iglesia.

Coloquio en que se prueba quan cierta y segura sea nuestra santa Fee Catolica, y firme y aprobada la Iglesia.

Coloquio de la mala vida que enseñan los Ministros hereges.

Coloquio de la Razon natural, donde se prueba que la Fee Catolica está fundada en razon.

Coloquio de los Martyres.

Coloquio de los Milagros.

Coloquio del Origen, sucesion y autoridad de la Iglesia Romana.

Coloquio de la maldad y abominacion de la secta Luterana.

Coloquio, que la heregia Luterana renueva las heregias que estan condenadas en la Iglesia Catolica.

Coloquio: pruebase que los Catolicos de la Romana Iglesia an convertido las almas de los Gentiles.

Castigo que Dios hizo en algunos reynos, que an favorecido hereges.

En que se prueba que los hereges no tienen por fundamento sino su proprio parecer.

Coloquio de algunos particulares prodigios, señales y maravillas que Dios ha hecho en estos tiempos de la heregia.

Coloquio en que se muestran algunas blasfemias de los hereges.

A la Serenisima Infanta Doña Isabela Clara Eugenia un lindo Discurso de un Fraile.

Diez errores en que convienen los hereges de nuestros tiempos.

Del continuo milagro del Santisimo Sacramento, que se conserva en los corporales de Daroca y de Fromista, Santaren, y Bruselas.

Del maravilloso aparecimiento de un Holandes a un hermano suyo en Holanda.

Del raro y misterioso prodigio de un Moro que se decia autor de la verdadera Fee.

De las rosas frescas que son milagros en muchas Iglesias de la Virgen Maria.

Jardin del Ave Maria.

Advertencias de la visita para las Madres Agustinas descalzas de Nuestra Señora.

Advertencias para la fundacion del convento de Almansa.

Inventario de las cosas que seran buenas en un convento de seis monjas.

Apologia de la verdadera perfeccion de la Alma contra la peligrosa doctrina de perfeccion.

Infierno y Purgatorio.

La interior Gerusalem en que se trata de la fabrica y tesoros escondidos en el espiritu.

Declaracion del monstro que nació en estos estados, y de la junta, liga y union de los hereges que se han juntado cerca de Colonia.

Prologo a los Religiosos y Religiosas de Nuestra Señora del Carmen.

Resumese todo el largo razonamiento de los papeles que escrivia para su defensa en tres articulos.

Carta de Filipo Cortens Capellan del Arzobispo de Milan con la confesion y sentencia de Paulo van Hosten.

Relacion de los nuevos Anabaptistas de Holanda.

De la Devocion que se nace en el alma quando se besa el pie de Nuestra Señora.

Esposo y Esposa: de la dulce y provechosa manera de Oracion.

Leche y sangre: del sumo gozo que recibe la Alma en la oracion.

Casos de conciencia que se an de comunicar para los soldados.

Tomo tertio hæc continentur:

Valentines espirituales, en que se trata de los vasos de la alma.

Vestido espiritual de la Alma con que se adorna la conciencia.

Bula Sabathina: decretum & ordinationes prohibitivæ.

Pe-

Peticiones de las neceſidades mas urgentes que agora ſe hallan en eſtos paiſes ſeptentrionales.

Entretenimiento eſpiritual de la congregacion del Eſpiritu ſanto.

Coloquio I. en que ſe da principio al entretenimiento eſpiritual de la miſma congregacion.

Coloquio II. de las doce maneras de entretenimientos eſpirituales.

Recreaciones eſpirituales.

Govierno de la meſma Congregacion.

Coloquio III. en que ſe trata del fin del entretenimiento eſpiritual.

Coloquio IV. de la vida contemplativa y oracion mental.

Coloquio V. de los doce miniſterios de la vida activa y obras de miſericordia.

Coloquio VI. de las intenciones : trataſe que ſea intencion habitual , virtual y actual.

Coloquio VII. de los doce atajos y caminos breves para ir al cielo.

Saetas agudas del Padre eterno poderoſo y braſas encendidas del Hijo y Eſpiritu ſanto amoroſo.

De los tres panes que el Señor nos mandó que pidieſemos , diciendo , Amigo preſtame tres panes.

De la alteza de deſeos y propoſitos grandes del corazon alto.

De los cinco deſeos contenidos en eſte nombre Maria.

Deſeos contenidos en cinco letras del nombre Joſef.

Llaga del coſtado de Chriſto , donde la Alma ſe mete huyendo de ſus enemigos.

Corazon de Chriſto que es la tercera morada de la llaga.

Aborrecimiento bueno y amor ſanto del proximo.

Amor ſanto de las criaturas y ſus cinco propriedades.

Meteoros del Amor , y acaecimientos de las perſonas muy enamoradas.

Amor del corazon ſenſible , y que baxa al apetito y porcion inferior ; los afectos y movimientos que cauſa en quien le tiene.

Cruz para dormir : de los provechos que vienen a la Alma del que ſe acueſta abrazado con una Cruz.

Hombre deificado y endioſado y ſus cinco condiciones y propriedades ; perfeccion del Alma unida con Chriſto , que vive en él.

Defectus corrigendi ; ſuma de los doce defectos del Alma , que ha de procurar enmendar haciendo las mas veces que pudiere examen dellos , comprehendidos en doce dias.

Circulo de la perfeccion.

Pater noſter , que contiene los 21. deſeos y peticiones del alma.

Veinte y cinco Titulos de Nueſtra Señora.

Dialogos de las doce maneras de buenos deſeos , exercicios de la voluntad y virtudes heroicas.

Dialogo de los doce frutos del buen eſpiritu que eſcribe S. Pablo ad Galatas.

Dialogo del eſpiritu de la beata oracion y de ſus doce partes.

Dialogo del reyno interior del Alma.

Dialogo en que ſe ponen doce titulos del Alma de buen eſpiritu.

Dialogo en que ſe declaran algunas dificultades neceſarias para ſaber los teſoros del buen eſpiritu.

Segunda Parte de la Fabrica de la interior Geruſalem , en que ſe trata de los teſoros eſcondidos que ſe hallan en el eſpiritu de la beata oracion.

Introduccion de eſta Segunda Parte.

Dialogo I. en que ſe comienzan a declarar algunos modos de oracion.

Peticiones grandes.

Entretenimiento eſpiritual.

Enchiridion y tabla univerſal de todas las doctrinas.

Exercicios y partes del entretenimiento eſpiritual.

Frequencia de ſacramentos , y de los frutos que de ella ſe ſacan.

Coloquio III. in Dominica infra Octavam Sacramenti.

Memento de las doce ſuertes de perſonas.

Vida activa.

Intencion para que nueſtras obras ſean perfectas.

Sumario de los inconvenientes y daños que vienen a la ſanta Fee catholica.

Cap. I. en que ſe prueba que univerſalmente hablando no conviene hazer pazes ni treguas con hereges.

Cap. II. en que ſe prueba mas en particular que no conviene hazer pazes ni tregua larga con los Holandeſes.

Cap. III. en que ſe reprueba que los Reyes Catholicos hagan paces o treguas con los Holandeſes , diſimulandoles el exercicio libre de ſu religion.

Cap. IV. en que ſe apuntan las dificultades que hay y los daños que ſe pueden ſeguir del modo con que pretenden los Holandeſes que ſe hagan treguas.

Cap. V. de los daños y inconvenientes que ſe pueden ſeguir dando a los Holandeſes la navegacion de las Indias.

Cap. VI. de los daños grandes que ſe ſiguen concediendo a los Holandeſes la ſoberania y libertad de Republica que pretenden.

Cap. VII. en que ſe reſponde a los argumentos y razones de los que aprueban eſtas paces o treguas.

Libro del Reyno interior , en que ſe tra-

ta

ta de las riquezas y teſoro de perfeccion que hallan en ſi las almas que perſeveran en la oracion y paciencia.

Cateciſmo de un Turco.

Cateciſmo Chriſtiano.

Quatuor Cornua altaris.

Joannes Baptiſta eſpiritu de Elias.

Fabrica eſpiritual del mundo de una Igleſia material.

Fabrica de la ſecta Luterana.

Generacion del Amor, en que ſe declara las doce raices de que se concibe y nace en el Alma pura en imitacion de como la Virgen concibió y parió a Chriſto.

Puertas de la luz en que ſe declaran los doce caminos por donde viene la luz interior en las Almas.

Reparos y defenſas contra los daños que ſe pueden cauſar en el Alma.

Cathedra S. Petri.

Perfeccion del Alma: declaranſe los quince puntos principales por donde el Alma llega a la perfeccion:

Exercicio Eſpiritual de perfeccion, en que ſe declaran los siete actos mas excelentes.

Hipocreſia y ſus daños.

Fabrica del mundo racional en la qual ſe ſuma todo lo que han de hazer los ſuperiores con los inferiores.

De Santa Catarina.

De Santa Barbara.

Imagen del Amor bueno y malo.

Prologo de la cadena de doce eslabones con que ſe ha de atar Satanas, que ſon doce lugares de donde ſe toman los argumentos contra hereges.

De las quatro puertas, por donde ſe entra en la Igleſia.

Guerras civiles entre los quatro generos de Amor.

Horno de Babilonia, en que ſe trata de Amor ſenſual.

Eſcalones para baxar del Amor ſenſual al carnal.

Las doce puertas de Damaſco en que ſe trata de las doce raizes del Amor torpe.

Los quatro elementos del Amor.

De los contrarios del divino y buen Amor que hacen caer en el Amor malo.

De los grandes daños que vienen a las almas por la deſconfianza y deſeſperacion.

De la buena oracion madre del buen Amor, y de algunas reglas para perſeverar en ella.

Ramillete y roſas de los ſantos y ſuceſos mas nuevos de nueſtros tiempos.

Comienza la vida y virtudes heroicas del Angelico Sacerdote Moſſen Franciſco Geronimo Simon.

Segunda parte de los Martires mas nuevos del Japon y de Ingalaterra.

Tercera parte de como ſe deſcubrió el ſepulcro de la glorioſa Santa Iſabel Reyna de Portugal, y de S. Lamberto Arzobiſpo de Liege.

Cap. III. en que ſe divide la oracion en mental y vocal.

Cap. IV. De la oracion vocal y de ſus excelencias y virtud.

Cap. V. de la Eſperanza y Caridad.

Cap. VI. De la comunicacion, union y compañia que la Alma ſe ha de procurar en la oracion.

Cap. VII. De los cielos del Alma.

Cap. VIII. De la Oracion ſanta quando el Alma pide en nombre de Chriſto.

Tratado de la Oracion mental y vocal ſobre la Oracion del Pater noſter.

Cap. I. De la excelencia de la oracion, la neceſidad que el Alma tiene de ella, la fuerza que tiene para con Dios, y los frutos eſpirituales y temporales.

Cap. II. Declaraſe que ſea oracion por ſus cauſas y efectos, ſiguiendo la difinicion de S. Juan Damaſceno.

Cap. I. En que ſe nombran algunos autores que eſcriven deſta materia de viſiones y revelaciones y otros ſiervos y ſiervas de Dios.

Cap. II. en que ſe declaran muchos nombres deſtas coſas eſpirituales.

Cap. III. en que ſe examina el buen eſpiritu por la calidad de la perſona que tiene oracion.

Cap. IV. De doce maneras que hay de Oracion comparada a doce arboles mas nombrados en la Sagrada Eſcritura.

Cap. V. De la prueba de la buena oracion.

Cap. VI. De los fines de la oracion.

Cap. VII. De los modos que hay de recebir el Alma luz y fruto en la buena oracion.

Cap. VIII. De los daños que la mala oracion cauſa en las almas.

Arte breve de bien morir dividido en tres partes.

Segunda parte: ſiguenſe otras quando eſtá en la enfermedad o cercana a la muerte.

Tercera parte de otras ſiete reglas de bien morir.

Quarta parte de las meditaciones y conſideraciones mas a propoſito para el tiempo que el Alma eſtá mas cercana a la muerte.

Quinta parte de las devociones y oraciones vocales.

Relacion de unas oraciones de Holanda en que ſe comprueba la doctrina de la Miſa.

Martyres nuevos del Japon.

Guirnaldas de roſas divinas cogidas del roſal de N. Señora.

De los altiſimos penſamientos, deſeos, y peticion del corazon.

Cir-

Circulo unitivo de una perfectiſima manera de oracion y eſpiritu.

Parabienes del Alma.

Henchimientos de deſeos.

Hombre endioſado de la perfeccion, eſpiritu, excelencia y ſuavidad que recibe la beata Alma.

Vida y celeſtial doctrina de la B. Madre Tereſa.

Reyno interior, eſpiritu de recogimiento, quando ſe miran los hombres y mugeres que vemos con ojos de paloma.

Oracion clamoroſa, que es eſpiritu de eficaz oracion.

Oracion ſegura, en que la alma de la ſanta oracion ſe reduce a las palabras del Pater noſter.

Teſtamento de Chriſto.

Doctrina de la Virgen Maria.

Pie de la Virgen Maria: de la eſtima que la Alma tiene a la Virgen.

Pechos divinos de leche de la Virgen y ſangre de Chriſto.

Diſcurſo del pecado, principalmente ſenſual.

Diſcurſo del Amor natural.

Declaranſe las viſiones con doctrina que aproveche a las almas devotas.

De la Oracion mental y ſabiduria.

Advertencias ſobre algunos lugares de los Proteſtantes de Ingalaterra.

Conceptos eſpirituales del dia de Paſcua de Reſurreccion.

Declaracion de las letras del nombre, Magiſter.

Conceptos eſpirituales de la Natividad de la Virgen.

Diſcurſo, Defenſa del Sacramento.

Lo que conviene para la buena direccion de las Carmelitas deſcalzas.

Memoria de lo que va ſucediendo en las coſas de la Fee y augmento de la Igleſia para que ſe advierta.

Memorias de lo que conviene eſcribir dilatadamente, que eſtá en el tratado de los veinte caminos de la perfeccion.

Paradoxas.

Dialogo del zelo, en que ſe introduce Chriſto que habla en eſpiritu con un Paſtor.

Teſoro del Pater noſter.

Satisfacion del Alma.

Teſoros del Ave Maria.

El devoto Peregrino, en que ſe hallan los cinco talentos del Amor.

Los doce ſignos del eſpiritu ſeguro.

Metreſas y ſus peligros y ſaltas.

Arte de bien morir.

De las Induſtrias para pelear con el Demonio.

Uſos y coſtumbres del Pais.

Comedias.

Los ſiete pecados mortales.

Dialogo, o Coloquio de Caron y penas del Infierno.

La ſemana ſanta.

Carta de Fr. Andres de Soto Confeſor de la Infanta.

Relacion de algunos milagros de S. Tereſa.

Propoſiciones mal ſonantes que ſe han publicado y ſu reſpueſta.

Tabla univerſal para hallar prontamente las dotrinas de N. Señora.

Peccatum & ejus gravitas.

Pœnitentia & converſio, Confeſſio & vitæ mutatio.

Compendio de los ſermones de quareſma predicados en Valencia en la parroquia de S. Thomas.

Suma y traza de los ſermones predicados en Alicante.

Trazas de los ſermones predicados en el caſtillo de Amberes año de MDCXVI.

Navegacion, Arte de ſervir a Dios.

Religion Carmelita, en que ſe trata del origen, fundacion y dilatacion, virtud y gracia &c. de N. Señora del Carmen.

De Sacramento altaris, los Jueves en el Carmen de Amberes MDCXIV.

Babilonia, que es ciudad de confuſion, y lo ſumo del mal a que puede llegar el Alma.

Comunion perfecta: trata de los Oraculos de Chriſto concordados con los de los Profetas y de las Sibilas, & alia.

Tomum IV. ſequentia opera componunt:

Teologia eſpiritual de la doctrina de perfeccion, que contiene la verdadera doctrina y doce reglas para entender la falſa, heretica y dudoſa: quatuor partibus, & unaquaque parte ſeptem ac viginti capitum.

Rebelion contra Dios en eſtos reynos. Belgii forſan provinciarum.

Dudas que conviene declarar para el bien del Alma.

Apuntamientos de coſas que conviene tratar para el bien eſpiritual.

Contra los articulos hereticos de la nueva reformacion.

Prologo en que ſe ponen tres razones eſcritas contra los hereges y ſu fee llamada perfidia de la Fee.

Cap. I. En que ſe ponen los XXIII. articulos hereticos.

Cap. II. Ponenſe las ſiete fuentes o ſiete armas, de donde qualquier Catolico, por ignorante que ſea, puede tomar luz.

Cap. III. En que ſe trata del nombre, ſobrenombre y renombre de los Chriſtianos.

Cap. IV. De la Igleſia de Dios: declaraſe quantas maneras hay de Igleſia.

Lamentacion del miſerable eſtado de los Atheiſtas de nueſtros tiempos: ad cardinalem

lem D. Bernardum de Roxas & Sandoval, archiepiſcopum Toletanum.

Lamentacion primera, en que ſe eſcrive la ocaſion de lamentar los Atheiſtas.

Lamentacion II. Donde ſe comparan los Atheiſtas al cavallo palido del Apocalypſis.

Lamentacion III. De los errores de los Atheiſtas.

Lamentacion IV. En que ſe declara el Atheiſmo.

Lamentacion V. De los Atheiſtas, y quantas maneras hay de libertad.

Lamentacion VI. De las VII. abominaciones que ſe hallan en el Atheiſmo.

Lamentacion de los Atheiſtas eſpirituales, que ſe llaman perfectos o perfectiſtas.

De los VII. daños del mal eſpiritu.

Lamentacion VII. De los Atheiſtas Chriſtianos deſalmados, y de ſus ſiete abominaciones.

Lamentacion del miſerable eſtado de los Atheiſtas de nueſtros tiempos.

Apologia contra la mala doctrina eſpiritual.

Del daño que otras veces han hecho en Eſpaña los libros de la heregia.

Memorial de los libros mas nuevos que pueden hacer mas daño.

De los libros hereticos, que ſe imprimen en Holanda para paſar a Eſpaña y a las Indias.

De los Eſpañoles que han paſado a Holanda y pueden hacer daño en la Fee Catolica.

Relacion acerca de los libros hereticos.

Aviſo de los grandes daños que pueden hacer en Eſpaña y en las Indias los libros hereticos.

Invectiva curioſa contra muchos vicios de la republica.

La Onganga de Anveres año de 1609.

Congregacion de Alicante.

El Monte Carmelo del eſpiritu levantado: IV. partibus.

Obſervaciones particulares de algunos ſuceſos acaecidos tratandoſe eſta tregua con los Holandeſes.

Relacion de lo que dicen acerca de las paces de los Franceſes.

Del modo que ſe ha de tener en proceder juridicamente contra las Brujas.

Revelaciones de los Perfectiſtas hereges acerca de la venida del Antechriſto.

Memorial de los males que ſe coligen en Holanda acerca del Imperio.

Palabras perjudiciales; trataſe de algunas palabras indiſcretas.

Tabla del libro de la Ceguedad de Babilonia.

De Reformacion en Frances.

De las Treguas de doce años entre Eſpañoles y Holandeſes.

Discurſo de auctoritate & poteſtate Papæ & de Clavibus.

La Batalla de la Igleſia con el Dragon de la heregia.

Dialogo en que ſe ponen las eſcuſas que algunas almas ſuelen poner para no dar quenta de ſu eſpiritu.

Examen de la nueva heregia de la union eſencial fundada en ſola Fee eficaz.

Catalogo de los libros hereticos que ſe han impreſo en Eſpaña.

Del Gobierno y poder del Papa, y de las Indulgencias para vivos.

Metaphyſica corteſana para los que no han eſtudiado.

Eſpejo del entendimiento, para conocer algo de las XXIV. ciencias humanas, Arte mecanica, Gramatica, Rhetorica &c.

Dificultades, que ſe ſiguen ſobre la navegacion a las Indias.

Segunda parte, en que ſe declara la perfeccion difiniendola, Dilectio Dei.

Discurſo de las doce maneras de perfeccion ſegun doce diferencias.

De las Criaturas y de la perfeccion que hay en el amor del proximo.

De los Sacramentos, y de como ſe han de recebir con perfeccion.

De las Paſiones del Alma; de los guſtos y regalos eſpirituales.

Del Zelo y tratar con hombres.

De la Aniquilacion total.

Viſiones y revelaciones, guſtos y regalos eſpirituales.

Que no es buena la difinicion de la perfeccion, que dice ſer union eſencial, y declaraſe con que nombre ſe puede llamar la perfeccion.

Tomo V. & ultimo continentur:

Sermones de Adventu, de Quadrageſima & de Tempore.

Hucuſque operum Gratiani Catalogus e Belgio miſſus.

F. HIERONYMUS DE GUADALUPE, Hieronymianus ſodalis, a patrio municipio ut credimus, ſiquidem ſacra hæc familia hunc morem habet, nuncupatus, recens abſoluta Laurentina domo ampliſſima & magnificentiſſima primus ibi Sacra Biblia interpretatus eſt, Sanctæ adhæc Inquiſitionis Cæſarauguſtanæ cenſor theologus. Scripſit:

Commentaria in Hoſeam Prophetam Chriſtianæ Philoſophiæ præceptis pie accommodata, adjectis obſervationibus Evangeliorum Concionatoribus accommodatis cum parabolis elegantiſſimis. Cæſarauguſtæ 1581. folio. Lugdunique 1587. in 8. cum Petri Matthæi ſcholiis & illuſtrationibus. Tertio locupleta-

ta eadem a Gabriele Gyrelo Florentino prodierunt Venetiis 1604. in 4. Dedit etiam Talaverenſis domus præfectus cum eſſet:

Sanctiſſimi, maximique Sanctæ Eccleſiæ Doctoris Hieronymi Presbyteri Stridonenſis vitam ex ipſius potiſſimum ſcriptis contextam. Toleti apud Petrum Rodriguez 1597. in 4.

Videtur ille quidem tranſiiſſe ad ſodales Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, quo religioſo titulo cenſebatur cum edidit olim a ſe jam promiſſa:

Commentaria in ſacrum S. Lucæ Evangelium, ſcilicet in priora VI. capita dumtaxat. Valentiæ 1595. folio. Quorum auctorem Hieronymum Guadalupenſem, cœnobii Valentini ſodalem, laudat Joannes a Figueras in *Chronico ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis* pag. 266. Joſephus quidem Seguntinus, poſt ſupra dicta viſus a me in lib. II. *Hiſt. Hieronymiani* hujus *ordinis* cap. II. commentaria iſta in Oſeam & Lucam Joanni cuidam de Xerez ejuſdem familiæ non obſcure adjudicat, de Hieronymo noſtro referens receptum olim eum inter Hieronymianos ex Præmonſtratenſibus, Hieronymianos pro Sanctiſſimæ Trinitatis ſodalibus reliquiſſe.

HIERONYMUS GUDIEL, Compluti medicam artem profitebatur anno MDLII. quo ipſo anno a D. Joanne Tellez Giron, Ureniæ comite, ante alios invitatus ad Urſaonenſem ſcholam, per eos dies eximio munificentiæ argumento ab ipſo erectam, ut fundamenta jaceret perennaturæ ibidem ex his literis gloriæ, quæ corporibus humanis medentur, huc ſedem tranſtulit, vixitque ibi ad philoſophiæ ſtudia veterum noſtræ gentis monumentorum lectionem curioſe adjungens. Præſertim toto animi pondere aliquot annos illuſtrandæ huic familiæ, cujus beneficiis tam largiter fruebatur, incubuit, tandemque prodire fecit ejus rei eximium commentarium, hoc titulo:

Compendio de algunas Hiſtorias de Eſpaña, donde ſe tratan muchas antiguedades dignas de memoria, y eſpecialmente ſe da noticia de la antigua familia de los Girones. Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1577. in folio.

HIERONYMUS DE GUEVARA, Hiſpalenſis, unde ſe eſſe in librorum editorum fronte confirmavit, ad Segoviam tamen urbem originem parentum referebat. Societatis Jeſu presbyter factus, ex quo, domi confecto ſtudiorum tirocinio, ſeſe maturum oſtendit excolendæ literis juventuti Morum theologiam docere juſſus, crebris interea ex ambone ſacro habitis ad populum concionibus, eximiam ſibi hujus officii laudem comparavit. Quippe qui exquiſita ingenii ſagacitate in inveniendis, doctrinæ vero eruditioniſque præſtantia in confirmandis, earum argumentis ante alios cenſebatur. Edidit:

Commentariorum in Matthæi Evangelium tomos tres: ſive his tribus juſtis voluminibus explicari cœptum, nec finitum primum caput Matthæi.....

De Auguſtiſſimo immaculatæ Conceptionis Marianæ myſterio, Matriti anno 1640. in folio, attribuit ei Hyppolitus Marraccius in *Appendice Marianæ Bibliothecæ*, hactenus MS. Valde tamen vereor ne portio ſit prius laudati operis.

HIERONYMUS DE HEREDIA, Catalanus eques, Dertoſæ natus, poeta, edidit:

Guirnalda de Venus caſta. Barcinone anno 1603. in 8. Item ex Italico Antonii Minturni:

El Amor enamorado. Ibidem eodem anno. Parabat eo tempore quo hæc prelo committebat volumen variorum carminum:

De las Lagrimas de S. Pedro; & *Rimas eſpirituales y morales.*

HIERONYMUS DE HUERTA, Eſcalonenſis, medicus doctor Pincianus, Philippo IV. Regi a cubiculo, Compluti prima ſtipendia fecit in literis, æqualium nemini præſtantis ingenii felicitate inferior. Contulit ſe deinde in curiam, Joannis & Ferdinandi Mendoziorum fratrum, quorum poſterioris nomen Illiberitana ſynodus ab eo illuſtrata in cumulo honeſtiſſimæ laudis poſuit, officiis invitatus. Quo loco cœpit medicinam factitare, necnon & ſucceſſivis horis Plinii immenſum opus, quod tam magna eſt medicinæ pars, in vernaculum vertere, ne tantum Italicus ſermo Landini Dominicique beneficio, aut Gallicus Antonii Pineti, magnum hoc naturæ theatrum, ex quo ſemel aliis quam Romanis hominibus patere cœpit, impleret. Nec deinde ceſſavit apud eum laborem, poſtquam Philippus II. Rex, maximus ſtudiorum aſſertor, præcepti calcar addidit, priora quædam hujus interpretationis tentamenta legere in tali negotiorum æſtu neutiquam dedignatus. Seceſſit poſt aliquot annos, amiſſa uxore, filioque unico Carmelitis regulæ ſtrictioris in ſodalitium dato, in Vallis Mauri oppidum, mox Argandæ ſuſtitit, uſque dum a Philippo IV. evocatus in domum Regiam medicus, conditionem accipiens quod reliquum vitæ fuit in curia manſit. Ejus ſcripta:

Hiſtoria natural de Plinio ampliada con eſcolios y annotaciones: ad eumdem Philippum Regem IV. duobus voluminibus. Matriti anno 1624. Prior pars undecim priores libros, poſterior reliquos continet. Et quidem

ſeor-

ſeorſim editæ ſunt, & quaſi in conſpectum ſeu ſpecimen totius operis, ante multos annos partes quædam, nempe: *Traduccion de los libros de C. Plinio Segundo de la Hiſtoria natural de los Animales con anotaciones curioſas.* Hæc eſt librorum VII. & VIII. interpretatio. Matriti ex officina Ludovici Sanchez anno 1599. in 4. Deinde etiam: *Traduccion del libro IX. De la Hiſtoria natural de los Peſcados del mar, de lagos, eſtanques y rios.* Ibidem 1603. 4.

Problemas Filoſoficos: ad D. Gaſparem de Guzman, Olivarum comitem. Matriti anno 1628. 4.

De la Precedencia de Eſpaña debida a ſus Catolicos Reyes. Editum & hunc eo ipſo fuiſſe tempore quo ablatus fuit e vivis auctor ad me detulit Hieronymus a Conceptione, Carmelita is quem ſuperfuiſſe unicum ab eo filium dixeram, provincialis jam inter ſuos præfectus, religioſæ vitæ merito ſpectatus ſatis: MS. etiam fuit inter libros comitis de Villaumbroſa. Luſit etiam adoleſcens facili nec ineleganti carmine Hiſpanico fabuloſum poema, cui titulus:

Florando de Caſtilla, Lauro de Caballeros, en otava rima. Compluti anno 1588. 4. Necnon & Latino ſermone:

De Immaculata Conceptione B. Virginis Mariæ Panegyricum, in quo quid naturale, & quid ſupernaturale in ea fuerit, oſtenditur. Matriti 1630. 8.

Septuaginta jam natus annos deceſſit, redempti orbis MDC... in domo Carmelitica S. Hermenegildi Matritenſi terræ mandatus.

F. HIERONYMUS DE INCARNATIONE, Luſitanus, ordinis Carmelitarum, ſcripſit:

Hiſtoria de Caſa de Braganza.

F. HIERONYMUS DE JESU, Franciſcanus provinciæ ut vocant Antoninorum in Luſitaniæ regno, patria Vianenſis Interamniæ regionis, reliquiſſe dicitur:

Theologicum quoddam *opus, in quo conciliat S. Thomæ cum Scoti doctrina.* Rei auctor eſt Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XIII. Junii.

F. HIERONYMUS DE JESU MARIA, Franciſcanus Reformatus provinciæ S. Antonii regni Portugalliæ, vir probatæ pietatis, MS. reliquit editioni paratum volumen hujus inſcriptionis:

Series Sacræ Scripturæ. Ex relatione hujus provinciæ Romam miſſa.

F. HIERONYMUS A S. JOSEPHO, Aragonenſis, ex Mallen hujus regni oppido, antequam renuntiaret ſæculo inter ſodales Carmeli Excalceatos Hieronymus Ezquerra de Rozas dictus, Ferdinandi filius fuit, ſupremi rerum Italicarum in curia noſtra ſenatus patris, acri vir ingenio multaque eruditione, nec vulgari eloquentia. Scripſit:

Dibuxo del Venerable P. Fr. Juan de la Cruz. Matriti 1629. Prodiit cum viri ſanctitate eximii operibus myſticis. Item aliud ejuſdem argumenti opus, juſtæ magnitudinis pro rei dignitate, cum hac inſcriptione:

Vida del Venerable P. Fr. Juan de la Cruz primer deſcalzo Carmelita. Ibidem anno 1641. in 4.

Hiſtoria del Carmen deſcalzo. Matriti 1637. Hæc tamen domeſticis non placuit, ideo nec publicata fuit.

Genio de la Hiſtoria. Cæſarauguſtæ apud Didacum Dormer 1651. 4. Parabat:

Vitam S. Bertholdi: cujus ipſe meminit volum. I. laudatæ *Hiſtoriæ Carmelitarum* lib. I. cap. IX. Item:

Hiſtoria de Nueſtra Señora del Pilar: duodecim annorum laborem. Ex qua cum ægerrime tuliſſet cancellari ac ſubduci plura in confeſſu, ſive ut vocant diffinitorio, ſuæ provinciæ, antequam typis traderetur, morbo inde contracto, obiit MDCLIV. Hujus quoque legitur epiſtola quædam Latina in præambulis ad ſecundum volumen *Martyrologii Hiſpani.*

F. HIERONYMUS LARIOS, Dominicanus (aliis eſt ordinis Mercenariorum) cujus meminit Stephanus Corvera in *vita Dom. Mariæ Cervelloniæ cap. XXXIX.* ſcripſit:

Arte de la Lengua Mame. Anno 1607. quæ propria eſt cujuſdam tractus Novæ Hiſpaniæ.

F. HIERONYMUS DE LEMOS, Segovienſis, Hieronymianus ad cœnobium Parralis monachus, libellum edidit, doctum ſane & pium, ſeptem dialogis comprehenſum, quem *Turrim David* Latino, quo erat ſcriptus, idiomate vocavit. Hunc morte præventus in ſchedis reliquit anno MDLXIII. Cui tamen pro Latino, hoc eſt germano ipſius auctoris, ſucceſſit alius Hiſpanicus, a ſodali Hieronymiano quodam male conſutus, hoc titulo:

Torre de David. Salmanticæ apud Andream de Portonariis 1567. & apud Petrum Laſſo 1578. 8. Editum vidimus Italica etiam lingua ſic inſcriptum: *Armeria religioſa, Dialogo ſpirituale per armare i Servi dî Dio*, interprete Fr. Julio Zanchini de Caſtiglionchio, una cum Joannis de Bonilla tractatu *de Pace animæ.* Florentiæ apud Geor-

gium Mareſcotti 1579. 12. Hunc inter Luſitanos habebat Georgius Cardoſus.

F. HIERONYMUS DE LLAMAS, domo ex oppido S. Clementis territorii ſacri Conchenſis, Ciſtercienſium ſodalis apud Carraceti monaſterium, abbaſque. Poſt exercitum inſigni cum laude in Matritenſi curia concionum eccleſiaſticarum munus ad ſeceſſum ſuæ domus, quo perfectius Deo vacare poſſet, ultro rediens, non ſine ſanctitatis, perſpicuæ etiam præſentiæ in choro dum lecto detineretur, miraculi fama, vixit floruitque magnis editis patientiæ documentis in ſufferenda gravi artuum contractione ad exitum uſque vitæ, quam ibi exuit anno MDCX. Scripſit:

De Methodo curationis Animarum. Matriti 1600. Poſteaque Moguntiæ, Gretii & alibi. Laudat opus hoc Antonius Poſſevinus in *Apparatu ſacro.*

Dialogorum libri duo varia & multiplici eruditione referti: permanſerunt obeunte diem ſuum Hieronymo invulgati, de quibus tamen auctores ſunt Henriquez in *Phœnice* & Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi.*

Summam Eccleſiaſticam eidem tribui reperio apud Fabianum Juſtinianum in opere *De Sacra Scriptura & ejus Interpretibus*, libro 1. part. 1. pag. 184. qui ait Brixiæ editam anno 1606.

HIERONYMUS DE LOMAS CANTORAL, Pincianus, poeta ævo ſuo non inceleber, varia edidit carmina, quæ typis commiſſa ſunt iſto titulo:

Obras Poeticas. In his: *Las Piſcatorias de Luis Tanſilo traducidas. Amores y muerte de Adonis. Sonetos, Canciones y otras varias Poeſias.* Matriti apud Petrum Coſſin in 8. 1577.

HIERONYMUS LOPEZ, Luſitanus, ſcripſit:

Cronica do Infante Santo D. Henrique. Oliſipone 1527. Cardoſus.

F. HIERONYMUS LORETE, hoc eſt LAURETUS, Catalanus, Cervarienſis, in Montiſſerrati alma domo Deiparæ Virgini ſacra Benedictinus ſodalis, magnæ molis opus, ſed utiliſſimum ſacris verbi Dei præconibus, & in univerſum Biblicæ theologiæ ſtudioſis, elaboravit, jamque cœnobii S. Fœlicis de Guixols præfectus edidit, nempe:

Silvam Allegoriarum Sacræ Scripturæ myſticos ejus ſenſus & magna ex parte literales complectentem. Barcinone apud Paulum Cortey & Petrum Mali 1570. fol. Accedit: *Appendix Silvæ, de Numeris.* Venetiis deinde 1575. 4. Pariſiiſque 1583. in folio. Coloniæque 1630. Meminit hujus cum elogio perutilis & neceſſarii operis Arnoldus Wion lib. II. *Ligni vitæ* cap. LXIX. Scripſit etiam:

Indicem, & Genealogiam virorum ac mulierum Sacræ Scripturæ, ſimul cum homonymia eorumdem ad ejus Hiſtoriam intelligendam maxime conducentem. Barcinone apud Michaelem Ortiz 1568. 4.

Multis hunc laudat ex Antonio noſtro de Yepes Gabriel Bucelinus in *Annalibus Benedictinis* ad annum MDLIV.

F. HIERONYMUS DE SANCTA MARIA, vulgari ſæculi cognomento LOPEZ DE MESA, natus in oppido Foncarral prope Matritum, Auguſtinianus Nudipes, anno MDCXXV. Romam veniens in hac urbe manſit in S. Ildephonſi domo, quod Hiſpanienſis congregationis Excalceatorum cœnobium eſt. Plurium annorum opus perfectum, aut pene perfectum, reliquit moriens, Latina Græca & Hebræa eruditione diſtinctum, ſcilicet:

Etymologico de las lenguas Latina, Griega, y Eſpañola: totidem tomis, quot hæ linguæ ſunt, contribuendum.

Obiit octogenario major an. MDCLXVI.

F. HIERONYMUS A SANCTA MARIA, ordinis quoqueis Excalceatorum Divi Auguſtini, procurator generalis in Romana curia, edidit Hiſpanice:

Exercicios eſpirituales de cada dia. Salmanticæ apud Didacum de Cuſſio anno 1610. 16.

Præterea editurum eſſe eum ſciebat Leo Allatius, ut ipſe in *Apibus* ſuis *Urbanis* teſtatur, Latine quidem:

De Sandaliis, calceamentiſque Apoſtolicis tractatum.

Indicem Sanctorum & virorum ſanctitate illuſtrium Hiſpanorum.

Catalogum Epiſcoporum ſedium Hiſpanarum: ſive *Apparatum ad Hiſpaniam Chriſtianam, diœceſumque Hiſpanarum Hiſtoriam Sacro-profanam*: cui conſcribendæ intentus erat. Horum nullum vidimus typis mandatum.

HIERONYMUS MARTEL, Cæſarauguſtanus, Auguſtini filius, nobili ſtirpe editus, regni Aragoniæ chronographus, in quo munere Joanni Coſtæ ſucceſſit, eoque dignum ſe oſtendit ſcribens:

Chronologia univerſal del mundo. Primera parte. Cæſarauguſtæ anno 1602. in folio. Hoc opus non integrum fuiſſe excuſum Joannes Andreas Uſtarrozius, paulo poſt laudandus, conqueritur. Schedæ MSS. remanſerunt

apud

apud D. Michaelem Martel, auctoris ex fratre aut aliunde nepotem, Cæsaraugustanæ ecclesiæ canonicum. In bibliotheca comitis de Villaumbrosa & marchionis de Montalegre, quam post ejus obitum servat marchionissa vidua, extat: *Cronologia universal que contiene lo sucedido en el mundo desde su principio hasta los años de la creacion de tres mil trecientos y setenta y tres.* MS. in folio, quo forsan continetur ea pars jam typis edita.

Forma de celebrar Cortes en Aragon: olim summarium ejus libelli quem de hac re scripserat Hieronymus Blancas, deinde justum opus, quod Joannes laudatus Ustarrozius, Aragoniæ & ipse chronographus, una cum altero Blancæ publicavit Cæsaraugustæ anno 1641. in 4.

Relacion de las fiestas que la ciudad de Zaragoza hizo en la Canonizacion de S. Jacinto. Ibidem anno 1595. typis Laurentii de Robles in 8.

Continuasse eum magni Zuritæ *Annales*, sed nihil hujus continuationis edidisse, affirmat Ustarrozius, qui de nostro hæc annotavit in editione opusculi jam dicti *De la forma de celebrar Cortes.*

F. HIERONYMUS MARTHON, Benedictinus monachus, Pinciani monasterii abbas, concionatorque inter suos generalis, eleganter scripsit:

Primera parte de Discursos, o Sermones Evangelicos Dominicales y Santorales desde el I. Domingo de Adviento hasta las fiestas del Nacimiento de Nuestro Señor. Pinciæ anno 1614. in folio. Puritatem sermonis atque eloquentiam amat, quarum virtutum nec minus doctrinæ nomine desiderari fecit anni reliquum a se promissum. Publicari fecit item *Historiæ Benedictinæ* Antonii de Yepes partem VII. postumam.

D. HIERONYMUS MARTINEZ, Lusitanus, scripsit:

La Jornada de la Reyna de Castilla.

Vida del B. Amadeo de Portugal. Madriti.

D. HIERONYMUS MARTINEZ DE ARAGUES, Aragonensis, utriusque juris doctor, & in hoc regno assessor bajuli (Baile vocant) generalis, scripsit docte:

Discurso del Oficio del Baile general de Aragon. Cæsaraugustæ apud Joannem de Lanaja & Quartanet 1630. in 4.

HIERONYMUS MARTINEZ DE VEGA, Valentinæ urbis presbyter, atque ecclesiæ metropolitanæ ut appellant beneficiatus, vicarius perpetuus hospitalis domus generalis ejusdem urbis, scripsit:

Solemnes fiestas que la Ciudad de Valencia hizo por la Beatificacion de su Santo Padre y Pastor D. Thomas de Villanueva. Con un Discurso de los Obispos y Arzobispos de aquella Iglesia. Valentiæ apud Philippum Mey 1620. in 8. Præstantissimum eum in omnis antiquitatis notitia fuisse ait Hyppolitus Samper in *Montesiæ illustratæ* parte I. art. 2. num. 102.

HIERONYMUS MARTINUS CARO ET CEJUDO, natus in oppido Valdepeñas sacri territorii Calatravensis ordinis, ibidemque ludimagister grammaticæ artis, atque eloquentiæ professor Regius, edidit:

Refranes y modos de hablar Castellanos, con los Latinos, que les corresponden, con la glosa, y explicacion de los que tienen necesidad de ella. Matriti apud Julianum Izquierdo 1675. in 4.

D. HIERONYMUS MASCAREÑAS, Lusitanus, Olisiponensis, Georgii, marchionis de Montalban, filius, Petri, similiter marchionis de Montalban, germanus frater, ad S. Petri Conimbricæ urbis collegium olim sodalis sub bonarum artium ac theologiæ præceptoribus meruit, censebaturque oratoris Christiani inter cives suæ urbis munere cum res in Portugallia turbatæ sunt. Unde clam evadens cum fratribus, ne infidelitatis labe fædaretur, & ad regiam nostram accedens, a beneficentissimo Rege Philippo IV. statim ornatus est Calatravensis militiæ cruce & insignibus, honorificoque inter Ordinum Militarium senatores loco, jussusque, ei ut ad cortinam in capella præsto esset. Ivit deinde in Germaniæ usque fines, Mariæ Annæ Austriacæ Hispaniarum Reginæ sereniss. ad sponsum deducendæ gratia, destinatus eidem ab eleemosynis & a capellæ præfectura, atque insuper Leirenensis episcopus, si quando regni illius antiqua rediret facies, designari promeruit. Inde creato sive restituto vetere Portugalliæ concilio in Regis curia eo fuit immissus, relictis negotiis equestrium ordinum, una cum aliis viris Lusitanæ gentis principibus. Tandem pace regnique appellatione Brigantinæ familiæ concessa, destinatum Portugalliæ frustra episcopum Segovienſis apud nos ecclesiæ præfectum eum gubernatrix Regina sereniss. voluit, Clemens IX. P. M. die Aprilis IX. anno MDCLXVIII. antistitem creavit, in qua sede fato functus fuit. Castellanæ hic eloquentiæ atque historicæ rei studium, quo mirifice delectatur, aliquot in hunc usque diem libris editis palam fecit omnibus, aliisque propediem edendis faciet, nempe:

Viage de la Reina D. Maria Ana de Austria

tria ſegunda muger de Felipe IV. haſta la Corte de Madrid. Matriti 1650. in 4.

Apologia Hiſtorica por la Iluſtriſima Religion y inclyta Cavalleria de Calatrava ; ſu antiguedad , ſu extenſion , ſus grandezas entre las militares de Eſpaña. Ibidem apud Petrum Diaz de la Carrera 1651. 4.

Raymundo Abad de Fitero , de la orden del Ciſter , fundador de la ſagrada Religion y Cavalleria de Calatrava. Ibidem anno 1653. 4.

Amadeo de Portugal , en el ſiglo Juan de Meneſes de Silva , religioſo de la orden de San Franciſco de la Obſervancia y fundador de la Iluſtriſima Congregacion de los Amadeos en Italia. Ibidem anno 1653.

Vida , virtudes y maravillas de Fr. Juan Pecador religioſo del orden y hoſpitalidad de San Juan de Dios. Ibidem 1665. in 4.

Diſpoſuit renovatum in generali capitulo anni MDCLII. conſtitutionum ordinis ſui corpus , hoc titulo inſcriptum:

Definiciones de la Orden y Cavalleria de Calatrava. Matriti 1661. in folio.

Campaña de Portugal por la parte de Eſtremadura el año de MDCLXII. Matriti 1663. 4.

Scribere cœpit ante aliquot annos *Vida de Nueſtra Señora* , cui pertexendæ ſedulam operam navare eum ſæpe vidimus , cum domi ſuæ fere quotidie nos exciperet , obſequium hoc & conſuetudinem noſtram non dedignatus.

F. HIERONYMUS A MATRE DEI, Carmelitarum Reformatorum ſodalis , ſcripſiſſe dicitur:

Colloquia Angelica inter Deiparam Virginem & Peccatorem. Antuerpiæ 1634.

F. HIERONYMUS DE MENDIETA, Franciſcanus , MS. reliquiſſe fertur:

Hiſtoria Eccleſiaſtica Indiana. Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica Occidentali* titulo XX.

HIERONYMUS DE MENDOZA , Luſitanus , Portuenſis , ſcripſit vernacule:

Jornada de Africa , em a qual ſe reſponde a Geronimo Franqui , e outros , e ſe trata do ſuceſo da batalla e cativerio , e los que en elle padeceraõ por naõ ſerem Mouros , com outras couſas dignas de notar. Oliſipone 1607. in 4.

HIERONYMUS MEROLA , patria ex Balaguer oppido principatus Cataloniæ, philoſophus & medicus doctor , ſcripſit:

Republica original ſacada del cuerpo humano : duobus libris , in quorum poſteriori ventilatur ea quæſtio : *Utra ſit potiori loco habenda , Medica ars , an Legalis facultas.* Barcinone 1587. & 1595. in 8.

D. HIERONYMUS DE MOLINA LAMA ET GUZMAN , ex oppido Fernan Caballero , paterna autem ſtirpe Ubetenſis , juriſconſultus & advocatus Regiorum conſiliorum , gubernator aliquando militiæ urbis Carthaginenſis , cum eſſet ibidem juſtitiæ præfectus (Alcalde mayor vocant) ſcripſit olim in juventute:

Vivir contra la Fortuna : ſive ut verus titulus eſt (cur enim diſtinguamus libros idem hominis præferentes nomen , ejuſdemque argumenti?) *Eſcuelas politicas de Seneca contra los ſuceſos del tiempo y rigores de Fortuna.* Murtiæ 1652. in 4. Deinde juridicum opus elucubratum a ſe dedit foras , ſcilicet:

Novas Veritates Juris Practicas. Matriti typis Regiis 1670. in folio.

HIERONYMUS DE MONDRAGON, profeſſor juris Cæſarauguſtanus , ex Italica in noſtram vulgarem tranſtulit:

Ratos de recreacion de Ludovico Guicciardino. Cæſarauguſtæ apud Petrum Puig 1588. in 8. ſcripſitque:

Cenſura de la locura humana. 1598. 8. Ilerdæ.

Univerſal y artificioſa Ortografia de Latin y Eſpañol. Cæſarauguſtæ 1594. in 8.

Arte para componer en metro Caſtellano. Simulque:

Proſodia Latina en Caſtellano. Ibidem apud Laurentium de Robles 1593. in 8.

F. HIERONYMUS DEL MONTE, Matritenſis , ſodalis Mercenariorum qui captivos redimunt , ſacræ theologiæ quondam Barcinonenſis , atque item Montpeſulanus in Galliis profeſſor, ſcripſiſſe dicitur tractatum:

De Modo ſtudendi atque interpretandi Sacram Scripturam. Auctoribus Alphonſo Ramon in *Hiſtoria* hujus ordinis lib. VII. cap. XVII. atque Ægidio Gundiſalvi Davila in opere *Magnalium oppidi regii Matritenſis.*

HIERONYMUS MONTER , (ita placet pro MENTER , quod habet Valerius Andreas) in Oſcenſi Aragoniæ academia philoſophus , edidit:

In Logicam Ariſtotelis methodicam Introductionem. Cæſarauguſtæ 1554. in 4.

F. HIERONYMUS MORENO , ex familia Prædicatorum domoque Hiſpalenſi, conſcripſit:

La vida y muerte y coſas milagroſas que el Señor ha hecho por el bendito Fr. Pablo de Santa Maria frayle lego de la orden

den de Predicadores. Hiſpali 1609. in 8.

HIERONYMUS MUÑOZ, Valentinus, uno omnium, qui de eo loquuntur, ore & ſenſu, perpetuaque ævi ſui confeſſione, multiplicis doctrinæ meritis poſterorum memoriam & laudem provocat. Ea quippe linguarum fuit Græcæ Hebraicæque notitia & comprehenſione ut, non ſine idoneo teſte, affirmare poſſimus Hebraicas eum literas Ancone in Piceno Italiæ docentem pro vere ab Hebræis nato interque eos educato, potius quam pro Valentino, inter Hebræos ipſos conſtanter habitum. Liberalium omnium artium, præcipueque mathematicarum, eximiam, qua cenſebatur is, cognitionem adeo celebrant ejus æquales ut nec vereantur antiquorum doctiſſimis ex æquo eum componere. Hujus famæ virum, Valentiæ jam in patria ut credimus, matheſeos Hebraicæque eruditionis profeſſorem, Salmantini ad gymnaſium ſuum, totius orbis ampliſſimum, honorificis conditionibus invitantes, utriuſque hujus ſcholæ (duplices enim docendi partes nec tenui ſtipendio dotatæ ſunt) præfectum creavere. Quas gerens ſuum ibi diem obiiſſe, magnumque ſui deſiderium doctis omnibus reliquiſſe dicitur. Solatio eſſe poterant edita ab ipſo opera, quæ domi aſſervabat, ingenio atque eruditione referta; ſed ea rara, ne dicam fere unicum populare hactenus typorum beneficio factum ſcimus, nempe:

Inſtituciones Arithmeticas ad percipiendam Aſtrologiam & Mathematicas facultates neceſſarias. Valentiæ 1566. in 4.

Alphabetum Hebraicum cum ratione legendi cum punctis, Hieronymo Muñoz auctore, apud Gabrielem Soram Aragonenſem, bibliothecæ poſſeſſorem locupletiſſimæ, ab ipſo ejus catalogo doctus fuiſſe ſcio.

Lecturam item *Geographicam*, Valentiæ ut credo, dum profiteretur ibi, ſcriptam pro ſe adducit Gaſpar Eſcolanus, Valentiæ regni chronographus. Antonius Verdier in *Bibliotheca* meminit alterius operis, in Gallicum ex Hiſpano translati, cum hac inſcriptione:

Traicté du nouveau comete & du Prognoſtique d' iceluy compoſée premieremente en Eſpagnol par Hieronime Mugnoz Profeſſeur ordinaire de la langue Hebraique & des Mathematiques en l' univerſité de Valence. Paris per Martinum Iuvenem 1574. in 8. Interpres fuit Guido le Fevre, ſeu Fabricius, Boderianus. Operis Hiſpani Gerardus Joannes Voſſius meminit *De Scientiis Mathematicis* cap. LXV. §. 48.

F. HIERONYMUS MUÑOZ DE TEVAR (Tevarienſem ſe nominavit auctor) ordinis Sancti Dominici, dedit foras:

Homilias F. Hieronymi a Savanarola Ferrarienſis Dominicani in libellum Ruth, & in tria alia Scripturæ loca, a ſe in Latinum ex Italico converſas. Salmanticæ typis Joannis a Canova 1556. 4. V. F. Alphonſus Muñoz.

HIERONYMUS MURILLO, chirurgus Cæſarauguſtanæ urbis, ſcripſit:

Therapeutida, metodo de Galeno en lo que toca a Cirurgia. Cæſarauguſtæ apud Bartholomæum de Naxera anno 1572. 8.

HIERONYMUS NATALIS, Balearicus, idiomatum Latini Græci Hebraicique peritiſſimus, Tridentum profectus ad ſynodum œcumenicam anno MDXLVI. Romæ ſe in Jeſuitarum ſodalitatem dedit. Prudentia is alacritateque, ac diligentia ſingulari, nec minus probitatis exemplo, familiæ hujus principi Ignatio & aliis præpoſitis generalibus, egregie adminiſtratis pluribus domi officiis, in promovenda iſta & propaganda eximiam navavit operam. Extant ab eo:

Annotationes, ac Meditationes in Evangelia, quæ in ſacroſancto Miſſæ Sacrificio per totum annum leguntur: quas pulcherrimis præſtantiſſimorum artificum cælaturis adornari fecit. Editæ Antuerpiæ cum apud Nutium anno 1594. tum apud Plantinum anno 1607. Moguntiæque typis Albani eodem anno.

Romæ diem extremum in domo Novitiorum vidit anno MDLXXXI. ætatis ſuæ LXVI. Virum laudat, præter auctorem *Bibliothecæ Societatis*, Vincentius Mut in *Hiſt. Regni Balearis* volum. II. lib. XI. cap. XI.

HIERONYMUS NAVARRO, ſcripſit cum ſyndicus eſſet pauperum non mendicantium Valentinæ urbis:

Conſuelo de Pobres. Barcinone anno 1604. in 16.

F. HIERONYMUS NUÑEZ MORQUECHO, ex ordine B. Virginis de Mercede Redemptionis Captivorum, theologiæ profeſſor in Pinciana ſchola, vir pietate ſpectatus, reliquit MS. in Pinciana ſodalium bibliotheca:

In Tertiam Partem S. Thomæ volumen.

HIERONYMUS NUÑO RAMIREZ, medicus doctor, edidit:

De Curandi ratione per ſanguinis miſſionem librum: ubi poſuit *Tractatum* eruditum *de ponderibus & menſuris Romanorum, Græcorum & veterum Hiſpanorum*: quem laudat Ludovicus Rodriguez de Pedroſa I. tomo *Selectarum Philoſophiæ & Medicinæ dif-*

difficultatum, in fine disputationis primæ.

F. HIERONYMUS OLEASTER, civibus suis Lusitanis DE AZAMBUJA dictus, patriam habuit forte Azambuja oppidum Tago flumini adjacens, ipse in Regio monasterio, cui a pugna cum Castellanis commissa nomen ante tria sæcula inditum est, Dominicanorum fratrum gestamine, anno vigesimo supra millesimum & quingentesimum, induto egregie quidem ad germanam Biblicæ theologiæ professionem se non vulgaribus instructum præsidiis comparavit. Græcæ enim linguæ, atque adhuc magis Hebraicæ, compos factus, scholæ adhæc quæstionibus probe exercitus, adyta sacra in fontibus linguæ ipsius sanctæ non inspexit tantum, sed derivare in omnium usum fideliter voluit. Ea interim doctrinæ fama clarescere jam vulgo fuit existimatus ut a domestica literarum occupatione transferre se anno MDXLV. in Italiam debuerit ad œcumenicum concilium tunc primum in Tridentina urbe celebrandum, una cum aliis familiæ suæ theologis eminentissimis, a Joanne Rege Lusitanorum Tertio destinatis, quorum nulli inferior ipse apparuit. Inde reversum idem Rex in Africa pontificem insulæ S. Thomæ nuncupavit; sed frustra, tergiversantemque bona gratia in carissimum ei literarum otium remisit. Nec diu post ab Henrico, S. R. E. cardinali, qui per id tempus supremam rerum Fidei præfecturam administrabat, violatæ religionis judex delectus Ulisiponensibus, integre jus inter alios dixit. Ad quem Henricum directa, velut in gratitudinis pignus, ab eo sunt intra non multum tempus:

Commentaria in Pentateuchum Moysi, hoc est, in quinque primos Bibliorum libros: quibus juxta Magistri Sancti Pagnini Lucensis interpretationem Hebraica veritas cum ad genuinum literæ sensum, tum ad mores informandos ad unguem enucleatur. Olisipone primum anno 1556. in folio. Deinde Antuerpiæ apud heredes Stelsii 1568. in folio. Mox Lugduni anno 1586. in folio apud Petrum Landry, & anno 1589. Quia nempe hæc Sanctis Pagnini editio ceteris omnibus (ut ipse ait) quas licuit videre, germanius Hebraicum fontem referre videtur eam præ ceteris interpretationem delegit, non tam illam quam in illa Hebraicum contextum expositurus. Ejus item:

In Esaiam Commentaria, opera Petri Calvi, Dominicani sodalis in Gallia, edita sunt Parisiis in fol. 1623. post antiquiorem aliam ejusdem regni editionem. Item anno 1658. apud Cramoisium.

Absoluta, editionemque spectantia, ejusdem tenoris *Commentaria in Regum libros, in Psalmos, in Hieremiam, duodecimque* alios *minores Prophetas* reliquisse dicitur; in reliquos autem Bibliorum libros quidquam elucubrasse. Quæ omnia in schedis MSS. adhuc, vel tineas, quod indignum, vel aliorum libros, quod injustum est, magno omnium dolore qui his delectantur literis, pascunt.

Obiit ante impletam provinciæ præfecturam, in qua Ludovico Granatensi, summo illi viro, nunquamque sine summæ præconio laudis nominando, succenturiatus fuerat, anno MDLXIII.

HIERONYMUS DE ORMACHEA GUERRERO, origine Cantaber, domo autem Xerezensis in Bætica, ecclesiarum Lucronensis & Albeldensis canonicus (ut appellare amant ecclesiastico ritu) Magistralis, illustrissimo D. Gabrieli, S. R. E. cardinali de Trejo, Malacæ antistiti, a visitationibus territorii hujus sacri, atque eleemosynarum dispensatione quondam fuit. Nuncupavit autem D. Gundisalvo Chacon Velasco & Faxardo, Calciatensi & Calagurritano pontifici:

Commentariorum in Cantica Canticorum Salomonis tomum primum. Quorum verba omnia declarantur de purissima Conceptione B. Virginis Mariæ sine originalis labe peccati, & de aliis ejus excellentiis. Lucronii apud Joannem Mongaston 1637. folio.

D. HIERONYMUS DE OROZ, Navarrus, ex oppido Borgueto diœcesis Pampilonensis, collegii Sanctæ Crucis Vallisoletani toga indutus, in ea schola professus fuit jura Civilia & Canonica, tam ex Institutionum ut vocant, Digestique veteris, quam ex cathedris Clementinarum, Sexti ac Decretalium, vespertinis horis assignatarum. Inde factus curiæ hujus Pincianæ fiscalis advocatus edidit:

De Apicibus Juris Civilis libros v. *in quibus fere duo millia textuum ejusdem juris, vel ex professo noviter explicantur, vel ex aliqua speciali nota obiter illustrantur.* Lugduni apud Philippum Borde & socios 1661. in folio.

Factus postea fuit Granatensis cancellariæ judex. Indeque allectus inter Matritensis aulæ Criminum vindices.

Obiit anno MDCLXVII.

D. HIERONIMUS DE ORTEGA ET ROBLES, Matritensis, Sancti Jacobi eques, Philippo Regi IV. a secretis, primum in Cruciatæ, deinde in rerum Indicarum conciliis, publici juris fecit:

El Despertador que avisa a un Principe Catolico, ya de las inquietudes de la guerra, ya de los sosiegos de la paz, hecho de la vida del

del Emperador Conſtante. Matriti 1647. in 8.

HIERONYMUS OSORIUS, Oliſipone editus utroque parente nobili, Joanne Oſorio a Fonſeca & Franciſca Gil de Govea, vel puer adhuc Latine loquens præceptoribus erat admirationi. Literis Latinis Græciſque Salmanticæ a XIII. ætatis anno ſedulam operam necnon & juris arti aliqualem navavit. Pariſiis hinc ab undeviceſimo Ariſtotelem, hoc eſt, rationalem & naturalem ejus philoſophiam, didicit, Petro Fabro, uno ex S. Ignatii Lojolæi ſociis, ibi uſus perfamiliariter. Unde Bononiam veniens ſacras literas, & clavem earum idioma Hebraicum avide hauſit. Quas quidem ſacras literas, in Luſitaniam inde reverſus, Joannis Regis voluntati obſequutus, Conimbricæ in ſchola profeſſus fuit, Iſaiæque librum, Paulique ad Romanos epiſtolam magno cum ejuſdem univerſitatis plauſu explicuit. Sacris initiatus, beneficio Ludovici Portugalliæ Infantis adminiſtrandam accepit Tavaræ eccleſiam, longe ab aula, cujus habitationi, periculis undique magnis vallatæ, ſeceſſum illum, ſed innoxium, non invitus præferebat. Hac animi virtute Henricum cardinalem, alterum Joannis Regis fratrem, atque ipſam Catherinam, regni pro Sebaſtiano minorenni gubernatricem, ſic devinxit ut prior ille, Eborenſis cum eſſet præſul, eccleſiæ ſuæ archidiaconatu, Regina autem inde Silvenſis epiſcopatus mitra eum ornaverint. Munus jam aliquot annis hoc gerebat præſtantiſſimi, vereque ſubditorum paſtoris, cum Africam, infauſtiſſimo ſidere actus, Sebaſtianus Rex cogitavit, quem officii ſui memor non ſatis paratum atque adhuc improlem a propoſito iſto deterrere præcipiti fruſtra connixus, ne malis, quæ præſagiebat, intereſſet, religionis colore quæſito, Romam ad Gregorium XIII. Petri claves tunc gerentem, ſolemni obſequio demerendum ſe tranſtulit; cui uti literarum & literatorum fautori clariſſimo noſter Oſorius, in quo eloquentia cum doctrina certabat, eximie carus advenit, & in magno pretio habitus fuit. Anno elapſo in patriam revocatus a Rege, paulo poſt infeliciſſime a Mauris cum flore Luſitanæ nobilitatis ac virium extincto, Henrici ſucceſſoris imperium optimis patriæque ſalutaribus adjuvit conſiliis; Antonium Ludovici nothum filium, cujus adoleſcentiam olim præceptor rexerat, a læva illa mente, quæ ipſum poſt patrui Regis obitum rem præcipitare ſuam adegit, dehortari conatus, Philippique Caſtellæ noſtri Regis legitimo ſucceſſionis juri, multoque magis publico regni commodo, non obſcure favens. Quare, ne a popularibus ſuis inauditus ipſe male ob hoc audiret, *Deſenſione nominis ſui* in publicum edita, quæ quidem nunquam minus quam hoc noſtro tempore e civium manibus excidere debuit, ora calumniantium obſtruſit. Et tamen contracta ex animi ægritudine, quod moveri undique populares videret vanam ſpem ſectantes, ægritudine corporis, eo ipſo anno & tempore, quo huic regno immiſſus fuit Caſtellanus exercitus, Tavilæ Siluenſis diœceſis oppido vitam cum morte poſt viginti dies religioſiſſime commutavit, Auguſti nempe XX. anni MDLXXX. Plane in hoc viro quidquid præſtantis & eximii natura concedere, ſtudiaque literarum conferre ſolent, cumulatum merito dixeris. Nam præter innocentiſſimos mores, ductamque ad unguem pontificiæ vitæ formam, sic in eo reſplenduit ſapientia eloquentiæ conjuncta ut neſcias quid in ejus doctiſſimis & elegantiſſimis lucubrationibus, ſolidiſſimæne ac vere Chriſtianæ philoſophiæ documenta, & illuſtres undique cogitationes, quibus Platonem, an excellentia Latine loquutionis, qua Tullium Ciceronem ad eccleſiæ caſtra deducere voluiſſe videtur, celebritate majori & laude dignum ſit. Quarum quidem in priore virtute nemini ex ſapientiæ tam veteribus quam novis præceptoribus palmam concedit; in poſteriore autem Bembos, Sadoletos, Eraſmos, Muretos, Jovios, atque omnes alios eloquentiæ Tullianæ admiratores atque imitatores ex æquo ad certamen provocare poſſe vulgo exiſtimatur: idcircoque Ciceronis Luſitani jure ac merito appellationem promeruit. Vitam ejus & laudes Latino ſtilo duxit Hieronymus Oſorius alter, noſtri ex fratre nepos, quam cum patrui & educatoris ſui operibus Romæ foras dedit, quamque Luſitanis communicavit Bernardus de Fonſeca, & ipſe ei propinquus. Hanc eamdem in epitomen contractam Andreas Scotus *Bibliothecæ* intexuit *Hiſpanæ.* Æqualis quoque Oſorio fuit Alphonsus Garſias Matamorus Hiſpalenſis, callidus ille hominum & monumentorum æſtimator, cujus hæc de eo verba ſunt in *De Academiis & doctis Hiſpaniæ viris* Apologia: *In his eſt Hieronymus Oſorius, qui de Gloria, & de Civili & Chriſtiana Nobilitate nobiliſſimos libros ſuavi ſimul & artificiosa verborum ſtructura citra verſum conſcripſit. Sono & numero orationis leniter demulcet aures, ut hac una poſſit ſingulari virtute cum Lactantio & Chriſtophoro Longolio & quovis alio Ciceroniano non injuria certare. Ariſtotelica tamen quadam differendi ratione & copia ſic eſt uſus ut non ad voluptatem aurium, quæ ſumma eſt ſicuti ego æſtimo in hoc auctore, ſed ad judiciorum certamen ſcripſiſſe videatur.* Hæc ille. Cujus quidem Oſorii dictio Franciſco Sanctio Brocenſi in *Para-*

doxis, visa est *exculta & numerosa*: Francisco Baconio in *de Augmentis scientiarum* libris *luxurians & diluta*: Jacobo Gaddio *Scriptores non ecclesiasticos* celebranti, *rotunda, numerosa, nobilis, verborum luminibus & rerum majestate augusta.* Abstineo pluribus, ne in re nota sciolus videar. Opera ejus auctorem suum satis commendant superque. Quæ quidem Romana editio, Hieronymi junioris industria procurata, quatuor voluminibus continet, quibus & propria quædam adjunxit ille non indocta. Primo comprehenduntur:

De Nobilitate Civili libri II. (Gallice quoque extant auctore mihi Verderio) simulque: *De Nobilitate Christiana lib. III.* Olisipone anno 1543. Florentiæ anno 1552. Basileæ apud Petrum Pernam anno 1571. Quos libros valde laudat Andreas Tiraquellus initio operis *de Nobilitate.*

De Gloria lib. V. Cum superioribus Florentiæ anno 1552. In Bilbaonensi oppido Cantabriæ anno 1578. Coloniæ 1594. in 12. Parisiis apud Isaiam le Preux anno 1608. in 8. Hæc duo *De Nobilitate* ac *De Gloria* Osorii opera sic placuerunt Reginaldo Polo, cardinali Anglo, magni nominis viro, ut in Anglicam linguam a comite Huntindonensi, sibi cognatione proximo, adolescente natalium splendore & corporis animique dotibus insigni, converti curaverit, quo sermonis ex iis copiam, elegantiam, gravitatem, simulque morum simplicitatem, honestatem, castitatem hauriret. Quæ verba sunt Joannis Metelli Sequani in ejusdem Hieronymi Osorii historiam *De rebus Emmanuelis Regis*, ad Antonium Augustinum, Tarraconensem archiepiscopum, in editione Coloniensi anno 1588.

De Regis Institutione & disciplina lib. VIII. Coloniæ apud heredes Birckmanni anno 1574. in 8. Gallis communicavit hoc opus Petrus Brisonius, Barnabæ præsidis frater, Parisiis editum in officina Petri Huillier anno 1583. in folio. Nempe Osorius in his ultimis commentariis resarcire damnum fuit conatus, quod ex Ciceronis *de Gloria*, *de Republica & de Consolatione* libris, jam pridem temporum injuria deperditis, fuerat acceptum, cum tamen de *Consolatione* nihil posse a se vel amplius vel subtilius excogitari quam esset sacer ille Jobi prophetæ liber existimaverit. Quare eum eleganti sane paraphrasi explicuit.

De Rebus Emmanuelis Lusitaniæ Regis invictissimi virtute & auspicio gestis lib. XII. Olisipone anno 1571. fol. Coloniæque apud eosdem Birckmanni heredes 1574. in 8. cum *Prolegomenis* Joannis Metelli Sequani. Galli suam fecerunt hanc historiam, Simonis Gouiartii Genuensis theologi opera, quæ Genuæ, seu potius Genevæ ut puto, edita est a Francisco Perrin anno 1581. in fol. uti Verderius refert in *Bibliotheca Gallica.*

Defensio sui nominis: de qua diximus.

Epistolæ quædam.

Secundum volumen hæc continet:

Admonitionem in Epistolam ad Elisabetham Reginam.

Epistolam ipsam *ad Elisabetham Angliæ Reginam.* Hæc Epistola in Gallicum sermonem conversa a Joanne de Maumont prodiit Parisiis ex officina Nicolai Chesneau anno 1565. 8.

In Gualterum Haddonum ejusdem Reginæ Magistrum libellorum supplicum, de vera Religione lib. III. Olisipone anno 1567. in 4. Dilingæ anno 1569. 8. Cumque Christophori Longolii non dissimilis argumenti *Oratione*, anno 1576. Coloniæque 1585.

De Justitia cœlesti libros X. ad Reginaldum Polum cardinalem. Coloniæ apud Birckmanni heredes anno 1574. 8. *Apologiam* item in *reprehensores hujus operis* scriptam laudat Osorius junior in præfatione ad hos libros.

De vera Sapientia libros V. ad Gregorium XIII. P. M. Olisipone anno 1578. Coloniæ anno 1579.

In Epistolam B. Pauli ad Romanos libros IV.

Tertium hæc:

Paraphrasim in Job. lib. III.

Paraphrasim in Psalmos.

Commentaria in Parabolas Salomonis.

Paraphrasim in ejusdem Salomonis Sapientiam.

Tandem quartum comprehendit:

Paraphrasim in Isaiam lib. V. Coloniæ anno 1584. in 8.

Commentarium in Oseam Prophetam. Et:

In Zachariam Prophetam.

In laudem Divæ Æcatharinæ (sic vocat eum Baronio) *orationem.*

In Evangelium Joannis Orationes XXI.

Accesserunt ex propria Hieronymi junioris penu ea quæ statim ei adjudicamus.

HIERONYMUS OSORIUS alter, superioris ex fratre nepos, canonicus Eborensis, patruo debuit educationem in literis & pietate, cujus vestigiis plane insistens M. Tullium sermonis Latini magistrum, sacros libros Sapientiæ promptuarium, uti sunt, sibi delegit. Gratus quoque educatori suo viro, omni memoria clarissimo, Romam veniens omnia ejus opera, quæcumque in hunc diem prelo subjecta fuerant, quæque adhuc in schedis latebant, simul edidit quatuor voluminibus, ut nuper monuimus, anno MDXCII.

MDXCII. propria quædam interſerens, nempe in veſtibulo editionis:

Vitam Hieronymi Oſorii Silvenſis Epiſcopi.

Notationes in ejuſdem Paraphraſim Pſalmorum in tertio volumine, ubi et:

Paraphraſim in Cantica Canticorum, & in eamdem breviores notationes.

Andreas Scotus parum advertenter plura huic tribuit, quæ vere ſenioris ſunt Oſorii.

Catalogum Archiepiſcoporum Eborenſis Eccleſiæ tribuit ei Gaſpar Eſtazo *Antiquit. Portugalliæ* cap. XCIV. Adſcriptam quoque eidem Cardoſus voluit in ſchedis quas formabat ad *Bibliothecam Luſitanam*:

Expoſitionem in Eccleſiaſtem : quæ prope diem expectatur a typographia quadam Lugdunenſi.

S. Mancii Archiep. Brachar. quoddam opus e Latino in vernaculum a ſe converſum.

Bibliothecam ſuam ſodalibus de Euxobregas, Minorum ordinis, legavit, in quorum conclavi capitulis celebrandis deſtinato ſepulturam elegit obiens ipſe VI. die Februarii MDCXI.

HIERONYMUS OSORIO DE SOLORZANO, in ſchedis reliquit, auctore Antonio Leonio in *Bibliothecæ Indicæ Occidentalis* tit. XIII.

Relacion de la jornada de D. Fernando de Oruña a la poblacion de Guaiana y Dorado.

F. HIERONYMUS DE PANCORVO, Giennenſis, Carmelitarum ordinis, Hiſpalenſis quondam theologiæ apud ſuos profeſſor, judicibus fidei Apoſtolicis a munere conſultationum, dedit in publicum:

Diſquiſicion de los Santos Martyres de Arjona. Hiſpali 1634. 4.

Diſquiſicion de Santa Potenciana virgen: ad eminentiſſimum cardinalem de Sandoval, Gienenſem tunc antiſtitem. Anno 1643. Adverſus quoſdam qui apud nos etiam floruiſſe, ac in ædicula prope Villamnovam Illiturgitanam (Villanueva de Anduxar) eſſe tumulatam, prorſus ab illa diverſam Romana virgine, quam Pudentianæ nomine XIV. Maij menſis die eccleſia celebrat, ſunt arbitrati. In quibus Joannes Tamajus Salazar ad diem XVII. Maij in *Martyrologio Hiſpano* Pancorvi argumenta examinat, iiſque reſpondet, & Franciſcus de Bilches *De Sanctis Giennenſibus* parte I. cap. XLIX.

Sermon que predicó en el Capitulo Provincial de Andalucia el año de MDCXLII. Hiſpali eodem anno in 4.

Luſit. etiam, centurionis N. Caſtro de Torres nomine latens, & quidem facete:

Panegyrico al chocolate en octava rima.

Vertit etiam ex Latino in ſermonem vernaculum Joannis a Carthagine Franciſcani librum:

De la Antiguedad del orden de Nueſtra Señora del Carmen. Hiſpali anno 1623. in 8. Quam interpretationem Hieronymo Pancorvo Franciſcano, qui nullus fuit ut exiſtimo, haud recte tribuit Waddingus. Sacræ theologiæ magiſter fuit, amœnis etiam literis delectabatur, & in concionandi munere vulgo placebat. Bis Giennenſe rexit cœnobium, ſemel S. Rochi collegium Cordubenſe, tandemque Hiſpalenſi Sancti Alberti præfuit, mortuus Gienni in patria.

HIERONYMUS PARDO, unde domo fuerit neſcio; at quidem ex eorum agmine fuit qui, apud Pariſios philoſophiam profitentes, totos ſe in dialecticis quæſtionibus importuniſſimis, præſtigiiſque ſophiſmatum conſumebant, ingenio ſuo non minus quam otio auditorum abuſi: quorum alter *Quadraturæ* nomine, alter *Roſarii*, aut alia ſimili appellatione, ut noſter qui *Medullam* operi inſcripſit, ſuos labores, ſive male feriatorum hominum commentationes publicare conſueverunt: hi ſcilicet, in quibus (uti Ludovicus Vives V. C. conſcripto in rem libello, ſcite ac feſtive dixerat) ſchola Pariſienſis tanquam anus quædam poſt octingenteſimum ſuæ ætatis annum cum tanto ſenio ſumme delirare viſa eſt. Nempe auctorem præfert hunc Pardum, addito etiam *perſpicaciſſimi artium præceptoris* elogio:

Medulla Dialectices, Pariſiis edita in folio anno 1500.

HIERONYMUS PARDO, Matritenſis e Gallæcis oriundus, Clericus Regularis ex iis qui Minores nuncupantur, Salmanticæ theologiam docuit atque Compluti, pluraque apud ſuos munera obivit, & inter alia provincialis fuit præpoſitus, ſacræ Fidei judicibus a conſultationibus theologicis, atque eorum vice librorum ac bibliopolarum viſitator. Dedit in lucem:

Diſcurſos Evangelicos para las feſtividades principales de los Santos. Matriti anno 1650. in 4. Idemne an aliud eſt *Excelencias de Santos.* Matriti anno 1657?

Sermones Evangelicos para las fieſtas de Chriſto. Ibidem 1652. 4.

Sermones para los dias de Quareſma : duobus tomis. Ibidem 1655. 4.

Hujus eſt etiam illius operis, quod titulo iſthoc prodiit vulgare:

De las excelencias del glorioſo Apoſtol Santiago entre los demas Apoſtoles: pars poſterior libris IV. comprehenſa. Prior enim D. Antonium Calderon Beatienſem, archiepiſco-

pum Granatenſem, habuit auctorem. Utraque pars ſimul prodiit Matriti apud Gregorium Rodriguez 1657. folio.

D. HIERONYMUS PARDO, doctor medicus, & in Pinciana academia methodi profeſſor, praximque in noſocomio generali ejuſdem urbis exercens, ſcripſit:

Tratado del vino aguado, y agua envinada ſobre el Aphoriſmo 56. de la ſeccion 7. de Hipocrates. Pinciæ 1661. in 4.

F. HIERONYMUS PARRADO, Bæticus, Medinæ Sidoniæ natus, Prædicatorum fratrum ſodalis provinciæ Sancti Joannis Baptiſtæ Peruani regni. Limæ & Quiti prælecta domi theologia ſacræ theologiæ magiſter in Hiſpaniam & Romam venit, paratque Lugdunenſibus typis opus ita inſcriptum, quod abſolutum vidimus anno ſuperiore MDCLVIII.

Æquilibrium libertatis divinæ Angelicæ & humanæ tribus vindicibus diſputationibus penſiculatæ.

HIERONYMUS PAULUS DE MANZANARES, ſacræ theologiæ magiſter, a ſecretorum fide & a manu fuit ſummis viris Ludovico Requeſenio, Philippi II. Regis ad pontificiam aulam legato, ibidemque Franciſco Pacieco, S. R. E. cardinali, atque inter nos Gaſpari Quirogæ, Conchenſium epiſcopo. Cujus quidem artis ſummam extare voluit ſcribens:

Eſtilo y formulario de cartas familiares. Matriti 1600. 4. & 1607. 4. Uccdæ archipresbyter in hac operis editione audit.

HIERONYMUS DE SAN PEDRO, ſcripſiſſe dicitur, Petro de Alba auctore in *Militia Conceptionis*:

Segunda Parte de la Cavalleria celeſtial de las hojas de la Roſa fragante. Valentiæ anno 1554. in folio.

F. HIERONYMUS DE PERAZA. V. F. HIERONYMUS PIRERIUS, ſeu PINERIUS.

HIERONYMUS DE PEREA, Matritenſis, Jeſuitarum ſodalis, ſcripſit:

Vida de Doña Catalina de Mendoza fundadora del Colegio de la Compañia de Jeſus de Alcala. Matriti 1653. Sub nomine vero Gerardi de Cruce:

Chriſto Señor Nueſtro padeciendo, como refieren los quatro Evangeliſtas. Matriti 1660 in 8. Vertit e Latino Jacobi Saliani Jeſuitæ ſermone:

El Santo temor de Dios. Matriti 1654. 4. Obiit Matriti xx. Januarii MDCLXX.

HIERONYMUS PEREZ, Villacaſtinenſis, quod Segoviæ territorii ſacri nobile oppidum eſt, parochus loci de Cardeñoſa Abulenſis dioeceſis, indeque ſanctimonialium Matritenſium, quæ Verbo Incarnato ſacram domum habitant, ab excipiendis confeſſionibus miniſter: vir excellenti pietate, cujus virtutes brevis commentarius continet ab ejuſdem monaſterii quadam virgine (Mariæ S. Angeli nomen ei fuit) conſcriptus, qui venerabilis Matris Marianæ a Sancto Joſepho, Regiæ hujus domus fundatricis, in Cantica Canticorum diſcurſibus, qui cum ejus vita in publicum editi ſunt, quoſque ſcribendi auctorem Hieronymum noſtrum habuit, vulgo præfigi ſolet. Scripſit:

Miſterios de nueſtra Fee ſanta. Matriti anno 1617. in 8. & cum aliis iterum 1628.

Summa Theologica: duabus partibus. Anno 1637. 4. Ibidem.

De los quatro noviſimos: una cum *Myſteriis Fidei.* Anno 1618.

De la Concepcion de Nueſtra Señora.

F. HIERONYMUS PEREZ, Valentiæ natus, inſtitutum fratrum Mercenariorum, qui captivos redimunt, in Cæſarauguſtana, ſive ut aliis placet in Valentina, domo jurans in præfecti verba ſequutus, apud Valentinos theologiam diu ac Sanctum Thomam interpres ſubtiliſſimus docuit, philoſophiæ theologiæque laurea cohoneſtatus. Hujus in non mediocrem laudem cedit Franciſcus Borgia, ex Gandiæ duce presbyter ac præpoſitus generalis Jeſuitarum, hodie jam in Beatorum ordinem ſolemniter receptus, eo tempore quo ſe religioſæ vitæ accingebat, literis ſacris in collegio Gandienſi una cum iis, qui eo venerant, hujuſmet familiæ ſodalibus imbutus. Nempe ab ſchola Valentina, in qua profitebatur, cum & vicario munere jam integrum ordinem rexiſſet; honorifica ſatis conditione ad id muneris a principe viro fuit accerſitus. Quod quidem ab ſcriptore Hiſpano, qui Borgiæ res literis mandavit, parteſque a noſtro in ea re exercitas, ſine ulla tamen ordinis ſacri, ad quem pertinebat, mentione & laude retulit, diſſimulatum indigne fert Alphonſus Ramon, ſive Raimundus, ordinis Mercenariorum fratrum chronographus, lib. XIV. cap. III. *Mirae* hunc *eruditionis virum* appellat Franciſcus Zumel in libro *Variarum diſputationum ad primam partem, & ad primam ſecundae D. Thomae diſputatione V. ſectione* I. *concluſione* IV. Joannis Pinedæ teſtimonium laudans dicentis: *non tenui rerum cognitione Hieronymum noſtrum ad ſummum illum noſtrae fidei Lycurgum, anti-*

tiquiorem Hieronymum, prope acceſſiſſe, cujus mellitiſſimi commentarii tanto ceteris præſtant quanto divinam Aquinatis tam late diſperſam philoſophiam ceteris præſtare perſpicuum eſt. Viri ſingularem doctrinam cum fama hæc tum ſcripta palam faciunt. Plura in Philoſophicis, & nominatim in Phyſicorum Ariſtotelis fragmenta quædam ut audio ſcripſit, atque edidiſſe fertur. In theologicis hæc publicavit, ad formam commentariorum Cajetani cardinalis:

In Primam Partem D. Thomæ Commentaria, quæ reſpondent 1. libro Magiſtri Sententiarum. Valentiæ anno 1548.

In Primam Secundæ alterum volumen: utrumque nuncupatum Franciſco Borgiæ, Gandiæ adhuc duci.

Monoctium: ſive unius noctis opuſculum, an Chriſtus, ut homo, ſit filius naturalis Dei: ad Silveſtrum Prieratem Dominicanum, palatii Apoſtolici magiſtrum. Neapoli apud uxorem Marci Evangeliſtæ Papienſis anno 1525.

Contra Hæreticos unius diei opus: ad eumdem Prieratem. Neapoli in eadem officina. Cujus poſterioris operis meminerunt Franciſcus Alphonſus de Roxas in *Eccleſiaſtico* ſuo *Gubernatore* cap. XVIII. §. XVIII. Petrus de S. Cæcilio in libello *De ordinis ſui Scriptoribus*: & Gabriel Adarzo & Santander, Hydruntinus epiſcopus, in relatione ad nos miſſa.

Opuſculum de Immaculata Deiparæ Conceptione adjudicat Hieronymo Perezio, ſodali Mercenariorum, ſui ordinis Silveſter de Saavedra in lib. *De Sacra Deipara*, variis locis; ex eoque Alba in *Militia Conceptionis*.

Fertur Hieronymo biennio ante mortis tempus, quod jam olim de Alberto Magno, aliiſque antiquorum in vulgus promanavit, ſcientia & memoria prorſus excidiſſe.

F. HIERONYMUS PEREZ, ordinis Minorum, ſcripſit, Luca Wadingo auctore:

Sermones de Adviento. Cæſarauguſtæ anno 1625. in 4.

HIERONYMUS PEREZ DE NUEROS, Cæſarauguſtanus, theologus Societatis Jeſu, ſacrarum literarum profeſſor, ſcripſit:

Lapidicinam Sacram, ex qua eductus primus Lapis Sanctiſſima Virgo &c. Lugduni apud Joannem Antonium Hugetan & ſocios 1678. fol.

HIERONYMUS PEREZ DE SANVICENTE, Melitenſis equeſtris ordinis, vertit in vernaculam linguam:

Eſcuela de Contemplacion y mortificacion de paſſiones de Fr. Juan de Jesus Maria Deſcalzo Carmelita. Cæſarauguſtæ apud Petrum Lanaja anno 1615. 8.

F. HIERONYMUS PIRERIUS, ſeu PINERIUS, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, epiſcopus titularis Salenus ut a domeſticis ſcribitur (neſcio cujus eccleſiæ in partibus infidelium, niſi Salonius aut Salonenſis ſit) & D. Henrici cardinalis, Portugalliæ Infantis, atque Eborenſis epiſcopi ſuffraganeus, vir a doctrina & Evangelica eruditione & eloquentia plurimum laudatus, ſcripſiſſe dicitur:

Tractatum de Reſurrectione Dominica & de illius tempore.

De Sacramentis Eccleſiæ.

Sermones plures de Tempore, & de Sanctis.

Bibliothecæ ultimæ *Dominicanæ* auctor Ambroſius Altamura, poſt veteres alios.

HIERONYMUS PLA, Valentinus, ingenuarum artium magiſter, ſcripſit, Morla teſte in præfatione *Emporii Juris*, in qua Valentinos plures literarum ſtudio ſpectatos celebrat:

In Logicam, & Phyſicorum libros Commentaria.

F. HIERONYMUS PLANES, Majoricenſis, ex Inca hujus inſulæ oppido, ut ſcribit Antonius Panes part. 1. *Hiſt. Prov. S. Joannis Bapt.* lib. IV. cap. II. ordinis Minorum Strictioris Obſervantiæ lector emeritus, & provinciæ ſuæ S. Joannis Baptiſtæ non ſemel præfectus, edidit:

Examen de Revelaciones verdaderas y falſas, y de los raptos. Valentiæ anno 1634. 4. apud viduam Chryſoſtomi Garriz.

Sermones varios. Majoricæ 1623. in 4.

Deceſſit Majoricæ inter Carthuſianos, quorum clauſtris ſe incluſerat. Vide Vincentium Mut in *Hiſt. Balear.* tomo 2. lib. 8. cap. 12.

HIERONYMUS POCH, Catalanus ut videtur, ſive juriſconſultus, ſive medicus, nam utrique arti non diſconvenit argumentum, ſcripſit nt audio:

De Natura malitia ætatem ſuperante, & de impotentia ad copulam carnalem opusculum. Gerundæ 1637. 8.

D. HIERONYMUS DE PORRAS, Antiquarienſis, edidit:

Rimas varias. 1639. 8.

Obiit XXIX. Decembris MDCXLIII.

HIERONYMUS DE PORRES, medicus doctor, dedit popularibus ſuis vulgarem:

La Pharſalia de Lucano en octavas. Quam cum annotationibus fratris ejus, monachi Eſcu-

curialenſis ordinis S. Hieronymi, vidit MS. in fol. D. Thomas Tamajus.

HIERONYMUS DE PORTOLES, Balbaſtrenſis ex Aragoniæ regno, juris utriuſque doctor, Cæſarauguſtanæque nonnuſquam ſcholæ profeſſor, jus ibi Canonicum interpretatus eſt. Inde foro mancipavit egregiam diu operam, cauſidicinam exercens, cumque initiatus jam eſſet ſacris Romam cogitavit, Petri Lunelli præſulis Cajetani, Antoniique abbatis S. Pancratii ſubnixus gratia, quibus fortaſſe officium ſuum interponentibus beneficium eccleſiaſticum, ſeu plebaniam (quod proprium gentis verbum eſt) de Badenas obtinuit. Magno hunc ingenio, multaque doctrina, necnon & ſingulari ajunt prudentia floruiſſe. Opera nobis hæc reliquit:

In Repertorium Fororum & Obſervantiarum regni Aragoniæ Michaelis Molini Scholia: duobus tomis. Cæſarauguſtæ anno 1587. & 1590.

De Conſortibus ejuſdem rei & fideicommiſſo legali. Cæſarauguſtæ anno 1584 in 4. Pampelone 1619. apud Nicolaum de Aſſiain.

Item vulgari lingua:

De la juriſdiccion de los Jurados de la ciudad de Daroca. Cæſarauguſtæ 1590. 4.

HIERONYMUS DE PRADO, Beacienſis natu, Sacra Biblia in gymnaſio patriæ urbis, ornatus jam doctorali pileo, interpretabatur, cum ſæculum peroſus, ſexque ſupra viginti annos natus, religioſæ vitæ ſacramento ſeſe inter Jeſuitas pie obſtrinxit. Quo admiſſus humaniorum prius diſciplinarum quaſi prævia, deindeque Sanctarum Scripturarum ſolidiore doctrina juventutem imbuit domeſticam. Cordubæ in collegio inſignes, ante alios, auditores Joannem Pinedam & Ludovicum Alcazar, utrumque Hiſpalenſem, Joannemque Baptiſtam Villalpandum, Cordubenſem, quorum poſtea fuit magnum de his literis meritum, ſortitus. Paraverat in *Ezechielis Prophetiam* commentaria, quæ ut pulchriore forma, vivoque cælatorum opere, non ſatis apud nos forte idoneorum, expoſcente id novæ ac ſingularis commentationis dignitate, illuſtriora emitteret, Romam profectus eſt. Quin tamen fieri poſſet voti compos, immaturo exitu, quippe in ipſo adhuc ætatis flore poſitus, univerſæ viam carnis non diu poſt ingreditur. Prodierunt tamen poſtumi anno, qui conſequutus eſt proxime illius mortem:

In XXVI. priora Ezechielis capita commentarii. Quos nempe Joanes Baptiſta Villalpandus, ſodalis ac diſcipulus, curæ atque editionis comes, lampadem ſibi traditam gnaviter geſtans, una cum ſuis in reliqua capita *commentariis*, ſed his quidem cum Prado olim collatis, Philippo II. Hiſpaniarum Rege magnificentiſſimo impenſas præſtante, Romæ apud Aloyſium Zannetum foras dedit anno 1596. in folio.

Inedita adhuc alia apud ſuos reliquiſſe dicitur, nempe:

In Eſaiam, Zachariam, Micheam Prophetam, & in *Pauli ad Galatas, Epheſios, Coloſſenſes, Hebræos Epiſtolas.*

Vir fuit puſillo corpore maximas animi vires, præſtantiſſimumque ingenii præcellentis robur geſtans, integritate morum eximius. Obiit annum agens XLVIII. idibus Januarii MDXCV.

HIERONYMUS PUJADES, juriſconſultus, Barcinone editus, legum ſtudio Ilerdæ operam dedit, facultatemque docendi atque inſignia primo ac nonageſimo anno ſæculi ſuperioris accepit. Comitatus Empuritani aſſeſor ordinarius fuit aliquot annis, & commiſſarius ut vocant generalis. Convertit autem fere ſe totum ad conſcribendam, ſermone vernaculo gentis, patriam hiſtoriam, quam, ſi fabuloſarum quarumdam originum nævi non deturpaſſent, ut illa Barcinonis aliæque, in quibus deſtituit eum ſagax rerum atque ævi ſepoſiti judicium, prudentia de cetero ac ſedulitas non parum commendare poſſent. Prodiit ejus prior pars hoc titulo ornata:

Coronica univerſal del Principat de Catalunya: nempe ab origine ipſa gentis ad captivitatem uſque Arabicam. Barcinone apud Hieronymum Margarit anno 1609. in folio. Poſteriorem, cujus ipſe auctor ſpem fecerat, nondum typi vulgarem nobis fecerunt. Credo & hujus eſt:

Diſcurſo ſobre la juſta aſiſtencia de los Conſilleres de Barcelona y Sindicos de la Generalidad de Cataluña. Barcinone apud Hieronymum Margarit anno 1621. 4.

HIERONYMUS DE QUINTANA, Matritenſis, noſocomii rector de la Latina nuncupati, quod Beatrix Galindo Salmantina, Iſabellæ Reginæ Catholicæ in Latinis magiſtra, rarum illius ſæculi ornamentum, impenſis ſuis erexit. Probatæ virtutis atque integerrimis moribus ſacerdos, in lucem emiſit, gratitudinis in patriam atque pietatis ergo:

Hiſtoria de la Antiguedad, nobleza y grandezas de la muy antigua, noble y coronada Villa de Madrid. Matriti ex officina regni anno 1629. in folio.

Hiſtoria del Origen y antiguedad de la venerable y milagroſa Imagen de Nueſtra Señ-

ñora de Atocha. Ibidem anno 1637. Necnon, & quod nomine tenus novi opus:

Convento eſpiritual.

HIERONYMUS RAMIREZ, elegans ac diſertus poeta, de cujus patria & vitæ conditione nihil compertum habeo niſi quod Georgius Cardoſus in ſchedis MSS. ad *Bibliothecam Luſitanam* facit eum Eborenſem ejus regni, ſcripſit carmine:

De Raptu Innocentis Martyris Guardienſis libros VI. Matriti anno 1592. in 4. Videlicet rarum Hebraicæ obſtinationis & ſævitiæ exemplum refert, hoc eſt, puerum Guardiæ oppidi in Carpentanis, ad imaginem & opprobrium veri Dei & Salvatoris Jeſu-Chriſti, ab impia Judæorum manu per rariſſima tormenta, atque ultimum crucifixionis, mactatum. Quod impium facinus non apud nos tantum admiſſum ab eis fuit, nam ſimile aliud factum ab Angliæ regni Judæis integro narravit libello Thomas quidam, Monemetenſis monachus, ſub Henrico II. Rege circa annum MCLX. teſtibus Balæo, Lelando, Pitſeo *De Scriptoribus Anglicis*. Et Joannes Mathias Tyberinus anno MCCCCLXXV. Tridenti deſcripſit martyrium Simonis, innocentiſſimi pueri, a Judæis crudeliter necati, quod tranſcripſit Surius XXIV. Martii.

Epithalamium de nuptiis Philippi II. Hiſpaniæ Regis Catholici & D. Annæ maximæ Romanorum Imperatricis filiæ: editum fuit in Joannis Lupi de Hoios vernaculo libello: *Del Recibimiento de la Reyna Doña Ana de Auſtria en la Villa de Madrid.*

F. HIERONYMUS RAMIREZ DE ARELLANO, Minorum fratrum Strictioris Obſervantiæ Sancti Gabrielis provinciæ ſodalis, concionator Apoſtolicus, trium linguarum peritus, multæque & variæ lectionis, opus edidit Sanctorum PP. doctrina refertum, verbi Dei præconibus utiliſſimum, ut Waddingus ex vero cenſet. Huic titulus:

Stroma, para el cap. XIII. de San Juan &c. con varias expoſiciones literales y morales en la parte que del ſe canta el Jueves Santo que llaman el mandato. Compluti 1606. 4. In hujus operis præfatione fidem ſuam obſtrinxit, ſi vita ſuppeteret, pro alterius operis *De Republica Hebræa* editione.

F. HIERONYMUS RAMOS, niſi idem ſit cum Hieronymo Romano, ſcripſiſſe dicitur Luſitane:

Coronica del Infante D. Fernando que morreo em Fez. Oliſipone anno 1577. in 8. Plane utrumque, & Ramum hunc & Romanum ſimul laudat Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XX. Aprilis. pag. 653.

HIERONYMUS DE LOS RIOS TORQUEMADA, ſcripſit:

Ultima y final batalla del hombre; declarando el Pſalmo CXX. Pinciæ apud Andream Morejon 1593. 8.

HIERONYMUS DE RIPALDA, ex Teruelenſi urbe in Aragoniæ regno, patrem habuit Bernardinum, medicæ artis profeſſorem. Compluti vero inſtituto patrum Jeſuitarum ſe mancipans, virtutum inſigni exemplo, doctrinæque tum domeſtica in prælectionibus theologicis, tum publica ad populum inſinuatione ætatis ſuæ præluxit æqualibus. Idque non in poſtrema exiſtimationis parte ponendum eſt quod ſanctiſſimæ illius angelicæque animæ, cujus in faſtis eccleſiaſticis hodie jam nomen ſignatur inclytum, Tereſiæ de Jeſu virginis confeſſionibus aliquando præfuit. Virum oſtendunt opuſcula duo pia valde, foras ab eo emiſſa:

Suave Coloquio entre Dios y el Pecador. Ilerdæ anno 1618. in 16. Matriti autem prius cum hac inſcriptione: *Razonamiento que hace el Pecador a Dios.* Apud Michaelem Serrano 1614. 8.

Libro de la Doctrina Chriſtiana. Is pretio brevitatem compenſans editus ſæpe, Matriti anno 1620. in 8. noviſſimeque correctior anno 1633. Cum iconibus olim Auguſtæ in 8. 1616. Matriti nuper recoctus eſt anno iſto 1671.

Toleti non ſine ſanctitatis opinione obiit annis quatuor & octoginta natus anno MDCXVIII.

F. HIERONYMUS RODRIGUEZ, Luſitanus, Emmanuelis Roderici, Franciſcani ſodalis ſcriptorum celebritate ſat bene apud omnes noti, ex fratre nepos, ipſe in Sancti Jacobi provincia & Salmantina domo eidem ſacro inſtituto initiatus, ſacras literas profitebatur in ea ipſa ſchola quo tempore edidit:

Emmanuelis Roderici Quæſtiones Regulares & Canonicas enucleatas, ſive Reſolutiones quæſtionum Regularium ad formam Compendii redactas: cum acceſſione plurium reſolutionum, notarum, retractationum, & additionum. Lugduni 1634. in 8. & 1630. in 4.

F. HIERONYMUS RODRIGUEZ DE VALDERAS, Pincianus, Mercenariorum ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter, poſt repudiatum inſulæ S. Dominici archiepiſcopatum conſenſit tandem ut Pacenſis eccleſiæ regimini præficeretur a die XVI. Aprilis MDCLXII. dein & Gienenſis a die IX. Apri-

Aprilis MDCLXVIII. quod poſtremum etiam nunc laudabiliter verſat onus. Vir pietate in Deum, æqueque in proximos caritate ſpectatus, fructuoſiſſimus & prudentiſſimus viæ ſpiritualis dux, ſcripſit:

Compendio de las Conſtituciones y de todas las Actas de ſu Religion confirmadas por ſu Santidad. Matriti in 8.

F. HIERONYMUS ROMAN, Lucronienſis, ordinis Eremitarum, quem in monaſterio ſuſcepit Harenſis oppidi Calaguritanæ diœceſis. Studia olim puer, atque inde ephebus, cane pejus & angue ut dici ſolet, ingratiſſimus ob id parentibus Martino Romano Agnetique a Zamora, Lucronienſibus civibus, averſabatur, a quibus hoc nomine quaſi abalienatus, tandemque domo ejectus, cum ſe ad incitas delatum perſpiceret, in eam ſodalitatem tanquam ad aſylum indignationis eorum confugit. Nec ſtatim (ut de ſe ait) ſed poſt aliquod tempus, cum præfecti ſui cujuſdam ſevera reprehenſio in deſidem, ſed non præfractæ indolis animum alte deſcendiſſet, icta cum ſtudiis pace, ab eo jam die ſic pertinaciter libris hæſit ut alium prorſus hominem, non ex inerti alacrem factum atque induſtrium, putares. Hiſtoriæ imprimis totius veteris, tam ſacræ quam profanæ, ſummam eruditionem conſequi, multaque hujus ſtudii in longum ævum editis commentaris dimittere, opus ſibi atque otii ſui negotium propoſuit. Quo quidem inito conſilio, animadverſoque, niſi labore multo & vigiliis atque animi conſtantia diu contenderet, voto ſuo ut frueretur, ſucceſſu rem vero ſimiliter carituram, ſumma ope diligentiaque inexpugnata, veterum omnium Hebraicæ, Græcæ Latinæque hiſtoriæ ſcriptorum monumenta pervolvit, ac res Chriſtiani temporis, præſertim familiæ Eremitarum noſtræque gentis proprias, exquiſite didicit. Nec eo contentus, luſtratis diu curioſa peregrinatione pluribus Europæ regionibus, authentica inſtrumenta, quorum fides vacillare nequit, plurima, excutiens omnia fere archia domeſtica, e tenebris in lucem produxit, atque in rem ipſam, locis quæque ſuis, fideliter contulit. Munere quippe ei collato generalis chronographi totius ordinis, nihil ultra rei erat, quod auctoritate publica venientem ab iis excluderet. Nec tamen immenſæ hujus lectionis ac diligentiæ ſolidam ſibi laudem apud noſtros homines comparare potuit, qui in tam vaſta rerum ingenio ab eo verſatarum mole, judicii plus atque examinis, non perverſe æſtimantes iniqueve, deſiderant. Ejus hæc opera lucem aſpexerunt:

Chronica de la Orden de los Ermitaños de San Auguſtin: centuriis XII. hoc eſt annorum MCLXXX. hiſtoria temperata brevitate pertexta. Salmanticæ anno 1569. in folio. Rurſusque ab hoc diverſum opus:

Primera parte de la Hiſtoria de la Orden de los frayles Ermitaños de San Auguſtin. Compluti anno 1572. in folio. Simulque:

El Defenſorio por la antiguedad de la miſma Orden.

Republicas del mundo: XXVII. libris, duobuſque voluminibus. Medinæcampi 1575. in folio. Deinde auctiores Salmanticæ poſt vicennium anno 1595. apud Joannem Fernandez: ſcilicet de rebuspublicis Hebræa, Chriſtiana, Gentilica, ſive Romana, Moſcovitica, Veneta, Genuenſium, Helveticorum, Æthiopum, Anglorum, Lucenſium, Raguſina, Indica, Tartarica, Sinica, Turcica atque Fezenſi.

Hiſtoria de la vida de los dos religioſos Infantes de Portugal D. Fernando hijo de D. Juan I. y Doña Juana hija de D. Alonſo V. Medinæcampi anno 1595. apud Santiagum del Canto.

Vida de San Nicolas de Tolentino. Cæſarauguſtæ anno 1600. in 8.

Hiſtoria de la vida del muy religioſo varon Fr. Luis de Montoya de la orden de S. Aguſtin. Oliſipone 1588. in 8. Hanc tamen Thomæ a Jeſu, alias de Andrada, diſcipuli ejus, eſſe monuit nos Georgius Cardoſus *Agiologii Luſitani* volum. II. die XVII. Aprilis, lit. d.

Inedita adhuc latent, in Salmanticenſi ut ajunt domo relicta, & ab illuſtriſſimo D. Fr. Auguſtino Antolinez, ex ſodali ejuſdem domus Compoſtellano antiſtite, dum viveret poſſeſſa, quæ ſequuntur, hodie jam ut credere par eſt deperdita:

Hiſtoria Eccleſiaſtica de Eſpaña: unico, ſed vaſto, volumine conſcriptum in ſenectute opus; & quod ante alia Romani placebat Antonio a Yepes, Benedictinorum ſodalium chronographo clariſſimo, ut ipſe de ſe affirmat centuria ſecunda ad annum DCLVII. cap. III. Pertingebat ab adventu Salvatoris noſtri uſque ad annum MCDLXXIV.

Sagrada Chronica Hebrea: tomis tribus.

Annales de la Orden de S. Aguſtin: volumen unum, ſive id majoris operis primum dicendum ſit. Thomas Herrera Auguſtinianus in *Alphabeto* hujus *ordinis* horum duntaxat meminit; ſed ipſe de ſe melior teſtis auctor, in editione ultima Rerumpublicarum in epiſtola nuncupatoria & prologo, hæc etiam laudat:

Las Monarquias. Hujus in prædicta epiſtola mentionem habet.

Catolica Hiſtoria de los Santos de Eſpaña: cen-

centuriis XVI. cui pangendæ majorem Hiſpaniæ partem ſe ait peregrinatum. Hujus recordatur F. Antonius de Purificatione in *Chronico Provinciæ Luſitanæ Eremitarum* I. parte, lib. II. tit. II. §. V. folio 175. In bibliotheca comitis de Villaumbroſa tomo 12. Miſcellaneorum fol. 96. legitur: *Cenſura y advertencias ſobre las dos partes de la Hiſtoria Catolica de Fr. Geronimo Roman.* Præter hanc bona ex parte confectum aliud de Sanctis opus:

Flos Sanctorum, ſecundum ordinem Breviarii Romani, ad veritatis trutinam perpenſum.

De la Predicacion del Santo Evangelio por todo el Orbe de la tierra. Georgius quoque Cardoſus in *Agiologio Luſitano* pleraque alia Romani laudat opera, ſcilicet:

De las tres Ordenes militares de Portugal: die XX. Martii, pag. 263.

Hiſtoria de la real caſa y monaſterio de Santa Cruz de Coimbra: die XXV. Martii, pag. 308. & XV. Aprilis, pag. 585.

Hiſtoria de Braga. II. Aprilis, pag. 400. & XIV. ejuſdem, pag. 564.

Hiſtoria da Sereniſſima Caſa de Braganza: XXVIII. Maji, lit. e. in fine.

Hiſtoria do Convento de Alcobaza: XV. Junii, lit. a.

Nil horum typis fuit hactenus publicum factum, obeunte ſcilicet auctore ipſo, qui melius aliis poterat, Medinæ Campi circa annum MDXCVII.

HIERONYMUS ROMAN DE LA HIGUERA, Toletanus, ſacerdos jam ac theologus doctor, philoſophiæque publicus ejuſdem urbis gymnaſii profeſſor, anno MDLXIII. Compluti ſodalitio Ieſuitarum ſe aggregavit. In eo ad decrepitam uſque ætatem vixit humanitatis ac totius hiſtoriæ, geographiæque, præſertim noſtri regni & gentis, ſtudio ante alia deditus, quo nomine ab omnibus fere, quibuſcum vixit, antiquariæ rei curioſis non perfunctorie commendatur. Plane induſtriam ejus & diligentiam ſummis in cœlum uſque laudibus efferunt vulgo noſtri homines, qui, cum fallere neſciant, falli ſe ab aliis poſſe haud facile credunt, qua ditaſſe nos ille dicitur quibuſdam veteribus chronicis, atque aliis nuſquam antea viſis antiquitatum Hiſpanarum monumentis: quibus mirum valde eſt quam obnoxii ac venerabundi hujus ſæculi homines, atque in iis non pauci ex noſtratibus necnon & exteris, docti ſagaceſque aſſurrexerint. Quæ tamen alii, exterorum nempe eruditiſſimus quiſque, noſtrorumque hi qui ratione magis quam præjudicatis ducuntur opinionibus, ſive conſcio ſive ignaro eo, fuiſſe conficta, atque his hiſtoricis, quorum nomina præ ſe ferunt, ſuppoſita, luculentioribus in dies argumentis convicti, liquido ipſi credunt, nec minus ſperant perſuadere aliis ſe, ad rem qui adduxerint mentem doceri cupidam, facile poſſe. De *Chronicis* loquor Flavii Lucii Dextri, M. Maximi Cæſarauguſtæ epiſcopi, una cum Helecæ Braulioniſque ſucceſſorum fragmentis, Luitprandi Ticinenſis diaconi, Julianique Toletani archidiaconi; necnon eorumdem Juliani & Luitprandi *Adverſariis*, quæ edita omnia ſunt; ac ſi Deo placet, ineditis aliis, quorum ipſe Hieronymus, & ab eo moniti alii meminerunt, S. Athanaſii primi Cæſarauguſtani præſulis *Fragmentis*; Feſti Avieni opere *De mediterraneis Hiſpaniæ urbibus*; Iſidori Pacenſis *Epitome temporali*; Joannis Ægidii Zamorenſis ad Juliani Chronicon *Additionibus*, & hujus notæ aliis. De quibus omnibus, & ſuppoſitionis flagitio, Deus nobis otia ſi fecerit, accurate ſumus alio tempore tractaturi. Scripſit quidem noſter, ſed non edidit, vulgari ſermone:

Hiſtoria Eccleſiaſtica de la Imperial Ciudad y Reyno de Toledo: quam octo voluminibus contentam domus Toletanæ patres ſervant, quo ex archetypo ſua tranſcripſerant exempla D. Laurentius Ramirez de Prado, D. Petrus de Roxas, Moræ comes, D. Hieronymus Maſcareñas, Regii ſenatores. Hujus tum ipſe meminit, fetum agnoſcens, in *Notis* paulo poſt laudandis ad *Luitprandi Chronicon* anno DCXXXIV. cum alii, Ægidius nempe Gonzalez Davila, Joannes Tamajus Salazarius, atque ipſe D. Petrus de Roxas, Moræ comes.

Geografia general de Eſpaña: quam habere ſe perfectam lib. II. cap. III. hujuſmet *Hiſtoriæ Toletanæ* affirmavit: ad quam & refert ſe in *Notis ad Luitprandi Chronicon* anno DCXVIII.

Martyrologio Eſpañol: conſarcinatum totum ex iſtorum Chronicorum laciniis, quod penes D. Laurentium Ramirez de Prado reliquit auctor, uti refert Joannes Tamajus *Martyrologii Hiſpani* tomo II. ad diem III. Martii, quoque Tamajus ipſe paſſim utitur.

Hiſtoria de Carlo Magno: ſi credimus Franciſco Caſcales diſcurſus XX. cap. XII. *Hiſtoriæ urbis Murciæ* affirmanti.

Nobiliario de los Linages de Toledo: MS. in bibliotheca Villumbroſana, cujus meminit Thomas de Herrera in *Hiſtoria monaſterii Salmanticenſis fratrum Eremitarum* cap. XI. & laudatus jam comes de Mora in *Hiſtoria Toletanæ urbis*, qui & attribuit ei ſequentia opera:

De la venida de Sant-Iago a Eſpaña.

De la Deſcenſion de Nueſtra Señora a la Santa Igleſia de Toledo.

Defenſa de las Reliquias del Sacro Monte de Granada.

Hiſtoria del levantamiento de los Moriſcos de Granada.

Hiſtoria de la Ciudad de Cuenca.

Hiſtoria de la Ciudad de Plasencia.

Hiſtoria de Caravaca.

De los Montes y Rios de Eſpaña.

Comentarios a Marcial. Si non ii Latini fuerint: qua etiam lingua Latina elucubraſſe dicitur:

In Fl: Lucii Dextri Chronicon notas.

In Luitprandum quoque *Ticinenſem*: quæ quidem una cum aliis D. Laurentii Ramirez de Prado in editione Plantiniana anno MDCXL. Luitprandi operum proſtant, quibus annexum it Hieronymi noſtri:

Diptycon Toletanum, ſive de Tabulis Toletanis Epiſcoporum Primatum ejus Sedis.

In Chronicon item *Juliani Petri Notas.*

Poema de Sancto Torpete Martyre: duobus libris, pluſquam DC. verſuum, D. Theotonio Brigantino, Eborenſi præſuli, nuncupatum: penes ſe habere ait Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* die XXIX. Aprilis, pag. 960. quod incipit *Martyrii ſacroſancta* &c.

Laudantur alii ejus tractatus a diverſis, nempe:

Un Memorial por Santa Victoria Martyr Eſpañola. Cujus meminit Joannes de Bilches Jeſuita in *Sanctis* ſuis *Giennenſibus*, parte III. cap. XV.

Vida de San Narciſſo.

Antiguedades de Badaxoz.

Vida de San Mancio.

Hiſtoria de Merida. Quatuor hæc laudat idem Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano*, die XVIII. Martii, pag. 221. & XXV. pag. 307. & XII. Aprilis, pag. 531. & XIII. ejuſdem, pag. 545.

La Luſitania, ſive ejus deſcriptionem & antiquitates: die XX. Aprilis, pag. 652. qui die etiam XXIII. pag. 694. refert MS. ſervari hoc opus in bibliotheca D. Petri de Lancaſtro, & ex Matrito in Portugalliam tranſportatum fuiſſe a D. Michaele de Caſtro, Viſenſi antiſtite. Item:

Hiſtoria de la Ciudad de Braga: quæ vel hujus *Luſitaniæ* pars, vel, quod magis credo, diverſum eſt opus. Meminit certe ejus idem Cardoſus tertio volum. die III. Junii, pag. 517.

Nobiliario de la Caſa de los Toledos y de las caſas y mayorazgos en que ſe divide, con un diſcurſo de la Caſa de S. Ileſonſo donde hoy eſtá la Caſa Profeſa de la Compañia de IHS, ſacado de algunos fragmentos de Alvar Gomez de Caſtro, y de inſtrumentos antiguos. Servatur MS. in folio in bibliotheca quæ fuit comitis de Villaumbroſa.

HIERONYMUS DE ROSALES, neſcio quis, edidit:

Caton Chriſtiano. Matriti 1652.

HIERONYMUS DE LA RUA, Toletanus ſacerdos, in ſchola ejuſdem civitatis philoſophiæ prius, dein theologiæ, docendæ munus academiæ publicum gerens bonas horas impendit, cujus ſtudii profectum, auctoriſque ſui doctrinam & ingenium abunde oſtendunt:

Controverſiarum Theologicarum partim poſitivarum, partim ſcholaſticarum Partis primæ duo volumina, ſeu tomi: quorum prior hæc continet: *Poſitivas* quinque *De Libris Sacris & Canonicis. De Codicibus Hebraicis Sacræ Scripturæ. De Paradiſo, & in eo aſſervatis ſanctis hominibus. De Feſtis & jejuniis Hebræorum. De Sacerdotibus & Levitis.* Totidemque *Scholaſticas*: *De Unitate Dei. De Conſtitutione divinarum perſonarum. De Angelis. De Statu primorum hominum. De Conſtitutione Peccati.* Poſterioris tomi ſunt *Poſitivæ* quatuor: *De Matrimoniis Hebræorum. De Prophetia. De Hebdomadis Danielis. De Senſu literali quatuor primorum verſuum Pſalmi XVIII.* Et *Scholaſticæ* quatuor: *Num Homines poſt peccatum boni aliquid præſtare poſſint. De Meritis, quæ dicuntur de congruo & de condigno. Num humanitas Chriſti & Sacramenta cauſare poſſint in nobis gratiam. An in Chriſto fuerint ſcientia, linguarum genera, inſuper & Prophetia, necnon & timoris donum.* Præcedit has controverſias proloquium, ſive colloquium, in quo *an expediat viro theologo conceptus ſuos in lucem edere* diſceptatur. Prodiit hoc opus Matriti 1619. in folio, cum primum Romæ lucem vidiſſet typis Vincentii Accolti 1584. folio.

F. HIERONYMUS RUIZ, ordinis Minorum, reliquit in cœnobio Sancti Franciſci Matritenſis MS.

Alma aventurera: hujus nempe inſcriptionis credo metricum opus, de quo Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

HIERONYMUS RUIZ CAVALLERO, qui auctor extat in bibliotheca comitis de Villaumbroſa, ſcripſit:

Memoria y relacion de la toma de la Fortaleza de Caliba en la India Oriental, por D. Alfonſo de Noroña Virrey de la India: & adjungitur *Compueſta por el Licenciado Geronimo Ruiz Cavallero año de* 1551 MS. in fol.

D.

D. HIERONYMUS RUIZ DE CORELLA, comes Conteſtanorum, atque Almenaræ marchio, ſcripſit:

Teatro y deſcripcion del Mundo y del tiempo. Antuerpiæ apud Belleros 1614.

HIERONYMUS RUPEUS, vulgo ut credo DE LA PEÑA, Medinenſis, auctor eſt:

Commentariorum philoſophiæ moralis lib. III. qui Pariſiis editi fuerunt apud Franciſcum Stephanum in 8. anno 1537.

HIERONYMUS DE SALCEDO, Matritenſis, ex familia Clericorum Regularium Minorum, Salmanticæ primum, atque inde apud exteros in theatro maximo ingeniorum ac literarum, Romana urbe, profeſſus fuit theologiam, jamque geſtis ibidem aſſiſtentis generalis, necnon & apud nos præpoſiti provincialis muneribus, Romam iterum redire opus habuit Regius concionator, ſupremi rerum Fidei ſenatus a conſultationibus theologicis, in comitatu D. Ludovici Creſpi & Borgia, Placentini præſulis, Regii ad Alexandrum Papam VII. pro negotio Immaculatæ Deiparæ Mariæ Conceptionis extra ordinem legati, regnorum ipſe Hiſpaniæ nomine rem promoturus, vir moribus antiquis, perfecteque theologus. Scripſit primus:

Commentarios & diſſertationes Philoſopho-Theologico-Hiſtorico-Politicas in opuſculum Sancti Thomæ de Regimine Principum. Francofurti apud Philippum Gamonetum 1655. in folio.

Obiit Matriti Januario menſe MDCLXX.

HIERONYMUS SANCHEZ, neſcio quis aut unde homo, ſcripſiſſe dicitur:

Annotationes in Conſilia diverſorum. Venetiis 1577. in 4.

HIERONYMUS DE SANTISTEVAN, ſive a Sancto Stephano, ſcripſit:

Su Viage de Genova por el Cairo a la India y ſu buelta a Portugal. Extat Italice apud Ramuſium tomo I. *Navigationum.*

F. HIERONYMUS SANZ, Ciſtercienſis, Benifacæ apud Valentinos, unde erat forte oriundus, in territorio Dertuſenſi monachus: abbatialem dignitatem ejus domus perpetuo ſibi, quod moris fuit, delatam, inſigne argumentum & exemplum demiſſi & caduca hæc omnia faſtidientis animi relinquens poſteris, ea conditione repudiavit, ut perpetuum olim munus in triennale reformaretur; quod accedente Pontificis eccleſiæ Maximi auctoritate in poſterum obtinuit. Hic cum ad hiſtoriæ opus potiſſimo ſtudio ferretur, teſtibus Chryſoſtomo Henrriquez in *Phœnice*, & Carolo Viſchio in *Bibliotheca Ciſtercienſi*, conſcripſit, forſan vulgari lingua:

Vitam Joannis II. Aragonum Regis. Item formavit:

Chronologiam, ſeu Genealogiam Regum Aragoniæ per modum arboris.

S. P. Benedicti Regulam vertit quoque in Hiſpanicum.

F. HIERONYMUS DE SAONA, ordinis eremitarum S. Auguſtini, doctor theologus, Barcinone primarius olim hujus doctrinæ floruit magiſter, inde ad ſtrictiorem Reformatorum diſciplinam ſe contulit. Ejus eſt:

Gerarquia celeſtial y terrena, y ſimbolo de los nueve eſtados de la Igleſia militante con los nueve coros de Angeles de la triunfante. Barcinone 1598. Conchæ 1603. 8. Item:

Diſcurſos de S. Juan y S. Pedro. Barcinone 1598. in 4. nempe uter eorum fuerit Jeſu Domino carior.

Denatus eſt anno MDCXXIV.

F. HIERONYMUS DE SEGORBE, Capuccinorum ſodalis, qui vulgo ex patriæ nomine dignoſci conſueverunt, edidit:

Navegacion ſegura para el Cielo. Valentiæ apud Philippum Mey 1611. in 8. laudatum non vulgariter opus a Luca Waddingo in *De Scriptoribus Franciſcanis* libro.

HIERONYMUS SEMPERE, domo ut videtur, aut gente ſaltem, Valentinus, ſcripſit, neque pura neque poetica dictione, opus inſcriptum:

Primera y ſegunda parte de la Carolea: ſive res geſtas Caroli Imperatoris, Hiſpaniarum monarchæ potentiſſimi, heroico verſu. Valentiæ 1560. in 8. apud Joannem Arcos.

HIERONYMUS SOLARIS, Clericus Regularis Minor, inſcribitur operi, quod editum audio circa annum 1665. hujus tituli:

La Mayor obra de Dios en ſiete dias de la ſemana.

HIERONYMUS SORIANO, Teruelenſis in Aragonia, doctor medicus, medicinam faciens in ea urbe ſcripſit:

Experimentos medicos faciles y verdaderos. Matriti 1599. in 8. Complutique 1612. in 8. apud Joannem Gratianum. Cæſarauguſtæ apud Angelum Tavano 1601. 8.

Metodo de curar las enfermedades de los niños. Cæſarauguſtæ 1600. in 8.

F. HIERONYMUS DE SOSA, ordi-

nis Minorum Obſervantiæ, lector theologiæ jubilatus in cœnobio S. Mariæ Novæ urbis Neapolitanæ, edidit:

Noticia de la gran Caſa de los Marqueſes de Villafranca y ſu parenteſco con las mayores de Europa en el Arbol Genealogico de la aſcendencia en ocho grados por ambas lineas del Excelentiſſimo Señor D. Fadrique de Toledo Oſorio VII. Marques de eſta Caſa. Neapoli apud Novelum de Bonis 1676. in 4.

HIERONYMUS DE SOTO, miles ac peditum centurio, deſcripſit:

Compendio de todas las Iſlas y Fronteras que ſu Mageſtad tiene adjacentes a eſtos Reynos de Eſpaña, con las plantas de las fortificaciones de las Plazas hecho el año de 1627. Extat in bibliotheca comitis de Villaumbroſa Matriti MS. in fol.

F. HIERONYMUS DE SPIRITU SANCTO, olim DE OLIVARES, ex Mercenariis fratribus Reformatis Bæticæ provinciæ Sanlucarenſis cœnobii, publicavit:

Sermones de diverſas feſtividades. Hiſpali apud Andream Grande 1647. in 4.

Præfuit domeſticis, ac diffinitoris generalis munere functus eſt.

HIERONYMUS SUAREZ (an Jeſuita?) ſcripſit:

Vida del Padre Pedro Claver. Matriti anno 1657. in 8.

HIERONYMUS SURITA, quomodo ipſe audire voluit Latine ſcribens, vulgo Çurita ſive Zurita, Cæſarauguſtanus, in lucem editus fuit IV. die Decembris MDXII. Genitor ejus Michael Surita (nobilis hujus ab antiquo gentis origo eſt Moſqueruela, oppidum communitatis Teruelenſis regni Aragoniæ) vetus familiaris aulæ Ferdinandi Regis Catholici, & Anna de Caſtro mater. Complutenſi ſcholæ, ac eruditiſſimo ejus profeſſori Ferdinando Nonio Guzmanio, alias Pinciano, utriuſque linguæ Latinæ Græcæque non vulgarem cognitionem acceptam referebat. Adoleſcens Caroli Imperatoris munificentiam, propter parentis ut credere æquum eſt merita, propitiam ſibi expertus fuit, a quo & continuus ut vocant familiaris Regiæ Caſtellæ domus, & majorinus (Merino audit vulgo, curamque reipublicæ gerit) Barbaſtrenſis atque Oſcenſis urbium anno ſuperioris ſæculi triceſimo creatus in Regiis literis, quæ alicubi etiam hodie ſunt, refertur. Coluiſſe eum libros & omnigenam antiquitatem, & veram illam, quæ ex optimis ſtudiis colligitur, gloriæ ſegetem avidiſſime amplexum fuiſſe oportet eum, qui cum ad opus accinxit ſe talem virum oſtendit, cujus in relictis perfectiſſimis undique monumentis commendatio in faſtigio cujuſdam, qua vix aliqua honeſtior eſſe poteſt, laudis, conſenſu & conſpiratione omnium tam civium quam exterorum, collocata eſt. At quo minus ſibi & literis dumtaxat viveret, conditio ei oblata in cauſa fuit ducendi in matrimonio, cum ſextum & viceſimum annum ætatis ageret, Joannam Garziæ de Olivan, Joannis Garziæ natam, qui ſupremi ſenatus Matritenſis cauſarum Fidei patribus a ſecretis erat, cujus adhuc viventis adjutor in miniſterio, ſuumque diem functi ſucceſſor fuit. Anno MDXLIII. in Germaniam ſe contulit ſuper ejuſdem ſenatus negotiis deſtinatione ſummi magiſtratus, qui tunc erat D. Joannes Tavera, Toletanus antiſtes, & S. R. E. cardinalis, Cæſarem conſulturus: & MDXLVII. Ferdinandi Valdeſii, qui in Religionis re tuenda eidem ſucceſſerat, nutu colligendis & in unum corpus adaptandis Apoſtolicis omnibus literis (Brevia vulgus appellat) quæ ad Sancti hujus Officii pertinerent momenta, ſedulam commodavit operam. Quo ipſo anno decretum fuit in comitiis Aragonenſibus ut conſcribendæ gentis hiſtoriæ chronographus publicis ſumptibus exhibendus tunc primum crearetur, & ut hic eſſet Surita, quem utique parem huic muneri, civiumque ſpei ac voto præſagæ omnium ſuffragantium mentes conceperant. Ex eo tempore una cum Sancti Officii rebus, cui non tantum a ſecretis, uti jam diximus, ſed & a ratiociniis erat miniſter, eam Hiſtoriæ conjunxit curam, non quomodocumque & ut fere ab aliis ſolet, ſed ex ſolemnibus atque irrefragabilibus undique conquiſitis documentis formandæ, quam peregrinatio ejus in Italia Siciliaque ac per omnia Aragonenſis ditionis regna ſatis ſuperque omnibus prodit. Idonei hujus rei teſtes ſunt Ambroſius Morales in *Apologia pro Aragoniæ regni Annalibus* ab eo confectis, quorum ſtatim habenda eſt mentio, atque adeo Surita ipſe lib. XVII. cap. XXIV. ubi acceſſus ad Meſſanam Siciliæ urbem ſui meminit, bibliothecæque exquiſitorum cujuſvis pretii librorum, quos Giffortis de Urſa (Julius Fortis Siculus a Joviano Pontano alicubi dictus) Benedictinis monachis, qui S. Placidi cœnobium ſupra fretum, non longe a Tauromenia ædificatum, habitant, olim reliquit. Neapoli quoque notus fuit Iano Peluſio Crotoniatæ, qui humana eruditione ac facultate poetica in ea urbe cenſebatur, ut ex ejus metrica Suritæ commendatione paulo inferius adducenda colligere eſt. Hæc ejus ex-

expeditio, vigesima die Octobris anni quinquagesimi supra sesquimillesimum cœpta, atque intra aliquot menses confecta, studiumque bene de patria longe ab ea merendi; atque omnes Aragonensis ditionis veteres provincias fidelis gestorum olim inibi enarrationis munere obstringendi, reverso in Hispaniam Suritæ felicissime, ut res ipsa loquitur, cessit. Philippus tunc temporis adhuc Princeps, de industria atque integritate ejus certior factus, cum primum regnare cœpit nostro in mandatis dedit, anno scilicet MDLVII. ut arcana omnia publicæ rei scripta, quæ in sacratioribus curiæ tabulariis custodiebantur, Indice libro comprehenderet, & ad archium Regium, quod Septimancis ad Durium flumen ex eo tempore exquisitissima habetur cura, perferret. Idem Rex anno MDLXVII. a secretis, ut vocant, Cameræ eum creavit; & post biennium Didacus, cardinalis Espinosa, præfecit excipiendis a Rege ipso responsis ad consultationes, quæ usquam fierent, Sanctæ Inquisitionis senatus, quem per id tempus moderabatur. Vitæ reliquum vacasse videtur maxime perficiendis Aragoniæ. his Annalibus, quos triginta fere annorum opera, quot annis *Bibliotheca* sua Diodoro constitit Siculo, majori tamen fide, ab recuperari cœptæ a Mauris Hispaniæ temporibus usque ad Ferdinandi V. Catholici mortem confecit. Quo munere cum defunctus fuisset, egregiæque conceptæ olim de se opinioni respondisset, domi forisque æque clarus, obiit tandem in patria XXXI. Octobris (aliquantisper variat ab hoc die sepulcri titulus infra positus, nos tamen relationem sequimur Cæsaraugustanam ex libro desumptam, in quo chronographorum omnium Aragoniæ res Joannes Andreas Ustarrozius diligentissime comprehendit) anno MDLXXX. ætatis suæ LXVIII. cœnobitas inter Hieronymianos S. Engratiæ Martyris, in quo monasterio jam ab aliquo tempore, sæcularis licet, religiosam vitæ normam sequebatur. Librariæ supellectilis heredem reliquit Aulæ Dei monasterium Carthusianorum ejusdem territorii Cæsaraugustani, unde anno demum MDCXXVI. exportata est major librorum pars ad Escurialensem bibliothecam. Sepulcro ejus ita inscripsit Hieronymus Surita de Olivan filius:

Hieronymo Suritæ Michaelis filio,
Gabrielis Nepoti, Cæsarauguſtano,
Historiæ Aragoniæ diligentissimo
Atque electo Scriptori, patri benemerito
Hieronymus filius posuit.
Vixit annos LXVII. menses XI.
Obiit Cæsarauguſtæ III. Non. Novembris.
Anno MDLXXX.

Sed Jacobus Falco, Valentinus, eques Montesianæ militiæ, poeta magnus, comprehendit viri laudes hoc tantum districho:

Ingenium & candor Suritæ vivet opinor:
Vivet dum mundo carmen & historia.

Audiit certe is optime ab eruditissimo quoque superioris atque hujus sæculi, tam superstes quam fato functus, nempe: *Homo doctissimus* ab Antonio Augustino in *Antiquitatum* dialogo tertio. *Vir celebris, de rerum antiquitate benemeritus* a Cæsare Baronio *Annal.* vol. XI. ad annum MXCVIII. 49. *Vir doctus, & historiæ diligens scriptor* ab Andrea Resendio *Antiquit. Lusitanarum* lib. IV. *Gravissimus historicus, & locupletissimus nostrarum rerum scriptor* ab Hieronymo Blanca in præfationibus ad *Aragonensium rerum Commentaria.* Item *vir magni judicii ac doctrinæ* a Gerardo Joanne Vossio *De universæ Matheseos natura* cap. LXX. §. 24. *Vir insignis* ab Isaaco Vossio, Gerardi ejusdem filio, in *Observationibus* ad cap. VI. lib. II. *Pomponii Melæ.* Testimoniorum Suritæ datorum peritiæ antiquitatis ab hominibus sui sæculi eruditissimis Petro Victorio lib. *Variarum* XXII. cap. XXIII. Gabriele Faerno in *Terentii Heautontim.* actu I. sc. I. & Ferdinando Nonio Pinciano in *Plinium*, atque item in *Melam notis* seu *castigationibus*, Andreas Scotus & Gerardus Joannes Vossius, proxime laudatus, meminerunt; cujus Scoti phrasim haud intelligens Vincentius Blascus Lanuza vituperatum iri ab his Suritam, quem vere summa excipiunt laude, in *Aragoniæ Historia* tom. II. lib. V. cap. XLVIII. non jure conqueritur. Antonium Possevinum adjungo in *Bibliotheca* lib. XVI. cap. XIV. Stephanum Garibaium lib. XXXI. *Compendii sui Historici regnorum Hispaniæ* cap. I. Aubertum Miræum in *Bibliotheca Ecclesiastica* volum. II. cap. CVIII. Hieronymum Ghilinum in *Theatro* Italico *literatorum hominum*, qui multus est in viri laudibus posteritati commendandis, Joannem Andream Quensted in *Dialogis de Patriis illustrium doctrina & scriptis virorum.* Displicuerunt quidem (ut variæ hominum sententiæ sunt) in his *Annalibus* quædam Alphonso Santacrucio Hispalensi, Regio historico, qui tamen tantum abfuit ut judicii sui approbatores invenerit, ut potius ansam porrexerit honestissimis hujus Historiæ defensionibus, quas apologiæ stilo ediderunt chronographi alii duo Regii, Joannes Paez de Castro & Ambrosius Morales, una cum *Annalibus* publici juris factas. Quorum prior multo majori industria ac diligentia conscriptam eam Historiam existimat quam credere quisquam possit hujusmodi rerum inexpertus; continereque utilissima plura ad co-

cognitionem antiquitatis, & civilem ac moralem prudentiam e pluribus monitis & exemplis, quæ passim in ea occurrunt, elicienda; atque nescire se tandem ait ullumne ab Hispano homine a multis annis opus historicum promanaverit quod Suritæ *Annalibus* conferri debeat. Posterior autem, Morales, incredibilem diligentiam adhibuisse nostrum affirmat, historiis omnibus Aragonensibus magna cum observatione perlectis, ut quæque retardarent in his lectorum non indoctorum animos, quæsitis aliunde argumentis, plana redderet; plures historias usque ad ætatem suam latentes ab eo fuisse inventas; in peregrinatione sua trium Aragoniæ regnorum Italiæque consuluisse Regum sepulcra omnia, excussisse publica tabularia, multiplicemque veterum instrumentorum, quæ a privatis custodirentur, suppellectilem, ex quibus ditissimum thesaurum confecerat. A quibus utique & a perpetuo hujus rei perficiendæ studio, sagacis ingenii magnique judicii dotibus, & linguarum Latinæ Græcæque, ac totius antiquariæ rei, cognitione adjumenta & auxilia sibi quam firmissima comparaverat. Egregium alterum Suritæ elogium notæ *ad Epistolam Eulogii Martyris ad Pampilonensem Episcopum* ejusdem Moralis continent, quæ *Hispaniæ Illustratæ* quarto volumine, seorsimque cum aliis Eulogii operibus editæ sunt: *Suavissimum* ibi ejus *ingenium*, *rarumque in literis judicium*, *utriusque linguæ singularem cognitionem*, *peritiam totius antiquitatis insignem*, *egregiam in scribenda suorum historia laudem*, *atque in magnis negotiis diu probatam prudentiam* honestissimis verbis commendat. Joannes denique Pelusius Crotoniata lib. III. *Lusuum*, Neapoli anno MDLXVII. editorum, sic ad Suritam, ac de eo:

Surita inclyte, quem Minerva parvum
Artes perdocuit bonas, deditque
Stilo scribere posse Liviano
Longas historias, & ore dulci
Versus fundere melle dulciores:
Si juncto pede quidpiam, aut soluto,
Juvat dicere Flandrico in tumultu,
Per musas & Apollinem rogamus
Sub dium rapias, tuique cantes
Philippi memoranda facta solum
A te, & historico, & bono poeta.
A me versiculos mea in Crotone
Factos accipies; tua polita
Pro doctrina & amore singulari,
Quo complecteris elegantiores,
Oro, depositа severitate,
Lege, & si finis ora per virorum
Ire, illi venereque gratiaque
Inspira, & teneros tuos lepores.

Versus Suritæ non hic tantum, sed & Joannes Secundus Belga in carminibus suis laudavit. Sed jam ad lucubrationes ejus accedamus; scripsit nempe:

Anales de la Corona del Reyno de Aragon, sex tomis: quorum duo ultimi res gestas continent Ferdinandi V. Regis Catholici. Primum editi sunt decem priores libri Cæsaraugustæ anno 1562. Secunda editio, itidem Cæsaraugustana, est anni 1585. procurata ab auctoris filio Hieronymo Surita de Olivan, auctior & locupletior priore alia. Tertio eadem prodiit e collegio S. Vincentii Ferrer ejusdem urbis typis Laurentii de Robles anno 1610. Pars ejusdem Historiæ ex auctoris ipso exemplari, cum additionibus ab eo ad marginem scriptis, asservabatur olim in bibliotheca Olivarensi. Accessit: *El Indice de las cosas mas notables que se hallan en la Historia de Aragon.* Cæsaraugustæ anno 1604. in folio qui quorumdam sodalium Jesuitarum collegii Cæsaraugustani formatus fuit industria, ut monet Ustarrozius in *Defensione patriæ S. Laurentii*, pag. 172. In hoc opere nonnullis olim displicebat scriptoris prolixitas, longam eorum seriem, qui factis interfuerunt, passim texentis, quam culpam explicare possent Pauli Jovii de Polidori Virgilii *Britanica Historia* his verbis: *Alieno potius arbitrio quam suo intexuisse multa in gratiam gentis existimatur, quod in recensendis minorum ducum nominibus, tanquam gloriæ avidis, plurimum indulserit*; nisi prudentes quique, & suarum antiquitatum & majorum amantes, jure sibi placuissent in prolixioribus his rerum gestarum, virorumque recensionibus. Nec enim historia fida esset antiquitatis nuncia si, rerum capitibus contenta, præcipuos earum auctores tantum celebraret, quod in rebus longe a memoria dissitis vix aliter potest, non autem civium fortia omnia & inclyta facta, quorum locuples etiam nunc memoria extat, una cum eorum nominibus, qui clari ipsi alias & genere aut virtute pollentes rebus interfuerunt, curiose distincteque referret. Inflammantur quippe, magno publicæ rei beneficio, concipiuntque vires & animos lectis hujusmodi commentariis posteri eorum qui laudantur; atque adeo, id quod de orationibus summi rhetoris ab non nemine dictum eam scilicet optimam esse quæ longissima, id ipsum de Suritæ Annalibus usurpari debere a prudentissimis non semel audivimus.

Vulgaris linguæ alia inedita manserunt, nam apud varios hæc laudantur:

Memorial de las Casas antiguas de Aragon: quod laudat Ustarrozius in *Notis* ad librum *Coronationum* pag. 72. magni pretii nobiliarium, licet nondum ad ultimam

mam limam redactum, existimans.

Annotaciones al Conde D. Pedro de Portugal, sive ejus genealogicum opus auro contra non carum.

Annotationes a la Historia de D. Pedro Lopez de Ayala: scilicet Castellæ Regum Petri, Henrici II. & Joannis I. quas una cum superioribus possidebat, retulitque in suo *Thesauro Genealogico & Historico*, manu exarato, Gundisalvus Argote de Molina. Extant Matriti in bibliotheca Villumbrosana.

Historia del Rey D. Henrique III. de Castilla: quam seorsim ab aliis idem Gundisalvus laudat. MS. est in eadem bibliotheca. Continuare forsan voluit noster superiorem Historiam D. Petri Lopez de Ayala, in qua sibi placuisse videtur, ut ex annotationibus ad eam factis colligere possumus, sive cœptam ab eodem Ayala hujus Regis vitam, ut audio, supplemento annorum, ad quos ille non pervenerit, integram redidit.

Latina ejus opera sequuntur:

Indices rerum ab Aragoniæ Regibus gestarum, libris tribus: scilicet a Sarracenica Hispaniarum expugnatione usque ad Martini Regis obitum. Cæsaraugustæ anno 1578. Deindeque *Hispaniæ Illustratæ* volumine III. Adjunxit his auctores duos rerum Nortmannicarum, nunquam antea editos:

Gaufredi Monachi de Acquisitione regni Siciliæ, Calabriæ &c. *per Robertum Guiscardum & fratres Nortmannos Principes*: quatuor libris. Et:

Alexandri Celesini cœnobii Abbatis de Roberti Siciliæ Regis rebus gestis totidem libros: una cum *fragmentis ex Chronico Ptolemæi Lucensis* ad hujus historiæ tempora spectantibus. Historiam hanc Gaufredi, ut se vocat, Malaterræ invenerat in Sicilia Joannes a Vega, vir amplissimus, dum pro Rege publicam rem administraret, ut monet D. Joannes Bertrandus a Guevara in *Discursibus de Monarchia Siciliæ* vernaculis Hispanæ linguæ, de quo & Baronius tomo *Annalium* XI. ad annum MXCVII. sect. 40. Exemplar hujus historiæ antiquissimum fuit penes D. Martinum de la Farina, Siculum, S. Luciæ in eo regno abbatem, virum totius antiquitatis peritissimum, qui nuper fato functus est: unde plenissime constat nil Zuritam in ea historia edenda ex Urbani II. diplomate, Rogerio, Siciliæ comiti, concesso, atque ibi inserto, dempsisse: quod parum temperanter, ut causam ageret cui insistebat, usurpavit Baronius proxime laudatus.

Antonini Augusti Itinerarium cum Commentario longe doctissimo, ut censet cum aliis Gerardus Joannes Vossius *De Scientiis Mathematicis* cap. LXX. §. 24. Idem affert in ejusdem operis cap. XLIII. §. 9. verba Pauli Merulæ in præfatione suæ *Cosmographiæ*, qui de opera in hoc libro a Zurita præstita loquens, in hoc argumento *nunquam Hispaniam habuisse feliciorem alium* ait. Contulit hoc opus cum quatuor vetustis codicibus membranaceis, atque editione Parisina Henrici Stephani MDXII. at non ipse vulgavit, sed post ejus obitum Coloniæ edidit Arnoldus Mylius anno 1599. in 8.

Inedita adhuc sunt, manserunt quippe apud Carthusianos Cæsaraugustæ urbis heredes, apud quos Andreas Scotus vidit:

In Julii Cæsaris Commentarios. Et:

In Claudiani Poetæ opera notas.

Debetur quoque nostro *Chronicon* illud *Alexandrinum*, alias *Fasti Siculi* nuncupatum, quod Græcum Latina cum interpretatione Matthæus Raderus, Societatis Jesu, edidit Monachii Bajoariorum anno 1615. in 4. Hoc enim Zurita invenit in quadam antiqua bibliotheca regni Siciliæ, ut monet in præfatione suorum *ad Fastos Commentariorum* Onuphrius Panvinius: de quo *Chronico* Thomæ Reinesii censuram lib. II. *Variarum* cap. XVII. post aliorum alias, operæ pretium erit consulere. In bibliotheca Olivarensi extabat liber sic inscriptus: *Manual de Geronimo de Zurita*, ut constat ex ejus catalogo.

F. HIERONYMUS TAIX, alias TAX, Catalanus, Ilerdensis, ordinis Prædicatorum, anno MDXXXVIII. præerat cœnobio Sancti Onuphrii Valentinæ urbis, scripsitque lingua gentis vernacula: *De Miraculis Deiparæ Virginis de Rosario*. Libro hic titulus:

Dels Miracles de Nuestra Señora del Roser, y del modo de dir lo Rosari, o Psalteri de aquella. Barcinone anno 1602. in 4. Joannes Marieta & Alphonsus Fernandez Franciscusque Diago auctores sunt.

F. HIERONYMUS TAMARIT, Setabensis ex Valentino regno, Minorum Regularis Observantiæ sodalis, pater emeritus Valentinæ suæ provinciæ, scripsit:

Flores Theologiæ in totum primum librum Magistri Sententiarum, & meliorem partem secundi. Tomus primus prodiit Valentiæ apud Petrum Patricium Mey 1622. 4.

F. HIERONYMUS DE TIEDRA, Augustinianus, edidit, nescio ubi:

Conceptos de la Concepcion.

HIERONYMUS DE TORRES, Pincianus:

Septemdecim librorum B. Cirilli de Adoratione in spiritu & veritate concinnavit *Indicem*, atque edidit Toleti in folio. Ineditum re-

reliquit *De Inſtitutione Virginum* opus, quod quidem aſſervari in quadam ditiſſima libris MSS. bibliotheca (credo marchionis del Carpio) catalogus ejus me docuit, & quidem in membranis ſcriptum, in 4.

HIERONYMUS DE TORRES AGUILERA, teſtis eorum quæ ſcripſit foras dedit:

Coronica y recopilacion de varios ſuceſos de guerra que han acontecido en Italia, y partes de Levante y Barberia deſde el año de MDLXX. haſta el de MDLXXIV. Cæſarauguſtæ 1579. in 4. apud Joannem Boler.

F. HIERONYMUS TOSTADO, aliis Xerezienſis in Bætica, aliis Luſitanus Oliſipone ortus, quod credit magis Caſanate in *Paradiſo* ſuo *Carmelitici decoris*, Carmelitarum ſodalis Barcinonenſis cœnobii, qui & Cataloniæ ordinis ſui provinciæ præfuit, vicariuſque per Hiſpaniam generalis, Portugalliæ autem, Siciliæ atque Neapolitani regni provincialis, & apud judices Religionis cenſor fuit theologus. Scriptum reliquit:

De Viris & fœminis ordinis Carmelitarum illuſtribus. Quem librum penes ſe habere retulit laudatus Caſanate, cum eamdem Spartam ornaret. Superſtes adhuc erat anno MDXCVII. Meminit hujus auctoris, epitaphio ejus adducto quod Neapoli habet, qua in urbe deceſſit, Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano* XXVII. Martii, pag. 333. & in ſchedis MSS. ad *Bibliothecam Luſitanam.*

HIERONYMUS DE VALENCIA, ſcripſit:

Arte de Computo. Valentiæ apud Michaelem Sorolla anno 1621. Et cum..... *Vocabulario Eccleſiaſtico.*

F. HIERONYMUS DE VALERA, Americanus, natus in regione Chachapoias nuncupata regni Peruani, Franciſcanus ſodalis Obſervantiæ Regularis in cœnobio urbis Limenſis, miniſter hujus ſuæ provinciæ XII. Apoſtolorum, edidit:

Commentaria in Logicam juxta doctrinam Scoti. Limæ 1610.

HIERONYMUS VALERO, Cæſarauguſtanus medicus, ſcripſit:

De Coloeyntidis præparatione, & trochiſcis Alhandal, eorumque uſu. Cæſarauguſtæ anno 1611. in 8.

D. HIERONYMUS VENERO DE LEYVA, ordinis S. Jacobi ſacerdos, Philippo III. Regi noſtro a ſacris, & vicarius aliquando provinciæ Legionenſis hujuſmet ordinis, Gregorii XIII. P. M. olim cubicularius ſecretus, a Sixto V. canonicus creatus fuit Conchenſis. Tandem Regio nutu & commendatione Montisregalis in Sicilia eccleſiæ clavum ſubivit, tenuitque ab anno MDCXIX. uſque ad MDCXXVIII. quo obiit octavo idus Auguſti. Librum edidit, cui nomen fecit:

Examen Epiſcoporum: quo breviter congeſſit omnia ea quæ ex jure Canonico epiſcopos ſcire oportet. Hæc D. Rochus Pirrhus in *Notitia Eccleſiarum Siciliæ.* Librum laudat, eoque utitur ſæpius in *de Jure Eccleſiaſtico univerſo*, Auguſtinus noſter Barboſa. Venetiis editum vidimus 1659. folio. Sed primum vivo adhuc auctore Panhormi prodiit anno 1627. in folio ex officina Joannis Baptiſtæ Maringi.

HIERONYMUS UGUET, medicus, edidit:

Diſcurſos de los Baños de agua dulce. Cæſarauguſtæ 1640. folio.

HIERONYMUS DE VILLA, Regius haraldus, reliquit, qui per manus multorum it, MS.

Libro de Linages.

D. HIERONYMUS DE VILLALOBOS, Alvari Petri Oſorii, Aſturicæ marchionis, domeſticus, ex ejus nempe archio elaboratum a ſe dedit:

Diſcurſo de la decendencia de los Guzmanes de la Caſa de Toral.

F. HIERONYMUS VIVES, Valentina in urbe natus, ordinis Prædicatorum, ſacræ theologiæ magiſter ac profeſſor, non inter domeſticos tantum Oſcæ atque Valentiæ, ſed & in academia ipſa hujus poſtremo dictæ urbis ex cathedra huic ſcientiæ deſtinata. Bis rexit Valentinam domum Deiparæ Virginis del Pilar, qualificatoris (ita vocant) munere apud patres Fidei vindices mactus. Edidit:

De Primatu divinæ libertatis ad ſciendum & decernendum de futuris contingentibus contra Scientiam mediam. Valentiæ anno 1654. Cui repoſuit pro Scientiæ hujus mediæ defenſione Matthias Borrul, Societatis presbyter.

F. HIERONYMUS DE URBINA, Dominicanus, lector cum eſſet ſacræ ſcientiæ in collegio S. Thomæ Abulenſi edidit:

Sermones Panegyricos de los dos Santos Patriarchas Santo Domingo y S. Franciſco.

D. HIERONYMUS DE URREA, Aragonenſis, Epilæ natus ex Arandæ comitum nobiliſſima toto regno Aragoniæ familia, quippe qui Eximini de Urrea, ultimi vice-

co-

comitis de Viota, nothus filius, in castrorum medio, quod gessit, dum viveret, eoque tam musis inimico ac diræ tetricitatis negotio, eruditioni atque amœnitatibus poeticis otium, si quod dabatur, mancipare solebat. Unde versibus, ingeniose magis quam rebus fortiter gestis, multorum quamvis stipendiorum ac spectatæ virtutis miles, futuræ memoriæ nomen suum commendavit. Divi Jacobi eques, perpetuusque cum fuerit Caroli Cæsaris vexillorum sectator, plura fortitudinis, plura fidelitatis documenta dedit; quæ quidem, res nempe ab eo bene gestas in sago & toga, commendaturus quoddam illius opus, quod de vero militis honore nostra lingua edidit, Alphonsus Ulloa, Hispanis rebus & hominibus inter Italos celebrandis veluti natus, diserte commemorat. Sed nos ad monumenta ingenii convertamus stilum. Hæc illa sunt:

Dialogo de la verdadera honra militar que trata como se ha de conformar la honra con la conciencia. Venetiis anno 1566. 4. Et Matriti 1575. 8. Cæsaraugustæ 1642. & 1661. in 4. apud Joannem de Ibar. Damnat is monomachiæ abusum. Transtulit eum in Italicum Alphonsus de Ulloa, Venetiisque edidit anno 1569. Vertit etiam metrice:

Discurso de la vida humana, y aventuras del Cavallero determinado de Micer Oliver de la Marca Cavallero Borgoñon en tercetos. Antuerpiæ anno 1555. in 8. Barcinone 1566. 8. Medinæ 1555.

Orlando furioso de Ludovico Ariosto. Lugduni anno 1556. Bilbao 1583. in 4. Toleti jam iterum 1586. 4.

Desafio del Emperador y Rey Francisco y Juicios del segun el duelo. Venetiis, 4.

Carlos victorioso, en verso suelto, sive de rebus Caroli Cæsaris: quod ineditum relictum affirmant domestici scriptores, opus luce quidem dignissimum, adservatur Epilæ apud Augustinianos simul cum translatione Hispanica Jacobi Sanazari Arcadiæ. Reliquit etiam duo alia MSS. prosaicum poema, ad Amadisii & aliorum exemplum, cui nomen fecit *D. Clarissel de las Flores*, tribus voluminibus; atque item celebraturus patriam, *La famosa Epila*: quæ duo opera adservabat, dum viveret, D. Franciscus Ximenez de Urrea, Aragoniæ chronographus. Hieronymi elogium accurate formavit, quod in postremis duabus Cæsaraugustanis editionibus legitur, Joannes Franciscus Andreas Ustarrozius, chronographus & ipse regni Aragoniæ. Laudat hunc D. Ludovicus Zapata in poemate *Carlos famoso*, cantu 38. & 39.

HIERONYMUS XAVERIUS, vulgo XAVIER, Navarrus, magni illius Indiarum Apostoli Francisci Xaverii propinquus sanguine, & Apostolici zeli æmulus atque imitator. In Societate Jesu vixit ab anno MDLXVIII. quo nomen ei dixit Compluti, usque ad MDCXVII. cujus die XVII. mensis Junii Goæ vita functus est, post peregrinatum orientem & in magni Mogoris ditione vastissima Evangelio impensæ operæ opimos fructus Deo Redemptori oblatos. Scripsit Persica lingua & Latina:

De Mysteriis Fidei Christianæ librum, Fons vitæ inscriptum, adversus sectas Infidelium præcipue Mahometanorum. Item:

Compendium seu Summam ejusdem operis.

De Vita miraculis & doctrina Salvatoris nostri Jesu Christi.

Vitas Apostolorum.

Martyrum Historias, seu *Florem Sanctorum.*

Directorium Regum ad regni gubernationem.

Literas item *ex India & Mogore*, quæ circumferuntur.

E vitis Apostolorum una est:

Historia S. Petri: quam Persica lingua auctoris cum Latina interpretatione propia edidit Ludovicus de Dieu Lugduni Batav. anno 1639. apud Elzevirios. Recognovit hanc interpretationem Petrus a Valle, eques Romanus, e Persica sua peregrinatione redux, & paucis tantum exceptis fidelem invenit. Notatum id a Philippo Alegambe in *Bibliotheca Societatis*, qui jure optimo notas Ludovici, utpote ab homine heterodoxo scriptas, & oppugnando Romano pontificatui omnino formatas, censoria damnatione configit.

Historia item *Jesu Christi*: eodem nisi fallor interprete edita est.

HIERONYMUS XIMENEZ, medicus Cæsaraugustanus, ediditi

Institutionum Medicarum lib. IV. Toleti anno 1583. in fol. Epilæ 1596. 4.

Quæstiones Medicas. Epilæ in folio.

Ex Epila Aragoniæ regni oppido fuisse oriundum docet Andreas Scotus.

D. HIERONYMUS XIMENEZ DE URREA, edidit:

Discurso del oficio de Baile general de Aragon, en que se declaran muchos fueros y actos de Corte de dicho reyno, y se trata de diversas Regalias de su Magestad en materias que pertenecen a la Baylia general. Cæsaraugustæ 1630. 4. Vide Dormerium in suo *S. Laurentio* pag. 399.

HIERONYMUS DE ZEBALLOS, reparati orbis anno MDLX. Escalonæ ortus, vir nobilis cum stirpe, tum publico munere

advocati decurioniſque ampliſſimi ordinis Toletanorum, Pinciæ ac Salmanticæ juri operam dedit, eo fructu ut ætatis altero poſt viceſimum anno in collegium Abulenſis urbis, quod Alvarus Mendoza epiſcopus ædificaverat, adlectus ſit. Hinc ad Bartholomæanam Salmanticenſem domum invitatus admiſſuſque, maximo ſtudiorum theatro ſiſtitur, qua quidem, Toleti per id tempus ducta conjuge, libenter ceſſit, commodaturus inde clientibus, gerendæque inter decuriones reipublicæ operam. Id cum egregie præſtaret, multæ vir doctrinæ atque eruditionis immenſæque lectionis, optimo interea conſilio in publicum proficiendi opus domi elaborabat, utile quidem, nec minus arduum, quo palam omnibus faceret quam in lubrico ſint momenta judiciorum totaque juris ars, & publicam neceſſitatem variantes doctorum opiniones ſanctionibus ac legibus ſcriptis componendi, qua miſere deprehendimur, ante oculos poneret. Scilicet hac inſcriptione uſus eſt:

Speculum aureum opinionum communium contra communes : tom. ſeu lib. quatuor..... Antuerpiæque apud Joannem Kerbergium anno 1623. folio. Venetiis 1601. folio. Coloniæ demum 1664. Primus tomus cum ſecundo clauditur quinque partibus : I. comprehendit CLIV. quæſtiones *De ultimis voluntatibus*. II. CCLXVI. *De contractibus*. III. LXXI. *De Delictis*. IV. CLXIII. *Quæſtiones Canonicas*. V. & ultimus CXLVI. *ad Judiciarium ordinem ſpectantes*. Toleti anno 1599. & 1600. in fol. III. liber ſeu tomus *miſcellas utriuſque Juris quæſtiones* de novo repertas continet : adjungunturque in calce *Additiones ad priorum partium quæſtiones*. Romæ 1609. folio. IV. libro præmittitur vulgari ſermone: *Un Diſcurſo de las razones y fundamentos, que tiene el Rey de Eſpaña y ſus Conſejeros para conocer por via de fuerza en las cauſas eccleſiaſticas y entre perſonas eccleſiaſticas*. Deinde hujus tomi, qui *varias* alias *Quæſtiones* & opinionum pugnas continet, locum principem ea occupat ſuperioris diſcurſus germana : *Utrum Judex Eccleſiaſticus in cauſis & delictis, in quibus de jure poteſt contra laicos procedere, poſſit propria auctoritate eos capere, & in proprios carceres mittere, non implorato auxilio brachii ſæcularis*. Ubi quid ſit jure Regio & quid ex concilio, & de titulis Regis Hiſpaniæ ad cognoſcendum de cauſis eccleſiaſticis per viam violentiæ (ut vocant) in curia ſua, & inter perſonas eccleſiaſticas, cum declaratione L. XXXVI. tit. V. lib. II. *Recopilationis*. Item perfecit his non contentus ediditque, primus iſtius argumenti enarrator, majorem ſuperiori & luculentiorem:

Tractatum de Cognitione per viam violentiæ in cauſis eccleſiaſticis & inter perſonas eccleſiaſticas : duabus partibus. Salmanticæ in folio anno 1613. Antuerpiæque 1618. & 1643. in folio. Coloniæ 1620. Argentoratique apud Zetznerum. Quod ipſum difficile atque arduum, ſed bona ex parte jam explanatum, Hieronymi argumentum ante aliquot annos locupletiſſimo atque abſolutiſſimo commentario retractavit D. Franciſcus Salgado, ſenator Regius.

Item vulgari ſermone tandem ſcripſit, ediditque libellum, cui titulus:

Arte real para el buen gobierno de los Principes y Reyes, y de ſus vaſallos. Toleti apud Didacum Rodriguez 1623. in 4.

HILARIUS.

D. HILARIUS (alias HILARION) BRANDAON, Luſitanus, Conimbricenſis, Hieronymi Brandani & Menciæ d' Aranha filius, Canonicus Regularis S. Crucis ejuſdem urbis, prior aliquando domus Oliſiponenſis Vincentio M. ſacræ, ac viſitator totius congregationis Sanctæ Crucis ut vocant a monaſterio principe, vir doctus & pius, ſcripſit Luſitane:

A voz do Amado : hoc eſt *Vox amati*. Oliſipone 1579. Item aliud opus:

De caſibus conſcientiæ, teſte D. Nicolao de S. Maria in chronici Canonicorum Regularium lib. X. cap. XXVII. num. 19.

HILARIUS MOREIRA, Luſitanus, Conimbricenſis, in hoc ipſo lyceo habitam ex more kalendis Octobris anni MDLII. edidit:

Orationem de omnium Philoſophiæ partium laudibus & ſtudiis : ad Joannem Regem III. Portugalliæ. Apud Joannem Barrerium & Joannem Alvarez in 4.

HIPPOLYTA.

HIPPOLYTA DE JESU, alias DE ROCABERTI ET SOLIER, Barcinonenſis, inter ſanctimoniales cœnobii Angelorum ordinis Sancti Dominici ſuperioribus annis floruit magna pietatis fama. Necnon ſupra captum feminæ ſcripſit inter alia, quæ neſcio an fuerint foras data:

Tres Tratados eſpirituales : De la Penitencia. Del temor de Dios. De la Conſideracion y meditacion. Barcinone 1643. in 4.

Volavit ad cœlum anno MDCXXIV. tribus major ſeptuagenaria. Poſt hæc ſcripta vidimus iconem ſervæ Dei, quam ante religioſum ſtatum Eliſabetham nominatam fuiſſe in elogio quodam iconi ſubjecto annotatum legitur, obiiſſeque cum ſanctitatis magna opinione VI. die Auguſti eo anno MDCXXIV.

Sed

Sed quod miraculoſum jure exiſtimari debet, ſubjungitur illiteratam feminam pluſquam XL. libros ſcriptos reliquiſſe Sacrarum Scripturarum & Sanctorum Patrum teſtimoniis locupletes ; quos quidem dividit iconis auctor in XXIV. hos, quorum inde catalogum damus:

De la Penitencia.
Viage del Cielo.
Salve.
Sobre los ſiete Salmos.
De las Virtudes.
De los Angeles.
De los Finados.
Sobre los Cantares.
Regla de S. Aguſtin.
Hueſos de Chriſto : niſi fallimur ex typis fubobſcuris.
De las tres Vias.
De la Gloria de los Bienaventurados.
De la Paſion de Chriſto.
Amigos del Cielo.
Su Vida : quinque voluminibus.
Redencion del tiempo.
Niñez de Chriſto.
Coloquios del Alma.
De la Oracion.
Templo del Eſpiritu Santo.

HIPPOLYTUS.

HIPPOLYTUS MONTANER, Catalanus, ſcripſit:

Additiones ad Tractatum de Actionibus Antonii Oliva, ſoceri ſui.

D. HIPPOLYTUS PELLICER DE OSSAU, Matritenſis, digna Joſephi parentis Regii archichronographi proles, ſcripſit:

Genetliaco del Sereniſimo Principe D. Fernando Venceslao Rey de Ungria y de Bohemia Archiduque de Auſtria. Matriti 1667. in 4.

Obiit in flore ætatis, die ſecunda Junii MDCLXVIII.

HIPPOLYTUS SAMPER, Valentinus gente & patria, juriſconſultus eruditus atque diſertus, in gymnaſio Valentino Decretorum profeſſor, inſtituto autem vitæ ſacerdos ordinis Sanctæ Mariæ de Monteſa, atque in eo S. Georgii ut vocant prior, auſpiciis Regis noſtri, magni ordinis magiſtri ſeu adminiſtratoris, origines, progreſſionem, privilegia juraque omnia ejuſdem eum magna induſtria examinavit, digeſſit & publici juris fecit ſcribens:

Monteſa iluſtrada, origen, fundacion, principios, caſos, progreſos, juriſdiccion, derechos, privilegios, preeminencias, dignidades, oficios, beneficios, Heroes, y Varones iluſtres de eſta Orden : duobus tomis. Valentiæ apud Hieronymum Vilagraſſa 1669. fol.

Promiſſit ſe editurum:

Chronicon Sacræ Religionis Ciſtercio Calatravenſis Valentinæ Subcongregationis; nempe I. parte *Monteſiæ Illuſtratæ*, art. I. num. 5. lit. f. in margine.

D. HIPPOLYTUS SANS, Valentinus, Setabi natus, Hieroſolymitani ordinis ſui Melitenſem triumphum, omni ætate clariſſimum, verſibus celebrare volens poema edidit hujus tituli:

La Maltea, en que ſe trata la famoſa defenſa de la Religion de S. Juan en la Isla de Malta. Valentiæ apud Joannem Navarro 1582. 8.

HIPPOLYTUS DE VERGARA, Hiſpalenſis ni fallor, ſcripſit:

Vida del Santo Rey D. Fernando en orden a ſu Canonizacion. Urſaone 1630. in 8.

HONORATUS.

HONORATUS FIGUEROLA, Valentinus gente, juris utriuſque doctor, & Valentinæ eccleſiæ canonicus, in cauſis Fidei judex Murciæ, Cæſarauguſtæ Valentiæque cum aliis inquiſitoribus Apoſtolicis conſedit, laudatus a Franciſco Peña in præfatione ad Eimerici *Directorium* his verbis: *Juvitque nos ad multas difficultates ſuperandas Honoratus Figuerola, patricius Valentinus, juris utriuſque doctor eruditiſſimus, & nunc eccleſiæ Valentinæ canonicus, qui nobis ſcribentibus frequentia juris loca ad varias & difficiles controverſias diluendas ſuppeditabat* : & a Gaſpare Eſcolano lib. VIII. *Hiſt. Valent.* cap. XVII. num 5. ab integritate morum & vitæ virginalis. Laudantur Figuerolæ:

Ad Zanchinum & Campegium additiones.

HONORATUS DEL RIO, Catalanus, ex oppido S. Hippolyti Elnenſis diœceſis, Societatis Jeſu ſodalis, edidit:

Del Valor y fruto de la Miſſa, y modo de ofrecerla.

Cateciſmo. Hunc tamen, diſſimulato nomine, ad nutum ſcripſit D. Franciſci Lopez de Mendoza, Elnenſis præſulis, qui librum juſſit per totam diœceſim fideliter explicari.

Præterea *Societatis Bibliothecæ* auctor hæc ei tribuit opera, vulgari forſan lingua illius provinciæ ſcripta:

Del Purgatorio.
De la Eternidad.
De Indulgencias.
Razones para mover a dolor de los pecados.
Remedio para defender la caſtidad.
Exercicios varios.

HONORATUS ULZINA, Valentinus rector, Græcas in eo gymnasio literas anno MDXC. profitebatur cum studio eloquentiæ. Scripsit:

Laudationem funebrem in obitu Hieronymi Moncadæ Academiæ Rectoris. Valentiæ 1593. teste Andrea Scoto in *Bibliotheca.*

HORTENSIUS.

F. HORTENSIUS FELIX PARAVICINO ET ARTIAGA, Matritensis, anno MDLXXX. patre D. Mucio Paravicino, matre autem D. Maria de Artiaga in lucem editus, vix quinquennis perfecte legere, notas formare, computare numeris, Latinas literas paulo post avidissime arripere, atque ad unguem percipere. Salmanticæ vero eam curam utriusque juris studio impendit ut anno ætatis duodevicesimo id assequutus videretur quod multum temporis spatium vix aliis concedit. Attamen e via hac revocatus, institutumque sodalium Sanctissimæ Trinitatis in eadem urbe amplexus, doctrina omni, cum philosophica tum theologica, brevissime ornavit atque instruxit animum, ita ut viginti & uno annis natus gymnasticam doctoris Salmantini lauream reportaverit. Imprimis vero ad concionum Evangelicarum actiones studiorum fere omnes intendit vires, quo illum genius & naturalis facundia, ingeniique sublimitas, atque harum illius dotum conscii religiosi superiores haud quidem invitum dirigebant. Intrantibus Salmanticam Philippo & Margarita sereniſſimis Regibus gratiarum actionem pro more ecclesiastico solemniter dixit, ante annum scilicet hujus sæculi sextum: hoc enim Matritum vocatus muneri Evangelico totus vacare, & curiam istam, quanta est & quam sententiis ac judiciis varians, amore sui atque admiratione imbuere cœpit, meritus ad apicem hujus muneris, designatus anno MDCXVI. Regius concionator, demum ascendere. Plane viginti septem totos annos in curia ex ambone declamavit, ingenio & elegantia prorsus singulari; quamvis deficeretur eloquentiæ illa forma, quæ theatrum implere solet & ad nutum ducere. Gracilis enim vox ac demissa nil sublime ad circunstantium aures deferre poterat. Mire tamen delectabatur flos hominum, qui non cum plebe sapiunt, hominis exquisite urbano atque diserto, vereque masculo dicendi genere, quo vel in familiaribus colloquiis utebatur, miraque subtilissimi ingenii ubertate & amœnitate. Hæ dotes, summaque ejus in conversando facilitas, urbanitasque sic omnes quotquot frequentare eum non indigni erant, & in summa viros quosque, aut natalibus aut virtute principes, Hortensio devinxerunt ut fortunatos se non mediocriter existimarent, quibus adire eum, familiariterque ab eo excipi contingeret. Sesqui anno tandem hypocondriaco morbo vexatus fatalem expertus fuit Decembris diem XII. anni MDCXXXIII. ætatis suæ LIII. postquam bis provinciæ suæ Castellæ præfuisset, bis Bæticam visitasset, vicariusque & commissarius fuisset generalis totius ordinis. Sacrarum orationum aliquot volumina post auctoris obitum foras emissa sunt domesticorum cura, scilicet:

Oraciones Evangelicas para los dias de la Quaresma. Matriti in folio.

Oraciones Evangelicas en las Festividades de Christo Nuestro Señor. De su Santisima Madre y de sus Santos. Ibidem in typographia Regia 1638. folio.

Oraciones Evangelicas y Panegyricas funerales a diversos intentos. Ibidem... Iterumque anno 1641. in 4. apud Mariam de Quiñones.

Epitafios o Elogios funerales al Rey D. Felipe III. el Piadoso. Ibidem apud Thomam Junti 1625. 4.

Pari facultate is atque solutam orationem texuit & carmen, cujus tamen compositionibus ingenii & eruditionis forte majorem quam poetici spiritus laudem tribueris; quamquam neque sine isto delectare possent, uti revera lectores non indoctos delectant carmina sub Felicis de Artiaga (Hortensii agnoscis notas) compellatione post mortem quoque ejus edita. Libri titulus:

Obras de D. Felix de Artiaga. Matriti, in 8.

HUGO.

HUGO DE URRIES, toparcha de Ayerbe in regno Aragoniæ, Carolo Cæsari V. atque Hispaniarum Regi a secretis, eleganter transtuliſſe dicitur ante alios:

Valerio Maximo de los dichos y fechos memorables: sed ex Gallico ut Marineus ait, atque edidisse Compluti anno 1529. in folio.

Laudatur a Lanuza in *Historia Ecclesiastica regni Aragonum*, volum. I. lib. V. cap. XLI. priusque a Marineo Siculo lib. XXIII. *Rerum Hispaniæ.*

HUMBERTUS.

F. HUMBERTUS CORDEIRO, Lusitanus, ordinis Prædicatorum in Elvensi domo, scripsisse dicitur doctissime (Latine an Lusitane mihi non liquet):

De Amore Dei & proximi: teste Ludovico Cacegas in *Histor. ordin. Prædic. Portugalliæ* lib. IV. cap. XI.

HYACINTHUS.

D. HYACINTHUS DE AGUILAR ET PRADO, scripsit:

Relacion de la entrada que hizo su Magestad

tad y Alteza en Lisboa ; y de la jornada que hicieron las galeras de Eſpaña y de Portugal deſde el puerto de Santa Maria a Lisboa. Oliſipone 1619. in 4.

D. HYACINTHUS ARIAS DE QUINTANADUEÑAS, Alcantarenſis, Antonii Quintanadueñas Jeſuitæ germanus frater, ſcripſit:

Antiguedades y Santos de la muy noble Villa de Alcantara. Matriti apud Matthæum Fernandez 1661. in 4.

HYACINTHUS BARRASA, Societatis Jeſu in Peruano regno ſodalis, edidit:

Sermones varios predicados por el miſmo autor. Madriti, typis Regiis, apud Joannem Gârſiam Infanzon 1678. in 4.

HYACINTHUS CAROLUS QUINTERO, Salmanticenſis, ex Clericis Regularibus Minoribus, ſub Benedicti Caroli Quinteri nomine publicavit:

El Templo de la Eloquencia Caſtellana. Salmanticæ apud Rodericum Calvum 1629. in 4. Deinde, jam ſeſe oſtendens, proprio nomine:

Diſcurſos Evangelicos de Quareſma, para ſus tres principales dias Domingos, Miercoles y Viernes. Matriti 1651. in 4. Item:

Sermones de Santos, ſive *Panegyricos Sagrados.* Ibidem 1652. 4.

Imperfectum reliquit moriens *Commentarium in Jonam Prophetam*, quod perficere debuit Petrus Quiroſius, Hiſpalenſis, ejuſdem inſtituti, ſodalis memoriæ ſuperiorumque voluntati obſequens. Poſtquam docuiſſet is in collegio S. Caroli urbis Salmantinæ ſacram theologiam præpoſitus fuit collegii Complutenſis, vicepræfectus provinciæ, obiitque aſſiſtens ut vocant provincialis.

HYACINTHUS CORDEIRO, Luſitanus poeta, ſcripſit:

Laurel de Apolo Luſitano: ad exemplum *Lauri Apollinis* Lupi a Vega Carpio, ejuſdemque argumenti, hoc eſt, de laudibus Portugalliæ regni & gentis poetarum.

F. HYACINTHUS DE DEO, ex Luſitanis parentibus in urbe Macao Sinici regni natus, ordinis Minorum Matris Dei Goenſis provinciæ, theologiæ lector duodecim annis, provinciæ ſuæ bis præfectus, & primus ut vocant pater, ſcripſit eleganter:

Chronica da ſua Provincia: quam penes ſe habere affirmavit nobis reverendus P. Fr. Emmanuel a Reſurrectione, Auguſtinianus Excalceatus provinciæ Portugalliæ, dum Romæ procuratorem ejuſdem provinciæ ageret.

Teatro Evangelico do Oriente.

Paſquins da Conceiçaõ.

Eſcudo de Cavaleiros.

Modo de como an de fazer os Superiores as viſitas em ſeus Conventos.

Brachilogia de Principes. Oliſipone apud Antonium Craesbeck de Mello 1671. in 8. Alia item plura, auctore eodem P. Fr. Emmanuele.

HYACINTHUS ESPINEL ADORNO, ſcripſit:

El Premio de la Conſtancia, y Paſtores de Sierra bermeja. Anno 1620. in 8.

HYACINTHUS DE SANTO FRANCISCO, presbyter regularis ordinis S. Jacobi, eidem Apoſtolo inſcriptum opus edidit hujus tituli:

Lagrimas de San Pedro. Poema ſacro en que llora eſcarmientos. Pampelone apud Martinum de Labayen & Didacum Zabala anno 1653. in 8.

HYACINTHUS FREIRE DE ANDRADA, Luſitanus, abbas..... ſcripſit vernaculo gentis ſermone:

Vida de D. Joaõ de Caſtro Virrey da India. Oliſipone apud Craesbeckium 1651. in folio.

D. HYACINTHUS DE HERRERA, Matritenſis, ſcripſit carmine, præter comœdias quaſdam:

La Entrada del Rey Catholico D. Felipe IV. en Madrid deſpues de la muerte del Rey D. Felipe III. ſu Padre. Item:

Itinerario Hiſtorial de la Jornada que hizo el Rey D. Felipe IV. a la Andalucia. Spem fecit operis poetici quadringentarum octoadum:

El Jaſon nuncupati.

F. HYACINTHUS DE LEDESMA ET MANSILLA, domo ex Talarrubios ducis Bexarenſis oppido, ordinem Prædicatorum Toleti profitebatur cum ad Franciſcum Didacum Lopez de Zuñiga, ducem Bexaris, ſcripſit anno MDCXX.

De la Lengua primera de Eſpaña, duobus libris: quos Matriti apud D. Chriſtophorum de Zambrana, Calatravenſem equitem, amicum noſtrum, vidimus.

F. HYACINTHUS ORFANEL, Dominicanus, ex eis unus qui Evangelii rem Dominici apud orientalium inſularum incolas promoverunt, ipſe aliquando niſi fallor martyrio impenſus, ſcripſit:

Hiſtoria Eccleſiaſtica de los ſuceſos de la Criſ-

Criſtiandad de Japon deſde el año de MDCII. que entró en él la orden de Predicadores haſta el de MDCXXI. añadido haſta el fin del año de MDCXXII. por el Padre Frai Diego Collado. Matriti apud viduam Alphonſi Martin 1633. in 4.

F. HYACINTHUS DE LA PARRA, Matritenſis, Dominicanus ad S. Thomæ ejuſdem Regii oppidi hunc ordinem profeſſus, in cœnobio ſui ordinis Conchenſis urbis theologiam docebat cum edidit:

Artium Curſum. Anno 1657. quatuor tomis. Inde:

La Bienaventurada Roſa Peruana de Santa Maria de la tercera orden de Santo Domingo, ſu admirable vida y precioſa muerte: ex Latino Leonardi Hanſens, Dominicani provincialis Angliæ, præfectique generalis Joannis Baptiſtæ de Marinis, nuper defuncti, a ſecretis rerum Germanarum. Matriti apud Melchiorem Sanchez anno 1668. in 4. Quo anno cœnobio præerat S. Thomæ Matritenſis.

HYACINTHUS SARASA XIMENEZ, Navarrus, Pampilonenſis, collegii SS. Apoſtolorum Philippi & Jacobi Complutenſis ſodalis togatus, artiumque liberalium ſeu philoſophiæ profeſſor in eadem ſchola, edidit:

Quæſtiones in Summulas. Compluti apud Joannem Villodas 1630. 4.

Quæſtiones in Logicam. Ibidem eodem anno.

F. HYACINTHUS VALLEJO, Dominicanus, ſcripſit:

Exercicio quotidiano del Santiſimo Roſario para los hermanos de ſu ſanta Cofradia. Oſcæ 1635. 16.

D. HYACINTHUS DE VILLALPANDO, marchio de Oſſera in Aragoniæ regno, eques ordinis Calatravæ, ſcripſit ludicra hæc:

Los Eſcarmientos de Jacinto. Cæſarauguſtæ anno 1645.

El Amor enamorado. At ſub nomine Fabii Clementis:

Vida de Santa Iſabel Infanta de Ungria. Cæſarauguſtæ 1655. in 8.

I

IACOBUS.

IACOBUS BELTRAN, ET VINCENTIUS FERRANDIS, Valentini regni cives, vernacula lingua ediderunt carmine:

Obres contemplatives & de molta devocio trobades en loors de la Sanctiſſima Creu &c. Anno 1615. in 4. Valentiæ per Joannem Jofre. Vidimus Matriti apud D. Hippolytum Samper, amicum noſtrum.

IACOBUS DE CARCERES, Hiſpanus domo (ut cognomentum noſtratiſque linguæ uſus denotat) Hebraicæ tamen ſuperſtitionis reus, qui nec venire in cenſum hunc debuerat ſi non & Hebræos omnes veteres, atque Arabes Hiſpaniæ cives, quorum alias notum eſt in literis nomen atque apud doctos exiſtimatio, pro merito cujuſque, quod recte dictum eſt auctori ſuo infideli atque improbo extorquentes, laudaviſſemus, laudareque in poſterum conſtituiſſemus. Vertit is non ineleganter ex Gallico Guilielmi Salluſtii, celebratiſſimi poetæ, carmine in Hiſpanicum idioma profaicum:

Los ſiete dias de la ſemana ſobre la creacion del mundo. Amſtelodami (juxta Hebræum computum anno 5372. in 8. hoc eſt Chriſti 1612.

F. IACOBUS CAROLUS, Luſitanus, ordinis Seraphici, edidiſſe dicitur, Luca Waddingo auctore:

Expoſitionem in Pſalmum Miſerere. Mantuæ 1603. Cardoſus addit editionem antiquiorem Pariſinam 1600. in 12.

IACOBUS (vulgo JAIME) CONILL, Valentinus, artium theologiæque magiſter, Valentinæ eccleſiæ metropolitanæ canonicus, vicariuſque generalis illuſtriſſimi D. D. Alfonſi de Aragonia, ejuſdem archiepiſcopi, publicavit vernacula gentis lingua:

Speculum conſcientiæ, ſive devota y neceſſaria preparacio per a qualſevol Creſtia o Creſtiana que be vol confeſſar ſos peccats enterament y com ſe deu rebre lo cors precios de Jeſu Criſt. Valentiæ apud Joannem Jofre 1517. in 4.

IACOBUS (an Didacus?) DE CONTREIRAS, Conimbricenſis profeſſor, ſcholia quædam ad Georgium Trapezuntium ſcripſit, quæ Ludovicus Lemoſius lib. 1. *Erratorum Dialecticorum*, errore VI. laudat.

IACOBUS EBORENSIS, a patria forſan cognominatus, *Varia carmina* edidit (Latina ut credimus) Venetiis 1592. aut 1596.

IACOBUS FALCONIUS (Luſitani ejus cives FALCAON exprimunt) confecit:

Orationem in funere Sebaſtiani Regis ad Summum Pontificem directam. Oliſipone 1599.

IACOBUS FENICIUS (an Didacus?) Lu-

Luſitanus, auctore Cardoſo Jeſuitarum ſodalis, dicitur edidiſſe librum:

Dos Deoſes de Malabar, hoc eſt de diis falſis incolarum Malabaris. Deeſt in *Bibliotheca Societatis.*

F. IACOBUS (credo JAIMES) FERRAN, natione Turca, ſed regeneratione Hiſpanus, apud nos enim aſſumpto Dominicanorum habitu Aragoniæ provinciæ bis præfuit, doctor theologus, magno dato religionis ac doctrinæ ſpecimine,

Vitam ſcripſit *S. Raimundi de Penyafort*: quæ edita fuit Valentiæ in 4. Cum vero iterum eſſet provincialis præfectus obiit Pampilone Navarrorum anno MDLIII. Hæc Alfonſus Ciaconius in ſchedis MSS. ad *Bibliothecam Univerſalem.*

IACOBUS IEHUDAS, ſeu IUDAS LEO, Hebræus profeſſione & genere, Hiſpanus natione, Midelburgi in Zelandia commorabatur cum aliquot annorum ſpatio inſudavit Hieroſolymitano templo in typo minori juxta teſtimonia omnium Hebræorum & ex vetuſtiſſimis monumentis Iudaicis extruendo. Cumque id incredibili ſtudio & labore feliciter & accurate effectum dediſſet, plurimiſque variarum gentium hominibus doctis, indoctis, plebeis, nobilibus cum ſumma eorum admiratione oſtendiſſet & explicaſſet, ut erat vir doctiſſimus plurimarumque linguarum peritus, operæ pretium duxit, quod in ſchemate iſto ligneo effiguraverat, eadem cura in commentario publice edendo menti ſubjicere; eumque primum Hiſpanice elaboratum Hebræa lingua poſtea in publicum emiſit Amſtelodami apud Levi Marcum 1650. Hunc poſt paucos annos, ut morem gereret Auguſto, duci Brunſwicenſi, ex Hebræo in Latinum convertit Joannes Saubertus, ediditque hoc titulo:

Iacobi Iehudæ Leonis de Templo Hieroſolymitano tam priori, quod ædificavit Salomo Rex, quam poſteriori, quod devaſtavit Veſpaſianus: quatuor libris. Helmeſtadii apud Iacobum Mullerum 1665. in 4. Refert in præfatione interpres notum ſibi fuiſſe ex quodam Iudæo Luſitano laudatum Iacobum Iudam libri auctorem extitiſſe, atque Hiſpana lingua primum ab eo conſcriptum, quamquam & Gallice editum noverit Amſterodami apud Joannem Federicum Stam anno 1643. hac inſcriptione: *Portraict du Temple de Salomon, dans le quel ſe deſcrit briefement la conſtitution de la fabrique du Temple, & de tous les vaſes & utenſils d' iceluy; dont le modelle ſe trouve apres le meſme autheur, come chacun peut voir; compoſee par Iacob Iuda Leon Hebreu habitant de Midelburg en la provincia de Zelande l' an de la creation du Monde* 5403. anno ſcilicet redemptionis Chriſtianæ..... In qua editione, cum nonnulla mentio fiat operis ex alia lingua translationis, laudatus interpres Saubertus conjectatur poſſe hunc commentarium Gallice primum ab auctore formatum credi, niſi obſtaret ſupra adductum Luſitani Hebræi teſtimonium, & quod liber mixtus ſit ex ſtilo Biblico & Rabbinico, inſertis ubique vocibus Chaldaicis, Hiſpanicis, aliarumque exoticarum linguarum, ſcilicet Luſitanæ; quamvis librum illum Gallicum in multis diſcrepare ab editione Hebraica, plura addita & interpolata in hac, quæ in illa deſunt, idem Saubertus obſervaverit. Villalpandum noſtrum, qui de Templo ſic erudite commentatus eſt, appellat non ſemel hujus operis auctor.

IACOBUS (vulgari forma neſcio an DIDACUS, an IAIMUS) LOPEZ, Bilbilitanus, artium & medicinæ doctor, edidit:

Aboali Aviceni, vulgo Avicenæ, librum de viribus cordis, cum commentariis. Toloſæ 1527. in folio.

IACOBUS MANTINUS, natione Hiſpanus, profeſſione Hebræus, artium & medicinæ doctor:

Paraphraſim Averrois Cordubenſis de Partibus & Generatione Animalium ex Hebraico (converſa olim fuiſſe videtur ex Arabico in hanc linguam) Latinam, hoc eſt vulgarem, dedit ad Leonem X. P. M. quæ edita fuit Romæ per Marcellum Silber, alias Franck, anno 1521. in folio: in cujus fine nota quædam interpretis legitur.

Expoſitionem quoque *Rabbi Levi ſuper* iiſdem his *Ariſtotelis libris* convertiſſe ait ſe ex Hebræo in Latinum, & paulo poſt editurum.

Vertit quoque:

Paraphraſim ejuſdem *Averrois ſuper libros Platonis de Republica.* Romæ anno 1539. in 8.

Item dedit:

Interpretationes in Organum Averrois. Venetiis apud Iuntas.

Ejuſdem Interpretationem in Poſteriora Ariſtotelis: *in Topica*: *in Rempublicam*: *in Phyſica*: *in Epitomen Metaphyſicæ ejuſdem Ariſtotelis.* Simul omnia Venetiis apud Iuntas 1562. in 8.

Interpretationem Averrois ad Introductionem Porphyrii: *ad Prædicamenta*: *ad Libros de Interpretatione*: *in Poeticam*: & alia. Venetiis apud Iuntas anno 1552. in editione operum Averrois.

Laudat hunc ejuſdem ſectæ homo, doctus alias & eruditus, Amatus Luſitanus, centuria

1. curatione, 1. in Scholiis, de Avicennæ deſideranda Latina verſione emendatiore ſermonem habens: *Faxint dei ut nobis aliquem Arabice & Latine loquentem mittant medicum, qui Avicenam latiniorem, & incorruptiorem faciat. Confecerat enim opus hoc Iacobus Mantinus, Hebræus, vir multarum linguarum peritiſſimus, ac medicus doctiſſimus, qui jam nonnullas partes Avicenæ doctiſſime interpretatus fuerat, veluti 1. fen. primi libri, & quartæ primi, & 1. fen. quarti; niſi malus quidam genius eum a felici ſucceſſu retraxiſſet. Convocaveram ego hominem, cum Venetiis agerem, ad complendum hoc opus, & quaſi jam in hanc meam hæreſim hominem traxeram niſi patritius quidam Venetus, Damaſcum Syriæ civitatem petens ut ibi publicus Venetorum eſſet negociator, ſecum duxiſſet, a quo itinere divus* (ſic ille more ethnico) *Didacus Mendozius, Caroli V. Imperatoris apud Venetos vigilantiſſimus orator, illum nunquam retrahere potuit. Ubi intra paucos dies vitam cum morte commutavit.* Hæc ille.

IACOBUS NAVEROS, artium theologiæque profeſſor Complutenſis, Joannis Medinæ olim auditor, edidit:

Expoſitionem ſuper duos libros Periermenias Ariſtotelis. Compluti apud Michaelem de Eguia anno 1533. in folio, & apud Joannem Brocar 1543. in folio.

Theoremata quoque *ſuper Univerſalia Porphyrii.*

IACOBUS PEREGRINUS, Luſitanus, ordinis Minorum, ſcripſiſſe dicitur vernacule:

De Regimine hujus familiæ Seraphicæ. Cardoſus.

IACOBUS PUTEUS, Nicienſis, ex auditore Rotæ Romanæ ut vocant S. R. E. cardinalis a Julio III. Papa creatus, celebri juris doctrina vir, & Deciſſionum & aliorum ſcriptor operum, neſcio quibus fide atque argumentis Majoricæ natus ex Patre Nicienſi, & cognomine Pou appellatus, dicatur affirmate a Vincentio Mut in *Hiſtoriæ Regni Balearis* altero volumine, lib. XI. cap. III. qui eum inter canonicos eccleſiæ Majoricenſis enumerat. Jacobi res in recenſendis Julii III. cardinalibus Alfonſus Ciaconius collegit.

IACOBUS RODRIGUEZ, Luſitanus, auctor laudatur:

Orationis ad Regem Sebaſtianum. Oliſipone 1579.

IACOBUS SALVATOR SOLANIUS, vulgo ut credimus DE LA SOLANA, patria ex Murcia urbe regni ſui principe, philoſophus, theologus, mathematicarum artium peritus, cum Salmanticæ apud nostrum Romæ literarum nomine fuit in pretio habitus. Canonicum Urbevetanum (Orvieto vulgus Italorum nobiliſſimam appellat Tuſciæ ditionis pontificiæ urbem) Alfonſus Ciaconius Dominicanus vocat in ſchedis apud me MSS. ad *Bibliothecam* quam parabat *Univerſalem.* Extant ejus:

Poetica. Salmanticæ ex officina Joannis Canova, anno 1558. in 12. Quorum in limine Franciſcus Sancius Brocenſis, vir eruditiſſimus, hoc affixit epigramma:

Dum vacat, & ſacro ſtudiorum pondere feſſus
Pieridum indulges tempora parva choris,
Hæc ſucceſſivo condonas carmina nobis
Tempore, ſed longa carmina digna mora.
Te licet æterni divina ſcientia Verbi
Vendicet, & juris non ſinat eſſe tui,
Ne tamen invideas tantæ tibi nomina famæ,
Otia muſarum nec tibi deeſſe putes:
Caſſide magnanimus poſita pauliſper & haſta
Æternum Cæſar nocte peregit opus.

Edidit primus, cardinalique Sirleto, cui opera Pauli Manutii Romæ innotuerat, nuncupavit:

Sancti Sixti III. P. M. Librum de Divitiis: item *Librum de malis Doctoribus & operibus Fidei, & de Judicio futuro*: item alium *de Caſtitate*: quibus adjunxit *S. Bracharii Epiſtolam ad Januarium.* Romæ apud Joſephum de Angelis anno 1557. in 8. iterumque Antuerpiæ apud Plantinum in 16. Sed hanc ejus mercem, orbi literario communicatam jam pridem, Sixto abrogaverunt viro ſanctiſſimo & Pelagiano alicui tribuenda eſſe docuerunt Lindanus, Baronius, Poſſevinus, Bellarminus, Miræus, Labbeus, alii.

Edi quoque curavit:

Venantii Fortunati opera Poetica. Calari Sardiniæ anno 1584. apud Nicolaum de Canyelles. Qua de re Chriſtophorus Broverus, Jeſuita, in editione ſua hujus poetæ, in vita ejuſdem, cap. v. hæc ait: *Cujus indicem ex Vaticana bibliotheca, licet mendoſum & imperfectum, rever. Jacobus Salvator Solanius editioni Calaritanæ ſubjecit.*

Ennodii Ticinenſis opera contulerat cum exemplari vetuſtiſſimo Vaticano, edidiſſetque ſi non furto ei ablatus fuiſſet liber. Idem Alfonſus Ciaconus ſupra laudatus auctor eſt ſcripſiſſe eum:

De Terræmotibus librum copioſum, quem tamen abſolutum non vulgavit: obiitſque in Urbeten anno MDLXXX.

F. IACOBUS (vulgo Jacome) DE SOLIS, ordinis Prædicatorum, olim ſcripſit:

Tra-

Tratado del Juego del Axedrez, que llaman Eſcaques moralizado a las coſtumbres de los Hombres, y de ſus oficios. MS. in 4. inter libros comitis de Villaumbroſa.

IACOBUS STELLA, vulgo forſan ESTRELLA, quem Hiſpanum vocat rei auctor Alfonſus Ciaconius in ſchedis MSS. compoſuit:

Super Inſtitutionum Juſtiniani Libros lucubrationes quaſdam: quæ MSS. extant in bibliotheca ſanctæ eccleſiæ Hiſpalenſis, quæ fuit Ferdinandi Colon.

IACOBUS DE VILLAFAÑE DE PAYANA ET YEBRA, natus in oppido Cacavelos dioeceſis Legionenſis, & Villæfrancæ del Vierzo incola, præceptor ut videtur artis grammaticæ, ſcripſit:

Explicacion facil breve y elegante de las quatro Partes de la Grammatica, duabus partibus: quarum poſterior Matriti ex officina Andreæ Garſiæ in 4. prodiit.

IACOBUS ſeu IAIMUS.

IACOBUS ſive IAIMUS ALBERTUS, Catalanus, Biſoldunenſis, vulgo Beſalu, Jeſuita, collegiorum Oſcenſis & Gandienſis rector, theologiæ profeſſor Bilbili ac Barcinone, concionem a ſe habitam adverſus comœdiarum uſum die Circumciſſionis Dominicæ Oſcenſi in urbe edidit cum hoc titulo:

Circumciſſio comœdiarum. Ilerdæ apud Margaritam Angladam 1629. in 4. Item:

Epiſtolam ad Provinciam Aragoniæ de obitu P. Joſephi de Calatayud. Cæſarauguſtæ apud Didacum Dormer 1637. in 4.

Deceſſit Gandiæ XVI. Aug. MDCXXXVIII. ætatis XLVII.

F. IAIMUS DE ALCALA, ordinis Minorum provinciæ Aragoniæ, qui & guardianus Cæſarauguſtanæ domus, & anno MDXVII. miniſter erat ſuæ provinciæ, ut ex *Annalibus Franciſcanis* ad annum 1517. §. 26. & 1519. §. 11. conſtat. Scripſit:

Cavalleria Chriſtiana: hoc eſt, inſtitutiones militiæ ſpiritualis. Compluti apud Joannem de Villanova anno 1590. in 8. Attribuit necnon ei Waddingus librum alterum, Latina hac inſcriptione deſignatum, ſed neſcio an Latinum:

Lucernam Minorum, & Expoſitionem Bullæ Eugenianæ.

IAIMUS AUGUSTINUS DEL CASTILLO ET HOSPITAL, edidit:

Sumario de los Notarios. Cæſarauguſtæ anno 1548. 8.

IAIMUS BARTHOLOMÆUS, canonicus Urgelenſis, noſtris hominibus Latinæ linguæ ignaris communicavit:

Las vidas de los doce Ceſares de C. Suetonio Tranquillo. Tarracone anno 1596. in 8. apud Philippum Robertum.

Appiano de las Guerras civiles. Barcinonę anno 1592. ex Latina interpretatione hujus Græci auctoris confingens Hiſpanam. Prodiit ex officina Sebaſtiani a Cormellas.

IAIMUS BLANCO, ſcripſit:

Relacion de la Vida, ſantidad muerte y milagros de la Bendita Virgen Soror Roſa de Santa Maria, criolla de Lima &c. quæ nondum prelo fuit mandata.

F. IAIMUS BLEDA, gente Valentinus, ordinis Prædicatorum, quippe quem Algemeſi oppidum regni hujus protulit, ac Dominicani ſodales, voti mancipem religioſi, urbe in ipſa Regia monaſterioque illius ſuſceperunt. Concionator fuit inter ſuos generalis, violatæque Religionis Valentinis vindicibus a cenſuræ munere theologus adminiſter. Conſilio is, & frequentibus calidiſque officiis promovit plurimum ex Hiſpaniæ regnis ut pellerentur, quæ ſupererant, Maurorum reliquiæ, lubricam eorum fidem, dum rectoris partes ſeu parochi nonnunquam inter eos geſſiſſet, expertus. Romam ter, Matritum pluries acceſſiſſe dicitur hac re ſuper, confectamque apologia etiam in vulgus edita nervoſe defendit. Hæc ejus opera, Latina quidem:

Defenſio Fidei in cauſa Neophytorum, ſive Moriſcorum regni Valentiæ, totiuſque Hiſpaniæ. Item:

Tractatus de Juſta Moriſcorum ab Hiſpania expulſione. Valentiæ anno 1610. 4. apud Joannem Garriz.

Vulgaria hæc:

Chronologia de los Moros de Eſpaña: octo libris. Valentiæ anno 1618. in folio, apud Philippum Mey.

De la Confradia de la Minerva, y milagros del Santiſimo Sacramento. Ibidem anno 1600. in 8.

Quatrocientos milagros, y muchas alabanzas de la Santa Cruz: con un Tratado de las coſas mas notables deſta divina ſeñal. Valentiæ apud Patritium Mey 1600. 8.

Vida y milagros del glorioſo S. Iſidoro Labrador de Madrid por Juan Diacono Arcediano de la miſma Villa, con adiciones en dos libros: y un Tratado de la Vida y milagros de la Sierva de Dios Maria de la Cabeza, unica muger del Santo. Matriti apud Thomam Juntam anno 1622. in 4.

F. IAIMUS CABANES, ordinis Prædi-

catorum, concionator ut vocant generalis, Gerundæ huic familiæ nomen dedit, cujus urbis cœnobio nunc præeſt, ſcripſit:

Eſpejo de Amor, Iman de la voluntad, Camino del Cielo, Maria Sacratiſima &c. Barcinone 1663. 4. Sacræ theologiæ ut vocant præſentatus eſt.

IAIMUS CANCER (Iacobus Cancerius Latina forma) Aragonenſis, Balbaſtri natus. Domicellus, quo nomine eum vocant qui ex parentibus equeſtri ritu armatis fuit ortus, cum Salmanticæ atque item Oſcæ juris ſtudio incubuiſſet, ad faciendum doctrinæ fructum Barcinone in Catalonia domicilium fixit: hoc eſt, rerum fortunarumque ſuarum, ductis etiam inde uxoribus, rationes conſtituit, addictus patrocinio cauſarum, quo munere inſigniter impleto, libriſque interim foras emiſſis, veluti principatum in ea provincia ſui temporis juriſconſultorum (ſi Fontanellam excipias) obtinuiſſe viſus fuit. Scripſit nempe:

Varias Reſolutiones Juris Cæſarei, Pontificii & Municipalis Principatus Cataloniæ: tribus tomis. Barcinone anno 1594. & item 1608. in folio. Demum ex ultima editione, ab ipſo auctore diligentiſſime priuſquam moreretur recognitas, & altero fere tanto auctiores, cura D. de Myr, auctoris generi, in locum emiſſas vidimus, partim Turnoni apud Laurentium Durandum anno 1635. partim Lugduni apud Laurentium Arnaudum 1644. in folio, ſed & Lugduni prodierunt iterum 1659. in folio.

Diſparuiſſe inter manus alterum ejus, ſive *Reſolutionum* ſive *Conſiliorum*, volumen, fruſtraque poſt ejus obitum quæſitum audivimus ab illuſtriſſimo D. Joſepho Ninot, Gerundenſi prius, nunc Ilerdenſi epiſcopo, cum Romæ auditor eſſet S. Rotæ, qui Cancerii propinquus erat.

Diſceſſit e vivis duobus major ſeptuagenario.

IAIMUS CONESA, deſcripſit patrio Valentiæ regni, unde oriundus erat, ſermone, ut Petrus Auguſtinus Morla in præfatione *Juris Emporii* ſui teſtatur, *Græcorum & Troianorum res geſtas, & Ilii everſionem*: non ſine ingenii induſtria & arte. Quæ forſan fuerit Dictys Cretenſis hiſtoriam in vernaculum reddere.

IAIMUS DIEZ, Bolea in Aragoniæ regno oriundus, canonicus eccleſiæ Cæſarauguſtanæ S. Salvatoris, Carolo Imperatore rerum domino, claruit philoſophicis ac theologicis literis, cujus quidem ſunt:

In Ariſtotelis libros Phyſicorum Commentaria: opuſculaque alia Theologica: de quibus Valerio Andreæ Taxandro, catalogiſtæ noſtrorum ſcriptorum, credimus, a quo eadem didicit Vincentius Blaſcus *Hiſtoriæ Aragonenſis* prima parte, lib. v. cap. XXXVIII.

IAIMUS DE FALCO, Aragonenſis, Sariñenæ civis, medicæ artis profeſſor Monſpeſſulanus, Guidonis Cauliaci Galli *Artem Chirurgicam* in vulgarem ſermonem convertit, explanationeſque & notas adjunxit.

IAIMUS FERRUSIUS, vulgo FERRUS, Valentinus, theologus, qui & Tridentum ad ſynodum generalem venit, atque in ea concionatus eſt, linguæ Hebraicæ ac Bibliorum profeſſor fuit in academia patriæ urbis triginta & amplius annis. Hujus eſt ait Scotus:

Concilium Valentinum provinciale: tempore ſuo celebratum, cujus acta formavit.

Orationem habuit, uti diximus, ad Tridentinos PP. Latinam Aſſumptæ Virginis feſto die, quæ cum aliis lucem vidit.

IAIMUS GIL, hoc eſt, ÆGIDIUS, Magalonenſis, quod eſt oppidum Aragoniæ regni & Cæſarauguſtanæ diœceſis, librum ſcripſit hoc argumento:

Perfecta y curioſa declaracion de los provechos de las Colmenas, y alabanzas de las abejas. Cæſarauguſtæ anno 1621. Et quidem prelo is mandatus a Franciſco Ægidio, Jacobi ſeu Jaimi fratre, Ciſtercienſi ex monaſterio Deiparæ Virginis de Veruela; eidem a Vincentio Blaſco de Lanuza ex conjectura tribuitur lib. v. cap. XLIII. prioris partis *Hiſtor. Aragonenſis.*

IAIMUS GUIRAL, ex eodem regno, Darocenſis, verſibus cecinit:

Proceſo y contemplacion de la Paſion de Jeſu-Chriſto nueſtro Señor. Cæſarauguſtæ apud Robleſios anno 1588. 8.

F. IAIMUS IANUARIUS, hujus nomine librum ſic notatum vidimus:

Ars metaphyſicalis naturalis ordinis cujuſlibet rei intelligibilis arboris naturæ; ad intelligendos omnes libros, arteſque Illuminati Doctoris Raimundi Lulli, ac etiam cæterorum omnium; per Reverend. Doctorem & præclariſſimum Magiſtrum Jacobum Januarium monachum Tarraconenſis diœceſis. Valentiæ apud Leonardum Butz 1506. in 8.

Ordinem hic Ciſtercienſem in Aragoniæ regno & Sanctarum Crucium monaſterio profeſſus dicitur. Verum id minus recte Chryſoſtomus Henriquez auctorque *Bibliothecæ Ciſtercienſis* affirmant, floruiſſe eum cir-

ca

ca annum MDXCIII. quibus memorata & visa a nobis libri ipsius editio nonaginta fere annis antiquior valide refragatur.

F. IAIMUS DE SANCTO IOANNE, Dominicanus cœnobii Cæsaraugustæ urbis, in Italia peregrinatus reliquit:

Sermonum volumina, & alia, quæ in Hispania minus nota sunt, eo quod alibi longeque a patria degerit ait Vincentius Blascus Lanuza tom. II. *Histor. Aragonens.* lib. V. c. XXXIX.

IAIMUS (sive IACOBUS) IOANNES FALCO, Valentinus domo, Jacobi Falconis & Iolantis Seguræ filius, eques militiæ Sanctæ Mariæ de Montesa, & commendatarius vallis de Perpunchent, primusque locum tenens generalis ejusdem ordinis, omnem humanitatem simulque mathematicas disciplinas insigniter calluit, in re poetica, præcipueque in satyra, ad Horatianam laudem proxime accessit, cujus quidem rei testimonio sunt:

Poemata ejus uno volumine edita. Valentiæ typis Philippi Mey in 8.

De Quadratura Circuli. Primum Antuerpiæ apud viduam Petri de Huete in 4. anno 1587. deinde ibidem 1591. in 4. Qui liber (mira res!) fugit eruditissimi viri Gerardi Joannis Vossii notitiam, qui meminisse ejus debuit dum eos enumerat quorum ingenia hæc exercuit quæstio: *De Scientiis Mathematicis cap. XVI. §. XXXVI.*

In bibliothecæ Ambrosianæ catalogo legitur:

Jacobi Falconis Quadraturæ Paralogismus. Et:

Excerpta ex Servii schedis ineditis. Extant ad eum Pauli Manutii epistolæ duæ libro VII. eidemque inscribitur Baptistæ Mantuani Epigrammatum liber, qui est in primo volumine ejus operum. Arnoldi Wionis hæc sunt lib. I. *Ligni vitæ*, c. XC. *Frater Jacobus Falco, Valentinus, ordinis Montesiæ miles, admirabilis ingenii vir, quod enim ante ignotum suo nobis manifestavit ingenio: paucis namque ab hinc annis quadraturam circuli noviter adinvenit, & de ea insignem tractatum scripsit.* Vitam ejus compendiose scripsit Emmanuel de Sousa Coutinho, nobilis Lusitanus, qui postea institutum Dominicanum professus Fr. Ludovicus de Sousa fuit nuncupatus, literis ipse conscripta sive reformata sui ordinis Lusitana historia satis notus. Quæ quidem Vita edita fuit in *Poematum* auctoris editione. Celebrat quidem non perfunctorie Hippolytus de Samper in *Montesiæ Illustratæ* vol. 2. parte 3. n. 938. & sequentibus. Ex literis plane iis, quas diximus, Pauli Manutii apparet peregrinatum in Italia nostrum, Bononiæ ac Pisis fuisse. Loquutus est etiam ipse de se aliqua in elegantissimis libello *De Quadratura circuli* affixis versibus dimetris ex meris jambis, quos Scotus in *Bibliotheca*, dum poetas laudat Hispanos, prætermittere erubuit. Loquitur circulus:

Vocabar ante Circulus,
Eramque curvus undique
Ut alta solis orbita
Et arcus ille nubium:
Eram figura nobilis,
Carensque sola origine,
Carensque sola termino.
Modo indecora prodeo,
Noviscque fœdor angulis;
Nec hoc peregit Architas,
Neque Icari pater, neque
Tuus, Japete, filius.
Quis ergo casus, aut deus,
Meam quadravit aream?

Respondetque auctor:

Ad alta Turiæ ostia
Lacumque limpidissimum
Sita est beata civitas,
Parum Saguntus abfuit,
Abestque Succro plusculum.
Hic est poeta quispiam,
Libenter astra consulens,
Sibique semper arrogans
Negata doctioribus,
Senex ubique cogitans,
Sui frequenter immemor,
Nec explicare circinum
Nec exarare lineas
Sciens, ut ipse prædicat:
Hic ergo bellus artifex
Tuam quadravit aream.

Vixit cœlebs, obiitque Matriti XXXI. Augusti MDXCIV. ætatis LXXII.

IAIMUS IOANNES MORENO, Aragonensis, laudatur a Didaco Josepho Dormer, chronographo hujusce regni, ex eo quod MS. reliquerit:

Tractatum de Decimis temporalibus & profanis.

IAIMUS IOANNES VIVAS, forte sodalis fratrum Deiparæ Virginis de Mercede, laudatur a Joanne Tamaio Salazar, *Martyrologii Hispani* auctore, VI. die Maii, & a Georgio Cardoso in *Agiologii Lusitani* secundo volumine, XXV. die Maii, pag. 307. ex opere quodam ita inscripto:

Viridarium Mercenariorum. An vulgari appellatione *Vergel de la Religion de Nuestra Señora de la Merced*? Forte idem auctor est libri, quem, laudato inter Baleares scriptores auctore,

Eſpejo y exemplar de los Eſtudiantes Vincentius Mut in *Hiſtoria regni Balearis*, volum. II. lib. VIII. c. VI. appellat.

IAIMUS MIRABET, Aragonenſis, Societatis Jeſu, communicavit Hiſpanis Latinæ linguæ ignaris:

Las Meditaciones de la vida de Chriſto del Padre Franciſco Coſtero. Cæſarauguſtæ 1601. in 16.

IAIMUS MIRO, Valentinus, ex primis Societatis Jeſu ſodalibus, vereque norma inſtituti hujus religioſiſſimi, plura geſſit domeſtica miniſteria, plurima in Deum pietatis, in ſe ipſum feveritatis, in proximos clementiæ officia præſtitit, vir in paucis ornamento ac perpetuo exemplo ſociorum natus. Everhardo Mercuriano, præpoſito generali IV. in re domeſtica utilem commodavit operam, cujus voluntate concinnavit:

Summarium Conſtitutionum Societatis Jeſu. Item:

Regulas communes. Et:

Regulas Officiorum proprias ejuſdem Societatis: quæ in manibus atque uſu domeſtico ſunt ab Congregatione IV. Generali approbatæ, confirmatæque. Juſtum Mironis elogium ab auctore *Bibliothecæ Societatis* require.

F. IAIMUS MONTAÑES, Carmelita provinciæ Aragoniæ, edidit:

Eſpejo de bien vivir, Tratado de ayudar a bien morir. Valentiæ apud Joannem Navarrum 1565. in 4. Matriti apud Franciſcum Sanchez anno 1573. in 8. Barcinone 1576. in 8. & 1608. Pampelone 1611. 8. Præfectus fuit cœnobii opp. Onda in regno Valentiæ, item Calaritanæ domus in Sardinia totiuſque inſulæ vicarius generalis anno MDLXIX. creatus: ut ex regeſtis Joannis Baptiſtæ Bubei, prioris generalis ejuſdem ordinis, a me Romæ viſis.

IAIMUS (alias IACOBUS) MONTANIANUS, Majoricenſis, reliquit ſcriptum inter MSS. codices bibliothecæ Antonii Auguſtini:

De Armis Clericorum tractatum. Quem diſtinguere an debeam a Iacobo Montagnano, Sardiniæ regente, cui inſcripta eſt *Iacobi Cardinalis Putei a Latino Latinio* epiſtola quædam, ex qua conſtat Montagnani matrem cardinalis novercam fuiſſe, admoneri pervelim.

IAIMUS OLEZA, Maioricenſis, laudatur inſigni elogio a Vincentio Mut altero volumine *Hiſtoriæ Regni Balearici* lib. VIII. c. VI. qui quidem refert ſcripſiſſe eum inter alia, cum ſacrarum literarum inſigni doctrina polleret:

De Lege Chriſtiana.

Fertiloquium (ita appellat) *Theologiæ.*

De erroribus Philoſophorum.

Quatuor myſticas lamentationes.

Fornacem contra errores.

Contra errores Martini Lutheri: quem quidem librum Leoni X. P. M. nuncupavit, qui cum morte præventus gratias habere ei non valuiſſet, cardinalis S. Crucis, Oſtienſis epiſcopus, & patriarcha Hieroſolymitanus XII. die Februarii MDXXII. ſacri collegii cardinalium nomine literas ad eum dedit gratificatorias hujus tanti beneficii eccleſiæ præſtiti, certiorem eum faciens Leonem cum viveret magno deſiderio fuiſſe auctorem doctiſſimi commentarii coram dignoſcendi. Hæc omnia Vincentius Mut, qui & eidem attribuit, Hiſpanum ut videtur, aliud opus:

Canto eſpiritual dictum.

IAIMUS alter OLEZA, ab eodem Vincentio Mut laudatur eodem loco uti auctor libri nuncupati:

Exercicios militares: & aliorum tractatuum.

D. IAIMUS DE PALAFOX, marchio de Ariza in Aragoniæ regno, Joannis pater, ſummi viri doctrina pietate ac dignitate, qui Oxomenſis obiit epiſcopus, manu exaratum inter ſchedas reliquit opuſculum ſatis cordatum, hac inſcriptione:

Minas de ſalud y larga vida. Poſtumum hoc patris monumentum comiti Olivarum a Joanne Palafoxio, nuper laudato filio, nuncupatum vidimus Matriti apud D. Petrum Valerum Diazium, amicum noſtrum, Regiæ cameræ Neapolitanæ ut vocant præſidem, eximia virum humanitate ac eruditione non vulgari.

IAIMUS DEL PORTILLO ET SOSA, canonicus Guatemalenſis eccleſiæ Americæ ſeptemtrionalis, ſcripſit:

Primera Parte de la Chronica general de los Templos y Caſas famoſas, que tiene la Virgen Maria por todo el mundo &c. Erat ſuperioribus annis editioni parata hæc pars apud D. Antonium de Leon Pinelo, ut refert Alba in *Militia Conceptionis.*

IAIMUS PRADES, Valentinus, ex oppido Iana (quod magiſtralis camera eſt ſacri ordinis Monteſæ) theologus, argumentum pie atque erudite tractavit adverſus hæreſes noſtri temporis maximi momenti, ſcribens vernaculo ſermone:

Hiſ-

Hiſtoria de la adoracion y uſo de las Santas Imagenes, y de la Imagen de la Fuente de la ſalud. Valentiæ 1596. in 4. apud Philippum Mey.

De iſta ejus patria teſtis eſt Gaſpar Eſcolanus lib. VIII. cap. III. *Rerum Valentinarum.*

IACOBUS (ſive IAIMUS) PUCHE, Catalanus, Cervarienſis, Jeſuitarum ſodalis, philoſophiæ ac theologiæ in Gandienſi & Barcinonenſi collegiis profeſſor, atque utriuſque doctrinæ pileo cohoneſtatus, Gandiæ ſemel bis Barcinone rector, & ſupremo Fidei rerum concilio a conſultationibus, ſcripſit ſub Petri de Viſcarredo nomine, Philippo Alegambe teſte, Hiſpane ut credimus:

Libro de los milagros de la Santa Cruz. Paratum habebat, dum prædictus Alegambe ſcriberet:

De Caſibus conſcientiæ in articulo mortis occurrentibus opus morale: quod nondum prodiit.

IACOBUS (ſive IAIMUS) RAYMUNDUS VILLA, Catalanus, vir nobilis, preſbyter, hiſtoriæ diligens gnaruſque perſcrutator, ſchedarumque manu ſcriptarum dives profeſſor, ſcripſiſſe dicitur:

Stemmata Familiarum Cataloniæ. Cujus operis ac ceteræ hereditatis dominum teſtamento voluit monaſterium S. Hieronymi de la Murta cognominati, non longe a Barcinonenſi urbe.

F. IAIMUS REBULLOSA, Dominicanus Cataloniæ provinciæ, unde ei origo. Hac una potiſſimum re videtur bene de poſteris mereri voluiſſe ſi ab exteris quædam hiſtorica, præcipue ſacra, in familiarem ſermonem converteret, nonnulla e monumentis noſtratibus produceret. Conciones etiam, quibus ſeſe pie ac efficaciter, juxtaque officii normam exercuiſſe dicitur, prodire in vulgus fecit. Sacra interim Biblia interpretatus eſt plures annos in templo ipſo cathedrali Urgelenſis urbis, non ſine laude pietatis doctrinæque. Scripſit:

Deſcripcion del Mundo: ex Ioannis Boteri *Relationibus*. Barcinone 1603. in 8. Gerundæque apud Gaſparem Garrich anno 1622. in 8.

Teatro de los mayores Principes, y cauſas de las grandezas de ſus eſtados; ex ejuſdem *Relationibus*. 1605. in 8. Simulque:

Adiciones de Juan Botero a ſu libro de Razon de eſtado.

Hiſtoria Eccleſiaſtica, eſtado preſente de la Religion en el mundo: ex eodem Botero. Barcinone 1610. in 8.

Teſoro eſpiritual de la Igleſia militante. Barcinone 1601. in 8.

Vida y milagros de S. Oleguer Obiſpo de Barcelona. Barcinone 1609. in 8.

Relacion de las Fieſtas, que ſe hicieron en Barcelona a la Canonizacion de S. Raymundo de Peñaforte. Barcinone 1601. in 4.

Sermones de Quareſma. Ibidem 1601. in 4. & 1614. in 4.

Sermones de Adviento. Ibidem anno 1617. in 4.

Sermones del Santiſſimo Sacramento. Anno 1621. in 4.

Teatro de Ingenios: ex Italico Thomæ Garzoni. Barcinone 1600. in 8.

Traduccion de lo que eſcrivió Ceſar Calderario ſobre la Magnificat. Barcinone anno 1597. in 8. Matritique 1600. Canonicus hic fuit Regularis Lateranenſis.

IAIMUS RODERICUS, edidit:

Un Tratado de la Concepcion de N. Señora. Barcinone 1561. in 8.

IAIMUS ROIG, Valentinus, ſermone patrio dedit:

Libre de Conſells, los quals ſon molt profitoſos, y ſaludables axi per el regiment y orde de ben vivre, come per augmentar la devocion a la puritat y Conceptio della Sacratiſima Verge Maria &c. Valentiæ 1532. in 4.

IAIMUS DE RUESTA, canonicus Bilbilitanæ collegiatæ eccleſiæ, quæ Deiparæ Virginis de la Peña nomen præfert, librum confecit (Vincentio Blaſco in *Chronicis Aragonenſibus* primo volumine, lib. v. cap. XLIII. auctore) in quo laudes & magnalia Hiſpaniæ continentur, ſic tamen inſcriptum:

Deſengaños del Mundo. 1611. in 8. Barcinone apud Gabrielem Graells.

F. IAIMUS SANCHEZ, Minorum provinciæ Valentiæ miniſter & cuſtos, olim ex Recollectis, unde ad gerenda memorata munera non ſponte ſua deductus iterum ad eos onere vacuus rediit. Joannes Ribera, Valentinus præſul, vir pietate ac prudentia, ne dicam de aliis ſæculi dotibus, clariſſimus, inſigne huic noſtro (quem a confeſſionis miniſterio habuiſſe dicitur) morum integritatis nomine, teſtimonium confert in eo quod de rebus geſtis Margaritæ Aguillonæ, præſtantis virtutis feminæ, conſcripſit elogio. Hoc idem argumentum ſequutus eſt Iaimus, nam ſcripſit:

La Vida, virtudes y milagros de la Sierva de Dios y Virgen Soror Margarita Aguillona de la tercera orden de San Franciſco.

co. Valentiæ apud Joannem Chryſoſtomum Garriz 1606.

IAIMUS SEGARRA, gente Valentinus, domo Alonenſis, hoc eſt, ex Alicante, oppido illius regni nobiliſſimo, doctor medicus, & in academia Valentiæ urbis profeſſor publicus, Græce etiam doctus, doctrinæ, qua præcellebat, publica hæc extare fecit monumenta:

Commentarios Phyſiologicos, complectentes ea, quæ ad partem Medicinæ Phyſiologicam pertinent: ſcilicet commentarios ad librum Hippocratis *De Natura Hominis*, ac libros tres *De Temperamentis*, ac ſuper totidem libros Galeni *De Facultatibus naturalibus*. His præfixit:

De Artis Medicæ Prolegomenis libellum. Valentiæ apud Patricium Mey 1596. in folio. Item edidit:

Claudii Galeni librum de morborum & ſymptomatum differentiis cum Commentariis. Hoc opus publicavit Hieronymus Vincentius Salvator, medicus Valentinus, & in eadem ſchola Græcarum literarum profeſſor, apud Michaelem Sorolla anno 1624. in 4. iterumque apud ejus heredes 1642.

IAIMUS SOLER, ſcripſit:

Summa de los Fueros y Obſervancias del Reyno de Aragon. Cæſarauguſtæ anno 1525. Hujus quoque præ ſe fert nomen:

Repertorio de todas las Leyes de Caſtilla. Toleti apud Gaſparem de Ayala anno 1529. in 4.

F. IAIMUS TENZA, Valentinæ domus ordinis Redemptorum B. Virginis de Mercede præfectus, ſacræ theologiæ (uti appellare amant) præſentatus, quod ſuſcipiendo magiſterii pileo habilem atque ei deſtinatum ſonat, ſcripſit:

Sumario de las gracias y indulgencias, que ganan los Cofrades de la Cofradia de Nueſtra Señora de la Merced, y los que viſitan las Igleſias de la dicha Orden, o traen ſu eſcapulario.

F. IAIMUS DE TORRES, ignotum nobis cui inſtituto addictus, ſcripſiſſe dicitur:

Divina y humana Poeſia. Anno 1579. in 8.

F. IAIMUS VIVES, Vide IOANNES IAIMUS VIVAS.

IBANDUS.

IBANDUS BARDAXI, Aragonus, juriſconſultus, ſcripſit:

Commentaria in Foros Aragoniæ. Cæſarauguſtæ 1592.

De Officio Gubernatoris ſeu Procuratoris generalis Regni Aragoniæ. Cæſarauguſtæ anno 1582.

Aviſos y doctrinas de Principes. Fuit cum jam laudatis MS. in bibliotheca ampliſſima Gabrielis Soræ Aragonenſis, cujus extat editus index.

IGNATIUS.

IGNATIUS DE ANDUESA, Navarrus, ſacerdos theologus, & ad S. Laurentium Pampilonenſis urbis vicarius, edidit:

Vida y martyrio de S. Saturnino y San Fermin Patronos de Pamplona. Pampelone anno 1607. in 8. Præmittuntur *Tres Diſcurſos de la Cruz de Chriſto; del Martyrio, y de otras particularidades antiguas*.

Manual de Caſados: ſimulque *un Tratado del Santiſſimo Sacramento*. Ibidem anno 1618. in 4. ac neſcio quid *de Sancto Ignatio de Loyola*.

IGNATIUS DE ARBIETO, Matritenſis, ſed in America Limæ Societatem Jeſu amplexus, atque in eadem urbe theologus diu profeſſor, & novitiorum magiſter, diverſorum collegiorum rector, ſcripſit:

Hiſtoria de la Provincia del Peru de la Compañia de IHS. duobus tomis, y *Vidas de algunos illuſtres Varones della*: qui Matriti recognoſcebantur ad editionem cum renovatæ *Bibliothecæ Societatis* auctor de eo hæc fere ſcribebat.

IGNATIUS CARVALHO, Luſitanus, ex Montemajori novo (Montemor o novo, Portugalliæ idiotismus vocat) Jeſuitarum ſodalis, pro ſtudentium utilitate & compendio:

Summarium confecit *Curſus Philoſophiæ Conimbricenſium PP. ejuſdem Societatis*.

F. IGNATIUS COUTIÑO, Luſitanus, ex religioſa familia Prædicatorum, verbi Dei præco, rerum copia, ingenii felicitate & facilitate in pulpitis Luſitaniæ Caſtellæque ſpectatus, foras dedit Luſitanice primum:

Marial o promptuario eſpiritual ſobre os Evangelios das feſtas da Rainha dos Santos Maria May de Deos. Poſt editionem Luſitanicam Caſtellæ hunc lingua dedit in lucem iterum F. Franciſcus Palau, ejuſdem inſtituti, anno MDCXLVII. Nempe utroque ſermone quater editus liber eſt intra ſexenii ſpatium. Latine (ignotum mihi cujus opere) lucem vidit etiam Coloniæ anno 1661. Hiſpali autem Ignatius manens, non jam Luſitanorum ſed Caſtellæ idiotiſmo, typis edidit:

Promptuario eſpiritual para los Evange-

lios

lios de los tres principales dias de la Quareſma, Miercoles, Viernes, y Domingos, y Semana Santa. Matriti 1644. fol.

Promptuario eſpiritual de elogios de los Santos. Ibidem in folio. Hunc Philippus Acoſta, Hiſpalenſis, Dominicanus, acerrimi ingenii juvenis, in flore ipſo ætatis, dum fructus uberes ab eo expectarentur, e vivis abreptus, locupletatum indicibus, a ſe recognitum, prelo aptum reddidit. Coutiñi hæc opera Bruxellis edita eſſe tribus voluminibus anno 1651. (Hiſpane, an ex Hiſpano Latine?) in quodam librorum catalogo legimus.

F. IGNATIUS FIRMINUS DE HIBERO, Ciſtercienſium ordinem, cujus ſe inſtituto apud Nucalenſes obligaverat, tempore illo quo plures, eodem ſacramento adſtricti, præſtantes eruditioni viri rem domeſticam hiſtoriis editis, veteriſque ævi producta in lucem memoria ornandam ſuſceperant, induſtria ac diligentia ſua enixe valdeque illuſtravit. Nec tamen ipſi votum plane ſucceſſit, exanimato priuſquam ea, quæ meditabatur, opera incudi ſubjiceret. Durandum is apud Complutenſes docebat, laureamque theologis ſolemnem tulerat, cum a Philippo Rege II. renuntiatus fuit in perpetuum Fiteri, quod celebre admodum eſt cœnobium Navarrorum, abbatem. Hic obtenta deſiderati ſeceſſus copia, quod ſibi non licuit gubernationi mancipato, Bernardum Villalpandum Segovienſem, Gaſparis Cardilli fratrem, expenſis ſuis per omnia Galliæ monaſteria circummiſit, unde ſibi egregium domeſticæ antiquitatis penu, & quidquid veterum eſſet in his monumentorum, pertexendæ hiſtoriæ colligeret. Verum cœpta hæc & ſpem omnino perturbavit, ut ſolet, mors, eum vivis eximens cum accinxiſſet ſeſe jam operi, hæc tantum non invidens quæ prelum communicaverat. Scilicet:

Exordium minus (ita vocant) *ordinis Ciſtercienſis pluribus locis auctum, & notis illuſtratum propriis* edidit. Fiteri 1610. *Exordium* vero *Majus*, cui & *notis* præluxit, nondum typis excuſum fuiſſe ſcribit *Bibliothecæ Ciſtercienſis* auctor. Utroque autem uſus eſt in *Annalibus ſcribendis* Angelus Manrrique, Pacenſis præſul, quemadmodum teſtatur ipſe volumine ſecundo ad annum MCLXIV. cap. 10. n. 9. Sed vidimus poſtea nos:

Exordia ſacri ordinis Ciſtercienſis, alterum a S. Roberto, S. Alberico, & S. Stephano pridem ejuſdem ordinis fundatoribus ante quingentos annos; alterum ante quadringentos ab Anonymo hactenus monacho Clarevallenſi, ſed re vera a Sancto Helinando accurate conſcripta, edita, & recollecta per M. Fr. Ignatium de Hibero Abbatem perpetuum Fiterienſem. Pampilone anno 1631. in folio.

Lignum vitæ Ordinis Ciſtercienſis: quod Bernardo de Villalpando, aliorum fidem ſequuti, adjudicavimus, Gaſpar Iongelinus in *Originibus ac progreſſu ordinis Ciſtercienſis* ab Ignatio iſto natum habere ſe ait.

Sed & alio ex capite mors ei ante tempus venit, quod multa Cypriani Huerguenſis opera, e tenebris cura ejus in lucem ventura, fatale quoddam & infeſtum abſolutiſſimis deſideratiſſimiſque commentariis fatum, extincto inſtauratore, iterum ad obſcuros loculos, in tinearum fortaſſe prædam, gravi ſacrarum literarum damno, detruſit.

IGNATIUS FRANCISCUS PEINADO, Argandæ natus in Toletana diœceſi, Jeſuita, Complutenſis cum philoſophiæ tum theologiæ profeſſor, edidit:

Diſputationes in univerſam Ariſtotelis Logicam. Compluti apud Mariam Fernandez 1671. in 4.

In octo libros Phyſicorum Ariſtotelis. Ibidem apud Franciſcum Garziam 1674. in 4.

F. IGNATIUS GALVAON, Luſitanus, Eborenſis, ex ordine Sancti Dominici, ſacræ theologiæ magiſter, eo tempore quo ſtudiis domus Eborenſis præerat, domumque ipſam moderabatur, publicavit:

Diſcurſus varios ex commentatione Sapientiæ Divi Thomæ Aquinatis Angelici Eccleſiæ Doctoris collectos: volumen ſcilicet primum. Eboræ 1625. in folio.

In vivis degebat anno MDCXLII.

IGNATIUS (alias ENECUS) DE LASARTE ET MOLINA, Caraccenſis (ſi Caracca Maurorum idiotiſmo Guadalaxara eſt ut doctis placet) nobili loco natus, juriſconſultus, Salmanticæ ſub Rodericiis duobus Emmanuele Alphonſo filio, atque Hectore parente, primario legum anteceſſore, quos ipſe alicubi honoris ergo appellat, ita ſe literis civilibus excoluit ut doctrinam quoque ſuam ſequentibus annis utiliſſimo edito in vulgus opere noſtris hominibus commendaret. Nempe ſcripſit:

De Decima venditionis & permutationis, quæ Alcavala nuncupatur, librum ſingularem. Compluti apud Joannem Gratianum 1589. in folio. Matriti 1599. folio. Hæc autem poſterior Matritenſis editio præfert jam *Additamenta*, operi ab auctore ipſo per decennii ſpatium facta.

IGNATIUS LOPEZ DE SALZEDO, vir

vir doctiſſimus, juris Pontificii primarius anteceſſor in academia Complutenſi, Decretorum ut vocant cathedram jam duodecim annis occupabat cum anno MDLXIV. Tridentinum concilium promulgatum eſt, ut ipſe refert in iis, quas ſcripſit docte atque erudite,

Ad Ioannis Bernardi Diaz. Calagurritani Epiſcopi Praxim Criminalem Canonicam Additionibus, cap. LXXVI. §. *Et memoria quidem teneo* &c. Compluti editis apud Petrum Robles..... Venetiiſque 1614. in 4. apud Joannem Guerilium. Dedit quoque:

Additiones in ejuſdem *Ioannis Bernardi Regulas Iuris.*

S. IGNATIUS DE LOYOLA, Cantaber, Guipuſcoanus, domo ex oppido Azpeitia, naſcitur anno MCCCCXCI. qui, ex militia belloque ad Pampilonem, Navarræ primariam urbem, geſto ad innocentiora caſtra Dei vocatus, inſtitutum Clericorum Regularium Societatis Jeſu pie invenit, inventum Paulus adprobavit P. M. hujus nominis III. circa annum ſæculi præteriti quadrageſimum. Vir eximiæ virtutis merito in faſtos Beatorum a Paulo V. Papa relatus, dein catalogo Sanctorum a Gregorio XV. adſcriptus anno MDCXXII. ſanctitate & miraculis clarus, veræque religionis ubique dilatandæ ſtudioſiſſimus, quo elogio in Bulla Canonizationis cenſetur. De quo ſi plura dicerem actum jam ab aliis, cum Latine, tum vernacule, ſummis atque eloquentiſſimis encomiaſtis, lucernam mero meridie accendens, agerem. Opera hæc ejus nota & vulgaria ſunt, doctrinæ, pietatis atque omnis bonæ frugis plena:

Libro de las Conſtituciones de la Compañia de IHS. Examinatum hunc ſerio, pluriumque doctiſſimorum hominum maturo adhibito judicio probatum confirmavit tandem (quod neceſſe erat) pontificia auctoritas: quem utique Latine vertit Joannes Polancus Romæ 1558. Superioribus annis obtulerat Paulo Papæ III:

Inſtituti formulam: quam ille Confirmationis Bullæ inſeruit, datæ V. kalendas Octobris anno MDXL.

Deinde ad alios dedit:

Carta de la religioſa obediençia: ad Luſitaniæ ſocios ac filios, datam VII. kalendas Aprilis 1553.

Otra Carta de la perfeccion religioſa: ad Hiſpaniæ ſocios, V. nonas Martii 1547.

Exercicios eſpirituales. Quem libellum, ſemel atque iterum cenſorio animo atque oculo expenſum, tandemque Sedis Apoſtolicæ judicio & approbatione munitum, Andreas Fruſius in Latinum tranſtulit. Circa hunc expeditum eſt a Paulo Papa III. anno quadrageſimo octavo ſupra ſeſquimilleſimum diploma, cujus initium eſt: *Paſtoralis officii cura.* Nec tamen defuerunt poſt id tam grave & ſacrum judicium qui operi detrahere auderent. De quo videndus Nicolaus Orlandinus *Hiſtoriæ Societatis* lib XIII. a num. 33.

Epiſtolam item *Ignatii ad Claudium Æthiopiæ Regem VIII. Kal. Martii* MDLV. datam Orlandinus, Maffeus, alii hiſtoricis ſuis monumentis conſignarunt. Hæc ſunt quæ lucem viderunt.

Exceſſit vir ſanctiſſimus Romæ pridie kal. Auguſti anno MDLVI. quintum a ſexageſimo ætatis annum agens.

F. IGNATIUS DE SANCTA MARIA, Luſitanus, ex Pace Iulia, ſeu Beja urbe, apud Italos tamen congregationis Sancti Auguſtini Reformatorum inſtitutum amplexus, ſacræ theologiæ profeſſor, & aliquando diffinitor ut vocant inter ſuos generalis, edidit:

Turrem ſalutis Deiparæ Virgini dicatam: ſive contra Animæ hoſtes militiam ſpiritualem. Venetiis apud Jacobum Sarzinam 1620. in 4.

Propugnaculum contra vitia: ſive Turris alteram partem. Romæ 1638. in 4.

Vernacula quoque Italorum lingua:

Preparatione al ben morire. Firmi 1642. in 16.

IGNATIUS MARTINEZ, ante dictum Societatis ſacramentum VASCUS, recens natæ huic familiæ adſociatus ſodalis, Conimbricæ doctor theologus, Regique Sebaſtiano a ſacris fuit concionibus, quodque majorem laudem meretur, innocentiſſimis moribus, ſingulari in Deum & proximos caritate, Apoſtolicus per Luſitaniam, quæ ei natales in Govea oppido dederat, eccleſiaſtes. Scripſit, ut in *Bibliotheca Societatis* monuit Alegambius:

Tractatus quatuor: Luſitanice, valde pios & utiles, ignoti hactenus mihi argumenti.

Litanias de Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento e Sacræ Scripturæ locis concinnavit. Auxit & recudit ſcriptam a Mario Georgio:

Doctrinam Chriſtianam: Luſitanice.

Obiit magna ſanctitatis opinione XXVIII. Februarii anno MDXCVIH. Conimbricæ.

IGNATIUS DE MORAIS, Luſitanus, Conimbricenſis, eximius ſui temporis rhetor, & juris doctor, coram Luſitanorum Regibus Joanne III. & Catherina conjuge, atque item Joanne Principe, in academia Conimbricenſi habitam *Orationem Panegyricam*, nomine ipſius academiæ, typis edi mox fecit. Item:

Ora-

Orationem funebrem in interitu ejuſdem *Ioannis Regis ad PP. conſcriptos Conimbricenſes* : nuncupatam Antonio Principi ſereniſſimo, fortiſſimi Principis D. Ludovici Infantis Portugalliæ filio. Conimbricæ apud Joannem Barreira 1554.

Conimbricæ quoque *Encomium.* Ibidem apud eumdem Barreiram 1554.

Orationem in Interitu Ioannis Principis qua deplorat Ioanna Sereniſſimum maritum. Hunc inter Luſitanos poetas, qui Latine verſificarentur, cum laude Andreas annumerat Scotus.

IGNATIUS PEREIRA DE SOUSA, Oliſiponenſis, juriſconſultus, ordinis Chriſti eques, atque in ſupremo Luſitaniæ ſenatu Gravaminum expeditor, Regaliſque patrimonii ac totius ſtatus Petri Portugalliæ, Principis ac regni rectoris, procurator, edidit:

De Reviſionibus Tractatum. Oliſipone apud Antonium Craesbeck de Mello 1672. folio.

IGNATIUS PEREZ, Matritenſis, ſcripſit:

Nueva Arte de eſcrivir y contar. Matriti typis Regiis anno 1599. in 4.

IGNATIUS QUINTANADUEÑAS, Burgenſis, Societatis Jeſu ſacerdos pius, & miſſionibus adictus, Santanderenſis & Villæfrancæ collegiorum rector, ſcripſit pium opus Hiſpanicum:

De Chriſto Crucificado. Pinciæ apud Antonium Ruiz 1653. in 4.

Obiit in eadem urbe v. Martii MDCLV.

IGNATIUS DE LOS VALLES, Pincianus, ſcripſit in re grammatica:

Suma de tiempos, y otros rudimentos de la Gramatica, como ſe enſeñan en las Eſcuelas de la Compañia de Jesus, con un abecedario de verbos. Cæſarauguſtæ apud Michaelem de Luna 1657. in 8.

IGNATIUS DEL VILLAR MALDONADO, domo ex oppido Alcaraz dioeceſis Toletanæ, juris utriuſque peritus, actorque apud ſuos cauſarum, cœptum a Petro parente, quem obiiſſe in Civitate Regia ejuſdem dioeceſis, cum ibi ageret prætorem, filius ipſe retulit, abſolvit opus, atque edidit, nempe:

Silvam Reſponſorum Juris : duobus libris. Matriti 1614. in folio, in officina Ludovici Sancii.

IGNATIUS DE ZULETA, Hiſpalenſis, Didaci de Zuleta Urdiales filius, nobili loco natus, Societatis Jeſu ſacerdos, & profeſſor philoſophiæ ac theologiæ in provincia ſua Bætica, eloquens doctuſque concionum eccleſiaſticarum declamator, nuper edidit:

In Jacobum, ſeu in Epiſtolam Catholicam S. Jacobi Apoſtoli commentaria literalia & moralia Lugduni apud Horatium Boiſſat & Georgium Remeus anno 1668. in folio.

IMMANUEL.

IMMANUEL ABOAB, Hebræus profeſſione, ſcripſit Hiſpanice:

Nomologia, o diſcurſos legales eſtampados a coſta y deſpeza de ſus herederos en el año de la Creacion 5389. hoc eſt orbis redempti 1629. in 4. in Hollandia, quibus probare intendit traditiones veterum ſive legem oralem veram eſſe. Laudat hunc auctorem & opus Menaſſe ben Iſrael, dum ante libros ſuos de *Reſurrectione mortuorum* Hebreæos memorat qui noſtra lingua quidquam in publicum ediderunt; quemque vel hac ſolum conjectura ducti, quod hanc non prætuliſſet aliis niſi vernacula ſibi eſſet, Hiſpanum ſaltem origine non temere affirmamus. Meminit & Theophilus Spizelius in *Coronide Philologica*, quam attexuit operi ſuo *De Sacris Bibliothecarum illuſtrium arcanis retectis.* Liber, ut ab amico accepi, impiiſſimus & pernicioſiſſimus eſt, duobus libris diſtinctus.

IMMANUEL BOCARRO, FRANCES, Y ROSALES, Hebræus, Saphini, quæ Luſitanorum colonia fuit in Africa, natus, medicus doctor, S. R. Imperii, ut ſe vocat, nobilis & comes Palatinus, edidit ad Coſmum III. ſereniſſimum Etruriæ magnum ducem:

Faſciculum verarum propoſitionum Aſtronomicæ, Aſtrologicæ & Philoſophicæ. Florentiæ apud Franciſcum Onuphrium 1654. 4. In hujus metrici operis nuncupatione & præfatiuncula monet ſe olim edidiſſe:

Veram Mundi compoſitionem, ſeu ſyſtema contra Ariſtotelem. Anno 1622. proſa ſcilicet, quæ ipſa eſt *Propoſitio Aſtronomica*, cujus meminimus.

Fœtus Aſtrológicos : tribus libris, quos ſibi ab auctore traditos Galilæus Galilæi Romæ anno 1626 typis edidit, ſub titulo *Lucis minoris* ſive *Luz pequeña*, iterumque auctor Hamburgi 1643. in præliminaribus aliorum operum. Hos continet *Propoſitio Aſtrologica* dicti *Faſciculi.*

Meminit idem Galilæus aliorum ſcriptorum auctoris, ſibi in ſchedis ab eo traditorum, ſcilicet:

Prognoſticum generale ab anno 1615. *ad* 1640.

Aliud particulare ad annum 1653. *ſuper Hiſpaniam.*

Anacephaleoſis Monarchiæ Luſitanæ primæ, tribus partibus : quarum duæ priores excuſæ ſunt poemate Luſitano anno 1624. quo tempore ſe prædixiſſe ait defectionem Portugalliæ a Philippo Hiſpaniarum Rege.

Judicium Nativitatum Regum.

Laudat ipſe horum auctor in dicta præfatiuncula:

Obſervationes ſuas *Mathematicas ſuper Cometam anni* 1618. editas anno ſequenti, ſuper quibus in Luſitania ſe cum Andrea d' Avellar, profeſſore matheſeos Conimbricenſi, ſcripto contendiſſe ait.

Tabulas primi & ſecundi mobilis : quibus explicat laudatum prius ſyſtema mundi, quo ſcilicet terra immobili, contra noviorum ſententiam, unicum tantum ſtellarum & planetarum ab oriente in occidentem conſtituit motum cum ſuis retardationibus, quibus ſalvatur alter non neceſſarius motus ab occidente in orientem. Refert quoque ſe ad alterum tomum *Aſtrologiæ* ſuæ *reformatæ.*

Georgius Cardoſus in ſchedis ſuis ad *Bibliothecam Luſitanam* laudat præter hos:

Quintam eſſentiam Ariſtotelicam anno 1622.

Carmen intellectuale. Amſterodami 1629.

Judicium ſuper Cometam anni MDCXIX. niſi idem ſit cum jam laudato, & error in anno deſignando ſit commiſſus.

INNOCENTIUS.

F. INNOCENTIUS A S. ANDREA, Navarrus, Tafallenſis, Carmelita Excalceatus, Paſtranæ huic inſtituto addictus, vir in ſpiritus via non mediocriter exercitatus, ſcripſit:

Tres Tratados : *De la Oracion mental. De la Mortificacion. Del Hombre interior.* Qui editi ſunt ſub neſcio cujus nomine anno 1617. attamen ad calcem ſecundi tractatus annotatum legitur auctorem fuiſſe hujus religioſi inſtituti, noluiſſeque legi ſe inſcriptum operi.

Obiit in cœnobio Granatenſi anno MDCXX.

IOACHIMUS.

IOACHIMUS CLIMENT, Valentinus, ordinis Deiparæ Virginis de Monteſa, liberalium artium magiſter, ſacræque doctor theologiæ, profeſſus olim philoſophum Valentiæ, dein factus Carpeſanus rector, publicavit:

Diſputationes Dialecticas. Valentiæ 1621. in 4.

Commentaria in univerſam Philoſophiam Phyſicam Ariſtotelis, cum adjunctis diſputationibus. Valentiæ apud Michaelem Sorollam anno 1627. in 4.

IOACHIMUS ROMERO DE CEPEDA, Pacenſis urbis civis, vertit ex Latino in vernaculam orationem metricam:

Las Fabulas de Eſopo y otros. 1590. in 8. Hiſpali apud Joannem de Leon. Edidit item verſibus:

Conſerva eſpiritual. Medinæcampi apud Franciſcum del Canto 1588. in 8.

Obras en verſo. Hiſpali apud Andream Peſcioni 1582. 4. Inter alia eſt quædam comœdia, *Salvage* inſcripta, ad D. Ludovicum de Molina & Barrientos, Ludovici conſiliarii Regii, qui *De Primogeniis* ſcripſit, V. C. filium, auditorem Regium Hiſpalenſis curiæ.

La Deſtruicion de Troya ſacada de varios autores. Toleti ex officina Petri Lopez de Haro anno 1583. in 8.

IOACHIMUS SETANTI, Catalanus, eques ordinis de Monteſa, ſcripſit:

Frutos de Hiſtoria. Barcinone apud Laurentium Rey 1610. in 8.

Centellas de varios conceptos y aviſos de amigo. Ibidem apud Sebaſtianum Methevaud anno 1614. in 8.

IOANNA.

IOANNA BAPTISTA, Pinciæ nata, familiaris excellentiſſimæ duciſſæ de Medina de Rioſeco, almiranti Caſtellæ conjugis, ſacras literas (rarum in ſexu muliebri decus) oſtendit ſe didiciſſe ſcribens:

De la Oracion. Atque item:

De los tres enemigos del alma. Auctorem habeo Petrum Paulum de Ribera, Canonicum Regularem Lateranenſem, in opere : *Le Glorie immortali de triomfi & heroiche impreſe delle Donne antiche e moderne*, lib. ultimo, art. 484.

IOANNA BAPTISTA, Oliſiponenſis, ſanctimonialis ordinis S. Joannis Melitenſis in cœnobio oppidi de Eſtremoz, cui & præfuit, inſignis prudentiæ & ingenii femina, eademque D. Emmanuelis de Meneſes, Portugalliæ regni chronographi, germana ſoror, quæ circa annum hujus ſæculi quadrageſimum præcipue florebat, ſcripſit:

Hiſtoria e Fundaçaõ com elogios de alguãs Religioſas eminentes en virtude do dito Convento : MS. Teſte mihi Fr. Emmanuele a Reſurrectione.

IOANNA DA GAMA, Luſitana, Vianenſis, Tertii Ordinis S. Franciſci, ſcripſit verſibus & proſa quædam *aſcetica & ſpiritualia.* Teſte Cardoſo.

IOAN-

IOANNES.

D. IOANNES, canonicus S. Crucis Conimbricenſis, Luſitanus, edidiſſe dicitur Sebaſtiani Regis tempore:

Sermones quoſdam: qui ſervantur in domo Ulisiponenſi S. Vincentii. Cardoſus.

IOANNES ABRINES, Majoricenſis, quem canonicum vocat Vincentius Mut in *Hiſtoriæ Regni Balearici* volum. II. lib. VIII. c. VI. ſcripſit:

Vidas de Santos.

Obiit cum magna ſanctitatis opinione anno MDXCIV. ut refert idem Mut lib. XI. c. III. aitque vitam ejus literis conſignatam extare.

IOANNES DE ACOSTA, tranſtulit in vernaculam linguam:

La Vida del B. Luis Gonzaga de Virgilio Separi. Pampilone 1623.

IOANNES DE ACOSTA, civis Iliturgitanæ urbis (Anduxar ad flumen Bætim) ex Luſitano, neſcio cujus, in Caſtellanum ſermonem vertit:

Declaracion o Relacion de la India, y de ſus Reynos y Señorios, quales ſon Moros, y quales Gentiles, y de ſus coſtumbres, y otras coſas. Vertit hoc opus anno MDXXIV. juſſu D. D. Ludovici Pacheco. Aſſervatur MS. in folio inter libros Ferdinandi Columbi, magni Chriſtophori filii, quos Hiſpalenſi eccleſiæ legavit moriens.

D. IOANNES DE ACUÑA DEL ADARVE, Giennenſis, Villænovæ, quam de Anduxar vocant, prior, ſacri territorii Giennenſis pro eminentiſſimo D. Balthaſare Moſcoſo & Sandoval, illius pontifice, S. R. E. cardinali, viſitator, theologus eximius multa Patrum multa hiſtoriæ lectione, ſcripſit:

Diſcurſos de las efigies y verdaderos retratos non manufactos del ſanto roſtro y cuerpo de Jeſu-Chriſto Nueſtro Señor deſde el principio del mundo: y que la ſanta Veronica, que ſe guarda en la Santa Igleſia de Iaen es una del duplicado, o triplicado, que Chriſto Nueſtro Señor dió a la bienaventurada muger Veronica. Domi ſuæ apud Villamnovam ipſe typis committi fecit anno 1637. in folio.

D. IOANNES DE ACUÑA ET VELA, Abulenſis, Vaſqui Nuñez Vela, Peruani proregis, nepos, Salmanticæ ad Sancti Bartholomæi collegium ſodalis togatus, docuit in hac ſchola juris artem ex cathedris ut vocant Inſtitutionum, Codicis ac demum Voluminis, magno audientium plauſu; nec receſſit ab hoc munere & exercitio, quamvis opulento admodum Burgenſis eccleſiæ ſacerdotio ſeu dignitate, quam archidiaconatum de Birbieſca nominant, a Chriſtophoro Vela, ſive patruo, ſive avunculo, hujus eccleſiæ antiſtite, donatus. Ad quem dum pergit, morbo occupatus, Pinciæ occubuit ſatis immature; vigebat enim ingenio & doctrina, cujus ſpecimen dedit in eo libro qui poſt mortem illius prodiit:

De Delictis. Salmanticæ 1603. in 4.

D. IOANNES ADAMUS DE LA PARRA, ex cauſarum advocato apud patres, qui in Regia curia juri adverſus violatores Fidei dicundo præſunt, ad eorumdem patrum ordinem ſublimatus, Toleti hoc munere functus eſt, ordinariumque ex hujus aulæ judicibus inquiſitorem geſſit Matriti. Abire tamen inde juſſus, ob neſcio quid intemperantius aut liberius evulgatum de curiæ negotiis, Lucronienſibus Fidei vindicibus annumeratur, ubi & fato conceſſit. Varia ſcripſit ex quibus hæc vidimus:

Conſpirationem Hæretico-Chriſtianiſſimam damnatam. Murciæ 1634.

Pro Cautione Chriſtiana in ſupremis Senatibus Sanctæ Inquiſitionis & Ordinum, Eccleſiæ Toletanæ & Cætibus ſcholarium obſervata adverſus Chriſtianorum Proſelytos & Sabathizantes nomine & ſpecie Chriſtianorum: ad Ferdinandum Hiſpaniæ Infantem S. R. E. cardinalem, Toletanum antiſtitem. Matriti anno 1633.

Tacitoque nomine vernacula lingua:

Apologetico contra el Tirano y rebelde Berganza y conjurados, Arzobiſpo de Lisboa y ſus parciales en reſpueſta a los doce fundamentos del Padre Maſcareñas. Cæſarauguſtæ anno 1642. in 4.

Pro Pace ſancienda neſcio quid obtuliſſe dicitur ſupremo eccleſiæ antiſtiti.

IOANNES ÆGIDIUS, vulgo GIL, ſcripſit, alias mihi ignotus, librum hoc titulo inſcriptum in bibliotheca Laurentina:

Tablas de las Igualaciones de los Planetas compueſtas por Juan Gil en Caſtellano: una cum *De utilitate & præſtantia Mathematicarum Artium* incerti auctoris. Extat etiam in bibliotheca Coloniana Hiſpalenſis eccleſiæ.

IOANNES ÆGIDIUS TRULLENCH, gente Valentinus, Villaregalenſis, quod oppidum in via, quæ a Regia urbe Barcinonem tendit, tribus a mari paſſuum millibus, viginti & quatuor autem a Valentia ipſa, conditum eſt, in collegio Corporis Chriſti Va-

lentino, a Joanne Ribera, primæ notæ & laudis antiſtite, olim extructo, primarium uti ſe vocat ac perpetuum ſodalem egit. Sacræ ſcientiæ doctor eam præſertim theologiæ partem complexus animo eſt ut induſtriam ſuam probaret poſteris ſimulque prodeſſet, quæ moribus regulas proponit & attemperat, cujus ſtudii teſtimonia hæc ſuperſunt:

Opus Morale, ſive in x. Decalogi & v. Eccleſiæ præcepta abſolutiſſima & reſolutoria expoſitio: duobus voluminibus. Valentiæ 1640. in folio.

De Obligatione aſſiſtendi & canendi in choro, ut quiſque obligationi ſuæ ſatisfacere poſſit, & diſtributiones mereatur accipere. Ibidem 1633. in 8.

Expoſitio Bullæ Cruciatæ & lacticiniorum in gratiam Eccleſiaſticorum. 1643. in 8.

Poſtuma denique edita ſunt:

Praxis Sacramentorum. Valentiæ 1646. in folio. Necnon et:

De Jure Parochi, ſive Parochiali & de Vicario perpetuo ac temporali. Valentiæ 1647. in 8.

D. IOANNES DE AGUAS, Darocenſis, doctor theologus, olim parochus Caſtellinovi, atque inde montis Albani Cæſarauguſtanæ diœceſis, nunc ejuſdem Cæſarauguſtanæ S. Salvatoris eccleſiæ metropolitanæ canonicus, ſcripſit:

Por el origen y ſucesos de los Templos ſedes Catedrales Alegacion Hiſtorica, Apendice con notas y aplicacion por la Catedralidad privativa del Templo de S. Salvador de Zaragoza. Cæſarauguſtæ apud Didacum Dormer 1668. 4.

Defenſa de la Tradicion Eccleſiaſtica con que las Santas Igleſias de los Reynos de Eſpaña veneran y celebran los Santos proprios de ſus dioceſis exemplificada con la Tradicion Eccleſiaſtica con que la Santa Igleſia de Hueſca celebra por Santo hijo de su Santa Igleſia, y nacido en ella al glorioſo martyr S. Lorenzo. Cæſaraug. iterum anno 1677. in 4.

Vivit adhuc cum hæc ſcribimus anno MDCLXXXI. natus ante annos LXXVI.

IOANNES AGUDO ET VALENZUELA, patria ex oppido Torre Ximeno ditionis Calatravenſis ordinis, ſcripſit:

Epitome de la Vida del Real Propheta David. Granatæ apud Franciſcum Sanchez. 1656. in 4.

IOANNES AGUERO, ex oppido Somo vallis de Traſmiera prope Santanderium, apud Indos manens vertit in Tagallenſem linguam, quæ Manilæ Philippinarum inſularum celebris eſt:

Tractatum de Animabus Purgatorii, Hiſpanum Joannis Gonzalez de Loſada Jeſuitæ.

D. IOANNES DEL AGUILA, ſeu alius, Jeſuitas ab novitatibus opinionum, iis imputatis, exſoluturus ſcripſit adverſus Gregorii Eſclapes libellum, *Manifieſto a los Fieles de Chriſto* &c. dictum, novas illas (ut credi voluit auctor) Jeſuitarum opiniones colligentem, ſatisfactorium librum, hoc titulo vulgari, & adagialis formæ:

Ladreme el perro y no me muerda, hoc eſt, *Allatret, dum non mordeat, canis.* De qua controverſia, & ſcriptis hinc & inde emanatis, in Mathæo de Moya dicimus.

IOANNES DE AGUILAR, Rutenſis (municipium eſt Sueſani ducis Rute, porcinis carnibus in diœceſi Cordubenſi famigeratum ſatis) Antiquarienſem urbem alteram ſuſcepit veluti patriam, altus ibi & altor integro fere vitæ ſpatio ingenuæ juventutis in grammaticorum & rhetorum diſciplinis. E cujus ſchola plures in Bætica viri doctiſſimi, fereque omnes in hoc tractu Antiquarienſi & vicinis undique locis, merito literarum ſpectabiles olim prodiere. Tam ſoluta oratione quam ligata numeris, eaque ſive Latina ſive Hiſpanica, multum valuit. Certe Latinam eloquentiam ſatis prodit epiſtola ad Juſtum Lipſium, Suadæ ocellum, data, quæ cum illius reſponſione typis edita fuit noſtratibus. Prudentiam ejus non vulgarem vitæque integritatem, non minus quam doctrinam, civibus caram ac venerabilem, omnes illius æquales deprædicant. His virtutibus compenſavit natura vitium quo a ventre ipſo matris (natum quippe truncis manibus) hominem deformaverat, in hoc tamen, ſi Deo placet, intenta, ut nec indigere membris ipſis ad membrorum uſum videretur. Ea enim dexteritate Joannes adprehenſo inter extremitates brachiorum calamo formabat literas ut nec peritiſſimis ejus artis concederet: adeo verum eſt quo intenderis naturam valere. Ab eo extare omnes ſciunt, præter alia carmina miſcella, elegantiſſimam plenamque nitoris & animi poetici:

De Sacroſanctæ Virginis Montiſacuti tranſlatione & miraculis Panegyrim. Malacæ apud Joannem Rene 1619. in 4.

Latinas epiſtolas conſcripſit plures, multa inſuper Latina Græcaque in vernaculum carmen convertit, Martialis præſertim & Ovidii. Circumferuntur nonnulla ex quampluribus epigrammata in eo libro quem, *Flores illuſtrium Poetarum* inſcriptum, Petrus Eſpinoſa, & ipſe Antiquarienſis, ab hinc aliquot annis publicavit. In hac ipſa

ipſa urbe & munere deceſſit ſexagenarius MDCXXXIV.

D. IOANNES AGUILAR DEL RIO, non aliunde quam ex Antonii Leonii *Bibliotheca Indica* notus mihi, edidit:

Reſtauracion y reparo del Piru. Anno 1615. in folio.

IOANNES DE AGUILERA, medicæ artis ac mathematicarum diſciplinarum eximie peritus, cum aſtronomiam ſive aſtrologiam in Salmantino gymnaſio docuiſſet, ibique edidiſſet anno circiter MDXXVIII.

Canones Aſtrolabii univerſalis: ad Ludovicum Vaccam, Salmantinum epiſcopum, quæ iterum anno 1554. Salmanticæ prodiere, in Italiam delatus pontificium medicum egiſſe dicitur Pauli III. & Julii III. quo munere cum fungeretur Andreas Lacuna quamdam ex ſuis e Græco interpretationibus ei nuncupavit, *virum ornatiſſimum* alibi, hoc eſt, in prologo *Methodi extirpandi caruncules* &c. eumdem appellans. Unde ad nos reverſus honore auctus eſt ſacerdotii eccleſiæ Salmantinæ, quod Theſaurarii ſeu theſauri ſacri cuſtodis vocant. Videſis Ægidium Gonzalez Davila in *Hiſtoria urbis Salmantinæ*, lib. II. cap. VII. & in *Theatro Salmantinæ Eccleſiæ.*

IOANNES DE AGUIRRE, Hiſpalenſis urbis incola, in ſchedis reliquit:

Libro de Eſcudos de Armas: quem MS. aſſervabat Gundiſalvus Argote de Molina.

F. IOANNES DE AHUMADA MENDOZA, Carmelita, lector theologiæ primarius in Complutenſi ſodalium domo, ſtudiorumque moderator, edidit:

Sermones para los Domingos y ferias principales de la Quareſma, Tomo I. Neapoli apud Camillum Cavallum 1641. in 4.

F. IOANNES DE AINSA, ordinis Seraphici, Valentini cœnobii, Franciſco patriarchæ ſacri, præfectus, ſcribebat teſte Antonio Daza IV. parte *Chronicorum ſui ordinis*, cap. XXVIII.

De la Vida del Santo Fr. Domingo Gallart.

IOANNES DE ALBA, Carthuſianus monachus in Vallis-Chriſti juxta Segobrigam Valentiæ regni monaſterio, literis theologicis & orientalibus linguis, præcipue Hebraica, olim eruditus ingentem profectus ſui ſpem fecit Benedicto Ariæ Montano. Cumque vale ſæculo dixiſſet, non magis Carthuſianorum ſolitudini & ſilentio quam Bibliorum ſacrorum ſtudiis ita ſe totum addixit ut domeſticis omnibus exemplo eſſet & admirationi. Poſtumum ii ediderunt ſodalis opus, hoc titulo:

Sacrarum Semioſeon, Animadverſionum, & Electorum ex utriuſque Teſtamenti lectione Commentarius & centuria. Valentiæ apud Philippum Mey anno 1610. in 4. Qui quidem editores Vallis-Chriſti ſodales plurima cum auctoris laude hæc adjungunt: *Sunt apud nos tanti viri ingenii laboris & induſtriæ monumenta propemodum innumera, locorumque Scripturæ ex utroque Teſtamento centuriæ aliquot in ſchedis inter lituras, quas fortaſſe, ſi hæc prima placuerint, typis mandabimus. Hebraiſmorum in univerſam Scripturam ingentia volumina, quæ tanquam inſignem theſaurum apud nos aſſervamus.* Hæc illi.

Vixit inter Carthuſianos XXVII. annis, obiitque XXVII. Decembris MDXCI.

F. IOANNES D'ALCARAPINHA, Luſitanus, Seraphici ordinis, ſcripſit, a Georgio Cardoſo laudatus die VI. Aprilis, pag. 452. in *Agiologio Luſitano*:

Memorial da Provincia da Piedade.

F. IOANNES DE ALCOZER, Franciſcanus provinciæ Aragoniæ, ſcripſit:

Ceremonial de la Miſſa. Matriti anno 1610. in 8. iterumque ibidem apud Alphonſum Martinum anno 1617. in 8.

Diſtinctus eſt Joannes a Franciſco de Alcozer, qui *De Ludo*, & *Confeſſionarium* docte ſcripſit ſæculo ſuperiore.

IOANNES ALEMAN, doctor medicus, edidit:

Repertorio de los tiempos: cui adjunxit poſtea N. de Victoria, quidam Cæſarauguſtanus: *El Juicio Aſtronomico*, nempe in editione Hiſpalenſi anno 1596. in 8.

IOANNES ALLOZA, Limenſis, Jeſuita, in hujus urbis domo probationis diu manens cum eximia pietatis fama ſcripſit:

Afecto y devocion a S. Joſeph, ſus excelencias y virtudes. Compluti anno 1652. Matriti 1655. & 1656. in 8.

Cielo eſtrellado de mil y veinte y dos exemplos de Maria, Paraiſo eſpiritual y teſoro de favores &c. Matriti anno 1654. in folio:

Latine vero:

Flores Summarum, ſeu Alphabetum morale. Leodii, impenſis Joannis da Coſta, bibliopolæ Oliſiponenſis, 1665. in 8. Lugduni anno 1666. in 8.

Convivium divini Amoris, ſive Deum hominum amantem Chriſtum in Euchariſtiæ Sacra-

cramento latentem. Ibidem anno 1666. in 12.

IOANNES ALMENAR, doctor medicus, ſcripſit:

De Lue Venerea libellum. Baſileæ apud Joannem Rebelium, cum aliis ejuſdem argumenti, anno 1536. Venetiis 1535. Lugduni 1539. Geſnerus ſive ejus epitomator *De Morbo Gallico* inſcribunt.

F. IOANNES DE ALMOGUERA, Bæticus, Cordubenſis, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ magiſter, poſt obita inter domeſticos præcipua provinciæ munera factus eccleſiaſtes Regius, ob inſignem hujus miniſterii præſtantiam die XXVII. Februarii anni MDCLIX. Gaſpari de Villaroel, ad Argentinam eccleſiam translato, in Arequipæ urbis Peruani regni eccleſia ſucceſſor datus fuit, inde vero anno MDCLXX... ad primariam Indiarum Limenſem eccleſiam tranſiit antiſtes. In quo munere obiit anno MDCLXXVII. aut circiter, unde ad nos miſſit edendum opus:

Inſtruccion a Curas y Eccleſiaſticos de las Indias. Matriti 1671. 4.

IOANNES ALPHONSUS, Beneventanus, in præſtantiſſimo totius orbis Salmanticenſi gymnaſio cum rhetoricam & philoſophiam, tum deinde ſacros Canones docuit; & quod mirum videri certe debet, ſexaginta jam ante annos docere cœperat cum nondum emeritæ profeſſionis hominem mors abſtulit. Extat ejus a filio editus:

De Confeſſione & Pœnitentia liber: ad Joannem de Caſtella, epiſcopum Salmantinum. Burgis 1516.

IOANNES ALPHONSUS, primarius medicæ artis Complutenſis profeſſor, ſcripſit atque typis edi curavit:

Diſputationes de morbo illo, qui apud nos audit Garrotillo, ſive Angina. Teſte mihi in libello ejuſdem argumenti *De guturis, & faucium ulceribus* Alfonſo Nunnezio Ellerenenſi.

D. IOANNES ALPHONSUS, Luſitanus, ſcripſit:

Feſtas do Veraõ: & alia ſimilia poeticæ inventionis. Cardoſus.

F. IOANNES ALPHONSUS BAPTISTA, Cæſarauguſtanus, ordinis Prædicatorum, in collegio S. Vincentii Ferrerii ejuſdem urbis ſtudiorum præfectus, ſacræ doctrinæ magiſter & profeſſor doctiſſimus, cum alibi tum in Cæſarauguſtana ipſa academia, triginta & plus annorum. Emerito jam remuneratus a munere docendi otio, nec tamen ſine præcepto ſuorum ſuperiorum, typis edidit:

Commentaria & Diſputationes in Primam Secundæ Angelici Præceptoris S. Thomæ Aquinatis: tribus tomis. Lugduni primus & ſecundus apud heredes Petri Proſt, anno 1648. in folio, tertius prodiit ex officina Philippi Borde 1651. folio.

Ediderat olim: *Apologia por la autoridad de los Doctores de la Igleſia y Santos Padres, contra un Memorial intitulado: A los Jueces de la verdad y doctrina.* Cæſarauguſtæ 1628. 8. Nempe adverſus Joannem Baptiſtam Poza, Jeſuitam.

IOANNES ALPHONSUS, a patria ut credimus, de BEIA vocatus, Bracharenſis eccleſiæ canonicus, quaſdam ex Plauti comœdiis Luſitano idiomate tranſtuliſſe dicitur. Cardoſus.

IOANNES ALPHONSUS DE BELVER, Murcianus, doctor theologus, ſcripſit:

Tratado de la Uncion Apoſtolica, catolicon divino, medicamento univerſal ſobrenatural de la Igleſia. Malacæ in officina Joannis Serrano de Vargas 1637. in 8.

IOANNES ALPHONSUS DE BUSTAMANTE, Malacitanus ſacerdos, eccleſiæ S. Jacobi ut vocant beneficiatus, ſcripſit:

Diſcurſo de Gobierno eccleſiaſtico, en que trata de la neceſidad grande, que los Prelados tienen de elegir perſonas virtuoſas y doctas para el Sacerdotio. MS. eſt in bibliotheca monaſterii Deiparæ Virginis de Monſerrate Matritenſi, quæ fuit Didaci Colmenares, rerum Segovienſium chronographi.

IOANNES ALPHONSUS DE BUTRON, Naxarenſis, Matriti in curia advocatus. Pro ingenuitate & immunitate artis pictoriæ, in cauſa quæ in ſupremo Caſtellæ ſenatu vertebatur, eo opere obtinuit, quod editum fuit hoc titulo:

Por los Pintores y ſu eſencion, ſobre que ſe declaren por inmunes de pagar la alcavala, y ſean abſueltos de la demanda pueſta por el Fiſcal. Editum eſt una cum Vincentii Carducci *De Pictura Dialogis.* Matriti 1633. 4. Prius autem ſic inſcriptum prodiit 1626. 4. *Dialogos Apologeticos por la Pintura, en que ſe defiende la ingenuidad deſte arte, que es liberal y noble por todos los derechos.*

D. IOANNES ALPHONSUS CALDERON, in oppido Nonvela, ſex paſſum millibus ab Eſcalona diœceſis Toletanæ, juriſconſultus & curiæ Regiæ advoca-

catus, cum in illud tempus incideret quo, fervente inter nos & Gallos tam armorum quam calamorum bello, ſcriptor non unus ejus gentis jura omnia Regum noſtrorum in controverſiam vocaret, Galliſque ea fere omnia tribueret, magna induſtria & labore propugnavit integram, quam per partes alii defendendam ſuſceperant, noſtri imperii cauſam, ſcribens:

Imperio de la Monarquia de Eſpaña en las quatro partes del Mundo; defenſa de ſus derechos, precedencia y ſoberania entre las demas del orbe. Quod quidem opus, ſex non minus tomis contentum, debuit Regio juſſu ad tres tantum reducere; ornatus interim ſenatorio habitu & loco inter Granatenſis curiæ judices, niſi mors conatus abrupiſſet. Vaſtum hoc, elaboratiſſimum atque eruditione omnium gentium hiſtoriarum ornatum, viriſque curiæ noſtræ doctiſſimis eruditiſſimisque probatum, Regique valde ab iiſdem commendatum ut luce opus digniſſimum latet etiam nunc, & cum auctore forſan ſepelietur. Compendium ſaltem illius habemus in libello ſupplici, ab eo olim ad Regem Philippum IV. directo, de hoc & aliis ſuis monumentis. Matriti 1651. apud Didacum Diaz de la Carrera. Unde novimus paratos eum editioni habuiſſe:

De las excelencias de los nombres de Filipo y Maria Anna y del numero Quarto quatuor libros: occaſione Regalium nuptiarum Philippi & Mariæ Annæ Auſtriacorum Regum noſtrorum: atque item majore ex parte abſolutam habuiſſe *Monarchiæ Hiſpanæ*, ſupra laudatæ, partem ſeu tomum ſeptimum.

De los Derechos que tiene la Corona de Eſpaña al Imperio de Conſtantinopla, la Alſacia y otras Provincias con los mismos fundamentos que las pretenden los Franceſes.

Vidimus quoque editum ejuſdem auctoris:

Memorial Hiſtorico-Juridico-Politico de la Santa Igleſia Cathedral de la Puebla de los Angeles en la Nueva Eſpaña ſobre reſtituirla las armas reales de Caſtilla, Leon, Aragon y Navarra, que puſo en la Capilla mayor de ſu Igleſia, de que ha ſido deſpojada injuſtamente: in folio. Ubi plura de inſignium compoſitione, & de Suprarbienſi Aragonenſium Regum antiquo ut ajunt ſtemmate.

IOANNES ALPHONSUS CURIEL, Palentiolæ, quod Burgenſis dioeceſis oppidum eſt, honeſtis parentibus & opulentis natus, Pinciam, eo tempore a Carolo Cæſare habitatam, ad grammaticæ præceptores miſſus, dein Salmanticæ diſciplinarum philoſophiæ atque theologiæ particeps factus, Complutique (ut ad plures academias Hiſpaniæ vir ſummus pertineret) Licentiæ ut vocant, magiſterii que inter philoſophos lauream adeptus, tandem in Salmantina ſchola, eo reverſus, collegioque Benedictinorum ſodalium, cui a Divo Vincentio Martyre nomen eſt, clericali tamen retento habitu, adſociatus fortunas ſuas omnes ſtudiorum conſtituit. Nempe vir parcus & modico utens, paterna hereditate ſatis opima in gratiam fratris germani ſeſe abſtinuerat, reditibus interim Burgenſis canonicatus aliorumque exilium ſacerdotiorum eccleſiæ Conchenſis exhibitus, donec altero jam ornatus Salmantino canonicatu, ſtipendiiſque profeſſorii muneris auctus ampliorem ſibi rem pararet, quam fere in ſubveniendis egenorum neceſſitatibus expendebat. Omnes ab imo uſque ad ſummum ſcholæ gradus teunit, pluſquam triginta annorum intervallo, ſumma cum doctrinæ eruditionis atque innocentiæ commendatione, principatum gerens in opere theologico. Atqui recens emeritus, debitiſque ſingulari doctrinæ ac pietati honoribus propediem cumulandus atque ampliſicandus, naturæ debitum ſolvere juſſus eſt. Benedictini ſodalem ſuum ad Joannis Caſtañizæ, piiſſimi viri ejuſdem inſtituti, quocum noſter arctiſſimam geſſerat familiaritatem, jam demortui pedes, de quo rogati a moriente fuerant, atque librariæ totius rei hereditate aucti, ſepulcro mandaverunt, ſic lapidi inſcribentes:

D. Joanni Alphonſo Curiel,
V. C. Theologorum ſui temporis
Nulli toto orbe ſecundo,
Salmanticæ primo, Benedictini monachi
(Quibus moriens corpus,
Quod hoc a ſe humili,
Ab illo excelſo tegitur lapide,
Dimidiumque Animæ
Hoc eſt
Univerſam literariam ſupellectilem legavit)
Magiſtro incomparabili,
Sui ordinis devotiſſimo cultori,
tanquam uni ex ſuis
P. C.
Obiit XXVIII. Septembris
A. MDCIX.

Multa quidem ſcripſit, multa dictavit, in re præſertim ſcholaſtica, vir ſapientiſſimus; ſed quod de ſe ipſo & laboribus ſuis modeſtiſſime judicaret nihil eorum prodire in publicum vivus permiſit. Exierunt utique poſt mortem ipſius:

Lecturæ ſeu Quæſtiones in D. Thomæ Aquinatis Primam Secundæ. Duaci 1618. folio. Antuerpiæ 1621. folio.

Controverſiæ in diverſa loca Sacræ Scripturæ, duobus libris: quorum prior eſt in aliquot *Proverbiorum & Sapientiæ*: poſterior in quædam *Pauli & Petri* Apoſtolorum

rum ex *Epiſtolis* loca. Salmanticæ 1611. folio.

IOANNES ALPHONSUS DE FONTECHA, patria ex oppido Daimiel ordinis militaris S. Jacobi, medicus doctor Complutenſis, hujuſque artis pomeridianis horis profeſſor, edidit:

Medicorum incipientium Medicinam: ſeu Medicinæ Chriſtianæ Speculum. Compluti apud Joannem Gratianum anno 1598. in 4. Hoc eſt de carnium eſu aut jejunii eccleſiaſtici diſpenſatione, non ſic facile propter infirmitatem indulgenda.

Necnon vernaculo ſermone:

Diez Privilegios para mugeres preñadas, con un Diccionario Medico. Compluti apud Ludovicum Martinez 1606. 4.

IOANNES ALPHONSUS DE MOLINA CARO, ſcripſit:

Deſcubrimientos Geometricos. Antuerpiæ apud Andream Vaccam 1568. 4. Latineque verſa Arnhemii per Nicolaum Janſonium 1620. Laudatur hic inter alios, qui de circuli quadratura diſputaverunt, ab helluone illo librorum & literarum omnium, viro eruditiſſimo, Gerardo Joanne Voſſio, *De Scientiis Mathematicis* cap. XVI. §. 36. Alibi tamen nec Græce nec Latine ſciviſſe eum, ſed ex vulgarium linguarum auctoribus profeciſſe, admonuit cap. LVIII. §. 8. Alphonſus de Molina Cano & Joannes Alphonſus de Molina Caro idem homo ſunt, an autem Cano ſit vel Caro non ſatis nunc compertum habeo.

IOANNES ALPHONSUS DE SOSA, juris utriuſque conſultus, ac publicus profeſſor uti ſe appellat ipſe, habuit:

Orationem ad Clementem VIII. P. M. obedientiam præſtante D. Laurentio de Figueroa & Corduba Feriæ duce IV. kalendas Maii MDXCII. Romæ apud Aloiſium Zanettum eodem anno in 4.

IOANNES ALVAREZ quidam, ſcripſit de animalium natura, cum in codice 1276. bibliothecæ Regis Galliarum reperiatur liber hujus inſcriptionis:

Joannis Alvarez de Natura Animalium, præcipue de equis, atque eorum morbis. Lingua Catalanica. MS.

IOANNES ALVAREZ MALDONADO, reliquit MS. (Antonio Leonio teſte in *Bibliotheca Indica occidentali* tit. III.)

Relacion de la Jornada que hizo a los Chunchos el año de MDLXVII.

IOANNES ALVAREZ SAGREDO, Burgenſis, in Regio D. Laurentii ad Eſcurialе oppidum collegio alumnorum laicorum præceptor artis grammaticæ bonarumque literarum, præceptor deinde puerorum familiæ ſereniſſimi Ferdinandi Auſtriaci Hiſpaniarum Infantis, S. R. E. cardinalis, edidit:

Rhetoricam Iſagogen. 1618. 8. Reliquit ineditum librum ita inſcriptum:

Beſo de Paz, en que ſe tratan varias coſtumbres, y ceremonias uſadas en las Salutaciones. MS. in 4. in bibliotheca comitis de Villaumbroſa.

F. IOANNES ALVARUS, Aragonus, ex oppido quodam territorii ſeu communitatis Bilbilitanæ Torralba dicto, Ciſtercienſis monachus in Veruelæ domo, Compluti literas doctus. Poſtquam munia alia exercuiſſet Boſenſis in Sardinia epiſcopus, & antequam navim conſcenderet, Celſonenſis in Catalonia renuntiatus a Philippo Rege Hiſpaniarum III. id tandem munus gerens obiit circa annum MDCXXI. Scripſit:

Vida y milagros del Glorioſo Padre S. Bernardo: libris tribus. Cæſarauguſtæ 1595.

Hiſtoria breve y ſumaria de las fundaciones de todos los monaſterios de la orden de San Bernardo, que ay en la corona de Aragon. Ibidem eodem anno. In quo opere multa habet rara, & lectu jucunda de monaſteriis Aragoniæ, Valentiæ, Cataloniæ & Balearis inſulæ, uti ait Carolus Viſchius in *Bibliotheca Ciſtercienſi.*

Varias obras de S. Bernardo: quæ Hiſpanice convertit in gratiam monialium ſuæ familiæ, de la Zaidia dictarum, in urbe Valentia, quibus a conſcientiæ fuit arcanis. Hujus meminit Vincentius Blaſcus de Lanuza ſecundo volumine *Hiſtoriarum Aragonenſium*, lib. V. cap. XLIII.

D. IOANNES DE AMIAX, Navarrus, beneficiatus ut vocant eccleſiæ Vianenſis, ſcripſit:

Ramillete de Nueſtra Señora de Codés de la Villa de Viana. Pampilone 1608. in 4. apud Carolum de Labayen.

Antiguedades de la Igleſia de Calahorra. Laudat hoc opus Michael Erce Ximenez *De Adventu Sancti Jacobi in Hiſpaniam* parte II. tract. III. cap. I. ineditum ut ſuſpicor.

F. IOANNES ANASTASIUS DE ARANA, Navarrus, Pampilonenſis, Carmelitarum ordinem in patria urbe profeſſus, philoſophiam ſodales docuit, indeque tam ibi quam Cæſarauguſtæ ſacram theologiæ ſcientiam, laurea hujus facultatis ornatus, definitor ut vocant fuit Aragoniæ provinciæ, obiitque rector deſignatus collegii S. Joſephi Regiæ iſtius urbis, immatura morte præ-

præreptus, XIX. Maii MDCLXIII. Scripta reliquit:

Summulas morales, duabus partibus: quæ editæ ſunt anno 1667. apud Joannem de Ibar.

D. IOANNES DE ANDOSILLA LARRAMENDI, Navarrus gente, ſed ut dicitur Matritenſis natu, pie devoteque exquiſivit Chriſtum in profanis Garſiæ Laſi, ſummi inter nos poetæ, verſibus, Eudoxiæ Græcæ & Probæ Falconiæ Romanæ, poetiſſarum quæ ex Homero & Virgilio ſimilem inventionis laudem quæſiverunt, ingenium & famam æmulatus. Operis titulus:

Chriſto Nueſtro Señor en la Cruz, hallado en los verſos de Garcilaſo de la Vega, ſacados de diferentes partes y unidos con ley de centones. Matriti 1628. in 4.

F. IOANNES DE ANDRADA, Septæ, in Africæ ora Luſitanorum colonia, natus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ profeſſor emeritus, familiæque ſuæ provincialis præfectus, edidit:

Apologiam pro vero & proprio martyrio per peſtem, & pro propoſitione affirmante, eos qui pure ex chriſtiana charitate immoriuntur miniſterio lue contactorum eſſe abſque improprietate martyres, veram eſſe ſaltemque probabilem, & extra omnem cenſuræ aleam. Hujus ſcripti & ſcriptoris meminit Theophilus Raynaudus in libello ſic inſcripto: *Theologia antiqua de veri martyrii adequate ſumpti notione.* Lugduni 1656. in 8.

IOANNES ANDREAS, Cæſarauguſtanus, edidit:

Arithmetica. Hiſpali apud Joannem Cromberger 1537. 4.

IOANNES ANDREAS, Arizæ oppido natus Aragoniæ regni, Jeſuita, Cæſarauguſtæ docuit XV. annis theologiam ex præcipua cathedra, ſcripſitque:

Decorem Carmeli: ſive ſynopſim eorum quibus Carmelitana religio decoratur. Cæſarauguſtæ per Joannem de Ibar 1669. in fol.

IOANNES ANDREAS STRANEUS, vernacula Valentinæ gentis formatione STRANY, domo ex urbe ejus regni primaria, artium ac theologiæ doctor, ſummæ eruditioni ſummam probitatem adjunxit ut verbis laudem Joannis Ludovici Vivis, cujus fuit tempore æqualis. Bonarum literarum ſtudiis mire delectatus eſt omnique antiquitatum genere, priſcos auctores reſtituendi ac emaculandi imprimis cupidus. Honorificentiſſimam de eo mentionem præter laudatum Vivem ad cap. x. libri VI. *S. Auguſtini de Civitate Dei*, & Petrum Antonium Beuter in *Annotationibus Sacræ Scripturæ*, Coſmus Damianus Cavallus, presbyter Oriolenſis, atque ejus diſcipulus in *Oratione* fecit ad ſenatum Valentinæ urbis habita, cujus verba apud Andream Scotum quam hic legi malo. Mæcenatem ſortitus fuit eximium principem Joannem Borgiam, Gandiæ ducem, qui præceptore eo ac convictore uti volens idonea ſatis conditione in aulam ſuam pertraxit. Celebrantur hujus viri hæc typis nondum excuſa, fortaſſe jam deperdita, ut fere ſolet antiquitatis ſtudium raros invenire amatores:

In omnes C. Plinii Naturalis Hiſtoriæ libros Annotationes. Has laudat Coſmas Cavallus in dicta *Oratione*, eaſque apud heredes ejus ſe vidiſſe ait Scotus, typographiſque Commelinianis pridem fuiſſe ad editionem traditas audiviſſe. Vidimus & nos Matriti apud excellentiſſimum marchionem Mondexarenſem has *Annotationes*, breves quidem & criticas, in omnes XXXVII. libros ex originali libro auctoris ab aliquo deſcriptas, qui & propriæ abſervationis nonnulla adjunxit, anno 1531. in folio.

In Senecam ſimiles *Annotationes*: quarum Ludovicus Vives adducto loco meminit, Cavalluſque pene innumeras & maxime vocat appoſitas.

In Valerium Maximum quoque *Notas* ſcripſiſſe innuit Scotus. Librum aggreſſus eſt, in quo (ait idem Scotus) *varia omnigenaque antiquorum numiſmata, varias inſuper veterum lapidum, quæ in Hiſpania diverſis in locis viſuntur, inſcriptiones brevibus quidem illis ſed dilucidis explanationibus graviter & erudite illuſtrabat*: quem quidem adhuc inchoatum, necdum abſolutum, Valentiæ apud quemdam eruditum virum ſervari ſubodoratum ſe fuiſſe adjunxit. Et hunc quidem, quem tam pretioſum collegerat, nummorum antiqui ævi theſaurum Martinus Straneus, Joannis frater, pharmacopola (medius inter indignationem & riſum audies) tanquam rem inutilem in officinæ ſuæ mortarium conflare fecit.

F. IOANNES A S. ANDREA, ordinis Minorum provinciæ S. Joſephi Reformatorum, ſcripſit:

Arbol eſpiritual de la Vida y de la Muerte. 1621.

F. IOANNES DE ANGELIS, in provincia Sancti Joſephi ordinem Minorum inter Diſcalceatos profeſſus, diffinitor fuit ac moderator etiam ejuſdem provinciæ, ædiſque S. Bernardino Matriti ſacræ præfectus, monialium itidem familiæ ſuæ confeſſiones

in eodem Regio oppido pro munere audivit, extareque in publicum fecit:

Dialogos de la Conquiſta del eſpiritual y ſecreto reino de Dios, que ſegun el ſanto Evangelio eſtá dentro de noſotros miſmos. Matriti anno 1595. Barcinone 1597. Compluti 1602. Atque iterum Matriti 1608. in 8. ex typographia Regia, & Barcinone.

Segunda Parte de la Conquiſta &c. o *Manual de vida perfeta, con el Roſario de los principales miſterios de la vida, paſion y muerte de Chriſto Nueſtro Redentor.* Ibidem eodem anno 1608. typis Regiis.

Lucha eſpiritual y amoroſa entre Dios y el alma. Valentiæ apud Patritium Mey anno 1600. Matriti eodem anno apud Petrum Madrigal in 8.

Los Triunfos del Amor de Dios. Medinæ anno 1590. in 4. apud Franciſcum del Canto.

Tratado de los Sacratiſimos myſterios de la Miſa. Matriti 1604. typis Regiis.

Tratado de la Preſencia de Dios. Matriti anno 1607. Idem credo fuit editus, aliquantulum inſcriptione mutata, Cæſarauguſtæ 1615. in 16.

Vergel eſpiritual del alma religioſa. Matriti typis Regiis 1610. in 8.

Conſideracion eſpiritual ſobre los Cantares. Ibidem 1607. 4.

IOANNES ANGELUS, Valentinus, artium uti ſe appellat baccalaurus, ſcripſit verſibus Caſtellanis:

Tragitriumfo de D. Rodrigo Lopez de Mendoza y de Bivar, Marques primero del Zenete, Conde del Cid, Señor de las Villas de Coca y Alaexos con las Baronias de Aiora, Alberique, Alcozer &c. dicatum opus Mariæ Mendoziæ, ejus viduæ, marchioniſſæ del Zenete &c. Valentiæ 1525. in 4.

IOANNES ANGELUS DE SUMARAN, nobilis Cantaber, exoticarum in urbe Ingolſtadienſi apud Germanos Bajoariæque tractum profeſſor, pentaglotton opus, poſt duo alia, triglotton ac teſſeraglotton, quæ ipſe laudat, nobis necdum viſa, edidit:

Theſaurum Linguarum, in quo facilis via Hiſpanicam, Gallicam, Italicam attingendi etiam per Latinam & Germanicam ſternitur. Semel atque iterum prodiit Monaci: tertioque Ingolſtadii apud Guilielmum Ederum anno 1626. in 4. ad Franciſcum Moncadam, Oſonæ comitem directus.

Theſaurum adhæc *univerſalem*, hoc eſt, *Vocabularium Hiſpanicum, Gallicum, Italicum, Latinum & Germanicum* pollicitus eſt, cum breviorem hunc pangeret.

IOANNES DE ANGULO, Toletanus, edidit:

Flor de las fieſtas y alegrias que ſe hicieron en la Imperial Toledo por la converſion del Reyno de Ingalaterra: metricum opus. Apud Joannem Ferrer anno 1555. in 4.

F. IOANNES AB ANNUNTIATIONE, Auguſtinianus, quædam ſcripſit ſermone Tagalo, qui Mexicanis Indis patrius eſt, ut ſcribit auctor *Alphabeti Auguſtiniani.*

IOANNES ANTOLINEZ DE BURGOS, reliquit ineditam:

Hiſtoria de Valladolid: quæ MS. aſſervatur in bibliotheca, quæ fuit comitis de Villaumbroſa in folio.

F. IOANNES ANTONIUS BACO, Balearis, ſacræ theologiæ magiſter, ordinis Eremitarum (minus recte olim Franciſcanis adſcripſimus) Sanctæ Inquiſitionis patribus Balearium inſularum a cenſura theologica, edidit:

Suma de los Preceptos del Decalogo y de la Igleſia. Majoricæ 1661. in 4. atque iterum Matriti apud Bernardum de Villadiego 1668. in 4.

IOANNES ANTONIUS CREMA, Pincianus, origine Italus, Savonenſis, Clericus Regularis Minor collegii Salmanticenſis, domus Pincianæ præpoſitus, ſcripſit:

Suma eſpiritual, y camino del Alma para Dios. Pinciæ anno 1653. in 4.

Obiit circa annum MDCLXIIII. dum præpoſitura iſta fungeretur.

F. IOANNES ANTONIUS DE FOXA, militaris ordinis S. Joannis Baptiſtæ, reliquit in ſchedis:

Primera y ſegunda Parte de la Hiſtoria de la Orden de San Juan de Geruſalem. Quæ fuit in bibliotheca excellentiſſimi comitis de Olivares, quamque hic aut alibi D. Thomas Tamajus de Vargas vidit. Nec dicitur an interpretatio ſit Boſſianæ hiſtoriæ.

IOANNES ANTONIUS LOZANO DE IBDES, Aragonenſis, collegii Complutenſis Sanctorum Martini & Emerentianæ ſodalis theologus, poſteaque in oppido nuncupato La Mata de los Olmos plebanus, ſcripſit:

Deſtierro y azote del libro del duelo en forma vulgar y predicable. Cæſarauguſtæ apud Chriſtophorum de Turri anno 1640. in 8.

IOANNES ANTONIUS LUPUS, vulgo LOPE, ſanctæ ac metropolitanæ Cæſarauguſtanæ S. Salvatoris eccleſiæ canonicus, in controverſia quamplurium annorum, jam ex-

extincta ex quo ſanctiſſimus pontifex Clemens X. collegiatam S. Mariæ, antiquam eccleſiam, cum adverſaria S. Salvatoris in perpetuum univit, inter alios publicavit:

Memorial a ſu Mageſtad, y Juſtificacion de las cauſas de la Santa Igleſia de Zaragoza con la Colegial de Nueſtra Señora del Pilar. Cæſarauguſtæ 1656. in folio.

IOANNES ANTONIUS NAVARRO, inſtructor aciei (Sargento mayor vocant) ſcripſit:

Advertencias, y Reglas para hacer y formar Eſquadrones. MS. in 4. in bibliotheca Villumbroſana.

D. IOANNES ANTONIUS DE OTALORA GUEVARA, Matritenſis, eques S. Jacobi, juris civilis ut vocant licentiatus, Salmanticæ olim ad S. Bartholomæi togatus ſodalis, in ſchola Decretalium uti appellant Minorum ex cathedra jus Canonicum docuit; poſtea reipublicæ admotus, tribuſque annis in Pampilonenſi, totidemque in Valliſoletana, curia ſenator, Romam denique Regio nutu venit ut inter XII. viros Pontificii ſenatus judicem ageret. Ediderat olim exculte:

De Irregularitate proveniente ex pœnitentia publica & ſolemni librum ſingularem. Salmanticæ apud Didacum a Cuſſio anno 1654. in 8.

Diſtinetur nunc Romæ eodem munere ad majora propediem vocandus, vir multa prudentia, integritate & doctrina.

D. IOANNES ANTONIUS DE LA PEÑA, ſcripſit:

Exaltacion de los improperios de la ſagrada Imagen de Chriſto nueſtro Señor a manos de la perfidia Judaica. Madriti anno 1631. Fregerant nempe atque flagellaverant, demumque igni admoverant Matriti in curia ipſa Regia impii Judæi, e Luſitanorum fece, ſacram Jeſu Chriſti crucifixi imaginem, quæ iis loquuta eſt impietatem improperans. Cumque res & miraculum ſtupendum facta eſſent palam, execrabilis familia morti damnata eſt, atque in eo loco ſacra ædes ſub Cappuccinorum fratrum regimine, cum titulo De la Paciencia, ædificata, ſolemniſſimoque ab auctore hujus libri deſcripto cultu dedicata.

D. IOANNES ANTONIUS DE TAPIA ROBLES, Auguſtæ Taurinorum, dum ibi in familia ſereniſſimæ Principis Catherinæ Auſtriacæ parens verſaretur, editus, ſcripſit:

Iluſtracion del Nombre de Grande, principio, grandeza, y etymologia; Pontifices, Santos, Emperadores, Reyes, y Varones iluſtres, que le merecieron en la voz publica de los hombres. Matriti 1638. in 4.

Obiit Maio menſe anni MDCLVIII.

IOANNES ANTONIUS VELAZQUEZ, Abulenſis, ſeu Matritenſis ut lego in *Bibliotheca Societatis*, ab anno hujus ſæculi ſecundo Jeſuitarum ſodalis, collegia Monfortenſe & Segovienſe, Abulenſe, Metymnenſe, Pincianum, Salmanticenſe, necnon & integram provinciam Caſtellæ præfectus rexit: ſed præcipua viri laus in literarum ſtudiis ac profeſſione, nam & ſacras literas Salmanticæ cum laude expoſuit, & egregia hujus doctrinæ conſignavit poſteris teſtimonia in egregiis eruditioneque cum ſacra tum profana ornatiſſimis, quæ in publicum dedit, voluminibus, etiam cum Matritum veniſſet accitus ut inter conſultores eſſet Regii cœtus ad promovendum Deiparæ Virginis Immaculatæ Conceptionis myſterii negotium. Scilicet ſcripſit:

Commentarios in Epiſtolam D. Pauli ad Philippenſes: tomis duobus in folio. Prior, qui explicat duo priora capita, prodiit Lugduni ex officina Jacobi Cardon anno 1628. & 1632. Poſterior, qui reliquum epiſtolæ, ibidem 1632. & 1634. Uterque ſimul poſtea ibidem 1639. folio. Venetiis 1646. Antuerpiæ 1640. & 1651. in folio.

Commentarios in Pſalmum. C. ſive De optimo Principe. Lugduni apud Petrum Proſt 1637. in folio. Quod argumentum ſuper eodem Pſalmo tractaſſe Paulum Joſephum Meronum, Mediolanenſem, ſed typis non commiſiſſe, in Leonis Allatii *Apibus Urbanis* legimus.

Mariam immaculate conceptam: libris v. ad Philippum Regem Catholicum. Pinciæ apud Bartholomæum Portales anno 1653. in folio. Reperio & Lugduni editas apud Philippum Borde & ſocios eodem anno ejuſdem auctoris *Diſſertationes & Annotationes de Maria immaculate concepta*: quod idem opus cum ſuperiore exiſtimo.

De Maria Advocata. Matriti apud Matthæum Fernandez 1668. in folio.

De Auguſtiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, ſive de Maria forma Dei. Pinciæ 1658. in fol.

Hiſpane vero:

Razon que da al Rey Nueſtro Señor del Breve de N. S. Padre Alexandro VII. en favor del culto con que la Igleſia celebra la fieſta de la Immaculada Concepcion. Matriti anno 1662. in folio apud Franciſcum Nieto.

Deceſſit Matriti VI. die Nov. MDCLXIX.

D. IOANNES ANTONIUS DE VERA ET ZUÑIGA, Emeritenſis, S. Jacobi eques,

eques, commendatarius de la Barra, locorum Turris majoris, Sierra brava & S. Laurentii toparcha, tandemque Philippi IV. Regis noſtri beneficio comes de la Roca, atque unus ex iis qui in comitatu Regio bellicis de rebus conſulunt. Propter ingenii eximiam ſagacitatem, multiplicemque rerum cognitionem aptus fuit viſus tuendæ ac promovendæ apud Italiæ Principes noſtræ reipublicæ; quare in Venetiarum urbe diu hæſit ordinarius legatus, comparata ſibi, vel a perſpicaciſſimis ac vere politicis Italiæ populis, magna rerum utiliter agendarum prudentiæ laude. Varia edidit opera, cum ſoluta oratione, tum verſibus, ſcilicet:

El Fernando, o la Conquiſta de Sevilla por el Santo Rey D. Fernando el III. de Caſtilla y Leon: Torquati Taſſi, poetarum Italorum principis, Hieroſolymitanæ expeditionis poemate celebratiſſimo in carmen Hiſpanicum, & Hiſpalenſe hoc Ferdinandi Regis triumphum bona ex parte transformato. Editum fuit opus Hiſpali..... in 4. Mediolanique anno 1623.

Epitome de la vida y hechos del Emperador Carlos V. Matriti 1613. & 1624. in 4. apud viduam Alphonſi Martini, & 1654. 4. Hæc Gallice verſa a domino Du Perron Hayer, conſiliario Regio, prodiit Pariſiis apud Muguet anno 1633. in 4.

Vida de Santa Iſabel de Portugal. Romæ anno 1625. 8.

Vida de Nueſtra Señora. Cæſarauguſtæ anno 1652. 8.

El Embaxador: ſive, de legati munere. Hiſpali 1621. in 4. Italicum edidit, tacito Veræ nomine, Mutius Zicatta, Venetiis 1646. in 4. Gallicum quoque, ſub vero titulo, N. Lamelot Pariſiis apud Antonium de Sommaville 1635. 4.

Reſultas de la vida de D. Fernando Alvarez de Toledo Duque de Alva. 1643. 4.

Rey D. Pedro defendido. Matriti anno 1647. in 4. Inter libros Raphaelis Trichetti du Freſne, quorum editus extat catalogus, hunc reperio.

La mejor Lis de Francia eſcrita en Toſcano por el Conde de la Roca, buelta en Eſpañol por Antonio de Nor. Lugduni 1655. 8. apud Laurentium Aniſon.

Denatus eſt Matriti ſeptuagenario major die xx. Octobris anni MDCLVIII. Cujus quidem genus & majores diligenter recenſuit Petrus quidam Fernandez Fragoſus, edito Atrebati libello ſic inſcripto: *Parenteſcos que tiene D. Juan Antonio de Vera y Zuñiga Señor de las Villas de Torremayor &c. con los Reyes Catolicos y otros Principes y grandes Señores*, anno 1627. Nec diſſimilis argumenti alter ille libellus eſt: *Elogios de los Aſcendientes de D. Juan de Vera* &c. Joanne Martinez a Bahamonde auctore. Niſi Veræ ipſius, quod valde ſuſpicamur, utraque hæc merces ſit ſub horum nomine venum propoſita.

IOANNES ANTONIUS USON, Darocenſis ex Aragoniæ regno, Jeſuitarum ſodalis, præſtanti vir ingenio & magnæ expectationis, ſacris orationibus ad concionem habendis clarus, in flore adhuc ætatis, nempe XLIII. annis natus, obiit relinquens:

Commentaria in Primam partem Sancti Thomæ: quæ an edita ſint non docet *Bibliothecæ Societatis* auctor. Ex ſchedis ejus MSS. prodiit (poſtumum credo) concionum volumen, hac inſcriptione:

Corona de Predicadores, o Sermones varios.

Obiit nempe Matriti XXII. Auguſti anno MDCXXX.

IOANNES ANTONIUS XARQUE, Aragonius, Albarracinenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, vir pius, ferviduſque ac diſertus morum ex ambone formator, tempore iſto in primis regni ſui & familiæ concionatoribus laudatur. Scribit continuatque vaſtum opus, cui titulum fecit:

El Orador Chriſtiano: tribus partibus, ſeu tomis XII. diffiniendum. Ex quibus jam edidit Cæſarauguſtæ primum 1651. apud Michaelem de Luna: ſecundum 1658. tertium anno 1659. in 4. quartum, quintum, ſextum ac ſeptimum uſque ad decimum ſequentibus annis

Honras funebres que hizo la Ciudad de Zaragoza al Rey D. Felipe IV.

Concion funebre en la muerte del Iluſtriſimo Señor D. Juan de Hoces Arzobiſpo de Tarragona.

Oraciones y emblemas varios. Cæſarauguſtæ.

Tum etiam ſub nomine Franciſci Xarque, fratris:

Vidas del P. Antonio Ruiz de Montoya, y del P. Joſeph Cantalbino de la Compaña de Jeſus, inſignes obreros de la Provincia de Paraguay. Cæſarauguſtæ apud Michaelem de Luna 1662. in 4. Necnon et:

Sagrado Conſuelo a la Caſa de Auſtria, y Monarquia Catholica en tiempo de las guerras y calamidades publicas. Valentiæ per Bernardum Nogues 1641. in 8.

F. IOANNES DE APALATEGUI, ordinis Minorum, prelo paratam habebat ſuperioribus annis:

Criſol de la Igleſia paciente del fuego del Purgatorio. Uti refert Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

F.

F. IOANNES APERTE, Franciſcanus provinciæ Aragoniæ, edidit:

Relacion de la eleccion de Vicecomiſario general en Fr. Pedro Manero. Cæſarauguſtæ 1649. 4.

IOANNES DE ARANDA, Giennenſis, utili obſervatione, ad eos præſertim qui vernacule dumtaxat ſciunt ſpectante, dedit in lucem:

Lugares comunes de conceptos dichos y ſentencias en diverſas materias. Matriti apud Joannem de Cueſta anno 1613. in 4. Priuſque Hiſpali 1565. 4.

F. IOANNES DE ARCE (cujus inſtituti aut ſectæ ſodalium religioſorum incertum nobis) Caroli Imperatoris fuit chronographus, ſcripſitque:

Hiſtoria de los Reyes D. Juan II. D. Henrique IV. y D. Fernando V. y D. Iſabel Reyes Catolicos: quæ nunquam lucem vidit. F. Ludovici de Ariz in *Hiſtoria Abulenſis urbis*, quarta parte, in fine, hæc nota eſt huc pertinens: *El coroniſta Fr. Juan de Arce para la recopilacion de las coronicas del Rey D. Juan D. Henrique y D. Hernando tuvo neceſidad de la Hiſtoria de Gracia Dei, y el doctor Caravajal, coroniſta de Eſpaña, con cedula del Emperador ſe la entregó, y la juntó con la que el hizo, y quedaron a ſu hijo Gonzalo Perez.* Hæc Ariz.

IOANNES DE ARCE, Palentinus ut credimus, presbyter. Dum Romæ verſaretur tempore quo, religionis ſartæ tectæ conſervandæ cauſa, ſub Paulo III. P. M. Tridentum undique ad ſynodum œcumenicam conveniebant patres, & cum illis, ut ei præeſſet Marcellus, S. R. E. cardinalis Creſcentius, qui Marcellus II. poſtea fuit Papa, Breviarium noviter editum, quod Quignonius cardinalis ad nutum Clementis VII. antiquo brevius confecerat, quaſi in judicium univerſalis eccleſiæ vocans, ut vel approbaretur, vel quod rationabilius futurum exiſtimabat improbaretur, ſcripſit juſtum doctum librum, ſive epiſtolam, ad eumdem cardinalem Creſcentium, qui eo venerat, quæ MS. aſſervatur in Vaticana bibliotheca librorum manuſcriptorum, cod. 5302. atque aliud ejus exemplum cod. 4878. fol. 390. unde quædam hic dabimus ne ignoretur auctoris propoſitum. Hæc ſane libri epigraphe: *De novo Breviario tollendo conſultatio, illuſtriſſimo & reverendiſſimo domino Marcello Creſcentio, S. Marcelli presbytero cardinali, & Sedis Apoſtolicæ ad ſanctam ſynodum œcumenicam Trident. a Latere legato Joannes de Arce, presbyter Palatinus* (non dubito quin Palentinus corrigi debeat) *profeſſione theologus, S. D.* Incipitque: *Cum ſacra iſta tua ad ſynodum Tridentinam legatione, Marcelle optime, omnium ſpes erecta ſit futurum ut novus nitor, novaque eccleſiæ facies reſtituatur, & quæcumque hactenus inimicus homo ſuperſeminavit zizania evellantur, ne earum partium putavi unus, vice multorum, te ſubmonere, non tam quod ipſe egeas monitore, quam ut piorum omnium vota præceſque tibi paucis exponam. Qui ſane gravem hanc eccleſiæ jacturam, quam pia mater ſuſtinet novi Breviarii Romani occaſione, cum hactenus longo fletu fuerint proſequuti, nunc pauliſper a lacrymis temperantes* &c. Et mox: *Quod ſi tibi hæc, ut ſpero, placuiſſe ſenſero, dabimus & alia pleraque, non minus eccleſiæ profutura, de fallacibus ſcholiis, annotationibus & caſtigationibus, ut de Eraſmi, Thomæ Caietani ſcandalo tollendo, deque Bibliis vulgatis a typographorum injuria & ſciolorum quorumdam audacia vindicandis, deque aliis non paucis, cum apud Hiſpanos meos, tum apud alios nuper obortis, noxiis zizaniis, quæ ſane Apoſtolica egent cenſura. Quæ omnia, cum apud nos jam pridem deliteſcant, in publicum te auctore ac patrono in hac maxime Tridentina luce prodire geſtiam. Vale.* Scriptumque fuiſſe Tridenti librum annotat kalendis Auguſti MDLI.

IOANNES ARCE DE HERRERA, Palentinæ diœceſis presbyter, qui ad Sancti Jacobi domus hoſpitalis Hiſpanorum Romæ jacet ſub hac inſcriptione: *Joanni Arceo de Herrera, Clerico Palentinæ diœceſis, I. V. D. Ferdinandi Magni, tunc Cardinalis, Auditori, & cauſarum Curiæ Advocato inſigni, qui cum a ſtrepitu forenſium negotiorum in honeſtiſſimum otium ſeceſſiſſet, non quo minus in otio negotium quæreret quam in negotio otium quæſierat, vitam ſanctiſſime inſtituit, & dum in Urbis fame atque inopia miſeris ex Chriſtiana caritate ſublevandis dedicatus vacaret, e medio vitæ ſublatus eſt kalendis Aprilis MDXC. ætatis LI. Sorores ex teſtamento hæredes fratri B. M. P. C.* Scripſit:

Apologia por Raymundo Lullo: quam Mediolani ſcio aſſervari MS. in bibliotheca Ambroſiana.

IOANNES DE ARCE ET OTALORA, Pinciæ nobili loco natus (quod ipſe ad calcem *Summæ de Nobilitate* ſcriptæ, advocatis ad rem ſtirpis utriuſque majoribus, innoteſcere voluit) literis idem civilibus apud Salmanticam excultus, ad Divi Jacobi, quod ab Archiepiſcopo fundatore appellant, ejuſdem academiæ collegium, ſuſcepta toga, profeſſus eſt ibi Legum ſcientiam, cui ab amœnio-

nioribus ſtudiis, ornatuque dictionis ſpeciem ſolito digniorem formaverat. Jam curare rempublicam juſſus, fiſci procurator Granatenſi curiæ traditur, circa annum mox proximi retro ſæculi tertium & quinquageſimum ejuſdem ſenator creatus. Inde virum patria urbs ſibi redditum inter prætorii ſui patres excepit, qui quidem hoc tempore renovatum edidit poſt priorem lucis uſuram opus, ſcilicet:

Summam Nobilitatis Hiſpanicæ, & Immunitatis regiorum tributorum cauſas, jus, ordinem, judicium, & excuſationem breviter complectentem: textum ex Latino & Hiſpano ſermone librum (neque enim omnia in Latinum congrue reddi potuerunt quæ municipalis ſunt juris & uſus) ſemel utique anno 1553. Granatæ in folio. Mox locupletiorem editum Salmanticæ 1559. typis Andreæ de Portonariis, & 1570. Joannis Baptiſtæ a Terranova in folio. *Virum ob ſingularem eruditionem ab omnibus venerandum, literiſque atque integritate ſpectatum* appellat eum Didacus Covarrubias, juriſconſultorum phœnix, in tract. *De vetere collatione numiſmatum* §. 1. num. 1. & cap. v. *Noſtrarum antiquitatum ſtudioſiſſimum, valdeque peritum* Ambroſius Morales lib. XIII. cap. XXXVII. ubi itineris ab eo per Aſtures omnes & Cantabros facti deſcriptionem cum hacce commendatione auctoris laudat. Licentiati (ſic vocant) Otaloræ, judicis audientiæ Hiſpalenſis urbis, mentio apud Joannem Bernardum Diaz de Lugo in *Praxis criminalis Canonicæ* capite XCIX. non ſatis video ad noſtrumne an ad aliquem alium referri debeat.

IOANNES ARCE DE SOLORZANO, Matriti ut fertur editus, ſcripſit verſibus:

Hiſtoria Evangelica de la vida y muerte de Chriſto nueſtro Señor. Anno 1605. 4. Itemque:

Tragedias de Amor. 1607. in 8. apud Joannem Cueſta. Idem cum titulo *Decretorum ſtudioſi*, dum in Romana curia reſideret, compilatam a ſe edidit:

Sacramentorum Brachylogiam, ſeu Breviloquium cum arboribus, tabellis &c. ad cardinalem Michaelem Angelum Tontum, Pauli Papæ V. datarium. Romæ 1610. in 8.

D. IOANNES DE ARECHAGA ET CASAS, Americanus, in urbe Habana inſulæ de Cuba ortus, juriſconſultus, in academia Salmantina Inſtitutionum Juſtiniani publicus profeſſor, deinde ad Indos ſuos miſſus in Mexicana ſeptemtrionalis Americæ ampliſſimæ curiæ vindicandorum criminum judex inter alios ſedet. Ediderat olim in Hiſpania:

Extemporaneas Commentationes ad §. Quod autem in Inſtit. de capite minutis.

Ad L. 1. Cod. de Silentiariis & Decurionibus lib. XII.

Ad L. 1. Cod. De Canone frumentario urbis Romæ lib. XI.

Ad L. Si major XII. Cod. de Legitimis heredibus. Salmanticæ ſimul apud Joſephum Gomez de los Cubos 1666.

F. IOANNES DE ARENZANO, Dominicanus Salmantinæ domus Sancti Stephani, ſcripſit:

Tratado del Santo Roſario. Salmanticæ 1603. in 8. apud Artum Tabernier.

F. IOANNES DE AREVALO, Benedictinus monaſterii San Petri de Cardeña Burgenſis dioeceſis, ſcripſit:

La Hiſtoria del Monaſterio de San Pedro de Cardeña.

Vida de los dos Caſtellanos Martes el Cid Rui Diaz, y el Conde Fernan Gonzalez.

Hiſtoria de los Condes de Caſtilla: omnia MSS.

Obiit in eadem domo anno MDCXL.

IOANNES ARFE ET VILLAFAÑE, Legionenſis natu, liberale munus aurificinæ, magna cum laude, ſuo tempore apud nos exercuit, æmulus paternæ gloriæ avitæque. Siquidem Antonius Joannis parens, & anonymus ejuſdem avus hanc ipſam artem, inſignibus relictis per Hiſpaniam operibus, non mediocriter illuſtraverunt. Plura quippe, eaque ſpecioſiora, quibus venerabile Chriſti Jeſu Redemptoris noſtri corpus feſtis diebus geſtari ſolet, fercula, queis noſter idiotiſmus a cuſtodiendo nomen cuſtodiarum indidit, ex argento aurove miro artificio fabrefacta aliquem ex his jactat artificem. Avus etenim Toletanis & Cordubenſibus, filius vero Antonius Compoſtellanis, demumque nepos Joannes noſter, poſt alia Burgenſis, Pincianæ atque Abulenſis eccleſiarum, Hiſpalenſibus ſacra hæc ſanctiſſimæ Euchariſtiæ geſtatoria, eximia quidem artis ſuæ & induſtriæ ad poſteros monumenta, conſtruxerunt. Præterea ſcripſit Joannes ut in hunc cenſum veniret:

De varia conmenſuracion para eſcultura y arquitectura: miſcellum ex proſa verſaque oratione librum. Hiſpali anno 1589. in folio. Item:

El Quilatador de oro, plata y piedras. Pinciæ anno 1572. in 4. Matritique 1598. 8. Quam quidem poſteriorem editionem Matriti procurans examinatoris argentarii curam in Regia monetaria domo Segovienſi jam gerebat, quæ ob artis præſtantiam eo libello manifeſtatam ei a Rege commiſſa fuit. Joannis

nis Arfe liber *De eſcudos de armas* MS. fuit penes Gundiſalvum de Argote *Bæticæ Nobilitatis Hiſtoriæ* auctorem, qui forte alius fuerit ab hoc diverſus.

F. IOANNES DE ARGOMANES, ordinis Minorum, provinciæ S. Jacobi præfectus, edidit:

Speculum fratrum Minorum, hoc eſt, explicationem doctam & locupletem Regulæ Sancti Franciſci. Prodiit Latinum in libro cui titulus, *Enchiridion, ſive Manuale Fratrum Minorum*, anno 1535. Deinde Italicum Tarviſii in ditione Venета ex officina Dominici Amici 1593. Laudat opus Ludovicus Miranda in ſimili *Regulæ* hujus *expoſitione*.

Clypeum ſacrarum Monialium. Habetur in eodem *Enchiridio*.

Hiſpane vero:

Del valor de las Indulgencias tractatum. Hiſpali 1548. & 1622.

Reglas y arte del rezar el oficio divino tribuit ei Haroldus in *Supplem. Waddingi*.

D. IOANNES ARGUIS, Valentinus, ex oppido Girivela Valentiæ dioeceſis, S. Clementis Hiſpanorum ſodalis ab anno MDCXIII. Mediolanenſis ſtatus quam pluribus præfecturis functus, judex tandem monetarum in principe iſtius ditionis urbe. Anno MDCL. Novembri menſe deceſſit. Scripſiſſe dicitur:

Tractatum ſubtilem & compendioſum *de Collegiis, ſeu de Ratione Collegiorum*: cujus meminit D. Joannes de Pineda in *Prolis Ægidianæ* nuncupatoria ad lectorem epiſtola.

D. IOANNES DE ARGUMEDO ET VILLAVICENCIO, Bæticus, Xerezienſis, ſcripſit:

El Corregidor, o Advertencias politicas: hoc eſt, de prætoris ſeu correctoris cujuſque urbis officio. In urbe Xerez de la Frontera apud Ferdinandum Rey 1619. in 8.

IOANNES ARIAS, Placentinæ urbis incola, ſcripſit ad inſtruendos curiæ eccleſiaſticæ officiales, qualis & ipſe fuit:

Practica Eccleſiaſtica para el uſo y exercicio de Notarios publicos y Apoſtolicos, y Secretarios de Prelados, con un Tratado de Viſitacion de Igleſias. Matriti 1575. in 4.

D. IOANNES ARIAS DAVILA ET PORTOCARRERO, comes ſecundus de Puñonroſtro, publicavit:

Diſcurſo para eſtar a la gineta con gracia y hermoſura. Matriti apud Petrum de Madrigal 1590. in 8.

IOANNES ARIAS DEL CASTILLO, ex oppido Molina, theologus, edidit:

Doctrinal de Confeſſores en caſos de reſtitucion. Compluti apud Joannem Brocar 1552. in 4.

IOANNES ARIAS MALDONADO, edidit:

Reſponſa Juris, neſcio ubi edita: mihi alias ignotus niſi quod Thomas Delbene prima parte *De Immunit. Eccleſ.* cap. v. dub. XVIII. num. 14. laudat ejus quoque:

De Contributione Eccleſiaſticorum urgente neceſſitate opus.

D. IOANNES DE ARISTIZAVAL, e Luſitano Hiſpanum dedit:

El Cateciſmo de Fr. Bartholome de los Martyres, Arzobiſpo de Braga. Matriti 1653. 4.

IOANNES DE ARRUEGO, domo ex oppido Leziñena regni Aragoniæ, portionarius almæ eccleſiæ cathedralis Sancti Salvatoris Cæſarauguſtanæ, circa litem tot jam annis pendentem, vixque hodie finitam, ſcripſit:

Catedra Epiſcopal de Zaragoza en el Templo de San Salvador deſde la primitiva Igleſia y en el principio de ſu fundacion. Cæſarauguſtæ ex officina Didaci Dormer 1650. fol.

IOANNES AUGUR, quem Traſmierenſem vocatum propter natalem locum Traſmiera in montanis Burgenſibus exiſtimo, auctor inſcribitur operi cujus lemma:

Tratado de la Conquiſta de las Islas de Perſia y Arabia, de las muchas tierras, diverſas gentes y eſtrañas y grandes batallas que vió. Salmanticæ apud Laurentium de Leon de Rey 1512. in 4. Vidit D. Thomas Tamajus.

D. IOANNES AUGUSTINUS DE FUNES, Aragonius, Bilbilitanus, eques ordinis Sancti Joannis Hieroſolymitani, commendatarius de Mallen, ſcripſit:

Coronica de la Iluſtriſima Milicia y ſagrada Religion de S. Juan Bautiſta de Geruſalem: duobus tomis. Cæſarauguſtæ prior pars anno..... poſterior autem 1639. folio apud Petrum Verges prodierunt.

IOANNES DE AVILA, natus in oppido Almodovar del Campo Caſtellæ Novæ ac dioeceſis Toletanæ ex honeſtis parentibus, theologiam Compluti a Dominico Soto Dominicano didicit, ſacriſque initiatus nil ardentius deſideraſſe atque attentius procuraſſe viſus fuit quam ut perfecti ſacerdotis & Evangelici miniſtri arduum ac venerabile munus æſtimaret quanti eſt re vera, inque omnibus

bus ſui partibus exactiſſime ac religioſiſſime, quatenus homo poterat, exequeretur. Cogitavit ante omnia ſalutis animarum cupidus occidentales Indos, ubi meſſem optimam defici meſſoribus atque indigere opis noverat. Non tamen prius debuit exteris, quam civibus æque egenis, accendi hoc ſidus, quod ſplendidiſſimum, atque integræ Hiſpaniæ, præſertimque Bæticæ provinciæ, ſalutare ac benevolum, divina indulſerat pietas illorum temporum neceſſitati. Quare Hiſpalim veniens, inde ut ſolveret, ab eximio ibi ſanctimonia & fama viro Ferdinando a Contreras, ejuſdem urbis ſacerdote, non minus confirmatur in propoſito dirigendæ vitæ ad aliorum ſalutem quam de longinquæ hujus faciendæ expeditionis conſilio dimovetur. In quo ceſſit noſter tandem Alphonſi Manrici præſulis auctoritati, qui non tantum obedientiæ præcepto adegit eum ne ab Hiſpania diſcederet; ſed & perſuaſit quamprimum ut ad concionem dicere, & fructum colligere ſtudiorum, erectique ad omnem faciendæ frugis occaſionem animi ſerio aggrederetur. Cœpit ergo in ea urbe, triginta fere annis natus, proſequutuſque aliquantum temporis fuit operoſam hanc, ſed ſaluberrimam, ſeria docendi curam. Nec tamen ſine illa contradictione quæ ſolet miniſtrorum Dei progreſſus, ab his veniens quorum perfringere veritatis verbo contumaciam eunt, non infrequenter ſiſtere ac retardare. Delatus quippe ad Apoſtolicæ Inquiſitionis judices ejuſdem urbis, tanquam impietatis reus, tacendo ac nihil reponendo pervicit ſe innocentem eſſe, oraque calumniantium obſtruxit. Hinc ergo majoribus conceptis flammis, majoreque eum comitante hominum exiſtimatione totam, quanta eſt, Bæticam delegit ſibi muneris ſui provinciam, & colluſtravit fulgentiſſimis ſuæ virtutis ac cœleſtis doctrinæ radiis, alter veluti Paulus Apoſtolus, loca frequenter locis commutans, ubique ſalutaris, ubique ſui ſimilis. Nec tantum urbibus ac frequentioribus oppidis, ſed exilibus quoque, & quibus ſilvarum & montium profunda impervios aditus fecerant, invexit ſæpe non minus ſuum quam diſcipulorum, quos magno habuit numero, ſalubria caritatis officia. Plane commoventem cœleſti ore ac vi, & poſt ſe trahentem, Gallici Herculis more, ſed ſacri, populos, quam multi, aut literis aut probitate morum jam conſpicui, viri, mundanis omnibus vale dicto, elegerunt ſibi ducem vitæ ac magiſtrum, cujus auſpiciis Evangelico faciendo tantum operi, ad quod ille optimi cujuſque impellebat animum, ſeſe accingerent. Mira res! tot ac tantis nominibus progreſſu temporis frequentata eſt hæc militia, ut plurium commentariorum res ſit futura quo quiſque in loco, quibus dotibus, quo ſucceſſu commiſſam ſibi muneris partem adimpleverit ſcriptis conſignare. Longam quidem Avilæ diſcipulorum vitæ illius deſcriptor, cujus paulo poſt meminimus, contexuit ſeriem; tactiſque ſummis geſtarum ab iis rerum capitibus, magiſtri propriæ laudi ingentem commendationis cumulum ab aſſeclarum dignitate & laudibus accedere fecit. Certe is omnibus naturæ & gratiæ dotibus, quæ Evangelii tubam, quemdamque velut noſtri ſæculi Apoſtolum (vulgo ſic audiebat in Bætica provincia) ſumme decerent, inſtructum ac locupletem gerebat animum. Imprimis diſcendi docendique præceptoris ſibi delecti, Gentium Prædicatoris, non ſolum epiſtolas omnes memoria tenuit, ſed & ardentiſſimum Dei amorem atque hominum caritatem æmulatus eſt. Unde illi tot ignes, tot fulmina, quot verba præſto erant reprehendenti mortalium vitia, concutientique oris tonitru totam concionem. Teſte enim Quintiliano, *maxima eloquentiæ pars conſtat animo, & hunc affici, hunc concipere imagines rerum, & transformari quodam modo ad naturam eorum de quibus loquimur neceſſe eſt.* Infectabatur ille ſæpius luxuriæ malum, & aliquando viſi ſunt Ludovico Granatenſi, qui id in literas retulit, ædis ſacræ, in qua concionabatur, muri quaſi moveri ac tremere ad voces intonantis adverſus hanc orbis plagam Jeremiæ illud *Stupeſcite Cœli ſuper hoc* &c. eo efficaciſſimæ eloquentiæ vigore ut ab humana mente vix concipi majus & robuſtius poſſit. Alphonſo Lupo Franciſcano parem faciunt qui de hac utriuſque virtute referunt, præcipue Franciſcus Terrones, Legionenſis epiſcopus, in libello *de Arte concionandi*, noviſſe ait ſe Lupum & Avilam, qui non pluribus libris conſultis, nec multo rerum ſubtiliter excogitatarum ambitu, unico etiam verbo aut exclamatione adſtantium cordibus ignes ſubjiciebant. Quæ autem in concionibus palam ab eo fiebat ſementis copioſiſſima lætos & uberes fructus ſeminatori & altori bonorum omnium Deo in manibus gremioque diſpenſantis veniam pœnitentibus Avilæ mirabili augmento reddebat. Hujus ſane viri Apoſtolici quædam ex innumeris opera & fructus ſunt Joannes a Deo, auctor ejus ſodalitatis religioſæ quæ ægrotis ſervit, ad ſaluberrimam inſaniam, atque hinc ad eminentem ſanctitatem fulmine verborum adactus; Sancia Carrillia, femina nobiliſſima Aſtigitanæ urbis, ex feralibus ſæculi pompis, & Anna Poncio Legionenſis, Feriæ comitiſſa, ex illecebris ampliſſimæ familiæ ac domus ad tutiſſimum heroicæ virtutis & ſanctimoniæ portum deductæ; Franciſcus item Borgia, Lombaienſis tunc marchio, ab aula & periculis ejus

in

in feceſſum domus retractus ; ſancta demum virgo Tereſia de Jeſu ex trepida & anxia rerum ſuarum in ſecuritatem atque animi tranquillitatem compoſita ; præter innumeros quos religioſis ordinibus , præſertimque Jeſu cariſſimæ ſibi Societati , aut innocenter & fructuoſe gerendæ foris vitæ propoſito ſacramentum dicere , vi prorſus divina uſus , perpulit. His erga privatos ſimilia contulit in publicum beneficia , erectis quampluribus collegiis , in queis juventus educari , doctrina pietatis doceri , & ſeminaria proborum eccleſiaſticorum ac Dei miniſtrorum haberi poſſent ; ex quorum uno Beatiæ conſtructo ejus urbis academia , fovente ipſo Avila, originem duxit. At cum a quinquageſimo fere ætatis anno multis infirmitatibus laborare cœpiſſet , exinde uſque ad extremum vitæ diem quidquid ſanandis aliorum morbis ſpiritualibus potuiſſet lucrifacere , cum unico ferme doloribus infractæ & inexpugnatæ patientiæ merito , libenter videtur quaſi tranſegiſſe. In lecto attamen defixus , domive manens , literis abſentes , aut conſilio coram conſulentes efficaciter juvit. Montillæ tandem, quo ſe ante aliquot annos receperat gratia marchionum Priegui , hujus oppidi dominorum , & laudatæ Annæ Comitiſſæ , quam in religioſo vitæ dirigebat ſtatu ad altiora in dies properantem , ſanctiſſime ac placidiſſime ſpiritum Deo reddidit , ſeptuagenarius circiter , decima Maii die anni MDLXIX. jacetque in collegio Jeſuitarum ſepultus ſub lapide ſic inſcripto:

Magiſtro Joanni Avilæ,
Patri optimo , Viro integerrimo,
Deique amantiſſimo,
Filii ejus in Chriſto
Poſ.

Exuvias ejus religione tacti mortales pie venerati ſunt , religionemque , ut fertur , ſigna ſequuta : idcircoque ſperamus Apoſtolico viro apotheoſim aliquando eccleſiaſticam. Scripta ejus , plena eo ſpiritu qui viventis ac declamantis vocem verbaque imbuebat ſimul & inflammabat , præcellentem & plane divinam hominis doctrinam , ſuaviſſimamque cunctis memoriam præſentes legentibus quotidie ſiſtunt. Hæc illa ſunt in duo volumina diviſa , primum continetur duabus partibus, quarum altera eſt:

Audi Filia : ſive hujus tituli aureus tractatus ſuper hæc verba Pſalmi XLIV. alias *De los malos lenguages del Mundo , Demonio , y Carne*. Hiſpano ſermone , uti cetera , ſcriptus , & Sanciæ Carrilliæ , ei quam ad ſe reverſam in via pœnitentiæ & profectus ſpiritualis attentiſſime direxit , nuncupatus , qui Compluti olim , inconſulto auctore , typis Joannis Brocar anno 1556. in lucem productus occaſionem dedit ei procurandi altera editione ut prior illa ſibi ingratiſſima peſſumdaretur , quod ipſe refert in operis proœmio. Quo loco primum id factum ſit nobis adhuc ignotum. Certe Compluti iterum apud Antonium Sanchez de Leiva anno 1577. forteque & anno 1579. deindeque apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1581. in 8. editus eſt , atque Hiſpali 1604. Italice dedit hanc partem Camillus Camilli cum prius ut credimus , tum anno 1610. Romæ apud Zannettum in 8. editam ; & Anglice alius Londini 1620. in 4. Hanc & ſub titulo *Chriſtianæ Inſtitutionis* Gallice ac Belgice edidit Plantinus Antuerpiæ in 12. una cum Petri Caniſii *Catechiſmo*. Altera vero pars continet:

Cartas eſpirituales : ad diverſos omnis ſtatus & conditionis atque utriuſque ſexus homines , in quibus vere omnia omnibus videtur factus. Compluti 1579. in 4. Italice has dedit Timotheus Botonus Florentiæ apud Philippum Juntam 1596. in 8. atque iterum 1669. cum auctoris vita in 8. apud Franciſcum Tizzonum. Gallice quoque tum Gabriel Chappuis , Regis Galliarum ſecretarius & interpres , Pariſiis apud viduam Guilielmi Chaudiere 1608. in 12. tum (ſi alia interpretatio eſt , & non eadem recocta) Simon Martinus, Minimorum ſodalis, Pariſiis 1653. in 12. duobus voluminibus. Secundum volumen audit:

Tercera parte , que contiene veintiſiete Tratados del Santiſimo Sacramento. V. del Eſpiritu Santo. I. de la Encarnacion. I. de San Joſeph. II. del Nacimiento de Nueſtra Señora. I. de la Preſentacion. I. de la Viſitacion. I. de la Purificacion. I. de la Soledad. I. de la Fieſta de las Nieves. I. de la Aſſumcion. Simul Hiſpali 1603. apud Sebaſtianum Gomezium in 4. Seorſim autem XXVII. illi *Tractatus de Euchariſtia*. Matriti apud Petrum de Madrigal 1596. in 4. & in Italicum converſi a Franciſco de Soto, Romæ 1608. in 4.

Præter hæc:

Dos Platicas hechas a los Sacerdotes ſeorſim quoque edita ſunt Cordubæ 1595. 8. Prior incipit : *Grande es la alteza* : poſterior autem : *Para tratar lo que conviene*. Italice quoque prodiere ſub titulo *L' Idea del perfetto Sacerdote compreſſa in dui Raggionamenti & in una lettera ſpirituale del P. M. Gio d' Avila* &c. Cum Romæ , tum Florentiæ apud Joannem Antonium Bonardum 1657. in 12.

Alia nunquam ſunt luci dedita , videlicet tractatus ita inſcriptus:

Reformacion del eſtado Eccleſiaſtico. Itemque:

Unas Annotaciones al Concilio Tridentino: quæ duo opera juſtum volumen faciunt , ex-

pectantque auxiliatrices ad impensam editionis manus, ut Ludovicus refert Muñozius in ejus *Vita*, non quidem libro II. cap. XVII. quo aliarum lucubrationum, non istarum, meminit, sed ejusdem libri II. cap. III. dum aliud ageret, nempe de discipulis Avilæ, & cum eorum quemdam, Petrum Fernandez de Herrera nuncupatum, laudasset. Nam nec epistolæ in id ab eo scriptæ sunt ut publicarentur, sed eæ post obitum auctoris hinc inde collectæ sunt ne pretiosissima & fructuosissima futuris temporibus merces deperiret. Nam ut Scotus ait: *Epistolæ istæ, pietatis plenæ, non de rebus humilibus aut familiaribus, sed consilia, exhortationes saluberrimæ sunt ut in adversis non deprimamur, nec secundis extollamur; in quibus cum alia innumerabilia, quæ lectorem, si utilitatem spectat, alliciunt & retinent, lectæque iterum invitant (expertus loquor) tum vero maxime optimi verbi Dei præconis, Evangelicæ prædicationis exemplum vivis coloribus ita depingit nullum ut in eo genere pingi possit perfectius.* Qui & ibidem de eloquentiæ genere, dictionis charactere, & conformatione totius vitæ ad munus a se exercitum, iis, quæ supra tetigimus, non inutiliter adjungenda hæc subjicit: *Magna in dicendo ei fuit & scribendo energia, vis atque efficacia, ut quæ velit persuadeat, sensusque rapiat extraque se ponat, nec doceat solum sed & delectet, flectat denique ad omnem impetum. Summa sermonis venustas, quia verborum affectatio abest, & perspicuitas maxime elucet, quæ prima orationis laus est oratoribus. Christiana vero eloquentia est ab animo profecta, non in labiis natans ad ostentationemque vel inanem gloriam captandam plaususque imperiti vulgus comparata, sed communem utilitatem salutemque animæ unice spectans. In vita autem comitas illi modestiaque; de se sentiebat abjecte; quæ virtus ethnicis ne fando quidem audita, nedum cognita. In sermone risus dissolutus aberat & dicteria, scommata ne auditu quidem. In vultu maturitas, cum gravitate hilaritas juncta, quæ conscientiæ bonæ argumenta erant. Assidue hoc prædicandi officio fungens nulla spe quæstus aut gloriæ, & in summa, quam tenuit, inopia & indigentia rerum omnium Bæticam omnem Dei verbo, tanquam tuba, personuit, ut* Bæticus Concionator *appellaretur, hocque nomine notior esset Hispanis.* Hæc Scotus, qui & plura subjicit. Sed viri clarissimi res gestas clarissimus historicus libello comprehendit, Avilæ nostro devotissimus, Ludovicus Granatensis, nec minus utiliter collocare se bonas existimavit horas, magnus hic pietatis vindex ac præceptor, in enarrando eo ac posteritati commendando, quam in Christianæ ac spiritualis vitæ lucubrationibus utilissimis communienda via mortalibus, iisque de salutis negotio efficaciter admonendis. Quo viso, commentarium suum de eodem argumento, disertissimus ille Sanctorum virorum chronographus, Ludovicus alter Muñozius, nostris diebus confecit ac typis edidit. Magni habuerunt & laudaverunt Avilam pro virtutibus ejus ac benefactorum ingentibus meritis plures viri gravissimi & sanctissimi. S. Thomas Villanovanus, Valentiæ archiepiscopus, viventem adhuc eo loco habebat ut nescire se, diceret, quisnam alius a tempore Apostolorum fructuosius Evangelico isto munere functus fuisset. Quod ipsum dicentem Augustinum Salucium Dominicanum, eximium sui temporis ecclesiastem, æquales ejus audierunt, memoriæque traditum fuit. Quare Paulus ipse Papa III. in diplomate, quo academiam Beaciensem confirmavit, *Verbi Dei prædicatorem insignem*, fama viri commotus, etiam tum superstitem, appellare non est veritus. In Sanctorum Ignatii, Petri de Alcantara, ac Teresiæ a Jesu existimatione summa & amore vixit; conservantque hujus rei clarissima monumenta Nicolaus Orlandinus in *Historia Societatis Jesu* lib. XIV. Didacus Yepes, Turiasonensis episcopus, in *Teresiæ Vita*, & Joannes de Jesu Maria in *Chronico Minorum Reformatorum* I. parte cap. XXXI. Encomiis nostrum quoque ornant non vulgaribus Antonius Molina *De Institutione Sacerdotum* tract. II. cap. VII. Antonius Daza *Chronici ordinis Minorum* part. IV. lib. IV. cap. XLIV. Petrus Ribadeneira in *Vita B. Francisci Borgiæ* lib. I. cap. VII. Martinus de Roa sæpius in *Vita Sanciæ Carrilliæ*, & in *Vita Annæ Pontiæ de Leone*, *Feriæ Comitissæ*. Hieronymus Gratianus a Matre Dei in *Dilucidario veri Spiritus* cap. IV. Thomas de Jesu in *Praxis Vivæ fidei* lib. II. cap. XV. Franciscus de Castro in *Vita B. Joannis de Deo*. Bartholomæus Ximenez Paton in *Giennensis urbis Historiæ* cap. XX. Bernardinus Rosignolus lib. V. *Disciplinæ perfectionis Christianæ* cap. XXVI. Joannes Lorinus in *Acta Apostolorum* ad cap. VI. vers. 2. Antonius Possevinus in *Apparatu*, & in *Bibliothecæ* cap. XLV. Nicolaus Orlandinus jam laudatus variis in locis. Quibus, & aliis a Ludovico Muñozio adductis, nos adjungimus S. Franciscum Salesium in aureo opere *De Amore Dei* lib. IX. cap. VI. Sed abstineo jam non sponte manum, etenim consulere potes, lector, disertissimam Avilæ nostri historiam, quæ Italica nuper edita quoque est, ex interpretatione cujusdam Societatis Jesu sodalis, Mediolani apud Josephum Marellum 1667. 8.

IOANNES DE AVILA (alias IOANNES

NES BAPTISTA) Matritenſis, ſocietatis Jeſu ſacerdos, doctus vir, nec vulgariter diſertus proſa æque ac verſa oratione vernacula, viriſque principibus ob ſuavitatem morum & urbanitatem, dum in curia verſaretur, enixe carus; verſibus edidit, pietate & elegantia viam munientibus ad parum vulgare pangendi carminis genus in prolixo argumento:

Paſion del Hombre Dios en decimas. Lugduni 1661. 4. Idem auctor eſt operis:

De Originali Mariæ impeccabilitate: quod editionem tantum expectare monuit nos Petrus Alba in *Militia Conceptionis*, & ut credimus hoc jam tempore in lucem prodiit. Docuit in Societate humaniores literas & philoſophiam, & XIV. annis linguas Syriacam, Chaldaicam, & Hebræam. Diemque ſuum Matriti obiit VIII. Maii MDCLXIV.

F. IOANNES DE AYALA FAXARDO, edidit:

Poſtrimerias del Hombre. Matriti anno 1638. in 8.

F. IOANNES DE AYLLON, Americanus, Limenſis, ordinis S. Franciſci Regularis Obſervantiæ provinciæ XII. Apoſtolorum, verſibus edidit:

Relacion de las Fieſtas de Lima en el octavario de los XXIII. Martires del Iapon. Limæ anno 1630.

IOANNES DE AYLLON LAYNEZ, presbyter, juriſconſultus, & advocatus Utrarienſis in Bætica, elucubravit:

Additiones ad Antonii Gomezii celeberrimos variarum libros. Utrariæ apud Nicolaum Rodriguez anno 1654. in folio.

F. IOANNES DE AYORA, Franciſcanus, apud Indos occidentales provinciam Sanctorum Apoſtolorum Petri & Pauli Mechoacanenſem adminiſtravit, ediditque Taraſca lingua, alias Mexicana:

Tratado del Santiſimo Sacramento del Altar.

Repudiato epiſcopatu Mechoacanenſi arripuerat iter maritimum in Philippinas inſulas propagandi causa Evangelii cum mors eum ad ſuperos evocavit.

IOANNES AZOR, Illorcitanus (Lorca urbs eſt dioeceſis Carthaginenſis) ab anno MDLIX. Jeſuitarum ſodalis, in omni honeſtarum diſciplinarum genere ſic profecit ut pares ſibi paucos in doctiſſimorum hominum fecunda admodum familia habuerit, ſuperiorem neminem. Poſt tyrocinium, ut ſolet, factum in tradendis grammaticæ rhetoricæque præceptis, Compluti, Placentiæ, Romæ ſacras literas Moralemque theologiam diu excellenterque auditoribus explanavit, Latine, Græce Hebraiceque peritus, quam poſtremam linguam etiam Compluti fuit publice profeſſus. Collegia tria rexit, Placentinum, Ocanienſe & Complutenſe, Romæque ſtudiis præfuit. Ceteras animi virtutes *Bibliothecæ Societatis* auctor pro munere laudavit; nobis ingenium præſtans, miram eruditionem, reliquaſque perfectiſſimi ſcriptoris dotes monumenta ejus, magno apud omnes gentes pretio habita, abundanter oſtendunt:

Inſtitutionum moralium nempe tomi III. quorum primum vivens Romæ edidit apud Aloyſium Zannettum anno 1600. duo reliqui poſtumi prodierunt, ac ſæpius recuſi ſunt Lugduni & Brixiæ anno 1602. Romæ, Venetiis, Coloniæ, Ingolſtadii. Quorum nomine unus Azorius in Caſuiſticis, quos vocant, *loco multorum eſſe poteſt, ſive molem ſpectes, ſive curam & ſtudium*: totidem verbis agnoſcente atque applaudente viri inſignis merito, vel ex eterodoxorum caſtris, Joanne Henrico Ottingero lib. III. *Bibliothecarii* ſui, capitis VI. fine.

In Cantica Canticorum Commentaria juxta Hiſtoricum & Allegoricum ſenſum: inedita adhuc ut exiſtimo.

Romæ diem vidit extremum XIX. Februarii anno MDCIII.

F. IOANNES BACO, Balearicus, ordinis fratrum Minorum, doctor theologus, S. Officii uti appellant qualificator, ſcripſit:

Suma de los Preceptos del Decalogo. Majoricæ apud Franciſcum Oliver anno 1661. in 4.

JOANNES DE BALBOA MOGROVEJO, Salmantinus canonum ſacrorum primarius anteceſſor magni nominis, noſtro ſæculo & ſub Philippo IV. Rege vixit, ac de publica literarum re non exiliter meruit.

Lectiones Salmantinæ, ſive anniverſaria Relectio ad titulum de Foro competenti in lib. 2. Decretalium ejus editæ ſunt Salmanticæ anno 1648. poſt alias editiones antiquiores ſcilicet 1629. in 4.

D. JOANNES BALTHASAR, edidit:

Fundacion, Regla, y Vida de la Orden de S. Anton Abad. Valentiæ 1609. 4.

D. JOANNES DE BAÑOS ET VELASCO, unus ex chronographis regnorum Caſtellæ, ſcripſit:

Vida y muerte de S. Juan Bautiſta. Matriti 1672. 8.

Devocion por las Animas del Purgatorio. Matriti 1672. 8.

El Sabio en la Pobreza. Matriti 1671. 4.
El Salomon coronado. Ibidem.
El Seneca iluſtrado. Matriti in ..... Diverſumque ab eo opus:
El Ayo y Maeſtro de Principes, Seneca. Matriti 1674. in 4.
Creditos de la Sabiduria y accion la mas diſcreta del Rey Salomon. Malacæ apud Matthæum Lopez Hidalgo 1662. 8.
Sexta Parte de la Hiſtoria Pontifical, y Catolica. Matriti apud Franciſcum Sanz 1678. folio. Hoc eſt res geſtas ſub Urbano VIII. ab anno MDCXXIII. ad MDCXXXXIIII. Tandemque ex militia olim exercita:
Politica militar de Principes. Matriti apud Franciſcum Sanz 1680. 4.
Deceſſit Matriti VII. Aug. MDCLXXXII.

F. JOANNES BAPTISTA, miniſter provincialis Carmelitarum Nudipedum provinciæ Sancti Eliæ, ſimulque F. Blaſius a S. Alberto, cœnobii Medinæ de Rioſeco præfectus, & F. Thomas a Jeſu Maria, ædis Hermenegildo martyri ſacræ Matritenſis ſubpræfectus, juſſu generalis anno MDXC. habiti apud Matritum conventus, conſcripſerunt:
La Inſtruccion de Novicios deſcalzos de la Virgen Maria de Monte Carmelo. Matriti anno 1691. in 8.

F. JOANNES BAPTISTA, Pinciæ natus ex nobilibus familiis de Camporedondo & Rio, Carmelitarum Nudipedum decimus generalis præfectus, edidit valde a domeſticis laudatam:
Carta a los Religioſos del Carmen Deſcalzo: pro eorum ſcilicet inſtructione, ac obſervantiæ regularis incremento, quæ edita fuit Matriti.
Vitam cum morte commutavit anno MDCXLIX.

F. JOANNES BAPTISTA, quem Mexicanum præfectumque cœnobii Tetzeucani Franciſcanorum, ſacræque theologiæ profeſſorem vocat Lucas Wadingus in *Bibliotheca Scriptorum ordinis Minorum*, ſcripſit:
Advertencias para los Confeſores de los Indios. Mexici anno 1599. 8. cujus etiam meminit Antonius Leonius *in Bibliotheca Indica.*
Confeſonario o ſuma de caſos: duobus tomis, eodem anno in 8. in oppido S. Jacobi de Tlatilulco apud Melchiorem Ocharte.
Platicas morales de los Indios para la doctrina de ſus hijos. Ibidem 1601. 8.
De la Miſeria y brevedad de la vida. Mexici apud Didacum Lopez Davalos anno 1604. 8. Mexicana lingua, in quam & tranſtulit Toribii de Motolinea *Trium puerorum Tlaſcalenſium mortem* &c. de quo in Toribio. Perfecit item *Contemptus mundi* translationem, quam Ludovicus Rodriguez ejuſdem ordinis imperfectam reliquerat, lingua videlicet eadem Mexicana.

IOANNES BAPTISTA AGNESIUS, vulgo AGNES, Valentiæ natus atque educatus, pietate & literis pari paſſu ad non vulgarem in hac urbe foriſque celebritatem atque exiſtimationem devenit. Sanctiſſimis quippe moribus caritate & modeſtia ſacerdotalem decorabat ſtatum, beneficio quodam & loco in patria metropolitana eccleſia donatus. Eruditionem vero ſic præſtantem totius doctrinæ, tam ſacræ quam profanæ, ſibi familiarem fecit, quam cives ejus æqualeſque illius temporis ſumme deprædicant, quamque & ingenium, quo pollebat, eximium elegantiſſimis verſibus, tam de re ſacra quam profana diſputans, etiam doctiſſimis approbavit. Scripſit namque:
Apologeticum Panegyricum de laudibus D. Hieronymi: carmine elegiaco, adverſus ejus doctoris obtrectatorem Eraſmum, qui virginem fuiſſe negaret, & ſomnium flagraque ob Ciceronis lectionem elevaret. Anno 1550. ait in *Bibliotheca* Andreas Scotus.
De SS. Luciæ, Magdalenæ, Martini, Chriſtophori vita. Anno 1554. ſimiliter verſibus.
Epiſtolarum libros duos: carmine elegiaco. Et varia alia poemata, inter quæ celebratur imprimis:
Apologia, ſeu liber de Avibus, quæ in Albufera palude VIII. paſſuum millibus a Valentia urbe degunt: quarum maxima & mirabilis eſt varietas & multitudo. De quo argumento cum laude Agneſii tractat exquiſite Gaſpar Eſcolanus lib. VI. *Hiſtoriæ Valentinæ*, cap. XXVII. XXVIII. XXIX. cui libro auctor ipſe Agneſius ſcholia adjunxit. Hæc omnia ut credo ſub nomine *Operum poeticorum* prodierunt ſimul anno 1545. 8.
Solutæ vero orationis duo hæc exiſtimo, quæ Eſcolanus laudat:
Fundacion de la Igleſia de S. Chriſtoval de la Ciudad de Valencia. Vide Eſcolanum lib. V. cap. X.
Apologia por los Cavalleros del Reyno de Valencia contra los Comuneros. Idem Eſcolanus lib. VI. cap. XIX. n. 12. & lib. X. cap. XXIII. n. 11.
De Nobilitate familiæ Centegliæ libellum ei tribuit Alfonſus Ciaconius in ſchedis ad *Bibliothecam Univerſalem*, quas Romæ habuimus, qui & adjungit Valentiæ editum fuiſſe in 8.
De Sacris Hymnis extare alium MS. in bibliotheca eccleſiæ cathedralis Valentinæ idem eſt auctor.

Ja-

Jacet Agneſii corpus in monaſterio Sancti Juliani ejuſdem urbis, pretio magno & veneratione habitum ut idem Eſcolanus refert lib. v. cap. x. n. 15.

F. IOANNES BAPTISTA AGUADO, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ ut vocant præſentatus, edidit:

Devocionario de Nueſtra Señora del Ave Maria, ſeu, *Letanias de Nueſtra Señora.* Matriti apud Alphonſum Martin.

IOANNES BAPTISTA DE AGUILAR, Hiſpalenſis, nomen ſuum inſcripſit ſub Sixto Papa V.

Epigrammatum libello in dedicationem obeliſci. Romæ anno 1586. in 4. apud Bartholomæum Graſſi.

Carmen item *heroicum* quingentorum verſuum ad Alexandrum Farneſium, epiſcopum cardinalem Hoſtienſem, de victoria parta de Belgis per Alexandrum Farneſium, Parmenſium Principem, Trajecto urbe capta, diu antea a Regio exercitu obſeſſa: quod cum *Diverſorum carminum* libro (alio forſan a ſuperiore *Epigrammatum*) in lucem ab eo propediem edendum refert æqualis ei, Alphonſus Ciaconius Dominicanus, in ſchedis apud me MSS. ad *Univerſalem* quam præparabat *Bibliothecam.* Doctor fuit theologus, & almæ eccleſiæ Hiſpalenſis portionarius.

D. IOANNES BAPTISTA BALLESTER, Valentinus, e patre Cervarienſi & matre San Matheana in Urbe Regia natus, archidiaconus Saguntinus, vulgo de Morviedro, in metropolitana hujus urbis eccleſia, atque in gymnaſio artium & theologiæ profeſſor, in eccleſia quoque Hiſpalenſi, eo ductus ab illuſtriſſimo Fr. Petro de Urbina, ex Valentino iſtius ſedis archiepiſcopo, theologiæ Moralis lector, judex ſynodalis, patribuſque Religionis curam habentibus a conſultationibus theologicis, Latinæ linguæ non vulgariter peritus, habendarumque de rebus ſacris concionum. Edidit vivus:

De la identidad de la Imagen del S. Chriſto de S. Salvador de la Ciudad de Valencia con la de Berito.

Reliquit moriens pro S. Laurentii Martyris Valentina patria:

Piedra de toque de la verdad, Peſo Fiel de la razon, que examina el fundamento con que Valencia y Hueſca contienden ſobre qual es la verdadera patria del Invicto Martyr S. Lorenzo. Barcinone apud Sebaſtianum de Cormellas 1663.

Deceſſit Valentiæ XXIII. Septembris anni MDCLXXIII.

IOANNES BAPTISTA BATALLER, Valentinus, ex urbe Setabi (Xativa vulgus vocat) doctor medicus, ſcripſit:

Diſceptationem unicam de ſignis propriis veneni ſumpti. Oriolæ apud Joannem Vincentium Franco 1661. 4.

IOANNES BAPTISTA BORDOY, Majoricenſis, Ferdinando Borgiæ, Aragoniæ proregi, a confeſſionibus, reliquit prelo parata:

De Bulla Cruciata duo volumina.

Obiitque Cæſarauguſtæ anno MDCXXVII. ætatis LI.

F. IOANNES BAPTISTA DE BURGOS, Valentinus, ex ſodalitio Auguſtiniano, qui in regiſtris ut vocant ordinis ſui ad annum MDCXLIV. *integræ vitæ, & doctrinæ non vulgaris homo, ſuaviſſimiſque moribus* audit *præditus*, juris Canonici theologiæque doctor, cœnobium Valentinum, deindeque Aragonenſem provinciam ordinis moderatus eſt. In concilio hic Tridentino, habito circa annum MDLXII. una cum aliis familiæ ſuæ theologis eo deſtinatus orationem habuit Dominica III. Adventus:

De quatuor extirpandarum omnium hæreſum præcipuis remediis: quæ Lovanii inter *Orationes* ad eumdem Tridentinum cœtum habitas hodie conſpicitur anno 1567. edita, Pariſiiſque.

Vivebat adhuc Valentiæ profeſſorem agens anno MDLXXIII.

IOANNES BAPTISTA CATALA, Valentinus, ex profeſſore academiæ ejuſdem urbis factus Societatis Jeſu ſacerdos, eximius animarum ſalutis operarius, ſub nomine Ignatii de S. Maria edidit:

Devocion de la buena muerte con exercicio de meditacion. Valentiæ apud Bernardum Nogues anno 1662. Forte autem hic liber auctorem habet Michaelem Molinos, Cæſarauguſtanum, Valentiæ ad S. Andreæ beneficiatum, qui Romæ nunc procurator eſt in cauſa cononizationis ſervi Dei Franciſci Hieronymi Simonis, Valentini.

IOANNES BAPTISTA CARDONA, domo Valentinus, & in collegio Sacro metropolitanæ hujus eccleſiæ canonicus. Gregorio XIII. gerente ſummum Chriſtianæ gentis magiſtratum, Romæ ea fama doctrinæ, multiplicique divinarum atque humanarum rerum peritia floruit ut inter eos, quibus inſtaurandorum ad veterem germanamque phraſim auctorum cura commiſſa erat, delectus ſit. Elnenſis deinde ſedis, poſteaque Auſetanæ ſeu Vicenſis, ac tandem Dertuſanæ in Cataloniæ omnium provincia, diade-

ma-

mate pontificio insignis, nec minus literarum ornamento clarus ad mortem usque vixit. Industriam suam Patribus ad veram lectionem ope manuscriptorum restituendis præcipue addixerat, jamque in Leonis Magni & Hilarii operibus octingenta & amplius loca, quod ipse de se ait alicubi, ad nitorem pristinum & dignitatem restituerat; mors tamen ejus immatura hos studiorum opimos fructus nobis invidit. Ediderat vivus:

De Expungendis Hæreticorum propriis nominibus, etiam cum nihil malæ doctrinæ, aut nihil proprium editis libris consignant: ad Gregorium XIII. Papam. Romæ 1576. in 8. Eo quoque tempore:

De Regia Sancti Laurentii Bibliotheca libellum, sive consilium cogendi omnis generis utiles libros, & per idoneos ministros fructuose, callideque custodiendæ. Cui adjunxit: *De Bibliothecis* quædam ex Fulvio Ursino, deque *Vaticana* ex Onuphrii schedis. Item: *De Dipthycis Commentariolum.* Omnia hæc simul edita sunt Tarracone 1587. apud Philippum Mey, in 4.

Oratio de Sancto Stephano, anno Jubilæi MDLXXV. coram Pontifice habita, alicubi prostat.

Decessit e vivis pridie kalendas Januarias anni MDXC. Ludovicus Paramus de *Origine Inquisitionis* lib. II. cap. XIV. refert nostrum olim in Hispaniæ Triremibus Inquisitoris vices, sub commissarii titulo, duobus fere annis exercuisse. Laudant Andreas Scotus in *Bibliotheca*, Gaspar Escolanus in fine libri V. *Historiæ Valentinæ.*

F. IOANNES BAPTISTA DE CHAVES, ignotum mihi cujus instituti, in lucem edidit anonymi (suam ipsius, ut suspicor, præ modestia latere volentis) versionem Hispanam *B. Henrici Susonis* Dominicani operis de las Peñas ab interprete nuncupati: quod olim Laurentius Surius Carthusianus ex Germano in Latinum converterat. Prodiit Hispanum Hispali apud Didacum Perez anno 1622. in 16.

F. IOANNES BAPTISTA DE CONCEPTIONE, patria ex oppido Almodovar del Campo, quod magnum illum nostri temporis ecclesiasten Joannem ab Avila, pluresque alios pietate inclytos viros, protulit, sodalis fratrum Redemptorum Sanctissimæ Trinitatis, posteaque fundator Recollectionis Excalceatorum, vir literis, eloquentia & virtutibus Christianis ac religiosis admodum insignis, ea, inter alia, præsentia doctrinæ & copia valuit ut quamplures diversorum argumentorum tractatus, in schedis tamen, fere absque aliqua litura, qui in archivio domus Matritensis nunc servantur, autographos reliquerit.

Obiit Cordubæ anno MDCXIII. ætatis suæ LII. Vide Didacum a Matre Dei in *Historiæ* hujus *Recollectionis* toto lib. I. præcipue cap. 34.

IOANNES BAPTISTA CONDE, Lusitanus, scripsit:

Consolaçaon Christaã. Olisipone 1626.

Dialogo entre maestro e discipulo. Ibidem 1621.

F. IOANNES BAPTISTA CULLA, ordinis S. Francisci provinciæ Valentinæ, sacræ theologiæ professor, manu exaratas reliquit in bibliotheca domus Ubetensis provinciæ Granatensis:

Veritates Catholicas. Waddingus auctor est in *De Scriptoribus Franciscanis* commentario.

IOANNES BAPTISTA DIAMANTE, ordinis S. Joannis Hierosolymitani, & commendatarius ut audit de Moron, dedit foras hactenus:

Primera y segunda parte de sus Comedias: duobus tomis. Matriti 1670. in 4.

IOANNES BAPTISTA ESCARDO, Majoricensis, Jesuita, literarum sacrarum & profanarum & totius eloquentiæ peritissimus, magno cum fructu auditorum per Aragoniæ provinciæ urbes præcipuas concionibus habendis incubuit, postquam Cæsaraugustæ per septennium rhetoricæ artem docuisset. Polluisse eum maxima dicendi vi, & in extinguendis hominum inimicitiis, quos ad morem sibi gerendum divina ope adjutus est persuadendi efficacia veluti compellebat, *Bibliothecæ Societatis* auctor refert. Scripsit vulgari sermone ut credimus:

Idea de Predicadores, sive rhetoricam Christianam. Majoricæ 1647. in 4.

Oracion en las honrras del Eminentissimo Cardenal D. Gaspar de Borja, Obispo de Mallorca. Majoricæ 1630. in 4.

Laudat quoque eum Vincentius Mut in II. volumine *Historiæ Balearis*, lib. VIII. cap. VI.

IOANNES BAPTISTA DE ESTE, (Lusitanusne an Italus?) dedit Lusitane:

Dialogum inter discipulum & Magistrum catechizantem contra Hebræorum obstinationem. Olisipone 1621. 4.

F. IOANNES BAPTISTA DE EXPECTATIONE (partus scilicet Deiparæ, quod festum Hispaniæ est vernaculum, unde cognominari amant religiosi aliqui soda-

dales) Pincianus, ordinis Excalceatorum Sanctiſſimæ Trinitatis concionator, ſcripſit:

Minerale Concionum, in quo ſacer Textus, unde ſumuntur Sermones Adventus & a Dominica in Septuageſſima uſque ad Dominicam in Albis fuſe exponitur. Lugduni ſumptibus Laurentii Arnaud & Petri Borde 1669. in 4.

Vernacule autem:

Luces de la Trinidad en asuntos morales para el pulpito: duobus tomis. Matriti 166... in folio.

IOANNES BAPTISTA FEO, Luſitanus ut credimus, ſcripſit:

Calendario Romano perpetuo. 1588. in 8.

F. IOANNES BAPTISTA FERNANDEZ, ordinis Minorum provinciæ Burgenſis, cui & præfuit, ſacræ ſcientiæ profeſſor, ſcripſit:

Primera parte de las Demonſtraciones Catolicas, y principios, en que ſe funda la verdad de nueſtra ſagrada religion. Lucronii 1593. in fol. Lucas Waddingus bis meminit hujus auctoris, & ſub Joannis Baptiſtæ & ſub Baptiſtæ Fernandez: quod monemus ut corrigatur in altera editione quam parat Franciſcus Haroldus.

IOANNES BAPTISTA FERNANDEZ NAVARRETE, Cordubenſis presbyter, eccleſiaſtes verbi Dei Biblica præſtans doctrina, dictata a ſe in patriæ urbis alma eccleſia publicavit:

Commentaria in Threnos Hieremiæ Prophetæ, cum expoſitione Textus Hebræi & ſeptuaginta Interpretationis & Chaldeæ verſionis. Cordubæ apud Gabrielem Ramos Bejarano 1602. in 4.

D. IOANNES BAPTISTA GIL DE VELASCO, archipresbyter de Mena, edidit:

Catolico y marcial Maeſtro de prudentes y valeroſos Soldados; triunfos de la union Catolica y militar. Matriti apud Julianum de Paredes 1650. in 4.

D. IOANNES BAPTISTA IUDICI FIESCO, forte Catalanus, & frater D. Nicolai Iudici & Fieſco, equitis S. Jacobi, ex Genuenſibus credo oriundus, dum theologus ac juris doctor apud Siculos in familia eſſet viri clariſſimi D. Fernandi Afan de Ribera Henriquez, ducis de Alcala, dedit in publicum:

Epitome de la virtuoſa y exemplar vida de D. Fernando Afan de Ribera Henrriquez ſexto Marques de Tarifa. Panhormi per Decium Cirillo 1633. in 4. Filius erat unicus Ferdinandi ducis laudati.

IOANNES BAPTISTA LABAÑA, Luſitanus, Oliſiponenſis ut credo, militaris ordinis Chriſti eques, Regius archicoſmographus, ſtatim atque Sebaſtiano, Portugalliæ Regi, oſtendit ſe accepiſſe a natura indolem per quam bene ad ſtudia comparatam, Romam fuit miſſus pro diſciplinis artium liberalium addiſcendis, feliciterque ibi eruditione varia excoluit animum, præſertim mathematicis. Cujus quidem ſtudii præcepta reverſus in Hiſpaniam docuit Philippum, Hiſpaniarum Regem IV. Luſitaniæ creatus etiam ob eximiam hiſtoriæ cognitionem archichronographus. Ejus hæc vidimus monumenta, Caſtellanum ſcilicet:

La Jornada del Rey D. Felipe III. a Portugal. Oliſipone 1622. in folio.

Luſitanica vero hæc:

Regimento Nautico. Oliſipone apud Simonem Lopez 1595. in 4.

Naufragio da Nao S. Alberto. Oliſipone 1597. in 16. & Caſtellane 1593.

Nobiliario de D. Pedro Conde de Barcelos filho do Rey D. Dionis de Portugal ordenado e iluſtrado con notas e Indices. Huic operi nondum edito præmortuus noſter apud heredes id reliquit, quod noſtris diebus D. Emmanuel de Moura Cortereal, Caſtelli Roderici marchio, dum in Urbe legatum Regium exerceret, poſtumum Romæ typis mandari fecit ab Stephano Paulino anno 1640. folio. Deduxerat marchio ſuum exemplum, quod Labaña ordinaverat, ex autographo ipſo ſeu archetypo archivii Regii Uliſiponenſis. Elaboraſſe is etiam opus aliud vulgo jactatur juſſu Philippi II. auſpiciiſque Philippi filii atque Philippi nepotis, Catholicorum Regum, continuaſſe, quocumque ſcriptore digniſſimum, quod tamen non prodiit in publicum, hoc titulo & argumento: *Libro Hiſtorico y Genealogico de la Monarquia de Eſpaña.* Emiſit quoque in lucem *Quartam Aſiæ Decadem* Joannis de Barros, celeberrimi Luſitaniæ chronographi, a ſe recognitam. Scribere hunc *Sebaſtiani Regis Luſitaniæ Chronicon*, quod forſan non abſolvit, Martinus Carrillo, Montis Aragonis abbas, in *Annalibus* ad annum MDLXXVIII. adnotavit. Laudatur etiam ex opere genealogico:

Da Familia dos Mouras: tum ab aliis, tum a Georgio Cardoſo in *Agiologio Luſitano.* Vidimus nos in ſchedis:

Origen verdadero y deſcendencia de la Caſa y linage de Silva: in quo opuſculo inſcriptiones omnes veteres & monumenta Silviorum, Silvanorum, Silanorum, Silarum, Sal-

Salviorum & Salvianorum ridicula ambitione ad hanc familiam pertinere vult.

F. IOANNES BAPTISTA DE LAGUNAS, Franciſcanus ſodalis, provinciæque SS. Apoſtolorum Petri & Pauli de Mechoacan miniſter, edidit gentili ſermone:

Artem addiſcendi linguam Taraſcam.

Doctrina Chriſtiana. Antonius de Leone in *Bibliotheca Indica.*

D. IOANNES BAPTISTA DE LARREA, Cantaber, Victorienſis (Alabæ Cantabrorum provinciæ metropolis Victoria eſt urbs nobiliſſima) Sancti Jacobi eques, Salmanticæ ad ſodalitium togatorum Conchenſis collegii admiſſus, cum primum data illi copia fuit ſcholaſticorum pro obtinendis publicis docendi partibus certaminum, pari felicitate cathedrarum, quas vocant in legalis juriſprudentiæ albo Inſtitutionum, Codicis, Voluminis ac Veſperorum, academicos gradus percurrit. Hinc facto ad negotia fori tranſitu Granatam ire juſſus fuit Regius curiæ iſtius ſenator. Inde poſt aliquot annos Matritum evocatur ad defendendas, fiscalis advocati atque etiam judicis poſtea munere, in concilio hujus rei proprio rationes Regias. Tandem doctrinæ ſingularis, compertæque integritatis ac prudentiæ commendatione dignus imprimis fuit exiſtimatus, quem collegam ſibi expediendæ negotiorum totius regni ſummæ magni ſenatus Caſtellæ patres, quorum id commiſſum curæ eſt, allegerent. Varia ſcripſit judicio, atque eruditione optimis quibuſque juriſconſultorum lucubrationibus non inferiora, prætereaque hodiernis & quotidianis, noſtri præcipue regni, controverſiis forenſibus utiliſſima, nempe:

Deciſiones Granatenſis Senatus: duobus voluminibus. Tum Lugduni.... tum etiam Turnoni 1647. fol. & 1648.

Allegationes Fiſcales: duobus aliis voluminibus. Lugduni apud Philippum Borde & ſocios anno 1651. & 1652. Quorum nomine operum audit *Conſultorum facile princeps* a Franciſco Cenſalio in *Additionibus ad Peregrinum de Fideicom.* art. III. §. *Quinto noviſſimus ſcriptor.*

Hæc vulgaria ſunt, & in omnium ore & manibus; ſequentium vero, quæ ei tribuuntur, ſive editorum, ſive ineditorum, ſive Latina, ſive populari lingua, hæc ſeries:

De auctoritate Magiſtratuum, ſeu Miniſtrorum publicorum: vulgo *Por la autoridad de ſus Miniſtros a su Mageſtad.* In 4. editum. Laudat hunc librum D. Franciſcus de Amaya, noſtri collega, & Ægidius Davila in *Hiſtoria Salmantina*, qui & ſequentia:

De Fœderibus Principis Chriſtiani.

De Revelationibus: ſed id in fine *Deciſionum* incluſum eſt.

De Factis & virtutibus Hiſpanorum. Necnon et:

Commentaria in ordinationes, ſive, ut vocant, *Fueros de Vizcaya* noſtro attribuit in dicta *Hiſtoria*, ac in *Theatro Eccleſiæ Conchenſis*, ubi de Didaco Ramirez de Villaſcuſa, Conchenſis collegii fundatore.

Matriti ad plures abiit anno MDC.....

F. JOANNES BAPTISTA DE LEZANA, ordinis Carmelitarum, editus fuit Matriti XXIII. die Novembris anni MDLXXXVI. atque ibidem hujus ſæculi ſecundo iſtius ordinis ſacramentum dixit. Toleti philoſophiæ ſtudiis, uti Salmanticæ, cum domi ſub Celedonio de Sanctis ſodali, tum in gymnaſio ſub Joanne Marquez Auguſtiniano, Complutique ſub Ludovico Monteſino, clariſſimis harum academiarum profeſſoribus, theologiæ vacavit. In Valliſmauri juxta Matritum oppido docuit jam ipſe alios Ariſtotelem, Toletique & Compluti Sanctum Thomam, Toleti quidem nactus eximium ſanctitate virum Michaelem Fontanum, cujus ad exemplum viſus fuit ſemper mores religioſos & ſapientiæ doctrinam componere. In eadem Toletana domo ſtudiorum, & aliquando ſodalium, præfecturam geſſit. Unde Romam venit anno hujus ſæculi XXV. ad comitia generalia, nec ab ea toto vitæ ſpatio diſceſſit, præfectus ſtudiorum & ibi ad S. Mariæ Tranſpontinæ cœnobium, ac theologiæ ſimul præceptor, verum in hac urbe perfectæ gloriæ theatrum adeptus. Inter tot enim eccleſiaſticæ hujus ſupremæ curiæ ſidera ſive doctrinæ, ſive prudentiæ, ſive morum integritatis fulgore clarum conſpicuumque verſari, præcipuoque apud omnes ordines loco haberi, maxime virum intra clauſtra degentem, remotumque ab aulæ ambitu & jactatione, res quidem eſt paucis hominibus, iiſque illuſtrioris cujuſdam virtutis commendatione ornatis, conceſſa. Interim ſocium egit quinque aut ſex miniſtrorum ſui ordinis generalium, continuato ſibi ab his honore, ex quo ſemel viſus fuit ornare ipſum potiuſquam ab eo ornamentum accipere, idque mactus titulo cum Saxoniæ, tum Angliæ, tum Terræ Sanctæ provincialis præfecti. A Summis Pontificibus Urbano VIII. in conſultorem ſanctæ congregationis, quam Indicis vocant, & Innocentio X. ejus, quæ a Sacris Ritibus cognomentum habet, propter inſignem doctrinam fuit cooptatus, & ab Alexandro VII. creatus tandem, motu proprio ut vocant, anno MDCLVIII. generalis in Urbe totius familiæ procurator, aſcendiſſetque ad ſupremam illius præfectu-

ram

ram jam ab anno MDCXLV. tantum ſi exorari potuiſſet ut rem ſolicitantibus aſſenſum commodaſſet. Præterea in gymnaſio Sapientiæ Romanæ totos ſexdecim annos docendæ metaphyſicæ inter tot occupationes locum fecit. In hoc certe homine ſapientia & pietas, doctrinæ excellentia, & modeſtiæ ac prudentiæ dotes ſic æqualiter maximeque floruerunt ut neutra harum virtutum alteri concedente ad formandum omnes, veluti data opera, virum undique clariſſimum conſpiraverint. Caſtiſſimus, abſtinentiſſimus fuit, quod macies corporis ſatis prodebat, oſſibus tantum pelleque veluti conſtantis, quod tamen frequenti flagellatione atque aliis aſperitatibus caſtigare nunquam deſtitit: choro, cellæ ac ſtudiis domi ſuæ, foris autem exercitio munerum ſuorum, aſſiduus & intentus. Scripſit hiſtorica hæc:

Annales Sacros, Propheticos & Elianos ordinis Beatiſſimæ Virginis Mariæ de Monte Carmelo: tomis quatuor. Quorum primus continet inſtituti ſacri ab Elia & Eliſeo ipſis originem. Romæ 1645. apud Vitalem Maſcardum. Secundus Chriſtiana tempora ab anno redempti humani generis uſque ad CCCCXII. Romæ 1650. in folio, apud eumdem. Tertius ibidem 1653. apud eumdem Maſcardum. Quartus a tempore B. Bertholdi uſque ad ortum S. Tereſiæ. Ibidem apud Jacobum Phæum 1656. folio. Ex his *Annalibus* compendium confecit Belgicum Fr. Petrus Wemmers, Antuerpienſis, ejuſdem ordinis, *Chronicon originis & progreſſus ordinis B. Mariæ de Monte Carmelo* inſcriptum, atque Antuerpiæ publicatum apud Cornelium Voons 1666. in 4.

Columnam immobilem; & Turrim Davidicam, ſeu de Angelicæ, Apoſtolicæ & miraculoſæ Eccleſiæ S. Mariæ Majoris de Columna Cæſarauguſtanæ perpetua Cathedralitate. Braciani apud Jacobum Phæum 1655. 4. Lugduniique apud Philippum Borde & ſocios 1656. 4.

Turrim Davidicam: diſſertationem nempe alteram ſuper eodem argumento. Romæ apud eumdem Phæum eodem anno 1655. in 4. Quæ duo inſerta ſunt editioni Lugdunenſi *Conſultorum*, de quibus poſtea.

Mariam Patronam, ſive de ſingulari Sanctiſſimæ Dei Genitricis Mariæ patrocinio & patronatu in ſibi devotos. Romæ 1648. 4. apud Vitalem Maſcardum, & cum appendice quadam Bruxellis typis Joannis Mommartii anno 1651. in 12.

Oraculum Beati Cyrilli Eremitæ Montis Carmeli cum expoſitione Abbatis Joachim, & mutuis utriuſque epiſtolis, ex duplici exemplari Bibliothecæ Vaticanæ extracta, cum aliis collata, emendata & marginalibus notis illuſtrata: ad cardinalem Franciſcum Barberinum. Quod neſcio an editum ſit.

Hiſpane item dedit ex Italico idiomate a ſe translatam:

Vida de la bienaventurada y eſtatica Virgen Maria Magdalena de Pazzi Florentina Monja Carmelita, beatificada por la Santidad de Urbano VIII. Romæ apud Vitalem Maſcardum 1648. in 4. Atque iterum Cæſaraug. apud Joannem de Ibar 1650. in 4.

Theologico-juridica hæc, moralia & ſcholaſtica:

Librum Apologeticum pro Immaculata Deiparæ Virginis Mariæ Conceptione, ubi non modo caruiſſe peccato originali, ſed nec in Adamo peccaſſe, nec debitum proximum originalis habuiſſe defenditur. Matriti 1616. in 4. apud viduam Alphonſi Martini. Laudat hunc librum Ferdinandus de Salazar in opere ſuo ejuſdem argumenti, cap. x. num. 7.

De Regularium reformatione ex variis Patrum ſententiis. Romæ 1627. in 4. apud Andream Phæum, atque iterum apud eumdem 1641. Coloniæ autem, *De Diſciplina Monaſtica* inſcriptum, anno 1629. in 12. Quarto Romæ typis ejuſdem Phæi 1646. 4. Quinto Lugduni 1655. inſertum *Quæſtionibus Regularibus*, volumine primo.

Summam Quæſtionum Regularium, ſeu de caſibus conſcientiæ ad perſonas regulares utriuſque ſexus valde ſpectantibus, tomis quinque: cujus prima pars Romæ prodiit primum anno 1634. apud heredes Guilielmi Facioti in 4. iterumque auctior anno 1637. in 4. Venetiis 1637. apud Franciſcum Babam in 4. Duacique 1646. in 4. Secunda Romæ primum 1637. ex officina Vitalis Maſcardi in 4. Venetiiſque ex Franciſci Babæ 1640. Tertia Romæ ex ejuſdem Maſcardi 1642. Et quarta 1644. Utraque Venetiis 1551. Quinta ſuper mare magnum ordinum Prædicatorum, Minorum, Carmelitarum &c. Romæ 1647. apud Andream Phæum. Et Venetiis apud Babam 1653. fol. ubi & recuſi ſunt quatuor alii priores tomi apud Juntas 1659. folio. Hujus *Summæ* editio Lugdunenſis anni 1655. quatuor tomis conſtat.

Conſulta varia Theologica & Juridica & Regularia, quorum ultimum eſt de ſingulariſſimo Petri Papatu in Eccleſiam, D. Paulo Apoſtolo etiam excluſo. Venetiis apud Franciſcum Babam anno 1651. in folio. *Conſulta* hæc, & *Quæſtionum regularium* laudatam *Summam* quatuor tomis ediderunt Lugduni Philippus Borde & Laurentius Arnaud anno 1655. & 1656. in folio. *Conſulta* quidem ex tertia parte auctiora quam in priori editione Veneta; itemque tractatum de *Diſciplina religioſa.*

Summam Theologiæ ſacræ: duobus tomis. Primus toti Primæ Sancti Thomæ Aquinatis reſpondet parti, Romæ editus anno 1651. apud Maſcardum in folio: ſecundus toti Primæ Secundæ ibidem 1654. apud Phæum fol.

Appanagium, ſeu de quodam prætenſo teſtamento Sereniſſimi Principis Philiberti a Sabaudia, & hærede in ipſo inſtituto, pro Sereniſſima Infante Maria a Sabaudia Theologicam Conſultationem. Bracciani anno 1654. in 4. ſeu Romæ apud Jacobum Phæum. *Conſultis Juridicis* &c. jam id opus immixtum fuit in editione Lugdunenſi.

Sacræ Theologiæ Summæ tertium deinde tomum adjunxit, continentem tractatus de *Fide, Spe & Charitate; Prudentia, Fortitudine, Temperantia & Gratia gratis data.* Romæ apud Jacobum Phæum 1658. in folio. Hic ejus fuit ultimus fetus. Obiit namque vir magnus Romæ, ingenti bonorum omnium ac literatorum diſpendio & mœrore, nec ſine egregia quadam laudatione virtutum, exemplar poſteris futurum vitæ piiſſime ac religioſiſſime tranſactæ, die XXIX. Martii anni MDCLIX. ætatis ſuæ LXXIII. Nullus, qui Lezanæ meminit, abſque præcipue laudis conſignatione meminit. *Doctiſſimum* appellant Ferdinandus de Salazar in *Tract. de Conceptione* cap. x. num. 7. & Joannes Euſebius Nierembergius *Parthenicis Marianis* parte IV. *Doctiſſimum & eruditiſſimum* Balthaſar Porreño in libello *De Conceptione*, cap. XXI. Joanni Martinez de Prado, Dominicano, in ſuis *Moralibus opuſculis*, *pius* eſt *ſapientiſſimus & eruditiſſimus.* Theophilo Rainaudo *vir pleriſque nominibus venerandus, & multiplicis rei literariæ laude Europa univerſa celeber*, in *Scapulari Parthenico-Carmelitico illuſtrato*, part. I. cap. IV. & alibi: *Scholaſticæ & Moralis ſapientiæ promptuarium.* Hippolyto Maraccio in *Vendicatione S. Catharinæ Senenſis*, cap. IX. *vir pietate & doctrina clariſſimus.* Prætermitto nunc alia teſtimonia Lucæ Waddingi in *Vita B. Petri Thomæ*; Godefridi Henſchenii in eadem, commentario I. §. I. num. 4. Franciſci Macedo *Diatriba de Adventu Sancti Jacobi in Hiſpaniam*; in auctoribus ſæculi XVIII. patrum collegii Salmanticenſis in *Curſu Theologico*, tractatu *de Peccatis*, diſp. XV. num 124. Julii Belli Jeſuitæ *De Epiſt. B. Mariæ ad Meſſanenſes* lib. I. cap. XVII. Flaminii Pati, abbatis S. Placidi Meſſanenſis, in ejuſdem *Epiſtolæ Defenſione* fol. 16. Joannis Baptiſtæ Cancelloti in *Annalibus Marianis*, tom I. anno Virginis Mariæ LXIV. num. 3. Antonii Gabatæ in *Vita Innocentii X.* vulgari Italica, ad finem; Julii Clementis Scoti in *Animadverſionum opuſculis*, cap. V. quod Lezanæ dedicavit; aliorumque. Certe Meſſanenſes cives, grati memoriæ tanti viri, a quo propugnatam Divæ Virginis laudatam epiſtolam recordabantur, integro ei carminum libello, qui excuſus fuit in ea urbe, parentaverunt.

IOANNES BAPTISTA DE LOYOLA, Toletanus, D. Thoma Tamajo, qui vidit, teſte, Salmanticæ edidit, neſcio cujus argumenti, hujus tamen inſcriptionis opus, fabuloſum forſitan:

Viage y naufragio del Macedonio. Apud Petrum Laſo in 12.

F. IOANNES BAPTISTA DE MADRIGAL, ſodalis Excalceatus fratrum Minorum provinciæ S. Joſephi, in ſchola & comitatu ardentiſſimi illius atque ſanctiſſimi concionatoris Evangelici Alphonſi Lupi, ejuſdem ordinis, diu verſatus, de quo multa & mira in procemio jam laudandi refert *Homiliarii.* Cum præeſſet ædi Laurentio martyri nuncupatæ apud Conchenſes dedit foras:

Homiliario Evangelico, en que ſe tratan diverſas materias eſpirituales, y lugares notables de Eſcritura en grande beneficio de las almas, y reformacion de coſtumbres depravadas, y abuſos introducidos en el mundo. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1602. 4.

Tratado breve ſobre los Miſterios de la Miſa. Conchæ 1600. 8.

Teſoro del Alma. Matriti 1603. hoc eſt, inſtructionem vitæ ſpiritualis.

Diſcurſos predicables. Ibidem 1606. 4. ſcilicet de tempore Adventus. Præerat hoc anno Matritenſi cœnobio Sancti Bernardini.

IOANNES BAPTISTA DE MENA, in Birbieſca oppido Burgenſis diœceſis ad Sanctum Martinum beneficiatus, ſcribebat circa annum MDCXXVI.

Expoſicion de los Hymnos del Breviario Romano.

Degebat adhuc inter vivos anno MDCLVII. ætatis ſuæ LXXXVI.

IOANNES BAPTISTA DE MESA, Antiquarienſis, ingenii alacritate, variaque literatura dum viveret ſpectatus, altiores quidem ſpiritus & animum geſſit quam id munus erat, quo exercebatur, publici hujuſmet urbis notarii. Foras dedit, quod nondum tamen vidimus:

Tranſito para la muerte.

Vertit etiam in Hiſpanicum, ne vulgaris non eſſet hic theſaurus:

La Conſtancia, o libro de la Conſtancia de Iuſto Lipſio. Hiſpali anno 1616. 4. apud Mathiam Clavijo. Servat ejus plures tracta-

tus,

tus, ut accepi, plurium voluminum operam, Antiquariæ D. Chriſtophorus de la Torre Duran propinquus.

Deceſſit in patria Maii die ſeptima anno MDCXX. tribus ipſe major ſeptuagenario.

F. IOANNES BAPTISTA MESTRIUS, ſive ut credo MESTRE vernacula Balearium lingua, unde oriundus, Seraphici ordinis, ſacræ theologiæ lector, cœnobiique de Jeſu præfectus, ſcripſit:

Hiſtoria breve de la provincia de Mallorca: de his ſcilicet quæ prætermiſit Franciſcus Gonzaga, vel poſt ejus memoriam geſta ſunt. Quæ MS. fuit penes Lucam Waddingum.

F. IOANNES BAPTISTA MOLES, origine, ſuſceptione religioſi ſtatus, doctrinæ quoque fama noſter eſt. Quamvis enim ortus Neapoli parentibus editus fuit Hiſpanis, & in provincia noſtra Sancti Gabrielis Franciſcanorum Nudipedum ſeu Reformatorum Seraphicæ huic familiæ nomen dixit, diffinitorque ejus, nec ſemel miniſter fuit, Romæ item pro ultramontana familia commiſſarius generalis. Necnon & vernacula Hiſpaniæ ſeu Caſtellæ lingua ſcripſit tractatum:

De la Educacion de los Novicios; con una breve declaracion de la Regla: y obſervaciones para rezar bien el Oficio divino. Anno 1591. Deinde Italice Venetiis apud Nicolaum Potum 1599. 4. Laudat hoc opus Ludovicus Rebolledo. Item:

Memorial de la Provincia de S. Gabriel. Matriti apud Petrum Madrigal anno 1592. in 4.

Compendio de las ceremonias de la orden de S. Franciſco. Ibidem 1595.

Del Eſpiritu Profetico, con que amó Dios a S. Franciſco, epilogo de ſus milagros. Ibidem apud Petrum Madrigal anno 1600. in 8.

Epitome de la Hiſtoria Seraphica, que eſcrivio en latin el Padre Franciſco Gonzaga General de ſu Orden. Hanc confecit juſſu Franciſci a Soſa, miniſtri etiam generalis. Prodiiſſetne an ſecus tempore ſuo Lucas Waddingus ignoravit.

IOANNES BAPTISTA MONLLOR, natus in oppido Bocairent regni Valentini, cum in Valentinæ urbis gymnaſio Philoſophum interpretaretur, egregiæ doctrinæ vir, Græcæque linguæ peritus, a Gregorio Gallo Dominicano, epiſcopo Oriolenſi, evocatus fuit ad canonicum ſedis iſtius locum. Ediderat jam:

Paraphraſim & Scholia in duos libros Priorum Analyticorum Ariſtotelis, vel de Ratiocinatione: a Græco ſermone poſt priorem operam Perionii & Firmini in Latinum ab ſe converſos. Acceſſerunt duo libelli, alter:

De nomine Entelechia: alter vero:

De Univerſis, quod in rebus conſtent ſine mentis opera. Valentiæ apud Petrum Huete anno 1569. in 4. Et Francofurti 1593. Docta *Prolegomena de Philoſophiæ Ariſtoteleæ ſtudio*, quæ ſunt *in Analyticorum* libris, Andreas Scotus *in Bibliotheca Hiſpana* commendavit. At ea ut credimus edita ſunt Francofurti anno 1591. 4. una cum duabus aliis *orationibus*, altera Petri Joannis Nunneſii, altera Bartholomæi Joſephi Paſchalis ejuſdem argumenti. Petruſque Joannes Nunneſius, vir eruditiſſimus, in opuſculo *De recte conficiendo ſtudio Philoſophico*, Monlorium ait *mathematicarum & aliarum artium & linguarum peritiſſimum luculenta paraphraſi & ſcholiis libros Ariſtotelis de Syllogiſmo illuſtraſſe.*

F. IOANNES BAPTISTA DE MORALES, Bæticus, Aſtiginatus, ſodalis Prædicatorum, ad Cambojam prius, deinde anno MDCXXXIII. ad Sinas delatus Evangelii annuntiandi cauſa, variis ab ejus regni gente calamitatibus, imo & tortura, vexatus, uti ferebat titulus, *pro falſa ſecta Dei*, flagellis bis diutiſſime cæſus, atque e ditione pulſus fuit. Romam per Philippinas veniens plura detulit ad Urbanum VIII. quæ ad dirigendam illarum gentium ſalutis viam illi nota eſſe maximum fuit opere pretium. Reverſus hinc ad Sinas fructuoſiſſimam eccleſiæ vaſtiſſimi illius tractus vitam, ad ſeptuaginta fere annorum ætatem, tranſegit per varios caſus, ærumnas perpeſſioneſque.

Obiit tandem Foninchei Fokienæ provinciæ urbe XVII. Septembris MDCLXIV. Scripſit:

Hiſtoria Evangelica del Reyno de la China.

De Controverſiis opuſcula quædam.

Sinenſis Linguæ Grammaticam quoque *artem.* Et:

Dictionarium. Ex relatione inde ad Dominicanos Romam tranſmiſſa.

IOANNES BAPTISTA DE MORALES, Bæticus, Montillæ natus, ſcripſit:

Jornada de Africa del Rey D. Sebaſtian de Portugal. Hiſpali anno 1622. in 8. apud Gabrielem Ramos.

Jardin de ſuertes morales y ciertas. Anno 1616. in 16. Vide CHRISTOPHORUS MORALES in C.

IOANNES BAPTISTA NAVARRUS, Valentinus gente, patria autem Caſtellonenſis, Valentiæ in academia doctor medicus, ſcripſit:

Commentarios in libros Galeni: De Diſ-

ferentiis Febrium; *De Pulſibus ad Tyrones*; & *Spurium de Urinis*. Valentiæ apud Silveſtrum de Eſparza 1628. 8.

IOANNES BAPTISTA DE PANCORVO, in vulgus edidit:

Excelencias de la Limoſna. Malacæ apud Joannem Rener 1617. 16.

IOANNES BAPTISTA PEREZ, Valentinus domo, ex familiari Gaſparis Quirogæ, Conchenſis epiſcopi, canonicus Toletanæ eccleſiæ, ejuſdem ut exiſtimo Quirogæ beneficio cum ad eam ſedem Hiſpaniæ principem conſcendit, creatus, operarumque ibi præfectus, propter multiplicem doctrinam, inſignem eruditionem, ingenium excellens purgatiſſimumque judicium, necnon pietatem non vulgarem, æquales omnes ſui temporis præcones ſuæ virtutis habuit. Quandoquidem nihil, quod ſciam, experiri paſſus fuit publicam lucem, ſaltem primus dolum animadvertit, tinnireque quidquam potiuſquam aurum admonuit pſeudo-Dextrum pſeudo-Maximumque, nuper evulgatos; primus, quod ſciam, de inventis Granatæ apud Illipulitanum montem veſtigiis Martyrum, libriſque ac laminis plumbeis cenſuit: de qua re adhuc apud Romanos negotiorum Religionis cenſores cauſa pendet. Præter hæc:

Notas ejus *ad Concilia Hiſpaniæ*, quæ permulta collegit & caſtigavit, Quirogæ auſpiciis ad Gregorium XIII. mittenda, partim jam in Loaiſæ collectione, partim alibi edita, apud Hieronymi de la Higuera Jeſuitæ *Hiſtoriam Toletanam* MS. laudatas vidimus. Imo hæ viri doctiſſimæ vigiliæ etiamnum in Vaticano leguntur codice MS. num. 4887. cum epiſtola ejuſdem archiepiſcopi ad Gregorium Papam, in qua Perezium juvenem & in hoc genere literarum valde exercitatum, domeſticumque miniſtrum ſuum vocat, & præfatione docta & eleganti ejuſdem Perezii Gaſpar Eſcolanus, qui in fine libri v. *Valentinæ Hiſtoriæ* patriam noſtro, quam diximus, Valentiam urbem aſſignat, alias ejuſdem lucubrationes variis hujus *Hiſtoriæ* locis laudat, nempe:

Notas marginales a la Hiſtoria general de Eſpaña: lib. II. cap. v. n. 7.

Notas ad librum S. Iſidori De Viris illuſtribus. Quibus adjungere debemus:

Notas ad S. Ildephonſi pariſſimi argumenti libellum ex Georgio Cardoſo, qui has laudat in *Agiologio Luſitano* XX. Martii, pag. 246.

Catalogum item *Epiſcoporum Segobricenſium*. Tandem:

El Arbol de la Caſa de los Borjas: cujus meminit Eſcolanus lib. VI. *Hiſt. Valent.* c. XXIII. n. 4. Apud me quoque eſt:

Series Regum Gothorum: brevis ſed accuratiſſima. Porro eximium virum non vulgaribus proſequuntur elogiis Joannes Mariana lib. V. cap. XIV. Gundiſalvus Argote *Nobilitatis Bæticæ* lib. I. cap. III. Petrus de Valentia in opuſculo MS. *De ſacris Granatenſibus cimeliis*. Franciſcus Portocarrero Jeſuita in libro *Deſcenſionis Mariæ Virginis ad Eccleſiam Toletanam*.

Segobricenſibus hic regni Valentiæ datus epiſcopus obiit tandem VIII. Maii MDXCVII.

IOANNES BAPTISTA POLO, Valentinus advocatus, edidit:

Conſultacion en derecho ſobre la veneracion y culto que ſe hace al bendito Padre Moſſen Franciſco Geronimo Simon natural de Valencia. 1613. in 4.

F. IOANNES BAPTISTA POLO, Dominicanorum Valentinæ domus ſodalis, in ſchola hujus urbis theologiæ fuit profeſſor. Scripſit cum & theologus eſſet magiſter:

Aparicion de la Imagen de Santo Domingo en Soriano y ſus milagros.

IOANNES BAPTISTA DE POMAR, confecit juſſu Corunienſis comitis, Antonio Leone teſte:

Relacion de las Antiguedades de los Indios. MS.

IOANNES BAPTISTA PORCEL DE MEDINA, presbyter Hiſpalenſis, theologus, pia ſcripta plura confecit, quædam edidit, nempe:

Grano de oro, modo de confeſar bien, con un copioſo examen de conciencia. Hiſpali anno 1634. in 8.

Ramillete virginal en loor de nueſtra Señora. Ibidem 1636. in 8.

Memorial abreviado de la obligacion, que tienen las Monjas de rezar las horas Canonicas: ad Gaſparem Borgiam, Hiſpalenſem archipræſulem, S. R. E. cardinalem. Ibidem 1634. in 4.

Plura alia habuiſſe ſe in ſchedis, quorum argumenta alicubi recenſet, eidem nos credimus.

IOANNES BAPTISTA POZA, Cantaber, Andreæ filius qui de antiqua Vaſconum linguæ origine ac de re mathematica nonnihil elucubravit, ſodalitatem Jeſuitarum amplexus eſt, in qua literis ac pietati operam daret, peracrique mentis acie atque improbo & pertinaci ſtudio in eam eruditionis laudem pervenit quo æquales pauciſ-

ciſſimi, ita ut vix eſſet quod in theologo deſiderari amplius poſſet. Niſi aut ingenii intemperantia, projectaque, ac nullis repagulis contenta, libertas, aut fatum quoddam (Chriſtiano ſenſu loquimur) in ſumma nitentibus invidum, ſic de gradu miſerum dejeciſſet ut vivus videnſque in oblivionem hominum, quaſi in pœnam civilemque mortem, relegatus ſit. Incurrit etenim, ob neſcio quæ dictata ſcriptave pertinacius defenſa, in judicum Religionis cenſuram, a quibus ſuffragii ferendi ac muneris cujuſvis gerendi facultate ſpoliatus, a commentariis ſcribendoque abſtinere deinceps, & in collegio urbis Conchenſis, poſt exanlatos alibi carceres, perpetuo commorari juſſus eſt. In vulgus tamen jam ediderat cum primum cœpit calamitatibus impendi:

Elucidarium Deiparæ; quo hæc continentur: Prævius explorator majori ex parte pugnax & contentioſus de Chronographia & Geographia myſteriorum Virginis: Liber primus eſt de re paterna. II. de corpore Virginis; III. Supplementum pro diffiniendo immaculato conceptu. Compluti 1626. in folio, deindeque Lugduni in 4. Et cum minus placuiſſent quædam in hoc opere, atque idcirco lectio & uſus ejuſdem prohibitus fuiſſet, dedit foras:

Libellum ſupplicem ad Urbanum VIII. pro ſuo *Elucidario.* Item alium nomine nationis Cantabricæ, qui editus fuit in 4.

Votum Platonis, de examine doctrinarum, ſub nomine Antonii de Saura. Cæſarauguſtæ anno 1639. in 4.

Hiſpaneque:

Practica de ayudar a morir. Matriti anno 1619. in 16.

Primeras lecciones, que por la catedra de Placitis Philoſophorum, y por las de los Maeſtros auſentes hizo en la primera fundacion de los reales eſtudios del colegio de la Compañia de Jeſus de Madrid. Matriti anno 1612. in 4.

Informacion y defenſa de los milagros y virtudes de Fr. Franciſco Ximenez. Compluti 1626. 4. Necnon opuſculum aliud:

De Primis Inſtantiis Ordinariis locorum competentibus tribuit ei Auguſtinus Barboſa *De Officio & Poteſtate Epiſcopi* III. parte, allegatione LXXX. in appendice num. 1. Quod tamen idem eſſe cum *Voto Platonis*, aut in eo includi ſuſpicor. Vulgare etiam eſt domeſticorum teſtimonio elucubraſſe eum volumina duo hiſtorici operis *De Martyribus*, quæ ad ſupremos Fidei vindices e ſupellectile auctoris libraria, cum apud eos cauſam diceret, tranſportata referuntur. In quodam prologo libelli ſupplicis laudati hujus operis mentio fit, decem libris conſtantis, quod ex facultate præpoſiti generalis Mutii Vitelleſchi traditum ibidem dicitur a reviſoribus examinandum: atque item alius *De Humanitate Chriſti* duobus voluminibus. Præſtat eumdem audire auctorem, dum affecta hoc & alia haberet, in fine libri II. *Elucidarii* ſic ſcribentem: *Ut huic quorumdam curioſitati ſatisfaciam in ſuas claſſes & auctores diſtributam offero Bibliothecam, quæ tum Græcorum tum Latinorum philoſophorum & Patrum acute, aut graviter, aut eloquenter dicta contineat.* (Flores intelligo ex philoſophis & patribus, quod alii præſtiterunt). *Hujus prior tomus quamquam peractus ſit, & breviter ſecundus abſolvetur, in quibus tamen per alphabeta ſingula diſponuntur, tum quæ pro myſticis ſenſibus digniora, tum quæ pro theologicis, non tamen lucem videbunt donec ſecundus hujus Elucidarii tomus, & fortaſſis ea quæ ad Chriſti humanitatem pertinent, unico vel duobus comprehenſa voluminibus, evulgentur.* Hæc ille. Quorum uſus neſcio qua cauſa, puri ſi omnis labis ſunt, eruditiſſimi hominis ac diligentiſſimi labores nobis invidentur. Simon Ramos, medicus Hiſpalenſis, defendit ſcripto in publicum emiſſo Pozæ quaſdam propoſitiones, de quibus accuſatus fuerat. Vide in eo.

Obiit tandem, ingenio vir quam fortuna felicior, in eodem illo Conchenſi collegio, ſeu domeſtica relegatione, anno MDCLX.

F. IOANNES BAPTISTA SANCHEZ, Franciſcanus, miniſtro generali Romana in curia a ſecretis, provinciæ Carthaginenſis cuſtos, atque inde miniſter, edidit Romæ:

Patronatum Marchionum de Cañete ex tot beneficiis & ſumptibus in ordinem Minorum collatis & in futurum certo conferendis pro celebratione Comitiorum generalium in Ciſmontanis. Apud Alphonſum Ciaconum 1625.

Documenta pro reſtitutione monaſterii S. Claræ Scalabis municipii in Portugallia, Miniſtri provincialis ejuſdem regni regimini debita. Ibidem typis cameræ Apoſtolicæ 1626. in 4.

F. IOANNES BAPTISTA DE ROXAS, natus in oppido Buenache Conchenſis dioeceſis, Mercenariorum fratrum ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter, pietate ac literis ſpectatus, Conchæ, Segoviæ atque Matriti domeſticis præfuit, Segoviæque auctor fuit congregationis, quam per omnes fere regni partes ſalubriter ſparſam Chriſti Domini noſtri Scholam vulgo vocant. Scripſit:

Vida del Venerable Padre Fr. Juan Falconi. Madriti in 4. anno 1674.

Reloxcon deſpertador. Ibidem in 16.

La

La verdad veſtida : jucunditate ſimul & utilitate conditum opus juxta illud Horatii *Omne tulit punctum qui miſcuit utile dulci.* Ibidem in 4.

Cateciſmo, y Alfabeto coronado hiſtorial, Politico y moral, ſive de Regibus virtute præſtantibus : duobus tomis. Ibidem in 4. anno 1672.

Cadena de exemplos y milagros. Matriti 1675. 4. duobus tomis.

Compas de Perfectos Chriſto Crucificado.

F. IOANNES BAPTISTA SICARDUS, (niſi exter ſit) ſcripſit:

Reſumen de la diſpoſicion y reverencia con que los Fieles deben llegar a recibir el Santiſimo Sacramento del Altar. Compluti 1673. 4.

General Ruina por el vicio de la murmuracion. Ibidem 1675. 8.

F. IOANNES BAPTISTA SORRIBAS, Vide IOANNES SORRIBAS.

IOANNES BAPTISTA DE SOSSA, Matritenſis decurio, ex hoc ipſo Regio municipio oriundus, conſcripſit Hiſpanice:

La Soſſia perſeguida, en que ſe trata del honor paterno y amor filial. Matriti anno 1621. in 4.

IOANNES BAPTISTA SUAREZ DE SALAZAR, Gaditanus, in patriæ urbis eccleſia canonicus, & aliquando vicarius generalis, vir totius antiquitatis inſigniter eruditus, cujus rei ſpecimen dedit aureo in eo libello cui hunc titulum fecit:

Grandezas y antiguedades de la Isla y Ciudad de Cadiz. Gadibus in 4.

Supellectilis ſuæ librariæ diſpenſatorem reliquit moriens Franciſcum Guerram, Franciſcanum, ejus urbis tunc epiſcopum, qui manuſcriptum quidquid erat Martino Vaſquio Siruelæ, amico noſtro, Hiſpalenſis eccleſiæ portionario, dono dedit, unde nos ſequentem ejus operum, ſive perfectorum, ſive affectorum, ſive initiatorum, catalogum contexuimus:

Mythiſloricum Aſtronomicon; ſive de Mythologia terreſtri & cœleſti. Diviſerat opus in duas partes, elementis priorem, cœleſtibus poſteriorem deſtinans, quibus arcana omnia phyſiologiæ myſteria confictis numinum appellationibus olim apud ethnicos adumbrata eruditiſſime revelabat. Opus tamen majori ex parte infectum eſt, quamvis ex eo, quod perfectum eſt, non leve poſſit volumen fieri, hominem certe indicat non ſolum Græce, ſed & Hebraice & Arabice doctum, ſtiloque perductum eſt exquiſite eleganti & nervoſo, egregiaque eruditione imbuto.

Marci Tullii Ciceronis in Oratione pro Archia Poeta loci aliquot emendati & illuſtrati. Item *Conjecturæ* quædam.

Vernacula quoque lingua:

Explicacion de aquel lugar de S. Lucas cap. 2. Exiit edictum a Cæſare Auguſto &c. ubi plura ſunt de viceſima hereditatum, legibuſque Julia & Papia, Voconia & Falcidia.

De la Memoria artificioſa.

Santos de Cadiz. Variarum etiam, *& antiquarum lectionum* libros meditabatur : quorum aliquot capita in his ſchedis reperiuntur.

IOANNES BAPTISTA TOLEDANO, neſcio cujus temporis ſcriptor, edidit:

Ærarium utriuſque juris.

D. IOANNES BAPTISTA DE VALDA, juris doctor, & advocatus Valentinæ urbis, edidit:

Solemnes fieſtas, que celebró Valencia de la Inmaculada Concepcion de la Virgen Maria por el Decreto de Alexandro VII. &c.

D. IOANNES BAPTISTA VALENZUELA VELAZQUEZ, Conchenſis natu, juris Pontificii doctor Seguntinus, prima hujus militiæ ſtipendia in patria geſſit, admotus ad præſulis ſui Andreæ Paicci vicariam curam gerendam. Quo munere functus in curiam ſe contulit fauſtis avibus, ibi namque in patrociniis cauſarum forenſique exercitatione uſque adeo ſuam probavit doctrinam & prudentiam viris principibus ut gerendæ natum reipublicæ virum Philippus III. Hiſpaniarum Rex Catholicus, anno MDCXIII. Neapolim ire juſſerit, ibique inter Sanctæ Claræ ſenatus patres foro jura reddere ; nec niſi conſumptis omnibus ejus curiæ honoribus revocatus fuit in Hiſpaniam. Cum enim in concilio ut vocant Collaterali ſediſſet, criminale forum Regens adminiſtraſſet, eidemque Clariano ſenatui aliquando præfuiſſet, Italicarum rerum univerſitatem geſturus venit tandem ad nos anno MDCXXV. loco ſibi in ampliſſimo ſenatorum collegio, quod apud Regem huic provinciæ invigilat, acquiſito. Sed ad majora adhuc viam ei muniverat collecta per varios honorum gradus fama, quare ad ſupremum Caſtellæ ſenatus ordinem translatus, curiamque Granatenſem regere juſſus, ad Salmantini epiſcopatus infulas jure ac merito tandem exaltatur. In qua tandem dignitate nec biennio integro vixit. Creatus enim XXIV. Martii MDCXLIII. ſecunda Februarii die MDCXLV. hominem exuit Salmanticæ, magno ſui deſiderio in ea urbe,

quæ

quæ alumna & parens literatorum præſulem literatiſſimum ſibi olim ſtudiis formaverat, apud omnes hominum ordines relicto. Abundantiſſimum quippe civilis doctrinæ, quem pectore gerebat, theſaurum omnigenæ eruditionis cumulus pretioſiorem reddebat, miriſque modis poſſeſſorem ſuum beabat ſimul & commendabat. Extant ejus rei ſat idonei teſtes hi libri quos in lucem emiſit:

Conſiliorum, ſive Reſponſorum juris volumina duo. Neapoli primum in officina Tarquinii Longi anno 1618. alterum in Ægidii Longi 1634. deinde utrumque Matriti editum apud Mariam de Quiñones 1653. in folio. Prodiit tandem Lugduni opus doctiſſimum & fructuoſiſſimum ex officina Joannis Antonii Huguetam, & Guilielmi Barbier 1671. in folio, iiſdem duobus tomis.

De Status ac belli ratione ſervanda cum Belgis, ſive Inferioris Germaniæ Provinciis, aliiſque a legitimo ſuorum Principum dominio & obedientia rebellantibus. Neapoli anno 1620. in 4. apud Tarquinium Longum.

Vetera aliqua Hiſpaniæ monumenta, ſeu Lapides & Inſcriptiones obtulit Franciſco, S. R. E. cardinali Barberino, cum in Hiſpaniam venit Urbani VIII. de Latere legatus, quas in ejus bibliotheca MSS. Romæ vidimus.

Hiſpane quoque edidit:

Diſcurſo en comprobacion de la Santidad de vida y milagros del Glorioſo S. Julian ſegundo Obiſpo de Cuenca. Conchæ anno 1611. in 8. Necnon et:

Diſcurſum Angelicalem & Apoſtolicum, prelo jam ab auctore cum deceſſit paratum, ſervare ſe in ſchedis ipſius autographis Joannes Tamajus Salazarius volumine III. *Hiſpanii Martyrologii*, ad diem Maii VIII. affirmat.

Obiit ſeptuagenario major, natus quippe Junio menſe MDLXXIV. cujus exuviis locum in cappella principe eccleſiæ ſuæ capitulum dedit Salmanticenſe.

D. IOANNES BAPTISTA DE VELASCO. Quære D. IOANNES BAPTISTA GIL DE VELASCO.

IOANNES BAPTISTA DE VILLALOBOS, Toletanus, Decretorum doctor, Compoſtellæ urbis incola, diligenter & inter primos formavit:

Ærarium communium opinionum. Salmanticæ apud Alexandrum de Canova anno 1569. in folio; cum antea in Vindonienſi Galleciæ urbe prodiiſſet anno 1550. in 4. Et Venetiis poſtea ex officina Vincentii Luchini 1564. in 8. Sed in editione Salmantina prodiit ſimul:

Antinomia Juris Regni Hiſpaniarum, & Civilis, in qua practica forenſium cauſarum verſatur: quam tamen poſt aliquot annos Joannes Baptiſta Olanus in examen vocavit, quibuſdamque demptis aut additis, *Concordiam* ſuam, & *novam Antinomiarum reductionem* edidit; Hieronymus quoque Zeballos, Toletanus juriſconſultus, *Communes opiniones* nova etiam & induſtriæ plena opera collegit.

IOANNES BAPTISTA VILLALPANDO, Cordubenſis natu, Jeſuitarum ſodalis, in hanc familiam venit ætatis ſuæ anno XXVI. philoſophiam & mathematicas diſciplinas eximie doctus, in eaque theologicis ſtudiis curioſe attenteque vacavit, adeo ut meditante Hieronymo Prado Ezechielis prophetæ illuſtrationem, Templique Salomonis in viſione ipſius poſtrema adumbrati deſcriptionem, operas ipſe obtulerit architectoriæ artis, quam egregie callebat, necnon et, obeunte diem ſuum ante editionis tempus Prado ſocio, ipſe ſolus vere Regium opus ad unguem abſolverit, typiſque cudendum tradiderit, quod ſic inſcriptum prodiit:

Commentariorum in Ezechielem Prophetam tomi tres: cujus XXVI. priora capita Hieronymus explicuit, in reliqua noſter ex iis, quæ ſtudio cum Prado olim collato congeſſerat, adjunxit commentaria. Romæ apud Alphonſum Zannetum ſumptibus & juſſu Philippi II. Regis Catholici 1606. folio. Nempe continentur in primo volumine, præter laudatam XXVI. capitum explicationem Hieronymi Pradi, copioſi in duo ſequentia capita Joannis Baptiſtæ noſtri *Commentarii*. In ſecundo tractat is de poſtrema Ezechielis prophetæ viſione, in qua Templi ejuſque vaſorum forma, tum commentariis, tum æneis quamplurimis deſcriptionibus, exprimitur. In tertio dedit *Apparatum Urbis, ac Templi Hieroſolimitani*, in quo de urbe copioſiſſime diſſerit, Hebræorum ponderibus, numiſmatis & menſuris. Duo hæc volumina edidit Romæ Carolus Vullietus anno 1604. ſine Pradi, ut credimus, lucubrationibus, & ante editionem illam Regiam. Attamen cujuſdam Chriſtophori Gruembergii omnia geometrica eſſe, quæ circa pondera & centrum gravitatis in his Villalpandi commentariis leguntur, notavit Claudius Richardus *Commentario in Euclidem, Hypſiclem* & alios, & ex eo Voſſius *De Scientiis Mathematicis* cap. XVI.

In lucem protulit:

Remigii Rhemenſis in Epiſtolas S. Pauli Tractatus. Moguntiæ apud Joannem Albinum 1614. in folio: qui jam leguntur in magna *PP. Bibliotheca*, tom. V. part. II.

Necnon & Hiſpanum ex Latino dedit:

Oſi-

Oficio del Capitan y Soldado Catolico compueſto por San Ferrando Diacono de Cartagena en Africa. Antuerpiæ apud Gaſparem Bellerum anno 1617. in 12.

Magni operis mole veluti oppreſſus morti ſuccubuit Romæ, LVI. annis natus, XXIII. Maii MDCVIII.

F. IOANNES BAPTISTA DE VINONES, Hiſpalenſis, cum juris doctor eſſet Minorum fratrum ſodalitatem una cum Bernardino de Laredo, laudato jam alibi, ſalutis veluti portum, ingreſſus in cœnobio Pietatis oppidi Guadalcanal provinciæ (tunc cuſtodiæ) Angelorum, profeſſionem a converſis, ſive (ut proprio verbo appellant) laicis, fieri ſolitam emiſit. Hujus eſt, ſuppreſſo prius nomine, quod in ſequentibus editionibus revelatum fuit:

Eſpejo de la conciencia para todos eſtados. Lucronii anno 1507. Segoviæ 1525. Hiſpali apud Joannem Cromberger 1543. Medinæ 1552. in folio. Ex Waddingo & relationibus ab hac provincia ad Franciſcum Haroldum Romam deſtinatis.

IOANNES BAPTISTA XAMARRO, ut fere nihil eſt quod a curioſis naturæ inſpectoribus relinquatur intactum, edidit:

Conocimiento de las diez aves menores de jaula, ſu canto, enfermedad, cria y cura. Matriti 1604. in 4. Itemque:

Indicacion de la Sangria. Pinciæ anno 1604. in 8. Phlebotomus fuit, ſive venarum ſector, ut ſe appellat, Regiorum puerorum.

IOANNES BAPTISTA ZAPATA, medicus, aut ipſe *Praxim* ſcripſit quamdam, aut ſaltem ab eo profecit Joſephus ſcientia, qui arcana quædam medica & chirurgica ab eo reperta ad curandum omne genus morbi ex *Praxi* Joannis Baptiſtæ Zapatæ Hiſpani medici collegiſſe dicitur, qui liber editus fuit Romæ anno 1577. in 8. apud heredes Antonii Blondi, quo anno utrumque vivere in ſchedis lego Alfonſi Ciaconii, rei auctoris.

IOANNES DE BARAHONA, patria ex oppido Arroyo de Valdivieſo, advocatus tempore ſuo nobilis, elucubravit:

Additiones ad Joannis Lupi de Palacios Rubios Repetitionem in rubr. & cap. Per noſtras, de Donat. inter virum & uxorem.

D. IOANNES DE BARAHONA ET PADILLA, Bæticus, Xerezienſis, vertit paraphraſtica potius quam verbali interpretatione:

La Inſtitucion de la vida del Hombre noble: quam Italicam ſcripſerat Alexander Piccolominæus, V. C. Hiſpali 1577. 8.

F. IOANNES DEL BARCO, Franciſcanus provinciæ Caſtellæ, ſcripſit, uti Petrus de Salazar in hujus *Provinciæ* refert *Hiſtoria*, non Lucas Waddingus:

Sermones; editosne an ineditos non refert.

IOANNES BARREIRA, Luſitanus, edidit:

Reportorio dos Tempos. Conimbricæ 1579. & 1582.

F. IOANNES DE LA BARRERA, Auguſtinianus, in Urſaonenſi academia Durandi interpres, & a confeſſionibus Joanni Gironio, Urſaonis duci, edidiſſe fertur:

Sermones: uti refert auctor *Alphabeti Auguſtiniani*, Thomas de Herrera. Meminit quoque inter Auguſtinianos Andreas Scotus.

IOANNES DE BARRIOS, ſcripſit:

De la verdadera Cirurgia, Medicina y Aſtrologia. 1607. folio. Mexici.

IOANNES DE BARROS, Luſitanus, Portuenſis, ſub Joanne Portugalliæ Rege III. Regiæ curiæ ſenator (Deſembargador do Paço vulgo audit) curioſe ac diligenter luſtratis omnium monaſteriorum Interamnenſis (inter Durium ſcilicet Miniumque fluvios) regionis tabulariis eamdem Interamnem regionem deſcripſit, hoc titulo vulgari uſus:

Deſcripçaõ de entre Douro e Minho: quam editione digniſſimam latere adhuc in ſchedis MSS. conqueritur D. Rodericus da Cunha in *Hiſtoria Bracarenſi*, parte II. c. XXXV. n. 5. Laudat quoque opus Franciſcus Suarez Toſcano in ſuis *Paralellis*. Item:

Spelho de Caſados. In urbe Portuenſi apud Vaſcum Diaz Tanco de Fregenal 1540. in 4.

F. IOANNES DE BARROS, aliis BARRIOS, Mercenariorum fratrum Redemptionis Captivorum ſodalis, dubium an Matriti natus, ſaltem ibi educatus, non in ſacris tantum literis ſed in re hiſtorica verſatiſſimus, tam inter ſuos quam in publica academia Toletana theologiam docuit, necnon & ab Imperatore Carolo V. hiſtoriographi Regii ornatus munere elucubravit:

Hiſtoria de los Reyes Catolicos D. Fernando y Doña Iſabel: quam furto ſublatam auctori, editamque fuiſſe alterius nomine conqueruntur ejus domeſtici. Videſis Alphonſum Remon in *Hiſtoria* hujus ordinis lib. XIII. cap. XVIII. Servareque apud ſe D. Joſephum Pellizerium, hiſtoricum Regium fragmenta hujus operis plura, Barrii ipſius manu exarata, monuit D. Didacus Portocar-

carrero in *Hiſtoria de Molina*, dum catalogum texens hujus oppidi dominorum ad Reges pervenit Catholicos.

Præſul datus incolis urbis Adſumptionis Deiparæ in Nova Hiſpania anno MDL. reſtitit tamen apud nos valetudine impeditus, eique renuntians muneri, factus jam Accitanus in Hiſpania epiſcopus, Toleti pie in Domino obdormivit.

IOANNES DE BARROS, Luſitanus, ex Lupo de Barros anno MCCCCXCVI. in Viſenſi urbe natus, quod ipſe in *Panegyrico ad Mariam Portugalliæ Infantem* annotatum voluit, ne nos ultra, quod hactenus contigit, de patria dubitaremus. In aula Regis Emmanuelis, quæ ex more illius ævi pueris nobilibus ad educationem patuit, non tantum Latinas & Græcas literas, ſed humanitatis quoque ſtudia & mathematicas artes perfecte didicit; eo jam tempore Virgilio Lucanoque in poetis, Salluſtio in hiſtoricis atque Livio maxime approbatis, et, ſi fors tuliſſet aliquando aliquid ſcribere, in exemplum circumſpecti judicii caſtigatæque in ſublimi genere dicendi eloquentiæ ſibi propoſitis. Joanni Principi, Emmanuelis filio, cum primum ſeorſim habitare cœpit a cuſtodia fuit ſupellectilis, ab eoque poſt parentis obitum, anno ſuperioris ſæculi XXII. præfectura S. Georgii de la Mina in ora maritima auſtralis Africæ remuneratus. Unde poſt triennium reverſo, ejuſdem Regis beneficio, contigit gazophylazii domus Indicæ cura (Teſoreiro da Caſa da India vocant) nec diu poſt ejuſdem domus & negotii adminiſtratio, quod uberrimi quæſtus & præcipui honoris munus eſt. Ceterum in media hac non parum gravi moleſtaque occupatione probatis olim in levioribus quibuſdam argumentis, quorum nos paulo inferius mentionem habebimus, quid humeri ferre, quid mens & ſtilus parere memoria dignum poſſent, Regi ſuo hiſtoriæ Indicæ ſcribendæ curam obtulit; impoſitamque ab eo ſibi gratulabundus ſuſcepit, ſingularique diligentia atque induſtria poſtmodum continuavit, recuſatis interea, ne antiquo deeſſet animi propoſito, rerum Emmanuelis Regis geſtarum literis conſignandarum partibus, quæ quidem ab Henrico cardinali, rempublicam pro Sebaſtiano, Joannis nuper extincti filio ſucceſſoreque, minorenni tunc adminiſtrante, ſunt demum jure meritoque Damiano Goeſio traditæ, cujus rei ipſe meminit in *Hiſtoriæ* quartæ partis XXXVII. capite. Sic vero inter duo officia, adeo inter ſe diverſa & repugnantia, dividere ſolebat Joannes noſter horas ut expediendis publicis negotiis diurnas, pangendis autem commentariis nocturnas impenderet. Abſceſſit tandem, annuente Sebaſtiano Rege, cum ab adminiſtratione illius pleni negotio muneris, tum etiam ab urbe ipſa Regia, ſeceſſitque in Pombal oppidum, ſibi ut viveret, impendentemque exoneratus curis expectaret mortem. Quæ ſeptuagenarium jam eum poſt triennium vivis eripuit, virum quidem eximia mentis acie memoriaque, ac multa bonorum auctorum lectione, quorum fidem, judicium, perſpicuitatem atque elegantiam, præter alias virtutes, in contexenda hiſtoria, Luſitani ſui idiomatis fere principe, fuit imitatus. Uxorem duxerat ex Leirenenſi urbe Mariam de Almeida, quæ numeroſam ei ſobolem procreavit; attamen viri memoriam tuentur maxime literarum hæc monumenta:

Decadas d' Aſia: tribus tomis. Primus Oliſipone editus eſt anno 1552. Secundus 1553. Tertius vero anno 1563. abſolutiſſimum, *cælatumque novem muſis opus*, ut Horatio utar, manſurumque in omnem ætatem cum laude maxima ſui artificis. In quo eminet incorrupta fides, luculenta oratio Livianæ æmula, geographiæque totius earum partium, quas deſcribit ſtilo, multa adeo & accurata cognitio ut veteribus illis luſtratoribus Indici orbis Ptolemæo & Arriano, pluribus eorum oſtenſis erroribus, obſtruxiſſe lumina videatur. Has Italicâ donavit lingua Alphonſus Ulloa, Venetiiſque edidit, nempe *primam* & *ſecundam Decadem*. Geographica autem ex tota hiſtoria excerpſit, conjecitque in *Relationes* ſuas, Joannes Baptiſta Ramuſius.

A Quarta Decada d' Aſia, quæ juris tandem publici facta eſt anno 1615. in folio, non tota Barrii noſtri eſt, colophone donata, Philippi Regis III. juſſu, a Joanne Baptiſta Labaña, ejus chronographo, annotationibuſque & geographicis tabulis mirifice ornata. Redemerat hanc Rex ampliſſimus magno pretio ab Aloiſia Suarez, Hieronymi vidua, qui Joannis Barri filius fuit natu maximus. In quo autem Barrius ſubſtitit auxiliares eidem argumento porrexit manus, continuata longe hiſtoria, Didacus Couto, Uliſiponenſis, cujus & quartam habemus *Decadem* ſequenteſque uſque ad duodecimam, partim publicatas, partim ſecus. Præterea ſcripſit alia minoris momenti:

Chronica do Emperador Clariſmundo. Conimbricæ apud Joannem Barreira anno 1520. in folio & 1555. folio. In qua fabuloſa hiſtoria, viginti non plus annorum adoleſcens, ſtilum exercere, tentareque vires cœpit.

Ropicapneuma, ſive dialogum moralem hujus Græcæ appellationis, quæ..... ſonat. Oliſipone anno 1532. Laudat hunc Ludo-

dovicus Vives in nuncupatione, ad noſtrum directa, *Exercitationum animæ in Deum.*

Grammatica Portugueſa. Oliſipone anno 1539. in eorum gratiam quibuſcum de ſalute æterna Luſitani commercium habebant.

A virtuoſa Vergonha: dialogiſticum aliud ejus opuſculum eſt, quod Plutarcho opponeret *De Immodica verecundia* ſcribenti, Cardoſus appellat *Da Vicioſa Vergonha*, Oliſipone editum 1540. in 4. quod idem exiſtimo cum contrariorum eadem ſit ratio. Atque ejuſdem argumenti rem tractavit, ut noſtro Barrio morem gereret, Antonius Ludovicus, medicus & philoſophus excellentiſſimus, in tractatu *De Pudore.*

Problemas Morais, hoc eſt, problemata moralia ſeu cauſas, in urbe Viſenſi adſervari delatum fuit ad Emmanuelem Severinum, paulo poſt laudandum.

Exclamaçaõ contra os vicios: metricum hoc opus, ea carminis forma confectum quod Redondillas nos appellamus, duorum fere millium verſuum, circa annum MDLXI. fuit abſolutum.

Panegirico a Infanta Donna Maria, quando nempe datus eſt ei titulus a principatu urbis Viſenſis: in quo opere, quod illuſtriſſimus vir D. Hieronymus Maſcarenhas, epiſcopus Segovienſis, inter alias veteres ſchedas a ſe inventum editioni parabat, cum in Luſitania res mutavit publica natum ſe in ea urbe fuiſſe haud obſcure affirmavit. Edidit quidem cum Emmanuel Severinus de Faria, cantor Eborenſis, vir eruditione præſtans, in opere ſuo *Noticias de Portugal* inſcripto, qui nec dubitat clariſſimi auctoris perfectiſſimam compoſitionem vel ipſi junioris Plinii *Panegyrico* Trajano Imperatori dicto, qui inter aliorum alios velut inter ſtellas luna præfulget, comparare.

Eſfera da inſtructura das couſas: meminit Barrius ipſe decade II. lib. IV. cap. III. quo de architectura agi Severinus credebat.

Geographiam univerſalem, quam adornare ſe quampluries retulit, nempe in lib. I. cap. I. primæ decadis, & lib. IV. cap. II. ejuſdem, & lib. VIII. cap. II. ſecundæ decadis, cum auctore ipſo amiſimus: *Hiſtoriamque Tamberlanis*, cujus ſpem fecerat Gundiſalvus Argote de Molina in præfatione ad ſimilem aliam Roderici Gonzalez de Clavijo.

Deceſſit e vivis anno MDLXX. menſe Octobri. Quorum omnium ſeriem ſubminiſtravit nobis vir eruditiſſimus Emmanuel Severinus de Faria, Eborenſis eccleſiæ cantor, in *Diſcurſu* quodam de Joanne Barrio. Adjungit Cardoſus:

Dialogos com ſeus filhos ſobre preceitos moraes em modo de jogo. Lisboa 1563.

IOANNES BASILIUS SANTORO, Calagurritanus, legum ſtudio ac forenſibus actionibus diu ac laudabiliter exercitatus, Sanctorum Ambroſii & Paulini vestigia ut ſequeretur, Deoque magis, quem colebat eximie, in poſterum vacare, ſibique propius convivere poſſet, cauſarum patrocinio aliis cedens, totum ſe voluminum lectioni ſacrorum atque piorum deinde immerſit. Nec altæ hujus tranquillitatis poſſeſſionem interturbare potuit oblatum neſcio quid ei in curia honoris a Philippo II. Rege, omnium quos vidit ſol in conferendis magiſtratibus cautiſſimo. Cui etiam ſequenti tempore, deſideranti chronographi Regii munus, poſtquam ſtudiorum velificationem feciſſet, ei conferre, gratia ut decuit habita, ſerio ſe noſter ſubduxiſſe dicitur, Regiſque tam amplo beneficio, ne ad arbitrium vivere alienum inde ſibi eſſet opus, renuntiaſſe. Adduntque (ſi vana non eſt fama) pio, ut oportet, conſtantique natum pectore id, quo uſus apud benigniſſimum fuit Principem, excuſationis elogium: nil quidem exiſtimare ſe mandari valde dignum literis de Rege Chriſtiano dum penes infideles Terra eſſet Sancta; proinde illius partes eſſe ut plagam illam e barbarorum manibus eriperet, ſuas deinde futuras ut res in ea expeditione fortiter ab eo geſtas pro dignitate celebraret. Pia duo argumenta tractavit maxime ut in vulgus ederet, vernacula quidem lingua:

Flos Sanctorum, y Vidas de los Santos: tribus partibus. Flaviobrigæ, ſi ea eſt Bilbao in Cantabris, apud Matthiam de Mares 1580. 1585. 1604. in folio. Cæſarauguſtæ apud P. Sanchez Eſpeleta 1578. folio. Pinciæ 1614. in folio.

Prado eſpiritual: duabus partibus, ſive ſex libris. Ilerdæ apud Ludovicum Maneſcal 1617. hoc eſt, flores ſacrorum exemplorum ex Sophronii, Conſtantinopolitani patriarchæ, ſive Joannis Moſchi Evirati, atque item anonymi alterius monachi, utroque antiquioris, duplici hujus argumenti & inſcriptionis opere, hinc ex Palladii, Theodoreti, Simeonis Metaphraſtis, Gregoriique epiſcopi Turonenſis excerpti *Hiſtoriis.* Tertium item aliud:

Diſcurſo de los cinco lugares donde van las almas. Pampelone 1586. in 8. qui quidem comprehenditur, ut credimus, in ſequenti opere:

Cinco diſcurſos: de las Almas: de la Cruz: de Nueſtra Señora: de los Angeles: y del Cuſtodio. Lucronii apud Matthiam Majer anno 1597. in 8.

D. IOANNES BAYARTE CALASANZ ET AVALOS, Aragonenſis, Barci-

cinone tamen in lucem editus, in quam urbem N. parens, qui a ſecretis erat Aragonenſis ſenatus patribus, reipublicæ cauſa venerat, quem apud Jacobum Bleda, Dominicanum, in hiſtoria *De Expulſione Mauriſiorum* ampliſſimo elogio exornatum reperies, toparcha de Clareſ-valls, Regi a conſiliis, & Minoricæ inſulæ gubernator fuit. Deditus hic curioſis artibus, præcipue mathematicis, inventiones quaſdam bellicorum minorum tormentorum pluribus hucuſque approbavit, nec ceſſat ingenio & ſcriptis de publica re bene mereri. Edidit hactenus hiſtorico-politicum opus optimi commatis..... Edidiſſe eum quoque novimus mechanicæ militaris aliud:

Contragaleria dictum *o nuevo adherente de la defenſa del foſo.* Neapoli ut credimus, in 4. Parareque:

Paralelos entre el Rey Carlos II. y el Emperador Carlos V.

F. IOANNES DE BELORADO, Benedictinus, abbas monaſterii Sancti Petri de Cardeña, ſcripſit:

Coronica del famoſo Cavallero Cid Ruy Diaz de Bivar. Burgis 1593. in folio.

D. IOANNES BELTRAN DE GUEVARA, natus in oppido Medina de las Torres Pacenſis diœceſis, nobili loco ex Petro Velezio Guevara & Majore de Figueroa parentibus, navatæ juri conſtanter operæ in Salmantino gymnaſio primum percepit fructum Abulenſis eccleſiæ canonicatum, quem vocant Doctoralem, competitoribus aliis poſt ſe relictis. Gerendæ reipublicæ deinde admotus cancellariam Pinciæ oppidi ex anno MDC. Regiumque Patrimonii concilium ex MDCIV. ſenator decoravit. Ab hinc pontificio in albo nomen ſuum ut profiteretur, eccleſiæ Pactenſis Siciliæ inſulæ deſtinatum ei effecit regimen anno MDCV. una cum viſitandi munere Neapolitani regni judices, ſequentique in Italiam tranſiit electus jam archiepiſcopus Salerditanus, cum Pactenſis nunquam creatus fuiſſet præſul. Certe ab ipſo Paulo Pontifice, nullo alio cardinali referente, IV. Decembris MDCVI. Salernitanis datus fuit antiſtes, non aliunde tranſlatus, Romæque ritu eccleſiaſtico conſecratus. Inde ad nos Pacenſis factus præſul anno MDCXII. remeavit, cujus adminiſtrationi acceſſit injuncta ei, loco ſeu vice Lemoſii comitis, Neapolitani proregis, Italicarum rerum ſenatus præfectura; annoque MDCXIV. ad metropolitanam Compoſtellæ urbis ſedem transfertur. Viri, præter egregias animi dotes, doctrina juris & omnimoda eruditione clariſſimi, opera, partim edita, partim inedita, hæc referuntur:

Propugnaculum Eccleſiaſticæ libertatis adverſus leges Venetiis latas. Romæ 1607. in 4. quod Pauli Papæ V. juſſu elaboraſſe dicitur.

Pro Jure Philippi Regis II. Catholici ad ſucceſſionem regni Portugalliæ. Hic liber ut credo nunquam typis commiſſus fuit.

Diſcurſos del principio, y origen y uſo de la Monarquia de Sicilia: adverſus contrariam diſquiſitionem cardinalis Baronii tomo XI. *Annalium*, anno MXCVII. a num. 18. Pinciæ excuſi ſunt 1605. in folio.

De Adventu Sancti Jacobi in Hiſpaniam: MS. quod opus laudat F. Franciſcus Bivarius.

De Conſervando ærario regio: MS.

De Maledicis Regum: MS.

Diſcurſos de los Moriſcos: MS.

Diſcurſos matrimoniales: MSS. Qui omnes libri in ſchedis remanſerunt inſtructiſſimæ, quam poſſidebat, bibliothecæ, cujus catalogum Matriti in novo Benedictinorum monachorum Monſerrato vidimus.

Amplificandæ ſedis ſuæ amore curiam Regiam dum peteret, morbo letali oppreſſus, Villalpandi in itinere diem extremum vidit, pluſquam octogenarius, x. kalendas Junii anno MDCXXII.

F. IOANNES BENEDICTUS DE GUARDIOLA, Benedictinus monachus monaſterii Sancti Facundi, vulgo Sahagun, ſcripſit:

Tratados de los Titulos que oy tienen los Varones claros, y Grandes de Eſpaña. Matriti apud viduam Alphonſi Gomez anno 1591. in 4.

Hiſtoria del Monaſterio Real de S. Benito de Sahagun: adhuc ineditam, ſed quam relictam ab auctore noſtro plures affirmant, inter alios Hieronymus Romanus de la Higuera Jeſuita in *Hiſtoria Toletanæ urbis* MS. lib. XV. cap. XXII.

D. IOANNES BENITEZ MONTERO, ex oppido Cabeza de Buey Alcantarenſis ordinis tractus in Bethuria, theologus primo apud Salmanticenſes collegii theologi Conceptionis Immaculatæ S. Mariæ, atque Conchenſis majoris collegii ſodalis, philoſophiæ idem in gymnaſio iſto profeſſor, unde ad Magiſtralem canonicatum Pacenſis eccleſiæ, & vicariatum generalem Regii in eo limite exercitus, tandemque ad Granatenſis eccleſiæ decanatum una cum canonicatu conjunctum aſcendit, electus interim Gaetanus in Neapolitano regno epiſcopus, edidit, dum verſaretur Matriti negotiis eccleſiæ ſuæ dans operam, utili utpote intacto hucuſque in Hiſpania argumento, vulgari tamen lingua:

Tratados militares que contienen la Juriſ-

diccion Eclesiastica que tienen los Vicarios generales de los Exercitos de mar y tierra &c. Matriti apud Melchiorem Alvarez 1679. in 4.

Obiit Granatæ anno MDCLXXX.

D. IOANNES BERMUDEZ, Gallæcus, patriarcha Alexandrinus, qua dignitate ornavit eum Paulus III. Papa Roma in Portugalliam transeuntem ab Æthiopia usque ipsa, cujus Imperator David legatum suum destinaverat ad Joannem III. Portugalliæ Regem. Bis in Æthiopiam penetravit, de cujus regionis *moribus & ritibus*, ac *Prete Ianii* ipsius *Abassinorum Principis* ad Sebastianum Regem librum scripsit. Videsis Georgium Cardosum in *Agiologio Lusitano* die xxx. Martii lit. e.

IOANNES BERMUDEZ ET ALFARO, versibus edidit:

El Narciso en octavas. Olisipone anno 1618.

F. IOANNES BERMUDO, Astigi in Bætica natus, ordinis Sancti Francisci, musica arte spectatus, edidit:

Libro de la declaracion de Instrumentos: ad Joannem III. Portugalliæ Regem. Granatæ 1555. & prius primumque Ursaone apud Joannem Leonem, universitatis typographum, 1549. in 4.

IOANNES BERNAL, Jesuitarum sodalis, scribit cum hæc scribimus:

Historia de la Vida del Santo Rey D. Fernando Tercero de Castilla.

F. IOANNES DE S. BERNARDO, Bæticus, ex urbe Xerez de la Frontera, ordinis Minorum Excalceatorum, olim provinciæ S. Josephi, nunc provinciæ S. Petri de Alcantara, concionator Apostolicus, postquam Romæ procurasset ejusdem Sancti Petri, jam solemniter inter Divos a Clemente IX. P. M. relati, causam præfectus novi Nudipedum cœnobii, quod in Neapolitana urbe S. Luciæ de Monte appellatum his fuit superioribus mensibus concessum ad faciendam frugem spiritualis proventus in militibus Hispanis ejus urbis & regni, magno huic negotio sedulam & animosam contribuit operam. Scripsit ex probationum ipsis instrumentis, auctoritate Apostolica confectis:

Chronica de la Vida admirable y milagrosas hazañas del glorioso Padre S. Pedro de Alcantara. Neapoli 1667. apud Hieronymum Fasulum, in 4.

IOANNES BERNARDUS DIAZ DE LUGO, Hispalensis natu, quam sibi patriam ipse asserit in proœmio indicis *Repertorii* operum Didaci a Segura a se confecti, quod proœmium editio princeps & antiqua præfert, ut credere iis, qui Lugo prope Victoriam urbem oppido magis favent, minus nos debeamus qui tam idoneo teste nitimur. Extra matrimonium parenti natum eum fuisse fama est, atque scriptum reliquerunt Joannes Roxas in tract. *De Succeff. ab inteft.* cap. xv. num. 19. & Ignatius Lopez de Salzedo in *Additionibus ad Prixim* ejus *Canonicam* cap. xiv. Beneficium obtinuit ætate adhuc tenera in Huelva, municipio diœcesis Hispalensis, quem etiam locum natales ejus sibi adrogare audio. Salmanticæ operam literis dedit, Græcam eruditionem Latinæ adjungens, cujus Græcæ linguæ professor ibi extitisse nec Hebraicam ignorasse dicitur. Frequentior tamen in juris studio esse volens, ad quod natura vocabatur, tam Pontificii quam Cæsarei libros avidissime aggressus est, brevique Decretorum doctor factus doctrinæ gradum & existimationem in eo gymnasio aliis eminentiorem obtinuit. Vicarium exercuit aliquando munus Ludovici Capitisvaccæ, Salmantini antistitis, quo eodem tempore jus de loco superiore interpretabatur. Joannis post cardinalis Taveræ, archipræsulis Toletani, domum evocatus, idem vice ejus ecclesiasticarum causarum in curia archiepiscopali arbitrium habuit. Indicæ tunc temporis expeditionis progressus majorem quamdam sibi adhiberi curam postulabant; quod commodum accidit, nam inter alios novi senatus patres, cui hoc negotium demandatum voluit, Carolus Imperator Bernardum nostrum, excellenti vitæ probitate, gravissimis & integerrimis moribus virum, & ad quæque tractanda idoneum, allegit. Idemque Cæsar hanc novi orbis curam jam tredecim annis gerentem, sacrisque inter hæc initiatum, annuente Paulo Pontifice, Calagurritanæ ecclesiæ præesse voluit. Sessionibus Tridentinis quintæ sextæ ac septimæ sub Paulo III. deindeque aliis sub Julio III. usque ad annum DLII. celebratis lego eum honore isto spectabilem, nec minus sapientia spectatum pietateque, interfuisse. Illud quidem in confesso apud omnes est, sedi suæ restitutum crebra solicitudinis non vulgaris super commisso grege morumque severitatis, quæ sacrosancto muneri debetur, argumenta edidisse. Quo ipso tempore doctissimi quique Hispanorum atque gravissimi meritis eum integritatis, doctrinæque laudibus, meminisse illius ubi contingeret, extulerunt. In his sunt Martinus doctor Navarrus, Didacus Covarrubias, Petrus Plaza, Stephanus Garibajus, Joannes Vasæus atque alii, a quibus laudari summe honestissimum quoddam

dam genus laudis eſt. Nec tamen ſtudioſos Joannis Bernardi lectores fraudabo Aloyſii Lipomani, epiſcopi Veronenſis, ſeu potius hominum ætatis illius æqualium de eo exiſtimantium, teſtimonio. Nuncupavit vir ille graviſſimus volumen operis ſui *De Vitis Sanctorum* primum Bernardo noſtro epiſcopo anno MDL. Italus Hiſpano. Cauſas audi: *Sive enim illam Chriſtianam tuam pietatem & caritatem, qua inter omnes emines, ſive ſanctum zelum, quo continue exæſtuas ut Dei eccleſia in priſtinam effigiem reſtituta ſancta & ſine macula rurſus refulgeat, ſive demum angelicos tuos mores intueor, quibus in terris degens in cœlo jam converſaris, omnia hæc, inquam* &c. Et mox: *Sed illud me impulit imprimis, quod te Sanctorum vitis mirum in modum affectum videam, egregiamque navare operam ut quo plures invenire poſſis plurimas tibi compares* &c. Proſtat nuncupatoria hæc epiſtola in editione Veneta principe anni MDLI. quam abſolvit auctor, eumdem *noſtri ſæculi antiſtitum ſplendidiſſimum lumen* appellans. Hæc ille, honorem hunc habens Bernardo noſtro qui ſecundam operis partem Julio III. P. M. tertiam vero Joanni III. Portugalliæ Regi, apud quem legationis Pontificiæ munus obierat olim, erat nuncupaturus. Opera ejus ad munerum geſtorum rationem exegit Alexius Vanegas, Toletanus, in nuncupatione perdocti operis *De Differentiis librorum* noſtro facta. Pro ſingulis enim occupationibus ſcribendi argumentum, quod iiſdem eſſet convenientiſſimum, ſibique & aliis opportunum & utile deſumere conſueverat: tam rectus œconomiæ uniuſcujuſque muneris, quod gereret, æſtimator ac peritus fuit perſequutor. Ea ſunt vel Latina, vel Hiſpana. Latina hæc:

Practica Criminalis Canonica in qua omnia fere flagitia, quæ a Clericis committi poſſunt, cum eorum pœnis deſcribuntur..... 154.. Lugduni apud Rovillium anno 1554. & 1569. in 8. Et Compluti apud Joannem Brocar anno 1554. in 8. Ingolſtadii 1577. Venetiiſque 1581. 8. Hanc *Scholiis* doctiſſimis locupletiorem reddidit Ignatius Lopez Salcedo, Decretorum doctor, & profeſſor primarius Complutenſis, ediditque Compluti apud Petrum Robles. Joannes etiam Helvetius, exter homo, eamdem cum *Annotationibus* propriis ſubjecit prelo Antuerpienſi anno 1568.

Regulæ Juris, cum ſuis ampliationibus & reſtrictionibus. Compluti apud Guilielmum de Millis anno 154... & iterum 1569. Lugduni una cum *Practica Canonica* anno 1554. 8. *Additiones* quoque his fecit Ignatius Lopez Salzedo.

Repertoria ad Didaci Seguræ, & Joannis Lupi de Palacios-rubios opera.

Antidotum Deſperationis, ac Chriſtianæ Spei robur ex variis Sacræ Scripturæ & Sanctorum locis excerptum. Salmanticæ apud Andream de Portonariis 1553. 8.

In Iſaiam grandiore volumine commentaſſe, *Vitaſque Sanctorum*, Tridenti agens, conſcripſiſſe dicitur.

Colloquium: elegans & plane pium, exactiſſimam ab epiſcopis poſt obitum exigendam rationem non minus graviter quam lepide repræſentans. Pariſiis 1541. 4.

Doctrinæ ejus *Magiſtralis*, ſive ita appellatus liber prodiit Lugduni 1539. in 8. qui Hiſpali in eccleſiæ cathedralis noſtræ bibliotheca aſſervatur.

Vernacula hæc ſunt:

Aviſo para todos los Curas de Animas, en el qual ſe declaran muchos oficios, que requieren gran cuidado y ſuficiencia, que ſe encierran y acetan en el oficio de curar animas. Compluti apud Michaelem de Eguia anno 1539. 4. Ibidemque 1545. 4. Cæſarauguſtæ 1547. Et Compluti quartum typis Joannis Brocar 1551. Medinæ 1550. Italice vertit Joannes Tarcagnota, ediditque Brixiæ apud Thomam Bozzolam 1562. in 12.

Aviſo muy provechoſo para todos los Religioſos y Predicadores. Prodiit ſimul cum ſuperiore apud Michaelem de Eguia Compluti.

Inſtruccion de Prelados. Librum hunc laudat inter alios Vanegas, quem Compluti ſcimus editum anno 1530. 8. apud Joannem Brocar.

Exortacion a Don Alonſo de Fonſeca Arzobiſpo de Toledo para que celebraſe Concilio provincial. Hujus Vanegas idem meminit.

Contemplaciones de la Virgen Maria Nueſtra Señora. In 12. uti lego apud Petrum de Alba in *Militia Conceptionis.*

Soliloquios, ſuma breve y compendioſa, con la qual ſe puede deſpertar la Alma Chriſtiana a contemplar conſideraciones muy altas. Anno 1541. in 4. Neſcio quidem an diverſi operis inſcriptio hæc ſit quæ ſequitur:

Soliloquios entre Dios y el Alma. Certe id converſum Italice prodiit Venetiis anno 1549. quod ſe legiſſe in Italia Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Calagurritanæ Eccleſiæ* affirmat. Vidimus & opuſculum aliud ita inſcriptum:

Doctrina y amoneſtacion charitativa, en la qual ſe demueſtra no ſer licito a los Chriſtianos ricos, que dexen de ſocorrer a los pobres que tienen preſentes por guardarlo para remediar los venideros, compueſto en latin por el Doctor Juan Bernardo Diaz de Lugo, traducido por el Arcediano de Alcor Alonſo de Madrid. Stellæ Navarrorum apud Guilielmum de Millis anno 1547. in 8. Latinam editionem nunquam vidimus.

De

De la Piedad. Hujus libelli hanc mentionem reperio apud Gaſparem Baezam juriſconſultum in tractatu *De non meliorandis dotis ratione filiabus*, initio cap. IX. *Cujus* (ait cum noſtrum Lugum laudaſſet) *de Pietate libellum Hiſpanice ſcriptum ſumma cum animi voluntate legi*; niſi idem ſit cum præcedenti.

De los Inſignes Obiſpos de Eſpaña. Laudat Ambroſius Morales lib. XI. *Hiſt.* cap. LXXIII.

Conſtituciones del Obiſpado de Calahorra en el Synodo de Logroño de MDXXXIIII. Legione anno 1534.

Ordinavit, cum Deo ſe ſacerdotem obtuliſſet, quatuor Miſſas: primam pro animam in extremo vitæ agentibus, ſecundam pro converſione infidelium, tertiam pro peccatorum expiatione, quartam pro navigantium indemnitate. Quorum priores duas tam recitantibus quam audientibus ſemel in menſe Paulus Papa III. viginti quinque annorum indulgentiam (ita enim dicere amat Eccleſia) conceſſit. Omnes vero editæ ſunt in *Miſſalibus Complutenſibus* anno MDXLV.

Tandem meritis plenus obiit diem ſuum in eadem urbe Calagurritana Chriſtiani ævi anno MDLVI. Exuvias ejus memoratum jam oppidum Lugo, quo libentes referimus paternam originem, ſepulcro accepit.

IOANNES DE BETANZOS, in oppido, quod Gallæciæ eſt, cognomine forſan natus, Peruanam expeditionem una cum Franciſco Pizarro duce ſequutus eſt unus ex primis vaſti illius terræ tractus adinventoribus. Antonii Mendozæ proregis juſſu *Hiſtoriam* poſtea edidit, in qua de Indorum moribus, imperio Regum, rebuſque eorum geſtis uſque ad Hiſpanorum adventum tractavit. Quæ quidem MS. ad manus fuit Gregorio Garſiæ, Dominicano, cum ſimile argumentum deſcriberet, quod gratus ipſe ei, per quem profeciſſet, in prologo atteſtatur. Antonium de Leone in *Bibliotheca Indica occidentali*, tit. XVII. conſule ſi vis.

D. IOANNES BITRIAN, domo ex urbe Calataiud Aragoniæ regni, quam priſcæ Bilbilis ſuccedaneam, cujus quidem ruinæ non procul conſpiciuntur, docti veterum rerum plures exiſtimant, in patria eccleſia priorem agebat, & Turiaſonenſis antiſtitis vicarium, cum rogatu Joannis Ferdinandi a Velaſco, magni Caſtellæ comeſtabilis, eximii literis ac prudentia viri, cum a Mediolanenſi rediret adminiſtratione, illac prætereuntis, Gallicam Philippi Cominæi hiſtoriam in ſermonem vernaculum tranſtulit, atque ſcholia utiliſſima & prudentiæ civilis plena margini adjecit. Operis ea inſcriptio:

Las Memorias de Felipe de Comines Señor de Argenton, de los hechos y empreſas de Luis XI. y Carlos VIII. Reyes de Francia, traducidas de Frances con Scholios proprios de D. Juan Bitrian &c. duobus tomis. Antuerpiæ ex officina Joannis Meurſii anno 1643. in folio.

Mirum quidem habeo adjicere, quod ex viro fidei ſummæ, cui Joannes ipſe de ſe affirmaverat, olim audivi: ne quidem ullo temporis momento adſediſſe huic operi elucubrando auctorem, ſed peculiari ac perpetuo ſibi more dum ſcriberet nunquam non adſtitiſſe.

F. IOANNES BLANCO, Franciſcanus Regularis Obſervantiæ provinciæ S. Michaelis in cœnobio Ellerenenſis urbis, ſacræ theologiæ profeſſor, ſcripſit accurate ait Lucas Waddingus:

Hiſtoria de la Provincia de S. Miguel. Apud ſe MS.

IOANNES BLASIUS (vulgo BLAY) NAVARRUS, in Valentia urbe natus, atque ejuſdem metropolitanæ ſedis præpoſitus (Pabordre populari lingua vocant) theologuſque eximius, quam ſcientiam doctorali pileo inſignitus in patria docuit, laudatus a Franciſco Peña in *Notis ad Directorium Eymerici*, pag. 59. & 302. Morla in præfatione *Emporii*; Eſcolano in fine lib. V. *Valent. Hiſtoriæ.* Scripſit:

De Authoritate Romanæ Eccleſiæ & ſacro ejus Principatu. Barcinone anno 1566. in 4.

De Vectigalibus & eorum juſta exactione in foro conſcientiæ. Valentiæ apud Petrum Patricium 1587. 4.

D. IOANNES BLAZQUEZ MAYORALGO, patria ex nobili oppido Caceres provinciæ Eſtremaduræ, Regius apud occidentales Indos in Veræ Crucis nova civitate miniſter a rationibus, & a cura Regii patrimonii, ſcripſit:

Perfecta razon de eſtado deducida de los hechos del Señor Rey D. Fernando el Catolico contra los Politicos Atheiſtas. Mexici anno 1646. in 4.

F. IOANNES DE BOBADILLA, ordinis Minorum ſodalis in provinciæ Caſtellæ Toletana domo, ubi docendæ theologiæ munere fuit egregiæ functus, ſcripſit:

Inſtructorium omnium Prælatorum Regularium, præcipue vero fratrum Minorum. Venetiis apud Bareſium de Bareſiis 1602.

Tridentini Concilii expoſitionem: quæ ſervatur MS. in cœnobio Salicitano ejuſdem ordinis, cui rei teſtimonium præbet Petrus Gonzalez de Mendoza, Seguntinus epiſcopus

ex

ex ſodali ejuſdem familiæ ac domus, in hujus monaſterii *Hiſtoria.*

IOANNES DE BOIM, Luſitanus, Tertugalenſis, ſcripſit genealogicum commentarium, quod Cardoſus laudat:

Da Familha dos Falcoes.

F. IOANNES BONET, Catalanus, ex oppido Olot Gerundenſis dioeceſis, ordinis Carmelitarum, ejuſque Terciariorum apud Barcinonenſes commiſſarius, provinciæ Cataloniæ diffinitor, ſcripſit:

Jardin del Carmelo. Barcinone 1660. in 8. apud Antonium de la Cavalleria.

Eſpejo de vida y exercicios de virtud para los Hermanos de la Tercera Orden del Carmen. Ibidem apud Mathevad 1664. 8.

IOANNES BONIFACIUS, patria ex oppido S. Martini del Caſtañar dioeceſis Civitatenſis, Jeſuitarum ſacerdos, fere XL. annos impendit puerilibus tradendis diſciplinis, auditores non minus literis quam pietate informans. Attamen gravioribus ſtudiis inſtructus utiliter elucubravit:

Chriſtiani pueri Inſtitutiones, adoleſcentiæque perfugium. Burgis apud Philippum Juntam anno 1588. in 8. auctas libro uno rerumque plurimarum acceſſione poſt priorem editionem. Deinde prodiit Ingolſtadii apud Joannem Hertſray 1607.

De Sapiente fructuoſo epiſtolares libros V. Acceſſit liber alius epiſtolaris *De Recta Inſtitutione.* Poſt alias editiones Ingolſtadii anno 1606. in 8. apud Andream Angermarium.

Hiſtoriam virginalem de B. Mariæ Virginis Vita & Miraculis. Pariſiis apud Michaelem Somnium an. 1605. Et Coloniæ apud Gualterum.

Epiſtolas & Orationes varias.

F. IOANNES DE BONILLA, Franciſcanus, ſcripſit:

Tratado de quan neceſaria ſea la Paz de l'Alma, y como ſe puede alcanzar. Compluti apud Joannem Iñiguez anno 1580. in 8. Unaque cum libello *De Oratione & Meditatione* S. Petri de Alcantara Salmanticæ eodem anno in 16. apud Petrum Laſſo. Et Cæſaraugustæ apud Petrum Gel 1625. Quod opus ex Hiſpano in Italiæ fermonem converſum opera Fr. Julii Zanchini di Caſtiglionchio, ſimul cum Hieronymi de Lemos, Hieronymiani monachi, *Turri David* Romæ vidimus hoc titulo inſignitum: *Trattato della Pace dell' anima.* Florentiæ apud Georgium Mareſcotti 1597. in 12.

IOANNES BORDALLO, ſcripſiſſe dicitur:

Hiſtoria de Nueſtra Señora del Pilar de Zaragoza.

D. IOANNES DE BORJA, B. Franciſci, Gandiæ ducis, ejuſdemque Jeſuitarum præpoſiti generalis, viri ſanctitate clariſſimi, filius ſecundogenitus, Regius apud Rodulphum Cæſarem legatus, Mariæque Auſtriacæ Imperatricis, necnon & Margaritæ Hiſpaniarum Reginæ œconomus, Philippo III. a conſiliis ſtatus, publicavit:

Empreſas morales a la S. C. R. Mageſtad del Rey D. Felipe. Pragæ anno 1581. in 4. Et Bruxellis apud Franciſcum Foppens 1680. 4.

IOANNES BOSCAN, Barcinonenſis eques, clarus ineunte ſuperiore ſæculo poeta, Garſiæ Laſo ſummo viro coævus, atque (ut Plauto utar) ſummus atque intimus, cum populari modo carminis jam diu delectaretur, & notam genti viam non ſine laude, ut captus erat illius temporis, inculcaret, incidit fortaſſe, dum Granatæ verſatur, in Andream Naugerium, Italiæ ſuæ ac poeticæ artis, quam elegantiſſimis verſibus partim Latinis, partim Ethruſcis feliciter excoluit locupletavitque, lumen clariſſimum, qui per id tempus ad Carolum Cæſarem reipublicæ Venetorum legatus venerat. Hunc ſcilicet auctorem & ſuaſorem Joannes ſequutus, Italicum pangendi carminis genus, ſingulis quatuordecim verſibus certa lege ac velut in orbem vinctis ac reſpondentibus reſultans, quod a graviore & numeroſiore ſono ductuque κατ' ἐξοχὴν, Sonetos vocant, tentavit prius, deinde, feliciter ſibi conſilio ſuccedente, præcipuum e ceteris habuit vulgaribus, in quo frequentius exerceretur. Quinimo & auctoritate & exemplo apud familiarem Laſum ea tenus valuit ut, eadem liberalis adeo negotiationis opera uſus induſtriaque, externam & ipſe mercem atque ditiſſimam, longe majus quærens poeſi noſtræ ac linguæ compendium quam auctor noſter fecerat, noſtris hominibus invexerit. A quo tametſi magno intervallo ſuperatus in re ipſa & operis ſucceſſu, ſaltem inventionis palmam ſine controverſia Joannes Boſcanus poſſidet. Ambroſius equidem noſter Morales in aureo illo de *Hiſpanica lingua* tractatu nihilo inferiorem Italis Boſcanum exiſtimat, ſive majeſtatem varietatemque carminis, ſive ſenſuum ingenioſam ſubtilitatem, expreſſioniſque facultatem vireſque perpendere velimus; qua in re Ludovici etiam Dulcis in ea, quam fecit, Arioſti *Apologia* judicio ſeſe uti refert. Collegerat quidem noſter ſua & Garſiæ jam prius demortui carmina, quæ extarent, ut ſimul typis committeret; cujus rei teſtimonio eſt nuncupatoria, quæ nunc

nunc legitur ad Somæ ducissam, formata epistola. Sed virum occupavit mors priusquam voti compos fieret, ante annum scilicet MDXLIII. Quod utique ab ejus morte factum fuit hoc præfixo titulo:

Obras de Boscan y Garcilaso. Medinæ anno 1544. 4. Venetiisque 1553. in 12. per Gabrielem Giolittum. In his est:

La Fabula de Leandro y Hero: hendecasyllabis, sine syllabarum dimensione, sine pedum obsequio, absque etiam rhythmis, eloquentissime tamen, etiam poetice scripta ut verbis utar Gasparis Barthii ad lib. *Theb.* 11. vers. 427.

Prosa autem oratione extat ejusdem auctoris:

El Cortesano: ex Italico Castellionæi comitis feliciſſime (quod calculo dissertissimorum nostræ gentis hominum qui vires stili callide dijudicant, in hisque Ambrosii Moralis in laudato nuper libello, comprobare possumus) in vernaculam orationem translatus. Prodiit Toleti anno 1559. in 4. Antuerpiæ apud viduam Martini Nutii 1561. 8. Quod opus & Latine extat ab Hieronymo Turlero Germano.

IOANNES BRACAMONTE, dedit:

Elucubrationes ad Libros Hyppotyposeon Martini Martinii. Salmanticæ anno 1583. in 4.

IOANNES BRAVO, patria ex Civitate Regali, puerorum Elisabethæ Imperatricis Regiæ aulæ pædagogus atque institutor, vertit ex Alvari Gomezii opere Latino, prosaicum ex metrico faciens:

El Vellocino dorado, y la Historia del Orden del Tuson. Cui adjunctum voluit:

El Sumario de los Reyes Catolicos D. Fernando y Doña Isabel, con la tomada de Granada y otros pueblos, que valerosamente conquistaron, sacada de la obra grande de las cosas notables de España de Lucio Marineo Siculo. Toleti ex officina Joannis de Ayala anno 1546. in 4.

IOANNES BRAVO, domo ex oppido Castellæ Piedrahita, unde Petrasitanus audit, ingenti doctrinæ fama medicam artem professus est atque exercuit Salmanticæ, datis quotidie in vulgus eximiis libris, quibus eam magis ac magis confirmabat. Extant nempe ab eo:

De Hydrophobiæ natura, causis atque medela. Salmanticæ apud Joannem Baptistam a Terranova anno 1571. in 8. 1576. & 1588. in 4.

De Saporum & Odorum differentiis, causis & affectionibus. Salmanticæ apud heredes Mathiæ Gastii anno 1583. in 8. Venetiisque apud Joannem Ciotum 1592. 8.

De Curandi ratione per medicamenti purgantis exhibitionem lib. III. Salmanticæ apud Cornelium Bonardi 1588. 8.

De Simplicium medicamentorum delectu libri II. qui *Ars Pharmacopea* dici possunt. Ibidem apud Joannem & Andream Renaud 1592. 8.

In CL. Galeni librum de Differentiis febrium Commentarius. Salmanticæ apud Gastii heredes 1585. 4. deindeque 1596. 4.

In Libros Prognosticorum Hippocratis Commentaria. Ibidem apud heredes Martini Henrici anno 1578. & anno 1583. in 8.

De Marsis & Psyllis libellum Petro Bravo Petrasitano Zacutus tribuit, quem non dubito Joannem hunc Bravum esse.

De Vini natura opus tribuit quoque ei *Bibliothecæ Hispanæ* auctor.

In Galeni doctrina versatissimum vocat nostrum Zacutus Lusitanus, is cujus nuper meminimus.

IOANNES BRAVO CHAMIZO, Lusitanus, Serpensis, ac doctor medicus Conimbricensis, in hac schola prius anatomicam mox medicam artem subtiliter docuit. Ab eo prodiit:

De medendis corporis malis per manualem operationem ..... Nescio an diversum opus sit, quod ei tribui solet, *De vulnerum curatione.*

F. IOANNES BRETON, Babilafontanus, quod oppidum est in diœcesi ecclesiæ Salmanticensis, professione Minimus ex instituto S. Francisci de Paula, censor theologus apud Fidei vindices, scripsit:

Mistica Theulugia y doctrina de la perfeccion Evangelica. Matriti 1614. in 4. Quam Gallice vertit Claudius Bureus, Parisiensis, Antuerpiæ editam 1619. Necnon et:

De la Concepcion de Nuestra Señora. Burgis 1616. si non alius est auctor.

IOANNES BRITO DE LEMOS, Lusitanus, Lusitane edidit:

Abecedario militar. Olisipone anno 1633. in 4.

D. IOANNES BRIZ MARTINEZ, Cæsaraugustanus, in alma hujus magnæ urbis metropolitana Sancti Salvatoris ecclesia portionarius, deinde Benedictina sub regula Canonicus Regularis, præfectusque monasteriorum, cum Deiparæ Virginis de Alao nuncupatæ, tum Sancti Joannis de la Peña in Pyrenæis montibus, scripsit accurate Aragonensis regni origines in eo libro, quem ta-

tali insignem titulo emisit in publicum:

Historia de la fundacion y antiguedades de S. Juan de la Peña y de los Reyes de Sobrarbe, Aragon y Navarra: quinque libris. Cæsaraugustæ 1620. in folio.

Prius ediderat:

Las Exequias funerales del Rey Felipe Primero de Aragon. 1599.

Apologia en defensa de la Explicacion de la Bula de los difuntos de D. Martin Carrillo.

Carta que escribió al Doctor Bartolome Leonardo de Argensola de algunos desengaños para una nueva Historia del reyno de Navarra impresa en Pamplona año de MDCXXVIII. Ea est quam Garsias de Gongora & Torreblanca in lucem emisit.

Fragmenta quoque ex altero hujus opere *pro Cæsaraugustanæ Sancti Salvatoris Ecclesiæ antiquissima & perpetua cathedralitate* (cujus ipse meminit *Historiæ* laudatæ *Pinnatensis* lib. v. cap. xix.) Joannes Arruego, ejusdem portionarius, edidit in libro nuncupato *Cathedra Episcopal de Zaragoza* cap. vi. §. vi. Hunc tamen auctorem in multis arguit, ejus nempe hanc *Historiam*, Vincentius Blasco de Lanuza volum. i. *Historiæ Aragon.* lib. v. cap. viii. & sequentibus, & cap. xi.

F. IOANNES BRU DE LA MADALENA, Dominicanus, Romæ typis edidit:

Excelencias de Santa Maria Madalena. Apud Bartholomæum Bonfadium 1591.

Obras espirituales de diversos en prosa y verso en la fiesta de la Madalena, que se hizo en Roma. Apud Dominicum Bassam 1591. in 8.

Vertit quoque ex Latino Silvestri Prieratis, Dominicani, sacri palatii Apostolici, magistri:

El Coloquio entre Christo y la Madalena. Apud Titum & Paulum de Diana 1588. in 8. Ejusdemne an alterius sit mihi ignotum, Joanni certe a Magdalena tributum:

La Vida de S. Elena madre del Emperador Constantino. 1576. in 8.

IOANNES BUIZA ET LLAMAZARES, in quodam loco diœcesis Astoricensis natus, Canonici juris doctor, ac legum Imperialium professor, archipresbyter de las Matas, & parochialis rector loci del Burgo, scripsit:

Tractatus diversos per quam utiles omnibus præcipue Ecclesiasticis. Pinciæ 1604. apud Joannem de Bustillo in 4. Decem tractatus sunt. Primus *Interpretatio leg. ad instructionem vii. Cod. De Sacrosanctis Ecclesiis*, sive de licita contributione ecclesiasticorum ad publica opera. II. *De Privilegiis Clericorum.* III. *De Immunitate Ecclesiarum.* IV. *Monitiones ad Clericos.* V. *Interpretatio Constitut. Pii V. contra Ludum.* VI. *De Peccatis mortalibus.* VII. *De Operibus Misericordiæ.* VIII. *Tractatus ad Deum & Dominum nostrum.* IX. *De merito literarum.* X. *De Synodo annua.*

IOANNES DE BURGOS, auctor refertur opusculi medici seu philosophici, ut videtur inscripti:

De Pupilla oculi. In 8.

IOANNES DE BURGOS, Americanus, ex Angelopolitana urbe (quam vulgus effert La Puebla de los Angeles) Jesuita, rector post alia collegii Mexicani, Sanctæ Inquisitionis ut vocant qualificator, rector cum esset S. Annæ Mexicano collegio misit apud nos edendum opus, ita inscriptum:

Discursos Historiales Panegyricos de las glorias de la Serenissima Reyna de los Angeles en su Sagrada Casa de Loreto, adornos de escritura Sacra, y Santos Padres a la Historia Lauretana, que escrivió el Padre Horacio Tursselino. Madriti 1671. in folio apud Josephum Fernandez de Buendia.

IOANNES DE BUSTAMANTE DE LA CAMARA, patriam habuit Complutum, idemque discendi ac docendi gymnasium. Medicinam, cujus studio atque item philosophiæ totius naturalis ardenter incubuit, professus tandem est in hac schola e summo, hoc est primario ut vocant, cathedræ suggestu, quo loco in prima docti cujusque fuit commendatione, insignemque doctrinæ famam collegit. Commentatus est post Levinum Lemnium:

De Animantibus Sacræ Scripturæ: duobus tomis. Compluti 1595. in 4. Et Lugduni apud Antonium Phileote 1620. in 8. Quibus insigne atque eruditissimum bipartitum opus suum *Hierozoikon*, sive *De Animalibus S. Scripturæ*, Samuel Bochartus Rothomagensis superstruxit, memor nostri quibusdam in locis, præcipue lib. vi. posterioris partis, cap. iv. Alius per me sit ejusdem nominis auctor libri cujusdam:

De las ceremonias de la Misa. Conchæ 1622. in 8. Matritique 1655. Item alterius:

Rubricas del Oficio Divino. Matriti anno 1649.

IOANNES DE CABREIRA, Lusitanus, scripsit:

Naufragio da Nao Belem. Olisipone 1636. in 4.

IOANNES CALDEIRA, nescio quis aut unde homo, elucubravit:

In Catonis diſticha commentaria: quæ in membranis fuerunt in bibliotheca Olivarienſi.

JOANNES CALDEIRA, Luſitanus, Evorenſis, ſi alius eſt, laudatur a Georgio Cardoſo in ſchedis ſuis ad *Bibliothecam Luſitanam* tanquam auctor medici alicujus operis.

IOANNES CALVO, medicæ artis profeſſor Valentinus, laudabili ad vetuſtatis inſtaurationem exemplo edidit opus, cujus hæc inſcriptio:

Cirurgia de Guido de Cauliaco con la Gloſa de Falco, nuevamente corregida y enmendada, muy añadida, y declarados los vocablos obſcuros, que en ella habia, con un Tratado de los ſimples. Valentiæ apud Petrum Patricium anno 1596. folio. Item ex propria penu:

Primera y ſegunda parte de la Cirurgia univerſal y particular del cuerpo humano. Hiſpali anno 1580. in 4. Matriti 1626. folio, apud Didacum Flamenco.

IOANNES CAMACHO, Gaditanus, Jeſuita, Quiti Americæ diu manſit & mortuus eſt, ſcripſitque Latine:

De Vita ſpirituali perfecte inſtituenda compendium ex operibus P. Joannis Alvarez de Paz. Valentiæ 1650. in 4.

Obiit anno MDCLXIIII.

F. IOANNES DE LA CAMARA, Seraphici ordinis, MS. neſcio cujus argumenti, opus reliquit,

Centurias inſcriptum: nihil amplius enim de eo monet Petrus Gonzalez de Mendoza, ex ſodali ejuſdem ordinis præſul Seguntinus, in *Hiſtoria Monaſterii Deiparæ Virginis Salicetanæ*:

IOANNES DE CAMPO Y GALLARDO, abbas S. Mariæ de Burgo oppidi de Alfaro, ſcripſit:

Monarquia perfecta. Lucronii anno 1639. apud Petrum de Mongaſton Fox in 4. ad D. Gundiſalvum Chacon & Velaſco, Calaguritanum epiſcopum, cui a ſecretis fuit.

IOANNES DE CAMPOS, medicus Antiquariæ urbis in Bætica, ſcripſit ut habeo ex relatione quadam:

De Veneno. Superſtes erat MDCLV. fereque quinquagenarius.

F. IOANNES DE CANTAÑAZOR, Matritenſis, ex ordine Beatæ Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum, marchioni Caſtelli Roderici, Regio apud Urbanum VIII. legato, a confeſſionibus, ſcripſit:

De los nombres de los Santos que ſe ponen a los que ſe bautizan. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1629. 4.

De la Inſtabilidad del tiempo, y brevedad de la vida. Romæ 1632. in 4. Credo idem opus eſſe cum *Epicedio in morte Sereniſſimi Caroli Hiſpaniarum Infantis*, cui carus fuit.

IOANNES CANTERO, theologus doctor, profeſſus eſt Compluti philoſophiam in ſchola, Ildephonſini collegii toga cinctus, ediditque:

Commentaria in Porphyrii Iſagogem, & in Categorias Ariſtotelis. Compluti ſumptibus Ioannis de Villanueva 1566. 4.

F. IOANNES CARAMUEL LOBKOWITZ, Laurentio Caramuele, nobili Lutzemburgenſi, & D. Catharina Friſſæa, Lobkowitziæ claræ in Germania domus propagine, Matriti natus eſt XXIII. die Maii anni ſexti ſupra milleſimum & ſexcenteſimum. In pueritiæ annis mathematicarum artium amore ita vehementer exarſit, Joannem Efronitam, montis Libani archiepiſcopum, præceptorem nactus, ut niſi opportune providiſſet genitor, vix ad altioris gradus diſciplinas animum applicuiſſet. Latine nondum ſciebat cum de planetarum motibus theſes, ex Joannis Sacrobuſti *Sphæra* propugnans, virtutis ſuæ primum fecit ſpecimen. Eas tamen artes, etiam ſublimioribus aliis adhærens, conſectatus ſemper magno ſtudio fuit. Grammaticæ, rhetoricæ ac poeticæ ſtudia intra triennii ſpatium confecit, grammaticæ ac poeticæ unum, rhetoricæ duos annos impendens; eamque pangendi carminis facilitatem ſibi paravit ut, Ovidii æmulus, vel una hora centena funderet. Hujus temporis tentamenta ſunt: *Ars Metametrica*, cui ingenioſe admodum præluſit, vocabulorum variis combinationibus ad labyrinthi formam intra menſuram verſus multipliciter excogitatis: *Ars Rhythmica* & *Grammatica* alia, quæ omnia, *Primi Caramuelis Calami* nuncupationem ſortita, provectior ætas non dedignata eſt incudi ſubjicere, ac typis edere. Complutum hinc in academiam veniens ſub Benedicto Sancio, qui Ariſtotelem ibi profitebatur, nunc Puteolanis in Neapolitano regno præeſt epiſcopus, eximiæ probitatis viro, Peripateticis ſubtilitatibus aures & animum ita alacrem præbuit ut, elapſo philoſophiæ curriculo, e centum ſeptuaginta duorum numero, quorum ſingulis ſcholaſtico ut vocant bachalauri titulo jam donandis hoc erat in honeſtiſſimis votis, rite examinatos primo ac præcipuo ad honorem

eum

eum loco ante alios accipi & publicari, quod ad capeſſendas impigre diſciplinas acrem ſtimulum academiæ leges paratum habent, ceteris omnibus præferri meruerit. Hac tamen ei victoria functo ſublimior pietatis amor ſtudiumque fortiter injecit manus, adegitque ad monachorum Ciſtercienſium præ aliis caſtra, quorum ſodalibus, viris in ea ſchola clariſſimis, Dionyſio & Athanaſio Cuchis, Chryſoſtomo Cabero & aliis, familiariter utebatur. In monaſterio Spinæ ſacramento dicto religioſæ profeſſionis, philoſophiæque iterum data opera in alio Montisramorum, Salmanticam ad diſcendam theologiam fuit miſſus, ubi ſub Angelo Manrriquio, primario hujus ſcientiæ profeſſore, & aliis doctiſſimis viris merens, giganteis paſſibus ad ejus ſtudii culmen properare, ſtatimque aliquid promittere cœpit, quod omnium in ſe ora hominum aliquando eſſet converſurum. Nihil enim e trivio ei placere, nihil a præjudicio commendari, ſed mira ingenii vi ac perſpicacia exerta jam & exercita in mathematum ſubtilitatibus (quod Ariſtoteli, Platoni & ſummis quibuſque Græcorum philoſophis neceſſarium prorſus fuit viſum) ad ſcientiarum omnium promovendum circulum ſtudia dirigere, artibus conciliare, & quaſi maritare artes, naturæ in omnibus reſpectum habere, nihilque a viro philoſopho ac theologo alienum peregrinumve exiſtimare. Hinc iterum Compluto redditus per triennium ſodales theologiam docuit, atque ſtudiorum domeſticorum præfectus fuit. Hiſpanienſis autem profeſſionis curſum abrumpere habuit opus ex quo eum Melroſenſem abbatem & comitem in Belgio creatum, atque inſuper generalem per Angliam, Scotiam & Hiberniam vicarium dictum eo direxerunt primores ordinis, ut Lovanienſis academiæ theatro haud imparem Ciſtercienſi nomini profeſſorem theologiæ ſiſterent. Quas quidem is egregie partes geſſit ſodalium collegio præfectus datus, & in gymnaſium ipſum ac doctorum theologorum album admiſſus, diſputationibus ejus ſolemnibus, quas pro adquirendo ſibi hoc loco habuit, effuſiſſimo omnium ordinum plauſu ad invidiam uſque aliorum exceptis. Non diu poſt cum Liberto Fromondo, eccleſiæ S. Petri Lovanienſis decano, de tute amplexanda opinionum probabilitate diſputavit, Corneliique Janſenii *Auguſtino*, per eos dies publicato, aut primus aut e primis unus non aſſurrexit, jureque id præ ſe nomen ferre hunc librum conſtanter negavit. Variis item ſcriptis ibi manens perrexit de religione ac de re publica bene mereri, propugnato circa annum MDXLIX. Philippi II. Catholici Regis jure ſucceſſionis in Portugalliæ regnum, inſtante ad id Emmanuele, Antonii filio, Ludovici Infantis nepote, ut quo poſſet modo e Luſitanis quoſdam, rerum novarum cupidos, & jam tunc aliquid adverſus quietem publicam animo concipientes, quaſi aliud agens; admoneret officii ſui, hoc eſt radices rebellionis ſuccenderet. Dabat interim Evangelicis concionibus Latinis operam Hiſpaniſve, tam in Regia Bruxellenſi coram ſereniſſimo Ferdinando Hiſpaniarum Infante ac Belgii gubernatore, quam Antuerpiæ, Brugis, Gandavi, atque in Lovanio ipſo Belgis gratiſſimus, qui non parum delectantur in iſtiuſmodi actionibus Hiſpanorum acumine. Sed cum promotus fuiſſet a Philippo IV. Rege ad S. Diſibodi, vulgo Diſſemburgenſem abbatiam in Palatinatu, eo iter direxit, Coloniæque viſitavit Fabium Chiſium, ſedis Apoſtolicæ ad cœtum Catholicorum principum, qui pro pace Europæ ſancienda ea in urbe convenerant, nuntium, ejuſdemque ſedis poſtea moderatorem, cui carus in paucis erat, atque in ſeriis admodum rebus per literarum vices expertus: Jacobo item Merlo, Hoſtio paſtori in Paſculo, viro ſanctiſſimo, qui S. Bernardi opera recognovit & notis illuſtravit, vale in ea urbe dixit. Diſſemburgum veniens nil quidem antiquius habuit quam ut perpurgaret monaſterii ditionem hæreſum radicatis ibi ſeminibus, priſtinæque ſanitati quoad poſſet reſtitueret. Notus indidem & commendatus Anſelmo Caſimiro, Moguntino præſuli, S. R. I. electori, ab eo honorifice invitatus eſt ad ſuffragandum ſibi in pontificalis officii munere, quod præſtitit aſſumpto titulo Miſſienſis epiſcopi (ut in more eſt Chriſtianæ eccleſiæ) titulo tenus. Hinc vero mutatis in Palatinatu rebus, exulem hujus provinciæ vocavit ad ſe Ferdinandus Tertius Auguſtus, eumque non ſolum præfecit Monſerratenſibus duobus Benedictinorum monaſteriis, Viennenſi & Pragenſi, quod ſine aliqua profeſſionis mutatione pervicit Caramuel fieri poſſe, ac ſæpe factum eſſe, ſed & annua largaque penſione liberaliter admodum exhibuit. Hic dum agit, pro pace neceſſario Germaniæ data, prudenterque eligendo altero, quod minus eſſet, malo ex naturæ ac religionis etiam præſcripto, nervoſe atque erudite diſputavit. Aſſumptus etiam ab Erneſto cardinali de Harrach, Pragenſi archiepiſcopo, in vicarium fuit generalem, & in præcipua quadam exiſtimatione virtutis atque doctrinæ habitus. Praga interim ab Suecis obſeſſa ductor eccleſiaſticorum Caramuel fortiſſime adimplevit militis ac ducis partes, adeo ut remuneraturus Cæſar liberatæ urbis auctores, aureis tribus torquibus Rudolphum Colore-

dum Tridentinum, Innocentium de Comitibus Romanum, armorum præfectos, cumque iis Caramuelem, ex monacho ſtrenuum pro lege ac Rege militem, ornaverit. Eadem olim virtute animi architecturæque militaris peritia Lovanium ab Hollandorum Gallorumque impreſſione pro virili ſua defenderat, Frankendaliumque in Palatinatu a Suecorum armorum procul habuerat metu, dum D. Bernardinus comes de Rebolledo cuſtodiæ urbis, noſter autem fabricæ ac munimentis præeſſet bellicis. Partæ inde a Weſtphalis congreſſibus Germanæ pacis otium Bohemorum impendit ſaluti, data ei a Cæſare & cardinali cura provinciæ ab ignoratione veri potiuſquam a profeſſione falſi ritus purgandæ. Laborant quippe hoc plerumque malo Germaniæ populi, vix ſcientes cui ſectæ aut quare nomen dederint. Quod ex conſilio doctiſſimorum aliorum hominum, quos penes ſe huic rei Cæſareo juſſu deſtinatos habebat, feliciſſime fuit exequutus, hæreticorum pluſquam triginta millibus ad caſtra eccleſiæ reductis, reliquiſque acatholicis vix comparere audentibus, cujus rei literis teſtimonialibus ſibi ab Harrachio cardinali datis, & ſub initium *Theologiæ* ſuæ *præterintentionalis* editis, Catholicum orbem certiorem reddere noſter voluit. Reginohradenſem item in Bohemia epiſcopatum accepit. Innocentio interim Papæ demortuo cum Alexander VII. ſubrogatus eſſet, veteris amici in magna etiam fortuna adhuc memor, ſuaſit cum per Harrachium, cardinalem tum Romæ hærentem, ut in Urbem ſe conferret, in maximam quamque ſpem erectus. Venit ille, atque humaniſſimi principis deoſculatus pedes ſingularis benevolentiæ in magnam aliquam beneficentiæ ſignificationem, brevi prorupturæ indicia clariſſima, lætus excepit. Contentam vero expectationem omnium paulo poſt vidit in Campanienſis Neapolitani regni eccleſiæ tenui admodum præfectura ſibi oblata, quam cum ampla & lautiſſima Germana re haud facile commutaturus alius fuiſſet, cui non eſſet Caramuelis temperantia modeſtiaque. In hoc feceſſu jam duodecim integris annis latet, die noctuque chartis invigilans, per quatuordecim ſedecimve horas quotidie adhærens libris, parcus, forte ſua contentus, niſi quod ægerrime dolet abundantiſſimos vigiliarum ſuarum fructus præ anguſtia familiaris rei lente admodum in lucem erumpere. Latet inquam, nec tamen obſcurus, calamo enim per ora hominum & Europæ omnes plagas viri nomen pervolat; quem non ſolum doctrina exquiſita, varia, multiplex in omni fere diſciplinarum genere, pervicax ferreaque ad ſtudiorum contentionem natura, ſublime, acerrimum, verſatile ingenium, atque omnium quæ infuderis capax, memoriaque ſingularis, ſed & modeſtiſſima humanitas, ſuaviſſimi atque incorrupti mores, tenorque vitæ ad inſtituti normam ſemper exactus, hac noſtra ætate ſplendidiſſimis literariæ reipublicæ atque eccleſiaſticæ luminibus æqualem, ac ſublimioribus quibuſcumque hierarchiæ ſacræ honoribus parem, conſtituunt. Quem quidem Erycius Puteanus alicubi appellare *virum* non dubitavit, *ſive ingenium, ſive doctrinam, ſive eloquentiam ſpectemus, magnum, eximium ac plane divinum.* Abſtineo nunc aliorum elogiis ut veniam ad opera, quæ ſunt plurima, & immenſo labore concepta, quorum ne quidem quarta pars in lucem prodiit. Manent alia in ſcriniis, quæ aut expenſæ copiam, aut poſtremam auctoris expectant manum. Librorum editorum ſeriem dabimus ex catalogo, quem ipſe confecit, & ſub *Rhythmicæ* initium evulgari curavit, ordine aliquantulum immutato.

Latina hæc ſunt grammatici argumenti:

Steganographia: ſive in ejuſdem tituli opus Joannis Trithemii abbatis commentaria. Bruxellis apud Adrianum Merbek.

Primus Calamus. Hujus tria parabat volumina, primum comprehenſurum: *Artem Grammaticam linguarum Latinæ, Græcæ, Hiſpanæ, Hebrææ, Græco-latinæ, Syriacam, Hiſpano-Arabicam, Megrilienſem, Sinenſem* &c. nova methodo traditam & ad ſummam facilitatem redactam; at hujus tomi ea tantum pars, quæ Latinam docet, Romæ prodiit apud Fabium de Falco in folio, reliquæ typographum idoneum expectant.

Calami ejuſdem ſecundus tomus, *Rhythmica* appellatus. Sanctangelii, qui locus eſt Campanienſis diœceſis, e domo auctoris prodiit 1665. in fol. ac duplo auctior Campaniæ 1668. Conſiderat is quantitatem diſcretam, & exhibet numerorum ideas, quæ in omni idiomate locum habere poſſunt.

Calami tertius tomus, *Metametrica* dictus. Romæ apud Fabium de Falco 1663. in folio. Agit de ſyllabarum quantitate continua, & pronuntiationis duratione, quæ ipſa ex variis procurrentium, recurrentium, volantium & labentium verſuum motibus ingenioſos labyrinthos concinnat.

Cabalæ Grammaticæ ſpecimen. Bruxellis anno 1642. in 12.

Grammatica audax: pro juvandis grammaticis, qui ad ſcholam tranſeunt philoſophicam, docens exempla hujus artis ex grammaticis mutuare. Francofurti apud Schonweterum anno 1651. in folio. Ea tamen quadruplo auctior eſt apud auctorem.

Dialectici autem, & philoſophici:

Ap-

Apparatus Philoſophicus. Francofurti apud eumdem Schonweterum anno 1652. in folio. Coloniæque 1665. folio. De omnibus ſcientiis & artibus breviter diſputat.

Philoſophia rationalis (*Theologiam* nuncupavit per errorem typographus). Francofurti apud eumdem anno 1665. in folio.

Herculis Logici labores tres. Francofurti iiſdem typis 1651. in folio.

Metalogica. Ibidem eodem anno in folio.

Severa argumentandi methodus. Duaci anno 1643. 4. Lovanii 1644. apud Everardum de Wite in folio. Francofurti apud Schonweterum 1651. folio.

Philoſophia. Lovanii apud Everardum de Wite anno 1648. in folio. Quadruplo autem auctior penes auctorem.

Pandoxium Phyſico-ethicum : cujus tomi tres eſſe debent. Primus, qui *Logicam realiter & moraliter examinat*, prodiit Campaniæ e domo auctoris anno 1668. in folio; alii duo latent, de quibus deinde mentio fiet.

Mathematici:

Cœleſtes Metamorphoſes : ſive circulares planetarum theoricæ in alias formas tranſfiguratæ. Bruxellis apud Meerbeckium anno 1639. in 8.

De novem Syderibus circa Jovem viſis. Lovanii apud Bovetium anno 1643. in 12.

Matheſis audax. Lovanii apud eumdem anno 1642. 4. ſemel atque iterum eodem anno. Graviores hæc difficultates, quæ in logica, phyſica & theologia controvertuntur, arithmetice & geometrice per numeros & lineas decidit.

Sublimium ingeniorum Crux : ſive de lapſu gravium. Lovanii apud eumdem Bovetium 1642. 4.

Solis & artis adulteria : ſive de horologiis. Ibidem iiſdem typis 1643. folio.

De Perpendiculorum inconſtantia. Ibidem apud eumdem Bovetium anno 1643.

Ut, Re, Mi, Fa, Sol, La, Ri, Nova Muſica. Viennæ apud Coſmerovium anno 1645. in 4.

Curſus Mathematicus : quatuor tomis conſtans. Primus eſt : *Matheſis vetus novis operationum compendiis & demonſtrationibus dilucidata* : quæ arithmeticam, algebram de abſtracta proportionalitate, quæſtiones enarithmicas, geometriam, geodeſiam, geographiam, centroſcopiam, orometriam, hydrographiam, hiſſiſiodromicam, hypothalatticam, necticam, nauticam terreſtrem, potamographiam, hydraulicam, ærographiam, anemometriam, preticam, nauticam æheream, ſciographiam &c. exhibet, & ſpeculationibus variis exornat.

Secundus : *Matheſis nova, veterum inventis confirmata* : logarithmicam, combinatoriam, aleatoriam, trigonometriam, diabeticam, mechanicam, pedarſicam, ſtaticam, hydroſtaticam, meteorologiam &c. dilucidat. Acceſſit : *Interim Aſtronomicum*, primum per circulares, deinde per oſcillatorias, demum per rectas lineas planetas univerſos deducens.

Tertius : *Matheſis Architectonica* : exponit plurimas artes practicas, ſed præcipue architecturam civilem (rectam, obliquam) columnariam, bellicam, artemque militarem, horographiam, quæ fabricat automata, & ſolaria horologia, necnon & muſicam. Prodiit hæc Hiſpana lingua cum hoc lemmate : *Arquitectura civil recta y obliqua conſiderada y dibuxada en el Templo de Geruſalem*: duobus tomis. Viglevani in domo auctoris 1678. in folio.

Tomus quartus, ſeu, *Matheſis Aſtronomica in Phyſicæ Tribunali damnata*. Organa hæc plurima, eaque ſecuriſſima apparat, ut aſtris præparentur inſidiæ ; de mundi ſyſtemate diſputat, terram quieſcere oſtendit, oculum deinde ad ſingulos planetas transfert, Tychonis progymnaſmata diſcutit ; hodiernæ vigilias expendit ; & tandem planetarum theoricas per matheſim promovere deſperans ad phyſicas cauſas recurrit.

Theologici argumenti ſunt ſequentia:

Encylopœdia Concionatoria : conceptus ſcilicet morales, quibus aut Evangelia, aut Sanctorum virtutes celebrantur & dilucidantur. Pragæ anno 1649. 4. Sanctangelii anno 1664. folio.

Maria, liber. De laudibus Virginis Matris. Pragæ apud Scyparzium anno 1647. in 4. Et Sanctangelii typis epiſcopalibus anno 1664. in folio.

Muſæum Mortis, ſive de præparatione ad eam. Bruxellis apud Meerbeckium anno 1638. 3.

Bernardus triumphans. De Petri Abailardi & Gilberti Porretanii doctrina differit, & multas quæſtiones difficiles & obſcuras expendit. Lovanii apud Everardum de Wite anno 1639. 4.

Cabalæ Theologiæ excidium : ſive contra cabaliſtas Rabbinos, qui ne unum quidem de Deo verbum in ſacris Bibliis contineri ſomniarunt, una cum *Commentario Angelici Doctoris contra Gentes*, quem Joſephus Ciantes, præſul Marſicanus, Hebraicum ex Latino dedit, apud Vareſium anno 1656.

Theologia Moralis. Lovanii apud Sangreſium anno 1643. fol. Plurimum autem hæc etiam crevit.

Theologia Regularis SS. Benedicti, Auguſtini, Franciſci Regulas commentariis dilucidans. Brugis apud Breygelium anno 1638.

in

in fol. Francofurti apud Schonwetterum 1644. in 4. Venetiis apud Hartzium anno 1651. in 4. Duplo autem auctior tandem Lugduni ſumptibus Laurentii Aniſon 1665. folio.

Theologiæ Regularis alter tomus *varias epiſtolas* exhibet, in quibus dilucidantur graviſſimæ circa eam difficultates. Lugduni iiſdem typis Aniſon anno 1665. folio.

Theologia fundamentalis. Francofurti apud Schonweterum anno 1651. 4. Scilicet hæc multis datis poſitionibus, quæ aſſertæ placita juniorum theologorum evertunt, quæ negatæ in primas philoſophiæ veritates impingunt, doctiorum mentes explorare voluit, ut vel rejiciantur priores, vel admittantur poſteriores. At ejuſdem operis aliæ editiones ſubſequentes, ſcilicet Romana apud Ignatium de Lazaris anno 1657. Lugdunenſiſque ejuſdem anni apud Aniſon in folio, difficultates in prima illa editione propoſitas, quatenus potis eſt, reſolvunt.

Theologia intentionalis. Lugduni ſumptibus Borde & Arnaud 1664. folio.

Theologia præterintentionalis. Ibidem iiſdem ſumptibus in folio.

Apologema pro doctrina de probabilitate. Lugduni ſumptibus Laurentii Aniſon anno 1663. in 4.

Scholion elimatum ad Regulam Sancti Benedicti, libellum S. Bernardi *De Præcepto & diſpenſatione* dilucidans: in quo demonſtratur ſanctum hunc Doctorem opiniones benignas ſemper elegiſſe. Lovanii apud Everardum de Wite anno 1641. Francofurti apud Schonweterum 1644. Venetiis apud Hartzium 1651. Santangelii in typographia epiſcopali anno 1665. ſemper in 4.

Juridica, ſive Civilis ſive Canonici argumenti, hæc, aut Juridico-hiſtorica:

Hierarchia eccleſiaſtica: De Summi Pontificis, Patriarcharum, Archiepiſcoporum, Epiſcoporum, Abbatum, Sacerdotum, Diaconorum, Hypodiaconorum, Clericorumque inferiorum ordinum electione, promotione, neceſſitate & honeſtate. Pragæ apud Urbanum Balthaſarem Goliaſchium anno 1653. folio.

Philippus Prudens Luſitaniæ, Algarbiæ, Indiæ, Braſiliæ &c. legitimus Rex demonſtratus. Antuerpiæ apud Balthaſarem Moretum 1638. in folio. In quo opere valde adjutus fuit ab excellentiſſimi Principis D. Emmanuelis a Portugallia ſupra laudati ſchedis omnis generis MSS. quas curioſe collegerat, & ab Antonio parente habuerat, cui Emmanueli adeo carus fuit noſter ut heres ab eo moriente ſit nuncupatus omnis chartariæ hujus ſuppellectilis manu exaratæ.

Motivum Juris de Emirentiſſimi Cardinalis Richelii ad Ciſtercienſem Generalatum promotione & electione irrita. Antuerpiæ apud Volſcantium anno 1643. in 4.

Sacri Romani Imperii Pax licita demonſtrata. Viennæ apud Coſmerovium anno 1649. in folio.

Libra de Præcedentia: pro Ciſtercienſibus contra Coracenſes. Lovanii apud Bovetium anno 1643. 4.

Hiſtorica, ſacra aut profana:

Benedictus Chriſtiformis: ſive S. Benedicti vita iconibus in ære inciſis, carminibus & conceptibus moralibus exornata. Pragæ in folio regali 1648.

Dominicus, ſive, *Hiſtoria Ven. P. Dominici a Jeſu Maria Carmelitani excalceati*: monitis aſceticis & politicis exornata. Viennæ apud Coſmerovium 1654. folio.

Boetius: ſive ejus vita moralibus monitis exornata. Pragæ apud Scypartium an. 1647.

Excellentiſſima Domus de Mello. Lovanii apud Everardum de Wite 1643. in folio regali cum imaginibus æri inciſis.

Omnia hæc Latine quædam & Hiſpane loquuntur, nempe:

Pſalmos Confeſionales. Bruxellis apud Hadrianum Meerbeck anno 1638. in 12.

Declaracion myſtica de las armas de Eſpaña. Iiſdem typis anno 1639. folio.

Reſpueſta al manifieſto del Reyno de Portugal. Antuerpiæ apud Balthaſarem Moretum anno 1642. 4. Et iterum Sanctangelii in typographia epiſcopali anno 1664. 4. Hunc librum Latine reddidit Leander Bandtius, Caramuelis diſcipulus, atque, ita inſcriptum *Joannes Brigantinus Luſitaniæ, Algarbiæ, Indiæ, & Braſileæ illegitimus Rex demonſtratus*, dedit in lucem Lovanii apud Everardum de Wite 1643. 4.

Inedita perfecta, affecta, quatuor integras arcas implere a Caramuele ipſo ſæpe audivimus. Quorumdam ex iis ipſe recordatur in laudato operum catalogo, ſcilicet Hiſpane concepta hæc ſunt:

Conceptos Evangelicos: ſive conciones plures de tempore ac de Sanctis, variis in locis a ſe habitæ.

Arte militar. Franckendaliæ in Palatinatu ſcripta.

La Excelentiſima Caſa de Ligne.

Lamoraldo: ſive de Lamoralli Principis de Ligne legationibus.

Hiſpano ſtemma: ſive interpretatio libri Hiſpani, quem laudavimus, *Declaracion myſtica de las armas de Eſpaña*, pluribus adjunctis quæ in Hiſpano opere deſiderantur.

Pandoxii Phyſico Ethici tomus ſecundus: qui philoſophiam, juriſprudentiam, aſtronomiam, medicinam &c. realiter & moraliter diſcutit.

Pan-

Pandoxii ejuſdem tomus tertius : qui theologiam analogia ſervata realiter & moraliter exhibet. Duo hæc volumina cum primo illo jam antea edito, ſeu *Pandoxium Phyſico ethicum* integrum, Lugdunenſibus typis prodibit brevi.

Officii divini Encyclopœdia : in commendationem doctrinæ Breviarii eccleſiaſtici, quo, attente lecto, phyſicam, logicam, theologiam addiſcere quiſque poterit.

Theologiæ Regularis tomus III.

Expoſtulatio de Probabilitate ad Areopagum Romanum.

De aliis nos ipſe, cum Romæ nunc ſit, reddidit certiores, nempe philoſophica mathematica:

Curſus philoſophici duorum hactenus voluminum evulgavit materiam, quatuor quippe editurus. *Philoſophiam rationalem* Francofurti editam primo ; ſecundo autem deſtinat *Metalogicam*, atque *Herculis Logici labores ; Philoſophiam* hactenus ineditam, eamque ſingularem, & ab aliorum omnium concluſionibus magna ex parte diſcedentem comprehenſurus tertio eſt ; uti *Phyſicam* quarto & ultimo volumine, cui præmittet ſyntagma illud *Plantarum, animantium & hominum vita vegetativa Sol*, jam formis editum.

Uranometria. In hoc opere omnes vias a veteribus initas erroneas, aut ſaltem ſuſpectas oſtendit ; & ne parallaxes, etſi infallibiles ſpeculative, ab hac cenſura eximit, quoniam in luna pluribus periculis ſubjecta eſt praxis ; demonſtrat inde Tichonem ſomniaſſe illa omnia, quæ de Solis & Martis parallaxibus commentus fuit. Quamobrem a veterum & juniorum recedens methodo per lucem & umbram ſe ſubrigit, ut planetarum intervalla metiatur.

Aſtronomia inſtaurata : demoſtrat eſſe falſas veterum has concluſiones, *Planetarum orbitæ ſunt circulares ; æqualibus temporibus in ſua ſinguli orbita æquales arcus conficiunt; cauſæ & rationes motuum ſunt mathematicæ* &c. imo nec circulares, nec elypticas, ſed orales figuras in ſpatio eas deſcribere affirmat, aliquando intenſius, aliquando remiſſius, ſed debitis in locis propelli, & in ſuo motu a phyſicis cauſis dependere.

Tribunal Dedali, præmiſit ac demonſtrat leges Ἀρχιτεκτονικὰς ; & poſtquam præclara aliqua templi, monaſterii & palatii Regii Eſcurialenſis laudavit, ex profunda eorum ſpeculatione, atque elucidavit opera, pleraque alia totius Europæ, ac Romæ præſertim, in examen vocat, cenſorioque luſtrat oculo.

Ars militaris : multa comprehendit, quæ a ducibus & architectis prorſus ignorantur. Mathematica hæc omnia typis jam committit.

Theologica autem ſunt:

Hæreſis Janſeniana : adverſus novatores hujus temporis.

Alcorani impugnatio : argumentis ab abſurdo & impoſſibili formatis, oſtendit auctorem Alcorani, quem Deum vocat Mahometus, ignariſſimum fuiſſe, imperitum hiſtoriæ, arithmeticæ, geometriæ atque aſtronomiæ neſcium, totque ac tam evidentes errores admiſiſſe ut impoſſibile ſit Averroem, Albumazarem & alios mathematicos Arabes illi ſerio adhæſiſſe. Meminit auctor in quadam epiſtola ad Antonium Maiers Caramuelem, quæ LI. eſt inter eas quæ editæ ſunt in altera parte *Theologiæ Regularis.*

Caramuelis Deus : quæſtiones Sancti Thomæ, quæ in prima parte de Deo agunt, exponit ac dilucidat.

Opinio probabilis : liber ab *Apologemate* & *Expoſtulatione* diſtinctus, omnia radicitus examinans, quæ quæſtionem concernunt, præcipueque an dentur probabiliores aut minus probabiles opiniones ; hac enim diſtinctione proſcripta multæ ac moleſtiſſimæ controverſiæ ceſſabunt.

Apoſtolus : ſpecialis eſt liber, in quo S. Pauli epiſtolæ commentariis criticis ac theologicis elucidantur. Sunt & alia ſimilia opuſcula, quæ aut ſeorſim edi poterunt, aut *Apoſtolo* adjungi.

Denatus fuit..... Septemb. MDCLXXXII. ſeptuageſimo ſeptimo ætatis.

IOANNES DE CARDENAS, medicus ut par eſt credere, ſcripſit:

Problemas y ſecretos de las Indias. Anno 1591. in 8.

Del Chocolate, que provechos haga, y ſi es bebida ſaludable, o no. Mexici anno 1609. Utriuſque operis auctor eodem nomine appellatur, ideo hæc duo eidem adjudicavimus.

IOANNES DE CARDENAS, Hiſpalenſis, e Societate Jeſu, rector collegii Marcienenſis, vir acutus, doctus & prudens, modeſte ac dilucide examinavit Joannis Caramuelis, Campaniæ & Satriani epiſcopi, viri clariſſimi, opiniones in eo volumine, quod nuper ediderunt Lugdunenſes typographi Laurentius Arnaud & Petrus Borde, hoc titulo inſignitum:

Criſis Theologica bipartita, ſive Diſputationes ſelectæ ex Theologia morali, in quibus pro votis Illuſtriſſimi D. D. Joannis Caramuelis, utque operi ejus interrogatorio reſpondeatur, quamplurimæ ejus opiniones & argumentationes ad præfatam criſim vocantur ; prima pars ; 1670. in folio.

Edidiſſe ſe ait in hoc opere ante ſeptem an-

annos, quod non vidimus, in laudem Mariæ Virginis ut videtur:

Geminum Sydus Mariani diadematis. Sed editionis ut videtur repetitæ anni 1663. Lugdunenſis in 8. mentio fit in catalogis.

IOANNES DE CARDONA, de Chriſti Jeſu amore ad Potentianam Mendoziam ſcripſit hujus tituli librum:

Notable de Amor. MS. in 4. vidit Tamajus.

F. IOANNES CARDOSO, Luſitanus, Portalegrenſis, fratrum Minorum ſodalis in provincia Algarbiorum, Oliſiponenſibus religionis vindicibus a cenſuræ officio, triumque Militarium Portugalliæ ordinum Regius uti vocant examinator, edidit vulgari gentis lingua:

Jornada da alma Libertada, guiada no arriſcado e tempeſtuoſo mar do mundo por Chriſto Piloto divino: ad pſ. CXIII. Uliſipone per Gerardum a Vinea 1626. 4.

Ruth peregrina, ſeus ſuceſos, e boaventura moralizada ſobre a letra do ſagrado texto. Uliſipone anno 1628. 4.

Plures alios libros hunc ſcripſiſſe, ſacri argumenti omnes, ſcio a Georgio Cardoſo, *Agiologii Luſitani* auctore, qui refert exuiſſe eum poſtea Minorum habitum, & in clericorum ſæcularium ſtatu remanſiſſe.

IOANNES DE CARMONA, medicus ac philoſophus Hiſpalenſis, qui jam in Ellerena urbe munus perpetui decurionis, medicique Apoſtolicorum hæreticæ pravitatis inquiſitorum geſſerat, publicavit:

Tractatum, an aſtrologia ſit medicis neceſſaria: cujus quidem quæſtionis inficialem ipſe partem ſequitur. Item:

Praxim utiliſſimam, ac ad curandam, cognoſcendamque peſtilentiam apprime neceſſariam: ſive de Peſte & febribus cum puncticulis vulgo Tabardillo, adverſus Joannem Fragoſum, qui negaverat peſtilentes eſſe hujuſmodi febres. Hiſpali anno 1590. in 8. apud Franciſcum Perez, quæ quidem ſecunda editio eſt.

IOANNES CARO, Latina forma dictus CARUS, ſcripſit quædam:

De las Aves del Nuevo Mundo. Ejus mentionem facit Gilbertus Longolius in *Dialogo ſuo de Avibus*: eumque reprehendit quod mendax ſit & barbarus in avium deſcriptione. Hæc *Bibliothecæ Geſnerianæ Epitome*, unde hauſit Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica.*

IOANNES CAROLUS, medicus doctor, edidit:

Guitarra Eſpañola de cinco ordenes. Ilerdæ anno 1626.

IOANNES CAROLUS AMATUS, (vulgo AMAT) Catalanus, Moniſtrolenſis, doctor medicus Montiſſerrati, ex academiæ Valentinæ magiſtris exceptos medicinæ flores dedit in lucem, inſcribens:

Fructus medicinæ ex variis Galeni locis decerpti. Lugduni apud Ludovicum Proſt 1623. in 12.

F. IOANNES CARRILLO, Cæſarauguſtanus, ordinis Minorum, Martini abbatis Mont-Aragonis, qui & ipſe ſcriptis celebratur, germanus frater, provinciæ Aragonenſis bis præfectus, monialium ordinis Excalceatarum Matritenſium, in hiſque ſereniſſimæ Margaritæ Auſtriacæ, confeſſionibus aures præbuit, in hujus muneris geſtione vivis exemptus. Ad diutinam theologiæ profeſſionem ſacræ pangendæ hiſtoriæ curam geſſit, uti hæc oſtendunt ab eo edita:

Primera y ſegunda parte de la hiſtoria de la Tercera orden de nueſtro Seraphico Padre S. Franciſco; con la hiſtoria del milagroſo aparecimiento de la Imagen de Nueſtra Señora del Monte Santo. Pars prior edita eſt Cæſarauguſtæ anno 1610. in 4. poſterior autem 1613. 4.

La Hiſtoria de Santa Iſabel Infanta de Aragon y Reyna de Portugal. Cæſarauguſtæ apud Joannem Lanaja anno 1615. 4.

Relacion Hiſtorica de la Real fundacion del monaſterio de las deſcalzas de Santa Clara de Madrid, de las vidas de la Princeſa de Portugal Doña Juana de Auſtria ſu fundadora y de la Emperatriz Maria ſu hermana con un breve tratado de CXV. Santos de la Caſa de Auſtria y ſus elogios. Matriti 1616. 4.

IOANNES DE CARRION PARDO, ſcripſit cum militarem forte vitam ageret:

Arte militar. Oliſipone 1595.

F. IOANNES DE CARTHAGENA, ex Societatis Jeſu presbytero nomen ſuum inter Franciſcanos Regularis obſervantiæ profeſſus e provincia Conceptionis, unde ei religioſi natales, ſuperiorum nutu ſe Romam contulit, longe a patria, & in conſpectu totius eccleſiæ ac doctiſſimæ gentis, cui eximia quæque doctrinæ & artis in pretio ſunt, in prima eruditionis judiciique commendatione ponendus. Quo nempe diutino theologiæ profeſſore S. Petri Montisaurei cœnobium Tranſtiberinum, ubi commorabatur, auditoribus ſolito frequentius uſque ad hunc diem gloriatur. Paulo item Pa-

pæ

pæ V. carus fuit magnopere, gravibus & ſapientibus ejus reſponſis, doctrinæque ſæpius expertæ ac reſpondentis gratiæ atque laudi obnoxio. Neapolim aliquando accedens ita ſibi Petrum Gironium, Urſaonis ducem, illius temporis proregem, grata compede obvinxit ut (ſi Joannis Baptiſtæ Lauri *Orcheſtræ* velimus credere) uter alteri eſſet carior venerabiliorque non plane diſpiceres. *Fovemus*, inſit ipſe Laurus, *nos libros ejus alieniſſimo illic* (Neapoli) *tempore defuncti, quondam in Divi Petri ad Montemaureum voce & calamo Chriſtiane rhetorizantis.* Scripſit namque:

Propugnaculum Catholicum, de Jure Belli Romani Pontificis adverſus Eccleſiæ jura violantes lib. IV. Ad Paulum V. P. M. ſuper tumultibus Venetis. Romæ 1609. 8.

Pro Eccleſiaſtica libertate & poteſtate tuenda adverſus injuſtas Venetorum leges &c. tomum I. in novem libros diviſum, ad eumdem Pontificem. Romæ ex officina Stephani Paulini 1607. 4.

Diſputationes in univerſa Chriſtianæ Religionis arcana. Romæ apud Alphonſum Ciaconem anno 1609.

Praxim orationis mentalis. Venetiis anno 1618. Coloniæ 1618. in 12.

Selectarum Diſputationum in quartum librum Sententiarum tomum primum: in quo *de Sacramentis in genere, ac de inſtrumentali eorum efficacia diſerte* (ut Wadingus ait) *& copioſe pertractatur*: ad eumdem Pontificem. Venetiis eodem anno.

De Religionis Chriſtianæ arcanis Homilias ſacras cum Catholicas, tum morales: tribus tomis. Seorſim alibi, tandem Antuerpiæ ſimul editis apud Kerbergium anno 1622. in folio.

De Antiquitate ordinis Carmelitarum. Hunc nondum vidimus typis commiſſum; at ſcimus iterum atque iterum Hiſpano ſermone donatum, ſemel ab Emmamele Romano cum elucidationibus atque additionibus, ſecundoque ab Hieronymo Pancorvo, Ciennenſi, ejuſdem inſtituti Carmelitarum ſodalibus. Ineditum manſit, Waddingo atteſtante,

Homiliarum de Statu Pontificio & Cardinalatio volumen unum. Item *Diſputatio* inſignis *contra latentem uſuram*: ad Paulum V. P. M. Incipit: *Ad interrogationem* &c. teſte Haroldo in *additionibus ad Scriptores Minorum Waddingi.*

Abiit auctor Neapoli ad piorum ſedes e domo Sanctæ Mariæ Novæ anno MDCXVII. in ſacello Sancti Jacobi de Marca ſepultura donatus.

IOANNES DE CARVALHO, Luſitanus, ex oppido Regali, in univerſitate Conimbricenſi ad S. Petri collegium ſodalis, edidit, cum eſſet profeſſor juris Canonici Conimbricæ:

Novum & methodicum tractatum de una & altera quarta legitima, Falcidia, & Trebellianica, earumque imputatione, ad Cap. Rainaldus de Teſtamentis. Conimbricæ apud Nicolaum Carvalho 1631. in folio.

IOANNES CARVALHO, Luſitanus, Guimaranenſis, varia moraliter, & Chriſtianam pietatem promoventia in lucem edidit, partim Luſitana, partim Caſtellæ lingua. Oliſipone apud Petrum Craesbeck:

Manual de Oracões.

Oratorio eſpiritual.

Relicario precioſo, ſive, *Devocionario.* Caſtellane.

Exercicio de humildes.

Horas da Cruz de Chriſto e aparelho para morrer.

Perla precioſa de aviſos e conſelhos eſpirituais.

Confeſionario eſpiritual tirado das obras de Fr. Luis de Granada.

Coroã e excelencias de S. Antonio.

Semana de Noſa Senhora e Teſouro de ſuas excelencias.

A Perfeita Religioſa.

Confeſionario geral, e ſocorro da memoria.

O eſtado dos caſados e como ſe han de crear os filhos.

Excelencia e louuores de ..... Oliſipone 1615. Cardoſus.

IOANNES CARVALHO, Luſitanus, Guimaranenſis, edidit:

Varios Hymnos ſpirituais. Cardoſus.

IOANNES CARVALHO MARTINEZ, Luſitanus, ſcripſit:

Relaçaõ da perda da nao Conceiçaõ, ſive, de naufragio navis a Conceptione appellatæ relationem. Oliſipone 1627. in 4.

IOANNES CASCAON, Luſitanus, Regius chronographus, ſcripſit vernacule:

A Jornada a Ebora do Rey D. Manoel. MS.

F. IOANNES DE CASTAÑIZA, Benedictinus monachus ex monaſterio antiquiſſimo S. Salvatoris de Oña Veteris Caſtellæ, inſignis vir ſuos inter ſodales pietate ac literis, quarum commendatione cum ordinis ſui, hoc eſt, Hiſpanæ congregationis, concionator ut vocant generalis, deindeque & Regius Philippi II. eccleſiaſtes, tum etiam cenſor theologus apud Apoſtolicos Fidei judices, qui in ſupremo ſenatu ſedent, crea-

ri dignus apparuit. Extare ab eo hæc opera novimus:

De la Perfeccion de la vida Chriſtiana. Quod opus vernacule apud nos editum Latine tranſtulit Jodocus Lorechius, Pariſiiſque edidit apud Petrum de Breſche anno 1644. in 8. Recuſum poſtea Francofurti, cum titulo *Pugnæ Spiritualis*, ſive, *de perfectione*, anno 1662. Alii ut lego in Italicam & Germanicam linguam verterunt.

La vida de S. Benito, que S. Gregorio Magno dexó eſcrita en Latin, traducida en vulgar con las vidas de ſus dos dicipulos S. Mauro y S. Placido. Salmanticæ 1583. 8.

Aprobacion de la Regla y Orden de S. Benito en algunos Concilios, lugares del Derecho, y Letras Apoſtolicas; con un Catalogo de Principes y Doctores Ortodoxos y Santos, que han florecido en ella en todo genero de virtudes y ciencia. Salmanticæ apud Lucam Juntam anno 1583. in 8.

Hiſtoria de S. Romualdo Padre y Fundador del orden Camaldulenſe, que es una idea y forma perfecta de la vida ſolitaria. Matriti anno 1597. in 4. Hanc in Italicum convertit Timotheus a Balneo, atque edidit Venetiis apud Dominicum Imbertum 1605. 4.

Batalla Eſpiritual. Hoc opus ideo hic ſiſtimus quia Belgice editum, Gerardo Zoes interprete, novimus *Pugnam ſpiritualem*, ſive hujus tituli librum, ex Joannis Caſtañizæ Benedictini opere; ſed idem hoc videtur cum libro de *Perfectione*, ut annotavimus. Tribui quoque huic eidem ſolet:

Declaracion del Padre nueſtro. Anno 1604. Itemque:

Vida de S. Bruno.....

Edidit certe is, e ſitu ac tenebris cujuſdam bibliothecæ in lucem vindicans:

Inſinuationum divinæ pietatis libros quinque: jam olim ex Theutonico in Latinum ſermonem converſos, in quibus vita & ſcripta S. Gertrudis, monialis ordinis S. Benedicti, continentur, nova auctoris opera correctos & ſcholiis illuſtratos, una cum *Vita* ejuſdem Sanctæ Gertrudis ex variis auctoribus collecta. Cui accedunt *Nonnulla ejuſdem Sanctæ Virginis exercitia* cum *ſcholiis*. Matriti anno 1599. in 4.

Vita ceſſit vir eximius Salmanticæ, in cujus urbis monaſterio, Vincentii Martyris nomine appellato, diu vixit, anno exacti ſæculi XCVIII. Meminit ejus non ſine ingentis cujuſdam laudis ſignificatione Antonius de Yepes, Benedictinorum chronographus, tomo VI. *Hiſtoriæ* ad annum MDXCVIII. fol. 337. & tomo VII. ad annum MCXLIII. fol. 346. quo loco inſcriptionem ſepulturæ ejus adducit.

D. IOANNES DE CASTELBRANCO, Luſitanus, Eduardi, comitis primi de Sabugal, filius, ſcripſit ſermone illius gentis vernaculo:

Arte de Gramatica Latina nuevamente ordeada em Portugues; quam protulit in lucem Fructuoſus Pereira, monachus Benedictinus, auctori nuncupatam. Oliſipone anno 1636. apud Petrum Craesbeck in 4.

IOANNES CASTELLANOS, ſacerdos Tunxenſis in America, ſcripſit opus metricum hoc titulo:

Varones iluſtres de Indias, tribus partibus: quarum prima tantum vidit hactenus lucem anno 1589. in 4. alteram tertiamque manu exaratam nonnuſquam adſervari teſtibus oculatis credo; ſed & quartam laudat D. Thomas Tamajus in *Collectione librorum Hiſpanicorum*. Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica*, tit. III. occidentalis partis, refert ſecundam hujus operis partem eſſe apud Ludovicum Tribaldum Toletum, chronographum Regium Indiarum, quæ quidem poſtea fuit penes Laurentium Coccum, oppidi Sancti Laurentii in campo provinciæ Umbriæ civem, qui N. Campegio, nuntio Apoſtolico, Matriti fuit a ſecretis, eaque manu ipſius Tribaldi ſcripta, quod lego in notis ejuſdem Cocci margini *Bibliothecæ Indicæ*, quam ex ejus defuncti libris comparavimus, affixis.

IOANNES CASTELLANUS FERRERIUS (Caſtellanos Ferrer) Murtianus, doctor medicus academiæ Complutenſis, ſcripſit:

De communium morborum cauſis commentarios. Anno 1572. in 4.

D. IOANNES DE CASTILLA, Palentinus natu, juriſconſultus, Salmantinæ eccleſiæ præſul, ſcripſiſſe dicitur:

In cap. Gravi, de Pœnis, Commentarium: quem vidiſſe ſe in ejuſdem eccleſiæ Salmantinæ bibliotheca refert Ægidius Gonzalez Davila in iſtius urbis *Hiſtoria*, lib. III. cap. XX.

Abiit ad plures Palentiæ anno MDX.

D. IOANNES DE CASTILLA ET AGUAYO, Cordubenſis eques, atque ejuſdem urbis decurio, munus ſibi commiſſum non ſatis digne viſus ſibi gerere niſi & aliis viam muniret publicæ rei utiliter adminiſtrandæ, ſcripſit:

El Perfecto Regidor: ad Franciſcum Mendozam, Aragoniæ architalaſſum. Salmanticæ apud Cornelium Bernardum 1586. 8.

IOANNES DEL CASTILLO, Gaditanus,

nus, pharmacopola, publici juris utiliter fecit e Gallico vertens:

Pharmacopea Pariſienſe parafraſeada por el Doctor Briſon Bauderon. Gadibus 1621. 4.

D. IOANNES DEL CASTILLO SOTOMAYOR, Matritenſis, oriundus ipſe e montanis Burgenſibus, patrem habuit Joſephum Guillen del Caſtillo, in conventu juridico Hiſpalenſi criminalium cauſarum IIII. virum, eo memoriæ excellentia, uti fama eſt, vigentem ut Bibliorum ſacrorum codicem, atque omnes Senecæ epiſtolas recitare poſſet; patruum vero Gomezium a Leone, Pincianæ curiæ ſenatorem, cujus alicubi nepos meminit. Qui quidem opera juris ſtudio Salmanticæ navata, poſt literarium ſolemneque in quadam Ciſtercienſium ſodalium domo annorum aliquot ſeceſſum, ad Complutenſem academiam ſe conferens Pontificios ibi canones prius pomeridianis horis, poſt antemeridianis, primarius ſcilicet anteceſſor de ſuperiore loco interpretatus eſt. In hoc militiæ ordine is merebat cum *De Uſufructu*, hoc eſt, primum ſuarum *Juris lucubrationum* volumen typis edidit. Porro ab academicis velitationibus curiæ traditus, ſeu magis negotiorum æſtuanti caveæ immiſſus, cum apud Gallæcos, tum in Hiſpalenſi prætorio, deindeque & in curia urbis Granatenſis locum ad dignitatem ſenatoris graviter ſuſtinuit; eo magis laude dignus, quod in actuoſiſſimæ hujus vitæ exercitatione perpetua, & curis publicæ rei plena, nil remiſerit a commentandi publicandique *Controverſiarum Juris* libros antiqua opera & induſtria. Demum in ſenatu Matritenſi Regiarum Rationum adminiſtrandarum jus inter patres dixit. *Controverſiarum* laudatum opus multa lectione virum, atque indefeſſo ſtudio in publicum proficiendi, valdeque contritum exercitatumque in literis & negotiis legalibus, auctorem ſuum ambigere non ſinit. Quod quidem tale eſt:

Quotidianarum Controverſiarum Juris lib. v. ſive volumina octo, hoc ordine:

Primum de Uſufructu: ad D. Joannem de Acuña, ſupremi Regii ſenatus præſidem. Compluti apud Joannem Gratianum anno 1603. in folio. Acceſſerunt MLX. *Juris Aſſertiones ab auctore olim publice propoſitæ ac propugnatæ.* Tomum hunc Francofurtenſes in Germania ediderunt anno 1619. in 4. & Veneti apud Turrinum anno 1645. folio.

Secundum Variarum in Jure Quæſtionum. Compluti 1605. in folio.

Tertium Diverſarum etiam *Quæſtionum, præſertim circa repræſentationem in fidei commiſſis & primogeniorum ſucceſſione.* Matriti 1611. in folio.

Quartum de Conjecturis atque interpretationibus ultimarum voluntatum. Prima hæc pars Granatæ anno 1619. folio. Deinde:

Quintum de iiſdem Conjecturis & Interpretationibus: pars ſecunda, Gaſpari Guzmano, excellentiſſimo comiti Olivarum, nuncupata. Granatæ anno 1627. folio.

Sextum, ſive de iiſdem Conjecturis &c. pars III. Ibidem eodem anno.

De tertiis Catholicis Hiſpaniæ Regibus ex fructibus & rebus omnibus, quæ decimantur, debitis, Philippo IV. Hiſpaniarum Regi oblatus, *Septimus* atque ultimus tomus vivo auctore prodiit Matriti anno 1634. fol.

Octavus de alimentis: poſtumus nove lucem vidit cum aliis ſeptem Lugduni apud Laurentium de Aniſſon & Joannem Baptiſtam Davenet, anno 1658. folio. Huic de *Alimentis* operi Joannes Paulus Melius, conſiliarius ſtatus ducis Mantuæ, *Additiones & Obſervationes* fecit, unaque deciſionibus S. Rotæ Romanæ ad rem pertinentibus locupletavit, quæ Lugduni prodierunt ſumptibus Laurentii Aniſſon 1667. folio.

D. IOANNES DE CASTRO, Luſitanus, magni nominis prorex Indici Luſitanorum imperii, egregiis artibus tam belli quam pacis ad unguem inſtructus, magiſtrum in mathematicis habuit Petrum Nonnium, inſigne illud Luſitanorum in his diſciplinis decus, e cujus ſchola evaſit ille, quem munera ſibi poſtea impoſita virum nullis imparem oſtenderunt. Factus Indiæ prorex, magna & utiliſſima cura adhibita, deſcribendis juxta geographicas regulas non ita cognitis, quas Æthyopes incolunt, Africæ plagis totus incubuit, e quibus vigiliis nata eſt Luſitana:

Deſcriptio Geographica terræ & Hydrographica maris Æthyopiæ, cum tabulis: quam Ludovico Portugalliæ Infanti nuncupavit. Hæc MS. adhuc extat penes Joannem Lopez Rapoſo de Caſtanheda, cujus loco ſuo meminimus, magni pretii liber, & propter impenſarum difficultates prelo etiam num denegatus, de quo dolebat mecum olim Romæ non perfunctorie curioſus vir, ac rerum Luſitanorum ſtudioſiſſimus, Fr. Emmanuel a Reſurrectione, Joannis Lopezii jam laudati frater germanus, ordinis S. Auguſtini Excalceatorum congregationis Portugalliæ, totius rei mihi ſatis idoneus auctor. Meminit alicubi hujus operis Ioannes Barrius. Diſcurſum tamen ab hoc exiſtimo:

Hiſtoria da India: quam Antonius Leonius in *Bibliotheca Indica* tantum, non vero Æthyopiæ illam deſcriptionem laudat in partis orientalis titulo ſecundo.

IOANNES DE CASTRO, in oppido Cor-

Cordubenſis tractus Bujalance ortus, & Cordubæ civis ac pharmacopola, edidit:

Hiſtoria de las virtudes y propiedades del Tabaco, y de los modos de tomarle para las partes intrinſecas, y de aplicarle a las extrinſecas. Cordubæ apud Salvatorem de Cea anno 1620. in 8.

Cenſura general en la celebre compoſicion del unguento de la Condeſa de Guillermo de Uarignana. Cordubæ 1625. in 4. apud eumdem, quam D. Franciscæ de Guzman, marchioniſſæ del Carpio, dicavit. Auctor *Hiſtoriæ* hujus oppidi Buxalance hunc vocat D. Joannem de Caſtro & Medinilla, Cordubæque ait exercuiſſe munus quod Alcalde de los Hijoſdalgo vocant.

IOANNES DE CASTRO SALINAS, in Hiſpanicum convertit atque edidit:

Ocho vidas de Plutarcho. Coloniæ apud Arnaldum Birckman 1562. folio.

Los ocho libros de Thucydides Athenienſe, que trata de las guerras Griegas entre los Athenienſes, y los pueblos de la Morea. MSS. fuiſſe in fol. apud virum nobilem Belgam, Joannem Gislenium Bultelium Nipœum, ſcripſit Antonius Sanderus in *Bibliotheca Belgica manuſcripta* pag. 285.

D. IOANNES CAVALLERO DE CABRERA, Limenſis, in Peruano regno patriæ eccleſiæ canonicus, peragendarum concionum laude per eum tractum florebat cum ad Hiſpaniam, eccleſiaſticorum negotiorum cauſa, veniens immatura morte obiit Hiſpali anno MDCXL. D. Blaſius Cabrera, Divi Jacobi eques, poſtumum publicavit fratris quoddam opus, nempe:

Sermones a diferentes intentos. Matriti anno 1649. 4.

IOANNES CAVANILIUS (an CAVANILLES, quod Valentini regni cognomen eſt ſatis ſplendidum?) laudatur ex quodam opere, quod non vidimus:

De Sacro Oratore.

F. IOANNES CAXICA, Cantaber, ordinis Eremitarum S. Auguſtini, vir eximiæ pietatis apud Indos degens, non minus quam XXXII. volumina prelo idonea reliquiſſe dicitur in bibliotheca cœnobii Limenſis, auctore Calancha lib IV. *Hiſtoriæ Peruanæ ordinis Auguſtiniani* cap. XII.

Deceſſit poſt annum MDXCI. in oppido Caxabamba.

F. IOANNES DE CAZALLA, Franciſcanus provinciæ Angelorum, Veræ Crucis (Waddingus ait) in India epiſcopus, ſcripſit:

Lumbre del' Alma, de los beneficios de Dios y de la paga que ſe les debe. Hiſpali per Joannem Cromberger 1628. 8.

IOANNES DE CERAM, inter ſcriptores qui Matrito ſunt oriundi, aut ſaltem Matriti ſcripſerunt, annumeratur a Joanne Petri a Montalbano, elucubraſſeque dicitur:

Apologia por los Santos Lugares de Geruſalem. Necnon & ſuper *Martyrologium Romanum* plura volumina.

F. IOANNES DE LA CERDA, patria ex oppido Tendilla Toletanæ diœceſis, ſodalis Franciſcanus provinciæ Caſtellæ, ſcripſit:

Vida politica de todos los eſtados de las mugeres. Compluti anno 1599. 4. apud Joannem Gracian.

IOANNES CEVERIO DE VERA, Canarienſis, ex inſula Fortunatarum principe, Petri Veræ abnepos, inſulæ hujus ſub Regibus Catholicis Ferdinando & Iſabella expugnatoris; quadraginta jam natus annos ex milite apud Americanos ſacerdos factus, cum in Hiſpania, tum Romæ Clementis Papæ VIII. acolythus hæſit, uſque dum ſacra Paleſtinæ loca luſtrandi deſiderio incenſus, bona Pontificis venia, eo profectus eſt, ſcripturus in reditu:

Viage de la Tierra Santa, deſcripcion de Geruſalem y del ſanto monte Libano, con relacion de coſas maravilloſas &c. Matriti apud Ludovicum Sanchez anno 1597. 8. Hujus quoque eſt:

Un Dialogo contra las Comedias, que oi ſe uſan por Eſpaña: ad Joannem Alphonſum Moſcoſum, præſulem Malacitanum. Malacæ 1605. 8.

Obiit Oliſipone anno MDC. cum fama ſanctitatis: de quo videre opus eſt Georgii Cardoſi *Agiologium Luſitanum*, volumine II. Aprilis XX. die.

F. IOANNES DAS CHAGAS, Luſitanus, ordinis Minorum Reformatorum provinciæ da Rabida nuncupatæ, ſcripſit:

Triunfos de la Evangelica pobreza del orden de S. Franciſco. Uliſipone 1625. 4.

Supplicem libellum ad Gregorium XV. Papam, ſeu Diſcurſum in quo probatur non expedire quod Religioſi Franciſcani excalceati habeant Vicarios generales. Uliſipone apud Craesbeck anno 1622.

Apologeticum de uſu Syndicorum. Ibidem apud Antonium Alvarez anno 1630. Miniſter fuit ſuæ provinciæ, quem pietatis & dignitatis nomine lau datum non mediocriter dimittit Waddingus.

D.

D. IOANNES DAS CHAGAS, hoc eſt, de Plagis, Luſitanus, natus in oppido Viana quam de Minho vocant, Melchioris Pinti & Catharinæ Lupæ filius, Canonicus Regularis congregationis S. Crucis Conimbricenſis in monaſterio de Grijo, ſeu Eccleſiolæ, doctor theologus ejus gymnaſii, ſcriptum reliquit: *De Perfectione religioſa ad verba illa Geneſis XII. Egredere de terra tua* &c. commentarium. Auctor eſt D. Nicolaus de S. Maria in *Chronico ordinis Canonic. Regularium*, Luſitana lingua ſcripto, lib. x. c. xxix. qui obiiſſe eum ſubjungit die xxv. Aprilis MDCL.

F. IOANNES CHIRINOS, Granatenſis, ex fratribus religioſis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ magiſter, apud Cordubenſes Fidei judices a conſiliis miniſter, necnon & Granatenſes, edidit:

Sumario de las perſecuciones que ha tenido la Igleſia deſde ſu principio. Granatæ apud Rene Rabut anno 1593. 4.

Floruit ad annum MDXCV. De patria mihi auctor eſt D. Franciſcus Pedraza in *Granatenſi hiſtoria.*

IOANNES CHRISTOPHORUS CALVETE DE ESTRELLA, natu Barcinonenſis vulgo audit; in *Hiſtoriis* tamen *Aragonenſibus* Lanuzæ, volum. II. lib. v. cap. VI. reperio Sariñenæ ortum hujus regni oppido ex ſorore Joannis de Quintana, Montis Aragonis abbatis, ac Cæſari Carolo a confeſſionibus, Barcinonem in pueritiæ annis delatum fuiſſe, itemque ab eodem Quintana avunculo, cum jam literis Latinis diſciplinarumque amœniſſimis excoluiſſet animum, in curiam introductum, ubi præſtantia ingenii atque eruditionis, miraque ſive Latini ſive Hiſpani ſermonis, tam ligati quam pede liberi, facultate non vulgarem ſibi apud omnes exiſtimationem peperit. Quapropter (a Carolone, an a Philippo filio mihi incertum) chronographi Regii partes Indicarum in rerum deſcriptione ut fama eſt gerendas ſuſcepit, munereque iſto laudabiliter functus eſt, ſive Latino ad Cæſaris Julii proximam imitationem, ſive vulgari proſaico ſtilo, carminibuſque elegantiſſimis, quibus res eorum geſtas, quos celebrare vellet, complecti ſolebat. Foras emiſit Latii ſermone:

Aphrodiſium expugnatum: cui *Notas* addidit Bartholomæus Barrientos, Granatenſis, humaniorum literarum Salmanticæ profeſſor, ediditque ibidem anno 1566. in 8. Qui quidem Calveti auctoris puritatem in loquendo, ordinem ac prudentiam in diſponendo & narrando, adductis Frederici Furii Cæriolani Corneliique Scepperi teſtimoniis, Nicolaique Grudii poetæ elogio, non vulgariter laudat, adjungens Gallice atque Italice extare converſum, atque idem Hiſpane Didaci Gratiani, Regi a ſecretis, opera; idemque ſimul cum Laonico Græco antiquo, aliiſque præſtantiſſimis auctoribus a Joanne Oporino Baſileæ typis excuſum. Didaci certe Gratiani interpretatio prodiit Salmanticæ anno 1558. in 8. cum hoc titulo: *La Conquiſta de la Ciudad de Africa en Berberia.*

Encomium ad Carolum V. Cæſarem. Antuerpiæ apud Joannem Bellerum an. 1555. 8.

Munuſcula ad Didacum Eſpinoſam S. R. E. cardinalem. Antuerpiæ in 8.

Ad Ferdinandum Alvarum Toletum Albæ ducem Encomium. Ibidem apud Plantinum anno 1573.

Hiſpane autem:

Viage que el Principe D. Felipe hizo deſde Valladolid haſta los eſtados de Flandes con relacion particular de los recebimientos, que ſe le hicieron, y de otras coſas. Ibidem anno 1552. in folio. Hinc Ludovicum Guicciardinum ad deſcribendas Belgii provincias pleraque hauſiſſe obſervavit Scotus.

El Tumulo Imperial adornado de Hiſtorias, Letreros, y Epitafios en proſa y verſo Latino. Pinciæ anno 1559. in 4. ſive, deſcriptionem exequiarum Caroli Cæſaris Pinciæ celebratarum.

Spem fecerat enarrandi ex munere res Indicas, commentariaque, de Peruanis maxime, pangendi, cujus partem, licet metricam, in ſchedis ab eo relictam vidimus hoc titulo:

De Rebus Vaccæ-Caſtri librum primum: verſibus endecaſyllabis, cum *Strena*, ſive nuncupatione ad Petrum Caſtrum Quignonium, qui poſtea fuit Hiſpalenſis antiſtes, ejus filium. Incipit:

Dic, cœli Urania decus coruſci,
Num noſti rutilum Canopum, & ſtellas
Orbis auriferi novi micantes,
Auſtralemque polum, viaſque vaſti
Ignotas maris, Indicaſque terras &c.

Mille quadringentorum verſuum opus eſt, quod Hiſpali ſervabat Martinus Vaſquius Siruela, cathedralis eccleſiæ olim portionarius, eruditione vir præſtanti, amicus noſter.

Non dubito quin de noſtro etiam concepta ſint Antonii Quæſadæ juriſconſulti hæc verba e cap. *Quæſtionum Juris* XXXI. *Vir eruditiſſimus Chriſtophorus Stella libro nuncupato El Exul, quem, juſſu Philippi Catholici Regis, ſcholiis, declarationibus, ſignis ac figuris aſtrorum ſumma cum diligentia illuſtravit, quem nondum typis excuſum hic Salmanticæ adſervat.* Hæc ille, quæ quidem quo pertineant conjectari neſcio. Vidiſſe quoque ſe apud illum *Panegyrica varia* Scotus an-

annotatum reliquit. Salmanticæ forsan profitebatur quo tempore vitæ postremum diem incurrit, sepultus quippe in S. Eulaliæ paræciali ecclesia ejusdem urbis, ante annum MDXCIII. ab Ægidio Gundisalvi Davila in *Historia* seu *Theatro Ecclesiastico Salmantino* in fine cap. XXVIII. fuisse refertur.

IOANNES CHRISTOPHORUS DE SUELVES, Aragonensis, in Cæsaraugustana academia sacrorum canonum professor, & advocatus celeber, edidit:

Decisiones : duobus tomis. Cæsaraugustæ anno 1641. & 1642.

Consiliorum semicenturiam. Ibidem 1642.

Hispaneque:

Ilustracion y defensa del Privilegio de Veinte.

D. IOANNES CHRYSOSTOMUS DE VARGAS MACHUCA, natus in Aragoniæ regno, ex advocato curiæ Cæsaraugustanæ, ac juris Civilis in ejusdem urbis schola ex cathedra, quam Codicis vocant, professore locumtenens (proprium nomen muneris est) curiæ Justitiæ istius regni, quod per tot annos re ipsa fuit expertus circa syndicatus ejusdem Justitiæ Aragoniæ atque ejus locumtenentium, sive curiæ judicum, formam & praxim, quæstionesque in hoc difficili ac peculiari hujus gentis negotio quotidie recurrentes, explanare voluit scribens lingua vernacula:

Consideraciones practicas para el Syndicado del Justicia de Aragon, sus Lugartenientes, y otros oficiales : duobus tomis. Neapoli apud Ludovicum Cavallum anno 1668. in folio.

Hoc nimirum tempore quo, post gesta quoque, extra Aragoniæ regnum, in Sardinia civilis curiæ judicis, & Majoricæ advocati fiscalis & patrimonialis, munera, dicasterium Neapolitanum, S. Claræ appellatum, jam pluribus annis ex consiliariis unus literis & probitate morum exornabat, ubi & publicavit:

Decisiones utriusque Tribunalis Regni Aragoniæ placitis, & sententiis Supremorum Tribunalium Regni Neapolis illustratas. Neapoli apud Ægidium Longum 1676. in folio.

D. IOANNES CHUMACERO ET CARRILLO, patria ex oppido Valencia de Alcantara Caurensis diœcesis, Francisci, Regii Castellæ & Cameræ senatoris, filius, S. Jacobi eques, ineunte hoc sæculo inter sodales Bartholomæani Salmantinæ academiæ collegii juris artem profitebatur, obtentis ex ordine cathedris, quas vocant Codicis, Voluminis & Vesperorum. Post hæc scilicet natum reipublicæ gerendæ virum frequentibus honoribus cumulavit Philippi utriusque III. & IV. Regum nostrorum providentia. Nam primo Granatensis senator fuit, mox consilii Ordinum cum fiscalis advocatus, tum senator, inde etiam fiscalis in supremo Castellæ consilio, atque in eo itidem senator, accedente post aliquot annos amplissimo Cameræ, hoc est, munerum omnis generis, quæ a Rege conferuntur, distributione. Talis erat cum pro gravissimis expediendis ecclesiasticæ rei negotiis Romam anno MDCXXXIII. venire jussus in comitatu Dominici Pimentellii, Cordubensis episcopi, honorificentissima apud Urbanum VIII. P. M. legatione perfunctus est. In reditu, decennio tamen exacto, hoc est anno DCXLIII. supremum Castellæ senatum regere, hoc est, summum inter nos togæ munus administrare, præcipitur, ac post aliquot annos eo quoque decedere. Matriti eodem loco, ubi rerum summæ præfuerat, privatam egit vitam, non minori cum laude quam olim publicam egerat, doctrinæ, prudentiæ, integritatis in maximis quibusque rebus exercitæ & approbatæ meritis alia adhuc majora pietatis, mundanarum rerum & fastigiorum contemptus, animi magnitudinis & constantiæ merita in conspectu aulæ totius, & cum admiratione omnium, adjungens. Ediderat olim dum profiteretur Salmanticæ:

Selectarum Juris Disputationum Dodecadem. Ibidem in 8. Postea occasione rerum in Portugallia turbatarum:

Pro Legitimo Jure Philippi IV. Hispaniarum & Portugalliæ Regis. In 4. Natum deinde fuit ab eo in legatione Romana:

El Memorial de su Magestad Catolica que dieron a nuestro muy S. Papa Urbano VIII. D. Fray Domingo Pimentel Obispo de Cordoba y D. Juan Chumacero y Carrillo de su Consejo y Camara en la Embaxada a que vinieron el año de DCXXXIII. incluso en el otro, que presentaron los Reynos de Castilla juntos en Cortes el año antecedente sobre diferentes agravios que reciben en las expediciones de Roma &c. Respuesta que entregó Monseñor Maraldi Secretario de Breves &c. Replica, que entregaron los mismos a su Santidad respondiendo al descargo, que se propuso en cada uno de los Capitulos : octoginta foliis in folio.

Obiit Julio mense anno MDCLX.

F. IOANNES DE CISNEROS, Benedictinus monasterii Carrionensis S. Zoili, scripsit ita inscriptum opus:

Noticias Benedictinas : in quo præcipue agitur de sacerdotio S. Benedicti.

Denatus fuit anno MDCLIII. Idem sorte cum eo qui sequitur.

F.

F. IOANNES DE CISNEROS, Benedictinus, abbas monaſterii Deiparæ Virginis del Eſpino, librum ſcripſit:

De la Antiguedad de la Sagrada Imagen de Nueſtra Señora del Eſpino: quam contendit ſub advocatione Virginis immaculatæ conceptæ olim jam cultam, enumeratis inde Benedictinis monachis CCXXXIV. Immaculatæ Conceptionis aſſertoribus. Pertulit de eo ad Petrum Albam, qui meminit in *Militia Conceptionis*, D. Antonius Lupian Zapata.

F. IOANNES DE CIUDAD RODRIGO, ordinis Mercenariorum, edidit:

Coplas varias: ſacra, ut credere par eſt, carmina. Cæſarauguſtæ anno 1509. vidit D. Thomas Tamajus.

D. IOANNES CIVICO, Cantalapetrenſis, ex milite ordinatus Manilæ in Luzonia inſula ſacerdos, ſtudiiſque eodem in loco dedita opera, hujus eccleſiæ theſaurarium, ſive cantorem, necnon & vicarium ſui pontificis egiſſe dicitur, mathematiciſque diſciplinis, variaque eruditione, præſtanti adhæc ingenio floruiſſe. Scripſit:

Diſcurſo ſobre los Privilegios de las Religiones de las Indias. 1623. 4.

Diſcurſo ſobre una Carta para ſu Santidad, que en lengua Latina ſe imprimió en Madrid año de MDCXXVIII. fecha en Omura ciudad del Japon el de MDCXXIV. de la qual an hecho autor al Padre Fr. Luis Sotelo martyr glorioſo del Japon.

In Hiſpaniam rediens pro eccleſiæ ſuæ negotiis anno MDCXXV. forte ſcripſit, quæ inedita vidimus, annotata quædam pro defenſione Flavii Lucii Dextri adverſus Melchiorem Sernam, Hiſpalenſem, quem ſuo loco laudamus. Has ſchedas Rodericus Caro Hiſpali adſervabat vivens.

F. IOANNES CLAVERIA, Dominicanus Cæſarauguſtæ domus, magiſter theologus, librum publicavit hujus tituli:

Santo Thomas y ſu doctrina. Provinciæ Aragoniæ ſodalis erat, collegiumque S. Vincentii Ferrerii Cæſarauguſtanum rexit.

IOANNES CLEMENS, Aragonus, dum in Granata urbe liberalium artium præcepta traderet diſcipulis, ſcripſit librum:

Super Prædicamenta Ariſtotelis cum eorumdem perutili & familiari Textus explanatione, & præcurſoriis ad omnem Logicam & Philoſophiam præneceſſariis quæſtionibus: in quo plurima aperiuntur ſuper doctrina Thomæ, Scoti, & Nominalium. Compluti anno 1544. in folio. Civem hunc regni ſui agnoſcit Vincentius Blaſcus volum. II. *Hiſtoriar. Aragonenſium*, lib. V. cap. XXXVIII.

D. IOANNES COLOMA, toparcha de Elda, caſtelli de Alicante in Valentiæ ora maritima præfectus, Sardiniæ prorex, edidit:

Decada de la Paſion de Jeſu Chriſto: Cantico de ſu glorioſa Reſurreccion, en tercetos. Calari Sardiniæ apud Vincentium Semberinum anno 1576. in 8.

F. IOANNES A CONCEPTIONE, ex Freſneda oppido Burgenſis diœceſis, fratrum Excalceatorum Sanctiſſimæ Trinitatis congregationis Hiſpanæ ſodalis, theologiæ olim lector, miniſter deinde Complutenſis collegii, procurator generalis cum hæc ſcribuntur in curia Romana, ſcripſit:

Compendium operum moralium P. F. Leandri de Sanctiſſ. Sacramento. Lugduni anno 1660. in 8. ex quinque ſcilicet voluminibus hactenus in lucem editis.

Ætatem agit LII. annorum.

F. IOANNES A CONCEPTIONE, Luſitanus, ordinis Minorum, ſcripſit:

Tratado de la Provincia del Algarbe. Cujus ut MS. meminit Cardoſus in *Agiologio.* XXIII. Aprilis.

F. IOANNES DE CONCEPTIONE, Hieronymianus monachus in domo S. Engratiæ Cæſarauguſtanæ urbis, edidit:

Inſtruccion para las Ordenes.

Joiel Eſpiritual.

Vidas de Santos del Nuevo Rezado: primera y ſegunda Parte.

Tratados de devocion.

Et Latine ut exiſtimo:

Manuale, ſive Compendium Revelationum S. Brigittæ. Ex relatione Cæſarauguſtana.

F. IOANNES DE CORDOBA, Americanus, ordinis Prædicatorum, ſcripſit atque edidit:

Vocabulario en lengua Zapoteca. Vulgaris hæc eſt in valle Guaxaca Novæ Hiſpaniæ.

Provinciam Novæ Hiſpaniæ rexit præfectus circa annum MDC.

IOANNES DE CORDOBA, Abulenſis, Jeſuita, edidit:

Catenam in Libros Regum: duobus tomis. Lugduni 1652. At moriens in collegio Lucronienſi die VIII. Octobris MDCLV. reliquit duobus aliis ejuſdem operis continuationem.

IOANNES DE CORDOBA MESSIA, Americanus, Limenſis, Societatis Jeſu ſacer-

cerdos, vir doctus, ſcripſit ut refertur in *Jeſuitarum Bibliotheca*:

Volumen Regularum & monitorum ſpiritualium.

IOANNES CORNEJO, medicus doctor, Matriti agebat, opuſque artis ſuæ faciebat ſcribens circa annum MDXCIV.

Diſcurſo y deſpertador preſervativo de corrimientos, y enfermedades dellos: ad Clementem VIII. Papam. Itemque:

Diſcurſo particular preſervativo de la gota: ad Philippum II. Hiſpaniarum Regem. Item: *Otro Diſcurſo preſervativo de la gota: modo del oro potable, virtudes del Lentiſco.* Matriti ſimul in 4.

D. IOANNES CORTES, ſcripſit:

Apologia por la Medicina. Matriti anno 1638.

IOANNES CORTES DE TOLOSA, Matritenſis, ex familia Regia palatina, ſcripſit:

Lazarillo de Manzanares; y cinco novelas. Matriti apud Alphonſum Martinum anno 1620. 8.

Diſcurſos morales de Cartas y Novelas. Cæſarauguſtæ apud Joannem de la Lanaja 1617. 8.

F. IOANNES DE COSCOJALES, Cantaber, ordinis Eremitarum ſodalis, reliquit ſcriptam diligenti quamplurium annorum induſtria:

Hiſtoria de Vizcaia, Alaba y Guipuzcoa: quam conſtare non minus mille & quadringentis chartæ foliis affirmavit mihi D. Joſephus Pellizer de Tovar, Regius chronographus, aſſervarique in monaſterio ordinis Eremitarum villæ ut vocant de Bilbao.

IOANNES COSTA, Aragonenſis, vir non ſolum humanioris totius literaturæ, ſed & utriuſque juris eximie peritus, circa annum ſuperioris ſæculi LXXVIII. rhetoricam docebat artem Salmanticæ. Hinc Cæſarauguſtam evocatus in hac ſchola Civile jus profiteri cœpit, renuntiatus jam academico ſtilo legum doctor. Diem vero ſuum interim obeunte Hieronymo Blanca, qui in conſcribendæ patriæ hiſtoriæ munere Hieronymo Zuritæ, V. C. ſucceſſerat, nomen ſuum inter competitores vacantis honorificentiſſimi loci non ſolum Coſta dixit, ſed egregio ſpecimine ſui edito in eo, quem *De conſcribenda Hiſtoria* commodum publicavit, libro, Aragonenſibus ut vocant deputatis, ſive reipublicæ adminiſtratoribus, ante alios ſe probavit, cujus induſtriæ ac fidei hæc res committeretur. Tertium ergo a Zurita egit iſtius regni chronographum, ſcripſitque:

De conſcribenda rerum Hiſtoria libros duos: quibus continentur totius hiſtoriæ inſtitutionis breviſſima & abſoluta præcepta. Cæſarauguſtæ anno 1591. 4. typis Laurentii de Robles.

Orationem in laudem literarum habitam in Academia Cæſarauguſtana. Ibidem anno 1587. in 8.

De utraque Inventione Oratoria & Dialectica libellum. Pampelone apud Thomam Porralium anno 1570. 8.

Vernaculo item idiomate:

El Gobierno del Ciudadano. Salmanticæ prius, deinde Cæſarauguſtæ anno 1584. in 8. Latinum prodiit opus, interprete Adamo Preyelio, Germano, una cum Joannis Marnixii, baronis Potæi, e Gallico *Inſtitutione viri publici*, alteriuſque, neſcio cujus, ex Italico *Inſtitutione viri Aulici*, nuncupatum ipſum *Inſtitutio viri privati.* Francofurti anno 1647. in 8. De quo interpres in præfatione: *Dedit Hiſpania hunc libellum*, ait, *ad modum videlicet Juſti Lipſii in Politicis, niſi quod auctores ſuppreſſit, & omnia aliena arte fecit ſua.* Et mox: *Eo autem plauſu eſt exceptus ab ipſis incunabulis ut Gallos in admirationem, atque adeo amorem ſui, excitarit, domi licet divites iſtius ſupellectilis. Hinc ſua veſte amicierunt, quæ patriæ parum cederet.* Vertit & ipſe in Hiſpanicum, ut nonnuſquam lego:

Los Dialogos de Amor de Leon Hebreo. Hiſtorica alia de ſui temporis rebus latent.

IOANNES DA COSTA, Luſitanus, ex oppido Algarbiæ Portimaõ, juris doctor Pariſienſis, ſcripſit:

Politica quædam. Cardoſus.

IOANNES DA COSTA, ignotus alias mihi, at ex relatione Alfonſi Ciaconii, viri clariſſimi, Dominicanorum ſodalis, *Pontificum Hiſtoriæ* auctoris, ſcripſit Hiſpana lingua:

Narrationem Regionum & Provinciarum, quæ ſunt in Novo Orbe. MS. in Coloniana bibliotheca, quæ nunc eſt in eccleſia Hiſpalenſi. Hæc ille in ſchedis ad *Bibliothecam Univerſalem*, qui & inde eidem attribuit:

Explicationem rerum Indicarum, Hiſpanam: forte idem opus.

F. IOANNES DE COVEÑA, fratrum Minorum ſodalis, dedit ad duumviros & ſenatum oppidi Almonacir de Zurita Calatravenſis ordinis, populares forte ſuos:

Arte de regir la Republica, o buen regimiento de pueblos. Scripſit quoque:

Re-

Remedio de Pecadores. Compluti apud Sebaſtianum Martinez 1572. in 12.

F. IOANNES A CRUCE, Talaverenſis, Dominicanus ex ampli iſtius ac nobilis municipii domo, initio hujus ſæculi floruit ſtudio maxime Moralis theologiæ, diverſus quidem ab alio cognomine ejuſdemque ordinis Prædicatorum ſodali, ſed antiquiore. Commentatus eſt:

De Statu Religionis, & de Privilegiis, quibus a Summis Pontificibus eſt decoratus, Epitomen. Matriti 1613. 8. Coloniæ 1619. Venetiis apud Joannem Guerrilium anno 1620. Poſtea edidit:

Directorium Conſcientiæ: duabus partibus. In prima per ordinem præceptorum Decalogi agitur de omnibus materiis moralibus, in ſecunda de ſacramentis. Matriti anno 1620. in 4. Toletique 1624. in 4. Tandem Matriti in fol. anno 1648. addito Barnabæ Gallæci, ejuſdem ordinis, *Tractatu de Conſcientia.* Opus auctori ſuo triginta annorum ſtudiis conſtitit, vereque nucleum continet totius doctrinæ moralis S. Thomæ.

F. IOANNES A CRUCE, ordinis Prædicatorum, quem in Matritenſi monaſterio fuit amplexatus, in Portugallia diu ſubſtitit domeſticorum quibuſdam præfecturis occupatus, religione autem doctrinaque admodum venerabilis, laudatus eo nomine ab Antonio Senenſi, æquali & noto. Scripſit:

Chronica de la Orden de Predicadores. Oliſipone anno 1567. in folio: priorem ſcilicet operis totius portionem; ſecundum namque hujus volumen Salmanticam ad ſuos remiſiſſe, ut ederetur ibi, affirmat Senenſis.

Dialogo ſobre la neceſidad, obligacion y provecho de la oracion, y de las obras virtuoſas y ſantas ceremonias que uſan los Chriſtianos; con un ſermon de San Chriſoſtomo ſobre el Pſalmo XLI. y un Tratado de Vincencio Lirinenſe, que hazen al propoſito del Dialogo, trasladado por el miſmo autor. Salmanticæ apud Joannem de Canova anno 1555. in 4. Huncque ab auctore ipſo fuiſſe in Latinum ſermonem converſum Antonius Senenſis ab eodem coram accepit.

Vertit etiam e Latino:

La Hiſtoria de la Igleſia, que llaman Eccleſiaſtica y Tripartita (quæ Caſſiodori ſenatoris eſt e tribus Græcis chronographis Socrate, Sozomeno & Theodoreto deſumpta) ad Joannem Luſitaniæ Regem III. Hæc bis commiſſa fuit prelo, cum abſque nomine auctoris Oliſipone anno 1541. in folio; tum Conimbricæ, eo jam oſtenſo, anno 1554.

Suma de los Myſterios de la Fee de Fr. Franciſco Titelman: cum aliis. Salmanticæ apud Andream de Portonariis anno 1555. 8. Inter hæc legitur: *Una carta de Eucherio Obiſpo Lugdunenſe a Valeriano, en que le amoneſta el menoſprecio del mundo.* Quam adtexuit Ludovicus Granatenſis ſuis operibus poſt illud *Guia de Pecadores* nuncupatum, laudato interprete Crucio.

Treinta y dos Sermones, en que ſe declaran los mandamientos de la Ley de Dios y articulos de la Fee y Sacramentos. Compluti anno 1568. in 8. *Summam* & *Sermones* prædictos Luſitane converſos laudat Georgius Cardoſus in ſchedis ad *Bibliothecam Luſitanam.*

F. IOANNES DE CRUCE, vulgo DE LA CRUZ, natus in oppido non ignobili Caſtellæ Veteris Ontiveros diœceſis Abulenſis, Carmelitis aggregatus fuit Medinæ Campi, jam inde quaſi initiatus ſtrictiſſimæ illi monachatus formæ, quam ſequenti tempore & obſervavit ipſe, & quaſi princeps & auctor fuit, ſaltem exemplar aliis, ut obſervarent. Huic enim magna illa reformatrix Tereſia de Jeſu, quæ divinitus animata revocavit in uſum primitivam obſervantiæ ſtrictioris regulam, primo impoſuit ut aliis dux & inſtrumentum eſſet ſpiritualem vitam ſub aſperrima iſta, cui hodie ſubjacent Carmelitæ Nudipedes, vivendi norma ſerio & alacriter perſequendam. Cujus eximiam ſanctitatem comprehendere brevi elogio vix eſt ut debeam, cum pro omnibus ſit Sanctæ fundatricis hoc teſtimonium eidem factum: *Joannem* ſcilicet dicebat *unum eſſe ex purioribus & ſanctioribus animabus, quas Deus in ſua haberet eccleſia, qui & ditiſſimos divini luminis, puritatis ac cœleſtis ſapientia theſauros ei infuderat.* Scripta ejus altiſſimam cœleſtium bonorum cognitionem, ac perfectiſſimam terrenorum omnium ſuique ipſius renuntiationem continent, ac præ ſe ferunt, eaque ſpeciali quodam myſticæ theologiæ charactere notata miris modis pietatem ſui auctoris manifeſtant, aliorum promovent. Hæc ſcilicet:

Subida del Monte Carmelo: tribus libris. Sequiturque ejuſdem argumenti & excellentiæ:

Noche obſcura del Alma, duobus libris: ſive de munienda undique via ad perfectam ſpiritus cum Deo unionem. Conſequitur aliud:

Llama de Amor viva nuncupatum opuſculum. Itemque:

Cantico eſpiritual entre la Alma y Chriſto ſu eſpoſo con ſu declaracion. Matriti hæc ſimul apud heredes viduæ P. de Madrigal anno 1629. in 4. Priuſque Barcinone apud Cormellas 1619. 4. & iterum 1635. in 4. Ma-

triti demum 1672. 4. Italice dedit omnia hæc opera Alexander a Jesu, ejusdem instituti, Leonis XI. Papæ consobrinus. Gallice Cyprianus a Nativitate Virginis, adjuncto Ludovici a S. Teresia, ejusdem ordinis, tractatu *De l' Union de l' Ame avec Dieu.* Parisiis 1665. in 4. apud Ludovicum Bilaine. Latine quoque Andreas a Jesu, Polonus, Coloniæ apud heredes Bernardi Gualteri 1639. 4.

Sanctissime obiit diem suum Ubetæ in Bætica XIV. Decembris MDXCI. ætatis suæ XLIX. religiosæ Reformatorum professionis XXIII. Corpus ejus Segoviam translatum, & honorificentissimo collocatum a sodalibus tumulo, honorem solemnis apotheosis quotidie expectat. Reliqua dabit ejus historicus Hieronymus de S. Josepho, ejusdem familiæ.

F. IOANNES DE CRUCE, vulgo DE LA CRUZ, Hieronymianus monasterii S. Bartholomæi de Lupiana, absolutam reliquit in bibliotheca Sancti Laurentii del Escurial:

Historia de la Orden de S. Geronymo desde su origen en Belem hasta su restauracion en España, y los sucesos della hasta nuestro tiempo. Quæ inedita adhuc est, uti a domesticis accepimus.

IOANNES DE LA CRUZ. Quære MARTINUS DE BONILLA.

IOANNES DE CUELLAR, Jesuita, reliquit Salmanticæ, ubi mortuus fuit anno MDCXXXV:

Commentarium in IV. prima capita Evangelii secundum Joannem.

IOANNES DE LA CUESTA, natus in oppido Valde-munio-fernandez, ludi magister ut credere par est, publicavit:

Tratado para enseñar a leer y escrivir y ortographia. Compluti apud Joannem Gratianum anno 1599. in 4.

IOANNES DE LA CUEVA, Hispalensis, versificatoria arte notus, carmen de quaque re pangebat, ut Ovidium imitaretur, cui erat deditissimus. Prostant ab eo:

Coro Febeo de Romances Historiales. Hispali anno 1588. in 8. Hujusmet operis partem alteram, sive posteriorem, penes me habeo, & quidem manu ipsius auctoris, quod in ora libri adnotatum voluit antiquus aliquis possessor, exaratam:

La Conquista de la Betica: heroicum poema, XXV. libris constans, ad D. Antonium Fernandez de Corduba, Calatravæ equitem, primogenitum domus de Guadalcazar. Hispali apud Franciscum Perez anno 1603. in 8. Diversum est ab his volumen aliud variorum carminum, hac inscriptione:

Obras de Juan de la Cueva. Hispali anno 1582. 8.

Comedias, prima parte. Anno 1588. 4. ibidem apud Joannem Leon.

F. IOANNES DE S. DAMASO, Lusitanus, Olisiponensis, Mercenariorum Reformatorum sodalis, Hispalensis domus aliquando præfectus, inter alia edidit:

Vida del Venerable Varon Fr. Antonio de S. Pedro Portugues de la Orden de la Merced descalza. Gadibus folio.

IOANNES DAMETO, Majoricensis, juris utriusque doctor, regni sui chronographus, scripsit diligenter:

Historia general del Reino Balearico. Majoricæ apud Gasparem Guasp. 1633. in fol. Pertinet hæc usque ad annum MCCCXI. sive mortem Jacobi II. Majoricarum Regis: reliqua desiderantur.

D. IOANNES DAZA ET BERRIO, Segoviensis, in Seguntina urbe & collegio S. Antonii de Portacœli togatus sodalis, ad S. Martinum Vallisecclesiarum proprius parochus, sanctimonialibus S. Elisabethæ Matritensibus a sacro erat munere conscientiam expiandi cum scripsit:

Tesoro de Confesores y Perla de la conciencia para todos estados. Matriti anno 1648. 4.

IOANNES DESSI, Dertosanus presbyter, ejusdemque urbis almæ ecclesiæ sacerdotio dives, ne una Gallia primæ mundi ac temporum hebdomadis scriptam carmine historiam Guilielmi Sallustii, viri doctissimi, jactaret, pro virili nostro sermone iteravit hoc opus producens:

La Divina Semana, o siete dias de la Creacion del Mundo en otava rima. Barcinone anno 1610. in 8.

IOANNES DIAZ, Lusitanus, ecclesiæ Conimbricensis subcantor, hoc est cantoris officialis, scripsit pia aliqua atque item musica. Cardosus.

IOANNES DIAZ DE ARCE. Hujus appellationis homini inscriptum opus novi, cujus hic titulus:

Expositivi Quæstionarii Liber XLIX. de studio Bibliorum. Mexici editum 1648.

IOANNES DIAZ DE LA CALLE, in secretario Mexicanarum rerum senatus Indici Matritensis ut vocant officialis major, seu primus, curiose elaboravit atque edidit:

Me-

Memorial y noticias ſacras y reales del Imperio de las Indias Occidentales : comprehende lo eccleſiaſtico y ſecular , politico y militar, que por la Secretaria de la Nueva Eſpaña ſe provee &c. Matriti 1646. 4.

IOANNES DIAZ FREILE , apud Indos occidentales ſcripſit centum & amplius ab hinc annis:

Sumario compendioſo de las quentas de plata y oro , que en los reynos del Piru ſon neceſarias a los mercaderes. Mexici anno 1556. in 4.

IOANNES DIAZ DE FUEN-MAIOR, Calatravenſis eques , commendatariuſque de Havanilla , Regum noſtrorum a negotiis Caſtellæ & Cameræ ſenator , reliquit in ſchedis:

Annotaciones ſobre todas las Hiſtorias de Eſpaña : quas penes ſe habuit Gundiſalvus Argote de Molina , operis de *Nobilitate Bætica* ſcriptor clarus.

Apuntamientos varios de linages de Eſpaña. MS. extat in bibliotheca D. Hieronymi de Maſcareñas , Segovienſis epiſcopi.

IOANNES DIAZ RENGIFO. Vide DIDACUS GARZIA RENGIFO.

IOANNES DIAZ DE VILLEGAS, ignotum aliunde nobis viri nomen , niſi quod in eccleſiæ cathedralis Patavinæ bibliotheca , referente Joanne Philippo Thomaſino in *Bibliotheca Patavina* , MS. codex eſt , quo hæc continentur : *D. Thomas de Rationibus fidei ad Cantorem Antiochenum : De immortalitate animæ Joannis Didaci a Villegia* : & *vita Pompeii ex Plutarcho , interprete Jacobo Angelo.*

IOANNES DE DICASTILLO , Hiſpanis parentibus Neapoli ortus , optimo jure noſter eſt origine ſtudiorumque cultura , quippe philoſophiam atque theologiam apud nos Murciæ ac Toleti docuit , laureamque ſolemnem ex profeſſione iſta reportavit. Nempe antequam Siruelæ comitiſſam miniſter ei a confeſſionibus in Germaniam ſequeretur , quæ quidem Mariæ Auguſtæ Imperatricis poſt futuræ , tunc ſereniſſimæ Ungarorum Reginæ , præfuit cubiculo. Ibi per otium morales & ſcholaſticos tractatus conſcripſit , qui non mediocriter laudantur , ſcilicet:

De Juſtitia & Jure , cæteriſque virtutibus cardinalibus libros duos. Antuerpiæ 1641. in folio.

Tractatus duos de juramento , perjurio & adjuratione , necnon & de cenſuris , & pœnis ecclеſiaſticis. Ibidem apud Jacobum Meurſium in folio 1662.

De Sacramentis tria volumina. Ibidem 1652. in folio.

De Incarnatione duo volumina. Ibidem 1642. in folio. Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Eccleſiaſtico Calagurritanæ Eccleſiæ* Calagurri natum , ac Ferdinando II. Imperatori a confeſſionibus fuiſſe temere affirmavit.

Deceſſit Ingolſtadii VI. Martii MDCLIII.

F. IOANNES DE SANCTO DIDACO , Zamorenſis , familiæ Reformatorum provinciæ S. Pauli ordinis Sancti Franciſci, & ejus concionator , edidit ad uſum prædicatorum verbi Dei:

Ideas ſacras. Matriti 1683. in 4.

F. IOANNES DIEZ , ordinis Minorum provinciæ Sancti Jacobi , lector ut vocant jubilatus , edidit:

Teſoro divino para el Pobre , y exercicios de los Terceros hijos de S. Franciſco. Poſt alias editiones prodiit tertium Legione 1672. in 16.

IOANNES DOLZ , Aragonenſis , domo ex oppido El Caſtellar , Gaſparis filius , cujus & Hieronymi fratris mentionem habet inſtatim laudando *De Sillogiſmis* opere. In Gallia & Pariſiis , ubi rector fuit collegii Lexovienſis , literas , quæ ab Hiſpaniæ finibus exulabant , parum tamen proſpero muſarum tempore , præſertim philoſophicas , fuit profeſſus ſcribens:

Syllogiſmos & Diſceptationes de Summulis. Pariſiis in folio 1511. An diverſum eſt opus:

Diſceptationes ſuper primum Tractatum Summularum cum nonnullis ſuorum terminorum intellectionibus. Ad D. Franciſcum Fernandez, equitem Deauratum, regni Aragoniæ moderatorem. Pariſiis apud Joannem de la Roche 1512. folio?

Cunabula omnium fere ſcientiarum , & præcipue Phyſicalium difficultatum , in proportionibus & proportionalibus. Montalbani 1518. Sed non hinc hauriendam philoſophiam , quemadmodum nec ex libris aliorum Hiſpanorum hujus notæ ac temporis , qui ævo illo barbaro in Gallia ſummi audiebant philoſophi , jam ex quo in media luce vivimus bonarum diſciplinarum omnibus exploratum eſt. Gaſparis Lax diſcipulus fuit.

F. IOANNES DE DUEÑAS , ordinis Minorum , quem *Bibliothecæ* iſtius ordinis auctor elogio donat inſignis concionatoris, opus edidit vehementer laudatum a viris doctiſſimis , ſcilicet:

Eſpejo de conſolacion de triſtes, ſex partibus : quæ quidem mox in duo volumina contributæ ſunt. Hiſpali 1543. in 8. Barcinone apud Jacobum Galban 1580. & 1589. Compluti apud Joannem Gratianum. Medinæ Campi apud Joannem Boier. Toleti etiam 1591. in folio. Gallice hoc opus loqui fecit Franciſcus Belleforeſt, prodiitque Pariſiis ex officina Gervaſii Mallot 1583. in 8. & Latine Joannes Degue, excuſum ſimiliter Pariſiis anno antecedenti 1582. Ejuſdem eſt etiam:

Remedio de Pecadores, por otro nombre, Confeſſionario. Pinciæ 1545. in 4. apud Joannem de Villaquiran. Toleti 1546. Convertit idem ex Latina in popularem linguam *Speculum Peccatoris*, inſcribens operi *Eſpejo del Pecador*, y *Teſoro del Alma*, ad Joannam de Leiva, Aſturicæ marchioniſſam. Pinciæ apud Sebaſtianum Martinez 1553. in 8.

D. IOANNES DURAN DE TORRES, Hiſpalenſis, Joannis advocati ejuſdem urbis, patria Zafrenſis, filius, Salmanticæ doctus Civilia & Canonica jura, omnemque humanitatem ; una cum eminentiſſimo S. R. E. cardinali Dominico Pimentellio venit Romam, juriſconſultus theologo ab ſtudiis & conſultationibus canonicis, in qua urbe Græcum ſermonem ſerio addiſcens edidit, eruditione Latina & Græca ſatis ornatam:

De Poſtliminio inter liberos, fœderatoſque populos Critico-Juridicam Diſſertationem, ad Proculum in L. Non dubito VII. D. De Captivis & poſtliminio reverſis. Romæ apud Vitalem Maſcardum 1655. in 8. In patriam redux Arabicæ linguæ ſtudio applicuit animum, vertitque ex ea lingua in Hiſpanam:

Abwalid Ben Shacenas Chronicon generale: quod nondum vidit lucem. Obiit namque in flore ipſo ætatis, ſemiportioni Hiſpalenſis eccleſiæ ab Alexandro VII. P. M. ſibi olim datæ cum renunciaſſet, reſervata ſibi congrua penſione, XII. Novembris MDCLXII. delitiæ medullaque humanitatis & Gratiarum, magno ſui deſiderio iis relicto qui literas & bonam mentem in pretio habent.

D. IOANNES DE ECHALAZ, Navarrus, ex Muruzaval oppido diœceſis Pampilonenſis, theologiæ profeſſor Salmantinus, ibique ad S. Bartholomæi ſodalis primum, deinde cathedralis eccleſiæ canonicus, MDCXLV. Mindonienſis, anno autem DCXLVII. Calagurritanus creatus epiſcopus, edidit:

Philoſophiam, ſeu *Curſum Philoſophicum.* Lugduni 1655. in folio.

Obiit Calagurri anno 1657.

IOANNES DE LA ENCINA, Salmantinus, muſicæ artis cognitione, poeticæque amore ſuo tempore non ignobilis, Romæ in curia Pontificiorum fuiſſe dicitur cantorum præfectus ſive magiſter, atque in remunerationem officii laudabiliter præſtiti prior creatus Legionenſis eccleſiæ. Peregrinatus eſt aliquando in Palæſtina, ſive ut vocant Terræ Sanctæ locis, in comitatu & familia D. Federici Afan de Ribera, Tarifæ marchionis ; unde reverſus carmine comprehendit piam hanc expeditionem verſibus dodecaſyllabis, eo metri genere quod Eſtancias & Coplas de arte mayor communiter audit, una cum deſcriptione ejuſdem itineris, per eumdem Tarifæ marchionem vernaculo ſermone compoſita, quam habemus Oliſipone editam 1580. 4.

Obiit in patria, jacetque in cathedrali eccleſia ſepultus, ut refert Ægidius Gonzalez Davila in *Hiſtor. Salmant.* lib. III. cap. XXII. Carmini nomen fecit in prima editione:

Tribagia, o via ſagra de Hieruſalem. Romæ 1521. in 8. Extat quoque:

Cancionero ; con otras coſas en verſo, a los Reyes Catolicos. MS. in folio vidit D. Thomas Tamajus.

IOANNES DE ENCINAS, neſcio quis, ſcripſit:

Dialogo de Amor. Burgis anno 1596. in 16.

D. IOANNES ESCALANTE DE MENDOZA, decurio, qui MS. extat in bibliotheca Villaumbroſana Matritenſi, ſcripſit:

Itinerario de Navegacion de los Mares y Tierras Occidentales, Philippo Regi II. directum MS. in folio.

IOANNES DE ESCOBAR, ſcripſit:

Romancero Hiſtorial del Cid. Compluti anno 1612. in 8.

F. IOANNES DE ESCOBAR, Luſitanus, neſcio cujus familiæ religioſæ, Cardoſus quippe non prodiit, edidit cum muſicæ artis peritiſſimus eſſet:

Motetes : ſex voluminibus. Oliſipone 1620. in 4.

IOANNES DE ESCOBAR DEL CORRO, natus in oppido Fuente de Cantos Hiſpalenſis diœceſis, Hiſpali in S. Mariæ de Jeſu collegio & univerſitate juris ſcientiam profeſſus fuit ſodalis togatus, Decretorumque rexit cathedram. Hinc evocatus ut rebus & negotiis Sancti Officii ac fidei noſtræ tuendis præeſſet, inquiſitor primum Ellerenenſis, deinde Murcienſis, necnon & Cordubenſis,

ac tandem ſupremi ſacrarum Religionis cauſarum ſenatus fiſcalis uti vocant promotor fuit aſſumptus, vir juris egregie ſciens, & qui magno argumenti compendio ſcripſit:

Tractatum bipartitum de puritate & nobilitate probanda ſecundum Statuta Sancti Officii Inquiſitionis, regii Ordinum Senatus, S. Eccleſiæ Toletanæ, collegiorum, aliarumque communitatum Hiſpaniæ, ad explicationem regiæ pragmaticæ ſanctionis Philippi IV. Hiſpaniarum Regis, die x. Februarii anno MDCXXIII. latæ. Adjungitur vulgari ſermone: *Inſtruccion breve y ſumaria para los Comiſarios y Notarios de las informaciones de limpieza.* Lugduni ſumptibus Laurentii Durand 1637. folio. Item edidit:

Tractatus tres ſelectiſſimos & abſolutiſſimos. I. De utroque foro, in quo oſtenditur nullam differentiam adeſſe inter forum conſcientiæ & forum exteriorem, ſaltem in fine præcipuo & ſubſtantia utriuſque, niſi per accidens. II. De Confeſſariis ſollicitantibus pœnitentes ad venerea, ad explicationem Conſtitutionis Gregorii XV. circa hanc rem editæ XXX. Auguſti MDCXXII. III. De Horis Canonicis & Diſtributionibus quotidianis. Hi tres tractatus duobus tomis prodierunt Cordubæ 1642. in fol. Acceſſit:

Antilogia adverſus D. Franciſcum de Amaya pro vero intellectu Statuti majoris Collegii Conchenſis.

Obiit Matriti.

IOANNES DE ESPAÑA, Regius haraldus, edidit:

Ordenanzas del Tuſon de oro. MS. in bibliotheca D. Garſiæ de Salcedo Coronel, amici noſtri.

Honras funerales, Nacimientos de Principes, Infantes, y Infantas y ſus Juramentos, Propoſiciones de Cortes, entradas publicas, Batallas particulares, y otras coſas acaecidas en eſtos Reinos. MS. in bibliotheca comitis de Villaumbroſa Matriti.

IOANNES DE ESPINOSA, Belforadenſis, quod in Rioxæ tractu oppidum eſt, in domo Ferdinandi Alarconis illius, qui Caroli Regis Hiſpaniarum auſpiciis rei militaris gloria maxime claruit, educatus, ſecretorumque illius & curæ rei patrimonialis ante alios particeps, Caroli deinde ac Philippi filii Regum tam bello quam pace fidus miniſter extitit. Prodire in lucem Græco nomine Hiſpanicum opus fecit:

Ginæcepœnos, ſive, *Dialogo en laude de las mugeres*: ad Mariam ſereniſſimam Caroli V. filiam. Mediolani 1580. in 4. Meminitque ibi alterius operis, quod appellare itidem Græce voluit, hactenus nobis inviſi, ſcilicet: *Micracanthos*: variis exemplis rerum naturalium mores inſtruens. Pluſquam ſex etiam proverbiorum millia, tum obſervata, tum a ſe inventa, in tertium alium librum contribuiſſe Hieronymus quidam Serranus, qui ad *Ginæcepœnon* præfatur, deſcripta Eſpinoſæ vita & muneribus geſtis, auctor eſt. Fortaſſe & hujus ſunt *Commentaria* vernacula in *Sacrobuſti Sferam*, una cum Joannis Martini a Poblacion opere *De Uſu Aſtrolabii*, edita anno 1550 in 8.

IOANNES DE ESPINOSA, archipreſbyter de S. Eulalia (ita ſe vocat) & portionarius ſanctæ eccleſiæ Toletanæ, ſcripſit, profeſſionis forte ſuæ argumentum:

Tratado de Principios de Muſica. Toleti 1520. in folio. Extat in bibliotheca Coloniana Hiſpalenſi.

IOANNES DE ESPINOSA SALAZAR, presbyter, ſcripſit:

Eſpejo del Alma chriſtiana. Matriti anno 1617. in 8.

IOANNES DE ESQUIVEL NAVARRO, Hiſpalenſis, artem hodiernæ ſaltationis muſicæ, quam ab Antonio Almenda, Regio ejuſdem profeſſore, ac Philippi Regis IV. præceptore didicerat, ſcripto comprehendit non inſcite in eo libro quem ſic notavit:

Diſcurſo ſobre el arte del Danzado y ſus excelencias y primer origen, reprobando las acciones deshoneſtas. Hiſpali 1642. in 8.

F. IOANNES DE ESTRADA, Præmoſtratenſis, ſacræ theologiæ magiſter, & e numero magiſtrorum generalium ſui ordinis, unus ex his qui de rebus ſatagunt quæ ad myſterium Immaculatæ Deiparæ Mariæ Conceptionis ſpectant, & concionator Regius, edidit:

Sermones para las Fieſtas de la Puriſima Virgen y Madre de Dios Maria Señora Nueſtra. Matriti apud Melchiorem Sanchez 1672. in 4.

Sermones para las Ferias mayores de Quareſma. Ibidem apud Franciſcam Nieto 1670. duobus tomis in 4.

Arte de predicar la palabra de Dios. Matriti 1667. in 8.

Sermones varios, y Panegyricos: tribus tomis. Matriti 1670. in 4.

Deceſſit circa annum MDCLXXIX.

F. IOANNES DE ESTRADA, alias DE LA MADALENA, natus ut ſuſpicor, in Civitate Regali provinciæ Caſtellæ Novæ, Joannis Alphonſi de Eſtrada, qui nuper adin-

inventæ ac ſubjugatæ ſeptemtrionali Americæ gubernator præfuit, filius, ordinis Prædicatorum provinciæ Mexicanæ, clarus admodum religioſis virtutibus, vertit in vulgarem Caſtellæ ſermonem, ediditque in ea provincia primum, quod in ea typis commiſſum fuit, opus, ſcilicet ex Latino in vernaculum tranſtulit:

El Libro de S. Juan Climaco, vulgarmente llamado Eſcala del Paraiſo. Mexici apud Joannem Paulum.

Denatus fuiſſe dicitur anno ſuperioris ſæculi LXXIX. Auguſtinus Davila Padilla in *Hiſtoria* hujus *Prov. Mexicanæ*, lib. II. cap. LVII. auctor eſt.

IOANNES EUSEBIUS NIEREMBERG, Matritenſis, patre Tirolenſi, matre Bavara, natus anno MDXCV. in ſodalitate Jeſuitarum, cui ſe addixit Salmanticæ puer literis juriſprudentiæ dum vacaret, altiori doctrina, veraque ſapientia, qua ſæculum & ſæcularia omnia ſpernuntur, utilius imbuendum, clariſſima emicuit & ardentiſſima pietatis, fructuoſiſſimæque ad pietatem invitantis, eamque dirigentis, theologiæ fax. Matriti majorem partem vitæ egit, ibique in collegio Imperiali, ſeu academia Matritenſi, primus fuit Naturalis hiſtoriæ lector deſignatus, deinde ſacras quoque literas docuit. Maxime tamen formandis hominum moribus & inſtillandæ erga Deum pietati vires ingenii atque eruditionis copiam addixit. Per omnes enim diſciplinas & artes pervagatus, philoſophiæ totius, cum ethnicæ, tum Chriſtianæ, præceptis imbutus, cognitioniſque ſacrorum Bibliorum atque profanæ hiſtoriæ affatim dives, eo majoribus & inſtructioribus copiis bellum cum vitiis perpetuum geſſit, Chriſtianarumque omnium virtutum fines longe lateque, libris editis, in fidelium pectoribus propagavit, doctrinæ aſceticæ præceptor eximius & paucis comparandus. Quare ejus hodie libri vulgares, qui ſalutis noſtræ negotium promovent, utriuſque ſexus gentis noſtræ hominibus vix e manibus ac ſinu effluunt, communicarique jam exteris, ſua cujuſque lingua, æquali, ut credere par eſt, compendii & fructus expectatione cœperunt. Omnia hujus viri clariſſimi opera partim ſunt Latina, partim vulgaria. Latina hæc:

De Arte voluntatis lib. VI. in quibus Platonicæ, Stoicæ & Chriſtianæ diſciplinæ medulla digeritur, ſucco omni politioris Philoſophiæ expreſſo ex Platone, Seneca, Epicteto, Dione Chryſoſtomo, Plotino, Jamblicho & aliis. Accedit:

Hiſtoria Panegyrica de tribus Martyribus Societatis Jeſu in Urugay pro fide occiſis. Lugduni 1631. in 8.

Theopoliticus, ſive brevis elucidatio, & rationale divinorum operum, atque providentia humanorum. Antuerpiæ apud Balthaſarem Moretum 1641. in 8. Ex tribus his libris, aliiſque ineditis ad illud uſque tempus, coaleſcit:

Doctor Evangelicus ex variis ſelectiſque opuſculis. Lugduni apud Franciſcum Comba 1659. in folio.

Sigalion, ſive de Sapientia Mythica, libri VIII. Matriti ex typographia Regia anno 1629. in 8. deinde cum *Stromatum* opere 1642. in folio.

Stromata Sacræ Scripturæ; in quibus enarrantur, explicantur & illuſtrantur variorum, ſive virorum ſive fœminarum Sacræ Scripturæ vitæ & Hiſtoriæ cum commentationibus moralibus. Adjunguntur:

Gnomoglyphica, hoc eſt, plures Gnomæ morales, item *Sigalion* uti diximus. Lugduni apud heredes Boiſſat & Laurent. Aniſſon anno 1642. in folio.

Doctrinæ Aſceticæ, ſive ſpiritualium Inſtitutionum Pandectæ juxta religioſa inſtituta, maxime ordinum mendicantium & conſtitutiones Societatis Jeſu. Ibidem 1643. folio.

Homiliæ catenatæ, ſive collectanea ex vetuſtis Patribus, ſacris Doctoribus & eruditis Scriptoribus. Simulque:

Erotematum curioſæ lectionis (ſive Problematum ad Plutarchi exemplum) Decades XXII. Lugduni apud Joannem Baudrand 1646. in folio.

De Origine Sacræ Scripturæ libri V. in fol.

Hiſtoria Naturæ, maxime peregrinæ. Antuerpiæ apud Balthaſarem Moretum anno 1635. in folio.

De Adoratione in ſpiritu & veritate lib. IV. Antuerpiæ 1631. incluſi deinde in *Doctore Evangelico* ſuperius memorato.

De perpetuo objecto feſti Immaculatæ Conceptionis Virginis Mariæ. Valentiæ apud heredes Chryſoſtomi Garriz 1653. 4.

Theoria compendioſa de ſolita veritate conceptæ Deiparæ abſque labe originali ex canonicis atque orthodoxis fundamentis. Unaque:

Sacroſyllabus de explicata ab Eccleſia & Patribus Scriptura pro Immaculata Conceptione. Valentiæ apud Bernardum Nogues 1656. in 8.

Exceptiones Concilii Tridentini pro omnimoda puritate Deiparæ expenſi. Antuerpiæ apud Moretum 1656. in 8.

Diſſertationes epiſtolicæ de eodem myſterio: ſimul cum ſuperiore opuſculo.

Trophæa Mariana, ſeu de Victrice miſericordia Deiparæ patrocinantis hominibus exquiſitiſſimis SS. PP. ſententiis, rariſſimis hiſtoriis, ſelectiſſimis moralis doctrinæ præceptis, & inuſitatis per ejus ſimulacra perpetratis mira-

raculis mirifice illuſtrata: libris VI. Antuerpiæ 1655. in folio.

De Conſecratione in azimis, & carne Deiparæ ſine fermento Adæ Apologetica Diſertatiuncula. Ibidem.

De Virginitate Sanctiſſimæ Dei Matris ſuperadmiranda, ſuperexcelſa & Deum decente, ultra leges naturæ & virtutis moralis, comprobante immaculatam ejus Conceptionem etiam paſſivam Apologetica Diſſertatio. Antuerpiæ ſimul cum *Trophæis.*

Supplex libellus pro immaculata B. Virginis Conceptione, & pace Chriſtianorum Principum, ad Sanctiſſimum Alexandrum Septimum. Omnia hæc *Parthenicorum operum* titulo inſignia prodierunt 1659. in folio ex officina quadam Lugdunenſi. Addit *Bibliothecæ Societatis* auctor, quos non vidimus:

Pſalmos Salomonis e Græco Latine verſos, notiſque illuſtratos. Poſt obitum auctoris prodiere:

Succus prudentiæ Sacropoliticæ. Lugduni 1659. in 12.

Hieromeliſa Bibliotheca de Doctrina Evangelii, imitatione Chriſti, & perfectione ſpirituali. Ibidem in folio 1659.

Silva Cathechiſtica. Ibidem in 4. 1659.

Silloge Axiomatum & inſtitutionum ſpiritualium Chriſtianæ Philoſophiæ. Ibidem in 4. eodem anno 1659.

Virgo Victoriata, ſive de Patrocinio B. Virginis.

Hiſpana autem opera hæc:

Obras y dias; Manual de Señores y Principes, en que ſe propone con ſu pureza y rigor la eſpeculacion y exequcion politica, economica y particular de todas virtudes. Ut Heſiodum redderet Chriſtianum, qui ἔργα καὶ ἡμέρας, *Opera & dies*, cuidam libro inſcripſit. Matriti 1628. Recognovit, addidit atque iterum edidit auctor ibidem anno 1641. in 4. una cum:

Centuria de Dictamenes prudentes.

Practica del Cateciſmo Romano y Doctrina Chriſtiana. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1640. in 4. Ibidem 1642. in 4. Italice prodiit Romæ 1658. in 8.

Diferencia de lo temporal y Eterno. Matriti non ſemel. Qui liber auro contra non carus, & cui inter ceteros palmam defero, Latinus prodiit anno 1654. in 24. & Italicus Venetiis 1656. & 1662. in 12. converſus ab Antonio Julio Brignole.

Vida divina y camino real para la perfeccion. Matriti 1633. in 4. & 1635. una cum *Vita Petri Caniſii.* Latine vertit Martinus Sibenius, Jeſuita, atque edidit Monaſterii Weſtphalorum 1642. in 16. Belgice quoque Andreas de Boeie, ſimiliter Jeſuita, anno 1640.

Prodigio del Amor divino y fineza de Dios con los hombres. Matriti apud Joannem Sanchez 1641. in 4.

De la Adoracion en eſpiritu y verdad: interpretatio Hiſpana operis Latini jam relati. Simulque:

Tratado de la Conſtancia en la virtud. Matriti 1647. in 4.

Hermoſura de Dios. Ibidem..... in 4.

Aviſos eſpirituales para conformar ſu voluntad con la de Dios, y conſervar la paz de la alma. Ibidem..... Gallice prodiit Pariſiis 1644. 8. & 1645. in 12.

Dictamenes de Eſpiritu. Hoc opuſculum, poſt primam editionem Hiſpanam, Mexici ſubjecit iterum prelo D. Joannes Palafox & Mendoza, Angelopolitanus epiſcopus, anno 1642.

Cielo eſtrellado de Maria. Matriti 1655. in folio.

Epiſtolas. Emmanuel de Faria & Souſa, eques Jeſu Chriſti, Luſitanus, collegit atque edidit Matriti 1649.

Cauſa y remedio de los males publicos. Ibidem apud Franciſcum de Robles anno 1642. Gallice prodiit Lugduni 1644. in 8.

Corona virtuoſa y virtud coronada, ſive, *De virtutibus in Principe requiſitis*: cunctarum in Auſtriacis Imperatoribus atque Hiſpaniæ Regibus exempla proponens. Matriti apud Franciſcum Marotum 1643. in 4. Mantiſſæque loco:

Centuria de dictamenes reales.

De la devocion y patrocinio de S. Miguel antiguo Tutelar de los Godos y Protector de Eſpaña. Ibidem apud Mariam de Quiñones 1643. in 4.

Del Afecto y Amor a Jeſus.

Alimento del Amor Divino.

Codicia ſanta de gracia y merecimientos.

Devocion con las Animas del Purgatorio. Quatuor hæc ſimul prodierunt Matriti typis Regiis 1630. in 16. & cum *Vita divina.* Primum de *Amore erga Jeſum* tranſtulit Gallice Claudius Allard, Pariſiis editum 1652. in 12. Belgiceque Andreas de Boeie, uterque Jeſuita.

Del Afecto y Amor con Nueſtra Señora la Virgen Maria. Italicum dedit hunc libellum Ludovicus Flori, Jeſuita, Panhormi 1656. apud Biſagnum.

Tratados eſpirituales, ſeu liber ſic nuncupatus, quædam ex his continet & præterea:

Libro de la Vida.

Flores eſpirituales.

Rudimentos eſpirituales del Santiſimo Sacramento.

Firmamento Religioſo e ideas de virtud.

Curioſa Filoſofia. Matriti anno 1643. in 8.

Claros Varones de la Compañia de Jeſus: qua-

quatuor voluminibus. Matriti 1643. in folio. Audio tamen de quinti voluminis Matritenſi editione jam nunc extante.

Gloria de S. Ignacio y de S. Franciſco Xavier. Matriti 1645. in folio.

Vida de S. Ignacio. Matriti anno 1631. in 8. & forte alia.

Vida del Padre Marcelo Maſtrillo.

Vida del B. P. Franciſco de Borja: quæ una cum ſancti viri hujus opuſculis prodiit. Hiſpana hæc omnia opera aſcetica & philoſophica, non hiſtorica virorum illuſtrium Societatis Jeſu SS. Ignatii, & Franciſci Xaverii & Franciſci Borgiæ, prodierunt ſimul Matriti tribus tomis in folio anno 1651. ex officina Dominici Garcia & Morras, in qua editione video præter ſupra jam laudata opera, hæc alia quæ ſequuntur:

Tom. I.

Exemplos de la Doctrina Chriſtiana, ſus verdades y oraciones.

Partida a la eternidad, y preparacion para la muerte.

Libro de la vida de Jeſus Crucificado, impreſo en Jeruſalen.

Santos exercicios y oraciones a propoſito de los enfermos peligroſos.

Tom. II.

De la Perfeccion Religioſa, a una Religioſa Deſcalza.

Conſuelo de almas eſcrupuloſas y ſu remedio.

Conſejos eſpirituales.

Soliloquios y practica interior del amor de Dios: contiene las llamas de amor por varios afectos, y las ſaetas del amor divino.

Exercicios de afectuoſo amor de Dios por los gozos de ſus divinas perfecciones.

Combite de Alabanzas Divinas.

Sacrificio de Amor y alabanza a la hermoſura divina.

Tomo III.

Recuerdo para remedio de los tiempos preſentes.

Oculta Filoſofia, que contiene dos libros. Uno de la ſympathia y antipathia de las coſas: Otro del Artificio de la naturaleza.

Proluſion a la Doctrina y Hiſtoria natural con que ſe dio principio a las lecciones de Fyſiologia en los eſtudios Reales de Madrid.

Del nuevo miſterio de la piedra Iman, y nueva deſcripcion del globo terreſtre.

Vertitque ex Latino & vulgarem Hiſpanis poſt alios fecit, aureum opus:

Imitacion de Chriſto y menoſprecio del mundo de Thomas de Kempis. Antuerpiæ 1650. 8.

Obiit Joannes Euſebius Matriti VII. die Aprilis MDCLVIII. ætatis ſuæ LXIII.

F. IOANNES FALCONI, anno MDXCVI. parentibus editus Matritenſibus in oppido Fiſiana Accitanæ dioeceſis, dum ibi Joannes pater juri dicundo præeſſet, ordinis B. Mariæ de Mercede, pietate vir tempore ſuo celebris, fructuoſiſſimuſque in pœnitentiæ ſacramento animarum medicus, dedit in lucem quædam aſcetica opuſcula, ſcilicet:

Cartilla eſpiritual. Cui ſucceſſit poſtumum aliud:

Sacro monumento, Cartilla ſegunda para leer en Chriſto ſueltamente: editum curante Fr. Petro de Arriola, Cæſarauguſtæ 1651. in 8.

Vida de Dios.

El Pan nueſtro de cada dia, hoc eſt, De *Communione quotidiana.* Matriti in 8.

Mementos de la Miſa, y modo muy importante de ofrecerla. Matriti. Omnia hæc ſimul prodierunt Valentiæ 1662. in 8. Prodierunt quoque, ut a fide dignis accepimus, Gallice duobus tomis Pariſiis 1667. 8. & Italice converſa. Italicam interpretationem Alphabeti, cum hoc titulo *Alphabeto per ſaper leggere in Chriſto*, dedit Romæ anno 1665. in 16. F. Joſephus Melandonius, Capuccinus. Vidimus nos quidem alteram editionem Gallicam cum titulo *Trois Traitez ſpirituels, l' Alphabet, de le Vie divine, & de l' Oraiſon.* Adjunguntur in hac ſecunda editione Pariſienſi apud Sebaſtianum Mabre Cramoiſy 1667. in 12. Mathiæ de Villaroel, ejuſdem ordinis Mercenariorum, *Regles importantes pour faire l' Oraiſon.*

Obiit Matriti XXXI. Maii MDCXXXVIII. cum inſigni ſanctitatis fama. Servantur in domo Matritenſi acceptæ probationes de rebus ejus ſancte geſtis miraculoſiſque operationibus ut ſuo tempore Apoſtolicæ ſedis ſubjiciantur examini.

F. IOANNES FELIX, alias nondum Deo ſacer, IOANNES FREIRE DE LIMA, Oliſiponenſis, nobili loco natus, Conimbricæ olim data literis opera diſciplinam civilem fuit profeſſus, artis poeticæ facultate potiſſimum celeber. Cujus in adprobanda legum peritia, ut moris eſt, academicis patribus fecit aliquando ſpecimen, poſteris forſan vix credendum. Obtigerat ei forte explicanda *L. in Teſtamento C. ad Legem Falcidiam.* Hanc intra unius diei ſpatium, quod his præſtitui experimentis ſolet, paraphraſi poetica, inſertis & comprehenſis carmine titulis ſeu epigraphis & paragraphis & legibus, quod difficillimum eſt, explanatam & illuſtratam memoriæ mandavit, perque horam publice recitavit. Mox in ſupremo Luſitaniæ ſenatu, quo ſe ipſe vocat munere, juriſconſultum egit, quouſque ſæculo renuntians Sanctiſſimæ Triadis ſo-

ſodalibus applicari voluit. Eo tempore typis mandari fecit carmina, priuſquam ſacris initiatus fuiſſet conſcripta, nempe:

Iſagogem ad laudes Auguſtiſſimi Hiſpaniarum Principis (Philippi tunc *Regis IV.) in ejus expectatiſſimo ortu & baptiſmate.* Oliſipone apud Petrum Craesbeck 1610. 8. *Centones* ſunt nempe, *Panegyrici*, *Epigrammata*, *Genetliaca*, *Eclogæ*, fereque omnis generis carmina elegantiæ non vulgaris. Accedit:

Paraphraſis laudata *ad L. in Teſtamento C. ad L. Falcid.* fere nongentis verſibus.

F. IOANNES FEO, Luſitanus, ordinis S. Franciſci Portugalliæ provinciæ, ſcripſit: *Kalendario perpetuo.* Uliſipone 1588.

F. IOANNES FERDINANDUS, Vililenſis in Aragonia (quod oppidum Vililla eſt, ut vulgo placet, veterum Julia Celſa, portentoſo æris campani ſe ipſum a proavorum ætate ſæpius percutientis ſigno admodum memorabile) ſodalis Dominicanus, ſacræ theologiæ magiſter. Valentiæ hoc ſibi inſtitutum delegit, poſt in collegio Dertoſæ urbis artium, theologiæque ſcientiam, atque item explanationem ſacrorum Bibliorum publice docuit, vir ad ſacra hæc ſtudia Græcas & Hebraicas literas fructuoſe applicans. Scripſit:

Commentarium in librum Eccleſiaſtes, in quo Vulgata ad verbum cum originali Hebræo conſertur, & probatur eam omnes alias verſiones excellere. Romæ apud Joannem Paulum Profilium 1621. in folio.

IOANNES FERDINANDUS, Toletanus, Jeſuita, ſacrorum voluminum Romæ interpres, Hebraica Græcaque literatura, quarum poſteriorem ante initam Societatem Toleti docuerat, ſatis excultus; in Belgium inde ivit, munuſque ſibi injunctum ſacerdotalis curæ militibus exhibendæ præſtanti animo & pietate geſſit, cujus rei exempla quædam auctor *Bibliothecæ Societatis* adducit. Reverſus annos xv. ſacris actionibus edendis, doctiſque condendis literarum monumentis procudit, moribus innocentiſſimis perpetuaque virginitate conſpicuus. Scripſit:

Divinarum Scripturarum juxta SS. Patrum ſententias locupletiſſimum Theſaurum: tomis tribus alphabetico ordine diſpoſitum, hoc eſt, verborum phraſiumque totius Scripturæ Sanctæ difficiliorum, utpote metaphorice ſignificantium, explanationem. Horum primus tomus Metinæ prodiit typis Jacobi a Canto anno 1594. continens priora quatuor alphabeti elementa; ſecundus, uti domeſtici affirmant teſtes, omnino abſolutus prelum expectat; tertio nondum perfecto immortuus eſt auctor, Palentiæ ſcilicet, anno MDXCV. ætatis ſuæ LIX.

IOANNES FERDINANDUS. De hoc dicere habeo id quod Joannes Vaſæus quarto capite *Chronici* ſui *Hiſpanicarum rerum* ſcriptum reliquit: *Extat præterea comitis Nonii Alvari Pereiræ Brigantiæ domus auctoris hiſtoria impreſſa, quem comitem Luſitaniæ Camillum recte dixeris. Eam ut audio Latine vertit Joannes Ferdinandus, quem illuſtriſſimus Brigantiæ dux Theodoſius filio ſuo unico Joanni, in ſucceſſionem ampliſſimæ domus nato, præceptorem prudenti conſilio delegit, cujus eruditio varia Compluti, Salmanticæ, Conimbricæ celebrior eſt quam ut alienæ prædicationis indigeat.* Hæc Vaſæus.

IOANNES FERNANDEZ, Bæticus, Cordubenſis, Jeſuitarum ſodalis, alacer Franciſci Xaverii viri Apoſtolici comes in Japonica expeditione, qui Firandi fuit denatus anno MDLXVII. Inde ſcripſit:

Epiſtolas de rebus Japonicis octo ab anno MDLI. uſque ad MDLXVI.

Grammaticam linguæ Japonicæ.

Dictionarium Japonicum duplex.

IOANNES FERNANDEZ DE ABARCA, Philippo Hiſpaniarum Regi III. a rationibus tormentariæ rei Portugalliæ regni, ſcripſit:

Diſcurſo de las partes y calidades con que ſe forma un buen Secretario, con una recopilacion del numero que hay de cartas miſivas para ſu exercicio. Oliſipone 1618. in 4.

IOANNES FERNANDEZ DEL CASTILLO, veredorum Carthaginenſis urbis & provinciæ magiſter (Correo mayor vocant) ſcripſit:

Tratado de Enſayadores. Matriti anno 1623. in 4.

IOANNES FERNANDEZ DE LA GAMA, qui bachalaurum ſe & juriſconſultum ſeu adſeſſorem D. Alphonſi de Cardenas, equeſtris ordinis D. Jacobi magiſtri, profitetur, Catholicorum Regum juſſu compilationem Hiſpanicam Conſtitutionum ejus ordinis confecit. Ea in comitiis anni MDI. & MDII. partim Hiſpali, partim Aſtigi celebratis, publicata eſt, preloque tradita Hiſpali apud Joannem Pegnicer de Nuremberg 1503. folio, hac inſcriptione:

De las Leyes y Eſtablecimientos de la Orden de Sant Iago.

D. IOANNES FERNANDEZ DE HENESTROSSA, Aſtigitanus, eques or-

dinis Alcantarenſis, S. Jacobi Conchenſis apud Salmantinos collegii ſodalis, magno hujus academiæ plauſu edidit:

Diſſertationem Academicam de Impenſis in res dotales factis. Madriti apud Lucam Antonium de Bedmar circa annum 1674. in 4.

Parabat in duos poſteriores libros, ut appellant Voluminis, ſive XI. & XII. codicis Juſtinianæi, ut abſolveret opus, quod inchoavit tantum D. Franciſcus de Amaya, ejuſdem collegii, vir impenſe doctus atque eruditus.

D. IOANNES FERNANDEZ DE HEREDIA, Valentinus, ſcripſit vernaculo carmine:

Obras en verſo eſpirituales y temporales. Valentiæ apud Joannem Mey 1562. in 8. Laudat eum Eſcolanus lib. v. *Hiſt. Valent.* capite ultimo, §. 10.

IOANNES FERNANDEZ IDIAQUEZ, interpretatus eſt vulgari Caſtellæ lingua proſaica:

Las Eclogas de Virgilio con anotaciones. Barcinone 1574. in 8. apud Didacum Malum.

IOANNES FERNANDEZ DE LEDESMA, vertit in vulgarem ſermonem Baptiſtæ Mantuani Parthenia, hoc titulo:

Hiſtoria virginal del inſigne Poeta Baptiſta Mantuano traducida de verſo heroyco latino.

IOANNES FERNANDEZ DE MALPARTIDA, ſcripſit:

Declaracion de los Ritos y Ceremonias del Santo Sacrificio de la Miſa. Matriti 1653. 4.

D. IOANNES FERNANDEZ DE MEDRANO, Valdoſeræ toparcha, nomine ſuo edidit id, quod parens olim panxerat, opus ſcilicet:

Republica mixta. Matriti 1602. 4. Thomas Fernandez de Medrano, verus iſtius operis auctor, Sabaudiæ ducibus Emmanueli Philiberto Catherinæque Auſtriacæ uxori a ſecretis fuit belli ſtatuſque, cui ſignate opus adjudicat Regium diploma editioni prævium.

D. IOANNES FERNANDEZ DE VELASCO, magnus Caſtellæ comeſtabilis, ducatus Mediolanenſis ſemel atque iterum gubernator, Philippo III. Regi Catholico ab ſtatus bellique conſiliis, ejuſdemque archicamerarius, præſes Italicarum rerum ſenatus, ad egregias animi corporiſque dotes, nobiliſſimæque & excellentiſſimæ domus ornamenta, propriæ induſtriæ merito, adjunxit literarum ſtudia, hiſtoriæque ſacræ & profanæ cognitionem, quarum amore ductus refertiſſimam omnis generis librorum bibliothecam Matriti formavit, literatorumque egregius fuit Mecænas. Scripſit inſuper:

Dos Diſcurſos, en que ſe defiende la venida y predicacion del Apoſtol Santago en Eſpaña. Pinciæ 1605. in 4. Iterumque, aut tertium, Mediolani, quibuſdam additis aut mutatis. Latinum fecit opus Ericius Puteanus hoc titulo, *Vindiciæ Hiſpaniarum Tutelares*, Lovaniique edidit 1608.

Relacion a la Mageſtad del Rey D. Felipe II. ſobre las diferencias de juriſdicciones eccleſiaſtica y real del Eſtado de Milan: adjunctis inſtrumentis cujuſque rei authenticis, 1597. in folio.

Orationem, quam habuit Romæ nomine Philippi II. Regis Hiſpaniarum ad Sixtum V. Rom. Pont. laudat Ludovicus Jacobus a S. Carolo in *Bibliotheca Pontificia*: quæ eadem fortaſſe cum ea eſt quam Joſepho Stephano idem auctor attribuit. Præterea Hiſpane:

Obſervaciones contra Fernando de Herrera. MSS. vidimus.

Obiit clariſſimus omni memoria vir XV. Martii anno MDCXIII. relicto filio Bernardino impubere, domus herede.

IOANNES FERRER, Catalanus, ex oppido Tremp dioeceſis Urgelenſis, presbyter Societatis Jeſu, doctor theologus Gandienſis, ſcripſit Hiſpanice:

Memoriale aliquot Tractatuum Spiritualium. Itemque:

Libellos duos pios, ſub nomine Fructuoſi Vitalis. Præter:

Concionem Calari habitam in Exequiis Philippi Regis III. Hiſpaniarum.

F. IOANNES DE FIGUERAS CARPI, Valentinus gente, inſtituto ex ordine Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, ſacræ theologiæ magiſter, miniſterque provincialis ac vicarius generalis per Angliam, Scotiam & Hiberniam, diligens rerum domeſticarum excuſſor & enarrator, dum annales ſui ordinis maturaret præmiſit, quaſi epitomen eorum, ſic inſcriptam:

Chronicon Ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis de redemptione captivorum. Veronæ apud Franciſcum de Rubeis 1645. in 4.

IOANNES DE FLORES, quidam, ſcripſit fabuloſam hiſtoriam hujus inſcriptionis:

La Hiſtoria de Griſel y Mirabella con la diſputa de Torrellas y Brazaida, la qual compuſo Juan de Flores a ſu amiga. Hiſpali per Joannem Cromberger in 4. Quæ eſt in bibliotheca Sapientiæ Romanæ.

IOAN-

IOANNES FOCHER, Minorum ſodalis, quem Hiſpanum credebat Alphonſus Ciaconius, ut ex ejus ad *Bibliothecam Hiſpanam* ſchedis penes me MS. apparet, plura tam Latina quam Mexicana lingua ſcripſit, ad diverſas diſciplinas ſpectantia. Laudatus Ciaconius.

IOANNES FOGAZA, Luſitanus, neſcio quid hiſtoricum confeciſſe dicitur. Cardoſus.

IOANNES DE FOGUEDA, medicæ artis ac philoſophiæ doctor, Joanni Tellio Gironio, comiti Ureniæ, dedicavit olim libellum:

De Puſtulis, quæ Saaphati nominantur.

F. IOANNES FOIX, Dominicanus in urbe Cæſarauguſta, ſacræ theologiæ magiſter, edidit, teſte Lanuza in *Hiſtoria Eccleſiaſtica Aragonenſi*:

La Condicion del mayor del Cielo, con las alabanzas de San Diego fraile menor ſobre el Evangelio de ſu Fieſta. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Lanuza anno 1615. 8.

IOANNES DE FONSECA, theologus doctor ampliſſimi Granatenſis archiepiſcopi D. Petri Guerrero, habuit:

Orationem ad Patres Tridenti congregatos Feria VI. in Paraſceve anno MDLXII. Quæ una cum aliis vidit lucem Lovanii & Pariſiis.

D. IOANNES DE FONSECA ET FIGUEROA, N. marchionis de Orellana germanus frater, Hiſpalenſis almæ eccleſiæ canonicus, item & ſcholaſticus, Catholico Regi noſtro Philippo IV. a cortinæ miniſterio (Sumiller de Cortina nos eum appellamus qui conopei Regii, ſub quo in publico ſedet, vela moderatur) vir (ut verba Gundiſalvi Correæ, primarii linguarum Orientalium profeſſoris Salmantini, in nuncupatione cujuſdam operis ei directa uſurpem) *inter literatos literatiſſimus, inter nobiles nobiliſſimus, inter utroſque præſtantiſſimus.* Delicium fuit ſuo tempore & amor eorum omnium qui literarum, a quibus humani dicimur, ſtudiis delectarentur. Nec tamen ejus quidquam typorum lucem vidit. Nos colligemus aliqua ex iis, quorum nomine apud varios laudatur, aut quæ ipſi vidimus.

De veteri Pictura librum ſcripſiſſe, quem penes ſe perfectum habebat, retulit ad Petronium ſuum D. Joſephus de Salas pag. 15. fragmentaque exinde nonnulla adduxit. Qui & ſpem fecit vivo auctore daturum eum aliquando ad Plinii hiſtoriam notas perpetuas.

Pro D. Laurentio Ramirez de Prado adverſus Muſſambertium, ſeu Theodorum Marſilium. Meminit hujus libri D. Laurentius ipſe in *Pentecontarcho*, cap. XLIV.

In P. Terentii Andriam notas MSS. vidimus cum *Epiſtola ad D. Joannem Solorzanum poſtridie Kal. Decembris MDCVI.* Item:

Ad Claudiani de Raptu Proſerpinæ notulas inceptas.

In Senecæ Epiſtolam XVIII. lib. II. December eſt menſis: ad eumdem Solorzanum.

De Criticis Diſputatiunculam inter Neotericum Scriptorem, & *** quæ incipit: *Contra claudum inſurgo ſcriptorem.* Defenſionem continet quarumdam Lipſii correctionum, quas claudus ille (D. Franciſcus de Quevedo forſan) reprehenderat. Scripſiſſe etiam neſcio quid ad *Pſeudo-Dextri*, & *Pſeudo-Maximi*, quibus ille forſan præſtabat fidem, *Chronica*, Thomæ Tamajo credimus in præfatione *Novitatum antiquarum*, ſeu *Dextri defenſione.* In cujus exemplo quodam, quo noſter utebatur, reperi ſcriptum ad interpretationem harum notarum P. P. O. ſcilicet *Præf. Præt. Orientis* ſignificantium; *vide Obſervationes noſtras adverſus Gutherium.* Qui neſcio an ſit Gutherius *de Officiis domus Auguſtæ* ſcriptor, an Gruterus *Inſcriptionum veterum* collector. Ad Fonſecam ſcripſit epiſtolam quamdam elegantiſſimam Joannes Baptiſta Suarez, Gaditanæ eccleſiæ portionarius, vir eruditiſſimus, Januario menſe anni MDCX. paulo poſt ejus adventum in Hiſpalenſem eccleſiam, qua conſulit eum de emendatione loci Catulliani in *Coma Berenices* eo verſu:

Obtulit Arſinoes Chloridos ales equus,

quem ſic legit Suarezius *Cypridos ales equus.* Præterea nuncupavit noſtro Gundiſalvus Correa laudatus illuſtrationem cujuſdam libri Geneſis teſtimonii, quæ excuſa fuit. Italiam luſtraſſe dicitur, Regis ſui nomine ad Parmenſem ducem extra ordinem legatus, Matritique ante tempus obiiſſe magno bonorum omnium dolore & luctu.

IOANNES FRAGOSUS, Toletanus, medicæ artis, maxime ejus quæ a manuaria opera humanis corporibus ſanandis impenſa Græco vocabulo chirurgica audit, peritiſſimus, Philippo II. Regi Catholico propter excellentem hujus cognitionem, ac feliciſſimam exequutionem, ab utroque fuit munere, & quod medicamentis, & quod manu plurimum ægris opitulatur, ediditque foras utiliſſima, & quæ in manibus omnium ſunt, hæc ſui ſtudii monumenta:

De Chirurgia librum, Hiſpane: ſimulque *De las evacuaciones*: necnon & *An-*

tidotario : omnia Hiſpanice. Matriti apud N. Gomeſium anno 1581. in folio.

Chirurgia univerſal enmendada y añadida. Compluti 1601. in folio. Hoc opus Italice converſum a Balthaſare Graſſo, alias Graſſa, prodiit Venetiis 1662. 4. cum additione trium tractatuum Junioris Fragoſi. Primus eſt *Suma de ciertas propoſiciones Chirurgicas contra algunos aviſos de un Doctor de la facultad el año* 1584. II. *Las declaraciones o prognoſticos que deben hacer los Cirujanos ſobre diverſas enfermedades, o muertes que ſuceden.* III. *Aforiſmos de Hippocrates que tocan a la Cirurgia con declaracion breve.*

De ſuccedaneis medicamentis ; cum animadverſionibus in quamplura medicamenta compoſita, quorum eſt uſus in Hiſpanis officinis. Ibidem apud Petrum Coſio anno 1575. in 8. & apud Gomezium anno 1583. in 4. Hiſpali 1632. in 8. Adjungit vander Lindius.

De *Medicamentorum compoſitione.* Ibidem in 4. anno 1575. Niſi idem ſit cum ſuperiore.

Diſcurſos de las coſas aromaticas, arboles, frutas y medicinas ſimples de la India: ad Joannem Principem. Matriti apud Franciſcum Sanchez anno 1572. in 8. Quod opus Latine reddidit Iſrael Spachius, Argentinenſis, atque edidit Argentinæ apud Joannem Martinum anno 1601. 8.

Erotemas Chirurgicos, en que ſe enſeña lo mas principal de la Cirurgia, con ſu gloſa. Matriti apud Petrum Coſſio 1570. Hunc patria fuiſſe Luſitanum Luſitani contendunt.

IOANNES FRAGOSUS, Junior appellatur in editione Veneta Joannis Fragoſi, celebris chirurgici, operis a Balthaſare Graſſo, alias Graſſa, ex Hiſpanica lingua in Italicam converſi, quæ prodiit anno MDCLXII. in 4. Is, cujus in ea de novo publicantur:

Tres Tratados. El Primero Suma de ciertas Propoſiciones Chirurgicas contra algunos aviſos de un doctor de la facultad el año de MDLXXXIIII. El II. Las Declaraciones o Prognoſticos que deben hacer los Cirujanos ſobre diverſas enfermedades, o varias maneras de muertes que ſuceden. El III. Aforiſmos de Hippocrates que tocan a Cirugia con declaracion breve.

IOANNES FRANCISCUS ANDREAS DE USTARROZ, Cæſarauguſtanus, Balthaſare Andrea parente editus, qui *Genealogiam regiæ domus Aragonenſis* a ſe ductam in ſchedis reliquit, hiſtoricæ totius rei, atque imprimis patriæ, cognitionem ſic attente ac ſedulo in veteribus & novis quibuſcumque monumentis perquiſivit atque ad manum habuit, eaque antiquitatis & liberalium artium notitia ſtudio iſti viam munivit ut nemo alius in Aragoniæ regno ſic paratus ad hiſtoriam ejus conſcribendam accedere poſſe videretur, quandocumque id munus, Zuritæ, Blancæ, Argenſolarum fratrum nominibus grande olim conſequutum famæ ac dignitatis lumen, idoneo alicui conferendum eſſet. Quod factum tandem fuit anno hujus ſæculi XLVI. ſubrogantibus eum regni ſtatibus in Franciſci de Urrea, viri nobilis atque eruditi, qui fato functus fuerat, vicem. Qua ſuſcepta nullus unquam perſuaderi potuit ut ſacerdotia collegii ſacri Cæſarauguſtanæ eccleſiæ aliarumve ambiret, quo magis aliis vacuus domeſtica ſtudia & opus ſui muneris perſequeretur : is enim totus labor & induſtria erat. At niſi immatura abrupiſſet mors lucubrationum progreſſionem dubio procul multa abſolviſſet ; quæ quidem affecta relicta eo magis deſiderantur quod perfecta, & in vulgus edita, doctis & curioſis non mediocriter placent. Horum hic nomenclaturam damus:

Mauſoleo a la memoria del Doctor Baltaſar Andres ſu Padre. Cæſarauguſtæ anno 1636.

Defenſa de la Patria de S. Lorenzo. Ibidem 1638. in 4. adverſus quoſdam, qui vel Valentiæ Edetanorum, vel Cordubæ, vel tandem Coloniæ Auguſtæ Patriciæ hunc honorem falſo adjudicaverunt.

Deſcripcion de la Juſta en campo abierto, que mantuvo en el coſo de Zaragoza D. Raimundo Gomez de Mendoza. Eodem anno.

Antiguedad de la Villa de Mallen. 1641.

Elogio a la memoria de D. Geronimo Ximenez de Urrea. Anno 1642.

Panegirico ſepulcral a la memoria poſthuma del Doctor D. Thomas Tamayo de Vargas Coroniſta Mayor de las Indias. Eodem anno.

Hiſtoria de S. Domingo de Val Martyr Ceſarauguſtano Infante de la Santa Igleſia de Zaragoza. 1643. in 4.

Chronologia de las Imagines aparecidas de Nueſtra Señora en el Reyno de Aragon. Eodem anno.

Monumento de los Santos Martyres Juſto y Paſtor en la Ciudad de Hueſca, con las antiguedades que ſe hallaron fabricando una Capilla para trasladar ſus ſantos cuerpos. Oſcæ 1644. 8.

Diſeño de la inſigne y copioſa Bibliotheca de Franciſco Filhol presbitero y hebdomadario en la Santa Igleſia Metropolitana de S. Eſtevan de la ciudad de Toloſa. Verſibus confectum opus, atque editum Oſcæ 1644. in 8.

Juramento del Principe D. Baltaſar Carlos

los en la Seo de Zaragoza. Cæſarauguſtæ anno 1645.

Diſcurſo de las medallas antiguas Eſpañolas, que publicó D. Vincencio Juan de Laſtanoſa en ſu Muſeo. Ibidem eodem anno.

Obeliſco Hiſtorico y honorario del Principe D. Baltaſar Carlos, que erigio la ciudad de Zaragoza. 1646. Hoc ipſo tempore collegit & publicavit:

La Contienda Poetica que la Imperial ciudad de Zaragoza propuſo a los ingenios Eſpañoles en el fallecimiento del Sereniſſimo Señor D. Baltaſar Carlos de Auſtria Principe de las Eſpañas.

Certamen Poetico de N. Señora de Cogullada iluſtrado con una breve chronologia de las Imagines aparecidas de la Virgen Sacratiſſima en el Reyno de Aragon. Cæſarauguſtæ 1644. 4.

Vida de S. Orencio Obiſpo de Aux. Anno 1648.

Segunda Parte de la Univerſidad de Amor. Hanc ſcripſit in academia Anhelantium, de non commiſcendo ſacras res profanis cum argumenta profana pertractantur, eaque ſæpius edita eſt.

In lucem edidit ex ſchedis MSS. Hieronymi de Blancas:

Las Coronaciones de los Sereniſimos Reyes de Aragon: ſimulque *Dos Tratados del modo de tener Cortes de Geronimo de Blancas y de Geronymo Martel Coroniſtas del miſmo reino.* Cæſarauguſtæ 1641. in 4.

Multo majoris operæ ſunt quæ editurus erat, partim affecta, partim perfecta. Ex ultimis eſt:

La Vida de Geronimo de Zurita y de los demas Coroniſtas del Reyno de Aragon: duobus tomis. Cujus publicationem quare nobis ultra invideant regni ſtatus, qui curam ſibi hanc aſſumpſiſſe dicuntur, vere neſcio; ſed jam Zuritæ vitam in publicum edidit Didacus Joſephus Dormer, Aragoniæ & ipſe chronographus, majorem ut credimus partem ex Uſtarrozii ſchedis.

El Parnaſo Aragones, ſive, de poetis ejus regni, ad imitationem *Lauri Apollinis* Lupi de Vega Carpio: de quo me per epiſtolam fecit ipſe certiorem.

Annalium Regni Aragoniæ continuationem, veluti potiorem ſui muneris partem, ſic formaverat ut Zuritæ filum ad mortem Ferdinandi Catholici Regis uſque ductum in manus ſumens telam ſuam exordiretur; ſepoſito quadriennio ejuſdem Hiſtoriæ, quod uno volumine, Zuritam & ipſe proſequutus, Bartholomæus Leonardus elegantiſſime deſcripſerat, cuique deſperavit prudens noſter ea ſubjicere, quæ ſuperiorum comparatione laudem aliquam illuſtris atque elaboratæ dictionis referre poſſent, quod ipſe alicubi modeſte fatetur.

Parabat & alia quorum ipſe ſpem fecit:

Zaragoza antigua: ſive hujus Regiæ urbis antiquitates.

La Fundacion del Hoſpital Real de N. S. de Gracia.

Bibliotheca de los Eſcritores del Reyno de Aragon.

Suceſos del Principado de Cataluña.

D. IOANNES FRANCISCUS DEL CASTILLO, Panhormi editus parente Balthaſare del Caſtillo, Hiſpano, inſtructore (Sargento mayor appellant) legionis militum Hiſpanorum, qui in Sicilia ſtipendia merent; dum Philibertus Emmanuel, ſereniſſimus Sabaudicæ domus Princeps, moderabatur Siculos Regis vice auditorem generalem terræ marisque exercuit, deinde judex conſiſtorii ſemel, Regiæ magnæ curiæ ter, demumque magiſter rationalis ſeu ſenator fuit concilii, quod Regii patrimonii curam habet; vir multa juris doctrina & integritate, cujus pronepos, ex filio Didaco & nepote Iſidoro, D. Petrus del Caſtillo, eques ordinis Alcantaræ, & Sancti Iſidori marchio, Panhormi nunc commoratur. Scripſit Joannes Franciſcus noſter:

Deciſiones legales regni Siciliæ: tribus voluminibus in folio. Panhormi anno 1613. Obiitque diem ſuum ſexagenarius tertio die Januarii MDCXLIII.

F. IOANNES FRANCISCUS COLLANTES, Aragonus, ex oppido Belchite, ordinis S. Franciſci, ſacræ theologiæ lector emeritus, Cæſarauguſtanæ utriuſque domus aliquando præfectus, ac provinciæ ſuæ miniſter, verbi Dei eximius præco, edidit:

Divina predicacion del Soberano Rey conſtituido ſobre el monte Santo de Sion: hoc eſt, conciones ſive ſermones pro Adventu & Quadrageſima, tribus tomis. Cæſarauguſtæ apud Petrum Cabarte 1617. 1618. & 1620.

Didacus Murillus tribuit ei opus aliud, ſed ineditum:

De los Eſtados de la alma.

D. IOANNES FRANCISCUS FERNANDEZ DE HEREDIA, Aragonenſis, eques militiæ Alcantaræ, juriſque doctor, olim ſodalis Salmantinus collegii..... Pincianæ hinc curiæ, dein Regiarum rationum in curia Matritenſi & ſupremi Aragoniæ concilii ſenator, ſcripſit:

Oracion Panegyrica Hiſtorial a la Vida y hechos de S. Victorian, Eremita y Abad..... 1676. 4.

Seneca y Neron... 1642. Et Matriti 1681.

Tra-

Trabajos y afanes de Hercules, *Floreſta de Sentencias y exemplos*. Matriti apud Franciſcum Sanz 1682. in 4.

Latine vero:

Salomonem Pacificum. Valentiæ 1642. in 8.

D. IOANNES FRANCISCUS FERNANDEZ DE IXAR, dux quartus de Ixar, comes de Belchite in Aragoniæ regno, manu tantum exaratum reliquit:

Catalogo de los Santos de Eſpaña. Aſſervari hunc in bibliotheca D. Franciſci de Urrea, Aragoniæ chronographi, teſtatus olim fuit Joannes Franciſcus Andreas de Uſtarroz in *Defenſione Patriæ S. Laurentii*, fol. 134. Laudat quoque Joannes Tamajus in *Martyrologio Hiſpano*, tom. IV. ad diem VII. Julii, & tom. V. ad diem V. Septembris.

El Corteſano pueſto en practica tribuit quoque noſtro duci Baſilius Baren in *Appendice ad Petri Mexiæ Hiſpalenſis Cæſarum Hiſtoriam*, ubi de temporibus Ferdinandi II. Imperatoris ſcriptoribuſque tunc florentibus agit.

IOANNES FRANCISCUS DE GRACIA, Aragonius, Balbaſtrenſis, curiæ Balearium inſularum ſenator, olim cum, Philippi Regis juſſu, vallem Aranenſem in Gallico limite Aragoniæ regni luſtraſſet in reditu edidit:

Relacion al Rey D. Felipe III. de la Valle de Aran, de los Reyes que la han poſeido, ſus conquiſtas, coſtumbres, leyes, y govierno. Oſcæ 1613. 4.

Meminit Vincentius Blaſcus volumine II. *Hiſt. Aragon.* lib. V. cap. XLVI.

IOANNES FRANCISCUS DE GUEVARA, ex oppido Lepe Hiſpalenſis diœceſis, ſcripſit:

Aviſos de la diligencia que un Señor debe uſar en criar ſus hijos. Neapoli apud Joannem Carlinum 1602. 4.

D. IOANNES FRANCISCUS MONTEMAYOR DE CUENCA, Aragonenſis, juriſconſultus, militarium copiarum olim juridicus, in Cæſarauguſtana urbe commorabatur ſcribens:

Ad Commandæ ſive depoſiti inſtrumentum ſcholium. Cui accedunt: *Additiones D. Joſephi Niño*. Item:

Ad ejuſdem D. Joſephi Niño Analyſin ad chirographum Mercatoris additiones auctoris. Cæſarauguſtæ 1644.

Pentateuchon quæſita pendactylia continens de ſui perſonalique defenſione. Ibidem anno 1645. in 4.

Poſt hæc edita, Regio juſſu, in Americam ſe contulit præfectus ſeu gubernator pace belloque inſulæ Sancti Dominici, atque ejus juridici conventus ſive audientiæ ut vocant præſes. Abhinc factus ſenator Mexicanæ cancellariæ tandem in patriam reddit ſenex, ac Cæſarauguſtæ ut credimus diem ſuum obiit, editis in lucem operibus aliis, ſcilicet:

Inveſtigacion del origen, y privilegios de los ricos hombres, o nobles Cavalleros Infanzones, o hijoſdalgo y Señores de vaſallos de Aragon, y del abſoluto poder que en ellos tienen. Parte primera, Diſcurſo Politico-Hiſtorico-Juridico del derecho y repartimiento de preſas y deſpojos aprehendidos en juſta guerra. Premios y caſtigos de los Soldados. Mexici 1658. 4. typis Joannis Ruiz.

Edidit etiam:

Excubationes ſemicentum ex deciſſionibus Regiæ Cancellariæ S. Dominici inſulæ vulgo dictæ Eſpañola. Mexici apud Franciſcum Rodriguez Lupercio 1667. in 4. Adjungitur:

Propugnatio pro Regia juriſdictione & autoritate in cujuſdam Clerici ſeditioſi cauſa.

F. IOANNES FRANCISCUS DE RIVAROLA, Luſitanus, ordinis Eremitarum, auctor eſſe dicitur libri Caſtellæ lingua propugnandæ tamen Brigantino-Luſitanæ uſurpationi, ſub nomine Joannis Baptiſtæ Morelli aſcititio conſcripti, hac inſcriptione:

Reduccion de Portugal a la caſa de Braganza. Taurini ut ſonat 1648. re vera Roncilioni prope Romam. Rei auctor eſt Andreas Roſſotus, Ciſtercienſis, in *Syllabo ſcriptorum Pedemonti*, de Joanne Baptiſta Morello agens. An idem ſit cum Joanne Baptiſta Rivarola jam laudato doceri cupimus.

IOANNES FRANCISCUS ROSSEL, Barcinonenſis, medicus magnæ inter ſuos exiſtimationis, publicavit:

In ſex libros Galeni de differentia & cauſis febrium & ſymptomatum commentariorum volumen primum. Acceſſerunt *Epiſtolæ* duæ, altera ad *Andream Laurentium* in Monſpelienſi academia, altera ad *Joannem de Caravajal* in lyceo Hiſpalenſi publicos medicinæ profeſſores. Barcinone apud Sebaſtianum & Jacobum Mathevad 1627. folio.

Pater fuit Joſephi Roſſell, Carthuſiani monachi, qui *Praxim* ſcripſit *conſcientiam deponendi*.

IOANNES FRANCISCUS SUAREZ, ſcripſit:

Enchiridion caſuum conſcientiæ. Laudatur a P. Diana in catalogo auctorum, quibus uſus fuit in formatione primi voluminis ſuorum operum. Sub ficto hoc Hiſpano nomine olim editum, corrupta etiam inſcriptione, *En-*

Enchiridion caſuum conſcientiæ ex altera editione reſtitutum vero titulo fuit, & auctori R. P. Theophylo Alario, Clerico Regulari Barnabitæ, ſic nempe inſcriptum: *Canones conſcientiæ ex utroque jure & probatis DD. cum antiquorum tum recentiorum ſententiis collecti*, ad exemplar poſtumum auctoris, ſtudio Joannis Baptiſtæ Mancini, Cortonenſis. Liburni apud heredes Dominici Minarchi 1651. in 4. De quo monuit nos, uti de aliis hujuſmodi, Antonius Magliabechius, amicus noſter, literis e Florentia ad nos datis.

IOANNES FRANCISCUS DE VERGARA, edidit:

Aviſos y advertimientos para criar un Señor ſus hijos. Neapoli 1602. 4.

IOANNES FRANCISCUS DE VILLAVA, Beacienſis, theologus, prior ſeu parochus de Cabra, quod oppidum in meditullio Bæticæ Sueſſano duci ſubeſt, deinde Iavalquinti Giennenſis dioeceſis, quod marchionatus honore cenſetur, pie adinvenit, atque ingenioſe admodum:

Empreſas eſpirituales y morales: cum iconibus. Beatiæ 1613. in 4. Tripartiti operis prima & ſecunda pars centum continet hujuſmodi ſymbola; tertia autem majoris operæ argumentum tractans hac nota inſignitur, nempe:

Tercera parte de las empreſas eſpirituales y morales, en que el Autor proſigue la explicacion de la primera contra la ſecta de los Agapetos o Alumbrados. Beatiæ apud Ferdinandum Diaz 1618. in 8. Laudatum opus eruditionis ac pietatis nomine a Ludovico Muñozio in *Vita venerabilis viri Joannis Avilæ.* Edidit item:

Relacion ſumaria de la veneracion y eſtima en que debe eſtar la ſanta Cruz de las Navas de Toloſa. Beatiæ 1613. 8.

Diſcurſo de la Antiguedad y Invencion de la ſagrada Imagen de Nueſtra Señora de la Peña, que ſe guarda en el convento de los frailes Minimos de la Ciudad de Baeza: teſte mihi Joanne de Morales in epitome Hiſpanica *Fundationis Bæticæ Minimorum provinciæ.*

F. IOANNES DE S. FRANCISCO, in Veas, quod oppidum Murciæ regni, natus, habitum Minoriticum Salmanticæ induit, unde in Novam Hiſpaniam ſe cum grege illo ſanctorum ſodalium duodecim, annunciaturus incolis Evangelium, tranſtulit, operatuſque id eſt magno profectu, & quidem infuſa ſibi a Deo ut fertur per extemporale donum ſermonis Mexicani cognitione, quo ſcripſit:

Concionum librum perfectiſſimum. *Orationes* varias. *Collationes* multas: teſtimonio futuras accepti a Deo beneficii, ut ait Franciſcus Gonzaga IV. parte *Hiſtoriæ* in provincia ſancti Evangelii, multa de illo mirabilia referens.

Denatus eſt anno MDLVI.

IOANNES FRANCO BARRETO, Luſitanus, laudari ſolet in *Bibliotheca Luſitana*, manuſcripta ut credimus, dolemuſque ad hunc diem. Daret quippe ea tenebris noſtris & ignorantiæ, de Luſitanis maxime rebus, ingens lumen. Hujus meminit Cardoſus in *Agiologio* die IV. Maii.

IOANNES FREIRE, Oliſiponenſis, in collegio Societatis, cujus familiæ fuit, Conimbricenſi divinarum Scripturarum interpres, reliquit ſcriptum, quod a morte illius prodiit, opus, nempe:

In Septem priora capita libri Judicum Commentarios. Tum in Luſitania anno 1640. tum Matriti 1642. 4. typis editos.

IOANNES FREIRE CARROTAS, Luſitanus, edidit:

Epigrammata in laudem B. Kalend. Romani. Oliſipone 1586. in 4. Ita habet Cardoſus in ſchedis.

IOANNES DE FRIAS, Franciſci Ximenii, cardinalis Toletani, vicarius in Complutenſi oppido, & cum comitatus fuiſſet patronum ad Oranicam expeditionem in reditu factus ab eo Toletanæ eccleſiæ canonicus, divinarum atque humanarum literarum peritus, eloquentiaque & probitate morum eo tempore commendatus, vulgo exiſtimatur ſcripſiſſe:

Relationem Latinam *de Oranico hoc bello*: breviorem quidem eam ſed certam, quam anonymo tribuere ſolet Alvarus Gomezius *De Rebus Ximenii* ſcribens. Ei tamen ex conjectura famæ tribuit Petrus de Quintanilla, Franciſcanus, qui *Relationem* hanc edidit in *Orano* ſuo *Catholico* Romæ apud Franciſcum Monetam 1658. in 4. V. ANDREAS, qui idem eſt.

IOANNES FRIDERICUS GELDRE, Almagrenſis, ex patre Germano, Jeſuitarum ſodalis, quem *inſignem theologum & in rebus moralibus doctiſſimum* Alegambius nuncupavit, prelo commiſit:

Conſideraciones breves para ganar devotamente las Indulgencias. 1615. in 8.

Latine quoque:

Commentarios in Eccleſiaſtem: quos morte occupatus typis committere non potuit.

IOAN-

IOANNES FROES, Lusitanus, Portalegrensis, Jesuita, pars Sinicæ missionis, apud Sinas edidit eorum lingua:

De adjuvandis Christianis morti proximis. Item:

De Passione Christi Domini cum Litaniis de eadem, & orationibus de quinque sacratissimis vulneribus, quibus (ait in nupera editione *Bibliothecæ Societatis* Nathanael Sotuellus) maxime delectantur Christiani.

Obiit in urbe Hancheu XI. Julii MDCXXXVIII.

F. IOANNES DE LA FUENTE, Toletanus, ordinis Seraphici provinciæ Castellæ, variis locis, Turrilacunæ, Escalonæ, sodales rexit, notus posteris editione operum doctrina & pietate commendatorum, scripsit namque Latine scientibus:

In Evangelium secundum Marcum libros XV. Compluti apud Joannem Gratianum 1582. in folio.

In Psalmum L. Homilias XXVI. Salmanticæ 1566. folio. Et Parisiis 1576.

Necnon Hispanice:

De la esperanza y temor que debe tener el Christiano. Compluti 1570. Sequens opus tertii voluminis nota inscribitur:

Arbol de la vida. Ibidem 1672. 8. Nescio an alius diversusque ab his liber sit *Norte del alma* inscriptus, quem nostro attribuit, *Arboris* hujus *vitæ* non recordatus, Petrus Salazarius in *Historia* istiusmet *Castellanæ Franciscanorum provinciæ.* Lucas Waddingus certe hujus libri non meminit, qui superiorum meminit.

F. IOANNES DE LA FUENTE, alius a superiore ut fertur, ejusdemque instituti sodalium Minorum & provinciæ, in Gallia apud Monpessulanos theologiam docens edidisse illic *super Sententiarum libros* dicitur, quod opus invisum fuit nobis hactenus. Petrus tamen Salazarius, Castellæ hujus provinciæ chronographus, de illis testis est. Vidimus quidem nos Joannis Fontani, Minoritæ Hispani provinciæ Castellæ, domus de la Esperanza præfecti, nomine:

Orationem paræneticam pro pura & sincera prædicatione Evangelii ad omnes ministros divini verbi. Lugduni apud Guilielmum Rovillium 1584. in 4. Falsus fuit Waddingus professione Monspesulna, qui *Orationem* hanc, & *in Sententiarum libros conclusiones* Joanni de Fonte Gallo attribuit.

IOANNES DE LA FUENTE, doctor Hispanus (ait Petrus de Alba in *Militia Conceptionis*) edidit suo nomine (licet alterius sit opus integrum)

Compendium fusioris tractatus circa declarationem Decreti Romani de titulo Immaculatæ Conceptionis. Conchæ 1647. in 4. Item:

Indicem Sententiarum Petri de Perea Augustiniani Episcopi Arequipensis in libro de Conceptione juxta editionem Limensem anni MDCXXIX. Conchæ 1647. in 4. Item:

Indicem Doctrinarum pro Deipara Petri Galatini Minoritæ, maxime circa Immaculatam Conceptionem in opere de Arcanis &c. Ibidem eodem anno in 4. Hæc Alba.

IOANNES DE FUNES, qui se vexilliferum centuriæ peditum sub Alphonso a Cosgaia merentium appellat, edidit:

Arte militar, en que se declara qual sea el oficio del Sargento mayor.

IOANNES FURTADO DE MENDOZA, Lusitanus, Olisiponensis, Alfonsi Furtadi, vicecomitis de Barbacena, filius, qui fuit Brasiliæ gubernator, composuit:

Vida do grande Andre Furtado de Mendoza, Gobernador da India: quæ prelum hodie expectat cum hæc scribimus, ex relatione Fr. Emmanuelis a Resurrectione, Augustinianorum Excalceatorum Portugalliæ in Urbe procurator generalis; aut jam utique passa est.

F. IOANNES DE GABASTON, Dominicanus, in Valentiæ regno censebatur suo tempore cum in sacrarum dictionum expediendo rite officio, generalis concionatoris adimplens munus, tum etiam historiæ domesticæ monumenta pervolvens, atque in literas vernaculo tradens sermone. Cujus nempe extant:

Vida de S. Vicente Ferrer. Valentiæ 1614. in 4.

La Regla que profesan las Beatas de la tercera orden de Predicadores: vida de Santa Catalina de Sena y otras muchas deste estado, que han muerto con opinion de Santidad. Simulque:

Una Apologia, que Santo Domingo fue el primer Inquisidor. Valentiæ apud Chrysostomum Garriz 1621. 4.

Dedit etiam ex Latino Hispanum:

El Tratado de la Vida espiritual de S. Vicente Ferrer declarado y comentado. Ibidem ex eadem officina 1616. 4.

Parabat, cum hæc scriberet, tum de *Privilegiis a Sede Apostolica* ejusdem tertiæ regulæ affectis pridem concessis; tum de *Laboribus, & persequutionibus a Dominicanis fratribus pietatis causa perpessis*, alterum & alterum librum; tum deinde *Florem Sanctorum* ejusdem ordinis: omnia Hispanice.

F.

F. IOANNES A SANCTO GABRIELE, natus in oppido S. Lucar de Barrameda ad oſtium Bætis fluvii, ordinis Mercenariorum Reformati provinciæ Bæticæ, literarum divinarum atque humanarum bene peritus, ingenioque excellenti, edidit ingenioſe & eleganter:

Sermones ſobre los Evangelios de Domingos, Miercoles y Viernes de Quareſma: duobus tomis. Hiſpali apud Andream Grande anno 1648. & 1649. in 4. Tandem ex quinta editione Compluti 1662. in 4. Poſtumi quoque prodierunt ejuſdem *Operis Quadrageſimalis* duo alii tomi. Matriti in 4.

Deceſſit virilem adhuc ætatem agens ante annum MDCLV. Luſitanum Santarenenſem Cardoſus affirmat in ſchedis MSS. obiiſſeque eum in domo Bethleemi ejuſdem oppidi de S. Lucar cum fama ſanctitatis.

IOANNES GALLEGO, artium & utriuſque juris doctor, theologiæque (ita vocant) licenciatus, in Cataloniæ ſenatu primarius judex, frequenter laudatur ex conſcripto atque edito:

Reſponſo in cauſa Syndicatus, in 4. Joannes Petrus Fontanella variis locis, Gabriel Berart in *Speculo Viſitatorum, aulæ regentis cancellariam ſenatorem clariſſimum, omniumque doctrinarum ſtudioſum* vocant.

IOANNES GALLEGO DE LA SERNA, Malacitanus, doctor medicus, & a cubiculo Regum noſtrorum Philippi III. & IV. prodire in publicum fecit:

Opera Phyſica, Medica, Ethica, quinque tractatibus comprehenſa, ſcilicet: *De Generationis principiis omnium viventium. De Conſervatione Infantis in utero, & de bono & malo pariendi modo, ac de ſummo naturæ artificio, quod ſervat in partu: necnon de Obſtetricis officio. De Puerorum alendi ratione, & ſanitate tuenda, ubi & de calculi & epilepſiæ præcautione & curatione. De communi puerorum educandi ratione.* Lugduni apud Jacobum & Petrum Proſt 1634. in folio. Poſt hæc edidit:

De Naturali animarum origine invectivam adverſus Danielem Sennertum. Bruxellis 1640. in 4. Diſplicuerant Sennerto quædam ex priore libro illo *De generationis principiis*, quorum in opere ſuo de *Hypomnematibus Phyſicis* meminerat.

Extat nuncupatus Joanni noſtro Æmilii Pariſini, Romani, *De Principiis generationis* alius tractatus in *Exercitationum* ejuſdem *de ſubtilitate*, parte III. Venetiis 1638.

F. IOANNES GALLO, Burgenſis, Dominicanus, Gregorii, Salmantini Bibliorum interpretis ſæculo ſuperiore clariſſimi, germanus frater, acerrimi ingenii raræque doctrinæ vir, quem ob præclaras animi dotes (ait Leo Caſtrius in prologo *Commentarii ſuper Eſaiam*) *virum unum delegit hæc academia, quem ad Regem Philippum & Pontificem Maximum Romam legatum de rebus magnis mitteret.* Extitiſſe ſcio in bibliotheca Olivarienſi, cujus catalogum in Barberina Romæ vidimus:

De ratione ſuſceptæ legationis pro Academia Salmantina. MS.

Orationem quoque *Joannis Galli de laudibus S. Thomæ, Tridenti ad PP. habitam.* Brixiæque editam anno 1563. novimus. Interfuit enim concilii Tridentini ultimis ſeſſionibus unus ex theologis a Philippo II. Rege Catholico eo deſtinatis, obiitque Salmanticæ anno MDLXXVII. In ſchedis reliquit *Lecturam ſuper Quartum Sententiarum*, aliaque.

F. IOANNES GALLO, diverſus a ſuperiore, eoque recentior, idemque Burgenſis, & ordinis Prædicatorum, edidit:

Tomo 1. de Sermones para las feſtividades de los Santos. Pinciæ 1648. in 4. De aliis neſcio.

F. IOANNES GALVARRO ET ARMENTA, Hiſpalenſis, Gundiſalvi de Armenta & Annæ Galvarræ filius, in cœnobio hujus urbis profeſſus Auguſtinianam regulam anno MDLXXVII. ſacræ theologiæ magiſterio, atque ſtudiorum præfectura in domo Granatenſi ſpectatus, edidit Latine:

Homilias in Dominicas Adventus & Feſta occurentia. Granatæ 1617. in 4. Hiſpanice vero poſt aliquot annos:

Gloſa moral ſobre los Evangelios de Quareſma. Luciferi fano 1622. in folio.

D. Philippo Taffio, antiſtiti Granatenſi, fuit a confeſſionibus.

IOANNES GAMIS, ut videtur Valentinus, vertit ex Latino Æneæ Sylvii, ut præ ſe fert:

Viſion deleitable de la caſa de la Fortuna. Valentiæ apud Petrum Patricium Mey 1611. in 8.

F. IOANNES DE GAONA, Burgenſis, Minorita, Lutetiæ in Gallia ſub doctiſſimo illo ejuſdem inſtituti doctore a Cornibus theologiam, ſub aliis ſingularem idiomatis Latini, rhetoricæ artis & Græcæ linguæ cognitionem percepit. In patriam remeans, Pinciæ, quæ tunc aula erat Caroli Cæſaris, eaſdem ſacras lecturus literas adſcribitur, inſignis verbi divini præco,

& quod præcipuum eſt morum integritate conſpicuus. Hunc Eliſabetha Auguſta, viro alibi agente, inter alios delegit qui ad faciendam Chriſto Servatori frugem in Americanam Novæ Hiſpaniæ transfretaret provinciam. Ibi decem annis addiſcendo illius gentis ſermoni per aliarum omnium diſciplinarum juge otium vacavit, quem & perfectiſſime apprehendit. Extant ab eo editi hac lingua, & jam excuſi:

Dialogi de rebus ſpiritualibus: omnia illius idiomatis ſcripta ut ajunt ſuperantes, cum elegantia & ſermonis puritate excellant, res vero ipſæ auctoris eruditionem teſtentur, ut inquit in libro *De Origine, & progreſſu familiæ* ſuæ Franciſcus Gonzaga, Minorum generalis miniſter. Tribuit quoque ei Ludovicus a Rebolledo in *Catalogo Scriptorum hujus ordinis*:

Sermones Dominicales; eadem Mexicana lingua.

Dialogum de Chriſti paſſione, nondum editum, laudat inter hujus opera Lucas Waddingus. Scripſiſſe etiam Latine ajunt Gonzaga & idem Waddingus:

Apologiam adverſus famigeratiſſimum quendam theologum: aliaque temporis iniquitate deperdita. Vertiſſe eum quoque in eamdem Indorum linguam aliquot *S. Joannis Chryſoſtomi Homilias*. Latino autem ſermone *in Epiſtolas Pauli*. Elucubraſſe item *Documenta ſpiritualia* præter *Dialogos*, necnon antidotum (hæc eſt *Apologia* ut credimus, nuper laudata) in quemdam qui temere affirmabat ſub utraque ſpecie communicandum, & ita parvulis atque adultioribus Euchariſtiæ ſacramentum porrigendum. Scripſiſſe item in logicam, atque primum fuiſſe qui Indorum adoleſcentulos literis erudiret auctor mihi eſt Alphonſus Ciaconius, Dominicanus, in ſchedis MSS. ad *Bibliothecam Univerſalem*, quas apud me habeo Romæ coemptas.

Diem obiit ſuum anno MDLIX. jacetque in cœnobio Mexicano.

IOANNES DE GARAY, Oſcenſis civis & profeſſor, edidit:

Vida de S. Urbicio, o Urbez.

Fieſtas que hizo la Santa Igleſia de Hueſca en el recibimiento de las reliquias de S. Orencio.

Hiſtoria de la fundacion y antiguedades de Hueſca. MS. fuit penes Martinum Carrillo, Montis Aragonis abbatem, ut refert ipſe principio *Catalogi Epiſcoporum Aragonenſium.*

IOANNES DE GARNICA, juriſconſultus, profeſſorque in academia Oſcenſi, edidit:

Expoſicion de la Bula de Cruzada, Difuntos y Compoſicion. Matriti 1578. in 8.

IOANNES DE GARNICA, inſcribitur auctor libri, qui MS. aſſervatur in bibliotheca quæ fuit comitis de Villaumbroſa cum hoc titulo:

De Hiſpaniarum Monarchia ab Adam &c. Philippo III. Regi dicati.

IOANNES GARZIA, ex oppido Becerril diœceſis Palentinæ, in Regio Laurentino collegio laicus ſodalis, ſcripſit, cum eloquutione Latinæ linguæ præſtaret:

Philippi Hiſpaniarum Principis exercitationem Grammaticam. Compluti apud Joannem Iñiguez 1589. in 4. Antuerpiæ apud Plantinum 1590. in 8.

Orationem Panegyricam coram Philippo II, Rege habitam. Compluti 1588. 8.

F. IOANNES GARZIA, Franciſcanus provinciæ Aragoniæ, in urbe principe natus, divinarum atque humanarum artium bene gnarus, quo tempore Didacus Murillo ſcribebat *Cæſarauguſtanam Hiſtoriam*, totus erat in abſolvendo opere hujus tituli:

Collectanea Biblica ex Hieronymi myſcellaneis, ſive expoſitiones Sacræ Scripturæ ex ejus operibus collectæ, adhibitis interdum propriis notationibus. Quod immenſi laboris opus, doctiſque viris laudatiſſimum, intelligendiſque pluribus iſtius Sancti doctoris locis obſcuris utiliſſimum futurum ait Murillus.

F. IOANNES GARZIA, diverſus a ſuperiore, at ejuſdem ordinis in provincia XII. Apoſtolorum Peruani regni, edidit:

Explicacion de los miſterios de la Miſa y de ſus ceremonias. Limæ 1641.

Breve Recopilacion de las Indulgencias. Waddingus.

F. IOANNES GARZIA, in oppido Almagro Caſtellæ Novæ ortus, Dominicanus, ſanctimonia vir ſpectatus, una cum Franciſco Diaz, ejuſdem familiæ, inter Sinas ſcripſit atque edidit:

Ki Mung: ſive hujus tituli volumen, eadem lingua Sinica, de quo videſis in Franciſco Diaz.

IOANNES GARZIA, canonicus eccleſiæ Oriolenſis in Valentino regno, edidit:

De la vida exemplar de los Eccleſiaſticos. Valentiæ apud Patricium Mey anno 1611. Reperio quoque, forſan prioris editionis, hunc alium titulum: *Inſtitucion de los hijos que ſe inclinan a ſer eccleſiaſticos.* Valentiæ in hac eadem officina 1609. in 8.

IOAN-

IOANNES GARZIA DE BAHAMONDE, ſacræ theologiæ doctor, in ſanctæ Crucis collegio Pinciæ olim ſodalis, a concionibus inde canonicus in eccleſia Pacenſi, tandem in Hiſpalenſi prior ut vocant, ſeu præfectus, ſacrorum locorum omnium qui ab eremitis laicis cuſtodiuntur; concripſit, ſed non edidit, a Benedictinis ejuſdem urbis monachis, quos ſibi heredes ſuarum lucubrationum nuncupaverat, poſt auctoris mortem publicatum, opus valde pium, ſcilicet:

Centum Homilias in ſacroſanctam Chriſti paſſionem. Hiſpali 1621. folio.

Obiit is anno ſalutis MDCXV.

IOANNES GARZIA OLIVAN, Urgelenſis epiſcopus, ſcripſiſſe dicitur ſed non edidiſſe:

Hiſtoria de Aragon: quam Petrus Cenedo laudat in *Collectanea ad Cap. Beatus XXII. Quæſtione ſecunda.*

IOANNES GARZIA POLANCO, ſcripſit:

Memorial de las Miſas de S. Amador.

IOANNES GARZIA DE RENGIFO. Vide DIDACUS GARZIA DE RENGIFO.

IOANNES GARZIA DE SAAVEDRA, gente atque etiam nomine GALLÆCUS, Tudenſis, jus civile olim Salmanticæ ab optimis præceptoribus Emmanuele Coſta & Aria Pinelo, Luſitanis, atque Antonio Padilla Meneſio, famigeratiſſimis prudentiæ juris profeſſoribus, excepit. In prætorio dein provinciæ ſuæ, moxque Matriti in Regia curia Caſtellæque ſenatu ampliſſimo relatorem ut vocant, ſive recitatorem cauſarum, exercuit, quo tempore *De Expenſis & meliorationibus* commentatus eſt. Tandem eum fructum ante acti laboris, & digniorum, quam ut in munus non multum liberale impenderentur, ſtudiorum percepit ut fiſci patronus ad Pincianos iret, vir multa doctrina forenſique exercitatione, majoribus quoque honoribus aptus. Duo ejus libri extant, docti plane atque elegantes:

De Expenſis & meliorationibus. Compluti apud Andream Sancium anno 1578. folio. Antuerpiæ 1614. Marpurgique in Germania eodem an. in 4. Amſtelodami 1655. 8.

De Hiſpanorum nobilitate & exemptione tractatus, ſive ad legem pragmaticam Cordubenſem, quæ eſt L. VIII. tit. XI. lib. II. Novæ Compilationis. At hunc licet abſolverit, regiumque editioni prævium diploma circa annum MDLXXXVII. impetraverit cum fiſcalem ageret Pinciæ advocatum, non niſi poſt decem integros annos a calumniis vindicatum Joannes, auctoris jam defuncti filius, atque idem prætor Guadalaxarenſis, a ſe etiam locupletatum foras emiſit Compluti anno 1597. folio. Item tractatus breviores quatuor:

De Donatione remuneratoria.

De Fidei commiſſo tacito.

De Hypotheca poſt contractum vivente, aut moriente reſciſſo contractu.

De Conjugali ac quæſtu: qui omnes ſimul prodierunt. Præter hæc:

Apologiam de Succeſſione regni Portugalliæ ſe ſcripſiſſe annotat ipſe in tractatu *De Expenſis*, cap. XVI. num. 29.

IOANNES GASCON, artium magiſter, profeſſorque in ſchola Oſcenſis urbis publicus, edidit:

In Logicam Ariſtotelis Commentaria. Oſcæ 1576. in 4. Bilbilitanum vocat Valerius Andreas in *Catalogo Scriptorum Hiſpanorum.*

IOANNES GASPAR ORTIGAS, Cæſarauguſtanus, legum doctor, civile jus in ejus urbis gymnaſio interpretabatur cum edidit:

Patrocinium pro inclyto ac potentiſſimo Cæſarauguſtano Gymnaſio adverſus contradictiones Academiæ Oſcenſis, propugnaculumque Oſcenſis Scholæ. Cæſarauguſtæ 1586. in 4. Oſcenſi antiquiſſimæ ſcholæ præjudicium ne fieret, erecta Cæſarauguſtæ alia, Oſcenſes ſollicitabat cura, in hiſque Martinum Monter a Cueva, ejus urbis civem, gymnaſiique profeſſorem primarium, hujus partis propugnatorem. Judicem poſtea curiæ Regiæ civilis Cæſarauguſtæ egit.

F. IOANNES GASPAR ROIG ET IALPI, Catalanus, ex oppido Blanes, ordinis Minimorum Sancti Franciſci de Paula, Regius regnorum coronæ ut vocant Aragoniæ chronographus, provinciæ ſuæ quondam præfectus, deindeque & vicarius generalis, vir doctus, edidit:

Tratado de las Excelencias y antiguedades del Priorato de Santa Maria de Meya en el Principado de Cataluña. Gerundæ 1668. in 8.

Reſumen Hiſtorial de las grandezas y antiguedades de la Ciudad de Gerona, y coſas memorables ſuyas Eccleſiaſticas, y Seculares asi de nueſtros tiempos, como de los paſados. Vida, martirio y patrocinio de S. Narciſo natural de ella y ſu Obiſpo, y defenſa de la entrada de Carlos el Grande en Cataluña en una carta Apologetica: uno y otro aparato a ſu Chronica general. Barcinone apud Hyacinthum Andreu 1678. folio. Cujus cum deterere aliqua circa Sancti Nar-

Narciſſi res procuratum eſſet ſcripta ab.....
Hiſtoria Apologetica de la vida y martirio de S. Narciſo, repoſuit noſter:

Verdad triunfante, Diſcurſo Hiſtorico-apologetico por el capitulo 22. de la primera parte del Reſumen Hiſtorial &c. Ibidem 1680. in folio.

Parare hunc, ex facultatibus eidem a ſuperioribus conceſſis, conſtat: *Libro de los hechos de armas de Cataluña. Iluſtraciones Geograficas de los Condados de Barcelona, Roſſellon, y Cerdaña. Apologia por la Catedral de Girona. Enchiridion de las glorias de Cataluña*: quatuor partibus.

F. IOANNES GAZO, Cæſarauguſtanus, ſodalis Minorita, quem Waddingus, minus recte, Catalanum credidit contra id quod domeſtici de eo referunt, & inter alios Vincentius Blaſcus lib. ultimo *Aragon. Hiſtor.* cap. XLVII. Certe Cataloniæ provinciæ fuit præfectus. Scripſit:

Inſtituciones ſacras Evangelicas y morales para las mas principales jornadas del diſcurſo del año, y Sermones duplicados para Quareſma: duobus tomis. Barcinone apud Sebaſtianum Mathevad & Laurentium Deu 1610 & 1612. in fol. & 1614.

IOANNES GELIDA, Valentinus, ex urbe regni principe, in Pariſienſi ſchola philoſophiæ profeſſor clariſſimus, quacum literarum omnium & Græcæ linguæ peritiam non vulgarem conjunxit. Lutetiæ primum ludo præfuit, quem a Cardinale fundatore vulgo appellant, deinde Burdigalæ Aquitanico, quem Andreas Goveanus in Luſitaniam & Conimbricenſem academiam a Joanne III. Rege vocatus ſucceſſori vacuum reliquerat. Obiit hoc munus agens ſexagenario major XI. kalendas Martias MDLVI. *Alter noſtri temporis Ariſtoteles* a Joanne Ludovico Vive appellari dignus. Hic tantus vir, cujus elogium edidit luculentum Andreas Scotus, nil aliud reliquit poſteris quam:

Epiſtolas aliquot. Rupellis editas 1571. quæ quidem (ait idem Scotus) Latine ita perſcriptæ ſunt nihil ut ſupra videatur fieri poſſe; ſed ſcholaſticas omnes, præcipue ad Joannem Taſtæum, medicum Pariſienſem, & Eliam Vinetum, Santonem, qui ei poſtea in gymnaſiarchiæ munere ſucceſſit.

IOANNES GENESIUS DE SEPULVEDA, Cordubenſis, quomodo audire ipſe ab urbe amabat inclyta, & quod ejus ditionis ſit Puralbanum (Pozo blanco vernacula lingua) patrium ut credimus ejus oppidum in tractu illo, quem a propinquitate laudatæ urbis & propter lapidum copiam Los Pedroches de Cordova vulgus appellat; cui quidem tractui ſuis ipſe in ſcriptis, præcipueque in *Epiſtola* XLV. ad Ferdinandum Nonium Pincianum, non obſcure natales ſuos debere profitetur; circa annum MCCCCXC. honeſtis parentibus editur, ſtudiorum, quæ excoluit, nomine haud minus civibus ſuis quam exteris ſublimi quodam loco ſemper habendus. Compluti operam Xanto ſeu Sancio Mirandæ, philoſopho ac theologo eximio, in phyſicis dediſſe, poſtquam grammaticis fuiſſet in patria imbutus, dicitur. Nec contentus in Seguntinæ urbis & academiæ collegio aperuiſſe ſibi ſodales inter illius ad majora aditum, Bononienſe illud, ex quo, magni Albornozii cardinalis munificentia, Hiſpani adoleſcentes celebris toto orbe academiæ partem haud contemnendam conſtituunt, cogitavit delegitque a die XXVII. Junii MDXV. pro mercatu omnium bonarum artium; ad quas cum ingenii nervos, tum actiones omnes, ſine ulla prorſus deductione, contuliſſe toto vitæ ſuæ tempore videri voluit. In gymnaſii iſtius luce ſacrarum literarum & philoſophiæ graviora ſtudia Græce atque Latine, quod pauciſſimis contigit, æque excoluit; nec minus ab eloquentia vigorem illis & cultum, decus vero ſibi ac præſidium, celebritatemque comparavit. Adeptus eſt ibi præceptorem Petrum Pomponatium, inter alios profeſſorem philoſophiæ egregium, quod in *Antopologia* refert pro Alberto Pio, Carporum Principe. Cui, ſummo literarum, quas natalium ſplendori adjunxerat, fama viro, Geneſius poſt aliquod in ea urbe & ſodalitate tranſactum tempus adhæſit, Romam ab eo ad domum ſuam, ſeu potius ſtudiorum ac in ſtudiis præſtantiſſimorum hominum vere gymnaſium, honorifice invitatus, benigniſſimeque apud eum deinceps habitus. Pro quo & adverſus Eraſmum Roterodamum laudatam paulo ante defenſionem ſcripſit, grati ſui erga benefactorem animi perpetuum monumentum futurum. Frequentes erant in ea domo Aldus Manutius, philologus, Petrus Pomponatius, laudatus nuper, Joanneſque Monteſdoca, Hiſpalenſis, philoſophi; Marcus Muſurus, Cretenſis, Triphonque, Bizantius, Græci, Latine quoque docti, præter alios theologos. Quorum conſuetudine totus exarſit ad Philoſophi principis doctrinam in ipſis Græcæ linguæ adytis perſcrutandam, pluresque ejus libros, atque ejuſdem enarratorum fideliter ac philoſophice, non Ciceroniane, vertendos; in quo ſibi plus æquo Alcyonius ac Perionius indulſerunt. Idque Clementis VII. Papæ auſpiciis, cui in eo obſequium exhibere ſe, atque aliis ſumma dignitate viris, in eiſque Matthæo Gui-

Guiberto, præſuli Veronenſium ampliſſimo, non ſemel datis ad hunc literis profitetur. Quæ ejus cura fructus paulo poſt referendos in communem utilitatem protulit. Cum Eraſmo etiam Roterodamo reciprocavit aliquando literarum commercium, ut conſtat ex ejus ad Eraſmum tertia ſuper quodam Pauli ad Galatas difficili teſtimonio de Sina monte Arabiæ a ſe ex Græci textus recta interpretatione reſtituto, Eraſmique ad eum quinta, quæ inter alias Geneſii ſunt, *Epiſtolis*. Atque ille quidem in *Ciceroniano* ſuo vix quidem alium a Geneſio Sepulveda in Tullianæ facundiæ imitatorum albo admiſit; iis tamen non adhuc ſolidæ laudis verbis, quæ cauſam dederunt noſtro ne quidem plenas ei habendi gratias, nil retardatus quin optimum & literatiſſimum Principem ſibi ita benevolum ab ejus impugnationibus defendendum ſuſciperet. Contulit quoque operam cum Didaco Neyla, Salmantinæ poſtea eccleſiæ canonico, in conficiendo *Breviario* illo, quod Franciſcus Quiñones, S. R. E. cardinalis, juſſu Clementis Pontificis, a ſe & aliis elaboratum in lucem edidit; de quo ei ad Neylam ſcribenti centeſimam ex ſuis *Epiſtolam* fidem habemus. Attamen cum jam ab aliquo tempore reditum cogitaret in patriam, eo quod, quantumvis (ut idem ait directa ad Enecum Mendozam Burgenſium antiſtitem XIV. *Epiſtola*) *magna* eſſet *Romæ optimorum & vetuſtiſſimorum librorum copia, frequenſque doctorum hominum concurſus, quibus rebus ſtudia literarum aluntur*, *difficile* tamen ſibi videretur *in fortunæ* quaſi *officinâ vel ſuis vel alienis cupiditatibus non inſervire, atque aliis ex aliis naſcentibus negotiis inextricabilibus non implicari*. Commodum huic ejus voto accidit, poſt XXII. annos Italicæ ſuæ peregrinationis, adventus Romam Caroli Cæſaris, qui eum Regii chronographi titulo cohoneſtatum ſequi aulam juſſit. In tranſitu Bononienſe viſitavit collegium, ex alumno cenſor factus Pontificia auctoritate, a Quiñonio jam memorato cardinali collegii protectore ſibi procurata, nempe anno MDXXXVI. ut ex *Epiſtola* ejus octava ad Matthæum Guibertum apparet. Sub finem ejuſdem anni Genuæ dedit *Epiſtolam* XXIII. ſequentique triceſimam Pinciæ Vacæorum in Hiſpania, atque inde alias uſque ad annum illius ſæculi LVII. vel in eo oppido, vel Cordubæ, vel Matriti, vel in hibernis ſuis Putalbanis, quo ad vitandum Caſtellæ aeris rigorem, ſeu potius gratia ſtudiorum, annua conſuetudine ſedebat. Medio hoc tempore in Hiſpaniam redierat Indorum cauſam propugnaturus Bartholomæus Caſas, Dominicanus, Chiapenſis epiſcopus, contra quem diſputavit contentiſſime coram virorum doctiſſimorum cœtu, Pinciam evocato Regiis auſpiciis, necnon & pluribus editis ſcriptis, noſter, licere Hiſpaniæ Regibus in ditionem Indos non herilem, ſed civilem & Regiam lege belli redigere. Quæ magnis utrimque animis decertata cauſa eſt, in qua ſibi adverſos habuit Dominicanos cum Caſa eorum ſodali, imo & Complutenſem academiam, uti *De rebus geſtis Ximenii Cardinalis* libro VIII. Gomezius refert. Quare & a Melchiore Cano, lib. XI. *De Locis Theologicis*, cap. II. non omnino probatur. Anno LVII. Carolum adiit ex Cæſare jam privatum, & cœnobitarum ordinis S. Hieronymi contubernalem, acceſſitque per occaſionem Salmanticam, atque Bletiſam, cujus eccleſiæ archipresbyteratu quodam fuerat nuper ornatus. Ab eo tempore, cum annum jam ageret ſexageſimum ſeptimum, abſtinuiſſe videtur curiæ tumultu, in proprioque frequens eſſe tractus Cordubenſis prædio, quod ad convallem Mariani montis, qua Cordubæ imminet, ſitum graphice is atque eleganter in *Epiſtolis* LXIV. LXVII. & LXXXIV. deſcripſit. Quo in loco, aut Cordubæ, aut Putalbani ut credere par eſt (nam & Cordubenſis eccleſiæ ſacerdotio ditatum eum fuiſſe apud Bernardum Alderetum libri primi *Antiquitatum Hiſpanarum & Africanarum* capitis IV. fine legitur) anno MDLXXII. uno major octogenario diem vidit extremum. Hujus clariſſimi mortalis famam divulgaverunt olim, ac nunc tuentur, non quidem magnæ molis, ſed ad Cleanthis lucernam evigilata, opera, vulgareque ampliſſimorum hominum de eo judicium. In quorum numero ſunt Ambroſius Morales, Paulus Jovius, Lilius Giraldus, Joſephus Scaliger, Michael Medina, Martinus doctor Navarrus, Didacus Gratianus, Antonius Poſſevinus, Gaſpar Barrerius, Alphonſus Garſias Matamorus, aliique hujus ordinis. Morales nempe lib. VIII. *Hiſtoriæ* ſuæ *Hiſpaniæ*, cap. II. excellentis doctrinæ ac ſingularis utriuſque linguæ eruditionis merito Cordubæ urbis, ingeniorum ſapientiæque altricis, veterem gloriam inſtauraſſe eum clarioremque reddidiſſe ait. Jovius in *Elogiis*: *Sed hodie procul dubio*, inquit, *Joannes Sepulveda, Cordubenſis, ipſam eximiæ laudis arcem obtinet, qui Græcæ peritus linguæ, & ſcientiarum prope omnium validis inſtructus præſidiis, dum aſſidue, atque ideo feliciter, ſtilum exercet eloquentiſſimus evadit*. Ab Scaligero *De Emendatione temporum* lib. V. dum de Era agit Hiſpanorum, *vir doctiſſimus* audit; quo ſuper argumento ſcribens Antonius Poſſevinus in *Bibliothecæ ſelectæ* lib. XVI. cap. XIV. *virum præſtantem & doctiſſimum* appellat. Conſuleſis Barrerium in *Chorographia* ſua, quo loco de Pace urbe tractat; Didacum Gratianum in procemio translationis Hiſpanæ *Plutar-*

tarchi moralium operum; Martinum Azpilcuetam in *Repet. ad Cap. Inter verba* XI. q. III. Melchiorem Canum loco proxime adducto. Abſtineo nunc Michaelis Medinæ teſtimonio paulo poſt referendo, & aliis, contentus ſubjungere pro omnibus unum Alphonſi Matamori elogium, eminentiſſimo quolibet ſcriptore digniſſimum: *Mox adeſt* (ille ait in apologetica ſua *De doctis Hiſpaniæ viris* narratione) *Geneſius Sepulveda, Cordubenſis, in quem intuenti crebro in mentem mihi venit vereri ecquod ſit habitura curriculum illa & natura admirabilis & exquiſita doctrina, & ſingularis induſtria; qui, cum multis in rebus excellat, ſic in omnibus tamen eminet ac ſi totum ſuum otium in ſingulis repoſuiſſet. Latine vertit Ariſtotelem, & quæ a doctis accepit Græcis, ſi digna exiſtimaret in quibus elaboraret, multo quam in ipſis fuerant explicata auctoribus, meliora reddit. Genus orationis habet fuſum, tractum & cum lenitate quadam profluens, quale hiſtoria (auctore Cicerone) poſtulare videtur. Hinc quibuſdam error natus eſt (modo errore illi ac non vera potius certaque ſententia trahantur) ut in tam admirabili aureoque eloquentiæ flumine, quantum in Geneſio Sepulveda attoniti intuemur, ſpiritum aliquem ampliorem deſiderent, calorem intenſiorem quærant, & flammas majoris incendii poſtulent, non intelligentes ſuſioribus numeris placidam, quietamque orationem reddi. Sit igitur hoc Geneſii proprium perpetuumque elogium, laudatum fuiſſe ab Eraſmo, celebratum encomiis a Paulo Jovio, ſublatum in cœlum a Lilio Giraldo, Ferrarienſi; neminemque virum eſſe, ex his qui de claris doctrina viris ætate noſtra conſcripſerunt, qui non Hiſpanorum primum Geneſium Sepulvedam meminiſſet. Satiuſque jam eſſet de aucta ejus dignitate loqui quam de artibus & ſtudiis, de quibus nemo, modo eruditus eſſet, unquam dubitavit.* Hæc Matamorus. Prætermittimus laudes ei datas a Jacobo Auguſto Thuano lib. LIV. *Hiſt. ſui temporis*; Andrea Scoto in *Bibliotheca Hiſpana*; Vaſæo in *Chron. Hiſp.* cap. XXII. Andrea Reſendio in *epiſt.* ad eumdem Vaſæum *De Era Hiſpana*; Antonio Auguſtino in epiſt. ad noſtrum, quæ v. eſt inter ejus epiſtolas; Covarrubias lib. I. *Variar.* cap. II. num. 2. Joanne Solorzano de *Jure Indiarum* tom. I. lib. II. cap. I. num. 28. Stephano de Garibai lib. XIIII. *Hiſt. Hiſp.* cap. XII. Hieronymo a Bobadilla lib. II. *Politicæ* cap. V. num. 58. Martino Carrillo in *Annalibus* ad annum 1367. aliiſque innumeris. Ad opera jam devenimus. Interpretatus eſt feliciſſime in Latinam linguam e Græco:

Ariſtotelis Meteororum lib. IV. cum nuncupatione ad Carolum Cæſarem, cui eos Placentiæ obtulit, uſus ſummi Philoſophi enaratoribus Alexandro Aphrodiſenſi, Joanne Philopono & Olympiodoro.

Ejuſdem de Ortu & Interitu libros duos, ad Hadrianum VI. Papam.

De Senſu & ſenſibilibus. De Memoria. De Somno & Vigilia. De Inſomniis. De Divinatione per ſomnium. De Vitæ longitudine ac brevitate. De Juventa ac Senecta. De Vita & Morte. De Spiratione ac motu animalium, ac de eorumdem inceſſu: quos omnes Parvorum Naturalium nomine appellant: ad Albertum Pium, Carporum Principem, adjutus Alexandri, Simplicii, Philoponi ac Michaelis Epheſii commentariis.

De Mundo libellum ad Alexandrum (cujuſcumque ille ſit) Latinum fecit in gratiam Mantuani Principis. Quos omnes libros denuo ab ipſo interprete recognitos, quinimo (ut præ ſe fert editionis inſcriptio) alios factos ex fide veterum exemplarium & expoſitione Græcorum enarratorum ſubjecit iterum prelo ſuo Pariſino Joannes Parvus anno 1532. in folio. Hæc omnia edita quoque ſunt Pariſiis 1531. in folio per Joannem Andream Boccardum & Antonium Augerellum.

Ejuſdem Ariſtotelis Politicorum libros VIII. cum interpretatione & ſcholiis. Pariſiis apud Vaſcoſanum in 4. Coloniæ 1601. in 4. *Quam verſionem & notas ut quiſque erit ingenioſior ita pluris ſemper æſtimabit* Gabriel Naudæus ait in *Bibliographia Politica*. Probavitque adeo interpretationem, vir Græce peritiſſimus, Daniel Heinſius, ut eam in editione ſua hujus operis aliis omnibus, tanquam optimam, prætulerit.

Ejuſdem *Ethicorum* libros paraphraſtice interpretari debuit, ut Clementi VII. Papæ obſequeretur; ſive Joannis Argyropoli Latinam verſionem recognoſcere: quam quidem paraphraſim ſe perduxiſſe ad ſecundum uſque librum ſcribit in *Epiſtola* VII. ad Matthæum Guibertum.

Præter hæc philoſophorum Principis opera:

Alexandri Aprodiſæi Commentaria in ejus libros XII. de Prima Philoſophia, ſeu περὶ τῶν μετὰ τὰ φυσικὰ interpretatus eſt, atque edidit Romæ anno 1527. in folio typis Marcelli Silber, Clementi Pontifici nuncupatos. Lutetiæque a Colinæo. *Quibus* (ait ille in *Epiſt. XX.* ad Rodericum Manricum) *nihil eruditius, nihil ipſorum auctore vel gravius vel ſubtilius, teſte non ſolum Averroe cive meo, qui ipſum eſt pleriſque in locis ſequutus, ſed etiam Hieronymo, qui ſe commentarios ejus vertiſſe in epiſtola quadam gloriatur.*

Sequentia vero jam ex penu deprompſit propria:

De Vita & rebus geſtis Ægidii Cardinalis Albornotii libros III. ex veteribus ſchedis Joannis Garzonis, Bononienſis cujuſdam, qui

eas

eas olim collegerat nullo temporum ordine ſervato. Romæ 1521. fol. per Hieronymum de Benedictis. Bononiæque anno ſequenti, & iterum 1559. apud Antonium Giaccarellum. Simulque:

Deſcriptionem Collegii Hiſpanorum Bononienſis. Hæc hiſtoria Italice verſa eſt a Franciſco Stephano, Murciano, ejuſdem collegii rectore, atque ibidem edita a Joanne Roſſi 1590. Atque item Hiſpanice ab Antonio Vela, apud Joannem de Ayala, Toletanum typographum, 1566. in 8.

De Regno & Regis officio : cujus operis meminit ipſe in *Epiſt.* LXXXIV. ad Leopoldum de Auſtria, Cordubenſem epiſcopum.

De Correctione Anni & Menſium Romanorum. Venetiis apud Giolitum 1546. Pariſiis apud Nicolaum Divitem 1547. Hoc opus laudat Jacobus Auguſtus Thuanus, recordaturque ejus Geneſius ipſe in *Scholiis* cap. XII. lib. V. *Politicorum.*

Dialogum de appetenda gloria, qui dicitur Gonzalus. Romæ 1523. in 4.

De Honeſtate rei militaris, qui inſcribitur Democrates : tribus libris. Romæ 1535. apud Antonium Bladum. Sive *De Convenientia militiæ cum Chriſtiana religione* : quo modo inſcribitur in codice manu exarato bibliothecæ Franciſci cardinalis Barberini, & in editione iſta Romana, epiſtolaque ad Franciſcum Toletum nuncupatoria, quæ in ſequentibus editionibus, pravo typographorum more, ut dedicationes ſuas ſubrogent omiſſa fuit. In hac dicit ſe elucubraſſe hunc librum ad patruelis (ejus Franciſci) filium Ferdinandum Toletum, Albanorum ducem. Hos in linguam noſtram convertit Antonius Barba, Franciſco cardinali Quiñonio a ſecretis, atque edidit Hiſpali apud Cromberger 1541. in 4. cum hoc titulo : *De como el eſtado de la milicia no es ageno de la religion Criſtiana.*

Apologiam pro libro de Juſtis belli cauſis contra Indos ſuſcepti. Romæ 1550. in 8. De quo opere infra nobis agendum eſt.

Orationem ad Carolum V. ut bellum ſuſciperet in Turcas : cujus ipſe meminit ad Albertum Pium ſcribens *Epiſt. XII.* Bononiæ editam a Joanne Baptiſta Faello in 4. anno 1529.

Dialogum de ratione dicendi teſtimonium in cauſis occultorum, qui inſcribitur *Theophylus.* Pariſiis apud Colinæum 1541.

De Ritu nuptiarum & diſpenſatione : ad cardinalem Quiñonium. Romæ 1531. in 4.

De Fato & libero arbitrio lib. III. in quibus dogma nefarium Martini Lutheri de cunctarum actionum eventorumque neceſſitate, cum naturalibus, tum theologicis rationibus doctiſſime confutavit. Romæ 1526. in 4. ad Joannem Toletanum, epiſcopum Cordubenſem. In quo opere, ait alicubi Michael Medina, *Et Ciceronis eloquentiam, & Ariſtotelis philoſophiam, et, quod prius eſt, Chriſtiani pectoris integritatem invenias.*

Antopologiam pro Alberto Pio comite Carpenſi in Erajmum. Romæ 1532. apud Antonium Bladum.

Epiſtolarum libros VII. ad Ludovicum de Mendoza, marchionem Mondexaris, Indiarum ſenatus præſidem, Didaci a Mendoza ſummi viri fratrem, quæ quidem una cum ſuperioribus omnibus in unum volumen conjectæ prodierunt Coloniæ 1602. 4. Credo & Pariſiis edidiſſe hoc idem operum ſed non omnium ſyſtema Simonem Colinæum 1541. in 8. Certe in his *Epiſtolis* de rebus graviſſimis & utiliſſimis plerumque agit, uti ad Gaſparem, cardinalem Contarenum *de emendatione anni* : ad Joannem Valdezium *de cometis & oſtentis* : ad Antonium de Corduba *de vitæ activæ aut ſpeculativæ majore præſtantia* : ad Gaſparem Cardillum *de Ariſtotelis ſententia ſuper* μετεμψυχωσια *animarum Pythagorica* : ad Alphonſum Stunicam, Gibraleonis marchionem, & ad Franciſcum Argotem de quæſtione illa *an liceat habere columbas quæ ſeſe agreſtibus aliorum ſeminibus paſcant* : ad Gonzalum Perezium *de arborum umbris ubique ternarum inter ſe paralellis*, ſuper Plinii quemdam locum : ad Petrum Serranum, theologum, *de ſalute ethnicorum qui ſecundum rationis regulas vixerint*, & conſequenter *de laudibus Ariſtotelis* : ad Michaelem Medinam *de interpretatione* ejuſdem *Ariſtotelis dicentis laudabile eſſe inimicos ulciſci potius quam iis reconciliari* : ad eumdemque *an liceat homini Chriſtiano, ut amici conſulat ſaluti, mortem, quam vitare poſſit, oppetere* : ad Ferdinandum tandem Pincianum *de motu Solis, & Oroſpedæ montis ſitu* ; ac *de duobus Bætis fluvii oſtiis* ad L. Quiñonium. Abeſt credo ab his brevis quædam ad Philippum, Hiſpaniarum Principem, quæ incipit : *Quoniam tibi rerum vetuſtarum notitiam* &c. ubi agit de lapidibus milliariis, quæ in via illa a Romanis ſtrata, quæ nunc de la Plata apud nos in Eſtremadura dicitur, paſſim viſuntur : quam reperi in Vaticanæ bibliothecæ MS. codice 3904. pag. 310.

Præter hos liber ille jam ſupra memoratus: *De Juſtis belli cauſis contra Indos ſuſcepti*, ſive, *Democrates alter*, editus olim fuit Romæ paucis admodum exemplaribus, procurante Antonio Auguſtino, Romanæ tunc Rotæ auditore, ut auctor ipſe ait *Epiſt.* LXIX. & LXX. qui & ante hanc editionem multis deſcriptis exemplaribus, Complutum Salmanticamque miſſis, evulgatus fuerat, referente ipſo *Epiſt.* XCI. qui & ſequenti ad Petrum Serranum, contentam in eo ſententiam *adverſariis ipſis invitiſſimis non ſolum*

lum Romæ & per omnem Hiſpaniam, ſed etiam per omnem Chriſtianum orbem doctis omnibus non pertinacibus ſe probaviſſe gloriatur, ſcripta ſcilicet ea, quam habemus vulgarem inter alia opera, *Apologia* pro hoc libro. In collegio Granatenſi Jeſuitarum adſervari ſcimus dialogiſticum opus *De Jure belli adverſus Indos*, quo reſpondet Caſæ epiſcopi argumentis. Diverſumne id ſit ab eo opere, quod jam laudavimus, dicere non auſim. Plane diu ferioque hunc contentionis funem ab noſtro cum antiſtite illo Chiapenſi tractum ſatis apparebit legentibus, quæ nos in hujus mentione prolixe annotavimus.

De Solis per Signiferum motu, & terræ tranſitu libellum ſe ſcripſiſſe ait ad L. Quiñonium, Salmanticæ gymnaſiarcham, *Epiſtola* XLVIII. ſuper quæſtione a ſe cum Ferdinando Pinciano *Epiſtolis* XLVI. & XLVII. diſceptata.

Pro matrimonio Regis Angliæ Henrici VIII. cum Catherina conjuge decertaſſe ſcripto eum apparet ex Nicolai Sanderi lib. I. *Schiſmatis Anglicani*, referentis de hoc argumento ſcriptores: *Apud Hiſpanos vero*, ait, *Franciſcus Roxas, Alphonſus Virueſius, Alphonſus de Caſtro & Sepulveda.*

De Rebus geſtis Caroli V. Imperatoris, quos debuit ex munere commentarios, ut ſumma fide diligentiaque, ſic & pari elegantia, conſcriptos, a Regibus noſtris aſſervari Andreas Scotus tradit: Latinos ut ſuſpicor, decuitque Latine eloquentiſſimum. Nam partem eorum aliquam, quæ attingeret res Britannas, remiſit olim ad Reginaldum Polum cardinalem corrigendam ſupplendamque, ut conſtat ex data ad eum XC. *Epiſtola*: deque ſua hac hiſtoria ad Zenetti marchioniſſam ſcribit in XXIX.: noſque habemus ejuſdem veluti Α'ποσπασματιον.

De Bello Africo a Cæſare geſto, hoc eſt, de Tunetana expeditione commentarium, ex codice collegii S. Pauli Granatenſis Societatis Jeſu manu exarato.

Jacet in primario eccleſiæ præcipuæ Putalbani ſacello, quod ſibi & Bartholomæo fratri, plurium ſtipendiorum militi, ac ſuis conſtruxerat ipſe vivus, ſepulcro ſic volens inſcribi:

D. X. S.
JOANNES GENESIUS SEPULVEDA
Qui ſe ita gerere ſtudebat,
Ut ipſius & mores probis, piiſque viris,
Et doctrina, ſcriptique de Theologia
Et Philoſophia Hiſtoriarumque
Libri
Doctis & æquis probarentur.
S. V. E.

Adjunctum poſtea fuit:

Vixit Ann. LXXXI.
Ob. MDLXXI.

F. IOANNES GERMES, Catalanus, ordinis fratrum Prædicatorum, vernacula conſcripſit lingua S. Mauritii, legionis Thebeæ militis, S. Agnetis, virginis & martyris, S. Fructuoſi, Tarraconenſis epiſcopi, diaconorumque ejus Augurii & Eulogii hiſtoriam, deque eorum ſacris reliquiis in Manreſam urbem translatis. Titulus hic libro Catalanicus:

Hiſtoria dels glorioſos Martirs Sant Maurici, Sancta Agnes y Sant Fructuos ab ſos Diaques Augur y Eulogi, y de la Translacio dels ſeus coſſos ſants a la ciutat de Manreſa. Barcinone 1607. in 8.

F. IOANNES GIL, Franciſcanus, provinciæ ſuæ Aragonenſis chronographus, ſcripſit:

Hiſtoria de la Provincia de Aragon del Orden de los Menores: qua MS. uſus fuit Lucas Waddingus.

F. IOANNES GINTUS, ordinis Minorum, ſcripſit:

Vida prodigioſa y feliciſima muerte de la Madre Soror Maria Salinas de la Orden de Santa Clara de la provincia de Aragon. Cæſarauguſtæ 1660. in 4.

F. IOANNES DE GODOY, Bæticus, Mercenariorum fratrum ſodalis, ſcripſit, cum ſacræ theologiæ magiſter eſſet, Latinum:

Commentarium ſuper Pſalmum L. Hiſpali.

IOANNES DE GODOY, aut Hiſpanus, aut Hiſpanæ originis, Italica lingua ſcripſiſſe dicitur:

Commentario della Guerra d' Alemania fatta per l' Imperator Carlo V. Venetiis editum 1548. in 8. Fuit inter libros Olivarienſis bibliothecæ. Interpretatio ut ſuſpicor Italica Hiſpanorum Ludovici Avilæ *Commentariorum* de hoc bello.

IOANNES GOMEZ BRAVO, Emeritenſis, ſacerdos almæ Hiſpalenſis eccleſiæ, ex corpore eorum, quos a vicenario appellant numero, canendis in choro horis canonicis ex munere adſcriptos, dedit foras, ex locuplete ſatis quam poſſidebat bibliotheca, minus ſibi placens in Barnabæ Moreni civis ſui patria hiſtoria.

Advertencias a la Hiſtoria de Merida de Bernabe Moreno de Vargas. Hiſpali 1638. 4. Item:

Explicacion de la Inſcripcion ſepulcral de Saturnina. Repertus eſt Emeritæ lapis, cui hoc hominis nomen inſcriptum erat. In 4.

Obiit ex peſtilenti lue Majo menſe MDXLIX.

IOAN-

IOANNES GOMETIUS FERREIRA, Luſitanus, ſcripſit:

Faſciculum trium florum, & de triplici nomine Jeſu, Mariæ & Joſephi. Oliſipone 1625. in 8.

IOANNES GOMEZ DE MORA, Regius fabricarum magiſter, edidit:

Relacion del juramento, que hicieron los reynos de Caſtilla al Sereniſimo D. Balthaſar Carlos Principe de Eſpaña. Simulque: *Relacion del Auto de la Fe celebrado en Madrid el año de MDCXXXII.* Matriti 1632. in 4. Luſitanum hunc, ac de Moura cognominatum, credebat Cardoſus, ut ex ſchedis ejus apparet.

IOANNES GOMEZ DA SILVA, Luſitanus, fecit:

Orationem ad Gregorium XIII. De qua *Bibliothecæ Pontificiæ* auctor.

IOANNES GONDINUS, Aragonenſis, domo ex oppido Munebrega, inſignis ſua ætate verbi Dei præco animarumque ſalutis procurator, de quo multa in *Bibliotheca Societatis*, cujus inſtitutum fuit profeſſus, ſcripſit ſub nomine Laurentii Gondini, fratris:

Guia eſpiritual para vivir y morir en gracia y amiſtad de Dios y ſervirle perfectamente..... Quod opus auctori ſuo reſtitutum voluit editio ſeu translatio Italica Romæ anno 1629. in 16. apud Franciſcum Cavallum.

Obiit Toleti ſecunda die Julii MDCXXIX. ætatis ſuæ LX.

IOANNES DE GONGORA, Cordubenſis, vir nobili genere, & ex militia ordinis Alcantaræ. Salmanticæ dum verſaretur in collegio S. Jacobi, quod Archiepiſcopi, propter fundatorem, appellat vulgus, profeſſor jam publicus legum Romanarum, at ſuperioris eo, quem tenebat, loci candidatus, primo recitavit ex more academiæ, atque inde edidit:

Diſceptationem ad Salvium Julianum in L. Quidam XIX. De Manumiſſis teſtamento pro obtinenda veſperorum cathedra. Salmanticæ in 4. Ex hac arena in virum evaſit ſummæ in republica noſtra dignitatis, & apud D. Ludovicum Mendez de Haro, primum Philippi IV. Regis noſtri miniſtrum, auctoritatis, Regius Caſtellæ & cameræ ſenator, Regiarumque rationum concilii præfectus.

Abreptus bono publico menſe Januario anni MDCLXVIII.

F. IOANNES GONZALEZ DE ALVELDA, ordinis Prædicatorum, theologus magiſter, primariuſque theologorum ſcholæ Complutenſis, per plures annos copiam ſui hoc in munere utilem valde præſtitit, cum & ſtudia domeſtica in collegio Sancti Thomæ ſimul moderaretur. Foras edidit:

Commentariorum & Diſputationum in Primam Partem Summæ Sancti Thomæ Aquinatis volumina duo. Compluti apud Joannem Gratianum 1621. folio. Primum comprehendit XXV. priores quæſtiones, alterum ſequentes uſque ad XLIII. Recuſi ſunt typis Neapolitanis anno 1637. folio.

F. IOANNES GONZALEZ DE CRITANA, domo ex Villarubia dioeceſis Toletanæ oppido, Auguſtinianus ex Caſtellæ provincia & Matritenſi cœnobio, ſcripſit Latine:

Silvam comparationum vel ſimilium per Alphabetum locorum communium Prædicatoribus utiliſſima ex Sanctis Patribus, atque Doctoribus. Pinciæ 1608. in 4. Coloniæque per Joannem Crithium 1611. 8.

Et vernacule aſcetica hæc:

El Perfecto Chriſtiano. Pinciæ 1601. 8. Gadibus 1648. 8.

Manual de Jeſus Maria, para orar en alabanza deſtos ſantiſimos nombres, y de la limpia Concepcion de Nueſtra Señora; con una carta de Chriſto nueſtro Señor al alma devota. Pinciæ apud Andream Mendez 1604. in 12.

Deſpertador del alma dormida para orar a Dios, y deſpertar el hombre del ſueño en que eſtá. Matriti apud Michaelem Serrano 1613. in 16.

Hiſtoricaque, quibus tamen veritatem potius obſcuraſſe quam illuſtraſſe viſus eſt, uti ait Thomas de Herrera in *Alphabeto Auguſtiniano* pag. 488. ſcilicet:

De la Archicofradia de la Cinta de San Aguſtin y Santa Monica, y ſus Indulgencias; con un compendio hiſtorial de como San Aguſtin hizo vida heremitica y fundó ſu orden de los Ermitaños. Pinciæ apud Ludovicum Sanchez 1604. in 8. *Compendium* Latine vertit Gregorius Dainefus Leodius, ejuſdem inſtituti ſodalis, ediditque Antuerpiæ 1612. Video quoque ei tributum:

Un Tratado contra las Comedias.

Obiit ad S. Philippum, Eremitarum cœnobium Matritenſe.

IOANNES GONZALEZ DE LOSADA, patria ex oppido la Puebla de Zenabria Caſtellæ Veteris in Galleciæ confinio, ſodalis Ieſuitarum, in Salmanticenſi collegio multa cum pietatis exiſtimatione floruit, ſcripſitque:

Tratado de la Devocion que ſe ha de te-

ner con las almas del Purgatorio. Salmanticæ 1617. in 16.

Doctrina Chriſtiana: pro inſtitutione puerorum.

IOANNES GONZALEZ MARTINEZ, Burgenſis patria, Complutenſis autem doctor, ſodalis togatus & profeſſor theologus artium curſum ut vocant, ter repetito munere, ibidem docuit, & jam emeritus, inque eccleſia SS. Juſti & Paſtoris canonicus, edidit:

Fabricam Syllogiſticam Ariſtotelis in dilucidas admodum Summulas digeſtam. Compluti 1628. 8.

F. IOANNES GONZALEZ DE MENDOZA, Toletanus, bellica militia relicta Eremitarum S. Auguſtini caſtra ſequutus fuit, ſacræque theologiæ magiſterialem pileum, necnon munus pœnitentiarii Apoſtolici conſequutus. Anno MDLXXX. Philippi II. Hiſpaniarum Regis juſſu, legationem quamdam obiturus ad Sinarum regnum navigavit, unde reverſus edidit:

Hiſtoria de las coſas mas notables, ritos y coſtumbres del gran reino de la China. Matriti 1586. in 8. Medinæ apud Santiagum del Canto 1595. 8. Antuerpiæ typis Petri Belleri 1596. Simul excuſum fuit: *El Itinerario del Nuevo Mundo*, auctore F. Martino Ignatio, Franciſcano, qui ejuſdem Regis auſpiciis ad Sinas & ipſe penetravit, quæ regiones reditum ſuum per Indiam orientalem alias ſtilo dein conſignaturus. Hoc opus Mendozæ in tres partes dividitur, quæ quidem in Italicum converſæ ſunt omnes a Joanne Avantio, Veneto, ac Venetiis publicatæ 1587. in 8. Primæ etiam partis libri III. ex Italico Germanici ſunt facti, ac poſtea Latini. Francofurti ad Mœnum 1585.

Poſtea Liparenſis præſul creatus noſter, conſtituto in hac eccleſia, quæ Lipara juxta Siciliam inſula continetur, vicario, ad occidentales Indos transfretavit, apud quos anno MDCVII. Chiapenſis, ſequenti vero Popajanenſis per translationem, fuit renunciatus epiſcopus. Quo in munere obiit. Rochus Pyrrhus in *Notitia Eccleſiarum Siciliæ*, Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Indico-eccleſiaſtico* auctores ſunt.

F. IOANNES GONZALEZ DE LA PUENTE, domo ex oppido illo, cui La Torrecilla de los Cameros nomen eſt, Auguſtinianum ordinem Mexici apud Indos ingreſſus vulgavit:

La Hiſtoria de S. Aguſtin de la provincia de Mechoacan. 1624.

IOANNES GONZALEZ DE LA TORRE, poſt militiam armatam, cui ante annos XX. ſub Carolo Hiſpaniarum Rege nomen dederat, urbanæ adplicitus Regium in curia Philippi II. ſucceſſoris apparitorem exercebat, quo tempore publicavit Hiſpano verſu breviore:

El Dialogo llamado Nuncio legato mortal: ſive, mortis ad auctorem ipſum monita, auctoriſque ad univerſos mortales. Matriti 1580. in 8.

Docientas preguntas y reſpueſtas en verſo. Ibidem 1590. 8.

Dialogo llamado Conſuelo de afligidos y encarcelados &c. *en verſo.* MS. in bibliotheca Regia Eſcurialenſi.

IOANNES GONZALEZ VARELA, typis commiſit:

La Pyra religioſa, que conſagró la S. Igleſia de Toledo en la muerte del Sereniſimo Cardenal D. Fernando ſu Arzobiſpo. Matriti 1641. in 4.

IOANNES GRACIAN FALCONI, ſcripſit librum hujus tituli, qui erat in bibliotheca D. Laurentii Ramirez de Prado:

Quingentæ Regulæ Juris. Matriti 1581.

F. IOANNES DE GRANADA, Dominicanorum fratrum ad Bilbilim (ſi ea eſt Calatayud Aragoniæ regni) ſodalis, mox gymnaſii Cæſarauguſtani profeſſor Bibliorum theologus, commiſſo ſibi ex inſtituti regula concionandi de rebus ſacris munere functus maxima cum laude dicitur, cujus quidem meriti voluit extare hoc teſtimonium, ſcilicet:

Parabolas Evangelicas, quotquot ab Eccleſia proponuntur, moralibus diſcurſibus explicatas: ad D. Antonium Auguſtinum, Tarraconenſem præſulem. Cæſarauguſtæ 1585. in 4. Item:

Parabolarum, quæ ab Eccleſia proponuntur, alteram partem: hoc eſt, de Sanctis. Ibidem 1587.

Lingua etiam vernacula:

Diſcurſos ſobre el Pſalmo L. Miſerere mei Deus, &c. Cæſarauguſtæ apud Laurentium Robles 1594. in 8.

Ad plures ivit Cæſarauguſtæ. De quo adeundus eſt Joannes Lopez in *Hiſtoria Ordinis Prædic.* IV. part. lib. III. cap. IV. & lib. III. cap. II. & V. part. lib. II. cap. XXI.

IOANNES DE GRAS ET SANS, edidit:

Ramillete Chriſtiano, Urbano, y Politico. Matriti 1661. 8.

D. IOANNES GRAU, ſcripſit:

Juſ-

Juſtificacion de la conſervacion de las Filipinas. Madriti 1640.

F. IOANNES A SANCTO GREGORIO, Franciſcanus provinciæ Bæticæ, theologiam profitebatur Hiſpali inter domeſticos cum ſcripſit:

Tratado ſobre las dificultades que ſe proponen acerca de la miſion de los Religioſos a tierras de Infieles : y ſi los Provinciales pueden impedirles que no vayan a ellas. Hiſpali 1635.

F. IOANNES GREGORIUS DE SATORRE, Valentinus, ordinis Eremitarum, ſacræ ſcientiæ rudimentis excultus Salmanticæ, profeſſor jam ipſiuſmet theologiæ in Valentina erat ſchola, provinciæque totius præfectus vertente anno MDLXXXIII. Inſtructiſſimam hic bibliothecam in domo ejuſdem urbis formavit, cujus & eſt liber ille, pietatis ac doctrinæ plenus:

De las alabanzas y excelencias del Nombre de Jeſus. Tarracone apud Philippum Mey 1583. in 8.

IOANNES GRIAL, Calagurritanæ eccleſiæ canonicus, vir humaniorum diſciplinarum totiuſque eccleſiaſticæ ac ſæcularis hiſtoriæ peritiſſimus, in Sanctorum Patrum lectione non mediocriter exercitatus, Philippi II. Regis Catholici auſpiciis, inter alios viros Hiſpaniæ doctiſſimos, incubuit perpurgandis, & pro dignitate, quam accuratiſſime potuit, edendis ex fide plurium manuſcriptorum S. Iſidori, antiſtitis Hiſpalenſis, operibus; quod tandem præſtitit ipſe collectis in unum omnibus aliorum lucubrationibus, correctionibus, notis, quorum operam opera quoque propria in multis adjuvit, locupletavit. Eminent certe in editione Matritenſi, ab eo procurata, anni MDXCIX. duobus voluminibus:

Notæ in S. Iſidori Archiepiſcopi Hiſpalenſis in Originum, ſeu Etymologiarum libros. Quas *minime ambitioſas, tamen eruditiſſimas* appellat Gaſpar Barthius in *Comm. ad Guilielmi Britonis Philippidos librum v.* verſu 558. Sed hæc magna ex parte ſunt Alvari Gomezii a Caſtro, quod nec ipſe Grialis diffitetur in præfatione hujus editionis; aut Petri Ciaconii, quocum, uti in Alvaro diximus, hanc Spartam ille adornavit. At contextum ipſum Iſidori, cujus gratia labor omnis notarum fuerat ſuſceptus, inemendatum a ſe inventum, veteribus libris de novo conſultis atque evolutis, noſter correxit, bonamque notarum partem adjecit: de quo ipſe modeſte voluit lectores ſuos facere certiores in præfatione laudata.

In Librum ejuſdem *de Natura rerum ad Siſebutum notæ* ejuſdem ſunt, uti & in:

De Eccleſiaſticis officiis libros duos.

In Virgilii neſcio quam partem operum *Commentarius* Grialis fuit manuſcriptus in bibliotheca Santii Hurtado de la Puente, judicis curiæ Hiſpalenſis. Poeſim feliciſſime excoluit, cujus induſtriæ teſtimonio ſunt diſticha in Ludovici Legionenſis, Auguſtiniani, ſummi viri, laudem præfixa hujus primo volumini *Enarrationum ad Sacram Scripturam* : cujus & inter poetica vulgaria opera ad Grialem extat *Epiſtola* amice ſuadentis eum ſtudiis ad famam & immortalitatem niti.

F. IOANNES DE GRIJALVA, Auguſtinianus Mexicanæ Indicæ provinciæ, ejuſdemque diffinitor, & monaſterii, quod in principe urbe ſodales habitant, aliquando præfectus, dedit foras:

Hiſtoria de San Guillermo. Mexici 1620.

Coronica de la Orden de San Aguſtin en Nueva Eſpaña. 1624. in folio.

F. IOANNES GUASCO, cui ſuperaddit Lucas Waddingus DE MURCIA, patriæ ut exprimeret nomen, edidit Mexicana lingua:

Sermones.

IOANNES GUERRERO DE ESPINAR, Bæticus, Olveræ natus, juriſconſultus, in ſchola Urſaonenſi legum notitia percepta Hiſpali actitavit cauſas, unde a Bejaris regulo accerſitus, cum ducali huic oppido, tum Belalcazaris comitatui, vice illius, præfuit. Interim ex animi propenſione, qua in Conceptionis Deiparæ myſterium ferebatur, ſcripſit:

Informacion de Concordancias y diſcurſos de derechos con lugares Theologos, y de Eſcritura en favor de la limpia Concepcion de Nueſtra Señora. Matriti 1620. in 4.

F. IOANNES GUERRERO MESSIA, Granatenſis, ordinem Prædicatorum in Sanctæ Crucis cœnobio ejuſdem urbis profeſſus, ſcripſit:

Queſtion moral ſobre el quinto precepto de la Igleſia.

F. IOANNES GUERRERO DE SARABIA, ſodalis Redemptorum Sanctæ Mariæ de Mercede, ſacræ theologiæ magiſter Hiſpalenſis gymnaſii, provinciæ Bæticæ ordinis ſui chronographus, ſcripſit:

Vida, virtudes y muerte del Venerable Siervo de Dios Fr. Juan Monte religioſo lego y fraile profeſo de la miſma orden y provincia. Hiſpali 1642. 4.

F. IOANNES DE GUEVARA, domo Toletanus, Eremitarum inſtituto ſe in patria addixit, ſingulari vir memoria & doctrina deinde clarus, cum apud Salmanticenſes theologiæ cathedræ ordinariæ, quæ pomeridiani temporis penſum eſt, a quo & nomen habet, integris triginta ſex annis præfuerit. Scripſit:

In Quatuor Libros Sententiarum doctiſſimos Commentarios. Unde ſibi magna ex parte Petrus Aragon, ejuſdem ordinis, ſuos in *Secundam Secundæ Partis D. Thomæ*, quod ipſe non diffitetur, extruxit.

De Sacramentis in genere, Relectionem.

Exceſſit e vivis quatuor tantum annis minor centenario XI. kalendas Septembris anno MDC. poſtquam adminiſtraſſet cum domus Salmantinæ, tum provinciæ totius præfecturam, cenſoriamque per ejuſdem provinciæ monaſteria in ſodales juriſdictionem. Jacet in ſacello Laurentii Martyris templi Auguſtinianorum Salmanticenſis.

IOANNES GUILLEN DE CERVANTES, Hiſpalenſis, in hujus urbis academia canonum doctorali titulo ac veſpertino profeſſorio munere cohoneſtatus, procurator ivit, patriæ urbis nomine, ad comitia regni, quæ ſub Philippo Rege II. anno ſuperioris ſæculi ſexto & octogeſimo Matriti habita ſunt. Meditabatur in *Leges*, vulgo *Tauri* a loco promulgationis dictas, poſt plurimm interpretum labores, ſolidum commentarium tribus partibus abſolvendum, quarum priorem dumtaxat in ſexdecim priores leges, ornate magis quam vulgo ſolet, in publicum emiſit, hoc titulo:

Prima Pars Commentariorum in leges Tauri. Matriti 1594. in folio.

F. IOANNES DE SANCTO GUILIELMO, in oppido diœceſis Conchenſis, cui Pliego nomen eſt, natus, ſodalis Nudipes Eremitarum, vitæ innocentia & ſanctitate morum hoc ævo eximius, quippe qui ſuperiore anno MDCXLIII. deſiit in vivis eſſe. Reliquiſſe eum inter alios ſtudiorum fructus *Moralia* plura *Opuſcula*, propria manu exarata, refert *Auguſtiniani Alphabeti* auctor.

IOANNES GUNDISALVUS, Luſitanus, aut Gallæcus, ſcripſit librum hoc titulo:

De las Cannias de Nueſtra Señora, vel, *Teſoro General de Hiſtoria.* Qui in duobus voluminibus extat in bibliotheca Regia Eſcurialenſi, pluteo VI. lit.... num. 5. ut refert Fr. Petrus Alba in *Militia Conceptionis*

IOANNES GUTIERREZ, Placentinus, juriſconſultus, in ampliſſima Salmantina academia civilibus & canonicis ſtudiis data opera, inque urbe patria exercito aliquot annis advocatiæ munere, ad collegium tandem ſacrum eccleſiæ Civitatenſis, ut ibi theologiam doceret, quæ canonici Doctoralis ut vocant partes ſunt, admitti, magno ejuſdem collegii eccleſiæque bono atque honore, promeruit. Sede enim vitæ atque ſtudiorum, quæ pertinaci quodam labore ſectabatur, eo loco ſixa lucubrationibus doctiſſimis atque utiliſſimis, quibus tam jus canonicum totius eccleſiæ quam civile regnorum Caſtellæ luſtratur egregie atque illuſtratur, horas ſuas ac vitæ reliquum conſtantiſſime impendit, & inter inſignes Hiſpaniæ noſtræ, ſeu verius Europæ totius, juriſconſultores nomen ſuum honorificentiſſimo loco poſterorum memoriæ conſecravit, *ingenioſiſſimi* elogio jure ornatus a Gaſpare Antonio Theſauro in principio tractatus *De Augmento monetæ.* Opera ejus ſæpe, nec uno loco, prelis ſubjecta, Antuerpiæ ex officina Bellerorum prodierunt hoc ordine, novem ſcilicet partibus:

I. *Repetitiones ſex*: nimirum I. *Ad Leg. Nemo poteſt. D. De legatis primo.* II. *ad Paragraph. Sui, Inſtitutionum. De Hæred. qualit. & differ.* III. *ad Leg. Pater filium, De Inofficioſo Teſtamento.* IV. *Ad Leg. un. Cod. Quando non petentium partes &c.* V. *Ad Auth. Sacramenta puberum. C. Si adverſus venditionem &c.* VI. *Ad Cap. Quamvis pactum, De Pactis VI. Lib. Decretalium.* Salmanticæ olim excuſſæ anno 1592. in folio.

II. *Allegationes X.* variis in cauſis.

III. *De Juramento confirmatorio Tractatus tripartitus, cujus* I. *pars circa contractus.* II. *circa ultimas voluntates.* III. *circa judicia verſatur.* Ad Antonium Padillam Meneſium, Militarium ordinum ſenatus præſidem, juriſconſultum atque ſcriptorem egregium.

IV. *Conſilia varia LII.* Salmanticæ primum 1587. in folio, deinde 1595.

V. *Practicarum Quæſtionum civilium libri quatuor ſuper Novæ Collectionis Hiſpanæ leges.* Hi non omnes ſimul prodierunt, primus namque & ſecundus Philippi II. Catholici Regis nomen, at quartus Joannis Acuñæ, qui, rerum jam domino Philippo III. Caſtellæ ſupremo conſilio præfuit, in fronte gerunt. Priores editi ſunt Salmanticæ 1589. Matritique 1593. Omnes ſimul Matriti 1611. folio.

VI. *De Tutelis & curis minorum, deque officio & obligationibus Tutorum ac Curatorum, ipſorumque mercede, Tractatus ad Leges regias Tit. XVI. Partitæ VI.* Salmanticæ olim 1602. in folio. Quod quidem opus ut ederet cœptum illuſtrandæ Novæ Collectionis leges penſum intermiſit. Sequitur namque:

VII. *De Gabellis Tractatus; ſive Practica-*

tarum Quæſtionum liber v. Matriti anno 1612. Francofurti in collegio Paltheniano anno 1615. in folio.

VIII. *Canonicarum Quæſtionum utriuſque fori, tam interioris, quam exterioris liber primus & ſecundus.* Matriti 1597.

IX. *Canonicarum Quæſtionum* liber III. qui *circa ſponſalia de futuro, & Matrimonia verſatur.* Salmanticæ 1617. in folio. Omnia hæc, ut diximus, apud Belleros edita ſunt Antuerpiæ anno 1618. in folio. Tractatus *De Tutelis* excuſus fuit etiam, cum Pauli Montani & Borgnini Cavalcani ejuſdem argumenti aliis, Taurini 1611. in folio. Item omnia opera octo tomis, ſeu partibus, Lugduni apud Laurentium Aniſſon 1661. in folio. Scripſiſſe dicitur noſter etiam, quam non vidimus, nec ceteris operibus adjungi ſolet:

Praxim Criminalem Civilem & Canonicam in librum VIII. Novæ Recopilationis Regiæ, ſive Practicarum Quæſtionum Criminalium. Quam edidit poſt auctoris obitum, ut credimus, Nicolaus Martinus del Caſtillo, Salmantinus bibliopola, propriis ſumptibus, apud Didacum de Cuſſio 1634. in folio.

F. IOANNES GUTIERREZ DE ESTREMERA, domo ex oppido cognomine dioeceſis Toletanæ, Mercenariorum fratrum ſodalis, Caſtellæque provinciæ familiari verbo diffinitor, ſcripſit:

Libro de las grandezas del nombre de Jeſus. Compluti apud Ludovicum Martinez anno 1614. in 4.

IOANNES GUTIERREZ DE GODOE, doctor Complutenſis philoſophiæ ac medicæ artis, primariuſque profeſſor, in collegio Deiparæ Virginis theologorum olim ſodalis, plures annos fecit medicinam in urbe Giennenſi, deinde Matriti in cubiculo Regio. Varia ſcripſit opuſcula, quorum hæc ad notitiam noſtram pervenerunt:

Quæſtio medica non vulgaris, an poſſibile ſit in rabientium urinis canes parvos generari. Item:

Quæſtio medica practica de miniſtranda aqua nive refrigerata ægroto die expurgationis.

Diſputationes philoſophicæ & medicæ ſuper libros Ariſtotelis de memoria & reminiſcentia: duobus libris. Giennii 1629. 4.

Hiſpanica hæc:

Advertencias y preceptos generales, con los quales pueden facilmente los medicos taſar qualeſquier recetas de las boticas. Giennii 1632. in 4.

Tres Diſcurſos para probar que eſtan obligadas a criar a ſus hijos a los pechos todas las madres, quando tienen buena ſalud, fuerzas, buen temperamento, buena leche y ſuficiente para alimentarlos. Giennii 1629. in 4.

IOANNES GUTIERREZ DE GUALDA, oppidi Villarejo de Fuentes Toletanæ dioeceſis parochus, edidit:

Arte breve de quenta Caſtellana y guariſmo. Hiſpali apud Alphonſum Barrera anno 1609. in 8. Olim cum hoc titulo: *Arte de quenta Caſtellana y Arithmetica.* Compluti apud Sebaſtianum Martinez 1570. in 8. Et prius Toleti 1539. in 4.

F. IOANNES GUTIERREZ DE LA MADALENA, Toletanus, Carmelita, provinciæ ſuæ Caſtellanæ aliquando præfectus, quo munere vix defunctus obiit anno MDLXXIX. Scripſerat vernaculo ſermone:

Vida de Santa Helena. Matriti apud Franciſcum Sanchez 1576.

F. IOANNES GUTIERREZ A SANTA MARIA, ſacræ theologiæ magiſter, ordinis ſanctiſſimæ Trinitatis, in hiſtoria vulgari hujus ſacræ familiæ laudatur uti auctor utiliſſimi doctique operis ſic inſcripti:

Quæſtionarium difficultatum omnium Sacræ Scripturæ. An Latinum an vulgare ſit, editumne an ineditum ambigimus.

IOANNES DE GUZMAN, Latinis literis & rhetorica arte inſtructus apud Franciſcum Sancium Brocenſem, Salmanticæ profeſſorem celeberrimum, peregrinatus eſt non ſemel aut iterum novo in orbe. Unde reverſus, cum Pontevedræ Gallæcorum, tum Compluti rhetoricam docuit, ediditque:

Primera parte de la Retorica, dividida en catorce combites de Oradores, donde ſe trata el modo que ſe debe guardar en ſaber ſeguir un concepto en qualquiera platica, razonamiento, o ſermon en el genero deliberativo, de todo lo qual ſe pone theorica y practica. Compluti apud Joannem Iñiguez de Lequerica anno 1589. in 8.

Vertit item in ſermonem vernaculum:

Los Georgicos de Virgilio y decima Egloga. Salmanticæ apud Joannem Fernandez 1586. in 12.

F. IOANNES HENRRIQUEZ, Auguſtinianus, moralis theologiæ domeſticus profeſſor, dedit in lucem:

Quæſtiones practicas de caſos morales. Luciferi fano 1643. in 4. Compluti 1650. atque ibidem octavum 1661. apud Marcum Fernandez 4. Matritique ut ſuſpicor anno 1665. Itemque, niſi idem opus eſt:

Compendio de caſos morales ordinarios. Aſtæ apud Ferdinandum Rey 1619. 8.

D.

D. IOANNES HENRRIQUEZ DE ZUÑIGA, Guadalaxarenſis, nobili ſtirpe, utriuſque juris laurea cohoneſtatus, urbes Conchenſem, Legionenſem, Abulenſem vice præfecti, ſive correctoris uti appellant, adminiſtravit, conſultor ipſe judicibus qui religionem tuentur. Scripſit:

Conſejos politicos y morales. Conchæ 1634. in 4. Prodiit iterum Matriti hoc opus 1663. in 4.

Amor con viſta: con una ſumaria deſcripcion del mundo, aſi de la parte elementar, como terreſtre. Matriti 1625. in 4.

Vida de Julio Ceſar.

F. IOANNES DE HEREDIA, Cæſarauguſtanus, Carmelita, eximius verbi Dei præco, reliquit in Cæſarauguſtano ſuo cœnobio MS.

Sermones de Santos: volumine uno.

Sermones de Quareſma: duobus voluminibus: aliaque. Caſanate in *Paradiſo Carmelitici decoris* refert eum provinciæ Aragoniæ bis præfectum fuiſſe.

Obiit XXIV. Februarii MDCIX. ætatis LXXIII.

IOANNES DE HERRERA, Regius fabricarum magiſter ſub Philippo Rege Hiſpaniarum II. ejuſdem architectus ut vocant generalis metatorque, invenit præfuitque magnificentiſſimæ Laurentiani cœnobii atque palatii ad Eſcuriale oppidum fabricæ, quam & oculis omnium depictam juxta omnes architecturæ proſpectus undecim chartis repræſentare voluit, adjungens pro earumdem declaratione:

El Sumario y breve declaracion de los diſeños y eſtampas de la fabrica de S. Lorenzo el Real del Eſcurial. Matriti 1589. in 8. Jacobus Auguſtus Thuanus Foxio, neſcio cui ſuæ gentis, laudem adjudicat ſtructuræ hujus, quaſi princeps fuerit & architectus ampliſſimi ædificii, qui non niſi unus fuit ex operis: de quo æquales ejus temporis homines fide digni atteſtantur. Ejuſdem MS. vidimus apud D. Joannem Lucam Corteſium:

Diſcurſo ſobre la figura cubica. In folio.

IOANNES HEVIA BOLAÑOS, Ovetenſis, cum in America occidentali & Lima, Regia primariaque Peruani tractus urbe, domicilium fixiſſet, ibi edidit, quæ plurium manibus teritur, utpote quotidianæ praxis promptuarium, lingua populari:

Curia Philippica, duabus partibus: quarum altera eſt de ordine judiciorum; altera de commerciis & contractibus, quæ quidem proprio nomine audit *Del comercio terreſtre y naval.* Limæ anno 1603. 4. Matriti in folio 1644. necnon & 1657. apud Melchiorem Sanchez.

Hic nullo gradu academico ſuſcepto ſic in jure profecit ut, præter hos tractatus utiliter nec indocte conſcriptos, in arduis pluribus cauſis patronum agens obtinuerit: quod teſtantur qui hominem coram noverunt.

IOANNES HIDALGO, neſcio quis (nec multum intereſt ut ſciam ignoremve) ſcripſit:

Romances de la Germania, y vocabulario deſta lengua. Barcinone apud Sebaſtianum Cormellas 1609. in 12. Thraſonicum intelligas quoddam ſermonis genus, quo loqui amant inter nos fæx illa hominum qui jactantiæ ac temeritatis, non autem veræ fortitudinis, fama cenſentur.

F. IOANNES A SANCTO HIERONYMO, ET IOANNES A JESU MARIA, ordinis patrum Carmeli Excalceatorum, conſcripſerunt:

Vitam & mores, ſpiritum, zelum, & doctrinam ſervæ Dei Thereſiæ de Jeſu in compendium redacta. Bruxellis apud Rugerum Velpium 1610. in 4.

IOANNES HIERONYMUS AUNESIUS (vulgo Aunes, aliis Ahones) Valentinus, poeta circa annum præteriti ſæculi quadrageſimum & ulteriores piorum carminum componendorum cenſebatur apud cives ſuos, laude præcipue eorum quæ ſingulis annis occaſione alicujus feſti in Deiparæ Matris Conceptionis intemeratæ celebritatem indicti pangere conſueverat. Vidimus nos in MS. codice D. Hippolyti Samper, Valentini, amici noſtri, plura hujus argumenti cum approbationibus Petri Antonii Beuteri, & Hieronymi Perez, Mercenariorum ſodalis, theologorum, & Michaelis cujuſdam Viridis, Carmelitæ, elogiis metricis. Poeta eſt Auneſius haud contemnendus, & Marianarum laudum vena dives.

F. IOANNES HIERONYMUS CENEDO, Cæſarauguſtanus, ordinis Sancti Dominici, in juris theologiæque profeſſione doctorali apice cohoneſtatus, decretorum cathedram in ſchola Cæſarauguſtanæ urbis moderatus fuit. Extant ab eo Petri Cenedi fratris:

Quæſtiones Canonicæ & Civiles: quas ille cum in mortem incidit elaborabat, abſolutæ & pluribus aliis locupletatæ ut luce dignum opus eſſet, quod vidit Cæſarauguſtæ 1614. in folio.

Hiſpana quoque lingua ex penu propria:

De la Pobreza Religioſa. Ibidem 1616. apud Joannem de Lanaja in 4.

IOAN-

IOANNES HIERONYMUS DE IRANZO, juriſconſultus, & canonum doctor academiæ Valentinæ, ejuſdemque urbis metropolitanæ eccleſiæ præpoſitus, quod munus idiotiſmo hujus gentis Pavordre vocant, veſpertinus cum eſſet juris Cæſaræi profeſſor publicavit:

De Proteſtatione & pro hærede geſtione, tractatum juris analyticum, ad L. Et ſi quis XIV. §. Plerique D. De Religioſis & ſumptibus funerum. Valentiæ apud heredes Chryſoſtomi Garriz 1656. 4.

IOANNES DE HOROZCO, Civitatenſis patria ut legimus in ſchedis Alphonſi Ciaconii, Latine vulgo OROSCIUS, juriſconſultus, cum Salmanticæ quatuordecim plus minus annis civile jus mira pronunciandi venuſtate, præter eximiam eruditionis ingeniique commendationem, docuiſſet, quod Gaſpari Baezæ auditori (cujus in re teſtimonium extat in tractatu *de Decima Tutoris* cap. 1.) credimus; poſt fiſci apud Pincianos patrocinium, quod Carolus ei Cæſar obtulerat, bona hujus venia repudiatum, in eamdem ipſam curiam ſenator tandem evocatur. Vir fuit ad exactiſſimam juris cognitionem, rerum olim geſtarum notitia, Latinæque eloquentiæ facultate, quæ duo ſcilicet ſtudia *niſi* conjunxiſſet, civilique doctrinæ attemperaſſet, juris ſe ſacerdotem appellari debere conſtanter alicubi pernegavit, haud perfunctorie inſtructus, quod bene oſtendunt ejus:

Ad Reſponſa prudentum commentarii: quorum duos priores libros ad totidem priores Digeſtorum uno volumine publicavit Salmanticæ in officina Andreæ de Portonariis 1558. folio. Ea forma ſcilicet commentaria pangendi ad libros juris Oroſcio placuit, quam poſt Accurſium omnes pragmatici, & in his Alciatus Zaſiuſque, ſuperioris ſæculi majora lumina, ſequuti ſunt, ut ſingula verba legum explanantes quidquid deinde ad illud annotari operæ pretium ſit ſtatim ſubjicerent. Atqui noſter, qua brevitate potis eſt, eaque ſumma, veterum interpretum gloſſas adducit, & vel carbone, vel creta (quod ait Horatius) ſed permodeſte notat, judicium ſuum interponens; quæ alibi tractata legi poſſunt, non repetit, digitum ad fontes (dici ut ſolet) intendiſſe contentus; tandem quidquid explanandæ rei e libris veterum ſcriptorum deduci æquum atque opportunum fuit adſtricte docet. Quare de reliquis commentariis adhuc ineditis, ſi quæ ſunt, dolere omnes, qui operam in jure ponimus, jure quidem poſſumus. Oroſcium noſtrates laudibus efferunt non vulgaribus: Gaſparis enim Baezæ judicio *vir gravis eſt, elegantia ingenii cum Italorum doctiſſimis comparandus*; itemque *vir graviſſimus, aureæque dictionis felici jucunditate clariſſimus*: Feliciano de Solis, de *Cenſibus* ſcriptori, *ſapientiſſimus*: Antonio Padillæ Meneſio, auditori, *diligentiſſimus præceptor, judexque integerrimus.*

D. IOANNES DE HOROZCO ET COVARRUBIAS, Toletanus, Sebaſtiani Horoſcii filius, alteriuſque Sebaſtiani germanus frater, quorum utriuſque infra meminimus, matrem habuit Mariam Valero de Covarrubias, Didaci ſummi viri & Antonii Covarrubiarum ſororem patruelem; ſacræ theologiæ doctor, in Segovienſi alma eccleſia canonicus, & archidiaconus de Cuellar; ob inſignem doctrinam dignus fuit exiſtimatus qui ad Siculos iret Agrigentinæ eccleſiæ præſul. Typographiam ibi conſtituit, aliquotque libros ex ea prodire fecit: unde tamen ei calamitas, domique lites. Nam cum ex eccleſiæ hujus ſacerdotibus laiciſque aliquos non obſcuros ſcriptis ſuis perſtrinxiſſet, eo deventum eſt ut iiſdem accuſantibus Romam evocaretur. Qua in urbe, poſt agitatam diu cauſam, liber ab imputationibus ſibi factis declaratus, ne Agrigentum rediret a Clemente VIII. Philippoque Hiſpaniarum Rege III. impetravit. Qui & operam dedit ut Accitanæ eccleſiæ in Bætica paulo poſt, anno ſcilicet MDCV. præficeretur; quem tribus tantum annis honorem geſſit, uti ex Rocho Pyrrho in *Notitia Eccleſiarum Siciliæ*, aliiſque accepimus. Viros literis atque eruditione ſpectatos amore et beneficiis proſequutus eſt maximis, doctus ipſe, pluriumque ſcriptor. Edidit nempe:

De la verdadera y falſa profecia tractatum: Antonio Covarrubiæ inſcriptum, Toletanæ eccleſiæ canonico & ſcholaſtico. Segoviæ anno 1588. in 4. apud Joannem de la Cueſta.

Emblemas morales, tribus libris: partim ſoluta, partim ligata oratione. Segoviæ 1591. in 4. apud eumdem Cueſta. Quæ deinde Latine reddita ſimul cum Hiſpano authentico edidit Agrigenti 1601. 8.

Paradoxas Chriſtianas contra las falſas opiniones del mundo: duobus libris. Segoviæ apud Marcum de Ortega 1592.

Conſuelo de Afligidos. Agrigenti 1605. in 8.

Doctrina de Principes enſeñada por el Santo Job. Pinciæ apud Joannem de Herrera 1605. in 4.

Origen y principio de las letras.

Arte de la memoria: MS. vidit Thomas Tamajus.

Latine vero:

Sym-

Symbola Sacra: ad Clementem VIII. P. M. Agrigenti 1601. in 8.

IOANNES HUARTE DE S. JUAN, natus in oppido Navarræ inferioris S. Juan de Pie del Puerto, quæ Gallicæ ditionis nunc eſt, doctor medicus in Bæticæ urbe Beatia, ſive etiam in Linares oppido, degebat cum Alphonſus Ciaconius, Dominicanus, *Bibliothecæ Univerſalis* adornabat opus, anno ſcilicet MDLXXXIV. quod legimus in ejus ſchedis MSS. quas Romæ habuimus. Curioſe docteque de ingeniorum differentiis, & quæ quibus artibus ac ſcientiis conveniant, diſputavit in eo opere, quod vulgo & apud omnes gentes magni habetur, ita inſcripto:

Examen de Ingenios. Qui liber primum prodiit Beatiæ ex officina Joannis Baptiſtæ Montoiæ 1575. in 8. qui & recoxit ut credimus anno 1594. in 8. Deinde Pampilone ex Thoma Porrali 1578. 8. Medinæ 1603. Juliobrigæque 1580. in 8. Barcinone 1607. 8. Compluti 1640. 8. apud Antonium Vazquez. Lugduni etiam Batavorum apud Joannem de Maire 1652. in 16. Latine id vertit cum Theodorus Arctogonius, Auſtriacus, Argentinæ editum anno 1612. tum Æſcaſius Major, Dobreboranus, Coloniæ Anhaltinorum 1621. Et Jenæ apud Samuelem Krebs 1663. in 8. Edidit & Poſſevinus Coloniæ apud Gymnicum 1610. in 8. & apud Claudium Capellet in 12. Reſis monachus, Regalis monaſterii de Herrera alumnus, Juncariæ ut vocant cœnobium adminiſtraverat, Philoſophumque in Fiteriana domo ſodales docuerat, eo tempore quo juris fecit publici:

Sermones para los Domingos, y fieſtas de Adviento. Cæſarauguſtæ 1614. in 4.

Meditaciones para los dias de la Quareſma. Burgis 1620 in 4. Matritique anno ſequenti in 4. apud Alphonſum Martinum.

D. IOANNES HURTADO DE MENDOZA, Matritenſis, Regii hujus municipii decurio, ejuſque loci, quem Freſno de Torote populares vocant, toparcha, dictus vulgo inter cives ſuos ob amorem ſcientiarum philoſophus, amœno quidem ac fertili ingenio & verſificatoria arte ſuo tempore cenſebatur, a quo & nunc extat:

El buen placer trovado en trece diſcantes de quarta rima Caſtellana ſegun imitacion de trovas Franceſas. Simulque *Sobre los Diſcurſos trece argumentos hechos por el P. F. Franciſco de Toſino de la orden de S. Geronimo a inſtancia del autor.* Compluti 1550. in 8. apud Joannem Brocar. Veræ ſolidæque voluptatis poſſeſſionem ab innocentia & probitate morum eſſe contendit.

Vida de S. Iſidoro Labrador: quæ quidem adſervari dicitur in archivio Sant-Andreanæ eccleſiæ Matritenſis.

IOANNES HURTADO DE MENDOZA, Granatenſis (ſi Franciſco Pedrazæ in *Hiſtoria* hujus urbis credimus) præfectuſque caſtelli quod Bibataubin vocant in eadem urbe, ſcripſit:

Del Cavallero Chriſtiano. Antiquariæ id opus edidit Andreas Lobato 1577. in 8.

F. IOANNES HURTADO DE MENDOZA, Dominicanus, edidit:

Hiſtoria de la Santiſima Imagen de N. S. de Atocha. Matriti 1604. in 8.

D. IOANNES IBAÑEZ DE DEZA FRECHILLA, viginti & octo annorum profeſſor juris Canonici Salmantinus, pomeridianum jam docendi locum, hoc eſt primario proximum, ſuſceperat ſcribens:

De Excommunicatione. Salmanticæ 1597. in folio.

F. IOANNES DE HUERTA, edidit: *Inſtruccion de Religioſos.* Compluti 1656. 8.

F. IOANNES HURTADO, Ciſtercien-

IOANNES DE ICIAR, Cantaber, Durangenſis, ad exemplum trium ſe ſuperiorum ex Italia ortographiæ practicæ magiſtrorum, Ludovici Vincentini, Antonii Taglienti & Joannis Baptiſtæ Palatini, typis excudi fecit Cæſarauguſtæ, ubi commorabatur:

Ar-

Arte ſubtiliſima, por la qual ſe enſeña a eſcrivir y contar perfetamente. Cæſarauguſtæ 1553. in 4. Scripſit item:

Arithmetica practica. Ibidem anno 1549. in 4.

F. IOANNES INCA, ordinis Minorum, provinciæ Valentiæ diffinitor, ſcripſit:

Hiſtoria de la Provincia de Valencia de la orden de S. Franciſco. MS. Apud Waddingum.

F. IOANNES DE INCARNATIONE, Luſitanus, ordinis Minorum provinciæ Portugalliæ miniſter, vir doctus, & inſignis concionator, verbis Lucæ Waddingi:

Librum Primum Sententiarum Scoti dearticulavit. Conimbricæ apud Didacum Lopez 1609. in folio.

IOANNES INFANTE, ſcripſit:

De Forma libellandi, o Practica. Hiſpali apud Dominicum de Morales 1551. in folio.

F. IOANNES DE IRIVARNE ET IRABURU, Franciſcanus Regularis Obſervantiæ, provinciæ Aragonenſis, in qua & Cæſarauguſta urbe ſacro fuit inſtituto addictus, diffinitor aut cuſtos, theologiæ lector emeritus, almoque rerum fidei tribunali judicum Apoſtolicorum a cenſura theologica: poſtquam plures annos huic ſacræ ſcientiæ docendæ impendiſſet, ingentique doctrinæ fama in ore omnium ferretur, in lucem edidit:

In Quartum librum Sententiarum Joannis Duns Scoti commentarios: duobus tomis. Cæſarauguſtæ 1614. folio & 1616. apud Petrum de Labarte. Turiaſone 1623. in folio.

De Actibus humanis. Venetiis apud Marcum Ginamum 1635. in 4. & Cæſarauguſtæ 1643. Opus hoc tribuit ei ſolus Waddingus, non ſcriptores Aragonenſium rerum.

Tertium præparabat in eumdem *librum quartum Sententiarum* volumen; ſed morte præventus non abſolvit. Præterea ſcripſit:

Defenſorio del pio voto y juramento de defender la preſervacion de la Madre de Dios: contra ſcriptum Gaſparis Ram. MS. Vidit Petrus Alba.

IOANNES IZQUIERDO DE PIÑA, natus in oppido Buendia, quod Lupus de Vega in *Lauru Appollinis*, ſilva 1. teſtatur, cum Regiæ curiæ, tum judicum qui religionem tuentur, notarius, ſcripſit prærer alia:

Novelas Morales. Matriti 1624. 4.

Primera parte de varias fortunas.

Primera y ſegunda parte de caſos prodigioſos.

Epitome de la explicacion de las fabulas primera parte. Matriti 1635. in 4.

IOANNES DE JARAVA, medicus, Ferdinandi, quem a ſacello habebat Eleonora Auſtriaca, Galliarum Regina, ex fratre nepos, Lovanii diu commoratus eſt, totus in vertendis Hiſpanorum proprio idiomate libris veterum ac recentium ſcriptorum. Hujus ea ſunt:

Hiſtoria de las Hierbas y Plantas: ex Dioſcoride & aliis, cum figuris æneis. Antuerpiæ 1557. in 8.

Problemas o Preguntas problematicas, aſi de amor, como naturales, y acerca del vino, bueltas de Latino en Caſtellano, y compiladas de varios autores. Adjungitur:

El Dialogo de Luciano de Icaro-Menippo, y otras coſas. Compluti apud Joannem Brocar 1546. in 8.

Traduccion de los Oficios, Amicicia, Senectud de Marco Tulio Ciceron. Antuerpiæ anno 1549.

Los Paradoxos y el Sueño de Scipion de Ciceron. Ibidem in 8.

Traduccion de los Apotechmas de Eraſmo con la tabla de Cebes. Antuerpiæ 1549. in 8.

Filoſofia natural breve. Antuerpiæ 1546. Hanc Italis communicavit Alphonſus de Ulloa, editaque fuit Venetiis una cum *Dialogis* Petri Meſſiæ, ejuſdemmet interpretis, Venetiis 1565. in 8. Necnon & ex Bibliis, cum eo tempore liceret:

Los Pſalmos Penitenciales, el Cantico Graduum, y las Lamentaciones traducidas en lengua vulgar.

F. IOANNES A JESU MARIA, Carmelitarum Excalceatorum ſodalis Hiſpali in patria, dum Hiſpania nova Indorum occidentalium regeret ordinis ſui domum, quæ in eremo quatuor a Mexico Regia urbe leucis diſſito ædificata eſt, publicavit:

Epiſtolario eſpiritual para perſonas de diferentes eſtados. Continet epiſtolas LXXXII. ſat prolixas, ut potius totidem opuſcula dici valeant. Ucleſii editas vidimus in officina Dominici ab Eccleſia 1624. folio. Alter *Epiſtolarum* tomus adſervatur Matriti in archivio domus Carmelitarum editionem expectans. Provinciam Mexicanam Sancti Alberti gubernavit.

F. IOANNES DE JESU MARIA, neſcio an diverſus a cognominibus aliis, una cum Joanne Baptiſta, præfecto provinciali, & Blaſiode S. Alberto, præpoſito cœnobii de Medina de Rioſeco, Carmelitis, formavit:

Inſtruccion de Novicios deſcalzos del Mon-

te Carmelo. Matriti apud Alphonſum Martinez 1591. in 8.

F. IOANNES A JESU MARIA, olim Joannes de Sancto Petro, Calagurritanus, ad reformatam Excalceatorum Carmelitarum familiam anno LXXXIII. ſæculi ſuperioris admiſſus ætate jam perfecta, cum in ſingularis prudentiæ atque eruditionis, ſimulque integritatis & innocentiæ, virum evaſiſſet, ire in Italiam juſſus fuit propagando ſtrictiori huic Deo ſerviendi atque hominibus proficiendi inſtituto, quod Tereſiam ſanctiſſimam & Joannem Crucium, inſignem & ipſum ſanctitate virum, auctores non dudum habuerat. Ibique non ſolum exemplo vitæ fructuque doctrinæ ſodales docuit, rigidæque hujus diſciplinæ tenorem Italis commendavit; ſed aliquando & integram familiam Italicam ab Hiſpana, uti expediens viſum fuit, ſegregatam præfectus generalis tertius gubernavit, ſumme carus, magnoque pretio habitus a Paulo V. P. atque illo ſummo totius eruditionis & probitatis cardine, Roberto Bellarmino, cunctiſque curiæ Romanæ ordinibus, uſque ad annum MDCXIV. qui emortualis ei fuit, in cœnobio Tuſculani oppidi (Fraſcati nunc eſt) commoranti. Plures poſt ſe reliquit doctrinæ fructuoſiſſimæ eruditioniſque piiſſimæ, qua ſibi & aliis prælucere opitularique conſtanter voluit, non intermorituræ fidei & famæ teſtes libros, quos in publicam typorum lucem emiſit. Qui quidem poſt alias editiones Coloniæ ſimul omnes ex officina Bernardi Gualteri anno 1622. iterumque ex officina Jodoci Kalcovii 1650. primum tribus, deinde quatuor voluminibus prodierunt. Hujus poſterioris editionis tenor hic eſt: Primus tomus continet:

Librum Iob paraphraſtice explicatum. Romæ jam olim editum 1611. in 4. apud Franciſcum de Rubeis.

Cantici Canticorum interpretationem. Ibidem apud Stephanum Paulinum anno 1601. Salmanticæ 1602. in 8. Moguntiæ 1603.

Lamentationum Hieremiæ interpretationem, in tres paraphraſes, Hiſtoricam, Allegoricam & Tropologicam diſcretam. Neapoli 1608. in 8. Coloniæ 1611.

Pſalmorum CXXXVI. LXXXIII. XLI. Interpretationem. Coloniæ 1611. 8.

Secundus tomus hæc:

Theologiam Miſticam. Coloniæ antea apud Gymnicum in 8.

Diſciplinam Monaſticam in regulam primitivam fratrum excalceatorum Carmelitarum. Romæ per Jacobum Maſcardum 1615. 8.

Inſtructionem magiſtri novitiorum. Pariſiis 1611. in 24. Coloniæ 1613. in 16.

Inſtructionem Novitiorum. Romæ typis Caroli Wlietti 1605. in 8. Pariſiis 1625. in 24. & 1644. in 24. Gallice quoque ibidem 1630. in 24.

Diſciplinam Clauſtralem, ſive practicam actuum vitæ religioſæ. Coloniæ anno 1621. in 12.

Prudentiam Juſtorum. Coloniæ 1614. in 12.

Stimulos Compunctionis. Romæ 1609. Coloniæque apud Andream Bordzerum 1610. in 12.

Scholam Jeſu Chriſti. Romæ 1609. Coloniæque apud Milium anno 1612. in 12.

Scholam orationis & contemplationis. Quam ut credimus Hiſpanis communicavit Hieronymus Perez a Sancto Vincentio, ediditque Cæſarauguſtæ 1615. 8. Deinde prodiit Matriti 1656. in 8.

Epiſtolam Chriſti ad hominem.

Artem amandi Deum. Verſa eſt Hiſpanice a Joanne Baptiſta, Ciſtercienſi monacho, atque edita Cæſarauguſtæ 1633. in 16.

De Cuſtodia Legum tractatum.

Epiſtolas duas ad ſuos Religioſos.

Verſus aliquot & *Hymnos ſacros.*

Tertius hæc continet:

Inſtructionem Principum. Romæ prius editam 1612. apud Jacobum Maſcardum in 4.

Artem gubernandi. Seorſim Romæ 1613. in 16.

De Studio Pacis. Ibidem eodem anno.

De bono uſu, contemptuque honorum, divitiarum &c. Ibidem eodem anno.

Artem concionandi. Coloniæ, ac Romæ 1610. in 12.

Compendium vitæ B. M. Thereſiæ de Jeſu: opus ab auctore elaboratum, conferente operam Joanne a Sancto Hieronymo, ſodali. Romæ 1609. in 4. Bruxellis 1610. 4.

De Amore, cultuque Reginæ Cœli.

De Pia educatione, ſive cultura pueritiæ.

Artem vivendi ſpiritualiter.

De bono uſu Curiæ. Seorſim Romæ 1612. in 16.

Artem bene moriendi.

Quartus & ultimus:

Viam Vitæ.

Praxim ad bene moriendum.

De Amore Dei parando atque tuendo.

Aſſertionem Miſſionum. Item *Inſtructionem Miſſionum.*

De Regimine Monaſtico.

Orationes XIII. Romæ habitas in natali die B. M. Thereſiæ.

Orationem pro initio Theologiæ.

Orationes duas in natali Sancti Thomæ.

Phyſiologiam inferioris hominis.

Expoſitionem Symboli Apoſtolorum. Item *Fidei Profeſſionem.*

Praxim de Amoris delectu: exercitium præparatorium ad natalem Domini.

Epi-

Epiſtolas Anagogicas. Item *Paræneticas. Inſtitutiones* varias.

De Oratione tractatum.

Exercitium ad obtinendam perfectionem regularem.

Rhetoricam Eccleſiaſticam. Coloniæ ſeorſim 1618. in 8.

Poemata Sacra. Hymnos Sacros.

Hiſtoriam Miſſionum.

Vitam Ven. Fr. Petri a Matre Dei Carm. excalceati. Reperio quoque præter ſupradicta opera, niſi aliam & aliam inſcriptionem diverſæ editiones præferant:

Thronum Juſtitiæ, in quo docetur quomodo anima viri juſti ſeipſam judicet, inquirendo in omnes affectiones, deſideria, cogitationes &c. ex aliquot Societatis Jeſu patribus collectum. Coloniæ 1624.

Virum hunc magnum pro meritis celebrant Franciſcus de Sancta Maria, ejuſdem ordinis, in *Hiſtoria Carmelitarum reformatorum* lib. II. cap. XXXVII. Joannes Marquez in *Vita Venerab. P. Fr. Alphonſi ab Horozco*, Auguſtiniani, qui, ſanctitate vir ſpectatiſſimus, auctor fuiſſe Joanni noſtro dicitur amplectendi ſtatum religioſum in recenti hac Carmeli propagine, cap. XXIV. Fr. Hieronymus de Sancto Joſepho in *Genio Hiſtoriæ.*

IOANNES A S. JOANNE COZAR, presbyter, patrumque fidei vindicum apud nos miniſter, edidit:

Modo de rezar el Roſario de Nueſtra Señora.

F. IOANNES DE JODAR, Luſitanus, ex Tertio ordine fratrum Minorum, ſcripſit ad Joannem III. Portugalliæ Regem:

De Septem Verbis. Hiſpali 1532. 4.

F. IOANNES A SANCTO JOSEPHO, Seraphici ordinis, edidit:

Exercicios quotidianos de perfeccion. Hujus meminit Antonius Daza, atque item Petrus Alba in *Militia Conceptionis.*

F. IOANNES A SANCTO JOSEPHO, gentili cognomine MAROTO, Segovienſis, inter Mercenarios ſodales cum vota religioſæ vitæ nuncupaſſet, conſiliumque ad priſtinam obſervantiam reducendi hoc inſtitutum pontificia auctoritas probaviſſet, inter primos reformationis aſſeclas nudavit calceis pedes, craſſioreque induta veſte huic novæ ſectæ nomen dedit. Ter fuit ejuſdem vicarius generalis, pluriumque cœnobiorum præfectus, quorumdam & auctor. Sanctiſſimis moribus diu vixit clarus. Ejus ſunt:

Conſtitutiones Fratrum Diſcalceatorum B. Mariæ de Mercede: quas quidem ab Urbano VIII. P. M. anno MDCXXIX. ſecunda die Junii menſis confirmatas Ferdinandus de Sancta Maria, vicarius poſt Joannem noſtrum generalis ſuffectus, edidit.

Denatus eſt Matriti in æde Barbaræ martyri ſacra nonis Februarii anni MDCXXXVIII. ætatis ſuæ LXVI.

F. IOANNES A SANCTO JOSEPHO, Luſitanus, ordinis Sancti Auguſtini, circa annum MDLX. ſcripſiſſe dicitur:

Auguſtiniani ordinis Chronicon. Itemque aliud ineditum opus:

De la vida del B. P. Fr. Gonzalo de Lagos. Uti refert Fr. Antonius a Purificatione in *Theatro Triumphali Luſitaniæ.* Attamen idem Antonius in prologo ad *Chronicon Provinciæ Portugalliæ Eremitarum* cap. VIII. Joannis hujus a Sancto Joſepho mentione habita, nullius ab eo confecti chronici, cum non alibi opportunius potuiſſet, meminit: hoc inſuper annotato nihil aliud nomine ejus inſcriptum prodiiſſe in vulgus niſi libellum:

Das Grazas & excellencias da correa de Sancto Agoſtinho. Oliſipone 1565. in 8.

Juviſſe tamen hunc monet in pangendo *Chronico* hujus ordinis Hieronymum Romanum.

F. IOANNES JUBINUS, vulgo JUBI, Majorlecnſis, ordinis Sancti Franciſci, ſacro carmine atque eleganti Latino ſaphico ſcripſit:

De Sacramento Euchariſtiæ & ejus ſacrificio adverſus hujus noſtri temporis hæreticos. Barcinone 1570. in 12. ad Philippum II. Hiſpaniarum Regem. Simulque elegiaco:

De B. Virgine. De D. Hieronymo. Item:

De Mundi contemptu ob ſeceſſum in vitam privatam Caroli V. Imperatoris. Barcinone apud Claudium Bornat 1568. Hic fuit in concilio Tridentino ſub Julio III. anno MDLI. cum illac Philippus, Hiſpaniarum Princeps, Belgium verſus pertranſiret, refertque in convivio quodam, quod cardinalis Madruccius, Tridentinus epiſcopus, Regio hoſpiti paraverat (cujus quidem epuli Sforza cardinalis Pallavicinus meminit lib. XI. *Hiſt. Concil. Tridentini* cap. XV.) veluti adventorio carmine Philippum ſalutaſſe. Epiſcopum hunc appellat Andreas Scotus in claſſe Franciſcanorum, nec adjunxit quidquam e re domeſtica eorumdem nomenclator Lucas Waddingus. Vincentius autem Mut in *Hiſtoria Regni Balearici* volum. II. lib. VIII. cap. VI. tribuit etiam ei:

De Sacrificio Miſſæ. Et:

De Auctoritate Eccleſiæ: & epiſcopum Conſtantinienſem, quod de Conſtantina Africæ interpretor, lib. XI. c. V. vocat.

IOANNES DE LARINAGA SALAZAR, eques Sancti Jacobi, in Panamensi conventu Americano senator, scripsit, Antonio Leone in *Indica Bibliotheca* sua attestante:

Tratado sobre el oficio de Protector General de los Indios. 1626. 4. Scribebat & superioribus annis, ut idem ait Leonius:

Las Primicias del nuevo mundo: hoc est, catalogum in India natorum hominum, qui sanctitate, literis, aut bellica virtute claruerunt, muneraque cujuscumque generis, sive ecclesiastica sive civilia, in patria vel apud nos administraverunt.

IOANNES, cognomento inter nos LATINUS, patria & parentibus Æthiops, educatione Hispanus, jure sibi inter scriptores nostros locum vendicat. Quippe ex Æthiopia usque infans advectus in servitute Gonsali Cordubensis, Suessæ ducis, enutritus, pariterque fuit cum domino in grammaticis atque aliis liberalibus disciplinis excultus. Quæ quidem illius animum, quantumvis servi corporis, veluti restituerunt suis natalibus, rarumque Æthiopis e cathedra Latine atque eleganter dicentis exemplum posteris reliquerunt. Ab hero etenim liber esse jussus, grammaticæ artis scholam in Granatensi ecclesia, dum rerum ibi sacrarum D. Petrus Guerrero, vir clarissimus, Joannis verus Mæcenas, potiretur, moderandam suscepit. Hoc totis viginti annis munere functus est, carus omnibus propter ingenii ac morum dotes; matrimonio insuper honestæ nec ignobilis feminæ supra conditionem ornatus. Poesim coluit maxime, quædamque hujus artis manare ad posteros fecit, nempe:

Austriados, libros duos; sive de Victoria navali Joannis Austriaci ad Echinadas Insulas. Necnon *De obitu Pii V. ejusque in Philippum Regem studio*: heroico carmine ad Petrum Dezam, Granatensis curiæ præsidem.

De Augusta regalium corporum ex variis tumulis in unum regale templum Escurialis translatione, atque illinc in Granatense Reginæ Joannæ, epigrammatum, sive epitaphiorum libros duos. Granatæ apud Hugonem de Mena anno 1576. in 4.

Jacet in Sanctæ Annæ paroeciali ecclesia Granatensi, uti fert præ se lapidis titulus, quem ipse in ea urbe agens excripsit:

DEL
MAESTRO JUAN LATINO
CATEDRATICO DE GRANADA,
Y DOÑA ANA DE CARLEVAL
SU MUGER
Y HEREDEROS. MDLXXIII.

Granatæ doctus, claræ doctorque juventæ,
Oratorque pius doctrina & moribus unus,
Filius Æthiopum, prolesque nigerrima patrum,
Infans illæsus cœpit præcepta salutis,
Augusti Austridæ cecinit qui gesta, Latinus,
Conditur hoc cippo: surget cum conjuge fida.

In libro *Epitaphiorum* laudato sic ipse Joannes de se refert: *Hæc Joannes Æthiops, Christicola, ex Æthiopia usque infans advectus, excellentissimi & invictissimi Gonsali Fernandi a Corduba, ducis Suessæ, Gonsalvi magni Hispaniarum ducis nepotis, servus, ab ipso infantiæ lacte simul nutritus, cum ipso a rudibus annis liberalibus artibus institutus & doctus, & tandem libertate donatus, Granatæ ab illustrissimo pariter & reverendissimo Petro Guerrero, Granatensi archiepiscopo, extra omnem aleam doctissimo, sanctæ ecclesiæ Granatæ cathedram grammaticæ & Latini sermonis accepit moderandam, quam per viginti annos feliciter moderatus est &c. Granatæ ætatis suæ anno LVIII.* Hæc ad rem Latini, ne fallatur quis lecto carmine (Soneto nos vocamus) ejus qui de Latini rebus comœdiam satis argutam & elegantem scripsit, D. Didaci Ximenez de Enciso, Hispalensis equitis, quo ait eum in urbe Baena, quæ ditionis Sueffani ducis in Bætica est, natum.

IOANNES LAURENTIUS, scripsit:

Vida de Santos de la ciudad de Huesca. Oscæ 1644. in 8.

F. IOANNES LAURENTIUS CAIROSA, Dominicanus, sacræ theologiæ magister, ex schedis Hieronymi Baptistæ de Lanuza, viri clarissimi, collegit convertitque in sermonem Latinum:

Quinque Homilias de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, & sacrosancto Missæ sacrificio: quæ Antuerpiæ apud Lesteenium editæ sunt 1649. in folio & in 4.

IOANNES LAURENTIUS CARNIZER, interpretatus fuit Hispanice, additis glosiis propriis:

El Collectorio, o Inventario en Cirugia de Guido de Cauliaco, que habia glosado M. I. Falco de Monpeller. Cæsaraugustæ apud Georgium Coci 1533. in folio.

IOANNES LAZARUS GUTIERREZ, medicus, scripsit:

De Fascino opusculum. Lugduni 1643. 4. Doctor medicus hic Pincianus in eadem universitate, postquam docuisset philosophiam, professor publicus medicæ artis, edidit:

Febrilogiæ Lectiones Pincianas. Lugduni apud

apud Laurentium Aniſſon 1668. in folio, hoc eſt, de febribus tractatum. Cui ſubnectit:

Appendicem ad ſebrilogiam, doloris diagnoſim, prognoſim & curationem in communi; tum artem ſphygmicam continentem.

IOANNES LEDESMA, Mexicanus, Societatis Jeſu presbyter, totos xxx. annos tam philoſophiam quam theologiam docuit, magnis virtutibus doctrinam commendans; de quibus adiſis *Bibliothecæ Jeſuiticæ* ſcriptorem. Inedita reliquit:

Commentariorum in Sanctum Thomam, aliarumque lucubrationum volumina non minus quatuordecim.

IOANNES LEO, inter Mauros editus Granatæ atque in Africa educatus dicitur, idemque cum a Chriſtianis captus eſſet, ac Leoni X. Papæ oblatus, qui tunc temporis eccleſiæ præerat, ſuperſtitioni mahometicæ, accepto ad ſacrum fontem patroni Pontificis utroque proprio (Joannes enim ante exaltationem vocabatur) atque item aſſumpto in ea nomine, renuntiaſſe. Variantia tamen ſunt ejuſdem auctoris teſtimonia de patria ſua, namque in *Deſcriptionis Africæ*, quam mox laudabimus, ea parte, qua Africanorum encomiaſtem egit (pag. editionis Lugduno-Batavæ 95.) hæc habet: *Nec me latet quam me ipſum dehoneſtem cum talia de Africa ſcribam, cui & vitæ initium & educationis meæ bonam partem debeo.* At poſtea adjungit: *Quod ſi Afros apud quoſdam male audire ſenſero, ego me ex Granata ortum affirmabo; ſin autem Granatenſes aliquo vitio notatos percepero, Afrum me profitebor.* Hæc ille. Adhuc juvenem ſe in quodam xenodochio Feſſæ urbis notarium egiſſe affirmat ipſe lib. III. pag. 288. Tauris apud Perſas fuiſſe eidem credimus lib. III. pag. 309. qui & Aſiæ plures regiones, nimirum Arabias tres, Ægyptum Aſiaticam, Babyloniam, Perſiæ, Armeniæ ac Tartariæ partem ſe percurriſſe in juvenili adhuc ætate refert in fine lib. VIII. Quarum omnium deſcriptionem paratus fuit curioſis hominibus offerre *poſt reditum* ſuum (verba ejus audis) *ab Europa in patriam*, in fine ſcilicet ejuſdem libri: quo tempore nondum forſan Chriſto nomen dederat, reditum ad ſuos cogitans. Peregrinari eum cœpiſſe anno a Chriſto nato MDXIII. conſtat ex ejus teſtimonio, ubi de Hadachite oppido, pag. III. Italici aliquando hic ſermonis factus compos, Africæ totius a ſe olim peragratæ laudatam deſcriptionem, Arabice prius a ſe conſcriptam, in eam linguam convertit. De hoc apponam Joannis Bodini elogium ex *Methodo ad facilem hiſtoriarum cognitionem*, cap. IV. *Leo Afer, genere Maurus, natione Hiſpanus, religione mahometicus, deinde Chriſtianus, poſt quam totam pene Africam & Aſiam minorem, bonamque Europæ partem diuturnis itineribus obiſſet, captus eſt a piratis, & Leoni P. M. dono datus; apud quem ea quæ incredibili ſtudio ac diligentia de Africæ populorum moribus, legibus, inſtitutis, totiuſque regionis ſitu ac deſcriptione Arabica lingua compoſuerat in Italicum tranſtulit. Militarem diſciplinam leviter tractat; ſed offenſiones & victorias Imperatorum inter ipſos ſine ullis concionibus & ornatu, non ut hiſtoricus, ſed quaſi geographus, breviter commemorat, ac perpetua rerum novarum voluptate invitum detinet lectorem.* Et mox paucis interpoſitis: *Profecto unus eſt ex omnibus qui Africam, poſt annos mille infelici barbarie ac noſtrorum hominum ignorantia ſepultam, aperuit, & omnium oculis pateſecit.* Hæc Bodinus: pariaque Bernardus Alderete lib. III. *Antiq. Hiſpaniæ & Africæ*, cap. V. Prodiit quidem libris IX.

Deſcriptio Africæ: Latina, ex Joannis Floriani eleganti verſione, ſæpius edita Antuerpiæ per Joannem Latium 1556. in 8. Itemque Gallice typis Antuerpienſibus 1564. apud Bartholomæum Berton in 8. Lugduniique apud Joannem Temporal 1556. in folio. Hanc deſcriptionis partem ſecunda alia debuit conſequi, cujus ipſe meminit in Africanorum encomiis, editionis Lugduno-Batavæ hujus deſcriptionis pag. 89. *De his, Deo favente*, ait, *ſecundo libro copioſius dicetur, ubi de Mahumetis fide, atque lege incidet mentio.* Quo dein ſecundo libro iſtius deſcriptionis nihil annotatum reperio, ut neceſſe ſit de alio eum opere intellexiſſe, a *Deſcriptione* diverſo. Meminit & hujus commentarii pag. 707. tanquam alterius. Præter hanc ſcripſit:

De Africanis rebus libellum: quem prodiiſſe in lucem ipſe monuit in *Deſcriptionis* lib. I. ubi de Teculeto Heæ oppido pag. 110.

De rebus Mahumeticis compendium. Meminit ibidem lib. II. pag. 122. ubi de Culeiat Elmuridim agit, & forſan pag. 155. in Marochi deſcriptione.

De Lege Mahumetica libellum. Laudat ipſe lib. III. pag. 329. niſi illud ſit, cujus ſupra meminimus, compendium.

Epitaphiorum, quæ in variis Africæ locis vidit, collectionem: Regis Feſſani fratri obtulit, ut ipſe ait lib. II. ubi de Feſſæ urbis & regni rebus, pag. 359.

Deſcriptiones Aſiæ a ſe perluſtratæ & ultimæ ſuæ a Feſſa Conſtantinopolim profectionis, hinc in Ægyptum, atque inde in Italiam, cum ab Europa in patriam (ut ait ipſe) fuiſſet reverſus, daturum ſe promiſit, ut

ut ex fine libri octavi *Africanæ Deſcriptionis* apparet, quod jam monuimus.

Arabicam item dicitur noſter *Grammaticam* reliquiſſe in ſchedis, quæ apud Jacobum Mantinum olim erat, ut lego in *Granatenſibus* Franciſci Pedrazæ *antiquitatibus* lib. III. cap. XXV. & ipſe auctor hujus operis meminit lib. III. *Deſcriptionis*, pag. 340.

De Vitis philoſophorum Arabum ipſe laudat opus in *Deſcriptione Africæ*, ubi de Feſſana urbe & in ea alchimiſtis agit pag. 352. Joannes Gerardus Voſſius in opere poſtumo *De Philoſophia* lib. I. cap. XIV. hunc librum laudat, *De Doctis* ſcilicet *Arabibus* inſcriptum, atque ex eo de Avicenna, Joanne Meſue, Averroe & Maimonide quædam annotat, eo libentius quod liber, ait, necdum lucem aſpexerit. Sed tandem eum habemus publicatum a Joanne Heurico Hottingero in *Bibliothecario* ſuo lib. II. cap. III. qui in prolegomenon c. I. pag. 9. monet apographum ſe habuiſſe ex bibliothecæ Mediceæ MS. codice.

Joannis Leonis vitam Joannes Baptiſta Ramuſius, Italus, prima parte *Itinerum* ſcripſit. At Gerardus Joannes Voſſius, nuper laudatus, in opere de *Hiſtoricis Latinis* cum plura de Leone retuliſſet hæc addidit: *Mirum autem non meminiſſe ejus Julium Cæſarem Scaligerum in opere* Subtilitatum *adverſus Cardanum, ubi tam multa invenias ex hoc ſcriptore hauſta. Factum nollem: grati enim animi eſt fateri per quem profeceris.*

IOANNES DE LERAS, ſive LERES, quidam, ſcripſit:

Eſtilo de eſcrivir cartas. Cæſarauguſtæ 1569. in 8.

F. IOANNES DE LEZCANO, Prædicatorum fratrum ſodalis, Pampilone in academico Dominicanorum cœnobio theologicas docebat literas, bene gnarus ipſe illius theologiæ quæ homines Deo gratos facit ſolideque ſapientes cum commentaretur:

De la Oracion y meditacion, ayuno y limoſna, y otros tratados pertenecientes a ellas: opus S. Tereſiæ nuncupatum, magnoque apud omnes pretio habitum, duobus tomis. Pampilone apud Joannem de Orteiza anno 1630. in 4.

Vidimus quoque manu exaratum, & niſi fallimur hactenus ineditum, *Confeſionario*, ſive inſtructionem confeſſorum. Natum fuiſſe ajunt in Alaba provincia, initiatumque in Ovetenſi cœnobio Prædicatorum inſtituto.

IOANNES DE LI, Cæſarauguſtanus civis, nuncupatum Eliſabethæ Portugalliæ Principi, opus edidit:

Suma de Paciencia inſcriptum, Cæſarauguſtæque anno 1505. editum. Quem autem vocavimus Andream de Li, adſcriptis eidem *Theſauro Paſſionis Chriſti*, atque item *Vita SS. Hieronymi & Paulæ*, fidem ſequentes Didaci Murillo *De excellentiis Cæſarauguſtæ urbis* tract. II. cap. LI. non alium quam Joannem hunc eſſe jam credimus, a viro erudito & amico noſtro Didaco Joſepho Dormer, Aragoniæ chronographo, de re admoniti. An autem diverſa ſint inter ſe opera *Suma de Paciencia*, & *Theſaurus Dominicæ Paſſionis* non facile dixerim; quamvis enim Regibus Catholicis, ſeu Eliſabethæ Reginæ, poſterius hoc dicatum fuiſſe Murillus dixerit, ſumere hanc potuit pro Eliſabetha alia, Regum Catholicorum filia, quæ Alphonſo Principi Portugalliæ, Joannis II. Regis filio, deinde hoc mortuo, Emmanueli Regi nupſit.

F. IOANNES DE LODEÑA. Vide F. IOANNES DE LUDEÑA.

F. IOANNES LOPEZ, in Borja regni Aragoniæ urbe natus, ordinis Prædicatorum, quem profeſſus dicitur in Pincianæ urbis cœnobio Sancti Pauli Apoſtoli, concionator in eo fuit generalis, indeque adſumptus ad Crotonienſem eccleſiam, translatus poſtea ad Monopolitanam XXV. Novembris anni MDLXXXIX. Qua dimiſſa ex indulto Apoſtolico anno hujus ſæculi VIII. vixit adhuc in ſtudioſo plenoque utiliſſimi negotii otio ad decrepitam, raroque contingentem, centenario etiam octo annis majorem ætatem, ſcilicet uſque ad MDCXXXII. ut affirmat Ferdinandus Ughelus in *Italiæ Sacræ* prima parte, in Monopolitanorum præſulum catalogo. Vir fuit Sacrarum Scripturarum, Sanctorumque Eccleſiæ Patrum lectione & cognitione inſtructiſſimus, adhæc domeſticæ hiſtoriæ poſt Ferdinandum Caſtelſum vindex egregius. Opera hæc in publicum dedit:

Tercera parte de la Hiſtoria general de Santo Domingo y de ſu orden de Predicadores. Pinciæ 1613. apud Franciſcum Fernandez. Item:

Quarta Parte de la miſma hiſtoria. Ibidem 1615. His continuavit Ferdinandi a Caſtello *Dominicanæ Hiſtoriæ* duo priora volumina, pertigitque uſque ad annum hujus ſæculi XV. Adjunxit:

Quinta parte de la miſma hiſtoria; hoc eſt, additiones ſeu paralipomena quatuor priorum partium. Ibidem apud Joannem de Rueda 1621. folio. Harum tertiam & quintam partes Italice verſas novimus: primam ſcilicet, hoc eſt tertiam, a Hyacintho Cambio, quæ Florentiæ edita eſt anno 1645.

apud

apud Amatorem Maſſi & Laurentium Landi in folio; quintam vero a Petro Patavino, ejuſdem ordinis Prædicatorum, editam Meſſanæ typis Jacobi Marthæi 1652. folio. De quarta nihil certum dicere habeo.

Cetera ſpiritualia & ſacra ſunt:

Memorial de diverſos exercicios, que frequentados en vida diſponen a morir bien; y lo que para eſo nos ha de ayudar en el articulo de la muerte. Barcinone 1600. in 8. Neapoli cum duobus ſequentibus 1608. in folio.

Tratado del Santiſimo Sacramento del Altar y ſacrificio de la Miſa. Neapoli eodem anno uti jam diximus.

Roſario de Nueſtra Señora. Cæſarauguſtæ 1584. in 8. Salmanticæque 1589. in 8. Medinæ-campi 1595. in 4. Neapoli quoque una cum ſuperioribus duobus operibus 1608. in folio. Venetiiſque.

Manual de Exercicios Chriſtianos. Barcinone 1600.

Manual de Oraciones diverſas. Pinciæ 1614. in 16. apud Joannem de Rueda. Quæ duo non ſatis ſcio an eadem inter ſe, aut cum ſuperius laudato *Memoriali diverſorum exercitiorum* ſint.

Letanias de Nueſtra Señora. Hiſpali apud Joannem de Leon 1601. in 16.

Practica eſpiritual. Compluti 1587. in 16.

Expoſicion de los ſiete Pſalmos Penitenciales. Valentiæ apud Garriz 1602. in 8.

Latine autem juvit concionatores verbi Dei ſcribens:

Epitomen Sanctorum Patrum per locos communes, qui ad virtutum & vitiorum tractationem, & ad fidei noſtræ myſteriorum expoſitionem pertinent, & ad ſacras conciones per annum tam de tempore quam de Sanctis: quatuor aut quinque voluminibus. Romæ 1596. folio apud Guilielmum Faciotum. Venetiiſque anno 1600. in 4. Antuerpiæ inde 1614. Brixiæ item atque Coloniæ Agrippinæ.

De patria in Aragoniæ regno credimus Joanni Marietæ, Dominicano, qui ſodalem bene notum habere debuit, aſſerenti lib. XIV. *Hiſtoria Eccleſiaſtica* ſive *Catalogo Scriptorum ſui ordinis*; & Blaſco Lanuzæ in *Hiſtoria Eccleſiaſtica regni Aragoniæ*, qui in Borgia, hujus regni urbe, natum affirmat, cum Ægidius Gonzalez Davila temere appellaverit Pincianum.

F. IOANNES LOPEZ, Granatenſis, Hieronymianus monachus, ſcripſit, Pedraza in *Hiſtoria Granatenſi* auctore:

Arte y vocabulario en lengua Arabe.

IOANNES LOPEZ DE HOYOS, Matritenſis, grammaticus, artis præcepta juventutem patriam docebat, necnon & theologicas pro concione orationes habebat, eruditionis laude notus, cum edidit:

El Recebimiento que hizo la Villa de Madrid a la Sereniſima Reyna Doña Ana de Auſtria, con una breve relacion del triunfo del Sereniſimo D. Juan de Auſtria; el parto de la Reyna, y ſolemne bautiſmo del Principe D. Fernando. Matriti in 8. 1578.

Relacion de la muerte y honrras funebres del Sereniſimo Principe D. Carlos. Matriti 1568. in 8. Hanc Italice convertit Alphonſus de Ulloa.

Hiſtoria y relacion verdadera de la enfermedad, felicifimo tranſito y ſumptuoſas exequias de la Sereniſima Reyna de Eſpaña Doña Iſabel de Valois. Ibidem 1569. in 8.

IOANNES LOPEZ DE OLIVEIRA, Luſitanus, auctor quarumdum *Comœdiarum* ab eodem Cardoſo laudatur, proſaicarum ut credimus, hactenus enim nihil vidimus hujuſmodi a Luſitanis metricum.

IOANNES LOPEZ OSORIO, ſcripſit:

Hiſtoria de Medina del Campo: quam MS. penes ſe habere docuit D. Joſephus Pellizer, hiſtoricus Regius, in *Informatione de la caſa de Sarmiento de Villa mayor* folio 87.

IOANNES LOPEZ DE PALACIOS RUBIOS, alias DE BIVERO PALACIOS RUBIOS, natus in oppido quodam Salmantinæ diœceſis nobili ſtemmate, cujus & parentum ipſe meminit ad Gundiſalvum filium præfatus in opuſculo *De Virtute bellica*, paulo inferius laudando. Hic poſtquam ſtudio juris bonarumque aliarum artium ſeſe totum tradidiſſet, in collegio Bartholomæano gymnaſii Salmantini toga indutus anno MCDLXXXIV. honoreque mactus Decretorum doctoris, profeſſus ibidem fuit jus Pontificum, atque item Cæſareum uſque ad annum ejuſdem ſæculi nonageſimum. Quo anno creatus judex Regius ad cancellariam Pincianam veniſſe dicitur, ac in ejuſdem nobiliſſimi tunc temporis municipii ſchola in magiſtratu ipſo ex prima cathedra jus iterum Canonicum docuiſſe. Hinc ad curiam vocatus concilii rerum Indicarum ſenator, & quidem, ut fama eſt, primus renuntiari, necnon & Romam delegari promeruit ad obedientiæ ſignificationem, publico & ſolemni Ferdinandi Regis nomine, Julio Papæ II. exhibendam. Hunc ipſum propter miram doctrinæ præſtantiam & ſingularem rerum humanarum prudentiam delegit inter alios Rex ille magnus, quos Taurinarum, quo modo a loco promulgationis vulgo appellamus, legum, hoc eſt, graviſſimarum in maxi-

ximi momenti rebus ſanctionum, auctores & formatores eſſe voluit. Ut non immerito Lucius Marinæus Siculus, grammaticus ejus témporis haud ignobilis, provocatus ab eo per literas ut filios ejus ſuam artem docere vellet in reſponſione, quæ libro XVI. hujus *Epiſtolarum* legitur, *juriſconſultorum facile principem* appellaſſe eum videatur. Nec in opere agendo tantum, ſed & in ſcripto tradendis iis quæ ab aliis eſſent jure agenda, rei conſulturus publicæ, in altiſſimis quoque rerum forenſium & aulicarum occupationibus, podagræ etiam conflictatus moleſtiis, commentaria panxit, demererique nunquam deſiit poſteritatem. Plane hæc opera condidiſſe eum; partim ex præfatione Alphonſi Perez de Bivero, filii non primogeniti, Ceſaræi juris prolitæ, ad eum commentarium, cujus mox meminimus; partim ex libris Bartholomæani collegii, atque aliunde novimus, ex quibus agmen duo hæc priora ducunt:

Repetitio Rubricæ & cap. Per veſtras, De Donationibus inter virum & uxorem. Quam ſemel atque iterum jam typis, Pinciæ ſcilicet 1503. & alibi, editam & a ſe recognitam, denuo ſubjecit prelo Salmanticæ anno 1523. Alphonſus Perez de Bivero, is quem diximus. Huic operi *Additiones* priores fecit Joannes Bernardus Diaz de Lugo, Calagurritanus epiſcopus, quibuſcum edita eſt Francofurti 1573. poſterioreſque alias Joannes de Baraona, Regiæ curiæ advocatus. Hinc extractus fuit *De bonis conſtante matrimonio quæſitis* tractatus, qui una cum Roderici Xuarez & Didaci de Segura *Repetitionibus*, de eadem materia, editus fuit Coloniæ apud Gymnicum 1590. in 8. continens ea quæ ſcripſit auctor a §. *Sed quamvis* 57. uſque ad §. *Operatur aliud* 68. incluſive. Acceſit huic commentario Francofurti:

Allegatio in materia hæreſis. Romæ ſeorſim edita anno 1581. in 4. apud Gregorium Ferrarium.

Alterum eſt:

De Juſtitia & jure obtentionis & retentionis regni Navarræ. Salmanticæ anno 1514. in folio.

Scripſit alia minoris operæ:

Gloſſemata ad leges Tauri. Salmanticæ apud Joannem Juntam 1542. Itemque:

Ad Fori leges: quæ auctori fuiſſe furto ablata conqueritur Alphonſus filius.

De Beneficiis in curia vacantibus: ſive pro tuendo Regum Caſtellæ jure patronatus, etiam in iis beneficiis quæ in curia Romana vacaverint. Hiſpali 1514. in follo.

Tractatum de Primogenitura. MS. vidimus in bibliotheca Sacri Montis Granatenſis.

Super Leg. Quoniam in prioribus, C. de Inoff. Teſtam. uti legi in collegii Sancti Bartholomæi quodam libro.

Inſularum Maris Oceani tractatum, ſive, de Indis in ſervitutem non redigendis: quem laudat ipſe *De juſta obtentione regni Navarræ* II. parte §. 1. in fine: quem tamen D. Joannes de Solorzano, qui eamdem adornavit Spartam, vidiſſe ſe unquam negat.

Recollectiones ejuſdem *ſuper jus Canonicum* laudat idem liber collegii S. Bartholomæi.

De Regis Inſtitutione: opus erat MS. in bibliotheca Olivarienſi, quod elucubrare eum circa annum MDXXIII. ut Carolo Imperatori offerret, Alphonſus filius annotatum reliquit. Itemque aliud:

De Pœnitentiis & remiſſionibus.

Vulgari quoque lingua compoſuit:

Tratado del eſfuerzo bellico; pro inſtruendo Gundiſalvo Perez de Bivero, filio primogenito. Salmanticæ 1524. & una cum *Relect. ad Cap. Per veſtras*: *De Juſta obtentione &c. Gloſſis ad Leges Tauri, & Beneficiis.....*

Del Gobierno domeſtico: ad ſororem noſtram (ait Alphonſus toties laudatus) hoc eſt, auctoris filiam.

Tratado esforzando a los Indios a la Fee Catolica: quem promulgaſſe apud Indos Chriſtophorum Columbum ſcribit Antonius de Herrera in *Hiſtoria Indica.*

IOANNES LOPEZ RAPOSO DE CASTANHEDA, Luſitanus, patria ex Torres-novas diœceſis Oliſiponenſis municipio nobiliſſimo, judex Regius, & corrector marcharum (comarcas vocant) de Pinhel e Ribacoa, ſcripſit:

A Vida del Servo de Deos Gregorio Lopez: in 4. MS.

Relaçaõ de deſcobrimento dos Santos Martyres Secundiano e Romulo Concordienſes, ſive ejuſdem oppidi Turrium-novarum, quam dicavit excellentiſſimo duci de Aveiro & de Torres-novas, Raimundo Lencaſtrenſi. Vide Cardoſum tomo III. *Agiologii Luſitani* die XX. Junii in commento lit. b. fol. 763.

Da Familia dos de Alencaſtro da caſa dos Duques de Aveiro e Torres-novas MS. in 4.

Novelas de Silvio o mais deſgrazado home dos viventes. MS.

IOANNES LOPEZ DE SEGURA, ſacerdos Burgenſis, ad Mariam ſereniſſimam Angliæ Reginam ſcripſit:

De la Inſtruccion Chriſtiana y exercicios eſpirituales, y preparacion para la Miſſa y ſanta Comunion. Burgis ex officina Joannis Juntæ 1554. in 4.

Con-

Confeſionario para conocernos y tomar aviſo contra vicios. 1555. 4.

IOANNES LOPEZ SERRANO, Malacitanus, theologus, Granatæ urbis incola, vertit ex Latino Martini ab Azpilcueta, doctoris illius Navarri celebratiſſimi, in Salmantina urbe manens:

Diſcurſo de el ſilencio que ſe debe guardar en los divinos oficios, principalmente en el coro ſobre el capitulo, in loco benedictionis, 5. *Quæſtione.* 4. Salmanticæ apud Petrum Laſo anno 1588. in 8.

IOANNES LOPEZ DE TUDELA, medicus doctor, ſcripſit:

De Medica materia ad Tyrones librum. Pampilone 1585. in folio. Hiſpali 1589. folio apud Joannem de Santander.

IOANNES LOPEZ DE UBEDA, Toletanus, ſcripſit, aut collegit:

El Cancionero general de la Doctrina Chriſtiana. 1579. 8. Et Compluti anno 1586. in 8.

Vergel de flores divinas. 1588. in 8. Compluti. Complutenſis ſeminarii, in quo pueri aluntur orphani, auctor & fundator fuit.

IOANNES LOPEZ DE VELASCO, poſt Joannem Chriſtophorum Calvetem Stellam tertius Indicarum rerum chronographus Regius ſub Philippo II. Hiſpaniarum Rege Catholico, dedit:

Ortographia y pronunciacion Caſtellana. Burgis 1582. in 4.

IOANNES LOPIS, Valentinus, artium liberalium & medicinæ, theologiæque ſimul (quod raro ſolet) doctor, publicavit, ad Franciſcum Ximenium mittens, Toletanum antiſtitem:

Aureum formalitatum ſpeculum Scoti ac Franciſci Mayronis doctrinam illuſtrans. Neapoli anno 1505.

F. IOANNES LOREDANO, ſi Hiſpanus eſt, edidit:

Vida de Adam. Matriti 1657. in 8. Errorem in eo commiſſum fuiſſe arbitror, quod Joannis Franciſci Loredani, nobilis Veneti, *Adami Vitam*, Italice ſcriptam, alius neſcio quis converterit in Hiſpanam.

F. IOANNES DE LORENZANA, Legionenſis natu, Dominicanorum ſodalis in Salmantina Stephano protomartyri ſacra domo, deinde in provincia Sancti Joannis Baptiſtæ Peruani regni, cui ſeſe adſcribi cum eo veniſſet non ægre paſſus eſt, in Limenſi academia primas docendi partes geſſit, provinciæ ſuæ præfuit, judicibuſque fidei conſultor fuit theologus. Scripſit:

In Sancti Thomæ Aquinatis univerſam Summam Theologiæ, quatuor tomis: qui in tabulario monumentorum hujus ordinis cœnobii Romani Sanctæ Mariæ ſupra Minervam ad editionem cuſtodiuntur.

D. IOANNES LUCAS CORTES, Hiſpalenſis, ex Belgis parentibus, juriſconſultus, & omnimodæ flos eruditionis, qui Matriti, ſub excellentiſſimi D. D. Petri de Guzman, comitis de Villaumbroſa, ſummi ſenatus Caſtellæ præfecti, protectione, carus & magni habitus doctis omnibus & judicio præſtantibus curiæ iſtius viris degit, ornatus locumtenentis gubernatoris ſeu correctoris curiæ Matritenſis munere, dein judicem agere juſſus eſt, cum vacaſſet locus Regiarum fabricarum & ſaltuum (de Obras y Boſques appellant) ſed antequam huic initiaretur occupationi fiſcalem advocatum in curia criminali Matritenſi, deinde ejuſdem curiæ judicem, quod munus Alcalde de Caſa y Corte vocant, exercere, tandem in ſenatu Indicarum rerum patrem agere, propediem editurus ex antiquorum monumentorum ſchedis, attente obſervatis ac fideliter productis:

La Vida y acciones del Santo Rey D. Fernando III. de Caſtilla y Leon. Ediderat prius:

Memorial de la caſa de D. Diego de Ayala Herrera, y Roxas Conde de la Gomera.

IOANNES DE LUCENA, Luſitanus, ex oppido Trancoſo Viſenſis dioeceſis, anno redempti orbis MDLXV. ætatis ſuæ xv. Societatem Jeſu ingreſſus, adeo bonarum omnium diſciplinarum ſcientiam profecit ut in Eborenſi academia philoſophiam interpretatus ſit, clarus imprimis eloquentia facultateque oratoria: ex cujus ore in eccleſiaſticis concionibus totos viginti annos fidelium populus in Luſitaniæ regno pependit, quando & nonnunquam in fine ipſo quieſcentem (quod mirum judices) clamor circumſtantium ut progrederetur ulterius ſine fraude ſollicitaverit. Scriptam reliquit moriens elegantiſſimo vulgari ſtilo Portugalliæ:

La Hiſtoria da vida do Padre Franciſco de Xavier, e do que ſiçeraõ na India os mais religioſos da miſma Companhia de Jeſu. Ulißipone 1600. in folio. Quam in Caſtellæ idioma convertit Alphonſus Sandoval, Hiſpali editam 1619. in Italicum Ludovicus Manſonius Romæ 1613. uterque ejuſdem Societatis.

Vitam exuit vir, multis virtutibus doctrinæque merito carus omnibus ac venera-

bilis, in Sancti Roqui professa domo Ulissiponensi anno sæculari MDC. ætatis LI.

F. IOANNES DE LUDEÑA, Dominicanus, Matriti natus, in Tridentino magno congressu sub Pio IV. Seguntini episcopi procurator, habuit ad patres orationem: *De tribus Domini nostri Jesu Christi & ejus sponsæ tentationibus; I. Dominica Quadragesimæ MDLXIII.* Adjungitur:

Disputatio Theologica de Cælibatu Sacerdotum contra Luteranos. Patavii anno 1563. in 4.

IOANNES LUDOVICUS DE LA CERDA, Toletanus, patrem habuit D. Joannem de la Cerda, almæ hujus ecclesiæ canonicum. Adolescentulus sacramentum religionis inter Jesuitas in patria dixit, qui, cum ad eloquentiæ sacræ & profanæ totiusque eruditionis studia animo penderet totus, ea via grassari ad virtutem & famam permissus fuit, atque eo quidem successu ut in assiduum eloquentiæ ac poeticæ in Carpentanis professorem scriptis eruditissimis toto orbe celebratissimum evaserit. Urbanus VIII. P. M. ingeniorum eximius æstimator, effigiem ejus in camera sua repositam habuisse dicitur, Franciscoque cardinali Barberino, legato sedis Apostolicæ in Hispanias, ad Philippum IV. Regem nostrum eunti, dedisse quidem in mandatis ut Cerdæ ad se vocato Urbani nomine salutem diceret. Indefessi sui studii, exquisitæque ac multiplicis eruditionis hæc in vulgus monumenta dedit:

Commentaria in omnia opera Publii Virgilii Maronis: tomis III. *argumentis, explicationibus & notis illustrata.* Lugduni 1617. in folio. Prius tamen ac seorsim super *Bucolica* & *Georgica.* Matriti 1608. folio. Lugduni anno 1619. *In sex priores Æneidos libros.* Lugduni apud Cardonem 1612. folio. *In posteriores* alios *sex*, ibidem 1617.

Quinti Septimii Florentis Tertulliani opera argumentis, explicationibus ac notis illustrata, tomis duobus: quorum prior editus est Parisiis per Michaelem Somnium 1624. alter 1630. Barthius ad lib. *Theb.* I. v. 601. ad hunc commentarium oculos habens: *ejus viri, aut alius, pari sane opera atque diligentia, quamvis addita propriis aliena, illustratos vellem omnes Latinos patres, etsi mixtis ad rem non pertinentibus justo prolixiore.* Idem ad lib. *Theb.* 4. v. 414. *Summo studio suo & collectione laboriosissima effecit ut Tertullianum, qua mendosus non est, etiam qui horrebant, imo timebant antea, jam facilem amare etiam & intelligere possint.*

Adversaria sacra; quibus jax præfertur ad intelligentiam multorum scriptorum sacrorum. Accessit:

Psalterium Salomonis Græco-latinum cum scholiis. Et:

Tertulliani libri de Pallio commentarius auctior. Lugduni apud Ludovicum Prost 1626. in folio. Quod autem ad *Adversaria* attinet idem nuper laudatus Barthius ad lib. *Theb.* III. v. 153. *Quod opus*, ait, *& propriis auctori diligentissimo & aliorum observationibus sollerter constipatis, meretur accenseri utilissimis antiquitati illustrandæ commentariis.* Ipse tamen ad lib. III. *Sylv.* carm. II. v. 24. *plurimum assutum fuisse* credit *doctissimi viri notis.*

De Excellentia sacrorum spirituum; in primis de Angeli Custodis ministerio. Parisiis per Sebastianum Cramoisy 1631. in 8. De quo argumento præter nostrum Jesuitæ alii tractaverunt, Jacobus Hautinus Latine, Franciscus Albertinus Italice, Martinus de Roa Hispano sermone; necnon & Andreas Victorellus, teste Allatio in *Urbanis Apibus.*

Orationem ab eo habitam in funere Mariæ Augustæ Collegii Imperialis Matritensis fundatricis: quæ in libro *De his exequiis* edito in lucem prodiit. Ludovici Cerdæ est opus:

Grammatica Ars Antonii Nebrissensis: quæ Hispanis fere omnibus vulgaris est, nempe ex *Nebrissensis Introductionibus Grammaticis* compendium a Cerda in usum pueritiæ elaboratum. De quo in Nebrissensi jam diximus.

Joannem Ludovicum promeritis ornat laudibus Gaspar Barthius *Animadversionibus ad Guilielmi Brittonis Philippidos* lib. VII. vers. 731. & lib. XI. versu 36. & ad Statii lib. III. *Sylv.* c. II. v. 24. & lib. II. *Theb.* v. 481. ac III. v. 153. & IX. v. 548. quibus locis eum *doctissimum optimumque scriptorem, ingeniosum, eruditum, diligentem & candidum* vocat, *quod* ultimum *decus*, ait, *contra plurimos ingeniosos acutosque cum paucis habet.*

IOANNES LUDOVICUS HERBON, sanctæ Compostellanæ ecclesiæ canonicus Magistralis, inque hujus urbis gymnasio theologiæ professor, MS. reliquit, auctore mihi Ægidio Gundisalvi Davila in *Theatro Ecclesiæ Compostellanæ*:

Animam captivam & liberatam, sive opus ita inscriptum.

IOANNES LUDOVICUS LOPEZ, Cæsaraugustanus, jurisconsultus, & ipse pars gymnasii hujusce patriæ urbis, excultus & literis, quæ tam ad juris quam ad ceteras artes perdiscendas, & in exercitium cum laude ducendas, non minime conducunt. Matriti agens academiæ nomine, ut Regio inter-

terventu Cæſarauguſtanarum metropolitanæ ac Deiparæ Virginis de Columna eccleſiarum diſcordia ſedaretur, expolivit ſubceſſivis horis, redienſque Cæſarauguſtam edidit:

Commentarium ad L. XII. C. De Religioſis & ſumptibus funerum. Cæſarauguſtæ apud heredes Petri Lanaja & Lamarca 1675. 4. Simulque:

De Paſſione ac loco Sepulturæ SS. innumerabilium Martyrum Cæſarauguſtanorum Mantiſſam: hoc eſt acta eorum germana notis illuſtrata.

Edere parat:

De Origine juris & juſtitiæ Regni Aragonum. Cui libro utiliſſimi argumenti præmiſſit:

Epiſtolicam quamdam exercitationem cum annotatis in 16.

Notas, & Commentaria ad curias (cortes vocant) quas habuit Jacobus Rex Aragoniæ Primus anno 12..... majoris operis, quod ad omnes curias apparat ejuſdem regni, elegans ſpecimen.

D. IOANNES LUDOVICUS DE MONCADA, Barcinonenſis, in familia hac nobiliſſima ex Ludovico parente, caſtellano uti vocant de Ampoſta ordinis Hieroſolymitani, in lucem editus, vir in re hiſtorica, præcipue patria, verſatiſſimus, decanus & canonicus Vicenſis eccleſiæ, ſcripſit Latine:

Annalium Cataloniæ quatuor volumina. Item:

Epiſcopologium eccleſiæ Vicenſis ſive Auſonenſis: quæ duo opera domi aſſervat e prototypo ipſo auctoris illuſtriſſimus D. D. Raphael de Viloſa, ducatus Mediolanenſis magnus cancellarius, nunc jam locumtenens (uti appellant munus) ſummariæ cameræ Regiæ Neapolitanæ, vetus noſter amicus.

IOANNES LUDOVICUS VIVES, ex Blanca Marc, cujus alicubi cum *lectiſſimæ atque pientiſſimæ feminæ* elogio meminit.... parenti Valentiæ natus, domi grammaticis, Lutetiæ vero dialecticis ſtudiis navavit operam; vere infeliciter, cum in ea tempora incidiſſet quibus bonæ omnes artes ab eo exulabant philoſophiæ gymnaſio, Gaſparem Lax Dullardumque, totos cavillis ſophiſtarum intentos, & quaſcumque alias diſciplinas contemptui habentes, præceptores ſortitus. Unde natum fuit ei cum Nebriſſenſi Antonio contentionis ſtudium propter ſtudia humanitatis, quæ magnus ille vir ut neceſſaria omnino ad progreſſionem in aliis faciendam vehementer commendabat, inſtaurareque apud nos ſuperiore ineunte ſæculo fuerat aggreſſus. Pauliſper tamen bonæ menti ſeſe reſtituens, ac diſpellente judicii lumine craſſiſſimas arrogantiæ, ſeu dicere mavis ignorantiæ, tenebras, Latinas & Græcas literas Lovanii ſerio addidicit; quoque pronius olim a recto deviaverat diſciplinarum calle, eo magis ab eo teurpore perpurgandis a barbariei ſitu & ſquallore ingenuis artibus, proprioque nomini in eruditiſſimorum illius ætatis hominum albo ad poſteritatis memoriam conſecrando induſtriam omnem atque ingenii contentionem adhibuit. Cujus laudabilis conſilii ſpecimen atque indicium fecit ſcripto in pſeudo-dialecticos libello, qui Latini ſermonis elegantiæ negabant aditus ad ſcientiarum myſteria: *Quo quid poteſt* (exclamat ibi) *inſanius dici? Quem errorem ego, ſi decem annos valetudine non prorſus adverſa Dei beneficio vixero, e mentibus illorum non argumentis ſed ipſa re delebo*: ad opus ſuum *De Cauſis corruptarum artium* forte reſpiciens. Philoſophis hinc & bonarum omnium diſciplinarum magiſtris adjunxit theologos, quantum per ætatem, illarumque artium, quæ mirifice ipſum ceperant, ſtudia licuit: quod ille ait ad *Libros S. Auguſtini de Civitate Dei* præfatus. His inſtructus præſidiis, ad evolvendum hunc maximum doctrinæ atque eruditionis maximi eccleſiæ doctoris veluti latentem adhuc atque adjutricis manus egentem theſaurum, Eraſmi Roterodami monitu, ſeſe accinxit. Qui quidem Eraſmus, Hieronymo atque Cypriano nuper recognitis, ad expendendam in Auguſtino ſimilem operam aliorum operæ omnino ſe indigere prudenter viderat. Idque clariſſimum imprimis viri ſapientiſſimi monumentum noſter, plurium antiquiſſimorum exemplarium ope reſtitutum, eruditiſque ac luculentis commentariis explanatum, Henrico VIII. Anglorum Regi doctiſſimo, etiam nunc Catholico, nuncupavit, ſignificationemque ab eo grati animi, & ſummo uti decebat pretio habiti accepit muneris. Porro is ſponte ſua inter Belgas commoratus eſt, quorum Brugenſi domicilio cenſeri cœpit, accepta inde uxore, Bernardi Valdauræ & Claræ Cervanteſiæ Hiſpanorum ut credo parentum filia. Lovanii datus aliquando præceptor fuit Guilielmo Croio, adoleſcenti nobiliſſimo, quem Caroli Cæſaris beneficentia, muneri vix maturum, ad Toletanam ſedem non diu poſt evexit. Mariæ quoque, Britanni laudati Regis filiæ natu majoris, inſtitutionem in Latinis ſuſcepit. Sed ab ea aula diſcedere opus ſibi eſſe novit, accedente Catherinæ Reginæ matris judicio, rei neceſſitati obtemperaturo, ex quo Henricus, uxori ob novos ignes infenſus, honeſti colorem meditato quærere repudio, atque huic excuſando ſceleri

doctorum hominum, etiam intentata vi, extorquere velle judicia cœpit. Brugis ut creditur deinde manens, ſcribendis libris, ac frugi doctrinæ, hoc eſt veræ & Chriſtianæ philoſophiæ, ſeminibus per corda hominum ſpargendis magna cum famæ claritate reliquum ætatis inſumpſit, ſpectatiſſimo cuique in pretio habitus, & in partem eruditarum lucubrationum non ſemel vocatus. Eraſmum quippe Roterodamum in Seneca emendando, atque in Adagiis colligendis, alioſque alias adjuviſſe dicitur. Thomæ Moro, Thomæ Linacro, Joanni Vergaræ carus fuit; exquiſita eruditione, judiciique ſagacitate & pondere nemini æqualium concedens: adeo ut florentiſſimos ejus temporis non niſi tres viros commendaverit poſteritati vulgare proloquium, quod Budeo ingenium, Eraſmo dicendi copiam, Vivi noſtro judicii laudem ante alios adjudicabat. Cumulatiſſimis eumdem elogiis amant compellare alii, quorum in literis magnum nomen eſt. *Acris judicii virum* Gerardus Joannes Voſſius *De Hiſtoricis Græcis* lib. II. cap. XV. *Primis maximiſque ævi præcedentis hominibus comparandum* Antonius Sanderus *De Brugenſibus*, inter quos vixit, *eruditione claris* referens: *Virum apprime eruditum* Joſephus Scaliger *Animadverſionibus ad Euſebii Chronic.* ad numer. CCCCLXXXVI. *Magno judicio præditum* Antonius Matthæus in tract. *De criminibus*, tit. XVI. cap. V. num. I. *Virum doctiſſimum* Iſaacus Caſaubonus in *Exercitationibus Baronianis*: *Virum inſignis judicii & eruditionis* Gaſpar Barthius in *comment. ad lib. II. Philippidos Guilielmi Brittonis*; atque item *longe eruditiſſimum & præclariſſimi judicii* lib. X. *Adverſ.* cap. VI. idem ad lib. II. *Thebaidos*, verſ. 156. *doctum, diligentem & eloquentem, excepto tamen quod de poetis Latinis non bene cenſuerit*, vocant. *Docte prorſus & accurate multa eum elucubraſſe* Sixtus ait Senenſis, *in quibus ſummam eloquentiam cum abſolutiſſima eruditione & Chriſtianiſſima pietate conjunxit.* Adeo procul vero eſt quod Lucas Oſiander *Epitomes Eccleſ. Hiſtoriæ* cent. XVI lib. II. cap. L. ſcribere auſus eſt, a religione Proteſtantium, quam ipſe puriorem vocat, non prorſus Vivem noſtrum abhorruiſſe: quaſi in eadem vicinia fuerint antiquam parentum fidem tradere & ſcholaſticorum jejunam ſiccitatem tædio habere. Vir item fuit, Pauli Jovii verbis, *in omni diſciplinarum genere exercitatiſſimus, & de bonis literis optime meritus: quo decedente* (ſubdit idem) *doctior nemo in Hiſpania ſuperfuit. Rarum Valentiæ decus* exiſtimavit Matamorus, doctos Hiſpaniæ viros memorans, *propterea quod & declamator egregius, & philoſophus magni nominis, & multis in rebus eminentiſſimus eſt habitus. Attamen, quia ſine vitio aliquo eſt mortalium nemo, placuiſſet multo magis viris eloquentiſſimis* (ſubjungit Matamorus) *ſi ut multa diſerte doctiſſimeque conſcripſit, ita ſermonis innata inſitaque duritie, & vocabulis quibuſdam Græco-Latinis, quæ ad ampliandam linquam Latinam excogitavit, orationis gratiam non obſcuraſſet.* Hæc rhetor de facultate rhetorica. Sed a theologis quoque aliquando audiit non optime. Audiri dignus eſt Melchior Canus ad finem lib. X. *De Locis Theologicis. Neque enim mihi Ludovicus Vives probari poteſt in eo quod univerſam legum Romanarum & vim innititur frangere, & elevare auctoritatem. Plus ille nimio interdum ſibi indulget dum corruptas diſciplinas perſequitur. Nec novitios ſolum errores, qui vel irrepſerunt vel invaſerunt, coarguere, ſed antiquorum recepta placita convellere pertentat, maximo quidem ſemper verborum ambitu, ſed vi quandoque argumentorum minima. Dixit ille quidem in libris* De Corruptis Diſciplinis *multa vere, multa præclare; atqui fidenter pronuntiavit aliquando tanquam e Divorum concilio deſcendiſſet. Multo autem viris doctis probaretur magis, ſi qua diligentia & diſſertitudine cauſas corruptarum artium expreſſit, eaſdem collapſas reſtituiſſet. Sed in tradendis diſciplinis elanguit, cum in carpendis erroribus viguiſſet.* Diſplicuit aliis libertas, qua uſus fuit in Auguſtini nonnullis locis, dum libros *De Civitate Dei* percurreret, minus probatis. Sed hujus opera, poſt alias ſingularium partium editiones, Baſileenſibus typis prodierunt tomis duobus anno 1555. ex officina Epiſcopii junioris. Primo volumine hæc continentur:

De Ratione ſtudii puerilis epiſtolæ duæ: *lectu dignæ*, ait Poſſevinus, *quibus abſolutiſſimam ingenuorum adoleſcentum & puellarum inſtitutionem doctiſſima brevitate complexus eſt*, uti *Geſnerianæ Bibliot. Epitomes* auctor ait. Alias Lugduni 1532. Baſileæ 1557. Tiguri 1562. prodierunt.

Exercitatio linguæ Latinæ, ſeu Dialogi. Hujus operis prima publicatio videtur Coloniæ fuiſſe anno 1494. in 4. ſub *Primæ Latine loquendi exercitationis ſecundum ordinem rerum quæ in quotidiano uſu verſantur* appellatione. Editi ſunt Venetiis quoque apud heredes Melchioris Seſſe 1580. in 8. & ſæpe alias. Hos ſemi-Græcarum vocum inibi uſurpatarum nomine reprehendit, ut vidimus, Matamorus; atque item aliquanto acrius in *Annotationibus ad Horatii Artem poeticam* Franciſcus Sancius Brocenſis, ad illud *Si Græco fonte cadant*, ficta ab eo tot vocabula ſic audacter & præter æquum ac decens in hac *Exercitatione*, non ſine admiratione, ne di-

dicam indignatione, excipiens. Qui tamen *Dialogi* ſemper in magno uſu apud omnes fuerunt nationes quibus Latina lingua cordi eſt & pretio. Joannes Thomas Freigius *Notis* illuſtratos Norimbergæ edidit 1571. in 8. ubi & recuſi ſunt 1622. in 12. Et Venetiis per Dominicum de Imbertis 1612. 8. In ſingula colloquia *Annotationes* fecit Petrus Mota, Complutenſis; *Indicemque Latino-Hiſpanicum difficiliorum vocabulorum* Joannes Ramirus adjunxit ut editio fieret nova, tum alibi, tum Barcinone 1615. in 8. Cæſaraugustæque 1627. in 8. Matritique 1644. in 8. Et cum inſcriptione *Dialogiſticarum linguæ Latinæ exercitationum.* Lermæ 1619. Gallice quoque una cum Latino auctoris prodierunt Lugduni apud Gabrielem Cotier 1560. cum *Indice Latino-Gallico* Ægidii Houſteville Cadomi, in gymnaſio Montano profeſſoris, atque iterum, ex nova Gallica verſione Benjamin Jamini, Pariſiis apud Gabrielem Buon 1578. teſte Verderio. Germani etiam atque Poloni ſuos fecerunt, Draudo teſte. Vilielmus item Urſinis, ejuſdem Draudi fide, quædam ex his hauſit.

De Conſcribendis epiſtolis libellus: cum Eraſmi alio ejuſdem argumenti. Coloniæ apud Gymnicum 1536. & apud heredes Arnoldi Birchmani 1573. in 8.

De Ratione dicendi libri tres. Simulque:

De Conſultatione liber 1. Baſileæ apud Robertum Winter 1537. Et Coloniæ apud Gymnicum: quem librum *elegantiſſimum* vocat Gabriel Naudæus in *Bibliographia Politica.*

Declamationes ſex. Baſileæ apud Winter 1538. de præſenti ſtatu Europæ & bello Turcico.

Pompejus fugiens.

Fabula de Homine.

Liber in Pſeudo-Dialecticos. Seleſtadii apud Lazarum Scurerium.

Prælectiones IV. in Varia.

Ædes Legum.

Iſocratis Orationes Areopagitica & Nicocles: Latine converſæ, editæque olim cum aliis Baſileæ apud Winter 1538.

De Corruptis Artibus, & tradendis diſciplinis libri XX. Antuerpiæ apud Michaelem Hillenium 1531. Brugiſque eodem anno. Coloniæ apud Gymnicum 1532. Lugdunique 1551. apud Joannem Frellonium. 8.

Interpretatio allegorica in Bucolica Virgilii, ſive *Virgilii Bucolica cum Joannis Vivis Valentini in eadem allegoriis*: quod præ ſe fert editio Mediolanenſis anni 1539. in 8.

Prælectio in Georgica Virgilii.

In Suetonium quædam.

Secundo volumine hæc:

De Initiis, ſectis & laudibus Philoſophiæ lib. I.

Anima Senis: ſive prælectio in lib. *De Senectute* Ciceronis.

De Somno & vigilia: ſive prælectio in *Somnium Scipionis.* Baſileæ apud Frobenium 1521. in 4.

Introductio ad Sapientiam. Item:

Satellitium animi, ſive Symbola, Principum inſtitutioni potiſſimum deſtinata. Lugduni apud Trechſel 1532. Baſileæ 1537. apud Robertum Winter. Lugduni iterum per Joannem Frellonium 1556. in 8. Ambergæ 1593. 8. Lipſiæ 1594. in 8. & 1600. 8. Priorem iſtum tractatum *De Introductione ad Sapientiam* Gallice vertit Guil. Paradinus, Lugduni editum 1550. in 8. item Joannes Colin Pariſiis apud Carolum Angelier 1548. teſte Verderio.

Genetliacon Jeſu Chriſti: ſive de tempore quo natus eſt Chriſtus.

De Virtute fucata.

Clypei Chriſti Deſcriptio.

Jeſu Chriſti Triumphus.

Virginis Deiparæ Ovatio.

In Pſalmos VII. Pœnitentiales Meditationes VII.

De Paſſione Chriſti meditatio in Pſalm. XXXVII.

Excitationes animi in Deum. Baſileæ 1543. in 16. unaque:

Commentarius in Orationem Dominicam: cum *Precationibus ac meditationibus quotidianis ac generalibus.* Baſileæ apud Winter 1540. Gallice vertit has Godefridus de Billy, Pariſiiſque edidit apud Claudium Fremy 1570. in 16. necnon & Petrus de Lancrau, qui poſtea fuit epiſcopus Lombarienſis in Gallia, teſtibus Sammarthanis in *Gallia Chriſtiana.*

De Sudore Jeſu Chriſti ſacrum diurnum.

Concio de noſtro & Chriſti ſudore.

De Veritate Fidei Chriſtianæ lib. V. *qui*, ait Poſſevinus, *fuerunt poſtremus ejus fetus, & in quos plus diligentiæ atque laboris impendit.* Baſileæ apud Joannem Oporinum 1543. & 1544. in 8. Coloniæque apud Petrum Horſt 1564.

De Anima & Vita lib. III. Lugduni, & Baſileæ apud Robertum Winter 1538. & cum aliis Lugduni 1555. 8. Quem librum a Julio Cæſare Scalligero valde laudatum in filii Joſephi *Primis Scaligerianis*, a T. Fabro editis, legimus.

De Officio Mariti lib. 1. Brugis apud Robertum Crocum 1528. in 8. Et Baſileæ apud Winter.

De Inſtitutione Fœminæ Chriſtianæ lib. V. juſſu Catherinæ Anglorum Reginæ conſcripti, cum alias, tum Baſileæ apud Winter 1538.

1538. Quæ ipſa curavit a theſaurario ſuo Anglice verti. Id & Gallicum, opera Jacobi de Changy, advocati Divionenſis, tum Lugduni in 16. tum Antuerpiæ apud Plantinum in 8. et Hiſpanum, interprete Joanne Juſtiniano, ducis Calabriæ familiari, Germanæ Reginæ nuncupatum, non ſolum Valentiæ apud Georgium Coſtilla anno 1528. in fol. ſed & Cæſarauguſtæ prodiit 1555. & Pinciæ apud Didacum Fernandez 1584. in 8. Qui idem Juſtinianus Italicum dare cogitaverat uti ipſe refert.

De Concordia & diſcordia in humano genere lib. IV. ad Carolum V. Imperatorem, cum inſtitutum eſſet in Italia concilium generale. Antuerpiæ 1529. in 8. Lugduni 1532. in 8. Simulque:

De Purificatione lib. I.

De Chriſtianorum vita miſerrima ſub Turca lib. I. Lugduni 1532.

De Subventione Pauperum, ſive de Humanis neceſſitatibus lib. II. Pariſiis apud Colinæum 1530. Lugduni 1532. Gallice prodierunt Jacobi Girardi opera Lugduni 1583. ex officina Joannis Stratii in 8.

De Communione rerum ad Germanos inferiores.

De Europæ diſſidiis & Bello Turcico Dialogus. Baſileæ 1538.

Epiſtolæ variæ: quarum aliquæ Antuerpiæ a Guilielmo Simone anno 1556. atque item ſelectiores Antuerpiæ excuſæ ſunt, opera Simonis Verepæi, typis Simonis Guilielmi 1571. & 1572. 8. Lego tamen in Simleriana *Bibliothecæ Geſneri Epitome*: *Deſideratur etiam farrago Epiſtolarum ejus, & quædam alia, quæ fortaſſis, dante Deo, aliquando publicabuntur.* Certe aliquot noſtri epiſtolas edidit Hadrianus Ulacq Londini 1642. in vaſtiſſimo volumine, quod Eraſmi Roterodami *Epiſtolarum* libros XXXII. Philippi Melanctonis libros IV. & Thomi Mori alias continet. Seorſim editi ſunt:

D. Aurelii Auguſtini De Civitate Dei lib. XXII. ad priſcæ venerandæque vetuſtatis exemplaria collati, eruditiſſimiſque inſuper commentariis illuſtrati. Primum Baſileæ apud Frobenium 1522. Deinde Pariſiis apud Carolum Guillard 1555. Et Antuerpiæ apud Plantinum in folio. Lugdunique in 8. apud Honoratum: ad Henricum ſcilicet directi VIII. Angliæ Regem, ad quem ſcripſit nuncupatoriam epiſtolam ex Lovanio anno MDXXII. reſponſumque Regis accepit ex Regia Grenvici domo XXIV. Januarii MDXXIII. In his commentariis quid Lovanienſibus theologis, quid Martino Navarro, quid Joanni a Lovanio diſplicuerit, Antonius Poſſevinus in Aurelii Auguſtini mentione *Sacro* in *Apparatu* obſervavit, atque ea quidem, una cum Auguſtini opere, lingua Gallica dedit Gentianus Hervetus Pariſiis apud Nicolaum Cheſneau 1570. in folio. Præter hæc librum, cui inſcripſit:

De Conſtruenda Schola, miſit ad ſenatum urbis ſuæ Valentinæ, qui ineditus manſit, uti refert Gaſpar Eſcolanus lib. V. *Hiſt. Valent.* cap. XXIII.

De Corrupto Jure Civili opus laudatur in *Elencho Scriptorum Juris*, quæ portio ſit fortaſſe alterius operis *De corruptis diſciplinis ſeu artibus.*

Deſcriptionem Temporum & rerum Romanarum, ſub Joannis Warſenii nomine Lovanii 1534. editam, tribuit ei Valerius Andreas. Iſque & Poſſevinus & Simlerus in *Epitome* laudant ejuſdem:

Epiſtolam ad Henricum VIII. Angliæ Regem de Franciſco Galliarum Rege a Cæſare capto: & aliam *De Pace inter Cæſarem & Galliæ Regem, deque optimo regni ſtatu.*

In Ciceronem item *de Legibus.* Antonius Poſſevinus adjungit:

De Charitate Dei & proximi libellum: nondum editum ut Simlerus annotavit.

De Proſperis & adverſis.

Argumenta in pleroſque libros Ariſtotelis: quæ cum ejus operibus Baſileæ edita ſunt ab Oporino.

Uſum linguæ Latinæ.

De Sudore: ſi diverſum opus eſt ab alio ſuperius laudato ejuſdem argumenti. Meditabatur *De Hiſpanis originibus* aliquid procudere, ut colligitur ex his ejus verbis ad eum locum libri VIII. *De Civit. Dei*, ubi Sanctus Auguſtinus de quibuſdam philoſophis Hiſpanis tractat: *Reſtat ad hæc*, Vives ait, *tenuis priſcorum temporum notitia, Græcis literis ac Latinis conſignata, unde ſpero me aliquando origines gentis noſtræ illuſtraturum.*

Quibus & aliis eruditis & fructuoſis cogitationibus manum injecit mors Brugis, anno (ſi credimus Antonio Poſſevino) MDXXXVII. aut circiter.

F. IOANNES LUENGO, Franciſcanus provinciæ Angelorum Regularis Obſervantiæ, qui poſt alia domeſtica munera obiit anno quo hæc ſcribimus MDCLXXXI. commiſſarius generalis Indicarum provinciarum, ſcripſit:

Vida del Reverendiſimo y Venerable Padre Fr. Andres de Guadalupe. Matriti apud Joannem Garzia Infanzon 1680. in fol. Hic fuit generalis quoque Indiarum commiſſarius, ac ejus deceſſor, vicecommiſſarius generalis ciſmontanæ familiæ, & confeſſarius ſereniſſimarum Mariæ Tereſiæ & Margaritæ Auſtriaca-

carum, Galliarum Reginæ ac Imperatricis, necnon & ſanctimonialium Excalceatarum Matritenſium ejuſdem ordinis: de quo viro, virtutibus inclyto, nos ſuo loco.

IOANNES DE LUGO, Joannis filius, civis & jurati (quomodo ſecundi ſubſellii decuriones vocant) Hiſpalenſis, ex conjuge Tereſia de Quiroga Matriti ei in curia natus xxv. Novembris MDLXXXIII. dum ibi regnorum comitia, quorum pars ipſe pro urbe ſua ſuffragatum venerat, celebrarentur. Salmanticæ juri operam dedit, ubi, & hortatu Franciſci fratris, ſacramento ejus religionis jam obſtricti, Societatis Jeſu inſtitutum amplexus anno hujus ſæculi tertio, ex Petro Arrubal theologiam didicit, quam Valliſoleti, poſt philoſophiam aliquandiu Medinæcampi dictatam ſodalibus, quinquennio fere profeſſus fuit. Hinc Romam venit anno MDCXXI. evocatus eo ut in collegio Romano ejuſdem ſacræ ſcientiæ docendæ munus gereret. Quod per viginti integros annos, plauſu magno ac diſcipulorum frequentia & profectu, obivit, Antonium Perezium inſignem theologum ſucceſſorem ſortitus. Hujus meriti virum, quem alias religioſæ omnes virtutes in paucis ornatum confluxerant, ex humili cella, in quam poliendis & ut vulgus edendis lucubrationibus ſuis remotus ab omni ambitionis ſtudio ſe incluſerat, Urbanus VIII. P. M. ad palatium Vaticanum tranſtulit die xiv. Decembris MDCXLIII. turbatione & ſtupore plenum, & tantum non moroſum & reluctantem, quo pileum ibi rubrum acciperet, inter purpuratos patres ſederet, ſub eodemque tecto habitaret. Quem ampliſſimi ordinis ſacrum confeſſum non ante eum diem conſpexiſſe dicitur, quo ab eis, quos patres ſalutaverat, collega excerptus fuit: tam longe a curia & ſæcularibus negotiis animum intra curiam gerebat. Nec tamen a veteri inſtituto nova eum, vel minimum, quod potuit, deviare fecit dignitas; cujus quidem perſonam, aliam prorſus quam privati hominis ſuis contenti, geſtare ſic & circumferre novit, ut iis tantum demptis, quæ ſchemati debebantur, nec domi nec foris quidquam non religioſum, non ſuperioris temporis conſpiceretur. In pauperes liberalis fuit, in omnes æquanimis, in Societatem ſuam munificus; cujus Profeſſam ut vocant Domum Romanam bonorum omnium heredem reliquit. Porro hæc ſodalem ſuum Auguſti xxi. die anni MDCLX. inter domeſticorum ac totius Urbis vota, quæ orbari ſe hoc doctrinæ & probitatis lumine ægre ferebat, pie Chriſtianeque ad plures translatum, pone S. Ignatii parentis capellam ſub hac inſcriptione tumulavit:

D. O. M.
IOANNI CARDINALI DE LUGO
SOCIETATIS JESU THEOLOGO
EMINENTIS. DOMUS PROFESSORUM
ROM. HERES, UT UBI FUERAT
THESAURUS EJUS, IBI
ESSET COR EJUS, PROPE CORPUS
S. IGNATII EX EJUS SUPREMA
VOLUNTATE MONUMENTUM P.
OBIIT ANNO SAL. MDCLX.
ÆTATIS LXXVII.

Edidit vivus:

Diſputationes Scholaſticas & Morales de Sacramentis in genere. De venerab. Euchariſtiæ Sacramento ac de venerando Miſſæ Sacrificio. Lugduni apud heredes Proſt 1644. fol. & apud Philippum Borde & ſocios 1652.

Diſputationes Scholaſticas & Morales de Virtute, & Sacramento Pœnitentiæ: Item de Suffragiis & Indulgentiis. Lugduni 1638. in fol. & apud heredes Petri Proſt 1644. & apud Borde 1651. in folio.

Diſputationes Scholaſticas & Morales de Virtute Fidei divinæ. Lugduni anno 1646. in fol. iterumque ſumptibus Philippi Borde 1656. in folio.

De Juſtitia & Jure: duobus voluminibus. Lugduni 1642. & 1652. in fol. in eadem Philippi Borde & ſociorum officina.

De Incarnatione Dominica Diſputationes Scholaſticas. Lugduni apud Jacobum Proſt 1633. & apud Borde 1653. folio.

Reſponſorum Moralium lib. VI. Ibidem apud heredes Proſt, fol. dein apud eumdem Borde 1660. folio.

Tranſtulit juvenis in Caſtellæ ſermonem ex Italico:

La Vida del B. Luis Gonzaga: typis ut audio in Hiſpania editam.

F. IOANNES DE LUNA, Toletanus, fratribus Dominicanis adſociatus Segoviæ, generalis cum eſſet ordinis ſui concionator edidit:

Adviento, Natividad, Circumciſion y Epiphania de Nueſtro Redentor, con todas las fieſtas de Nueſtra Señora y ſu Eſpoſo San Joſeph. Matriti 1608. in 4. apud Joannem Cueſta.

Sermones de Quareſma deſde la Septuageſima haſta la Reſurreccion. Ibidem apud Alphonſum Martin 1609. in 4.

Obiit anno MDCX.

IOANNES DE LUNA, presbyter Cordubenſis, edidit.

Documentos eſpirituales, que el M. Juan de Avila dió a un mancebo diſcipulo ſuyo, para que con ſeguridad ſirvieſe a Dios Nueſtro Señor. Simulque:

Nor-

Norte de conſideracion, como ſe han de exercitar las potencias del alma. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1623. 8.

IOANNES DE LUNA, qui Caſtellanæ linguæ interpretem ſe apud Gallos vocat, edidit:

Dialogos familiares, en los quales ſe contienen los diſcurſos, modos de hablar, proverbios y palabras Eſpañolas mas comunes, muy utiles para los que quieren aprender la lengua Caſtellana: qui ſimul redditi ſermone eunt Gallico. Pariſiis apud Michaelem Danielem 1619. in 12.

IOANNES DE LUNA VEGA, Bæticus, Marcienenſis, Hiſpali medicus, atque ejus academiæ profeſſor ſuæ artis primarius, ſcripſit:

Exercitationes medicas. Hiſpali 1612. & 1613.

F. IOANNES LUPUS, vulgari ut credas idiotiſmo LOBO, Ciſtercienſis Moreruelæ domus ſodalis, ſcripſit, auctoribus Chryſoſtomo Henriquez, & *Bibliothecæ Ciſtercienſis* ſcriptore:

Privilegiorum Congregationis Hiſpaniæ tomos III. Salmanticæ in 4. 1617. ubi non pauca reperiri ajunt ad ejus congregationis hiſtoriam valde utilia.

IOANNES DE LUQUE, Giennenſis advocatus, edidit:

Divina Poeſia de conceptos varios a las fieſtas principales del Kalendario. Oliſipone in officina Joannis de Lyra 1608. in 8.

IOANNES DE LUZON, Ferdinandi Regis Catholici tempore confecit verſibus, dicavitque Joannæ, Aragoniæ Regis filiæ nothæ, comitiſſæ de Frias, cujus ſe famulum profitetur:

Epilogacion de la moral filoſofia ſobre las virtudes cardinales contra los vicios y pecados mortales, en coplas de arte mayor. Simulque: *Contemplaciones ſobre la Paſion de Nueſtro Señor hechas por San Bernardo*: & alia minutiora. Burgis ex officina Georgii Coci, Germani, anno 1508. in 4.

D. IOANNES MACHADO DE CHAVES, patria ex urbe Quito Americæ meridionalis, Truxilienſis eccleſiæ in eodem illo novo orbe archidiaconus, deinde archidiaconus etiam ac theſaurarius eccleſiæ de los Charcas; tandem theſaurarius eccleſiæ Limenſis erat cum Popajanæ provinciæ epiſcopalis cathedra ei commiſſa fuit anno MDCLI. qua tamen nondum occupata, anno ſcilicet MDCLIII. vita functus eſt. Scripſit:

Perfecto Confeſor y Cura de almas: duobus tomis in fol. Quod opus magni habetur apud theologiæ moralis ſtudioſos, quantumvis lingua ſcriptum vernacula.

F. IOANNES DE MADARIAGA, Valentinus gente, inſtituto vitæ Carthuſianus, edidit:

Vida del Santo Bruno Patriarca de la Cartuxa, con el origen y coſtumbres deſta ſagrada religion. Valentiæ 1596. in 4.

Del Senado y de ſu Principe. Valentiæ 1617. 4.

Latine vero edidit:

Litaniam encomiaſticam de ſanctiſſimo nomine Jeſu ex Sancta Scriptura. Ibidem apud Philippum Mey 1616. in 8.

F. IOANNES MADEIRA, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, uti auctor:

Das vidas dos Reis de Portugal in 4. adducitur a Franciſco Macedo in *Luſitania ſua liberata*, pag. 739. & a Cardoſo in ſchedis MSS.

IOANNES DE MADEIROS CORREIA, Luſitanus, ex oppido Alberca, ejus tractus quem Ribatejo, hoc eſt ad ripam Tagi fluminis, appellant, copiarum Tranſtaganarum in poſtremo adverſus Caſtellanos bello juridicus Regiuſque ſenator, edidit:

Perfeito Soldado: & alia. Fr. Emmanuel a Reſurrectione.

F. IOANNES DE LA MAGDALENA, Luſitanus, ex familia Eremitarum S. Auguſtini, Alphonſi Principis, Joannis Regis filii, ſive, ut aliis placet, ipſius Regis præceptor, ſex & viginti ferme annos in gymnaſio Oliſiponenſi theologiam docens exegit, Luſitanæ interim ordinis ſui provinciæ, repetita plurium comitiorum deſignatione, quaſi perpetuus moderator. Tractatum edidiſſe refertur utiliſſimum:

De Sanguine miraculoſo, qui non ſemel fluxit ex hoſtia Sanctiſſimæ Euchariſtiæ: in quo plura dubia expendit & ſolvit. Cauſa ſcribendi fuit ſanguis ille, qui ex conſecrata hoſtia olim manaverat, Caſſiæque, quod eſt Umbriæ in Italia oppidum, ab Auguſtinianis fratribus adſervatur, in quorum bibliotheca MS. hic liber permanet.

Deceſſiſſe eum anno MDXIII. plures memorant.

IOANNES MALDONATUS, Conchenſis natu, ex Salmantina vero urbe originem ducens, in Burgenſi epiſcopatu vicarius ali-

aliquando generalis, floruit maxime in Latinæ eloquentiæ ſtudio, cujus extare fecit monumenta aliqua bonæ frugis plena. Hæc ſcilicet:

Vitæ Sanctorum brevi, elegantique ſtylo compoſitæ. Anno 1530. Deinde ab auctore ipſo correctiores anno 1548. Tandem Burgis prodierunt 1573. in 8. Unde Laurentius Surius nonnulla deſumpſit. Baronius cardinalis *diſertiſſimum virum* vocat in *Notis ad Martyrologium* XIX. Julii, *præclariſſimorumque monumentorum auctorem*, agiologicum hoc opus laudans.

Paræneſim ad bonas literas. Anno 1527.

De Senectute Chriſtiana.

Paradoxam, Vita hominis inſtar diei.

Ludum chartarum, & triumphum: hoc eſt, deſcriptionem ludi chartarum, & ſpecialiter ejus qui *Triumphus* audit, ad docendam hujus exercitii non inhoneſti Latinitatem, ad exemplum forte Joannis Ludovici Vivis *Dialogorum*.

Geniale Judicium, ſive Bacchanalia & oratiunculam dictam in Bacchanalibus. Edita hæc omnia ſimul Burgis apud Joannem Giuntam 1549. in 8.

Hiſpaniolam, quæ Plautina feſtivitate, Terentianaque facundia redundans varios amantium caſus, jucundoſque ſucceſſus non ſine venuſtate elegantiaque complectitur: quo elogio liber inſcriptus prodiit Pinciæ apud Nicolaum Tyerri 1525. in 4. Necnon et:

Hiſtoriam Regum Catholicorum Ferdinandi & Eliſabetæ: Latinam Burgis MS. ſervat D. Didacus de Lerma, illius urbis eques, quam penes eum ſe vidiſſe (luce quidam digniſſimam quis dubitaverit a ſic bono Latinitatis auctore formatam?) affirmavit nobis D. Petrus Fernandez del Pulgar, canonicus Palentinus, alibi laudatus, amicus noſter.

IOANNES MALDONATUS, in oppido Beturiæ (Eſtremaduræ pars nunc eſt) Fuente del Maeſtre nuncupato, ſive, ut ait *Bibliothecæ Societatis* auctor, in oppido Caſas de la Reyna ditionis magiſtratus S. Jacobi juxta Ellerenam urbem, nobilibus parentibus ortus, Societati nomen dedit Salmanticæ, poſtquam ibi ex optimis præceptoribus Dominico Soto & Franciſco Toleto ſacræ doctrinæ initiatus fuiſſet. Romam inde vocatus in collegio urbis theologiam docuit. Præcipuos tamen ejus profeſſionis fructus colligere cœpit inter Gallos, homo quantumvis peregrinus, Pariſiis fixa docendi ſede, quam per decennium tenuit; quo loco frequentiſſimæ auditorum, etiam heterodoxorum, coronæ (cui cum ſcholæ theatrum non ſufficeret, in aperto atque in viis publicis adſtare opus non ſemel fuit magiſtro) univerſam theologiam quaſi compendio annis quatuor, atque iterum eamdem magna ex parte diffuſius atque uberius tradidit. Cogitationes equidem omnes ſuas ad eum ſcopum ingenti animo, imperturbabilique propoſito, parique virtute atque induſtria direxit, ut hæreticorum illa ætate inſanientium conatus retunderet veritatemque religionis orthodoxæ, qua ſacris Scripturis ſolide explanatis, qua diſputationibus adverſus ſectarios coram habitis, ab eorumdem pertinaciſſima vi atque impreſſione tueretur. Nec ipſe propria tantum virtute de eccleſia meruit, quinimo jacto doctrinæ ſemine fœcundavit Gallicum agrum viris undequaque egregiis, qui prælia Dei fortiſſime, ad præceptoris exemplum, conculcatis hydræ hujus tot capitibus, profligaverunt. Scripturarum tandem expoſitioni ſeſe totum dedit in collegio urbis Beturicenſis, quo ſeceſſerat, declinato academico campo & hoſtilibus concertationibus, cum ætate jam ingraveſcere cœpiſſet, deficique corporis non ingenii viribus. Quo in loco majorem partem *Commentariorum ſuper Evangelia* ſcripſit, cetera Romæ, accitus eo a Gregorio XIII. P. M. ut editioni Græcæ Bibliorum LXX. Interpretum operam ſuam commodaret. Sed brevi hanc curam ei abrupit mors, quaſi repentina, quinquaginta dumtaxat annos natum aggreſſa v. die Januarii MDLXXXIII. ut immortalitati animam, quam tot inſignibus præſumpſerat meritis, conſignaret. Deus quippe larga in hunc virum manu ingentes effuderat dotes, ingenii ſubtilitatem, memoriæ præſtantiam, judicium excellens, induſtriamque ac diligentiam vere ſingularem, quæ ipſæ naturæ dotes inſignium vitæ Chriſtianæ ac religioſæ virtutum radiis magis elucebant. Plura de eo multi æquales ejus temporis, & qui eo poſteriores ſunt, quorum Alegambius in *Bibliotheca Societatis* quoſdam laudavit. Baſilius ſane Poncius Legionenſis, vir eruditione ſacra ſuperioribus annis præſtantiſſimus, Ludovico tantum Legionenſi comparari poſſe arbitratus eſt; *gravem* ſcilicet, *acutum*, *doctum*, *eruditum*, *elegantem ſacrarum literarum interpretem* vocans, *in quo nil puerile, nil non acutum. Nullum* (proſequitur) *tulit hæc ætas meo judicio (Legionenſem excipio) cum iſto comparandum*: in *Diſputatione de Agno typico*, cap. XI. Scripſit:

Commentarios in IV. Evangelia, duobus voluminibus: ea perſpicuitate, elegantia, ſolidaque brevitate munere functus interpretis ut fere alios omnes ab hujus argumenti replicandi propoſito deterruiſſe videatur. Muſſiponti Lotharingiæ primum, ut credo, editi ſunt apud Stephanum Mercatorem anno 1596. Deinde Brixiæ in Italia 1598. in 4. Pariſiis poſtea in folio apud Sebaſtianum

Cramoysi 1643. & 1651. Et aliis in locis.

In quatuor Prophetas, Hieremiam, Baruch, Ezechielem & Danielem Commentarios. Accessit:

Expositio Psalmi CIX. Item:

Epistola de Collatione Sedanensi cum Calvinianis. Lugduni apud Horatium Cardon 1609. Parisiis ejusdem sumptibus 1610. 4. Moguntiæ apud Joannem Kinchium 1611. in 4.

In Vetus Testamentum. Parisiis 1643. in folio.

Disputationes de Fide. Moguntiæ typis Joannis Albini 1600.

De Dæmonibus quoque liber ejus laudatur, Gallice credo ab eo scriptus, extat enim hujus tituli opus: *Maldonat des Anges & Demons.* Parisiis editus 1617. in 12. In schedis alia remanserunt, nempe:

De Commentariis in Psalmos: testes sunt Sylvester Maurolicus in *Oceano Religionum*, & Antonius Possevinus in *Apparatu*, qui et:

De Commentario in Epistolam Pauli ad Romanos, jam prelo subjecto, nos docuit.

Commentarios item ejus breviores *ad universam Theologiam scholasticam* vidimus Granatæ apud Thomam de Leone, amicum nostrum, ejusdem Societatis presbyterum eruditione præstantem. At quatuor alia opera:

De Constitutione Theologiæ.

De Indulgentiis.

De Cæremoniis Missæ.

De Purgatorio, adservari in Ambrosiana bibliotheca Mediolanensi credere debemus ejus catalogo, qui & Maldonati nomine inscriptum habet commentarium.

In quartum librum sententiarum, sed hic forte idem est cum eo:

Disputationum ac controversiarum decisarum circa VII. Ecclesiæ Sacramenta: qui duobus tomis in 4. sine typographi nomine Lugduni prodiit anno 1614. quem tamen commentarium nec Maldonati nec ullius e Societate esse bibliographus ejus Alegambius affirmat, quemadmodum & existimare nos debere ait. Præterea:

Summam Casuum conscientiæ: quæ tanquam hausta e scriptis & doctrina Maldonati, & collecta per Martinum Codognat, Minimorum sodalem, publicata est apud heredes Guilielmi Rovilii, Lugdunensis typographi, Coloniæque eodemmet anno 1604. Venetiis quoque & alibi, hanc (inquam) *partus* quoque *suppositi, erroribus scatentis, Maldonatoque prorsus indigni, ac merito suo ab Apostolica Sede damnati* censura configit. Jam ab aliquot annis e quadam Parisina seu Lugdunensi typographia (deest enim unde) prodierunt Maldonati aliquot inedita hactenus opera uno volumine, quod continet in folio:

Tractatus Theologicos quinque, scilicet: I. *De Libero arbitrio.* II. *De Gratia.* III. *De Peccato Originali.* IV. *De Providentia, & Prædestinatione.* V. *De Justitia & Justificatione.*

In Quartum Sententiarum librum, qui est de Sacramentis, Disputationes.

Epistolas & Orationes quasdam.

F. IOANNES MALDONADO, tantum mihi notus est ex Georgio Cardoso in *Agiologio Lusitano*, XXVI. Martii, pag. 318. qui ejus opus laudat:

De las Ilustres mugeres.

IOANNES DE MALLARA, Hispalensis, Salmanticæ dum literis incumberet audito Franciscum Scobarium, Valentinum eloquentiæ veterem, cum Parisiis, tum Romæ, professorem, Latinas literas ac rhetoricam artem magno auditorum concursu Barcinone docere, illuc, hoc est in Hispaniam usque extremam, properavit, ac præceptorem dicendi optimum annis aliquot, de quo ipse gloriatur, attentissime audivit. Quo factum est ut Hispalim rediens, ludo in hac urbe aperto, insignem præstiterit hujusmet artis professorem, a quo omnes illi, qui ejus temporis æquales eloquentiæ nomine inter Hispalenses gloriari possunt, stili atque orationis cultum didicerunt. Excoluit hic maxime poeticam, cum Latinam, tum vulgarem, ediditque:

La Filosofia vulgar: primera parte, que contiene mil refranes glosados. Hispali 1508. in folio, apud Ferdinandum Diaz. Simulque cum Ferdinandi Nonii Pinciani *Adagiis*, necnon Garaji *Literis*, ex iisdem *Adagiis* scite contextis. Matriti 1618. Nempe totius philosophiæ præcepta continent, ac veluti e trivio ipso popularique turba docent Hispana proverbia, quæ qui explicat scholam ipsam in forum & quorumcumque hominum circulos profert. Quo forsan consilio inter Italos Aloysius Cinthius *L' origini de volgari proverbii* foras emisit. Venetiis 1526.

Recebimiento que hizo la Ciudad de Sevilla al Rey D. Felipe II. con una breve descripcion de la Ciudad y su tierra. Hispali 1570. in 8.

Hercules: poema heroicum, octoadis, seu singulis quibusque octo versibus certa lege rhythmi concatenatis (nos otavas & otava rima dicimus) ineditum, in quod se quidquid elegantiarum, quidquid boni ac perfecti in Græcorum & Latinorum poetarum libris repererat, conjecisse gloriatur. Manu exarata nos vidimus Hispali duo alia metrica, nimirum:

La

La Pſyche, duodecim libris: poema vernaculum rhythmis liberum, Joannæ Hiſpaniarum Infanti, Luſitaniæ Principi, dicatum. Item:

Deſcripcion de la Galera Real del Sereniſimo Señor D. Joan de Auſtria Capitan General de la mar. Meminit ipſe aliorum, ſcilicet:

Peregrinacion de la vida, in libello nuper laudato *De la entrada del Rey D. Felipe II.* &c. fol. 137.

El martyrio de las Santas Virgines Juſta y Ruſina: carmine Latino & vulgari. Ibidem folio 157.

Hujus opera in lucem prodiere *Aphtonii Sophiſtæ Progymnaſmata cum Latina verſione & ſcholiis Franciſci Scobarii* præceptoris.

D. IOANNES MALO DE BRIONES, domo ex oppido Valdeolivas Conchenſis dioeceſis, Bononiæ apud Sanctum Clementem Hiſpanorum ſodalis togatus, publicuſque in ſchola ejus urbis Pontificii juris profeſſor, ſcripſit ediditque, dum in eo commoraretur:

Deſcripcion del Colegio de S. Clemente de los Eſpañoles de Bolonia. Bononiæ in 4. anno 1630.

Vida del Beato Nuño Oſorio (ſodalis hic fuit ejuſdem collegii, ex nobiliſſima Aſturicæ marchionum familia, canonicus & cantor Conchenſis eccleſiæ) in 4. Ibidem 1630.

Obiit auctor Mediolani cum ibi magiſtratus gereret, Finarii autem geſſiſſet: alias lego Finarii eum vita fuiſſe functum anno MDCLVI.

IOANNES DE MALO FEO, Luſitanus poeta, ſcripſit:

Muſa entretenida. Conimbricæ 1656.

IOANNES DE MANDAVILLA, ſcripſit:

Mar de Hiſtorias. 1531. in folio.

De las Maravillas del Mundo y viage de la Tierra Santa; de todas las provincias y hombres monſtruoſos de las Indias. Valentiæ apud Joannem Navarro 1540. in folio.

IOANNES MARIA DE GUEVARA ET CANTOS, edidit Limæ urbe Regia Americæ meridionalis:

Corona de la Virgen. Anno 1641. alias 1643. in 8.

F. IOANNES DE SANCTA MARIA, Franciſcanus, ex reformata ſecta Excalceatorum provinciæ Sancti Joſephi, ejuſque aliquando præfectus, Mariæ Auſtriacæ, Hiſpaniarum Infantis, deindeque Imperatricis Auguſtæ, dum eſſet apud nos, pœnitentiæ ſacramenti adminiſter, pietate & gratia apud Philippum IV. Regem, Infantis parentem, ſpectatus, edidit:

Coronica de la Provincia de S. Joſeph de los Deſcalzos de la orden de los Menores de S. Franciſco, y de las provincias y cuſtodias, que dellas han ſalido, duobus tomis: quorum prior editus eſt Matriti anno 1615. poſterior vero 1618. in folio.

Vida y excelentes virtudes y milagros del S. Fr. Pedro de Alcantara. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1629. in 8.

Tratado de Republica y Policia Chriſtiana para Reyes y Principes, y para los que en el gobierno tienen ſus veces: ad Philippum III. Regem Catholicum. Barcinone apud Sebaſtianum de Cormellas 1616. 8. & 1618. Et Ulisipone 1621. 8. poſt principem editionem Matritenſem anni 1615. 4. Italicum hoc opus fecit Julius Cæſar Braccinus, editum Venetiis 1619. 8.

Relacion del martyrio que ſeis Padres deſcalzos Franciſcanos, tres hermanos de la Compañia y diez y ſiete Japones Chriſtianos padecieron en Japon. Matriti 1601. 8. & 1628. 8. Quæ quidem ut credimus, Latine concepta, Romæ edita primum fuit cum *additionibus* doctiſſimis Franciſci Peña, Rotæ auditoris, 1599. cujus editionis Waddingus meminit.

Vida de S. Antonio en otava rima.

F. IOANNES DE SANCTA MARIA, Luſitanus, ordinis Sancti Auguſtini, circa annum MD. (ſi non fallit *Theatri triumphalis Luſitaniæ* auctor) in academia Peruſiana rhetoricam docuit, ediditque forſan (nam laudatus auctor nil de operibus editis)

Exercitia ſpiritualia: cujus argumenti Gallicum opus ſub hoc hominis nomine editum ſcio Lugduni 1637. 4. Hic eſt ut credimus, quem Philippus Elſius in *Encomiaſtico Auguſtiniano*, pag. 289. his verbis laudat: *Joannes Marianus, ſive de Sancta Maria, Luſitanus, tanta dexteritate Regulam S. P. N. Auguſtini ad heroici verſus majeſtatem edidit ut inter Virgilium & Horatium aureus ille libellus in publicis gymnaſiis legeretur. Id conſtat ex epigrammate præfixo in prima pagina. Editus eſt hic libellus Pariſiis.* Hæc Elſius. Unde ſuſpicor Joannem hunc non in Peruſiana ut diximus, ſed in Pariſina univerſitate floruiſſe rhetoricæ artis profeſſorem. Cardoſus in ſchedis MSS. ad *Bibliothecam Luſitanam* nos admonuit ſodalem fuiſſe monaſterii Sanctæ Mariæ de Gratia Santarenenſis urbis, ſcripſiſſeque *Regulam* anno MDXXIV.

F. IOANNES DE SANCTA MARIA,

Matritenſis, Mercenariorum Excalceatorum ſodalis, poſtquam docuiſſet ſacram ſcientiam in cœnobio Salmantinæ urbis domum rexit Pincianam, vicariatu provinciali ornatus, diffinitor inde fuit generalis, tandemque vicarius generalis, hoc eſt, totius congregationis Hiſpanæ præfectus: vir pietate ac prudentia eximius, cui ſcilicet ampliſſimus Rex noſter Philippus IV. in extrema ægritudine ſalutis animæ ſuæ negotium & curam utiliſſimo commiſit conſilio. Quapropter, agonem Regium in exemplum relicturus poſteris, ſcripſit:

Dichoſo fin a la vida humana y feliz tranſito a la eterna del gran Monarca Felipe IV. Rey de las Eſpañas: ad ſereniſſimam Mariam Annam, Reginam viduam. Matriti in 4.

IOANNES MARIANA, Talaveræ in regno Toletano in lucem editus, adoleſcenſque religioſo habitu Societatis Jeſu Compluti indutus, brevi tempore maximam in ſtudiorum omni genere progreſſionem fecit. Quippe ad theologiæ ſacra liberalium artium hiſtoriæque, tum eccleſiaſticæ tum profanæ, necnon linguarum trium, Latinæ, Græcæque, Hebraicæque, non mediocrem peritiam attulit. Romæ primum ſacras literas docuit in ætate vix ſacerdotio matura, deinde in Sicilia duobus annis, tandem Pariſiis quinquennio integro Sanctum Thomam, Doctorem Angelicum, magno cum plauſu ſcholæ illius ampliſſimæ, doctiſque viris ornatiſſimæ, interpretatus fuit. Perrexiſſetque bene mereri adhuc magis de ſcholaſtica juventute & academiæ patribus, niſi tentata morbis valetudo eum cogeret, acrem licet & fervidum, receptui canere, & a ſtudiis ſevioribus contentioneque gymnaſtica mentis aciem ad leviora & ſuaviora divertere. Quare in patriam redux, fixo Toleti domicilio, uſque ad ſupremum vitæ ſpiritum fere in ea urbe fuit commoratus, vixitque in magna apud omnes doctrinæ atque eruditionis celebritate. In corrigendis ad exemplaria manuſcripta *Iſidori Hiſpalenſis* operibus, in *Manuali Sacramentorum* Gaſparis de Quiroga, Toletani præſulis, formando, edendoque *Librorum prohibitorum Catalogo*, necnon in eccleſiaſticis aliis negotiis, quæque ad religionis curam pertinent, expediendis, laudabilem poſuiſſe operam dicitur. Nec tamen vir, tot meritis ad famæ immortalitatem nitens, effugere valuit ſæva famæ diſcrimina, interpretantibus quædam ejus ſcripta principibus in curia viris tanquam iniqua, exerteque injurioſa ſibi ipſis ac publicæ adminiſtrationi. Cujus rei nomine ſolemniter accuſatus, non niſi poſt agitatam diu cauſam ægreque ſtatui priſtino fuit reſtitutus. Feruntur omnium animis, omnium ore Marianæ monumenta, præcipue hiſtorica, quibus res noſtras mirifice illuſtravit, nempe:

Hiſtoriæ de rebus Hiſpaniæ libri xx. Toleti apud Petrum Rodericum editi 1592 in folio, cui decem alios libros poſtea adjecit. Integrum quidem xxx. librorum opus, una & *Appendix*, quibus univerſam noſtræ gentis hiſtoriam comprehendit, Moguntiæ prodiit ex officina Balthaſaris Lippi anno 1605. in 4. necnon & Francofurti in ſyſtemate auctorum *Hiſpaniæ illuſtratæ*. Quæ adeo placuit illuſtriſſimo *Eccleſiaſticorum Annalium* ſcriptori ut ad annum DCLXXXVIII. volumine VIII. compellaverit Marianam noſtrum (quod quidem ſumme decet hiſtoricum) *veritatis amatorem, pietatiſque optimum conſultorem, quique privato affectu carens accutatiſſime perſequutus fuit, rebuſque noſtris ſupremam appoſuit manum.* Uti & Andreas Scotus *Thucididis prudentiam & Taciti acumen diſerto admodum gravique ſtilo complexum fuiſſe unum* dixerit. Hermannus Conringius, Germanus, e recentioribus magnæ vir eruditionis, *valuiſſe Marianam*, ait, *inſigni eloquentia, prudentia, & magna libertate dicendi. De Rebus publicis* tit. 1. §. . . . . Hanc deinde hiſtoriam vulgarem ipſe fecit, divagatus ſæpe a Latino exemplari, auctorem fere non interpretem agens, quæ quidem Toleti apud Petrum Rodriguez 1601. folio, & Matriti 1608. 1617. & 1623. & alibi ſæpe, duobus voluminibus lucem vidit. Ultimoque Matriti apud Carolum Sanchez 1650. folio.

Scripſit præter hiſtoriam politica hæc & varia:

De Rege & Regis Inſtitutione lib. III. Toleti apud Petrum Rodriguez 1599. in 4. Francofurti 1611. in 4.

De Ponderibus & Menſuris. Toleti apud Thomam Guzman 1599. in 4. Francofurti 1611. in 8.

Tractatus ſeptem, tum theologicos, tum hiſtoricos, videlicet:

De Adventu Beati Jacobi Apoſtoli in Hiſpaniam.

De editione vulgata SS. Bibliorum.

De Spectaculis. Hiſpanam hujus opuſculi interpretationem ſic notatam vidimus: *Mariana contra las Repreſentaciones al Rey Nueſtro Señor, memorial.*

De Monetæ mutatione.

De die & anno mortis Chriſti.

De Annis Arabum cum noſtris annis comparatis.

De Morte & immortalitate lib. III. Ab hoc & alio de *Mutatione monetæ* provenit auctori ſuo graviſſima illa, cujus mentionem fecimus, calamitas. Coloniæ ſimul omnes edi-

editi ſunt apud Antonium Hierat 1609. in folio.

Scholia item *brevia in Vetus ac Novum Teſtamentum*: ubi etiam *Proverbia Salomonis*, *Eccleſiaſten*, & *Cantica* elegiaco carmine reddidit. Antuerpiæ, Pariſiiſque 1620. ſimulque cum *Scholiis* aliis Emmanuelis Sa, & Joannis Stephani Menochii, Jeſuitarum.

Publicavit primus, notiſque illuſtravit: *Lucæ Tudenſis epiſcopi de altera vita, fideique controverſiis adverſus Albigenſium errores* lib. III. qui extant volum. III. *Biblioth. Vet. PP.* ſeorſimque editi ſunt Monachi & Ingolſtadii 1612. in 4.

S. Iſidorum contra Judæos diſputantem: libris duobus, ex ſeptem codicibus MSS. emendavit, annotationeſque addidit.

Ejuſdem Proœmia in libros Veteris ac Novi Teſtamenti: ex totidem aliis MSS. adjunxitque notas.

Ejuſdem Synonimorum libros duos ex codicibus x. ex quibus varias lectiones & notulas adjecit. Omnia hæc in editione Matritenſi anni 1596. publicata ſunt:

Præterea redegit in epitomen Photii *Bibliothecam*; Latinaſque ex Græcis fecit Cyrilli Alexandrini epiſcopi ἑορταστικὰς *Homilias*: quæ duo tamen lucem non aſpexerunt, uti ait *Societatis Bibliothecæ* auctor.

Extat quoque:

Euſtathii Antiocheni epiſcopi Homilia in Hexaemeron Geneſim &c. Latine a Joanne Mariana reddita. Haud dicit locum Philippus Labbeus in *Bibliotheca MS. ſive ſpecimine antiquarum lectionum* II. parte, pag. 22. Circumfertur præterea (idem inquit *Bibliothecæ* ſcriptor) Hiſpanice, Gallice, Italice, Latine excuſus:

Diſcurſus de erroribus, qui in forma gubernationis Societatis Jeſu occurrunt: XX. capitibus. Burdigalæ per Joannem de Burdeos anno 1625. in 8. & alibi. Sed is, clam illi ſubductus a malevolo quopiam, ad conciliandam Societati invidiam extruſus in lucem eſt, adjectis etiam fortaſſe non paucis, ut pronum eſt exiſtimare, ab ipſius obſervationibus atque animo alienis. Hæc ille. Servantur quoque Matriti inter libros MSS. qui comitis Villumbroſani, Caſtellæ ſenatus præſidis, fuere:

Advertencias a las Tablas Genealogicas de Eſteban de Garibay.

Nonagenarius Toleti deceſſit XVII. Februarii MDCXXIII. Magno eruditionis ambitu oppugnavit Marianæ *Hiſtoriam* nomenque Petrus Mantuanus, propugnavit D. Thomas Tamajus de Vargas, qui teſtimonio ſatis idoneo affirmat rem prodigii ſimilem, nempe noluiſſe Marianam legere nec Mantuani cenſuram, nec Tamaji amiciſſimi capitis apologiam, etiam ante editionem ſibi ab auctore ad pervidendum & emendandum oblatam, quod credet vix poſteritas. *Politicum* adhæc, *ſi quoſdam excipias nævos, cordatum & pium* appellat Chriſtophorus Beſoldus tract. *De Ærario* cap. VII. num. 11.

F. IOANNES DE MARIETA, Victorienſis, Dominicanus, in patriæ urbis cœnobio huic familiæ adſcriptus, plura dedit ad eccleſiaſticam noſtræ gentis hiſtoriam pertinentia, qualia ſunt:

Hiſtoria Eccleſiaſtica de los Santos de España. Conchæ apud Petrum del Valle 1596. in folio.

Vida de S. Raimundo Confeſor de la orden de Santo Domingo.

Vida del Venerable P. Fr. Luis de Granada: brevi quidem compendio diffinita. Matriti apud Joannem de la Cueſta anno 1604. quæ una cum laudati Granatenſis operibus excudi ſolet.

Hiſtoria de los milagros de Nueſtra Señora del Roſario, que eſta en el Convento de Victoria y ſu origen. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1611. in 8.

Hiſtoria de la ſanta Imagen de Nueſtra Señora de Atocha, con la vida del Padre Fr. Juan Hurtado de Mendoza. Matriti 1604.

Martyrio del ſanto Inocente de la Guardia y de Santa Caſilda virgen natural de Toledo. Matriti apud Joannem Cueſta 1604. 8.

Catalogo de todos los Arzobiſpos que ha habido en la Santa Igleſia de Toledo deſde S. Eugenio haſta los tiempos de agora. Matriti 1600. in 4.

Catalogo de los Obiſpos de la Orden de Santo Domingo tributum eidem reperio: quem nondum vidi.

Deceſſit vir pietate ſpectatus Matriti in Sancti Thomæ collegio Decembris menſe, anno MDCXI.

F. IOANNES MARQUEZ, Matritenſis, aliis Toletanus, Eremitarum ſodalis, in quorum verba juravit is Matriti in domo principe Sancti Philippi Apoſtoli, doctrinæ ſacræ cum Expoſitivæ, tum ejus quæ a ſcholaſticis concertationibus vocitatur, lumen in paucis fuit clariſſimum. Quorum hanc docuit pomeridianis horis Salmanticæ, cathedram ſuſtinens profeſſioni huic theologicæ præſcriptis legibus academiæ tributam. Prioris illius nomine, ob munus eccleſiaſtis apud Philippum Regem III. egregie exercitum, inſigni adeo famæ celebritate floruit, cui neque hominum eloquentiſſimorum gloria illius ævi æqualium detraxiſſe, neque poſterorum oblivio quidquam uſquam de-

detractura videatur. Præſtanti fuit corporis & oris ſpecie, utebaturque eo in concionibus, quo cuncta ejus ſcripta emicant, caſtæ jucundæque dictionis nitore; gratia autem illa & vis, quæ inerat dicenti, ab his, qui hominem coram noverunt, maximopere deſideratur. Prudentiam, reique politicæ veram exactamque, hoc eſt viro Chriſtiano dignam, cognitionem, totiuſque antiquitatis notitiam, proprias illius dotes, deprehendimus paſſim hodie & amplexamur qui opera ejus hæc legimus:

El Gobernador Chriſtiano deducido de las vidas de Moyſen y Joſue Principes del Pueblo de Dios. Obſequium in hoc argumento elucubrando Feriæ duci exhibuit. Liber editus eſt primum Salmanticæ anno 1612. in folio, deinde anno 1619. Tertio Compluti 1634. Tandemque Matriti 1640. Sed extra Hiſpaniam prodiit etiam Bruxellis 1664. qui quidem inter ſimilia noſtrorum ſcripta præcipuum quemdam tuetur locum. Italice id loquens dedit Martinus de S. Bernardo, Ciſtercienſis, Neapoli 1646. in folio, apud Franciſcum de Thomaſi. Gallice quoque Dominicus de Virion, conſiliarius ducis Lotharingiæ, Nancæi 1621.

Los dos eſtados de la eſpiritual Geruſalem, ſobre los Pſalmos CXXV. y CXXXVI. ad Chriſtophorum Gomezium Sandovalium, Ceæ atque Uzedæ ducem. Medinæ 1603. 4. Salmanticæ 1610. in 4. Gallice extat in 8.

Origen de los Padres Ermitaños de San Aguſtin, y ſu verdadera inſtitucion antes del gran Concilio Lateranenſe: ad D. Franciſcum Gomezium Sandovalium, Lermæ ducem. Salmanticæ apud Antoniam Ramirez anno 1618. folio. Qui prodiit Italicus ab Innocentio Rampino, Anguſtiniano, Taurini 1620. in folio.

Vida del Venerable P. F. Alonſo de Horozco. Hunc poſt omnes alios libros ab auctore circa annum MDCXX. confectum, & in ſchedis MSS. illius repertum, luci dedit Thomas de Herrera, itidem Auguſtinianus, Matriti 1648. in 8.

Inedita laudantur:

Modo que ſe a de guardar en predicar a los Principes: cujus quidem meminit in opere *De rebus Matritenſibus* Hieronymus Quintana.

Tratado del juramento acerca de defender la pureza de la Concepcion de Nueſtra Señora.

Comediæ ſacræ de Immaculatæ Conceptionis Deiparæ Virginis myſterio, ſub ſchemate hiſtoriæ Reginæ Eſther olim a noſtro editæ, ut in academia Salmantina recitaretur, meminit Joannes Antonius Velazquez *De Maria Immaculata* lib. v. diſcurſu III. ad 7.

Auctor *Anaſtaſis Auguſtinianæ* annotans ſcripſiſſe noſtrum in *Joſue* fallitur, ſi quidquam aliud innuere voluit a *Gubernatore Chriſtiano* diverſum. Nec exiſtimo commentatum fuiſſe eum in *Tacitum*, ut idem auctor ait, ex eoque Miræus.

Denatus eſt Salmanticæ, præfectum in hujus urbis cœnobio agens, nondum ſexagenarius, anno MDCXXI. cui mœſti ſodales hanc inſcriptionem poſuerunt:

M. FRAT. JOANNES MARQUEZ
H. S. E.
CORPORIS ET ANIMI SPECIE INSIGNIS, ELOQUENTIÆ FLUMEN ET FULMEN,
REGIUS ECCLESIASTES,
RERUM FIDEI CENSOR, VESPERTINUS APUD SALMANT. THEOL.
PRIMUS ANTECESSOR,
AD MIRACULUM DOCTUS,
HUIUS CŒNOBII PRIOR, LITERARUM DAMNO RAPTUS
IANUARII XVII. MDCXXI. ÆTAT. LVI.
HEU QUIS NON ABIBIT,
SI HIC ABIT?

F. IOANNES MARQUEZ, Dominicanus, edidit:

Vida de Fr. Martin de Porras. Matriti 1675. 4.

IOANNES MARQUEZ DE CABRERA, centurio, ſcripſit:

Eſpejo en que ſe debe mirar el buen Soldado. Matriti 1625. 4.

IOANNES MARTINEZ, ſacerdos almæ eccleſiæ Hiſpalenſis, muſicorum præceptor, ſcripſit:

Arte de canto llano pueſta y reducida nuevamente en ſu entera perfeccion ſegun la practica: quam recognovit & correxit Ludovicus de Villafranca, exindeque publicavit Hiſpali 1560. in 8. apud Joannem Gutierrez.

IOANNES MARTINEZ, Cæſarauguſtanæ cathedralis eccleſiæ portionarius ſacerdos, cum vice rectoris academiæ hujus urbis præeſſet, edidit:

Relacion de las exequias, que la Ciudad de Zaragoza celebró por el Rey D. Felipe primero deſte nombre. Cæſarauguſtæ 1599. in 4. apud Laurentium de Robles.

F. IOANNES MARTINEZ, Bilbilitanus, ordinis Seraphici, prelo dedit ligatum numeris opus, hoc ſcilicet:

La Hiſtoria de Nueſtra Señora de Magallon: quæ ſacra imago Virginis Deiparæ aſſervatur in Leziñena oppido diœceſis Cæſar-

ſaraugustanæ. Prodiit ea anno 1610. 8.

F. IOANNES MARTINEZ, ex familia Redemptorum Sanctiſſimæ Trinitatis ſacra, præfectus quondam Aragoniæ provinciæ, foras dedit:

Manipulum floridum privilegiorum ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis.

IOANNES MARTINEZ, Cordubenſis, Jeſuita, juventutis in re grammatica inſtitutor, edidit:

Grammaticam.

IOANNES MARTINEZ, theologus doctor Complutenſis, atque hujus ſcientiæ profeſſor dum vixit celebris, primas etiam docendi partes fuit adeptus, in collegiata Complutenſi eccleſia canonicus, ſcripſit:

Artium curſum: qui a multis ſcholæ hujus præceptoribus etiam hodie auditoribus explanatur. Præterea:

De Trinitate volumen. Obiitque anno MDCLVI.

IOANNES MARTINEZ DE ALEGRIA, edidit:

Epitomen de Diis Gentium. Valentiæ 1545.

F. IOANNES MARTINEZ, patria ex oppido El Corral de Almaguer nuncupato diœceſis Toletanæ, ſodalis ordinis Prædicatorum provinciæ Hiſpaniæ, quorum inſtitutum Segoviæ profeſſus fuit, poſt collocatam ſtrenue atque utiliter operam in theologica profeſſione miniſter a confeſſionibus Philippo IV. Regi ante alios deſtinari promeruit, locumque inter patres ſupremi ut vocant Sancti Officii Inquiſitionis ſenatus accipere. Eo autem ad immortalem vitam ante paucos annos magna cum jactura Chriſtianæ pacis & regnorum ſuorum tranquillitatis aſſumpto, Compoſtellanæ eccleſiæ infulas ſibi a ſereniſſima Regina Caroli II. Regis noſtri tutrice oblatas magnanime raroque ad poſteritatem exemplo recuſavit. Nuper ab ejus manu prodiit Hiſpanum ſatis doctum ſyſtema tractatuum diverſorum, hac nuncupatione:

Diſcurſos theologicos y politicos. Matriti apud Dominicum Garcia & Morras 1664. in folio. Scilicet, inter alia: *De Translatione epiſcoporum non facile decernenda*: item *Theologumne an juriſperitum magis expediat aſſumere in Epiſcopum*: item *Clericum an Religioſum*; necnon *De Immunitate tritici ab omni gabella*; atque etiam *De Statu Equitum militarium ordinum.*

IOANNES MARTINEZ, Luſitanus, ex oppido Portimaõ Algarbiæ regni, carmine *Philoſophiam* (neſcio qualem) edidit. Cardoſus.

IOANNES MARTINEZ DE BAHAMONDE, Compoſtellanus, rector parœcialis eccleſiæ S. Joannis ejuſdem urbis, edidit:

Elogios de algunos Santos y Santas canonizados y beatificados, y de algunos Varones excelentes en virtud, con algunas decendencias ſuyas. Moguntiæ apud Joannem Theobaldum 1624. in folio.

D. IOANNES MARTINEZ DE CUELLAR, edidit:

Deſengaño del hombre en el tribunal de la Fortuna. Matriti 1663. in 8.

F. IOANNES MARTINEZ DE LLAMO, edidit:

Sermones. Matriti 1676. folio.

IOANNES MARTINEZ DE OLANO, Navarrus gente, domo ex Stella urbe, in ſuprema curia hujus regni advocatus, cum non omnino acquieſceret *Antinomiarum* inter Civile jus & Regium obſervationibus a Joanne Baptiſta de Villalobos Toletano ante aliquot annos editis, conſiderans leges Partitarum, hoc eſt jus Regium, a Romanis legibus fere deſumptas, retractavit hoc opus, & longo habito examine argumenti ejuſdem aliud peperit, cujus hæc inſcriptio:

Concordia & nova reductio antinomiarum juris communis & regii, in qua veræ horum jurium differentiæ, & quamplurimum legum Regiarum communiumque intellectus, & recepta praxis cauſarum forenſium explicantur, cui additæ ſunt differentiæ inter jus Regium, & regni Navarræ. Et:

Epilogus legum ſeptem Partitarum, quæ per alias leges poſteriores & per deſuetudinem, aut contrarium uſum in totum vel in partem correctæ ſunt, atque abrogatæ inveniuntur. Omnia ſimul Burgis 1575. in folio. Nempe ex CCCCLX. differentiis a Villalupæo notatis, pluſquam CCC. ait ſe reperiſſe, quarum nulla eſſet ratio aut momentum, e contraque CCXX. & amplius noviter obſervaſſe, atque illis antiquis, quæ vere eſſent tales, addidiſſe.

IOANNES MARTINEZ POBLACION, medicus & mathematicus doctiſſimus, quem Franciſcus Primus Galliarum Rex ad abſolvendum quidquid in academia Pariſienſi ornatioris & perfectioris adhuc deſiderabatur una cum aliis linguarum orientalium profeſſoribus inſtitutos voluit, expo-

ponendis mathematicis artibus Orontium, Finæum & Joannem noſtrum, ut ex Carrione & Joanne Tilio docet Genebrardus in *Chronographiæ* lib. IV. ad annum 1534. Cujus rei & Lambinus in nuncupatoria *Commentariorum Horatii operum* ad Carolum IX. Regem meminit, falſus tamen in eo, quod his primis Pariſienſis doctrinæ ornatioris reſtauratoribus & Poblationi noſtro adjungit Agathium Guidacerium, Paulumque Paradiſum, tanquam itidem Hiſpanos, quorum utique prior Neapolitanus, poſterior Venetus fuit, recte notante hunc Lambini errorem viro erudito, & ſtupendæ lectionis memoriæque, Antonio Magliabechio in *Additionibus ad Bibliothecam Neapolitanam* Nicolai Topii in Agathio Guidacerio. Habemus de eo honorificum ſatis elogium datum a Ludovico Vive, clariſſimo viro, notis ad lib. XXII. D. Auguſtini *De Civitate Dei* cap. XXII: *Proxime*, inquit, *cum eſſem Brugis* (Flandrorum) *adeſſetque Carolus Cæſar, nobiliſſimus vir quidam maximo dolore afflictabatur morbi novi & inſoliti, de quo ſe nihil apud antiquos legiſſe ajebat Joannes Martinus Poblacio meus, qui ſi non legerat, vir ut in mathematicis artibus ita ut in re medica ſummus & ſingularis, aut nihil de eo priores ſcripſerant, aut quæ ſcripſere ſicut alia pleraque deſiderantur.* Hæc Vives, qui quo nomine Poblacionem *ſuum* amicitiæ an patriæ vocet incerti ſumus. Edidit in urbe Pariſienſi:

De Uſu Aſtrolabii Compendium. Pariſiis 1527. in 8. Ibidemque apud Guilielmum Cabellat 1556. in 8.

F. IOANNES MARTINEZ DE PRADO, Pincianus, ordinis Prædicatorum, ſacræ theologiæ magiſter, profeſſorque Complutenſis primarius, & in collegio ſodalium ejuſdem oppidi, Sancti Thomæ Aquinatis nuncupato, ſtudiorum præfectus, cenſor theologus apud patres Fidei vindices, vir eximie doctus, & magni judicii in moralibus, quæ maxime frequentabat. Edidit *Curſum Artium*, quinque tomis, hoc eſt:

Dialecticas Inſtitutiones, ſive Summulas. Compluti apud Mariam Fernandez 1649. in 8.

Dialecticam. In 4.

De Generatione & corruptione. In 4.

De Anima. In 4.

Quæſtiones Phyſicas. Ibidem 1650. Item:

Controverſias Metaphyſicas. Ibidem 1650. in folio.

Præter hæc philoſophica:

Theologiæ moralis quæſtiones præcipuas. Accedit opuſculum: *De Stigmatibus Sanctæ Catherinæ Virginis Senenſis.* Compluti in eodem Sancti Thomæ collegio 1654. folio.

Theologiæ moralis quæſtionum præcipuarum volumen ſecundum. Ibidem 1656. in folio.

De Sacramentis, duobus tomis: prior eſt *de Sacramentis in genere, Baptiſmo & Confirmatione*; alter *de Euchariſtia & Sacrificio Miſſæ.* Compluti in folio. Tertium volumen parabat cum ad præfecturam provinciæ Caſtellæ promotus fuit, quod ibidem prodiit, *De Pœnitentia* ſcilicet 1668. folio. Poſt cujus decurſum tempus obiit Segoviæ hoc eodem anno MDCLXVIII.

IOANNES MARTINEZ DE RIPALDA, Navarrus, Pampilonenſis, religioſum vitæ inſtitutum Societatis Jeſu ſodalium vix pubes amplexatus, brevi tempore philoſophicarum literarum Monte-forti, theologicarum vero in ipſo Salmantino gymnaſio, celebris devenit profeſſor. Unde in Matritenſe collegium nutu ſuperiorum ſe conferens Morum theologiam interpretatus fuit, ſacro Inquiſitionis archiſenatui interim factus (uti vocant proprio verbo) qualificator, ſive a cenſura. Poſteritatem cogitans varia elucubravit, nempe:

De Ente ſupernaturali diſputationum tomos duos. Burdigalæ primum apud Guilielmum Millangium 1634. fol. Secundum Lugduni apud Petrum Proſt, Philippum Borde & Laurentium Arnaud 1635. in folio. Acceſſit poſt breve tempus:

Appendix ad Diſputationes de Ente ſupernaturali adverſus articulos olim a Pio V. & Gregorio XIII. & noviſſime ab Urbano VIII. P. M. damnatos: quæ tertium tomum confecit. Coloniæ, ſeu magis Amſterodami apud Cornelium ab Egmont 1648. in folio. Continet refutationem doctrinæ Michaelis Baii, doctoris Lovanienſis, cui ſtatim repoſitus fuit libellus ſic inſcriptus, *Joannis Martinez de Ripalda, e Societate nominis Jeſu, Vulpes capta per theologos ſacræ facultatis Lovanienſis.* In 4. Ceterum integrum opus *De Ente ſupernaturali* denuo prodiit ex officina Lugdunenſi, tribus voluminibus 1663. in folio.

Brevem expoſitionem literæ Magiſtri Sententiarum cum quæſtionibus, quæ circa ipſam moveri poſſunt. Lugduni per Gabrielem Boiſſat 1636. in 8.

Poſtumi prodierunt:

Tractatus Theologici & Scholaſtici de Virtutibus, Fide, Spe, & Charitate. Lugduni apud Philippum Borde & ſocios 1652. in fol.

Ejus item eſt, licet Martini Giron de Palaceda nomen præferat:

Diſcurſo de la eleccion del ſuceſor del Pontificado en vida del Pontifice: quem confeciſſe eum Cæſarauguſtæ anno MDCXLII. man-

mandato comitis Olivarienſis, cui erat tunc temporis a confeſſionibus, vulgo fuit relatum.

Matriti diem ſuum obiit ante dictum annum MDCLII.

IOANNES MARTINEZ DE ROZAS ET VELASCO, receptor ut vocant primi numeri cancellariæ Granatenſis, reliquit MS. & D.D. Alfonſo Fernandez de Corduba, Prieguenſi marchioni, nuncupatum:

Compendio Hiſtorial de la Caſa de Cordova y Aguilar. Cujus exemplum vidimus in bibliotheca, quæ fuit D. Andreæ de Brizuela Madriti.

IOANNES MARTINEZ SILICEUS, a filicis nomine Latino, quo exprimere voluit patrium ac familiare cognomen Guixeño ſeu Pedernales, ſodalis cujuſdam Pariſienſis conſilium ſequutus. Villagarciæ prope Ellerenam Extremaduræ urbem ruſticis parentibus editus, atque Ellerenæ grammaticis præceptionibus imbutus, Hiſpali artem logicam in ſordibus & egeſtate hauſit, Valentiæ poſtea atque Pariſiis, ignoti cujuſdam pietate exhibitus, quo daret philoſophiæ operam, peregrinatus eſt. Unde Salmanticam evocatus ab amicis quibuſdam, una cum Dominico a S. Joanne de Pie del Puerto, Mercenariorum ſodali, profeſſorque in hac ſchola philoſophiæ allectus, Bartholomæani collegii toga per hoc tempus induta, ea coepit haberi exiſtimatione doctrinæ ut & Caurienſis canonicus, quomodo appellant Magiſtralis, exindeque Philippi Hiſpaniarum Principis præceptor, aliis poſthabitis magnæ famæ viris, ab Eliſabetha matre, Cæſaris Caroli uxore, deligi meruerit: ita ut, velut cumulo quodam honoris, & a confeſſionibus & a ſacris ſimul eſſet Philippo. Nil tamen in hac fortunæ proſperitate de literarum amore remiſit, quippe qui dum ad bibliopolarum tabernas, coemendorum librorum cauſa, ſe conferret paſſus ſit unquam exportari eos a famulis, ipſe enim ſuiſmet manibus ſuſtinebat; urgentibus vero amicis ut hoc onus aliis cederet, neutiquam fecero, ajebat, libri me honorarunt, quidni eos viciſſim geſtando honorem? His meritis & gratia ſublevatus brevi Carthaginenſi eccleſiæ, ac mox, Joanne Tavera e vivis ſublato, almæ ſedi Toletanæ MDXLV. ſalutis anno, poſtulante Regio alumno, præficitur; undecimque annorum in hac dignitate exacto ſpatio, ſacræ Romanæ eccleſiæ cardinalis, ſub Sanctorum Nerei & Achillei titulo, cooptatur, non diu ſupervicturus, videlicet uſque ad MDLVII. quo Pinciæ fuit Maii XXXI. die denatus, ſepulturæ loco ſibi ad Virginum collegium, impenſis ſuis Toleti erectum, deſignato. Vir fuit ob pietatis, doctrinæ, integritatis, munificentiæ (ut & verus audiret pauperum pater) merita ſupra ſortem nativitatis ſuæ clarus ac venerabilis, geſtiſque honoribus omnino par. Verum nempe inſigni documento fecit poetæ ſatyrici illud non ſatyricum: *Nobilitas ſola eſt atque unica virtus.* Sed quod ad album noſtrum veniret referendus his lucubrationibus, in publicum editis, fecit:

In Ariſtotelis Periermenias, Priores, Poſteriores, Topica & Elenchos. Hoc volumen Pariſiis editum in folio, doctorique De Pedernales adſcriptum, ſe habuiſſe in Hiſpania retulit ad me illuſtriſſimus D. Fr. Gabriel Adarzo a Santander, Hydruntinus præſul.

Arithmetica theorica & practica. Pariſiis ſcripta atque edita 1514. in 4. Iterumque ibidem apud Simonem Collinæum 1526. in 4. e recognitione & emendatione Thomæ Rhæti, ſive Æglolphidis Rhæti. Valentiæque 1544. Qui Thomas Siliceum noſtrum *inferiorem nemini mathematicorum* exiſtimabat. *Arithmeticæ* hoc opus Alphonſo Manrique, Pacenſi epiſcopo, dicavit. Refert quoque in eo auctor ſeſe in grammaticis Ludovicum Romanum, in dialectica Robertum Caubraith, in philoſophia Joannem Dullart præceptores habuiſſe.

Suiſſet Angli opus, quod *Calculationem* appellant, a mendis expurgavit, digeſſit & novis titulis illuſtravit. Salmanticæ editum 1520. in folio.

De Divino nomine Jeſus per nomen Tetragrammaton ſignificato liber unus. Cui acceſſere:

In Canticum Magnificat.

In Orationem Dominicam & Salutationem Angelicam explicationes duæ: ad Carolum Cæſarem. Toleti 1550. in 8. Has expoſitiones ex Latino vertit quidam Silicei familiaris, atque Hiſpanice edidit Toleti anno 1551. in 8.

Pro Statuto Toletanæ Eccleſiæ: cujus ipſe auctor fuit. Silicei mentionem non ſine magna laude fecit Martinus, doctor Navarrus, in *Commentario de Finibus humanorum actuum*; et inter exteros Paulus Jovius ad finem *Elogiorum*, Sepulveda laudato: *Huic autem proximum accedere audimus*, ait, *Martinum Siliceum, Carthaginenſem epiſcopum, qui lectiſſimis moribus ac literis, & cuſta facundia, dum Philippum, Cæſaris filium, perſancte & ſolerter edocet, optimum Principem & ad paternum decus & ad regni felicitatem inſtituit.* Hæc Jovius.

IOANNES MARTINUS CORDERO,

Valentinus, plura utiliter in ſermonem Caſtellæ vernaculum tam priſcorum quam recentium auctorum opera convertit, necnon & alia propria ex penu edidit, nempe:

Los Siete libros de Bello Judayco de Joſefo Hebreo: poſt veterem, quæ ei diſplicuit, Catholicorum Regum chronographi interpretationem. Antuerpiæ 1557. in 8. Matriti 1616. in 4.

Hiſtoria de Eutropio Varon Conſular, de lo que paſó deſde la fundacion de Roma haſta el Emperador Valente. Antuerpiæ apud Nutium anno 1561. in 8.

Flores de Lucio Anneo Seneca. Fragmenta ſunt epiſtolarum, ſive integræ epiſtolæ in vernaculum converſæ. Antuerpiæ apud eumdem 1555. in 8.

Promptuario de medallas traducido de diverſas lenguas: cum iconibus numiſmatum. Lugduni 1561. in 4.

Alciato de la manera del deſafio: ex Latino magni hujus juriſconſulti. Antuerpiæ apud Nutium 1555. in 8.

Las Chriſtiadas de Geronimo Vida. Ibidem 1554. in 8.

Las quexas y llanto de Pompeyo, donde brevemente ſe quenta la deſtruicion de la Republica Romana. Unaque:

El hecho horrible y nunca oido de la muerte del hijo del Gran Turco Solimano, dada por ſu miſmo padre: ad Gundiſalvum Perezium, Philippo Hiſpaniarum Regi a ſecretis. Item:

Declamacion de la muerte por conſolacion de un amigo. Atque item:

Exortacion a la virtud: utrumque ex Latino N. Simulque:

Modo de eſcrivir en Caſtellano para corregir los errores ordinarios. Omnia hæc Antuerpiæ prodierunt uno volumine apud eumdem Nutium 1556. in 8.

Summa de la Doctrina Chriſtiana: ex formatione ſeu libello Latino, Philippi II. Hiſpaniarum Regis juſſu edito ad inſtruendam Angliæ chriſtianitatem. Antuerpiæ apud Guilielmum Simonem 1556. in 8.

Memoria eſpiritual de devotas oraciones. Barcinone apud Sebaſtianum de Cormellas 1612. in 8. Valentiæ 1613. in 16.

Inſtruccion para confeſar. Valentiæ anno 1588. in 8.

IOANNES MARTINUS FIGUEROLA, Valentinus, ex urbe regni principe, ſacræ theologiæ magiſter, capellanus ut ſe vocat Summi Pontificis (forte Alexandri VI.) & ſimplex beneficiatus in metropolitanæ patriæ urbis eccleſia cum in mahometanam ſectam opus conſcriberet, de quo mox dicemus. Hunc exiſtimo eumdem cum illo eſſe quem canonicum Figuerolam a ſe appellatum laudat inter Valentinos ſcriptores Gaſpar Eſcolanus lib. *Hiſt. Valentini regni*, cap..... natus enim anno MCDLVII. ut ex eo colligitur, quod anno MCDXCII. captæ Granatæ urbis tempore quintum ſe ſupra triceſſimum egiſſe annum alicubi referat, potuit quidem poſt annum ſequentis ſæculi vigeſſimum primum, quo abſolvit opus jam dictum, ad ſacerdotium pinguius & præcipuum ejuſdem eccleſiæ vir optimus, & majoribus dignus, exaltari. Zelo enim divinæ legis adeo exarſit ut data opera quo Machometanos, in regnis Aragoniæ & Valentiæ ſectam ſuam profiteri permiſſos, viam veritatis docere poſſet, Arabicam linguam exacte didicit, in Alcorano eorum & ejus interpretibus eos progreſſus fecit ut ſolus diu Cæſarauguſtæ, auſpiciis Ferdinandi Regis Catholici, alteriuſque Ferdinandi ejus nepotis, archiepiſcopi Cæſarauguſtani, loco Martini Garziæ ex archidiacono Darocenſi facto Barcinonenſis præſulis, cujus olim hæ partes fuerant, ſingulis ſextis feriis, aut in matrice eccleſia, aut in mezquita ut vocant, ipſorum Maurorum tum concionibus ex ambone, tum diſputationibus de plano cum Alfaquinis, ſeu pſeudomagiſtris eorum, habitis, deliria falſæ hujus & propudioſæ legis palam oſtendere, cæcoſque mortales in viam ſalutis reductos ab inferni faucibus eripere, invicto animo ſit conatus. Quod cum ei non ſuccederet, obturantibus aures ſuas perfidis, imo & Chriſtianis ipſis, quibus Maurorum fuga, quam & minari videbantur, diſpendio futura erat, obicem huic ſacræ ponentibus expeditioni, Valentiam ſeceſſit, atque ibi quod exequendi ore ac ſermonibus coram non ultra data ei copia fuit commentariis ſuppleturus, Alcorani fraudibus, ineptiis atque deliriis manifeſtandis, & ipſis ejus Arabibus verbis refutandis, calamum addixit, quod opus vernaculæ linguæ Caſtellæ ita inſcriptum voluit:

Lumbre de Fee contra el Alcoran: inditum hactenus ob difficultatem Arabici ſermonis, quo paſſim utitur, typis repræſentandi. Hujus exemplum fideliſſime deſcriptum a N. Naironio, Maronita, ex altero Camilli, S. R. E. cardinalis, *De maximis*, qui ex Hiſpania, in qua nuntium Apoſtolicum egit, Romam detulit, penes nos habemus. Juſtæ magnitudinis liber eſt in folio, anno MDXIX. ab auctore inchoatus, MDXXI. abſolutus. Appendicis vicem gerit *Relatio collationum ac velitationum cum Alfaquino Maurorum*, uti diximus *annis DXVII. & ſequenti* habitarum, cum ad juſtam is pugnam nunquam deſcendere auſus ſit. Patruum auctor vocat alicubi ſuum Pactenſem epiſcopum, x.

Maii MDXVIII. vivis ereptum. Hic abſque dubio Michael de Figuerola eſt, ejus eccleſiæ præſul, quem non recte, ut ſuſpicari proclive eſt, Rochus Pyrrhus, abbas Netinus, in *Notitia eccleſiarum Siciliæ* Michaelem de Figueroa, ex familia ducum Feriæ, vocat facili errore, extinctumque x. Maii anno MDXVII. ex tabulis nimirum ejuſdem eccleſiæ refert. Audio cuidam Figuerolæ opus quoddam contra Judæos attribui, quod nec vidi, nec huic noſtro adjudicari poſſe ſuſpicio ſe alicunde ingerit.

F. IOANNES DE MARVILLA, Luſitanus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis Redemptionis Captivorum, ſcripſit Luſitanice ut credimus:

Documentos ſpirituaes.

F. IOANNES DE MATA, Dominicanus ex Medina-campenſi cœnobio, generalis ordinis ſui concionator, edidit:

Sanctoral de los dos ſantiſſimos Patriarcas y hermanos nueſtros PP. Santo Domingo y S. Franciſco, y de los Santos de entrambas Religiones. Barcinone 1637. in 4.

Triunfos del Sol de Juſticia, Paſquas y ſolemnidades.

Rios del Paraiſo en honrra de la Virgen Maria. Pampilone 1631. in 4. Compluti 1647. in 4. Latineque Antuerpiæ anno 1652. in 4.

Adviento y Dominicas haſta Quareſma en diſcurſos predicables. Compluti 1638. 4.

Matæ *Concionum* duo volumina, ex Latina neſcio cujus interpretatione, Antuerpiæ prodierunt anno 1652. in 4. Imo et Lublini in Polonia anno 1650. in 4. *Mariale* vero Italice, Clementis a Barrera Franciſcani opera. Venetiis 1638. in 4.

IOANNES MATHIAS DA COSTA, Luſitanus, juris doctor, & in ſuprema Oliſiponenſi curia advocatus, edidit:

Domum ſupplicationis curiæ Luſitanæ, Oliſſiponenſis magiſtratus ſtylum, ſupremique Senatus Conſulta. Oliſipone apud Gerardum de Vinea 1622. in folio. Joannem Martinez da Coſta vocant alii.

IOANNES MATHIAS STEPHANUS, Aragonus, rerum Hiſpanicarum bene peritus, varia reliquit in ſchedis, laudata a Joanne Franciſco Andrea Uſtarrozio in *Defenſione patriæ Sancti Laurentii* fol. 135. ex quibus hæc nominat:

Diario de las coſas de Eſpaña. Item:

Tratado de los Santos naturales Aragoneſes, y de algunos otros eſtrangeros, cuyas reliquias eſtan en Aragon. Fuit apud D. Franciſcum de Urrea. Laudat quoque hunc tractatum Joannes Tamajus *en las Advertencias al memorial de la ciudad de Jaca ſobre la patria de Santa Euroſia.*

Nobiliario de las familias de Aragon.

D. IOANNES DE MATIENZO, Pincia urbe oriundus, cui natales ſe debere ſuis ipſe in ſcriptis profitetur, juriſconſultus, poſtquam in Pinciana curia referendarum coram Regiis judicibus cauſarum partes obiiſſet impendi majoribus reipublicæ officiis, & in Americam deſtinari meruit, Argentinæ urbis ac territorii civibus, quo loco alter e tribus eſt juridicus conventus Peruani regni, ſenator datus. Cujus quidem prætorii obtinuit poſtmodum vicariam, ut credimus præfecturam. Exquiſita fuit notitia & prudentia juris, rerumque agendarum dexteritate, cujus quidem poſterioris rei argumentum præſtat Regius ibi fiſcus, quingentorum fere millium ducatorum augmento annuo induſtria illius lucupletior factus. Edidit in teſtimonium doctrinæ ſuæ multiplicis exactique judicii ſequentia opera:

Dialogum Relatoris & Advocati Pinciani ſenatus, ſive de munere Renuntiatorum (alias Referendariorum) Advocatorum, & Judicum, eorumque dignitate & eminentia. Pinciæ 1559. & 1604. Francofurti in Germania 1618. iterumque ex officina Joannis Berneri 1623. 4. Qui liber ei primum magiſtratus honorem (uti Joannes Matienzus nepos alicubi voluit teſtatum) peperit.

In librum V. Collectionis legum Hiſpaniæ (vulgo Nueva Recopilacion) commentaria. Matriti ex officina Franciſci Sancii 1580. in folio; ibidemque apud Ludovicum Sancium 1613. in folio.

Stilum Cancellariæ: cujus meminit D. Joannes Solorzanus lib. II. *De Jure Indiarum*, cap. I. num. 3. Joannes Gutierrez lib. I. *Pract.* quæſt. I. num. 16.

Ineditum reliquit utile opus lingua vulgari:

Gobierno del Piru, quatuor libris: quod adſervabatur Matriti in D. Laurentii Ramirez de Prado, Regii concilii Caſtellæ ſenatoris, bibliotheca, teſte mihi Antonio Leone in ea quam ſcripſit *De Indicarum rerum ſcriptoribus*, laudatque opus ſenator alius Regius V. C. D. Joannes de Solorzano in II. libro *De Jure Indiarum*, laudato nuper loco. Cujus exemplum quoddam apud nos eſt ſcriptum ex codice bibliothecæ Barberinæ.

Obiiſſe dicitur in hac ipſa Indica provincia & munere ſenatorio, prole ſibi eo loci proſpecta.

D. IOANNES DE MATIENZO DE-

ZA, juriſconſultus Matritenſis, ſcripſit:
De Mutatione Legum. Matriti 1639.
Obiit in eadem curia poſt annum MDCL.

IOANNES MATIENZO DE PERALTA, Matritenſis, juriſconſultus, Bernardum, Regiæ hujus curiæ advocatum, parentem habuit, Joannemque avum, Indico magiſtratu ac juris noſtri illuſtratione clariſſimum, paulo ante laudatum. Familiari autem is exemplo animatus, puſilla licet corporis ſpecie, literarum merito exhibere dignum ſe muniis curialibus, quod ipſe non diſſimulat, edito in vulgus quodam juris opere olim contendit. Nempe extant eo auctore:
Repetitiones XIII. in varia juriſconſultorum reſponſa, Imperatorum ſanctiones & Pontificum decreta. Antuerpiæ 1627. in folio.

IOANNES DE MATOS, Luſitanus, Oliſiponenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, doctor philoſophus ac theologus, collegiorum Oliſiponenſis atque Eborenſis rector, Romæ autem aſſiſtens generalis præpoſiti, paratos editioni habuiſſe dicitur tempore quo prodiit in lucem *Bibliotheca Societatis*:
Theologiæ moralis tomos duos: alterum *De Judiciis humanis*, alterum *De Judiciis divinis.*

D. IOANNES DE MATOS FRAGOSO, inter comicos hujus noſtri ævi poetas nomen profeſſus edidit ad hoc uſque tempus, quod ſciam:
Primera parte de Comedias. Matriti 1658. 4. Luſitanum ex oppido Alvito Georgius Cardoſus aſſerit in ſchedis ſuis MSS.

F. IOANNES A MATRE DEI, Luſitanus, ex Aldea Galega in conſpectu Uliſiponis, ex familia Seraphica Reformata provinciæ Arrabida dictæ, ſcripſit:
Explicaçaõ dos Pſalmos Penitenciaes. Uliſipone 1613. in 8.
Proceſſo da Paixaõ de Chriſto. Ibidem 1617.

IOANNES MATTHÆUS, primus Regiorum Philippi IV. tunc regnantis venatorum qui balliſtis armantur, Gundiſalvi Matthæi filius, quem Philippus Rex III. eidem exercitio præpoſitum habuit, foras emiſit:
Origen y dignidad de la Caza. Matriti 1634. in 4. Cum potius artem venatoriam, ſive præcepta illius, debuiſſet inſcribere, ut foras proderet libri argumentum.

D. IOANNES MATTHÆUS SANCHEZ, edidit:
Vida de Epaminondas Principe Thebano. Valentiæ 1562. in 4.

F. IOANNES DE MEDINA, Benedictinus monachus cœnobii Salmantinæ urbis, Vincentio martyri ſacri, edidit:
De la Orden que en algunos pueblos de Eſpaña ſe a pueſto en la limoſna para el remedio de los verdaderos pobres. 1545. Salmanticæ apud Joannem Juntam, in 4.

IOANNES DE MEDINA, ſcripſit:
Suma de notas de Eſcrivanos. Pinciæ 1538. 4.

IOANNES DE MEDINA, Complutenſis (Ildephonſinus in eo gymnaſio ſodalis receptus eo, ut ex catalogo ſodalium conſtat, anno MDXVI. qui tamen ibidem in Burgenſi diœceſi natus audit) in tribus cognominibus, quorum celebris fama eſt, theologis (Bartholomæum Dominicanorum, Michaelem Franciſcanorum ſodales intelligo) ætate ſuperior fuit. De quo nil prius debeo quam Alvari Gomezii *De rebus geſtis Franciſci Ximenii*, cardinalis Toletani, origineque ac progreſſu Complutenſis academiæ, ſcriptoris prudentiſſimi atque elegantiſſimi, verba his meis ſubtexere. Joannem Carraſcum, theologiæ profeſſorem in ſchola iſta, cum laudaſſet octavi libri principio, ejuſque ab ea exceſſum docuiſſet, *huic* (inſit) *ſuffectus fuit Joannes Metina, juvenis adhuc, ſed perſpicacis ingenii & gravis judicii. Hic pluſquam viginti annos theologicæ ſcholæ præpoſitus, tantam ſibi laudem comparavit ut ejus nomen brevi celeberrimum per univerſam Hiſpaniam fuerit. Erat in eo admirabilis in explicando diſtinctio, adeoque materiam propoſitam ſine ullis ambagibus colligebat ut nihil eſſet tam perplexum aut obſcurum quod vel tardiſſimus non aſſequeretur. Et in argumento, nonnunquam arido & jejuno, tanta verborum volubilitate & copia, tanto ordine, tamque apta & connexa ſerie, tam intenta contentione, tam firmis ſenſibus ad rem ſemper facientibus, tam acutis & veris rationibus utebatur ut nihil in illo ad perfectam eloquentiam præter verborum delectum deſideraretur. Qua nempe re animos omnium attentos faciebat, qui ſi ſemel vagarentur fruſtra poſtea intentionem revocarent. Concurſus undique ad eum fiebat in rebus dubiis, aut certe parum cognitis, tanquam ab oraculo claritatem petentium. Ex immoderato ſtudio varios morbos contraxit, qui illum indignis modis cruciabant, podagram, calculum & iliorum dolores, atque ita ante tempus e vivis ſublatus ſcholam theologicam, atque adeo univerſam academiam, ſua morte mœſtiſſimam reliquit. Neque enim annum quinquageſimum ſeptimum attigit. Situs eſt in D. Ildephonſi ſacello.*
Obiit

Obiit anno Domini MDXLVI. quod inſculptum epigramma teſtatur. Reliquit ſuæ doctrinæ monumenta libros de pœnitentia & reſtitutione, qui & ſi manibus ſtudioſorum circumferuntur (ſunt enim multis in rebus cum primis utiles) verum longe majori cum admiratione is ſua verba ſonans audiebatur quam poſtea ejus ſcripta leguntur. Hæc Gomezius. Brevius aliud, ſed æque magnificum, adjungam Alphonſi Garſiæ Matamori elogium. Is, poſtquam Franciſcum Victoriam, Dominicanum Salmanticæ doctorem, pro dignitate celebraſſet, *Huic* (inſit) *tam excellenti & divino homini parem fuiſſe arbitramur Joannem Mæthymneum, Complutenſem, non ingenio ſolum, quo plurimum viguit, ſed doctrina & ſubtilitate quadam diſſerendi, & reliquis etiam animi ornamentis, quæ permulta in hoc ſingulari & ſummo viro fuerunt: quem nec a ſcribendo deterruit amplitudo Victoriæ, nec hujus unius ſtudia, quæ per annos xx. Compluti floruerunt, potuit quiſpiam ſua copia obſcurare.* Conſpirant quidem in ejus laudes quotuſquiſque in literis primas tenet. *Doctorem egregium* vocat eum Dominicus Sotus lib. IV. *De Juſtitia & Jure. Clariſſimum doctorem, & magiſtrum* ſuum Antonius de Corduba in libris *De detractione & reſtitutione famæ*, & *de ratione tegendi & detegendi ſecretum. Virum doctiſſimum* Alphonſus de Caſtro lib. II. *De poteſtate legis pœnalis* cap. VIII. *Magni nominis theologum, & in Complutenſi gymnaſio de profeſſione theologica præclare meritum* Didacus Covarrubias in *Epitome ſuper Quart. Decretalium*, ſecunda parte, cap. VIII. *Virumque inſignis eruditionis* lib. III. verſ. VII. *Doctiſſimum perſpicaciſque ingenii virum* Martinus Navarrus *Manualis* cap. I. num. 10. *Complutenſis academiæ decus & ornamentum* Antonius Padilla in L.XI.C. *De reſciden. vendit.* Latinum quoque epigramma Joannes Petreius, poeta & rhetor Complutenſis, in ejus laudem panxit, quod in *Bibliotheca* extat Andreæ Scoti. Opera hæc ſunt:

De Reſtitutione & contractibus tractatus, ſive codex, nempe de rerum dominio, atque earum reſtitutione, & de aliquibus contractibus, de uſura, de cambiis, de cenſibus. Salmanticæ apud Andream de Portonariis 1550. in folio. Ingolſtadiique 1581. apud Sartorium. Coloniæ item in 4. 1607. Et Brixiæ 1606. in 4.

In titulum de Pœnitentia, ejuſque partibus Commentarius, ſcilicet de pœnitentia cordis, de confeſſione, de ſatisfactione, de jejunio, de eleemoſyna, de oratione. Salmanticæ apud eumdem 1550. folio. Deinde Ingolſtadii apud Albertum Hungherum.

F. IOANNES DE MEDINA RINCON, Segovienſis, Mexici Indorum, quo Antonius pater Regii fiſci advocatus fuerat miſſus, Eremitis Auguſtinianis fratribus nomen dedit, cœnobiaque cum rexiſſet oppidi de Atotonilco atque ejuſdem Regiæ urbis, provinciæque integræ aliquando præfuiſſet, Mechoacanenſibus tandem datus fuit pontifex, pietate ac prudentia vir, & in pauperes miſericordia ſpectabilis, quo loco fuit denatus anno MDLXXXVIII. Scripſiſſe eum *Spirituales* quoſdam *tractatus*, necnon & *Res ab illuſtribus ſui ordinis viris geſtas*, novimus affirmantium fide, ſcilicet Joannis de Grixalva in *Chronico hujus ordinis Eremitarum Mexicanæ provinciæ*, & Antonii a Sancto Romano in libello quodam *Solatium pœnitentium* appellato.

F. IOANNES MELENDEZ, Dominicanus, ſacræ theologiæ magiſter, & in collegio S. Thomæ urbis Limenſis Peruvianæ plagæ ſtudiorum regens, ſcripſit:

Feſtiva pompa, culto religioſo, veneracion reverente, fieſta en la Beatificacion de la bienaventurada Virgen Roſa de Santa Maria en el Convento del Roſario de Lima. Limæ 1622. 4.

IOANNES MELENDUS, Aragonus, ſacerdos in eccleſia Villa-rojæ territorii Bilbilitani oppidi, carmine octoſyllabo parum culto, atque eo rhythmi genere quod Quintillas vocamus, poſt Alphonſum Arandam, ſe antiquiorem, edidit:

Hiſtoria de la Aparicion y milagros de Nueſtra Señora de la Sierra del lugar de Villaroya. Cæſarauguſtæ 1627. in 8.

IOANNES DE MELO, Toletanus, MS. reliquit:

Siete Centurias de adagios Caſtellanos: cui operi prologum compoſuit Ambroſius Morales. Vidit D. Thomas Tamajus.

IOANNES MELO DE SANDE, Gallæcus, Corunienſis, Ferdinando Henriquez de Ribera, duci de Alcala, a ſecretis, in vulgus emiſſit:

Doctrina moral de las Epiſtolas que Lucio Anneo Seneca eſcrivió a Lucillo repartida en ſetenta capitulos por el miſmo eſtilo de ellas. Matriti 1612. in 8. apud Alphonſum Martin.

IOANNES DE MELO DE SOUSA, Luſitanus, *cum nobilitate & avorum ſanguine, tum ſophia clarus*, uti de eo ait Reſendius, curiæ Regiæ ſenator, quamvis magnis implicatus negotiis nonnullas horas muſa-

ſarum operi fructuoſiſſime impendit, ſed ſacrarum. Ex quibus nata ſunt, quæ quidem cura Simonis filii poſt parentis obitum excuſa prodierunt, inſignia hæc exametris verſibus monumenta:

Paraphraſis in librum Job.

De Reparatione humana lib. VIII.

De Miſeria Hominis liber ſingularis: quem, viro magno Ludovico Granatenſi hortatore, ſe confeciſſe teſtatum ipſe in præfatione voluit. Lugduni hæc omnia edita ſunt apud Horatium Cardon 1615.

IOANNES DE MENDAÑA, in vulgus dedit:

Silva de varios Romances. 1588. in 8.

IOANNES MENDEZ, Hiſpalenſis, Jeſuitarum ſodalis, philoſophiam docuit in municipio Frexenal & in urbe Corduba, theologiam Scholaſticam & Moralem Hiſpali, in qua urbe obiit, Hiſpalenſibus Fidei vindicibus a cenſura theologica, reliquit prelo parata:

Quæſtiones ex theologia ſcholaſtica hoc ſæculo celebriores, & delibatas ex doctrina S. Thomæ & Scoti, ut plurimum in concordiam vocata.

Œconomicam ſeu domeſticam adminiſtrationem tripartitam in conjugalem, filialem, & ſervilem.

Explicationem Bullæ Cruciatæ.

Explicationem Bullæ in die Cœnæ Domini legi ſolitæ.

De Eccleſiaſticis cenſuris ac pœnis tractatum.

Hiſpanice item:

Guia de Religioſos.

IOANNES MENDEZ, Luſitanus, patria ex Portel oppido, ſcripſit, ſed non edidit:

Libro de varia hiſtoria. Theodoſio Brigantino duci nuncupatum.

IOANNES MENDEZ DE AVILA, fecit vulgare:

Theatro de varios acaecimientos de fortuna, que eſcrivió en Italiano Geronimo Garimberto Obiſpo de Galeſſe. Salmanticæ apud Joannem Baptiſtam de Terranova 1572.

IOANNES MENDEZ DE VASCONZELOS, ſcripſit:

Liga deſhecha por la expulſion de los Moriſcos. 1612. in 8.

F. IOANNES DE MERINERO, Matritenſis, Compluti ſacram ſcientiam diu profeſſus fuit, domum Matritenſem, necnon & provinciam integram Franciſcanorum Caſtellæ, quorum erat ſodalis, præfectus rexit; demumque totum ordinem generalis miniſter. Epiſcopus adhæc Civitatenſis, deindeque Valliſoletanus meruit *ob manſuetudinis & pietatis ac prudentiæ* (quod Lucas Waddingus ait in *Bibliotheca*) *dotes* adlegi. Scripſit:

Commentaria in univerſam Ariſtotelis dialecticam juxta Joannis Duns Scoti Doctoris ſubtilis mentem, una cum diſputationibus & quæſtionibus hoc tempore agitari ſolitis. Compluti apud Joannem de Villodas & Orduña 1629.

Commentaria in Regulam Sanctæ Claræ: duabus partibus. Matriti 1642.

Tractatum de Conceptione Deiparæ Virginis Mariæ, ſive de hujus articuli diffinibilitate. Pinciæ in 4.

Habere illum in univerſam philoſophiam ſelectaſque materias theologiæ paratos commentarios affirmat ipſe Waddingus. Editum tamen fuiſſe jam hoc tempore poſt annum MDCLX. integrum Curſum quatuor aut quinque tomis audivimus. Vulgari ſermone edidit:

Apuntamientos para reformacion de ſu orden de San Franciſco. Matriti 1641. Poſtumum, niſi fallimur, prodiit ejuſdem opus, circa annum 1669.

Theologia Eccleſiaſtica (an *Scholaſtica?*) nuncupatum.

Obiit anno MDCLXIII.

F. IOANNES MICHAEL, nomine tenus mihi notus, edidit:

Librum exercitiorum ſpiritualium. Lugduni 1568.

F. IOANNES MICHAEL PEREZ DE HEREDIA, Darocenſis, ex ſodalitio Ciſtercienſi monachus, habendis ad populum de verbo Dei ſermonibus clarus dum cœnobium habitaret Salmanticæ urbis, cum olim ſe in Vallis-paradiſi domo religioni addixiſſet, eamque aliquando adminiſtraſſet, edidit:

Libro de varias conſideraciones ſobre los Evangelios, que canta la Igleſia la Quareſma. Salmanticæ 1604. in 4. & iterum 1613. apud viduam de Cuſſio.

Sermones de Santos. Ibidem apud Antoniam Ramirez 1609. in 4.

Deſtierro de la Virgen Nueſtra Señora a Egypto. Matriti 1613. in 4. Cæſarauguſtæ 1615.

F. IOANNES MICON, ordinis Prædicatorum, Valentinus gente, patria vero ex Palomar, vallis d' Albaida nuncupati oppido, in hoc religioſiſſimo ordine ſacræ theologiæ fuit

fuit magiſter, concionandi munere præſtantiſſimus, floruitque dum viveret omnimodæ virtutis & ſanctimoniæ fama, miraculis etiam effulſit. Hujus vitam Laurentius Palmirenus ſcripſiſſe dicitur, quædamque, præter Dominicanos ſcriptores, ex ea deſumpſerunt Lanuza in *Hiſtoriis Aragonenſibus* lib. VII. cap. XXXII. & lib. V. cap. XL. Gundiſalvus Poncius de Leon in opuſculo *De Sodalitate Nominis Jeſu*, cum quo edidit Miconis opuſculum, paulo poſt laudandum. Scripſit, ut Alphonſus Fernandez inquit *De Scriptoribus Prædic. familiæ*:

Officium de pretioſo ſanguine Chriſti: maximis laudibus elatum in comitiis Romæ generalibus anni MDXLV.

Roſarium, ſive Pſalterium nominis Jeſu. Primum Valentiæ, deinde Romæ opera laudati Gundiſalvi Ponze de Leon, Hiſpalenſis, una cum opuſculo *De Sodalitate nominis Jeſu*, apud Joannem Baptiſtam de Cavaleriis in 4. editum.

Epitomen totius S. Scripturæ: partim proſa, partim carmine. Item:

Summæ Theologicæ S. Thomæ Aquinatis. Necnon et:

Petri Lombardi Sententiarum, ut facile dogmata iſta memoria retineri poſſent, tribus voluminibus in folio: quæ MSS. Valentiæ in domo Prædicatorum aſſervantur. Hæc nos docuit Alfonſus Ciaconius in ſchedis, quas penes me habeo, ad *Bibliothecam Univerſalem.*

Obiit ſanctiſſimus vir pridie kalendarum Septembris MDLV.

IOANNES MINGUES, Valentinus, Setabitanus, ſcripſit:

Compagem artificioſam totius Summæ Theologiæ S. Thomæ Aquinatis. Valentiæ 1592. 8.

F. IOANNES DE MIRANDA, ordinis Minorum, ſcripſit, Waddingo auctore:

De Senſibus Sacræ Scripturæ. Salmanticæ 1625.

IOANNES DE MIRANDA, ſi appellationis teſtimonio credimus noſtras eſt, qui dum apud Italos verſatur ſcripſit Italice:

Oſſervationi della lingua Caſtigliana. Venetiis 1567. 8.

Ex Italico Maximi Trojani Neapolitani dedit vulgaria:

Los Dialogos de las bodas de Guillermo Conde IV. Palatino del Rin y Duque de Babiera y Madama Renata de Lorena. Venetiis 1564. in 4.

De la Venida de los Sereniſimos Archiduques de Auſtria y de la Reyna Chriſtierna de Dinamarca y los Principes de Germania a la ciudad de Monaco. Ibidem eodem anno in 4.

F. IOANNES MIXANGAS, Auguſtinianus, apud Indos religionis negotium, quod ſermone atque piis congreſſibus coram expediebat, de ſcripto etiam, editis concionibus propria gentis lingua, Mexicano ſcilicet idiomate, procuravit, his nempe:

Primera parte de Sermones para las Dominicas y fieſtas de los Santos. Mexici 1624. in 4.

Eſpejo Divino: de quibus Antonio Leoni *Bibliothecæ Indicæ* ſcriptori credimus, tit. XVIII. *Partis occidentalis.*

IOANNES MOGROVEJO, formavit: *Arbol de los Veras.* Mediolani 1636.

IOANNES MOHEDANUS, patria ex oppido Pedroche Cordubenſis diœceſis, in collegium, quod Vetus, ſive Sancti Bartholomæi, vocant, Salmantinæ academiæ receptus cathedram in ſchola obtinuit, ex qua Codex Juſtiniani explanatur. Unde ad Joannis Taveræ, Compoſteliani antiſtitis, vices gerendas, ſeu vicarii munus exercendum, profectus meruit quoque ad maximum eccleſiaſticæ monarchiæ tribunal, Romanam nempe Rotam, judex mitti a Carolo Cæſare, tandemque Ravellenſis epiſcopus (Ravello poſita urbs eſt in principatu, quem vocant Citra, Neapolitani regni, cujus ſedes unita Scalenſi nunc eſt) in locum Antonii Lunelli, etiam Hiſpani, anno præteriti ſæculi uno ſupra quadrageſimum creari. Propoſitus quoque fuiſſe dicitur ab eodem Cæſare ante alios, ex quibus uni deberet Paulus Pontifex III. coccinei inſignis honorem conferre; nec tamen electus propter privatas quaſdam cum Paulo, antequam publicam perſonam gereret, olim habitas ſimultates. Quod tamen in libro quodam Bartholomæani collegii ſcriptum vereor ne veritate deficiatur; quemadmodum temere, credo, adjunctum eſt ibidem Mohedanum noſtrum pro expedienda ſyndicatus, ejus qui tunc erat proregis, cauſa Neapolim miſſum rempublicam interim adminiſtraſſe, ibique diem extremum, nempe anno MDL. obiiſſe. Quod utique, rerum habenas tunc temporis uſque ad annum MDLII. Petro Toletano, marchione de Villafranca, conſtanti apud Cæſarem gratia, continuoque fere XXII. annorum imperio tenente, argumento ipſo temporis venit excluſum. Floruit Joannes Mohedanus doctrina, divitiis, liberalitate aliiſque virtutibus, reliquitque, Antonii Auguſtini cura poſt aliquot annos edendas:

Deciſiones Rotæ Romanæ. Bononiæ 1578. in 8. Romæ 1589. in 4. Demumque cum *Addi-*

ditionibus Pauli Bonfilii. Ibidem 1604. in 4.

Denatus anno MDXLIX. dicitur a Ferdinando Ughelo in *Italia ſacra.* Hic forſan Mohedanus eſt Hiſpalenſis canonicus, cujus recordatur Joannes Geneſ. Sepulveda *epiſtola* XXX. ad Petrum Meſſiam ſcribens.

IOANNES DE MOLINA, ex Civitate-Regali Caſtellæ Novæ, Valentiæ incola, bachalauri appellatione perpetua in his, quæ poſt ſe reliquit, induſtriæ ſuæ monumentis dignoſci voluit. Ea ſunt Hiſpanicæ Latinorum ſcriptorum interpretationes ſequentes:

Chronica de los Reyes de Aragon; ex Lucio Marinæo Siculo. Valentiæ apud Joannem Jofre 1524. folio ad D. D. Alphonſum de Aragon, Ampurienſem comitem, Segobricenſemque ducem.

Lucio Marineo Siculo de las coſas memorables de Eſpaña. Compluti 1539. in folio.

Antonio Panormita de los dichos y hechos del Rey Don Alonſo de Napoles. Burgis apud Joannem Juntam 1530. in 4. Cæſarauguſtæ 1553. apud Auguſtinum Millan.

Homiliario de Alcuino: ſive ſeriem homiliarum diverſorum veterum Patrum toto anni circulo recurrentium, quod opus Alcuinus, Caroli magni præceptor, in gratiam Regii alumni atque Imperatoris piiſſimi compoſuit. Valentiæ 1552. in folio, apud Joannem Navarram.

Epiſtolas de San Geronymo. Valentiæ apud Georgium de Caſtilla 1526. folio.

Los Triunfos de Appiano: ad Rodericum de Mendoza, Valentini regni proregem, Zeneti marchionem, Valentiæ 1522. folio. Singulares nempe Appiani libros, ſecundum tamen Publii Candidi, quam quidem noviores ut ruſticam aſpernantur, verſionem. At ejuſdem de *Bello civili* opus alterius curæ relictum eſt.

Confeſionario de Juan Gerſon. Compluti 1519. 4. Item:

Gamaliel: ſive Gamalielis, ut credidit, librum ex Catalana lingua convertit, continentem plura capita de vita Chriſti, Deiparæque Virginis, Gamalielis utique: de quo *Actorum* v. 34. & XXII. 3. Valentiæ apud Joannem Jofre 1525. in 4.

IOANNES DE MOLINA, Malacitanus, juriſconſultus, collegit, ampliſſimoque antiſtiti Conchenſis urbis, D. Michaeli Muñoz, nuncupavit:

Tractatum Differentiarum inter Jus Commune & Regium, tam in ultimis voluntatibus quam in contractibus & delictis. Valliſoleti per Franciſcum Fernandez a Corduba 1551. 4. An autem hic ſit anonymus de Molina, qui cum bachalauri titulo dumtaxat de rebus Gallæciæ metrice ſcripſit, nondum comperi, quamvis & cognomentum & patria in utroque conveniat.

IOANNES DE MONCADA, Matritenſis, Jeſuita, ſacræ Scripturæ per multos annos profeſſor, Huetenſiſque collegii aliquando rector, edidit:

Commentarios in B. Judæ Apoſtoli Epiſtolam Canonicam. Item, aut alius ejuſdem nominis, tractatum compoſuit:

De Conceptione Mariæ Virginis immaculata.

D. IOANNES DE MONCAYO ET GURREA, marchio de San-Felices in Aragoniæ regno, Divi Jacobi eques, donis muſarum dives, edidit:

Rimas Poeticas. Cæſarauguſtæ apud Petrum Dormer 1652. 4.

La Atalanta en octavas.

IOANNES DE MONTALEGRE, edidit.

Praxis civil. Matriti 1624. folio.

F. IOANNES DE MONTALVO, domo ex oppido Leza prope Lucronium in Rioxæ tractu, Auguſtinianus, ipſeque D. Petri Guerreri, Granatenſis archiepiſcopi, ex fratre aut ſorore nepos, in America ſcripſit:

La Vida del Venerable Padre Fray Juan Bautiſta de Moya: ejuſdem ordinis, qui tum apud Indos, tum in Hiſpania magnarum floruit virtutum meritis inclytus. Auctorem habeo Joannem Gonzalez de la Puente, hujus ipſius familiæ ſodalem, in *Chronici provinciæ Mechoacanenſis* lib. III.

IOANNES DE MONTALVO, Jeſuita, rector collegii Matritenſis, ſcripſit anno MDCXXXIII.

Una Carta a los Padres Rectores de la provincia de Toledo, en que refiere la muerte del P. Geronymo de Florencia de la miſma Compañia de Jeſus.

F. IOANNES DE MONTANCHES, Auguſtinianus ex Salmantina domo, circa annum MDXVII. (ut Hieronymus Romanus centuria XII. *Chronici* hujus ordinis nos docet) *Chronicon* & ipſe *Auguſtinianum* digeſſit. De quo opere nil ultra notum habemus.

IOANNES MONTEIRO, Luſitanus, ex oppido Meiamfrio diœceſis Portuenſis, Jeſuita, in Sinenſi miſſione edidit ejus gentis lingua:

Compendium Legis divinæ. Item:

De

De vero & falso cultu Dei : in quo agit de adoratione. Nathanael Sotuellus in *Bibliotheca* nova *Societatis*.

IOANNES DE MONTEMAYOR, domo ex oppido Cenizeros Calagurritanæ diœceſis, Jeſuitarum ſodalis, varia apud ſuos munera geſſit, pluribus in locis philoſophicas ac theologicas literas docuit, doctrina judicioque ſpectatiſſimus. Qui tandem, cum antiquiſſimus omnium Societatis profeſſorum jam eſſet, in ultima ſenectute obiit Salmanticæ XIII. Martii MDCXLI. Varia reſponſa conſultus dedit petentibus, necnon de rebus domeſticis, atque item politicis, ſuper quibus theologice fuerat interrogatus. Nempe:

Super Matrimonio Caroli Principis Walliæ cum Sereniſſima Maria Auſtriaca.

De Statutis Hiſpaniæ circa deſcendentes ex maculata origine.

De Cenſu conſtituto cum onere non redimendi niſi in moneta argentea, utrum aliquando ærea poſſit redimi.

De Ordine Judiciario aliquando in Societate ſervando.

De Bonis, quæ noſtri Societati donarunt, an, ſi dimittantur, ſint reſtituenda.

Reſponſionem ad quinque calumnias in Societatem Salmanticæ jactas.

De Jure Societatis Jeſu ad legatum a Sereniſſima Regina ei relictum in codicillo ſine ſolemnitate Tabellionis.

De Jure Regis Catholici ad concedendum licite Religioſis facultatem exportandi aromata ex India orientali non ſolutis vectigalibus.

D. IOANNES DE MONTESDOCA, Hiſpalenſis, philoſophus ac theologus ætatis ſuæ in paucis clarus, ex quo tempore inter ſodales collegii Bononienſis Hiſpanorum, XXIX. Maii MCCCCXCIII. in id admiſſus, vigere cœpit ſingularis ingenii & exquiſitæ doctrinæ fama, certatim deinde ab omnibus Italiæ academiis maxime ambitus, & magnis fuit conditionibus ad philoſophiam docendam invitatus. Bononiæ primum docuit artem ſophiſticam anno MCDXCIX. ſequenti vero ſæculari logicam. Inde Carpos ſe contulit Alberto Pio, hujus loci Principi, viro literis eximio, ut morem gereret, Minoribuſque cœnobitis ejuſdem oppidi, ob inopiam domeſtici præceptoris, Scotum explanaret. Sed Bononiæ iterum ſe ſiſtens annum ejus ſæculi ſeptimum philoſophiæ repetita profeſſione ſignavit. Princeps autem Carporum hominem tractandis magnis negotiis idoneum viſum abripuit ab ſchola, & in Germaniam Belgiumque deſtinavit, quo tempore, coeuntibus præcipuis Europæ Regibus, ictum fuit Cameraci fœdus contra Venetorum rempublicam. Reverſus tamen, Bononiæ tertium jam philoſophiæ ſuæ ac ordinario præceptoris muneri adhæſit, biennio quidem Alexandrum Achillinum, triennioque inde proximo Petrum Pomponatium, philoſophiæ lumina, collegas ſortitus. Anno XIV. evocatus Romam a Leone Pontifice pluſquam ſex annis idem docendi penſum volvit, ut Patavii ex anno XXI. ad quinque alios, ſcutorum ſexcentorum ſtipendio conductus. Sed oblato ſibi pinguiore alio octingentorum a Clemente VII. Papa ut Piſis doceret, anno XXV. venit iterum Romam, Piſiſque manſit per annum, Florentiæque per alium annum, ſuo muneri incumbens. Bello autem calamitateque direptionis Romæ urbis hoc tempore, quiete Italiæ atque ſtudiorum otio turbatis, interea deſtitit, uſque dum reſtitutis in priſtinum ſtatum Pontificis rebus iterum ab eo benevole ſuſceptus fuit, unaque cum cardinali Medicæo Genuam uſque ad occurſum Cæſaris Caroli pergere juſſus. In quorum comitatu Bononiam venit an. MDXXIX. viſitavitque ſuum collegium S. Clementis, cenſoriis vicibus cardinalis protectoris inſtructus. Hinc Urbi redditus, cum anno MDXXXII. iter in Bononiam dirigeret apud Peruſiam urbem obiiſſe diem ſuum refertur. Hæc annotata habent ſodales Bononienſes de Joanne noſtro in authenticis admiſſionum libris quorum participes nos fecit vir probus atque eruditus D. Emmanuel Cavallus Marotus, ex eodem collegio literis datis anno præterito MDCLXVIII. Balthaſar tamen Porreñus in *Ægidii Cardinalis Albornotii vita* occiſum eum fuiſſe a graſſatoribus prope eam urbem; neſcio unde affirmare potuit, ſodalibus in tam accurata rerum quæ vivus geſſit notitia rei neſciis. Certe hoc ipſo tempore D. Antonius quidam de Berrio, ejuſdem collegii Bononienſis, apud Fabrianum fuit interfectus, jacetque in oppido Roccacontrada nuncupato : quæ forſan Porreño fuit erroris occaſio, falſo alias & in aſſignanda noſtro Joanni patria ex Aragoniæ regno, quem Hiſpalenſem diſerte appellat Joannes Geneſius Sepulveda, domeſticæ rei atque amici & collegæ hominis melior teſtis. Hic enim in *Antapologia* pro Alberto Pio Carpenſi *Joannes Monſdocus*, ait, *Hiſpalenſis, ſummus vir in doctrina Peripatetica, qui theologiæ quoque cognitione præſtans Piſis atque Patavii maximis præmiis propoſitis philoſophiam docuit.* Idemque in *Deſcriptione Collegii Bononienſis* ſimili elogio : *Digniſſimus quoque qui inter præcipuos numeretur*, ait, *Joannes Monteſdoca, Hiſpalenſis, qui ut taceam quam in theologia ad Scoticam ſubtilitatem, quam potiſſimum æmulatur, proxime accedat, cum hujus memoriæ philoſophorum*

principibus æquo Marte certat de primo loco, quique nunc in celeberrimo gymnaſio Patavino, philoſophorum facile princeps, annuo ſexcentorum ducatorum ſalario naturalem doctrinam docet. Nil tamen ab eo ex propriis lucubrationibus typorum luci fuit commiſſum, aliorum enim commentaria edere quam ſua paratior ſemper fuit. Servantur tamen aliqua in bibliothecis manu adhuc tantum exarata, ut legimus in *Patavina* Philippi Thomaſini, nempe:

Expoſitio ejus (ſub nomine *Joannis Hiſpani*) in *Primum librum de Cœlo Ariſtotelis.* In ædibus Marci Antonii Gabrielli, nobilis Patavini, D. Marci equitis, inter opera MSS. Petri Pomponatii, volumine quinto. Item eorumdem volumine decimo extat:

Quæſtio de Primo cognito Domini Joannis Hiſpalenſis. Cui ſubjuncta eſt hæc nota: *Finis MDXXIV. die v. Aprilis*, quo tempore, ut vidimus, Patavii docebat.

Quæſtio de Minimis, examinata ab excellentiſſimo Doctore Joanne Hiſpano MDXXIV. VI. kal. Auguſti. In fine eſt: *Et iſta ſufficiant pro hac quæſtione, & pro lectura hujus anni MDXXIIII. XIX. kal. Septembris. Finis huic quæſtioni ſub Excell. Joanne Montedocho Hiſpalenſi in gymnaſio Patavino, quod fauſtum, felixque ſit.*

Quæſtio an dentur dimenſiones interminatæ coæternæ materiæ primæ, examinata ſub Joanne Hiſpano in Quintum Phyſicorum comm. 63.

Dubitatio ejuſdem in textum 76. lib. III. de Anima. Omnia hæc apud laudatum Gabriellum. Thomaſino pag. 98. & 100.

Recollecta Mag. Joannis Hiſpani in VIII. libros Phyſicorum. Patavii MDXXV. Et:

Lectura in Prologum Averrois ejuſdem *Joannis Hiſpani.* In bibliotheca Nicolai Triviſani. Thomaſinus pag. 110. & 112. qui & refert habere ſe domi:

Expoſitionem Joannis Montedoca Hiſpani in librum IX. Phyſicorum, & lib. II. textus VIII. Patavii MDXXIII. pag. nempe 132.

Vulgavit Joannes noſter, æquus aliorum famæ, quod virum probum maxime decuit:

Ariſtotelis Parva naturalia, cum interpretatione & notis Nicolai Leonici Thomæi. Venetiis 1523. Dein Pariſiis apud Ludovicum Craneum 1530. in folio. Qui in epiſtola quadam præambula ad diſcipulos ſcholaſticos Patavinos *Valete*, inquit, *juvenes nobiliſſimi, & proficite, & majorum veſtigiis nixi ingenue me docente operam philoſophiæ impendite, explosis e gymnaſio iſto noſtro ſophiſtarum cavillamentis & nugis*: kalendis Octobris Patavii data MDXXII.

Lecturam Fratris Pauli Scriptoris ordinis Minorum de Obſervantia, quam edidit declarando ſubtiliſſimas Doctoris Subtilis ſententias circa Magiſtrum in primo libro. Carpi per Benedictum Dulcibellum, Carpenſem, anno 1506. Ad cujus editionem ſic præfatur noſter: *Joannes Monteſdoca, Hiſpanus, artium ac theologiæ profeſſor, fratribus Minoritanis ab Obſervantia provinciæ Bononienſis, in cœnobio Carpenſi diſcipulis ſuis S. P. Egiſtis mecum ſæpenumero, optimi patres, ut meas quaſdam in Joannem Scotum, auctorem exactiſſimum, annotationes ederem. Quod ego pertinaciſſime recuſavi: non quin vobis morem geſtum nollem, id enim vix ſine piaculo facere poſſim; ſed quia nihil plane haberem editione dignum, nec ad eum uſum ſcripſeram, ſed memoriæ cauſa (ut fit) paucula quædam in libellum retuleram. Verum cum acrius inſtaretis, nulluſque eſſet apud vos deprecationi locus, excogitavi quo pacto & veſtræ iſti cupiditati ſatisfieret, & mea fama in tuto collocaretur. Incidimus nuper in acutiſſimum Joannis Scoti interpretem Paulum, cognomento Scriptorem, veſtri loci ac ordinis hominem, quem, quoniam in tota Italia rariſſimus inventu foret, noſtro ſumptu ac labore pulcherrimis typis excudendum dedimus Benedicto Dulcibello, Carpenſi, ſingularis exempli artifici, ut ea re nobis ſimul & ſacrarum literarum ſtudioſis omnibus prodeſſemus. Pro quo illam unam mercedem a vobis peto, ut veſtris apud Deum Opt. Max. precibus aſſidue juvetis Albertum Pium, divino principem ingenio, & totius philoſophiæ ac theologiæ conſultiſſimum, vitæ preterea integritate & morum ſanctitudine (abſit invidia verbo) nemini ſecundum: cujus juſſit vobis Scotum magna frequentia quotidie prælego; illi hoc, quidquid eſt, munuſculi acceptum feratis, illius beneficium, illius vocetur obſequium. Valete. Carpi MDVI. kal. Aprilis.* Ex nota autem in fine libri adjecta conſtat Paulum hanc lecturam feciſſe in conventu fratrum Minorum in alma univerſitate Tibignenſi anno ſalutis 1498. quod obſervatum volui, cum apud Waddingum nil de ætate, qua Paulus Scriptor floruit, annotatum legam.

Lecturam item *Excellentiſſimi ſacræ theologiæ magiſtri Gratiani Brixienſis in Secundo libro Sententiarum ejuſdem Scoti.* Ibidem eodem anno in folio. Franciſcanus & hic, cujus Waddingus quoque meminit, & Joannes Geneſius Sepulveda in *Antapologia pro Alberto Pio adverſus Eraſmum*, Alberto eidem Pio admodum carus, ut conſtat ex nuncupatoria epiſtola, quam, quod raro in manus veniat hæc editio, æque ut priorem illam ſubjungere placuit. *Alberto Pio, inclyto, Carpenſi principi, Joannes Monteſdoca Hiſpanus felicitatem. Multi vivos amant tantummodo; complures ne vivos quidem ex animo, ſed eos cal-*

callida amoris ſimulatione ad tempus proſequuntur, utilitati non officio ſervientes; pauciſſimi defunctorum amicos agunt. Tu vero, princeps & inclyte, quos ſemel in tuam fidem & amicitiam recepiſti ita complecteris ut eos & incolumes adhuc aſſiduis beneficiis cumules, & fato abſumptos familiariſſime deſideres, ipſorumque memoriam quoquo pacto prorogare ſtudeas. Indicio eſt Fr. Gratianus noſter, in ſacris literis præceptor, quem tu ſane, dum vixit, humaniſſime & liberaliſſime tractaſti, ubi deceſſit, ab interitu vindicare non deſinis. Quare edixiſti ut ejus lucubrationes, tibi nominatim dicatæ, ad communem omnium utilitatem per me quam emendatiſſimæ in lucem exirent; quod ego tam diligenter quam libenter præſtiti. Debeo enim tibi, debeo illi, hanc curam & intenſionem. Spero futurum ut apud juſtos rerum æſtimatores pietatis tuæ ac beneficentiæ fructum capias ſempiternum. Vale. Carpi MDVI. kal. Maii. Laudant Antonius Riccobonus in *Gymnaſii Patavini* lib. I. cap. XV. Jacobus Philippus Thomaſinus in ejuſdem argumenti lib. III. cap. XV. Alidoſius Bononienſis in *Tractatu DD. exterorum, qui Bononiæ docuerunt Theologiam* &c. lit. I. Angelus Portinarus in *Hiſt. ſeu fœlicitate Paduæ*, lib. VII. cap. IV. pag. 234. tamdemque Joannes Geneſius Sepulveda in *Hiſt. Ægidii Albornotii*, ſeu *Deſcriptione collegii S. Clementis*, omnino videndus.

IOANNES DE MONTESDOCA, medicus, ſcripſit:

De Febris peſtilentis eſſentia. Hiſpali anno 1630.

IOANNES DE MONTOYA, Matritenſis, Dominicanus provinciæ Bæticæ, ejuſdem, ut dicere amant, generalis concionator, ſcripſit:

La Regla de S. Aguſtin y Conſtituciones de las monjas de Santo Domingo, con ſus declaraciones; y un Tratado de los tres votos de la Religion. Cordubæ 1600. in 8. typis Andreæ a Barrera.

Del Roſario de Nueſtra Señora: ex libris Ludovici Granatenſis. Cordubæ anno 1592. in 8.

IOANNES DE MORA, Toletanus, presbyter, ſcripſit, nuncupavitque D. Garſiæ a Loaiſa, Philippi Principis tunc præceptori:

Dos Diſcurſos morales. Matriti 1589. in 4. apud Petrum de Madrigal. In priore regulæ his addiſcendæ, præceptaque traduntur, quibus cordi & curæ eſt in aula vel inter cives ſuos ſine reprehenſione verſari; poſterior alia de moribus continet.

Explicacion de las efigies de los Emperadores de Suetonio impreſas por Felipe Galleo. MS. in folio. Vidit Tamajus.

F. IOANNES DE MORALES, Bæticus, Malacitanus, Joannem Valentiam, eximium ævi ſui liberalium artium profeſſorem ac poetam, in grammaticis habuit præceptorem; deinde ſeſe familiæ ac inſtituto tradens fratrum Minimorum in patriæ civitatis domo, rexit eam aliquando, imo & provinciam integram, ſcripſitque:

Epitome de la fundacion de la provincia de Andalucia de la orden de los Minimos de San Franciſco de Paula. Malacæ 1619. in 4. apud Joannem Rene.

IOANNES MOREIRA, Luſitanus, ex Beira provincia, ſcripſit:

Perfeito Parroco. Oliſipone apud Joannem da Coſta 1675. in folio.

F. IOANNES MORENO, Franciſcanus, ſcripſit, uti Lucas Waddingus ait:

Eſtaciones del camino del cielo.

IOANNES MOSQUERA, Jeſuita, ex Italico vertit:

Relacion de la Conquiſta del Imperio paterno del Principe Demetrio Duque de Moſcovia en el año de MDCV. y ſu coronacion. Pinciæ apud Andream de Merchan 1606. in 8.

F. IOANNES DE MUNIESA, Aragonus, ex oppido Lezera Cæſarauguſtæ diœceſis, Franciſcanus, tum ſuæ provinciæ præfectus, tum virginum Deo ſacrarum Matritenſium Excalceatarum a confeſſionibus miniſter, deinde anno MDCLXI. commiſſarius generalis totius familiæ ultramontanæ creatus, edidit:

Sumario de la Eſclavitud de Jeſus ſacramentado, Maria Inmaculada y Joſeph Juſto, intitulada, Rebaño del Buen Paſtor, aprobado por la Santidad de Inocencio X. con Bula eſpecial y grandes Indulgencias. Cæſarauguſtæ anno 1654. in 16.

Obiit paralyſi correptus Matriti die VII. Septembris MDCLXVI. vir modeſtia & pietate in paucis clarus.

F. IOANNES DE MUÑATONES, Joannis Sancii a Birvieſca & Joannæ a Muñatones, nobilium parentum, proles, Auguſtinianuſque ſodalis in Toletana domo. Carolum Imperatorem in Germania diu comitatus eſt a concionibus ſacris ei miniſter, necnon & Carolum, Cæſaris nepotem, Hiſpaniarum Principem, literas docuit. Segobricenſis

(qui idem tunc erat cum Albarracinenſi) epiſcopatus infulis jam ſeptem annis decoratus ſynodo interfuit Tridentinæ, quæ circa annum MDLXII. celebrabatur, & circa annum MDLXX. obiiſſe diem ſuum dicitur. Scripſit breviter Latine, quam, deinde a ſe in vernaculum converſam, *Hiſtoriæ Domus Salmantinæ Auguſtinianæ* Thomas de Herrera intexuit cap. XXI.

La vida del Bienaventurado Santo Thomas de Villanueva Arzobiſpo de Valencia.

Meminit etiam ejus in *Alphabeto Auguſtiniano* pag. 442.

F. IOANNES MUÑOZ, ordinis Minorum, ſacræ theologiæ lector emeritus, ſcripſit:

Diſſertationes & argumenta Complutenſium circa varias Sacræ Theologiæ doctrinas &c. Cæſarauguſtæ 1649. in 4.

IOANNES MUÑOZ, procurator cauſarum in urbe Oſcenſi Aragoniæ regni, edidit:

Practica de Procuradores. Matriti anno 1603. in 4. & 1659. & prius apud Suarez de Caſtro 1596. in 4.

F. IOANNES MUÑOZ, Cæſarauguſtanus, Carmelita, vicarius provincialis Aragoniæ, reliquit in Cæſarauguſtani cœnobii bibliotheca MSS.

Sermones de Quareſma, de Adviento y de Santos: tribus voluminibus.

Obras de devocion y oraciones: lib. I. Uti refert *Paradiſi Carmelitici* auctor.

IOANNES MUÑOZ DE GALVEZ, collegii Hiſpalenſis Jeſuitarum rector, necnon Bæticæ provinciæ præfectus, edidit:

Carta a los Superiores de la provincia de Andalucia, de la muerte y virtudes del P. Diego Ruiz de Montoya. Hiſpali anno 1632.

IOANNES MUÑOZ DE PAMPLONA, Aragonenſis, advocatus celebratæ facundiæ altero ſæculo, codicem *Fororum, ſive Legum Regni Aragoniæ* juxta ſeriem Juſtinianæi codicis digeſſiſſe dicitur, ſi Gaſparo Eſcolano credimus, qui codex, cum titulo *Fueros y obſervancias del Reyno de Aragon*, poſt priores alias editiones prodiit anno 1667. in folio.

IOANNES MUÑOZ DE PERAL, centuriæ equitum præfectus, & cataphractorum turmæ Alcanicienſis marchionis procenturio, ſcripſit.

Reglas militares para el ſervicio de la Cavalleria. Cæſarauguſtæ 1640. in 8.

IOANNES DE NABASQUES, Sangueſſanus in regno Navarræ, medicus, publicavit:

Joannis Meſue Damaſceni librum I. ſeu methodum medicamenta purgantia ſimplicia deligendi & caſtigandi, theorematis quatuor abſolutum, cum interpretatione & expoſitione. Cæſarauguſtæ 1550. in folio.

D. IOANNES DE NARBONA, Toletanus, canonum doctor, natus an. MDXCI. Curionem prius in urbis hujus æde ſacra maxima, & in gymnaſio Sexti Decretalium profeſſorem ac Decretorum præſtitit, vicarium deinde Toletani præſulis ibidem, atque inde in ampliſſima Matritenſi curia. Unde & ad eccleſiam Sanctorum MM. Juſti & Paſtoris Complutenſem, quæ veluti ſedes emeritorum eſt, dimiſſus, abbas major ut vocant, ſeu præfectus, agebat ante paucos annos. Hic frater germanus eſt, & quidem natu maximus, Alphonſi ac Didaci Narbonarum, Eugenii ex fratre Alphonſo nepos, quorum omnium in monumentis literarum editis extat memoria. Scripſit noſter:

De Appellatione a Vicario ad Epiſcopum tractatum..... 1615. in 4.

F. IOANNES DE NATIVITATE, Luſitanus, ex oppido Ouren diœceſis Leirienſis, Matritenſis tamen domus fratrum, quos vocant Mercenariorum Regulæ Reformatæ, alumnus, Siciliæ provinciæ, quam a S. Raimundo Nonnato vocant, bis præfectus, MS. reliquiſſe dicitur:

Curſum Artium: tribus tomis.

Octogenarius deceſſit.

IOANNES NAVARRO, Valentinus, Alcodianus, presbyter, totos XXX. annos oratoriæ facultatis profeſſor publicus in academia Valentina, qui primus omnium (ait Scotus in *Bibliotheca*) gymnaſium hoc muſarum domicilium reddidit, propter eruditionem pari probitate conjunctam carus omnibus venerabiliſque. Habuit, ſed nunquam edidit:

Orationes doctiſſimas *Paræneticas* plures *Contra Sophiſtas. De ſtudiis.* Atque *De optima Juventutis inſtitutione.*

IOANNES NAVARRO DE ZUÑIGA ET ALVARADO, edidit:

Informacion en derecho divino y humano por Maria Santiſima &c. *en el injuſto pleyto de ſu inmaculada Concepcion.* Matriti anno 1651. in folio. Item libellum cui titulus eſt:

Gloſa de la Salve en decimas. Salmanticæ 1649. in 4.

IOAN-

IOANNES NAVEROS, Complutenſis, artium theologiæque profeſſor, Joannem Medinam in ſacris literis magiſtrum habuit, ſcripſitque:

Expoſitionem ſuper duos libros Periermenias Ariſtotelis. Compluti anno 1533. apud Michaelem de Eguia in folio, & apud Joannem Brocar anno 1543. in folio.

Theoremata ſuper univerſalia Porphyrii.

D. IOANNES DE NAXERA, tribunus militum in Chilenſibus bellis, MS. reliquit, Antonio Leonio auctore in *Bibliotheca Indica* tit. IX.

Relacion de la Guerra de Chile.

F. IOANNES NEGRON, ſodalis Mercenariorum provinciæ Caſtellæ, cui & præfuit, & in cujus academia Pinciana creatus doctor Durandum ex propria cathedra, atque inde philoſophiam naturalem docuit. MS. reliquit in ejuſdem urbis cœnobio:

De Sacramentis in genere & in ſpecie grande volumen. Cujus rei mihi auctor eſt illuſtriſ. D. D. Gabriel de Adarzo & Santander, Hydruntinus epiſcopus, ex eodem ordine aſſumptus.

IOANNES NICOLAUS CREUSNADES, Valentinus, Segobricenſis, in noſocomio generali urbis Valentinæ a ſacris, edidit:

Fieſta que la ciudad de Valencia hizo a la Concepcion puriſima de Nueſtra Señora y certamen poetico. Valentiæ 1623. in 8.

Sermon predicado en las Honras de la Sereniſima Infanta Doña Iſabela Clara Eugenia, Condeſa de Flandes a 13. de Marzo de 1634. en Valencia en el Convento de San Franciſco. Valentiæ 1634. in 4.

IOANNES NUÑEZ Granatenſis, ſi fidem præſtamus Franciſco Pedrazæ, Granatenſium rerum chronographo, ſcripſit:

Las Vidas de los Arzobiſpos de Granada.

F. IOANNES NUÑEZ, Auguſtinianus, tanquam unus ex Mexicanis ſcriptoribus ab *Alphabeti Auguſtiniani* auctore Thoma de Herrera laudatur (nihil ultra addito) pag. 486.

D. IOANNES NUÑEZ DA CUNHA, Luſitanus, ſcripſit:

D. Pedro o cruel de Caſtella, ſive hujus Regis vitam.

F. IOANNES NUÑEZ FRANCO, Bæticus, ordinis Deiparæ Mariæ de Mercede, ſacræ theologiæ magiſter, ſcripſit:

Exercicios Eſpirituales. Hiſpali 1623. in 4. Et:

Conciones plures Evangelicas. Vixit & mortuus eſt pie admodum.

IOANNES NUÑEZ FREIRE, Luſitanus, Portum urbem patriam incolebat, ſcribens ligata numeris tam Luſitanis quam Caſtellanis, ſolutaque oratione:

Os Campos Elyſios. In Portu Luſitaniæ 1624. in 4.

Grammaticam quoque Cardoſus attribuit.

D. IOANNES NUÑEZ DE LA PEÑA, patria ex urbe La Laguna inſulæ Tenerife, unius ex Fortunatis, ſcripſit bonus patriæ civis:

Conquiſta y antiguedades de las Islas de Canaria, y ſu deſcripcion. Matriti in typographia Regia 1676. 4.

F. IOANNES NUÑEZ DE TORRES, Franciſcanus provinciæ Sancti Jacobi, ejuſque diffinitor, ſcripſit:

Inſtruccion de todos los eſtados de la Igleſia, autoridad y poteſtad de los Prelados. Salmanticæ apud Antoniam Ramirez 1618. 4.

Neſcio an alius ab hoc diverſus, Auberto Miræo laudante, ediderit:

Chronicon Ordinis Minorum uſque ad annum MDXVII. tomis duobus.

F. IOANNES DE OCARIZ, Hieronymianus monachus, vertit ex Italico Cherubini Eremitæ Auguſtiniani, non ex Latino ſermone, quo primum conceptus fuit labor:

Ceremonial y Rubricas generales del Miſal Romano. Pampelone apud Thomam Porralis anno 1578. in 8.

F. IOANNES OCHOA, Dominicanus, ſacræ theologiæ magiſter, in collegio D. Thomæ Hiſpalenſi ſtudiorum præfectus, deinde alterius collegii fundator extitit, cui a Monte Sion in eadem civitate inditum nomen eſt, vir literis & pietate ſuo tempore clarus. Fertur vulgo Ægidium & Conſtantinum Fontanum, eccleſiæ apoſtatas, virus ſuum clam & ſubdole apud Hiſpalim effundentes, a Joanne noſtro primum de via recta decedere olim deprehenſos, & apud judices rerum Fidei violatæ religionis poſtulatos, jureque damnatos, ignem a ſe in hac urbe ſinceræ pietati admotum ſua morte reſtinxiſſe. Scripſit:

Omnes primarias concluſiones omnium & ſingulorum articulorum partium D. Thomæ, additionumque in carmen redactas, quo facilius memoriæ mandari poſſint. Romæ anno 1565. in 8.

IOAN-

IOANNES OCHOA DE LA SALDE, priorem se dicens perpetuum Sancti Joannis Lateranensis, edidit:

La Carolea, enchiridion, que trata de la vida y hechos del Invictissimo Emperador D. Carlos: duabus partibus. Prior edita fuit Olisipone 1585. in domo auctoris; posterior adhuc desideratur.

Coronica del esforzado Principe y Capitan George Castrioto Rey de Epiro o Albania: ex Lusitanico in Castellanum conversum ab auctore. Hispali 1528. in folio. Cur tamen non e Latino Marini Barletii?

D. IOANNES OCHOA DE VELENDIZ, apud Salmantinum S. Mariæ Magdalenæ collegium sodalis togatus, scripsit:

Elucidationem novam ad L. In Summa LXV. §. *Si servum* 8. *De Condict. indebiti.* Compluti in 4. Sive *De Juribus Clientium erga Patronos.*

F. IOANNES OLIVA DE S. JOSEPHO, Franciscanus Nudipes ex provincia S. Gabrielis Estremaduræ, scripsit:

El Amigo Confesor. Mediolani in 4.

IOANNES OLIVER, Alcodianus (Alcoy locum vocant) ex Valentino regno, scripsit:

Prosodiam, Valentiæ editam 1564. 8.

D. IOANNES DE OÑATE ET CONTRERAS, edidit:

Guia manual para el cielo. Anno 1671.

F. IOANNES DE ORCHE, natus in oppido cognomine Alcarriæ (quomodo vocamus septemtrionalem Castellæ Novæ partem) Hieronymianus frater in domo Parralis Segoviensi, scripsit sub nomine Laurentii Calveti, fratris:

Historia de la vida del glorioso S. Frutos Patron de la ciudad de Segovia y de sus hermanos S. Valentin y Santa Engracia &c. Pinciæ 1610. 8. Vide in Laurentio Calvete.

F. IOANNES DE ORDAS, Augustinianus, cum vicarius fuisset cœnobii monialium reformatarum ejusdem ordinis oppidi Eybar in provincia Guipuscoæ scripsit:

Vida de la venerable madre Mariana de la Fee: quæ sanctitate floruit in eadem domo. Meminit hujus historiæ ut propediem edendæ Ludovicus Muñozius in *Vita venerabilis Matris Marianæ a Sancto Josepho*, introductione ad lib. II.

IOANNES DE ORTEGA, domo ex oppido Albanchez, in Regia oceani classe vexillifer atque instructoris aciei adjutor erat (quod totum apud nos audit Alferez y Ayudante de Sargento mayor de la armada Real) cum scripsit:

Numeruto de quatro esquadrones, y declaracion por donde se sabrá el Aureo numerb y la Epacta y Luna y mareas. Gadibus 1624.

F. IOANNES DE ORTEGA, Dominicanus provinciæ Aragoniæ, scripsit vulgari lingua, correctum postea ab aliis ut inscriptio ostendit:

Tratado sutilisimo de Arithmetica de nuevo enmendado por Juan Lagarto y antes por Gonzalo de Busto. Granatæ 1563. 4. Primum prodiit Hispali apud Joannem Cromberger 1537. in 4.

Floruisse circa annum MDLXVII. affirmat Joannes Marieta.

F. IOANNES DE OSNAYA, mihi de cetero ignotus, scripsit:

Relacion de la guerra del Almirante de Francia contra el Emperador Carlos V. en Italia con la batalla de Pavia donde fue preso el Rey de Francia. MS. erat in 4. in bibliotheca Olivariensi.

IOANNES OSORIUS, ex oppido Villafandino Burgensis sacri territorii, Salmanticæ admissus juvenis ad Societatem, postquam graviores disciplinas didicisset, posteaque docuisset, concionatorio muneri totus incubuit, cujus monumenta hæc ad posteros curavit pervenire:

Concionum nempe quinque volumina: quæ in Hispania primum, deinde Antuerpiæ, Parisiis, Coloniæ, Venetiis ab anno 1594. prodierunt. Sextum absolutum reliquit. Necnon et:

In Ecclesiastem Commentarios attribui ei refert Alegambius.

Denatus fuit Medinæ-campi in collegio anno MDXCIV. ætatis suæ LII.

F. IOANNES DE OVANDO, Franciscanus, patria Cazerensis, in provincia S. Jacobi cœnobioque Salmantinæ urbis theologiam docens florenti fama, dum viveret, functus est. Scripsit vero nostrate lingua:

Tratado Pastoral, sive de institutione prælatorum. Salmanticæ 1601. in 4. apud Didacum de Cussio.

Consideraciones y exercicios santos sobre los Evangelios de las Dominicas despues de Pentecostes. Ulisipone apud Ludovicum de Estupiñan 1609.

Discursos predicables sobre los mysterios de la Fee. Compluti apud Joannem Gratianum 1593.

1593. in 4. Latini autem prodierunt Venetiis apud ſocietatem Venetam 1605. Lugdunique 1606. in 8. Item Pariſiis. Præter hæc refert in hunc cenſum Waddingus:

Commentaria in tertium librum Sententiarum.

Expoſitionem in Symbolum Apoſtolorum. Compluti 1593. in 4. quod vereor ne idem opus ſit cum *Prædicabilibus de miſteriis Fidei diſcurſibus*, ſupra laudatis.

Cæremoniale Officii divini: quod quidem ipſe ab aliis compoſitum edidit Toleti 1591.

Joannis Ovandi tractatus *de Incarnatione ad Concionatores divini Verbi pertinens*, Salmanticæ editus in 4. alicubi eſt.

D. IOANNES DE OVANDO, edidit:

Ocios de Caſtalia en diverſos poemas. Malacæ 1662. in 4.

D. IOANNES DE PADILLA, Carthuſianus monachus, antiquata jam carminis forma ſcripſit:

Retablo de la vida de Chriſto. Hiſpali apud Joannem de Vela 1518. in folio: adjungendus Theodori Petrei *Bibliothecæ Carthuſianæ.*

F. IOANNES PADUANUS, vulgo DE PADUA, Luſitanus, ordinis Minorum, ſcripſit:

Manuale Chori ſecundum uſum fratrum Minorum & monialium Sanctæ Claræ: quod de novo correctum, & in multis auctum, juxta *Miſſale & Breviarium Romanum* Pii V. & Clementis VIII. Uliſipone ex officina Petri Craesbeck prodiiſſe refert Waddingus.

IOANNES PAEZ DE CASTRO, natus in oppido quodam territorii urbis Guadalaxaræ, quod D. Thomas Tamajus, dum de hoc agit in *Notis ad Luitprandi Chronicon* pag. 42. Querium (forte Quero eſt) vocat, chronographus Regius Philippi II. atque eidem a ſacris. Quantumvis ejuſdem Tamaii judicio nihil ſcripſerit, aliorum tamen teſtimonio nonnihil elucubravit, quare in hanc *Bibliothecam* pedem inferre debeat. Legimus enim in *Archivio Complutenſi*, quod comprobandis Franciſci Ximenii cardinalis rebus, compertæque pietati ejuſdem *Vitæ* appendit collegium Complutenſe, operis auctor, ſive auſpex, Joannem noſtrum quemdam librum a ſe elucubratum in bibliotheca Scurialenſi Regia reliquiſſe, ubi de clariſſimo iſto viro & Orani in Africana ora expugnatione agit, quo innuitur *Hiſtoriam rerum ſui temporis*, aut paulo ſuperioris, eo contineri. Quæreſis ejuſdem *Archivii* pag. 90.

D. IOANNES PAEZ DE VALENZUELA ET CASTILLEJO, Cordubenſis pesbyter, ſcripſit:

Nuevo eſtilo y formulario de eſcrivir cartas miſivas y reſponder a ellas. Cordubæ 1630. 4. Luciferi fano 1645. 8.

Vida del Siervo de Dios Franciſco de Santa Ana, primer Hermano mayor de los Ermitaños del deſierto del Albayda de la ciudad de Cordoba. Bis hæc edita eſt, & quidem ſecundo locupletior Cordubæ 1626. in 4.

IOANNES DE PAIVA, Conimbricenſis, atque ejus ſcholæ doctor theologus, Deiparæ Virginis de Penacova, quæ iſtiusmet Conimbricenſis diœceſis eccleſia eſt, præfecturam (prioratum vocant) cum obtinuiſſet, apud Lamecenſes deinde canonicum, quod Doctorale audit, ſacerdotium geſſit. Quo munere ornatus dedit in vulgus:

Doctrinale Sacræ Scripturæ omnes illius ſenſus, tum literales, tum myſticos, necnon canones, hoc eſt, regulas interpretandi ac intelligendi ſacras literas, phraſes præterea, modoſque ac verſiones libris XXIII. complectens. Conimbricæ apud Didacum Gomez de Loureiro 1631. folio.

IOANNES DE PAIVA, Luſitanus, Uliſiponenſis, Jeſuita, edidit, ſub nomine Joannis de Brito Quartanario, Emmanueli a Noronha, Conimbricenſi epiſcopo, Luſitana lingua:

Compendium Cæremoniarum, quæ obſervari debent in celebranda Miſſa. Oliſipone apud Dominicum Carneiro 1671. in 4.

D. IOANNES DE PALAFOX ET MENDOZA, Jacobi, Harizæ in Aragoniæ regno marchionis, filius, natus in eodem atque educatus. Cum ad capiendam diſciplinam, viro nobili dignam, ſeſe in ſcholam Salmanticæ urbis contuliſſet, jam inde cœpit altiſſimæ indolis documenta in vulgus edere, quam adultior & juſta ætas maximis quibuſcumque negotiorum momentis, præcipueque exercendis eloquentiæ artibus, parem utique manifeſtatura videbatur. Sed quominus data ei eſſet colligendæ hinc, unde maximam poterat, laudis copia & occaſio, juris ſtudium fecit, cui, utpote reipublicæ gerendæ neceſſario, deſtinatus eo venerat. Deeſt namque hodie jam primi ſubſellii juriſconſultis, qui jus ex munere dicunt, oportunitas, quæ olim fuit tam frequens, in conſpectu hominum artificioſe ac laudabiliter dicendi; vereque tota hæc plauſus & gloriæ ſeges in Evangelici præconii buccinatorum hujus noſtræ ætatis gremium recidit.

Ap-

Applicuit virum, rebus jam maturum, Rex noſter Philippus IV. tuendis fiſci ſui rationibus in Bellicæ rei ſenatu; quo initiatus ad majora quæque munera viam ſibi amplam communivit, imbibito interim efficaciſſimo & manifeſtiſſimo pietatis ſtudio, quod ea virtute, eoque gradu hominem ſumme decebat, promptoſque illi ad ſacræ politiæ ordinem capeſſendoſque eccleſiæ honores aditus patefecit, ſubſidiaque fidiſſima comparavit. Quare diſtrictum jam aliquot annis concilii hujus Bellici, deindeque alterius, quod Indicarum rerum curæ intendit, cognitionibus, ſereniſſimæque Imperatricis Mariæ archieleemoſynarium, eccleſia epiſcopalis Angelopolitana in Nova Hiſpania Americæ III. die Octobris MDCXXXIX. Regia nuncupatione paſtorem ſortita eſt. Ingerenda hujus adminiſtratione ſingularem ejus induſtriam, caritatem ardentiſſimam, perfectamque ad muneris præſcriptum vivendi formam omnes hominum ordines conſtantiſſime celebraverunt; præcipueque paternam atque Evangelicam curam in iſtius regionis impenſam, qui ad fidem olim perducti Chriſtianam ſpirituali pabulo deficiebantur. Niſi quod ob pervicaciter defenſas ordinis ſui & officii rationes in magnas difficultates incidit, nonnumquamque ad evitandum vitæ periculum latebris ſe committere antiſtes ſacrorum opus habuit; quinimo a Rege evocatus remeare in Hiſpaniam. Quo cum adveniſſet, geſtorumque pro dignitate tum epiſcopalis curæ, tum proregalis Mexicanæ provinciæ regiminis, quæ remoto hinc Didaco Pacieco, Eſcalonenſi duce, demandata ei fuerat, rationes prudentiſſimo ac benigniſſimo monarchæ approbaſſet, primo in Aragonenſium ſenatorum ordinem adciſcitur, ac paulo poſt ad Oxomenſem Hiſpaniæ noſtræ eccleſiam transfertur. Qua in ſede ab anno MDCLIII. Novembris XXIV. die uſque ad ſupremum vitæ ſpiritum, pari modeſtia, virtutumque omnium ornatu ac morum ſanctitate carus Deo & hominibus vixit. Qui, ſi theologiam profeſſus fuiſſet, haberet plane hæc ætas quem in promovenda coram populis morum doctrina, concitandis componendiſque affectibus, audientiumque animis ad arbitrium fingendis, veterum noviorumque eloquentiſſimis opponeret. Quem tamen defectum egregie ſupplevit libris quampluribus pro ſe relictis, quos inſigni quodam elegantiæ atque facundiæ paratu, numquamque ceſſantibus vivaciſſimi ac fertiliſſimi ingenii luminibus, quaſi ex tempore, nullo utique lituræ diſpendio ut a domeſticis accepimus, inſtruebat ſimul & ad unguem perficiebat. Ex iis hæc vidimus:

Diſcurſos eſpirituales, hoc eſt, *Semanas eſpirituales. Jaculatorias del alma a Dios. Gemidos eſpirituales. Suavidad de la virtud. Reverencia que ſe debe al matrimonio. De las miſerias de la vida y calamidades de la Religion Catolica. Peligros del agrado del varon eſpiritual entre mugeres. Breves documentos de la perfecta caſada. Rieſgos de la ſalud, y conſuelos de las enfermedades. Manual de Sacerdotes, y otras cartas.* Matriti 1641. in 4.

Varon de deſeos, en que ſe declaran las tres vias de la vida eſpiritual, purgativa, iluminativa y unitiva. Mexici 1642. in 4. Matritique.

Paſtor de noche buena: quo libello, Cebetis Thebani inventum ſequutus, Chriſtianum hominem, præcipueque aliorum paſtorem, abſterret a vitiis, provocat ducitque ad virtutes. Sæpius typis mandatus fuit, tandemque Bruxellis 1655. in 12.

Semana Santa: Injuſticias que intervinieron en la muerte de Chriſto nueſtro Redentor. Mexici 1644. in 4.

Carta Paſtoral a la Venerable Congregacion de San Pedro de la ciudad de los Angeles y a los Reverendos Sacerdotes de todo el Obiſpado. Mexici 1640. in 8. apud Bernardum Calderon.

Carta Paſtoral a las Madres Abadeſas y Religioſas de los Monaſterios de la ciudad de los Angeles. Ibidem 1641. in 8.

Carta Paſtoral a los Diaconos, Subdiaconos y Clerigos del Obiſpado de la Puebla de los Angeles que han de recebir el Santo Sacramento del Orden eſte año MDCXLI.

Carta Paſtoral a los Fieles del eſtado ſecular de la miſma ciudad y Obiſpado.

Exortacion a la vida eſpiritual a las almas devotas del miſmo Obiſpado.

Sobre el verſo de David, Averte oculos meos, ne videant vanitatem: Pſal. XVIII.

Carta Paſtoral de la paciencia en los trabajos y amor a los enemigos: ſimulque alia.

A la ſanta Eſcuela de Chriſto nueſtro Señor de la Imperial Villa de Madrid. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1655. in 8.

Carta Paſtoral del Roſario de N. Señora.

Trompeta de Ezechiel; Carta Paſtoral a los Curas y Sacerdotes de ſu dioceſis. Matriti 1658. in 4. Duobus quidem voluminibus in 4. editæ ſunt, ut credimus, Paſtorales iſtæ omnes epiſtolæ, aliaque aſcetica.

Hiſtoria Real y ſagrada; luz de Principes y ſubditos: ſive paraphraſim & conſiderationes primi libri *Regum*. Angelopoli 1643. in folio. Matritique..... Bruxellis quoque 1655.

Año eſpiritual. Cæſarauguſtæ ex officina Jo-

Joſephi de Lanaja 1656. 4. Poſtea Bruxellis in quatuor voluminibus 1662. Similiter inſcriptum Gallicum opus extat a Joanne Suffren, Jeſuita, anno 1643.

Vida de San Juan el Limoſnero, Patriarca y y Obiſpo de Alexandria. Simulque:

Una Carta conſolatoria a ſus ſubditos de la reſignacion en los trabajos. Matriti 1650. in folio. Joannis vitam ſcripſit olim Leontius, Neapolis in Cypro epiſcopus, a quo didicit Simeon Metaphraſtes.

Tratado de las Reglas, Conſtituciones y meditaciones, que formó para la Congregacion de Jeſus Redentor nueſtro en el huerto orando. Matriti apud Paulum de Val 1657. in 12.

Peregrinacion de Philotea al ſanto templo y monte de la Cruz. Matriti 1659. 3.

Cartas de Santa Tereſa de Jeſus, con notas: duabus partibus. Cæſarauguſtæ apud Didacum Dormer 1658. in 4.

Dictamenes de Curas. In 4.

Aſectos del Eſpiritu. In 8.

Devocion a nueſtra Señora. In 8.

Virtudes del Indio. In 4. Hoc eſt de natura & moribus Indorum Novæ Hiſpaniæ, ad Regem Catholicum.

Memorial por la dignidad Epiſcopal de la Puebla; Defenſa Canonica: in lite adverſus quemdam religioſum ordinem formata. In 4.

La Hiſtoria del Sitio y ſocorro de Fuenterrabia y ſuceſos del año XXXVIII. ſuppreſſo tamen nomine. Matriti in 4.

Credimus etiam ab auctore & edificatore ipſo natam:

La Relacion y deſcripcion del Templo Real de la Puebla de los Angeles en la Nueva Eſpaña acabado por D. Juan de Palafox el año de DCXLIX. con dos Cartas Paſtorales del miſmo ſobre la materia. Vidimus in bibliotheca D. Gaſparis Ibañez de Segovia, marchionis Acropolitani, Matriti.

Obiit pridie kalendas Octobris anno MDCLIX. ætatis LIX. relictis aliis in dies editionem expectantibus, nempe:

Excelencias de San Pedro Principe de los Apoſtoles; primera parte. Prodiit quoque eodem anno 1659. in folio ex eadem officina.

Segunda parte de las excelencias de San Pedro: in dies expectatur.

Luz a los vivos y eſcarmiento en los muertos. In folio. Quod opus jam vidit lucem Matriti 1661. apud Mariam de Quiñones, in folio. Acceſſerunt:

Direcciones Paſtorales; Inſtruccion de la forma con que ſe ha de gobernar el Prelado en orden a Dios, a ſi miſmo, a ſu familia y ſubditos: ex *Paſtorali* ſcilicet S. Gregorii Papæ, S. Caroli Borromæi operibus, Sanctorumque & conſiliorum eccleſiæ documentis. Item:

Carta Paſtoral de la debida paga de los diezmos y primicias.

Inſtruccion al verdadero Chriſtiano; in folio.

Tratado breve de eſcrivir bien, y de la perfecta ortografia. Qui edendus ab auctore dum viveret, nuncupatus nempe probatiſſimo viro & amiciſſimo, D. Franciſco Izquierdo de Berbegel, Regii Aragoniæ ſenatus patribus a ſecretis, ad quem epiſtola directa manſit in libri exemplari, editus tandem poſt mortem ejus fuit Matriti apud Mariam de Quiñones 1662. in 8.

Homilias de Tempore. In 4.

Tratado del Recogimiento interior: cujus meminit is qui ſupra memoratum edidit librum, *Luz a los vivos* nuncupatum, in præmonitione ad lectorem *Epiſtolæ paſtoralis de ſolutione decimarum*, quæ illi appenditur.

Exercicios devotos en que ſe pide a Maria Madre de Dios amparo para la hora de la muerte. Prodiit Matriti 1659. apud Paulum de Val, paucis poſt mortem auctoris diebus, in 16.

Bocados eſpirituales, politicos, myſticos, y morales: ſub ejuſdem auctoris nomine prodierunt Matriti in 8.

Reliquiſſe in ſchedis quoque dicitur *Relationem vitæ ſuæ* ſub nomine *Confeſſionum*, exemplo Auguſtini, Tereſiæ & aliorum, ex quibus & plurium teſtimoniis fidedignis vitam ejus literis tradidit Antonius Roſende, Clericus Regularis ex inſtituto Minorum, vir doctus, cujus hiſtoria, cum hæc ſcriberemus, ſi ad manus nobis fuiſſet, viri ampliſſimi elogium pro dignitate & aliquanto uberius ab iis prodiiſſet.

Nihil de hiſtorico alio ejus opere audiveramus hucuſque progreſſi, cum in Sinenſis a Tartaris factæ expeditionis relationem, quæ Joannis noſtri præ ſe fert titulum & auctoritatem, incidimus. Ea ſic inſcribitur:

Hiſtoria de la Conquiſta de la China por el Tartaro. Prodiit hæc hoc anno 1670. ex Pariſina Antonii Bertier officina in 8. cujus exemplar huic typographo tradiderat ante triennium D. Joſephus Palafox, auctoris propinquus, neſcio cujus religioſæ familiæ ſodalis, ut typis ſuis ederet, qui non ſolum Hiſpanam hanc editionem adornavit, ſed & Gallicam ex Hiſpano translationem fieri procuravit; quam & ipſam typorum luce donatam fuiſſe typographus idem ad lectorem hujus, quam laudamus, editionis præfatur.

F. IOANNES DE PALENCIA, Dominicanus, Seraphini Cavalli, magiſtri generalis, juſſu elucubravit Salmanticæ *Martyro-*

logium ſui *ordinis Prædicatorum*, quod in ea urbe prodiiſſe anno MDLXXIX. alicubi legimus, cum de eo Dominicani nomenclatores altum ſileant.

F. IOANNES DE PALMA, domo ex Palma Comitis in confluente amnium Bætis & Singilis totius Bæticæ clariſſimorum, Franciſcanus ſodalis ex ea provincia quæ a Sanctis Angelis ſortita eſt nomen, religione ac literis, prudentiaque ac morum gravitate dignus quem viri principes, & in univerſum omnes ordines non parum venerarentur. Sereniſſimæ Principis Margaritæ Auſtriacæ confeſſiones olim excepit, quæ inter virgines Deo ſub inſtituto Claræ heroinæ ſacras Regii atque Imperialis ſanguinis ſplendorem illuſtriſſimarum virtutum majore ac puriore lumine perfudit. Hanc ipſe, intus & in cute ut ajunt notam, cujus in occulto animi regimine viventis præfuerat moribus, demortuam eleganti vereque pio dicendi caractere palam ſub oculis omnium exhibitam celebravit, ſcribens:

Vida de la Sereniſima Infanta Sor Margarita de la Cruz Religioſa Deſcalza de Santa Clara. Matriti 1636. in folio. Item:

Reglas para la Oracion. Hiſpali 1611.

Ejuſdem ſacramenti pœnitentiæ miniſterium deinde præſtitit ſereniſſimæ Hiſpaniarum Reginæ Eliſabethæ Borboniæ, necnon & Mariæ Tereſiæ Principi, ejus natæ, Galliarum nunc Reginæ; totiuſque familiæ ultramontanæ commiſſarius, quomodo appellant, generalis fuit, atque in vivis tandem eſſe deſiit Matriti anno MDCXLVIII.

IOANNES PALOMEQUE, Cæſarauguſtanus, presbyter, Jaccenſis eccleſiæ canonicus doctorque theologus, cum Romæ ageret Paulo Papæ V. nuncupavit doctum opus:

De Clericorum inſtituto, & de optima educatione, electione & inſtitutione: libris quatuor. Venetiis apud Jacobum Sarzinam 1616. 4. Item ſi fides danda eſt Lanuzæ in Aragonenſi hiſtoria:

De ſeptem Eccleſiæ Sacramentis. 1610.

F. IOANNES PANŒSIUS, vulgo (niſi fallor) DE PANES, ordinis Minorum Obſervantiæ Regularis, ſcripſit:

Annotationes rudimentarias, hoc eſt Grammaticam artem. 1561. in 12. una cum tractatibus duobus *De Accentu*, & *de Ortographia.*

IOANNES PARDO, Gallæcus, neſcio quid ſcripſiſſe dicitur:

De los Linages de Eſpaña, ſive de re genealogica.

D. IOANNES DE PAREJA, ſive in Talavera ad Tagum fluvium, ſive in Caſarubios oppido, ejuſdem Toletanæ dioeceſis utroque, natus, Pontificia jura in Salmanticenſi academia principe diu explicuit; nec niſi jam emeritus, hoc eſt docendi munere poſt vicennium dimiſſus, Pincianos inter ſenatores fuit allectus. Unde ad Regium patrimonium tuendum in curiam vocari promeruit, quod in negotio juris præſtant judices quidam ſeu ſenatores, legum periti, quos Oidores del conſejo de Hacienda idiotiſmus noſter vocat. Edidit, dum academicum verſat onus cum laude non mediocri:

Otium Quadrimeſtre in duas partes diviſum; primam ad Regulæ Catonianæ; ſecundam ad Legis Juliæ & Papiæ, & caducorum interpretationem ſpectantem. Salmanticæ apud Joannem & Andream Renaut 1591. 4.

Priores ad nobilem & difficilem Innocentii III. Summi Pontificis Decretalem Epiſtolam, relatam in cap. In præſentia VIII. De Probationibus, curas. Salmanticæ 1620. in 4.

Obiit Matriti circa annum MDCL.

IOANNES DE PAREJA, neſcio cujus religioſæ militiæ commendatarius eques, confecit (quod Gundiſalvus Argote de Molina ad manum habuit)

Calendario de coſas acaecidas en ſu tiempo. MS.

IOANNES DEL PASTOR, Aragonenſis, juriſconſultus, publicavit:

Suma de Fueros de las Ciudades de Santa Maria de Albarrazin, y de Teruel, de las Comunidades de las Aldeas de dichas Ciudades, de la Villa de Moſqueruela, y de otras convecinas. Valentiæ 1531. in folio.

IOANNES PAULUS BONET, Aragonius, Regi noſtro a munere quodam, quod Burgundiæ domus vocabulo Barlet-ſervant apud nos audit, & a tormentariæ rei miniſterio (Entretenido cerca de la perſona del General de la Artilleria idiotiſmo noſtro) magnoque Caſtellæ comeſtabili a ſecretis, edidit:

Reduccion de las letras, y arte para enſeñar a hablar a los mudos. Matriti anno 1620. apud Franciſcum Abarca in 4.

Nempe mira hæc res, ut natura muti verba efferant, in artem ivit apud nos egregia induſtria viri perſpicaciſſimi Petri Pontii, Benedictini monachi, de quo, & ejus hac arte quam videtur Bonetus publicaſſe, adire operæ pretium erit Ambroſium de Morales in *Deſcriptione Hiſpaniæ*, quæ ſecundo volumine ipſius *Hiſtoriæ* ad manum eſt. Danielis Georgii Morhofii *Epiſtolæ de Scypho Vitreo per certum humanæ vocis ſonum rupto.*

pto, quæ anno 1672. Kiloni in 4. prodiit, notitiam debemus Williami Holder, qui Anglica lingua *De ſurdi & muti informatione* librum edidit, qui additur tractatui ejus *De Elementis loquelæ*; & item Helmontii filii, qui in *Alphabeto ſuo vero naturali* (ut vocat) *Hebraico* quamdam *de ſurdo ac muto in linguis informando diſſertationem* adjecit. Meminit idem Morhofius noſtri auctoris..... Digbæi fide, qui in tractatu *De Natura corporis* illius mentionem fecit cap. XXVIII. num. 8. uti & Gaſpar Scotus libro VII. *Technicæ curioſæ* c. 1.

IOANNES PAULUS FONS, Catalanus, ex oppido Priera dioeceſis Barcinonenſis, inter Jeſuitarum ſodales emicuit Evangelica intimandi verbum Dei mortalibus eloquentia, de quo multa *Bibliothecæ Societatis* auctor, ſcripſitque:

Compendio de las vidas de S. Ignacio y S. Franciſco Xavier: ex Italico deſumens.

El Myſtico Seraphin de S. Buenaventura para el Prelado y ſubdito religioſo, con reglas de gobierno eccleſiaſtico y ſecular. Barcinone apud Sebaſtianum Matevad 1622. 4. Item ſcripſit:

Vida de Sor Angela Margarita Serafina Fundadora de las Capuchinas.

E vita abiit Barcinone XXIX. Junii anno MDCXXII. ætatis XLIX.

IOANNES PAULUS MARTYR RIZO, Conchenſis natu, Petri illius Martyris Anglarienſis, tempore Catholicorum Regum apud nos fama literarum Latinarum florentis, nepos, hiſtoriæ totius noſtratis linguarumque per Europam vulgarium cognitione promeruit ut apud Regios quoſdam legatos operam reipublicæ impenderet. E penu ſua deprompſit, atque item aliunde ad nos varia opera tranſvexit, ſyrmate Hiſpanico exoticos ſcriptores adornans. Hæc illa ſunt. Ex Gallico Petri Matthæi:

El Dichoſo deſdichado, vida de Elio Seyano. Madriti 1625. 8.

Proſperidad infeliz de Felipa Catanea. Matriti eodem anno, in 8.

Muerte del Rey de Francia Henrique IV. de Borbon. Ibidem eodem anno, in 8.

Proprii autem ingenii documenta:

Hiſtoria de la vida de Lucio Anneo Seneca. Matriti 1625. 4.

Hiſtoria de la vida de Mecenas. Ibidem 1626. in 8. Joannes Henricus Meibomius in *vitæ Mæcenatis* præfatione ad lectorem hanc reprobat, quaſi non hiſtoria ſit ſed idea aulici ſub perſona Mæcenatis deſcripti.

Norte de Principes. Ibidem 1626. in 8.

Hiſtoria tragica de la vida y muerte del Duque de Biron. Barcinone 1629. in 8.

Defenſa de la verdad que eſcrivió D. Franciſco de Quevedo Villegas en favor del Patronato de Sant Iago Apoſtol: adverſus D. Franciſcum Morobelli de Puebla. Matriti 1628. in 4.

Hiſtoria de la muy noble y leal ciudad de Cuenca. Matriti 1629. in folio.

Hiſtoria de las Guerras de Flandes contra el Coneſtaggio. Valentiæ 1627. in 8. quam quidem is edidit, Petro Matthæo imputans exemplar Gallicum, quod nuſquam fuit, quare in ſchedis ſuis MSS. quas vidimus, pectore ſuo natam, non aliunde emendicatam, ſerio affirmat.

Paratam prelo habuiſſe *Petri Martyris Decadum Oceani* verſionem Hiſpanam alicubi lego. Ipſeque de alio opere, videlicet, *De las caſas ſolariegas de Eſpaña*, quod ſub incude ſibi eſſet in *Hiſtoria Conchenſi* teſtis eſt, cap. XVI. tertiæ partis.

IOANNES PAULUS XAMMAR, Barcinonenſis, domicellus, I. V. doctor, in patrio gymnaſio jus Canonicum ex primaria cathedra ſedecim integris annis cum docuiſſet, aſſeſſorque domus ejuſdem civitatis eſſet, conſiliarius Regius & aſſeſſor bajuliæ generalis Cataloniæ, necnon officii magiſtri rationalis Regii fuit creatus. Scripſit:

De Officio Judicis & Advocati lib. 1. Barcinone apud Jacobum Romeu 1639. in folio.

Rerum judicatarum in Regio ſenatu Cataloniæ duas partes. Ibidem apud Narciſum Caſas 1657.

Civilem doctrinam de antiquitate, religione, regimine, privilegiis & præeminentiis inclytæ civitatis Barcinonenſis. Ibidem primum 1644. Purgatamque ab iis, quæ a turbato illius temporis reipublicæ ſtatu contraxerat, vitiis iterum anno 1668. licet poſt ejus mortem.

IOANNES, cognomento PECCATOR, miniſter laicus ſororum de Pœnitentia cœnobii Matritenſis, edidit verſibus:

Invocacion a la Virgen Nueſtra Señora y alabanzas ſuyas. Matriti apud Didacum Flamenco 1620. in 16.

F. IOANNES DE PEDRAZA, ex ordine S. Dominici provinciæ Caſtellæ (aliis Luſitaniæ, quod utrumque verum eſt, natura prius, adſcriptione, ſive ut vocant filiatione alterum) ſacræ theologiæ doctor ac profeſſor Conimbricenſis, in qua ſchola pomeridianis horis eam docuit. Ætate jam defecta muneri renuntians poſteros adhuc cogitavit, ſcribens atque typis commendans non diu ſupervicturus:

Suma de casos de conciencia. Toleti 1567. Salmanticæ eodem anno, & 1570. per Joannem Baptistam de Terranova. Valentiæ 1568. in 8. Compluti eodem anno: ad D. Julianum de Alba, episcopum Mirandensem, cujus nutu hoc opus formatum fuisse auctor ait. Italice, cum inscriptione *Instruttione per Confessori*, Venetiis apud Georgium Angelierum 1584. in 8. lucem vidit. Et apud Camillum Gallinam 1617. in 8.

F. IOANNES PEDROLO, Catalanus, ex oppido Valles Tarraconensis diœcesis, ordinis Carmelitarum, provinciæ suæ præfectus, philosophiam ac theologiam plures annos professus, reliquit MS.

Lecturas Logicales: libris duobus.

De Potestate Clavium librum unum: qui adservantur in collegio Sancti Angeli Barcinonensis urbis. Floruit circa annum MDXC. Marcus Antonius Alegre de Cassanate in *Paradiso Carmelitici decoris* hæc de eo refert. Sed ne stemus tantum hujus testimonio, quem diligentiam oppido, quam debuit, minorem in opere suo adhibuisse domestici ejus conqueruntur: id quod annotatum de libro manet, posteriore loco laudato, *De potestate Clavium*, confirmat relatio ex Barcinone Romam transmissa, non parum accurata ac diligens, ex qua decessisse auctorem novimus XXIII. Maii MDCXII.

F. IOANNES DE PEDROSA, Benedictinus monachus, generalis in curia Romana congregationis Hispanæ procurator, scripsit:

De martirio ducentorum monachorum Sancti Petri de Cardeña responsiones ad objectiones sanctæ Congregationis Sacrorum Rituum: quæ edita est cum Alphonsi Ciaconii, Dominicani, ejusdem argumenti libello.

IOANNES DE PEDROSA, Conimbricensis, Lusitanus, Jesuitarum sodalis, in India scripsit, lingua Concanica sive Canarina:

Soliloquiorum divinorum libellum: & alia.

Obiit anno MDCLXXII.

IOANNES DE LA PEÑA, Hispalensis, bonarum literarum in collegio D. Michaelis professor, emisit in publicum:

Panegyricum centonem ex diversis poetarum versibus in D. Isidori Hispalensis Archiepiscopi laudem. Hispali 1643. in 4.

F. IOANNES DE LA PEÑA, domo ex oppido Hita diœcesis Toletanæ, ordinis Sancti Dominici, cui Toleti fuit adgregatus, Salmanticæ docuit vespertinis horis, qui alter a primo locus est, in academia, scripsitque, inedita usque nunc:

Super IV. partes Sancti Thomæ commentaria.

Obiit diem suum circa annum MDLX. Joannes Marieta hæc de eo annotavit.

IOANNES PEÑA, reliquit, teste mihi Alphonso Ciaconio in schedis MSS. ad *Bibliothecam Universalem*:

Quæstiones in Tegni Galeni (methodum forte) quæ asservari ait MSS. in bibliotheca Hispalensis ecclesiæ, quæ Ferdinandi Colon olim fuit.

IOANNES DE PERALTA, Societatis Jesu sodalis, scriptam reliquit in schedis:

La Vida de Christo Señor nuestro: quæ adservatur in domo probationis Matritensis.

D. IOANNES DE PERALTA, nescio quis, scripsit:

Del andar a caballo en ambas sillas de gineta y brida. Hispali 1580.

IOANNES PERALTA CORTEREAL, Lusitanus, scripsit:

Discurso sobre la navegacion de la India: qui fuit MS. in bibliotheca Olivarensi.

IOANNES PEREIRA, Lusitanus, Elvensis, canonicus ecclesiæ Eborensis, scripsisse dicitur *Juridica* quædam. Cardosus.

IOANNES PEREZ, laudatur eo quod scripserit:

Itinerario de la India. Auctor rei est D. Franciscus de Herrera Maldonado, & ex eo Antonius a Leone in *Bibliotheca Orientali*, tit. II.

IOANNES PEREZ, doctor uti appellatur, forte theologus, transtuliisse in linguam vernaculam videtur Hispaniæ ex Græca *Novum Testamentum*; quandoquidem ita legimus in præfatione editionis Bibliorum Hispanorum Amstelodami factæ anno 1602. Auctor hujus præfationis atque editionis, non translationis, Cyprianus Valera, de quo proprio loco diximus, sic habet: *El doctor Juan Perez, de pia memoria, año de 1556. imprimio el Testamento nuevo, y un Julian Hernandez, movido con el zelo de aprovechar a su nacion, llevó muy muchos destos Testamentos, y los distribuyó en Sevilla año de 1557. A Juan Perez, Casiodoro* (hic est Cassiodorus de Reina vulgaris Bibliorum istorum interpres) *y Julian yo los conoci y traté familiarmente*. Cyprianus hic, impietatem Calvini sectatus, forteque fugatus ex Hispania cum religionis causam Augustinus de Cazalla, Constantinus Fontanus

nus aliique dixerunt per hæc tempora, non facile mihi laudaturus videtur cum eo titulo *piæ memoriæ* Joannem hunc Perezium, niſi ejuſdem cum eo ſuperſtitionis reus eſſet: quod conjector tantum, non affirmo. Inſcribitur etiam auctor ſequentium operum in *Indice* Hiſpano *librorum prohibitorum & expurgandorum*:

Catechiſmo.

Traduccion de los Salmos.

Sumario de Doctrina Chriſtiana.

IOANNES PEREZ DE MONTALVAN, Matritenſis, Alphonſi Perezii bibliopolæ filius, ſeptemdecim annos natus ſcribere comœdias cœpit, quæ non ſine adſtantium plauſu in theatris Hiſpaniæ recitatæ ſunt. Lupi a Vega ſectator & quaſi alumnus, perpetuuſque admirator. Humaniores quoque literas amavit, ingenio præditus amœno, & ſive proſam ſive verſam pangeret orationem parato & facili. Scripſit:

Novelas: ſeu fabulas ingenioſas atque elegantes. Matriti 1624. & 1626. 4. Hiſpalique apud Nicolaum Rodriguez 1641. in 8. Has Gallice convertit dominus de Rampale, Pariſiiſque edidit apud Petrum Recolet anno 1644. Idem opus, cum hac inſcriptione *Suceſos y prodigios de Amor*, excuſum fuit Hiſpali 1633. in 4. Dertuſæque 1635. 8.

Vida y purgatorio de S. Patricio. Matriti 1627. in 8. rurſuſque 1656.

Para todos: ſive variæ lectionis librum, exemplis moralibus divinis & humanis ornatum. Matriti 1640. in 4. 1651. & alias; necnon Bruxellis.

Elogios a Lope de Vega Carpio, o Fama poſthuma. Matriti 1636.

Comedias: duobus tomis. Matriti & Compluti 1639. in 4. Valentiæque anno 1652. in 4.

Orfeo en lengua Caſtellana. Matriti anno 1624. Cujus quidem poematii verus auctor eſt Lupus a Vega Carpio, qui Montalvano, ad famam hac via graſſanti, autographum conſignavit in manus proprio ut nomine in vulgus ederet, propriæ ſupellectilis, quam ditiſſimam ſibi fertile mirumque faciebat ingenium, prodigus. Seſquianno ante obitum phreneſi correptus fuit, quæ tandem eum extinxit non plus XXXVI. annis natum. Parabat laudati operis *Para todos* alterum volumen, necnon *Artem bene moriendi*, dignum hoc quidem ſacerdote, uti erat, opus: quæ ab amicis poſt mortem ejus fama percrebuit. Mortuo parentarunt Hiſpanæ muſæ eo libro, qui Matriti editus fuit:

Lagrimas a la muerte del Dotor Juan Perez de Montalvan inſcriptus. 1639.

IOANNES PEREZ DE MOYA, Bæticus, ex oppido Sancti Stephani Marianorum montium, dioeceſis Giennenſis, in metropolitana Granatæ urbis eccleſia canonicus, inſignis mathematicus, ut iis prodeſſet qui vernaculam dumtaxat linguam callerent, ſive ut, conſilio Ciceronis, hanc ornaret ſuarum artium & diſciplinarum delitiis publico dedit:

Fragmentos mathematicos, en que ſe tratan coſas de Aſtronomia, Geometria, y Geografia, Filoſofia natural, Eſfera y Aſtrolabio, y Navegacion, y Reloxes. Salmanticæ apud Joannem de Canova 1568. in 8. Ex hoc volumine poſt aliquot annos triplicatum majus factum eſt opus, nempe volumina tria ſic inſcripta:

Tratado de Matematicas, en que ſe contienen coſas de Arithmetica, Geometria, Coſmografia, y Filoſofia natural.

I. *De Arithmetica*: quod ſeorſim prodiit Salmanticæ 1562. apud Matthiam Gaſtium. Matritique 1615. in 8.

II. *De Geometria practica y eſpeculativa.*

III. *De coſas de Aſtronomia, Coſmografia y Filoſofia natural.* Compluti 1573. in folio apud Joannem Gratianum.

Manual de Contadores. Compluti apud Joannem Garſiam 1582. in 8.

Filoſofia ſecreta, donde baxo de hiſtorias fabuloſas ſe contiene mucha dotrina provechoſa a todos eſtudioſos, con el origen de los Idolos o Dioſes de la Gentilidad. Compluti 1585. in 4. iterumque apud Andream Sanchez 1611. in 4.

Varia hiſtoria de ſantas y iluſtres mugeres en todo genero de virtudes. Matriti anno 1583. in 8. apud Franciſcum Sanchez.

Comparaciones o ſimiles para los vicios y virtudes. Compluti 1583. in 8. Valentiæ 1599. in 8. Latine quoque edidit:

Silvam Eutrapelias, id eſt comitatis & urbanitatis: ex variis probatæ fidei auctoribus & vitæ experimentis. Hiſpali anno 1579. in 8. Philoſophiæ arcana plura præſtigiaſque oculorum jucunditate plenas ea continet.

IOANNES PEREZ DE NUEROS, Bilbilitanus, ſive ex Calatayud, nobiliſſima Aragoniæ regni urbe, utriuſque juris doctor, Regaliſque fiſci advocatus, quem celebrat in *Commentariis rerum Aragonenſium* Hieronymus Blancas, pag. 752. & 784. editionis Francofurtenſis, tantumque apud cives ſuos honoris nomen adeptum fuiſſe ait ut *tanquam alter Scævola juriſperitorum eloquentiſſimus & eloquentium juriſperitiſſimus* cenſeretur. Scripſiſſe dicitur:

Memorabilium libros: ex quo opere eum lau-

laudat Joannes Franciſcus Andreas Uſtarrozius in *Notis* ad opus, ſeu ſyſtema *Coronationum*, pag. 247. & in *Notitia auctorum*, ibidem adductorum. Summis item laudibus Blancas effert *Accuſationem adverſus quoſdam Joannis Lanuzæ, Juſtitiæ ut vocant Aragoniæ, violatores*, ab eo, tanquam fiſci patrono, judicibus oblatam, ex qua nonnulla is produxit, lingua hominem & conſilio ſuæ urbis principem appellans.

F. IOANNES PEREZ DE ROXAS, Cordubenſis, ordinis B. Mariæ de Mercede Redemptionis Captivorum Bæticæ provinciæ, Aſtigitanæ domui cum præeſſet edidit:

Sermones de las Dominicas de Pentecoſtes. Aſtigi apud Simonem Faxardum 1624. in 4.

Parata habebat alia *Concionum* volumina, propediem publicanda: *Marial*; *Quareſma*; *Santoral*; *Dominicas del año*: necnon & *in Tobiam commentaria* elaborare ſe affirmabat. Habeo etiam teſtem Petrum de Sancto Cæcilio, Excalceatum hujuſmet ordinis ſodalem, in tractatu hucuſque MS. *De Scriptoribus* ejus ſacræ familiæ, de alio ab his diverſo Joannis noſtri opere *pro Immaculata Deiparæ Conceptione* anno ſuperiore MDCXVIII. typis excudi cœpto. Quod quidem adſervari in cœnobio Hiſpalenſi refert Sylveſter de Saavedra in libro *De Sacra Deipara*, diſp. XVI. ſectione XIV. num. 658. Mors quidem eum immature exemit e vivis, cum & in Italia Joannis Cypriani, generalis præfecti, vices & procuratorium in Urbe totius ordinis mandatum prudenter adminiſtraſſet.

IOANNES PEREZ DE VARGAS, neſcio quis, reliquit MS.

De los Linages de Eſpaña: quem librum habuit Gundiſalvus Argote de Molina, eratque in bibliotheca excellentiſſimi ducis de Olivares.

IOANNES PERLIN, Matritenſis, in ſodalitio Jeſuitico eximie floruit artium & linguarum Græcæ, Hebraicæ Latinæque peritia, hiſtoriæ, philoſophiæ, juris theologiæque, quam apud Indos, eo delatus, variis in urbibus Peruani regni, atque in Hiſpania Murciæ, Compluti Matritique in curia docuit. Inde in Germaniam veniens, Coloniæ doctoris accepta laurea, magna illius academiæ commendatione eamdem ibi ſcientiam profeſſus fuit. Sed cum e Belgio in patriam rediturus navigationi ſe accingeret, Dunkerkæ obiit XXXI. Octobris MDCXXXVIII. Edidit:

Apologiam Scholaſticam, ſive controverſiam theologicam pro magnæ matris ab originali debito immunitate. Lugduni per Jacobum, Matthæum & Andream Proſt anno 1630. in 4.

Sacrum Convivium, ſeu de frequentia & uſu Euchariſtiæ. Coloniæ apud Joannem Kinckium 1632. in 4.

IOANNES PETREIUS, vulgo PEREZ, Toletanus, Complutenſis rhetoricæ artis profeſſor, de quo dicturus injuriam ei facerem ſi meis potius verbis quam Alphonſi Garziæ Matamori, Hiſpalenſis, in eadem ſchola ejuſdem doctrinæ profeſſoris, laudarem: *Hic immatura morte nobis ereptus*, ait, *ingenii & eloquentiæ ſuæ triſte deſiderium academiæ Complutenſi reliquit. Impetratum hoc (quantum ego arbitror) a Ciceronis manibus, ne ſi diutius ille vixiſſet inventus eſſet aliquis qui ex eloquentiæ laude ad ipſum Ciceronem aſpiraſſet. Sed cum eſſet juvenis delectabat magis quam inflammabat; & quodam quaſi cantu detinebat auditores; & ſuavitate vocis, cujus plurimum illi natura dederat, ſic exhilarabat animos ut perorata cauſa dimiſſi, qui in ea concione aderant, honorifice & cum admiratione de hujus viri eloquentia loquerentur, & multis poſt diebus ſermonibus requirerent amœnitatem illam. Sed me movebat magis Joannis Petreii poeſis, quæ non humanum aliquid aut infimam, ſed divinum excelſumque ſonabat, ubi non ille languor inerat, quem orationis jucunditas, ubertas lactea, ſuaviores numeri, imitatio Ciceronis afferebat; ſed magnitudo quædam & ſublimitas mentis, quæ vi quadam occulta & ſpiritu magni vatis hominum mentes permovebat; utraque vero arte plurimum valuiſſe teſtes ſunt Complutenſes. Nec illi defuit extemporalis facultas, vel ultro & ex conſuetudine declamanti, vel ſæpe etiam adventu procerum & virorum nobilium intercluſo, ubi non paratum aliquid & præmeditatum recitabat, ſed de omni re propoſita, quam modo intellexiſſet, ornate & copioſe, & incredibili quadam ſuavitate differebat.* Hæc Matamorus. Conſpirat aliud de eo teſtimonium Alvari Gomezii *De Rebus geſtis Ximenii* libro VIII. dum de profeſſoribus agit academiæ Complutenſis. Refertur quoque Andream Navagerium, hominem ſcriptis ſuis bene notum, cum Venetorum reipublicæ ad Carolum Cæſarem legatus veniret, audito eo Compluti, palmam Italis aliquando præreptarum ingenue confeſſum fuiſſe. Sublatus tamen fuit e vivis quinto vix ac trigeſimo ætatis anno, ingenii ſui monumenta hæc relinquens, Andrea Scoto & aliis auctoribus:

Magdalenam: heroicum & grandiloquum poema, quod tamen, a neſcio quo verſum Hiſpane octoadibus, MS. extabat in bibliotheca comitis de Villaumbroſa.

Epi-

Epigrammata (eleganti terſoque ſtilo ſcripta) *de laudibus clarorum Complutenſium.*

Comedias IV. ſcilicet *Necromanticus*, *Lena*, *Decepti*, *Suppoſititii* : ex Italicis Latinas, numeris tamen non adſtrictas, quas poſt auctoris mortem vulgavit Antonius frater Toleti anno 1574. præter alias plures, teſte eodem Antonio fratre.

Progymnaſmata rhetoricæ artis. Simulque *Annotationes* : *In Senecæ Declamationes*, *controverſias & deliberationes.* Compluti 1539. in 4. De quo opere Andreas Scotus in *Notis* ad *Senecæ* has *Suaſorias* cenſet, varia Petreii teſtimonia inde adducens.

Carmen quoddam *Genetliacum* ejuſdem in bibliotheca Regia Eſcurialenſi adſervari in hujus catalogo legimus.

Abſtineo Ludovici Catenæ, cancellarii Complutenſis, elegantiſſimo epigrammate, quo Petreii obitum luxit, cum apud Scotum in *Bibliotheca* præſto ſit.

IOANNES PETRUS FONTANELLA, Catalanus, juris utriuſque doctor, & in Barcinonenſi curia patronus cauſarum celeberrimus, editus eſt in oppido Olot Vicenſis dioeceſis anno MDLXXVI. & inter honoratos ut vocant cives Barcinonenſes olim albo adſcriptus. Legatus urbis ſuæ & principatus in curiam venit anno MDCXXI. ut ipſe de ſe, *De pactis nuptialibus* ſcribens, clauſula x. gloſa unica, num. 35. refert; magnaque nominis celebritate & fama, quam doctiſſimis lucubrationibus in vulgus editis, quæ hodie extant, mirifice augebat, carus omnibus vixit. Et niſi in tempora incidiſſet turbatæ diſciſſæque miſerabiliter reipublicæ, cujus æſtu inter primos fuit abreptus, ſecundiore adhuc fama nomen ſuum immortalitati commendaviſſet. Creatus enim tempore eo, quo Veleziorum marchio cum Regio exercitu Barcinonenſis urbis inſtabat mœnibus, ſummus ejuſdem urbis prætor (Juratum in capite vocant) magna pars enatarum inde turbarum, præfractæque civium contumaciæ fuiſſe dicitur. Nemo tamen æqualium hujus temporis doctrinæ ejus præſtantiam non ſummis laudibus extollit, quorum laudatorum catalogum Joſephus Fontanella, filius, in Gallis nunc exul, *Deciſionum*, quarum jam meminimus, editioni adfixit. Opera ejus hæc ſunt:

De Pactis nuptialibus, *ſive capitulis matrimonialibus tractatus* : duobus tomis. Prior nuptialia pacta, quibus parentes filio uxorem ducenti, poſterior ea, quibus filiæ nubenti proſpicere ſolent, comprehendit. Barcinone 1612. in folio. Genevæ 1627. & iterum 1638. in folio. Venetiis apud Bertanos 1645. folio. Genevæ tertium 1659. in folio.

Sacri Senatus Cataloniæ Deciſiones : duobus voluminibus. Barcinone apud Petrum de la Cavalleria 1639. & 1645. in folio. Prius eorum Venetiis quoque 1640. Genevæ demum utrumque 1662. in folio.

Parare ſe non uno loco ſcripſerat *Teſtamentum illuſtratum.*

IOANNES PETRUS GUTIERREZ, ſacerdos ordinis Alcantaræ, Philippo II. Regi Hiſpaniarum a ſacris, primuſque ſacriſta, edidit, ab Arnoldo Wione eo nomine laudatus libro I. *Ligni vitæ*, cap. LXXXIV. vernacule ut ſuſpicor:

Del Origen de Alcantara. Matriti apud Alphonſum Gomez 1576. in folio. Idem eſt ac PETRUS GUTIERREZ.

IOANNES PETRUS DE PATOS, Cæſarauguſtanus ut inſcribitur, miles & juriſconſultus, librum edidit:

In obſervantias & fora regni Aragonum: qui cum aliis aliorum antiquiorum ſcholiis MS. adſervabatur in bibliotheca Antonii Auguſtini, Tarraconenſis præſulis, ut videre eſt in ejus *Catalogo*, Latino ſcilicet MS. codice CCCCXLII.

IOANNES DE PINA, Matritenſis, Jeſuitarum ſodalis, rector olim collegiorum de Almonacir & S. Clementis, Ocanienſis necnon & Matritenſis, præfectus item provinciæ Toletanæ. Vir fuit lectionis incredibilis ita ut omnes Sanctos Patres Græcos & Latinos integre legerit, excerptaque ex iis omnibus ſibi fecerit, adeo ut ſupra centum volumina quingentorum foliorum ſingula ſua manu deſcripta ejuſmodi obſervationibus & collectionibus impleverit, uti ait *Bibliothecæ Societatis* auctor, qui anno elapſo MDCLVII. in Matritenſi collegio admodum ſenex commorabatur, ſcripſit docte:

Commentarios in Eccleſiaſticum : tomis V. Lugduni apud Jacobum, Andream, Matthæum Proſt ab anno 1630. uſque ad 1648.

Protologiam de B. Virgine, ut Petrus Alba in *Militia Conceptionis* : ſive, ut auctor ejuſdem *Bibliothecæ*, *Parthenium* ſeu de *Laudibus Beatiſſimæ Virginis.*

Commentarium in Eccleſiaſten : duobus aliis tomis.

Aſceticum in regulas Societatis.

Ægyptum Spoliatam : quo loca difficilia Sacræ Scripturæ ex auctoribus profanis explicantur.

Conciones Latinas in totam Quadrageſſimam.

Hæc ſcilicet parabat, cum mors eum abſtulit Matriti XXIX. Julii MDCLVII.

IOAN-

IOANNES PINCIANUS, seu malis DE VALLADOLID, in *Indice* librorum *Gesnerianæ bibliothecæ*, a Roberto Constantino edito, auctor inscribitur:

Promptuarii Vocabulorum.

F. IOANNES DE PINEDA, Medinæcampi; nobilissimo Castellæ Veteris oppido, natus, in Minorum familia provinciaque prius Sancti Jacobi, postmodum Conceptionis, præterito sæculo sacræ profanæque eruditionis laudem singularem, laboriosissimis editis in publicum Christianæ philosophiæ atque universalis historiæ monumentis, collegit. Desideratur in eo tamen a doctioribus cum stili elegantia, quam adhibere minus curavit rebus omnino intentus, tum historicorum veterum, Berosique & aliorum, ab Annio Viterbiensi in lucem editorum, quos eruditi omnes respuunt, maturius examen. Edidit nempe:

La Monarquia Ecclesiastica, o Historia universal del Mundo: XXX. libris, quatuorque voluminibus divisam. Salmanticæ 1588. in folio. Barcinoneque 1594. folio apud Jacobum Cendrat. Quintum volumen elenchus conficit.

Agricultura Christiana, que contiene XXXV. Dialogos familiares, donde se trata muy varia, provechosa y apacible doctrina: duobus tomis. Salmanticæ apud Petrum de Adurza & Didacum Lopez 1589. in quibus (ait Waddingus) *quidquid ad animum Christiane excolendum expectet, artificiose miraque eruditionis & rerum varietate intexit.*

Historia maravillosa, de la vida maravillosa y excelencias de S. Juan Baptista. Salmanticæ apud Gasparem de Portonariis 1574. in 4. Barcinone 1596. in 4. Medinecampi 1604.

Ex antiquo libro MS. lucem vidit Pinedæ cura libellus, qui vulgo circumfertur hac inscriptione:

El Paso honroso defendido por Suero de Quiñones. Salmanticæ 1588. in 8. apud Cornelium Bonardi.

Alia tribuit nostro Lucas Waddingus de *Scriptoribus ordinis Minorum*, quæ lucem desiderant, nempe: *Chiliadas universi*, carmine Hispano, duobus tomis. *Hecatompœon*, sive *magnum opus Latinorum sermonum*, totidem tomis: quæ duo opera ipse appellat auctor in præfatione agriculturæ: *Chriam Philothimicam adversus ambitiosos. Librum contra peccata & errores linguæ. Miscellanea diversa. Commentaria in X. primos Davidis Psalmos; in Threnos Ieremiæ. Eptanomicum præludium ad explicationem Decalogi. Pentalogum juniorum Prædicatorum. Convivium nobilium. Visionem delectabilem, carmine Hispanico cum glossis. Alveola IV. locorum communium diversarum materiarum. Commentaria in Metaphysicam.* Hæc Waddingus. Adjungit Antonius Daza IV. parte *Historiæ ordinis Minorum*, lib. IV. cap. XIV. *Commentaria in Symbolum S. Athanasii*, observatque omnia ejus commentaria, deducto calculo, sex millia octingenta viginti sex papyraceæ chartæ folia implere.

Decessit octogenarius, jacetque in patrio sui ordinis monasterio.

IOANNES DE PINEDA, Hispalensis, nobili loco natus, in Societate Jesuitarum, cui salutis anno MDLXXII. accenseri voluit, omnigena doctrina sic profecit, virtutumque omne genus coluit, ut patriæ suæ ac sodalitati clarissimæ immortale quoddam decus atque ornamentum pepererit. Virtutes celebrat *Jesuiticæ Bibliothecæ* auctor. De studiis vero ut referamus, quæ imprimis huc pertinent, ephebus adhuc, nedum sacerdos, philosophiam docuit Granatæ, posteaque Hispali, theologiam item D. Thomæ Cordubæ; necnon & sacræ Scripturæ libros, decem & octo integris annis, cum Cordubæ, tum Hispali, tum Matriti sodalibus exposuit. Præfuit Hispalensi domui professæ, collegioque a fratre in eadem urbe fundato. Præterea Romam venit provinciæ suæ Baticæ procurator, ubique & apud omnes singularis doctrinæ atque exquisitæ eruditionis famam sibi comparans. Nam & Eboræ in academia, cum illac transiret, solemni oratione fuit salutatus, inscriptumque parieti ad posterorum memoriam: *Hic Pineda fuit.* Lucubrationes ejus doctissimæ omnes produnt auctoris sui dotes animi singulares, quibus instructus ad scribendum accessit ingenium capax & acutum, inexhaustam eruditionem, omniumque fere librorum notitiam, trium linguarum Latinæ, Græcæ Hebraicæque non vulgarem cognitionem, subactum pertinaci sacrarum literarum veterumque omnium Patrum ac profanorum scriptorum lectione animum, raramque in enodandis & eruendis Bibliorum sensibus dexteritatem. Opera hæc ab eo habemus:

Commentariorum in librum Job, adjuncta singulis capitibus sua Paraphrasi, quæ & longioris commentarii summam continet tomos duos. Prior Matriti editus fuit anno 1597. posterior 1601. in folio. Hi subinde Coloniæ apud Antonium Hierat 1600. Venetiis, Antuerpiæ anno 1609. recusi sunt.

Salomonem prævium, ad commentarios scilicet suos in Salomonem, sive De rebus Salomonis lib. VIII. Lugduni 1609. in folio.

Commentariorum in Ecclesiasten duos tomos. Antuerpiæ apud Belleros anno 1620. in folio.

Pre-

Prælectionem ſacram in Cantica Canticorum, qua nomine theologici gymnaſii accepit Hiſpali Cardinalem de Guevara hujus urbis Præſulem, cum collegium Societatis inviſeret, Hanc vulgarem vidimus Hiſpali apud Clementem Hidalgo 1602. in 4.

Indicem expurgatorium librorum : vaſtæ molis, & ſtupendæ lectionis opus, auctoritate S. Inquiſitionis Hiſpanæ editum, ſemelque, atque iterum auctum; quem illi laborem D. Antonius Zapata, S. R. E. cardinalis, ſupremus Fidei apud nos cenſor, ſuo totiuſque ordinis nomine gratulatus eſt per epiſtolam. Prodiit 1640. in fol. Matriti.

De C. Plinii loco inter eruditos controverſo ex lib. VII. Cap. L. Atque etiam morbus eſt aliquis per ſapientiam mori : & minutiora aliqua in amicorum gratiam.

Hiſpana hæc:

Memorial de la Santidad y Virtudes de D. Fernando III. Rey de Caſtilla y Leon. Pro quo Philippus Rex noſter Catholicus propriis literis ei gratias egit, deſignavitque Pinedam oratorem ſuum ad Summum Pontificem, ut ejuſdem Sancti Regis canonizationem procuraret, niſi ætas & alia privata incommoda obſtitiſſent.

Sermon de la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora. Simulque:

Advertencias del Privilegio XI. de los del Señor Rey D. Juan el Primero de Aragon en favor de la fieſta de la Concepcion de Nueſtra Señora, con una Conſtitucion de Cataluña, y otro Fuero de Aragon del Señor Rey D. Juan el Segundo en la miſma materia. Hiſpali 1615. in 4. Poſtea ſuppreſſo nomine:

Memorial de reſpueſtas a las opoſiciones que ſe hacen contra el Privilegio del Señor Rey D. Juan el Primero de Aragon.

Oracion funebre en las exequias de Doña Luiſa de Caravajal (quæ Londini Anglorum deceſſit anno MDCXIV. eximiæ ſanctitatis ac zeli heroina) *que ſe dixo en el Colegio Ingles de la ciudad de Sevilla.*

Poſtumum reliquit, non tamen omnino expolitum:

Inſtrumentum Domus Sapientiæ : ſeu ſacram æque ac variam ſuppellectilem, ſacris Scripturis apparandis, adornandis, inſtruendis, pro dignitate tractandis neceſſariam, XIV. libris expoſitam.

Deceſſit ſexto kalendas Februarii anno Chriſtiano MDCXXXVII. ætatis ſuæ LXXX.

D. IOANNES DE PINEDA HURTADO DE MENDOZA, Hiſpalenſis, anno MDCXXII. in ſodalem collegii Sancti Clementis Bononiæ admiſſus, juris utriuſque doctor docuit in hujus gymnaſii ſchola ex veſpertina canonum ſacrorum cathedra. Hinc Neapolim veniens manſit ibi uſque ad mortem, auditor prius generalis ut vocant, deinde curiæ vicariæ criminalis judex, atque hinc S. Claræ ſenator. Scripſit:

Prolem Ægidianam, hoc eſt, de viris illuſtribus ſui collegii Bononienſis: uti refert D. Antonius Navarrete in libro *De las grandezas del Cardenal de Albornoz*, lib. I. cap. I. lit. a. in notis. Editum fuit opus Neapoli 1632. in 4. apud Ægidium Longum.

Deceſſit Decemb. menſe anni MDCXXXV.

IOANNES PINTO DELGADO, Luſitanus, Tavirenſis, Petrarcham Luſitane tranſtuliſſe dicitur a Cardoſo: quod de triumphis Italica lingua ſcriptis interpretor, dum alius aliter me docuerit. Item:

Poema de Eſther Reynha. Rotomagi in Gallia 1627. 4.

IOANNES PINTO RIBEIRO, Luſitanus, juriſconſultus, non vulgariter laudatus doctrinæ atque eruditionis merito ab Antonio Brandaon, Ciſtercienſi, in præfatione ſuæ continuationis *Monarchiæ Luſitanæ*; dum Brigantinus Portugalliæ non bono jure dominaretur ſcripſit libellum, quem Italica lingua vidimus Romæ:

Anatomia delli regni di Spagna, nella quale ſi dimoſtra l' origine del dominio, la dilatatione delli Stati, la ſucceſſione delle linee de i ſuoi Re. Simulque:

Diſcorſo dell' uſurpatione, retentione, e riſtoratione del regno di Portogallo. Oliſipone apud Sancium Beltrandi 1648. 4. Luſitane:

Preferencia das Letras as Armas. Hunc tractatum laudat Georgius Cardoſus in *Agiologio Luſitano*, die IV. Junii, pag. 542.

Tratado das Antiguidades da Villa de Pinhel : in 4. In quo oppido judex fuit.

Senatorem ſe concilii Cameræ ipſe inſcribit, confeciſſeque eum *Commentarios ſobre Luis de Camoës* & alia profeſſionis ſuæ opera Brandanus idem eo loco refert. Hujus credo eſt aliud opus, quod laudant domeſtici ſub hac inſcriptione & auctoris nomine:

Luſtre ao Deſembargo do Paço : quod interpretor illuſtrationem ſupremi concilii juſtitiæ regni Portugalliæ.

F. IOANNES PINTO DE VICTORIA, Luſitanus, patria ex Madera, Luſitanæ ditionis in Oceano inſula, & ejus urbe Funchal Carmelitarum habitu in Valentia urbe ſuſcepto, præfectus hanc domum, imo & Aragoniæ provinciam, aliquando gubernavit, Bæticamque cum poteſtate viſitatoris luſtravit, doctor theologus. Scripſit de rebus domeſticis:

Gerarquia Carmelitana y gloria de los San-

tos del Monte Carmelo, con Sermones para los dias de sus fiestas: scilicet priorem partem. Valentiæ 1616. in 4. apud Joannem Chrysostomum Garriz.

Vida del Venerable P. M. Fr. Juan Sanz del orden de Nuestra Señora del Carmen. Simulque:

Vida de las hijas espirituales del Venerable Padre Fr. Juan Sanz. Item:

Vida del Principe de Macedonia Pedro Angelo Zernobichio, o Fr. Angelo Religioso del Carmen. Ibidem 1612. in 8. apud Chrysostomum Garriz. Atque iterum Cæsaraugustæ 1679. in 4.

Inter vivos esse desiit Valentiæ anno MDCXXXI. nondum absolutus Aragoniæ provinciæ præfectura.

D. IOANNES PIZARRO DE ARAGON, Truxilli ortus, Calatravensis eques, toparcha de las quatro Villas de la Campiña de Alcala, ingenua eruditione moralisque doctrinæ præceptis eleganter institit in eo libello, cui ita inscripsit:

Discursos de la Razon. Matriti 1629. 8. Hæ sunt epistolæ quorumdam vitiorum ad virtutes harumque invicem ad vitia mutuo datæ, stilo nempe rationis exaratæ. Navabat in alio libro operam, cum hos discursus emisit foras, sic indigitato, *Erudicion de Reyes y privados.* Habuit in matrimonio D. D. Mariam de Mendoza, ex qua genuit D. Sylvestrum filium, Reginæ nostræ puerum (Menino vocant) hoc anno MDCLXXX.

F. IOANNES DE LA PLATA, Hispalensis, Carmelita, ordinis sui ecclesiastes & chronographus, edidit:

Defensorio de la Antiguedad, Legisladores y Santos de la sagrada Religion de Nuestra Señora del Carmen de la antigua observancia. Hispali 1639. in 4.

Defensivo contra el frenesi de Portugal: sed suppresso nomine. Compluti 1641.

Paulo post transfretavit in Americam cogitans nescio quid de *Cantabrorum Historia.*

IOANNES PLAZA, domo ex Medinaceli oppido, Jesuitarum sodalis, eximiæ morum sanctitatis, obiit Mexici Novæ Hispaniæ anno MDCII. ætatis LXXV. cum inter alia edidisset, concilii provincialis Mexicani jussu:

Catecismum, quo rudimenta Christianæ religionis teneræ ætati traderentur.

F. IOANNES POIG, nescio cujus familiæ religiosæ sodalis, edidit sic inscriptum opus:

Del Mayor del Cielo. Cæsaraugustæ anno 1615.

IOANNES POLANCO, Burgensis, Romæ ingressus Jesu Societatem anno MDXLI. cum adhuc pater Ignatius in vivis ageret, Pataviumque destinatus pro capienda theologorum doctrina, fructuosissimum sese in omnibus novæ sodalitatis operarium exhibuit. Tribus namque præpositis generalibus, Ignatio nimirum, Jacobo Lainio & Francisco Borgiæ, a secretis, a consultationibus, et, ut dici solet, pedes & manus fuit. De quo plura *Societatis Bibliothecæ* auctor. Scripsit:

Directorium ad Confessarii & confitentis munus recte obeundum. Anno 1554. Quod editum sæpius indidem fuit, Venetiis quidem per Jacobum Leonium 1569. & 1574. in 12. & alibi. Recoctum Paderbornæ vidimus 1617. in 8. Italicum autem, opera Joannis Mariæ Tartia, Venetiis apud Damianum Zenarum 1579. Illirice quoque vertit, charactereque Latino edidit Simon Budinæus Jadrensis Romæ typis sacræ congregationis de Propaganda Fide 1636. in 8. Gallice item prodiit Lugduni ex officina Nicolai Choquenot 1598. in 16.

Doctrinam Christianam: Italice. Venetiis apud Franciscum Pampazzetum 1570. in 16.

De septem Peccatis mortalibus.

De Humilitate item paulo ante mortem aptissime ac luculenter scripsisse eum *Bibliothecæ* ait scriptor. Extat quoque inter opuscula *Pro sodalitate B. Virginis* ejus:

De modo orandi, & psallendi cum fructu libellus: quod Antonius Possevinus in *Apparatu sacro* refert.

Constitutiones Societatis Jesu, a S. P. Ignatio Hispane conscriptas, Latine vertit.

Industrias quoque quasdam edidit, ejusdem B. patris jussu, ad usum doctrinamque operariorum qui in missionibus versantur, ut refert Bernardus de Angelis in præfatione ad *Industrias P. Claudii Aquavivæ.* Scripsit præterea, ut refertur in eadem *Bibliotheca*, tractatum sane præclarum hoc titulo:

Industriæ ad vitam secundum triplicem conatum, ad Deum eundi, ad nostra exeundi, ad Deum redeundi. Reperio etiam Joannis Polanci nomine inscriptum:

Methodum ad eos adjuvandos, qui moriuntur. Qui & Maceratæ per Sebastianum Martellinum 1575. in 12. & Romæ per Victorium Alianum 1577. in 12. Venetiisque eodem anno & Leodii 1579. in 8. editus fuit.

Decessit e vita sexagenario major XXI. Decembris MDLXXVII.

F. IOANNES PONZE, ordinis Sanctissimæ Trinitatis, cœnobiorum Conchensis, Burgensis & Salmantini aliorumque præfectus,

ctus, ſacræ theologiæ magiſter, vitæ ſanctimonia ſpectabilis, ſcripſit uti domeſtici docent:

Jardin de Monjas.

Del Santuario inſigne de Nueſtra Señora de Texeda: & alia pia opuſcula.

D. IOANNES PORTER, Aragonius, dedit foras libellum:

De Vera Oboli ſignati Aragonii æſtimatione. Cæſarauguſtæ 1616.

D. IOANNES DE LA PORTILLA DUQUE, ingenio & induſtria non vulgaribus adornare pergit tam ſacras quam profanas Hiſpaniæ noſtræ prærogativas, meditaturque *Hiſpaniam illuſtriorem* pro *Hiſpania* olim *illuſtrata* duobus voluminibus reddere, niſi verba nobis data ſunt in libello quodam ſupplici ad Regem noſtrum directo, qui editus typis eſt. Syſtema hocce conſtare debebit ex his operibus:

Ciento y cinquenta propoſiciones en defenſa y honra de la Monarquia de Eſpaña.

El Eſcudo de Eſpaña armado con treinta titulos y derechos para la juſta poſeſion de la Aquitania que pertenece a los Señores Reyes de Caſtilla.

Adoracion de la Cruz entre Eſpañoles Gentiles deſde el ſiglo de ſu Rey Hercules Egyptio, biſnieto de Noe, que deſde Egypto la truxo a Eſpaña mil y ſetecientos años antes de redimirnos Jeſu-Chriſto en ella.

Monarquia de los Eſpañoles (veinte veces mayor que la de los Romanos) con toda la dilatacion de ſus reynos y provincias, reſtaurados, fundados y adquiridos con la real preſencia y viſible auxilio de la ſanta Cruz. Hæc jam pars ſeorſim prodiit nuper Matriti in 4.

Epilogo de glorias inauditas de los Eſpañoles &c. Omnia hæc ad editionem jam fuiſſe approbata refert; ſequentia vero jam ſe perfecta habere ait:

Tratado de la Cruz, con cuyo auxilio implorado han ceſado grandes peſtilencias y contagios.

Cruz exaltada de los lugares donde inadvertidamente ſuele hollarſe.

Nueva Feſtividad a la Cruz en todas las Igleſias de Eſpaña, ſu titulo GLORIFICATIO CRUCIS, y podria celebrarſe el ſegundo dia de Enero.

Eſpaña honradora de Reyes ante todas las naciones.

Eſpaña pacifica como no la ofendan ni provoquen, con una exortacion catolica a la concordia deſeada entre Eſpaña y Francia.

Reynado ſacro de Filipo IV.

Cadaver del Invicto y glorioſo Emperador Carlos V. que ſe halló incorrupto en el Eſcurial deſpues de cien años de ſu muerte, prevenido y adivinado en los verſos de Lucano mil y quatrocientos años antes que ſucediera.

Eſcolios politico-hiſtoricos ſobre todos los lugares de Silio Italico que hablan de Eſpaña.

Precedencia de Eſpaña a todas las demas naciones. Prodiit quidem foras.

Eſpaña reſtaurada por la Cruz. Matriti 1661. in 4.

F. IOANNES DE PORTUGAL, Luſitanus, Eborenſis, Ludovici de Portugal, ſecundi comitis de Vimioſo, & Aloiſiæ de Guzman filius, ordinis S. Dominici, Viſenſis in eo regno epiſcopus, ſcripſit:

De Spiritu ſancto: tomis duobus. Conimbricæ apud Didacum Gomez de Lovreiro 1644.

De Gratia creata & increata, quatuor tomis: quorum duo primi, quod materiam continerent de auxiliis divinæ gratiæ, in lucem edi ſunt prohibiti, reliqui duo prodiiſſe dicuntur anno 1617. Laudat Joannem de Portugallia, comitis Vimioſi filium, Alphonſus Fernandez, ejuſque erudita *Commentaria ad Primam Partem S. Thomæ.* Scripſiſſe quoque dicitur, vulgari lingua ut ſuſpicor:

Caſamento Chriſtaõ, ſive matrimonium Chriſtianum. Item:

Louuores de Noſſa Senhora, ſive laudes Deiparæ Virginis. Item:

Catheciſmo: cujus exemplaria in monaſterio Sacramenti ejuſdem ordinis Oliſiponenſi extare nobis affirmavit Emmanuel a Reſurrectione, Auguſtinianus, toties laudatus. Idem tribuit Joanni a Portugallia:

Motivos do divino Amor que trata da Paixaõ de Chriſto: quod opus MS. extat in monaſterio monialium S. Jacobi.

Obiit in Viſenſi ſua eccleſia ſeptuagenario major XXVI. Februarii MDCXXIX.

F. IOANNES DE PRADO, Minimorum ſodalis, ſcripſit:

Vida, y muerte de S. Franciſco de Paula. Malacæ 1669. in folio.

F. IOANNES A PRÆSENTATIONE, ex oppido Fuentes de Ebro, Mercenariorum Excalceatorum ſodalis, ſcripſit:

Corona de Madrid, Vida de la Venerable Madre Mariana de Jeſus, Religioſa deſcalza de la Merced. Matriti apud Julianum de Paredes 1673. in 4.

Vida de San Pedro Nolaſco. Gadibus 1669. 4.

F. IOANNES PRUDENTIUS, Cæſarauguſtanus, Mercenariorum, quos vocant,

fratrum ſodalis, in Complutenſi academia primarius theologiæ profeſſor, inſigni doctrina, ſingulari memoria & promptiſſima, etiam ex tempore Latinæ linguæ uſu & eloquentia præditus, ſcripſit:

De Incarnatione Verbi, in Tertiam Partem Sancti Thomæ. Lugduni 1654. in folio: & alia quæ in ſchedis remanſerunt.

Obiit namque poſt annum MDCLX.

F. IOANNES DE LA PUENTE, domo ex urbe Pincia Veteris Caſtellæ, Dominicanorum ſodalis, hiſtoricen & ſacras literas egregie calluit, judicio uſus limato & ſolido. Quare Philippus III. Rex Catholicus deſtinavit eum rerum ſub ejus imperio geſtarum enarratorem. Hoc munere functus fuit non minus ſub Philippo IV. ad Sancti Thomæ collegium Matritenſe, cui & præfuit, Fidei rerum apud Sancti ut vocant Officii judices interim cenſor. Publicavit ingentis operis volumen primum, quod ſequi debuerunt alia tria, ſcilicet:

La Conveniencia de las dos Monarquias Catolicas, la de la Igleſia Romana y la del Imperio Eſpañol; y defenſa de la precedencia de los Reyes Catholicos de Eſpaña a todos los del Mundo. Matriti 1612. in folio.

Scio interceſſiſſe partis ſecundæ publicationi neſcio quam ſenatoris Regii, cui hæc cura injuncta fuit, pertinaciam, ſive ſuperſtitionem haud permittendi in vulgus ire quidquid auctor adverſus ſuppoſititium ſcriptorem Dextrum, hujuſque farinæ alios, libere docteque in eo volumine conſignaverat. Quo ut librum multaret, morigerum ſe præbens illius conſilio cenſuræque, perſuaderi numquam voluit. Videndus de Pontano noſtro Joannes Lopez, epiſcopus Monopolitanus, IV. parte *Hiſtoriæ ordinis Prædicatorum*, lib. III. cap. LVIII. & LXII. Neſcio an hujus ſit libellus ſic inſcriptus *Arbol de la Vida*, edituſque Compluti 1572. in 8.

F. IOANNES DE QUIÑONES, Mexici Novæ Hiſpaniæ natus, Eremitarumque ordinem profeſſus, vir pius, ſcripſit lingua Tagallica, ut auctor eſt Joannes Grixalva in *Chronico Neo-Hiſpanienſi Auguſtiniano*:

Arte y Vocabulario de la lengua Tagalica.

D. IOANNES DE QUIÑONES DE BENAVENTE, patria ex oppido Chinchon agri Toletani, poſt aliqua exercita jus populis dicendi munera, in collegio tandem judicum, qui criminalibus negotiis in curia præſunt, Regemque comitantur (Alcaldes de Caſa y Corte vulgo appellamus) diu ſedit magna cum laude, uſque ad obitum ſcilicet. Delectabatur varia lectione, libraria ſupellectile affatim dives, cujus rei opuſcula ab eo typis edita non obſcuri ſunt teſtes. Scripſit namque:

Tratado de las Langoſtas. Matriti anno 1620. in 4.

Diſcurſo de la Campana de Vililla. Matriti 1625. in 4.

Diſcurſo contra los Gitanos. Ibidem 1631. in 4.

Tratado del Carbunco, donde ſe tratan ſus virtudes, y de las otras piedras que eſtavan en el Racional del Sumo Sacerdote. Matriti anno 1634. in 4.

Explicaciones de unas monedas de oro de Emperadores Romanos, que ſe hallaron en el Puerto de Guadarrama. Ibidem 1620. 4.

Suceſo de la batalla memorable de Pavia. Ibidem 1634. in 4.

Apologia contra los Indios.

Falſedades de Miguel de Molina (hic falſarius fuit inſignis, qui ſuſpendio vitam finivit) Matriti 1642. in 8.

Del Monte Veſubio. Ibidem anno 1632. in 4.

Diſcurſo ſobre la Carta, que la Mageſtad del Rey D. Felipe IV. eſcribió a las ciudades, Grandes y Titulos de ſu reyno a la entrada en el gobierno de ſus reynos. Erat MS. in bibliotheca Olivarienſi.

Diſputa Politica, que conſta de ſeis Oraciones, en que ſe trata de como ſe ha de hacer la guerra felizmente: ex Latino Nicolai Vernulæi in Hiſpanum vertit ſermonem, Matritique publicavit 1644. in 8.

Memorial a la Inquiſicion ſobre un Judio que tenia menſtruo. In 4.

Corografia de Lerida..... Et neſcio an alia.

Deſiit inter vivos eſſe ante annum MDCL.

Tratado de la contrariedad de Eſpaña y Francia: ex Gallico Guilielmi Vanderroy, ſub nomine anagrammatico doctoris Senonqui. 1635. 4.

IOANNES DE QUINTELA LEDESMA ET BRACAMONTE, Segovienſis, vulgavit:

Letras divinas: vario carminis genere. Matriti apud Thomam Junti anno 1623. 8.

F. IOANNES DE QUIROS, Minorita, theologiæ lector emeritus, pater ut vocant provinciæ Bæticæ, Indiarumque vicecommiſſarius generalis, edidit:

Roſario Inmaculado de la Virgen Santiſima y mayores teſtigos de ſu originea gracia. Hiſpali 1650. in folio.

Marial, o ſegundo tomo de los myſterios y glorias de Maria. Hiſpali 1651. folio.

IOANNES DE QUIROS, unus ex paro-

rochis almæ ecclesiæ Hispalensis metropolitanæ, lusit serio:

Christopatia, o Pasion de Christo Nuestro Señor : septem canticis. Toleti apud Joannem Ferrer 1555. in 8.

F. IOANNES DE RADA, Aragonius, Taustensis, ex ordine Seraphico, princeps in Salmantina ordinis sui domo sacræ scientiæ professor, propter excellentiam doctrinæ, ut refertur, Romam fuit accersitus, quo in ancipiti illa de auxiliis divinæ gratiæ controversia, inter Dominicanos & Societatis patres excita, consultor esset. Romæ in comitiis ordinis generalibus ultramontanorum commissarius ut vocant generalis renuntiatus, Clementi VIII. & Paulo V. Clementis successori gratus valde extitit, doctrinæque ac subtilis admodum ingenii, modestiæque & gravitatis nomine maxime habitus. Consequutus inde est Tranensem archiepiscopalem sedem in regno Neapolitano. At cum Philippus Rex III. ad Pactensis in Sicilia episcopatus obeundum officium eidem Paulo Pontifici solito more commendasset, illeque cum retentione archiepiscopalis etiam tituli providisset eum hujus ecclesiæ pastorem, pede nondum insulæ illato, in cœnobio ipso Sancti Francisci de Paula Calabriæ provinciæ, magno omnium dolore, inter vivos versari desiit v. die Januarii anni MDCVIII. Scripserat Salmanticæ, atque ediderat:

Controversias Theologicas inter S. Thomam & Scotum : duabus partibus. Salmanticæ 15.... & 1599. folio. Venetiis 1598. in 4. Parisiis apud Arnaldum Sittat 1589. in 8. Coloniæ 1616. in 4. Item Venetiis eodem anno. Ab his quæ ex Luca Waddingo desumpta sunt variat aliquantulum Vincentius Blascus Lanuza in *Historiarum Aragonensium* volumine altero, lib. v. cap. XLIII.

IOANNES RAMIREZ, Toletanus, Compluti in rhetorum gymnasio Antonio Nebrissensi successit, vir leni quadam facundia & stili elegantia ac puritate excellens, tanta vero probitate & in rebus domesticis tractandis vigilantia ut merito frugi appellari potuerit. Multa scripsit, partim dialogis, in quibus scribendis multum oblectabatur, partim oratione perpetua, ferme ad œconomicen cuncta pertinentia, quæ in lucem nondum venerunt. Alebat domi adolescentes ingenuos, quos & moribus & literis probe instituebat. Hæc de eo totidem verbis Alvarus Gomezius *De rebus gestis Ximenii* lib. III.

IOANNES RAMIREZ, ordinis Sancti Jacobi sacerdos, Salmanticæ in collegio hujusmet sodalitatis splendido ac divite juri operam viginti quatuor annis laudabilem posuit, creatus etiam juris canonici doctor, ejusdemque per octodecim annos, susceptis quatuor per vices cathedris, professor : jam Lucroniensis inquisitor factus edidit:

Expositionem Bullæ Alexandri III. De confirmatione ordinis Militiæ D. Jacobi : ad Philippum III. Regem. Burgis ex officina Joannis Baptistæ Varesii 1599. in folio.

Annumeratus aliquando fuit supremi senatus patribus qui religionem tuentur. Necnon inter Burgensis ecclesiæ canonicos eum numerat *Theatri Ecclesiastici* auctor Ægidius Gonzalez Davila.

F. IOANNES RAMIREZ, patria ex oppido Morillo, quod in Rioxa est, Dominicanus, sacræ theologiæ magister, eximia vitæ integritate probavit adeo se Philippo III. Regi ut anno MDC. Guatemalensis apud occidentales Indos antistes ab eo nominaretur, sed, ut decebat, invitus. Egerat olim subditæ illius gentis causam ad nos ex India ipsa rediens, quo tempore libellum supplicem publicavit:

Advertencias sobre el servicio personal, a que son compelidos los Indios de la Nueva España. Nec frustra, siquidem statim de non imminuenda eorum libertate fuit provisum. Scripsit item:

Campo florido, exemplos de Santos para exortar a la virtud con su imitacion y exemplo. Hic forte liber alias audit *Altar de las virtudes*, Madriti editus anno 1658.

Obiit anno MDCIX. cujus cadaver sexennio jam exacto nil contraxisse corruptionis apparuit. Hæc Ægidius Gundisalvi Davila, Regius Castellæ & Indiarum chronographus, in *Theatro Indicarum Ecclesiarum* præter domesticos testes.

F. IOANNES RAMIREZ, ordinis Minorum provinciæ Sancti Jacobi, scripsisse dicitur insignem:

Regulæ Sancti Francisci expositionem : quem laudat Ludovicus Mirandensis, non Waddingus.

F. IOANNES RAMIREZ, Toletanus, ordinis Sanctissimæ Trinitatis, scripsisse dicitur:

Del Patrocinio de Nuestra Señora.

F. IOANNES RAMIREZ, Matritensis, ordinis Sanctissimæ Trinitatis, sacræ theologiæ magister, concionator Regius, cœnobii Matritensis minister, scripsit:

Del voto, que hizo la Congregacion del Ave Maria de defender la pureza de nuestra Señora.

IOAN-

IOANNES RAMIREZ DE ARELLANO, ſcripſit:

Suma de la Ortografia Caſtellana. Antuerpiæ apud Plantinum in 16.

D. IOANNES RAMIREZ DE GUZMAN, Hiſpalenſis, vir clara ſtirpe natus, reliquit MS. penes filios:

Deſcendencias del Santo Rey D. Fernando y de los Conquiſtadores de Sevilla.

D. IOANNES RAMOS DEL MANZANO, Salmantinus, Franciſci, Regii ſenatoris atque Indiarum olim propræſidis, nunc Regis noſtri Caroli II. præceptoris, filius, fortis ut cum Poeta dicam creatus forti. Eques ordinis S. Jacobi, juris libros paterno exemplo non jejune, ſed amœnioris totius doctrinæ tam ſacræ quam profanæ collectis & ubique ſparſis floribus in Ticinenſi academia, delatus eo cum patre, magiſtratus extraordinarii Mediolanenſis præſide, quos Salmanticæ olim didicerat, explicuit exteris, profeſſorem legum primarium agens, ediditque ad ſpecimen ſui juriſprudentiæ ſtudioſis dandum:

Academica Analecta ex L. Αξιωσις *ſive Deprecatio XI. D. De Lege Rhodia de jactu.* In 4.

Tribonianum, ſive errores Triboniani de Pœna Parricidii in §. Alia, deinde Lex 7. Inſtit. de publicis Judiciis. Mediolani 1659. in 4.

Creatus inde fiſcalis advocatus Mediolanenſis, poſteaque ſenator, paulo poſt Matritum evocatur, ubi in concilio Regii Patrimonii ſenator quoque jus dixit ad obitus diem uſque, ſibi & aliis, ſi de re profane loquimur, immaturi, quem contigiſſe credimus ſive Julio ſive Auguſto menſe anno MDCLXVIII.

Delectabatur is non mediocriter poetico ſtudio, formabatque non ineleganter aut inerudite carmina vulgaris linguæ, quorum imprimis laudatur tragicomœdia hujus tituli:

Abides, o el Paſtorregio, ſub anagrammatico nomine Romani Sfortiæ Cuſani Academici Affidati Ticinenſis gymnaſii: ſingularis genii atque eruditionis, nec vulgo ſcriptum, opus, quod Franciſcus pater non invidebit forſan publicæ luci.

IOANNES RAPHAEL MOXIUS, vulgo MOX, Gerundenſis, doctor medicus, vulgavit:

Methodi medendi per venæ ſectionem morbos muliebres acutos libros quatuor: quibus ſuccedit *Spicilegium eorum, quæ a variis ſunt ſcripta de curandi ratione per venæ ſectionem febres, quas humor putreſcens accendit.* Coloniæ Allobrogum apud Samuelem Criſpinum 1612. in 8.

IOANNES REBELLO, Luſitanus, ex oppido Prato Lamecenſis diœceſis, Societatis Jeſu ſacerdos, vir pius, vernacula dedit lingua Hiſpaniæ Caſtellanæ:

Hiſtoria de los milagros del Roſario de la Virgen Nueſtra Señora. Ulisipone 1599. & 1617. in 8. ſive *Del Santo Roſario.* Eboræ 1599. 8. & 1600. tribus tomis apud Emmanuelem de Lyra.

Dos Dialogos de la Virgen Nueſtra Señora.

Doctrina Chriſtiana.

Vida y Corona de Chriſto Nueſtro Señor. Oliſipone apud Franciſcum de Lyra 1600. in folio: aliaque nondum edita.

Denatus eſt Eboræ XIV. Julii MDCII. ætatis ſuæ LX. Ferdinandi Rebelli frater germanus fuit, de quo alibi egimus.

IOANNES RECIO DE LEON, ſcripſit, ut Antonius Leo ait in *Bibliotheca Indica*:

Relacion y deſcripcion de las provincias de Tipuane, Cunchos y Paititi. 1624. folio.

D. IOANNES DE REDIN, Pampilonenſis, juris doctor, Pincianæ curiæ tum cauſarum criminalium judex tum civilium fuit, deinde Corunienſis urbis Gallæciæque totius juridicum conventum præfectus rexit. Necnon & apud Granatenſes eodem geſto munere, meruit tandem inter Fidei rerum ſummos judices ſuffragium ferre, indidemque ad ampliſſimum ordinem Caſtellæ ſenatus, hoc eſt ad ſupremum regni magiſtratum, vocari. Quæ inter probitatis miræque integritatis, ſolertiæque ac doctrinæ ad gerendam rempublicam, forique praxim utilis adepta fama, in excelſo eum ſublimique loco apud æquales omnes conſtituit. Sed cum talis vir ſacrorum adminiſtrationis dignus maxime videretur, a Philippo Rege II. immortalis memoriæ, pontificiam Turiaſonenſis eccleſiæ infulam obtinuit, dum annus verteret ſuperioris ſæculi ſeptuageſimus ſeptimus. Emiſit in publicum:

De Majeſtate Principis Tractatum Relectioni Proœmii Inſtitutionum Imperialium accommodatum: ad Carolum Principem Hiſpaniarum. Pinciæ 1568. in folio.

De interdictis alium tractatum in ſchedis reliquit.

Abiit ad plures anno MDLXXXIV. Quem *meritiſſimum regium conſiliarium*, indeque *integerrimum præſulem* vocat Ignatius Lopez de Salzedo in *Addit. ad Bern. Diaz Praxim crimin.* cap. LVIII.

F. IOANNES REDONDO, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſcripſit:

Tratado de la limpiſima Concepcion de la Vir-

Virgen Santiſima Madre de Dios, ſobre el Pſalmo XLVII. Hiſpali 1616.

F. IOANNES A REGIBUS, in Caſtella Veteri ortus, Pinciæque ad inſtitutum Carmelitarum Excalceatorum admiſſus, provinciæ Mexicanæ, quo ſe tranſtulit obedientia ductus, præfecturam geſſit, ſcripſitque ibi:

Apologiam pro Virginitate Heliæ Prophetæ, quam primus ex voto ſervavit, adverſus quendam concionatorem, qui temere dixerat matrimonium eum contraxiſſe. Mexici 1641. editam.

IOANNES REMON DE TRASMIERA, qui ſe bachalaurum appellat, auctor eſt illius operis, quod ita inſcriptum aſſervatur cum alibi, tum in bibliotheca excellentiſſimi comitis Villæumbroſæ, Caſtellæ ſenatus præſidis, manu exaratum:

Triunfo Raimundino, o coronacion en que ſe celebran las antiguedades, y linages de la Ciudad de Salamanca.

F. IOANNES DE RIBAS, Franciſcanus frater provinciæ S. Gabrielis, e duodecim unus qui ſementem Evangelii apud infideles Indos reperti nuper orbis primi fecerunt, zelo ardens commiſſæ ſibi provinciæ utilius gerendæ conſcripſit Mexicano idiomate:

Chriſtianam Doctrinam, ſeu Catechiſmum.

Dominicales per totum annum Sermones.

Dialogum devotiſſimum de vita hominis Chriſtiani. Necnon & ex Latino in eamdem linguam convertit:

Vitas Patrum Sanctorum: itemque *Vitas Patrum*, & ſuorum ſociorum, *qui primi lucem Evangelii his populis intulerunt.*

Tetzcucano in cœnobio, curvatis prope lectulum genubus, ſanctiſſime expiravit die Junii XXV. anno MDLXII.

F. IOANNES DE RIBAS CARRASQUILLA, Dominicanus cœnobii Cordubenſis, edidiſſe fertur:

Defenſa de la dotrina del Angelico Doctor mejor exequtada &c. Madriti 1663. folio.

IOANNES RIBEIRO GAYO, Luſitanus, Malacenſis in Aſia Portugalliæ tunc ditionis epiſcopus, ſcripſiſſe dicitur verſibus compactum:

De Linhagẽs, hoc eſt, *de Genealogiis* opus.

IOANNES DE RIBERA, Barcinonenſis, auctor eſt:

Duarum Orationum, alterius *de Philoſophiæ laudibus*, alterius *in laudem Sancti Dionyſii Areopagitæ.* Barcinone anno 1578. in 4.

D. IOANNES DE RIBERA, presbyter Hiſpalenſis, & magiſter theologus, edidit:

Declaracion del Credo y otras Oraciones. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1591.

Cateciſmo de los Moros nuevamente convertidos. 1599. 4.

D. IOANNES DE RIBERA, Petri Afan de Ribera, ducis de Alcala, proregis Neapolitani, filius, circa annum MDXXXII. Hiſpali ut creditur in lucem editus, vir ſanctitate clariſſimus, antiſtitum ſui temporis nulli ſecundus, epiſcopalis officii veluti norma, quem tricenario minorem Philippus Rex II. Pacenſem eccleſiam, dum Neapolitanis parens præeſſet, nec diu poſt, annuente Pio V. P. M. Valentinam gerere juſſit, quam una cum patriarchatus Antiochenſi honore ab anno MDLXVIII. quadraginta tribus annis uſque ad mortem vigilantiſſime & ſanctiſſime gubernavit. Pro multis teſtibus pater ſacrorum Pius V. nonne eſſe debet? Atqui is in conferendo ei memorato patriarchatu ad collegium purpuratorum patrum dixit: *Lumen* eſſe Joannem noſtrum *totius Hiſpaniæ, rarum exemplum virtutis & probitatis, ſpecimen morum & ſanctimoniæ, adeo ut ipſi*, ajebat, *confundamur ab ejus humilitate & parſimonia. Non ſolum exercet munus epiſcopi, ſed etiam parochi miniſtrando ſacramenta & deferendo ea uſque ad domos infirmorum, & agit potius vitam monaſticam quam epiſcopalem: & multi epiſcopi in Hiſpania ſequuntur veſtigia illius.* Hæc de epiſcopo princeps epiſcoporum. At ceteris muneris ſui virtutibus doctrinam, quam Salmanticæ olim hauſerat, rerum ſacrarum, doctor ac profeſſor theologus ejuſdem ſcholæ, continuatis diu noctuque laboribus adeo eximiam adjunxit ut niſi modeſte lucubrationes ſuas ſubtraxiſſet publicæ luci, domeſticorum qui viderunt teſtimonio, quorumcumque vel doctiſſimorum commentaria commentariis ſuis provocare poſſet. Inter alia:

Super duas Petri Apoſtoli Epiſtolas doctiſſime eum ſcripſiſſe, oculatus teſtis, auctor vitæ ejus, Franciſcus Eſcriva, Societatis Jeſu, hiſtoriæ ſuæ cap. XVIII. teſtatur. Qui & plures ejus *Literas paſtorales* atque item *alias ad Regem Philippum III.* quibus apud pium principem expulſionem mauriſcorum urget vehementiſſime, ac tandem *Concionem ſacram*, cum expulſio intimata fuiſſet, ab eo habitam, aliaque adducit.

Denatus eſt VI. die Januarii MDCXI. ætatis ſuæ LXXVIII. Quem præſtantiſſimum populorum paſtorem Cœlitum albo inſcribi Valentina eccleſia fervidis apud Apoſtolicam ſedem officiis ab aliquot jam annis procurat.

IOAN-

IOANNES DE RIBERA, Americanus, in Nova Hiſpania natus, in Jeſuitarum ſodalitio Philippinis inſulis, Manilæ uſque ad mortem permanens, illuxit ſplendore vitæ religioſæ adamuſſim directæ, reliquitque:

Reſponſa moralia: quæ lucem hactenus non viderunt. Præter:

Annuas literas Philippinarum a Junio MDCII. ad Junium MDCIII. Italico ſermone Romæ editas anno 1605.

IOANNES DE RIBERA SAAVEDRA, Hiſpalenſis curiæ in criminalibus cauſis notarius, atque item Regiarum Caſtellæ & Portugalliæ claſſium, optimo & raro laicis exemplo edidit:

Lecciones para ſaber morir. Hiſpali 1642. 8.

F. IOANNES DE RIERA, Majoricenſis, ordinis S. Franciſci, vir pius ac doctus, doctrinæ Raymundi Lulli civis ſui addictiſſimus, cujus cauſam Romæ multis annis defendit edito inſuper docto:

Tractatu, in quo reſpondet omnibus, quæ hucuſque objecta ſunt Raymundi doctrinæ. Palmæ Majoricarum 1627. in folio.

Deceſſit in Hibernorum ſeu S. Iſidori collegio Romano, uti Lucas Waddingus refert.

F. IOANNES DE RIHUERGA, ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula, in ſchedis reliquit adhuc ineditum:

Compendio de los Reyes antiguos de Eſpaña: quod anno MDXXV. nuncupaſſe dicitur Laurentio Galindez de Caravajal, Caroli Cæſaris conſiliario & chronographo. MS. aſſervatur in bibliotheca excellentiſſimi viri D. Petri Nuñez de Guzman, Villæumbroſæ comitis, ſupremi ſenatus Caſtellæ nunc præſidis. Recordatur hujus *Compendii* Florianus Docampo in prologo ſuæ *Hiſpanæ Hiſtoriæ*, id tamen non magni pretii opus exiſtimat, reprehenſus ob parum æquam hanc cenſuram ab amico noſtro D. Joſepho Pellizer, Regio hiſtorico, in præfatione ad editionem *Libri primi antiquitatum Hiſpaniæ* D. Laurentii a Padilla ſuperiore anno 1669. ab eo procuratam.

IOANNES DE LA RIPIA, computator, ut ſeſe appellat interventionis Regiorum redituum de Almagro & Campo de Calatrava, ſcripſit:

Practica de Teſtamentos y modos de ſuceder. Conchæ apud Antonium Nuñez Henriquez in 4.

Practica de la Adminiſtracion, y cobranza de las rentas reales, y viſita de los Miniſtros que ſe ocupan en ellas. Matriti apud Matthæum de Eſpinoſa 1676. in folio.

IOANNES RIPOL, Cæſarauguſtanus civis, notarius, ſcripſit:

Dialogo de conſuelo por la expulſion de los Moriſcos de Eſpaña. Pampelone 1613. in 4. Hunc elegantiæ nomine lectu digniſſimum Vincentius Blaſcus Lanuza, *Rerum Aragonicarum* ſcriptor, affirmat, commendans quoque facultatem auctoris poeticam ſublimeque dicendi genus.

IOANNES ROA DE AVILA, prior Caberi ordinis Canonicorum Regularium D. Auguſtini (uti refert Leo Allatius in *Apibus Urbanis*) ſacræ theologiæ doctor, edidit:

De Providentia Dei & Prædeſtinatione, libros III. ad Philippum Hiſpaniarum Principem. Matriti apud Petrum Madrigal anno 1591. in folio.

De Juribus Principalibus &c. Ibidem in folio 1591. Ita Allatius. Vidimus poſt hæc ſcripta Matritenſem hanc editionem in Barberina bibliotheca, continetque has quæſtiones valde notabiles: I. *De Juſto jure Principum contra vim Eccleſiaſticorum, ſi quando accidat.* II. *De Laicorum uſu in hac re moderando & de Eccleſiæ privilegiis etiam erga Principes.* III. *De Commodis Principum, ſcilicet eo quod habere licet a Republica.* IV. *De Campeſtrium uſu licito & illicito.* V. *De uſu ſpectaculorum, ludorum, & taurorum.* VI. *De ſtipendiis, juribus, & donis Miniſtrorum & defenſorum Reipublicæ.* VII. *De Theologicis regulis juſte debellandi & obtinendi Regna.* In indice Tridentino librorum prohibitorum mentio fit *Joannis de Roa Davila Apologiæ de juribus Principalibus defendendis & moderandis juſte.* Plane acerrime invectus fuit Cæſar cardinalis Baronius in hunc Roæ librum tomo VI. *Annal.* anno 447. num. 8. cujus verbis agam ut de homine & libro, alias inventu raro, exiſtimationem curiæ Romanæ ſignificem: *Ex his plane conſiderent qui præſunt hodie Hiſpaniarum eccleſiis ſacri antiſtites, catholicæ fidei decus & ornamentum, quanto periculo vulgari ſinatur, quod offenſam inferat catholicæ diſciplinæ, illud inquam opus nuper cuſum, quod atra ſtatim Romæ inuſtum nota flammæ ultrices expectant, elaboratum a Joanne de Roa ejuſmodi titulo* Apologia de juribus principalibus defendendis, & moderandis juſte, *quod novatoribus parare viam qui acutiorem odoratum habent probe norunt. Videant quo tendat adulatio iſta cum nova doctrina, quam haud quidem auctor didiciſſe potuit a doctiſſimis viris Societatis Jeſu, inter quos aliquando ſocius verſatus eſt: non apud Sancti Auguſtini profeſſores, ad quos, ab illis abire juſſus, ſe contulit,*

nec

nec denique apud clerum Hiſpaniarum, Catholicæ & Apoſtolicæ antiquæ diſciplinæ tenaciſſimum conſervatorem atque cuſtodem, apud quem demum ſtipendia meruit. Verum ſperamus de eo, utpote adhuc inter catholicos profitente, palinodiam fore propediem recantaturum. Hæc Baronius. Cujus cenſuræ in famoſa ad Frontonem Duceum epiſtola, quæ CCCCXXIV. eſt in earum editione, meminit Caſaubonus. Attamen reperio in ſchedis ejus MSS. Barberinæ bibliothecæ hanc notam: *Liber meus de Juribus principalibus tempore Clementis VIII. incluſus fuit in Indice Expurgatorio; at ipſe per ſententiam Sancti Officii congregationis abſolutus fui ab omni ſuſpicione hæreſis in cauſa libri.*

Tabulas quinque de Annis Mundi, & ſucceſſionibus, & Genealogia Jeſu Chriſti. Romæ 1610. 4.

Apologiam pro Immaculata B. Virginis Conceptione. Bracciani apud Andream Phœum 1614. in 4.

Alia ejuſdem MSS. opera in bibliothecis ſervari Allatius adjungit, nempe:

De Poteſtate Eccleſiæ & concurſu poteſtatis Principum tomos IV.

Apologias varias de materiis theologicis.

De Immaculatæ Deiparæ Virginis Conceptione pleniorem tractatum.

De explicatione divinorum myſteriorum tractatum Logicum, Phyſicum & Methaphyſicum.

De miſericordiæ actibus, eleemoſyna, & correctione fraterna & judiciali.

De Cambiis & contractibus nummulariis.

De Aſtrologicis Theoricis & judiciis utendis & repellendis ſapienter. MS. in bibliotheca Barberina.

Reſolutio moralium materiarum pro confeſſione & miniſteriis eccleſiaſticis, & pro participantibus miniſteria: quæ ſcripta ibi adnotatur ab anno MDXCV. ad MDCVI. MS. in eadem bibliotheca eſt.

Reſolutionis controverſiæ auxiliorum compendium. In eadem bibliotheca Barberina.

Reſolutionem veram & catholicam de cauſalitate divina omnino perfecta, actuum humanorum ſervata incolumi libertate. Ibidem vidimus, ubi & alia aſſervantur pluribus codicibus MSS. contenta.

Deceſiſſe eum Romæ credimus.

F. IOANNES DE ROBLES, Benedictinus monachus, abbas monaſterii Vincentio martyri apud Salmanticenſes ſacri, vulgari lingua convertit atque edidit:

La Regla del Glorioſo Padre S. Benito. Salmanticæ ex officina Alexandri de Canova 1571. 8. & ex Lucæ Juntæ 1583. in 8.

F. IOANNES DE ROBLES, ordinis Prædicatorum provinciæ Caſtellæ, primuſque cœnobii S. Geneſio ſacri Talaverenſis Carpentaniæ municipii alumnus, circa annum MDXXX. ſcripſit, Joanne Marieta in *Catalogo ſcriptorum hujus ordinis* auctore:

La Vida de F. Juan Hurtado. Item:

Las fundaciones de algunas caſas de la provincia de Caſtilla.

IOANNES DE ROBLES, Franciſci de Robles Minoritæ, fratris aut cognati, librum *De ratione accentuum omnium, ſeu dictionum linguæ Latinæ, Hebraicæque, & quarumdam Græcarum, præcipue earum, quæ per Sacras literas ſparguntur* accurate caſtigavit & auxit. Cui ſuccedere voluit:

Copiam accentuum in Breviarium Romanum noviſſimum, & in regulam D. Auguſtini, & in Officium additum Breviario Romano juxta ritum ejuſdem Patris Auguſtini. Toleti 1552. in 8. Berlangæque 1564. in 8.

IOANNES DE ROBLES, prior ut ſe vocat, & vicarius Sancti Juliani Complutenſis, interpretatus eſt, forte ex Italico, ſiquidem editionem apud nos procuravit:

Vida y excelencia y milagros de Santa Ana: neſcio cujus canonici regularis Brixienſis. Salmanticæ 1522. in 4. Secundoque Hiſpali 1604. in 4.

IOANNES DE ROBLES, canonicus collegiatæ eccleſiæ Sancti Iſidori urbis Legionenſis, ſcripſiſſe dicitur:

De la Translacion y milagros del glorioſo S. Iſidoro Arzobiſpo de Sevilla. Salmanticæ ut ſuſpicor. Hoc enim opus inſinuare videtur Ambroſius Morales lib. II. *Hiſtoriæ Hiſpanæ*, cap. XXI. Salmantinæ editionis memor. Auctorem & librum laudat Ægidius Gonzalez Davila in *Theatro Hiſpalenſis Eccleſiæ*, pag. 25. Qui tranſtuliſſe aut ſcripſiſſe mihi videtur anonymi opus *De Vita Sancti Iſidori*, & Lucæ Tudenſis (ſi non & hujus eſt laudata *Vita*) libellum *De Translatione & miraculis ejuſdem Sancti Doctoris*: quæ duo penes me MSS. ex codice Toletanæ eccleſiæ, nec hactenus edita, remiſſurus propediem ſum ad clariſſimum virum Godefridum Henſchenium, ejuſque eruditiſſimum collegam Danielem Papebrochium, Jeſuitarum ſodales, quo ad diem quartam Aprilis menſis, quem nunc adornant, ceteris Sanctorum pretioſiſſimis undique perquiſitis monumentis ea inſerere poſſint.

IOANNES DE ROBLES CORVALAN, presbyter, ex oppido Caravaca oriundus,

dus, ſacræ theologiæ (ut appellare amat ſchola) licentiatus, ſcripſit:

Hiſtoria del miſterioſo aparecimiento de la Santiſima Cruz de Caravaca, e inumerables milagros, que Nueſtra Señora a obrado y obra por ſu devocion. Matriti 1615. 4. Hanc in compendium Latinum redegit Melchior Treviño, ſacerdos Jeſuita, apud Germanos, ediditque Auguſtæ Vindelicorum 1619. 4. Necnon & Gallica, ſive interpretatio, ſive ſummarium, prodiit Lugduni apud Guilielmum Barbier 1653. in 8. ut lego in Gallicis librorum his annis editorum catalogis.

IOANNES DE ROCHA, Luſitanus, Bracharenſis, Jeſuita, ſtrenuus Evangelii apud Sinas operarius, tranſtulit ejus gentis ſermone:

Doctrinam Chriſtianam: quam Marcus Georgius, ejuſdem Societatis, Luſitanice formaverat.

Obiit Nanquini Sinarum an. MDCXXIII.

D. IOANNES ROCHO DE CAMPOFRIO, domo ex Alcantara Extremaduræ oppido, atque ordinis, qui ab eo nomen habet, unaque ex militaribus eſt Hiſpaniæ, ſacerdos regularis, juriſconſultus doctorque Valentinus, inquiſitor Apoſtolicus, necnon & rationum Regiarum concilii præfectus, Zamorenſis, Pacenſis Caurienſiſque ex ordine epiſcopus, reliquit in ſchedis:

Tratado ſobre que no debia efetuarſe el matrimonio de la Infanta Doña Maria de Auſtria con el Principe de Galles.

Diſcurſo de lo mucho que conviene limitar en Eſpaña los eſtatutos de limpieza.

Obiit anno MDCXXXVII.

IOANNES RODRIGUEZ, presbyter, ſcripſit:

Luz de los myſterios ſoberanos del culto divino. Matriti 1632 in 8.

IOANNES RODRIGUEZ, qui bachalauri appellatione voluit dignoſci, auctor eſt ejus comœdiæ, proſa oratione conſcriptæ, quam hoc titulo prænotatam legimus:

Comedia llamada Florinea, que trata de los amores del buen Duque Floriano con la linda, muy caſta y muy generoſa Beliſea. Medinæ 1554. in 4. Joannis Roderici nomine laudatum opus *El Triunfo de las Damas*, ex Draudi catalogo officinali, tomo ſecundo *Bibliothecæ exoticæ*, pag. 165. notum habemus, quod Gallice verſum fuiſſe monet a neſcio quo, & Pariſiis editum apud Petrum Sergent in 4.

IOANNES RODRIGUEZ, Luſitanus, Tavilæ Algarbiorum natus, doctor medicus, ſcripſit:

De ſecanda vena in pleureſi. Pace Julia 1550.

IOANNES RODRIGUEZ DE LEON, cognomento apud nos Indicus, in regno enim Peruano eſt ortus, quippe Antonii Leonis germanus frater, quem a relationibus cauſarum diu habuit Regius ſenatus Indico-Matritenſis, virum ſatis loco ſuo laudatum. Sacerdotium is Tlaſcalenſis eccleſiæ canonicum obtinuit, quod oppidum in Nova Hiſpania Populi Angelorum Chriſtiana donatum eſt appellatione, doctor theologus & eccleſiaſtes probatus, hæc opera edidit:

La Perla, vida de Santa Margarita virgen y martyr. Matriti 1629. in 4.

El Predicador de las gentes S. Pablo, ciencia, preceptos, aviſos y obligaciones de los Predicadores Evangelicos con dotrina del Apoſtol. Matriti 1638. in 4.

Panegyrico Auguſto Caſtellano-Latino al Rey D. Felipe IV. Mexici 1639.

Parecer ſobre la ingenuidad del Arte de la Pintura. Prodiit ſimul cum Vincentii Carducci *Dialogis de Pictura.* Matriti 1633.

Edidiſſe eum quoque *El Martyrologio de los que an padecido en las Indias por la Fee*, in *Theatro Eccleſiæ Angelorum Novæ Hiſpaniæ* refert Ægidius Gundiſalvi Davila, Regius chronographus. Item: *Relacion del viaje de los galeones de la real armada de las Indias el año de MDCVII. con deſcripcion de los puertos, en que entraron.* Antonio Leonio fratre teſtimonium præbente in *Bibliotheca Indica Occidentali*, tit. XVI. Adſcriptam huic quoque video:

Quareſma meditada en epigramas: quæ fuit in D. Laurentii Ramirez de Prado bibliotheca. Lego & ſub Joannis Rodriguez nuncupatione opus:

Prudente Confeſor appellatum, Valentiæque editum 1645. quod forte alterius eſt.

IOANNES RODRIGUEZ DE PISA, Granatæ ortus ut exiſtimo, in qua urbe ſe decurionatum pluribus annis geſiſſe auctor ipſe eſt, ubi & in prætorio ſeu curia ſenatorem egit, nomine ſuo inſcriptum voluit opuſculum, quo praxim Hiſpani fori explicuit, ſub hoc nempe titulo:

Curia Piſana. Cum alibi ſæpe, tum Medinæ-campi anno 1548. apud Petrum de Caſtro, typis mandatam.

D. IOANNES RODRIGUEZ DE SALAMANCA, eques D. Jacobi, Bononiæ ad Sanctum Clementem ab anno MDXCI. ſodalis, juriſconſultus & in hujus urbis gy-

gymnaſio legum interpres, in Mediolanenſi ſtatu pluribus muneribus integre geſtis, nempe fiſcalis advocati urbis Cremonæ, auditoris generalis, quæſtoris atque inde præſidis extraordinarii magiſtratus, ſenatoris & magni cancellarii, inter patres demum ſupremi rerum Italicarum concilii annumerari dignus eſt habitus. Scripſit:

De Præcedentiis tractatum in 4. Ex relatione Clementini hujus collegii Bononiæ urbis.

IOANNES RODRIGUEZ DE SOBARZO, Eſquivienſis e regno Toletano, Tertium Sancti Franciſci ordinem profeſſus, edidit:

Inſtruccion de los Terceros hijos de San Franciſco. Matriti 1655. in 8.

Promiſit quoque is *Ordinis* ſui *Chronicon.*

IOANNES RODRIGUEZ DE VILLAFUERTE, Salmantinus, nobili loco natus, laudatur eo nomine quod ſcripſerit:

Adiciones ſobre el Arzobiſpo D. Alfonſo de Cartagena: quo titulo appellat opus Ambroſius Morales lib. XIII. cap. 1. Alibi tamen ſic inſcriptum legi: *Translacion de la Genealogia* (forte *Anacephaleoſim* intelligit) *de D. Alfonſo de Cartagena, con notas.*

F. IOANNES DE LAS ROELAS, Hiſpali ex familia antiqua & nobili prognatus, Carmelitarum ordinem in patria profeſſus, ſacræ theologiæ magiſter, tam collegium Sancti Alberti, quam cœnobium ejus urbis, & forte alias alibi domos rexit. Extat ab eo liber:

De la Hermoſura exterior de la Virgen Nueſtra Señora. Hiſpali 1621.

Obiiſſe creditur circa annum MDCXXXII.

IOANNES ROIZ (alias RODRIGUEZ quod idem eſt) GIRAON, Luſitanus, Jeſuitarum ſodalis, laudatur in *Bibliotheca* hujus religioſæ familiæ ut ſcriptor:

Literarum Japonicarum plurium annorum ſcilicet MDCIV. V. VI. IX. X. XI. XII. & XXVI. Vidimus nos eas, quæ datæ ſunt anno MDCVI. ad præpoſitum generalem Claudium Aquavivam, Romæ editas Italice anno 1610. apud Zannettum in 8.

F. IOANNES RONQUILLO, ex Minimorum ordine lector jubilatus, præfectuſque aliquando provinciæ Bæticæ, ſupremi ſenatus ſanctæ Inquiſitionis patribus a cenſuris theologicis, & examinator ſynodalis archiepiſcopatus Hiſpalenſis, ſcripſit:

Duelo eſpiritual, combate entre la carne, y el eſpiritu, victorias que eſte alcanza mediante la oracion: duabus partibus. Hiſpali apud Thomam Lopez de Haro 1678. in 4.

D. IOANNES DE ROXAS, domo ex oppido Rota Sancti Clementis, juris utriuſque, ut ſchola dicere amat, licentiatus, Valentiæ prius deinde in Siciliæ regno inquiſitor Apoſtolicus ac religionis fuit vindex. Quem ob doctrinæ præſtantiam morumque gravitatem, integreque geſtum munus hoc pietatis, ornavit poſt Summus Pontifex Gregorius XIII. commendante Philippo Rege Catholico, Agrigentinæ ejuſdem inſulæ ac regni eccleſiæ paſtoralibus infulis. Hac tamen dignitate mactus intra annum obiit, anno ſcilicet MDLXXVII. aut ſequenti, ut in Rochi Pyrrhi *Notitia Sicularum Eccleſiarum* legimus. Docte ſcripſit:

Singularia juris in favorem Fidei, hæreſiſque deteſtationem. Venetiis per Franciſcum Zilletum 1583. in folio.

Tractatum de Hæreticis, cum L. Analyticis aſſertionibus & privilegiis Inquiſitorum..... Venetiiſque ſimul cum ſuperiore opere 1585. in 4.

Epitomen omnium ſucceſſionum ex teſtamento & ab inteſtato, jure communi, & regio. Valentiæ apud Petrum de Huete anno 1568.

Præter hos alium *De Differentiis inter cauſas civiles & criminales*, a Joanne Valero Segobricenſi adjutus, qui tandem Carthuſianus fuit monachus Scalæ Dei, librum a multis annis conſeribebat: cujus editionem eadem ipſa, quæ auctorem extinxit, mors inhibuit. Salmanticæ olim noſter ad Divi Jacobi Conchenſe collegium fuit ſodalis, poſteaque Alvari Moſcoſi cum in Zamorenſi, tum in Pampilonenſi epiſcopatibus vicarius generalis, ut ipſe de ſe ſcribit *ſingulari* CIIII. num. 8. & 50.

F. IOANNES DE ROXAS, Toletanus, ordinis Sancti Franciſci provinciæ Caſtellæ, vernaculæ linguæ opus hoc, inſcriptum quamvis Latine, dedit:

Commentariorum in concordiam Evangeliſtarum juxta translationes literales, anagogicos, morales, & allegoricos ſenſus tomos tres. Matriti apud Joannem Cueſtam anno 1627. in folio.

IOANNES DE ROXAS, Toletanus, Societatis presbyter, edidit ex Horatii Turſellini Latino idiomate:

Hiſtoria Lauretana de las translaciones, milagros, ſuceſos de la ſanta caſa de N. S. de Loreto. Matriti apud Petrum Madrigal 1609. in 4.

Parabat *de vita & morte Jeſu Chriſti* opus ingens: cui mors filum abrupit.

F. IOANNES DE ROXAS, Toletanus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſanctæ Inquiſitionis judicibus a cenſura theologica, ſcripſit:

Hiſtoria y milagros de Nueſtra Señora de las Virtudes, cuya Imagen eſtá en el convento de la Santiſſima Trinidad en Toledo. Refert Franciſcus a Jeſu Maria in *Catalogo ejus ordinis.*

D. IOANNES DE ROXAS SARMIENTO, Joannis de Roxas, primi marchionis de Poza, Marinæque Sarmiento, comitis de Salinas & Ribadeo natæ, filius, ſtudiis liberalibus ita incubuit ut epiſcopalibus infulis jam deſtinaretur, cum Carolum Imperatorem, aut Philippum Hiſpaniarum Principem in Belgium ſequutus, Lovanii in mathematicis Gemmæ Friſio operam dedit, avocatuſque ab ſtudiis aliis armatæ militiæ ſeſe accinxit, Valentiæque in reditu uxorem duxit. Quidam in Thraciam profectum periiſſe commemorant. Inſtructiſſimam libris bibliothecam reliquit, præſertim manuſcriptis. Hæc fere Andreas Scotus in *Bibliotheca.* In mathematica profeſſione ſic bene horas collocavit ut & in publicum emiſerit:

Commentarium in Aſtrolabium, quod Planiſferium vocant. Lutetiæ Pariſiorum anno 1551. in 4.

Vidimus quoque Hiſpanum docti viri opuſculum, cujus hæc nota:

Oracion conſolatoria, que D. Juan de Roxas Sarmiento eſcrivió a la muy iluſtre Señora Doña Elvira de Roxas ſu hermana, Marqueſa de Alcañizes. Lovanii editam in officina Rutgerii Retzii 1544. in 8. Commendatur hæc Latinis elegantibus epigrammatis Joannis Verzoſæ, Franciſci Gratiani Toletani, atque Alphonſi a Mendoza Auguſtiniani, ſcriptis ſuis ſat noti.

IOANNES RUDOLPHUS A CORDUBA, Arevalenſis, Societatis Jeſu theologus, ſcripſit:

Catenam Proonymam verſionum, gloſſematum SS. Patrum, veterum, & neotericorum interpretum Hebræorum, Græcorum, Latinorum in IV. libros Regum: ſive hujus operis tomum primum *cum Inſtitutionibus moralibus.* Lugduni ſumptibus Philippi Borde & ſociorum 1652. folio.

IOANNES RUFO GUTIERREZ, Cordubenſis, hujuſque nobiliſſimæ urbis, ut vocant, juratus, ingenio alacer ac diſertus vir, cujus epigrammata breviori carmine octoſyllabo, ſententiarum aculeis innocenter armata, fere omnium illorum ore non cadunt, qui his non inutilibus nugis delectantur, quoties de ſimilibus jocis & facetiis recurrit ſermo. Scripſit pure ac perſpicue de victoria navali ad Naupactum a Turcis reportata XXIV. librorum ſeu canticorum hiſtoriam, cui a Joanne Auſtriaco, Chriſtianæ claſſis ſummo præfecto, inſcripſit:

La Auſtriada. Compluti apud Joannem Gratianum 1586. in 8. Necnon & ſcripſit:

Las Seiſcientas Apotechmas, y otras coſas en verſo. Toleti 1596. in 8. 1614. in 4.

D. IOANNES RUIZ DE ALARCON, Mexici ut credo apud occidentales Indos natus, ex Hiſpania oriundus, comœdiarum auctor, parentum memoria, inter eos qui claſſem hujus artis ducunt meo judicio annumerandus, & vix uni aut alteri puritate dictionis, urbanitateque, & copia atque inventione comparandus. Quæ ad hoc tempus editæ ſunt duabus partibus prodierunt, e quarum numero ſunt: *Los favores del mundo. La induſtria y la ſuerte. Las paredes oyen. El ſemejante a ſi miſmo. La cueva de Salamanca. Mudarſe por mejorarſe. Todo es ventura. El deſdichado en fingir.*

IOANNES RUIZ DE ALARCON, qui ſe in albo militari colonellum, hoc eſt, legionis tribunum, appellat, manu exaratum reliquit opus, uti docet in *Bibliotheca Indica* Antonius Leonius, tit. IX. ſcilicet:

Hiſtoria de la guerra del Chile.

IOANNES RUIZ DE ANGULO, ex oppido Martin Muñoz, edidit:

Eſpectaculo de virtudes y alabanza del hombre virtuoſo. Matriti apud Antonium Gomez 1568. in 4.

IOANNES RUIZ DE BUSTAMANTE, ſcripſit:

Formulas Adagiales Latinas y Eſpañolas, Cæſarauguſtæ apud Stephanum de Naxera anno 1551. in 8.

Grammatica en Caſtellano: cujus meminit Palmirenus.

IOANNES RUIZ DE HERRERA, Toletanus, religionis Sancti Mauritii & Lazari miles, ſcripſit neſcio quid in totam *Bibliam*: *Expoſitionem* appellat Petrus Alba in *Militia Conceptionis*, manuque exaratam adſervari ait quinque voluminibus in bibliotheca Sancti Didaci Complutenſis; ſed exemplum hoc eſt aliunde deſcriptum. Audiſis Petrum Gonzalez de Mendoza, Franciſcanum, plurium eccleſiarum olim ex ordine epiſcopum, in *Hiſtoria Monaſterii Montis Celiæ*, ſive *de la Salceda*, pag. 633. qui re-

refert inter MSS. codices hujus monaſterii bibliothecæ ſacrorum Bibliorum opus extare, duodecim non minus ſatque corpulentis voluminibus digeſtum, opera Joannis Ruiz de Herrera, quod ipſe opus, a Complutenſi academia adprobatum, auctor obtulit Philippo Regi II. at cum Garſias Loaiſa, vir clariſſimus, Philippi tunc Principis, deinde Regis III. magiſter, contenderet id ut in bibliotheca Scurialis oppidi & monaſterii manuſcriptum remaneret, auctor vero e contra ut typis ederetur, nihil tunc actum eſt donec Philippo Rege defuncto, cum ſpe ſua decidiſſet omnino Herrera, autographum obtulit monaſterio huic Salzedano, ejuſque exemplum quoddam eſſe in monaſterio Sancti Antonii de la Cabrera. Hucuſque Petrus Gonzalez de Mendoza, non ſatis declarans quidnam rei hoc ita mole vaſtum opus ſiet.

D. IOANNES RUIZ DE LAGUNA, Chinchonenſis, Regius Mediolanenſis ſenator, collegiique ampliſſimi decanus, Ticini prætor cum eſſet, edidit:

Ampliſſimæ quæſtionis ſalariæ Finarienſis inter Regium Fiſcum & Sereniſſimam Rempublicam Genuenſem in ſupremo rerum Italicarum Concilio exagitatæ diſcuſſionem. Ticini 1633. in folio.

Deinde, creatus jam in ſupremo Matritenſi rerum Italicarum laudato ſenatu fiſcalis advocatus, ſcripſit:

De origine, auctoritate, dignitate, honoribus & privilegiis Regii Fiſci Patroni; tum de Præcedentia illius adverſus Secretarios declarata. Mediolani apud Philippum Guiſulphum 1636. in 4.

Hiſpanice quoque ab eo extant:

Compendio Hiſtorial de la Ciudad de Placencia en Lombardia. Matriti anno 1635. in 4.

Diſcurſo del derecho, que tiene ſu Mageſtad para fabricar puerto en el Final, y de la neceſidad de ſu fabrica, y conveniencias, que ſe ſeguiran. Mediolani 1633. in 4.

Diſcurſos ſobre el origen del Economado del Eſtado de Milan.

IOANNES RUIZ DE SANCTA MARIA, Toletanus, reliquit MSS. in 4.

Rimas varias. Vidit D. Thomas Tamajus.

IOANNES RUIZ (alias RODRIGUEZ) DE SAA, Luſitanus, vir nobilis, ſcripſit:

Annotaciones al Conde D. Pedro de Portugal. Hic liber eſt genealogicus, omnium aliorum princeps. MSS. fuerunt apud Gundiſalvum de Argote & Molina. Carmen quoque hujuſmet argumenti ſcripſiſſe dicitur.

F. IOANNES DE SAGASTIZAVAL, in Bilbilitana domo Prædicatorum ſodalis, circa annum MDC. publicavit librum vulgari lingua, ut ſcribit Alphonſus Fernandez:

Del ſanto Roſario de Nueſtra Señora, ſus milagros, Breves y Indulgencias concedidas por los Pontifices. Italicum hoc idem opus, inſcriptum *Eſſortatione alla ſanta divotione del Roſario della Madre di Dio* &c. editum eſt Florentiæ 1637. in 4.

IOANNES DE SAHAGUN, doctor juris & profeſſor Salmantinæ academiæ, florentiſſimo ingeniorum tempore in paucis laudabatur, veſpertinis horis Pontificium jus docens, in quo ſcripſit editurus, præter *Academicas ſolemnes prælectiones*, ſingularem:

Relectionem ad caput ultimum de Sequeſtratione poſſeſſionis.

IOANNES DE SALAYA, Valentinus patria, Gallorum princeps gymnaſium Pariſios urbem petiit imbuendus philoſophicis literis atque theologicis. Quo loco uſum fuiſſe eum Joannis Martini Silicæi, egeni tunc atque alieno ære victitantis, poſtea apud nos ſumma honorum eccleſiaſticorum faſtigia ob eximiam vitæ integritatem atque eruditionem promeriti, famulatu, Silicæus ipſe ſuperbiæ ſecurus ex ſchedis propria manu exaratis non ignorare poſteros voluit. Suſcepto jam doctoris pileo, in patriam reverſus demandatas ſibi partes ejus theologiæ, cui ſchola ipſa nomen a ſe indidit, cives docendæ, ſumma quidem doctrinæ atque ingenii exiſtimatione, lyceum ipſe adminiſtrans diu tenuit, quem Petrus Antonius Beuterus, ejuſdem urbis non inceleber theologus, inter hujus academiæ principes viros alicubi commendat. Pietate vero ſpectatus non minus quam ſtudio ſacrarum literarum Salaya, perpetravit tamen quare ſubruſtici animi atque illiberalis, bonaque ſtudia averſantis nomine male a poſteris audiret. Siquidem renaſcentis apud nos antiqui ævi contemplationis ætatem nactus, indigne ferens a Chriſtianis hominibus horridæ vetuſtatis rubigine obſitos lapides venerabunde tractari antiquaſque inſcriptiones conſuli, velut piaculo exoneraturus urbem, ſuaſit ac perſuaſit credulis magiſtratibus ut quidquid hujuſmodi monumentorum priſci ſæculi tota urbe reperiretur pontis cujuſdam, quæ de novo extruebatur, fundamentis ſubſterneretur. Quod præpoſteræ pietatis conſilium viri illius gentis docti atque eruditione præſtantes, imprimiſque Petrus Joannes Nunneſius, muſarum corculum referentes (ut Eſcolanus in *Hiſtoria Valentina* lib. IV. cap. XII. te-

teſtis eſt) dolentius conquerebantur. Extat Salayæ noſtri:

Expoſitio in VIII. libros Phyſicorum Ariſtotelis cum quæſtionibus ejuſdem ſecundum triplicem viam B. Thomæ, Realium & Nominalium. Pariſiis apud Emundum de Febura 1502. folio.

Expoſitio aurea in X. libros Ethicorum Ariſtotelis : ad D. D. Stephanum Gabrielem Merinum, archiepiſcopum Barenſem, & epiſcopum Legionenſem. Pariſiis 1522. folio apud Emondum la Febure & Petrum Viart. Item commentarius:

In Secundum librum Sententiarum ſecundum eorumdem triplicem viam : ad Carolum Imperatorem. Valentiæ 1531. in 4.

In tertium volumen Sententiarum : ex Valentinis prælectionibus anni MDXXVI. & MDXXVII. Valentiæ apud Joannem Jofredum 1530. in 4.

In Quartum volumen Sententiarum quæſtiones, quas in Valentino gymnaſio anno MDXXV. & MDXXVI. dictavit. Valentiæ apud Joannem Jofreu 1528. in 4. In quo poſteriore commentario affirmat confectas habere ſe in *Summulas Petri Hiſpani*, atque *Dialecticam*, necnon & utramque *Ariſtotelis Philoſophiam*, *naturæ & morum*, lucubrationes, nempe illa de quibus ſupra mentio a nobis facta eſt. Unde ſunt:

Magnæ ſuppoſitiones cum *parvis ejuſdem* ad Hieronymum Cavanielles : quem librum vidimus in bibliotheca Sapientiæ Romanæ. Item:

Introductiones Dialecticæ cum nonnullis ejus additionibus : ad Mathiam Martinum, equitem, canonicum Valentinum. Pariſiis 1516. folio.

In Prædicabilia Porphyrii cum quæſtionibus ſecundum triplicem viam. Pariſiis in folio 1517. Extat Hiſpali in eccleſiæ metropolitanæ bibliotheca.

In Summulas etiam *Petri Hiſpani*, de quo opere ſupra. Ibidem eodem anno in folio. Lucas Waddingus de *Scriptoribus ordinis Minorum* agens, Joannem Zelaiam, qui *Quæſtiones* edidit *in Tertium Sententiarum*, laudat, minus recte ut videtur Franciſcanis annumerans : quem a noſtro diverſum cur exiſtimabimus cum & conveniat laudatum a Waddingo *in Tertium Sententiarum* opus? Alius antiquiorque noſtro eſt Joannes Celaia, aut Salaia, Caſtellanus, Divi Bartholomæi ſodalis apud Salmanticenſes, ſacræque theologiæ magiſter, atque aſtrologiæ ibidem profeſſor, qui floruit ante annum MD.

IOANNES DE SALAS, natus in oppido Gumiel de Yzan Oxomenſis diœceſis, Societatis Jeſu ſacerdos, theologiæ ſacræ inter domeſticos plurium annorum profeſſionem exercuit, pluribus locis docens, Compoſtellæ, Barcinone, Salmanticæ, Pinciæ ac Romæ tandem, unde revocatus animum ad ſcribendum appulit, deditque foras:

Diſputationes in Primam Secundæ D. Thomæ : tribus tomis. Primus complectitur *Quæſtiones* XLVIII. priores, Barcinone editus apud Gabrielem Graells & Gerardum Dotil 1607. folio. Secundus *LXI. quæſtiones* ſequentes uſque *ad LXXXIX.* incluſive. Ibidem apud Sebaſtianum Mathevad & Laurentium Deu 1609. folio. Tertius (quo ſibi præcipue nomen peperit) *a quæſtione XC. uſque ad CVIII.* complectitur *Tractatum de Legibus.* Lugduni apud Joannem de Gabiano 1611. in folio.

Poſtumi vero typis editi ſunt:

Tractatus quinque in Secundam Secundæ Sancti Thomæ : nempe *de Emptione & venditione* : *de Uſuris* : *de Cenſibus* : *de Cambiis*: *de Ludo.* Lugduni apud Horatium Cardon anno 1617. in folio.

De Gratia & Auxiliis volumen aliud MS. ſervatur in tabulario Societatis Romano, ut in *Bibliotheca* hujus refertur.

Salmanticæ denatus fuit Septembri menſe anno MDCXII.

F. IOANNES DE SALAZAR, Naxarenſis, Benedictinus, procuratorem Hiſpanæ congregationis in curia apud Pontificem egerat olim, ſcribens:

Arte de ayudar a diſponer a bien morir a todo genero de perſonas. Romæ 1608. in 4. Deinde, cum regeret Obetenenſem in Rioxæ finibus Regiam domum, edidit:

Politica Eſpañola, que contiene un diſcurſo cerca de ſu Monarquia, materias de eſtado, aumento y perpetuidad. Lucronii anno 1619. in 4. apud Didacum Mares.

D. IOANNES DE SALAZAR, Ubetenſis eccleſiæ, quæ dignitas eſt in Giennenſi ſacro collegio, archidiaconus, indeque, ut fertur, Compoſtellanæ canonicus, et, quod privilegium ſpeciale eſt hujus Apoſtolicæ eccleſiæ, cardinalis, edidit:

Tratado Apologetico de la venida y predicacion de Santiago Zebedeo Apoſtol en Eſpaña. 1610. in 4.

IOANNES DE SALAZAR MUÑATONES, eques ordinis Sancti Jacobi, toparcha loci de Alcolea de Torote, duci Ucedæ cum in Philippi III. Regis gratia floreret a ſecretis, vir magnæ pietatis, judicii, atque rerum politicarum & militarium experientiæ, reliquit MSS.

Diſcurſos Politicos o Fundamento de las Monarquias : diverſis tractatibus, qui ſunt:

De

De la verdad. De la Juſticia. Del credito y opinion del Principe. Del zelo de la Religion. Hoſque penes ſe habere ſcripſit ad me illuſtriſſimus archiepiſcopus Hydruntinus D. Gabriel Adarzo de Santander cum hac auctoris commendatione.

IOANNES SALGADO DE ARAUXO, Luſitanus, ex oppido Monzon diœceſis Braccarenſis, olim Divi Laurentii de Souropirez, dein Peræ abbas, protonotarius Apoſtolicus, præter alia, quæ nondum credo emiſit in lucem, communis uſus fecit:

Ley Regia de Portugal primera parte. 1627. in 4. Matriti: ſive ideam juſti Principis exemplis Regum Luſitaniæ formatam.

Sumario de la familia de Vaſconcelos. Matriti 1638. 4. apud Joannem Sanchez.

Marte Luſitano.

Deſcripcion de la antigua Galicia. Fatetur ipſe in prologo ſummarii prius laudati habere ſe ad minus tria volumina *De la Hiſtoria y nobleza del Reyno de Galicia, provincia de entre Duero y Miño y Traloſmontes*, quas antiqua Gallæcia continebat.

F. IOANNES SALON, Valentinus, ordinis Minorum provinciæ hujuſmet regni, Hebreæ linguæ, atque item aſtrologicæ rei in paucis peritus, Gregorii XIII. Papæ juſſu, cujus auſpiciis jam diu Romæ commorabatur, ſcripſit:

De emendatione Romani Kalendarii, & Paſchalis ſolemnitatis reductione tractatum. Florentiæ anno 1572.

Eſpejo Aſtrologico para ſangrias, medicinas &c. ad medicinæ uſum. Barcinone 1578. in 8.

F. IOANNES SALVATOR, forte Franciſcanus, laudatur apud Georgium Cardoſum in *Agiologii Luſitani* III. volumine, die XXVI. Maii, lit. c. ob ita inſcriptum opus:

Dichos y hechos de los varones iluſtres de la orden: Sancti Franciſci ut credimus.

F. IOANNES SALVATOR BAPTISTA DE ARELLANO, Franciſcanorum Tertii Ordinis provinciæ Bæticæ ſodalis, ſcripſit, forte urbem patriam adornans:

Antiguedades y excelencias de la Villa de Carmona, y Compendio de Hiſtorias. Hiſpali 1628.

Idemne an alius? certe ſi idem, ad Redemptores Captivorum Sanctiſſimæ Trinitatis pertinebat cum ſcripſit in domo Hiſpalenſi:

Antiguedad del Convento de la Santiſſima Trinidad de Sevilla, origen y principio de la Santa Imagen de Nueſtra Señora de los Deſconſolados. Simulque:

El Libro en que ſe declara como fueron halladas y traidas a Sevilla las reliquias de Santa Juſta y Ruſina, y de las maravillas que N. S. ha obrado por ellas. Hiſpali 1633. in 8.

F. IOANNES DE SALCEDO, Seraphici ordinis, ſcripſiſſe dicitur, Petro Alba teſte in *Militia Conceptionis*, tractatum ita inſcriptum:

An Seraphicæ militiæ labor in propugnanda Immaculata Conceptione Mariæ nova Chriſtianæ militiæ erectione certa victoriæ ſpe coronetur, Mariæque originalis gratia utriuſque militiæ conatibus proxime diffinibilis conſtituatur. Pinciæ 1625. in folio.

IOANNES SANCHEZ, Abulæ natus, doctor theologus, apud Matritenſem Regiam ædem Incarnationis Jeſu Chriſti ſacris Deo virginibus a capellæ & ſacramentorum miniſterio, eorumque in curia iſta examinator qui confeſſiones ritu Chriſtiano excepturi eſſent pœnitentium, in earum rerum quæ ad mores pertinent doctrina verſatiſſimus, opus theologicum morale edidit hoc tempore valde commendatum, ſcilicet:

Selectas & practicas diſputationes de rebus in adminiſtratione Sacramentorum præſertim Euchariſtiæ, & Pœnitentiæ paſſim occurrentibus. Acceſſit:

Tractatus de Jejunio. Et:

Diſputatio de dubia impotentia circa matrimonium. Lugduni 1636. in folio, ex principe nimirum Matritenſi editione anni 1624. folio, in qua tamen deeſt ultima hæc diſputatio.

Antonini Dianæ, ſcriptoris hoc ſæculo clariſſimi, & inter primos hujus moralis doctrinæ præceptores, qui ante paucos annos Romæ obiit, verba ſubjiciam pro integro Joannis noſtri & hujus libri elogio: *Opus immortalitate*, ait, *digniſſimum, in quo auctor acumen & doctrinam luculenter demonſtrat. Utinam alios ingenii ſui fetus in lucem emittat.* Hæc ille in ſelectorum auctorum componendæ bibliothecæ moralis theologiæ indice, primo volumini operum præfixo. At ſacra Indicis congregatio Romana decreto ſuo XVIII. Decembris, anno MDCXLVI. *Selectarum* hoc opus prohibuit, donec a quibuſdam non ſecundum veræ theologiæ regulam dictis expurgetur, quod quidem publicatum in Hiſpania fuiſſe anno ſequenti Joannes Martinez, Dominicanus, in *Quæſtione Moralium*, cap. XV. §. IV. num. 24. teſtatur.

IOANNES SANCHEZ, Cordubenſis, vulgavit:

Pincipios de la Gramatica Latina y Eſpa-

ño-

ñola. Hiſpali apud Franciſcum Perez 1584. in 8.

IOANNES SANCHEZ CARRERA, decurio ut ſe vocat, & aciei inſtructor (Sargento mayor vulgo) edidiſſe dicitur:

Eſpejo del buen Soldado. Matriti ut ſuſpicor circa annum 1664.

IOANNES SANCHEZ PANTERO, ſcripſit:

Relacion breve de los ſecretos que hay en el Bolcan de Maſaica, que los Indios llaman Infierno en la provincia de Nicaragua del mar del Sur. MS. in 4. vidit D. Thomas Tamajus.

F. IOANNES SANCHEZ SEDEÑO, Dominicanus monaſterii Salmanticenſis, ibidemque theologicis ac methaphyſicis apprime inſtructus literis, primariam Compoſtellæ cathedram theologiæ nactus edidit:

Quæſtiones in univerſam Ariſtotelis Logicam. Salmanticæ typis Joannis Fernandez anno 1600. folio. Deinde Venetiis apud ſocietatem Venetam 1610. in 4. Scripſit & *ſuper metaphyſicam*, ſed non edidit.

Anno MDCXV. ad plures abiit.

IOANNES SANCHEZ VALDES DE LA PLATA, ſcripſit in Civitate-Regia, unde erat forte oriundus:

Coronica y hiſtoria general del hombre. Matriti 1598. in folio.

D. IOANNES DE SANTANS ET TAPIA, Sancti Georgii ordinis eques, militum centurio, & militaris architectus (quod in bello munus Ingeniero militar nos dicimus) Belgici exercitus, ſcripſit:

Tratado de Fortificacion militar deſtos tiempos breve e inteligible pueſto en uſo en los eſtados de Flandes: ad D. Franciſcum de Melo, Belgii & Burgundiæ gubernatorem. Bruxellis apud Guilielmum Scheibels 1644. 4.

F. IOANNES DE SANCTIS, vulgo DOS SANCTOS, Luſitanus, Eborenſis, Dominicanis fratribus ſe in religioſam vitam dedit, non ut ſibi tantum conſuleret ſed ut remotas orbe alio & ſenſu pietatis gentes Evangelii verbo ad rectum quærendæ ſalutis tramitem revocaret. In Africam quippe orientalem, quæ a præternavigantibus in Indiam Luſitanis tota fere luſtratur, veniens undecim annis in ea ora hæſit, ſcripturus in reditu patria lingua:

Ethiopia oriental e varia hiſtoria de couſas notaveis de Oriente. In domo Eborenſi Dominicanorum 1609. in folio. Hærebat adhuc huic operæ in India cum Alphonſus Fernandez de *Scriptoribus ordinis* ſui commentabatur.

F. IOANNES DE SANCTISSIMO SACRAMENTO, patria ex Civitate Regali Caſtellæ Novæ, Carmelita Excalceatus, ordinis ſui diffinitor generalis, olim in ſæculo ſacerdos ordinis Calatravenſis, edidit:

Diſquiſitiones regulares de officio & poteſtate Prioris clauſtralis, & de Vicario religioſo. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1655. 4. Iterumque Coloniæ apud Joannem Buſæum 1665. in 4. una cum Fr. Petri ab Angelis *Judice Regulari*.

Diem vidit extremum Matriti anno MDCLX.

IOANNES DE SANTIAGO, domo Toletanus, ſodalis Jeſuitarum, Græcis Latiniſque literis bene inſtructus, docuit Hiſpali artem oratoriam, cum laicus, tum in Societatem jam receptus, pluribus annis, argumentaque hujus doctrinæ edidit, hæc ſcilicet:

De Arte Rhetorica libros IV. Hiſpali apud Joannem Leonium 1595.

De Methodo concionandi. Ibidem.

De conſcribendis epiſtolis.

Obiit Marcienæ in Bætica ſeptuagenarius die XIII. Januarii anno MDCIV.

F. IOANNES DE SANTIAGO, Cappuccinus provinciæ Caſtellæ, reliquit moriens ſcriptum librum:

Recuerdo de dormidos, y ſocorro de Agonizantes: quem Madriti poſtumum edidit Melchior Sanchez 1672.

Relacion de la Miſion del Reyno de Congo: quo inerat miſſionarius Apoſtolicus.

F. IOANNES DE SANTISTEVAN ET FALCES, Aragonenſis, Hieronymianorum ſodalis, monaſterii Sancti Michaelis Regum Valentini quondam prior, ac Bruduſinus deinde creatus epiſcopus circa annum MDCXXXII. notus erat in Italia Leoni Allatio, qui hominem laudat in *Apibus Urbanis* uti horum ſcriptorem:

Methodus ad cognoſcendas hæreſes: ad Urbanum VIII. Romæ apud Alphonſum Ciaconum 1630. folio.

Fragmenta Conſolationum pro omni tribulatione: ad Alexandrum Cæſarinum, S. R. E. cardinalem. Romæ apud Iacobum Maſcardum eodem anno in 8.

Pharmacum tribulationum ſeu conſiderationes ad perferendos dolores: ad excellentiſſimum comitem de Monterey. Romæ eodem anno 1630. in 8.

Aſ-

Assumptum ad episcopale munus anno MDCV. die IV. Julii, totos XXXI. annos sedisse antistitem scribit Ferdinandus Ughellus volum. IX. *Italiæ Sacræ.*

F. IOANNES SANZ, gente Valentinus, patria ex oppido Ontiñente, an. MDLVII. ortus, Carmelita, sacræ theologiæ Valentinus doctor, quam & philosophiam Bilbili in Aragonia Valentiæque docuit, ejusque provinciæ semel præfectus, vir sanctitate morum zeloque Dei eximius, miraculis etiam, ut dicitur, a morte clarus, pia scripsit hæc opuscula, quæ typis sunt mandata:

Abecedario del Santisimo Sacramento para ganar las Indulgencias concedidas por el Papa Paulo V.

Seis Abecedarios a las cinco llagas de Nuestro Señor Jesu Christo.

Ocho Abecedarios espirituales para diversas cosas: cum contrapositionibus in Christo Jesu patiente.

Regla espiritual y modo de vivir, a la Virgen Theodora &c.

Siete avisos para la oracion afectiva y intelectiva.

Cartu a la Abadesa del Convento de la Santisima Trinidad, sobre la oracion afectiva.

Otra de la mortificacion, a las Religiosas del Convento de Zaidia. Omnia hæc credimus edidisse uno volumine Joannem Chrysostomum Garriz (non semel Valentiæ prius usque ad annum 1610 edita) anno 1612. in 8. Et Cæsaraugustæ apud Augustinum Verges 1679. in 4.

MS. vidit *Carmelitici Paradisi* auctor Joannis librum alium, hoc titulo: *Fasciculus Sponsæ, & Epistolas plures spirituales.*

Denatus est vir sanctus Valentiæ XXV. Julii anno MDCVIII. ætatis LVII. jacetque sub honorifica inscriptione, virtutes ac vitæ illius sanctitatem eleganter significante, quam posuit ei Michael Joannes Vimbodinus, loco suo a nobis laudatus.

D. IOANNES SANZ DE VIAMONTE, ex oppido Lagunilla Calagurritanæ diœcesis, juris utriusque doctor, & ab anni MDCXI die XXX. Decembris collegii Bononiensis Hispanorum Sancti Clementis sodalis, in Mediolanensi ducatu potestatem, ut vocant, sive præfectum egit civilem Viglevani, Alexandriæ, Laudi & Novaræ, annoque MDCXXXVII. quæstorem ordinarii magistratus. Scripsit:

Tractatum de jurisdictione militari Auditoris generalis in dicto statu: qui MS. in 4. Romæ asservatur in bibliotheca PP. Excalceatorum Hispanorum Sanctæ Annæ ordinis Carmelitarum, quæ fuit Ægidii cardinalis Albornotii junioris, cui forsan oblatus liber est cum Mediolanensibus rebus præesset. Ex relationibus Bononiensis collegii.

IOANNES SARDINHA MIMOSO, Lusitanus sacerdos, Setobricæ natus, publici juris fecit:

La Relacion de la Real Tragicomedia, con que los PP. de la Compañia de Jesus, en su Colegio de S. Anton de Lisboa recibieron a la Magestad de Felipe segundo Rey de Portugal y de su entrada en este Reyno. Olisipone 1620. 4. apud Georgium Rodriguez. *Tragicomediæ* auctor fuit Antonius de Sousa, ejusdem Societatis, de quo auctores *Bibliothecæ.*

D. IOANNES SARMIENTO, eques & præceptor ordinis Sancti Jacobi, circa annum MDXXX. scripsit versibus, eoque metri genere quod vulgo appellamus Coplas de arte mayor, magnæ eruditionis ut referunt ii qui viderunt:

Poema de las guerras de los Olcades: hoc est illius tractus regni Toletani ubi nunc Ocaña ædificata est, quo in oppido auctoris genus domicilium fixerat. Hominem & librum laudat D. Josephus Pellizer, Regius historicus, in memoriali *De la casa de los Sarmientos de Villamayor*, fol. 31.

IOANNES SEBASTIANUS DE LA PARRA, Darocensis ex Aragoniæ regno, presbyter Societatis, morum sanctitate præclarus, ad Indos occidentales delatus Limæ provinciam bis rexit, tandemque in collegio ejusdem urbis, cui præerat, magno sui relicto desiderio, insigniumque virtutum admiratione, ad plures abiit XXI. alias XXX. die Maii MDCXXII. natus ipse LXXVI. annis. Scripsit:

Del bien, excelencias y obligaciones del estado clerical y sacerdotal, duabus partibus: prima Hispali apud Mathiam Clavio 1615. in 4. altera 1620. in 4. Late de eo agunt Alegambius in *Bibliotheca Societatis*, & Joannes Eusebius in operis Hispani *De Viris* ejusdem *Illustribus* volumine primo; necnon Joannes Nadasi in *Anno Dier. memorab. Societatis Jesu*, XXI. Maii.

IOANNES SEDEÑO, Arevalensis, miles manu promptus, merito suo Alexandrinæ urbis ducatus Mediolanensis arci tuendæ impositus, horas bellicæ suæ professionis cum Apolline & musis historiarumque scriptoribus dividens adhuc magis notum se dedit posteris calamo quam gladio, scribens:

Suma de Varones Ilustres, en que se con-

tienen muchas ſentencias y grandes hazañas y coſas memorables de CCXXIV. famoſos Emperadores, Reyes y Capitanes de todas naciones por el orden del A. B. C. Arevali 1551. Toletique 1590. folio.

Tragicomedia de Calixto y Melibea: verſibus. Salmanticæ apud Petrum a Caſtro 1540. 4.

Vertit ex Italicis in Caſtellanas octoades:

La Geruſalen de Torquato Taſo. Matriti 1587. 8. apud Petrum Madrigal.

Las Lagrimas de S. Pedro de Luis Tanſillo. Quæ duo opera ſic probavit Hieronymus Ghilinus, ſpeciali elogio Sedeñum conſecrans in *Theatro* ſuo *literatorum hominum* vulgari Italica conſcripto, ut judicio literatorum pene æquaſſe illum affirmet utriuſque viri magni laudem. Alexandriæ denatum idem ſcribit Ghilinus; imo non Arevali ſed in Xadraque, regni Toletani oppido, natum: quod unde ſcit ignoramus, editionem *Summæ virorum illuſtrium* in deſignanda huic Arevalo patria ſequuti.

F. IOANNES DE SEGOVIA, cognomento a natali urbe adſumpto, Prædicatorum familiæ ſeſe in Sanctæ Crucis monaſterio ejuſdem urbis adgregans Pinciæ ad D. Gregorii fuit ſodalis, propterque eximiam divinarum Scripturarum totiuſque theologiæ, quam expoſitivam vocant, cognitionem, eloquentiæque dotem, eccleſiaſtes ordinis ſui generalis renuntiari promeruit. Hoc equidem munus ipſe non egregie tantum adminiſtravit, ſed & ceteros Dei præcones, ſecundum normam perfectiſſimæ artis Chriſtianæ atque eccleſiaſticæ, obire docuit gererque, conſcripto opere multum laudato:

De Prædicatione Evangelii: libris IV. ſive *De forma ſtudendi ac docendi Scripturam ſacram, & de Concionatoris officio*: quod quidem ex breviore Hiſpano ingens poſtea edidit Latinum. Compluti 1573. in folio, typis Joannis Graciani. Prodiit deinde extra Hiſpaniam Brixiæ anno 1586. in 4. ex officina Petri Mariæ Marchetti.

Scripſiſſe hunc etiam docent ejus domeſtici:

Concionum ſacrarum volumina tria: quæ non vidimus.

Geſta quidem is Lucronii Cartioneque apud ſodales præfectura demum in patria mortem obiit, climactericum agens, anno MDXCIV. pridie idus Novembris, alias MDXCII.

D. IOANNES SEGUI, Balearis, Majoricenſis, hujus nempe eccleſiæ canonicus ut vocant Pœnitentiarius, ſcripſit:

De la Vida y hechos del admirable Doctor y Martyr Ramon Lull. Majoricæ anno 1606. editum, ſæculo tamen ſuperiore conſcriptum opus, Philippoque Regi II. inſcriptum. Adjungitur ejuſdem Raimundi tractatulus, *El Deſconſuelo* inſcriptus.

IOANNES DE SEGURA, doctor Complutenſis liberalium artium, ad Sancti Ildephonſi majus collegium ſodalis, mathematicas diſciplinas ea in ſchola publico ſtipendio & cathedra ornatus docuit, interimque ſacerdotium obtinuit in collegiata SS. MM. Juſti & Paſtoris ejuſdem nobiliſſimi municipii Complutenſis eccleſia. Extant ab eo:

Mathematicæ quædam ſelectæ propoſitiones ex Euclidis, Boetii, & antiquorum libris decerptæ, quibus liberales diſciplinæ in quoddam compendium reductæ non magno negotio perviæ addiſcentibus erunt. Acceſſit:

Arithmeticæ, Geographicæque partis compendium utiliſſimum. Compluti 1566. 4.

IOANNES SEGURA DE AVALOS, Ubetenſis, juriſconſultus & doctor, in ſacello D. Jacobi ejuſdem urbis archimyſtes, dum pro D. Gaſpare S. R. E. cardinali Quiroga, Toletano pontifice, viſitatoris partibus Matriti fungeretur edidit, ad eumdem præſulem:

Directorium Judicum Eccleſiaſticorum. Matriti 1585. in 4. apud heredes Alphonſi Regii. Quod recoctum fuit poſtea Venetiis 1596. in 4.

F. IOANNES SENDIN CALDERON, Seraphici Sancti Franciſci ordinis de Obſervantia ſodalis in Complutenſi cœnobio, ibidemque profeſſor theologus, edidit:

Epitome ſacro &c. in explicationem brevis Alexandri P. VII. pro declaratione cultus dati ab eccleſia univerſali Deiparæ Mariæ Immaculatæ Conceptioni. Matriti 1663. in folio.

IOANNES SERRA, ſcripſit (unde homo ignotum mihi)

De Rhetoricæ libellum, qui aſſervatur MSS. in bibliotheca Ferdinandi Colon, quam reliquit Hiſpalenſi eccleſiæ. Teſte Alphonſo Ciaconio in ſchedis apud me MSS. qui eum diſerte Hiſpanum vocat.

F. IOANNES SERRANO, Franciſcanus domus apud Paredes oppidum præfectus, ad Agnetem Manrique, comitiſſam de Paredes, ſcripſit:

Informacion para las Viudas Chriſtianas. Medinæ anno 1554. 8. apud Franciſcum del Canto. Hujus Waddingus non meminit, ſed ſequentis tantum.

F.

F. IOANNES SERRANO, ejuſdem cum ſuperiore nominis & inſtituti, ordinis quippe Minorum, ætate autem fere ſæculo inferior, Alcazarenſis natu, ut ipſe indigitat ſe in tractatu de Conceptione, quod neſcio an de Alcazaren, non longe a Pincia urbe, aut aliquo alio Alcazar dicto, quod non unum eſt, oppido, accipiam; magis autem veroſimile eſt ex Alcazar de Conſuegra oriundum fuiſſe, cum Franciſcanorum provinciam Carthaginenſem huic propinquam Novæ Caſtellæ municipio ſibi matrem habuerit, quam & literis nobilitavit, quemadmodum & ſeipſum atque ordinem ſuum infulis Acernenſis eccleſiæ. Scripſit:

De Sacroſancto Miſſæ Sacrificio, ejuſque myſteriis.

De Immaculata prorſuſque pura Sanctiſſimæ ſemperque Virginis Genitricis Dei Mariæ Conceptione libros quinque. Neapoli apud Ægidium Longum 1635. in folio.

Creatus epiſcopus xx. Novemb. MDCXIII. reliquit locum ſucceſſori vacuum anno MDCXXXVII.

IOANNES SERRANO, Aragonius, ex oppido El Villar de los Navarros nuncupato, in Cæſarauguſtana academia philoſophiæ lector, edidit:

Dialecticas inſtitutiones. Anno 1562.

IOANNES DE SIGONEY, quidam domeſticus, ut colligimus, aulæ Regiæ Caroli V. Cæſaris & Hiſpaniarum Regis, ſcripſit:

Relacion de la forma de ſervir que ſe tenia en la caſa del Emperador D. Carlos el año de MDXL. Servatur MS. in folio inter libros, qui excellentiſſimi comitis de Villaumbroſa olim fuere, & nunc ſunt lectiſſimæ ejus conjugis, nec ab his ſtudiis alienæ.

F. IOANNES DE SILVA, Franciſcanus, ſcripſit ediditque:

Advertencias para el gobierno de los Indios. 1621. in folio. Antonio de Leone auctore in *Bibliotheca Indica.* Supplendus in Waddingi *Scriptoribus.*

D. IOANNES DE SILVA, Manrici filius, Joannis, marchionis de Montemayor, nepos, ducta in Portugalliæ regno uxore Portalegrenſi comitiſſa, ejuſdem Silviæ domus, Sebaſtianum Regem, inauſpicatæ expeditionis ducem, in Africam ſequutus fuit, legationem apud eum Philippi II. Regis Catholici avunculi exercens. Liber inde rediens Matriti ſedit, Luſitani regni, paulo poſt in Philippi gremium jure ſucceſſionis caſuri, itemque ejuſdem bello jam quæſiti rebus adminiſtrandis intentus; magni ingenii, perfectiſſimæ eloquentiæ, ſolertis judicii, miræque in exponendis coram aut per literas animi ſenſibus prudentiæ & urbanitatis fama clarus, cujus rei teſtimonium exhibent:

Epiſtolæ, vulgari lingua ad diverſos temporis ſui proceres Regioſque miniſtros datæ: quarum ingens volumen MS. ſervat D. Hieronymus Maſcareñas, Calatravenſis eques, in Portugalliæ Regio concilio olim ſenator, nunc Segovienſis epiſcopus. Supplevit etiam *Hiſtoriam Rebellionis Granatenſis*, ab clariſſimo viro D. Didaco de Mendoza conſcriptam, aliquot ſucceſſuum relatione, quæ in illius aurei libelli MSS. exemplaribus deerant, purpuram hercle purpuræ attexens, quo cum ſupplemento editus fuit, Ludovici Tribaldi Regii Indiarum chronographi cura, Matriti 1610. Deindeque Uliſſipone 1627. in 4.

D. IOANNES DE SILVA, Luſitanus, Elvenſis, miles ſtrenuus, pietatem etiam coluit ſcribens:

Officium Conceptionis B. Virginis Mariæ. Quod editum fuit Oliſipone 1675. Fr. Emmanuel a Reſurrectione.

D. IOANNES DE SILVA ET TOLEDO, Toletanus, toparcha de Cañada hermoſa, numerum augere volens heroum fabuloſorum, ut nihil ageret, ſcripſit:

Hiſtoria del Principe D. Policiſne de Boecia hijo de Minandro y Guemedela Reyes de Boecia. Pinciæ apud Joannem Iñiguez de Lequerica 1602. in folio.

F. IOANNES DE SILVEIRA, Luſitanus, Oliſiponenſis, Carmelitarum ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter & profeſſor emeritus, ac ſtudiorum moderator, ſcripſit ſacri verbi promulgatoribus utile opus, quod multum commendari ſolet:

Commentariorum in textum Evangelicum tomos v.

I. Complectitur Chriſti Domini ingreſſum in mundum ab exordio Evangelii ad Joannis teſtimonium. Oliſipone apud Antonium Alvarez anno 1640. Lugduni apud Laurentium Aniſſon anno 1645. 1662. & 1667. Matriti anno 1648. in folio.

II. Explanat primum prædicationis ejuſdem Domini Jeſu Chriſti annum. Lugduni 1645. apud eumdem Aniſſon, qui & iterum tertio & quarto edidit 1651. 1662. 1667. in folio. Matriti 1648. folio.

III. Continet ſecundum annum prædicationis. Lugduni 1649. apud Aniſſon ex cujus officina prodierunt tres aliæ editiones 1652. 1662. & 1667. Matriti 1651. in folio.

IV. Explanat tertium prædicationis annum

uſque ad geſta in cænaculo excluſive. Lugduni 1655. folio, & 1657. 1662. & 1668. apud Laurentium Aniſſon.

V. Continet reliquum vitæ Jeſu Chriſti. Lugduni anno 1659. & ſimul omnes v. apud eumdem Aniſſon 1662. in folio. Hic autem v. tomus iterum prodiit ex eadem officina anno 1668. Antuerpiæ quoque integra commentaria excuſſa ſunt apud viduam Henrici Ærtſens anno 1665. ſicut & Matriti ſumptus præſtante Gabriele de Leon. Deinde publicavit:

Commentariorum literalium & moralium in Apocalypſim B. Joannis duo volumina. Lugduni apud Laurentium Aniſſon 1663. & 1669. in folio. Vidua quoque Henrici Ærtſens Antuerpiæ edidit prius volumen 1667. poſterius vero 1669. aut 1670.

Tractatum quoque *de Tertiariis ordinis Carmelitarum* tribuunt Silveiræ Joannes Baptiſta de Lezana parte ſecunda tomi 1. *Quæſt. Regul.* cap. XIV. num. 7. & Auguſtinus Barboſa *Apoſtolic. deciſſ.* collectaneo DCC. Hic vero non eſt adhuc typis commiſſus, ſed manuscriptus tantum per exempla communicatus, cujus etiam meminit Fr. Joſephus a Sancta Maria tract. *De Tertiariis*, num. 28. 32. Propediem prelo ſubjiciet tomum VI. *Additionum in Evangelia.* Præparat autem volumen unum *variorum conſultorum moralium*, quo comprehendet jam dictum *De Tertiariis* tractatum, atque item alterum *De Immunitate ac libertate eccleſiarum Portugalliæ*, qui ab annis pluribus manet in bibliotheca cœnobii Oliſiponenſis. Quæ omnia novimus ex relatione Oliſiponenſi ab ipſo miſſa ad reverendum P. Fr. Ludovicum Perez de Caſtro, ſtudiorum in domo Sanctæ Mariæ Tranſpontinæ Romanæ hujus urbis præfectum, doctrina, ingenio & religione eximium.

Opuſcula varia, ſcilicet quatuor: I. eſt *de S. Scriptura.* II. *De variis rebus ad moralem theologiam, & ad jus canonicum pertinentibus.* III. *De Elia Propheta.* IV. *De Immaculata Deiparæ Virginis Conceptione.* Lugduni in officina Aniſſoniana 1675. folio.

Didacus de Celada, Jeſuita, *Commentariorum in Ruth* cap. I. verſ. XVII. §. III. num. 52. & cap. III. verſ. IX. §. CLXXXIV. num. 18. jure eum *doctorem* appellat *ad literam & ad mores ſubtilem & locupletem.*

IOANNES SILVESTER, laudatur eo quod ſcripſerit neſcio quid operis:

Jardin de Monterrey nuncupati, atque Matriti editi 1640.

IOANNES SOAREZ DE BRITO, Luſitanus, manuſcriptum quidquam:

De Genealogica re poſteris reliquit.

IOANNES SOERIUS, Luſitanus, ex oppido Montemayor diœceſis Conimbricenſis, Jeſuita, per decem annos in ſacra Sinici regni expeditione navata egregie ac ſancte opera Sinice edidit:

Tractatum de Præceptis Decalogi.

Inſtructionem quoque *ejus, qui ad Chriſtianam legem aſpirat.*

Compendium forte idem eſt Chriſtianæ legis in eadem lingua Sinenſi; quod ex quadam relatione Georgius Cardoſus laudat in ſchedis MSS.

Obiit apud Sinas anno MDCVII. ætatis XLI.

D. IOANNES SOLANO DE FIGUEROA ALTAMIRANO, Truxilienſis, doctor theologus, atque eccleſiaſtes frugi, eccleſiæ Metellinenſis archipresbyter, Ellerenenſiumque violatæ fidei judicum a commiſſionibus miniſter, edidit:

Hiſtoria y Santos de Medellin; culto y veneracion a S. Euſebio, a S. Palatino, y nueve compañeros Martyres, a S. Theodoro Anacoreta, y S. Raymundo confeſor, hijos deſta noble Colonia. Matriti apud Franciſcum Garziam 1650. in 4.

Editurum ſe alia promittit.

D. IOANNES DE SOLORZANO PEREIRA, Matritenſis, S. Jacobi eques, Salmanticæ adhuc ephebus theatrum ſibi jam fecerat cum amœnæ atque humanioris literaturæ, tum exactæ juris æquique prudentiæ ſtudiorum. Quidquid inde in jure civili ab hujus ſcholæ canditatis ambiri ſolet, ſi tamen primarium, hoc eſt antemeridianis horis docendi, munus exemeris, prono omnium favore demeruit. Hunc etenim veſpere profitentem, doctrinæ ſingulari fama editoque jam de *Crimine parricidii* aureo libello ſpectatum ſatis ſuperque, Petri Caſtrii, Lemorum comitis, provida rerum Indicarum, quibus apud Philippum Regem III. præerat, cura ante alios cooptavit, quem notandis rerum novi illius & ſepoſiti orbis Americani momentis, diſponendoque *Legum Indicarum Codici* (quod potiſſimum expoſcebat reipublicæ illius ratio) ſimulque ei gerendæ, conſilio optimo, & quaſi divinatorio quodam animi motu deſtinaret. Anno hujus ſæculi nono Limenſis in Peruano regno ſenator renuntiatus octodecim non minus annis hunc magiſtratum geſſit. Quouſque non amplius ſuſtinens abeſſe a patria tam longe diuque, apud Pincianos, aut Granatenſes patres, qui primus vacaret, loci ſpe invitatus in Hiſpaniam rediit. Appul-

ſo

ſo ad nos Regiarum facultatum Indici patrimonii procuratio fiſcalis injuncta eſt; ſequentique anno ad ſenatorum ordinem in hac ipſa curia ſuprema Indica recipitur. Poſt plures ſupremi etiam Caſtellæ ſenatus patribus (dicis tantum cauſa, quod utique honoris magis quam rei nomen indulgeri ac ſuſcipi non ingrate ſolet) annumeratur. Qua tandem ſenatoria dimiſſus cura propter aurium quamdam tarditatem, viridem nihilominus quamvis provectam agens ſenectutem, perficiendis ac efficiendis utiliſſimis aliis præter jam vulgata optimæ frugis operibus in altiſſima vixit tranquillitate animi atque ſtudiorum; nec ſine debita noſtrorum hominum ob inſignem ejus virtutem atque doctrinam veneratione, qua omnes virum doctiſſimum atque humaniſſimum, vereque Indici juris, vaſtique illius ad occidentem ſolem poſiti terrarum orbis, novum & alterum, poſt inventores illius ac domatores, nova literarum via graſſatum aſſertorem proſequebantur. Scripſit inter academicum olim pulverem:

De Crimine Parricidii Diſputationem. Salmanticæ apud Artum Tabernier 1605. in 4. Laudat librum D. Laurentius Ramirez de Prado in *Schediaſm. de liberalibus ſtudiis* fol. 50. Sequutum eſt poſt peregrinationem Indicam ingentis pretii opus:

De Indiarum jure diſputationes; ſive de juſta Indiarum Occidentalium inquiſitione, acquiſitione & retentione: tribus libris. Matriti apud Franciſcum Martinez in folio, duobus voluminibus, altero 1629. altero 1639. Deinde Lugduni apud Laurentium Aniſſon 1672. duobus quoque voluminibus, quorum priori adjunctus fuit *De Parricidio* tractatus. Deſiderantibus tamen iis, qui Latine haud ſciebant, laicis videlicet hominibus reipublicæ curam gerentibus, a tam idoneo præceptore doceri, factum fuit alterum illud, pluribus nempe in compendium redactis, pluribus adjunctis, opus vernaculum, quaſi ſuperioris interpres, hoc titulo:

Politica Indiana ſacada en lengua Caſtellana de los dos tomos del derecho y gobierno municipal de las Indias Occidentales. Matriti apud Petrum Diaz de la Carrera 1648. in folio. Edidit item:

Memorial ſobre que el Real Conſejo de las Indias debe preceder en los actos publicos al de Flandes. Matriti 1629. in folio.

Memorial, o diſcurſo informativo Juridico, Hiſtorico, Politico de los derechos, honores, preeminencias y otras coſas que ſe deben dar y guardar a los Conſejeros honorarios y jubilados, y en particular ſi ſe les debe la pitanza que llaman de la Candelaria. Ibidem 1642. in 4.

Inter juris allegationes, quas advocati fiſcalis Indici prætorii Regii munus gerens edidit, libens, quod de jure publico ſcripta eſt, nec triviale continet argumentum, enumero:

El Diſcurſo y alegacion en derecho ſobre la culpa que reſulta contra el General D. Juan de Benavides Bazan, y Almirante D. Juan de Leoz en razon de aver deſamparado la flota de ſu cargo, que el año de MDCXXVIII. venia a eſtos Reynos de la provincia de Nueva Eſpaña. Matriti 1631. in folio.

Tandem emeritus, & jam ſuus & muſarum, foras dedit, eruditione multiplici variegatum, opus politico-hiſtoricum, ſcilicet:

Emblemata Politica. Matriti anno 1655. in folio.

IOANNES SOPRARIUS, Aragonius, Alcanicienſis, in Italia medicæ arti navata opera reverſus ad nos Cæſarauguſtæ medicinam fecit, eruditione ac poetica facultate præſtans. De quo L. Marinæus Siculus lib. 1. *Carminum*:

Hic puer, Aonidum ſacro nutritus in antro,
Excoluit claris artibus ingenium.
Nuper ab Italia patrias converſus in oras
Civibus adduxit munera magna ſuis.
Scripſit enim patriæ laudes, populique ſenatûs,
Et quidquid tellus fertilitatis habet.
Patria cui tantum debet, me judice, quantum
Corduba Lucano, Mantua Virgilio.

Scripſit:

Commentaria in Sedulium Poetam: in quorum laudem Marinæus idem alterum confecit epigramma, quod legitur ejus lib. II. *Carminum.*

Panegyricum D. verſuum de geſtis rebus Ferdinandi Regis Catholici. Meminit ipſe ſcribens ad Ugonem de Urries inter Marinæi *Epiſtolas* libro XII. Meminit poetæ & panegyrici cum laude Auguſtinus Nettuccius, Florentinus, in libro adhuc inedito de *Situ, forma & diviſſione totius Hiſpaniæ*, quem ex codice Vaticanæ bibliothecæ deſcriptum habemus, dum adhuc Soprarius viveret ſcribens.

In patriæ laudem nonnihil dediſſe innuit idem, ut vidimus, Marinæus, in cujus *De Joannis Regis Aragoniæ vita* libri commendationem carmen Soprarii habemus. Bis meminit hujus Vincentius Blaſcus Lanuza in *Hiſtoria Aragonenſi*, parte I. lib. V. c. XXVII. & parte II. lib. V. cap. XLIX. Oratorem & poetam ſummum eum vocans, ſupervixiſſeque uſque ad MDXXX. affirmans. Adducit quoque ſepulcro ejus inſcriptum hoc tetraſtichon, in æde ſacra principe Alcanizienſis oppidi:

Car-

Carmina quod lugẽt, quod muſæ flebile cantãt,
Quodque caret cultu lingua Latina ſuo,
Non mirum, ceſſit ſuperis Soprarius oris:
Hoc ſaxum corpus, ſpiritus aſtra tenet.

IOANNES SORAPAN DE RIEROS, domo ex oppido Logroſan dioeceſis Placentinæ, medicus doctor inquiſitorum Ellerenenſis & Granatenſis urbium, Hiſpali medicinam quoque fecit, ediditque utiliter Granatæ duabus partibus:

Medicina Eſpañola contenida en proverbios vulgares de nueſtra lengua. 1616. 4. & 1617. Joannis Mallaræ, Hiſpalenſis, qui philoſophiam ex proverbiis vulgaribus eduxit, æmulus.

F. IOANNES DE SORIA BUITRON, Franciſcanorum ſodalis, theologiæ in cœnobio Conchæ urbis profeſſor, edidit:

Epilogum Summarum; ſive Compendium theologiæ moralis ex variorum, præcipueque Henrici de Villalobos, ſcriptis. Conchæ 1650. in 4. Deinde Pariſiis apud Simeonem Piget 1656. in 8.

Epilogo de la vida de S. Franciſco. Conchæ 1646. in 4.

F. IOANNES DE SORRIBAS, Valentina in urbe natus die XXIII. Junii MDCXXXI. ordinis Carmelitarum, ſacræ theologiæ magiſter, ejuſdemque doctor Valentinæ academiæ, cum concionatoris Regii munus plauſu magno Matritum veniens exercuiſſet, epiſcopus Ampurienſis regni Sardiniæ die XXV. Septembris MDCLXXIII. Romæ, ad nutum Caroli Regis, creatus fuit. Edidit hucuſque:

Perfecto Cura de almas repreſentado en la vida, virtudes y milagros del Venerable Sacerdote Juan Baptiſta Beltran Cura de la Villa de Alcora en el Reyno de Valencia. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Ybar 1665. in 4.

Sermones varios. Ibidem in eadem officina 1668. in 4.

Parata habet, uti fama fert, ac prelo matura:

Commentaria literalia & moralia in Acta Apoſtolorum; cum appendice in Canticum Magnificat: atque alia concionatoria.

IOANNES DE SOSA, doctor medicus, ſcripſit:

De Argenti vivi temperamento. Hiſpali 1605.

IOANNES DE SOTO, medicæ artis profeſſor veſpertinus in Granatenſi ſchola, edidit:

Libro del conocimiento, curacion y preſervacion de la enfermedad del Garrotillo. Granatæ 1616. 4. apud Joannem Muñoz.

F. IOANNES DE SOTO, Matritenſis, ordinis Eremitarum Sancti Auguſtini, ſacræ theologiæ magiſter, poetaque non inceleber, exemplum ſibi a quatuor ejuſdem familiæ, præter alios aliarum, ſodalibus, nempe Ludovico Legionenſi, Petro Malon, Alphonſo Mendoza, Hieronymo Canton, in eodem opere paraphraſtico per partes monſtratum ſolide imitatus, pſalterium integrum vario genere carminis Hiſpane redditum, Margaritæ Auſtriacæ, alias de Cruce, ſacræ Deo inter Excalceatas Seraphicæ familiæ virgini, dicavit, hac inſcriptione:

Expoſicion parafraſtica del Pſalterio de David en diferente genero de verſo Eſpañol, con expoſiciones varias de varios y graviſimos autores. Compluti 1602. 4. Necnon & Hiſpanis verſibus reverenter explicuit eccleſiæ cantica eo in opere, cui inſcripſit:

Alabanzas de Dios y de ſus Santos, con aluſion a los Canticos de la Igleſia. Compluti 1615. 8.

Proſaice quoque:

Margaritas precioſas de la Igleſia; la Virgen y Martyr; la llamada Pelagio Monge; la Sereniſima Reyna de Eſcocia en tres libros: y las virtudes y excelencias, que dellas ſacó la Señora Reyna Doña Margarita de Auſtria. Compluti apud Andream Sanchez 1617. in 4.

Obligaciones de todos los eſtados y oficios, con los remedios y conſejos mas eficaces para la ſalud eſpiritual, y general reformacion de coſtumbres. Compluti 1619. in 4.

Compendio de la Suma del Cardenal de Toledo. Ibidem in officina Ludovici Martinez 1614. in 8.

F. IOANNES DE SPIRITU SANCTO, oriundus ex oppido Enciſo, Carmelitarum Nudipedum ſemel atque iterum generalis præfectus, duplicem ex munere dedit epiſtolam, commendans ſodalibus religioſæ diſciplinæ obſervantiam. Prima Toleti data eſt atque edita, *A los Religioſos del Carmen deſcalzo* nuncupata, anno 1627. in 8. altera deinde anno 1640. in 8.

Deceſſit XI. die Decemb. MDCLXXVIII. in oppido Nulbi.

IOANNES STEPHANUS, vulgo ESTEVAN, Emeritenſis, parochus oppidi de la Nava, ſcripſit pio & fructuoſo conſilio in conjugatorum inſtructionem:

Aviſos de caſados. In oppido Bilbao apud Petrum de Ivarra 1595. in 4.

F.

F. IOANNES SUAREZ, Luſitanus, domo ex abbatia Ceptenſi Portuenſis diœceſis, profeſſione Auguſtinianus, quam Salmanticæ anno MDXXIII. emiſit, ſacræ theologiæ magiſter, Luſitaniæ Regi Joanni, hujus nominis III. a ſacra exomologeſi, atque a concionibus fuit, Joanniſque Principis præceptor. Conimbricenſem inde eccleſiam præſul obtinuit, in Tridentina ſynodo legatus Regius inſigni habita oratione clarus. Tres nimirum Luſitani antiſtites interfuerunt ei eodem tempore, ſpectatæ in literis famæ omnes, Bartholomæus a Martyribus, Gaſpar Caſalius & Suarezius noſter, quos omnes laudatura illa ætas in hoc dicterium, quidquid in eorum quoque placeret, conjecit: ex his primum multa paucis (hoc erat copioſam Bracharenſis antiſtitis brevitatem laudare) tertium, ſcilicet noſtrum Conimbricenſem, pauca multis (eratque id eloquentiæ facultatem, quæ in eo ſumma fuit, quæque nimio ſuo ſplendore nan multum eminere ipſas res ſinebat, commendare) Caſalium denique Leirienſem, in utriuſque illorum laudis ſummam evectum, multa multis dicere ſolitum, in vulgus, quaſi proverbialiter, illius temporis homines efferebant. Fertur is, quod laterem unum e Lauretana Divæ Virginis ſacra æde pio furto, connivente ſcilicet ædituo, ſubripuiſſet, tot ſtatim doloribus conflictari cœpiſſe ut, niſi ſacrum pignus in locum ſuum reponeret, e vita ſibi mox eſſe abeundum putaret, quod factum eſt, uti rem Joannes Bonifacius Jeſuita in *Virginali* refert *Hiſtoria*. Peregrinatus eſt deinde in ſacris Hieroſolymorum & Paleſtinæ locis, dimiſſo jam concilio, cum a Pio IV. ſacrorum principe, commeatum indulgenter obtinuiſſet, quod ipſe ad *Caput ſecundum D. Marci* tractatu primo reliquit ſcriptum. Certe his & aliis argumentis quæſita pietatis fama, nec vulgaris doctrinæ laus dignitatem hominis ad populum declamantis egregie tuebantur. Monumenta hæc poſteris reliquit:

In Evangelium D. N. Jeſu Chriſti ſecundum Matthæum commentaria. Conimbricæ apud Joannem Barrerium 1562. folio.

In Evangelium Sancti Lucæ. Pariſiis 1578. Conimbricæ 1579. folio, atque iterum Pariſiis locupletior 1604. Adjunguntur in duabus poſterioribus editionibus:

In Evangelium Marci Homiliæ.

Obiiſſe circa annum MDLXXX. conjectatur Thomas Herrera, Auguſtinianus, in *Hiſtoria Domus Salmantinæ.* Adſcribi quoque noſtro ſolet (neſcio an typorum lucem viderit) *El Viage de Hieruſalem.*

IOANNES SUAREZ, quidam, laudatur auctor ejus operis, quod inſcribitur:

De la verdad de la Fee. Oliſipone 1543. Cujus cum prohibitionis nota meminit *Index expurgatorius* noſter poſtremus. Luſitanus eſt Georgio Cardoſo in ſchedis.

D. IOANNES SUAREZ DE ALARCON, Luſitanus, e Caſtellana hujus cognomenti familia oriundus, Martino parente genitus, Villæ-Regis toparcha, domuſque Regiæ Portugalliæ archidapifero, Chriſtique ordinis commendatario, cujuſmet ordinis cenſum equeſtrem ipſe adeptus eſt, præfecturamque Turrium Veterum oppidi, quam familiæ jure in filium tranſmiſit ſibi cognominem, qui hodie ſupereſt, comitis jam olim Turrium Veterum, Septenſiſque in Africæ ora gubernationis, nunc marchionis Trocifalenſis dignitate ſpectatus. Scripſit Joannes verſibus Caſtellanis:

La Infanta coronada por el Rey D. Pedro, Doña Ines de Caſtro; en octavas. Oliſipone 1606.

D. IOANNES SUAREZ DE ALARCON ET MELO, comes de Torreſvedras, marchio de Trozifal in Portugalliæ regno, ſereniſſimarum Hiſpaniæ Reginarum Eliſabethæ Borboniæ & Mariæ Annæ Auſtriacæ œconomus, Philippo IV. Regi noſtro a conſiliis bellicis, eques militiæ ſacræ Luſitanæ Jeſu Chriſti, Septenſis in Mauritania Tingitana urbis & arcis aliquando præfectus, Joannis parentis æmulus, qui metricum, quod nuper laudatum eſt, opus in literas retulit, in eumdem famæ conſpectum, via licet alia, venire deſiderans dedit foras genealogicum opus, illuſtrandis paternæ ſuæ atque aliis, quas contingebat, Caſtellæ & Portugalliæ regnorum familiis, præfixo tamen nomine Antonii filii primogeniti, Calatravæ ordinis equitis, cui inſcripſit:

Relaciones genealogicas de la Caſa de los Marqueſes de Trocifal, Condes de Torreſvedras, ſu Baronia Zeballos de Alarcon, y por la caſa y primer apellido Suarez: ad Regem Catholicum Philippum IV. Matriti ex officina Didaci Diaz de la Carrera 1656. in folio.

Obiit VI. die Octob. MDCLXIX. Matriti.

IOANNES SUAREZ DE GAMBOA, proſaicam dedit fabulam ſic inſcriptam:

Humilde Labradora. 1625. in 8.

F. IOANNES SUAREZ DE GODOY, ſacræ theologiæ magiſter ſacri ordinis Mercenariorum qui Captivos redimunt, in Dertuſana eccleſia profeſſor theologus, ſcripſit:

Te-

Teſoro de varias conſideraciones ſobre el Salmo, Miſericordias Domini in æternum cantabo. Barcinone 1598. in 4. apud Joannem Cormellas.

Muerte y honrras del Rey D. Felipe II. Barcinone 1598.

D. IOANNES SUAREZ DE MENDOZA, natus in oppido Monpox Carthaginenſis dioeceſis in meridionali America, cum in Hiſpaniam veniſſet colendi inter Europæos ingenii cauſa, in gymnaſium Salmantinum ſe contulit, ibique juri Civili & Canonico ſub optimis præceptoribus data opera, coluit ante alios frequentavitque Franciſcum Ramum, virum clariſſimum, Regium jam hoc tempore ſenatorem, ac morum Regis noſtri Caroli inſtitutorem, quem, velut normam ſuorum ſtudiorum ſortitus, nil mirum quod pervicaci literarum ſtudio beatius nihil ſibi in rebus humanis contingere poſſe exiſtimaverit. Ad hæc idoneum ſeſe profeſſorio muneri oſtendere volens elucubravit ac perfecit ad unguem, continuatis die noctuque vigiliis:

Ad Titulum Digeſtorum ad legem Aquiliam commentarium: quod Salmanticæ prodiit in 4. anno 1640.

Sed loco profeſſionis magiſtratum gerere juſſus fuit, ad urbem Hiſpalim deſtinatus judex Regiæ curiæ, quæ negotiationis Indicæ lites dirimit, atque adminiſtrationi præeſt. In hac etiam num principem locum togæ tenet, ſacerdos ante aliquot annos ordinatus, multa vir doctrina, eruditione, præſertim hiſtoriæ noſtratis, quam velis it (vulgari proloquio) atque remis ornatum, prudentia inſuper & humanitate, prætereaque inſtructiſſimæ omnis generis librorum bibliothecæ poſſeſſione atque uſu locuples. Premit idem aliquando edendum, quod jam dudum fabrefacit opus, mole quidem ſua vaſtum, utilitate & pretio ceſſurum paucis, *De Hiſpanorum Monarchia, rebus geſtis, moribus, politia*, et, uno verbo, *notitia* omni & *hiſtoria*: qualem forte Galliæ Limnæus dedit, ſed copioſiorem & accuratiorem. Obiit tandem Hiſpali XVIII. Martii MDCLXXXI. dierum plenus.

IOANNES SUAREZ DE PERALTA, Americanus, Mexici Novæ Hiſpaniæ natus, ſcripſit:

Tratado de la Cavalleria de la gineta y brida &c. Hiſpali 1580. in 4. apud Franciſcum Diaz.

D. IOANNES TAMAYO DE SALAZAR, natus in oppido Extremaduræ, Zalamea de la Serena nuncupato, ditionis equitum militiæ de Alcantara, in Didaci de Arce, ex-epiſcopi Placentini, Hiſpaniarum inquiſitoris generalis, viri clariſſimi, familia, nomen ſuum variis ſcriptis operibus, piis quidem omnibus, & multiplici lectione ornatis, poſteritati commendavit; de Hiſpanica vero hiſtoria non optime meritus, utpote pſeudo-Dextri & ſpuriorum ſimilium hiſtoricorum aſſecla & propugnator. Ex quorum fere ſcriniis parum feliciter compilavit:

Martyrologium Hiſpanum, ſive Anamneſim, hoc eſt, commemorationem omnium Sanctorum Hiſpanorum per dies anni digeſtam & concinnatam ac notis apodicticis illuſtratam ad methodum Martyrologii Romani: tomis ſex. Lugduni ſumptibus Philippi Borde & Laurentii Arnaud ab anno 1651. ad 1659. in folio.

San Epitacio Apoſtol y Paſtor de Tuy, ciudadano, Obiſpo y Martyr de Ambracia, oy Plaſencia, ſu vida y martyrio. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1646. in 4.

Vida de S. Paſtor de Tuy. Ibidem 1646. in 4.

Defenſorio Juridico-hiſtorico-eccleſiaſtico, en que ſe ſatisface a la duda y reparo, que ſe a pueſto en Roma acerca de dar oficios de rezado, y Miſa a los Santos de la Ciudad de Plaſencia.

Advertencias al Memorial de la ciudad de Jaca ſobre la patria y lugar del ſepulcro de Santa Euroſia. Matriti 1651. in 4.

Iluſtracion a una inſcripcion ſepulcral Catolica, que ſe halló en la ciudad de Merida en diez de Maio de MDCL. Matriti in 4.

Triunfos de las armas Catolicas por interceſion de Maria Nueſtra Señora, centones Hiſtorico-politicos &c. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1648. in 4.

Diſertacion, que prueba que la Reyna Doña Berenguela madre del Santo Rey D. Fernando fue la hija primogenita, o mayor del Rey D. Alonſo el Bueno de Caſtilla, y no Blanca Reyna de Francia. Hujus diſſertationis ſeſe auctorem ipſe prodit 1. tomo *Martyrol. Hiſp.* ad diem XXIII. Februarii, pag. 238. qua uſum fuiſſe ait in *Additionibus ad Vindicias Hiſpanicas* Joannem Jacobum Chifletium, illaudato, quod non debuit, auctore.

Protulit in lucem ex MS. codice, ut jactat, antiquo Gothico:

Auli Hali civis Burdigalenſis Poetæ Toletani carmen heroicum de Adventu D. Jacobi in Hiſpanias, notis illuſtratum. Matriti anno 1648. in 4. Hoc autem magna ex parte, neſcio cujus damnanda opera, ex Alvari Gomezii, poetæ ſæculo ſuperiore celebris, *Talichriſtia*, male conſutum eſſe nos docebimus alicubi ex propoſito, incautoſque

que lectores hujus abſurditatis & fallendi impotentiæ monebimus.

Auctor a ſecretis fuit illuſtriſſimo patrono ſuo ac Mæcenati, necnon ejus in Abulenſi epiſcopatu, ex quo ad Placentinum tranſiit, vicarius generalis. Obiitque circa annum MDCLXII.

D. IOANNES DE TASSIS ET PERALTA, Joannis filius, primi comitis de Villamediana, ex D. Maria de Peralta, comes ipſe ſecundus de Villamediana, & magnus curſorum per omnem Regis noſtri Hiſpaniarum ditionem ex privilegio parenti conceſſo magiſter, ingenio, animi magnitudine, omnibuſque aliis dotibus, quæ aulicum ac nobilem virum decent, clariſſimus, poeta non vulgaris venæ, varia ſcripſit carmina, quæ in lucem prodierunt hoc titulo:

Obras del Conde de Villamediana. Cæſarauguſtæ anno 1629. in 4. & 1634. Matritique 1635. in 4.

Infeliciſſime obiit Matriti, ab ignoto quodam nocte, dum curru veheretur, trucidatus. Cum multa ejus laude, dum Taſſiorum familiam deſcribit, viventis adhuc meminit Alphonſus Lopez de Haro in *Nobiliario Hiſpaniæ*, lib. VI.

D. IOANNES TERES, Catalanus ex oppido Verdu (incertum mihi cujus diœceſis) theologus, ex canonico Pœnitentiario ut vocant Tarraconenſis eccleſiæ, titulo tenus Marochii prius, deinde re ipſa Elnæ, hinc Dertuſæ, tandemque Tarraconis ab anno MDLXXXVII. antiſtes, edidit:

Conſtitutionum provincialium Tarraconenſium libros V. una & Archiepiſcoporum hujus Sedis, ante Arabum & poſt Arabum adventum, ſeriem.

F. IOANNES THEODORUS MONLLUNA, ordinis Deiparæ Virginis de Mercede, ſacræ theologiæ (ut vocant) præſentatus, Valentiæ ac Majoricarum provincialis præfectus, libellum vulgari ſermone edidit, inſcriptum:

Cartilla eſpiritual.

Claruit anno MDCVII. Sic Fr. Petrus a Sancto Cæcilio in *Elogiis* MSS. *Scriptorum* hujus ordinis.

F. IOANNES A SANCTO THOMA, Oliſiponenſis, ex patre Germano Petro Poinſot, Alberto Auſtriaco Archiduci a ſecretis, & matre Luſitana Domina Maria Garcez prognatus, primas literas & philoſophiam Conimbricæ, theologiam vero apud Lovanienſes in Belgio didicit. In reditu Deo ſe conſecrare, Dominicanorumque inſtitutum ſequi rationibus ſuis opportunum exiſtimans, ad D. Virginis de Atocha, quæ hujus religioſiſſimæ familiæ domus eſt Matritenſis, ſibi ſæculoque renunciavit. Hinc inter Complutenſes in luce iſtius ſplendidiſſimæ academiæ, tam pietate quam profundiſſimæ cujuſdam doctrinæ radiis, coruſcare cœpit. Nec deſtitit ſcholæ operam ſuam adprobare, donec poſt veſpertinum academicum docendi munus, etiam primarium & antemeridianum, qui ſummus eſt merendi apex, obtinuerit. Studiorum merita probatiſſimis moribus, prudentiæque eximia laude cumulatiora, ſic hominem undique venerabilem & aulicis commendatum reddiderunt ut Antonio Sotomaiore, quem Philippus IV. Hiſpaniæ Rex diu habuerat a confeſſionibus, diem ſuum obeunte potiſſimus inter Dominicanos habitus ſit quem Rex in hoc tam ſpectatæ fidei miniſterium demortuo ſufficeret. Ad cujus rei nuntium non lætari, non gratulationes, ut ſolet, læto ore benignus excipere, ſed pavere totus & conſternari animo viſus fuit a ſodalibus, qui veluti rebus ad incitas delatis exclamantem audierunt: *Actum eſt, patres, de vita mea: mortuus ſum, rogate pro me.* Nempe vir ad ſtudia natus erat, tamque ſeverus ſui ipſius judex ut quotidianos animi defectus, carne ſetaceis textis ac verberationibus edomita, crebro expiaret: quod vel ipſimet libri cruore imbuti, & in aereanis quibuſdam cellæ loculis ejuſce rei inſtrumenta deprehenſa teſtatiſſimum a morte ipſius fecerunt. Quare abripi a munere ſcholaſtico, ſibi gratiſſimo, ut publicis rebus, tam magna pars ipſe earum, intereſſet, obnoxiuſque adeo Dei judicio fieret, ægerrime tulit. Molem tamen negotiorum immenſam, fracta jam ſtudiis ætate, non diu ſuſtinere potuit. Fragæ enim Aragoniæ regni, quo cum Philippo venerat, contraxit letalem morbum, proteſtatuſque coram venerabili Euchariſtico pane ſe nihil per triginta totos annos aut ſcripſiſſe, aut docuiſſe, quod non judicaret & veritati conſonum, & doctrinæ Sancti Thomæ conforme, nihil Regi ſuo conſilii dediſſe, vel ſuggeſſiſſe, (menſibus tantum tredecim hanc curam volverat) quod non in Dei obſequium, reipublicæ utilitatem, & Principis ipſius beneficium ceſſurum credidiſſet, vitam commutavit cum morte XVII. Junii die anni MDCXLIV. cum nondum quinquageſimum quintum ætatis annum attigiſſet, quo minus debuit tempore (ſi ita loqui fas eſt) præreptus Hiſpaniæ, Philippo & literarum ſtudiis, quas nullo tempore non in pretio magno ac delitiis habuit. Doctrinæ ingeniique ejus clariſſima extant monumenta,

ta, quæ paſſim omnes amplectuntur:

Artis Logicæ I. Pars de Dialecticis Inſtitutionibus, quas Summulas vocant. Compluti anno 1631 & 1634. in 8. Romæ tertium apud Manelphum 1636. in 12.

Artis Logicæ II. Pars in Iſagogen Porphyrii, Ariſtotelis Categorias & Libros Poſteriorum. Compluti anno 1632. 4. Romæ apud Manelphum 1637. in 8. Matriti 1640. in 4. atque alibi.

Naturalis Philoſophiæ prima pars, quæ de natura in communi, ejuſque affectionibus diſſerit. Matriti 1633. 4. Deinde alibi, Romæ inquam apud Manelphum anno 1637. ac tandem Cæſarauguſtæ 1644. 4.

Eſuſdem Secunda Pars in VIII. libros Phyſicorum. Iiſdem locis.

Ejuſdem III. Pars, quæ de Ente mobili corruptibili agit; ad libros Ariſtotelis de Ortu & Interitu; una cum decem tractatibus de Meteoris. Compluti 1634. in 4.

Ejuſdem IV. Pars, quæ de Ente mobili animato; ad libros Ariſtotelis de Anima. Compluti 1635. in 4. Omnia hæc ſimul duobus voluminibus Coloniæ 1638. in 4. Romæque ſeptem voluminibus 1636. & 1637. 12. apud Manelphum edita ſunt. Sequuta ſunt theologica, nempe:

Curſus Theologici in primam partem Sancti Thomæ, tomus I. *ſcilicet uſque ad quæſt. XIV.* cui præmittuntur *Tractatus tres*, ad theologiæ tirones, ſcilicet:

I. *Univerſum Textum Magiſtri Sententiarum in ordinem redigit.*

II. *Omnium quæſtionum D. Thomæ & materiarum in ſua Summa connexionem explicat.*

III. *Vindicias D. Thomæ pro doctrinæ ejus puritate, probitate & ſingulari approbatione offert.* Compluti 1637. in folio.

Curſus ejuſdem in primam partem a quæſt. XV. uſque ad XXVII. Tom. II. Lugduni apud Petrum Proſt 1643. folio.

Ejuſdem tertius Tomus a quæſtione XXVII. uſque ad finem primæ partis. Ibidem apud eumdem 1643. in folio.

Curſus Theologici in primam Secundæ D. Thomæ a queſtione prima uſque ad XXI. incluſive, tomus primus. Matriti apud Mariam de Quiñones 1645. in folio.

Ejuſdem Tomus II. uſque ad quæſtionem CXIV. Ibidem eodem anno in folio.

Ejuſdem Curſus in Secundam Secundæ Divi Thomæ tomus unicus; hoc eſt de Fide, Spe & Charitate; De Homicidio, Religione, Oratione, Voto, cum quibuſdam expoſitivis quæſtionibus.

Ejuſdem Curſus integri tomus VII. ſive De Incarnatione Verbi Dei tractatus.

Prodierunt omnes ſimul Lugduni ſeptem voluminibus 1663. folio apud Philippum Borde & ſocios, adjuncto in fine I. tomi *in primam partem:*

Tractatus de Opere ſex dierum.

In ſecundo *ad Primam Secundæ:*

Materiis quibuſdam Theologicis, quas ipſe auctor in cathedra dictavit a quæſtione hujus partis CIX. uſque ad CXIV. hoc eſt, *De Gratia & merito.* Hanc vero Lugdunenſem editionem acerrime habet P. Franciſcus Combefis in ſua ſequentis operis editione, promittitque Pariſienſem aliam ſe procuraturum.

Nuper prodiit poſtumus tomus *Theologicorum in Summam Sancti Thomæ commentariorum* octavus, hac inſcriptione:

De Sacramentis in genere, deque venerabili Euchariſtiæ Sacramento, & de Pœnitentia diſputationes: opera & ſtudio R. P. Fr. Franciſci Combefis, ejuſdem ordinis, Pariſiis, ſumptibus Antonii Bertier 1667. in folio. Atque iterum 1674. adjuncta ſynopſi vitæ auctoris R. P. Jacobi Quetif, Pariſini.

Hiſpanice vero libellum aureum ab eo habemus hoc titulo:

Explicacion de la Doctrina Chriſtiana. Valentiæ 1644. Antuerpiæ 1651. in 24. & alibi ſæpe. Demum poſt ſeptem Hiſpanicas editiones Latina exiit hoc titulo: *Compendium totius Doctrinæ Chriſtianæ*, opera Henrici Hactermans ejuſdem Dominicani inſtituti, Bruxellis 1658. in 12.

IOANNES THOMAS PORCEL, medicus ut videtur, dedit foras:

Curacion de la Peſte. Cæſaraug. anno 1565.

F. IOANNES THOMAS DE ROCABERTI, D. Franciſci Jofre de Rocaberti, vicecomitis de Rocaberti, comitis de Peralada, & D. Magdalenæ Laforteza, comitis Sanctæ Mariæ de Formiguera natæ, filius, nobiliſſimæ & antiquiſſimæ familiæ propago, Peraladæ in laribus paternis principatus Cataloniæ ortus, Dominicanorum ſodalis, ſacræ theologiæ magiſter, Gerundæ ad ordinem admiſſus, Valentino autem cœnobio poſtea adſcriptus, in ejus urbis academia obtinuit ſacræ ſcientiæ cathedram, ut vocant, perpetuam, Aragoniæ provinciæ præfuit, præeſtque nunc integro Prædicatorum ordini ampliſſimo, in comitiis anni MDCLXX. XXIV. die Maii magiſter generalis renuntiatus, doctrinæ, prudentiæ, ac religioſæ vitæ meritis, quibus mire ornat utroſque ſæculi ac religionis natales, majoribus adhuc dignus. Scripſit:

Alimento eſpiritual, cotidiano exercicio de meditaciones: ex operibus Ludovici Granatenſis, B. Henrici Suſonis & Sanctæ Catherinæ Senenſis. Barcinone apud Mathevad 1668. in 4.

Theo-

Theologia myſtica, primer tomo, inſtruccion del alma en la oracion y meditacion. Ibidem apud Raphaelem Figuero 1669. 4.

IOANNES DE TIMONEDA, gente Valentinus, auctor eſt primus fabularum, quas dicimus Italico verbo Novelas; neſcio enim an aliud hujuſmodi opus inter nos eo antiquius ſit, quod ita inſcriptum dedit:

El Patrañuelo, o Primera Parte de las Patrañas. Compluti 1576. 8. Et in Bilbao Cantabrorum 1580. in 8. Antiquum hoc verbum idem cum eo ſonat quod Valentini dicunt Rondalles, nos Novelas.

El Cavañero Cancionero. Valentiæ apud Petrum Huete 1570. in 8.

Coloquio Paſtoril. Ibidem apud Petrum Mey 1567. in 8.

Alivio de Caminantes y memoria Hiſpanica. Compluti apud Sebaſtianum Martinez 1576. in 12.

El Sobremeſa, y alivio de la muerte. Simulque:

Buen aviſo, y porta quentos. Item:

Memoria Hiſpanica y Valentina. Valentiæ apud Petrum Huete 1570. in 8.

Sylva de varias canciones, o villaneſcas y guirnalda de galanes. Hiſpali apud Alphonſum de la Barrera 1511. in 8.

Tres Comedias en proſa. Valentiæ 1559. in 8.

Quaderno eſpiritual al Santiſſimo Sacramento, y a la Aſſumcion. Auto de la oveja perdida, y otras coſas. Valentiæ 1597. 8.

Edi curavit primas Hiſpanas comœdias, quas rudi illo hujus artis ſæculo Lupus de Rueda, Hiſpalenſis, non ſcripſit tantum, ſed recitavit, ut in eo dicimus. Noſtri quoque nomen præſefert:

El Deleitoſo recopilado por Juan de Timoneda. 1567. in 8. niſi ejuſdem ſit Lupi a Rueda comicum aliquid. Uti & MS. liber, quem laudare ſolet D. Joſephus Pellizerius, chronographus Regius, ſic inſcriptus: *Libro y memorial de algunas coſas, que de algunos años a eſta parte an ſucedido en la villa de Madrid*, duabus partibus: quarum ſeries ab anno MCCCC. ad annum MDXX. extenditur.

F. IOANNES TIRADO, Aragonenſis, ordinis Seraphici, vir pius, quamvis doctrina carens utile tamen compoſuit opus, ſcilicet:

Tratado para ayudar a bien morir. Semel atque iterum typis editum.

F. IOANNES DE TOLEDO, ea ex urbe ut credimus, ſacræ theologiæ magiſter, Hieronymianorum ſodalis, cum inter doneſticos tam in Sancti Laurentii Eſcurialenſis collegio, quam in Salmantino Sanctæ Mariæ de Guadalupe hanc ſacram ſcientiam ex primaria cathedra docuiſſet, vir ad majora natus, die IX. Junii MDCLIX. ad Canariarum inſularum eccleſiam fuit promotus ab Alexandro VII. Papa, indeque XII. Januarii MDCLXIII. ad Legionenſem ab eodem translatus. Obiit anno MDCLXII. Scripſit:

Curſum Theologicum pro Theologis Canarienſibus Thomiſticæ Theoſophiæ perſtudioſis in tres tomos diſtributum: quorum primus prodiit Legione ex officina Auguſtini de Valdivieſo circa annum 1672. reliquorum duorum editioni mors auctoris interceſſit.

F. IOANNES DE TOLOSA, Salmanticenſis, Auguſtinianus, ſacræ theologiæ magiſter, in Aragoniæ regno ut plurimum floruit, Biblicam enim ſapientiam Oſcenſis academiæ juventutem docuit, cujus ſtudii alterum de ſacris rebus pro concione loquendi munus ingenioſe dicitur geſſiſſe, atque eloquenter. Domum ordinis ſui Cæſarauguſtanam rexit, quo tempore in publicum exire paſſus eſt:

Aranjuez del alma. Ibidem 1584. 4. ad Eliſabetham Hiſpaniarum Infantem: celebratum valde opus a Lupercio Leonardo de Argenſola, magni nominis poeta, & chronographo Regio, in elegantiſſimo illo carmine, cujus initium tale eſt:

Ay un lugar en la mitad de Eſpaña &c.

Atque item:

Indulgencias de la Correa de San Aguſtin. 1581.

Diſcurſos predicables: Adventus præcipue uſque ad Epiphaniam. Medinæ an. 1584. in 4.

IOANNES DE TORIJA, architectus Regius, edidit:

Tratado breve ſobre las Ordenanzas de la Villa de Madrid y Policia della. Madriti apud Paulum de Val 1661. in 4.

Tratado de Bovedas. Ibidem eodem anno, folio.

IOANNES TORNAMIRA DE SOTO, Aragonenſis natalibus, ex nobili tamen, (quod eidem de ſe credimus) in Montpeſſulana urbe Galliæ Narbonenſis Tornamirarum familia oriundus, ſcripſit:

Sumario de la vida y hazañoſos hechos del Rey Jaime de Aragon I. deſte nombre llamado el Conquiſtador. Pampelone 1622. in 8. ex officina Caroli de Labayen.

F. IOANNES DE TORQUEMADA, Franciſcanus provinciæ Sancti Evangelii Novæ

væ Hiſpaniæ apud Indos occidentales, cui provinciæ aliquando præfuit, foras emiſit:

Monarquia Indiana, con el origen y guerra de los Indios occidentales, de ſus poblaciones, deſcubrimiento, conquiſtas, converſion y otras coſas maravilloſas de la miſma tierra: XXII. libris, tribuſque tomis. Hiſpali 1615. in folio. Item:

Vida del Santo Fr. Sebaſtian de Aparicio de la Orden de S. Franciſco. 1605. in 8.

F. IOANNES DE TORRALVA, Saguntinus ex regno Valentiæ (Morviedro nunc eſt antiqua Saguntus) Carthuſianus monachus, ad ordinem receptus in domo Scalæ Dei Tarraconenſi, translatus inde ad monaſterium Aulæ Dei juxta Cæſarauguſtam, vir valde pius, ſcripſit:

Enchiridion Paſſionis Chriſti. Cæſarauguſtæ typis Stephani de Naxera an. 1556. in 4.

Sermones y platicas eſpirituales.

D. IOANNES DE LA TORRE, medicus doctor ut credimus, ſcripſit:

Eſpejo de Filoſofia y compendio de toda la medicina theorica y practica. Antuerpiæ 1688. folio.

Teatro de la ſalud, Baños de Sacedon hallados por el Doctor D. Fernando Infante, fabricados y pueſtos en la orden que oy eſtan por el Excelentiſimo Señor D. Luis Franciſco Nuñez de Guzman, Marques de Montalegre. Matriti 1676. in 4.

F. IOANNES DE TORREBLANCA, Lucronienſis, Dominicanus, ſacræ theologiæ præſentatus, ordiniſque ſui concionator generalis, edidit:

Exercicios del ſanto Roſario de Nueſtra Señora, y modo de rezarle con meditacion de ſus myſterios. Pinciæ apud Joannem Baptiſtam Vareſium 1630. in 4.

Sermones quoque *de Quareſma*, ut mihi a domeſticis fuit relatum, duobus tomis.

D. IOANNES DE TORRECILLA, ET MANSO, inquiſitor Apoſtolicus regni Siciliæ, abbas Sanctæ Mariæ Lavinæ, decanus Agrigentinæ eccleſiæ, & in eodem regno a conciliis Catholicæ majeſtatis, ſcripſit:

Apologeticum adverſus objectionem contra juriſdictionem Sancti Officii a Domino Mario Cutellio juriſconſulto Siculo excitatam. Neapoli apud Octavium Beltranum 1637. in 4.

IOANNES TORRELLA, profeſſor publicus grammaticæ artis in academia Valentiæ, publicavit:

Brevem ac compendioſam in Syntaxim partium orationis Inſtitutionem. Lugduni 1585. in 8. Cæſarauguſtæ 1609. in 8.

IOANNES DE TORRES, Medinenſis, in Societate Jeſu, cui militabat, pluribus adminiſtratis muneribus, imo & in Africa redemptionis captivorum nonnumquam miniſter, ab recentis adoleſcentiæ annis uſque ad defectam ſenectutem vixit plerumque in patria, longo conſumptus tandem morbo cum annus verteret nati Redemptoris MDXCIX. Populari ſermone dedit vulgo probatum opus, nuncupatum:

Filoſofia moral de Principes para ſu buena crianza, y govierno y para perſonas de todos eſtados. Burgis 1596. in folio & 1602. apud Joannem Baptiſtam Vareſium. Barcinone apud Sebaſtianum de Cormellas anno 1596. in folio.

F. IOANNES DE TORRES, Franciſcanorum Tertii Ordinis ſodalis, ſcripſit de ſacræ Euchariſtiæ digna ſumptione & meditatione libellum, hoc titulo:

Suſtento del Alma. Matriti ex officina Tereſiæ Junti 1625. in 16.

F. IOANNES DE TORRES, ordinis Minorum Obſervantium, Caſtellæ provinciæ aliquando præfectus, & commiſſarius ut vocant curiæ in Urbe, dedit foras:

Conſuelo de los devotos de la Concepcion de la Virgen Señora nueſtra. Cæſaraug. 1620. in 4.

Comentarios ſobre la Tercera regla de S. Franciſco: neſcio an Hiſpanice, an Latine. Matriti 1628. & 1631.

Regla y Conſtituciones de la orden Tercera: niſi idem eſt opus. Matriti 1623.

Tribuitur & Joanni de Torres (alii-ne?)

Vida de la Reyna Santa Iſabel.

IOANNES DE TORRES, alius niſi fallor, ſcripſit:

Del Reyno del gran Mogor.

F. IOANNES DE TORRES, ordinis Mercenariorum, compoſuit patria lingua divinam quamdam & variam poeſim, præſertim in receptione quarumdam reliquiarum D. Laurentii martyris in patriam olim ſuam Oſcam, ad Joannem Olivitum, doctorem utriuſque juris, decanum & canonicum ejuſdem urbis eccleſiæ. Oſcæ apud Joannem Perez Valdivieſo 1579. 8. Hæc totidem verbis Alfonſus Ciaconus, Dominicanus, in ſchedis, quas penes me habeo, ad *Bibliothecam*, quam præparabat *univerſalem.*

IOANNES DE TORRESILLO ET MANSO, edidit:

Re-

Reſponſionem quamdam ad Marii Cutellii Patrocinium pro regia Juriſdictione Inquiſitoribus conceſſa. Neapoli 1637.

IOANNES TREMIÑO, Alonenſis, ſive Alicantinus, ſacræ theologiæ doctor, canonicus & ſcholaſticus Oriolanæ almæ ſedis, doctus vir, & linguarum non imperitus, nec a poetarum myſteriis alienus, ſeptuaginta jam natus annos, poſt quinquagenarium fere tempus tam in ſchola quam in eccleſia docendo & concionando impenſum, ſcripſit:

In Jonam Commentarios, una cum Paraphraſi Poetica. Oriolæ apud Ludovicum Beroſium 1623. in 4. Item:

In quatuor priores Davidis Regis Pſalmos, una cum Paraphraſi Poetica in fine cujuſque Pſalmi. Ibidem eodem anno.

D. IOANNES TRILLO ET FIGUEROA, Gallæcus, Corunienſis, Franciſci frater germanus, cujus olim loco ſuo meminimus, Granatæ domicilium fixit, ibique, modeſtiæ ac ſtudiorum nomine omnibus carus, unus ex decurionibus ejuſdem urbis (veinti quatro veluti XXIV. virum vocant) edidit:

Noticia de la ſuceſion de Doña Maria Nuñez Cabeza de Vaca. Granatæ 1664.

Origen de la Caſa de Tovar, y Arbol genealogico de D. Franciſco Cañaveral y Horozco Cavallero del orden de Alcantara, Señor del Mayorazgo y Lugar de Benalva. 1662. ibidem. Laudat opus D. Joſephus Pellizer in *Bibliotheca* propriorum operum, fol. 151.

F. IOANNES DE TRINITATE, ordinis Minorum fratrum Excalceatorum provinciæ Sancti Gabrielis, quam ſemel atque iterum rexit, emeritus theologiæ lector, edidit Latine:

Expoſitionem Conſtitutionis Gregorii XV. contra Confeſſarios ſollicitantes in confeſſionibus. Hiſpali 1643. in 8.

Tratado de los caſos reſervados en la orden de los Menores para los Miniſtros provinciales o generales. Hunc Joannes de la Haye, auctoris diſcipulus, Latinum fecit, ac prelo ſubjecit. Pariſiis anno 1617.

Trasformacion de la alma en Dios y medios para llegar a ella. Diſcurſos predicables. Ulisipone 1633. in 4.

Chronica de los frayles deſcalzos Menores de la provincia de S. Gabriel. Hiſpali anno 1652. in folio.

F. IOANNES DE TRIVIÑO (ignotus mihi alias) ſcripſit:

Memorias de coſas notables deſde la fundacion de Eſpaña haſta el Rey D. Felipe II. duabus partibus: quas adſervari manuſcriptas in cœnobio B. Virginis de la Salzeda legitur in ejus bibliothecæ catalogo.

IOANNES TRIVIÑO DE VIBANCO, Abulenſis, theologus doctor, canonicus Placentinus, ac Segovienſis deinde magiſtralis, dedit in publicum:

Praxim neceſſario obſervandam ab examinatoribus ſynodalibus in qualificandis oppoſitoribus ad beneficia Eccleſiaſtica contendentibus. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1622. 4.

IOANNES TRULLUS, vulgo TRULL, Aragonenſis, ex Luna oppido diœceſis Cæſarauguſtanæ, Salmanticæ ad Sancti Bartholomæi ſodalis, & ex cathedra liberalium artium profeſſor, anno præteriti ſæculi LVII. academiam reliquit ſacerdotio Cæſarauguſtanæ inclytæ ædis Deiparæ Virginis del Pilar ornatus, unde ad Salvatoris, hoc eſt, ejus templi quod communius hucuſque cathedrale audiit, ſed hodie jam communem cum laudata Virginis Matris Dei eccleſia prærogativam hanc ſortitur, collegium ſacrum transferri, prioratumque in eo S. Chriſtinæ accipere adminiſtrandum promeruit. Cum vero Gregorii XIII. Papæ juſſu Segobricenſis, quæ ad hoc tempus eadem fuerat cum Albarracinenſi, epiſcopalis ſedes in duas divideretur, primus fuit Trullus præſul Albarracinenſis deſignatus, ac merito quidem is, quem Martinus Navarrus initio *Commentarii ad Cap. Non dicatis 12. quæſt. 1. De voto paupertatis, eruditiſſimum*, Petrus Cenedus alicubi *eruditione, literis ac religione inſignem*, alii non diſſimiliter appellant. Cunctis bene notus eſt Trullus propter:

Ordinem Canonicorum Regularium libris IV. elucidatum, in quibus & de claris ejuſdem ordinis viris: ad Philippum Hiſpaniarum Regem II. Cæſarauguſtæ apud Bartholomæum a Naxera 1571. in 4.

Obiit, priuſquam Pontifex ſtabiliret literis ſolemnibus epiſcopalem ejus dignitatem, circa annum MDLXXVII.

D. IOANNES TURIEL DE ROXAS ANGELOFLAVIO (ſic indigitatur, cui propter Hiſpanum cognomen ſermonemque locum dedimus in hac *Bibliotheca*) eques magnæ Crucis &c. ſcripſit:

Origen de la orden de la Cavalleria Conſtantiniana debaxo de la regla de S. Baſilio y titulo de S. George. Romæ ex officina Vaticana 1597. 4.

IOANNES DE VALCAZAR, excellen-

lentiſſimo D. D. Petro Fernandez de Caſtro, comiti de Lemos, Neapolitanorum proregi, a ſacris, ſcripſit:

Relacion de las exequias que ſe celebraron en Napoles en la muerte de la Sereniſima Reyna Doña Margarita. Neapoli apud Tarquinum Longum 1612. in 4.

IOANNES DE VALDES, juriſconſultus, hereticus Lutheranus, qui Neapoli plures pervertiſſe dicitur, & in iis Petrum Martyrem & Bernardinum Ochinum corruptiores feciſſe, de quo Thuanus lib. III. *Hiſtor. ſui temporis* in mentione Martyris, & Spondanus in *Annal.* ad ann. 1547. num 21. & 22. Scripſit:

Comentario breve, o declaracion compendioſa y familiar ſobre la primera Epiſtola de S. Pablo a los Corintios. Cujus cum prohibitionis nota meminit poſtremus *Index* noſter *Librorum prohib. & expurgandorum.*

Ex Joannis Valdeſii Hiſpana fuiſſe in Gallicam linguam translatum a Claudio de Kequiſinen, Pariſienſi, opus ſic inſcriptum:

Ciento y diez conſideraciones divinas, refert in *Bibliotheca* ſua Verderius.

IOANNES DE VALENCIA, Bæticus, domo ex urbe Loxa, & in Malacitana eccleſia portionarius, Latinas literas omnemque humanitatem apprime doctus, quam & alios, & Bernardum Alderetum, in cujus pererueditis monumentis Valentiæ durat memoria, in eadem Malaca urbe docuit. Hujus poema elegantiſſimum:

Pyrenen dictum, exametris verſibus, celebrat Alderetus lib. I. *Antiquitatum* cap. IX. Quod & nos Hiſpali apud Martinum Vaſquium Siruelam, amicum noſtrum, vidimus.

D. IOANNES DE VALENCIA, in America forſan natus, ſed ex Hiſpana ſtirpe nobili, eques ordinis..... nec mediocris pretii aulicus ſub Philippo IV. Scripſit quidquam:

Del Arte de andar a cavallo. Anno 1639.

F. IOANNES VALERO, Segobricenſis in Valentino regno, juris Pontificii ſacræque theologiæ doctor Valentinus, canonicus Segobricenſis, doctique illius viri, ejuſdem urbis epiſcopi, Joannis Baptiſtæ Perezii, poſt Algerienſem captivitatem, in quam incidit Roma in Hiſpaniam rediens, vicarius generalis. Sæculo renuntiavit in eremum ſecedens; deinde ad Carthuſianorum tranſiit militiam inter Scalæ Dei Tarraconenſis campi ſodales anno MDXCVI. quo habitu & profeſſione nobilitatus Barcinone procuratorem egit laudatæ domus, deindeque ejuſdem præfectum, quam conſequutæ ſunt præfecturæ aliæ cœnobiorum Vallis-Chriſti Valentiæ urbis, Vallis-miſericordiæ Oliſiponenſis, ac Jeſu-Nazareni Majoricenſis. Quo loco manens edidit:

Differentias inter utrumque forum, Judiciale videlicet & Conſcientiæ. In Carthuſia Majoricenſi laudata, typis Emmanuelis Rodriguez 1616. in folio. Inedita autem apud domeſticos aſſervantur:

Annotationes & Gloſſæ in Biblia ſacra, in Jus canonicum, in Concilium Tridentinum, & in ſui ordinis Statuta.

Hiſpana quoque lingua:

De Virtudes y Vicios: duobus voluminibus.

Inſtruccion de Prelados.

Vida de San Hugon.

Notas para las ceremonias de la Miſſa.

Vitam ab eo piiſſime ac religioſiſſime geſtam deſcripſit in *Catalogo Virorum illuſtrium Scalæ Dei Carthuſianæ* ſuæ *Hiſtoriæ* Joſephus Valles, Tarraconenſis canonicus.

IOANNES VALLE, Luſitanus, Guimaranenſis, juridica quædam edidiſſe dicitur. Cardoſus.

IOANNES DE VALLEJO, magni viri D. Franciſci Ximenez de Ciſneros cardinalis, archiepiſcopi Toletani, a puero familiaris, canonicus tandem Seguntinæ eccleſiæ, reliquit ſcriptum:

Memorial de la vida, y virtudes y milagros del dicho Iluſtriſimo Cardenal Arzobiſpo: quod præcipuum fundamentum Alvaro Gomezio conſcribendæ ſuæ Latinæ *Hiſtoriæ* præſtitit. MS. extat in archivio Complutenſis collegii, ut legitur in *Archivio* Complutenſi pag. 70. quod ſimul cum *Vita* ejuſdem Ximenii editum eſt Panhormi 1653.

IOANNES DE VALVERDE DE AMUSCO appellatus, natali forſan loco dioeceſis Palentinæ, medicus. Romæ tuebatur valetudinem Joannis Toletani, ordinis Prædicatorum, S. R. E. cardinalis, atque ejuſdem Compoſtellani præſulis, cum explanaturus in Andreæ Veſalii *Anatomico opere* non pauca rudioribus & tironibus obſcura, proprio Hiſpaniæ ſermone promulgavit:

Hiſtoria de la compoſicion del Cuerpo humano. Romæ ex officina Antonii de Salamanca & Antonii Lofredi 1556. in fol. opera uſus Gaſparis Bezerra in deſignandis figuris, quem habuit illa ætas pictorem & ſculptorem celeberrimum. Italice mox dedit auctor ipſe in eadem urbe 1560. Demum Michael Columbus, Juntis, Venetiarum typographis, necnon & Hieronymo Mercuriali ad id invitanti-

tibus, vertit eam Latine, atque edidit Venetiis 1589. in folio. Prodiit quoque ibidem 1607. folio. Item scripsit:

De Animi & Corporis sanitate tuenda. Lutetiæ apud Robertum Stephanum an. 1552. Et Venetiis apud Dominicum Lilium 1553. in 8.

IOANNES DE VALVERDE ARRIETA, unus ex geoponicis Hispaniæ scriptoribus, edidit:

Dialogos de la fertilidad y abundancia de España, y la razon porque se ha ido encareciendo, con el remedio para que buelva todo a los precios pasados. Matriti 1578. in 8. rursusque cum Gabrielis Alphonsi de Herrera *Agricultura*, & aliis ejusdem argumenti auctoribus. Ibidem apud viduam Alphonsi Martini 1620. in folio.

Despertador sobre la fertilidad antigua de España. Matriti 1581.

F. IOANNES DE VARDON, ordinis fratrum Mercenariorum, qui captivos redimunt, facer Indorum ecclesiastes, quique plures ex eis ab orci faucibus ad viam salutis revocavit.

Vocabularia edidit *quatuor linguarum*: quæ in eis regionibus passim apud omnes notæ sunt. Hæc in *Historia ordinis* sui 1. parte, lib. II. cap. XXVI. ad annum MDXXIV. Bernardus Vargas refert, utens Caroli de Tapia in *De Religiosis rebus* circa id testimonio.

F. IOANNES VARGAS MACHUCA, Dominicanus, sacræ theologiæ magister ac doctor, visitator ac vicarius provincialis in territoriis episcopatuum Truxilliensis & Panamensis, & provinciarum del Darien, edidit:

La Rosa del Piru Soror Isabel de Santa Maria del Abito de Santo Domingo. Hispali 1659. 4. apud Joannem Gomez de Blas.

IOANNES DE VASCONZELOS, Lusitanus, Leirensis, Jesuita, patre Regio senatore atque equestris familiæ natus, & postquam varia rexisset collegia, in Conimbricensi XXI. Septembris MDCLXI. denatus, scripsit vernacule suppresso nomine:

Lusitaniæ prodigiosam restaurationem. Olisipone per Antonium Alvarez 1643. in 4.

IOANNES VAZ, Lusitanus, Eborensis, auctor *Comœdiarum* a Cardoso laudatur.

IOANNES VAZ MOTA, Lusitanus, Olisiponensis, juris utriusque doctor, cumque partes sequutus D. Antonii Portugalliæ competitoris fuisset, patriaque relicta Romam venisset, professor admissus in Sapientiæ Romanæ gymnasio, sive artis rhetoricæ, sive philosophiæ, literarum humaniorum vir doctissimus, habuit atque edidit quasdam orationes in eadem Urbe, in quibus hæ annumerantur:

Oratio habita die VII. Martii ad Illustrissimum Cardin. Sirletum Patronum unicum & incomparabilem. Romæ 1585. apud Joannem Martinellum in 4.

Oratio funebris in Illustrissimi ejusdem *Cardinalis Guilielmi Sirleti obitu in æde D. Laurentii in Paue & Perna ad Illustrissimum Vincentium Laureum Cardin. Montis regalis.* Romæ apud Joannem Osmarinum Giliotum 1585. in 4.

Encomium in S. Joannem Apostolum coram Gregorio XIII. P. M. Ad Illustriss. Cardin. Vastavillanum S. R. E. camerarium. Romæ apud Joannem Martinellum 1585. Diversus quidem hic est ab Antonio Mota, cujus mentionem in *Bibliothecæ* hujus volum. 1. pag. 146. reperies.

IOANNES VAZ PINTO DE SOUSA, Lusitanus, ex oppido Garaial, Virgilium poetam sermone interpretatus est vernaculo, hunc titulum operi accommodans:

Thesaurus Musæ Virgilianæ: in quo germanus verborum ordo Lusitano prius idiomate, uberiores deinde rerum notæ inveniuntur. Bracharæ 1628. in 4.

IOANNES VAZQUEZ JURADO, scripsit:

De Residentia Parochorum. Matriti 1629.

IOANNES VAZQUEZ DEL MARMOL, apud Granatenses portionarius, itemque ad monumentum seu capellam Catholicorum Principum Ferdinandi atque Elisabethæ, expugnatores illius urbis, sacerdos Regius, idem librorum omnium, publico munere, ne quid ab exemplari editio deviet, generalis corrector, varia doctrina, bonarumque artium studio non vulgari cum viveret, idque sub Philippo II. Rege, inter æquales audit eximius. Impendit maxime operam vertendis in sermonem nostrum Latinis aliorum operibus, præsertim sacris. Vidimus nos:

Arte y regla para aprender a rezar el Oficio segun el Breviario reformado, y para entender el Computo y Kalendario Romano. Pinciæ typis Ludovici Sanchez 1605. 8. Item:

San Anselmo, sus Meditaciones. Anno 1567. in 16.

Exposicion del Padre nuestro de Pico Mirandulano.

El Novicio espiritual: ex Latino Ludovici Blosii. Matriti 1587. in 12.

Con-

Confeſionario de Santo Thomas de Aquino: Inſtruccion breve para recibir el Sacramento de la Penitencia.

Orden para oir y ayudar a Miſſa. Hos quidem tribuit ei Franciſcus Pedraza in *Granatenſi Hiſtoria*, inter Granatenſes ipſum ſcriptores enumerans.

Hiſtoria de Napoles de Pandulfo Collenutio. Hiſpali apud Ferdinandum Diaz 1584. in folio, ubi & *Supplementum Mambrini Roſei* incluſum eſt.

Natum hunc parente Petro del Marmol, Regi a ſecretis, fratremque matruelem Franciſci Suarii, Granatenſis, Jeſuitarum ſodalis, atque ſcriptoris clariſſimi, fuiſſe relatum mihi fuit Granatæ a propinquis.

IOANNES VAZQUEZ DE OLIVERA, liberalium artium & ſacræ theologiæ profeſſor, edidit:

Quæſtionem Theologicam, an hæc propoſitio vera ſit & Catholica, Deus operatur omnia opera noſtra bona, ita ut in eis totum efficiat, ut nos fere nihil agamus. Granatæ apud Martinum Fernandez 1613.

IOANNES VAZQUEZ DE LA SERNA, Gadium incola, publicavit:

Reducciones de oro y ſeñorage de plata, con las reglas y tablas generales de lo uno y de lo otro. Gadibus 1620.

F. IOANNES DE VEGA, ordinis Mercenariorum, ſacræ theologiæ magiſter, propter excellentem dicendi de loco ſuperiore atque Evangelium docendi artem *Argenteum os* nuncupari promeruit, æque ac Ferdinandus de Santiago *Aureum os* per idem tempus audiebat. Reliquit MSS. in Matritenſi domo, in qua obiit anno MDCX.

Sermones de Quareſma: duobus voluminibus.

Sermones de Santos.

F. IOANNES DE LA VEGA, Americanus, patre Hiſpano natus, Luſitanum Cardoſus credidit in ſchedis MSS. Franciſcanus in cœnobio Limenſis urbis ac provinciæ Duodecim Apoſtolorum, edidit in eadem urbe:

Artem ſeu rudimenta Grammaticæ. Waddingo auctore in *Scriptoribus ordinis Minorum.*

D. IOANNES DE VEGA, magiſter theologus, eminentiſſimi cardinalis Balthaſaris de Moſcoſo & Sandoval, archiepiſcopi Toletani, domeſticus, olim in collegiata eccleſia de Villafranca del Bierzo ſcholaſticus, docte & pie ſcripſit:

Reſpueſta Apologetica, moral y eſcolaſtica acerca del frequente uſo de la Confeſion Sacramental: ubi agitur de frequenti uſu utriuſque ſacramenti, Pœnitentiæ ſcilicet & Euchariſtiæ. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1659. 4.

D. IOANNES VELA ET ACUÑA. Vide IOANNES DE ACUÑA VELA.

D. IOANNES VELAZQUEZ DE AZEVEDO, ſcripſit:

Fenix de Minerva, y Arte de memoria, que enſeña ſin maeſtro a aprender y retener. Matriti apud Joannem Gonzalez 1626. 4.

D. IOANNES VELEZ, Matritenſis, filius Ludovici, quo facetiarum flore olim exultavit noſtra Hiſpaniarum curia, nec diſcedens ipſe a parentis genio & laude comicis aliquot actionibus, ſive partialem cum aliis, ſive ſolidam navavit operam, in feriis & ludicris diſertus & feſtivus; idem, niſi fallimur, ante paucos annos prodire in publicum permiſſit:

Un libro de Entremeſes (Intermedia ſunt ſive chori, in quibus majorem partem ridiculus agit, recitationeque, cantu & ſaltatione mixta lenocinium oculis ſimul & auribus ſpectantium fit) Matriti 1664.

IOANNES VENEGAS QUIXADA, peditum centurio, Spartæ ſuæ incumbens vertit in vulgarem linguam circa annum MDCI.

Los Quatro libros de Flavio Vegecio de Re militari. MS. vidit D. Thomas Tamajus in folio.

IOANNES DE VERA, compoſuit:

Orationem funebrem in morte Dominæ Margaritæ Auſtriacæ Hiſpaniarum Reginæ. Neapoli 1612. in 4. Fuit in bibliotheca D. Joannis Bertrandi a Guevara, Compoſtellani præſulis.

IOANNES DE VERGARA, neſcio quis, publicavit:

Dos Coloquios Paſtorales. Valentiæ apud Joannem Mey 1567. in 8.

IOANNES DE VERGARA, Georgii filius, Toletanus, feliciſſime abſolutis Latinæ Græcæque linguarum ac philoſophiæ ſtudiis, omnibuſque æqualibus in eo ſtudio longe poſt ſe relictis, ad theologiæ præceptores ſacris literis inſtruendum ſe contulit, ac poſt decurſa ſolemnia tempora honorem laureæ doctoralis accepit. Sodales inter Sancti Ildephonſi Complutenſis, deinde inter ejuſdem

dem oppidi collegiatæ ecclesiæ, ac tandem Toletanæ primatialis canonicos, amplissimo viro Francisco Cardinali Ximenio, Ildefonsoque Fonseca, archiepiscopis Toletanis, necnon & Adriano Papa VI. conferentibus ei, velut æmulatione quadam, hos honores ob eximiarum, quibus præditus fuit, cum doctrinæ, tum pietatis, prudentiæ atque modestiæ, aliarumque virtutum dotes, in summa omnium existimatione positus vixit. Circa annum MDII. professor erat jam Complutensis philosophus, ut ex literis hoc anno ad Alphonsum Securam datis, quæ inter Lucii Marinæi *Epistolas* leguntur, apparet. Laudato Cardinali Ximenio integro ante obitum anno a secretis fuit, cui ante id tempus inter alios Hebraice Greceque doctos viros in vertendis Latina lingua Bibliorum sacrorum quibusdam, nonnullisque Aristotelis libris valde se probaverat. Summo hoc viro extincto, atque Joanne Croio successore, ab eo qui Croio succenturiatus est, Alphonso Fonseca, in idem secretorum munus denuo fuit vocatus, & quod summe decuit patronum, Toletano opimo sacerdotio ornatus, multoque magis ejusdem archiepiscopi judicio, qui quidem palam gloriabatur domi habere se quem Sadoleto ac Bembo, Leonis X. ab epistolis, ex æquo opponeret. Ea quippe eloquentia floruit, *ut eruditi ac diserti oratoris palmam* (verba sunt Alphonsi Matamori claros Hispaniæ viros celebrantis) *sæpe non repugnante Italia meruerit, dum pro ecclesia Toletana ad Romanos Pontifices scriberet. Senex atroci vexatus fuit podagræ morbo; calculi tamen doloribus adhuc minus resistere potuit. Excessit ergo e vita summo omnium mœrore & luctu, quibus cara esset virtus atque doctrina. Simbolo utebatur illo Epicteti* Sustine, & abstine: *quod ille explanaverat hoc eleganti districho:*

Sustine in adversis, & te compesce secundis,
Et temnes cæcæ numina vana deæ.

Hæc Matamorus.

Virum omnibus modis maximum vocat Alvarus Gomezius; *Græcæ & Latinæ linguæ doctissimum* Melchior Canus lib. II. *De locis Theologicis* cap. VI. *In omni subtilitate chronologiæ & historiæ solertissimum atque doctissimum* Benedictus Pererius in præfatione lib. X. *Commentariorum Danielis*; *Virum eruditione tam rara quam vulgo incognita & judicio sanissimo, & supra quam dici possit exacto* Joannes Ludovicus Vives ad libri III. caput ultimum *De Civit. Dei* S. Augustini; *In omni scriptorum genere bene ac præclare versatum* Matamorus, *qui* (subjungit idem) *si tantus est quantum æqualis meus & familiaris Alvarus Gomezius, vir literis Græcis & Latinis, ingenio simul & doctrina ornatissimus, mihi prædicavit, quem illi parem hoc tempore faciam unum ait alterum invenio, superiorem habeo neminem.* Ejus modestiæ imputandum est quod aliorum testimoniis, non operibus propriis commendetur. Adeo nihil, quantumvis ingenio ac diligentia perfectum, edi suo nomine patiebatur. Quæ ad notitiam nostram opera ejus pervenerunt hæc sunt:

Las ocho Quesliones del Templo: totidem scilicet responsiones ad interrogata Eneci a Mendoza, Infantatus ducis, cui musarum amor valde erat cordi. Toleti apud Joannem Ferrer 1552. in 8. Benedictus sane Pererius, laudatis Volaterrano, Vive & aliis Berosi & similium confutatoribus, Vergaram præfert illis omnibus: *Hic scripsit Hispano sermone,* ait, *libellum* De octo quæstionibus, *de quibus pernulta in Latinum sermonem conversa Melchior Canus in XI. librum de locis Theologicis, qui est de historia, ad verbum transtulit, & ex illis viri fontibus hortum illum suum multifariam & abundanter irrigavit.*

Epigrammata quædam Latina elegantissima edidit cum *Edylliis* suis Alvarus Gomezius: *Ludicras* quidem (ille ait) *viri gravissimi remissiones; sed quæ vere divini illius ingenii specimen, rerum acumen & vigorem præseferant.*

Salomonis libros, & *Jesu Sirach* ex Hebræo in Latinum, quam provinciam ei adsignaverat Franciscus Ximenius, Toletanus præsul, convertit: qui hodie extant in *Bibliis Complutensibus*, quæ magno literarum bono antistes ille maximus edi curavit.

Aristotelis Physicorum, de Anima & *Metaphysicorum* translatio similiter Latina ex Græco fonte facta fuit a Vergara, ejusdem Ximenii jussu, qui, ut Gomezius in vita illius scribit, *Aristotelem manuscriptis undique conquisitis, & philosophis linguarum bene gnaris, qui summa fide Latineque redderent, adhibitis, quod barbaricis adhuc sordibus inquinatus multos a sui lectione deterreret, emendatiorem dare decreverat, nisi mors optimi præsulis conatus præcidisset.* Autographa vidit Scotus tria hæc nostri monumenta in Complutensi bibliotheca; sunt & in Toletana, uti ex ejus catalogo apparet.

De Academia Complutensi commentatum se ipse refert in *Epistola* quadam ad Alphonsum Securam (ultima est libri decimiquarti *Epistolarum* Marinæi) *Quod ut fusius patentiusque videres* (Vergaræ jam verba audis) *mitterem ad te epistolam meam ad amicum conscriptam, imo & justum volumen, ubi instituta academiæ hujus, & tradendarum disciplinarum morem, præposita prius universi ædificii descriptione, latissime sum prosequutus.* Non dubito quin Alvarus Gomezius in conscribenda Ximenii vita, ejusque academiæ rebus, hunc ad manum habuerit; quemad-

modum uſus eſt idem Franciſci ejuſdem cardinalis Ximenii *Hiſtoria*, a Vergara inchoata, ſive commentariis rerum ab eo, maxime privato, geſtarum, *quibus exordia tanti principis & incunabula adeo luculenter ſcripſerit* (ait laudatus toties Gomezius in præfatione vitæ) *ut etiam ſi id brevi chartarum numero explicuerit, multum tamen illi debeamus, qui res a paucis cognitas, & in ea fortunæ conditione, quam Ximenius privatus tenuit, poſitas tam diligenter e tenebris eruerit.* Hæc ille.

Epiſtolas Vergaræ quaſdam ad *Alphonſum Seguram* & ad *L. Marinæum Siculum* continent libri *Epiſtolarum* ejuſdem Marinæi XIV. & XV.

Obiit, bonis omnibus collegio Toletano, ubi amentes cuſtodiuntur & aluntur, teſtamento relictis, atque in ſuæ cathedralis eccleſiæ ſacello, Apoſtolorum principi ſacro, humatus jacet ſub hoc epitaphio:

D. O. M.
IOANNI VERGARÆ DOCT. THEOL.
HUIUSCE TEMPLI SACERDOTI
CANONICO.
VIRO IN OMNI DISCIPLINARUM GENERE EXIMIO.
QUO VIVENTE NATURA DECLARAVIT
SE ADHUC MINIME EFFOETAM ESSE
AD PRÆSTANTISSIMOS VIROS
PRODUCENDOS.
DEC. CAPITUL. QUE, HONORIS,
VIRTUTISQUE
CAUSA TOLET. SODALI B. M. L. D. D.
VIXIT ANN. LXIV. MENS. V. DIES XVII.
OBIIT XX. FEBR. MDLVII.
IOAN. CERDA CAN. TOLETANUS
SOBRINO
DECESSORIQ. SUO INDULGENTISS.
P. C.

Sed digniſſimum eſt, ob acumen & elegantiam, quod ſubjiciamus huic Ludovici Catenæ, Complutenſis abbatis & academiæ cancellarii, epigramma:

Vergara in uno natura fecit palam
Præſtare quantum illa homini poſſet boni.
Vergara in uno æmula mors fecit palam
Auferre quantum rurſus hæc illi queat.
Mors ergo natura eſt major ac potentior,
Quæ quidquid illa ſtruit rapit ac diripit?
Minime. Nam ille naturæ dotibus
Adjutus effecit ne unquam poſſet mori.

Franciſcum Vergaram, Græce doctiſſimum, hic habuit fratrem, quem ſuo loco laudamus.

IOANNES VERZOSA, Cæſarauguſtanus, Bernardi a Verzoſa & Annæ Ponce de Leon filius, anno vigeſimo tertio ſupra ſeſquimilleſimum natus, Pariſiis, quo ivit juſſu patris ad faciendam elegantiorum artium ac diſciplinarum mercaturam, jam doctus ipſe, Græcas literas magno auditorum concurſu triennium integrum, atque adhuc majore in Lovanienſi academia, docuit. Hujus ſuæ peregrinationis ipſe meminit in epiſtola quadam ad Hieronymum Suritam. Clariſſimum virum D. Didacum Mendozium inde ſectatus fuit, tum ad concilii generalis cœtum, necnon & ad Paulum III. Papam, Caroli Cæſaris legatum, denique, aut eodem tempore, Senarum urbis gubernatorem, in cujus civium ſumma gratia noſter fuit. In Angliam profectus, quo anno Rex noſter Philippus Mariam, Britannorum Reginam, ſibi matrimonio copulavit, valde fuit aulæ gratus, atque inter alios Gundiſalvo Perezio, Regi a ſecretis, viro Græce doctiſſimo, ſeſe approbavit maxime negotiis induſtrie gerendis opportunum. Quare juſſus fuit Romam in comitatu Franciſci de Vargas, Regii ad Paulum IV. oratoris, ire, atque manere ibi, bona mercede conſtituta, ut ſcripta quævis inſtrumenta ad jura Philippi regnorum ſpectantia conquireret & aſſervaret, cuſtodis Regii archii titulo ornatus. Qua in urbe inſignem pietatis atque prudentiæ, nec vulgarem eruditionis famam collegit. Ad optimarum enim artium diſciplinam quamplurium linguarum non cognitionem tantum ſed uſum, Latinæ ſcilicet, Græcæ, Italicæ, Gallicæ, Anglicæ ac Belgicæ, adjunxerat. Poetica facultate imprimis excelluit, præcipue conſcribendarum Horatiano ſtilo epiſtolarum laude nulli ſecundus. Edidit ſexdecim annos natus:

Martyrii Encomium, ſive de Laudibus Petri Arbueſii de Epila Martyris: heroico carmine. Publicavit primus hoc poematium Vincentius Blaſcus de Lanuza, cum *Periſtephanon* libris, Cæſarauguſtæ 1623. apud Joannem Lanaja.

De Proſodia Græcorum libellum. Pariſiis.

Epicinium Carmen in Navalem victoriam Joannis Auſtriaci devicta ad Echinadas Inſulas Turcarum claſſe. Salmanticæ & Compluti.

Poſtumi prodierunt:

Epiſtolarum libri IV. Panhormi anno 1575. in 8. typis Joannis de Mayda, opera autem Ludovici de Torres, tunc privati, ſequentibus annis archiepiſcopi Montis-Regalis in Siciliæ regno, cardinali Granvellano, Neapolis tunc proregi, nuncupati: quorum & Complutenſis extat anni 1577. etiam in 8. editio. Quod vero in his epiſtolis quædam obſcura multis fortaſſe videbantur, præſertim iis qui Romæ non fuiſſent verſati, inchoaverat auctor amicorum conſilio explanationes, quibus adhibitis omnis difficultas lectoribus re-

removeretur, quas accepit in ſe laudatus Torres quamprimum perfici curare, atque in vulgus edi. Carminis pangendi excellentiam extollit non inerudite Pauli Ceſpitis, ut ſe vocat (qui Paulus de Ceſpedes vulgo nuncupabatur, Cordubenſis, ac eccleſiæ patriæ urbis portionarius, pictor elegans, de quo nos alibi) hoc epigramma:

Poſtquam res Italas evertit barbarus armis,
Et pulſa eſt patriis lingua Latina ſocis,
Nulla meos unquã moverunt carmina ſenſus,
Jam depravatis edita temporibus.
Fucatam linguæ ſpeciem nam reſpuit auris,
Et quod non ſano perſonet eloquio.
At, Verzoſa, tuo delector carmine, tantum
Me tua dumtaxat carmina docta tenent.
Quæ ſi venturi eſt animus jam providus ævi,
Venturi haud dubiis providus auſpiciis,
Antiquos mira numeros dulcedine vincent,
Flacce, tua venia; pace, Catulle, tua.

Hiſtoriam noſter Philippi Regis II. Catholici formabat cum mors eum in flore ipſo ætatis, magno omnium ordinum mœrore, e vivis eripuit. Viſitur Romæ ad Sancti Jacobi domum hoſpitalem Hiſpanorum ſepulturæ ejus locus, hac inſcriptione inſignitus:

D. O. M.
JOANNI VERZOSÆ BERNARDI F.
CÆSARAUGUSTANO.
PHILIPPI HISPANIARUM REGIS
CATHOLICI
ARCHIVII IN URBE NOVA CUSTODI.
PIETATE PRUDENTIA ET
MULTARUM LING. COGNITIONE
PRÆSTANTI.
IN OPTIMAR. ARTIUM DISCIPLINIS
AC POETICÆ STUDIO MAGNA
CUM LAUDE VERSATO.
ET OMNIUM ORDINUM HOMINIBUS
CHARISSIMO.
VIXIT ANNIS. LI. M.....
OBIIT VI. KAL. MARTII. MDLXXIV.
LUDOVICUS DE TORRES MALACITANUS
ARCHIEPISCOPUS MONTIS-REGALIS
CAMERÆ APOSTOLICÆ CLERICUS
DECANUS
EXEQUUTOR TESTAMENTI
AMICO POSUIT.

Non vulgari ornavit elogio Verzoſam Andreas Scotus in *Bibliotheca*. Præſagus ipſe hujus extra patriam obitus olim ad Hieronymum Suritam in epiſtola ſuperius laudata patriam dolebat a ſe relictam & paternam domum his verſibus:

Si forte ante diem Libitinæ ſternor iniquæ
Flatibus, externæ condendus viſcere terræ,
Nã cadimus maturi homines, ruimus vel acerbi.

Et poſt aliqua ad Suritam de ſe & ſua peregrinatione ſubjungit in fine, argute ac philoſophice:

Quod ſi vitales ſpirant mihi leniter auræ,
Et ſi ſedatis reſident hæc tempora turbis,
Depoſita ſpe majorum, mea cara reviſam,
Indignus reperire iſthic quæ inventa reliqui,
Dum peto per terras non invenienda remotas.

Meminit idem patriæ urbis in epiſtola alia, huic nuncupata, cujus hoc initium, *Jam te cara diu careo mea patria*: ubi ſe in æde Virginis Mariæ de Columna ſacro olim lavacro expiatum fuiſſe infantem prodit, ac ſepulcri copiam, fato cum ceſſurus ſit, ibi deſiderat.

IOANNES DE VIANA, Giennenſis, doctor medicus, Malacæ intentus artis ſuæ operis publicavit:

Tratado de Peſte, ſus cauſas y curacion, y el modo que ſe ha tenido en curar las ſecas y carbuncos peſtilentes que han oprimido la ciudad de Malaga el año de MDCXXXVII. Ibidem apud Joannem Serranum de Vargas 1637. in 4.

Antidotum faſciculi aromatum in ſubſidium puerperarum, ubi agitur de odore, de uteri ſuffocatione &c. Ibidem 1636. in 4.

D. IOANNES DE VICO, Acerrarum epiſcopus, quæ Campaniæ felicis urbs eſt, creatus (ut apud Ughellum VI. volumine *Italiæ Sacræ* habetur) die XXIII. Julii MDXII. hoc eodem anno interfuit ſacroſanctæ Lateranenſi ſynodo, ſub Leone X. Papa celebratæ, ſcripſitque ad Hieronymum Vich, Catholicorum Regum oratorem, qui & ipſe concilio interfuit:

Apologiam de authoritate & poteſtate Romani Pontificis. Circa annum MDXVII. Julio II. clavum Petri tenente, quæ quidem MS. fuit in bibliotheca V. C. Antonii Auguſtini, ut ex ejus apparet catalogo.

F. IOANNES VIGUERIUS, vulgari appellatione Viguera, Granatenſis, philoſophus ac theologus eximius, Toloſæ Tectoſagum, longe a patria, inter Gallos ad ſacram S. Dominici familiam ſuſceptus (alius eſt Joannes Viguerius, Ligur, ordinis Seraphici, qui in Scotum commentatus eſt) ea mentis alacritate ſucceſſuque literas coluit ut, adepta in ejuſdem urbis gymnaſio theologiæ laurea, publice ipſam de ſuperiore loco docendi partes nanciſceretur. Qua quidem profeſſione ibidem laudabiliter exercita, libriſque in publicum editis, eo devenit claritudinis ut jam a Guilielmo Eiſengreinio, Scriptorum Sacrorum celebratore, *vir tam profana quam ſacra literatura doctiſſimus, philoſophus & ora-*

tor omnibus iis artibus, quæ ſunt libero homine dignæ, perpolitus, aliaque non inferioris laudis ab aliis audierit. Monumentorum præclariſſimorum hæc ſeries eſt:

Inſtitutiones ad naturalem & Chriſtianam Philoſophiam, maxime vero ad ſcholaſticam, quam vocant, Theologiam, univerſalium Conciliorum auctoritate, necnon Doctorum Eccleſiaſticorum, præſertim D. Thomæ Aquinatis, eruditione confirmatæ: opus in paucis doctum atque utile. Adnectuntur ibidem:

Commentaria in D. Pauli Epiſtolam ad Romanos: in quibus omnes fere noſtri temporis hæreſes breviſſime confutat atque clariſſime. Pariſiis 1558. in fol. Quam editionem principem ſequutæ ſunt plures aliæ, Antuerpienſes 1565. & 1572. in folio, Venetæ 1563. & 1581. Colonienſiſque 1607. in 4.

Opuſculum de conſolatione Agonizantium, cum elucidatione Miſſæ. Pariſiis 1553. Lugduni 1569.

Tribuit eidem Eiſengreinius præter ſuperiora:

In omnes D. Pauli Epiſtolas commentarios, itemque *Theologiæ Summam*. Æquius tamen eſt domeſticis Sixto Senenſi & Alphonſo Fernandez, Marietæque in hoc credere, qui nil præter jam commemorata Viguerio adjudicant.

Floruit maxime circa annum MDL.

IOANNES VILCHIUS, vulgo VILCHES, Antiquariæ natus in Bætica, atque in eadem urbe humaniorum literarum profeſſor, edidit:

Opera Poetica, hoc eſt: *Bernardinæ* ut vocant libros tres: ſive de victoria quam D. Bernardinus Mendozius, ſummus Hiſpaniarum triremium præfectus, ad Arbolanum inſulam a Turcis reportavit, heroico carmine. *De Mendozinæ Domus origine. Eclogam ad D. Bernardinum Manrique Epiſcopum Malacitanum. Panegyricum ad Joannem Gironium Ureniæ Comitem. Silvam, & varia Epigrammata, & alia carmina.* Hiſpali 1544. in 8.

Laudatur a Jacobo Solanio, Murgitano, in elegia quæ incipit, *Gratulor Hiſpanis felicia ſæcula* &c.

IOANNES DE VILLALOBOS, ſodalis Salmantinus collegii Trilinguis, edidit:

Grammaticæ Græcæ introductionem. Salmanticæ 1576. in 8.

IOANNES DE VILLALONGA, juriſconſultus, ſcripſit:

Repetitiones in quaſdam Leges Infortiati: quæ editæ ſunt. Alphonſus Ciaconius in ſchedis MSS.

IOANNES DE VILLAR, ſcripſit:

Arte Gramatica Eſpañola. Valentiæ 1651.

IOANNES DE VILLAREAL, Ubetenſis, Compluti doctor medicus ac profeſſor primarius, dedit foras:

De Signis, cauſis, eſſentia, prognoſtico & curatione morbi ſuffocantis libros duos. Compluti apud Joannem Gratianum anno 1611. in 4.

F. IOANNES DE VILLASEÑOR, in oppido El Corral de Almaguer natus, Dominicanus ſodalis domus Matritenſis de Atocha nuncupatæ ſacræ Virgini Mariæ, theologiam Oveti docuit poſtquam in Gregoriano Pinciæ urbis collegio meruiſſet. Scripſit:

Suma moral: duobus tomis.

Excelencias del Roſario. Legione anno.....

Tratado de las Excelencias de la Religion de Santo Domingo en Eſpaña, y de las Grandezas que mediante la Sacratiſſima Cruz, y Maria Santiſſima ha conſeguido el Imperio Eſpañol. Matriti apud Rochum Rico de Miranda 1677. in folio.

Eſpejo univerſal de Catolicos. Ibidem 1663. 8.

IOANNES DE VILLEGAS, presbyter Matritenſis, ex Italico Alphonſi Ciaconii edidit:

Modo de rezar el Roſario de Nueſtra Señora como ſe hace en la Minerva de Roma. Matriti apud Martinum Serrano 1614. 16.

IOANNES VILLEN DE BIEDMA, Granatenſis, doctor theologus, Malacitanus fuit canonicus, indeque archipresbyter Granatenſis, uti Franciſcus Pedraza in hujus *urbis Antiquitatibus* affirmat. Is, quo idioma Hiſpanicum, tot gentibus ſæculo ſuperiore aut commercio aut imperio communicatum, cultiſſimi Romanorum poetæ acceſſione locupletaret, proſa dedit oratione, quæ quidem expedite magis quam verſa lectores ad ipſius adyta introduceret:

Quinto Horacio Flaco Poeta lyrico: ſus obras con declaracion magiſtral en lengua Caſtellana. Granatæ 1599. apud Sebaſtianum de Mena in folio.

IOANNES VILLETA, Catalanus, Barcinonenſis eccleſiæ canonicus, qui concilio Tridentino interfuit, ibique concionem habuit, ſcripſit, uti audio ab ejus civibus:

Logicam & Philoſophiam.

F. IOANNES VINCENTIUS, Aſturicenſis, ordinem Sancti Dominici aſſumpſit in Salmantina urbe, atque in ejus gymnaſio ſa-

ſacram ſcientiam ex ea, quam Durandi vocant, mox & e veſpertina cathedra ingenti cum famæ claritudine docuit, ingenio judicioque in docendo, acumine in diſputando plurimum præſtans. Edidit Romæ, cum eo veniſſet procurator ordinis generalis, e lectionibus in collegio D. Mariæ ſupra Minervam habitis, confectum opus:

De Habituali Chriſti Salvatoris noſtri ſanctificante gratia Relectionem. Romæ apud Paulum Dianium 1591. in 4.

Promiſerat per idem tempus Salmanticæ edendum grandiorem librum, *De Origine & poteſtate Gratiæ*, qui nec a morte auctoris prodiit, quæ non multo poſt immortalitati eum conſignavit, Alberto Auſtriaco, ſereniſſimo archiduci, a confeſſionibus jam deſignatum, anno ſalutis MDXCIV. ætatis LI. *Hiſtoria ordinis Dominicanorum* præſulis Monopolitani obiiſſe ait ſequenti anno. *Catalogum* nos Alphonſi Ferdinandi ſequuti ſumus, cui etiam reſiſtit Joannes Marieta ſuperſtitem aſſirmans noſtrum Romæ Vincentium anno MDCXCV.

IOANNES VINCENTIUS PELIGER, Valentinus, conſcripſit:

Primera y ſegunda Parte del eſtilo y metodo de eſcribir cartas miſivas, y reſponder a ellas &c. Valentiæ duobus tomis 1600. 8. Cæſaraugustæque 1604. & 1607. in 8. Matriti apud Joannem de la Cueſta 1609. iterumque 1625. 8. item 1599. in 8.

D. IOANNES DE XAUREGUI, domo Hiſpalenſis, e Cantabris nobili loco oriundus, ad ingenii excellentiam, naturæ beneficio conceſſam, proprio labore multiplex earum literarum, quæ ab humanitate dicuntur, ornamentum adjunxit. Quibus dotibus inſtructus poeſim feliciſſime exercuit, heroicam ſcilicet lyricamque, non theatralem & comicam. Nervoſo quippe atque erudito dicendi genere uſus popularium auribus placere non multum ſtudebat. Contendit de hac arte cum viris ſummis Gongora & Quevedo, quem ultimum non uno ſatyrico inſectatus eſt libello. Pictorias quoque operas ſibi amiciſque liberaliter exhibuit, nam & hanc artem eximie callebat, adeo ut cum in Matritenſi theatro comœdia ejus quædam ederetur diſpliceretque, & jam ſolemni ſpectatorum murmure damnaretur, quidam eorum exclamaverit: ſi plauſum comœdiis ſuis deſiderat eas depingat. Poetica hæc edidit, quod ſciam:

El Orfeo (ſive Orphei fabulam) *en octavas.* Matriti apud Joannem Gonzalez 1624. 4. Quod poematium nulli eorum cedere, quæ magis inter nos celebrari ſolent, non indocti aut ineruditi homines arbitrantur.

Rimas, hoc eſt varia carminum genera, in quibus eſt:

El Aminta, Comedia Paſtoril de Torquato Taſſo: elegantiſſime in vulgarem linguam translata. Hiſpali apud Franciſcum de Lyra 1618. in 4.

Lucano Eſpañol, en verſo de octavas, ſive Lucani *Pharſaliæ* Hiſpana interpretatio metrica: MS. apud exequutores teſtamenti (inter quos fuit D. Gabriel Bocangelinus) remanſit.

Proſaica autem hæc:

Diſcurſo Poetico contra el hablar culto y obſcuro.

La Comedia del Retraido: quæ traducendo *Cunarum ac Sepulturæ* libello Hiſpanico auctoris bene noti, quem nuper hominavimus, conſcripta eſt.

Memorial al Rey Nueſtro Señor. Iluſtra la ſingular honra de Eſpaña, aprueba la modeſtia en los eſcritos contra Francia, nota una carta embiada a aquel Rey, &c. Quo ſcripto idem, qui ſuperiore, vir magnæ famæ petitur.

Apologia por la verdad, o reſpueſta a una Cenſura que ſe hizo del Sermon que F. Hortenſio Palavicino predicó en las honras del Rey D. Felipe III. Matriti 1625. 4.

Por el Arte de la Pintura: libellum apologeticum, qui ſimul prodiit cum *Dialogis Carducci.* Matriti 1633. 4.

Deceſſit Matriti ante annum MDCL.

F. IOANNES DE XEREZ, Hieronymianus ſodalis, ex aliqua earum urbium quæ nomine iſto in Bætica & in Extremadura inſignes ſunt (cum fere conſueverit in hac familia cognominari a patria) oriundus. Joſepho Seguntino teſte in *Hiſtoriæ hujus ordinis* lib. II. cap. II. ſanctitate clarus fuit, & literis tam ſcholaſticis quam Biblicis, habebatque dum viveret apud ſe elaboratum:

In Oſeam Prophetam commentariolum. Item:

In Duodecim priora Evangelii S. Lucæ capita. Quæ cum nuſquam inventa poſt mortem ejus opera fuerint, Hieronymum Guadalupenſem, in eadem, qua noſter, Lupianenſi domo ſodalem, inde profeciſſe, areaſque ſuas rigaſſe credit idem Joſephus, cum utriuſque hujus argumenti volumina, in publicum aliquando ab hoc emiſſa, conjecturæ anſam dederint.

F. IOANNES XIMENEZ, Bæticus, Xerecienſis, ordinis Minorum, qui ſtrictiorem vitæ regulam ſectantur, provinciæ S. Joannis Baptiſtæ in regno Valentiæ ter præfectus, vir in domeſticorum regimine, & in juvandis prudenti conſilio & ſolidæ doctrinæ reſponſis quarumcumque difficultatum momentis commen-

mendatiſſimus, ſpiritualis animarum profectus præceptor inſignis, ſcripſit:

Chronica del B. Fr. Paſqual Bailon. Valentiæ 1601. in 8. & ſæpe alibi.

Expoſicion de la Regla de los frayles Menores. Ibidem 1611. in 16. apud Joannem Chriſtophorum Garriz. Deinde auctior prodiit a morte auctoris in eadem urbe ex officina Patritii Mey 1622. Barcinone 1629. 16.

Exercicios eſpirituales. Valentiæ 1612. in 16.

De la oracion mental. Ibidem 1620. in 8.

Exercicios divinos revelados al Venerable Nicolas Eſchio y referidos por el P. Surio: opus ex Latino redditum. Valentiæ 1609. Matriti 1613. & 1665. in 16. Hiſpalique apud Gabrielem Ramos 1621. in 16. & Mathiam Clavijo 1614.

Obiit diem ſuum Ayoræ ejuſdem regni Valentiæ: de quo agit Antonius Panes in *Hiſtoriæ* hujus *Provinciæ* parte II. libro V. cap. IX.

IOANNES XIMENEZ SAVARIEGO, Rondenſis, medicus doctor, in Hiſpanis triremibus artem hanc exercuit, proto-medicum agens, illarumque præfecti D. Martini Padilla, adelantati (ut idiotiſmus noſter ſonat) Caſtellæ cubicularium. Edidit:

Tratado de Peſte, ſus cauſas, preſervacion y cura. Antiquariæ apud Claudium Bolan 1602. in 4. Audio & *De curatione puerorum*, & *De variolis* edidiſſe. Hic unus eſt e dialogiſtis tractatus Hieronymi de Carranza, *Filoſofia de las Armas* inſcripti.

F. IOANNES XIMENO (quem Lucas Waddingus eumdem cum Joanne Ximenez perperam exiſtimavit) natus in oppido Las Peñas de San Pedro, diœceſis neſcio cujus, Franciſcanus Excalceatus provinciæ S. Joannis Baptiſtæ, conſultor Apoſtolicorum inquiſitorum Murciæ urbis, profeſſor theologiæ, ac magiſter morum vitæque ſpiritualis probatus, ſcripſit:

Memorial Theologico y Juridico contra la permiſion de las caſas publicas de mugeres. Anno 1629.

Examen de los caſos de conciencia que ſuceden en el articulo de la muerte. Valentiæ 1636. in 8.

F. IOANNES YAGUE DE SALAS, Teruelenſis in Aragonia, huic civitati a ſecretis, edidit exametro, ſed abſque rhythmi lege, carmine epopeiam tragicam, cui titulus & argumentum:

Los Amantes de Teruel; con la reſtauracion de Eſpaña por la parte de Sobrarve y conquiſta del reino de Valencia. Valentiæ apud Petrum Patricium anno 1617. in 8.

IOANNES YAÑEZ PARLADORIO, juriſconſultus, Pincianæ curiæ advocatus, elegantis ingenii doctrinæque, in lucem edidit:

Rerum quotidianarum libros II. Quorum prior de variis rebus in uſu fori quotidiano frequentibus, hoc eſt inter alia, de præſcriptionibus, vectigalibus, decimaque venditionis, ſeorſim fuerat editus ad Didacum Covarrubiam, Caſtellæ præſidem, Pinciæ typis Didaci Fernandez de Corduba anno 1579. in 4. deinde una cum poſteriore, cujus magna pars circa exequutionem inſtrumenti publici verſatur, Salmanticæ prodiit ex officina Michaelis Serrani anno 1595. Adjuncta eſt:

De Ratione juris diſcendi ad Joannem & Hieronymum filios *Epiſtola.* Pinciæ iterum edita ſunt anno 1604. in folio, eodemque Marpurgi apud Germanos in 4.

F. IOANNES DE YANGUAS, Salmanticæ admiſſus ad religioſæ vitæ profeſſionem inter Dominicanos, cum in cœnobio Piedrahitæ oppidi ſodales theologiam doceret, edidit:

De Æterno Chriſti Sacerdotio librum: uti refert Alphonſus Fernandez in *Bibliotheca Dominicana.*

F. IOANNES DE ZAIAS. Vide IOANNES DE ZAYAS.

F. IOANNES DE ZAMORA, Franciſcanus Carthaginenſis provinciæ, Hiſpanicum dedit:

El Ceremonial Romano: quod Clemens Papa VIII. per univerſam eccleſiam vigere juſſit. Burgis 1603. in 4.

Kalendario perpetuo. Ibidem eodem anno.

Kalendarium quoque *perpetuum*, Latinum ut credo, *ad uſum fratrum Minorum.* Burgis 1603. niſi idem opus ſit.

IOANNES ZAMORANO DE VILLAFUERTE, domo ex oppido Cazalla de la Sierra Hiſpalenſis diœceſis, Jeſuitarum ſodalis, docte ſcripſit tractatum theologicum:

De Compenſationibus ad utrumque forum pertinentibus. Lugduni ſumptibus Laurentii Arnaud & ſociorum 1676. in 4. Theologicum diximus; non enim e civili jure de compenſatione ad fori externi regulas debitorum, ſed ex theologiæ & fori pœnitentialis præſcripto, de facultate nobis privata auctoritate quod ab alio debetur retinendi, aut quod noſtrum eſt ab eo qui injuſte detinet eadem auctoritate recuperandi tractat.

IOANNES ZAPATA, ex oppido Guada-

dahortuna regni Granatenſis, publici juris fecit metricum opus hujus tituli:

Tratado de nueſtra Fee y ley verdadera. Ilerdæ 1576. 8.

F. IOANNES ZAPATA ET SANDOVAL, Mexici Americanorum ex præcipua urbis nobilitate prognatus, ordinis D. Auguſtini, ſacræ theologiæ magiſter, & in Pinciano S. Gabrielis collegio primarius profeſſor ac ſtudiorum moderator, ſcripſit:

De Juſtitia diſtributiva, & acceptione perſonarum ei oppoſita diſceptationem, pro Novi Indiarum orbis rerum moderatoribus, ſummiſque & regalibus Conſiliariis elaboratum. Pinciæ 1609. 4. Cardo operis in eo ſcilicet vertitur, eccleſiaſtica omnia & ſæcularia in regnis Indiarum munera indigenis conferri debere.

Chiapenſem anno MDCXIII. atque Guatimalenſem octo hinc præteritis obtinuit eccleſias; denatusque eſt cum magna laude diſpenſatæ, ut decuit, miſericordiæ & juſtitiæ in ſede hac ultima, ſexagenario adhuc junior, anno MDCXXX.

D. IOANNES ZAPATA DE VILLAFUERTE, vertit e Latino:

El Anacephaleoſis del Obiſpo de Burgos. Extat in bibliotheca Villaumbroſana Matriti, volumine 24. Miſcellaneorum.

F. IOANNES DE ZARAGOZA DE HEREDIA, Dominicanus, Orcelitani (Orihuela regni Valentiæ epiſcopalis urbs Orcelis eſt) monaſterii alumnus, rectorque collegii ejuſdem urbis, ſacræ theologiæ magiſter, edidit vernacule:

La vida de Sor Maria Raggi de la Tercera Orden de Santo Domingo. Orceli, ſeu Oriolæ, apud Auguſtinum Martinez anno 1612. in 8. Quem librum, ut audio, Gallice aliquis, deinde Latine vertit Arnoldus Raiſſius, Duacenſis, Duacique edidit 1621. 8.

In vivis erat eo tempore quo Alphonſus Fernandez Dominicanos laudabat ſcriptores.

D. IOANNES DE ZAVALETA, Matriti degens, & in theatrorum actiones comica plura contribuens, diſertus & acutus humanarum actionum cenſor, dedit quoque in lucem:

Errores celebrados: nempe dicta aut facta veterum quædam, vulgo, ſed immerito ut credit, laudata. Matriti apud Gregorium Rodriguez 1653. 8.

Teatro del hombre el hombre; o vida del Conde Matiſio. Matriti 1652.

Problemas de la Filoſofia natural acompañados de conſideraciones morales. Item:

Que el Amigo no puede ſer mas que uno, y que la murmuracion hace a los hombres famoſos: excurſum duplicem.

El Dia de Fieſta por la mañana. Ibidem apud Mariam de Quiñones anno 1654. in 8. Item:

El Dia de fieſta por la tarde: utrumque opus ſatyrica ſeveritate perſtringens varia hominum genera feſti diei omnes horas male collocantium.

El Emperador Commodo.

Milagros de los Trabajos.

Omnia hæc ſimul edidit Matriti Andreas Garzia de la Igleſia 1667. in 4.

F. IOANNES DE ZAYAS, ordinis Minorum provinciæ Caſtellæ, ſacræ theologiæ lector, miſit ad Lucam Waddingum, ejuſdem ordinis hiſtoricum, ut hic ipſe refert:

Supplementum Chronicorum Franciſci Gonzagæ in his, quæ ad ſuam Caſtellæ provinciam pertinerent.

F. IOANNES ZAZO, Vallisparadiſi monachus Ciſtercienſis, vir ad unguem pietatis factus, ut vitam ipſius continui adinſtar miraculi celebrent laudatores domeſtici, edidit Hiſpanice ut credimus:

Hiſtoria y vidas de los Santos que ſe celebran por todo el diſcurſo del año en la Congregacion Ciſtercienſe de Eſpaña. In ipſo Vallisparadiſi cœnobio 1603.

Scripſiſſe fertur & alia plura, atque edidiſſe Pinciæ & Salmanticæ, ad inſtitutum ejuſdem ordinis pertinentia, quorum titulos etiam Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice*, & Carolus Viſchius in *Ciſtercienſi Bibliotheca* ignorare ſe ajunt.

Obiit anno, ut fama fert, MDCXXIII.

F. IOANNES DE ZEITA, Luſitanus, Oliſiponenſis, familiæ Seraphicæ in provincia Algarbiorum, theologiæ lector emeritus, inſigniſque eccleſiaſtes, ingenii doctrinæque fama clarus, totoque oris & corporis geſtu veluti ad eloquentiæ faciem conformatus, ſingulari quadam dexteritate & vehementia in arguendis hominum moribus utebatur, tam ſcholaſticæ quam expoſitivæ theologiæ apprime gnarus. Edidit Luſitanice concionum aliquot volumina, nempe:

Quadragena: en que ſe contem os dos ſantos tempos do anno Advento e Quareſma com oitto ſermoës do Santiſſimo Sacramento. Eboræ anno 1625. in folio. Hanc *Quadragenam* primo in vulgarem Caſtellæ ſermonem a ſe verſam (niſi fallor) Joannes de Narvaez, Ciſtercienſis, Pinciæ edidit 1626. poſtinde Ferdinandus Camargus, Auguſtinianus, Matriti 1629. in 4.

Ser-

Sermoẽs das feſtas da Virgem Santiſſima e de Chriſto Senhor noſſo, com oitto do Sacramento, e de alguns Santos, e oitto de Difuntos. Oliſipone apud Petrum Craesbeck 1634. in 4. Hos in Caſtellæ ſermonem vertit idem Joannes de Narvaez, ac Pinciæ edidit 1626. folio; atque etiam Camargus Cæſarauguſtæ 1635. in folio.

Sermoẽs para alguãs feſtas de Santos da noſſa ordem, Apoſtolos, Martyres, Santas, e dois do Sacramento. Oliſipone apud Craesbeck anno 1635. in 4.

IOANNETINUS.

F. IOANNETINUS NIÑO, Franciſcanorum ſodalis, provinciæ Sancti Jacobi pater, & aliquando præfectus, miniſtroque generali a ſecretis, apud ſupremi ſenatus, qui religionem tuentur, patres cenſor theologus, confeſſiones in ſacramento pœnitentiæ audivit ſereniſſimæ Margaritæ Auſtriacæ, alias de Cruce, Franciſcanæ monialis Excalceatæ Matritenſis Regii monaſterii. Scripſit autem:

Aphoriſmos Prælatorum & Subditorum. Barcinone 1625.

Tractatus varios, de rebus ſui inſtituti: præſertim *ad Gregorium XV. pro defenſione ejuſdem*: item *ad Philippum III. Regem Catholicum de eodem argumento.*

El Interrogatorio en la cauſa de la venerable Virgen Sor Anna Maria de S. Joſeph, Abadeſa del convento de Salamanca. Præcedit præambula ad ſereniſſimam Infantem Margaritam epiſtola *De veris & falſis viſionibus & revelationibus.* Subſequitur vero: *Carta que la miſma Sor Anna de S. Joſeph le eſcrivió, en que obligada de la obediencia le hace relacion de ſu vida.* Salmanticæ apud Tabernier anno 1623. Gallice hanc *Relationem* ſeu *Epiſtolam* reddidit Bonaventura Checrolier, Recollectus, uti teſtatur Arturus a Monaſterio in *Martyrologio Franciſcano* pridie idus Maii, & in *Ginæceo ſacro.*

La vida de Chriſto, que eſcrivió en Latin mas dilatadamente Fr. Landulfo de Saxonia Cartuxo; contiene las Dominicas y las Ferias como ſe ſuelen leer en las religiones. Salmanticæ apud Antoniam Ramirez. 1623.

Editionem idem curavit Salmanticenſem Marci Uliſiponenſis *Hiſtoriæ ordinis Minorum*, quæ eidem ſereniſſimæ Margaritæ dicata prodiit ex eadem officina Antoniæ Ramirez anno 1626. duobus tomis in folio.

IOANNOTUS.

IOANNOTUS DURAN, ſcripſiſſe refertur:

Geografia de toda la Nueva Eſpaña. Cum XVIII. tabulis geographicis, MSS. ad hoc tempus.

IORDANUS.

IORDANUS SCALABITANUS, ſive DE SANTAREN, Luſitanus, ordinis Minorum, qui florebat circa annum MD. ſcriptum reliquit in cœnobio ſuo Santerenſi librum:

Proverbios ou Flores de Seneca inſcriptum. Cardoſus.

IOSEPHUS.

IOSEPHUS DE ACOSTA, Medinenſis, poſtquam in ſodalitio Societatis, cui ſe puerum Salmanticæ tradidit, omni diſciplinarum genere, indefeſſi vir laboris, ingenium preſtans atque acre judicium inſtruxiſſet, in occidentalem Indiam delatus, provinciam ibi Peruanam ſodalium rexit præpoſitus, ſeptemdecimque totos annos commoratus eſt, ea curioſe obſervans & in commentaria digerens, quæ hodie magno cum fructu atque operæ pretio de rebus Indicis ab eo extant. Inde reverſus viſitatorem egit in provinciis Aragoniæ ac Bæticæ, necnon & aliquando procuravit Romæ promovitque ſalutis Indorum ſpiritualem cauſam: quod poſtremum ab eo impenſum officium *Bibliothecæ Societatis* ſcriptorem fugit. Sexagenarius tandem e vita migravit munus gerens rectoris in Salmantino collegio, pluribus ſcriptis clarus, ſuperſteſque anno MDXCIX. Hæc ſcilicet edidit Latine:

De Chriſto revelato libros IX. Romæ anno 1590. in 4. Lugdunique 1592. in 8. Salmanticæ item. Venetiiſque.

De Temporibus noviſſimis libros VI. Simul editos cum præcedentibus Romæ anno 1590. in 4. ac Lugduni 1592. in 8. & aliis locis.

Concionum tomos III. gravi ac eleganti ſtilo. Salmanticæ anno 1596. Venetiis 1599. Coloniæque 1600. in 8.

Conſilium Limenſe III. digeſſit, & Latine conſcripſit.

De Procuranda Indorum ſalute libros VI. Salmanticæ apud Guilielmum Foquel 1588. in 8. Coloniæ 1596. in 8. Lugduni tandem apud Aniſſon 1670. in 8.

De Natura Novi Orbis libros duos. Salmanticæ anno 1589. in 8. & 1595. in 8. Coloniæ 1596. in 8. Hos quidem duos libros, quorum de cœli & ſoli natura fuit argumentum, in popularem poſtea ſermonem convertens, adjunctiſque de metallis, plantis, animalibus, necnon & de moribus rebuſque incolarum, olim geſtis, quinque aliis ſeptempartitum dedit opus, patrio idiomate, atque hoc titulo:

Hiſ-

Hiſtoria natural y moral de las Indias: quam ſereniſſimæ Infanti Eliſabethæ Auſtriacæ, tunc in paternis ſacris conſtitutæ, dicavit ex Hiſpali urbe, ibidemque edidit anno 1590. in 4. apud Joannem de Leon; recoctam deinde in eadem urbe & Barcinone anno ſequenti in 8. Matriti 1608. in 4. & 1610. in 4. Hanc Italice tranſtulit Joannes Paulus Gallucius, editam anno 1596. in 4. Latine vero Theodorus de Bry in tertia *Hiſtoriæ* ſuæ *Occidentalis* parte repreſentavit. Gallice alius Pariſiis 1606. in 8. Germanice quoque verſam extare ab anno 1599. iterumque ab anno 1617. in folio, auctor eſt Antonius de Leone in *Appendice Bibliothecæ* ſuæ *Indicæ*. Qui idem obſervavit multum profeciſſe Joſephum noſtrum ex duobus libris ſeu operibus Didaci Duran, Dominicani, *Hiſtoria de los Indios de Nueva Eſpaña*, & *Antiguallas de los Indios de Nueva Eſpaña* inſcriptis. Acoſtæ laudes legeſis in opere *De Rebus publicis* Conringii, tit. 1. §. 34. Plura hic elogia a viris graviſſimis meruit, imo & ab eccleſiæ adverſariis expreſſit, qualis inter alios fuit Ricardus Montacutius. *Et tamen*, is in *Originibus Eccleſiaſticis*, tom. 1. pag. 494. *vix patietur*, inquit, *hoc credi Joſephus Acoſta, Jeſuita & ipſe, ſed cum paucis bonus vir & eruditus.* Et pag. 487. *An mentitus ſit Acoſta haud ſcio. Non crediderim mentitum hominem, ſi quem alium e Societate, bonæ frugis* &c.

IOSEPHUS DE AGUILAR, neſcio quis, ſcripſit carmine:

Reglas y advertencias para el ſanto acto del Sacramento de la Penitencia en octavas. in 8.

F. IOSEPHUS DE ALMONACID, Ciſtercienſis monachus monaſterii de Valbuena, ſacræ theologiæ magiſter, lector jubilatus, Philippo IV. & Carolo II. a concionibus, abbas olim Sancti Claudii, ſcripſit:

Las minas del oro de Eſpaña en el Abulenſe iluſtrado en Panegyricos politicos y morales en la vida de Chriſto Señor nueſtro ideados. Matriti 1662. folio.

El Toſtado ſobre Euſebio: Mineral de letras divinas y humanas en la hiſtoria general de todos los tiempos y Reynos del mundo, ſegun los Comentarios del Iluſtriſimo Señor D. Alonſo Toſtado Obiſpo de Avila &c. *recopilados, reducidos y compueſtos al modo y eſtilo de eſtos tiempos con las adiciones y gloſas a la margen para el uſo de los Predicadores.* Hic eſt primus tomus, Matriti editus a Melchiore Sanchez 1677. in folio, alterum nondum vidimus; ſed huic adjunctum audivimus librum *Quæſtionum* ejuſdem Toſtati.

Quareſma para los Domingos, y Ferias principales della. In folio.

Gobierno Politico y Santo ſobre el libro primero de S. Bernardo de Conſideratione ad Eugenium III. Papam, traducido y gloſado.

La vida de S. Bernardo. Ibidem 1682.

IOSEPHUS ANCHIETA, Societatis Jeſu, Indiarum, hoc eſt Braſiliæ regni, appellatus Apoſtolus, & noſtri ſæculi Thaumaturgus, Canariarum inſularum unam, cui Tenerife nomen eſt, habuit natalem locum, ortus ibi ex patre Cantabro, matreque indigena. Annos agens ætatis XVII. ſæculi exacti quinquageſimo inſtitutum hoc ſequutus, tranſivit poſt triennium in Braſiliæ regiones, quæ pars non parva ſunt Americæ meridionalis Luſitanæ ditionis, ubi integros quatuor & quadraginta annis vixit, clariſſimus virtutibus ſigniſque virtutum miraculis: de quo nos contenti erimus, hic omittentes quæ plenis aliorum commentariis, præſertim a Sebaſtiano Baretario, Florentino, Jeſuita, quinque libris comprehenſa ſunt, opuſculorum ab eo conſcriptorum meminiſſe. Hæc nempe illa ſunt:

Ars Grammatica linguæ Braſilicæ: quæ Luſitane excuſa eſt Conimbricæ 1595. 8.

Dictionarium ejuſdem linguæ Braſilicæ.

Doctrina Chriſtiana, pleniorque cathecismus eadem lingua explicatus.

Dialogi de Religionis rebus ſcitu dignis.

Inſtructio ad interrogandos inter confeſſionem pœnitentes.

Syntagma monitorum ad juvandos moribundos.

Conciones ſacræ, linguis Latina, Luſitanica, Hiſpanica, & Braſilica.

Drama ad extirpanda Braſiliæ vitia.

Poema de Beatæ Virginis vita: verſu elegiaco, quod ab bis mille & octingenta diſticha excurrit.

Braſilica Societatis hiſtoria, & vitæ clariorum Patrum, qui in Braſilia vixerunt. Sed hæc poſtrema in lucem prodiiſſe non puto ait Alegambius, ex quo hæc omnia ſcripſimus.

Obiit in vico quodam Reritiba dicto nona die Junii anno MDXCVII. ætatis ſuæ LXIV.

IOSEPHUS ANDREAS, Aragonenſis, presbyter Societatis Jeſu, theologiæ ſcientiæ profeſſor primarius in Cæſarauguſtano ſodalium collegio, ſcripſit:

Decorem Carmeli, ſive incliti ordinis Carmelitani prærogativas in ſynopſim redactas &c. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Ibar 1669. in 12.

F. IOSEPHUS ANGLES, Valentinus, ordinis Minorum provinciæ Sancti Jacobi, eximiæ doctrinæ theologicæ vitæque, ad religionis amussim formatæ, merito a superioribus obtinuit ut excipiendis confessionibus virginum Deo sacrarum in Matritensi Excalceatæ reformationis præficeretur monasterio. Sardiniæ quoque provinciæ ejusdem ordinis commissarium generalem egit, Romæque præceptorem Alexandri cardinalis Montalti, Sixti V. P. M. ex sorore pronepotis. Bossanus demum in eadem insula Sardinia episcopus creari promeruit. Utriusque hic philosophiæ sacræque theologiæ eximius professor, omnium scientiarum & virtutum genere ornatissimus, quomodo audit a non nemine qui eum familiarem habuit, lucubrationibus suis studiosos moralis theologiæ non parum juvit, præcipue eo opere cui inscripsit:

Flores Theologicarum quæstionum in librum I. Sententiarum : duabus partibus. Lugduni 1584. apud Stephanum Michaelem, & 1585. apud Belletum. Deinde:

In Secundum librum Sententiarum : duabus aliis partibus, quas Sixto V. nuncupavit. Lugduni apud Adrianum Perier 1587. Venetiis apud Joannem Baptistam Vgolinum 1588. Matriti 1596. Lego & secundo editas Lugduni 1596. & 1597.

Credo & scripsisse eum *in Tertium* : quamvis Waddingus id nescierit.

D. IOSEPHUS ANTONIUS GONZALEZ DE SALAS, Matritensis, purpuratus eques militiæ Calatravæ, bonis omnibus literis, a quibus humani dicimur, masculaque nec vulgari eruditione præstabat dum viveret in eadem curia, totus legendo & observando ex antiquæ historiæ, tum Græcæ tum Romanæ, necnon elegantiarum Latinæ linguæ auctoribus quæque ad argumenta sibi olim destinata conferre posse viderentur, frequentandisque egregiis doctrina & ingenio viris, quos plures adeptus est sibi æquales. Stilo tamen, sive Latino sive Hispano, eo usus fuit in exprimendis animi sui sensibus, cui affectationis notam non injuria infixeris, ut in memoriam revocet Senecæ illud ex epistola CXIV. *Cum assuevit animus fastidire quæ ex more sunt & illi pro sordidis solita sunt, etiam in oratione quod novum est quærit, & modo antiqua verba atque obsoleta revocat & profert, modo fingit, & ignota deflectit.* De cetero insigniter eruditum, operique intentum auctorem redolent omnia ejus opera. Nempe scripsit Latina lingua:

In Petronium Arbitrum notas. Francofurti anno 1629. in 4.

De Duplici viventium terra disputationem paradoxicam magni operis : epitoma geographico-historica, Ἐπιτόμαι. Lugduni Batavorum anno 1550. in 4.

Vernacula autem hæc:

Nueva idea de la Tragedia o ilustracion ultima al libro singular de Poetica de Aristoteles. Quem præcedit:

Una Exercitacion Escolastica; cuyo titulo es, El Teatro, *scena a todos los hombres.* Succedit vero:

Las Troyanas, Tragedia Latina de L. Anneo Seneca, Española, de D. Joseph Gonzalez de Salas. Simul hæc Matriti ex officina Francisci Martinez 1633. in 4.

Compendio Geografico y Historico del orbe antiguo : hoc est, Pomponium Melam Hispanitate donatum, post Ludovici Tribaldi Toleti antiquam translationem. Adjunxit : *Nuevas ilustraciones a algunos de los lugares obscuros de Pomponio Mela.* Eminent in his *Disquisitiones* duæ, prior illa, quam postea publicavit Latinam uti diximus, *De la tierra descubierta, y cubierta de las aguas* ; posterior autem : *De las Transfiguraciones humanas.* Matriti 1644. in 4. Hujus postremi argumenti est inter Antonii Codri Urcæi opera oratio 1. *De Metamorphosi humana in belluas*, ut lego in *Epitome Gesnerianæ Bibliothecæ* ; item Andreæ Morelli *De Transitu humanarum animarum in belluas explicatio.* Patavii edita anno 1589. in 4.

Obiit repentina morte correptus pridie idus Martias anni MDCLI. ætatis suæ anno LXIII.

D. IOSEPHUS ARNOLFINI DE ILLESCAS, Hispali natus (alias inter Gallos) ex patre ut credimus Lucensi in Italia, & matre Hispalensi, Cisterciensis monachus, vivacitate ingenii habilem sese ostendit publica tractandi negotia, quorum in pluribus extra Hispaniam sibi commendatis industrie agens meruit ut abbatiæ Caritatis (La Charité) in Burgundiæ comitatu dignitati a Rege Philippo IV. præficeretur, in quo munere obiit ante aliquot annos. Varia scripsit minuta pro rebus quæ occurrerent, inter alias hoc saltem satyrice:

Conferencia y congreso entre el Cardenal Richellieu, Oliverio Cromuel, Protector de Ingalaterra, y el Cardenal Mazzarini, despues de muertos, en los espacios imaginarios sobre las cosas de Europa que manejaron en vida. MS. in 4. inter libros comitis de Villaumbrosa. Vidimus quoque ac penes nos habemus MS.

Sumario Discurso sobre la investidura del Reyno de Napoles : ad excellentissimum D. D. Ludovicum Mendez de Haro.

IO-

IOSEPHUS DE ARTIAGA, Jeſuita, vertit in Hiſpanicum ex Italico Lucæ Pineli:
El Gerſon, o de la Perfeccion Religioſa.

F. IOSEPHUS DE BARDAXI, Cæſarauguſtanus, nobili ortus familia, Carmelitarum ſodalis, theologiam Biblicam in Gerundenſi ſchola & in ejuſdem urbis cathedrali eccleſia doctor ipſe theologus docuit, cum ſtudiis jam fuiſſet ad Sancti Angeli collegium apud Barcinonenſes præpoſitus, efficax promptuſque, vel ex tempore, declamator evangelicus, typis commiſit:
Sermones de Adviento. Barcinone apud Sebaſtianum Matevad 1613. in 4.
Sermones de Quareſma duplicados. Cæſarauguſtæ apud Joannem de Lanaja anno 1620. in 4. Qui tamen non niſi ad feriam III. poſt Dominicam III. pertingunt.
Denatus eſt anno MDCXXVI. quarta die Auguſti Cæſarauguſtæ: laudaturque a Vincentio Blaſco de Lanuza tomo II. *Hiſt. Eccl. Aragon.* lib. V. cap. XLIV.

D. IOSEPHUS DE BARZIA ET ZAMBRANA, Malacitanus, ſacræ theologiæ doctor, canonicus Sacri Montis Granatenſis urbis, & in domus gymnaſio ſacrorum librorum interpres, edidit:
Deſpertador Chriſtiano de Sermones doctrinales ſobre particulares aſuntos: tomis tribus. Granatæ apud Franciſcum de Ochoa 1678. in 4.

F. IOSEPHUS BLANCH, domo Valentinus, Carmelita, doctor theologus, philoſophiæque publicus & primarius in patria academia profeſſor, in vulgus dedit, quæ in pretio habentur:
Sumularum Inſtitutiones, quas Dialecticam vocant. Valentiæ 1611. in 8. Deinde alias *Curſus*, uti appellant, *Philoſophici* partes, tribus aliis voluminibus, nempe:
In univerſam Ariſtotelis Logicam, una cum quæſtionibus ex contextu hauſtis lib. I. Ibidem 1612. in 4. typis Joannis Chryſoſtomi Garriz.
In VIII. Libros Phyſicorum. Ibidem 1614. in 4.
In Libros de Anima & de Generatione & Corruptione. Ibidem 1615. in 4.
Obiit anno MDCXVI. die Julii XXIX.

F. IOSEPHUS BONAVENTURA PONS, Dominicanus provinciæ Aragoniæ, ſcripſiſſe dicitur ac typis mandaſſe (qua lingua mihi haud notum)
Modum concionandi.

F. IOSEPHUS DE CARAVANTES, Cappuccinus provinciæ Aragoniæ, edidit:
Medios, y remedios para ir al Cielo. Legione apud Auguſtinum Ruiz de Valdivieſſo 1672.

IOSEPHUS DE CASANOVA, Magallonenſis in Aragoniæ regno, Matriti grammatiſticam, hoc eſt literas noſcendi manuque formandi artem, pueros docebat cum pulcherrimum induſtriæ ſuæ ſpecimen, characteribus formæ multiplicis ære inſculptis, atque preli ope multiplicatis, in eo libro edidit, quem priorem operis integri partem vocat, nempe:
Arte de eſcrivir en todas formas y letras: ad Philippum IV. Regem. Matriti 16..... in folio. Ejus quoque ſunt:
Ocho ideas de Pintura fabuloſa. An. 1649.

IOSEPHUS DE CAZERES, diverſus a Laurentio, & ut credimus ex Luſitana patria ſive origine, apud Batavos apoſtata Chriſtianæ pietatis, reddidit verſibus (an Luſitanis?)
Guilielmi Salluſtii, Barthaſii toparchæ, *Hexaemeron*, ſive ſeptem dies creationis mundi, Gallice ab eo ſcriptos elegantiſſime ſimul & doctiſſime.

F. IOSEPHUS DE LA CERDA, patria ut credimus Matritenſis, certe ibi ad Sanctum Martinum profeſſus fuit regulare Benedictinorum inſtitutum, ut in eximium iſtius ordinis decus & incrementum poſtea evaderet. Salmantinam in ſcholam delatus brevi ad interpretandum ex propria cathedra Doctorem Angelicum ſibi viam aperuit, deinde & ad primariam theologici hujus ordinis. Quo, docendi munere ingenti cum ſui nominis laude defunctus, ad eccleſiæ Almerienſis infulas vocari promeruit XVI. die Novembris MDCXXXVII. & poſt triennium, ſcilicet XVII. Decembris MDCXL. ad Pacenſem transferri. Sacræ theologiæ fuit magiſter Salmantinus, doctrina multa & varia, ingenio perſpicaciſſimo, quod in ſcholæ academicis & in eccleſiæ ſacris exercitationibus palam ſeſe oſtendebat, parataque adeo & facili eloquentia in commentariis pangendis ut vix quidquam quod e calamo in chartam fluxiſſet deletum pluribus paginis deprehenderes: de quo teſtibus oculatis, atque his non lubricæ fidei, credendum eſt. Extant ab eo, in magno pretio ab omnibus habita, ſed quæ ab ingenioſis tantum pro dignitate, & cum eo fructu, quem non in cute ſed in receſſu latentem induſtria exerit attenti lectoris, inter promptuaria formandarum concionum optima pleniſſimaque frequentantur:

De Maria, & Verbo Incarnato: ubi & de Sancto Joſepho, ac de utroque Joanne. Almeriæ 1640. in folio.

In Sacram Judith Hiſtoriam Commentarius literalis & moralis: duobus tomis. Ibidem 1641. in folio. Moxque Lugduni apud Laurentium Aniſſon 1653. in folio.

Maria effigies, revelatioque Trinitatis & attributorum Dei: niſi idem ſit cum jam laudato *de Maria* commentario. Certe Lugduni hic editus fuit apud eumdem Aniſſon anno 1651. in folio.

Obiit ante diem XII. Junii MDCXLV. quo nempe ſucceſſorem habuit magnum virum, Salmanticæ olim collegam, Angelum Manricum, Ciſtercienſem.

D. IOSEPHUS CONCHILLOS, canonicus eccleſiæ collegiatæ urbis Tudelenſis in regno Navarræ, ſub nomine Georgii Alceo de Torres ſcripſit:

Deſagravios del Propugnaculo de Tudela. Teſte mihi D. Joſepho Pellizer in *Bibliotheca* ſuorum operum, folio 160.

F. IOSEPHUS DE CORDOVA, domo Abulenſis, religione Auguſtinianus, ſacræ theologiæ magiſter, auctore mihi eo, qui ſcripſit *Alphabethum* hujus ordinis, Thoma de Herrera ſcripſit, imo & edidit:

In Partes Divi Thomæ volum. IV.

Sermones de Adviento.

Sermones de Quareſma. Anno 1642.

IOSEPHUS CRESVELO, ſcripſit:

Vida y martyrio del Padre Henrrique Valpolo. Cæſarauguſtæ 1596. in 8.

IOSEPHUS DALMAU, Catalanus, ſcripſit:

Relacion de la ſolemnidad con que han celebrado en la Ciudad de Barcelona la Beatificacion de la Madre Santa Tereſa de Jeſus. Barcinone 1615. 4.

D. IOSEPHUS DIDACUS DE BERNUI ET MENDOZA, Hiſpalenſis, mareſchallus del Alcala del Valle, toparcha, necnon poſt priorem hujus operis editionem marchio, de Benamexi Bæticæ provinciæ, noſter ex Beatrice ſorore nepos, eruditionis omnis amans, & lectione veterum auctorum forte ſupra ætatem ornatus, geographicæ rei ante alia curioſus, plura meditatur; interim vero, quaſi ſpecimen ſui facturus, e manibus exire permiſſit:

Nueva y varia leccion de la Romana Hiſtoria, con apuntaciones al Breviario de Sexto Ruſo: ad ſereniſſimum Joannem Auſtriacum. Granatæ 1668. in 4. apud Balthaſarem de Bolivar.

Totus nunc eſt in adornando opere hiſtorico-geographico *Bæticæ illuſtratæ ſacro-profanæ.*

F. IOSEPHUS ELIAS ESTRUGOS, Perpinianenſis, Carmelitarum ordinis, ſcripſit:

Fenix Catalá, libre dels ſingulars privilegis, favors, gracias, y miracles de Noſtra Senyora del Mont del Carme. Perpiniani apud Stephanum Bartau 1644. in 8.

Obiit in patria anno MDCXLV.

D. IOSEPHUS DE EXEA ET ESCARTIN, Cæſarauguſtanus, D. Ludovici ab Exea, ſupremi Aragonicarum rerum ſenatus ut vocant regentis, filius, ſpecimen daturus ſtudii Cæſareo juri impenſi publicavit:

Ad Legem unicam Codicis De Palatiis & Domibus Dominicis lib. XI. Recitationem. Cæſarauguſtæ in 4. 1655.

IOSEPHUS FALCONI, neſcio quis aut cujus inſtituti (Carmelita forſan) laudatur a Georgio Cardoſo in *Agiologio Luſitano* XXXI. Maii, litera f. ex opere:

Chronica Carmelitana appellato.

IOSEPHUS DE FARIA, Luſitanus, e numero eorum unus qui

De Familiis nobilibus in Portugallia ſcripſere.

IOSEPHUS DE FARIA, Luſitanus, ſcripſit:

Terpſichore Muſa Academica: vernacula gentis lingua. Oliſipone 1666. 8.

D. IOSEPHUS FELIU ET CEREZO, Catalanus ut credimus, juriſconſultus, Regius auditor ut vocant Salernitanæ curiæ, hinc in magna Neapolitanæ urbis vicaria civilium negotiorum judex, edidit:

Margaritam variarum concluſionum tam ad commune quam ad nonnullorum locorum municipale jus concernentium. Neapoli 1641. fol.

D. IOSEPHUS FELIX DE AMADA ET TORREGROSSA, natus in Cariñena oppido Aragoniæ regni, juriſconſultus, olim in curia Matritenſi advocationi cauſarum, præcipue in Aragoniæ ſenatu agitandarum, ex munere addictus, locum inde obtinuit inter canonicos ſacri collegii Sanctæ Mariæ de Pilari Cæſarauguſtæ urbis, ubi nunc degit. Scripſit:

Paleſtra numeroſa Auſtriaca en la victoriosa Ciudad de Hueſca al Auguſtiſſimo Conſor-

ſorcio de los Catolicos Reyes de Eſpaña D. Felipe IV. y Doña Mariana de Auſtria, propueſta por D. Luis Abarca de Bolea y Caſtro, Fernandez de Ixar, Marques de Torres, Conde de las Almunias, publicada y illuſtrada con diſcurſos paraſraſticos y politicos por el Licenciado Joſeph Felix de Amada, y Torregroſa, Secretario del Certamen. Oſcæ apud Joannem Franciſcum Larrumbe 1650. in 4.

Parangon Hiſtorico y Juridico por la Sagrada Real y Militar Religion de la Merced, cotejando ſu fundacion, inſtituto, progreſos y privilegios con la de la Santiſſima Trinidad Calzada, y Deſcalza ſobre el derecho privativo de pedir y percibir limoſnas, mandas, y legados pertenecientes a la Redencion de Cautivos en los Reynos de la Corona de Aragon. Matriti 1663. in folio.

Compendio de los milagros de Nueſtra Señora del Pilar de Zaragoza. Cæſarauguſtæ 1680. in 4. apud heredes Auguſtini de Verges.

Diſcurſo Hiſtorico Juridico por la Igleſia del Pilar. Matriti 1674. fol.

IOSEPHUS FERNANDEZ, Aragonius, Turiaſonenſis, Societatis Jeſu ſacerdos, laudatus a concionum Apoſtolico more ac zelo habendarum merito, ſcripſiſſe dicitur inter alia, elegantiæ Chriſtianæ plenum librum:

De la vida del P. Pedro Claver de la Compañia de Jeſus. Cæſaraug. 1666. in 4.

Hiſpane vertit:

Hortulum Marianum P. Franciſci de la Croix. Cæſarauguſtæ editum 1660. Atque item:

Medullam theologiæ moralis Hermanni Buſembaum. Ibidem 1664.

IOSEPHUS FERNANDEZ DE RETES, Ontiverienſis (oppidum Ontiveros Abulenſi epiſcopo in ſacris paret) juris doctor creatus Salmanticæ, alacritate ingenii, Latinæ orationis ac totius humanitatis peritia, legalis atque canonicæ doctrinæ varia multiplicique exercitatione & uſu in hac celeberrima totius orbis academia nuper maxime floruit, publico interpretandarum legum atque ordinario muneri veſpertinis ac deinde matutinis horis præfectus, fiſcalis hinc ad curiam Pincianæ urbis advocatus venit, paulo poſt in ſenatum ejuſdem admiſſus. Unde poſt quatuor & amplius annos ad Matritenſia gerenda munera vocatus anno MDCLXXII. Regii patrimonii concilio adeſſe, ac fiſcalis patroni munus gerere fuit juſſus, nec diu poſt ad ampliſſimum omnium Caſtellæ ſenatus ordinem, ut eamdem ipſam fiſci defenſionem exerceret, allegi promeruit. Emiſſit hactenus in lucem:

Ad Titulum Digeſtorum De Interdictis & relegatis Commentarium: duobus libris. Pinciæ 1643. in 4. Iterumque cum *notis* ejuſdem & *additionibus*, necnon & *tertio libro excurſuum analectorum.* Lugduni 1660. in 4.

Variorum opuſculorum juris, octo libris: in duo volumina digeſtis. Salmanticæ in folio. *Variorum opuſculorum* tomus III. prodiet Lugduni propediem ut audio.

Ad Titulos De Bonorum poſſeſſione contra tabulas: *De Legatis præſtandis*: *De Inoffitioſo Teſtamento, ſcholaſticis adverſariis*: quibuſcum ſimul prodiit commentarius.

Ad Leges, Edicta, Principumque Conſtitutiones, ex quibus prohibita uſucapio eſt. Salmanticæ 1663. in 4.

Ad Leges Attiniam, Juliam & Plautiam, de prohibita alienatione rerum ſurtivarum & vi poſſeſſarum.

De Donationibus Academicam Relectionem: quam ex veſpertino ſuggeſtu auditoribus anno 1663. dictavit. Salmanticæ edita fuit ab Antonio de Cuſſio in 4.

Epitaphia illuſtrata: *ſive ſolemnem publicam relectionem ad L. Monumentorum VI. codice de Religioſis & ſumptibus funerum in Salmantino gymnaſio pro petenda doctoratus licentia.* Salmanticæ apud Franciſcum de Roales 1644. in 4.

Prælectionem poſtremam ſeſquihoralem ad L. Claudius Seleucus XIII. De his quæ ut indignis &c. Ibidem in 4.

F. IOSEPHUS FERRER, domo Valentinus, ordinis Seraphici Excalceatorum provinciæ Sancti Joannis Baptiſtæ, ejuſdemque vicarius, deinde & præfectus provincialis, edidit:

Pharum Evangelicam: *hoc eſt commentaria in quatuor Evangelia*: primum nempe operis tomum. Lugduni 1661. in folio. Idem (ut facile credimus) cum eo qui olim ediderat:

Logicæ & Phyſicæ Summuliſticum Præludium. Valentiæ 1636. in 4.

F. IOSEPHUS GALLO, Burgenſis ut fertur, certe Alphonſi Lopez Gallo & Barbaræ Gallo, Fontis Pelagii diœceſis Segovienſis toparcharum, atque ipſiuſmet loci incolarum, filius, Auguſtinianorum ſodalis, nonnullis apud ſuos præfecturis functus eſt, theologuſque Sanctæ Inquiſitionis patribus fuit miniſter. Scripſit:

Hiſtoria y Dialogos de Job: *con explicacion literal y moral ſegun las verſiones de Vatablo, Pagnino, Parafraſte y los ſetenta*: hoc eſt, paraphraſim & illuſtrationem obſcuriſſimi Prophetæ Jobi. Burgis 1629. in fol.

Superſtes adhuc erat anno MDCLII.

F.

F. IOSEPHUS GARZIA, Ciſtercienſis monachus monaſterii de Herrera, ſacræ theologiæ magiſter, in Salmantino Sancti Bernardi collegio ſacram prius doctrinam docuit, eccleſiaſtes hinc ſuo tempore celebris in Matritenſi curia munus hoc pluribus annis cum laude exercuit. Foras emiſit:

Sermones de Tiempo y de Santos: duobus voluminibus. Pampilone 1622.

Hujus quoque liber, quem morte occupatus pæne non abſolvit, opera Prudentii a Plaza ſodalis poſtea editus fuit, nempe:

Annotaciones predicables ſobre el Pſalmo De profundis. Pampelone 1623. in 4. apud Carolum de Labayen.

Scripta reliquiſſe *in Pſalmos Davidis* quædam & in *Evangelium Matthæi* refert Chryſoſtomus Henriquez in *Phœnice*, & Carolus Viſchius in *Bibliotheca.*

F. IOSEPHUS GOMEZ DE PORRES, Matritenſis, Carmelita, concionatus fuit Calari in Sardinia & Neapoli, qua in urbe ſtudiorum præfecturam domi ſuæ, nunc in cœnobio Prænestinæ urbis gerit, & ſacram ſcientiam docet. Editæ ab eo ſunt:

Oraciones panegyricas de algunos Santos. Neapoli apud heredes Cavalli 1604. in 4.

Sermon en las honrras del Rey D. Felipe IV. Ibidem apud Thomaſſum 1666.

Adornata in prelum habet *Sanctorale ordinis Carmelitarum, & variarum concionum* tria alia volumina. Laudavit Joannem Caramuel in epiſtola xv. ad eum data, pag. 667. *Rhythmicæ* iſtius.

IOSEPHUS GONZALEZ FLOREZ, Bononienſis collegii Sancti Clementis Hiſpanorum ſodalis, & rector cum eſſet edidit:

Variarum Juris quæſtionum librum ſingularem. Bononiæ apud Joannem Roſſium 1571. in 4. Præfuiſſe quoque dicitur academiæ iſti, atque inde ad Tranenſem Neapolitani regni curiam veniſſe judicem. Balthaſar Porreño in hiſtoria Ægidiana vocat eum (an a patria?) Joſephum Gonzalez de Flores Davila.

IOSEPHUS GONZALEZ VARELA, typis commiſit:

La Pyra religioſa, que conſagró la Santa Igleſia de Toledo en la muerte del Sereniſimo Cardenal D. Fernando ſu Arzobiſpo. Madriti 1641. in 4.

IOSEPHUS GUARNIZO, Matritenſis, Societatis Jeſu, profeſſor theologus primarius in Eugeniano Toleti urbis collegio, formavit:

Memorial del ultimo eſtado que tiene para ſer difinida por dogma de Fee la pia opinion que afirma haber ſido concebida ſin culpa original la Virgen Nueſtra Señora. Madriti anno 1652. in folio.

Obiit Toleti xv. Maii MDCLVI.

F. IOSEPHUS HERNANDEZ DE SANCTO JOANNE, Minimorum Sancti Franciſci de Paula ſodalis, edidiſſe dicitur:

Theulugia moral de los Preceptos del Decalogo.

IOSEPHUS HERNANDIDA, neſcio quis, laudatus a Petro de Alba in *Militia Conceptionis*, ſcripſiſſe dicitur:

Librum de vita Deiparæ ex operibus Franciſci Suarez. Lugduni editum 1643. in 24.

F. IOSEPHUS A JESU MARIA, natus in oppido Caſtro de Caldelas diœceſis Aſturicenſis, Carmelitarum Reformatorum ſodalis, cujus ordinis ſacramentum dixit in cœnobio Matritenſi, aliis Paſtranenſi. Olim, dum laicus eſſet, D. Franciſcus de Quiroga nuncupabatur, Gaſparis cardinalis de Quiroga, Toletani antiſtitis, ex aliquo latere nepos, dignitaſque, ut vulgo audit, in alma iſta metropolitana eccleſia. At religioſum ſtatum profeſſus vere ſacrum Deo induit hominem nudatus veteri, doctrinæque multiplici, præſertim ſalutari ac myſticæ, virtutum omnium, atque imprimis earum quæ cœnobitam ac reformatum decent, fundamentum & ornamentum adjunxit. Cui morum ac vitæ præſtantiæ communis omnium hominum exiſtimatio & veneratio ex æquo reſpondebat. Compendium rerum ab eo geſtarum typis editum novimus, quod cum in manibus non ſit, libenter eo lectores hujus tam jejunæ commemorationis remittimus. Opera reliquit moriens, deditque vivus foras, tam hiſtorica (chronographus enim fuit familiæ ſuæ generalis) quam aſcetica & ſpiritualia, ex quibus hæc ſunt:

Excelencias de S. Joſeph Eſpoſo de Nueſtra Señora.

Vida de Santa Catalina Virgen y Martyr. Toleti apud Petrum Rodriguez 1608. in 8.

Vida del Venerable Padre Fr. Juan de la Cruz.

Relacion de un milagro que Nueſtro Señor obra en una parte de carne del Padre Fray Juan de la Cruz. Madriti apud viduam Alphonſi Martini 1615. in 4.

Hiſtoria de la Vida y virtudes del Venerable Hermano Fr. Franciſco del Niño Jeſus, de los deſcalzos de Nueſtra Señora del Carmen. Vcleſii 1624. in 4. Quam Latine editam ſcimus Coloniæ apud Bernardum Gual-

Gualterum 1628. in 8. Nuper etiam Matriti prodiit Hiſpana editio anno 1670. in 4. Et Italice a Hieronymo de Sancta Tereſia, ejuſdem ordinis, Breſciæ per Paulum Bizardo 1629. in 4.

Hiſtoria de la Virgen Nueſtra Señora, con declaracion de algunas de ſus excelencias. Antuerpiæ primum apud Franciſcum Caniſium 1652. in folio, indeque Matriti 1656. Italis hanc hiſtoriam communicavit Hieronymus a Sancta Tereſia, ejuſdem inſtituti, atque Patavii edidit 1658. in 4.

Alabanzas de la Caſtidad.

Subida del Alma a Dios. Matriti apud Didacum Diaz de la Carrera 1656. in 8. atque iterum apud Rochum Rico de Miranda 1675. in 4.

Eſcuela de Oracion: & plura alia, quæ MSS. remanſerunt.

Obiit Conchæ anno MDCXXIX.

F. IOSEPHUS A JESU MARIA, Pincianus, Carmelitarum Reformatorum Romæ prius generalis procurator, deinde quintus ſuæ Hiſpanæ congregationis ſummus præfectus, ſcripſit:

Carta Paſtoral a los Religioſos de ſu Congregacion. Conſtitutiones item monialium emendatas & auctas prelo denuo mandavit; obiitque in cœnobio oppidi de Manzanares anno MDCXXI.

IOSEPHUS JUSTITIA, Aragonenſis, Bilbili natus, Societatis Jeſu, ſcripſit Hiſpane:

Hiſtoria de Nueſtra Señora de la Cueva Santa. Valentiæ editam, poſtquam auctor ad Indos occidentales profectus fuiſſet, ab Joanne Mariano Arnau, presbytero, & loci præpoſito, Valentiæ 1655. in 4. apud Bernardum Nogues.

Aparato funebre de la Imperial Ciudad de Zaragoza en las exequias de la Reyna Doña Iſabel de Borbon. Cæſarauguſtæ 1644. in 4.

R. IOSEPHUS KARO, Ephraimi filius, pro Hiſpano laudatur ab his qui Hebræorum codices tractaverunt & in catalogum collegerunt. Inter hos Buxtorfius in *Bibliotheca Rabbinica* in כסף משנה *Cheſeph Miſcneh*, qui Kari liber eſt ut videbimus, obiiſſe hunc ait anno MDLXXV. Qui annus cum diſtet ab anno expulſionis ab Hiſpania, ſub Regibus Catholicis, totius nationis Hebræorum, qui baptizari noluerunt, integris LXXXIII. annis, neceſſario dicendum eſt vel puerum hunc Karum exportatum fuiſſe a parentibus eo tempore, vel Hiſpanum inde audiviſſe quod parentibus eſſet Hiſpanis natus; niſi apoſtaſiæ crimine ſe is maculaverit, ex Chriſtiano & inter nos edito ex infectis parentibus (quod fieri ſolet) Hebraicæ addictus ſectæ. Certe cognomen hoc Kari non obſcurum aut inhoneſtæ familiæ inter nos eſt. Diverſus quidem is fuit ab Iſaac Karo, vel Karro, qui circa annum MDX. ſcripſit תולדות יצחק *Toledoth Itſchak*; *Generationes Iſaac*, nepos forte illius qui pater fuerit Ephraimi, quo genitum diximus Joſephum fuiſſe Karum hunc, de quo nunc agimus, cui tribuuntur hæc opera:

שלחן ערוך *Sciulchan haruch*; *Menſa diſpoſita*, ſive *inſtructa*: qui liber excerptus eſt ex alio R. Jacobi, filii R. Aſcer, cujus inſcriptio eſt ארבעה טורים *Arbaha turim*; *Quatuor ordines*: rituali eo ac iuridico magnæ auctoritatis inter ejus ſectæ homines, cujus concordantiæ per totum Talmud margini appoſitæ ſunt. R. autem hic Karo in formam theſium & concluſionum excerpta ſua diſpoſuit, quatuor partibus librum dividens, quæ ipſa fuit diſtributio R. Jacobi, ſcilicet: prima inſcribitur אורח חיים *Orach chaim*; *via vitæ*: ſecunda יורה דעה *Joreh dehah*; *Docens ſcientiam*, in qua agitur de ritibus, juribus & differentiis circa cibos & potum, circa idolatriam, uſuras & alia: tertia חושן המשפט *Choſcen ammiſcpat*; *pectorale Judicii*, in qua tractatur jus Civile: quarta אבן העזר *Even ahezer*; *Lapis auxilii*, quæ agit de matrimonialibus. Huic operi, ex ארבעה טורים *Arbaha turim*, a Karo noſtro excerpto, adjectæ ſunt novellæ gloſſæ & obſervationes de jure, ritibus & conſuetudine horum temporum, per Moſen Iſerles; unaque cum his excuſſus extat Cracoviæ anno 1594. in folio. An autem præter hujus operis primam illam partem diverſum quoddam opus noſtri auctoris extet ejuſdem inſcriptionis אורח חיים *Orach chaim*; *Semita vitæ*, obſcurum reliquit Joannes Buxtorfius in libello de *Abbreviaturis Hebræorum*, in hoc verbo, pag. 24. Hoc autem editum fuit Venetiis cum hoc titulo *Semita vitæ*, quæ prima pars eſt libri R. Jacob fil. Aſcher dicti *Arbaha turim*, hoc eſt, *quatuor ordines* cum Joſephi Karo filii Ephraimi comm. prolixo vocato *Beth Joſeph*, *Domus Joſeph*.

Pla-

Plane diverſus ab hoc eodem opere videtur.

ברק הבית *Bedek habbait ; ruptura* ſeu *fiſſura domus* : gloſſarium ſcilicet ſeu additamentum ejuſdem libri *Arbaha turim* R. Jacobi ben Aſcer ; liber pertinens ad complementum R. Joſeph Karo , & ab eo conſcriptus ait Hottingerus in *Bibliotheca Orientali* , cap. 1. claſſe IX. Hunc librum prodiiſſe ex officina Veneta Zanetti anno ſupputationis minoris 366. affirmat Plantavitius in *Bibliotheca Rabbinica* , cod. LXXIII.

בית יוסף *Beth Joſeph ; Domus Joſeph* : liber magnus eſt, complectens ritus , conſuetudines , jura & judicia politiæ Judaicæ , excuſſus anno 1575. ſupputationis min. 335. Venetiis , ut aliis ait Hottingerus cap. 1. claſſe IX.

כסף משנה *Cheſeph Miſcneh ; Argentum duplum* : titulus eſt ex *Gen.* cap. XLIII. 2. commentarius videlicet in Maimonidem.

משנה תורה *Miſcneh torah ; Repetitio legis* : liber magni pretii & auctoritatis , qui continet traditiones Talmudicas & legem oralem ait Hottingerus cap. 1. claſſe II. lit. E.

In indice librorum bibliothecæ cardinalis Carpenſis lego codicem fuiſſe ſic inſcriptum:

R. *Joſeph Karro* , & R. *Salomon ſuper IV. Prophetas* : quem ſuper Prophetas commentarium tribuo tantum Salomoni tandem laudato , ſcilicet Jarchi , qui ſcripſit ſuper integra Biblia ; adjunctumque Jarchiadis huic commentario aliquod ex his Kari operibus, quorum proxime facta mentio eſt , exiſtimo.

Hæc de Karo Joſepho legimus , cui congenerem cur non exiſtimabimus Iſaacum ejuſdem cognominis jam laudatum? Certe is ſcripſit circa annum MDX. memoratum ſupra librum:

תולדות יצחק *Toledath Izchak ; Generationes Iſaac* dictum : quo auctor multa loca per univerſum *Pentatheuchum* explicat , multaque dubia ſolvit , ut ſcribit Andreas Maſius. Ita eſt (ait Hottingerus d. cap. 1. claſſe 1.) *dubia ſua , quæ proponit , breviter ſolvit, & quæſtionum varietate ſe haud mediocriter doctum probat.*

F. IOSEPHUS LAINEZ , aliquando A MATRE DEI , Matritenſis , inter Auguſtinianos Reformatos dicto olim hujus ordinis ſacramento tranſtulit deinde ſe , ſponte ſuperiorum , ad ſodales veteris inſtituti , & cum ſacræ theologiæ magiſter crearetur hanc profeſſus fuit , cum Compluti , tum Salmanticæ atque æquali aut majori cum laude concionatoriam exercuit. Quare & Philippo IV. Regi a ſacris orationibus eſſet, & aliquando ad Celſonenſem epiſcopatum in Cataloniæ principatu vocari promeruit ; ſed eo quidem tempore quo turbatæ res in eo tractu accedere antiſtitem ad eccleſiam ſuam non permiſerunt. At quo minus eo , liberata jam perviaque provincia , ſe conferret ejuſdem Regis beneficentia fuit conſequutus , collata ſibi Accitana Bæticæ Hiſpaniæ eccleſia XVII. Martii MDCLIII. Scripſit eleganti ſermone vernaculo:

Los dos eſtados de Ninive cautiva y libertada deducidos del libro de Jonas Profeta. Matriti apud Joannem de la Cueſta anno 1619. in 4. Hunc edidit ſub nomine fratris Joſephi a Matre Dei , quo vocabatur inter Reformatos.

El Privado Chriſtiano deducido de las Vidas de Joſeph y Daniel , duabus partibus: quarum prior , res Joſephi expendens , Matriti prodiit 1641. in fol. altera hoc titulo inſignis:

El Daniel Corteſano. Ibidem 1644. in fol.

Sermones de Quareſma. Toleti 1625. in 4.

Sermones varios. Matriti anno 1645. in 4.

El Joſue eſclarecido caudillo vencedor de Reyes y Gentes. Ibidem apud Gregorium Rodriguez 1653. folio.

Abiit ad plures exeunte an. MDCLXVII. in decrepita ætate.

IOSEPHUS LLOVERT , Catalanus, notarius oppidi Caſtillon ejuſdem principatus Cataloniæ , ſcripſiſſe fertur:

Hiſtoria de la Caſa de Cardona : quam adhuc ſervari MS. refert marchio Acropolitanus in *Diſſertationibus Eccleſiaſticis* , diſſert. 3. cap. 2. num. 7.

IOSEPHUS LOP , Valentinus , juris doctor & advocatus ordinarius , aliis antiquior, civitatis ac diputationis regni Valentiæ , fiſcalis quoque advocatus tribunalis Sanctæ Cruciatæ , & Regiæ viſitationis prædictæ urbis , ejuſdemque fabricarum & operum. Scripſit vernaculo idiomate:

De la Inſtitucio Govern Politich y Juridich , Obſervancies , Coſtums , Rentes y Obligacions dels Officials de les Illuſtres Fabriques vella dita de Murs e Valls y nova dita del Riu de la inſigne leal y coronada Ciudat de Valencia. Ibidem 1675. apud Hieronymum de Villagraſſa in folio.

F. IOSEPHUS DE S. LUDOVICO, Hiſpalenſis , Capuccinus , edidit:

Sermones : vulgari lingua. Anno 1680.

F. IOSEPHUS LUQUIAN , Dominicanus

nus in monaſterio Sancti Onuphrii prope Valentiam, ſacræ theologiæ magiſter, pietate ac rerum ſacrarum doctrina conſpicuus, devotionis erga Deiparam Virginem roſariis precibus invocandam egregius apud Tarraconenſis urbis cives perpetuuſque auctor & promotor. Nam in hujus urbis templo maximo per vigintiquinque annos Scripturæ ſacræ lectioni ex Tridentini concilii ordinatione fuit præpoſitus. Ceterum & utilitati publicæ ſcriptis etiam in vulgus editis ſervire voluit, ejus namque extant:

Erudicion Chriſtiana y Diſcurſos predicables y muy provechoſos, en los quales ſe dan ſantos y ſaludables aviſos a todos eſtados de hombres, declaranſe muchos Evangelios del año. Adjungitur:

Tratado del Hombre: en el qual ſe deſcubren algunas coſas buenas del y algunas imperfecciones. Item:

Explicacion de la converſion de San Pablo. Tarracone 1594. in 4.

F. IOSEPHUS MALDONADO, Americanus, avis tamen Hiſpalenſibus editus, Joſephum enim de Villamor Maldonado, hujus urbis civem, inter majores habuit, Quixorum & Macarum ejus orbis populorum inventorem, in quorum regione Hiſpalim cognomento Auream (Sevilla del oro vulgo ſonat) condidit. Seraphico in patria induto habitu venit ad nos cum provinciæ ſuæ Quitenſis ſuffragio, pars ut eſſet generalis capituli, quod anno DCXVIII. ſupra milleſimum fuit celebratum. Manſitque ab hoc tempore in provincia Caſtellæ, nullo, aut vix aliquo, quem ſtatus religioſus admittit, honore fraudatus. Sanctorum Paleſtinæ locorum, deinde Indicarum provinciarum, tandemque partis ejus, quam ultramontanam familiam ipſi Franciſcani appellant, comiſſarius fuit generalis ſub Joanne Neapolitano, miniſtro totius ordinis. Margaritæ quoque Auſtriacæ, Deo ſacræ virgini, aures confitenti accommodavit. Elaboravit Joſephus una cum Petro de Balbas & Petro de Alba:

Armamentarium Seraphicum pro tuendo titulo Immaculatæ Conceptionis. Matriti 1548. in fol. Vernacula autem lingua elucubravit ſolus:

El mas eſcondido retiro del Alma en que ſe deſcubre la precioſa vida de los muertos y ſu glorioſo ſepulchro. Cæſarauguſtæ 1649. in fol. Item:

De la Autoridad que tiene el Comiſario general de embiar Comiſarios a las Indias Occidentales. Matriti.

D. IOSEPHUS MALDONADO ET PARDO, Matriti Regiis conciliis advocatus, ſuper his egregiis diverſorum ad Ludovicum Molinam in opere ſuo inſigni, & quaſi prora & puppi juris diſpenſatoribus noſtris ad primogenia explananda & dijudicanda: de horum natura & jure additionibus ſuperſtruxit ipſe:

Noviſſimas Additiones alias, ſive obſervationes ad Molinam de Jure Primogeniorum. Matriti apud Julianum de Paredes 1671. fol.

F. IOSEPHUS DE SANCTA MARIA, ordinis Minorum provinciæ Sancti Gabrielis Reformatorum, atque ejus aliquando præfectus, edidit:

Tribunal de Religiosos: nempe practicam criminalem religioſam. Hiſpali apud Ferdinandum Rey 1617. in 4.

Apologia de la ſagrada comunion, y de ſus admirables efectos. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1616. in 8.

F. IOSEPHUS DE SANCTA MARIA, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, ſacræ theologiæ magiſter, primarius quondam profeſſor ſtudiorumque moderator in S. Thomæ collegio Conimbricenſi, dedit foras:

Tractatum Thomiſticum de libero arbitrio in communi circa ea, quæ ſunt ordinis naturalis. Oliſipone typis Gerardi a Vinea anno 1625. in folio: quem priorem operis, primumque ſuorum operum, tomum appellat.

F. IOSEPHUS DE SANCTA MARIA, Americanus, & ut ſuſpicor Limenſis, Hiſpali amplexatus Carthuſianorum inſtitutum, poſtquam Segovienſe Paularis cœnobium gubernaſſet, atque alia domeſtica munera, in hiſque cenſoriam totius Caſtellanæ provinciæ luſtrationem integre ac laudabiliter geſſiſſet, domum quoque ſuam Hiſpalenſem (Las Cuevas vulgus vocat) adminiſtraſſet ſacræ eruditionis atque eccleſiaſticæ argumenta quædam extare fecit in his libris:

Ritos y ceremonias Baptiſmales. Hiſpali apud Simonem Faxardo 1637. in 4.

Triunfo del Agua bendita. Iiſdem typis anno 1642. in 4.

Informacion ſobre la poſeſion y propriedad de la milagroſa pila Baptiſmal en el Oſſet Betico territorio Hiſpalenſe tranſamniano San Juan de Alfarache. Hiſpali 1630. in 8.

Exorciſmos de la Igleſia. Ediderit ne hunc typis plane ignoro.

F. IOSEPHUS MARTI, Valentinus, ex oppido Villareal Dertuſanæ diœceſis, theologus doctor, Regius concionator, edidit:

Flor del Diſcurſo en la Aurora, y Aurora del Diſcurſo en flor, ſive concionum aut ſermonum volumen, Valentiæ 1673.

Vivit anno, quo hæc ſcribimus, MDCLXXXI.

D. IOSEPHUS MARTINEZ DE GRIMALDO, Matritenſis, Regi a ſecretis, plura opuſcula dedit foras, devotioni ſerviens qua in ſacroſanctam colendam Euchariſtiam nobiliſſima fertur congregatio Servorum (ita vocant) hujus venerabilis Sacramenti in eccleſia monaſterii ſanctimonialium S. Mariæ Magdalenæ Matritenſi fundata, veluti annaliſtam agens feſtorum ibidem quotannis celebratorum. Præter hæc edidit:

Paraiſo celeſtial plantado por la divina omnipotencia. Matriti 1652.

Jardin de fragrantes flores, y taller de las mayores maravillas. Ibidem 1653.

Abraſado corazon en llamas amoroſas. 1655.

Viña eſcogida. 1656.

Fundacion y fieſtas de los indignos Eſclavos del Santiſimo Sacramento del Convento de la Magdalena de Madrid. 1657. atque iterum 1665. cum titulo: *Sumario de la fundacion, y conſtituciones de la Congregacion* &c.

Vida de San Felipe Neri. 1665.

D. IOSEPHUS MARTINEZ DE LA PUENTE, ſcripſit:

Epitome de la Hiſtoria del Emperador Carlos V. que eſcrivió Fr. Prudencio de Sandoval. Madriti apud Joſephum de Buendia 1675. folio.

Compendio de la Hiſtoria de los deſcubrimientos, conquiſtas y guerras de la India Oriental, y de ſus Islas. Matriti 1681.

Epitome de la Hiſtoria del Rey D. Juan el II. de Caſtilla. Promittit:

Hiſtoria del Rey D. Sebaſtian de Portugal... In vita Caroli ad annum 1506. §. 6.

F. IOSEPHUS A MATRE DEI, Granatenſis, Carmelita, auctoribus mihi domeſticis enarratoribus, ſcripſit:

De Immaculata Conceptione Virginis Mariæ Tractatum.

Florebat anno MDCXVII.

F. IOSEPHUS MENDEZ DE S. JOANNE, Matritenſis, ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula, lector ut vocant jubilatus ſui ordinis, Supremæ Inquiſitionis qualificator ſive cenſor theologus, bibliothecarum generalis viſitator, ſuæ provinciæ aliquando præfectus, edidit:

Theologiam moralem de Sacramentis. Circa annum 1668. duobus tomis.

De Cenſuris.

Theologiam moralem de Triplici Bulla Cruciatæ, Compoſitionis & Defunctorum. Matriti apud Andream de la Igleſia 1666.

De Juſtitia & Jure.

Theologiam moralem de Præceptis Decalogi, & Eccleſiæ, ſimul cum materiis moralibus de conſcientia, de Legibus, & de Peccatis. Madriti apud Julianum de Paredes 1669.

De la frequencia de la Comunion. Atque item:

Teulugia Myſtica: vernacule ut credimus.

IOSEPHUS DE S. MICHAELE, edidit:

Biblia Mariana ex pluribus collecta auctoribus. Burgis 1674. folio.

IOSEPHUS MICON, theologus ac profeſſor Barcinonenſis, edidit:

Diario y juicio del Cometa, que apareció a los ocho de Noviembre de MDLXXVII. Barcinone 1578. in 8.

IOSEPHUS MORET, Navarrus, Pampilonenſis, Societatis Jeſu, eruditione vir præſtanti, defœcato judicio ac ſingulari induſtria, eleganti quidem ſtilo Latino proſequutus olim hiſtoriam obſidionis oppidi de Fuenterrabia, in Galliæ & Cantabriæ finibus, anno MDCXXXVIII. fruſtra a Gallis tentatæ, totus nunc eſt in deſcribendis Navarræ ſui regni rebus, vernacula tamen lingua. Prodiit ergo olim ab eo:

De Obſidione Fontirabiæ: libris tribus, in 24. Sed jam prodromum hiſtoriæ habemus in eo libro, quem ante paucos annos dedit foras, nuncupato:

Inveſtigaciones Hiſtoricas de las Antiguedades del Reyno de Navarra. Pampelone apud Gaſparem Martinez 1665. in folio.

IOSEPHUS NAVARRO, Cæſarauguſtanus, Nicolao Principi Ludoviſio a ſecretis, atque item Joanni Baptiſtæ filio, edidit acute ac diſerte:

Poeſias varias. Cæſarauguſtæ in 4. apud Michaelem de Luna 1654.

F. IOSEPHUS DE NAXERA, inde oriundus, Cappuccinus, miſſionarius Apoſtolicus in regnum Arda in Africa, & Guineæ provincia, ſcripſit:

Eſpejo myſtico del Hombre interior. Madriti apud Antonium de Bedmar 1672. 4.

IOSEPHUS NIÑO ET MUR, juriſconſultus, ex Aragonia ut ſuſpicor, ſcripſit:

Albarani, ſive Chirographi Mercatoris Analyſim, cum additionibus Joannis Franciſci de Cuenca. Cæſarauguſtæ 1644.

F. IOSEPHUS OLIVA, Barcinonenſis, ordinis Minimorum S. Franciſci de Paula, veſpertinus theologiæ profeſſor, edidit:

Gem-

Gemmea Analoga ab Angelici Doctoris Thomæ ſchola gemmata. Barcinone apud Petrum Joannem Dexen 1646. in 4.

IOSEPHUS DEL OLMO, alias IOSEPHUS VINCENTIUS, Valentinus, inquiſitoribus Apoſtolicis hujus regni a ſecretis, varia doctrina perpolitus, laudatur ex opere quodam, cui inſcripſit:

Lithologia o explicacion de las piedras, ſortijas, antiguedades halladas en las cavas que ſe abrieron para los fundamentos de la Capilla de Nueſtra Señora de los Deſamparados de Valencia. Valentiæ 1653. 4.

IOSEPHUS DE OLZINA, gente Catalanus, patria Barcinonenſis, ſacerdos Societatis Jeſu, vertit ex Italico in vernaculum ſermonem:

La Vida del Venerable Padre Juan Berckmans de la Compañia de Jeſus. Valentiæ editam 1633. in 4. Laudatur quoque ejus:

De Immaculata Conceptione B. Virginis pro ejus ultima diffinitione tractatus. Barcinone 1653. in 4. Et:

In octo Libros Phyſicorum alius. Item:

Inſtitutionum Oratoriarum libri IV. iterum Barcinone 1652. in 4.

IOSEPHUS DE ORMAZA, Salmantinus, Jeſuita, Regius eccleſiaſtes, opus concionatorium atque difertum edidit ita inſcriptum:

Grano del Evangelio en la tierra virgen Chriſto, ſeminario de toda enſeñanza: duobus tomis. Matriti apud Pauli del Val heredes 1667. in folio.

Teſauro Manual en el Conde Manuel Theſauro. Primera Parte. Genealogia de Chriſto Salvador derivada por las edades del mundo. Latino-Caſtellano, con Scholios &c. *Segunda Parte en que por todos los capitulos del Nuevo y Viejo Teſtamento ſe excitan las queſtiones principales, con citas a los autores que mejor las tratan.* Matriti apud viduam Franciſci Nieto 1674. in 4.

Sermones diferentes. Matriti typis Regiis 1671. 4.

Cenſuram Eloquentiæ: tacito nomine. Cæſarauguſtæ 1648.

D. IOSEPHUS PALAFOX, Aragonenſis, nobili familia progenitus, Philippo III. Regi Catholico, a ſacris, Cæſarauguſtanæ eccleſiæ, poſt ſæcularizationem ut vocant a Clemente Papa VIII. obtentam, primus canonicus Magiſtralis. Si Lanuzæ fides adhibenda eſt referenti in *Hiſtoriæ Eccleſiaſticæ Regni Aragoniæ* libro ultimo, cap. XLVII. cum viveret elaborata habebat *Catenam Bibliæ*, hoc eſt, interpretationem librorum omnium ſacrorum ex Sanctis Patribus utriuſque linguæ; *Collationum* quoque & *ſimilitudinum Sacræ Scripturæ* quinque tomos; *Locos communes per Alphabetum*, quinque tomis; *Sacrorum Bibliorum Paralella*; item *Conceptus Evangelicos*: quorum nil hactenus vidiſſe lucem credimus.

D. IOSEPHUS PELLIZER DE SALAS (alias OSSAU) de TOVAR, Divi Jacobi eques, die XXII. Aprilis anni MDCII. Cæſarauguſtæ Antonio patre fuit ſuſceptus, Matriti vero in curia a teneris annis uſque ad hunc diem fere manſit; excepto quod in gymnaſio Complutenſi philoſophiæ, in Salmantino inde juris profeſſoribus ſolemni temporis intervallo erudiendum ſe dedit, humanioribus diſciplinis Matriti jam abunde inſtructus. Præ harum ſtudio, ad quod natura ipſa eum rapiebat, cetera omnia voluit poſthabita cum ad eligendam ſibi profeſſionis conditionem juſta ætas & ſui juris ingenium perpulit. Imprimis univerſalem, multoque magis particularem, noſtræ gentis hiſtoriam accuratiſſime legit, res obſervavit, notavit homines, atque omnibus iſtis aliunde lucem, hoc eſt, a peregrinis quandoque hiſtoriis, ſæpiuſque ab antiquis veterum factorum monumentis, quæ in chartulariis publicis & privatis non cuique obvia ſunt, lucem immiſit. Genealogicam rem curioſiſſime a ſe indagatam, ingenioſiſſimeque diſcuſſam, pluribus editis lucubrationibus, promovit plurimum. Qua tamen cognitione familiis non paucis vetuſtatem ſplendoremque vindicavit, nemini autem ſciens detraxit. Poeſim amat, cui & non paucas olim impendit horas, maxime in juventute; ſic tamen ut in pangendo carmine pluſquam natura valere ingenio apud quoſdam cenſeatur. Sed ab hac re laudem nec affectaſſe is, neque ſpreviſſe, mihi videtur, contentus in fonte hujus etiam eloquentiæ metricæ, non in exſolutæ numeris ac pede liberæ tantum, labia proluiſſe. Hæc viri fama, tot jam retro annis eruditarum vigiliarum editione poſteros cogitantis, Philippo IV. Regi magno perſuaſit ad archichronographi Regii munus ei conferendum, quo ſeſe dignum tot librorum numero, quos typis jam ſubjecit, & ſi neceſſarii ſumptus ſuppeditabuntur propediem ſubjiciet, non ægre oſtendit. Sane ego, adulationis ſuſpicionem evitare cupiens, temperavi laudes amici & viventis; famæque viri & operum ejus mentioni, jam ſubjungendæ, laudationis partes committere idoneum magis atque æquum exiſtimavi. Ex his Latinum edidiſſe dicitur olim opuſculum, dum Salmanticæ juris ſtudio ſe exerceret, nempe:

Apophaſim de Protectoribus & Præpoſitis. Anno 1622.

Interpretationem latinam cum notis propriis *Tacticæ Conſtantini Porphyrogennetæ* : e Græco auctoris eum feciſſe Joannes Ludovicus la Cerda , vir eruditione ſua bene clarus, dum approbaret ex munere librum *Hiſtoriæ Phœnicis* , de quo mox dicemus , notum omnibus voluit.

Hiſpane cetera fere loquuntur , quorum ipſe catalogum typis dedit uſque ad annum MDCLVI. hoc ordine:

Hiſtoria de Argenis y Poliarcho , I. Parte: ex Joannis Barclaii Latina. Matriti 1626. in 4. quam continuavit ſcribens:

Argenis continuada. Hiſpali.

Poema del Fenix : ad imitationem Claudiani , cui deinde illuſtrando adjunxit:

La Hiſtoria natural del Fenix. Matriti 1630. in 8. Quæ Gallice vertit N. de Hautin.

Defenſa de la venida del glorioſo Apoſtol Santiago a Eſpaña. Matriti 1628. & 1630. Alterum opus ejuſdem argumenti eſt:

Predicacion y venida del Apoſtol Santiago en Eſpaña. 1637.

Hymno a la Reſurreccion de Chriſto Señor nueſtro. Matriti 1630.

Lecciones ſolemnes a las Obras de D. Luis de Gongora. Matriti 1630. in 4.

Gloſa al Epigrama del Señor Infante Don Carlos que comienza : O rompa ya el ſilencio el dolor mio. La Gloſa conſta de 1500. verſos. Ibidem 1631.

Amphiteatro de Felipe el Grande : ſive collectionem carminum de venatione Philippi in amphiteatro palatino. Ibidem 1631.

Panegyrico de la Caſa de Velaſco. Ibidem 1631.

Pyra Auguſta ; Oracion funebre en la muerte del Infante Don Carlos. Ibidem 1632.

Obras de Anaſtaſio Pantaleon. Prodire hæc ibidem curavit anno 1634.

Fama poſthuma del Maeſtro Fr. Hortenſio Felix Paravicino Predicador de ſu Mageſtad. Ibidem 1634.

Panegyrico y deſcripcion del Palacio real del Buen retiro. Ibidem 1635.

Epitafio y urna ſacra o Panegyrico funeral a la muerte de Frei Lope Felix de Vega Carpio. Ibidem 1635. Edita ſunt cum *Fama poſthuma* ejuſdem *Lupi.*

Defenſa de Eſpaña contra las calumnias de Francia , y reſpueſta al Manifieſto con que el Rey Chriſtianiſimo rompió la guerra : ad Urbanum VIII. P. M. Ibidem , ſeu Venetiis ut apparet , 1635. in 8.

Diptychon Toletanum , ſive Archiepiſcoporum Toletanorum memoria. Anno 1637. Quod opus laudat D. Franciſcus de Roxas , comes de Mora , in *Hiſtoria* ſua *Toletana.*

El Marmol triunfal a la gran victoria de Fuenterabia. 1638.

Conſtancia Chriſtiana en el valido : ad comitem ducem Olivarum. 1638.

Pyramide Baptiſmal en el Bautiſmo de la Sereniſſima Infanta D. Maria Tereſa. 1638.

Exortacion a la Paz : ad cardinalem Richelium. 1638.

El Embaxador Chimerico , y contraciſra de ſus deſignios : ſive de confœderationibus Regis Galliarum. 1639.

Idea de la Comedia de Caſtilla. 1639. Sive oratio funebris in morte Joannis Perez de Montalvan , quæ extat in hujus *Fama poſthuma.*

Obras de Q. Septimio Florente Tertulliano. I. Parte , con verſion paraſraſtica y argumentos Caſtellanos , quinque nempe librorum: *De Teſtimonio Animæ ; Ad Scapulam ; Ad Martyres ; De Patientia ;* & *De ornatu mulierum.* Barcinone 1639. Alteram & tertiam partes in eadem urbe fuiſſe ad editionem paratas affirmat ipſe auctor.

El Anti-Catolico de eſtado , y lagrimas de Europa por las confederaciones de Catolicos con hereges : ſive reſponſio ad Jeremiæ Ferreri Galli *Catholicum Status.* Barcinone anno 1639.

El Comercio impedido por los enemigos ocultos de la Monarquia. Matriti 1639. & Hiſpali.

El Seiano Germanico ; Hiſtoria de la conjuracion y muerte del Duque de Fritland. 1639.

La Aſtrea Saphica ; en que ſe recopilan los mas principales ſuceſos de eſte Reynado: ſcilicet Philippi IV. Anno 1640. Item Cæſarauguſtæ.

Virtudes y vida eſpiritual del Emperador Ferdinando Segundo. Cæſarauguſtæ 1640. in 8.

Suceſſion de los Reynos de Portugal : ſive pro juſto Regis Portugalliæ titulo in familia Auſtriaco-Hiſpana. Lucronii 1640.

Fama Auſtriaca : adverſus Scipionem Dupleix , Gallum chronographum , qui negavit originem hujus auguſtiſſimæ familiæ a Pharamundo , Francorum Rege. 1641.

Idea del Principado de Cataluña ; Recopilacion de ſus movimientos antiguos y modernos , y examen de ſus privilegios. Antuerpiæ 1642. in 8. ſive reſponſio ad *Proclamationem Catholicam Principatus Cataloniæ.* Adverſus hunc librum e Catalonia exierunt *El Manifieſto de la fidelidad Catalana , y la integridad Franceſa* , auctore Franciſco Marti & Viladamor , anno 1646. editum ; & alter incerti inſcriptus liber *La Ingenuidad Catalana.* Barcinone 1649.

De Prætenſa Lege Regia in Cataloniæ Principatu brevis Diſſertatio. 1641.

Ma-

Manifieſto y Juſtificacion de los Coligados Principes de la Paz. 1641. Tractatus hic Latinus includitur in *Idea Cataloniæ*, vernaculus factus.

El Mapa Geografico de Cataluña con enmiendas y reparos al de Gerardo Mercator. 1643.

Relacion de las exequias reales, que ſu Mageſtad mandó hacer a los Soldados que murieron en la batalla de Lerida. 1643.

Juſtificacion del tratamiento igual con los Virreyes de Napoles y Sicilia pretendida por el Principe Duque de Montalto. 1644.

Memorial por el Vizconde de Rocaberti Conde de Peralada D. Ramon Dalmau. 1645.

Informe por el Conde D. Miguel de Noroña ſobre la pretenſion del Condado de Gijon. 1645.

Modo antiguo de armar Cavalleros, y ſus diferencias. 1645.

Caſa y linage de los Condes de Torreſvedras del apellido de Suarez de Alarcon. Anno 1646.

Chronologia de las obras y eſcritos de S. Aguſtin. 1647.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Joſeph de Saavedra, Marques de Ribas. 1647.

Memorial de la calidad y ſervicios de los Señores de la Isla de Fuerteventura en las Canarias, del apellido de Saavedra. 1647.

Motivos en que las ciudades obedientes del Principado de Cataluña fundan la pretenſion de la Plaza de capa y eſpada que ocupe sugeto de la provincia en el ſupremo Conſejo de Aragon. 1648.

Memorial de la calidad y ſervicios de D. Franciſco Velazquez Minaia. 1648.

Juſtificacion de la Grandeza y cobertura de primera claſe en la caſa y perſona del Marques de Priego. 1649. Obtinuit in cauſa, ut ex declaratione ſeu Regio diplomate XXIII. Aprilis 1656. conſtat.

Memorial de la Caſa y ſervicios de Don Andres Velazquez de Velaſco Señor de Villavaquerin, Conde de Eſcalante. 1649.

Memorial de la Caſa de Fonſeca, y Marqueſes de la Lapilla. 1649.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Blaſco de Alagon y Arborea, Marques de Villaſor y Conde de Monte Santo en el Reyno de Cerdeña. Anno 1649.

Hiſtoria genealogica de la gran caſa de Alagon. 1649. Eſt prima pars.

Miſion Evangelica del reyno del Congo. 1649.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Andres Felix de Fonſeca Velez de Medrano, y Doña Maria Felipa de Fonſeca ſu muger, Marqueſes de la Lapilla. 1649.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Alonſo Martel y Vargas Cavallero del Orden de Santiago, Señor de Almonaſter, y Cavallerizo de la Reyna. 1649.

Memorial de la calidad y ſervicios de Garci Lopez de Chaves, Señor de la Caſa de Chaves y deſpues Marques de Cardeñoſa. 1650.

Alma de la gloria de Eſpaña, epithalamio en las reales bodas del Rey D. Felipe IV. y la Sereniſima Reyna D. Maria Ana de Auſtria. Matriti 1650. in 4.

Memorias genealogicas de la Caſa y linage de Segovia. 1651.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Juan de Saavedra Alvarado Señor de Poveda y Moſcoſo. 1651.

Memorial por el Conde y Caſa de Oñate en el pleito de la Villa de Oñate. 1651.

Arbol genealogico de la Caſa de Alagon y ſus ramas. 1651.

Memorial de la noble y antigua Caſa Cabeza-de-Vaca. 1652.

Memorial de la calidad y ſervicios del General D. Facundo Andres Cabeza-de-Vaca Señor de Vallezillo. 1654.

Memorial por D. Jaime Fernandez Duque y Señor de Hijar, Duque de Lezara, Duque de Aliaga, Conde de Belchite y de Caſtellot, Gentilhombre de la Camara del Rey por la merced de la Dignidad de Camarlengo de la Corona de Aragon. 1654. Hanc obtinuit ex decreto Regio publicatam x. Januarii MDCLV.

Diſtincion de las dos Monarquias de Babilonia y de Aſyria, y tiempo en que que ſe unieron. 1655.

Iluſtracion a una medalla o moneda del glorioſo Martyr S. Lorenzo. 1655.

Antiguedad de la Villa de Sallent cabeza de Val-de-Tena en las montañas de Jaca antes del Imperio de Antonino Pio. 1656.

Memorial de la calidad y ſervicios de D. Claudio Franciſco de Gran-mont, Conſejero de Capa y Eſpada en el Supremo Parlamento de Borgoña. 1656.

Verſion parafraſtica Caſtellana al libro del Palio de Tertulliano. 1657.

Dipthyca, o Catalogo de los Obiſpos de la Santa Igleſia de Urgel: quem ab eo habuit ut quinto *Hiſpani Martyrologii* volumini ad Octobris diem tertium inſereret D. Joannes Tamajus Salazarius, ejus auctor. 1658.

Epithalamio a las Bodas de D. Gaſpar Juan Alfonſo Perez de Guzman, y Doña Antonia de Haro Condes de Niebla, y deſpues Duques de Medina Sidonia. 1658. prorſa oratione.

Memorial de los ſervicios de la Caſa Oſorio del Mayorazgo de Villaſandino en el Adelantamiento de Burgos. 1659.

Me-

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Franciſco Manuel Portocarrero , Señor de la Villa de Cheles. 1660.

Memorial de los Duques de Medina Celi y de Montalto , pidiendo naturaleza en Caſtilla para ſus ſobrinos , a los Reynos juntos en Cortes. 1660.

Memorial por la Grandeza y cobertura de D. Diego de Benavides y de la Cueva , Conde de Santiſtevan , Marques de Solera , Cabdillo mayor del Reyno de Jaen. 1660.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Mario Platti , hijo y hermano de los Condes de Carpignano en el Eſtado de Milan. 1661.

Memorial de los ſervicios de la Caſa de D. Chriſtoval Portocarrero de Luna y Henriquez de Almanſa , Conde del Montijo , Conde de Fuentidueña , Marques de Valde-rabano , Capitan de la Guardia Real de los cien continuos Hijoſdalgo de Caſtilla. 1661.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Fernando Carrillo Manuel , Vizconde de Alva de Tajo , Gentilhombre de la Camara del Sereniſimo Señor D. Juan de Auſtria. 1661.

Linea de la Baronia que ſe conſerva de Doña Maria de Cardenas , Condeſa que fue de Miranda , hermana entera de D. Diego de Cardenas primer Duque de Maqueda. 1661.

Certificacion de la decendencia de D. Pedro Ruiz Sarmiento de Villamayor , Adelantado mayor de Galicia , haſta nueſtros tiempos. 1662.

Informe del origen , antiguedad , calidad, y ſucceſion de la Excelentiſima Caſa de Sarmiento de Villamayor. 1663.

Memorial por D. Diego de Zuñiga , Octavo Conde de Miranda , quarto Duque de Peñaranda , por la Declaracion de la Grandeza de primera claſe. 1663.

Dulcidii Presbyteri Toletani atque Epiſcopi Salmanticenſis Chronicon. 1663. in 4. Matriti. Quod idem exiſtimat cum eo , cujus ſæpe meminere Ambroſius Morales ſub titulo *Chronici Albeldenſis* , atque alias *Annalium Complutenſium* ; alii vero ſub nomine *Chronici Emilianenſis.*

Memorial de D. Fernando de los Rios y Argote Señor de la Villa de Miranda veinte y quatro de Cordova. 1665.

Genealogia de la Caſa de Avellaneda procedida de los Señores de Vizcaya. 1667. 4.

Juſtificacion de la Grandeza y cobertura de primera claſe en la Caſa y perſona de D. Fernando de Zuñiga , noveno Conde de Miranda , quinto Duque de Peñaranda. Huic juſti voluminis commentario inter alia ejuſdem argumenti adjunguntur:

Las Actas originales Latinas de la Tranſlacion de los Sagrados Cuerpos de las Santas Virgines y Martyres Nunilo y Alodia al Monaſterio de S. Salvador de Leyre. Ex codice Santorali antiquiſſimo , qui adſervatur in bibliotheca D. Joannis Luci Corteſii , Hiſpalenſis , quibus actis auctor animadverſiones ſeu ſcholia utiliſſima ſubjecit. Hujus memorialis anno 1670. compendium , ſeu recopilationem ut vocant quamdam fecit.

El Libro Primero de las Antiguedades de Eſpaña , que eſcribió D. Lorenzo de Padilla, Arcediano de Ronda en la Igleſia de Malaga y Coroniſta del Emperador y Rey D. Carlos : cum præfatione erudita. Valentiæ 1669. in 12. dum reliqua hiſtoriæ prodeunt. Extat penes eumdem D. Joannem Lucam Corteſium.

El libro primero del Poema de la Puriſima Concepcion de Nueſtra Señora. 1669.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Chriſtoval Alfonſo de Solis Henriquez ſeptimo Adelantado de Iucatan Señor de la Caſa y Eſtado de Solis en la Ciudad de Salamanca. 1670.

Memorial por la Grandeza pretendida por D. Felipe Balthaſar de Gante , Principe y Conde de Iſinghien , Cavallero del Orden del Toyſon de Oro , Gobernador y Capitan General del Ducado de Gheldres. 1670.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Fernando de Guillamas. 1670.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Alonſo Verdugo de Albornoz y Sotomayor Cavallero del Orden de Alcantara , ſobrino , y heredero de la Caſa y ſervicios del Cardenal D. Gil de Albornoz. 1671.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Pedro Franciſco de Ovando , Caſtrejon , Rol de la Cerda y Mendoza , Marques de Camarena. 1671.

Hiſtoria de los Condes de Caſtilla. MS. apud ſe habere docet nos in libro cui titulus *Maximo diſtinguido de Marco* &c. ſecundæ partis fol. 30.

Aparato a la Monarquia antigua de Eſpaña. Quem præponere *Hiſtoriæ* ſeu *Annalibus Hiſpaniæ* , controverſiarum & quæſtionum , quæ in tam antiquis rebus geſtis neceſſario agitanda ſunt , examinatorem ac deciſorem ſatius duxit quam ut locis quæque ſuis inſerta hiſtoriæ filum cum lectorum tædio interrumperent. Hæc prima pars eſt hujus Apparatus , quæ octo libros continet ; ſequentur aliæ duæ , ſecunda octo aliis libris, tertiaque novem comprehenſa.

Maximo Obiſpo de Zaragoza diſtinguido de Marco Monge del Caſino : tribus libris..... 1671. in 4.

Maximo diſtinguido de Marco , Segunda Parte. Valentiæ apud Benedictum Mace 1675. in 4.

Maximo diſtinguido de Marco , Tercera Par-

Parte. Barcinone 1667. in 8. adverſus *Diatribem Chronologicam de vero anno tranſitus S. Benedicti*, auctore Fr...., Quintanilla ordinis Benedictini.

Memorial de la calidad y ſervicios de la Caſa de D. Alvaro Franciſco de Ulloa, Golfin y Chaves, Cavallero de Alcantara, Señor del Caſtillejo. In quo bene magna pars nobilium Eſtremaduræ familiarum continetur. Matriti 1675.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Sancho Abarca de Herrera, Guzman y Luna, Señor de las Baronias de Garsi-pollera en Aragon. 1671.

Memorial de la calidad y ſervicios de Don Juan Velazquez de la Cueva y Hineſtroſa, Cavallero del Orden de Santiago, y Cavallerizo de la Reyna nueſtra Señora.

Bibliotheca formada de los Libros, y obras publicadas de D. Joſeph Pellizer de Oſſau y Tobar, Cavallero del Orden de Santiago, Señor de las Caſas de Pellizer y de Oſſau, del Conſejo de ſu Mageſtad, y ſu Coroniſta de Eſpaña. Adjungitur: *El Apendice de muchas que no eſtan impreſas, y el Catalogo de los Eſcritores que hablan de ellas o contra ellas dentro, y fuera de Eſpaña.* Valentiæ apud Hieronymum de Villagraſſa 1671. in 8. Cui *Supplementum* acceſſiſſe, cum res ipſa clamat, tum fatetur ipſe in libro, cui titulus *Troſeo de la verdad de la Hiſtoria*, anno 1676. ibidem publicato.

Vida de S. Oriencio Obiſpo de Aux, con la averiguacion de ſu verdadera patria.

Vida de D. Fernando de Alarcon: lib. 1. At hæc ab Antonio Suarez de Alarcon, marchionis de Trocifal filio, edita in lucem prodiit.

Demonſtracion de los Tiempos, y Annales de la Igleſia, y del Mundo deſde ſu creacion haſta el Nacimiento de Chriſto. Laudat hoc ſuum opus in 3. parte operis de *Maximo* & *Marco*, fol. 8.

Monarquia de los Godos deſde ſu origen haſta ſu entrada en Eſpaña.

Eſtoque Real de Caſtilla en la Caſa de los Condes de Oropeſa. Adſervatur MS. penes excellentiſſimum comitem, exemplumque hujus penes auctorem.

Chronica de la Grande y antigua Caſa de Tovar y ſus Ramas.

Cadena Hiſtorial, o Hiſtoria de las Hiſtorias del Mundo: hoc eſt, ſeriem hiſtoriarum, quo quæque loco ſit legenda.

Chronica de las Caſas unidas en la de los Condes de Santiſtevan, hoc eſt, *de Fines, Biedma, Benavides, Cueva, Davila, & Corella.*

Tablas Genealogicas de la ſucceſion que ha quedado de varon en varon del Señor Rey D. Henrique Segundo de Caſtilla.

Succeſion de la Caſa Real de los Señores Reyes de Napoles, deſcendientes del Señor Rey D. Alonſo el V. de Aragon: inſtante ad opus Hieronymo, cardinali Columna, dum pro deducenda ad ſponſum Leopoldum Cæſarem Margarita Auſtriaca, Philippi IV. filia, Matritum veniſſet.

Memorial de la calidad y ſervicios de la Caſa de los Marqueſes de Cerralvo.

Origen y ſucceſion de la Gran Caſa de Manrique de Lara, y diſtincion de ſus Ramas.

Succeſion de la Caſa de Craon de la qual ſe deriva la de Centellas en Eſpaña.

Genealogia de la Caſa de los Marqueſes de Montaos del apellido de Bermudez de Caſtro.

Chronica de la Gran Caſa de Sarmiento de Villamayor con las unidas a ella con diverſos Eſtados, y las Ramas que proceden de la Troncal de los Condes de Salinas.

Chronica de la Gran Caſa de Zuñiga derivada dos veces de la Real de Navarra, con las lineas de Grandes y Titulos, que ſe derivan de la Caſa Troncal de los Duques de Bejar.

Varonia legitima de D. Gutierre de Sotomayor Maeſtre de Alcantara, Progenitor de los Condes de Belalcazar.

Memorial por la Caſa de los Salazares. Quod ſub nomine Roderici de Salazar y Moſcoſo editum fuit, cujus rei auctor mihi eſt Didacus Joſephus Dormer in libro ſuo ita inſcripto: *S. Laurencio defendido en Hueſca.*

Genealogia de la Caſa de los Marqueſes de Baden, procedida de la Sereniſima de los Condes de Habsburg de Varon en Varon.

Hiſtoria de la Apoſtolica Igleſia del Señor Sant-Iago: inſtante D. Ferdinando de Andrade & Sotomayor, ejus eccleſiæ archipræſule.

Alabanza perenne del Santiſimo Sacramento en la Santa Igleſia Cathedral de Lugo.

Tratado de los Diezmos concedidos por los Reyes Catholicos de Eſpaña a las Santas Igleſias Catedrales de ſus Reynos.

Defenſa de la Patria de la Glorioſa Santa Oroſia, y deſcripcion de las dos Aquitanias primera y ſegunda. Reſponſio eſt *a la Diſertacion de la Patria de Santa Euroſia* D. Joannis Tamaio a Salazar.

Triunfo del Glorioſo Santo Thomas de Villanueva Arzobiſpo de Valencia en Madrid. Deſcriptio eſt feſti ejus ſolemnis canonizationis, Matriti celebrati.

Catalogo de las Sagradas Reliquias que ſe conſervan en el Real Monaſterio de las Deſcalzas Reales de Madrid.

De la legitimidad del Rey D. Ramiro I. de Aragon. Meminit in *Bibliotheca*, fol. 121.

Hiſtoria de los Señores de Vizcaya: MS. cu-

cujus ipſe auctor meminit in *Informatione Familiæ de Sarmiento*, fol. 74. Eadem an diverſa ſit:

Hiſtoria genealogica de la Caſa de Haro, quam ipſe ait in libro *de la Caſa y familia de Alagon*, fol. 54. editioni ſe paratam habere, nullus ſcio. Stemmata nobiliſſimarum aliarum familiarum deſcripſit variis in libris, principes viros, quibus eos nuncupavit, appellans, ut pote Guzmanorum in dedicatoria epiſtola *Conſtantiæ Chriſtianæ*; Toletanorum domus de Oropeſa in dedicatoria *Del Embaxador Chimerico*; Moncadarum marchionum de Aytona in *Anti-Catholico ſtatus*; Borgiarum Gandiæ ducum in *Seiani Germanici*; de Ataide comitum de Caſtanheira in *Famæ Auſtriacæ*. Quorum omnium librorum in ſchedis aſſervatorum ſeriem ipſe auctor in dicta *Bibliotheca* meminit. Subrepta ſibi fuiſſe ibidem ait:

Comentarios de los Titulos y Ditados Reales del Rey Nueſtro Señor.

Hiſtoria o Epica Griega de Leucippe y Clitophonte de Achiles Tatio: ex Latina verſione Annibalis Croccii, Mediolanenſis. Carmina omnia a ſe ſcripta, quæ ex parte edita ſunt, habere ſe novem voluminibus, quibus totidem muſarum nomina indidit, diſtributa idem teſtatur in eadem *Bibliotheca*, fol. 150. Edita ſunt:

El Poema de Lucrecia, en treſcientas y cincuenta coplas. 1622.

El Rapto de Ganimedes, en ciento y veinte coplas. 1624.

Los quatro libros primeros de la Eneida de Virgilio, en quatro Romances de a cien coplas cada uno. 1624.

Panegyrico al Rey D. Felipe IV. en cien coplas. 1627.

Ultima linea de la vida, y aviſos para la muerte en tres Romances. 1630.

Melpomene o Lamentacion Tragica en el Incendio de la Real Plaza de Madrid, en treſcientos tercetos. 1631.

Aſpidio Rey o Principe de los Aragones vencido y preſo por Leovigildo en un Romance de cien coplas. 1664. Et iterum in *Bibliotheca*, fol. 78.

Theron Rey antiguo de Eſpaña. 1669. Cui poematio, in *Bibliotheca* iterum edito, quaſdam animadverſiones hiſtoricas appendit.

Hiſtoria de Oriſſon el Grande, Monarca de las Eſpañas, Romance: ex Diodoro Siculo & Joanne Tzetze 1660. Iterumque in *Bibliotheca*, fol. 92.

Los Annales de la Monarquia de las Eſpañas deſpues de ſu perdida: cujus operis non ultra novem libros edidit morte occupatus; nec ii ultra Alfonſi, cognomento Caſti, extenduntur initium. Publicatum fuit opus Matriti 1680. fol. una cum:

El Lirio, Hymen nupcial en las Bodas de los Reyes Nueſtros Señores D. Carlos II. con Doña Maria Luiſa de Borbon. Apud Franciſcum Sanz. Promiſſerat ſe editurum:

Manethon de Dioſpolis diſtinto del falſo Manethon de Viterbo.

Amphiteatro del Honor, adverſus calumniatores ſui nominis & ſcriptorum: cujus meminit in *Maximi* duplicis altera parte in fine, & tertia parte fol. 73. Sed virum infatigabilem, libris etiam & edendis in lucem aliis ſuorum ſtudiorum monumentis impenſe addictum, cum ſextum ſupra ſeptuageſſimum aut circiter ætatis annum ageret, mors opreſſit die XVI. Decembris anni MDCLXXIX. Cujus cadaver e proxima domo in cœnobium Carmelitarum Excalceatorum exportatum fuit Matriti.

Non difficile eſt cauſam invenire ob quam Joſephus noſter tot vigilias impenderit privatorum negotiis promovendis. Viro neutiquam locupleti faciebant ipſi animos ad ſtudia, præſtabant editionis impenſas, quorum defectu publica alia, & majoris molis opera, latere adhuc apud auctorem, quorum ipſe fidem facit, & nos aliquam partem vidimus, credere par eſt. Nempe in catalogo operum jam laudato, & in *Bibliotheca* ſuorum librorum, ait ſe inedita ſervare ſequentia:

Annales eccleſiaſticos y ſeglares de Eſpaña: duodecim non minus voluminibus. Cujus magni operis pars illa, quæ antiquitates & origines gentis noſtræ inquirit, veraque aut veriſimilia diſcernit a Beroſianis & ſimilibus fabulis, jam ſudat ſub Matritenſi quodam prelo.

Hiſtoria de la Auguſtiſima Caſa de Auſtria: quatuor voluminibus.

Teatro genealógico de los Reyes, Grandes, Títulos, y Señores de Vaſallos de Caſtilla, Aragon, Valencia, Navarra, Portugal y Cataluña: quatuor aliis voluminibus.

La Proenza Aragoneſa, derechos del Rey Nueſtro Señor, como Rey de Aragon, a la Proenza.

La Fee Franceſa con todos los Principes y Potentados de Europa.

El Poema de la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora, en veinte libros, y dos mil octavas: cujus ſpecimen operis dedit duodecimum ejus librum, typis ſubjiciens anno 1653. Matriti.

Eudon el Grande Duque de Aquitania: ſive de rebus ab eo geſtis.

IOSEPHUS PEREIRA DE MACEDO, Luſitanus eques, Conimbricenſis, ſcripſit Caſtellæ ſermone:

Vi-

Vida de D. Luis de Atayde III. Conde de Atouguia Virrey de la India. Matriti in 4. 1633.

F. IOSEPHUS PEREZ..... Benedictinus, ſacræ ſcientiæ magiſter in gymnaſio inclyto urbis Salmanticæ, linguarum orientalium ut fama fert bene gnarus, ibidemque mathematicarum diſciplinarum primarius profeſſor, editioni parat:

De Scriptoribus ordinis Sancti Benedicti volumen juſtum. Necnon et:

Hiſtoriam ejuſdem *ordinis* Latinam: tribus voluminibus in folio.

F. IOSEPHUS PIENTRE ſeu PINTRE, Burgenſis, ordinis B. M. de Mercede, habebat ſuperioribus annis parata luci publicæ, de quo auctorem laudare poſſum Petrum de Alba, teſtem oculatum, in *Militia Conceptionis*:

De Conceptione Virginis Mariæ digniſſimæ Matris Dei opuſculum, in quo nonnullæ clauſulæ Thomiſticæ ad examen reductæ aperiuntur. Edidiſſe tamen eum audio:

De Imperio B. Virginis Mariæ. 1665. in 4. Matriti. Opus Hiſpanum quod an aliud ab illo ſit ignoro.

Meditationes item *quotidianas.* Necnon et:

Viridarium Marianum.

De Confeſſariis ſollicitantibus tractatus. Prodiit Matriti anno 1676. in 4.

D. IOSEPHUS PIZARRO, ſcripſit:

Prendas del Soldado. Toleti anno 1649.

IOSEPHUS POZUELO, Aragonius, ſcripſit:

De Inſtitutione Tabellionum ſecundum Foros Aragoniæ. Cæſarauguſtæ anno 1589. in 4.

IOSEPHUS RAMON, Catalanus, juriſconſultus, in Barcinonenſi ſchola utrumque jus, & canonicum & imperiale, interpretatus eſt, ediditque, advocatus cum eſſet in eadem urbe:

Conſiliorum, una cum ſententiis & Deciſionibus audientiæ Regiæ Barcinonenſis, ſive Principatus Cataloniæ, 1. volumen. Barcinone apud Stephanum Liberos 1628. in folio.

IOSEPHUS ROCAFULL, Valentinus (gente an domo?) metropolitanæ hujus urbis regni principis eccleſiæ primus ut vocant præpoſitus, atque in ejuſdem academia profeſſor ſacræ theologiæ & procancellarius, ſcripſit, ediditque hactenus:

Totius theologiæ moralis praxim: tribus tomis. Primus prodiit Valentiæ 1648. in folio, ſecundus ibidem anno ſequenti, tertium nondum vidimus.

F. IOSEPHUS RODRIGUEZ, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, ſacræ theologiæ præſentatus, ſcripſit:

Sacro y ſolemne Novenario, publicas y lucidas fieſtas que hizo el Real Convento de Nueſtra Señora del Remedio de la ciudad de Valencia a ſus dos Patriarcas glorioſos San Juan de Mata y San Felix de Valois por la felice declaracion que de ſu antigua ſantidad hizo Alexandro VII. Valentiæ 1669. apud Benedictum Mace, in 4.

F. IOSEPHUS ROSELL, Barcinonenſis, Joannis Franciſci filius, doctoris medici ejuſdem urbis, qui commentatus eſt in *Galeni de Differentiis & cauſis morborum libros*, Carthuſianus monachus cœnobii Montealegre nuncupati prope Barcinonem, ſcripſit:

Tractatum, ſive praxim deponendi conſcientiam in dubiis, & ſcrupulis circa caſus morales occurrentibus. Lugduni ſumptibus Philippi Borde & ſociorum 1660. in 8.

IOSEPHUS RUIZ DE ALTABLE, presbyter, edidit:

Hiſtoria de la milagroſa Imagen de Nueſtra Señora del Buen Suceſo de Madrid. Matriti 1641. in 8.

F. IOSEPHUS SAENZ DE AGUIRRE, Lucronienſis, ordinis Sancti Benedicti, ſacræ theologiæ magiſter Salmantinus philoſophiæque, nunc quando hæc ſcribimus a cathedra Sancti Thomæ ſacræ ſcientiæ profeſſor, in collegio autem Sancti Vincentii ejuſdem ordinis primarius olim ſtudiorum præfectus, lectorque primarius, ſupremi rerum Fidei ſenatus patribus a conſultationibus ſive cenſuris theologicis, vir doctrina, eruditione facundiaque non mediocriter excultus, edidit:

Lauream theologiæ, ſive ludos Salmantinos: quibus continentur certamina, partim ſcholaſtica, partim florulenta, quibus gradum ſibi fecit more ſolito ad magiſterium theologiæ in eadem academia. Salmanticæ 1668. folio.

Philoſophiam Nou-antiquam, tribus voluminibus: in quo opere quidquid eſt rationalis, naturalis & tranſnaturalis, ſeu metaphiſicæ philoſophiæ olim traditum ab Ariſtotele & D. Thoma, noviter illuſtratur, & ab impugnationibus recentiorum vindicatur. Ibidem apud Lucam Perez 1672. 1673. & 1674. in folio. Primus tomus ſic inſcribitur:

Philoſophia Novantiqua, ſeu diſputationes in

universam Physiologiam Aristotelis &c. 1672.

II. Philosophia Novantiqua &c. *continens ea, quæ expectant ad libros de Generatione, Cœlo, Anima, & Meteoris.* 1673.

III. Philosophia Rationalis Novantiqua, sive disputationes selectæ in Logicam & Metaphisicam Aristotelis. 1675.

Philosophiam morum, duobus voluminibus in folio: quorum prius continet *Literalem & scholasticum commentarium decem librorum Ethicorum Aristotelis ad Nicomachum*, ita inscriptum: *Philosophiam moralem ab Aristotele traditam decem libris Ethicorum ad Nicomachum perpetuo commentario literali & scholastico plenissime illustratam.* Salmanticæ apud Lucam Perez 1675. in folio; posterius vero *Dissertationes Ethicas in eosdem libros.*

Theologiam Sancti Anselmi dogmaticam & scholasticam commentariis, & disputationibus illustratam: cujus duo prodiere priores tomi Salmanticæ 1679. folio, & 1681. ex officina Lucæ Perez.

Auctoritatem infallibilem & summam Cathedræ Sancti Petri extra & supra Concilia quælibet, atque in totam Ecclesiam denuo stabilitam ex monumentis antiquitatis Christianæ, & perenni doctrina ac praxi sedis Apostolicæ per singula sæcula adversus declarationem nomine illustrissimi Cleri Gallicani editam Parisiis XIX. Martii anni MDCLXXXII, &c. Salmanticæ apud Lucam Perez 1683. in folio.

Parat integrum *Cursum theologiæ Novantiquæ tum dogmaticæ tum scholasticæ in libros Magistri Sententiarum.*

IOSEPHUS DE SALCEDO, Benedictinus monachus, atque abbas monasterii de Arlanza in Castella Vetere, nuncupavit Margaritæ Austriacæ, Hispaniarum Reginæ:

Historia del Conde Fernan Gonzalez y succesion suya hasta la Reyna Catolica Doña Margarita de Austria: quam libris 4. comprehensam vidit D. Thomas Tamajus. MS.

IOSEPHUS SALINAS, nescio quis, laudatur ex opere quodam:

De conscribendis epistolis. Cæsaraugustæ 1603. in 8.

IOSEPHUS SANCHEZ, scripsit:

Introduccion a las reglas del Breviario. Salmanticæ 1630.

F. IOSEPHUS DE SANCTA CRUZ, Franciscanus provinciæ Sancti Michaelis de Observantia, ejusque diffinitor, scripsit:

Historia de la Provincia de S. Miguel del orden Serafico de N. P. S. Francisco de la observancia. Quam laudat D. Josephus Pellicer, subjungens sub prelo esse anno 1671.

IOSEPHUS SANTOLARIA, Aragonensis, in patria Oscensi ecclesia canonicus & scholasticus, atque item in academia primarius tam sacrorum canonum quam juris Cæsarum interpres, in ecclesiis tum Ilerdensi tum Oscensi vicarius generalis vitam omnem suam docendo, magno cum fructu, & judicando laudabiliter contrivit. Obiitque tandem Jaccensis electus, seu a Rege nostro designatus, antistes, edidit quarumdam legum explanationem, hoc titulo:

Jurisconsultorum delecti judicii librum I. Oscæ apud Joannem Franciscum Larumbe 1644. in 4. Promisit jam ab eo tempore *secundum tertiumque*; necnon & *quartum* & *quintum subtilium juris*; *sextum* denique *pugnantium sententiarum, seu diversarum quæstionum juris.* Vidimus quoque nos in schedis suis factam spem editionis, absoluti jam a se commentariorum in titulum digestorum *De adquirenda hereditate*, in quibus, ait, continentur varii tractatus selectissimi utriusque jurisprudentiæ.

F. IOSEPHUS SERRANO, Catalanus, Ilerdensis, Carmelitarum sodalis, inter alia opera reliquit in cœnobio urbis Barcinonensis MSS.

In laudem B. M. Virginis sermones varios.

Obiisse anno MDCXVI. aut XVII. sciunt domestici.

IOSEPHUS SESSE, Aragonius origine, ex Laurentio Sesse & Hieronyma Pinnol Dertusæ Cataloniæ provinciæ ortus, Cæsaraugustam habuit in studiis rhetorum & philosophorum altricem, Ilerdam in jurisprudentiæ, qua etiam in schola ex auditore factus est aliorum ex cathedra institutor. Translatus inde ad simile docendi munus in Cæsaraugustam urbem, academia nuper auctam, dignum sese in paucis palam ostendit quem Rex Catholicus Philippus II. ad Justitiæ Aragonum, quæ regni curia est, judicum ordinem (lugartenientes vocant) eveheret, quo munere duodecim integris annis gesto, ad dicasterium, sive (uti vulgus loqui amat) audientiam Regiam, ejusdem Cæsaraugustanæ urbis, prius rerum criminalium, & aliquanto deinde civilium, a Philippo III. vocatus, tandem (qui summi honoris gradus hac via grassantibus non nisi electissimis trium regnorum, coronæ ut appellant Aragoniæ, viris patet) supremi Aragonicarum rerum senatus, qui Matriti in curia Regia jus dicunt, patrum numerum auxit. Ab hoc emanavit in magnam civium illius regni utilitatem, quotidianam fere materiem, quæ velu-

luti palladium eſt & fatalis focus Aragonenſis politiæ, abſque ullo adhuc doctore tractari ægre admodum ferentium:

Tractatus de inhibitionibus & exequutione privilegiata & guarentigia facienda, ac eadem in vim exceptionum, ſeu juris firmæ retardanda, hoc eſt, de moratorio judicio, ut locus detur iis, qui juſtitiæ Aragoniæ vice Regia judicantis opem implorant. Adjungitur in fine: *Conſilium de Syndicatu*: in quo ſyndicatus materia exacte excutitur. Barcinone 1608. in folio. Francofurti 1615. apud Palthenium in folio.

Scripſit quoque & promulgavit:

Deciſiones Sacri Senatus Regii & curiæ Domini juſtitiæ Aragonum: duobus tomis. Cæſarauguſtæ 1611. & 1615. in folio. Francofurtique apud Joannem Bernerum 1619. in folio.

Ejus quoque eſt noſtratis linguæ geographicum & hiſtoricum opus, ſcilicet:

Coſmografia general del mundo, y particular de la Tierra Santa. Cæſarauguſtæ 1619. in 4.

F. IOSEPHUS DE SIGUENZA, ſic appellatus a patria (hic enim Hieronymianorum mos eſt, inter quos religioſæ vitæ ſacramentum dixit, eidem inſigne quodam futuro tempore ornamentum allaturus) in Regia domo Sancti Laurentii Eſcurialenſis, ut ajunt domeſtici, ad hunc ordinem admiſſus, cujus præfecturam bis ipſe geſſit, doctrina, eloquentia, urbanitate & prudentia, ceteriſque animi dotibus, quæ virum religioſum & concionatorem Regium, quo honore cenſeri dignus fuit exiſtimatus, maxime decent; æquales inter illius ætatis ſic præcelluit ut, tam harum virtutum quam lucubrationum diſertiſſimarum nomine, ad poſterorum memoriam cum intermorituræ nunquam laudis commendatione ſit perventurus. Ornatus enim officio celebrandi atque ſtilo digerendi res domeſticas Hieronymum ipſum, quo patrono ac tutelari ſacra Deo hæc lætatur familia, omneſque ejus res geſtas, doctrinam, ſtudiorum laudem, atque in eccleſiam merita eleganti ſermone Hiſpano, atque eruditiſſimo commentario illuſtravit, adjutus ad polyglotti ac polyhiſtoris viri laudem ſtilo æquandam multiplici Hebraicæ atque orientalium linguarum peritia, qua onuſtum gerebat animum. Necnon hiſtoriam ſui ordinis perſequutus duxit ad ſuam ætatem, in qua miris modis Laurentio martyri ſacræ domus Regia & magnificentiſſima conſtructio, cui Hieronymiani ſodales inſerviunt, vivis quaſi coloribus rhetoricæ artis deſcripta emicat, ac lectores detinet. Vulgaris hæc utriuſque operis nomenclatura:

Vida de S. Geronimo. Matriti apud Thomam Junti 1595. in 4.

Hiſtoria de la orden de S. Geronimo: duobus voluminibus. Matriti ex typographia Regia 1600. & 1605. in folio.

Ad alia ejus opera referre debemus quod in literis quibuſdam Gabrielis de S. Hieronymo, ejuſdem monaſterii ſodalis, Regiæque bibliothecæ cuſtodis, annotatum vidimus, ſcilicet Nicolaum Matritenſem, ejuſdem præfectum (Legionenſis eſt hoc tempore epiſcopus) anno MDCL. editioni præparaſſe (Gabrielis verba ſunt) *Fr. Ioannis* (potius *Ioſephi*) *de Siguenza, hiſtoricorum principis, ac nunquam ſatis laudati, monumenta præſtantiſſima, ab omnibuſque expetita.* Ex his eſt:

La Hiſtoria del Rey de los Reyes y Señor de los Señores Chriſto Señor nueſtro: cujus aliquam partem vidimus MS. penes D. Didacum Joſephum Dormer, Aragoniæ chronographum, amicum noſtrum. Incipit cap. 1. *Declaraſe el titulo de la hiſtoria* &c. *No ſerá mucho decir* &c.

Obiit diem ſuum in Eſcurialenſi eadem domo, cum ei præeſſet.

IOSEPHUS DE SILVA, Hiſpalenſis, theologus, ſupra ætatis captum liberalibus ſtudiis expolitus, decimum octavum annum agens emiſit foras ita inſcriptum libellum:

Brillante eſcudo de la Deidad de Apolo ſobre el capitulo XXXVIII. del Eccleſiaſtico haſta el verſo XV. en tres Dialogos: hoc eſt, de præſtantia medicæ artis. Gadibus apud Ferdinandum Rey 1646. in 8.

F. IOSEPHUS SIMON DE PALLARES, Franciſcanus, ſcripſit:

Guia eſpiritual. Valentiæ 1630. Lucas Waddingus.

F. IOSEPHUS DE SANCTO STEPHANO, ſodalis Reformatus ordinis Sancti Auguſtini, dum regit cœnobium oppidi de Maqueda in Carpentanis emiſit foras:

Vida y virtudes del Venerable Hermano Fr. Juan de la Madalena religioſo lego de la miſma orden. Hiſpali apud Joannem Mendez de Oſuna 1662. in 4. Scripſit quoque:

Vida del Venerable Padre Fr. Juſto del Spiritu Santo.

IOSEPHUS STEPHANUS, vulgo ESTEVE, Valentinus, cum ex patria, omnibus ibi diſciplinis jam imbutus, adhæc forma inſigni commendatus, Romam migraſſet, in ore omnium & admiratione fuit, dum & legatorum Regiorum nomine non-

nunquam ad purpuratorum patrum ſenatum, atque adeo ſenatus apicem Sixtum V. Papam, verba pro dignitate faceret; ab hoc ſcilicet Veſtani epiſcopatus infulis decoratus XVII. Martii MDLXXXVI. cum alterum atque alterum eo jam tempore circa pontificiam majeſtatem ac poteſtatem opus foras magno plauſu dediſſet. Ante hoc tempus (quod ille ait in *Commentario De bello ſacro*) philoſophiam publice fuerat in Senarum urbe profeſſus, & canonicum in Segobricenſi eccleſia, una & operarum illius magiſtrum egerat, a quibus muneribus ſe in *De Poteſtate coactiva Summi Pontificis* libris appellat. Valentinæ quoque eccleſiæ decanus, indeque XII. Januarii MDXCII. Oriolanus antiſtes (civitas Origuela vulgo in Valentiæ regno eſt haud ignobilis) renuntiatur. Hoc munere auctus antiquis illuſtrandis eccleſiæ Patribus ſerio intendit animum, quædamque monumenta in vulgus edidit, quæ nulli non probantur, alia, ſi mors non interceſſiſſet, æque docta & utilia deprompturus. Elenchus operum hic eſt:

De Adoratione Pontificum, pedum oſculatione, geſtatione & coronatione. Romæ 1579. in 8. Venetiiſque eodem anno. Et Coloniæ 1580. in 8. apud Maternum Cholinum, una cum Joannis Delphini ſeu Delphii *De Poteſtate Pontificis & notis Eccleſiæ* libro.

De Poteſtate coactiva, quam Romanus Pontifex exercet in negotia ſæcularia, liber primus: ex tribus ſcilicet quos argumento deſtinaverat, ad Sixtum V. P. M. Romæ 1586. in 4. apud Jacobum Tornerium & Bernardinum Donangeli.

De Epiſcopi in tempeſtate officio epiſtola ad Thomam Cardinalem Cajetanum.

Sacri Roſarii B. Mariæ Virginis ab Hæreticorum calumniis defenſio, una cum miſteriis & Bullis Romanorum Pontificum. Romæ apud Dominicum Baſſam 1584. in 4.

Oratio habita Romæ nomine Joannis Fernandez de Velaſco magni Caſtellæ comeſtabilis &c. Philippi II. Regis Catholici Oratoris ad Sixtum V. Romanum Pontificem anno MDCXXXVI. Romæ editam apud Joannem Martinellum 1587. in 4.

Orationem item *quam VI. Martii anni MDLXXXV. die Cinerum habuit coram Gregorio XIII. Papa & cardinalium Senatu.* Romæ editam a Bartholomæo Bonfadino. in 4.

De Luctu minuendo Collectanea ad Ludovicum de Torres utriuſque ſignaturæ Referendarium. Romæ apud Nicolaum Piccolettum 1587. in 4.

Italice præ ſe fert Stephani noſtri nuncupationem liber ita inſcriptus:

Indulgentie della Vergine. Venetiis apud Bernardum Giunti 1587. in 4. Quam credo verſionem eſſe Latini libri *De Roſario Deiparæ.* Hæc Romæ; quæ ſequuntur in Hiſpania publicavit:

De Bello ſacro religionis cauſa ſuſcepto; ad libros Machabæorum commentarii: Clementi VIII. P. M. nuncupati. Prodiit nempe primus tomus dumtaxat, hoc eſt ad priora quatuor primi libri capita, Oriolæ in palatio epiſcopali 1603. in 4.

De dignitate & præeminentia Presbyterorum. Valentiæ in 4.

De unica religione diſputatio, ad vetus dictum ſalus populi ſuprema lex eſto: ad Philipum III. Hiſpaniarum Regem Catholicum.

In cauſa Henrici Borbonii ad epiſcopos & presbyteros, cæteroſque catholicos regni Francorum Parænefis. Valentiæ typis Mey 1590. in 4. Antuerpiæ 1591. in 8. Interrupit mors opus, quo nihil in eo genere accuratius lectum iri fecerat, doctis hominibus, doctus ipſe atque eruditiſſimus, ſolidam ſpem, ſcilicet:

Lexicon Eccleſiaſticum vocum, phraſium, ac rituum veteris Eccleſiæ Catholicæ, e Græcis, Latiniſque Patribus. Cujus fragmenta aliqua codex continet variorum MSS. ejuſdem operum apud D. Petrum Valerium Diazium, Aragoniæ concilii ſenatorem.

Summarium quoque *de antiquis Valentini regni epiſcopis* laudare ſolet Gaſpar Eſcolanus in ejuſdem regni *Hiſtoria*, lib. VIII. cap. XV.

Denatum ſcimus ante diem X. Novembris anno MDCIV. quo die habuit in eccleſia Oriolenſi, ſponſo viduata, ſucceſſorem Andream Balaguerium, Albarrazinenſem epiſcopum.

IOSEPHUS SUAREZ, Luſitanus, Cetobricenſis, Jeſuitarum ut credimus ſodalis, edidit librum, cui titulus:

Cartapacio de..... Oliſipone in 4. Et alia teſte Fr. Emmanuele de Reſurrectione in additionibus ad *Bibliothecam Luſitanam* Georgii Cardoſi MS.

D. IOSEPHUS SUAREZ DE FIGUEROA, juriſconſultus, edidit:

De jure adhærendi librum, niſi fallimur editum anno 1666. aut circiter.

IOSEPHUS TAMAYO, Hiſpalenſis natu, Societatis Jeſu ſacerdos, moralem theologiam docuit, atque in quibuſdam Caſtellæ provinciæ collegiis rexit domeſticos. Captus a Mauris, dum Italiam navigio peteret, duram, ſed aliis Chriſtianis captivis fructuoſam, ſervitutem toleravit Algerii ac Tetua-

tuani. Diu ſequutus fuit D. Martinum Carrillo Alderete, tum Uxamæ, tum Granatæ harum eccleſiarum antiſtitem examinator ſynodalis. Compoſuit dum in captivitate eſſet vernacula lingua:

Paciencia de Job en entrambas fortunas. Granatæ editum opus 1647.

Tratado contra los errores de Immanuel Aboab Rabi de la Synagoga de Amſterdam en ſu libro intitulado legis mentalis quam Deus una cum ſcriptura tradidit Moiſi.

Latine vero:

Expoſitiones morales in Exaemeron: libris IV. comprehenſas. Lugduni 1663. in folio apud Boiſſard.

F. IOSEPHUS A SANCTA TERESIA, ex oppido Almanſa diœceſis Carthaginenſis, Granatæ dedit nomen Carmelitis, qui ſtrictiorem ſequuntur regulam. Poſt ſacræ Scripturæ profeſſionem cœnobiique Malacitani præfecturam chronographus ordinis ſui factus, totus nunc eſt in adornanda Sparta ſibi commiſſa, ediditque olim:

Tractatum de diffinibilitate Immaculatæ Conceptionis B. Mariæ Virginis. Giennii 1650. Cui deinde adjecit:

La Vida del Venerable P. Fr. Diego de Jeſus. Madriti 1669.

Paratum editioni nunc habet:

El tercero tomo de la hiſtoria de la reformacion: quo proſequitur Franciſci de Santa Maria primo & ſecundo volumine contentum opus, quartumque parat una cum *Floribus Carmeli*, ſive hiſtoria Sanctorum hujus ordinis. Debemus hanc, & aliorum Carmelitarum qui literis aliquid mandaverunt, notitiam huic auctori, ni fallimur; ejus namque opera deſcriptum fuiſſe eorum ſcriptorum catalogum, qui Romam nuper fuit miſſus, inſtante rever. P. F. Ludovico Perez de Caſtro, ſtudiorum in collegio Sanctæ Mariæ Tranſpontinæ præfecto, viro religioſiſſimo, doctiſſimo, ingenioſiſſimo, ac literariæ totius rei diligentiſſimo, nulla ratione ſubnixi dubitaremus.

F. IOSEPHUS DE TEXEIRA, Luſitanus, ordinis Prædicatorum, theologiæ profeſſor, ac Regis Luſitaniæ concionator. Partes ſequutus, diem ſuum obeunte Henrico, ejus Antonii, quem Philippus Rex II. Hiſpaniarum ab uſurpato fere jam regni illius ſolio dejecit, in Galliam una cum aliis, & Antonio ipſo, venit, quo in exilio ſcripſit:

De Portugalliæ ortu, regni initiis, denique de rebus a Regibus, univerſoque regno præclare geſtis compendium. Pariſiis apud Joannem Mettayer 1582. in 4. ſive de legitima Antonii pſeudo-Regis in Luſitaniam ſucceſione. Adverſus quem librum Eduardus Nonius a Leone publicavit *Cenſuras ſuas in libellum de Regum Portugalliæ origine* &c. quamtumvis ipſe Joſephus negaverit ſe ejus libelli auctorem Eduardo ipſi Nonio, captus a noſtris in navali ad Tertias ut vocant inſulas prælio, quo extincta fuit Antonii factio, Stephanoque Luſignano Cyprio, ejuſdem Dominicani ordinis, aliiſque, qui opem contuliſſent, adjudicaverit. Ejus quoque nomen præfert:

Exegeſis Genealogica, ſive explicatio arboris gentilitiæ Gallorum Regis Henrici IV. Navarræ III. hujus nominis, Regum XXXIX. ex hiſtoricis Latinis, Gallicis, Italicis, Caſtellanis, & Portugallenſibus delineata. Lugduni Batavorum 1592. apud Franciſcum Raphelengium in 4. Item:

Rerum ab Henrici Condæi Franciæ Protoprincipis majoribus geſtarum epitome: ejuſdem Henrici genealogiæ explicatio a Divo Ludovico per Borbonios atque ab Imbaldo Trimollio ad utrumque Henrici parentem repetitæ. Pariſiis 1598. in 8.

D. IOSEPHUS TORNER, Catalanus, juriſconſultus & cauſarum patronus, edidit:

Compendio de las grandezas y prerogativas de la caſa de los Vizcondes de Rocaberti. Anno 1651.

D. IOSEPHUS DE LA TORRE, ſcripſit:

Aciertos celebrados de la antiguedad. Cæſarauguſtæ 1654 in 8.

D. IOSEPHUS DE LA TORRE ET ORUMBELLA, Valentinus, atque ejuſdem regni principis eccleſiæ canonicus ut vocant Doctoralis, canonumque doctor, cum eſſet in corpore deputatorum uti appellant regni primus deputatus, occaſione uſus controverſiæ ſubortæ inter ſenatum urbis & capitulum eccleſiaſticum ſuper indictione rogationum, ſive ſupplicationum, quas vulgari verbo proceſſiones nuncupamus, doctiſſime hoc jus eccleſiæ aſſeruit ſenatu excluſo, ſcribens:

Diſertacion hiſtorico-juridica ſobre el derecho de indicir proceſiones, y otros actos eccleſiaſticos. Madriti apud Julianum de Paredes 1680. in folio.

IOSEPHUS DE VALDIVIESO, Toletanus, presbyter, Ferdinando Auſtriaco Hiſpaniæ Infanti, præſulique Toletano, a ſacris, ingenii elegantiam cum pietate ac morum probitate adeo feliciter conjunxit ut non alias niſi res ſacras comprehendere verſi-

ſibus potuiſſe aut voluiſſe videatur. Mira quippe ubertate & facilitate in argumentis piis uſus palam oſtendit abſtinere ſe profanis, non quod deficeretur facultate, ſed quod dedecere ſacerdotem extra ſacra argumenta ingenioſum eſſe, muſisve bonas horas collocare arbitraretur. Talia ſunt:

La vida, excelencias y muerte de S. Joſeph: eo carminis modulo, quem a ſingulis octo verſibus invicem reſpondentibus octavas, ſive octava rima tam noſtri, quam Itali vocare amant. Toleti 1607. in 8. Barcinone atque alibi. Tandem Hiſpali 1647. 8. apud Petrum Gomez de Paſtrana. Pium valde atque eruditum inter alia opus, religionemque ac pietatem auctoris ſimul cum utili doctrina totum ſpirans, ſuavitateque atque elegantia jucundum omnium fere manibus teritur.

Elogios al Santiſimo Sacramento, a la Cruz Santiſima y a la Puriſima Virgen Maria Nueſtra Señora. Matriti 1630. in 8.

Romancero eſpiritual del Santiſimo Sacramento 1. Parte. 1612. in 8. niſi idem ſit opus cum ſuperiore.

Expoſicion paraſraſtica del Pſalterio y de los Canticos del Breviario. Matriti apud viduam Alphonſi Martini 1623. in 4.

Sagrario de Toledo, Poema Heroico: ſive de inventione & hiſtoria ſacræ imaginis Mariæ Deiparæ, vulgo del Sagrario appellatæ, Toletique in metropolitana eccleſia præcipuo cultu habitæ. Matriti apud Ludovicum Sanchez 1616. in 8. Barcinoneque 1618. in 8.

Doce Autos Sacramentales y dos Comedias divinas: ex aliis, quod minus vulgaria eſſent, ſelecta. Toleti apud Joannem Ruiz 1622. in 4. Bracharæ anno 1624. in 4.

En gracia del arte noble de la Pintura libellus, una cum Vincentii Carducii *Dialogis de Pictura* publicatus. Matriti anno 1633. in 4.

IOSEPHUS DE VALLES, Catalanus, eccleſiæ Tarraconenſis, canonicus & Sancti Laurentii archidiaconus, Regiæ majeſtati Philippi IV. a myſterio ſacrorum, ſcripſit, pia devotione in Carthuſianam familiam ductus:

Primer inſtituto de la Sagrada Religion de la Cartuja, ſundaciones de los Conventos de toda Eſpaña, Martyres de Ingalaterra y Generales de toda la orden. Matriti apud Paulum del Val 1663. in 4. Promittit:

Hiſtoria de Santa Tecla.

F. IOSEPHUS VAZQUEZ, ordinis Minorum, provinciæ Sancti Jacobi lector emeritus ac miniſter, guardianuſque Salmanticenſis, ſcripſit:

Tractatum pro defenſione doctorum ſui ordinis Sancti Franciſci. Matriti apud Ludovicum Sanchez anno 1628. Quo perviciſſe eum affirmat Waddingus, olim diſcipulus, ut ad ſequendam Sanctorum Auguſtini ac Thomæ doctrinam tantum Salmantina academia omnes ſuos theologiæ profeſſores non adigeret, quod plures ſuadebant.

IOSEPHUS VAZ PINTO DE SOUSA, Luſitanus, ex oppido Garaial, Virgilium poetam Luſitane interpretatus eſt, hoc titulo operi præfixo:

Theſaurus muſæ Virgilianæ, in quo germanus verborum ordo Luſitano primum idiomate, uberiores deinde rerum notæ inveniuntur. Bracharæ 1628. in 4. duobus tomis. Hic tamen Joannis nomine præmiſſus fuit, de quo certi non ſumus.

D. IOSEPHUS DE VEITIA LINAJE, Burgenſis, eques ordinis Sancti Jacobi, theſaurarius domus Indico-Hiſpalenſis (La Contratacion de las Indias vulgo audit) deinde Indico-Matritenſis ſenatus patribus a ſecretis Mexicanarum partium, vir ſingularis dexteritate & ingenio, quibus dotibus dignum ſe præſtitit ut, diem ſuum obeunte Martio menſe MDCLXXXII. D. Hieronymo de Eguia, Regi noſtro Carolo a ſecretis univerſæ ut vocant expeditionis, in locum ejus ſubrogaretur, ſcripſit:

Norte de la Contratacion de las Indias: ad excellentiſſimum D. D. Gaſparem de Bracamonte, comitem de Peñaranda, Indici conſilii tunc præſidem. Hiſpali typis Joannis Franciſci Blaſii 1672. folio.

D. IOSEPHUS VELA, in Becerril, quod ſacri territorii Palentini eſt, oppido natus, in Salmantina academia ad Sanctum Salvatorem Ovetenſem, quod collegium inſigne ibi eſt, ſodalis, & canonum ſacrorum profeſſor, Decretales docuit; jamjamque aſcenſurus erat ad veſpertinam ejuſdem ſtudii cathedram cum ad forum & magiſtratus gerendos evocatus Hiſpalim ſenatorio auctus honore ſeſe contulit, unde & ad Granatenſem curiam fuit translatus. Hoc loco manens permiſit aliena cura in publicum venire:

De Poteſtate Epiſcoporum circa inquirenda & punienda crimina in ſuis diœceſibus commiſſa, ac de invocatione brachii ſecularis; ad cap. 1. De Officio Judicis ordinarii, ſcholaſticam & forenſem diſputationem ſive prælectionem. Granatæ apud Vincentium Alvarez 1635. in 4. Itemque:

Diſſertationes juris controverſi in Hiſpalenſi Senatu. Granatæ iiſdem typis 1638. in fo-

folio. Prodiit poſt auctoris obitum earumdem Diſſertationum altera pars ſic inſcripta:

Diſſertationes juris controverſi tam in Hiſpalenſi quam in Granatenſi Senatu. Granatæ ex officina Balthaſaris de Bolibar 1653. in folio. Prodiit iterum totum Diſſertationum corpus anno 1674. Lugduni ut credimus. Ediderat olim Salmanticæ:

Methodicam enarrationem L. Contractus XXIII. De Reg. Iuris : cujus ipſe meminit Diſſert. XLIX. num. 93.

Granatæ obiit anno MDCXLIII. menſe Novembri, jacetque in eccleſia Sanctæ Mariæ de Gratia Trinitariorum ſectæ reformatæ.

F. IOSEPHUS DE VELASCO, Carmelita cœnobii Medinenſis (Medina del Campo ſemper intelligo quoties nil alterius cognomenti adjungo) publicavit:

La Vida del Venerable Varon Franciſco de Yepes de la Tercera orden de Nueſtra Señora del Carmen. Cum Medinæ, tum Barcinone 1624. Juſſus tamen eſt ab Apoſtolicis Fidei judicibus liber uſque ad recognitionem, ab auctore ejus faciendam, latere.

D. IOSEPHUS DE VERGE, Valentinus ut videtur, ſcripſit:

De Poſſibilitate præſervativa Deiparæ redemptionis a peccato originali. Oriolæ 1673. 4.

F. IOSEPHUS DE VILLALVA, edidit:

Antorcha eſpiritual, y Farol divino. Matriti 1673. 4.

F. IOSEPHUS DE VILLALVA, Franciſcanus, edidit librum ut audio:

De Perfectione. Circa annum 1665.

F. IOSEPHUS DE VILLANUEVA, Auguſtinianorum ſodalis, edidiſſe refertur:

Promptuarium divinæ providentiæ, ſeu de Præſcientia Dei. Anno 1670. in folio.

D. IOSEPHUS DE VILLAVICIOSA, ſanctæ eccleſiæ Conchenſis canonicus, ſimulque archidiaconus de Moya, atque in ejuſdem urbis curia, quæ religionem ſartam tectam habet, Apoſtolicus judex, auctor eſt ingenioſi illius poematis, quo argumentum futile & ridiculum grandiloqua dictione miraque ſubtilitate atque ubertate feliciter comprehendit, Philoſophi præceptum ut videtur ſequutus, dictionem ſcilicet elaboratam valde eſſe oportere ſi res langueant exileſque ſint, quod ita inſcriptum labi e manibus paſſus eſt:

La Moſquea: in 8. Cujus nomine neque cedere nos debemus Homeri, ſive alterius, *Batrachomiomachiæ*, quod eſt ranarum & murium, aut *Galeomiomachiæ* Ariſtobuli Apoſtolii, quod eſt felium & murium pugnæ; neque ejus dignitatis virum dedecere uſquam poterit opus ingenioſiſſimum in adoleſcentia elaboratum.

Obiit anno MDCLVIII. Octobri aut Novembri menſibus.

F. IOSEPHUS XIMENEZ ſeu XIMEN, Franciſcanus, ſcripſit:

Vida de Fr. Nicolas Factor. Barcinone 1618. in 4.

F. IOSEPHUS XIMENEZ SAMANIEGO, Naxarenſis, vir in ſæculo nobilis, ordinis Seraphici lector ut vocant jubilatus, præfectus olim provinciæ ſuæ Burgenſis, atque inde commiſſarius generalis totius familiæ ultramontanæ, tandem in comitiis Romanis totius ordinis anno MDCLXXVI. miniſter generalis creatus, doctrina, religione atque integritate morum clarus, edidit:

Vida del Venerable Padre Juan Dunſio Scoto, Doctor Mariano y ſutil, Principe y univerſal Maeſtro de la Eſcuela Franciſcana &c. Matriti apud Bernardinum de Villadiego 1668. 4.

Notas a la Hiſtoria divina, y vida de la Virgen Madre de Dios de Soror Maria de Jeſus, Abadeſa del Convento de la Villa de Agreda. Matriti in folio.

Relacion de la vida de la Venerable Maria de Jeſus. In folio.

IOSEPHUS DE ZARAGOZA, ex oppido Alcala regni Valentini, Jeſuita, anno hujus ſæculi XXVII. natus, cum docendæ ſcholaſticam theologiam in Balearico, Barcinonenſi & Valentino ſodalium collegiis, & inſtruendis ex loco ſuperiori mortalibus curam laudabilem impendiſſet patrum inquiſitorum miniſter a cenſura, in regiam & Collegium Imperiale ad profeſſionem artium mathematicarum vocatus plura hujus doctrinæ opera, ex eo tempore rediturus muneris rationem, edidit:

Arithmeticam univerſalem & Algebram vulgarem, & ſpecioſam. Valentiæ apud Hieronymum de Villagraſſa 1669. in 4.

Geometriam ſpeculativam & practicam plani, ac ſolidi. Ibidem 1671. in 4. Hiſpane.

Trigonometriam Hiſpanam. Majoricæ apud Franciſcum Oliver 1672. in 4.

De Sphæra communi, cœleſti, terraquea lib. III. Matriti apud Franciſcum Nieto 1674. in 4. Hiſpane.

Architecturam militarem. Ibidem 1674. in 4.

Euclidem Novo antiquum ſingulari metho-

do

do illuſtratum. Valentiæ apud Villagraſſam 1673. in 4.

Trigonometriam Hiſpanam, reſolutionem omnium triangulorum plani, & ſphærici, conſtructionem & uſum ſinuum tangentium, & ſecantium, & logarithmorum. Ibidem 1673. 4.

Geometriæ magnæ in minimis partem primam, in qua de minimis in communi problema catholicum reſolvitur. Toleti apud Franciſcum Calas 1674. in 4.

Geometriæ magnæ in minimis partem ſecundam de Planis. Ibidem 1674. 4.

Geometriæ magnæ in minimis partem tertiam. Ibidem eodem anno in 4.

Obiit, cum aliis publicandis incumberet, Matriti anno MDCLXXVIII. alterum ſupra quinquageſimum ætatis annum agens.

ISAAC.

ISAAC ABARBINEL ſeu ABRABANEL, Judæ filius, ex familia dictus Abarbinel, quare extenſius audit ab aliquibus Iſaac ben Iehuda Aben Abarbinel, ut conſtat ex Elia levita in lexico verbo אבן *Aben.*

Judam Abrabanielem idcirco, nempe a paterno nomine, vocat Salomon, filius Virgæ, in *Hiſtoria Iudaica*, a G. Gentio verſa in Latinum, atque edita Amſtelodami 1651. qui ipſe paulo poſt Iſaacum appellat, nempe ſectione 49. Idem Salomon mentionem facit familiæ hujus ſectione 4. pag. 28. ait ille: *Hæc vero mihi o Rex* (loquentem introducit Thomam quemdam ex Hebræo Chriſtianum cum Alphonſo, Rege ultimo ut videtur Caſtellæ uti ex antecedenti colligere eſt) *cum primario quodam viro ex filiis Abrabanielis, qui Hiſpali ex patria ſua recens advenerat, controverſia fuit* &c. Quo loco de Abrabaniele hoc Iſaaco non agi certum eſt, præceſſerunt enim eum fere duobus ſæculis Alfonſi Regis tempora, ut poſtea monebimus. Deinde ait Salomon: *Porro dixit mihi idem Abrabaniel* &c. Unde magis liquet non tam nomen quam familiæ appellationem eſſe, ut ex Elia jam notatum fuit levita. Is unus ex illis eſt, qui ex Hiſpania, unde domo erat, cum aliis perfidæ ſuæ gentis, Catholicorum nempe Regum Ferdinandi & Eliſabetthæ edicto, pulſus fuit anno MCCCCXCII. Narrat ipſe quidquid tunc factum temporis fuit in ipſo ſtatim limine *Commentariorum* in *Libros Regum*, cujus verba, Latine edita, legi poſſunt in Salomonis, filii Virgæ, laudatæ *Hiſtoriæ Iudaicæ* ſectione 51. in principio, ubi ſe fatigaſſe Regem Ferdinandum flebili voce ac precibus Regioſque miniſtros, cum in curia dum edictum promulgaretur forte ageret, ſed fruſtra, verbis refert doloris & iracundiæ plenis; excitaque ſedibus ſuis uno die trecenta hominum millia, in quorum numero ſeipſum fuiſſe affirmat. Libet inſerere hic ipſa ejus verba, uti adducuntur ab eodem Salomone, Latina ex interpretatione Gentii, ut cognoſcatur quot malorum genera infeliciſſimæ gentis hanc exilii calamitatem ſequuta ſint: *Excita itaque ſedibus ſuis uno die trecenta peditum millia ſine armis, ex omnibus regni locis confluxere juvenes, ſenes, infantes atque mulieres, ituri omnes quocumque viam fata monſtrarent: in horum numero ipſe ego quoque fui, duce atque auſpice Deo. Inde migravimus, alii in Luſitaniam, alii in Navarram, vicina regna, concedentes. Sed illic quoque multis malis conflictati, alii prædæ atque ludibrio fuere; alii fame aut peſte perierunt; alii mari ſe credunt, ut hunc malorum nimbum certius evaderent, & tutiores ſibi ſedes quærerent; ſed nec in medio mari fatales calamitates defuere. Multi, ut vilia mancipiorum capita, per Chriſtianorum terras pretio venditi; multi maris profundo hauſti plumbi inſtar ſubmerſi ſunt; multi, navibus fatali quodam incendio conflagrantibus, igni extincti ſunt. Denique ſæviſſima Dei vindicis ſupplicia omnes tulerunt, neque cuiquam tantorum malorum immuni eſſe licuit: nimirum convenit miſeris quæ oraculi fide edita ſors eſt*: Qui in ferrum incidit ferro periit, *& quæ ſequuntur. Immiſſa quoque ab irato infeſtoque numine peſtis inviſos eos odioſoſque omnibus mortalibus reddidit, adeo ut univerſi, tot tantiſque malis confecti, tandem miſere perierint, præter oppido paucos qui in tutum ſalutis portum vix enavigarunt, ut majores noſtri oraculum hoc de nobis pronunciaſſe videantur*: Ecce deſeſſi ſumus, univerſi periimus. *Magnus ille Deus laudatus ſit.* Hæc ille. Profugus ergo is in Germaniam venit, quod ipſe ait in *Commentariis ad librum Talmudicum* פרקי אבות *Pirke avoth*, ſeu *Capitula Patrum* dictum, Buxtorfio teſte in tractatu *De Abreviaturis Hebræorum*, pag. 100. Profeſſorem linguæ Hebrææ agebat idem Patavii in Italia circa annum præteriti ſæculii x. *Infenſiſſimus fuit Chriſtiani nominis hoſtis, inſignis tamen & accuratus Scripturæ interpres; qui præ ceteris Rabbinis prophetas diligenter explicuit*, uti Joannes Plantavitius, Lodovenſis epiſcopus, *in Bibliotheca* ait *Rabbinica*, codice 439. *Doctrina & librorum varietate apud ſuos celeberrimus* eodem teſte Plantavitio, cod. 169. *Perſpicuo ingenio vir, & qui Scripturam diligenter expoſuit* apud eumdem, codice 248. Hic auctor in iis quæ ſuper ſacros libros commentatus fuit (judicio Joannis

nis Henrici Hottingeri *Bibliothecæ Orientalis* cap. I. & lib. I. cap. VI. *Bibliothecarii*) *Chriſtianorum uſibus cum ob methodi perſpicuitatem, tum etiam materiæ ſelectum accommodatiſſimus eſt.* De Judæis loquens ac de Abrabanelo Antonius Hulſius in *Theologiæ Judaicæ de Meſſia* præfatione: *Non quod artis diſputandi plane ignari ſint*, ait, *nam aliquos in philoſophicis diſputationibus ſatis accuratos eſſe videmus, inter quos eminet Abarbanel, magni nominis apud ſuos theologus, qui ſi eadem ἀκριβεία qua Ariſtotelem, Platonem, Anaxagoram, Empedoclem, necnon ſocios ſuos in* Miphhalot Elohim *aditur, in campo theologico contra Chriſtianos auſus fuiſſet, fixam controverſiarum ſedem haberemus.* Magnis laudibus extollere eum amant recentiores Rabbini, e quorum numero Salomon, jam laudatus, filius Virgæ *clariſſimum, ſummum & incomparabilem* vocat *virum* in ea, quam diximus, *Hiſtoria Iudaica* §. LI. Scripſiſſe dicitur commentaria in totam Scripturam, de quibus olim Buxtorfius in *Bibliotheca: Intellexi nuper*, ait, *integrum Abarbinelem, in Turcia duobus magnis voluminibus excuſum, natum eſſe amicum meum Hualterum Keuchonium, rectorem ſcholæ Hanovianæ: quod, ſi verum, eſt quod ſibi gratuletur, nam liber eſt ſumme commendatus.* Atque item Conſtantinus L' Empereur in annotationibus ad Ὁδοιπορίαν Moſis Kimchi *Confirmor*, inquit, *expoſitione Abarbinel, quem auctorem nuper mihi tranſmiſit cognatus meus David de Willem, quem in oriente a Syris & Arabibus ſibi comparavit.* Nec obſcure eum inter alios collocat Joannes Henricus Hottingerus, cap. I. *Bibliothecæ Orientalis*, qui in univerſa Biblia ſcripſerunt. Ex Biblicis his commentariis notos habemus:

מרכבת המשנה *Marcheveth Hammiſcneh*: *Equitatus Proregis*, ſive *Currus ſecundarius;* deſumpto titulo ex *Geneſis* cap. XLI. 43. Commentarius eſt in *Deuteronomium*, excuſus Sabionetæ. Plantavitius cod. 413.

נביאים אחרונים *Nevihim acharonim*: *Poſteriores Prophetæ*: cum commentario Abarbinelis excuſi Venetiis in folio (Hebraice tantum ut credo) Plantavitio teſte cod. 440. Lego tamen in quodam catalogo nundinarum Francofurtenſium anni elapſi 1668. Abarbinelis alicubi factam editionem *Commentariorum in Iſaiam &* . . . . . in folio. Ex his vero:

מעיני הישועה *Maiane Haiieſciuhà; Fontes ſalutis*: titulo mutuato ex *Iſaia* XII. 3. Commentarius ſcilicet in *Danielem*, pulcherrimus, editus ſeorſim fuit Venetiis anno 1550. uti ait Plantavitius cod. 386. in quo cum plura ſint de Meſſia teſtimonia male explanata, jure ea expungi cenſuit Index expurgatorius Romanus. Laudat & hunc commentarium Conſtantinus L' Empereur in diſcurſu ad lectorem *Paraphraſeos Ioſephi Iachiadæ in Danielem*, Amſterodami editæ 1633. 4. Item huc pertinent:

Commentaria in Iſaiæ prophetiam trigeſimam (hoc eſt, a commate 13. capitis LII. ad initium uſque cap. LIIII. quæ de Chriſto ſecundum eccleſiæ certiſſimum ſenſum eſt) quæ quidem, una cum additamentis eorum quæ Rabbi Simeon e veterum dictis collegit, adjuncto antidoto ſive refutatione contra dictam Hebræi interpretis expoſitionem, edidit Conſtantinus idem L' Empereur, profeſſor academiæ Leidenſis, Lugduni Batavor. 1631. in 8.

נביאים ראשונים *Nevihim Riſcionim; Priores Prophetæ, cum Abarbinelis Commentario.* Venetiis in folio. Plantavitius cod. 440. Alias dicitur:

פירוש על יהושע שופטים שמואל ומלכים *Peruſc hal Iehoſua, Sciophtim, Semuel, umelachim: Commentaria ſuper Joſue, Judices, Samuelem & Reges*: ut legitur in indice auctorum Hebræorum Barberinæ bibliothecæ.

פירוש על התורה *Peruſc hal attora; Commentarius in Legem.* Excuſus fuit Venetiis in fol. minutiſſimo charactere anno creationis 5364. hoc eſt Chriſti 1604. Plantavitius cod. 552.

עטרת זקנים *Atereth zekenim; Corona ſenum.* Commentarius eſt ſuper eum *Exodi* locum cap. XXIII. 20. *Ecce ego mitto Angelum meum coram te* &c. ſive ut Plantavitius exponit cod. 508. *Expoſitio Viſionis ſeptuaginta Senum deſcripta Exodi XXIV.* Meminit & Hottingerus cap. I. *Bibliothecæ*, pag. 12. Sabionetæ prodiit editus in 4.

Laudantur & alia hæc Abarbinelis præter commentaria iſta Biblica:

Commentarius in quemdam librum Talmudicum qui inſcribitur פרקי אבות *Pirke Avoth; Capitula Patrum:* cujus auctor eſt Rabbi Natan, Babilonius, ſcriptus circa annum Chriſti CXXX. in quo ſententiæ illuſtriores, dicta & apophthegmata piorum, ut vocat, Rabbinorum collecta ſunt, ſeparatim a corpore Talmudico. Editus hic liber eſt Hebraice cum brevibus R. Abarbinelis commentariis, Latine explicatus atque ſcholiis illuſtratus a Paulo Fagio, & recenter a Joanne Druſio,

ait Buxtorfius in libello de *Abbreviaturis Hebræorum*, litera ס Adjungitur:

זבח פסח *Zebach Peſach*; *Sacrificium Paſchatis*: hoc eſt ſuper hiſtoriam Agni Paſchalis, ſive de ritibus in Paſchate celebrando ſervandis, in editione Lublinenſi anni 1604. ut refert idem Buxtorfius in *Bibliotheca Rabbinica*, litera ק & Plantavitius codice 169. & codice 625. *Hic liber, Sacrificium Paſchatis*, (ait Hottingerus cap. 1. *Bibliothecæ*, claſſe 3.) *commentarius eſt illuſtris Abarbinel ſuper Haggadam ſive lectionem hiſtoricam feſti Paſchalis.*

ראש אמנה *Roſc Amanah*; *Caput fidei*, ſive *de capite fidei*. Venetiis excuſus Hebraice, deinde Latiné ex interpretatione & cum notis Guilielmi Vorſtii Amſtelodami 1638. 4. una cum Moſis Maiemonis libro de *Fundamentis Legis*. Plantavitius meminit cod. 632. quamvis neſciam quare is dixerit in eo tractari de *ſacrificio Paſchali & hereditate Patriarcharum*, quod quidem videtur mihi pertinere ad laudatum proxime opus *de Sacrificio Paſchali*. In hoc enim *Capite fidei* non niſi radices & capita vel principia religionis tractantur.

ישועות משיחו *Ieſciuoth Meſcicho*; *Salutes Meſſiæ*: titulo deſumpto ex *Pſalm.* XXVIII. 8. Liber eſt explicans dicta in Ghemara de Meſſia. Buxtorfius & Plantavitius cod. 248.

להקת נביאים *Lahakath nevihim*; *Congregatio Prophetarum*: de prophetiis & maxime de prophetia Moyſis. Diſputat hic ſæpius contra librum Moyſis Maimonidis

מורה נבוכים *Moreh Nevuchim*; *Doctorem perplexorum*: ut ait Buxtorfius, Plantavitiuſque cod. 275. & Hottingerus cap. 1. *Bibliothecæ*, claſſe 3.

צדק עולמים *Tſedek Holamim*; *Juſtitia æterna* ſive *ſæculorum*. Liber complectens tres ſermones, primum de mundo hoc corruptibili; ſecundum de mundo animarum paradiſo & inferno; tertium de ſuſcitatione mortuorum & judicio extremo: qui ultimus imperfectus manſit propter auctoris mortem. Buxtorfius, Plantavitius codice 593. Hottingerus cap. 1. *Bibliothecæ*, claſſe 3.

מפעלות אלהים *Miphhaloth Elohim; opera Dei*. tit. ex *Pſalm.* LXVI. 5. Liber eſt metaphyſicus, de mundi renovatione, cum refutatione argumentorum contrariorum, Venetiis editus in 4. Buxtorfius & Plantavitius cod. 399. ſive contra Ariſtotelem & alios, qui æternitatem ei attribuunt. Hottingerus cap. 1. *Bibliothecæ*, claſſe 4.

משכויע ישועה *Maſchmiah Ieſciuhah*; *Prædicator ſalutis*. Titulus eſt ex Iſaiæ cap. LII. v. 7. Explicantur hic omnes prophetiæ, quæ non poſſunt accipi de templo ſecundo, vel ſpiritualiter, ſed tantum de redemptione futura. Plantavitius ex Buxtorfio, nam ipſe librum non vidit, & Hottingerus cap. 1. claſſe 1. in fine.

נחלת אבות *Nachalath Avoth*; *Hereditas Patrum*: ex lib. 1. *Regum*, cap. XXI. 3. Qui liber brevem continet explicationem capitulorum Patrum. Catalogus Venetus hunc tribuit Rab. Moſi Ægyptio, ſive Maimonidi. *Nos* (ait Plantavitius codice 346.) *nihil certum ſtatuimus, cum librum non viderimus. Guido vero Fabritius, Boderianus, in dictionario ſuo Syro-Chaldaico cenſet eſſe dilucidationem capitis Ben Zuma.*

בן-זומא *Ben Zumà*; *Salvator ſperantium*: tribuitur Abarbineli in quodam indice librorum Hebræorum bibliothecæ Barberinæ. Item aliud opus hoc titulo:

שמים החדשים *Sciamaim Hachadaſcim*; *Cæli novi*. Et alia forſam erunt, quæ aliis nota ſunt. Fragmenta ſane quædam ex commentariis ejus reperies in Buxtorfiana editione Baſileenſi anni 1660. libri *Coſri* ex pag. 389. nempe *De nomine Edon ex Eſaia*, hoc ex commentario ad hunc prophetam. *De lepra veſtimentorum & ædium*, ex comm. in Legem. *De Poeſi Hebraica*, ex comm. ad *Exodum* (hic idem eſt commentarius in Legem) & ex eodem. *De principio anni & conſecratione ſeu determinatione novilunii*, quam poſtremam diſſertationem Hebraico-Latinam dedit Buxtorfius. *In commentarium* ſuper *Haggæum Prophetam*. Abarbinelis notas philologicas, ſeu librum *Trifolii Orientalis* titulo inſcriptum, Schertzerus quidam dedit Lipſiæ anno 1663. Aliorum operum notitiam debemus Theophylo Spizelio in *Sacris* ſuis *Bibliothecarum illuſtrium arcanis retectis*, ibique facto *Specimine Bibliothecæ univerſalis*, ante paucos annos Aug. Windelicorum editis; quo loco de Abarbinele agens hæc habet huc transferri digna: *Idem Buxtorfius* (filius ſcilicet, libri *Coſri* editor, cujus meminerat) *Baſileæ mihi oſtendit alia Abarbinelis a ſe Latine reddita & nondum edita opuſcula, ſcilicet: præfationem in Deuteronomium; præfationem in librum Joſue, in librum Judicum, in libros Samuelis; præfationem in libros Regum; præfat. in Prophetas Iſaiam & Jeremiam; diſſertationem de Libro Legis, quem Chis-*

Chiskiias Sacerdos invenit 2. Reg. 228. *Item de Nube operiente tentorium conventus & Gloria Domini implente Tabernaculum ad Exodi* 40. 34. *De Nomine Moſis ad Exodi* 11. 10. *Diſſertationem de Sacrificiis. De Morte & ſepultura Moſis ad Deuteron.* 34. *Utrum Elias mortuus ſit necne, & in quo loco ſit, ad 2. Regum 2. De Enocho ad Geneſ. 5. 22. 23. 24. De* μεταψυχωσι *Pythagorica. De Peccato Davidis numerantis populum & infauſto ſucceſſu, ad 2. Samuelis* 24. *De Statione Solis miraculoſa facta per Joſuam, ad Joſue* 10. *De Unctione Regum & Sacerdotum. De Statu & jure Regio. De Peccato Moſis & Aaronis, propter quod non ingreſſi ſunt in terram Canaam. De Voto Jephte ad Jud.* 11. *pro ſententia negativa, & ex R. Aarone ben Chaſim pro affirmativa. De Idololatriæ variis ſpeciebus. De Samuele a Pythoniſſa ex mortuis revocato. De Longævitate primorum Patrum. Denique totum Abarbinelis Commentarium in Danielem Latine vertit D. Buxtorfius & MS. mihi benigne ſuppeditavit.* Hæc Spizelius. Hujus quidem Abarbinelis filius dicitur fuiſſe Leo ille Hebræus, qui de *Amore* opus conſcripſit, bene cunctis notus.

DE ISAACO ABRABANELIO MANTISSA.

De hoc celeberrimo inter ſuæ gentis homines Rabbino quidquid tunc temporis Hebraicarum bibliothecarum auctores nobis ſuppeditarunt, in *Bibliotheca & Appendicibus* in unum congeſſimus. Cum vero his diebus reverendus pater D. Julius Bartoloccius, Ciſtercienſis, bibliothecæ Vaticanæ ſcriptor, linguæ ſanctæ, ejuſque & omnis Hebraicæ hiſtoriæ valde peritus, de opere ſuo, quo, poſt egregios tot hujus argumenti illuſtratores, ſcripta omnia Rabbinica eorumque auctores novo catalogo comprehendit atque deſcribit, nobiſcum opportune colloqueretur, plura & hactenus inaudita de Abrabanele in medium attulit. Qorum hic compendium offerre curioſo lectori non inofficioſum aut importunum exiſtimavimus. Uliſiponenſem natu Iſaacum fuiſſe ex Abrabanelia familia, quæ in illa gente magno habebatur in pretio, utpote ex Davidis ſemine procreata, quæque per multa ſæcula in urbe Hiſpalenſi domicilium habuiſſe dicitur, ex his, quæ laudatus reverendus pater conſuluit, Hebræorum monumentis conſtat. Juvenis adhuc, ſed bene doctus, in Caſtellæ regnum tranſiit, cum Joanni II. Portugalliæ Regi parum eſſet gratus. Hic inter ſuæ profeſſionis homines plures vixit annos, ducta forſan per id tempus uxore; ſi quidem, incurrens is in tempus illud quo Hebræis omnibus, ſub ditione Regum Catholicorum Ferdinandi & Eliſabethæ commorantibus, indictum fuit perpetuum abire de exilium, refertur una cum conjuge filiiſque in Neapolitanum regnum ſe contuliſſe. Tranſiit hinc poſt aliquot annos in Siciliam cum aliis, Ferdinandum Regem ſolio a Gallis exturbatum ſequutis, mortuoque eo Corcyram venit, inde Monopolim Apuliæ urbem, ubi diu ſubſtitit magnamque commentariorum ſuorum partem elucubravit. Venetiis inde profectus memoratur, ex qua urbe in Germaniam, aut in profeſſionem Patavinam Hebraicæ linguæ, quod Buxtorfium & alios ſequuti nos literis in *Bibliotheca* noſtra mandavimus, potuit conferre ſe. Conſtat autem Venetiis eum ſeptuaginta annos natum, ſuperioris ſæculi anno octavo diem ſuum obiiſſe: quocum non bene convenit quod circa annum decimum profeſſorem, ut ibidem diximus, Patavinum egerit. Hæc interim, dum *Rabbinica* Bartolocci caruerimus *Bibliotheca*, non prætermitere, ſed diſcedentibus ab hac nova collectione auctorum Hiſpanorum ſignificare, hoc loco pretium operæ duximus.

ISAAC ATHIAS, Hebræus profeſſione, Hiſpanus tamen patria, ſeu ſaltem origine, ſiquidem ſcripſit Hiſpana lingua:

Teſoro de preceptos. Venetiis 1627. 4. Extat in bibliotheca Barberina, quo optime omnium præceptorum legis Moſaicæ cauſas & rationes explicat: quæ verba ſunt Menaſſis Ben-Iſrael, laudantis Hebræos qui Hiſpane ſcripſerunt, ante initium operis *De Reſurrectione mortuorum.*

ISAAC CARDOSO; ſi nomen ſpectamus Judaici erroris aſſecla, ſi cognomen Luſitanus, aut e Luſitania oriundus, apud Italos in Veronenſi urbe non ſolum medicam artem profeſſus eſt, ſed & eruditum valde opus foras edidit hoc titulo:

Philoſophiam liberam, in VII. libros diviſam, in quibus omnia quæ ad Philoſophum naturalem ſpectant, methodice colliguntur, & accurate diſputantur. Venetiis, Bertanorum ſumptibus, 1673. folio.

ISIDORUS.

ISIDORUS DE ALMEIDA, Luſitanus, miles infeliciſſimi illius Africani belli quo Luſitaniæ flos una cum Sebaſtiano Rege deſideratus eſt, ſcripſit:

Inſtituçoës militares. Ebutæ 1573. aut ſequenti. Cardoſus.

D. ISIDORUS DE ANGULO, eques S. Jacobi, olim ſereniſſimæ Margaritæ Auſtriacæ Imperatrici, nunc Catholicis majeſtatibus Mariæ Annæ, Hiſpaniarum jam Regi-

næ, & Carolo II. ejus filio, Regi noſtro, in concilio Italiæ rerum Sicularum a ſecretis, ſcripſit:

Triunfos feſtivos de la Congregacion del Santo Chriſto de S. Gines. Matriti 1656. 4.

F. ISIDORUS BARREIRA, Luſitanus, ſacræ militiæ Jeſu Chriſti ejuſdem regni ſacerdos, edidit vulgari lingua:

Tratado das ſignificaçoes das plantas, flores, e frutos que ſe referem na ſagrada Eſcritura. Oliſipone 1622. in 4.

Hiſtoria de Santa Iria. Iſidoro (cuinam autem alii?) ordinis Jeſu Chriſti Georgius Cardoſus in ſchedis tribuit opus quoddam *De Coloribus.*

ISIDORUS GARZIA DE MOYA, Legionenſis, parochus loci de Salce ejuſdem dioeceſis, edidit:

Devocion del Santo Eſcapulario de Nueſtra Señora del Carmen, e Indulgencias que ganan ſus Cofrades. Madriti apud Franciſcum Sanz 1677. in 8.

F. ISIDORUS DE S. JOANNE, edidit:

Triunfo Evangelico de Chriſto, y ſus Santos. Matriti 1672. in 4.

Triunfo Quadrageſimal de Chriſto, y ſus Santos. Ibidem 1677. in 4.

F. ISIDORUS DA LUZ, Luſitanus, Scalabitanus, ordinis Sanctiſſimæ Trinitatis, in eoque commiſſarius & viſitator generalis, doctor theologus Conimbricenſis, ſcripſit:

Examen veritatis pro Immaculata Virginis Conceptione, in duas partes diviſum, quarum una pugnax eſt, altera pacifica. Viſitur MS. in bibliotheca cœnobii S. Maturini Pariſienſis in folio, incipitque: *Liber primus proœmialis, ſive Apparatus ad celebrem controverſiam de Immaculata Virginis Conceptione* &c. continet VIII. libros. Edidiſſe etiam dicitur:

De Conceptione Beatæ Virginis orationes duas. Auctores mihi ſunt Hippolytus Maraccius in *Bibliotheca Mariana*, fol. 831. & in *Catalogo* ad ann. 1648. & ex eo Petrus Alba in *Militia Conceptionis.* Creatus jam primarius Conimbricenſis controverſiarum fidei profeſſor, ac dum præfecturam provinciæ vicariatumque ſui ordinis in Luſitania generalem exercet typis vulgavit:

Opuſculum de Eccleſia Dei, in tres partes diviſum; quarum I. de Eccleſia abſolute; II. de Eccleſia Romana; III. de loco ubi invenienda eſt Eccleſia. Uliſipone apud Joannem da Coſta 1667. in 4.

Diſputationes de Actibus humanis. Pariſiis apud Ludovicum Billaine anno ſuperiore 1669. in folio excuſæ ſunt.

F. ISIDORUS DE MELO, Luſitanus, nobili ſtirpe natus, Carmelita, ſuæ provinciæ præfectus, & Conimbricenſis doctor, concionatorque ſuo tempore egregius, reliquiſſe dicitur plura ſuæ eruditionis monumenta MSS. uti refert ex relatione quadam Joannis Pinti a Victoria Emmanuel Romanus in libello *De Antiquitate & Scriptoribus Carmelitarum.*

ISIDORUS DE ROBLES, ſcripſiſſe dicitur, atque edidiſſe anno 1666. aut circiter.

Novelas.

ISIDORUS SARIÑANA, ſcripſit:

Exequias al Rey D. Felipe IV. en la Ciudad de Mexico. Mexici 1666. 4.

F. ISIDORUS DE VALCAZAR, Compoſtellanus, vir magni ingenii, ex religioſo ordine S. Mariæ de Mercede, philoſophiæ & theologiæ doctrina clarus, Salmanticæ docuit, pluribus ſodalium domibus præfuit. Romæ quidem procuratorem gerebat ordinis ſui generalem anno ſæculari MDC. Deceſſit Matriti anno MDXXX. cum fama ſanctitatis. Præter libellum:

Relacion de la Redencion que el autor hizo en Tetuan, editum in 4. manuſcriptum reliquit in collegio Sanctæ Crucis Salmanticenſi librum, cui titulum fecit:

De la Monarquia de Chriſto Redentor. Marcus Salmeron in opere ſuo, *Recuerdos Hiſtoricos* nuncupato, pag. 424. auctor rei eſt. Aliunde accepimus librum hunc Latino titulo hoc conſpicuum eſſe: *De Dignitatibus Chriſti, Sacerdotali, Regia & Redemptoria,* ſervarique in Matritenſi bibliotheca.

ISIDORUS VELAZQUEZ, Salmanticenſis, ſcripſit:

La entrada de Felipe II. en Portugal. Oliſipone 1583. in 4.

La Orden que ſe tuvo en la ſolemne proceſion que hicieron los devotos del Santiſimo Sacramento de la Igleſia de S. Julian año de MDLXXXII. Ibidem anno 1582. in 8.

IULIANUS.

D. IULIANUS, Carthuſianus monachus monaſterii de Montealegre, ſcripſit:

Deſengaño de la vida humana y inſtruccion eſpiritual para ella. Barcinone apud Joannem Cormellas 1620. 8.

IULIANUS DE ALMENDARIZ, Salmantinus, ſcripſit populari carmine:

La

La vida de S. Juan de Sahagun. Romæ 1611. Barcinone 1622. 8. apud Stephanum de Liberos. An aliud eſt opus:

Elogios de S. Juan de Sahagun. Pinciæ 1603?

IULIANUS DE AVILA, Abulenſis, magnarum virtutum ſacerdos, Tereſiæ a Jeſu, ſanctarum virginum heroinæ, individuus fere omnium peregrinationum comes, eidemque per viginti duorum annorum ſpatium a confeſſionibus, quatuor libros ſcripſiſſe dicitur de rebus ſpiritualibus, quos tamen, propter dictionis ruditatem (priſcum enim & antiquatum ſermonem dediſcere non potuerat) parum gratos futuros, non publicari ſatius viſum fuit Carmelitanis ſodalibus. Ex his erat:

Deſpoſorio eſpiritual del alma con Dios: quem mirabile opus appellat Michael Sanchez Vaquero in libro *De la Muger fuerte*, ſeu de vita D. Mariæ Vela, unde cuncta hæc deſumpta ſunt, II. parte, cap. xxxv. Alii laudant librum alium, ex memoratis forſan quatuor, hujus tituli:

Para ſaber tener oracion. Hic tamen editus fuiſſe refertur anno 1607. in 16.

Scripſit etiam:

La Vida y fundaciones de la Santa Madre Tereſa de Jeſus: cujus exemplum authenticum, Romam miſſum cum de canonizatione hujus ſanctæ virginis ageretur, idem Vaquerus eo loco monet.

Vita ceſſit die xxv. Februarii MDCV. cum eximia ſanctitatis fama, uti Vaquerus ſcribit tertiæ partis cap. VII.

F. IULIANUS DE CASTELVI ET LADRON, gente & patria Valentinus, ex nobiliſſima familia comitum de Carlet, ſodalis Carmelitarum, ſacræ theologiæ magiſter, & publicus Valentiæ in academia cum philoſophiæ tum ſacræ ſcientiæ profeſſor, luci dedit integrum *Curſum* ut appellant *Philoſophicum* quatuor contentum voluminibus, ſcilicet:

I. *In Ariſtotelis Dialecticam Commentaria.* Valentiæ 1624. in 8.

II. *In Ariſtotelis Logicam.* Ibidem apud Joannem Baptiſtam Marzal 1625. in 4.

III. *In Libros Phyſicorum.* In eadem officina 1627. in 4.

IV. *In reliquos Libros Philoſophiæ.* Ibidem apud eumdem 1630. in 4.

Manuſcripta reliquiſſe alia, veluti *de Sanctis* ac *de Tempore ſermones* ſacros, necnon & quoſdam in theologica re tractatus, produnt domeſtici qui ſcriptores celebrant. Seorſim vero:

Sermones de la Inmaculada Concepcion de Nueſtra Señora, anno 1632. editos, attribuunt eidem auctori Hippolytus Marraccius in *Bibliotheca Mariana*, & Petrus de Alba in *Militia Conceptionis*; niſi forte concio aliqua ſit ſeorſim edita de hoc myſterio, nam domeſticis de opere iſto haud conſtat, qui ante alios notum habere debebant.

Præfectus autem is Valentinæ domus factus anno MDCXXXIV. tandem obiit VI. die Septembris MDCXXXVII.

IULIANUS DEL CASTILLO, domo ex oppido quodam Burgenſis dioeceſis, Muño y Arroyo dicto, ſcripſit typiſque edidit:

La Hiſtoria de los Reyes Godos de Eſpaña: pertingens uſque ad Ferdinandi & Eliſabethæ Catholicorum Regum principatum ab ingreſſu ipſo gentis in Hiſpaniam. Prodiit anno 1582. Burgis ex typographia Philippi de Junta, in folio. Deinde cum *Auctario* quodam Fr. Hieronymi de Caſtro & Caſtillo, ſacræ theologiæ magiſtri, ex ordine religioſo Sanctiſſimæ Trinitatis, Juliani auctoris filii, Matriti 1624. in folio.

F. IULIANUS GARCES, Dominicanus, primus antiſtes Tlaſcalenſis in Nova Hiſpania, tractatum nuncupavit Paulo III. P. M. Latina lingua:

De Capacitate Indorum. 1537. De quo adiri poteſt Auguſtinus Davila Padilla lib. I. *Hiſt. Provinciæ Mexicanæ Dominicanorum.*

IULIANUS GARCIA DE BAYONA, Matritenſis, auctor eſt libri ſic inſcripti:

De la veneracion del Santiſimo Sacramento de la Extremauncion. Matriti 1633. in 4.

F. IULIANUS GINART, Balearicus, ordinis Minorum, qualificator (proprio muneris utimur nomine) Sancti Officii, edidit:

Opus morale. Palmæ Balearium 1652. apud heredes Gabrielis Guaſp.

IULIANUS GUTIERREZ DE TOLEDO, Catholicorum Regum Ferdinandi & Eliſabethæ medicus, ſcripſit:

De la cura de la piedra, dolor de hijada, y colica renal. Toleti 1498. Hunc quia ſic proximum ſæculari anno MD. huic parti non temere adjudicavimus.

IULIANUS DE MEDRANO, Navarrus, edidit:

Silva curioſa para Damas y Cavalleros: a Cæſare Oudin recognitam & in meliorem formam redactam. Pariſiis ex officina Marci Orin 1608. in 8.

IULIUS.

IULIUS CÆSAR FIRRUFINO, ex Ita-

Italo parente Juliano. Firrufino apud nos nifi fallor natus, mathematicæ difciplinæ profeffionem, quæ Regiis expenfis Matriti in palatio exercetur, quaque Julianus parens functus fuit dum viveret, continuaturus, habuit & ipfe fibi impofitum a Bellico concilio ut geometriam & tormentariæ fabricæ artem publice doceret, elucubravitque, propriam induftriam paternæ induftriæ adjungens, *El Perfecto Artillero*: cujus tamen jam editi formis typographicis publicatio decreto Regio prohibita fuit, juffufque auctor compendio hujus operis formato in publicum confulere, cujus titulus:

Practica manual y breve compendio de artilleria. Matriti 1626. Demum prodiit in lucem integer commentarius ita infcriptus:

Perfecto Artillero, Theorica y Practica. Adjunguntur:

Fragmentos Mathematicos. Matriti apud Joannem Martinez de Barrios. Anno 1648. in folio.

IUSTINUS.

D. IUSTINUS ANTOLINEZ, Pincianus, Auguftini fodalis Eremitarum, Compoftellani præfulis, viri clariffimi, germanus frater, juriconfultus, Hifpali vices geffit Granatæque magni antiftitis, D. Petri a Caftro & Quiñones, archidiaconufque ac poftea etiam decanus eccleffiæ Granatenfis fuit, demumque collegiatæ eccleffiæ Sacri Montis ejufdem urbis, quam una cum communi canonicorum domo, & alumnorum ftudentium feminario, Petrus idem Caftrius magnifice extruxerat, defignatus ab eodem abbas primus, reliquit in bibliotheca ejufdem Sacri Montis MS.

Hiftoria Eccleffiaftica de Granada. Creatus autem is Dertufenfis in Catalonia epifcopus die v. Julii MDCXXVII. e vivis exceffit ante annum MDCXL. quo in ejus defuncti locum legimus jam alium fubrogatum.

IUSTUS.

F. IUSTUS DE CASTRO, Complutenfis, Ciftercienfium fodalis, doctrinæ merito clarus, facræ quippe theologiæ magifter, edidit:

Inftruccion efpiritual para faberfe confeffar. Compluti apud Andream Sanchez 1617. in 8.

De altero opere *Inftitutionum moralium* referunt Chryfoftomus Henriquez & Carolus Vifchius, religiofæ hujus familiæ illuftratores, fed nil de editione aut lingua qua fcriptum fit adjungunt.

MATRITI.
APUD IOACHIMUM DE IBARRA.
ANNO MDCCLXXXIII.